

17 ANI

**Asociația "Moldova Apă-Canal"
DIRECȚIA EXECUTIVĂ**

*Legi și Acte Normative principale privind ramura alimentare
cu apă și canalizare, situația pe data 01.06.2018*

*Законы и основные Нормативные Акты по вопросам
водоснабжения и канализации, по состоянию на 01.06.2018*

mun. Chișinău 2018

CUPRINS **СОДЕРЖАНИЕ**

[Legile Republicii Moldova](#)

[Законы Республики Молдова](#)

[Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova](#)

[Постановления Правительства Республики Молдова](#)

[Actele Curtei Constituționale Republicii Moldova](#)

[Акты Конституционного Суда Республики Молдова](#)

[Actele normative al Agenției Națională pentru Reglementare în Energetică](#)

[Нормативные акты Национального Агентства по Регулированию в Энергетике.](#)

[Acte normative a Ministerului Finanselor](#)

[Нормативные акты Министерства Финансов](#)

[Acte normative a Ministerului Economiei și Infrastructurii](#)

[Нормативные акты Министерства Экономики и Инфраструктуры](#)

Legile Republicii Moldova

Законы Республики Молдова

1. [Legea nr. 303 din 13.12.2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare \(Monitorul Oficial Nr. 60-65 art Nr : 123 Data intrarii in vigoare 14.09.2014\)](#)
[Закон № 303 от 13.12.2013 о публичной службе водоснабжения и канализации \(Monitorul Oficial Nr. 60-65 статья № : 123 Дата вступления в силу : 14.09.2014\)](#)
2. [Legea nr. 37 din 19.03.2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative \(Monitorul Oficial Nr. 94-97 art Nr : 145 \)](#)
[Закон № 37 от 19.03.2015 о внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты \(Monitorul Oficial Nr. 94-97 статья № : 145\)](#)
3. [Legea nr. 1324 din 10.03.1993 privatizării fondului de locuințe \(Publicat : 27.06.2006 în Monitorul Oficial Nr. ed.specială\)](#)
[Закон № 1324 от 10.03.1993 о приватизации жилищного фонда* \(Опубликован : 27.06.2006 в Monitorul Oficial Nr. спец.выпуск\)](#)
4. [Legea nr. 272 din 10.02.1999 cu privire la apa potabilă \(Publicat : 22.04.1999 în Monitorul Oficial Nr. 39-41 art Nr : 167 Data intrarii in vigoare : 07.12.2000\)](#)
[Закон № 272 от 10.02.1999 о питьевой воде \(Опубликован : 22.04.1999 в Monitorul Oficial Nr. 39-41 статья № : 167 Дата вступления в силу : 07.12.2000\)](#)
5. [Legea nr. 913 din 30.03.2000 condominiului în fondul locative \(Publicat : 19.10.2000 în Monitorul Oficial Nr. 130-132 art Nr : 915\)](#)
[Закон № 913 от 30.03.2000 о кондоминиуме в жилищном фонде \(Опубликован : 19.10.2000 в Monitorul Oficial Nr. 130-132 статья № : 915\)](#)
6. [LEGE Nr.160 din 22.07.2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător \(Publicat : 14.10.2011 în Monitorul Oficial Nr. 170-175 art Nr : 494\)](#)

- [ЗАКОН Nr. 160 от 22.07.2011 о регулировании предпринимательской деятельности путем разрешения \(Опубликован : 14.10.2011 в Monitorul Oficial Nr. 170-175 статья № : 494\)](#)
7. [Legea nr. 1402 din 24.10.2002 serviciilor publice de gospodărie comunală \(Publicat : 07.02.2003 în Monitorul Oficial Nr. 14-17 art Nr : 49\) Закон № 1402 от 24.10.2002 о публичных службах коммунального хозяйства \(Опубликован : 07.02.2003 в Monitorul Oficial Nr. 14-17 статья № : 49\)](#)
 8. [Legea nr. 105 din 13.03.2003 privind protecția consumatorilor* \(Publicat : 27.06.2003 în Monitorul Oficial Nr. 126-131 art Nr : 507 Data intrării in vigoare : 28.10.2003\) ЗАКОН № 105 от 13.03.2003 о защите прав потребителей* \(Опубликован: 27.06.2003 в Monitorul Oficial Nr. 126-131 статья № : 507 Дата вступления в силу : 28.10.2003\)](#)
 9. [Legea nr. 179 din 10.07.2008 cu privire la parteneriatul public-privat \(Publicat : 02.09.2008 în Monitorul Oficial Nr. 165-166 art Nr : 605 Data intrării in vigoare : 02.12.2008\) Закон № 179 от 10.07.2008 о частно-государственном партнерстве \(Опубликован : 02.09.2008 в Monitorul Oficial Nr. 165-166 статья № : 605 Дата вступления в силу : 02.12.2008\)](#)
 10. [Legea nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală \(Publicat : 09.03.2007 în Monitorul Oficial Nr. 32-35 art Nr : 116\) Закон № 436 от 28.12.2006 о местном публичном управлении \(Опубликован : 09.03.2007 в Monitorul Oficial Nr. 32-35 статья № : 116\)](#)
 11. [Legea nr. 136 din 17.06.2016 privind statutul municipiului Chișinău \(Publicat : 06.09.2016 în Monitorul Oficial Nr. 306-313 art Nr : 645\) Закон № 136 от 17.06.2016 о статуте муниципия Кишинэу \(Опубликован : 06.09.2016 в Monitorul Oficial Nr. 306-313 статья № :645\)](#)

12. [Legea nr.75 dn 30.04.2015cu privire la locuințe \(Publicat : 29.05.20155 în Monitorul Oficial nr. 131-138 art nr 249 Data intrarii in vigoare : 29.11.2015\)](#)
[Закон nr. 75 от 30.04.2015 о жилье \(Опубликован : 29.05.2015 в Monitorul Oficial nr. 131-138 статья nr.249 дата вступления в силу : 29.11.2015\)](#)
13. [Lege Nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile. Publicat : 23.12.2016 în Monitorul Oficial Nr. 459-471 art Nr : 916. Data intrarii in vigoare : 23.12.2017](#)
[ЗАКОН Nr. 209 от 29.07.2016 об отходах.Опубликован : 23.12.2016 в Monitorul Oficial Nr. 459-471 статья № : 916 Дата вступления в силу : 23.12.2017](#)
14. [Lege Nr. 131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice \(Publicat : 31.07.2015 în Monitorul Oficial Nr. 197-205 art Nr : 402 Data intrarii in vigoare : 01.05.2016](#)
[Закон Nr. 131 от 03.07.2015 о государственных закупках. Опубликован : 31.07.2015 в Monitorul Oficial Nr. 197-205 статья № : 402. Дата вступления в силу : 01.05.2016.](#)
15. [Lege privind plata pentru poluarea mediului nr. 1540-XIII din 25.02.1998. Publicat în Monitorul Oficial nr.54-55/378 din 18.06.1998](#)
[Закон о плате за загрязнение окружающей среды № 1540 от 25.02.1998. Опубликован в Мониторул Официал ал Р.Молдова N 54-55/378 от 18.06.1998.](#)
16. [Lege Nr. 246 din 23.11.2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală \(Publicat : 22.12.2017 în Monitorul Oficial Nr.441-450 art Nr : 750. Data intrarii in vigoare : 22.12.2017\)](#)
[Закон Nr. 246 от 23.11.2017 о государственном и муниципальном предприятиях \(Опубликован : 22.12.2017 в Monitorul Oficial Nr. 441-450 статья № : 750 Дата вступления в силу : 22.12.2017\)](#)

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 303
din 13.12.2013

privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare

Publicat : 14.03.2014 în Monitorul Oficial Nr. 60-65 art Nr : 123 Data intrării în vigoare :
14.09.2014

MODIFICAT

[LP19 din 22.02.18, MO84-93/16.03.18 art.175; în vigoare 16.03.18](#)
[LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17](#)
[HCC28 din 11.10.16, MO459-471/23.12.16 art.109; în vigoare 11.10.16](#)
[HCC30 din 01.11.16, MO478-490/30.12.16 art.111; în vigoare 01.11.16](#)

CAPITOLUL I. DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Scopul legii

Articolul 2. Obiectul și domeniul de aplicare

Articolul 3. Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare

Articolul 4. Noțiuni principale

CAPITOLUL II. COMPETENȚE ADMINISTRATIVE ȘI DE REGLEMENTARE

Articolul 5. Competența Guvernului

Articolul 6. Competența organului central de specialitate al administrației publice în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

Articolul 7. Reglementarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

Articolul 8. Competența autorităților administrației publice locale

Articolul 9. Supravegherea și controlul de stat al serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

CAPITOLUL III. ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA SERVICIULUI PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE

Articolul 10. Principiile de înființare, organizare și funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

Articolul 11. Gestiunea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

Articolul 12. Gestiunea directă

Articolul 13. Gestiunea delegată

CAPITOLUL IV. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE OPERATORULUI ȘI ALE CONSUMATORULUI LA FURNIZAREA SERVICIULUI PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE

Articolul 14. Atribuțiile operatorului

Articolul 15. Obligațiile operatorului

Articolul 16. Drepturile operatorului

Articolul 17. Obligațiile consumatorului

Articolul 18. Drepturile consumatorului

CAPITOLUL V. FURNIZAREA SERVICIULUI PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE

Articolul 19. Alimentarea cu apă potabilă

Articolul 20. Alimentarea cu apă tehnologică

Articolul 21. Alimentarea cu apă în situații excepționale

Articolul 22. Evacuarea apelor uzate

Articolul 23. Întreruperi și limitări la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare

Articolul 24. Conectarea neautorizată a obiectelor consumatorului la rețelele publice de alimentare cu apă și/sau de canalizare

Articolul 25. Zonele de protecție

Articolul 26. Evidența apei furnizate consumatorului și a apei uzate evacuate în sistemul de canalizare

Articolul 27. Facturarea și achitarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

Articolul 28. Raporturile juridice dintre operator, gestionarul blocului locativ și consumator

Articolul 29. Reglementarea raporturilor de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în blocurile locative

Articolul 30. Indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

Articolul 31. Contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

CAPITOLUL VI. PROCEDURA DE OBTINERE A LICENȚELOR DE CĂTRE OPERATORI

Articolul 32. Condițiile și procedura de obținere a licențelor

Articolul 33. Modificarea, suspendarea temporară a licenței și reluarea valabilității ei

Articolul 34. Retragerea licenței

CAPITOLUL VII. REGLEMENTAREA TARIFELOR ȘI FINANȚAREA SERVICIULUI PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ, DE CANALIZARE ȘI DE EPURARE A APELOR UZATE

Articolul 35. Reglementarea tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate

Articolul 36. Finanțarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

CAPITOLUL VIII. DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 37. Reorganizarea și lichidarea operatorului

Articolul 38. Responsabilități și sancțiuni

Articolul 39. Intrarea în vigoare

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Scopul legii

Scopul prezentei legi este crearea cadrului legal pentru înființarea, organizarea, gestionarea, reglementarea și monitorizarea funcționării serviciului public de alimentare cu apă potabilă, tehnologică, de canalizare și de epurare a apelor uzate menajere și industriale (în continuare – *serviciu public de alimentare cu apă și de canalizare*) în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului.

Articolul 2. Obiectul și domeniul de aplicare

(1) Prezenta lege reglementează:

- a) activitatea de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
- b) exploatarea, întreținerea, extinderea și funcționarea sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare;
- c) determinarea și aprobarea tarifelor reglementate la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- d) securitatea și fiabilitatea în alimentarea cu apă a consumatorilor;
- e) protecția drepturilor consumatorilor serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
- f) accesul nediscriminatoriu garantat pentru toate persoanele fizice și juridice la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în condiții contractuale și în conformitate cu actele legislative și cu alte acte normative în domeniu.

(2) Prezenta lege stabilește competențele autorităților publice centrale și locale în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, autorității publice centrale de reglementare, precum și drepturile și obligațiile consumatorilor și ale operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în localități, alte prevederi ce țin de funcționarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

(3) Prevederile prezentei legi se aplică serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare furnizat de operatori la nivel de regiuni, raioane, municipii, orașe, sate și comune, indiferent de forma juridică de organizare a lor.

Articolul 3. Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare

(1) Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare cuprinde totalitatea activităților de utilitate publică și de interes economic și social general efectuate în scopul captării, tratării, transportului, înmagazinării și distribuirii apei potabile sau tehnologice la toți consumatorii de pe teritoriul unei sau al mai multor localități, precum și în scopul colectării, transportului, epurării și evacuării apelor uzate.

(2) Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare se înființează, se organizează și se gestionează de autoritățile administrației publice locale pentru satisfacerea necesităților colectivităților locale.

(3) Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare se furnizează prin crearea și exploatarea unei infrastructuri tehnico-edilitare specifice, denumită sistem public de alimentare cu apă și de canalizare.

(4) În localitățile rurale se poate organiza, după caz, doar serviciul public de alimentare cu apă.

Articolul 4. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

aducțiune – sistem constructiv prin care se asigură transportul apei în deplină securitate de la captare la rezervor;

apă tehnologică – apă folosită pentru asigurarea unui proces tehnologic (spălare, diluare, răcire etc.);
ape menajere uzate – ape de canalizare rezultate din folosirea apei în gospodăria, instituții publice și servicii, care provin din metabolismul uman, din activități menajere și igienico-sanitare și care sînt deversate în sistemul de canalizare;

apă industrială uzată – apă uzată care provine din procesul industrial de producție;

aviz de branșare/racordare – aviz în scris, eliberat solicitantului de către operator, în care se indică condițiile tehnice și economice, optime, inclusiv punctul de branșare/racordare, precum și lucrările pe care urmează să le îndeplinească în mod obligatoriu solicitantul pentru branșarea/racordarea instalației sale interne de apă și/sau de canalizare la sistemul public de alimentare cu apă și/sau de canalizare;

avizare a tarifelor – activitate de analiză și de verificare a corectitudinii tarifelor calculate de operatori, desfășurată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, cu respectarea procedurilor de stabilire, ajustare și de modificare a tarifelor și cu emiterea avizelor privind cuantumul tarifelor pentru a fi aprobate de consiliile locale;

branșament de apă – parte din rețeaua publică de alimentare cu apă, care asigură legătura dintre rețeaua publică de distribuție a apei și instalația internă de apă a unei incinte sau a unei clădiri. Branșamentul deservește un singur utilizator. Execuția branșamentului se asigură fie de către operator, fie de către utilizator, în funcție de amplasamentul punctului de delimitare a instalațiilor și numai în baza unei documentații avizate de către operator și cu respectarea dreptului de proprietate. În cazuri temeinic justificate de către utilizator sau operator și cînd condițiile tehnice nu permit altă soluție, se poate admite racordarea mai multor utilizatori la același branșament;

branșare/racordare – realizare de către operatorul rețelelor publice de alimentare cu apă și de canalizare a unei conectări permanente a instalației interne de apă și/sau de canalizare a consumatorului la rețelele publice de alimentare cu apă și/sau de canalizare;

cămin de vizitare – construcție subterană realizată pentru protejarea și accesul la robinetele de reglare a debitului de apă, de golire, de aerisire etc.;

conectare neautorizată – racordare neautorizată de către persoane fizice sau juridice a instalațiilor interne de apă și/sau de canalizare la sistemul public de alimentare cu apă și/sau de canalizare;

consumator – persoană fizică sau juridică care beneficiază de serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în baza unui contract încheiat cu operatorul;

consumator casnic – persoană fizică sau juridică care utilizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare furnizat de operator, în bază de contract, pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător sau de cea profesională;

consum fraudulos – consum de apă sau deversare a apelor uzate prin conectarea neautorizată a instalațiilor interne de apă și/sau de canalizare la sistemul de alimentare cu apă și/sau de canalizare al operatorului, prin evitarea contorului sau prin implicarea în funcționarea contorului, prin încălcarea regulilor de folosire a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, precum și în lipsa contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;

contor (apometru) – aparat pentru măsurarea volumului de apă potabilă/ tehnologică livrată consumatorului sau a volumului de ape uzate evacuate în sistemul public de canalizare;

instalații interne de apă – totalitatea instalațiilor de aprovizionare cu apă aflate în proprietatea sau în administrarea consumatorului și amplasate după punctul de delimitare, prin care se asigură utilizarea apei de către consumator;

instalații interne de canalizare – totalitatea instalațiilor aflate în proprietatea sau în administrarea consumatorului, inclusiv racordul de canalizare, ce asigură preluarea și transportarea apei uzate de la instalațiile interne de apă pînă la căminul de racord din sistemul public de canalizare;

operator – persoană juridică care dispune, dirijează, exploatează și întreține un sistem public de alimentare cu apă și de canalizare și furnizează consumatorilor serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în baza unui contract;

preepurare – epurare a oricărei cantități de apă uzată, alta decât apa menajeră uzată, dacă nu are calități corespunzătoare normelor locale în vigoare, înainte de intrarea lor în rețeaua publică de canalizare;

punct de delimitare – loc în care instalația internă de apă și/sau de canalizare a consumatorului se conectează la sistemul public de alimentare cu apă și/sau de canalizare sau loc în care patrimoniul a doi operatori se delimitează în funcție de dreptul de proprietate. Punctul de delimitare se stabilește în contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. La casele de locuit individuale, punctul de delimitare se stabilește la ieșirea din contorul instalat în căminul de branșare, amplasat în limita teritoriului consumatorului. Căminul de branșare este parte componentă a instalației interne de apă și aparține consumatorului. La blocurile locative, punctul de delimitare se stabilește la ieșirea din contorul instalat în subsolul blocului locativ, conform avizului de branșare eliberat de către operator. Pentru rețelele de canalizare, punctul de delimitare este căminul de racord la rețeaua publică în sensul de scurgere a apei uzate;

racord de canalizare – canal colector ce asigură legătura dintre instalația interioară de canalizare a consumatorului și colectorul de canalizare public;

regiune – entitate teritorială definită de un bazin hidrografic localitățile din a cărui arie beneficiază de serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare furnizat de către un operator;

rețea de canalizare – construcție din canale colectoare, construcții-anexă etc., care asigură colectarea și transportul apei de canalizare la stația de epurare;

rețea publică de canalizare – parte a sistemului public de canalizare, constituită din canale colectoare și conducte, cămine și construcții-anexă, care asigură preluarea, evacuarea și transportul apei uzate de la 2 sau de la mai mulți consumatori. Nu constituie rețele publice branșamentele de apă, racordurile de canalizare, rețelele de apă și de canalizare aflate după punctul de delimitare, rețelele interne de alimentare cu apă și de canalizare aferente unui bloc locativ, chiar dacă acesta este în proprietatea mai multor persoane fizice sau juridice, rețelele aferente unei incinte proprietate privată sau unei instituții publice pe teritoriul căreia se află mai multe imobile, indiferent de destinație, rețelele aferente unei platforme industriale, chiar dacă aceasta este administrată de mai multe persoane juridice;

rețea publică de distribuție a apei – parte a sistemului public de alimentare cu apă, constituită din rețeaua de conducte, armaturi și din construcții-anexă, care asigură distribuția apei către doi sau mai mulți consumatori;

rețea publică de transport al apei – parte a sistemului public de alimentare cu apă, constituită din rețeaua de conducte magistrale, armaturi și din construcții-anexă, care asigură transportul apei;

serviciu auxiliar – serviciu adițional furnizat de către operator consumatorilor pentru a asigura acestora dreptul la serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate;

serviciu public de alimentare cu apă – totalitate a activităților necesare pentru captarea apei brute din surse de suprafață sau subterane, tratarea apei brute, transportarea apei potabile și/sau tehnologice, înmagazinarea apei, distribuția apei potabile și/sau tehnologice;

serviciu public de canalizare – totalitate a activităților necesare pentru colectarea, transportarea și evacuarea apelor uzate de la consumatori la stațiile de epurare, pentru epurarea apelor uzate și evacuarea apei epurate în emisar;

sistem public de alimentare cu apă – ansamblu de instalații tehnologice, echipamente funcționale și dotări specifice prin care se realizează serviciul public de alimentare cu apă. Sistemul public de alimentare cu apă cuprinde următoarele componente: captări, aducțiuni, stații de tratare, stații de pompare cu sau fără hidrofor, rezervoare de înmagazinare, rețele publice de transport al apei, rețele publice de distribuție a apei;

sistem public de canalizare – ansamblu de instalații tehnologice, echipamente funcționale și dotări specifice prin care se realizează serviciul public de canalizare. Sistemul public de canalizare cuprinde, în special, următoarele componente: rețele publice de canalizare, stații de pompare, stații de epurare, colectoare de evacuare spre emisar;

studiu de fezabilitate – document elaborat pentru o investiție în infrastructura de alimentare cu apă și canalizare, ce prezintă o analiză a capacității de a dezvolta și finaliza cu succes un proiect prin luarea în considerare a tuturor factorilor tehnici, financiari, de mediu, socioeconomi și instituționali;

tarif distinct – tarif aprobat de consiliul local sau, după caz, de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, ce include costurile justificate ale operatorului pentru achiziționarea și instalarea primară a unui contor într-un apartament din blocul locativ. Tariful distinct se determină în conformitate cu Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciile auxiliare furnizate de operator, aprobată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică;

tarif pentru branșare/racordare – sumă achitată de consumator operatorului rețelei publice de alimentare cu apă și/sau de canalizare pentru acoperirea cheltuielilor necesare branșării/racordării instalației interne de apă și/sau de canalizare, pentru procurarea materialelor și efectuarea lucrărilor necesare racordării, determinată în conformitate cu metodologia aprobată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

Capitolul II

COMPETENȚE ADMINISTRATIVE ȘI DE REGLEMENTARE

Articolul 5. Competența Guvernului

(1) Guvernul asigură realizarea politicii generale de stat în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare conform programului de guvernare.

(2) Guvernul își exercită atribuțiile în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare prin:

a) inițierea și prezentarea spre adoptare Parlamentului a unor proiecte de acte legislative privind reglementarea activității serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;

b) aprobarea de acte normative în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în conformitate cu concepțiile privind dezvoltarea socioeconomică, urbanismul și amenajarea teritoriului, protecția și conservarea mediului;

c) implementarea în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare a mecanismelor specifice economiei de piață, crearea unui mediu de concurență, atragerea capitalului privat, promovarea de parteneriat public-privat și a privatizării.

(3) Guvernul sprijină autoritățile administrației publice locale în vederea înființării, dezvoltării și îmbunătățirii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, promovării parteneriatului și asocierii unităților administrativ-teritoriale pentru crearea și exploatarea unor sisteme tehnico-edilitare de interes comun. Sprijinul se acordă, la solicitarea acestora, prin intermediul organelor centrale de specialitate ale administrației publice, sub formă de asistențe tehnice și/sau financiare, metodologice și consultativ-informaționale, în condițiile legii.

Articolul 6. Competența organului central de specialitate al administrației publice în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare (în continuare – *organ central de specialitate*):

a) elaborează și promovează politica de stat în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;

b) elaborează și promovează programe anuale de activități în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, finanțate de la bugetul de stat sau de instituțiile și organizațiile financiare internaționale;

c) întreprinde măsuri de rigoare ce țin de implementarea prevederilor politicii naționale în domeniul resurselor de apă și în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;

d) asigură realizarea măsurilor ce decurg din colaborarea interstatală în domeniul resurselor de apă și care sînt necesare pentru atragerea investițiilor la construcția obiectelor de alimentare cu apă și de

canalizare;

e) elaborează și participă la implementarea actelor legislative și a altor acte normative în domeniu;

f) contribuie la implementarea realizărilor științifice și tehnologice în domeniul de alimentare cu apă și de canalizare;

g) acumulează și analizează sistematic informația privind situația în domeniu și informează despre aceasta Guvernul.

Articolul 7. Reglementarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

(1) Reglementarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se asigură de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare – *Agenție*). Agenția își exercită atribuțiile în conformitate cu legislația în vigoare.

(2) În domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, Agenția exercită următoarele atribuții:

a) eliberează, în conformitate cu procedura și cu cerințele stabilite de lege, licențe operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș;

b) prelungeste, modifică, suspendă temporar sau retrage licențele eliberate în cazurile și în condițiile prevăzute de lege;

c) desemnează, de comun acord cu autoritatea administrației publice locale, titularul de licență care va desfășura activitatea licențiată în locul titularului de licență a cărui licență a fost suspendată, retrasă sau a expirat;

d) monitorizează și controlează, în modul și în limitele stabilite de lege, respectarea de către titularii de licențe a condițiilor stabilite pentru desfășurarea activităților licențiate;

e) elaborează și aprobă Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate și Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor la serviciile auxiliare furnizate de către operatori;

f) elaborează și aprobă Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;

g) elaborează și aprobă Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;

h) elaborează și aprobă Regulamentul cu privire la procedurile de achiziție de către operatori a bunurilor, a lucrărilor și a serviciilor utilizate în activitatea lor, pentru a asigura respectarea de către aceștia a principiului eficienței maxime la cheltuieli minime;

i) elaborează și aprobă Regulamentul cu privire la stabilirea și aprobarea, în scop de determinare a tarifelor, a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă;

j) avizează tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și tarifele pentru serviciile auxiliare furnizate la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș, determinate și justificate de operator în conformitate cu metodologiile aprobate de Agenție, și le prezintă spre aprobare consiliilor locale;

k) aprobă tarife pentru serviciul public de alimentare cu apă tehnologică furnizat de operatori la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș;

l) aprobă tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, precum și pentru serviciile auxiliare, furnizate de operatori la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș, în cazul în care consiliile locale respective au delegat Agenției dreptul deplin de aprobare a tarifelor;

m) aprobă tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare furnizat la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș în cazul neaprobării acestora de către consiliile locale, în baza cererii operatorului și a avizului prezentat de Agenție, în termenul stabilit de prezenta lege;

n) monitorizează corectitudinea aplicării de către operatori a tarifelor aprobate de Agenție;

o) supraveghează și controlează respectarea de către operatori a principiului costurilor necesare și

justificate la calcularea tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare furnizat la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș;

p) monitorizează respectarea de către operatori, tarifele cărora sînt aprobate de Agenție, a indicatorilor de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, stabiliți în regulamentul aprobat de Agenție;

q) monitorizează și controlează, în modul și în limitele stabilite de lege, activitatea operatorilor care furnizează serviciul la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș, inclusiv respectarea de către aceștia a obligațiilor stabilite prin lege, licențe, regulamente și metodologii aprobate de Agenție;

r) stabilește, în scop de determinare a tarifelor și pentru garantarea lipsei de subvenții încrucișate între activitățile reglementate și nereglementate, principiile și regulile de separare a costurilor de către operatori, cerințe privind reevaluarea mijloacelor fixe, precum și sistemul de informații în baza cărora operatorii prezintă rapoarte Agenției;

s) exercită alte funcții acordate prin lege în raport cu operatorii care își desfășoară activitatea la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș.

(3) În vederea îndeplinirii eficiente a atribuțiilor sale, Agenția are următoarele drepturi de bază:

a) să solicite de la operatorii care își desfășoară activitatea la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș prezentarea de informații necesare pentru determinarea tarifelor, inclusiv a celor care constituie secret de stat, secret comercial sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată;

b) să aibă acces la documentele primare aferente activităților practicate conform licenței și să obțină de la operatorii care își desfășoară activitatea la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș copii și extrase din documentația primară;

c) să pună în aplicare principiul eficienței maxime la cheltuieli minime la calcularea și la aprobarea tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;

d) să adopte, în limitele competențelor prevăzute de lege, hotărîri, decizii și să emită avize privind quantumul tarifelor pentru aprobarea acestora de către consiliile locale;

e) să înainteze prescripții privind lichidarea încălcărilor depistate;

f) să aplice sancțiuni în condițiile prevăzute de lege.

(4) Agenția, în limitele bugetului său anual aprobat de Parlament, stabilește pentru titularii de licențe plățile regulatorii necesare pentru asigurarea activității sale, în conformitate cu legea, în mărime de pînă la 0,15% din costul anual al serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Plățile regulatorii se achită trimestrial de către operatorii titulari de licențe, prin transfer, la contul curent al Agenției, în termen de cel mult 10 zile calendaristice ale trimestrului următor.

(5) Operatorii care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare la nivel de sat/comună dotate cu sisteme centralizate de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate se supun procedurii de reglementare, de licențiere, de aprobare a tarifelor în aceleași condiții ca și operatorii care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș.

Articolul 8. Competența autorităților administrației publice locale

(1) Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi:

a) elaborează și implementează planuri proprii de dezvoltare și de funcționare, pe termen scurt, mediu și lung, a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în conformitate cu planurile urbanistice generale, cu programele de dezvoltare social-economică a unității administrativ-teritoriale, precum și potrivit angajamentelor internaționale în domeniul de protecție a mediului;

b) înființează, organizează, coordonează, monitorizează și controlează funcționarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, în condițiile legii;

c) aprobă tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă și de canalizare și pentru serviciile auxiliare furnizate de către operatori consumatorilor, calculate în conformitate cu metodologiile elaborate și aprobate de către Agenție;

- d) administrează sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare ca parte a infrastructurii tehnico-edilitare a unităților administrativ-teritoriale respective;
- e) aprobă regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- f) decid asocierea unităților administrativ-teritoriale în vederea înființării și organizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și a încurajării investițiilor în sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare;
- g) delegă gestiunea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și a bunurilor publice corespunzătoare conform legislației în vigoare;
- h) participă cu mijloace financiare și/sau cu bunuri la constituirea patrimoniului operatorilor pentru realizarea de lucrări și pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
- i) contractează sau garantează, în condițiile legii, împrumuturile pentru finanțarea programelor de investiții în vederea dezvoltării sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare a localităților, pentru efectuarea de lucrări noi sau de extinderi, pentru dezvoltarea de capacități, inclusiv pentru reabilitarea, modernizarea și reechiparea sistemelor existente;
- j) asigură alimentarea cu apă, precum și serviciul de canalizare în situații excepționale;
- k) alocă compensații pentru unele categorii de consumatori casnici considerați vulnerabili, în modul și în condițiile stabilite de lege;
- l) decid asupra delegării către Agenție a competenței de aprobare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

(2) În cazul reorganizării sau lichidării operatorilor care își desfășoară activitatea în baza unor contracte de delegare a gestiunii în condițiile prezentei legi, autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi vor organiza proceduri noi de încheiere a contractelor de delegare a gestiunii serviciului cu un nou operator.

(3) Municipiile Chișinău și Bălți își exercită competențele prevăzute la alin. (1) și (2) cu aplicarea particularităților stabilite de legislația în vigoare pentru unitățile administrativ-teritoriale respective.

**Articolul 9. Supravegherea și controlul de stat
al serviciului public de alimentare
cu apă și de canalizare**

Supravegherea și controlul de stat al serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se efectuează de către:

- a) serviciul supravegherii de stat a sănătății publice;
- b) organul de protecție a mediului înconjurător;
- c) serviciul de administrare și de supraveghere a resurselor de apă;
- d) organul de control asupra aplicării legislației și a documentelor normative în construcții.

Capitolul III

**ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA
SERVICIULUI PUBLIC DE ALIMENTARE
CU APĂ ȘI DE CANALIZARE**

**Articolul 10. Principiile de înființare, organizare
și funcționare a serviciului public de
alimentare cu apă și de canalizare**

Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare se înființează, se organizează și funcționează în baza următoarelor principii:

- a) securitatea serviciului furnizat;
- b) politica tarifară adecvată;
- c) calitatea, eficiența și rentabilitatea serviciului furnizat;
- d) transparența și responsabilitatea publică, incluzând consultarea cu patronatele, sindicatele, consumatorii și cu asociațiile reprezentative ale acestora în problemele asocierii intercomunale și ale regionalizării serviciului;

- e) dezvoltarea durabilă;
- f) accesul reglementat la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare al tuturor consumatorilor, pe baze contractuale;
- g) respectarea reglementărilor specifice din domeniul gospodăririi apelor, protecției mediului și al sănătății populației.

Articolul 11. Gestiunea serviciului public de alimentare
cu apă și de canalizare

(1) Gestiunea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se organizează și se realizează prin:

- a) gestiune directă;
- b) gestiune delegată.

(2) Alegerea formei de gestiune a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se efectuează prin decizia autorității administrației publice locale sau, după caz, a organului central de specialitate în calitatea lor de fondatori.

Articolul 12. Gestiunea directă

(1) În cadrul gestiunii directe, autoritățile administrației publice locale își asumă nemijlocit toate sarcinile și responsabilitățile privind organizarea, conducerea, gestionarea, administrarea, exploatarea, funcționarea și finanțarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

(2) Gestiunea directă se realizează prin structuri specializate (secție, direcție) organizate în cadrul autorităților administrației publice locale.

(3) Structurile menționate la alin. (2) își desfășoară activitatea în baza unui regulament aprobat de autoritatea administrației publice locale.

Articolul 13. Gestiunea delegată

(1) Gestiunea delegată reprezintă modalitatea de gestiune prin care autoritățile administrației publice locale transferă, în baza unui contract, denumit în continuare *contract de delegare a gestiunii*, unui sau mai multor operatori toate atribuțiile și responsabilitățile privind furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, precum și administrarea și exploatarea sistemelor și infrastructurii tehnico-edilitare aferente acestora.

(2) Acordarea dreptului de gestiune delegată operatorului se efectuează în condiții de transparentă, printr-o licitație organizată în conformitate cu legislația în vigoare.

(3) Încheierea contractului de delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se efectuează prin decizie adoptată de consiliul local sau de organul central de specialitate, după caz.

(4) Gestiunea delegată se realizează prin intermediul unor operatori, care pot fi:

a) societăți comerciale, întreprinderi municipale și de stat de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, înființate de autoritățile administrației publice locale sau de organul central de specialitate, după caz, cu capital social al unităților administrativ-teritoriale sau de stat;

b) societăți comerciale de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare cu capital social privat sau mixt.

(5) Operatorul care își desfășoară activitatea în regim de gestiune delegată furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare prin exploatarea și administrarea infrastructurii tehnico-edilitare aferente acestuia, în baza contractului de delegare a gestiunii aprobat în modul stabilit și în baza licenței eliberate de Agenție.

(6) Delegarea gestiunii se efectuează în bază de contract în condițiile legii.

(7) Contractul de delegare a gestiunii este însoțit obligatoriu de următoarele anexe:

- a) caietul de sarcini privind furnizarea serviciului;
- b) regulamentul de furnizare a serviciului;
- c) inventarul bunurilor mobile și imobile, proprietate publică sau privată a unităților administrativ-

teritoriale aferente serviciului furnizat;

d) procesul-verbal de predare-preluare a bunurilor prevăzute la lit. c).

(8) Contractul de delegare a gestiunii, indiferent de tipul acestuia, cuprinde în mod obligatoriu clauze referitoare la:

a) denumirea părților contractante;

b) obiectul contractului;

c) durata contractului;

d) drepturile și obligațiile părților contractante;

e) programul de investiții pentru modernizări, reabilitări, dezvoltări de capacități, obiective noi și pentru lucrări de întreținere, reparații curente, reparații planificate, renovări atât fizic, cât și valoric;

f) sarcinile și responsabilitățile părților cu privire la programele de investiții, la programele de reabilitări, reparații și renovări, precum și la condițiile de finanțare a acestora;

g) indicatorii de calitate privind calitatea și cantitatea serviciului, stabiliți prin caietul de sarcini și prin regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, precum și modul de evaluare și de cuantificare a acestora;

h) tarifele practicate și procedura de stabilire, modificare sau ajustare a acestora;

i) modul de tarificare și încasare a contravalorii serviciului furnizat;

j) nivelul redevenței sau al altor obligații, după caz;

k) răspunderea contractuală;

l) forța majoră;

m) condițiile de redefinire a clauzelor contractuale;

n) condițiile de restituire sau repartitie, după caz, a bunurilor, inclusiv a investițiilor, realizate la încetarea, indiferent de cauză, a contractului;

o) menținerea echilibrului contractual;

p) condițiile de reziliere a contractului;

q) administrarea patrimoniului public și privat preluat;

r) structura forței de muncă și condițiile privind protecția socială a acesteia;

s) alte clauze convenite de părți, după caz.

(9) Criteriile principale pentru încheierea contractelor de delegare a gestiunii sînt garanțiile profesionale și financiare ale operatorilor, precum și indicatorii de calitate și nivelul tarifelor aplicate la furnizarea serviciului în condiții de calitate și cantitate corespunzătoare.

(10) Operatorii nou-înființați pot fi admiși la procedura de încheiere a unei delegări a gestiunii în aceleași condiții ca și cei existenți.

(11) Documentația privind organizarea și derularea procedurii de delegare a gestiunii se elaborează în conformitate cu legislația în vigoare. Caietele de sarcini și criteriile de selecție aplicabile în cadrul procedurilor de încheiere a contractelor de delegare a gestiunii se elaborează și se aprobă de autoritățile administrației publice locale sau de organul central de specialitate, după caz.

(12) În cazul operatorilor de serviciu public de alimentare cu apă și de canalizare, prevăzuți la alin. (4) lit. a), cu capital social public majoritar, gestiunea serviciului poate fi delegată direct acestora prin contract.

(13) În cazul gestiunii delegate, autoritățile administrației publice locale păstrează, în conformitate cu competențele ce le revin potrivit legii, prerogativele și răspunderile privind adoptarea politicilor și strategiilor de dezvoltare a serviciului, inclusiv a programelor de dezvoltare a sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare, precum și obligația de a urmări, de a controla și de a supraveghea modul în care se realizează furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, și anume:

a) respectarea și îndeplinirea obligațiilor contractuale asumate de operatori, inclusiv în relația cu consumatorii;

b) indicatorii de calitate a serviciului furnizat;

c) administrarea, exploatarea, conservarea și menținerea în funcțiune, dezvoltarea sau modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare;

d) formarea, stabilirea, modificarea și ajustarea tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

(14) În vederea încheierii contractelor de delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, consiliile locale sau organul central de specialitate, după caz, va asigura elaborarea și va aproba, în termen de 6 luni de la luarea deciziei privind delegarea gestiunii sau de la primirea unei propuneri formulate de un investitor interesat, un studiu de fezabilitate pentru fundamentarea și identificarea soluțiilor optime de delegare a gestiunii, precum și documentația de delegare a gestiunii.

(15) Cu excepția contractelor în derulare la data intrării în vigoare a prezentei legi, durata unui contract de delegare a gestiunii nu poate fi mai mare decât durata necesară amortizării investițiilor, dar să nu depășească 49 de ani. Această durată nu poate fi prelungită decât în condițiile prezentei legi, în următoarele cazuri:

a) pentru motive de interes general – caz în care durata contractului poate fi prelungită cu cel mult 2 ani;

b) când operatorul, la cererea autorității administrației publice locale și pentru buna executare a serviciului sau pentru extinderea sistemului de alimentare cu apă și de canalizare, a realizat investiții care nu ar putea fi amortizate în termenul rămas pînă la expirarea contractului inițial decât printr-o creștere excesivă a tarifelor.

(16) Prolungirea contractului de delegare a gestiunii se decide, în condițiile alin. (15), de consiliul local sau de organul central de specialitate, după caz.

(17) Delegarea gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare nu anulează prerogativele autorităților administrației publice locale privind adoptarea politicilor și strategiilor de dezvoltare a serviciului public, inclusiv a programelor de dezvoltare a sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare, și nu exclude responsabilitățile și dreptul acestora de supraveghere, monitorizare și control, în conformitate cu atribuțiile ce le revin potrivit legii.

Capitolul IV

DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE OPERATORULUI ȘI ALE CONSUMATORULUI LA FURNIZAREA SERVICIULUI PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE

Articolul 14. Atribuțiile operatorului

Indiferent de modalitatea de gestiune adoptată sau de statutul juridic, de forma de organizare, de natura capitalului, de tipul de proprietate ori de țara de origine, operatorul trebuie să asigure:

a) captarea, tratarea, transportul, acumularea și distribuția apei, respectiv, canalizarea, epurarea și evacuarea apelor uzate;

b) exploatarea sistemului public de alimentare cu apă și a sistemului public de canalizare pînă la punctul de delimitare a rețelelor publice și a celor interne ale consumatorului în condiții de siguranță și eficiență tehnico-economică, cu respectarea tehnologiilor și a instrucțiunilor tehnice de exploatare;

c) instituirea, supravegherea și întreținerea, în conformitate cu prevederile legale, a zonelor de protecție a construcțiilor și instalațiilor specifice sistemelor publice de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate;

d) monitorizarea strictă a calității apei potabile și a apei uzate distribuite/ recepționate prin intermediul sistemelor publice de alimentare cu apă și/sau de canalizare, în conformitate cu normele igienico-sanitare în vigoare și cu concentrațiile maximal admisibile ale substanțelor poluante în apele uzate la deversarea lor în rețeaua publică de canalizare, în stația de epurare sau în emisar;

e) captarea apei brute și deversarea apelor uzate în receptorii naturali cu respectarea strictă a condițiilor indicate în autorizația de utilizare a apei;

f) întreținerea și menținerea în stare de funcționare permanentă a sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare, cu excepția situațiilor de forță majoră;

g) măsurarea volumelor de apă produsă, distribuită și facturată, cu contoare de apă legalizate, adecvate și verificate metrologic conform cerințelor prevăzute în Legea metrologiei nr. 647-XIII din 17 noiembrie 1995;

h) creșterea eficienței sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare în scopul reducerii cheltuielilor, pierderilor în sistem prin reducerea costurilor de producție, a consumurilor specifice de materii prime, de combustibil, de energie electrică, precum și prin reechiparea, reutilizarea și re tehnologizarea acestora;

i) stimularea reducerii consumului de apă prin promovarea recirculării, re folosirii apei și prin promovarea reutilării sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare.

Articolul 15. Obligațiile operatorului

(1) Operatorul este obligat:

a) să îndeplinească condițiile stipulate în licență;

b) să prezinte Agenției sau autorității administrației publice locale, după caz, calculele argumentate ale cheltuielilor suportate;

c) să nu întrerupă furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, cu excepția cazurilor de neplată, a motivelor tehnice și de securitate prevăzute în lege, în licență și în contracte;

d) să țină contabilitatea în modul și în condițiile prevăzute de lege;

e) să prezinte, în termenele stabilite, autorității administrației publice locale, autorității centrale de specialitate, precum și Agenției, informația solicitată de acestea, să asigure accesul reprezentanților acestora la toate documentele ce conțin informații necesare pentru verificarea și evaluarea funcționării și dezvoltării serviciului, să prezinte în termen Agenției și autorității administrației publice locale rapoarte privind activitatea desfășurată;

f) să nu transmită altor persoane fizice sau juridice drepturi și obligații aferente activității pe care operatorul o desfășoară și pentru care i s-a acordat licență și s-a încheiat contract de delegare a gestiunii;

g) să achite plățile regulatorii în termenele stabilite prin lege.

(2) În raport cu consumatorii, operatorul are următoarele obligații:

a) să asigure furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare tuturor consumatorilor din teritoriul în limitele căruia a fost autorizat, cu respectarea prevederilor actelor legislative și ale altor acte normative în domeniu, inclusiv a prevederilor Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, elaborat și aprobat de Agenție;

b) să furnizeze serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în locurile autorizate, ținând cont de punctele de delimitare a rețelelor și instalațiilor, în baza unui contract încheiat cu consumatorul, și să respecte angajamentele contractuale;

c) să asigure funcționarea, la parametrii proiectați, a sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare, să respecte indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare stabiliți de Agenție și să asigure continuitatea serviciului respectiv la punctul de delimitare a rețelelor la parametrii fizici și calitativi;

d) să elibereze avize de racordare/branșare la rețeaua publică de apă și de canalizare în termen de cel mult 20 de zile calendaristice din momentul de depunere a solicitării și a prezentării documentelor necesare indicate în Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;

e) să informeze consumatorii, cel puțin cu 3 zile înainte, prin mass-media și/sau prin afișare la scările blocurilor locative, despre orice întrerupere a furnizării apei și/sau a preluării apelor uzate în cazul unor lucrări planificate de modernizare, reparație și întreținere;

f) să întreprindă măsuri de remediere, în termenele stabilite prin actele normative în domeniu, a defecțiunilor produse în rețelele sale;

g) să instaleze, să repare, să înlocuiască și să verifice metrologic contoarele de apă conform

prevederilor art. 26;

h) să nu admită discriminarea consumatorilor, să calculeze plata pentru serviciul furnizat în baza tarifelor aprobate, a indicațiilor contoarelor de apă, iar în lipsa acestora, pe durata verificării metrologice periodice, sau în cazul deteriorării din motive ce nu pot fi imputate consumatorului, să calculeze plata pentru volumul de apă consumată, reieșind din volumul mediu lunar, înregistrat în ultimele 3 luni pînă la verificare (deteriorare);

i) să informeze consumatorii cu privire la serviciul furnizat, inclusiv cu privire la eventualele riscuri, calitatea serviciului, condițiile calitative și cantitative de deversare a apelor uzate, modificările tarifului și să prezinte, la cerere, consumatorilor informații cu privire la volumul de apă consumată și referitor la eventualele penalități plătite de aceștia;

j) să restituie consumatorilor plățile facturate incorect și să achite despăgubiri pentru prejudiciile cauzate din vina sa, în conformitate cu actele legislative și cu alte acte normative în vigoare;

k) să achite, în condițiile legii, proprietarilor din vecinătatea sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare prejudiciile cauzate în rezultatul intervențiilor de rețehnologizare, reparație, revizie sau în caz de avarii. Proprietarul terenului afectat de exercitarea dreptului de servitute va fi despăgubit pentru prejudiciile cauzate.

(3) La desfășurarea activității, operatorul trebuie să respecte obligațiile referitoare la securitatea, calitatea, eficiența și continuitatea furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, normele de securitate și de sănătate a muncii, normele de protecție a mediului, precum și prevederile contractelor încheiate cu consumatorii.

Articolul 16. Drepturile operatorului

(1) În raport cu consumatorii, operatorul are următoarele drepturi:

a) să factureze și să încaseze lunar contravaloarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare furnizat, în conformitate cu tarifele aprobate și cu modul stabilit de prezenta lege, cu alte acte normative în vigoare;

b) să aplice consumatorilor penalități pentru neachitarea, în termenul stabilit în contract, a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare furnizat, în conformitate cu art. 27 alin. (5);

c) să aibă acces la contoarele de apă ale consumatorilor cu care a încheiat contracte de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, la instalațiile aflate pe proprietatea consumatorului pentru citirea indicațiilor contorului de apă, pentru prezentare la verificarea metrologică și pentru controlul integrității contorului de apă și al sigiliilor aplicate acestuia, precum și pentru deconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare ale consumatorului în cazurile prevăzute de actele legislative și de alte acte normative în domeniu. Accesul se va efectua doar în prezența consumatorului sau a reprezentantului acestuia;

d) să limiteze sau să întrerupă furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în cazurile și în modurile prevăzute de prezenta lege și de alte acte normative în domeniu;

e) să refuze branșarea/racordarea la rețelele publice de alimentare cu apă și/sau de canalizare a instalațiilor interne ale noilor consumatori, cu preavizarea lor, în cazul în care operatorul se confruntă cu lipsa de capacitate de producție. Refuzul trebuie motivat și justificat în modul corespunzător.

(2) Operatorul care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare are dreptul de servitute asupra terenurilor, indiferent de tipul de proprietate, pentru efectuarea lucrărilor de înlăturare a avariilor, de marcarea, de construcție a obiectelor, de deservire profilactică a rețelelor și instalațiilor, de reparare a acestora, cu folosirea tehnicii respective.

(3) Efectuarea lucrărilor prevăzute la alin. (2), cu excepția celor de avarie, trebuie să fie coordonată cu autoritățile administrației publice locale și cu deținătorii de terenuri. Restabilirea porțiunilor de străzi și terenuri accidentate în rezultatul unor astfel de lucrări se va efectua din contul operatorului, în termenele convenite.

Articolul 17. Obligațiile consumatorului

Consumatorul are următoarele obligații:

- a) să respecte prevederile contractului încheiat, actelor legislative și ale altor acte normative în domeniu;
- b) să prezinte operatorului datele și documentele necesare pentru încheierea sau reîncheierea contractului privind furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
- c) să exploateze și să întrețină în stare bună instalațiile interne de apă și de canalizare aflate în gestiunea sa în conformitate cu documentele normativ-tehnice, să remedieze la timp avariile și scurgerile de apă de la rețelele proprii;
- d) să asigure integritatea contoarelor și a sigiliilor aplicate acestora;
- e) să acorde acces personalului operatorului pentru citirea indicațiilor contorului de apă, pentru prezentarea contorului la verificarea metrologică și a integrității contorului de apă și a sigiliilor aplicate acestuia, precum și pentru deconectarea instalațiilor sale interne de apă și de canalizare în cazurile prevăzute de actele legislative și de alte acte normative în domeniu;
- f) să acorde acces personalului operatorilor la rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare amplasate pe teritoriul consumatorului pentru efectuarea lucrărilor de intervenție și de reconstrucție;
- g) să achite, în termenele stabilite, facturile pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- h) să utilizeze apa în mod rațional și fără fraude;
- i) să nu execute conectări neautorizate la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- j) să nu evacueze spre deversare în sistemul public de canalizare substanțe interzise de actele normative în vigoare și care pot avaria rețelele publice sau pot afecta funcționarea instalațiilor de epurare a apelor uzate;
- k) să mențină curățenia și să întrețină în stare corespunzătoare căminul de vizitare în care este instalat contorul, amplasat pe proprietatea sa;
- l) să execute lucrări de întreținere și reparație, care îi revin conform reglementărilor legale, la instalațiile interne de apă și de canalizare pe care le are în folosință pentru a nu admite pierderi de apă sau, în caz de funcționare necorespunzătoare a acestora, pentru a nu crea pericol pentru sănătatea publică;
- m) să informeze, în termen de 7 zile lucrătoare, operatorul despre toate cazurile transferului sau vânzării către alți proprietari a imobilului și a instalațiilor sale interne de apă și de canalizare, precum și despre modificarea altor date menționate în contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
- n) să achite operatorului prejudiciile cauzate prin deteriorarea sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare, prin evacuarea în rețelele publice de canalizare a substanțelor interzise spre deversare și a apelor uzate cu un conținut sporit de poluanți, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

Articolul 18. Drepturile consumatorului

Consumatorul are următoarele drepturi:

- a) să beneficieze de serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în condițiile stabilite în contractul de furnizare a serviciului respectiv, în actele legislative și în alte acte normative în domeniu;
- b) să fie prezent personal sau să desemneze expres o persoană care să asiste la citirea indicațiilor contorului, la efectuarea verificării metrologice de expertiză și a controlului integrității contorului de apă și a sigiliilor aplicate acestuia, precum și la deconectarea instalațiilor sale interne de apă și de canalizare în cazurile prevăzute de actele legislative și de alte acte normative în domeniu;
- c) să fie informat din timp de către operator despre regimul de furnizare a apei, stabilit în localitate, inclusiv cu privire la limitările sau întreruperile în furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, în modul stabilit de actele legislative și de alte acte normative în domeniu;
- d) să inițieze modificarea și completarea contractului de furnizare a serviciului și/sau a anexelor acestuia prin acorduri adiționale, inclusiv în cazul în care apar prevederi noi în actele legislative și în

alte acte normative în domeniu;

e) să renunțe (definitiv sau temporar) la serviciile operatorului în modul stabilit de actele legislative și de alte acte normative în domeniu;

f) să primească, la cerere, informații privind tarifele în vigoare și calitatea apei, privind volumul consumului de apă, plățile și penalitățile calculate și achitate;

g) să primească răspuns la petițiile și reclamațiile adresate operatorului în modul și în termenele stabilite de legislație;

h) să solicite recuperarea prejudiciilor cauzate din vina operatorului în conformitate cu actele legislative și cu alte acte normative în domeniu;

i) să beneficieze de compensații pentru plata serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare din sursele bugetului local sau din bugetul de stat;

j) să execute alte drepturi stabilite în actele legislative și în alte acte normative în domeniu.

Capitolul V

FURNIZAREA SERVICIULUI PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE

Articolul 19. Alimentarea cu apă potabilă

(1) Apa potabilă distribuită prin sistemele publice de alimentare cu apă este destinată pentru satisfacerea cu prioritate a necesităților gospodărești ale populației, ale instituțiilor publice, agenților economici, precum și, în lipsa apei tehnologice, pentru combaterea și stingerea incendiilor.

(2) Apa potabilă distribuită consumatorilor trebuie să întrunească, la bransamentele acestora, condițiile de potabilitate prevăzute în normele tehnice și în reglementările legale în vigoare, precum și parametrii de debit și de presiune precizați în condițiile tehnice eliberate de către operator și în contractele de furnizare a serviciului respectiv.

(3) La elaborarea condițiilor tehnice pentru lucrările de proiectare, operatorii se vor încadra în prevederile planului urbanistic general al localității sau în planul local de amenajare a teritoriului. În cazul în care localitatea nu dispune de planul urbanistic general actualizat sau de planul local de amenajare a teritoriului actualizat, operatorul, înainte de eliberarea condițiilor tehnice, va aproba prin decizia respectivă a autorităților publice locale planul de dezvoltare a rețelelor.

(4) La finalizarea lucrărilor de construcție, instalațiile și rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare, situate pe teren public, construite de persoane fizice și/sau de persoane juridice, precum și cele construite pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi, indiferent de sursa de finanțare, se transmit gratuit la balanța autorității administrației publice locale sau direct operatorului în conformitate cu decizia consiliului local.

[Art.19 al.(4) sintagma „gratuit la balanța” declarată neconstituțională prin HCC30 din 01.11.16, MO478-490/30.12.16 art.111; în vigoare 01.11.16]

(5) În localitățile care dispun de sisteme publice de alimentare cu apă ai căror consumatori sînt asigurați cu apă în volum deplin se interzice forarea de noi fîntîni arteziene și exploatarea celor existente pentru utilizarea apelor subterane, cu excepția cazurilor în care se obține acordul operatorului coordonat cu autoritatea administrației publice locale cînd:

[Art.19 al.(5) sintagma „operatorului coordonat cu” declarată neconstituțională prin HCC28 din 11.10.16, MO459-471/23.12.16 art.109; în vigoare 11.10.16]

a) este necesară crearea surselor de rezervă pentru alimentarea cu apă a obiectelor de importanță strategică și pentru funcționarea normală a acestora în situații excepționale;

b) cerințele de apă ale consumatorului nu pot fi acoperite integral de către operator.

(6) În cazurile în care este necesară alimentarea cu apă a obiectelor pentru comerțul sezonier, a celor pentru amenajarea teritoriului, gospodăriei drumurilor și a spațiilor verzi, precum și a celor aflate în construcție, operatorul are dreptul să permită construcția rețelelor și a instalațiilor provizorii. În aceste cazuri, consumurile de apă vor fi contorizate, iar plata pentru serviciul furnizat se va efectua conform indicilor contorului.

(7) Racordarea rețelelor și a instalațiilor provizorii la coloanele de distribuție a apei sau la hidranți este interzisă.

(8) În exteriorul clădirilor, rețelele provizorii se instalează în pământ la o adâncime stabilită de normele în construcții în vigoare sau în canale subterane. Instalarea rețelelor la suprafața terenului se permite numai în cazul în care rețelele respective urmează a fi folosite doar în perioada caldă a anului.

Articolul 20. Alimentarea cu apă tehnologică

(1) Pentru satisfacerea necesităților, cum sînt stropitul străzilor și al spațiilor verzi, spălarea piețelor și a străzilor, spălarea periodică a sistemului de canalizare, spălarea autovehiculelor și consumul tehnologic al unităților industriale, se va utiliza cu precădere apa tehnologică.

(2) Alimentarea cu apă tehnologică se asigură fie prin sisteme centralizate publice de alimentare cu apă, fie prin sisteme individuale realizate și exploatate de consumatori.

(3) Se interzice orice legătură sau interconectare a rețelelor de alimentare cu apă tehnologică cu rețelele de alimentare cu apă potabilă și/sau cu rețelele fîntînilor arteziene.

Articolul 21. Alimentarea cu apă în situații excepționale

(1) Furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare consumatorilor în situații excepționale (avarii, catastrofe, calamități cu caracter natural etc.) se efectuează în conformitate cu actele legislative și cu alte acte normative în vigoare.

(2) În cazul lipsei de apă cauzate de calamități naturale și/sau de catastrofe tehnogene, distribuția apei se va efectua conform unui program propus de operator și aprobat de autoritățile administrației publice locale. Acest program va fi adus la cunoștință consumatorilor prin diverse mijloace (mass-media, telefon, afișare la utilizator etc.).

Articolul 22. Evacuarea apelor uzate

(1) Cantitatea de substanțe poluante în apele uzate evacuate în sistemele publice de canalizare trebuie să nu depășească concentrația maxim admisibilă. Apele uzate trebuie să corespundă prevederilor actelor normative în vigoare și ale contractului de furnizare a serviciului, astfel încît prin natura, cantitatea ori calitatea lor să nu conducă la:

a) degradarea construcțiilor și instalațiilor componente ale sistemelor centralizate publice de canalizare;

b) diminuarea capacității de transport a rețelelor și a canalelor colectoare;

c) perturbarea funcționării normale a stației de epurare, cauzată de depășirea debitului și a încărcării sau de inhibarea proceselor de epurare;

d) apariția unor pericole pentru igiena și sănătatea populației sau a personalului în procesul de exploatare a sistemului;

e) apariția pericolelor de explozie.

(2) Evacuarea în receptorii naturali a apelor uzate epurate și depozitarea nămolurilor provenite de la stațiile de epurare se efectuează numai în condiții de calitate și de cantitate precizate în documentele de mediu eliberate de autoritățile competente și potrivit reglementărilor în vigoare din domeniul protecției calității apei și a mediului, astfel încît să se garanteze protecția și conservarea mediului.

(3) Preluarea în sistemele publice de canalizare a apelor uzate provenite de la întreprinderile industriale sau de la alți consumatori neracordați la rețelele publice de transportare și/sau de distribuție a apei se poate aproba numai în măsura în care capacitatea sistemelor nu este depășită din punct de vedere hidraulic sau al încărcării cu substanțe impurificatoare și doar dacă apele uzate nu conțin poluanți toxici sau care pot inhiba ori bloca procesul de epurare.

(4) Nămolurile provenite din stațiile de tratare a apei, din sistemele de canalizare și din stațiile de epurare a apelor uzate se tratează și se prelucrează în vederea neutralizării, deshidratării, depozitării controlate sau în vederea valorificării potrivit reglementărilor legale în vigoare privind protecția și

conservarea mediului.

(5) Evacuarea apelor uzate în sistemele publice de canalizare se efectuează numai în baza autorizațiilor de racordare și/sau de deversare întocmite în scris, eliberate de operatorii care administrează și exploatează sistemele de canalizare și care exercită controlul calității apelor recepționate și al contractelor de furnizare a serviciului de canalizare încheiate. O condiție obligatorie pentru eliberarea autorizațiilor de deversare a apelor uzate agenților economici care dispun de fântâni arteziene este deținerea autorizației de mediu pentru folosința specială a apei conform Legii apelor nr. 272 din 23 decembrie 2011.

(6) Pentru obținerea autorizațiilor de deversare a apelor industriale uzate în rețeaua publică de canalizare sau pentru înnoirea acesteia, agentul economic (consumatorul) depune o cerere de forma stabilită de către operator, la care se anexează:

a) documentația de proiect, avizată de Inspectoratul pentru Protecția Mediului – pentru unitățile economice noi sau re tehnologizate, sau cartea tehnică a gospodăririi apelor – pentru întreprinderile existente (la înnoirea acordului de racordare);

[Art.22 al.(6), lit.a) modificată prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

b) schema sistemului de canalizare a întreprinderii;

c) schema stației locale de preepurare a apelor uzate (dacă există);

d) informația despre parametrii de evacuare a apelor industriale uzate;

e) normativele privind compoziția și debitele de ape industriale uzate evacuate;

f) datele despre compoziția apelor uzate la deversarea în rețeaua publică: rezultatele analizelor probelor de ape uzate la debite medii și maxime, în perioadele unor cantități medii și maxime de substanțe poluante (variația sau cronograma concentrațiilor poluanților), pînă la și după stația locală de epurare, precum și în punctele principale ale rețelei de canalizare, după finalizarea proceselor tehnologice;

g) cantitatea de nămoluri formate, metodele de prelucrare și utilizare;

h) raportul despre realizarea planului de măsuri tehnico-organizatorice de reducere a debitelor de ape uzate evacuate în rețeaua publică și de respectare a valorilor admisibile ale indicatorilor de calitate și a regimului de deversare a apelor uzate (la înnoirea acordului de racordare);

i) certificatele igienice și de calitate, denumirea substanțelor folosite în procesul tehnologic și componența acestora;

j) ordinul privind abilitarea persoanelor responsabile (cel puțin a două persoane) pentru prelevarea probelor de ape uzate evacuate și pentru semnarea actelor respective.

(7) Stabilirea condițiilor de evacuare a apelor uzate de la agenții economici în sistemele de canalizare ale localităților, precum și a concentrațiilor maximal admisibile de poluanți în apele uzate, se efectuează de către operator, reieșind din normativele deversării limitat admisibile în emisari, eliberate în modul stabilit de legislația în vigoare.

(8) La depunerea cererilor de racordare a agenților economici la sistemele de canalizare ale localităților, solicitantul va prezenta operatorului documentația de proiect însoțită de avizul pozitiv al expertizei ecologice de stat și datele despre volumul și compoziția apelor uzate care urmează a fi evacuate în sistemul de canalizare, iar în cazul reconstrucției întreprinderii sau al extinderii capacităților de producție, va prezenta și informația privind compoziția apelor uzate și graficul orar de evacuare a acestora.

(9) Autorizația de deversare a apelor uzate în rețeaua publică de canalizare pentru întreprinderile nou-construite sau reconstruite/re tehnologizate se eliberează după darea în exploatare a obiectivului respectiv, construit în conformitate cu proiectul avizat de Inspectoratul pentru Protecția Mediului și cu condiția existenței capacităților necesare ale instalațiilor de epurare ale sistemului de canalizare al localității. În cazul în care condițiile de recepționare a apelor uzate în rețeaua publică prevăd epurarea/preepurarea locală a acestora, operatorul eliberează autorizația de conectare și deversare numai după darea în exploatare a stației de preepurare care trebuie să asigure eficiența de epurare necesară/suficientă pentru deversarea apelor uzate în rețeaua publică de canalizare a localității.

[Art.22 al.(9) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(10) La perfectarea autorizației de deversare a apelor industriale uzate în rețeaua publică de canalizare, operatorul trebuie să examineze materialele explicative justificate prezentate de consumatorul apei, luând în calcul:

a) preepurarea apelor industriale uzate sau a unei părți din acestea la stația de epurare locală a consumatorului;

b) preepurarea apelor industriale uzate în comun cu ale altor întreprinderi în cadrul unor stații de epurare ale grupului de întreprinderi (dacă așa ceva există);

c) reutilizarea maximă a apelor uzate epurate pentru asigurarea proceselor tehnologice cu apă tehnologică sau pentru alte folosințe;

d) implementarea de tehnologii noi care oferă posibilitatea de reducere a consumului de apă sau a debitului de ape uzate, precum și a gradului lor de poluare;

e) folosirea sistemelor închise de alimentare cu apă sau utilizarea repetată și succesivă a apei în procesele tehnologice ale întreprinderii;

f) recuperarea substanțelor utile conținute în apele industriale uzate;

g) tratarea și utilizarea nămolurilor rezultate din procesele tehnologice și din preepurarea apelor industriale uzate.

(11) După obținerea tuturor materialelor de la agentul economic, operatorul le examinează în termen de 20 de zile și, în cazul în care condițiile de evacuare a apelor uzate corespund cerințelor prevăzute de actele normative în vigoare în domeniul protecției mediului, acesta eliberează autorizația de deversare a apelor uzate și încheie contractul de furnizare a serviciului public de canalizare.

(12) Autorizația de deversare a apelor uzate în rețeaua publică de canalizare se eliberează agentului economic pe un termen de până la 2 ani, suficient pentru realizarea planului de măsuri tehnico-organizatorice necesare pentru efectuarea activităților indicate la alin. (10) lit. c) și d), după care urmează o nouă solicitare de prelungire a termenului de valabilitate a autorizației. Autorizația de deversare a apelor uzate poate fi anulată în cazul schimbării condițiilor de canalizare a localității sau în cazul nerespectării de către utilizator a condițiilor de deversare a apelor uzate.

(13) Evacuarea apelor uzate în lipsa contractului bilateral încheiat se consideră racordare neautorizată, pentru care consumatorul respectiv poartă răspundere conform legislației în vigoare.

(14) În cazul în care condițiile de evacuare a apelor uzate în rețeaua publică nu pot fi îndeplinite din punct de vedere economic sau tehnologic, agentul economic prezintă operatorului argumentarea respectivă, cu indicarea cauzelor neîndeplinirii condițiilor de deversare. Argumentarea se examinează de către operator în termen de 10 zile, luându-se decizia de încheiere cu agentul economic a unui contract de evacuare a apelor uzate supraîncărcate la tarife majorate. Contractul poate fi încheiat numai în cazul în care stația de epurare a apelor uzate dispune de rezerve necesare pentru a efectua epurarea, ținând cont de indicatorii respectivi, dacă nu se aduc prejudicii funcționării normale a rețelelor și instalațiilor de epurare și se asigură respectarea condițiilor de calitate stabilite pentru evacuarea apelor uzate epurate în emisar.

(15) Eliberarea autorizației de deversare a apelor uzate și încheierea contractului privind evacuarea apelor uzate în sistemul de canalizare al localității a apelor uzate ce necesită modificarea tehnologiei sau a parametrilor de funcționare a stației de epurare poate fi efectuată numai după îndeplinirea tuturor măsurilor necesare pentru asigurarea condițiilor de evacuare a apelor uzate epurate în emisar.

(16) Orice modificare a indicatorilor normativi de calitate și/sau a regimului de deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare al localității, stabiliți în contractul de furnizare a serviciului de canalizare, atrage sancțiuni stipulate în contract.

(17) La deversarea de către agenții economici a apelor uzate în sistemul de canalizare al localității, ale căror volum și nivel de poluare nu depășesc normativele aprobate în modul stabilit de legislația în vigoare, se aplică tarifele în vigoare pentru serviciul de evacuare a apelor uzate.

(18) În cazul în care volumul substanțelor în suspensie, consumul biochimic de oxigen pentru 5 zile (CBO 5), precum și alți indicatori depășesc normativele aprobate în modul stabilit de legislația în

vigoare, se aplică tarife diferențiate, calculate proporțional cu indicii normativelor indicate, conform condițiilor contractuale, iar în lipsa acestor clauze în contractul obligatoriu – conform modalității stabilite prin Legea nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului și prin alte acte legislative în vigoare.

(19) Consumatorii care au admis deversarea în rețeaua publică de canalizare a materialelor ce au provocat ieșirea, parțială sau totală, din funcțiune a sistemului de canalizare al localității, inclusiv a stațiilor de epurare, recuperează prejudiciul în modul stabilit de legislația în vigoare.

(20) Toate litigiile apărute se soluționează în instanțele de judecată.

(21) Concentrațiile maximal admisibile de poluanți în apele uzate pentru fiecare agent economic din teritoriul respectiv se stabilesc de către operator și se aprobă de către agenția ecologică teritorială reieșind din normativele deversărilor limitat admisibile.

**Articolul 23. Întreruperi și limitări la furnizarea
serviciului public de alimentare cu apă
și/sau de canalizare**

(1) Furnizarea apei potabile și recepționarea apelor uzate se efectuează fără întreruperi dacă contractul încheiat între operator și consumator nu prevede un alt regim, exceptând cazurile indicate în prezentul articol.

(2) Limitarea volumului de apă furnizat consumatorului, precum și reglementarea regimului de furnizare a apei se efectuează potrivit condițiilor contractului respectiv, în conformitate cu prevederile prezentei legi.

(3) În anumite situații, după ce consumatorul respectiv a fost prevenit în prealabil, operatorul are dreptul să suspende furnizarea apei sau recepționarea apelor uzate cu condiția că aceste acțiuni nu vor influența negativ calitatea serviciului prestat altor consumatori. Asemenea situații sînt:

a) starea tehnică nesatisfăcătoare a rețelelor și instalațiilor de alimentare cu apă și/sau de canalizare, aflate în administrarea consumatorului, și refuzul acestuia de a lichida nerespectarea regulilor de exploatare tehnică;

b) refuzul repetat de a permite reprezentantului operatorului, împuternicit cu dreptul de control, accesul la instalațiile și la rețelele de alimentare cu apă și/sau de canalizare, la dispozitivele și construcțiile aferente pentru examinările prescrise sau pentru verificarea și citirea datelor contoarelor, efectuarea măsurărilor și prelevarea probelor de ape uzate, aplicarea sigiliilor, reglementarea distribuției apei potabile (în cazul nerespectării limitelor stabilite), precum și pentru executarea altor lucrări de exploatare, întreținere, reconstrucție, construcție etc.;

c) dispoziția organelor teritoriale de supraveghere sanitară și de mediu;

d) neîndeplinirea de către consumator a condițiilor contractului încheiat cu operatorul privind limitele consumului de apă, volumul și calitatea apelor uzate evacuate sau privind cerințele de protecție a mediului;

e) depistarea instalațiilor și construcțiilor conectate neautorizat la rețelele consumatorului, precum și la sistemele de alimentare cu apă și/sau de canalizare ale operatorului;

f) neachitarea de către consumator a plății pentru serviciul furnizat de operator în termenele stabilite în prezenta lege și în contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare.

(4) Despre executarea lucrărilor planificate (de reparație, racordare, reconstrucție etc.) la rețelele și instalațiile de alimentare cu apă și/sau de canalizare la care sînt racordate rețelele consumatorului, operatorul este obligat să anunțe consumatorul în prealabil, cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de executare.

(5) Operatorul are dreptul să suspende furnizarea apei potabile, recepția apelor uzate sau să reducă, fără preaviz, volumul serviciului furnizat în următoarele cazuri:

a) sistarea livrării de energie electrică la obiectele sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare de către furnizorul de energie electrică;

b) producerea circumstanțelor de forță majoră, a avariilor la rețelele și la instalațiile de alimentare cu apă și/sau de canalizare, precum și degradarea bruscă și esențială a calității apei la sursa de captare ca urmare a concentrației mari de poluanți în apă, situație ce necesită sistarea de urgență a distribuției apei și/sau a recepționării apelor uzate;

c) necesitatea de a mări debitul de apă în locurile în care urmează să fie stinse incendiile.

(6) În caz de furnizare a apei cu întrerupere din cauza capacității insuficiente a apeductului, operatorul, cu acordul autorităților administrației publice locale, organizează distribuirea apei în sectoarele corespunzătoare ale localităților conform unui orar, anunțând consumatorii despre regimul de furnizare. Totodată, operatorul elaborează și realizează măsuri de asigurare ulterioară a livrării apei către consumatori în volumele prevăzute.

(7) Despre toate cazurile de suspendare a livrării de apă la obiectele care dispun de rețele exterioare și interioare de apeduct de protecție contra incendiilor, operatorul va anunța serviciul de pompieri.

(8) Operatorul are dreptul să suspende furnizarea serviciului către consumatorul care nu respectă reglementările în vigoare, prevederile contractuale, utilizează serviciul în mod fraudulos și care nu achită contravaloarea serviciului furnizat prin debransarea de la rețelele publice de transportare sau de distribuție a apei ori de la rețelele publice de canalizare, cu solicitarea recuperării prejudiciului cauzat.

(9) Reluarea furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se va efectua, în termen care nu depășește 3 zile lucrătoare, după înlăturarea cauzelor care au condus la deconectare și după achitarea plății pentru reconectare. Cheltuielile justificate aferente suspendării, respectiv, reluării furnizării serviciului se suportă de către consumator.

Articolul 24. Conectarea neautorizată a obiectelor consumatorului la rețelele publice de alimentare cu apă și/sau de canalizare

(1) Branșarea/racordarea instalațiilor interne de apă și canalizare la sistemul public respectiv se efectuează de către operator după îndeplinirea condițiilor incluse în avizul de branșare/racordare.

(2) Se consideră neautorizate conectările:

a) executate fără avizul prealabil al operatorului sau după expirarea termenului de valabilitate a contractului cu acesta;

b) folosite înainte de a fi recepționate și date în exploatare în modul stabilit de actele normative în vigoare;

c) exploatate pînă la încheierea contractului de furnizare a serviciului.

(3) Se consideră neautorizate construcțiile și instalațiile:

a) executate fără proiect sau în baza unui proiect neautorizat în modul stabilit ori după un proiect care nu a fost coordonat cu instituțiile abilitate, precum și după orice proiect în care nu au fost respectate condițiile tehnice;

b) executate fără supravegherea tehnică a instituțiilor abilitate;

c) reconstruite fără avizul operatorului sau cele ale căror echipamente de măsurare au fost demontate și montate (instalate) fără avizul prealabil al operatorului.

(4) Se interzice branșarea rețelelor de transportare și distribuție a apei care nu corespund cerințelor normative de calitate pentru apa potabilă la rețelele de alimentare cu apă potabilă.

(5) Pentru conectarea neautorizată la rețelele operatorului poartă răspundere proprietarul construcțiilor și al instalațiilor conectate sau antreprenorul, iar la rețelele consumatorului – consumatorul și proprietarul construcțiilor și al instalațiilor respective.

(6) Responsabilitatea pentru conectarea rețelelor nou-construite, înainte ca acestea să fie recepționate, o poartă persoana fizică sau juridică în calitate de proprietar al acestor rețele.

(7) Operatorul este obligat să întocmească procese-verbale în toate cazurile de conectare neautorizată depistate, iar persoanele vinovate urmează a fi sancționate contravențional.

(8) La depistarea unei deversări neautorizate de ape pluviale în sistemul public de canalizare,

operatorul va factura proprietarului/locatarului suprafețelor de scurgere a apelor pluviale volumul deversărilor, calculat conform actelor normative, cu aplicarea tarifului pentru serviciul de canalizare.

(9) Conectările neautorizate la rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare urmează a fi lichidate. Cheltuielile legate de debransarea construcțiilor și a instalațiilor neautorizate le suportă proprietarii și persoanele indicate la alin. (5) și (6).

Articolul 25. Zonele de protecție

(1) Obiectele sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare au un grad sporit de pericol. Pentru asigurarea exploatării lor în siguranță, se stabilesc zone de protecție. Modul de delimitare a zonelor respective, dimensiunile și regimul lor se reglementează prin acte normative, aprobate de către organele de resort.

(2) Orice tip de lucrări în zona de protecție se efectuează numai cu acordul operatorului.

Articolul 26. Evidența apei furnizate consumatorului și a apei uzate evacuate în sistemul de canalizare

(1) Volumul de apă furnizat consumatorului și volumul de apă uzată evacuată în sistemul de canalizare și recepționate de către operator se determină în baza indicilor înregistrați de contorul de branșament.

(2) În lipsa contorului, volumul de apă consumată se calculează în corespundere cu normele de consum aprobate în modul stabilit, conform prevederilor actelor normative în vigoare.

(3) În cazul în care contorul a fost demontat pentru verificare metrologică sau pentru reparație, consumul de apă se va calcula conform volumului mediu al ultimelor 3 luni înregistrat până la verificare sau deteriorare.

(4) Achiziționarea, instalarea, exploatarea, întreținerea, reparația, înlocuirea și verificarea metrologică a contoarelor de branșament se efectuează:

a) la blocuri locative și la case individuale – de către operator, din contul mijloacelor financiare prevăzute în tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, calculate conform Metodologiei de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate;

b) în apartamentele din blocurile locative – de către operator, în condițiile prevăzute la art. 29 alin. (3) și (4), prin aplicarea tarifului distinct, sau de către proprietarii apartamentelor, în modul stabilit de gestionarul blocului locativ, în condițiile prevăzute la art. 29 alin. (2);

c) la alți consumatori – conform clauzelor contractului încheiat între consumator și operator, din contul mijloacelor financiare ale consumatorului.

(5) Tipul concret de contor care urmează a fi instalat se selectează de către operator conform modelelor aprobate și incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare al Republicii Moldova, cu indicarea parametrilor și caracteristicilor tehnice ale acestora în condițiile tehnice prevăzute în contractul încheiat între consumator și operator.

(6) Consumatorul este responsabil pentru păstrarea integrității contorului și a sigiliilor aplicate în conformitate cu contractul încheiat cu operatorul.

(7) Verificarea metrologică a contoarelor se efectuează la expirarea termenului de verificare metrologică de expertiză, stabilit în lista oficială a mijloacelor de măsurare supuse controlului metrologic legal în laboratoarele desemnate de către autoritatea centrală de metrologie, cu participarea părților interesate. În cazul rezultatelor negative ale verificărilor metrologice, contorul de apă se înlocuiește sau se repară.

(8) Operatorul și consumatorul de apă pot iniția verificarea metrologică de expertiză a contoarelor înainte de termen în cazul în care una dintre părți înaintează reclamație. Dacă reclamația se confirmă, se fac recalculări, iar dacă nu se confirmă, cheltuielile de verificare le suportă reclamantul.

(9) Demontarea contoarelor instalate la branșamente/racorduri se efectuează de către operator sau de către consumator cu coordonarea prealabilă în scris cu operatorul.

(10) La proiectarea construcțiilor noi, la reconstrucția sau la reparația capitală a obiectivelor existente trebuie prevăzută, obligatoriu, instalarea pentru fiecare consumator a contoarelor ce corespund cerințelor tehnice înaintate de operator și actelor normative de exploatare.

(11) Nu se admite furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare noilor consumatori fără instalarea contoarelor legalizate în Republica Moldova, incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare al Republicii Moldova.

(12) În cazul consumului fraudulos, volumul serviciului public care urmează să fie facturat de către operator consumatorului se determină în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, în funcție de secțiunea branșamentului, viteza mișcării apei și de durata consumului fraudulos.

Articolul 27. Facturarea și achitarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

(1) Facturarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se efectuează în conformitate cu prevederile contractului de furnizare a serviciului.

(2) Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare se facturează lunar, în baza volumelor determinate conform prevederilor art. 26 și 29 și a tarifelor în vigoare.

(3) În lipsa contoarelor pentru determinarea volumului de ape uzate evacuate, serviciul public de canalizare se facturează la un volum egal cu volumul de apă utilizată.

(4) Factura de plată pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare se emite de către operator, cu indicarea termenului de achitare a acesteia, conform prevederilor contractului.

(5) În cazul în care consumatorul nu achită serviciul în termenele indicate în factură, acestuia i se vor calcula penalități pentru fiecare zi de întârziere. Cuantumul penalității nu poate depăși rata medie anuală ponderată a dobânzii la creditele acordate de băncile comerciale în monedă națională, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei.

Articolul 28. Raporturile juridice dintre operator, gestionarul blocului locativ și consumator

(1) Raporturile juridice dintre operator, gestionarul blocului locativ și consumatorul serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare se reglementează de prezenta lege și de Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, elaborat și aprobat de Agenție.

(2) Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare trebuie să cuprindă norme cu privire la proiectarea, montarea și recepționarea instalațiilor interne de apă și de canalizare, la delimitarea rețelelor publice de alimentare cu apă și de canalizare de instalațiile interne de apă și de canalizare, la exploatarea și la întreținerea instalațiilor interne de apă și de canalizare, precum și norme referitor la termenele și la procedura de racordare la rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare a instalațiilor interne de apă și de canalizare, la încheierea contractelor privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, la evidența consumului de apă, la plata apei, la deconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare, la limitarea și întreruperea serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare, la examinarea reclamațiilor consumatorilor și la modalitatea de soluționare a diferendelor și a litigiilor dintre operatori și consumatori.

Articolul 29. Reglementarea raporturilor de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în blocurile locative

(1) Furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în blocurile locative se efectuează în baza contractelor încheiate între operator și gestionarul blocului locativ sau între operator și fiecare proprietar/chiriaș de apartament al blocului locativ în parte.

(2) În blocurile locative în care contractele de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare sînt încheiate cu gestionarul blocului locativ, facturarea serviciului se efectuează în baza tarifelor aprobate pentru furnizarea acestui serviciu la blocul locativ și a volumului de apă înregistrat de contorul comun instalat la branșamentul blocului, cu distribuirea integrală pe apartamente a

volumului de apă înregistrat. Distribuirea pe apartamente a volumului de apă înregistrat de contorul comun de la bransamentul blocului locativ se efectuează în baza datelor contoarelor instalate în apartamente de către proprietari/chiriași sau, în lipsa contoarelor, conform normelor de consum aplicate. Volumul înregistrat de contorul de la bransamentul blocului locativ, dar nedistribuit, în baza indicațiilor contoarelor individuale/normelor de consum aplicate se repartizează adăugător pentru fiecare apartament proporțional consumului înregistrat de contoarele instalate în apartament și conform normelor de consum.

(3) În blocurile locative în care furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se efectuează în baza contractelor încheiate de către operator cu fiecare proprietar/chiriaș de apartament în parte, facturarea serviciului se efectuează în baza datelor contoarelor individuale instalate în apartamente și a tarifelor aprobate pentru furnizarea acestui serviciu în apartamente.

(4) Încheierea contractelor individuale între operator și fiecare proprietar/ chiriaș de apartament în parte se efectuează obligatoriu, cu respectarea următoarelor condiții:

a) contractele se încheie individual de către operatori, în mod obligatoriu, cu fiecare proprietar de apartament din bloc în parte, la inițiativa uneia dintre părți, în cel mult 30 de zile calendaristice din momentul solicitării;

[Art.29 al.(4), lit.a) în redacția LP19 din 22.02.18, MO84-93/16.03.18 art.175; în vigoare 16.03.18]

b) operatorul, în baza tarifului distinct achitat de fiecare proprietar/chiriaș al apartamentului, instalează contoarele pentru evidența consumului de apă în fiecare apartament;

c) gestionarul blocului locativ instalează contoare pentru evidența consumului de apă de uz comun, precum și în spațiile date în chirie/locațiune, și încheie cu operatorul contract de furnizare a serviciului pentru aceste locuri de consum;

d) gestionarul blocului locativ sau proprietarul încheie cu operatorul un contract de transmitere către operator a rețelelor interne de alimentare cu apă și de canalizare ale blocului locativ pentru deservire și exploatare;

[Art.29 al.(4), lit.d) modificată prin LP19 din 22.02.18, MO84-93/16.03.18 art.175; în vigoare 16.03.18]

e) gestionarul blocului locativ efectuează, la cererea operatorului, din contul locatarilor, reparația capitală, reconstrucția sau renovarea rețelelor interne de alimentare cu apă și de canalizare ale blocului locativ.

Articolul 30. Indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

(1) Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare furnizat prin sistemele de alimentare cu apă și de canalizare trebuie să corespundă, la bransamentele consumatorului, indicatorilor de calitate stabiliți în Regulamentul privind indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat de Agenție, sau, după caz, de autoritatea administrației publice locale.

(2) Indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare furnizat consumatorilor se stabilesc în funcție de necesitățile consumatorilor, de starea tehnică a sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare, de investițiile efectuate și de cele care sînt necesare de a fi efectuate, de eficiența acestora și reieșind din practica internațională.

Articolul 31. Contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

(1) Furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se efectuează în bază de contract încheiat între operator și consumator.

(2) Contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare include obligatoriu denumirea operatorului și a consumatorului, adresa locului unde se furnizează serviciul, adresa operatorului și a consumatorului, codurile poștale, numerele telefoanelor/faxurilor de contact, codurile fiscale, conturile bancare, funcțiile, numele, prenumele persoanelor care semnează contractul, codul de identificare al proprietarului, obiectul contractului, nivelurile de calitate, termenul de conectare a instalației de utilizare, modalitatea de evidență a consumului de apă și a serviciului de canalizare, obligațiile, drepturile și responsabilitățile operatorului și ale consumatorului, mijloacele prin care se pot obține informații despre toate tarifele în vigoare, condițiile de întrerupere a furnizării serviciului, condițiile de deconectare și de reconectare a instalației de utilizare la rețelele publice, durata contractului, precum și modalitatea de modificare, de suspendare ori de reziliere a

contractului, acțiunile care trebuie întreprinse în caz de nerespectare a nivelurilor de calitate prevăzute în contract, modalitatea și cuantumul reducerii plăților pentru serviciu în caz de nerespectare de către operator a termenelor de furnizare sau de furnizare a acestuia la nivel nesatisfăcător, modalitățile de soluționare a litigiilor aferente neexecutării sau executării defectuoase a clauzelor contractuale, alte clauze negociate de părți și care nu contravin legislației.

(3) Clauzele contractuale pot fi detaliate și completate în anexe sau în alte acte adiționale.

(4) Pentru încheierea contractului cu operatorul, solicitantul depune o cerere, indicând numele și prenumele (denumirea, în cazul persoanei juridice), adresa (sediul), scopul pentru care se solicită furnizarea serviciului respectiv, debitul de apă solicitat, caracteristicile apei și regimul de furnizare dorit, debitul și caracterul apelor ce urmează a fi deversate în rețelele de canalizare, regimul deversării.

(5) În cazul în care alimentarea cu apă a consumatorului se asigură în exclusivitate din sursele proprii ale consumatorului, contractul se încheie numai pentru serviciul de canalizare și/sau de epurare a apelor uzate.

(6) Contractarea serviciului se face în funcție de necesitățile solicitanților, precum și de posibilitățile tehnice ale operatorului.

(7) Volumele de apă furnizată sau de ape uzate recepționate sînt indicate în contract, cu excepția contractelor încheiate cu consumatorii casnici.

(8) Pe durata valabilității contractului, părțile contractante pot modifica condițiile printr-un acord adițional sau să inițieze suspendarea ori rezilierea contractului.

(9) Operatorul poate întrerupe furnizarea serviciului persoanei fizice sau persoanei juridice care nu își onorează obligațiile de plată prevăzute în contract sau care nu respectă condițiile de furnizare a serviciului.

Capitolul VI

PROCEDURA DE OBTINERE A LICENȚELOR DE CĂTRE OPERATORI

Articolul 32. Condițiile și procedura de obținere a licențelor

(1) Activitatea de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș se supune reglementării prin licențiere.

(2) Licența pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se acordă persoanelor juridice rezidente și nerezidente.

(3) Pentru obținerea licenței, persoanele juridice trebuie:

a) să fie înregistrate în Republica Moldova;

b) să prezinte un raport financiar pentru anul precedent – în cazul persoanei juridice care activează, sau un extras din contul bancar – în cazul inițierii activității de întreprinzător;

c) să prezinte documente care confirmă că dispune de rețele publice de alimentare cu apă și/sau de canalizare, după caz;

d) să prezinte documente care confirmă că dispune de personal calificat, necesar activității pentru care solicită licență;

e) să prezinte avizul tehnic de înregistrare ce confirmă asigurarea metrologică a evidenței consumului de apă.

(4) Eliberarea licenței, prelungirea termenului ei de valabilitate, reperfectarea licenței, eliberarea duplicatului de pe licență, suspendarea și reluarea valabilității licențelor, precum și retragerea licențelor se efectuează de Agenție conform procedurilor stabilite de Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Termenul de examinare a declarației privind eliberarea licențelor pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare, precum și a declarației de prelungire a termenului lor de valabilitate, este de 5 zile lucrătoare de la data de înregistrare a declarației.

[Art.32 al.(4) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(5) La licență se anexează obligatoriu condițiile de desfășurare a activității licențiate, care sînt în conformitate cu legea și care sînt parte integrantă a licenței.

(6) Licențele pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se eliberează pe un termen de 25 de ani.

(7) Titularii de licență sînt obligați să respecte condițiile licenței, precum și să întrunească cerințele stabilite pentru eliberarea licenței și pentru prelungirea valabilității acesteia pe toată perioada de desfășurare a activității licențiate.

(8) Licențele eliberate de Agenție sînt valabile pe tot teritoriul Republicii Moldova în condițiile specificate în licență.

Articolul 33. Modificarea, suspendarea temporară a licenței și reluarea valabilității ei

(1) Licența poate fi modificată atît la inițiativa titularului, cît și la inițiativa Agenției în cazul intervenirii unor circumstanțe esențiale.

(2) Licența poate fi suspendată temporar prin hotărîrea Agenției, la cererea titularului de licență. În celelalte cazuri, licența poate fi suspendată temporar la cererea Agenției, prin hotărîre judecătorească adoptată în temeiul legii.

(3) Hotărîrea privind suspendarea licenței se adoptă de Agenție în termen de 3 zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a hotărîrii judecătorești și este adusă la cunoștință titularului de licență în termen de 3 zile lucrătoare de la data adoptării. În hotărîrea Agenției privind suspendarea licenței se indică termenul concret de suspendare ce nu poate depăși 6 luni.

(4) În cazul în care se constată că titularul de licență nu a îndeplinit obligațiile sale, fapt ce conduce la întreruperea furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare către consumatori pe o perioadă mai mare decît cea stabilită pentru înlăturarea cauzelor motivate, fiind pusă în pericol securitatea națională, viața și sănătatea oamenilor, sau în cazul în care acțiunile ori inacțiunile titularului de licență conduc la încălcarea ordinii publice și impun remedierea imediată a consecințelor survenite, licența poate fi suspendată de către Agenție, cu adresarea ulterioară a acesteia în instanța de judecată. Adresarea în instanță trebuie să se facă în termen de 3 zile lucrătoare de la adoptarea hotărîrii de către Agenție. În cazul nerespectării acestui termen, suspendarea licenței se anulează. Hotărîrea Agenției privind suspendarea temporară a licenței se aplică pînă la adoptarea unei hotărîri judecătorești definitive și irevocabile.

(5) Agenția suspendă licența conform procedurii prevăzute la alin. (4) dacă deficiențele identificate nu au fost remediate în termen de 7 zile de la emiterea prescripției de lichidare a încălcării.

(6) Drept temei pentru suspendarea licenței servesc:

a) cererea titularului de licență privind suspendarea temporară a licenței;

b) nerespectarea de către titularul de licență a termenului de depunere a cererii de eliberare a duplicatului de pe licența pierdută sau deteriorată;

c) nerespectarea de către titularul de licență a prescripției privind lichidarea, în termenul stabilit de Agenție, a încălcării condițiilor de desfășurare a activității licențiate;

d) incapacitatea provizorie a titularului de licență de a desfășura genul de activitate licențiat conform prevederilor legii;

e) neefectuarea plății regulatorii în termenul stabilit prin lege.

(7) Titularul de licență este obligat să informeze în scris Agenția despre lichidarea circumstanțelor care au condus la suspendarea licenței.

(8) Termenul de valabilitate a licenței nu se prelungește pe durata de suspendare a acesteia.

(9) Reluarea valabilității licenței se efectuează în temeiul hotărîrii Agenției, după remedierea circumstanțelor care au condus la suspendarea licenței, sau în temeiul hotărîrii instanței de judecată care a emis decizia de suspendare a licenței.

(10) Hotărîrea privind reluarea valabilității licenței se adoptă de către Agenție în termen de 3 zile lucrătoare de la data primirii înștiințării despre înlăturarea circumstanțelor care au condus la

suspendarea licenței sau de la data la care Agenției i s-a comunicat hotărîrea judecătorească respectivă. Hotărîrea Agenției se aduce la cunoștință titularului de licență în termen de 3 zile lucrătoare de la data adoptării.

Articolul 34. Retragera licenței

(1) Licența poate fi retrasă prin hotărîre judecătorească, adoptată în temeiul legii, la cererea Agenției, cu excepția retragerii licenței conform temeiurilor prevăzute la alin. (2) lit. a) și b), care se efectuează direct de către Agenție.

(2) Drept temei pentru retragerea licenței servesc:

- a) cererea titularului de licență privind retragerea;
- b) decizia cu privire la radierea înregistrării de stat a titularului de licență;
- c) depistarea unor date neautentice în documentele prezentate Agenției;
- d) neînlăturarea în termen a circumstanțelor care au condus la suspendarea licenței;
- e) nerespectarea repetată a prescripțiilor de lichidare a încălcării condițiilor de desfășurare a activității licențiate.

(3) Agenția adoptă hotărîrea privind retragerea licenței în cel mult 5 zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a hotărîrii judecătorești și o aduce la cunoștință titularului de licență, cu indicarea temeiurilor de retragere în cel mult 3 zile lucrătoare de la data adoptării.

(4) În caz de retragere a licenței, taxa pentru licență nu se restituie.

(5) În caz de retragere a licenței, Agenția desemnează un nou titular de licență care să desfășoare activitatea licențiată în locul titularului de licență căruia i s-a retras licența. Titularul de licență căruia i s-a retras licența nu va împiedica în niciun mod activitatea titularului de licență desemnat, oferindu-i întreaga informație și documentația necesare în activitate.

(6) Titularul de licență căruia i s-a retras licența este obligat ca, în termen de 10 zile lucrătoare de la data adoptării hotărîrii de retragere a licenței, să depună la Agenție licența retrasă.

(7) După expirarea a 6 luni de la data depunerii la Agenție a licenței retrase, titularul de licență căruia i s-a retras licența poate să depună o nouă declarație privind eliberarea licenței pentru același gen de activitate.

Capitolul VII

REGLEMENTAREA TARIFELOR ȘI FINANȚAREA SERVICIULUI PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ, DE CANALIZARE ȘI DE EPURARE A APELOR UZATE

Articolul 35. Reglementarea tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate

(1) În domeniul alimentării cu apă și de canalizare se supun reglementării următoarele tarife:

- a) tariful pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă diferențiat în funcție de locul de furnizare a serviciului, inclusiv în bloc locativ/casă individuală sau în apartament din bloc locativ;
- b) tariful pentru serviciul public de alimentare cu apă tehnologică;
- c) tariful pentru serviciul public de canalizare și de epurare a apelor uzate;
- d) tarifele pentru serviciile auxiliare.

(2) Tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă, pentru serviciul public de alimentare cu apă tehnologică și pentru serviciul public de canalizare și de epurare a apelor uzate se determină în conformitate cu Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate, elaborată și aprobată de Agenție, în modul stabilit.

(3) Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate include:

a) componența și modul de calculare a:

- consumurilor aferente plăților pentru apa captată, pentru evacuarea și pentru epurarea apelor

uzate;

- consumurilor materiale;
- consumurilor și cheltuielilor necesare pentru instalarea, reparația, verificarea metrologică și înlocuirea contoarelor conform prevederilor art. 26;
- consumurilor aferente retribuirii muncii;
- uzurii mijloacelor fixe și activelor nemateriale pe termen lung, inclusiv în cazul reevaluării acestora pentru a asigura ca activele respective să nu fie depreciate mai mult de o dată și pentru a exclude activele care au fost obținute gratuit, prin donații și granturi;
- costurilor suportate și a veniturilor obținute din activele utilizate în activitățile reglementate;
- consumurilor și cheltuielilor aferente exploatării eficiente și întreținerii obiectelor sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare;
- consumurilor și pierderilor de apă în rețelele publice de alimentare cu apă;
- consumurilor și cheltuielilor aferente întreținerii și exploatării rețelelor interne de alimentare cu apă din blocurile locative, întreținerii, exploatării și verificării contoarelor, a consumurilor și pierderilor tehnice de apă în rețelele interne din blocurile locative în cazul furnizării serviciului în apartamentele blocului locativ;
- cheltuielilor comerciale, generale și administrative;
- nivelului de rentabilitate;
- altor cheltuieli operaționale;

b) determinarea costurilor incluse în tarif, separat pentru fiecare activitate desfășurată de titularul de licență;

c) condițiile de utilizare a uzurii anuale a mijloacelor fixe, de efectuare a cheltuielilor materiale de întreținere și de exploatare, modul de reflectare a acestora în tarif în cazul utilizării lor în alte scopuri;

d) principiile de efectuare a investițiilor de către operator în sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare și modul de recuperare a acestora prin tarif;

e) modul de ajustare a tarifelor pentru perioada de valabilitate a metodologiei tarifare.

(4) Tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate se calculează și se aprobă în condițiile prezentei legi, conform următoarelor principii:

a) furnizarea fiabilă și continuă a serviciului menționat, în condiții de siguranță și cu respectarea indicatorilor de calitate, la cheltuieli minime necesare, cu utilizarea eficientă a obiectelor sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare;

b) desfășurarea unei activități eficiente și profitabile ce ar oferi operatorului posibilitatea de a acoperi consumurile și cheltuielile sale justificate necesare pentru desfășurarea activităților reglementate și recuperarea mijloacelor financiare investite în dezvoltarea, renovarea și reconstrucția sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare.

(5) Tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă, pentru serviciul public de canalizare și de epurare a apelor uzate, furnizate la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș, se determină anual de către operator în conformitate cu Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate și se prezintă Agenției pentru avizare, iar consiliului local – pentru aprobare.

(6) Agenția, în termen de până la 30 de zile calendaristice de la primirea de la operator a cererii de avizare a tarifelor, însoțită de materialele care justifică nivelul acestora, va examina materialele prezentate și va emite către consiliul local respectiv un aviz privind cuantumul tarifelor necesare de a fi aprobate.

(7) Operatorul este obligat să prezinte Agenției și consiliului local, în termen de până la 3 zile lucrătoare, informațiile solicitate suplimentar necesare pentru stabilirea consumurilor reale și cheltuielilor pentru desfășurarea activității și a corectitudinii calculării tarifelor reglementate.

(8) Consiliul local, în termen de până la 60 de zile calendaristice de la data primirii de la Agenție a avizului privind cuantumul tarifelor, va aproba tarifele avizate de Agenție și le va publica în sursele

mass-media locale.

(9) În cazul în care consiliul local va aproba tarife la un nivel mai redus decât cele prevăzute în avizul prezentat de Agenție, acesta este obligat să stabilească în decizia sa de aprobare a tarifelor sursa și suma concretă ce urmează a fi alocată operatorului din bugetul local pentru acoperirea veniturilor ratate de către operator din cauza aprobării tarifelor reduse.

(10) În cazul în care tarifele prezentate în avizul Agenției nu vor fi aprobate de către consiliul local, în termenul stabilit la alin. (8), operatorul se va adresa către Agenție, care, în termen de 15 zile calendaristice de la data adresării motivate de către operator, va aproba și va publica în Monitorul Oficial al Republicii Moldova tarifele avizate anterior.

(11) În cazul în care consiliul local, în conformitate cu legea, va delega Agenției funcțiile de aprobare a tarifelor, operatorii vor prezenta, iar Agenția va examina și va aproba, în modul stabilit, tarifele și le va publica în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(12) Tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă tehnologică furnizată la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș se determină de către operatori în conformitate cu Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate, se aprobă de către Agenție în modul stabilit și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(13) Tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă, pentru serviciul public de canalizare și de epurare a apelor uzate prestate de operatori la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș și care activează în condițiile unor acorduri sau contracte încheiate cu organisme financiare internaționale, ratificate sau aprobate de Parlament, Guvern sau de consiliile locale, se aprobă de către Agenție în modul stabilit.

(14) Tarifele pentru serviciile auxiliare prestate consumatorilor se calculează de către operatori conform metodologiei respective.

(15) Tarifele pentru serviciile auxiliare furnizate de operatori la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș se aprobă de către consiliile locale sau, după caz, de Agenție, bazându-se pe aceleași principii și proceduri ca și în cazul tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă, pentru serviciul public de canalizare și de epurare a apelor uzate.

(16) Operatorii care furnizează serviciul public de alimentare cu apă potabilă, serviciul public de canalizare și de epurare a apelor uzate la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș sînt obligați să afișeze la sediile lor și să plaseze pe paginile lor web oficiale hotărârile consiliului local și/sau ale Agenției cu privire la aprobarea tarifelor pentru serviciile menționate, precum și referitor la aprobarea tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă tehnologică și pentru serviciile auxiliare.

(17) Tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare prestat de operatori la nivel de sat și comună sînt examinate și aprobate de consiliile locale respective, sînt publicate în mass-media locală și sînt afișate la sediile operatorilor.

Articolul 36. Finanțarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

(1) Finanțarea consumurilor și cheltuielilor necesare funcționării și exploatării sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare se asigură prin încasarea de la consumatori, în baza facturilor emise de operatori, a contravalorii serviciului furnizat.

(2) Finanțarea investițiilor pentru înființarea, dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare ține de competența organelor centrale de specialitate ale administrației publice și a autorităților administrației publice locale. În funcție de modalitatea de gestiune adoptată și de clauzele contractuale stabilite prin actele juridice, în baza cărora se desemnează operatorul, sarcinile privind finanțarea investițiilor pot fi transferate integral sau parțial operatorului.

(3) Finanțarea lucrărilor de investiții și asigurarea surselor de finanțare se realizează în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

(4) Disponibilitățile provenite din împrumuturi, fonduri externe nerambursabile sau din transferuri de la bugetul de stat, destinate cofinanțării unor obiective de investiții specifice, se administrează și se utilizează potrivit acordurilor de finanțare încheiate.

Capitolul VIII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 37. Reorganizarea și lichidarea operatorului

(1) Procedura de reorganizare sau lichidare a operatorului se efectuează în conformitate cu legislația în vigoare.

(2) Contractele de delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, valabil încheiate de către autoritățile administrației publice locale sau de organul central de specialitate cu întreprinderile specializate pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi, produc efecte juridice potrivit prevederilor contractuale.

Articolul 38. Responsabilități și sancțiuni

(1) Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspunderea disciplinară, civilă, contravențională sau penală, după caz, în conformitate cu legislația în vigoare.

(2) Autoritățile administrației publice locale, organul central de specialitate, după caz, au dreptul să sancționeze operatorul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în cazul în care acesta furnizează servicii necorespunzătoare indicatorilor de calitate aprobați în conformitate cu actele normative în vigoare.

Articolul 39. Intrarea în vigoare

(1) Prezenta lege intră în vigoare după 6 luni de la data publicării.

(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi:

a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

(3) Agenția și autoritățile administrației publice locale, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, vor elabora actele normative prevăzute de prezenta lege și vor aduce actele lor normative în concordanță cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Igor CORMAN

Nr. 303. Chișinău, 13 decembrie 2013.

Республика Молдова

ПАРЛАМЕНТ

ЗАКОН Nr. 303
от 13.12.2013

о публичной услуге водоснабжения и канализации

Опубликован : 14.03.2014 в Monitorul Oficial Nr. 60-65 статья № : 123 Дата
вступления в силу : 14.09.2014

MODIFICAT

*ЗП19 от 22.02.18, МО84-93/16.03.18 ст.175; в силу 16.03.18
ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; в силу 27.10.17
НСС28 от 11.10.16, МО459-471/23.12.16 ст.109; в силу 11.10.16
НСС30 от 01.11.16, МО478-490/30.12.16 ст.111; в силу 01.11.16*

ГЛАВА I. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Цель закона

Статья 2. Предмет и сфера применения

Статья 3. Публичная услуга водоснабжения и канализации

Статья 4. Основные понятия

ГЛАВА II. АДМИНИСТРАТИВНЫЕ И РЕГУЛИРУЮЩИЕ ПОЛНОМОЧИЯ

Статья 5. Полномочия Правительства

Статья 6. Полномочия центрального отраслевого органа публичного управления в области публичной услуги водоснабжения и канализации

Статья 7. Регулирование публичной услуги водоснабжения и канализации

Статья 8. Полномочия органов местного публичного управления

Статья 9. Государственный надзор и контроль за публичной услугой водоснабжения и канализации

ГЛАВА III. ОРГАНИЗАЦИЯ И ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ ПУБЛИЧНОЙ УСЛУГИ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ

Статья 10. Принципы создания, организации и функционирования публичной услуги водоснабжения и канализации

Статья 11. Управление публичной услугой водоснабжения и канализации

Статья 12. Прямое управление

Статья 13. Делегированное управление

ГЛАВА IV. ПРАВА И ОБЯЗАННОСТИ ОПЕРАТОРА И ПОТРЕБИТЕЛЯ ПРИ ПРЕДОСТАВЛЕНИИ ПУБЛИЧНОЙ УСЛУГИ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ

Статья 14. Полномочия оператора

Статья 15. Обязанности оператора

Статья 16. Права оператора

Статья 17. Обязанности потребителя

Статья 18. Права потребителя

ГЛАВА V. ПРЕДОСТАВЛЕНИЕ ПУБЛИЧНОЙ УСЛУГИ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ

Статья 19. Снабжение питьевой водой

Статья 20. Снабжение технологической водой

Статья 21. Водоснабжение в чрезвычайных ситуациях

Статья 22. Отведение сточных вод

Статья 23. Перебои и ограничения в предоставлении публичной услуги водоснабжения и/или канализации

Статья 24. Незаконное подключение объектов потребителей к публичным сетям и установкам водоснабжения и/или канализации

Статья 25. Охранные зоны

Статья 26. Учет воды, поставляемой потребителю, и сточных вод, отводимых в канализационные системы

Статья 27. Фактурирование и оплата публичной услуги водоснабжения и канализации

Статья 28. Правовые отношения между оператором, управляющим многоквартирного жилого дома и потребителем

Статья 29. Регулирование отношений по предоставлению публичной услуги водоснабжения и канализации в многоквартирных жилых домах

Статья 30. Показатели качества публичной услуги водоснабжения и канализации

Статья 31. Договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации

ГЛАВА VI. ПРОЦЕДУРА ПОЛУЧЕНИЯ ЛИЦЕНЗИЙ ОПЕРАТОРАМИ

Статья 32. Условия и процедура получения лицензий

Статья 33. Внесение изменений в лицензию, приостановление и возобновление ее действия

Статья 34. Отзыв лицензии

ГЛАВА VII. РЕГУЛИРОВАНИЕ ТАРИФОВ И ФИНАНСИРОВАНИЕ ПУБЛИЧНОЙ УСЛУГИ ВОДОСНАБЖЕНИЯ, КАНАЛИЗАЦИИ И ОЧИСТКИ СТОЧНЫХ ВОД

Статья 35. Регулирование тарифов на публичную услугу водоснабжения, канализации и очистки сточных вод

Статья 36. Финансирование публичной услуги водоснабжения и канализации

ГЛАВА VIII. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 37. Реорганизация и ликвидация оператора

Статья 38. Ответственность и санкции

Статья 39. Вступление в силу

Парламент принимает настоящий органический закон.

Глава I

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Цель закона

Целью настоящего закона является установление правовой базы для создания, организации, управления, регулирования и мониторинга функционирования публичной услуги снабжения питьевой водой, технологической водой, канализации и очистки сточных бытовых и промышленных вод (далее – публичная услуга водоснабжения и канализации) в условиях доступности, наличия в распоряжении, надежности, непрерывности, конкурентности и прозрачности, с соблюдением норм качества, безопасности и охраны окружающей среды.

Статья 2. Предмет и сфера применения

(1) Настоящий закон регулирует:

- a) деятельность по предоставлению публичной услуги водоснабжения и канализации;
- b) эксплуатацию, обслуживание, расширение и функционирование публичных систем водоснабжения и канализации;
- c) определение и утверждение регулируемых тарифов на публичную услугу водоснабжения и канализации;
- d) безопасность и надежность водоснабжения потребителей;
- e) защиту прав потребителей публичной услуги водоснабжения и канализации;
- f) гарантированный недискриминационный доступ всех физических и юридических лиц к публичной услуге водоснабжения и канализации на договорных условиях и в соответствии с законодательными и другими нормативными актами в данной области.

(2) Настоящий закон устанавливает полномочия центральных и местных органов публичной власти в области публичной услуги водоснабжения и канализации, регулирующего центрального органа публичной власти, права и обязанности потребителей и операторов, предоставляющих публичную услугу водоснабжения и канализации в населенных пунктах, другие положения, касающиеся функционирования публичной услуги водоснабжения и канализации.

(3) Положения настоящего закона применяются к публичной услуге водоснабжения и канализации, предоставляемой операторами на уровне регионов, районов, муниципиев, городов, сел, коммун независимо от их организационно-правовой формы.

Статья 3. Публичная услуга водоснабжения и канализации

(1) Публичная услуга водоснабжения и канализации включает совокупность видов деятельности, представляющих общественную пользу и общий экономический и социальный интерес, осуществляемых в целях забора, обработки, транспортировки, накопления и распределения питьевой или технологической воды для всех потребителей одного или нескольких населенных пунктов и соответственно в целях приема, транспортировки, очистки и сброса сточных вод.

(2) Публичная услуга водоснабжения и канализации создается, организуется и управляется органами местного публичного управления в целях удовлетворения нужд местных сообществ.

(3) Публичная услуга водоснабжения и канализации предоставляется путем создания и эксплуатации специфической инженерно-технической инфраструктуры, называемой публичной системой водоснабжения и канализации.

(4) В сельских населенных пунктах может организовываться при необходимости только публичная услуга водоснабжения.

Статья 4. Основные понятия

В целях настоящего закона следующие основные понятия используются в значении:

подвод – конструктивная система, обеспечивающая транспортировку воды в полной безопасности от ее забора до резервуара;

технологическая вода – вода, необходимая для обеспечения технологического процесса (мойка, разбавление, охлаждение и др.);

бытовые сточные воды – канализационные воды, происходящие от использования воды в хозяйствах, публичных учреждениях и службах, являющиеся результатом человеческого метаболизма, а также осуществления бытовых и санитарно-гигиенических видов деятельности, сбрасываемые в канализационную систему;

промышленные сточные воды – сточные воды, являющиеся результатом промышленного производственного процесса;

уведомление о подключении/присоединении – письменное уведомление, выданное оператором заявителю, в котором указываются оптимальные технические и экономические условия, включая точку подключения/присоединения, а также работы, которые заявитель должен осуществить в обязательном порядке для подключения/присоединения своей внутренней установки водоснабжения и/или канализации к публичной системе водоснабжения и/или канализации;

согласование тарифов – деятельность по анализу и проверке правильности исчисления тарифов операторами, осуществляемая Национальным агентством по регулированию в энергетике с соблюдением процедур установления, регулирования и изменения тарифов и выдачей заключений о размере тарифов для утверждения их местными советами;

водопроводный ввод – часть публичной сети водоснабжения, обеспечивающая связь публичной водораспределительной сети и внутренней установки водоснабжения определенного помещения или здания. Ввод обслуживает только одного пользователя. Исполнение ввода обеспечивается либо оператором, либо пользователем, в зависимости от места расположения разграничительного пункта установок, и только на основании документации, согласованной с оператором, при условии соблюдения права собственности. В случаях, веско обоснованных пользователем или оператором, и когда технические условия не позволяют реализовать иное решение, допускается подключение нескольких пользователей к одному вводу;

подключение/присоединение – выполнение оператором публичных сетей водоснабжения и канализации постоянного подключения внутренних установок водоснабжения и/или канализации потребителя к публичным сетям водоснабжения и/или канализации;

смотровой колодец – подземное сооружение, выполненное для защиты и доступа к кранам регулирования расхода воды, опустошения, вентилирования и т.п.;

незаконное подключение – самовольное подключение физическими или юридическими лицами внутренних установок водоснабжения и/или канализации к публичной системе водоснабжения и/или канализации;

потребитель – физическое или юридическое лицо, пользующееся публичной услугой водоснабжения и канализации на основании договора, заключенного с оператором;

бытовой потребитель – физическое или юридическое лицо, пользующееся публичной услугой водоснабжения и канализации, предоставляемой оператором на основании договора, для нужд, не связанных с предпринимательской или профессиональной деятельностью;

незаконное потребление – потребление воды или сброс сточных вод путем несанкционированного подключения внутренних установок водоснабжения и/или канализации к системе водоснабжения и/или канализации оператора в обход счетчика или с вмешательством в функционирование счетчика, нарушением правил пользования публичной услугой водоснабжения и канализации, а также в отсутствие договора на

предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации;

счетчик (водомер) – аппарат для измерения объема потребления питьевой/технологической воды, поставляемой потребителю, или объема отработанных вод, сбрасываемых в публичную систему канализации;

внутренние установки водоснабжения – совокупность установок водоснабжения, находящихся в собственности или в управлении потребителя, расположенных за разграничительным пунктом, посредством которых обеспечивается использование воды потребителем;

внутренние канализационные установки – совокупность установок, находящихся в собственности или в управлении потребителя, включая канализационный выпуск, которые обеспечивают прием и транспортировку сточных вод от внутренних установок водоснабжения до соединительного колодца публичной системы канализации;

оператор – юридическое лицо, которое распоряжается, управляет, эксплуатирует и обслуживает публичную систему водоснабжения и канализации и предоставляет потребителям публичную услугу водоснабжения и канализации на основании договора;

предварительная очистка – очистка любого количества сточных вод, кроме бытовых сточных вод, если они не обладают качествами, соответствующими действующим местным нормам, до сброса этих вод в публичную канализационную сеть;

разграничительный пункт – место, в котором внутренние установки водоснабжения и/или канализации потребителя подключаются к публичной системе водоснабжения и/или канализации, или место, в котором имущество двух операторов разграничивается в зависимости от права собственности. Разграничительный пункт устанавливается в договоре о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации. В индивидуальных жилых домах разграничительный пункт устанавливается у выхода из счетчика, который располагается в соединительном колодце, находящемся в пределах территории потребителя. Соединительный колодец является составной частью внутренней установки водоснабжения и принадлежит потребителю. В многоквартирных жилых домах разграничительный пункт устанавливается у выхода из счетчика, который располагается в подвале многоквартирного жилого дома, в соответствии с заключением об отводе, выданным оператором. Для канализационных сетей разграничительным пунктом является соединительный колодец подключения к публичной сети в направлении стока сточных вод;

канализационный выпуск – коллекторный канал, обеспечивающий соединение между внутренней канализационной установкой потребителя и публичным канализационным коллектором;

регион – территориальный субъект, определенный гидрографическим бассейном, населенные пункты на площади которого потребляют публичную услугу водоснабжения и канализации, предоставляемую оператором;

канализационная сеть – сооружение, состоящее из коллекторных каналов, прилегающих сооружений и т.п., обеспечивающее прием и транспортировку канализационной воды к очистным сооружениям;

публичная канализационная сеть – часть публичной канализационной системы, состоящая из канализационных коллекторов и трубопроводов, колодцев и прилегаемых конструкций, обеспечивающая прием, отвод и транспортировку сточных вод от двух или более потребителей. Не являются публичными сетями водопроводные вводы, канализационные выпуски, сети водоснабжения и канализационные сети, расположенные за разграничительным пунктом, внутренние сети водоснабжения и канализации многоквартирного жилого дома, даже если таковой является собственностью нескольких физических или юридических лиц, сети, прилегающие к помещению, являющемуся частной собственностью, или относящиеся к публичному учреждению, на территории которого находится несколько объектов недвижимости независимо от назначения таковых, сети,

относящиеся к промышленной платформе, даже если она управляется несколькими юридическими лицами;

публичные водораспределительные сети – часть публичной системы водоснабжения, состоящая из сети трубопроводов, арматуры и прилагаемых конструкций, обеспечивающая распределение воды двум или более потребителям;

публичные водоводные сети – часть публичной системы водоснабжения, состоящая из сети магистральных трубопроводов, арматуры и прилагаемых конструкций, обеспечивающая транспортировку воды;

дополнительная услуга – вспомогательная услуга, предоставляемая оператором потребителям для обеспечения их права на публичную услугу водоснабжения, канализации и очистки сточных вод;

публичная услуга водоснабжения – совокупность видов деятельности, необходимых для забора сырой воды из поверхностных или подземных источников, обработки этой воды, транспортировки питьевой и/или технологической воды, накопления воды и распределения питьевой и/или технологической воды;

публичная услуга канализации – совокупность видов деятельности, необходимых для приема, транспортировки и сброса поступающих от потребителей сточных вод в очистные сооружения, очистки таких вод и сброса очищенной воды в приемник;

публичная система водоснабжения – совокупность технологических установок, функционального оборудования и специфического оснащения, посредством которых предоставляется публичная услуга водоснабжения. Публичная система водоснабжения включает следующие компоненты: заборы, подводы, станции по обработке воды, насосные станции с гидрофорами или без них, накопительные резервуары, публичные водоводные сети, публичные водораспределительные сети;

публичная система канализации – совокупность технологических установок, функционального оборудования и специфического оснащения, посредством которых предоставляется публичная услуга канализации. Публичная система канализации включает, в частности, следующие компоненты: публичные канализационные сети, насосные станции, станции очистки воды (очистные сооружения), коллекторы для отвода в приемник;

технико-экономическое обоснование – документ, подготовленный для осуществления инвестиции в инфраструктуру водоснабжения и канализации, представляющий собой анализ возможностей разработки и успешного завершения проекта с учетом всех технических, финансовых, экологических, социально-экономических и институциональных факторов;

отдельный тариф – тариф, утвержденный местным советом или, по обстоятельствам, Национальным агентством по регулированию в энергетике, который включает оправданные расходы оператора на приобретение и первичную установку водомера в квартире многоквартирного жилого дома. Отдельный тариф определяется в соответствии с Методологией определения, утверждения и применения тарифов на дополнительные услуги, предоставляемые операторами, утвержденной Национальным агентством по регулированию в энергетике;

плата за подключение/присоединение – сумма, уплачиваемая потребителем оператору публичной сети водоснабжения и/или канализации для покрытия расходов, связанных с подключением/присоединением внутренней установки водоснабжения и/или канализационной установки, приобретением материалов и выполнением работ по присоединению, определенная в соответствии с методологией, утвержденной Национальным агентством по регулированию в энергетике.

Глава II

АДМИНИСТРАТИВНЫЕ И РЕГУЛИРУЮЩИЕ ПОЛНОМОЧИЯ

Статья 5. Полномочия Правительства

(1) Правительство обеспечивает исполнение общей государственной политики в области публичной услуги водоснабжения и канализации в соответствии с программой правления.

(2) Правительство осуществляет свои полномочия в области публичной услуги водоснабжения и канализации посредством:

- a) инициирования и представления Парламенту для принятия проектов законодательных актов о регулировании функционирования публичной услуги водоснабжения и канализации;
- b) утверждения нормативных актов в области публичной услуги водоснабжения и канализации в соответствии с концепциями социально-экономического развития, градостроительства и обустройства территории, защиты и сохранения окружающей среды;
- c) внедрения в область публичной услуги водоснабжения и канализации механизмов, характерных для рыночной экономики, создания конкурентной среды, привлечения частного капитала, поощрения государственно-частного партнерства и приватизации.

(3) Правительство поддерживает органы местного публичного управления в том, что касается создания, развития и совершенствования публичной услуги водоснабжения и канализации, стимулирования партнерства и объединения усилий административно-территориальных единиц для создания и эксплуатации инженерно-технических систем, представляющих общий интерес. Поддержка предоставляется по запросу административно-территориальных единиц через центральные отраслевые органы публичного управления в виде технической и/или финансовой помощи, методологических и консультационно-информационных услуг в соответствии с законом.

Статья 6. Полномочия центрального отраслевого органа публичного управления в области публичной услуги водоснабжения и канализации

Центральный отраслевой орган публичного управления в области публичной услуги водоснабжения и канализации (далее – центральный отраслевой орган):

- a) разрабатывает и проводит государственную политику в области публичной услуги водоснабжения и канализации;
- b) разрабатывает и реализует ежегодные программы деятельности в области публичной услуги водоснабжения и канализации, которые финансируются из государственного бюджета или международными финансовыми учреждениями и организациями;
- c) принимает необходимые меры, связанные с реализацией национальной политики в области водных ресурсов и в области публичной услуги водоснабжения и канализации;
- d) обеспечивает выполнение мер, вытекающих из межгосударственного сотрудничества в области водных ресурсов, которые необходимы для привлечения инвестиций в строительство объектов водоснабжения и канализации;
- e) разрабатывает и участвует в реализации законодательных и других нормативных актов в данной области;
- f) содействует внедрению научно-технических достижений в области снабжения питьевой водой и канализации;
- g) накапливает и систематически анализирует информацию о ситуации в данной области и информирует об этом Правительство.

Статья 7. Регулирование публичной услуги водоснабжения и канализации

(1) Регулирование публичной услуги водоснабжения и канализации обеспечивается Национальным агентством по регулированию в энергетике (далее – Агентство). Агентство осуществляет свои полномочия в соответствии с действующим законодательством.

(2) В области публичной услуги водоснабжения и канализации Агентство осуществляет следующие полномочия:

- a) выдает в соответствии с установленными законом требованиями и процедурой лицензии операторам, предоставляющим публичную услугу водоснабжения и канализации на уровне регионов, районов, муниципиев и городов;
- b) в случаях и на условиях, предусмотренных законом, продлевает, изменяет, приостанавливает или отзывает выданные лицензии;
- c) назначает по согласованию с органом местного публичного управления обладателя лицензии, который будет осуществлять лицензируемую деятельность вместо обладателя лицензии, у которого она была приостановлена, отозвана или срок действия которой истек;
- d) осуществляет в установленных законом порядке и пределах мониторинг и контроль соблюдения обладателями лицензий условий, установленных для осуществления лицензируемой деятельности;
- e) разрабатывает и утверждает Методологию определения, утверждения и применения тарифов на публичную услугу водоснабжения, канализации и очистки сточных вод и Методологию определения, утверждения и применения тарифов на дополнительные услуги, предоставляемые операторами;
- f) разрабатывает и утверждает Положение о публичной услуге водоснабжения и канализации;
- g) разрабатывает и утверждает Положение о показателях качества публичной услуги водоснабжения и канализации;
- h) разрабатывает и утверждает Положение о процедурах приобретения операторами используемых в их деятельности имущества, работ и услуг для обеспечения соблюдения принципа максимальной эффективности при минимальных затратах;
- i) разрабатывает и утверждает Положение об определении и утверждении в целях установления тарифов расхода воды на технологические нужды, а также потерь воды в публичных системах водоснабжения;
- j) согласовывает тарифы на публичную услугу водоснабжения и канализации и тарифы на дополнительные услуги, предоставляемые на уровне региона, района, муниципия, города, рассчитанные и обоснованные оператором в соответствии с утвержденными Агентством методологиями, и представляет их местным советам на утверждение;
- k) утверждает тарифы на публичную услугу снабжения технологической водой, предоставляемую операторами на уровне региона, района, муниципия, города;
- l) утверждает тарифы на публичную услугу водоснабжения и канализации, а также на дополнительные услуги, предоставляемые операторами на уровне региона, района, муниципия, города, в случае делегирования соответствующими местными советами Агентству в полном объеме права утверждения тарифов;
- m) утверждает тарифы на публичную услугу водоснабжения и канализации, предоставляемую на уровне региона, района, муниципия, города, в случае неутверждения их местными советами на основании заявления оператора и представленного Агентством заключения в срок, установленный настоящим законом;
- n) осуществляет мониторинг правильности применения операторами утвержденных Агентством тарифов;
- o) осуществляет надзор и контроль за соблюдением операторами принципа необходимых и оправданных затрат при расчете тарифов на публичную услугу водоснабжения и канализации, предоставляемую на уровне региона, района, муниципия, города;
- p) осуществляет мониторинг соблюдения операторами, тарифы которых утверждаются Агентством, показателей качества публичной услуги водоснабжения и канализации, установленных в положении, утвержденном Агентством;
- q) осуществляет в установленных законом порядке и пределах мониторинг и контроль деятельности операторов, предоставляющих услуги на уровне региона, района, муниципия, города, в том числе соблюдения ими обязанностей, установленных законом, лицензиями,

положениями и методологиями, утвержденными Агентством;

г) устанавливает в целях определения тарифов и гарантирования отсутствия перекрестного субсидирования между регулируемыми и нерегулируемыми видами деятельности принципы и правила разделения расходов операторами, требования по переоценке основных средств, а также систему информации, на основании которой операторы представляют отчеты Агентству;

с) выполняет иные функции, предусмотренные законом в отношении операторов, осуществляющих деятельность на уровне региона, района, муниципия, города.

(3) В целях эффективного осуществления своих полномочий Агентство наделено следующими основными правами:

а) требовать от операторов, осуществляющих деятельность на уровне региона, района, муниципия, города, представления ему необходимой для установления тарифов информации, в том числе составляющей государственную тайну, коммерческую тайну, или другой официальной информации ограниченного доступа;

б) иметь доступ к первичным документам, связанным с деятельностью, осуществляемой на основании лицензии, и получать от операторов, осуществляющих деятельность на уровне региона, района, муниципия, города, копии и выписки из первичной документации;

с) применять при расчете и утверждении тарифов на публичную услугу водоснабжения и канализации принцип максимальной эффективности при минимальных затратах;

д) в пределах предусмотренных законом полномочий принимать постановления, решения, давать заключения о размере тарифов для утверждения их местными советами;

е) издавать предписания по устранению выявленных нарушений;

ф) налагать санкции в предусмотренном законом порядке.

(4) Агентство устанавливает для обладателей лицензий в пределах своего годового бюджета, утверждаемого Парламентом, размер взносов на регулирование, необходимых для обеспечения его деятельности в соответствии с законом, на уровне до 0,15 процента годовой стоимости публичной услуги водоснабжения и канализации. Взносы на регулирование уплачиваются операторами–обладателями лицензий ежеквартально путем перечисления указанных взносов на текущий счет Агентства не позднее чем в течение 10 календарных дней следующего квартала.

(5) Операторы, предоставляющие публичную услугу водоснабжения и канализации на уровне села/коммуны, которые оснащены централизованными системами водоснабжения, канализации и очистки сточных вод, подлежат процедуре регулирования, лицензирования и утверждения тарифов на тех же условиях, что и операторы, предоставляющие публичную услугу водоснабжения и канализации на уровне региона, района, муниципия, города.

Статья 8. Полномочия органов местного публичного управления

(1) Органы местного публичного управления первого уровня:

а) разрабатывают и внедряют свои краткосрочные, среднесрочные и долгосрочные планы развития и функционирования публичной услуги водоснабжения и канализации в соответствии с общими планами градостроительства, программами социально-экономического развития административно-территориальной единицы, а также в соответствии с международными обязательствами в области охраны окружающей среды;

б) создают, организуют, координируют, осуществляют мониторинг и контроль функционирования публичной услуги водоснабжения и канализации в соответствии с положениями закона;

с) утверждают тарифы на публичную услугу водоснабжения и канализации и на дополнительные услуги, предоставляемые операторами потребителям, рассчитанные в соответствии с разработанными и утвержденными Агентством методологиями;

д) управляют публичной системой водоснабжения и канализации, являющейся частью

инженерно-технической инфраструктуры соответствующих административно-территориальных единиц;

е) утверждают положение о публичной услуге водоснабжения и канализации;

ф) принимают решения об объединении усилий административно-территориальных единиц в целях создания и организации публичной услуги водоснабжения и канализации и стимулирования инвестиций в публичные системы водоснабжения и канализации;

г) делегируют управление публичной услугой водоснабжения и канализации и соответствующим публичным имуществом в соответствии с действующим законодательством;

h) участвуют финансовыми средствами и/или имуществом в создании имущества операторов в целях выполнения таковыми работ и предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации;

i) заключают кредитные договоры или предоставляют в соответствии с законом гарантии по кредитам для финансирования инвестиционных программ развития публичной системы водоснабжения и канализации населенных пунктов, выполнения новых работ, расширения и наращивания потенциала, в том числе осуществления реконструкции, модернизации и переоборудования существующих систем;

j) обеспечивают водоснабжение и канализационную услугу в чрезвычайных ситуациях;

к) предоставляют компенсации некоторым категориям бытовых потребителей, признанных уязвимыми, в предусмотренных законом порядке и условиях;

l) принимают решение о делегировании Агентству полномочий по утверждению тарифов на публичную услугу водоснабжения и канализации.

(2) В случае реорганизации или ликвидации операторов, осуществляющих деятельность на основании договоров о делегировании управления в соответствии с настоящим законом, органы местного публичного управления первого уровня организуют новые процедуры заключения договоров о делегировании управления услугой с новым оператором.

(3) Муниципии Кишинэу и Бэлць осуществляют полномочия, предусмотренные частями (1) и (2), с применением особенностей, установленных действующим законодательством для данных административно-терри-ториальных единиц.

Статья 9. Государственный надзор и контроль за публичной услугой водоснабжения и канализации

Государственный надзор и контроль за публичной услугой водоснабжения и канализации осуществляется:

а) службой государственного надзора за общественным здоровьем;

б) органом охраны окружающей среды;

в) службой управления водными ресурсами и надзора за ними;

д) органом контроля за применением законодательства и нормативных документов в строительстве.

Глава III

ОРГАНИЗАЦИЯ И ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ ПУБЛИЧНОЙ УСЛУГИ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ

Статья 10. Принципы создания, организации и функционирования публичной услуги водоснабжения и канализации

Публичная услуга водоснабжения и канализации создается, организуется и функционирует на основе следующих принципов:

а) безопасности предоставляемой услуги;

б) адекватной тарифной политики;

в) качества, эффективности и рентабельности предоставляемой услуги;

- d) прозрачности и публичной ответственности, включая консультирование с патронатами, профсоюзами, потребителями, а также с их представительными ассоциациями по вопросам межкоммунального объединения и регионализации услуги;
- e) устойчивого развития;
- f) регулируемого доступа к публичным системам водоснабжения и канализации всех потребителей на основании договоров;
- g) соблюдения специфических норм в области водного хозяйства, охраны окружающей среды и здоровья населения.

Статья 11. Управление публичной услугой водоснабжения и канализации

(1) Управление публичной услугой водоснабжения и канализации организуется и осуществляется путем:

- a) прямого управления;
- b) делегированного управления.

(2) Выбор формы управления публичной услугой водоснабжения и канализации осуществляется по решению органа местного публичного управления или, по обстоятельствам, центрального отраслевого органа в случае, когда таковые являются учредителями.

Статья 12. Прямое управление

(1) В рамках прямого управления органы местного публичного управления берут непосредственно на себя все обязательства и ответственность за организацию, руководство, распоряжение, управление, эксплуатацию, функционирование и финансирование публичной услуги водоснабжения и канализации.

(2) Прямое управление осуществляется специализированными структурами (отделы, управления), организованными в рамках органов местного публичного управления.

(3) Указанные в части (2) структуры осуществляют свою деятельность на основании положения, утвержденного органами местного публичного управления.

Статья 13. Делегированное управление

(1) Делегированное управление является способом управления, при котором органы местного публичного управления передают на основании договора (далее – договор о делегировании управления) одному или нескольким операторам все полномочия и обязанности по предоставлению публичной услуги водоснабжения и канализации, а также по управлению и эксплуатации сопутствующих систем и инженерно-технической инфраструктуры.

(2) Предоставление оператору права делегированного управления осуществляется на условиях прозрачности посредством аукциона, организованного в соответствии с действующим законодательством.

(3) Заключение договора о делегировании управления публичной услугой водоснабжения и канализации осуществляется на основании решения местного совета или, по обстоятельствам, центрального отраслевого органа.

(4) Делегированное управление осуществляется через операторов, которыми могут быть:

- a) коммерческие общества, муниципальные и государственные предприятия, являющиеся поставщиками публичной услуги водоснабжения и канализации, учрежденные органами местного публичного управления или, по обстоятельствам, центральным отраслевым органом, с уставным капиталом административно-территориальных единиц или государства;

- b) коммерческие общества, являющиеся поставщиками публичной услуги водоснабжения и канализации, с частным или смешанным капиталом.

(5) Оператор, осуществляющий деятельность в режиме делегированного управления, предоставляет публичную услугу водоснабжения и канализации путем эксплуатации

сопутствующей инженерно-технической инфраструктуры и управления ею на основании договора о делегировании управления, утвержденного в установленном порядке, и на основании лицензии, выданной Агентством.

(6) Делегирование управления осуществляется на основании договора в предусмотренном законом порядке.

(7) К договору о делегировании управления прилагаются в обязательном порядке:

- a) техническое задание на предоставление услуги;
- b) положение о предоставлении услуги;
- c) описание движимого и недвижимого имущества, являющегося публичной или частной собственностью административно-территориальных единиц, сопутствующего предоставляемой услуге;
- d) протокол передачи-приемки имущества, предусмотренного пунктом c).

(8) Договор о делегировании управления, независимо от типа договора, должен содержать в обязательном порядке положения, касающиеся:

- a) наименования сторон договора;
- b) предмета договора;
- c) срока действия договора;
- d) прав и обязанностей сторон договора;
- e) инвестиционной программы по модернизации, восстановлению, развитию мощностей, по новым объектам и по работам, связанным с содержанием, текущим ремонтом, плановым ремонтом, обновлением – как физическим, так и стоимостным;
- f) задач и обязанностей сторон в рамках инвестиционных программ, программ по восстановлению, ремонту и обновлению, а также в рамках условий, касающихся их финансирования;
- g) показателей качества, относящихся к качеству и количеству услуги, установленных техническим заданием и положением о публичной услуге водоснабжения и канализации, порядка оценки этих показателей и определения их размера;
- h) применяемых тарифов и процедуры их установления, изменения или регулирования;
- i) порядка установления тарифов и взыскания стоимости предоставленной услуги;
- j) размера периодических платежей или, по обстоятельствам, других обязательств;
- k) договорной ответственности;
- l) форс-мажорных обстоятельств;
- m) условий изменения условий договора;
- n) условий возмещения или, по обстоятельствам, распределения имущества, в том числе осуществленных инвестиций, в случае прекращения договора по любой причине;
- o) поддержания договорного равновесия;
- p) условий расторжения договора;
- q) управления принятым публичным и частным имуществом;
- r) структуры рабочей силы и ее социальной защиты;
- s) другие положения, установленные при необходимости сторонами.

(9) Основными критериями для заключения договоров о делегировании управления являются наличие профессиональных и финансовых гарантий операторов, а также показатели качества и уровень применяемых тарифов при предоставлении услуги надлежащего качества и количества.

(10) Вновь созданные операторы могут быть допущены к процедуре заключения договора о делегировании управления на тех же условиях, что и существующие.

(11) Документация по организации и осуществлению процедуры делегирования управления разрабатывается в соответствии с действующим законодательством. Технические задания и критерии отбора, применяемые в рамках процедур заключения договоров о делегировании управления, разрабатываются и утверждаются органами

местного публичного управления или, по обстоятельствам, центральным отраслевым органом.

(12) В случае предусмотренных пунктом а) части (4) операторов публичной услуги водоснабжения и канализации с преимущественно публичным уставным капиталом управление услугой может быть делегировано непосредственно им по договору.

(13) В случае делегированного управления за органами местного публичного управления сохраняются в соответствии с предоставленными им законом полномочиями прерогативы и обязанности, относящиеся к принятию политик и стратегий развития услуги, в том числе программ развития систем водоснабжения и канализации, а также обязанность осуществлять контроль и надзор за порядком предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации, а именно:

а) за соблюдением и выполнением договорных обязанностей, взятых на себя операторами, в том числе перед потребителями;

б) за показателями качества предоставляемой услуги;

с) за управлением, эксплуатацией, сохранением и поддержанием в рабочем состоянии, развитием или модернизацией систем водоснабжения и канализации;

д) за формированием, установлением, изменением и регулированием тарифов на публичную услугу водоснабжения и канализации.

(14) В целях заключения договоров о делегировании управления публичной услугой водоснабжения и канализации местные советы или, по обстоятельствам, центральный отраслевой орган должны обеспечить разработку и в 6-месячный срок со дня принятия решения о делегировании управления или со дня получения предложения от заинтересованного инвестора утвердить технико-экономическое обоснование для аргументирования и нахождения оптимальных решений относительно делегирования управления, а также документацию по делегированию управления.

(15) За исключением договоров, действующих на день вступления в силу настоящего закона, срок действия договора о делегировании управления не должен выходить за пределы срока амортизации инвестиций, не превышая при этом 49 лет. Данный срок может быть продлен только в порядке, предусмотренном настоящим законом, в следующих случаях:

а) по мотивам, представляющим общий интерес; в этом случае срок действия договора может быть продлен не более чем на 2 года;

б) при осуществлении оператором по требованию органа местного публичного управления и для надлежащего функционирования услуги или для расширения системы водоснабжения и канализации инвестиций, которые не могут быть амортизированы в срок, оставшийся до истечения начального договора, иным способом, кроме как путем чрезмерного увеличения тарифов.

(16) Решение о продлении срока действия договора о делегировании управления принимается в порядке, предусмотренном частью (15), местным советом или, по обстоятельствам, центральным отраслевым органом.

(17) Делегирование управления публичной услугой водоснабжения и канализации не отменяет прерогативы органов местного публичного управления по утверждению политик и стратегий развития этой услуги, в том числе программ развития систем водоснабжения и канализации, и не исключает их обязанность и право осуществлять надзор, мониторинг и контроль в соответствии с предусмотренными законодательством полномочиями.

Глава IV

ПРАВА И ОБЯЗАННОСТИ ОПЕРАТОРА И ПОТРЕБИТЕЛЯ ПРИ ПРЕДОСТАВЛЕНИИ ПУБЛИЧНОЙ УСЛУГИ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ

Статья 14. Полномочия оператора

Независимо от принятого способа управления или правового статуса, организационной формы, природы капитала, вида собственности или страны происхождения оператор должен обеспечить:

- a) забор, обработку, транспортировку, накопление и распределение воды и соответственно канализацию, очистку и отвод сточных вод;
- b) эксплуатацию публичной системы водоснабжения и публичной системы канализации до разграничительного пункта публичных сетей и внутренних сетей потребителя в условиях безопасности и технико-экономической эффективности и с соблюдением технологий и технических инструкций по эксплуатации;
- c) создание, надзор и обслуживание в соответствии с положениями законодательства защитных зон сооружений и специфических установок публичных систем водоснабжения, канализации и очистки сточных вод;
- d) строгий мониторинг качества питьевой воды и сточных вод, распределяемых/принимаемых через публичные системы водоснабжения и/или канализации, в соответствии с действующими санитарно-гигиеническими нормами и предельно допустимыми концентрациями загрязняющих веществ в сточных водах при сбросе их в публичную канализационную сеть, станцию по очистке или в приемник;
- e) забор сырой воды и сброс сточных вод в природные приемники при строгом соблюдении условий, указанных в разрешении на водопользование;
- f) обслуживание публичных систем водоснабжения и канализации и поддержание их в состоянии непрерывного функционирования, за исключением форс-мажорных ситуаций;
- g) измерение объемов производимой, распределяемой и включаемой в счета-фактуры воды законными, адекватными и прошедшими метрологическую поверку водомерами в соответствии с требованиями Закона о метрологии № 647-XIII от 17 ноября 1995 года;
- h) повышение эффективности публичных систем водоснабжения и канализации в целях сокращения затрат путем снижения производственных расходов, удельного расхода сырья, топлива и электроэнергии, а также путем переоснащения, переоборудования и модернизации систем;
- i) стимулирование снижения потребления воды путем поощрения ее рециркуляции, вторичного использования и стимулирования переоснащения публичных систем водоснабжения и канализации.

Статья 15. Обязанности оператора

(1) Оператор обязан:

- a) выполнять условия, указанные в лицензии;
- b) представлять Агентству или, по обстоятельствам, органу местного публичного управления обоснованный расчет понесенных затрат;
- c) не прерывать предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации, за исключением случаев неплатежа, технических причин и причин безопасности, предусмотренных законом, условиями лицензии и договорами;
- d) вести бухгалтерский учет в порядке и в соответствии с условиями, предусмотренными законом;
- e) представлять в установленные сроки органу местного публичного управления, центральному отраслевому органу, а также Агентству запрашиваемую ими информацию, обеспечивать доступ их представителей ко всем документам, содержащим информацию, необходимую для проверки и оценки функционирования и развития услуги, представлять в срок Агентству и органу местного публичного управления отчеты об осуществляемой деятельности;
- f) не передавать другим физическим или юридическим лицам права и обязанности, связанные с осуществляемой деятельностью, на которую ему выдана лицензия и по которой

с ним заключен договор о делегировании управления;

g) уплачивать в установленные законом сроки взносы на регулирование.

(2) Перед потребителями оператор несет следующие обязанности:

a) обеспечивать предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации всем потребителям, находящимся на территории, в рамках которой он был авторизован, с соблюдением положений законодательных и других нормативных актов в данной области, в том числе требований Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации, разработанного и утвержденного Агентством;

b) предоставлять публичную услугу водоснабжения и канализации в разрешенных местах, с учетом разграничительного пункта сетей и установок, на основании заключенного с потребителем договора и соблюдать договорные обязательства;

c) обеспечивать функционирование публичных систем водоснабжения и канализации согласно предусмотренным проектами параметрам, соблюдать установленные Агентством показатели качества публичной услуги водоснабжения и канализации и обеспечивать непрерывность предоставления этой услуги на разграничительном пункте сетей по физическим и качественным параметрам;

d) выдавать заключения на подключение/присоединение к публичной сети водоснабжения и канализации в срок, не превышающий 20 календарных дней со дня подачи заявления и представления необходимых документов, указанных в Положении о публичной услуге водоснабжения и канализации;

e) информировать потребителей не позднее чем за 3 дня через средства массовой информации и/или путем вывешивания объявлений в подъездах многоквартирных жилых домов о любом сбое в подаче воды и/или приеме сточных вод в случае проведения плановых работ по модернизации, ремонту и обслуживанию;

f) принимать меры по устранению неисправностей, возникших в его сетях, в сроки, установленные нормативными актами в данной области;

g) осуществлять установку, ремонт, замену и метрологическую поверку водомеров в соответствии с положениями статьи 26;

h) не допускать дискриминации потребителей, исчислять плату за предоставленную услугу на основании утвержденных тарифов и показаний водомеров, а в случае их отсутствия на срок периодической метрологической поверки или выхода из строя по причинам, которые не могут быть вменены в вину потребителю, рассчитывать плату за объем потребленной воды исходя из зарегистрированного среднемесячного объема за последние три месяца до поверки (повреждения);

i) информировать потребителей о предоставляемой услуге, в том числе о возможных рисках, качестве услуги, качественных и количественных условиях отвода сточных вод, изменении тарифов, и представлять потребителям, по их требованию, информацию о потребленном объеме воды и возможных пенях, которые могут быть им начислены;

j) возратить потребителю неверно выставленную в счете-фактуре сумму и выплатить ему возмещение за причиненный по вине оператора ущерб в соответствии с действующими законодательными и другими нормативными актами;

k) возмещать в предусмотренном законом порядке собственникам, находящимся по соседству с публичными системами водоснабжения и канализации, ущерб, причиненный в результате вмешательств, произведенных вследствие модернизации, ремонта, ревизии или аварии. Собственнику участка, пострадавшему в результате осуществления права сервитута, должно быть выплачено возмещение за причиненный ущерб.

(3) При осуществлении деятельности оператор должен соблюдать обязательства, связанные с безопасностью, качеством, эффективностью и бесперебойностью предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации, нормы охраны здоровья и безопасности труда, нормы охраны окружающей среды, а также положения договоров,

заключенных с потребителями.

Статья 16. Права оператора

(1) По отношению к потребителям оператор имеет следующие права:

a) ежемесячно выставлять счета-фактуры и осуществлять сбор платежей за предоставленную публичную услугу водоснабжения и канализации по утвержденным тарифам и в порядке, установленном настоящим законом и другими действующими нормативными актами.

b) начислять потребителям пени за неоплату предоставленной услуги в установленный договором срок в соответствии с частью (5) статьи 27;

c) располагать доступом к водомерам потребителей, с которыми он заключил договор на предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации, к установкам, расположенным на собственности потребителя, для снятия показаний водомера, представления его к метрологической поверке, проверки его целостности и целостности поставленной пломбы, а также для отключения внутренних установок водоснабжения и канализации потребителя в случаях, предусмотренных законодательными и другими нормативными актами в данной области. Доступ осуществляется только в присутствии потребителя или его представителя;

d) ограничивать или прерывать предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации в случаях и в порядке, предусмотренных настоящим законом и другими нормативными актами в данной области;

e) отказать в подключении/присоединении внутренних установок новых потребителей к публичным сетям водоснабжения и/или канализации с предварительным уведомлением их об этом в случае отсутствия у оператора производственных мощностей. Отказ должен быть мотивированным и надлежащим образом обоснованным.

(2) Оператор, предоставляющий публичную услугу водоснабжения и канализации, обладает правом сервитута на земельные участки независимо от вида собственности в целях производства работ по устранению аварий, маркировке, строительству объектов, профилактическому обслуживанию сетей и установок, их ремонту с использованием соответствующей техники.

(3) Производство работ, предусмотренных в части (2), за исключением аварийных, должно согласовываться с органами местного публичного управления и обладателями земельных участков. Восстановление участков улиц и земельных участков, нарушенных в результате производства такого рода работ, осуществляется за счет оператора в условленные сроки.

Статья 17. Обязанности потребителя

Потребитель несет следующие обязанности:

a) соблюдать условия заключенного договора и положения законодательных и других нормативных актов в данной области;

b) предоставлять оператору данные и документы, необходимые для заключения или перезаключения договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации;

c) эксплуатировать и содержать в хорошем состоянии внутренние установки водоснабжения и канализации, находящиеся в его управлении, в соответствии с нормативно-техническими документами, своевременно устранять аварии и утечку воды в собственных сетях;

d) обеспечивать целостность водомеров и поставленных на них пломб;

e) обеспечивать доступ персонала оператора для снятия показаний водомера, представления его к метрологической поверке, проверки его целостности и целостности поставленной пломбы, а также для отключения внутренних установок водоснабжения и канализации потребителя в случаях, предусмотренных законодательными и другими

нормативными актами в данной области;

f) обеспечивать доступ персонала оператора к публичным сетям водоснабжения и канализации, расположенным на территории потребителя, для осуществления работ по вмешательству и реконструкции;

g) оплачивать в установленные сроки счета-фактуры за предоставленную публичную услугу водоснабжения и канализации;

h) использовать воду рационально и без обмана;

i) не осуществлять несанкционированные подключения к публичной системе водоснабжения и канализации;

j) не сбрасывать в публичную канализационную систему вещества, запрещенные действующими нормативными актами, и вещества, которые могут вызвать аварию в публичных сетях или повлиять на функционирование установок по очистке сточных вод;

k) сохранять чистоту и содержать в надлежащем состоянии расположенный на его собственности смотровой колодец, в котором установлен счетчик;

l) выполнять работы по обслуживанию и ремонту находящихся в его пользовании внутренних установок водоснабжения и канализации, возложенные на него в соответствии с законодательством, с целью недопущения утечки воды или, в случае ненадлежащего функционирования установок, с целью недопущения создания опасности для здоровья населения;

m) уведомлять оператора в течение 7 рабочих дней обо всех случаях передачи или продажи другим собственникам своих объектов недвижимости и внутренних установок водоснабжения и канализации, а также об изменении других данных, указанных в договоре о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации;

n) возмещать оператору ущерб, причиненный вследствие повреждения публичной системы водоснабжения и канализации, вследствие отвода в публичные канализационные сети запрещенных к сбросу загрязняющих веществ и сточных вод с высоким содержанием загрязняющих веществ, а также в других случаях, предусмотренных законом.

Статья 18. Права потребителя

Потребитель имеет следующие права:

a) пользоваться публичной услугой водоснабжения и канализации на условиях, установленных в договоре о предоставлении данной услуги, а также в законодательных и других нормативных актах в данной области;

b) лично присутствовать или прямо назначить лицо, которое будет присутствовать при снятии показаний счетчика, при экспертной метрологической поверке и проверке целостности водомера и поставленных на него пломб, а также при отключении своих внутренних установок водоснабжения и канализации в случаях, предусмотренных законодательными и другими нормативными актами в данной области;

c) заблаговременно получать от оператора информацию об установленном в населенном пункте режиме подачи воды, в том числе об ограничениях или перерывах в предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, в порядке, предусмотренном законодательными и другими нормативными актами в данной области;

d) инициировать внесение изменений и дополнений в договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации и/или в приложения к нему посредством заключения дополнительных соглашений, в том числе в случае появления новых положений в законодательных и других нормативных актах в данной области;

e) отказаться (окончательно или временно) от услуг оператора в порядке, установленном законодательными и другими нормативными актами в данной области;

f) получать, по требованию, информацию о действующих тарифах и качестве воды, об объеме потребляемой воды, начисленных и уплаченных платежах и пенях;

g) получать ответ на адресованные оператору петиции и жалобы в порядке и сроки,

установленные законодательством;

h) требовать возмещения ущерба, причиненного по вине оператора, в соответствии с законодательными и другими нормативными актами в данной области;

i) получать компенсации по оплате публичной услуги водоснабжения и канализации из средств местного или государственного бюджета;

j) осуществлять иные права, установленные законодательными и другими нормативными актами в данной области.

Глава V

ПРЕДОСТАВЛЕНИЕ ПУБЛИЧНОЙ УСЛУГИ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ

Статья 19. Снабжение питьевой водой

(1) Питьевая вода, распределяемая через публичные системы водоснабжения, предназначена для удовлетворения преимущественно хозяйственных нужд населения, публичных учреждений, хозяйствующих субъектов, а также для предупреждения и тушения пожаров в случае отсутствия технологической воды.

(2) Питьевая вода, распределяемая потребителям, должна соответствовать на их водопроводных вводах условиям пригодности к питью, предусмотренным техническими нормами и действующими законодательными нормами, а также соответствовать параметрам дебита и давления, установленным в выданных оператором технических условиях и в договорах на предоставление соответствующей услуги.

(3) При разработке технических условий на выполнение проектных работ операторы должны соблюдать положения генерального плана застройки населенного пункта или местного плана обустройства территории. В случае, если населенный пункт не располагает актуализированным генеральным планом застройки населенного пункта или актуализированным местным планом обустройства территории, оператор до выдачи технических условий должен утвердить соответствующим решением местных органов публичной власти план развития сетей.

(4) По завершении строительных работ публичные сети и установки водоснабжения и канализации, расположенные на участках публичной собственности, построенные физическими и/или юридическими лицами, а также построенные до вступления в силу настоящего закона, независимо от источника финансирования, передаются бесплатно на баланс органа местного публичного управления или непосредственно оператору в соответствии с решением местного совета.

[Ст.19 ч.(4) синтагму «бесплатно на баланс» признать неконституционной ПКС30 от 01.11.16, МО478-490/30.12.16 ст.111; в силу с 01.11.16]

(5) В населенных пунктах, где имеются публичные системы водоснабжения, потребители которых обеспечены водой в полном объеме, запрещаются бурение новых артезианских скважин, а также эксплуатация существующих для использования подземных вод, за исключением случаев получения на это согласия оператора, согласованного с органом местного публичного управления, когда:

[Ст.19 ч.(5) синтагму «оператора, согласованного с» признать неконституционной ПКС28 от 11.10.16, МО459-471/23.12.16 ст.109; в силу с 11.10.16]

a) необходимо создание резервных источников для снабжения водой объектов стратегического значения и их нормального функционирования в чрезвычайных ситуациях;

b) потребность потребителя в воде не может быть покрыта оператором в полном объеме.

(6) При необходимости снабжения водой объектов сезонной торговли, объектов, предназначенных для благоустройства территории, объектов дорожного хозяйства и зеленых насаждений, а также строящихся объектов оператор вправе разрешить строительство временных сетей и установок. В этих случаях учет потребленной воды осуществляется посредством счетчиков, а плата за предоставленную услугу осуществляется

согласно показаниям счетчика.

(7) Подключение временных сетей и установок к водораспределительным колонкам или гидрантам запрещается.

(8) С наружной стороны зданий временные сети прокладываются в земле на глубине, установленной действующими в строительстве нормами, или в подземных каналах. Прокладывание сетей на поверхности земельного участка разрешается только в случае, если таковые подлежат использованию лишь в теплое время года.

Статья 20. Снабжение технологической водой

(1) Для удовлетворения таких потребностей, как полив улиц и зеленых насаждений, мойка площадей и улиц, периодическое промывание канализационной системы, мойка автотранспортных средств и технологическое потребление промышленных предприятий, используется преимущественно технологическая вода.

(2) Снабжение технологической водой обеспечивается как через централизованные публичные системы водоснабжения, так и через индивидуальные системы, созданные и эксплуатируемые потребителями.

(3) Запрещается любое соединение или взаимоподключение сетей снабжения технологической водой с сетями снабжения питьевой водой и/или с сетями артезианских скважин.

Статья 21. Водоснабжение в чрезвычайных ситуациях

(1) Предоставление потребителям публичной услуги водоснабжения и канализации в чрезвычайных ситуациях (аварии, катастрофы, стихийные бедствия и т.д.) осуществляется в соответствии с действующими законодательными и другими нормативными актами в данной области.

(2) В случае отсутствия воды по причине стихийных бедствий и/или техногенных катастроф распределение таковой осуществляется согласно программе, предложенной оператором и утвержденной органами местного публичного управления. Эта программа доводится до сведения потребителей различными способами (через средства массовой информации, телефон, путем вывешивания ее у потребителей и т.д.).

Статья 22. Отведение сточных вод

(1) Количество загрязняющих веществ в сточных водах, отводимых в публичные системы канализации, не должно превышать предельно допустимой концентрации. Сточные воды должны отвечать требованиям действующих нормативных актов и договора о предоставлении услуги, с тем чтобы их характер, количество или качество не приводили к:

a) разрушению конструкций и установок, являющихся частью централизованных публичных систем канализации;

b) сокращению мощностей водоводных сетей и коллекторных каналов;

c) нарушению нормального функционирования очистной станции, возникшему вследствие превышения пропускной способности и нагрузки, а также вследствие замедления процессов очистки;

d) возникновению опасности для гигиены и здоровья населения или персонала в процессе эксплуатации системы;

e) возникновению опасности взрыва.

(2) Отведение в природные приемники очищенных сточных вод и складирование ила, происходящего от очистных станций, осуществляются исключительно с соблюдением качественных и количественных условий, уточненных в природоохранных документах, выданных компетентными органами, в соответствии с действующими регламентирующими нормами в области охраны качества воды и охраны окружающей среды, с тем чтобы гарантировать защиту и сохранение окружающей среды.

(3) Прием в публичные системы канализации сточных вод, происходящих от

промышленных предприятий или от других потребителей, не подключенных к публичным водоводным и/или водораспределительным сетям, утверждается исключительно в части, в которой мощность систем не превышает с гидравлической точки зрения или с точки зрения загрузки загрязняющими веществами, и только в случае, если сточные воды не содержат токсичных загрязнителей или загрязнителей, которые могут замедлить или заблокировать процесс очистки.

(4) Ил, происходящий от станций по обработке воды, из канализационных систем и от станций по очистке сточных вод, обрабатывается и перерабатывается в целях нейтрализации, дегидратации, контролируемого складирования или утилизации в соответствии с действующими нормами законов по охране и сохранению окружающей среды.

(5) Отведение сточных вод в публичные системы канализации осуществляется исключительно на основании письменных разрешений на подключение и/или сброс, выданных операторами, управляющими и эксплуатирующими системы канализации, осуществляющими контроль качества принятых вод, и на основании заключенных договоров о предоставлении услуги канализации. Обязательным условием для выдачи разрешений на сброс сточных вод хозяйствующим субъектам, располагающим артезианскими скважинами, является обладание природоохранным разрешением на специальное водопользование в соответствии с Законом о воде № 272 от 23 декабря 2011 года.

(6) Для получения разрешения на сброс промышленных сточных вод в публичную канализационную сеть или на обновление сети хозяйствующий субъект (потребитель) подает заявление по установленной оператором форме, к которому прилагаются:

a) проектная документация, согласованная с Инспекцией по охране окружающей среды, – для новых или модернизированных хозяйствующих единиц или технический паспорт водного хозяйства – для существующих предприятий (при обновлении соглашения о подключении);

(Изменён ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; в силу 27.10.17)

b) схема канализационной системы предприятия;

c) схема местной станции предварительной очистки сточных вод (если таковая

существует);

d) информация о параметрах отведения промышленных сточных вод;

e) нормативы по составу и дебиту отводимых промышленных сточных вод;

f) данные о составе сточных вод при сбросе их в публичную сеть, а именно: результаты анализа проб сточных вод при среднем и максимальном дебите, в период наличия среднего и максимального количества загрязняющих веществ (вариация или хронограмма концентрации загрязняющих веществ), до и после местной станции очистки, а также в главных точках канализационной сети и после завершения технологических процессов;

g) количество образовавшегося ила, методы его переработки и утилизации;

h) отчет о выполнении плана организационно-технических мер по сокращению дебита сточных вод, отводимых в публичную сеть, а также о соблюдении допустимых параметров показателей качества и режима сброса сточных вод (при обновлении соглашения о подключении);

i) гигиенические сертификаты и сертификаты качества, наименования веществ, используемых в технологическом процессе, и указание их состава;

j) приказ об уполномочивании ответственных лиц (не менее 2 человек) для отбора проб из отводимых сточных вод, а также для подписания соответствующих актов.

(7) Определение условий отведения сточных вод от хозяйствующих субъектов в канализационные системы населенных пунктов, а также предельно допустимых концентраций загрязнителей в сточных водах осуществляется оператором исходя из нормативов предельно допустимых сбросов в приемники, выдаваемых в порядке,

установленном действующим законодательством.

(8) При подаче заявления о подключении хозяйствующего субъекта к канализационной системе населенного пункта заявитель представляет оператору проектную документацию с приложением к ней положительного заключения государственной экологической экспертизы, а также данные об объеме и составе сточных вод, подлежащих отведению в канализационную систему, в случае реконструкции предприятия или расширения производственных мощностей заявитель представляет также информацию о составе сточных вод и почасовой график их отведения.

(9) Разрешение на сброс сточных вод в публичную канализационную сеть для вновь построенных или реконструированных/модернизированных предприятий выдается после сдачи в эксплуатацию соответствующего объекта, построенного в соответствии с проектом, согласованным с Инспекцией по охране окружающей среды, а также при условии наличия у очистительных установок канализационной системы населенного пункта необходимых мощностей. Если условия приема сточных вод в публичную сеть предусматривают их местную очистку/предварительную очистку, оператор выдает разрешение на подключение и сброс только после сдачи в эксплуатацию станции предварительной очистки, которая должна обеспечивать эффективность очистки, необходимую/достаточную для сброса сточных вод в публичную канализационную сеть населенного пункта.

(Изменён ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; в силу 27.10.17)

(10) При оформлении разрешения на сброс промышленных сточных вод в публичную систему канализации оператор должен рассмотреть обоснованные пояснительные материалы, представленные потребителем воды, принимая во внимание:

a) предварительную очистку промышленных сточных вод или их части на местной очистной станции потребителя;

b) предварительную очистку промышленных сточных вод совместно с другими предприятиями на очистных станциях группы предприятий (если таковые существуют);

c) максимальное повторное использование очищенных сточных вод для обеспечения технологической водой технологических процессов или в других целях;

d) внедрение новых технологий, позволяющих сократить потребление воды или дебит сточных вод, а также степень их загрязнения;

e) применение закрытых систем водоснабжения или повторного и последовательного использования воды в технологических процессах предприятия;

f) восстановление полезных веществ, содержащихся в промышленных сточных водах;

g) обработку и утилизацию ила, образовавшегося в ходе технологических процессов, а также в результате предварительной очистки промышленных сточных вод.

(11) После получения всех материалов от хозяйствующего субъекта оператор рассматривает их в 20-дневный срок и в случае, если условия отведения сточных вод соответствуют требованиям действующих нормативных актов в области охраны окружающей среды, выдает разрешение на сброс и заключает договор на предоставление публичной услуги канализации.

(12) Разрешение на сброс сточных вод в публичную канализационную сеть выдается хозяйствующему субъекту на срок до 2 лет, достаточный для выполнения плана организационно-технических мер, необходимых для осуществления действий, указанных в пунктах c) и d) части (10), затем подается новое заявление о продлении срока действия разрешения. Разрешение на сброс сточных вод может быть аннулировано в случае изменения условий сброса в канализационную сеть населенного пункта или невыполнения пользователем этих условий.

(13) Отведение сточных вод в отсутствие двустороннего договора считается незаконным подключением, за которое потребитель несет ответственность согласно действующему законодательству.

(14) В случае, если условия сброса сточных вод в публичную сеть не могут быть

выполнены с экономической или технологической точки зрения, хозяйствующий субъект представляет оператору соответствующее обоснование с указанием причин невозможности выполнения этих условий. Обоснование рассматривается оператором в 10-дневный срок с принятием решения о заключении с хозяйствующим субъектом договора о сбросе перегруженных сточных вод по повышенным тарифам. Договор может быть заключен только в случае, если станция по очистке сточных вод располагает необходимыми резервами для очистки с учетом обеспечения соответствующих показателей, если не будет наноситься вред нормальному функционированию сетей и очистных сооружений и если будет обеспечено соблюдение условий качества, установленных для сброса сточных вод в приемник.

(15) Выдача разрешения на сброс и заключение договора о сбросе в канализационную систему населенного пункта сточных вод, требующих изменения технологии или параметров функционирования станции по очистке, могут быть произведены только после выполнения всех необходимых мер по обеспечению в полном объеме условий сброса очищенных сточных вод в приемник.

(16) Любые изменения нормативных показателей качества и/или режима сброса сточных вод в канализационную систему населенного пункта, установленных в договоре на предоставление услуги канализации, влекут за собой наложение предусмотренных договором санкций.

(17) При сбросе хозяйствующими субъектами в канализационную систему населенного пункта сточных вод, объем и уровень загрязнения которых не превышают нормативы, утвержденные в порядке, предусмотренном действующим законодательством, применяются действующие на эту услугу тарифы.

(18) В случае, если количество веществ в суспензии, биохимическое потребление кислорода за пять дней (БПК 5) и другие показатели превышают нормативы, утвержденные в порядке, предусмотренном действующим законодательством, применяются дифференцированные тарифы, рассчитанные пропорционально указанным показателям нормативов, в соответствии с условиями договора, а в отсутствие таких условий в обязательном договоре – в порядке, установленном Законом о плате за загрязнение окружающей среды № 1540-XIII от 25 февраля 1998 года и другими действующими законодательными актами.

(19) Потребители, допустившие сброс в публичную канализационную сеть материалов, приведших к полному или частичному выходу из строя канализационной системы населенного пункта, в том числе очистных сооружений, возмещают ущерб в порядке, установленном действующим законодательством.

(20) Все возникшие споры разрешаются в судебных инстанциях.

(21) Уровень предельно допустимых концентраций загрязнителей в сточных водах для каждого хозяйствующего субъекта на соответствующей территории устанавливается оператором и утверждается территориальным экологическим агентством исходя из нормативов предельно допустимых сбросов.

Статья 23. Перебои и ограничения в предоставлении публичной услуги водоснабжения и/или канализации

(1) Поставка питьевой воды и прием сточных вод осуществляются без перебоев, если заключенный между оператором и потребителем договор не предусматривает иной режим, с установленными в настоящей статье исключениями.

(2) Ограничение объема воды, поставляемой потребителю, а также регулирование режима водоснабжения осуществляются в соответствии с условиями договора и положениями настоящего закона.

(3) В определенных ситуациях после предварительного предупреждения потребителя

оператор вправе приостановить водоснабжение или прием сточных вод при условии, что эти действия не окажут отрицательного воздействия на качество услуги, предоставляемой другим потребителям. Такими ситуациями могут быть:

a) неудовлетворительное техническое состояние сетей и установок водоснабжения и/или канализации, находящихся в ведении потребителя, и отказ такового устранить нарушения правил технической эксплуатации;

b) неоднократный отказ позволить представителю оператора, наделенному правом контроля, доступ к установкам и сетям водоснабжения и/или канализации, к сопутствующим установкам и сооружениям для осуществления предписанных осмотров или для проверки и снятия показаний водомеров, производства измерений и отбора проб сточных вод, установления пломб, регулирования распределения питьевой воды (в случае несоблюдения установленных лимитов), а также для выполнения других работ по эксплуатации, обслуживанию, реконструкции, строительству и т.д.;

c) распоряжение территориальных органов санитарного надзора и органов охраны окружающей среды;

d) невыполнение потребителем условий заключенного с оператором договора, касающихся лимитов потребления воды, объема и качества отводимых сточных вод или требований по охране окружающей среды;

e) выявление установок и сооружений, незаконно подключенных к сетям потребителя, а также к системам водоснабжения и/или канализации оператора;

f) невнесение потребителем платы за предоставленную оператором услугу в сроки, установленные настоящим законом и договором о предоставлении услуги водоснабжения и/или канализации.

(4) О выполнении плановых работ (ремонт, подключение, реконструкция и т.д.) на сетях и установках водоснабжения и/или канализации, к которым подключены сети потребителя, оператор обязан информировать потребителя предварительно, не менее чем за 3 рабочих дня до начала работ.

(5) Оператор вправе приостановить поставку питьевой воды, прием сточных вод или сократить объем предоставляемой услуги без предварительного уведомления в случае:

a) приостановления поставщиком электроэнергии подачи таковой на объекты публичных систем водоснабжения и канализации;

b) наступления форс-мажорных обстоятельств, аварий на сетях и установках водоснабжения и/или канализации, а также резкого и значительного ухудшения качества воды в источнике ее забора вследствие большой концентрации загрязняющих веществ, что требует экстренного прекращения распределения воды и/или приема сточных вод;

c) необходимости увеличения запаса воды в местностях, где необходимо ликвидировать пожары.

(6) В случае поставки воды с перебоями по причине недостаточной пропускной способности водопровода оператор с согласия органа местного публичного управления организует распределение ее в соответствующих секторах населенного пункта согласно графику с информированием потребителей о режиме поставки. Одновременно оператор разрабатывает и принимает меры по обеспечению последующей поставки воды потребителям в предусмотренном объеме.

(7) Обо всех случаях прекращения поставки воды на объекты, располагающие наружными и внутренними противопожарными водопроводными сетями, оператор должен сообщить в пожарную службу.

(8) Оператор вправе приостанавливать предоставление услуги потребителям, не соблюдающим действующие регулирующие акты, положения договоров, незаконно пользующимся услугой или не оплачивающим стоимость предоставленной услуги, путем отсоединения их от публичных водоводных или водораспределительных сетей либо от

публичных систем канализации с требованием возместить причиненный ущерб.

(9) Возобновление предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации осуществляется в срок, не превышающий 3 рабочих дней, после устранения причин, приведших к отключению, и оплаты стоимости подключения. Оправданные расходы, связанные с приостановлением и соответственно возобновлением предоставления услуги, несет потребитель.

Статья 24. Незаконное подключение объектов потребителей к публичным сетям и установкам водоснабжения и/или канализации

(1) Подключение/присоединение внутренних установок водоснабжения и канализации к соответствующей публичной системе осуществляется оператором после выполнения условий, содержащихся в уведомлении о подключении/присоединении.

(2) Считаются незаконными подключения:

а) осуществленные без предварительного согласования с оператором или после истечения срока действия заключенного с ним договора;

б) используемые до приемки и сдачи в эксплуатацию в порядке, установленном действующими нормативными актами;

с) эксплуатируемые до заключения договора о предоставлении услуги.

(3) Считаются незаконными сооружения и установки:

а) выполненные без проекта или на основании проекта, который не был разрешен в установленном порядке, либо по проекту, который не был согласован с уполномоченными учреждениями, а также по любому проекту, в котором не соблюдены технические условия;

б) построенные без технического надзора уполномоченных учреждений;

с) реконструированные без согласия оператора или измерительное оборудование которых было демонтировано и смонтировано (установлено) без предварительного согласования с оператором.

(4) Запрещается подключение водоводных и водораспределительных сетей, не соответствующих нормативным требованиям, относящимся к качеству питьевой воды, к сетям снабжения питьевой водой.

(5) За незаконное подключение к сетям оператора ответственность несет собственник подключенных сооружений и установок или предприниматель, а к сетям потребителя – потребитель и собственник соответствующих сооружений и установок.

(6) Ответственность за подключение вновь построенных сетей до их приемки и сдачи в эксплуатацию несет физическое или юридическое лицо, являющееся собственником этих сетей.

(7) Оператор обязан составлять протоколы по всем выявленным случаям незаконного подключения, а на виновных лиц налагаются санкции за правонарушения.

(8) В случае выявления несанкционированного сброса ливневых вод в публичную канализационную систему оператор включает в счет-фактуру собственника/нанимателя территории стока ливневых вод объем сброса, исчисленный согласно нормативным актам с применением тарифа на канализационную услугу.

(9) Незаконные подключения к публичным сетям водоснабжения и канализации подлежат устранению. Расходы, связанные с отключением незаконных сооружений и установок, несут собственники и лица, указанные в частях (5) и (6).

Статья 25. Охранные зоны

(1) Объекты публичной системы водоснабжения и канализации обладают повышенным уровнем опасности. Для обеспечения их надежной эксплуатации устанавливаются охранные зоны. Порядок разграничения этих зон, их размер и режим регулируются нормативными актами, утвержденными компетентными органами.

(2) Любые виды работ в охранной зоне осуществляются только с согласия оператора.

Статья 26. Учет воды, поставляемой потребителю,
и сточных вод, отводимых в
канализационные системы

(1) Объем воды, поставляемой потребителю, и сточных вод, отводимых в канализационные системы, принятых оператором, определяется на основании показателей, зарегистрированных водомером на вводе.

(2) При отсутствии водомера объем потребленной воды рассчитывается в соответствии с утвержденными в установленном порядке нормами потребления согласно действующим нормативным актам.

(3) Если водомер был демонтирован в целях метрологической поверки или ремонта, потребление воды рассчитывается согласно зарегистрированному среднемесячному объему потребления воды за последние 3 месяца до поверки или поломки.

(4) Приобретение, установка, эксплуатация, обслуживание, ремонт, замена и метрологическая поверка водомеров на вводе осуществляются:

a) в многоквартирных жилых домах и индивидуальных домах – оператором за счет финансовых средств, предусмотренных в тарифах на публичную услугу водоснабжения и канализации, рассчитанных согласно Методологии определения, утверждения и применения тарифов на публичную услугу водоснабжения, канализации и очистки сточных вод;

b) в квартирах многоквартирных жилых домов – оператором в порядке, предусмотренном частями (3) и (4) статьи 29, с применением отдельного тарифа или собственниками квартир в порядке, установленном управляющим жилым домом, в соответствии с частью (2) статьи 29;

c) у других потребителей – в соответствии с условиями договора, заключенного между потребителем и оператором, за счет финансовых средств потребителя.

(5) Конкретный тип водомера, подлежащего установке, подбирается оператором согласно утвержденным моделям, включенным в Государственный реестр средств измерений Республики Молдова, с указанием их параметров и технических характеристик в технических условиях, предусмотренных договором, заключенным между потребителем и оператором.

(6) Потребитель несет ответственность за сохранение целостности водомера и поставленных пломб согласно заключенному с оператором договору.

(7) Метрологическая поверка водомеров осуществляется по истечении срока экспертной метрологической поверки, установленного в официальном перечне средств измерения, подлежащих законодательному метрологическому контролю, в лабораториях, назначенных центральным органом в области метрологии, при участии заинтересованных сторон. В случае отрицательного результата метрологической поверки водомер подлежит замене или ремонту.

(8) Оператор и потребитель могут инициировать досрочную экспертную метрологическую поверку водомеров в случае, если одна из сторон выдвигает жалобу. Если жалоба подтверждается, осуществляется перерасчет, а если не подтверждается, расходы по поверке несет заявитель.

(9) Демонтаж водомеров, установленных на вводах/выпусках, осуществляется оператором или потребителем после предварительного письменного согласования с оператором.

(10) При проектировании новых сооружений, реконструкции или капитальном ремонте существующих объектов необходимо в обязательном порядке предусмотреть установку для каждого потребителя водомеров, соответствующих техническим требованиям, предъявляемым оператором, и нормативным актам по эксплуатации.

(11) Не допускается предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации новым потребителям без установки водомеров, легализованных в Республике Молдова и

включенных в Государственный реестр средств измерений Республики Молдова.

(12) В случае незаконного потребления объем публичной услуги, подлежащий включению оператором в счет-фактуру потребителя, определяется в соответствии с Положением о публичной услуге водоснабжения и канализации в зависимости от сечения ввода, скорости движения воды и продолжительности незаконного потребления.

Статья 27. Фактурирование и оплата публичной услуги водоснабжения и канализации

(1) Фактурирование публичной услуги водоснабжения и канализации осуществляется в соответствии с положениями договора о предоставлении услуги.

(2) Счет-фактура на публичную услугу водоснабжения и канализации выписывается ежемесячно на основании объема, определенного в соответствии с положениями статей 26 и 29, и действующих тарифов.

(3) В отсутствие счетчиков для определения объема сброса отработанных вод счет-фактура на канализационную услугу выписывается в объеме потребленной воды.

(4) Счет-фактура на оплату услуги водоснабжения и канализации выдается оператором с указанием срока оплаты в соответствии с положениями договора.

(5) В случае неоплаты услуги в срок, указанный в счете-фактуре, потребителю начисляется пеня за каждый день просрочки. Размер пени не может превышать размер годовой средневзвешенной процентной ставки по кредитам, предоставленным коммерческими банками в национальной валюте за один год, зарегистрированной в предыдущем году и опубликованной в отчете Национального банка Молдовы.

Статья 28. Правовые отношения между оператором, управляющим многоквартирного жилого дома и потребителем

(1) Правовые отношения между оператором, управляющим многоквартирного жилого дома и потребителем публичной услуги водоснабжения и/или канализации регулируются настоящим законом и Положением о публичной услуге водоснабжения и канализации, разработанным и утвержденным Агентством.

(2) Положение о публичной услуге водоснабжения и канализации должно содержать нормы о проектировании, монтаже, приемке внутренних установок водоснабжения и канализации, разграничении публичных сетей водоснабжения и канализации и внутренних установок водоснабжения и канализации, об эксплуатации и обслуживании внутренних установок водоснабжения и канализации, а также нормы о сроках и процедуре присоединения к публичным сетям водоснабжения и канализации внутренних установок водоснабжения и канализации, о заключении договоров на публичную услугу водоснабжения и канализации, об учете потребления воды, о плате за воду, об отключении внутренних установок водоснабжения и канализации, об ограничении и прерывании публичной услуги водоснабжения и/или канализации, о рассмотрении жалоб потребителей и способах разрешения разногласий и споров между операторами и потребителями.

Статья 29. Регулирование отношений по предоставлению публичной услуги водоснабжения и канализации в многоквартирных жилых домах

(1) Предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации в многоквартирных жилых домах осуществляется на основании договоров, заключенных между оператором и управляющим многоквартирного жилого дома или между оператором и каждым собственником/квартиросъемщиком многоквартирного жилого дома в отдельности.

(2) В многоквартирных жилых домах, в которых договоры о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации заключены с управляющим многоквартирного жилого

дома, фактурирование этой услуги осуществляется на основании утвержденных тарифов на предоставление этой услуги в многоквартирном жилом доме и объема воды, зарегистрированного общим счетчиком, установленным на водопроводном вводе многоквартирного жилого дома, с распределением в полном объеме зарегистрированного объема воды по квартирам. Распределение по квартирам объема воды, зарегистрированного на общем счетчике, установленном на водопроводном вводе многоквартирного жилого дома, осуществляется на основании показаний водомеров, установленных в квартирах собственниками/квартиросъемщиками, или, при отсутствии водомеров, согласно применяемым нормам потребления. Объем, зарегистрированный счетчиком на водопроводном вводе многоквартирного жилого дома, однако не распределенный исходя из показаний индивидуальных водомеров и применяемых норм потребления, распределяется дополнительно по каждой квартире пропорционально объему потребления, зарегистрированному водомерами, установленными в квартире, и согласно нормам потребления.

(3) В многоквартирных жилых домах, в которых предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации осуществляется на основании договоров, заключенных между оператором и каждым собственником/квартиросъемщиком в отдельности, фактурирование услуги осуществляется на основании показаний индивидуальных водомеров, установленных в квартирах, и утвержденных тарифов на предоставление этой услуги в квартирах.

(4) Заключение индивидуальных договоров между оператором и каждым собственником/квартиросъемщиком в отдельности осуществляется при обязательном соблюдении следующих условий:

а) договоры в обязательном порядке заключаются операторами индивидуально с каждым собственником многоквартирного жилого дома по инициативе одной из сторон в срок, не превышающий тридцати календарных дней со дня подачи заявления;

[Ст.29 ч.(4), пкт.а) в редакции ЗП19 от 22.02.18, МО84-93/16.03.18 ст.175; в силу с 16.03.18];

б) оператор на основании отдельного тарифа, уплачиваемого каждым собственником/квартиросъемщиком, устанавливает водомеры в каждой квартире;

в) управляющий многоквартирного жилого дома устанавливает счетчики для учета потребления воды общего пользования, в том числе в помещениях, сданных внаем, и заключает с оператором договор о предоставлении услуги в эти места потребления;

г) управляющий многоквартирного жилого дома или собственник заключает с оператором договор о передаче таковому на обслуживание и эксплуатацию внутренних сетей водоснабжения и канализации многоквартирного жилого дома;

[Ст.29 ч.(4), пкт.д) изменен ЗП19 от 22.02.18, МО84-93/16.03.18 ст.175; в силу с 16.03.18];

е) по требованию оператора управляющий многоквартирного жилого дома осуществляет за счет жильцов капитальный ремонт, реконструкцию или обновление внутренних сетей водоснабжения и канализации многоквартирного жилого дома.

Статья 30. Показатели качества публичной услуги водоснабжения и канализации

(1) Публичная услуга водоснабжения и канализации, предоставляемая через системы водоснабжения и канализации, должна соответствовать на водопроводных вводах потребителей показателям качества, установленным в Положении о показателях качества публичной услуги водоснабжения и канализации, утвержденном Агентством или, по обстоятельствам, органом местного публичного управления.

(2) Показатели качества предоставляемой потребителям публичной услуги водоснабжения и канализации устанавливаются в зависимости от нужд потребителей, технического состояния систем водоснабжения и канализации, осуществленных и необходимых инвестиций, их эффективности и исходя из международной практики.

Статья 31. Договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации

(1) Предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации осуществляется на

основании договора, заключенного между оператором и потребителем.

(2) В договоре о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации в обязательном порядке должны быть указаны наименование оператора и потребителя, адрес места предоставления услуги, адреса оператора и потребителя, почтовые индексы, контактные номера телефонов/факсов, фискальные коды, банковские счета, должности, фамилии, имена лиц, которые подписывают договор, идентификационный код собственника, предмет договора, уровни качества, срок подключения устройства для потребления, способ учета потребления воды и канализационной услуги, обязанности, права и ответственность оператора и потребителя, средства, с помощью которых можно получить информацию обо всех действующих тарифах, условия прерывания предоставления услуги, условия отключения и повторного подключения устройства для потребления к публичным сетям, срок действия договора, а также порядок внесения изменений, приостановления или расторжения договора, действия, которые необходимо предпринять в случае несоблюдения уровней качества, предусмотренных договором, порядок и размер сокращения платежей за услугу в случае несоблюдения оператором сроков ее предоставления или в случае предоставления услуги на неудовлетворительном уровне, порядок разрешения споров, связанных с неисполнением или ненадлежащим исполнением каких-либо условий договора, и другие условия, оговоренные сторонами и не противоречащие законодательству.

(3) Условия договора могут быть уточнены и дополнены в приложениях или других дополнительных актах.

(4) Для заключения договора с оператором заявитель должен подать заявку, указав фамилию и имя (в случае юридического лица – наименование), адрес (местонахождение), цель предоставления соответствующей услуги, запрашиваемый дебит воды, ее характеристики, а также желаемый режим предоставления, дебит и природу воды, подлежащей сбросу в канализационные сети, режим сброса.

(5) В случае, когда водоснабжение потребителя осуществляется исключительно из его собственных источников, договор заключается только на услугу канализации и/или очистки сточных вод.

(6) Заключение договора о предоставлении услуги осуществляется в зависимости от потребностей заявителей и технических возможностей оператора.

(7) Объем поставляемой воды или принимаемых сточных вод указывается в договоре, за исключением договоров, заключенных с бытовыми потребителями.

(8) В течение срока действия договора его стороны вправе изменить условия такового путем составления дополнительного соглашения или инициировать приостановление либо расторжение договора.

(9) Оператор может прервать предоставление услуги физическим или юридическим лицам, не выполняющим свои платежные обязательства, предусмотренные договором, или не соблюдающим условия предоставления услуги.

Глава VI

ПРОЦЕДУРА ПОЛУЧЕНИЯ ЛИЦЕНЗИЙ ОПЕРАТОРАМИ

Статья 32. Условия и процедура получения лицензий

(1) Деятельность по предоставлению публичной услуги водоснабжения и/или канализации на уровне региона, района, муниципия и города подлежит регулированию посредством лицензирования.

(2) Лицензия на предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации выдается юридическим лицам – резидентам и нерезидентам.

(3) Для получения лицензии юридические лица должны:

а) быть зарегистрированными в Республике Молдова;

b) представить финансовый отчет за предыдущий год – в случае осуществляющего деятельность юридического лица или выписку из банковского счета – в случае инициирования предпринимательской деятельности;

c) представить документы, подтверждающие наличие у них публичных сетей водоснабжения и/или канализации, по обстоятельствам;

d) представить документы, подтверждающие наличие у них квалифицированного персонала, необходимого для осуществления деятельности, на которую запрашивается лицензия;

e) представить техническое заключение о регистрации, подтверждающее метрологическое обеспечение учета потребления воды.

(4) Выдача лицензии, продление срока ее действия, переоформление, выдача дубликата лицензии, приостановление и возобновление ее действия, а также отзыв лицензии осуществляются Агентством согласно процедурам, установленным Законом о регулировании предпринимательской деятельности путем разрешения № 160/2011. Срок рассмотрения декларации для получения лицензии на предоставление публичной услуги водоснабжения и/или канализации, а также декларации для продления срока ее действия составляет 5 рабочих дней со дня регистрации декларации.

(Изменён ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; в силу 27.10.17)

(5) К лицензии в обязательном порядке прилагаются условия осуществления лицензируемой деятельности, соответствующие закону и являющиеся неотъемлемой частью лицензии.

(6) Лицензия на предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации выдается на срок 25 лет.

(7) Обладатели лицензии обязаны соблюдать ее условия, а также соответствовать требованиям, установленным для выдачи лицензии и для продления срока ее действия, в течение всего периода осуществления лицензируемой деятельности.

(8) Лицензии, выданные Агентством, действительны на всей территории Республики Молдова в соответствии с указанными в них условиями.

Статья 33. Внесение изменений в лицензию, приостановление и возобновление ее действия

(1) В лицензию могут вноситься изменения как по инициативе ее обладателя, так и по инициативе Агентства в случае возникновения существенных обстоятельств.

(2) Действие лицензии может быть приостановлено постановлением Агентства по заявлению ее обладателя. В остальных случаях действие лицензии может быть приостановлено по заявлению Агентства судебным решением, вынесенным на основании закона.

(3) Постановление о приостановлении действия лицензии принимается Агентством в течение 3 рабочих дней со дня вступления в силу судебного решения и доводится до сведения обладателя лицензии в течение 3 рабочих дней со дня его принятия. В постановлении Агентства о приостановлении действия лицензии указывается конкретный срок приостановления, который не должен превышать 6 месяцев.

(4) В случае установления фактов невыполнения обладателем лицензии своих обязанностей, что повлекло прекращение предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации потребителям на срок, превышающий установленный для устранения обоснованных причин прекращения, и создало угрозу национальной безопасности, жизни и здоровью людей, или в случае, если действия или бездействие обладателя лицензии ведут к нарушению общественного порядка и требуют незамедлительного устранения наступивших последствий, действие лицензии может быть приостановлено Агентством с последующим обращением такового в судебную инстанцию. Обращение в судебную инстанцию должно осуществляться в течение 3 рабочих дней со дня принятия Агентством соответствующего

постановления. В случае несоблюдения этого срока приостановление действия лицензии отменяется. Постановление Агентства о приостановлении действия лицензии применяется до вынесения судебной инстанцией окончательного и вступившего в законную силу решения.

(5) Агентство приостанавливает действие лицензии в соответствии с процедурой, предусмотренной частью (4), если выявленные им недостатки не были устранены в 7-дневный срок со дня выдачи предписания об устранении нарушений.

(6) Основанием для приостановления действия лицензии служат:

- a) заявление обладателя лицензии о приостановлении ее действия;
- b) несоблюдение обладателем лицензии сроков подачи заявления о выдаче дубликата утерянной или поврежденной лицензии;
- c) невыполнение обладателем лицензии предписания об устранении в установленный Агентством срок нарушения условий осуществления лицензируемой деятельности;
- d) временная неспособность обладателя лицензии осуществлять лицензируемую деятельность в соответствии с положениями закона;
- e) неуплата взносов на регулирование в установленный законом срок.

(7) Обладатель лицензии обязан уведомить Агентство в письменной форме об устранении обстоятельств, повлекших приостановление действия лицензии.

(8) Срок действия лицензии не продлевается на период приостановления ее действия.

(9) Возобновление действия лицензии производится на основании постановления Агентства после устранения обстоятельств, повлекших приостановление действия лицензии, либо на основании решения судебной инстанции, вынесшей решение о приостановлении действия лицензии.

(10) Постановление о возобновлении действия лицензии принимается Агентством в течение 3 рабочих дней со дня получения уведомления об устранении обстоятельств, повлекших приостановление действия лицензии, или со дня уведомления Агентства о соответствующем судебном решении. Постановление Агентства доводится до сведения обладателя лицензии в течение 3 рабочих дней со дня его принятия.

Статья 34. Отзыв лицензии

(1) Лицензия может быть отозвана судебным решением, вынесенным на основании закона, по заявлению Агентства, за исключением отзыва ее непосредственно Агентством по основаниям, предусмотренным пунктами а) и б) части (2).

(2) Основаниями для отзыва лицензии являются:

- a) заявление обладателя лицензии об ее отзыве;
- b) решение об аннулировании государственной регистрации обладателя лицензии;
- c) выявление недостоверных данных в представленных Агентству документах;
- d) неустранение в установленный срок обстоятельств, повлекших приостановление действия лицензии;
- e) повторное невыполнение предписаний об устранении нарушения условий лицензируемой деятельности.

(3) Агентство принимает постановление об отзыве лицензии в течение не более 5 рабочих дней со дня вступления в силу судебного решения и доводит его до сведения обладателя лицензии с указанием оснований отзыва в течение не более 3 рабочих дней со дня принятия постановления.

(4) В случае отзыва лицензии лицензионный сбор не возмещается.

(5) В случае отзыва лицензии Агентство назначает для осуществления лицензируемой деятельности другого обладателя лицензии вместо обладателя отозванной лицензии. Обладатель отозванной лицензии не должен никоим образом препятствовать деятельности назначенного обладателя лицензии и обязан предоставить ему всю необходимую для осуществления деятельности информацию и документацию.

(6) Обладатель отозванной лицензии обязан в течение 10 рабочих дней со дня принятия постановления об отзыве лицензии сдать в Агентство отозванную лицензию.

(7) Обладатель отозванной лицензии может подать новую декларацию для получения лицензии на тот же вид деятельности по истечении 6-месячного срока со дня сдачи отозванной лицензии в Агентство.

Глава VII

РЕГУЛИРОВАНИЕ ТАРИФОВ И ФИНАНСИРОВАНИЕ ПУБЛИЧНОЙ УСЛУГИ ВОДОСНАБЖЕНИЯ, КАНАЛИЗАЦИИ И ОЧИСТКИ СТОЧНЫХ ВОД

Статья 35. Регулирование тарифов на публичную услугу водоснабжения, канализации и очистки сточных вод

(1) В области водоснабжения и канализации подлежат регулированию следующие тарифы:

а) тариф на публичную услугу снабжения питьевой водой, дифференцированный в зависимости от места предоставления услуги, включая многоквартирный жилой дом/индивидуальный дом или квартиру в многоквартирном жилом доме;

б) тариф на публичную услугу снабжения технологической водой;

с) тариф на публичную услугу канализации и очистки сточных вод;

д) тарифы на дополнительные услуги.

(2) Тарифы на публичную услугу снабжения питьевой водой, публичную услугу снабжения технологической водой и публичную услугу канализации и очистки сточных вод определяются в соответствии с Методологией определения, утверждения и применения тарифов на публичную услугу водоснабжения, канализации и очистки сточных вод, разработанной и утвержденной Агентством, в установленном порядке.

(3) Методология определения, утверждения и применения тарифов на публичную услугу водоснабжения, канализации и очистки сточных вод включает:

а) состав и способ расчета:

– затрат, связанных с платежами за забор воды, за сброс и очистку сточных вод;

– материальных затрат;

– затрат и расходов, необходимых для установки, ремонта, метрологической поверки и замены водомеров в соответствии с положениями статьи 26;

– затрат на оплату труда;

– износа основных средств и долгосрочных нематериальных активов, включая случаи их переоценки, для обеспечения того, чтобы соответствующие средства не подвергались обесцениванию более одного раза и для исключения активов, полученных безвозмездно в качестве дарений и грантов;

– понесенных затрат и доходов, полученных от использованных в регулируемой деятельности активов;

– затрат и расходов, связанных с эффективной эксплуатацией и обслуживанием объектов публичной системы водоснабжения и канализации;

– затрат и потерь воды в публичных сетях водоснабжения;

– затрат и расходов, связанных с содержанием и эксплуатацией внутренних сетей водоснабжения в многоквартирных жилых домах, содержанием, эксплуатацией и поверкой водомеров, расхода и потерь технической воды во внутренних сетях многоквартирных жилых домов в случае предоставления услуги в квартиры многоквартирного жилого дома;

– коммерческих, общих и административных расходов;

– уровня рентабельности;

– других операционных расходов;

б) определение включенных в тариф затрат отдельно по каждой осуществляемой

обладателем лицензии деятельности;

с) условия использования годового износа основных средств, осуществления материальных расходов на обслуживание и эксплуатацию, способ отражения их в тарифе в случае использования на другие цели;

д) принципы осуществления оператором инвестиций в публичную систему водоснабжения и канализации и способ возмещения их посредством тарифов;

е) способ регулирования тарифов в период действия тарифной методологии.

(4) Тарифы на публичную услугу водоснабжения, канализации и очистки сточных вод рассчитываются и утверждаются в предусмотренном настоящим законом порядке на основе следующих принципов:

а) надежного и бесперебойного предоставления указанной услуги потребителям на условиях безопасности, с соблюдением показателей качества при минимальных затратах и эффективным использованием объектов публичной системы водоснабжения и канализации;

б) осуществления эффективной и прибыльной деятельности, которая предоставляла бы оператору возможность покрытия обоснованных затрат и расходов, необходимых для осуществления регулируемой деятельности и восстановления финансовых средств, инвестированных в развитие, обновление и реконструкцию публичной системы водоснабжения и канализации.

(5) Тарифы на публичную услугу снабжения питьевой водой, публичную услугу канализации и очистки сточных вод, предоставляемые на уровне региона, района, муниципия и города, определяются ежегодно оператором в соответствии с Методологией определения, утверждения и применения тарифов на публичную услугу водоснабжения, канализации и очистки сточных вод и представляются Агентству для согласования и местному совету для утверждения.

(6) Агентство в течение не более 30 календарных дней со дня получения от оператора заявления о согласовании тарифов с приложенными к нему материалами, обосновывающими их уровень, рассматривает указанные материалы и издает для соответствующего местного совета заключение о размерах тарифов, которые необходимо утвердить.

(7) Оператор обязан представить Агентству и местному совету в течение не более 3 календарных дней дополнительно запрошенную информацию, необходимую для определения реального размера потребления, расходов на осуществление деятельности, а также правильности расчета регулируемых тарифов.

(8) Местный совет в течение не более 60 календарных дней со дня получения от Агентства заключения о размере тарифов утверждает согласованные с Агентством тарифы и публикует их в местных средствах массовой информации.

(9) В случае утверждения тарифов на более низком уровне, чем предусмотренный в представленном Агентством заключении, местный совет обязан установить в своем решении об утверждении тарифов источник и конкретную сумму, подлежащую выделению оператору из местного бюджета для возмещения ему упущенного дохода по причине утверждения заниженных тарифов.

(10) В случае неутверждения местным советом тарифов, представленных в заключении Агентства, в срок, установленный в части (8), оператор должен обратиться в Агентство, которое в течение 15 календарных дней со дня мотивированного обращения оператора обязано утвердить и опубликовать в Официальном мониторе Республики Молдова ранее согласованные тарифы.

(11) Если местный совет в соответствии с законом делегировал функции по утверждению тарифов Агентству, операторы должны представить, а Агентство – рассмотреть и утвердить в установленном порядке тарифы с опубликованием их в Официальном мониторе Республики Молдова.

(12) Тарифы на публичную услугу снабжения технологической водой, предоставляемую на уровне региона, района, муниципия и города, определяются операторами в соответствии с Методологией определения, утверждения и применения тарифов на публичную услугу водоснабжения, канализации и очистки сточных вод, утверждаются Агентством в установленном порядке и публикуются в Официальном мониторе Республики Молдова.

(13) Тарифы на публичную услугу снабжения питьевой водой, публичную услугу канализации и очистки сточных вод, предоставляемые операторами на уровне региона, района, муниципия и города, осуществляющими деятельность в соответствии с соглашениями и договорами, заключенными с международными финансовыми организациями и ратифицированными или утвержденными Парламентом, Правительством или местными советами, утверждаются Агентством в установленном порядке.

(14) Тарифы на предоставляемые потребителям дополнительные услуги рассчитываются операторами согласно соответствующей методологии.

(15) Тарифы на дополнительные услуги, предоставляемые операторами на уровне региона, района, муниципия и города, утверждаются местными советами или, по обстоятельствам, Агентством на основании тех же принципов и процедур, что и тарифы на публичную услугу снабжения питьевой водой, публичную услугу канализации и очистки сточных вод.

(16) Операторы, предоставляющие публичную услугу снабжения питьевой водой, публичную услугу канализации и очистки сточных вод на уровне региона, района, муниципия и города, обязаны вывешивать в своих офисах и размещать на своих официальных страницах в Интернете решения местного совета и/или Агентства об утверждении тарифов на указанные услуги, а также об утверждении тарифов на публичную услугу снабжения технологической водой и на дополнительные услуги.

(17) Тарифы на публичную услугу водоснабжения и канализации, предоставляемую операторами на уровне села и коммуны, рассматриваются и утверждаются соответствующими местными советами, публикуются в местных средствах массовой информации и вывешиваются в офисах операторов.

Статья 36. Финансирование публичной услуги водоснабжения и канализации

(1) Финансирование затрат и расходов, необходимых для функционирования и эксплуатации публичных систем водоснабжения и канализации, обеспечивается посредством взыскания с потребителей стоимости предоставленной услуги на основании выдаваемых операторами счетов-фактур.

(2) Финансирование инвестиций в строительство, развитие, восстановление и модернизацию систем водоснабжения и канализации относится к компетенции центральных отраслевых органов публичного управления и органов местного публичного управления. В зависимости от принятого порядка управления и от договорных условий, установленных в правовых актах, на основании которых назначается оператор, обязанности по финансированию инвестиций могут быть полностью или частично переданы оператору.

(3) Финансирование инвестиционных работ и обеспечение источников финансирования осуществляются в соответствии с положениями действующего законодательства.

(4) Средства, происходящие из займов, полученные из безвозмездных внешних фондов или путем трансфертов из государственного бюджета, предназначенные для совместного финансирования некоторых специальных инвестиционных объектов, управляются и используются в соответствии с заключенными договорами о финансировании.

Глава VIII ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 37. Реорганизация и ликвидация оператора

(1) Процедура реорганизации или ликвидации оператора осуществляется в соответствии с действующим законодательством.

(2) Договоры о делегировании управления публичной услугой водоснабжения и канализации, заключенные в установленном законом порядке органами местного публичного управления или центральным отраслевым органом со специализированными предприятиями до вступления в силу настоящего закона, имеют юридическую силу согласно предусмотренным в них положениям.

Статья 38. Ответственность и санкции

(1) Нарушение положений настоящего закона влечет дисциплинарную, гражданскую, правонарушительную или, по обстоятельствам, уголовную ответственность согласно действующему законодательству.

(2) Органы местного публичного управления или, по обстоятельствам, центральный отраслевой орган вправе налагать санкции на оператора публичной услуги водоснабжения и канализации в случае предоставления им услуги, не соответствующей показателям качества, утвержденным согласно действующим нормативным актам.

Статья 39. Вступление в силу

(1) Настоящий закон вступает в силу по истечении 6 месяцев со дня опубликования.

(2) Правительству в 6-месячный срок со дня опубликования настоящего закона:

а) представить Парламенту предложения по приведению действующего законодательства в соответствие с настоящим законом;

б) привести свои нормативные акты в соответствие с настоящим законом.

(3) Агентству и органам местного публичного управления в 6-месячный срок со дня опубликования настоящего закона разработать нормативные акты, предусмотренные настоящим законом, и привести свои нормативные акты в соответствие с настоящим законом.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА

Игорь КОРМАН

№ 303. Кишинэу, 13 декабря 2013 г.

LPC37/2015
ID intern unic: 358069
[Версия на русском](#)

[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 37
din 19.03.2015

pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Publicat : 17.04.2015 în Monitorul Oficial Nr. 94-97 art Nr : 145

Art. I. – Legea privatizării fondului de locuințe nr. 1324-XII din 10 martie 1993

Art. II. – Legea nr. 431-XIII din 19 aprilie 1995 privind statutul municipiului Chișinău

Art. III. – Legea nr. 272-XIV din 10 februarie 1999 cu privire la apa potabilă

Art. IV. – Legea condominiului în fondul locativ nr. 913-XIV din 30 martie 2000

Art. V. – Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător

Art. VI. – Legea serviciilor publice de gospodărie comunală

Art. VII. – Legea nr. 105-XV din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor

Art. VIII. – Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea privatizării fondului de locuințe nr. 1324-XII din 10 martie 1993 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 27 iunie 2006), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Se completează cu articolul 21¹ cu următorul cuprins:

„Art. 21¹. – Punctele de delimitare a rețelelor și instalațiilor interne din blocul locativ și a rețelelor și instalațiilor publice sînt:

a) la rețelele de alimentare cu apă – ieșirea din contorul instalat în subsolul blocului locativ conform avizului de branșare eliberat de către operatorul de serviciu;

b) la rețelele de canalizare – căminul de racord la rețeaua publică în sensul de scurgere a apei uzate;

c) la rețelele de încălzire centrală – ultimele flanșe de la a treia și a patra vană după blocul de elevator.”

2. Articolul 23 va avea următorul cuprins:

„Art. 23. – (1) Pînă la înființarea asociației proprietarilor de locuințe privatizate, cu forma de organizare juridică cooperativă de consum, locuințele privatizate, sistemele inginerești interioare sînt deservite de organizațiile de exploatare a locuințelor în baza contractului încheiat între proprietari și aceste organizații concomitent cu eliberarea cărții de imobil.

(2) Asociațiile de proprietari ai locuințelor privatizate și alte asociații de proprietari ai

locuințelor încheie contracte de prestare a serviciilor comunale pentru necesitățile comune ale imobilului (asigurarea cu energie electrică pentru iluminatul caselor scărilor și pentru lift, asigurarea cu apă pentru spălarea anexelor de acumulare a gunoiului, canalizarea apelor uzate, colectarea și evacuarea deșeurilor menajere, exploatarea sistemului de combatere a incendiilor), pe care le achită în conformitate cu clauzele contractelor încheiate.

(3) Furnizarea/prestarea serviciilor publice de gospodărie comunală în blocurile locative cu multe apartamente se efectuează în baza contractelor încheiate între operatorii serviciilor respective și gestionarul fondului locativ (asociația de proprietari ai locuințelor privatizate ori întreprinderea la balanța sau în a cărei gestiune se află fondul locativ) sau, după caz, între operatori și fiecare proprietar/chiriaș de apartament al blocului locativ în parte.

(4) Proprietarii/chiriașii locuințelor achită serviciile comunale și alte servicii utilizate în conformitate cu legislația și cu actele normative în vigoare.

(5) Factura de plată pentru serviciul respectiv se emite de către gestionarul fondului locativ sau, după caz, de către operator, cu indicarea termenului de achitare a acestuia conform clauzelor contractului.

(6) În cazul în care consumatorul nu achită serviciul respectiv în termenul indicat în factură, acestuia i se vor calcula penalități pentru fiecare zi de întârziere. Quantumul penalității nu poate depăși rata medie anuală ponderată a dobânzii la creditele acordate de băncile comerciale în monedă națională, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei.

(7) Mărimea plății pentru întreținerea și reparația proprietății comune din blocul locativ este proporțională cotei-părți deținute de fiecare proprietar/chiriaș al locuinței și se determină conform tarifului aprobat în modul stabilit.

(8) Neachitarea de către o parte de proprietari/chiriași a serviciilor utilizate nu poate servi drept temei pentru debransarea totală a blocului locativ de la rețelele și instalațiile electrice, termice, de gaz, de la rețelele de alimentare cu apă și de canalizare."

Art. II. – În anexa la Legea nr. 431-XIII din 19 aprilie 1995 privind statutul municipiului Chișinău (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 31–32, art. 340), cu modificările ulterioare, punctul 22 se modifică și se completează după cum urmează:

litera j) va avea următorul cuprins:

„j) aprobă, la propunerea primarului, normele specifice și tarifele pentru instituțiile publice din subordine, normele specifice și tarifele pentru serviciile publice de interes local din subordine, cu excepția tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu energie termică și de alimentare cu apă tehnologică, repartizarea terenurilor și a locuințelor, taxa pentru chirie, alte taxe în cazurile și cu respectarea condițiilor stabilite de legislație;”

punctul se completează cu litera j¹) cu următorul cuprins:

„j¹) decide delegarea competenței de aprobare a tarifelor la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică;”

Art. III. – Legea nr. 272-XIV din 10 februarie 1999 cu privire la apa potabilă (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 39–41, art. 167), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 1, noțiunea „distribuitor” se exclude.

2. Articolul 5 se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Instalațiile și rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare, situate pe teren public, construite de persoane juridice și/sau de persoane fizice, indiferent de sursa de finanțare, se transmit gratuit la balanța administrației publice locale sau direct operatorului serviciului respectiv în conformitate cu decizia consiliului local.”

3. Articolul 8:

la alineatul (1), cuvântul „(distribuitor)” se exclude, iar după cuvântul „consumator” se introduc cuvintele „în condițiile legii”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Contractul de furnizare a apei potabile se încheie în conformitate cu legislația în vigoare, cu Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, elaborat și

aprobat de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.”

4. La articolul 10, alineatul (3) se completează în final cu textul: „Orice gen de lucrări în zona de protecție sanitară se efectuează numai cu acordul întreprinderilor care exploatează sistemele de alimentare cu apă potabilă.”

Art. IV. – Legea condominiului în fondul locativ nr. 913-XIV din 30 martie 2000
(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 130–132, art. 915), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 4, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Punctele de delimitare a rețelelor și instalațiilor interne din condominiu și a rețelelor și instalațiilor publice sînt:

a) la rețelele de alimentare cu apă – ieșirea din contorul instalat în subsolul blocului locativ conform avizului de branșare eliberat de către operatorul de serviciu;

b) la rețelele de canalizare – căminul de racord la rețeaua publică în sensul de scurgere a apei uzate;

c) la rețelele de încălzire centrală – ultimele flanșe de la a treia și a patra vană după blocul de elevator.”

2. Articolul 14 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 14.** Plata serviciilor comunale și a altor servicii

(1) Furnizarea/prestarea serviciilor publice de gospodărie comunală în condominiu se efectuează în baza contractelor încheiate între operatorii serviciilor respective și gestionarul fondului locativ (asociația de coproprietari ori întreprinderea la balanța sau în a cărei gestiune se află condominiu) sau, după caz, între operatori și fiecare proprietar/chiriaș de apartament al blocului locativ în parte.

(2) Proprietarii/chiriașii locuințelor din condominiu achită serviciile comunale și alte servicii utilizate în conformitate cu legislația și cu actele normative în vigoare.

(3) Factura de plată pentru serviciul respectiv se emite de către gestionarul fondului locativ sau, după caz, de către operator, cu indicarea termenului de achitare a acestuia conform clauzelor contractului.

(4) În cazul în care consumatorul nu achită serviciul respectiv în termenul indicat în factură, acestuia i se vor calcula penalități pentru fiecare zi de întârziere. Quantumul penalității nu poate depăși rata medie anuală ponderată a dobînzii la creditele acordate de băncile comerciale în monedă națională, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei.

(5) Mărimea plății pentru întreținerea și reparația proprietății comune din blocul locativ este proporțională cotei-părți deținute de fiecare proprietar/chiriaș al locuinței și se determină conform tarifului aprobat în modul stabilit.

(6) Neachitarea de către o parte de proprietari/chiriași a serviciilor utilizate nu poate servi drept temei pentru debranșarea totală a blocului locativ de la rețelele și instalațiile electrice, termice, de gaz, de la rețelele de alimentare cu apă și de canalizare.”

3. La articolul 19, alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Instalarea și exploatarea aparatelor de evidență a consumului de energie electrică și termică, de gaze și apă în condominiu se efectuează conform prevederilor legislației.”

4. La articolul 20 alineatul (1) literele m) și n), cuvintele „proprietari (chiriași, arendași)” se substituie cu cuvintele „proprietari/chiriași”.

5. La articolul 21, litera b) va avea următorul cuprins:

„b) să încheie, în numele proprietarilor, contracte cu prestatorii de servicii comunale și, în baza acestora, contracte cu proprietarii/chiriașii locuințelor sau, după caz, să asigure procesul de încheiere a contractelor între prestatorii de servicii și proprietarii/chiriașii locuințelor;”

Art. V. – Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 26–28, art. 95), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. La articolul 8 alineatul (1), litera d) se completează cu punctele 41¹⁾ și 41²⁾ cu următorul

cuprins:

„41¹) furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare la nivel de regiune, raion, municipiu, oraș și, după caz, sat, comună;

41²) producerea, distribuția și/sau furnizarea energiei termice;”.

2. La articolul 18 alineatul (1), după textul „41)” se introduce textul „, 41¹), 41²)”.

[Art. VI. – Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402-XV din 24 octombrie 2002](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 14–17, art. 49), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 2:

noțiunile „apă tehnologică” și „operatori” vor avea următorul cuprins:

„apă tehnologică – apă folosită pentru asigurarea unui proces tehnologic (spălare, diluare, răcire etc.);”

„operator – persoană juridică care dispune, dirijează, exploatează și întreține un sistem public de gospodărie comunală și furnizează consumatorilor servicii publice de gospodărie comunală în baza unui contract;”

noțiunea „utilizatori” se substituie cu noțiunea „consumator” cu următorul cuprins:

„consumator – persoană fizică sau juridică care beneficiază de servicii publice de gospodărie comunală în baza unui contract încheiat cu operatorul;”

noțiunea „intermediari specializați” se substituie cu noțiunea „intermediar la decontări” cu următorul cuprins:

„intermediar la decontări – persoană juridică care, în numele operatorului sau a gestionarului fondului locativ, asigură, în bază de contract, distribuirea pe apartamente a volumelor de servicii comunale furnizate/prestate, emiterea și expedierea bonurilor de plată, perceperea plăților de la consumatori și transferul acestora operatorilor, informarea consumatorilor privind facturarea și obligațiile de achitare a plăților pentru serviciile consumate;”

articolul se completează în final cu noțiunea „gestionar al fondului locativ” cu următorul cuprins:

„gestionar al fondului locativ – persoană juridică care este investită cu drepturi și împuterniciri pentru executarea obligațiilor ce țin de administrarea, întreținerea și exploatarea fondului locativ.”

2. La articolul 3 alineatul (5), cuvintele „intermediari specializați” se substituie cu cuvintele „intermediari la decontări”.

3. La articolul 12 alineatul (3), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) să furnizeze/să presteze servicii conform contractelor încheiate cu consumatorii și conform legislației în vigoare;”.

4. Articolul 13¹ va avea următorul cuprins:

„Art. 13¹. – Reglementarea serviciilor publice de gospodărie comunală furnizate/prestate, inclusiv a tarifelor, se efectuează în conformitate cu legislația în vigoare.”

5. Articolul 14:

la alineatul (3), textul „Atît numirea, cît și destituirea se va coordona cu autoritatea publică centrală de specialitate.” se exclude;

la alineatul (4), litera h) va avea următorul cuprins:

„h) elaborarea și aprobarea normelor locale pentru reglementarea serviciilor publice de gospodărie comunală în baza normelor și a regulamentelor aprobate de Guvern, autoritatea publică centrală de specialitate, organul central de reglementare în domeniul respectiv.”

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Tarifele pentru serviciile publice de alimentare cu apă potabilă, de canalizare și de epurare a apelor uzate, precum și tarifele pentru serviciile auxiliare la furnizarea serviciilor de bază se aprobă de către autoritățile administrației publice locale sau, după caz, de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu legislația în vigoare.”

6. Articolul 17 va avea următorul cuprins:

„Art. 17. – (1) Gestionarea serviciilor publice de gospodărie comunală se organizează și se realizează prin:

a) gestiune directă;

b) gestiune delegată.

(2) Alegerea formei de gestionare a serviciilor publice de gospodărie comunală se efectuează prin decizia autorității administrației publice locale sau, după caz, a organului central de specialitate al administrației publice în calitatea lor de fondatori.”

7. Articolul 19 va avea următorul cuprins:

„**Art. 19.** – (1) În cazul gestiunii delegate prin contract de parteneriat public-privat, autoritățile administrației publice locale pot apela la unul sau la mai mulți operatori cărora le-a fost încredințată, în baza contractului respectiv, gestiunea furnizării/prestării serviciilor publice de gospodărie comunală, precum și administrarea și exploatarea și sistemelor publice tehnico-edilitare.

(2) Gestiunea delegată a serviciilor publice de gospodărie comunală se realizează în condițiile legislației în vigoare.

(3) În conformitate cu competențele și obligațiile ce le revin potrivit legii, autoritățile administrației publice locale își exercită atribuțiile privind adoptarea politicilor și strategiilor de dezvoltare a serviciilor, a programelor de dezvoltare a sistemelor publice de gospodărie comunală, precum și dreptul de a controla și de a supraveghea executarea contractelor prin care a fost delegată gestiunea serviciilor, inclusiv:

- a) modul de îndeplinire de către operatori a obligațiilor asumate;
- b) calitatea serviciilor furnizate/prestate;
- c) parametrii serviciilor furnizate/prestate;
- d) modul de administrare, exploatare, conservare și menținere în funcțiune a sistemelor publice din infrastructura edilitară a localităților, precum și activitatea de dezvoltare și/sau modernizare a acestor sisteme;
- e) modul de formare și de stabilire a tarifelor la serviciile publice de gospodărie comunală furnizate/prestate.”

8. La articolul 20, cuvintele „în sistemul de concesiune a gestiunii” se substituie cu cuvintele „prin delegare a gestiunii”.

9. La articolul 21, alineatul (2) se completează în final cu textul: „În cazul operatorilor serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, înființați de către autoritățile administrației publice locale sau centrale de specialitate, cu capital social public majoritar, delegarea gestiunii serviciilor poate fi atribuită direct acestora.”

10. La articolul 23, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Operatorii care furnizează/prestează servicii la nivel de regiune, raion, municipiu se înființează în condițiile legii, de regulă, de către autoritățile administrației publice locale sau, după caz, de către cele centrale de specialitate pentru următoarele activități:

- a) construirea, exploatarea, întreținerea și modernizarea drumurilor și podurilor de interes regional, raional, municipal;
- b) alimentarea cu apă, evacuarea și epurarea apelor uzate și pluviale;
- c) alimentarea cu energie termică;
- d) salubritatea, înverzirea localităților;
- e) transportul de persoane, inclusiv de elevi, între localități.”

11. Articolul 25 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Sumele încasate de către intermediari la decontări în baza bonurilor de plată perfectate de ei se transferă operatorilor și se atribuie de către aceștia în contul facturilor expuse spre plată în baza contractelor de furnizare/prestare a serviciilor publice de gospodărie comunală, încheiate cu gestionarii fondului locativ. Volumul serviciului facturat în baza contractelor și nedistribuit spre plată consumatorilor rămâne în seama gestionarului fondului locativ, care este obligat să-l achite operatorului în mărimea și în termenul prevăzute în factură.”

12. În cuprinsul legii, cuvântul „utilizator” se substituie cu cuvântul „consumator”.

Art. VII. – Legea nr. 105-XV din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 176–181, art. 513), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 12:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Agentul economic este obligat să importe și/sau să plaseze pe piață numai produse ce corespund cerințelor prescrise sau declarate, să presteze servicii, inclusiv servicii comunale, numai în bază de contract negociat individual cu consumatorii și/sau cu reprezentanții legali ai acestora.”

la alineatul (6), cuvântul „proprii,” se exclude.

2. La articolul 28, litera e) va avea următorul cuprins:

„e) în domeniile energetic și de alimentare cu apă și de canalizare – organul de stat abilitat cu funcții de reglementare în energetică și în domeniul de alimentare cu apă și de canalizare;”.

Art. VIII. – [Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală](#)

(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 32–35, art. 116), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 14 alineatul (2):

alineatul se completează cu litera j¹) cu următorul cuprins:

„j¹) decide delegarea competenței de aprobare a tarifelor la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică;”

la litera q), după cuvintele „cu energie termică” se introduc cuvintele „și de alimentare cu apă tehnologică”.

2. La articolul 43 alineatul (1), litera i) va avea următorul cuprins:

„i) decide, în condițiile legii și în limitele competenței sale, organizarea serviciilor publice de interes raional și/sau regional și aprobă tarifele la serviciile cu plată prestate de acestea;”.

Art. IX. – La articolul 15 alineatul (1) litera c) din Legea nr. 179-XVI din 10 iulie 2008 cu privire la parteneriatul public-privat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 165–166, art. 605), cu modificările ulterioare, cuvintele „Legii serviciilor publice de gospodărie comunală” se substituie cu cuvântul „legislației”.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Andrian CANDU

Nr. 37. Chișinău, 19 martie 2015.

LPC37/2015
Внутренний номер: 358069
[Varianta în limba de stat](#)

[Карточка документа](#)

Республика Молдова

ПАРЛАМЕНТ

ЗАКОН Nr. 37
от 19.03.2015

**о внесении изменений и дополнений в некоторые
законодательные акты**

Опубликован : 17.04.2015 в Monitorul Oficial Nr. 94-97 статья № : 145

Ст. I. – Закон о приватизации жилищного фонда № 1324-XII от 10 марта 1993 года

Ст. II. – Закон о статуте муниципия Кишинэу № 431-XIII от 19 апреля 1995 года

Ст. III. – Закон о питьевой воде № 272-XIV от 10 февраля 1999 года (Официальный монитор Республики Молдова, 1999 г)

Ст. IV. – В Закон о кондоминиуме в жилищном фонде № 913-XIV от 30 марта 2000 года

Ст. V. – Закон о регулировании предпринимательской деятельности путем лицензирования № 451-XV от 30 июля 2001 года

Ст. VI. – Закон о публичных службах коммунального хозяйства № 1402-XV от 24 октября 2002 года

Ст. VII. – Закон о защите прав потребителей № 105-XV от 13 марта 2003 года

Ст. VIII. – В Закон о местном публичном управлении № 436-XVI от 28 декабря 2006 года

Парламент принимает настоящий органический закон.

Ст. I. – В Закон о приватизации жилищного фонда № 1324-XII от 10 марта 1993 года (повторное опубликование: Официальный монитор Республики Молдова, специальный выпуск от 27 июня 2006 г.), с последующими изменениями, внести следующие изменение и дополнение:

1. Дополнить закон статьей 21¹ следующего содержания:
«**Ст. 21¹.** – Точками разграничения внутренних сетей и установок многоквартирного дома и публичных сетей и установок являются:
а) в сетях водоснабжения – выход из счетчика, установленного в подвале

многоквартирного дома согласно заключению на подключение, выданному поставщиком услуги;

б) в канализационных сетях – колодец соединения с публичной сетью в направлении стока сточных вод;

с) в сетях центрального отопления – последние фланцы по третьей и четвертой задвижке от эlevatorного узла.»

2. Статью 23 изложить в следующей редакции:

«**Ст. 23.** – (1) До образования общества владельцев приватизированных квартир (домов) с организационно-правовой формой потребительский кооператив обслуживание приватизированного жилья, внутридомовых инженерных систем производится жилищно-эксплуатационными организациями на основании договора, заключаемого между владельцами и этими организациями одновременно с выдачей домовой книги.

(2) Общества владельцев приватизированных квартир (домов) и другие общества собственников жилья заключают договоры о предоставлении коммунальных услуг для общественных нужд дома (обеспечение электрической энергией для освещения лестничных клеток, для лифта, обеспечение водой для промывки мусоросборников, отвод сточных вод, сбор и вывоз бытовых отходов, эксплуатация противопожарной системы), оплачиваемых в соответствии с условиями заключенных договоров.

(3) Поставка/оказание публичных услуг коммунального хозяйства в многоквартирных домах осуществляется на основании договоров, заключаемых между поставщиками соответствующих услуг и управляющим жилищным фондом (общество владельцев приватизированных квартир (домов) или предприятие, на балансе или в управлении которого находится жилищный фонд) или, по обстоятельствам, между поставщиками и каждым владельцем/нанимателем квартиры в многоквартирном доме в отдельности.

(4) Владельцы/наниматели квартир (домов) оплачивают коммунальные и иные потребляемые услуги в соответствии с действующими законодательством и нормативными актами.

(5) Счет-фактура на оплату соответствующей услуги выписывается управляющим жилищным фондом или, по обстоятельствам, поставщиком с указанием срока ее оплаты согласно условиям договора.

(6) В случае неоплаты соответствующей услуги в срок, указанный в счете-фактуре, потребителю начисляется пеня за каждый день просрочки. Размер пени не может превышать средневзвешенную годовую процентную ставку по кредитам, предоставленным коммерческими банками в национальной валюте за год, зарегистрированную в предыдущем году и опубликованную в отчете Национального банка Молдовы.

(7) Размер платежей за содержание и ремонт общего имущества в многоквартирном доме пропорционален доле каждого владельца/нанимателя квартиры и определяется согласно тарифу, утвержденному в установленном порядке.

(8) Невнесение частью владельцев/нанимателей платы за потребленные услуги не может служить основанием для отключения многоквартирного дома в целом от электрических, тепловых, газовых сетей и установок, сетей водоснабжения и канализации.»

Ст. II. – В пункт 22 приложения к Закону о статуте муниципия Кишинэу № 431-XIII от 19 апреля 1995 года (Официальный монитор Республики Молдова, 1995 г., № 31–32, ст.340), с последующими изменениями, внести следующие изменение и доподпункт: j) изложить в следующей редакции:

«j) утверждает по предложению примара специальные нормы и тарифы для подведомственных публичных учреждений, специальные нормы и тарифы для подведомственных публичных служб местного значения, за исключением тарифов на публичные услуги по снабжению тепловой энергией и снабжению технологической водой, распределение земельных участков и жилья, плату за наем жилья, другие

платежи в случаях и с соблюдением условий, установленных законодательством;»;

дополнить пункт подпунктом j1) следующего содержания:

«j¹) решает вопрос делегирования полномочий по утверждению тарифов на публичную услугу водоснабжения и канализации Национальному агентству по регулированию в энергетике;».

Ст. III. – В Закон о питьевой воде № 272-XIV от 10 февраля 1999 года (Официальный монитор Республики Молдова, 1999 г., № 39–41, ст.167), с последующими изменениями, внести следующие изменения и дополнения:

1. В статье 1 исключить понятие «дистрибьютор».

2. Статью 5 дополнить частью (4¹) следующего содержания:

«(4¹) Расположенные на землях, являющихся публичной собственностью, публичные установки и сети водоснабжения и канализации, построенные юридическими и/или физическими лицами, независимо от источника финансирования подлежат безвозмездной передаче на баланс органа местного публичного управления или непосредственно поставщику соответствующей услуги согласно решению местного совета.».

3. В статье 8:

в части (1) слово «(дистрибьютором)» исключить, а в конце дополнить часть словами «в предусмотренном законом порядке.»;

часть (2) изложить в следующей редакции:

«(2) Договор на поставку питьевой воды заключается в соответствии с действующим законодательством, Положением о публичной услуге водоснабжения и канализации, разработанным и утвержденным Национальным агентством по регулированию в энергетике.».

4. Часть (3) статьи 10 дополнить предложением: «Любой вид работ в зоне санитарной охраны осуществляется только с согласия предприятий, эксплуатирующих системы питьевого водоснабжения.».

Ст. IV. – В Закон о кондоминиуме в жилищном фонде № 913-XIV от 30 марта 2000 года (Официальный монитор Республики Молдова, 2000 г., № 130–132, ст. 915), с последующими изменениями, внести следующие изменения:

1. Часть (3) статьи 4 изложить в следующей редакции:

«(3) Точками разграничения внутренних сетей и установок кондоминиума и публичных сетей и установок являются:

а) в сетях водоснабжения – выход из счетчика, установленного в подвале многоквартирного дома согласно заключению на подключение, выданному поставщиком услуги;

б) в канализационных сетях – колодец соединения с публичной сетью в направлении стока сточных вод;

с) в сетях центрального отопления – последние фланцы по третьей и четвертой задвижке от элеваторного узла.».

2. Статью 14 изложить в следующей редакции:

«Статья 14. Оплата коммунальных и иных услуг

(1) Поставка/оказание публичных услуг коммунального хозяйства в кондоминиуме осуществляется на основании договоров, заключаемых между поставщиками соответствующих услуг и управляющим жилищным фондом (ассоциация совладельцев или предприятие, на балансе или в управлении которого находится кондоминиум) или, по обстоятельствам, между поставщиками и каждым собственником/нанимателем квартиры в многоквартирном доме в отдельности.

(2) Собственники/наниматели квартир в кондоминиуме оплачивают коммунальные и иные потребляемые услуги в соответствии с действующими законодательством и нормативными актами.

(3) Счет-фактура на оплату соответствующей услуги выписывается управляющим

жилищным фондом или, по обстоятельствам, поставщиком с указанием срока ее оплаты согласно условиям договора.

(4) В случае неоплаты соответствующей услуги в срок, указанный в счете-фактуре, потребителю начисляется пеня за каждый день просрочки. Размер пени не может превышать средневзвешенную годовую процентную ставку по кредитам, предоставленным коммерческими банками в национальной валюте за год, зарегистрированную в предыдущем году и опубликованную в отчете Национального банка Молдовы.

(5) Размер платежей за содержание и ремонт общего имущества в многоквартирном доме пропорционален доле участия каждого собственника/нанимателя квартиры и определяется согласно тарифу, утвержденному в установленном порядке.

(6) Невнесение частью собственников/нанимателей платы за потребленные услуги не может служить основанием для отключения многоквартирного дома в целом от электрических, тепловых, газовых сетей и установок, сетей водоснабжения и канализации.».

3. Часть (4) статьи 19 изложить в следующей редакции:

«(4) Установка и эксплуатация приборов учета потребления электрической и тепловой энергии, газа и воды в кондоминиуме осуществляются в соответствии с положениями законодательства.».

4. В части (1) статьи 20:

в пункте m) слова «собственниками (нанимателями, арендаторами)» заменить словами «собственниками/нанимателями»;

в пункте n) слова «собственников (нанимателей, арендаторов)» заменить словами «собственников/нанимателей».

5. Пункт b) статьи 21 изложить в следующей редакции:

«b) заключать от имени собственников договоры с поставщиками коммунальных услуг и на их основе – договоры с собственниками/нанимателями квартир или, по обстоятельствам, обеспечивать процесс заключения договоров между поставщиками услуг и собственниками/нанимателями квартир;».

[Ст. V. – В Закон о регулировании предпринимательской деятельности путем лицензирования № 451-XV от 30 июля 2001 года](#) (повторное опубликование: Официальный монитор Республики Молдова, 2005 г., № 26–28, ст. 95), с последующими изменениями, внести следующие дополнения:

1. Пункт d) части (1) статьи 8 дополнить подпунктами 41¹) и 41²) следующего содержания:

«41¹) предоставление публичной услуги водоснабжения и/или канализации на уровне региона, района, муниципия, города и, по обстоятельствам, села, коммуны;

41²) производство, распределение и/или поставка тепловой энергии;».

2. Часть (1) статьи 18 после цифр «41» дополнить цифрами «, 41¹), 41²)».

[Ст. VI. – В Закон о публичных службах коммунального хозяйства № 1402-XV от 24 октября 2002 года](#) (Официальный монитор Республики Молдова, 2003 г., № 14–17, ст. 49), с последующими изменениями, внести следующие изменения и дополнения:

1. В статье 2:

понятия «технологическая вода» и «поставщики» изложить в следующей редакции:
«технологическая вода – вода, используемая для обеспечения технологического процесса (мойка, разбавление, охлаждение и др.);»;

«поставщик – юридическое лицо, которое располагает, управляет, эксплуатирует и обслуживает публичную систему коммунального хозяйства и предоставляет потребителям публичные услуги коммунального хозяйства на основе договора;»;

понятие «потребители» изложить в следующей редакции:

«потребитель – физическое или юридическое лицо, пользующееся публичными услугами коммунального хозяйства на основе договора, заключенного с поставщиком;»;

понятие «специализированные посредники» заменить понятием «посредник в расчетах» следующего содержания:

«посредник в расчетах – юридическое лицо, на основе договора обеспечивающее от имени поставщика или управляющего жилищным фондом поквартирное распределение объема поставленных (оказанных) коммунальных услуг, составление и рассылку квитанций на оплату, сбор платежей от потребителей и их перечисление поставщикам, информирование потребителей в отношении фактурирования и обязанностей по оплате потребленных услуг;»;

дополнить статью понятием «управляющий жилищным фондом» следующего содержания:

«управляющий жилищным фондом – юридическое лицо, наделенное правами и полномочиями для исполнения обязанностей, связанных с управлением, содержанием и эксплуатацией жилищного фонда.»

2. В части (5) статьи 3 слова «специализированных посредников,» заменить словами «посредников в расчетах,».

3. Пункт b) части (3) статьи 12 изложить в следующей редакции:

«b) поставляют (оказывают) услуги согласно договорам, заключенным с потребителями, и действующему законодательству;».

4. Статью 13¹ изложить в следующей редакции:

«Ст. 13¹. – Регулирование публичных услуг, предоставляемых (оказываемых) коммунальным хозяйством, включая тарифы, осуществляется в соответствии с действующим законодательством.»

5. В статье 14:

в части (3) исключить предложение: «Как назначение, так и освобождение от такой должности согласуется с центральным отраслевым органом публичного управления.»;

пункт h) части (4) изложить в следующей редакции:

«h) разработкой и утверждением местных норм по регулированию публичных услуг коммунального хозяйства на основе норм и положений, утвержденных Правительством, центральным отраслевым органом публичного управления, центральным органом по регулированию в соответствующей области.»;

часть (5) изложить в следующей редакции:

«(5) Тарифы на публичные услуги снабжения питьевой водой, канализации и очистки сточных вод, а также тарифы на дополнительные услуги при предоставлении основных услуг утверждаются органами местного публичного управления или, по обстоятельствам, Национальным агентством по регулированию в энергетике в соответствии с действующим законодательством.»

6. Статью 17 изложить в следующей редакции:

«Ст.17. – (1) Управление публичными службами коммунального хозяйства организуется и осуществляется путем:

а) прямого управления;

б) делегированного управления.

(2) Выбор формы управления публичными службами коммунального хозяйства осуществляется органом местного публичного управления или, по обстоятельствам, центральным отраслевым органом публичного управления, выступающими в качестве учредителей, посредством принятия соответствующих решений.»

7. Статью 19 изложить в следующей редакции:

«Ст.19. – (1) В случае делегированного управления на основе договора частно-государственного партнерства органы местного публичного управления вправе пользоваться услугами одного или нескольких поставщиков, которым соответствующим договором доверены управление поставкой (оказанием) публичных услуг коммунального хозяйства, а также управление и эксплуатация публичных инженерно-технических систем.

(2) Делегированное управление публичными службами коммунального хозяйства осуществляется в соответствии с действующим законодательством.

(3) В соответствии с компетенцией и обязанностями, возложенными на них законом, органы местного публичного управления реализуют свои полномочия по определению политики и стратегии развития услуг, утверждению программ развития публичных систем коммунального хозяйства, а также свое право осуществлять контроль и надзор за исполнением договоров, посредством которых делегировано управление услугами, включая:

- a) порядок выполнения поставщиками взятых на себя обязательств;
- b) качество поставляемых (оказываемых) услуг;
- c) параметры поставляемых (оказываемых) услуг;
- d) порядок управления, эксплуатации, сохранения и поддержания в должном состоянии публичных систем инфраструктуры благоустройства населенных пунктов, а также деятельность по развитию и/или модернизации таких систем;
- e) порядок формирования и установления тарифов на публичные услуги, предоставляемые (оказываемые) коммунальным хозяйством.».

8. В статье 20 слова «осуществляемая в режиме концессионного управления, определяется концессионным договором.» заменить словами «реализуемая путем делегирования управления, осуществляется на основе договора.».

9. Часть (2) статьи 21 дополнить предложением: «В случае созданных органами местного публичного управления или центральными отраслевыми органами публичного управления поставщиков публичных услуг водоснабжения и канализации с преимущественно публичным уставным капиталом управление услугами может быть делегировано непосредственно им.».

10. Часть (3) статьи 23 изложить в следующей редакции:

«(3) Поставщики, поставляющие (оказывающие) услуги на уровне региона, района, муниципия, создаются в предусмотренном законом порядке, как правило, органами местного публичного управления или, по обстоятельствам, центральными отраслевыми органами публичного управления для осуществления следующих видов деятельности:

- a) строительство, эксплуатация, содержание, модернизация дорог и мостов регионального, районного, муниципального значения;
- b) водоснабжение, канализация и очистка сточных и дождевых вод;
- c) снабжение тепловой энергией;
- d) уборка, озеленение населенных пунктов;
- e) перевозка пассажиров, включая перевозку учащихся, между населенными пунктами.».

11. Статью 25 дополнить частью (6) следующего содержания:

«(6) Суммы, полученные посредниками в расчетах на основе составленных ими квитанций на оплату, перечисляются поставщикам и относятся ими на счета счетов-фактур, выставленных к оплате на основании договоров о поставке (оказании) публичных услуг коммунального хозяйства, заключенных с управляющими жилищным фондом. Объем услуги, указанный в счете-фактуре на основании договоров и не распределенный к оплате по потребителям, остается на управляющем жилищным фондом, который обязан оплатить его поставщику в размере и в сроки, предусмотренные в счете-фактуре.».

12. Изменение по всему тексту закона касается только текста на государственном языке.

Ст. VII. – В Закон о защите прав потребителей № 105-XV от 13 марта 2003 года (повторное опубликование: Официальный монитор Республики Молдова, 2011 г., № 176–181, ст. 513), с последующими изменениями, внести следующие изменения:

1. В статье 12:

часть (2) изложить в следующей редакции:

«(2) Хозяйствующий субъект обязан импортировать и/или поставлять на рынок только продукты, соответствующие установленным или заявленным требованиям, оказывать услуги, в том числе коммунальные, только на основании договора, индивидуально согласованного с потребителями и/или их законными представителями.»;

в части (б) исключить слово «собственные».

2. Пункт е) статьи 28 изложить в следующей редакции:

«е) в областях энергетики, водоснабжения и канализации – государственный орган, наделенный функциями по регламентированию в энергетике и в области водоснабжения и канализации;».

Ст. VIII. – В Закон о местном публичном управлении № 436-XVI от 28 декабря 2006 года (Официальный монитор Республики Молдова, 2007 г., № 32–35, ст. 116), с последующими изменениями, внести следующие изменение и дополнения:

1. В части (2) статьи 14:

дополнить часть пунктом j¹) следующего содержания:

«j¹) решает вопрос делегирования полномочий по утверждению тарифов на публичную услугу водоснабжения и канализации Национальному агентству по регулированию в энергетике;»;

пункт q) после слов «тепловой энергией» дополнить словами «и снабжению технологической водой».

2. Пункт i) части (1) статьи 43 изложить в следующей редакции:

«i) принимает в соответствии с законом и в пределах своей компетенции решения об организации общественных служб районного и/или регионального значения и утверждает тарифы на предоставляемые ими платные услуги;».

Ст. IX. – В пункте с) части (1) статьи 15 Закона о частно-государственном партнерстве № 179-XVI от 10 июля 2008 года (Официальный монитор Республики Молдова, 2008 г., № 165–166, ст. 605), с последующими изменениями, слова «с Законом о публичных службах коммунального хозяйства;» заменить словами «с законодательством;».

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА

Андриан КАНДУ

№ 37. Кишинэу, 19 марта 2015 г.

LPM1324/1993**
ID intern unic: 316437
[Версия на русском](#)

[Versiunea originala](#)
[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 1324
din 10.03.1993

privatizării fondului de locuințe*

Publicat : 27.06.2006 în Monitorul Oficial Nr. ed.specială

MODIFICAT

LP309 din 22.12.17, MO7-17/12.01.18 art.68

LP80 din 05.05.17, MO162-170/26.05.17 art.284

LP160 din 07.07.16, MO306-313/16.09.16 art.647

LP145 din 23.06.16, MO193-203/08.07.16 art.423

LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145

LP304 din 26.12.12, MO48/05.03.13 art.150; în vigoare 05.03.13

LP278 din 07.12.12, MO6-9/11.01.12 art.32

LP235 din 26.10.12, MO248-251/07.12.12 art.812

LP33 din 06.05.12, MO99-102/25.05.12 art.330

LP65 din 07.04.11, MO110-112/08.07.11 art.297

LP268-XVI din 28.07.06, MO142-145/08.09.06 art.702

Republicată în MO nr.5-7 din 13.01.00; pînă la republicarea în Ediția Specială din 27.06.06

Capitolul I PRINCIPII GENERALE

Capitolul II MODUL DE PRIVATIZARE A LOCUINȚELOR

**Capitolul III ÎNTREȚINEREA ȘI REPARAȚIA LOCUINȚELOR
PRIVATIZATE**

**- Anexa nr.1 la LEGEA PRIVATIZĂRII FONDULUI DE LOCUINȚE
(art.4)**

**REGULAMENTUL COMISIEI DE PRIVATIZARE A FONDULUI
DE LOCUINȚE**

- DISPOZIȚII GENERALE

- MODUL DE ÎNFIINȚARE A COMISIEI

**- SARCINILE PRINCIPALE, DREPTURILE, OBLIGAȚIILE ȘI
RĂSPUNDEREA COMISIEI**

- REMUNERAREA MEMBRILOR COMISIEI ȘI REGIMUL LOR DE MUNCĂ

- Anexa nr.2 la LEGEA PRIVATIZĂRII FONDULUI DE LOCUINȚE (art.10)

METODICA DE EVALUARE A LOCUINȚEI CARE URMEAZĂ SĂ FIE PRIVATIZATĂ

- Anexa nr.3 la LEGEA PRIVATIZĂRII FONDULUI DE LOCUINȚE (art.11)

C O N T R A C T DE VÎNZARE-CUMPĂRARE, TRANSMITERE-PRIMIRE A LOCUINȚEI ÎN PROPRIETATE PRIVATE

- Anexa nr.4 la LEGEA PRIVATIZĂRII FONDULUI DE LOCUINȚE (art.20, 21)

METODICA DE CALCULARE A PLĂȚII PENTRU ÎNTREȚINEREA ȘI REPARAȚIA LOCUINȚELOR PRIVATIZATE, A ÎNCĂPERILOR AUXILIARE, ȘI SISTEMELOR INGINEREȘTI INTERIOARE ȘI ATERENURILOR AFERENTE BLOCURILOR DE LOCUINȚE

- Anexa nr.5 la LEGEA PRIVATIZĂRII FONDULUI DE LOCUINȚE (art.22, 23)

S T A T U T U L A S O C I A Ț I E I D E P R O P R I E T A R I A I L O C U I N Ț E L O R P R I V A T I Z A T E

- DISPOZIȚII GENERALE

- DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE ASOCIAȚIEI

- MIJLOACELE ASOCIAȚIEI

- DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE MEMBRILOR ASOCIAȚIEI

- ORGANELE DE ADMINISTRARE ALE ASOCIAȚIEI

- ÎNCETAREA ACTIVITĂȚII ASOCIAȚIEI

- Anexa nr. 6 la LEGEA PRIVATIZĂRII FONDULUI DE LOCUINȚE (art.10)

L I S T A B O L I L O R C A R E D A U P E R S O A N E L O R C E S U F E R Ă D E E L E D R E P T U L D E A P R I V A T I Z A C U T I T L U G R A T U I T Y

I. Lista bolilor care dau dreptul de a privatiza cu titlu gratuit spațiul locative suplimentar sub formă de cameră aparte

II. Lista bolilor care dau dreptul de a privatiza cu titlu gratuit spațiul locativ suplimentar în mărime de 10 m²

*Republicată în temeiul Hotărârii Parlamentului nr. 1546-XIII din 25.02.98 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 26-27, art. 176.

Modificată și completată din iunie 2000 prin Legile Republicii Moldova:

- 1) nr. 1026-XIV din 02.06.00 - Monitorul Oficial al Republicii, Moldova, 2000, nr. 77, art. 572;
- 2) nr. 1068-XIV din 22.06.00 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 109-111, art. 791;
- 3) nr. 543-XV din 12.10.01 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 141-143, art. 1095;
- 4) nr. 750-XV din 21.12.01 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 13-15, art. 50;
- 5) nr. 893-XV din 28.02.02 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 40-42, art. 258;
- 6) nr. 910-XV din 14.03.02 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 56, art. 385;
- 7) nr. 1440-XV din 08.11.02 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 178-181, art. 1354;
- 8) nr. 230-XV din 01.07.04 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 193-198, art. 876;
- 9) nr. 350-XV din 21.10.04 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 208-211, art. 930;
- 10) nr. 377-XVI din 29.12.05 - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 20, art. 91.

Parlamentul Republicii Moldova adoptă prezenta lege.

Prezenta lege, elaborată în conformitate cu Constituția și cu alte acte normative, stabilește principiile și condițiile de bază ale privatizării fondului de locuințe. Scopul legii este realizarea drepturilor cetățenilor Republicii Moldova de a-și alege liber modalitatea de satisfacere a necesităților în locuință, asigurarea integrității fondului de locuințe, crearea de premise pentru formarea pieței de locuințe și atelierelor de creație amplasate în încăperile improprii de locuit din casele de locuit (în subsoluri, la etaje tehnice în încăperi înzidite și anexe, foste apartamente din casele de locuit calificate drept avariate sau improprii de locuit (în continuare - ateliere de creație).

Capitolul I

PRINCIPII GENERALE

Art.1. - (1) Privatizarea fondului de locuințe este un proces de înstrăinare, efectuat de organele puterii de stat, a fondului de locuințe aparținând statului, organizațiilor obștești, asupra cărora statul și-a declarat dreptul de proprietate, altor asociații și întreprinderi cooperatiste de stat, construite din contul mijloacelor alocate din bugetul de stat, în proprietate privată cetățenilor Republicii Moldova și asociațiilor acestora (societăți pe acțiuni și societăți economice, alte societăți), pentru satisfacerea necesităților în locuințe și formarea unor stăpîni reali prin dreptul de a dispune liber de proprietatea imobiliară.

(2) Prin fondul de locuințe în prezenta lege se subînțeleg imobilele și spațiile locative din construcțiile care aparțin statului, indiferent de apartenența departamentală, locuințele sovhozurilor și ale altor întreprinderi agricole de stat, inclusiv cele reorganizate după punerea în aplicare a Legii cu privire la privatizare, precum și locuințele construite din contul mijloacelor de stat de către întreprinderile și organizațiile cu alte tipuri de proprietate.

Art.2. - Privatizarea fondului de locuințe, inclusiv atelierelor de creație se efectuează pe baza liberului consimțămînt, respectîndu-se principiile echității sociale și protecției sociale a cetățenilor, atît contra bonuri patrimoniale și mijloace bănești (monedă națională și/sau valută străină), cît și gratuit, în cazurile stabilite de prezenta lege. Privatizarea fondului de locuințe, inclusiv a atelierelor de creație, contra valută străină poate fi efectuată numai de către

nerezidenți.

[Art.2 modificat prin LP33 din 06.05.12, MO99-102/25.05.12 art.330]

Art.3. - În cazul procurării de apartament (casă)** sau atelier de creație contra mijloace bănești, cetățeanul achită costul integral sau în rate (lunar) în părți egale, timp de cinci ani, depunând o cotă inițială de cel puțin 40 procente din el și achitând suplimentar o dobândă bancară minimă de la suma nerambursată pentru eșalonarea plății.

** În continuare locuință.

Art.4. - (1) Organele abilitate cu dreptul de a efectua privatizarea fondului de locuințe, denumite în continuare *organe abilitate*, sînt:

a) consiliile municipale Chișinău și Bălți;
b) organul abilitat al Comitetului executiv al unității teritoriale autonome Găgăuzia - pe teritoriul Găgăuziei;

c) consiliile raionale - în celelalte localități ale republicii.

(2) Organele abilitate, de comun acord cu autoritățile administrației publice locale, desemnează comisiile pentru privatizarea fondului de locuințe. Aceste comisii includ reprezentanți ai organelor abilitate, ai autorităților administrației publice locale, financiare și de exploatare a locuințelor, ai direcției de arhitectură, ai organului de supraveghere antiincendiară, stației sanitaro-epidemiologice, biroului teritorial de inventariere tehnică, iar în cazul vânzării sau transmiterii cu titlu gratuit a locuințelor din fondul departamental sau public include și reprezentanți ai întreprinderilor, asociațiilor, instituțiilor, organizațiilor*** respective și ai comitetelor lor sindicale.

*** În continuare unități.

(3) Activitatea comisiei pentru privatizarea fondului de locuințe este reglementată de regulamentul acesteia, care este parte integrantă a prezentei legi.

Art.5. - (1) Cetățenilor Republicii Moldova pot fi vîndute sau transmise cu titlu gratuit în proprietate privată în special locuințele în care aceștia trăiesc și care aparțin fondului de stat și celui public asupra căruia statul și-a declarat dreptul de proprietate, precum și în imobilele ce aparțin unităților, indiferent dacă aceste unități sînt incluse în listele de privatizare.

(2) Nu pot fi vîndute sau transmise cu titlu gratuit în proprietate privată imobilele care se află în orașele militare de tip închis, căminele, locuințele de serviciu, locuințele avariate și ireparabile, casele ce urmează a fi demolate, cantoanele și alte construcții care se află la balanța sau în proprietatea fondului forestier de stat.

[Art.5 al.(2) modificat prin LP278 din 07.12.12, MO6-9/11.01.12 art.32]

(3) Se permite privatizarea locuințelor de stat în cazul în care cetățenii au în proprietate privată o altă locuință provenită nu în rezultatul privatizării.

(4) Dacă cetățenii au participat la privatizarea unei locuințe, ulterior ei pot privatiza o altă locuință, achitînd integral costul suprafeței acesteia la prețuri comerciale stabilite de Guvern la data privatizării.

[Art.5 al.(4) modificat prin LP309 din 22.12.17, MO7-17/12.01.18 art.68]

(4¹) În cazul în care, la privatizarea locuinței, suprafața acesteia a fost mai mică decît normativul prevăzut la art. 10, persoanele deplasate intern din raioanele de est ale țării au dreptul să participe la privatizarea gratuită a diferenței dintre normativul prevăzut și suprafața locuinței privatizate în conformitate cu legislația în vigoare.

[Art.5 al.(4¹) introdus prin LP309 din 22.12.17, MO7-17/12.01.18 art.68]

(5) Prin derogare de la prevederile alineatului (2) referitor la privatizarea căminelor, se admite privatizarea încăperilor de locuit în căminele de tip cameră (cu excepția căminelor pentru studenți și elevi ale instituțiilor de învățămînt de stat de toate nivelurile și a căminelor de tip pat-loc și pat-cameră) cu condiția că cel puțin 60 procente din locatarii de răspundere ai încăperilor de locuit la adunarea generală și-au exprimat în scris dorința de a le privatiza.

În acest caz persoanele împuternicite de adunare, în termen de o lună după convocarea ei, sînt obligate să prezinte comisiei pentru privatizarea fondului de locuințe documentele necesare asupra tuturor locatarilor de răspundere ai încăperilor de locuit, care și-au exprimat dorința de a le privatiza.

Privatizarea încăperilor de locuit din căminele de tip cameră se efectuează în modul stabilit de prezenta lege pentru privatizarea apartamentelor (caselor).

Art.6. - (1) Cumpărarea sau primirea cu titlu gratuit în proprietate privată a locuințelor se face cu acordul tuturor membrilor adulți ai familiei care locuiesc împreună. La dorința lor, locuința poate fi cumpărată în proprietate comună sau în diviziune.

(2) Privatizarea atelierului de creație de către membrul (membrii) uniunii de creație se efectuează cu consimțămîntul certificat al organului de conducere al uniunii respective și cu autorizația organului abilitat.

Art.7. - Cetățenilor înscriși la îmbunătățirea condițiilor de trai li se păstrează dreptul de a primi locuință, în conformitate cu legislația în vigoare. Cînd le vine rîndul, pot cumpăra sau primi gratuit locuință în proprietate privată, în condițiile prezentei legi.

Art.8. - (1) Proprietarii de locuință privatizată sînt coposesorii instalațiilor și comunicațiilor ingineresti, ai locurilor de uz comun ale imobilului și ai terenurilor de pe lîngă el.

(2) Spațiile cu altă destinație decît cea de locuință din blocurile de locuințe neincluse în costul și în suprafața echivalentă a apartamentelor supuse privatizării, cu excepția spațiilor de folosință comună - scărilor, caselor scărilor, teraselor, subsolurilor, puțurilor de ascensoare, punctelor de distribuție a energiei termice, electrice și a apei, - rămîn în proprietatea statului și se privatizează în modul prevăzut de lege.

Art.9. - (1) Vînzarea apartamentelor eliberate și rămase libere din imobilele care urmează să fie reconstruite sau reparate capital se efectuează conform rîndului persoanelor, aflate la evidență pentru îmbunătățirea condițiilor locative, de către autoritățile administrației publice locale sau de către unitățile la balanța cărora se află locuința respectivă.

(2) În cazul în care reconstrucția, reparația capitală sau finalizarea construcției apartamentelor s-a efectuat din contul mijloacelor proprii ale persoanelor fizice și juridice, costul apartamentelor și suprafața lor echivalentă supusă privatizării se micșorează conform ponderii elementelor constructive restabilite, reparate capital sau construite.

Capitolul II

MODUL DE PRIVATIZARE A LOCUINTELOR

Art.10. - (1) O familie poate cumpăra sau primi cu titlu gratuit în proprietate privată o singură locuință: în limitele asigurării normative cu spațiu locativ - la prețurile de stat sau cu titlu gratuit; supranormative - la prețuri comerciale stabilite de Guvern la data privatizării locuințelor, dar care să nu depășească prețurile curente pentru construcția locuințelor de stat. Asigurarea normativă cu spațiu locativ în procesul privatizării se acceptă în mărime de 20 m pătrați de suprafață totală echivalentă la o persoană (inclusiv membrilor familiei care nu sînt cetățeni ai Republicii Moldova) și cu un supliment de 10 m pătrați pentru o familie, inclusiv pentru persoanele rămase singure în urma decesului soțului (soției), precum și pentru celibatari.

(2) La privatizarea locuințelor spațiul locativ suplimentar în mărime de 10 m² se adaugă la suprafața normativă, care se transmite în proprietate privată cu titlu gratuit următoarelor categorii de cetățeni:

a) membrilor activi și membrilor corespondenți ai Academiei de Științe a Republicii Moldova;

b) decorate cu cele mai înalte distincții de stat ("Ordinul Republicii", "Ștefan cel Mare" și distincții asimilate lor);

c) care au titluri onorifice ale fostei R.S.S. Moldovenești și ale fostei U.R.S.S. (artist al poporului, maestru emerit al artei și raționalizator emerit);

d) raționalizatorilor;

e) membrilor tuturor uniunilor (asociațiilor) de creație;

f) care au titluri didactice de conferențiar, profesor universitar sau titluri științifice de doctor, doctor habilitat;

g) militarilor, personalului Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Ministerului Afacerilor Interne și Procuraturii Generale, care au grad special militar de general sau alt grad asimilat lui;

[Art.10 al.(2), lit.g) modificată prin 6.12.12, MO48/05.03.13 art.150; în vigoare 05.03.13]

h) foștilor proprietari ai caselor particulare demolate cărora nu li s-a plătit compensație;

i) care suferă de bolile enumerate în anexa nr.7 la prezenta lege;

j) care au dreptul la privatizarea gratuită a spațiului locativ suplimentar conform altor legi.

Membrul (membrii) familiilor care nimereste în câteva din categoriile sus-menționate are dreptul de a primi cu titlu gratuit spațiul locativ suplimentar în total.

(3) Costul total al locuinței se stabilește în conformitate cu metoda de evaluare a locuinței care urmează să fie privatizată, aprobată de Departamentul Privatizării.

(4) În cazul privatizării locuințelor contra bonuri patrimoniale costul 1 m² de suprafață totală echivalentă în limitele asigurării normative cu spațiu locativ va fi echivalent cu una cotă-parte a bonului (un an vechime în muncă). Costul 1 m² supranormativ: în limitele primilor 10 m² - 1,5 din cota-parte a bonului, metrajul cel depășește această suprafață - 2 cote-părți ale bonului. La achitarea costului locuinței se permite utilizarea bonurilor patrimoniale transmise în modul stabilit de către rudele de gradul doi (bunei, nepoți, nepoate, surori și frați dreپți).

(5) Dacă soții locuiesc în diferite apartamente de stat ei au dreptul să participe la privatizarea unuia din acestea la alegere. În acest caz normativul de asigurare cu locuință se calculează pentru toți membrii familiei date înscriși în conturile personale ale locuințelor indicate, iar vechimea în muncă se calculează pentru ambii soți în modul stabilit de articolul 17 alineatul (1).

Art. 10¹. - (1) Membrii uniunii de creație, care utilizează atelier de creație, îl pot procura în proprietate comună sau în cotă-parte în limitele suprafeței totale echivalente în mărime de 75 m² la preț de stat, iar supranormativ - la preț comercial.

(2) Membrul uniunii de creație, independent sau împreună cu alți membri ai uniunii de creație, poate procura în proprietate numai un singur atelier de creație în condițiile și modul prevăzut de prezenta lege. Procurarea cu titlu de proprietate a altor ateliere de creație de stat se efectuează contra mijloace bănești la preț comercial stabilit de Guvern.

(3) Costul atelierului de creație se stabilește:

la achitare contra mijloace bănești:

- în limitele suprafeței normative, pornind de la costul 1 m² de suprafață echivalentă a imobilului dat;

- supranormativ - la preț comercial potrivit metodicii stabilite prin Hotărîrea Guvernului nr. 666 din 3 noiembrie 1993;

- valoarea finală se stabilește pe calea aplicării coeficientului 0,5 la costul stabilit în modul indicat;

la achitare contra bonuri patrimoniale:

- în limitele suprafeței normative - din calculul: una cotă-parte a bonului (un an vechime în muncă) pentru 1 m² de suprafață echivalentă a imobilului dat;

- supranormativ - din calculul: trei cote-părți ale bonului pentru 1 m² de suprafață;

- coeficientul de reducere nu se aplică.

(4) Proprietarii atelierelor de creație nu au dreptul să le folosească în alte scopuri, inclusiv să le transforme în locuință.

(5) La privatizarea atelierelor de creație se aplică prevederile articolelor 4, 8, 11, 12, 166, 20, 21, 25-27.

Art.11. - (1) Cetățenii care doresc să cumpere sau să primească cu titlu gratuit locuința în proprietate privată depun cereri scrise la organele abilitate, care sînt obligate ca, în termen de două luni de la data înregistrării cererii, să stabilească, prin intermediul comisiilor de privatizare a fundului de locuințe, costul locuinței și să adopte hotărîrea respectivă.

(2) Costul locuințelor se stabilește în baza datelor inventarierii fondului de locuințe, înregistrate la birourile teritoriale de inventariere tehnică, la organizațiile de exploatare a locuințelor și la unitățile care au la balanță fond de locuințe, la data efectuării calculelor, cu aplicarea coeficienților de indexare a valorii inițiale a fondului de locuințe în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.118 din 5 martie 1993.

(3) Încăperile construite adăugător trebuie să fie legiferate pînă la prezentarea documentelor la comisie. Costul încăperilor construite adăugător din cont propriu nu se include în costul locuinței.

(4) Decizia pozitivă a comisiei este un temei pentru pregătirea proiectului de contract vânzare-cumpărare, transmitere-primire a locuinței în proprietate privată și pentru încunoștiințarea proprietarului locuinței la data încheierii contractului (autoritățile administrației publice locale, unitatea respectivă).

(5) Comisia adoptă hotărîre de respingere a privatizării locuinței în condițiile alineatului al doilea al articolului 5.

(6) Comisia decide pozitiv privatizarea locuinței în condițiile inițiale la momentul depunerii cererii și în cazul cînd unul din membrii familiei a decedat în decursul examinării documentelor prezentate la comisie. Dacă în decursul examinării documentelor prezentate pentru privatizare a decedat chiriașul, contractul de vânzare-cumpărare, transmitere-primire a locuinței se încheie cu un alt membru adult al familiei care trăiește în această locuință cu consimțămîntul în scris al celorlalți membri adulți.

Art.12. - (1) Contractul de vânzare-cumpărare, transmitere-primire a locuinței în proprietate privată, încheiat în conformitate cu prezenta lege, se autentifică notarial, se înregistrează la biroul teritorial de inventariere tehnică și servește titlu de proprietate.

(2) Contractul de vânzare-cumpărare, transmitere-primire a locuinței în proprietate privată se încheie cu unul dintre soți cu acordul scris al tuturor membrilor adulți care locuiesc împreună (inclusiv al celor care sînt plecați temporar).

Înstrăinarea ulterioară a apartamentului (casei) privatizat se efectuează de asemenea cu consimțămîntul în scris al tuturor membrilor majori ai familiei, care locuiesc în apartamentul (casa) în cauză și au participat la privatizarea lui.

(3) Privatizarea apartamentelor (caselor) în care locuiesc copii minori orfani se efectuează în numele lor de tutore (curator) în temeiul autorizației scrise a autorității tutelare cu indicarea în contractul de vânzare-cumpărare, transmitere-primire a apartamentului (casei) a numelui de familie, prenumelui și patronimicului tuturor copiilor minori, care locuiesc sau au dreptul de a locui în acest apartament (casă).

Înstrăinarea ulterioară a apartamentului (casei) privatizat în numele copiilor minori poate fi efectuată numai la atingerea de către aceștia a majoratului.

Art.13. - Dacă în aceeași locuință trăiesc cîteva familii, partea efectivă a fiecăreia se stabilește de comisie, cu acordul scris (autentificat de comisie), al tuturor membrilor adulți, la încheierea contractului de vânzare-cumpărare, transmitere-primire. Dacă familiile care locuiesc în aceeași locuință nu au ajuns la o înțelegere privind determinarea părților efective ale fiecărei familii, după împărțirea spațiului locativ pe cale judiciară fiecare din ele are dreptul, în conformitate cu legislația în vigoare, să cumpere în proprietate partea ce i se cuvine.

Art.14. - (1) Locuințele cumpărate sau primite cu titlu gratuit în proprietate privată se exclud din fondul de locuințe de stat, obștesc, departamental și cooperatist și se includ în fondul de locuințe privat, fapt despre care organele abilitate comunică în scris unităților la balanța cărora se află aceste locuințe.

(2) Proprietarii blocurilor de locuințe exclud din balanță apartamentele privatizate (suprafața lor totală și locativă, valoarea de inventar) în conformitate cu dosarul de inventar și cu datele prezentate de organele abilitate.

(3) Transmiterea prin moștenire a locuințelor privatizate și schimbul lor se face în conformitate cu legislația în vigoare.

Art.15. - (1) Proprietarii de locuințe privatizate pot înstrăina aceste locuințe conform legislației în vigoare. Ei pot fi recunoscuți ca persoane care au nevoie să-și amelioreze condițiile de trai, în modul stabilit, la locul de lucru sau de trai după expirarea a cinci ani la data înstrăinării locuinței.

(2) Vânzarea locuinței după privatizare la care au participat indirect copiii minori poate fi efectuată numai cu consimțământul autorității tutelare.

(3) Noii proprietari de locuințe nu au dreptul, conform Codului cu privire la locuințe, să le transforme în încăperi cu alte destinații.

Art.16. - (1) Cheltuielile implicate de examinarea locuințelor și determinarea costului lor, de omologarea contractului de vânzare-cumpărare, transmitere-primire, se acoperă din contul cetățenilor care cumpără sau primesc cu titlu gratuit locuință în proprietate privată. Plata pentru aceste servicii și modul ei de efectuare se stabilesc de către Guvern.

(2) Pentru privatizarea fondului de locuințe nu se plătește taxă de stat.

Art.17. - (1) Locuințele de stat și departamentale, cu excepția locuințelor de serviciu, se transmit, în limita normelor prezentei legi, în proprietate privată:

invalidizilor singuri de gradul I și II, familiilor care au invalizi de gradul I sau II a căror invaliditate a survenit în urma apărării integrității teritoriale, independenței și intereselor statului și a lichidării consecințelor avariei de la Cernobîl, persoanelor care îndeplinesc serviciul militar sau special prin contract și care au îndeplinit serviciul cel puțin 15 ani, participanților la acțiunile de luptă din Afghanistan, participanților la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova - cu titlu gratuit;

familiilor invalidizilor de gradul I și II în componența cărora nu sînt alți membri adulți - cu titlu gratuit;

familiilor persoanelor care și-au pierdut viața în timpul acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova sau decedate ca urmare a traumatismelor căpătate în timpul acestor acțiuni, precum și familiilor persoanelor care și-au pierdut viața în timpul lichidării consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl sau decedate ca urmare a traumatismelor și îmbolnăvirilor căpătate în timpul lichidării acestor consecințe - cu titlu gratuit;

familiilor militarilor, familiilor colaboratorilor organelor afacerilor interne și securității statului ale Republicii Moldova, familiilor militarilor, familiilor colaboratorilor organelor afacerilor interne și securității de stat ale fostei U.R.S.S. care și-au pierdut viața în timpul îndeplinirii serviciului sau au decedat ca urmare a traumatismelor căpătate în timpul serviciului - cu titlu gratuit;

familiilor copiilor orfani, în componența cărora nu sînt membri adulți - cu titlu gratuit;

foștilor proprietari de case proprii, demolate fără recompensă - cu titlu gratuit;

cetățenilor care locuiesc permanent în aceste locuințe, dacă vechimea totală în muncă a membrilor familiei (soții) în unitățile din republică din fostele republici unionale și unitățile de subordonare unională la data adoptării prezentei legi este:

- de cel puțin 35 de ani - cu titlu gratuit;

- de la 30 la 35 de ani - cu plata a 25 procente din costul locuinței;

- de la 25 la 30 de ani - cu plata a 50 procente;

- de pînă la 25 de ani - cu plata întregului ei cost;

familiilor cu trei copii și mai mulți - cu titlu gratuit, cu dreptul de a înstrăina locuința privatizată numai în temeiul autorizației scrise a autorității tutelare;

familiilor persoanelor care au fost nevoite să părăsească domiciliul din raioanele de est ale țării și nu au avut posibilitatea să revină la locul precedent de trai (persoanele deplasate intern din raioanele de est ale Republicii Moldova) – cu titlu gratuit.

[Art.17 al.(1) modificat prin LP309 din 22.12.17, MO7-17/12.01.18 art.68]

[Art.17 al.(1) modificat prin LP145 din 23.06.16, MO193-203/08.07.16 art.423]

[Art.17 al.(1) modificat prin LP278 din 07.12.12, MO6-9/11.01.12 art.32]

[Art.17 al.(1) modificat prin LP65 din 07.04.11, MO110-112/08.07.11 art.297]

(2) Dacă persoana nu are familie sau familia e alcătuită din un părinte și copii vechimea în muncă se ia în jumătate.

(3) Vechimea în muncă necesară pentru privatizarea locuințelor include timpul serviciului militar în termen în rândurile Forțelor Armate, organelor afacerilor interne și securității de stat ale fostei U.R.S.S. al cetățenilor chemați de pe teritoriul Republicii Moldova, anii calendaristici de serviciu militar sau special ai persoanelor care în prezent îndeplinesc serviciul militar sau special, precum și ai celor aflate în rezervă și retragere, anii de studii în aspirantură, în instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate, situate pe teritoriul republicii și peste hotarele ei, timpul aflării în locurile de executare a pedepsei al persoanelor supuse neîntemeiat represiunilor și ulterior reabilitate, anii invalidității pentru invalizii de gradul I și II de la data stabilirii ei, iar pentru invalizii din copilărie - de la vârsta de 18 ani.

[Art.17 al.(3) modificat prin LP65 din 07.04.11, MO110-112/08.07.11 art.297]

(4) Apartamentele din blocurile de locuințe nefinalizate a căror construcție a fost finanțată din bugetul de stat, bugetele locale și din fondurile întreprinderilor și organizațiilor de stat pot fi privatizate, în modul stabilit de Guvern, prin vânzarea către persoanele fizice și juridice sau prin transmiterea, cu titlu gratuit, persoanelor fizice cetățeni ai Republicii Moldova, înscrise la îmbunătățirea condițiilor de trai la data de 5 august 1999, inclusiv persoanelor devenite disponibile în legătură cu reorganizarea ori lichidarea întreprinderii sau organizației.

(5) Încheierea contractului de vânzare-cumpărare sau de transmitere-primire în proprietate privată a apartamentului nefinalizat se efectuează în condițiile prezentei legi.

Art.18. - (1) Apartamentele achitate în întregime din blocurile cooperativelor de construcție a locuințelor și din blocurile de locuințe construite prin atragerea investițiilor particulare, în conformitate cu contractul de investire, sînt recunoscute proprietate privată și proprietarilor lor li se eliberează titlu de autentificare a dreptului de proprietate.

(2) Cetățenilor înscrși la îmbunătățirea condițiilor de trai, concomitent cu repartizarea apartamentelor nefinalizate, li se vor elibera titluri de autentificare a dreptului de proprietate.

Art.19. - Mijloacele obținute de la privatizarea și vânzarea locuințelor de stat se varsă integral la bugetul local și se utilizează pentru construcția, renovarea și întreținerea fondului de locuințe.

Capitolul III

ÎNȚEȚINEREA ȘI REPARAȚIA LOCUINȚELOR PRIVATIZATE

Art.20. - Întreținerea și reparația locuințelor privatizate din imobilele privatizate parțial se efectuează din mijloacele proprietarilor acestora, respectîndu-se cu strictețe regulile de exploatare a locuințelor, de întreținere a imobilelor și a terenurilor de pe lângă ele, regulile și normele de exploatare a sistemelor ingineresti interioare.

Art.21. - Proprietarii de locuințe privatizate participă la cheltuielile comune de întreținere a locurilor de uz comun, a terenurilor de pe lângă imobil, de reparație curentă și capitală a imobilului, a sistemelor ingineresti interioare. Cota de cheltuieli se stabilește în funcție de suprafața locativă ocupată și de numărul de persoane care locuiesc pe ea, fapt ce se consemnează în clauzele contractelor de întreținere și deservire a locuințelor și a terenurilor aferente blocurilor de locuințe.

Art. 21¹. - Punctele de delimitare a rețelelor și instalațiilor interne din blocul locativ și a rețelelor și instalațiilor publice sînt:

a) la rețelele de alimentare cu apă – ieșirea din contorul instalat în subsolul blocului locativ conform avizului de branșare eliberat de către operatorul de serviciu;

b) la rețelele de canalizare – căminul de racord la rețeaua publică în sensul de scurgere a apei uzate;

c) la rețelele de încălzire centrală – ultimele flanșe de la a treia și a patra vană după blocul de elevator.

[Art.21¹ introdus prin LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

Art.22. - (1) În imobilul (inclusiv căminul) în care au fost privatizate cel puțin 60 procente din locuințe, în termen de 3 luni de la data convocării adunării generale a proprietarilor de locuințe, se înființează și se înregistrează asociația de proprietari ai locuințelor privatizate cu forma de organizare juridică cooperativă de consum, cu transmiterea către aceasta în gestiune a

bunurilor mobile și imobile și cu vărsarea pe contul ei a mijloacelor financiare obținute din plata pentru deservirea tehnică a blocului de locuințe pentru ultimele 2 luni premergătoare datei transmiterii către asociație a acestui bloc, precum și a compensărilor bănești prevăzute de legislația în vigoare.

(2) Asociații ale proprietarilor de locuințe privatizate cu forma organizatorico-juridică cooperatistă de consum se pot constitui după principiul teritorial, în cazul în care blocurile de locuințe sînt racordate constructiv la același traseu de alimentare cu apă, energie termică și electrică și numărul de apartamente în ele nu depășește 500 precum și în blocurile de locuințe nefinalizate.

(3) Inițiatori ai convocării adunărilor de constituire a unor astfel de asociații sînt autoritățile administrației publice locale, precum și proprietarii locuințelor (blocurilor de locuințe) privatizate. Adunarea constituantă este deliberativă, dacă la ea iau parte cel puțin 3/4 din numărul total al proprietarilor de locuințe. În cazul în care adunarea constituantă nu are cvorum, ea se convoacă repetat în termen de 15 zile. În cazul convocării repetate a adunării constituanțe, cvorumul trebuie să constituie 51%, iar decizia de constituire a asociației poate fi luată cu votul a cel puțin 51% din numărul celor prezenți la adunare. Dacă nici adunarea constituantă reconvocată nu are cvorum, ea se convoacă a treia oară, iar decizia de constituire a asociației se ia cu votul a cel puțin 1/3 din numărul proprietarilor de locuințe prezenți la adunare.

(4) Modul de construire și de funcționare a acestor asociații este reglementat de Statutul asociației proprietarilor de locuințe privatizate cu forma organizatorico-juridică cooperativă de consum. Controlul asupra constituirii și funcționării lor se exercită de autoritățile administrației publice locale ale unităților administrativ-teritoriale respective.

(5) Apartamentele neprivatizate din blocurile negestionate de către asociațiile de proprietari de locuințe privatizate sînt întreținute și reparate în modul stabilit pentru fondul de locuințe al statului.

[Art.22 al.(6) abrogat prin LP235 din 26.10.12, MO248-251/07.12.12 art.812]

[Art.22 al.(7) exclus prin LP268 -XVI din 28.07.06, MO142-145/08.09.06 art.702]

Art. 23. – (1) Pînă la înființarea asociației proprietarilor de locuințe privatizate, cu forma de organizare juridică cooperativă de consum, locuințele privatizate, sistemele inginerești interioare sînt deservite de organizațiile de exploatare a locuințelor în baza contractului încheiat între proprietari și aceste organizații concomitent cu eliberarea cărții de imobil.

(2) Asociațiile de proprietari ai locuințelor privatizate și alte asociații de proprietari ai locuințelor încheie contracte de prestare a serviciilor comunale pentru necesitățile comune ale imobilului (asigurarea cu energie electrică pentru iluminatul caselor scărilor și pentru lift, asigurarea cu apă pentru spălarea anexelor de acumulare a gunoiului, canalizarea apelor uzate, colectarea și evacuarea deșeurilor menajere, exploatarea sistemului de combatere a incendiilor), pe care le achită în conformitate cu clauzele contractelor încheiate.

(3) Furnizarea/prestarea serviciilor publice de gospodărie comună în blocurile locative cu multe apartamente se efectuează în baza contractelor încheiate între operatorii serviciilor respective și gestionarul fondului locativ (asociația de proprietari ai locuințelor privatizate ori întreprinderea la balanța sau în a cărei gestiune se află fondul locativ) sau, după caz, între operatori și fiecare proprietar/chiriaș de apartament al blocului locativ în parte.

(4) Proprietarii/chiriașii locuințelor achită serviciile comunale și alte servicii utilizate în conformitate cu legislația și cu actele normative în vigoare.

(5) Factura de plată pentru serviciul respectiv se emite de către gestionarul fondului locativ sau, după caz, de către operator, cu indicarea termenului de achitare a acestuia conform clauzelor contractului.

(6) În cazul în care consumatorul nu achită serviciul respectiv în termenul indicat în factură, acestuia i se vor calcula penalități pentru fiecare zi de întârziere. Cuantumul penalității nu poate depăși rata medie anuală ponderată a dobînzii la creditele acordate de băncile comerciale în monedă națională, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii

Naționale a Moldovei.

(7) Mărimea plății pentru întreținerea și reparația proprietății comune din blocul locativ este proporțională cotei-părți deținute de fiecare proprietar/chiriaș al locuinței și se determină conform tarifului aprobat în modul stabilit.

(8) Neachitarea de către o parte de proprietari/chiriași a serviciilor utilizate nu poate servi drept temei pentru debransarea totală a blocului locativ de la rețelele și instalațiile electrice, termice, de gaz, de la rețelele de alimentare cu apă și de canalizare.

[Art.23 în redacția LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

Art.24. - Autoritățile administrației publice locale, unitățile la balanța cărora se află blocuri de locuințe vor transmite în gestiunea asociațiilor de proprietari ai locuințelor privatizate, la momentul fondării lor, încăperile libere din blocurile de locuințe menționate și terenurile aferente acestora, în conformitate cu planurile blocurilor de locuințe respective. Arendașii încăperilor din blocul de locuințe, transmis în gestiune asociației de proprietari ai locuințelor privatizate și altor asociații de proprietari ai locuințelor, participă la acoperirea cotei de cheltuieli reale pentru întreținerea și deservirea elementelor de uz comun din bloc și terenului aferent, încheind un contract aparte cu asociația. Astfel de contracte încheie și proprietarii încăperilor cu altă destinație decât aceea de locuință ce fac parte din imobilul gestionat de asociație.

Art.25. - Autoritățile administrației publice locale exercită controlul asupra stării tehnice a fondului de locuințe privatizat, asupra respectării termenelor de reparație a acestuia și folosirii lui conform destinației.

Art.26. - Încălcarea prevederilor prezentei legi, a regulilor de exploatare a locuințelor, de întreținere a imobilelor și a terenurilor de pe lângă ele atrage răspundere conform legislației în vigoare.

Art.27. - Litigiile ce țin de privatizarea fondului de locuințe se soluționează pe cale juridică.

**PREȘEDINTELE
REPUBLICII MOLDOVA**

Mircea SNEGUR

**Chișinău, 10 martie 1993.
Nr.1324-XII.**

Anexa nr.1
la Legea privatizării
fondului de locuințe
(art.4)

**REGULAMENTUL
comisiei de privatizare a fondului de locuințe
DISPOZIȚII GENERALE**

1. Prezentul regulament, elaborat în conformitate cu Legea cu privire la privatizare și cu Legea privatizării fondului de locuințe, stabilește modul de înființare a comisiei de privatizare a fondului de locuințe (denumită în continuare comisia), determină sarcinile principale, drepturile, obligațiile și relațiile ei cu organele abilitate și cu autoritățile administrației publice locale ale unității administrativ-teritoriale respective.

2. Scopul activității comisiei constă în privatizarea fondului de locuințe.

MODUL DE ÎNFIINȚARE A COMISIEI

3. Comisia se înființează prin decizie a organului abilitat, cu acordul autorității administrației publice locale a unității administrativ-teritoriale respective.

4. Comisia, în funcție de volumul și de complexitatea muncii, se formează din 7-11 persoane, inclusiv reprezentanți ai:

- organului abilitat;
- autorităților administrației publice locale;
- direcției (secției) financiare sau inspectoratului fiscal;

- organizației de exploatare a locuințelor;
- biroului teritorial de inventariere tehnică;
- direcției (secției) de arhitectură;
- stației sanitar-epidemiologice;
- organului de supraveghere antiincendiară de stat;
- administrației și comitetului sindicatului din unitatea respectivă* (în cazul privatizării fondului de locuințe departamental sau public).

* întreprindere, asociație, organizație, instituție.

Președintele comisiei este numit de organul abilitat din numărul membrilor comisiei.

5. Comisia este în drept să formeze grupe de lucru pentru sectoarele de exploatare a locuințelor și pentru unitățile care au la balanță fond de locuințe.

6. Comisia este obligată să execute toate dispozițiile organului abilitat.

SARCINILE PRINCIPALE, DREPTURILE, OBLIGAȚIILE ȘI RĂSPUNDEREA COMISIEI

7. Comisia efectuează muncă organizatorică și practică în vederea privatizării locuințelor din fondul de stat, departamental și public, pregătește decizii și le pune spre aprobare organului abilitat.

8. Comisia are dreptul:

- să ceară administrației unității care are la balanță fond de locuințe să prezinte informațiile și documentele necesare privatizării lor;

- să atragă în lucru experți, inclusiv lucrători din organizațiile de proiectări, alți specialiști;

- să ceară cetățenilor actele necesare adoptării de decizii în baza cererii lor de privatizare a locuinței;

- să ceară cetățenilor care doresc să cumpere sau să primească cu titlu gratuit locuință în proprietate privată actul bancar ce ar dovedi achitarea cheltuielilor de examinare și determinare a costului locuinței de omologare a contractului cumpărare-vânzare, transmitere-primire și de eliberare a titlului de proprietate.

9. Comisia este obligată:

- să examineze - la cererea organului abilitat, a autorității administrației publice locale a unității administrativ-teritoriale respective, a autorității administrației publice locale și a administrației unității care are la balanță fond de locuințe - locuința care urmează să fie privatizată, stabilindu-se procentul de uzură fizică în ansamblu și a elementelor de construcție, să încheie actul de examinare;

- să determine costul locuinței care urmează să fie privatizată, întocmindu-se borderoul de evaluare pe baza datelor biroului teritorial de inventariere tehnică, ale organizației de exploatare a locuințelor și ale unităților care au la balanță fond de locuințe, în conformitate cu Metodica de evaluare a locuinței care urmează să fie privatizată;

- să aducă la cunoștință cetățenilor care au depus cereri de privatizare a locuinței decizia luată;

- să țină cont în lucru de toate modificările și completările la Legea privatizării fondului de locuințe, precum și de decretele Președintelui Republicii și de hotărârile Parlamentului privind privatizarea fondului de locuințe, emise sau adoptate după intrarea în vigoare a legii sus-numite;

- să prezinte, la cererea organului abilitat, alte materiale legate de privatizarea fondului de locuințe.

10. Fiecare membru al comisiei poartă răspundere pentru obiectivitatea materialelor și pentru prezentarea lor în termeni utili.

REMUNERAREA MEMBRILOR COMISIEI ȘI REGIMUL LOR DE MUNCĂ

11. Pe durata activității comisiei, membrii ei (cu excepția experților) primesc salariu la principalul loc de lucru.

Munca prestată de membrii experți este retribuită din mijloacele prevăzute pentru aceasta.

12. Regimul de muncă al comisiei (degrevarea parțială sau completă a membrilor ei de munca de bază) este stabilit de organul abilitat de comun acord cu organul de autoadministrare locală și cu conducătorii unităților în care lucrează membrii comisiei.

13. În cazul în care cetățeanul contestă decizia comisiei de privatizare a fondului de locuințe, privind costul locuinței, litigiul este soluționat de către organul abilitat.

14. Comisia își încetează activitatea prin decizie a organului abilitat.

Anexa nr.2

la Legea privatizării fondului
de locuințe (art.10)

METODICA DE EVALUARE A LOCUINȚEI CARE URMEAZĂ SĂ FIE PRIVATIZATĂ

1. Ca unitate pentru evaluarea locuinței care urmează să fie privatizată se ia 1m pătrat de suprafață totală echivalentă. Suprafața totală echivalentă a locuinței reprezintă suma suprafeței încăperilor locuibile și a dependințelor, a verandelor, a dulapurilor încorporate, a lojelor, balcoanelor și a teraselor care se ia în considerare cu următorii coeficienți: pentru loje - 0,5, pentru balcoane cu paravane laterale și pentru terase - 0,35, pentru balcoane ordinare proeminente - 0,25.

2. Costul locuinței care urmează să fie privatizată se determină, pornindu-se de la costul inițial de balanță (de reconstruire) al construcției la prețurile de deviz curente, scăzându-se din el costul uzurii fizice (la data evaluării), costul rețelelor și a instalațiilor exterioare care se determină după culegerea nr.28, cu aplicarea coeficienților de indexare a valorii inițiale a fondului de locuințe în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.118 din 5 martie 1993.

Dacă în imobil se află localuri nelocuibile destinate magazinelor, unităților de alimentație publică sau deservire socială, cheltuielile legate de construirea acestor localuri nu se includ în costul apartamentelor; costul apartamentelor din astfel de imobile se compune din costul construcțiilor părții lui locuibile și din partea corespunzătoare a cheltuielilor generale.

3. Costul unui metru pătrat al imobilului se determină prin împărțirea costului său determinat, calculat în prețuri de deviz curente la suprafața lui totală echivalentă.

4. Costul locuinței se determină în baza datelor de inventariere a fondului de locuințe, înregistrate la biroul teritorial de inventariere tehnică, la organizația de exploatare a locuințelor și la unitățile care au la balanță fond de locuințe, la momentul efectuării calculelor, luându-se în considerare coeficientul de reglementare a modificării nivelului prețurilor.

Cheltuielile pentru amenajarea încăperilor (magazinelor) monotipice destinate păstrării combustibilului și a obiectelor de uz casnic se distribuie egal între apartamente, potrivit numărului de apartamente din imobil; în cazul în care aceste încăperi se deosebesc ca dimensiuni, cheltuielile totale pentru amenajarea lor urmează să se împartă proporțional la suprafața pe care o au.

5. La calcularea suprafeței totale echivalente a locuinței ce se privatizează care revine unei singure persoane, membri ai familiei se vor considera chiriașii și membrii familiei acestora la data efectuării calculelor.

6. La determinarea costului real a unui metru pătrat de suprafață totală echivalentă a locuinței ce urmează să fie privatizată se va utiliza sistemul de coeficienți, care iau în considerare nivelul real al calităților de consum ale locuinței:

$$Cr = Cd \times Km,$$

în care:

Cr - costul real al unui metru pătrat de suprafață totală echivalentă;

Cd - costul de balanță (de deviz) al unui metru pătrat de suprafață totală echivalentă în prețurile curente ale construcției la momentul efectuării calculelor, care se fac în conformitate cu punctul 2;

Km - coeficientul mediu ce exprimă calitățile de consum ale locuinței, determinat prin înmulțirea tuturor coeficienților aplicați pentru locuința respectivă.

7. Pentru exprimarea calităților de consum ale locuinței se stabilesc coeficienții prezentați în tabel.

COEFICIENȚII calității locuinței

Calitățile de consum	Coeficientul calității locuinței
ale cartierului	
starea ecologică (poluarea cu gaze, intensitatea zgomotului etc.)	0,95 - 1,05
ale imobilului	
materialul pereților	0,97 - 1,04
existența conductei de gunoi	0,98 - 1,02
Tipul imobilului:	
a) proiect individual cu sistematizare îmbunătățită	1,6
b) proiect în serie cu sistematizare îmbunătățită	1,2
c) cu un cat sau două pentru o familie sau două	1,5
ale apartamentului	
etajul întâi și ultimul	0,97
suprafața bucătăriei (mai mică sau mai mare de 7 m pătrați)	0,96 - 1,04

8. Suprafața totală echivalentă a apartamentului ce revine unui membru de familie (Sm) se determină prin împărțirea suprafeței totale echivalente a apartamentului (Sa) la numărul de membri ai familiei (M):

Sa

Sm = -----

M

9. Prin compararea lui Sm cu normativele existente se determină suprafața locuinței în limitele normative (Sn), suprafața care urmează să fie cumpărată la prețuri de stat, precum și suprafața supranormativă (Ss) care urmează să fie cumpărată la prețuri comerciale, respectiv costul locuinței în limitele normative (Qn) și costul la prețuri comerciale (Qc):

$$S_n = (20 \times M) + (10 \times N_f)$$

$$S_s = S_a - S_n$$

$$Q_n = S_n \times P_s$$

$$Q_c = S_s \times P_c$$

$$P_r = C_r - C_{uf}$$

în care Nf reprezintă numărul de familii conlocuitoare într-o locuință;

Ps - prețul de stat al unui metru pătrat de locuință;

Pc - prețul comercial al unui metru pătrat de locuință determinat de Guvern la data privatizării ei, însă care să nu depășească prețurile curente pentru construcția locuințelor de stat;

Cuf - costul uzurii fizice.

10. Costul total al locuinței care urmează să fie privatizată se calculează după formula:

$$Q = Q_n + Q_c$$

11. Costul total al locuinței se consemnează în contractul de vânzare-cumpărare, transmitere-primire a locuinței în proprietatea privată și servește drept bază la calcularea impozitului pentru proprietate privată și a taxei notariale.

Anexa nr.3

la Legea privatizării fondului

de locuințe (art.11)

C O N T R A C T

de vânzare-cumpărare, transmitere-primire

a locuinței în proprietate privată

_____ (data, luna, anul cu litere)

orașul, orașelul, satul, raionul _____

Subsemnații _____

_____ (organul abilitat cu dreptul de a efectua privatizarea fondului de locuințe)

în persoana reprezentantului _____

_____ (funcția, numele de familie, prenumele, patronimicul)

acționînd în baza procurei nr. _____ din "___" _____ 199__ numită în continuare
vînzătorul, și cetățeanul _____

_____ (numele de familie, prenumele, patronimicul, iar în cazul procurării locuinței în proprietate

_____ comună sau în diviziune - numele de familie, prenumele și patronimicul tuturor persoanelor)

numit (ți) în continuare cumpărătorul, au încheiat prezentul contract cu privire la următoarele:

1. Vînzătorul a vîndut (a transmis), iar cumpărătorul a cumpărat (a primit) locuință
din _____ camere cu o suprafață totală echivalentă de _____ m pătrați

(cu litere)

inclusiv suprafață locuibilă _____ m pătrați, situată pe

(cu litere)

stradă _____ amplasată pe un termen de _____ m pătrați.

(adresa)

Pe același teren se află: _____ În
folosință comună a coproprietarilor trece: _____

2. Vînzătorul a transmis gratuit în proprietate cumpărătorului, conform articolului 17 din
Legea privatizării fondului de locuințe, _____
normativul de suprafață totală echivalentă, evaluat la echivalentul valoric în sumă de _____ (actul
comisiei de privatizare din "___" _____ 199__)

3. Prețul de vânzare al locuinței este stabilit în sumă de _____

4. Cumpărătorul achită diferența dintre prețul de vânzare al locuinței și echivalentul valoric al suprafeței locative transmise gratuit în sumă de _____ La încheierea prezentului contract cumpărătorul a achitat _____% din prețul de vânzare al locuinței în sumă de _____ care a fost depusă _____.

(cu litere)

(unde, cui și forma de plată)

Restul sumei de _____ se achită în rate pe parcursul a _____ ani, în părți
(cu litere)

egale, începînd cu luna care urmează după înregistrarea contractului de vânzare-cumpărare a locuinței. Pentru cumpărarea în rate cumpărătorul plătește suplimentar procentul bancar minim din suma neachitată. Pentru asigurarea plății în rate cumpărătorul semnează, concomitent cu încheierea prezentului contract, un angajament privind achitarea acestei sume în părți egale a câte _____ pe lună și îl remite vânzătorului.

(cu cifre și cu litere)

Cumpărătorul poate achita datoria pentru locuință înainte de termen pe două luni și mai mult sau pe deplin.

5. Datoriile de plată se încasează în mod incontestabil în baza formulei executorii a organelor care exercită funcții de notariat.

În cazul în care costul locuinței nu a fost achitat în termen, cumpărătorul este obligat, conform Codului civil, să plătească pentru termenul expirat penalitate lunară și anuală din suma neachitată.

6. Cumpărătorul obține dreptul de proprietate (posesiune, folosință, beneficiere) asupra locuinței în momentul înregistrării contractului la _____

(denumirea autorității administrației publice locale)

(locală și a biroului teritorial de inventariere tehnică)

7. Dacă cumpărătorul decedează, drepturile și obligațiile prevăzute de prezentul contract trec moștenitorilor lui pe principii generale.

8. Cumpărătorul se folosește de locuință în conformitate cu Regulile de folosire a spațiilor locative, întreținere a caselor de locuit și a teritoriului de pe lângă casă, aprobate prin Hotărîrea nr.105 a Consiliului de Miniștri al R.S.S. Moldovenești din 30 martie 1984.

9. Cumpărătorul întreține și repară locuința din cont propriu, respectînd regulile și normele unice în vigoare, în condițiile stabilite pentru fondul de locuințe de stat, participă proporțional spațiului pe care îl ocupă la cheltuielile de deservire tehnică și de reparație, inclusiv capitală, a imobilului în ansamblu.

În cazul privatizării locuințelor, care sînt monumente istorice, de arhitectură și cultură, cumpărătorul este obligat să păstreze acest imobil conform proiectelor inițiale, iar reconstrucția lor se va efectua cu autorizația organelor de stat pentru protecția monumentelor.

10. Cumpărătorul suportă cheltuielile de omologare a contractului.

11. Prezentul contract este întocmit în patru exemplare. Unul rămîne în gestiunea biroului notarial, unul se remite biroului teritorial de inventariere tehnică pentru a fi înregistrat, două se eliberează vînzătorului și cumpărătorului.

Am luat cunoștință de regulile de folosire a locuinței, de întreținere a imobilului și a terenului de pe lîngă el, pe care mă oblig să le respect.

Vînzătorul _____
(semnătura)

Cumpărătorul _____
(semnătura)

Părțile au semnat contractul în prezența mea. Părțile au fost identificate. Capacitatea de acțiune, viza de reședință în locuința care se privatizează și cetățenia _____
(numele de familie, prenumele, patronimicul)

precum și împuternicirile reprezentantului sînt verificate.

Prezentul contract urmează să fie înregistrat în autoritățile administrației publice locale în temeiul Codului civil într-un termen de 3 luni.

Înregistrat cu nr. _____

S-a încasat taxa de stat _____

Notar _____

(semnătura)

Contractul este înregistrat la _____

(denumirea autorității administrației publice locale)

cu nr. _____

" _____ " _____ 199 _____ L.Ș. _____

(semnătura)

Contractul este înregistrat la _____

(denumirea deplină a biroului)

biroul de inventariere tehnică în _____

(registru)

cu nr. _____ din " _____ " _____ 199 _____

Numărul de inventariere

Raionul	Cartierul	Sectorul
---------	-----------	----------

Executor responsabil

(semnătura)

(numele, prenumele, patronimicul)

L.Ș.

Supliment

la contractul de vânzare-cumpărare,

transmitere-primire a locuințelor

în proprietate privată

A N G A J A M E N T

de achitare a plății suplimentare pentru

cumpărarea în rate proprietate privată a locuinței

1. Subsemnatul _____

(numele de familie, prenumele, patronimicul, iar

în cazul cumpărării locuinței în proprietate comună sau în diviziune -

numele de familie, prenumele, patronimicul tuturor persoanelor)

cumpăr în proprietate privată locuința nr. _____, blocul nr. _____ de pe strada (stradela) _____ cu plata în rate pentru _____ ani, îmi asum obligația în fața organului abilitat cu dreptul de a efectua privatizarea fondului de locuințe să achit plata suplimentară.

2. La încheierea contractului de vânzare-cumpărare, transmitere a locuinței am depus la contul de decontare _____ nr. _____

(denumirea organizației)

_____ care constituie _____ % din costul locuinței.

3. Mă oblig să achit suma restantă de _____ lunar pe parcursul a

(cu litere)

_____ ani la contul de decontare nr. _____

(cu litere)

(denumirea organizației)

în părți egale, începînd cu luna _____ a cîte _____

(cu litere)

și suplimentar suma procentului bancar minim din plata neachitată.

4. Plata suplimentară conform actului de evaluare a locuinței, este de _____

(cu litere)

5. Dacă nu voi achita datoria în termen, mă oblig să plătesc, în conformitate cu Codul civil, penalitate lunară și anuală din suma neachitată.

6. Presentul angajament este întocmit în trei exemplare, unul se află la biroul notarial, unul la organul abilitat cu dreptul de a efectua privatizarea fondului de locuințe, și unul la _____

(numele de familie, prenumele, patronimicul)

" ____ " _____ 199 ____

(semnătura)

" ____ " _____ 199 ____

(semnătura reprezentantului organului abilitat)

Prezentul contract este autentificat de mine _____

(numele de familie, prenumele, patronimicul)

notar la biroul notarial _____ Republica Moldova.

(orașul, raionul)

Contractul este semnat de cetățeanul _____

(numele de familie, prenumele, patronimicul)

în prezența mea. Persoana lui este identificată. Împuternicirile reprezentantului sînt verificate.

Înregistrat cu nr. _____

Taxa de stat încasată _____

Notarul _____

(semnătura)

L.Ș.

Anexa nr.4
la Legea privatizării
fondului de locuințe
(art.20, 21)

**METODICA DE CALCULARE A PLĂȚII
pentru întreținerea și reparația locuințelor privatizate, a
încăperilor auxiliare, și sistemelor ingineresti interioare și
aterenurilor aferente blocurilor de locuințe**

1. Întreținerea și reparația locuințelor privatizate, a încăperilor auxiliare, a sistemelor ingineresti interioare și a terenurilor aferente blocurilor de locuințe, se efectuează respectându-se riguros regulile și normele de exploatare și reparație a fondului de locuințe în condițiile stabilite pentru imobilele din fondul de locuințe al statului, din contul mijloacelor proprietarilor lor. Proprietarii înființează în aceste scopuri asociații ale proprietarilor de locuințe privatizate.

2. Proprietarii de locuințe membri ai asociației de proprietari ai locuințelor privatizate încheie cu asociația contracte pentru întreținerea și deservirea locuințelor (inclusiv a încăperilor auxiliare, sistemelor ingineresti interioare) și a terenurilor aferente blocurilor de locuințe, iar asociația, la rîndul său, încheie astfel de contracte cu întreprinderile prestatoare de servicii în condiții avantajoase pe bază de concurs sau efectuează aceste lucrări cu forțele proprii.

3. Întreținerea și reparația apartamentelor proprietate a cetățenilor din imobilul privatizat parțial pînă la constituirea în el a asociației de proprietari ai locuințelor privatizate și transmiterea în gestiunea acesteia a blocului de locuințe sînt efectuate de organizațiile de exploatare a locuințelor, de întreprinderile pentru lucrări de întreținere a construcțiilor, care deserveau imobilul pînă la privatizare.

Proprietarii de apartamente din imobilul privatizat parțial pînă la constituirea în el a asociației de proprietari ai locuințelor privatizate și transmiterea în gestiunea acesteia a blocului de locuințe participă la cheltuielile de întreținere și reparație a acestuia, a încăperilor auxiliare, a sistemelor ingineresti interioare și a terenurilor aferente blocurilor de locuințe în funcție de suprafața locativă pe care o ocupă și de numărul de locatari.

4. Mărimea plății pentru deservirea și reparația locuințelor privatizate, întreținerea încăperilor auxiliare, a sistemelor ingineresti interioare și a terenurilor aferente blocurilor de locuințe depinde de volumul de lucrări și servicii prestate și se calculează de către asociația de proprietari ai locuințelor privatizate în cazul în care imobilul este transmis în gestiunea acesteia. Pînă la transmiterea imobilului în gestiunea asociației, mărimea plății se calculează de organizațiile de exploatare a locuințelor care au deservit imobilul pînă la privatizare.

Lista unor astfel de lucrări și servicii, modul și condițiile de plată pentru ele se stabilesc în contractele de întreținere și deservire a locuințelor și a teritoriilor aferente blocurilor de locuințe încheiate între proprietarii locuințelor și asociație, iar în cazul în care asociația nu execută astfel de lucrări și nu prestează astfel de servicii - între asociație și unitatea prestatoare de servicii în condiții avantajoase pe bază de concurs.

5. Întreținerea și reparația locuințelor privatizate se plătesc în baza unor tarife fundamentate economic. Totodată pentru perioada de construire a pieței de locuințe, proprietarilor de apartamente privatizate care participă la cheltuielile de întreținere și reparație a întregului imobil li se păstrează aceleași condiții de plată ca și chiriașilor din imobilele fondului de locuințe al statului. În perioada aceasta, pentru proprietarii de locuințe privatizate, ca și pentru chiriași, trebuie să fie aplicate tarife planificate pe bază de calcul cu compensarea depășirii lor peste tarifele fundamentate economic în vigoare, de la bugetul local.

Ulterior, în condițiile unei piețe de locuințe stabile, în mărimea plății pentru întreținerea și reparația locuințelor privatizate, a încăperilor auxiliare, a sistemelor ingineresti interioare și a terenurilor aferente blocurilor de locuințe trebuie să fie prevăzută acoperirea tuturor cheltuielilor socialmente necesare pentru lucrările și serviciile enumerate, inclusiv cotizații pentru reparația capitală a imobilului.

6. Calcularea plății pentru întreținerea și reparația locuințelor se bazează pe:

- prețul de cost normativ;
- rentabilitatea necesară pentru asigurarea activității normale a colectivelor din întreprinderile care execută, în bază de contract, lucrări de întreținere și reparație a locuințelor.

Prețul de cost normativ include cheltuielile normative pentru întreținerea, reparația curentă a fondului de locuințe și defalcările pentru reparația capitală a imobilelor.

7. Normativele conțin următoarele articole de cheltuieli:

a) întreținerea personalului de deservire: remunerarea personalului inferior de deservire (măturători, dereticătoare, liftieri și alți lucrători care întrețin încăperile auxiliare din imobil și terenul de pe lângă el), precum și defalcări din fondul de retribuire a muncii personalului indicat;

b) exploatarea gospodăriei imobiliare: iluminarea și întreținerea locurilor de uz comun, a ascensoarelor, acțiuni antiincendiară, întreținerea terenului de pe lângă imobil, evacuarea deșeurilor și a gunoiului, curățirea hornurilor, crearea de spații verzi etc.;

c) defalcări de amortizare: pentru recondiționarea mecanismelor, utilajelor, inventarului și a altor bunuri ce țin de mijloacele fixe (cu excepția fondului de locuințe);

d) fondul de reparații: executarea lucrărilor de reparație a imobilului, mecanismelor, utilajelor, inventarului și al altor bunuri ce țin de mijloacele fixe, inclusiv:

- defalcări pentru reparații capitale;

- defalcări pentru reparații curente, care includ cheltuieli pentru remunerarea lucrătorilor temporari și sezonieri (zidari, tinichigii, lăcătuși, tâmplari etc.), și defalcări din fondul de remunerare a lucrătorilor indicați, cheltuieli pentru materialele necesare lucrărilor de reparații, cheltuieli pentru lucrările executate de organizațiile de antrepriză (control tehnic și reparația preventivă planificată a ascensoarelor, instalațiilor de gazificare, reparația colectoarelor și a rețelilor de alimentare cu apă, de canalizare etc.), alte cheltuieli;

e) plăți de defalcări obligatorii: plata pentru lucrările prestate de biroul teritorial de inventariere tehnică, pentru asistența de casă, asigurarea medicală, asigurarea obligatorie a averii etc.;

f) întreținerea aparatului administrativ: remunerarea lucrătorilor din aparatul administrativ și defalcări din fondul de retribuire a acestor lucrători, întreținerea birourilor și a altor localuri ale organizației de exploatare a locuințelor, cheltuieli de cancelarie, de poștă și telegraf, de telefon, de delegație etc.

Anexa nr.5
la Legea privatizării
fondului de locuințe
(art.22, 23)

Înregistrat
la Agenția Servicii Publice

Aprobat
prin decizia adunării constituante
a proprietarilor locuințelor privatizate,

(adresa)

nr. ___ din " ___ " _____ 200_

Proces-verbal nr. _____
din " ___ " _____ 200_

(semnătura)

(semnătura președintelui adunării)

S T A T U T U L
Asociației de proprietari ai locuințelor privatizate

(denumirea asociației)

DISPOZIȚII GENERALE

1. Asociația de proprietari ai locuințelor privatizate

_____ (denumirea asociației)
denumită în continuare "Asociație", a fost creată din inițiativa proprietarilor de locuințe privatizate, domiciliati

_____ (adresa)

la adunarea constituantă în scopul bunei întrețineri a spațiului locativ ocupat de ei, precum și a blocului de locuințe și a terenului aferent acestuia, asigurării membrilor Asociației, altor proprietari ai încăperilor de locuit și încăperilor cu altă destinație decât aceea de locuință, chiriașilor și arendașilor cu servicii comunale și cu alte servicii, reprezentării și apărării intereselor membrilor săi.

2. Asociația funcționează în temeiul Legii privatizării fondului de locuințe nr.1324-XII din 10 martie 1993 și al altor acte normative ce reglementează raporturile de proprietate asupra locuințelor, întreținerea, exploatarea și deservirea lor. Întreaga activitate și toate raporturile Asociației se reglementează prin contracte respective (inclusiv prin contracte pentru întreținerea și deservirea locuințelor și terenurilor aferente blocurilor de locuințe, încăperilor cu altă destinație decât aceea de locuință ce aparțin altor proprietari, pentru deservirea încăperilor arendate etc.).

3. Asociația, de la data înregistrării statutului, este persoană juridică, are bilanț autonom, cont de decontare și alte conturi în instituția financiară, poate să încheie, în nume propriu, contracte și acorduri, să îndeplinească obligații, să fie reclamant și reclamat în instanța judecătorească.

4. Asociația are atributele caracteristice persoanei juridice.

5. Sediul Asociației: _____.

DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE ASOCIAȚIEI

6. În conformitate cu scopurile indicate, Asociația:

a) asigură întreținerea locuințelor, încăperilor auxiliare, sistemelor ingineresti interne, precum și terenului aferent blocului de locuințe în stare tehnică și sanitară corespunzătoare;

b) stabilește de sine stătător modul de întreținere și de deservire a locuințelor, stabilește organizațiile care vor deservi imobilul, inclusiv organizațiile de exploatare a locuințelor, întreprinderile pentru lucrări de întreținere a construcțiilor și alți agenți economici, încheie contracte pentru întreținerea și deservirea locuințelor și terenului aferent blocului de locuințe;

c) asigură participarea proprietarilor de locuințe membri ai Asociației, altor proprietari ai încăperilor de locuit și ai încăperilor cu altă destinație decât aceea de locuință, chiriașilor și arendașilor la toate cheltuielile de întreținere și deservire a imobilului în funcție de suprafața ocupată de către aceștia;

d) asigură încasarea la timp a contribuțiilor pentru întreținerea și deservirea imobilului;

e) recepționează și achită la timp plățile pentru lucrările de deservire și reparație a imobilului; asigură plata lunară pentru deservirea și reparația imobilului în modul stabilit de contract;

f) asigură respectarea de către toți membrii Asociației, de către ceilalți proprietari ai încăperilor de locuit și ai încăperilor cu altă destinație decât aceea de locuință, de către chiriași și arendași a regulilor de exploatare a încăperilor de locuit, de întreținere a locuințelor și a terenurilor aferente blocurilor de locuințe;

g) în conformitate cu drepturile delegate ei, încheie contracte de prestare a serviciilor comunale consumatorilor din bloc, precum și a serviciilor comunale pentru necesitățile comune ale imobilului (asigurarea cu energie electrică pentru iluminatul caselor scărilor și pentru lift, asigurarea cu apă pentru spălarea anexelor de acumulare a gunoiului, colectarea și evacuarea deșeurilor menajere, exploatarea sistemului de combatere a incendiilor), pe care le plătește în conformitate cu indicațiile contoarelor și cu clauzele contractelor încheiate;

- h) aplică sancțiuni față de persoanele fizice și juridice în cazul încălcării de către acestea a clauzelor contractelor;
- i) arendează de la autoritatea administrației publice locale, de la unități spațiu locativ pentru strămutarea membrilor Asociației în cazul reparației capitale a imobilului, dacă lucrările nu pot fi executate fără evacuarea temporară a locatarilor;
- j) exercită atribuțiile de manager general - beneficiar al construcției în cazul în care Asociația a fost constituită în bloc de locuințe neterminat;
- k) prezintă întreprinderilor prestatoare de servicii (asigurarea cu apă rece și caldă, cu energie electrică și termică, gaze, deservirea lifturilor etc.) date despre toate locuințele și despre numărul de persoane care locuiesc în ele; acordă întreprinderilor prestatoare de servicii ajutor contra plată la încheierea contractelor cu locatarii din bloc și la achitarea de către aceștia a plăților pentru serviciile prestate;
- l) efectuează orice altă activitate, permisă de legislația în vigoare cooperativei de consum;
- m) utilizează imobilul aflat în gestiunea lui și terenul aferent acestuia, transmis în folosința Asociației; prestează altor asociații, precum și proprietarilor de locuințe private și chiriașilor servicii de deservire a blocurilor de locuințe, utilizează integral mijloacele obținute pentru întreținerea și reparația imobilului gestionat, precum și pentru salarizarea și pregătirea profesională a personalului angajat;
- n) determină de sine stătător sferile în care vor fi folosite creditele, donațiile, alte mijloace disponibile în vederea îmbunătățirii condițiilor locative ale proprietarilor de locuințe din imobilul gestionat;
- o) răspunde, în conformitate cu legislația în vigoare, de folosirea și rambursarea creditelor obținute;
- p) participă la fondarea uniunilor și asociațiilor de proprietari ai locuințelor la nivel teritorial și național;
- q) colaborează cu asociații similare din aceeași localitate, din țară și din străinătate.

MIJLOACELE ASOCIAȚIEI

7. Mijloacele Asociației se compun din:

- a) taxa de înscriere, mijloacele financiare vărsate pentru terminarea construcției blocului de locuințe în care a fost constituită Asociația;
- b) cotizațiile pentru întreținerea și exploatarea imobilului, încăperilor auxiliare, sistemelor ingineresti interioare și terenurilor aferente blocului de locuințe;
- c) cotizațiile pentru reparația imobilului (inclusiv reparația capitală);
- d) creditele, donațiile, mijloacele obținute din activitatea desfășurată de Asociație;
- e) cotele de participare ale autorităților administrației publice locale (în funcție de numărul de locuințe neprivatizate și de numărul de persoane care locuiesc în aceste locuințe) la întreținerea și reparația încăperilor auxiliare, sistemelor ingineresti interioare, terenurilor aferente blocurilor de locuințe în conformitate cu contractele încheiate, precum și din defalcări din arenda încăperilor cu altă destinație decât aceea de locuință;
- f) plățile vărsate, în conformitate cu normativele în vigoare, de către întreprinderile prestatoare de servicii pentru deservirea de către Asociație a sistemelor ingineresti interioare și lucrul cu locatarii pentru achitarea în termen a serviciilor prestate;
- g) alte încasări.

Toate mijloacele Asociației se varsă la conturile respective din instituția financiară.

Contribuțiile pentru întreținerea, exploatarea și reparația imobilului (inclusiv reparația capitală), încăperilor auxiliare, sistemelor ingineresti interioare și terenurilor aferente blocurilor de locuințe se folosesc numai conform destinației.

8. Cuantumul taxelor de înscriere se stabilește la adunarea generală a membrilor Asociației (adunarea împuterniciților).

9. Contribuțiile pentru întreținerea, exploatarea și reparația imobilului, încăperilor auxiliare, sistemelor ingineresti interioare și terenurilor aferente blocului de locuințe se depun în mărimi

ce asigură acoperirea tuturor cheltuielilor socialmente necesare pentru aceste tipuri de lucrări și servicii, inclusiv defalcările pentru reparația capitală a imobilului.

Cuantumul contribuțiilor se stabilește la adunarea generală a membrilor Asociației (adunarea împuterniciților) și se fixează în contractul de întreținere și deservire a locuințelor și a terenurilor aferente blocului de locuințe.

10. Prin decizie a adunării generale a membrilor Asociației (adunării împuterniciților) pot fi create fonduri speciale (pentru reparația capitală și curentă a blocului de locuințe, instalarea aparatelor pentru măsurarea cantităților consumate de resurse energetice, remunerarea și premiarea membrilor comitetului de conducere al Asociației, amenajarea terenurilor și crearea de spații verzi, munca cultural-educativă, de fortificare prin sport etc.).

DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE MEMBRILOR ASOCIAȚIEI

11. Membrul Asociației are dreptul:

- a) să aleagă și să fie ales în comitetul de conducere al Asociației și în comisia de cenzori;
- b) să perceapă de la Asociație costul reparațiilor necesare efectuate pe cont propriu în cazul în care Asociația nu și-a îndeplinit obligațiile asumate;
- c) pe durata reparațiilor capitale, să primească spațiu locativ arendat de Asociație, membrii Asociației achitând arenda pentru perioada de exploatare a acestui spațiu;
- d) să se retragă din Asociație, la cerere.

12. Membrul Asociației este obligat:

- a) să îndeplinească prevederile statutului Asociației și deciziile adunării generale a membrilor ei (adunării împuterniciților);
- b) să achite la timp plățile pentru locuința cumpărată în rate;
- c) să folosească locuința după destinație, să asigure integritatea ei, să respecte regulile de exploatare a încăperilor de locuit, de întreținere a imobilului și a terenului aferent;
- d) să achite plata lunară pentru deservirea și întreținerea imobilului pînă la data de 10 a lunii următoare.

13. Membrul Asociației exercită dreptul de proprietate asupra locuinței, precum și asupra locuinței neterminată, în condițiile legislației în vigoare.

14. În cazul absenței provizorii, membrul Asociației își păstrează drepturile și îndeplinește obligațiile prevăzute de statutul Asociației.

15. Membrul Asociației poate fi exclus din ea în cazul în care:

- a) nu respectă statutul Asociației;
- b) nu îndeplinește obligațiile stabilite de adunarea generală a membrilor Asociației (adunarea împuterniciților).

16. Proprietarului locuinței care s-a retras din Asociație nu i se restituie taxa de înscriere și nici mijloacele depuse pentru reparația imobilului (inclusiv reparația capitală), precum și pentru alte scopuri prevăzute de statutul Asociației și de deciziile organelor de administrare ale Asociației. De la persoana care s-a retras din Asociație restanțele de plată se percep în modul stabilit.

17. În cazul deteriorării și distrugerii locuinței de către proprietar și de membrii familiei lui, precum și în cazul încălcării sistematice a regulilor de conviețuire, care face imposibilă pentru alți locatari coabitarea în același imobil, vinovații răspund în conformitate cu legislația în vigoare.

ORGANELE DE ADMINISTRARE ALE ASOCIAȚIEI

18. Organul suprem al Asociației este adunarea generală a membrilor ei. Dacă din Asociație fac parte mai mult de 50 de membri, în locul adunării generale poate fi convocată adunarea împuterniciților. Împuterniciții se aleg la adunarea generală - cîte o persoană din partea a 3-4 membri ai Asociației pe un termen de 3 ani.

19. Adunarea generală a membrilor Asociației (adunarea împuterniciților) hotărăște următoarele probleme:

- a) aprobarea statutului Asociației;

- b) primirea în Asociație și excluderea din ea;
- c) alegerea comitetului de conducere și a comisiei de cenzori a Asociației;
- d) stabilirea cuantumului taxei de înscriere;
- e) primirea, utilizarea și rambursarea creditelor, beneficierea de asistență tehnică, aprobarea devizului pentru reparația capitală a imobilului;
- f) formarea fondurilor Asociației, inclusiv speciale, și determinarea modului lor de cheltuire;
- g) dezbateră și aprobarea clauzelor contractelor pentru întreținerea și deservirea locuințelor și a terenurilor aferente blocului de locuințe;
- h) examinarea plîngerilor împotriva comitetului de conducere și comisiei de cenzori ale Asociației;
- i) aprobarea dării de seamă a comitetului de conducere cu privire la activitatea economico-financiară a Asociației pe anul încheiat, raportului comisiei de cenzori cu privire la rezultatele controlului efectuat și aprobarea planului economico-financiar al Asociației pe anul următor;
- j) stabilirea modului și condițiilor de premiere a membrilor comitetului de conducere și a altor membri ai Asociației;
- k) aderarea la uniuni și asociații similare din aceeași localitate, din țară și din străinătate, precum și retragerea din ele;
- l) lichidarea Asociației;
- m) alte probleme ce țin de competența Asociației.

20. Adunarea generală a membrilor Asociației (adunarea împuterniciților) se convoacă de comitetul de conducere cel puțin o dată pe an.

Adunările extraordinare se convoacă la cererea a cel puțin 1/3 din numărul total de membri ai Asociației, a comisiei de cenzori, precum și a autorității respective a administrației publice locale.

21. Adunarea generală a membrilor Asociației (adunarea împuterniciților) este deliberativă dacă la ea asistă cel puțin 2/3 din numărul total de membri ai Asociației (împuterniciți).

Deciziile adunării generale a membrilor Asociației (adunării împuterniciților) se adoptă cu votul majorității simple a membrilor Asociației (împuterniciților) prezenți.

Adunarea generală a membrilor Asociației (adunarea împuterniciților), convocată pentru soluționarea chestiunilor privind stabilirea taxei de înscriere, aprobarea clauzelor contractelor de întreținere și deservire a locuințelor și a terenurilor aferente blocurilor de locuințe, excluderea din Asociație, lichidarea Asociației, este deliberativă dacă la ea participă cel puțin 3/4 din numărul total de membri ai Asociației (împuterniciți). Decizia în acest sens se adoptă cu votul a cel puțin 3/4 din membrii Asociației (împuterniciții) prezenți.

22. Organul executiv al Asociației este comitetul de conducere care se subordonează adunării generale.

23. Comitetul de conducere al Asociației, în număr de cel puțin 3 persoane, se alege la adunarea generală a membrilor Asociației (adunarea împuterniciților) pe un termen de 2 ani.

Comitetul de conducere alege, din componența sa, președintele și vicepreședintele. Președintele, vicepreședintele și membrii comitetului de conducere își exercită obligațiile fără remunerație sau contra unei remunerații stabilite prin decizie a adunării generale a membrilor Asociației (adunării împuterniciților).

24. Dacă din Asociație fac parte mai puțin de 20 de membri, adunarea generală alege președintele și vicepreședintele Asociației, care hotărăsc problemele atribuite de statut competenței comitetului de conducere al Asociației.

25. Obligațiile comitetului de conducere al Asociației sînt:

- a) încheierea contractelor de întreținere și deservire a locuințelor și a terenurilor aferente blocurilor de locuințe, altor contracte legate de activitatea Asociației;
- b) organizarea activității de producție și activității de prestare a serviciilor în conformitate cu legislația privind cooperativa de consum;
- c) întocmirea planurilor de lucru, devizelor și dărilor de seamă;

d) exercitarea controlului asupra întreținerii și reparației locuințelor, respectării obligațiilor contractului de întreținere și deservire a locuințelor și a terenurilor aferente blocului de locuințe, numirea unui reprezentant în comisia de primire în exploatare a imobilului după reparația capitală;

e) angajarea muncitorilor și funcționarilor pentru deservirea imobilului și a terenului aferent blocului de locuințe;

f) dispunerea de mijloacele Asociației în conformitate cu devizul de venituri și cheltuieli, aprobat de adunarea generală a membrilor Asociației (adunarea împuterniciților); întocmirea și prezentarea adunării generale (adunării împuterniciților) a dării de seamă cu privire la activitatea economico-financiară pe anul încheiat și a proiectului planului economico-financiar al Asociației pe anul următor;

g) reprezentarea intereselor Asociației în autoritățile administrației publice locale și centrale, în unitățile economice și în instanțele judecătorești;

h) exercitarea controlului asupra încasării de la membrii Asociației a cotizațiilor a căror mărime a fost stabilită de adunarea generală (adunarea împuterniciților), precum și a plăților pentru serviciile comunale și a altor plăți; aplicarea, în modul stabilit, a măsurilor față de membrii Asociației în cazul în care aceștia nu depun în termen contribuțiile și plățile respective;

i) ținerea lucrărilor de secretariat și întocmirea dărilor de seamă contabile;

j) exercitarea altor obligații ce rezultă din statutul Asociației.

26. Comisia de cenzori a Asociației este organul care controlează și verifică activitatea comitetului de conducere al acesteia și se alege, în număr de cel puțin 3 persoane, la adunarea generală a membrilor Asociației (adunarea împuterniciților) pe un termen de 2 ani.

Comisia de cenzori alege, din componența sa, președintele comisiei.

Dacă din Asociație fac parte mai puțin de 20 de membri, în locul comisiei de cenzori adunarea generală alege un cenzor.

Comisia de cenzori își desfășoară activitatea în baza regulamentului său, prezintă adunării generale a membrilor Asociației (adunării împuterniciților) raportul anual cu privire la rezultatele controlului și propune măsuri de îmbunătățire a activității Asociației, iar în cazul stabilirii unor încălcări grave ale disciplinei financiare, cere convocarea adunării generale extraordinare.

27. Litigiile dintre Asociație și membrii ei, precum și dintre Asociație și unități și alți agenți economici, se examinează în modul stabilit.

ÎNCETAREA ACTIVITĂȚII ASOCIAȚIEI

28. Activitatea Asociației încetează în cazul demolării blocului (blocurilor) de locuințe sau fuzionării Asociației cu altă asociație, precum și în alte cazuri prevăzute de legislația în vigoare.

29. Lichidarea Asociației se efectuează în conformitate cu modul în vigoare de încetare a activității cooperativelor de consum.

[Anexa nr.5 modificată prin LP80 din 05.05.17, MO162-170/26.05.17 art.284]

[Anexa nr.5 modificată prin LP160 din 07.07.16, MO306-313/16.09.16 art.647]

Anexa nr. 6

la Legea privatizării fondului de locuințe (art.10)

L I S T A

bolilor care dau persoanelor ce suferă de ele dreptul de a privatiza cu titlu gratuit spațiul locativ suplimentar

I. L i s t a

bolilor care dau dreptul de a privatiza cu titlu gratuit spațiul locativ suplimentar sub formă de cameră aparte

a) formele active de tuberculoză pulmonară și tuberculoză a altor organe cu secreția bacilului tuberculos, stabilite prin control de laborator repetat;

b) bolile în cazul cărora coabitarea cu persoanele care suferă de ele este imposibilă pentru cei din jur: alienația mintală, formele grave de psihonevroze, epilepsie, psihonevroză traumatică, psihostenie și isterie urmate de pierderea cunoștinței, de accese puternic pronunțate;

c) bolile care nu se supun tratamentului în cazul cărora în urma disconfortului cauzat de ele coabitarea cu persoanele care suferă de aceste boli este imposibilă: fistula fecaloidă și urinară, precum și incontinența fecalelor și urinei; tumorile maligne cu secreții abundente; leziuni multiple ale pielii cu secreții abundente, gangrena pulmonară și abces pulmonar, gangrenă a extremităților.

II. L I S T A

bolilor care dau dreptul de a privatiza cu titlu gratuit spațiul locativ suplimentar în mărime de 10 m²

- a) tuberculoza pulmonară și tuberculoza altor organe în formă activă;
- b) tulburarea respiratorie gravă ca urmare a emfizemului pulmonar sau a astmului;
- c) tulburări organice grave cronice ale activității cardiace:
endocardită, miocardită, stenocardie.

LPM1324/1993
Внутренний номер: 316437
[Varianta în limba de stat](#)

[Карточка документа](#)

Республика Молдова

ПАРЛАМЕНТ

ЗАКОН Nr. 1324
от 10.03.1993

о приватизации жилищного фонда*

Опубликован : 27.06.2006 в Monitorul Oficial Nr. спец.выпуск

Глава I ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Глава II ПОРЯДОК ПРИВАТИЗАЦИИ ЖИЛЬЯ

Глава III ОБСЛУЖИВАНИЕ, СОДЕРЖАНИЕ И РЕМОНТ

ПРИВАТИЗИРОВАННОГО ЖИЛЬЯ

- **Приложение 1 к ЗАКОНУ О ПРИВАТИЗАЦИИ ЖИЛИЩНОГО ФОНДА (ст.4) ПОЛОЖЕНИЕ О КОМИССИИ ПО ПРИВАТИЗАЦИИ ЖИЛИЩНОГО ФОНДА**
 - **ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ**
 - **ПОРЯДОК СОЗДАНИЯ КОМИССИИ**
 - **ОСНОВНЫЕ ЗАДАЧИ, ПРАВА, ОБЯЗАННОСТИ И ОТВЕТСТВЕННОСТЬ КОМИССИИ**
 - **ПОРЯДОК ОПЛАТЫ ТРУДА ЧЛЕНОВ КОМИССИИ И РЕЖИМ ИХ РАБОТЫ**
- **Приложение 2 к ЗАКОНУ О ПРИВАТИЗАЦИИ ЖИЛИЩНОГО (ст.10) МЕТОДИКА ОЦЕНКИ СТОИМОСТИ ЖИЛЬЯ, ПОДЛЕЖАЩЕГО ПРИВАТИЗАЦИИ**
- **Приложение 3 к ЗАКОНУ О ПРИВАТИЗАЦИИ ЖИЛИЩНОГО (ст.11) ДОГОВОР КУПЛИ-ПРОДАЖИ, ПЕРЕДАЧИ-**

ПОЛУЧЕНИЯ КВАРТИР (ДОМОВ) В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ

**- Приложение 4 к ЗАКОНУ О ПРИВАТИЗАЦИИ ЖИЛИЩНОГО
(ст. 20, 21) МЕТОДИКА РАСЧЕТА ОПЛАТЫ ОБСЛУЖИВАНИЯ
И РЕМОНТА ПРИВАТИЗИРОВАННЫХ КВАРТИР (ДОМОВ),
ВСПОМОГАТЕЛЬНЫХ ПОМЕЩЕНИЙ, ВНУТРИДОМОВЫХ
ИНЖЕНЕРНЫХ СИСТЕМ И ПРИДОМОВЫХ ТЕРРИТОРИЙ**

**- Приложение 5 к ЗАКОНУ О ПРИВАТИЗАЦИИ ЖИЛИЩНОГО
(ст. 22, 23) УСТАВ ОБЩЕСТВА ВЛАДЕЛЬЦЕВ
ПРИВАТИЗИРОВАННЫХ КВАРТИР (ДОМОВ)**

- ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

- ПРАВА И ОБЯЗАННОСТИ ОБЩЕСТВА

- СРЕДСТВА ОБЩЕСТВА

- ПРАВА И ОБЯЗАННОСТИ ЧЛЕНОВ ОБЩЕСТВА

- ОРГАНЫ УПРАВЛЕНИЯ ОБЩЕСТВА

- ПРЕКРАЩЕНИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОБЩЕСТВА

**- Приложение 6 к ЗАКОНУ О ПРИВАТИЗАЦИИ ЖИЛИЩНОГО
(ст. 10) ПЕРЕЧЕНЬ БОЛЕЗНЕЙ, ДАЮЩИХ ЛИЦАМ,
СТРАДАЮЩИМИМИ, ПРАВО НА БЕСПЛАТНУЮ
ПРИВАТИЗАЦИЮ ДОПОЛНИТЕЛЬНОЙ ЖИЛОЙ ПЛОЩАДИ**

**I. Перечень болезней, дающих право на бесплатную
приватизацию дополнительной жилой площади в виде
отдельной комнаты**

**II. Перечень болезней, дающих право на бесплатную
приватизацию**

дополнительной жилой площади в размере 10 кв. метров

ИЗМЕНЕН

LP309 din 22.12.17, MO7-17/12.01.18 art.68

LP80 din 05.05.17, MO162-170/26.05.17 art.284

ЗП160 om 07.07.16, MO306-313/16.09.16 cm.647

ЗП145 om 23.06.16, MO193-203/08.07.16 cm.423

ЗП145 om 23.06.16, MO193-203/08.07.16 cm.423

ЗП37 om 19.03.15, MO94-97/17.04.15 cm.145

ЗП304 om 26.12.12, MO48/05.03.13 cm.150; в силу с 05.03.13

ЗП278 om 07.12.12, MO6-9/11.01.13 cm.32

ЗП235 om 26.10.12, MO248-251/07.12.12 cm.812

ЗП33 om 06.03.2012, MO99-102/25.05.2012 cm.330

ЗП65 om 07.04.11, MO110-112/08.07.11 cm.297

ЗП268 om 28.07.06, MO142-145/08.09.06 cm.702

Переопубликован в специальный выпуск журнала "Monitorul Oficial al Republicii Moldova" от 27 июня 2006

*Переопубликован на основании Постановления Парламента № 1546-XIII от 25.02.98 г. - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998 г., № 26-27, ст. 176.

Изменен и дополнен с июня 2000 г. законами Республики Молдова:

- 1) № 1026-XIV от 2.06.2000 г. - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, № 77, ст. 572;
- 2) № 1068-XIV от 22.06.2000 г. - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, № 109-111, ст. 791;
- 3) № 543-XV от 12.10.2001 г. - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, № 141-143, ст. 1095;
- 4) № 750-XV от 21.12.2001 г. - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, № 13-15, ст. 50;
- 5) № 893-XV от 28.02.2002 г. - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, № 40-42, ст. 258;
- 6) № 910-XV от 14.03.2002 г. - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, № 56, ст. 385;
- 7) № 1440-XV от 8.11.2002 г. - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, № 178-181, ст. 1354;
- 8) № 230-XV от 1.07.2004 г. - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, № 193-198, ст. 876;
- 9) № 350-XV от 21.10.2004 г. - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, № 208-211, ст. 930;
- 10) № 377-XVI от 29.12.2005 г. - Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, № 20, ст. 91.

Парламент Республики Молдова принимает настоящий закон.

Настоящий закон разработан в соответствии с Конституцией и другими нормативными актами и определяет основные принципы и условия приватизации жилищного фонда и творческих мастерских, расположенных в непригодных для жилья помещениях жилых домов (в подвалах, технических этажах, встроенно-пристроенных помещениях, бывших квартирах жилых домов, признанных аварийными или непригодными для жилья (далее - творческие мастерские)). Целью закона является реализация прав граждан Республики Молдова на свободный выбор способа удовлетворения потребностей в жилье, обеспечение сохранности жилищного фонда, создание предпосылок формирования рынка жилья.

Глава I

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Ст.1. - (1) Приватизация жилищного фонда - это осуществляемый органами государственной власти процесс отчуждения жилищного фонда государства, общественных организаций, на который государство подтвердило свое право собственности, и иных государственно-кооперативных объединений и предприятий, построенных за счет средств, выделенных из государственного бюджета, в частную собственность граждан Республики Молдова и их объединений (акционерных, хозяйственных и иных обществ), направленный на удовлетворение их потребностей в жилье и формирование реальных хозяев путем свободного распоряжения недвижимой

собственностью.

(2) Под жилищным фондом в настоящем законе понимаются жилые дома и жилые помещения в строениях, принадлежащих государству независимо от ведомственной принадлежности, жилье совхозов и других государственных сельскохозяйственных предприятий, в том числе преобразованных после вступления в силу Закона о приватизации, а также жилье, построенное за счет государственных средств предприятиями и организациями иных форм собственности.

Ст.2. - Приватизация жилищного фонда, в том числе творческих мастерских, осуществляется на добровольной основе с соблюдением принципов социальной справедливости и социальной защищенности граждан как за бонусы народного достояния и денежные средства (национальную и/или иностранную валюту), так и безвозмездно в случаях, определяемых настоящим законом. Приватизация жилищного фонда, в том числе творческих мастерских, за иностранную валюту может быть осуществлена только нерезидентами.

[Ст.2 изменена ЗПЗЗ от 06.03.2012, МО99-102/25.05.2012 ст.330]

Ст.3. - При приобретении квартиры (дома) или творческой мастерской за денежные средства граждане оплачивают ее стоимость единовременно или в рассрочку - ежемесячно в течение пяти лет равными долями с выплатой первоначального взноса в размере не менее 40 процентов стоимости квартиры (дома) и дополнительно с уплатой минимального банковского процента от непогашенной суммы за предоставленную рассрочку.

Ст.4. - (1) Органами, наделенными правом осуществлять приватизацию жилищного фонда (далее – уполномоченные органы), являются:

- а) советы муниципиев Кишинэу и Бэлць;
- б) уполномоченный орган Исполнительного комитета автономного территориального образования Гагаузия – на территории Гагаузии;
- в) районные советы – в остальных населенных пунктах республики.

(2) Уполномоченные органы по согласованию с органами местного публичного управления создают комиссии по приватизации жилищного фонда. В состав данных комиссий включаются представители уполномоченных органов, органов местного публичного управления, финансовых и жилищных органов, архитектурного управления органа пожарного надзора, санитарно-эпидемиологической станции, территориального бюро технической инвентаризации, а при продаже или безвозмездной передаче квартир (домов) ведомственного или общественного жилищного фонда - и представители соответствующих предприятий, объединений, учреждений, организаций** и их профсоюзных комитетов.

** Далее - предприятия.

(3) Деятельность комиссии по приватизации жилищного фонда регламентируется положением о ней, являющимся неотъемлемой частью настоящего закона.

Ст.5. - (1) В частную собственность гражданам Республики Молдова могут быть проданы или безвозмездно переданы преимущественно занимаемые ими квартиры (дома) в домах государственного и общественного жилищного фонда, на который государство подтвердило свое право собственности, а также в домах, принадлежащих предприятиям, независимо от того, включены ли данные предприятия в списки для приватизации.

(2) Не подлежат продаже или безвозмездной передаче в частную собственность жилые дома, находящиеся в закрытых военных городках, общежития, служебные жилые помещения, квартиры (дома), находящиеся в аварийном состоянии и не подлежащие ремонту, дома, подлежащие сносу, домики лесника (кордоны) и другие строения, находящиеся на балансе или в собственности государственного лесного фонда.

[Ст.5 ч.(2) изменена ЗП278 от 07.12.12, МО6-9/11.01.13 ст.32]

(3) Разрешается приватизация государственных квартир (домов) в случае, когда граждане имеют в частной собственности другую квартиру (дом), приобретенную не в результате приватизации.

(4) Если граждане участвовали в приватизации одной квартиры (дома), впоследствии они могут приватизировать другую квартиру (дом), оплачивая полную стоимость ее площади по коммерческим ценам, установленным Правительством на день приватизации.

[Ст.5 ч.(4) изменена ЗП309 от 22.12.17, МО7-17/12.01.18 ст.68]

(4¹) В случае если при приватизации жилья его площадь была меньше норматива, предусмотренного статьей 10, внутренне перемещенные лица из восточных районов страны имеют право участвовать в бесплатной приватизации разницы между предусмотренным нормативом и площадью приватизированного жилья в соответствии с действующим законодательством.

[Ст.5 ч.(41) введена ЗП309 от 22.12.17, МО7-17/12.01.18 ст.68]

(5) В отступление от положения части (2) в отношении приватизации общежитий

допускается приватизация жилых помещений в общежитиях комнатного типа (за исключением общежитий для студентов и учащихся государственных учебных заведений всех уровней и общежитий коечного и коежно-комнатного типа) при условии, что не менее 60 процентов ответственных нанимателей жилых помещений на общем собрании письменно выразили желание их приватизировать.

В этом случае лица, уполномоченные собранием, в месячный срок после его проведения обязаны представить комиссии по приватизации жилищного фонда необходимые документы на всех ответственных нанимателей жилых помещений, выразивших желание их приватизировать.

Приватизация жилых помещений в общежитиях комнатного типа осуществляется в порядке, установленном настоящим законом для приватизации квартир (домов).

Ст.6. - (1) Купля или безвозмездное получение в частную собственность квартир (домов) осуществляется с согласия всех совместно проживающих совершеннолетних членов семьи. По их желанию квартира (дом) может быть приобретена в совместную или долевую собственность.

(2) Приватизация творческой мастерской членом (членами) творческого союза осуществляется с письменного согласия органа управления соответствующего союза и разрешения уполномоченного органа.

Ст.7. - Граждане, состоящие в очереди нуждающихся в улучшении жилищных условий, согласно действующему законодательству сохраняют право на получение жилья. При подходе очереди им может быть продана или безвозмездно передана в частную собственность квартира (дом) в соответствии с настоящим законом.

Ст.8. - (1) Владельцы приватизированного жилья являются совладельцами инженерного оборудования и коммуникаций, мест общего пользования дома и придомовых территорий.

(2) Нежилые помещения в жилых домах, не включенные в стоимость и в эквивалентную площадь квартир, подлежащих приватизации, за исключением помещений общего пользования - лестниц, лестничных клеток, террас, подвалов, шахт лифтов, пунктов распределения тепловой и электрической энергии и воды, - остаются в государственной собственности и приватизируются в порядке, предусмотренном законом.

Ст.9. - (1) Продажа освободившихся и незаселенных квартир в домах, подлежащих реконструкции или капитальному ремонту, осуществляется в порядке существующей очереди лиц, состоящих на учете для улучшения жилищных условий, органами местного публичного управления или предприятиями, на балансе которых находится соответствующее жилье.

(2) В случае, если реконструкция, капитальный ремонт или завершение строительства квартир осуществлялись за счет собственных средств физических и юридических лиц, цена квартир и приватизируемая эквивалентная площадь уменьшаются соответственно

удельному весу восстановленных, капитально отремонтированных или построенных конструктивных элементов.

Глава II

ПОРЯДОК ПРИВАТИЗАЦИИ ЖИЛЬЯ

Ст.10. - (1) В частную собственность одной семьи может быть продана или безвозмездно передана только одна квартира (дом) в следующем порядке: в пределах нормативной обеспеченности жильем по государственным ценам или бесплатно, сверх норматива - по коммерческим ценам, установленным Правительством на день приватизации квартиры (дома), но не превышающим текущие цены на строительство государственных квартир (домов). Нормативная обеспеченность жильем в процессе приватизации принимается в размере 20 кв.м общей приведенной площади на одного человека (в том числе и на членов семьи, не являющихся гражданами Республики Молдова) и дополнительно 10 кв.м на семью, в том числе на одиноких лиц в связи со смертью супруга (супруги), а также холостяков.

(2) При приватизации жилья дополнительная жилая площадь в размере 10 кв. метров прибавляется к нормативной площади, передающейся в частную собственность безвозмездно, следующим категориям граждан:

а) действительным членам и членам-корреспондентам Академии наук Республики Молдова;

б) награжденным высшими государственными наградами ("Ordinul Republicii" "Ștefan cel Mare" и приравненным к ним);

с) имеющим почетные звания бывшей Молдавской ССР и бывшего СССР (народный артист, заслуженный деятель искусств и заслуженный рационализатор);

д) изобретателям;

е) членам творческих союзов (ассоциаций);

ф) имеющим научно-педагогическое звание конференциара, профессора университета или ученую степень доктора, доктора хабилитата;

г) военнослужащим, персоналу Службы информации и безопасности, Службы государственной охраны, Министерства внутренних дел и Генеральной прокуратуры, имеющим специальное воинское звание генерала или приравненное к нему;

[Ст.10 ч.(2) пкт.г) изменен ЗП304 от 26.12.12, МО48/05.03.13 ст.150; в силу с 05.03.13]

h) бывшим владельцам частных домов, снесенных без выплаты компенсации;

и) страдающим заболеваниями, перечисленными в приложении 7 к настоящему закону;

j) которым право на бесплатную приватизацию дополнительной жилой площади предоставлено иными законами.

Член (члены) семьи, подпадающей под несколько категорий граждан, имеет право на безвозмездную передачу ему дополнительной жилой площади в совокупности.

(3) Общая стоимость квартиры (дома) определяется в соответствии с методикой оценки стоимости жилья, подлежащего приватизации, утверждаемой Департаментом приватизации.

(4) В случае приватизации жилья за боны народного достояния стоимость одного квадратного метра общей приведенной площади в пределах нормативной обеспеченности жильем равноценна одной доле бона (одному году стажа). Стоимость одного квадратного метра сверх норматива равна: в пределах первых десяти квадратных метров - 1,5 доли бона, свыше этой площади - 2 долям бона. При оплате стоимости квартиры (дома) разрешается использование переданных в установленном порядке бонов народного достояния родственникам второй очереди (бабушек, дедушек, внуков, родных братьев и сестер).

(5) В случаях, когда супруги проживают в разных государственных квартирах, они имеют право участвовать в приватизации одной из них по выбору. При этом норматив

обеспеченности жильем исчисляется на всех членов данной семьи, внесенных в лицевые счета указанных квартир, а стаж исчисляется на обоих супругов в порядке, установленном частью (1) статьи 17.

Ст. 10¹. - (1) Члены творческого союза, использующие творческую мастерскую, могут приобрести ее в совместную или долевую собственность в пределах общей приведенной площади в размере 75 кв. метров по государственным ценам, а сверх указанного размера - по коммерческим ценам.

(2) Член творческого союза самостоятельно или совместно с другими членами творческого союза может приобрести в собственность на условиях и в порядке, установленном настоящим законом, только одну творческую мастерскую. Приобретение в собственность других государственных творческих мастерских осуществляется за денежные средства по коммерческим ценам, установленным Правительством.

(3) Стоимость творческой мастерской определяется:
при расчете денежными средствами:

- в пределах нормативной площади - исходя из стоимости одного квадратного метра равноценной площади данного дома;

- сверх норматива - по коммерческим ценам согласно методике, утвержденной Постановлением Правительства № 666 от 3 ноября 1993 года;

- окончательная стоимость определяется путем применения коэффициента 0,5 к стоимости, определенной в указанном порядке;

при расчете бонами народного достояния:

- в пределах нормативной площади - из расчета одной доли бона (одного года стажа) за один квадратный метр равноценной площади данного дома;

- сверх норматива - из расчета трех долей бона за один квадратный метр площади;

- коэффициент снижения не применяется.

(4) Владельцы творческих мастерских не имеют права использовать их в иных целях, в том числе переводить в жилье.

(5) При приватизации творческих мастерских применяются положения статей 4, 8, 11, 12, 16, 20, 21, 25-27.

Ст.11. - (1) Граждане, желающие приобрести в частную собственность или получить безвозмездно квартиру (дом), обращаются с письменным заявлением в уполномоченные органы, которые в двухмесячный срок со дня регистрации заявления через комиссии по приватизации жилищного фонда обязаны определить стоимость жилья и принять решение по существу.

(2) Стоимость квартир (домов) определяется по данным инвентаризации жилищного фонда, зарегистрированным в территориальных бюро технической инвентаризации, жилищно - эксплуатационных организациях и на предприятиях, имеющих на балансе жилищный фонд, на момент проведения расчета с учетом коэффициентов индексации первоначальной стоимости жилищного фонда в соответствии с Постановлением Правительства № 118 от 5 марта 1993 года.

(3) Помещения, построенные дополнительно, должны быть узаконены до представления документов в комиссию. Стоимость помещений, построенных дополнительно за свой счет, не включается в стоимость квартиры (дома);

(4) Положительное решение комиссии является основанием для подготовки проекта договора купли-продажи, передачи-получения в частную собственность квартиры (дома) и уведомления об этом владельца жилья на день заключения договора (органа местного публичного управления, соответствующего предприятия).

(5) Комиссия принимает решение об отказе в приватизации жилья в соответствии с частью (2) статьи 5.

(6) Комиссия принимает положительное решение о приватизации квартиры (дома) на первоначальных условиях с момента подачи заявления и в том случае, если один из членов семьи умер в период рассмотрения документов, представленных в комиссию.

Если в период рассмотрения документов по приватизации умер наниматель, договор купли-продажи, передачи-получения квартиры (дома) заключается с другим взрослым членом семьи, проживающим в данной квартире, с письменного согласия остальных взрослых семьи.

Ст.12. – (1) Договор купли-продажи, передачи-получения квартиры (дома) в частную собственность, заключенный в соответствии с настоящим законом, удостоверяется нотариально, регистрируется в территориальном бюро технической инвентаризации и является документом, удостоверяющим право собственности.

(2) Договор купли-продажи, передачи-получения квартиры (дома) в частную собственность заключается с одним из супругов с письменного согласия всех совместно проживающих с ним (включая временно выбывших) совершеннолетних членов семьи. Последующее отчуждение приватизированной квартиры (дома) также производится с письменного согласия всех совершеннолетних членов семьи, проживающих в данной квартире (доме) и участвовавших в ее приватизации.

(3) Приватизация квартир (домов), занимаемых несовершеннолетними детьми-сиротами, осуществляется от их имени опекуном (попечителем) на основании письменного разрешения органа опеки и попечительства с указанием в договоре купли-продажи, передачи-получения квартиры (дома) фамилии, имени, отчества всех несовершеннолетних детей, проживающих либо имеющих право на проживание в данной квартире (доме). Последующее отчуждение приватизированной квартиры (дома) от имени несовершеннолетних детей может быть произведено только по достижении ими совершеннолетия.

Ст.13. - В случае проживания в одной квартире (доме) нескольких семей фактическая доля каждой из них определяется комиссией с письменного согласия (заверенного комиссией) всех совершеннолетних членов семей при заключении договора купли-продажи, передачи-получения. Если между семьями, проживающими в одной квартире (доме), не достигнуто согласие об определении фактической доли каждой из них, то после раздела жилой площади в судебном порядке каждая семья имеет право в соответствии с действующим законодательством приобрести в собственность причитающуюся ей долю.

Ст.14. - (1) Квартиры (дома), приобретенные или полученные безвозмездно в частную собственность, исключаются из государственного, общественного, ведомственного и кооперативного фонда и включаются в состав частного жилищного фонда, о чем уполномоченные органы письменно уведомляют предприятия, на балансе которых находятся эти квартиры (дома).

(2) Собственники жилых домов списывают с баланса приватизированные квартиры (их общую и жилую площадь, балансовую стоимость) согласно инвентарному делу и данным, представляемым уполномоченными органами.

(3) Передача по наследству и обмен приватизированного жилья производятся в соответствии с действующим законодательством.

Ст.15. - (1) Собственники приватизированных квартир (домов) могут произвести отчуждение данного жилья в соответствии с действующим законодательством. Они могут быть признаны нуждающимися в улучшении жилищных условий в установленном порядке по месту работы или жительства по истечении пяти лет с момента отчуждения ими квартиры (дома).

(2) Продажа квартиры (дома) после приватизации, в которой косвенно участвовали несовершеннолетние, может быть произведена только с согласия органа опеки и попечительства.

(3) Новые владельцы жилья согласно Жилищному кодексу не имеют права перевести его в нежилое.

Ст. 16. - (1) Расходы, связанные с обследованием жилья и определением его стоимости, оформлением договора купли-продажи, передачи-получения, покрываются

за счет граждан, покупающих или получающих безвозмездно в частную собственность квартиру (дом). Размер и порядок оплаты данных услуг устанавливаются Правительством.

(2) Государственная пошлина за приватизацию жилищного фонда не взимается.

Ст.17. - (1) Передача в частную собственность государственных и ведомственных квартир (домов), за исключением служебных жилых помещений, в пределах установленных настоящим законом норм производится:

[Ст.17 ч.(1) изменена ЗП278 от 07.12.12, МО6-9/11.01.13 ст.32]

одиноким инвалидам I и II групп, семьям, в которых есть инвалиды I и II групп, чья инвалидность наступила вследствие защиты территориальной целостности, независимости и интересов государства, ликвидации последствий аварии на Чернобыльской АЭС, лицам, исполняющим военную или специальную службу по контракту, прослужившим не менее 15 лет, участникам боевых действий в Афганистане, участникам боевых действий по защите территориальной целостности и независимости Республики Молдова - безвозмездно;

семьям инвалидов I и II групп, в составе которых нет других взрослых членов, - безвозмездно;

семьям лиц, погибших во время военных действий по защите территориальной целостности и независимости Республики Молдова или умерших вследствие полученных при этом травм, а также семьям лиц, погибших во время ликвидации последствий аварии на Чернобыльской АЭС или умерших вследствие полученных при этом травм и заболеваний, - безвозмездно;

семьям военнослужащих, семьям сотрудников органов внутренних дел и государственной безопасности Республики Молдова, семьям военнослужащих, семьям сотрудников органов внутренних дел и государственной безопасности бывшего СССР, погибших во время прохождения службы или умерших вследствие травм, полученных во время прохождения службы, - безвозмездно;

семьям детей-сирот, в составе которых нет взрослых членов, - безвозмездно;

бывшим владельцам частных домов, снесенных без выплаты компенсации, - безвозмездно;

гражданам, постоянно проживающим в данных квартирах (домах), при общем стаже работы членов семьи (супругов) на предприятиях республики, предприятиях бывших союзных республик и предприятиях союзного подчинения на день принятия настоящего закона:

- не менее 35 лет - безвозмездно;

- от 30 до 35 лет - с оплатой 25 процентов стоимости жилья;

- от 25 до 30 лет - с оплатой 50 процентов;

- до 25 лет - с полной выплатой стоимости жилья;

семьям с тремя детьми и более - безвозмездно, с правом отчуждения приватизированного жилья только на основании письменного разрешения органа опеки и попечительства;

семьям лиц, вынужденно покинувших свое местожительство в восточных районах страны и не имевших возможности вернуться на прежнее место жительства (внутренне перемещенные лица из восточных районов Республики Молдова), - безвозмездно.

[Ст.17 ч.(1) изменен ЗП145 от 23.06.16, МО193-203/08.07.16 ст.423]

[Ст.17 ч.(1) изменен ЗП65 от 07.04.11, МО110-112/08.07.11 ст.297]

[Ст.17 ч.(1) изменен ЗП309 от 22.12.17, МО7-17/12.01.18 ст.68]

(2) Если лицо не имеет семьи или семья состоит из одного из родителей с детьми, стаж делится пополам.

(3) В стаж работы, необходимый для приватизации жилья, включаются время действительной военной службы в рядах Вооруженных сил, органов внутренних дел и государственной безопасности бывшего СССР граждан, призванных с территории Республики Молдова, календарные годы военной или специальной службы лиц, исполняющих военную или специальную службу в настоящее время, а также находящихся в резерве и отставке, годы учебы в аспирантуре, в высших средних специальных учебных заведениях на территории республики и за ее пределами, время

нахождения в местах отбывания наказания лиц, необоснованно репрессированных и впоследствии реабилитированных, годы инвалидности для инвалидов I и II групп с даты ее установления, а для инвалидов с детства - с 18-летнего возраста.

[Ст.17 ч.(3) изменена ЗП65 от 07.04.11, МО110-112/08.07.11 ст.297]

(4) Квартиры, находящиеся в незавершенном строительстве жилых домов, финансирование которых осуществлялось за счет государственного и местных бюджетов, из фондов государственных предприятий и организаций, могут быть приватизированы в порядке, установленном Правительством, путем продажи физическим и юридическим лицам или безвозмездной передачи физическим лицам - гражданам Республики Молдова, состоящим на учете для улучшения жилищных условий по состоянию на 5 августа 1999 года, в том числе лицам, сокращенным в связи с реорганизацией или ликвидацией предприятия или организации.

(5) Заключение договора купли-продажи или передачи-получения в частную собственность незавершенного строительства квартиры осуществляется в соответствии с настоящим законом.

Ст.18. - (1) Полностью оплаченные квартиры в домах жилищно-строительных кооперативов, домах, построенных за счет привлечения частных инвестиций в соответствии с договором об инвестировании, признаются частной собственностью и их владельцам выдаются удостоверения на право собственности.

(2) Гражданам, состоящим на учете для улучшения жилищных условий, одновременно с распределением незавершенного строительства квартир выдается удостоверение на право собственности.

Ст.19. - Средства, полученные от приватизации и продажи государственного жилья, перечисляются в полном объеме в местный бюджет и используются на строительство, восстановление и содержание жилищного фонда.

Глава III

ОБСЛУЖИВАНИЕ, СОДЕРЖАНИЕ И РЕМОНТ ПРИВАТИЗИРОВАННОГО ЖИЛЬЯ

Ст.20. - Обслуживание, содержание и ремонт приватизированных квартир (домов) в частично приватизируемых домах осуществляются за счет средств их владельцев с обязательным соблюдением и выполнением правил пользования жилыми помещениями, содержания жилых домов и придомовых территорий, правил и норм эксплуатации внутридомовых инженерных систем.

Ст.21. - Владельцы приватизированных квартир (домов) участвуют в общих расходах, связанных с обслуживанием и содержанием мест общего пользования, придомовых территорий, текущим и капитальным ремонтом дома, его внутридомовых инженерных систем. Доля расходов определяется в соответствии с занимаемой ими жилой площадью и количеством проживающих на ней, что указывается в условиях договоров на содержание и обслуживание домов и придомовых территорий.

Ст. 21¹. – Точками разграничения внутренних сетей и установок многоквартирного дома и публичных сетей и установок являются:

а) в сетях водоснабжения – выход из счетчика, установленного в подвале многоквартирного дома согласно заключению на подключение, выданному поставщиком услуги;

б) в канализационных сетях – колодец соединения с публичной сетью в направлении стока сточных вод;

с) в сетях центрального отопления – последние фланцы по третьей и четвертой задвижке от элеваторного узла.

[Ст.21¹ введена ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

Ст.22. - (1) В доме (в том числе в общежитии), в котором приватизировано не менее 60 процентов квартир, в течение трех месяцев со дня созыва общего собрания владельцев квартир создается и регистрируется общество владельцев

приватизированных квартир (домов) с организационно-правовой формой потребительский кооператив с передачей ему в управление движимого и недвижимого имущества и перечислением на его счет денежных средств, полученных в результате оплаты технического обслуживания дома за два последних месяца, предшествующих дате передачи обществу этого дома, а также денежных компенсаций, предусмотренных действующим законодательством.

(2) Общества владельцев приватизированных квартир (домов) с организационно-правовой формой потреби-тельский кооператив могут также создаваться по территориальному признаку в случае, если дома конструктивно подсоединены к одной трассе водопровода, тепло- и энергоснабжения и количество квартир в них не превышает 500, а также в незавершенных строительстве жилых домах.

(3) Инициаторами созыва учредительных собраний таких обществ являются органы местного публичного управления, а также владельцы приватизированных квартир (домов). Учредительное собрание считается правомочным, если на нем присутствует не менее трех четвертей общего числа владельцев квартир (домов). В случае отсутствия кворума учредительное собрание созывается повторно в течение 15 дней. В случае повторного созыва учредительного собрания кворум должен составлять 51%, а решение о создании общества может быть принято большинством голосов не менее чем 51% присутствующих на собрании. Если и при повторном созыве кворум отсутствует, учредительное собрание созывается в третий раз, а решение о создании общества принимается не менее чем одной третью голосов присутствующих на собрании владельцев квартир (домов).

(4) Порядок создания и деятельность данных обществ регламентируются уставом общества владельцев приватизированных квартир (домов) с организационно-правовой формой потребительский кооператив. Контроль за их созданием и деятельностью осуществляют органы местного публичного управления соответствующих административно-территориальных единиц.

(5) Обслуживание и ремонт неприватизированных квартир в домах, не управляемых обществами владельцев приватизированных квартир (домов), производится в порядке, установленном для государственного жилищного фонда.

*[Ст.22 ч.(6) утратила силу согласно ЗП235 от 26.10.12, МО248-251/07.12.12 ст.812]
[Ст.22 ч.(7) исключена ЗП268 от 28.07.06, МО142-145/08.09.06 ст.702]*

Ст. 23. – (1) До образования общества владельцев приватизированных квартир (домов) с организационно-правовой формой потребительский кооператив обслуживание приватизированного жилья, внутридомовых инженерных систем производится жилищно-эксплуатационными организациями на основании договора, заключаемого между владельцами и этими организациями одновременно с выдачей домовой книги.

(2) Общества владельцев приватизированных квартир (домов) и другие общества собственников жилья заключают договоры о предоставлении коммунальных услуг для общественных нужд дома (обеспечение электрической энергией для освещения лестничных клеток, для лифта, обеспечение водой для промывки мусоросборников, отвод сточных вод, сбор и вывоз бытовых отходов, эксплуатация противопожарной системы), оплачиваемых в соответствии с условиями заключенных договоров.

(3) Поставка/оказание публичных услуг коммунального хозяйства в многоквартирных домах осуществляется на основании договоров, заключаемых между поставщиками соответствующих услуг и управляющим жилищным фондом (общество владельцев приватизированных квартир (домов) или предприятие, на балансе или в управлении которого находится жилищный фонд) или, по обстоятельствам, между поставщиками и каждым владельцем/нанимателем квартиры в многоквартирном доме в отдельности.

(4) Владельцы/наниматели квартир (домов) оплачивают коммунальные и иные потребляемые услуги в соответствии с действующими законодательством и нормативными актами.

(5) Счет-фактура на оплату соответствующей услуги выписывается управляющим жилищным фондом или, по обстоятельствам, поставщиком с указанием срока ее оплаты согласно условиям договора.

(6) В случае неоплаты соответствующей услуги в срок, указанный в счете-фактуре, потребителю начисляется пеня за каждый день просрочки. Размер пени не может превышать средневзвешенную годовую процентную ставку по кредитам, предоставленным коммерческими банками в национальной валюте за год, зарегистрированную в предыдущем году и опубликованную в отчете Национального банка Молдовы.

(7) Размер платежей за содержание и ремонт общего имущества в многоквартирном доме пропорционален доле каждого владельца/нанимателя квартиры и определяется согласно тарифу, утвержденному в установленном порядке.

(8) Невнесение частью владельцев/нанимателей платы за потребленные услуги не может служить основанием для отключения многоквартирного дома в целом от электрических, тепловых, газовых сетей и установок, сетей водоснабжения и канализации.

[Ст.23 в редакции ЗПЗ7 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

Ст.24. - Органы местного публичного управления, предприятия, на балансе которых находятся жилые дома, передают в управление обществам владельцев приватизированных квартир на момент их создания свободные помещения в указанных жилых домах и придомовые территории согласно планам соответствующих домов. Арендаторы помещений в жилом доме, переданном в управление обществу владельцев приватизированных квартир и другим обществам собственников жилья, участвуют в покрытии реальной доли расходов по содержанию и обслуживанию элементов дома, находящихся в совместном пользовании, и придомовой территории, заключив отдельный договор с обществом. Такие же договоры заключают и собственники нежилых помещений, находящихся в доме, управляемом обществом.

Ст.25. - Органы местного публичного управления осуществляют контроль за техническим состоянием приватизированного жилищного фонда и соблюдением предусмотренных сроков его ремонта, использованием этого фонда по назначению.

Ст.26. - Нарушение требований настоящего закона, правил пользования жильем, содержания жилых домов и придомовых территорий влечет ответственность согласно действующему законодательству.

Ст.27. - Споры, связанные с приватизацией жилищного фонда, разрешаются в судебном порядке.

**ПРЕЗИДЕНТ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

Мирча СНЕГУР

**Кишинев, 10 марта 1993 г.
№ 1324-ХП.**

Приложение 1
к Закону о приватизации
жилищного фонда (ст.4)

ПОЛОЖЕНИЕ о комиссии по приватизации жилищного фонда ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Настоящее положение разработано в соответствии с законами о приватизации и о приватизации жилищного фонда и устанавливает порядок создания комиссии по приватизации жилищного фонда (далее - комиссия), определяет ее основные задачи, права, обязанности и взаимоотношения с уполномоченными органами и органами

местного публичного управления соответствующей административно - территориальной единицы.

2. Целью деятельности комиссии является проведение приватизации жилищного фонда.

ПОРЯДОК СОЗДАНИЯ КОМИССИИ

3. Комиссия создается решением уполномоченного органа по согласованию с органом местного публичного управления соответствующей административно-территориальной единицы.

4. В зависимости от объема и сложности работы комиссия формируется в количестве 7–11 человек и должна включать представителей:

- уполномоченного органа;
- органа местного публичного управления;
- финансового управления (отдела) или налоговой инспекции;
- жилищно-эксплуатационной организации;
- территориального бюро технической инвентаризации;
- архитектурного управления (отдела);
- санитарно-эпидемиологической станции;
- органа государственного пожарного надзора;
- администрации и профсоюзного комитета соответствующего предприятия* (при приватизации ведомственного или общественного жилищного фонда).

* Предприятие, объединение, учреждение, организация

Председатель комиссии назначается уполномоченным органом из числа членов комиссии.

5. Комиссия вправе формировать рабочие группы по жилищно-эксплуатационным участкам и предприятиям, имеющим на балансе жилищный фонд.

6. Комиссия обязана исполнять все распоряжения уполномоченного органа.

ОСНОВНЫЕ ЗАДАЧИ, ПРАВА, ОБЯЗАННОСТИ И ОТВЕТСТВЕННОСТЬ КОМИССИИ

7. Комиссия проводит организационно-практическую работу по приватизации квартир (домов) государственного, ведомственного и общественного жилищных фондов, готовит решения и передает их на утверждение уполномоченному органу.

8. Комиссия имеет право:

- требовать от администрации предприятия, имеющего на балансе жилищный фонд, представления информации и документов, необходимых для приватизации жилья;
- привлекать к работе экспертов, в том числе работников проектных организаций, других специалистов;
- требовать от граждан представления документов, необходимых для принятия решения по их заявлениям о приватизации жилья;
- требовать от граждан, желающих приобрести или получить безвозмездно жилье в частную собственность, представления банковского документа об оплате расходов, связанных с обследованием и определением стоимости их квартир (домов), оформлением договора купли-продажи, передачи-получения и выдачей удостоверения на право собственности.

9. Комиссия обязана:

- по требованию уполномоченного органа, органа местного публичного управления соответствующей административно-территориальной единицы и администрации предприятия, имеющего на балансе жилищный фонд, проводить обследование приватизируемой квартиры (дома) с установлением процента физического износа объекта в целом и по конструктивным элементам и составлять акт обследования;
- определять стоимость приватизируемого жилья с составлением оценочной

ведомости на основании данных территориального бюро технической инвентаризации, жилищно -эксплуатационной организации и предприятий, имеющих на балансе жилищный фонд, и в соответствии с методикой оценки стоимости жилья, подлежащего приватизации;

- знакомить граждан, подавших заявления о приватизации квартиры (дома), с принятым решением;

- учитывать в работе все изменения и дополнения к Закону о приватизации жилищного фонда, а также указы Президента и постановления Парламента относительно приватизации жилищного фонда, принятые после вступления в силу названного закона;

- представлять по требованию уполномоченного органа иные материалы, связанные с приватизацией жилищного фонда.

10. Каждый член комиссии несет ответственность за объективность и своевременность представления необходимых материалов.

ПОРЯДОК ОПЛАТЫ ТРУДА ЧЛЕНОВ КОМИССИИ И РЕЖИМ ИХ РАБОТЫ

11. На период деятельности комиссии ее члены (за исключением экспертов) получают заработную плату по месту их основной работы.

Работа членов комиссии из числа экспертов оплачивается за счет средств, предусмотренных на эти цели.

12. Режим работы комиссии (частичное или полное освобождение ее членов от основной работы) устанавливается уполномоченным органом по согласованию с органом местного публичного управления и руководителями предприятий, в которых работают члены комиссии.

13. Споры, вызванные несогласием граждан с решением комиссии по приватизации жилищного фонда относительно стоимости квартиры (дома), разрешаются уполномоченным органом.

14. Комиссия прекращает свою деятельность по решению уполномоченного органа.

Приложение 2

к Закону о приватизации
жилищного фонда (ст.10)

МЕТОДИКА ОЦЕНКИ СТОИМОСТИ ЖИЛЬЯ, ПОДЛЕЖАЩЕГО ПРИВАТИЗАЦИИ

1. В качестве единицы учета при определении стоимости приватизируемого жилья принимается 1 кв. м общей приведенной площади. При этом общая приведенная площадь квартиры (дома) определяется как сумма площадей жилых и подсобных помещений, веранд, встроенных шкафов, а также площадей лоджий, балконов и террас, учитываемых со следующими коэффициентами: для лоджий - 0,5, для балконов с боковыми экранами и террас - 0,35, для обычных выносных балконов - 0,25.

2. Стоимость квартир (домов), подлежащих приватизации, определяется исходя из первичной балансовой (восстановительной) стоимости строительства в действующих сметных ценах, за вычетом стоимости физического износа (на момент оценки), стоимости наружных сетей и устройств путем определения по сборнику "Укрупненные показатели восстановительной стоимости жилых, общественных зданий и сооружений коммунально-бытового назначения для переоценки основных фондов" № 28 с применением коэффициентов индексации первоначальной стоимости жилищного фонда в соответствии с Постановлением Правительства № 118 от 5 марта 1993 года.

В случаях, когда в жилом доме размещаются нежилые помещения для магазинов, предприятий общественного питания или бытового обслуживания, затраты, связанные со строительством этих помещений, в стоимость квартир не включаются; стоимость

квартир в таком доме складывается из стоимости сооружений жилой части дома и соответствующей доли общих затрат.

3. Стоимость 1 кв. м площади жилого дома определяется путем деления определенной стоимости дома, пересчитанной в действующих сметных ценах, на его общую приведенную площадь.

4. Стоимость квартир (домов) определяется по данным инвентаризации жилищного фонда, зарегистрированным в территориальных бюро технической инвентаризации, жилищно-эксплуатационных организациях и на предприятиях, имеющих на балансе жилищный фонд, на момент проведения расчета с учетом коэффициента индексации первоначальной стоимости жилищного фонда.

Затраты по устройству однотипных помещений (сараяв) для хранения топлива и предметов домашнего обихода распределяются между квартирами поровну по числу квартир в доме; в случае, если эти хозяйственные помещения различаются размерами, общие затраты по их устройству должны распределяться пропорционально их площади.

5. При подсчете общей приведенной площади приватизируемой квартиры (дома), приходящейся на одного человека, членами семьи считаются лица, являющиеся нанимателями, и члены их семьи на день составления расчета.

6. При определении фактической стоимости 1 кв. м общей приведенной площади приватизируемой квартиры (дома) используется система коэффициентов, учитывающих фактический уровень потребительских качеств жилья:

$$C_r = C_d \times K_m,$$

где C_r - фактическая стоимость 1 кв. м общей приведенной площади;

C_d - балансовая (сметная) стоимость 1 кв. м общей приведенной площади в действующих ценах строительства на момент проведения расчета, который производится в соответствии с пунктом 2;

K_m - средний коэффициент, учитывающий потребительские качества жилья, определяемый путем перемножения всех применяемых к данной квартире (дому) коэффициентов.

7. Для учета потребительских качеств жилья устанавливаются коэффициенты, приведенные в таблице.

Коэффициенты качества жилья

8. Общая приведенная площадь квартиры, приходящейся на одного члена семьи (S_m), определяется путем деления всей общей приведенной площади квартиры (S_a) на количество членов семьи (M):

S_a

$$S_m = \frac{\quad}{M}$$

M

9. Путем сравнения S_m с действующими нормативами определяются площадь квартиры (дома) в пределах норматива (S_n), площадь, подлежащая выкупу по государственным ценам, и площадь сверх норматива (S_s), подлежащая выкупу по коммерческим ценам, и соответственно стоимости квартиры (дома) в пределах норматива (Q_n) и стоимость по коммерческим ценам (Q_c):

$$S_n = (20 \times M) + (10 \times N_f)$$

$$S_s = S_a - S_n$$

$$Q_n = S_n \times P_s$$

$$Q_c = S_s \times P_c$$

$$P_r = C_r - C_{uf},$$

где N_f - количество семей, проживающих в одной квартире (доме);

P_s - государственная цена 1 кв. м жилья;

P_c - коммерческая цена 1 кв. м жилья, установленная Правительством на день приватизации квартир (домов), но не выше текущих цен на строительство государственных квартир (домов);

Cuf - стоимость физического износа.

10. Общая стоимость квартиры (дома), подлежащей приватизации, рассчитывается по формуле:

$$Q = Q_n + Q_c.$$

11. Общая стоимость квартиры (дома) фиксируется в договоре купли-продажи, передачи-получения квартиры (дома) в частную собственность и служит основой для расчета частного налога и нотариальной пошлины.

Приложение 3

к Закону о приватизации жилищного
фонда (ст.11)

ДОГОВОР
купи-продажи, передачи-получения квартир
(домов) в частную собственность

_____ (число, месяц, год прописью)

город, поселок, село, район

Мы, нижеподписавшиеся, _____

(орган, наделенный правом осуществлять приватизацию жилищного фонда)

в лице представителя данного органа

_____ (должность, фамилия, имя, отчество)

действующего на основании доверенности № _____ от "____" _____ 199__ г.,

именуемый в дальнейшем "Продавец",

и гражданин(е) _____

(фамилия, имя, отчество, а при условии приобретения гражданами
квартиры

_____ (дома) в совместную, долевую собственность - их фамилии, имена, отчества)

именуемый(е) в дальнейшем "Покупатель", заключили настоящий договор о
нижеследующем:

1. Продавец продал (передал), а Покупатель купил (получил) квартиру (дом),
состоящую(ий) из _____ комнат(ы)

(прописью)

общей приведенной площадью кв. м,

в том числе жилой _____ кв. м,

(прописью)

по адресу _____,
расположенный на участке _____ кв.м.

На этом же участке расположены:

В общее пользование совладельцев переходит:

2. Продавец безвозмездно передал в собственность Покупателю согласно статье 17 Закона о приватизации жилищного фонда

норматив общей приведенной площади, оцененной стоимостным эквивалентом на сумму _____

(акт комиссии по приватизации от “__” _____ 199__ г.)

3. Продажная цена квартиры (дома) установлена

в сумме _____.

4. Покупатель оплачивает разницу между продажной ценой квартиры (дома) и стоимостным эквивалентом бесплатно передаваемой площади в сумме

При заключении настоящего договора Покупатель уплатил _____ % продажной цены квартиры (дома)

в сумме _____,

которая внесена _____

(прописью) (куда, кому и форма расчета)

Остальная сумма _____ уплачивается в рассрочку и в течение _____ лет равными долями,

(прописью)

начиная с месяца, следующего после регистрации договора купли-продажи квартиры (дома). За предоставленную рассрочку Покупатель дополнительно уплачивает минимальный банковский процент от непогашенной суммы. Для обеспечения уплаты рассроченной суммы Покупатель одновременно с заключением настоящего договора подписывает обязательство о погашении этой суммы равными долями по _____ в месяц и отдает _____ его Продавцу. _____ (прописью и цифрами)

Покупатель может досрочно погасить долг за квартиру (дом) за два месяца и более, а также рассчитаться полностью.

5. Задолженность по платежам взыскивается в бесспорном порядке на основании исполнительных листов органов, совершающих нотариальные действия.

В случае просрочки выплаты стоимости квартиры (дома) Покупатель обязан в соответствии с Гражданским кодексом уплатить за время просрочки месячную и годовую пени с просроченной суммы.

6. Покупатель приобретает право собственности (владения, пользования распоряжения) на квартиру (дом) с момента регистрации договора в _____

(наименование органа местного публичного управления и БТИ)

7. В случае смерти Покупателя все права и обязанности по настоящему договору переходят к его наследникам на общих основаниях.

8. Покупатель пользуется квартирой (домом) в соответствии с Правилами пользования жилыми помещениями, содержания жилых домов и придомовых территорий, утвержденными Постановлением Совета Министров Молдавской ССР № 105 от 30 марта 1984 г.

9. Покупатель содержит и ремонтирует квартиру (дом) за свой счет с соблюдением существующих единых правил и норм на условиях, установленных для государственного жилищного фонда, а также участвует соразмерно занимаемой им площади в расходах, связанных с техническим обслуживанием и ремонтом, в том числе капитальным, всего дома.

В случае приватизации квартиры (дома), являющегося памятником истории, архитектуры и культуры, покупатель обязан сохранять данную недвижимость в соответствии с первоначальным проектом, а ее перестройку осуществлять с разрешения государственных органов охраны памятников.

10. Расходы, связанные с оформлением договора, производятся за счет Покупателя.

11. Настоящий договор составлен в четырех экземплярах, из которых один остается в нотариальной конторе, второй представляется для регистрации в БТИ, третий и четвертый выдаются Продавцу и Покупателю.

С правилами пользования жилыми помещениями, содержания жилого дома и придомовой территории ознакомлен и обязуюсь их выполнять.

Продавец _____

(подпись)

Покупатель _____

(подпись)

Договор подписан сторонами в моем присутствии. Личность сторон установлена. Дееспособность, прописка в приватизируемой квартире (доме) и гражданство

(фамилия, имя, отчество)

а также полномочия представителя проверены.

Настоящий договор подлежит регистрации в органах местного публичного управления на основании Гражданского кодекса в трехмесячный срок.

Зарегистрирован под № _____

Взыскана государственная пошлина ____

Нотариус _____

(подпись)

Договор зарегистрирован

(наименование органа местного публичного управления)

под № _____

“ _____ ” _____ 199 ____ г.

М.П.

(подпись)

Договор зарегистрирован в

(полное наименование бюро)

бюро технической инвентаризации по

(реестру, журналу)

за № _____ от _____ 199 ____ г.

Инвентарный номер

Район

Квартал

Участок

Ответственный исполнитель

М.П.

(подпись)

(фамилия, имя, отчество)

Дополнение
к договору купли-продажи, передачи-
получения квартир (домов) в частную
собственность

ОБЯЗАТЕЛЬСТВО

**о погашении суммы доплаты за приобретенную
в частную собственность квартиру (дом) в рассрочку**

1.Я,

(фамилия, имя, отчество, а при условии приобретения гражданами квартиры (дома) в

совместную, долевую собственность- их фамилии, имена, отчества)

покупаю в частную собственность квартиру (дом), № _____,

корп. № _____,

по ул.(пер.) _____

с оплатой в рассрочку на _____ лет,

обязуюсь перед органом, наделенным правом осуществлять приватизацию жилищного фонда, погасить сумму доплаты.

2. Мною при заключении договора купли-продажи, передачи-получения квартиры (дома) вносится на расчетный счет №

(наименование организации)

что составляет _____ % стоимости квартиры (дома).

3. Оставшуюся сумму _____ обязуюсь вносить ежемесячно
(прописью)

в течение _____ лет на расчетный счет
(прописью)

№ _____

(наименование организации)

равными долями, начиная с _____ месяца по _____
(прописью)

и с доплатой минимального банковского процента от непогашенной суммы.

4. Согласно акту оценки квартиры (дома) сумма доплаты составляет _____

(прописью)

5. При невыплате в срок причитающейся мне суммы задолженности обязуюсь в соответствии с Гражданским кодексом уплатить за время просрочки месячную и годовую пени с просроченной суммы.

6. Настоящее обязательство составлено в трех экземплярах, один из которых находится в нотариальной конторе, второй - в органе, наделенном правом осуществлять приватизацию жилищного фонда, третий - у

(фамилия, имя, отчество)

“ _____ ” _____ 199 ____ г.

(подпись)

“ _____ ” _____ 199 ____ г.

(подпись представителя уполномоченного органа)

“ _____ ” _____ 199 ____ г.

Настоящее обязательство удостоверено мною,

(фамилия, имя, отчество)

государственным нотариусом нотариальной конторы

(город, район)

Обязательство подписано гражданином

(фамилия, имя, отчество)

в моем присутствии.

Личность его установлена.

Полномочия представителя проверены.

Зарегистрировано в реестре № _____

Взыскана госпошлина _____

Государственный нотариус _____

(подпись)

М.П. _____

Приложение 4
к Закону о приватизации жилищного
фонда (ст. 20, 21)

**МЕТОДИКА РАСЧЕТА ОПЛАТЫ
обслуживания и ремонта приватизированных квартир (домов),
вспомогательных помещений, внутридомовых инженерных систем
и придомовых территорий**

1. Обслуживание и ремонт приватизированных квартир (домов), содержание вспомогательных помещений, внутридомовых инженерных систем и придомовых территорий осуществляются с обязательным соблюдением единых правил и норм эксплуатации и ремонта жилищного фонда, на условиях, установленных для домов государственного жилищного фонда, за счет средств их владельцев. В этих целях владельцы создают общества владельцев приватизированных квартир (домов) с организационно-правовой формой потребительский кооператив.

2. Владельцы квартир (домов) - члены общества владельцев приватизированных квартир (домов) заключают с обществом договоры на содержание и обслуживание

домов (в том числе вспомогательных помещений, внутридомовых инженерных систем) и придомовых территорий, а общество, в свою очередь, заключает такие договоры с предприятиями - поставщиками услуг на выгодных условиях и на конкурсной основе либо осуществляет эти работы собственными силами.

3. В частично приватизированных домах до создания в них обществ владельцев приватизированных квартир и передачи им в управление жилых домов обслуживание и ремонт квартир, находящихся в собственности граждан, осуществляются жилищно-эксплуатационными и ремонтно-строительными организациями, обслуживавшими эти дома до приватизации.

Владельцы квартир в частично приватизированных домах участвуют в расходах, связанных с обслуживанием и ремонтом этих домов и содержанием вспомогательных помещений и внутридомовых инженерных систем в соответствии с занимаемой ими жилой площадью и количеством проживающих на ней.

4. Размер платы за обслуживание и ремонт приватизированных квартир (домов), содержание вспомогательных помещений, внутридомовых инженерных систем и придомовых территорий зависит от объема работ и услуг и рассчитывается обществом владельцев приватизированных квартир в случае, когда дом передан ему в управление. До передачи дома в управление обществу размер платы рассчитывается жилищно-эксплуатационными предприятиями, обслуживавшими дом до приватизации.

Перечень таких работ и услуг, порядок и условия их оплаты устанавливаются договорами на содержание и обслуживание домов и придомовых территорий, заключенными между владельцами квартир (домов) и обществом, а в случае, если общество не выполняет такие работы и не оказывает такие услуги, - между обществом и предприятием - поставщиком услуг, на выгодных условиях и на конкурсной основе.

5. Обслуживание и ремонт приватизированного жилья оплачиваются по экономически обоснованным тарифам. В то же время в период формирования рынка жилья для собственников приватизированных квартир, участвующих в расходах, связанных с обслуживанием и ремонтом всего дома, сохраняются те же условия оплаты, что и для нанимателей жилых помещений в домах государственного жилищного фонда. Для владельцев приватизированных квартир (домов), как и для нанимателей, должны действовать в этот период планово-расчетные тарифы, с компенсацией их превышения над действующими экономически обоснованными тарифами за счет местного бюджета.

В последующем в условиях сложившегося рынка жилья размер платы за обслуживание и ремонт приватизированных квартир (домов), содержание вспомогательных помещений, внутридомовых инженерных систем придомовых территорий должен предусматривать покрытие всех общественно необходимых затрат на указанные виды работ и услуг, включая взносы на капитальный ремонт строений.

6. Расчет оплаты обслуживания и ремонта жилья базируется на:

- нормативной себестоимости;
- рентабельности, необходимой для обеспечения нормальной деятельности коллективов организаций, выполняющих по договору работы по обслуживанию и ремонту жилья.

Нормативная себестоимость включает нормативы затрат на обслуживание, текущий ремонт жилищного фонда и отчисления на капитальный ремонт жилых строений.

7. В состав нормативов включаются следующие статьи расходов:

а) содержание обслуживающего персонала: оплата труда младшего обслуживающего персонала (дворников, уборщиц, лифтеров и других работников, связанных с содержанием внутридомовых вспомогательных помещений и придомовых территорий), а также отчисления из фонда оплаты труда указанного персонала;

б) эксплуатация домохозяйства: освещение и содержание мест общего пользования, лифтов, противопожарные мероприятия, уборка придомовых территорий, вывоз отходов и мусора, чистка дымоходов, озеленение и др.;

с) амортизационные отчисления: на полное восстановление машин, оборудования, инвентаря и другого имущества, относящегося к основным средствам (кроме жилищного фонда);

д) ремонтный фонд: проведение ремонта жилых домов, машин, оборудования, инвентаря и другого имущества, относящегося к основным средствам, в том числе:

- отчисления на капитальный ремонт;

- отчисления на текущий ремонт, включающие расходы на оплату труда временных и сезонных рабочих (каменщиков, кровельщиков, слесарей, плотников и др.), и отчисления из фонда оплаты труда указанных рабочих, затраты на материалы для проведения ремонта, расходы на работы, выполняемые подрядными организациями (технический надзор и планово -предупредительные ремонты лифтов, газового оборудования, ремонт коллекторов и сетей водопровода, канализации и т.д.), прочие расходы;

е) обязательные платежи и отчисления: оплата работ территориального бюро технической инвентаризации, кассовое обслуживание, медицинское страхование, обязательное страхование имущества и др.;

ф) содержание аппарата управления: оплата труда работников аппарата управления и отчисления из фонда оплаты труда этих работников, содержание конторских и других помещений жилищно - эксплуатационной организации, канцелярские, почтово-телеграфные, телефонные, командировочные и прочие расходы.

Приложение 5
к Закону о приватизации
жилищного фонда (ст. 22, 23)

Зарегистрирован
Агентством публичных услуг
№ ____ от “__” _____ 200_ г.

(подпись)

Утвержден
решением учредительного
собрания владельцев
приватизированных квартир (домов),
проживающих по адресу:

Протокол № ____ от “__” _____ 200_ г.

(подпись председателя собрания)

УСТАВ
общества владельцев приватизированных
квартир (домов)

(наименование общества)

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Общество владельцев приватизированных квартир (домов)

(наименование общества)

именуемое в дальнейшем “Общество”, создано по инициативе владельцев приватизированных квартир (домов),

проживающих по адресу: _____, на учредительном собрании в целях содержания в надлежащем состоянии занимаемой ими жилой площади, а также дома и придомовой территории, обеспечения членов Общества, других собственников жилых и нежилых помещений, нанимателей и арендаторов коммунальными и другими услугами, представления и защиты интересов своих членов.

2. Общество осуществляет свою деятельность на основании Закона о приватизации жилищного фонда № 1324-ХІІ от 10 марта 1993 года, а также других нормативных

актов, регламентирующих отношения собственности на жилье, его содержание, эксплуатацию и обслуживание. Вся деятельность и все отношения Общества регламентируются соответствующими договорами (в том числе договорами на содержание и обслуживание домов и придомовых территорий, на содержание и обслуживание нежилых помещений, принадлежащих другим собственникам, на обслуживание арендованных помещений и т.д.).

3. Общество с момента регистрации устава является юридическим лицом, имеет самостоятельный баланс, расчетный и иные счета в финансовом учреждении, может от своего лица заключать договоры и исполнять обязательства, быть истцом и ответчиком в судебных инстанциях.

4. Общество имеет реквизиты юридического лица.

5. Местонахождение Общества: _____

ПРАВА И ОБЯЗАННОСТИ ОБЩЕСТВА

6. Общество в соответствии с указанными целями:

а) обеспечивает содержание квартир (домов), вспомогательных помещений, внутридомовых инженерных систем, а также придомовой территории в надлежащем техническом и санитарном состоянии;

б) самостоятельно устанавливает порядок содержания и обслуживания квартир (домов), определяет организации для обслуживания дома, включая жилищно-эксплуатационные и ремонтно-строительные организации и иные хозяйственные субъекты, заключает договоры на содержание и обслуживание дома и придомовой территории;

с) обеспечивает участие владельцев квартир (домов) - членов Общества, других собственников жилых и нежилых помещений, нанимателей и арендаторов во всех расходах, связанных с содержанием и обслуживанием дома, в соответствии с занимаемой ими площадью;

д) обеспечивает своевременное поступление взносов на содержание и обслуживание дома;

е) своевременно принимает и оплачивает выполненные работы по обслуживанию и ремонту дома; обеспечивает ежемесячную оплату за обслуживание и ремонт дома в установленном договором порядке;

ф) обеспечивает выполнение всеми членами Общества, другими собственниками жилых и нежилых помещений, нанимателями и арендаторами правил пользования жилыми помещениями, содержания жилых домов и придомовых территорий;

г) в соответствии с переданными ему правами заключает договоры на предоставление коммунальных услуг потребителям дома, а также коммунальных услуг для общественных нужд дома (обеспечение электрической энергией для освещения лестничных клеток и для лифта, обеспечение водой для промывки мусоросборников, сбор и вывоз бытовых отходов, эксплуатация противопожарной системы), оплачиваемых в соответствии с показаниями счетчиков и условиями заключенных договоров;

h) применяет меры взыскания к физическим и юридическим лицам в случае нарушения ими условий договоров;

и) арендует у органа местного публичного управления, предприятий жилую площадь для переселения на нее членов Общества в случае проведения капитального ремонта дома, если работы не могут быть произведены без временного выселения жильцов;

j) выполняет функции генерального менеджера - заказчика строительства в случае, если Общество было создано в незавершенном строительстве доме;

к) представляет предприятиям - поставщикам услуг (обеспечение холодной и горячей водой, электрической и тепловой энергией, газом, обслуживание лифтов и др.) данные обо всех квартирах (домах) и количестве проживающих в них; оказывает за плату предприятиям - поставщикам услуг помощь в заключении договоров с жильцами дома и

по оплате ими предоставленных услуг;

l) осуществляет любые другие виды деятельности, разрешенные действующим законодательством потребительскому кооперативу;

m) использует жилой дом, находящийся в его управлении, и придомовую территорию, переданную ему в пользование; предоставляет другим обществам, а также собственникам частных квартир и нанимателям услуги по обслуживанию жилых домов, использует полученные средства полностью на содержание и ремонт управляемого им дома, а также на оплату и профессиональную подготовку принятого на работу персонала;

n) самостоятельно определяет направления использования кредитов, добровольных взносов, других имеющихся средств с целью улучшения жилищных условий владельцев квартир (домов) в управляемом им доме;

o) в соответствии с действующим законодательством несет ответственность за использование и возврат полученных кредитов;

p) участвует в учреждении союзов и ассоциаций владельцев жилья на местном и национальном уровнях;

q) сотрудничает с аналогичными обществами в том же населенном пункте, в стране и за ее пределами.

СРЕДСТВА ОБЩЕСТВА

7. Средства Общества состоят из:

a) вступительных взносов, финансовых средств, внесенных для завершения строительства жилого дома, в котором создано Общество;

b) взносов на содержание и эксплуатацию дома, вспомогательных помещений, внутридомовых инженерных систем, придомовой территории;

c) взносов на ремонт дома (в том числе капитальный);

d) кредитов, добровольных взносов, средств, полученных в результате деятельности Общества;

e) долей участия органов местного публичного управления (в зависимости от количества неприватизированных квартир и количества проживающих в них) в содержании и ремонте вспомогательных помещений, внутридомовых инженерных систем, придомовых территорий в соответствии с заключенными договорами, а также отчислений от аренды нежилых помещений;

f) платежей, внесенных в соответствии с действующими нормативами предприятиями - поставщиками услуг за обслуживание Обществом внутридомовых инженерных систем и работу с жильцами по своевременной оплате ими оказываемых услуг;

g) прочих поступлений.

Все средства Общества вносятся на соответствующие счета в финансовом учреждении.

Взносы на содержание, эксплуатацию и ремонт дома (в том числе капитальный), вспомогательных помещений, внутридомовых инженерных систем, придомовой территории используются только на указанные цели.

8. Размер вступительных взносов определяется общим собранием членов Общества (собранием уполномоченных).

9. Взносы на содержание, эксплуатацию и ремонт дома, вспомогательных помещений, внутридомовых инженерных систем, придомовой территории вносятся в размерах, обеспечивающих покрытие всех общественно необходимых затрат на указанные виды работ и услуг, включая отчисления на капитальный ремонт дома.

Размеры взносов определяются общим собранием членов Общества (собранием уполномоченных) и закрепляются договором на содержание и обслуживание дома и придомовой территории;

10. По решению общего собрания членов Общества (собрания уполномоченных) могут образовываться специальные фонды (на капитальный и текущий ремонт дома,

установку приборов по учету потребления энергоресурсов, оплату и премирование членов правления Общества, благоустройство и озеленение территории, культурно-воспитательную и спортивно-оздоровительную работу и т.д.).

ПРАВА И ОБЯЗАННОСТИ ЧЛЕНОВ ОБЩЕСТВА

11. Член Общества имеет право:

- a) избирать и быть избранным в правление Общества и в его ревизионную комиссию;
- b) взыскивать с Общества стоимость произведенного за свой счет необходимого ремонта в случае, если Общество не выполнило взятых на себя обязательств;
- c) на время капитального ремонта получать жилую площадь, арендуемую Обществом, с оплатой аренды членами Общества за время проживания на этой площади;
- d) выйти из Общества, подав соответствующее заявление.

12. Член Общества обязан:

- a) выполнять требования устава Общества и решения общего собрания его членов (собрания уполномоченных);
- b) своевременно вносить платежи за приобретенную в рассрочку квартиру (дом);
- c) использовать жилье по назначению, обеспечивать его сохранность, соблюдать правила пользования жилыми помещениями, содержания дома и придомовой территории;
- d) вносить ежемесячную плату за обслуживание и содержание дома до 10 числа следующего за прожитым месяца.

13. Член Общества осуществляет право собственности на жилье, а также на незавершенную строительством квартиру в соответствии с действующим законодательством.

14. При временном отсутствии член Общества сохраняет права и выполняет обязанности, предусмотренные уставом Общества.

15. Член Общества может быть исключен из него в случаях:

- a) несоблюдения устава Общества;
- b) невыполнения обязательств, установленных общим собранием членов Общества (собранием уполномоченных).

16. Владельцу квартиры (дома), выбывшему из Общества, не возвращаются вступительный взнос и средства, внесенные на проведение ремонта дома (в том числе капитального), а также на другие цели, предусмотренные уставом Общества и решениями органов управления Общества. С лица, выбывшего из Общества, задолженность по платежам взыскивается в установленном порядке.

17. В случаях разрушения и порчи квартиры (дома) ее владельцем и членами его семьи, а также систематического нарушения правил общежития, делающего невозможным для других совместное проживание в одном доме, виновные несут ответственность в соответствии с действующим законодательством.

ОРГАНЫ УПРАВЛЕНИЯ ОБЩЕСТВА

18. Высшим органом Общества является общее собрание его членов. Если в Общество входит более 50 членов, то вместо общего собрания может созываться собрание уполномоченных. Уполномоченные избираются общим собранием - по одному человеку от 3-4 членов Общества сроком на три года.

19. Общее собрание членов Общества (собрание уполномоченных) решает следующие вопросы:

- a) утверждение устава Общества;
- b) прием в члены Общества и исключение из него;
- c) выборы правления и ревизионной комиссии Общества;
- d) установление размера вступительного взноса;
- e) получение, использование и возврат кредитов, использование технической помощи, утверждение сметы на капитальный ремонт дома;
- f) образование фондов Общества, в том числе специальных, и определение порядка их

расходования;

г) обсуждение и утверждение условий договоров на содержание и обслуживание домов и придомовых территорий;

h) рассмотрение жалоб на правление и ревизионную комиссию Общества;

и) утверждение отчета правления о финансово-хозяйственной деятельности Общества за истекший год, отчета ревизионной комиссии о результатах осуществленного контроля и утверждение финансово- хозяйственного плана Общества на следующий год;

j) установление порядка и условий премирования членов правления и других членов Общества;

к) присоединение к аналогичным союзам и ассоциациям в том же населенном пункте, в стране и за ее пределами, а также выход из них;

l) ликвидация Общества;

м) иные вопросы, находящиеся в компетенции Общества.

20. Общее собрание членов Общества (собрание уполномоченных) созывается правлением не реже одного раза в год.

Внеочередные собрания созываются по требованию не менее одной трети общего числа членов Общества, ревизионной комиссии, а также соответствующего органа местного публичного управления.

21. Общее собрание членов Общества (собрание уполномоченных) признается правомочным, если на нем присутствует не менее двух третей общего числа членов Общества (уполномоченных).

Решения принимаются общим собранием членов Общества (собранием уполномоченных) простым большинством голосов присутствующих членов Общества (уполномоченных).

Общее собрание членов Общества (собрание уполномоченных), созываемое для решения вопросов о размере вступительных взносов, утверждении условий договоров на содержание и обслуживание домов и придомовых территорий, исключении из Общества, ликвидации Общества, является правомочным при участии в нем не менее трех четвертей общего числа членов Общества (уполномоченных). Решение по этим вопросам принимается не менее чем тремя четвертями присутствующих членов Общества (уполномоченных).

22. Исполнительным органом Общества является правление, подотчетное общему собранию.

23. Правление Общества избирается в количестве не менее трех человек общим собранием членов Общества (собранием уполномоченных) сроком на два года.

Правление избирает из своего состава председателя и его заместителя.

Председатель правления, его заместитель и члены правления исполняют свои обязанности на общественных началах либо за плату, установленную решением общего собрания членов Общества (собрания уполномоченных).

24. При числе членов Общества менее 20 общим собранием избираются председатель Общества и его заместитель, которые решают вопросы, отнесенные уставом к компетенции правления Общества.

25. В обязанности правления Общества входит:

а) заключение договоров на содержание и обслуживание домов и придомовых территорий, а также иных договоров, связанных с деятельностью Общества;

б) организация производственной деятельности и деятельности по оказанию услуг согласно законодательству о потребительском кооперативе;

с) составление рабочих планов, смет и отчетов;

д) осуществление контроля за содержанием и ремонтом дома, соблюдением обязательств по договору на содержание и обслуживание дома и придомовой территории; выделение представителя для участия в комиссии по приемке в эксплуатацию дома после капитального ремонта;

- e) наем рабочих и служащих для обслуживания дома и придомовой территории;
- f) распоряжение средствами Общества в соответствии с утвержденной общим собранием его членом (собранием уполномоченных) сметой доходов и расходов; составление и представление общему собранию (собранию уполномоченных) отчета о финансово-хозяйственной деятельности Общества за истекший год и проекта финансово-хозяйственного плана Общества на следующий год;
- g) представление интересов Общества в органах местного и центрального публичного управления, хозяйственных обществах и судебных инстанциях;
- h) контроль за поступлением от членом Общества взносов, размер которых установлен общим собранием (собранием уполномоченных), а также платы за коммунальные услуги, других платежей; применение в установленном порядке мер к членам Общества в случае несвоевременного внесения ими соответствующих взносов и платежей;
- i) ведение делопроизводства и бухгалтерской отчетности;
- j) выполнение других обязанностей, вытекающих из устава Общества.

26. Ревизионная комиссия Общества является органом, контролирующим и ревизирующим деятельность его правления, и избирается в количестве не менее трех человек общим собранием членом Общества (собранием уполномоченных) сроком на два года.

Ревизионная комиссия избирает из своего состава председателя комиссии.

При числе членом Общества менее 20 вместо ревизионной комиссии общим собранием избирается ревизор.

Ревизионная комиссия осуществляет свою деятельность на основании соответствующего положения, представляет общему собранию членом Общества (собранию уполномоченных) годовой отчет о результатах контроля и предлагает меры по улучшению деятельности Общества, а в случае выявления серьезных нарушений финансовой дисциплины требует созыва внеочередного общего собрания.

27. Споры между Обществом и его членами, а также между Обществом и предприятиями и иными хозяйственными субъектами рассматриваются в установленном порядке.

ПРЕКРАЩЕНИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОБЩЕСТВА

28. Деятельность Общества прекращается в случае сноса дома (домов) или слияния Общества с другим обществом, а также в иных случаях, предусмотренных действующим законодательством.

29. Ликвидация Общества производится в соответствии с действующим порядком прекращения деятельности потребительских кооперативов.

[Приложение №5 изменено ЗП80 din 05.05.17, МО162-170/26.05.17 ст.284]

[Приложение №5 изменено ЗП160 от 07.07.16, МО306-313/16.09.16 ст.647]

Приложение 6
к Закону о приватизации жилищного фонда (ст. 10)

ПЕРЕЧЕНЬ

болезней, дающих лицам, страдающим ими, право на бесплатную приватизацию дополнительной жилой площади

I. Перечень

болезней, дающих право на бесплатную приватизацию дополнительной жилой площади в виде отдельной комнаты

a) активные формы туберкулеза легких и иных органов с выделением туберкулезной палочки, устанавливаемые путем повторного лабораторного контроля;

b) болезни, при которых совместное проживание с лицами, страдающими ими, невозможно для окружающих: умопомешательство, тяжелые формы психоневрозов,

эпилепсия, травматический психоневроз, психостения и истерия, сопровождающиеся потерей сознания, резко выраженными припадками;

с) болезни, не поддающиеся лечению, при которых вследствие вызываемого ими дискомфорта совместное проживание со страдающими лицами невозможно: каловый и мочевой свищи, а также недержание мочи и кала;

злокачественные опухоли, сопровождающиеся обильными выделениями;

множественные поражения кожи с обильными выделениями;

гангрена и абсцесс легких, гангрена конечностей.

II. Перечень

**болезней, дающих право на бесплатную приватизацию
дополнительной жилой площади в размере 10 кв. метров**

а) туберкулез легких и иных органов в активной форме;

б) тяжелое расстройство дыхания вследствие эмфиземы легких или астмы;

с) хронические тяжелые органические расстройства сердечной деятельности:
эндокардит, миокардит, стенокардия.

LPM272/1999
ID intern unic: 311640
[Версия на русском](#)

[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 272
din 10.02.1999

cu privire la apa potabilă

Publicat : 22.04.1999 în Monitorul Oficial Nr. 39-41 art Nr : 167 Data intrării în vigoare : 07.12.2000

Capitolul I. DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Noțiuni principale

Articolul 2. Obiectivele legii și domeniul ei de aplicare

Articolul 3. Atribuțiile autorităților publice

Articolul 4. Principiile politicii statului

Capitolul II. ORGANIZAREA ALIMENTĂRII CU APĂ POTABILĂ

Articolul 5. Sistemele de alimentare cu apă potabilă

Articolul 6. Mijloacele tehnice

Articolul 7. Finanțarea

Articolul 8. Furnizarea apei potabile

Capitolul III. CALITATEA APEI POTABILE

Articolul 9. Normele de calitate

Articolul 10. Protecția surselor și sistemelor de alimentare cu apă potabilă

Articolul 11. Controlul calității apei potabile

Articolul 12. Supravegherea de stat

Articolul 13. Informarea în problemele alimentării cu apă potabilă

Capitolul IV. ÎNCĂLCĂRI ȘI RĂSPUNDERI

Articolul 14. Încălcări

Articolul 15. Răspunderi

Articolul 16. Repararea prejudiciilor și a daunelor

Capitolul V. ACTELE INTERNAȚIONALE

Articolul 17. Prioritatea actelor internaționale

Capitolul VI. DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 18

MODIFICAT

LP175 din 21.07.17, MO301-315/18.08.17 art.535

HCC30 din 01.11.16, MO478-490/30.12.16 art.111; în vigoare 01.11.16

LP154 din 30.07.15, MO224-233/21.08.15 art.457 în vigoare 01.01.16

LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145

LP131-XVIII din 23.12.09, MO23-24/12.02.10 art.35

LP268 -XVI din 28.07.06, MO142-145/08.09.06 art.702

LP1346-XIV din 02.11.00, MO152/07.12.00

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, se utilizează următoarele noțiuni principale:

apă potabilă - apă care poate fi consumată de om, direct sau indirect, timp îndelungat fără a-i prejudicia sănătatea;

alimentare cu apă potabilă - activitate de asigurare a necesităților de apă potabilă ale persoanelor fizice și juridice;

consumator de apă potabilă - persoană fizică sau juridică ce utilizează apă potabilă pentru satisfacerea necesităților (fiziologice,menajere, tehnologice);

[Art.1 noțiunea „distribuitor” exclusă prin LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

fiabilitate a sistemului de alimentare cu apă potabilă - capacitate a sistemului de a asigura funcționarea unui regim de distribuție a apei potabile corespunzător normelor de consum și normelor de calitate, stabilite pentru apa potabilă;

furnizor de apă potabilă - agent economic care furnizează în mod centralizat apă potabilă consumatorului;

norme de consum al apei potabile - cantitate de apă potabilă calculată, necesară unui om în 24 de ore pentru satisfacerea necesităților lui fiziologice și menajere în condiții de funcționare normală a sistemului de aprovizionare cu apă și în condiții excepționale;

norme sanitaro-igienice (de calitate) ale apei potabile - parametrii fizico-chimici, microbiologici și organoleptici cărora trebuie să le corespundă apa potabilă astfel încât consumul ei să nu pericliteze sănătatea; parametrii sînt stabiliți în regulile și normele sanitare, aprobate de Guvern;

sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă - ansamblu de construcții, instalații, acțiuni și operațiuni (procedee) prin care apa captată dintr-o sursă naturală este tratată, transportată, înmagazinată și distribuită consumatorului cu o presiune stabilă, conform normelor de cantitate și calitate în vigoare;

sistem necentralizat de alimentare cu apă potabilă - instalații și construcții (fîntînă, izvor, sondă de foraj (fîntînă arteziană) cu/sau fără instalații de tratare etc.) de captare și potabilizare a apei fără distribuție la locul de consum;

sistem autonom de alimentare cu apă potabilă - instalații și construcții de captare și potabilizare a apei cu/sau fără distribuție la locul de consum, aflate în folosință individuală sau colectivă;

sursă de alimentare cu apă potabilă - resursă naturală de apă care corespunde normelor de calitate stabilite și care se utilizează (sau poate fi utilizată) pentru captarea apei în sistemele de alimentare cu apă potabilă;

zonă de protecție sanitară - teritoriu unic, care include sursa de apă, construcțiile și instalațiile de alimentare cu apă, cu regim special de activitate și de protecție a apelor.

Articolul 2. Obiectivele legii și domeniul ei de aplicare

(1) Prezenta lege reglementează relațiile din domeniul alimentării cu apă potabilă și stabilește norme referitoare la asigurarea persoanelor fizice și juridice cu apă potabilă, la funcționarea sigură a sistemelor de alimentare cu apă potabilă și la calitatea ei, răspunderea pentru încălcări în acest domeniu.

(2) Acțiunea prezentei legi se extinde asupra organelor centrale de specialitate și autorităților administrației publice locale, asupra proprietarilor de sisteme de alimentare cu apă potabilă și consumatorilor de apă potabilă, întreprinderilor și organizațiilor care efectuează proiectarea, construirea și exploatarea sistemelor de alimentare cu apă potabilă, asupra organelor de stat care exercită controlul și supravegherea în domeniul alimentării cu apă potabilă, precum și asupra persoanelor fizice și juridice a căror activitate poate influența calitatea apei în sursele și sistemele de alimentare cu apă potabilă.

(3) Relațiile din domeniul alimentării cu apă potabilă și asigurarea conformității calității apei potabile cu normele stabilite sînt reglementate de prezenta lege, de legile privind protecția mediului înconjurător privind protecția consumatorilor, privind asigurarea sanitaro-epidemiologică a populației, de Codul apelor, de regulile și normele sanitare, precum și de alte acte normative.

Articolul 3. Atribuțiile autorităților publice

(1) Atribuțiile Guvernului în domeniul alimentării cu apă potabilă sînt:

a) elaborarea și promovarea politicii statului în domeniul alimentării cu apă potabilă;

b) elaborarea, aprobarea, finanțarea și realizarea programelor de stat privind dezvoltarea sistemelor centralizate de alimentare cu apă potabilă;

c) promovarea unei politici tehnico-științifice unice, formarea unei baze normative și metrologice unice în domeniul reglementării calității apei potabile, proiectării, construcției și exploatării sistemelor de alimentare cu apă potabilă, utilizării și protecției surselor de alimentare cu apă potabilă;

d) stabilirea sarcinilor și drepturilor organelor centrale de specialitate și ale autorităților administrației publice locale în domeniul alimentării cu apă potabilă;

e) exercitarea controlului de stat asupra respectării standardelor și normelor în vigoare privind apa potabilă;

f) stabilirea modului de certificare și de acordare a licențelor în domeniul alimentării cu apă potabilă;

g) stabilirea principiilor de bază ale politicii de prețuri în domeniul alimentării cu apă potabilă;

h) colaborarea internațională în domeniu.

(2) Atribuțiile organelor centrale de specialitate și ale autorităților administrației publice locale în domeniul alimentării cu apă potabilă sînt:

a) coordonarea activității întreprinderilor care exploatează sisteme centralizate și necentralizate de alimentare cu apă potabilă;

b) elaborarea, aprobarea și finanțarea programelor și măsurilor privind funcționarea, modernizarea și dezvoltarea sistemelor de alimentare cu apă potabilă;

c) organizarea zonelor de protecție sanitară a surselor de apă potabilă și controlul realizării măsurilor de protecție a apelor;

d) organizarea contorizării și evidenței consumului de apă potabilă distribuită prin sistemele de alimentare cu apă pe baza unor programe elaborate de autoritățile administrației publice;

e) aprobarea limitelor și regimului de distribuire către întreprinderi și organizații a apei potabile din sistemele centralizate;

f) informarea operativă și veridică a consumatorului privitor la calitatea apei potabile;

g) luarea de decizii (conform avizelor organelor de supraveghere de stat) privind interzicerea temporară a folosirii apei potabile sau a exploatării sistemelor de alimentare cu apă potabilă în condiții excepționale;

h) soluționarea altor probleme privind alimentarea cu apă potabilă, conform legislației în vigoare.

Articolul 4. Principiile politicii statului

La baza politicii statului în domeniul alimentării cu apă potabilă, se află următoarele principii:

a) responsabilitatea statului pentru asigurarea populației cu apă potabilă conform normelor de consum și de calitate stabilite;

b) satisfacerea necesităților de apă potabilă prin dezvoltarea preponderentă a sistemelor centralizate, a căror proiectare, construcție și exploatare sînt bazate pe normele unice ale standardelor și actelor normative în vigoare;

c) exercitarea controlului de către autoritățile administrației publice și organele supravegherii de stat în limitele competenței lor asupra funcționării sistemelor de alimentare cu apă potabilă, asupra activității întreprinderilor care le exploatează, asupra calității apei;

d) prestarea contra plată a serviciilor de alimentare cu apă potabilă în bază de contracte și date despre volumul de consum;

e) raportarea sistemelor centralizate de alimentare cu apă potabilă la obiectivele de importanță vitală și susținerea de către stat, prin stimulare economică, a activității întreprinderilor care le exploatează;

f) economisirea apei potabile în toate domeniile de activitate.

Capitolul II

ORGANIZAREA ALIMENTĂRII CU APĂ POTABILĂ

Articolul 5. Sistemele de alimentare cu apă potabilă

- (1) Sistemele de alimentare cu apă potabilă pot fi proprietate a statului, a autorităților administrației publice locale (proprietate municipală) sau a persoanelor juridice și fizice.
 - (2) Principalele sisteme de alimentare cu apă potabilă sînt cele centralizate, aflate în proprietatea statului.
 - (3) Dacă nu există sisteme centralizate, alimentarea cu apă potabilă se efectuează prin sisteme necentralizate și/sau autonome.
 - (4) Proiectarea, construirea și reconstruirea sistemelor centralizate și necentralizate de alimentare cu apă potabilă se pun în seama beneficiarului sau a proprietarului, după caz, și se realizează conform planurilor urbanistice generale, planurilor de amenajare a teritoriului în corespundere cu normele și regulile în construcții, cu standardele de stat, cu regulile și normele sanitare, aprobate în modul stabilit.
 - (4¹) Instalațiile și rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare, situate pe teren public, construite de persoane juridice și/sau de persoane fizice, indiferent de sursa de finanțare, se transmit gratuit la balanța administrației publice locale sau direct operatorului serviciului respectiv în conformitate cu decizia consiliului local.

[Art.5 al.(4¹) sintagma „gratuit la balanța” declarată neconstituțională prin HCC30 din 01.11.16, MO478-490/30.12.16 art.111; în vigoare 01.11.16]

[Art.5 al.(4¹) introdus prin LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

- (5) La proiectarea și construcția sistemelor centralizate și necentralizate de alimentare cu apă potabilă, se ia în considerare în mod obligatoriu condițiile de asigurare a fiabilității acestor sisteme, inclusiv a surselor de rezervă de alimentare cu apă potabilă, influența factorilor naturali destabilizatori (alunecările de pământ, subinundațiile, epuizarea straturilor acvifere) și a factorilor de origine antropogenă.
 - (6) Proiectarea, construirea și exploatarea sistemelor de alimentare cu apă potabilă se efectuează în bază de autorizații (licențe) eliberate în modul stabilit.
 - (7) Exploatarea sistemelor centralizate și necentralizate de alimentare cu apă potabilă se efectuează de către întreprinderi specializate, obligate să respecte cu strictețe standardele, regulile și normele sanitare, prevederile altor acte normative.
 - (8) Asigurarea calității apei în sistemele autonome de alimentare cu apă potabilă se pune în sarcina proprietarului. Controlul asupra calității apei se face din contul proprietarului în bază de contract încheiat cu organul de stat de supraveghere a sănătății publice.

[Art.5 al.(8) modificat prin LP175 din 21.07.17, MO301-315/18.08.17 art.535]

(9) Sistemele centralizate de alimentare cu apă potabilă nu sînt pasibile de privatizare.

(10) Privatizarea sistemelor necentralizate de alimentare cu apă potabilă se efectuează în bază de proiecte individuale, aprobate de Parlament, la propunerea Guvernului.

(11) Sistemele de alimentare cu apă potabilă sînt supuse înregistrării de stat în Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară.

[Art.5 al.(11) introdus prin LP154 din 30.07.15, MO224-233/21.08.15 art.457; în vigoare 01.01.16]

Articolul 6. Mijloacele tehnice

- (1) În domeniul alimentării cu apă potabilă, pot fi folosite numai materiale, reactivi, utilaj, instalații, inclusiv individuale, certificate în mod obligatoriu, conform legislației în vigoare.
 - (2) Se interzice diminuarea gradului de tratare și dezinfectare a apei în sistemele centralizate de alimentare cu apă potabilă chiar și cu condiția tratării ei suplimentare în instalațiile tehnice de menaj individuale și de grup.
 - (3) Dacă nu există sisteme centralizate, alimentarea cu apă potabilă a populației, întreprinderilor industriei alimentare, alimentației publice, instituțiilor medico-sanitare,

instituțiilor preșcolare și școlare se efectuează folosindu-se, după caz, mijloace tehnice de tratare și dezinfectare a apei, inclusiv individuale.

Articolul 7. Finanțarea

(1) Sursele de finanțare a lucrărilor în domeniul alimentării cu apă potabilă sînt:

- a) mijloacele bănești depuse de consumatori ca taxă pentru apa potabilă consumată;
- b) mijloacele de la bugetul de stat și bugetele locale;
- c) mijloacele bănești depuse de persoane juridice și fizice sub formă de cote de participare la dezvoltarea sistemelor de alimentare cu apă potabilă;
- d) creditele acordate de bănci și instituții financiare internaționale;
- e) alte surse neinterzise de legislația în vigoare.

(2) În scopul dezvoltării dinamice a sistemelor centralizate de alimentare cu apă potabilă, îmbunătățirii calității acestei ape, Parlamentul poate stimula întreprinderile care le exploatează prin credite preferențiale, acordate conform legislației în vigoare.

(3) Serviciile de alimentare cu apă potabilă sînt prestate contra plată. Tarifele la apa potabilă se calculează după principiul acoperirii cheltuielilor.

[Art.7 modificat prin LP268 -XVI din 28.07.06, MO142-145/08.09.06 art.702]

Articolul 8. Furnizarea apei potabile

(1) Furnizarea apei potabile prin sistemele centralizate și necentralizate se efectuează în bază de contract, încheiat între furnizor și consumator în condițiile legii.

[Art.8 al.(1) modificat prin LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

(2) Contractul de furnizare a apei potabile se încheie în conformitate cu legislația în vigoare, cu Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, elaborat și aprobat de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

[Art.8 al.(2) în redacția LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

(3) În cazul ieșirii din funcțiune a sistemelor centralizate și necentralizate de alimentare cu apă potabilă pe un termen mai mare de 24 de ore sau al necorespunderii apei normelor de calitate, fapt care poate periclita sănătatea oamenilor, organele centrale de specialitate, autoritățile administrației publice locale, proprietarii de sisteme de alimentare cu apă potabilă, întreprinderile care exploatează aceste sisteme sînt obligați să ia măsuri pentru alimentarea cu apă potabilă în cantitățile reglementate de normele de consum în condiții excepționale, folosind în acest scop sursele și sistemele de rezervă, organizînd livrarea apei în cisterne sau a apei îmbuteliate.

[Art.8 modificat prin LP1346 din 02.11.00, MO152/07.12.00]

Capitolul III

CALITATEA APEI POTABILE

Articolul 9. Normele de calitate

(1) Calitatea apei potabile trebuie să corespundă normelor stabilite în actele normative în vigoare.

(2) Normele sanitaro-igienice (de calitate) ale apei potabile se aprobă de către Ministerul Sănătății.

(3) Normele de calitate ale apei potabile se asigură prin:

- a) alegerea sursei corespunzătoare de alimentare cu apă potabilă și a tehnologiei de tratare a apei;
- b) folosirea de materiale, reactivi și utilaj certificați;
- c) respectarea regulilor de control al calității apei potabile, realizarea de programe-model și de programe de lucru care să corespundă condițiilor locale, monitorizarea calității apei;

- d) protecția surselor de alimentare cu apă potabilă împotriva poluării lor întâmplătoare sau intenționate;
- e) alte acțiuni.

(4) Derogările de la prevederile actelor normative privind calitatea apei potabile pot fi permise temporar numai de autoritățile administrației publice locale, de comun acord cu organul de stat de supraveghere a sănătății publice, cu condiția că derogările nu se fac referitor la parametrii microbiologici, toxicologici și că ele nu prezintă riscuri pentru sănătatea omului.

[Art.9 al.(4) modificat prin LP175 din 21.07.17, MO301-315/18.08.17 art.535]

(5) Furnizorii de apă potabilă sînt obligați să informeze populația despre nivelul depășirii, în apa potabilă furnizată, a conținutului de ingrediente supuși monitorizării obligatorii în conformitate cu actele normative și cu standardele în vigoare.

(6) Normele de calitate ale apei potabile și ale surselor de alimentare cu apă potabilă se reexaminează cel puțin o dată în 5 ani.

Articolul 10. Protecția surselor și sistemelor de alimentare cu apă potabilă

(1) Protecția surselor de alimentare cu apă potabilă contra poluării este o condiție obligatorie de menținere a apei în limitele potabilității și se realizează prin respectarea normelor ecologico-sanitare, prin măsuri de combatere a epuizării și poluării resurselor de apă, prin respectarea regulilor de exploatare și prin crearea a trei zone de protecție sanitară a surselor, aducțiunilor și a obiectivelor sistemelor centralizate și necentralizate de alimentare cu apă potabilă, prin respectarea regimului acestor zone.

(2) Crearea zonelor de protecție sanitară, stabilirea modului de proiectare, organizare și exploatare a acestor zone se fac în conformitate cu regulile și normele sanitare, cu alte acte normative aprobate în modul stabilit.

(3) Responsabilă de efectuarea măsurilor și de respectarea regimului stabilit în zona I de protecție sanitară (cu regim sever) este administrația întreprinderilor care exploatează sistemele de alimentare cu apă potabilă, iar în zonele II și III (cu regim de restricție) responsabile sînt autoritățile administrației publice locale, persoanele juridice și fizice care desfășoară activități în aceste zone. Orice gen de lucrări în zona de protecție sanitară se efectuează numai cu acordul întreprinderilor care exploatează sistemele de alimentare cu apă potabilă.

[Art.10 al.(3) modificat prin LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

Articolul 11. Controlul calității apei potabile

(1) Controlul calității tratării și dezinfectării apei potabile în procesul ei de producție îl efectuează laboratoarele specializate, atestate sau acreditate în modul stabilit, ale întreprinderilor care exploatează sisteme centralizate și necentralizate de alimentare cu apă potabilă. Dacă întreprinderea nu are laborator, controlul poate fi efectuat, în bază de contract, la alte laboratoare care dispun de acest drept.

(2) Programele-model și regulile de control al calității apei potabile sînt stabilite în standardele de stat.

(3) Programele de lucru privind controlul calității apei potabile sînt elaborate de întreprinderile care exploatează sisteme centralizate și necentralizate de alimentare cu apă potabilă, ținîndu-se cont de condițiile locale, de comun acord cu organele teritoriale de supraveghere sanitaro-epidemiologică. Întreprinderile din lanțul alimentar care exploatează sisteme centralizate și necentralizate de alimentare cu apă potabilă elaborează programele de lucru privind controlul calității apei potabile, ținînd cont de condițiile locale, de comun acord cu Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor.

[Art.11 al.(3) modificat prin LP175 din 21.07.17, MO301-315/18.08.17 art.535]

(4) Controlul calității apei potabile se efectuează cel puțin o dată în an de către organul de stat de supraveghere a sănătății publice din contul proprietarului sistemului de alimentare cu apă potabilă, iar în cazul întreprinderilor din lanțul alimentar care dețin sisteme de alimentare cu apă potabilă – de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor.

[Art.11 al.(4) în redacția LP175 din 21.07.17, MO301-315/18.08.17 art.535]

Articolul 12. Supravegherea de stat

(1) Supravegherea de stat în domeniul alimentării cu apă potabilă se efectuează de către:

- a) organul de stat de supraveghere a sănătății publice - asupra calității apei potabile, conformității ei cu normele sanitaro-igienice, cu standardele, asupra stării sanitaro-epidemiologice a surselor de apă potabilă și a zonelor de

protecție sanitară, asupra respectării regulilor sanitare de organizare și întreținere a obiectivelor de alimentare cu apă potabilă;

[Art.12 al.(1), lit.a) modificată prin LP175 din 21.07.17, MO301-315/18.08.17 art.535]

b) organele standarde, metrologie și supraveghere tehnică - asupra respectării standardelor de stat de calitate a apei potabile, metodelor de control, regulilor de certificare a apei potabile, regulilor și normelor de exploatare a surselor de ape subterane;

c) organele de supraveghere în domeniul arhitecturii și construcțiilor - asupra respectării regulilor și normelor în construcție la proiectarea și construirea sistemelor de alimentare cu apă potabilă;

d) organele de protecție a mediului înconjurător, serviciile de administrare și supraveghere a resurselor de apă - asupra stării surselor de alimentare cu apă potabilă, evidenței volumului de apă folosit pentru alimentarea cu apă potabilă.

e) autoritatea administrativă pentru siguranța alimentelor – asupra calității apei potabile utilizate de întreprinderile din lanțul alimentar, conformității calității acestora cu normele sanitare și cu alte standarde.

[Art.12 al.(1), lit.e) introdusă prin LP175 din 21.07.17, MO301-315/18.08.17 art.535]

Articolul 13. Informarea în problemele alimentării cu apă potabilă

(1) Consumatorii de apă potabilă au dreptul la informații autentice privitoare la calitatea ei, publicate în mass-media.

(2) Informarea periodică privitor la calitatea apei potabile se face gratuit de către întreprinderile de exploatare a sistemelor de alimentare cu apă potabilă și de organele care exercită supravegherea de stat asupra conformității calității apei potabile normelor stabilite.

(3) În cazul când calitatea apei nu corespunde normelor la indicatorii care pot prejudicia sănătatea oamenilor, proprietarii de sisteme centralizate și necentralizate de alimentare cu apă potabilă, întreprinderile care le exploatează și organele supravegherii de stat sînt obligați să sisteze furnizarea apei și să informeze de urgență consumatorii, să stabilească termenele de înlăturare a acestei necorespunderi și măsurile de precauție.

(4) Informarea despre întreruperile din alimentarea cu apă potabilă se efectuează gratuit prin mass-media de către întreprinderile care exploatează sistemele de alimentare cu apă potabilă.

Capitolul IV

ÎNCĂLCĂRI ȘI RĂSPUNDERI

Articolul 14. Încălcări

Încălcarea în domeniul alimentării cu apă potabilă se consideră:

a) poluarea surselor de alimentare cu apă potabilă, nerespectarea prevederilor actelor normative în vigoare privind întreținerea zonelor de protecție sanitară a surselor de alimentare cu apă potabilă;

b) alimentarea cu apă potabilă ce nu corespunde normelor sanitaro-igienice;

c) deteriorarea rețelelor și instalațiilor sistemelor de alimentare cu apă potabilă, încălcarea regulilor de utilizare a acestora;

d) nerespectarea regulilor de ținere a evidenței primare și de stat a consumului de apă potabilă, cedarea dreptului de utilizare a apei fără a se respecta legislația în vigoare.

e) neîndeplinirea obligației de a face publice informațiile despre calitatea apei potabile.

f) conectarea neautorizată la sistemul de alimentare cu apă.

[Art.14 lit.f) introdusă prin LP131-XVIII din 23.12.09, MO23-24/12.02.10 art.35]

[Art. 14 modificat prin LP1346 din 02.11.00, MO152/07.12.00]

Articolul 15. Răspunderi

Încălcările comise în domeniul alimentării cu apă potabilă, nerespectarea prevederilor din prezenta lege se pedepsesc în conformitate cu legislația în vigoare.

[Art.15 al.(2) exclus prin LP131-XVIII din 23.12.09, MO23-24/12.02.10 art.35; al.(1) devine alineat unic]

Articolul 16. Repararea prejudiciilor și a daunelor

(1) Prejudiciul adus sănătății ca urmare a consumului de apă din sistemele de alimentare cu apă potabilă, inclusiv venitul ratat, se repară de către persoanele vinovate. În afară de prejudiciul material, persoana vinovată va repara și prejudiciul moral.

(2) Dauna cauzată sistemelor de alimentare cu apă potabilă, pagubele aduse întreprinderilor exploatoare de aceste sisteme prin deteriorarea rețelelor și instalațiilor de alimentare cu apă potabilă, prin nerespectarea regulilor de folosire a acestor sisteme sau poluarea surselor de alimentare cu apă se repară integral de către persoanele vinovate, benevol sau prin executare a hotărârii judecătorești, în conformitate cu legislația în vigoare.

Capitolul V

ACTELE INTERNAȚIONALE

Articolul 17. Prioritatea actelor internaționale

În cazul când actele internaționale în domeniul apei potabile ratificate de Republica Moldova prevăd alte norme decât cele stabilite de legislația ei internă, se vor aplica normele actelor internaționale.

Capitolul VI

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 18

Guvernul:

în termen de 3 luni, va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege; va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în conformitate cu prezenta lege.

**PREȘEDINTELE
PARLAMENTULUI**

Dumitru DIACOV

Chișinău, 10 februarie 1999.

Nr. 272-XIV.

LPM272/1999

Внутренний номер: 311640

[Varianta în limba de stat](#)

[Карточка документа](#)

Республика Молдова

ПАРЛАМЕНТ

ЗАКОН Nr. 272

от 10.02.1999

о питьевой воде

Опубликован : 22.04.1999 в Monitorul Oficial Nr. 39-41 статья № : 167 Дата вступления в силу : 07.12.2000

Глава I. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Основные понятия

Статья 2. Цели закона и сфера его применения

Статья 3. Компетенция органов публичной власти

Статья 4. Принципы государственной политики

Глава II. ОРГАНИЗАЦИЯ ПИТЬЕВОГО ВОДОСНАБЖЕНИЯ

Статья 5. Системы питьевого водоснабжения

Статья 6. Технические средства

Статья 7. Финансирование

Статья 8. Поставка питьевой воды

Глава III. КАЧЕСТВО ПИТЬЕВОЙ ВОДЫ

Статья 9. Нормативы качества

Статья 10. Охрана источников и систем питьевого водоснабжения

Статья 11. Контроль качества питьевой воды

Статья 12. Государственный надзор

Статья 13. Информирование по вопросам питьевого водоснабжения

Глава IV. ПРАВОНАРУШЕНИЯ И ОТВЕТСТВЕННОСТЬ

Статья 14. Правонарушения

Статья 15. Ответственность

Статья 16. Возмещение ущерба

Глава V. МЕЖДУНАРОДНЫЕ АКТЫ

Статья 17. Приоритетность международных актов

Глава VI. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 18

ИЗМЕНЕН

*ЗП175 din 21.07.17, МО301-315/18.08.17
ПСС30 от 01.11.16, МО478-490/30.12.16 art.111; вступает в силу 01.11.16
ЗП154 от 30.07.15, МО224-233/21.08.15 ст.154; в силу с 01.01.16*

*ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145
ЗП131-XVIII от 23.12.09, МО23-24/12.02.10 ст.35*

*ЗП268 от 28.07.06, МО142-145/08.09.06 ст.702
ЗП1364 от 02.11.00, МО152/07.12.00*

Парламент принимает настоящий органический закон.

Глава I

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Основные понятия

В целях настоящего закона следующие основные понятия употребляются в значении:

вода питьевая - вода, которая может употребляться человеком длительное время, непосредственно или косвенным образом, без причинения вреда его здоровью;

питьевое водоснабжение - деятельность по обеспечению потребностей в питьевой воде физических и юридических лиц;

потребитель питьевой воды - физическое или юридическое лицо, использующее питьевую воду для удовлетворения своих нужд (физиологических, бытовых, технологических);

[Ст.1 понятие "дистрибьютор" исключено ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

надежность системы питьевого водоснабжения - свойство системы обеспечивать режим подачи питьевой воды в соответствии с установленными нормами питьевого водопотребления и нормативами качества питьевой воды;

поставщик питьевой воды - хозяйствующий субъект, осуществляющий централизованное питьевое водоснабжение потребителей;

нормы питьевого водопотребления - расчетное количество питьевой воды, необходимое для удовлетворения физиологических и бытовых нужд одного человека в течение суток при нормальном функционировании систем питьевого водоснабжения и в условиях чрезвычайных ситуаций;

санитарно-гигиенические нормативы качества питьевой воды - показатели физико-химического и микробиологического состава и органолептических свойств, которым должна соответствовать питьевая вода, чтобы ее употребление было безвредным и безопасным для здоровья.

Устанавливаются санитарными правилами и нормами, утвержденными Правительством;

централизованная система питьевого водоснабжения - комплекс сооружений, установок, мероприятий и операций, посредством которых вода, полученная из природных источников, обрабатывается, транспортируется, накапливается и распределяется потребителям под постоянным давлением, в количестве и качества в соответствии с действующими нормами;

нецентрализованная система питьевого водоснабжения - устройства и сооружения (колодез, источник, скважина с водоочистными установками или без них и др.) для забора и получения питьевой воды без подачи ее к месту потребления;

автономная система питьевого водоснабжения - устройства и сооружения для забора и получения питьевой воды с подачей (без подачи) ее к месту потребления, находящиеся в индивидуальном или коллективном пользовании;

источник питьевого водоснабжения - природный водный объект, вода которого соответствует установленным нормативам качества и используется либо может быть использована в системе водоснабжения для забора воды;

зона санитарной охраны - территория, акватория, включающие источник, устройства и сооружения водоснабжения, на которых устанавливаются особые режимы хозяйственной деятельности и охраны вод.

Статья 2. Цели закона и сфера его применения

(1) Настоящий закон регулирует отношения в области питьевого водоснабжения и устанавливает требования по обеспечению питьевой водой физических и юридических лиц, надежности функционирования систем питьевого водоснабжения и качества питьевой воды, а также ответственность за правонарушения в данной области.

(2) Действие настоящего закона распространяется на органы центрального отраслевого и местного публичного управления, собственников систем питьевого водоснабжения и потребителей питьевой воды, предприятия и организации, занимающиеся проектированием, строительством и эксплуатацией указанных систем, государственные органы, осуществляющие контроль и надзор в области питьевого водоснабжения, а также на физических и юридических лиц, деятельность которых может оказать влияние на качество воды в источниках и системах питьевого водоснабжения.

(3) Отношения в области питьевого водоснабжения, обеспечение соответствия нормативам качества питьевой воды регламентируются настоящим законом, законами об охране окружающей среды, о защите прав потребителей, о санитарно-эпидемиологическом обеспечении населения, Водным кодексом, санитарными правилами и нормами, другими нормативными актами.

Статья 3. Компетенция органов публичной власти

(1) К компетенции Правительства в области питьевого водоснабжения относится:
а) разработка и реализация государственной политики в области питьевого

водоснабжения;

b) разработка, утверждение, финансирование и осуществление государственных программ по развитию централизованных систем питьевого водоснабжения;

c) проведение единой научно-технической политики, формирование единой нормативной и метрологической базы в области регламентирования качества питьевой воды, проектирования, строительства и эксплуатации систем питьевого водоснабжения, использования и охраны источников питьевого водоснабжения;

d) определение обязанностей и установление прав органов центрального отраслевого и местного публичного управления в области питьевого водоснабжения;

e) осуществление государственного контроля за соблюдением действующих в отношении питьевой воды стандартов и нормативов;

f) установление порядка сертификации и лицензирования в области питьевого водоснабжения;

g) определение основных принципов ценовой политики в области питьевого водоснабжения;

h) международное сотрудничество в данной области.

(2) К компетенции органов центрального отраслевого и местного публичного управления в области питьевого водоснабжения относится:

a) координация деятельности предприятий, эксплуатирующих централизованные и нецентрализованные системы питьевого водоснабжения;

b) разработка, утверждение и финансирование программ и мероприятий по обеспечению функционирования, модернизации и развития систем питьевого водоснабжения;

c) организация зон санитарной охраны источников питьевого водоснабжения и контроль за осуществлением водоохраных мероприятий;

d) организация учета потребления отпускаемой через системы водоснабжения питьевой воды на основании разрабатываемых органами публичного управления программ;

e) утверждение лимитов и режимов отпуска питьевой воды предприятиям и организациям из централизованных систем питьевого водоснабжения;

f) обеспечение потребителей оперативной и достоверной информацией о качестве питьевой воды;

g) принятие, на основе заключений органов государственного надзора, решений о временном прекращении использования питьевой воды или эксплуатации систем питьевого водоснабжения в условиях чрезвычайных ситуаций;

h) решение других вопросов питьевого водоснабжения в соответствии с действующим законодательством.

Статья 4. Принципы государственной политики

Государственная политика в области питьевого водоснабжения основывается на следующих принципах:

a) ответственность государства в обеспечении населения питьевой водой согласно установленным нормам водопотребления и нормативам качества;

b) удовлетворение потребностей в питьевой воде путем преимущественного развития централизованных систем питьевого водоснабжения, проектирование, строительство и эксплуатация которых основывается на единых требованиях стандартов и действующих нормативных актов;

c) контроль со стороны органов публичного управления и органов государственного надзора, в пределах их компетенции, за функционированием систем питьевого водоснабжения, деятельностью предприятий, эксплуатирующих

эти системы, качеством питьевой воды;

d) платность услуг по поставке питьевой воды, предоставляемых на основе договоров и данных учета ее потребления;

e) государственная поддержка, посредством экономического стимулирования, предприятий, эксплуатирующих централизованные системы питьевого водоснабжения, являющиеся жизненно важными объектами;

f) экономия питьевой воды во всех областях деятельности.

Глава II

ОРГАНИЗАЦИЯ ПИТЬЕВОГО ВОДОСНАБЖЕНИЯ

Статья 5. Системы питьевого водоснабжения

(1) Системы питьевого водоснабжения могут находиться в собственности государства, органов местного публичного управления (муниципальная собственность), юридических и физических лиц.

(2) Основными системами водоснабжения для обеспечения питьевой водой являются централизованные системы питьевого водоснабжения, находящиеся в собственности государства.

(3) При отсутствии централизованных систем обеспечение питьевой водой осуществляется через нецентрализованные и (или) автономные системы питьевого водоснабжения.

(4) Проектирование, строительство и реконструкция централизованных и нецентрализованных систем питьевого водоснабжения осуществляются их собственниками или заказчиками на основе генеральных градостроительных планов и планов развития территорий, в соответствии со строительными нормами и правилами, государственными стандартами, санитарными правилами и нормами, утвержденными в установленном порядке.

(4¹) Расположенные на землях, являющихся публичной собственностью, публичные установки и сети водоснабжения и канализации, построенные юридическими и/или физическими лицами, независимо от источника финансирования подлежат безвозмездной передаче на баланс органа местного публичного управления или непосредственно поставщику соответствующей услуги согласно решению местного совета.

ПСС30 от 01.11.16, МО478-490/30.12.16 art.111; вступает в силу 01.11.16.

Признать неконституционной синтагму «бесплатно на баланс» части (4¹) статьи 5

[Ст.5 ч.(4¹) введено ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

(5) При проектировании и строительстве централизованных и

нецентрализованных систем питьевого водоснабжения необходимо предусматривать условия обеспечения надежности этих систем, в том числе резервные источники питьевого водоснабжения, учитывать возможное воздействие природных дестабилизирующих факторов (оползни, подтопления, истощение водоносных слоев) и факторов антропогенного характера.

(6) Проектирование, строительство и эксплуатация систем питьевого водоснабжения осуществляются на основе разрешений (лицензий), выдаваемых в установленном порядке.

(7) Эксплуатацию централизованных и нецентрализованных систем питьевого водоснабжения осуществляют специализированные предприятия, которые обязаны строго выполнять требования стандартов, санитарных правил и норм, других нормативных актов.

(8) Обеспечение качества воды в автономных системах питьевого водоснабжения является обязанностью их собственников. Контроль качества воды в этих системах осуществляется за счет собственника на основе договора, заключенного с государственным органом надзора за общественным здоровьем.

[Арт.5 п..(8) изменён ЗП175 din 21.07.17, МО301-315/18.08.17 арт.535]

(9) Централизованные системы питьевого водоснабжения не подлежат

приватизации.

(10) Приватизация нецентрализованных систем питьевого водоснабжения осуществляется на основе индивидуальных проектов, утверждаемых Парламентом по предложению Правительства.

(11) Системы питьевого водоснабжения подлежат государственной регистрации в Реестре объектов инженерно-технической инфраструктуры.

[Ст.5 ч.(11) введено ЗП154 от 30.07.15, МО224-233/21.08.15 ст.154; в силу с 01.01.16]

Статья 6. Технические средства

(1) В питьевом водоснабжении используются только сертифицированные в соответствии с действующим законодательством материалы, реагенты, оборудование, установки, в том числе индивидуального пользования.

(2) Не допускается снижение степени очистки и обеззараживания воды в централизованных системах питьевого водоснабжения, даже в том случае, если она подвергается дополнительной очистке с помощью бытовых технических установок индивидуального и коллективного пользования.

(3) При отсутствии централизованных систем питьевого водоснабжения водоснабжение населения, предприятий пищевой промышленности, общественного питания, медико-санитарных учреждений, школ и дошкольных учреждений осуществляется с использованием, в случае необходимости, технических средств по очистке и обеззараживанию воды, в том числе индивидуальных.

Статья 7. Финансирование

(1) Источниками финансирования работ в области питьевого водоснабжения являются:

- a) денежные средства, поступающие от потребителей в качестве платы за потребленную питьевую воду;
- b) средства государственного и местных бюджетов;
- c) средства долевых взносов юридических и физических лиц на развитие систем питьевого водоснабжения;
- d) кредиты банков и международных финансовых организаций;
- e) другие источники, не запрещенные действующим законодательством.

(2) В целях ускоренного развития централизованных систем питьевого водоснабжения, улучшения качества питьевой воды Парламент вправе стимулировать деятельность эксплуатирующих их предприятий путем предоставления льготных кредитов в порядке, установленном действующим законодательством.

[Ст.7 ч.(2) изменено ЗП268 от 28.07.06, МО142-145/08.09.06 ст.702]

(3) Услуги по питьевому водоснабжению предоставляются за плату. Тарифы на питьевую воду определяются исходя из принципа компенсации затрат.

Статья 8. Поставка питьевой воды

(1) Поставка питьевой воды централизованными и нецентрализованными системами питьевого водоснабжения осуществляется на основе договора, заключенного между поставщиком и потребителем в предусмотренном законом порядке.

[Ст.8 ч.(1) изменена ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

(2) Договор на поставку питьевой воды заключается в соответствии с действующим законодательством, Положением о публичной услуге водоснабжения и канализации, разработанным и утвержденным Национальным агентством по регулированию в энергетике.

[Ст.8 ч.(2) в редакции ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

[Ст.8 ч.(2) изменено ЗП1364от 02.11.00, МО152/07.12.00]

(3) В случае выхода из строя централизованных и нецентрализованных систем питьевого водоснабжения на срок более одних суток или несоответствия качества воды нормативным требованиям, что может повлечь возникновение угрозы здоровью людей, органы центрального отраслевого и местного публичного управления, собственники систем питьевого водоснабжения, эксплуатирующие их предприятия обязаны принять необходимые меры по обеспечению питьевой водой потребителей в количестве, установленном нормами питьевого водопотребления для чрезвычайных ситуаций, используя для этих целей резервные источники и системы, организуя доставку воды в цистернах или расфасованном виде.

Глава III

КАЧЕСТВО ПИТЬЕВОЙ ВОДЫ

Статья 9. Нормативы качества

(1) Качество питьевой воды должно соответствовать нормативам, установленным действующими нормативными актами.

(2) Санитарно-гигиенические нормативы качества питьевой воды утверждаются Министерством здравоохранения.

(3) Соответствие нормативам качества питьевой воды обеспечивается путем:

а) выбора соответствующего источника питьевого водоснабжения и технологии обработки воды;

б) использования сертифицированных материалов, реагентов и оборудования;

с) соблюдения правил контроля качества питьевой воды, выполнения типовых и рабочих программ, учитывающих местные условия, ведения мониторинга качества воды;

д) охраны источников питьевого водоснабжения от случайного или умышленного загрязнения;

е) осуществления других мер.

(4) Отклонения качества питьевой воды от предусмотренного нормативами могут быть временно разрешены только органами местного публичного управления по согласованию с государственными органами государственным органом надзора за общественным здоровьем при условии, что они не затрагивают микробиологические и токсикологические показатели и потребление такой воды не может нанести ущерб здоровью.

изменён ЗП175 din 21.07.17, МО301-315/ om 18.08.17

(5) Поставщики питьевой воды обязаны информировать население об уровне превышения в поставляемой питьевой воде содержания веществ, подлежащих обязательному мониторингу в соответствии с действующими нормативными актами и стандартами.

(6) Нормативы качества питьевой воды и требования к источникам питьевого водоснабжения пересматриваются не реже одного раза в пять лет.

Статья 10. Охрана источников и систем питьевого водоснабжения

(1) Охрана источников питьевого водоснабжения от загрязнения является обязательным условием обеспечения качества питьевой воды и осуществляется путем соблюдения санитарно-экологических требований, выполнения мероприятий по предотвращению истощения и загрязнения водных ресурсов, правил их эксплуатации, а также создания трех зон санитарной охраны источников, водопровода и сооружений централизованных и нецентрализованных систем питьевого водоснабжения, соблюдения режимов, предусмотренных для этих зон.

(2) Создание зон санитарной охраны, установление порядка их проектирования, устройства и эксплуатации осуществляются в соответствии с санитарными

правилами и нормами, другими нормативными актами, утвержденными в установленном порядке.

(3) Ответственность за выполнение мероприятий и соблюдение установленных режимов возлагается в первой зоне санитарной охраны (со строгим режимом) на администрацию предприятий, эксплуатирующих системы питьевого водоснабжения, во второй и третьей зонах (с режимами ограничения) на органы местного публичного управления, юридических и физических лиц, осуществляющих хозяйственную деятельность на территории этих зон. Любой вид работ в зоне санитарной охраны осуществляется только с согласия предприятий, эксплуатирующих системы питьевого водоснабжения.

[Ст.10 ч.(3) изменено ЗПЗ7 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

Статья 11. Контроль качества питьевой воды

(1) Производственный контроль качества очистки и обеззараживания питьевой воды осуществляется специализированными лабораториями предприятий, эксплуатирующих централизованные и нецентрализованные системы питьевого водоснабжения, аттестованными или аккредитованными в установленном порядке. При отсутствии на предприятии такой лаборатории контроль может выполняться на договорной основе другими лабораториями, имеющими на это право.

(2) Типовые программы и правила контроля качества питьевой воды устанавливаются государственными стандартами.

(3) Рабочие программы контроля качества питьевой воды разрабатываются предприятиями, эксплуатирующими централизованные и нецентрализованные системы питьевого водоснабжения, с учетом местных условий и согласовываются с территориальными органами санитарно-эпидемиологического надзора. Предприятия продовольственной цепочки, эксплуатирующие централизованные и нецентрализованные системы питьевого водоснабжения, совместно с Национальным агентством по безопасности пищевых продуктов разрабатывают рабочие программы контроля качества питьевой воды с учетом местных условий.;

изменён ЗП175 din 21.07.17, МО301-315/ om 18.08.17

(4) Контроль качества питьевой воды осуществляется не реже одного раза в год государственным органом надзора за общественным здоровьем за счет собственника системы питьевого водоснабжения, а в случае предприятий продовольственной цепочки, располагающих системами питьевого водоснабжения, – Национальным агентством по безопасности пищевых продуктов. *изменён ЗП175 din 21.07.17, МО301-315/ om 18.08.17*

Статья 12. Государственный надзор

(1) Государственный надзор в области питьевого водоснабжения осуществляется:

а) государственным органом надзора за общественным здоровьем - за качеством питьевой воды, ее соответствием санитарно-гигиеническим требованиям и стандартам, санитарно-эпидемиологическим состоянием источников питьевого водоснабжения и зон санитарной охраны, соблюдением санитарных правил устройства и содержания объектов питьевого водоснабжения; *изменён ЗП175 din 21.07.17, МО301-315/ om 18.08.17*

б) органами стандартизации, метрологии и технического надзора - за соблюдением государственных стандартов качества питьевой воды, методов его контроля, правил сертификации питьевой воды, правил и норм эксплуатации источников подземных вод;

в) органами надзора в области архитектуры и строительства - за соблюдением строительных норм и правил при проектировании и строительстве систем питьевого водоснабжения;

г) органами охраны окружающей среды службами управления и надзора за водными ресурсами - за состоянием источников питьевого водоснабжения, учетом объемов воды, используемой в питьевом водоснабжении.

е) административным органом по безопасности пищевых продуктов – за качеством питьевой воды, используемой предприятиями продовольственной цепочки, ее соответствием санитарным нормам и прочим стандартам. *дополнен n. e) ЗП175 din 21.07.17, МО301-315/ om 18.08.17*

Статья 13. Информирование по вопросам питьевого водоснабжения

(1) Потребители питьевой воды имеют право на достоверную информацию о ее качестве, публикуемую в средствах массовой информации.

(2) Периодическое информирование о качестве питьевой воды осуществляют бесплатно предприятия, эксплуатирующие системы питьевого водоснабжения, и

органы, осуществляющие государственный надзор за соответствием качества питьевой воды действующим нормативам.

(3) При несоответствии некоторых показателей качества воды действующим нормативам, что представляет угрозу здоровью людей, органы государственного надзора налагают запрет, а собственники централизованных и нецентрализованных систем питьевого водоснабжения, предприятия, осуществляющие их эксплуатацию, обязаны прекратить поставку питьевой воды, о чем незамедлительно информируют потребителей с указанием сроков устранения выявленных нарушений, а также необходимых мер предосторожности.

(4) Информирование о перебоях в питьевом водоснабжении осуществляется бесплатно через средства массовой информации предприятиями, эксплуатирующими системы питьевого водоснабжения.

Глава IV

ПРАВОНАРУШЕНИЯ И ОТВЕТСТВЕННОСТЬ

Статья 14. Правонарушения

Правонарушениями в области питьевого водоснабжения являются:

а) загрязнение источников питьевого водоснабжения, несоблюдение требований действующих нормативных актов по содержанию зон санитарной охраны источников питьевого водоснабжения;

б) питьевое водоснабжение, не соответствующее санитарно-гигиеническим нормам;

[Ст.14 пкт.б) в редакции ЗП1364 от 02.11.00, МО152/07.12.00]

с) повреждение сетей и сооружений систем питьевого водоснабжения, нарушение правил пользования этими системами;

д) несоблюдение правил ведения первичного и государственного учета потребления питьевой воды, передача прав по ее использованию без соблюдения действующего законодательства.

[Ст.8 пкт.д) изменен ЗП1364 от 02.11.00, МО152/07.12.00]

е) невыполнение обязанности публично информировать потребителей питьевой воды о ее качестве.

[Ст.14 пкт.е) введен ЗП1364 от 02.11.00, МО152/07.12.00]

ф) несанкционированное подключение к системе питьевого водоснабжения.

[Ст.14 пкт. ф) введен ЗП131-XVIII от 23.12.09, МО23-24/12.02.10 ст.35]

Статья 15. Ответственность

Правонарушения в области питьевого водоснабжения, невыполнение положений настоящего закона влекут ответственность в соответствии с действующим законодательством.

[Ст.15 ч.(2) исключено ЗП131-XVIII от 23.12.09, МО23-24/12.02.10 ст.35; ч.(1) стала единственной]

Статья 16. Возмещение ущерба

(1) Ущерб, причиненный здоровью людей в результате потребления воды из систем питьевого водоснабжения, включая упущенную выгоду, возмещается виновными. Помимо материального ущерба, ими возмещается также моральный ущерб.

(2) Ущерб, нанесенный системам питьевого водоснабжения, убытки, причиненные предприятиям, эксплуатирующим эти системы, вследствие повреждения сетей и сооружений питьевого водоснабжения, нарушения правил пользования этими системами либо загрязнения источников питьевого водоснабжения, возмещаются виновными в полном объеме добровольно или по решению судебной инстанции в соответствии с действующим законодательством.

Глава V

МЕЖДУНАРОДНЫЕ АКТЫ

Статья 17. Приоритетность международных актов

Если международными актами в области питьевого водоснабжения, ратифицированными Республикой Молдова, предусмотрены иные нормы, чем те, что содержатся в национальном законодательстве, применяются нормы международных актов.

Глава VI

ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 18

Правительству:

в 3-месячный срок привести свои нормативные акты в соответствие с настоящим законом;

представить Парламенту предложения о приведении действующего законодательства в соответствие с настоящим законом.

**ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
ПАРЛАМЕНТА**

Думитру ДЪЯКОВ

**Кишинэу, 10 февраля 1999 г.
N 272-XIV.**

LPM913/2000
ID intern unic: 311744
[Версия на русском](#)

[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

PARLAMENTUL

**LEGE Nr. 913
din 30.03.2000**

condominiului în fondul locativ

Publicat : 19.10.2000 în Monitorul Oficial Nr. 130-132 art Nr : 915

Capitolul I. DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Noțiuni principale

Articolul 2. Legislația cu privire la condominium

Articolul 3. Efectul prezentei legi

Capitolul II. RAPORTURILE DE PROPRIETATE ÎN CONDOMINIU.

DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE PROPRIETARILOR

Articolul 4. Obiectele în condominiu

Articolul 5. Proprietatea comună

Articolul 6. Dreptul de proprietate în condominium

Articolul 7. Cota-parte în condominium

Articolul 8. Stabilirea hotarelor teritoriului condominiului

Articolul 9. Transmiterea în proprietate a terenurilor din condominiu

Articolul 10. Modificarea locuințelor (încăperilor) în condominiu

Articolul 11. Apărarea drepturilor cumpărătorilor locuințe (încăperi) în condominium

Articolul 12. Obligațiile proprietarului privind întreținerea și reparația locuințelor (încăperilor) și proprietății comune

Articolul 14. Plata serviciilor comunale și altor servicii

Capitolul III. ADMINISTRAREA CONDOMINIULUI

Articolul 15. Administrarea condominiului

Capitolul IV. ÎNFIINȚAREA ȘI ÎNREGISTRAREA DE STAT A ASOCIAȚIEI DE COPROPRIETARI ȘI A CONDOMINIULUI

Articolul 16. Asociația de coproprietari

Articolul 17. Înregistrarea de stat a condominiului și a asociației de coproprietari

Capitolul V. ACTIVITATEA ASOCIAȚIEI DE COPROPRIETARI

Articolul 18. Activitatea economică

Articolul 19. Deservirea și exploatarea proprietății imobiliare în condominiu

Articolul 20. Drepturile asociației de coproprietari

Articolul 21. Obligațiile asociației de coproprietari

Articolul 22. Calitatea de membru al asociației de coproprietari

Articolul 23. Drepturile proprietarilor

Articolul 24. Organele de conducere ale asociației de coproprietari

Articolul 25. Reprezentanții membrilor asociației de coproprietari

Articolul 26. Adunarea generală a membrilor (reprezentanților) asociației de coproprietari

Articolul 27. Desfășurarea adunării generale a membrilor (reprezentanților) asociației de coproprietari

Articolul 28. Consiliul de administrație al asociației de coproprietari

Articolul 29. Atribuțiile consiliului de administrație al asociației de coproprietari

Articolul 30. Președintele consiliului de administrație al asociației de coproprietari

Articolul 31. Comisia de cenzori (cenzorul) a asociației de coproprietari

Articolul 32. Mijloacele financiare și bunurile asociației de coproprietari

Articolul 33. Asigurarea bunurilor asociației de coproprietari

Articolul 34. Comasarea asociațiilor de coproprietari

Articolul 35. Reorganizarea și lichidarea asociației

Articolul 36. Răspunderea pentru nerespectarea prezentei legi

Capitolul VI. DISPOZIȚII FINALE

Articolul 37

MODIFICAT

LP80 din 05.05.17, MO162-170/26.05.17 art.284

LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145

LP235 din 26.10.12, MO248-251/07.12.12 art.812

LP163-XVI din 09.07.08, MO140-142/01.08.08 art.574

LP268 -XVI din 28.07.06, MO142-145/08.09.06 art.702

LP372-XVI din 29.12.05, MO16-19/27.01.06 art.70

LP430 din 31.10.03, MO239-242/05.12.03 art.956; în vigoare 01.01.04

LP417 din 26.07.01, MO108/06.09.01 art.824

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege stabilește raporturile de proprietate în condominiu, modul de creare, exploatare, înstrăinare a proprietății imobiliare și de transmitere a drepturilor asupra ei în condominiu, modul de administrare a proprietății imobiliare, precum și modul de înființare, înregistrare, funcționare și lichidare a asociațiilor de coproprietari în condominiu.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Noțiuni principale

Noțiunile utilizate în cuprinsul prezentei legi au următorul înțeles:

condominiu - complex unic de bunuri imobiliare, ce include terenul în hotarele stabilite și blocurile (blocul) de locuințe, alte obiecte imobiliare amplasate pe acesta, în care o parte, constituind locuințele, încăperile cu altă destinație decât aceea de locuință, se află în proprietate privată, de stat sau municipală, iar restul este proprietate comună indiviză.

În cazul construcțiilor date în exploatare, condominiul se constituie prin asocierea obligatorie a proprietarilor de bunuri imobiliare, amplasate pe un anumit teritoriu, din inițiativa proprietarilor, agențiilor teritoriale de privatizare sau autorităților administrației publice locale. Înregistrarea condominiului bunurilor imobile viitoare sau nefinalizate se face de către proprietarul bunului respectiv în conformitate cu art.404 și 405 din Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543-XIII din 25 februarie 1998. Asociația de coproprietari în condominiu se

constituie după darea în exploatare a construcției.

[Art.1 noțiunea modificată prin LP163-XVI din 09.07.08, MO140-142/01.08.08 art.574]

proprietate comună - părțile dintr-o clădire, alte obiecte imobiliare aflate în proprietate, care nu sînt apartamente sau încăperi cu altă destinație decît aceea de locuință și care sînt destinate folosirii în comun de către toți proprietarii din condominiu;

cota-parte - cota ce îi revine fiecărui proprietar din proprietatea comună în diviziune, prin care se stabilește cota acestuia în totalul plăților obligatorii pentru întreținerea și reparația bunurilor comune, în alte cheltuieli comune, precum și cota voturilor la adunarea generală a membrilor asociației de coproprietari în condominiu;

asociația de coproprietari în condominiu - organizație a proprietarilor de locuințe care s-au asociat pentru administrarea, întreținerea și exploatarea în comun a complexului de bunuri imobiliare în condominiu;

locuință - construcție alcătuită din una sau mai multe camere de locuit, care satisface cerințele de locuire permanentă ale unei persoane sau familii;

proprietar - statul, autoritatea administrației publice locale, persoana fizică sau juridică ori grupul de persoane care posedă, folosește și dispune de bunurile imobiliare ce îi aparțin în condominiu în conformitate cu legislația.

Articolul 2. Legislația cu privire la condominiu

Legislația cu privire la condominiu face parte din legislația civilă și include prezenta lege, Codul civil, alte acte legislative ce reglementează raporturile de drept civil în domeniu.

Articolul 3. Efectul prezentei legi

(1) Efectul prezentei legi se extinde asupra:

a) raporturilor de proprietate în condominiu;
b) condominiilor care se înființează în procesul reconstrucției blocului de locuințe;
c) asociațiilor de coproprietari în condominiu (în continuare - asociații de coproprietari), cooperativelor de locuințe, cooperativelor de construcție a locuințelor, în care cel puțin unul din membri a achitat în întregime cota de asociat, precum și asupra altor asociații de proprietari de bunuri imobiliare înființate pentru exploatarea bunurilor imobiliare din condominiu.

(2) Cooperativa de locuințe, cooperativa de construcție a locuințelor, membrii căreia au achitat în întregime cota de asociat, se reorganizează în condominiu conform prevederilor prezentei legi și altor acte legislative și normative.

Capitolul II

RAPORTURILE DE PROPRIETATE ÎN CONDOMINIU. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE PROPRIETARILOR

Articolul 4. Obiectele în condominiu

(1) Condominiul include:

a) o clădire, sau o parte de clădire cu intrare separată, sau cîteva clădiri ce aparțin cel puțin la doi proprietari, precum și anexele la clădiri, trotuarele, drumurile și parcările auto, plantațiile multianuale și alte obiecte, ce se află pe terenul aferent în hotarele stabilite, cu excepția obiectelor din complexul energetic, telecomunicațiilor, rețelelor de alimentare cu apă și canalizare, precum și a obiectivelor cu destinație strategică (adăposturi antiaeriene, adăposturi contra radiațiilor);

b) cîteva clădiri sau construcții amplasate compact, unite de un teren comun și elemente de infrastructură comune: case de locuit pentru o familie, case de vacanță, garaje sau alte obiecte.

(2) Condominiul poate fi alcătuit și din tronsonul de bloc al unei clădiri cu mai multe apartamente cu intrare separată, rețele iningierești separate, cu condiția că reconstrucția, reparația sau demolarea acestui tronson de bloc nu va afecta integritatea altor părți ale acestei clădiri.

(3) Punctele de delimitare a rețelelor și instalațiilor interne din condominiu și a rețelelor și instalațiilor publice sînt:

- a) la rețelele de alimentare cu apă – ieșirea din contorul instalat în subsolul blocului locativ conform avizului de branșare eliberat de către operatorul de serviciu;
- b) la rețelele de canalizare – căminul de racord la rețeaua publică în sensul de scurgere a apei uzate;
- c) la rețelele de încălzire centrală – ultimele flanșe de la a treia și a patra vană după blocul de elevator.

[Art.4 al.(3) în redacția LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

Articolul 5. Proprietatea comună

Proprietatea comună în condominiu include toate părțile proprietății aflate în folosință comună: terenul pe care este construit blocul (blocurile), zidurile, acoperișul, terasele, coșurile de fum, casele scărilor, holurile, subsolurile, pivnițele și etajele tehnice, tubulaturile de gunoi, ascensoarele, utilajul și sistemele inginerești din interiorul sau exteriorul locuințelor (încăperilor), care deserveșc mai multe locuințe (încăperi), terenurile aferente în hotarele stabilite cu elemente de înverzire, alte obiecte destinate deservirii proprietății imobiliare a condominiului.

Articolul 6. Dreptul de proprietate în condominiu

(1) Proprietarii în condominiu posedă, folosesc și dispun de locuințe (încăperi) în conformitate cu normele în vigoare ale legislației.

(2) Locuința (încăperea) în condominiu poate să aparțină câtorva proprietari cu drept de proprietate comună, interesele lor la adunarea generală fiind reprezentate printr-un singur vot. Un proprietar poate avea în proprietate în condominiu câteva locuințe (încăperi).

(3) Bunurile comune în condominiu se află în proprietatea comună în diviziune a proprietarilor de locuințe.

(4) Proprietatea comună din condominiu nu poate fi înstrăinată separat de dreptul de proprietate asupra locuințelor (încăperilor) din condominiu.

(5) Obiectele proprietății comune pot fi transmise pentru folosință contra plată altor persoane fizice sau juridice în cazurile și condițiile prevăzute de statutul asociației de coproprietari.

(6) Terenul aferent și altă proprietate comună din condominiu pot fi grevate cu dreptul de folosință limitată (servitute) de către alte persoane. Nu se permite interzicerea stabilirii servituților în cazul în care este necesară asigurarea accesului altor persoane la obiectele care au existat pînă la adoptarea prezentei legi (care nu au alt acces la clădirile, blocurile în care locuiesc sau pe care le deserveșc). Servituțiile noi se stabilesc cu acordul dintre persoana care solicită stabilirea servitutei și proprietari. În cazul în care nu se ajunge la înțelegere, litigiul se soluționează pe cale judiciară.

(7) Proprietarul proprietății comune în diviziune din condominiu nu este în drept să solicite defalcarea unei părți ideale din teritoriu și a unei părți reale din bunurile comune.

(8) Proprietatea statului (municipală) în condominiu poate fi privatizată în conformitate cu legislația.

Articolul 7. Cota-parte în condominiu

(1) Cota-parte a fiecărui proprietar în bunurile imobiliare comune din condominiu este proporțională cotei constituite din suprafața totală (în metri pătrați) a locuințelor (încăperilor) ce îi aparțin în condominiu, dacă decizia adunării generale a proprietarilor, adoptată în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 26 din prezenta lege, nu stabilește altfel.

(2) Cota-parte a proprietarului camerei (camerelor) în locuința comună se determină prin raportul dintre suprafața camerei (camerelor) și suprafața totală a locuinței.

(3) Cu acordul proprietarilor, cota-parte poate fi diferită pentru diferite grupuri de proprietari, în funcție de tipul încăperilor ce le aparțin în condominiu.

(4) Cota-parte a noului proprietar în bunurile comune este egală cotei-părți a proprietarului precedent.

Articolul 8. Stabilirea hotarelor teritoriului condominiului

(1) Hotarele teritoriului condominiului în ansamblul existent de construcții al localității se stabilesc de către autoritatea administrației publice locale, pornindu-se de la suprafața teritoriului aferent blocului (blocurilor) de locuințe, stabilită de planul general de construcție.

(2) Dimensiunile teritoriului pentru construcțiile noi în condominiu se stabilesc în conformitate cu prescripțiile urbanistice pentru localități.

Articolul 9. Transmiterea în proprietate a terenurilor din condominiu

(1) Terenurile pe care sînt amplasate blocuri de locuințe și alte bunuri imobiliare din condominiu se transmit gratuit de către autoritatea administrației publice locale, în calitate de bunuri comune, în proprietatea comună în diviziune a proprietarilor.

(2) Proprietarii (asociația de coproprietari) sînt în drept să procure sau să ia în arendă terenuri suplimentare adiacente teritoriului condominiului care, după ce vor fi legalizate, vor avea un singur hotar.

(3) Autoritatea administrației publice locale, abilitată să stabilească hotarele și dimensiunile teritoriilor condominiilor, este obligată, în termen de 30 de zile de la data adresării asociației de coproprietari, să stabilească, în conformitate cu articolul 8 alineatul (1) din prezenta lege, hotarele și dimensiunile teritoriului condominiului.

Articolul 10. Modificarea locuințelor (încăperilor) în condominiu

(1) Asociația de coproprietari, cu întrunirea a 2/3 din numărul total de voturi, poate adopta decizia privind îmbunătățirea confortului clădirii, inclusiv instalarea boilerelor cu apă caldă, încălzirii centrale, ascensoarelor etc. Indiferent de natura intervențiilor, se va menține aspectul armonios și unitar al întregii clădiri.

(2) Proprietarul poate aduce îmbunătățiri sau modificări locuinței (încăperii) sale, fără a pune în pericol integritatea structurală a clădirii sau a încăperilor altor proprietari, și modificări comunicațiilor ingineresti pornind de la posibilitățile tehnice. Proprietarul nu poate schimba aspectul proprietății comune fără consimțămîntul asociației de coproprietari.

(3) Zidurile dintre încăperile alăturate, care nu fac parte din structura de rezistență a clădirii, pot fi reamplasate prin acord între proprietarii încăperilor respective și cu înștiințarea asociației de coproprietari. Zidurile, pereții dintre încăperi și proprietatea comună, care nu fac parte din structura de rezistență a clădirii, pot fi reamplasate numai cu acordul asociației de coproprietari.

(4) Reconstrucția și modernizarea clădirilor, modificarea locuințelor (încăperilor) se efectuează în conformitate cu documentația de proiect, aprobată în modul stabilit, în baza avizului expertizei tehnice, efectuate de specialiști atestați, la cererea asociației de coproprietari și cu acordul autorității administrației publice locale.

Articolul 11. Apărarea drepturilor cumpărătorilor de locuințe (încăperi) în condominiu

(1) În cazul înstrăinării locuințelor (încăperilor), noul proprietar devine succesor de drepturi și preia toate drepturile și obligațiile fostului proprietar în condominiu.

(2) La înstrăinarea locuințelor (încăperilor), nu se aplică dreptul de preemțiune. Proprietarul în condominiu respectiv poate beneficia de dreptul de preemțiune la cumpărarea locuinței (încăperii) numai în cazul în care există un contract (acord) între părți sau conform legii (testament, moștenire).

(3) La întocmirea contractului de vânzare-cumpărare a locuinței (încăperii), părțile stabilesc condițiile de achitare a datoriilor pentru serviciile comunale și alte servicii. În caz contrar, cumpărătorul este obligat să achite datoriile neachitate.

Articolul 12. Obligațiile proprietarului privind întreținerea și reparația locuințelor (încăperilor) și proprietății comune

(1) Proprietarul din condominiu este obligat să mențină în stare bună și să repare la timp locuințele (încăperile) ce îi aparțin pe propria sa cheltuială. Proprietarului în condominiu i se interzice să deterioreze sau să pună în pericol bunurile comune, precum și bunurile oricărui alt proprietar.

(2) Cu un preaviz de 5 zile, proprietarul este obligat să accepte accesul în locuința (încăperea) sa al reprezentanților asociației de coproprietari atunci când este necesar să se inspecteze, să se repare sau să se înlocuiască elemente din proprietatea comună, la care se poate avea acces numai din respectiva locuință (încăpere). În cazurile de urgență, pentru a preîntîmpina o avarie ori a lichida imediat consecințele ei, preavizul nu este necesar.

(3) În cazul în care proprietarul sau persoanele care locuiesc împreună cu el au pricinuit pagube bunurilor altor proprietari sau bunurilor comune în condominiu, ei sînt obligați să compenseze pagubele în conformitate cu legislația.

(4) Proprietarii participă la cheltuielile pentru întreținerea și reparația proprietății comune în condominiu în modul stabilit de prezenta lege și de alte acte legislative și normative.

(5) Nefolosirea de către proprietar a locuinței (încăperii) sau refuzul de a folosi proprietatea comună nu constituie temei pentru a-l elibera, integral sau parțial, de cheltuielile comune pentru întreținerea și reparația proprietății comune în condominiu.

(6) Proprietarii sînt obligați să utilizeze locuințele și proprietatea comună numai conform destinației.

[Art.13 exclus prin LP268 -XVI din 28.07.06, MO142-145/08.09.06 art.702]

Articolul 14. Plata serviciilor comunale și a altor servicii

(1) Furnizarea/prestarea serviciilor publice de gospodărie comunală în condominiu se efectuează în baza contractelor încheiate între operatorii serviciilor respective și gestionarul fondului locativ (asociația de coproprietari ori întreprinderea la balanța sau în a cărei gestiune se află condominiul) sau, după caz, între operatori și fiecare proprietar/chiriaș de apartament al blocului locativ în parte.

(2) Proprietarii/chiriașii locuințelor din condominiu achită serviciile comunale și alte servicii utilizate în conformitate cu legislația și cu actele normative în vigoare.

(3) Factura de plată pentru serviciul respectiv se emite de către gestionarul fondului locativ sau, după caz, de către operator, cu indicarea termenului de achitare a acestuia conform clauzelor contractului.

(4) În cazul în care consumatorul nu achită serviciul respectiv în termenul indicat în factură, acestuia i se vor calcula penalități pentru fiecare zi de întîrziere. Cuantumul penalității nu poate depăși rata medie anuală ponderată a dobînzii la creditele acordate de băncile comerciale în monedă națională, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei.

(5) Mărimea plății pentru întreținerea și reparația proprietății comune din blocul locativ este proporțională cotei-părți deținute de fiecare proprietar/chiriaș al locuinței și se determină conform tarifului aprobat în modul stabilit.

(6) Neachitarea de către o parte de proprietari/chiriași a serviciilor utilizate nu poate servi drept temei pentru debranșarea totală a blocului locativ de la rețelele și instalațiile electrice, termice, de gaz, de la rețelele de alimentare cu apă și de canalizare.

[Art.14 în redacția LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

Capitolul III

ADMINISTRAREA CONDOMINIULUI

Articolul 15. Administrarea condominiului

(1) Pentru asigurarea exploatării clădirii cu mai multe locuințe, utilizarea locuințelor și proprietății comune în condominiu, efectuarea altor operații legate de activitatea economico-

financiară, proprietarii sînt în drept de sine stătător să aleagă modul de administrare a proprietății imobiliare.

(2) Administrarea condominiului poate fi efectuată:

a) de către proprietari nemijlocit, în cazurile în care condominiul include cel mult patru proprietari cărora le aparțin cel mult patru locuințe (încăperi);

b) de către asociația de coproprietari de sine stătător sau prin transmiterea acestor funcții (parțial sau integral), pe bază de contract, unei persoane fizice sau juridice autorizate, în modul stabilit, să îndeplinească aceste funcții.

(3) Alegerea modului de administrare a condominiului sau modificarea acestuia se face la adunarea generală a membrilor (reprezentanților) asociației de coproprietari.

Capitolul IV

ÎNFIINȚAREA ȘI ÎNREGISTRAREA DE STAT A

ASOCIAȚIEI DE COPROPRIETARI ȘI A CONDOMINIULUI

Articolul 16. Asociația de coproprietari

(1) Asociația de coproprietari se înființează din cel puțin doi proprietari pentru întreținerea, exploatarea și reparația locuințelor (încăperilor) ce le aparțin și a proprietății comune din condominiu, pentru asigurarea membrilor asociației cu servicii comunale și cu alte servicii, pentru reprezentarea și apărarea intereselor acestora.

(2) Fondatori ai asociației de coproprietari pot fi proprietarii de locuințe (încăperi), indiferent de forma de proprietate, precum și agențiile teritoriale de privatizare sau autoritățile administrației publice locale.

(3) Asociația de coproprietari se înființează pe o durată nelimitată dacă statutul nu prevede altfel.

(4) Asociația de coproprietari răspunde pentru obligațiile sale cu bunurile ce îi aparțin și nu răspunde pentru obligațiile membrilor săi, precum membrii nu răspund pentru obligațiile asociației.

Articolul 17. Înregistrarea de stat a condominiului și a asociației de coproprietari

(1) Condominiul este supus înregistrării de stat în conformitate cu Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543-XIII din 25 februarie 1998.

[Art.17 al.(1) modificat prin LP163-XVI din 09.07.08, MO140-142/01.08.08 art.574]

(2) Asociația de coproprietari dobîndește drepturile persoanei juridice din momentul înregistrării de stat la organul înregistrării de stat.

[Art.17 al.(2) modificat prin LP80 din 05.05.17, MO162-170/26.05.17 art.284]

[Art.17 al.(2) modificat prin LP235 din 26.10.12, MO248-251/07.12.12 art.812]

[Art.17 al.(2) modificat prin LP372-XVI din 29.12.05, MO16-19/27.01.06 art.70]

[Art.17 al.(2) modificat prin LP417 din 26.07.01, MO108/06.09.01 art.824]

(3) Concomitent cu înregistrarea asociației de coproprietari, va fi înregistrată separat și fiecare locuință (încăpere) privatizată împreună cu cota-parte a fiecărui proprietar, care va constitui o parte separată a proprietății imobiliare.

(4) Asociația de proprietari ai locuințelor privatizate sau, după caz, cooperativa de construcție a locuințelor, care funcționează în blocul de locuințe, urmează a fi reorganizată în asociație de coproprietari în condominiu, cu înregistrarea ulterioară a acesteia și a condominiului.

Capitolul V

ACTIVITATEA ASOCIAȚIEI

DE COPROPRIETARI

Articolul 18. Activitatea economică

(1) Asociația de coproprietari își desfășoară activitatea în conformitate cu prezenta lege, alte acte legislative și normative, cu statutul său și în modul stabilit pentru asociațiile de proprietari ai locuințelor privatizate.

[Art.18 al.(2) exclus prin LP430 din 31.10.03, MO239-242/05.12.03 art.956; al.(3)-(4) devin al.(2)-(3)]

(2) Asociația de coproprietari poate desfășura următoarele activități:

- a) gestionarea, deservirea, exploatarea și repararea bunurilor imobiliare din condominiu;
- b) reconstrucția și construcția încăperilor suplimentare și obiectelor de uz comun în condominiu (prin metoda de antrepriză sau în regie proprie);
- c) darea în arendă, cu chirie sau vinderea bunurilor imobiliare ce fac parte din condominiu și se află în proprietatea asociației, în caz de necesitate de mijloace financiare pentru întreținerea și îmbunătățirea stării proprietății comune în condominiu.

(3) Venitul provenit din activitatea economică a asociației de coproprietari se folosește, conform deciziei adunării generale a membrilor (reprezentanților) asociației, pentru plata cheltuielilor comune sau se repartizează în fonduri speciale pentru a fi utilizate în scopurile prevăzute de statut. Venitul suplimentar poate fi repartizat pentru alte scopuri prevăzute de prezenta lege și de statutul asociației.

Articolul 19. Deservirea și exploatarea proprietății imobiliare în condominiu

(1) Deservirea și exploatarea proprietății imobiliare din condominiu se organizează prin tender, la care participă persoanele fizice și juridice deținătoare de licențe respective, eliberate în modul stabilit.

(2) Persoanele fizice și juridice care au câștigat tenderul execută, în baza contractelor încheiate cu consiliul de administrație al asociației de coproprietari, lucrările de întreținere și reparație a proprietății imobiliare, precum și de construcție a obiectelor suplimentare din condominiu.

(3) Lucrările de reparație și de construcție necomplicate pot fi executate de către proprietari sau de către asociația de coproprietari. La desfășurarea activităților supuse licențierii, asociația trebuie să dispună de licența respectivă.

(4) Instalarea și exploatarea aparatelor de evidență a consumului de energie electrică și termică, de gaze și apă în condominiu se efectuează conform prevederilor legislației.

[Art.19 al.(4) în redacția LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

(5) Publicitatea pe clădirile din condominiu poate fi instalată numai în baza contractului încheiat cu consiliul de administrație al asociației de coproprietari, contra plată.

Articolul 20. Drepturile asociației de coproprietari

(1) În cazul în care asociația de coproprietari, prin activitatea sa, nu încalcă drepturile și interesele proprietarilor apărute de lege, ea are dreptul:

a) să încheie contracte de gestionare și/sau deservire a proprietății comune, ce aparține asociației de coproprietari, cu orice persoană fizică sau juridică, indiferent de forma de proprietate, în conformitate cu legislația;

b) să organizeze deservirea de sine stătătoare a bunurilor imobiliare în condominiu;

c) să întocmească devizul anual de venituri și cheltuieli, inclusiv cheltuieli pentru exploatarea, reparația și reconstrucția proprietății comune, defalcări speciale în fondul de rezervă pentru lichidarea consecințelor calamităților naturale posibile, precum și cheltuieli pentru alte scopuri, prevăzute de prezenta lege și de statutul asociației;

d) să stabilească pentru fiecare proprietar quantumul plăților obligatorii conform cotei de participare;

e) să execute lucrări și să presteze servicii membrilor asociației;

f) să beneficieze de credite bancare în modul și condițiile prevăzute de legislație;

g) să aibă în proprietate încăperi în condominiu;

h) să plătească cu mijloacele de pe conturile sale serviciile prestate și lucrările executate în baza contractelor încheiate;

i) să vîndă, să schimbe, să dea în arendă organizațiilor comerciale și necomerciale și cetățenilor utilajul, inventarul și alte valori materiale, precum și să le treacă la pierderi de la balanța asociației, dacă acestea sînt uzate fizic sau învechite moral, în modul stabilit de legislație;

j) în conformitate cu normele și regulile de construcție, să execute suprazidirea, reconstrucția cu/sau fără demolarea obiectelor din proprietatea comună sau încăperilor din condominiu;

k) să primească în folosință pe termen nelimitat sau să dobîndească în proprietate terenuri pentru construcția caselor de locuit, acareturilor și altor construcții și pentru exploatarea lor ulterioară;

l) să efectueze alte acțiuni și să încheie tranzacții ce corespund scopurilor asociației, în conformitate cu legislația;

m) în cazul neexecutării de către proprietari/chiriași a obligațiilor lor privind participarea la cheltuielile comune, să sesizeze instanța de judecată în vederea stingerii plăților obligatorii;

[Art.20 al.(1), lit.m) modificată prin LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

n) în modul stabilit de legislație, să ceară de la proprietari/chiriași repararea integrală a pagubelor pricinuite asociației în urma neachitării plăților obligatorii pentru serviciile comunale, întreținerea și reparația proprietății comune din condominiu și neparticipării la alte cheltuieli comune;

[Art.20 al.(1), lit.n) modificată prin LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

o) în cazul în care efectuează de sine stătător deservirea sistemelor, din interiorul clădirii, de alimentare cu apă rece și apă caldă, de canalizare, încălzire și de alimentare cu energie electrică, să ceară de la întreprinderile prestatoare de servicii compensarea cheltuielilor pentru deservirea tehnică a acestor sisteme.

Articolul 21. Obligațiile asociației de coproprietari

Asociația de coproprietari este obligată:

a) să asigure executarea prevederilor prezentei legi, altor acte normative și ale statutului asociației;

b) să încheie, în numele proprietarilor, contracte cu prestatorii de servicii comunale și, în baza acestora, contracte cu proprietarii/chiriașii locuințelor sau, după caz, să asigure procesul de încheiere a contractelor între prestatorii de servicii și proprietarii/chiriașii locuințelor;

[Art.21 lit.b) în redacția LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

c) să asigure executarea de către toți membrii asociației a obligațiilor lor privind întreținerea și reparația bunurilor imobiliare din condominiu;

d) să asigure starea tehnico-sanitară convenită a bunurilor comune din condominiu;

e) să asigure respectarea intereselor tuturor membrilor asociației la stabilirea condițiilor și modului de posedare, folosire și dispunere de proprietatea comună, la repartizarea între proprietari a cheltuielilor pentru întreținerea și reparația bunurilor comune din condominiu;

f) să reprezinte, în cazurile prevăzute de legislație și de statutul asociației, interesele membrilor asociației în raporturile cu persoanele fizice și juridice.

Articolul 22. Calitatea de membru al asociației de coproprietari

(1) Membri ai asociației de coproprietari sînt toți proprietarii locuințelor (încăperilor) din condominiu.

(2) Membri ai asociației de coproprietari devin, în mod automat, persoanele juridice, întreprinderi de stat și/sau municipale, cărora le aparține dreptul de regie sau de administrare operativă a locuințelor (încăperilor) din condominiu.

(3) Calitatea de membru al asociației de coproprietari se dobîndește din momentul înregistrării de stat a acesteia în modul stabilit.

(4) Persoanele care procură locuințe (încăperi) în condominiu, după înființarea asociației de coproprietari, devin membri ai acesteia imediat după dobândirea de către ei a dreptului de proprietate asupra locuinței (încăperii).

(5) Interesele membrilor minori ai asociației de coproprietari le reprezintă părinții, tutorii sau curatorii lor în modul stabilit de legislație.

(6) Calitatea de membru al asociației de coproprietari încetează în cazul decesului membrului asociației, lichidării persoanei juridice, înstrăinării bunurilor sau în alte temeuri.

(7) În cazul decesului proprietarului locuinței (încăperii) persoană fizică sau reorganizării persoanei juridice, succesorii de drepturi (moștenitorii) devin membri ai asociației de coproprietari din momentul dobândirii de către aceștia a dreptului de proprietate asupra locuinței (încăperii) din condominiu.

(8) În cazul decesului proprietarului locuinței (încăperii) persoană fizică și lipsei de moștenitori legali sau testamentari, soarta locuinței (încăperii) se hotărăște în conformitate cu normele dreptului de moștenire.

Articolul 23. Drepturile proprietarilor

(1) Proprietarii de locuințe sînt în drept să dea cu chirie sau în arendă locuințele în modul stabilit de legislație.

(2) Proprietarii de încăperi cu altă destinație decît aceea de locuință sînt în drept să desfășoare activitate de întreprinzător în încăperile ce le aparțin, fără să lezeze drepturile altor proprietari, respectînd cerințele actelor legislative și normative, normele sanitare, de apărare împotriva incendiilor și alte norme, prevederile statutului asociației de coproprietari.

(3) Statutul asociației de coproprietari poate prevedea restricții la utilizarea încăperilor cu altă destinație decît aceea de locuință ale proprietarilor din condominiu numai în cazul în care aceasta ține de protecția drepturilor și intereselor altor proprietari.

Articolul 24. Organele de conducere ale asociației de coproprietari

Organele de conducere ale asociației de coproprietari sînt:

- a) adunarea generală a membrilor (reprezentanților) asociației de coproprietari;
- b) consiliul de administrație al asociației de coproprietari.

Articolul 25. Reprezentanții membrilor asociației de coproprietari

În cazul în care asociația de coproprietari este constituită din peste 40 de membri, pentru a participa la adunările generale se alege cîte un reprezentant din partea a 5 membri ai asociației.

Articolul 26. Adunarea generală a membrilor (reprezentanților) asociației de coproprietari

(1) Adunarea generală a membrilor (reprezentanților) asociației de coproprietari este organul superior de conducere al asociației și se convoacă în modul stabilit de statutul ei.

(2) Adunarea generală anuală a membrilor (reprezentanților) asociației de coproprietari se convoacă cel tîrziu la 60 de zile după încheierea exercițiului financiar. Adunarea generală extraordinară poate fi convocată din inițiativa consiliului de administrație, a membrilor (reprezentanților) asociației care dețin cel puțin 30% de voturi din numărul total de voturi, precum și la cererea comisiei de cenzori (cenzorului) și a autorității administrației publice locale.

(3) Numărul de voturi al fiecărui proprietar corespunde numărului de locuințe (încăperi) ce îi aparțin.

(4) Fiecare proprietar de încăperi cu altă destinație decît aceea de locuință deține un singur vot. Un vot dețin și proprietarii locuinței comunale.

(5) De competența adunării generale a membrilor (reprezentanților) asociației de coproprietari sînt:

- a) aprobarea statutului asociației de coproprietari, operarea în statut a modificărilor și completărilor ce nu contravin statutului-tip și legislației;
 - b) adoptarea deciziilor privind înstrăinarea, darea în arendă, gajarea sau transmiterea altor drepturi asupra bunurilor asociației către coproprietari sau terți;
 - c) acordarea servituților sau altor drepturi de folosință asupra proprietății comune din condominiu;
 - d) adoptarea deciziilor privind procurarea de materiale și utilaj necesar, privind construcția, reconstrucția, inclusiv lărgirea (înălțarea), construirea acareturilor și altor construcții, reparația bunurilor imobiliare din condominiu;
 - e) adoptarea deciziilor privind solicitarea împrumuturilor, inclusiv credite bancare;
 - f) aprobarea devizului anual de venituri și cheltuieli, precum și a fondului de mijloace circulante, și modificarea acestora, aprobarea dării de seamă privind executarea devizului, vizată de comisia de cenzori (auditor);
 - g) introducerea restricțiilor de utilizare a proprietății comune, conform legislației;
 - h) adoptarea deciziei privind solicitarea serviciilor unei firme de audit pentru efectuarea reviziei activității financiare a asociației de coproprietari;
 - i) alegerea consiliului de administrație și a comisiei de cenzori (cenzorul);
 - j) aprobarea, pentru fiecare proprietar, a cuantumului plăților obligatorii în conformitate cu cota-parte a acestuia;
 - k) constituirea fondurilor speciale ale asociației, inclusiv a fondului de rezervă, a fondului pentru restabilirea și reparația proprietății condominiului;
 - l) examinarea petițiilor privind activitatea consiliului de administrație, președintelui acestuia și comisiei de cenzori (cenzorului) a asociației de coproprietari;
 - m) aprobarea, la cererea consiliului de administrație sau a președintelui acestuia, a regulamentului de ordine interioară a asociației, a regulamentului cu privire la salarizarea personalului asociației și modificarea acestora;
 - n) determinarea cuantumului remunerării membrilor consiliului de administrație;
 - o) adoptarea deciziei privind reorganizarea sau lichidarea asociației;
 - p) soluționarea altor chestiuni ce țin de activitatea asociației.
- (6) Adunarea generală este în drept, de asemenea, să soluționeze chestiuni ce țin de competența consiliului de administrație.

Articolul 27. Desfășurarea adunării generale a membrilor
(reprezentanților) asociației de coproprietari

(1) Adunarea generală a membrilor (reprezentanților) asociației de coproprietari este alcătuită din toți proprietarii de încăperi.

(2) În cazul în care în proprietatea de stat sau municipală se află mai mult de 30% din suprafața totală a locuințelor (încăperilor) din condominiu, proprietarul acestor locuințe (încăperi) sau organul autorizat de el poate decide distribuția între ceilalți proprietari, proporțional cotei de participare, a părții care depășește 30% din voturile ce îi aparțin la adunarea generală.

(3) Avizul privind convocarea adunării generale, în care este indicat din inițiativa cui ea se convoacă, locul și timpul întrunirii și ordinea de zi, se înmânează fiecărui proprietar contra semnătură sau se expediază prin poștă (scrisoare recomandată) de către persoanele din a căror inițiativă se convoacă adunarea generală. Avizul se expediază cel târziu cu 10 zile înainte de data ținerii adunării.

(4) Adunarea generală este deliberativă dacă la ea sînt reprezentate cel puțin 2/3 din numărul total de voturi. Dacă nu este întrunit cvorumul, se stabilește data la care adunarea generală va fi reconvoacată. Adunarea generală poate fi reconvoacată nu mai devreme de 48 de ore și nu mai târziu de 30 de zile de la data fixată inițial. Adunarea generală reconvoacată este în drept să adopte decizii cu cel puțin 51% din numărul total de voturi.

(5) Adunarea generală este condusă de președintele adunării, care se alege cu majoritatea voturilor celor prezenți. Pentru întocmirea procesului-verbal al adunării se alege secretarul adunării.

(6) Adunarea generală stabilește modul de administrare a condominiului în conformitate cu articolul 15 din prezenta lege.

(7) Dacă adunarea generală decide transmiterea funcțiilor de administrare a condominiului altei persoane fizice sau juridice, această transmitere se efectuează numai în baza unui contract, încheiat în conformitate cu legislația.

(8) Deciziile adunării generale se adoptă cu majoritatea simplă de voturi ale membrilor (reprezentanților) asociației de coproprietari prezenți, cu excepția cazului prevăzut la articolul 10 alineatul (1) din prezenta lege, și sînt obligatorii pentru toți proprietarii.

(9) Deciziile adunării generale se reflectă în procese-verbale, care se semnează de către președintele și secretarul adunării.

Articolul 28. Consiliul de administrație al asociației de coproprietari

(1) Organul executiv al asociației de coproprietari este consiliul de administrație subordonat adunării generale a membrilor (reprezentanților) asociației de coproprietari.

(2) Consiliul de administrație este în drept să adopte decizii în toate chestiunile de activitate a asociației, cu excepția chestiunilor ce țin de competența exclusivă a adunării generale.

(3) Membrii consiliului de administrație se aleg din rîndul membrilor asociației de coproprietari la adunarea generală pe termenul stabilit de statutul asociației de coproprietari, dar nu mai mult decît pe 3 ani.

(4) În cazul în care proprietatea de stat sau municipală constituie mai mult de 30% din suprafața tuturor locuințelor (încăperilor) din condominiu, membrul asociației care reprezintă interesele proprietarului respectiv se include, în mod automat, în componența consiliului de administrație.

Articolul 29. Atribuțiile consiliului de administrație al asociației de coproprietari

(1) Consiliul de administrație al asociației de coproprietari:

- a) asigură executarea deciziilor adunării generale;
- b) asigură respectarea legislației și prevederilor statutului asociației;
- c) exercită controlul asupra achitării în termen de către membrii asociației a plăților obligatorii;
- d) întocmește devizele anuale de venituri și cheltuieli, dări de seamă și le prezintă spre aprobare adunării generale;
- e) întocmește și actualizează lista membrilor asociației, ține lucrările de secretariat, evidența contabilă și întocmește dări de seamă;
- f) convoacă și organizează ținerea adunării generale;
- g) îndeplinește alte obligații ce decurg din statutul asociației de coproprietari.

(2) Ședința consiliului de administrație se convoacă de către președinte, iar în lipsa lui - de către vicepreședinte, în termenele stabilite de statutul asociației.

(3) Ședința consiliului de administrație este deliberativă dacă la ea sînt prezenți majoritatea membrilor lui.

(4) Consiliul de administrație este în drept să dispună de mijloacele asociației de coproprietari, ce se află la contul bancar, conform planului financiar aprobat de adunarea generală.

Articolul 30. Președintele consiliului de administrație al asociației de coproprietari

(1) Președintele consiliului de administrație se alege de către membrii consiliului pe termenul stabilit de statut, dar nu mai mult decît pe 3 ani.

- (2) Președintele consiliului de administrație:
- a) asigură executarea deciziilor adunării generale și ale consiliului de administrație;
 - b) angajează și concediază personalul asociației de coproprietari în conformitate cu legislația;
 - c) dă indicații și dispoziții, executorii pentru personalul asociației de coproprietari;
 - d) elaborează și prezintă spre aprobare adunării generale regulamentul de ordine interioară și regulamentul cu privire la salarizarea personalului asociației de coproprietari;
 - e) încheie contracte de administrare a condominiului cu persoane fizice sau juridice;
 - f) reprezintă asociația de coproprietari în procesul de încheiere a contractelor și răspunde pentru executarea lor;
 - g) reprezintă asociația de coproprietari în raporturile cu terții, inclusiv în acțiunile judecătorești intentate de asociație împotriva unui proprietar de locuință (încăpere) care nu și-a îndeplinit obligațiile față de asociație sau în cele intentate de un proprietar de locuință care contestă o decizie a asociației de coproprietari.

Articolul 31. Comisia de cenzori (cenzorul) a asociației de coproprietari

(1) Comisia de cenzori (cenzorul) se alege de către adunarea generală, din rîndul membrilor asociației, pe un termen de cel mult 2 ani. În componența comisiei de cenzori nu pot fi incluși membrii consiliului de administrație. Comisia de cenzori, în număr de 3 și mai mulți membri, alege din componența sa președintele comisiei.

(2) Comisia de cenzori (cenzorul):

- a) efectuează revizii ale activității financiar-economice a asociației de coproprietari cel puțin o dată pe an;
- b) prezintă adunării generale avize asupra devizului anual de venituri și cheltuieli, dării de seamă anuale și mărimilor plăților obligatorii stabilite pentru membrii asociației;
- c) face la adunarea generală dare de seamă despre activitatea sa.

(3) Membrii comisiei de cenzori (cenzorul) sînt în drept să participe la ședințele consiliului de administrație cu drept de vot consultativ.

Articolul 32. Mijloacele financiare și bunurile asociației de coproprietari

(1) Mijloacele financiare ale asociației de coproprietari se constituie din:

- a) taxele de înscriere și alte plăți obligatorii ale membrilor asociației;
- b) veniturile provenite din activitatea financiar-economică a asociației, orientată spre realizarea scopurilor prevăzute la articolele 18-21 din prezenta lege;
- c) mijloacele din compensarea cheltuielilor pentru deservirea tehnică a sistemelor interioare de alimentare cu apă rece și apă caldă, de canalizare, de încălzire, de alimentare cu energie electrică;
- d) alte venituri legale.

(2) Prin decizia adunării generale, asociația de coproprietari poate plasa în obligații, certificate, acțiuni și alte valori mobiliare o parte din mijloacele financiare disponibile, poate constitui fonduri speciale ale căror mijloace sînt destinate realizării scopurilor prevăzute de statut. Modul de constituire a fondurilor speciale se stabilește de adunarea generală.

(3) Cheltuielile pentru acordarea de înlensiri la plata locuinței de stat și serviciilor comunale pentru unele categorii de cetățeni, ce locuiesc în blocurile de locuințe ale asociațiilor de coproprietari și se folosesc de aceste înlensiri în condițiile legii, se compensează asociațiilor din bugetul de stat și bugetele locale în conformitate cu legislația.

(4) Proprietatea asociației de coproprietari este constituită din proprietatea mobilă și imobilă comună din condominiul, dobîndită ca urmare a activității acesteia.

Articolul 33. Asigurarea bunurilor asociației de coproprietari

(1) Asociația de coproprietari poate să asigure proprietatea ce îi aparține de orice risc de prejudiciu fizic.

(2) Proprietarii de locuințe (încăperi) în condominiu efectuează de sine stătător asigurarea lor.

(3) La survenirea cazului asigurat, suma asigurată se plătește asociației de coproprietari sau reprezentantului ei împuternicit special pentru utilizarea ulterioară a acesteia în interesele proprietarilor și creditorilor.

(4) Suma asigurată obținută se utilizează numai pentru restabilirea și reparația proprietății comune a condominiului ce a suferit de pe urma unui accident sau unei calamități naturale, dacă în urma acestora condominiul nu se lichidează. În cazul lichidării condominiului, beneficiarul sumei asigurate - asociația de coproprietari sau reprezentantul împuternicit - repartizează mijloacele între creditorii care au acordat credite pe gajul bunurilor imobiliare din condominiu, conform legislației. Mijloacele rămase după achitarea tuturor plăților stabilite de legislație se repartizează între proprietari conform cotelor-părți ale acestora.

Articolul 34. Comasarea asociațiilor de coproprietari

(1) Două sau mai multe asociații de coproprietari se pot comasa pentru a înființa o asociație unică. Administrarea asociației comasate se efectuează în conformitate cu prezenta lege. Deciziile în asociația comasată se adoptă cu votul reprezentanților tuturor asociațiilor care fac parte din ea.

(2) Asociațiile de coproprietari pot transmite asociației comasate, care are statut de persoană juridică, drepturile de administrare a bunurilor comune sau o parte de drepturi, prevăzute de statutele acestora.

Articolul 35. Reorganizarea și lichidarea asociației de coproprietari

(1) Reorganizarea și lichidarea asociației de coproprietari se efectuează în modul și în termenul stabilite de legislație.

(2) Asociația de coproprietari se lichidează, prin decizia adunării generale, în caz de nimicire fizică a complexului de bunuri imobiliare din condominiu.

(3) În cazul lichidării asociației de coproprietari, bunurile imobiliare și alte bunuri, rămase după achitarea cu bugetul, cu băncile și cu alți creditori, se repartizează între membrii asociației de coproprietari în modul stabilit de statutul asociației.

Articolul 36. Răspunderea pentru nerespectarea prezentei legi

Nerespectarea prevederilor prezentei legi atrage răspundere administrativă, penală sau altă răspundere în conformitate cu legislația.

Capitolul VI

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 37

(1) Guvernul, în termen de 6 luni:

a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în corespundere cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

(2) Până la aducerea actelor legislative în vigoare în conformitate cu prezenta lege, ele se vor aplica în măsura în care nu contravin prezentei legi.

**PREȘEDINTELE
PARLAMENTULUI**

Dumitru DIACOV

Chișinău, 30 martie 2000.

Nr. 913-XIV.

LPM913/2000

Внутренний номер: 311744

[Varianta în limba de stat](#)

[Карточка документа](#)

Республика Молдова

ПАРЛАМЕНТ

ЗАКОН Nr. 913

от 30.03.2000

о кондоминиуме в жилищном фонде

Опубликован : 19.10.2000 в Monitorul Oficial Nr. 130-132 статья № : 915

Глава I. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Основные понятия

Статья 2. Законодательство о кондоминиуме

Статья 3. Действие настоящего закона

Глава II. ОТНОШЕНИЯ СОБСТВЕННОСТИ В КОНДОМИНИУМЕ.

ПРАВА И ОБЯЗАННОСТИ СОБСТВЕННИКОВ

Статья 4. Объекты в кондоминиуме

Статья 5. Общее имущество

Статья 6. Право собственности в кондоминиуме

Статья 7. Доля участия в кондоминиуме

Статья 8. Установление границ территории кондоминиума

Статья 9. Передача в собственность земельных участков в кондоминиуме

Статья 10. Изменение квартир (помещений) в кондоминиуме

Статья 11. Защита прав покупателей квартир (помещений) в кондоминиуме

Статья 12. Обязанности собственника по содержанию и ремонту квартир (помещений) и общего имущества

Статья 14. Оплата коммунальных и иных услуг

Глава III. УПРАВЛЕНИЕ КОНДОМИНИУМОМ

Статья 15. Управление кондоминиумом

Глава IV. СОЗДАНИЕ И ГОСУДАРСТВЕННАЯ РЕГИСТРАЦИЯ

АССОЦИАЦИИ СОВЛАДЕЛЬЦЕВ И КОНДОМИНИУМА

Статья 16. Ассоциация совладельцев

Статья 17. Государственная регистрация кондоминиума

Глава V. ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ АССОЦИАЦИИ СОВЛАДЕЛЬЦЕВ

Статья 18. Хозяйственная деятельность

Статья 19. Обслуживание и эксплуатация недвижимой собственности в кондоминиуме

Статья 20. Права ассоциации совладельцев

Статья 21. Обязанности ассоциации совладельцев

Статья 22. Членство в ассоциации совладельцев

Статья 23. Права собственников

Статья 24. Органы управления ассоциации совладельцев

Статья 25. Представители членов ассоциации

Статья 26. Общее собрание членов (представителей) ассоциации совладельцев

Статья 27. Порядок ведения общего собрания членов (представителей) ассоциации совладельцев

Статья 28. Административный совет ассоциации

Статья 29. Обязанности административного совета ассоциации совладельцев

Статья 30. Председатель административного совета ассоциации совладельцев

Статья 31. Ревизионная комиссия (ревизор) ассоциации совладельцев

Статья 32. Финансовые средства и имущество

ассоциации совладельцев

Статья 33. Страхование имущества ассоциации

совладельцев

Статья 34. Объединение ассоциаций совладельцев

Статья 35. Реорганизация и ликвидация ассоциации

**Статья 36. Ответственность за несоблюдение
настоящего закона**

Глава VI. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 37

ИЗМЕНЕН

[ЗП80 от 05.05.17, МО162-170/26.05.17 ст.284](#)

[ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145](#)

[ЗП235 от 26.10.12, МО248-251/07.12.12 ст.812](#)

[ЗП163-XVI от 09.07.08, МО140-142/01.08.08 ст.574](#)

 [ЗП80 от 05.05.17, МО162-170/26.05.17 ст.284](#)

 [ЗП268 от 28.07.06, МО142-145/08.09.06 ст.702](#)

 [ЗП372-XVI от 29.12.05, МО16-19/27.01.06 ст.70](#)

 [ЗП430/31.10.03, МО239/05.12.03 ст.956](#)

[ЗП417/26.07.01, МО108/06.09.01](#)

Парламент принимает настоящий органический закон.

Настоящий закон устанавливает отношения собственности в кондоминиуме, порядок создания, эксплуатации, отчуждения недвижимого имущества и передачи прав на него в кондоминиуме, порядок управления недвижимым имуществом, а также порядок создания, регистрации, функционирования и ликвидации ассоциаций совладельцев в кондоминиуме.

Глава I

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Основные понятия

В целях настоящего закона следующие основные понятия используются в значении:

кондоминиум - единый комплекс недвижимого имущества, который включает земельный участок в установленных границах и расположенные на нем жилые здания (здание), другие объекты недвижимости и в котором отдельные части - квартиры, нежилые помещения находятся в частной, государственной или муниципальной собственности, а остальные - в общей неделимой собственности.

В случае строений, сданных в эксплуатацию, кондоминиум создается путем объединения в обязательном порядке в ассоциацию собственников недвижимости, расположенной на определенной территории, по инициативе собственников, территориальных агентств по приватизации или органов местного публичного управления Регистрация кондоминиума будущего либо незавершенного

строительством объекта недвижимого имущества осуществляется его собственником в соответствии со статьями 40⁴ и 40⁵ Закона о кадастре недвижимого имущества № 1543-ХІІІ от 25 февраля 1998 года. Ассоциация совладельцев в кондоминиуме учреждается после сдачи строения в эксплуатацию.

[Ст.1 определение изменено ЗП163-ХVI от 09.07.08, МО140-142/01.08.08 ст.574]

общее имущество - части здания, иные объекты недвижимости, находящиеся в собственности, не являющиеся квартирами, нежилыми помещениями и предназначенные для общего пользования всеми собственниками в кондоминиуме;

доля участия - доля каждого собственника в общей долевой собственности, определяющая его долю в общем объеме обязательных платежей на содержание и ремонт общего имущества, в других общих расходах, а также долю голосов на общем собрании членов ассоциации совладельцев в кондоминиуме;

ассоциация совладельцев в кондоминиуме - организация, объединяющая собственников квартир для совместного управления, содержания и эксплуатации комплекса недвижимого имущества в кондоминиуме;

квартира - жилье, состоящее из одного или более жилых помещений и отвечающее требованиям для постоянного проживания одного лица или семьи;

собственник - государство, орган местного публичного управления, физическое или юридическое лицо либо группа лиц, которые владеют, пользуются и распоряжаются принадлежащим им недвижимым имуществом в кондоминиуме в соответствии с законодательством.

Статья 2. Законодательство о кондоминиуме

Законодательство о кондоминиуме относится к гражданскому законодательству и включает настоящий закон, Гражданский кодекс, другие законодательные акты, регулирующие гражданские правоотношения в этой области.

Статья 3. Действие настоящего закона

(1) Действие настоящего закона распространяется на:

- a) отношения собственности в кондоминиуме;
- b) вновь создаваемые в процессе реконструкции жилого дома кондоминиумы;
- c) ассоциации совладельцев в кондоминиуме (далее - ассоциации совладельцев),

жилищные и жилищно-строительные кооперативы с полностью выплаченным хотя бы одним членом паевым взносом, а также другие ассоциации собственников недвижимости, создаваемые для обеспечения эксплуатации недвижимого имущества в кондоминиуме.

(2) Жилищный, жилищно-строительный кооператив, члены которого выплатили паевой взнос полностью, реорганизуется в кондоминиум согласно положениям настоящего закона, других законодательных и нормативных актов.

Глава II

ОТНОШЕНИЯ СОБСТВЕННОСТИ В КОНДОМИНИУМЕ.

ПРАВА И ОБЯЗАННОСТИ СОБСТВЕННИКОВ

Статья 4. Объекты в кондоминиуме

(1) В состав кондоминиума входят:

a) одно здание, или часть здания с отдельным входом, или несколько зданий, принадлежащих не менее чем двум собственникам, а также пристройки к зданиям, тротуары, дороги и автостоянки, многолетние зеленые насаждения и другие объекты, находящиеся на прилегающей территории в установленных границах, кроме объектов энергетического комплекса, связи, водопровода и канализации, а также объектов стратегического назначения (бомбоубежища, противорадиационные укрытия);

б) несколько компактно расположенных зданий или сооружений, объединенных общим земельным участком и элементами инфраструктуры: жилые дома для одной семьи, дачные дома, гаражи или другие объекты.

(2) Кондоминиум может состоять и из одной блок-секции многоквартирного здания с отдельным входом, отдельными инженерными сетями при условии, что реконструкция, ремонт или снос этой блок - секции не нарушит целостности других частей данного здания.

(3) Точками разграничения внутренних сетей и установок кондоминиума и публичных сетей и установок являются:

а) в сетях водоснабжения – выход из счетчика, установленного в подвале многоквартирного дома согласно заключению на подключение, выданному поставщиком услуги;

б) в канализационных сетях – колодец соединения с публичной сетью в направлении стока сточных вод;

с) в сетях центрального отопления – последние фланцы по третьей и четвертой задвижке от элеваторного узла.

[Ст.4 ч.(3) в редакции ЗПЗ7 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

Статья 5. Общее имущество

Общее имущество в кондоминиуме включает все части собственности, находящиеся в общем пользовании: земельный участок, на котором находится здание (здания), стены, крышу, террасы, дымоходы, лестничные клетки, холлы, подвалы, погреба и технические этажи, мусоропроводы, лифты, внутриквартирное и внеквартирное инженерное оборудование и системы, обслуживающие несколько квартир (помещений), прилегающие земельные участки в установленных границах с элементами озеленения, иные объекты, предназначенные для обслуживания недвижимого имущества кондоминиума.

Статья 6. Право собственности в кондоминиуме

(1) Собственники в кондоминиуме владеют, пользуются и распоряжаются квартирами (помещениями) в соответствии с действующими нормами законодательства.

(2) Квартира (помещение) в кондоминиуме может принадлежать нескольким собственникам на праве общей собственности, а их интересы представляются на общем собрании одним голосом. Один собственник может иметь в собственности несколько квартир (помещений) в кондоминиуме.

(3) Общее имущество в кондоминиуме находится в общей долевой собственности собственников квартир.

(4) Общее имущество в кондоминиуме не может быть отчуждено отдельно от права собственности на квартиры (помещения) в кондоминиуме.

(5) Объекты общего имущества могут быть переданы в пользование за плату другим физическим или юридическим лицам в случаях и на условиях, предусмотренных уставом ассоциации совладельцев.

(6) Прилегающая территория и иное общее имущество в кондоминиуме могут быть обременены правом ограниченного пользования (сервитутом) другими лицами. Не допускается запрет на установление сервитутов в случае необходимости обеспечения доступа иных лиц к объектам, существовавшим до принятия настоящего закона (не имеющим подъезда к зданиям или сооружениям, в которых они проживают либо которые обслуживают). Новые сервитуты устанавливаются по соглашению между лицом, требующим установления сервитута, и собственниками. В случае, если соглашение не достигнуто, спор разрешается в судебном порядке.

(7) Собственник общей долевой собственности в кондоминиуме не вправе требовать выделения идеальной доли территории и реальной части в общем имуществе.

(8) Государственная (муниципальная) собственность в кондоминиуме может быть приватизирована в соответствии с законодательством.

Статья 7. Доля участия в кондоминиуме

(1) Доля участия каждого собственника в общем недвижимом имуществе в кондоминиуме пропорциональна доле общей площади (в квадратных метрах) принадлежащих ему квартир (помещений) в кондоминиуме, если решением общего собрания собственников, принятым в соответствии с предусмотренной статьей 26 настоящего закона процедурой, не установлено иное.

(2) Доля участия собственника комнаты (комнат) в коммунальной квартире определяется отношением площади комнаты (комнат) к общей площади квартиры.

(3) Доля участия по соглашению собственников может быть установлена разной для различных групп собственников в зависимости от вида принадлежащих им помещений в кондоминиуме.

(4) Доля участия нового собственника в общей собственности равна доле участия предшествовавшего собственника.

Статья 8. Установление границ территории кондоминиума

(1) Границы территории кондоминиума в существующей застройке населенного пункта устанавливаются органом местного публичного управления, исходя из площади прилегающей к жилому зданию (зданиям) территории, установленной генеральным планом застройки.

(2) Размеры территории для вновь строящихся объектов в кондоминиуме устанавливаются в соответствии с требованиями градостроительных нормативов для населенных пунктов.

Статья 9. Передача в собственность земельных участков в кондоминиуме

(1) Земельные участки, на которых расположены жилые здания и иные объекты недвижимости в кондоминиуме, передаются органом местного публичного управления в качестве общего имущества в общую долевую собственность собственников бесплатно.

(2) Собственники (ассоциация совладельцев) вправе приобретать или брать в аренду дополнительные земельные участки, прилегающие к территории кондоминиума, которые после узаконивания будут иметь единую границу.

(3) Орган местного публичного управления, уполномоченный устанавливать границы и размеры территорий кондоминиумов, обязан в 30-дневный срок со дня обращения ассоциации совладельцев установить в соответствии с частью (1) статьи 8 настоящего закона границы и размеры территории кондоминиума.

Статья 10. Передача в собственность земельных участков в кондоминиуме

(1) Ассоциация совладельцев двумя третями от общего числа голосов может принять решение об улучшении комфортности здания, в том числе устройстве бойлеров, центрального отопления, лифтов и пр. При этом должен быть сохранен архитектурный ансамбль здания в целом.

(2) Собственник может улучшить или произвести перепланировку своей квартиры (помещения), не нарушая несущих конструкций здания или помещений других собственников, и перепланировку инженерных коммуникаций - исходя из технических возможностей. Собственник не может изменить внешний вид общей собственности без предварительного разрешения ассоциации совладельцев.

(3) Перегородки смежных помещений, не являющиеся несущими конструкциями здания, могут быть перенесены по соглашению между собственниками этих помещений и с извещением об этом ассоциации совладельцев. Стены, перегородки между

помещениями и общим имуществом, не являющиеся несущими конструкциями здания, могут быть перенесены только с согласия ассоциации совладельцев.

(4) Реконструкция и модернизация зданий, перепланировка квартир (помещений) производятся в соответствии с проектной документацией, утвержденной в установленном порядке, на основе заключения технической экспертизы, выполненной аттестованными специалистами, по заявлению ассоциации совладельцев и с согласия органа местного публичного управления.

**Статья 11. Защита прав покупателей квартир (помещений)
в кондоминиуме**

(1) В случае отчуждения квартир (помещений) новый собственник становится правопреемником и приобретает все права и берет на себя все обязанности бывшего собственника в кондоминиуме.

(2) При отчуждении квартир (помещений) не применяется право преимущественной покупки. Собственник в данном кондоминиуме может иметь преимущество при приобретении квартиры (помещения) только в случае наличия договора (соглашения) между сторонами или в соответствии с законом (завещание, наследство).

(3) При составлении договора купли-продажи квартиры (помещения) стороны оговаривают условия погашения задолженности за жилищно-коммунальные и другие услуги. В противном случае непогашенную задолженность обязан погасить покупатель.

**Статья 12. Обязанности собственника по содержанию
и ремонту квартир (помещений) и общего
имущества**

(1) Собственник в кондоминиуме обязан обеспечить надлежащее содержание и своевременный ремонт принадлежащих ему квартир (помещений) за свой счет. Собственнику в кондоминиуме запрещается разрушать или подвергать опасности общее имущество, а также имущество любого другого собственника.

(2) В случае, если необходимо проверить, отремонтировать или заменить конструктивные элементы общего имущества, доступ к которым возможен только из данной квартиры (помещения), собственник обязан разрешить доступ в квартиру (помещение) представителям ассоциации совладельцев при условии предварительного (за 5 дней) письменного уведомления его об этом. В экстренных случаях, когда необходимо предотвратить аварию или срочно ликвидировать ее последствия, предварительное уведомление не требуется.

(3) Если собственник или проживающие с ним лица нанесли ущерб имуществу других собственников либо общему имуществу в кондоминиуме, они обязаны возместить нанесенный ущерб в соответствии с законодательством.

(4) Собственники участвуют в расходах по содержанию и ремонту общего имущества в кондоминиуме в порядке, установленном настоящим законом, другими законодательными и нормативными актами.

(5) Неиспользование собственником принадлежащей ему квартиры (помещения) либо отказ от пользования общим имуществом не является основанием для освобождения его полностью или частично от участия в общих расходах по содержанию и ремонту общего имущества в кондоминиуме.

(6) Собственники обязаны использовать квартиры и общее имущество строго по назначению.

[Ст.13 исключена ЗП268 от 28.07.06, МО142-145/08.09.06 ст.702]

Статья 14. Оплата коммунальных и иных услуг

(1) Поставка/оказание публичных услуг коммунального хозяйства в кондоминиуме осуществляется на основании договоров, заключаемых между поставщиками соответствующих услуг и управляющим жилищным фондом (ассоциация совладельцев

или предприятие, на балансе или в управлении которого находится кондоминиум) или, по обстоятельствам, между поставщиками и каждым собственником/нанимателем квартиры в многоквартирном доме в отдельности.

(2) Собственники/наниматели квартир в кондоминиуме оплачивают коммунальные и иные потребляемые услуги в соответствии с действующими законодательством и нормативными актами.

(3) Счет-фактура на оплату соответствующей услуги выписывается управляющим жилищным фондом или, по обстоятельствам, поставщиком с указанием срока ее оплаты согласно условиям договора.

(4) В случае неоплаты соответствующей услуги в срок, указанный в счете-фактуре, потребителю начисляется пеня за каждый день просрочки. Размер пени не может превышать средневзвешенную годовую процентную ставку по кредитам, предоставленным коммерческими банками в национальной валюте за год, зарегистрированную в предыдущем году и опубликованную в отчете Национального банка Молдовы.

(5) Размер платежей за содержание и ремонт общего имущества в многоквартирном доме пропорционален доле участия каждого собственника/нанимателя квартиры и определяется согласно тарифу, утвержденному в установленном порядке.

(6) Невнесение частью собственников/нанимателей платы за потребленные услуги не может служить основанием для отключения многоквартирного дома в целом от электрических, тепловых, газовых сетей и установок, сетей водоснабжения и канализации.

[Ст.14 в редакции ЗПЗ7 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

Глава III

УПРАВЛЕНИЕ КОНДОМИНИУМОМ

Статья 15. Управление кондоминиумом

(1) Для обеспечения эксплуатации многоквартирного дома, пользования квартирами и общим имуществом в кондоминиуме, осуществления других операций, связанных с его хозяйственно-финансовой деятельностью, собственники вправе самостоятельно выбрать способ управления недвижимой собственностью.

(2) Управление кондоминиумом может осуществляться:

а) непосредственно собственниками в случаях, когда кондоминиум включает не более четырех собственников, которым принадлежат не более четырех квартир (помещений);

б) ассоциацией совладельцев самостоятельно либо путем передачи этих функций (частично или полностью) по договору физическому или юридическому лицу, уполномоченному в установленном порядке выполнять эти функции.

(3) Решение о способе управления кондоминиумом либо его изменении принимается общим собранием членов (представителей) ассоциации совладельцев.

Глава IV

СОЗДАНИЕ И ГОСУДАРСТВЕННАЯ РЕГИСТРАЦИЯ АССОЦИАЦИИ СОВЛАДЕЛЬЦЕВ И КОНДОМИНИУМА

Статья 16. Ассоциация совладельцев

(1) Ассоциация совладельцев создается из не менее чем двух собственников для содержания, эксплуатации и ремонта принадлежащих им квартир (помещений) и общего имущества в кондоминиуме, обеспечения членов ассоциации коммунальными и другими услугами, представления и защиты их интересов.

(2) Учредителями ассоциации совладельцев могут быть собственники квартир (помещений) независимо от формы собственности, а также территориальные агентства по приватизации или органы местного публичного управления.

(3) Ассоциация совладельцев создается на неограниченный срок, если уставом не предусмотрено иное.

(4) Ассоциация совладельцев отвечает по своим обязательствам принадлежащим ей имуществом и не несет ответственности по обязательствам своих членов, так же как и ее члены не несут ответственности по обязательствам ассоциации.

Статья 17. Государственная регистрация кондоминиума и ассоциации совладельцев

(1) Кондоминиум подлежит государственной регистрации в соответствии с Законом о кадастре недвижимого имущества № 1543-ХІІІ от 25 февраля 1998 года .

[Ст.17 ч.(1) изменена ЗП163-ХІІ от 09.07.08, МО140-142/01.08.08 ст.574]

(2) Ассоциация совладельцев приобретает права юридического лица с момента государственной регистрации в в органе государственной регистрации..

[Ст.17 ч.(2) изменена ЗП80 от 05.05.17, МО162-170/26.05.17 ст.284]

[Ст.17 ч.(2) изменена ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

[Ст.17 ч.(2) изменена ЗП235 от 26.10.12, МО248-251/07.12.12 ст.812]

[Ст.17 ч.(2) изменена ЗП372-ХІІ от 9.12.05, МО16-19/27.01.06 ст.70]

[Ст.17 ч.(2) изменена ЗП417 от 26.07.01,МО108 06.09.01]

(3) Одновременно с регистрацией ассоциации совладельцев отдельной регистрации подлежит и каждая приватизированная квартира (помещение) вместе с долей участия каждого собственника, которые составляют отдельную часть в недвижимой собственности.

(4) Действующие в жилом доме ассоциация собственников приватизированных квартир или жилищно-строительный кооператив реорганизуются в ассоциацию совладельцев в кондоминиуме с последующей регистрацией ассоциации и кондоминиума.

Глава V

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ АССОЦИАЦИИ СОВЛАДЕЛЬЦЕВ

Статья 18. Хозяйственная деятельность

(1) Ассоциация совладельцев осуществляет свою деятельность в соответствии с настоящим законом, другими законодательными и нормативными актами, своим уставом и в порядке, установленном для ассоциаций собственников приватизированных квартир.

[Ст.18 ч.(2) исключена ЗП430 от 31.10.03 МО239/05.12.03 ст.956, ч.(3) и (4) считать ч.(2) - (3)]

(2) Ассоциация совладельцев может осуществлять следующие виды деятельности:

а) управление, обслуживание, эксплуатация и ремонт недвижимости в кондоминиуме;

б) реконструкция и строительство (подрядным или хозяйственным способом) дополнительных помещений и объектов общего пользования в кондоминиуме;

с) сдача в аренду, внаем либо продажа недвижимого имущества, входящего в состав кондоминиума и находящегося в собственности ассоциации, в случае необходимости в финансовых средствах для содержания и улучшения состояния общего имущества в кондоминиуме.

(3) Доход от хозяйственной деятельности ассоциации совладельцев используется, по решению общего собрания членов (представителей) ассоциации, для оплаты общих расходов или направляется в специальные фонды, используемые на цели, предусмотренные уставом. Дополнительный доход может быть направлен и на иные цели, предусмотренные настоящим законом и уставом ассоциации.

Статья 19. Обслуживание и эксплуатация недвижимой собственности в кондоминиуме

(1) Обслуживание и эксплуатация недвижимой собственности в кондоминиуме организуется путем проведения тендера, в котором участвуют физические и

юридические лица, имеющие соответствующие лицензии, выданные в установленном порядке.

(2) Физические и юридические лица, победившие в тендере, осуществляют на основании договоров, заключенных с административным советом ассоциации совладельцев, работы по содержанию и ремонту недвижимой собственности, а также строительству дополнительных объектов в кондоминиуме.

(3) Несложные ремонтные и строительные работы могут выполняться собственниками или ассоциацией совладельцев. При осуществлении видов деятельности, подлежащих лицензированию, ассоциация должна иметь соответствующую лицензию.

(4) Установка и эксплуатация приборов учета потребления электрической и тепловой энергии, газа и воды в кондоминиуме осуществляются в соответствии с положениями законодательства.

[Ст.19 ч.(4) в редакции ЗПЗ7 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

(5) Реклама на зданиях в кондоминиуме может быть установлена только на основе договора, заключенного с административным советом ассоциации совладельцев, за плату.

Статья 20. Права ассоциации совладельцев

(1) В случаях, когда это не связано с нарушением охраняемых законом прав и интересов собственников, ассоциация совладельцев имеет право:

а) заключать договоры на управление и/или обслуживание общего имущества, находящегося в собственности ассоциации, с любым физическим или юридическим лицом любой формы собственности в соответствии с законодательством;

б) организовывать самостоятельное обслуживание недвижимого имущества в кондоминиуме;

в) составлять годовую смету доходов и расходов, включая расходы на эксплуатацию, ремонт и реконструкцию общего имущества, специальные отчисления в резервный фонд для ликвидации последствий возможных стихийных бедствий, а также расходы на другие цели, предусмотренные настоящим законом и уставом ассоциации;

г) устанавливать размеры обязательных платежей для каждого собственника в соответствии с его долей участия;

д) выполнять работы и оказывать услуги членам ассоциации;

е) пользоваться кредитами банков в порядке и на условиях, предусмотренных законодательством;

ж) иметь в собственности помещения в кондоминиуме;

з) оплачивать средствами со своих счетов предоставленные согласно заключенным договорам услуги и выполненные работы;

и) продавать, обменивать, сдавать в аренду коммерческим и некоммерческим организациям, гражданам оборудование, инвентарь и другие материальные ценности, а также списывать их с баланса ассоциации, если они физически изношены или морально устарели, в порядке, установленном законодательством;

к) в соответствии со строительными нормами и правилами надстраивать этажи, реконструировать со сносом или без него объекты общего имущества или помещения в кондоминиуме;

л) получать в бессрочное пользование либо приобретать в собственность земельные участки для строительства жилых домов, хозяйственных и иных построек и их дальнейшей эксплуатации;

м) совершать иные действия и заключать сделки, отвечающие целям ассоциации, в соответствии с законодательством;

н) в случае неисполнения собственниками/нанимателями своих обязательств по участию в общих расходах обращаться в судебную инстанцию с иском о погашении

обязательных платежей;

[Ст.20 ч.(1), пкт.т) изменен ЗПЗ7 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

п) в установленном законодательством порядке требовать от собственников/нанимателей полного возмещения убытков, причиненных ассоциации вследствие неуплаты обязательных платежей за коммунальные услуги, на содержание и ремонт общего имущества в кондоминиуме, неучастия в других общих расходах;

[Ст.20 ч.(1), пкт.н) изменен ЗПЗ7 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

о) в случае самостоятельного обслуживания внутридомовых систем холодного и горячего водоснабжения, канализации, отопления и электроснабжения требовать от предприятий, оказывающих такие услуги, компенсацию расходов по техническому обслуживанию указанных систем.

Статья 21. Обязанности ассоциации совладельцев

Ассоциация совладельцев обязана:

а) обеспечивать выполнение положений настоящего закона, других нормативных актов, устава ассоциации;

б) заключать от имени собственников договоры с поставщиками коммунальных услуг и на их основе – договоры с собственниками/нанимателями квартир или, по обстоятельствам, обеспечивать процесс заключения договоров между поставщиками услуг и собственниками/нанимателями квартир;

[Ст.21 пкт.б) в редакции ЗПЗ7 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

с) обеспечивать выполнение всеми членами ассоциации их обязанностей по содержанию и ремонту недвижимого имущества в кондоминиуме;

д) обеспечивать надлежащее санитарно-техническое состояние общего имущества в кондоминиуме;

е) обеспечивать соблюдение интересов всех членов ассоциации при установлении условий и порядка владения, пользования и распоряжения общей собственностью, распределении между собственниками расходов по содержанию и ремонту общего имущества в кондоминиуме;

ф) представлять в случаях, предусмотренных законодательством и уставом ассоциации, интересы членов ассоциации в отношениях с физическими и юридическими лицами.

Статья 22. Членство в ассоциации совладельцев

(1) Членами ассоциации совладельцев являются все собственники квартир (помещений) в кондоминиуме.

(2) Членами ассоциации совладельцев автоматически становятся юридические лица - государственные и/или муниципальные предприятия, которым принадлежит право хозяйственного ведения или оперативного управления квартирами (помещениями) в кондоминиуме.

(3) Членство в ассоциации совладельцев возникает с момента ее государственной регистрации в установленном порядке.

(4) Лица, приобретающие квартиры (помещения) в кондоминиуме после создания ассоциации совладельцев, становятся ее членами немедленно после возникновения у них права собственности на квартиру (помещение).

(5) Интересы несовершеннолетних членов ассоциации совладельцев представляют их родители, опекуны или попечители в порядке, установленном законодательством.

(6) Членство в ассоциации совладельцев прекращается в случае смерти члена ассоциации, ликвидации юридического лица, отчуждения имущества или по иным основаниям.

(7) В случае смерти собственника квартиры (помещения) - физического лица или реорганизации юридического лица правопреемники (наследники) становятся членами

ассоциации совладельцев с момента возникновения у них права собственности на квартиру (помещение) в кондоминиуме.

(8) В случае смерти собственника квартиры (помещения) - физического лица и отсутствия наследников по закону или по завещанию судьба квартиры (помещения) определяется нормами наследственного права.

Статья 23. Права собственников

(1) Собственники квартир вправе сдавать их внаем или в аренду в порядке, установленном законодательством.

(2) Собственники нежилых помещений вправе заниматься предпринимательской деятельностью в принадлежащих им помещениях, не ущемляя при этом прав других собственников, соблюдая требования законодательных и нормативных актов, санитарные, противопожарные и иные нормы, положения устава ассоциации совладельцев.

(3) Уставом ассоциации совладельцев могут быть предусмотрены ограничения использования нежилых помещений собственников в кондоминиуме только в случае, если это связано с защитой прав и интересов других собственников.

Статья 24. Органы управления ассоциации совладельцев

Органами управления ассоциации совладельцев являются:

- a) общее собрание членов (представителей) ассоциации совладельцев;
- b) административный совет ассоциации совладельцев.

Статья 25. Представители членов ассоциации совладельцев

В случаях, когда ассоциация совладельцев состоит из более чем 40 членов, для участия в общем собрании избираются представители членов ассоциации из расчета по одному представителю от пяти членов.

Статья 26. Общее собрание членов (представителей) ассоциации совладельцев

(1) Общее собрание членов (представителей) ассоциации совладельцев является высшим органом управления ассоциации и созывается в порядке, установленном ее уставом.

(2) Годовое общее собрание членов (представителей) ассоциации совладельцев проводится не позднее 60 дней со дня окончания финансового года. Внеочередное общее собрание может быть созвано по инициативе административного совета, членов (представителей) ассоциации, обладающих не менее чем 30 процентами голосов от общего числа голосов в ассоциации, а также по требованию ревизионной комиссии (ревизора), органа местного публичного управления.

(3) Количество голосов каждого собственника соответствует количеству принадлежащих ему квартир (помещений).

(4) Каждый собственник нежилых помещений обладает только одним голосом. Одним голосом обладают и собственники коммунальной квартиры.

(5) К компетенции общего собрания членов (представителей) ассоциации совладельцев относится:

- a) утверждение устава ассоциации, внесение в него изменений и дополнений, не противоречащих типовому уставу и законодательству;
- b) принятие решений об отчуждении, сдаче в аренду, залоге или передаче иных прав на имущество ассоциации собственникам или третьим лицам;
- c) предоставление сервитутов или иных прав пользования общим имуществом в кондоминиуме;

- d) принятие решений о приобретении необходимых материалов и оборудования, о строительстве, реконструкции, в том числе с расширением (надстройкой), возведении хозяйственных построек и других сооружений, ремонте недвижимости в кондоминиуме;
 - e) принятие решений о получении заемных средств, включая банковские кредиты;
 - f) утверждение годовой сметы доходов и расходов, а также фонда оборотных средств и внесение в них изменений, утверждение отчета об исполнении сметы, завизированного ревизионной комиссией (аудитором);
 - g) введение ограничений на использование общего имущества в соответствии с законодательством;
 - h) принятие решений об обращении к аудиторским фирмам по вопросу проведения ревизии финансовой деятельности ассоциации;
 - i) избрание административного совета и ревизионной комиссии (ревизора);
 - j) утверждение размера обязательных платежей для каждого собственника в соответствии с его долей участия;
 - k) образование специальных фондов ассоциации, в том числе резервного, для восстановления и осуществления ремонта собственности кондоминиума;
 - l) рассмотрение петиций по вопросам деятельности административного совета, его председателя и ревизионной комиссии (ревизора) ассоциации;
 - m) утверждение, по представлению административного совета или его председателя, правил внутреннего распорядка ассоциации, положения об оплате труда персонала ассоциации и внесение в них изменений;
 - n) определение размера вознаграждения членам административного совета;
 - o) принятие решения о реорганизации или ликвидации ассоциации;
 - p) решение других вопросов, касающихся деятельности ассоциации.
- (6) Общее собрание вправе решать также вопросы, отнесенные к компетенции административного совета.

**Статья 27. Порядок ведения общего собрания членов
(представителей) ассоциации совладельцев**

(1) Общее собрание членов (представителей) ассоциации совладельцев состоит из всех собственников помещений.

(2) В случае, когда в государственной или муниципальной собственности находится более 30 процентов общей площади квартир (помещений) в кондоминиуме, собственник этих квартир (помещений) или уполномоченный им орган может принять решение о перераспределении между остальными собственниками, пропорционально доле их участия, части принадлежащих ему голосов на общем собрании, превышающей 30 процентов голосов.

(3) Уведомление о созыве общего собрания, в котором указывается, по чьей инициативе оно созывается, место и время его проведения и повестка дня, вручается каждому собственнику под расписку или пересылается по почте (заказным письмом) лицами, по инициативе которых созывается общее собрание. Уведомление направляется не позднее чем за 10 дней до даты его проведения.

(4) Общее собрание правомочно, если на нем представлено не менее 2/3 от общего числа голосов. При отсутствии кворума назначается новая дата проведения общего собрания. Вновь назначенное общее собрание может быть созвано не ранее 48 часов и не позднее 30 дней после первоначально назначенной даты. Повторно созванное общее собрание правомочно принимать решения не менее чем 51 процентом от общего количества голосов.

(5) Общее собрание ведет председатель собрания, который избирается большинством голосов присутствующих. Для ведения протокола избирается секретарь собрания.

(6) Общее собрание устанавливает способ управления кондоминиумом в соответствии со статьей 15 настоящего закона.

(7) В случае принятия общим собранием решения о передаче функций управления кондоминиумом другому физическому или юридическому лицу передача осуществляется только на основе договора, заключенного в соответствии с законодательством.

(8) Решения общего собрания принимаются простым большинством голосов присутствующих членов (представителей) ассоциации собственников, за исключением случая, предусмотренного частью (1) статьи 10 настоящего закона, и являются обязательными для всех собственников.

(9) Решения общего собрания оформляются протоколом, который подписывается председателем и секретарем собрания.

Статья 28. Административный совет ассоциации совладельцев

(1) Исполнительным органом ассоциации совладельцев является административный совет, который подотчетен общему собранию членов (представителей) ассоциации совладельцев.

(2) Административный совет вправе принимать решения по всем вопросам деятельности ассоциации совладельцев, за исключением вопросов, отнесенных к исключительной компетенции общего собрания.

(3) Члены административного совета избираются из числа членов ассоциации совладельцев на общем собрании на срок, установленный уставом ассоциации, но не более чем на три года.

(4) В случае, когда государственная или муниципальная собственность составляет более 30 процентов площади всех квартир (помещений) в кондоминиуме, член ассоциации, представляющий интересы соответствующего собственника, автоматически включается в административный совет.

Статья 29. Обязанности административного совета ассоциации совладельцев

(1) Административный совет ассоциации совладельцев:

- a) обеспечивает исполнение решений общего собрания;
- b) обеспечивает соблюдение законодательства и положений устава ассоциации;
- c) осуществляет контроль за своевременным внесением членами ассоциации обязательных платежей;
- d) составляет годовые сметы доходов и расходов, отчеты и представляет их на утверждение общего собрания;
- e) ведет список членов ассоциации, делопроизводство, бухгалтерский учет и отчетность;
- f) созывает и организует проведение общего собрания;
- g) выполняет иные обязанности, вытекающие из устава ассоциации.

(2) Заседание административного совета созывается председателем совета, а в его отсутствие - заместителем председателя в сроки, установленные уставом ассоциации совладельцев.

(3) Заседание административного совета признается правомочным при участии в нем большинства его членов.

(4) Административный совет вправе распоряжаться средствами ассоциации совладельцев, находящимися на счете в банке, в соответствии с финансовым планом, утвержденным общим собранием.

Статья 30. Председатель административного совета ассоциации совладельцев

(1) Председатель административного совета избирается членами совета на срок, установленный уставом, но не более чем на три года.

(2) Председатель административного совета:

a) обеспечивает выполнение решений общего собрания и административного совета;
b) нанимает и увольняет персонал ассоциации совладельцев в соответствии с законодательством;

c) дает указания и издает распоряжения, обязательные для исполнения персоналом ассоциации совладельцев;

d) разрабатывает и выносит на утверждение общего собрания правила внутреннего распорядка и положение об оплате труда персонала ассоциации совладельцев;

e) заключает договоры на управление кондоминиумом с физическими или юридическими лицами;

f) представляет ассоциацию совладельцев при заключении договоров и несет ответственность за их исполнение;

g) представляет ассоциацию совладельцев перед третьими лицами, в том числе при судебных разбирательствах, инициированных ассоциацией против собственника квартиры (помещения), который не выполнил обязательства перед ассоциацией, или инициированных собственником квартиры, опротестовывающим решение ассоциации.

Статья 31. Ревизионная комиссия (ревизор) ассоциации совладельцев

(1) Ревизионная комиссия (ревизор) избирается общим собранием из числа членов ассоциации на срок не более двух лет. В состав ревизионной комиссии не могут входить члены административного совета. Ревизионная комиссия в количестве трех и более членов избирает из своего состава председателя комиссии.

(2) Ревизионная комиссия (ревизор):

a) проводит ревизии хозяйственно-финансовой деятельности ассоциации совладельцев не реже одного раза в год;

b) представляет общему собранию заключения по годовой смете доходов и расходов, годовому отчету и размерам обязательных платежей, устанавливаемых для членов ассоциации;

c) отчитывается перед общим собранием о своей деятельности.

(3) Члены ревизионной комиссии (ревизор) вправе участвовать в заседаниях административного совета с правом совещательного голоса.

Статья 32. Финансовые средства и имущество ассоциации совладельцев

(1) Финансовые средства ассоциации совладельцев формируются из следующих источников:

a) вступительных взносов и иных обязательных платежей членов ассоциации;

b) доходов от хозяйственно-финансовой деятельности ассоциации по осуществлению целей, предусмотренных в статьях 18-21 настоящего закона;

c) средств от возмещения расходов по техническому обслуживанию внутридомовых систем холодного и горячего водоснабжения, канализации, отопления и электроснабжения;

d) других законных источников.

(2) По решению общего собрания ассоциация совладельцев может помещать часть свободных денежных средств в облигации, сертификаты, акции и другие ценные бумаги, создавать специальные фонды, средства которых используются на реализацию задач, предусмотренных в уставе. Порядок создания специальных фондов определяется общим собранием.

(3) Расходы по предоставлению льгот по оплате государственного жилья и коммунальных услуг отдельным категориям граждан, проживающих в жилых домах ассоциаций совладельцев и пользующихся указанными льготами в соответствии с законодательством, возмещаются ассоциациям из государственного и местных бюджетов в соответствии с законодательством.

(4) Собственность ассоциации совладельцев составляет движимое и недвижимое общее имущество в кондоминиуме, приобретенное в результате ее деятельности.

Статья 33. Страхование имущества ассоциации совладельцев

(1) Ассоциация совладельцев может застраховать принадлежащее ей имущество от любых видов риска физического ущерба.

(2) Собственники квартир (помещений) в кондоминиуме осуществляют их страхование самостоятельно.

(3) При наступлении страхового случая страховая сумма выплачивается ассоциации совладельцев или специально назначенному ее доверенному представителю для последующего использования в интересах собственников и кредиторов.

(4) Полученная страховая сумма используется только на восстановление и ремонт пострадавшего вследствие несчастного случая или стихийного бедствия общего имущества кондоминиума, если кондоминиум не ликвидируется в результате этих бедствий. В последнем случае получатель страховой суммы - ассоциация совладельцев или ее доверенный представитель - распределяет средства среди кредиторов, предоставивших кредиты под залог недвижимости в кондоминиуме в соответствии с законодательством. Остаток средств после уплаты всех установленных законодательством платежей распределяется между собственниками в соответствии с их долей участия.

Статья 34. Объединение ассоциаций совладельцев

(1) Две или более ассоциации совладельцев могут объединиться для создания объединенной ассоциации совладельцев. Управление такой ассоциацией осуществляется в соответствии с настоящим законом. Решения в объединенной ассоциации принимаются путем голосования представителей всех входящих в нее ассоциаций.

(2) Ассоциации совладельцев могут передать объединенной ассоциации, имеющей статус юридического лица, права по управлению общим имуществом или часть прав, предусмотренных в их уставах.

Статья 35. Реорганизация и ликвидация ассоциации совладельцев

(1) Реорганизация и ликвидация ассоциации совладельцев осуществляются в порядке и сроки, установленные законодательством.

(2) Ассоциация совладельцев ликвидируется по решению общего собрания в случае физического уничтожения комплекса недвижимого имущества в кондоминиуме.

(3) При ликвидации ассоциации совладельцев недвижимое и иное имущество, оставшееся после расчетов с бюджетом, банками и другими кредиторами, распределяется между членами ассоциации в порядке, установленном ее уставом.

Статья 36. Ответственность за несоблюдение настоящего закона

Несоблюдение положений настоящего закона влечет административную, уголовную или иную ответственность в соответствии с законодательством.

Глава VI

ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 37

(1) Правительству в 6-месячный срок:

- a) представить Парламенту предложения по приведению действующего законодательства в соответствие с настоящим законом;
 - b) привести в соответствие с настоящим законом свои нормативные акты.
- (2) До приведения в соответствие с настоящим законом действующие законодательные акты применяются в части, не противоречащей ему.

**ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
ПАРЛАМЕНТА**

Думитру ДЪЯКОВ

**Кишинэу, 30 марта 2000 г.
№ 913-XIV.**

LPM160/2011
ID intern unic: 340497
[Версия на русском](#)

[Versiunea originala](#)
[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 160
din 22.07.2011

**privind reglementarea prin autorizare
a activității de întreprinzător**

Publicat : 14.10.2011 în Monitorul Oficial Nr. 170-175 art Nr : 494

MODIFICAT

[LP27 din 01.03.18, MO105-107/27.03.18 art.197](#)
[LP288 din 15.12.17, MO464-470/29.12.17 art.808](#)
[LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17](#)
[LP178 din 21.07.17, MO301-315/18.08.17 art.537](#)
[LP164 din 20.07.17, MO277-288/04.08.17 art.485](#)
[LP101 din 09.06.17, MO277-288/04.08.17 art.459](#)
[LP80 din 05.05.17, MO162-170/26.05.17 art.284](#)
[LP192 din 23.09.16, MO369-378/28.10.16 art.749; în vigoare 28.01.17](#)
[LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577](#)
[LP109 din 27.05.16, MO204-205/12.07.16 art.439](#)
[LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16](#)
[LP101 din 26.05.16, MO169-183/24.06.16 art.355](#)
[LP9 din 26.02.16, MO90-99/08.04.16 art.166; în vigoare 08.04.16](#)
[LP21 din 04.03.16, MO79-89/01.04.16 art.152](#)
[LP223 din 03.12.15, MO361-369/31.12.15 art.681; în vigoare 31.03.16](#)
[LP153 din 30.07.15, MO223/14.08.15 art.443](#)
[LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170](#)
[LP14 din 20.02.15, MO67-68/17.03.15 art.71](#)
[LP185 din 28.09.14, MO310-312/10.10.14 art.622](#)
[LP153 din 17.07.14, MO238-246/15.08.14 art.543](#)
[LP129 din 11.07.14, MO223-230/08.08.14 art.493](#)
[LP127 din 11.07.14, MO223-230/08.08.14 art.491](#)
[LP109 din 19.06.14, MO209-216/25.07.14 art.449; în vigoare 25.01.15](#)
[LP38 din 27.03.14, MO92-98/18.04.14 art.228](#)
[LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14](#)
[LP318 din 27.12.12, MO49-55/08.03.13 art.152](#)
[LP235 din 26.10.12, MO248-251/07.12.12 art.812](#)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I **DISPOZIȚII GENERALE**

Articolul 1. Obiectul și scopul legii

(1) Prezenta lege stabilește cadrul juridic de reglementare prin autorizare a activității de întreprinzător.

(2) Scopul prezentei legi constă în instituirea unor prevederi unitare privind procedura de reglementare prin autorizare a activității de întreprinzător, care va fi aplicată de autoritățile emitente persoanelor fizice și persoanelor juridice pentru practicarea activității de întreprinzător sau a unei alte activități prevăzute de lege, conexă cu activitatea de întreprinzător și indispensabilă ei.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

act permisiv – document sau înscris constatator prin care autoritatea emitentă constată unele fapte juridice și întrunirea condițiilor stabilite de lege, atestând investirea solicitantului cu o serie de drepturi și de obligații pentru inițierea, desfășurarea și/sau încetarea activității de întreprinzător sau a unor acțiuni aferente și indispensabile acestei activități. Actul permisiv poate avea denumirea de licență, autorizație, permis, certificat, aviz, aprobare, brevet, de atestat de calificare (denumite în continuare acte permissive);

[Art.2 noțiunea în redacția LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

[Art.2 noțiunea modificată prin LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577]

autoritate emitentă – orice structură organizatorică sau organ public, instituite prin lege sau printr-un alt act normativ, precum și instituțiile subordonate lor, învestite cu funcții de reglementare și/sau de control, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public. Sînt asimilate autorităților publice, în sensul prezentei legi, persoanele juridice de drept privat care exercită atribuții de putere publică sau care utilizează domeniul public, împuternicite să presteze un serviciu de interes public;

Nomenclator al actelor permissive – listă oficială a actelor permissive, stabilită de prezenta lege, în care se specifică termenul lor de valabilitate, taxa ce urmează a fi încasată, precum și autoritățile emitente abilitate cu dreptul de eliberare a unor astfel de acte, de asemenea autoritățile sau entitățile implicate în procesul de eliberare a actului permisiv;

[Art.2 noțiunea modificată prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

ghișeu unic – mecanism care permite părților implicate în activitatea de afaceri să acorde informație și documente printr-un singur punct de recepționare, ceea ce va permite îndeplinirea tuturor cerințelor legislației privind reglementarea activității de întreprinzător și obținerea actelor permissive.

[Art.2 noțiunea modificată prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

Articolul 3. Sfera de aplicare a prezentei legi

(1) Sub incidența prezentei legi cad autoritățile emitente definite la art. 2, care sînt învestite prin lege cu dreptul de a emite acte permissive persoanelor fizice și persoanelor juridice pentru practicarea activității de întreprinzător sau a unei alte activități prevăzute de lege, conexă cu activitatea de întreprinzător și indispensabilă ei.

(2) Prezenta lege se aplică în măsura în care nu contravine prevederilor legilor care reglementează activitatea licențiată, autorizată sau certificată din domeniul financiar (bancar și nebancar), excepție făcînd dispozițiile art. 4 alin. (1)–(2), (5) și art. 6 alin. (7) care au prioritate cu privire la orice domeniu licențiat/autorizat/certificat.

[Art.3 al.(2) în redacția LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(3) Raporturile reglementate de prezenta lege cad sub incidența Legii nr. 235-XVI din 20 iulie

2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător în măsura în care prezenta lege nu prevede altfel.

Articolul 4. Dispoziții generale privind actele permisive

(1) Actul permisiv este un document, emis de o autoritate emitentă, care întrunește cel puțin unul din următoarele criterii:

a) constituie o condiție și/sau o cerință pentru inițierea, desfășurarea sau încetarea activității de întreprinzător în unul sau în mai multe domenii concrete;

b) se referă la bunurile mobile și/sau imobile și la serviciile utilizate, fabricate sau comercializate în activitatea de întreprinzător;

c) confirmă și/sau atestă competențele profesionale ale angajaților unei întreprinderi, care sînt valabile doar pentru activitatea întreprinderii respective și indispensabile pentru activitatea de întreprinzător desfășurată de aceasta; acest act nu poate fi utilizat de către angajatul în cauză la o altă întreprindere cu activitate similară.

[Art.4 al.(1), lit.c) în redacția LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577]

(1¹) Actul permisiv reprezintă un mijloc de intervenție care urmează a fi utilizat de autoritatea abilitată în mod echivalent cu alte mijloace și tehnici de intervenție ale autorităților publice, ținînd cont de principiul proporționalității.

[Art.4 al.(1¹) introdus prin LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577]

(1²) Instituirea unui act permisiv trebuie să fie în concordanță, în mod obligatoriu, cu unul sau mai multe riscuri pe care acest act permisiv poate să le acopere și care nu sînt abordate prin alte mijloace de intervenție ale autorităților publice, inclusiv prin alte acte permisive.

[Art.4 al.(1²) introdus prin LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577]

(1³) Apariția unor drepturi și/sau obligații confirmate de un act permisiv are loc doar în virtutea întrunirii de către solicitant a cerințelor și condițiilor stabilite expres și exhaustiv de lege. Voința autorității publice exprimată prin emiterea actului permisiv nu poate sta la baza apariției drepturilor și a obligațiilor, aceasta doar confirmă întrunirea cerințelor și condițiilor stabilite de lege, dacă legea acordă în mod expres atribuția dată autorității publice în cauză. Autoritatea emitentă poate refuza eliberarea actului permisiv și poate iniția procedura de suspendare și/sau retragere a actului permisiv numai dacă solicitantul nu întrunește și nu respectă cerințele și/sau condițiile expres stabilite de lege în privința actului permisiv în cauză.

[Art.4 al.(1³) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

[Art.4 al.(1³) introdus prin LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577]

(1⁴) Confirmarea pe hîrtie sau pe alt suport a actului permisiv nu este decît dovada existenței în timp a actului și a drepturilor în privința unei entități concrete. Emiterea suportului și/sau distrugerea acestuia nu condiționează existența drepturilor și a obligațiilor care sînt confirmate de acest suport. Toate autoritățile emitente sînt obligate să țină registre, inclusiv electronice, ale actelor permisive eliberate și să ofere direct accesul, inclusiv electronic, la aceste registre organelor de control și altor autorități publice în volumul necesar funcțiilor și atribuțiilor acestor autorități.

[Art.4 al.(1⁴) introdus prin LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577]

(2) Autoritățile emitente sînt în drept, în limita atribuțiilor prevăzute de lege, să solicite/să elibereze și să invoce persoanelor care desfășoară activitate de întreprinzător și/sau angajaților acestora doar actele permisive stabilite în Nomenclatorul actelor permisive, expus în anexa nr.1. La instituirea (propunerea) unui act permisiv nou este obligatoriu de a examina și de a propune eliminarea unui sau mai multor acte permisive în vigoare eliberate de aceeași autoritate sau acte care acoperă total sau parțial aceleași riscuri, domenii de reglementare și/sau de activitate de întreprinzător. Propunerea de completare a nomenclatorului menționat cu orice act permisiv nou va fi însoțită de ajustarea și de completarea cadrului legislativ în vigoare cu prevederi procedurale și materiale suficiente pentru ca reglementarea propusă prin actul permisiv să corespundă principiilor și rigorilor prezentei legi.

[Art.4 al.(2) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

[Art.4 al.(2) modificat prin LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577]

(2¹) Autoritatea emitentă indicată în Nomenclatorul actelor permise din anexa nr.1 este responsabilă de recepționarea solicitării și emiterea actului permisiv respectiv în conformitate cu cerințele stabilite de prezenta lege. Pentru acordarea actului permisiv, autoritatea emitentă este obligată să obțină, fără implicarea solicitantului, confirmările, coordonările, avizele și informația necesară de la autoritățile/entitățile implicate în eliberarea actelor permise indicate în Nomenclatorul actelor permise pentru actul permisiv respectiv, în modul și termenele stabilite de legea care reglementează domeniul licențiat/autorizat/ certificat. În acest scop, autoritatea emitentă va aplica principiul aprobării tacite, în modul stabilit de prezenta lege, față de actele și documentele solicitate de la autoritățile și entitățile implicate în eliberarea actelor permise.

[Art.4 al.(2¹) introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(3) Un act permisiv poate fi invocat și/sau aplicat doar după includerea sa în Nomenclatorul actelor permise și în portalul guvernamental unic al serviciilor publice.

[Art.4 al.(3) modificat prin LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577]

(4) Autoritățile emitente sînt obligate să includă sau să transmită pentru includere toată informația cu privire la actele permise pe care le eliberează și la documentele/formalitățile aferente procedurii de solicitare și eliberare pe portalul guvernamental unic al serviciilor publice (www.servicii.gov.md), precum și să se asigure că portalul în cauză se utilizează drept ghișeu unic electronic pentru solicitarea actelor permise. Asigurarea funcționalității și reglementarea regimului juridic și a modului de utilizare ale portalului guvernamental unic al serviciilor publice se atribuie Guvernului.

[Art.4 al.(4) introdus prin LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577]

(5) Autoritatea emitentă nu are dreptul de a suspenda și/sau de a retrage actul permisiv, precum și de a respinge cererea de solicitare în scopul sancționării solicitantului în cazul în care acesta nu respectă unele condiții sau nu onorează unele obligații care nu se încadrează în lista expresă de cerințe și/sau condiții stabilite de lege în privința actului permisiv în cauză.

[Art.4 al.(5) introdus prin LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577]

(6) Nu sînt acte permise în sensul prezentei legi și nu necesită a fi incluse în Nomenclatorul actelor permise serviciile publice, inclusiv serviciile de informare, expertizare sau examinare, actele confirmative și alte documente oficiale (sub formă de aviz, coordonare, confirmare etc.) care:

- a) nu întrunesc criteriile definitorii stabilite de prezenta lege;
- b) se eliberează, în conformitate cu prevederile legii, de autoritățile administrației publice la solicitarea unei autorități emitente, fără implicarea directă a solicitantului;
- c) pot fi acordate de autoritățile administrației publice la cererea agenților economici, cu toate că solicitarea și deținerea acestora nu sînt obligatorii pentru desfășurarea activității de întreprinzător;
- d) acordă drepturi suplimentare sau un regim juridic facilitat, însă nu sînt impuse de lege și nu condiționează activitatea agentului economic.

[Art.4 al.6) introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

Articolul 4¹. Categoriile de acte permise

(1) În funcție de scopul, forma și modul de reglementare, actele permise sînt de 3 categorii:

- a) licență – act permisiv care investeste titularul cu drept de a desfășura un anumit gen de activitate, integral sau parțial, asupra căruia se răsfrîng criteriile de licențiere stabilite de prezenta lege;
- b) autorizație – act permisiv care se referă la acordarea anumitor drepturi de activitate și la atestarea întrunirii anumitor condiții de către agentul economic;
- c) certificat – act permisiv care se referă la conformitatea anumitor bunuri sau servicii fie la atestarea cunoștințelor/capacităților angajaților unui agent economic, în limita criteriilor stabilite la art. 4, în baza căruia nu se acordă drepturi primare pentru activitate, dar care este impus de lege pentru a confirma respectarea unor cerințe de ordin tehnic și a cărui neobținere nu periclitează întreaga activitate a agentului economic într-un domeniu.

(2) Toate condițiile, cerințele de formă și de conținut, drepturile și obligațiile materiale și procedurale cu privire la solicitarea, eliberarea, deținerea și retragerea licențelor se stabilesc prin lege. Pentru eliberarea unei licențe, legea prevede expres lista exhaustivă a documentelor care se anexează la cerere (declarație), taxa și quantumul plăților aferente, precum și lista exhaustivă a condițiilor a căror neîndeplinire poate conduce la retragerea licenței.

(3) Condițiile primare, drepturile și obligațiile materiale și procedurale cu caracter primar cu privire la solicitarea, eliberarea, deținerea și retragerea autorizațiilor se stabilesc prin lege. Pentru eliberarea unei autorizații, legea prevede expres lista exhaustivă a documentelor care se anexează la cerere, taxa, precum și lista exhaustivă a condițiilor a căror neîndeplinire poate conduce la retragerea autorizației. Guvernul aprobă, în limitele legii, procedura amănunțită și cerințele specifice în cazul în care autorizarea poate fi acordată parțial sau aceeași autorizație se acordă în mod diferit în funcție de particularitățile activității, obiectului și/sau subiectului.

(4) Condițiile generale, drepturile și obligațiile materiale și procedurale cu caracter primar cu privire la solicitarea, eliberarea și retragerea certificatelor se stabilesc prin lege. Pentru eliberarea unui certificat, legea prevede documentele care se anexează la cerere, taxa sau modul de stabilire a acesteia, precum și lista condițiilor generale a căror neîndeplinire poate conduce la retragerea sau anularea certificatului. Guvernul aprobă, în limitele legii, procedura amănunțită și cerințele de solicitare, eliberare și retragere/anulare a unui certificat, cu indicarea particularităților de procedură și a condițiilor în cazul în care un certificat se acordă în mod diferit în funcție de specificul obiectului și/sau subiectului.

[Art.4¹ introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

Articolul 4². Lucrările de secretariat ale autorităților emitente

(1) Autoritatea emitentă formează un dosar de autorizare pentru fiecare persoană care a depus cererea pentru eliberarea actului permisiv, inclusiv prin intermediul serviciilor informatice dedicate sau portalului unic al serviciilor publice.

(2) În dosar se păstrează toate documentele primite de la solicitantul/titularul actului permisiv, precum și copiile de pe deciziile și prescripțiile autorității emitente și/sau ale organului de control respectiv, care se referă la solicitant/titular. Toate dosarele, stocate în mod sistematizat și corelat, constituie registrul cererilor și actelor permisive.

(3) Pentru reglementare prin licențiere, autoritatea de licențiere formează și ține registrele de licențiere separat pentru fiecare gen de activitate licențiat.

(4) Registrul cererilor și actelor permisive (în format electronic sau pe suport de hârtie) este constituit și gestionat astfel încât să conțină un sistem eficient de identificare și trasabilitate a fiecărei cereri și a fiecărui dosar în parte, cu posibilitatea de identificare a etapei procedurale la care se află examinarea cererii și a statutului actual al actului permisiv. În scopul dezvoltării sistemului de identificare unică și de trasabilitate, autoritatea emitentă, la înregistrare, acordă cererii, precum și dosarului aferent, un cod unic care va înlocui denumirea completă a dosarului și a cererii în cauză și va facilita identificarea acestora.

(5) În funcție de categoria actului permisiv, în registrul cererilor și actelor permisive se indică:

- a) datele despre titularul actului permisiv;
- b) date despre cerere (inclusiv codul unic), documentele anexate și despre eliberarea certificatului constatator;
- c) după caz, mențiuni despre parcurgerea etapelor distincte intermediare în procesul de examinare a cererii (inclusiv de avizări, coordonări cu alte entități), cu indicarea, după caz, a datei și numărului documentelor intermediare obținute;
- d) data și numărul deciziei privind eliberarea/prelungirea actului permisiv și, după caz, mențiunea despre obținerea acestuia prin aprobare tacită;
- e) seria, numărul și data eliberării actului permisiv (în cazul în care sînt distincte de codul unic al cererii/dosarului);
- f) termenul de valabilitate a actului permisiv;
- g) după caz, genul de activitate licențiat/autorizat;
- h) informația privind reperfectarea actului, eliberarea copiilor și duplicatelor de pe acesta;
- i) temeuriile, data și numărul procesului-verbal de control privind înlăturarea încălcărilor care țin de condițiile de licențiere/autorizare;

j) temeiurile, data și numărul deciziei autorității emitente și/sau hotărârii instanței de judecată privind suspendarea și reluarea valabilității actului permisiv;

k) temeiurile, data și numărul deciziei autorității emitente și/sau hotărârii instanței de judecată privind retragerea actului permisiv;

l) temeiurile, data și numărul deciziei privind declararea actului permisiv ca fiind nevalabil;

m) data și numărul altor decizii ale autorității emitente în privința actului permisiv și titularului.

(6) În registru sînt stocate toate documentele relevante pentru etapele de examinare a cererii și pentru stabilirea situației existente de fapt și de drept cu privire la actul permisiv eliberat.

(7) Informația cuprinsă în registrele cererilor și actelor permissive este transparentă și accesibilă prin internet.

[Art.4² introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

Capitolul II

PRINCIPIILE ȘI PROCEDURA DE REGLEMENTARE PRIN AUTORIZARE A ACTIVITĂȚII DE ÎNTREPRINZĂTOR

Articolul 5. Principiile de reglementare prin
autorizare a activității de întreprinzător

Principiile de bază de reglementare prin autorizare a activității de întreprinzător sînt:

a) egalitatea în drepturi și egalitatea intereselor legitime ale tuturor persoanelor fizice și persoanelor juridice care practică activitate de întreprinzător;

[Art.5 lit.a) modificată prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

b) transparența și previzibilitatea actelor permissive necesare inițierii, desfășurării și/sau încetării activității de întreprinzător;

c) transparența decizională în domeniul autorizării activității de întreprinzător;

d) reglementarea materială și procedurală prin acte legislative a condițiilor și a procedurilor de reglementare prin autorizare a activității de întreprinzător;

e) perceperea plății pentru eliberarea actelor permissive doar în cazurile în care mărimea ei este prevăzută expres de lege sau poate fi constatată/calculată în baza prevederilor actului legislativ. În toate celelalte cazuri actele permissive se eliberează gratuit;

f) declararea de către solicitantul de act permisiv pe propria răspundere a respectării condițiilor prevăzute de prezenta lege și de cadrul normativ privind ghișeul unic;

g) aprobarea tacită în cazul depășirii de către autoritatea emitentă a termenului stabilit de lege pentru eliberarea, prelungirea, reperfectarea actului permisiv și în lipsa unei comunicări scrise privind suspendarea termenului de examinare a cererii sau refuzul ei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege și de legile care reglementează expres activitățile autorizate;

[Art.5 lit.g) modificată prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

h) echitabilitatea (proportionalitatea) dintre interesele societății și drepturile solicitanților la efectuarea controlului asupra respectării condițiilor de autorizare, precum și la suspendarea/retragerea actelor permissive;

i) utilizarea ghișeului unic – autoritățile emitente, în cooperare cu alte autorități cu funcții publice, sînt obligate să instituie, să gestioneze și să mențină funcționalitatea ghișeelor unice necesare pentru eliberarea actelor permissive, conform cadrului normativ privind ghișeul unic.

Articolul 6. Eliberarea actului permisiv.

Prelungirea valabilității lui

(1) Pentru obținerea actului permisiv, solicitantul depune la autoritatea emitentă, personal sau prin intermediul unui reprezentant împuternicit conform legii, direct la sediul autorității, fie prin scrisoare recomandată, prin intermediul sistemelor informaționale dedicate sau prin poștă electronică (sub formă de document electronic cu semnătura electronică avansată calificată, prin intermediul mijloacelor electronice de comunicare), cererea la care anexează actele necesare, prevăzute de actul legislativ ce reglementează respectiva activitate, sau cererea însoțită de o declarație pe propria răspundere privind respectarea condițiilor din actele legislative ce reglementează activitatea pentru care solicită actul permisiv. Autoritatea emitentă va elibera

imediat și necondiționat solicitantului certificatul constatator, conform modelului indicat în anexa nr. 3, în modul în care a fost depusă cererea.

[Art.6 al.(1) în redacția LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

[Art.6 al.(1) modificat prin LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577]

(1¹) Autoritățile emitente sînt obligate să implementeze, după caz, posibilitatea solicitării și recepționării la distanță a actelor permissive. În acest scop, solicitantul are dreptul să transmită, în format electronic (fără aplicarea semnăturii electronice), copiile de pe documentele cerute, anexate la cerere. În acest caz, formatul electronic al cererii și al copiilor nu poate servi drept temei pentru respingerea cererii.

[Art.6 al.(1¹) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

[Art.6 al.(1¹) introdus prin LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577]

(1²) În cazul indicat la alin. (11), autoritatea emitentă poate solicita, la eliberarea actului permisiv sau în termen de pînă la 30 de zile de la data eliberării acestuia, să-i fie puse la dispoziție originalele documentelor, copiile de pe care au fost anexate la cererea transmisă la distanță (în format electronic), pentru a verifica autenticitatea copiilor în cauză.

[Art.6 al.(1²) introdus prin LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577]

(1³) La solicitarea actului permisiv, solicitantul are dreptul să declare informația necesară în conformitate cu prevederile Legii nr. 161 din 22 iulie 2011 privind implementarea ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător, fără a anexa actele confirmative la cerere.

[Art.6 al.(1³) introdus prin LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577]

(1⁴) Autoritatea emitentă este obligată să recepționeze și să înregistreze corespunzător cererea de solicitare a unui act permisiv în toate cazurile, chiar dacă la cerere nu sînt anexate toate documentele stabilite de lege. Persoana responsabilă din cadrul autorității emitente nu are dreptul de a returna cererea sau a refuza recepționarea și înregistrarea acesteia pe motiv că aceasta nu este completă fie nu conține anexate toate documentele necesare sau nu este achitată taxa, cu excepția cazului cînd cererea nu conține informația necesară pentru identificarea solicitantului.

[Art.6 al.(1⁴) introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(1⁵) Certificatul constatator reprezintă documentul oficial în baza căruia se probează locul și faptul solicitării unui act permisiv și care indică data de la care încep să curgă termenele aferente procedurii de emitere a actului în cauză. Autoritatea emitentă este obligată să remită certificatul constatator în același mod în care a fost depusă cererea. În cazul în care cererea este depusă prin intermediul portalului unic al serviciilor publice, documentul de confirmare în format electronic, generat de portalul unic al serviciilor publice, reprezintă certificatul constatator.

[Art.6 al.(1⁵) introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(2) Actul permisiv se eliberează în termen de 10 zile lucrătoare lucrătoare, dacă legea care guvernează domeniul respectiv nu prevede un alt termen, începînd cu ziua eliberării certificatului constatator, dacă legile care guvernează domeniul respectiv sau tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte nu prevăd altfel. În cazul în care actul legislativ ce reglementează activitatea respectivă nu prevede altfel, la expirarea termenului de 10 zile se consideră că există acceptare tacită dacă autoritatea emitentă nu a răspuns în termen la solicitare.

[Art.6 al.(2) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(2¹) Actul permisiv se eliberează/se prelungește și în lipsa documentelor obligatorii de a fi anexate la cerere, prevăzute de legea care reglementează domeniul licențiat/autorizat/certificat respectiv, în cazul în care autoritatea emitentă le-a solicitat de la altă autoritate și a constatat din oficiu intervenirea aprobării tacite pentru documentele în cauză sau dacă solicitantul prezintă confirmările corespunzătoare care atestă survenirea aprobării tacite.

[Art.6 al.(2¹) introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare

[27.10.17\]](#)

(3) Depistarea, de către autoritatea emitentă a actului permisiv, a unor date neveridice în informația declarată de solicitant sau a lipsei documentelor necesare prevăzute de legislație servește drept temei pentru sistarea termenului de eliberare a actului permisiv sau pentru anularea actului permisiv dacă a fost deja eliberat.

[\[Art.6 al.\(3\) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17\]](#)

(4) Dacă intenționează să desfășoare genul de activitate indicat în actul permisiv după expirarea termenului de valabilitate, titularul este în drept să solicite prelungirea acestui termen pe termenle prevăzute la anexa nr. 1, actînd taxă pentru actul permisiv, dacă taxa este prevăzută de lege sau, după caz, de hotărîrea Guvernului. În acest caz, în registrul oficial al autorității emitente, precum și pe actul permisiv, se aplică mențiunea prelungirii termenului de valabilitate și se indică noul termen. Mențiunea prelungirii termenului de valabilitate poate fi aplicată pînă la expirarea termenului anterior de valabilitate. În acest caz, noul termen de valabilitate a actului permisiv curge din ziua imediat următoare zilei în care a expirat termenul anterior de valabilitate.

[\[Art.6 al.\(4\) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17\]](#)

[\[Art.6 al.\(4\) modificat prin LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577\]](#)

(5) Titularul de act permisiv nu este în drept să transmită unei alte persoane actul sau copia de pe el.

(6) Autoritatea emitentă este obligată să țină, în conformitate cu Legea nr. 71-XVI din 22 martie 2007 cu privire la registre, registrul actelor permise pe care le-a eliberat, precum și registrul cererilor recepționate și al certificatelor constatatoare eliberate. Autoritatea emitentă este obligată să asigure accesul public, inclusiv prin intermediul rețelei Internet, la datele din registrele în cauză, cu respectarea rigorilor prevăzute de legislația cu privire la protecția datelor cu caracter personal.

[\[Art.6 al.\(6\) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17\]](#)

[\[Art.6 al.\(6\) introdus prin LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577\]](#)

(7) Autoritatea emitentă (inclusiv autoritatea de licențiere) este obligată să acorde acte permise tuturor solicitanților care îndeplinesc cerințele și condițiile stabilite expres de lege, în număr nelimitat, în ordinea înregistrării solicitărilor, cu excepția cazurilor în care:

a) legea care reglementează activitatea licențiată/autorizată/certificată respectivă stabilește expres un număr limitat de acte permise la nivel de țară sau regiune sau o formulă certă prin care poate fi identificat numărul-limită de titulari de acte permise;

b) legea stabilește expres că actul permisiv se acordă în baza unui concurs prealabil, reglementează modul de desfășurare a acestuia și criteriile de selectare în urma concursului.

[\[Art.6 al.\(7\) introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17\]](#)

(8) Autoritatea emitentă poate refuza eliberarea/prelungirea unui act permisiv numai cu o justificare corespunzătoare în temeiul prevederilor legii, cu înștiințarea directă a solicitantului și doar în cazul în care solicitantul nu întrunește condițiile expres specificate în lege sau, după caz, nu demonstrează întrunirea acestor condiții în decursul suspendării termenului de examinare a solicitării.

[\[Art.6 al.\(8\) introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17\]](#)

(9) În cazul în care, în scopul eliberării actului permisiv, autoritatea emitentă are nevoie de informațiile cu privire la solicitant (identitatea, bunurile deținute, capacitățile și activitatea acestuia) care se conțin în Registrul de stat al persoanelor juridice, Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali, Registrul bunurilor imobile, Registrul informației criminalistice și criminologice și/sau registrele actelor permise, entitățile care dețin registrele în cauză sînt obligate să ofere în mod gratuit autorității emitente a actului permisiv informația solicitată în termen de cel mult o zi lucrătoare, fără implicarea solicitantului.

[Art.6 al.(9) introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

Articolul 6¹. Suspendarea termenului stabilit pentru eliberarea actului permisiv

(1) După recepționarea cererii, dacă se constată că aceasta este incompletă, autoritatea emitentă are dreptul de a suspenda curgerea termenului stabilit de lege pentru eliberarea/prelungirea/reperfectarea actului permisiv solicitat, fiind obligată să notifice imediat solicitantul despre suspendare, să informeze despre cerințele prevăzute de lege care nu sînt îndeplinite și să indice expres ce trebuie să prezinte și/sau să efectueze solicitantul pentru ca cererea să poată fi procesată. În cazul în care autoritatea emitentă va indica asupra necesității de prezentare a actelor/ informației sau de efectuare a acțiunilor care nu sînt stabilite expres în lege, decizia de suspendare a termenului este nulă. Faptul nulității (totale sau parțiale) urmează a fi invocat de către solicitant prin notificarea autorității în formă scrisă.

(2) Suspendarea termenului încetează din ziua în care solicitantul a efectuat acțiunile stabilite de lege și/sau a prezentat informația necesară pentru ca autoritatea emitentă să poată procesa cererea în cauză. Termenul suspendat va fi reluat de la data suspendării (inclusiv) și va expira în limitele stabilite de lege pentru eliberarea actului permisiv. Suspendarea nu poate fi aplicată pentru o perioadă mai mare de 30 de zile calendaristice de la data notificării.

(3) După expirarea termenului stabilit pentru suspendare sau pînă la expirarea termenului prevăzut de lege pentru eliberarea actului permisiv, autoritatea emitentă este obligată să elibereze actul permisiv sau să refuze eliberarea acestuia dacă nu sînt întrunite condițiile stabilite de lege. În caz contrar survine principiul aprobării tacite.

[Art.6¹ introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

Articolul 6². Procedura aprobării tacite

(1) După expirarea termenului prevăzut de lege pentru emiterea actului permisiv și în lipsa unui refuz scris privind eliberarea acestuia din partea autorității emitente, actul permisiv solicitat se consideră acordat prin aprobare tacită.

(2) Procedura aprobării tacite nu se aplică în privința actelor permise din categoria certificatelor. Pentru toate actele permise din categoria licențelor și autorizațiilor, procedura aprobării tacite se aplică dacă legea care reglementează regimul juridic al actului permisiv respectiv nu stabilește în mod expres neaplicarea procedurii aprobării tacite.

(3) După expirarea termenului prevăzut de lege pentru eliberarea actului permisiv, solicitantul poate aplica procedura aprobării tacite și poate desfășura activitatea pentru care a solicitat actul permisiv. În acest scop, solicitantul expediază, prin poșta recomandată, în adresa Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne copia de pe certificatul constatator, în care declară pe propria răspundere faptul că nu a primit de la autoritatea emitentă refuz oficial de eliberare a actului permisiv în termen legal și că termenul nu a fost suspendat sau suspendarea este sau a devenit nulă. În cazul în care certificatul constatator i-a fost eliberat în format electronic, solicitantul va expedia documentul în cauză pe suport de hîrtie, completat în modul stabilit. Data aprobării tacite a actului permisiv și, respectiv, data din care solicitantul poate desfășura activitatea pentru care a solicitat actul permisiv se consideră data confirmării recepționării de către Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne a scrisorii recomandate, prin care solicitantul i-a expediat copia de pe certificatul constatator completat în modul stabilit.

(4) Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne:

a) verifică veridicitatea informației din declarația pe propria răspundere depusă de solicitant, introduce informația privind certificatul constatator recepționat într-un registru electronic accesibil și gratuit, pe pagina sa web oficială, cu indicarea autorității care nu a emis actul permisiv și a măsurilor contravenționale aplicate;

b) în termen de 3 zile lucrătoare de la recepționarea certificatului constatator, îl expediază prin poșta electronică subdiviziunii sale abilitate cu inițierea procedurilor contravenționale și aplicarea, după caz, a sancțiunilor prevăzute de Codul contravențional față de funcționarii autorităților emitente care au încălcat procedurile și termenele de eliberare a actelor permise;

c) analizează informația din certificatele constatatoare recepționate și datele furnizate de

subdiviziunile sale teritoriale cu privire la aplicarea sancțiunilor contravenționale și informează trimestrial despre rezultatele analizei Cancelaria de Stat, în scopul elaborării măsurilor și propunerilor de optimizare a activității autorităților emitente.

(5) Autoritățile administrației publice și instituțiile abilitate prin lege cu funcții de reglementare și de control, instanțele de judecată sînt obligate să accepte certificatul constator în calitate de act permisiv dacă acesta este completat și expediat în modul prevăzut la alin. (3).

(6) Aplicarea procedurii aprobării tacite nu privează solicitantul de dreptul de a se adresa direct către agentul constator în cazurile expres prevăzute de Codul contravențional.

[Art.6² introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

Articolul 7. Reperfectarea actului permisiv

(1) Temeiuri pentru reperfectarea actului permisiv sînt: schimbarea numelui sau a denumirii titularului, modificarea unor alte date reflectate în actul permisiv, fără a căror actualizare însă nu poate fi identificată legătura dintre actul permisiv, obiectul actului și titular.

(2) La apariția temeiurilor pentru reperfectarea actului permisiv, titularul este obligat ca, în termen de 10 zile lucrătoare, să depună la autoritatea emitentă, conform procedurii stabilite la art. 6 alin. (1), o cerere de reperfectare a actului permisiv, împreună cu actul care necesită reperfectare și cu documentele (sau copiile de pe acestea, cu prezentarea ulterioară a originalelor pentru verificare) ce confirmă modificările. Autoritatea eliberează imediat și necondiționat certificatul constator.

[Art.7 al.(2) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(3) În termen de 5 zile lucrătoare de la data depunerii cererii de reperfectare a actului permisiv și a documentelor anexate la cerere, autoritatea emitentă emite o decizie privind reperfectarea actului permisiv și o comunică imediat solicitantului. Actul permisiv reperfectat se eliberează pe același formular sau, după caz, pe un formular nou, ținîndu-se cont de modificările indicate în cerere. Se eliberează totodată și copia de pe actul permisiv.

(4) Actul permisiv se consideră reperfectat prin aprobare tacită dacă autoritatea emitentă nu notifică în scris solicitantului, în termenul prevăzut la alin. (3), respingerea cererii de reperfectare. Actul permisiv este reperfectat și în cazul în care autoritatea emitentă constată intervenirea aprobării tacite pentru documentele suplimentare ce atestă temeiul reperfectării actului în cauză.

[Art.7 al.(4) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(5) Termenul de valabilitate a actului permisiv reperfectat nu poate depăși termenul de valabilitate indicat în actul permisiv care se reperfectează.

(6) În perioada examinării cererii de reperfectare a actului permisiv, titularul își poate continua activitatea în baza certificatului constator, emis de autoritatea emitentă la depunerea cererii de reperfectare.

[Art.7 al.(4) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(7) Temei pentru respingerea cererii de reperfectare a actului permisiv este lipsa în cerere a informației necesare pentru identificarea solicitantului.

[Art.7 al.(7) în redacția LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

Articolul 8. Eliberarea duplicatului actului permisiv

(1) Drept temei pentru eliberarea duplicatului actului permisiv servește pierderea sau deteriorarea lui.

(2) În caz de pierdere a actului permisiv, titularul depune la autoritatea emitentă, conform procedurii stabilite la art. 6 alin. (1), o cerere de eliberare a duplicatului actului permisiv și recepționează certificatul constator.

[Art.8 al.(2) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(3) Dacă actul permisiv este deteriorat și nu poate fi folosit, titularul poate obține un duplicat prin depunere la autoritatea emitentă, împreună cu actul permisiv deteriorat, conform procedurii

stabilite la art. 6 alin. (1), a unei cereri de eliberare a duplicatului.

[Art.8 al.(3) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(4) Autoritatea emitentă este obligată să elibereze duplicatul actului permisiv în termen de 3 zile lucrătoare de la data depunerii cererii de eliberare a duplicatului și a documentului care confirmă achitarea taxei pentru eliberarea duplicatului, dacă legea prevede o astfel de taxă. Prin derogare de la prevederile art. 62 alin. (2), duplicatul actului permisiv se consideră eliberat prin aprobare tacită pentru toate categoriile de acte permissive dacă autoritatea emitentă nu notifică în scris solicitantul, în termenul prevăzut de prezentul alineat, despre suspendarea termenului sau despre respingerea cererii de eliberare a duplicatului actului permisiv.

[Art.8 al.(4) în redacția LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(5) Termenul de valabilitate a duplicatului actului permisiv nu poate depăși termenul indicat în actul pierdut sau deteriorat.

(6) În caz de eliberare a duplicatului actului permisiv, autoritatea emitentă adoptă o decizie de anulare a actului permisiv pierdut sau deteriorat, notificând modificările în Registrul actelor permissive nu mai târziu de ziua lucrătoare imediat următoare zilei de adoptare a deciziei.

(7) În perioada de examinare a cererii de eliberare a duplicatului actului permisiv, titularul își poate desfășura activitatea în baza declarației de proprie răspundere, depusă la autoritatea emitentă concomitent cu cererea de eliberare a duplicatului actului permisiv, și a certificatului constatator eliberat în temeiul cererii.

[Art.8 al.(7) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

Articolul 9. Taxa de eliberare a actului permisiv

(1) Orice plată de eliberare a actelor permissive trebuie să fie expres prevăzută în Nomenclatorul actelor permissive.

(2) Orice plată efectuată autorităților emitente, care ține direct sau indirect de emiterea unui act permisiv, va fi stabilită în act legislativ. Plățile stabilite pentru emiterea actului permisiv și pentru serviciile aferente emiterii nu trebuie să depășească costurile de elaborare și emiterie a actului permisiv în cauză și de prestare a serviciilor aferente sau totalitatea veniturilor obținute din plățile respective nu trebuie să depășească costurile aferente emiterii actelor permissive.

[Art.9 al.(2) modificat prin LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577]

(3) În procesul examinării cererii de eliberare a actului permisiv, la eliberarea acestuia, precum și în procesul realizării funcțiilor de supraveghere și de control în privința actului permisiv, autoritatea emitentă nu este în drept să oblige direct sau indirect solicitantul sau deținătorul actului permisiv să obțină de la emitent contra plată alte servicii sau acte permissive.

(4) Fondurile colectate în urma emiterii și a reperfectării actelor permissive indicate în anexa nr.1 din taxele pentru actele permissive și serviciile aferente emiterii acestora prestate de către autoritatea emitentă se varsă integral la bugetul de stat, în conformitate cu legile care reglementează genurile de activitate și care stabilesc metodologia de calcul al taxelor respective, cu excepția cazurilor stabilite de lege.

[Art.9 al.(4) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

[Art.9 al.(4) în redacția LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577]

Articolul 10. Suspendarea și reluarea valabilității actului permisiv

(1) Valabilitatea actului permisiv poate fi suspendată în conformitate cu prevederile Legii cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.

(2) Drept temei pentru suspendarea valabilității actului permisiv în baza deciziei autorității emitente, fără adresarea în instanța de judecată, servește:

[Art.10 al.(2) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

a) cererea titularului privind suspendarea valabilității actului permisiv;

b) neachitarea anuală sau neachitarea în termen a taxei pentru actul permisiv, prevăzută de

lege.

(3) Decizia de suspendare a valabilității actului permisiv, adoptată conform procedurii stabilite de Legea cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, se aduce, de către autoritatea emitentă, la cunoștință titularului în termen de 3 zile lucrătoare de la data emiterii. Termenul de suspendare a valabilității actului permisiv nu poate depăși două luni, dacă legea care reglementează activitatea respectivă nu prevede altfel.

(4) Titularul actului permisiv este obligat să înștiințeze în scris autoritatea emitentă despre înlăturarea circumstanțelor care au dus la suspendarea valabilității lui.

(5) Decizia privind reluarea valabilității actului permisiv se adoptă de autoritatea emitentă în temeiul unei hotărâri a instanței de judecată care a emis hotărârea de suspendare sau a instanței de judecată ierarhic superioare, în termen de 3 zile lucrătoare de la data primirii înștiințării. Decizia se aduce la cunoștință titularului de act permisiv în 3 zile lucrătoare de la data emiterii.

(6) Termenul de valabilitate a actului permisiv nu se prelungește pe perioada de suspendare a valabilității lui.

(7) Suspendarea actului permisiv în cadrul controlului de stat sau ca urmare a acestuia se efectuează în conformitate cu prevederile Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

[Art.10 al.(7) introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(8) În scopul inițierii procedurii de suspendare a actului permisiv în alte cazuri decât cele stabilite la alin. (2) din prezentul articol, autoritățile emitente care nu au funcții de organ de control și/sau de agent constator în procesul contravențional, pentru stabilirea nerespectării de către titularul de act permisiv a cerințelor și condițiilor stabilite de lege, în cazul în care pentru validarea și constatarea neconformităților este necesară o verificare la fața locului, vor solicita și vor utiliza documentele eliberate de către organul de control și/sau agentul constator cu atribuții în domeniul corespunzător, conform art. 11¹.

[Art.10 al.(8) introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

Articolul 11. Retragera actului permisiv

(1) Drept temei pentru efectuarea acțiunilor prevăzute de lege în vederea retragerii actului permisiv fără adresare în instanța de judecată servesc:

[Art.11 al.(1) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

- a) cererea titularului de act permisiv privind retragerea actului;
- b) decizia de radiere a titularului de act permisiv din Registrul de stat al persoanelor juridice și din Registrul întreprinzătorilor individuali;
- c) depistarea unor date neautentice în documentele prezentate autorității emitente;
- d) constatarea transmiterii actului permisiv sau a copiei de pe el către o altă persoană pentru a desfășura genul de activitate respectiv;
- e) neînlăturarea în termenul stabilit de lege a circumstanțelor care au dus la suspendarea valabilității actului permisiv;

[Art.11 al.(1), lit.f) abrogată prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(1¹) Retragera actului permisiv în alte cazuri decât cele prevăzute la alin. (1) din prezentul articol se efectuează în conformitate cu prevederile Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.

[Art.11 al.(1¹) introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(2) Actul permisiv se retrage și în alte cazuri prevăzute expres de legea care reglementează genul de activitate respectiv.

(3) Data și numărul deciziei de retragere a actului permisiv se înscriu în Registrul actelor permise cel târziu în ziua lucrătoare imediat următoare zilei în care a fost emisă decizia.

(4) În cazul retragerii actului permisiv, taxa de eliberare a actului, dacă este prevăzută de lege, nu se restituie.

(5) În cazul retragerii actului permisiv pentru temeiul prevăzut la alin. (1) lit. c), se va aplica sancțiunea prevăzută la art. 263 alin. (8) din Codul contravențional, conform procedurii legale.

(6) Titularul actului permisiv este obligat ca, în decursul a 10 zile lucrătoare de la data comunicării deciziei de retragere a actului, să depună la autoritatea emitentă actul permisiv retras. Nerespectarea acestei prevederi se sancționează conform art. 541 din Codul contravențional.

(7) Retragerea actului permisiv în cadrul controlului de stat sau ca urmare a acestuia se efectuează în conformitate cu prevederile Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

[Art.11 al.(7) introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(8) În scopul inițierii procedurii de retragere a actului permisiv în alte cazuri decât cele stabilite la alin. (1) din prezentul articol, autoritățile emitente care nu au funcții de organ de control și/sau de agent constator în procesul contravențional, pentru stabilirea nerespectării de către titularul de act permisiv a cerințelor și condițiilor stabilite de lege, în cazul în care pentru validarea și constatarea neconformităților este necesară o verificare la fața locului, vor solicita și vor utiliza documentele eliberate de către organul de control și/sau agentul constator cu atribuții în domeniul corespunzător, conform art. 11¹.

[Art.11 al.(8) introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

Articolul 11¹. Controlul de stat

(1) Controlul de stat necesar pentru emiterea actului permisiv și/sau pentru verificarea respectării cerințelor și condițiilor de licențiere, autorizare sau certificare se planifică, se efectuează și se înregistrează în conformitate cu prevederile Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

(2) În cazul în care autoritatea emitentă nu are funcții de organ de control de stat, aceasta poate solicita efectuarea controlului de stat de la organul de control investit cu dreptul de a iniția și de a desfășura controlul de stat pe domeniul supus licențierii, autorizării sau certificării. În acest caz, organul de control este obligat:

a) să inițieze și să desfășoare controlul pentru emiterea actului permisiv în modul și termenele stabilite la art. 191 din Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător dacă efectuarea controlului respectiv este prevăzută de legea menționată în cadrul procedurii de emitere a actului permisiv;

b) să includă controlul respectiv în planul de control pentru perioada următoare, cu luarea în considerare a gradului de risc al agentului economic vizat, dacă este solicitată verificarea respectării cerințelor și condițiilor de licențiere, autorizare sau certificare;

c) să inițieze și să desfășoare control inopinat în termene proximale dacă autoritatea emitentă pune la dispoziție informația necesară în baza căreia se poate constata existența încălcărilor, gradul de pericol corespunzător, precum și a cel puțin unuia dintre temeiurile stabilite la art. 19 din Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător;

d) după efectuarea controlului, să remită autorității emitente un exemplar suplimentar al procesului-verbal de control în care se va indica expres modul și nivelul de respectare a cerințelor și condițiilor pentru obținerea sau deținerea actului permisiv corespunzător.

[Art.11¹ introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

Articolul 12. Răspunderea autorităților emitente

Persoanele responsabile din cadrul autorităților emitente sînt sancționate contravențional și/sau trase la răspundere penală, conform legii, în limita faptelor, pentru nerespectarea prezentei legi.

Capitolul II¹

LICENȚIEREA ACTIVITĂȚII DE ÎNȚREPRINZĂTOR

Articolul 12¹. Licența. Genurile de activitate supuse licențierii

(1) Licența este actul permisiv, eliberat de către autoritatea de licențiere în procesul de reglementare a activității de întreprinzător, care atestă dreptul titularului de licență de a desfășura, pentru o perioadă stabilită, integral sau parțial, genul de activitate indicat în aceasta,

cu respectarea condițiilor de licențiere.

(2) Genurile de activitate supuse licențierii sînt stabilite exhaustiv în anexa nr. 1. Introducerea reglementării prin licențiere pentru alte genuri de activitate este admisă doar prin modificarea și completarea Nomenclatorului actelor permissive care fac parte din categoria licențelor, expus în anexa nr. 1.

(3) Nu se supune reglementării prin licențiere comercializarea de către organul fiscal a bunurilor sechestrate.

(4) Licențele eliberate de către autoritățile de licențiere, indicate în prezenta lege, sînt valabile pe întreg teritoriul Republicii Moldova dacă legile care reglementează activitatea licențiată respectivă nu prevăd limitări teritoriale. Licențele obținute în Republica Moldova sînt valabile și peste hotare în conformitate cu acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte. Licențele eliberate de către autoritățile de licențiere din străinătate sînt valabile și pe teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 12². Criteriile de determinare a genurilor de activitate supuse reglementării prin licențiere

Genurile de activitate supuse reglementării prin licențiere sînt genurile de activitate care corespund cel puțin unuia dintre criteriile indicate la lit. a) și b), coroborate cu criteriul stabilit la lit. c), și anume:

- a) implicarea utilizării resurselor limitate ale statului;
- b) serviciul prestat sau bunul produs/comercializat prezintă pericol sporit și supravegherea eficientă a activității în cauză necesită stabilirea condițiilor și cerințelor speciale de activitate, precum și verificarea respectării acestora pe parcursul activității, pentru excluderea prejudicierii drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, sănătății populației, mediului, precum și integrității, stabilității financiare și securității statului;
- c) licențierea nu dublează alte proceduri de reglementare, nu acoperă riscuri similare cu alte mijloace de intervenție existente sau alte acte permissive și nu are drept scop asigurarea respectării condițiilor și cerințelor atribuite de lege unui alt mecanism de reglementare existent.

Articolul 12³. Politica statului în domeniul reglementării prin licențiere a activității de întreprinzător

(1) Politica statului în domeniul reglementării prin licențiere a activității de întreprinzător este promovată de către Ministerul Economiei și Infrastructurii.

(2) În scopul realizării activităților atribuite conform prezentei legi în competența Ministerului Economiei și Infrastructurii, acesta îndeplinește următoarele atribuții:

- a) monitorizează modul de implementare a prezentei legi de către autoritățile de licențiere și prezintă semestrial rapoarte în acest sens Parlamentului și Guvernului;
- b) generalizează experiența din domeniul reglementării prin licențiere a activității de întreprinzător, elaborează și promovează propuneri privind perfecționarea legislației în domeniul reglementării prin licențiere a activității de întreprinzător, în conformitate cu principiile stabilite de Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător;
- c) verifică și avizează rapoartele privind analiza impactului de reglementare a proiectelor de acte normative care vizează reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, cu consultarea obligatorie a sectorului privat.

(3) Autoritățile de licențiere, stabilite de prezenta lege, participă la promovarea politicii statului și îndeplinesc atribuțiile respective în domeniul reglementării prin licențiere a activității de întreprinzător în limitele prevăzute de prezenta lege, precum și de legile care reglementează expres activitățile licențiate.

Articolul 12⁴. Autoritățile de licențiere

(1) Autoritățile de licențiere sînt:

- a) Agenția Servicii Publice;
- b) Banca Națională a Moldovei;
- c) Comisia Națională a Pieței Financiare;
- d) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică;

e) Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației;

f) Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale;

g) Consiliul Coordonator al Audiovizualului.

(2) Autoritățile de licențiere reglementează prin licențiere genurile de activitate conform competențelor indicate în anexa nr. 1.

(3) Agenția Servicii Publice este un organ public de specialitate, are statut de persoană juridică și dispune de ștampilă cu stema de stat și cu denumirea sa. Agenția Servicii Publice își desfășoară activitatea în baza regulamentului aprobat de către Guvern.

(4) În scopul realizării activităților în domeniul licențierii, atribuite conform prezentei legi în competența Agenției Servicii Publice, aceasta exercită următoarele atribuții:

a) eliberează, prelungește, reperfectează, reia valabilitatea licențelor, eliberează copii și duplicate de pe acestea, realizează acțiunile prevăzute de lege pentru suspendarea, retragerea, recunoașterea nevalabilității licențelor;

b) eliberează, prelungește și reperfectează licențele prin intermediul serviciului e-licențiere;

c) monitorizează respectarea de către titularii de licențe a condițiilor de licențiere prin intermediul organelor de control de stat pe domeniul aferent;

d) asigură, prin cooptarea organelor de control de stat pe domeniul aferent, verificarea corespunderii solicitantului condițiilor de licențiere în baza cererii (declarației) pentru eliberarea licenței și a documentelor anexate, dacă legile care reglementează activitatea pentru care se solicită licența nu stabilesc expres verificarea încadrării solicitantului în condițiile de licențiere la fața locului;

e) ține dosarele de licențiere, inclusiv cele recepționate prin intermediul serviciului e-licențiere, și registrul de licențiere;

f) gestionează și asigură funcționalitatea serviciului e-licențiere;

g) generalizează experiența din domeniul de competență și înaintează Ministerului Economiei și Infrastructurii propunerile respective;

h) prezintă Ministerului Economiei și Infrastructurii dări de seamă anuale privind activitatea sa.

Articolul 12⁵. Conținutul licenței

(1) Formularul de licență este document de strictă evidență. Formularul tipizat are serie și este numerotat continuu. Tipul formularului de licență și al anexei la aceasta se aprobă de către Guvern.

(2) Licența conține:

a) denumirea autorității de licențiere;

b) seria, numărul și data eliberării/prelungirii licenței;

c) denumirea, forma juridică de organizare, adresa juridică a titularului de licență sau, pentru persoana fizică titular de licență – numele, prenumele și adresa;

d) data adoptării deciziei de înregistrare a întreprinderii sau a organizației, IDNO-ul întreprinderii sau al organizației ori seria și numărul buletinului de identitate, IDNP-ul persoanei fizice;

e) genul de activitate, integral sau parțial, pentru a cărui desfășurare se eliberează licența;

f) termenul de valabilitate a licenței;

g) semnătura conducătorului autorității de licențiere sau a adjunctului acestuia autenticată prin aplicarea ștampilei acestei autorități.

(3) Anexa la licență este parte integrantă a acesteia și conține toate condițiile de licențiere, precum și lista filialelor și subdiviziunilor separate ale titularului de licență la care va fi efectuată activitatea în baza licenței obținute, precum și, după caz, lista lucrărilor/serviciilor prestate (pozițiile 1, 13¹ și 14), procesele tehnologice sau comerciale (pozițiile 3 și 14), lista produselor (poziția 4), lista specialiștilor angajați (pozițiile 6–8, 11, 13, 14), lista utilajului de joc (poziția 12). (Pozițiile sînt prezentate conform anexei nr. 1 compartimentul I).

[Art.12⁵ al.(3) modificat prin LP27 din 01.03.18, MO105-107/27.03.18 art.197]

(4) Procurarea, evidența și păstrarea formularelor de licență țin de competența autorității de licențiere.

Articolul 12⁶. Obținerea licenței

(1) Licența se acordă, se prelungește, se suspendă și se retrage în conformitate cu procedurile și regulile stabilite de prezenta lege pentru actele permissive, cu excepția prevederilor specifice stabilite de prezentul capitol sau de legile care reglementează activitatea licențiată corespunzătoare.

(2) Cererea (declarația) pentru obținerea sau prelungirea licenței, de modelul stabilit de autoritatea de licențiere, conține:

a) denumirea, forma juridică de organizare, sediul, IDNO-ul întreprinderii sau al organizației ori numele, prenumele, adresa și IDNP-ul persoanei fizice ce practică activitatea de întreprinzător;

b) genul de activitate, integral sau parțial, pentru a cărui desfășurare solicitantul de licență intenționează să obțină licență ori să o prelungească;

c) declarația pe propria răspundere a solicitantului de licență privind asumarea respectării condițiilor de licențiere la desfășurarea genului de activitate pentru care se solicită licență și privind autenticitatea documentelor prezentate;

d) lista documentelor care se anexează la cererea (declarația) de eliberare/prelungire a licenței.

(3) La cererea (declarația) pentru eliberarea licenței se anexează documentele suplimentare în conformitate cu prevederile actelor legislative ce reglementează activitatea licențiată pentru care se solicită licența. Documentele se depun în original (cu excepția cazului în care se utilizează serviciul e-licențiere sau portalul unic al serviciilor publice) sau în copii, inclusiv pe suport electronic, cu prezentarea ulterioară a originalelor pentru verificare, cu excepția celor stabilite pentru verificare prin procedura ghișeului unic. La cererea (declarația) pentru prelungirea licenței se anexează numai documentele care necesită actualizare sau care conțin date diferite de cele prezentate pentru eliberarea licenței.

(4) Pentru obținerea, prelungirea sau reperfectarea licenței prin intermediul serviciului e-licențiere, conducătorul întreprinderii sau al organizației ori persoana împuternicită de acesta sau persoana fizică va accesa portalul unic al serviciilor publice.

(5) Datele din documentele și informațiile depuse se verifică de către autoritatea de licențiere fără implicarea solicitantului.

(6) Autoritatea emitentă înregistrează cererea (declarația) pentru eliberarea/prelungirea licenței și documentele anexate la aceasta conform borderoului și eliberează imediat și necondiționat certificatul constatator autentificat prin semnătura persoanei responsabile.

(7) Licența se eliberează/se prelungește în baza deciziei autorității de licențiere. Licența se consideră eliberată/prelungită în cazul survenirii aprobării tacite, inclusiv în cazul în care autoritatea de licențiere constată intervenirea aprobării tacite pentru documentele suplimentare prevăzute de legea care reglementează domeniul licențiat respectiv.

(8) Procedura aprobării tacite, prevăzută de prezenta lege, se aplică tuturor licențelor, cu excepția celor emise de către autoritățile de reglementare în sectorul financiar (bancar și nebancar), în domeniul activităților care vizează regimul armelor de foc, munițiilor și explozibililor.

(9) Informația despre adoptarea deciziei privind eliberarea/prelungirea licenței se comunică solicitantului cel târziu în prima zi lucrătoare după data adoptării deciziei.

Articolul 12⁷. Eliberarea sau prelungirea licenței

(1) Licența se perfectează și se înmânează titularului în cel mult 3 zile lucrătoare pînă la expirarea termenului stabilit pentru eliberarea acesteia sau în prima zi lucrătoare după expirarea termenului stabilit pentru eliberarea acesteia, începînd cu ziua primirii documentului care confirmă achitarea taxei pentru eliberarea licenței. Mențiunea despre data primirii documentului care confirmă achitarea taxei pentru eliberarea licenței se face pe borderoul documentelor primite de la solicitantul de licență sau pe versoul deciziei de eliberare/prelungire a licenței, în cazul utilizării serviciului e-licențiere.

(2) Dacă solicitantul, în termen de 30 de zile de la data la care i s-a expediat (înmînat) înștiințarea despre adoptarea deciziei privind eliberarea/prelungirea sau reperfectarea licenței, nu a prezentat nemotivat documentul care confirmă achitarea taxei pentru eliberarea/prelungirea sau reperfectarea acesteia, autoritatea de licențiere este în drept să anuleze decizia privind

eliberarea/prelungirea sau reperfectarea licenței sau să adopte decizia privind recunoașterea licenței ca fiind nevalabilă.

(3) În cazul în care titularul de licență intenționează să desfășoare genul de activitate indicat în licență după expirarea termenului ei de valabilitate, el este în drept să solicite, inclusiv prin intermediul serviciului e-licențiere, prelungirea licenței pe termenul prevăzute de lege, cu achitarea taxei pentru licență, stabilită conform legii, cu cel mult 30 de zile înainte de expirarea termenului de valabilitate a licenței, dar nu mai târziu de ultima zi de expirare a termenului de valabilitate a acesteia. În acest caz, pe licență se va aplica mențiunea privind prelungirea termenului de valabilitate, cu indicarea termenului nou. Mențiunea privind prelungirea termenului de valabilitate poate fi aplicată pe același formular al licenței sau, după caz, pe un formular nou, pînă la expirarea termenului anterior de valabilitate a licenței. În cazul dat, termenul nou de valabilitate a licenței va curge din ultima zi calendaristică în care a expirat termenul anterior de valabilitate a acesteia. Mențiunea privind prelungirea valabilității licenței se autentifică cu ștampila autorității de licențiere și cu semnătura conducătorului.

(4) Titularul de licență nu este în drept să transmită licența sau copia de pe aceasta altei persoane.

(5) Pentru fiecare filială sau subdiviziune separată a titularului de licență la care va fi efectuată activitatea în baza licenței obținute, titularului de licență i se eliberează copii autorizate de pe aceasta. Copiile confirmă dreptul filialei sau al subdiviziunii separate a titularului de licență de a desfășura activități în baza licenței obținute.

(6) Eliberarea duplicatului licenței se efectuează în conformitate cu prevederile art. 8.

Articolul 12⁸. Reperfectarea licenței

(1) Temei pentru reperfectarea licenței este schimbarea datelor reflectate în licență, fără a căror actualizare însă nu poate fi identificată legătura dintre licență, obiectul acesteia și titular. La apariția temeiurilor pentru reperfectarea licenței, titularul acesteia este obligat, în conformitate cu prevederile prezentei legi, să solicite reperfectarea licenței.

(2) În cazul în care titularul de licență creează o nouă filială sau subdiviziune separată care va desfășura activități conform licenței deținute ori în caz de lichidare a filialei sau a subdiviziunii separate a titularului de licență care a desfășurat activități conform licenței obținute, acesta este obligat să solicite reperfectarea licenței în vederea ajustării corespunzătoare a informației cu privire la adresa filialei sau a subdiviziunii în cauză din anexa licenței.

(3) Licența reperfectată se eliberează pe același formular sau, după caz, pe un formular nou, ținîndu-se cont de modificările indicate în cerere. Totodată, se eliberează copiile necesare de pe licență. În cazul în care licența reperfectată se eliberează pe un formular nou, autoritatea de licențiere adoptă decizia privind recunoașterea licenței precedente ca fiind nevalabilă, introducînd modificările necesare în registrul de licențiere cel tîrziu în prima zi lucrătoare după data adoptării deciziei.

(4) Modificarea datelor din documentele anexate la cererea (declarația) pentru eliberarea licenței care nu duc la schimbarea datelor reflectate în licență nu este temei pentru reperfectarea licenței. Titularul este obligat să înștiințeze autoritatea de licențiere despre toate modificările datelor din documentele anexate la cererea (declarația) pentru eliberarea licenței. Înștiințarea se prezintă la autoritatea de licențiere, personal, prin scrisoare recomandată sau prin poștă electronică, în termen de 10 zile de la survenirea modificărilor, împreună cu documentele (sau copiile de pe acestea) care confirmă modificările în cauză.

Articolul 12⁹. Termenul de valabilitate a licenței

Termenul de valabilitate pentru licențele indicate în anexa nr. 1 compartimentul I pozițiile 1, 5–13 este de 5 ani, pentru licențele indicate la pozițiile 2 și 4 este de 1 an, pentru licențele indicate la poziția 3 este de 3 ani. Pentru genurile de activitate indicate la pozițiile 14–31, termenul de valabilitate a licenței se stabilește prin legile care reglementează activitatea licențiată respectivă.

Articolul 12¹⁰. Taxa pentru licență

(1) Taxa pentru eliberarea licenței este de 3250 de lei, dacă prezenta lege sau legea care reglementează activitatea licențiată respectivă nu stabilește altfel.

(2) Pentru solicitanții de licență înregistrați cu cel mult un an înainte de data depunerii cererii (declarației) pentru eliberarea licenței, taxa constituie 50 la sută din taxa stabilită. Această

prevedere nu se extinde asupra solicitanților de licență pentru activitatea de întreținere a cazinourilor, pentru activitatea în domeniul producției alcoolice, tutunului, produselor petroliere și energetice, precum și asupra solicitanților de reperfectare a licenței și/sau de eliberare a copiilor autorizate de pe aceasta.

(3) Taxa pentru eliberarea licenței pentru genurile de activitate indicate la pozițiile 2, 4, 12, 22 și 24 ale compartimentului I din anexa nr. 1 se achită anual conform anexei nr. 2.

(4) Taxa pentru eliberarea licenței pentru genurile de activitate indicate la poziția 3 a compartimentului I din anexa nr. 1 se achită separat pentru fiecare an de valabilitate a licenței: la eliberarea licenței și la expirarea fiecărui an de la data eliberării licenței, conform taxei anuale stabilite la anexa nr. 2. În același mod se achită și taxa pentru copia de pe licență, care confirmă dreptul filialei sau al subdiviziunii separate a titularului de licență de a desfășura activitatea în baza licenței obținute.

(5) Taxa pentru reperfectarea licenței și/sau eliberarea copieii de pe aceasta, inclusiv în cazul extinderii activității licențiate pe o adresă nouă (filială, subdiviziune), se stabilește în proporție de 10 la sută din taxa pentru eliberarea acesteia, dar nu mai mult de 585 de lei, iar taxa pentru eliberarea duplicatului licenței – de 585 de lei, cu excepția taxei de eliberare a duplicatului licenței pentru activitatea de întreținere a cazinoului.

(6) Sumele taxelor pentru eliberarea/reperfectarea licenței și/sau eliberarea copieii de pe aceasta se varsă la bugetul de stat, cu excepția cazurilor în care legea care reglementează genul de activitate licențiat respectiv nu stabilește altfel.

[Capitolul II¹ introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

Capitolul III DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 13. Mecanismul de revizuire a actelor normative

(1) În termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, autoritățile emitente:

a) vor elabora proiecte de modificare și de completare a actelor legislative și normative din domeniul lor de activitate în temeiul prezentei legi;

b) vor întocmi, de comun acord cu Ministerul Economiei, lista exhaustivă de documente suplimentare necesare solicitanților pentru obținerea de acte permise și vor elabora condițiile de autorizare a activității de întreprinzător pentru care se solicită act permisiv, care urmează a fi publicate în mod obligatoriu în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Prevederile actelor legislative și ale celor normative cu privire la eliberarea actelor permise, precum și taxele pentru eliberarea acestora, care nu sînt incluse în Nomenclatorul actelor permise se consideră caduce.

(3) Nu se permite eliberarea unor acte permise care nu sînt incluse în Nomenclatorul anexat la prezenta lege.

(4) Orice normă stabilită de lege care ține de înregistrarea, autentificarea, certificarea, omologarea, confirmarea unor relații juridice sau unor bunuri devine caducă dacă are drept rezultat emiterea unor acte permise care devin caduce conform alin. (2).

Articolul 14. Dispoziții finale

Prezenta lege intră în vigoare la 6 luni de la data publicării, cu excepția art. 13 alin. (1), care intră în vigoare la data publicării, și art. 11 alin. (6), care intră în vigoare la 1 februarie 2012.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 160. Chișinău, 22 iulie 2011.

[anexa nr.1](#)

[Anexa nr.1 modificată prin LP27 din 01.03.18, MO105-107/27.03.18 art.197]

[Anexa nr.1 modificată prin LP288 din 15.12.17, MO464-470/29.12.17 art.808]

[Anexa nr.1 în redacția LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

[Nomenclatorul modificat prin LP164 din 20.07.17, MO277-288/04.08.17 art.485]
[Nomenclatorul modificat prin LP178 din 21.07.17, MO301-315/18.08.17 art.537]
[Nomenclatorul modificat prin LP101 din 09.06.17, MO277-288/04.08.17 art.459]
[Nomenclatorul modificat prin LP80 din 05.05.17, MO162-170/26.05.17 art.284]
[Nomenclatorul modificat prin LP192 din 23.09.16, MO369-378/28.10.16 art.749; în vigoare 28.01.17]
[Nomenclatorul modificat prin LP181 din 22.07.16, MO265-276/19.08.16 art.577]
[Nomenclatorul modificat prin LP109 din 27.05.16, MO204-205/12.07.16 art.439]
[Nomenclatorul modificat prin LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]
[Nomenclatorul modificat prin LP101 din 26.05.16, MO169-183/24.06.16 art.355]
[Nomenclatorul modificat prin LP9 din 26.02.16, MO90-99/08.04.16 art.166; în vigoare 08.04.16]
[Nomenclatorul modificat prin LP21 din 04.03.16, MO79-89/01.04.16 art.152]
[Nomenclatorul modificat prin LP223 din 03.12.15, MO361-369/31.12.15 art.681; în vigoare 31.03.16]
[Nomenclatorul modificat prin LP153 din 30.07.15, MO223/14.08.15 art.443]
[Nomenclatorul modificat prin LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170]
[Nomenclatorul modificat prin LP14 din 20.02.15, MO67-68/17.03.15 art.71]
[Nomenclatorul modificat prin LP185 din 28.09.14, MO310-312/10.10.14 art.622]
[Nomenclatorul modificat prin LP153 din 17.07.14, MO238-246/15.08.14 art.543]
[Nomenclatorul modificat prin LP129 din 11.07.14, MO223-230/08.08.14 art.493]
[Nomenclatorul modificat prin LP127 din 11.07.14, MO223-230/08.08.14 art.491]
[Nomenclatorul modificat prin LP109 din 19.06.14, MO209-216/25.07.14 art.449; în vigoare 25.01.15]
[Nomenclatorul modificat prin LP38 din 27.03.14, MO92-98/18.04.14 art.228]
[Nomenclatorul modificat prin LP324 din 23.12.13, MO320-321/31.12.13 art.871; în vigoare 01.01.14]
[Nomenclatorul modificat prin LP318 din 27.12.12, MO49-55/08.03.13 art.152]
[Nomenclatorul modificat prin LP235 din 26.10.12, MO248-251/07.12.12 art.812]

anexa nr.2

[Anexa nr.2 introdusă prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

anexa nr.3

[Anexa nr.3 introdusă prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

NOMENCLATORUL ACTELOR PERMISIVE
eliberate de către autoritățile emitente persoanelor fizice și persoanelor juridice pentru practicarea activității
de întreprinzător

I. Actele permisive care fac parte din categoria licențelor

Asociația "Moldova Apă-Canal" (AMAC)

Nr. crt.	Actul permisiv	Autoritatea emitentă	Alte autorități/entități implicate
1	Licență pentru activitatea cu metale prețioase și pietre prețioase; funcționarea caselor de amanet	Agenția Servicii Publice	Inspectoratul pentru Protecția Mediului
2	Licență pentru importul și păstrarea alcoolului etilic; importul, păstrarea și comercializarea angro a producției alcoolice și/sau a berii importate		Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor
3	Licență pentru fabricarea alcoolului etilic, a berii și a producției alcoolice, cu excepția vinului, produselor obținute pe bază de must și a produselor vitivinicole aromatizate în sensul Legii viei și vinului nr. 57/2006, și/sau păstrarea, comercializarea angro a alcoolului etilic, a berii și a producției alcoolice, cu excepția vinului, produselor obținute pe bază de must și a produselor vitivinicole aromatizate în sensul Legii viei și vinului nr. 57/2006, produse de producătorii autohtoni		Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor Serviciul Fiscal de Stat Inspectoratul pentru Protecția Mediului
4	Licență pentru importul produselor din tutun; importul și/sau prelucrarea industrială a tutunului; fabricarea produselor din tutun și/sau comercializarea angro a produselor din tutun și a tutunului fermentat		
5	Licență pentru colectarea, păstrarea, prelucrarea, comercializarea, precum și exportul resturilor și deșeurilor de metale feroase și neferoase, de baterii și acumulatori uzați, inclusiv în stare prelucrată		Inspectoratul pentru Protecția Mediului Autoritățile administrației publice locale
6	Licență pentru producerea, asamblarea, importul și/sau exportul, reexportul, comercializarea armelor și munițiilor cu destinație civilă și repararea armelor cu destinație civilă		Ministerul Afacerilor Interne
7	Licență pentru producerea, importul, exportul, reexportul, comercializarea, depozitarea materialelor explozive și/sau efectuarea lucrărilor cu explozibil de uz civil		
8	Licență pentru producerea, asamblarea, importul, exportul, reexportul, depozitarea, comercializarea articolelor pirotehnice și/sau prestarea serviciului „Spectacole pirotehnice și focuri de artificii” cu articole pirotehnice de divertisment de destinație profesională		Agenția pentru Supraveghere Tehnică Ministerul Afacerilor Interne
9	Licență pentru activitatea magazinelor duty-free, inclusiv pentru deservirea corpului diplomatic		Serviciul Vamal Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
9 ¹	Licență pentru activitatea magazinelor duty-free în port		Serviciul Vamal
9 ²	Licență pentru activitatea magazinelor, barurilor și restaurantelor duty-free la bordul navei		Serviciul Vamal
10	Licență pentru activitatea de broker vamal		Serviciul Vamal
11	Licență pentru activitatea de protecție a informației: importul, exportul, proiectarea, producerea și comercializarea mijloacelor tehnice speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației (cu excepția activității desfășurate de autoritățile publice investite cu acest drept prin lege); și/sau prestarea serviciilor în domeniul protecției criptografice a informației (cu excepția activității de protecție a secretului de stat); și/sau prestarea serviciilor în domeniul protecției tehnice a informației (cu excepția activității de protecție a secretului de stat)		Serviciul de Informații și Securitate
12	Licență pentru activitate de întreținere a cazinoului	Ministerul Afacerilor Interne Autoritățile administrației publice locale	
13	Licență pentru activitatea legată de plasarea în câmpul muncii a cetățenilor în țară și/sau în străinătate, activitatea de încadrare/înscrisere a studenților în programe de schimb educațional-cultural care prevăd componenta de angajare remunerată în câmpul muncii pentru o perioadă determinată de timp, în perioada	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	

Asociația "Moldova Apă-Canal" (AMAC)

	vacanței de vară		
13 ¹	Licență pentru activitatea de operare cu tichetele de masă, inclusiv de emiteri și rambursare a valorii acestora		
14	Licență pentru activitatea farmaceutică	Agencia Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Agencia Servicii Publice Agencia Națională pentru Sănătate Publică Comitetul Permanent de Control asupra Drogurilor Autoritățile administrației publice locale
15	Licență pentru activitatea băncilor	Banca Națională a Moldovei	Agencia Servicii Publice Ministerul Afacerilor Interne Serviciul Fiscal de Stat
16	Licență pentru activitatea de schimb valutar în numerar cu persoane fizice (a unităților de schimb valutar, altele decât băncile)		Agencia Servicii Publice Ministerul Afacerilor Interne Serviciul Fiscal de Stat
17	Licență pentru activitatea de prestare a serviciilor de plată de către societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică, furnizorii de servicii poștale		Agencia Servicii Publice
18	Licență pentru activitatea de emiteri a monedei electronice de către societățile emitente de monedă electronică		Agencia Servicii Publice
19	Licență pentru activitatea asigurătorilor (reasigurătorilor), brokerilor de asigurare și/sau de reasigurare	Comisia Națională a Pieței Financiare	Agencia Servicii Publice
20	Licență pentru activitatea de gestiune a activelor fondurilor nestatale de pensii		Agencia Servicii Publice Banca Națională a Moldovei
21	Licență pentru activitatea asociațiilor de economii și împrumut		Agencia Servicii Publice
22	Licență pentru activitatea pe piața de capital: societate de investiții, operator pe piața de capital, societate de administrare fiduciară a investițiilor		Agencia Servicii Publice Banca Națională a Moldovei
23	Licență pentru activitatea biroului istoriilor de credit		Agencia Servicii Publice
24	Licență pentru importul și comercializarea cu ridicata și/sau cu amănuntul a benzinei, motorinei și/sau a gazului lichefiat la stațiile de alimentare	Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică	Agencia Servicii Publice Organismele de expertiză acreditate în domeniul securității industriale Agencia de Mediu Ministerul Afacerilor Interne
25	Licență pentru producerea energiei electrice; operarea pieței energiei electrice; transportul energiei electrice; conducerea centralizată a sistemului electroenergetic; distribuția energiei electrice; furnizarea energiei electrice		Agencia Servicii Publice Agencia de Mediu Ministerul Afacerilor Interne
26	Licență pentru producerea gazelor naturale; transportul gazelor naturale; distribuția gazelor naturale; stocarea gazelor naturale; furnizarea gazelor naturale; furnizarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare		Agencia Servicii Publice Organismele de expertiză acreditate în domeniul securității industriale Agencia de Mediu Ministerul Afacerilor Interne
27	Licență pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare la nivel de regiune, raion, municipiu, oraș și, după caz, sat, comună		Agencia Servicii Publice Agencia de Mediu Institutul Național de Metrologie
28	Licență pentru activitatea de producere, distribuție și furnizare a energiei termice		Agencia Servicii Publice Organismele de expertiză acreditate în domeniul securității industriale Agencia de Mediu Ministerul Afacerilor Interne
29	Licență pentru producerea energiei electrice din surse regenerabile; producerea energiei termice din surse regenerabile; producerea biogazului ce urmează a fi livrat în rețelele de gaze naturale; producerea biocarburantului care urmează a fi procurat de importatorii de produse petroliere principale		Agencia Servicii Publice Organismele de expertiză acreditate în domeniul securității industriale

Asociația "Moldova Apă-Canal" (AMAC)

30	Licență pentru utilizarea canalelor sau frecvențelor radio și/sau a resurselor de numerotare în scopul furnizării rețelelor și/sau serviciilor de comunicații electronice	Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației	Agenția Servicii Publice Serviciul Național de Management al Frecvențelor Radio și Securității Cibernetică Consiliul Coordonator al Audiovizualului
31	Licență pentru activitatea de emisie pentru difuzarea serviciilor de programe pe cale radioelectrică terestră și/sau prin orice alte mijloace de telecomunicații decât cele radioelectrice terestre	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Agenția Servicii Publice

II. Actele permise care se încadrează în categoria autorizațiilor

Nr. crt.	Actul permisiv	Autoritatea emitentă	Alte autorități/entități implicate	Costul	Termenul de valabilitate
1	Certificat de desemnare în domeniul metrologiei	Ministerul Economiei și Infrastructurii	Centrul Național de Acreditare MOLDAC	Gratuit	În funcție de termenul de valabilitate a acreditării
2	Autorizație individuală de tranzit al mărfurilor strategice (cu dublă destinație)		Agenția Servicii Publice	Gratuit	În funcție de solicitare
3	Autorizație individuală de import al mărfurilor strategice (cu dublă destinație)		Agenția Servicii Publice	Gratuit	În funcție de solicitare
4	Autorizație individuală de export al mărfurilor strategice (cu dublă destinație)	Ministerul Economiei și Infrastructurii	Agenția Servicii Publice	Gratuit	În funcție de solicitare
5	Autorizație individuală de reexport al mărfurilor strategice (cu dublă destinație)		Agenția Servicii Publice	Gratuit	În funcție de solicitare
6	Autorizație pentru activitatea întreprinderii în vederea verificării proiectelor pentru construcții		Agenția Servicii Publice	Gratuit	5 ani
7	Autorizație de construire/desființare pentru lucrările de utilitate publică de interes național		Agenția Servicii Publice	Gratuit	Pentru durata de executare a lucrărilor de construcție
8	Certificat de calificare al auditorului pentru auditul general	Ministerul Finanțelor		Gratuit	Termen nelimitat
9	Patentă de întreprinzător	Serviciul Fiscal de Stat	Autoritățile administrației publice locale Casa Națională de Asigurări Sociale Compania Națională de Asigurări în Medicină	De la 20 pînă la 700 de lei	De la o lună pînă la 12 luni
10	Certificat de înregistrare în calitate de centru de asistență tehnică pentru mașinile de casă și de				Gratuit

Asociația "Moldova Apă-Canal" (AMAC)

	control cu memorie fiscală				
11	Autorizație de antrepozit vamal (administrarea și gestionarea antrepozitului)	Serviciul Vamal	Agenția Servicii Publice	Gratuit	2 ani
12	Permișiune pentru obținerea și depozitarea materialelor explozive	Agenția pentru Supraveghere Tehnică	Ministerul Afacerilor Interne	Gratuit	12 luni, dacă spațiul este în locațiune; 36 de luni, dacă spațiul este în proprietate
13	Demers de executare a lucrărilor de dinamitare sau a lucrărilor cu materiale explozive		Autoritățile administrației publice locale	Gratuit	3 zile pentru o singură explozie; un an pentru explozii multiple
14	Autorizație sanitar-veterinară de funcționare	Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Agenția Servicii Publice	150 de lei	Termen nelimitat
15	Extras privind înregistrarea depozitului pentru păstrarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților		Agenția Servicii Publice Inspectoratul pentru Protecția Mediului Agenția de Mediu Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Gratuit	Termen nelimitat
16	Certificat de înregistrare oficială în domeniul siguranței alimentelor		Agenția Servicii Publice	Gratuit	Termen nelimitat
17	Autorizație sanitar-veterinară pentru mijloacele de transport			150 de lei	Un an
18	Autorizație pentru activitatea particulară de pază	Ministerul Afacerilor Interne	Agenția Servicii Publice	3250 de lei	5 ani
19	Permis de procurare a armei			400 de lei	3 luni
20	Certificat de deținător de armă			200 de lei	Termen nelimitat
21	Autorizație de funcționare a tirului de trageri			400 de lei	3 ani
22	Permis de armă, valabil numai în exercițiul atribuțiilor de serviciu			260 de lei	5 ani
23	Permis de transfer al armei			600 de lei	6 luni
24	Permis de transport al armelor			Gratuit	Pînă la 12 luni

Asociația "Moldova Apă-Canal" (AMAC)

25	Certificat de acreditare a unității de instruire a personalului din domeniul transportului rutier	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Economiei și Infrastructurii	Conform metodologiei de calcul aprobate prin lege	5 ani
26	Autorizație a Republicii Moldova pentru transportatori străini care efectuează rute regulate bilaterale sau tranzit pe teritoriul Republicii Moldova	Agenția Națională Transport Auto		Gratuit	Un an
27	Autorizație multilaterală CEMT anuală, cu carnet de drum			580 de euro*	Un an (pînă la 31 decembrie)
28	Autorizație multilaterală CEMT pe termen scurt, cu carnet de drum			50 de euro*	O lună
29	Autorizație pentru servicii ocazionale neliberalizate (de transport pasageri)			Gratuit	Pentru întreaga călătorie
30	Autorizație pentru transporturi rutiere internaționale de mărfuri			8 euro* – cu plata taxei rutiere pentru Ucraina, Belarus și Ungaria; pentru produse ușor alterabile pentru Ucraina; 12 euro* – de tranzit pentru Austria (într-o direcție); fără plata taxei rutiere pentru Belarus și Ucraina; 24 de euro* – fără plata taxei rutiere pentru Ungaria; universală multiplă (pentru o cursă); pentru toate statele, cu excepția Ucrainei și Belarusului (pentru o cursă); 35 de euro* – universală multiplă eliberată de o țară terță tuturor statelor (pentru transportatori autohtoni); gratuit – TRACECA; BSEC; gratuit – Federația Rusă	Un an
31	Carnetul foii de parcurs de tip CFP sau INTERBUS			30 de lei pentru o cursă	O călătorie

Asociația "Moldova Apă-Canal" (AMAC)

32	Autorizație de transport rutier de persoane prin servicii regulate (internațional sau național – local, municipal, raional și interraional)			Gratuit	8 ani
33	Autorizație pentru desfășurarea activității de cântărire a vehiculelor rutiere în vederea eliberării certificatului internațional de cântărire a vehiculului rutier		Agenția Servicii Publice	Gratuit	5 ani
34	Autorizație pentru desfășurarea activității de inspecție tehnică periodică		Agenția Servicii Publice	Gratuit	5 ani
35	Autorizație specială de transport cu autovehicule a căror masă totală, sarcină masică pe osie sau ale căror dimensiuni depășesc limitele admise		Ministerul Afacerilor Interne	Conform Codului fiscal, titlul IX, capitolul 4 și anexa nr. 3	Termen nelimitat
36	Autorizație pentru zboruri neregulate	Autoritatea Aeronautică Civilă		Gratuit	Pe termenul solicitat, plus 72 de ore
37	Autorizație de operator aerian (AOA – aviația generală și/sau lucru aerian)		Agenția Servicii Publice	Gratuit	Până la 2 ani
38	Certificat de operator aerian		Agenția Servicii Publice	Gratuit	Până la 2 ani
39	Certificat de operator de aerodrom/heliport		Agenția Servicii Publice	Gratuit	Până la 2 ani
40	Certificat de furnizor de servicii de navigație aeriană		Agenția Servicii Publice	Gratuit	Până la 2 ani
41	Certificat al întreprinderii de întreținere tehnică		Agenția Servicii Publice	Gratuit	2 ani
42	Certificat al întreprinderii de deservire la sol		Agenția Servicii Publice	Gratuit	Un an
43	Autorizație pentru zboruri regulate (pentru operatori aerieni naționali și din străinătate)		Agenția Servicii Publice	Gratuit	Un an
44	Certificat de urbanism pentru proiectare	Autoritatea administrației publice locale	Agenția Servicii Publice Agenția pentru Supraveghere Tehnică Agenția de Mediu Agenția Națională pentru Sănătate Publică Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Alte autorități publice în funcție de obiect și dacă legea prevede expres implicarea	50 de lei	24 luni

			acestora		
45	Autorizație de construire		<p>Agencia Servicii Publice</p> <p>Agencia pentru Supraveghere Tehnică</p> <p>Agencia de Mediu</p> <p>Agencia Națională pentru Sănătate Publică</p> <p>Ministerul Educației, Culturii și Cercetării</p> <p>Alte autorități publice în funcție de obiect și dacă legea prevede expres implicarea acestora</p>	100 de lei	6 luni
46	Autorizație de desființare		<p>Agencia Servicii Publice</p> <p>Agencia pentru Supraveghere Tehnică</p> <p>Agencia de Mediu</p> <p>Agencia Națională pentru Sănătate Publică</p> <p>Ministerul Educației, Culturii și Cercetării</p> <p>Alte autorități publice în funcție de obiect și dacă legea prevede expres implicarea acestora</p>	100 de lei	6 luni
47	Autorizație de schimbare a destinației construcțiilor și amenajărilor		<p>Agencia pentru Supraveghere Tehnică</p> <p>Agencia de Mediu</p> <p>Agencia Națională pentru Sănătate Publică</p>	100 de lei	Pentru durata existenței construcției
48	Autorizație de plasare a publicității exterioare		Centrul Național de Terminologie	Conform legislației în vigoare	12 luni
49	Autorizație de retransmisie	Consiliul Coordonator al Audiovizualului		5000 de lei	6 ani
50	Acord pentru exportul de animale sălbatice	Agencia de Mediu	Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor	Conform Legii regnului animal nr. 439/1995	Pentru o tranzacție, 3 luni

Asociația "Moldova Apă-Canal" (AMAC)

51	Acord pentru exportul de plante		Conform Legii regnului vegetal nr. 239/2007	Pentru o tranzacție, 3 luni
52	Acord pentru importul de animale sălbatice și/sau de plante	Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor Inspectoratul pentru Protecția Mediului	Gratuit	Pentru o tranzacție, 3 luni
53	Autorizație pentru colectarea obiectelor regnului vegetal (plantelor spontane, inclusiv medicinale naturale)		500 de lei – pentru persoane fizice 2000 de lei – pentru persoane juridice	Un an
54	Autorizație pentru dobândirea animalelor care nu constituie obiecte ale vînatului și pescuitului (melci, broaște, șopîrle, șerpi)		3000 de lei	Un an
55	Permis/certificat CITES	Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor Inspectoratul pentru Protecția Mediului	Conform Legii regnului animal nr. 439/1995 și Legii regnului vegetal nr. 239/2007	6 luni/un an
56	Autorizație de mediu privind gestionarea deșeurilor	Agencia Serviciii Publice Inspectoratul pentru Protecția Mediului Agencia pentru Supraveghere Tehnică Autoritățile administrației publice locale	Gratuit	5 ani
57	Autorizație pentru exportul/tranzitul deșeurilor		Gratuit	Pînă la efectuarea exportului
58	Autorizație pentru importul, exportul sau reexportul substanțelor care distrug stratul de ozon, al produselor și al echipamentului care conțin asemenea substanțe		Gratuit	90 de zile
59	Acord de mediu	Autoritățile administrației publice locale	Gratuit	Pentru o activitate, 4 ani
60	Autorizație de emisie a poluanților în atmosferă de la surse fixe		Categoria întreprinderii după gradul de influență asupra atmosferei: C. 4 – 500 de lei; C. 3 – 1000 de lei; C. 2 – 1500 de lei; C. 1 – 4000 de lei	Un an și 5 ani

Asociația "Moldova Apă-Canal" (AMAC)

61	Autorizație de mediu pentru folosința specială a apei			1000 de lei 3000 de lei	Folosință de scurtă durată – de 3 ani; Folosință de lungă durată – până la 25 de ani
62	Autorizație pentru tăieri în fondul forestier și în vegetația forestieră din afara fondului forestier		Agenția Servicii Publice	Gratuit	Un an
63	Aviz al expertizei ecologice de stat			Conform anexei nr. 1 la Legea nr. 851/1996	Pentru perioada de implementare a proiectului
64	Certificat de atribuire a cotei de pescuit comercial			9000 de lei/per cotă/per tonă	Un an
65	Autorizație radiologică	Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice		Gratuit	5 ani
66	Autorizație radiologică parțială			Gratuit	5 ani
67	Autorizație de import al medicamentelor: – neînregistrate, cu scopul înregistrării; – înregistrate	Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Agenția Servicii Publice	Gratuit	6 luni Un an
68	Autorizație de fabricare a medicamentelor		Agenția Servicii Publice	Gratuit	5 ani
69	Certificat de acreditare	Agenția Națională pentru Sănătate Publică		De la 835 până la 9976 de lei, în funcție de categoria instituției medico-sanitare și întreprinderii farmaceutice	5 ani
70	Autorizație de activitate pentru utilizarea obiectivelor și încăperilor destinate activităților legate de circulația substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor	Comitetul Permanent de Control asupra Drogurilor (Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale)	Agenția Servicii Publice Instituția medico-sanitară narcologică Ministerul Afacerilor Interne	Gratuit	5 ani
71	Autorizație de import/export al substanțelor stupefiante, psihotrope și al precursorilor		Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Gratuit	Pentru durata fiecărui caz de import sau export
72	Certificat de acreditare a prestatorului de servicii de certificare	Serviciul de Informații și Securitate	Agenția Servicii Publice	Gratuit	5 ani
73	Autorizație pentru operațiunile de prelucrare a datelor cu caracter personal	Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal		Gratuit	Pe durata existenței solicitantului
74	Autorizație de import în regim preferențial al unor tipuri de zahăr	Agenția Servicii Publice		Gratuit	30 de zile
75	Autorizație de import în Republica Moldova al produselor originare din			Gratuit	2 luni

Asociația "Moldova Apă-Canal" (AMAC)

	țările membre ale Acordului central european de comerț liber (CEFTA)				
76	Înregistrare de stat a persoanelor juridice, a filialelor și a reprezentanțelor acestora			1149 de lei	Termen nelimitat
77	Înregistrare de stat a întreprinzătorilor individuali			364 de lei	Termen nelimitat
78	Autorizare de desfășurare a activităților de instalare, operare, gestionare, mentenanță și/sau lichidare a rețelelor de comunicații electronice la frontiera de stat	Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicațiile Electronice și Tehnologia Informației	Serviciul de Informație și Securitate Inspectoratul pentru Protecția Mediului Inspectoratul General al Poliției de Frontieră Serviciul Vamal Autoritățile administrației publice locale	Gratuit	Pe termenul solicitat
79	Autorizare generală de furnizare a rețelelor ori serviciilor de comunicații electronice			Gratuit	Termen nelimitat
80	Act de acreditare a organismelor de evaluare a conformității	Centrul Național de Acreditare MOLDAC	Agencia Serviciilor Publice În caz de acreditare cu recunoaștere, în funcție de domeniu: Ministerul Economiei și Infrastructurii, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Afacerilor Interne	Conform metodologiei de calcul aprobate prin lege	4 ani
81	Act de acreditare a organismelor de certificare: – în domeniul evaluării bunurilor imobile; – în domeniul evaluării obiectelor de proprietate intelectuală; – a inginerilor cadastrali; – în domeniul geodeziei, cartografiei, prospecțiunilor topografice și geoinformaticii		Agencia Serviciilor Publice Agencia de Stat pentru Proprietate Intelectuală Ministerul Economiei și Infrastructurii	Conform tarifelor aprobate de Centrul Național de Acreditare MOLDAC	5 ani

Asociația "Moldova Apă-Canal" (AMAC)

82	Autorizație de import al motorinei	Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică	Agencia Servicii Publice	Gratuit	Un an
----	------------------------------------	---	--------------------------	---------	-------

* Notă: Plățile stabilite în euro se efectuează în monedă națională calculate la cursul oficial al leului moldovenesc valabil la data efectuării plăților.

III. Actele permisive care se încadrează în categoria certificatelor

Nr. crt.	Actul permisiv	Autoritatea emitentă	Alte autorități/entități implicate	Costul	Termenul de valabilitate
1	Aviz pozitiv de expertiză în domeniul securității industriale	Organismul de expertiză acreditat în domeniul securității industriale		Conform metodologiei de calcul aprobate de către Guvern	5 ani
2	Certificat de expertiză pentru instalații tehnice și/sau sisteme tehnologice, cu termen de exploatare depășit			Conform metodologiei de calcul aprobate de către Guvern	Pînă la 5 ani
3	Certificat de recunoaștere a aprobării de model (pentru mijloacele care nu au verificare inițială CE sau al căror model nu este aprobat în alte state cu care Republica Moldova are încheiat acord de recunoaștere)	Institutul Național de Metrologie		Conform metodologiei de calcul aprobate prin lege	Corespunzător termenului de valabilitate a certificatului de aprobare de model recunoscut
4	Certificat de aprobare de model			Conform metodologiei de calcul aprobate prin lege	10 ani
5	Buletin de verificare metrologică			Conform metodologiei de calcul aprobate prin lege	Conform listei oficiale a mijloacelor de măsurare supuse controlului metrologic legal, aprobată de către Guvern
6	Certificat de înregistrare a produsului farmaceutic de uz veterinar	Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor	Centrul Republican de Diagnostic Veterinar	2000 de lei per produs – produse autohtone 4500 de lei per produs – produse de import	5 ani
7	Certificat sanitar-veterinar		Laboratoare de expertiză sanitar-veterinară	Conform Nomenclatorului serviciilor prestate contra plată de instituțiile sanitar-veterinare de stat	Pentru termenul indicat în certificat
8	Certificat fitosanitar pentru export sau reexport		Întreprinderea abilitată oficial pentru prestarea serviciilor de dezinfectare/dezinfestare și expertize de	De la 6 pînă la 185 lei	14 zile

Asociația "Moldova Apă-Canal" (AMAC)

			laborator (după caz)		
9	Certificat de inofensivitate (la export sau reexport) pentru produsele alimentare, inclusiv cele ambalate		Laboratoare de expertiză sanitară	Gratuit	Coincide cu termenul de valabilitate a produsului
10	Certificat de omologare (înregistrare) a produsului de uz fitosanitar sau a fertilizantului (cu excepția celor marcați cu mențiunea „Îngrășămintele CE”)	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	Centrul de Stat pentru Atestarea și Omologarea Produselor de Uz Fitosanitar și a Fertilizanților	Gratuit	2 ani și 7 ani
11	Permis special pentru conducătorii de autovehicule speciale de încălzire și comunicație specială	Ministerul Afacerilor Interne		126 de lei	Un an
12	Certificatul CEMT pentru condițiile controlului tehnic al autovehiculelor și remorcilor sau de corespundere a remorcii/semiremorcii cu cerințele de siguranță	Agenția Națională Transport Auto	Stațiile de inspecție tehnică autorizate de Agenția Națională Transport Auto	Gratuit	Termenul de valabilitate analogic celui din raportul de testare tehnică a autovehiculului
13	Certificat de agreare pentru vehiculele care transportă substanțe periculoase		Stațiile de testare/certifica-re autorizate	Gratuit	Până la 12 luni
14	Autorizație de instalare și de exploatare a emițătoarelor radio	Autoritatea Aeronautică Civilă		Gratuit	Până la 2 ani (conform certificatului de navigabilitate) pentru emițătoare instalate la bordul aeronavelor Până la 10 ani pentru emițătoare la sol, cu excepția pentru stațiilor radio portabile Un an – stațiile radio
15	Certificat de navigabilitate			Gratuit	Până la 2 ani
16	Autorizație pentru zbor special			Gratuit	Pe perioada executării zborului
17	Certificat de clasă	Agenția Navală		Conform metodologiei de calcul aprobate de către Guvern	5 ani pentru nave care se exploatează pe căi navigabile interioare

Asociația "Moldova Apă-Canal" (AMAC)

					2 ani pentru nave de navigație mixtă, de tip rîu-mare, mai vechi de 30 de ani
18	Certificat de tonaj			Conform metodologiei de calcul aprobate de către Guvern	10 ani (cu prelungire ulterioară pentru 10 ani)
19	Certificat de bună stare de navigabilitate		Căpitania Portului Giurgiulești (după caz)	Conform metodologiei de calcul aprobate de către Guvern	Termen nelimitat
20	Certificat de naționalitate		Întreprinderea de Stat „Registrul Naval”	Conform metodologiei de calcul aprobate de către Guvern	Termen nelimitat pentru navele care sînt exploatare pe căi navigabile interioare Un an –pentru navele pe căi navigabile internaționale, navele maritime, navele de navigație mixtă, de tip rîu-mare
21	Certificat al echipajului minim pentru siguranța navigației			Gratuit	Un an
22	Certificat de atestare tehnico-profesională a specialiștilor din construcții	Ministerul Economiei și Infrastructurii		Gratuit	5 ani
23	Certificat de urbanism pentru proiectarea lucrărilor de utilitate publică de interes național			Gratuit	24 de luni
24	Certificat al evaluatorului: – bunurilor imobile; – obiectelor proprietății intelectuale	Organismul de certificare acreditat de către Centrul Național de Acreditare MOLDAC		Conform metodologiei de calcul aprobate de către Guvern	5 ani
25	Certificat cartografie			Conform metodologiei de calcul aprobate de către Guvern	5 ani
26	Certificat topo-geodezic			Conform metodologiei de calcul aprobate de către Guvern	5 ani
27	Certificat de înregistrare a medicamentului	Agencia Medicamentului și Dispozitivelor Medicale		Gratuit	Termen nelimitat
28	Certificat de înregistrare a produselor biodistructive	Agencia Națională pentru Sănătate Publică			Pînă la 10 ani
29	Autorizație sanitară de funcționare a obiectivelor		Agencia Serviciilor Publice	Gratuit	5 ani

Asociația "Moldova Apă-Canal" (AMAC)

30	Aviz sanitar pentru activități, proiecte de documente, produse, servicii, construcții, instalații, echipamente și tehnologii cu impact asupra sănătății			Gratuit	Pentru producerea în serie, pentru producătorii autohtoni – 3 ani Pentru produsele de import – un an Pentru un lot – pe termenul de valabilitate a produselor
31	Autorizație a stațiilor de radiocomunicații ale navelor maritime și fluviale	Serviciul Național de Management al Frecvențelor Radio și Securității Cibernetice	Agenția Navală	Gratuit	Coincide cu termenul de valabilitate a certificatului de navigație sub pavilionul Republicii Moldova
32	Act de confirmare a perimetrului geologic pentru explorarea subsolului	Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale		Gratuit	5 ani
33	Act de confirmare a perimetrului minier pentru: – extragerea substanțelor minerale utile; – extragerea apelor subterane; – construcția și exploatarea construcțiilor subterane nelegate de extragerea substanțelor minerale utile; – organizarea obiectivelor geologice protejate			Gratuit	5 ani
34	Autorizație de electrician pentru amenajarea instalațiilor noi și reconstruite	Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică		Gratuit	3 ani
35	Certificat de securitate	Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice		Gratuit	5 ani
36	Certificat de urbanism informativ	Autoritatea administrației publice locale	Agenția Servicii Publice (după caz)	50 de lei	6 luni

TAXA
pentru eliberarea licenței pentru anumite genuri de activitate

Genul de activitate	Cuantumul taxei, în lei
1. Activitatea de întreținere a cazinoului	600000 de lei pentru fiecare masă de joc și 130000 de lei pentru fiecare unitate de exploatare a meselor de ruletă
2. Importul și comercializarea angro a alcoolului etilic, a băuturilor alcoolice și a berii importate:	
a) importul alcoolului etilic	52000
b) importul și comercializarea angro a băuturilor alcoolice importate	52000
c) importul și comercializarea angro a berii importate	52000
3. Fabricarea și/sau păstrarea, comercializarea angro a alcoolului etilic, a producției alcoolice și a berii:	
a) fabricarea și/sau păstrarea, comercializarea angro a alcoolului etilic	52000
b) fabricarea și/sau păstrarea, comercializarea angro a producției alcoolice, cu excepția vinurilor, produselor obținute pe bază de must și a produselor vitivinicole aromatizate, produse de producătorii autohtoni	26000
c) fabricarea și/sau păstrarea, comercializarea angro a berii	26000
4. Importul și comercializarea angro a produselor din tutun; importul și prelucrarea industrială a tutunului și/sau comercializarea angro a tutunului fermentat:	
a) importul produselor din tutun	26000
b) importul și prelucrarea industrială a tutunului și/sau comercializarea angro a tutunului fermentat	26000
c) fabricarea și comercializarea angro a produselor din tutun	26000
d) comercializarea angro a produselor din tutun	26000
5. Importul și comercializarea cu ridicata și/sau cu amănuntul a benzinei, motorinei și/sau a gazului lichefiat la stațiile de alimentare:	
a) importul și comercializarea angro a benzinei și motorinei	260000
b) importul și comercializarea angro a gazului lichefiat	260000
c) comercializarea cu amănuntul a benzinei și motorinei la stațiile de alimentare, pentru fiecare stație amplasată:	
– în municipii, centre raionale, orașe, de-a lungul drumurilor naționale	26000
– în localități sătești, de-a lungul drumurilor, cu excepția drumurilor naționale	13000
d) comercializarea cu amănuntul a gazului lichefiat la stațiile de alimentare, pentru fiecare stație	13000

Note:

1. Taxa pentru reperfectarea licenței pentru activitatea de întreținere a cazinoului și eliberarea copiei de pe aceasta este de 3600 de lei, iar pentru eliberarea duplicatului licenței – 16000 de lei.

-
2. În cazul suspendării licenței pentru activitatea de întreținere a cazinoului, la cererea titularului acesteia, taxa pentru licență se recalculează de la data la care a fost adoptată decizia privind suspendarea licenței.
 3. În cazul majorării numărului de mese de joc sau a unităților de exploatare a meselor de ruletă, indicate în anexa licenței pentru activitatea de întreținere a cazinoului, taxa pentru eliberarea licenței se va recalcula în funcție de aceasta și de numărul de zile calendaristice rămase pînă la expirarea termenului de valabilitate a licenței.
 4. Taxa anuală pentru licență la comercializarea cu amănuntul a produselor petroliere (pentru fiecare stație) poate fi achitată trimestrial, în rate egale.

_____ (autoritatea emitentă)	
CERTIFICAT CONSTATATOR	
Nr. de înregistrare _____	Data înregistrării ____ ____ 20__
_____ (denumirea autorității, localitatea)	
Prin prezentul se certifică și se constată că solicitantul _____	
_____ (denumirea solicitantului, IDNO, adresa)	
prin reprezentantul său _____	
_____ (numărul și tipul actului de reprezentare, numele, prenumele reprezentantului, telefon de contact, e-mail)	
la data emiterii prezentului certificat, a transmis autorității emitente, pentru obținerea actului permisiv _____	
_____ (denumirea actului permisiv conform legii de reglementare)	
cererea la care a anexat următoarele documente:	
_____ pe ____ file,	
_____ pe ____ file,	
_____ pe ____ file,	
suporturi electronice (CD etc.) _____ unități.	
Cererea și actele enumerate au fost recepționate de către _____	
_____ (numele, prenumele, funcția deținută)	
L.Ș. _____	
_____ (semnătura)	

Ghid informativ:

Conform art. ___ din Legea nr. ___ din ____ ____, termenul legal pentru eliberarea actului permisiv solicitat este de ____ zile (lucrătoare/ calendaristice (*de subliniat*)).

Conform art. 6 din Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, funcționarul autorității emitente responsabil de recepționarea cererilor nu este în drept să respingă cererea și documentele anexate, să refuze recepționarea acestora sau să solicite documente suplimentare, competența acestuia limitându-se doar la procedura de înregistrare a cererii și de eliberare imediată și necondiționată solicitantului a acestui certificat constatator. Încălcarea de către funcționar a acestei norme atrage aplicarea, inclusiv în baza demersului solicitantului, a sancțiunilor contravenționale prevăzute la art. 350 din Codul contravențional.

Conform art. 6² din Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, solicitantul poate aplica acest certificat în procedura aprobării tacite și poate desfășura activitatea pentru care a solicitat actul permisiv. În acest scop, solicitantul va expedia,

prin poșta recomandată, în adresa Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne copia de pe acest certificat, în care va completa declarația pe propria răspundere de mai jos. Data aprobării tacite a actului permisiv și, respectiv, data de la care solicitantul poate desfășura activitatea pentru care a solicitat actul permisiv se consideră data confirmării recepționării de către Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne a scrisorii recomandate prin care solicitantul i-a expediat acest certificat.

DECLARAȚIE PE PROPRIA RĂSPUNDERE

În adresa Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne
or. Chișinău, str. Tiraspol nr. 11/1, MD–2001

Prin prezenta, subsemnatul, constat și declar pe propria răspundere, cunoscând consecințele prevăzute la art. 352¹ din Codul penal, că, la data completării prezentei declarații: ____
____ 20__:

- nu am primit actul permisiv solicitat conform prezentului certificat;
- nu am primit de la autoritatea emitentă refuz oficial de eliberare a actului permisiv solicitat;
- nu am fost notificat despre suspendarea termenului de acordare a actului permisiv fie suspendarea aplicată de autoritate este sau a devenit nulă în virtutea legii;
- intenționez să aplic procedura aprobării tacite și să încep a desfășura activitatea pentru care am solicitat actul permisiv.

Solicitant _____

prin reprezentantul său _____

(denumirea solicitantului, IDNO, adresa)

(numele, prenumele, telefon de contact, e-mail)

Semnătura _____

LPM160/2011
Внутренний номер: 340497
[Varianta în limba de stat](#)

[Карточка документа](#)

Республика Молдова

ПАРЛАМЕНТ

ЗАКОН Nr. 160
от 22.07.2011

**о регулировании предпринимательской
деятельности путем разрешения**

Опубликован : 14.10.2011 в Monitorul Oficial Nr. 170-175 статья № : 494

ИЗМЕНЕН

[ЗП27 от 01.03.18, МО105-107/27.03.18 ст.197](#)
[ЗП288 от 15.12.17, МО464-470/29.12.17 ст.808](#)
[ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17](#)
[ЗП178 от 21.07.17, МО301-315/18.08.17 ст.537](#)
[ЗП101 от 09.06.17, МО277-288/04.08.17 ст.459](#)
[ЗП80 от 05.05.17, МО162-170/26.05.17 ст.284](#)
[ЗП192 от 23.09.16, МО369-378/28.10.16 ст.749; в силу с 28.01.17](#)
[ЗП181 от 22.07.16, МО265-276/19.08.16 ст.577](#)
[ЗП109 от 27.05.16, МО204-205/12.07.16 ст.439](#)
[ЗП138 от 17.06.16, МО184-192/01.07.16 ст.401; в силу с 01.07.16](#)
[ЗП101 от 26.05.16, МО169-183/24.06.16 ст.355](#)
[ЗП9 от 26.02.16, МО90-99/08.04.16 ст.166; в силу с 08.04.16](#)
[ЗП21 от 04.03.16, МО79-89/01.04.16 ст.152](#)
[ЗП223 от 03.12.15, МО361-369/31.12.15 ст.681; в силу с 31.03.16](#)
[ЗП153 от 30.07.15, МО223/14.08.15 ст. 443](#)
[ЗП71 от 12.04.15, МО102-104/28.04.15 ст.170; в силу с 01.05.15](#)
[ЗП14 от 20.02.15, МО67-68/17.03.15 ст.71](#)
[ЗП185 от 28.09.14, МО310-312/10.10.14 ст.622](#)
[ЗП153 от 17.07.14, МО238-246/15.08.14 ст.543](#)
[ЗП129 от 11.07.14, МО223-230/08.08.14 ст.493](#)
[ЗП127 от 11.07.14, МО223-230/08.08.14 ст.491](#)
[ЗП109 от 19.06.14, МО209-216/25.07.14 ст.449; в силу с 25.01.15](#)
[ЗП38 от 27.03.14, МО92-98/18.04.14 ст.228](#)
[ЗП324 от 23.12.13, МО320-321/31.12.13 ст.871; в силу с 01.01.14](#)
[ЗП318 от 27.12.12, МО49-55/08.03.13 ст.152](#)
[ЗП235 от 26.10.12, МО248-251/07.12.12 ст.812](#)

Парламент принимает настоящий органический закон.

Глава I Общие положения

Статья 1. Предмет и цель закона

(1) Настоящий закон устанавливает правовую основу для регулирования предпринимательской деятельности путем разрешения.

(2) Целью настоящего закона является внедрение единообразных положений, касающихся процедуры регулирования предпринимательской деятельности путем разрешения, применяемой государственными органами – эмитентами в отношении физических и юридических лиц в целях осуществления ими предпринимательской либо другой предусмотренной законом деятельности, связанной и необходимой для предпринимательской деятельности.

Статья 2. Основные понятия

Для целей настоящего закона определяются следующие понятия:

разрешительный документ – констатирующий документ или акт, посредством которого государственный орган–эмитент устанавливает определенные юридические факты и выполнение условий, установленных законом, удостоверяя наделение заявителя рядом прав и обязанностей в целях инициирования, осуществления и/или прекращения предпринимательской деятельности либо связанных с нею и неотъемлемых от нее действий. Разрешительный документ может носить наименование лицензии, разрешения, пропуска, сертификата, заключения, утверждения, патента, квалификационного аттестата (далее – разрешительные документы);

[Ст.2 понятие в редакции ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

[Ст.2 понятие изменено ЗП181 от 22.07.16, МО265-276/19.08.16 ст.577]

государственный орган – эмитент – любая организационная структура или публичный орган, созданные на основании закона или другого нормативного акта, а также подведомственные им учреждения, наделенные функциями регулирования и/или контроля, действующие в режиме публичной власти в целях реализации определенного публичного интереса. В целях настоящего закона к органам публичной власти приравниваются юридические лица частного права, выполняющие функции органа публичной власти или использующие сферу публичного владения, будучи наделенными полномочиями по оказанию услуг публичного значения;

Перечень разрешительных документов – установленный настоящим законом официальный список разрешительных документов, в котором указываются срок действия этих документов, плата, взимаемая за их выдачу, а также государственные органы – эмитенты, наделенные правом выдачи таких документов, а равно органы или субъекты, привлекаемые к процессу выдачи разрешительного документа;

[Ст.2 понятие изменено ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

единое окно – механизм, позволяющий вовлеченным в предпринимательскую деятельность сторонам представлять информацию и документы через единый пункт приема, что позволит выполнять все требования законодательства, связанные с регулированием предпринимательской деятельности и получением разрешительных документов.

[Ст.2 понятие изменено ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

Статья 3. Сфера применения настоящего закона

(1) Положения настоящего закона применяются к государственным органам – эмитентам, определенным в статье 2, наделенным законом правом выдачи разрешительных документов физическим и юридическим лицам для осуществления ими предпринимательской или другой предусмотренной законом деятельности, связанной и необходимой для предпринимательской деятельности.

(2) Настоящий закон применяется в той мере, в какой он не противоречит положениям законов, регулирующих лицензируемую, разрешаемую или сертифицируемую

деятельность в финансовой (банковской и небанковской) сфере; исключения составляют положения частей (1)–(2) и (5) статьи 4 и части (7) статьи 6, которые имеют преимущественную силу в отношении любой лицензируемой/разрешаемой/сертифицируемой сферы.

[Ст.3 ч.(2) в редакции ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

(3) Отношения, регулируемые настоящим законом, подпадают под действие Закона об основных принципах регулирования предпринимательской деятельности № 235-XVI от 20 июля 2006 года в той мере, в которой настоящий закон не предусматривает иное.

Статья 4. Общие положения о разрешительных документах

(1) Разрешительный документ является документом, выданным государственным органом – эмитентом, который отвечает по меньшей мере одному из следующих критериев:

а) является условием и/или требованием для инициирования, осуществления или прекращения предпринимательской деятельности в одной или нескольких конкретных сферах;

б) относится к движимому и/или недвижимому имуществу и услугам, используемым, производимым или продаваемым в процессе осуществления предпринимательской деятельности;

с) подтверждает и/или удостоверяет профессиональные навыки работников предприятия, действительные лишь в рамках деятельности соответствующего предприятия и необходимые для осуществляемой им предпринимательской деятельности; данный документ не может использоваться указанным работником на другом предприятии, осуществляющем аналогичную деятельность.

[Ст.4 ч.(1), пкт.с) в редакции ЗП181 от 22.07.16, МО265-276/19.08.16 ст.577]

(1¹) Разрешительный документ представляет собой средство воздействия, подлежащее применению уполномоченным органом, с учетом принципа соразмерности, наряду с иными средствами и методами воздействия органов публичной власти.

[Ст.4 ч.(1¹) введена ЗП181 от 22.07.16, МО265-276/19.08.16 ст.577]

(1²) Введение разрешительного документа должно в обязательном порядке соотноситься с одним или несколькими рисками, которые могут охватываться данным разрешительным документом и которые не учитываются иными средствами воздействия органов публичной власти, в том числе другими разрешительными документами.

[Ст.4 ч.(1²) введена ЗП181 от 22.07.16, МО265-276/19.08.16 ст.577]

(1³) Права и/или обязанности, подтвержденные разрешительным документом, возникают лишь в случае выполнения заявителем требований и условий, прямо и исчерпывающе установленных законом. Волеизъявление органа публичной власти, выраженное посредством выдачи разрешительного документа, не может лежать в основе возникновения прав и обязанностей, а лишь подтверждает выполнение установленных законом требований и условий, если закон прямо наделяет соответствующий орган публичной власти данным полномочием. Государственный орган–эмитент может отказать в выдаче разрешительного документа, а также начать процедуру приостановления действия и/или отзыва разрешительного документа, если заявитель не отвечает требованиям и/или условиям, прямо установленным законом в отношении соответствующего разрешительного документа, и не соблюдает их.

[Ст.4 ч.(1³) изменена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

[Ст.4 ч.(1³) введена ЗП181 от 22.07.16, МО265-276/19.08.16 ст.577]

(1⁴) Подтверждение разрешительного документа на бумажном или ином носителе есть не что иное, как доказательство существования документа и прав конкретного субъекта во времени. Выдача носителя и/или его уничтожение не обуславливает существование прав и обязанностей, подтвержденных данным носителем. Все государственные органы –эмитенты обязаны вести регистры выданных разрешительных документов, в том числе в

электронной форме, и предоставлять прямой доступ к этим регистрам, в том числе в электронной форме, контролирующим органам и другим органам публичной власти в объеме, соответствующем функциям и полномочиям этих органов.

[Ст.4 ч.(1⁴) введена ЗП181 от 22.07.16, МО265-276/19.08.16 ст.577]

(2) Государственные органы – эмитенты вправе в пределах предусмотренных законом полномочий требовать от лиц, осуществляющих предпринимательскую деятельность, и/или их работников, выдавать указанным лицам и/или их работникам и ссылаться в отношениях с указанными лицами и/или их работниками только на те разрешительные документы, которые предусмотрены Перечнем разрешительных документов, представленным в приложении 1. При введении (предложении) нового разрешительного документа обязательным является изучение и предложение упразднения одного или нескольких действующих разрешительных документов, выдаваемых тем же органом власти, либо документов, полностью или частично охватывающих те же риски, сферы регулирования и/или предпринимательской деятельности. Предложение о включении в вышеуказанный перечень нового разрешительного документа должно сопровождаться корректировкой действующей законодательной базы и ее дополнением процессуальными и материальными положениями, достаточными для того, чтобы регулирование посредством предлагаемого разрешительного документа соответствовало принципам и правилам настоящего закона.

[Ст.4 ч.(2) изменена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

[Ст.4 ч.(2) изменена ЗП181 от 22.07.16, МО265-276/19.08.16 ст.577]

(2¹) Государственный орган–эмитент, указанный в Перечне разрешительных документов, представленном в приложении 1, отвечает за прием заявления и выдачу соответствующего разрешительного документа в соответствии с установленными настоящим законом требованиями. Для выдачи разрешительного документа государственный орган–эмитент обязан без привлечения заявителя получить от органов/субъектов, привлекаемых к выдаче разрешительных документов, указанных в Перечне разрешительных документов, подтверждения, согласования, заключения и необходимую информацию в отношении соответствующего разрешительного документа в порядке и в сроки, установленные законом, регулирующим соответствующую лицензируемую/разрешаемую/сертифицируемую сферу. В этих целях государственный орган–эмитент применяет в установленном настоящим законом порядке принцип молчаливого согласия в отношении актов и документов, запрашиваемых от органов и субъектов, привлекаемых к выдаче разрешительных документов.

[Ст.4 ч.(2¹) введена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

(3) На разрешительный документ можно ссылаться и/или его можно применять только после включения его в Перечень разрешительных документов и в единый правительственный портал государственных услуг.

[Ст.4 ч.(3) изменена ЗП181 от 22.07.16, МО265-276/19.08.16 ст.577]

(4) Государственные органы–эмитенты обязаны включать или передавать для включения в единый правительственный портал государственных услуг (www.servicii.gov.md) всю информацию о выдаваемых ими разрешительных документах и документах/формальностях, сопутствующих процедуре запроса и выдачи, а также обеспечить, чтобы данный портал функционировал как единое электронное окно для запроса разрешительных документов. Обеспечение функциональности, а также регулирование правового режима и порядка пользования единым правительственным порталом государственных услуг возлагаются на Правительство.

[Ст.4 ч.(4) введена ЗП181 от 22.07.16, МО265-276/19.08.16 ст.577]

(5) Государственный орган–эмитент не вправе приостанавливать и/или отзываться разрешительный документ, а также отказывать в приеме заявления в целях наказания заявителя, если последний не соблюдает некоторые условия или не выполняет некоторые обязательства, не вписывающиеся в установленный законом конкретный перечень требований и/или условий в отношении соответствующего разрешительного документа.

[Ст.4 ч.(5) введена ЗП181 от 22.07.16, МО265-276/19.08.16 ст.577]

(6) Не являются разрешительными документами в смысле настоящего закона и не подлежат включению в Перечень разрешительных документов государственные услуги, в том числе услуги по информированию, проведению экспертизы или рассмотрению, подтверждающие документы и прочие официальные документы (в форме заключения, согласования, подтверждения и т.д.), которые:

- a) не отвечают определяющим критериям, установленным настоящим законом;
- b) выдаются в соответствии с положениями закона органами публичного управления по запросу государственного органа–эмитента без прямого привлечения заявителя;
- c) могут предоставляться органами публичного управления по запросу хозяйствующих субъектов, при том что запрос и наличие их для осуществления предпринимательской деятельности необязательны;
- d) предоставляют дополнительные права или льготный правовой режим, однако не предусмотрены законом и не обуславливают деятельность хозяйствующего субъекта.

[Ст.4 ч.(6) введена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

Статья 4¹. Категории разрешительных документов

(1) В зависимости от цели, формы и порядка регулирования разрешительные документы подразделяются в целом на три категории:

- a) лицензии – разрешительные документы, наделяющие обладателя правом осуществлять определенный вид деятельности, в полном объеме или частично, на который распространяются критерии лицензирования, установленные настоящим законом;
- b) разрешения – разрешительные документы, относящиеся к предоставлению определенных прав на деятельность и к удостоверению выполнения хозяйствующим субъектом определенных условий;
- c) сертификаты – разрешительные документы, которые относятся к соответствию определенных товаров или услуг либо к удостоверению знаний/способностей работников хозяйствующего субъекта в пределах критериев, установленных в статье 4, и которыми не предоставляются основные права на деятельность, но которые установлены законом для подтверждения соблюдения требований технического характера и неполучение которых не ставит под угрозу всю деятельность хозяйствующего субъекта в определенной сфере.

(2) Все условия, требования к форме и содержанию, материальные и процедурные права и обязанности в отношении запроса, выдачи, держания и отзыва лицензии устанавливаются законом. Для выдачи лицензии закон прямо предусматривает исчерпывающий перечень документов, прилагаемых к заявлению (декларации), сбор и размер всех связанных с нею платежей, а также исчерпывающий перечень условий, несоблюдение которых может привести к отзыву лицензии.

(3) Общие условия, основные материальные и процедурные права и обязанности в отношении запроса, выдачи, держания и отзыва разрешения устанавливаются законом. Для выдачи разрешения закон прямо предусматривает исчерпывающий перечень документов, прилагаемых к заявлению, сбор, а также исчерпывающий перечень условий, несоблюдение которых может привести к отзыву разрешения. Правительство утверждает в пределах закона детальную процедуру и конкретные требования в случае, когда разрешение может выдаваться частично или когда одно и то же разрешение выдается по-разному в зависимости от особенностей деятельности, объекта и/или субъекта.

(4) Общие условия, основные материальные и процедурные права и обязанности в отношении запроса, выдачи и отзыва сертификата устанавливаются законом. Для выдачи сертификата закон предусматривает вид документов, прилагаемых к заявлению, сбор или порядок его установления, а также перечень общих условий, несоблюдение которых может привести к отзыву или аннулированию сертификата. Правительство утверждает в пределах закона детальную процедуру и требования к запросу, выдаче, отзыву/аннулированию сертификата с указанием особенностей процедуры и условий в случае, когда сертификат выдается по-разному в зависимости от особенностей объекта и/или субъекта.

[Ст.4¹ введена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

Статья 4². Делопроизводство государственного органа–эмитента

(1) Государственный орган–эмитент формирует разрешительное дело на каждое лицо, подавшее заявление на выдачу разрешительного документа, в частности посредством выделенных информационных услуг или единого портала государственных услуг.

(2) В деле хранятся все документы, полученные от заявителя/обладателя разрешительного документа, а также копии решений и предписаний государственного органа–эмитента и/или соответствующего контрольного органа, касающихся заявителя/обладателя. Все дела, хранящиеся в систематизированном и согласованном порядке, образуют регистр заявлений и разрешительных документов.

(3) Для регулирования путем лицензирования лицензирующий орган формирует и ведет отдельный лицензионный регистр по каждому виду лицензируемой деятельности.

(4) Регистр заявлений и разрешительных документов (в электронной форме или на бумажном носителе) создается и управляется таким образом, чтобы иметь эффективную систему идентификации и отслеживания каждого заявления и каждого дела в отдельности с возможностью определения процедурного этапа, на котором находится рассмотрение заявления, и текущего статуса разрешительного документа. В целях развития системы уникальной идентификации и отслеживания государственный орган–эмитент присваивает при регистрации заявлению, а также соответствующему делу уникальный код, заменяющий полное наименование данного дела и заявления и облегчающий их идентификацию.

(5) В зависимости от категории разрешительного документа в регистре заявлений и разрешительных документов указывается следующее:

- a) данные об обладателе разрешительного документа;
- b) данные о заявлении (включая уникальный код), прилагаемых документах и о выдаче констатационной справки;
- c) в зависимости от обстоятельств – отметки о прохождении различных промежуточных этапов в процессе рассмотрения заявления (в том числе выдачи заключения, согласования с другими субъектами), с указанием, при необходимости, даты и номера полученных промежуточных документов;
- d) дата и номер решения о выдаче/продлении разрешительного документа и, в зависимости от обстоятельств, отметка о получении его путем молчаливого согласия;
- e) серия, номер и дата выдачи разрешительного документа (в случае, если они отличны от уникального кода заявления/дела);
- f) срок действия разрешительного документа;
- g) в зависимости от обстоятельств – вид лицензируемой/разрешаемой деятельности;
- h) сведения о переоформлении документа, выдаче его копий и дубликатов;
- i) основания, дата и номер протокола контроля за устранением нарушений, связанных с условиями лицензирования/выдачи разрешения;
- j) основания, дата и номер решения государственного органа–эмитента и/или решения судебной инстанции о приостановлении и возобновлении действия разрешительного документа;
- k) основания, дата и номер решения государственного органа–эмитента и/или решения судебной инстанции об отзыве разрешительного документа;
- l) основания, дата и номер решения о признании разрешительного документа недействительным;
- m) дата и номер других решений государственного органа–эмитента в отношении разрешительного документа и его обладателя.

(6) В регистре накапливаются все документы, имеющие значение для этапов рассмотрения заявления и установления существующей фактической и правовой ситуации в отношении выданного разрешительного документа.

(7) Информация, содержащаяся в регистрах заявлений и разрешительных актов, прозрачна и доступна посредством сети Интернет.

[Ст.4² введена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

Глава II

Принципы и процедура регулирования предпринимательской деятельности путем разрешения

Статья 5. Принципы регулирования предпринимательской деятельности путем разрешения

Основными принципами регулирования предпринимательской деятельности путем разрешения являются:

а) равенство прав и законных интересов всех физических и юридических лиц, осуществляющих предпринимательскую деятельность;

[Ст.5 пкт.а) изменен ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

б) прозрачность и прогнозируемость разрешительных документов, необходимых для инициирования, осуществления и/или прекращения предпринимательской деятельности;

в) прозрачность принятия решений в области разрешения предпринимательской деятельности;

д) материальное и процессуальное регулирование посредством законодательных актов условий и процедур регулирования предпринимательской деятельности путем разрешения;

е) взимание платы за выдачу разрешительных документов только в случаях, когда размер платы прямо предусмотрен законом либо может быть установлен/рассчитан на основании положений законодательного акта. Во всех остальных случаях разрешительные документы выдаются бесплатно;

ф) декларирование заявителем разрешительного документа под личную ответственность соблюдения условий, предусмотренных настоящим законом и нормативной базой о едином окне;

г) применение принципа молчаливого согласия в случае превышения государственным органом – эмитентом срока, предусмотренного законом для выдачи, продления, переоформления разрешительного документа, и в отсутствие со стороны указанного органа письменного уведомления о приостановлении срока рассмотрения заявления или об отказе, за исключениями, установленными настоящим законом и законами, прямо регулирующими разрешаемую деятельность;

[Ст.5 пкт.г) изменен ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

h) сбалансированность (пропорциональность) между интересами общества и правами заявителей при проведении контроля за соблюдением условий разрешения, а также приостановлении / отзыве разрешительных документов;

и) использование единого окна: государственный орган – эмитент в сотрудничестве с другими органами, обладающими публичными функциями, обязан создать, управлять и поддерживать функционирование единого окна в целях выдачи разрешительных документов в соответствии с нормативной базой о едином окне.

Статья 6. Выдача и продление срока действия разрешительного документа

(1) Для получения разрешительного документа заявитель лично или через своего представителя, уполномоченного согласно закону, подает в государственный орган – эмитент непосредственно по местонахождению органа либо заказным письмом, посредством специализированных информационных систем или по электронной почте (в виде электронного документа, подписанного усиленной квалифицированной электронной подписью, посредством электронных средств связи) заявление, к которому прилагаются необходимые документы, предусмотренные законодательным актом, регулирующим соответствующую деятельность, либо заявление с приложением декларации под собственную ответственность о соблюдении условий законодательных актов, регулирующих деятельность, в отношении которой запрашивается разрешительный документ. Государственный орган – эмитент незамедлительно и безоговорочно выдает заявителю констатационную справку согласно образцу, приведенному в приложении 3, таким же образом, каким подано заявление.

[Ст.6 ч.(1) в редакции ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

[Ст.6 ч.(1) изменена ЗП181 от 22.07.16, МО265-276/19.08.16 ст.577]

(1¹) Государственные органы–эмитенты обязаны внедрять, в зависимости от обстоятельств, возможность дистанционного запроса и получения разрешительных документов. С этой целью заявитель вправе передавать копии документов, которые требуется приложить к заявлению, в электронном виде (без применения электронной подписи). В этом случае электронный формат заявления и копий не может служить основанием для отказа в приеме заявления.

[Ст.6 ч.(1¹) изменена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

[Ст.6 ч.(1¹) введена ЗП181 от 22.07.16, МО265-276/19.08.16 ст.577]

(1²) В случае, указанном в части (1¹), государственный орган–эмитент может потребовать, чтобы при выдаче разрешительного документа или в срок до 30 дней с момента выдачи такового были предоставлены подлинники документов, копии которых прилагались к дистанционно переданному (в электронном виде) заявлению, для проверки подлинности соответствующих копий.

[Ст.6 ч.(1²) введена ЗП181 от 22.07.16, МО265-276/19.08.16 ст.577]

(1³) При запросе разрешительного документа заявитель вправе декларировать необходимую информацию в соответствии с положениями Закона о внедрении единого окна в осуществлении предпринимательской деятельности № 161 от 22 июля 2011 года, не прилагая к заявлению подтверждающие документы.

[Ст.6 ч.(1³) введена ЗП181 от 22.07.16, МО265-276/19.08.16 ст.577]

(1⁴) Государственный орган–эмитент обязан принять и соответствующим образом зарегистрировать заявление на получение разрешительного документа во всех случаях, даже если к заявлению не приложены все установленные законом документы. Ответственное лицо государственного органа–эмитента не вправе вернуть заявление или отказать в его приеме и регистрации на том основании, что оно является неполным или к нему не приложены все необходимые документы либо что не внесена плата, за исключением случая, когда в заявлении не содержится необходимая для идентификации заявителя информация.

[Ст.6 ч.(1⁴) введена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

(1⁵) Констатационная справка является официальным документом, на основе которого доказывается место и факт запроса разрешительного документа и который указывает дату начала течения срока, предусмотренного процедурой выдачи соответствующего документа. Государственный орган–эмитент обязан передать констатационную справку таким же образом, каким подано заявление. В случае если заявление подается через единый портал государственных услуг, констатационной справкой является подтверждающий документ в электронной форме, созданный единым порталом государственных услуг.

[Ст.6 ч.(1⁵) введена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

(2) Разрешительный документ выдается в течение 10 рабочих дней (если закон, регулирующий соответствующую область, не предусматривает иной срок) со дня выдачи констатационной справки, если в законах, регулирующих соответствующую сферу, либо в международных договорах, одной из сторон которых является Республика Молдова, не предусмотрено иное. В случае, если законодательный акт, регулирующий соответствующую деятельность, не предусматривает иное, по истечении 10 рабочих дней считается примененным принцип молчаливого согласия, если государственный орган – эмитент не ответил в указанный срок на заявление.

[Ст.6 ч.(2) изменена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

(2¹) Разрешительный документ выдается/продлевается и при отсутствии обязательных для приложения к заявлению документов, предусмотренных законом, регулиющим соответствующую лицензируемую/разрешаемую/сертифицируемую сферу, в случае если государственный орган–эмитент запросил их от другого органа и в силу полномочий

констатировал наступление молчаливого согласия в отношении соответствующих документов или если заявитель представляет соответствующее подтверждение, удостоверяющее вступление в силу молчаливого согласия.

[Ст.6 ч.(2¹) введена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

(3) Обнаружение государственным органом – эмитентом разрешительного документа недостоверных данных в декларируемой заявителем информации или отсутствия предусмотренных законодательством необходимых документов служит основанием для приостановления срока выдачи разрешительного документа или для аннулирования такого документа, если он уже был выдан.

[Ст.6 ч.(3) изменена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

(4) Если обладатель разрешительного документа намеревается осуществлять указанный в документе вид деятельности после истечения срока действия документа, он вправе затребовать продления срока действия разрешительного документа на срок, предусмотренный в приложении 1, с внесением платы за выдачу разрешительного документа, если таковая предусмотрена законом или, в зависимости от обстоятельств, постановлением Правительства. В этом случае в официальном регистре государственного органа–эмитента, а также на разрешительном документе делается отметка о продлении его срока действия с указанием нового срока. Отметка о продлении срока действия может быть сделана до истечения предыдущего срока действия документа. В этом случае новый срок действия разрешительного документа начинается со дня, следующего за днем истечения предыдущего срока действия.

[Ст.6 ч.(4) изменена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

[Ст.6 ч.(4) изменена ЗП181 от 22.07.16, МО265-276/19.08.16 ст.577]

(5) Обладатель разрешительного документа не вправе передавать данный документ или его копию другому лицу.

(6) Государственный орган–эмитент обязан вести регистр выданных им разрешительных документов в соответствии с Законом о регистрах № 71-XVI от 22 марта 2007 года, а также регистр принятых заявлений и выданных констатационных справок. Государственный орган–эмитент обязан обеспечить открытый доступ к данным соответствующих регистров, в том числе через Интернет, с соблюдением требований, предусмотренных законодательством о защите персональных данных.

[Ст.6 ч.(6) изменена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

[Ст.6 ч.(6) в редакции ЗП181 от 22.07.16, МО265-276/19.08.16 ст.577]

(7) Государственный орган–эмитент (в том числе лицензирующий орган) обязан выдавать разрешительные документы всем заявителям, которые отвечают требованиям и условиям, прямо предусмотренным законом, в неограниченном количестве и в порядке регистрации заявителей, за исключением случаев, когда:

а) закон, регулирующий соответствующую лицензируемую/разрешаемую/сертифицируемую деятельность, прямо устанавливает ограниченное число разрешительных документов на уровне страны или региона либо четкую формулу, с помощью которой может быть определено ограниченное число обладателей разрешительных документов;

б) закон прямо устанавливает предоставление разрешительного документа на основе предварительного конкурса, регулирует порядок проведения конкурса и критерии отбора по его результатам.

[Ст.6 ч.(7) введена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

(8) Государственный орган–эмитент может отказать в выдаче/продлении разрешительного документа только с соответствующим обоснованием на основе положений закона, с прямым уведомлением заявителя и лишь в случае, если заявитель не отвечает условиям, прямо предусмотренным законом, или, в зависимости от обстоятельств, не подтверждает соответствие этим условиям в период приостановления срока рассмотрения заявления.

[Ст.6 ч.(8) введена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

(9) В случае, если в целях выдачи разрешительного документа государственному органу

–эмитенту необходима информация о заявителе (его личности, имуществе, возможностях и деятельности), содержащаяся в Государственном регистре юридических лиц, Государственном регистре индивидуальных предпринимателей, Реестре недвижимого имущества, Регистре криминалистической и криминологической информации и/или реестрах разрешительных документов, субъекты, являющиеся держателями соответствующих регистров, обязаны без привлечения заявителя в течение не более чем одного рабочего дня бесплатно предоставить государственному органу–эмитенту запрашиваемую информацию.

[Ст.6 ч.(9) введена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

**Статья 6¹. Приостановление установленного срока
выдачи разрешительного документа**

(1) Констатировав после приема заявления, что оно является неполным, государственный орган–эмитент вправе приостановить установленный законом срок выдачи/продления/переоформления запрашиваемого разрешительного документа и обязан незамедлительно уведомить заявителя о приостановлении, сообщить ему, какие предусмотренные законом требования не выполнены, и в прямой форме указать, что именно должен представить и/или выполнить заявитель с тем, чтобы заявление было обработано. В случае если государственный орган–эмитент указывает, что необходимо представить документы/информацию или выполнить действия, прямо не предусмотренные законом, решение о приостановлении срока является недействительным. Факт недействительности (полной или частичной) должен быть указан заявителем путем письменного уведомления органа.

(2) Приостановление срока прекращается со дня выполнения заявителем установленных законом действий и/или представления им необходимой информации с тем, чтобы государственный орган–эмитент мог обработать соответствующее заявление. Приостановленный срок возобновляется со дня приостановления (включительно) и истекает в установленных законом для выдачи разрешительного документа пределах. Приостановление не может применяться на период более 30 календарных дней с даты уведомления.

(3) По истечении установленного срока приостановления или до истечения срока, предусмотренного законом для выдачи разрешительного документа, государственный орган–эмитент обязан выдать разрешительный документ или отказать в его выдаче, если не соблюдены предусмотренные законом условия. В противном случае вступает в силу принцип молчаливого согласия.

[Ст.6¹ введена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

Статья 6². Процедура молчаливого согласия

(1) По истечении срока, предусмотренного законом для выдачи разрешительного документа, и при отсутствии письменного отказа государственного органа–эмитента в его выдаче запрашиваемый разрешительный документ считается выданным путем молчаливого согласия.

(2) Процедура молчаливого согласия не применяется в отношении разрешительных документов, относящихся к категории сертификатов. В случае всех разрешительных документов, относящихся к категории лицензий и разрешений, процедура молчаливого согласия применяется, если закон, регулирующий правовой режим в отношении соответствующего разрешительного документа, прямо не предусматривает неприменение процедуры молчаливого согласия.

(3) По истечении предусмотренного законом срока выдачи разрешительного документа заявитель может применить процедуру молчаливого согласия и осуществлять деятельность, на которую запрашивался разрешительный документ. Для этого заявитель направляет заказной почтой в Генеральный инспекторат полиции Министерства внутренних дел копию констатационной справки, в которой декларирует под собственную ответственность факт неполучения от государственного органа–эмитента в установленный законом срок официального отказа в выдаче разрешительного документа и того, что срок не был приостановлен или что приостановление является или стало

недействительным. В случае, если констатационная справка выдана в электронной форме, заявитель направляет этот же документ на бумажном носителе, заполненный в установленном порядке. Датой молчаливого согласия в отношении разрешительного документа и соответственно датой, с которой заявитель может осуществлять деятельность, на которую им запрашивался разрешительный документ, считается дата подтверждения получения Генеральным инспекторатом полиции Министерства внутренних дел заказного письма, которым заявитель направил копию констатационной справки, заполненной в установленном порядке.

(4) Генеральный инспекторат полиции Министерства внутренних дел:

a) проверяет достоверность информации в декларации под собственную ответственность, поданной заявителем, вносит информацию о полученной констатационной справке в общедоступный бесплатный электронный регистр на своей официальной веб-странице с указанием органа, не выдавшего разрешительный документ, и принятых в связи с правонарушением мер;

b) в течение трех рабочих дней после получения констатационной справки направляет ее электронной почтой в свое компетентное подразделение для возбуждения дела о правонарушении и, при необходимости, применения наказаний, предусмотренных Кодексом о правонарушениях, к служащим государственных органов–эмитентов, нарушившим процедуры и сроки выдачи разрешительных документов;

c) анализирует информацию, содержащуюся в принятых констатационных справках, и данные, представленные его территориальными подразделениями, в отношении наложения наказаний за правонарушение и ежеквартально информирует о результатах Государственную канцелярию с целью выработки мер и предложений по оптимизации деятельности государственных органов–эмитентов.

(5) Органы публичного управления и учреждения, наделенные законом функциями регулирования и контроля, судебные инстанции обязаны принимать констатационную справку в качестве разрешительного документа, если она заполнена и направлена в указанном в части (3) порядке.

(6) Применение процедуры молчаливого согласия не лишает заявителя права напрямую обращаться к констатирующему агенту в случаях, прямо предусмотренных Кодексом о правонарушениях.

[Ст.6² введена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

Статья 7. Переоформление разрешительного документа

(1) Основаниями для переоформления разрешительного документа могут быть изменение имени или названия его обладателя и изменение других данных, содержащихся в разрешительном документе, без обновления которых не может быть установлена связь между разрешительным документом, предметом документа и его обладателем.

(2) При появлении оснований для переоформления разрешительного документа его обладатель обязан в течение 10 рабочих дней подать в государственный орган – эмитент в соответствии с процедурой, предусмотренной в части (1) статьи 6, заявление о переоформлении вместе с разрешительным документом, который необходимо переоформить, и документами (либо копиями документов с последующим представлением оригиналов для проверки), подтверждающими необходимые изменения. Орган незамедлительно и безоговорочно выдает констатационную справку.

[Ст.7 ч.(2) изменена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

(3) Государственный орган – эмитент в течение пяти рабочих дней со дня подачи заявления о переоформлении разрешительного документа и приложенных к нему документов принимает решение о переоформлении и незамедлительно сообщает об этом заявителю. Переоформленный разрешительный документ выдается на том же бланке либо, в зависимости от обстоятельств, на новом бланке с учетом указанных в заявлении изменений. Одновременно выдается также копия разрешительного документа.

(4) Разрешительный документ считается переоформленным с применением принципа молчаливого согласия, если государственный орган – эмитент не уведомил заявителя в

письменном виде об отказе в переоформлении документа в указанный в части (3) срок. Разрешительный документ переоформляется также в случае, если государственный орган – эмитент констатирует наступление молчаливого согласия в отношении дополнительных документов, обосновывающих переоформление соответствующего документа.

[Ст.7 ч.(4) изменена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

(5) Срок действия переоформленного разрешительного документа не может превышать срок действия, указанный в разрешительном документе, который переоформляется.

(6) В период рассмотрения заявления о переоформлении разрешительного документа его обладатель вправе продолжать свою деятельность на основании констатационной справки, выданной государственным органом – эмитентом при подаче заявления о переоформлении разрешительного документа.

[Ст.7 ч.(6) изменена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

(7) Основанием для отклонения заявления о переоформлении разрешительного документа служит отсутствие в заявлении необходимой для идентификации заявителя информации.

[Ст.7 ч.(7) в редакции ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

Статья 8. Выдача дубликата разрешительного документа

(1) Основанием для выдачи дубликата разрешительного документа служит его утеря или повреждение.

(2) В случае утери разрешительного документа его обладатель подает в государственный орган – эмитент в соответствии с процедурой, установленной в части (1) статьи 6, заявление о выдаче дубликата разрешительного документа и получает констатационную справку.

[Ст.8 ч.(2) изменена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

(3) В случае, если разрешительный документ был поврежден и не может далее использоваться, обладатель такого документа может получить его дубликат путем подачи в государственный орган – эмитент в соответствии с процедурой, предусмотренной в части (1) статьи 6, заявления о выдаче дубликата с приложением поврежденного разрешительного документа.

[Ст.8 ч.(3) изменена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

(4) Государственный орган – эмитент обязан выдать дубликат разрешительного документа в течение трех рабочих дней со дня подачи заявления о выдаче дубликата и документа, подтверждающего внесение платы за его выдачу, если законом предусмотрена такая плата. В отступление от положений части (2) статьи 62 дубликат разрешительного документа считается выданным путем молчаливого согласия по всем категориям разрешительных документов, если государственный орган – эмитент не уведомил в письменном виде заявителя в предусмотренный настоящей частью срок о приостановлении срока или об отклонении заявления о выдаче дубликата разрешительного документа.

[Ст.8 ч.(4) в редакции ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

(5) Срок действия дубликата разрешительного документа не может превышать срок действия утерянного или поврежденного разрешительного документа.

(6) В случае выдачи дубликата разрешительного документа государственный орган – эмитент принимает решение об аннулировании утерянного или поврежденного документа с внесением соответствующих изменений в Регистр разрешительных документов не позднее рабочего дня, следующего за днем принятия решения.

(7) В период рассмотрения заявления о выдаче дубликата разрешительного документа его обладатель вправе продолжать свою деятельность на основании декларации под личную ответственность, поданной в государственный орган – эмитент одновременно с заявлением о выдаче дубликата разрешительного документа, и констатационной справки, выданной на основании заявления.

[Ст.8 ч.(7) изменена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

Статья 9. Плата за выдачу разрешительного документа

(1) Любая плата за выдачу разрешительных документов должна быть прямо предусмотрена в Перечне разрешительных документов.

(2) Любой платеж, производимый на счет государственного органа – эмитента, прямо или косвенно относящийся к выдаче разрешительного документа, должен быть установлен в законодательном акте.

Платежи, устанавливаемые за выдачу разрешительного документа и оказание связанных с его выдачей услуг, не могут превышать стоимость подготовки и выдачи соответствующего разрешительного документа и оказания связанных с этим услуг, либо весь доход от соответствующих платежей не должен превышать затраты, связанные с выдачей разрешительных документов.

[Ст.9 ч.(2) изменена ЗП181 от 22.07.16, МО265-276/19.08.16 ст.577]

(3) В процессе рассмотрения заявления о выдаче разрешительного документа, при выдаче такого документа, а также в процессе выполнения функций надзора и контроля в отношении разрешительного документа государственный орган – эмитент не вправе прямо или косвенно обязывать заявителя либо обладателя разрешительного документа получать от эмитента какие - либо другие услуги либо разрешительные документы за плату.

(4) Средства, собираемые от выдачи и переоформления указанных в приложении 1 разрешительных документов, состоящие из платежей за разрешительные документы, а также за связанные с их выдачей услуги, оказанные государственным органом–эмитентом, перечисляются полностью в государственный бюджет в соответствии с законами, регулирующими виды деятельности и устанавливающими методологию расчета соответствующих платежей, за исключением предусмотренных законом случаев.

[Ст.9 ч.(4) изменена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

[Ст.9 ч.(4) в редакции ЗП181 от 22.07.16, МО265-276/19.08.16 ст.577]

Статья 10. Приостановление и возобновление срока действия разрешительного документа

(1) Действие разрешительного документа может быть приостановлено в соответствии с положениями Закона об основных принципах регулирования предпринимательской деятельности.

(2) Основанием для приостановления действия разрешительного документа на основании решения государственного органа–эмитента, без обращения в судебную инстанцию, являются:

[Ст.10 ч.(2) изменена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

а) заявление обладателя разрешительного документа о приостановлении его действия;

б) неуплата за год либо в установленный срок платежа за разрешительный документ, если такой платеж предусмотрен законом.

(3) Решение о приостановлении действия разрешительного документа, принятое в соответствии с процедурой, установленной Законом об основных принципах регулирования предпринимательской деятельности, доводится до сведения обладателя указанного документа государственным органом – эмитентом в течение трех рабочих дней со дня принятия решения. Срок приостановления действия разрешительного документа не может превышать двух месяцев, если иное не предусмотрено законом, регулирующим соответствующий вид деятельности.

(4) Обладатель разрешительного документа обязан уведомить в письменном виде государственный орган – эмитент об устранении обстоятельств, повлекших приостановление срока действия разрешительного документа.

(5) Решение о возобновлении срока действия разрешительного документа принимается государственным органом – эмитентом на основании решения судебной инстанции, вынесшей решение о приостановлении срока действия, либо на основании решения вышестоящей судебной инстанции в течение трех рабочих дней со дня получения им

соответствующего уведомления. Решение доводится до сведения обладателя разрешительного документа в течение трех рабочих дней со дня его принятия.

(6) Срок действия разрешительного документа не продлевается на срок приостановления его действия.

(7) Приостановление действия разрешительного документа в рамках государственного контроля или по результатам такового осуществляется в соответствии с положениями Закона о государственном контроле предпринимательской деятельности № 131/2012.

[Ст.10 ч.(7) введена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

(8) С целью инициирования процедуры приостановления действия разрешительного документа в случаях, отличных от предусмотренных частью (2) настоящей статьи, государственные органы—эмитенты, не наделенные функциями контрольного органа и/или констатирующего агента в рамках производства о правонарушениях, для установления несоблюдения обладателем разрешительного документа определенных законом требований и условий, если для подтверждения и констатации несоблюдения требуется проверка на месте, запрашивают и используют документы, выданные контрольным органом и/или констатирующим агентом, имеющим полномочия в соответствующей сфере, согласно статье 11¹.

[Ст.10 ч.(8) введена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

Статья 11. Отзыв разрешительного документа

(1) Основанием для выполнения действий, предусмотренных законом для отзыва разрешительного документа без обращения в судебную инстанцию, являются:

[Ст.11 ч.(1) изменена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

- a) заявление обладателя разрешительного документа о его отзыве;
- b) решение об исключении обладателя разрешительного документа из Государственного регистра юридических лиц или Государственного регистра индивидуальных предпринимателей;
- c) обнаружение недостоверных данных в документах, представленных государственному органу – эмитенту;
- d) установление факта передачи разрешительного документа или его копии другому лицу в целях осуществления соответствующего вида деятельности;
- e) неустранение в установленный законом срок обстоятельств, приведших к временному приостановлению действия разрешительного документа;

[Ст.11 ч.(1), лит.f) утратила силу согласно ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

(1¹) Отзыв разрешительного документа в случаях, отличных от предусмотренных частью (1) настоящей статьи, осуществляется в соответствии с положениями Закона об основных принципах регулирования предпринимательской деятельности № 235/2006.

[Ст.11 ч.(1¹) введена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

(2) Разрешительный документ отзывается и в других случаях, прямо предусмотренных законом, регулирующим соответствующий вид деятельности.

(3) Отметка о дате принятия и номере решения об отзыве разрешительного документа вносится в Регистр разрешительных документов не позднее рабочего дня, следующего за днем принятия решения.

(4) В случае отзыва разрешительного документа плата за его выдачу, если таковая предусмотрена законом, не возвращается.

(5) В случае отзыва разрешительного документа по основаниям, предусмотренным в пункте c) части (1), применяется в соответствии с предусмотренной законом процедурой наказание, установленное частью (8) статьи 263 Кодекса о правонарушениях.

(6) Обладатель разрешительного документа обязан в течение 10 рабочих дней со дня сообщения ему решения об отзыве указанного документа представить государственному органу – эмитенту отозванный документ. Несоблюдение данного положения влечет применение наказания в соответствии со статьей 541 Кодекса о правонарушениях.

(7) Отзыв разрешительного документа в рамках государственного контроля или по результатам такового осуществляется в соответствии с положениями Закона о

государственном контроле предпринимательской деятельности № 131/2012.

[Ст.11 ч.(7) введена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

(8) С целью инициирования процедуры отзыва разрешительного документа в случаях, отличных от предусмотренных частью (1) настоящей статьи, государственные органы – эмитенты, не наделенные функциями контрольного органа и/или констатирующего агента в рамках производства о правонарушениях, для установления несоблюдения обладателем разрешительного документа определенных законом требований и условий, если для подтверждения и констатации несоблюдения требуется проверка на месте, запрашивают и используют документы, выданные контрольным органом и/или констатирующим агентом, имеющим полномочия в соответствующей сфере, согласно статье 11¹.

[Ст.11 ч.(8) введена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

Статья 11¹. Государственный контроль

(1) Государственный контроль, необходимый для выдачи разрешительного документа и/или проверки соблюдения требований и условий лицензирования, разрешения или сертификации, планируется, осуществляется и регистрируется в соответствии с положениями Закона о государственном контроле предпринимательской деятельности № 131/2012.

(2) В случае, если государственный орган–эмитент не наделен функциями контрольного органа, он может потребовать осуществления государственного контроля от контрольного органа, наделенного правом инициирования и проведения государственного контроля в сфере, подлежащей лицензированию, разрешению или сертификации. В этом случае контрольный орган обязан:

а) инициировать и провести контроль для выдачи разрешительного документа в порядке и в сроки, установленные в статье 191 Закона о государственном контроле предпринимательской деятельности № 131/2012, если осуществление такого контроля предусмотрено в рамках процедуры выдачи разрешительного документа в соответствующем законе;

б) включить данный контроль в план контроля на предстоящий период с учетом при этом степени риска соответствующего хозяйствующего субъекта, если требуется проверка соблюдения требований и условий лицензирования, разрешения или сертификации;

с) инициировать и в кратчайшие сроки провести внезапный контроль, если государственный орган–эмитент предоставляет необходимую информацию, на основе которой можно констатировать наличие нарушений, степень соответствующего риска и наличие как минимум одного из оснований, предусмотренных статьей 19 Закона о государственном контроле предпринимательской деятельности № 131/2012;

д) после осуществления контроля направить государственному органу–эмитенту дополнительный экземпляр протокола контроля, в котором прямо указываются порядок и уровень соблюдения требований и условий получения или сохранения соответствующего разрешительного документа.

[Ст.11¹ введена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

Статья 12. Ответственность государственных органов – эмитентов

За несоблюдение положений настоящего закона ответственные лица государственных органов – эмитентов привлекаются к ответственности за правонарушение и/или к уголовной ответственности в соответствии с законом и в пределах совершенных ими деяний.

Глава II¹

ЛИЦЕНЗИРОВАНИЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Статья 12¹. Лицензия. Виды деятельности, подлежащие лицензированию

(1) Лицензия представляет собой разрешительный документ, выданный лицензирующим органом в процессе регулирования предпринимательской деятельности, удостоверяющий право обладателя лицензии осуществлять в течение определенного

периода указанный в ней вид деятельности, в полном объеме или частично, с соблюдением при этом лицензионных условий.

(2) Виды деятельности, подлежащие лицензированию, исчерпывающе указаны в приложении 1. Введение регулирования путем лицензирования для иных видов деятельности возможно только путем изменения и дополнения Перечня разрешительных документов, относящихся к лицензиям, приведенного в приложении 1.

(3) Не подлежит регулированию путем лицензирования реализация налоговым органом арестованного имущества.

(4) Лицензии, выданные указанными в настоящем законе лицензирующими органами, действительны на всей территории Республики Молдова, если законами, регулирующими соответствующую лицензируемую деятельность, не предусмотрены территориальные ограничения. Лицензии, полученные в Республике Молдова, действительны и за ее пределами в соответствии с международными соглашениями, стороной которых является Республика Молдова. Лицензии, выданные зарубежными лицензирующими органами, действительны и на территории Республики Молдова в соответствии с международными соглашениями, стороной которых является Республика Молдова.

**Статья 12². Критерии определения видов
деятельности, подлежащих
регулированию путем лицензирования**

К видам деятельности, подлежащим регулированию путем лицензирования, относятся виды деятельности, которые соответствуют по меньшей мере одному из критериев, указанных в пунктах а) и б), вкпе с критерием, установленным в пункте с), а именно:

а) необходимость использования ограниченных ресурсов государства;

б) предоставляемая услуга или производимый/реализуемый товар представляет повышенную опасность, и эффективный надзор за данной деятельностью требует установления специальных условий и требований к деятельности в целях исключения нанесения ущерба основным правам и свободам человека, здоровью граждан, окружающей среде, а также целостности, финансовой стабильности и безопасности государства;

с) лицензирование не дублирует прочих процедур регулирования, не покрывает сходных рисков другими имеющимися средствами вмешательства или другими разрешительными документами и не направлено на обеспечение соблюдения условий и требований, устанавливаемых законом для иного имеющегося механизма регулирования.

**Статья 12³. Государственная политика
в сфере регулирования
предпринимательской деятельности
путем лицензирования**

(1) Государственная политика в сфере регулирования предпринимательской деятельности путем лицензирования проводится Министерством экономики и инфраструктуры.

(2) В целях осуществления деятельности, отнесенной в соответствии с настоящим законом к компетенции Министерства экономики и инфраструктуры, оно выполняет следующие функции:

а) осуществляет мониторинг порядка исполнения настоящего закона лицензирующими органами и дважды в год представляет доклады об этом Парламенту и Правительству;

б) обобщает опыт в сфере регулирования предпринимательской деятельности путем лицензирования, разрабатывает и представляет предложения по совершенствованию законодательства в сфере регулирования предпринимательской деятельности путем лицензирования в соответствии с принципами, установленными Законом об основных принципах регулирования предпринимательской деятельности № 235/2006;

с) проверяет доклады об анализе регулирующих последствий проектов нормативных актов, касающихся регулирования предпринимательской деятельности путем лицензирования, и дает заключения на них с обязательным консультированием при этом с частным сектором.

(3) Установленные настоящим законом лицензирующие органы участвуют в проведении государственной политики и выполняют соответствующие функции в сфере регулирования предпринимательской деятельности путем лицензирования в пределах, определенных настоящим законом, а также законами, прямо регулирующими лицензируемую деятельность.

Статья 12⁴. Лицензирующие органы

(1) Лицензирующими органами являются:

- a) Агентство государственных услуг;
- b) Национальный банк Молдовы;
- c) Национальная комиссия по финансовому рынку;
- d) Национальное агентство по регулированию в энергетике;
- e) Национальное агентство по регулированию в области электронных коммуникаций и информационных технологий;
- f) Агентство по лекарствам и медицинским изделиям;
- g) Координационный совет по телевидению и радио.

(2) Лицензирующие органы регулируют путем лицензирования виды деятельности в соответствии с компетенцией, указанной в приложении 1.

(3) Агентство государственных услуг представляет собой специализированный публичный орган, имеет статус юридического лица и печать с государственным гербом и своим наименованием. Агентство государственных услуг осуществляет свою деятельность на основе положения, утвержденного Правительством.

(4) В целях осуществления деятельности в сфере лицензирования, отнесенной настоящим законом к компетенции Агентства государственных услуг, оно выполняет следующие функции:

a) выдает, продлевает и переоформляет лицензии, возобновляет действие лицензий, выдает их копии и дубликаты, осуществляет предусмотренные законом меры по приостановлению, отзыву лицензий, признанию их недействительными;

b) выдает, продлевает и переоформляет лицензии посредством услуги е-лицензирования;

c) посредством органов государственного контроля в соответствующей сфере осуществляет мониторинг соблюдения обладателем лицензии лицензионных условий;

d) посредством привлечения органов государственного контроля в соответствующей сфере обеспечивает проверку соответствия заявителя условиям лицензирования на основании заявления (декларации) о выдаче лицензии и прилагаемых документов, если законами, регулирующими деятельность, для которой запрашивается лицензия, прямо не предусматривается проверка соответствия заявителя условиям лицензирования на месте осуществления деятельности;

e) ведет лицензионные дела, в том числе принятые посредством услуги е-лицензирования, и лицензионный регистр;

f) управляет услугой е-лицензирования и обеспечивает ее функциональность;

g) обобщает опыт в сфере своей компетенции и представляет соответствующие предложения Министерству экономики и инфраструктуры;

h) представляет Министерству экономики и инфраструктуры годовые отчеты о своей деятельности.

Статья 12⁵. Содержание лицензии

(1) Бланки лицензий являются документами строгой отчетности. Бланки единого образца имеют учетную серию и сквозную нумерацию. Формы бланка лицензии и приложения к ней утверждаются Правительством.

(2) В лицензии содержится следующее:

- a) наименование лицензирующего органа;
- b) серия, номер и дата выдачи/продления лицензии;
- c) наименование, организационно-правовая форма, юридический адрес обладателя лицензии или, в случае обладателя лицензии—физического лица, фамилия, имя и адрес;
- d) дата принятия решения о регистрации предприятия или организации, IDNO

предприятия или организации либо серия и номер удостоверения личности, IDNP физического лица;

е) вид деятельности, в полном объеме или частично, для осуществления которого выдается лицензия;

ф) срок действия лицензии;

г) подпись руководителя лицензирующего органа или его заместителя, заверенная печатью этого органа.

(3) Приложение к лицензии является ее неотъемлемой частью и содержит все лицензионные условия, а также перечень филиалов и обособленных подразделений обладателя лицензии, в которых будет осуществляться деятельность на основании полученной лицензии, а также, при необходимости, перечень выполняемых работ/оказываемых услуг (позиции 1, 13¹ и 14), технологические или коммерческие процессы (позиции 3 и 14), перечень продукции (позиция 4), перечень работающих специалистов (позиции 6–8, 11, 13, 14), перечень игорного оборудования (позиция 12) (позиции даны в соответствии с разделом I приложения 1).

[Ст.12⁵ ч.(3) изменена ЗП27 от 01.03.18, МО105-107/27.03.18 ст.197]

(4) Приобретение, учет и хранение бланков лицензий входят в компетенцию лицензирующих органов.

Статья 12⁶. Получение лицензии

(1) Выдача, продление, приостановление и отзыв лицензий осуществляются в соответствии с процедурами и правилами, установленными для разрешительных документов настоящим законом, за исключением специальных положений, установленных настоящей главой или законами, регулирующими соответствующую лицензируемую деятельность.

(2) В заявлении (декларации) о выдаче или продлении лицензии установленного лицензирующим органом образца содержится следующее:

а) наименование, организационно-правовая форма, местонахождение, IDNO предприятия или организации либо фамилия, имя, адрес и IDNP физического лица, осуществляющего предпринимательскую деятельность;

б) вид деятельности, в полном объеме или частично, для осуществления которого заявитель лицензии намеревается получить лицензию или продлить ее действие;

с) декларация под собственную ответственность заявителя лицензии о соблюдении лицензионных условий при осуществлении вида деятельности, для которого запрашивается лицензия, и о подлинности представленных документов;

д) перечень документов, прилагаемых к заявлению (декларации) о выдаче/продлении лицензии.

(3) К заявлению (декларации) о выдаче лицензии прилагаются дополнительные документы в соответствии с положениями законодательных актов, регулирующих лицензируемую деятельность, для которой запрашивается лицензия. Документы представляются в оригинале (за исключением случая пользования услугой е-лицензирования или использования единого портала государственных услуг) или в виде копий, в том числе на электронном носителе, с последующим предъявлением оригиналов для сверки, за исключением документов, проверка которых предусмотрена посредством процедуры единого окна. К заявлению (декларации) о продлении лицензии прилагаются только документы, требующие обновления или содержащие данные, отличные от представленных для выдачи лицензии.

(4) Для получения, продления или переоформления лицензии посредством услуги е-лицензирования руководитель предприятия или организации либо уполномоченное им лицо или физическое лицо используют доступ к единому portalу государственных услуг.

(5) Данные представленных документов и информации проверяются лицензирующим органом без привлечения заявителя.

(6) Государственный орган–эмитент регистрирует заявление (декларацию) о выдаче/продлении лицензии и прилагаемые к нему документы по описи и незамедлительно и безоговорочно выдает констатационную справку, заверенную

подписью ответственного лица.

(7) Лицензия выдается/продлевается на основании решения лицензирующего органа. Лицензия считается выданной/продленной в случае наступления молчаливого согласия, в том числе в случае, если лицензирующий орган констатирует наступление молчаливого согласия в отношении дополнительных документов, предусмотренных законом, регулирующим соответствующую лицензируемую сферу.

(8) Процедура молчаливого согласия, предусмотренная настоящим законом, применяется ко всем лицензиям, за исключением выдаваемых органами регулирования в финансовом секторе (банковском и внебанковском), в сфере деятельности, связанной с использованием огнестрельного оружия, боеприпасов и взрывчатых веществ.

(9) Информация о принятии решения о выдаче/продлении лицензии сообщается заявителю не позднее первого рабочего дня после принятия решения.

Статья 12⁷. Выдача или продление лицензии

(1) Лицензия оформляется и вручается обладателю в три последних рабочих дня до истечения установленного срока ее выдачи или в первый рабочий день по истечении установленного срока ее выдачи, начиная со дня приема документа, подтверждающего уплату сбора за выдачу лицензии. Отметка о дате приема документа, подтверждающего уплату сбора за выдачу лицензии, проставляется на описи документов, принятых от заявителя лицензии, или – в случае пользования услугой е-лицензирования – на оборотной стороне решения о выдаче/продлении лицензии.

(2) Если заявитель в 30-дневный срок с даты направления (вручения) ему извещения о принятии решения о выдаче/продлении или переоформлении лицензии не представил без уважительных причин документ, подтверждающий уплату сбора за выдачу/продление или переоформление лицензии, лицензирующий орган вправе аннулировать решение о выдаче/продлении или переоформлении лицензии или принять решение о признании лицензии недействительной.

(3) Обладатель лицензии, намеревающийся осуществлять указанный в лицензии вид деятельности после истечения срока ее действия, вправе не ранее чем за 30 дней до истечения срока действия лицензии, но не позднее последнего дня, когда истекает срок ее действия, обратиться, в том числе посредством услуги е-лицензирования, за продлением срока действия лицензии на предусмотренный законом срок с уплатой установленного законом лицензионного сбора. В этом случае на лицензии проставляется отметка о продлении срока ее действия с указанием нового срока. Отметка о продлении срока действия может быть проставлена на том же бланке лицензии или, при необходимости, на новом бланке до истечения предыдущего срока действия лицензии. В этом случае новый срок действия лицензии начинается с последнего календарного дня, когда истекает предыдущий срок действия лицензии. Отметка о продлении срока действия лицензии заверяется печатью лицензирующего органа и подписью его руководителя.

(4) Обладатель лицензии не вправе передавать лицензию или ее копию другому лицу.

(5) Для каждого филиала или обособленного подразделения обладателя лицензии, в котором будет осуществляться деятельность на основании полученной лицензии, обладателю лицензии выдаются заверенные копии лицензии. Копии подтверждают право филиала или обособленного подразделения обладателя лицензии осуществлять деятельность на основании полученной лицензии.

(6) Дубликат лицензии выдается в соответствии с положениями статьи 8.

Статья 12⁸. Переоформление лицензии

(1) Основанием для переоформления лицензии служит изменение данных, отраженных в лицензии, без обновления которых невозможно установить связь между лицензией, ее предметом и обладателем. При возникновении оснований для переоформления лицензии ее обладатель обязан в соответствии с положениями настоящего закона обратиться за переоформлением лицензии.

(2) В случае, если обладатель лицензии создает новый филиал или обособленное подразделение, которое будет осуществлять деятельность согласно полученной лицензии, или в случае ликвидации филиала или обособленного подразделения обладателя

лицензии, которое осуществляло деятельность согласно полученной лицензии, он обязан обратиться за переоформлением лицензии с целью соответствующей корректировки информации в приложении к лицензии в части адреса рассматриваемого филиала или подразделения.

(3) Переоформленная лицензия выдается на том же бланке или, при необходимости, на новом бланке с учетом указанных в заявлении изменений. Вместе с нею выдаются необходимые копии этой лицензии. Если переоформленная лицензия выдается на новом бланке, лицензирующий орган принимает решение о признании предыдущей лицензии недействительной, внося соответствующие изменения в лицензионный реестр не позднее первого рабочего дня после принятия решения.

(4) Изменение данных, указанных в прилагаемых к заявлению (декларации) о выдаче лицензии документах, не влекущее изменения данных, отраженных в лицензии, не является основанием для переоформления лицензии. Обо всех изменениях данных, указанных в документах, прилагаемых к заявлению (декларации) о выдаче лицензии, обладатель обязан уведомить лицензирующий орган. Уведомление представляется в лицензирующий орган лично, заказным письмом или электронной почтой в течение 10 дней после возникновения изменений вместе с документами (или их копиями), подтверждающими соответствующие изменения.

Статья 12⁹. Срок действия лицензии

Срок действия лицензий, указанных в разделе I приложения 1 в позициях 1, 5–13, составляет пять лет; лицензий, указанных в позициях 2 и 4, – один год; лицензий, указанных в позиции 3, – три года. В случае видов деятельности, указанных в позициях 14–31, срок действия лицензии устанавливается законом, регулирующим соответствующую лицензируемую деятельность.

Статья 12¹⁰. Лицензионный сбор

(1) Сбор за выдачу лицензии составляет 3250 леев, если настоящим законом или законом, регулирующим соответствующую лицензируемую деятельность, не предусмотрено иное.

(2) Для заявителей лицензии, зарегистрированных не позднее чем за год до даты подачи заявления (декларации) о выдаче лицензии, сбор за выдачу лицензии составляет 50 процентов установленного сбора. Данное положение не распространяется на заявителей, обращающихся за получением лицензии на деятельность по содержанию казино, деятельность, связанную с алкогольной продукцией, табаком, нефтепродуктами и энергетической продукцией, а также на заявителей, обращающихся за переоформлением лицензии и/или выдачей заверенной копии лицензии.

(3) Сбор за выдачу лицензии на виды деятельности, указанные в позициях 2, 4, 12, 22 и 24 раздела I приложения 1, уплачивается ежегодно согласно приложению 2.

(4) Сбор за выдачу лицензии на виды деятельности, указанные в позиции 3 раздела I приложения 1, уплачивается отдельно за каждый год действия лицензии: при выдаче лицензии и по истечении каждого года с даты ее выдачи – согласно годовому сбору, установленному в приложении 2. В таком же порядке уплачивается и сбор за копию лицензии, подтверждающую право филиала или обособленного подразделения обладателя лицензии осуществлять деятельность на основании полученной лицензии.

(5) Сбор за переоформление лицензии и/или выдачу ее копии, в том числе в случае расширения лицензируемой деятельности по новым адресам (филиал, обособленное подразделение), составляет 10 процентов сбора за выдачу лицензии, но не более 585 леев, а сбор за выдачу дубликата лицензии – 585 леев, за исключением сбора за выдачу дубликата лицензии на деятельность по содержанию казино.

(6) Суммы сборов за выдачу/переоформление лицензии и/или выдачу ее копии зачисляются в государственный бюджет, за исключением случаев, когда законом, регулирующим соответствующий вид лицензируемой деятельности, предусмотрено иное.

[Глава II¹ введена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

Глава III ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 13. Механизм пересмотра нормативных актов

(1) Государственным органам – эмитентам в шестимесячный срок со дня опубликования настоящего закона:

а) разработать проекты изменений и дополнений в законодательные и другие нормативные акты, относящиеся к областям их деятельности, на основе настоящего закона;

б) по согласованию с Министерством экономики составить исчерпывающий перечень дополнительных документов, необходимых для получения заявителями разрешительных документов, а также разработать условия для разрешения предпринимательской деятельности, в отношении которой запрашивается разрешительный документ, и опубликовать их в Официальном мониторе Республики Молдова.

(2) Положения законодательных и других нормативных актов о выдаче разрешительных документов, не включенных в Перечень разрешительных документов, а также о платежах за их выдачу считаются утратившими силу.

(3) Выдача разрешительных документов, не включенных в Перечень разрешительных документов, не допускается.

(4) Любые установленные законом нормы, касающиеся регистрации, удостоверения, сертификации, утверждения, подтверждения определенных юридических отношений или определенного имущества, считаются утратившими силу в случае, если на их основании эмитент должен выдавать разрешительные документы, утратившие силу в соответствии с частью (2).

Статья 14. Заключительные положения

Настоящий закон вступает в силу по истечении шести месяцев со дня опубликования, за исключением части (1) статьи 13, которая вступает в силу со дня опубликования настоящего закона, и части (6) статьи 11, которая вступает в силу с 1 февраля 2012 года.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА

МАРИАН ЛУПУ

№ 160. Кишинэу, 22 июля 2011 г.

[приложение №1](#)

[Приложение №1 изменено ЗП27 от 01.03.18, МО105-107/27.03.18 ст.197]

[Приложение №1 изменено ЗП288 от 15.12.17, МО464-470/29.12.17 ст.808]

[Приложение №1 в редакции ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

[Приложение изменено ЗП178 от 21.07.17, МО301-315/18.08.17 ст.537]

[Приложение изменено ЗП101 от 09.06.17, МО277-288/04.08.17 ст.459]

[Приложение изменено ЗП80 от 05.05.17, МО162-170/26.05.17 ст.284]

[Приложение изменено ЗП192 от 23.09.16, МО369-378/28.10.16 ст.749; в силу с 28.01.17]

[Приложение изменено ЗП181 от 22.07.16, МО265-276/19.08.16 ст.577]

[Приложение изменено ЗП109 от 27.05.16, МО204-205/12.07.16 ст.439]

[Приложение изменено ЗП138 от 17.06.16, МО184-192/01.07.16 ст.401; в силу с 01.07.16]

[Приложение изменено ЗП101 от 26.05.16, МО169-183/24.06.16 ст.355]

[Приложение изменено ЗП9 от 26.02.16, МО90-99/08.04.16 ст.166; в силу с 08.04.16]

[Приложение изменено ЗП21 от 04.03.16, МО79-89/01.04.16 ст.152]

[Приложение изменено ЗП223 от 03.12.15, МО361-369/31.12.15 ст.681; в силу с 31.03.16]

[Приложение изменено ЗП153 от 30.07.15, МО223/14.08.15 ст. 443]

[Приложение изменено ЗП71 от 12.04.15, МО102-104/28.04.15 ст.170; в силу с 01.05.15]

[Приложение изменено ЗП14 от 20.02.15, МО67-68/17.03.15 ст.71]

[Приложение изменено ЗП185 от 28.09.14, МО310-312/10.10.14 ст.622]

[Приложение изменено ЗП153 от 17.07.14, МО238-246/15.08.14 ст.543]

[Приложение изменено ЗП129 от 11.07.14, МО223-230/08.08.14 ст.493]

[Приложение изменено ЗП127 от 11.07.14, МО223-230/08.08.14 ст.491]

[Приложение изменено ЗП109 от 19.06.14, МО209-216/25.07.14 ст.449; в силу с 25.01.15]

[Приложение изменено ЗП38 от 27.03.14, МО92-98/18.04.14 ст.228]

[Приложение изменено ЗП324 от 23.12.13, МО320-321/31.12.13 ст.871; в силу с 01.01.14]

[Приложение изменено ЗП318 от 27.12.12, МО49-55/08.03.13 ст.152]

[Приложение изменено ЗП235 от 26.10.12, МО248-251/07.12.12 ст.812]

приложение №2

[Приложение №2 введено ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

приложение №3

[Приложение №3 введено ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; и силу с 27.10.17]

Приложение 1

**ПЕРЕЧЕНЬ РАЗРЕШИТЕЛЬНЫХ ДОКУМЕНТОВ,
выдаваемых государственными органами—эмитентами
физическим и юридическим лицам
для осуществления предпринимательской деятельности**

I. Разрешительные документы, относящиеся к лицензиям

№ п/п	Разрешительный документ	Орган-эмитент	Привлекаемые органы/субъекты
1	Лицензия на деятельность с драгоценными металлами и драгоценными камнями; деятельность ломбардов	Агентство государственных услуг	Инспекция по охране окружающей среды
2	Лицензия на импорт и хранение этилового спирта; импорт алкогольной продукции и/или пива, их хранение и оптовую реализацию		Национальное агентство по безопасности пищевых продуктов
3	Лицензия на производство этилового спирта, пива и алкогольной продукции, за исключением вина, продукции, полученной на основе суслу, и ароматизированной виноградно-винодельческой продукции, и/или хранение, оптовую реализацию этилового спирта, пива и алкогольной продукции, за исключением вина, продукции, полученной на основе суслу, и ароматизированной виноградно-винодельческой продукции, производства отечественных производителей		Национальное агентство по безопасности пищевых продуктов Государственная налоговая служба Инспекция по охране окружающей среды
4	Лицензия на импорт табачных изделий; импорт и/или промышленную переработку табака; производство табачных изделий и/или оптовую реализацию табачных изделий и ферментированного табака		
5	Лицензия на сбор, хранение, переработку, реализацию, а также экспорт лома и отходов черных и цветных металлов, отработанных батарей и аккумуляторов, в том числе в переработанном виде		Инспекция по охране окружающей среды Органы местного публичного управления
6	Лицензия на производство, сборку, импорт и/или экспорт, реэкспорт, продажу оружия и боеприпасов гражданского назначения и ремонт оружия гражданского назначения		Министерство внутренних дел

7	Лицензия на производство, импорт, экспорт, реэкспорт, реализацию, складирование взрывчатых материалов и/или ведение работ со взрывчатыми веществами гражданского назначения		
8	Лицензия на производство, сборку, импорт, экспорт, реэкспорт, складирование, реализацию пиротехнических изделий и/или оказание услуги «Пиротехнические спектакли и фейерверки» с развлекательными пиротехническими изделиями профессионального назначения		Агентство по техническому надзору Министерство внутренних дел
9	Лицензия на деятельность магазинов duty free, в том числе для обслуживания дипломатического корпуса		Таможенная служба Министерство иностранных дел и европейской интеграции
9 ¹	Лицензия на деятельность магазинов duty free в порту		Таможенная служба
9 ²	Лицензия на деятельность магазинов, баров и ресторанов duty free на борту судов		Таможенная служба
10	Лицензия на деятельность таможенного брокера		Таможенная служба
11	Лицензия на деятельность по защите информации: импорт, экспорт, разработку, производство и реализацию специальных технических средств, предназначенных для негласного получения информации (кроме деятельности, осуществляемой органами публичной власти, наделенными таким правом законом); и/или предоставление услуг в сфере криптографической защиты информации (кроме деятельности по защите государственной тайны); и/или предоставление услуг в сфере технической защиты информации (кроме деятельности по защите государственной тайны)		Служба информации и безопасности
12	Лицензия на деятельность по содержанию казино		Министерство внутренних дел Органы местного публичного управления
13	Лицензия на деятельность по трудоустройству граждан внутри страны и/или за рубежом,		Министерство здравоохранения, труда и

	деятельность по вовлечению/записи студентов в программы культурно-образовательного обмена, предусматривающие предоставление временной оплачиваемой работы в период летних каникул		социальной защиты Министерство образования, культуры и исследований
13 ¹	Лицензия на деятельность по обороту талонов на питание, включая выпуск и возмещение их стоимости		
14	Лицензия на фармацевтическую деятельность	Агентство по лекарствам и медицинским изделиям	Агентство государственных услуг Национальное агентство общественного здоровья Постоянный комитет по контролю за наркотиками Органы местного публичного управления
15	Лицензия на деятельность банков	Национальный банк Молдовы	Агентство государственных услуг Министерство внутренних дел Государственная налоговая служба
16	Лицензия на деятельность по наличному валютному обмену с физическими лицами (пунктов обмена валюты, отличных от банков)		Агентство государственных услуг Министерство внутренних дел Государственная налоговая служба
17	Лицензия на деятельность по предоставлению платежных услуг платежными обществами, обществами, выпускающими электронные деньги, поставщиками почтовых услуг		Агентство государственных услуг
18	Лицензия на деятельность по выпуску электронных денег обществами, выпускающими электронные деньги		Агентство государственных услуг
19	Лицензия на деятельность страховщиков (перестраховщиков), страховых и/или перестраховочных брокеров	Национальная комиссия по финансовому рынку	Агентство государственных услуг
20	Лицензия на деятельность по управлению активами негосударственных пенсионных фондов		Агентство государственных услуг Национальный банк Молдовы

21	Лицензия на деятельность ссудо-сберегательных ассоциаций		Агентство государственных услуг
22	Лицензия на деятельность на рынке капитала: инвестиционного общества, оператора рынка капитала, общества доверительного управления инвестициями		Агентство государственных услуг Национальный банк Молдовы
23	Лицензия на деятельность бюро кредитных историй		Агентство государственных услуг
24	Лицензия на импорт и оптовую и/или розничную реализацию бензина, дизельного топлива и/или сжиженного газа на заправочных станциях	Национальное агентство по регулированию в энергетике	Агентство государственных услуг Аккредитованные экспертные органы в области промышленной безопасности Агентство окружающей среды Министерство внутренних дел
25	Лицензия на производство электроэнергии; управление рынком электроэнергии; передачу электроэнергии; централизованное руководство электроэнергетической системой; распределение электроэнергии; поставку электроэнергии		Агентство государственных услуг Агентство окружающей среды Министерство внутренних дел
26	Лицензия на производство природного газа; передачу природного газа; распределение природного газа; хранение природного газа; поставку природного газа; поставку сжатого природного газа для транспортных средств на заправочных станциях		Агентство государственных услуг Аккредитованные экспертные органы в области промышленной безопасности Агентство окружающей среды Министерство внутренних дел
27	Лицензия на предоставление публичной услуги водоснабжения и/или канализации на уровне региона, района, муниципия и, по обстоятельствам, села, коммуны		Агентство государственных услуг Агентство окружающей среды Национальный институт метрологии
28	Лицензия на производство,		Агентство государственных

	распределение и поставку тепловой энергии		услуг Аккредитованные экспертные органы в области промышленной безопасности Агентство окружающей среды Министерство внутренних дел
29	Лицензия на производство электроэнергии из возобновляемых источников; производство тепловой энергии из возобновляемых источников; производство биогаза для его ввода в сети природного газа; производство биогорючего для его приобретения импортерами основных нефтепродуктов		Агентство государственных услуг Аккредитованные экспертные органы в области промышленной безопасности
30	Лицензия на использование радиочастот или радиоканалов и/или ресурсов нумерации в целях поставки сетей и/или услуг электронных коммуникаций	Национальное агентство по регулированию в области электронных коммуникаций и информационных технологий	Агентство государственных услуг Национальная служба по управлению радиочастотами и кибернетической безопасностью Координационный совет по телевидению и радио
31	Лицензия на деятельность по вещанию в целях распространения программных комплексов посредством наземных радиоэлектронных средств и/или иных средств связи помимо наземных радиоэлектронных	Координационный совет по телевидению и радио	Агентство государственных услуг

II. Разрешительные документы, относящиеся к разрешениям

№ п/п	Разрешительный документ	Орган-эмитент	Привлекаемые органы/субъекты	Стоимость	Срок действия
1	Сертификат уполномочивания в области метрологии	Министерство экономики и инфраструктуры	Национальный центр по аккредитации MOLDAC	Бесплатно	В зависимости от срока действия аккредитации
2	Индивидуальное разрешение на транзит стратегических товаров (двойного назначения)		Агентство государственных услуг	Бесплатно	В зависимости от заявки
3	Индивидуальное разрешение на импорт		Агентство государственных	Бесплатно	В зависимости

	стратегических товаров (двойного назначения)		услуг		от заявки
4	Индивидуальное разрешение на экспорт стратегических товаров (двойного назначения)		Агентство государственных услуг	Бесплатно	В зависимости от заявки
5	Индивидуальное разрешение на реэкспорт стратегических товаров (двойного назначения)		Агентство государственных услуг	Бесплатно	В зависимости от заявки
6	Разрешение на деятельность предприятия по проверке строительных проектов		Агентство государственных услуг	Бесплатно	5 лет
7	Разрешение на строительство/снос для общественно полезных работ национального значения		Агентство государственных услуг	Бесплатно	На период выполнения строительных работ
8	Квалификационный сертификат аудитора по общему аудиту	Министерство финансов		Бесплатно	Бессрочно
9	Предпринимательский патент	Государственная налоговая служба	Органы местного публичного управления Национальная касса социального страхования Национальная компания медицинского страхования	От 20 до 700 леев	От 1 до 12 месяцев
10	Свидетельство о регистрации в качестве центра технической поддержки по контрольно-кассовым машинам с фискальной памятью			Бесплатно	3 года
11	Разрешение на таможенный склад (администрирование и управление им)	Таможенная служба	Агентство государственных услуг	Бесплатно	2 года
12	Разрешение на получение и складирование взрывчатых материалов	Агентство по техническому надзору	Министерство внутренних дел	Бесплатно	12 месяцев – в случае арендуемого помещения; 36 месяцев – в случае собственного помещения
13	Ходатайство о		Органы местного	Бесплатно	3 дня – для

	выполнении взрывных работ или работ со взрывчатыми материалами		публичного управления		производства одного взрыва; 1 год – для производства множественных взрывов
14	Ветеринарно-санитарное разрешение на деятельность	Национальное агентство по безопасности пищевых продуктов	Агентство государственных услуг	150 леев	Бессрочно
15	Выписка о регистрации склада по хранению средств фитосанитарного назначения и средств, повышающих плодородие почвы		Агентство государственных услуг Инспекция по охране окружающей среды Агентство окружающей среды Национальное агентство общественного здоровья	Бесплатно	Бессрочно
16	Сертификат официальной регистрации в сфере безопасности пищевых продуктов		Агентство государственных услуг	Бесплатно	Бессрочно
17	Ветеринарно-санитарное разрешение на транспортные средства			150 леев	1 год
18	Разрешение на частную охранную деятельность	Министерство внутренних дел	Агентство государственных услуг	3250 леев	5 лет
19	Разрешение на приобретение оружия			400 леев	3 месяца
20	Удостоверение владельца оружия			200 леев	Бессрочно
21	Разрешение на функционирование стрелкового тира			400 леев	3 года
22	Разрешение на оружие, действительное только для выполнения служебных обязанностей			260 леев	5 лет
23	Разрешение на вывоз оружия			600 леев	6 месяцев
24	Разрешение на перевозку оружия			Бесплатно	До 12 месяцев
25	Сертификат аккредитации учреждения по подготовке кадров в	Министерство образования, культуры и исследований	Министерство внутренних дел Министерство	Согласно методологии и расчета, утвержденн	5 лет

	области дорожного транспорта		экономики и инфраструктуры	ой законом	
26	Разрешение Республики Молдова для иностранных перевозчиков, осуществляющих регулярные двусторонние рейсы или транзит по территории Республики Молдова	Национальное агентство автомобильного транспорта		Бесплатно	1 год
27	Ежегодное многостороннее разрешение ЕКМТ с бортовым журналом			580 евро*	1 год (до 31 декабря)
28	Краткосрочное многостороннее разрешение ЕКМТ с бортовым журналом			50 евро*	1 месяц
29	Разрешение на нелиберализованные нерегулярные автотранспортные перевозки пассажиров			Бесплатно	На всю поездку
30	Разрешение на международные автотранспортные перевозки грузов			8 евро* – с уплатой дорожного сбора для Украины, Беларуси и Венгрии; для скоропортящихся продуктов для Украины; 12 евро* – на транзит для Австрии (в один конец); без уплаты дорожного сбора для Беларуси и Украины; 24 евро* – без уплаты дорожного сбора для Венгрии; универсальное множественное	1 год

				разрешение (на один рейс); для всех государств, за исключением Украины и Беларуси (на один рейс); 35 евро* – универсальное множественное разрешение, выданное третьей страной для всех государств (для отечественных перевозчиков); бесплатно – TRACECA; BSEC; бесплатно – Российская Федерация	
31	Книжка с путевыми листами (CFP) или книжка INTERBUS			30 леев за один рейс	Одна поездка
32	Разрешение на автотранспортные перевозки пассажиров по регулярным маршрутам (международного или национального сообщения: местного, муниципального, районного и межрайонного)			Бесплатно	8 лет
33	Разрешение на деятельность по взвешиванию дорожных транспортных средств в целях выдачи международного сертификата взвешивания дорожного транспортного средства		Агентство государственных услуг	Бесплатно	5 лет
34	Разрешение на		Агентство	Бесплатно	5 лет

	деятельность по периодическому техническому осмотру транспортных средств		государственных услуг		
35	Специальное разрешение на передвижение автотранспортных средств с превышением допустимых общей массы, весовых нагрузок на ось или габаритов		Министерство внутренних дел	Согласно главе 4 и приложению 3 раздела IX Налогового кодекса	Бессрочно
36	Разрешение на нерегулярные авиаперелеты	Орган гражданской авиации		Бесплатно	Запрашиваемый срок плюс 72 часа
37	Разрешение эксплуатанта воздушного судна (авиации общего назначения и/или авиационных работ)		Агентство государственных услуг	Бесплатно	До 2 лет
38	Сертификат эксплуатанта воздушного судна		Агентство государственных услуг	Бесплатно	До 2 лет
39	Сертификат эксплуатанта аэродрома/вертолетной площадки		Агентство государственных услуг	Бесплатно	До 2 лет
40	Сертификат поставщика аэронавигационных услуг		Агентство государственных услуг	Бесплатно	До 2 лет
41	Сертификат предприятия технического обслуживания		Агентство государственных услуг	Бесплатно	2 года
42	Сертификат предприятия наземного обслуживания		Агентство государственных услуг	Бесплатно	1 год
43	Разрешение на выполнение регулярных авиарейсов (национального и иностранного эксплуатанта воздушного судна)		Агентство государственных услуг	Бесплатно	1 год

44	Градостроительный сертификат для проектирования	Орган местного публичного управления	<p>Агентство государственных услуг</p> <p>Агентство по техническому надзору</p> <p>Агентство окружающей среды</p> <p>Национальное агентство общественного здоровья</p> <p>Министерство образования, культуры и исследований</p> <p>Другие органы публичной власти – в зависимости от объекта и в случае, если привлечение прямо предусмотрено законом</p>	50 леев	24 месяца
45	Разрешение на строительство		<p>Агентство государственных услуг</p> <p>Агентство по техническому надзору</p> <p>Агентство окружающей среды</p> <p>Национальное агентство общественного здоровья</p> <p>Министерство образования, культуры и исследований</p> <p>Другие органы публичной власти – в зависимости от объекта и в случае, если привлечение прямо предусмотрено</p>	100 леев	6 месяцев

			законом		
46	Разрешение на снос		Агентство государственных услуг Агентство по техническому надзору Агентство окружающей среды Национальное агентство общественного здоровья Министерство образования, культуры и исследований Другие органы публичной власти – в зависимости от объекта и в случае, если привлечение прямо предусмотрено законом	100 леев	6 месяцев
47	Разрешение на изменение назначения сооружений и зданий		Агентство по техническому надзору Агентство окружающей среды Национальное агентство общественного здоровья	100 леев	На срок службы сооружения
48	Разрешение на размещение наружной рекламы		Национальный терминологический центр	Согласно действующему законодательству	12 месяцев
49	Разрешение на ретрансляцию	Координационный совет по телевидению и радио		5000 леев	6 лет
50	Разрешение на экспорт диких животных	Агентство окружающей среды	Национальное агентство по безопасности пищевых продуктов	Согласно Закону № 439/1995	Для разовой операции, 3 месяца
51	Разрешение на экспорт			Согласно	Для разовой

	растений			Закону № 439/1995	операции, 3 месяца
52	Разрешение на импорт диких животных и/или растений		Национальное агентство по безопасности пищевых продуктов Инспекция по охране окружающей среды	Бесплатно	Для разовой операции, 3 месяца
53	Разрешение на произвольный сбор объектов растительного мира (дикорастущих растений, в том числе лекарственных)			500 леев – для физических лиц 2000 леев – для юридических лиц	1 год
54	Разрешение на добывание животных, не относящихся к объектам охоты и рыболовства (улитки, лягушки, ящерицы, змеи)			3000 леев	1 год
55	Разрешение/сертификат CITES		Национальное агентство по безопасности пищевых продуктов Инспекция по охране окружающей среды	Согласно законам № 439/1995 и № 239/2007	6 месяцев/1 год
56	Природоохранное разрешение на управление отходами		Агентство государственных услуг Инспекция по охране окружающей среды Агентство по техническому надзору Органы местного публичного управления	Бесплатно	5 лет
57	Разрешение на экспорт/транзит отходов			Бесплатно	До осуществления экспорта
58	Разрешение на импорт, экспорт или реэкспорт веществ, разрушающих озоновый слой, продуктов и оборудования, содержащих такие вещества			Бесплатно	90 дней

59	Природоохранное разрешение		Органы местного публичного управления	Бесплатно	На один вид деятельности, 4 года
60	Разрешение на выброс загрязнителей в атмосферу стационарными источниками загрязнения			Классификация предприятий по степени воздействия на атмосферу: класс 4-й – 500 леев; класс 3-й – 1000 леев; класс 2-й – 1500 леев; класс 1-й – 4000 леев	1 год и 5 лет
61	Разрешение на специальное водопользование			1000 леев 3000 леев	Краткосрочное пользование – 3 года Долгосрочное пользование – до 25 лет
62	Разрешение на рубки в лесном фонде и рубки лесной растительности, не входящей в лесной фонд		Агентство государственных услуг	Бесплатно	1 год
63	Заключение государственной экологической экспертизы			Согласно приложению 1 к Закону № 851/1996	На период реализации проекта
64	Сертификат о предоставлении квоты на коммерческий лов рыбы			9000 леев за квоту/за тонну	1 год
65	Радиологическое разрешение	Национальное агентство по регулированию ядерной и радиологической деятельности		Бесплатно	5 лет
66	Частичное радиологическое разрешение	Национальное агентство по регулированию ядерной и радиологической деятельности		Бесплатно	5 лет
67	Разрешение на импорт лекарств: – незарегистрированных, с целью регистрации – зарегистрированных	Агентство по лекарствам и медицинским изделиям	Агентство государственных услуг	Бесплатно	6 месяцев 1 год
68	Разрешение на производство лекарств	Агентство по лекарствам и медицинским изделиям	Агентство государственных услуг	Бесплатно	5 лет
69	Свидетельство об аккредитации	Национальное агентство		От 835 до 9976 леев, в	5 лет

		общественного здоровья		зависимости от категории медико-санитарного учреждения и фармацевтического предприятия	
70	Разрешение на деятельность по использованию объектов и помещений, предназначенных для деятельности, связанной с оборотом наркотических, психотропных веществ и прекурсоров	Постоянный комитет по контролю за наркотиками (Агентство по лекарствам и медицинским изделиям)	Агентство государственных услуг Наркологическое медико-санитарное учреждение Министерство внутренних дел	Бесплатно	5 лет
71	Разрешение на импорт/экспорт наркотических, психотропных веществ и прекурсоров		Агентство по лекарствам и медицинским изделиям	Бесплатно	На срок каждого случая импорта или экспорта
72	Сертификат об аккредитации поставщика сертификационных услуг	Служба информации и безопасности	Агентство государственных услуг	Бесплатно	5 лет
73	Разрешение на операции по обработке персональных данных	Национальный центр защиты персональных данных		Бесплатно	На срок существования заявителя
74	Разрешение на импорт в преференциальном режиме некоторых видов сахара	Агентство государственных услуг		Бесплатно	30 дней
75	Разрешение на импорт в Республику Молдова продукции, произведенной в странах-членах Центральноевропейского соглашения о свободной торговле (CEFTA)			Бесплатно	2 месяца
76	Государственная регистрация юридических лиц, их филиалов и представительств			1149 леев	Бессрочно
77	Государственная регистрация индивидуальных предпринимателей			364 лея	Бессрочно

78	Разрешение на выполнение работ по установке, эксплуатации, управлению, обслуживанию и/или ликвидации сетей электронных коммуникаций на государственной границе	Национальное агентство по регулированию в области электронных коммуникаций и информационных технологий	Служба информации и безопасности	Бесплатно	Запрашиваемый срок
79	Общее разрешение на поставку сетей или услуг электронных коммуникаций		Инспекция по охране окружающей среды		
80	Акт аккредитации органов по оценке соответствия	Национальный центр по аккредитации MOLDAC	Генеральный инспекторат пограничной полиции	Согласно методологии и расчета, утвержденной законом	4 года
81	Акт аккредитации органов по сертификации: – в области оценки недвижимого имущества; – в области оценки объектов интеллектуальной собственности; – кадастровых инженеров; – в области геодезии, картографии,		Таможенная служба		
		Органы местного публичного управления	В случае аккредитации с признанием, в зависимости от сферы: Министерство экономики и инфраструктуры, Министерство сельского хозяйства, регионального развития и окружающей среды, Министерство здравоохранения, труда и социальной защиты, Министерство внутренних дел		

	топографических изысканий и геоинформатики				
82	Разрешение на импорт дизельного топлива	Национальное агентство по регулированию в энергетике	Агентство государственных услуг	Бесплатно	1 год

* Примечание. Платежи, установленные в евро, вносятся в национальной валюте по официальному курсу молдавского лея на день внесения платежа.

III. Разрешительные документы, относящиеся к сертификатам

№ п/п	Разрешительный документ	Орган-эмитент	Привлекаемые органы/субъекты	Стоимость	Срок действия
1	Положительное заключение экспертизы промышленной безопасности	Аккредитованный экспертный орган в области промышленной безопасности		Согласно методологии и расчета, утвержденной Правительством	5 лет
2	Сертификат экспертизы для технических устройств и/или технологических систем с истекшим сроком эксплуатации			Согласно методологии и расчета, утвержденной Правительством	До 5 лет
3	Сертификат признания утверждения типа (в случае устройств, не прошедших первоначальную проверку в ЕС или тип которых не утвержден в государствах, с которыми Республика Молдова имеет соглашение о признании)	Национальный институт метрологии		Согласно методологии и расчета, утвержденной законом	В соответствии со сроком действия признанного сертификата утверждения типа
4	Сертификат утверждения типа			Согласно методологии и расчета, утвержденной законом	10 лет
5	Свидетельство о поверке			Согласно методологии и расчета, утвержденной	Согласно утвержденному Правительством

				законом	официальному перечню измерительных приборов, подлежащих законодательному метрологическому контролю
6	Сертификат о регистрации фармацевтической продукции ветеринарного назначения	Национальное агентство по безопасности пищевых продуктов	Республиканский центр ветеринарной диагностики	2000 леев за один вид – отечественная продукция 4500 леев за один вид – импортная продукция	5 лет
7	Ветеринарно-санитарный сертификат		Лаборатории ветеринарно-санитарной экспертизы	Согласно Перечню платных услуг, предоставляемых государственными ветеринарно-санитарными учреждениями	На срок, указанный в сертификате
8	Фитосанитарный сертификат на экспорт или реэкспорт		При необходимости – предприятия, официально уполномоченные на оказание услуг по дезинфекции/дезинсекции и лабораторной экспертизе	От 6 до 185 леев	14 дней

9	Сертификат безопасности (при экспорте или реэкспорте) пищевой продукции, в том числе упакованной		Лаборатории санитарной экспертизы	Бесплатно	Совпадает со сроком годности продукции
10	Сертификат об апробации (регистрации) средства фитосанитарного назначения или средства, повышающего плодородие почвы (за исключением продукции с отметкой «Удобрения ЕС»)	Министерство сельского хозяйства, регионального развития и окружающей среды	Государственный центр по аттестации и апробации средств фитосанитарного назначения и средств, повышающих плодородие почвы	Бесплатно	2 года и 7 лет
11	Специальное удостоверение водителя специальных автотранспортных средств службы инкассации и специальной связи	Министерство внутренних дел		126 леев	1 год
12	Сертификат ЕКМТ на условия технического контроля автотранспортных средств и прицепов или о соответствии прицепа/полуприцепа техническим требованиям безопасности	Национальное агентство автомобильного транспорта	Станции технического осмотра, авторизованные Национальным агентством автомобильного транспорта	Бесплатно	Срок, аналогичный указанному в отчете о техническом испытании автотранспортного средства
13	Сертификат допуска транспортных средств, перевозящих опасные вещества		Авторизованные станции тестирования/сертификации	Бесплатно	До 12 месяцев
14	Разрешение на установку и эксплуатацию радиопередатчиков	Орган гражданской авиации		Бесплатно	До 2 лет (согласно сертификату летной годности) – для передатчиков, установленных на борту воздушных

					судов До 10 лет – для передатчиков на земной поверхности, за исключением переносных радиостанций 1 год – для радиостанций
15	Сертификат летной годности			Бесплатно	До 2 лет
16	Разрешение на специальный авиAPERелет			Бесплатно	На период авиAPERелета
17	Классификационный сертификат	Агентство водного транспорта		Согласно методологии и расчета, утвержденной Правительством	5 лет – для судов, эксплуатируемых на внутренних водных путях 2 года – для судов смешанного плавания типа «река– море» старше 30 лет
18	Сертификат тоннажа			Согласно методологии и расчета, утвержденной Правительством	10 лет (с последующим продлением на 10 лет)
19	Свидетельство о годности к плаванию		Служба капитана порта «Джурджулешть» (при	Согласно методологии и расчета, утвержден	Бессрочно

			необходимости)	ной Правительс твом	
20	Сертификат национальной принадлежности		Государственное предприятие «Судовой регистр»	Согласно методологии и расчета, утвержденной Правительством	Бессрочно – для судов, эксплуатируемых на внутренних водных путях 1 год – для судов международного плавания, морских судов и судов смешанного плавания типа «река–море»
21	Свидетельство о минимальном составе экипажа для обеспечения безопасности судоходства			Бесплатно	1 год
22	Сертификат о профессионально-технической аттестации специалистов в области строительства	Министерство экономики и инфраструктуры		Бесплатно	5 лет
23	Градостроительный сертификат на проектирование для общественно полезных работ национального значения			Бесплатно	24 месяца
24	Сертификат оценщика: – недвижимого имущества – объектов интеллектуальной собственности	Орган по сертификации, аккредитованный Национальным центром по аккредитации MOLDAC		Согласно методологии и расчета, утвержденной Правительством	5 лет
25	Сертификат в области			Согласно	5 лет

	картографии			методологи и расчета, утвержденной Правительством	
26	Сертификат в области топографических изысканий			Согласно методологи и расчета, утвержденной Правительством	5 лет
27	Сертификат о регистрации лекарства	Агентство по лекарствам и медицинским изделиям		Бесплатно	Бессрочно
28	Сертификат о регистрации биодеструктивных веществ	Национальное агентство общественного здоровья		Бесплатно	До 10 лет
29	Санитарное разрешение на функционирование объектов		Агентство государственных услуг	Бесплатно	5 лет
30	Санитарное заключение на деятельность, проекты документов, продукцию, услуги, сооружения, установки, оборудование и технологии, оказывающие воздействие на здоровье			Бесплатно	На серийное производство для отечественных производителей – 3 года На импортную продукцию – 1 год На партию продукции – на срок годности продукции
31	Разрешение на судовые морские и речные станции радиосвязи	Национальная служба по управлению радиочастотам и кибернетической	Агентство водного транспорта	Бесплатно	Совпадает со сроком действия свидетельства о плавании под

		безопасностью			корабельн ым флагом Республик и Молдова
32	Акт, удостоверяющий геологический отвод для эксплуатации недр	Агентство по геологии и минеральным ресурсам		Бесплатно	5 лет
33	Акт, удостоверяющий горный отвод для: – добычи полезных ископаемых; – добычи подземных вод; – строительства и эксплуатации подземных сооружений, не связанных с добычей полезных ископаемых; – организации охраняемых геологических объектов			Бесплатно	5 лет
34	Авторизация электрика на работу с новой и реконструированной аппаратурой	Национальное агентство по регулированию в энергетике		Бесплатно	3 года
35	Сертификат безопасности	Национальное агентство по регулированию ядерной и радиологической деятельности		Бесплатно	5 лет
36	Информационный градостроительный сертификат	Орган местного публичного управления	Агентство государственных услуг (при необходимости)	50 леев	6 месяцев

Приложение 2

СБОР
за выдачу лицензий на отдельные виды деятельности

Вид деятельности	Ставка сбора, в леях
1. Деятельность по содержанию казино	600 000 леев за каждый игорный стол и 130 000 леев за каждую эксплуатируемую единицу рулеточных столов
2. Импорт и оптовая реализация импортных этилового спирта, алкогольной продукции и пива:	
а) импорт этилового спирта	52 000
б) импорт и оптовая реализация импортных алкогольных напитков	52 000
с) импорт и оптовая реализация импортного пива	52 000
3. Производство и/или хранение, оптовая реализация этилового спирта, алкогольной продукции и пива:	
а) производство и/или хранение, оптовая реализация этилового спирта	52 000
б) производство и/или хранение, оптовая реализация алкогольной продукции, за исключением вина, продукции, полученной на основе сусла, и ароматизированной виноградно-винодельческой продукции	26 000
с) производство и/или хранение, оптовая реализация пива	26 000
4. Импорт и оптовая реализация табачных изделий; импорт и промышленная переработка табака и/или оптовая реализация ферментированного табака:	
а) импорт табачных изделий	26 000
б) импорт и промышленная переработка табака и/или оптовая реализация ферментированного табака	26 000
с) производство и оптовая реализация табачных изделий	26 000
д) оптовая реализация табачных изделий	26 000
5. Импорт и оптовая и/или розничная реализация бензина, дизельного топлива и/или сжиженного газа на заправочных станциях:	
а) импорт и оптовая реализация бензина и дизельного топлива	260 000
б) импорт и оптовая реализация сжиженного газа	260 000
с) розничная реализация бензина и дизельного топлива на заправочных станциях, за каждую станцию, расположенную:	
– в муниципии, районном центре, городе, вдоль национальных дорог	26 000
– в сельской местности, вдоль дорог, кроме национальных	13 000
д) розничная реализация сжиженного газа на заправочных станциях, за каждую станцию	13 000

Примечания:

1. Сбор за переоформление лицензии на деятельность по содержанию казино и выдачу ее копии составляет 3600 леев, а сбор за выдачу дубликата лицензии – 16 000 леев.

2. В случае приостановления действия лицензии на деятельность по содержанию казино по заявлению ее обладателя лицензионный сбор пересчитывается с даты принятия решения о приостановлении действия лицензии.

3. В случае увеличения количества игровых столов или эксплуатируемых единиц рулеточных столов, указанного в приложении к лицензии на деятельность по содержанию казино, сбор за выдачу лицензии пересчитывается в зависимости от этого количества и количества календарных дней, оставшихся до истечения срока действия лицензии.

4. Годовой сбор за лицензию на розничную реализацию нефтепродуктов (за каждую станцию) может вноситься равными частями поквартально.

Приложение 3

<p>_____</p> <p>(орган-эмитент)</p> <p>КОНСТАТАЦИОННАЯ СПРАВКА</p> <p>Регистрационный номер _____ Дата регистрации ____ ____ 20__ года</p> <hr/> <p style="text-align: center;">(наименование органа, местонахождение)</p> <p>Настоящим удостоверяется и констатируется, что заявитель _____ (наименование заявителя, IDNO, адрес) через своего представителя _____</p> <hr/> <p style="text-align: center;">(номер и вид представительского документа, фамилия, имя представителя, контактный телефон, e-mail)</p> <p>на дату выдачи настоящей справки подал в государственный орган–эмитент для получения разрешительного документа _____ (наименование разрешительного документа согласно регулируемому закону)</p> <p>заявление, к которому приложил следующие документы:</p> <p>_____ на ____ листах, _____ на ____ листах, _____ на ____ листах, электронные носители (компакт-диски и т.д.) _____ штук.</p> <p>Заявление и перечисленные документы принял _____ (фамилия, имя, занимаемая должность)</p> <p>М.П. _____ (подпись)</p>
<p>Справочное руководство:</p> <p>Согласно статье _____ Закона № _____ от _____ установленный законом срок выдачи запрашиваемого разрешительного документа составляет ____ рабочих, календарных <i>(нужное подчеркнуть)</i> дней.</p> <p>Согласно статье 6 Закона о регулировании предпринимательской деятельности путем разрешения № 160/2011 служащий органа-эмитента, ответственный за прием заявлений, не вправе отклонить заявление и отказать в приеме прилагаемых документов, требовать представления дополнительных документов; его компетенция ограничивается процедурой регистрации заявления и незамедлительной и безоговорочной выдачи заявителю настоящей констатационной справки. Нарушение служащим этой нормы влечет за собой применение, в том числе по обращению заявителя, санкций, предусмотренных статьей 350 Кодекса о правонарушениях.</p> <p>Согласно статье 6² Закона о регулировании предпринимательской деятельности путем разрешения № 160/2011 заявитель может применять данную справку в процедуре молчаливого согласия и может осуществлять деятельность, для которой запрашивал разрешительный документ.</p> <p>Для этого заявитель направляет заказной почтой в Генеральный инспекторат полиции Министерства внутренних дел копию данной справки, в которой заполняет нижеприведенную декларацию под собственную ответственность. Датой молчаливого согласия в отношении разрешительного документа и соответственно датой, с которой</p>

заявитель может осуществлять деятельность, для которой запрашивался разрешительный документ, считается дата подтверждения получения Генеральным инспекторатом полиции Министерства внутренних дел заказного письма, которым заявитель отправил данную справку.

ДЕКЛАРАЦИЯ ПОД СОБСТВЕННУЮ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ

В Генеральный инспекторат полиции Министерства внутренних дел, г. Кишинэу, ул. Тирасполь, 11/1, MD-2001

Настоящим нижеподписавшийся констатирует и заявляет под собственную ответственность, сознавая последствия, предусмотренные статьей 352¹ Уголовного кодекса, что на дату заполнения настоящей декларации, _____ 20__ года:

- не получил разрешительный документ, запрашиваемый согласно настоящей справке;
- не получил от органа-эмитента официальный отказ в выдаче запрашиваемого разрешительного документа;
- не был уведомлен о приостановлении срока выдачи разрешительного документа либо примененное органом-эмитентом приостановление является или стало недействительным в силу закона;
- намерен применить процедуру молчаливого согласия и начать осуществлять деятельность, для которой запрашивал разрешительный документ.

Заявитель _____

через своего представителя

(наименование заявителя, IDNO, адрес)

(фамилия, имя, контактный телефон, e-mail)

Подпись _____

LPM1402/2002
ID intern unic: 312769
[Версия на русском](#)

[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 1402
din 24.10.2002

serviciilor publice de gospodărie comunală

Publicat : 07.02.2003 în Monitorul Oficial Nr. 14-17 art Nr : 49

Capitolul I. DISPOZIȚII GENERALE

***Capitolul II. ATRIBUȚIILE ȘI RESPONSABILITĂȚILE AUTORITĂȚILOR
ADMINISTRAȚIEI PUBLICE ÎN DOMENIUL SERVICIILOR
PUBLICE DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ***

***Secțiunea A. Atribuții și responsabilități ale autorităților administrației publice
centrale***

***Secțiunea B. Atribuții și responsabilități ale autorităților administrației publice
locale***

***Capitolul III. ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA SERVICIILOR
PUBLICE DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ***

***Secțiunea A. Administrarea și gestionarea serviciilor publice de gospodărie
comunală***

Secțiunea B. Operatorii de servicii publice de gospodărie comunală

Capitolul IV. DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

MODIFICAT

[LP154 din 30.07.15, MO224-233/21.08.15 art.457; în vigoare 01.01.16](#)

[LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145](#)

[LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559](#)

[LP107-XVIII din 17.12.09, MO197-200/31.12.09 art.648](#)

 [LP374-XVI din 01.12.06, MO189-192/15.12.06 art.897](#)

 [LP234-XV din 01.07.04, MO119-122/23.07.04 art.631](#)

 [LP130-XV din 29.04.04, MO100-103/25.06.04 art.516](#)

 [LP482 -XV din 04.12.03, MO6-12/01.01.04 art.48](#)

NOTĂ:

În cuprinsul legii, cuvântul „utilizator” se substituie cu cuvântul „consumator” prin [LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145](#)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Art.1. - Prezenta lege stabilește cadrul juridic unitar privind înființarea și organizarea serviciilor publice de gospodărie comunală în unitățile administrativ-teritoriale, inclusiv monitorizarea și controlul funcționării lor.

Art.2. - În sensul prezentei legi, noțiunile de mai jos au următorul înțeles:

servicii publice de gospodărie comunală - servicii scoase din subordinea autorităților publice centrale și constituite ca structuri autonome gestionare, atribuindu-li-se patrimoniu propriu în unitatea administrativ-teritorială respectivă;

servicii publice de gospodărie comunală furnizate/prestate - ansamblu de activități și acțiuni de interes public, desfășurate sub autoritatea administrației publice locale la realizarea lucrărilor necesare în gospodăria comunală;

alimentare cu apă - totalitatea activităților și lucrărilor efectuate în scopul captării, tratării, transportării, înmagazinării și distribuirii apei potabile către consumatori;

apă tehnologică – apă folosită pentru asigurarea unui proces tehnologic (spălare, diluare, răcire etc.);

[[Art.2 noțiunea în redacția LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145](#)]

alimentare cu energie termică - totalitatea activităților și lucrărilor efectuate în scopul producerii, transportării, transformării și distribuirii energiei termice către consumatori;

canalizarea și epurarea apelor uzate și pluviale - totalitatea activităților și lucrărilor efectuate în scopul colectării, transportării, epurării și evacuării apelor uzate și pluviale într-un receptor natural;

salubritatea, înverzirea localităților - totalitatea activităților și lucrărilor de colectare, transportare, sortare, prelucrare, tratare, valorificare, neutralizare (incinerare) și depozitare a deșeurilor menajere, precum și măturatul, spălatul și stropitul străzilor, înverzirea lor, lucrărilor de dezinfectie, deratizare și ecarisaj;

asigurarea cu transport public local - totalitatea activităților efectuate în vederea realizării, la nivel local, a transportului în comun de persoane;

administrarea fondului locativ public și privat - activitate de gospodărire a locuințelor, având drept obiect administrarea, închirierea, repararea și reabilitarea fondului locativ public și privat, inclusiv alocarea și valorificarea investițiilor în acest domeniu;

administrarea domeniului public - totalitatea activităților cuprinzând construcția, modernizarea și întreținerea străzilor, drumurilor, piețelor publice, târgurilor, oboarelor,

podurilor, viaductelor, pasajelor pentru transport și pietonale, organizarea circulației rutiere și pietonale, introducerea unor sisteme moderne de semnalizare și dirijare a circulației rutiere, asigurarea iluminării localităților, întreținerea zonelor verzi, grădinilor publice și scuarurilor, terenurilor și sălilor de sport și cabinetelor de fizioterapie de pe lângă acestea, locurilor de agrement, dezapezirea drumurilor și trotuarelor, amenajarea pârtilor și instalațiilor de schiere, locurilor de afișaj și publicitate, întreținerea rețelelor de cabluri, întreținerea stațiilor de transport auto, hotelurilor, monumentelor, înființarea și întreținerea menajeriilor, asigurarea funcționării băilor publice etc.;

sisteme publice de gospodărie comunală - ansamblu de construcții, instalații tehnologice, echipamente funcționale și dotări specifice, prin intermediul cărora se asigură administrarea, întreținerea în condiții de bună funcționare și eficiența tuturor componentelor domeniului locativ-comunal;

operator – persoană juridică care dispune, dirijează, exploatează și întreține un sistem public de gospodărie comunală și furnizează consumatorilor servicii publice de gospodărie comunală în baza unui contract;

[Art.2 noțiunea în redacția LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

[Art.2 noțiunea în redacția LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

[Art.2 noțiunea modificată prin LP234-XV din 01.07.04, MO119-122/23.07.04 at.631]

consumator – persoană fizică sau juridică care beneficiază de servicii publice de gospodărie comunală în baza unui contract încheiat cu operatorul;

[Art.2 noțiunea în redacția LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

intermediar la decontări – persoană juridică care, în numele operatorului sau a gestionarului fondului locativ, asigură, în bază de contract, distribuirea pe apartamente a volumelor de servicii comunale furnizate/prestate, emiterea și expedierea bonurilor de plată, perceperea plăților de la consumatori și transferul acestora operatorilor, informarea consumatorilor privind facturarea și obligațiile de achitare a plăților pentru serviciile consumate;

[Art.2 noțiunea în redacția LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

[Art.2 modificat prin LP130-XV din 29.04.04, MO100-103/25.06.04 art.516]

gestionar al fondului locativ – persoană juridică care este investită cu drepturi și împuterniciri pentru executarea obligațiilor ce țin de administrarea, întreținerea și exploatarea fondului locativ.

[Art.2 noțiunea introdusă prin LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

Art.3. - (1) Serviciile publice de gospodărie comunală asigură furnizarea/prestarea următoarelor servicii:

- a) alimentarea cu apă;
- b) alimentarea cu energie termică;
- c) canalizarea și epurarea apelor uzate și pluviale;
- d) salubritatea, înverzirea localităților;
- e) asigurarea cu transport public local;
- f) administrarea fondului locativ public și privat.

(2) În funcție de necesități, prin decizii ale autorităților administrației publice locale, se pot înființa diverse structuri de gospodărie comunală, având ca obiect alte activități decât cele prevăzute la alin.(1).

(3) Domeniile menționate la alin.(1) și (2) pot fi reglementate mai detaliat prin legi ordinare sau prin alte acte normative, după caz.

(4) La organizarea și dezvoltarea serviciilor publice de gospodărie comunală, interesul general al cetățenilor este prioritar.

(5) Agenții economici care furnizează/prestează servicii publice de gospodărie comunală percep plățile direct sau prin intermediari la decontări, abilitați pe bază de contract prin concurs.

[Art.3 al.(5) modificat prin LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

Art.4. - (1) Serviciile publice de gospodărie comunală se furnizează/prestează prin intermediul sistemelor publice de gospodărie comunală, care fac parte integrantă din infrastructura edilitară a localităților.

(2) Sistemele publice de gospodărie comunală, inclusiv terenurile aferente, fiind de folosință, interes sau utilitate publică, aparțin, prin natura lor sau potrivit legii, domeniului public al unităților administrativ-teritoriale.

(3) Dacă amplasarea, valorificarea și dezvoltarea sistemelor publice de gospodărie comunală impun ocuparea definitivă a unor terenuri sau dezafectarea unor clădiri, altele decât cele aparținând domeniului public, acestea vor fi trecute în proprietate publică potrivit legii.

Art.5. -(1) Sistemele publice de gospodărie comunală cu terenurile aferente se inventariază și evidența lor se ține în cadastrale imobiliar-edilitare, organizate la nivelul unităților administrativ-teritoriale conform legii, în vederea identificării, înregistrării și reprezentării pe hărți și planuri cadastrale, precum și în documentația de urbanism și amenajare a teritoriului.

(2) Sistemele publice de gospodărie comunală sînt supuse înregistrării de stat în Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară.

[Art.5 al.(2) introdus prin LP154 din 30.07.15, MO224-233/21.08.15 art.457, alineatul unic devine al.(1); în vigoare 01.01.16];

Art.6. - (1) Organizarea și administrarea serviciilor publice de gospodărie comunală se efectuează în conformitate cu prevederile acordurilor internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Serviciile publice de gospodărie comunală se organizează și se administrează cu respectarea următoarelor principii:

- a) dezvoltarea durabilă;
- b) responsabilitatea și legalitatea;
- c) autonomia locală;
- d) descentralizarea serviciilor publice de gospodărie comunală;
- e) antrenarea și consultarea populației în procesul de adoptare a deciziilor privind dezvoltarea infrastructurii edilitare;
- f) asocierea intercomunală și parteneriatul;
- g) corelarea cerințelor cu resursele;
- h) administrarea eficientă a bunurilor din proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale;
- i) asigurarea mediului concurențial;
- j) accesul liber la informațiile privind serviciile publice de gospodărie comunală;
- k) colaborarea strînsă dintre autoritățile publice de diferite niveluri;
- l) protecția și ocrotirea mediului natural și conservat, utilizarea rațională și păstrarea resurselor naturale.

Art.7. - Prezenta lege garantează tuturor persoanelor dreptul de a beneficia de servicii publice de gospodărie comunală prin:

- a) accesul liber la informațiile privind serviciile publice de gospodărie comunală;
- b) accesibilitatea egală la serviciile publice de gospodărie comunală;
- c) dreptul de asociere în organizații neguvernamentale pentru apărarea și promovarea intereselor consumatorilor;
- d) dreptul de a fi consultate, direct sau prin intermediul organizațiilor neguvernamentale, la elaborarea și adoptarea deciziilor, strategiilor și reglementărilor privind activitățile din sectorul serviciilor publice de gospodărie comunală;
- e) dreptul de a se adresa, direct sau prin intermediul organizațiilor neguvernamentale, autorităților administrației publice ori instanțelor judecătorești în vederea prevenirii sau reparării unui prejudiciu direct ori indirect.

Art.8. - Statul sprijină prin măsuri legislative și economice dezvoltarea și îmbunătățirea cantitativă și calitativă a serviciilor publice de gospodărie comunală furnizate/prestate, precum și optimizarea dezvoltării infrastructurii edilitare a localităților.

Art.9. - (1) Finanțarea și realizarea investițiilor publice aferente sistemelor publice de gospodărie comunală se fac cu respectarea legislației în vigoare privind inițierea, fundamentarea, promovarea și aprobarea investițiilor publice, în temeiul următoarelor principii:

- a) promovarea rentabilității și eficienței economice și manageriale prin păstrarea unei părți a veniturilor realizate din activități proprii la nivelul comunităților locale;
- b) consolidarea autonomiei fiscale locale pentru crearea mijloacelor financiare necesare funcționării serviciilor publice de gospodărie comunală, în condițiile legii;
- c) promovarea creării piețelor locale de capital;
- d) consolidarea autonomiei locale prin contractarea și garantarea împrumuturilor necesare pentru finanțarea serviciilor publice de gospodărie comunală, în condițiile legii.

(2) Finanțarea cheltuielilor curente de capital ale sistemelor publice locale de gospodărie comunală se asigură din bugetele de venituri și cheltuieli ale operatorilor, care se formează prin încasarea de la consumatori a sumelor reprezentând contravaloarea serviciilor furnizate/prestate și prin instituirea unor taxe speciale potrivit legii, și suplimentar, din bugetele locale sau, după caz, din alocațiile acordate de Guvern.

Art.10. - Serviciile publice de gospodărie comunală sînt furnizate/prestate de operatori specializați (întreprinderi municipale și individuale, societăți pe acțiuni, în comandită, societăți cu răspundere limitată, întreprinderi cu alte forme juridice de organizare), care pot fi:

- a) compartimente de specialitate ale autorităților administrației publice locale;
- b) agenți economici, indiferent de forma juridică de organizare.

[Art.10 modificat prin LP234-XV din 01.07.04, MO119-122/23.07.04 art.631]

- c) persoane fizice și/sau asociații ale acestora.

[Art.10 lit.c) introdusă prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

Art.11. - Operatorii aflați sub autoritatea administrației publice centrale și locale, alte organizații abilitate cu dreptul de a furniza/presta servicii publice de gospodărie comunală se înființează, în condițiile legii. Totodată se ține cont de importanța social-economică a localității, de mărimea și de gradul de dezvoltare a acesteia, de infrastructura edilitară existentă.

Art.12. - (1) Serviciile publice de gospodărie comunală trebuie să îndeplinească următoarele condiții esențiale:

- a) continuitate, din punct de vedere cantitativ și calitativ, în furnizarea/prestarea serviciilor de gospodărie comunală pe bază contractuală;
- b) adaptabilitate la cerințele consumatorilor;
- c) accesibilitate egală la serviciile publice furnizate/prestate pe bază contractuală;
- d) asigurarea sănătății populației și a calității vieții.

(2) Serviciile publice de gospodărie comunală trebuie să asigure:

- a) satisfacerea cerințelor consumatorilor în ceea ce privește cantitatea și calitatea serviciilor furnizate/prestate potrivit prevederilor contractuale;

b) funcționarea optimă, în condiții de siguranță, rentabilitate și eficiență economică, a construcțiilor, instalațiilor tehnologice, echipamentelor funcționale și dotărilor specifice corespunzător parametrilor tehnologici proiectați și în conformitate cu caietele de sarcini și cu instrucțiunile de exploatare;

- c) protecția domeniului public și a mediului prin respectarea reglementărilor legale;
- d) informarea și consultarea cetățenilor în vederea protejării sănătății populației care beneficiază de serviciile respective.

(3) Operatorii au față de consumatori următoarele obligații:

- a) să-și coordoneze activitatea cu sistemul de servicii de gospodărie comunală;

b) să furnizeze/să presteze servicii conform contractelor încheiate cu consumatorii și conform legislației în vigoare;

[Art.12 al.(3), lit.b) în redacția LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

[Art.12 al.(3), lit.b) modificată prin LP234-XV din 01.07.04, MO119-122/23.07.04 art.631]

c) să respecte parametrii de performanță stabiliți de autoritățile administrației publice locale;

d) să asigure protecția mediului;

e) să realizeze contractele în termenele stabilite;

f) să furnizeze autorității administrației publice locale informațiile solicitate;

g) să asigure accesul la documentația referitoare la serviciile publice de gospodărie comunală furnizate/prestate, în conformitate cu clauzele contractului de operare.

Capitolul II

ATRIBUȚIILE ȘI RESPONSABILITĂȚILE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE ÎN DOMENIUL SERVICIILOR PUBLICE DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ

Secțiunea A

Atribuții și responsabilități ale autorităților administrației publice centrale

Art.13. - (1) Guvernul asigură realizarea politicii generale a statului în domeniul gospodăriei comunale, în concordanță cu programul de guvernare și cu obiectivele strategiei dezvoltării social-economice a țării, prin:

a) inițierea și prezentarea spre adoptare a unor proiecte de legi privind reglementarea activității din domeniul respectiv;

b) adoptarea unor regulamente și norme în domeniul gospodăriei comunale, acolo unde se impune reglementarea la nivel central;

c) sprijinirea autorităților administrației publice locale în ceea ce privește înființarea, dezvoltarea și îmbunătățirea serviciilor publice de gospodărie comunală, precum și dezvoltarea infrastructurii din acest domeniu.

(2) Guvernul examinează periodic starea serviciilor publice de gospodărie comunală și, în baza unor strategii specifice, stabilește măsuri pentru dezvoltarea durabilă și creșterea calității serviciilor furnizate/prestate corespunzător cerințelor consumatorilor și nevoilor localităților.

(3) Guvernul își exercită atribuțiile menționate la alin.(1) în temeiul următoarelor principii:

a) armonizarea strategiilor și politicilor în domeniul gospodăriei comunale cu strategiile privind dezvoltarea social-economică, urbanismul și amenajarea teritoriului, protecția și conservarea mediului;

b) descentralizarea serviciilor publice de gospodărie comunală și consolidarea autonomiei locale în ceea ce privește înființarea, organizarea, coordonarea, monitorizarea și controlul funcționării acestor servicii;

c) elaborarea strategiilor și politicilor locale în domeniul gospodăriei comunale în baza subsidiarității;

d) implementarea în sfera serviciilor publice de gospodărie comunală a mecanismelor specifice economiei de piață prin crearea unui mediu concurențial, atragerea capitalului privat, promovarea concesiunii, a altor forme de parteneriat public-privat și a privatizării;

[Art.13 al.(3), lit.d) modificată prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

e) întărirea capacității decizionale și manageriale a autorităților administrației publice locale în exercitarea atribuțiilor acestora privind înființarea, coordonarea, monitorizarea și controlul funcționării serviciilor publice de gospodărie comunală;

- f) promovarea parteneriatului și asocierii intercomunale pentru înființarea și exploatarea unor sisteme tehnico-edilitare zonale;
- g) promovarea parteneriatului public-privat, asocierii autorităților administrației publice locale și a operatorilor cu capital privat - local sau străin - pentru finanțarea și creditarea în comun a unor servicii publice de gospodărie comunală, pentru furnizarea/prestarea serviciilor respective;
[Art.13 al.(3), lit.g) modificată prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]
- h) descentralizarea serviciilor publice de gospodărie comunală, restrângerea și reglementarea ariilor unde prevalează condițiile de monopol natural;
- i) stabilirea cadrului legal în aprobarea tarifelor pentru serviciile publice furnizate/prestate în condiții de monopol natural și urmărirea evoluției acestora.

(4) Guvernul va sprijini autoritățile administrației publice locale pentru înființarea și organizarea serviciilor publice de gospodărie comunală, la solicitarea acestora, în scopul administrării eficiente a serviciilor respective furnizate/prestate. Sprijinul va fi acordat, prin intermediul autorităților administrației publice centrale competente, sub forma asistenței tehnice sau financiare.

Art. 13¹. – Reglementarea serviciilor publice de gospodărie comunală furnizate/prestate, inclusiv a tarifelor, se efectuează în conformitate cu legislația în vigoare.

[Art.13¹ în redacția LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

[Art.13¹ modificată prin LP130-XV din 29.04.04, MO100-103/25.06.04 art.516]

[Art.13¹ modificată prin LP107-XVIII din 17.12.09, MO197-200/31.12.09 art.648]

Secțiunea B

Atribuții și responsabilități ale autorităților administrației publice locale

Art.14. - (1) Autoritățile administrației publice locale au competența exclusivă privind înființarea, organizarea, coordonarea, monitorizarea și controlul funcționării serviciilor publice de gospodărie comunală, precum și crearea, administrarea și exploatarea bunurilor proprietate publică din infrastructura edilitară a unităților administrativ-teritoriale respective.

(2) Administrarea bunurilor din patrimoniul public, specifice sistemelor publice de gospodărie comunală ale unităților administrativ-teritoriale, se face cu diligența unui bun proprietar.

(3) În cazul gestiunii directe, numirea în funcție a managerilor-șefi se va efectua prin concurs.

[Art.14 al.(3) modificat prin LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

(4) Autoritățile administrației publice locale pot adopta decizii în legătură cu:

a) elaborarea programelor de reabilitare, extindere și modernizare a dotărilor existente, precum și a programelor de înființare a unor noi sisteme publice de gospodărie comunală, în condițiile legii;

b) coordonarea proiectării și executării lucrărilor tehnico-edilitare în scopul realizării acestora într-o concepție unitară și corelată cu programele de dezvoltare social-economică a localităților, cu planurile de amenajare a teritoriului, planurile generale de urbanism și programele de mediu;

c) asocierea serviciilor publice de gospodărie comunală în vederea realizării unor investiții de interes comun din infrastructura tehnico-edilitară;

d) inițierea parteneriatului public-privat pentru gestiunea serviciilor publice de gospodărie comunală, privatizarea acestor servicii, precum și a bunurilor proprietate publică din infrastructura tehnico-edilitară a unităților administrativ-teritoriale;

[Art.14 al.(4), lit.d) în redacția LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

e) participarea lor cu capital social sau cu bunuri la capitalul sau bunurile agenților economici pentru realizarea de lucrări și furnizarea/prestarea de servicii publice de gospodărie comunală la nivel local sau raional, după caz, pe bază de convenții care prevăd și resursele financiare constituite din contribuțiile autorităților administrației publice locale. Convențiile se încheie de

către ordonatorii principali de credite, în baza mandatelor aprobate de fiecare consiliu local sau raional;

f) contractarea sau garantarea, în condițiile legii, a împrumuturilor pentru finanțarea programelor de investiții pentru dezvoltarea infrastructurii de gospodărie comunală a localităților - efectuarea de lucrări noi, extinderi, dezvoltarea de capacități, inclusiv reabilitarea, modernizarea și reechiparea sistemelor existente;

g) garantarea, în condițiile legii, a împrumuturilor contractate pentru formarea stocurilor de combustibil lichid și solid suficiente pentru sezonul rece;

h) elaborarea și aprobarea normelor locale pentru reglementarea serviciilor publice de gospodărie comunală în baza normelor și a regulamentelor aprobate de Guvern, autoritatea publică centrală de specialitate, organul central de reglementare în domeniul respectiv.

[Art.14 al.(4), lit.h) în redacția LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

(5) Tarifele pentru serviciile publice de alimentare cu apă potabilă, de canalizare și de epurare a apelor uzate, precum și tarifele pentru serviciile auxiliare la furnizarea serviciilor de bază se aprobă de către autoritățile administrației publice locale sau, după caz, de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu legislația în vigoare.

[Art.14 al.(5) în redacția LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

[Art.14 al.(5) modificat prin LP107-XVIII din 17.12.09, MO197-200/31.12.09 art.648]

[Art.14 modificat prin LP374-XVI din 01.12.06, MO189-192/15.12.06 art.897]

[Art.14 modificat prin LP234-XV din 01.07.04, MO119-122/23.07.04 art.631]

[Art.14 modificat prin LP130-XV din 29.04.04, MO100-103/25.06.04 art.516]

[Art.14 modificat prin LP482 din 04.12.03, MO6-12/01.01.04 art.48]

Art.15. - (1) În exercitarea atribuțiilor, autoritățile administrației publice locale au față de consumatori următoarele obligații:

a) gestiunea directă sau delegarea gestiunii prin parteneriat public-privat a serviciilor publice de gospodărie comunală, pe criterii de competitivitate și eficiență managerială;

[Art.15 al.(1), lit.a) în redacția LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

b) promovarea reabilitării infrastructurii din sectorul utilităților publice de gospodărie comunală;

c) monitorizarea și controlul periodic ale activităților de furnizare/prestare a serviciilor publice de gospodărie comunală, în conformitate cu actele normative, și luarea de măsuri în cazul în care operatorul nu asigură performanța pentru care s-a obligat;

d) asigurarea continuității serviciilor publice de gospodărie comunală;

e) consultarea cu consumatorii la stabilirea politicilor și strategiilor locale în domeniul gospodăriei comunale, la adoptarea normelor locale și negocierea contractelor de parteneriat public-privat;

[Art.15 al.(1), lit.e) modificată prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

f) informarea periodică a consumatorilor asupra politicii promovate în domeniul utilităților publice de gospodărie comunală, precum și asupra necesității de stabilire a unor taxe;

g) medierea conflictelor dintre consumator și operator, la cererea uneia dintre părți.

(2) Autoritățile administrației publice locale au față de operatori următoarele drepturi:

a) să solicite informații privind calitatea serviciilor furnizate/prestate;

b) să invite pentru audieri operatorul în vederea soluționării divergențelor dintre el și consumator;

c) să se pronunțe asupra tarifelor propuse de operator;

[Art.15 al.(2), lit.c) modificată prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

d) să sancționeze operatorul, în cazul în care acesta nu operează la parametri de eficiență la care s-a obligat, prin:

- refuzul de a aproba tarifele propuse de operator;

- revocarea deciziei prin care s-a aprobat concesionarea.

e) să rezilieze contractul de parteneriat public-privat în condițiile Legii cu privire la parteneriatul public-privat.

[Art.15 al.(2), lit.e) introdusă prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

(3) Autoritățile administrației publice locale au față de operatori următoarele obligații:

a) să asigure tratament egal pentru toți operatorii din cadrul comunității respective;

b) să asigure, în exercitarea atribuțiilor stabilite prin prezenta lege, un mediu de afaceri transparent;

c) să păstreze confidențialitatea informațiilor privind activitatea operatorilor.

(4) Deciziile autorităților administrației publice locale, adoptate în aplicarea prezentei legi, pot fi atacate în instanța de contencios administrativ de către persoanele fizice sau juridice interesate, în condițiile legii.

Capitolul III

ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA SERVICIILOR PUBLICE DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ

Secțiunea A

Administrarea și gestionarea serviciilor publice de gospodărie comunală

Art.16. - Organizarea, conducerea, administrarea, gestionarea, monitorizarea și controlul funcționării serviciilor publice de gospodărie comunală, coordonarea activității lor sînt atribuții ale autorităților administrației publice centrale și locale.

Art. 17. – (1) Gestionarea serviciilor publice de gospodărie comunală se organizează și se realizează prin:

a) gestiune directă;

b) gestiune delegată.

(2) Alegerea formei de gestionare a serviciilor publice de gospodărie comunală se efectuează prin decizia autorității administrației publice locale sau, după caz, a organului central de specialitate al administrației publice în calitatea lor de fondatori.

[Art.17 în redacția LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

[Art.17 modificat prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

Art.18. - (1) În cadrul gestiunii directe, autoritățile administrației publice locale își asumă toate sarcinile și responsabilitățile privind organizarea, conducerea, administrarea și gestionarea serviciilor publice de gospodărie comunală.

(2) Gestiunea directă se realizează prin compartimentele specializate organizate în cadrul autorităților administrației publice locale.

[Art.18 al.(2) modificat prin L234-XV din 01.07.04, MO119-122/23.07.04 art.631]

(3) Fiecare serviciu public de gospodărie comunală constituit și exploatat în regim de gestiune directă își desfășoară activitatea în baza unui regulament de organizare și funcționare, elaborat și aprobat de autoritatea administrației publice locale, în conformitate cu prevederile regulamentului-tip elaborat și aprobat de autoritatea publică centrală de specialitate.

Art. 19. – (1) În cazul gestiunii delegate prin contract de parteneriat public-privat, autoritățile administrației publice locale pot apela la unul sau la mai mulți operatori cărora le-a fost încredințată, în baza contractului respectiv, gestiunea furnizării/prestării serviciilor publice de gospodărie comunală, precum și administrarea și exploatarea sistemelor publice tehnico-edilitare.

(2) Gestiunea delegată a serviciilor publice de gospodărie comunală se realizează în condițiile legislației în vigoare.

(3) În conformitate cu competențele și obligațiile ce le revin potrivit legii, autoritățile administrației publice locale își exercită atribuțiile privind adoptarea politicilor și strategiilor de

dezvoltare a serviciilor, a programelor de dezvoltare a sistemelor publice de gospodărie comunală, precum și dreptul de a controla și de a supraveghea executarea contractelor prin care a fost delegată gestiunea serviciilor, inclusiv:

- a) modul de îndeplinire de către operatori a obligațiilor asumate;
- b) calitatea serviciilor furnizate/prestate;
- c) parametrii serviciilor furnizate/prestate;
- d) modul de administrare, exploatare, conservare și menținere în funcțiune a sistemelor publice din infrastructura edilitară a localităților, precum și activitatea de dezvoltare și/sau modernizare a acestor sisteme;
- e) modul de formare și de stabilire a tarifelor la serviciile publice de gospodărie comunală furnizate/prestate.

[Art.19 în redacția LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

[Art.19 modificat prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

Art.20. - Desfășurarea activităților specifice fiecărui serviciu public de gospodărie comunală, organizat și realizat prin delegare a gestiunii, se face pe bază de contract.

[Art.20 modificat prin LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

Secțiunea B

Operatorii de servicii publice de gospodărie comunală

Art.21. - (1) Operatorii beneficiază, în temeiul prezentei legi, de același regim juridic, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare.

(2) Delegarea gestiunii serviciilor publice de gospodărie comunală către operatori se va face în condiții de transparență, prin licitație publică organizată conform legii. În cazul operatorilor serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, înființați de către autoritățile administrației publice locale sau centrale de specialitate, cu capital social public majoritar, delegarea gestiunii serviciilor poate fi atribuită direct acestora.

[Art.21 al.(2) modificat prin LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

[Art.21 al.(2) modificat prin LP234-XV din 01.07.04, MO119-122/23.07.04 art.631]

Art.22. - (1) Serviciile publice de gospodărie comunală aflate sub autoritatea administrației publice locale pot fi privatizate în condițiile legii.

(2) Operatorii sînt în drept să deschidă filiale și reprezentanțe, să adere la asociații, conerne și consorții sau să le susțină material și financiar, numai cu acordul autorității administrației publice locale care i-a înființat și al organului public central de specialitate care exercită controlul asupra respectării legislației antimonopol.

[Art.22 al.(2) modificat prin LP130-XV din 29.04.04, MO100-103/25.06.04 art.516]

Art.23. - (1) Operatorii înființați de autoritățile administrației publice locale, în funcție de raza teritorială în care acționează, pot fi de interes local și, respectiv raional.

[Art.23 al.(1) modificat prin LP482 din 04.12.03, MO6-12/01.01.04 art.48]

(2) Operatorii de interes local se află în subordinea consiliilor locale și se organizează pentru furnizarea/prestarea unui sau mai multor tipuri de servicii, în funcție de mărimea localităților, de gradul de echipare tehnico-edilitară a acestora și de alți factori specifici locali.

(3) Operatorii care furnizează/prestează servicii la nivel de regiune, raion, municipiu se înființează în condițiile legii, de regulă, de către autoritățile administrației publice locale sau, după caz, de către cele centrale de specialitate pentru următoarele activități:

- a) construirea, exploatarea, întreținerea și modernizarea drumurilor și podurilor de interes regional, raional, municipal;
- b) alimentarea cu apă, evacuarea și epurarea apelor uzate și pluviale;
- c) alimentarea cu energie termică;
- d) salubritatea, înverzirea localităților;
- e) transportul de persoane, inclusiv de elevi, între localități.

[Art.23 al.(3) în redacția LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

[Art.23 al.(3) modificat prin LP482 din 04.12.03, MO6-12/01.01.04 art.48]

(4) Operatorii înființați de autoritățile administrației publice locale își pot desfășura activitatea și în afara razei teritoriale a acestora, participând astfel la dezvoltarea pieței libere a operatorilor.

(5) În cazul furnizării/prestării mai multor tipuri de servicii, operatorul va ține o evidență separată a acestora, cu o contabilitate distinctă pentru fiecare tip de serviciu și localitate de operare, după caz, astfel încât activitățile sale din diferite sectoare să fie ușor de monitorizat, controlat și evaluat.

Art.24. - Încălcarea dispozițiilor prezentei legi atrage răspunderea disciplinară, materială, civilă, contravențională sau penală, după caz, prevăzută de legislația în vigoare.

Capitolul IV

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Art.25. - (1) Persoanele fizice și juridice care beneficiază de servicii publice de gospodărie comunală sînt obligate să achite contravaloarea serviciilor prestate, conform facturilor primite, în termenul prevăzut de contractul încheiat între operator și consumator.

(2) Dacă suma datorată, inclusiv penalitățile, nu a fost achitată în termenul stabilit în contract, operatorul poate suspenda executarea contractului cu un preaviz de 5 zile lucrătoare.

(3) Reluarea furnizării/prestării serviciilor publice de gospodărie comunală se va face în termen de 3 zile lucrătoare de la data efectuării plății, iar cheltuielile aferente suspendării, respectiv reluării furnizării/prestării serviciului, vor fi suportate de consumator.

(4) Dacă după suspendarea contractului (sau după debranșare) consumatorul nu achită suma datorată, operatorul este în drept să acționeze consumatorul în judecată.

(5) Agenții economici care furnizează/prestează servicii de gospodărie comunală fără contracte cu consumatorii, în caz de neachitare a sumelor datorate, pot acționa conform prevederilor alin.(2)-(4).

(6) Sumele încasate de către intermediari la decontări în baza bonurilor de plată perfectate de ei se transferă operatorilor și se atribuie de către aceștia în contul facturilor expuse spre plată în baza contractelor de furnizare/prestare a serviciilor publice de gospodărie comunală, încheiate cu gestionarii fondului locativ. Volumul serviciului facturat în baza contractelor și nedistribuit spre plată consumatorilor rămîne în seama gestionarului fondului locativ, care este obligat să-l achite operatorului în mărimea și în termenul prevăzute în factură.

[Art.25 al.(6) introdus prin LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

Art.26. - (1) Guvernul:

a) în termen de 3 luni, va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

b) în termen de 2 luni, va elabora regulamentul cu privire la concesionarea serviciilor publice de gospodărie comunală.

[Art.26 al.(1), lit.b) modificată prin LP234-XV din 01.07.04, MO119-122/23.07.0 art.631]

(2) Pînă la aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege, ea se va aplica în măsura în care nu contravine acesteia.

**PREȘEDINTELE
PARLAMENTULUI**

Eugenia OSTAPCIUC

**Chișinău, 24 octombrie 2002.
Nr. 1402-XV.**

LPM1402/2002
Внутренний номер: 312769
[Varianta în limba de stat](#)

[Оригинальная версия](#)
[Карточка документа](#)

Республика Молдова

ПАРЛАМЕНТ

ЗАКОН Nr. 1402
от 24.10.2002

о публичных службах коммунального хозяйства

Опубликован : 07.02.2003 в Monitorul Oficial Nr. 14-17 статья № : 49

Глава I. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Глава II. ПОЛНОМОЧИЯ И ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ОРГАНОВ ПУБЛИЧНОГО УПРАВЛЕНИЯ, ОТНОСЯЩИЕСЯ К СФЕРЕ КОММУНАЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА

Часть А. Полномочия и ответственность органов центрального публичного управления

Часть В. Полномочия и ответственность органов местного публичного управления

Глава III. ОРГАНИЗАЦИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ И ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ ПУБЛИЧНЫХ СЛУЖБ КОММУНАЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА

Часть А. Управление публичными службами коммунального хозяйства

Часть В. Поставщики публичных услуг, относящихся к сфере коммунального хозяйства

Глава IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

ИЗМЕНЕН

[ЗП154 от 30.07.15, МО224-233/21.08.15 ст.457 в силу с 01.01.16](#)

[ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145](#)

[ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559](#)

[ЗП107-XVIII от 17.12.09, МО197-200/31.12.09 ст.648](#)

 [ЗП374-XVI от 01.12.06, МО189-192/15.12.06 ст.897](#)

 [ЗП234-XV от 01.07.04 МО119-122/23.07.04 ст.631](#)

 [ЗП130-XV от 29.04.04, МО100-103/25.06.04 ст.516](#)

 [ЗП482 от 04.12.03, МО6/01.01.04 ст.48](#)

Парламент принимает настоящий органический закон.

Глава I

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Ст.1. - Настоящий закон устанавливает единые правовые основы создания и организации деятельности публичных служб коммунального хозяйства административно-территориальных единиц, включая мониторинг и контроль их функционирования.

Ст.2. - Основные понятия, используемые в настоящем законе:

публичные службы коммунального хозяйства - вышедшие из подчинения органам центрального публичного управления и сформированные как независимые хозрасчетные структуры с собственным имуществом, которые функционируют в соответствующих административно-территориальных единицах;

публичные услуги, поставляемые (оказываемые) коммунальным хозяйством - комплекс общественно-полезных мероприятий и других действий, которые осуществляются под руководством органов местного публичного управления при выполнении работ, относящихся к сфере коммунального хозяйства;

водоснабжение - комплекс мероприятий и работ, осуществляемых в целях отвода, очистки, транспортировки, забора и распределения между потребителями питьевой воды; *технологическая вода* – вода, используемая для обеспечения технологического процесса (мойка, разбавление, охлаждение и др.);

[*Ст.2 понятие в редакции ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145*]

[*Ст.2 понятие введено ЗП130-XV от 29.04.04, МО100-103/25.06.04 ст.516*]

снабжение тепловой энергией - комплекс мероприятий и работ, выполняемых в целях производства, транспортировки, преобразования и распределения между потребителями тепловой энергии;

канализация и очистка сточных и дождевых вод - комплекс мероприятий и работ, связанных со сбором сточных и дождевых вод, их транспортировкой, очисткой и сбросом в естественные водоемы;

уборка, озеленение населенных пунктов - комплекс мероприятий и работ по сбору, транспортировке, сортировке, переработке, обработке, использованию, нейтрализации (сжиганию) и складированию бытовых отходов, а также по уборке, мойке, поливке улиц, их озеленению, работ по дезинфекции, дератизации, отлову и уничтожению бездомных собак;

обеспечение местным общественным транспортом - совокупность действий, направленных на удовлетворение потребности в общественном пассажирском транспорте на местном уровне;

управление публичным и частным жилищными фондами - хозяйственная деятельность, предметом которой являются управление, аренда, ремонт и восстановление публичного и частного жилищных фондов, включая выделение и освоение инвестиций в данной области;

управление сферой коммунального хозяйства - деятельность, включающая строительство, модернизацию и содержание улиц, дорог, публичных площадей, рынков, мостов, виадуков, транспортных проездов и пешеходных переходов, организацию дорожного и пешеходного движения, внедрение современных систем сигнализации и управления дорожным движением, обеспечение освещенности населенных пунктов, содержание зеленых зон, парков и скверов, спортивных площадок и залов, работающих при них кабинетов физиотерапии, мест отдыха, очищение дорог и тротуаров от снега, устройство дорожек и сооружений для занятий лыжным спортом, обустройство стендов для размещения афиш и рекламы, содержание кабельных сетей, содержание остановок для автотранспорта, гостиниц, содержание памятников, создание и содержание зоопарков, услуги, оказываемые в общественных банях, и др.;

публичные системы коммунального хозяйства - комплексы сооружений, технологических установок, специфического функционального оборудования, при помощи которых обеспечиваются управление, содержание в удовлетворительном состоянии и эффективность действия всех составляющих жилищно-коммунальной сферы;

поставщик – юридическое лицо, которое располагает, управляет, эксплуатирует и обслуживает публичную систему коммунального хозяйства и предоставляет потребителям публичные услуги коммунального хозяйства на основе договора;

[Ст.2 понятие в редакции ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

[Ст.2 понятие в редакции ЗП181 от 15.07.10, МО155-158/03.09.10 ст.559]

[Ст.2 понятие именовано ЗП234-XV от 01.07.04 МО119-122/2.07.04 ст.631]

потребитель – физическое или юридическое лицо, пользующееся публичными услугами коммунального хозяйства на основе договора, заключенного с поставщиком;

[Ст.2 понятие в редакции ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

посредник в расчетах – юридическое лицо, на основе договора обеспечивающее от имени поставщика или управляющего жилищным фондом поквартирное распределение объема поставленных (оказанных) коммунальных услуг, составление и рассылку квитанций на оплату, сбор платежей от потребителей и их перечисление поставщикам, информирование потребителей в отношении фактурирования и обязанностей по оплате потребленных услуг;

[Ст.2 понятие в редакции ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

управляющий жилищным фондом – юридическое лицо, наделенное правами и полномочиями для исполнения обязанностей, связанных с управлением, содержанием и эксплуатацией жилищного фонда.

[Ст.2 понятие введено ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

Ст.3. - (1) Публичные службы коммунального хозяйства обеспечивают поставку (оказание) следующих видов услуг:

- a) водоснабжение;
- b) снабжение тепловой энергией;
- c) канализация и очистка сточных и дождевых вод;
- d) уборка, озеленение населенных пунктов;
- e) обеспечение местным общественным транспортом;
- f) управление публичным и частным жилищными фондами.

(2) В случае необходимости решениями органов местного публичного управления могут создаваться различные структуры коммунального хозяйства, осуществляющие виды деятельности, не предусмотренные частью (1).

(3) Указанные в частях (1) и (2) виды деятельности могут быть более подробно регламентированы посредством ординарных законов или других нормативных актов.

(4) При организации и улучшении деятельности публичных служб коммунального хозяйства общие интересы граждан являются приоритетными.

(5) Хозяйствующие субъекты, поставляющие (оказывающие) публичные услуги, относящиеся к сфере коммунального хозяйства, взимают за это плату непосредственно или через посредников в расчетах, которые наделяются таким правом на договорной основе по результатам конкурса.

[Ст.3 ч.(5) изменена ЗПЗ7 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

Ст.4. - (1) Публичные услуги поставляются (оказываются) коммунальным хозяйством через его публичные системы, которые являются неотъемлемой частью инфраструктуры благоустройства населенных пунктов.

(2) Публичные системы коммунального хозяйства вместе с прилегающими к ним территориями, предназначенные для публичного пользования и удовлетворения соответствующих запросов общества, относятся по своей сущности или согласно закону к публичной сфере административно-территориальных единиц.

(3) Если размещение, освоение, развитие публичных систем коммунального хозяйства требуют занятия дополнительных площадей или изменения предназначения отдельных зданий, не принадлежащих публичной сфере, они переводятся в публичную собственность согласно закону.

Ст.5. - (1) Публичные системы коммунального хозяйства вместе с прилегающими к ним территориями учитываются и инвентаризируются в кадастрах недвижимого имущества инфраструктуры благоустройства, созданных на уровне административно-территориальных единиц согласно закону, для их идентификации, регистрации и занесения на кадастровые карты, внесения в кадастровые планы, а также в документацию по градостроительству и благоустройству территорий.

(2) Публичные системы коммунального хозяйства подлежат государственной регистрации в Реестре объектов инженерно-технической инфраструктуры.

[Ст.5 ч.(2) введено ЗП154 от 30.07.15, МО224-233/21.08.15 ст.457, единая часть считать ч. (1); в силу с 01.01.16]

Ст.6. - (1) Создание и управление публичными службами коммунального хозяйства осуществляются в соответствии с положениями международных соглашений, одной из сторон которых является Республика Молдова.

(2) При создании и управлении публичными службами коммунального хозяйства должны соблюдаться следующие принципы:

- a) устойчивость развития;
- b) ответственность и законность;
- c) местная автономия;
- d) децентрализация публичных служб коммунального хозяйства;
- e) привлечение и консультирование населения при принятии решений, касающихся развития инфраструктуры благоустройства;
- f) установление партнерских отношений, объединение публичных служб коммунального хозяйства;
- g) корреляция потребностей в ресурсах с их наличием;
- h) эффективное управление имуществом, находящимся в публичной собственности административно-территориальных единиц;
- i) обеспечение атмосферы конкуренции;
- j) свободный доступ к информации о публичных услугах, предоставляемых (оказываемых) коммунальным хозяйством;
- k) тесное сотрудничество органов публичной власти разных уровней;

1) охрана и защита природной и создаваемой среды, рациональное использование и сохранение природных ресурсов.

Ст.7. - Настоящий закон гарантирует всем гражданам реализацию права пользования публичными услугами, предоставляемыми (оказываемыми) коммунальным хозяйством, посредством:

- a) свободного доступа к информации о публичных услугах;
- b) равного доступа к таким услугам;
- c) права объединения в неправительственные организации для защиты и поддержки интересов потребителей;
- d) права на выражение своего мнения непосредственно или через неправительственные организации при разработке и принятии решений, стратегий развития и положений о деятельности, относящейся к сфере коммунального хозяйства;
- e) права обратиться непосредственно или через неправительственные организации в органы публичного управления либо судебные инстанции в целях предупреждения нанесения или возмещения прямого либо косвенного ущерба.

Ст.8. - Государство поддерживает при помощи законодательных и экономических мер развитие, повышение качества и увеличение количества услуг, предоставляемых (оказываемых) коммунальным хозяйством, а также оптимизацию развития инфраструктуры благоустройства населенных пунктов.

Ст.9. - (1) Финансирование и осуществление публичных инвестиций, относящиеся к публичным системам коммунального хозяйства, производятся в соответствии с действующим законодательством, касающимся инициирования, обоснования, поддержки и утверждения публичных инвестиций, с соблюдением следующих принципов:

- a) рентабельность, экономическая и управленческая эффективность, обеспечиваемые за счет сохранения части доходов, получаемых от собственной деятельности на уровне местных сообществ;
- b) укрепление местной налоговой автономии в целях формирования финансовых средств, необходимых для функционирования публичных служб коммунального хозяйства в соответствии с законом;
- c) поддержка создания местных рынков капитала;
- d) укрепление местной автономии путем заключения договоров и гарантирования займов, необходимых для финансирования публичных служб коммунального хозяйства в соответствии с законом.

(2) Финансирование текущих капитальных расходов на местные публичные системы коммунального хозяйства обеспечивается из бюджетов доходов и расходов поставщиков, которые формируются за счет получения от потребителей сумм, эквивалентных затратам на поставку (оказание) услуг, посредством введения специальных сборов согласно закону и дополнительно - из средств местных бюджетов или, в случае необходимости, из средств, выделенных Правительством.

Ст.10. - (1) Публичные услуги, предоставляемые (оказываемые) коммунальным хозяйством, реализуются специализированными поставщиками (муниципальными и индивидуальными предприятиями, акционерными, командитными обществами, обществами с ограниченной ответственностью, предприятиями других организационно-правовых форм). Ими могут быть:

- a) специализированные отделы органов местного публичного управления;
- b) хозяйствующие субъекты, независимо от организационно-правовой формы;
- c) физические лица и/или их ассоциации.

[Ст.10 пкт.с) введен ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

[Ст.10 именена ЗП234-XV от 01.07.04 МР19-122/23.07.04 ст.631]

Ст.11. - Поставщики, подчиняющиеся органам центрального и местного публичного управления, другие организации, наделенные правом на поставку (оказание) публичных услуг, относящихся к сфере коммунального хозяйства, создаются согласно закону. При этом учитываются социально-экономическое значение населенного пункта, его величина и уровень развития, соответствующая оснащенность, наличие сооружений, относящихся к инфраструктуре благоустройства.

Ст.12. (1) - В процессе своей деятельности публичные службы коммунального хозяйства должны выполнять следующие основные условия:

а) постоянное обеспечение необходимого качества и количества услуг, поставляемых (оказываемых) на договорных началах;

б) учет запросов потребителей;

с) обеспечение равного доступа к услугам, предоставляемым (оказываемым) на договорных началах;

д) обеспечение здоровья населения и должного качества жизни.

(2) Публичные службы коммунального хозяйства должны обеспечивать:

а) удовлетворение запросов потребителей относительно качества и количества предоставляемых (оказываемых) услуг согласно условиям заключенных договоров;

б) оптимальное функционирование в условиях безопасности, рентабельности и экономической эффективности сооружений, технологических установок, функционального оборудования согласно проектным технологическим параметрам и в соответствии с техническими условиями, инструкциями по эксплуатации;

с) охрану публичной сферы и окружающей среды в соответствии с законом;

д) информирование и консультирование граждан, которые пользуются соответствующими услугами, по вопросам охраны здоровья.

(3) Поставщики несут следующие обязанности перед потребителями:

а) осуществляют координацию своей деятельности с системой служб коммунального хозяйства;

б) поставляют (оказывают) услуги согласно договорам, заключенным с потребителями, и действующему законодательству;

[Ст.12 ч.(3), пкт.б) в редакции ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

[Ст.12 ч.(3), пкт.б) именован ЗП234-ХV от 01.07.04, МО119-122/23.07.04 ст.631]

с) соблюдают параметры показателей, установленные органами местного публичного управления;

д) обеспечивают охрану окружающей среды;

е) выполняют заключенные договоры в установленные сроки;

ф) представляют органам местного публичного управления запрашиваемую информацию;

г) обеспечивают доступ к документации, относящейся к поставке (оказанию) услуг, в соответствии с условиями заключенных договоров.

Глава II

ПОЛНОМОЧИЯ И ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ОРГАНОВ ПУБЛИЧНОГО УПРАВЛЕНИЯ, ОТНОСЯЩИЕСЯ К СФЕРЕ КОММУНАЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА

Часть А

Полномочия и ответственность органов центрального публичного управления

Ст.13. - (1) Правительство обеспечивает проведение государственной политики в сфере коммунального хозяйства в соответствии с программой своей деятельности и стратегией социально-экономического развития страны путем:

- a) инициирования и представления к принятию проектов законов о регулировании деятельности в указанной сфере;
- b) принятия положений и нормативов, относящихся к тем аспектам деятельности в сфере коммунального хозяйства, которые должны регулироваться на центральном уровне;
- c) поддержки органов местного публичного управления в вопросах создания, развития и улучшения деятельности публичных служб коммунального хозяйства, а также развития инфраструктуры этой сферы.

(2) Правительство периодически рассматривает состояние дел в публичных службах коммунального хозяйства и на основе специфических стратегий определяет меры, направленные на устойчивое развитие и повышение качества предоставляемых (оказываемых) ими услуг в соответствии с запросами потребителей и нуждами населенных пунктов.

(3) Правительство осуществляет свои полномочия, указанные в части (1), на основе следующих принципов:

- a) согласование политики и стратегии развития сферы коммунального хозяйства со стратегиями социально-экономического развития страны, градостроительства и обустройства территорий, охраны и защиты окружающей среды;
- b) децентрализация публичных служб коммунального хозяйства и укрепление местной автономии по части создания, организации, координации, мониторинга и контроля деятельности таких служб;
- c) разработка местной политики и стратегий развития сферы коммунального хозяйства на основе субсидирования;
- d) внедрение в сферу коммунального хозяйства специфических механизмов рыночной экономики путем создания атмосферы конкуренции, привлечения частного капитала, использования концессий и других форм частно-государственного партнерства и приватизации;

[Ст.13 ч.(3) пкт.d изменен ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

e) укрепление правоспособности органов местного публичного управления, связанной с принятием решений и менеджментом, при осуществлении ими полномочий по созданию, координации, мониторингу и контролю деятельности публичных служб коммунального хозяйства;

f) поддержка партнерских отношений, объединения служб коммунального хозяйства для создания и эксплуатации зональных инженерно-технических систем;

g) поддержка отношений частно-государственного партнерства, объединения органов местного публичного управления с поставщиками, владеющими частным капиталом (отечественным или иностранным), для совместных финансирования и кредитования публичных служб коммунального хозяйства, поставки (оказания) соответствующих услуг;

[Ст.13 ч.(3) пкт.g изменен ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

h) децентрализация поставки (оказания) публичных услуг коммунальным хозяйством, сужение и регулирование зон с преобладанием условий естественной монополии;

i) создание законодательной базы для утверждения тарифов на публичные услуги, предоставляемые (оказываемые) в условиях естественной монополии, и надзор за их изменением.

(4) По просьбе органов местного публичного управления Правительство оказывает им содействие в создании и организации деятельности публичных служб коммунального хозяйства в целях обеспечения эффективного управления поставкой (оказанием) соответствующих услуг. Поддержка осуществляется через компетентные органы центрального публичного управления в виде технической или финансовой помощи.

Ст. 13¹. – Регулирование публичных услуг, поставляемых (оказываемых) коммунальным хозяйством, включая тарифы, осуществляется в соответствии с действующим законодательством.

[Ст.13¹ в редакции ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

[Ст.13¹ изменена ЗП107-ХVIII от 17.12.09, МО197-200/31.12.09 ст.648]

[Ст.13¹ введена ЗП130-ХV от 29.04.04, МО100-103/25.06.04 ст.516]

Часть В

**Полномочия и ответственность органов
местного публичного управления**

Ст.14. - (1) Органам местного публичного управления предоставляется исключительная компетенция в отношении создания, организации, координации, мониторинга и контроля деятельности служб коммунального хозяйства, а также в отношении создания, управления и эксплуатации имущества инфраструктуры благоустройства, составляющего публичную собственность соответствующих административно-территориальных единиц.

(2) Управление специфичным для публичных систем коммунального хозяйства имуществом, составляющим публичную собственность административно-территориальных единиц, должно осуществляться расчетливо, с соблюдением экономии во всем.

(3) В случаях прямого управления назначение на должность главных менеджеров осуществляется по результатам конкурса.

[Ст.14 ч.(3) изменена ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

(4) Органы местного публичного управления вправе принимать решения в связи с:

а) подготовкой программ восстановления, расширения и модернизации оснащения публичных систем коммунального хозяйства, а также программ создания новых систем в соответствии с законом;

б) координацией проектирования и выполнения инженерно-технических работ в целях реализации их в рамках единой концепции, согласованной с программами социально - экономического развития населенных пунктов, планами обустройства территорий, генеральными планами по градостроительству и программами охраны окружающей среды;

с) объединением публичных служб коммунального хозяйства для осуществления совместных инвестиций в развитие инженерно-технической инфраструктуры;

д) инициированием частно-государственного партнерства для управления публичными службами коммунального хозяйства, приватизации данных служб и объектов инженерно-технической инфраструктуры, составляющих публичную собственность административно-территориальных единиц;

[Ст.14 ч.(4), пкт.д) в редакции ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

е) их участием уставным капиталом или имуществом в капитале или имуществе хозяйствующих субъектов для осуществления работ и поставки (оказания) публичных услуг, относящихся к сфере коммунального хозяйства, на местном либо районном уровне на основе соглашений, предусматривающих также формирование финансовых ресурсов из долей участников - органов местного публичного управления. Такие соглашения заключаются главными распорядителями кредитов в соответствии с полномочиями, утверждаемыми каждым из местных и районных советов;

[Ст.14 ч.(4), пкт.е) изменен ЗРС482/04.2.03, МО6/01.01.04 ст.48]

ф) заключением договоров или гарантированием в соответствии с законом займов на финансирование инвестиционных программ для развития инфраструктуры коммунального хозяйства населенных пунктов - выполнения новых работ, развития

мощностей, включая восстановление, модернизацию и обновление существующих систем;

g) гарантированием в соответствии с законом договорных займов в целях формирования запасов жидкого и твердого топлива, достаточных для отопительного сезона;

h) разработкой и утверждением местных норм по регулированию публичных услуг коммунального хозяйства на основе норм и положений, утвержденных Правительством, центральным отраслевым органом публичного управления, центральным органом по регулированию в соответствующей области.

[Ст.14 ч.(4), пкт.г) в редакции ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

[Ст.14 ч.(4), пкт.и) исключен ЗП34-XVI от 01.12.06, МО189-192/15.12.06 ст.897]

[Ст.14 ч.(4), пкт.и) именован ЗП234-XV от 01.07.04, МО119-122/23.07.04 ст.631]

[Ст.14 ч.(4), пкт.и) дополнен ЗП10-XV от 29.04.04, МО100-103/25.06.04 ст.516]

(5) Тарифы на публичные услуги снабжения питьевой водой, канализации и очистки сточных вод, а также тарифы на дополнительные услуги при предоставлении основных услуг утверждаются органами местного публичного управления или, по обстоятельствам, Национальным агентством по регулированию в энергетике в соответствии с действующим законодательством.

[Ст.14 ч.(5) в редакции ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

[Ст.14 ч.(5) именовано ЗП107-XVIII от 17.12.09, МО197-200/31.12.09 ст.648]

[Ст.14 ч.(5) введена ЗП374-XVI от 01.12.06, МО189-192/15.12.06 ст.897]

Ст.15. - (1) При реализации своих полномочий органы местного публичного управления несут следующие обязательства перед потребителями:

a) осуществлять прямое управление или делегировать управление публичными службами коммунального хозяйства посредством частно-государственного партнерства в соответствии с критериями конкурентоспособности и управленческой эффективности;

[Ст.15 ч.(1), пкт.а) в редакции ЗП181 от 15.07.10, МО155-158/03.09.10 ст.559]

b) восстанавливать инфраструктуру общественно-полезного сектора коммунального хозяйства;

c) осуществлять мониторинг и периодический контроль деятельности по поставке (оказанию) публичных услуг, относящихся к сфере коммунального хозяйства, согласно нормативным актам и принимать меры в случае невыполнения поставщиками взятых на себя обязательств;

d) обеспечивать непрерывность в поставке (оказании) коммунальным хозяйством публичных услуг;

e) проводить консультации с потребителями по вопросам определения местной политики и стратегии развития сферы коммунального хозяйства, принятия местных положений, ведения переговоров по поводу заключения договоров о частно-государственном партнерстве;

[Ст.15 ч.(1), пкт.е) изменен ЗП181 от 15.07.10, МО155-158/03.09.10 ст.559]

f) периодически информировать потребителей о политике, проводимой в сфере коммунального хозяйства, а также о необходимости установления определенных платежей;

g) осуществлять посредничество в конфликтах между потребителями и поставщиками по просьбе одной из сторон.

(2) Органы местного публичного управления обладают следующими правами в отношении поставщиков:

a) требовать представления информации о качестве поставляемых (оказываемых) услуг;

б) приглашать поставщиков для заслушивания в целях разрешения разногласий между ними и потребителями;

с) высказывать свое мнение по поводу тарифов, предлагаемых поставщиками;
[Ст.15 ч.(2), пкт.с) изменен ЗП181 от 15.07.10, МО155-158/03.09.10 ст.559]

д) применять санкции в случаях несоблюдения поставщиками должных параметров поставки (оказания) входящих в их обязанности услуг:

- отказывать в утверждении тарифов, предложенных поставщиками;
- отзывать решения о предоставлении концессии.

е) расторгать договоры о частно-государственном партнерстве в соответствии с Законом о частно-государственном партнерстве.

[Ст.15 ч.(2), пкт.е) введен ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

(3) Органы местного публичного управления несут следующие обязательства перед поставщиками:

а) обеспечивать равенство поставщиков в пределах соответствующих территорий;

б) обеспечивать при осуществлении своих полномочий, установленных настоящим законом, транспарентность деловой среды;

с) сохранять конфиденциальность информации о деятельности поставщиков.

(4) В случаях несогласия с решениями органов местного публичного управления, связанными с применением положений настоящего закона, заинтересованные физические и юридические лица могут обжаловать их в административный суд в соответствии с законом.

Глава III

ОРГАНИЗАЦИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ И ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ ПУБЛИЧНЫХ СЛУЖБ КОММУНАЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА

Часть А

Управление публичными службами коммунального хозяйства

Ст.16.- Создание, руководство, управление, мониторинг и контроль функционирования публичных служб коммунального хозяйства, координация их деятельности входят в компетенцию органов центрального и местного публичного управления.

Ст.17. – (1) Управление публичными службами коммунального хозяйства организуется и осуществляется путем:

- а) прямого управления;
- б) делегированного управления.

(2) Выбор формы управления публичными службами коммунального хозяйства осуществляется органом местного публичного управления или, по обстоятельствам, центральным отраслевым органом публичного управления, выступающими в качестве учредителей, посредством принятия соответствующих решений.

[Ст.17 в редакции ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

[Ст.17 изменена ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

Ст.18. - (1) При прямом управлении органы местного публичного управления берут на себя все обязанности и ответственность за создание, руководство и управление публичными службами коммунального хозяйства.

(2) Прямое управление осуществляется специализированными отделами, организованными в составе органов местного публичного управления.

[Ст.18 ч.(2) именована ЗП234-ХV от 01.07.04, МО119-122/23.07.04 ст.631]

(3) Деятельность каждой из публичных служб коммунального хозяйства, организованная и осуществляемая в режиме прямого управления, основывается на положении о создании и функционировании этой службы, разработанном и

утвержденном органом местного публичного управления в соответствии с требованиями типового положения, разработанного и утвержденного центральным отраслевым органом публичного управления.

Ст.19. – (1) В случае делегированного управления на основе договора частно-государственного партнерства органы местного публичного управления вправе пользоваться услугами одного или нескольких поставщиков, которым соответствующим договором доверены управление поставкой (оказанием) публичных услуг коммунального хозяйства, а также управление и эксплуатация публичных инженерно - технических систем.

(2) Делегированное управление публичными службами коммунального хозяйства осуществляется в соответствии с действующим законодательством.

(3) В соответствии с компетенцией и обязанностями, возложенными на них законом, органы местного публичного управления реализуют свои полномочия по определению политики и стратегии развития услуг, утверждению программ развития публичных систем коммунального хозяйства, а также свое право осуществлять контроль и надзор за исполнением договоров, посредством которых делегировано управление услугами, включая:

- a) порядок выполнения поставщиками взятых на себя обязательств;
- b) качество поставляемых (оказываемых) услуг;
- c) параметры поставляемых (оказываемых) услуг;
- d) порядок управления, эксплуатации, сохранения и поддержания в должном состоянии публичных систем инфраструктуры благоустройства населенных пунктов, а также деятельность по развитию и/или модернизации таких систем;
- e) порядок формирования и установления тарифов на публичные услуги, предоставляемые (оказываемые) коммунальным хозяйством.

[Ст.19 в редакции ЗПЗ7 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

[Ст.19 изменена ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

Ст.20. - Деятельность каждой из публичных служб коммунального хозяйства, организованная и реализуемая путем делегирования управления, осуществляется на основе договора.

[Ст.20 изменена ЗПЗ7 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

Часть В

Поставщики публичных услуг, относящихся к сфере коммунального хозяйства

Ст.21. - (1) На основании настоящего закона поставщики, независимо от вида собственности и организационно-правовой формы, пользуются одним правовым режимом.

(2) Передача управления публичными службами коммунального хозяйства поставщикам осуществляется в условиях транспарентности посредством публичных торгов, организуемых согласно закону. В случае созданных органами местного публичного управления или центральными отраслевыми органами публичного управления поставщиков публичных услуг водоснабжения и канализации с преимущественно публичным уставным капиталом управление услугами может быть делегировано непосредственно им.

[Ст.21 ч.(2) изменена ЗПЗ7 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

[Ст.21 ч.(2) изменена ЗП234-XV от 01.0704, МО119-122/23.07.04 ст.631]

Ст.22. - (1) Публичные службы коммунального хозяйства, находящиеся в ведении органов местного публичного управления, могут быть приватизированы в соответствии с законом.

(2) Поставщики вправе открывать филиалы и представительства, входить в состав объединений, концернов и консорциумов или оказывать им материальную и финансовую поддержку только с согласия создавшего их органа местного публичного управления и центрального отраслевого органа публичного управления, осуществляющего контроль за соблюдением антимонопольного законодательства.

[Ст.22 ч.(2) в редакции ЗП130-XV от 9 29.04.04, МО100-103/25.06.04 ст.516]

Ст.23. - (1) Поставщики, созданные органами местного публичного управления, в зависимости от величины территорий, в пределах которых они осуществляют свою деятельность, могут быть предприятиями местного или районного значения.

[Ст.23 ч.(1) изменена ЗП482 от 04.12.03, МО6/01.0.04 ст.48]

(2) Поставщики, находящиеся в подчинении у местных советов, создаются для поставки (оказания) одного или нескольких видов услуг, в зависимости от величины обслуживаемых населенных пунктов, степени их инженерно-технической оснащенности, других специфических местных факторов.

(3) Поставщики, поставляющие (оказывающие) услуги на уровне региона, района, муниципия, создаются в предусмотренном законом порядке, как правило, органами местного публичного управления или, по обстоятельствам, центральными отраслевыми органами публичного управления для осуществления следующих видов деятельности:

- a) строительство, эксплуатация, содержание, модернизация дорог и мостов регионального, районного, муниципального значения;
- b) водоснабжение, канализация и очистка сточных и дождевых вод;
- c) снабжение тепловой энергией;
- d) уборка, озеленение населенных пунктов;
- e) перевозка пассажиров, включая перевозку учащихся, между населенными пунктами.

[Ст.23 ч.(3) в редакции ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

[Ст.23 ч.(3) изменена ЗП482 от 04.12.03, МО6/01.0.04 ст.48]

(4) Поставщики, созданные органами местного публичного управления, могут осуществлять свою деятельность и за пределами территорий, подведомственных этим органам, участвуя таким образом в развитии свободного рынка поставщиков.

(5) В случае поставки (оказания) нескольких видов услуг поставщик должен вести их учет отдельно, как и отдельный бухгалтерский учет по каждому виду услуг и, по возможности, по каждому населенному пункту, чтобы его деятельность в разных секторах можно было подвергать мониторингу, контролю и оценке.

Ст.24. - Нарушение положений настоящего закона влечет за собой дисциплинарную, материальную, гражданскую, административную или уголовную ответственность, предусмотренную действующим законодательством.

Глава IV

ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Ст.25. - (1) Физические и юридические лица, которые пользуются публичными услугами, относящимися к сфере коммунального хозяйства, обязаны оплачивать стоимость услуг по счетам в сроки, предусмотренные договорами, заключенными ими с поставщиками.

(2) Если сумма задолженности, в том числе штрафы, не уплачена в срок, установленный договором, поставщик может приостановить выполнение договора, предупредив об этом потребителя за пять рабочих дней.

(3) Возобновление поставки (оказания) публичных услуг, относящихся к сфере коммунального хозяйства, осуществляется в срок, не превышающий трех рабочих дней с

момента оплаты счета; затраты, связанные с приостановлением и возобновлением поставки (оказания) услуг, оплачиваются потребителем.

(4) Если после приостановления действия договора (или отключения) потребитель не оплачивает счет, поставщик вправе подать иск в судебную инстанцию.

(5) Хозяйствующие субъекты, поставляющие (оказывающие) услуги, относящиеся к сфере коммунального хозяйства, без заключения договоров с потребителями, в случае неуплаты суммы задолженности вправе действовать согласно положениям частей (2) - (4).

(6) Суммы, полученные посредниками в расчетах на основе составленных ими квитанций на оплату, перечисляются поставщикам и относятся ими на счета счетов-фактур, выставленных к оплате на основании договоров о поставке (оказании) публичных услуг коммунального хозяйства, заключенных с управляющими жилищным фондом. Объем услуги, указанный в счете-фактуре на основании договоров и не распределенный к оплате по потребителям, остается на управляющем жилищным фондом, который обязан оплатить его поставщику в размере и в сроки, предусмотренные в счете-фактуре.

[Ст.25 ч.(6) введена ЗПЗ7 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

Ст.26. - (1) Правительству:

а) в трехмесячный срок представить Парламенту предложения по приведению действующего законодательства в соответствие с настоящим законом;

б) в двухмесячный срок разработать положение о передаче публичных служб коммунального хозяйства в концессию.

[Ст.26 ч.(1) пкт.б) в редакции ЗК34-ХV от 01.07.04, МО119-122/23.07.04 ст.631]

(2) До приведения действующего законодательства в соответствие с настоящим законом оно применяется в части, не противоречащей ему.

**ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
ПАРЛАМЕНТА**

Еуджениа ОСТАПЧУК

**Кишинэу, 24 октября 2002 г.
№ 1402-ХV.**

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 105
din 13.03.2003

privind protecția consumatorilor*

Publicat : 21.10.2011 în Monitorul Oficial Nr. 176-181 art Nr : 513 Data intrării în vigoare : 28.10.2003

Capitolul I. DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Noțiuni utilizate

Articolul 2 (1¹). Domeniul de aplicare

*Articolul 3 (2). Reglementarea juridică a raporturilor în
domeniul protecției consumatorilor*

Articolul 4 (3). Acorduri internaționale

Articolul 5. Clauze abusive

Articolul 6 (5). Drepturile fundamentale ale consumatorilor

Capitolul II. PROTECȚIA VIEȚII, SĂNĂTĂȚII, EREDITĂȚII ȘI SECURITĂȚII CONSUMATORULUI

*Articolul 7 (6). Prevederi specifice privind protecția vieții, sănătății,
eredității și securității consumatorului*

Articolul 8 (7). Obligațiile producătorului

Articolul 9 (8). Obligațiile vânzătorului

Articolul 10 (9). Obligațiile prestatorului

*Articolul 11 (9¹). Obligațiile agenților economici în cazul
produselor de folosință îndelungată*

Capitolul III. PROTECȚIA INTERESELOR ECONOMICE ALE CONSUMATORILOR

*Articolul 12 (10). Prevederi specifice privind protecția
intereselor economice ale consumatorilor*

Articolul 13 (10¹). Practici comerciale incorecte

*Articolul 14 (10²). Competențe și drept de sesizare referitor
la practicile comerciale incorecte*

*Articolul 15 (10³). Răspunderi și sancțiuni pentru utilizarea
practicilor comerciale incorecte*

Articolul 16 (11). Încheierea contractelor

*Articolul 16¹. Conformitatea produselor cu specificațiile
cuprinse în contractul de vânzare-cumpărare*

*Articolul 17 (12). Stabilirea duratei de funcționare, termenului
de valabilitate, termenului de garanție*

*Articolul 18. Drepturile consumatorului în cazul
neconformității produsului*

*Articolul 18¹. Drepturile consumatorului în cazul
neconformității serviciului prestat*

Articolul 18². Acțiunea în regres

Articolul 18³. Termene

Articolul 18⁴. Garanții

*Articolul 18⁵. Modul de depunere și soluționare
a reclamațiilor*

*Articolul 19 (14). Înlocuirea produsului de calitate
corespunzătoare*

Articolul 20 (15). Repararea prejudiciului

Capitolul IV. PREVEDERI SPECIFICE PRIVIND PRESTAREA SERVICIILOR (EXECUTAREA LUCRĂRILOR)

*Articolul 21 (16). Obligațiile prestatorului (executantului) la
prestarea serviciului (executarea lucrării)*

*Articolul 22 (17). Prestarea serviciului (executarea lucrării)
din materialul prestatorului (executantului)*

*Articolul 23 (18). Prestarea serviciului (executarea lucrării)
din materialul (cu obiectul) consumatorului*

Capitolul V. INFORMAREA CONSUMATORILOR

Articolul 24 (19). Dreptul consumatorilor la informare

Articolul 25 (20). Obligațiile agenților economici privind informarea consumatorilor

Articolul 26 (21). Instruirea în domeniul protecției consumatorilor

Capitolul VI

ORGANELE ABILITATE CU FUNCȚII DE PROTECȚIE A CONSUMATORILOR

Articolul 27 (22). Autoritățile administrației publice centrale cu atribuții în domeniul protecției consumatorilor

Articolul 28 (23). Alte organe ale administrației publice abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor

Articolul 29 (24). Atribuțiile autorităților administrației publice locale privind protecția consumatorilor

Articolul 30 (25). Asociațiile obștești de consumatori

Capitolul VII

ACȚIUNI PRIVIND PROTECȚIA DREPTURILOR CONSUMATORILOR

Articolul 31 (26). Acțiuni privind protecția drepturilor consumatorilor

Articolul 32 (27). Responsabilitatea vânzătorului, prestatorului pentru încălcarea termenelor stabilite

Articolul 33 (28). Răspunderea pentru încălcarea prevederilor

Capitolul VIII

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 34 (29).

Articolul 34^l

Articolul 35

Anexă Lista produselor nealimentare de calitate corespunzătoare ce nu pot fi înlocuite cu un produs similar

MODIFICAT

LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17

LP80 din 05.05.17, MO162-170/26.05.17 art.284

LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17

LP153 din 01.07.16, MO215-216/19.07.16 art.475; în vigoare 19.07.16

LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145

LP38 din 27.03.14, MO92-98/18.04.14 art.228

LP318 din 27.12.12, MO49-55/08.03.13 art.152

LP23 din 01.03.12, MO54-59/23.03.12 art.172; în vigoare 23.06.12

Prezenta lege stabilește bazele juridice pentru protejarea de către stat a persoanelor în calitatea lor de consumatori și transpune Directiva 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și Regulamentului (CE) n 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JO) nr. L 149/22 din 11 iunie 2005, și Directiva 1999/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 mai 1999 privind anumite aspecte ale vânzării de bunuri de consum și garanțiile conexe, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 171 din 7 iulie 1999.

[Preambulul modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

[Preambulul în vigoare din 1 ianuarie 2012]

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Noțiuni utilizate

În sensul prezentei legi, noțiunile utilizate au următoarele semnificații:

consumator - orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător sau profesională;

agent economic - orice persoană juridică sau fizică autorizată pentru activitate de întreprinzător, care fabrică, transportă, comercializează produse ori părți din produse, prestează servicii (execută lucrări);

producător:

- agent economic care fabrică un produs finit, o parte componentă a unui produs sau materie primă;

- agent economic care aplică pe produs numele său, marca comercială sau un alt semn distinctiv;

- agent economic care recondiționează produsul;

- agent economic care modifică caracteristicile produsului;

- reprezentant, înregistrat în Republica Moldova, al unui agent economic al cărui sediu se află în afara Republicii Moldova;

- agent economic care importă produse;

- distribuitor sau vânzător al produsului importat în cazul în care importatorul nu este cunoscut;

- distribuitor sau vânzător al produsului, în cazul în care importatorul nu poate fi identificat, dacă acesta, în termen de 30 de zile de la depunerea cererii, nu a informat persoana prejudiciată asupra identității importatorului;

vânzător - orice persoană juridică sau fizică autorizată pentru activitate de întreprinzător, care desfășoară activitate comercială în relațiile cu consumatorii;

prestator - orice persoană juridică sau fizică autorizată pentru activitate de întreprinzător, care prestează servicii;

produs - bun destinat consumului sau utilizării individuale; sînt, de asemenea, considerate produse energia electrică, energia termică, gazele și apa livrate pentru consum individual. În cadrul practicilor comerciale se consideră produs orice bun sau serviciu, inclusiv bunurile imobile, drepturile și obligațiile aferente;

[*noțiunea în vigoare din 1 ianuarie 2012*]

serviciu - activitate, alta decît cea din care rezultă produse, desfășurată în scopul satisfacerii unor necesități ale consumatorilor;

lucrare - ansamblu de acțiuni prin care se obține un produs sau se modifică caracteristicile acestuia;

produs, serviciu inofensiv (sigur) - produs, serviciu care nu prezintă risc pentru viața, sănătatea, ereditatea și bunurile consumatorilor sau mediul înconjurător;

produs, serviciu periculos - produs, serviciu care nu poate fi definit ca inofensiv;

produs de folosință îndelungată - produs tehnic complex, constituit din piese și subansambluri, proiectat și construit pentru a putea fi utilizat pe durata de funcționare și asupra căruia se pot efectua reparații sau activități de întreținere;

cerințe prescrise - cerințe stabilite în acte normative, inclusiv în documente normative de standardizare;

durată de funcționare - perioadă de timp, stabilită de către producător (agentul economic care fabrică un produs) în documentele normative pentru produsele de folosință îndelungată, în cadrul căreia produsele, altele decît cele pentru care a fost stabilit termen de valabilitate, trebuie să-și mențină caracteristicile funcționale cu condiția respectării regulilor de transport, manipulare, depozitare, păstrare, exploatare și consum;

[*Art.1 noțiunea modificată prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17*]

termen de valabilitate - perioadă de timp, stabilită de către agentul economic care fabrică un produs perisabil sau un produs care, în scurt timp, poate deveni periculos pentru sănătatea consumatorilor, în cadrul căreia produsul trebuie să-și păstreze caracteristicile specifice, cu condiția respectării regulilor de transport, manipulare, depozitare, păstrare, utilizare și consum. Pentru produsele alimentare și medicamente, termenul de valabilitate este data-limită de consum;

termen de garanție - perioadă de timp, prescrisă sau declarată, care curge de la data achiziționării produsului, serviciului și în cadrul căreia produsul, serviciul trebuie să-și păstreze caracteristicile prescrise sau declarate, iar producătorul, vânzătorul, prestatorul își asumă responsabilitatea remedierii sau înlocuirii pe cheltuiala sa a produsului, serviciului necorespunzător dacă deficiențele nu sînt imputabile consumatorului. Pentru producția alcoolică, termen de garanție constituie perioada de timp, stabilită de producător în documentele normative, care curge de la data îmbutelierii și în cadrul căreia produsul achiziționat trebuie să-și păstreze caracteristicile prescrise sau declarate;

calitate - ansamblu de caracteristici ale unui produs, serviciu, care îi conferă aptitudinea de a satisface, conform destinației, necesitățile explicite sau implicite;

declarație de conformitate – asigurare scrisă, bazată pe o decizie luată în urma unei evaluări, prin care producătorul sau reprezentantul său autorizat confirmă cu certitudine că produsul este conform cu cerințele specificate;

[*Art.1 noțiunea în redacția LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17*]

clauză abuzivă - clauză contractuală care, nefiind negociată în mod individual cu consumatorul, creează, contrar cerințelor bunei-credințe, prin ea însăși sau împreună cu alte

prevederi din contract, în detrimentul consumatorului, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților ce apar din contract;

[noțiunea în vigoare din 1 ianuarie 2012]

punere la dispoziție pe piață - acțiune de a face disponibile produsele pe piața Republicii Moldova, inclusiv păstrarea lor în scopul distribuției, oferirii prin vânzare sau prin oricare altă formă de transmitere contra plată ori cu titlu gratuit;

[Art.1 noțiunea modificată prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

produs falsificat (contrafăcut) - produs, fabricat din alți componenți, în alte proporții sau în alte condiții decât cele stabilite în documentele normative, care este prezentat drept veritabil;

produs, serviciu necorespunzător (defectuos) - produs, serviciu care nu corespunde cerințelor prescrise sau declarate;

viciu (deficiență) - defect al unui produs, serviciu, care le face necorespunzătoare cerințelor prescrise sau declarate și care se manifestă și poate fi constatat numai în timpul utilizării și/sau păstrării aceluși produs, serviciu;

[noțiunea în vigoare din 1 ianuarie 2012]

viciu (deficiență) ascuns - defect al calității unui produs, serviciu, care, existând la momentul livrării produsului, prestării serviciului, nu a fost cunoscut de către consumator și nici nu a putut fi depistat prin mijloace obișnuite de verificare;

[Art.1 noțiunea modificată prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

prejudiciu - daună materială și/sau morală adusă consumatorului prin distrugerea, deteriorarea sau diminuarea averii, precum și daună cauzată vieții, sănătății și eredității lui în urma consumului și/sau utilizării produselor, serviciilor necorespunzătoare ori în urma refuzului sau tergiversării neîntemeiate a încheierii contractului de prestare a serviciului;

interes economic - totalitatea cerințelor înaintate de consumator față de vânzător, prestator privind remedierea sau înlocuirea gratuită ori obținerea contravalorii produsului, serviciului necorespunzător și privind repararea prejudiciului cauzat, precum și alte cerințe ce țin de interesul material al consumatorului;

asociație obștească de consumatori – asociație obștească care are ca scop unic apărarea drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor, fără a urmări realizarea de profit pentru membrii săi;

[noțiunea în vigoare din 1 ianuarie 2012]

cod de conduită – acord sau totalitate de reguli, neimpuse prin legislație sau prin dispoziții administrative, ce definesc comportamentul comercianților care se angajează să le respecte în legătură cu una sau mai multe practici comerciale ori în unul sau mai multe sectoare de activitate;

[noțiunea în vigoare din 1 ianuarie 2012]

[Art.1 noțiunea "contract de adeziune" exclusă prin LP23 din 01.03.12, MO54-59/23.03.12 art.172; în vigoare 23.06.12]

[noțiunea în vigoare din 1 ianuarie 2012]

decizie de tranzacționare – orice decizie pe care o ia un consumator privind oportunitatea, modalitățile și condițiile de achiziționare a produsului, privind modalitatea de plată (integrală sau parțială) pentru un produs, privind păstrarea ori renunțarea la un produs sau exercitarea unui drept contractual în raport cu produsul, decizie ce poate conduce la acțiunea ori la inacțiunea consumatorului;

[noțiunea în vigoare din 1 ianuarie 2012]

denaturarea substanțială a comportamentului economic al consumatorilor – folosirea unei practici comerciale ce afectează considerabil capacitatea consumatorilor de a lua o decizie în cunoștință de cauză, determinându-i astfel să ia o decizie de tranzacționare pe care altfel nu ar

fi luat-o;

[noțiunea în vigoare din 1 ianuarie 2012]

diligență profesională – nivel de competență specializată și de considerare pe care comerciantul poate să îl exercite în mod rezonabil față de consumatori, în conformitate cu practica comercială corectă și/sau cu principiul general al bunei-credințe în domeniul de activitate al comerciantului;

[noțiunea în vigoare din 1 ianuarie 2012]

distribuitor – agent economic din lanțul de distribuție, altul decât producătorul sau importatorul, care pune la dispoziție pe piață produse și asigură transferul titlului de proprietate asupra produsului de la producător la consumator;

[Art.1 noțiunea modificată prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

[noțiunea în vigoare din 1 ianuarie 2012]

invitație de a cumpăra – comunicare comercială în care se menționează caracteristicile și prețul produsului într-un mod corespunzător mijloacelor de comunicare comercială utilizate pentru aceasta și care îl determină pe consumator să cumpere un produs;

[noțiunea în vigoare din 1 ianuarie 2012]

influență nejustificată – folosirea unei poziții de forță față de consumator, de manieră să exercite presiune asupra acestuia, chiar fără a recurge la forța fizică sau fără a amenința cu aceasta, într-un mod care limitează semnificativ capacitatea consumatorului de a lua o decizie în cunoștință de cauză;

[noțiunea în vigoare din 1 ianuarie 2012]

practici comerciale (practici ale comercianților în relația cu consumatorii) – orice acțiune, omisiune, comportament, declarație sau comunicare comercială, inclusiv publicitate și comercializare, efectuate de un comerciant în strânsă legătură cu promovarea, vânzarea sau furnizarea unui produs consumatorilor;

[noțiunea în vigoare din 1 ianuarie 2012]

responsabil de codul de conduită – orice entitate, inclusiv un comerciant sau un grup de comercianți, responsabilă de întocmirea și revizuirea unui cod de conduită și/sau de supravegherea respectării acestui cod de către cei care s-au angajat să îl respecte;

[noțiunea în vigoare din 1 ianuarie 2012]

executant – orice persoană fizică sau juridică, autorizată pentru activitate de întreprinzător, care efectuează lucrări în relațiile cu consumatorii;

[noțiunea în vigoare din 1 ianuarie 2012]

comerciant – orice persoană fizică sau juridică care, în practicile comerciale ce fac obiectul prezentei legi, acționează în cadrul activității sale comerciale, industriale, de producție sau artisanale, precum și orice persoană care acționează în scop comercial, în numele sau în beneficiul unui comerciant.

[noțiunea în vigoare din 1 ianuarie 2012]

erințe declarate – orice declarații publice privind caracteristicile principale ale produselor făcute de vânzător, producător sau reprezentantul autorizat al acestuia, în special prin publicitate sau prin etichetare;

[Art.1 noțiunea introdusă prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

garanție – orice angajament asumat de vânzător, prestator sau producător față de consumator, fără solicitarea unor costuri suplimentare, de a restitui prețul plătit, de a repara sau de a înlocui produsul cumpărat, serviciul prestat, ori de a se ocupa de produse, servicii în orice mod, dacă acestea nu corespund condițiilor enunțate în declarațiile referitoare la garanție sau în publicitatea aferentă;

[Art.1 noțiunea introdusă prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în

vigoare 16.03.17]

licitație deschisă – metodă de vânzare prin care comerciantul oferă produse sau servicii consumatorilor, care participă sau au posibilitatea de a participa în persoană la licitație, prin intermediul unei proceduri de licitare transparentă, concurențială, condusă de un adjudecător și în care ofertantul câștigător este obligat să achiziționeze produsele sau serviciile;

[Art.1 noțiunea introdusă prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

reparație – în caz de neconformitate, aducere a unui produs în conformitate cu contractul de vânzare-cumpărare.

[Art.1 noțiunea introdusă prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

Articolul 2 (1¹). Domeniul de aplicare

(1) Prezenta lege stabilește cerințele generale de protecție a consumatorilor, de asigurare a cadrului necesar accesului neîngrădit la produse și servicii, informării complete asupra caracteristicilor principale ale acestora, apărării și asigurării drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor în cazul unor practici comerciale incorecte, participării acestora la fundamentarea și luarea de decizii ce îi interesează în calitate de consumatori.

[Art.2 al.(1) modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

(2) Prezenta lege se aplică practicilor comerciale incorecte ale comercianților față de consumatori, specificate la art. 13, înainte, în timpul și după o tranzacție comercială în legătură cu un produs, cu un serviciu.

(2¹) Prezenta lege reglementează aspecte privind vânzarea produselor și garanțiile asociate acestora, precum și a produselor ce urmează a fi fabricate sau prelucrate și care sînt achiziționate în baza unui contract de vânzare-cumpărare.

[Art.2 al.(2¹) introdus prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

(3) Prezenta lege nu aduce atingere:

a) dispozițiilor legale privind aspectele de sănătate a consumatorilor și de siguranță a produselor;

b) dispozițiilor legale ce stabilesc competența instanțelor judecătorești;

c) dispozițiilor legale ce reglementează probarea și marcarea articolelor din metale prețioase;

d) prevederilor specifice în anumite domenii privind practicile comerciale incorecte. În cazul în care astfel de prevederi există în legile speciale, acestea se aplică ca cerințe suplimentare celor prevăzute de prezenta lege, iar în cazul în care legile speciale conțin cerințe mai restrictive privind practicile comerciale incorecte, se aplică cerințele legilor speciale.

(3¹) Prevederile art. 16¹, 18, 18², ale art. 18³ alin. (1) – (11) și ale art. 18⁴ nu se aplică:

a) produselor second-hand care sînt vîndute prin procedura licitației deschise, la care consumatorul are posibilitatea să participe personal;

b) produselor vîndute în urma confiscărilor, în cadrul procedurii de executare silită sau în baza unui alt act emis de instanțele judecătorești;

c) apei și gazelor naturale, energiei electrice și energiei termice care nu sînt puse în vânzare în volum limitat sau în cantitate fixă.

[Art.2 al.(3¹) introdus prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

[Art.2 în vigoare din 1 ianuarie 2012]

Articolul 3 (2). Reglementarea juridică a raporturilor în domeniul protecției consumatorilor

Raporturile în domeniul protecției consumatorilor se reglementează prin prezenta lege,

Codul civil, alte legi și acte normative în domeniul respectiv.

Articolul 4 (3). Acorduri internaționale

Dacă acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte prevăd alte norme decât cele care se conțin în legislația națională cu privire la protecția consumatorilor, se aplică normele acordurilor internaționale.

Articolul 5. Clauze abuzive

În conformitate cu prevederile Legii privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, se interzice comercianților a include clauze abuzive în astfel de contracte.

[Art.5 în redacția LP23 din 01.03.12, MO54-59/23.03.12 art.172; în vigoare 23.06.12]

[Art.5 în vigoare din 1 ianuarie 2012]

Articolul 6 (5). Drepturile fundamentale ale consumatorilor

Orice consumator are dreptul la:

a) protecția drepturilor sale de către stat;
b) protecție împotriva riscului de a achiziționa un produs, un serviciu care ar putea să-i afecteze viața, sănătatea, ereditatea sau securitatea ori să-i prejudicieze drepturile și interesele legitime;

c) remedierea sau înlocuirea gratuită, restituirea contravalorii produsului, serviciului ori reducerea corespunzătoare a prețului, repararea prejudiciului, inclusiv moral, cauzat de produsul, serviciul necorespunzător;

d) informații complete, corecte și precise privind produsele, serviciile achiziționate;

e) instruire în domeniul drepturilor sale;

f) organizare în asociații obștești pentru protecția consumatorilor;

g) adresare în autoritățile publice și reprezentarea în ele a intereselor sale;

h) sesizarea asociațiilor pentru protecția consumatorilor și autorităților publice asupra încălcării drepturilor și intereselor sale legitime, în calitate de consumator, și la înaintarea de propuneri referitoare la îmbunătățirea calității produselor, serviciilor.

Capitolul II

**PROTECȚIA VIEȚII, SĂNĂTĂȚII, EREDITĂȚII
ȘI SECURITĂȚII CONSUMATORULUI**

Articolul 7 (6). Prevederi specifice privind protecția vieții, sănătății,
eredității și securității consumatorului

(1) Guvernul, prin organele administrației publice centrale, stabilește norme și reglementări specifice pentru protecția vieții, sănătății, eredității și securității consumatorilor în următoarele cazuri:

a) producerea, importul, conservarea, ambalarea, etichetarea, manipularea, transportul, depozitarea, pregătirea pentru vânzare și vânzarea produselor;

b) furnizarea și utilizarea produselor, precum și prestarea serviciilor.

(2) Produsele puse la dispoziție pe piață trebuie să fie însoțite de certificate de conformitate sau de declarații de conformitate, de alte documente conform legii.

[Art.7 al.(2) modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

(3) Se interzice producerea, depozitarea, punerea la dispoziție pe piață și comercializarea produselor, prestarea serviciilor care nu corespund cerințelor esențiale, prevăzute în reglementările tehnice aplicabile sau în documentele normative, ori care, utilizate în condiții normale, pot pune în pericol viața, sănătatea, ereditatea și securitatea consumatorilor.

[Art.7 al.(3) modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

(4) Se interzice producerea, importul, punerea la dispoziție pe piață, depozitarea, expunerea în comercializare și comercializarea produselor falsificate (contrafăcute).

[Art.7 al.(4) modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare

16.03.17]

(5) Se interzice producerea, punerea la dispoziție pe piață, depozitarea, expunerea în comercializare și comercializarea produselor, prestarea serviciilor cu încălcarea cerințelor de calitate stabilite de documentele normative.

[Art.7 al.(5) modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

(6) Se interzice punerea la dispoziție pe piață, depozitarea, expunerea în comercializare și comercializarea produselor, prestarea serviciilor în lipsa certificatului de conformitate sau declarației de conformitate, precum și în lipsa documentelor de proveniență, dacă legislația prevede aceasta, sau cu utilizarea ilegală a mărcii de conformitate.

[Art.7 al.(6) modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

[Art.7 alin.(6) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

(7) Se interzice importul, punerea la dispoziție pe piață și comercializarea produselor cu termenul de valabilitate expirat.

[Art.7 al.(7) modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

(8) Se interzice modificarea termenului de valabilitate indicat pe produs, pe etichetă, pe ambalaj sau în documentele de însoțire.

[Art.7 al.(7) modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

(9) Producătorul este obligat să indice în documentele de însoțire a produsului, serviciului, pe etichetă, sau prin alte modalități, regulile de utilizare, depozitare și transport în siguranță a produsului, serviciului, iar vânzătorul, prestatorul trebuie să le aducă la cunoștința consumatorului.

[Art.7 al.(7) modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

Articolul 8 (7). Obligațiile producătorului

Producătorul este obligat:

a) să pună la dispoziție pe piață numai produse inofensive care trebuie să fie însoțite de certificate de conformitate, de alte documente, conform legislației, și produse care corespund cerințelor prescrise sau declarate;

[Art.8 lit.a) modificată prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

b) să oprească livrările, respectiv să retragă de pe piață sau de la consumatori produsele la care organele de control sau specialiștii proprii au constatat neîndeplinirea cerințelor prescrise sau declarate sau care ar putea afecta viața, sănătatea, ereditatea și securitatea consumatorilor, dacă această măsură constituie singurul mijloc prin care pot fi eliminate neconformitățile respective;

c) să asigure respectarea condițiilor igienico-sanitare;

d) să răspundă pentru prejudiciul cauzat de produsul necorespunzător pe toată durata de funcționare sau a termenului de valabilitate stabilite, cu condiția respectării de către consumator a regulilor de transport, depozitare, păstrare, utilizare și consum.

Articolul 9 (8). Obligațiile vânzătorului

Vânzătorul este obligat:

a) să se asigure că produsele oferite spre comercializare sînt inofensive și corespund cerințelor prescrise sau declarate;

b) să nu comercializeze produse despre care deține informații că sînt periculoase sau care se consideră periculoase;

c) să anunțe, imediat, autoritățile competente, precum și producătorul respectiv, despre

existența pe piață a oricărui produs de care are cunoștință că este periculos și/sau falsificat (contrafăcut);

d) să retragă din comercializare produsele la care organele de control sau specialiștii proprii au constatat neîndeplinirea cerințelor prescrise sau declarate sau care ar putea afecta viața, sănătatea, ereditatea și securitatea consumatorilor, dacă această măsură constituie singurul mijloc prin care pot fi eliminate neconformitățile respective;

e) să asigure respectarea condițiilor tehnice stabilite de producător pentru produs;

f) să înmîneze bon de casă sau un alt document, care confirmă faptul cumpărării produsului, conform unui regulament aprobat de Guvern;

g) să dețină registrul de reclamații la un loc vizibil și să înregistreze reclamațiile consumatorilor conform unui regulament aprobat de Guvern;

[Art.9 lit.(g) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

h) să asigure respectarea condițiilor igienico-sanitare;

i) să răspundă pentru prejudiciul cauzat de produsul necorespunzător, pe toată durata de funcționare sau a termenului de valabilitate stabilite, cu condiția respectării de către consumator a regulilor de transport, depozitare, păstrare, utilizare și consum.

Articolul 10 (9). Obligațiile prestatorului

Prestatorul este obligat:

a) să folosească, la prestarea serviciilor, numai produse și proceduri inofensive care, dacă legislația prevede aceasta, trebuie să fie certificate;

b) să anunțe imediat autoritățile competente, precum și producătorul respectiv, despre existența oricărui produs folosit la prestarea serviciului de care are cunoștință că este periculos și/sau falsificat (contrafăcut);

c) să presteze numai servicii care nu afectează viața, sănătatea, ereditatea și securitatea consumatorilor ori interesele economice ale acestora;

d) să respecte cerințele prescrise sau declarate, precum și clauzele contractuale;

e) să asigure, la prestarea serviciilor, respectarea condițiilor tehnice stabilite de producător pentru produs;

f) să înmîneze bon de casă sau un alt document, care confirmă faptul prestării serviciului, conform unui regulament aprobat de Guvern;

g) să asigure prestarea serviciului (în cazul în care serviciul conține elemente vorbite sau textuale scrise) în limba moldovenească conform unui regulament aprobat de Guvern;

h) să dețină registrul de reclamații la un loc vizibil și să înregistreze pretențiile consumatorilor conform unui regulament aprobat de Guvern;

[Art.10 lit.(h) modificată din 1 ianuarie 2012]

i) să asigure respectarea condițiilor igienico-sanitare;

j) să răspundă pentru prejudiciul cauzat de serviciul prestat necorespunzător.

Articolul 11 (9¹). Obligațiile agenților economici în cazul produselor de folosință îndelungată

Agenții economici care importă și/sau comercializează produse de folosință îndelungată și piese de schimb aferente sînt obligați să încheie cu întreprinderile specializate în deservirea tehnică și reparația produselor respective contracte pentru deservirea tehnică a produselor comercializate pe teritoriul țării în perioada de garanție și postgaranție. Întreprinderile producătoare pot efectua de sine stătător reparația și deservirea produselor de folosință îndelungată.

Capitolul III

PROTECȚIA INTERESELOR ECONOMICE ALE CONSUMATORILOR

Articolul 12 (10). Prevederi specifice privind protecția intereselor economice ale consumatorilor

(1) Guvernul aprobă reglementări în scopul prevenirii și combaterii practicilor ce dăunează intereselor economice ale consumatorilor.

(2) Agentul economic este obligat să importe și/sau să pună la dispoziție pe piață numai produse ce corespund cerințelor prescrise sau declarate, să presteze servicii, inclusiv servicii comunale, numai în bază de contract încheiat individual cu consumatorii și/sau cu reprezentanții legali ai acestora.

[Art.12 al.(2) modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

[Art.12 al.(2) în redacția LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

[Art.12 alin.(2) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

(3) Vânzătorul este obligat, la cererea consumatorului, să prezinte dovezi de efectuare a controlului calității produsului, serviciului, dacă acestea sînt prevăzute de actele normative.

(4) Consumatorul este în drept să pretindă vânzătorului, prestatorului remedierea sau înlocuirea gratuită ori reducerea corespunzătoare a prețului sau restituirea contravalorii produsului, serviciului prin rezoluțiunea contractului pentru acest produs, serviciu, precum și despăgubiri pentru pierderile suferite ca urmare a deficiențelor constatate în cadrul termenului de garanție sau termenului de valabilitate, cu condiția respectării de către consumator a instrucțiunilor de instalare, utilizare și a regulilor de păstrare, prevăzute în documentele de însoțire.

[Art.12 al.(4) modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

(5) Consumatorul, după expirarea termenului de garanție, poate pretinde vânzătorului, prestatorului remedierea sau înlocuirea gratuită ori reducerea corespunzătoare a prețului sau restituirea contravalorii produsului, serviciului prin rezoluțiunea contractului pentru acest produs, serviciu care nu pot fi folosite potrivit scopului pentru care au fost vîndute, ca urmare a unor vicii ascunse apărute pe durata de funcționare a acestora.

[Art.12 al.(5) modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

(6) Prestatorul este obligat, la prestarea serviciilor, inclusiv a serviciilor comunale, să utilizeze mijloace de măsurare, adecvate, legalizate, verificate metrologic, în modul stabilit, conform cerințelor prescrise.

[Art.12 al.(6) modificat prin LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

[Art.12 alin.(6) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

(7) Vânzătorul este obligat să măsoare produsele oferite consumatorilor cu mijloace de măsurare proprii, adecvate, legalizate, verificate metrologic, în modul stabilit. Indicațiile mijloacelor de măsurare trebuie să fie explicite și la vederea consumatorului.

(8) Se interzice producerea sau vînzarea materialelor de referință și producerea, repararea, vînzarea, închirierea mijloacelor de măsurare fără aviz legal de activitate metrologică.

Articolul 13 (10¹). Practici comerciale incorecte

(1) Se interzic practicile comerciale incorecte.

(2) O practică comercială este incorectă dacă:

a) este contrară cerințelor diligenței profesionale; și

b) denaturează sau este susceptibilă să denatureze, în mod esențial, comportamentul economic al consumatorului mediu la care ajunge sau căruia i se adresează ori al membrului mediu al unui grup, în cazul cînd o practică comercială este adresată unui anumit grup de consumatori.

(3) Practicile comerciale care pot denatura, în mod esențial, comportamentul economic al unui anumit grup vulnerabil de consumatori, clar identificabil, trebuie evaluate din perspectiva membrului mediu al grupului. Grupul de consumatori este cu precădere vulnerabil la respectiva practică sau la produsul la care aceasta se referă din motive de infirmitate mintală

sau fizică, de vîrstă sau de credulitate, comportamentul economic al acestuia putînd fi, în mod rezonabil, prevăzut de comerciant. Această prevedere nu aduce atingere practicilor publicitare obișnuite și legitime ce constau în declarații exagerate sau declarații ce nu sînt destinate a fi luate ca atare.

(4) Practicile comerciale incorecte sînt, în special, cele:

a) înșelătoare, în sensul prevederilor alin. (5)–(12);

b) agresive, în sensul prevederilor alin. (13)–(15).

(5) Practicile comerciale înșelătoare pot fi acțiuni înșelătoare sau omisiuni înșelătoare.

(6) O practică comercială este considerată ca fiind acțiune înșelătoare în cazul în care conține informații false sau, în orice alt fel, inclusiv prin prezentarea generală, induce sau poate induce în eroare consumatorul mediu și, în orice situație, determină sau este susceptibilă să determine consumatorul să ia o decizie de tranzacționare pe care nu ar fi luat-o în altă situație, chiar dacă informația este corectă de fapt cu privire la unul sau mai multe dintre următoarele elemente:

a) existența sau natura produsului;

b) principalele caracteristici ale produsului, cum ar fi: disponibilitatea, avantajele, eventualele riscuri previzibile, fabricarea, compoziția, accesoriile, asistența acordată după vînzare și soluționarea reclamațiilor, modul și data fabricării sau prestării, livrarea, capacitatea de a corespunde scopului, utilizarea, cantitatea, termenul de valabilitate, specificațiile, originea geografică sau comercială, rezultatele care se pot obține din utilizare, rezultatele și caracteristicile esențiale ale testelor sau controalelor efectuate asupra produsului;

c) amploarea implicării comerciantului, motivația practicii comerciale și natura procesului de vînzare, precum și toate declarațiile sau toate simbolurile care sugerează sponsorizarea sau sprijinul direct ori indirect acordat comerciantului sau produsului;

d) prețul sau modalitatea de calcul al prețului ori existența unui avantaj specific în ceea ce privește prețul;

e) necesitatea unui serviciu, a unei piese separate, a înlocuirii sau remedierii;

f) natura, competențele și drepturile comerciantului sau ale reprezentantului său, cum ar fi: identitatea și patrimoniul, calificările sale, statutul, autorizarea, afilierea sau legăturile sale, drepturile de proprietate intelectuală sau comercială ori recompensele și distincțiile primite;

g) drepturile consumatorului, inclusiv dreptul de a beneficia de remediere, de înlocuire sau de restituire a contravalorii produsului, serviciului necorespunzător, reducerea prețului ca urmare a rezilierii contractului în condițiile art. 18 și 18¹.

[Art.13 al.(6), lit.g) modificată prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

(7) O practică comercială este considerată, de asemenea, ca fiind acțiune înșelătoare dacă, în contextul situației de fapt și ținînd cont de toate caracteristicile și circumstanțele, această practică determină sau este susceptibilă să determine consumatorul mediu să ia o decizie de tranzacționare pe care altfel nu ar fi luat-o și dacă această practică implică:

a) orice activitate comercială privind produsul, inclusiv publicitatea comparativă, creînd o confuzie cu un alt produs, cu o altă marcă, cu numele sau cu alte semne distinctive ale unui concurent;

b) nerespectarea de către comerciant a obligațiilor prevăzute în codul de conduită pe care s-a angajat să îl respecte, dacă:

– angajamentul său nu este o aspirație, ci o obligație asumată în mod ferm și care poate fi verificată; și

– în cadrul unei practici comerciale, el indică că s-a angajat să respecte codul respectiv.

(8) O practică comercială este considerată ca fiind omisiune înșelătoare dacă, în contextul situației de fapt și ținînd cont de toate caracteristicile și circumstanțele, precum și de limitele de spațiu și de timp impuse mijloacelor de comunicare utilizate pentru transmiterea

informației, această practică omite o informație esențială necesară consumatorului mediu, ținând cont de context, pentru luarea unei decizii de tranzacționare în cunoștință de cauză și, prin urmare, determină sau este susceptibilă să determine consumatorul mediu să ia o decizie de tranzacționare pe care altfel nu ar fi luat-o.

(9) O practică comercială este considerată, de asemenea, ca fiind omisiune înșelătoare în cazul când, ținând cont de aspectele prevăzute la alin. (8), un comerciant ascunde o informație esențială sau o oferă într-un mod neclar, neinteligibil, ambiguu sau în contratimp ori nu își declară intenția comercială adevărată, în cazul în care aceasta nu rezultă deja din context, și când, în orice situație, consumatorul mediu este determinat sau poate fi determinat să ia o decizie de tranzacționare pe care altfel nu ar fi luat-o.

(10) În cazul în care mijloacele de comunicare utilizate pentru transmiterea practicilor comerciale impun limite în spațiu ori în timp, în momentul determinării practicii ca fiind sau nefiind omisiune înșelătoare se va ține cont de aceste limite, precum și de orice măsuri luate de către comerciant în vederea punerii informației la dispoziția consumatorului prin alte mijloace.

(11) În cazul unei invitații de a cumpăra, pentru determinarea practicilor comerciale incorecte, se consideră esențiale următoarele informații, dacă acestea nu rezultă deja din context:

a) caracteristicile principale ale produsului, ținând cont de mijlocul de comunicare utilizat și de produs;

b) sediul și celelalte date de identificare ale comerciantului și, în cazul în care el acționează în numele altui comerciant, sediul și celelalte date de identificare ale acestuia;

c) prețul cu toate taxele incluse sau modalitatea de calcul al acestuia – în cazul când prețul, în mod rezonabil, nu poate fi calculat în avans, ținând cont de natura produsului. De asemenea, după caz, se consideră esențiale toate costurile adiționale pentru transport, livrare sau taxele poștale ori, în cazul în care aceste costuri, în mod rezonabil, nu pot fi calculate în avans – precizarea că pot exista costuri adiționale ce trebuie suportate de consumator;

d) modalitățile de plată, de livrare, de executare și de examinare a reclamațiilor, în cazul în care acestea diferă de cerințele diligenței profesionale;

e) menționarea dreptului de renunțare sau de reziliere, în cazul produselor și tranzacțiilor ce implică acest drept.

(12) Sînt considerate ca fiind înșelătoare, în orice situație, următoarele practici comerciale:

a) afirmarea de către comerciant că este parte semnatară a unui cod de conduită în cazul în care nu este;

b) afișarea unui certificat, a unei mărci de calitate sau a unui echivalent fără a fi obținută autorizația necesară;

c) afirmarea că un cod de conduită a primit aprobarea unei entități publice sau a unei alte entități în cazul în care aprobarea nu a fost primită;

d) afirmarea că un comerciant, inclusiv practicile sale comerciale, sau un produs al său a fost agreat, aprobat ori autorizat de o entitate publică sau privată fără un temei real sau fără a îndeplini condițiile necesare pentru agrearea, aprobarea sau autorizarea obținută;

e) lansarea unei invitații de a cumpăra produse la un anumit preț în cazul în care comerciantul nu dezvăluie în invitație existența unor motive rezonabile în a căror bază ar aprecia că nu va putea să furnizeze, el însuși sau prin intermediul altui comerciant, acele produse sau produse similare la același preț, pentru o perioadă și într-o cantitate rezonabilă, avîndu-se în vedere produsul, amploarea publicității și prețul oferit;

f) lansarea de către comerciant a unei invitații de a cumpăra produse la un anumit preț, în scopul promovării unui produs similar, pentru a recurge ulterior la una din următoarele acțiuni: să refuze prezentarea produsului ce a făcut obiectul publicității; să refuze preluarea comenzii privind respectivul produs sau livrarea lui într-un termen rezonabil; să prezinte un eșantion cu

defecte;

g) afirmarea falsă că un produs va fi disponibil doar pentru o perioadă foarte limitată de timp sau că va fi disponibil doar în anumite condiții, pentru o perioadă foarte limitată, în scopul obținerii unei decizii imediate și lipirii consumatorilor de alte posibilități sau de un termen suficient pentru a putea face o alegere în cunoștință de cauză;

h) angajamentul comerciantului de a furniza un serviciu postvânzare către consumatori fără a-i informa în mod clar pe aceștia, înainte de angajarea lor în tranzacție, referitor la limba în care furnizează serviciul în situația în care, înainte încheierii tranzacției, comerciantul a comunicat cu consumatorul în altă limbă decât limba oficială a statului în care se prestează serviciul;

i) afirmarea sau crearea impresiei că un produs poate fi vândut în mod legal în situația în care acest lucru nu este posibil;

j) prezentarea drepturilor oferite consumatorilor prin lege ca o caracteristică distinctă a ofertei comerciantului;

k) utilizarea unui context editorial în mass-media în vederea promovării unui produs pentru a cărui publicitate comerciantul a plătit, fără însă ca publicitatea să fie precizată clar fie în cuprins, fie prin imagini ori sunete ușor de identificat de către consumator (publicitate mascată);

l) lansarea de afirmații nefondate cu privire la natura și amploarea riscului pentru securitatea personală a consumatorului sau a familiei acestuia în situația în care consumatorul nu achiziționează produsul;

m) promovarea de către comerciant, cu intenția de a induce în eroare consumatorul, a unui produs care se aseamănă cu un produs similar fabricat de un producător anume, astfel încât consumatorul să creadă că produsul este fabricat de acest producător;

n) crearea, operarea sau promovarea unui sistem promoțional piramidal, pe care un consumator îl ia în considerare datorită posibilității de a primi remunerația doar ca urmare a introducerii unui alt consumator în sistem și nu ca urmare a vânzării sau a consumului produselor;

o) afirmarea de către un comerciant că își încetează activitatea sau că se stabilește în altă parte în cazul când acest lucru nu este adevărat;

p) afirmarea că un produs poate spori șansele de câștig la jocurile de noroc;

q) afirmarea neîntemeiată că produsul poate vindeca boli, disfuncții sau malformații;

r) transmiterea de informații inexacte cu privire la condițiile oferite de piață sau cu privire la posibilitatea achiziționării produsului cu intenția de a determina consumatorul să cumpere produsul în condiții mai puțin favorabile decât în condițiile normale ale pieței;

s) afirmarea, în cadrul unei practici comerciale, că se va organiza un concurs sau se va oferi un premiu în scopuri promoționale fără a acorda premiul promis sau un echivalent rezonabil;

t) descrierea unui produs ca fiind "gratuit", "fără costuri" sau în termeni similari în cazul în care consumatorul trebuie să suporte și alte costuri, în afară de costurile inevitabile ce rezultă din practica comercială, inclusiv plata pentru livrarea sau ridicarea produsului;

u) includerea în materialele publicitare a unei facturi sau a unui document similar referitor la plată, prin care consumatorului i se creează impresia că deja a comandat produsul promovat, când, de fapt, el nu l-a comandat;

v) afirmarea falsă sau crearea impresiei false că acțiunile comerciantului nu sînt legate de activitățile sale comerciale, industriale, de producție sau artizanale ori falsa prezentare a sa în calitate de consumator;

w) crearea impresiei false că serviciul postvânzare cu privire la un produs este disponibil într-un stat, altul decât cel în care produsul este vândut.

(13) O practică comercială este considerată ca fiind agresivă dacă, în contextul situației de fapt și ținînd cont de toate caracteristicile și circumstanțele, această practică limitează sau este

susceptibilă să limiteze considerabil libertatea de alegere sau comportamentul consumatorului mediu în privința produsului prin hărțuire, constrângere, inclusiv prin utilizarea forței fizice sau prin influență nejustificată, și, prin urmare, practica dată îl determină sau este susceptibilă să îl determine pe consumator să ia o decizie de tranzacționare pe care altfel nu ar fi luat-o.

(14) Pentru a determina dacă o practică comercială recurge la hărțuire, constrângere, inclusiv la forță fizică sau la influență nejustificată, se ia în considerare:

- a) momentul, locul desfășurării, natura și/sau durata practicii comerciale;
- b) recurgerea la amenințare, la un limbaj sau la un comportament abuziv;
- c) exploatarea de către comerciant, în cunoștință de cauză, a oricărui eveniment nefast sau a oricărei situații deosebit de grave care afectează modul de a judeca al consumatorului mediu pentru a influența decizia consumatorului cu privire la produs;
- d) orice obstacol oneros sau disproporționat, neprevăzut în contract, impus de comerciant, atunci când consumatorul dorește să își exercite drepturile contractuale, inclusiv dreptul de a rezilia contractul, de a schimba produsul ori de a se adresa unui alt comerciant;
- e) orice amenințare cu măsuri în situația în care acestea nu pot fi luate în mod legal.

(15) Sînt considerate ca fiind agresive, în orice situație, următoarele practici comerciale:

- a) crearea impresiei consumatorului că nu poate părăsi sediul comerciantului pînă cînd nu se încheie un contract;
- b) efectuarea de vizite personale la domiciliul consumatorului, ignorînd solicitarea acestuia de a pleca sau de a nu reveni, cu excepția cazului în care legea permite acest lucru în vederea îndeplinirii unei obligații contractuale și în măsura în care o permite;
- c) solicitarea insistentă și nedorită prin telefon, fax, email sau prin alt mijloc de comunicare la distanță, cu excepția cazului în care legea permite acest lucru în vederea îndeplinirii unei obligații contractuale și în măsura în care o permite;
- d) solicitarea de la un consumator care dorește să execute o poliță de asigurare de a prezenta documente care, în mod rezonabil, nu pot fi considerate relevante pentru a stabili dacă pretenția este validă sau ignorarea sistematică a corespondenței pertinente cu scopul de a-l determina pe consumator să renunțe la exercitarea drepturilor sale contractuale;
- e) includerea într-o publicitate a unui îndemn direct adresat minorilor de a cumpăra produsele promovate ori de a convinge părinții sau alți adulți să cumpere produsele promovate;
- f) solicitarea unei plăți imediate sau ulterioare pentru returnarea ori păstrarea în condiții sigure a produsului care a fost furnizat de comerciant, dar pe care consumatorul nu l-a solicitat;
- g) informarea explicită a consumatorului că, în cazul în care acesta nu cumpără produsul ori serviciul, comerciantul riscă să își piardă serviciul sau mijloacele de trai;
- h) crearea falsei impresii consumatorului că a cîștigat sau va cîștiga un premiu sau un alt beneficiu echivalent ori că va cîștiga dacă va întreprinde o anumită acțiune, cînd, în realitate, nu există nici un premiu sau un alt beneficiu echivalent, cînd intrarea în posesia premiului sau a altui beneficiu echivalent este condiționată de plata unei sume de bani ori de suportarea unui cost de către consumator.

[Art.13 în vigoare din 1 ianuarie 2012]

Articolul 14 (10²). Competențe și drept de sesizare referitor
la practicile comerciale incorecte

(1) În vederea stopării și combaterii practicilor comerciale incorecte, persoanele sau autoritățile care, potrivit legii, au un interes legitim pot:

- a) să inițieze o acțiune în instanță;
- b) să sesizeze organul de control în domeniul protecției consumatorului, conform domeniului de competență, pentru ca acesta fie să decidă asupra reclamațiilor, fie să inițieze acțiuni în instanță împotriva comercianților care au săvîrșit ori sînt susceptibili să săvîrșescă practici comerciale incorecte.

[Art.14 al.(1), lit.b) modificată prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(2) Comercianții, în cazul în care nu sînt de acord cu sesizarea, trebuie să prezinte dovezi privind incorectitudinea afirmațiilor expuse în sesizare în legătură cu practica comercială întreprinsă și sînt obligați, la solicitarea instanțelor judecătorești sau a organului de control în domeniul protecției consumatorului, conform domeniului de competență, să le pună acestora la dispoziție documente probatoare.

[Art.14 al.(2) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(3) În cazul în care documentele specificate la alin. (2) nu sînt prezentate într-un termen rezonabil, dar nu mai mare de 15 zile calendaristice, și/sau dacă sînt recunoscute insuficiente, afirmațiile expuse în sesizare se consideră fondate.

(4) Comercianții concurenți pot informa Consiliul Concurenței în legătură cu practicile comerciale incorecte sau pot iniția acțiuni în instanță împotriva comercianților care au săvîrșit ori sînt susceptibili să săvîrșescă practici comerciale incorecte.

[Art.14 al.(4) modificat prin LP38 din 27.03.14, MO92-98/18.04.14 art.228]

[Art.14 în vigoare din 1 ianuarie 2012]

Articolul 15 (10³). Răspunderi și sancțiuni pentru utilizarea practicilor comerciale incorecte

(1) Ținînd cont de toate interesele implicate și, în special, de interesul public, instanțele judecătorești competente sau organul de control în domeniul protecției consumatorului, conform domeniului de competență:

[Art.15 al.(1) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

a) dispun încetarea sau inițierea procedurilor legale corespunzătoare pentru încetarea practicilor comerciale incorecte, conform procedurilor și atribuțiilor stabilite de Codul contravențional;

b) dispun interzicerea sau inițierea procedurilor legale corespunzătoare pentru interzicerea practicilor comerciale incorecte, chiar dacă acestea nu au fost încă aplicate, dar acest lucru este iminent, conform procedurilor și atribuțiilor stabilite de Codul contravențional;

c) solicită prezentarea de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului, în termen de 5 zile lucrătoare, a datelor de identificare a persoanelor fizice sau juridice implicate în realizarea publicității audiovizuale, considerată a fi o practică comercială incorectă, precum și a unei copii a materialului publicitar difuzat.

(2) În cazul în care, în vederea eliminării efectelor practicilor comerciale incorecte, s-a dispus încetarea, respectiv interzicerea acestora, iar hotărîrea/decizia organului respectiv a rămas irevocabilă, instanța care a emis hotărîrea judecătorească definitivă, respectiv organul de control în domeniul protecției consumatorului, conform domeniului de competență, poate solicita comerciantului:

[Art.15 al.(2) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

a) publicarea hotărîrii/deciziei, integral sau parțial, în forma pe care o consideră adecvată;

b) publicarea unui comunicat suplimentar privind măsurile de redresare.

(3) Publicarea, în condițiile alin. (2), se va face, în toate cazurile, într-un ziar de largă circulație, pe cheltuiala comerciantului.

(4) Prezenta lege nu exclude controlul pe care responsabilii de codurile de conduită îl pot efectua conform prevederilor din codurile de conduită pe care comercianții s-au angajat să le respecte.

(5) Efectuarea controlului specificat la alin. (4) nu exclude și nu limitează dreptul consumatorilor, al asociațiilor obștești de consumatori sau al concurenților de a sesiza responsabilul de codul de conduită și nici dreptul consumatorilor sau al asociațiilor de a se adresa organului de control în domeniul protecției consumatorului, conform domeniului de competență, ori instanței judecătorești competente.

[Art.15 al.(5) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

[Art.15 în vigoare din 1 ianuarie 2012]

Articolul 16 (11). Încheierea contractelor

Consumatorul, la încheierea contractelor, are următoarele drepturi:

a) de a lua liber decizia la achiziționarea produsului, serviciului, fără a i se impune în contracte clauze abuzive sau care pot favoriza folosirea unor practici comerciale incorecte, de natură a influența opțiunea acestuia;

[Art.16 lit.a) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

b) de a beneficia de o redactare clară și precisă a clauzelor contractuale, inclusiv a celor privind caracteristicile principale și condițiile de garanție, indicarea exactă a prețului sau

tarifului, precum și stabilirea cu exactitate a condițiilor de credit și a dobânzilor;

[Art.16 lit.b) modificată prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

c) de a lua cunoștință, în prealabil, de textul contractului pe care intenționează să îl încheie;

[Art.16 lit.c) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

d) de a fi exonerat de plata pentru produsele, serviciile care nu au fost solicitate;

e) de a fi despăgubit pentru daunele cauzate de produsele, serviciile care nu corespund cerințelor prescrise sau declarate ori clauzelor contractuale;

f) de a i se asigura deservirea tehnică necesară și piese de schimb pe toată durata de funcționare a produsului, stabilită în documentele normative sau declarată de către producător ori convenită de părți;

g) de a plăti pentru produsele, serviciile de care beneficiază sume stabilite cu exactitate, în prealabil; majorarea prețului inițial este posibilă numai cu acordul consumatorului.

Articolul 16¹. Conformitatea produselor cu specificațiile

cuprinse în contractul de vânzare-cumpărare

(1) Vânzătorul este obligat să livreze consumatorului produse care sînt în conformitate cu contractul de vânzare-cumpărare.

(2) Se consideră că produsele sînt în conformitate cu contractul de vânzare-cumpărare în cazul în care:

a) corespund descrierii făcute de vânzător și au aceleași calități ca și produsele pe care vânzătorul le-a prezentat consumatorului ca mostră sau model;

b) corespund scopului specific solicitat de către consumator, scop făcut cunoscut vânzătorului și acceptat de acesta la încheierea contractului de vânzare-cumpărare;

c) corespund scopurilor pentru care sînt utilizate în mod normal produsele de același tip;

d) fiind de același tip, prezintă caracteristici de calitate și performanțe normale, la care consumatorul se poate aștepta în mod rezonabil, date fiind natura produsului și declarațiile publice privind caracteristicile concrete ale acestuia, făcute de vânzător, de producător sau de reprezentantul autorizat al acestuia, în special prin publicitate sau prin înscriere pe eticheta produsului.

(3) Nu se consideră a fi o neconformitate în sensul prezentului articol dacă, în momentul încheierii contractului de vânzare-cumpărare, consumatorul a cunoscut sau nu putea, în mod rezonabil, să nu cunoască această neconformitate ori dacă neconformitatea își are originea în materialele furnizate de consumator.

(4) Vânzătorul nu este răspunzător de declarațiile publice menționate la alin. (2) lit. d), în oricare dintre următoarele situații, dacă demonstrează că:

a) nu a cunoscut și nu ar fi putut, în mod rezonabil, să cunoască declarația în cauză;

b) declarația a fost rectificată pînă la momentul încheierii contractului de vânzare-cumpărare; sau

c) decizia de a cumpăra produsul nu putea fi influențată de declarațiile publice în cauză.

(5) Orice neconformitate care rezultă dintr-o instalare incorectă a produselor se consideră echivalentă unei neconformități a produselor dacă instalarea este prevăzută în contractul de vânzare-cumpărare și produsele au fost instalate de vânzător sau pe răspunderea sa.

(6) Prevederile alin. (5) se aplică și în cazul în care produsul destinat a fi instalat de consumator este instalat de acesta și instalarea incorectă este datorată unei erori în instrucțiunile de instalare.

[Art.16¹ introdus prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

Articolul 17 (12). Stabilirea duratei de funcționare, termenului de valabilitate, termenului de garanție

(1) Producătorul, prestatorul sînt obligați să stabilească o durată de funcționare pentru

produsele de folosință îndelungată, inclusiv pentru componentele și accesoriile acestora care, după expirarea unei anumite perioade de timp, pot prezenta pericol pentru viața, sănătatea, ereditatea și securitatea consumatorului sau pot provoca prejudicii bunurilor acestuia sau mediului înconjurător.

(2) Producătorul este obligat să stabilească în documentul normativ respectiv termenul de valabilitate pentru produsele alimentare, articolele de parfumerie, cosmetice, medicamente, articolele chimice de uz casnic și alte produse perisabile.

(3) Producătorul, prestatorul sînt obligați să stabilească pentru produsul, serviciul oferit un termen de garanție. Dacă termenul de garanție este stabilit de producător, vânzătorul nu poate stabili un termen mai mic. Termenul de garanție stabilit de producător sau vânzător pentru produsele de folosință îndelungată nu poate fi mai mic decît cel de garanție legală, prevăzut la art. 18³ alin. (1).

[Art.17 al.(3) modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

(4) În cazul în care producătorul nu a stabilit un termen de garanție pentru produsele de folosință îndelungată, consumatorul beneficiază de drepturile prevăzute la art. 18 alin. (2) dacă neconformitățile au apărut în termen de 2 ani de la livrarea produsului.

[Art.17 al.(4) în redacția LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

(5) Vânzătorul, producătorul sînt obligați să asigure posibilitatea utilizării produselor de folosință îndelungată pe toată durata de funcționare, stabilită în documentul normativ. În acest scop, ei au obligația să asigure reparația și deservirea tehnică a lor, precum și să asigure piese de schimb și componente în volumul și sortimentul necesar, pe toată durata de funcționare, iar în cazul în care durata de funcționare nu este prevăzută - în decurs de 10 ani de la data vânzării. Dacă data vânzării nu poate fi determinată, durata de funcționare se calculează de la data fabricării.

(6) Vânzătorul produselor de folosință îndelungată, în cazul încetării activității sale în domeniul respectiv, este obligat să transmită persoanei fizice sau juridice care devine succesor obligațiile sale de asigurare a posibilității de utilizare a produselor de folosință îndelungată pe toată durata de funcționare în perioada termenului de garanție.

[Art.17 alin.(6) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

Articolul 18. Drepturile consumatorului în cazul neconformității produsului

(1) Vânzătorul este răspunzător față de consumator pentru orice neconformitate existentă la momentul cînd a fost livrat produsul.

(2) În cazul unei neconformități, consumatorul are dreptul de a solicita vânzătorului să i se aducă produsul la conformitate gratuit, prin reparare sau înlocuire, conform alin. (3)–(12), ori să beneficieze de reducerea corespunzătoare a prețului sau restituirea contravalorii pentru acest produs prin rezoluțiunea contractului, în condițiile alin. (14)–(16) și (20).

(3) Consumatorul are dreptul, la opțiunea sa, de a solicita vânzătorului în primul rînd reparația produsului sau înlocuirea acestuia, gratuit în fiecare caz, cu excepția situației în care măsura reparatorie respectivă este imposibilă sau disproporționată.

(4) Termenul „gratuit”, prevăzut la alin. (2) și (3), se referă la toate costurile necesare aducerii produsului la conformitate, inclusiv costurile poștale, de transport, manipulare, diagnosticare, expertizare, demontare, montare, manoperă, pentru materialele utilizate și ambalare.

(5) O măsură reparatorie se consideră ca disproporționată în cazul în care impune vânzătorului costuri nerezonabile în comparație cu cealaltă măsură reparatorie sau provoacă inconveniente consumatorului, luîndu-se în considerare:

a) valoarea produsului, dacă nu ar fi existat neconformitatea;

- b) importanța neconformității;
- c) posibilitatea realizării altei măsuri reparatorii fără vreun inconvenient semnificativ pentru consumator. Consumatorul decide asupra inconvenientelor ce le poate produce măsura reparatorie și poate solicita, la opțiunea sa, repararea sau înlocuirea produsului;
- d) apariția în mod repetat a unei neconformități la produs după efectuarea deja a unei reparații.

(6) O măsură reparatorie se consideră ca imposibilă dacă vânzătorul nu poate asigura produse identice pentru înlocuire sau piese de schimb pentru reparație, inclusiv în cazul lipsei utilajelor sau a tehnologiei aferente.

(7) Orice reparație sau înlocuire a produselor este făcută în cadrul unei perioade de timp rezonabile, stabilite de comun acord, în scris, între vânzător și consumator, fără niciun inconvenient semnificativ pentru consumator, luându-se în considerare natura produsului și scopul pentru care consumatorul a solicitat produsul. Perioada de timp stabilită nu poate depăși 14 zile calendaristice de la data la care consumatorul a adus la cunoștință vânzătorului neconformitatea produsului. Acest termen poate fi prelungit numai cu acordul consumatorului și este stipulat în contract.

(8) În cazul reparației produsului, în acesta se montează numai piese noi.

(9) În cazul reținerii produsului pentru reparare sau înlocuire, vânzătorul este obligat să elibereze consumatorului o dovadă în formă scrisă, care să conțină elementele de identificare a sa și a produsului reținut, precum și termenul de soluționare a reclamației.

(10) În cazul în care consumatorul a solicitat înlocuirea de către vânzător a produsului cu neconformitate cu un produs similar de alt model, se recalculează prețul de cumpărare.

(11) În cazul în care, la momentul adresării consumatorului, agentul economic nu dispune de un produs similar cu cel returnat, consumatorul este în drept să ceară restituirea contravalorii produsului, iar vânzătorul este obligat să primească produsul respectiv și să restituie suma plătită.

(12) În cazul în care în locul reparației produsului vânzătorul livrează un produs fără neconformitate, acesta poate cere consumatorului restituirea produsului cu neconformitate potrivit regulilor privind efectele rezoluției contractului.

(13) Consumatorul nu poate solicita înlocuirea produselor în cazul produselor second-hand.

(14) Consumatorul poate solicita o reducere corespunzătoare a prețului sau restituirea contravalorii produsului prin rezoluțiunea contractului în oricare dintre următoarele cazuri:

- a) dacă nu beneficiază de dreptul de reparație sau de înlocuire a produsului;
- b) dacă vânzătorul nu a efectuat măsura reparatorie într-o perioadă de 14 zile calendaristice;
- c) dacă vânzătorul, prin măsura reparatorie efectuată, a provocat un inconvenient semnificativ pentru consumator;
- d) la apariția unei neconformități la produs după efectuarea deja a unei măsuri reparatorii conform alin. (3)–(12), dacă consumatorul a refuzat repararea sau înlocuirea produsului;
- e) la depistarea neconformității produsului în termen de 6 luni de la livrarea produsului, dacă consumatorul a refuzat repararea sau înlocuirea produsului.

(15) Suma reducerii prețului la produsele neconforme se stabilește cu acordul ambelor părți (vânzător și consumator).

(16) Consumatorul nu are dreptul să solicite restituirea contravalorii produsului prin rezoluțiunea contractului dacă neconformitatea este minoră. Se consideră minoră neconformitatea care nu exercită o influență substanțială asupra utilizării produsului.

(17) În cazul produselor alimentare, farmaceutice necorespunzătoare cerințelor prescrise sau declarate, vânzătorul este obligat, la cererea și opțiunea consumatorului, să le înlocuiască sau să restituie contravaloarea acestora.

(18) La restituirea contravalorii se ia în calcul prețul produsului la data examinării reclamației – în cazul în care prețul lui s-a majorat, și prețul la data procurării – în cazul în

care prețul lui s-a micșorat.

(19) Vânzătorul, prestatorul au aceleași obligații pentru produsul, serviciul înlocuit ca și pentru produsul vândut, serviciul prestat inițial.

(20) Reducerea corespunzătoare a prețului sau restituirea contravalorii produsului în cadrul termenului de garanție, în caz de deficiențe care nu sînt imputabile consumatorului, se face necondiționat de către vânzător într-un termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data înaintării reclamației de către consumator sau în termenul stabilit în contract.

(21) În cazul produselor electrice de uz casnic, vânzătorul este obligat, la înaintarea de către consumator a cerinței întemeiate conform prevederilor alin. (2), să pună la dispoziția acestuia gratuit, în termen de 3 zile, pe perioada remedierii, un produs similar, suportînd cheltuielile de transport.

(22) În cazul depistării deficiențelor la produse constituite din elemente separate în diverse garnituri, seturi, care au termenele lor de garanție, consumatorul are dreptul să înainteze una din revendicările stipulate la alin. (2) atît în privința întregii garnituri, întregului set, cît și a unor piese defectate.

[Art.18 în redacția LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

Articolul 18¹. Drepturile consumatorului în cazul
neconformității serviciului prestat

(1) În cazul serviciilor, remedierea gratuită a deficiențelor apărute care nu sînt imputabile consumatorului, înlocuirea gratuită, reducerea corespunzătoare a prețului sau restituirea contravalorii se aplică la constatarea deficiențelor în timpul prestării sau recepționării serviciului ori în cadrul termenului de garanție și se face necondiționat de către prestator într-un termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data înaintării reclamației de către consumator sau în termenul stabilit în contract.

(2) Prestatorul asigură toate operațiunile și suportă toate cheltuielile necesare pentru remedierea deficiențelor constatate la serviciile prestate, înlocuirea produselor utilizate în cadrul serviciilor respective, inclusiv transportul, manipularea, diagnosticarea, expertizarea, demontarea, montarea și ambalarea acestora, sau pentru restituirea contravalorii serviciilor necorespunzătoare în cadrul termenului de garanție.

(3) Consumatorul are dreptul să rezilieze contractul de prestare a serviciului de calitate corespunzătoare în orice moment, cu condiția că achită prestatorului o parte din preț, proporțională cu partea din serviciul prestat pînă la primirea de către prestator a avizului de reziliere a contractului, dacă contractul nu prevede altfel.

[Art.18¹ introdus prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

Articolul 18². Acțiunea în regres

Dacă vânzătorul este răspunzător față de consumator pentru neconformitatea rezultată dintr-o acțiune sau dintr-o omisiune a producătorului ori a unui agent economic din același lanț contractual, vânzătorul are dreptul să intenteze acțiune de regres împotriva celui responsabil de neconformitate, în condițiile legii.

[Art.18² introdus prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

Articolul 18³. Termene

(1) Răspunderea vânzătorului, conform prevederilor art. 18, este angajată dacă neconformitatea apare într-un termen de 2 ani, calculat de la livrarea produsului. În cazul în care producătorul a stabilit un termen de garanție comercială mai mare decît cel de garanție legală de 2 ani, răspunderea vânzătorului, conform prevederilor art. 18, este angajată dacă neconformitatea apare în cadrul termenului de garanție comercială oferit.

(2) Pentru produsele a căror durată de funcționare este mai mică de 2 ani, termenul prevăzut la alin. (1) se reduce la această durată.

(3) În cazul produselor second-hand, consumatorul și vânzătorul pot conveni reducerea termenului prevăzut la alin. (1), dar nu la mai puțin de 1 an de la data livrării produsului.

(4) Consumatorul trebuie să informeze vânzătorul despre neconformitate în termen de pînă la 2 luni de la data la care a constatat-o.

(5) Pînă la proba contrară, orice neconformitate depistată în termen de 6 luni de la livrarea produsului se prezumă că a existat la momentul livrării acestuia, cu excepția cazurilor în care prezumția în cauză este incompatibilă cu natura produsului sau natura neconformității.

(6) La înlăturarea deficiențelor prin înlocuirea unei piese de schimb sau a unei părți componente a produsului, pentru care sînt stabilite termene de garanție, termenul de garanție pentru noile piese de schimb sau părți componente se calculează din ziua eliberării produsului reparat către consumator.

(7) Pentru produsele de sezon (încălțăminte, articole vestimentare, produse din blană etc.) procurate pînă la începerea sezonului respectiv, termenul de garanție se calculează de la începutul sezonului: pentru perioada de iarnă – de la 1 octombrie, pentru perioada de vară – de la 1 aprilie.

(8) Data achiziționării produsului se stabilește în baza bonului de casă sau a oricărui alt document care confirmă achiziționarea produsului ori în baza altor mijloace de probă (inclusiv depozițiile martorilor) care pot permite stabilirea datei și a locului de achiziționare.

(9) Perioada în decursul căreia produsul nu a fost utilizat din cauza remedierii deficiențelor prelungește, în mod corespunzător, termenul de garanție. Curgerea termenului de garanție se suspendă din momentul sesizării vânzătorului pînă la aducerea produsului în stare de funcționare corespunzătoare.

(10) În cazul unor vicii ascunse, apărute după expirarea termenului de garanție, termenul stabilit la art. 18 alin. (7) și (20) curge de la data finalizării expertizei tehnice efectuate la solicitarea consumatorului de o terță parte competentă în domeniu, abilitată în conformitate cu legea.

(11) În cazul serviciilor de reparație a produselor de folosință îndelungată în perioada postgaranție, termenul minim de garanție constituie 6 luni.

[Art.18³ introdus prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

Articolul 18⁴. Garanții

(1) Garanția este obligatorie din punct de vedere juridic pentru ofertant, în condițiile stabilite în certificatul de garanție și în publicitatea aferentă.

(2) Certificatul de garanție cuprinde mențiuni cu privire la drepturile conferite prin lege consumatorului și atestă în mod clar că aceste drepturi nu sînt afectate prin garanția oferită.

(3) Certificatul de garanție precizează conținutul garanției și elementele esențiale necesare pentru a face reclamații în temeiul garanției, în special:

a) elementele de identificare a produsului;

b) termenul de garanție;

c) domeniul teritorial al garanției;

d) modalitățile de asigurare a garanției – reparare, înlocuire, restituire a contravalorii, condițiile și termenul de realizare a acestora;

e) denumirea și adresa garantului (ale producătorului, vânzătorului și ale întreprinderii specializate în deservire tehnică).

(4) Certificatul de garanție se redactează în termeni simpli și ușor de înțeles, în limba de stat.

(5) Certificatul de garanție se oferă pe suport de hîrtie sau pe orice alt suport durabil, disponibil și accesibil consumatorului.

(6) În cazul în care garanția nu respectă prevederile alin. (2)–(4), valabilitatea acesteia nu este afectată, consumatorul avînd dreptul de a solicita vânzătorului îndeplinirea garanției, în

condițiile legii.

(7) Clauzele contractuale sau înțelegerile încheiate între vânzător și consumator înainte ca neconformitatea să fie cunoscută de consumator și comunicată vânzătorului, care limitează sau înlătură, direct ori indirect, drepturile consumatorului prevăzute de prezenta lege, sînt nule de drept.

(8) Drepturile consumatorilor prevăzute la art.18, 18¹, 18³ și la art. 18⁴ alin. (1)–(7) sînt exercitate fără a aduce atingere altor drepturi pe care consumatorul le poate invoca conform prevederilor legale care reglementează răspunderea contractuală sau necontractuală.

[Art.18⁴ introdus prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

Articolul 18⁵. Modul de depunere și soluționare a reclamațiilor

(1) În perioada termenului de garanție, consumatorii depun reclamațiile referitoare la produsele necorespunzătoare inițial vânzătorului sau prestatorului.

(2) Odată cu depunerea reclamației, consumatorul prezintă o copie de pe bonul de casă sau o copie de pe alt document care confirmă efectuarea cumpărăturii (inclusiv certificatul de garanție).

(3) Dacă vânzătorul, prestatorul refuză să satisfacă reclamația consumatorului conform prevederilor art. 18 alin. (2) și art. 18¹ alin. (1), ei sînt obligați să dovedească vina consumatorului în ceea ce privește deficiențele apărute la produsul vîndut, serviciul prestat prin expertiza tehnică efectuată de o terță parte competentă în domeniu, abilitată în conformitate cu legea, într-un termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data depunerii reclamației de către consumator. În caz contrar, ei sînt obligați să îndeplinească cerințele prevăzute la art. 18 alin. (2) și art. 18¹ alin. (1) conform opțiunii consumatorului.

(4) În cazul refuzului de a satisface reclamația consumatorului prin repararea sau înlocuirea gratuită, reducerea corespunzătoare a prețului sau restituirea contravalorii pentru produsul neconform sau serviciul prestat neconform, vânzătorul, prestatorul prezintă acestuia refuzul în scris. Neprezentarea refuzului în termenul stabilit la alin. (3) se consideră refuz tacit.

(5) În cazul în care consumatorul nu este de acord cu rezultatele examinării reclamației sau în cazul refuzului de a satisface reclamația, consumatorul are dreptul să se adreseze organelor abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor sau, conform procedurii civile, în instanța de judecată, anexînd la petiție copia de pe răspunsul vânzătorului sau, în cazul refuzului tacit, documentele care confirmă depunerea reclamației în adresa vânzătorului.

[Art.18⁵ introdus prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

Articolul 19 (14). Înlocuirea produsului de calitate corespunzătoare

(1) Consumatorul este în drept să ceară vânzătorului, în termen de 14 zile, înlocuirea unui produs nealimentar de calitate corespunzătoare cu un produs similar celui procurat dacă acest produs nu-i convine ca formă, gabarite, model, mărime, culoare sau dacă nu-l poate utiliza conform destinației din alte cauze, cu efectuarea, în cazul diferenței de preț, a recalculului corespunzător.

[Art.19 al.(1) modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

(2) Dacă produsul necesar pentru înlocuire lipsește, consumatorul are dreptul să rezilieze contractul, iar vânzătorul este obligat să-i restituie contravaloarea produsului.

(3) Cererea consumatorului de a i se înlocui produsul sau de a i se restitui contravaloarea lui urmează să fie executată dacă produsul nu este utilizat, nu și-a pierdut calitățile de consum și dacă există probe că a fost cumpărat de la vânzătorul respectiv.

(4) Lista produselor nealimentare de calitate corespunzătoare ce nu pot fi înlocuite cu un

produs similar este prezentată în anexa la prezenta lege.

[Art.19 al.(4) introdus prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

Articolul 20 (15). Repararea prejudiciului

(1) Consumatorul este în drept să pretindă repararea prejudiciului cauzat de produsele, serviciile necorespunzătoare indiferent de faptul dacă s-a aflat sau nu în relații contractuale cu vânzătorul, prestatorul.

(2) Prejudiciul se repară de către vânzător, prestator și în cazul în care livrarea produsului, prestarea serviciului se fac în mod gratuit sau la preț redus ori dacă produsul a fost comercializat ca piese de schimb sau distribuit sub altă formă.

(3) Prejudiciul (inclusiv moral) se repară de către vânzător, prestator dacă a fost cauzat pe parcursul:

- a) termenului de valabilitate - la produsele pentru care se stabilește acest termen;
- b) duratei de funcționare - la produsele de folosință îndelungată;
- c) a 2 ani - la produsele pentru care nu este prevăzută stabilirea termenului de valabilitate sau duratei de funcționare.

(4) Prejudiciul moral cauzat consumatorului de către producător, vânzător, prestator prin încălcarea drepturilor lui prevăzute de prezenta lege, precum și de alte acte normative, se repară în mărimea stabilită de instanța judecătorească.

(5) Prejudiciul moral se repară indiferent de repararea prejudiciului material cauzat consumatorului.

(6) Pentru repararea prejudiciului cauzat consumatorului, acesta trebuie să facă dovada prejudiciului.

Capitolul IV

PREVEDERI SPECIFICE PRIVIND PRESTAREA SERVICIILOR (EXECUTAREA LUCRĂRILOR)

Articolul 21 (16). Obligațiile prestatorului (executantului) la prestarea serviciului (executarea lucrării)

(1) Prestatorul (executantul) este obligat să asigure prestarea serviciului (executarea lucrării) în termenele și condițiile stabilite în reglementările specifice în domeniu sau stipulate în contractul de prestare a serviciului (executare a lucrării).

(2) Dacă prestatorul (executantul) nu a început la timp prestarea serviciului (executarea lucrării) sau dacă, în timpul prestării serviciului (executării lucrării), a devenit clar că serviciul (lucrarea) nu va fi îndeplinit în termenul stabilit, sau dacă termenul de prestare a serviciului (executare a lucrării) a expirat, consumatorul este în drept, opțional:

a) să fixeze prestatorului (executantului) un nou termen, în cadrul căruia el trebuie să înceapă și să finalizeze prestarea serviciului (executarea lucrării), și să ceară reducerea prețului pentru serviciu (lucrare);

b) să rezilieze contractul de prestare a serviciului (executare a lucrării) și să revendice repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea termenelor de începere și/sau finalizare a prestării serviciului (executării lucrării).

(3) Termenele noi de prestare a serviciului (executare a lucrării) stabilite de consumator se stipulează în contractul de prestare a serviciului (executare a lucrării).

(4) Reclamațiile consumatorului privind nerespectarea termenelor de prestare a serviciului (executare a lucrării) nu vor fi satisfăcute dacă prestatorul (executantul) va face dovada că tergiversarea s-a produs din motive de forță majoră.

(5) În momentul finalizării lucrării, prestatorul (executantul) întocmește un act de finalizare a lucrărilor, ce urmează a fi semnat de consumator cu sau fără rezerve.

[Art.21 alin.(5) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

(6) Prestarea serviciilor de întreținere și reparație a elementelor constructive ale blocurilor

locative constituie obligația gestionarilor blocurilor respective și se efectuează conform tarifelor stabilite în modul corespunzător.

[Art.21 alin.(6) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

Articolul 22 (17). Prestarea serviciului (executarea lucrării)
din materialul prestatorului (executantului)

(1) Prestatorul (executantul) este obligat să presteze serviciul (să execute lucrarea), conform contractului, din materialele și cu mijloacele proprii dacă consumatorul nu cere prestarea (executarea) lui din materialul său.

(2) Prestatorul (executantul) răspunde pentru calitatea materialului său.

(3) Materialul prestatorului (executantului), uneltele, mijloacele tehnice și altele asemenea, necesare pentru prestarea serviciului (executarea lucrării), sînt transportate la locul de prestare a serviciului (executare a lucrării) de către prestator (executant).

Articolul 23 (18). Prestarea serviciului (executarea lucrării)
din materialul (cu obiectul) consumatorului

(1) Dacă serviciul se prestează (lucrarea se execută) integral sau parțial din materialul (cu obiectul) consumatorului, prestatorul (executantul) răspunde pentru integritatea acestui material (obiect) și pentru utilizarea lui corectă.

(2) Prestatorul (executantul) este obligat să prevină consumatorul că materialul (obiectul) transmis de acesta conține defecte sau este necalitativ, fapt ce se consemnează în contract, precum și să prezinte un raport asupra utilizării materialului (obiectului) și să-i restituie partea rămasă.

(3) În cazul pierderii (deteriorării) totale sau parțiale a materialului (obiectului) preluat de la consumator, prestatorul (executantul) este obligat, cu acordul consumatorului, să-l înlocuiască, în termen de 10 zile, cu un material (obiect) similar de aceeași calitate, iar dacă acesta lipsește - să restituie consumatorului costul dublu al materialului (obiectului), precum și cheltuielile suportate.

(4) Necunoașterea de către prestator (executant) a proprietăților specifice ale materialului (obiectului) nu îl exonerează de răspundere.

(5) Costul materialului (obiectului) predat prestatorului (executantului) se stabilește de către consumator și se consemnează în contractul de prestare a serviciului (executare a lucrării) sau într-un alt document (chitanță, comandă).

(6) Prestatorul (executantul) nu răspunde de pierderea (deteriorarea) totală sau parțială a materialului (obiectului) preluat de la consumator dacă acesta a fost prevenit în scris referitor la proprietățile specifice ale materialului (obiectului), care pot determina pierderea (deteriorarea) lui totală sau parțială.

(7) Prestatorul (executantul) este obligat să informeze la timp consumatorul asupra circumstanțelor care pot influența calitatea serviciului prestat (lucrării executate).

(8) Prestatorul (executantul) este în drept să rezilieze contractul de prestare a serviciului (executare a lucrării) și să ceară compensarea integrală a cheltuielilor suportate dacă consumatorul, deși a fost informat la timp și în modul corespunzător, nu va înlocui într-un termen rezonabil materialul cu defecte sau necalitativ, nu va modifica indicațiile privind modul de prestare a serviciului (executare a lucrării) sau nu va înlătura alte circumstanțe care pot reduce calitatea serviciului prestat (lucrării executate).

Capitolul V

INFORMAREA CONSUMATORILOR

Articolul 24 (19). Dreptul consumatorilor la informare

Consumatorii au dreptul de a fi informați, în mod complet, corect și precis, asupra caracteristicilor produselor și serviciilor oferite de către agenții economici astfel încît să aibă posibilitatea de a face o alegere rațională, în conformitate cu interesele lor, între produsele și serviciile oferite și să fie în măsură să le utilizeze, potrivit destinației acestora, în deplină

securitate.

Articolul 25 (20). Obligațiile agenților economici privind informarea consumatorilor

(1) Informarea consumatorilor despre produsele, serviciile oferite se realizează, în mod obligatoriu, prin elemente de identificare și prin indicarea caracteristicilor acestora, care se înscriu la vedere și explicit pe produs, etichetă, ambalaj sau în cartea tehnică, în instrucțiunile de exploatare ori în alte documente de însoțire a produsului, serviciului, după caz, în funcție de destinația acestora. Textul informației va fi lizibil, imprimat cu litere și caractere distincte pentru consumator.

[Art.25 al.(1) modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

[Art.25 alin.(1) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

(2) Se interzice importul și punerea la dispoziție pe piață a produselor, prestarea serviciilor în lipsa informației complete, veridice și corecte în limba moldovenească sau în limbile moldovenească și rusă.

[Art.25 al.(2) modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

(3) Producătorul (ambalatorul) trebuie să prezinte informații despre denumirea produsului, denumirea și marca producătorului (sau denumirea importatorului), să indice adresa acestuia (numărul de telefon, după caz), masa/volumul, principalele caracteristici calitative, compoziția, aditivii folosiți, eventualele riscuri, modul de utilizare, de manipulare, de depozitare, de conservare sau de păstrare, contraindicațiile, precum și valoarea energetică la produsele alimentare preambalate, țara producătoare, termenul de garanție, durata de funcționare, termenul de valabilitate și data fabricării, în conformitate cu reglementările tehnice și standardele naționale în vigoare.

(4) Produsele de folosință îndelungată trebuie să fie însoțite de certificatul de garanție, precum și de cartea tehnică ori de instrucțiunile de folosire, instalare, exploatare, întreținere, elaborate de către producătorul nemijlocit.

(5) Vânzătorii și prestatorii de servicii trebuie să informeze consumatorii despre prețul de vânzare al produsului și prețul pe unitatea de măsură a produsului (când este aplicabil) sau despre tariful serviciului prestat, să ofere toate informațiile specificate la alin. (3), să ofere date despre evaluarea conformității și, după caz, documentele tehnice care trebuie să însoțească produsul ori serviciul.

[Art.25 alin.(5) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

(6) Toate informațiile, inclusiv cele verbale, referitoare la produsele, serviciile oferite consumatorilor, documentele de însoțire, precum și contractele încheiate, trebuie să fie prezentate în limba moldovenească sau în limba moldovenească și în una din limbile de circulație internațională.

[Art.25 al.(6) modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

(7) Informațiile referitoare la serviciile prestate trebuie să cuprindă, conform reglementărilor în vigoare, categoria calitativă respectivă a serviciului, termenul de prestare, termenul de garanție, tarifele, eventualele riscuri și declarația de conformitate sau certificatul de conformitate.

(8) Agenții economici sînt obligați să demonstreze consumatorilor, la cererea acestora, modul de utilizare și funcționalitatea produselor de folosință îndelungată ce urmează a fi vîndute.

(9) Se interzice prezentarea, prin orice mijloace, a unor afirmații și caracteristici care nu sînt conforme parametrilor reali ce caracterizează produsele, serviciile.

(10) Prețurile și tarifele trebuie indicate la vedere într-o formă clară și explicită.

Regulamentul privind modul de indicare a prețurilor oferite consumatorilor se aprobă de Guvern.

[Art.25 alin.(10) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

(11) Vânzătorul, prestatorul sînt obligați să comercializeze produse și să presteze servicii numai în locuri și în spații autorizate, conform reglementărilor legale.

(12) Vânzătorul, prestatorul sînt obligați să afișeze la vedere adresa și numărul de telefon al autorității abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor, informația privind termenul de garanție la produsele, serviciile oferite, precum și informația despre obligativitatea prezenței bonului de casă sau a unui alt document, care confirmă faptul cumpărării produsului, prestării serviciului, la examinarea reclamației. Formatul și structura unificate ale panoului informativ al consumatorului se stabilesc de Agenția pentru Protecția Consumatorilor și se plasează pe pagina web a acesteia.

[Art.25 alin.(12) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

(13) Vânzătorul, prestatorul, inclusiv în cazul în care desfășoară activitate comercială în afara localului autorizat, sînt obligați să afișeze la vedere denumirea lor, licența dacă obligativitatea acesteia este prevăzută de legislație, precum și să afișeze programul de lucru și să îl respecte.

[Art.25 al.(13) modificat prin LP153 din 01.07.16, MO215-216/19.07.16 art.475; în vigoare 19.07.16]

Articolul 26 (21). Instruirea în domeniul protecției consumatorilor

(1) Instruirea în domeniul protecției consumatorilor se asigură prin instituirea unor sisteme de informare a consumatorilor privind drepturile lor, prin realizarea măsurilor necesare pentru protecția acestor drepturi, prin organizarea de seminare, editarea de publicații cu tematică respectivă și prin alte acțiuni întreprinse de organele abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor și de structurile neguvernamentale, precum și prin mass-media și alte organe interesate.

(2) Instruirea (educarea) consumatorilor face parte din programa de învățămînt.

[Art.26 alin.(2) noțiunea în vigoare din 1 ianuarie 2012, alineatul unic devine alineatul (1)]

Capitolul VI

ORGANELE ABILITATE CU FUNCȚII DE PROTECȚIE A CONSUMATORILOR

Articolul 27 (22). Autoritățile administrației publice centrale cu atribuții în domeniul protecției consumatorilor

[Titlul art.27 în vigoare din 1 ianuarie 2012]

(1) Protecția drepturilor consumatorilor de către stat se realizează prin elaborarea și promovarea la nivel de stat a politicii în domeniul protecției drepturilor consumatorilor, elaborarea și aprobarea legilor și altor acte normative în domeniu, prin organizarea și exercitarea controlului și supravegherii de stat asupra respectării legislației în domeniu, precum și a cerințelor prescrise sau declarate referitoare la produse, servicii.

(2) Organul central de specialitate al administrației publice responsabil de elaborarea politicii de stat în domeniul protecției consumatorilor este Ministerul Economiei, care are următoarele atribuții principale în domeniul protecției consumatorilor:

- a) coordonează și promovează politica statului în domeniul protecției consumatorilor;
- b) asigură dezvoltarea cadrului legislativ în domeniul protecției consumatorilor, inclusiv prin transpunerea directivelor europene relevante în legislația națională;
- c) coordonează activitatea organelor administrației publice abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor specificate la art. 28 alin. (1);

[Art.27 al.(2), lit.c) modificată prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

d) coordonează activitățile de informare și de educare a cetățenilor în ceea ce privește drepturile pe care le au în calitate de consumatori;

e) organizează activitatea Consiliului coordonator pentru protecția consumatorilor și

supravegherea pieței (în continuare – *Consiliul coordonator*), organ consultativ care întrunește reprezentanți desemnați ai autorităților administrației publice centrale, ai autorităților de supraveghere a pieței, ai organului vamal, ai asociațiilor obștești de consumatori și ai asociațiilor profesionale sectoriale; [Art.27 al.(2), lit.e) în redacția LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

f) reprezintă Republica Moldova în organismele internaționale de protecție a consumatorilor.

(2¹) Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței este autoritatea administrativă care coordonează la nivel național controlul respectării legislației cu privire la protecția consumatorilor, avînd statut de punct de contact național.

[Art.27 al.(2¹) introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17] [Art.27 alin.(2) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

(3) Agenția pentru Protecția Consumatorilor are următoarele atribuții principale:

a) implementează politica în domeniul protecției consumatorilor în comun cu organele centrale de specialitate ale administrației publice, cu autoritățile administrative din subordinea ministerelor și alte autorități administrative centrale din subordinea Guvernului, care au atribuții de control în domeniul protecției consumatorilor, cu autoritățile administrației publice locale cu atribuții în domeniu și cu asociațiile obștești de consumatori; [Art.27 al.(3), lit.a) modificată prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

a¹) monitorizează activitatea de protecție a consumatorilor desfășurată de autoritățile administrative competente indicate la art. 28 alin. (2); [Art.27 al.(3), lit.a¹) introdusă prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

a²) elaborează, în comun cu celelalte autorități competente în domeniul protecției consumatorilor, și aprobă metodologii, instrucțiuni, ghiduri, recomandări metodice privind aplicarea cadrului normativ cu privire la protecția consumatorilor; [Art.27 al.(3), lit.a²) introdusă prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

b) examinează și elaborează, în comun cu celelalte autorități competente în domeniul protecției consumatorilor, precum și înaintează propuneri la proiecte de acte legislative sau de alte acte normative în domeniul protecției consumatorilor referitor la fabricarea, ambalarea, etichetarea, conservarea, depozitarea, transportarea, importul și comercializarea produselor, referitor la prestarea serviciilor, astfel încît acestea să nu pună în pericol viața, sănătatea sau securitatea consumatorilor, să nu afecteze drepturile și interesele lor legitime, precum și referitor la regulile de desfășurare a activităților de comerț; [Art.27 al.(3), lit.b) modificată prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

c) participă, în colaborare cu organizații și instituții din țară și din străinătate, la realizarea programelor interne și internaționale în domeniul protecției consumatorilor în limita competențelor ce îi revin conform legii;

d) organizează activități de informare, consiliere și educare a consumatorilor în ceea ce privește drepturile lor legitime;

e) colaborează cu asociațiile obștești de consumatori în vederea informării consumatorilor asupra drepturilor lor legitime și a modalității de apărare a acestora;

f) informează consumatorii asupra produselor și serviciilor ce prezintă riscuri pentru sănătatea și securitatea lor, precum și asupra practicilor comerciale incorecte care le pot afecta interesele economice;

g) efectuează controlul respectării prevederilor legislației în domeniul protecției consumatorilor, inclusiv al activității în domeniul jocurilor de noroc, controlul respectării cerințelor privind siguranța produselor nealimentare, introduse sau puse la dispoziție pe piață destinate consumatorilor; LP80 din 05.05.17, MO162-170/26.05.17 art.284 [Art.27 al.(3), lit.g) în redacția LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

g¹) efectuează supravegherea pieței privind conformitatea produselor nealimentare, introduse sau puse la dispoziție pe piață, cerințelor esențiale aplicabile, precum și controlul conformității serviciilor prestate, inclusiv turistice, cerințelor prescrise și/sau

declarată, cu excepția domeniilor atribuite competenței altor organe, conform art. 28 alin. (2);

[Art.27 al.(3), lit.g¹) în redacția LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

[Art.27 al.(3), lit.g¹) introdusă prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

h) efectuează prelevări de probe de produse nealimentare puse la dispoziție pe piață pentru analize și încercări în laboratoare acreditate;

[Art.27 al.(3), lit.h) în redacția LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

i) efectuează supravegherea metrologică a respectării de către persoanele juridice și/sau fizice a prevederilor actelor legislative și altor acte normative în domeniul metrologiei legale;

[Art.27 al.(3), lit.i) modificată prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

i¹) elaborează, cu participarea celorlalte autorități competente în domeniul protecției consumatorilor, și aprobă raportul anual privind activitatea de protecție a consumatorilor, de asemenea asigură publicarea acestuia pe pagina sa web oficială;

[Art.27 al.(3), lit.i¹) introdusă prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

j) prezintă periodic rapoarte și sinteze Ministerului Economiei și autorităților administrației publice centrale interesate referitor la activitatea proprie în domeniul protecției consumatorilor și referitor la rezultatele supravegherii pieței;

k) constată contravenții, examinează cauze contravenționale și aplică sancțiuni în conformitate cu prevederile Codului contravențional;

l) emite decizii de remediere, înlocuire, restituire a contravalorii produsului, serviciului necorespunzător, conform art. 18, 181 și 185, ce urmează a fi executate în termen de cel mult 14 zile calendaristice de la data recepționării de către agentul economic;

[Art.27 al.(3), lit.l) modificată prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

[Art.27 al.(3), lit.l) modificată prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

m) emite decizii de încetare a practicilor comerciale incorecte;

n) emite decizii de interzicere a practicilor comerciale incorecte, chiar dacă acestea nu au

fost aplicate, dar acest lucru este iminent;

o) solicită informații privind măsurile întreprinse de către agenții economici în vederea remedierii neajunsurilor depistate;

p) seizează autoritatea de licențiere în cazul constatării cazurilor de comercializare a produselor falsificate (contrafăcute) și/sau periculoase ori în cazul altor încălcări, în scopul suspendării sau retragerii licenței;

[Art.25 al.(3), lit.p) modificată prin LP153 din 01.07.16, MO215-216/19.07.16 art.475; în vigoare 19.07.16]

p¹) suspendă activitatea unității comerciale în cazul în care agentul economic comercializează produse falsificate (contrafăcute) și/sau periculoase sau înaintează instanței de judecată cererea de încetare a activității unității comerciale;

[Art.25 al.(3), lit.p¹) introdusă prin LP153 din 01.07.16, MO215-216/19.07.16 art.475; în vigoare 19.07.16]

q) seizează organismele de evaluare a conformității acreditate, în baza constatărilor proprii, sesizărilor consumatorilor sau sesizărilor asociațiilor obștești de consumatori, în ceea ce privește neconformitatea produselor și serviciilor puse la dispoziție pe piață, însoțite de certificate de conformitate;

[Art.27 al.(3), lit.q) modificată prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

r) examinează reclamațiile consumatorilor în vederea protejării drepturilor legitime ale acestora;

s) realizează protecția drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor prin mijloacele prevăzute de lege;

t) acordă persoanelor fizice și juridice consultanță de specialitate în domeniul protecției consumatorilor;

t¹) acordă autorităților administrative în domeniul protecției consumatorilor asistență metodică privind aplicarea și controlul respectării legislației în domeniul protecției consumatorilor;

[Art.27 al.(3), lit.t¹) introdusă prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

u) îndeplinește alte sarcini stabilite prin lege în domeniul său de activitate.

[Art.27(22) alin.(3) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

(3¹) Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței își exercită atribuțiile prevăzute la alin. (3) lit. f)–h), l)–s) din prezentul articol în alte domenii decât cele atribuite competenței altor organe conform art. 28 alin. (2).

[Art.27 al.(31) introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(3²) Raportul anual privind activitatea de protecție a consumatorilor se elaborează și se aprobă pînă la data de 31 martie a anului în curs, pentru anul precedent, iar publicarea acestuia pe pagina web oficială a Agenției pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței se face în termen de 5 zile lucrătoare de la data aprobării.

[Art.27 al.(32) introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(4) Regulamentul Agenției pentru Protecția Consumatorilor se aprobă de Guvern.

[Art.27 al.(4) modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

[Art.27 alin.(4) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

(5) Pentru coordonarea activității de protecție a consumatorilor se creează, prin hotărîre de Guvern, Consiliul coordonator, care:

[Art.27 al.(5) modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

a) contribuie la promovarea politicii statului în domeniul protecției consumatorilor;

b) participă la elaborarea programelor naționale de protecție a consumatorilor pe termen

scurt și pe termen lung;

c) coordonează activitățile desfășurate în domeniul protecției consumatorilor de către autoritățile administrației publice cu atribuții în domeniul protecției consumatorilor;

- d) participă la procesul de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene în domeniul protecției consumatorilor;
e) coordonează activitatea de implementare și realizare a prevederilor legislației în domeniul protecției consumatorilor;
[Art.27 al.(5), lit.f) abrogată prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

[Art.27 alin.(5) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

Articolul 28 (23). Alte organe ale administrației publice abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor

(1) Alte organe ale administrației publice abilitate cu funcții de reglementare în domeniul protecției consumatorilor, în limita domeniului de competență, sînt: *[Art.28 al.(1) în redacția LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]*

- a) în domeniul protecției vieții și sănătății consumatorilor - Ministerul Sănătății;
b) în domeniul transportului interurban și internațional - organul de specialitate al

administrației publice centrale în domeniul transporturilor;

- c) în domeniul construcțiilor - organul administrației publice centrale specializat în domeniul construcțiilor;

- d) în domeniul turismului - Agenția Turismului;

[Art.28 al.(1), lit.e) abrogată prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

[Art.28 lit.e) în redacția LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

- f) în domeniul telecomunicațiilor - organul de stat abilitat cu funcții de reglementări în telecomunicații;

- g) în domeniul asigurărilor - organul de stat abilitat cu funcții de supraveghere a asigurărilor;

- h) în domeniul serviciilor bancare - Banca Națională;

- i) în domeniul produselor alimentare, la toate etapele lanțului alimentar – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor.

[Art.28 lit.i) introdusă prin LP318 din 27.12.12, MO49-55/08.03.13 art.152]

(2) Controlul respectării prevederilor legislației cu privire la protecția consumatorilor în partea ce ține de siguranța și calitatea produselor și serviciilor, introduse sau puse la dispoziție pe piață și destinate consumatorilor, inclusiv în partea ce se referă la practicile corecte în domeniu, este efectuat:

- a) în domeniul alimentar, la toate etapele lanțului alimentar – de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor;

b) în domeniul produselor medicamentoase, farmaceutice și parafarmaceutice, al serviciilor prestate de instituțiile farmaceutice și medicale, precum și al altor produse și servicii, puse la dispoziția consumatorului de întreprinderile și instituțiile farmaceutice și medicale – de către organul de stat de supraveghere a sănătății publice;

c) în domeniul transportului interurban și internațional – de către organele de stat abilitate cu funcții de control al transportului rutier, aeronautic și naval, conform domeniilor de competență;

- d) în domeniul securității industriale și construcțiilor – de către Agenția pentru Supraveghere Tehnică;

e) în domeniile energetic, al alimentării cu apă și canalizării – de către organul de stat abilitat cu funcții de reglementare în energetică și în domeniul alimentării cu apă și canalizării;

- f) în domeniul telecomunicațiilor – de către organul de stat abilitat cu funcții de control în telecomunicații;

- g) în domeniul asigurărilor – de către organul de stat abilitat cu funcții de supraveghere a asigurărilor.

[Art.28 al.(1) introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632, alineatul unic devine al.(1); în vigoare 27.10.17]

(3) Autoritățile indicate la alin. (2) realizează, în limita domeniilor de competență, atribuțiile generale prevăzute la art. 27 alin. (3) lit. a), b)–h), k)–u) și aplică corespunzător prevederile prezentei legi.

[Art.28 al.(3) introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(4) Autoritățile indicate la alin. (2) prezintă Agenției pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, anual și la solicitare, informații privind activitatea în domeniul protecției consumatorilor și contribuie la elaborarea raportului anual privind protecția consumatorilor.

[Art.28 al.(4) introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

Articolul 29 (24). Atribuțiile autorităților administrației publice locale privind protecția consumatorilor

În scopul protecției consumatorilor, autoritățile administrației publice locale, în raza unității teritorial-administrative respective, în conformitate cu legislația, au obligația:

- a) să informeze consumatorii și să le acorde consultații, să examineze, în limita competenței lor, reclamațiile acestora referitor la:

- transportul local;
- serviciile comunale;
- activitățile pentru care, conform legislației, ele acordă autorizații;

[Art.29 lit.a) modificată prin LP153 din 01.07.16, MO215-216/19.07.16 art.475; în vigoare

19.07.16]

b) să readreseze reclamațiile către organul abilitat cu funcții de protecție a consumatorilor în domeniul respectiv în cazul în care obiectul reclamației depășește limita competenței lor;

c) să informeze neîntârziat autoritățile competente despre cazurile de constatare a produselor, serviciilor falsificate (contrafăcute) sau periculoase, precum și despre alte cazuri de necorespondere cerințelor prescise sau declarate;

[Art.29 lit.d) abrogată prin LP153 din 01.07.16, MO215-216/19.07.16 art.475; în vigoare 19.07.16]

- e) să contribuie prin mijloace posibile la înființarea și funcționarea asociațiilor obștești de consumatori.

Articolul 30 (25). Asociațiile obștești de consumatori *[Titlulart.30 în vigoare din 1 ianuarie 2012]*

(1) Cetățenii sînt în drept de a se organiza benevol în asociații obștești de consumatori, care își desfășoară activitatea în conformitate cu legislația.

(2) Asociațiile obștești de consumatori au dreptul:

a) să înainteze în instanțe judecătorești acțiuni pentru protecția drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor, fără achitarea taxei de stat;

[Art.30 alin.(2) lit.a) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

b) să adreseze, atît organelor de control, cît și organelor procuraturii, propuneri privind tragerea la răspundere a persoanelor vinovate de producerea și comercializarea produselor, prestarea serviciilor care nu corespund cerințelor prescrise sau declarate, precum și de nerespectarea drepturilor consumatorilor, prevăzute de legislație;

c) să informeze, în baza reclamațiilor primite de la consumatori, organele abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor despre produsele, serviciile necorespunzătoare;

d) să solicite instanței de contencios administrativ competente anularea în tot sau în parte a actelor, emise de autoritățile publice, care lezează drepturile și interesele legitime ale consumatorilor și care contravin legislației;

e) să organizeze, în modul stabilit de lege, efectuarea expertizei produselor, serviciilor în ceea ce privește conformitatea lor cerințelor prescrise sau declarate;

[Art.30 alin.(2) lit.e) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

f) să înainteze agenților economici și organelor abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor propuneri privind îmbunătățirea calității produselor, serviciilor și interzicerea comercializării produselor necorespunzătoare;

g) să sesizeze organele abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor referitor la produsele, serviciile necorespunzătoare sau care pun în pericol viața, sănătatea ori securitatea consumatorilor, referitor la clauze abuzive în contracte și practicile incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii;

[Art.30 alin.(2) lit.g) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

h) să primească de la organele abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor informații și răspunsuri referitor la propunerile și sesizările înaintate;

i) să organizeze chestionarea consumatorilor în scopul elucidării opiniei publice despre calitatea produselor comercializate și prețurile lor;

j) să informeze consumatorii, prin intermediul mass-media, despre calitatea produselor, serviciilor, încălcarea drepturilor și intereselor lor legitime, despre rezultatele consultării opiniei publice;

k) să întrețină relații de colaborare internațională în domeniul protecției consumatorilor;

l) să înainteze autorităților administrației publice propuneri pentru modificarea legislației în vigoare în domeniul protecției consumatorilor;

m) să efectueze activități de informare și de consiliere în domeniul protecției consumatorilor;

[Art.30 alin.(2) lit.m) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

n) să reprezinte interesele consumatorilor în procedura de mediere la soluționarea litigiilor dintre consumator și vânzător/prestator.

[Art.30 alin.(2) lit.n) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

(3) Programele, proiectele și activitățile de informare a consumatorilor propuse de asociațiile obștești de consumatori de utilitate publică pot fi finanțate de stat, conform legii, în cazul în care asociațiile respective:

a) acționează exclusiv în numele și în interesul consumatorilor;

b) sînt economic independente de producători, importatori, distribuitori și vânzători.

[Art.30 alin.(3) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

(4) Procedura finanțării prevăzută la alin. (3) se stabilește și se aprobă de Ministerul Economiei, care monitorizează utilizarea mijloacelor financiare alocate pentru scopuri de

informare a consumatorilor. Criteriile pentru determinarea volumului de finanțare sînt:

- a) volumul și numărul de publicații diseminate în scopul protecției consumatorilor;
- b) periodicitatea campaniilor informaționale desfășurate pentru consumatori;
- c) numărul de acțiuni înaintate în instanțele judecătorești în scopul protecției consumatorilor;
- d) deținerea unui birou de consultanță sau a unei linii telefonice directe pentru consultarea consumatorilor din cel puțin o treime de unități administrative teritoriale.

[Art.30 alin.(4) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

Capitolul VII

ACȚIUNI PRIVIND PROTECȚIA DREPTURILOR CONSUMATORILOR

Articolul 31 (26). Acțiuni privind protecția drepturilor consumatorilor

(1) Acțiunile privind protecția drepturilor consumatorilor pot fi depuse la instanța judecătorească de către consumatorii înșiși sau reprezentanții acestora, de către autoritățile administrației publice abilitate sau de către asociațiile obștești de consumatori.

[Art.31 alin.(1) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

(2) Acțiunile privind protecția drepturilor consumatorilor se depun la instanța judecătorească în conformitate cu termenele prevăzute de legislație. Consumatorii sînt scutiți de taxa de stat în acțiunile privind protecția drepturilor sale.

[Art.31 alin.(2) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

(3) Organele abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor pot reprezenta interesele consumatorilor în instanța de judecată în scopul protecției drepturilor consumatorilor.

(4) Vânzătorul, prestatorul vor fi exonerati de răspundere pentru neîndeplinirea obligațiilor lor sau pentru îndeplinirea lor neconformă, sau pentru cauzarea prejudiciului dacă vor face dovada că aceste fapte s-au produs din motive de forță majoră.

(5) Pentru soluționarea litigiilor ce țin de protecția drepturilor consumatorilor, consumatorii și agenții economici pot iniția benevol procedura de mediere ca o modalitate alternativă de soluționare.

[Art.31 alin.(5) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

(6) Procedura de mediere, în cazul soluționării litigiilor ce țin de protecția drepturilor consumatorilor, este reglementată de lege.

[Art.31 alin.(6) în vigoare din 1 ianuarie 2012]

Articolul 32 (27). Responsabilitatea vânzătorului, prestatorului pentru încălcarea termenelor stabilite

(1) Pentru încălcarea termenelor prevăzute la art. 18 alin. (7) și (20) și art. 18¹ alin. (1), vânzătorul, prestatorul achită consumatorului pentru fiecare zi (oră, dacă termenul a fost stabilit în ore) depășită o penalitate în mărime de 5% din prețul produsului, serviciului în vigoare la data examinării reclamației consumatorului.

[Art.32 al.(1) modificat prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

(2) În cazul încălcării termenelor stabilite, conform art. 21, de începere și finalizare a prestării serviciului (executării lucrării) sau termenelor noi fixate de consumator, prestatorul (executantul) achită consumatorului pentru fiecare zi (oră, dacă termenul a fost stabilit în ore) depășită o penalitate în mărime de 10% din prețul serviciului (lucrării).

(3) Prin contractul de prestare a serviciului (executare a lucrării) se poate stabili o penalitate mai mare.

(4) Plata penalităților și repararea prejudiciului nu exonerează vânzătorul, prestatorul (executantul) de îndeplinirea obligațiilor ce îi revin față de consumator.

(5) Pretențiile consumatorului privind repararea prejudiciului și achitarea penalităților,

prevăzute de prezenta lege sau de contract, se soluționează de vânzător, prestator pe cale amiabilă sau pe cale judiciară, conform legislației.

(6) La efectuarea controlului de către organul abilitat, în baza reclamației consumatorului, vânzătorul, prestatorul suportă cheltuielile aferente, inclusiv pentru expertize și încercări (testări), dacă acestea confirmă necorespunderea produsului, serviciului cerințelor prescrise sau declarate.

Articolul 33 (28). Răspunderea pentru încălcarea prevederilor prezentei legi

(1) Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspundere conform legislației în vigoare.
(2) Examinarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor contravenționale pentru nerespectarea prezentei legi se efectuează conform procedurilor și atribuțiilor stabilite de Codul contravențional.

[Art.33 alin.(2) în vigoare din 1 ianuarie 2012, alineatul unic devine alineatul (1)]

Capitolul VIII

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 34 (29).

(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 4 luni de la data publicării.
(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi, se abrogă Legea nr.1453-XII din 25 mai 1993 privind protecția consumatorilor.

Articolul 34¹

Prezenta lege este compatibilă cu prevederile art. 1, 5–9, 11–13 și ale anexei I și parțial compatibilă cu prevederile art. 3 și ale anexei II ale Directivei 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 149 din 11 iunie 2005, de asemenea este compatibilă cu prevederile Directivei 1999/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 mai 1999 privind anumite aspecte ale vânzării de bunuri de consum și garanțiile conexe, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L171 din 7 iulie 1999.

[Art.34¹ introdus prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

Articolul 35

Guvernul, în termen de 2 luni:

- a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în conformitate cu prezenta lege;
- b) va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Eugenia OSTAPCIUC

Nr.105-XV. Chișinău, 13 martie 2003.

Anexă

LISTA

produselor nealimentare de calitate corespunzătoare ce nu pot fi înlocuite cu un produs similar

1. Articole de bijuterie (articole din metale prețioase, cu pietre scumpe, din metale prețioase și montate cu pietre semiprețioase și sintetice, pietre prețioase șlefuite).

2. Confecții și articole din tricot (articole de lenjerie de corp, lenjerie de pat, articole de ciorăpărie).
3. Articole de igienă individuală (periuțe de dinți, piepteni, agrafe, bigudiuri, pensete, aparate de ras manuale sau electrice și alte articole destinate îngrijirii corpului).
4. Articole de parfumerie și cosmetică.
5. Mărfuri textile (țesături din bumbac și tip bumbac, in și tip in, lână și tip lână, mătase și tip mătase, panglici, bandă de bordură etc.).
6. Cabluri (conducte electrice, cabluri, șnururi).
7. Materiale de construcție și de finisare, alte mărfuri comercializate la metraj (linoleum, peliculă, mochetă etc.).
8. Produse și materiale din mase polimerice ce au contact cu produsele alimentare, inclusiv cele jetabile (veselă și accesorii pentru servitul mesei și bucătărie), ambalaje, articole pentru păstrarea și transportarea alimentelor (canistre, bidoane, butelii, butoaie).
9. Produse chimice de uz casnic, pesticide și preparate agrochimice.
10. Mobilă de menire socială (garnituri și seturi).
11. Autoturisme și articole moto-velo, remorci și agregate, mijloace mobile pentru mica mecanizare a lucrărilor agricole, nave pentru plimbări și alte mijloace de transport naval de menire socială.
12. Mărfuri tehnice complexe de uz casnic pentru care sînt stabilite termene de garanție (aparate electrocasnice, aparate radioelectronice, aparate de calcul și multiplicare, articole foto-chino, aparate de telefon (fixe și mobile) și de faximil, instrumente muzicale electrice, echipamente și utilaje ce funcționează cu gaze și dispozitivele acestora).
13. Articole pentru profilaxia și tratamentul unor boli în condiții de domiciliu (articole pentru ocrotirea sănătății publice și pentru igienă din metal, cauciuc, textile și alte materiale, instrumente, dispozitive și aparate medicale, remedii pentru igiena cavității bucale, lentile pentru ochelari, articole pentru îngrijirea copiilor, preparate farmaceutice).
14. Jucării.

[Anexa introdusă prin LP187 din 22.07.16, MO306-313/16.09.16 art.657; în vigoare 16.03.17]

ЗАКОН о защите прав потребителей

№ 105-XV от 13.03.2003

*Переопубликован: Мониторул Официал ал Р.Молдова N 176-181/513 от 21.10.2011
Мониторул Официал ал Р.Молдова N 126-131/507 от 27.06.2003*

*** * ***

СОДЕРЖАНИЕ

Глава I ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

- [Статья 1.](#) Используемые понятия
- [Статья 2.](#) Область применения
- [Статья 3.](#) Правовое регулирование отношений в области защиты прав потребителей
- [Статья 4.](#) Международные соглашения
- [Статья 5.](#) Неправомерные условия
- [Статья 6.](#) Основные права потребителей

Глава II ЗАЩИТА ЖИЗНИ, ЗДОРОВЬЯ, НАСЛЕДСТВЕННОСТИ И БЕЗОПАСНОСТИ ПОТРЕБИТЕЛЯ

- [Статья 7.](#) Специфические требования по защите жизни, здоровья, наследственности и безопасности потребителя
- [Статья 8.](#) Обязанности производителя
- [Статья 9.](#) Обязанности продавца
- [Статья 10.](#) Обязанности исполнителя
- [Статья 11.](#) Обязанности хозяйствующих субъектов по продуктам длительного пользования

Глава III ЗАЩИТА ЭКОНОМИЧЕСКИХ ИНТЕРЕСОВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ

- [Статья 12.](#) Специфические требования по защите экономических интересов потребителей
- [Статья 13.](#) Недобросовестные коммерческие практики
- [Статья 14.](#) Компетенция и право обращения в связи с недобросовестными коммерческими практиками
- [Статья 15.](#) Ответственность и санкции за использование недобросовестных коммерческих практик
- [Статья 16.](#) Заключение договоров
- [Статья 16¹.](#) Соответствие продуктов спецификациям, содержащимся в договоре купли-продажи
- [Статья 17.](#) Установление срока службы, срока годности, гарантийного срока
- [Статья 18.](#) Права потребителя в случае наличия несоответствия продукта
- [Статья 18¹.](#) Права потребителя при несоответствии предоставленной услуги
- [Статья 18².](#) Регрессный иск
- [Статья 18³.](#) Сроки
- [Статья 18⁴.](#) Гарантии
- [Статья 18⁵.](#) Порядок подачи и рассмотрения жалоб
- [Статья 19.](#) Обмен продукта надлежащего качества
- [Статья 20.](#) Возмещение ущерба

Глава IV СПЕЦИФИЧЕСКИЕ ТРЕБОВАНИЯ, СВЯЗАННЫЕ С ОКАЗАНИЕМ УСЛУГ (ВЫПОЛНЕНИЕМ РАБОТ)

- [Статья 21.](#) Обязанности исполнителя по оказанию услуги (выполнению работы)
[Статья 22.](#) Оказание услуги (выполнение работы) из материала исполнителя
[Статья 23.](#) Оказание услуги (выполнение работы) из материала (с вещью) потребителя

Глава V

ИНФОРМИРОВАНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ

- [Статья 24.](#) Право потребителей на информацию
[Статья 25.](#) Обязанности хозяйствующих субъектов по информированию потребителей
[Статья 26.](#) Просвещение в области защиты прав потребителей

Глава VI

ОРГАНЫ, НАДЕЛЕННЫЕ ФУНКЦИЯМИ ПО ЗАЩИТЕ ПРАВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ

- [Статья 27.](#) Органы центрального публичного управления, наделенные функциями по защите прав потребителей
[Статья 28.](#) Другие органы публичного управления, наделенные функциями по защите прав потребителей
[Статья 29.](#) Функции органов местного публичного управления по защите прав потребителей
[Статья 30.](#) Общественные объединения потребителей

Глава VII

ИСКИ В ЗАЩИТУ ПРАВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ

- [Статья 31.](#) Иски в защиту прав потребителей
[Статья 32.](#) Ответственность продавца, исполнителя за нарушение установленных сроков
[Статья 33.](#) Ответственность за нарушение положений настоящего закона

Глава VIII

ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

- [Статья 34.](#)
[Статья 34¹.](#)
[Статья 35.](#)

[Приложение.](#) Перечень непродовольственных продуктов надлежащего качества, не подлежащих обмену на аналогичный товар

Примечание: По всему тексту закона слова «Агентство по защите прав потребителей» заменить словами «Агентство по защите прав потребителей и надзору за рынком» в соответствующем надежде, согласно [Закону N 185 от 21.09.2017](#), в силу 27.10.2017

Примечание: Закон перепубликован в Мониторул Официал № 176-181/513 от 21.10.2011 со всеми внесенными изменениями и дополнениями, с перенумерацией статей, частей и пунктов

Настоящий закон устанавливает правовые основы защиты государством лиц, выступающих в качестве потребителей, и воплощает Директиву 2005/29/ЕС Европейского Парламента и Совета от 11 мая 2005 года о недобросовестных коммерческих практиках предприятий на внутреннем рынке по отношению к потребителям и изменении Директивы 84/450/ЕЭС Совета и директив 97/7/ЕС, 98/27/ЕС и 2002/65/ЕС Европейского Парламента и Совета, а также Регламента (ЕС) № 2006/2004 Европейского Парламента и Совета, опубликованную в Официальном журнале Европейского Союза (JO), № L 149/22 от 11 июня 2005 года и Директиву 1999/44/ЕС Европейского Парламента и Совета от 25 мая 1999 года о некоторых аспектах продажи потребительских продуктов и предоставляемых гарантиях, опубликованную в Официальном журнале Европейского Союза L 171 от 7 июля 1999 года.

[Прембул дополнен [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

[Прембул дополнен [Законом N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Парламент принимает настоящий органический закон.

Глава I ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Используемые понятия

Используемые в настоящем законе понятия имеют следующие значения:

потребитель – любое физическое лицо, имеющее намерение заказать или приобрести либо заказывающее, приобретающее или использующее продукты, услуги для нужд, не связанных с предпринимательской или профессиональной деятельностью;

хозяйствующий субъект – любое юридическое лицо или физическое лицо, имеющее разрешение на предпринимательскую деятельность, которые производят, транспортируют, реализуют продукты или их составные части, оказывают услуги (выполняют работы);

производитель:

- хозяйствующий субъект, который производит конечный продукт, его составную часть или сырье;

- хозяйствующий субъект, который ставит на продукт свое имя, торговый или другой отличительный знак;

- хозяйствующий субъект, который восстанавливает продукт;

- хозяйствующий субъект, который изменяет характеристики продукта;

- зарегистрированный в Республике Молдова представитель хозяйствующего субъекта с местонахождением вне пределов Республики Молдова;

- хозяйствующий субъект, который импортирует продукты;

- дистрибьютор или продавец импортного продукта в случае, когда импортер неизвестен;

- дистрибьютор или продавец продукта в случае, когда невозможно установить импортера, если он в 30-дневный срок после подачи заявления не сообщил пострадавшему лицу об установлении импортера;

продавец – любое юридическое лицо или физическое лицо, имеющее разрешение на предпринимательскую деятельность, которые осуществляют коммерческую деятельность по отношению к потребителям;

исполнитель – любое юридическое лицо или физическое лицо, имеющее разрешение на предпринимательскую деятельность, которые оказывают услуги;

продукт – ценность, предназначенная для индивидуального потребления или использования; продуктами считаются также электрическая и тепловая энергия, газ, вода, поставляемые для индивидуального потребления. В рамках коммерческих практик *продуктом* является любая ценность или услуга, в том числе недвижимость, связанные с продуктом права и обязанности;

услуга – деятельность, иная, чем та, результатом которой является продукт, осуществляемая с целью удовлетворения потребностей потребителей;

работа – совокупность действий, в результате которых получается продукт или изменяются его характеристики;

безопасные продукт, услуга – продукт, услуга, которые не представляют опасности для жизни, здоровья, наследственности и имущества потребителей или окружающей среды;

опасные продукт, услуга – продукт, услуга, которые не могут быть определены как безопасные;

продукт длительного пользования – технически сложный продукт, состоящий из деталей и частей, спроектированный и сконструированный для использования в период срока службы, который может быть подвергнут ремонту или деятельности по поддержанию;

установленные требования – требования, установленные в нормативных документах, в том числе в нормативных документах по стандартизации;

срок службы – период времени, установленный производителем (хозяйствующим субъектом, который производит продукт) в нормативных документах для продуктов длительного пользования, в течение которого продукты, иные, чем те, для которых установлен срок годности, должны сохранять функциональные характеристики при условии соблюдения правил транспортирования, манипулирования, хранения, эксплуатации и потребления;

срок годности – период времени, установленный хозяйствующим субъектом, производящим скоропортящийся продукт или продукт, в короткий срок могущий стать опасным для здоровья потребителей, в течение которого продукт должен сохранять специфические характеристики при условии соблюдения правил транспортирования, манипулирования, хранения, использования и потребления. Для пищевых продуктов и лекарств сроком годности является предельная дата потребления;

гарантийный срок – период времени, установленный или заявленный, который исчисляется со дня приобретения продукта, услуги и в течение которого продукт, услуга должны сохранять установленные или заявленные для них характеристики, а производитель, продавец, исполнитель берут на себя ответственность за устранение недостатков или замену несоответствующих продукта, услуги за свой счет при условии, что эти недостатки возникли не по вине потребителя. Для алкогольной продукции гарантийным сроком является период времени, установленный производителем в нормативных документах, который исчисляется со дня розлива и в течение которого приобретенная продукция должна сохранять установленные или заявленные характеристики;

качество – совокупность характеристик продукта, услуги, относящихся к их способности удовлетворять в соответствии с назначением выраженные или предполагаемые потребности;

декларация о соответствии – письменное подтверждение, основанное на принятом после оценки решении, посредством которого производитель или его уполномоченный представитель с достаточной степенью уверенности удостоверяет, что продукция соответствует установленным требованиям;

неправомерное условие – условие договора, которое, будучи индивидуально не согласованным с потребителем, создает вопреки требованиям здравого смысла само по себе или совместно с другими требованиями договора в ущерб потребителю существенный дисбаланс между вытекающими из договора правами и обязанностями сторон;

предоставление на рынке – поставка на рынок продукции для распространения, потребления или использования в процессе коммерческой деятельности за плату или бесплатно;

фальсифицированный (поддельный) продукт – продукт, изготовленный из иных компонентов, в иных пропорциях или в иных условиях, чем те, которые установлены в нормативных документах, представляемый как подлинный;

несоответствующие продукт, услуга – продукт, услуга, которые не соответствуют установленным или заявленным требованиям;

недостаток – изъян продукта, услуги, который делает их не соответствующими установленным или заявленным требованиям и который проявляется и может быть определен только при использовании и/или хранении данного товара, услуги;

скрытый недостаток – качественный изъян продукта, услуги, который, хотя и существовал в момент поставки продукта, оказания услуги, не был известен потребителю и не мог быть обнаружен им обычными способами проверки;

ущерб – материальный и/или моральный вред, причиненный потребителю в результате разрушения, повреждения или уменьшения его имущества, а также вред, причиненный его жизни, здоровью и наследственности в результате употребления и/или использования несоответствующих продуктов, услуг либо вследствие отказа или необоснованного затягивания заключения договора об оказании услуги;

экономический интерес – совокупность требований, выдвинутых потребителем продавцу, исполнителю, по бесплатному устранению недостатков, бесплатной замене или возврату стоимости несоответствующих продукта, услуги и возмещению причиненного ущерба, а также другие требования, связанные с материальным интересом потребителя;

общественное объединение потребителей – общественное объединение, единственной целью которого является защита прав и законных интересов потребителей без извлечения выгоды для своих членов;

кодекс поведения – договор или совокупность правил, не предусмотренных законодательством или административными распоряжениями, определяющих поведение коммерсантов, обязующихся их соблюдать в связи с одной или несколькими коммерческими практиками либо в одном или нескольких секторах деятельности;

коммерческое решение – любое принятое потребителем решение о целесообразности, способе и условиях приобретения продукта, полной или частичной форме его оплаты, сохранении продукта или отказе от него либо о выполнении договорного права в отношении продукта, которое может привести потребителя к действию или воздержанию от него;

существенное искажение экономического подхода потребителей – использование коммерческой практики, существенно влияющей на способность потребителей принимать осознанное решение по делу и предопределяющей таким образом принятие коммерческого решения, которое в ином случае не было бы принято;

профессиональное мастерство – уровень специализированной компетенции и рассудительности, который коммерсант может разумно использовать по отношению к потребителям в соответствии с добросовестной коммерческой практикой и/или с общим принципом здравого смысла в области своей деятельности;

дистрибьютор – хозяйствующий субъект дистрибьюторной цепи, иной чем производитель или импортер, который предоставляет на рынке продукцию и обеспечивает перевод права собственности на нее от производителя к потребителю;

покупательское приглашение – коммерческое сообщение, посредством которого указываются характеристики и цена продукта в порядке, соответствующем используемым для этого средствам коммерческих коммуникаций, и которое побуждает потребителя к покупке данного продукта;

необоснованное воздействие – использование позиции силы по отношению к потребителю в виде оказания давления на него, даже не прибегая к физической силе или угрозе ее применения, в порядке, существенно ограничивающем способность потребителя принимать осознанное решение;

коммерческие практики (практики коммерсантов во взаимоотношениях с потребителями) – любое действие, опущение, поведение, заявление или коммерческое сообщение, включая рекламу и продажу, осуществленные коммерсантом в тесной связи с продвижением, продажей или поставкой товара потребителям;

ответственный за кодекс поведения – любое лицо, в том числе коммерсант или группа коммерсантов, ответственное за составление и пересмотр кодекса поведения и/или надзор за его соблюдением теми, кто обязался таковой соблюдать;

исполнитель – любое физическое или юридическое лицо, имеющее разрешение на предпринимательскую деятельность, которое выполняет работы во взаимоотношениях с потребителями;

коммерсант – любое физическое или юридическое лицо, которое в коммерческих практиках, являющихся предметом настоящего закона, действует в рамках своей коммерческой, промышленной, производственной или кустарной деятельности, а также любое лицо, которое действует в коммерческих целях от имени или в пользу какого-либо коммерсанта;

заявленные требования – любые публичные заявления в отношении основных характеристик продуктов, совершенные продавцом, производителем или его уполномоченным представителем, в частности, посредством рекламы или этикетирования;

гарантия – любое обязательство продавца, исполнителя или производителя перед потребителем, предоставленное без взимания дополнительной платы, на возмещение уплаченной стоимости, на ремонт или замену приобретенного продукта/предоставленной услуги либо иное обслуживание продуктов/услуг, если они не соответствуют условиям, заявленным в гарантийном талоне или в соответствующих рекламных материалах;

открытый аукцион – способ продаж, при котором продукты или услуги предлагаются коммерсантом потребителям, участвующим или имеющим возможность лично участвовать в аукционе, посредством прозрачной процедуры проводимых аукционистом конкурсных торгов, в результате которых победивший оферент–обязан приобрести продукты или услуги;

ремонт – приведение продукта в соответствие с договором купли-продажи в случае наличия несоответствия.

[Ст.1 изменена [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

[Ст.1 изменена [Законом N 23 от 01.03.2012](#), в силу 23.06.2012]

[Ст.1 изменена [Законом N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Статья 2. Область применения

(1) Настоящий закон определяет общие требования по защите потребителей, обеспечению необходимых условий для их неограниченного доступа к продуктам и услугам, для полного информирования об главных характеристиках продуктов и услуг, защиты и обеспечения прав и законных интересов потребителей в связи с недобросовестными коммерческими практиками, а также для участия потребителей в обосновании и принятии решений, интересующих их в качестве потребителей.

(2) Настоящий закон применяется к определенным статьей 13 недобросовестным коммерческим практикам коммерсантов в отношении потребителей до, во время и после торговой сделки, связанной с продуктом, услугой.

(2¹) Настоящий закон регулирует аспекты продажи продуктов и предоставления гарантий, а также приобретаемых по договору купли-продажи продуктов, которые должны быть произведены или обработаны.

(3) Настоящий закон не затрагивает:

a) законодательные положения, касающиеся аспектов здоровья потребителей и безопасности товаров;

b) законодательные положения, определяющие подсудность судебных инстанций;

c) законодательные положения, регулирующие опробование и клеймение изделий из драгоценных металлов;

d) специфические положения в определенных областях, относящиеся к недобросовестным коммерческим практикам. Если такие положения существуют в специальных законах, они применяются как дополнительные требования к предусмотренным настоящим законом, а в случае, если в специальных законах содержатся более ограничительные требования в отношении недобросовестных коммерческих практик, применяются указанные ограничительные требования.

(3¹) Положения статей 16¹, 18, 18², частей (1)–(11) статьи 18³ и статья 18⁴ не распространяются на:

a) бывшие в употреблении продукты, продаваемые на открытом аукционе, на котором потребители могут присутствовать лично;

b) продукты, продаваемые в результате конфискации в соответствии с процедурой принудительного исполнения или на основании иного судебного акта;

c) воду и природный газ, электроэнергию и тепловую энергию, которые не продаются в ограниченном объеме или установленном количестве.

[Ст.2 изменена [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

[Ст.2(1¹) введена [Законом N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Статья 3. Правовое регулирование отношений в области защиты прав потребителей

(1) Отношения в области защиты прав потребителей регулируются настоящим законом, [Гражданским кодексом](#), иными законами и другими нормативными актами в соответствующей области.

(2) Государственный контроль в области защиты прав потребителей в отношении лиц, осуществляющих предпринимательскую деятельность, планируется, осуществляется, регистрируется и обжалуется в соответствии с положениями [Закона о государственном контроле предпринимательской деятельности № 131/2012](#).

[Ст.3 изменена [Законом N 185 от 21.09.2017](#), в силу 27.10.2017]

Статья 4. Международные соглашения

Если международными соглашениями, стороной которых является Республика Молдова, предусмотрены иные нормы, чем те, которые содержатся в национальном законодательстве о защите прав потребителей, применяются нормы международных соглашений.

Статья 5. Неправомерные условия

В соответствии с положениями [Закона о неправомерных условиях в договорах, заключенных с потребителями](#), запрещается включение коммерсантами неправомерных условий в такого рода договоры.

[Ст.5 в редакции [Закона N 23 от 01.03.2012](#), в силу 23.06.2012]

[Ст.5(4) в редакции [Закона N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Статья 6. Основные права потребителей

Каждый потребитель имеет право на:

- a) защиту своих прав государством;
- b) защиту от риска приобретения продукта, услуги, которые могут причинить вред его жизни, здоровью, наследственности или безопасности либо нанести ущерб его правам и законным интересам;
- c) бесплатное устранение недостатков, бесплатную замену, возврат стоимости продукта, услуги или соответствующее уменьшение цены, возмещение ущерба, в том числе морального, причиненного несоответствующими продуктом, услугой;
- d) полную, достоверную и точную информацию о приобретаемых продуктах, услугах;
- e) просвещение в области своих прав;
- f) организацию в общественные объединения по защите прав потребителей;
- g) обращение в органы публичной власти и представление своих интересов в них;
- h) обращение в объединения по защите прав потребителей и органы публичной власти по поводу нарушения своих прав и законных интересов в качестве потребителя и представление предложений об улучшении качества продуктов, услуг.

Глава II

**ЗАЩИТА ЖИЗНИ, ЗДОРОВЬЯ, НАСЛЕДСТВЕННОСТИ
И БЕЗОПАСНОСТИ ПОТРЕБИТЕЛЯ**

Статья 7. Специфические требования по защите жизни, здоровья, наследственности и безопасности потребителя

(1) Правительство через органы центрального публичного управления устанавливает специфические нормы и регламенты по защите жизни, здоровья, наследственности и безопасности потребителей в следующих случаях:

- a) производство, импорт, консервация, упаковка, этикетирование, манипулирование, транспортирование, хранение, подготовка к продаже и продажа продуктов;
- b) поставка и использование продуктов, а также оказание услуг.

(2) Продукты, предоставляемые на рынке, должны сопровождаться сертификатами соответствия или декларациями о соответствии, другими документами согласно закону.

(3) Запрещаются производство, хранение, предоставление на рынке и реализация продуктов, оказание услуг, которые не соответствуют основным требованиям, предусмотренным в применяемых технических регламентах или нормативных документах, или которые в нормальных условиях их использования могут подвергнуть опасности жизнь, здоровье, наследственность и безопасность потребителей.

(4) Запрещаются производство, импорт, предоставление на рынке хранение, выставление на продажу и реализация фальсифицированных (поддельных) продуктов.

(5) Запрещаются производство, предоставление на рынке хранение, выставление на продажу и реализация продуктов, оказание услуг с нарушением установленных в нормативных документах требований качества.

(6) Запрещаются предоставление на рынке хранение, выставление на продажу и реализация продуктов, оказание услуг без сертификата соответствия или декларации о соответствии, а также без документов о происхождении, если это предусмотрено законодательством, либо с незаконным использованием знака соответствия.

(7) Запрещаются импорт, предоставление на рынке и реализация продуктов с истекшим сроком годности.

(8) Запрещается изменение срока годности, указанного на продукте, на этикетке, упаковке или в сопроводительных документах.

(9) Производитель обязан указать в сопроводительных документах к продукту, услуге, на этикетке или иным образом правила безопасного использования, хранения и транспортирования продукта, услуги, а продавец, исполнитель должен довести их до сведения потребителя.

[Ст.7 изменена [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

[Ст.7(6) дополнена [Законом N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Статья 8. Обязанности производителя

Производитель обязан:

а) предоставлять на рынке только безопасные продукты, которые должны сопровождаться сертификатами соответствия, другими документами согласно законодательству, и продукты, которые соответствуют установленным или заявленным требованиям;

б) приостанавливать поставку, соответственно изымать с рынка или у потребителей продукты при установлении контролирующими органами или собственными специалистами того, что они не соответствуют установленным или заявленным требованиям либо могут причинить вред жизни, здоровью, наследственности и безопасности потребителей, если это является единственно возможной мерой для устранения выявленных несоответствий;

с) обеспечивать соблюдение санитарно-гигиенических требований;

д) отвечать за причиненный несоответствующим продуктом ущерб в течение всего установленного срока службы или срока годности при условии соблюдения потребителем требований транспортирования, хранения, использования и потребления.

[Ст.8 изменена [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

Статья 9. Обязанности продавца

Продавец обязан:

а) удостовериться в безопасности предлагаемых для продажи продуктов и их соответствии установленным или заявленным требованиям;

б) не продавать продукты, в отношении которых располагает информацией о том, что они представляют опасность, или которые считаются опасными;

c) безотлагательно информировать компетентные органы, а также соответствующего производителя о наличии на рынке продукта, который известен ему как опасный и/или фальсифицированный (поддельный);

d) изымать из продажи продукты при установлении контролирующими органами или собственными специалистами того, что они не соответствуют установленным или заявленным требованиям либо могут причинить вред жизни, здоровью, наследственности и безопасности потребителей, если это является единственно возможной мерой для устранения выявленных несоответствий;

e) обеспечивать соблюдение технических условий, установленных производителем для продукта;

f) выдавать кассовый чек или иной документ, удостоверяющий факт покупки продукта, в соответствии с положением, утвержденным Правительством;

g) хранить книгу жалоб на видном месте и регистрировать жалобы потребителей в соответствии с положением, утвержденным Правительством;

h) обеспечивать соблюдение санитарно-гигиенических требований;

i) отвечать за причиненный несоответствующим продуктом ущерб в течение всего установленного срока службы или срока годности при условии соблюдения потребителем требований транспортирования, хранения, использования и потребления.

[Ст.9(8) изменена [Законом N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Статья 10. Обязанности исполнителя

Исполнитель обязан:

a) использовать при оказании услуг только безопасные продукты и процессы, которые, если это предусмотрено законодательством, должны быть сертифицированы;

b) безотлагательно информировать компетентные органы, а также соответствующего производителя о наличии любого используемого при оказании услуги продукта, который известен ему как опасный и/или фальсифицированный (поддельный);

c) оказывать только услуги, не представляющие опасность для жизни, здоровья, наследственности и безопасности потребителей или их экономических интересов;

d) соблюдать установленные или заявленные требования, а также предусмотренные договорами условия;

e) обеспечивать при оказании услуг соблюдение технических условий, установленных производителем для продуктов;

f) выдавать кассовый чек или иной документ, удостоверяющий факт оказания услуги, в соответствии с положением, утвержденным Правительством;

g) обеспечивать оказание услуги (в случае, когда услуга содержит разговорные или письменные текстовые элементы) на молдавском языке в соответствии с положением, утвержденным Правительством;

h) хранить книгу жалоб на видном месте и регистрировать жалобы потребителей в соответствии с положением, утвержденным Правительством;

i) обеспечивать соблюдение санитарно-гигиенических требований;

j) отвечать за причиненный несоответствующе оказанной услугой ущерб.

[Ст.10(9) изменена [Законом N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Статья 11. Обязанности хозяйствующих субъектов по продуктам длительного пользования

Хозяйствующие субъекты, импортирующие и/или реализующие продукты длительного пользования и запасные части и детали к ним, обязаны заключать со специализированными предприятиями технического обслуживания и ремонта соответствующих продуктов договоры по техническому обслуживанию реализованных на территории страны продуктов в гарантийный и послегарантийный периоды. Предприятия-производители могут осуществлять ремонт и обслуживание продуктов длительного пользования самостоятельно.

Глава III

ЗАЩИТА ЭКОНОМИЧЕСКИХ ИНТЕРЕСОВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ

Статья 12. Специфические требования по защите экономических интересов потребителей

(1) Правительство утверждает регламенты в целях предупреждения и борьбы с действиями, ущемляющими экономические интересы потребителей.

(2) Хозяйствующий субъект обязан импортировать и/или предоставлять на рынке только продукты, соответствующие установленным или заявленным требованиям, оказывать услуги, в том числе коммунальные, только на основании договора, индивидуально заключенного с потребителями и/или их законными представителями.

(3) Продавец обязан по требованию потребителя представить доказательства проверки качества продукта, услуги, если таковые предусмотрены нормативными актами.

(4) Потребитель вправе требовать у продавца, исполнителя бесплатного устранения недостатков, бесплатной замены или соответствующего уменьшения цены либо возврата стоимости продукта, услуги посредством расторжения договора обратной силой на этот продукт, услугу, а также возмещения убытков, понесенных вследствие недостатков, обнаруженных в течение гарантийного срока или срока годности, при условии соблюдения потребителем инструкций по установке, использованию и правил хранения, предусмотренных в сопроводительных документах.

(5) Потребитель может по истечении гарантийного срока требовать у продавца, исполнителя бесплатного устранения недостатков, бесплатной замены или соответствующего уменьшения цены либо возврата стоимости продукта, услуги посредством расторжения договора обратной силой на этот продукт, услугу, которые не могут быть использованы в целях, для которых они были проданы, вследствие скрытых недостатков, обнаруженных в течение срока службы.

(6) Исполнитель обязан использовать при оказании услуг, в том числе коммунальных, соответствующие узаконенные средства измерений, прошедшие метрологическую поверку в установленном порядке, согласно установленным требованиям.

(7) Продавец обязан измерять продукты, предлагаемые потребителям, соответствующими собственными узаконенными средствами измерений, прошедшими метрологическую поверку в установленном порядке. Показания средств измерений должны быть ясно различимы и находиться на виду у потребителя.

(8) Запрещаются производство или продажа стандартных образцов, а также производство, ремонт, продажа, прокат средств измерений без законного разрешения на метрологическую деятельность.

[Ст.12 изменена [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

[Ст.12 изменена [Законом N 37 от 19.03.2015](#), в силу 17.04.2015]

[Ст.12(10) изменена [Законом N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Статья 13. Недобросовестные коммерческие практики

(1) Запрещаются недобросовестные коммерческие практики.

(2) Коммерческая практика считается недобросовестной, если:

а) противоречит требованиям профессионального мастерства; и

б) искажает или способна существенно исказить экономический подход среднего потребителя, которого она затрагивает или на которого направлена, либо среднего члена какой-либо группы в случае, когда коммерческая практика направлена на определенную группу потребителей.

(3) Коммерческие практики, могущие существенно исказить экономический подход какой-либо четко определенной уязвимой группы потребителей, должны оцениваться исходя из среднего члена группы. Группа потребителей является преимущественно уязвимой в отношении данной практики или продукта, к которому эта практика относится, по причинам умственного или физического отклонения, возраста или доверчивости, и ее

экономический подход может в пределах разумного прогнозироваться коммерсантом. Данное положение не касается обычных и законных рекламных практик, которые состоят из преувеличенных заявлений или заявлений, не предназначенных быть принятыми во внимание сами по себе.

(4) Недобросовестными коммерческими практиками, в частности, являются:

- a) обманные в соответствии с положениями частей (5) – (12);
- b) агрессивные в соответствии с положениями частей (13) – (15).

(5) Обманные коммерческие практики могут выражаться в обманных действиях или обманных опущениях.

(6) Коммерческая практика признается обманным действием в случае, если содержит ложную информацию либо любым иным образом, в том числе путем общего представления, вводит или способна ввести в заблуждение среднего потребителя и в любой ситуации заставляет или способна заставить потребителя принять коммерческое решение, которое в ином случае не было бы принято им, даже если эта информация на деле верна относительно одного или нескольких из перечисленных ниже элементов:

a) существование или сущность продукта;

b) главные характеристики продукта, такие как: наличие, преимущества, возможные предвидимые риски, производство, состав, аксессуары, послепродажные услуги и рассмотрение жалоб, способ и дата производства или оказания услуг, поставка, способность соответствовать цели, использование, количество, срок годности, спецификации, географическое или коммерческое происхождение, результаты, которые могут быть достигнуты при использовании, результаты и основные характеристики проведенных испытаний или контроля продукта;

c) степень вовлечения коммерсанта, мотивация коммерческой практики и характер процесса продажи, а также все декларации или все обозначения, побуждающие к спонсорству либо к прямой или косвенной поддержке коммерсанта или продукта;

d) цена или способ исчисления цены либо наличие специфической выгоды, относящейся к цене;

e) потребность в услуге, в какой-либо отдельной детали, замене или ремонте;

f) сущность, компетенция и права коммерсанта или его представителя, такие как: идентичность и имущество, квалификация, статус, разрешение на деятельность, аффилированность или связи, права в отношении интеллектуальной или коммерческой собственности либо полученные вознаграждения и награды;

g) права потребителя, включая право на ремонт, замену или возврат стоимости несоответствующих продукта, услуги, снижение цены вследствие расторжения договора в соответствии с положениями статей 18 и 18¹.

(7) Коммерческая практика также признается обманным действием в случае, если в контексте фактической ситуации и с учетом всех ее характеристик и обстоятельств побуждает или способна побудить среднего потребителя к принятию коммерческого решения, которое иначе не было бы принято, а также в случае, если влечет за собой:

a) любую коммерческую деятельность, касающуюся продукта, включая сравнительную рекламу, создающую путаницу с другим продуктом, товарным знаком, наименованием или другими знаками различия конкурента;

b) несоблюдение коммерсантом обязанностей, предусмотренных кодексом поведения, который он обязался соблюдать, если:

- обязательство коммерсанта является не стремлением, а твердо принятым обязательством, которое можно проверить; и

- в рамках коммерческой практики коммерсант указывает, что он обязался соблюдать соответствующий кодекс.

(8) Коммерческая практика признается обманным опущением в случае, если в контексте фактической ситуации и с учетом всех ее характеристик и обстоятельств, а также пространственных и временных ограничений используемых для передачи информации

коммуникационных средств опускает существенную информацию, которая, принимая во внимание контекст информации, необходима среднему потребителю для принятия коммерческого решения со знанием дела, и, следовательно, побуждает или способна побудить среднего потребителя к принятию коммерческого решения, которое в ином случае он не принял бы.

(9) Коммерческая практика также признается обманным опущением тогда, когда, учитывая предусмотренные частью (8) аспекты, коммерсант скрывает или представляет в неясном, неразборчивом, двусмысленном виде или не вовремя существенную информацию либо не указывает истинное коммерческое намерение, если таковое не вытекает уже из контекста информации, и когда в любом случае средний потребитель поддастся побуждению или может поддаться побуждению принять коммерческое решение, которое в ином случае он не принял бы.

(10) В случае, если используемые для передачи коммерческих практик коммуникационные средства накладывают ограничения в пространстве или во времени, на этапе определения, является практика обманным опущением или нет, необходимо учитывать данные ограничения, а также любые принятые коммерсантом меры по предоставлению потребителю информации другими средствами.

(11) В случае покупательского приглашения существенной для признания коммерческих практик недобросовестными считается следующая информация, если она не вытекает уже из контекста:

a) основные характеристики продукта, учитывая используемое коммуникационное средство и продукт;

b) местонахождение и другие идентификационные данные коммерсанта, а в случае, если он действует от имени другого коммерсанта, местонахождение и другие идентификационные данные последнего;

c) цена со всеми включенными в нее сборами или способ ее расчета, если цена не может быть предварительно разумно рассчитана, учитывая природу продукта; при необходимости также все дополнительные затраты на транспорт, поставку или почтовые сборы, а в случае, когда эти затраты не могут быть предварительно разумно рассчитаны, уточнение, что могут существовать дополнительные затраты, оплачиваемые потребителем;

d) способы оплаты, поставки, исполнения и рассмотрения жалоб, если таковые отличаются от требований профессионального мастерства;

e) указание права отказа или расторжения, если оно предусмотрено для продуктов и сделок.

(12) Признаются обманными в любой ситуации следующие коммерческие практики:

a) утверждение коммерсанта, что он является одной из сторон, подписавших кодекс поведения, в случае, когда он таковой не является;

b) афиширование какого-либо сертификата, знака качества или какого-либо их эквивалента, не имея на это соответствующего права;

c) утверждение, что какой-либо кодекс поведения был одобрен публичным или другим субъектом, в случае, если одобрение не имело места;

d) утверждение, что какой-либо коммерсант, в том числе его коммерческие практики, или его товар был принят, одобрен или разрешен публичным либо частным субъектом, без наличия на то оснований или без соблюдения условий принятия, одобрения или разрешения;

e) распространение приглашения покупать продукты по определенной цене в случае, когда коммерсант не раскрывает в этом приглашении наличие благоразумных причин, на основании которых можно было бы определить, что он сам или посредством другого коммерсанта не сможет поставлять эти или подобные продукты по той же цене в течение разумного периода времени и в разумном количестве, принимая во внимание продукт, масштаб рекламы и предлагаемую цену;

- f) распространение коммерсантом приглашения покупать продукты по определенной цене с целью продвижения подобного продукта, чтобы впоследствии можно было прибегнуть к одному из следующих действий: отказу предъявить продукт, являющийся предметом рекламы; отказу принять заказ на соответствующий продукт или доставить его в разумный срок; представлению бракованной партии продукта;
- g) ложное утверждение о том, что какой-либо продукт будет в наличии только в очень ограниченный период времени или будет в наличии лишь при определенных условиях в очень ограниченный период времени, в целях получения немедленного решения и лишения потребителей других возможностей либо достаточного срока для осуществления осознанного выбора;
- h) обязательство коммерсанта предоставить потребителям определенную послепродажную услугу без четкого информирования их до заключения сделки о языке, на котором предоставляется услуга, в случае, если коммерсант общался с потребителем до заключения сделки на языке, не являющемся официальным языком государства, в котором предоставляется услуга;
- i) утверждение или создание впечатления, что какой-либо продукт может быть реализован на законных основаниях, в случае, когда это является невозможным;
- j) представление законных прав потребителей в качестве прав, предоставляемых исключительно предложением коммерсанта;
- k) использование издательского контекста в средствах массовой информации для продвижения какого-либо продукта с оплатой коммерсантом рекламы, но без четкого обозначения таковой в содержании или посредством изобразительно-звукового оформления, легко определяемого потребителем (скрытая реклама);
- l) распространение безосновательных утверждений о сущности и масштабе риска для личной безопасности потребителя или безопасности его семьи в случае неприобретения потребителем продукта;
- m) продвижение коммерсантом с намерением ввести в заблуждение потребителя какого-либо продукта, подобного другому продукту, изготовляемому определенным производителем, таким образом, чтобы потребитель поверил, что продукт изготовлен данным производителем;
- n) создание, оперирование или продвижение промоциональной системы, основанной на пирамидальной схеме, которую потребитель принимает во внимание из-за возможности получить вознаграждение за привлечение в эту систему другого потребителя, а не за продажу или потребление продуктов;
- o) утверждение коммерсанта о завершении своей деятельности или о своем обосновании в другом месте, когда это является неправдой;
- p) утверждение, что какой-либо продукт способен увеличить шансы выигрыша в азартных играх;
- q) необоснованное утверждение, что продукт способен вылечить болезни, устранить дисфункции или опухоли;
- r) передача неточных сведений о предоставляемых рынком условиях или о возможности приобретения продукта с намерением побудить потребителя приобрести продукт в менее благоприятных условиях, нежели в нормальных условиях рынка;
- s) утверждение в рамках коммерческой практики о проведении конкурса или предоставлении премии в целях продвижения продукта без предоставления обещанной премии либо ее разумного эквивалента;
- t) описание какого-либо продукта как "бесплатного", "без дополнительных затрат" или с использованием аналогичного понятия в случае, когда потребитель должен будет нести и другие затраты, помимо неизбежных затрат, обусловленных коммерческой практикой, в том числе затраты на поставку или получение продукта;

u) включение в рекламные материалы накладной или аналогичного платежного документа, создающего впечатление, что потребитель уже заказал продвигаемый продукт, в то время как фактически он его не заказывал;

v) ложное утверждение или создание впечатления, что действия коммерсанта не связаны с его коммерческой, промышленной, производственной или кустарной деятельностью, либо ложное представление себя в качестве потребителя;

w) создание ложного впечатления о том, что послепродажными услугами в отношении продукта можно располагать в другой стране, нежели та, в которой был продан товар.

(13) Коммерческая практика признается агрессивной, если в реальной ситуации с учетом всех ее характеристик и обстоятельств существенно ограничивает или способна ограничить свободу выбора или подход среднего потребителя в отношении продукта путем домогательства, принуждения, включая применение физической силы или необоснованного воздействия, и, следовательно, побуждает или способна побудить потребителя к принятию коммерческого решения, которое в ином случае он не принял бы.

(14) Чтобы определить, прибегает ли коммерческая практика к домогательству, принуждению, включая физическую силу или необоснованное воздействие, принимаются во внимание:

a) время, место осуществления, сущность и/или продолжительность коммерческой практики;

b) применение угроз, противозаконной лексики или поведения;

c) сознательное использование коммерсантом сложной ситуации или особо тяжелых обстоятельств, влияющих на способность среднего потребителя рассуждать, с целью влияния на принятие потребителем решения в отношении продукта;

d) любое обременительное или несоразмерное препятствие, не предусмотренное договором, навязываемое коммерсантом в случае, когда потребитель желает реализовать свои договорные права, включая право расторгнуть договор или обменять товар либо обратиться к другому коммерсанту;

e) любая угроза принятия мер в ситуации, когда таковые в соответствии с законом не могут быть приняты.

(15) Признаются агрессивными в любой ситуации следующие коммерческие практики:

a) создание у потребителя впечатления, что он не может покинуть местонахождение коммерсанта, пока не будет заключен с ним договор;

b) личные посещения жилья потребителя с игнорированием при этом пожеланий последнего уйти или не приходить более, за исключением случаев, когда законодательством допускаются такие посещения в установленных пределах в целях исполнения договорного обязательства;

c) выражение настойчивого и неугодного требования посредством телефона, факса, электронной почты или других средств коммуникации на расстоянии, за исключением случаев, когда законодательством допускается выражение требования путем использования указанных средств в установленных пределах в целях исполнения договорного обязательства;

d) требование от потребителя, намеренного предъявить к исполнению страховой полис, представления документов, которые не могут считаться разумно необходимыми для установления законности претензии, либо систематическое замалчивание ответа на настойчиво поступающую корреспонденцию с целью побудить потребителя отказаться от осуществления своих договорных прав;

e) включение в рекламу прямого призыва к несовершеннолетним покупать продвигаемые продукты либо убеждать своих родителей или других взрослых покупать таковые;

f) требование немедленной или последующей платы за возврат или хранение в надежных условиях продукта, доставленного коммерсантом, но не заказанного потребителем;

g) четкое информирование потребителя о том, что в случае, если он не купит продукт или услугу, коммерсант рискует потерять работу или средства к существованию;

h) создание у потребителя ложного впечатления, что он уже выиграл, выиграет или выиграет, если выполнит определенные условия, премию либо получит другую аналогичную выгоду, тогда как в действительности не существует никакой премии или другой аналогичной выгоды либо получение премии или другой аналогичной выгоды обусловлено внесением определенной суммы денег или оплатой стоимости потребителем.

[Ст.13 изменена [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

[Ст.13(10¹) введена [Законом N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Статья 14. Компетенция и право обращения в связи с недобросовестными коммерческими практиками

(1) В целях прекращения и пресечения недобросовестных коммерческих практик лица или органы, которые в соответствии с законодательством имеют законный интерес, могут:

a) предъявить иск в судебную инстанцию;

b) обратиться в контролирующий орган в области защиты прав потребителей согласно сфере компетенции в целях принятия им соответствующего решения или предъявления судебных исков против коммерсантов, осуществлявших или способных осуществлять недобросовестные коммерческие практики.

(2) В случае несогласия с содержанием обращения коммерсанты должны представить доказательства некорректности приведенных в обращении утверждений в связи с осуществляемой ими коммерческой практикой и обязаны по требованию судебных инстанций или контролирующего органа в области защиты прав потребителей согласно сфере компетенции предоставить им документы, подтверждающие необоснованность утверждений.

(3) В случае, если предусмотренные частью (2) документы не представлены в разумный, но не превышающий 15 календарных дней срок и/или если представленные документы признаются недостаточными, приведенные в обращении утверждения считаются обоснованными.

(4) Конкурирующие коммерсанты могут информировать Совет по конкуренции о недобросовестных коммерческих практиках или предъявлять в судебные инстанции иски в отношении коммерсантов, осуществлявших или способных осуществлять недобросовестные коммерческие практики.

[Ст.14 изменена [Законом N 185 от 21.09.2017](#), в силу 27.10.2017]

[Ст.14 изменена [Законом N 38 от 27.03.2014](#), в силу 18.04.2014]

[Ст.14(10²) введена [Законом N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Статья 15. Ответственность и санкции за использование недобросовестных коммерческих практик

(1) Учитывая все касающиеся дела интересы и особенно общественные интересы, компетентные судебные инстанции или контролирующий орган в области защиты прав потребителей согласно сфере компетенции:

a) распоряжаются о прекращении или иницировании соответствующих законных процедур по прекращению недобросовестных коммерческих практик в соответствии с процедурами и полномочиями, установленными [Кодексом о правонарушениях](#);

b) распоряжаются о запрещении или иницировании соответствующих законных процедур по запрещению недобросовестных коммерческих практик, даже если они еще фактически не применялись, но это является неизбежным, в соответствии с процедурами и полномочиями, установленными [Кодексом о правонарушениях](#);

с) запрашивают предоставление Координационным советом по телевидению и радио в течение пяти рабочих дней идентификационных данных физических или юридических лиц, причастных к телерадиорекламе, признанной недобросовестной коммерческой практикой, а также копии распространенного рекламного материала.

(2) В случае, когда в целях устранения последствий недобросовестных коммерческих практик предписаны их прекращение или запрет, а постановление/решение соответствующего органа вступило в законную силу, инстанция, вынесшая окончательное судебное решение, или контролирующий орган в области защиты прав потребителей согласно сфере компетенции может потребовать от коммерсанта:

а) частичное или полное опубликование постановления/решения в приемлемой форме;

б) опубликование дополнительного сообщения о принятых мерах.

(3) Опубликование в соответствии с частью (2) осуществляется во всех случаях в широко распространяемой газете за счет коммерсанта.

(4) Настоящий закон не исключает контроль со стороны ответственных за кодекс поведения, осуществляемый в соответствии с его требованиями, которые коммерсанты обязались выполнять.

(5) Осуществление контроля, предусмотренного частью (4), не исключает и не ограничивает право потребителей, общественных объединений потребителей или право конкурентов обратиться к ответственному за кодекс поведения, а также право потребителей или общественных объединений потребителей обратиться в компетентный орган в области защиты прав потребителей согласно сфере компетенции или в компетентную судебную инстанцию.

[Ст.15 изменена [Законом N 185 от 21.09.2017](#), в силу 27.10.2017]

[Ст.15(10³) введена [Законом N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Статья 16. Заключение договоров

Потребитель при заключении договоров имеет следующие права:

а) свобода в принятии решения о приобретении продукта, услуги без навязывания в договоре неправомерных условий или условий, позволяющих использовать недобросовестные коммерческие практики при продаже, которые могут повлиять на его выбор;

б) ясное и четкое изложение условий договора, в том числе содержащих главные характеристики и гарантийные условия, точное указание цены или тарифа, а также установление конкретных условий кредита и процентов;

с) предварительное ознакомление с текстом договора, который он намерен заключить;

д) освобождение от оплаты продуктов, услуг, которые не были заказаны;

е) возмещение убытков вследствие вреда, причиненного продуктами, услугами, не соответствующими установленным или заявленным требованиям либо условиям договора;

ф) необходимое техническое обслуживание и обеспечение запасными частями на весь срок службы продукта, установленный в нормативных документах или заявленный производителем либо определенными сторонами;

г) оплата приобретаемых продукта, услуги в размере заранее установленной точной суммы; увеличение первоначальной цены допускается только с согласия потребителя.

[Ст.16 изменена [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

[Ст.16(11) изменена [Законом N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Статья 16¹. Соответствие продуктов спецификациям, содержащимся в договоре купли-продажи

(1) Продавец обязан поставлять продукты потребителю в соответствии с договором купли-продажи.

(2) Считается, что продукты соответствуют договору купли-продажи, если они:

a) соответствуют описанию, представленному продавцом, и обладают качествами продуктов, которые продавец предоставил потребителю в качестве образца или модели;

b) соответствуют определенной цели, затребованной потребителем, и о которой потребитель сообщил продавцу при заключении договора купли-продажи, а продавец это подтвердил;

c) пригодны для использования в целях, которых обычно используются продукты того же типа;

d) соответствуют обоснованным ожидаемым потребителем качеству и характеристикам, присущим продуктам того же типа, учитывая свойства продуктов и принимая во внимание любые публичные заявления об определенных особенностях продуктов, заявленных продавцом, производителем или его уполномоченным представителем, обычно в рекламных материалах или на этикетке продукта.

(3) Не считается несоответствием в смысле настоящей статьи, если во время заключения договора купли-продажи потребитель знал или обоснованно не мог не знать о наличии несоответствия, если потребителем изначально были представлены некачественные материалы.

(4) Продавец не будет считаться ответственным за публичные заявления, указанные в пункте d) части (2), в случаях, если он представит доказательства того, что:

a) он не знал и обоснованно не мог знать о соответствующем заявлении;

b) ко времени заключения договора купли-продажи заявление было исправлено; или

c) данное заявление не могло повлиять на решение о покупке продукта.

(5) Любое наличие несоответствия, являющееся результатом неправильной установки продукта, должно приравниваться к несоответствию продукта, если установка является частью договора купли-продажи и продукт был установлен продавцом или под его ответственность.

(6) Положения части (5) применяются и в случае, если продукт, предназначенный к установке потребителем, установлен самим потребителем, а неправильная установка является причиной недостатка руководства по установке.

[Ст.16¹ введена [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

Статья 17. Установление срока службы, срока годности, гарантийного срока

(1) Производитель, исполнитель обязаны установить срок службы продукта длительного пользования, в том числе комплектующих изделий и деталей, которые по истечении определенного периода времени могут представлять опасность для жизни, здоровья, наследственности и безопасности потребителя либо причинить ущерб его имуществу или окружающей среде.

(2) Производитель обязан установить в соответствующем нормативном документе срок годности на пищевые продукты, парфюмерно-косметические изделия, лекарства, изделия бытовой химии и иные скоропортящиеся продукты.

(3) Производитель, исполнитель обязаны установить на предлагаемые продукт, услугу гарантийный срок. При наличии гарантийного срока, установленного производителем, продавец не может установить меньший срок. Гарантийный срок, устанавливаемый производителем или продавцом для продуктов длительного пользования, не может быть меньше установленного законом гарантийного срока, предусмотренного частью (1) статьи 18³.

(4) В случае если производитель не установил гарантийный срок на продукт длительного пользования потребитель пользуется правами, предусмотренными частью (2) статьи 18, если несоответствия выявляются в течение двух лет со дня поставки продукта.

(5) Продавец, производитель обязаны обеспечить возможность использования продуктов длительного пользования в течение всего срока службы, установленного в нормативном документе. В этих целях они обязаны обеспечить ремонт и техническое обслуживание этих продуктов, а также наличие запасных частей и деталей в необходимом

объеме и ассортименте в течение всего срока службы, а при отсутствии такового – в течение 10 лет со дня продажи. Если день продажи не может быть установлен, срок исчисляется со дня изготовления.

(6) Продавец продукта длительного пользования в случае прекращения своей деятельности в данной области обязан передать свои обязанности по обеспечению возможности использования продуктов длительного пользования на протяжении всего периода эксплуатации в течение гарантийного срока другому физическому или юридическому лицу, которое становится его преемником.

[Ст.17 изменена [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

[Ст.17(12) дополнена [Законом N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Статья 18. Права потребителя в случае наличия несоответствия продукта

(1) Продавец несет ответственность перед потребителем за любое проявление несоответствия после поставки продукта.

(2) В случае наличия несоответствия потребитель вправе требовать от продавца приведение продукта в соответствие бесплатно путем ремонта или замены, в соответствии с частями (3)–(12), или соразмерное уменьшение цены либо возврата стоимости данного продукта путем расторжения договора обратной силой согласно частям (14)–(16) и (20).

(3) Потребитель вправе по своему усмотрению требовать от продавца в первую очередь ремонта продукта или его замену, каждый раз бесплатно, за исключением случаев, если соответствующая восстановительная мера несоразмерна или невозможна.

(4) Предусмотренное частями (2) и (3) понятие «бесплатно» относится ко всем расходам, необходимым для приведения в соответствие продукта, включая почтовые и транспортные расходы, расходы на манипулирование, диагностику, экспертизу, демонтаж, монтаж, затраченный ручной труд, использованные материалы и упаковку.

(5) Восстановительная мера считается несоразмерной, если накладывает на продавца нецелесообразные по сравнению с другой восстановительной мерой расходы или причиняет неудобства потребителю, принимая во внимание:

a) стоимость продукта без наличия несоответствия;

b) значительность наличия несоответствия;

c) возможность применения другой восстановительной меры без причинения существенных неудобств потребителю. Потребитель принимает решение в отношении неудобств, которые может причинить восстановительная мера, и может требовать по своему усмотрению возможность выбора между ремонтом или заменой продукта;

d) повторное проявление несоответствия в продукте после проведения ремонта.

(6) Восстановительная мера считается невозможной, если продавец не может обеспечить идентичные продукты для замены или запасные части для ремонта, в том числе в случае отсутствия оборудования или связанных с ним технологий.

(7) Любой ремонт или замена продукта производится в пределах разумного срока, письменно согласованного между продавцом и потребителем, без причинения существенных неудобств потребителю, учитывая свойства продукта и цель, для которой продукт необходим потребителю. Установленный срок не должен превышать 14 календарных дней со дня информирования продавца потребителем о наличии несоответствия продукта. Данный срок может быть продлен только с согласия потребителя и установлен в договоре.

(8) В случае ремонта продукта в него закладываются только новые запасные части.

(9) В случае удержания продукта с целью ремонта или замены продавец обязан выдать потребителю письменное подтверждение, в котором указаны его идентификационные данные и идентификационные элементы удержанного продукта, а также срок разрешения жалобы.

(10) В случае если потребитель требует от продавца замены несоответствующего продукта на аналогичный продукт другой модели, производится соответствующий перерасчет стоимости.

(11) В случае если на момент обращения потребителя хозяйствующий субъект не располагает аналогичным возвращаемому продуктом, потребитель вправе требовать возврата стоимости продукта, а продавец обязан принять продукт и возратить внесенную за него плату.

(12) В случае если вместо устранения несоответствия продавец предлагает продукт без несоответствий, он может потребовать от покупателя возврата продукта с несоответствием согласно правилам о последствиях расторжения договора обратной силой.

(13) Потребитель не может требовать замены продукта из категории бывших в употреблении продуктов.

(14) Потребитель может требовать соразмерного уменьшения цены или возврата стоимости продукта посредством расторжения договора обратной силой в любом из следующих случаев:

- a) если потребителю не предоставляется право ни на ремонт, ни на замену продукта;
- b) если продавец не выполнил восстановительную меру в течение 14 календарных дней;
- c) если продавец восстановительной мерой причинил существенные неудобства потребителю;
- d) если при выявлении несоответствия уже после выполнения восстановительной меры в соответствии с частями (3)–(12) потребитель отказался от ремонта или замены продукта;
- e) если при выявлении несоответствия в течение 6 месяцев со дня поставки продукта потребитель отказался от его ремонта или замены.

(15) Уменьшение цены несоответствующего продукта устанавливается по обоюдному согласию сторон (продавец и потребитель).

(16) Потребитель не вправе требовать возвращения стоимости продукта путем расторжения договора обратной силой, если несоответствие незначительно. Считается, что несоответствие незначительно, если оно имеет незначительное влияние на возможность использования продукта.

(17) В отношении пищевых и фармацевтических продуктов, не соответствующих установленным или заявленным требованиям, продавец обязан по требованию и выбору потребителя заменить их либо возратить их стоимость.

(18) При возврате стоимости расчеты производятся в случае повышения цены на продукт исходя из его цены на день рассмотрения жалобы, а в случае снижения цены – исходя из цены на день приобретения.

(19) Продавец, исполнитель имеют те же обязанности по замененным продукту, услуге, что и по первоначально проданному продукту, оказанной услуге.

(20) В случае устранения недостатков, возникших не по вине потребителя в течение гарантийного срока, соразмерное снижение цены или возврат стоимости продукта производятся продавцом безоговорочно в срок не более 14 календарных дней со дня подачи потребителем жалобы или в установленный договором срок.

(21) В случае электробытовых приборов, по предъявлении потребителем в пределах разумного требования согласно положениям части (2), продавец обязан в трехдневный срок бесплатно предоставить на период устранения недостатков аналогичный продукт с покрытием транспортных расходов.

(22) В случае выявления недостатков в некоторых продуктах, являющихся отдельными элементами разных наборов, гарнитуров, имеющих свои гарантийные сроки, потребитель вправе предъявить одно из требований, предусмотренных частью (2), в отношении как гарнитуры, набора в целом, так и в отношении отдельных частей, имеющих недостатки.

[Ст.18 в редакции [Закона N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

[Ст.18(13) изменена [Законом N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Статья 18¹. Права потребителя при несоответствии предоставленной услуги

(1) В случае выявления недостатков во время оказания или приемки услуги в течение гарантийного срока, бесплатное устранение недостатков, возникших не по вине потребителя, их бесплатная замена, соответствующее уменьшение цены или возврат стоимости производится исполнителем безоговорочно в срок не более 14 календарных дней со дня подачи потребителем жалобы или в установленный договором срок.

(2) Исполнитель обеспечивает все операции и несет все расходы по устранению выявленных недостатков, замене продуктов, использованных при оказании соответствующих услуг, включая транспортные расходы, расходы на манипулирование, диагностику, экспертизу, демонтаж, монтаж и упаковку, либо по возврату стоимости несоответствующих услуг в течение гарантийного срока.

(3) Потребитель вправе в любое время расторгнуть договор об оказании услуги надлежащего качества при условии уплаты исполнителю части цены, пропорциональной части услуги, оказанной до получения исполнителем уведомления о расторжении договора, если договором не предусмотрено иное.

[Ст.18¹ введена [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

Статья 18². Регрессный иск

В случае если продавец несет ответственность перед потребителем за несоответствие, вызванное действием или бездействием производителя либо хозяйствующего субъекта из той же договорной цепочки, продавец вправе предъявить регрессный иск против лица, ответственного за несоответствие, в установленном законом порядке.

[Ст.18² введена [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

Статья 18³. Сроки

(1) Предусмотренная статьей 18 ответственность продавца наступает при выявлении несоответствия в течение двух лет со дня поставки продукта. Если производитель установил срок коммерческой гарантии больше, чем установленный законом двухлетний срок, предусмотренная статьей 18 ответственность продавца наступает при выявлении несоответствия в течение предоставленного срока коммерческой гарантии.

(2) Для продуктов, срок службы которых составляет менее двух лет, указанный в части (1) срок сокращается до данного срока.

(3) В случае бывших в употреблении продуктов потребитель и продавец могут договориться о сокращении срока, предусмотренного частью (1), но не более чем до одного года со дня поставки продукта.

(4) Потребитель должен сообщить продавцу о несоответствии продукта в течение не более двух месяцев со дня его выявления.

(5) До тех пор, пока не будет доказано обратное, любое несоответствие, выявленное в течение шести месяцев после поставки продукта, предполагается существовавшим на момент поставки, за исключением случаев, если данное предположение противоречит природе продукта или характеру несоответствия.

(6) При устранении недостатков путем замены комплектующих или составных частей продукта с установленными гарантийными сроками, гарантийный срок для новых комплектующих или составных частей исчисляется со дня выдачи потребителю отремонтированного продукта.

(7) На сезонные продукты (обувь, швейные изделия, изделия из меха и т.д.), приобретенные до начала соответствующего сезона, гарантийные сроки исчисляются с начала сезона: для зимнего периода – с 1 октября, для летнего периода – с 1 апреля.

(8) Дата приобретения продукта устанавливается на основе кассового чека или любого другого документа, подтверждающего покупку продукта, либо иными способами доказывания (включая показания свидетелей), позволяющими установить дату и место покупки.

(9) Гарантийный срок продлевается на период времени, в течение которого продукт не использовался по причине устранения недостатков. Течение гарантийного срока

приостанавливается с момента обращения к продавцу и до приведения продукта в надлежащее рабочее состояние.

(10) В случае выявления скрытых недостатков по истечении гарантийного срока, установленный частями (7) и (20) статьи 18 срок исчисляется со дня завершения технической экспертизы, проведенной по требованию потребителя третьей стороной, компетентной в соответствующей области и уполномоченной согласно законодательству.

(11) При оказании услуг по ремонту продуктов длительного пользования в послегарантийный период минимальный гарантийный срок составляет шесть месяцев.

[Ст.18³ введена [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

Статья 18⁴. Гарантии

(1) Гарантия является обязательной для oferenta с юридической точки зрения согласно условиям, установленным в гарантийном талоне и в соответствующих рекламных материалах.

(2) Гарантийный талон содержит информацию о предоставляемых законом правах потребителя и четко подтверждает, что эти права не затрагиваются предоставленной гарантией.

(3) Гарантийный талон уточняет содержание гарантии и необходимые для подачи жалобы на основании гарантии основные элементы, в частности:

- a) элементы идентификации продукта;
- b) гарантийный срок;
- c) территориальные пределы гарантии;
- d) способы обеспечения гарантии – ремонт, замена, возврат стоимости, условия и сроки их реализации;

e) наименование и адрес гаранта (производителя/продавца и специализированного предприятия технического обслуживания).

(4) Гарантийный талон оформляется на государственном языке с использованием простых и доступных понятий.

(5) Гарантийный талон предоставляется на бумажном или на любом другом доступном для потребителя прочном носителе.

(6) Несоответствие гарантии требованиям частей (2)–(4) не делает ее недействительной и не нарушает право потребителя требовать от продавца выполнения условий гарантии в соответствии с законом.

(7) Условия договора или соглашения, заключенного между продавцом и потребителем до того, как о несоответствии стало известно потребителю и сообщено продавцу, прямо или косвенно ограничивающие или нарушающие предусмотренные настоящим законом права потребителя, считаются недействительными по праву.

(8) Права потребителей, предусмотренные статьями 18, 18¹, 18³ и частями (1)–(7) статьи 18⁴ осуществляются без ущерба для любых других прав, на которые потребитель может ссылаться в соответствии с законодательными положениями, регуливающими договорную или внедоговорную ответственность.

[Ст.18⁴ введена [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

Статья 18⁵. Порядок подачи и рассмотрения жалоб

(1) В течение гарантийного срока потребители подают жалобы в отношении несоответствующих продуктов первоначально продавцу или исполнителю.

(2) Одновременно с подачей жалобы потребитель представляет копию кассового чека или иного подтверждающего совершение покупки документа (включая гарантийный талон).

(3) Если продавец, исполнитель отказываются удовлетворить жалобу потребителя согласно требованиям части (2) статьи 18 и части (1) статьи 18¹, они обязаны в срок не более 14 календарных дней со дня подачи жалобы доказать вину потребителя в возникновении недостатков проданного продукта/оказанной услуги посредством технической экспертизы,

проведенной третьей стороной, компетентной в соответствующей области и уполномоченной согласно законодательству. В противном случае они обязаны выполнить требования части (2) статьи 18 и части (1) статьи 18¹ согласно выбору потребителя.

(4) В случае отказа удовлетворить жалобу потребителя путем бесплатного ремонта или замены, соразмерного уменьшения цены или возврата стоимости несоответствующих продуктов или услуги продавец, исполнитель представляют ему свой отказ в письменном виде. Непредставление отказа в указанный в части (3) срок считается безмолвным отказом.

(5) В случае несогласия потребителя с результатами рассмотрения жалобы или в случае отказа в ее удовлетворении потребитель вправе обратиться в наделенные полномочиями по защите прав потребителей органы или в соответствии с гражданской процедурой в судебную инстанцию, приложив к жалобе копию ответа продавца или – в случае безмолвного отказа – документы, подтверждающие подачу жалобы продавцу.

[Ст.18⁵ введена [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

Статья 19. Обмен продукта надлежащего качества

(1) Потребитель вправе в течение 14 дней требовать у продавца обмена недовольственного продукта надлежащего качества на аналогичный продукт, если указанный продукт не подошел по форме, габаритам, фасону, размеру, расцветке либо по иным причинам не может быть использован по назначению, с проведением соответствующего перерасчета в случае разницы в цене.

(2) Если необходимый для обмена продукт отсутствует, потребитель вправе расторгнуть договор, а продавец обязан возратить стоимость продукта.

(3) Требование потребителя по обмену продукта или возврату его стоимости выполняется, если продукт не был в употреблении, не утратил свои потребительские свойства и имеются доказательства приобретения этого продукта у соответствующего продавца.

(4) Перечень недовольственных продуктов надлежащего качества, не подлежащих обмену на аналогичный продукт, представлен в приложении к настоящему закону.

[Ст.19 дополнена [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

Статья 20. Возмещение ущерба

(1) Потребитель вправе требовать возмещения ущерба, причиненного несоответствующими продуктами, услугами, независимо от того, состоял ли он в договорных отношениях с продавцом, исполнителем.

(2) Ущерб возмещается продавцом, исполнителем и в случае, если поставка продукта, оказание услуги произведены безвозмездно или по сниженной цене либо если продукт продавался как запасные части или распространялся в другой форме.

(3) Ущерб (в том числе моральный) возмещается продавцом, исполнителем в случае причинения его в течение:

а) срока годности – по продуктам, на которые установлен этот срок;

б) срока службы – по продуктам длительного пользования;

с) двух лет – по продуктам, на которые не предусмотрено установление срока годности или срока службы.

(4) Моральный ущерб, причиненный потребителю производителем, продавцом, исполнителем вследствие нарушения его прав, предусмотренных настоящим законом, а также другими нормативными актами, возмещается в размере, определяемом судебной инстанцией.

(5) Моральный ущерб возмещается независимо от возмещения материального ущерба, причиненного потребителю.

(6) Для возмещения ущерба пострадавший потребитель должен представить доказательства ущерба.

Глава IV

СПЕЦИФИЧЕСКИЕ ТРЕБОВАНИЯ, СВЯЗАННЫЕ С ОКАЗАНИЕМ УСЛУГ (ВЫПОЛНЕНИЕМ РАБОТ)

Статья 21. Обязанности исполнителя по оказанию услуги (выполнению работы)

(1) Исполнитель обязан обеспечить оказание услуги (выполнение работы) согласно срокам и условиям, установленным соответствующими специфическими регламентами или определенным в договоре об оказании услуги (выполнении работы).

(2) Если исполнитель не приступил своевременно к оказанию услуги (выполнению работы), или если во время оказания услуги (выполнения работы) становится очевидным, что услуга (работа) не будет выполнена в установленный срок, или если срок оказания услуги (выполнения работы) истек, потребитель вправе по своему выбору:

а) назначить исполнителю новый срок, в течение которого он должен приступить к оказанию услуги (выполнению работы) и закончить оказание услуги (выполнение работы), и потребовать уменьшения цены услуги (работы);

б) расторгнуть договор об оказании услуги (выполнении работы) и потребовать возмещения ущерба, причиненного ему в связи с нарушением сроков начала и/или окончания оказания услуги (выполнения работы).

(3) Назначенные потребителем новые сроки оказания услуги (выполнения работы) указываются в договоре об оказании услуги (выполнении работы).

(4) Жалобы потребителя о несоблюдении сроков оказания услуги (выполнения работы) не подлежат удовлетворению, если исполнитель докажет, что нарушение сроков произошло вследствие форс-мажорных обстоятельств.

(5) По завершении работ исполнитель составляет акт приемки работ, который подписывается потребителем с оговорками или без них.

(6) Оказание услуг по содержанию и ремонту конструктивных элементов жилых зданий является обязанностью управляющих соответствующими домами и осуществляется по установленным соответствующим образом тарифам.

[Ст.21(16) дополнена [Законом N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Статья 22. Оказание услуги (выполнение работы) из материала исполнителя

(1) Исполнитель обязан оказать услугу (выполнить работу), определенную договором, из своего материала и своими средствами, если потребитель не требует оказания услуги (выполнения работы) из его материала.

(2) Исполнитель несет ответственность за качество своего материала.

(3) Материал исполнителя, инструменты, технические и прочие средства, необходимые для оказания услуги (выполнения работы), доставляются к месту оказания услуги (выполнения работы) исполнителем.

Статья 23. Оказание услуги (выполнение работы) из материала (с вещью) потребителя

(1) Если услуга оказывается (работа выполняется) полностью или частично из материала (с вещью) потребителя, исполнитель отвечает за сохранность этого материала (вещи) и правильное его использование.

(2) Исполнитель обязан предупредить потребителя о непригодности или недоброкачественности переданного потребителем материала (вещи), что указывается в договоре, а также представить отчет об израсходовании материала (вещи) и вернуть его остаток.

(3) В случае полной или частичной утраты (повреждения) материала (вещи), принятого от потребителя, исполнитель с согласия потребителя обязан в 10-дневный срок заменить его однородным материалом (вещью) аналогичного качества, а при его отсутствии – возместить потребителю стоимость материала (вещи) в двукратном размере, а также понесенные им расходы.

(4) Незнание исполнителем особых свойств материала (вещи) не освобождает его от ответственности.

(5) Стоимость передаваемого исполнителю материала (вещи) определяется потребителем и указывается в договоре об оказании услуги (выполнении работы) или в ином удостоверяющем документе (квитанции, заказе).

(6) Исполнитель не несет ответственность за полную или частичную утрату (повреждение) материала (вещи), принятого им от потребителя, если потребитель в письменной форме предупрежден об особых свойствах материала (вещи), которые могут привести к его полной или частичной утрате (повреждению).

(7) Исполнитель обязан своевременно информировать потребителя об обстоятельствах, которые могут повлиять на качество оказываемой услуги (выполняемой работы).

(8) Исполнитель вправе расторгнуть договор об оказании услуги (выполнении работы) и потребовать полного возмещения понесенных расходов, если потребитель, несмотря на своевременное и надлежащее информирование, в разумный срок не заменит непригодный или недоброкачественный материал, не изменит указаний о способе оказания услуги (выполнения работы) либо не устранил иных обстоятельств, которые могут снизить качество оказываемой услуги (выполняемой работы).

Глава V ИНФОРМИРОВАНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ

Статья 24. Право потребителей на информацию

Потребители имеют право на полную, достоверную и точную информацию о свойствах предлагаемых хозяйствующими субъектами продуктов и услуг, обеспечивающую им возможность разумного, в соответствии со своими интересами, выбора из предлагаемых продуктов и услуг и их использования по назначению в полной безопасности.

Статья 25. Обязанности хозяйствующих субъектов по информированию потребителей

(1) Информирование потребителей о предлагаемых продуктах, услугах осуществляется в обязательном порядке посредством идентификационных элементов и указания их характеристик, которые приводятся на видном месте и в ясно различимом виде на продукте, этикетке, упаковке или в техническом паспорте, руководстве по эксплуатации или иных сопроводительных документах на продукт, услугу в зависимости от того, что требуется согласно их назначению. Текст информации и размер букв должны быть легко читаемыми и распознаваемыми для потребителя.

(2) Запрещаются импорт и предоставление на рынке продуктов, оказание услуг в отсутствие полной, достоверной и точной информации на молдавском языке или на молдавском и русском языках.

(3) Производитель (упаковщик) должен представить информацию о наименовании продукта, наименовании и марке производителя (или наименовании импортера), указать его адрес (при необходимости – номер телефона), вес/объем, основные качественные характеристики, состав, используемые добавки, возможные риски, порядок использования, манипулирования, хранения, консервации, противопоказания, а также энергетическую ценность на упакованных пищевых продуктах, страну-производителя, гарантийный срок, срок службы, срок годности и дату изготовления в соответствии с действующими техническими регламентами и национальными стандартами.

(4) Продукты длительного пользования должны сопровождаться гарантийными талонами, а также техническим паспортом или руководством по использованию, установке, эксплуатации, обслуживанию, разработанными непосредственным производителем.

(5) Продавцы и исполнители услуг должны информировать потребителей о продажной цене продукта и о цене единицы измерения продукта (когда это возможно) или о тарифе на оказываемую услугу, предоставлять потребителям всю предусмотренную в части (3) информацию, сведения об оценке соответствия, при необходимости техническую документацию, которая должна сопровождать продукт или услугу.

(6) Вся информация, в том числе устная, о продуктах, услугах, предлагаемых потребителям, сопроводительные документы, а также заключаемые договоры должны быть представлены на молдавском языке или на молдавском языке и одном из языков международного общения.

(7) Информация об оказываемых услугах должна содержать согласно действующим регламентам соответствующую категорию качества услуги, срок выполнения, гарантийный срок, тарифы, возможные риски и декларацию о соответствии или сертификат соответствия.

(8) Хозяйствующие субъекты обязаны по требованию потребителей демонстрировать им порядок использования и функциональность продуктов длительного пользования, подлежащих продаже.

(9) Запрещается представление какими бы то ни было средствами утверждений и характеристик, не соответствующих действительным показателям, характеризующим продукты, услуги.

(10) Цены и тарифы должны указываться на видном месте и быть четко изложенными и ясно различимыми. Положение о порядке указания цен на товары, предлагаемые для продажи потребителям, утверждается Правительством.

(11) Продавец, исполнитель обязаны осуществлять реализацию продуктов, оказание услуг только в разрешенных местах и помещениях в установленном законом порядке.

(12) Продавец, исполнитель обязаны поместить на видном месте адрес и номер телефона органа, наделенного функциями по защите прав потребителей, информацию о гарантийных сроках на предлагаемые продукты, услуги, а также информацию об обязательности представления кассового чека или иного документа, удостоверяющего факт покупки продукта, оказания услуги, при рассмотрении жалобы. Единообразные формат и структура информационного панно потребителя устанавливаются Агентством по защите прав потребителей и надзору за рынком и размещаются на его web-странице.

(13) Продавец, исполнитель, в том числе в случае, когда они осуществляют свою коммерческую деятельность вне разрешенного помещения, обязаны поместить на видном месте свое название, лицензию, если обязательность таковой предусмотрена законодательством, а также указать режим работы и соблюдать его.

[Ст.25 изменена [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

[Ст.25 изменена [Законом N 153 от 01.07.2016](#), в силу 19.07.2016]

[Ст.25(20) изменена [Законом N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Статья 26. Просвещение в области защиты прав потребителей

(1) Просвещение в области защиты прав потребителей обеспечивается посредством создания систем информирования потребителей об их правах, осуществления необходимых действий в защиту этих прав, организации семинаров, выпуска изданий по соответствующей тематике и других мер, предпринимаемых органами, наделенными функциями по защите прав потребителей, и неправительственными структурами, а также через средства массовой информации и другие заинтересованные органы.

(2) Просвещение (воспитание) потребителей является частью программы обучения.

[Ст.26(21) дополнена [Законом N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Глава VI ОРГАНЫ, НАДЕЛЕННЫЕ ФУНКЦИЯМИ ПО ЗАЩИТЕ ПРАВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ

Статья 27. Органы центрального публичного управления, наделенные функциями по защите прав потребителей

(1) Защита прав потребителей государством осуществляется через разработку и реализацию на государственном уровне политики в области защиты прав потребителей, разработку и утверждение законов и других нормативных актов в данной области, через организацию и осуществление государственного контроля и надзора за соблюдением законодательства в данной области, а также установленных или заявленных требований для продуктов и услуг.

(2) Центральным отраслевым органом публичного управления, ответственным за разработку государственной политики в области защиты прав потребителей, является Министерство экономики, которое осуществляет следующие основные функции в области защиты прав потребителей:

a) координирует и продвигает политику государства в области защиты прав потребителей;

b) обеспечивает развитие законодательной базы в области защиты прав потребителей, в том числе путем внесения положений соответствующих европейских директив в национальное законодательство;

c) координирует деятельность органов публичного управления, наделенных функциями по защите прав потребителей, предусмотренных частью (1) статьи 28;

d) координирует деятельность по информированию и просвещению граждан об их правах в качестве потребителей;

e) организует деятельность Координационного совета в области защиты прав потребителей и надзора за рынком (далее – *Координационный совет*) – консультативного органа, в состав которого входят назначенные представители органов центрального публичного управления, органов надзора за рынком, таможенного органа, общественных объединений потребителей и отраслевых профессиональных объединений;

f) представляет Республику Молдова в международных организациях по защите прав потребителей.

(2¹) Агентство по защите прав потребителей и надзору за рынком является административным органом, координирующим на национальном уровне контроль за соблюдением законодательства о защите прав потребителей в качестве национального контактного пункта.

(3) Агентство по защите прав потребителей и надзору за рынком осуществляет следующие основные функции:

a) внедряет политику в области защиты прав потребителей совместно с центральными отраслевыми органами публичного управления, административными органами, подведомственными министерствам, и другими центральными административными органами, подведомственными Правительству, наделенными контрольными функциями в области защиты прав потребителей, органами местного публичного управления, наделенными соответствующими функциями, и общественными объединениями потребителей;

a¹) проводит мониторинг деятельности по защите прав потребителей, осуществляемой компетентными административными органами, указанными в части (2) статьи 28;

a²) разрабатывает совместно с компетентными в области защиты прав потребителей органами и утверждает методологии, инструкции, руководства, методические рекомендации по применению нормативной базы по защите прав потребителей;

b) совместно с другими компетентными в области защиты прав потребителей органами рассматривает, разрабатывает и вносит предложения по проектам законодательных или других нормативных актов в области защиты прав потребителей относительно производства, упаковки, этикетирования, сохранения, складирования, перевозки, импорта и продажи продуктов, относительно оказания услуг таким образом, чтобы они не могли причинить вред жизни, здоровью или безопасности потребителей либо

нанести ущерб их правам и законным интересам, а также относительно правил осуществления коммерческой деятельности;

c) участвует в сотрудничестве с отечественными и зарубежными организациями и учреждениями в реализации внутренних и международных программ в области защиты прав потребителей в пределах своей компетенции в соответствии с законодательством;

d) организует деятельность по информированию, консультированию и просвещению потребителей об их законных правах;

e) сотрудничает с общественными объединениями потребителей с целью информирования потребителей об их законных правах и способах защиты прав;

f) информирует потребителей о продуктах и услугах, представляющих риск для их здоровья и безопасности, а также о недобросовестных коммерческих практиках, могущих нанести ущерб их экономическим интересам;

g) осуществляет контроль за соблюдением положений законодательства в области защиты прав потребителей, в том числе деятельности в области азартных игр, контроль требований безопасности введенной на рынок или предоставленной на рынке непродовольственной продукции;

g¹) осуществляет надзор за соответствием введенной на рынок или предоставленной на рынке непродовольственной продукции основным применяемым требованиям, а также контроль за соответствием предоставляемых услуг, включая туристические, установленным и/или заявленным требованиям, за исключением областей, переданных в компетенцию других органов в соответствии с частью (2) статьи 28;

h) осуществляет отбор проб предоставленной на рынке непродовольственной продукции для лабораторных анализов и испытаний в аккредитованных лабораториях;

i) осуществляет метрологический надзор за соблюдением юридическими и/или физическими лицами положений законодательных и других нормативных актов в области законодательной метрологии;

i¹) подготавливает с участием других компетентных в области защиты прав потребителей органов и утверждает годовой отчет о деятельности по защите прав потребителей, обеспечивая его опубликование на своей официальной веб-странице;

j) представляет периодически Министерству экономики и заинтересованным органам центрального публичного управления отчеты и сводки о собственной деятельности в области защиты прав потребителей и о результатах надзора за рынком;

k) устанавливает правонарушения, рассматривает дела о правонарушениях и назначает наказания в соответствии с [Кодексом о правонарушениях](#);

l) принимает решения об устранении недостатков, замене, возврате стоимости несоответствующих продукта, услуги в соответствии со статьями 18, 18¹ и 18⁵, которые подлежат исполнению в течение не более 14 календарных дней со дня получения их хозяйствующим субъектом;

m) принимает решение о прекращении недобросовестных коммерческих практик;

n) принимает решение о запрещении недобросовестных коммерческих практик, даже если они еще фактически не применялись, но это является неизбежным;

o) запрашивает информацию о принятых хозяйствующим субъектом мерах по устранению выявленных недостатков;

p) информирует лицензирующий орган о выявлении случаев реализации фальсифицированной (поддельной) и/или опасной продукции либо о выявлении других нарушений с целью приостановления или аннулирования лицензии;

p¹) приостанавливает деятельность торговой единицы в случае реализации хозяйствующим субъектом фальсифицированной (поддельной) и/или опасной продукции либо предъявляет в судебную инстанцию иск о прекращении деятельности торговой единицы;

q) информирует аккредитованные органы оценки соответствия на основании выявленных им нарушений или на основании сведений, полученных от потребителей или

общественных объединений потребителей, о несоответствии предоставленных на рынке продуктов и услуг, сопровождаемых сертификатом соответствия;

г) рассматривает жалобы потребителей в целях защиты их законных прав;

с) защищает права и законные интересы потребителей предусмотренными законодательством средствами;

т) предоставляет юридическим и физическим лицам специализированные консультации в области защиты прав потребителей;

т¹) оказывает административным органам в области защиты прав потребителей методическую поддержку в применении и контроле соблюдения законодательства в области защиты прав потребителей;

у) выполняет другие установленные законодательством задачи в области своей деятельности.

(3¹) Агентство по защите прав потребителей и надзору за рынком выполняет свои обязанности, указанные в пунктах f)–h), l)–s) части (3) настоящей статьи, в иных областях, нежели отнесенные к компетенции других органов в соответствии с частью (2) статьи 28.

(3²) Годовой отчет о деятельности по защите прав потребителей за истекший год подготавливается и утверждается до 31 марта текущего года, а его опубликование на официальной веб-странице Агентства по защите прав потребителей и надзору за рынком осуществляется в течение пяти рабочих дней со дня утверждения.

(4) Положение об Агентстве по защите прав потребителей и надзору за рынком утверждается Правительством.

(5) Для координации деятельности по защите прав потребителей постановлением Правительства создается Координационный совет, который:

а) содействует продвижению политики государства в области защиты прав потребителей;

б) участвует в разработке краткосрочных и долгосрочных национальных программ по защите прав потребителей;

с) координирует деятельность в области защиты прав потребителей, осуществляемую органами публичного управления, наделенными функциями по защите прав потребителей;

д) участвует в процессе гармонизации национального законодательства с законодательством Европейского Союза в области защиты прав потребителей;

е) координирует деятельность по внедрению и реализации положений законодательства в области защиты прав потребителей.

[Ст.27 изменена [Законом N 185 от 21.09.2017](#), в силу 27.10.2017]

[Ст.27 дополнена [Законом N 80 от 05.05.2017](#), в силу 26.05.2017]

[Ст.27 изменена [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

[Ст.27 изменена [Законом N 153 от 01.07.2016](#), в силу 19.07.2016]

[Ст.27(22) изменена [Законом N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Статья 28. Другие органы публичного управления, наделенные функциями по защите прав потребителей

(1) Другими органами публичного управления, наделенными функциями по регулированию в области защиты прав потребителей, являются в пределах компетенции:

а) в области защиты жизни и здоровья потребителей – Министерство здравоохранения;

б) в области междугородного и международного транспорта – центральный отраслевой орган публичного управления в области транспорта;

с) в области строительства – орган центрального публичного управления, специализированный в области строительства;

д) в области туризма – Агентство туризма;

[Пкт.е) ч.(1) ст.28 утратил силу согласно [Закону N 185 от 21.09.2017](#), в силу 27.10.2017]

- f) в области связи – государственный орган, наделенный функциями по регламентированию в области связи;
- g) в области страхования – государственный орган, наделенный функциями по надзору за страхованием;
- h) в области банковских услуг – Национальный банк;
- i) в области пищевых продуктов на всех этапах продовольственной цепи – Национальное агентство по безопасности пищевых продуктов.

(2) Контроль соблюдения положений законодательства о защите прав потребителей в части, касающейся безопасности и качества товаров и услуг, введенных на рынок или предоставленных на рынке и предназначенных потребителям, в том числе в части, касающейся справедливых практик в соответствующей области, осуществляется:

- a) в области пищевых продуктов на всех этапах продовольственной цепочки – Национальным агентством по безопасности пищевых продуктов;
- b) в области лекарственных средств, фармацевтической и парафармацевтической продукции, услуг, предоставляемых фармацевтическими и медицинскими учреждениями, а также в области других товаров и услуг, предоставляемых потребителям фармацевтическими и медицинскими предприятиями и учреждениями, – государственным органом надзора за общественным здоровьем;
- c) в области междугородного и международного транспорта – государственными органами, наделенными функциями по контролю автомобильного, воздушного и водного транспорта согласно сферам компетенции;
- d) в области промышленной безопасности и строительства – Агентством по техническому надзору;
- e) в областях энергетики, водоснабжения и канализации – государственным органом, наделенным функциями по регулированию в энергетике и в области водоснабжения и канализации;
- f) в области связи – государственным органом, наделенным функциями по контролю в области связи;
- g) в области страхования – государственным органом, наделенным функциями по надзору за страхованием.

(3) Органы, указанные в части (2), выполняют в пределах компетенции основные функции, предусмотренные пунктами a), b)–h), k)–u) части (3) статьи 27, и применяют соответствующим образом положения настоящего закона.

(4) Органы, указанные в части (2), представляют ежегодно и по требованию Агентству по защите прав потребителей и надзору за рынком информацию о деятельности в области защиты прав потребителей и участвуют в подготовке годового отчета о защите прав потребителей.

[Ст.28 изменена [Законом N 185 от 21.09.2017](#), в силу 27.10.2017]

[Ст.28 изменена [Законом N 37 от 19.03.2015](#), в силу 17.04.2015]

[Ст.28 дополнена [Законом N 318 от 27.12.2012](#), в силу 08.03.2013]

Статья 29. Функции органов местного публичного управления по защите прав потребителей

В целях защиты прав потребителей органы местного публичного управления в пределах соответствующей административно-территориальной единицы согласно законодательству обязаны:

- a) информировать и консультировать потребителей, рассматривать в пределах своей компетенции их жалобы в отношении:
 - местного транспорта;
 - коммунальных услуг;
 - деятельности, на которую ими согласно законодательству выдаются разрешения;

b) переадресовывать жалобы органу, наделенному функциями по защите прав потребителей в соответствующей области, в случае, если предмет жалобы выходит за пределы их компетенции;

с) безотлагательно информировать компетентные органы о случаях выявления фальсифицированных (поддельных) или опасных продуктов, услуг, а также о других случаях несоответствия установленным или заявленным требованиям;

[Пкт.d) ст.29 утратил силу согласно [Закону N 153 от 01.07.2016](#), в силу 19.07.2016]

e) всячески содействовать формированию и функционированию общественных объединений потребителей.

[Ст.29 изменена [Законом N 153 от 01.07.2016](#), в силу 19.07.2016]

Статья 30. Общественные объединения потребителей

(1) Граждане вправе организовываться на добровольной основе в общественные объединения потребителей, осуществляющие свою деятельность в соответствии с законодательством.

(2) Общественные объединения потребителей вправе:

a) предъявлять иски в судебные инстанции в защиту прав и законных интересов потребителей без уплаты государственной пошлины;

b) обращаться как в контролирующие органы, так и в органы прокуратуры с предложением о привлечении к ответственности лиц, виновных в производстве и реализации продуктов, оказании услуг, не соответствующих установленным или заявленным требованиям, а также в нарушении предусмотренных законодательством прав потребителей;

с) информировать на основании полученных от потребителей жалоб органы, наделенные функциями по защите прав потребителей, о несоответствующих продуктах, услугах;

d) обращаться в компетентный административный суд с требованием полной или частичной отмены изданных органами публичной власти актов, ущемляющих права и законные интересы потребителей и противоречащих законодательству;

e) организовывать проведение в установленном законом порядке экспертизы продуктов, услуг на предмет их соответствия установленным или заявленным требованиям;

f) направлять хозяйствующим субъектам и органам, наделенным функциями по защите прав потребителей, предложения по повышению качества продуктов, услуг и запрете реализации несоответствующих продуктов;

g) информировать органы, наделенные функциями по защите прав потребителей, о несоответствующих продуктах, услугах или продуктах, услугах, ставящих под угрозу жизнь, здоровье или безопасность потребителей, о неправомерных условиях договоров и недобросовестных практиках коммерсантов по отношению к потребителям;

h) получать от органов, наделенных функциями по защите прав потребителей, информацию и ответы на свои предложения и обращения;

i) организовывать опрос потребителей в целях выяснения общественного мнения по вопросам качества реализуемых продуктов и их цены;

j) информировать через средства массовой информации потребителей о качестве продуктов, услуг, о нарушении их прав и законных интересов, о результатах опроса общественного мнения;

k) осуществлять международное сотрудничество в области защиты прав потребителей;

l) направлять органам публичного управления предложения об изменении действующего законодательства в области защиты прав потребителей;

m) осуществлять деятельность по информированию и консультированию в области защиты прав потребителей;

n) представлять интересы потребителей в процессе медиации при разрешении конфликтов между потребителем и продавцом/исполнителем.

(3) Программы, проекты и деятельность по информированию потребителей, предлагаемые общественно-полезными общественными объединениями потребителей, могут финансироваться государством на основании закона в случае, если эти объединения:

a) действуют исключительно от имени и в интересах потребителей;

b) являются экономически независимыми от производителей, импортеров, дистрибьюторов и продавцов.

(4) Процедура предусмотренного частью (3) финансирования устанавливается и утверждается Министерством экономики, осуществляющим мониторинг использования выделенных в целях информирования потребителей финансовых средств. Критериями для определения объема финансирования являются:

a) объем и число распространенных в целях защиты прав потребителей публикаций;

b) периодичность проведения информационных кампаний для потребителей;

c) число предъявленных в судебные инстанции исков в защиту прав потребителей;

d) владение консультационным бюро или прямой телефонной линией для консультирования потребителей, охватывающей не менее одной трети административно-территориальных единиц.

[Ст.30(25) изменена [Законом N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Глава VII

ИСКИ В ЗАЩИТУ ПРАВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ

Статья 31. Иски в защиту прав потребителей

(1) Иски в защиту прав потребителей могут предъявляться в судебную инстанцию самими потребителями или их представителями, уполномоченными органами публичного управления или общественными объединениями потребителей.

(2) Иски в защиту прав потребителей предъявляются в судебные инстанции в соответствии с предусмотренными законодательством сроками. Потребители освобождаются от уплаты государственной пошлины по искам в защиту прав потребителей.

(3) Органы, наделенные функциями по защите прав потребителей, могут представлять интересы потребителей в судебной инстанции в целях защиты прав потребителей.

(4) Продавец, исполнитель освобождаются от ответственности за неисполнение или ненадлежащее исполнение своих обязанностей либо за причинение ущерба, если докажут, что эти факты произошли вследствие форс-мажорных обстоятельств.

(5) Потребители и хозяйствующие субъекты в целях разрешения споров, касающихся защиты прав потребителей, могут добровольно начать процедуру медиации в качестве альтернативного способа разрешения спора.

(6) Процедура медиации в случае разрешения споров, касающихся защиты прав потребителей, регламентируется законом.

[Ст.31(26) изменена [Законом N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Статья 32. Ответственность продавца, исполнителя за нарушение установленных сроков

(1) За нарушение сроков, предусмотренных частями (7) и (20) статьи 18 и частью (1) статьи 18¹, продавец, исполнитель уплачивают потребителю за каждый день (час, если срок определен в часах) просрочки неустойку в размере 5 процентов цены продукта, услуги, действующей на день рассмотрения жалобы потребителя.

(2) В случае нарушения установленных согласно статье 21 сроков начала и окончания оказания услуги (выполнения работы) или назначенных потребителем новых сроков исполнитель уплачивает потребителю за каждый день (час, если срок определен в часах) просрочки неустойку в размере 10 процентов цены услуги (работы).

(3) Договором об оказании услуги (выполнении работы) может быть установлен более высокий размер неустойки.

(4) Уплата неустойки и возмещение ущерба не освобождают продавца, исполнителя от исполнения возложенных на него обязательств перед потребителем.

(5) Требования потребителя о возмещении ущерба и уплате неустойки, предусмотренной настоящим законом или договором, подлежат удовлетворению продавцом, исполнителем по обоюдному согласию или в судебном порядке в соответствии с законодательством.

(6) При осуществлении уполномоченным органом контроля по жалобе потребителя продавец, исполнитель несут связанные с этим расходы, в том числе по проведению экспертизы и испытаний (тестирования), если последние подтверждают несоответствие продукта, услуги установленным или заявленным требованиям.

[Ст.32 изменена [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

Статья 33. Ответственность за нарушение положений настоящего закона

(1) Нарушение положений настоящего закона влечет ответственность в соответствии с действующим законодательством.

(2) Рассмотрение правонарушений и назначение наказаний за правонарушения в случае нарушения настоящего закона осуществляются в соответствии с процедурами и полномочиями, установленными [Кодексом о правонарушениях](#).

[Ст.33(28) изменена [Законом N 140 от 28.07.2011](#), в силу 01.01.2012]

Глава VIII ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 34.

(1) Настоящий закон вступает в силу по истечении четырех месяцев со дня опубликования.

(2) Со дня вступления в силу настоящего закона признать утратившим силу [Закон о защите прав потребителей № 1453-XII от 25 мая 1993](#) года.

Статья 34¹.

Настоящий закон совместим с положениями статей 1, 5–9, 11–13 и приложения I и – частично – с положениями статьи 3 и приложения II Директивы 2005/29/ЕС Европейского Парламента и Совета от 11 мая 2005 года о недобросовестных коммерческих практиках предприятий на внутреннем рынке по отношению к потребителям и изменении Директивы 84/450/ЕЭС Совета и директив 97/7/ЕС, 98/27/ЕС и 2002/65/ЕС Европейского Парламента и Совета, а также Регламента (ЕС) № 2006/2004 Европейского Парламента и Совета, опубликованной в Официальном журнале Европейского Союза L 149 от 11 июня 2005 года, а также с положениями Директивы 1999/44/ЕС Европейского Парламента и Совета от 25 мая 1999 года о некоторых аспектах продажи потребительских продуктов и предоставляемых гарантиях, опубликованной в Официальном журнале Европейского Союза L 171 от 7 июля 1999 года.

[Ст.34¹ введена [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

Статья 35.

Правительству в двухмесячный срок:

- а) представить Парламенту предложения по приведению действующего законодательства в соответствие с настоящим законом;
- б) привести свои нормативные акты в соответствие с настоящим законом.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА

Еуджения ОСТАПЧУК

Кишинэу, 13 марта 2003 г.

№ 105-XV.

Приложение

ПЕРЕЧЕНЬ
непродовольственных продуктов надлежащего качества,
не подлежащих обмену на аналогичный товар

1. Ювелирные изделия (изделия из драгоценных металлов с драгоценными камнями, из драгоценных металлов со вставками из полудрагоценных и синтетических камней, ограненные драгоценные камни).
2. Швейные и трикотажные изделия (нательные бельевые изделия, постельное белье, чулочно-носочные изделия).
3. Предметы личной гигиены (зубные щетки, расчески, заколки, бигуди для волос, пинцеты, бритвы, электробритвы и другие аналогичные товары для личной гигиены).
4. Парфюмерно-косметические товары.
5. Текстильные товары (хлопчатобумажные, льняные, шерстяные, шелковые и синтетические ткани, ленты, тесьма и др.).
6. Кабельная продукция (провода, кабели, шнуры).
7. Строительные и отделочные материалы и другие товары, отпускаемые на метраж (линолеум, пленка, ковровые покрытия и др.).
8. Изделия и материалы, контактирующие с пищевыми продуктами, из полимерных материалов, в том числе разового пользования (посуда и принадлежности столовые и кухонные, упаковочные материалы, емкости для хранения и транспортировки пищевых продуктов (канистры, бидоны, бутылки, бочки).
9. Товары бытовой химии, пестициды и агрохимические препараты.
10. Мебель бытовая (мебельные гарнитуры и комплекты).
11. Автомобили и мототранспортные средства, прицепы и агрегаты к ним, мобильные средства малой механизации сельскохозяйственных работ, прогулочные суда и иные плавсредства бытового назначения.
12. Технически сложные товары бытового назначения, на которые установлены гарантийные сроки (электробытовые машины и приборы, радиоэлектронная аппаратура, бытовая вычислительная и множительная техника, фото- и киноаппаратура, телефонные аппараты (стационарные и мобильные) и факсимильная аппаратура, электромузыкальные инструменты, бытовое газовое оборудование и устройства).
13. Товары для профилактики и лечения некоторых заболеваний в домашних условиях (предметы санитарии и гигиены из металла, резины, текстиля и других материалов, медицинские инструменты, приборы и аппаратура, средства гигиены полости рта, линзы очковые, предметы по уходу за детьми, лекарственные препараты).

14. Игрушки.

[Приложение введено [Законом N 187 от 22.07.2016](#), в силу 16.03.2017]

* Повторно опубликован на основании ч.(2) ст.VI [Закона № 140 от 28 июля 2011 г.](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011 г., № 146, ст.446.

Изменен и дополнен законами Республики Молдова:

- 1) [Закон № 526-XV от 18.12.2003](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004 г., № 13-15, ст.104;
- 2) [Закон № 60-XVI от 28.04.2005](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005 г., № 92-94, ст.431;
- 3) [Закон № 64-XVI от 30.03.2006](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006 г., № 66-69, ст.273;
- 4) [Закон № 148-XVI от 08.06.2006](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006 г., № 98-101, ст.459;
- 5) [Закон № 280-XVI от 14.12.2007](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008 г., № 94-96, ст.349;
- 6) [Закон № 131-XVIII от 23.12.2009](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010 г., № 23-24, ст.35;
- 7) [Закон № 109 от 04.06.2010](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010 г., № 131-134, ст.443;
- 8) [Закон № 140 от 28.07.2011](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011 г., № 146, ст.446; в силу с 01.01.2012.

LPM179/2008
ID intern unic: 328990

[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 179
din 10.07.2008

cu privire la parteneriatul public-privat

Publicat : 02.09.2008 în Monitorul Oficial Nr. 165-166 art Nr : 605 Data intrării in
vigoare : 02.12.2008

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Domeniul de aplicare a legii

Articolul 2. Noțiuni principale

Capitolul II PRINCIPIILE DE BAZĂ ALE PARTENERIATULUI PUBLIC-PRIVAT

*Articolul 3. Principiile aplicate în relațiile de parteneriat
public-privat*

*Articolul 4. Principiul egalității de tratament, imparțialității și
nediscriminării*

Articolul 5. Principiul transparenței

Articolul 6. Principiul proporționalității

Articolul 7. Principiul echilibrului

Articolul 8. Principiul asigurării concurenței

Articolul 9. Principiul libertății contractului

Articolul 10. Principiul cooperării

Capitolul III COMPETENȚA AUTORITĂȚILOR PUBLICE ÎN DOMENIUL PARTENERIATULUI PUBLIC-PRIVAT

Articolul 11. Competența Guvernului

Articolul 12. Competența Ministerului Economiei

Articolul 13. Competența Ministerului Finanțelor

Articolul 14. Competența Agenției

Articolul 15. Competența autorităților administrației

Articolul 16. Consiliul Național pentru Parteneriatul Public-Privat

Capitolul IV OBIECTUL PARTENERIATULUI PUBLIC-PRIVAT.

FORMELE CONTRACTUALE ȘI MODALITĂȚILE LUI DE REALIZARE

Articolul 17. Obiectul parteneriatului public-privat

*Articolul 18. Principalele forme contractuale de realizare
a parteneriatului public-privat*

*Articolul 19. Modalitățile de realizare a contractelor de
parteneriat public-privat*

*Articolul 20. Condițiile specifice înaintate față de formele contractual
de realizare a parteneriatului public-privat*

*Articolul 21. Dreptul de proprietate asupra produsului intelectual creat
în procesul realizării parteneriatului public-privat*

Capitolul V CONTROLUL REALIZĂRII PARTENERIATULUI PUBLIC-PRIVAT

Articolul 22. Controlul realizării parteneriatului public privat

*Articolul 23. Responsabilitatea și răspunderea partenerului public și celui
privat*

Articolul 24. Accesul la informație

Capitolul VI INIȚIEREA ȘI ÎNCETAREA PARTENERIATULUI PUBLIC-PRIVAT. PROCEDURA SELECTĂRII PARTENERULUI PRIVAT

*Articolul 25. Procedura de inițiere a parteneriatului
public-privat*

Articolul 26. Comunicatul informativ

Articolul 27. Comisia de selectare a partenerului privat

Articolul 28. Cerințele privind oferta

Articolul 29. Evaluarea ofertelor

*Articolul 30. Încheierea contractului de parteneriat
public-privat*

Articolul 31. Încetarea parteneriatului public-privat

Articolul 32. Evidența parteneriatelor public-privat

Capitolul VII GARANȚIILE, RISCURILE ȘI MODUL DE SOLUȚIONARE A LITIGIILOR

Articolul 33. Garanțiile

Articolul 34. Garanțiile pentru partenerul public

Articolul 35. Riscurile și repartizarea lor

Articolul 36. Modul de soluționare a litigiilor

Capitolul VIII DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 37

MODIFICAT

[LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145](#)

[LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559](#)

NOTĂ:

În tot textul legii, sintagma „Ministerul Economiei și Comerțului” se înlocuiește cu sintagma „Ministerul Economiei” prin [LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559](#)

În scopul contribuției la atragerea de investiții private pentru realizarea proiectelor de interes public, al creșterii eficienței și calității serviciilor, lucrărilor publice și altor activități de interes public și al utilizării eficiente a patrimoniului public și a banilor publici,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Domeniul de aplicare a legii

Prezenta lege stabilește principiile de bază ale parteneriatului public-privat, formele și

modalitățile de realizare, procedura de inițiere și de realizare a acestuia, drepturile și obligațiile partenerului public și ale partenerului privat.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

partener public – persoană juridică de drept public sau asociație a acestei persoane care stabilește un raport de parteneriat public-privat;

partener privat – persoană juridică de drept privat sau persoană fizică și/sau asociație a acestora, care a devenit, în condițiile legii, parte într-un parteneriat public-privat;

parteneriat public-privat – contract de lungă durată, încheiat între partenerul public și partenerul privat pentru desfășurarea activităților de interes public, fondat pe capacitățile fiecărui partener de a repartiza corespunzător resursele, riscurile și beneficiile;

interes public – orice beneficiu ale cărui formă și valoare se determină prin decizie a partenerului public, obținut în folosul partenerului public, al persoanelor care locuiesc și/sau activează pe teritoriul Republicii Moldova;

ofertant – persoană juridică de drept privat sau persoană fizică și/sau asociație a acestora care înaintează ofertă în vederea stabilirii unui parteneriat public-privat;

ofertă - propunere scrisă înaintată de ofertant partenerului public în vederea inițierii sau stabilirii unui parteneriat public-privat.

Capitolul II

PRINCIPIILE DE BAZĂ ALE PARTENERIATULUI PUBLIC-PRIVAT

Articolul 3. Principiile aplicate în relațiile de parteneriat public-privat

În sensul prezentei legi se aplică principiile:

- a) egalității de tratament, imparțialității și nediscriminării;
- b) transparenței;
- c) proporționalității;
- d) echilibrului;
- e) asigurării concurenței;
- f) libertății contractului;
- g) cooperării.

Articolul 4. Principiul egalității de tratament, imparțialității și nediscriminării

(1) Partenerul public asigură tuturor ofertanților un tratament egal în cadrul oricărui element sau oricărei etape a procedurii de selectare a partenerului privat. În toate cazurile, criteriile de selectare a partenerului privat vor fi clare și nediscriminatorii.

(2) Cerințele tehnice trebuie să permită accesul egal al ofertanților și să nu aibă drept efect crearea de obstacole nejustificate sau limitarea concurenței.

Articolul 5. Principiul transparenței

(1) În procesul de stabilire a unui parteneriat public-privat, partenerul public asigură selectarea obiectivă a partenerului privat și totodată cel mai înalt nivel posibil de informare a publicului, ținând cont de obiectivul, de natura și de valoarea obiectului parteneriatului public-privat.

(2) Partenerul public este obligat să asigure publicarea comunicatelor informative în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Cuprinsul unor alte documente și informații ce țin de procedura de selectare a partenerului privat se publică pe pagina web a Agenției Proprietății Publice de pe lângă Ministerul Economiei (denumită în continuare Agenție), precum și pe alte pagini web, la decizia partenerului public.

[[Art.5 al.\(2\) modificat prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559](#)]

(3) În procedura de selectare a partenerului privat, partenerul public asigură accesul tuturor ofertanților la aceeași informație, indiferent dacă o consideră ca pertinentă sau nu pentru

procesul de pregătire a ofertelor sau de participare la procedura de selectare, precum și accesul la informația despre condițiile și criteriile de selectare a partenerului privat.

(4) Ședințele comisiei de selectare a partenerului privat sînt publice, iar rezultatele finale ale procesului de selectare se fac publice prin publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Agenției.

Articolul 6. Principiul proporționalității

(1) În procesul de stabilire și de realizare a parteneriatului public-privat, partenerul public este în drept să întreprindă ori să ceară partenerului privat să întreprindă doar acțiunile care:

- a) vor avea drept rezultat atingerea obiectivului parteneriatului public-privat sau îndeplinirea obligațiilor asumate de partenerul privat;
- b) sînt necesare și au legătură cu obiectul parteneriatului public-privat;
- c) sînt comparabile cu importanța obiectivului parteneriatului public-privat, ținîndu-se cont atît de scop, cît și de consecințe;
- d) vor restricționa sau vor afecta negativ cel mai puțin partenerul privat.

(2) În cazul încălcării unilaterale de către partenerul public a obligațiilor asumate în cadrul parteneriatului public-privat, partenerul privat este în drept să solicite reparația tuturor prejudiciilor cauzate, inclusiv recuperarea venitului ratat.

(3) Reparația prejudiciilor cauzate partenerului privat se efectuează de la bugetul partenerului public.

Articolul 7. Principiul echilibrului

(1) Parteneriatul public-privat trebuie să se bazeze pe echilibrul dintre drepturile, obligațiile și beneficiile partenerului public și cele ale partenerului privat.

(2) Repartizarea riscurilor între partenerul public și partenerul privat se efectuează în conformitate cu clauzele contractului încheiat între ei, în care se nominalizează fiecare tip de risc și partea din risc repartizată fiecărui partener. În toate cazurile, partenerul privat, indiferent de forma parteneriatului public-privat, este obligat să suporte cel puțin o parte din riscul comercial.

(3) În cazul în care partenerul privat refuză preluarea a cel puțin unei părți din riscul comercial, indiferent de natura acestuia sau de prevederile oricărei alte legi sau act normativ, raportul nu va fi considerat drept parteneriat public-privat.

Articolul 8. Principiul asigurării concurenței

(1) În procesul de selectare a partenerului privat, partenerul public nu este în drept să limiteze în nici un mod concurența dintre ofertanți.

(2) Se interzice participarea simultană și independentă la procedura de selectare a partenerului privat a persoanelor juridice și a filialelor acestora în calitate de ofertanți.

(3) La stabilirea numărului de ofertanți invitați trebuie să se ia în considerare necesitatea asigurării unei concurențe reale.

Articolul 9. Principiul libertății contractului

În cazul în care legea nu prevede altfel, părțile parteneriatului public-privat sînt în drept să-și determine în mod liber drepturile și obligațiile care se stabilesc prin contract.

Articolul 10. Principiul cooperării

(1) Partenerul public acordă asistență partenerului privat în procesul de obținere a permisiunilor, autorizațiilor și altor documente aferente realizării parteneriatului public-privat, prevăzută de legislație sau de contract.

(2) Partenerul public nu este în drept să refuze fără un temei prevăzut de lege eliberarea permisiunilor, autorizațiilor și altor documente aferente realizării parteneriatului public-privat pe care l-a inițiat dacă eliberarea se efectuează conform legislației.

Capitolul III

COMPETENȚA AUTORITĂȚILOR PUBLICE

ÎN DOMENIUL PARTENERIATULUI PUBLIC-PRIVAT

Articolul 11. Competența Guvernului

De competența Guvernului țin:

- a) aprobarea listei bunurilor proprietate a statului și a listei lucrărilor și serviciilor de interes public național propuse parteneriatului public-privat;
- b) aprobarea obiectivelor proiectelor de parteneriat public-privat de interes național și a cerințelor generale privind selectarea partenerului privat, precum și a condițiilor parteneriatului public-privat;
- c) aprobarea documentelor de politici privind dezvoltarea parteneriatului public-privat;
- d) aprobarea actelor normative necesare pentru executarea prezentei legi, aprobarea setului de documente standard (modele de cereri, oferte, comunicate informative etc.), precum și a procedurilor standard pentru asigurarea funcționării parteneriatului public-privat;
[\[Art.11 lit.d\) în redacția LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559\]](#)
- e) desemnarea autorității publice care va încheia contractele cu partenerii privați în cazul parteneriatelor publice-privat inițiate de Guvern sau de autoritățile administrației publice centrale.

Articolul 12. Competența Ministerului Economiei

De competența Ministerului Economiei țin:

- a) elaborarea documentelor de politici privind dezvoltarea parteneriatului public-privat;
- b) elaborarea propunerilor de modificare și completare a actelor legislative și normative privind parteneriatul public-privat;
- c) elaborarea și prezentarea către Guvern spre aprobare a proiectelor de acte normative necesare executării prezentei legi;
- d) exercitarea controlului asupra Agenției.

Articolul 13. Competența Ministerului Finanțelor

De competența Ministerului Finanțelor țin:

- a) examinarea propunerilor privind participarea bugetului de stat la realizarea proiectelor de parteneriat public-privat inițiate și aprobate de Guvern;
[\[Art.13 lit.a\) modificată prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559\]](#)
- b) monitorizarea procesului executării de către partenerul public a cheltuielilor de la bugetul de stat pentru realizarea proiectelor de parteneriat public-privat de interes național.

Articolul 14. Competența Agenției

(1) De competența Agenției țin:

- a) coordonarea inițierii parteneriatelor publice-privat la nivel național;
[\[Art.14 al.\(1\), lit.a\) modificată prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559\]](#)
- b) asistarea partenerului public în identificarea obiectivelor proiectelor de parteneriat public-privat de interes național, elaborarea cerințelor generale privind selectarea partenerului privat, precum și a condițiilor parteneriatului public-privat propuse de către autoritățile administrației publice centrale în baza studiilor de fezabilitate, prezentarea acestora Guvernului spre aprobare;
[\[Art.14 al.\(1\), lit.b\) în redacția LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559\]](#)
- b¹) avizarea studiilor de fezabilitate pentru parteneriatele publice-privat de interes național și local;
[\[Art.14 al.\(1\), lit.b¹\) introdusă prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559\]](#)
- c) elaborarea și punerea în aplicare a documentației standard pentru procedurile de selectare a partenerilor privați, diseminarea celor mai bune practici și recomandări în domeniul realizării parteneriatului public-privat;
- d) monitorizarea și evaluarea realizării parteneriatelor publice-privat;
[\[Art.14 al.\(1\), lit.d\) în redacția LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559\]](#)
- e) acordarea către partenerii publici și partenerii privați a asistenței necesare aplicării prezentei legi;
- f) publicarea comunicatelor informative și a documentelor aferente procedurii de selectare

a partenerilor privați pe pagina web a Agenției;

[Art.14 al.(1), lit.f) modificată prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

g) ținerea evidenței parteneriatelor publice-private și al riscurilor aferente realizării fiecărui parteneriat;

[Art.14 al.(1), lit.g) modificată prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

h) acordarea, la cererea oricărei persoane, de consultații în domeniul parteneriatului public-privat și instruirea personalului partenerilor publici;

[Art.14 al.(1), lit.h) modificată prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

i) identificarea deficiențelor și barierelor din calea realizării eficiente a parteneriatelor publice-private; prezentarea către Guvern a rapoartelor anuale, publicarea analizelor statistice privind proiectele de parteneriat public-privat;

j) identificarea potențialelor parteneriate publice-private în baza informațiilor transmise de partenerii publici și facilitarea contactelor între aceștia și potențialii parteneri privați;

k) solicitarea de la organele competente a informațiilor necesare exercitării atribuțiilor.

(2) În vederea exercitării atribuțiilor prevăzute la alin. (1), Agenția poate atrage, după caz, experți independenți.

(3) Termenul de avizare a studiilor de fezabilitate pentru parteneriatele public-private este de 30 de zile din momentul recepționării de către Agenție a adresării autorității publice respective. În cazul în care autoritatea publică respectivă nu primește răspuns în termenul prevăzut, avizul se consideră pozitiv.

[Art.14 al.(3) introdus prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

Articolul 15. Competența autorităților administrației publice locale

(1) De competența consiliului local sau raional, după caz, țin:

a) aprobarea listei bunurilor proprietate a unităților administrativ-teritoriale, a listei lucrărilor și serviciilor de interes public local propuse pentru parteneriat public-privat;

b) aprobarea obiectivelor și a condițiilor parteneriatului public-privat, a cerințelor generale privind selectarea partenerului privat;

c) aprobarea tarifelor la serviciile publice de gospodărie comunală în condițiile legislației;

[Art.15 al.(1), lit.c) modificată prin LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

d) desemnarea membrilor comisiilor de selectare a partenerului privat.

e) asigurarea publicării comunicatului informativ;

[Art.15 al.(1), lit.e) introdusă prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

f) aprobarea proiectelor contractelor de parteneriat public-privat în forma negociată.

[Art.15 al.(1), lit.f) introdusă prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

(2) De competența primarului sau a președintelui raionului, după caz, țin:

a) semnarea contractelor de parteneriat public-privat și expedierea în adresa Agenției a copiilor acestora pentru a fi luate la evidență;

[Art.15 al.(2), lit.a) în redacția LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

b) asigurarea monitorizării și controlului realizării proiectelor de parteneriat public-privat în raza unității administrativ-teritoriale respective.

(3) Prevederile prezentului articol se aplică, în mod corespunzător, și autorităților administrației publice din unitatea teritorială autonomă cu statut juridic special.

[Art.15 al.(3) introdus prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

Articolul 16. Consiliul Național pentru Parteneriatul Public-Privat

(1) Consiliul Național pentru Parteneriatul Public-Privat (denumit în continuare Consiliu) este o structură funcțională de competență generală, fără personalitate juridică, constituită pe lângă Guvern pentru evaluarea politicii statului în domeniul parteneriatului public-privat, pentru definirea priorităților și strategiilor de implementare a parteneriatului public-privat în

Republica Moldova.

(2) Componenta nominală a Consiliului și regulamentul lui se aprobă de Guvern.

Capitolul IV

OBIECTUL PARTENERIATULUI PUBLIC-PRIVAT.

FORMELE CONTRACTUALE ȘI MODALITĂȚILE

LUI DE REALIZARE

Articolul 17. Obiectul parteneriatului public-privat

(1) Parteneriatul public-privat se bazează pe cooperarea între partenerul public și partenerul privat având ca scop sporirea eficienței patrimoniului public, fiecare partener asumându-și riscuri și responsabilități concrete.

(2) Obiect al parteneriatului public-privat poate fi orice bun, lucrare, serviciu public sau funcție exercitată de partenerul public, cu excepția celor interzise expres de lege.

(3) Parteneriatul public-privat poate fi constituit având ca obiect elemente ale infrastructurii și/sau servicii de utilitate publică existente sau crearea acestora.

[\[Art.17 al.\(3\) în redacția LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559\]](#)

Articolul 18. Principalele forme contractuale de realizare

a parteneriatului public-privat

(1) Parteneriatul public-privat se realizează prin următoarele forme:

- a) contract de antrepriză/prestări servicii;
- b) contract de administrare fiduciară;
- c) contract de locațiune/arendă;
- d) contract de concesiune;
- e) contract de societate comercială sau de societate civilă.

[\[Art.18 al.\(1\), lit.e în redacția LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559\]](#)

(2) Realizarea parteneriatului public-privat prin intermediul contractului de antrepriză/prestări servicii are ca obiect prestarea de servicii publice de către o gospodărie comunală, executarea contra plată a lucrărilor de reparație capitală, deservirea atît a elementelor infrastructurii, cît și a altor bunuri ca obiect al parteneriatului public-privat, evidența consumului de resurse, prezentarea facturilor pentru consumatori.

(3) Realizarea parteneriatului public-privat prin intermediul contractului de administrare fiduciară are ca obiect asigurarea unei bune gestionări a proprietății publice bazată pe criteriile de performanță stabilite în contract. În acest caz, partenerul public transmite partenerului privat gestionarea riscurilor de management și a riscurilor legate de asigurarea funcționării obiectului parteneriatului public-privat, dacă contractul nu prevede altfel.

(4) Realizarea parteneriatului public-privat prin intermediul contractului de locațiune/arendă are ca obiect transmiterea în posesiune și folosință temporară a bunurilor proprietate publică. Partenerul privat este responsabil de utilizarea la destinație a bunului și de colectarea plăților pentru lucrările efectuate și serviciile prestate. Prețul contractului se stabilește de către părți și nu poate fi mai mic de cuantumul minim al chiriei stabilit în legea anuală a bugetului de stat.

(5) Realizarea parteneriatului public-privat prin intermediul contractului de concesiune are loc în conformitate cu legislația privind concesiunile.

(6) Parteneriatul public-privat poate fi realizat și prin asocierea partenerului public și partenerului privat, fie în baza unui contract de societate civilă, fără crearea vreunei persoane juridice, fie prin crearea unei societăți comerciale (societate cu răspundere limitată ori societate pe acțiuni) avînd la bază capital mixt (public-privat). Parteneriatul public-privat sub formă de societate comercială poate fi inițiat inclusiv prin vindere prin concurs de către partenerul public a unei cote-părți din capitalul social al societății comerciale.

(7) Parteneriatul public-privat poate fi realizat și prin alte forme contractuale neinterzise de lege.

(8) Asupra contractelor prevăzute în prezentul articol se aplică și prevederile Codului civil.

(9) Relația de parteneriat public-privat se stabilește doar în bază de concurs, indiferent de forma lui contractuală de realizare.

Articolul 19. Modalitățile de realizare a contractelor de parteneriat public-privat

(1) În funcție de nivelul de implicare a partenerului privat, se definesc următoarele modalități de realizare a contractelor de parteneriat public-privat:

a) proiectare-construcție-operare, prin care construcția și exploatarea obiectului parteneriatului public-privat sînt transferate partenerului privat pentru cel mult 50 de ani. Proiectul de parteneriat public-privat se poate finanța integral de către partenerul privat. La expirarea contractului încheiat cu partenerul public, obiectul parteneriatului public-privat se transferă cu titlu gratuit partenerului public în bună stare, funcțional și liber de orice sarcină sau obligație;

b) construcție-operare-reînnoire, prin care partenerul privat își asumă finanțarea construcției obiectului parteneriatului public-privat, precum și toate costurile de întreținere a acestuia pe o durată de cel mult 50 de ani. Partenerului privat i se permite perceperea, în conformitate cu legislația în vigoare, a tarifelor corespunzătoare pentru utilizarea bunului public într-o perioadă stabilită. La expirarea contractului, obiectul parteneriatului public-privat se transferă cu titlu gratuit partenerului public în bună stare, funcțional și liber de orice sarcină sau obligație;

c) construcție-operare-transfer, prin care partenerul privat își asumă construcția, finanțarea, exploatarea și întreținerea unui bun public. Investitorului i se permite să perceapă tarife de utilizare pentru a-și recupera investiția și a-și acoperi costurile de întreținere, precum și pentru a obține un profit rezonabil. La finalizarea contractului, bunul public este transferat cu titlu gratuit autorității publice în bună stare și liber de orice sarcină sau obligație;

d) construcție-transfer-operare, prin care partenerul privat își asumă construcția unui bun care se transmite în proprietate partenerului public imediat după finalizarea construcției, iar partenerul public, la rîndul său, îl transmite în folosință partenerului privat;

e) locațiune-dezvoltare-operare, prin care partenerul privat obține în folosință temporară sau în posesiune și folosință temporară un bun public, obligîndu-se să achite în rate prețul acestuia în decursul unei perioade care nu va depăși 50 de ani. Dacă în contract nu se prevede altfel, partenerul public dobîndește dreptul de a obține venituri din furnizarea serviciilor de către partenerul privat, iar la finalizarea contractului, bunul public este transferat autorității publice în bună stare și liber de orice sarcină sau obligație;

f) reabilitare-operare-transfer, prin care bunul public este transferat partenerului privat, care are obligația de a reabilita, opera și întreține bunul public pentru o perioadă care nu poate depăși 50 de ani. La expirarea contractului, bunul public se transferă cu titlu gratuit partenerului public în bună stare, funcțional și liber de orice sarcină sau obligație.

(2) Parteneriatul public-privat poate fi realizat și prin alte modalități care nu sînt interzise expres de lege.

Articolul 20. Condițiile specifice înaintate față de formele contractuale de realizare a parteneriatului public-privat

(1) Indiferent de forma de realizare a parteneriatului public-privat, contractul încheiat între partenerul public și partenerul privat trebuie să conțină cel puțin următoarele:

a) date despre părțile contractante;

b) drepturile și obligațiile părților, după caz:

- obligația partenerului privat privind crearea și reconstrucția obiectului parteneriatului public-privat;

- obligația partenerului privind efectuarea reparației obiectului parteneriatului public-privat în cazul în care acest fapt a fost inclus în lista cerințelor partenerului public sau a fost asumat de partenerul privat la etapa desfășurării concursului de selectare a partenerului privat;

- obligația partenerului privat cu privire la păstrarea, în conformitate cu legislația, a facilităților pentru unele categorii ale populației;
 - obligația partenerului public privind cofinanțarea obiectului parteneriatului public-privat;
 - c) descrierea (caracteristica tehnico-economică) a obiectului parteneriatului public-privat;
 - d) termenul contractului și etapele de realizare a parteneriatului public-privat, volumul investițiilor partenerului public și ale partenerului privat;
 - e) termenul de dare în exploatare a obiectului parteneriatului public-privat, după caz;
 - f) reguli privind modul de folosire a terenului aflat în proprietatea partenerului public;
 - g) date privind volumul bunurilor care urmează a fi produse, al lucrărilor care urmează a fi executate, al serviciilor care urmează a fi prestate, precum și date privind calitatea lor, după caz;
 - h) mărimea plății pentru utilizarea obiectului parteneriatului public-privat, forma, termenul și procedura de achitare;
 - i) clauze privind repartizarea riscurilor;
 - j) modalitatea și procedura de restituire a obiectului parteneriatului public-privat la momentul expirării termenului parteneriatului public-privat, după caz;
 - k) clauza de reparare/despăgubire a prejudiciilor; răspunderea pentru neexecutarea obligațiilor în cazul rezoluțiunii, rezilierii și/sau revocării contractului, după caz;
- [Art.20 al.(1), lit.k) modificată prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]
- l) criteriile de performanță în cazul contractului de administrare fiduciară.
- (2) În funcție de specificul obiectului parteneriatului public-privat, în contracte pot fi incluse și alte clauze convenite de părți.

Articolul 21. Dreptul de proprietate asupra produsului
intelectual creat în procesul realizării
parteneriatului public-privat

Dreptul de proprietate asupra produsului intelectual creat în procesul realizării parteneriatului public-privat se dobândește în modul prevăzut în contract.

Capitolul V

CONTROLUL REALIZĂRII PARTENERIATULUI PUBLIC-PRIVAT

Articolul 22. Controlul realizării parteneriatului public-privat

(1) Partenerul public efectuează control anual asupra modului de realizare a parteneriatului public-privat, inclusiv prin desemnarea unui auditor independent.

(2) Partenerul privat este obligat să asigure partenerului public accesul liber la obiectul parteneriatului public-privat, precum și la toate informațiile și documentele aferente realizării parteneriatului public-privat.

(3) Încălcarea clauzelor contractuale și orice alte abateri identificate prin control, efectuat conform alin. (1) și (2), se înlătură imediat sau în termenul convenit prin acord scris încheiat între partenerul public și partenerul privat.

(4) Controlul realizării parteneriatului public-privat îl poate exercita și organele de control/audit ale statului în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 23. Responsabilitatea și răspunderea
partenerului public și celui privat

(1) Partenerul privat este responsabil de executarea obligațiilor asumate în cadrul parteneriatului public-privat. În cazul în care parteneriatul public-privat are la bază construcția sau reconstrucția elementelor infrastructurii și/sau a obiectelor ce asigură prestarea serviciilor de utilitate publică, partenerul privat este responsabil de calitatea construcției sau a reconstrucției obiectului parteneriatului public-privat, inclusiv de respectarea cerințelor față de documentația de proiect, documentația tehnică și de reglementare tehnică.

[Art.23 al.(1) modificat prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

(2) În cazul în care una dintre părți nu respectă obligațiile asumate sau în cazul incapacității ei de a îndeplini aceste obligații, cealaltă parte este îndreptățită să ceară rezilierea contractului, cu respectarea unui termen de preaviz de cel puțin 3 luni.

(3) Părțile poartă răspundere pentru modificarea unilaterală a condițiilor de executare a contractului de parteneriat public-privat. Dacă, prin modificarea condițiilor de realizare a parteneriatului public-privat, s-au adus prejudicii unuia dintre parteneri, partea vinovată va fi obligată să repare aceste prejudicii.

[Art.23 al.(3) în redacția LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

Articolul 24. Accesul la informație

(1) Partenerul privat este obligat să prezinte, la cerere, informația despre realizarea parteneriatului public-privat, precum și despre sarcinile și competențele sale, despre drepturile și obligațiile consumatorilor și ale clienților săi, cu excepția informațiilor oficiale cu accesibilitate limitată, a informațiilor cu caracter personal și a informațiilor ce constituie secret de stat ori secret comercial.

[Art.24 al.(1) modificat prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

(2) Partenerul public nu are dreptul să divulge informația confidențială despre partenerul privat. Tipul și caracterul unei astfel de informații se stabilesc de părți.

Capitolul VI

INIȚIEREA ȘI ÎNCETAREA PARTENERIATULUI PUBLIC-PRIVAT. PROCEDURA SELECTĂRII PARTENERULUI PRIVAT

Articolul 25. Procedura de inițiere a parteneriatului public-privat

Procedura de inițiere a parteneriatului public-privat și procedura de selectare a partenerului privat includ următoarele etape:

a) identificarea de către partenerul public a obiectului și a obiectivului parteneriatului public-privat;

b) elaborarea, de către partenerul public, grupul de experți sau de către persoana desemnată de aceștia, a unui studiu de fezabilitate care să demonstreze oportunitatea inițierii parteneriatului public-privat – justificarea tehnică și economică a proiectului de parteneriat public-privat, caracteristicile principale, indicatorii tehnico-economici ai parteneriatului public-privat, identificarea și analiza riscurilor (riscul politic, legislativ, financiar și economic, riscul de executare, de mediu);

c) avizarea studiului de fezabilitate de către Agenție, în condițiile stabilite de Guvern;

[Art.25 lit.c) în redacția LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

d) elaborarea și aprobarea de către partenerul public a documentației necesare concursului de selectare a partenerului privat, care include:

- descrierea obiectului parteneriatului public-privat;
- condițiile realizării parteneriatului public-privat;
- modelul contractului de parteneriat public-privat;

[Art.25 lit.d) modificată prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

e) desemnarea de către partenerul public a membrilor comisiei de selectare a partenerului privat;

f) publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a unui comunicat informativ privind desfășurarea concursului de selectare a partenerului privat;

[Art.25 lit.f) modificată prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

g) transmiterea spre publicare sau publicarea pe pagina web a Agenției a documentației necesare concursului de selectare a partenerului privat;

[Art.25 lit.g) în redacția LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

h) primirea și examinarea ofertelor;

i) adoptarea deciziei asupra desemnării partenerului privat sau respingerii tuturor ofertelor primite.

[Art.25 lit.i) modificată prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

Articolul 26. Comunicatul informativ

(1) Comunicatul informativ este valabil 60 de zile calendaristice din ziua publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. El trebuie să conțină:

a) intenția de stabilire a unui raport de parteneriat public-privat, precum și obiectivul acestuia;

[Art.26 al.(1), lit.a) în redacția LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

- b) denumirea partenerului public;
- c) descrierea obiectului parteneriatului public-privat, indicarea ariei geografice de amplasare a acestuia;
- d) durata parteneriatului public-privat;
- e) informație despre procedurile de selectare a partenerului privat;
- f) informație despre modalitatea obținerii documentației de concurs;
- g) adresa și termenul-limită de prezentare a ofertelor;
- h) cerințele față de ofertanți și datele care urmează a fi incluse în ofertă;
- i) informație despre criteriile de selectare a celei mai bune oferte și/sau despre criteriile aplicate în cazul unui dialog competitiv;
- j) informație despre locul și data examinării ofertelor;
- k) termenul în care ofertanții sînt informați în privința rezultatelor concursului;
- l) modalitatea de repartizare a riscurilor;
- m) indicatorii de performanță și criteriile de evaluare.

(2) La decizia partenerului public și în funcție de obiectul parteneriatului public-privat, în comunicatul informativ pot fi incluse și alte date decît cele enumerate la alin. (1).

(3) Din ziua publicării comunicatului informativ în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, partenerul public permite accesul tuturor persoanelor la documentația concursului de selectare a partenerului privat.

Articolul 27. Comisia de selectare a partenerului privat

(1) Pentru desfășurarea procedurii de selectare a partenerului privat, partenerul public creează o comisie de selectare a partenerului privat pentru fiecare bun propus ca obiect al parteneriatului public-privat. Comisia va fi formată dintr-un număr impar de membri persoane fizice, nu mai mic de 5, care trebuie să includă cel puțin un specialist în economie, un specialist în jurisprudență, un reprezentant al Agenției și un specialist în domeniul în care se inițiază parteneriatul public-privat. Comisia este condusă de un președinte, desemnat de partenerul public.

(2) Față de membrii comisiei se aplică în mod unitar prevederile Legii cu privire la conflictul de interese.

(3) Comisia de selectare a partenerului privat îndeplinește următoarele funcții:

- a) primește cererile de participare la concurs;
- b) pune la dispoziția participanților la concurs documentația respectivă și explică modul ei de completare;
- c) definește criteriile de selectare a partenerului privat și verifică respectarea lor;
- d) primește ofertele înaintate de ofertanți și le examinează;
- e) desemnează învingătorul concursului și informează în scris participanții la concurs despre rezultate;
- f) transmite spre publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Agenției informația despre rezultatele procedurii de selectare a partenerului privat.

[Art.27 al.(3), lit.f) modificat prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

(4) Ședința comisiei de selectare a partenerului privat este deliberativă dacă la ea participă cel puțin 2/3 din membrii comisiei. Deciziile comisiei se adoptă cu majoritatea simplă de

voturi din numărul total al membrilor ei. Fiecare membru are dreptul la un singur vot.

(5) Lucrările ședinței comisiei de selectare a partenerului privat se consemnează în proces-verbal, semnat de toți membrii comisiei prezenți la ședință.

(6) Nu pot fi membri ai comisiei de selectare a partenerului privat participanții la concurs, persoanele care fac parte din conducerea persoanei juridice care a depus cerere de participare la concurs și nici persoanele afiliate acesteia.

Articolul 28. Cerințele privind oferta

(1) Pentru participare la concurs, ofertantul înaintează comisiei de selectare a partenerului privat o ofertă, care trebuie să conțină:

a) denumirea sau numele ofertantului, sediul sau domiciliul lui;

b) experiența ofertantului în domeniul obiectului parteneriatului public-privat propus;

c) descrierea perspectivei de dezvoltare a obiectului parteneriatului public-privat;

d) confirmarea de către ofertant a abilităților sale de realizare a obiectivelor parteneriatului public-privat, precum și a veridicității documentelor prezentate;

[Art.28 al.(1), lit.d) în redacția LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

j) în funcție de specificul obiectului parteneriatului public-privat, și alte informații în conformitate cu documentele de concurs obținute de la partenerul public.

[Art.28 al.(1), lit.j) introdusă prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

e) propunerea tehnică și financiară privind realizarea proiectului de parteneriat public-privat;

f) date despre calitatea preconizată a bunurilor, lucrărilor sau serviciilor, după caz;

g) informație privind etapele de realizare a proiectului de parteneriat public-privat cu descrierea completă a lucrărilor din fiecare etapă;

h) cerințele față de garanțiile date de partenerul public sau de stat;

i) informație despre tarifele pe care ofertantul intenționează să le aplice, după caz.

(2) Ofertele se prezintă comisiei de selectare a partenerului privat în limba de stat, în plic sigilat, la adresa indicată în comunicatul informativ. Comisia eliberează ofertantului, în mod obligatoriu, o recipisă în care indică data și ora recepționării ofertei.

[Art.28 al.(2) în redacția LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

(3) Ofertele se înscriu, în ordinea primirii, în registrul comisiei de selectare a partenerului privat, indicându-se data și ora primirii.

(4) Ofertele primite și înregistrate după termenul-limită prevăzut în comunicatul informativ nu se admit la concurs și se restituie ofertanților fără a fi deschise.

[Art.28 al.(4) modificat prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

(5) Comisia de selectare a partenerului asigură confidențialitatea ofertelor primite.

Articolul 29. Evaluarea ofertelor

(1) În cel mult 30 de zile calendaristice din data expirării termenului comunicatului informativ, comisia de selectare a partenerului privat examinează ofertele depuse.

(2) Ofertele depuse se evaluează potrivit criteriilor stabilite în comunicatul informativ. Fiecare membru al comisiei trebuie să prezinte în scris președintelui comisiei opinia sa argumentată privind fiecare ofertă, ținând cont de corespunderea acesteia criteriilor stabilite.

(3) Pentru a se încheia contract cu cea mai avantajoasă ofertă din punct de vedere economic, comisia de selectare a partenerului privat evaluează ofertele potrivit următoarelor criterii: calitatea, prețul, valoarea tehnică, caracterul estetic și funcțional, caracteristicile de mediu, costurile de funcționare, rentabilitatea, serviciile post-vînzare și asistența tehnică, data livrării și termenul de livrare sau de execuție.

(4) După examinarea tuturor ofertelor primite, comisia de selectare a partenerului privat întocmește raportul de evaluare a ofertelor recepționate și decide asupra desemnării partenerului privat sau respingerii tuturor ofertelor.

(5) Ofertele necîștigătoare și documentele anexate se păstrează timp de 3 ani în arhiva partenerului public, după care se nimicesc.

(6) Participanții la concurs ale căror oferte au fost respinse sînt în drept să conteste, în termen de 15 zile de la publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, decizia comisiei privind desemnarea partenerului privat.

(7) Contestația de la alin. (6) se examinează în termen de 30 de zile de către comisie, care decide asupra contestației, fapt adus la cunoștință solicitantului. Decizia comisiei de respingere a contestației sau neinformarea în termen a solicitantului nu îl privează pe acesta de dreptul de a se adresa în instanță de contencios administrativ.

Articolul 30. Încheierea contractului de parteneriat public-privat

(1) După desemnarea celei mai bune oferte, comisia de selectare a partenerului privat elaborează, în cel mult 30 de zile de la data deciziei respective, un proiect de contract care să întrunească datele prevăzute la art. 20 și îl va transmite ofertantului desemnat învingător.

(2) Proiectul de contract se negociază în cel mult 30 de zile calendaristice din data primirii lui de către ofertantul desemnat învingător.

(3) În cazul în care, la expirarea termenului prevăzut la alin. (2), ofertantul desemnat învingător refuză semnarea contractului, comisia pentru selectarea partenerului privat este în drept să desemneze în calitate de învingător ofertantul clasat pe locul imediat următor conform rezultatelor evaluării.

(4) Proiectul contractului de parteneriat public-privat în forma negociată urmează a fi aprobat și semnat de autoritatea publică abilitată.

[[Art.30 al.\(4\) introdus prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559](#)]

Articolul 31. Încetarea parteneriatului public-privat

(1) Parteneriatul public-privat încetează:

- a) la expirarea contractului încheiat între partenerul public și partenerul privat;
- b) în baza acordului dintre partenerul public și partenerul privat;
- c) în alte cazuri prevăzute de lege sau de contract.

(2) În cazul încetării contractului de parteneriat public-privat prin expirare, partenerul privat este obligat să restituie în mod gratuit partenerului public bunurile libere de orice sarcini.

(3) În cazul încetării parteneriatului public-privat, partenerul privat este obligat să asigure continuitatea activității sau prestării serviciilor în condițiile stipulate în contract, pînă la preluarea acestora de către partenerul public.

(4) În cazul în care sesizează existența unor cauze sau iminente producerii unor evenimente de natură să conducă la imposibilitatea desfășurării activității sau prestării serviciului de interes public, partenerul privat notifică imediat partenerul public despre acest fapt în vederea luării măsurilor ce se impun pentru asigurarea continuității activității sau a serviciului.

Articolul 32. Evidența parteneriatelor public-private

[[Art.32 titlul în redacția LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559](#)]

(1) Pentru asigurarea evidenței bunurilor proprietate publică, lucrărilor și serviciilor în a căror bază s-au instituit parteneriate public-private, copiile contractelor încheiate cu partenerii privați se transmit Agenției pentru a fi înscrise în Registrul patrimoniului public, în modul stabilit de Guvern.

[[Art.32 al.\(1\) în redacția LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559](#)]

(2) În Registrul patrimoniului public se includ date despre obiectul contractului și durata realizării lui, despre termenele de efectuare a investițiilor și de plată a redevenței, despre obligațiile de mediu, alte informații ce țin de realizarea parteneriatului public-privat.

[[Art.32 al.\(2\) modificat prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559](#)]

Capitolul VII

GARANȚILE, RISCURILE ȘI MODUL DE SOLUȚIONARE A LITIGIILOR

Articolul 33. Garanțiile

(1) Dacă în perioada de acțiune a contractului de parteneriat public-privat se adoptă acte legislative și/sau normative care înrăutățesc situația partenerului privat astfel încât acesta rămîne lipsit de ceea ce era în drept să obțină prin încheierea contractului, părțile pot modifica condițiile contractului pentru asigurarea intereselor patrimoniale ale partenerului privat existente la data încheierii contractului.

(2) Prevederile alin. (1) nu se aplică în cazul în care se modifică reglementările tehnice sau actele normative ce reglementează raporturile de protecție a resurselor subsolului, a mediului și a sănătății populației.

Articolul 34. Garanțiile pentru partenerul public

(1) În cazurile expres prevăzute de lege sau de contract, partenerul privat este obligat se depună garanție pentru folosirea obiectului parteneriatului public-privat. Forma, valoarea și modul de gestiune a garanției se stabilesc de părți.

(2) Partenerul privat este obligat să depună garanție față de partenerul public în termen de 90 de zile de la data semnării contractului de parteneriat public-privat.

(3) Pînă la realizarea integrală a contractului de parteneriat public-privat, partenerul privat nu este în drept să înstrăineze, să pună în gaj ori să dispună în orice alt mod de obiectul parteneriatului public-privat fără acordul partenerului public.

Articolul 35. Riscurile și repartizarea lor

(1) În procesul efectuării studiului de fezabilitate, partenerul public este obligat să identifice riscurile aferente realizării parteneriatului public-privat.

(2) Principalele tipuri de riscuri și modalitatea distribuirii lor se aprobă de Ministerul Economiei .

Articolul 36. Modul de soluționare a litigiilor

(1) În caz de litigiu, părțile vor întreprinde toate măsurile de soluționare a lui pe cale amiabilă.

(2) Părțile pot conveni asupra medierii sau arbitrajului ca modalitate de soluționare a litigiilor apărute în procesul de realizare a parteneriatului public-privat.

Capitolul VIII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 37

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 3 luni de la data publicării.

(2) În termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, Guvernul:

a) va prezenta Parlamentului propuneri de aducere a legislației în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

c) va asigura elaborarea și aprobarea de acte normative necesare aplicării prezentei legi.

(3) Contractele încheiate pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi nu se supun înregistrării de către Agenție conform art. 32.

VICEPREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Maria POSTOICO

Nr. 179-XVI. Chișinău, 10 iulie 2008.

LPM179/2008

Внутренний номер: 328990

Республика Молдова

ПАРЛАМЕНТ

ЗАКОН Nr. 179

от 10.07.2008

о частно-государственном партнерстве

Опубликован : 02.09.2008 в Monitorul Oficial Nr. 165-166 статья № : 605 Дата
вступления в силу : 02.12.2008

Глава I ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Сфера применения закона

Статья 2. Основные понятия

***Глава II ОСНОВНЫЕ ПРИНЦИПЫ ЧАСТНО-ГОСУДАРСТВЕННОГО
ПАРТНЕРСТВА***

Статья 3. Принципы, применяемые в отношениях

в области частно-государственного партнерства

*Статья 4. Принцип равенства подхода, беспристрастности и
недискриминации*

Статья 5. Принцип транспарентности

Статья 6. Принцип пропорциональности

Статья 7. Принцип равновесия

Статья 8. Принцип обеспечения конкуренции

Статья 9. Принцип свободы договора

Статья 10. Принцип кооперирования

**Глава III КОМПЕТЕНЦИЯ ПУБЛИЧНЫХ ВЛАСТЕЙ В ОБЛАСТИ
ЧАСТНО-ГОСУДАРСТВЕННОГО ПАРТНЕРСТВА**

Статья 11. Компетенция Правительства

Статья 12. Компетенция Министерства экономики

Статья 13. Компетенция Министерства финансов

Статья 14. Компетенция агентства

*Статья 15. Компетенция органов местного публичного
управления*

*Статья 16. Национальный совет по частно- государственному
партнерству*

**Глава IV ПРЕДМЕТ ЧАСТНО-ГОСУДАРСТВЕННОГО
ПАРТНЕРСТВА. ДОГОВОРНЫЕ ФОРМЫ И СПОСОБЫ
ЕГО ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ**

*Статья 17. Предмет частно-государственного партнерства
создания*

*Статья 18. Основные договорные формы осуществления
частно-государственного партнерства*

*Статья 19. Способы осуществления договоров частно-
государственного партнерства*

*Статья 20. Специальные требования к договорным формам
осуществления частно- государственного
партнерства*

*Статья 21. Право собственности в отношении
интеллектуальной продукции, созданной в
процессе осуществления частно-
государственного партнерства*

**Глава V КОНТРОЛЬ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ЧАСТНО-
ГОСУДАРСТВЕННОГО ПАРТНЕРСТВА**

*Статья 22. Контроль осуществления частно -
государственного партнерства*

*Статья 23. Ответственность частных и государственных
партнеров*

Статья 24. Доступ к информации

**Глава VI ИНИЦИИРОВАНИЕ И ПРЕКРАЩЕНИЕ ЧАСТНО
- ГОСУДАРСТВЕННОГО ПАРТНЕРСТВА. ПРОЦЕДУРА
ВЫБОРА ЧАСТНОГО ПАРТНЕРА**

*Статья 25. Процедура инициирования частно
- государственного партнерства*

Статья 26. Информационное сообщение партнера

Статья 27. Комиссия по выбору частного партнера

Статья 28. Требования к офертам

Статья 29. Оценка оферт

*Статья 30. Заключение договора о частно - государственном
партнерстве*

*Статья 31. Прекращение частно-государственного
партнерства*

Статья 32. Учет частно-государственных партнерств

Глава VII ГАРАНТИИ, РИСКИ И ПОРЯДОК РАЗРЕШЕНИЯ СПОРОВ

Статья 33. Гарантии

*Статья 34. Гарантии для государственного
партнера*

Статья 35. Риски и их распределение

Статья 36. Порядок разрешения споров

**Глава VIII ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ
ПОЛОЖЕНИЯ**

Статья 37

ИЗМЕНЕН

[ЗПЗ7 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145](#)

[ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559](#)

Примечание:

По всему тексту закона слова “Министерство экономики и торговли” заменить словами “Министерство экономики”, а слово “офертант” – словом “оферент” в соответствующем падеже; согласно [ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559](#)

В целях содействия привлечению частных инвестиций для реализации проектов государственного значения, повышения эффективности и качества общественных работ, услуг и других видов деятельности общественного значения, а также для эффективного использования народного достояния и публичных денежных средств Парламент принимает настоящий органический закон.

Глава I**ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ****Статья 1.** Сфера применения закона

Настоящий закон устанавливает основные принципы частно-государственного партнерства, формы и методы его реализации, порядок создания и функционирования, права и обязанности государственного и частного партнеров.

Статья 2. Основные понятия

В настоящем законе следующие основные понятия используются в значении:

государственный партнер – юридическое лицо публичного права или объединение таких лиц, устанавливающее партнерские отношения в рамках частно-государственного партнерства;

частный партнер – юридическое лицо частного права или физическое лицо и/или объединение таких лиц, ставшее в соответствии с законом участником частно-государственного партнерства;

частно-государственное партнерство – договор, заключенный между государственным и частным партнерами на длительный период времени для осуществления деятельности публичного интереса, основанный на способности каждого партнера распоряжаться соответствующим образом ресурсами, рисками и доходами;

публичный интерес – любая выгода, форма и ценность которой определяются решением государственного партнера, полученная в пользу государственного партнера, а также лиц, проживающих и/или работающих на территории Республики Молдова;

оферент – юридическое лицо частного права или физическое лицо и/или объединение таких лиц, выступающее с предложением установить частно-государственное партнерство;

оферта – письменное предложение, поданное оферентом государственному партнеру, об инициировании или установлении частно-государственного партнерства.

Глава II

ОСНОВНЫЕ ПРИНЦИПЫ ЧАСТНО-ГОСУДАРСТВЕННОГО ПАРТНЕРСТВА

Статья 3. Принципы, применяемые в отношениях в области частно-государственного партнерства

Отношения в области частно-государственного партнерства основываются на принципах:

- a) равенства подхода, беспристрастности и недискриминации;
- b) транспарентности;
- c) пропорциональности;
- d) равновесия;
- e) обеспечения конкуренции;
- f) свободы договора;
- g) кооперирования.

Статья 4. Принцип равенства подхода, беспристрастности и недискриминации

(1) Государственный партнер обеспечивает равный подход ко всем оферентам в рамках любого элемента или этапа процедуры выбора частного партнера. Во всех случаях критерии выбора частного партнера должны быть четкими и недискриминационными.

(2) Технические требования должны обеспечивать оферентам равный доступ и не создавать неоправданных препятствий или ограничивать конкуренцию.

Статья 5. Принцип транспарентности

(1) В процессе установления частно-государственного партнерства государственный партнер гарантирует объективный выбор частного партнера, одновременно обеспечивая максимально возможную степень информирования населения с учетом цели, характера и значимости предмета частно-государственного партнерства.

(2) Государственный партнер обязан обеспечивать публикацию информационных сообщений в Официальном мониторе Республики Молдова. Содержание других документов и сведения о процедуре выбора частного партнера публикуются на web-странице Агентства публичной собственности при Министерстве экономики (далее – Агентство), а также на других web-страницах по усмотрению государственного партнера.

[Ст.5 ч.(2) изменена ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

(3) В рамках процедуры выбора частного партнера государственный партнер обеспечивает всем оферентам доступ к одной и той же информации независимо от того, относится она или не относится, по его мнению, к процессу подготовки оферт или к участию в процедуре выбора либо к информации об условиях и критериях выбора частного партнера.

(4) Заседания комиссии по выбору частного партнера являются открытыми, а окончательные результаты выбора публикуются в Официальном мониторе Республики Молдова и на web-странице агентства.

Статья 6. Принцип пропорциональности

(1) В процессе установления и реализации частно-государственного партнерства государственный партнер имеет право предпринимать или требовать от частного партнера осуществления только тех действий, которые:

a) приведут к достижению цели частно-государственного партнерства или к исполнению обязательств, взятых частным партнером;

b) являются необходимыми и связаны с предметом частно-государственного партнерства;

c) соответствуют важности задач частно-государственного партнерства, учитывая как цели, так и последствия;

d) в наименьшей степени приведут к ограничениям или отрицательно скажутся на частном партнере.

(2) В случае нарушения в одностороннем порядке государственным партнером обязательств, взятых в рамках частно-государственного партнерства, частный партнер вправе потребовать возмещения причиненного ущерба, включая упущенную прибыль.

(3) Возмещение ущерба, причиненного частному партнеру, осуществляется из бюджета государственного партнера.

Статья 7. Принцип равновесия

(1) Частно-государственное партнерство должно основываться на сбалансированности прав, обязанностей и выгод государственного и частного партнеров.

(2) Распределение рисков между государственным и частным партнерами осуществляется в соответствии с условиями заключенного между ними договора, в котором отмечается каждый тип риска и доля риска, приходящаяся на каждого из партнеров. Во всех случаях частный партнер, независимо от формы частно-государственного партнерства, обязан покрывать по меньшей мере часть коммерческого риска.

(3) В случае отказа частного партнера взять на себя по меньшей мере часть коммерческого риска, независимо от его характера или от положений любого другого закона или нормативного акта, отношения между партнерами не считаются частно-государственным партнерством.

Статья 8. Принцип обеспечения конкуренции

(1) В процессе выбора частного партнера государственный партнер не вправе каким-либо образом ограничивать конкуренцию между оферентами.

(2) Запрещается одновременное и независимое участие в процедуре выбора частного партнера юридических лиц и их филиалов, выступающих в качестве оферентов.

(3) Число приглашенных оферентов должно учитывать необходимость обеспечения реальной конкуренции.

Статья 9. Принцип свободы договора

Стороны частно-государственного партнерства вправе свободно определять посредством договора свои права и обязанности, если законом не предусмотрено иное.

Статья 10. Принцип кооперирования

(1) Государственный партнер оказывает частному партнеру содействие в получении разрешений и других предусмотренных законодательством или договором документов, касающихся осуществления частно-государственного партнерства.

(2) Государственный партнер не вправе отказать, без законного на то основания, в выдаче разрешений и других документов, необходимых для реализации инициированного им частно-государственного партнерства, если выдача осуществляется в соответствии с законодательством.

Глава III

КОМПЕТЕНЦИЯ ПУБЛИЧНЫХ ВЛАСТЕЙ В ОБЛАСТИ ЧАСТНО-ГОСУДАРСТВЕННОГО ПАРТНЕРСТВА

Статья 11. Компетенция Правительства

В компетенцию Правительства входит:

- a) утверждение списка объектов, находящихся в собственности государства, а также списка работ и услуг национального публичного интереса, предложенных для частно-государственного партнерства;
- b) утверждение целей проектов частно-государственного партнерства национального значения и основных требований к выбору частного партнера, а также условий частно-государственного партнерства;
- c) утверждение основополагающих документов, касающихся развития частно-государственного партнерства;
- d) утверждение нормативных актов, необходимых для реализации настоящего закона, утверждение стандартного пакета документов (образцы заявлений, предложений, информационных сообщений и пр.), а также стандартных процедур по обеспечению функционирования частно-государственного партнерства;
[Ст.11 пкт.d) в редакции ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]
- e) назначение органа публичной власти для заключения договоров с частными партнерами в случае частно-государственного партнерства, инициированного Правительством или органом центрального публичного управления.

Статья 12. Компетенция Министерства экономики

В компетенцию Министерства экономики входит:

- a) разработка основополагающих документов в области развития частно-государственного партнерства;
- b) подготовка предложений по внесению изменений и дополнений в законодательные и нормативные акты, касающиеся частно-государственного партнерства;
- c) разработка и представление Правительству для утверждения проектов нормативных актов, необходимых для исполнения настоящего закона;
- d) осуществление контроля за деятельностью агентства.

Статья 13. Компетенция Министерства финансов

В компетенцию Министерства финансов входит:

- a) рассмотрение предложений об участии государственного бюджета в реализации проектов частно-государственного партнерства, инициированных и утвержденных Правительством;
[Ст.13 пкт.a) изменен ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]
- b) осуществление мониторинга процесса исполнения государственным партнером расходной части государственного бюджета в целях реализации проектов частно-государственного партнерства национального значения.

Статья 14. Компетенция агентства

(1) В компетенцию агентства входит:

- a) согласование инициирования частно-государственного партнерства на национальном уровне;
[Ст.14 ч.(1), пкт.a) изменен ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]
- b) оказание помощи государственному партнеру в определении целей проектов

частно-государственного партнерства национального значения, выработка общих требований к выбору частного партнера, а также условий частного-государственного партнерства, предлагаемых органами центрального публичного управления на основе технико-экономических обоснований, представление их на утверждение

Правительству;

[Ст.14 ч.(1), пкт.б) в редакции ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

b¹) дача заключений на технико-экономические обоснования частного-государственного партнерства национального и местного значения;

[Ст.14 ч.(1), пкт.б¹) введен ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

c) разработка и введение в действие стандартной документации по процедуре выбора частного партнера, распространение наилучших практик и рекомендаций в области осуществления частно - государственного партнерства;

d) осуществление мониторинга и оценка реализации частного-государственного партнерства;

[Ст.14 ч.(1), пкт.д) в редакции ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

e) оказание государственным и частным партнерам необходимой помощи в применении настоящего закона;

f) публикация информационных сообщений и документов, касающихся процедуры выбора частного партнера, на web-странице Агентства;

[Ст.14 ч.(1), пкт.f) изменен ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

g) ведение учета частного-государственного партнерства, а также рисков, связанных с осуществлением каждого партнерства;

[Ст.14 ч.(1), пкт.g) изменен ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

h) предоставление по просьбе любого лица консультаций в области частного-государственного партнерства, а также обучение персонала государственных партнеров;

[Ст.14 ч.(1), пкт.h) изменен ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

i) выявление недостатков и препятствий на пути эффективной реализации частного-государственного партнерства; представление Правительству ежегодно отчетов по проектам частного-государственного партнерства и публикация статистических анализов этих проектов;

j) выявление потенциальных частного-государственных партнерств на основе предоставленных государственными партнерами сведений и упрощение контактов между ними и потенциальными частными партнерами;

к) запрос в компетентных органах информации, необходимой для исполнения им своих функций.

(2) В процессе осуществления своих полномочий, предусмотренных частью (1), агентство может привлекать в случае необходимости независимых экспертов.

(3) Срок дачи заключений на технико-экономические обоснования частного-государственного партнерства составляет 30 дней со дня получения Агентством обращения от соответствующего органа публичной власти. Если в течение этого срока орган публичной власти не получил ответ, считается, что на документ дано положительное заключение.

[Ст.14 ч.(3) введена ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

Статья 15. Компетенция органов местного публичного управления

(1) В компетенцию местного или районного совета, по обстоятельствам, входит:

а) утверждение списка объектов, находящихся в собственности административно-территориальных единиц, списка работ и услуг местного публичного интереса, предлагаемых для частно-государственного партнерства;

б) утверждение целей и условий частно-государственного партнерства и основных требований к выбору частного партнера;

в) утверждение тарифов на публичные коммунальные услуги в соответствии с законодательством;

[Ст.15 ч.(1), пкт.с) изменен ЗПЗ7 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

д) назначение членов комиссий по выбору частного партнера;

е) обеспечение публикации информационного сообщения;

ф) утверждение договоров о частно-государственном партнерстве в том виде, в каком они были приняты в результате переговоров.

[Ст.15 ч.(1), пкт.е) и ф) введены ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

(2) В компетенцию примара или председателя района, по обстоятельствам, входит:

а) а) подписание договоров о частно-государственном партнерстве и передача Агентству их копий для взятия на учет;

[Ст.15 ч.(2), пкт.а) в редакции ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

б) обеспечение мониторинга и проверки осуществления проектов частно-государственного партнерства в пределах соответствующей административно-территориальной единицы.

(3) Положения настоящей статьи применяются соответствующим образом и в отношении органов публичного управления автономного территориального образования с особым статусом.

[Ст.15 ч.(3) введена ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

Статья 16. Национальный совет по

частно- государственному партнерству

(1) Национальный совет по частно-государственному партнерству (далее – Совет) представляет собой функциональную структуру общей компетенции, не являющуюся юридическим лицом, которая создается при Правительстве в целях оценки политики государства в области частно-государственного партнерства, определения приоритетов и стратегии внедрения частно-государственного партнерства в Республике Молдова.

(2) Персональный состав Совета и положение о нем утверждаются Правительством.

Глава IV

ПРЕДМЕТ ЧАСТНО-ГОСУДАРСТВЕННОГО ПАРТНЕРСТВА. ДОГОВОРНЫЕ ФОРМЫ И СПОСОБЫ ЕГО ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ

Статья 17. Предмет частно-государственного партнерства

(1) Частно-государственное партнерство основывается на кооперировании государственного и частного партнеров в целях повышения эффективности использования народного достояния, в котором каждый партнер берет на себя риски и конкретную ответственность.

(2) Предметом частно-государственного партнерства может быть любое имущество, работы, публичные услуги или любая деятельность, осуществляемая государственным партнером, за исключением прямо запрещенных законом.

(3) Частно-государственное партнерство может быть установлено на основе

существующих элементов инфраструктуры и/или общественно полезных услуг либо их создания.

[Ст.17 ч.(3) в редакции ЗП181 от 15.07.10, МО155-158/03.09.10 ст.559]

Статья 18. Основные договорные формы
осуществления частно-государственного
партнерства

(1) Частно-государственное партнерство осуществляется в следующих договорных формах:

- a) договор подряда/договор об оказании услуг;
- b) договор доверительного управления;
- c) договор имущественного найма/аренды;
- d) концессионный договор;
- e) договор коммерческого общества или простого товарищества.

[Ст.18 ч.(1) пкт.е) в редакции ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

(2) Предметом частно-государственного партнерства, осуществляемого посредством договора подряда/договора об оказании услуг, является предоставление публичных услуг коммунальным хозяйством, выполнение платных работ по капитальному ремонту и обслуживанию объектов инфраструктуры и других объектов частно-государственного партнерства, учет потребления ресурсов, выставление счетов для оплаты потребителям.

(3) Предметом частно-государственного партнерства, осуществляемого посредством договора доверительного управления, является обеспечение надлежащего управления публичной собственностью, основанного на установленных в договоре критериях результативности. В этом случае государственный партнер передает частному партнеру ответственность за управленческие риски и риски, связанные с обеспечением функционирования объекта частно-государственного партнерства, если договором не предусмотрено иное.

(4) Предметом частно-государственного партнерства, осуществляемого посредством договора имущественного найма/аренды, является передача имущества, находящегося в публичной собственности, во временное владение и временное пользование. Ответственность за использование имущества по назначению, а также за сбор платежей за выполненные работы и оказанные услуги лежит на частном партнере. Стоимость договора устанавливается сторонами, но при этом она не может быть ниже минимального размера наемной платы, установленного законом о государственном бюджете на соответствующий год.

(5) Частно-государственное партнерство посредством концессионного договора осуществляется в соответствии с законодательством о концессии.

(6) Частно-государственное партнерство может быть осуществлено и посредством объединения государственного и частного партнеров на основе договора простого товарищества, без создания юридического лица, либо в хозяйственное общество (общество с ограниченной ответственностью или акционерное общество) на основе совместного капитала (частно-государственного). Частно-государственное партнерство в форме хозяйственного общества также может быть создано путем продажи посредством конкурса государственным партнером своей доли в уставном капитале хозяйственного общества.

(7) Частно-государственное партнерство может осуществляться и в других договорных формах, не запрещенных законом.

(8) В отношении договоров, предусмотренных настоящей статьей, применяются и положения Гражданского кодекса.

(9) Отношения частно-государственного партнерства, независимо от договорной формы его осуществления, устанавливаются только на конкурсной основе.

Статья 19. Способы осуществления договоров
частно-государственного партнерства

(1) В зависимости от степени вовлеченности частного партнера различаются следующие способы осуществления договоров частно-государственного партнерства:

а) проектирование-строительство-эксплуатация, согласно которому обязанности по строительству и эксплуатации объекта частно-государственного партнерства передаются частному партнеру на срок не более 50 лет. Проект частно-государственного партнерства может полностью финансироваться частным партнером. По истечении срока действия договора, заключенного с государственным партнером, объект частно-государственного партнерства безвозмездно передается государственному партнеру в исправном и действующем состоянии, не обремененный никакими обязательствами;

б) строительство-эксплуатация-обновление, согласно которому частный партнер берет на себя финансирование строительства объекта частно-государственного партнерства, а также все расходы по его содержанию на срок не более 50 лет. Частный партнер может в соответствии с действующим законодательством взимать соответствующую плату за пользование публичным имуществом в течение установленного срока. По истечении срока действия договора объект частно-государственного партнерства безвозмездно передается государственному партнеру в исправном и действующем состоянии, не обремененный никакими обязательствами;

с) строительство-эксплуатация-передача, согласно которому частный партнер берет на себя обязательства по строительству, финансированию, эксплуатации и содержанию публичного имущества. Инвестор может взимать плату за пользование в целях возмещения инвестиций и покрытия расходов по содержанию, а также в целях получения экономически обоснованной прибыли. По истечении срока действия договора публичное имущество безвозмездно передается органу публичной власти в исправном состоянии, не обремененное никакими обязательствами;

д) строительство-передача-эксплуатация, согласно которому частный партнер берет на себя строительство объекта, который сразу же после завершения строительства передается в собственность государственному партнеру, а государственный партнер, в свою очередь, передает его в пользование частному партнеру;

е) имущественный найм-развитие-эксплуатация, согласно которому частный партнер получает во временное пользование или во временное владение и пользование публичное имущество, обязуясь выплатить его стоимость в рассрочку в течение не более 50 лет. Если в договоре не предусмотрено иное, государственный партнер приобретает право на получение дохода от предоставления услуг частным партнером, а по истечении срока договора публичное имущество передается органу публичной власти в хорошем состоянии и не обремененное никакими обязательствами;

ф) восстановление-эксплуатация-передача, согласно которому публичное имущество передается частному партнеру, который обязуется восстановить, эксплуатировать и содержать его в течение не более 50 лет. По истечении срока действия договора публичное имущество безвозмездно передается государственному партнеру в исправном и действующем состоянии, не обремененное никакими обязательствами.

(2) Частно-государственное партнерство может быть осуществлено посредством других способов, не запрещенных прямо законом.

Статья 20. Специальные требования к договорным формам осуществления частно- государственного партнерства

(1) Независимо от формы осуществления частно-государственного партнерства договор, заключенный между государственным и частным партнерами, должен содержать:

- a) данные о сторонах договора;
- b) права и обязанности сторон, по необходимости:
 - обязательство частного партнера по созданию и реконструкции объекта частно-государственного партнерства;
 - обязательство партнера по выполнению ремонта объекта частно-государственного партнерства в случае, если оно было внесено в список требований государственного партнера или было взято на себя частным партнером на этапе проведения конкурса по выбору частного партнера;
 - обязательство частного партнера по сохранению им в соответствии с законодательством определенных льгот для отдельных категорий населения;
 - обязательство государственного партнера по софинансированию объекта частно-государственного партнерства;
- c) описание (технико-экономическая характеристика) объекта частно-государственного партнерства;
- d) срок договора и этапы реализации частно-государственного партнерства, объем инвестиций государственного и частного партнеров;
- e) срок сдачи в эксплуатацию объекта частно-государственного партнерства, по необходимости;
- f) правила пользования земельным участком, находящимся в собственности государственного партнера;
- g) сведения об объеме продукции, которая будет произведена, или работ, которые будут выполнены, услуг, которые будут предоставлены, а также данные о их качестве, по необходимости;
- h) размер платы за использование объекта частно-государственного партнерства, форму, сроки и процедуру расчета;
- i) условия распределения рисков;
- j) способ и процедуру возврата объекта частно-государственного партнерства на момент истечения срока частно-государственного партнерства, по необходимости;
- k) положения о покрытии/возмещении убытков; ответственность за неисполнение обязательств при в случае расторжения и/или отзыва договора, по необходимости;
[Ст.20 ч.(1) пкт.к) изменен ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]
- l) критерии результативности в случае договора доверительного управления.

(2) В зависимости от специфики объекта частно-государственного партнерства в договоре могут быть предусмотрены и другие условия, оговоренные сторонами.

Статья 21. Право собственности в отношении интеллектуальной продукции, созданной в процессе осуществления частно- государственного партнерства

Право собственности в отношении интеллектуальной продукции, созданной в

процессе осуществления частно-государственного партнерства приобретается в порядке, предусмотренном договором.

Глава V

КОНТРОЛЬ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ЧАСТНО-ГОСУДАРСТВЕННОГО ПАРТНЕРСТВА

Статья 22. Контроль осуществления частно-государственного партнерства

(1) Государственный партнер ежегодно осуществляет контроль способа реализации частно-государственного партнерства, в том числе путем назначения независимого аудитора.

(2) Частный партнер обязан обеспечить государственному партнеру свободный доступ к предмету частно-государственного партнерства, а также предоставить все сведения и документы, касающиеся осуществления частно-государственного партнерства.

(3) Нарушение условий договора, а также любое другое отклонение, выявленное в ходе контроля, проведенного в соответствии с частями (1) и (2), подлежат устранению незамедлительно или в течение срока, оговоренного в письменном соглашении, заключенном между государственным и частным партнерами.

(4) Контроль за реализацией частно-государственного партнерства может быть осуществлен и государственными органами контроля/аудита в соответствии с действующим законодательством.

Статья 23. Ответственность частных и государственных партнеров

(1) Частный партнер несет ответственность за выполнение своих обязательств, взятых в рамках частно-государственного партнерства. В случае, когда через частно-государственное партнерство осуществляется строительство или реконструкция объектов инфраструктуры и/или объектов, обеспечивающих предоставление публичных услуг, частный партнер несет ответственность за качество строительства или реконструкции объекта частно-государственного партнерства, в том числе за соблюдение требований к проектной и технической документации и техническим регламентам.

(2) В случае несоблюдения одной из сторон взятых на себя обязательств или в случае ее неспособности выполнить эти обязательства другая сторона вправе потребовать расторжения договора с предупреждением об этом не менее чем за три месяца.

(3) Стороны несут ответственность за изменение в одностороннем порядке условий осуществления договора о частно-государственном партнерстве. Если в результате изменения условий реализации частно-государственного партнерства одному из партнеров был причинен ущерб, виновная сторона обязана его возместить.

[Ст.23ч.(3) в редакции ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

Статья 24. Доступ к информации

(1) Частный партнер обязан по требованию предоставить сведения, касающиеся осуществления частно-государственного партнерства, а также своих задач и полномочий, прав и обязанностей своих потребителей и клиентов, за исключением официальной информации с ограниченным доступом, сведений личного характера и сведений, составляющих государственную или коммерческую тайну.

[Ст.24 ч.(1) изменена ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

(2) Государственный партнер не имеет права разглашать конфиденциальные сведения о частном партнере. Вид и характер таких сведений определяются сторонами.

Глава VI

ИНИЦИИРОВАНИЕ И ПРЕКРАЩЕНИЕ ЧАСТНО - ГОСУДАРСТВЕННОГО ПАРТНЕРСТВА. ПРОЦЕДУРА ВЫБОРА ЧАСТНОГО ПАРТНЕРА

Статья 25. Процедура инициирования частно - государственного партнерства

Процедура инициирования частно-государственного партнерства и выбора частного партнера включает следующие этапы:

а) определение государственным партнером предмета и цели частно-государственного партнерства;

б) разработка государственным партнером, группой экспертов или назначенным ими лицом технико-экономического обоснования целесообразности инициирования частно-государственного партнерства, включающего техническое и экономическое обоснование проекта частно-государственного партнерства, его основные характеристики, технико-экономические показатели частного партнера, а также определение и анализ рисков (политического, законодательного, финансового, экономического, риска исполнения проекта и экологического риска);

с) дача Агентством заключения на технико-экономическое обоснование на установленных Правительством условиях;

[Ст.25 пкт.с) в редакции ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

д) разработка и утверждение государственным партнером документации, необходимой для проведения конкурса по выбору частного партнера, которая должна содержать:

- описание предмета частно-государственного партнерства;
- условия осуществления частно-государственного партнерства;
- образец договора о частно-государственном партнерстве;

[Ст.25 пкт.d) изменен ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

е) назначение государственным партнером членов комиссии по выбору частного партнера;

ф) публикация в Официальном мониторе Республики Молдова информационного сообщения о проведении конкурса по выбору частного партнера;

[Ст.25 пкт. f) изменен ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

г) передача для публикации или опубликование на web-странице Агентства документации, необходимой для проведения конкурса по выбору частного партнера;

[Ст.25 пкт.g) в редакции ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

h) прием оферт и их рассмотрение;

i) принятие решения о назначении частного партнера или об отклонении всех полученных оферт.

Статья 26. Информационное сообщение

(1) Информационное сообщение действительно в течение 60 календарных дней с даты его опубликования в Официальном мониторе Республики Молдова. Данное сообщение должно содержать:

а) намерение установить отношения частно-государственного партнерства, а также его цели;

[Ст.26 ч.(1), пкт.а) в редакции ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

- b) наименование государственного партнера;
- c) описание предмета частно-государственного партнерства и указание места его географического расположения;
- d) продолжительность частно-государственного партнерства;
- e) информацию о процедуре выбора частного партнера;
- f) информацию о порядке получения конкурсной документации;
- g) адрес и предельный срок представления ofert;
- h) требования к oferentам и данные, подлежащие включению в ofertу;
- i) сведения о критериях отбора лучшей offerты и/или о критериях, применяемых в случае конкурентного диалога;
- j) сведения о месте и дате рассмотрения offerт;
- k) сведения о сроках уведомления offerентов о результатах конкурса;
- l) порядок распределения рисков;
- m) показатели результативности и критерии их оценки.

(2) По решению государственного партнера, а также в зависимости от предмета частно-государственного партнерства в информационное сообщение могут быть включены и другие сведения помимо перечисленных в части (1).

(3) Со дня опубликования информационного сообщения в Официальном мониторе Республики Молдова государственный партнер обеспечивает всем желающим доступ к документации, относящейся к конкурсу по выбору частного партнера.

Статья 27. Комиссия по выбору частного партнера

(1) Для проведения процедуры выбора частного партнера государственный партнер создает комиссию по выбору частного партнера по каждому объекту, предложенному в качестве предмета частно-государственного партнерства. Комиссия состоит из нечетного числа членов – физических лиц, но не менее пяти; при этом в ее составе должны быть, по меньшей мере, один специалист в области экономики, один специалист в области юриспруденции, один представитель агентства и один специалист в области, в которой инициируется частно-государственное партнерство. Комиссию возглавляет председатель, назначаемый государственным партнером.

(2) По отношению к членам комиссии по выбору частного партнера применяются единообразно положения Закона о конфликте интересов.

(3) В обязанности комиссии по выбору частного партнера входит:

- a) прием заявок на участие в конкурсе;
- b) предоставление участникам конкурса соответствующих документов и разъяснение порядка их заполнения;
- c) установление и проверка соблюдения критериев выбора частного партнера;
- d) прием и рассмотрение offerт, поданных offerентами;
- e) определение победителя конкурса и письменное уведомление участников конкурса об его итогах;
- f) передача сведений об итогах выбора частного партнера для публикации в Официальном мониторе Республики Молдова и на web-странице Агентства.

[Ст.27 ч.(3), пкт. f) изменен ЗП181 от 15.07.10, МО155-158/03.09.10 ст.559]

(4) Заседание комиссии по выбору частного партнера правомочно, если в нем приняли участие не менее 2/3 числа ее членов. Решения комиссии принимаются простым большинством голосов членов комиссии. Каждый член комиссии имеет один голос.

(5) Заседания комиссии по выбору частного партнера протоколируются; протокол подписывается всеми членами комиссии, присутствующими на заседании.

(6) Членами комиссии по выбору частного партнера не могут быть участники конкурса, лица, входящие в состав руководства юридического лица, подавшего заявку на участие в конкурсе, а также его аффилированные лица.

Статья 28. Требования к офертам

(1) Для участия в конкурсе oferent представляет в комиссию по выбору частного партнера оферту, которая должна содержать:

- a) наименование или имя oferenta, его место нахождения или место жительства;
- b) описание опыта oferenta в области предмета частно-государственного партнерства;
- c) изложение перспектив развития предмета частно-государственного партнерства;
- d) подтверждение oferentом своих способностей в осуществлении целей частно-государственного партнерства, а также подлинности представленных документов;";
[Ст.28 ч.(1) пкт.d) в редакции ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]
- e) технические и финансовые предложения по осуществлению проекта частно-государственного партнерства;
- f) данные о предполагаемом качестве имущества, работ или услуг, по обстоятельствам;
- g) сведения об этапах осуществления проекта частно-государственного партнерства с подробным описанием работ на каждом этапе;
- h) требования к гарантиям, предоставляемым государственным партнером или государством;
- i) сведения о тарифах, которые намеревается применить oferent, по обстоятельствам;
- j) в зависимости от специфики объекта частно-государственного партнерства – другие сведения в соответствии с конкурсными документами, полученными от государственного партнера.

[Ст.28 ч.(1) пкт.j) введен ЗП181 от 15.07.10, МО155-158/03.09.10 ст.559]

(2) Оферты подаются в комиссию по выбору частного партнера по адресу, указанному в информационном сообщении, на государственном языке, в запечатанном конверте. Комиссия выдает oferенту в обязательном порядке квитанцию, в которой указываются дата и время получения оферты.

[Ст.28 ч.(2) в редакции ЗП181 от 15.07.10, МО155-158/03.09.10 ст.559]

(3) Оферты регистрируются в реестре комиссии по выбору частного партнера в порядке их получения, с указанием даты и времени получения.

(4) Оферты, поступившие и зарегистрированные после истечения предельного срока получения, указанного в информационном сообщении, к участию в конкурсе не допускаются и возвращаются oferентам в нераспечатанном виде.

(5) Комиссия по выбору частного партнера обеспечивает конфиденциальность полученных оферт.

Статья 29. Оценка оферт

(1) Комиссия по выбору частного партнера рассматривает поданные оферты в течение не более 30 календарных дней с даты окончания срока действительности информационного сообщения.

(2) Оферты оцениваются согласно критериям, установленным в информационном сообщении. Каждый член комиссии по выбору частного партнера представляет

письменно ее председателю свое аргументированное мнение по каждой оферте исходя из установленных критериев.

(3) Для заключения договора с наиболее выгодной с экономической точки зрения офертой комиссия по выбору частного партнера осуществляет оценку оферт по таким критериям, как: качество, цена, техническая ценность, эстетический и функциональный характер, экологические характеристики, стоимость функционирования, рентабельность, постпродажные услуги и техническая помощь, дата и срок поставки или исполнения.

(4) После рассмотрения всех полученных оферт комиссия по выбору частного партнера составляет отчет об их оценке и принимает решение о назначении частного партнера или об отклонении всех оферт.

(5) Отклоненные оферты и прилагаемые к ним документы хранятся в течение трех лет в архиве государственного партнера, после чего уничтожаются.

(6) Участники конкурса, оферты которых были отклонены, вправе обжаловать это решение в 15-дневный срок после опубликования в Официальном мониторе Республики Молдова решения комиссии о назначении частного партнера.

(7) Жалоба, предусмотренная частью (6), рассматривается комиссией по выбору частного партнера в течение 30 дней, после чего принимается решение о ее удовлетворении или отклонении с уведомлением об этом решении заявителя. Принятие комиссией решения об отклонении жалобы или неуведомление заявителя в установленный срок не лишает его права обратиться в административный суд.

Статья 30. Заключение договора о частно - государственном партнерстве

(1) После определения лучшей оферты комиссия по выбору частного партнера в течение не более 30 дней с даты принятия соответствующего решения составляет проект договора, который должен содержать сведения, предусмотренные статьей 20, и передает его выигравшему оференту.

(2) Переговоры по проекту договора ведутся в течение не более 30 календарных дней со дня получения его выигравшим оферентом.

(3) Если по истечении срока, предусмотренного частью (2), выигравший оферент отказывается подписать договор, комиссия по выбору частного партнера вправе назначить выигравшим оферента, занявшего по итогам оценки следующее место.

(4) Проект договора о частно-государственном партнерстве в том виде, в каком он был принят в результате переговоров, подлежит утверждению и подписанию уполномоченным органом публичной власти.

[Ст.30 ч.(4) введена ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

Статья 31. Прекращение частно-государственного партнерства

(1) Частно-государственное партнерство прекращается:

а) по истечении срока действия договора, заключенного между государственным и частным партнерами;

б) на основании соглашения между государственным и частным партнерами;

с) в иных случаях, предусмотренных законом или договором.

(2) В случае прекращения договора о частно-государственном партнерстве в связи с истечением срока его действия частный партнер обязан безвозмездно возвратить государственному партнеру имущество, не обремененное какими-либо обязательствами.

(3) В случае прекращения частно-государственного партнерства частный партнер обязан обеспечить непрерывность работы или оказания услуг с соблюдением условий, установленных договором, до передачи их в ведение государственного партнера.

(4) При обнаружении причин или неизбежности возникновения обстоятельств, способных привести к невозможности выполнения работ или оказания услуг государственного значения частным партнером, последний должен немедленно уведомить об этом государственного партнера, которому надлежит принять соответствующие меры в целях обеспечения непрерывности работы или оказания услуг.

Статья 32. Учет частно-государственных партнерств

[Ст.32 наименование в редакции ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

(1) С целью обеспечения учета имущества публичной собственности, работ и услуг, на основе которых были установлены частно-государственные партнерства, копии договоров, заключенных с частными партнерами, передаются Агентству для внесения их в Реестр публичного имущества в порядке, установленном Правительством.

[Ст.32 ч.(1) в редакции ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

(2) В Реестр публичного имущества вносятся сведения о предмете и сроке действия договора о частно-государственном партнерстве, сроках осуществления инвестиций, сроках погашения долга, обязательствах по охране окружающей среды и другие сведения, связанные с осуществлением частно-государственного партнерства.

[Ст.32 ч.(2) изменена ЗП181 от 15.07.2010, МО155-158/03.09.2010 ст.559]

Глава VII

ГАРАНТИИ, РИСКИ И ПОРЯДОК РАЗРЕШЕНИЯ СПОРОВ

Статья 33. Гарантии

(1) Если в течение срока действия договора о частно-государственном партнерстве будут приняты законодательные и/или нормативные акты, ухудшающие положение частного партнера таким образом, что он лишается того, на что был вправе рассчитывать при заключении договора, стороны могут изменить условия договора в целях обеспечения имущественных интересов частного партнера, существовавших на день заключения договора.

(2) Положения части (1) не применяются в случае, если изменения вносятся в технические регламенты или нормативные акты, регулирующие отношения в области охраны ресурсов недр, окружающей среды и здоровья граждан.

**Статья 34. Гарантии для государственного
партнера**

(1) В случаях, прямо предусмотренных законом или договором, частный партнер обязан предоставить гарантию использования предмета частно-государственного партнерства. Форма, стоимость и порядок администрирования гарантии определяются сторонами.

(2) Частный партнер обязан предоставить гарантию государственному партнеру в 90-дневный срок с даты подписания договора о частно-государственном партнерстве.

(3) До выполнения в полном объеме договора о частно-государственном партнерстве частный партнер не вправе без согласия государственного партнера отчуждать, передавать в залог или предпринимать какие-либо другие действия по отношению к

предмету частно-государственного партнерства.

Статья 35. Риски и их распределение

(1) В процессе анализа технико-экономического обоснования проекта государственный партнер обязан выявить риски, связанные с осуществлением частно-государственного партнерства.

(2) Основные виды рисков и порядок их распределения утверждаются Министерством экономики.

Статья 36. Порядок разрешения споров

(1) В случае возникновения споров стороны принимают все меры по их разрешению мирным путем.

(2) Стороны могут согласиться о посредничестве или арбитраже как способе разрешения споров, возникающих в процессе осуществления частно-государственного партнерства.

Глава VIII

**ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ
ПОЛОЖЕНИЯ**

Статья 37

(1) Настоящий закон вступает в силу через три месяца с даты опубликования.

(2) Правительству в шестимесячный срок с даты опубликования настоящего закона:

- а) представить Парламенту предложения по приведению законодательства в соответствие с настоящим законом;
- б) привести свои нормативные акты в соответствие с настоящим законом;
- в) обеспечить разработку и утверждение нормативных актов, необходимых для применения настоящего закона.

(3) Договоры, заключенные до вступления в силу настоящего закона, не подлежат регистрации Агентством, предусмотренной статьей 32.

**ЗАМЕСТИТЕЛЬ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ПАРЛАМЕНТА**

Мария ПОСТОЙКО

№ 179-XVI. Кишинэу, 10 июля 2008 г.

LPM436/2006
ID intern unic: 321765
[Версия на русском](#)

[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 436
din 28.12.2006

privind administrația publică locală

Publicat : 09.03.2007 în Monitorul Oficial Nr. 32-35 art Nr : 116

MODIFICAT

[LP31 din 16.03.18, MO126-132/20.04.18 art.247](#)
[RMO121 din 13.04.18, MO121-125/13.04.18 pag.9](#)
[LP6 din 08.02.18, MO84-93/16.03.18 art.171](#)
[LP5 din 08.02.18, MO77-83/09.03.18 art.160](#)
[LP292 din 21.12.17, MO7-17/12.01.18 art.56](#)
[LP203 din 06.10.17, MO390-395/10.11.17 art.654](#)
[LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610](#)
[LP180 din 21.07.17, MO277-288/04.08.17 art.489](#)
[LP83 din 25.05.17, MO229-243/07.07.17 art.362](#)
[LP312 din 23.12.16, MO9-18/13.01.17 art.48](#)
[LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.18](#)
[LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661](#)
[LP201 din 28.07.16, MO293-305/09.09.16 art.630; în vigoare 09.09.16](#)
[LP134 din 17.06.16, MO245-246/30.07.16 art.515; în vigoare 01.08.16](#)
[LP153 din 01.07.16, MO215-216/19.07.16 art.475; în vigoare 19.07.16](#)
[LP71 din 14.04.16, MO140-149/27.05.16 art.291](#)
[LP24 din 04.03.16, MO100-105/15.04.16 art.192](#)
[LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145](#)
[LP23 din 27.02.15, MO74-77/27.03.15 art.93](#)
[LP164 din 05.07.13, MO161-166/26.07.13 art.522](#)
[LP69 din 05.04.13, MO91/20.04.13 art.290](#)
[LP44 din 22.03.13, MO75-81/12.04.13 art.239](#)
[LP291 din 21.12.12, MO22-25/01.22.13 art.82](#)
[LP229 din 25.10.12, MO254-262/14.12.12 art.838](#)
[LP220 din 19.10.12, MO248-251/07.12.12 art.808](#)
[LP125 din 07.07.11, MO113/12.07.11 art.316](#)
[LP229 din 23.09.10, MO231-234/26.11.10 art.730; în vigoare 26.11.11](#)
[LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696](#)
[LP239 din 24.09.10, MO206-209/22.10.10 art.689](#)

[LP213 din 09.09.10, MO190/29.09.10 art.626](#)
[LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559](#)
[LP167 din 09.07.10, MO155-158/03.09.10 art.551](#)
[LP187 din 15.07.10, MO141-144/10.08.10 art.507](#)
[LP72 din 04.05.10, MO94-97/11.06.10 art.270](#)
[LP131-XVIII din 23.12.09, MO23-24/12.02.10 art.35](#)
[LP107-XVIII din 17.12.09, MO197-200/31.12.09 art.648](#)
[LP108-XVIII din 17.12.09, MO193-196/29.12.09 art.609; în vigoare 01.01.10](#)
[LP93-XVIII din 04.12.09, MO187-188/18.12.09 art.586](#)
[LP273-XVI din 07.12.07, MO84-85/13.05.08 art.288](#)
 [RMO70 din 25.05.07, MO70-73/25.05.07 pag.25](#)

NOTĂ:

În cuprinsul legii, textul „direcția teritorială control administrativ” se substituie prin textul „oficiul teritorial al Cancelariei de Stat” prin [LP93-XVIII din 04.12.09, MO187-188/18.12.09 art.586](#)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Noțiuni de bază

În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni:

colectivitate locală - totalitatea locuitorilor dintr-o unitate administrativ-teritorială;

administrație publică locală - totalitatea autorităților publice locale constituite, în condițiile legii, pentru promovarea intereselor generale ale locuitorilor unei unități administrativ-teritoriale;

autorități ale administrației publice locale de nivelul întâi - autorități publice, luate în ansamblu, care sînt constituite și activează pe teritoriul satului (comunei), orașului (municipiului) pentru promovarea intereselor și soluționarea problemelor colectivităților locale;

autorități ale administrației publice locale de nivelul al doilea - autorități publice, luate în ansamblu, care sînt constituite și activează pe teritoriul raionului, municipiului Chișinău, municipiului Bălți, unității teritoriale autonome cu statut juridic special pentru promovarea intereselor și soluționarea problemelor populației unității administrativ-teritoriale respective;

[\[Art.1 noțiunea modificată prin LP229 din 25.10.12, MO254-262/14.12.12 art.838\]](#)

primar - autoritate reprezentativă a populației unității administrativ-teritoriale și executivă a consiliului local, aleasă prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat;

primărie - structură funcțională care asistă primarul în exercitarea atribuțiilor sale legale;

consiliu local - autoritate reprezentativă și deliberativă a populației unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, aleasă în vederea soluționării problemelor de interes local;

președinte al raionului - autoritate publică executivă a consiliului raional;

aparatură președintelui raionului - structură funcțională care asistă președintele raionului în exercitarea atribuțiilor sale legale;

[\[Art.1 noțiunea "audit intern"abrogată prin LP229 din 23.09.10, MO231-234/26.11.10 art.730; în vigoare 26.11.11\]](#)

[\[Art.1 noțiunea în redacția LP108-XVIII din 17.12.09, MO193-196/29.12.09 art.609; în vigoare 01.01.10\]](#)

Articolul 2. Obiectul de reglementare

(1) Prezenta lege stabilește și reglementează modul de organizare și funcționare a autorităților administrației publice în unitățile administrativ-teritoriale.

(2) Modul de organizare și funcționare a autorităților administrației publice locale în unitatea teritorială autonomă cu statut juridic special se reglementează în baza prevederilor fixate în Constituție, în Legea privind descentralizarea administrativă, în Legea privind statutul juridic special al Găgăuziei și în prezenta lege.

(3) Controlul asupra respectării legislației în unitățile teritoriale autonome cu statut juridic special se efectuează de către Guvern, prin intermediul autorităților publice centrale de specialitate, în condițiile prezentei legi.

Articolul 3. Principiile de bază ale administrării publice locale

(1) Administrarea publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, eligibilității autorităților publice locale și consultării cetățenilor în probleme locale de interes deosebit.

(2) Autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară, au dreptul la inițiativă în tot ceea ce privește administrarea treburilor publice locale, exercitându-și, în condițiile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat.

(3) Aplicarea principiilor enunțate în prezentul articol nu poate afecta caracterul unitar și indivizibil al statului.

Articolul 4. Statutul juridic al unității administrativ-teritoriale

Unitatea administrativ-teritorială este persoană juridică de drept public și dispune, în condițiile legii, de un patrimoniu distinct de cel al statului și al altor unități administrativ-teritoriale.

Articolul 5. Subiecții autonomiei locale

(1) Autoritățile administrației publice locale prin care se realizează autonomia locală în sate (comune), orașe (municipii) sînt consiliile locale, ca autorități deliberative, și primarii, ca autorități executive.

(2) Autoritățile administrației publice locale prin care se realizează autonomia locală în raioane sînt consiliile raionale, ca autorități deliberative, și președinții de raioane, ca autorități executive.

(3) Consiliile locale de nivelurile întîi și al doilea, precum și primarii sînt aleși în condițiile Codului electoral.

Articolul 6. Raporturile dintre autoritățile administrației publice

(1) Consiliile locale și cele raionale, primarii și președinții de raioane funcționează ca autorități administrative autonome, soluționînd treburile publice din sate (comune), orașe (municipii) și raioane în condițiile legii.

(2) Raporturile dintre autoritățile publice centrale și cele locale au la bază principiile autonomiei, legalității, transparenței și colaborării în rezolvarea problemelor comune.

(3) Între autoritățile centrale și cele locale, între autoritățile publice de nivelul întîi și cele de nivelul al doilea nu există raporturi de subordonare, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

(4) Orice control administrativ exercitat asupra activității desfășurate de către autoritățile publice locale nu trebuie să urmărească alt scop decît asigurarea respectării legalității și a principiilor constituționale, iar controlul de oportunitate poate viza doar realizarea competențelor care le-au fost delegate, în condițiile legii.

(5) Autoritățile administrației publice centrale consultă asociațiile reprezentative ale autorităților administrației publice locale în problemele ce țin de administrația publică locală.

[Art.6 al.(5) modificat prin LP187 din 15.07.10, MO141-144/10.08.10 art.507]

(6) Prevederile prezentului articol se aplică, în mod corespunzător, și autorităților administrației publice din unitatea teritorială autonomă cu statut juridic special.

Articolul 7. Autonomia și legalitatea în activitatea autorităților administrației publice locale

În realizarea competențelor lor, autoritățile administrației publice locale dispun de autonomie, consfințită și garantată prin Constituția Republicii Moldova, Carta Europeană a Autonomiei Locale și prin alte tratate la care Republica Moldova este parte.

Articolul 8. Consultarea populației

(1) În problemele de importanță deosebită pentru unitatea administrativ-teritorială, populația poate fi consultată prin referendum local, organizat în condițiile Codului electoral.

(2) În problemele de interes local care preocupă o parte din populația unității administrativ-teritoriale pot fi organizate, cu această parte, diverse forme de consultări, audieri publice și convorbiri, în condițiile legii.

(3) Proiectele de decizii ale consiliului local se consultă public, în conformitate cu legea, cu respectarea procedurilor stabilite de către fiecare autoritate reprezentativă și deliberativă a populației unității administrativ - teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, după caz.

[Art.8 al.(3) introdus prin LP72 din 04.05.10, MO94-97/11.06.10 art.270]

Articolul 9. Suportul financiar al autonomiei locale

Pentru asigurarea autonomiei locale, autoritățile administrației publice locale elaborează, aprobă și gestionează în mod autonom bugetele unităților administrativ-teritoriale, avînd dreptul să pună în aplicare taxe și impozite locale și să stabilească cuantumul lor în condițiile legii.

Articolul 10. Organizarea activității autorităților publice locale

(1) Autoritățile publice locale își desfășoară activitatea în domeniile stabilite de Legea privind descentralizarea administrativă, dispunînd în acest scop de competențe depline care nu pot fi puse în cauză sau limitate de nici o autoritate publică, decît în condițiile legii.

(2) Competențele autorităților publice locale sînt delimitate în condițiile prezentei legi între competențele autorităților publice deliberative și executive de nivelurile întâi și al doilea.

(3) Autoritățile administrației publice centrale nu pot să stabilească ori să impună competențe autorităților publice locale fără o evaluare prealabilă a impactului financiar pe care aceste competențe l-ar putea genera, fără o consultare a autorităților locale de nivelul corespunzător și fără ca colectivitățile locale să fie asigurate cu mijloacele financiare necesare.

Articolul 10¹. Asigurarea evidenței actelor autorităților administrației publice locale

(1) Autoritățile administrației publice locale sînt obligate să includă în Registrul de stat al actelor locale, în conformitate cu prezenta lege și Legea nr. 317-XV din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale:

a) deciziile consiliilor locale de nivelurile întâi și al doilea;

b) dispozițiile primarului și ale președintelui raionului;

c) actele pretorului;

d) alte acte ale autorităților publice locale, care sînt supuse controlului obligatoriu de legalitate conform art. 64.

(2) Proiectele actelor normative ale autorităților administrației publice locale se fac publice, în vederea consultării, cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de ziua aprobării actului. Adoptarea actelor în regim de urgență se efectuează în conformitate cu Legea nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.

(3) Ordinea de zi a ședinței consiliului local/raional se afișează în locuri publice și se plasează pe pagina web a consiliului, în vederea consultării publice, cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de ziua ședinței.

[Art.10¹ introdus prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.18]

Articolul 10². Registrul de stat al actelor locale

(1) Registrul de stat al actelor locale este o resursă informațională de stat, care conține textele electronice ale actelor autorităților administrației publice locale și datele adiționale stabilite prin hotărîre de Guvern.

(2) Registrul de stat al actelor locale are următoarele funcții:

a) evidența, înregistrarea și păstrarea actelor autorităților administrației publice locale;

b) asigurarea accesului public la actele autorităților administrației publice locale;

c) oferirea mecanismelor de efectuare a controlului administrativ al actelor autorităților administrației publice locale.

(3) Accesul la Registrul de stat al actelor locale este gratuit și garantat de lege.

(4) Actele normative ale autorităților administrației publice locale, incluse în Registrul de stat al actelor locale, cu excepția actelor ce conțin date cu caracter personal, pot fi accesate public fără restricții. Actele cu caracter personal și actele cu caracter individual se introduc în Registrul de stat al actelor locale și pot fi accesate în conformitate cu Legea nr. 133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

(5) Registrul de stat al actelor locale este creat, administrat și ținut în modul stabilit de Guvern.

(6) Crearea, administrarea și ținerea Registrului de stat al actelor locale se efectuează în conformitate cu Legea nr. 71-XVI din 22 martie 2007 cu privire la registre.

[Art.10² introdus prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.18]

Capitolul II **CONSILIILE LOCALE (SĂTEȘTI, COMUNALE,** **ORĂȘENEȘTI, MUNICIPALE)** **Secțiunea 1**

Componenta și constituirea consiliilor locale

Articolul 11. Numărul de consilieri

(1) Consiliile locale sînt compuse din consilieri aleși în condițiile Codului electoral. Numărul de consilieri se stabilește în funcție de numărul de locuitori ai unității administrativ-teritoriale la data de 1 ianuarie a anului în care au loc alegerile, conform datelor statistice, după cum urmează:

Numărul de locuitori ai unității administrativ-teritoriale	Numărul de consilieri
pînă la 1500	9
între 1501 și 2500	11
între 2501 și 5000	13
între 5001 și 7000	15
între 7001 și 10000	17
între 10001 și 20000	23
între 20001 și 50000	27
între 50001 și 100000	33
între 100001 și 200000	35
peste 200000	43.

(2) Prin derogare de la alin.(1), numărul de consilieri în consiliul municipiului Chișinău se stabilește potrivit art.56.

Articolul 12. Statutul alesului local

Statutul juridic și organizarea activității aleșilor locali din cadrul autorităților publice locale, inclusiv din unitatea teritorială autonomă cu statut juridic special, se reglementează prin Legea privind statutul alesului local.

Articolul 13. Constituirea consiliilor locale

(1) Consiliul local este legal constituit dacă sînt validate mandatele a cel puțin două treimi din numărul de consilieri specificat la art.11.

(2) Consiliul local se întrunește în ședință de constituire în termen de 20 de zile calendaristice de la data validării mandatelor de consilier. Consilierii din unitățile administrativ-teritoriale de nivelul întâi se convoacă în primă ședință prin hotărîre a consiliului electoral de circumscripție. Consiliul electoral de circumscripție notifică Comisiei Electorale Centrale prima convocare a consiliului local.

[Art.13 al.(2) modificat prin LP291 din 21.12.12, MO22-25/01.22.13 art.82]

(3) Ședința consiliului este deliberativă dacă la ea participă cel puțin două treimi din numărul consilierilor aleși. În cazul în care nu poate fi asigurată această majoritate, ședința se va ține peste 3 zile calendaristice, respectîndu-se aceleași condiții. Dacă nici la a doua convocare ședința nu este deliberativă, se va proceda la o nouă convocare, peste 3 zile calendaristice. La această nouă, a treia, convocare, ședința va fi deliberativă dacă se va asigura prezența majorității consilierilor aleși. În situația în care, din cauza absenței nemotivate a consilierilor, consiliul nu se

va putea întruni nici la ultima convocare, el se consideră dizolvat de drept.

(3¹) La ședința de constituire se dezbate doar chestiunile incluse pe ordinea de zi referitoare la:

a) aducerea la cunoștință a hotărârii privind atribuirea mandatelor de consilier și înmînarea legitimațiilor de consilier de către reprezentantul consiliului electoral de circumscripție sau al Comisiei Electorale Centrale;

b) inițierea constituirii fracțiunilor, a alianțelor, a blocurilor;

c) inițierea constituirii comisiilor consultative de specialitate.

[Art.13 al.(3¹) introdus prin LP291 din 21.12.12, MO22-25/01.22.13 art.82]

(4) Lucrările ședinței de constituire sînt conduse de cel mai în vîrstă consilier dintre cei prezenți la ședință, asistat de unul sau 2 dintre cei mai tineri consilieri dintre cei prezenți.

[Art.13 al.(4) modificat prin LP291 din 21.12.12, MO22-25/01.22.13 art.82]

(5) Ulterior, consiliul local formează organele sale de lucru (fracțiuni și comisii consultative de specialitate) în condițiile Legii nr. 457-XV din 14 noiembrie 2003 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind constituirea și funcționarea consiliilor locale și raionale.

[Art.13 al.(5) introdus prin LP291 din 21.12.12, MO22-25/01.22.13 art.82]

Secțiunea a 2-a

Competențele consiliilor locale

Articolul 14. Competențele de bază ale consiliilor locale

(1) Consiliul local are drept de inițiativă și decide, în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care țin de competența altor autorități publice.

(2) Pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi stabilite la art.4 al Legii privind descentralizarea administrativă, consiliul local realizează următoarele competențe:

a) decide punerea în aplicare și modificarea, în limitele competenței sale, a impozitelor și taxelor locale, a modului și a termenelor de plată a acestora, precum și acordarea de facilități pe parcursul anului bugetar;

b) administrează bunurile domeniului public și ale celui privat ale satului (comunei), orașului (municipiului);

c) decide darea în administrare, concesiunea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului public al satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, precum și a serviciilor publice de interes local, în condițiile legii;

d) decide vânzarea, privatizarea, concesiunea sau darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului privat al satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, în condițiile legii;

e) decide atribuirea și schimbarea destinației terenurilor proprietate a satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, în condițiile legii;

[Art.14 al.(2), lit. e) modificată prin LP24 din 04.03.16, MO100-105/15.04.16 art.192]

f) decide asupra lucrărilor de proiectare, construcție, întreținere și modernizare a drumurilor, podurilor, fondului locativ în condițiile Legii cu privire la locuințe, precum și a întregii infrastructuri economice, sociale și de agrement de interes local;

f¹) decide, în condițiile legislației în vigoare, asupra tăierii, defrișării arborilor și arbuștilor din spațiile verzi proprietate publică a unității administrativ-teritoriale și/sau asupra strămutării lor;

[Art.14 al.(2), lit. f¹) introdusă prin LP131-XVIII din 23.12.09, MO23-24/12.02.10 art.35]

g) decide efectuarea auditului intern;

h) decide înființarea instituțiilor publice de interes local, organizează serviciile publice de gospodărie comunală, determină suportul financiar în cazul cheltuielilor bugetare, decide asupra regulilor de asigurare a curățeniei în localitate;

[Art.14 al.(2), lit. h) modificată prin LP131-XVIII din 23.12.09, MO23-24/12.02.10 art.35]

i) decide, în condițiile legii, înființarea întreprinderilor municipale și societăților comerciale sau participarea la capitalul statutar al societăților comerciale;

i¹) decide asupra atribuirii terenurilor pentru amplasarea stupinelor;

[Art.14 al.(2), lit. i¹) introdusă prin LP131-XVIII din 23.12.09, MO23-24/12.02.10 art.35]

j) decide, în condițiile legii, asocierea cu alte autorități ale administrației publice locale, inclusiv din străinătate, pentru realizarea unor lucrări și servicii de interes public, pentru

promovarea și protejarea intereselor autorităților administrației publice locale, precum și colaborarea cu agenți economici și asociații obștești din țară și din străinătate în scopul realizării unor acțiuni sau lucrări de interes comun;

j¹) decide delegarea competenței de aprobare a tarifelor la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică;

[Pct.14 al.(2), lit.j¹) introdusă prin LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

k) decide stabilirea de legături de colaborare, cooperare, inclusiv transfrontalieră, și de înfrățire cu localități din străinătate;

l) aprobă, la propunerea primarului, organigrama și statele primăriei, ale structurilor și serviciilor publice din subordine, precum și schema de salarizare a personalului acestora;

m) aprobă statutul satului (comunei), orașului (municipiului), cu excepția statutului municipiului Chișinău și statutului municipiului Bălți, care se reglementează prin legi organice, și regulamentul consiliului pe baza statutului-cadru și a regulamentului-cadru, aprobate de Parlament; aprobă alte regulamente și reguli prevăzute de lege;

[Art.14 al.(2), lit.m) modificată prin LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

n) aprobă bugetul local, modul de utilizare a fondului de rezervă, precum și a fondurilor speciale, aprobă împrumuturile și contul de încheiere a exercițiului bugetar; operează modificări în bugetul local;

o) aprobă, în condițiile legii, planurile urbanistice generale ale localităților din componenta unității administrativ-teritoriale respective;

[Art.14 al.(2), lit.o) în redacția LP5 din 08.02.18, MO77-83/09.03.18 art.160]

o¹) asigură integrarea și implementarea principiului egalității între femei și bărbați în politici, programe, acte normative și investiții financiare la nivel local și aprobă programe și contribuie la organizarea campaniilor de informare în acest domeniu în condițiile legii; examinează și adoptă decizii pe marginea rapoartelor și a informațiilor primarilor, informațiilor consilierilor despre situația în domeniu la nivel local; dezvoltă parteneriate cu organizații necomerciale și internaționale pentru realizarea politicilor locale în domeniu;

[Art.14 al.(2), lit.o¹) introdus prin LP71 din 14.04.16, MO140-149/27.05.16 art.291]

p) aprobă studii, prognoze și programe de dezvoltare social-economică și de altă natură;

p¹) aprobă, conform necesităților comunității, programe de dezvoltare a serviciilor sociale;

[Art.14 al.(2), lit.p¹) introdusă prin LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661]

q) aprobă, în condițiile legii, norme specifice și tarife pentru instituțiile publice și serviciile publice de interes local din subordine, cu excepția tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu energie termică și de alimentare cu apă tehnologică, inclusiv aprobă cerințe privind regimul de lucru al întreprinderilor comerciale și de alimentație publică, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, precum și al persoanelor fizice care practică comerțul;

[Art.14 al.(2), lit.q) modificată prin LP153 din 01.07.16, MO215-216/19.07.16 art.475; în vigoare 19.07.16]

[Art.14 al.(2), lit.q) modificată prin LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

[Art.14 al.(2), lit.q) modificată prin LP131-XVIII din 23.12.09, MO23-24/12.02.10 art.35]

[Art.14 al.(2), lit.q) modificată prin LP107-XVIII din 17.12.09, MO197-200/31.12.09 art.648]

q¹) aprobă regulamentul de desfășurare a activităților de comerț în localitatea respectivă;

[Art.14 al.(2), lit.q¹) introdusă prin LP153 din 01.07.16, MO215-216/19.07.16 art.475; în vigoare 19.07.16]

r) aprobă limitele admisibile de utilizare a resurselor naturale de interes local;

s) aprobă simbolică unității administrativ-teritoriale, atribuie sau schimbă denumirile de străzi, piețe, parcuri și de alte locuri publice în aer liber, stabilește data celebrării hramului localității respective, conferă cetățenilor Republicii Moldova și celor străini cu merite deosebite titlul de cetățean de onoare al satului (comunei), orașului (municipiului), în condițiile legii;

s¹) aprobă regulile de întreținere a câinilor, a pisicilor și a altor animale domestice;

[Art.14 al.(2), lit.s¹) introdusă prin LP131-XVIII din 23.12.09, MO23-24/12.02.10 art.35]

t) alege, la propunerea primarului, viceprimarul (viceprimarii), precum și îl (îi) eliberează din funcție, în condițiile prezentei legi;

[Art.14 al.(2), lit.t) în redacția LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

u) numește, în bază de concurs desfășurat în condițiile Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, secretarul consiliului, modifică, suspendă și încetează, în condițiile legii, raporturile de serviciu ale secretarului, delegă primarului competența evaluării performanțelor lui profesionale;

[Art.14 al.(2), lit.u) în redacția LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

v) contribuie la organizarea de activități culturale, artistice, sportive și de agrement de interes local; înființează și organizează târguri, piețe, parcuri și locuri de distracție și agrement, baze sportive și asigură buna funcționare a acestora;

v¹) contribuie, în condițiile legii, la protejarea patrimoniului cultural imobil (monumente arheologice, monumente de istorie și cultură), a patrimoniului cultural imaterial și mobil, a monumentelor de for public, a rezervațiilor culturale și naturale, situate pe teritoriul administrat;

[Art.14 al.(2), lit.v¹) introdusă prin LP292 din 21.12.17, MO7-17/12.01.18 art.56]

w) desemnează reprezentantul său în instanțele de judecată, în litigiile privind legalitatea deciziilor adoptate și în cele care rezultă din raporturile cu alte autorități publice; formează, din rândul membrilor săi, în funcție de specificul și necesitățile locale, comisii consultative de specialitate pentru diferite domenii de activitate, modifică componența acestora;

w¹) formează comisii administrative conform legislației în vigoare;

[Art.14 al.(2), lit.w¹) introdusă prin LP131-XVIII din 23.12.09, MO23-24/12.02.10 art.35]

x) contribuie, în condițiile legii, la asigurarea ordinii publice, adoptă decizii privind activitatea poliției municipale, serviciului (postului) teritorial de salvatori și pompieri și formațiunilor de protecție civilă de interes local, propune măsuri de îmbunătățire a activității acestora;

[Art.14 al.(2), lit.x) modificată prin LP203 din 06.10.17, MO390-395/10.11.17 art.654]

x¹) aprobă cuantumul mijloacelor financiare ce se alocă pentru întreținerea serviciului (postului) teritorial de salvatori și pompieri din raza teritoriului administrat în funcție de numărul de locuitori ai unității administrativ-teritoriale;

[Art.14 al.(2), lit.x¹) introdusă prin LP203 din 06.10.17, MO390-395/10.11.17 art.654]

y) contribuie la realizarea măsurilor de protecție și asistență socială, asigură protecția drepturilor copilului; decide punerea la evidență a persoanelor socialmente vulnerabile care au nevoie de îmbunătățirea condițiilor locative; înființează și asigură funcționarea unor instituții de binefacere de interes local;

y¹) decide instituirea funcției de mediator comunitar în localitățile compact sau mixt populate de romi;

[Art.14 al.(2), lit.y¹) introdusă prin LP69 din 05.04.13, MO91/20.04.13 art.290]

y²) decide instituirea funcției de specialist pentru protecția drepturilor copilului;

[Art.14 al.(2), lit.y²) introdusă prin LP83 din 25.05.17, MO229-243/07.07.17 art.362]

z) examinează informațiile consilierilor, ia decizii pe marginea lor; audiază dările de seamă și informațiile primarului, ale conducătorilor de subdiviziuni, întreprinderi municipale și instituții publice din subordine; ridică mandatul consilierilor în condițiile legii; inițiază, după caz, și decide desfășurarea referendumului local;

z¹) dispune consultarea publică, în conformitate cu legea, a proiectelor de decizii în problemele de interes local care pot avea impact economic, de mediu și social (asupra modului de viață și drepturilor omului, asupra culturii, sănătății și protecției sociale, asupra colectivităților locale, serviciilor publice), precum și în alte probleme care preocupă populația sau o parte din populația unității administrativ-teritoriale.

[Art.14 al.(2), lit.z¹) introdusă prin LP72 din 04.05.10, MO94-97/11.06.10 art.270]

(3) Consiliul local realizează și alte competențe stabilite prin lege, prin statutul satului (comunei), orașului (municipiului) ori prin regulamentul consiliului.

(4) Consiliul local nu poate adopta decizii care implică anumite cheltuieli fără indicarea sursei de acoperire a costului realizării deciziilor respective.

Secțiunea a 3-a

Funcționarea consiliului local

Articolul 15. Mandatul consiliului local

- (1) Durata mandatului consiliului local este stabilită de Codul electoral.
- (2) Consiliul local își exercită mandatul de la data declarării ca legal constituit pînă la data constituirii legale a consiliului nou-ales.
- (3) Mandatul consiliului local poate fi prelungit, prin lege organică, în caz de război sau catastrofă.

Articolul 16. Convocarea consiliului local

- (1) Consiliul local se întrunește în ședință ordinară o dată la 3 luni, la convocarea primarului, cu excepția primei ședințe.
- (2) Consiliul local se poate întruni în ședință extraordinară, cu ordinea de zi propusă, ori de cîte ori este necesar, la cererea primarului sau a cel puțin o treime din numărul consilierilor aleși.
- (3) Convocarea consiliului local se face cu cel puțin 5 zile înainte de ședința ordinară și cu cel puțin 3 zile înainte de ședința extraordinară.
- (4) În cazuri de maximă urgență - calamități naturale, catastrofe, incendii, epidemii, epifitotii, epizootii și alte situații excepționale similare - determinată de interesele locuitorilor satului (comunei), orașului (municipiului), convocarea consiliului local se poate face de îndată.
- (5) Convocarea consiliului local se face prin dispoziție a primarului sau, în cazul în care acesta se află în imposibilitatea de a convoca consiliul, a viceprimarului. Dacă primarul sau viceprimarul refuză convocarea consiliului local, cu ordinea de zi propusă, acesta este convocat de un grup de cel puțin o treime din consilierii aleși. În înștiințarea convocării în ședință, care se expediază consilierilor, se indică ordinea de zi, data, ora și locul desfășurării ședinței.
- (6) Ordinea de zi se aduce la cunoștință locuitorilor satului (comunei), orașului (municipiului) prin presa locală sau prin alte mijloace de informare, inclusiv prin afișare.
- (7) Consiliul local alege prin vot deschis, cu votul majorității consilierilor prezenți, pentru durata unei ședințe, un președinte care o prezidează. Președintele ședinței este asistat de secretarul consiliului local.

Articolul 17. Transparența ședințelor

- (1) Ședințele consiliului local sînt publice.
- (2) Orice persoană interesată poate asista la ședințele consiliului local.
- (3) Cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea și alte părți interesate au dreptul: [\[Art.17 al.\(3\) modificat prin LP72 din 04.05.10, MO94-97/11.06.10 art.270\]](#)
 - a) de a participa, în condițiile legii, la orice etapă a procesului decizional;
 - b) de a avea acces la informațiile privind bugetul localității și modul de utilizare a resurselor bugetare, la proiectele de decizii și la ordinea de zi a ședințelor consiliului local și ale primăriei;
 - c) de a propune inițierea elaborării și adoptării unor decizii;
 - d) de a prezenta autorităților publice locale recomandări, în nume propriu sau în numele unor grupuri de locuitori ai colectivităților respective, privind diverse proiecte de decizie supuse dezbaterilor.
- (4) Autoritățile publice locale și funcționarii publici ai unităților administrativ-teritoriale respective sînt obligați să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților efective de participare a cetățenilor , a asociațiilor constituite în corespundere cu legea și a altor părți interesate la procesul decizional, inclusiv prin intermediul: [\[Art.17 al.\(4\) modificat prin LP72 din 04.05.10, MO94-97/11.06.10 art.270\]](#)
 - a) informării adecvate și în timp util asupra subiectelor dezbătute de consiliul local;
 - b) recepționării și examinării, în timp util, a tuturor recomandărilor, sesizărilor, scrisorilor, adresate de către cetățeni autorităților lor reprezentative, la elaborarea proiectelor de decizii sau a programelor de activitate;
 - c) promovării unei politici de comunicare și dialog cu cetățenii;
 - d) publicării programelor, strategiilor, agendei ședințelor pe diverse suporturi informaționale.
- (5) Împiedicarea accesului liber la ședințele consiliului local sau compromiterea procesului decizional prin acțiuni deliberate de ascundere a informației de interes public se sancționează conform legislației în vigoare.

Articolul 18. Ordinea de zi a ședinței

- (1) Ședința consiliului se desfășoară conform ordinii de zi propuse de primar sau de consilierii care, în condițiile art.16, au cerut convocarea lui.
- (2) Modificarea sau completarea ordinii de zi se admite numai la începutul ședinței și se efectuează cu votul majorității consilierilor prezenți, respectându-se prevederile art.22 alin.(1).

Articolul 19. Caracterul deliberativ al ședinței

- (1) Prezența consilierilor la ședința consiliului local este obligatorie.
- (2) Ședința consiliului local este deliberativă dacă la ea sînt prezenți majoritatea consilierilor aleși.
- (3) În realizarea competențelor sale, consiliul local adoptă decizii cu votul majorității consilierilor prezenți, cu excepția cazurilor în care legea sau regulamentul consiliului cere un număr mai mare de voturi. În cazul parității de voturi, nu se adoptă nici o decizie, dezbaterile fiind reluate în ședința următoare.
- (4) Deciziile privind aprobarea bugetului local, administrarea bunurilor proprietate a satului (comunei), orașului (municipiului), stabilirea cuantumului taxelor și impozitelor locale, planificarea dezvoltării localităților și amenajării teritoriului, asocierea cu alte consilii, instituții publice din țară sau din străinătate se adoptă cu votul majorității consilierilor aleși.
- (5) Deciziile privind inițierea revocării primarului se adoptă cu votul a două treimi din numărul consilierilor aleși.
- (6) Consiliul local poate stabili adoptarea unor decizii prin vot secret sau prin vot nominal.
- (7) Proiectele de decizii sînt propuse de consilieri și/sau de primar.

Articolul 20. Semnarea și intrarea în vigoare a deciziilor consiliului local

- (1) Deciziile consiliului local se semnează, în cel mult 5 zile de la data desfășurării ședinței lui, de președintele acesteia și se contrasemnează de secretarul consiliului. Deciziile privind numirea și încetarea raporturilor de serviciu ale secretarului consiliului nu se contrasemnează. Pentru fiecare ședință, consiliul desemnează un consilier care va semna decizia consiliului în cazul în care președintele ședinței se va afla în imposibilitatea de a o semna.

[Art.20 al.(1) modificat prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

- (2) În cazul în care secretarul consiliului consideră că decizia consiliului este ilegală, el este în drept să nu o contrasemneze și să solicite consiliului reexaminarea acestei decizii.
- (3) Secretarul consiliului va remite decizia consiliului local primarului și, în cazurile prevăzute de lege, oficiului teritorial al Cancelariei de Stat în cel mult 5 zile după data semnării.
- (4) În cazul în care consideră că decizia consiliului local este ilegală, primarul sesizează oficiul teritorial al Cancelariei de Stat și/sau instanța de contencios administrativ.
- (5) Deciziile cu caracter normativ intră în vigoare la data aducerii la cunoștință publică prin publicare sau prin afișare în locuri publice, iar cele cu caracter individual - la data comunicării persoanelor vizate.

(5) În termen de cel mult 5 zile de la data semnării, secretarul consiliului asigură includerea deciziilor consiliului în Registrul de stat al actelor locale, afișează deciziile cu caracter normativ ale consiliului în locuri publice.

[Art.20 al.(5) în redacția LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.18]

(6) Deciziile cu caracter normativ intră în vigoare la data includerii lor în Registrul de stat al actelor locale sau la data indicată în textul deciziei, care nu poate preceda data includerii acesteia în Registrul de stat al actelor locale.

[Art.20 al.(6) introdus prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.18]

(7) Deciziile cu caracter individual intră în vigoare la data comunicării persoanelor vizate sau la data indicată în textul deciziei, care nu poate preceda data includerii acesteia în Registrul de stat al actelor locale.

[Art.20 al.(7) introdus prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.18]

Articolul 21. Limitarea dreptului de vot

(1) Consilierul poate fi prezent la ședința consiliului, însă nu participă la adoptarea deciziilor în condițiile existenței unui conflict de interese, atunci când:

a) el personal, soția (soțul), copiii, părinții săi au un interes patrimonial în problema supusă dezbaterii;

b) este conducător sau membru al organelor de conducere ale întreprinderii, instituției, organizației sau ale filialelor și reprezentanțelor acestora, în a căror privință se adoptă decizia;

c) se află în situație de incompatibilitate, conform prezentei legi și Legii privind statutul alesului local, iar incompatibilitatea durează mai mult de 30 de zile de la data apariției.

(2) Deciziile adoptate de consiliul local cu încălcarea dispozițiilor alin.(1) pot fi declarate nule, în condițiile legii, de către instanța de contencios administrativ.

Articolul 22. Examinarea problemelor în ședința consiliului local

(1) Problemele de pe ordinea de zi a ședinței consiliului local se examinează de către acesta dacă sînt însoțite de avizul sau raportul comisiei de specialitate a consiliului și, după caz, de raportul sau avizul primăriei și/sau al subdiviziunii de resort a serviciului public descentralizat sau a celui desconcentrat, precum și de sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice.

[Art.22 al.(1) modificat prin LP72 din 04.05.10, MO94-97/11.06.10 art.270]

(2) Prin derogare de la prevederile alin.(1), problemele înscrise pe ordinea de zi a ședinței consiliului local, în cazurile prevăzute la art.16 alin.(4), se examinează și asupra lor se adoptă decizii în lipsa materialelor indicate la alin.(1).

(3) Dezbaterile din ședința consiliului local se consemnează într-un proces-verbal.

(4) Procesul-verbal și documentele examinate în ședință se depun într-un dosar special, numerotat, sigilat și semnat de președintele ședinței și de secretarul consiliului local.

Articolul 23. Răspunderea consilierilor în consiliul local

(1) Consilierii răspund solidar pentru activitatea consiliului local și pentru deciziile acestuia pe care le-au votat.

(2) Fiecare consilier poartă răspundere juridică, conform legislației în vigoare, pentru propria activitate desfășurată în exercitarea mandatului.

(3) La cererea consilierului, votul și opinia lui separată pot fi consemnate în procesul-verbal al ședinței. În aceste cazuri, față de consilierul care și-a consemnat opinia separată și dezacordul cu decizia adoptată de consiliu nu se aplică prevederile alin.(1).

Articolul 24. Încetarea înainte de termen a mandatului de consilier

(1) Mandatul consilierului se ridică de către consiliu în caz de:

a) încălcare de către consilier a Constituției, fapt confirmat prin hotărîre judecătorească definitivă;

[Art.24 al.(1), lit.b) abrogată prin LP44 din 22.03.13, MO75-81/12.04.13 art.239]

c) intrare în vigoare a sentinței de condamnare la privațiune de libertate sau a sentinței prin care se interzice de a ocupa funcția de consilier;

[Art.24 al.(1), lit.d) abrogată prin LP44 din 22.03.13, MO75-81/12.04.13 art.239]

e) absență fără motive întemeiate de la trei ședințe consecutive ale consiliului;

[Art.24 al.(1), lit.e) introdusă prin LP220 din 19.10.12, MO248-251/07.12.12 art.808]

f) incompatibilitate a funcției, fapt stabilit prin actul de constatare rămas definitiv;

[Art.24 al.(1), lit.f) introdusă prin LP134 din 17.06.16, MO245-246/30.07.16 art.515; în vigoare 01.08.16]

g) stabilire, prin act de constatare rămas definitiv, a emiterii/adoptării de către acesta a unui act administrativ, încheierii directe sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, luării sau participării la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese;

[Art.24 al.(1), lit.g) introdusă prin LP134 din 17.06.16, MO245-246/30.07.16 art.515; în vigoare 01.08.16]

h) nedeponere de către acesta a declarației de avere și interese personale sau refuz de a o depune, în condițiile art. 27 alin. (8) din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea

Națională de Integritate;

[Art.24 al.(1), lit.h) introdusă prin LP134 din 17.06.16, MO245-246/30.07.16 art.515; în vigoare 01.08.16]

i) dispunere de către instanța de judecată, prin hotărîre irevocabilă, a confiscării averii nejustificate.

[Art.24 al.(1), lit.i) introdusă prin LP134 din 17.06.16, MO245-246/30.07.16 art.515; în vigoare 01.08.16]

(2) Consilierul poate ataca decizia de ridicare a mandatului în instanța de contencios administrativ.

(3) În caz de deces al consilierului, secretarul consiliului local, în termen de 15 zile calendaristice, informează Comisia Electorală Centrală care declară vacant mandatul consilierului decedat.

[Art.24 al.(3) în redacția LP44 din 22.03.13, MO75-81/12.04.13 art.239]

(4) Mandatul se consideră vacant de îndată ce decizia cu privire la ridicarea lui în condițiile alin.(1) a fost adusă la cunoștință consilierului vizat. În cazul în care comunicarea deciziei este imposibilă, mandatul se consideră vacant din momentul adoptării deciziei.

Articolul 25. Dizolvarea consiliului local

(1) Consiliul local poate fi dizolvat înainte de expirarea termenului dacă:

a) acesta a adoptat în mod deliberat decizii repetate în aceeași materie, care au fost anulate de către instanța de contencios administrativ, prin hotărîri definitive, întrucît încălcau grav prevederile Constituției sau ale legislației în vigoare;

b) numărul consilierilor s-a redus cu mai mult de 1/3 din numărul stabilit la art.11;

[Art.25 al.(1), lit.b) modificată prin LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

c) acesta nu a adoptat nici o decizie timp de 6 luni consecutiv, indiferent de numărul ședințelor.

(2) În cazul prevăzut la alin.(1) lit.a), oficiul teritorial al Cancelariei de Stat sau, după caz, primarul ori Guvernul este în drept să se adreseze în instanță de judecată pentru constatarea circumstanțelor care justifică dizolvarea consiliului local.

(3) Dizolvarea de drept a consiliului local în condițiile alin.(1) lit.b) și c) se constată de către primar și se notifică în scris, în termen de cel mult 10 zile de la data dizolvării, Comisiei Electorale Centrale, care stabilește data desfășurării alegerilor locale noi.

[Art.25 al.(3) modificat prin LP213 din 09.09.10, MO190/29.09.10 art.626]

(4) Parlamentul dizolvă consiliul local, la propunerea motivată a primarului sau a Guvernului, în temeiul unei hotărîri judecătorești definitive, pronunțate în condițiile alin.(2), prin care au fost constatate circumstanțele care justifică dizolvarea.

(5) Data desfășurării alegerilor pentru noua componentă a consiliului local se stabilește de Comisia Electorală Centrală, în condițiile Codului electoral.

(6) Pînă la constituirea unui nou consiliu, primarul va soluționa problemele curente ale unității administrativ-teritoriale.

Capitolul III

PRIMARUL ȘI VICEPRIMARUL

Articolul 26. Primarul și viceprimarul

(1) Primarul este autoritatea reprezentativă a populației unității administrativ-teritoriale și executivă a consiliului local. El participă la ședințele consiliului local și are dreptul să se pronunțe asupra tuturor proiectelor și problemelor supuse dezbaterilor, fără drept de vot.

[Art.26 al.(1) în redacția LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

(2) Primarul și viceprimarii cad sub incidența Legii privind statutul alesului local.

[Art.26 al.(2) în redacția LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

[Art.26 al.(2) modificat prin LP187 din 15.07.10, MO141-144/10.08.10 art.507]

(3) Consiliul local, la propunerea primarului, decide instituirea funcției de viceprimar și stabilește numărul de viceprimari care vor asista primarul în exercitarea atribuțiilor sale.

(4) În funcția de viceprimar poate fi aleasă orice persoană, inclusiv din rîndul consilierilor.

(5) Viceprimarii exercită atribuțiile stabilite de primar și poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

[Art.26 al.(6) exclus prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

Articolul 27. Confirmarea legalității alegerilor
și validarea mandatului de primar

(1) Confirmarea legalității alegerii primarului și validarea mandatului acestuia se fac în condițiile Codului electoral.

(2) Validarea sau invalidarea mandatului de primar se aduce la cunoștință publică, se comunică oficiului teritorial al Cancelariei de Stat și se prezintă de către un judecător la prima ședință sau, după caz, la o ședință extraordinară a consiliului.

(3) În caz de invalidare a mandatului de primar, se organizează alegeri noi în condițiile Codului electoral.

Articolul 28. Încetarea înainte de termen a mandatului
de primar

(1) Primarul își exercită atribuțiile de la data validării mandatului pînă la data validării următorului mandat de primar, cu excepția cazurilor cînd mandatul încetează înainte de termen. Prelungirea, prin lege organică, a mandatului primarului poate avea loc numai în caz de război sau catastrofă.

(2) Mandatul primarului încetează înainte de termen în caz de:

a) demisie;

b) incompatibilitate a funcției, fapt stabilit prin actul de constatare rămas definitiv;

[Art.28 al.(2), lit.b) modificată prin LP134 din 17.06.16, MO245-246/30.07.16 art.515; în vigoare 01.08.16]

c) imposibilitate de a-și exercita atribuțiile pe o perioadă mai mare de 4 luni consecutive, inclusiv pe motiv de boală;

d) intrare în vigoare a sentinței de condamnare;

d¹) stabilire, prin actul de constatare rămas definitiv, a emiterii/adoptării de către acesta a unui act administrativ, încheierii directe sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, luării sau participării la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese;

[Art.28 al.(2), lit.d¹) introdusă prin LP134 din 17.06.16, MO245-246/30.07.16 art.515; în vigoare 01.08.16]

d²) nedeplinire a declarației de avere și interese personale sau refuz de a o depune, în condițiile art. 27 alin. (8) din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate;

[Art.28 al.(2), lit.d²) introdusă prin LP134 din 17.06.16, MO245-246/30.07.16 art.515; în vigoare 01.08.16]

d³) dispunere de către instanța de judecată, prin hotărîre irevocabilă, a confiscării averii nejustificate;

[Art.28 al.(2), lit.d³) introdusă prin LP134 din 17.06.16, MO245-246/30.07.16 art.515; în vigoare 01.08.16]

e) deces.

Articolul 29. Atribuțiile de bază ale primarului

(1) Pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi, stabilite la art.4 alin.(1) din Legea privind descentralizarea administrativă, primarul exercită în teritoriul administrat următoarele atribuții de bază:

a) asigură executarea deciziilor consiliului local;

b) propune, în condițiile legii, organigrama și statele primăriei, schema de salarizare a personalului acesteia și le supune aprobării consiliului local;

c) numește, stabilește atribuțiile și încetează raporturile de serviciu sau de muncă cu șefii de subdiviziuni, de servicii, de întreprinderi municipale din subordinea autorității administrației publice locale respective, personalul primăriei, conduce și controlează activitatea acestora, contribuie la formarea și reciclarea profesională;

[Art.29 al.(1), lit.c) modificată prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

[Art.29 al.(1), lit.c) modificată prin LP239 din 24.09.10, MO206-209/22.10.10 art.689]

d) stabilește atribuțiile viceprimarului (viceprimarilor);

e) asigură elaborarea proiectului de buget al unității administrativ-teritoriale respective, întocmirea rapoartelor periodice și anuale privind executarea bugetului și le prezintă spre aprobare consiliului local;

[Art.29 al.(1), lit.e) în redacția LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

f) exercită funcția de ordonator principal de credite al satului (comunei), orașului (municipiului); verifică, din oficiu sau la cerere, încasarea și cheltuirea mijloacelor de la bugetul local și informează consiliul local despre situația existentă;

g) răspunde de inventarierea și administrarea bunurilor domeniului public și celui privat ale satului (comunei), orașului (municipiului), în limitele competenței sale;

h) exercită, în condițiile legii, supravegherea activităților din târguri, piețe, oboare, parcuri, spații verzi, locuri de distracție și agrement și ia măsuri operative pentru buna lor funcționare;

h¹) contribuie, în condițiile legii, la protejarea patrimoniului cultural imobil (monumente arheologice, monumente de istorie și cultură), a patrimoniului cultural imaterial și mobil, a monumentelor de for public, a rezervațiilor culturale și naturale, situate pe teritoriul administrat;

[Art.29 al.(1), lit. h¹) introdusă prin LP292 din 21.12.17, MO7-17/12.01.18 art.56]

i) propune consiliului local schema de organizare și condițiile de prestare a serviciilor publice de gospodărie comunală, ia măsuri pentru buna funcționare a serviciilor respective de gospodărie comunală;

i¹) organizează, în limita resurselor disponibile, studii privind tipurile de servicii sociale necesare comunității, elaborează și propune spre aprobare consiliului local, conform necesităților stabilite, programe de dezvoltare a serviciilor sociale;

[Art.29 al.(1), lit.i¹) introdusă prin LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661]

j) conduce, coordonează și controlează activitatea serviciilor publice locale, asigură funcționarea serviciului stare civilă, contribuie la realizarea măsurilor de asistență socială și ajutor social;

[Art.29 al.(1), lit.j) modificată prin LP83 din 25.05.17, MO229-243/07.07.17 art.362]

j¹) asigură elaborarea studiilor de fezabilitate și propune spre aprobare listele bunurilor și serviciilor de interes public local pentru realizarea proiectelor de parteneriat public-privat;

[Art.29 al.(1), lit.j¹) introdusă prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

j²) asigură monitorizarea și controlul realizării proiectelor de parteneriat public-privat în care autoritatea administrației publice locale participă în calitate de partener public;

[Art.29 al.(1), lit.j²) introdusă prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

k) eliberează autorizațiile prevăzute de lege;

[Art.29 al.(1), lit.k) modificată prin LP153 din 01.07.16, MO215-216/19.07.16 art.475; în vigoare 19.07.16]

l) asigură securitatea traficului rutier și pietonal prin organizarea circulației transportului, prin întreținerea drumurilor, podurilor și instalarea semnelor rutiere în raza teritoriului administrat;

l¹) asigură înregistrarea și evidența troleibuzelor, a ciclomotoarelor, a mașinilor și a utilajelor autopropulsate utilizate la lucrările de construcții sau agricole, care nu se supun înmatriculării, precum și a vehiculelor cu tracțiune animală, în corespundere cu regulamentul-tip aprobat de Guvern;

[Art.29 al.(1), lit.l¹) introdusă prin LP164 din 05.07.13, MO161-166/26.07.13 art.522]

m) asigură repartizarea fondului locativ și controlul asupra întreținerii și gestionării acestuia în unitatea administrativ-teritorială respectivă;

m¹) desemnează agentul constatatator în condițiile Codului contravențional;

[Art.29 al.(1), lit.m¹) introdusă prin LP153 din 01.07.16, MO215-216/19.07.16 art.475; în vigoare 19.07.16]

n) reprezintă colectivitatea locală în relațiile cu alte autorități publice, persoane fizice sau juridice din țară sau din străinătate, precum și în instanțele judecătorești, în condițiile legii; semnează actele și contractele încheiate în numele colectivității locale, cu excepțiile prevăzute de

lege;

n¹) asigură executarea deciziilor consiliului local în vederea implementării politicii de asigurare a egalității de șanse între femei și bărbați în localitate, colaborează în acest scop cu instituții statale și organizații necomerciale și internaționale; coordonează activitatea unității gender din cadrul primăriei; examinează plîngerile persoanelor care se consideră victime ale discriminării; contribuie la educarea și sensibilizarea populației cu privire la eliminarea discriminării;

[Art.29 al.(1), lit.n¹) introdusă prin LP71 din 14.04.16, MO140-149/27.05.16 art.291]

o) prezintă consiliului local, anual și ori de câte ori este necesar, rapoarte cu privire la situația social-economică a satului (comunei), orașului (municipiului);

[Art.29 al.(1), lit.p) abrogată prin LP31 din 16.03.18, MO126-132/20.04.18 art.247]

q) exercită atribuțiile de autoritate tutelară locală în condițiile legii;

[Art.29 al.(1), lit.q) în redacția LP83 din 25.05.17, MO229-243/07.07.17 art.362]

r) coordonează activitatea de asistență socială privind copiii, persoanele în etate, persoanele cu dizabilități, familiile cu mulți copii, familiile afectate de violență intrafamilială, alte categorii de persoane socialmente vulnerabile, sprijină activitatea asociațiilor obștești de utilitate publică din teritoriul satului (comunei), orașului (municipiului);

[Art.29 al.(1), lit.r) modificată prin LP201 din 28.07.16, MO293-305/09.09.16 art.630; în vigoare 09.09.16]

[Art.29 al.(1), lit.r) modificată prin LP167 din 09.07.10, MO155-158/03.09.10 art.551]

s) asigură elaborarea planului general de urbanism și a documentației de urbanism și amenajare a teritoriului și le prezintă spre aprobare consiliului local, în condițiile legii;

t) constată încălcările legislației în vigoare comise de persoane fizice și juridice în teritoriul administrat, ia măsuri pentru înlăturarea sau curmarea acestora și, după caz, sesizează organele de drept, acestea fiind obligate să reacționeze cu promptitudine, în condițiile legii, la solicitările primarului;

u) ia măsuri de interdicere sau de suspendare a spectacolelor, reprezentațiilor sau altor manifestări publice care contravin ordinii de drept sau bunelor moravuri, care atentează la ordinea și liniștea publică;

v) propune consiliului local consultarea populației prin referendum în probleme locale de interes deosebit, ia măsuri pentru organizarea acestor consultări;

[Art.29 al.(1), lit.w) exclusă prin LP131-XVIII din 08.02.10, MO23-24/12.02.10 art.35]

x) ia, în comun cu autoritățile centrale de specialitate și cu serviciile publice desconcentrate ale acestora, măsuri de prevenire și diminuare a consecințelor calamităților naturale, catastrofelor, incendiilor, epidemiilor, epifitotiilor și epizootiilor și, în acest scop, dispune, cu titlu executoriu, mobilizarea, după caz, a populației, agenților economici și instituțiilor publice din localitate;

y) sprijină colaborarea cu localități din alte țări, contribuie la extinderea cooperării și a legăturilor directe cu acestea.

(2) Primarul, în calitatea sa de autoritate publică locală executivă, exercită și alte atribuții prevăzute de legislația în vigoare sau încredințate de consiliul local.

Articolul 30. Informarea consiliului local

Primarul prezintă, la cererea consiliului local, informații despre executarea deciziilor adoptate de consiliu, alte informații despre activitatea sa de exercitare a anumitor atribuții ce îi revin potrivit legii.

Articolul 31. Alegerea viceprimarilor

(1) Viceprimarii sînt aleși, la propunerea primarului, prin decizie a consiliului, adoptată cu votul majorității consilierilor aleși. În cazul în care candidatura propusă nu întrunește numărul necesar de voturi la 2 ședințe consecutive, primarul propune consiliului o altă candidatură.

(2) Eliberarea din funcție a viceprimarului se face, la propunerea primarului, prin decizie a consiliului local, adoptată cu votul majorității consilierilor aleși.

[Art.31 al.(2) modificat prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

Articolul 32. Actele primarului

(1) În exercitarea atribuțiilor sale, primarul emite dispoziții cu caracter normativ și individual.

(1¹) Proiectele de dispoziții ale primarului în problemele de interes local care pot avea impact economic, de mediu, social (asupra modului de viață și drepturilor omului, asupra culturii, sănătății și protecției sociale, asupra colectivităților locale, serviciilor publice) se consultă public, în conformitate cu legea, cu respectarea procedurilor stabilite de către fiecare autoritate reprezentativă și deliberativă a populației unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, după caz.

(1¹) Proiectele de dispoziții ale primarului în problemele de interes local care pot avea impact economic, de mediu, social (asupra modului de viață și drepturilor omului, asupra culturii, sănătății și protecției sociale, asupra colectivităților locale, serviciilor publice) se consultă public prin afișarea în locuri publice și plasarea pe pagina web oficială a autorității publice locale, în conformitate cu legea, cu respectarea procedurilor stabilite de către fiecare autoritate reprezentativă și deliberativă a populației unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, după caz.

[Art.32 al.(1¹) modificat prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.18]

[Art.32 al.(1¹) introdus prin LP72 din 04.05.10, MO94-97/11.06.10 art.270]

(2) Dispozițiile cu caracter normativ se remit, în termen de 5 zile după semnare, oficiului teritorial al Cancelariei de Stat și intră în vigoare la momentul aducerii lor la cunoștință publică.

(2) Dispozițiile cu caracter normativ se remit, în termen de 5 zile după semnare, oficiului teritorial al Cancelariei de Stat.

[Art.32 al.(2) modificat prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.18]

(2¹) Dispozițiile primarului se includ în Registrul de stat al actelor locale în termen de 5 zile de la data semnării lor de către acesta. Suplimentar, dispozițiile cu caracter normativ se afișează în locuri publice.

[Art.32 al.(2¹) introdus prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.18]

(2²) Dispozițiile cu caracter normativ intră în vigoare la data includerii lor în Registrul de stat al actelor locale sau la data indicată în textul dispoziției, care nu poate preceda data includerii acesteia în Registrul de stat al actelor locale.

[Art.32 al.(2²) introdus prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.18]

(3) Dispozițiile cu caracter individual devin executorii după ce sînt aduse la cunoștință persoanelor vizate.

(3) Dispozițiile cu caracter individual intră în vigoare la data comunicării persoanelor vizate sau la data indicată în textul dispoziției, care nu poate preceda data includerii acesteia în Registrul de stat al actelor locale.

[Art.32 al.(3) în redacția LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.18]

Articolul 33. Suspendarea din funcție a primarului

(1) În cazul în care a fost deferit justiției pentru săvîrșirea unei infracțiuni, primarul poate fi suspendat din funcție pînă la soluționarea definitivă a cauzei. Organizarea de noi alegeri pentru funcția de primar nu se admite pe întreaga durată a suspendării.

(2) Suspendarea poate fi dispusă numai de către instanța de judecată, în condițiile legii.

(3) Dacă a fost achitat sau dosarul său penal a fost clasat, cu excepția cazurilor de amnistie, primarul suspendat din funcție are dreptul la reparare, în condițiile legii, a prejudiciului cauzat. Primarul este restabilit în funcție pentru perioada pînă la expirarea mandatului său.

(4) Prevederile prezentului articol se aplică, în modul respectiv, și viceprimarilor.

Articolul 34. Interimatul funcției de primar

(1) În cazul încetării înainte de termen a mandatului, al suspendării din funcție sau al imposibilității primarului de a-și exercita atribuțiile, interimatul se asigură de drept de către un viceprimar.

(2) Dacă viceprimarul, din motive obiective, refuză interimatul funcției de primar sau dacă primarul și viceprimarul sînt suspendați din funcție concomitent, sau, din anumite cauze, aceste funcții devin vacante, consiliul local împuternicește, în termen de 5 zile, o altă persoană să exercite temporar atribuțiile primarului.

(3) În caz de absență temporară, primarul poate delega, sub proprie răspundere, exercitarea atribuțiilor sale viceprimarului sau, după caz, secretarului consiliului pe întreaga durată a absenței sale.

(4) În exercitarea temporară a atribuțiilor de primar, secretarul consiliului nu este exonerat de exercitarea atribuțiilor sale de bază.

Articolul 35. Delegatul sătesc

(1) Satul din care nu au fost aleși consilieri în consiliul local alege un delegat sătesc, care apără și reprezintă interesele satului în autoritățile administrației publice locale, precum și în alte autorități.

(2) Delegatul sătesc este ales la adunarea generală a locuitorilor cu drept de vot ai satului, cu votul majorității celor prezenți.

(3) Alegerea delegatului sătesc se face în prezența primarului sau a viceprimarului unității administrativ-teritoriale respective. La adunarea generală trebuie să participe cel puțin o treime din locuitorii cu drept de vot ai satului.

(4) Alegerea delegatului sătesc se face pe durata mandatului consiliului. Adunarea generală a locuitorilor satului, în condițiile alin.(2) și (3), poate accepta demisia sau poate hotărî revocarea delegatului sătesc.

(5) La decizia consiliului local, delegatul sătesc poate fi remunerat din bugetul local.

Articolul 36. Atribuțiile delegatului sătesc

(1) Delegatul sătesc exercită următoarele atribuții principale:

- a) participă la ședințele consiliului local;
- b) aduce la cunoștință locuitorilor satului deciziile consiliului și dispozițiile primarului;
- c) acordă sprijin autorităților administrației publice locale în realizarea măsurilor ce țin de interesele satului respectiv;
- d) prezintă propuneri de realizare a unor obiective economice, social-culturale și de rezolvare a altor probleme ce țin de interesele satului;
- e) urmărește modul în care administrația publică locală rezolvă problemele satului care l-a delegat și informează despre aceasta populația.

(2) În cazul în care consiliul sau primarul preconizează să emită acte care, în viziunea delegatului sătesc, contravin intereselor satului din a cărui parte a fost ales, delegatul poate propune amînarea adoptării lor pentru a se consulta cu locuitorii satului.

Capitolul IV SECRETARUL CONSILIULUI LOCAL

Articolul 37. Exigențele pentru funcția de secretar

(1) Secretarul consiliului local este și secretar al satului (comunei), orașului (municipiului). Candidatul la funcția de secretar se va selecta pe bază de concurs. Persoana numită, în condițiile prezentei legi, în funcția de secretar trebuie să fie licențiat al unei facultăți (secției) de drept sau de administrație publică.

(2) Prin derogare de la alin.(1), în cazul în care, după anunțarea repetată a concursului pentru ocuparea funcției vacante de secretar al consiliului local, nu au parvenit solicitări de la persoane cu studiile respective, la concurs poate fi admis un absolvent al unei alte facultăți (secții) sau o persoană care urmează studiile superioare.

Articolul 38. Numirea secretarului consiliului local

[Art.38 titlul modificat prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

(1) Numirea în funcție a învingătorului concursului pentru ocuparea funcției de secretar, organizat în conformitate cu legislația în vigoare, se face la prima ședință a consiliului local, după anunțarea rezultatelor concursului.

[Art.38 al.(1) modificat prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

(2) Prevederile alin.(1) se aplică numai în cazul în care funcția de secretar este vacantă. Vacanța intervine în cazul încetării raporturilor de serviciu ale secretarului, conform Legii

nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

[Art.38 al.(2) modificat prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

(3) Secretarul se bucură de stabilitate în funcție și cade sub incidența Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

[Art.38 al.(3) modificat prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

(4) Modificarea, suspendarea și încetarea raporturilor de serviciu ale secretarului se face, în condițiile legii, prin decizie a consiliului. Evaluarea performanțelor profesionale ale secretarului se face de către primar, în baza deciziei consiliului.

[Art.38 al.(4) în redacția LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

(5) Pe durata concediului sau a unei lipse îndelungate a secretarului pe motive întemeiate, consiliul local poate împuternici un alt funcționar din cadrul primăriei să îndeplinească toate atribuțiile secretarului sau unele din ele.

(6) Concediul anual i se acordă secretarului în temeiul dispoziției primarului.

Articolul 39. Atribuțiile secretarului

(1) Secretarul îndeplinește, sub autoritatea primarului, următoarele atribuții de bază:

a) asigură înștiințarea convocării consiliului local;

b) participă la ședințele consiliului local;

c) avizează proiectele de decizii ale consiliului local și contrasemnează deciziile;

c¹) exercită atribuțiile unității gender la nivel local, garantând implementarea principiului egalității între femei și bărbați;

[Art.30 al.(1), lit.c¹) introdusă prin LP71 din 14.04.16, MO140-149/27.05.16 art.291]

d) asigură buna funcționare a primăriei;

e) asigură efectuarea lucrărilor de secretariat;

f) pregătește materialele pe marginea problemelor supuse dezbaterii în consiliul local;

g) comunică și remite, în termen de 5 zile, dacă legea nu prevede altfel, autorităților și persoanelor interesate actele emise de consiliul local sau de primar;

h) asigură consultarea publică a proiectelor de decizii ale consiliului local și de dispoziții normative ale primarului, informarea publicului referitor la deciziile adoptate și la dispozițiile emise;

[Art.39 al.(1), lit.h) în redacția LP72 din 04.05.10, MO94-97/11.06.10 art.270]

h¹) asigură includerea actelor autorității administrației publice locale în Registrul de stat al actelor locale, în conformitate cu prezenta lege;

[Art.39 al.(1), lit.h¹) introdusă prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.18]

i) primește, distribuie și întreține corespondența;

j) eliberează extrase sau copii de pe orice act din arhiva consiliului local, în afara celor care conțin informații secrete, stabilite potrivit legii, precum și extrase și copii de pe actele de stare civilă;

k) organizează, coordonează, poartă răspundere pentru activitatea serviciilor de stare civilă, de protecție socială și exercită, după caz, atribuțiile respective;

l) ține evidența gospodăriilor țărănești (de fermier) și a asociațiilor acestora conform registrului aprobat de Guvern;

m) păstrează și aplică, după caz, sigiliul;

n) acordă ajutor consilierilor și comisiilor consiliului local;

o) administrează sediul primăriei și bunurile ei;

p) eliberează certificate de proprietate privată ce confirmă dreptul de proprietate asupra cotelor-părți valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole, în baza anexelor la procesul-verbal al comisiei de privatizare a bunurilor întreprinderilor agricole, conform modelului aprobat de Ministerul Economiei și Comerțului;

q) îndeplinește acte notariale conform Legii cu privire la notariat;

r) înregistrează contractele de arendă a terenurilor agricole și a altor bunuri agricole încheiate pe un termen de până la 5 ani inclusiv.

[Art.39 al.(1), lit.r) modificată prin RMO121 din 13.04.18, MO121-125/13.04.18 pag.9]

[Art.39 al.(1), lit.r) în redacția LP6 din 08.02.18, MO84-93/16.03.18 art.171]

(1¹) În cazul apariției uneia dintre circumstanțele prevăzute la art.139 alin. (1) din Codul electoral, secretarul consiliului comunică în scris acest fapt Comisiei Electorale Centrale în termen de cel mult 10 zile de la data apariției acestei circumstanțe.

[Art.39 al.(1¹) introdus prin LP213 din 09.09.10, MO190/29.09.10 art.626]

(2) Secretarul îndeplinește și alte atribuții prevăzute de lege sau încredințate de către consiliul local ori de către primar.

Capitolul V PRIMĂRIA

Articolul 40. Primăria și statutul personalului primăriei

(1) Primăria se organizează și funcționează în baza unui regulament aprobat de consiliul local.

(2) Primăria, ca structură funcțională, are următoarele atribuții:

- a) întocmește proiecte de decizii ale consiliului local și proiecte de dispoziții ale primarului;
- b) aduce la cunoștință publică deciziile consiliului și dispozițiile normative ale primarului;
- c) colectează și prezintă primarului informații pentru raportul anual privind starea economică și socială a satului (comunei), orașului (municipiului);
- d) prezintă primarului, în comun cu serviciile publice, informații despre funcționarea acestora, precum și a întreprinderilor municipale create de consiliul local;
- e) supraveghează executarea măsurilor dispuse de primar atât în cadrul primăriei, cât și în teritoriul administrat;
- f) contribuie la elaborarea proiectului de buget al unității administrativ-teritoriale pentru următorul an bugetar și a proiectelor de modificare a bugetului, care urmează să fie prezentate de primar spre examinare consiliului local;

g) asigură executarea bugetului unității administrativ-teritoriale, în conformitate cu deciziile consiliului local, și respectarea prevederilor legale;

h) întocmește contul de încheiere a exercițiului bugetar al unității administrativ-teritoriale;

i) asistă secretarul consiliului local în îndeplinirea atribuțiilor lui conform legii.

(3) Condițiile numirii, angajării, promovării, sancționării și încetării raporturilor de serviciu sau de muncă ale personalului primăriei, drepturile și obligațiile lui sînt stabilite de legislația în vigoare și de regulamentul primăriei, aprobat de consiliul local.

[Art.40 al.(3) modificat prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

(4) Personalul primăriei are statut de funcționar public și cade sub incidența Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, cu excepția persoanelor care ocupă funcția de viceprimar, aflate sub incidența Legii nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și Legii nr. 768/2000 privind statutul alesului local, a altui personal angajat în baza contractului individual de muncă potrivit prevederilor Codului muncii.

[Art.40 al.(4) introdus prin LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

Capitolul VI AUTORITĂȚILE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE ALE RAIONULUI Secțiunea 1 Consiliul raional

Articolul 41. Componenta consiliului raional

(1) Consiliul raional este autoritatea reprezentativă și deliberativă a populației raionului.

[Art.41 al.(1) modificat prin LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

(2) Consiliul raional se compune din consilieri, aleși în condițiile Codului electoral. Numărul de consilieri se stabilește în funcție de numărul de locuitori ai raionului la data de 1 ianuarie a anului în care au loc alegerile, conform datelor statistice, în modul stabilit la art.11.

Articolul 42. Constituirea consiliului raional

(1) La constituirea consiliului raional și la desfășurarea ședințelor lui se aplică, după caz, dispozițiile art.13, 16, 17 și 19.

(2) Consilierii raionali se convoacă în primă ședință prin hotărîre a Comisiei Electorale Centrale.

Articolul 43. Competențele consiliului raional

(1) Pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea stabilite la art.4 alin.(2) din Legea privind descentralizarea administrativă, consiliul raional realizează în teritoriul administrat următoarele competențe de bază:

a) aprobă organigrama și statele de personal ale aparatului președintelui raionului, ale direcțiilor și ale altor subdiviziuni subordonate consiliului raional, precum și suma totală a cheltuielilor necesare pentru asigurarea activității lor;

b) aprobă bugetul raional, contul de încheiere a exercițiului bugetar, precum și modul de utilizare a fondurilor speciale;

c) decide privind administrarea bunurilor domeniilor public și privat ale raionului;

d) decide, în condițiile legii, darea în administrare, concesionarea, darea în arendă ori locațiune a bunurilor domeniului public al raionului, precum și a serviciilor publice de interes raional;

d¹) decide, în condițiile legii, schimbarea destinației terenurilor proprietate a raionului;

[Art.43 al.(1), lit. d¹) introdusă prin LP24 din 04.03.16, MO100-105/15.04.16 art.192]

e) decide, în condițiile legii, vânzarea, privatizarea, concesionarea, darea în arendă ori locațiune a bunurilor domeniului privat al raionului;

f) decide efectuarea auditului intern;

g) decide asupra lucrărilor de proiectare, construcție, întreținere și modernizare a drumurilor, podurilor, fondului locativ în condițiile Legii cu privire la locuințe, precum și altor obiective din domeniul economic, social, comunal și de agrement de interes raional;

h) decide punerea la evidență a persoanelor socialmente vulnerabile care au nevoie de îmbunătățirea condițiilor locative în conformitate cu Legea cu privire la locuințe;

i) decide, în condițiile legii și în limitele competenței sale, organizarea serviciilor publice de interes raional și/sau regional și aprobă tarifele la serviciile cu plată prestate de acestea;

[Art.43 al.(1), lit.i) în redacția LP37 din 19.03.15, MO94-97/17.04.15 art.145]

j) aprobă strategii, prognoze, planuri și programe de dezvoltare social-economică a raionului, programe de refacere și protecție a mediului înconjurător, programe de utilizare a forței de muncă în teritoriu, monitorizează realizarea acestora;

j¹) aprobă programe de dezvoltare a serviciilor sociale, conform necesităților raionului, și identifică sursele financiare necesare;

[Art.43 al.(1), lit.j¹) introdusă prin LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661]

k) alege, în condițiile prezentei legi, președintele raionului;

[Art.43 al.(1), lit.k) modificată prin LP180 din 21.07.17, MO277-288/04.08.17 art.489]

l) alege, la propunerea președintelui raionului, vicepreședinții și îi eliberează din funcție, în condițiile prezentei legi;

[Art.43 al.(1), lit.l) în redacția LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

m) desemnează reprezentantul său în instanța de judecată în litigiile privind legalitatea deciziilor adoptate și în cele care rezultă din raporturile cu alte autorități publice;

n) numește, pe bază de concurs desfășurat conform legislației în vigoare, secretarul consiliului raional și conducătorii instituțiilor și subdiviziunilor din subordine;

[Art.43 al.(1), lit.n) modificată prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

o) aprobă regulamentul consiliului raional;

p) decide sau, după caz, propune înființarea, în condițiile legii, de instituții publice și întreprinderi de interes raional, precum și participarea la fondarea societăților comerciale;

q) aprobă, în condițiile legii, norme specifice pentru structurile autonome și pentru instituțiile publice pe care le înființează;

r) decide înființarea, reorganizarea și lichidarea instituțiilor social-culturale de interes raional și asigură buna lor funcționare, în limita alocațiilor prevăzute la bugetul respectiv;

r¹) contribuie, în condițiile legii, la protejarea patrimoniului cultural imobil (monumente arheologice, monumente de istorie și cultură), a patrimoniului cultural imaterial și mobil, a monumentelor de for public, a rezervațiilor culturale și naturale, situate pe teritoriul administrat;

[Art.43 al.(1), lit. r¹) introdusă prin LP292 din 21.12.17, MO7-17/12.01.18 art.56]

s) decide organizarea și desfășurarea de activități științifice, instructiv-educative, cultural-educative, sportive și de tineret, de interes raional;

s¹) aprobă programe și decide cu privire la organizarea campaniilor de informare în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați; desemnează, în condițiile legii, unitatea gender locală; examinează rapoarte despre situația în domeniu și adoptă decizii pe marginea lor; examinează plîngerile persoanelor care se consideră victime ale discriminării;

[Art.43 al.(1), lit.c¹) introdusă prin LP71 din 14.04.16, MO140-149/27.05.16 art.291]

t) decide, în condițiile legii, asocierea cu alte autorități ale administrației publice locale, inclusiv cooperarea transfrontalieră, pentru realizarea unor lucrări și servicii de interes public, promovarea și protejarea intereselor autorităților administrației publice locale, precum și colaborarea cu agenți economici și asociații obștești din țară și din străinătate, în scopul realizării unor acțiuni sau lucrări de interes comun;

t¹) decide, în condițiile legii, înaintarea sesizărilor la Curtea Constituțională;

[Art.43 al.(1), lit. t¹) introdusă prin LP24 din 04.03.16, MO100-105/15.04.16 art.192]

u) aproba simbolică raionului.

v) dispune consultarea publică, în conformitate cu legea, a proiectelor de decizii în problemele de interes local care pot avea impact economic, de mediu și social (asupra modului de viață și drepturilor omului, asupra culturii, sănătății și protecției sociale, asupra colectivităților locale, serviciilor publice), precum și în alte probleme care preocupă populația sau o parte din populația unității administrativ-teritoriale.

[Art.43 al.(1), lit.v) introdusă prin LP72 din 04.05.10, MO94-97/11.06.10 art.270]

(2) Consiliul raional poate realiza și alte competențe în condițiile legii, cu condiția asigurării surselor de finanțare pentru acoperirea integrală a costurilor realizării lor.

Articolul 44. Durata mandatului consiliului raional

(1) Durata mandatului consiliului raional este stabilită de Codul electoral.

(2) Consiliul raional își exercită mandatul de la data declarării ca legal constituit pînă la data constituirii legale a consiliului nou-ales.

(3) Mandatul consiliului raional poate fi prelungit, prin lege organică, în caz de război sau catastrofă.

Articolul 45. Convocarea consiliului raional

(1) Consiliul raional se întrunește în ședințe ordinare o dată la 3 luni.

(2) Consiliul raional se poate întruni în ședință extraordinară, cu ordinea de zi propusă, ori de cîte ori este necesar, la cererea președintelui raionului sau a cel puțin o treime din numărul consilierilor aleși.

(3) Convocarea consiliului raional se face, prin dispoziție a președintelui raionului, cu cel puțin 10 zile înaintea ședințelor ordinare și cu cel puțin 3 zile înaintea celor extraordinare. În temeiul dispoziției, fiecărui consilier i se expediază o înștiințare în care se indică ordinea de zi, data, ora și locul desfășurării ședinței. Înștiințarea este semnată de secretarul consiliului raional.

(4) În cazul în care președintele raionului refuză convocarea ședinței extraordinare a consiliului raional, cerută de cel puțin o treime din numărul consilierilor aleși, aceștia sînt în drept:

a) să convoace ședința consiliului raional de sine stătător, în condițiile prezentei legi; și/sau

b) să atace refuzul în instanța de contencios administrativ.

(5) Consiliul raional alege prin vot deschis, cu votul majorității consilierilor prezenți, pentru durata unei ședințe, un președinte care o prezidează. Președintele ședinței este asistat de secretarul consiliului raional.

Articolul 46. Adoptarea deciziilor de către consiliul raional

(1) În realizarea competențelor sale, consiliul raional adoptă decizii cu votul majorității consilierilor prezenți, cu excepția cazurilor în care legea sau regulamentul consiliului cere un număr mai mare de voturi.

(2) Deciziile se semnează de președintele ședinței și se contrasemnează de secretarul consiliului.

(2) Deciziile se semnează de președintele ședinței și se contrasemnează de secretarul consiliului în termen de cel mult 5 zile de la data desfășurării ședinței consiliului raional.

[Art.46 al.(2) modificat prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.18]

(3) În termen de cel mult 5 zile de la data semnării, secretarul consiliului raional asigură includerea deciziilor consiliului în Registrul de stat al actelor locale, precum și afișează deciziile cu caracter normativ ale consiliului în locuri publice.

[Art.46 al.(3) introdus prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.18]

Articolul 47. Organizarea și funcționarea consiliului raional

Prevederile prezentei legi referitoare la organizarea și funcționarea consiliului local, cu excepția celor referitoare la competențe, se aplică, în mod corespunzător, consiliului raional.

Articolul 48. Dizolvarea consiliului raional

(1) Consiliul raional poate fi dizolvat înainte de expirarea termenului dacă:

a) acesta a adoptat în mod deliberat decizii repetate în aceeași materie, care au fost anulate de către instanța de contencios administrativ, prin hotărâri definitive întrucât încălcau grav prevederile Constituției sau ale legislației în vigoare;

b) numărul consilierilor s-a redus cu mai mult de 1/3 din numărul stabilit la art.11;

[Art.48 al.(1), lit.b) modificată prin LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

c) acesta nu a adoptat nici o decizie timp de 6 luni consecutiv, indiferent de numărul ședințelor.

(2) În cazul prevăzut la alin.(1) lit.a), oficiul teritorial al Cancelariei de Stat sau Guvernul este în drept să se adreseze în instanță de judecată pentru constatarea circumstanțelor care justifică dizolvarea consiliului raional.

(3) Dizolvarea de drept a consiliului raional în condițiile alin.(1) lit.b) și c) se constată de către președintele raionului și se notifică în scris, în termen de cel mult 10 zile de la data dizolvării, Comisiei Electorale Centrale, care stabilește data desfășurării alegerilor noi.

[Art.48 al.(3) modificat prin LP213 din 09.09.10, MO190/29.09.10 art.626]

(4) Parlamentul dizolvă consiliul raional, la propunerea motivată a președintelui raionului sau a Guvernului, în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive, pronunțate în condițiile alin.(2), prin care au fost constatate circumstanțele care justifică dizolvarea.

(5) Data desfășurării alegerilor pentru noua componentă a consiliului raional se stabilește de Comisia Electorală Centrală, în condițiile Codului electoral.

(6) Până la constituirea unui nou consiliu, președintele raionului va soluționa problemele curente ale unității administrativ-teritoriale.

Secțiunea a 2-a

Președintele și vicepreședintele raionului

Articolul 49. Alegerea președintelui și vicepreședintelui raionului

(1) Consiliul raional alege președintele raionului, la propunerea a cel puțin o treime din consilierii aleși, cu votul majorității consilierilor aleși. În cazul în care candidatura propusă nu întrunește votul majorității consilierilor aleși, în termen de 8 zile se convoacă o nouă ședință în vederea efectuării votării repetate. Dacă și după votarea repetată nici una din candidaturile propuse nu întrunește votul majorității consilierilor aleși, în termen de 3 zile se organizează o votare suplimentară, în urma căreia se consideră ales candidatul care întrunește cel mai mare număr de voturi.

[Art.49 al.(1) modificat prin LP239 din 24.09.10, MO206-209/22.10.10 art.689]

[Art.49 al.(1) modificat prin LP273-XVI din 07.12.07, MO84-85/13.05.08 art.288]

(2) Președintele raionului este asistat de vicepreședinți. Numărul vicepreședinților se stabilește de consiliul raional, la propunerea președintelui raionului.

(3) Vicepreședinții raionului se aleg de consiliul raional, la propunerea președintelui raionului, conform procedurii prevăzute la alin.(1).

(4) În funcția de președinte și vicepreședinte poate fi aleasă orice persoană, inclusiv din rândul consilierilor.

[Art.49 al.(4) modificat prin LP180 din 21.07.17, MO277-288/04.08.17 art.489]

Articolul 50. Încetarea mandatelor președintelui și vicepreședintelui raionului

(1) Consiliul raional îl poate elibera din funcție pe președintele raionului înainte de termen, cu votul a două treimi din numărul consilierilor aleși, la propunerea a cel puțin o treime din consilierii aleși.

[Art.50 al.(1) modificat prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

(2) Vicepreședintele raionului poate fi eliberat din funcție înainte de termen, cu votul majorității consilierilor aleși, la propunerea președintelui raionului sau a unei treimi din consilierii aleși.

[Art.50 al.(2) modificat prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

(3) Președintele și vicepreședintele raionului își prezintă demisia în fața consiliului raional.

(4) Mandatul președintelui și cel al vicepreședintelui raionului încetează odată cu mandatul consiliului raional.

(5) În cazul în care mandatul consiliului raional încetează înainte de termen, președintele și vicepreședintele raionului își exercită atribuțiile și soluționează problemele curente ale raionului pînă la alegerea de către consiliul raional nou-constituit a unui alt președinte al raionului.

Articolul 51. Aparatul președintelui raionului

(1) Aparatul președintelui raionului se organizează și funcționează în baza unui regulament aprobat de consiliul raional.

(2) Aparatul președintelui raionului are următoarele atribuții:

[Art.51 al.(2) modificat prin LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

a) întocmește proiectele de decizii ale consiliului raional și proiectele de dispoziții ale președintelui raionului;

b) asigură consultarea publică a proiectelor de decizii ale consiliului raional și de dispoziții normative ale președintelui raionului și informarea publicului referitor la deciziile adoptate și la dispozițiile emise;

[Art.51 al.(1), lit.b) în redacția LP72 din 04.05.10, MO94-97/11.06.10 art.270]

c) colectează și prezintă președintelui raionului informații pentru raportul anual privind starea economică și socială a raionului;

c¹) asistă președintele raionului în exercitarea obligațiilor de implementare a legislației în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați;

[Art.51 al.(2), lit.c¹) introdusă prin LP71 din 14.04.16, MO140-149/27.05.16 art.291]

d) prezintă președintelui raionului informații privind organizarea și funcționarea subdiviziunilor, serviciilor publice și a întreprinderilor de interes raional constituite în teritoriu și aflate în subordinea autorităților administrației publice locale respective;

[Art.51 al.(2), lit.d) în redacția LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

e) supraveghează executarea de către instituțiile subordonate a deciziilor consiliului raional și a dispozițiilor emise de către președintele raionului;

[Art.51 al.(2), lit.e) în redacția LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

[Art.51 al.(2), lit.f) abrogată prin LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

[Art.51 al.(2), lit.g) abrogată prin LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

[Art.51 al.(2), lit.h) abrogată prin LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

i) asistă secretarul consiliului raional în îndeplinirea atribuțiilor lui conform legii.

(3) Condițiile numirii, angajării, promovării, sancționării și încetării raporturilor de serviciu sau de muncă ale personalului aparatului președintelui raionului, drepturile și obligațiile lui sînt stabilite de legislația în vigoare și de regulamentul aprobat de consiliul raional.

[Art.51 al.(3) modificat prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

(4) Președintele raionului numește în funcții publice, modifică, suspendă și încetează, în condițiile legii, raporturile de serviciu ale funcționarilor publici din aparatul președintelui, încheie și reziliază contractele individuale de muncă cu personalul aparatului fără statut de funcționar public, administrează personalul, stabilește atribuțiile acestora.

[Art.51 al.(4) în redacția LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

(4¹) Personalul aparatului președintelui raionului și subdiviziunilor consiliului raional are statut de funcționar public și cade sub incidența Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și

statutul funcționarului public, cu excepția persoanelor care ocupă funcția de vicepreședinte al raionului, aflate sub incidența Legii nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și Legii nr. 768/2000 privind statutul alesului local, a altui personal angajat în baza contractului individual de muncă potrivit prevederilor Codului muncii.

[Art.51 al.(4¹) introdus prin LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

(5) Președintele raionului ia măsuri și este responsabil pentru instruirea și pregătirea profesională a funcționarilor din aparatul său.

Articolul 52. Președintele și vicepreședinții raionului

(1) Președintele raionului exercită conducerea operativă a serviciilor publice descentralizate în teritoriul administrat.

[Art.52 al.(1) în redacția LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

(2) Președintele raionului reprezintă raionul în raporturile cu Guvernul, cu alte autorități publice centrale, cu persoane fizice și juridice din țară și din străinătate, precum și în instanțe judecătorești.

(3) Președintele raionului exercită atribuțiile de președinte al comisiei pentru situații excepționale.

[Art.52 al.(3) modificat prin LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

(4) Președintele și vicepreședinții raionului cad sub incidența Legii privind statutul alesului local și Legii cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică.

[Art.52 al.(4) modificat prin LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

[Art.52 al.(4) în redacția LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

(5) Vicepreședinții raionului exercită atribuțiile stabilite de președintele raionului și poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

[Art.52 al.(6) exclus prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

Articolul 53. Atribuțiile de bază ale președintelui raionului

(1) Pornind de la domeniile de activitate ale autorității administrației publice de nivelul al doilea, președintele raionului exercită în teritoriul administrat următoarele atribuții de bază:

[Art.53 al.(1) modificat prin LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

a) asigură executarea deciziilor consiliului raional;

b) asigură respectarea Constituției, a legilor și altor acte normative;

[Art.53 al.(1), lit.b) modificată prin LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

c) contribuie la menținerea ordinii publice, asigurarea securității și apărarea drepturilor cetățenilor;

d) contribuie la buna colaborare a serviciilor publice desconcentrate în soluționarea problemelor de interes raional;

d¹) asigură elaborarea studiilor de fezabilitate și propune spre aprobare listele bunurilor și serviciilor publice de interes raional pentru realizarea proiectelor de parteneriat public-privat;

[Art.53 al.(1), lit.d¹) introdusă prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

d²) asigură monitorizarea și controlul realizării proiectelor de parteneriat public-privat în care autoritatea administrației publice locale participă în calitate de partener public;

[Art.53 al.(1), lit.d²) introdusă prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

[Art.53 al.(1), lit.e) abrogată prin LP31 din 16.03.18, MO126-132/20.04.18 art.247]

f) convoacă ședințele consiliului raional și asigură prezența consilierilor;

g) semnează actele și contractele încheiate în numele raionului sau al consiliului raional;

h) asigură elaborarea proiectului de buget al unității administrativ-teritoriale respective, întocmirea rapoartelor periodice și anuale privind executarea bugetului și le prezintă spre aprobare consiliului raional;

[Art.53 al.(1), lit.h) în redacția LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

i) exercită funcția de ordonator principal de credite al raionului;

j) verifică, din oficiu sau la cerere, încasarea mijloacelor la bugetul raional și cheltuirea lor, informează operativ consiliul raional despre situația existentă;

k) conduce, coordonează și controlează activitatea serviciilor publice ale consiliului raional; audiază rapoartele și informațiile șefilor acestor servicii și propune soluții pentru îmbunătățirea

activității acestora;

[Art.53 al.(1), lit.k) modificată prin LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

k¹) organizează examinarea necesităților raionului în privința tipurilor de servicii sociale, propune spre aprobare consiliului raional, conform necesităților stabilite, programul de dezvoltare a serviciilor sociale;

[Art.53 al.(1), lit.k¹) introdusă prin LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661]

k²) elaborează, conform necesităților stabilite, proiectele programelor de dezvoltare a serviciilor sociale;

[Art.53 al.(1), lit.k²) introdusă prin LP196 din 28.07.16, MO306-313/16.09.16 art.661]

l) prezintă consiliului raional, spre examinare și aprobare, contul de încheiere a exercițiului bugetar pe semestrul I, pe 9 luni și cel anual;

m) contribuie, în calitate de președinte al comisiei pentru situații excepționale, la realizarea, la nivel raional, a măsurilor de protecție a populației în caz de calamități naturale și tehnogene, de catastrofe, incendii, epidemii, epifitotii și epizootii, ia măsuri de prevenire a situațiilor excepționale, de reducere a prejudiciului și de lichidare a consecințelor;

[Art.53 al.(1), lit.m) modificată prin LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

m¹) contribuie, în condițiile legii, la protejarea patrimoniului cultural imobil (monumente arheologice, monumente de istorie și cultură), a patrimoniului cultural imaterial și mobil, a monumentelor de for public, a rezervațiilor culturale și naturale, situate pe teritoriul administrat;

[Art.53 al.(1), lit. m¹) introdusă prin LP292 din 21.12.17, MO7-17/12.01.18 art.56]

n) propune consiliului raional să consulte, prin referendum, populația în probleme locale de interes deosebit și, în temeiul deciziei consiliului, ia măsuri în vederea organizării referendumului;

o) contribuie la desfășurarea, pe teritoriul raionului, în conformitate cu legislația electorală, a alegerilor autorităților administrației publice reprezentative de toate nivelurile și a referendumurilor;

p) asigură colaborarea raionului cu alte unități administrativ-teritoriale, inclusiv din alte țări;

p¹) asigură executarea deciziilor consiliului raional în domeniul de asigurare a egalității de șanse între femei și bărbați în unitatea administrativ-teritorială; colaborează în acest domeniu cu instituții statale și organizații necomerciale și internaționale; coordonează activitatea unității gender; organizează audierea rapoartelor și a informațiilor la subiectul respectiv în cadrul ședințelor consiliului raional și propune soluții pentru îmbunătățirea situației în domeniu; asigură înlăturarea, în termen de 30 de zile, a condițiilor discriminatorii și a cauzelor care le-au generat;

[Art.51 al.(2), lit.p¹) introdusă prin LP71 din 14.04.16, MO140-149/27.05.16 art.291]

q) prezintă, la solicitarea consiliului raional, informații despre activitatea sa și a serviciilor publice din subordine.

(2) Președintele raionului, în calitatea sa de autoritate publică executivă, poate îndeplini și alte atribuții prevăzute de legislația în vigoare sau încredințate de consiliul raional.

Articolul 54. Actele președintelui raionului

(1) În exercitarea atribuțiilor sale, președintele raionului emite dispoziții cu caracter normativ și individual.

(1¹) Proiectele de dispoziții ale președintelui raionului în problemele de interes raional care pot avea impact economic, de mediu, social (asupra modului de viață și drepturilor omului, asupra culturii, sănătății și protecției sociale, asupra colectivităților locale, serviciilor publice) se consultă public, prin afișarea în locuri publice și plasarea pe pagina web oficială a autorității publice locale, în conformitate cu legea, respectându-se procedurile stabilite de către fiecare autoritate reprezentativă și deliberativă a populației unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea sau întâi, după caz.

[Art.54al.(1¹) introdus prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.18]

(2) Dispozițiile cu caracter normativ se remit, în termen de 5 zile după semnare, oficiului teritorial al Cancelariei de Stat și intră în vigoare la momentul aducerii lor la cunoștință publică.

(2) Dispozițiile cu caracter normativ se remit, în termen de 5 zile după semnare, oficiului

teritorial al Cancelariei de Stat.

[Art.54 al.(2) modificat prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.18]

(3) Dispozițiile cu caracter individual devin executorii după ce sînt aduse la cunoștință persoanelor vizate în ele.

(3) Dispozițiile președintelui raionului se includ în Registrul de stat al actelor locale în termen de 5 zile lucrătoare de la data semnării de către acesta. Suplimentar, dispozițiile cu caracter normativ se afișează în locuri publice.

[Art.54 al.(3) în redacția LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.18]

(3¹) Dispozițiile cu caracter normativ intră în vigoare la data includerii lor în Registrul de stat al actelor locale sau la data indicată în textul dispoziției, care nu poate preceda data includerii acesteia în Registrul de stat al actelor locale.

[Art.54 al.(3¹) introdus prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.18]

(3²) Dispozițiile cu caracter individual intră în vigoare la data comunicării persoanelor vizate sau la data indicată în textul dispoziției. În ambele cazuri, intrarea în vigoare nu poate preceda data includerii în Registrul de stat al actelor locale.

[Art.54 al.(3²) introdus prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.18]

(4) Președintele raionului este în drept să emită dispoziții numai în chestiuni ce țin de competența sa. Dispozițiile președintelui raionului sau, după caz, ale vicepreședintelui raionului se consemnează într-un registru special.

(5) La emiterea dispozițiilor, președintele raionului are dreptul să consulte oficiul teritorial al Cancelariei de Stat, conducătorii sau reprezentanții autorităților administrației publice atât locale, cât și centrale.

Capitolul VII

ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ A MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Articolul 55. Autoritățile administrației publice ale municipiului Chișinău

(1) Municipiul Chișinău este organizat în subdiviziuni administrativ-teritoriale numite sectoare, orașe și sate (comune).

(2) Administrarea publică a municipiului Chișinău se realizează de către consiliul municipal, consiliile sectorale, orașenești și sătești (comunale), ca autorități deliberative, și de către primarul general al municipiului Chișinău, primarii sectoarelor, satelor (comunelor) și orașelor, ca autorități executive.

(3) Organizarea și funcționarea autorităților administrației publice ale municipiului Chișinău se reglementează, în mod corespunzător, de prevederile prezentei legi referitoare la autoritățile administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea, de Legea privind statutul municipiului Chișinău, precum și de propriile regulamente de organizare și funcționare.

[Art.55 al.(3) modificat prin LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

Articolul 56. Alegerea și componența autorităților administrației publice ale municipiului Chișinău

(1) Consiliul municipal Chișinău, consiliile sectorale, orașenești și sătești (comunale), primarul general al municipiului Chișinău și primarii sectoarelor, orașelor și satelor (comunelor) se aleg în condițiile Codului electoral.

(2) Consiliul municipal Chișinău se constituie din 51 de consilieri.

(3) Consiliile sectorale ale municipiului Chișinău se constituie din următorul număr de consilieri: Botanica - 25, Buiucani - 23, Centru - 23, Ciocana - 23, Rîșcani - 25.

[Art.56 al.(4)-(5) abrogate prin LP125 din 07.07.11, MO113/12.07.11 art.316]

(6) Municipiul Chișinău are un primar general și 4 viceprimari. Viceprimarii se aleg în condițiile art. 26 și 31.

[Art.56 al.(6) modificat prin LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

(7) Sectoarele municipiului Chișinău au câte un primar și doi viceprimari. Viceprimarii sectoarelor municipiului Chișinău se aleg în condițiile art.31.

(8) Consiliul municipal și consiliile sectorale ale municipiului Chișinău se constituie, funcționează și pot fi dizolvate în condițiile art.13, ale capitolului II secțiunea a 3-a, ale art.25 și 48, care se aplică în mod corespunzător.

Articolul 57. Coordonarea activității autorităților
administrației publice ale municipiului
Chișinău

(1) Consiliul municipal Chișinău coordonează activitatea consiliilor unităților administrativ-teritoriale din componența municipiului în vederea prestării serviciilor publice de interes municipal.

(2) Consiliul municipal Chișinău realizează, în mod corespunzător, competențele prevăzute de prezenta lege pentru consiliile locale, de Legea privind statutul municipiului Chișinău, precum și de propriul regulament de organizare și funcționare.

[Art.57 al.(2) modificat prin LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

[Art.57 al.(2) modificat prin LP239 din 24.09.10, MO206-209/22.10.10 art.689]

(3) Consiliile sectorale ale municipiului Chișinău realizează, în mod corespunzător, competențele prevăzute de prezenta lege pentru consiliile unităților administrativ-teritoriale de nivelurile întâi și al doilea, precum și de Legea privind statutul municipiului Chișinău.

(4) Primarul general și viceprimarii municipiului Chișinău exercită, în mod corespunzător, atribuțiile prevăzute de prezenta lege pentru primarii unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi, precum și de Legea privind statutul municipiului Chișinău.

(5) Primarii și viceprimarii sectoarelor municipiului Chișinău exercită atribuțiile prevăzute de prezenta lege pentru autoritățile locale executive de nivelul întâi, cu excepția celor exercitate de primarul general al municipiului Chișinău. Primarul sectorului municipiului Chișinău poate propune consiliului sectoral consultarea populației, prin referendum local, privind problemele locale de interes deosebit.

Articolul 58. Convocarea consiliului municipal Chișinău
și a consiliilor sectorale ale municipiului
Chișinău

(1) Consiliul municipal Chișinău se întrunește în ședință ordinară, cu ordinea de zi propusă, o dată la 3 luni, la convocarea primarului general.

[Art.58 al.(1) modificat prin LP125 din 07.07.11, MO113/12.07.11 art.316]

(2) Consiliul municipal Chișinău se poate întruni în ședință extraordinară în cazul unor probleme de neamânat sau de câte ori este necesar, la inițiativa primarului general sau la cererea scrisă a cel puțin o treime din numărul consilierilor aleși.

[Art.58 al.(2) modificat prin LP125 din 07.07.11, MO113/12.07.11 art.316]

(3) Un grup de cel puțin o treime din numărul consilierilor aleși este în drept să convoace de sine stătător în ședință, cu ordinea de zi propusă, Consiliul municipal Chișinău în cazul în care primarul general:

[Art.58 al.(3) modificat prin LP125 din 07.07.11, MO113/12.07.11 art.316]

a) nu a convocat în ședință ordinară consiliul în decurs de 15 zile după expirarea termenului de convocare; ori

b) refuză sau se află în imposibilitate de a convoca în ședință extraordinară consiliul la cererea consilierilor, conform prevederilor alin.(2).

(3¹) Consiliul municipal Chișinău alege prin vot deschis, cu votul majorității consilierilor prezenți, pentru durata unei ședințe, un președinte care o prezidează. Președintele ședinței este asistat de secretarul consiliului municipal

[Art.58 al.(3¹) introdus prin LP125 din 07.07.11, MO113/12.07.11 art.316]

(4) Convocarea ședințelor consiliului sectoral al municipiului Chișinău se face în condițiile art.16.

Articolul 59. Pretorul

(1) În fiecare sector al municipiului Chișinău, primarul general numește, în condițiile legii, un pretor, care este reprezentant al primarului general.

[Art.59 al.(1) modificat prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

(2) Pretorul este asistat de un aparat de lucru, denumit pretură. Personalul preturii este compus din funcționari publici, supuși reglementărilor Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, și personal contractual, care desfășoară activități auxiliare, supus reglementărilor legislației muncii..

[Art.59 al.(2) modificat prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

(3) Organigrama, statele de personal ale subdiviziunilor instituite în sectoare, precum și regulamentele preturilor se aprobă de Consiliul municipal Chișinău, la propunerea primarului general.

(4) În activitatea sa, pretorul se conduce de legislația în vigoare, de dispozițiile primarului general și de regulamentul preturii.

Capitolul VII¹

ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ A MUNICIPIULUI BĂLȚI

Articolul 59¹. Autoritățile administrației publice ale municipiului Bălți

(1) Administrația publică a municipiului Bălți se realizează de către consiliul municipal, consiliile satești, ca autorități deliberative, și de către primarul municipiului Bălți, primarii satelor, ca autorități executive.

(2) Organizarea și funcționarea autorităților administrației publice ale municipiului Bălți se reglementează, în mod corespunzător, de prevederile prezentei legi referitoare la autoritățile administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea, precum și de prevederile Legii privind statutul municipiului Bălți.

Articolul 59². Coordonarea activității autorităților administrației publice ale municipiului Bălți

(1) Consiliul municipal Bălți coordonează activitatea consiliilor unităților administrativ-teritoriale din componența municipiului în vederea prestării serviciilor publice de interes municipal.

(2) Consiliul municipal Bălți realizează, în mod corespunzător, competențele prevăzute de prezenta lege pentru consiliile locale, precum și de Legea privind statutul municipiului Bălți.

(3) Primarul și viceprimarii municipiului Bălți exercită, în mod corespunzător, atribuțiile prevăzute de prezenta lege pentru primarii unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi, precum și de Legea privind statutul municipiului Bălți.

Articolul 59³. Convocarea Consiliului municipal Bălți

(1) Consiliul municipal Bălți se întrunește în ședință ordinară, cu ordinea de zi propusă, o dată la 3 luni, la convocarea primarului municipiului.

(2) Consiliul municipal Bălți se poate întruni în ședință extraordinară în cazul unor probleme de neamînat sau de cîte ori este necesar, la inițiativa primarului municipiului sau la cererea scrisă a cel puțin o treime din numărul consilierilor aleși.

(3) Un grup de cel puțin o treime din numărul consilierilor aleși este în drept să convoace de sine stătător ședința Consiliului municipal Bălți în cazul în care primarul municipiului:

a) nu a convocat în ședință ordinară consiliul în decurs de 15 zile după expirarea termenului de convocare; ori

b) refuză sau se află în imposibilitate de a convoca în ședință extraordinară consiliul la cererea consilierilor conform prevederilor alin. (2).

(4) Consiliul municipal Bălți alege prin vot deschis, cu votul majorității consilierilor prezenți, pentru durata unei ședințe, un președinte care o prezidează. Președintele ședinței este asistat de secretarul consiliului municipal.

[Capitolul VII¹ introdus prin LP229 din 25.10.12, MO254-262/14.12.12 art.838]

Capitolul VIII

SECRETARUL CONSILIULUI RAIONAL. SECRETARUL CONSILIULUI MUNICIPAL CHIȘINĂU.

**SECRETARUL CONSILIULUI MUNICIPAL BĂLȚI.
SECRETARUL CONSILIULUI SECTORAL AL
MUNICIPIULUI CHIȘINĂU**

[Capitolul VIII titlul modificat prin LP229 din 25.10.12, MO254-262/14.12.12 art.838]

Articolul 60. Statutul secretarului consiliului raional, al secretarului Consiliului municipal Chișinău, al secretarului Consiliului municipal Bălți și cel al secretarului consiliului sectoral al municipiului Chișinău

[Art.60 titlul modificat prin LP229 din 25.10.12, MO254-262/14.12.12 art.838]

(1) Secretarul consiliului raional, secretarul Consiliului municipal Chișinău, secretarul Consiliului municipal Bălți și secretarul consiliului sectoral al municipiului Chișinău sînt funcționari publici. Persoana numită, în condițiile prezentei legi, în funcția de secretar trebuie să fie licențiat al unei facultăți (secții) de drept sau de administrație publică.

[Art.60 al.(1) modificat prin LP229 din 25.10.12, MO254-262/14.12.12 art.838]

(2) Desemnarea învingătorului concursului pentru ocuparea funcției de secretar, organizat în conformitate cu legislația în vigoare, se face la prima ședință a consiliului respectiv după anunțarea rezultatelor concursului.

(3) Prevederile alin.(2) se aplică numai în cazul în care funcția de secretar este vacantă. Vacanța intervine în cazul încetării raporturilor de serviciu ale secretarului în temeiul și în modul stabilite de Legea nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

[Art.60 al.(3) modificat prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

(4) Secretarul se bucură de stabilitate în funcție și cade sub incidența Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

[Art.60 al.(4) modificat prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

(5) Modificarea, suspendarea și încetarea raporturilor de serviciu ale secretarului se face, în condițiile legii, prin decizie a consiliului raional, a Consiliului municipal Chișinău, a Consiliului municipal Bălți sau a consiliului sectoral al municipiului Chișinău. Evaluarea performanțelor profesionale ale secretarului se face de către președintele raionului, Primarul General al municipiului Chișinău, primarul municipiului Bălți sau primarul sectoral al municipiului Chișinău, în baza deciziei consiliului respectiv.

[Art.60 al.(5) modificat prin LP229 din 25.10.12, MO254-262/14.12.12 art.838]

[Art.60 al.(5) în redacția LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

(6) Secretarul consiliului raional, secretarul Consiliului municipal Chișinău, secretarul Consiliului municipal Bălți și secretarul consiliului sectoral al municipiului Chișinău este, concomitent, secretar al raionului, respectiv, al municipiului Chișinău, al municipiului Bălți sau al sectorului.

[Art.60 al.(6) modificat prin LP229 din 25.10.12, MO254-262/14.12.12 art.838]

(7) Secretarului consiliului raional, secretarului Consiliului municipal Chișinău, secretarului Consiliului municipal Bălți și secretarului consiliului sectoral al municipiului Chișinău li se aplică, în mod corespunzător, dispozițiile prezentei legi privitoare la secretarul consiliului local.

[Art.60 al.(7) modificat prin LP229 din 25.10.12, MO254-262/14.12.12 art.838]

Capitolul IX

**CONTROLUL ADMINISTRATIV AL ACTIVITĂȚII
AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE**

Secțiunea 1

Controlul administrativ

Articolul 61. Noțiunea de control administrativ și scopul acestuia

(1) Activitatea autorităților administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea, precum și a celor din cadrul unității teritoriale autonome cu statut juridic special este supusă controlului administrativ în temeiul Constituției, al prezentei legi și al altor acte legislative.

(2) Controlul administrativ al activității autorităților administrației publice locale vizează respectarea Constituției, a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, a prezentei legi și a altor acte normative atât de către autoritățile administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea, cât și de către funcționarii acestora.

(3) Controlul administrativ include controlul legalității și controlul oportunității activității autorităților administrației publice locale.

(4) Controlul administrativ se efectuează din oficiu sau la cerere.

Articolul 62. Principiile controlului administrativ

(1) Controlul administrativ se întemeiază pe următoarele principii:

a) exercitarea acestuia numai potrivit procedurilor și în cazurile prevăzute de legislația în vigoare;

b) respectarea proporționalității între amploarea intervenției autorității de control și importanța intereselor pe care le protejează;

c) neadmiterea limitării dreptului autorității administrației publice locale de a administra în mod autonom, în condițiile legii, afacerile ce țin de propria competență.

(2) Controlul administrativ vizează, în principal, legalitatea activității autorităților administrației publice locale.

(3) Exercițarea controlului administrativ de oportunitate de către autorități de nivel superior se admite doar în cazul realizării competențelor delegate de către stat autorităților administrației publice locale.

Articolul 63. Subiecții controlului administrativ

(1) De organizarea controlului administrativ al activității autorităților administrației publice locale este responsabilă Cancelaria de Stat, acesta fiind exercitat nemijlocit de Cancelaria de Stat sau de oficiile sale teritoriale, conduse de reprezentanții Guvernului în teritoriu.

[Art.63 al.(1) în redacția LP93-XVIII din 04.12.09, MO187-188/18.12.09 art.586]

(2) Regulamentul, structura și efectivul-limită ale oficiului teritorial al Cancelariei de Stat se aprobă prin hotărâre de Guvern.

[Art.63 al.(2) în redacția LP93-XVIII din 04.12.09, MO187-188/18.12.09 art.586]

(3) Subiecți ai controlului de oportunitate sînt Guvernul, autoritățile de specialitate ale administrației publice centrale, alte autorități administrative, care acționează în unitățile administrativ-teritoriale, inclusiv prin intermediul serviciilor lor desconcentrate, potrivit competențelor ce le revin în condițiile legii.

Secțiunea a 2-a **Controlul de legalitate**

Articolul 64. Controlul obligatoriu

(1) Controlului obligatoriu sînt supuse următoarele acte ale autorităților administrației publice locale:

a) deciziile consiliilor locale de nivelurile întâi și al doilea;

b) actele normative ale primarului, ale președintelui raionului și ale pretorului;

c) actele privind organizarea licitațiilor și actele privind atribuirea de terenuri;

d) actele de angajare și cele de încetare a raporturilor de serviciu sau de muncă ale personalului administrației publice locale;

[Art.64 al.(1), lit.d) modificată prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

e) actele care implică cheltuieli sau angajamente financiare de peste 30 mii lei - în unitatea administrativ-teritorială de nivelul întâi și de peste 300 mii lei - în unitatea administrativ-teritorială de nivelul al doilea;

f) actele emise în exercitarea unei atribuții delegate de stat autorităților administrației publice locale.

(1¹) Actele menționate la alin. (1) vor fi supuse controlului obligatoriu de către Cancelaria de Stat prin intermediul Registrului de stat al actelor locale.

[Art.64 al.(1¹) introdus prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.19]

(2) O copie de pe orice act menționat la alin.(1) se expediază obligatoriu, din contul emitentului, oficiului teritorial al Cancelariei de Stat în termen de 5 zile de la semnarea actului.

Responsabil de această obligație este secretarul consiliului, care transmite, de asemenea, subiectului controlului administrativ procesul-verbal al fiecărei ședințe a consiliului în termen de 15 zile de la ședință.

(2) Procesul-verbal al ședinței consiliului, avizele comisiei de specialitate și materialele aferente adoptării deciziei, în scopul exercitării controlului de legalitate al actelor menționate la alin. (1), se includ în Registrul de stat al actelor locale în termen de 10 zile de la data ședinței, în modul stabilit de Guvern. Responsabil de aceasta este secretarul consiliului.

[Art.64 al.(2) în redacția LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.19]

Articolul 65. Controlul facultativ

(1) Până la data de 10 a fiecărei luni, secretarul consiliului transmite oficiului teritorial al Cancelariei de Stat lista actelor emise de primar sau de președintele raionului în luna precedentă.

[Art.65 al.(1) abrogat prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.19]

(2) Oficiul teritorial al Cancelariei de Stat poate supune controlului legalității orice act care nu constituie obiectul unui control obligatoriu în termen de 30 de zile de la data primirii listei menționate la alin.(1).

(2) Oficiul teritorial al Cancelariei de Stat poate supune controlului legalității orice act care nu constituie obiectul unui control obligatoriu în termen de 30 de zile de la data includerii actului în Registrul de stat al actelor locale.

[Art.65 al.(2) modificat LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.19]

Articolul 66. Controlul solicitat de autoritatea administrației publice locale

(1) Consiliul local de nivelul întâi sau al doilea poate solicita oficiului teritorial al Cancelariei de Stat să verifice legalitatea oricărui act adoptat de autoritatea executivă respectivă în cazul în care consideră că acesta este ilegal.

(2) În cazul în care consideră că decizia consiliului local este ilegală, primarul, președintele raionului sau secretarul poate solicita oficiului teritorial al Cancelariei de Stat efectuarea unui control al legalității.

(3) Cererea de efectuare a controlului legalității este depusă în termen de 30 de zile de la data emiterii actului, cu indicarea prevederilor legislației ce se consideră a fi încălcate.

(3) Cererea de efectuare a controlului legalității este depusă în termen de 30 de zile de la data includerii actului în Registrul de stat al actelor locale, cu indicarea prevederilor legislației ce se consideră a fi încălcate.

[Art.66 al.(3) modificat prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.19]

(3¹) Termenul specificat la alin. (3) nu se extinde asupra actelor administrative cu caracter normativ.

[Art.66 al.(3¹) introdus prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.19]

(4) În termen de 30 de zile de la data primirii cererii, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat va lua una din următoarele decizii:

a) declanșarea procedurii controlului de legalitate, prevăzute la art.68;

[Art.66 al.(4), lit.a) modificată prin RMO70 din 25.05.07, MO70-73/25.05.07, pag.25]

b) respingerea cererii și încunoștințarea solicitantului, cu indicarea motivelor respingerii.

Articolul 67. Controlul solicitat de persoanele vătămate

(1) Orice persoană fizică sau juridică ce se consideră vătămată într-un drept al său printr-un act administrativ emis de o autoritate a administrației publice locale poate solicita oficiului teritorial al Cancelariei de Stat controlul legalității actului.

(2) Cererea de efectuare a controlului legalității se depune în termen de 30 de zile de la data publicării sau comunicării actului. În ea se indică prevederile legislației ce se consideră a fi

încălcate.

(2) Cererea de efectuare a controlului legalității se depune în termen de 30 de zile de la data includerii actului în Registrul de stat al actelor locale sau comunicării actului persoanelor vizate. În ea se indică prevederile legislației ce se consideră a fi încălcate.

[Art.67 al.(2) modificat prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.19]

(2¹) Termenul specificat la alin. (2) nu se extinde asupra actelor administrative cu caracter normativ.

[Art.67 al.(2¹) introdus prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.19]

(3) În termen de 30 de zile de la data primirii cererii, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat va lua una din următoarele decizii:

a) declanșarea procedurii controlului de legalitate, prevăzute la art.68;

[Art.67 al.(3), lit.a modificată prin RMO70 din 25.05.07, MO70-73/25.05.07, pag.25]

b) respingerea cererii și încunoștințarea solicitantului, cu indicarea motivelor respingerii.

(4) Exercițarea dreptului prevăzut în prezentul articol nu lipsește solicitantul de dreptul sesizării directe a instanței de contencios administrativ, în condițiile legii.

**Articolul 68. Împuternicirile oficiului teritorial al
Cancelariei de Stat**

(1) În cazul în care consideră că un act emis de autoritatea administrației publice locale este ilegal, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat notifică autoritățile locale emitente ilegalitatea actului controlat, cerînd modificarea sau abrogarea lui totală sau parțială.

(2) În cazul exercitării controlului obligatoriu al legalității, sesizarea oficiului teritorial al Cancelariei de Stat trebuie făcută într-un termen de 30 de zile de la data primirii copiei de pe act.

(2) Oficiul teritorial al Cancelariei de Stat notifică autoritatea administrației publice locale în termen de:

a) 30 de zile de la data includerii actului în Registrul de stat al actelor locale – în cazul controlului obligatoriu și facultativ;

b) 30 de zile de la data primirii cererii de efectuare a controlului – în cazul controlului solicitat de autoritatea administrației publice locale sau de persoana vătămată.

[Art.68 al.(2) în redacția LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.19]

[Art.68 al.(2) modificat prin LP239 din 24.09.10, MO206-209/22.10.10 art.689]

(3) În termen de 30 de zile de la data primirii notificării, autoritatea locală emitentă trebuie să modifice sau să abroge actul contestat.

(4) În cazul în care, în termenul stabilit la alin.(3), autoritatea locală emitentă și-a menținut poziția sau nu a reexaminat actul contestat, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat poate sesiza instanța de contencios administrativ în termen de 30 de zile de la data primirii notificării refuzului de a modifica sau de a abroga actul contestat sau în cazul tăcerii autorității locale emitente în termen de 60 de zile de la data notificării cererii de modificare sau de abrogare a actului în cauză.

**Articolul 69. Sesizarea directă a instanței de contencios
administrativ**

(1) În cazul în care consideră că actul poate avea consecințe grave, în scopul prevenirii unei pagube iminente, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat poate sesiza direct instanța de contencios administrativ după primirea actului pe care îl consideră ilegal, încunoștințînd de îndată autoritatea locală emitentă.

(2) Odată cu sesizarea instanței de contencios administrativ, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat poate cere acesteia suspendarea actului contestat sau dispunerea unor alte măsuri provizorii.

(3) În termen de 3 zile de la primirea sesizării, instanța de contencios administrativ, după audierea părților vizate, decide asupra suspendării actului și/sau dispunerii unor alte măsuri provizorii solicitate de oficiul teritorial al Cancelariei de Stat.

Secțiunea a 3-a Controlul de oportunitate

Articolul 70. Împuternicirile subiecților controlului de oportunitate

(1) Pentru ca autoritățile administrației publice locale să-și exercite atribuțiile delegate de stat, subiecții controlului de oportunitate sînt în drept să modifice ori să abroge actul, în termen de 15 zile de la data primirii lui, pe motiv de oportunitate. În caz de inacțiune a autorității administrației publice locale chiar și după avertismentul subiectului controlului de oportunitate, acesta poate să emită actul respectiv în locul autorității incapabile de a lua decizia.

(2) În toate cazurile prevăzute la alin.(1), subiectul controlului de oportunitate notifică decizia sa autorității administrației publice locale în termen de 5 zile de la data adoptării.

(3) În cazul în care consideră că decizia subiectului controlului de oportunitate este ilegală, autoritatea administrației publice locale este în drept să atace decizia în instanța de contencios administrativ în termen de 30 de zile de la data notificării, încunoștințînd de îndată subiectul controlului de oportunitate care a emis decizia.

(4) Autoritatea administrației publice locale poate cere instanței de contencios administrativ suspendarea de urgență a deciziei subiectului controlului de oportunitate sau adoptarea unor alte măsuri provizorii dacă există pericolul unor pagube iminente. Despre măsurile solicitate instanței de contencios administrativ, autoritatea administrației publice locale comunică de îndată subiectului controlului de oportunitate care a emis decizia.

(5) Instanța de contencios administrativ, în termen de 3 zile de la primirea sesizării, decide, după audierea părților vizate, asupra suspendării actului și/sau asupra dispunerii unor alte măsuri provizorii solicitate.

Articolul 71. Împuternicirile subiecților controlului administrativ

(1) La cererea subiectului controlului administrativ, autoritatea administrației publice locale este obligată să-i furnizeze, în termen de 10 zile, copiile de pe toate documentele solicitate și alte informații. Secretarul consiliului local este responsabil de această obligație.

(2) Autoritățile administrației publice locale și funcționarii acestora sînt obligați să permită accesul în sediile lor și ale subdiviziunilor, să răspundă la întrebări, să dea explicații și să prezinte documentele solicitate funcționarilor subiectului controlului administrativ.

(3) În timpul exercitării controlului, funcționarii subiectului controlului administrativ nu pot da ordine directe funcționarilor autorității administrației publice locale. Orice solicitare de documente trebuie să fie adresată autorității locale vizate. Transmiterea documentelor va fi efectuată de secretar în condițiile alin.(1).

Secțiunea a 4-a

Transparența controlului administrativ

Articolul 72. Raportul anual privind activitatea de control

(1) Anual, pînă la sfîrșitul lunii martie, Cancelaria de Stat elaborează și prezintă Guvernului un raport privind controlul actelor autorităților administrației publice locale din anul precedent.

[Art.72 al.(1) modificat prin LP93-XVIII din 04.12.09, MO187-188/18.12.09 art.586]

(2) Rapoartele oficiilor teritoriale al Cancelariei de Stat se vor publica periodic în presa locală. În același mod este publicată lista actelor administrative abrogate ale autorităților publice locale.

Articolul 72¹. Evidența actelor supuse controlului administrativ

(1) **Evidența actelor supuse controlului administrativ de către oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat se realizează prin includerea acestora în Registrul de stat al actelor locale, asigurîndu-se:**

- a) **evidența, înregistrarea și păstrarea actelor supuse controlului;**
- b) **stocarea, păstrarea materialelor aferente emiterii actelor administrative (procesele-verbale ale ședințelor consiliilor, avizele comisiilor de specialitate și alte materiale relevante);**
- c) **accesul public la informația privind rezultatele controlului actelor autorităților administrației publice locale;**
- d) **efectuarea controlului intern al activității oficiilor sale teritoriale de către Cancelaria de Stat.**

(2) Procedurile ce țin de înregistrarea, evidența și accesarea informației privind actele supuse controlului administrativ se stabilesc de Guvern.

[Art.72¹ introdus prin LP161 din 07.07.16, MO369-378/28.10.16 art.745; în vigoare 28.10.18]

Capitolul X SERVICIILE PUBLICE, BUNURILE ȘI LUCRĂRILE PUBLICE

Secțiunea 1

Serviciile publice

Articolul 73. Organizarea serviciilor publice locale

(1) Serviciile publice locale, municipale și raionale se instituie, respectiv, de către consiliul local, municipal și raional la propunerea primarului, primarului general și a președintelui de raion în domeniile proprii de activitate ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi și al doilea, în limitele mijloacelor financiare disponibile.

[Art.73 al.(1) în redacția LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

(2) Consiliul local poate decide contractarea anumitor servicii publice de interes local de la persoane fizice și juridice de drept privat, în condițiile legii.

(3) Numirea și eliberarea din funcție în serviciile publice locale se fac de către conducătorii acestora în condițiile legii.

(4) Serviciile publice locale activează în condițiile legislației în vigoare.

Secțiunea a 2-a

Administrarea bunurilor

Articolul 74. Patrimoniul unităților administrativ-teritoriale

(1) Constituie patrimoniu al unităților administrativ-teritoriale bunurile mobile și imobile proprietate a satului (comunei), orașului (municipiului), raionului și unității teritoriale autonome Găgăuzia, precum și drepturile și obligațiile lor cu caracter patrimonial.

(2) Patrimoniul unităților administrativ-teritoriale de nivelurile întâi și al doilea se delimitează și se separă clar de patrimoniul statului potrivit legii sau în modul stabilit de lege.

(3) Bunurile proprietate a unităților administrativ-teritoriale de nivelurile întâi și al doilea se împart în bunuri ale domeniului public și ale celui privat.

(4) Autoritățile publice locale executive asigură, în condițiile legii, delimitarea și evidența separată a bunurilor din domeniul public și cel privat.

(5) Sporirea patrimoniului unităților administrativ-teritoriale are loc prin achiziții, transfer din proprietatea statului, expropriere și prin alte modalități, în condițiile legii.

(6) Donațiile și legatele cu sarcini pot fi acceptate numai cu aprobarea consiliului local, cu votul a cel puțin două treimi din numărul consilierilor aleși.

Articolul 75. Bunurile domeniului public al unității administrativ-teritoriale

(1) Din domeniul public al unității administrativ-teritoriale fac parte bunurile determinate de lege, precum și bunurile care, prin natura lor, sînt de uz sau de interes public local. Interesul public implică afectarea bunului la un serviciu public sau la orice activitate care satisface necesitățile colectivității, fără a presupune accesul nemijlocit al acesteia la utilizarea bunului conform destinației.

(2) La categoria bunuri ale domeniului public de interes local pot fi raportate terenurile pe care sînt amplasate construcții de interes public local, porțiunile de subsol, drumurile, străzile, piețele, obiectivele acvatice separate, parcurile publice, terenurile de sport, stadioanele, precum și terenurile de joacă pentru copii delimitate și înregistrate conform legislației în vigoare, clădirile, monumentele, muzeele, pădurile, zonele de protecție și zonele sanitare, alte obiective care, conform legii, nu aparțin domeniului public al statului.

[Art.75 al.(2) în redacția LP312 din 23.12.16, MO9-18/13.01.17 art.48]

(3) Bunurile domeniului public de interes local sînt inalienabile, imprescriptibile și insesizabile.

(4) Consiliul local poate decide, potrivit legii, transferarea bunurilor din domeniul privat al unității administrativ-teritoriale în domeniul public de interes local al acesteia.

Articolul 76. Bunurile domeniului privat
al unității administrativ-teritoriale

(1) Din domeniul privat al unității administrativ-teritoriale fac parte bunurile care, în modul stabilit de lege, nu sînt transferate în domeniul public de interes local sau raional, după caz.

(2) Din domeniul privat pot face parte și alte bunuri dobîndite, în condițiile legii, de unitatea administrativ-teritorială.

(3) Bunurile domeniului privat al unității administrativ-teritoriale sînt alienabile, prescriptibile și sesizabile, cu excepțiile stabilite expres prin lege.

Articolul 77. Administrarea bunurilor proprietate
a unității administrativ-teritoriale

(1) Toate bunurile care aparțin unității administrativ-teritoriale sînt supuse inventarierii anuale, iar rapoartele asupra situației lor se prezintă consiliului respectiv.

(2) Bunurile domeniului public al unității administrativ-teritoriale pot fi date în administrare întreprinderilor municipale și instituțiilor publice, concesionate, date în arendă ori în locațiune, după caz, în temeiul deciziei consiliului local sau raional, în condițiile legii.

(3) Bunurile domeniului privat al unității administrativ-teritoriale pot fi înstrăinate, date în administrare, în arendă ori în locațiune, în condițiile legii.

(4) Înstrăinarea bunurilor domeniului privat al satului (comunei), orașului (municipiului), raionului, schimburile de terenuri, delimitarea, partajul sau trecerea bunurilor dintr-un domeniu în altul, renunțarea la drepturi sau recunoașterea de drepturi și obligații se fac prin decizie a consiliului local sau raional, în temeiul expertizei.

(5) Înstrăinarea, concesionarea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale se fac prin licitație publică, organizată în condițiile legii, cu excepția cazurilor stabilite expres prin lege.

Secțiunea a 3-a
Lucrările publice

Articolul 78. Lucrările publice

(1) Consiliul local poate contracta, în condițiile legii, lucrări și servicii de interes public în limitele sumelor aprobate în bugetul unității administrativ-teritoriale respective. În acest scop, consiliul local poate utiliza diferite forme contractuale ale parteneriatului public-privat neinterzise de lege.

[Art.78 al.(1) modificat prin LP181 din 15.07.10, MO155-158/03.09.10 art.559]

(2) Lucrările de construcții și reparații de interes public se execută pe teritoriul unității administrativ-teritoriale numai în baza documentației de proiect verificate și a raportului de expertiză ecologică de stat.

(3) Lucrările aprobate de consiliul respectiv vor fi atribuite spre executare prin concurs, organizat în condițiile legii, cu respectarea strictă a documentației de proiect și a studiului de fezabilitate aprobate.

Articolul 79. Documentația de urbanism

Documentația de urbanism și de amenajare a teritoriului unității administrativ-teritoriale se elaborează, se avizează și se aprobă în termenele stabilite de lege.

Articolul 80. Înființarea de întreprinderi și societăți
comerciale

Consiliul local poate decide înființarea, în condițiile legii, a unor întreprinderi municipale și societăți comerciale, în scopul executării unor lucrări de interes local, prin utilizarea capitalului statutar constituit din aportul consiliului respectiv și al altor persoane juridice și fizice.

Capitolul XI
ADMINISTRAREA FINANTELOR PUBLICE

Articolul 81. Finanțele publice locale

(1) Finanțele unităților administrativ-teritoriale se administrează în condițiile Legii privind finanțele publice locale, conform principiului autonomiei locale.

(2) Procesul bugetar și bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelurile întîi și al doilea sînt independente unul de altul, precum și de bugetul de stat.

(3) Autoritățile publice locale dispun de bază fiscală proprie (distinctă de cea a statului), constituită din impozite, cuantumul cărora este stabilit în conformitate cu Legea finanțelor publice locale. Baza fiscală a autorităților publice locale va fi proporțională competențelor lor proprii prevăzute de Constituție, de prezenta lege și de alte acte legislative.

(4) Autoritățile publice locale dispun și de alte surse financiare, cum ar fi: taxele locale, veniturile din administrarea bunurilor unității administrativ-teritoriale și cele provenite din prestarea serviciilor.

(5) Veniturile nefiscale nu se includ la calcularea transferurilor cu destinație generală.

(6) Procedurile de distribuire a resurselor financiare proprii ale autorităților publice locale, precum și orice modificare a legislației referitoare la funcționarea sistemului finanțelor publice locale vor fi coordonate în mod obligatoriu cu structurile reprezentative ale autorităților publice locale.

(7) Este interzisă orice delegare de competențe fără alocarea de surse financiare, necesare pentru a se acoperi costul realizării competențelor respective.

(8) Criteriile de distribuire a suportului financiar acordat de stat unităților administrativ-teritoriale trebuie să fie obiective și stabilite conform legii.

Capitolul XII **EXERCITAREA MANDATULUI**

Articolul 82. Statutul alesului local

(1) În exercitarea mandatului, consilierii locali, primarii și viceprimarii, președinții și vicepreședinții raioanelor sînt în serviciul colectivității locale și se bucură de protecția și garanțiile acordate prin Legea privind statutul alesului local.

(2) Persoanele enumerate la alin.(1), cu excepția consilierilor, au dreptul la concediu de odihnă anual, în condițiile legislației în vigoare. Concediul de odihnă anual se acordă conform programării aprobate de consiliul respectiv.

[Art.82 al.(2) modificat prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

Articolul 83. Răspunderea juridică

Primarii și viceprimarii, președinții și vicepreședinții raioanelor, consilierii, secretarii și personalul primăriilor și aparatelor președinților raioanelor poartă răspundere juridică în conformitate cu legislația în vigoare pentru faptele ilegale comise în exercițiul funcțiunii.

Articolul 84. Incompatibilități

(1) Președintele și vicepreședintele raionului, guvernatorul unității teritoriale autonome cu statut juridic special, președintele și vicepreședinții adunării populare a unității teritoriale autonome cu statut juridic special, președinții comisiilor permanente ale adunării populare a unității teritoriale autonome cu statut juridic special, primarii și viceprimarii, pe parcursul mandatului lor, nu au dreptul să dețină alte funcții retribuite sau să cumuleze o altă funcție, prin contract sau acord, în întreprinderi străine sau întreprinderi și organizații mixte, în întreprinderi, instituții și organizații cu orice formă de organizare juridică, cu excepția activităților științifice, didactice și de creație.

[Art.84 al.(1) modificat prin LP10 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.610]

(2) Funcția de președinte și vicepreședinte al raionului, de primar și viceprimar este incompatibilă cu calitatea de consilier.

Articolul 85. Suplinirea mandatului predecesorilor

Consiliile locale și primarii aleși în cadrul alegerilor anticipate desfășurate ca urmare a dizolvării unor consilii sau devenirii vacante a unor posturi de primari, încheie mandatul predecesorilor.

Capitolul XIII **CONTROLUL FINANCIAR PUBLIC INTERN**

Articolul 86. Controlul financiar public intern

În scopul utilizării fondurilor publice conform principiilor de transparență și răspundere, economicitate, eficiență și eficacitate, legalitate și echitate, etică și integritate, în sectorul public se implementează controlul financiar public intern, care include:

- a) managementul financiar și controlul;
- b) auditul intern;

c) coordonarea și armonizarea centralizată.

Articolul 87. Managementul financiar și controlul

(1) Conducătorul instituției organizează sistemul de management financiar și de control în scopul obținerii unei asigurări rezonabile că obiectivele instituției vor fi atinse prin:

- a) eficacitatea și eficiența operațiunilor;
- b) conformitatea cu legislația și regulamentele aplicabile;
- c) siguranța și optimizarea activelor și pasivelor;
- d) siguranța și integritatea informației.

(2) Obiect al managementului financiar și al controlului sînt toate activitățile și procesele instituției, inclusiv etapele de elaborare și executare a bugetelor, elaborare a programelor, evidență contabilă, raportare și monitorizare.

(3) Sistemul de management financiar și de control se organizează ținîndu-se cont de complexitatea și domeniul activității instituției și în conformitate cu cadrul normativ și metodologic elaborat și aprobat de Ministerul Finanțelor.

(4) Modul de organizare a managementului financiar și a controlului în autoritatea administrației publice locale este supus auditului intern și auditului extern.

Articolul 88. Auditul intern

(1) Autoritatea administrației publice locale este în drept să organizeze auditul intern instituind o unitate de audit intern în structura sa organizațională, conform prevederilor alin.(2)–(4), (7) și (8).

(2) Unitatea de audit intern se instituie în subordinea directă a conducătorului autorității administrației publice locale.

(3) Unitatea de audit intern se creează în limita statelor de personal existente în cadrul autorității administrației publice locale.

(4) Autoritatea administrației publice locale informează oficial Ministerul Finanțelor despre crearea unității de audit intern.

(5) Activitatea de audit intern se desfășoară conform actelor normative elaborate și aprobate de Ministerul Finanțelor.

(6) Unitatea de audit intern a autorității administrației publice locale este în drept să efectueze auditul intern și în instituțiile subordonate.

(7) Unitatea de audit intern raportează direct conducătorului autorității administrației publice locale.

(8) Unitatea de audit intern prezintă Ministerului Finanțelor:

- a) pînă la data de 1 martie a fiecărui an, raportul anual de activitate a unității de audit intern pentru anul precedent;
- b) carta de audit intern;
- c) copia de pe planul strategic al activității de audit intern;
- d) copia de pe planul anual al activității de audit intern.

Articolul 89. Coordonarea și armonizarea centralizată
a controlului financiar public intern

(1) Ministerul Finanțelor este responsabil de elaborarea și monitorizarea politicii în domeniul controlului financiar public intern.

(2) Coordonarea tuturor activităților din domeniul controlului financiar public intern este realizată de către Ministerul Finanțelor.

[Capitolul XIII abrogat prin LP229 din 23.09.10, MO231-234/26.11.10 art.730; în vigoare 26.11.11]

[Capitolul XIII în redacția LP108-XVIII din 17.12.09, MO193-196/29.12.09 art.609; în vigoare 01.01.10]

Capitolul XIV
DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 90

Prezenta lege intră în vigoare la data publicării, cu excepția prevederilor art.55-58 referitoare la organizarea și funcționarea autorităților administrației publice ale sectoarelor municipiului Chișinău, care se vor aplica de la data stabilită a alegerilor locale generale din anul 2019.

[Art.90 modificat prin LP23 din 27.02.15, MO74-77/27.03.15 art.93]

[Art.90 modificat prin LP239 din 24.09.10, MO206-209/22.10.10 art.689]

[Art.90 modificat prin LP108-XVIII din 17.12.09, MO193-196/29.12.09 art.609; în vigoare 01.01.10]

Articolul 91

Guvernul:

a) va prezenta Parlamentului propuneri de aducere a legislației în vigoare în conformitate cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

Articolul 92

(1) La data intrării în vigoare a prezentei legi, se abrogă:

a) Legea nr.123-XV din 18 martie 2003 privind administrația publică locală;

b) articolele I și III din Legea nr.263-XVI din 28 iulie 2006 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

(2) La data stabilită a alegerilor locale generale din anul 2019, se abrogă articolul 59 din prezenta lege.

[Art.92 al.(2) modificat prin LP23 din 27.02.15, MO74-77/27.03.15 art.93]

[Art.92 al.(2) modificat prin LP239 din 24.09.10, MO206-209/22.10.10 art.689]

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr.436-XVI. Chișinău, 28 decembrie 2006.

LPM436/2006
Внутренний номер: 321765
Varianta în limba de stat

Карточка документа

Республика Молдова

ПАРЛАМЕНТ

ЗАКОН Nr. 436
от 28.12.2006

о местном публичном управлении

Опубликован : 09.03.2007 в Monitorul Oficial Nr. 32-35 статья № : 116

ИЗМЕНЕН

[ЗП31 от 16.03.18, МО126-132/20.04.18 ст.247](#)

[ПМО121 от 13.04.18, МО121-125/13.04.18 стр.9](#)

[ЗП6 от 08.02.18, МО84-93/16.03.18 ст.171](#)

[ЗП5 от 08.02.18, МО77-83/09.03.18 ст.160](#)

[ЗП292 от 21.12.17, МО7-17/12.01.18 ст.56](#)

[ЗП180 от 21.07.17, МО277-288/04.08.17 ст.489](#)

[ЗП83 от 25.05.17, МО229-243/07.07.17 ст.362](#)

[ЗП312 от 23.12.16, МО9-18/13.01.17 ст.48](#)

[ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.18](#)

[ЗП196 от 28.07.16, МО306-313/16.09.16 ст.661](#)

[ЗП201 от 28.07.16, МО293-305/09.09.16 ст.630; в силу с 09.09.16](#)

[ЗП134 от 17.06.16, МО245-246/30.07.16 ст.515; в силу с 01.08.16](#)

[ЗП153 от 01.07.16, МО215-216/19.07.16 ст.475; в силу с 19.07.16](#)

[ЗП71 от 14.04.16, МО140-149/27.05.16 ст.291](#)

[ЗП24 от 04.03.16, МО100-105/15.04.16 ст.192](#)

[ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145](#)

[ЗП23 от 27.02.15, МО74-77/27.03.15 ст.93](#)

[ЗП164 от 05.07.13, МО161-166/26.07.13 ст.522](#)

[ЗП69 от 05.04.13, МО91/20.04.13 ст.290](#)

[ЗП44 от 22.03.13, МО75-81/12.04.13 ст.239](#)

[ЗП291 от 21.12.12, МО22-25/01.02.13 ст.82](#)

[ЗП229 от 25.10.12, МО254-262/14.14.12 ст.838](#)

[ЗП220 от 19.10.12, МО248-251/07.12 ст.808](#)

[ЗП125 от 07.07.11, МО113/12.07.11 ст.316](#)

[ЗП229 от 23.09.10, МО231-234/26.11.10 ст.730; в силу с 26.11.10](#)

[ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696](#)

[ЗП239 от 24.09.10, МО206-209/22.10.10 ст.689](#)

[ЗП213 от 09.09.10, МО190/29.09.10 ст.626](#)

[ЗП167 от 09.07.10, МО155-158/03.09.10 ст.551](#)

[ЗП181 от 15.07.10, МО155-158/03.09.10 ст.559](#)

[ЗП187 от 15.07.10, МО141-144/10.08.10 ст.507](#)

[ЗП72 от 04.05.10, МО94-97/11.06.10 ст.270](#)

[ЗП131 от 23.12.09, МО23-24/12.02.10 ст.35](#)

[ЗП107 от 17.12.09, МО197-200/31.12.09 ст.648](#)

[ЗП108 от 17.12.09, МО193-196/29.12.09 ст.609; в силу с 01.01.10](#)

[ЗП93 от 04.12.09, МО187-188/18.12.09 ст.586](#)

[ЗП273 от 07.12.07, МО84-85/13.05.08 ст.288](#)

 [Поправкой МО70-73/25.05.07 стр.29](#)

Примечание:

По всему тексту закона слова “территориальное управление административного контроля” и “Территориальное управление административного контроля” заменить соответственно словами “территориальное бюро Государственной канцелярии” и “Территориальное бюро Государственной канцелярии” в соответствующем числе и падеже; согласно [ЗП93 от 04.12.09, МО187-188/18.12.09 ст.586](#)

Парламент принимает настоящий органический закон.

Глава I ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Основные понятия

В настоящем законе следующие основные понятия употребляются в значении:

местное сообщество - совокупность жителей административно-территориальной единицы;

местное публичное управление - совокупность местных органов публичной власти, созданных в соответствии с законом для защиты общих интересов населения отдельной административно-территориальной единицы;

органы местного публичного управления первого уровня - совокупность органов публичной власти, созданных и действующих на территории села (коммуны), города (муниципия) для защиты интересов и решения проблем местных сообществ;

органы местного публичного управления второго уровня - совокупность органов публичной власти, созданных и действующих на территории района, муниципиев Кишинэу и Бэлць, автономного территориального образования с особым правовым статусом для защиты интересов и решения проблем населения соответствующей административно-территориальной единицы;

[\[Ст.1 понятие изменена ЗП229 от 25.10.12, МО254-262/14.14.12 ст.838\]](#)

примар - представительная власть населения административно-территориальной единицы и исполнительная власть местного совета, избранная на основе всеобщего, равного и прямого избирательного права при тайном и свободном голосовании;

примэрия - функциональная структура, помогающая примару осуществлять его законные полномочия;

местный совет - орган представительной и правомочной власти населения административно-территориальной единицы первого или второго уровня, избранный в целях решения проблем местного значения;

председатель района - исполнительная власть районного совета;

аппарат председателя района - функциональная структура, помогающая председателю района осуществлять его законные полномочия.

[\[Ст.1 понятие "внутренний аудит" утратило силу согласно ЗП229 от 23.09.10, МО231-234/26.11.10 ст.730; в силу с 26.11.10\]](#)

[\[Ст.1 понятие в редакции ЗП108 от 17.12.09, МО193-196/29.12.09 ст.609; в силу с 01.01.10\]](#)

Статья 2. Сфера регулирования

(1) Настоящий закон устанавливает и регламентирует порядок организации и функционирования органов публичного управления в административно-территориальных единицах.

(2) Порядок организации и функционирования органов местного публичного управления в автономном территориальном образовании с особым правовым статусом регламентируется на основе положений, зафиксированных в Конституции, Законе об административной децентрализации, Законе об особом правовом статусе Гагаузии и настоящем законе.

(3) Контроль за соблюдением законодательства в автономных территориальных образованиях с особым правовым статусом осуществляется Правительством через центральные отраслевые органы в соответствии с настоящим законом.

Статья 3. Основные принципы местного публичного управления

(1) Публичное управление в административно-территориальных единицах основывается на принципах местной автономии, децентрализации общественных служб, выборности местных органов публичной власти и проведения консультаций с гражданами по важнейшим проблемам местного значения.

(2) Органы местного публичного управления обладают автономией в принятии решений, организационной, управленческой и финансовой автономией, а также правом на инициативу во всем, что касается управления местными публичными делами, осуществляя свою власть в пределах подведомственной территории в соответствии с законом.

(3) Применение перечисленных в настоящей статье принципов не может затрагивать унитарный и неделимый характер государства.

Статья 4. Правовой статус административно-территориальной единицы

Административно-территориальная единица является юридическим лицом публичного права и владеет собственностью, ограниченной в соответствии с законом от государственной собственности и собственности других административно-территориальных единиц.

Статья 5. Субъекты местной автономии

(1) Органами местного публичного управления, посредством которых осуществляется местная автономия в селах (коммунах), городах (муниципиях), являются местные советы как правомочные органы власти и примары как исполнительная власть.

(2) Органами местного публичного управления, посредством которых осуществляется местная автономия в районах, являются районные советы как правомочные органы власти и председатели районов как исполнительная власть.

(3) Местные советы как первого, так и второго уровня, а также примары избираются в соответствии с Кодексом о выборах.

Статья 6. Отношения между органами публичного управления

(1) Местные и районные советы, примары и председатели районов действуют как самостоятельные управляющие власти и решают общественные дела сел (коммун), городов (муниципиев) и районов в соответствии с законом.

(2) Отношения между центральными и местными органами публичной власти основываются на принципах автономии, законности, гласности и сотрудничества в решении общих проблем.

(3) Отношения между центральными и местными органами публичной власти, а также между органами публичной власти второго уровня и органами публичной власти первого уровня не носят подчиненного характера, за исключениями, предусмотренными законом.

(4) Любой административный контроль за деятельностью местных органов публичной власти не должен преследовать иной цели, кроме обеспечения соблюдения законности и

конституционных принципов, а контроль целесообразности может осуществляться в соответствии с законом только относительно выполнения делегированных полномочий.

(5) Центральные органы публичного управления проводят консультации с представительными ассоциациями органов местного публичного управления по вопросам местного публичного управления.

[Ст.6 ч.(5) изменена ЗП187 от 15.07.10, МО141-144/10.08.10 ст.507]

(6) Положения настоящей статьи применяются соответствующим образом и к органам публичного управления автономного территориального образования с особым правовым статусом.

Статья 7. Автономия и законность деятельности органов местного публичного управления

При осуществлении своих полномочий органы местного публичного управления пользуются автономией, закрепленной и гарантированной Конституцией Республики Молдова, Европейской хартией местного самоуправления и другими соглашениями, одной из сторон которых является Республика Молдова.

Статья 8. Консультации с населением

(1) По вопросам, имеющим особое значение для административно-территориальной единицы, могут проводиться в соответствии с Кодексом о выборах консультации с населением путем проведения местного референдума.

(2) По вопросам местного значения, представляющим интерес для части населения административно-территориальной единицы, могут проводиться с этой частью населения консультации, публичные слушания и собеседования в соответствии с законом.

(3) По проектам решений местного совета проводятся в соответствии с законом публичные консультации с соблюдением процедур, установленных каждым органом представительной и правомочной власти населения административно-территориальной единицы первого или при необходимости второго уровня.

[Ст.8 ч.(3) введена ЗП72 от 04.05.10, МО94-97/11.06.10 ст.270]

Статья 9. Финансовая поддержка местной автономии

Для обеспечения местной автономии органы местного публичного управления разрабатывают, утверждают и самостоятельно распоряжаются бюджетами административно-территориальных единиц, а также вправе вводить местные налоги и сборы и устанавливать их размеры в соответствии с законом.

Статья 10. Организация деятельности местных органов публичной власти

(1) Местные органы публичной власти осуществляют свою деятельность в сферах, определенных Законом об административной децентрализации. Они обладают для этого всей полнотой полномочий, которые не могут быть оспорены или ограничены никаким органом публичной власти, кроме как в рамках закона.

(2) Полномочия местных органов публичной власти разграничиваются в рамках настоящего закона на полномочия правомочных органов и исполнительных органов первого и второго уровней.

(3) Центральные органы публичного управления не могут устанавливать или возлагать на местные органы публичной власти какие-либо полномочия без предварительной оценки финансовых последствий, которые может повлечь исполнение этих полномочий, без консультации с местными органами соответствующего уровня и без обеспечения местного сообщества необходимыми финансовыми средствами.

Статья 10¹. Обеспечение учета актов органов местного публичного управления

(1) Органы местного публичного управления обязаны вносить в Государственный регистр местных актов в соответствии с настоящим законом и Законом о нормативных актах Правительства и других органов центрального и местного публичного управления № 317-XV от 18 июля 2003 года:

а) решения местных советов первого и второго уровней;

- b) распоряжения примара и председателя района;
- c) акты претора;
- d) другие акты местных органов публичной власти, подлежащие обязательному контролю законности в соответствии со статьей 64.

(2) Проекты нормативных актов органов местного публичного управления доводятся до сведения общественности в целях проведения консультаций по ним не позднее чем за 15 рабочих дней до дня утверждения акта. Принятие актов в срочном порядке осуществляется в соответствии с Законом о прозрачности процесса принятия решений № 239-XVI от 13 ноября 2008 года.

(3) Повестка дня заседания местного/районного совета вывешивается в общественных местах и размещается на веб-странице совета в целях ее публичного консультирования не позднее чем за три рабочих дня до дня заседания.

[Ст.10¹ введена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.18]

Статья 10². Государственный регистр местных актов

(1) Государственный регистр местных актов является государственным информационным ресурсом, содержащим электронные тексты актов органов местного публичного управления и относящиеся к ним дополнительные данные, установленные постановлением Правительства.

(2) Государственный регистр местных актов имеет следующие функции:

- a) учет, регистрация и хранение актов органов местного публичного управления;
- b) обеспечение доступа общественности к актам органов местного публичного управления;
- c) предоставление механизмов осуществления административного контроля актов органов местного публичного управления.

(3) Законом гарантируется бесплатный доступ к Государственному регистру местных актов.

(4) Нормативные акты органов местного публичного управления, внесенные в Государственный регистр местных актов, за исключением актов, содержащих персональные данные, доступны для общественности без ограничений. Акты, содержащие персональные данные, и акты индивидуального характера вносятся в Государственный регистр локальных актов, а доступ к ним регулируется Законом о защите персональных данных № 133 от 8 июля 2011 года.

(5) Создание, управление и ведение Государственного регистра местных актов осуществляются в установленном Правительством порядке.

(6) Создание, управление и ведение Государственного регистра местных актов осуществляются в соответствии с Законом о регистрах № 71-XVI от 22 марта 2007 года.

[Ст.10² введена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.18]

Глава II МЕСТНЫЕ СОВЕТЫ (СЕЛЬСКИЕ, КОММУНАЛЬНЫЕ, ГОРОДСКИЕ, МУНИЦИПАЛЬНЫЕ)

Часть 1

Состав и образование местных советов

Статья 11. Численность советников

(1) Местные советы состоят из советников, избранных в соответствии с Кодексом о выборах. Численность советников устанавливается исходя из численности населения административно-территориальной единицы по состоянию на 1 января года, в котором проводятся выборы, согласно статистическим данным в следующем порядке:

Численность населения административно-территориальной единицы	Количество советников
---	-----------------------

до 1500	9
от 1501 до 2500	11
от 2501 до 5000	13
от 5001 до 7000	15
от 7001 до 10000	17
от 10001 до 20000	23
от 20001 до 50000	27
от 50001 до 100000	33
от 100001 до 200000	35
свыше 200000	43

(2) В отступление от части (1) количество советников в совете муниципалитета Кишинэу устанавливается в соответствии со статьей 56.

Статья 12. Статус местного выборного лица

Правовой статус и организация деятельности лиц, избранных в местные органы публичной власти, в том числе автономного территориального образования с особым правовым статусом, определены Законом о статусе местного выборного лица.

Статья 13. Образование местных советов

(1) Местный совет считается законно образованным, если признаны действительными мандаты не менее двух третей от числа советников, указанного в статье 11.

(2) Местный совет созывается на свое учредительное заседание в течение 20 календарных дней со дня признания мандатов советников. Советники местного совета административно -территориальной единицы первого уровня созываются на первое заседание решением окружного избирательного совета. Окружной избирательный совет извещает Центральную избирательную комиссию о первом созыве местного совета.

[Ст.13 ч.(2) изменена ЗП291 от 21.12.12, МО22-25/01.02.13 ст.82]

(3) Заседание совета считается правомочным, если на нем присутствуют не менее двух третей от числа избранных советников. Если обеспечить это большинство невозможно, заседание проводится через три календарных дня с соблюдением тех же условий. Если и во второй раз кворум не набирается, через три календарных дня объявляется новый созыв совета. Заседание данного, третьего, созыва совета считается правомочным, если на нем присутствует большинство избранных советников. Если из-за немотивированного отсутствия советников кворум не набирается и в третий раз, совет считается распущенным по праву.

(3¹) На учредительном заседании рассматриваются только вопросы, включенные в повестку дня, касающиеся:

а) доведения до сведения представителем окружного избирательного совета или Центральной избирательной комиссии постановления о распределении мандатов советников и вручения удостоверений;

б) инициирования образования фракций, альянсов, блоков;

в) инициирования создания консультативных специализированных комиссий.

[Ст.13 ч.(3¹) введена ЗП291 от 21.12.12, МО22-25/01.02.13 ст.82]

(4) Учредительное заседание ведет старейший по возрасту из присутствующих советников, ему помогают один или два наиболее молодых советника, присутствующих на заседании.

[Ст.13 ч.(4) изменена ЗП291 от 21.12.12, МО22-25/01.02.13 ст.82]

(5) Впоследствии местный совет формирует рабочие органы местного совета (фракции и консультативные специализированные комиссии) в порядке, предусмотренном Законом об утверждении Типового положения об образовании и функционировании местных и районных советов № 457-XV от 14 ноября 2003 года.

[Ст.13 ч.(5) введена ЗП291 от 21.12.12, МО22-25/01.02.13 ст.82]

Часть 2

Полномочия местных советов

Статья 14. Основные полномочия местных советов

(1) Местный совет имеет право инициировать и принимать решения в соответствии с законом по всем вопросам местного значения, за исключением входящих в компетенцию других органов публичной власти.

(2) Исходя из сфер деятельности, закрепленных за органами местного публичного управления первого уровня в статье 4 Закона об административной децентрализации, местный совет осуществляет следующие полномочия:

а) решает вопросы введения и изменения, в пределах своей компетенции, а также порядка и сроков уплаты местных налогов и сборов, предоставления льгот в течение бюджетного года;

б) управляет имуществом, относящимся к публичной и частной сферам села (коммуны), города (муниципия);

с) решает вопросы передачи в управление, в концессию, сдачи в аренду или внаем имущества, относящегося к публичной сфере соответственно села (коммуны), города (муниципия), а также общественных услуг местного значения в соответствии с законом;

д) решает вопросы продажи, приватизации, передачи в концессию, сдачи в аренду или внаем имущества, относящегося к частной сфере соответственно села (коммуны), города (муниципия), в соответствии с законом;

е) решает вопросы предоставления и изменения назначения земель, являющихся собственностью соответственно села (коммуны), города (муниципия), в соответствии с законом;

[Ст.14 ч.(2), пкт.е) изменена ЗП24 от 04.03.16, МО100-105/15.04.16 ст.192]

ф) решает вопросы осуществления проектных работ, строительства, содержания и модернизации дорог, мостов, жилого фонда в соответствии с Законом о жилье, а также всей инфраструктуры в области экономики, социальной сферы и сферы развлечений местного значения;

г¹) принимает решения, в соответствии с действующим законодательством, в отношении вырубки и выкорчевывания деревьев и кустарников зеленых насаждений, являющихся публичной собственностью административно-территориальной единицы, и/или их перемещения;

[Ст.14 ч.(2), пкт.г¹) введен ЗП131 от 23.12.09, МО23-24/12.02.10 ст.35]

г) принимает решение о проведении внутреннего аудита;

х) принимает решения о создании публичных учреждений местного значения, организует деятельность общественных служб коммунального хозяйства, определяет финансовую поддержку в случае бюджетных затрат, устанавливает правила по обеспечению чистоты в населенном пункте;

[Ст.14 ч.(2), пкт.х) изменен ЗП131 от 23.12.09, МО23-24/12.02.10 ст.35]

и) решает в соответствии с законом вопросы создания муниципальных предприятий и коммерческих обществ или участия в уставном капитале коммерческих обществ;

и¹) принимает решения о выделении земли для размещения пасек;

[Ст.14 ч.(2), пкт.и¹) введен ЗП131 от 23.12.09, МО23-24/12.02.10 ст.35]

ж) решает в соответствии с законом вопросы объединения усилий с другими органами местного публичного управления, в том числе зарубежными, с целью выполнения работ и предоставления услуг общественного значения, продвижения и защиты интересов органов местного публичного управления, а также сотрудничества с отечественными и зарубежными хозяйствующими субъектами и общественными объединениями в целях осуществления мероприятий или работ общего значения;

ж¹) решает вопрос делегирования полномочий по утверждению тарифов на публичную услугу водоснабжения и канализации Национальному агентству по регулированию в энергетике;

[Ст.14 ч.(2), пкт.ж¹) введен ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

к) решает вопросы установления отношений сотрудничества, кооперации, в том числе трансграничных отношений, и побратимства с населенными пунктами из-за рубежа;

l) утверждает по предложению примара структуру и штатное расписание примэрии, структур и общественных служб, подведомственных местному совету, а также условия оплаты труда их работников;

m) утверждает статут села (коммуны), города (муниципия) и положение о совете на основе типового статута и типового положения, утвержденных Парламентом; утверждает другие положения и правила, предусмотренные законом;

n) утверждает местный бюджет, порядок использования резервного фонда, а также специальных фондов; утверждает займы и отчет об исполнении бюджета; вносит изменения в местный бюджет;

o) утверждает в соответствии с законом генеральные градостроительные планы населенных пунктов, входящих в состав соответствующей административно-территориальной единицы;

[Ст.14 ч.(2), пкт.о) в редакции ЗП5 от 08.02.18, МО77-83/09.03.18 ст.160]

o¹) обеспечивает в соответствии с законом учет и реализацию принципа гендерного равенства в политиках, программах, нормативных актах и распределении финансовых средств на местном уровне, утверждает программы и содействует организации кампаний по информированию в этой области; изучает и принимает решения по отчетам и информации примаров, информации советников о положении в данной сфере на местном уровне; развивает партнерство с некоммерческими и международными организациями в реализации местных политик в данной сфере;

[Ст.14 ч.(2), пкт.о¹) введен ЗП71 от 14.04.16, МО140-149/27.05.16 ст.291]

p) утверждает исследования, прогнозы и программы социально-экономического развития и другого характера;

p¹) утверждает программы по развитию социальных услуг согласно потребностям сообщества;

[Ст.14 ч.(2), пкт.p¹) введен ЗП196 от 28.07.16, МО306-313/16.09.16 ст.661]

q) утверждает в соответствии с законом специфические нормы и тарифы для подведомственных публичных учреждений и общественных служб местного значения, за исключением тарифов на публичные услуги по снабжению тепловой энергией и снабжению технологической водой, в том числе утверждает требования относительно режима работы торговых предприятий и предприятий общественного питания независимо от вида собственности и организационно-правовой формы, а также физических лиц, занимающихся торговлей;

[Ст.14 ч.(2), пкт.q) изменен ЗП153 от 01.07.16, МО215-216/19.07.16 ст.475; в силу с 19.07.16]

[Ст.14 ч.(2), пкт.q) изменен ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

[Ст.14 ч.(2), пкт.q) изменен ЗП131 от 23.12.09, МО23-24/12.02.10 ст.35]

[Ст.14 ч.(2), пкт.q) изменен ЗП107 от 17.12.09, МО197-200/31.12.09 ст.648]

q¹) утверждает положение об осуществлении торговой деятельности в соответствующем населенном пункте;

[Ст.14 ч.(2), пкт.q¹) введен ЗП153 от 01.07.16, МО215-216/19.07.16 ст.475; в силу с 19.07.16]

г) утверждает допустимые пределы использования природных ресурсов местного значения;

s) утверждает в соответствии с законом символику административно-территориальной единицы, устанавливает или меняет наименования улиц, площадей, парков и других публичных мест под открытым небом, устанавливает день храмового праздника соответствующего населенного пункта, присваивает особо отличившимся гражданам Республики Молдова и иностранным гражданам звание почетного гражданина села (коммуны), города (муниципия);

s¹) утверждает правила содержания собак, кошек и других домашних животных;

[Ст.14 ч.(2), пкт.s¹) введен ЗП131 от 23.12.09, МО23-24/12.02.10 ст.35]

t) избирает по предложению примара заместителя (заместителей) примара, а также освобождает его (их) от должности в предусмотренном настоящим законом порядке;

u) назначает на основе конкурса, проводимого в соответствии с Законом о государственной должности и статусе государственного служащего № 158-XVI от 4 июля 2008 года, секретаря совета, изменяет, приостанавливает и прекращает в соответствии с законом служебные отношения с ним, делегирует примару полномочия по оценке профессиональных достижений секретаря совета;

[Ст.14 ч.(2), пкт.т) и u) в редакции ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

v) содействует организации культурных, художественных, спортивных и развлекательных мероприятий местного значения; создает и организует ярмарки, рынки, парки, места отдыха и развлечений, спортивные базы и обеспечивает их нормальное функционирование;

v¹) содействует в предусмотренном законом порядке охране расположенных на подведомственной территории недвижимого культурного наследия (археологические памятники, памятники истории и культуры), нематериального и движимого культурного наследия, памятников, возведенных в общественных местах, культурных и природных заповедников;

[Ст.14 ч.(2), пкт.v¹) введен ЗП292 от 21.12.17, МО7-17/12.01.18 ст.56]

w) назначает своего представителя в судебных инстанциях для разрешения споров о законности принятых решений и споров, возникающих из отношений с другими органами публичной власти; формирует из числа своих членов, с учетом местной специфики и потребностей, специализированные консультативные комиссии по различным видам деятельности, вносит изменения в их состав;

w¹) создает административные комиссии согласно положениям действующего законодательства;

[Ст.14 ч.(2), пкт.w¹) введен ЗП131 от 23.12.09, МО23-24/12.02.10 ст.35]

x) содействует в соответствии с законом обеспечению общественного порядка, принимает решения по вопросам деятельности муниципальной полиции, пожарной службы и формирований гражданской защиты местного значения, вносит предложения по совершенствованию их деятельности;

y) содействует реализации мер по социальной защите и социальному обеспечению, обеспечивает защиту прав ребенка; принимает решения о постановке на учет социально уязвимых лиц, нуждающихся в улучшении жилищных условий; создает и обеспечивает функционирование благотворительных учреждений местного значения;

y¹) принимает решения о создании должности общинного посредника в населенных пунктах, где компактно или совместно с представителями других национальностей проживают ромы;

[Ст.14 ч.(2), пкт.y¹) введен ЗП69 от 05.04.13, МО91/20.04.13 ст.290]

y²) принимает решение о создании должности специалиста по защите прав ребенка;

[Ст.14 ч.(2), пкт.y¹) введен ЗП83 от 25.05.17, МО229-243/07.07.17 ст.362]

z) рассматривает информации советников и принимает по ним решения; заслушивает отчеты и информации примара, руководителей структурных подразделений, подведомственных муниципальных предприятий и публичных учреждений; прекращает полномочия советников в соответствии с законом; инициирует в случае необходимости местные референдумы и принимает решения о их проведении.

z¹) распоряжается о проведении в соответствии с законом публичных консультаций по проектам решений по вопросам местного значения, которые могут иметь экономические, природоохранные и социальные последствия (для образа жизни и прав человека, для культуры, здоровья и социальной защиты, для местных сообществ и общественных услуг), а также по другим вопросам, представляющим интерес для всего населения административно-территориальной единицы или его части.

[Ст.14 ч.(2), пкт.z¹) введен ЗП72 от 04.05.10, МО94-97/11.06.10 ст.270]

(3) Местный совет осуществляет также иные полномочия, установленные законом, статутом села (коммуны), города (муниципия) или положением о совете.

(4) Местный совет не может принимать решения, предполагающие определенные расходы, без указания источника покрытия таковых.

Часть 3

Функционирование местного совета

Статья 15. Срок полномочий местного совета

(1) Срок полномочий местного совета устанавливается Кодексом о выборах.

(2) Местный совет осуществляет свои полномочия со дня признания его законно образованным до дня законного образования вновь избранного совета.

(3) Срок полномочий местного совета может быть продлен органическим законом в случае войны или катастрофы.

Статья 16. Созыв местного совета

(1) Местный совет созывается на очередное заседание, за исключением первого заседания, примаром один раз в три месяца.

(2) В случае необходимости по требованию примара или не менее чем одной трети избранных советников местный совет может быть созван на внеочередное заседание с предложенной повесткой дня.

(3) О созыве местного совета объявляется не менее чем за пять дней до очередного заседания и не менее чем за три дня до внеочередного заседания.

(4) В случае экстренной необходимости (стихийные бедствия, катастрофы, пожары, эпидемии, эпифитотии, эпизоотии и другие подобные чрезвычайные положения), обусловленной интересами жителей села (коммуны), города (муниципия), местный совет может быть созван незамедлительно.

(5) Местный совет созывается по распоряжению примара или, если он не имеет возможности созвать совет, - заместителя примара. Если примар или заместитель примара отказываются созвать заседание местного совета с предложенной повесткой дня, оно созывается группой в количестве не менее одной трети избранных советников. Извещение о созыве заседания совета, в котором указываются повестка дня, дата, время и место его проведения, направляется советникам.

(6) Повестка дня доводится до сведения жителей села (коммуны), города (муниципия) через местную печать или иные средства информации, в том числе путем вывешивания объявления.

(7) Местный совет большинством голосов присутствующих советников открытым голосованием избирает на период одного заседания председательствующего на данном заседании. Секретарь местного совета помогает председательствующему на заседании.

Статья 17. Открытость заседаний

(1) Заседания местного совета являются открытыми.

(2) Любое заинтересованное лицо может присутствовать на заседании местного совета.

(3) Граждане, созданные в соответствии с законом объединения и иные заинтересованные стороны имеют право:

[Ст.17 ч.(3) изменена ЗП72 от 04.05.10, МО94-97/11.06.10 ст.270]

а) участвовать в соответствии с законом в принятии решений на любом этапе этой процедуры;

б) иметь доступ к информации о бюджетах населенных пунктов и порядке использования их средств, ознакамливаться с проектами решений и повесткой дня заседаний местного совета и примэрии;

в) предлагать для обсуждения вопросы о разработке и принятии определенных решений;

д) представлять местным органам публичной власти от себя лично или от имени группы лиц соответствующего сообщества рекомендации по обсуждаемым проектам решений.

(4) Местные органы публичной власти и государственные служащие соответствующих административно-территориальных единиц обязаны принять все меры для обеспечения возможности эффективного участия граждан, созданных в соответствии с законом

объединений и иных заинтересованных сторон в принятии решений, в том числе путем:

[Ст.17 ч.(4) изменена ЗП72 от 04.05.10, МО94-97/11.06.10 ст.270]

а) адекватного и своевременного информирования о вопросах, обсуждаемых местным советом;

б) приема и своевременного рассмотрения всех рекомендаций, обращений, писем, направляемых гражданами представительным властям в ходе разработки ими проектов решений или программ деятельности;

с) проведения политики общения и диалога с гражданами;

д) размещения программ, стратегий, повесток дня заседаний на различных информационных носителях.

(5) Препятствование свободному доступу на заседания местного совета или дискредитация процедуры принятия решений путем преднамеренного утаивания информации, представляющей интерес для общественности, наказываются в соответствии с действующим законодательством.

Статья 18. Повестка дня заседания

(1) Заседание местного совета проводится в соответствии с повесткой дня, предложенной примаром или советниками, потребовавшими в соответствии со статьей 16 созыва совета.

(2) Изменение или дополнение повестки дня допускается только в начале заседания и принимается большинством голосов присутствующих советников с соблюдением положений части (1) статьи 22.

Статья 19. Правомочность заседания

(1) Присутствие советников на заседании местного совета является обязательным.

(2) Заседание местного совета правомочно, если на нем присутствует большинство избранных советников.

(3) При осуществлении своих полномочий местный совет принимает решения большинством голосов присутствующих советников, за исключением случаев, когда законом или положением о совете предусмотрено большее количество голосов. При равенстве голосов решение не принимается и обсуждение переносится на следующее заседание.

(4) Решения об утверждении местного бюджета, а также касающиеся управления публичным имуществом села (коммуны), города (муниципия), установления размера местных налогов и сборов, планирования развития населенных пунктов и обустройства территорий, а также объединения усилий с другими советами, отечественными или зарубежными публичными учреждениями, принимаются большинством голосов избранных советников.

(5) Решения об инициировании отзыва примара принимаются двумя третями голосов избранных советников.

(6) Местный совет может установить порядок принятия отдельных решений тайным или поименным голосованием.

(7) Проекты решений предлагаются советниками и/или примаром.

Статья 20. Подписание и вступление в силу решений местного совета

(1) Решения местного совета в течение не более пяти дней после проведения заседания подписываются председательствующим и контрассигнуются секретарем совета. Решения о назначении на должность или прекращении служебных отношений секретаря не контрассигнуются. На каждом заседании совет назначает советника, который должен будет подписать решение совета в случае, если председательствующий не сможет его подписать.

[Ст.20 ч.(1) изменен ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

(2) Секретарь совета имеет право не контрассигновать решение, если считает его незаконным, и предложить совету пересмотреть его.

(3) Решение местного совета секретарь обязан передать примару и в предусмотренных законом случаях территориальному бюро Государственной канцелярии в течение не более пяти дней со дня его подписания.

(4) Если примар считает решение местного совета незаконным, он обращается с запросом в соответствующее территориальное бюро Государственной канцелярии и/или в административный суд.

(5) Решения, носящие нормативный характер, вступают в силу со дня их обнародования через печать или посредством вывешивания в общественных местах, а решения, носящие индивидуальный характер, - со дня доведения их до сведения лиц, которых они касаются.

(5) В срок не более пяти дней после подписания секретарь совета обеспечивает внесение решений совета в Государственный регистр местных актов и вывешивает в публичных местах решения совета нормативного характера.

[Ст.20 ч.(5) в редакции ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.18]

(6) Решения нормативного характера вступают в силу со дня их внесения в Государственный регистр местных актов или с указанной в решении даты, которая не может предшествовать дате его внесения в Государственный регистр местных актов.

[Ст.20 ч.(6) введена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.18]

(7) Решения индивидуального характера вступают в силу со дня доведения их до сведения лиц, которых они касаются, или с указанной в решении даты, которая не может предшествовать дате его внесения в Государственный регистр местных актов.

[Ст.20 ч.(7) введена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.18]

Статья 21. Ограничение права голоса

(1) Советник может присутствовать на заседании совета, но не может участвовать в принятии решения при наличии конфликта интересов, а именно:

а) если он или его супруга (супруг), дети, родители материально заинтересованы в рассматриваемом вопросе;

б) если он является руководителем или входит в состав руководящих органов предприятия, учреждения, организации или их филиалов и представительств, по которым принимается решение;

с) в случае несовместимости должностей в соответствии с настоящим законом и Законом о статусе местного выборного лица, если несовместимость длится более 30 дней со дня ее возникновения.

(2) Решения, принятые местным советом с нарушением положений части (1), могут быть признаны административным судом недействительными в соответствии с законом.

Статья 22. Рассмотрение вопросов на заседании местного совета

(1) Вопросы, внесенные в повестку дня заседания местного совета, обсуждаются им при наличии заключения или отчета специализированной комиссии совета, а при необходимости - также отчета или заключения примэрии и/или соответствующего подразделения децентрализованной общественной службы или деконцентрированной общественной службы, а также свода поступивших в ходе публичных консультаций рекомендаций.

[Ст.22 ч.(1) изменена ЗП72 от 04.05.10, МО94-97/11.06.10 ст.270]

(2) В отступление от положений части (1) в случаях, предусмотренных частью (4) статьи 16, вопросы, внесенные в повестку дня заседания местного совета, обсуждаются и по ним принимаются решения в отсутствие указанных в части (1) материалов.

(3) Обсуждение вопросов на заседании местного совета протоколируется.

(4) Протокол и обсуждавшиеся на заседании документы оформляются в отдельное дело, которое нумеруется, скрепляется печатью и подписывается председательствующим на заседании и секретарем местного совета.

Статья 23. Ответственность советников местного совета

(1) Советники несут солидарную ответственность за деятельность местного совета, а также за его решения, если они проголосовали за эти решения.

(2) Каждый советник несет юридическую ответственность, установленную действующим законодательством, за деятельность, которую он осуществляет в соответствии со своим мандатом.

(3) По требованию советника его голос и особое мнение могут быть занесены в протокол заседания. На советника, не согласного с принятым решением совета, особое мнение которого занесено в протокол заседания, не распространяются положения части (1).

Статья 24. Досрочное прекращение мандата советника

(1) Мандат советника может быть прекращен досрочно соответствующим советом в случае:

а) нарушения советником Конституции, что подтверждено вступившим в законную силу судебным решением;

[Ст.24 ч.(1), пкт.б) утратил силу согласно ЗП44 от 22.03.13, МО75-81/12.04.13 ст.239]

с) вступления в силу в отношении советника приговора об осуждении его к лишению свободы или приговора, которым запрещается занимать должность советника;

[Ст.24 ч.(1), пкт.д) утратил силу согласно ЗП44 от 22.03.13, МО75-81/12.04.13 ст.239]

е) отсутствия советника без уважительных причин на трех заседаниях совета подряд.

[Ст.24 ч.(1), пкт.е) введен ЗП220 от 19.10.12, МО248-251/07.12.12 ст.808]

ф) нахождения в положении несовместимости, установленного ставшим окончательным констатирующим актом;

[Ст.24 ч.(1), пкт.ф) введен ЗП134 от 17.06.16, МО245-246/30.07.16 ст.515; в силу с 01.08.16]

г) установления ставшим окончательным констатирующим актом издания/принятия им административного акта, совершения непосредственно или посредством третьего лица сделки, принятия или участия в принятии решения без разрешения фактического конфликта интересов в соответствии с законодательством о регулировании конфликта интересов;

[Ст.24 ч.(1), пкт.г) введен ЗП134 от 17.06.16, МО245-246/30.07.16 ст.515; в силу с 01.08.16]

h) неподдачи декларации об имуществе и личных интересах или отказа от ее подачи согласно части (8) статьи 27 Закона о Национальном органе по неподкупности № 132 от 17 июня 2016 года;

[Ст.24 ч.(1), пкт.г) введен ЗП134 от 17.06.16, МО245-246/30.07.16 ст.515; в силу с 01.08.16]

і) предписания вступившим в законную силу решением судебной инстанции конфискации необоснованного имущества.

[Ст.24 ч.(1), пкт.і) введен ЗП134 от 17.06.16, МО245-246/30.07.16 ст.515; в силу с 01.08.16]

(2) Советник может обжаловать решение о досрочном прекращении его мандата в административном суде.

(3) В случае смерти советника секретарь местного совета в течение 15 календарных дней информирует об этом Центральную избирательную комиссию, которая объявляет мандат умершего советника вакантным.

[Ст.24 ч.(3) в редакции ЗП44 от 22.03.13, МО75-81/12.04.13 ст.239]

(4) Мандат советника считается вакантным с момента доведения решения о его прекращении в соответствии с положениями части (1) до сведения данного советника. Если довести до сведения советника принятое решение невозможно, его мандат считается вакантным с момента принятия решения местным советом.

Статья 25. Роспуск местного совета

- (1) Местный совет может быть распущен до истечения срока полномочий, если:
- а) он повторно принимал по одному и тому же вопросу решения, которые отменялись вступившими в законную силу решениями административного суда по причине грубого нарушения ими положений Конституции или действующего законодательства;
 - б) число советников сократилось более чем на половину от числа, установленного статьей 11;
 - с) в течение шести месяцев подряд он не принял ни одного решения независимо от количества проведенных заседаний.

(2) В случае, предусмотренном пунктом а) части (1), территориальное бюро Государственной канцелярии либо соответственно примар или Правительство вправе обратиться в судебную инстанцию для установления обстоятельств, оправдывающих роспуск местного совета.

(3) Роспуск по праву местного совета, предусмотренный пунктами б) и с) части (1), констатируется примаром и доводится до сведения Центральной избирательной комиссии в письменной форме в течение не более 10 дней со дня роспуска, которая назначает дату проведения новых местных выборов.

[Ст.25 ч.(3) изменена ЗП213 от 09.09.10, МО190/29.09.10 ст.626]

(4) Роспуск местного совета осуществляется Парламентом по мотивированному предложению примара или Правительства, основанному на вступившем в законную силу судебном решении, вынесенном в соответствии с частью (2), которым установлены обстоятельства, оправдывающие роспуск местного совета.

(5) Дата проведения выборов нового состава местного совета устанавливается Центральной избирательной комиссией в соответствии с Кодексом о выборах.

(6) До образования нового совета решения по текущим вопросам соответствующей административно-территориальной единицы принимает примар.

Глава III ПРИМАР И ЕГО ЗАМЕСТИТЕЛЬ

Статья 26. Примар и его заместитель

(1) Примар возглавляет местное публичное управление. Он участвует в заседаниях местного совета и имеет право высказывать свое мнение по всем обсуждаемым вопросам.

(2) На примара и заместителей примара распространяются положения Закона о статусе местного выборного лица.

[Ст.26 ч.(2) в редакции ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

[Ст.26 ч.(2) изменена ЗП187 от 15.07.10, МО141-144/10.08.10 ст.507]

(3) По предложению примара местный совет решает вопрос относительно установления должности заместителя примара и числа заместителей примара, призванных помогать примару в осуществлении его полномочий.

(4) Заместителем примара может быть избрано любое лицо, включая лицо из числа советников.

(5) Заместитель примара выполняет возложенные на него примаром обязанности и несет ответственность, установленную действующим законодательством.

[Ст.26 ч.(6) исключена ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

Статья 27. Подтверждение законности выборов и признание мандата примара

(1) Подтверждение законности выборов примара и признание его мандата осуществляются в соответствии с Кодексом о выборах.

(2) Факт признания или непризнания мандата примара доводится до сведения общественности, территориального бюро Государственной канцелярии и сообщается судьей на первом заседании совета или на его внеочередном заседании.

(3) В случае непризнания мандата примара проводятся новые выборы в соответствии с Кодексом о выборах.

Статья 28. Досрочное прекращение мандата примара

(1) Примар осуществляет свои полномочия со дня признания его мандата до даты признания следующего мандата примара, за исключением случаев досрочного

прекращения мандата. Срок полномочий примара может быть продлен органическим законом только в случае войны или катастрофы.

(2) Мандат примара досрочно прекращается в случае:

а) подачи им в отставку;

б) несовместимости должностей, установленной ставшим окончательным констатирующим актом;

[Ст.28 ч.(2), пкт.б) изменен ЗП134 от 17.06.16, МО245-246/30.07.16 ст.515; в силу с 01.08.16]

в) невозможности исполнения им своих обязанностей на протяжении более четырех месяцев подряд, в том числе из-за болезни;

д) вступления в силу в отношении него обвинительного приговора;

д¹) установления ставшим окончательным констатирующим актом издания/принятия им административного акта, совершения непосредственно или посредством третьего лица сделки, принятия или участия в принятии решения баз разрешения фактического конфликта интересов в соответствии с законодательством о регулировании конфликта интересов;

[Ст.28 ч.(2), пкт.д¹) введен ЗП134 от 17.06.16, МО245-246/30.07.16 ст.515; в силу с 01.08.16]

д²) неподдачи декларации об имуществе и личных интересах или отказа от ее подачи согласно части (8) статьи 27 Закона о Национальном органе по неподкупности № 132 от 17 июня 2016 года;

[Ст.28 ч.(2), пкт.д²) введен ЗП134 от 17.06.16, МО245-246/30.07.16 ст.515; в силу с 01.08.16]

д³) предписания вступившим в законную силу решением судебной инстанции конфискации необоснованного имущества;

[Ст.28 ч.(2), пкт.д³) введен ЗП134 от 17.06.16, МО245-246/30.07.16 ст.515; в силу с 01.08.16]

е) его смерти.

Статья 29. Основные полномочия примара

(1) Исходя из сфер деятельности, закрепленных за органами местного публичного управления первого уровня в части (1) статьи 4 Закона об административной децентрализации, примар осуществляет на управляемой территории следующие основные полномочия:

а) обеспечивает исполнение решений местного совета;

б) предлагает в соответствии с законом структуру и штатное расписание примэрии, условия оплаты труда ее работников и представляет их местному совету на утверждение;

в) назначает на должность и прекращает служебные или трудовые отношения с начальниками подведомственных соответствующему органу местного публичного управления подразделений, служб, муниципальных предприятий, работниками примэрии, определяет их обязанности, руководит их деятельностью и контролирует ее, содействует профессиональной подготовке и переподготовке;

[Ст.29 ч.(1), пкт.в) изменен ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

[Ст.29 ч.(1), пкт.в) изменен ЗП239 от 24.09.10, МО206-209/22.10.10 ст.689]

д) устанавливает обязанности заместителя (заместителей) примара;

е) обеспечивает разработку проекта бюджета административно-территориальной единицы на очередной год и составление отчета об исполнении бюджета и представляет их местному совету на утверждение;

ф) выполняет функции главного распорядителя кредитов села (коммуны), города (муниципия); проверяет по должности или по требованию поступление средств в местный бюджет и их расходование и информирует о положении дел местный совет;

г) отвечает за инвентаризацию и управление, в пределах своей компетенции, имуществом села (коммуны), города (муниципия), относящимся к публичной и частной сферам;

h) осуществляет в соответствии с законом надзор за ярмарками, рынками, парками, зелеными зонами и местами отдыха и развлечений и принимает оперативные меры по обеспечению их нормального функционирования;

h¹) содействует в предусмотренном законом порядке охране расположенных на подведомственной территории недвижимого культурного наследия (археологические памятники, памятники истории и культуры), нематериального и движимого культурного наследия, памятников, возведенных в общественных местах, культурных и природных заповедников;

[Ст.29 ч.(1), пкт.h¹) введен ЗП292 от 21.12.17, МО7-17/12.01.18 ст.56]

i) предлагает местному совету схему организации и условия предоставления общественных услуг коммунального хозяйства, принимает оперативные меры по обеспечению нормального функционирования соответствующих служб коммунального хозяйства;

i¹) организует, в пределах имеющихся ресурсов, исследования по видам социальных услуг, необходимых сообществу, разрабатывает и предлагает местному совету на утверждение программы по развитию социальных услуг согласно установленным потребностям;

[Ст.29 ч.(1), пкт.i¹) введен ЗП196 от 28.07.16, МО306-313/16.09.16 ст.661]

j) руководит, координирует и контролирует деятельность местных общественных служб; обеспечивает работу службы записи актов гражданского состояния, содействует выполнению мер по социальной защите и социальной помощи;

[Ст.29 ч.(1), пкт.j) изменен ЗП83 от 25.05.17, МО229-243/07.07.17 ст.362]

j¹) обеспечивает разработку технико-экономических обоснований и предлагает для утверждения списки объектов и публичных услуг местного значения для реализации проектов частно-государственного партнерства;

[Ст.29 ч.(1) пкт.j¹) введен ЗП181 от 15.07.10, МО155-158/03.09.10 ст.559]

j)²) обеспечивает мониторинг и контроль осуществления проектов частно-государственного партнерства, в котором орган местного публичного управления принимает участие в качестве государственного партнера;

[Ст.29 ч.(1) пкт.j²) введен ЗП181 от 15.07.10, МО155-158/03.09.10 ст.559]

k) выдает разрешения, предусмотренные законом;

[Ст.29 ч.(1), пкт.k) изменен ЗП153 от 01.07.16, МО215-216/19.07.16 ст.475; в силу с 19.07.16]

l) обеспечивает безопасность движения транспорта и пешеходов путем организации дорожного движения, надлежащего содержания дорог, мостов и установки дорожных знаков на подведомственной территории;

l¹) обеспечивает регистрацию и учет троллейбусов, велосипедов с двигателем, самоходных машин и устройств, используемых при производстве дорожно-строительных или сельскохозяйственных работ, не подлежащих постановке на учет, а также гужевых транспортных средств в соответствии с типовым положением, утвержденным Правительством;

[Ст.29 ч.(1) пкт.l¹) введен ЗП164 от 05.07.13, МО161-166/26.07.13 ст.522]

m) обеспечивает распределение жилого фонда и контроль за его содержанием и управлением в соответствующей административно-территориальной единице;

m¹) назначает констатирующего субъекта в соответствии с Кодексом о правонарушениях;

[Ст.29 ч.(1), пкт.m¹) введен ЗП153 от 01.07.16, МО215-216/19.07.16 ст.475; в силу с 19.07.16]

n) представляет местное сообщество в отношениях с другими органами публичной власти, отечественными и зарубежными физическими и юридическими лицами, а также в судебных инстанциях в соответствии с законом; подписывает акты и договоры, заключенные от имени местного сообщества, за предусмотренными законом исключениями;

n¹) обеспечивает исполнение решений местного совета по реализации политики обеспечения равных возможностей для женщин и мужчин в населенном пункте, сотрудничает в этих целях с государственными учреждениями, некоммерческими и международными организациями; координирует деятельность гендерной единицы в составе примэрии; рассматривает жалобы лиц, считающих себя жертвами дискриминации; содействует просвещению и повышению информированности населения по вопросам ликвидации дискриминации;

[Ст.29 ч.(1), пкт.н¹] введен ЗП71 от 14.04.16, МО140-149/27.05.16 ст.291]

о) представляет местному совету ежегодно или по мере необходимости отчеты о социально-экономическом положении села (коммуны), города (муниципия);

[Ст.29 ч.(1), пкт.р) утратил силу согласно ЗП31 от 16.03.18, МО126-132/20.04.18 ст.247]

q) осуществляет функции местного органа опеки в соответствии с законом;

[Ст.29 ч.(1), пкт.q) в редакции ЗП83 от 25.05.17, МО229-243/07.07.17 ст.362]

r) координирует деятельность по социальной защите детей, престарелых, лиц с ограниченными возможностями, многодетных семей и семей, пострадавших от насилия в семье, других категорий социально уязвимых лиц, поддерживает деятельность общественно-полезных объединений на территории села (коммуны), города (муниципия);

[Ст.29 ч.(1), пкт.r) изменен ЗП201 от 28.07.16, МО293-305/09.09.16 ст.630; в силу с 09.09.16]

[Ст.29 ч.(1), пкт.r) изменен ЗП167 от 09.07.10, МО155-158/03.09.10 ст.551]

s) обеспечивает разработку генерального градостроительного плана и документации по градостроительству и обустройству территории, представляет их на утверждение местному совету в соответствии с законом;

t) констатирует нарушения действующего законодательства, совершенные физическими и юридическими лицами на подведомственной территории, принимает меры по их устранению или пресечению и при необходимости обращается в правоохранительные органы, которые обязаны незамедлительно отреагировать на просьбы примара в соответствии с законом;

u) принимает меры по запрещению или приостановлению спектаклей, представлений и других публичных манифестаций, нарушающих правопорядок или посягающих на нравственность, нарушающих общественный порядок и покой;

v) предлагает местному совету проведение консультаций с населением путем референдума по особо важным проблемам местного значения, принимает меры по организации таких консультаций;

[Ст.29 ч.(1), пкт.w) исключен ЗП131 от 23.12.09, МО23-24/12.02.10 ст.35]

x) принимает совместно с центральными отраслевыми органами и их территориальными общественными службами меры по предупреждению и уменьшению последствий стихийных бедствий, катастроф, пожаров, эпидемий, эпифитотий и эпизоотий и в случае необходимости мобилизует для этих целей жителей, хозяйствующие субъекты и публичные учреждения населенного пункта, которые обязаны выполнить намеченные меры;

y) поддерживает отношения сотрудничества с населенными пунктами других стран, содействует расширению кооперации и прямых связей с ними.

(2) Примар как местная исполнительная власть может осуществлять и иные полномочия, предусмотренные действующим законодательством или возложенные на него местным советом.

Статья 30. Информирование местного совета

По требованию местного совета примар представляет информацию о выполнении принятых советом решений, а также информацию о собственной деятельности по выполнению обязанностей, возложенных на него законом.

Статья 31. Избрание заместителей примара

(1) Заместители примара избираются по предложению примара решением совета, принятым большинством голосов избранных советников. Если предложенная примаром

кандидатура не набрала необходимого количества голосов на двух заседаниях подряд, примар предлагает совету другую кандидатуру.

(2) Освобождение заместителя примара от должности осуществляется по предложению примара решением местного совета, принятым большинством голосов избранных советников.

[Ст.31 ч.(2) изменена ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

Статья 32. Акты примара

(1) При осуществлении своих полномочий примар издает распоряжения нормативного и индивидуального характера.

(1¹) По проектам распоряжений примара по вопросам местного значения, которые могут иметь экономические, природоохранные и социальные последствия (для образа жизни и прав человека, для культуры, здоровья и социальной защиты, для местных сообществ и общественных услуг), проводятся в соответствии с законом публичные консультации с соблюдением процедур, установленных каждым органом представительной и правомочной власти населения административно-территориальной единицы первого или при необходимости второго уровня.

(1¹) По проектам распоряжений примара по вопросам местного значения, которые могут иметь экономические, природоохранные и социальные последствия (для образа жизни и прав человека, для культуры, здоровья и социальной защиты, для местных сообществ и общественных услуг), проводятся в соответствии с законом публичные консультации путем вывешивания в общественных местах и размещения на официальной веб-странице местного органа публичной власти с соблюдением процедур, установленных каждым органом представительной и правомочной власти населения административно-территориальной единицы первого или при необходимости второго уровня.

[Ст.32 ч.(1¹) изменена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.18]

[Ст.32 ч.(1¹) введена ЗП72 от 04.05.10, МО94-97/11.06.10 ст.270]

(2) Распоряжения нормативного характера в пятидневный срок после подписания направляются территориальному бюро Государственной канцелярии и вступают в силу с момента их обнародования.

(2) Распоряжения нормативного характера в пятидневный срок после подписания направляются территориальному бюро Государственной канцелярии.

[Ст.32 ч.(2) изменена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.18]

(2¹) Распоряжения примара в пятидневный срок после подписания вносятся в Государственный регистр локальных актов. Распоряжения нормативного характера дополнительно вывешиваются в публичных местах.

[Ст.32 ч.(2¹) введена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.18]

(2²) Распоряжения нормативного характера вступают в силу со дня их внесения в Государственный регистр местных актов или с указанной в тексте распоряжения даты, которая не может предшествовать дате его внесения в Государственный регистр местных актов.

[Ст.32 ч.(2²) введена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.18]

(3) Распоряжения индивидуального характера становятся обязательными для исполнения после доведения их до сведения лиц, которых они касаются.

(3) Распоряжения индивидуального характера вступают в силу со дня доведения их до сведения лиц, которых они касаются, или с указанной в тексте распоряжения даты, которая не может предшествовать дате его внесения в Государственный регистр местных актов.

[Ст.32 ч.(3) в редакции ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.18]

Статья 33. Временное отстранение от должности примара

(1) В случае привлечения примара к суду за совершение преступления он может быть временно отстранен от должности до вынесения окончательного решения по делу. На протяжении всего периода отстранения от должности организация новых выборов примара не допускается.

(2) Решение о временном отстранении примара от должности может быть принято только судебной инстанцией в соответствии с законом.

(3) Если временно отстраненный от должности примар был оправдан или уголовное дело в отношении него прекращено, за исключением случаев амнистии, он имеет право на возмещение причиненного ущерба в соответствии с законом. Примар восстанавливается в должности на период до истечения срока его мандата.

(4) Положения настоящей статьи применяются соответствующим образом и к заместителям примара.

Статья 34. Исполнение обязанностей примара

(1) В случае досрочного прекращения мандата примара, временного отстранения его от должности или невозможности исполнять полномочия примара исполнение обязанностей примара возлагается по праву на одного из его заместителей.

(2) Если заместитель примара по объективным причинам отказывается исполнять обязанности примара, или если от должности отстраняются одновременно и примар, и его заместитель, или в случае вакансии этих должностей по какой-либо причине, местный совет в пятидневный срок уполномочивает иное лицо временно исполнять соответствующие обязанности.

(3) На период своего временного отсутствия примар может делегировать под свою ответственность исполнение обязанностей примара заместителю примара или секретарю совета.

(4) В период временного исполнения обязанностей примара секретарь совета не освобождается от своих основных обязанностей.

Статья 35. Сельский делегат

(1) Если от какого-либо села не были избраны советники в местный совет, избирается сельский делегат, который защищает и представляет интересы жителей этого села в органах местного публичного управления, а также в других органах власти.

(2) Сельский делегат избирается на общем собрании жителей села, имеющих право голоса, большинством голосов присутствующих.

(3) Избрание сельского делегата производится в присутствии примара или заместителя примара соответствующей административно-территориальной единицы. В общем собрании должны принимать участие не менее одной трети жителей села, имеющих право голоса.

(4) Сельский делегат избирается на срок полномочий совета. Общее собрание жителей села в соответствии с частями (2) и (3) может принять отставку или вынести решение об отзыве сельского делегата.

(5) По решению местного совета сельскому делегату может выплачиваться заработная плата из местного бюджета.

Статья 36. Полномочия сельского делегата

(1) Сельский делегат осуществляет следующие основные полномочия:

а) участвует в заседаниях местного совета;

б) доводит до сведения жителей села решения соответствующего совета и распоряжения примара;

с) оказывает поддержку органам местного публичного управления в реализации мер, касающихся интересов соответствующего села;

д) вносит предложения по решению экономических и социально-культурных задач, а также других задач, касающихся интересов села;

е) следит за решением органом местного публичного управления проблем села, от которого он был избран, и информирует об этом население.

(2) Если совет или примар намереваются издать акты, которые, по мнению сельского делегата, противоречат интересам села, от которого был избран сельский делегат, он

может предложить отсрочить их принятие в целях проведения консультаций с жителями села.

Глава IV СЕКРЕТАРЬ МЕСТНОГО СОВЕТА

Статья 37. Условия назначения на должность секретаря

(1) Секретарь местного совета является одновременно секретарем села (коммуны), города (муниципия). Кандидат на должность секретаря отбирается на конкурсной основе. Лицо, назначаемое в соответствии с настоящим законом на должность секретаря, должно иметь диплом лицензиата в области права или публичного управления.

(2) В отступление от положений части (1), если после повторного объявления конкурса на замещение вакантной должности секретаря местного совета не поступило заявлений от лиц, имеющих соответствующее образование, на конкурс может быть допущено лицо, имеющее диплом об окончании факультета (отделения) по иной специальности, или лицо, получающее высшее образование.

Статья 38. Назначение секретаря местного совета

(1) На должность секретаря местного совета назначается победитель конкурса на замещение данной должности, организованного в соответствии с действующим законодательством, на первом после объявления результатов конкурса заседании местного совета.

(2) Положения части (1) применяются только в случае, если должность секретаря является вакантной. Должность становится вакантной в случае прекращения служебных отношений с секретарем в порядке, установленном Законом о государственной должности и статусе государственного служащего № 158-XVI от 4 июля 2008 года.

[Ст.38 ч.(2) изменена ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

(3) Секретарь пользуется стабильностью в должности, и на него распространяется действие Закона о государственной должности и статусе государственного служащего № 158-XVI от 4 июля 2008 года.

[Ст.38 ч.(3) изменена ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

(4) Изменение, приостановление и прекращение служебных отношений с секретарем осуществляются решением совета в соответствии с законом. Оценка профессиональных достижений секретаря осуществляется примаром на основе решения совета.

[Ст.38 ч.(4) в редакции ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

(5) На период отпуска секретаря или его продолжительного отсутствия по уважительной причине местный совет может уполномочить другого служащего примэрии выполнять все или некоторые обязанности секретаря.

(6) Секретарю предоставляется ежегодный отпуск по распоряжению примара.

Статья 39. Полномочия секретаря

(1) Секретарь осуществляет под руководством примара следующие основные полномочия:

а) обеспечивает информирование о созыве местного совета;

б) участвует в заседаниях местного совета;

с) дает заключения на проекты решений местного совета и несет ответственность за их законность, контрассигнует решения;

с¹) выполняет функции гендерной единицы на местном уровне, обеспечивая реализацию принципа гендерного равенства;

[Ст.39 ч.(1), пкт.с¹) введен ЗП71 от 14.04.16, МО140-149/27.05.16 ст.291]

д) обеспечивает надлежащее функционирование примэрии;

е) обеспечивает ведение делопроизводства;

ф) подготавливает материалы по вопросам, подлежащим обсуждению местным советом;

г) в пятидневный срок, если законом не предусмотрено иное, информирует заинтересованные органы и лица и направляет им акты, изданные местным советом или примаром;

h) обеспечивает проведение публичных консультаций по проектам решений местного совета и распоряжений примара нормативного характера и информирование населения о принятых решениях и изданных распоряжениях;

[Ст.39 ч.(1), пкт.г) в редакции ЗП72 от 04.05.10, МО94-97/11.06.10 ст.270]

h¹) обеспечивает внесение актов органа местного публичного управления в Государственный регистр местных актов в соответствии с настоящим законом;

[Ст.32 ч.(1), пкт.г¹) введен ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.18]

i) получает, направляет по назначению и ведет корреспонденцию;

j) выдает выписки или копии любого документа из архива местного совета, за исключением документов, содержащих сведения, являющиеся секретными в соответствии с законом, а также выписки из записей актов гражданского состояния или копии таких записей;

к) организует, координирует и несет ответственность за деятельность службы записи актов гражданского состояния, социальной защиты и при необходимости осуществляет соответствующие функции;

л) ведет учет крестьянских (фермерских) хозяйств и их объединений в соответствии с утвержденным Правительством регистром;

м) хранит печать и при необходимости скрепляет ею документы;

н) оказывает необходимую помощь советникам и комиссиям местного совета;

о) управляет зданием примэрии и ее имуществом;

р) на основании приложений к протоколу комиссии по приватизации имущества сельскохозяйственных предприятий выдает свидетельства о праве частной собственности, подтверждающие право собственности на стоимостные доли имущества сельскохозяйственного предприятия, в соответствии с утвержденным Министерством экономики и торговли образцом;

q) совершает некоторые нотариальные акты в соответствии с Законом о нотариате;

г) регистрирует договоры аренды земельных участков и другого имущества сельскохозяйственного назначения, заключенные на срок до пяти лет включительно.

[Ст.39 ч.(1), пкт.р) изменен ПМО121 от 13.04.18, МО121-125/13.04.18 стр.9]

[Ст.39 ч.(1), пкт.р) в редакции ЗП6 от 08.02.18, МО84-93/16.03.18 ст.171]

(1¹) При наличии одного из обстоятельств, предусмотренных частью (1) статьи 139 Кодекса о выборах, секретарь совета в течение не более 10 дней со дня возникновения такого обстоятельства письменно извещает об этом Центральную избирательную комиссию.

[Ст.39 ч.(1¹) введена ЗП213 от 09.09.10, МО190/29.09.10 ст.626]

(2) Секретарь осуществляет и иные полномочия, предусмотренные законом или возложенные на него местным советом либо примаром.

Глава V ПРИМЭРИЯ

Статья 40. Примэрия и статус работников примэрии

(1) Примэрия организует и осуществляет свою деятельность на основе положения, утвержденного местным советом.

(2) Примэрия как функциональная структура осуществляет следующие полномочия:

a) подготавливает проекты решений местного совета и проекты распоряжений примара;

b) обнародует решения местного совета и распоряжения примара нормативного характера;

c) собирает и представляет примару данные для ежегодного отчета о социально-экономическом положении села (коммуны), города (муниципия);

d) совместно с общественными службами представляет примару данные о деятельности этих служб, а также муниципальных предприятий, созданных местным советом;

e) осуществляет надзор за выполнением мер, предусмотренных распоряжением примара, как в самой примэрии, так и на подведомственной территории;

f) содействует разработке проекта бюджета административно-территориальной единицы на очередной бюджетный год и проектов изменений в бюджет, представляемых примаром на рассмотрение местного совета;

g) обеспечивает исполнение бюджета административно-территориальной единицы в соответствии с решениями местного совета и соблюдение положений законодательства;

h) составляет отчеты об исполнении бюджета административно-территориальной единицы;

i) оказывает помощь секретарю местного совета в исполнении им своих обязанностей в соответствии с законом.

(3) Порядок назначения на должность, приема на работу, продвижения по службе, наложения взысканий и прекращения служебных или трудовых отношений с работниками примэрии, их права и обязанности устанавливаются действующим законодательством и положением о примэрии, утверждаемым местным советом.

[Ст.40 ч.(3) изменена ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

Глава VI

РАЙОННЫЕ ОРГАНЫ ПУБЛИЧНОГО УПРАВЛЕНИЯ

Часть 1

Районный совет

Статья 41. Состав районного совета

(1) Районный совет является органом представительной власти населения района.

(2) Районный совет состоит из советников, избранных в соответствии с Кодексом о выборах. Численность советников устанавливается исходя из численности жителей соответствующего района по состоянию на 1 января года, в котором проводятся выборы, согласно статистическим данным в порядке, предусмотренном статьей 11.

Статья 42. Образование районного совета

(1) При образовании районного совета и проведении его заседаний применяются соответствующим образом положения статей 13, 16, 17 и 19.

(2) Советники районного совета созываются на первое заседание решением Центральной избирательной комиссии.

Статья 43. Полномочия районного совета

(1) Исходя из сфер деятельности, закрепленных за органами местного публичного управления второго уровня в части (2) статьи 4 Закона об административной децентрализации, районный совет осуществляет на подведомственной территории следующие основные полномочия:

a) утверждает структуру и штатное расписание аппарата председателя района, управлений и других подразделений, подведомственных районному совету, а также утверждает общую сумму расходов на обеспечение их деятельности;

b) утверждает районный бюджет, отчет об исполнении районного бюджета, а также порядок использования специальных фондов;

c) принимает решения по управлению имуществом района, относящимся к публичной и частной сферам;

d) принимает решения о передаче в управление, в концессию, сдаче в аренду или внаем имущества района, относящегося к публичной сфере, а также общественных услуг районного значения в соответствии с законом;

d¹) принимает в соответствии с законом решения об изменении назначения земель, являющихся собственностью района;

[Ст.43 ч.(1), пкт.d¹) введен ЗП24 от 04.03.16, МО100-105/15.04.16 ст.192]

e) принимает решения о продаже, приватизации, передаче в концессию, сдаче в аренду или внаем имущества района, относящегося к частной сфере, в соответствии с законом;

f) принимает решение о проведении внутреннего аудита;

g) принимает решения об осуществлении проектных работ, строительстве, содержании и модернизации дорог, мостов, жилого фонда в соответствии с Законом о жилье, а также других объектов в области коммунального хозяйства, экономики, социальной сферы и сферы развлечений районного значения;

h) принимает решения о постановке на учет социально уязвимых лиц, нуждающихся в улучшении жилищных условий, в соответствии с Законом о жилье;

i) принимает решения об организации в пределах своей компетенции общественных служб районного значения и утверждает тарифы на платные услуги, предоставляемые указанными службами;

[Ст.43 ч.(1), пкт.i) в редакции ЗП37 от 19.03.15, МО94-97/17.04.15 ст.145]

j) утверждает стратегии, прогнозы, планы и программы социально-экономического развития района, программы восстановления и охраны окружающей среды в районе, программы использования рабочей силы на местах и осуществляет надзор за их выполнением;

j¹) утверждает программы по развитию социальных услуг согласно потребностям района и определяет необходимые финансовые ресурсы;

[Ст.43 ч.(1), пкт.j¹) введен ЗП196 от 28.07.16, МО306-313/16.09.16 ст.661]

k) избирает в соответствии с настоящим законом председателя района;

[Ст.43 ч.(1), пкт.k) изменен ЗП180 от 21.07.17, МО277-288/04.08.17 ст.489]

i) принимает в соответствии с законом и в пределах своей компетенции решения об организации общественных служб районного и/или регионального значения и утверждает тарифы на предоставляемые ими платные услуги;

[Ст.43 ч.(1), пкт.l) в редакции ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

m) назначает своего представителя в судебных инстанциях для разрешения споров о законности принятых решений и споров, возникающих из отношений с другими органами публичной власти;

n) назначает на основе конкурса, проводимого в соответствии с действующим законодательством, секретаря районного совета, руководителей учреждений и других подразделений, подведомственных совету;

o) утверждает положение о районном совете;

p) принимает решения или, по обстоятельствам, вносит предложения о создании в соответствии с законом публичных учреждений и предприятий районного значения, а также об участии в создании коммерческих обществ;

q) утверждает в соответствии с законом специальные нормы для создаваемых им независимых структур и публичных учреждений;

r) создает, реорганизует и ликвидирует социально-культурные учреждения районного значения и обеспечивает их нормальное функционирование в пределах ассигнований, предусмотренных соответствующим бюджетом;

r¹) содействует в предусмотренном законом порядке охране расположенных на подведомственной территории недвижимого культурного наследия (археологические памятники, памятники истории и культуры), нематериального и движимого культурного наследия, памятников, возведенных в общественных местах, культурных и природных заповедников;

[Ст.43 ч.(1), пкт.r¹) введен ЗП292 от 21.12.17, МО7-17/12.01.18 ст.56]

s) принимает решения об организации и проведении научных, учебно-воспитательных, культурно-воспитательных, молодежно-спортивных мероприятий районного значения;

s¹) утверждает программы и принимает решения об организации информационных кампаний в области равенства возможностей для женщин и мужчин; назначает в соответствии с законом местную гендерную единицу; изучает отчеты о положении в данной сфере и принимает решения по ним; рассматривает жалобы лиц, полагающих себя жертвами дискриминации;

[Ст.43 ч.(1), пкт.s¹) введен ЗП71 от 14.04.16, МО140-149/27.05.16 ст.291]

t) принимает в соответствии с законом решения об объединении усилий с другими органами местного публичного управления, в том числе по вопросам трансграничного сотрудничества, в целях реализации общественно-полезных работ и услуг, продвижения и защиты интересов органов местного публичного управления, а также о сотрудничестве с отечественными и зарубежными хозяйствующими субъектами и общественными

объединениями в целях осуществления мероприятий или выполнения работ, представляющих общий интерес;

t¹) принимает в соответствии с законом решения об обращении в Конституционный суд;
[Ст.43 ч.(1), пкт.t¹) введен ЗП24 от 04.03.16, МО100-105/15.04.16 ст.192]

u) утверждает символику района.

v) распоряжается о проведении в соответствии с законом публичных консультаций по проектам решений по вопросам местного значения, которые могут иметь экономические, природоохранные и социальные последствия (для образа жизни и прав человека, для культуры, здоровья и социальной защиты, для местных сообществ и общественных услуг), а также по другим вопросам, представляющим интерес для всего населения административно-территориальной единицы или его части.

[Ст.43 ч.(1), пкт.v) введен ЗП72 от 04.05.10, МО94-97/11.06.10 ст.270]

(2) Районный совет может осуществлять и иные полномочия в соответствии с законом при условии обеспечения источников финансирования расходов на их осуществление.

Статья 44. Срок полномочий районного совета

(1) Срок полномочий районного совета установлен Кодексом о выборах.

(2) Районный совет осуществляет свои полномочия со дня признания его законно образованным и до дня законного образования вновь избранного совета.

(3) Срок полномочий районного совета может быть продлен органическим законом в случае войны или катастрофы.

Статья 45. Созыв районного совета

(1) Районный совет созывается на очередное заседание один раз в три месяца.

(2) В случае необходимости по требованию председателя района или не менее чем одной трети избранных советников районный совет может быть созван на внеочередное заседание с предложенной повесткой дня.

(3) Районный совет созывается распоряжением председателя района в срок не менее чем за десять дней до очередного заседания и не менее чем за три дня до внеочередного заседания. На основании распоряжения каждому советнику направляется извещение, в котором указываются повестка дня, дата, время и место проведения заседания. Извещение подписывается секретарем районного совета.

(4) Если председатель района отказывается созвать внеочередное заседание районного совета по требованию не менее чем одной трети избранных советников, последние вправе:

a) созвать заседание районного совета самостоятельно на основании настоящего закона; и/или

b) обжаловать отказ в созыве в административном суде.

(5) Районный совет избирает открытым голосованием большинством голосов присутствующих советников на период одного заседания председательствующего на данном заседании. В проведении заседания председательствующему помогает секретарь районного совета.

Статья 46. Принятие решений районным советом

(1) Районный совет при осуществлении своих полномочий принимает решения большинством голосов присутствующих советников, за исключением вопросов, для принятия которых законом или положением о совете установлено большее число голосов.

(2) Решения подписываются председательствующим на заседании и контрассигнуются секретарем районного совета.

(2) Решения подписываются председательствующим на заседании и контрассигнуются секретарем районного совета в течение не более пяти дней после проведения заседания районного совета.

[Ст.46 ч.(2) изменена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.18]

(3) В течение не более пяти дней после подписания секретарь районного совета обеспечивает внесение решений совета в Государственный регистр местных актов и вывешивает в публичных местах решения совета нормативного характера.

[Ст.46 ч.(3) введена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.18]

Статья 47. Организация и функционирование районного совета

Организация и функционирование районного совета регламентируются применяемыми соответствующим образом положениями настоящего закона, касающимися организации и функционирования местных советов, за исключением положений, относящихся к полномочиям.

Статья 48. Роспуск районного совета

(1) Районный совет может быть распущен до истечения срока полномочий, если:

а) он повторно принимал по одному и тому же вопросу решения, которые отменялись вступившими в законную силу решениями административного суда по причине грубого нарушения указанными решениями положений Конституции или действующего законодательства;

б) число советников сократилось более чем на половину от числа, установленного статьей 11;

с) в течение шести месяцев подряд он не принял ни одного решения независимо от количества проведенных заседаний.

(2) В случае, предусмотренном пунктом а) части (1), территориальное бюро Государственной канцелярии или Правительство вправе обратиться в судебную инстанцию для установления обстоятельств, оправдывающих роспуск районного совета.

(3) Роспуск по праву районного совета в случаях, предусмотренных пунктами б) и с) части (1), констатируется председателем района и в течение не более 10 дней со дня роспуска в письменной форме доводится до сведения Центральной избирательной комиссии, которая устанавливает дату проведения новых выборов.

[Ст.48 ч.(3) изменена ЗП213 от 09.09.10, МО190/29.09.10 ст.626]

(4) Роспуск районного совета осуществляется Парламентом по мотивированному предложению председателя района или Правительства, основанному на вступившем в законную силу судебном решении, вынесенном в соответствии с частью (2), которым установлены обстоятельства, оправдывающие роспуск районного совета.

(5) Дата проведения выборов нового состава районного совета устанавливается Центральной избирательной комиссией в соответствии с Кодексом о выборах.

(6) До образования нового состава совета решения по текущим вопросам соответствующей административно-территориальной единицы принимает председатель района.

Часть 2

Председатель района и его заместитель

Статья 49. Избрание председателя района и его заместителя

(1) Районный совет избирает председателя района по предложению не менее чем одной трети избранных советников большинством голосов избранных советников. Если предложенная кандидатура не набирает большинства голосов избранных советников, в восьмидневный срок созывается новое заседание для проведения повторного голосования. Если и в результате повторного голосования ни одна из предложенных кандидатур не набрала большинства голосов избранных советников, в трехдневный срок проводится дополнительное голосование, по результатам которого считается избранным кандидат, набравший большее число голосов.

[Ст.49 ч.(1) изменена ЗП239 от 24.09.10, МО206-209/22.10.10 ст.689]

[Ст.49 ч.(1) изменена ЗП273 от 07.12.07, МО84-85/13.05.08 ст.288]

(2) Председателю района помогают в осуществлении полномочий его заместители. Количество заместителей председателя района устанавливается районным советом по предложению председателя района.

(3) Заместители председателя района избираются районным советом по предложению председателя района в соответствии с процедурой, предусмотренной частью (1).

(4) Председателем и заместителем председателя района может быть избрано любое лицо, включая лицо из числа советников.

[Ст.49 ч.(4) изменена ЗП180 от 21.07.17, МО277-288/04.08.17 ст.489]

Статья 50. Прекращение полномочий председателя района и его заместителя

(1) Районный совет может досрочно освободить от должности председателя района по предложению не менее чем одной трети избранных советников голосами двух третей избранных советников.

[Ст.50 ч.(1) изменена ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

(2) Заместитель председателя района может быть досрочно освобожден от должности по предложению председателя района или одной трети избранных советников большинством голосов избранных советников.

[Ст.50 ч.(2) изменена ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

(3) Председатель и заместитель председателя района подают заявление об отставке районному совету.

(4) Полномочия председателя района и его заместителя прекращаются одновременно с прекращением полномочий районного совета.

(5) В случае досрочного прекращения полномочий районного совета председатель района и его заместитель исполняют свои обязанности и решают текущие дела района до избрания новым составом районного совета нового председателя района.

Статья 51. Аппарат председателя района

(1) Аппарат председателя района организует и осуществляет свою деятельность на основе положения, утвержденного районным советом.

(2) Аппарат председателя района как функциональная структура осуществляет следующие полномочия:

а) подготавливает проекты решений районного совета и проекты распоряжений председателя района;

б) обеспечивает проведение публичных консультаций по проектам решений районного совета и распоряжений председателя района нормативного характера и информирование населения о принятых решениях и изданных распоряжениях;

[Ст.51 ч.(2), пкт.б) в редакции ЗП72 от 04.05.10, МО94-97/11.06.10 ст.270]

в) собирает и представляет председателю района данные для ежегодного отчета о социально-экономическом положении района;

с¹) оказывает помощь председателю района в исполнении обязанностей по реализации законодательства о равенстве возможностей для женщин и мужчин;

[Ст.51 ч.(2), пкт.с¹) введен ЗП71 от 14.04.16, МО140-149/27.05.16 ст.291]

д) совместно с общественными службами представляет председателю района данные о деятельности этих служб, а также предприятий, созданных районным советом;

е) осуществляет надзор за выполнением на подведомственной территории мер, предусмотренных распоряжением председателя;

ф) содействует разработке проекта бюджета административно-территориальной единицы на очередной бюджетный год и проектов изменений в бюджет, представляемых председателем на рассмотрение районного совета;

г) обеспечивает исполнение бюджета административно-территориальной единицы в соответствии с решениями районного совета и соблюдение положений законодательства;

h) составляет отчеты об исполнении бюджета административно-территориальной единицы;

і) оказывает помощь секретарю районного совета в исполнении им своих обязанностей в соответствии с законом.

(3) Порядок назначения на должность, приема на работу, продвижения по службе, наложения взысканий и прекращения служебных или трудовых отношений с работниками аппарата председателя района, их права и обязанности устанавливаются действующим законодательством и положением, утвержденным районным советом.

[Ст.51 ч.(3) изменена ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

(4) Председатель района назначает на государственные должности, изменяет, приостанавливает и прекращает в соответствии с законом служебные отношения с государственными служащими аппарата председателя, заключает и расторгает индивидуальные трудовые договоры с персоналом аппарата, не имеющим статуса государственного служащего, управляет персоналом, устанавливает обязанности государственных служащих аппарата и персонала аппарата, не имеющего статуса государственного служащего.

[Ст.51 ч.(4) в редакции ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

(5) Председатель района принимает меры по обучению и профессиональной подготовке служащих своего аппарата и является ответственным за это.

Статья 52. Председатель района и его заместители

(1) Председатель района осуществляет оперативное руководство общественными службами районного значения.

(2) Председатель района представляет район в отношениях с Правительством, другими центральными органами публичной власти, с отечественными и зарубежными физическими и юридическими лицами, а также в судебных инстанциях.

(3) Председатель района координирует деятельность децентрализованных общественных служб в пределах района и исполняет обязанности председателя комиссии по чрезвычайным ситуациям.

(4) На председателя района и заместителей председателя района распространяется действие Закона о статусе местного выборного лица.

[Ст.52 ч.(4) изменена ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

(5) Заместители председателя района осуществляют полномочия, установленные председателем района, и несут ответственность, предусмотренную действующим законодательством.

[Ст.52 ч.(6) исключена ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

Статья 53. Основные полномочия председателя района

(1) Исходя из сфер деятельности, закрепленных за районным органом публичной власти, председатель района осуществляет на подведомственной территории следующие основные полномочия:

a) обеспечивает исполнение решений районного совета;

b) обеспечивает в пределах своей компетенции соблюдение Конституции, законов и других нормативных актов;

c) содействует поддержанию общественного порядка, обеспечению безопасности и защите прав граждан;

d) содействует сотрудничеству децентрализованных общественных служб на подведомственной территории в решении проблем районного значения;

d)¹ обеспечивает разработку технико-экономических обоснований и предлагает для утверждения списки объектов и публичных услуг районного значения для реализации проектов частно-государственного партнерства;

[Ст.53 ч.(1), пкт.d¹) введен ЗП181 от 15.07.10, МО155-158/03.09.10 ст.559]

d)² обеспечивает мониторинг и контроль осуществления проектов частно-государственного партнерства, в котором орган местного публичного управления принимает участие в качестве государственного партнера.

[Ст.53 ч.(1), пкт.d²) введен ЗП181 от 15.07.10, МО155-158/03.09.10 ст.559]

[Ст.53 ч.(1), пкт.e) утратил силу согласно ЗП31 от 16.03.18, МО126-132/20.04.18 ст.247]

f) созывает заседания районного совета и обеспечивает присутствие на них советников;

g) подписывает акты и договоры, заключаемые от имени района или районного совета;

h) обеспечивает разработку проекта районного бюджета и составление отчета об исполнении бюджета и представляет их районному совету на утверждение;

i) исполняет обязанности главного распорядителя кредитов района;

ж) проверяет, по должности или по требованию, поступление средств в районный бюджет и их расходование, оперативно информирует районный совет о состоянии дел;

к) координирует и контролирует деятельность общественных служб районного совета; заслушивает отчеты и информации руководителей этих служб и предлагает решения по улучшению их деятельности;

к¹) организует изучение потребностей района по видам социальных услуг, предлагает районному совету на утверждение программу по развитию социальных услуг согласно установленным потребностям;

[Ст.53 ч.(1), пкт.к¹) введен ЗП196 от 28.07.16, МО306-313/16.09.16 ст.661]

к²) разрабатывает проекты программ по развитию социальных услуг согласно установленным потребностям;

[Ст.53 ч.(1), пкт.к²) введен ЗП196 от 28.07.16, МО306-313/16.09.16 ст.661]

л) представляет районному совету для рассмотрения и утверждения отчет об исполнении районного бюджета за первое полугодие, за девять месяцев и за год;

м) содействует выполнению на уровне района мер по защите населения в случае природных и техногенных бедствий, катастроф, пожаров, эпидемий, эпифитотий и эпизоотий, принимает меры по предупреждению чрезвычайных ситуаций, уменьшению их ущерба и ликвидации последствий;

м¹) содействует в предусмотренном законом порядке охране расположенных на подведомственной территории недвижимого культурного наследия (археологические памятники, памятники истории и культуры), нематериального и движимого культурного наследия, памятников, возведенных в общественных местах, культурных и природных заповедников;

[Ст.53 ч.(1), пкт.м¹) введен ЗП292 от 21.12.17, МО7-17/12.01.18 ст.56]

н) предлагает районному совету проведение консультаций с населением путем референдума по особо важным проблемам местного значения и на основании решения совета принимает меры по организации референдума;

о) способствует проведению на территории района выборов в представительные органы публичного управления всех уровней и референдумов в соответствии с законодательством о выборах;

р) обеспечивает сотрудничество района с иными административно-территориальными единицами, в том числе других стран;

р¹) обеспечивает исполнение решений районного совета в области равенства возможностей для женщин и мужчин в административно-территориальной единице; сотрудничает в данной сфере с государственными учреждениями, некоммерческими и международными организациями; координирует деятельность гендерной единицы; организует заслушивание отчетов и информации по данному вопросу на заседаниях районного совета и предлагает решения по улучшению положения в данной сфере; обеспечивает устранение в 30-дневный срок дискриминационных условий и вызвавших их причин;

[Ст.53 ч.(1), пкт.р¹) введен ЗП71 от 14.04.16, МО140-149/27.05.16 ст.291]

q) представляет по требованию районного совета информацию о своей деятельности и о деятельности находящихся в его подчинении общественных служб.

(2) Председатель района в качестве исполнительной публичной власти может осуществлять и иные полномочия, предусмотренные действующим законодательством или возложенные на него районным советом.

Статья 54. Акты председателя района

(1) При осуществлении своих полномочий председатель района издает распоряжения нормативного и индивидуального характера.

(1¹) Проекты распоряжений председателя района по вопросам районного значения, которые могут иметь экономические, природоохранные и социальные последствия (для образа жизни и прав человека, для культуры, здоровья и социальной защиты, для местных сообществ и общественных услуг), подлежат публичному

консультированию в соответствии с законом путем их вывешивания в публичных местах и размещения на веб-странице местного органа публичной власти, с соблюдением процедур, установленных каждым органом представительной и правомочной власти населения административно-территориальной единицы второго или, по обстоятельствам, первого уровня.

[Ст.54 ч.(1¹) введена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.18]

(2) Распоряжения нормативного характера в пятидневный срок после их подписания направляются территориальному бюро Государственной канцелярии и вступают в силу с момента их обнародования.

(2) Распоряжения нормативного характера в пятидневный срок после их подписания направляются территориальному бюро Государственной канцелярии.

[Ст.54 ч.(2) изменена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.18]

(3) Распоряжения индивидуального характера становятся обязательными для исполнения после доведения их до сведения лиц, которых они касаются.

(3) Распоряжения председателя района в течение пяти рабочих дней после их подписания вносятся в Государственный регистр местных актов. Распоряжения нормативного характера дополнительно вывешиваются в публичных местах.

[Ст.54 ч.(3) в редакции ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.18]

(3¹) Распоряжения нормативного характера вступают в силу со дня их внесения в Государственный регистр местных актов или с указанной в тексте распоряжения даты, которая не может предшествовать дате его внесения в Государственный регистр местных актов.

[Ст.54 ч.(3¹) введена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.18]

(3²) Распоряжения индивидуального характера вступают в силу со дня доведения их до сведения лиц, которых они касаются, или с указанной в распоряжении даты. В обоих случаях дата вступления в силу не может предшествовать дате внесения распоряжения в Государственный регистр местных актов.

[Ст.54 ч.(3²) введена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.18]

(4) Председатель района вправе издавать распоряжения только по вопросам, отнесенным к его компетенции. Распоряжения председателя района или, по обстоятельствам, заместителя председателя района регистрируются в специальном регистре.

(5) При издании распоряжений председатель района вправе проконсультироваться с территориальным бюро Государственной канцелярии, руководителями или представителями органов как местного, так и центрального публичного управления.

Глава VII ПУБЛИЧНОЕ УПРАВЛЕНИЕ МУНИЦИПИЕМ КИШИНЭУ

Статья 55. Органы публичного управления
муниципия Кишинэу

(1) В состав муниципия Кишинэу входят такие административно-территориальные подразделения, как сектора, города и села (коммуны).

(2) Публичное управление муниципием Кишинэу осуществляется муниципальными, секторальными, городскими и сельскими (коммунальными) советами как правомочными органами и генеральным примаром муниципия Кишинэу, примарами секторов, городов и сел (коммун) как исполнительной властью.

(3) Организация и функционирование органов публичного управления муниципия Кишинэу регламентируются применяемыми соответствующим образом положениями настоящего закона, относящимися к органам местного публичного управления первого и второго уровней, а также положениями Закона о статуте муниципия Кишинэу.

Статья 56. Избрание и состав органов публичного
управления муниципия Кишинэу

(1) Совет муниципия Кишинэу, секторальные, городские и сельские (коммунальные) советы, генеральный примар муниципия Кишинэу, примары секторов, городов и сел (коммун) избираются в соответствии с положениями Кодекса о выборах.

(2) Совет муниципия Кишинэу состоит из 51 советника.

(3) Секторальные советы муниципия Кишинэу образуются из следующего числа советников: сектора Ботаника - 25, сектора Буюкань - 23, сектора Чентру - 23, сектора Чокана - 23, сектора Рышкань - 25 советников.

[Ст.56 ч.(4)-(5) утратили силу согласно ЗП125 от 07.07.11, МО113/12.07.11 ст.316]

(6) Муниципием Кишинэу руководят генеральный примар и четыре его заместителя. Заместители генерального примара избираются в соответствии с положениями статей 14 и 26.

(7) Каждый сектор муниципия Кишинэу имеет примара и двух его заместителей. Заместители примаров секторов муниципия Кишинэу избираются в порядке, установленном статьей 31.

(8) Муниципальный и секторальные советы муниципия Кишинэу образуются, функционируют и могут быть распущены в соответствии с положениями статьи 13, части 3 главы II и статей 25 и 48, применяемыми соответствующим образом.

Статья 57. Координация деятельности органов
публичного управления муниципия
Кишинэу

(1) Совет муниципия Кишинэу координирует деятельность советов административно-территориальных единиц, входящих в состав муниципия, по вопросам предоставления общественных услуг муниципального значения.

(2) Совет муниципия Кишинэу осуществляет соответствующим образом полномочия, предусмотренные настоящим законом для местного совета и Законом о статуте муниципия Кишинэу.

[Ст.57 ч.(2) изменена ЗП239 от 24.09.10, МО206-209/22.10.10 ст.689]

(3) Секторальные советы муниципия Кишинэу осуществляют соответствующим образом полномочия, предусмотренные настоящим законом для советов административно-территориальных единиц первого и второго уровней, а также предусмотренные Законом о статуте муниципия Кишинэу.

(4) Генеральный примар муниципия Кишинэу и его заместители осуществляют соответствующим образом полномочия, предусмотренные настоящим законом для примаров административно-территориальных единиц первого уровня, а также предусмотренные Законом о статуте муниципия Кишинэу.

(5) Примары секторов муниципия Кишинэу и их заместители осуществляют полномочия, установленные настоящим законом для местных органов исполнительной власти первого уровня, за исключением полномочий, осуществляемых генеральным примаром муниципия Кишинэу. Примар сектора муниципия Кишинэу может предложить секторальному совету проведение консультаций с населением путем референдума по особо важным проблемам местного значения.

Статья 58. Созыв совета муниципия Кишинэу
и секторальных советов муниципия
Кишинэу

(1) совет муниципия Кишинэу созывается на очередное заседание с предложенной повесткой дня генеральным примаром один раз в три месяца.

[Ст.58 ч.(1) изменена ЗП125 от 07.07.11, МО113/12.07.11 ст.316]

(2) Совет муниципия Кишинэу может быть созван на внеочередное заседание в неотложных случаях или в случае необходимости по инициативе генерального примара или по письменному требованию не менее чем одной трети избранных советников.

[Ст.58 ч.(2) изменена ЗП125 от 07.07.11, МО113/12.07.11 ст.316]

(3) Группа из не менее чем одной трети избранных советников вправе созвать самостоятельно заседание совета муниципия Кишинэу с предложенной повесткой дня в

случае, если генеральный примар:

[Ст.58 ч.(3) изменена ЗП125 от 07.07.11, МО113/12.07.11 ст.316]

а) не созвал очередное заседание совета в течение 15 дней после истечения срока созыва; либо

б) отказал в созыве или не в состоянии созвать внеочередное заседание совета по требованию советников в соответствии с частью (2).

(3¹) Совет муниципия Кишинэу избирает открытым голосованием большинством голосов присутствующих советников на период одного заседания председательствующего на данном заседании. Председательствующему на заседании помогает секретарь совета муниципия.

[Ст.58 ч.(3¹) введена ЗП125 от 07.07.11, МО113/12.07.11 ст.316]

(4) Секторальный совет муниципия Кишинэу созывается на заседания в порядке, установленном в статье 16.

Статья 59. Претор

(1) В каждый сектор муниципия Кишинэу генеральный примар назначает в соответствии с законом претора, являющегося его представителем.

[Ст.59 ч.(1) изменена ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

(2) Претору в осуществлении его полномочий помогает аппарат, называемый претура. Персонал претуры состоит из государственных служащих, на которых распространяются положения Закона о государственной должности и статусе государственного служащего № 158-XVI от 4 июля 2008 года, и персонала, работающего на контрактной основе, осуществляющего вспомогательную деятельность, трудовые отношения которого регулируются трудовым законодательством.

[Ст.59 ч.(2) изменена ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

(3) Структура, штатное расписание подразделений, созданных в секторах муниципия, а также положения о претурах утверждаются советом муниципия Кишинэу по предложению генерального примара.

(4) В своей деятельности претор руководствуется действующим законодательством, распоряжениями генерального примара и положением о претуре.

Глава VII¹

ПУБЛИЧНОЕ УПРАВЛЕНИЕ МУНИЦИПИЕМ БЭЛЦЬ

Статья 59¹. Органы публичного управления муниципия Бэлць

(1) Публичное управление муниципием Бэлць осуществляется муниципальным и сельскими советами как правомочными органами и примаром муниципия Бэлць, примарами сел как исполнительной властью.

(2) Организация и функционирование органов публичного управления муниципия Бэлць регламентируются применяемыми соответствующим образом положениями настоящего закона, относящимися к органам местного публичного управления первого и второго уровней, а также положениями Закона о статуте муниципия Бэлць.

Статья 59². Координация деятельности органов публичного управления муниципия Бэлць

(1) Совет муниципия Бэлць координирует деятельность советов административно-территориальных единиц, входящих в состав муниципия, по вопросам предоставления общественных услуг муниципального значения.

(2) Совет муниципия Бэлць осуществляет соответствующим образом полномочия, предусмотренные настоящим законом для местного совета и Законом о статуте муниципия Бэлць.

(3) Примар муниципия Бэлць и его заместители осуществляют соответствующим образом полномочия, предусмотренные настоящим законом для примаров административно-территориальных единиц первого уровня, а также предусмотренные Законом о статуте муниципия Бэлць.

Статья 59³. Созыв совета муниципия Бэлць

(1) Совет муниципия Бэлць созывается на очередное заседание с предложенной повесткой дня примаром муниципия один раз в три месяца.

(2) Совет муниципия Бэлць может быть созван на внеочередное заседание в неотложных случаях или в случае необходимости по инициативе примара муниципия или по письменному требованию не менее чем одной трети избранных советников.

(3) Группа из не менее чем одной трети избранных советников вправе созвать самостоятельно заседание совета муниципия Бэлць в случае, если примар муниципия:

а) не созвал очередное заседание совета в течение 15 дней после истечения срока созыва; либо

б) отказал в созыве или не в состоянии созвать внеочередное заседание совета по требованию советников в соответствии с частью (2).

(4) Совет муниципия Бэлць избирает открытым голосованием большинством голосов присутствующих советников на период одного заседания председательствующего на данном заседании. Председательствующему на заседании помогает секретарь совета муниципия.

[Глава VII¹ введена ЗП229 от 25.10.12, МО254-262/14.14.12 ст.838]

Глава VIII
СЕКРЕТАРЬ РАЙОННОГО СОВЕТА.
СЕКРЕТАРЬ СОВЕТА МУНИЦИПИЯ КИШИНЭУ.
СЕКРЕТАРЬ СОВЕТА МУНИЦИПИЯ БЭЛЦЬ
СЕКРЕТАРЬ СЕКТОРАЛЬНОГО СОВЕТА
МУНИЦИПИЯ КИШИНЭУ

[Глава VIII наименование изменено ЗП229 от 25.10.12, МО254-262/14.14.12 ст.838]

Статья 60. Статус секретаря районного совета,
секретаря совета муниципия Кишинэу,
секретаря совета муниципия Бэлць
и секретаря секторального совета
муниципия Кишинэу

[Ст.60 наименование изменено ЗП229 от 25.10.12, МО254-262/14.14.12 ст.838]

(1) Секретарь районного совета, секретарь совета муниципия Кишинэу, секретарь совета муниципия Бэлць и секретарь секторального совета муниципия Кишинэу являются государственными служащими. Лицо, назначаемое на должность секретаря в соответствии с настоящим законом, должно иметь диплом лицензиата в области права или публичного управления.

[Ст.60 ч.(1) изменена ЗП229 от 25.10.12, МО254-262/14.14.12 ст.838]

(2) На должность секретаря назначается победитель организованного согласно действующему законодательству конкурса на замещение этой должности на первом после объявления результатов конкурса заседании соответствующего совета.

(3) Положения части (2) применяются только в случае, если должность секретаря является вакантной. Должность становится вакантной в случае прекращения служебных отношений с секретарем на основании и в порядке, установленных Законом о государственной должности и статусе государственного служащего № 158-XVI от 4 июля 2008 года.

[Ст.60 ч.(3) изменена ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

(4) Секретарь пользуется стабильностью в должности, и на него распространяется действие Закона о государственной должности и статусе государственного служащего № 158-XVI от 4 июля 2008 года.

[Ст.60 ч.(4) изменена ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

(5) Изменение, приостановление и прекращение служебных отношений с секретарем осуществляются в соответствии с законом решением районного совета, совета муниципия Кишинэу, совета муниципия Бэлць или секторального совета муниципия Кишинэу. Оценка профессиональных достижений секретаря осуществляется председателем района, Генеральным примаром муниципия Кишинэу, примаром муниципия Бэлць или примаром сектора муниципия Кишинэу на основе решения соответствующего совета.

[Ст.60 ч.(5) изменена ЗП229 от 25.10.12, МО254-262/14.14.12 ст.838]

[Ст.60 ч.(5) в редакции ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

(6) Секретарь районного совета, секретарь совета муниципия Кишинэу, секретарь совета муниципия Бэлць и секретарь секторального совета муниципия Кишинэу являются одновременно соответственно секретарем района, секретарем муниципия Кишинэу, секретарем муниципия Бэлць и секретарем сектора муниципия Кишинэу.

[Ст.60 ч.(6) изменена ЗП229 от 25.10.12, МО254-262/14.14.12 ст.838]

(7) К секретарю районного совета, секретарю совета муниципия Кишинэу, секретарю совета муниципия Бэлць и секретарю секторального совета муниципия Кишинэу применяются соответствующим образом положения настоящего закона, касающиеся секретаря местного совета.

[Ст.60 ч.(7) изменена ЗП229 от 25.10.12, МО254-262/14.14.12 ст.838]

Глава IX

АДМИНИСТРАТИВНЫЙ КОНТРОЛЬ ЗА ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ ОРГАНОВ МЕСТНОГО ПУБЛИЧНОГО УПРАВЛЕНИЯ

Часть 1

Административный контроль

Статья 61. Понятие и цель административного контроля

(1) Деятельность органов местного публичного управления первого и второго уровней, а также автономного территориального образования с особым правовым статусом подлежит административному контролю на основании Конституции, настоящего закона и других законодательных актов.

(2) Административный контроль за деятельностью органов местного публичного управления призван обеспечить соблюдение Конституции, международных договоров, одной из сторон которых является Республика Молдова, настоящего закона и других нормативных актов как органами местного публичного управления первого и второго уровней, так и их служащими.

(3) Административный контроль включает контроль законности и контроль целесообразности деятельности органов местного публичного управления.

(4) Административный контроль осуществляется по должности или по требованию.

Статья 62. Принципы административного контроля

(1) Административный контроль основывается на следующих принципах:

а) осуществления такового только с соблюдением процедур и в случаях, предусмотренных действующим законодательством;

б) соразмерности вмешательства контрольного органа важности защищаемых им интересов;

в) недопустимости ограничения права органа местного публичного управления управлять относящимися к его компетенции делами автономно в соответствии с законом.

(2) Административный контроль предполагает главным образом контроль законности деятельности органов местного публичного управления.

(3) Осуществление административного контроля целесообразности вышестоящими органами власти допускается лишь в отношении полномочий органов местного публичного управления, делегированных им государством.

Статья 63. Субъекты административного контроля

(1) За организацию административного контроля за деятельностью органов местного публичного управления отвечает Государственная канцелярия. Контроль осуществляется непосредственно Государственной канцелярией или ее территориальными бюро, возглавляемыми представителями Правительства в территориях.

[Ст.63 ч.(1) в редакции ЗП93 от 04.12.09, МО187-188/18.12.09 ст.586]

(2) Положение о территориальном бюро Государственной канцелярии, его структура и штатное расписание утверждаются постановлением Правительства.

[Ст.63 ч.(2) в редакции ЗП93 от 04.12.09, МО187-188/18.12.09 ст.586]

(3) Субъектами контроля целесообразности являются Правительство, центральные отраслевые органы и другие центральные административные органы, которые действуют, в том числе через деконцентрированные службы, в административно-территориальных единицах в соответствии с предусмотренными законом полномочиями.

Часть 2

Контроль законности

Статья 64. Обязательный контроль

(1) Обязательному контролю подлежат следующие акты органов местного публичного управления:

- a) решения местных советов первого и второго уровней;
- b) нормативные акты примара, председателя района и претора;
- c) акты об организации аукционов, акты о выделении земельных участков;
- d) акты о назначении на должность и прекращении служебных или трудовых отношений с работникам органов местного публичного управления;

[Ст.64 ч.(1), пкт.d) изменен ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

e) акты, исполнение которых предполагает затраты или финансовые обязательства на сумму более 30 тысяч леев для административно-территориальной единицы первого уровня и более 300 тысяч леев для административно-территориальной единицы второго уровня;

f) акты, изданные в связи с осуществлением органами местного публичного управления делегированных государством полномочий.

(1¹) Акты, перечисленные в части (1), подлежат обязательному контролю со стороны Государственной канцелярии через Государственный регистр местных актов.

[Ст.64 ч.(1¹) введена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.19]

(2) Копия любого из указанных в части (1) актов направляется в обязательном порядке за счет издавшего его органа в пятидневный срок со дня подписания территориальному бюро Государственной канцелярии. Ответственным за исполнение этой функции является секретарь совета, который также направляет в 15-дневный срок субъекту административного контроля протоколы заседаний совета.

(2) Протокол заседания совета, заключения специализированной комиссии и материалы, связанные с принятием решения, в целях контроля законности актов, перечисленных в части (1), вносятся в Государственный регистр местных актов в течение 10 дней после проведения заседания в установленном Правительством порядке. Ответственным за исполнение этой обязанности является секретарь совета.

[Ст.64 ч.(2) в редакции ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.19]

Статья 65. Факультативный контроль

(1) До 10-го числа каждого месяца секретарь совета направляет территориальному бюро Государственной канцелярии список актов, изданных примаром или председателем района в предыдущем месяце.

[Ст.65 ч.(1) утратила силу согласно ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.19]

(2) Территориальное бюро Государственной канцелярии может проверить законность любого акта, не являющегося объектом обязательного контроля, в 30-дневный срок со дня получения списка, указанного в части (1).

(2) Территориальное бюро Государственной канцелярии может проверить законность любого акта, не являющегося объектом обязательного контроля, в 30-дневный срок со дня внесения акта в Государственный регистр местных актов.

[Ст.65 ч.(2) изменена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.19]

Статья 66. Контроль по заявлению органа местного публичного управления

(1) Местный совет первого или второго уровня может ходатайствовать перед территориальным бюро Государственной канцелярии о проверке законности любого акта, принятого соответствующим исполнительным органом, если считает его незаконным.

(2) В случае, если примар, председатель района или секретарь считает решение местного совета незаконным, он может ходатайствовать перед территориальным бюро Государственной канцелярии о контроле законности указанного решения.

(3) Заявление о контроле законности подается в 30-дневный срок со дня издания акта. В нем указываются положения законодательства, которые, по мнению заявителя, нарушены.

(3) Заявление о контроле законности подается в 30-дневный срок со дня внесения акта в Государственный регистр местных актов. В нем указываются положения законодательства, которые, по мнению заявителя, нарушены.

[Ст.66 ч.(3) изменена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.19]

(3¹) Предусмотренный частью (3) срок не распространяется на административные акты нормативного характера.

[Ст.66 ч.(3¹) введена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.19]

(4) Территориальное бюро Государственной канцелярии в 30-дневный срок со дня получения заявления принимает одно из следующих решений:

а) приступить к процедуре контроля законности, предусмотренной статьей 68;

б) отклонить заявление и известить об этом заявителя с указанием мотивов отклонения.

[Ст.66 ч.(4) изменена Поправкой МО70-73/25.05.07 ст.29]

Статья 67. Контроль по заявлению лиц,
права которых ущемлены

(1) Любое физическое или юридическое лицо, считающее себя ущемленным в каком-либо своем праве административным актом, изданным органом местного публичного управления, может ходатайствовать перед территориальным бюро Государственной канцелярии о проверке законности этого акта.

(2) Заявление об осуществлении контроля законности подается в 30-дневный срок со дня опубликования акта или ознакомления с ним. В заявлении указываются положения законодательства, которые, по мнению заявителя, нарушены.

(2) Заявление об осуществлении контроля законности подается в 30-дневный срок со дня внесения акта в Государственный регистр местных актов или доведения его до сведения лиц, которых он касается. В заявлении указываются положения законодательства, которые, по мнению заявителя, нарушены.

[Ст.67 ч.(2) изменена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.19]

(2¹) Предусмотренный частью (2) срок не распространяется на административные акты нормативного характера.

[Ст.67 ч.(2¹) введена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.19]

(3) Территориальное бюро Государственной канцелярии в 30-дневный срок со дня получения заявления принимает одно из следующих решений:

а) приступить к процедуре контроля законности, предусмотренной статьей 68;

б) отклонить заявление и известить об этом заявителя с указанием мотивов отклонения.

[Ст.67 ч.(3) изменена Поправкой МО70-73/25.05.07 ст.29]

(4) Осуществление предусмотренного настоящей статьей права не лишает заявителя права обратиться непосредственно в административный суд в установленном законом порядке.

Статья 68. Полномочия территориального
бюро Государственной канцелярии

(1) В случае признания акта органа местного публичного управления незаконным территориальное бюро Государственной канцелярии направляет этому органу представление о незаконности данного акта с требованием его изменения либо отмены полностью или частично.

(2) В случае осуществления обязательного контроля законности в территориальное бюро Государственной канцелярии необходимо обратиться в 30-дневный срок со дня получения копии акта.

(2) Территориальное бюро Государственной канцелярии уведомляет органы местного публичного управления:

а) в 30-дневный срок со дня внесения акта в Государственный регистр местных актов – в случае проведения обязательного и факультативного контроля;

б) в 30-дневный срок со дня получения заявления об осуществлении контроля – в случае осуществления контроля по запросу органа местного публичного управления или потерпевшего лица.

[Ст.68 ч.(2) в редакции ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.19]

[Ст.68 ч.(2) изменена ЗП239 от 24.09.10, МО206-209/22.10.10 ст.689]

(3) Орган местного публичного управления, издавший обжалованный акт, должен изменить или отменить его в 30-дневный срок со дня получения представления о незаконности.

(4) Если орган местного публичного управления, издавший обжалованный акт, не сочтет нужным изменить или отменить его в установленный в части (3) срок, территориальное бюро Государственной канцелярии может обратиться в административный суд в 30-дневный срок со дня получения уведомления об отказе изменить или отменить обжалованный акт или 60-дневный срок со дня направления органу местного публичного управления своего представления о незаконности данного акта в случае отсутствия какого-либо ответа этого органа.

Статья 69. Непосредственное обращение в административный суд

(1) В целях предотвращения неминуемого ущерба территориальное бюро Государственной канцелярии может непосредственно обратиться в административный суд, если считает, что признанный им незаконным акт может иметь серьезные последствия, и должно незамедлительно известить об этом издавший его местный орган власти.

(2) В направляемом административному суду представлении территориальное бюро Государственной канцелярии может ходатайствовать о приостановлении действия обжалованного акта или принятии иных временных мер.

(3) В трехдневный срок со дня получения представления административный суд после заслушивания сторон принимает решение о приостановлении действия акта и/или принятии иных временных мер, о которых ходатайствует территориальное бюро Государственной канцелярии.

Часть 3

Контроль целесообразности

Статья 70. Полномочия субъектов контроля целесообразности

(1) В целях обеспечения осуществления органами местного публичного управления делегированных им государством полномочий субъект контроля целесообразности вправе изменить или отменить акт по мотиву целесообразности в 15-дневный срок со дня его получения. В случае бездействия органа местного публичного управления даже после получения предупреждения субъекта контроля целесообразности последний может издать соответствующий акт вместо органа, не способного принять решение.

(2) Во всех случаях, предусмотренных частью (1), субъект контроля целесообразности извещает о своем решении соответствующий орган местного публичного управления в пятидневный срок со дня принятия решения.

(3) Если орган местного публичного управления считает решение субъекта контроля целесообразности незаконным, он вправе обжаловать его в административном суде в 30-дневный срок со дня получения извещения. Об обжаловании решения субъекта контроля целесообразности орган местного публичного управления незамедлительно извещает такового.

(4) Орган местного публичного управления может ходатайствовать перед административным судом о срочном приостановлении действия решения субъекта

контроля целесообразности или о принятии иных временных мер, если считает, что это решение способно нанести неотвратимый ущерб. О подаче в административный суд соответствующего заявления орган местного публичного управления незамедлительно извещает субъекта контроля целесообразности, принявшего указанное решение.

(5) В трехдневный срок со дня поступления заявления административный суд после заслушивания сторон принимает решение о приостановлении действия акта и/или о принятии иных временных мер, о которых ходатайствует заявитель.

Статья 71. Полномочия субъектов

административного контроля

(1) По требованию субъекта административного контроля орган местного публичного управления обязан представить ему в 10-дневный срок копии всех запрашиваемых документов и иную информацию. Ответственным за исполнение этой функции является секретарь местного совета.

(2) Орган местного публичного управления и его служащие обязаны обеспечить служащим субъекта административного контроля доступ в свои помещения и помещения своих подразделений, отвечать на их вопросы, давать необходимые объяснения и предоставлять запрашиваемые документы.

(3) При осуществлении контроля служащие субъекта административного контроля не вправе отдавать приказы непосредственно служащим органа местного публичного управления. Соответствующему органу должен быть сделан официальный запрос. Запрашиваемые документы предоставляются секретарем в соответствии с частью (1).

Часть 4

Гласность административного контроля

Статья 72. Ежегодный отчет о контрольной деятельности

(1) Государственная канцелярия ежегодно до конца марта составляет и представляет Правительству отчет о проведенном контроле актов органов местного публичного управления за предыдущий год.

[Ст.72 ч.(1) изменена ЗП93 от 04.12.09, МО187-188/18.12.09 ст.586]

(2) Отчеты территориальных бюро Государственной канцелярии подлежат опубликованию в местной печати. В том же порядке публикуются списки признанных утратившими силу административных актов местных органов публичной власти.

Статья 72¹. Учет актов, подлежащих

административному контролю

(1) Учет актов, подлежащих административному контролю со стороны территориальных бюро Государственной канцелярии, осуществляется путем их внесения в Государственный регистр местных актов с обеспечением:

- a) учета, регистрации и хранения подлежащих контролю актов;
- b) сбора и хранения материалов, связанных с изданием административных актов (протоколов заседаний советов, заключений специализированных комиссий и прочих относящихся к делу материалов);
- c) доступа общественности к информации о результатах контроля актов органов местного публичного управления;
- d) проведения Государственной канцелярией внутреннего контроля деятельности своих территориальных бюро.

(2) Порядок регистрации, учета и обеспечения доступа к информации в отношении актов, подлежащих административному контролю, устанавливается Правительством.

[Ст.72¹ введена ЗП161 от 07.07.16, МО369-378/28.10.16 ст.745; в силу с 28.10.18]

Глава X

ОБЩЕСТВЕННЫЕ СЛУЖБЫ, ИМУЩЕСТВО И ОБЩЕСТВЕННЫЕ РАБОТЫ

Часть 1

Общественные службы

Статья 73. Организация местных общественных служб

(1) Местные общественные службы организуются местным советом по предложению примара в децентрализованных сферах деятельности, установленных для административно-территориальных единиц первого и второго уровней, в пределах имеющихся финансовых средств.

(2) Местный совет может принимать решения о заключении договоров с физическими и юридическими лицами частного права на предоставление ими определенных общественных услуг местного значения в соответствии с законом.

(3) Назначение на должность и освобождение от должности работников местных общественных служб осуществляются руководителями этих служб в предусмотренном законом порядке.

(4) Местные общественные службы осуществляют свою деятельность на основе действующего законодательства.

Часть 2

Управление имуществом

Статья 74. Имущество административно-территориальных единиц

(1) Имущество административно-территориальных единиц составляют движимое и недвижимое имущество, являющееся собственностью села (коммуны), города (муниципия), района и автономного территориального образования Гагаузия, а также права и обязанности имущественного характера.

(2) Имущество административно-территориальных единиц первого и второго уровней разграничивается и четко отграничивается от имущества государства в соответствии с законом или в установленном законом порядке.

(3) Имущество административно-территориальных единиц первого и второго уровней состоит из имущества, относящегося к публичной сфере, и имущества, относящегося к частной сфере.

(4) Местные исполнительные органы обеспечивают разграничение и отдельный учет в соответствии с законом имущества, относящегося к публичной сфере, и имущества, относящегося к частной сфере.

(5) Имущество административно-территориальной единицы приращивается за счет приобретений, трансфертов из государственного имущества, экспроприации и другими способами в соответствии с законом.

(6) Имущественные пожертвования и обусловленные дарения по завещанию могут быть приняты только с одобрения местного совета двумя третями голосов избранных советников.

Статья 75. Имущество, относящееся к публичной сфере административно-территориальной единицы

(1) К публичной сфере административно-территориальной единицы относятся материальные ценности, определенные законом, а также являющиеся по своему характеру имуществом местного общественного пользования или значения. Общественное значение имущества предполагает выделение его для оказания общественных услуг либо для любой иной деятельности, удовлетворяющей нужды сообщества, без допущения непосредственного доступа последнего к использованию имущества по указанному назначению.

(2) К категории имущества, составляющего публичную сферу местного значения, могут быть отнесены земельные участки, на которых размещены постройки местного общественного значения, часть недр, дороги, улицы, площади, рынки, отдельные водные объекты, публичные парки, спортивные площадки, стадионы, зарегистрированные в соответствии с действующим законодательством отграниченные детские игровые площадки, здания, памятники, музеи, леса, санитарно-защитные зоны, а также другие

объекты, которые по закону не включены в публичную сферу государства.

[Ст.75 ч.(2) в редакции ЗПЗ12 от 23.12.16, МО9-18/13.01.17 ст.48]

(3) Имущество, относящееся к публичной сфере местного значения, является неотчуждаемым, к нему не применяется срок исковой давности, и на него не может быть обращено взыскание.

(4) Местный совет может принять в соответствии с законом решение о переводе имущества из частной сферы административно-территориальной единицы в ее публичную сферу местного значения.

Статья 76. Имущество, относящееся к частной
сфере административно-территориальной
единицы

(1) К категории имущества, составляющего частную сферу административно-территориальной единицы, могут быть отнесены все ее материальные ценности, не переведенные в установленном законом порядке в публичную сферу местного или, по обстоятельствам, районного значения.

(2) К частной сфере может быть отнесено и иное имущество, приобретенное административно-территориальной единицей в соответствии с законом.

(3) Имущество, относящееся к частной сфере административно-территориальной единицы, является отчуждаемым, к нему применяется срок исковой давности, и на него может быть обращено взыскание, за исключениями, специально предусмотренными законом.

Статья 77. Управление имуществом административно
- территориальной единицы

(1) Все имущество, принадлежащее административно-территориальной единице, подлежит ежегодной инвентаризации, а отчеты о его состоянии представляются соответствующему совету.

(2) Имущество, относящееся к публичной сфере административно-территориальной единицы, может быть передано на основании решения местного или районного совета, в зависимости от обстоятельств, в управление муниципальным предприятиям и публичным учреждениям, в концессию, сдано в аренду или внаем в соответствии с законом.

(3) Имущество, относящееся к частной сфере административно-территориальной единицы, может быть отчуждено, передано в управление, сдано в аренду или внаем в соответствии с законом.

(4) Отчуждение имущества, относящегося к частной сфере села (коммуны), города (муниципия), района, обмен земельными участками, размежевание, раздел или перевод имущества из одной сферы владения в другую, отказ от прав или признание прав и обязанностей осуществляются по решению местного или районного совета на основании результатов экспертизы.

(5) Отчуждение имущества административно-территориальной единицы, передача его в концессию, сдача в аренду или внаем осуществляются посредством публичных аукционов, организуемых в соответствии с законом, за исключениями, специально предусмотренными законом.

Часть 3

Общественные работы

Статья 78. Общественные работы

(1) Местный совет в соответствии с законом может заключать договоры на выполнение работ и предоставление услуг общественного значения в пределах сумм, утвержденных в бюджете административно-территориальной единицы. В этих целях местный совет может использовать различные договорные формы частно-государственного партнерства, не запрещенные законом.

[Ст.78 ч.(1) изменена ЗП181 от 15.07.10, МО155-158/03.09.10 ст.559]

(2) Строительные и ремонтные работы общественного значения на территории административно-территориальной единицы производятся только на основе проверенной проектной документации и заключения государственной экологической экспертизы.

(3) Работы, утвержденные соответствующим советом, распределяются для выполнения посредством конкурса, организованного в соответствии с законом, при строгом соблюдении утвержденных проектной документации и технического обоснования.

Статья 79. Документация по градостроительству

Документация по градостроительству и обустройству территории административно-территориальной единицы разрабатывается, согласуется и утверждается в сроки, установленные законом.

Статья 80. Создание предприятий и коммерческих обществ

Местный совет может принять в соответствии с законом решение о создании муниципальных предприятий, коммерческих обществ в целях выполнения работ местного значения с использованием уставного капитала, создаваемого с участием соответствующего совета и других юридических и физических лиц.

Глава XI

УПРАВЛЕНИЕ ПУБЛИЧНЫМИ ФИНАНСАМИ

Статья 81. Местные публичные финансы

(1) Управление финансами административно-территориальных единиц осуществляется согласно положениям Закона о местных публичных финансах и в соответствии с принципами местной автономии.

(2) Исполнение бюджета административно-территориальной единицы первого уровня осуществляется независимо и отдельно от исполнения бюджета административно-территориальной единицы второго уровня и государственного бюджета.

(3) Местные органы публичной власти располагают собственной налоговой базой (отделенной от налоговой базы государства), состоящей из налогов, размер которых устанавливается в соответствии с Законом о местных публичных финансах. Налоговая база местных органов публичной власти должна быть пропорциональна их собственным полномочиям, предусмотренным Конституцией, настоящим законом и другими законодательными актами.

(4) Местные органы публичной власти располагают и другими финансовыми источниками, к которым относятся местные сборы, доходы от управления имуществом административно-территориальной единицы и доходы от оказания услуг.

(5) Неналоговые доходы не учитываются при расчете трансфертов общего назначения.

(6) Порядок распределения собственных финансовых средств местных органов власти, а также любое внесение изменений в законодательство о функционировании системы местных публичных финансов должны согласовываться в обязательном порядке с представительными структурами местных органов публичной власти.

(7) Любое делегирование полномочий должно сопровождаться выделением финансовых ресурсов, необходимых для покрытия расходов по осуществлению этих полномочий.

(8) Критерии распределения административно-территориальным единицам финансовой помощи государства должны быть объективными и установленными в соответствии с законом.

Глава XII

ИСПОЛНЕНИЕ МАНДАТА

Статья 82. Статус местного выборного лица

(1) При осуществлении своих полномочий советники местных советов, примары и их заместители, председатели районов и их заместители находятся на службе у соответствующих местных сообществ. Они пользуются защитой и гарантиями, предоставленными Законом о статусе местного выборного лица.

(2) Лица, перечисленные в части (1), за исключением советников, пользуются правом на оплачиваемый отпуск в соответствии с действующим законодательством. Оплачиваемый отпуск предоставляется им согласно графику, утвержденному соответствующим советом.

[Ст.82 ч.(2) изменена ЗП222 от 17.09.10, МО210/26.10.10 ст.696]

Статья 83. Юридическая ответственность

Примары и их заместители, председатели районов и их заместители, советники, секретари и работники примэрий и аппаратов председателей районов несут установленную действующим законодательством юридическую ответственность за совершенные ими при исполнении служебных обязанностей незаконные деяния.

Статья 84. Несовместимость

(1) Председатели районов и их заместители, глава автономного территориального образования с особым правовым статусом, председатель народного собрания автономного территориального образования с особым правовым статусом и его заместители, примары и их заместители в ходе исполнения своего мандата не имеют права занимать по договору или соглашению одновременно другую должность или совмещать свою должность с другой оплачиваемой работой на иностранных предприятиях или смешанных предприятиях и организациях, на предприятиях, в учреждениях и организациях любой организационно-правовой формы, за исключением научной, преподавательской и творческой деятельности.

(2) Должности председателя района, заместителя председателя района, примара и заместителя примара несовместимы с должностью советника.

Статья 85. Осуществление полномочий в пределах срока мандата предшественников

Местные советы и примары, избранные в ходе досрочных выборов, проведенных в связи с роспуском отдельных советов либо возникновением вакансии должности примара, действуют в пределах срока мандата своих предшественников.

[Глава XIII утратило силу согласно ЗП229 от 23.09.10, МО231-234/26.11.10 ст.730; в силу с 26.11.10]

[Глава XIII в редакции ЗП108 от 17.12.09, МО193-196/29.12.09 ст.609; в силу с 01.01.10]

[Глава XIII изменено ЗП93 от 04.12.09, МО187-188/18.12.09 ст.586]

**Глава XIV
ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ
ПОЛОЖЕНИЯ**

Статья 90

Настоящий закон вступает в силу со дня опубликования, за исключением положений статей 55-58, касающихся организации и функционирования органов публичного управления секторов муниципия Кишинэу, которые вводятся в действие со дня назначения общих местных выборов 2019 года.

[Ст.90 изменена ЗП23 от 27.02.15, МО74-77/27.03. 15 ст.93]

[Ст.90 изменена ЗП239 от 24.09.10, МО206-209/22.10.10 ст.689]

[Ст.90 изменена ЗП108 от 17.12.09, МО193-196/29.12.09 ст.609; в силу с 01.01.10]

Статья 91

Правительству:

а) представить Парламенту предложения по приведению действующего законодательства в соответствие с настоящим законом;

б) привести свои нормативные акты в соответствие с настоящим законом.

Статья 92

(1) Со дня вступления в силу настоящего закона признать утратившими силу:

а) Закон о местном публичном управлении № 123-XV от 18 марта 2003 года;

б) статьи I и III Закона о внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты № 263-XVI от 28 июля 2006 года.

(2) Со дня назначения общих местных выборов 2019 года признать утратившей силу статью 59 настоящего закона.

[Ст.92 ч.(2) изменена ЗП23 от 27.02.15, МО74-77/27.03. 15 ст.93]

[Ст.92 ч.(2) изменена ЗП239 от 24.09.10, МО206-209/22.10.10 ст.689]

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА

Мариан ЛУПУ

№ 436-XVI. Кишинэу, 28 декабря 2006 г.

LPM136/2016
ID intern unic: 366632
[Версия на русском](#)

[Versiunea originala](#)
[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 136
din 17.06.2016

privind statutul municipiului Chișinău

Publicat : 06.09.2016 în Monitorul Oficial Nr. 306-313 art Nr : 645

MODIFICAT

[LP31 din 16.03.18, MO126-132/20.04.18 art.247](#)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul de reglementare

(1) Prezenta lege reglementează particularitățile specifice ale organizării și funcționării autorităților administrației publice ale municipiului Chișinău.

(2) Modul de organizare și funcționare a autorităților administrației publice ale municipiului Chișinău se reglementează în baza prevederilor Cartei Europene a Autonomiei Locale, ale Legii nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, ale prezentei legi și ale altor acte legislative și normative.

Articolul 2. Organizarea administrativ-teritorială a municipiului Chișinău

(1) Orașul Chișinău este capitala Republicii Moldova, cu statut de municipiu. Fiind persoană juridică de drept public, dispune de patrimoniu și beneficiază, în condițiile legii, de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară.

(2) Municipiul Chișinău este o unitate administrativ-teritorială de nivelul al doilea, care include în componența sa unități administrativ-teritoriale de nivelul întâi, stabilite în Legea nr. 764-XV din 27 decembrie 2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova.

Articolul 3. Autoritățile administrației publice ale municipiului Chișinău

(1) Administrarea publică a municipiului Chișinău se realizează de către Consiliul municipal Chișinău (în continuare – *consiliu municipal*), consiliile orașenești și sătești (comunale), ca autorități reprezentative și deliberative ale populației municipiului Chișinău, și de către Primarul general al municipiului Chișinău (în continuare – *primar general*), primarii orașelor, satelor (comunelor), ca autorități reprezentative și executive.

(2) Consiliul municipal și primarul general exercită competențe și atribuții specifice

autorităților publice locale de nivelul întâi în teritoriul orașului Chișinău și de nivelul al doilea – în raporturile cu orașele, satele (comunele) din componența municipiului.

Articolul 4. Autonomia și raporturile dintre autoritățile administrației publice ale municipiului Chișinău

(1) În realizarea competențelor sale, autoritățile administrației publice ale municipiului Chișinău dispun de autonomie, consfințită și garantată prin Constituția Republicii Moldova și prin alte acte legislative.

(2) Raporturile dintre autoritățile administrației publice municipale și cele ale orașelor, satelor (comunelor) din componența municipiului Chișinău se întemeiază pe principiile autonomiei, subsidiarității, legalității, transparenței și colaborării în vederea soluționării problemelor de interes municipal.

(3) Între autoritățile administrației publice municipale și cele ale orașelor, satelor (comunelor) din componența municipiului Chișinău nu există raporturi de subordonare, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Capitolul II CONSILIUL MUNICIPAL

Articolul 5. Componența, constituirea și funcționarea consiliului municipal

(1) Consiliul municipal este compus din 51 de consilieri aleși în condițiile Codului electoral.

(2) Consiliul municipal este legal constituit dacă sînt validate mandatele a cel puțin două treimi din numărul total de consilieri. Consiliul municipal se întrunește în prima ședință (de constituire) în termen de 20 de zile calendaristice de la data validării mandatelor de consilier. Convocarea consilierilor în prima ședință (de constituire) a consiliului municipal se face prin hotărîrea Comisiei Electorale Centrale.

(3) Formarea organelor de lucru (fracțiuni, alianțe, blocuri, după caz, și comisii consultative de specialitate) și funcționarea consiliului municipal sînt reglementate de prezenta lege, Legea privind administrația publică locală și alte acte legislative.

Articolul 6. Competențele consiliului municipal

(1) Consiliul municipal are drept de inițiativă și decide, în condițiile legii, în toate problemele de interes local în teritoriul orașului Chișinău și în cele de interes municipal – în teritoriul municipiului, cu excepția problemelor ce țin de competența altor autorități publice.

(2) Consiliul municipal exercită următoarele competențe de bază:

1) în domeniul organizării activității administrației publice municipale:

a) aprobă, la propunerea primarului general, efectivul-limită de personal și organigrama primăriei municipiului, ale subdiviziunilor administrației publice municipale, ale preturilor de sector, schema de salarizare a personalului acestora, suma totală a cheltuielilor necesare pentru asigurarea activității lor în conformitate cu prevederile bugetului municipal, precum și pentru înființarea, reorganizarea sau lichidarea subdiviziunilor;

b) aprobă Regulamentul privind constituirea și funcționarea Consiliului municipal Chișinău, în condițiile prezentei legi; aprobă alte regulamente și reguli prevăzute de lege;

c) aprobă, la propunerea primarului general, Regulamentul de organizare și funcționare a Primăriei municipiului Chișinău, regulamentele de organizare și funcționare a subdiviziunilor administrației publice municipale și preturilor de sector; în cazul în care, la 2 ședințe consecutive, consiliul municipal exclude de pe ordinea de zi proiectele de decizie privind aprobarea acestor regulamente sau le respinge, primarul general emite dispoziția cu privire la aplicarea provizorie a acestora pînă la aprobarea de către consiliul municipal, în temeiul prezentei legi, a regulamentelor respective;

d) alege, la propunerea primarului general, viceprimarii, precum și îi eliberează din funcție, în condițiile prezentei legi;

e) numește, în bază de concurs desfășurat în condițiile Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, secretarul consiliului municipal, modifică, suspendă și încetează, în condițiile legii, raporturile de serviciu ale secretarului; delegă primarului general competența evaluării performanțelor profesionale ale secretarului

consiliului municipal;

f) desemnează reprezentanții săi în instanțele de judecată în litigiile privind legalitatea deciziilor adoptate și în cele care rezultă din raporturile cu alte autorități publice;

2) în domeniul managementului strategic al municipiului:

a) decide, în condițiile legii și în limitele competenței sale, organizarea serviciilor publice de interes local și/sau municipal, asigură buna lor funcționare și aprobă tarifele la serviciile cu plată prestate de acestea;

b) decide înființarea, reorganizarea sau lichidarea instituțiilor publice (inclusiv a instituțiilor social-culturale și instituțiilor de binefacere) de interes local și/sau municipal, a întreprinderilor municipale; decide fondarea sau participarea la fondarea societăților comerciale, determină suportul financiar pentru acestea în cazul cheltuielilor bugetare;

c) decide cu privire la măsurile de protecție socială și la acordarea de ajutor unor categorii de populație;

d) decide asocierea cu alte autorități ale administrației publice locale, inclusiv din străinătate, pentru realizarea unor lucrări și servicii de interes public, pentru promovarea și protejarea intereselor autorităților administrației publice municipale, precum și stabilirea legăturilor de colaborare, cooperare, inclusiv transfrontalieră, și de înfrățire cu localități din străinătate, colaborarea cu agenți economici și asociații obștești din țară și din străinătate în scopul realizării unor acțiuni sau lucrări de interes comun;

e) aprobă simbolică municipiului, atribuie sau schimbă denumirile de străzi, piețe, parcuri și de alte locuri publice în aer liber, stabilește data celebrării hramului orașului Chișinău, conferă cetățenilor Republicii Moldova și celor străini cu merite deosebite titlul de cetățean de onoare al municipiului Chișinău, în condițiile legii;

f) aprobă, în condițiile legii, strategii, prognoze, planuri și programe de dezvoltare social-economică a municipiului, programe de refacere și protecție a mediului, planuri urbanistice, precum și planuri de amenajare a teritoriului;

g) aprobă, în condițiile legii, regulamentul privind desfășurarea activităților de comerț în teritoriul orașului Chișinău, privind funcționarea întreprinderilor care desfășoară activități de comercializare a produselor/mărfurilor sau de prestare a serviciilor comerciale, inclusiv de alimentație publică, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, precum și privind activitatea persoanelor fizice care practică comerțul;

h) colaborează cu consiliile orașenești și sătești (comunale) din componența municipiului în vederea soluționării problemelor comune și funcționării serviciilor publice de interes municipal;

3) în domeniul administrării patrimoniului și a finanțelor publice municipale:

a) decide punerea în aplicare și modificarea, în limitele competenței sale, a impozitelor și taxelor locale, a modului și a termenelor de plată a acestora, precum și acordarea de facilități pe parcursul anului bugetar;

b) decide cu privire la administrarea bunurilor domeniilor public și privat ale municipiului;

c) decide, în condițiile legii, darea în administrare, concesiunea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului public al municipiului, precum și a serviciilor publice de interes local și/sau municipal, după caz;

d) decide, în condițiile legii, vânzarea, privatizarea, concesiunea sau darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului privat al municipiului;

e) decide, în condițiile legii, atribuirea și schimbarea destinației terenurilor proprietate a municipiului din teritoriul orașului Chișinău;

f) decide asupra lucrărilor de proiectare, construcție, întreținere și modernizare a drumurilor, podurilor, fondului locativ, în condițiile legii, precum și a întregii infrastructuri economice, sociale și de agrement de interes local și/sau municipal, după caz;

g) decide asupra atribuirii terenurilor pentru amplasarea stupinelor în teritoriul orașului Chișinău;

h) aprobă bugetul municipal, împrumuturile și contul de încheiere a exercițiului bugetar, operează modificări în bugetul municipal; aprobă, în mod nediscriminatoriu, conform criteriului pe cap de locuitor, transferurile de la bugetul municipal către bugetele orașelor, satelor (comunelor) din componența municipiului;

i) aprobă cuantumul chiriei imobilelor de locuit din fondul locativ municipal, plățile pentru deservirea blocului locativ și întreținerea rețelelor ingineresti interne, precum și pentru serviciile comunale, în condițiile legii;

j) aprobă, în condițiile legii, limitele admisibile de utilizare a resurselor naturale de interes municipal din teritoriul orașului Chișinău;

4) în alte domenii:

a) examinează informațiile prezentate de consilieri, ia decizii pe marginea acestora;

b) audiază dările de seamă și informațiile primarului general, ale conducătorilor de subdiviziuni, întreprinderi municipale și instituții publice municipale;

c) ridică mandatul consilierilor în condițiile legii;

d) inițiază, după caz, și decide desfășurarea referendumului local;

e) dispune consultarea publică, în conformitate cu legea, a proiectelor de decizii în problemele de interes municipal care pot avea impact economic, de mediu și social (asupra modului de viață și drepturilor omului, asupra culturii, sănătății și protecției sociale, asupra colectivităților locale, serviciilor publice), precum și în alte probleme care preocupă populația sau o parte din populația municipiului.

(3) Consiliul municipal realizează și alte competențe stabilite prin lege.

(4) Consiliul municipal nu poate adopta decizii care implică anumite cheltuieli fără indicarea sursei de acoperire a costului realizării deciziilor respective.

(5) În scopul organizării și administrării în comun a domeniilor de activitate, conform atribuțiilor prevăzute de prezenta lege, consiliul municipal și primarul general formează împreună, pe bază paritară, următoarele comisii: comisia pentru administrarea fondului de rezervă, comisia pentru organizarea licitațiilor funciare, comisia pentru privatizarea imobilelor (locative și nelocative), comisia pentru desemnarea reprezentanților și a membrilor consiliilor de administrare în societățile pe acțiuni etc. Deciziile comisiilor se iau cu votul majorității din numărul total al membrilor.

Articolul 7. Convocarea consiliului municipal în ședințe

(1) Consiliul municipal se întrunește în ședință ordinară, cu ordinea de zi propusă, de regulă, o dată în lună, dar nu mai rar de o dată în 3 luni, la convocarea primarului general, cu excepția primei ședințe.

(2) Consiliul municipal se poate întruni în ședință extraordinară, cu ordinea de zi propusă, ori de câte ori este necesar, la inițiativa primarului general sau la cererea scrisă a cel puțin o treime din numărul consilierilor aleși.

(3) Convocarea consiliului municipal se face, prin dispoziție a primarului general, cu cel puțin 10 zile înaintea ședințelor ordinare și cu cel puțin 3 zile înaintea celor extraordinare. În temeiul dispoziției de convocare a ședinței, fiecare consilier este înștiințat cu privire la ședință de către secretarul consiliului municipal.

(4) În cazuri de maximă urgență (calamități naturale, catastrofe, incendii, epidemii, epifitotii, epizootii și alte situații excepționale similare), determinată de interesele locuitorilor municipiului, consiliul municipal poate fi convocat de îndată.

(5) În cazul în care primarul general refuză convocarea ședinței extraordinare a consiliului municipal, cerută de cel puțin o treime din numărul consilierilor aleși, aceștia sînt în drept să convoace ședința consiliului municipal de sine stătător, în condițiile legii.

(6) Durata unei ședințe, de la deschidere pînă la închiderea acesteia, inclusiv cu întreruperi, nu poate depăși o lună. La expirarea acestui termen, ședința se consideră închisă de drept, iar proiectele de decizii neexaminat se consideră de drept introduse pe ordinea de zi a ședinței următoare și se examinează cu prioritate.

Articolul 8. Alegerea președintelui de ședință al consiliului municipal

(1) La începutul fiecărei ședințe convocate, consiliul municipal alege din rîndul consilierilor prezenți, prin vot deschis, un președinte de ședință.

(2) Președintele de ședință se alege cu votul majorității consilierilor prezenți la ședință.

Articolul 9. Atribuțiile președintelui de ședință al consiliului municipal

Președintele de ședință are următoarele atribuții:

- a) conduce lucrările consiliului municipal pe întreaga durată a ședinței pentru care a fost ales;
- b) asigură respectarea Regulamentului privind constituirea și funcționarea Consiliului municipal Chișinău, asigură menținerea ordinii în timpul ședinței, precum și respectarea regulamentului de lucru al ședinței, dacă un asemenea regulament a fost adoptat la începutul ședinței;
- c) supune votului consilierilor proiectele de decizii, asigură numărarea voturilor și anunță rezultatul votării deciziilor consiliului municipal, cu precizarea voturilor „pro”, „contra” și a abținerilor;
- d) semnează deciziile adoptate de consiliul municipal și procesul-verbal al ședinței;
- e) îndeplinește și alte atribuții în condițiile legii.

Articolul 10. Examinarea proiectelor de decizii și adoptarea deciziilor de către consiliul municipal

(1) Proiectele de decizii sînt propuse spre examinare consiliului municipal de către consilieri și/sau de către primarul general și se examinează dacă sînt avizate conform alin. (2) și însoțite de avizul sau raportul comisiei de specialitate a consiliului municipal.

(2) Proiectul de decizie, semnat pe versoul fiecărei file a actului de către autor sau conducătorul subdiviziunii-autor, se avizează obligatoriu conform prevederilor Legii privind administrația publică locală și Legii nr. 317-XV din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale. Avizarea proiectului de decizie se confirmă prin depunerea semnăturilor pe versoul fiecărei file a actului de către conducătorul subdiviziunii de resort responsabile de domeniul la care se referă proiectul de decizie, de către conducătorul subdiviziunii sau entității vizate de proiect, conducătorul subdiviziunii juridice și viceprimarul de ramură sau primarul general, dacă viceprimarul de ramură lipsește sau dacă acesta nu are competențe delegate de primarul general. Proiectele de decizii care implică cheltuieli financiare se avizează în mod obligatoriu și de către conducătorul subdiviziunii responsabile de finanțe.

(3) Consiliul municipal adoptă decizii cu votul majorității consilierilor prezenți la ședință, cu excepția cazurilor în care legea prevede un număr mai mare de voturi. În cazul parității de voturi, nu se adoptă nicio decizie, dezbaterile fiind reluate în ședința următoare.

(4) Deciziile privind aprobarea bugetului municipal, administrarea bunurilor proprietate a municipiului, stabilirea cuantumului taxelor și impozitelor locale, planificarea dezvoltării municipiului și amenajării teritoriului, asocierea cu alte consilii, instituții publice din țară sau din străinătate se adoptă cu votul majorității consilierilor aleși.

(5) Deciziile privind inițierea revocării primarului general se adoptă cu votul a două treimi din numărul consilierilor aleși.

(6) Consiliul municipal poate stabili adoptarea unor decizii prin vot secret sau prin vot nominal.

(7) Deciziile consiliului municipal se semnează de președintele ședinței în cel mult 5 zile de la data desfășurării ședinței consiliului și se contrasemnează de secretarul consiliului municipal. Pentru fiecare ședință, consiliul municipal desemnează un consilier care va semna decizia consiliului în cazul în care președintele ședinței se va afla în imposibilitatea de a o semna.

(8) Dacă secretarul consiliului municipal consideră motivat că decizia consiliului este ilegală, el are dreptul să nu o contrasemneze și să solicite consiliului reexaminarea acesteia. Decizia respectivă va fi inclusă de drept în ordinea de zi a ședinței următoare, fiind examinată cu prioritate. În cazul în care consiliul municipal își menține decizia, secretarul este obligat să o contrasemneze.

(9) Consiliul municipal dispune de ștampilă, care este păstrată de secretarul consiliului municipal și se aplică pe deciziile adoptate de consiliul municipal.

Articolul 11. Dizolvarea consiliului municipal

Consiliul municipal poate fi dizolvat înainte de expirarea termenului în condițiile art. 13 alin. (3), art. 25 și 48 din Legea privind administrația publică locală, care se aplică în modul corespunzător.

Articolul 12. Secretarul consiliului municipal

(1) Funcția de secretar al consiliului municipal se ocupă prin concurs în condițiile legii. Persoana numită în funcția de secretar trebuie să fie licențiată a unei facultăți de drept sau de administrare publică.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică numai în cazul în care funcția de secretar este vacantă. Vacanța funcției intervine în cazul încetării raporturilor de serviciu ale persoanei în temeiul și în modul stabilit de legislația muncii și Legea nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

(3) Secretarul consiliului municipal se bucură de stabilitate în funcție și cade sub incidența Legii privind funcția publică și statutul funcționarului public.

(4) Modificarea, suspendarea și încetarea raporturilor de serviciu ale secretarului se efectuează, în temeiul legii, de către consiliul municipal, la propunerea primarului general sau a unei treimi din numărul consilierilor aleși, prin decizie adoptată cu votul majorității consilierilor aleși.

(5) Pe durata lipsei îndelungate, pe motive întemeiate, a secretarului, consiliul municipal poate împuternici un alt funcționar public din cadrul primăriei să îndeplinească toate atribuțiile secretarului sau doar unele dintre acestea, în condițiile legii.

(6) Secretarului consiliului municipal i se acordă concediu în temeiul dispoziției primarului general. Pe perioada concediului, primarul general desemnează un funcționar public din cadrul primăriei pentru exercitarea atribuțiilor de secretar.

Articolul 13. Atribuțiile secretarului consiliului municipal

(1) Secretarul consiliului municipal exercită următoarele atribuții de bază:

- a) asigură înștiințarea convocării consiliului municipal;
- b) participă la ședințele consiliului municipal și asistă președintele de ședință;
- c) contrasemnează deciziile consiliului municipal, cu excepția deciziei de numire în funcție a secretarului consiliului;
- d) asigură buna funcționare a consiliului municipal;
- e) asigură efectuarea lucrărilor de secretariat;
- f) comunică și remite autorităților și persoanelor interesate, în termen de 5 zile de la data adoptării sau emiterii, actele adoptate de consiliul municipal sau emise de primarul general;
- g) aduce la cunoștință publică deciziile adoptate de consiliul municipal și dispozițiile emise de primarul general;
- h) păstrează și aplică ștampila consiliului municipal pe deciziile adoptate de către acesta;
- i) acordă ajutor consilierilor și comisiilor de specialitate ale consiliului municipal;
- j) acordă asistență metodologică consiliilor locale din teritoriul municipiului privind problemele organizării și funcționării consiliilor.

(2) Secretarul îndeplinește și alte atribuții prevăzute de lege sau delegate/ încredințate de către consiliul municipal ori de către primarul general.

Capitolul III PRIMARUL GENERAL ȘI VICEPRIMARI MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

Articolul 14. Primarul general

(1) Primarul general este autoritate reprezentativă a populației municipiului Chișinău și executivă a consiliului municipal, ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(2) Primarul general este șef al administrației publice municipale. Primarul general poate participa la ședințele consiliului municipal și are dreptul să se pronunțe asupra tuturor problemelor supuse dezbaterii.

(3) Primarul general cade sub incidența Legii nr. 768-XIV din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local.

Articolul 15. Atribuțiile primarului general

(1) Primarul general exercită următoarele atribuții de bază:

- 1) în domeniul conducerii activității executive:
 - a) asigură executarea deciziilor adoptate de consiliul municipal; în cazul în care consideră motivat că decizia consiliului municipal este ilegală, primarul general sesizează oficiul teritorial

al Cancelariei de Stat și/sau instanța de contencios administrativ;

b) numește, modifică, suspendă și încetează raporturile de serviciu sau de muncă, în condițiile legii, cu personalul primăriei, pretorii, vicepretorii și secretarii preturilor de sector, conducătorii subdiviziunilor administrației publice municipale (direcții generale, direcții, servicii etc.), conducătorii de servicii publice, conducătorii instituțiilor publice municipale, conducătorii întreprinderilor municipale; stabilește atribuțiile de bază ale acestora; conduce și controlează activitatea acestora, contribuie la formarea profesională continuă;

c) stabilește și delegă atribuții viceprimarilor;

d) propune consiliului municipal schema de organizare și condițiile de prestare a serviciilor publice de gospodărie comunală, ia măsuri pentru buna funcționare a serviciilor respective;

e) conduce, coordonează și controlează activitatea serviciilor publice municipale, asigură funcționarea serviciului stare civilă, a autorității tutelare; coordonează și controlează activitatea entităților economice fondate prin decizia consiliului municipal, a instituțiilor publice municipale; audiază rapoartele și informațiile conducătorilor acestora și propune soluții pentru îmbunătățirea activității lor;

f) exercită, în numele consiliului municipal, funcțiile de autoritate tutelară, supraveghează activitatea tutorilor și a curatorilor;

g) coordonează activitatea de asistență socială și contribuie la realizarea măsurilor de asistență socială și ajutor social privind copiii, persoanele în etate, persoanele cu dizabilități, familiile cu mulți copii, familiile afectate de violență intrafamilială, alte categorii de persoane socialmente vulnerabile, sprijină activitatea asociațiilor obștești cu statut de utilitate publică;

h) delegă în deplasări în interes de serviciu angajații primăriei, pretorii, conducătorii subdiviziunilor, conducătorii întreprinderilor municipale și entităților economice fondate prin decizia consiliului municipal;

i) exercită controlul de oportunitate privind realizarea competențelor pe care le delegă/încredințează, în condițiile legii;

2) în domeniul asigurării suportului tehnic și administrativ pentru activitatea consiliului municipal:

a) convoacă ședințele ordinare, extraordinare și de îndată ale consiliului municipal, propune consiliului municipal pentru examinare chestiuni ce țin de administrarea municipiului, care se includ în ordinea de zi cu prioritate;

b) asigură suportul tehnic, informațional și administrativ pentru funcționarea consiliului municipal;

c) asigură elaborarea studiilor de fezabilitate și propune spre aprobare listele bunurilor și serviciilor de interes public municipal pentru realizarea proiectelor de parteneriat public-privat; asigură monitorizarea și controlul realizării proiectelor de parteneriat public-privat în care autoritatea administrației publice municipale participă în calitate de partener public;

d) asigură elaborarea strategiilor, a prognozelor, a planurilor și a programelor de dezvoltare social-economică a municipiului, a programelor de refacere și de protecție a mediului;

e) asigură elaborarea planului general de urbanism și a documentației de urbanism și amenajare a teritoriului și le prezintă spre aprobare consiliului municipal, în condițiile legii;

3) în domeniul reglementării administrative și normative a activității persoanelor fizice și juridice de pe teritoriul municipiului Chișinău:

a) eliberează autorizații și alte acte permissive prevăzute de lege, având dreptul de a le suspenda sau revoca din motive temeinic justificate;

b) constată încălcările legislației în vigoare comise de persoane fizice și juridice în teritoriul administrat, ia măsuri pentru înlăturarea sau curmarea acestora și, după caz, sesizează organele de drept, acestea fiind obligate să reacționeze cu promptitudine, în condițiile legii, la solicitările primarului general;

c) constată și dispune demontarea și evacuarea, inclusiv forțată, a panourilor publicitare instalate în mod neautorizat, a unităților comerciale staționare provizorii și unităților mobile de orice tip, a obiectelor și instalațiilor de orice tip, amplasate ilegal pe domeniul public; dispune, în limitele competenței sale, contracararea activității de comerț, inclusiv a comerțului ambulant, desfășurate cu încălcarea legislației;

d) ia măsuri de interdicere sau de suspendare a spectacolelor, reprezentațiilor sau altor manifestări publice care contravin ordinii de drept sau bunelor moravuri, care atentează la ordinea și liniștea publică;

e) aprobă procesele-verbale de recepție a lucrărilor de construcție pe teritoriul orașului Chișinău sau al municipiului, după caz, în calitate de președinte al comisiei respective;

f) aprobă regulamente ale comisiilor și grupurilor de lucru instituite prin dispoziție, pe diferite domenii de activitate; asigură controlul respectării acestora;

4) în domeniul administrării patrimoniului municipal:

a) răspunde de inventarierea și administrarea bunurilor domeniilor public și privat ale municipiului, în limitele competenței sale;

b) asigură organizarea și exercită, în condițiile legii, supravegherea activităților din târguri, piețe, oboare, parcuri, spații verzi, locuri de distracție și agrement și ia măsuri operative pentru buna lor funcționare;

c) asigură securitatea traficului rutier și pietonal prin organizarea circulației transportului, prin întreținerea drumurilor, podurilor și instalarea semnelor rutiere în raza teritoriului administrat;

d) asigură înregistrarea și evidența troleibuzelor, a ciclomotoarelor, a mașinilor și a utilajelor autopropulsate utilizate la lucrările de construcții sau agricole, care nu se supun înmatriculării, precum și a vehiculelor cu tracțiune animală, în corespundere cu regulamentul-tip aprobat de Guvern;

e) asigură atribuirea și repartizarea spațiului locativ disponibil și eliberează bonuri de repartitie din fondul public de locuințe municipal, precum și din fondul locativ eliberat și avariat (pentru restabilirea acestuia); asigură controlul asupra întreținerii și gestionării fondului locativ în municipiu;

f) coordonează și asigură controlul lucrărilor de proiectare, construcție, întreținere și modernizare a drumurilor, a podurilor, a instalațiilor și rețelelor tehnico-edilitare, a fondului locativ (inclusiv gradul de ocupare a terenului, coeficientul de utilizare a terenului, numărul locurilor de parcare, pașaportul coloristic etc.), precum și a altor obiective din domeniul economic, social, comunal și de agrement de interes municipal;

g) dispune, în teritoriul orașului Chișinău, asupra tăierii, defrișării arborilor și arbuștilor din spațiile verzi proprietate publică a municipiului și/sau asupra strămutării lor, în coordonare cu Agenția Ecologică Chișinău;

5) în domeniul cooperării cu administrația publică centrală:

a) reprezintă municipiul în raporturile cu Guvernul, cu alte autorități publice, cu persoane fizice sau juridice din țară sau din străinătate, precum și în instanțele judecătorești; semnează, în numele municipiului sau al consiliului municipal, actele și contractele încheiate în temeiul deciziei consiliului municipal;

b) contribuie la buna colaborare a serviciilor publice descentralizate în soluționarea problemelor de interes municipal; este coordonator al serviciilor publice descentralizate din cadrul municipiului, exercitând atribuțiile de președinte al comisiei pentru situații excepționale, și ia, în această calitate, în comun cu autoritățile centrale de specialitate și cu serviciile publice descentralizate ale acestora, măsuri de prevenire și diminuare a consecințelor calamităților naturale, catastrofelor, incendiilor, epidemiilor, epifitotiilor și epizootiilor și, în acest scop, dispune, cu titlu executoriu, mobilizarea, după caz, a populației, agenților economici și instituțiilor publice din municipiu;

c) avizează demersurile instituțiilor publice privind decorarea locuitorilor municipiului cu distincții de stat; înaintează demersuri privind acordarea distincțiilor de stat funcționarilor sau altor angajați ai administrației publice municipale și angajaților entităților economice fondate prin decizia consiliului municipal;

6) în domeniul cooperării cu alte autorități ale administrației publice locale:

a) colaborează cu primarii orașelor și satelor (comunelor) din componența municipiului în vederea soluționării problemelor comune și funcționării serviciilor publice de interes municipal;

b) inițiază, promovează, asigură și sprijină colaborarea municipiului cu alte unități administrativ-teritoriale, inclusiv din alte țări; contribuie la extinderea cooperării și a legăturilor directe cu acestea; colaborează cu agenți economici și asociații obștești din țară și din străinătate

în scopul realizării unor acțiuni sau lucrări de interes comun;

7) în domeniul cooperării cu societatea civilă:

a) asigură organizarea și desfășurarea activităților culturale, artistice, de tineret, sportive și de agrement de interes municipal;

[Art.15 al.(1), pct.7) lit.b) abrogată prin LP31 din 16.03.18, MO126-132/20.04.18 art.247]

c) propune consiliului municipal consultarea populației prin referendum în probleme municipale de interes deosebit, ia măsuri pentru organizarea acestor consultări;

8) în domeniul elaborării și gestionării bugetului municipal Chișinău:

a) asigură elaborarea proiectului bugetului municipal pe următorul an bugetar și a contului de încheiere a exercițiului bugetar și le prezintă spre aprobare consiliului municipal; asigură elaborarea proiectelor de modificare a bugetului municipal;

b) exercită funcția de ordonator principal de credite; verifică, din oficiu sau la cerere, încasarea mijloacelor la bugetul municipal și cheltuielile, informând consiliul municipal despre situația existentă;

c) prezintă, din proprie inițiativă sau la cererea consiliului municipal, rapoarte și informații despre executarea deciziilor adoptate de consiliul municipal, alte informații despre exercitarea atribuțiilor ce îi revin potrivit legii; prezintă consiliului municipal, anual și ori de câte ori este necesar, rapoarte cu privire la situația social-economică a municipiului;

d) dispune efectuarea auditului intern în conformitate cu Legea nr. 229 din 23 septembrie 2010 privind controlul financiar public intern.

(2) Primarul general, în calitatea sa de autoritate publică executivă, exercită și alte atribuții prevăzute de legislația în vigoare sau delegate/încredințate de consiliul municipal.

(3) Primarul general dispune de ștampilă, pe care o păstrează și o aplică pe actele emise de acesta.

Articolul 16. Actele primarului general

(1) În exercitarea atribuțiilor sale, primarul general emite dispoziții cu caracter normativ și individual.

(2) Dispozițiile cu caracter normativ se remit, în termen de 5 zile după semnare, oficiului teritorial al Cancelariei de Stat și intră în vigoare la momentul aducerii lor la cunoștință publică.

(3) Dispozițiile cu caracter individual devin executorii după ce sînt aduse la cunoștință persoanelor vizate.

Articolul 17. Viceprimarii municipiului

(1) Municipiul Chișinău are 4 viceprimari. Numărul de viceprimari poate fi mărit prin decizia consiliului municipal, adoptată cu votul majorității consilierilor aleși.

(2) Viceprimarul este ales la propunerea primarului general prin decizia consiliului municipal, adoptată cu votul majorității consilierilor aleși. În cazul în care proiectul de decizie privind alegerea în funcția de viceprimar a candidaturii propuse este exclus de pe ordinea de zi la 2 ședințe consecutive de către consiliul municipal sau nu întrunește numărul necesar de voturi la 2 ședințe consecutive, primarul general numește viceprimarul prin dispoziție, care se aduce la cunoștința consiliului municipal.

(3) Viceprimarul este eliberat din funcție la propunerea primarului general prin decizia consiliului municipal, adoptată cu votul majorității consilierilor aleși. În cazul în care proiectul de decizie privind eliberarea din funcția de viceprimar este exclus de pe ordinea de zi la 2 ședințe consecutive de către consiliul municipal sau nu întrunește numărul necesar de voturi la 2 ședințe consecutive, primarul general eliberează viceprimarul din funcție prin dispoziție, care se aduce la cunoștința consiliului municipal.

(4) Viceprimarul exercită atribuțiile stabilite de către primarul general și poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare. Viceprimarului i se pot aplica sancțiuni disciplinare prin dispoziția primarului general.

(5) Viceprimarii cad sub incidența Legii privind statutul alesului local.

Articolul 18. Primăria municipiului

(1) Primăria municipiului Chișinău (în continuare – *primărie*) este structura funcțională care asistă primarul general în exercitarea atribuțiilor sale.

(2) Primăria îndeplinește atribuțiile stabilite conform Legii privind administrația publică locală

și este organizată și funcționează în baza Regulamentului de organizare și funcționare a Primăriei municipiului Chișinău.

Articolul 19. Cabinetul primarului general

(1) Cabinetul primarului general este o subdiviziune din cadrul primăriei, care desfășoară activități specifice de secretariat, consiliere și monitorizare și este condusă de șeful cabinetului.

(2) Persoanele angajate în cadrul cabinetului primarului general au statut de personal din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică, sînt numite și eliberate din funcție de către primarul general și cad sub incidența Legii nr. 80 din 7 mai 2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică.

(3) Cabinetul primarului general exercită următoarele atribuții:

a) asigură consilierea primarului general pe probleme specifice domeniilor de activitate ale administrației publice municipale;

b) reprezintă primarul general în relațiile cu cetățenii, administrația publică centrală și locală, alte instituții și organizații, persoane fizice și juridice din țară și străinătate, în baza atribuțiilor stabilite de primarul general;

c) acordă sprijin, îndrumă și asigură colaborarea dintre subdiviziuni, precum și între acestea și autorități, instituții și servicii ale administrației publice;

d) exercită și alte atribuții stabilite în regulamentul de organizare și funcționare a acestuia, aprobat prin dispoziția primarului general.

Capitolul IV PRETORUL

Articolul 20. Pretorul

(1) Pretorul este persoană cu funcție de demnitate publică, numit și eliberat din funcție de către primarul general, în condițiile Legii nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică.

(2) Pretorul este reprezentant al primarului general în sector și se conduce în activitatea sa de legislația în vigoare, dispozițiile primarului general și regulamentul de organizare și funcționare a preturii.

(3) Pretorul este asistat de către vicepretori, care sînt persoane cu funcții de demnitate publică, numiți și eliberați din funcție de către primarul general la propunerea pretorului.

(4) Încetarea înainte de termen a mandatului pretorului și vicepretorului are loc în conformitate cu prevederile art. 22 alin. (3) din Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică.

Articolul 21. Atribuțiile pretorului

(1) În teritoriul administrat, pretorul exercită următoarele atribuții de bază:

a) conduce activitatea preturii, exercită conducerea operativă a treburilor publice din sector, în limitele competenței sale;

b) asigură executarea dispozițiilor primarului general;

c) asigură, în limitele competenței sale, buna funcționare a serviciilor publice din sector;

d) audiază rapoartele și informațiile conducătorilor serviciilor publice, ai instituțiilor publice municipale din sector și ai întreprinderilor municipale care prestează în sector servicii sau lucrări de interes municipal; propune soluții pentru îmbunătățirea activității acestora;

e) numește și eliberează din funcție, în condițiile legii, personalul preturii, cu excepția vicepretorului și secretarului preturii;

f) propune primarului general, spre înaintare consiliului municipal pentru aprobare, organigrama și efectivul-limită de personal, statele de personal și schema de salarizare a personalului preturii;

g) constituie și conduce grupuri de lucru și comisii pentru elucidarea anumitor cazuri și situații (probleme) la nivel de sector; propune formarea comisiei administrative;

h) stabilește atribuțiile personalului preturii; poate delega exercitarea atribuțiilor sale vicepretorului, secretarului preturii, în condițiile legii și regulamentul de organizare și funcționare a preturii;

i) asigură evidența persoanelor socialmente vulnerabile din sector care au nevoie de îmbunătățirea condițiilor locative, în conformitate cu Legea nr. 75 din 30 aprilie 2015 cu privire

la locuințe;

j) participă la întocmirea proiectului bugetului municipal și a contului de încheiere a exercițiului bugetar în partea ce ține de sectorul administrat;

k) coordonează, în limita competențelor sale, activitățile ce țin de dezvoltarea social-economică a sectorului, avizează amplasarea obiectivelor de menire socioculturală;

l) asigură ordinea publică în sector prin intermediul și în colaborare cu colaboratorii inspectoratului de poliție, serviciului protecției civile și situațiilor excepționale, care sînt obligați să reacționeze cu promptitudine la solicitările pretorului;

m) coordonează, în condițiile legii, activitatea punctului de recrutare, încorporare și completare;

n) sesizează primarul general și organele de resort pentru luarea de măsuri în scopul înlăturării sau curmării încălcărilor legislației în vigoare, comise de persoane fizice sau juridice în teritoriul administrat;

o) întreprinde măsuri, în condițiile legii, menite să asigure protecția mediului;

p) exercită, în numele primarului general, funcțiile de tutelă și curatelă, supraveghează activitatea tutorilor și curatorilor din cadrul subdiviziunii pentru protecția drepturilor copilului, conduce comisia pentru minori, coordonează, în condițiile legii, activitatea de asistență socială;

q) asigură colectarea taxelor și impozitelor locale de la contribuabilii din sector;

r) contribuie la exercitarea controlului legalității construcțiilor din sector, informează primarul general și sesizează Inspekția de Stat în Construcții privitor la încălcările depistate în sector;

s) constată și dispune, în sector, demontarea și evacuarea, inclusiv forțată, a panourilor publicitare instalate în mod neautorizat, a obiectelor și instalațiilor de orice tip amplasate ilegal pe domeniul public;

t) constată și dispune, în sector, în limitele competenței sale, demontarea și evacuarea, inclusiv forțată, a unităților comerciale staționare provizorii și unităților mobile de orice tip; dispune contracararea activității de comerț, inclusiv a comerțului ambulant, desfășurate cu încălcarea legislației;

u) prezintă, din proprie inițiativă sau la cererea primarului general, rapoarte și informații despre executarea dispozițiilor primarului general, informații despre activitatea administrativă, economică și socială din sector, alte informații privind exercitarea atribuțiilor sale ce îi revin potrivit legii;

v) asigură, în sector, evidența locuințelor de stat și municipale, departamentale, cooperatiste, a asociațiilor proprietarilor de locuințe privatizate, asociațiilor de coproprietari în condominiu, cooperativelor de construcție a garajelor, cooperativelor de construcție a locuințelor și altor asociații similare, sprijină crearea lor și asistă la adunările generale de constituire ale acestora;

w) coordonează repartizarea terenurilor în sector pentru construirea și/sau amplasarea garajelor, inclusiv temporare;

x) coordonează amplasarea parcărilor auto cu plată;

y) asigură acțiunile necesare pentru buna desfășurare a proceselor electorale;

z) semnează actele și contractele încheiate în numele preturii.

(2) Pretorul exercită și alte atribuții prevăzute de prezenta lege, regulamentul de organizare și funcționare a preturii și cele delegate/încredințate de către primarul general.

Articolul 22. Actele pretorului

(1) În exercitarea atribuțiilor, pretorul emite dispoziții cu caracter normativ și individual.

(2) Dispozițiile pretorului sînt supuse controlului administrativ și pot fi atacate, în modul stabilit de lege, în instanța de judecată de către persoanele care se consideră vătămate într-un drept al lor prin dispoziția respectivă.

Capitolul V PRETURA

Articolul 23. Pretura

(1) Pretura este structura funcțională care asistă pretorul în exercitarea atribuțiilor sale, stabilite în temeiul prezentei legi, și își desfășoară activitatea în baza regulamentului de organizare și funcționare a preturii.

(2) Pretura are statut de persoană juridică, este condusă de pretor și dispune de ștampilă, care

este păstrată la secretarul preturii.

(3) Personalul preturii este compus din persoane cu funcții de demnitate publică, supuse reglementărilor Legii cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, din funcționari publici, supuși reglementărilor Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, și din personal contractual care desfășoară activități auxiliare, supus reglementărilor legislației muncii.

Articolul 24. Secretarul preturii

(1) Funcția de secretar al preturii este o funcție publică și se ocupă prin concurs organizat de primarul general, în condițiile Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

(2) Secretarul preturii face parte din personalul preturii și exercită următoarele atribuții:

- a) asigură efectuarea lucrărilor de secretariat;
- b) pregătește și elaborează proiectele de dispoziții ale pretorului;
- c) comunică și remite, în termen de 5 zile, autorităților și persoanelor interesate actele emise de pretor;
- d) asigură aducerea la cunoștință publică a dispozițiilor pretorului;
- e) primește, distribuie și întreține corespondența;
- f) eliberează extrase sau copii de pe orice act din arhiva preturii, cu excepția celor care conțin informații secrete stabilite prin lege;
- g) păstrează și aplică ștampila preturii;
- h) administrează sediul preturii și bunurile acesteia.

(3) În activitatea sa, secretarul preturii exercită și alte atribuții prevăzute de regulamentul de organizare și funcționare a preturii sau delegate/încredințate de către pretor.

Capitolul VI

SERVICIILE PUBLICE MUNICIPALE

Articolul 25. Organizarea serviciilor publice

(1) Consiliul municipal are dreptul, la propunerea primarului general, să organizeze servicii publice în teritoriul municipiului în domeniile de activitate descentralizate stabilite pentru unitățile administrativ-teritoriale de nivelurile întâi și al doilea, potrivit specificului și necesităților, în condițiile legii și în limita mijloacelor financiare disponibile.

(2) Conducătorii serviciilor publice de interes municipal sînt responsabili în fața primarului general și a consiliului municipal de executarea atribuțiilor ce le revin.

(3) Personalul serviciilor publice este angajat și eliberat din funcție de către conducătorii acestora și beneficiază de drepturi și obligații în condițiile legii.

(4) Consiliul municipal poate decide, la propunerea primarului general, contractarea anumitor servicii publice de la persoane fizice și juridice de drept privat în condițiile legii.

Articolul 26. Patrimoniul municipal

(1) Patrimoniul municipal constituie baza economică a municipiului și servește drept sursă de obținere a veniturilor și de satisfacere a necesităților social-economice ale populației.

(2) Patrimoniul municipiului Chișinău este format din bunurile domeniului public și bunurile domeniului privat ce aparțin municipiului și unităților administrativ-teritoriale din componența sa.

(3) Patrimoniul municipal se delimitează și se separă clar de patrimoniul statului, precum și de patrimoniul unităților administrativ-teritoriale din componența municipiului, în condițiile legii.

(4) Patrimoniul municipiului Chișinău și al unităților administrativ-teritoriale din componența municipiului se administrează în exclusivitate de consiliul municipal și consiliile locale în condițiile legii.

Articolul 27. Formarea bugetului municipal

(1) Veniturile bugetului municipal Chișinău se constituie din impozite, taxe și alte venituri prevăzute de Legea nr. 397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale.

(2) Bugetul municipiului Chișinău este constituit din bugetul municipal și bugetele locale – bugetele satelor (comunelor) și ale orașelor din componența municipiului Chișinău.

(3) Bugetul municipal Chișinău se formează și se gestionează în condițiile Legii privind finanțele publice locale, Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014.

Articolul 28. Controlul administrativ

Controlul administrativ al activității consiliului municipal, primarului general și a pretorului se exercită în conformitate cu prevederile Legii privind administrația publică locală.

Capitolul VII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 29

La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr. 431-XIII din 19 aprilie 1995 privind statutul municipiului Chișinău (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 31 –32, art. 340), cu modificările și completările ulterioare.

Articolul 30

Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi:

- a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;
- b) va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Andrian CANDU

Nr. 136. Chișinău, 17 iunie 2016.

LPM136/2016
Внутренний номер: 366632
[Varianta în limba de stat](#)

[Карточка документа](#)

Республика Молдова

ПАРЛАМЕНТ

ЗАКОН Nr. 136
от 17.07.2016

о статуте муниципия Кишинэу

Опубликован : 06.09.2016 в Monitorul Oficial Nr. 306-313 статья № : 645

ИЗМЕНЕН

[ЗП31 от 16.03.18, МО126-132/20.04.18 ст.247](#)

Парламент принимает настоящий органический закон.

Глава I

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Сфера регулирования

(1) Настоящий закон регламентирует специфические особенности организации и функционирования органов публичного управления муниципия Кишинэу.

(2) Организация и функционирование органов публичного управления муниципия Кишинэу регламентируются на основе положений Европейской хартии местного самоуправления, Закона о местном публичном управлении № 436-XVI от 28 декабря 2006 года, настоящим законом и другими законодательными и нормативными актами.

Статья 2. Административно-территориальное устройство муниципия Кишинэу

(1) Город Кишинэу является столицей Республики Молдова со статусом муниципия. Будучи юридическим лицом публичного права, владеет имуществом и обладает в соответствии с законом автономией в принятии решений, а также организационной, управленческой и финансовой автономией.

(2) Муниципий Кишинэу является административно-территориальной единицей второго уровня, в состав которой входят административно-территориальные единицы первого уровня, установленные Законом об административно-территориальном устройстве Республики Молдова № 764-XV от 27 декабря 2001 года.

Статья 3. Органы публичного управления муниципия Кишинэу

(1) Публичное управление муниципия Кишинэу осуществляется муниципальным советом Кишинэу (далее – *муниципальный совет*), городскими и сельскими (коммунальными) советами в качестве представительных и правомочных органов населения муниципия Кишинэу и генеральным примаром муниципия Кишинэу (далее –

генеральный примар), примарами городов, сел (коммун) в качестве представительных и исполнительных органов власти.

(2) Муниципальный совет и генеральный примар осуществляют полномочия и выполняют функции, присущие местным органам публичной власти первого уровня, на территории города Кишинэу, и присущие органам публичной власти второго уровня – в отношениях с городами, селами (коммунами), входящими в состав муниципия.

Статья 4. Автономия и отношения между органами публичного управления муниципия Кишинэу

(1) При осуществлении своих полномочий органы публичного управления муниципия Кишинэу пользуются автономией, закрепленной и гарантированной Конституцией Республики Молдова и другими законодательными актами.

(2) Отношения между муниципальными органами публичного управления и органами публичного управления городов, сел (коммун), входящих в состав муниципия Кишинэу, основываются на принципах автономии, субсидиарности, законности, прозрачности и сотрудничества в решении вопросов муниципального значения.

(3) Отношения между органами муниципального публичного управления и органами публичного управления городов, сел (коммун) в составе муниципия Кишинэу не носят подчиненного характера, за исключением предусмотренных законом случаев.

**Глава II
МУНИЦИПАЛЬНЫЙ СОВЕТ**

Статья 5. Состав, образование и деятельность муниципального совета

(1) Муниципальный совет состоит из 51 советника, избранного в порядке, предусмотренном Кодексом о выборах.

(2) Муниципальный совет считается законно образованным, если признаны действительными мандаты не менее двух третей от общего числа советников. Первое (учредительное) заседание муниципального совета проводится в течение 20 календарных дней со дня признания мандатов советников. Советники созываются на первое (учредительное) заседание муниципального совета решением Центральной избирательной комиссии.

(3) Формирование рабочих органов (по обстоятельствам – фракций, альянсов, блоков, консультативных специализированных комиссий) и деятельность муниципального совета регламентируются настоящим законом, Законом о местном публичном управлении и другими законодательными актами.

Статья 6. Полномочия муниципального совета

(1) Муниципальный совет обладает правом инициативы и принимает в соответствии с законом решения по всем вопросам местного значения на территории города Кишинэу, а по вопросам муниципального значения – на территории муниципия, за исключением вопросов, относящихся к компетенции других органов публичной власти.

(2) Муниципальный совет осуществляет следующие основные полномочия:

1) в сфере организации деятельности муниципального органа публичного управления:

а) утверждает по предложению генерального примара предельную численность персонала и организационную структуру примэрии муниципия, подразделений муниципальных органов публичного управления, претур секторов, условия оплаты труда персонала, общую сумму необходимых расходов для обеспечения их деятельности в соответствии с положениями муниципального бюджета, а также для создания, реорганизации или ликвидации подразделений;

б) утверждает Положение о создании и деятельности муниципального совета Кишинэу в соответствии с настоящим законом; утверждает другие положения и правила, предусмотренные законом;

с) утверждает по предложению генерального примара Положение об организации и деятельности примэрии муниципия Кишинэу, положения об организации и деятельности подразделений муниципальных органов публичного управления и претур секторов; в случае если на двух заседаниях муниципального совета подряд проекты решений об

утверждении данных положений снимаются с повестки дня или отклоняются, генеральный примар издает распоряжение о их временном применении до принятия соответствующих положений муниципальным советом на основании настоящего закона;

d) избирает по предложению генерального примара его заместителей, а также освобождает их от должности в соответствии с настоящим законом;

e) назначает на основе конкурса, проводимого в соответствии с Законом о государственной должности и статусе государственного служащего № 158-XVI от 4 июля 2008 года, секретаря муниципального совета, в соответствии с законодательством изменяет, приостанавливает и прекращает служебные отношения с секретарем; делегирует генеральному примару полномочия по оценке профессиональной деятельности секретаря муниципального совета;

f) назначает своих представителей в судебные инстанции для разрешения споров о законности принятых решений и споров с участием других органов публичной власти;

2) в сфере стратегического управления муниципием:

a) принимает в соответствии с законом и в пределах своей компетенции решения об организации публичных служб местного и/или муниципального значения, обеспечивает их надлежащее функционирование и утверждает тарифы на предоставляемые ими платные услуги;

b) принимает решения о создании, реорганизации или ликвидации публичных учреждений (включая социально-культурные и благотворительные) местного и/или муниципального значения, муниципальных предприятий; принимает решения об учреждении или участии в учреждении хозяйственных обществ и определяет размер их финансовой поддержки в случае бюджетных затрат;

c) принимает решения о мерах социальной защиты и выделении помощи некоторым категориям населения;

d) принимает решения об объединении усилий с другими органами местного публичного управления, включая зарубежные, для выполнения работ и предоставления услуг общественного значения, продвижения и защиты интересов муниципальных органов публичного управления, о налаживании отношений сотрудничества, кооперации, включая трансграничные отношения, об установлении отношений побратимства с зарубежными населенными пунктами, о сотрудничестве с отечественными и зарубежными хозяйствующими субъектами и общественными объединениями для осуществления мероприятий или работ общего значения;

e) утверждает в соответствии с законом символику муниципия, устанавливает или изменяет наименование улиц, площадей, парков и других открытых общественных пространств, устанавливает дату храмового праздника в городе Кишинэу, присваивает гражданам Республики Молдова и иностранным гражданам звание почетного гражданина муниципия Кишинэу;

f) утверждает в соответствии с законом стратегии, прогнозы, планы и программы социально-экономического развития муниципия, программы восстановления и защиты окружающей среды, градостроительные планы и планы обустройства территории;

g) утверждает в соответствии с законом положение об осуществлении коммерческой деятельности на территории города Кишинэу, функционировании предприятий, реализующих продукты/товары или предоставляющих коммерческие услуги, в том числе предприятий общественного питания, независимо от вида собственности и организационно-правовой формы, а также о деятельности физических лиц, занимающихся торговлей;

h) сотрудничает с советами городов, сел (коммун), входящих в состав муниципия, для решения общих вопросов и функционирования публичных служб муниципального значения;

3) в сфере управления публичными имуществом и финансами муниципия:

a) решает вопросы введения и изменения, в пределах своей компетенции, а также порядка и сроков уплаты местных налогов и сборов, предоставления льгот в течение бюджетного года;

b) решает вопросы управления имуществом муниципия, относящимся к публичной и частной сферам;

c) решает вопросы передачи в управление, в концессию, сдачи в аренду или имущественный наем имущества муниципия, относящегося к публичной сфере, а также публичных услуг местного и/или муниципального значения по обстоятельствам в соответствии с законом;

d) решает вопросы продажи, приватизации, передачи в концессию, сдачи в аренду или имущественный наем имущества, относящегося к частной сфере, в соответствии с законом;

e) решает вопросы предоставления и изменения назначения земель, являющихся собственностью муниципия на территории города Кишинэу, в соответствии с законом;

f) решает вопросы проектных работ, строительства, содержания и модернизации дорог, мостов, жилищного фонда в соответствии с законом, а также всей инфраструктуры в области экономики, социальной сферы и сферы развлечений местного и/или муниципального значения по обстоятельствам;

g) решает вопросы выделения земельных участков для размещения пасек на территории города Кишинэу;

h) утверждает муниципальный бюджет, займы и отчет об исполнении бюджета, вносит изменения в муниципальный бюджет; утверждает без дискриминации, с учетом количества жителей, трансферты из муниципального бюджета в бюджеты городов, сел (коммун), входящих в состав муниципия;

i) утверждает арендную плату за жилые помещения муниципального жилищного фонда, плату за обслуживание многоквартирных домов и содержание внутренних инженерных сетей, а также за коммунальные услуги в соответствии с законом;

j) утверждает допустимые пределы использования природных ресурсов муниципального значения на территории города Кишинэу в соответствии с законом.

4) в других сферах:

a) рассматривает информацию, представленную советниками, принимает по ней решения;

b) заслушивает отчеты и информацию генерального примара, руководителей подразделений, муниципальных предприятий и муниципальных публичных учреждений;

c) лишает советников мандата в соответствии с законом;

d) инициирует при необходимости и принимает решения о проведении местных референдумов;

e) распоряжается о проведении публичных консультаций по проектам решений по вопросам муниципального значения, которые могут иметь экономические, природоохранные и социальные последствия (для образа жизни и прав человека, для культуры, здоровья, социальной защиты, для местных сообществ, публичных услуг), а также по другим вопросам, представляющим интерес для всего населения муниципия или его части, в соответствии с законом.

(3) Муниципальный совет осуществляет также иные установленные законом полномочия.

(4) Муниципальный совет не может принимать решения, предполагающие определенные расходы, без указания источника покрытия таковых.

(5) В целях совместных организации и управления сферами деятельности, в рамках предусмотренных настоящим законом полномочий, муниципальный совет и генеральный примар формируют совместно, по принципу равенства, следующие комиссии: комиссию по управлению резервным фондом, комиссию по организации земельных аукционов, комиссию по приватизации объектов недвижимости (жилого и нежилого фондов), комиссию по назначению представителей и членов административных советов акционерных обществ и др. Решения комиссий принимаются большинством голосов от общего числа членов.

Статья 7. Созыв муниципального совета

(1) Муниципальный совет созывается генеральным примаром на очередное заседание с

предложенной повесткой дня, как правило, один раз в месяц, но не реже одного раза в три месяца, за исключением первого заседания.

(2) Муниципальный совет может созываться на внеочередное заседание, с предложенной повесткой дня, по мере необходимости по инициативе генерального примара или по требованию в письменной форме не менее чем одной трети избранных советников.

(3) Созыв муниципального совета осуществляется распоряжением генерального примара не позднее чем за десять дней до очередного заседания и не позднее чем за три дня до внеочередного заседания. На основании распоряжения о созыве заседания каждый советник уведомляется о проведении заседания секретарем муниципального совета.

(4) В случае экстренной необходимости (стихийные бедствия, катастрофы, пожары, эпидемии, эпифитотии, эпизоотии и другие подобные чрезвычайные положения), обусловленной интересами жителей муниципия, муниципальный совет может быть созван незамедлительно.

(5) В случае если генеральный примар отказывается созвать внеочередное заседание муниципального совета по требованию не менее чем одной трети избранных советников, последние вправе созвать заседание муниципального совета самостоятельно, в соответствии с законом.

(6) Продолжительность одного заседания с момента открытия до момента закрытия, включая перерывы, не может превышать один месяц. По истечении этого срока заседание считается закрытым по праву, а нерассмотренные проекты решений считаются по праву внесенными в повестку дня следующего заседания, на котором рассматриваются в приоритетном порядке.

Статья 8. Избрание председательствующего на заседании муниципального совета

(1) Вначале каждого заседания муниципальный совет открытым голосованием избирает из числа присутствующих советников председательствующего на заседании.

(2) Председательствующий на заседании избирается большинством голосов присутствующих на заседании советников.

Статья 9. Обязанности председательствующего на заседании муниципального совета

Председательствующий на заседании исполняет следующие обязанности:

а) руководит работой муниципального совета на протяжении всего заседания, на котором был избран;

б) обеспечивает соблюдение Положения об образовании и деятельности муниципального совета Кишинэу, обеспечивает соблюдение порядка во время заседания, а также соблюдение рабочего регламента заседания, если таковой был принят в начале заседания;

в) выносит на голосование советников проекты решений, обеспечивает подсчет голосов и объявляет результаты голосования по решениям муниципального совета, оглашая количество голосов «за», «против» и воздержавшихся;

д) подписывает принятые муниципальным советом решения и протокол заседания;

е) исполняет и другие обязанности в соответствии с законом.

Статья 10. Рассмотрение проектов решений и принятие решений муниципальным советом

(1) Проекты решений предлагаются муниципальному совету к рассмотрению советниками и/или генеральным примаром и рассматриваются лишь в случае, если они согласованы в соответствии с частью (2) и сопровождаются заключением или отчетом специализированной комиссии муниципального совета.

(2) Проект решения с подписью автора или руководителя подразделения-автора на обратной стороне каждого из листов документа подлежит обязательному согласованию в соответствии с положениями Закона о местном публичном управлении и Закона о нормативных актах Правительства и других органов центрального и местного публичного управления № 317-XV от 18 июля 2003 года. Согласование проекта решения

подтверждается подписями на обратной стороне каждого из листов документа руководителя подразделения, ответственного за область, к которой относится проект решения, руководителя подразделения или организации, которых касается проект, руководителя юридического подразделения и соответствующего заместителя примара или генерального примара в случае отсутствия соответствующего заместителя или отсутствия у него полномочий, делегированных генеральным примаром. Проекты решений, подразумевающие финансовые расходы, подлежат обязательному согласованию руководителем ответственного финансового подразделения.

(3) Муниципальный совет принимает решения большинством голосов советников, присутствующих на заседании, за исключением случаев, когда законом предусмотрено большее количество голосов. При равенстве голосов решение не принимается, а обсуждение переносится на следующее заседание.

(4) Решения об утверждении муниципального бюджета, а также касающиеся управления имуществом, являющимся муниципальной собственностью, установления размера местных налогов и сборов, планирования развития муниципия и обустройства территории, объединения усилий с другими советами, отечественными и зарубежными публичными учреждениями, принимаются большинством голосов избранных советников.

(5) Решения об инициировании отзыва генерального примара принимаются двумя третями голосов избранных советников.

(6) Муниципальный совет может установить порядок принятия отдельных решений тайным или поименным голосованием.

(7) Решения муниципального совета в течение не более пяти дней со дня проведения заседания подписываются председательствующим и контрастируются секретарем муниципального совета. На каждом заседании муниципальный совет назначает советника, который подписывает решение совета в случае невозможности его подписания председательствующим.

(8) Секретарь муниципального совета имеет право не контрастировать решение совета и предложить совету пересмотреть его, если обоснованно считает его незаконным. Соответствующее решение включается по праву в повестку дня следующего заседания и рассматривается в приоритетном порядке. В случае если муниципальный совет проголосует за прежнее решение, секретарь обязан его контрастировать.

(9) Муниципальный совет располагает печатью, которая хранится у секретаря муниципального совета и которой скрепляются принятые муниципальным советом решения.

Статья 11. Роспуск муниципального совета

Муниципальный совет может быть распущен до истечения срока полномочий в соответствии с частью (3) статьи 13, статьями 25 и 48 Закона о местном публичном управлении, которые применяются соответствующим образом.

Статья 12. Секретарь муниципального совета

(1) Должность секретаря муниципального совета замещается на конкурсной основе в соответствии с законом. Лицо, назначенное на должность секретаря, должно иметь диплом лицензиата в области права или публичного управления.

(2) Положения части (1) применяются только в случае, если должность секретаря является вакантной. Должность становится вакантной в случае прекращения служебных отношений с лицом по основаниям и в порядке, установленным трудовым законодательством и Законом о государственной должности и статусе государственного служащего № 158-XVI от 4 июля 2008 года.

(3) Секретарь муниципального совета пользуется стабильностью в должности, и на него распространяются положения Закона о государственной должности и статусе государственного служащего.

(4) Изменение, приостановление и прекращение служебных отношений с секретарем осуществляются на основании закона муниципальным советом по предложению генерального примара или одной трети избранных советников решением, принятым большинством голосов избранных советников.

(5) На период длительного отсутствия секретаря по уважительным причинам муниципальный совет может уполномочить другого государственного служащего примэрии исполнять все или некоторые обязанности секретаря в соответствии с законодательством.

(6) Секретарю муниципального совета предоставляется отпуск на основании распоряжения генерального примара. На период отпуска генеральный примар назначает государственного служащего из примэрии для выполнения обязанностей секретаря.

Статья 13. Обязанности секретаря муниципального совета

(1) Секретарь муниципального совета исполняет следующие основные обязанности:

- a) обеспечивает уведомление о созыве муниципального совета;
- b) участвует в заседаниях муниципального совета и помогает председательствующему на заседании;
- c) контрасигнует решения муниципального совета, за исключением решения о назначении на должность секретаря совета;
- d) обеспечивает надлежащее функционирование муниципального совета;
- e) обеспечивает ведение делопроизводства;
- f) в течение пяти дней со дня принятия или издания сообщает и направляет заинтересованным органам и лицам принятые муниципальным советом или изданные генеральным примаром акты;
- g) доводит до сведения общественности принятые муниципальным советом решения и изданные генеральным примаром распоряжения;
- h) хранит и скрепляет печатью муниципального совета им принятые решения;
- i) оказывает помощь советникам и специализированным комиссиям муниципального совета;
- j) оказывает методическую помощь местным советам из состава муниципия по вопросам организации и функционирования советов.

(2) Секретарь исполняет и иные обязанности, предусмотренные законом или делегированные/возложенные на него муниципальным советом или генеральным примаром.

**Глава III
ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПРИМАР МУНИЦИПИЯ
КИШИНЭУ И ЕГО ЗАМЕСТИТЕЛИ**

Статья 14. Генеральный примар

(1) Генеральный примар является представительной властью населения муниципия Кишинэу и исполнительной властью муниципального совета, избираемой на основе всеобщего, равного и прямого избирательного права при тайном и свободном голосовании.

(2) Генеральный примар возглавляет публичную администрацию муниципия. Генеральный примар может принимать участие в заседаниях муниципального совета и имеет право высказываться по всем обсуждаемым вопросам.

(3) На генерального примара распространяются положения Закона о статусе местного выборного лица № 768-XIV от 2 февраля 2000 года.

Статья 15. Обязанности генерального примара

(1) Генеральный примар исполняет следующие основные обязанности:

- 1) в сфере руководства исполнительной деятельностью:
 - a) обеспечивает исполнение принятых муниципальным советом решений; в случае если генеральный примар обоснованно считает принятое муниципальным советом решение незаконным, он обращается в территориальное бюро Государственной канцелярии и/или в административный суд;
 - b) назначает, изменяет, приостанавливает и прекращает в соответствии с законом служебные или трудовые отношения со служащими примэрии, преторами, заместителями преторов и секретарями претур секторов, руководителями подразделений муниципального публичного управления (главные управления, управления, службы и др.), руководителями публичных служб, руководителями муниципальных публичных

учреждений, руководителями муниципальных предприятий; устанавливает их основные обязанности; руководит и контролирует их деятельность, способствует процессу их непрерывного профессионального развития;

с) устанавливает и делегирует обязанности своим заместителям;

д) предлагает муниципальному совету схему организации и условия предоставления публичных услуг коммунального хозяйства, принимает меры по обеспечению надлежащего функционирования соответствующих служб;

е) руководит, координирует и контролирует деятельность муниципальных публичных служб, обеспечивает работу службы записи актов гражданского состояния, органов опеки и попечительства; координирует и контролирует деятельность хозяйствующих субъектов, учрежденных решением муниципального совета, а также деятельность муниципальных публичных учреждений; заслушивает отчеты и информацию их руководителей и предлагает решения по улучшению их деятельности;

ф) осуществляет от имени муниципального совета функции органа опеки и попечительства, а также надзор за деятельностью опекунов и попечителей;

г) координирует деятельность по социальной помощи, содействует реализации мер по социальной помощи и социальной защите детей, престарелых и лиц с ограниченными возможностями, многодетных семей, семей, пострадавших от насилия в семье, других категорий социально уязвимых лиц, поддерживает деятельность общественных объединений со статусом организаций общественной пользы;

h) направляет в служебные командировки сотрудников примэрии, преторов, руководителей подразделений, руководителей муниципальных предприятий и хозяйствующих субъектов, учрежденных решением муниципального совета;

i) осуществляет контроль целесообразности реализации делегированных/возложенных на него обязанностей в соответствии с законом.

2) в сфере обеспечения технической и административной поддержки деятельности муниципального совета:

а) созывает очередные, внеочередные и срочные заседания муниципального совета, предлагает муниципальному совету для рассмотрения вопросы, касающиеся управления муниципием, которые включаются в повестку дня в приоритетном порядке;

б) обеспечивает техническую, информационную и административную поддержку деятельности муниципального совета;

с) обеспечивает разработку технико-экономических обоснований и предлагает для утверждения списки объектов и услуг, представляющих публичное муниципальное значение, для реализации проектов частно-государственного партнерства; обеспечивает мониторинг и контроль реализации проектов частно-государственного партнерства, в которых муниципальный орган публичного управления принимает участие в качестве государственного партнера;

д) обеспечивает разработку стратегий, прогнозов, планов и программ социально-экономического развития муниципия, программ восстановления и защиты окружающей среды;

е) обеспечивает разработку генерального градостроительного плана и документации по градостроительству и обустройству территории, представляет их на утверждение муниципальному совету в соответствии с законом;

3) в сфере административного и нормативного регламентирования деятельности физических и юридических лиц на территории муниципия Кишинэу:

а) выдает разрешения и другие разрешительные документы, предусмотренные законом, с правом приостановления их действия или отзыва по обоснованным причинам;

б) констатирует нарушения действующего законодательства, совершенные физическими и юридическими лицами на подведомственной территории, принимает меры по их устранению или пресечению и, при необходимости, обращается в правоохранительные органы, которые обязаны незамедлительно отреагировать на требования генерального примара в соответствии с законом;

с) констатирует и распоряжается о демонтаже и вывозе, в том числе принудительном,

рекламных щитов, установленных без разрешения, временных стационарных торговых единиц и передвижных единиц любого типа, объектов и сооружений любого типа, установленных незаконно в общественных местах; распоряжается в пределах своей компетенции о противодействии коммерческой деятельности, в том числе мелкорозничной торговли, осуществляемой с нарушением законодательства;

d) принимает меры по запрещению или приостановлению спектаклей, представлений и других общественных мероприятий, нарушающих правопорядок или посягающих на нравственность, нарушающих общественный порядок и покой;

e) в качестве председателя соответствующей комиссии утверждает акты приемки строительных работ на территории города Кишинэу или, по обстоятельствам, муниципия;

f) утверждает регламенты комиссий и рабочих групп, организованных по распоряжению, в различных областях деятельности; обеспечивает контроль их соблюдения;

4) в сфере управления муниципальной собственностью:

a) отвечает за инвентаризацию и управление муниципальным имуществом публичной и частной сферы в пределах своей компетенции;

b) обеспечивает организацию и осуществляет в соответствии с законом надзор за деятельностью, осуществляемой на ярмарках, рынках, в парках, зеленых зонах и местах отдыха и развлечений, и принимает оперативные меры по обеспечению их нормального функционирования;

c) обеспечивает безопасность движения транспорта и пешеходов путем организации дорожного движения, надлежащего содержания дорог, мостов и установки дорожных знаков на подведомственной территории;

d) обеспечивает регистрацию и учет троллейбусов, велосипедов с двигателем, самоходных машин и устройств, используемых при производстве дорожно-строительных или сельскохозяйственных работ, не подлежащих постановке на учет, а также гужевых транспортных средств в соответствии с типовым положением, утвержденным Правительством;

e) обеспечивает выделение и распределение имеющейся жилой площади и выдачу ордера на получение жилья из муниципального публичного жилищного фонда, а также из освободившегося и находящегося в аварийном состоянии (в целях его восстановления); обеспечивает контроль технического обслуживания и управления жилищным фондом муниципия;

f) координирует и обеспечивает контроль работ по проектированию, строительству, содержанию и модернизации дорог, мостов, инженерно-технических сооружений и сетей, жилищного фонда (включая степень застройки участка, коэффициент использования участка, количество парковочных мест, цветовой паспорт и др.), а также других объектов экономической, социальной, коммунальной сфер и сферы отдыха муниципального значения;

g) распоряжается о проведении на территории города Кишинэу вырубке и выкорчевке деревьев и кустарников в зеленых зонах, являющихся публичной собственностью муниципия, и/или о их перемещении по согласованию с Экологическим агентством Кишинэу;

5) в сфере сотрудничества со структурами центрального публичного управления:

a) представляет муниципий в отношениях с Правительством, другими органами публичной власти, с отечественными и зарубежными физическими и юридическими лицами, а также в судебных инстанциях, подписывает от имени муниципия или муниципального совета акты и договоры, заключенные на основании решения муниципального совета;

b) содействует сотрудничеству деконцентрированных общественных служб в решении проблем муниципального значения; координирует деятельность децентрализованных общественных служб в пределах муниципия, исполняет обязанности председателя комиссии по чрезвычайным ситуациям и в этом качестве совместно с центральными отраслевыми органами и их десконцентрированными публичными службами принимает

меры по предупреждению и минимизации последствий стихийных бедствий, катастроф, пожаров, эпидемий, эпифитотий и эпизоотий, а при необходимости распоряжаться о мобилизации в этих целях в обязательном порядке населения, хозяйствующих субъектов и публичных учреждений муниципия;

с) утверждает ходатайства публичных учреждений о награждении жителей муниципия государственными наградами; ходатайствует о награждении государственными наградами служащих и других сотрудников муниципальных органов публичного управления, работников хозяйствующих субъектов, учрежденных решением муниципального совета.

б) в сфере сотрудничества с другими органами местного публичного управления:

а) сотрудничает с примарами городов и сел (коммун), входящих в состав муниципия, для решения общих вопросов и функционирования общественных служб муниципального значения;

б) иницирует, продвигает, обеспечивает и поддерживает сотрудничество муниципия с другими административно-территориальными единицами, в том числе из-за рубежа; способствует расширению сотрудничества и прямых связей с ними; сотрудничает с отечественными и зарубежными хозяйствующими субъектами и общественными объединениями в целях осуществления мероприятий или работ общего значения;

7) в сфере сотрудничества с гражданским обществом:

а) обеспечивает организацию и проведение культурных, художественных, молодежных, спортивных и развлекательных мероприятий муниципального значения;

[Ст.15 ч.(1), пкт.7 подпкт.б) утратил силу согласно ЗПЗІ от 16.03.18, МО126-132/20.04.18 ст.247]

с) предлагает муниципальному совету проведение консультаций с населением по особо важным проблемам муниципального значения посредством референдума, принимает меры по организации таких консультаций;

8) в сфере разработки и управления муниципальным бюджетом Кишинэу:

а) обеспечивает разработку проекта муниципального бюджета на очередной бюджетный год и составление отчета об исполнении бюджета и представляет их муниципальному совету на утверждение; обеспечивает разработку проектов о внесении изменений в муниципальный бюджет;

б) выполняет функции главного распорядителя кредитов; проверяет по должности или по требованию поступление средств в муниципальный бюджет и их расходование, информирует о положении дел муниципальный совет;

с) представляет по своей инициативе или по требованию муниципального совета отчеты и информацию об исполнении принятых муниципальным советом решений, а также информацию об исполнении обязанностей, возложенных на него законом; представляет муниципальному совету ежегодно или по мере необходимости отчеты о социально-экономическом положении муниципия;

д) распоряжается о проведении внутреннего аудита в соответствии с Законом о государственном внутреннем финансовом контроле № 229 от 23 сентября 2010 года.

(2) Генеральный примар в качестве исполнительного органа публичной власти исполняет и другие обязанности, предусмотренные законодательством или делегированные/возложенные муниципальным советом.

(3) Генеральный примар располагает печатью, которая хранится у него и которой скрепляются издаваемые им акты.

Статья 16. Акты генерального примара

(1) При исполнении своих обязанностей генеральный примар издает распоряжения нормативного и индивидуального характера.

(2) Распоряжения нормативного характера в пятидневный срок после подписания направляются территориальному бюро Государственной канцелярии и вступают в силу с момента их обнародования.

(3) Распоряжения индивидуального характера становятся обязательными для исполнения после доведения их до сведения лиц, которых они касаются.

Статья 17. Заместители примара муниципия Кишинэу

(1) В муниципии Кишинэу имеются четыре заместителя примара. Число заместителей примара может быть увеличено решением муниципального совета, принятым большинством голосов избранных советников.

(2) Заместитель примара избирается по предложению генерального примара и утверждается решением муниципального совета, принимаемым большинством голосов избранных советников. В случае если проект решения об избрании предложенного кандидата заместителем примара исключается из повестки дня на двух заседаниях муниципального совета подряд или не набирает необходимого количества голосов на двух заседаниях подряд, генеральный примар назначает своего заместителя распоряжением, которое доводится до сведения муниципального совета.

(3) Заместитель примара освобождается от должности по предложению генерального примара решением муниципального совета, принятым большинством голосов избранных советников. В случае если проект решения об освобождении от должности заместителя примара исключается из повестки дня на двух заседаниях муниципального совета подряд или не набирает необходимого количества голосов на двух заседаниях подряд, генеральный примар освобождает от должности заместителя примара распоряжением, которое доводится до сведения муниципального совета.

(4) Заместитель примара исполняет обязанности, устанавливаемые генеральным примаром, и несет ответственность в соответствии с действующим законодательством. Распоряжением генерального примара на заместителя примара могут быть наложены дисциплинарные взыскания.

(5) На заместителей примара распространяются положения Закона о статусе местного выборного лица.

Статья 18. Примэрия муниципия

(1) Примэрия муниципия Кишинэу (далее – примэрия) является функциональной структурой, помогающей генеральному примару осуществлять свои полномочия.

(2) Примэрия осуществляет свои полномочия, установленные Законом о местном публичном управлении, организуется и функционирует на основании Положения об организации и функционировании примэрии муниципия Кишинэу.

Статья 19. Кабинет генерального примара

(1) Кабинет генерального примара является возглавляемым руководителем кабинета подразделением примэрии, которое осуществляет специфическую деятельность по делопроизводству, консультированию и мониторингу.

(2) Работники кабинета генерального примара имеют статус персонала кабинета лиц, исполняющих ответственные государственные должности, назначаются и освобождаются от должности генеральным примаром и на них распространяются положения Закона о статусе персонала кабинета лиц, исполняющих ответственные государственные должности № 80 от 7 мая 2010 года.

(3) Кабинет генерального примара исполняет следующие обязанности:

a) обеспечивает консультирование генерального примара по специфическим вопросам, относящимся к сферам деятельности муниципального органа публичного управления;

b) представляет генерального примара в отношениях с гражданами, органами центрального и местного публичного управления, другими учреждениями и организациями, отечественными и зарубежными физическими и юридическими лицами, на основании функций, установленных генеральным примаром;

c) поддерживает, направляет и обеспечивает сотрудничество между подразделениями, а также подразделений с другими органами, учреждениями и службами публичного управления;

d) исполняет и другие функции, предусмотренные положением об организации и функционировании кабинета, утвержденным распоряжением генерального примара.

Глава IV ПРЕТОР

Статья 20. Претор

(1) Претор является лицом, исполняющим ответственную государственную должность,

назначаемым на нее и освобождаемым от нее генеральным примаром в соответствии с Законом о статусе лиц, исполняющих ответственные государственные должности № 199 от 16 июля 2010 года.

(2) Претор является представителем генерального примара в секторе и в своей деятельности руководствуется действующим законодательством, распоряжениями генерального примара и положением об организации и функционировании претуры.

(3) Претору помогают заместители претора, являющиеся лицами, исполняющими ответственные государственные должности, назначаемые и освобождаемые от должности генеральным примаром по предложению претора.

(4) Досрочное прекращение мандата претора и заместителя претора осуществляется согласно положениям части (3) статьи 22 Закона о статусе лиц, исполняющих ответственные государственные должности.

Статья 21. Обязанности претора

(1) На управляемой территории претор исполняет следующие основные обязанности:

a) руководит деятельностью претуры, осуществляет оперативное руководство публичными делами сектора в пределах своей компетенции;

b) обеспечивает исполнение распоряжений генерального примара;

c) обеспечивает в пределах своей компетенции нормальное функционирование публичных служб сектора;

d) заслушивает доклады и информацию руководителей публичных служб, муниципальных публичных учреждений сектора и муниципальных предприятий, предоставляющих на территории сектора услуги или осуществляющих работы муниципального значения; предлагает решения по улучшению их деятельности;

e) назначает на должность и освобождает от должности в соответствии с законом персонал претуры, за исключением заместителя претора и секретаря претуры;

f) предлагает генеральному примару для внесения на утверждение муниципальным советом организационную структуру и предельную численность персонала, штатное расписание и условия оплаты труда персонала претуры;

g) создает и руководит рабочими группами и комиссиями по изучению определенных случаев и ситуаций (вопросов) на уровне сектора; предлагает образование административной комиссии;

h) устанавливает обязанности персонала претуры, может делегировать свои полномочия заместителю претора, секретарю претуры в соответствии с законом и положением об организации и функционировании претуры;

i) обеспечивает постановку на учет социально уязвимых лиц, нуждающихся в улучшении жилищных условий в соответствии с Законом о жилье № 75 от 30 апреля 2015 года;

j) участвует в подготовке проекта муниципального бюджета и отчета об исполнении бюджета в части, касающейся управляемого сектора;

k) координирует в пределах своей компетенции деятельность, касающуюся социально-экономического развития сектора, согласует размещение объектов социально-культурного назначения;

l) обеспечивает общественный порядок в секторе при посредничестве и взаимодействии с сотрудниками инспектората полиции и службы гражданской защиты и чрезвычайных ситуаций, которые обязаны оперативно реагировать на обращения претора;

m) координирует в соответствии с законом деятельность пункта по приему на воинский учет, призыву и комплектованию;

n) обращается к генеральному примару и компетентным органам для принятия мер по устранению или пресечению нарушений действующего законодательства, допущенных физическими или юридическими лицами на управляемой территории;

o) предпринимает в соответствии с законом меры по обеспечению охраны окружающей среды;

p) осуществляет от имени генерального примара функции опеки и попечительства, осуществляет надзор за деятельностью опекунов и попечителей из состава подразделения

по защите прав ребенка, руководит комиссией по делам несовершеннолетних, координирует в соответствии с законом деятельность по оказанию социальной помощи;

q) обеспечивает сбор местных налогов и сборов у налогоплательщиков сектора;

r) способствует осуществлению контроля законности построек в секторе; информирует генерального примара и Государственную инспекцию в строительстве о нарушениях, допущенных в секторе;

s) констатирует и распоряжается в секторе о демонтаже и вывозе, в том числе принудительном, рекламных щитов, установленных без разрешения, объектов и сооружений любого типа, установленных незаконно в общественных местах;

t) констатирует и распоряжается в секторе в пределах своей компетенции о демонтаже и вывозе, в том числе принудительном, временных стационарных торговых единиц и передвижных единиц любого типа, распоряжается о противодействии коммерческой деятельности, в том числе мелкорозничной торговле, осуществляемым с нарушением законодательства;

u) представляет по собственной инициативе или по требованию генерального примара отчеты и информацию об исполнении распоряжений генерального примара, информацию об административной, экономической и социальной деятельности в пределах сектора и другую информацию по исполнению своих обязанностей, возложенных на него законом;

v) обеспечивает в пределах сектора учет государственного, муниципального, ведомственного, кооперативного жилья, ассоциаций владельцев приватизированных квартир, ассоциаций совладельцев в кондоминиуме, гаражно-строительных кооперативов, жилищно-строительных кооперативов и других подобных ассоциаций, способствует их созданию и присутствует на учредительных общих собраниях;

w) координирует распределение участков для строительства и/или размещения гаражей, включая временные, в пределах сектора;

x) координирует размещение платных автостоянок;

y) принимает меры по обеспечению надлежащего осуществления избирательных процессов;

z) подписывает акты и договоры, заключаемые от имени претуры.

(2) Претор исполняет и другие обязанности, предусмотренные законом, положением об организации и функционировании претуры или делегированные/возложенные на него генеральным примаром.

Статья 22. Акты претора

(1) При исполнении своих обязанностей претор издает распоряжения нормативного и индивидуального характера.

(2) Распоряжения претора подлежат административному контролю и могут быть обжалованы в установленном законом порядке в судебную инстанцию лицами, считающими себя ущемленными в одном из своих прав соответствующим распоряжением.

Глава V ПРЕТУРА

Статья 23. Претура

(1) Претура является функциональной структурой, помогающей претору исполнять свои обязанности, установленные на основании настоящего закона, и осуществляющей деятельность в соответствии с положением об организации и функционировании претуры.

(2) Претура имеет статус юридического лица, возглавляется претором, располагает печатью, которая хранится у секретаря претуры.

(3) Персонал претуры состоит из лиц, исполняющих ответственные государственные должности, на которых распространяются положения Закона о статусе лиц, исполняющих ответственные государственные должности, государственных служащих, на которых распространяются положения Закона о государственной должности и статусе государственного служащего, и персонала, работающего на контрактной основе, осуществляющего вспомогательную деятельность, трудовые отношения с которым регулируются трудовым законодательством.

Статья 24. Секретарь претуры

(1) Должность секретаря претуры является государственной должностью и замещается по конкурсу, организованному генеральным примаром, в соответствии с Законом о государственной должности и статусе государственного служащего.

(2) Секретарь претуры входит в состав персонала претуры и исполняет следующие обязанности:

- a) обеспечивает ведение делопроизводства;
- b) подготавливает и разрабатывает проекты распоряжений претора;
- c) уведомляет и направляет в течение пяти дней заинтересованным органам и лицам изданные претором акты;
- d) обеспечивает доведение до сведения общественности распоряжений претора;
- e) получает, распределяет и поддерживает корреспонденцию;
- f) выдает выписки или копии любого акта из архива претуры, за исключением содержащих секретную информацию, признанную таковой согласно закону;
- g) хранит и налагает печать претуры;
- h) управляет зданием претуры и ее имуществом.

(3) В своей деятельности секретарь претуры исполняет и другие обязанности, предусмотренные положением об организации и функционировании претуры или делегированные/возложенные на него претором.

Глава VI

МУНИЦИПАЛЬНЫЕ ПУБЛИЧНЫЕ СЛУЖБЫ

Статья 25. Организация публичных служб

(1) Муниципальный совет вправе по предложению генерального примара организовывать публичные службы на территории муниципия в децентрализованных сферах деятельности, установленных для административно-территориальных единиц первого и второго уровней, согласно специфике и потребностям, в соответствии с законом и в пределах имеющихся финансовых средств.

(2) Руководители публичных служб муниципального значения ответственны перед генеральным примаром и муниципальным советом за исполнение своих обязанностей.

(3) Персонал публичных служб нанимается и освобождается от должности руководством служб, имея установленные законом права и обязанности.

(4) Муниципальный совет может принимать решения по предложению генерального примара о приобретении определенных публичных услуг у физических и юридических лиц частного права в соответствии с законом.

Статья 26. Муниципальное имущество

(1) Муниципальное имущество является экономической основой муниципия и служит источником получения доходов и удовлетворения социально-экономических потребностей населения.

(2) Имущество муниципия Кишинэу формируется из имущества публичной сферы и имущества частной сферы, которое принадлежит муниципию и административно-территориальным единицам в его составе.

(3) Муниципальное имущество разграничивается и четко отграничивается от имущества государства и от имущества административно-территориальных единиц, входящих в состав муниципия.

(4) Имуществом муниципия Кишинэу и административно-территориальных единиц в его составе управляет исключительно муниципальный совет и местные советы в соответствии с законом.

Статья 27. Формирование муниципального бюджета

(1) Доходы муниципального бюджета Кишинэу состоят из налогов, сборов и других доходов, предусмотренных Законом о местных публичных финансах № 397-XV от 16 октября 2003 года.

(2) Бюджет муниципия Кишинэу состоит из муниципального бюджета и местных бюджетов сел (коммун) и городов, входящих в состав муниципия Кишинэу.

(3) Муниципальный бюджет Кишинэу формируется и управляется в соответствии с

Законом о местных публичных финансах, Законом о публичных финансах и бюджетно-налоговой ответственности № 181 от 25 июля 2014 года.

Статья 28. Административный контроль

Административный контроль за деятельностью муниципального совета, генерального примара и претора осуществляется в соответствии с Законом о местном публичном управлении.

**Глава VII
ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ
ПОЛОЖЕНИЯ**

Статья 29

Со дня вступления в силу настоящего закона признать утратившим силу Закон о статуте муниципия Кишинэу № 431-ХІІІ от 19 апреля 1995 года (Официальный монитор Республики Молдова, 1995 г., № 31–32, ст. 340), с последующими изменениями и дополнениями.

Статья 30

Правительству в трехмесячный срок со дня опубликования настоящего закона:

- а) представить Парламенту предложения по приведению действующего законодательства в соответствие с настоящим законом;
- б) привести свои нормативные акты в соответствие с настоящим законом.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА

Андриан КАНДУ

№ 136. Кишинэу, 17 июня 2016 г.

LPM75/2015
ID intern unic: 358764
[Версия на русском](#)

[Versiunea originala](#)
[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 75
din 30.04.2015

cu privire la locuințe

Publicat : 29.05.2015 în Monitorul Oficial Nr. 131-138 art Nr : 249 Data intrării în vigoare : 29.11.2015

MODIFICAT

[LP309 din 22.12.17, MO7-17/12.01.18 art.68](#)

[LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17](#)

[LP178 din 21.07.17, MO301-315/18.08.17 art.537](#)

[LP80 din 05.05.17, MO162-170/26.05.17 art.284](#)

[LP72 din 14.04.16, MO184-192/01.07.16 art.385](#)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege reglementează raporturile juridice privind bunurile imobile cu statut de locuință, indiferent de tipul de proprietate și de destinația lor.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Dreptul la locuință

(1) Dreptul la locuință constituie un drept fundamental, care face parte din dreptul la viață decentă al persoanei sau familiei. Dreptul la locuință prevede:

a) stabilitatea privind raporturile de locațiune, prestarea serviciilor adecvate aferente, asigurarea infrastructurii necesare, accesibilitatea surselor financiare;

b) nediscriminarea în exercitarea dreptului la locuință, inclusiv accesul la piața locuințelor, administrarea și folosirea locuinței, precum și intrarea în proprietatea unei locuințe;

c) transparența exercitării de către autorități a atribuțiilor și a obligațiilor ce se referă la exercitarea dreptului la locuință.

(2) Statul asigură dreptul persoanelor la locuințe sociale, de serviciu, de manevră, de tip cămin, hotel-azil, cu statut special (de protocol), conform criteriilor stabilite de prezenta lege, în limita locuințelor disponibile.

Articolul 2. Cadrul juridic și obiectivele principale

(1) Legislația cu privire la locuințe se bazează pe prevederile Constituției Republicii Moldova și se constituie din prezenta lege, Codul civil al Republicii Moldova, alte acte normative în

domeniul locuințelor și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Obiectivele principale ale prezentei legi sînt:

- a) reglementarea raporturilor juridice din domeniul locuințelor;
- b) asigurarea libertății persoanelor și a organizațiilor în realizarea drepturilor și intereselor ce țin de domeniul locuințelor;
- c) asigurarea exercitării obligațiilor ce decurg din prezenta lege, alte acte normative, din statutul de organizare al locatarilor și/sau din contractele, încheiate de către proprietarii locuințelor și agenții economici care activează în încăperile (inclusiv înglobate sau anexate) din blocul locativ, privind păstrarea, menținerea și exploatarea bunurilor proprietate comună din blocul locativ.

(3) În cazul în care un tratat internațional la care Republica Moldova este parte conține alte prevederi decît cele prevăzute de legislația națională în domeniul locuințelor, se aplică prevederile tratatului internațional.

Articolul 3. Raporturile reglementate de prezenta lege

Prezenta lege reglementează raporturile privind:

- a) apariția, exercitarea, schimbarea, stingerea dreptului de posesiune, folosire, dispoziție asupra locuinței din fondul public de locuințe;
- b) evidența locuințelor, indiferent de forma lor de proprietate;
- c) folosirea locuințelor proprietate privată și publică în baza contractului de locațiune sau a altor temeuri legale;
- d) schimbarea destinației locuințelor și folosirea lor în alt scop decît în cel de locuință;
- e) reconstrucția locuințelor;
- f) organizarea administrării locuințelor proprietate publică și privată;
- g) asigurarea integrității, administrării, deservirii tehnice și reparației locuințelor;
- h) achitarea plății pentru folosirea locuinței și pentru serviciile comunale și necomunale prestate;
- i) controlul exercitat de către autoritățile administrației publice centrale și locale în vederea asigurării dreptului persoanelor la locuință, respectării regulilor și normelor de administrare și deservire tehnică a locuințelor;
- j) evacuarea persoanelor din alte tipuri de locuințe proprietate publică în locuințe de manevră.

Articolul 4. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

locuință – construcție sau încăpere izolată alcătuită din una sau din mai multe camere de locuit, precum și din alte încăperi auxiliare (bucătărie, bloc sanitar etc.), care satisface cerințele de trai ale unei persoane sau ale mai multor persoane (familii) și corespunde exigențelor minime pentru locuințe, stabilite în actele normative; în calitate de locuință sînt recunoscute casele de locuit individuale, apartamentele, încăperile locuibile din cămine și din clădiri cu altă destinație;

fond public de locuințe – totalitate a locuințelor aflate în proprietate publică;

locuință proprietate publică – locuință aflată în proprietatea unităților administrativ-teritoriale sau a statului, care include totalitatea locuințelor, și anume: sociale, de serviciu, de manevră, locuințe de tip hoteluri-azil și cămin și locuințe cu statut special (de protocol);

locuință socială – locuință destinată persoanelor care necesită protecție socială, acordată în locațiune în condițiile prezentei legi;

locuință de serviciu – locuință acordată în locațiune, în condițiile legii, unor categorii de persoane pe perioada exercitării de către acestea a atribuțiilor funcționale;

locuință de manevră – locuință destinată cazării temporare a persoanelor ale căror locuințe suportă lucrări de reparație capitală sau de reconstrucție, ce nu pot fi efectuate în blocuri fără evacuarea locatarilor, ori destinată cazării persoanelor rămase fără locuințe în urma calamităților naturale sau destinate persoanelor care au fost evacuate din locuințele sociale;

hotel-azil – clădire cu destinație specială pentru cazarea temporară a unor categorii de persoane aflate în dificultate;

cămin – clădire destinată domicilierii persoanelor în perioada muncii sau a studiilor;

locuință cu statut special (de protocol) – locuință destinată utilizării de către persoanele care sînt alese sau numite în funcții de demnitate publică exclusiv pe durata exercitării funcțiilor;

casă de vacanță – locuință ocupată temporar, ca reședință secundară, destinată odihnei și recreerii;

bloc locativ – clădire cu două sau mai multe apartamente (încăperi locuibile) destinate pentru trai, în a cărei componență, pe lângă apartamente, intră încăperi cu altă destinație decât cea de locuință și de uz comun, echipamentele tehnice ingineresti, elemente constructive de bază ale clădirii (fundamentul, pereții, planșeul, acoperișul etc.);

casă individuală (casă cu curte) – construcție separată alcătuită din una sau mai multe camere, cu unul sau cu mai multe nivele, destinată traiului permanent, de regulă, al unei familii;

apartament – locuință alcătuită din una sau mai multe camere de locuit cu încăperi auxiliare, care satisface cerințele de trai ale unei persoane sau familii și face parte din blocul locativ;

încăpere locuibilă în cămin – locuință alcătuită, de regulă, dintr-o cameră de locuit fără dependențe (bucătărie, WC, cameră de baie (duș) etc.) sau cu dependențe parțiale;

încăpere cu altă destinație decât cea de locuință din blocul locativ – încăpere izolată, parte a blocului locativ, care are o altă destinație decât cea de locuință;

suprafață locuibilă – suprafața camerelor de locuit (dormitoarele și salonul) din locuință;

suprafață totală a blocului locativ – suprafața totală a tuturor încăperilor din bloc, inclusiv încăperile cu altă destinație decât cea de locuință;

bunuri proprietate comună din blocul locativ – încăperile și spațiile din blocul locativ care nu au stat de încăperi izolate, inclusiv încăperile destinate și folosite pentru asigurarea tehnico-inginerescă a apartamentelor și a blocului locativ, locurile de uz comun, destinate și folosite pentru trecerea în locuințe; elementele constructive ale clădirii, echipamentele ingineresti destinate utilizării în comun, care sînt parte componentă ale blocului. Proprietatea comună din blocul locativ aparține de dreptul de proprietate forțată și perpetuu proprietarilor de apartamente și încăperi cu altă destinație decât cea de locuință în conformitate cu prevederile Codului civil și ale legislației cu privire la condominiu;

locatar – persoană fizică sau juridică căreia i se acordă locuința în folosință în baza unui contract de locațiune încheiat cu proprietarul acesteia pe un termen limitat sau în alte temeuri legale, în conformitate cu legislația;

locator – proprietar sau reprezentant al proprietarului, persoană fizică sau juridică, care transmite locuința în folosință locatarului în baza unui contract de locațiune încheiat pe un termen limitat sau în alte temeuri legale, în conformitate cu legislația;

familie – soții, copiii, părinții și reprezentanții legali ai acestora, precum și alte persoane aflate la întreținerea acestora, care locuiesc împreună și întrețin o gospodărie în comun;

servicii comunale pentru consumatorii din locuințe și încăperi cu altă destinație decât cea de locuință (în continuare – servicii comunale) – servicii ce țin de livrarea energiei termice pentru încălzirea locuințelor și a încăperilor de uz comun din blocurile locative, alimentarea cu apă caldă menajeră, cu apă potabilă, evacuarea apelor uzate, evacuarea deșeurilor menajere solide și lichide, servicii pentru întreținerea ascensoarelor, administrarea fondului public de locuințe și a locuințelor proprietate privată, prestate prin activități de închiriere, deservire tehnică și reparație a blocurilor locative și căminelor, deservirea tehnică a echipamentelor din interiorul blocului locativ, salubritatea și amenajarea terenului aferent, a încăperilor și locurilor de uz comun din blocul locativ, reabilitarea locuințelor și valorificarea investițiilor în acest domeniu;

servicii necomunale pentru consumatorii din locuințe, încăperi cu altă destinație decât cea de locuință (în continuare – servicii necomunale) – servicii de alimentare cu energie electrică, gaze naturale, rețeaua de radiodifuziune prin fire, sistemul de recepție a semnalului de televiziune și televiziune prin cablu, servicii de telecomunicații, sistemul de combatere a incendiilor, securitate, Internet;

reconstrucție a locuințelor, încăperilor cu altă destinație decât cea de locuință în blocuri locative sau în case individuale – efectuare a lucrărilor de supraetajare, mansardare, modernizare, modificare, replanificare, consolidare și de reparație capitală a locuințelor sau încăperilor cu altă destinație decât cea de locuință, inclusiv a echipamentelor tehnice (în continuare – lucrări de reconstrucție), în scopul extinderii volumului de încăperi și îmbunătățirii proprietăților de exploatare a încăperilor, cu păstrarea indicilor tehnico-economici generali ai obiectului în reconstrucție și a aspectului armonios și unitar al întregii clădiri;

reabilitare a blocurilor locative – efectuare în blocurile locative a lucrărilor de înlăturare a degradărilor grave la sistemul structural și a deficiențelor majore la sistemele de termo- și hidroizolare;

administrator al imobilelor cu destinație de locuință (în continuare – administrator) – persoană fizică sau juridică învestită cu împuterniciri pentru exercitarea efectivă a obligațiilor ce țin de administrarea, întreținerea și exploatarea imobilelor cu destinație de locuință;

autoritate abilitată – autoritate instituită prin act legislativ sau prin alt act normativ ori prin act administrativ în scop de administrare a proprietății publice;

exigențe minimale pentru locuințe – acces liber individual în spațiul locuibil, fără tulburarea dreptului de posesie și a folosinței exclusive a spațiului deținut de către o altă persoană sau familie, spațiul pentru odihnă, spațiul pentru prepararea hranei, grupul sanitar, acces la energia electrică și apa potabilă, evacuarea controlată a apelor uzate și a reziduurilor menajere, precum și menținerea temperaturii în locuințe conform normelor sanitare.

Articolul 5. Locuințele și folosirea lor

(1) Locuințele sînt destinate pentru domicilierea persoanelor.

(2) Folosirea locuințelor se efectuează în modul stabilit de prezenta lege, conform condițiilor contractului și prescripțiilor tehnice stipulate în Regulamentul cu privire la folosirea, exploatarea și administrarea tuturor tipurilor de locuințe, aprobat de către Guvern.

(3) Persoanele fizice care au în proprietate o locuință dispun de dreptul de a o folosi pentru domicilierea personală și a membrilor familiilor lor, precum și de dreptul de a instala în locuința proprie alte persoane fizice.

(4) Locuințele proprietate privată și publică se supun evidenței de stat în ordinea stabilită de către Guvern.

(5) Controlul asupra folosirii și întreținerii locuințelor, indiferent de forma lor de proprietate, precum și asupra corespunderii locuințelor și serviciilor comunale prestate exigențelor tehnice, se efectuează de autoritățile publice centrale și locale.

(6) Proprietarul locuinței sau persoana căreia îi sînt grevate drepturile respective este obligată să întrețină locuința cu diligența unui bun proprietar, să nu admită deteriorarea acesteia, să respecte drepturile și interesele legitime ale vecinilor, regulile de folosire a locuințelor și regulile de întreținere a bunurilor proprietate comună din blocul locativ, aprobate de către Guvern. Aceleași obligații trebuie respectate și de către proprietarii încăperilor cu altă destinație decît cea de locuință din blocurile locative.

(7) Prejudiciul cauzat de folosirea neconformă a încăperilor sau de încălcarea prevederilor legislației sau ale contractului de locațiune este reparat de către locatar și poate servi drept temei pentru rezilierea contractului.

(8) Exigențele minimale pentru locuințe sînt stabilite și aprobate de către Guvern.

Articolul 6. Schimbarea destinației locuințelor

(1) Schimbarea destinației locuințelor prin trecerea lor din fondul public de locuințe în categoria încăperilor cu altă destinație decît cea de locuință este interzisă, cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2).

(2) Excluderea locuințelor din fondul public de locuințe se efectuează numai în baza deciziei autorității administrației publice competente, la cererea administratorului, în cazul:

a) recunoașterii, în modul stabilit, a locuințelor din fondul public de locuințe drept inutilizabile pentru locuire;

b) declarării utilității publice a unor lucrări ce vor fi efectuate pe terenul ocupat de locuințe.

(3) Trecerea locuințelor proprietate privată în categoria încăperilor cu altă destinație decît cea de locuință se efectuează la decizia proprietarului (în cazul unui proprietar) ori, după caz, cu acceptul proprietarilor locuințelor (în cazul mai multor proprietari în blocul locativ) în condițiile alin. (4).

(4) Trecerea locuințelor în categoria încăperilor cu altă destinație decît cea de locuință în blocurile locative cu apartamente proprietate privată se face cu acordul autentificat notarial al tuturor proprietarilor de apartamente și de încăperi cu altă destinație decît cea de locuință.

(5) Trecerea locuințelor în categoria încăperilor cu altă destinație decît cea de locuință se efectuează în conformitate cu prevederile prezentei legi și cu legislația privind principiile

urbanismului și amenajării teritoriului.

(6) Modul de efectuare a cercetării tehnico-sanitare a locuințelor pentru recunoașterea sau atribuirea lor la categoria celor inutilizabile pentru locuire, precum și modul de folosire, reamenajare sau demolare a lor se stabilesc de către Guvern.

Articolul 7. Competențele Guvernului în domeniul reglementării raporturilor locative

Guvernul elaborează și aprobă politica locativă a statului privind:

- a) stabilirea unui mod unic al înregistrării de stat, al evaluării și evidenței locuințelor;
- b) stabilirea regulilor de bază privind administrarea, exploatarea și deservirea locuințelor;
- c) alocarea mijloacelor financiare de la bugetul de stat pentru construcția și procurarea de către autoritățile administrației publice locale a locuințelor sociale, de serviciu, de manevră;
- d) acordarea, în limitele competențelor, a asistenței financiare (indemnizațiilor unice) în cazul construcției, reconstrucției sau procurării locuințelor pentru persoanele care beneficiază de acest drept, precum și în cazul unor calamități;
- e) stabilirea modului și condițiilor de reconstrucție a locuințelor;
- f) stabilirea modului de construcție și folosire a caselor de vacanță;
- g) stabilirea modului de efectuare a cercetării tehnico-sanitare a locuințelor pentru recunoașterea și atribuirea lor la categoria celor inutilizabile pentru locuire;
- h) reglementarea stabilirii exigențelor minimale pentru locuințe în funcție de localități;
- i) reglementarea mecanismului de înregistrare a persoanelor la domiciliu și/sau la reședință;
- j) stabilirea categoriilor de persoane, a modului și criteriilor de obținere a locuințelor sociale;
- k) informarea populației despre politicile, hotărârile, planurile și acțiunile întreprinse în domeniul respectiv.

Articolul 8. Competențele autorităților administrației publice locale de nivelul întâi

Autoritățile locale de nivelul întâi au următoarele atribuții:

- a) promovează politica locativă a statului în unitatea administrativ-teritorială respectivă;
- b) țin evidența persoanelor care au dreptul la obținerea locuințelor sociale și atribuie locuințele sociale;
- c) asigură construcția și procurarea de locuințe sociale, de manevră, de serviciu, care urmează să asigure necesitățile de obținere a locuințelor de către persoanele care au acest drept, în limita mijloacelor alocate de la bugetul de stat în acest scop;
- d) acordă mijloacele financiare din bugetul local sau din alte fonduri speciale pentru asistența persoanelor care necesită ajutor la construcția sau procurarea locuințelor, conform criteriilor stabilite de consiliul local;
- e) iau decizii privind reconstrucția sau demolarea locuințelor recunoscute drept inutilizabile pentru locuit după cercetarea tehnico-sanitară, cu excepția cazurilor când clădirile sau locuințele sînt recunoscute drept monumente istorice sau arhitecturale;
- f) transmit terenurile aferente blocurilor locative asociațiilor de coproprietari în condominiu în limitele hotarelor stabilite în documentația de proiect;
- g) administrează fondul public de locuințe prin desemnarea administratorului în bază de concurs și de contract pe un termen nu mai mic de un an;
- h) efectuează controlul în domeniul administrării, exploatării, utilizării conform destinației și asigurării integrității imobilelor cu destinație de locuințe, indiferent de forma de proprietate. Mecanismele și procedurile de control vor fi prevăzute într-un regulament-cadru aprobat de către Guvern;
- i) organizează prestarea de servicii comunale pentru utilizatorii din locuințe;
- j) eliberează certificate de protecție a locuințelor amplasate în clădirile ce sînt recunoscute drept monumente de arhitectură și istorie;
- k) informează populația privind hotărârile, planurile și acțiunile întreprinse în domeniul respectiv.

Capitolul II
LOCUINȚE SOCIALE

Articolul 9. Dispoziții generale cu privire la locuințele sociale

(1) Locuința socială se atribuie în locațiune persoanei sau familiei care pretinde la o asemenea locuință în localitatea în care are reședință sau domiciliu.

(2) Locuințele sociale se atribuie în locațiune persoanelor sau familiilor luate la evidență în temeiul deciziei consiliului local, fapt despre care persoanele vor fi înștiințate în scris în termen de 15 zile din ziua adoptării deciziei.

(3) Locuințele sociale se constituie prin realizarea de construcții noi, precum și prin procurarea și reabilitarea unor construcții existente.

(4) Construcția, procurarea sau reabilitarea locuințelor sociale se efectuează conform proiectelor investiționale, în limita mijloacelor financiare anuale aprobate în bugetul de stat, precum și din mijloacele financiare sub formă de credite și/sau granturi, acordate de către partenerii externi de dezvoltare.

(5) Locuințele sociale aparțin domeniului public al unităților administrativ-teritoriale și nu pot fi înstrăinate sau trecute în alt tip de locuințe.

(6) Locuințele sociale vor fi amplasate pe terenurile ce aparțin unităților administrativ-teritoriale și pe terenurile proprietate publică a statului.

(7) Folosirea locuințelor sociale se efectuează în temeiul contractului de locațiune încheiat în condițiile prevederilor cap. VIII.

(8) Exigențele minimale pentru locuințele sociale se aprobă de către Guvern.

(9) Atribuirea locuințelor sociale se efectuează conform Regulamentului cu privire la evidența, modul de atribuire și folosire a locuințelor sociale, aprobat de către Guvern și coordonat cu partenerii sociali.

Articolul 10. Condițiile de obținere a locuinței sociale

(1) Locuința socială se atribuie în locațiune persoanelor sau familiilor luate la evidență, al căror venit lunar pentru fiecare membru al familiei nu depășește minimul de existență stabilit pe țară și care întrunesc cumulativ următoarele condiții obligatorii:

a) nu au în proprietate locuință în Republica Moldova și peste hotarele ei, teren pentru construcția de locuințe, terenuri cu altă destinație sau casă construită în întovărașirile pomicole, precum și nu au înstrăinat o locuință în ultimii 5 ani în Republica Moldova;

b) nu au beneficiat din partea statului și a autorităților administrației publice locale de credite preferențiale și susținere exprimată prin materiale de construcție sau prin asistență financiară;

c) nu au participat la privatizarea locuințelor, loturilor pentru construcție, terenurilor pomicole, caselor individuale, obținute anterior de la stat;

și una dintre următoarele condiții suplimentare:

a) dispun, în fondul public de locuințe, pentru fiecare membru al familiei de o suprafață locuibilă totală sub norma minimă stabilită pentru suprafața locuibilă totală a locuinței sociale;

b) locuiesc într-o locuință din fondul public de locuințe care nu corespunde exigențelor tehnice și sanitare stabilite pentru locuință, fapt confirmat printr-un raport tehnic eliberat de organul public abilitat.

(2) De dreptul prioritar de a primi locuință socială în condițiile alin. (1) dispun:

a) persoanele cu dizabilități severe care nu sînt angajate în câmpul muncii în legătură cu starea sănătății;

b) persoanele care îngrijesc minori cu dizabilități severe;

c) familiile tinere, în sensul Legii nr. 279-XIV din 11 februarie 1999 cu privire la tineret, care nu dispun de o locuință;

d) familiile în care s-au născut tripleți, cvadrupeți sau mai mulți copii născuți simultan;

e) copiii orfani care au împlinit vârsta de majorat și nu au beneficiat de locuință din partea statului.

Articolul 11. Evidența persoanelor care necesită locuințe sociale

(1) Evidența persoanelor care necesită locuințe sociale se efectuează de către autoritățile administrației publice locale în modul prevăzut de Guvern.

(2) În caz de deces al persoanei care se afla la evidență în comun cu familia sa, membrii

familiei acesteia au dreptul să se afle la evidență pentru îmbunătățirea condițiilor locative dacă se mențin temeiurile stipulate la art. 10.

Articolul 12. Scoaterea de la evidență a persoanelor
care necesită locuințe sociale

(1) Persoanele care necesită locuințe sociale sînt scoase de la evidență conform deciziei organului care le-a luat la evidență în cazurile:

a) îmbunătățirii condițiilor lor locative, dacă nu există alte temeiuri pentru aflarea lor la evidență;

b) emigrării legale a acestora peste hotarele țării sau schimbului de domiciliu într-o localitate din altă unitate administrativ-teritorială;

c) prezentării de către persoană a informației false care a servit drept temei pentru luarea la evidență sau în cazul acțiunilor ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere privind soluționarea problemei de luare la evidență pentru acordarea locuinței sociale;

d) renunțării în scris de către persoana care a stat la evidență pentru acordarea locuinței sociale.

(2) Scoaterea persoanelor care necesită locuință socială de la evidență se efectuează prin decizia consiliului local.

(3) Decizia consiliului local trebuie să conțină temeiurile de scoatere de la evidență a persoanei care necesită locuință socială. Adoptarea deciziei de scoatere de la evidență se realizează în prezența la ședința consiliului local a persoanei interesate, invitată în formă scrisă cu 15 zile înainte de data de convocare a ședinței. În caz de refuz de participare la ședință, decizia se adoptă în lipsa persoanei interesate, informînd-o în scris despre decizia adoptată în termen de 15 zile de la data la care a avut loc ședința consiliului local.

Articolul 13. Norma suprafeței locuibile pentru
locuința socială

Norma suprafeței locuibile pentru locuința socială se stabilește în mărime de 9 m² pentru fiecare persoană, iar surplusul suprafeței nu poate depăși 12 m² pentru o familie în cazul în care locuințele nu au fost construite conform standardelor pentru locuințele sociale.

Articolul 14. Luarea în considerare a intereselor
persoanelor la acordarea în locațiune
a locuințelor sociale

(1) La acordarea în locațiune a locuințelor sociale nu se admite instalarea într-o cameră a persoanelor de sexe diferite cu vârsta de peste 9 ani, cu excepția soților.

(2) Persoanelor în etate și persoanelor cu dizabilități, la solicitare, li se acordă locuințe la etaje inferioare.

Articolul 15. Instalarea persoanelor în locuințele sociale

Instalarea persoanei și a membrilor familiei sale în locuința socială se face în timp de 15 zile de la data încheierii contractului de locațiune a locuinței sociale în condițiile art. 33 alin. (4).

Articolul 16. Reconstrucția și replanificarea
locuințelor sociale

(1) Reconstrucția și replanificarea locuințelor sociale se efectuează de către proprietarul imobilului, cu respectarea normelor de construcție.

(2) Locatarul care a efectuat reconstrucția sau replanificarea neautorizată este obligat să aducă locuința în starea inițială din contul său, în termen de 6 luni, sub sancțiunea rezilierii contractului de locațiune.

(3) Atribuirea locatarului a unei alte locuințe în legătură cu reparația capitală sau cu reconstrucția blocului locativ cu locuințe sociale se efectuează în condițiile art. 41.

Articolul 17. Perceperea de la locatar a plății pentru
folosirea locuinței sociale și pentru serviciile
comunale și necomunale

(1) Locatarul locuinței sociale este obligat să plătească pentru folosirea acesteia și pentru serviciile comunale și necomunale conform termenului stabilit în contractul de locațiune sau conform datei indicate în factura eliberată, dar nu mai tîrziu de data de 30 a lunii în care e primită factura.

(2) Plata pentru închirierea locuinței se percepe în condițiile art. 37.

(3) Titularul contractului de locațiune a locuinței sociale este obligat să comunice primăriei, în termen de 30 de zile, orice modificare a venitului lunar al familiei acestuia, sub sancțiunea rezilierii contractului. În cazurile în care venitul lunar al familiei s-a modificat, autoritatea administrației publice locale va opera, în termen de 30 de zile, modificarea chiriei și a subvenției acordate.

(4) Plata pentru serviciile comunale și necomunale se percepe reieșind din utilizarea de fapt a acestor servicii, conform prevederilor art. 51.

(5) Locatarii care au datorii la achitarea chiriei sau se eschivează timp de 6 luni de la plata acesteia sînt evacuați din locuința socială respectivă în temeiul hotărîrii instanței de judecată, în conformitate cu prevederile art. 20.

Articolul 18. Acordarea locuinței în legătură
cu demolarea sau schimbarea
destinației locuinței sociale

În cazul în care blocul locativ cu locuințe sociale urmează a fi demolat în legătură cu exproprierea terenului de pămînt pentru utilitate publică sau locuințele din bloc nu mai sînt adecvate pentru locuire, iar destinația blocului urmează a fi schimbată în nelocuibilă, unitățile cărora li se atribuie terenul de pămînt sau blocul locativ care urmează a fi schimbat asigură persoanele care sînt evacuate din acest bloc, în condițiile închirierii, cu locuințe de aceeași dimensiuni și comodități.

Articolul 19. Acordarea altei locuințe în cazul
evacuării din locuința socială aflată
în stare avariata sau în pericol de prăbușire

În cazul în care blocul locativ cu locuințe sociale este în stare avariata sau în pericol de prăbușire, locatarilor care sînt evacuați din aceste încăperi li se acordă în locațiune o altă locuință, în temeiul deciziei consiliului local, în limita locuințelor disponibile.

Articolul 20. Evacuarea în cazul rezilierii contractului
de locațiune a locuinței sociale

În cazul rezilierii contractului de locațiune a locuinței sociale pe cale judiciară ca urmare a acțiunilor ilegale și/sau a încălcării obligațiilor contractuale de către locatar, membrii familiei sale și de către alte persoane care locuiesc împreună cu acesta, evacuarea lor se efectuează fără acordarea altei locuințe.

Capitolul III **LOCUINȚELE DE SERVICIU ȘI FOLOSIREA ACESTORA**

Articolul 21. Locuințele de serviciu

(1) Locuințele de serviciu se acordă persoanelor și membrilor familiilor lor dacă nu dețin o locuință în proprietate în aceeași unitate administrativ-teritorială la momentul încheierii contractului de locațiune. Obținerea de către persoană a altei locuințe constituie temei pentru rezilierea contractului de locațiune.

(2) Lista funcțiilor și profesiilor ce oferă dreptul de a primi locuință de serviciu este stabilită de către Guvern, dacă legislația nu prevede altfel.

(3) Folosirea locuințelor de serviciu se efectuează în temeiul contractului de locațiune încheiat în condițiile cap. VIII.

(4) Dacă după expirarea termenului de valabilitate a contractului de muncă raporturile de muncă între angajator și locatar au fost prelungite prin alt contract de muncă, locatarului locuinței de serviciu i se păstrează dreptul de a prelungi termenul de valabilitate a contractului de locațiune pe durata noului contract de muncă.

(5) Încăperile locuibile finanțate din alte surse decît cele din bugetele de stat sau locale sînt incluse/excluse în/din locuințele de serviciu prin decizie a organului respectiv al administrației publice locale sau centrale, la propunerea proprietarului locuințelor.

(6) Locuințele de serviciu pentru persoanele din sistemul național de apărare sînt administrate de către autoritatea administrației publice centrale competente, iar normele speciale de acordare a locuințelor de serviciu acestor persoane se aprobă de către Guvern.

(7) Locuințele de serviciu construite sau procurate din sursele bugetelor de stat sau locale nu

pot fi înstrăinate sau trecute la alt tip de locuințe.

(8) Norma suprafeței locuibile pentru fiecare persoană în locuința de serviciu este egală cu norma stabilită pentru locuințele sociale.

Articolul 22. Evacuarea din locuințele de serviciu

(1) După expirarea termenului de valabilitate a contractului de locațiune a locuinței de serviciu, locatarul și membrii familiei sale, precum și foștii membri ai familiei trebuie să elibereze locuința în termen de pînă la 3 luni, în caz contrar ei urmează să fie evacuați pe cale judiciară.

(2) Nu pot fi evacuați în decursul a 3 ani din locuințele de serviciu fără acordarea altei locuințe persoanele care nu dispun de locuință pe teritoriul Republicii Moldova și care:

a) au devenit persoane cu dizabilități severe, accentuate sau medii în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu;

b) au atins vîrsta de pensionare și locuiesc singure în locuința de serviciu;

c) sînt membri ai familiei angajatului căruia i-a fost acordată locuința de serviciu și care a decedat în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu;

d) sînt persoane singure care locuiesc împreună cu copiii minori.

(3) Persoanele care, în baza prevederilor alin. (2), vor continua să locuiască în locuințele de serviciu după expirarea termenului de valabilitate a contractului de locațiune a locuinței de serviciu urmează să încheie cu proprietarul locuinței un nou contract de locațiune.

Capitolul IV

LOCUIŢELE DE MANEVRĂ

Articolul 23. Folosirea locuințelor de manevră

(1) Locuințele de manevră trebuie să aibă o suprafață locuibilă de cel puțin 6 m² pentru o persoană.

(2) În perioada domicilierei în locuințele de manevră în legătură cu reparația capitală sau reconstrucția locuințelor, locatarii achită plata pentru închirierea locuinței și pentru serviciile comunale și necomunale în temeiul contractului de locațiune încheiat pentru această perioadă în condițiile cap. VIII.

(3) După terminarea reparației capitale sau a reconstrucției locuinței, locatarii din locuințele de manevră revin în locuința ocupată anterior.

(4) Cheltuielile ce țin de mutare urmează a fi compensate de către proprietarul locuinței reparate/reconstruite.

(5) Modul de instituire, atribuire a locuinței de manevră și condițiile de folosire a ei sînt stabilite de către autoritățile administrației publice locale.

(6) În perioada calamităților naturale, cum sînt alunecările de teren, inundațiile, furtunile de diferite intensități, tornadele, cutremurele, precum și în cazurile de prăbușire a unor construcții, instalații sau amenajări, incendiilor, exploziilor sau în alte cazuri calificate drept situații excepționale, locuințele de manevră, conform deciziei proprietarului, pot fi folosite pentru cazarea persoanelor rămase fără locuințe.

(7) Locuințele de manevră, la decizia proprietarului acestora, pot fi utilizate pentru domicilierea temporară a persoanelor sau familiilor evacuate din alte tipuri de locuințe proprietate publică.

Capitolul V

HOTELURILE-AZIL

Articolul 24. Hotelurile-azil și folosirea lor

(1) Hotelurile-azil se creează în baza hotelurilor existente, căminelor, bazelor de odihnă, pensiunilor și a altor încăperi proprietate publică ce pot fi folosite pentru trai temporar în cazul alunecărilor sau prăbușirilor de teren, inundațiilor, furtunilor de diferite intensități, tornadelor, avalanșelor, cutremurelor, prăbușirilor unor construcții, instalații sau amenajări, incendiilor, exploziilor sau în alte cazuri calificate drept situații excepționale.

(2) Decizia cu privire la crearea hotelurilor-azil, modul și perioada de folosire a lor este luată de autoritățile administrației publice locale.

(3) După lichidarea consecințelor care au servit drept temei pentru stabilirea tipului de locuințe de hoteluri-azil, indicat la alin. (1), acestora li se restabilește statutul deținut anterior.

(4) În cazul în care perioada de cazare în hotelurile-azil depășește 6 luni, iar consecințele situației excepționale nu au fost lichidate, persoanele cazate în acestea sînt mutate în locuințe de manevră.

Capitolul VI CĂMINE

Articolul 25. Folosirea căminelor

(1) În perioada studiilor și activității de muncă, persoanele au dreptul să beneficieze de spațiu locativ în cămine, în limita spațiilor disponibile, în temeiul contractului de locațiune încheiat în condițiile cap. VIII.

(2) Căminele pot fi amenajate cu mobilier și cu alte obiecte necesare pentru trai și odihnă din contul locatorilor/locatarilor.

(3) Căminele aparțin persoanelor juridice de drept public și privat și nu pot fi înstrăinate în cazul în care au fost construite sau procurate din sursele bugetului de stat sau ale bugetelor locale. Proprietarul sau autoritatea în administrarea cărora se află aceste cămine decide asupra categoriilor de persoane care au dreptul de locuire în ele.

(4) Modul de evidență a persoanelor care necesită acordarea spațiului locativ în cămine și modul de folosire și administrare a căminelor sînt stabilite în regulamentul aprobat de către Guvern.

Articolul 26. Norma spațiului locativ în cămine

În cămine, indiferent de categoria acestora, norma suprafeței locuibile se stabilește în mărime de 6 m² pentru o persoană, totodată nu se permite cazarea în aceeași odaie a persoanelor de sex diferit cu vârsta de peste 9 ani, cu excepția soților.

Capitolul VII LOCUIŢE CU STATUT SPECIAL (DE PROTOCOL)

Articolul 27. Locuința cu statut special (de protocol)

(1) Locuințele cu statut special (de protocol) includ apartamentele sau casele de locuit separate.

(2) Locuințele cu statut special (de protocol) nu pot fi înstrăinate.

Articolul 28. Modul de atribuire a locuințelor cu statut special (de protocol)

(1) Locuințele cu statut special (de protocol) se atribuie la cererea persoanelor indicate la art. 31, pe termenul exercitării de către acestea a funcțiilor.

(2) Locuințele cu statut special (de protocol) se atribuie, conform deciziei organului în a cărui administrare se află acestea, în temeiul hotărîrii privind validarea sau desemnarea în funcție și al altor documente prevăzute de legislație.

Articolul 29. Modul de folosire a locuințelor cu statut special (de protocol)

(1) În baza cererii depuse și a deciziei de atribuire a locuinței cu spațiu special (de protocol), solicitantul încheie contractul de locațiune a locuinței menționate în condițiile prevederilor cap. VIII.

(2) Membrii familiei solicitantului nu au dreptul să încheie contractul menționat la alin. (1).

(3) Pentru folosirea locuințelor cu statut special (de protocol) se percepe plata pentru chirie și plățile pentru serviciile comunale și necomunale prestate.

(4) Folosirea locuințelor cu statut special (de protocol) se efectuează în temeiul contractului de locațiune.

Articolul 30. Modul de eliberare a locuinței cu statut special (de protocol)

(1) Locatarul și membrii familiei sale eliberează locuința cu statut special (de protocol) în termen de 15 zile de la data încetării exercitării funcției electivă sau desemnate.

(2) În cazul în care exercitarea funcției electivă sau desemnate încetează înainte de termen sau în caz de deces al locatarului, locuința cu statut special (de protocol) se eliberează în termenul prevăzut la alin. (1).

(3) În cazul în care locatarul refuză să elibereze locuința cu statut special (de protocol), evacuarea se efectuează în baza hotărîrii instanței de judecată.

Articolul 31. Categoriile de persoane cărora li se acordă locuințe cu statut special (de protocol)

Locuințele cu statut special (de protocol) se acordă în locațiune următoarelor categorii de persoane:

- a) Președintelui Republicii Moldova;
- b) Președintelui Parlamentului;
- c) Prim-ministrului.

Capitolul VIII
MODUL DE FOLOSIRE A LOCUINTELOR
ÎN TEMEIUL CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE

Articolul 32. Obiectul contractului de locațiune

(1) Obiect al contractului de locațiune reprezintă locuința izolată, care este constituită din una sau din mai multe camere.

(2) Nu pot constitui obiect al contractului de locațiune o parte de cameră sau o cameră legată de altă cameră printr-o intrare comună (camere adiacente), precum și încăperile auxiliare (bucătărie, hol, antreu etc.), excepție făcând camerele folosite în comun de locatari în cămine.

Articolul 33. Forma și termenul contractului de locațiune

(1) Forma și termenul contractului de locațiune se stabilesc în conformitate cu prevederile Codului civil al Republicii Moldova.

(2) Contractul de locațiune, încheiat cu respectarea prevederilor legale, se înregistrează în modul stabilit prin Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XIII din 25 februarie 1998.

(3) Contractul de locațiune a locuințelor proprietate privată, încheiat cu respectarea prevederilor legale, se înregistrează la Serviciul Fiscal de Stat.

[Art.33 al.(3) modificat prin LP178 din 21.07.17, MO301-315/18.08.17 art.537]

(4) În funcție de statutul locuinței, contractele de locațiune se încheie în următoarele moduri:

a) contractul de locațiune a locuințelor proprietate privată se încheie între proprietarul sau reprezentantul proprietarului locuinței (locator) și locatar pe un termen stabilit de către părți;

b) contractul de locațiune a locuinței sociale se încheie între proprietarul locuinței sau autoritatea abilitată și locatar în termen de 30 de zile de la emiterea deciziei corespunzătoare a autorității administrației publice locale, pe un termen de până la 5 ani. Termenul contractului poate fi prelungit pe un nou termen de 5 ani în cazul în care se mențin condițiile de obținere a locuinței sociale, fapt ce va fi dovedit prin acte corespunzătoare. Lista documentelor prezentate pentru prelungirea contractului de locațiune se stabilește de către Guvern, în coordonare cu partenerii sociali. Documentele urmează să fie prezentate la autoritatea abilitată cu cel puțin 6 luni înainte de expirarea valabilității contractului;

c) contractul de locațiune a locuințelor de serviciu se încheie între proprietarul locuinței sau autoritatea abilitată și locatar pe durata contractului individual de muncă sau pe durata exercitării funcției. Valabilitatea contractului de locațiune a locuinței de serviciu încetează odată cu încetarea raporturilor de muncă;

d) contractul de locațiune a locuințelor de manevră se încheie între proprietarul locuinței sau autoritatea abilitată și locatar pe perioada lucrărilor de reparație capitală sau de reconstrucție a locuinței/blocului locativ, ocupate anterior, ori, conform deciziei proprietarului, pe perioada șederii persoanelor evacuate din alte tipuri de locuințe din fondul public de locuințe;

e) contractul de locațiune pentru hotelurile-azil se încheie între proprietarul hotelurilor-azil sau autoritatea abilitată și locatar pe perioada existenței unei situații excepționale, după lichidarea căreia încetează și valabilitatea contractului de locațiune;

f) contractul de locațiune pentru locuire în cămine se încheie între proprietar sau autoritatea abilitată și locatar în cazul studiilor – pe un an, iar în cazul activității de muncă – pe durata exercitării activității, dacă nu au intervenit alte circumstanțe;

g) contractul de locațiune a locuințelor cu statut special (de protocol) se încheie între proprietar sau autoritatea abilitată și locatar care este persoana aleasă sau numită în funcție de demnitate publică exclusiv pe perioada exercitării funcției de către acesta.

(5) Cu străinii, refugiații și beneficiarii de protecție umanitară cu drept de ședere pe teritoriul

țării, contractul de locațiune se va încheia pe un termen ce nu va depăși valabilitatea permisului de ședere în Republica Moldova sau a buletinului de identitate. În cazul străinilor care au sosit în Republica Moldova pe un termen de pînă la 90 de zile, contractul de locațiune nu va depăși termenul de ședere acordat.

Articolul 34. Prevederile contractului de locațiune

(1) Contractul de locațiune trebuie să cuprindă, fără însă a se limita la acestea:

a) numele, prenumele locatorului, domiciliul sau adresa juridică a locatarului, precum și, dacă este cazul, sediul autorității abilitate a acestuia;

b) numele, prenumele, numărul actului de identitate și, după caz, numărul de identificare de stat al locatarului și adresa de înregistrare la domiciliu sau reședință indicată în actul de identitate;

c) adresa locuinței care face obiectul locațiunii;

d) suprafața locuibilă, condițiile minime igienico-sanitare, conform exigențelor minime stabilite pentru localitatea respectivă, denumirea spațiilor și a echipamentelor de uz casnic de a căror utilizare exclusivă beneficiază locatarul și, dacă este cazul, lista spațiilor și a echipamentelor accesorii de uz comun ale clădirii;

e) cuantumul chiriei lunare, regulile de modificare a acestuia și modul de plată;

f) suma plătită în avans în contul chiriei sau, dacă se prevede, suma garanției;

g) data intrării în vigoare și durata contractului;

h) persoanele care vor locui împreună cu titularul contractului pe durata valabilității acestuia;

i) condițiile de reziliere a contractului și de eliberare a locuinței;

j) alte clauze convenite între părți.

(2) La contract se anexează extrasul din Registrul bunurilor imobile, care confirmă dreptul de proprietate al locatorului asupra locuinței care urmează să fie transmisă spre închiriere.

(3) La contract se anexează actul privind starea tehnică a locuinței la predarea ei în folosință, precum și instrucțiunile tehnice de folosire a locuinței, indicîndu-se condițiile de exploatare, întreținere și verificare periodică a elementelor interioare de construcție și a instalațiilor tehnice din dotare.

(4) Acordul privind modalitățile de contractare și receptare a serviciilor de comunicații audio-video – televiziune, telefonie și Internet – în clădire va fi încheiat de comun acord de către locator și locatar și va fi anexat la contractul de locațiune.

(5) Atunci cînd locuința închiriată se află într-un bloc locativ, locatorul are obligația să comunice locatarului informația cu privire la destinația clădirii, beneficiul și utilizarea spațiilor individuale și comune ale acesteia, precum și cu privire la cota ce revine locuinței închiriate.

(6) Locatarul, cu acordul în scris al locatorului, poate participa și interveni în cadrul reuniunilor asociației de coproprietari în condominiu, avînd drept de vot numai cu împuternicirea locatorului proprietar în aspecte legate de administrarea și întreținerea imobilului.

(7) Atunci cînd părțile au convenit astfel, printr-o clauză contractuală, în privința lucrărilor de îmbunătățire a locuinței pe care le va executa locatorul, în contractul de locațiune se stabilește condiția de majorare a chiriei după realizarea acestor lucrări, cuantumul majorării și data intrării în vigoare a acesteia.

(8) Sînt nule de drept orice clauze cuprinse în contractul de locațiune ce contravin prezentei legi și care:

a) obligă locatarul să recunoască sau să plătească în avans locatorului orice sumă cu titlu de reparație;

b) prevăd responsabilitatea colectivă a locatarilor în caz de degradare a elementelor de construcții și a instalațiilor, a obiectelor și dotărilor aferente spațiilor comune ale locuinței închiriate;

c) obligă locatarul la rambursarea în avans a cheltuielilor de reparații locative în baza unei estimări făcute unilateral de locator;

d) exonerează locatorul de obligațiile ce îi revin potrivit prevederilor legale;

e) autorizează locatorul să obțină venituri din nerespectarea clauzelor contractului de locațiune.

Articolul 35. Drepturile și obligațiile locatorului

(1) Locatorul are următoarele drepturi, dacă contractul de locațiune nu prevede altfel:

- a) să verifice bunurile închiriate;
- b) să efectueze lucrări asupra bunurilor imobile închiriate;
- c) să ceară de la locatar readucerea imediată în starea inițială a spațiilor închiriate și a echipamentelor închiriate pe cheltuiala locatarului atunci când transformările efectuate amenință siguranța clădirii sau buna funcționare a echipamentelor.

(2) Locatorul are următoarele obligații:

- a) să ofere spre închiriere o locuință ce corespunde exigențelor minimale pentru locuințe;
- b) să predea locatarului locuința în stare de utilizare, dotată cu echipamentele menționate în contractul de locațiune în stare bună de funcționare;
- c) să ia măsuri pentru repararea și menținerea în stare de siguranță în exploatare și de funcționalitate a locuinței pe tot termenul închirierii locuinței;
- d) să întrețină în bune condiții elementele structurii de rezistență a clădirii, elementele de construcție exterioare ale clădirii (acoperiș, fațadă, împrejmuiri, pavimente), curțile și grădinile, precum și spațiile comune din interiorul clădirii (casa scării, casa ascensorului, holuri, coridoare, subsoluri, scări exterioare);
- e) să întrețină în bune condiții instalațiile comune proprii clădirii (ascensor, instalații de alimentare cu apă, de canalizare, instalații de încălzire centrală, instalații electrice și de gaze naturale, centrale termice, instalații de colectare a deșeurilor, instalații de antenă colectivă, telefonice etc.).

Articolul 36. Drepturile și obligațiile locatarului

(1) Locatarul are următoarele drepturi, dacă contractul de locațiune nu prevede altfel:

- a) să instaleze în locuința închiriată pe membrii familiei sale. Membrii familiei locatarului care locuiesc în comun cu acesta au aceleași drepturi și obligații ca și locatarul ce decurg din contractul de locațiune. Membrii majori ai familiei poartă răspundere solidară pentru obligațiile ce decurg din contractul respectiv. În caz de divorț, foștii membri ai familiei locatarului au dreptul de locuire comună în aceeași locuință pînă la expirarea termenului contractului de locațiune;

- b) să beneficieze pe parcursul șederii sale în locuința închiriată de servicii comunale și necomunale de calitate, prestate în localitatea respectivă;

- c) să se instaleze într-o locuință ce corespunde exigențelor minimale pentru locuințe, stabilite pentru localitatea respectivă.

(2) Locatarul are următoarele obligații:

- a) să plătească în termenele stabilite chiria și să suporte cheltuielile prevăzute în contractul de locațiune;

- b) să utilizeze spațiile închiriate conform destinației atribuite în contractul de locațiune;

- c) să efectueze lucrările de întreținere, reparație sau înlocuire a elementelor componente ale instalațiilor de uz curent din spațiile de folosință exclusivă individuală;

- d) să răspundă pentru degradările și pierderile survenite pe durata valabilității contractului de locațiune în spațiile de a căror folosință exclusivă individuală beneficiază;

- e) să repare sau să înlocuiască elementele de construcție, instalațiile, obiectele și dotările aferente deteriorate ca urmare a folosirii lor necorespunzătoare, indiferent dacă sînt în interiorul sau în exteriorul clădirii, cu excepția cazului în care deteriorarea se datorează vechimii, defectiunilor, viciilor de execuție, unei întâmplări neprevăzute sau forțe majore. Dacă persoanele care au produs degradarea elementelor de construcție, instalațiilor, obiectelor și dotărilor aferente nu pot fi identificate, cheltuielile de reparație sînt suportate de cei care au acces la acestea sau le folosesc în comun;

- f) să asigure curățenia și igienizarea locuinței pe toată perioada de valabilitate a contractului de locațiune;

- g) să asigure întreținerea curentă a echipamentelor menționate în contractul de locațiune;

- h) să permită executarea, în spațiile închiriate, a lucrărilor de îmbunătățire a spațiilor comune din clădire, precum și a lucrărilor necesare întreținerii curente a spațiilor închiriate;

- i) să nu replanifice spațiile și echipamentele închiriate fără acordul în scris al locatorului. În caz contrar, locatorul poate pretinde de la locatar, la eliberarea locuinței, să readucă spațiile în

starea inițială sau poate să păstreze replanificările efectuate fără a compensa locatarului cheltuielile suportate;

- j) să predea locatorului locuința, la eliberarea acesteia, în stare de folosință;
- k) să suporte cheltuielile necesare în caz de evacuare din locuința închiriată.

Articolul 37. Plata pentru închirierea locuinței
și pentru serviciile prestate

(1) Plata pentru închirierea locuinței proprietate privată se calculează reieșind din plata pentru 1 m² de suprafață totală.

(2) Plata pentru închirierea locuințelor din fondul public de locuințe se percepe reieșind din suprafața totală a locuinței închiriate și în baza tarifului pentru închirierea locuințelor, aprobat de proprietar sau autoritatea abilitată, în temeiul metodologiei aprobate de către Guvern.

(3) Pe lângă plata pentru închirierea locuinței din fondul public de locuințe sau a locuinței proprietate privată, locatarul este obligat să efectueze plata pentru apa potabilă și evacuarea apelor uzate, încălzire, alimentarea cu energie electrică, gaze naturale, transportarea deșeurilor menajere solide și lichide, ascensor și pentru alte servicii prestate de locator sau de furnizorul de servicii comunale și necomunale, conform facturilor prezentate. La solicitarea locatarului, locatorul este obligat să prezinte bonurile de plată ce confirmă cheltuielile respective.

(4) La momentul încheierii contractului de locațiune, părțile stabilesc cuantumul chiriei, care va include toate cheltuielile suplimentare, cum ar fi cheltuielile de întreținere curentă a locuinței închiriate, cotizația la reparația capitală a clădirii, cheltuielile pentru întreținerea curentă a încăperilor de uz comun. După încheierea contractului, locatorul nu va avea dreptul de a cere de la locatar plăți suplimentare neprevăzute la momentul încheierii contractului.

(5) Cuantumul chiriei poate fi modificat de comun acord al părților sau la cererea uneia dintre părți.

(6) În cazul închirierii locuințelor din fondul public de locuințe, cuantumul chiriei poate fi modificat doar atunci când se modifică unele constante din metodologia de calcul al chiriei, dar nu mai des de o dată pe an.

(7) Plata pentru închirierea locuinței se efectuează conform termenelor stabilite în contractul de locațiune. La solicitarea locatarului, plata pentru serviciile prestate poate fi achitată în prealabil pe o perioadă convenită de părți, conform condițiilor stipulate în contract.

(8) Achitarea plății pentru chirie se efectuează în modul stabilit în contractul de locațiune.

(9) În cazul în care locatorul persoană fizică nu este subiect al activității de antreprenariat, acesta este obligat, la încasarea plății, să elibereze locatarului un înscris care să confirme achitarea plății.

(10) În cazul locatorului persoană juridică, achitarea plăților se efectuează, de regulă, prin bănci și prin oficiile poștale, dacă în contractele încheiate nu este prevăzut altfel. În cazul în care plata pentru chirie se achită direct locatorului, acesta trebuie să perceapă plata pentru chirie și să elibereze locatarului un înscris care să confirme achitarea plății.

(11) La închirierea locuințelor din fondul public de locuințe, în cazul întârzierii plăților, locatarul este obligat să achite plata penalităților în mărime de 0,01% din suma neachitată la termen, începând cu prima zi de întârziere a achitării plății.

(12) Locatorul poate contracta organizații (inclusiv prestatorii de servicii) pentru ca acestea să efectueze calcularea plăților pentru servicii comunale și necomunale, cu prezentarea facturilor direct locatarului.

Articolul 38. Sublocațiunea locuinței

(1) Locatarul poate să transmită în folosință temporară locuința proprietate privată sau să subînchirieze către un terț numai cu acordul prealabil în scris și în condițiile stabilite de locator, dacă acestea nu sînt interzise prin contractul de locațiune.

(2) Contractul de sublocațiune trebuie să cuprindă toate prevederile din contractul de locațiune, inclusiv cele referitoare la cuantumul chiriei.

(3) În cazul în care locatorul își dă acordul pentru transmiterea locuinței în sublocațiune, locatarul suportă eventualele datorii ale terțului, generate de sublocațiunea locuinței.

(4) Obligațiile locatarului cu privire la întreținerea și repararea spațiului închiriat se păstrează și în cazul sublocațiunii locuinței.

(5) Contractul de sublocățiune, încheiat cu respectarea prevederilor legale, se înregistrează la Serviciul Fiscal de Stat.

[Art.38 al.(5) modificat prin LP178 din 21.07.17, MO301-315/18.08.17 art.537]

(6) Locatarii locuințelor din fondul public de locuințe nu au dreptul să transmită în sublocățiune sau să schimbe destinația spațiului închiriat, sub sancțiunea rezilierii contractului de locățiune și a suportării eventualelor daune aduse locuinței și/sau clădirii.

Articolul 39. Lipsa temporară a locatarului

În cazul lipsei temporare a locatarului sau a membrilor familiei sale, locuința se menține după aceștia pentru perioada stipulată în contractul de locățiune, cu condiția plății depline pentru folosirea locuinței și pentru serviciile comunale și necomunale, specificate în contract.

Articolul 40. Întreținerea și reparația locuințelor,
a încăperilor cu altă destinație decît
cea de locuință și a blocurilor locative

(1) Întreținerea locuințelor, a încăperilor cu altă destinație decît cea de locuință și a blocurilor locative cuprinde lucrări de întreținere și reparație a acestora, inclusiv a locurilor de uz comun și a elementelor de construcție, a terenurilor adiacente pentru menținerea lor în stare tehnică conform parametrilor stabiliți de normele tehnice și în vederea asigurării folosirii spațiilor conform destinației lor.

(2) Locuințele și încăperile cu altă destinație decît cea de locuință sînt întreținute și reparate de către proprietari sau de către locatari în condițiile contractului de locățiune. Elementele de uz comun sînt reparate și întreținute de administratorii blocurilor locative din contul mijloacelor locatarilor și ale proprietarilor de locuințe, precum și ale proprietarilor de încăperi cu altă destinație decît cea de locuință, ceea ce se va prevedea distinct în contract.

(3) În cazul neexecutării de către administratorul blocului locativ a obligațiilor privind efectuarea în termen a reparației elementelor de construcție, a echipamentelor tehnice comune, proprietarul sau locatarul locuinței, al încăperii cu altă destinație decît cea de locuință are dreptul să efectueze lucrările de reparație urgentă pe cont propriu, întocmind în prealabil un act cu administratorul, în care se stipulează volumul și costul lucrărilor de reparație. Compensarea costului lucrărilor menționate se efectuează din contul plăților pentru întreținerea și reparația proprietății comune. În caz de refuz de a întocmi un act comun, proprietarul sau locatarul are dreptul să înceapă lucrările urgente, cu înștiințarea administratorului despre aceasta, cu dreptul de a cere administratorului compensarea costului lucrărilor în baza actelor de confirmare a cheltuielilor (bonuri de plată, facturi fiscale, contracte de muncă, contracte de antrepriză etc.).

(4) Locatarul care are în posesiune locuința, încăperea cu altă destinație decît cea de locuință în baza contractului de locățiune are dreptul să efectueze lucrări de reconstrucție a acestora doar cu acordul proprietarului.

Articolul 41. Reparația capitală sau reconstrucția
locuințelor de către proprietar
cu evacuarea locatarilor

(1) În cazul în care reparația sau reconstrucția locuințelor nu poate fi efectuată fără evacuarea locatarului, proprietarul locuinței din domeniul public este obligat să acorde locatarului, pentru perioada lucrărilor de reparație, un alt spațiu de locuit fără rezilierea contractului de locățiune. În cazul refuzului locatarului și al membrilor familiei sale de a se muta în locuința oferită, proprietarul locuinței poate să solicite mutarea lor pe cale judiciară. În ceea ce privește locuințele proprietate privată, proprietarul acestora nu este obligat să acorde o altă locuință locatarului, dacă în contract nu s-a prevăzut altfel.

(2) Locuința oferită pentru perioada de reparație capitală sau reconstrucție a blocului locativ trebuie să corespundă exigențelor minime pentru locuință și să fie în localitatea respectivă.

(3) Termenul de efectuare a reparației capitale sau reconstrucției locuinței se stabilește de comun acord de către locator și locatar printr-un acord adițional la contractul de locățiune.

(4) În acordul adițional se stabilesc condițiile și cheltuielile de mutare în altă locuință, plata pentru închirierea altei locuințe, care nu poate depăși plafonul stabilit anterior, obligațiile și responsabilitățile ce le revin părților după efectuarea reparației capitale a locuinței. În cazul locuințelor sociale, trecerea locatarului și a membrilor familiei sale din locuința ocupată de ei în

altă locuință și reinstalarea lor în încăperea reparată/reconstruită se efectuează din contul mijloacelor proprietarului locuinței din fondul public.

(5) După efectuarea reparației capitale sau reconstrucției, proprietarul locuinței este obligat să ofere această locuință locatarului care o folosea anterior și cu care are încheiat un contract de locațiune.

(6) În cazul în care, în procesul de reparație capitală sau reconstrucție, locuința a fost replanificată, iar suprafața acesteia a fost majorată sau micșorată esențial, proprietarul este obligat să acorde locatarului o altă locuință de calitate de utilizare similară celei ocupate anterior, pînă la efectuarea reparației capitale sau a reconstrucției, în condițiile contractului de locațiune încheiat anterior. Cu consimțămîntul locatarului, proprietarul poate acorda acestuia altă locuință, cu încheierea unui nou contract de locațiune.

Articolul 42. Modificarea contractului de locațiune

Modificarea contractului de locațiune, în cazul apariției necesităților, se efectuează:

- a) cu acordul comun al părților;
- b) în temeiul hotărîrii instanței de judecată.

Articolul 43. Rezilierea contractului de locațiune

(1) Rezilierea contractelor de locațiune se efectuează în conformitate cu prevederile Codului civil al Republicii Moldova, cu acordul comun al părților sau din inițiativa locatarului ori din inițiativa locatorului.

(2) La inițiativa locatorului, contractul de locațiune se reziliază cu acordarea locatarului a unui preaviz de 3 luni.

(3) Condițiile speciale de reziliere a contractului de locațiune, fără acordarea de către locator a preavizului de 3 luni, sînt:

- a) folosirea locuinței în alte scopuri decît cele prevăzute în contract;
- b) neachitarea totală a chiriei sau a mai puțin de jumătate din aceasta pentru o perioadă de cel puțin 3 luni consecutive;
- c) locatarul a pricinuit însemnate daune locuinței, clădirii în care este situată aceasta, instalațiilor, precum și oricăror altor bunuri aferente lor;
- d) locatarul are un comportament care face imposibilă conviețuirea sau împiedică folosirea normală a locuinței;
- e) la cererea asociației de coproprietari în condominiu, atunci cînd locatarul nu și-a achitat obligațiile ce îi revin din cheltuielile comune pe o perioadă de 3 luni, dacă au fost stabilite în sarcina locatarului prin contractul de locațiune;
- f) refuzul locatarului de a permite executarea lucrărilor de reabilitare a imobilului și/sau înlocuirea sau repararea rețelelor de utilități comune.

(4) La inițiativa locatarului, contractul de locațiune se reziliază cu acordarea locatorului a unui preaviz de 3 luni.

(5) Locatarul cere rezilierea contractului de locațiune fără acordarea locatorului a preavizului de 3 luni cînd locatarul a pierdut capacitatea de plată sau/și este nesatisfăcut de întreținerea de către administrator a imobilului sau cînd starea imobilului creează pericol real pentru sănătatea locatarului.

(6) Propunerea de reziliere a contractului de locațiune se face în scris.

(7) Nerespectarea cerințelor prevăzute în prezentul articol conduce la nulitatea propunerii (avizului) de reziliere a contractului de locațiune.

(8) Avizul în scris privind rezilierea contractului de locațiune se examinează de partea căreia i-a fost adresat în termenul stabilit, dar nu mai mult de o lună din data înaintării lui oficiale.

(9) În cazul în care partea căreia i-a fost adresat preavizul despre reziliere a contractului nu a răspuns în scris în termenul stabilit, contractul se consideră reziliat în mod tacit.

(10) În cazul refuzului de reziliere a contractului de locațiune, partea interesată poate cere rezilierea acestuia pe cale judiciară.

Articolul 44. Eliberarea locuinței și evacuarea din aceasta ca o consecință a rezilierii contractului de locațiune

(1) Locatarul este obligat să elibereze locuința la data încetării sau rezilierii contractului de

locațiune.

(2) În cazul în care locatarul refuză să elibereze locuința, locatorul cere evacuarea forțată a locatarului în baza hotărârii judecătorești, în modul prevăzut de Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.

Articolul 45. Temeiurile pentru evacuarea din locuința folosită în baza contractului de locațiune pentru locuințele din fondul public de locuințe

(1) Drept temei pentru evacuarea din locuința folosită în baza contractului de locațiune pentru locuințele din fondul public de locuințe servește rezilierea contractului de locațiune, demolarea imobilului pentru cauza de utilitate publică, avarierea imobilului sau schimbarea destinației locuințelor din imobilul respectiv.

(2) Evacuarea locatarului în cazurile demolării imobilelor pentru cauză de utilitate publică, în legătură cu avarierea acestora și cu schimbarea destinației locuințelor din imobilul respectiv se admite numai cu acordarea în locațiune a altei locuințe din fondul public de locuințe.

Articolul 46. Evacuarea cu acordarea în locațiune a altei locuințe

(1) Acordarea în locațiune a altei locuințe în urma evacuării se efectuează conform normelor stabilite de prezenta lege.

(2) Locuința acordată trebuie să fie amplasată în aceeași localitate și să corespundă exigențelor minimale pentru locuințe.

(3) Acordarea în locațiune a altei locuințe în altă localitate se admite cu acordul în scris al locatarului și al membrilor familiei sale care au atins majoratul sau în baza unei hotărâri judecătorești definitive.

Articolul 47. Evacuarea fără acordarea în locațiune a altei locuințe

Evacuarea fără acordarea altei locuințe se face în baza hotărârii judecătorești definitive.

Capitolul IX

ADMINISTRAREA LOCUINȚELOR ȘI PLATA PENTRU SERVICIILE COMUNALE ȘI NECOMUNALE

Articolul 48. Administrarea locuințelor

(1) Administrarea locuințelor se efectuează de către administratorul imobilelor cu destinație de locuință, care poate fi:

- a) asociație de coproprietari în condominiu instituită în modul stabilit de legislație;
- b) întreprindere instituită sau contractată de autoritatea administrației publice locale pentru deservirea și întreținerea locuințelor din localitate;
- c) persoană fizică sau juridică, inclusiv organizația de administrare contractată de proprietar pentru deservirea și întreținerea locuințelor;
- d) proprietar/propietari al/ai locuinței/locuințelor, în conformitate cu legislația cu privire la condominiu.

(2) Administrarea locuințelor prin intermediul administratorului se efectuează în temeiul contractului de administrare, încheiat între administrator și proprietarul locuinței sau blocului locativ, cu excepția cazului în care proprietarul exercită de sine stătător funcția de administrator.

(3) Administratorul asigură administrarea locuințelor prin prestarea serviciilor de deservire tehnică, exploatarea proprietății comune din blocul locativ, administrarea bunurilor și a mijloacelor bănești, prin încheierea contractelor cu prestatorii serviciilor comunale în cazul în care acestea nu pot fi contractate direct de proprietari și asigură executarea acestor contracte, respectarea regulilor de exploatare a spațiilor de uz comun, reprezentarea intereselor proprietarilor în raport cu autoritățile administrației publice, crearea condițiilor ecologice inofensive și confortabile de trai.

(4) Administratorul poartă răspundere pentru consecințele administrării proprietății comune în blocul locativ cu încălcarea normelor tehnice și a regulilor de exploatare sigură, în conformitate cu prevederile contractului de administrare încheiat.

(5) Proprietarii de locuințe sau de încăperi cu altă destinație decât cea de locuință sînt obligați să participe cu cotă-parte la cheltuielile de întreținere și reparație a proprietății comune din blocul

locativ prin finanțarea acestor lucrări, astfel încât această proprietate să fie întreținută conform normelor tehnice și regulilor de exploatare sigură stabilite.

(6) Cota-parte la cheltuielile de întreținere și reparație a proprietății comune din blocul locativ și modalitatea de participare la cheltuieli se stabilesc în conformitate cu legislația cu privire la condominiu.

(7) În cazul în care proprietarii nu au stabilit modalitatea participării la cheltuielile de întreținere și reparație a proprietății comune din blocul locativ, aceasta va fi stabilită de către administrator prin evaluarea cheltuielilor preconizate pentru un an, înaintate lunar spre plată proprietarilor, conform cotei de participare a lor la bunurile proprietate comună.

(8) Cota-parte de participare la cheltuielile de întreținere și reparație a proprietății comune din blocul locativ stabilită de administrator se aduce la cunoștința proprietarilor în scris, în timp de 3 zile de la stabilirea acestor cheltuieli.

Articolul 49. Desemnarea administratorului imobilelor
cu destinație de locuință

Administratorul imobilelor cu destinație de locuință se desemnează:

- a) de către proprietarii locuințelor, în temeiul legislației cu privire la condominiu;
- b) prin concurs organizat de către autoritatea administrației publice locale, dacă proprietarii nu au decis asupra modului de administrare în decurs de 3 luni de la data constituirii condominiului;
- c) prin concurs organizat de autoritatea administrației publice centrale sau locale ori de alte autorități abilitate pentru locuințele proprietate publică.

Articolul 50. Plata pentru deservirea tehnică și pentru
reparația echipamentelor tehnice din
interiorul blocului locativ

(1) Plata pentru deservirea tehnică și pentru reparația echipamentelor tehnice din interiorul blocului locativ din fondul public de locuințe se include în tarif și se efectuează conform prevederilor contractului de locațiune.

(2) Tarifele pentru deservirea tehnică și pentru reparația locuințelor din fondul public de locuințe, pentru deservirea tehnică și reparația echipamentelor din interiorul blocului locativ din fondul public de locuințe se elaborează conform metodologiei aprobate de către Guvern.

(3) În cazul locuințelor proprietate privată, plata prevăzută la alin. (1) se efectuează conform contractului de administrare încheiat între administrator și proprietarii locuințelor sau între administrator și prestatorii de servicii.

(4) Tarifele pentru deservirea tehnică și pentru reparația echipamentelor cu risc sporit (ascensoare) din interiorul blocurilor locative se elaborează conform metodologiei aprobate de către Guvern.

(5) Lipsa temporară a proprietarului sau a locatarului nu poate fi motiv de eschivare de la plățile pentru deservirea tehnică și pentru reparația echipamentelor tehnice din interiorul blocului locativ și a terenului aferent.

(6) Persoanele fizice și juridice care dețin în proprietate sau în folosință într-un bloc locativ încăperi cu altă destinație decât cea de locuință achită obligatoriu cheltuielile ce țin de deservirea tehnică și de reparația echipamentelor tehnice din interiorul blocului locativ, în conformitate cu contractele încheiate cu administratorul sau cu prestatorii de servicii. Asemenea contracte vor încheia toate persoanele fizice sau juridice care dețin în proprietate sau în folosință bunuri amplasate pe terenul aferent blocului locativ.

Articolul 51. Plata pentru serviciile comunale și necomunale

(1) Prestarea și achitarea serviciilor comunale și necomunale pentru proprietari sau locatari se efectuează în baza contractelor încheiate direct între prestatorii de servicii și proprietari sau locatari. În cazul în care contractul, din motive tehnice, nu poate fi încheiat direct cu proprietarii/locatarii, acesta se încheie între prestatorii de servicii și administrator (asociația de proprietari în condominiu), care, la rîndul său, încheie contracte cu fiecare proprietar/locatar.

(2) În contractul de prestare a serviciului se stipulează obligatoriu obligațiile și drepturile părților, mărimea, modul de achitare a plății pentru serviciul prestat și alte condiții.

(3) Plata pentru serviciile prestate se efectuează conform indicatorilor contoarelor instalate în locuință și/sau pe palier. Evidența consumului de apă, energie electrică, gaze naturale, energie

termică se efectuează în baza indicatorilor contoarelor adecvate, legalizate, verificate metrologic în modul stabilit de legislația în vigoare și montate în conformitate cu condițiile tehnice elaborate de furnizor.

(4) Plata pentru serviciile prestate necontorizate în locuință se efectuează conform indicatorilor contoarelor instalate la bloc și se repartizează de către administrator pentru fiecare locuință necontorizată în funcție de suprafața ei totală. Plata pentru serviciile comunale și necomunale utilizate în locurile de uz comun și pentru funcționarea ascensoarelor se efectuează în baza unui regulament aprobat de către Guvern.

(5) Proprietarii sau locatarii, consumatori ai serviciilor comunale și necomunale, au dreptul la debransarea locuințelor ce le aparțin sau le închiriază de la sistemele de asigurare cu servicii comunale și necomunale. Se interzice debransarea de la serviciile comunale și necomunale care constituie exigențele minimale pentru locuințe stabilite în funcție de localitate.

(6) Neachitarea de către o parte din proprietari/locatari a serviciilor comunale prestate nu constituie temei pentru debransarea totală a blocului locativ de la rețelele și instalațiile electrice (inclusiv a ascensoarelor), de la rețelele termice, gaz, alimentare cu apă și canalizare, dacă în contractul de prestare a serviciilor nu este prevăzut altfel.

(7) Persoanele fizice și juridice care dețin în proprietate sau în folosință în blocul locativ încăperi cu altă destinație decât cea de locuință vor achita, obligatoriu, cheltuielile ce țin de prestarea serviciilor comunale și necomunale contractate cu prestatorul sau cu administratorul. Asemenea contracte vor încheia toate persoanele fizice și juridice care dețin în proprietate sau în folosință bunuri amplasate pe terenul aferent blocului locativ respectiv.

(8) Proprietarii caselor individuale sînt obligați să efectueze plata pentru serviciile comunale și necomunale prestate conform contractelor încheiate direct cu prestatorii de servicii, precum și pentru întreținerea, deservirea și reparația proprietății comune, în situația cînd casele individuale sînt amplasate pe terenurile aferente, transmise în administrarea asociației de coproprietari în condominiu, în cazul beneficierii de aceste servicii, indiferent dacă proprietarii acestor case sînt sau nu membri ai asociației menționate.

(9) În contractele încheiate direct de prestatorii de servicii comunale și necomunale cu consumatorii finali, prestatorii vor prevedea și prestarea serviciilor pentru necesitățile comune ale blocului locativ.

Articolul 52. Accesul în locuință

(1) Cu un preaviz de 3 zile, întocmit în scris, proprietarul sau locatarul locuinței este obligat să asigure accesul reprezentantului administratorului în locuință sau încăperea cu altă destinație decât cea de locuință, la rețelele ingineresti de uz comun din locuința sa și la elementele constructive ale proprietății comune în cazul în care este necesar să se inspecteze, să se repare sau să se înlocuiască unele elemente din proprietatea comună la care se poate avea acces numai din locuința respectivă, precum și în cazul inspectărilor planificate a stării tehnice a clădirii, al verificării corectitudinii montării, sigilării și funcționării contoarelor, conform documentelor normative în vigoare. În cazurile de urgență, pentru a preveni o avarie ori a lichida imediat consecințele ei, preavizul nu este necesar. Furnizorul, operatorul de servicii au acces la echipamentele de măsurare și la rețelele ingineresti prin care se prestează serviciile comunale și necomunale, în conformitate cu prevederile contractului și cu actele normative în vigoare.

(2) Pentru evitarea pericolului care amenință viața locatarilor și proprietarilor de locuințe sau de încăperi cu altă destinație decât cea de locuință sau integritatea fizică a încăperii ori a distrugerii bunurilor lor (în caz de spargere a caloriferelor, rețelelor ingineresti etc.), care se produce în lipsa proprietarului/ locatarului de locuință (încăpere cu altă destinație decât cea de locuință), administratorul intervine imediat, din momentul informării lui, și ia măsuri operative pentru localizarea avariei (accidentului) fără pătrunderea în locuință.

(3) În cazul unui pericol iminent ce nu poate fi evitat fără pătrunderea în locuință, în care accesul în aceasta cu acordul persoanei cu drept de acces în locuință nu poate fi realizat, administratorul intervine și asigură pătrunderea forțată în locuință. Pentru aceasta, administratorul invită reprezentantul organului de asigurare a ordinii publice, reprezentantul administrației publice locale și 2 martori dintre vecini și asigură întocmirea procesului-verbal privind pătrunderea forțată. În procesul-verbal respectiv se indică data, ora, circumstanțele în

care a fost efectuată pătrunderea forțată, acțiunile care au fost întreprinse și daunele cauzate. Persoanele care sînt prezente la pătrunderea forțată supraveghează întreaga acțiune pînă la închiderea locuinței, excluzîndu-se astfel pătrunderea liberă în locuință.

(4) Pagubele pricinuite de pătrunderea forțată se acoperă de partea care va fi stabilită, de instanța judecătorească, ca fiind vinovată pentru apariția situației respective.

Capitolul X **RECONSTRUCȚIA ÎNCĂPERILOR** **ÎN BLOCURILE LOCATIVE**

Articolul 53. Dreptul persoanelor fizice și juridice
la reconstrucția locuințelor și încăperilor
cu altă destinație decît cea de locuință
din blocurile locative

(1) Dreptul la reconstrucția locuințelor și încăperilor cu altă destinație decît cea de locuință din blocurile locative (în continuare – încăperi) îl au proprietarul blocului sau proprietarii locuințelor, dacă prin aceasta se mărește numărul de locuințe, se îmbunătățesc condițiile de exploatare a încăperilor și nu se încalcă drepturile și interesele altor persoane.

(2) Decizia privind reconstrucția blocului locativ, exprimată prin supraetajare, prin construcția de mansarde, prin replanificarea mai multor încăperi din blocul locativ, este luată de către:

a) proprietarul blocului locativ, de sine stătător în cazul în care blocul aparține fondului public de locuințe;

b) proprietarii de locuințe, precum și de către proprietarii de încăperi cu altă destinație decît cea de locuință în blocul locativ, la adunarea generală a proprietarilor, cu votul a cel puțin două treimi din proprietarii de locuințe și ai încăperilor cu altă destinație decît cea de locuință, prin semnarea procesului-verbal al adunării și prin acordul autentificat notarial al tuturor proprietarilor.

(3) După semnarea acordului menționat la alin. (2) lit. b), administratorul este obligat să informeze, în termen de 3 zile, printr-un anunț în scris, proprietarii și locatarii încăperilor adiacente celor preconizate spre reconstrucție despre reconstrucția planificată.

Articolul 54. Autorizația de construire (reconstruire)
a încăperilor

Lucrările de reconstrucție se efectuează în conformitate cu legislația, în baza certificatului de urbanism și a autorizației de construire.

Articolul 55. Restricții la reconstrucția încăperilor
și la executarea lucrărilor de reconstrucție

(1) La reconstrucția încăperilor sînt interzise:

a) intervenții care afectează structura de rezistență a blocului locativ (în interiorul încăperilor/apartamentelor);

b) extinderea încăperilor din contul balcoanelor și al loggiilor în blocul locativ, precum și extinderea balcoanelor și loggiilor existente;

c) extinderea și reamplasarea bucătăriilor și blocurilor sanitare din contul încăperilor locuibile în blocul locativ;

d) reamplasarea rețelelor de apă și canalizare (în interiorul încăperilor /apartamentelor);

e) intervenții la canalele de ventilare (în interiorul încăperilor /apartamentelor);

f) spargerea golurilor noi și lărgirea golurilor existente în pereții portanți ai blocurilor locative (în interiorul încăperilor/apartamentelor);

g) comasarea apartamentelor pe verticală cu spargerea sau demontarea planșelor;

h) modificarea sistemelor de încălzire cu instalarea agregatelor la balcoane și loggii în blocuri locative (în interiorul încăperilor/apartamentelor);

i) acțiuni care afectează aspectul arhitectural al blocurilor locative (construcția anexelor, balcoanelor, copertinelor, bovindourilor, transformarea în bovindouri a loggiilor și balcoanelor existente și altele), cu excepția aspectului acoperișurilor;

j) efectuarea lucrărilor de termoizolare și de schimbare coloristică a fațadei în lipsa autorizației de proiectare eliberate de autoritatea administrației publice locale.

(2) În blocurile locative, în perioada de executare a lucrărilor de reconstrucție a încăperilor, se

interzice:

- a) începerea lucrărilor legate de zgomot înainte de ora 8.00 și/sau încheierea lor mai târziu de ora 18.00;
- b) folosirea ascensoarelor de pasageri pentru transportarea materialelor de construcție și a deșeurilor neambalate;
- c) executarea lucrărilor de supraetajare și mansardare pe timp de iarnă.

(3) Inițiatorii sau executanții lucrărilor de reconstrucție autorizate sînt obligați să informeze despre începerea lucrărilor lor pe administratorul imobilului. Concomitent, se coordonează cu administratorul modul și condițiile de evacuare a deșeurilor de construcție.

Articolul 56. Controlul asupra reconstrucției încăperilor.

Finalizarea lucrărilor de reconstrucție

(1) Controlul respectării proiectului de reconstrucție și a condițiilor prevăzute în autorizația pentru executarea lucrărilor de reconstrucție este pus în sarcina proprietarilor și administratorului, precum și a autorităților administrației publice locale și a Agenției pentru Supraveghere Tehnică.

[Art.56 al.(1) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(2) Finalizarea lucrărilor de reconstrucție se confirmă prin procesul-verbal de recepție finală a lucrărilor efectuate. La recepția finală a lucrărilor, inițiatorul de lucrări de reconstrucție va invita, în mod obligatoriu, reprezentantul administratorului blocului locativ în care a fost efectuată reconstrucția încăperii.

(3) Procesul-verbal de recepție finală se prezintă la organul cadastral teritorial pentru efectuarea modificărilor respective în Registrul bunurilor imobile.

[Art.56 al.(3) modificat prin LP80 din 05.05.17, MO162-170/26.05.17 art.284]

Articolul 57. Consecințele reconstrucției neautorizate

(1) Reconstrucție neautorizată se consideră intervenția executată în lipsa autorizației de construire (reconstruire) sau cu încălcarea proiectului de construcție (reconstrucție).

(2) Administratorii sînt obligați să informeze autoritățile administrației publice locale și Agenția pentru Supraveghere Tehnică despre reconstrucțiile neautorizate ale încăperilor în blocul locativ sau despre necorespunderea încăperilor reconstruite cu documentația de proiect și cu autorizația de construire.

[Art.57 al.(2) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(3) Persoanele fizice și juridice care au cauzat prejudiciu locuințelor se sancționează conform legislației și sînt obligate să lichideze neconformitățile și să efectueze readucerea elementelor constructive afectate la starea inițială din cont propriu.

(4) În caz de nelichidare a încălcărilor depistate, la efectuarea reconstrucției încăperilor și la întocmirea proceselor-verbale, administratorii sînt obligați să se adreseze în instanțele de judecată competente pentru aplicarea măsurilor conform prevederilor legale.

(5) În cazul în care la reconstrucția încăperilor în blocul locativ a fost cauzat un prejudiciu încăperilor și/sau bunurilor persoanelor fizice și/sau juridice, persoana fizică și/sau juridică care a cauzat prejudiciu locuințelor poartă răspundere în conformitate cu legislația.

(6) Se interzice efectuarea expertizelor tehnice în privința intervențiilor neautorizate în structura clădirilor și legalizarea acestor intervenții.

Capitolul XI **RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA** **PREZENTEI LEGI**

Articolul 58. Răspunderea pentru încălcarea prezentei legi

(1) Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspundere civilă, contravențională sau penală, în conformitate cu legislația în vigoare.

(2) Persoanele fizice și juridice care au cauzat prejudiciu locuințelor, obiectelor de amenajare și înverzire de pe terenul aferent blocului locativ, echipamentelor tehnice din interiorul blocului sau al casei au obligația de a repara prejudiciul cauzat.

(3) Compensarea prejudiciului cauzat se efectuează conform prevederilor Codului civil al Republicii Moldova.

Capitolul XII **DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII**

Articolul 59. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare după 6 luni de la data publicării.

(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi:

a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

c) va asigura elaborarea actelor normative necesare pentru aplicarea prezentei legi.

(3) Persoanele care locuiesc în locuințe pasibile de privatizare conform Legii privatizării fondului de locuințe nr. 1324/1993 dispun de dreptul de a le privatiza până la 31 mai 2021, având obligația de a înregistra dreptul de proprietate în modul stabilit prin Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998.

[Art.59 al.(3) în redacția LP309 din 22.12.17, MO7-17/12.01.18 art.68]

[Art.59 al.(3) în redacția LP72 din 14.04.16, MO184-192/01.07.16 art.385]

(3¹) După expirarea termenului indicat la alin. (3), locuințele neprivatizate trec în proprietatea unităților administrativ-teritoriale pe al căror teritoriu sînt amplasate.

Autoritățile administrației publice locale se obligă să acorde acestor locuințe statut de locuințe sociale și să înregistreze dreptul de proprietate asupra lor în modul stabilit prin Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XIII din 25 februarie 1998. Cu persoanele care locuiesc în locuințele trecute în proprietatea unităților administrativ-teritoriale se vor încheia contracte de locațiune pe un termen de 5 ani, fără a se ține cont de norma prevăzută la art. 13 din prezenta lege.

Cu persoanele care locuiesc în locuințe construite în baza Acordului-cadru de împrumut dintre Guvernul Republicii Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei, ratificat prin Legea nr. 215-XVI din 12 octombrie 2007, se vor încheia contracte de locațiune în condițiile acordului-cadru menționat. Privatizarea acestor locuințe, de asemenea, se va efectua în condițiile acordului-cadru.

[Art.59 al.(3¹) modificat prin LP309 din 22.12.17, MO7-17/12.01.18 art.68]

[Art.59 al.(3¹) introdus prin LP72 din 14.04.16, MO184-192/01.07.16 art.385]

(4) Persoanele asigurate cu locuințe din fondul public de locuințe până la intrarea în vigoare a prezentei legi, în termen de până la 31 mai 2018, urmează să reîncheie contractul de locațiune cu proprietarul locuinței sau cu autoritatea abilitată.

[Art.59 al.(4) modificat prin LP72 din 14.04.16, MO184-192/01.07.16 art.385]

(5) Autoritățile administrației publice locale vor aduce la cunoștință persoanelor care locuiesc în locuințe pasibile de privatizare, dar nu au dispus de acest drept, despre faptul că pot dispune de acest drept în termenul indicat la alin. (3), după expirarea căruia locuințele neprivatizate vor trece în proprietatea unităților administrativ-teritoriale și acestor locuințe li se va atribui statutul de locuințe sociale.

[Art.59 al.(5) modificat prin LP72 din 14.04.16, MO184-192/01.07.16 art.385]

(6) Persoanele care, la data de intrare în vigoare a prezentei legi, au fost luate la evidență pentru îmbunătățirea condițiilor locative conform prevederilor Codului cu privire la locuințe al R.S.S. Moldovenești, aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești nr. 2718-X din 3 iunie 1983, au dreptul prioritar la examinarea cererilor depuse privind acordarea locuinței conform modului prevăzut de către Guvern.

(7) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă:

Codul cu privire la locuințe al R.S.S. Moldovenești, aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești nr. 2718-X din 3 iunie 1983 (Veștile Sovietului Suprem și ale Guvernului R.S.S. Moldovenești, 1983, nr. 6, art. 40);

punctul 2 din Legea nr. 391-XII din 5 decembrie 1990 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative ale Republicii Moldova în problemele ocrotirii femeii, familiei și a copilului (Veștile Sovietului Suprem și ale Guvernului R.S.S. Moldovenești, 1990, nr. 12, art. 299);

Legea nr. 567-XIII din 22 iulie 1995 pentru completarea Codului cu privire la locuințe al

Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 50, art. 583);

Legea nr. 982-XIII din 19 septembrie 1996 cu privire la fondul locativ cu statut special (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 31–32, art. 286);

Legea nr. 224-XIV din 16 decembrie 1998 pentru modificarea articolului 63 din Codul cu privire la locuințe (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 1–2, art. 2);

Legea nr. 1225-XV din 12 iulie 2002 pentru modificarea Codului de procedură civilă și a Codului cu privire la locuințe (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 110–112, art. 841);

Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr. 3780-XI din 7 martie 1990 cu privire la introducerea unei completări în Codul cu privire la locuințe al R.S.S. Moldovenești (Veștile Sovietului Suprem și ale Guvernului R.S.S. Moldovenești, 1990, nr. 3, art. 64);

Ucazul Prezidiului Sovietului Suprem al R.S.S. Moldovenești nr. 3845-X din 1 noiembrie 1984 (Veștile Sovietului Suprem și ale Guvernului R.S.S. Moldovenești, 1984, nr. 11, art. 89);

Ucazul Prezidiului Sovietului Suprem al R.S.S. Moldovenești nr. 1275-XI din 4 septembrie 1986 (Veștile Sovietului Suprem și ale Guvernului R.S.S. Moldovenești, 1986, nr. 9, art. 86);

Ucazul Prezidiului Sovietului Suprem al R.S.S. Moldovenești nr. 2120-XI din 3 septembrie 1987 (Veștile Sovietului Suprem și ale Guvernului R.S.S. Moldovenești, 1987, nr. 9, art. 121);

Ucazul Prezidiului Sovietului Suprem al R.S.S. Moldovenești nr. 3023-XI din 6 octombrie 1988 (Veștile Sovietului Suprem și ale Guvernului R.S.S. Moldovenești, 1988, nr. 10, art. 163);

Ucazul Prezidiului Sovietului Suprem al R.S.S. Moldovenești nr. 3187-XI din 2 februarie 1989 (Veștile Sovietului Suprem și ale Guvernului R.S.S. Moldovenești, 1989, nr. 2, art. 40).

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Andrian CANDU

Nr. 75. Chișinău, 30 aprilie 2015.

LPM75/2015
Внутренний номер: 358764
[Varianta în limba de stat](#)

[Карточка документа](#)

Республика Молдова

ПАРЛАМЕНТ

ЗАКОН Nr. 75
от 30.04.2015

о жилье

Опубликован : 29.05.2015 в Monitorul Oficial Nr. 131-138 статья № : 249 Дата вступления в силу : 29.11.2015

ИЗМЕНЕН

[ЗП309 от 22.12.17, МО7-17/12.01.18 ст.68](#)

[ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; в силу с 27.10.17](#)

[ЗП178 от 21.07.17, МО301-315/18.08.17 ст.537](#)

[ЗП72 от 14.04.16, МО184-192/01.07.16 ст.385](#)

Парламент принимает настоящий органический закон.

Настоящий закон регулирует правовые отношения в части недвижимого имущества со статусом жилья независимо от вида собственности и назначения такового.

Глава I

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Право на жилье

(1) Право на жилье – это основное право, являющееся составной частью права человека или семьи на достойную жизнь. Право на жилье предусматривает:

а) стабильность в части отношений имущественного найма, предоставления надлежащих сопутствующих услуг, обеспечения необходимой инфраструктурой, доступности финансовых источников;

б) недискриминацию в осуществлении права на жилье, включая доступ к рынку жилья, управление и пользование жильем, а также вступление во владение жильем;

с) прозрачность исполнения органами власти функций и обязанностей, относящихся к осуществлению права на жилье.

(2) Государство обеспечивает право людей на социальное, служебное, маневренное жилье, жилье типа общежития, гостиницы-приюта, жилье со специальным статусом (протокольное) в соответствии с критериями, установленными настоящим законом, в пределах имеющегося в наличии жилья.

Статья 2. Правовая основа и основные цели

(1) Жилищное законодательство основывается на положениях Конституции Республики Молдова и состоит из настоящего закона, Гражданского кодекса Республики Молдова, других нормативных актов, относящихся к области жилья, и международных договоров, стороной которых является Республика Молдова.

(2) Основными целями настоящего закона являются:

a) регулирование правовых отношений в области жилья;
b) обеспечение свободы лиц и организаций в реализации прав и интересов, относящихся к области жилья;

c) обеспечение выполнения обязанностей, вытекающих из настоящего закона, других нормативных актов, организационного устава нанимателей жилья и/или договоров, заключенных собственниками жилья с хозяйствующими субъектами, осуществляющими деятельность в помещениях многоквартирного жилого дома (включая встроенные или пристроенные), по сохранению, содержанию и эксплуатации имущества, находящегося в общей собственности в многоквартирном жилом доме.

(3) Если международный договор, стороной которого является Республика Молдова, содержит иные положения, чем предусмотренные национальным законодательством о жилье, применяются положения международного договора.

Статья 3. Отношения, регулируемые настоящим законом

Настоящий закон регулирует отношения, связанные с:

a) возникновением, осуществлением, изменением, прекращением права владения, пользования, распоряжения жильем, относящимся к публичному жилищному фонду;

b) учетом жилья независимо от его формы собственности;

c) использованием жильем, находящимся в частной и публичной собственности, на основании договора имущественного найма или на других законных основаниях;

d) изменением назначения жилья и использованием жилых помещений в других целях;

e) реконструкцией жилья;

f) организацией управления жильем, находящимся в публичной и частной собственности;

g) обеспечением целостности жилья, управления им, его технического обслуживания и ремонта;

h) внесением платы за пользование жильем и за предоставляемые коммунальные и некоммунальные услуги;

i) осуществлением контроля со стороны центральных и местных органов публичного управления в целях обеспечения прав лиц на жилье, соблюдения правил и норм управления жильем и его технического обслуживания;

j) отселением лиц из других типов жилья, находящегося в публичной собственности, в маневренное жилье.

Статья 4. Основные понятия

В целях настоящего закона определяются следующие основные понятия:

жилье – строение или изолированное помещение, состоящее из одной или более жилых комнат, а также из подсобных помещений (кухня, санузел и др.), удовлетворяющее требованиям для проживания одного или более лиц (семьи) и соответствующее минимальным требованиям к жилью, установленным нормативными актами; в качестве жилья признаются индивидуальные жилые дома, квартиры в жилых домах, жилые помещения в общежитиях и зданиях иного назначения;

публичный жилищный фонд – совокупность жилья, находящегося в публичной собственности;

жилье, находящееся в публичной собственности – жилье, находящееся в собственности административно-территориальных единиц или государства, которое включает совокупность жилья, а именно: социальное, служебное, маневренное жилье, гостиницы-приюты, общежития и жилье со специальным статусом (протокольное);

социальное жилье – жилье, предназначенное для лиц, нуждающихся в социальной защите, предоставляемое в имущественный наем в соответствии с положениями настоящего закона;

служебное жилье – жилье, предоставляемое в имущественный наем в соответствии с законом на период выполнения должностных обязанностей некоторыми категориями лиц;

маневренное жилье – жилье, предназначенное для временного размещения лиц, жилье которых находится в процессе капитального ремонта или реконструкции, которые не могут быть выполнены без отселения нанимателей, жилье, предназначенное для размещения лиц, пострадавших в результате стихийных бедствий, а также жилье, предназначенное для лиц, отселенных из социального жилья;

гостиница-приют – здание специального назначения для временного размещения некоторых категорий лиц, находящихся в затруднительном положении;

общежитие – здание, предназначенное для проживания лиц в период работы или учебы;

жилье со специальным статусом (протокольное) – жилье, предназначенное для пользования лицами, избранными или назначенными на ответственные государственные должности, исключительно на период исполнения должности;

дачный дом – жилье, занимаемое временно, служащее в качестве второстепенного жилья, предназначенного для отдыха и восстановления;

многоквартирный жилой дом – здание с двумя или более квартирами (жилыми помещениями), предназначенное для проживания, в состав которого кроме квартир входят: помещения иного, чем жилое, назначения и места общего пользования, инженерно-техническое оборудование, основные конструктивные элементы здания (фундамент, стены, перекрытия, кровля и другие элементы);

индивидуальный (частный) дом – отдельное здание, состоящее из одной или нескольких комнат, одноэтажное или с несколькими этажами, предназначенное для постоянного проживания, как правило, одной семьи;

квартира – жилье, состоящее из одной или более жилых комнат и вспомогательных помещений, удовлетворяющее требованиям для проживания одного лица или семьи и являющееся частью жилого дома;

жилое помещение в общежитии – жилье, состоящее, как правило, из одной жилой комнаты без удобств (кухни, туалета, ванной (душа) и др.) или с частичными удобствами;

помещение иного, чем жилое, назначения в многоквартирном жилом доме – изолированное помещение, являющееся частью многоквартирного жилого дома и имеющее иное, чем жилое, назначение;

жилая площадь – площадь жилых комнат (спален и зала) квартиры;

общая площадь многоквартирного жилого дома – общая площадь всех помещений в доме, включая помещения иного, чем жилое, назначения;

имущество, являющееся общей собственностью в многоквартирном жилом доме – помещения и площади в многоквартирном жилом доме, не имеющие статуса изолированных помещений, включая помещения, предназначенные и используемые для инженерно-технического обеспечения квартир и всего дома, места общего пользования, предназначенные и используемые для прохода в жилые помещения, конструктивные элементы дома, инженерное оборудование, предназначенное для общего пользования, являющиеся составной частью дома. Общая собственность в доме принадлежит по праву принудительной и бессрочной собственности собственникам квартир и помещений, имеющих иное, чем жилое, назначение, в соответствии с положениями Гражданского кодекса и законодательства о кондоминиуме;

наниматель – физическое или юридическое лицо, которому жилье предоставляется в пользование на основании договора имущественного найма, заключенного с собственником этого жилья на ограниченный срок, или на других законных основаниях в соответствии с законодательством;

наймодатель – собственник или представитель собственника – физическое или юридическое лицо, передающее жилье нанимателю в пользование на основании договора имущественного найма, заключенного на ограниченный срок, или на других законных основаниях в соответствии с законодательством;

семья – супруги, дети, родители и их законные представители, а также другие лица,

находящиеся на их содержании, которые совместно проживают и ведут общее хозяйство;

коммунальные услуги для потребителей в жилых помещениях, помещениях иного, чем жилое, назначения (далее – коммунальные услуги) – услуги по поставке тепловой энергии для отопления жилья и мест общего пользования в многоквартирных жилых домах, обеспечению горячей водой для хозяйственных нужд, питьевой водой, услуги по отведению сточных вод, услуги по вывозу твердых и жидких бытовых отходов, по обслуживанию лифта, управлению публичным жилищным фондом и жильем, находящимся в частной собственности, предоставляемые посредством деятельности по найму, техническому обслуживанию и ремонту многоквартирных жилых домов, общежитий, техническому обслуживанию внутридомового оборудования, санитарной очистке и обустройству придомовой территории, помещений и мест общего пользования многоквартирного жилого дома, реабилитации жилья и освоению инвестиций в этой области;

некоммунальные услуги для потребителей в жилых помещениях иного, чем жилое, назначения (далее – некоммунальные услуги) – услуги по обеспечению электрической энергией, природным газом, радиотрансляционной сетью, системой эфирного и кабельного телевидения, услуги связи, системы пожарной безопасности, охраны, Интернета;

реконструкция жилья, помещений иного, чем жилое, назначения в многоквартирных жилых домах или индивидуальных домах – выполнение работ по надстройке этажей, мансард, по модернизации, изменению, перепланировке, усилению и капитальному ремонту жилья или помещений иного, чем жилое, назначения, в том числе технического оборудования (далее – работы по реконструкции), в целях увеличения объема помещений и улучшения их эксплуатационных качеств с сохранением основных технико-экономических показателей реконструируемого объекта и единого гармоничного облика всего здания;

реабилитация многоквартирных жилых домов – выполнение в многоквартирных жилых домах работ по устранению серьезных разрушений их несущей структуры и больших дефектов систем тепло- и гидроизоляции;

управляющий недвижимым имуществом жилого назначения (далее – управляющий) – физическое или юридическое лицо, наделенное полномочиями для эффективного осуществления обязанностей по управлению, содержанию и эксплуатации недвижимого имущества жилого назначения;

уполномоченный орган – орган, учрежденный посредством законодательного или другого нормативного акта либо посредством административного акта в целях управления публичной собственностью;

минимальные требования к жилью – индивидуальный свободный доступ к жилому помещению без нарушения права владения и исключительного пользования помещением, принадлежащим другому лицу или семье, наличие помещения для отдыха, помещения для приготовления пищи, санузла, доступа к электрической энергии и питьевой воде, контролируемого отведения сточных вод и контролируемой эвакуации бытовых отходов, а также наличие возможности поддержания температуры в жилье согласно санитарным нормам.

Статья 5. Жилье и пользование им

(1) Жилье предназначено для проживания лиц.

(2) Пользование жилыми помещениями осуществляется в порядке, установленном настоящим закон, в соответствии с условиями договора и техническими предписаниями, предусмотренными Положением о пользовании, эксплуатации и управлении всеми типами жилья, утвержденным Правительством.

(3) Физические лица, имеющие в собственности жилье, вправе использовать его для личного проживания и проживания членов их семей. Они также имеют право вселять в свое жилье других физических лиц.

(4) Жилье, находящееся в публичной и частной собственности, подлежит государственному учету в порядке, установленном Правительством.

(5) Контроль за использованием и содержанием жилья независимо от его формы собственности, а также за соответствием жилья и предоставляемых коммунальных услуг техническим требованиям осуществляется органами центрального и местного публичного управления.

(6) Собственник жилья или лицо, обремененное соответствующим правом, обязаны содержать жилье с усердием хорошего собственника, не допускать его повреждения, соблюдать права и законные интересы соседей, правила пользования жильем и правила содержания имущества, находящегося в общей собственности в многоквартирном жилом доме, утвержденные Правительством. Такие же обязанности должны соблюдаться и собственником помещений иного, чем жилое, назначения в многоквартирных жилых домах.

(7) Ущерб, причиненный в результате ненадлежащего пользования помещениями либо в результате нарушения положений законодательства или договора имущественного найма, возмещается нанимателем и может служить основанием для расторжения договора.

(8) Минимальные требования к жилью устанавливаются и утверждаются Правительством.

Статья 6. Изменение назначения жилья

(1) Изменение назначения жилья путем перевода его из публичного жилищного фонда в категорию помещений иного, чем жилое, назначения запрещается, за исключением случаев, предусмотренных в части (2).

(2) Исключение жилья из публичного жилищного фонда осуществляется только на основании решения компетентного органа публичного управления по заявлению управляющего в случае:

а) признания в установленном порядке жилья, относящегося к публичному жилищному фонду, непригодным для проживания;

б) декларирования общественной полезности некоторых работ, которые будут осуществляться на земельном участке, занятом под жилье.

(3) Перевод жилья, находящегося в частной собственности, в категорию помещений иного, чем жилое, назначения осуществляется по решению собственника (в случае одного собственника) или, по обстоятельствам, с согласия собственников жилья (в случае большего количества собственников в многоквартирном жилом доме) в соответствии с частью (4).

(4) Перевод жилья в категорию помещений иного, чем жилое, назначения в многоквартирных жилых домах, в которых квартиры находятся в частной собственности, осуществляется с нотариально заверенного согласия всех собственников квартир и помещений иного, чем жилое, назначения.

(5) Перевод жилья в категорию помещений иного, чем жилое, назначения осуществляется в соответствии с положениями настоящего закона и законодательства о принципах градостроительства и обустройства территории.

(6) Порядок проведения обследования санитарно-технического состояния жилья для признания его непригодным для проживания и перевода в категорию жилья, непригодного для проживания, а также порядок использования, переоборудования или сноса такого жилья устанавливается Правительством.

Статья 7. Компетенция Правительства в области регулирования жилищных отношений

Правительство разрабатывает и утверждает государственную жилищную политику в отношении:

а) установления единого порядка государственной регистрации, оценки и учета жилья;

б) установления основных правил управления, эксплуатации и обслуживания жилья;

с) выделения из государственного бюджета финансовых средств на строительство и приобретение органами местного публичного управления социального, служебного и маневренного жилья;

д) предоставления, в пределах своих полномочий, финансовой помощи

(единовременных пособий) в случае строительства, реконструкции или приобретения жилья для лиц, пользующихся этим правом, а также в случае каких-либо бедствий;

- е) установления порядка и условий реконструкции жилья;
- ф) установления порядка строительства дачных домов и пользования ими;
- г) установления порядка проведения обследования санитарно-технического состояния жилья для признания его непригодным для проживания и перевода в категорию жилья, непригодного для проживания;
- h) регулирования установления минимальных требований к жилью в зависимости от населенного пункта;
- и) регулирования механизма регистрации лиц по месту жительства и/или месту нахождения;
- j) установления категорий лиц, имеющих право на социальное жилье, порядка и критериев получения социального жилья;
- к) информирования населения о политике, постановлениях, планах и мерах, принятых в данной области.

Статья 8. Компетенция органов местного публичного управления первого уровня

Органы местного публичного управления первого уровня имеют следующие полномочия:

- а) реализуют жилищную политику государства в соответствующей административно-территориальной единице;
- б) ведут учет лиц, имеющих право на получение социального жилья, и распределяют социальное жилье;
- с) обеспечивают строительство и покупку социального, маневренного и служебного жилья для обеспечения потребностей в жилье лиц, имеющих право на получение такого жилья, в пределах средств, выделенных на эти цели из государственного бюджета;
- д) предоставляют из местного бюджета или других специальных фондов финансовые средства для поддержки лиц, нуждающихся в оказании помощи для строительства или приобретения жилья, в соответствии с критериями, установленными местным советом;
- е) принимают решения о реконструкции или сносе жилья, признанного непригодным для проживания, после проведения обследования его санитарно-технического состояния, за исключением случаев, когда здания или жилые помещения признаны памятниками истории или архитектуры;
- ф) передают земли, прилегающие к многоквартирным жилым домам, ассоциациям совладельцев в кондоминиуме в пределах границ, установленных проектной документацией;
- г) управляют публичным жилищным фондом посредством назначения на конкурсной и контрактной основе управляющего на срок не менее 1 года;
- h) осуществляют контроль в области управления, эксплуатации, использования по назначению и обеспечения целостности недвижимого имущества, предназначенного для жилья, независимо от его формы собственности. Механизмы и процедуры контроля устанавливаются в типовом положении, утвержденном Правительством;
- и) организуют предоставление коммунальных услуг для пользователей жилых помещений;
- j) выдают свидетельства об охране жилья, расположенного в зданиях, признанных памятниками архитектуры и истории;
- к) информируют население о постановлениях, планах и мерах, принятых в данной области.

Глава II
СОЦИАЛЬНОЕ ЖИЛЬЕ

Статья 9. Общие положения о социальном жилье

(1) Социальное жилье предоставляется в имущественный наем лицу или семье, которые претендуют на такое жилье, в населенном пункте по месту жительства или месту нахождения.

(2) Социальное жилье предоставляется в имущественный наем лицам или семьям, взятым на учет, на основании решения местного совета, о чем лица письменно информируются в течение 15 дней со дня принятия решения.

(3) Социальное жилье создается путем осуществления нового строительства, а также путем приобретения и реабилитации существующих зданий.

(4) Строительство, приобретение или реабилитация социального жилья осуществляются в соответствии с инвестиционными проектами в пределах финансовых средств, ежегодно утверждаемых в государственном бюджете, а также за счет финансовых средств в виде кредитов и/или грантов, предоставляемых внешними партнерами по развитию.

(5) Социальное жилье относится к публичной собственности административно-территориальных единиц и не может быть отчуждено или переведено в другой тип жилья.

(6) Социальное жилье может размещаться на земельных участках, принадлежащих административно-территориальным единицам, и на участках, находящихся в публичной собственности государства.

(7) Пользование социальным жильем осуществляется на основании договора имущественного найма, заключенного в соответствии с положениями главы VIII.

(8) Минимальные требования к социальному жилью утверждаются Правительством.

(9) Предоставление социального жилья осуществляется в соответствии с Положением об учете, порядке предоставления и использования социального жилья, утвержденным Правительством и согласованным с социальными партнерами.

Статья 10. Условия получения социального жилья

(1) Социальное жилье предоставляется в имущественный наем взятым на учет лицам или семьям, месячный доход которых на каждого члена семьи не превышает прожиточный минимум, установленный по стране, и которые отвечают в совокупности следующим обязательным условиям:

а) не имеют в собственности жилья в Республике Молдова и за ее пределами, не имеют земельного участка для строительства жилья, участка другого назначения или дома, построенного в садово-огородническом товариществе, а также не совершали акт отчуждения жилья в последние 5 лет в Республике Молдова;

б) не получали от государства и органов местного публичного управления льготных кредитов и поддержки, выраженной в строительных материалах или финансовой помощи;

с) не участвовали в приватизации жилья, земельных участков под строительство, садовых земельных участков, индивидуальных жилых домов, полученных ранее от государства,

и одному из следующих дополнительных условий:

а) располагают в публичном жилищном фонде на каждого члена семьи общей жилой площадью, составляющей менее минимальной нормы, установленной для общей жилой площади социального жилья;

б) проживают в жилье, относящемся к публичному жилищному фонду, не соответствующем санитарным и техническим требованиям, установленным к жилью, что подтверждается техническим отчетом, выданным уполномоченным публичным органом.

(2) Право на получение социального жилья в соответствии с частью (1) в приоритетном порядке имеют:

а) лица с тяжелой степенью ограничения возможностей, не вовлеченные в трудовую деятельность в связи с состоянием здоровья;

б) лица, ухаживающие за несовершеннолетними лицами с тяжелой степенью ограничения возможностей;

с) молодые семьи на основании Закона о молодежи № 279-XIV от 11 февраля 1999 года, которые не имеют жилья;

д) семьи, в которых одновременно родились трое, четверо или более младенцев;

е) дети-сироты, которые достигли совершеннолетия и не получили от государства жилье.

Статья 11. Учет лиц, нуждающихся в социальном жилье

(1) Учет лиц, нуждающихся в социальном жилье, осуществляется органами местного публичного управления в порядке, предусмотренном Правительством.

(2) В случае смерти лица, состоявшего на учете вместе со своей семьей, ее члены сохраняют право нахождения на учете для улучшения жилищных условий, если не изменились основания, предусмотренные статьей 10.

Статья 12. Снятие с учета лиц, нуждающихся в социальном жилье

(1) Лица снимаются с учета лиц, нуждающихся в социальном жилье, по решению органа, поставившего их на учет, в случае:

а) улучшения ими жилищных условий, если отсутствуют другие основания для нахождения на учете;

б) эмиграции их в соответствии с законом за пределы страны или выезда их на место жительства в населенный пункт другой административно-территориальной единицы;

в) предоставления ими недостоверной информации, послужившей основанием для взятия их на учет, или осуществления незаконных действий ответственными должностными лицами при решении проблемы о взятии их на учет;

г) отказа в письменной форме лица, стоявшего на учете на получение социального жилья.

(2) Снятие с учета лиц, нуждающихся в социальном жилье, осуществляется на основании решения местного совета.

(3) Решение местного совета должно содержать основания для снятия с учета лица, нуждающегося в социальном жилье. Принятие решения о снятии с учета осуществляется в присутствии на заседании местного совета заинтересованного лица, приглашенного в письменной форме за 15 дней до дня проведения заседания. В случае отказа от участия в заседании решение принимается в отсутствие заинтересованного лица с информированием его о принятом решении в 15-дневный срок со дня заседания местного совета.

Статья 13. Норма жилой площади для социального жилья

Норма жилой площади для социального жилья устанавливается в размере 9 кв.м на одного человека, при этом излишки жилой площади не должны превышать 12 кв.м на одну семью в случае, если жилье построено не в соответствии со стандартами социального жилья.

Статья 14. Учет интересов лиц при предоставлении в имущественный наем социального жилья

(1) При предоставлении в имущественный наем социального жилья не допускается заселение в одну комнату лиц разного пола в возрасте старше 9 лет, кроме супругов.

(2) Престарелым лицам и лицам с ограниченными возможностями по их просьбе предоставляется жилье на нижних этажах.

Статья 15. Заселение лиц в социальное жилье

Заселение лиц и членов их семей в социальное жилье осуществляется в течение 15 дней со дня заключения в соответствии с частью (4) статьи 33 договора имущественного найма социального жилья.

Статья 16. Реконструкция и перепланировка социального жилья

(1) Реконструкция и перепланировка социального жилья осуществляются собственником недвижимого имущества с соблюдением строительных норм.

(2) Наниматель, осуществивший самовольную реконструкцию или перепланировку жилья, обязан привести его в первоначальное состояние за свой счет в шестимесячный срок под угрозой расторжения договора имущественного найма.

(3) Выделение нанимателю другого жилья в связи с капитальным ремонтом или реконструкцией многоквартирного жилого дома, в котором имеется социальное жилье, осуществляется в соответствии со статьей 41.

Статья 17. Взимание с нанимателя платы за пользование социальным жильем и за коммунальные и некоммунальные услуги

(1) Наниматель социального жилья обязан вносить плату за пользование таковым и за коммунальные и некоммунальные услуги в соответствии со сроком, установленным в договоре имущественного найма, или в соответствии с датой, указанной в выданном счете-фактуре, но не позднее 30-го числа месяца, в котором был получен счет-фактура.

(2) Плата за наем жилья взимается в соответствии с положениями статьи 37.

(3) Владелец договора имущественного найма социального жилья обязан сообщить примэрии в 30-дневный срок о любом изменении в месячном доходе его семьи под угрозой расторжения договора. В случае изменения месячного дохода семьи орган местного публичного управления должен в 30-дневный срок внести изменения в плату за наем и в выделяемую субсидию.

(4) Плата за коммунальные и некоммунальные услуги взимается исходя из фактического потребления этих услуг в соответствии с положениями статьи 51.

(5) Наниматели, имеющие долги по внесению платы за наем социального жилья или уклоняющиеся в течение 6 месяцев от внесения этой платы, выселяются из социального жилья на основании судебного решения в соответствии с положениями статьи 20.

Статья 18. Предоставление жилья в связи со сносом или изменением назначения социального жилья

Если многоквартирный жилой дом, в котором имеется социальное жилье, подлежит сносу в связи с экспроприацией земельного участка для общественно полезных целей либо если жилье в многоквартирном жилом доме непригодно для проживания и подлежит реконструкции в нежилое помещение, предприятия, учреждения или организации, которым отводится земельный участок либо подлежащий реконструкции многоквартирный жилой дом, обеспечивают лиц, выселяемых из этого дома, жильем тех же размеров и с наличием таких же удобств на условиях найма.

Статья 19. Предоставление другого жилья при выселении из социального жилья, находящегося в аварийном состоянии или под угрозой обвала

Если многоквартирный жилой дом, в котором имеется социальное жилье, находится в аварийном состоянии или под угрозой обвала, нанимателям, выселяемым из этого жилья, на основании решения местного совета предоставляется в имущественный наем другое жилье в пределах имеющегося в наличии жилья.

Статья 20. Выселение в случае расторжения договора имущественного найма социального жилья

В случае расторжения договора имущественного найма социального жилья в судебном порядке вследствие незаконных действий и/или нарушения договорных обязательств нанимателем, членами его семьи и другими совместно проживающими с ним лицами они подлежат выселению без предоставления другого жилья.

Глава III

СЛУЖЕБНОЕ ЖИЛЬЕ И ПОЛЬЗОВАНИЕ ИМ

Статья 21. Служебное жилье

(1) Служебное жилье предоставляется лицам и членам их семей, если они не владеют жильем на правах собственности в той же административно-территориальной единице на момент заключения договора имущественного найма. Получение лицом другого жилья является основанием для расторжения с ним договора имущественного найма.

(2) Перечень должностей и профессий, которые дают право на получение служебного жилья, устанавливается Правительством, если законодательством не предусмотрено иное.

(3) Пользование служебным жильем осуществляется на основании договора имущественного найма, заключенного в соответствии с положениями главы VIII.

(4) Если по истечении срока действия трудового договора трудовые отношения между

работодателем и нанимателем были продлены посредством другого трудового договора, за нанимателем служебного жилья сохраняется право на продление срока действия договора имущественного найма на срок нового трудового договора.

(5) Жилые помещения, финансируемые из иных источников, чем государственный или местный бюджет, включаются в служебное жилье/исключаются из служебного жилья по решению соответствующего органа местного или центрального публичного управления на основании предложения собственника жилья.

(6) Служебное жилье для лиц национальной системы обороны находится в управлении компетентных органов центрального публичного управления, а специальные нормы предоставления служебного жилья утверждаются Правительством.

(7) Служебное жилье, построенное или приобретенное за счет средств государственного или местных бюджетов, не может быть отчуждено или переведено в другой тип жилья.

(8) Норма жилой площади на каждое лицо в служебном жилье равна норме, установленной для социального жилья.

Статья 22. Выселение из служебного жилья

(1) По истечении срока действия договора имущественного найма служебного жилья наниматель и члены его семьи, а также бывшие члены семьи должны освободить занимаемое жилье в срок не более 3 месяцев, в противном случае они подлежат выселению в судебном порядке.

(2) Не могут быть выселены в течение 3 лет из служебного жилья без предоставления другого жилья лица, которые не имеют другого жилья на территории Республики Молдова и:

а) стали лицами с тяжелым, выраженным или средним ограничением возможностей в связи с выполнением служебных обязанностей;

б) достигли пенсионного возраста и проживают одни в служебном жилье;

с) являются членами семьи работника, которому было предоставлено служебное жилье и который погиб в связи с выполнением служебных обязанностей;

д) являются одинокими лицами, проживающими совместно с несовершеннолетними детьми.

(3) Лица, продолжающие проживать в служебном жилье после истечения срока действия договора имущественного найма служебного жилья на основании части (2), заключают с собственником жилья новый договор имущественного найма.

Глава IV Маневренное ЖИЛЬЕ

Статья 23. Пользование маневренным жильем

(1) Жилая площадь в предоставляемом маневренном жилье должна составлять не менее 6 кв.м на одного человека.

(2) В период проживания в маневренном жилье в связи с капитальным ремонтом или реконструкцией их жилья наниматели вносят плату за наем этого жилья, а также за коммунальные и некоммунальные услуги в соответствии с договором имущественного найма, заключенным на данный период согласно положениям главы VIII.

(3) По окончании капитального ремонта или реконструкции маневренного жилья наниматели такового возвращаются в ранее занимаемое ими жилье.

(4) Расходы по переезду возмещаются собственником отремонтированного/подвергнутого реконструкции жилья.

(5) Порядок создания, распределения маневренного жилья и условия пользования им устанавливаются органами местного публичного управления.

(6) В период стихийных бедствий, таких как оползни, наводнения, ураганы различной силы, торнадо, землетрясения, а также в случаях обвалов зданий, установок или оборудования, пожаров, взрывов и в других ситуациях, классифицированных как чрезвычайные, маневренное жилье по решению собственника может использоваться для размещения лиц, оставшихся без жилья.

(7) Маневренное жилье по решению его собственника может использоваться для

временного проживания лиц или семей, эвакуированных из других типов жилья, находящегося в публичной собственности.

Глава V ГОСТИНИЦЫ-ПРИЮТЫ

Статья 24. Гостиницы-приюты и пользование ими

(1) Гостиницы-приюты создаются на основе существующих гостиниц, общежитий, баз отдыха, пансионатов и других помещений, находящихся в публичной собственности, которые могут использоваться для временного проживания в случае оползней или обрушений земельных участков, наводнений, ураганов различной интенсивности, торнадо, лавин, землетрясений, обрушений зданий, установок или оборудования, пожаров, взрывов или в других случаях, классифицированных как чрезвычайные ситуации.

(2) Решение о создании гостиниц-приютов, порядке и периоде пользования ими принимается органами местного публичного управления.

(3) После ликвидации последствий, послуживших основанием для установления указанным в части (1) типам жилья статуса гостиницы-приюта, им восстанавливается прежний статус.

(4) В случае, если период размещения в гостиницах-приютах превышает 6 месяцев, а последствия чрезвычайной ситуации не ликвидированы, размещенные в нем лица переселяются в маневренное жилье.

Глава VI ОБЩЕЖИТИЯ

Статья 25. Пользование общежитиями

(1) В период учебы и трудовой деятельности лица имеют право на получение жилой площади в общежитии, в пределах имеющихся в наличии помещений, на основании договора имущественного найма, заключенного в соответствии с положениями главы VIII.

(2) Общежития могут быть оснащены мебелью и другими предметами, необходимыми для проживания и отдыха, за счет наймодателей/нанимателей.

(3) Общежития принадлежат юридическим лицам публичного и частного права и не могут быть отчуждены в случае, если они были построены или приобретены за счет средств государственного или местного бюджета. Собственник общежития или орган, в управлении которого оно находится, принимает решение о категориях лиц, имеющих право проживать в нем.

(4) Порядок ведения учета лиц, нуждающихся в предоставлении жилья в общежитиях, а также порядок пользования и управления общежитиями устанавливается положением, утверждаемым Правительством.

Статья 26. Норма жилой площади в общежитиях

В общежитиях, независимо от их категории, норма жилой площади устанавливается в размере 6 кв.м на одного человека, вместе с тем не допускается проживание в одной комнате лиц разного пола в возрасте старше 9 лет, за исключением супругов.

Глава VII ЖИЛЬЕ СО СПЕЦИАЛЬНЫМ СТАТУСОМ (ПРОТОКОЛЬНОЕ)

Статья 27. Жилье со специальным статусом (протокольное)

(1) Жилье со специальным статусом (протокольное) состоит из квартир или отдельных жилых домов.

(2) Жилье со специальным статусом (протокольное) не может быть отчуждено.

Статья 28. Порядок предоставления жилья со специальным статусом (протокольного)

(1) Жилье со специальным статусом (протокольное) предоставляется по заявлению лиц, указанных в статье 31, на срок исполнения ими должности.

(2) Жилье со специальным статусом (протокольное) предоставляется по решению органа, в управлении которого это жилье находится, на основании постановления об

утверждении или назначении на должность и других документов, предусмотренных законодательством.

Статья 29. Порядок пользования жильем со специальным статусом (протокольным)

(1) На основании поданного заявления и решения о предоставлении жилья со специальным статусом (протокольного) заявитель заключает договор имущественного найма указанного жилья в соответствии с положениями главы VIII.

(2) Члены семьи заявителя не вправе заключать указанный в части (1) договор.

(3) За пользование жильем со специальным статусом (протокольным) взимаются плата за наем и платежи за представляемые коммунальные и некоммунальные услуги.

(4) Пользование жильем со специальным статусом (протокольным) осуществляется на основании договора имущественного найма.

Статья 30. Порядок освобождения жилья со специальным статусом (протокольного)

(1) Наниматель и члены его семьи освобождают жилье со специальным статусом (протокольное) в течение 15 дней со дня прекращения исполнения выборной или назначаемой должности.

(2) В случае досрочного прекращения исполнения выборной или назначаемой должности или в случае смерти нанимателя жилье со специальным статусом (протокольное) освобождается в срок, предусмотренный в части (1).

(3) В случае отказа нанимателя освободить жилье со специальным статусом (протокольное) выселение осуществляется на основании решения судебной инстанции.

Статья 31. Категории лиц, которым предоставляется жилье со специальным статусом (протокольное)

Жилье со специальным статусом (протокольное) предоставляется следующим категориям лиц:

- a) Президенту Республики Молдова;
- b) Председателю Парламента;
- c) Премьер-министру.

Глава VIII

Порядок пользования жильем на основании договора ИМУЩЕСТВЕННОГО НАЙМА

Статья 32. Предмет договора имущественного найма

(1) Предметом договора имущественного найма является изолированное жилое помещение, состоящее из одной или нескольких комнат.

(2) Не могут быть предметом договора имущественного найма часть комнаты или комната, связанная с другой комнатой общим входом (смежные комнаты), а также подсобные помещения (кухня, коридор, прихожая и др.), за исключением комнат, используемых совместно нанимателями в общежитии.

Статья 33. Форма и срок договора имущественного найма

(1) Форма и срок договора имущественного найма устанавливаются в соответствии с положениями Гражданского кодекса Республики Молдова.

(2) Договор имущественного найма, заключенный с соблюдением положений законодательства, регистрируется в порядке, установленном Законом о кадастре недвижимого имущества № 1543-XIII от 25 февраля 1998 года.

(3) Договор имущественного найма жилья, находящегося в частной собственности, заключенный с соблюдением положений законодательства, регистрируется в Государственной налоговой службе.

[Ст.33 ч.(3) изменена ЗП178 от 21.07.17, МО301-315/18.08.17 ст.537]

(4) В зависимости от статуса жилья договор имущественного найма заключается в следующем порядке:

a) договор имущественного найма жилья, находящегося в частной собственности, заключается между собственником или представителем собственника жилья

(наймодателем) и нанимателем на срок, установленный сторонами;

b) договор имущественного найма социального жилья заключается между собственником жилья или уполномоченным органом и нанимателем в 30-дневный срок со дня принятия соответствующего решения органом местного публичного управления на срок до 5 лет. Срок договора может продлеваться на последующие 5 лет в случае сохранения условий для получения социального жилья и подтверждения этого факта соответствующими документами. Перечень документов, представляемых для продления договора имущественного найма, устанавливается Правительством по согласованию с социальными партнерами. Документы подлежат представлению в компетентный орган не позднее чем за 6 месяцев до истечения срока действия договора;

c) договор имущественного найма служебного жилья заключается между собственником жилья или уполномоченным органом и нанимателем на срок действия индивидуального трудового договора или на срок исполнения должности. Действие договора имущественного найма служебного жилья прекращается одновременно с прекращением трудовых отношений;

d) договор имущественного найма маневренного жилья заключается между собственником жилья или уполномоченным органом и нанимателем на период проведения работ по капитальному ремонту или реконструкции жилья/многоквартирного жилого дома, занимаемого ранее, либо по решению собственника жилья на необходимый период пребывания в нем лиц, отселенных из других типов жилья, относящегося к публичному жилищному фонду;

e) договор имущественного найма гостиниц-приютов заключается между собственником гостиницы-приюта или уполномоченным органом и нанимателем на период существования чрезвычайной ситуации, после устранения которой прекращается и действие договора имущественного найма;

f) договор имущественного найма для проживания в общежитии заключается между собственником жилья или уполномоченным органом и нанимателем в случае учебы на один год, а в случае осуществления трудовой деятельности на период осуществления деятельности, если не возникли иные обстоятельства;

g) договор имущественного найма жилья со специальным статусом (протокольного) заключается между собственником жилья или уполномоченным органом и нанимателем – лицом, избранным или назначенным на ответственную государственную должность, исключительно на период исполнения им должности.

(5) С иностранцами, беженцами и лицами, получившими гуманитарную защиту с правом пребывания на территории страны, договор имущественного найма заключается на срок, не превышающий срока действия вида на жительство в Республике Молдова или удостоверения личности. В случае иностранцев, прибывших в Республику Молдова на срок до 90 дней, договор имущественного найма не должен превышать предоставленного срока пребывания.

Статья 34. Положения договора имущественного найма

(1) Договор имущественного найма должен включать, но не ограничиваясь этим:

a) фамилию, имя, место жительства или юридический адрес наймодателя, а также, по обстоятельствам, место нахождения его уполномоченного органа;

b) фамилию, имя, номер документа, удостоверяющего личность, и, по обстоятельствам, государственный идентификационный номер нанимателя, а также его адрес прописки или места нахождения, указанный в документе, удостоверяющем личность;

c) адрес жилого помещения, являющегося предметом имущественного найма;

d) жилую площадь, минимальные санитарно-гигиенические условия в соответствии с минимальными требованиями к жилью, установленными для соответствующего населенного пункта, наименование помещений и бытового оборудования, которые будут находиться в исключительном пользовании нанимателя, и, по обстоятельствам, перечень имеющегося в здании вспомогательного оборудования общего пользования;

e) размер месячной платы за наем, правила его изменения и порядок оплаты;

- f) размер суммы, уплачиваемой авансом в счет платы за наем, или, если это предусматривается, размер гарантийной суммы;
- g) дату вступления в силу и срок действия договора;
- h) лиц, которые будут проживать совместно с обладателем договора в течение срока действия такового;
- i) условия расторжения договора и освобождения жилья;
- j) другие условия, согласованные сторонами.

(2) К договору прилагается выписка из Реестра недвижимого имущества, подтверждающая право собственности наймодателя на сдаваемое внаем жилье.

(3) К договору прилагаются акт технического состояния жилья на момент передачи его в пользование, а также технические инструкции по пользованию жильем с указанием условий эксплуатации, содержания и периодической проверки внутренних конструктивных элементов и технического оборудования.

(4) Соглашение о порядке заключения договора и получения услуг аудио-, видеосвязи (телевидение, телефон, Интернет) в здании устанавливается совместно наймодателем и нанимателем и прилагается к договору имущественного найма.

(5) Если жилье находится в многоквартирном жилом доме, наймодатель обязан предоставить нанимателю информацию о назначении здания, о преимуществах и использовании его отдельных и общих частей, о доле, относящейся к нанимаемому жилью.

(6) Наниматель, с письменного согласия наймодателя, может принимать участие в собраниях ассоциации совладельцев в кондоминиуме и высказываться на них, имея право голоса только при уполномочивании его собственником-наймодателем по вопросам, связанным с управлением и содержанием недвижимого имущества.

(7) В случае, если стороны в одном из условий договора предусмотрели осуществление наймодателем работ по улучшению жилищных условий, в договоре устанавливается условие повышения платы за наем после осуществления указанных работ, размер повышения и дата вступления его в силу.

(8) Являются недействительными любые условия договора имущественного найма, которые противоречат настоящему закону и:

- a) обязывают нанимателя признать или уплатить наймодателю авансом любую сумму в качестве компенсации;
- b) предусматривают коллективную ответственность нанимателей в случае повреждения конструктивных элементов, установок, объектов, оборудования, относящихся к местам общего пользования в нанимаемом жилье;
- c) обязывают нанимателя возместить авансом затраты на ремонт жилья на основании оценки, проведенной в одностороннем порядке наймодателем;
- d) освобождают наймодателя от обязанностей, возлагаемых на него в соответствии с законом;
- e) дают наймодателю право получать доход при невыполнении положений договора имущественного найма.

Статья 35. Права и обязанности наймодателя

(1) Наймодатель имеет следующие права, если договором имущественного найма не предусмотрено иное:

- a) проверять сданное внаем имущество;
- b) проводить работы в сданном внаем недвижимом имуществе;
- c) требовать от нанимателя немедленного приведения нанятых помещений и оборудования в первоначальное состояние за свой счет, если произведенные в нанятых помещениях или оборудовании изменения представляют угрозу для безопасности здания или надлежащего функционирования оборудования.

(2) Наймодатель имеет следующие обязанности:

- a) предоставлять внаем жилье, удовлетворяющее минимальным требованиям к жилью;
- b) предоставлять нанимателю жилье в пригодном для пользования состоянии, обеспеченное надлежащим образом функционирующим оборудованием, указанным в

договоре имущественного найма;

с) принимать меры по ремонту жилья и поддержанию его в надежном состоянии в том, что касается эксплуатации и функциональности, на протяжении всего срока найма;

д) содержать в хорошем состоянии элементы несущей структуры здания, внешние конструктивные элементы здания (кровля, фасад, ограждение, тротуары), дворы и палисадники, а также места общего пользования внутри здания (лестничные марши, шахты лифтов, холлы, коридоры, подвалы, наружные лестницы);

е) содержать в хорошем состоянии общее оборудование здания (лифты, установки водоснабжения, канализации, центрального отопления, электроустановки и установки природного газа, котельные, установки для сбора отходов, оборудование коллективной антенны, телефонной связи и т.д.).

Статья 36. Права и обязанности нанимателя

(1) Наниматель имеет следующие права, если договором имущественного найма не предусмотрено иное:

а) вселять в сданное ему внаем жилье членов своей семьи. Проживающие совместно с нанимателем члены его семьи имеют те же, что и наниматель, права и обязанности, вытекающие из договора имущественного найма. Совершеннолетние члены семьи несут солидарную ответственность по обязательствам, вытекающим из указанного договора. В случае развода бывшие члены семьи нанимателя имеют право совместного проживания в том же жилье до истечения срока действия договора имущественного найма;

б) получать на протяжении срока проживания в наемном жилье качественные коммунальные и некоммунальные услуги, предоставляемые в данном населенном пункте;

с) вселяться в жилье, соответствующее минимальным требованиям к жилью, установленным для данного населенного пункта.

(2) Наниматель имеет следующие обязанности:

а) вносить в установленные сроки плату за наем и нести расходы, предусмотренные договором имущественного найма;

б) использовать нанятые помещения в соответствии с их назначением, установленным в договоре имущественного найма;

с) выполнять работы по содержанию, ремонту или замене составных элементов оборудования текущего пользования, расположенного в помещениях, находящихся исключительно в индивидуальном пользовании;

д) нести ответственность за повреждения и убытки, нанесенные в период действия договора имущественного найма помещениям, находящимся в его исключительном пользовании;

е) ремонтировать или заменять конструктивные элементы, установки, объекты или сопутствующее оборудование, приведенные в негодность в результате их ненадлежащего использования, независимо от того, находятся они внутри или вне здания, за исключением случаев, когда таковые пришли в негодность из-за обветшания, дефектов, изъянов в исполнении, непредвиденных случайностей или форс-мажорных обстоятельств. Если лица, приведшие в негодность конструктивные элементы, установки, объекты или сопутствующее оборудование, не могут быть установлены, расходы по ремонту несут лица, имеющие доступ к ним или совместно использующие их;

ф) обеспечивать чистоту и гигиену жилья на протяжении всего срока действия договора имущественного найма;

г) обеспечивать текущее содержание оборудования, указанного в договоре имущественного найма;

h) разрешать выполнение в нанятых помещениях работ по улучшению мест общего пользования здания, а также необходимых работ по текущему содержанию нанятых помещений;

і) не переустраивать нанятые помещения и оборудование без письменного разрешения наймодателя. В противном случае наймодатель может потребовать от нанимателя при выселении такового из жилья привести помещения в первоначальное состояние или может сохранить выполненное переустройство без возмещения нанимателю понесенных

расходов;

- j) передать при выселении наймодателю жилье в пригодном для пользования состоянии;
- k) нести необходимые расходы в случае выселения его из нанимаемого жилья.

Статья 37. Плата за наем жилья и за предоставляемые услуги

(1) Плата за наем жилья, находящегося в частной собственности, рассчитывается исходя из платы за один квадратный метр общей площади.

(2) Плата за наем жилья, относящегося к публичному жилищному фонду, взимается исходя из общей площади жилья и на базе тарифа за наем жилья, утвержденного собственником или уполномоченным органом на основании методологии, утвержденной Правительством.

(3) Наряду с платой за наем жилья, как относящегося к публичному жилищному фонду, так и находящегося в частной собственности, наниматель обязан вносить плату за снабжение питьевой водой и отвод сточных вод, за отопление, обеспечение электроэнергией, природным газом, за вывоз твердых и жидких бытовых отходов, за лифт и за другие услуги, предоставляемые наймодателем или поставщиком коммунальных и некоммунальных услуг, в соответствии с предоставленными счетами-фактурами. По просьбе нанимателя наймодатель обязан предоставить квитанцию на оплату, подтверждающую соответствующие расходы.

(4) На момент заключения договора имущественного найма стороны устанавливают размер платы за наем, который включает все дополнительные затраты, такие как затраты на текущее содержание нанимаемого помещения, взнос на капитальный ремонт здания, затраты на текущее содержание помещений общего пользования. После заключения договора наймодатель не вправе требовать от нанимателя какие-либо дополнительные платежи, которые не были предусмотрены на момент заключения договора.

(5) Размер платы за наем может быть изменен по соглашению сторон или по требованию одной из сторон.

(6) В случае найма жилья, относящегося к публичному жилищному фонду, размер платы за наем может быть изменен только при изменении каких-либо постоянных величин в методологии расчета платы за наем, но не чаще одного раза в год.

(7) Плата за наем жилья осуществляется в соответствии со сроками, установленными в договоре имущественного найма. По просьбе нанимателя плата за предоставляемые услуги может вноситься авансом за согласованный сторонами период в соответствии с условиями, установленными в договоре.

(8) Внесение платы за наем осуществляется в порядке, установленном в договоре имущественного найма.

(9) В случае, если наймодатель—физическое лицо не является субъектом предпринимательской деятельности, он обязан при взимании платежа выдать нанимателю расписку, подтверждающую осуществление платежа.

(10) В случае, если наймодатель является юридическим лицом, платежи осуществляются, как правило, через банки и почтовые отделения, если в заключенных договорах имущественного найма не предусмотрено иное. В случае, если плата за наем вносится непосредственно наймодателю, таковой обязан при взимании платежа выдать нанимателю расписку, подтверждающую осуществление платежа.

(11) При найме жилья, относящегося к публичному жилищному фонду, наниматель в случае задержки платежа уплачивает пеню в размере 0,01 процента не оплаченной в срок суммы начиная с первого дня задержки платежа.

(12) Наймодатель может заключить договор с какими-либо организациями (в том числе с поставщиками услуг) для расчета ими платы за коммунальные и некоммунальные услуги с представлением счетов-фактур непосредственно нанимателю.

Статья 38. Поднаем жилья

(1) Наниматель может передать жилье, находящееся в частной собственности, во временное пользование или в поднаем третьим лицам только с предварительного письменного согласия наймодателя и на установленных им условиях, если это не

запрещено договором имущественного найма.

(2) Договор поднайма должен включать все положения договора имущественного найма, включая положения о размере платы за наем жилья.

(3) В случае согласия наймодателя на передачу жилья в поднаем наниматель берет на себя все возможные задолженности третьих лиц, образовавшиеся при поднаеме жилья.

(4) Обязанности нанимателя по содержанию и ремонту нанятого помещения сохраняются и в случае поднаема жилья.

(5) Договор поднайма, заключенный с соблюдением положений законодательства, регистрируется в Государственной налоговой службе.

[Ст.38 ч.(5) изменена ЗП178 от 21.07.17, МО301-315/18.08.17 ст.537]

(6) Наниматели жилья, относящегося к публичному жилищному фонду, не имеют права передавать его в поднаем или менять назначение нанятого жилья под угрозой расторжения договора имущественного найма и возмещения возможного ущерба, причиненного жилому помещению и/или зданию.

Статья 39. Временное отсутствие нанимателя

В случае временного отсутствия нанимателя или членов его семьи жилье сохраняется за ними на период, установленный в договоре имущественного найма, при условии полной оплаты пользования жильем и коммунальными и некоммунальными услугами, указанными в договоре.

Статья 40. Содержание и ремонт жилья, помещений

иного, чем жилое, назначения и многоквартирных
жилых домов

(1) Содержание жилья, помещений иного, чем жилое, назначения и многоквартирных жилых домов включает работы по содержанию и ремонту таковых, включая их места общего пользования, конструктивные элементы, прилегающие к ним территории, для поддержания таковых в техническом состоянии, соответствующем параметрам, установленным техническими нормами, и для обеспечения использования помещений согласно их назначению.

(2) Жилье и помещения иного, чем жилое, назначения содержатся и ремонтируются собственниками или нанимателями в соответствии с условиями, установленными в договоре имущественного найма. Элементы общего пользования ремонтируются и содержатся управляющим многоквартирного жилого дома за счет средств нанимателей и собственников жилья, а также собственников помещений иного, чем жилое, назначения, что отдельно предусматривается в договоре.

(3) В случае невыполнения управляющим многоквартирного жилого дома обязанностей по выполнению в срок ремонта конструктивных элементов, общего технического оборудования собственник или наниматель жилья, помещений иного, чем жилое, назначения вправе осуществить работы по срочному ремонту за свой счет, составив предварительно с управляющим акт, в котором указываются объем и стоимость работ по ремонту. Компенсация стоимости этих работ производится за счет платежей на содержание и ремонт общей собственности. В случае отказа от составления совместного акта собственник или наниматель может начать срочные работы с уведомлением об этом управляющего, при этом он вправе требовать от управляющего возмещения стоимости работ на основании подтверждающих расходы актов (платежные чеки, налоговые накладные, трудовые договоры, договоры подряда и т.д.).

(4) Наниматель, владеющий жильем, помещениями иного, чем жилое, назначения на основании договора имущественного найма, имеет право осуществлять работы по реконструкции таковых только с согласия собственника.

Статья 41. Капитальный ремонт или реконструкция

жилья собственником с отселением нанимателя

(1) В случае, если капитальный ремонт или реконструкция жилья не могут быть выполнены без отселения нанимателя, собственник жилья, относящегося к публичному жилищному фонду, обязан предоставить нанимателю на период ремонтных работ другое жилое помещение без расторжения договора имущественного найма. При отказе

нанимателя и членов его семьи переселиться в предложенное жилье собственник жилья может требовать их переселения в судебном порядке. В случае жилья, находящегося в частной собственности, собственник такового не обязан предоставлять нанимателю другое жилье, если в договоре не предусмотрено иное.

(2) Жилье, предоставленное на период капитального ремонта или реконструкции многоквартирного жилого дома, должно соответствовать минимальным требованиям к жилью и находиться в соответствующем населенном пункте.

(3) Срок проведения капитального ремонта или реконструкции жилья устанавливается по обоюдному согласию наймодателя и нанимателя в дополнительном соглашении к договору имущественного найма.

(4) В дополнительном соглашении устанавливаются условия переезда и расходы на переезд в другое жилье, плата за наем другого жилья, которая не должна превышать установленный ранее предел, обязанности и ответственность сторон после осуществления капитального ремонта жилья. В случае социального жилья переезд нанимателя и членов его семьи из занимаемого жилья в другое и вселение их в отремонтированное/подвергнутое реконструкции жилье осуществляются за счет средств собственника жилья, относящегося к публичному жилищному фонду.

(5) После выполнения капитального ремонта или реконструкции собственник жилья обязан предоставить его нанимателю, который занимал таковое ранее и с которым был заключен договор имущественного найма.

(6) В случае, если в процессе капитального ремонта или реконструкции жилье было перепланировано, а его площадь была существенно увеличена или уменьшена, собственник обязан предоставить нанимателю другое жилье таких же потребительских качеств, как и жилье, занимаемое до осуществления капитального ремонта или реконструкции, в соответствии с условиями, установленными в договоре имущественного найма, заключенном ранее. С согласия нанимателя собственник может предоставить ему другое жилье с заключением нового договора имущественного найма.

Статья 42. Внесение изменений в договор имущественного найма

Внесение в случае необходимости изменений в договор имущественного найма осуществляется:

- a) с общего согласия сторон;
- b) на основании решения судебной инстанции.

Статья 43. Расторжение договора имущественного найма

(1) Расторжение договора имущественного найма осуществляется в соответствии с положениями Гражданского кодекса Республики Молдова по общему согласию сторон либо по инициативе нанимателя или наймодателя.

(2) По инициативе наймодателя договор имущественного найма расторгается с осуществлением предварительного уведомления нанимателя за 3 месяца.

(3) Специальными условиями расторжения договора имущественного найма без осуществления наймодателем предварительного уведомления нанимателя за 3 месяца являются:

- a) использование жилья в иных, чем предусмотренные в договоре, целях;
- b) невнесение платы за наем в полном объеме или оплата менее половины ее размера за период, составляющий не менее 3 месяцев подряд;
- c) нанесение нанимателем значительного ущерба жилью, зданию, в котором располагается жилье, оборудованию, а также любому другому имуществу, относящемуся к жилью или зданию;
- d) поведение нанимателя, делающее невозможным совместное проживание или препятствующее нормальному использованию жилья;
- e) требование ассоциации совладельцев в кондоминиуме в случае неоплаты нанимателем своей доли обязательств по общим расходам за трехмесячный период, если такие обязательства были установлены в отношении нанимателя в договоре

имущественного найма;

f) отказ нанимателя разрешить выполнение работ по реабилитации недвижимого имущества и/или замене либо ремонту его общих инженерных сетей.

(4) По инициативе нанимателя договор имущественного найма расторгается с осуществлением предварительного уведомления наймодателя за 3 месяца.

(5) Наниматель требует расторжения договора имущественного найма без осуществления предварительного уведомления наймодателя за 3 месяца, если он утратил платежеспособность или/и недоволен содержанием управляющим недвижимого имущества либо если состояние недвижимого имущества создает реальную угрозу для здоровья нанимателя.

(6) Предложение о расторжении договора имущественного найма оформляется в письменной форме.

(7) Несоблюдение требований, предусмотренных в настоящей статье, влечет недействительность предложения (предварительного уведомления) о расторжении договора имущественного найма.

(8) Письменное уведомление о расторжении договора имущественного найма рассматривается стороной, которой оно было адресовано, в установленный срок, но не более чем в течение одного месяца со дня его официального осуществления.

(9) Если сторона, которой было адресовано уведомление о расторжении договора, не ответила в письменной форме в установленный срок, договор считается расторгнутым по умолчанию.

(10) В случае отказа расторгнуть договор имущественного найма заинтересованная сторона может потребовать его расторжения в судебном порядке.

Статья 44. Освобождение жилья и выселение из
него как последствие расторжения договора
имущественного найма

(1) Наниматель обязан освободить жилье на дату прекращения или расторжения договора имущественного найма.

(2) В случае отказа нанимателя освободить жилье наймодатель требует его принудительного выселения на основании судебного решения в порядке, предусмотренном Гражданским процессуальным кодексом Республики Молдова.

Статья 45. Основания для выселения из жилья,
пользование которым осуществлялось на
основании договора имущественного найма
жилья, относящегося к публичному жилищному
фонду

(1) В качестве оснований для выселения из жилья, пользование которым осуществлялось на основании договора имущественного найма жилья, относящегося к публичному жилищному фонду, служат расторжение договора имущественного найма, снос недвижимого имущества для общественно полезных нужд, аварийное состояние этого имущества или изменение назначения жилья из состава соответствующего недвижимого имущества.

(2) Выселение нанимателя в случаях сноса недвижимого имущества для общественно полезных нужд, в связи с его аварийным состоянием или в связи с изменением назначения жилья из состава соответствующего недвижимого имущества допускается только при предоставлении внаем другого жилья из публичного жилищного фонда.

Статья 46. Выселение с предоставлением в
имущественный наем другого жилья

(1) Предоставление в имущественный наем другого жилья в результате выселения осуществляется в соответствии с нормами, установленными настоящим законом.

(2) Предоставленное жилье должно находиться в том же населенном пункте и соответствовать минимальным требованиям к жилью.

(3) Предоставление в имущественный наем другого жилья в другом населенном пункте

допускается с письменного согласия нанимателя и совершеннолетних членов его семьи или на основании окончательного судебного решения.

Статья 47. Выселение без предоставления другого жилья

Выселение без предоставления другого жилья производится на основании окончательного судебного решения.

**Глава IX
УПРАВЛЕНИЕ ЖИЛЬЕМ И ПЛАТА ЗА
КОММУНАЛЬНЫЕ И НЕКОММУНАЛЬНЫЕ УСЛУГИ**

Статья 48. Управление жильем

(1) Управление жильем может осуществляться управляющим недвижимого имущества жилого назначения, в качестве которого может выступать:

- a) ассоциация совладельцев в кондоминиуме, созданная в порядке, установленном законодательством;
- b) предприятие, созданное органом местного публичного управления или с которым этот орган заключил договор на обслуживание и содержание жилья в населенном пункте;
- c) физическое лицо или юридическое лицо, включая организацию по управлению, с которым собственник заключил договор на обслуживание и содержание жилья;
- d) собственник/собственники жилого помещения/жилых помещений в соответствии с законодательством о кондоминиуме.

(2) Управление жильем посредством управляющего осуществляется на основании договора на управление, заключенного между управляющим и собственником жилья или многоквартирного жилого дома, за исключением случаев, когда собственник самостоятельно осуществляет функции управляющего.

(3) Управляющий обеспечивает управление жильем посредством предоставления услуг по техническому обслуживанию, эксплуатации общей собственности многоквартирного жилого дома, управлению имуществом и денежными средствами, а также посредством заключения договоров с поставщиками коммунальных услуг в случае, если эти договоры не могут быть заключены непосредственно собственниками, и обеспечивает выполнение указанных договоров, соблюдение правил по эксплуатации мест общего пользования, представление интересов собственников в отношениях с органами публичного управления, создание безвредных с экологической точки зрения и комфортных для проживания условий.

(4) Управляющий несет ответственность за последствия управления общей собственностью в многоквартирном жилом доме с нарушением технических норм и правил надежной эксплуатации согласно положениям заключенного договора на управление.

(5) Собственники жилья или помещений иного, чем жилое, назначения обязаны участвовать в долевыми расходах на содержание и ремонт общей собственности в многоквартирном жилом доме путем финансирования соответствующих работ таким образом, чтобы эта собственность содержалась согласно установленным техническим нормам и правилам безопасной эксплуатации.

(6) Долевые расходы на содержание и ремонт общей собственности в многоквартирном жилом доме и порядок участия в них устанавливаются в соответствии с законодательством о кондоминиуме.

(7) В случае неустановления собственниками порядка участия в расходах по содержанию и ремонту общей собственности в многоквартирном жилом доме этот порядок устанавливается управляющим путем оценки предстоящих расходов на один год и ежемесячного представления их собственникам к оплате соответственно доле участия в имуществе общей собственности.

(8) Доля участия в расходах по содержанию и ремонту общей собственности в многоквартирном жилом доме, установленная управляющим, доводится до сведения собственников в письменном виде в течение 3 дней со дня ее установления.

Статья 49. Назначение управляющего недвижимым имуществом жилого назначения

Управляющий недвижимым имуществом жилого назначения назначается:

- a) собственниками жилья на основании законодательства о кондоминиуме;
- b) на основании конкурса, организованного органами местного публичного управления, если собственники не приняли решение о порядке управления в течение 3 месяцев со дня создания кондоминиума;
- c) на основании конкурса, организованного органами центрального или местного публичного управления либо другими уполномоченными органами в отношении жилья, находящегося в публичной собственности.

Статья 50. Плата за техническое обслуживание и ремонт внутридомового технического оборудования в многоквартирном жилом доме

(1) Плата за техническое обслуживание и ремонт внутридомового технического оборудования в многоквартирном жилом доме, относящемся к публичному жилищному фонду, включается в тариф и осуществляется в соответствии с положениями договора имущественного найма.

(2) Тарифы на техническое обслуживание и ремонт жилья, относящегося к публичному жилищному фонду, на техническое обслуживание и ремонт внутридомового технического оборудования в многоквартирном жилом доме, относящемся к публичному жилищному фонду, разрабатываются в соответствии с методологией, утвержденной Правительством.

(3) В случае жилья, находящегося в частной собственности, плата, предусмотренная частью (1), осуществляется в соответствии с договором на управление, заключенным между управляющим и собственником жилья или между управляющим и поставщиком услуг.

(4) Тарифы на техническое обслуживание и ремонт внутридомового оборудования с повышенным риском (лифты) в многоквартирном жилом доме разрабатываются в соответствии с методологией, утвержденной Правительством.

(5) Временное отсутствие собственника или нанимателя не может служить основанием для уклонения от платы за техническое обслуживание и ремонт внутридомового технического оборудования и технического оборудования, расположенного на прилегающей территории многоквартирного жилого дома.

(6) Физические и юридические лица, имеющие в собственности или в пользовании в многоквартирном жилом доме помещения иного, чем жилое, назначения, оплачивают в обязательном порядке расходы на техническое обслуживание и ремонт внутридомового технического оборудования в соответствии с договорами, заключенными с управляющим или с поставщиком услуг. Такие же договоры заключают все физические и юридические лица, имеющие в собственности или в пользовании имущество, расположенное на прилегающей территории многоквартирного жилого дома.

Статья 51. Плата за коммунальные и некоммунальные услуги

(1) Предоставление коммунальных и некоммунальных услуг собственникам или нанимателям и оплата ими этих услуг осуществляются на основании договоров, заключенных поставщиками услуг непосредственно с собственниками или нанимателями. В случае, если договор по техническим причинам не может быть заключен непосредственно с собственником/нанимателем, он заключается между поставщиком услуги и управляющим/ассоциацией совладельцев в кондоминиуме, который в свою очередь заключает договоры с каждым собственником/нанимателем.

(2) В договоре на предоставление услуги указываются в обязательном порядке обязанности и права сторон, размер платы за предоставленную услугу, порядок осуществления платежа и другие условия.

(3) Плата за предоставляемые услуги осуществляется в соответствии с показаниями счетчиков, установленных в жилье и/или на лестничной площадке. Учет потребления

воды, электроэнергии, природного газа, тепловой энергии производится на основании показаний надлежащих счетчиков, узаконенных, поверенных в порядке, установленном действующим законодательством, и смонтированных в соответствии с техническими условиями, разработанными поставщиком.

(4) При отсутствии счетчиков в жилье плата за предоставляемые услуги осуществляется в соответствии с показаниями счетчиков, установленных в многоквартирном жилом доме, и распределяется управляющим по квартирам, в которых отсутствуют счетчики, в зависимости от их общей площади. Плата за потребленные коммунальные и некоммунальные услуги в местах общего пользования, а также за пользование лифтом осуществляется на основании положения, утвержденного Правительством.

(5) Собственники или наниматели – потребители коммунальных и некоммунальных услуг имеют право на отключение принадлежащего им или нанятого жилья от систем обеспечения коммунальными и некоммунальными услугами. Запрещается отключение от коммунальных и некоммунальных услуг, составляющих минимальные требования к жилью, установленные в зависимости от населенного пункта.

(6) Неоплата частью собственников/нанимателей предоставленных коммунальных услуг не может быть основанием для отключения всего многоквартирного жилого дома от электросетей и электрооборудования (включая лифты), сетей тепло-, газо-, водоснабжения и канализации, если договором на предоставление услуг не предусмотрено иное.

(7) Физические и юридические лица, имеющие в собственности или в пользовании в многоквартирном жилом доме помещения иного, чем жилое, назначения, должны в обязательном порядке осуществлять платежи за предоставленные коммунальные и некоммунальные услуги в соответствии с договором, заключенным с поставщиком или управляющим. Такие же договоры заключают все физические и юридические лица, имеющие в собственности или пользовании имущество, расположенное на территории, прилегающей к соответствующему многоквартирному жилому дому.

(8) Собственники индивидуальных домов обязаны осуществлять платежи за предоставленные коммунальные и некоммунальные услуги в соответствии с договорами, заключенными непосредственно с поставщиками услуг, а также платежи за содержание, обслуживание и ремонт общей собственности, если индивидуальные дома расположены на прилегающей территории, переданной в управление ассоциации совладельцев в кондоминиуме, независимо от того, являются собственники этих домов членами указанной ассоциации или нет.

(9) В договорах, заключенных поставщиками коммунальных и некоммунальных услуг непосредственно с конечными потребителями, поставщики предусматривают и предоставление услуг, связанных с общими потребностями многоквартирного жилого дома.

Статья 52. Доступ в жилье

(1) Собственник или наниматель жилья с предварительного письменного уведомления его за 3 дня обязан обеспечить представителю управляющего доступ в жилье или помещение иного, чем жилое, назначения, доступ к инженерным сетям общего пользования, находящимся в его жилье, и к конструктивным элементам, находящимся в общей собственности, в случае необходимости проверки, ремонта или замены некоторых элементов, находящихся в общей собственности, доступ к которым возможен только из соответствующего жилого помещения, а также в случае плановых инспекций технического состояния здания, проверки правильности монтажа, опломбирования и функционирования счетчиков согласно действующим нормативным документам. В экстренных случаях, связанных с предотвращением аварийной ситуации или незамедлительной ликвидацией ее последствий, предварительное уведомление не требуется. Поставщику, оператору услуг доступ к приборам учета и инженерным сетям, посредством которых предоставляются коммунальные и некоммунальные услуги, обеспечивается в соответствии с положениями договора и действующими нормативными актами.

(2) Во избежание опасности, угрожающей жизни нанимателей и собственников жилых

помещений или помещений иного, чем жилое, назначения или физической целостности их помещения, либо опасности повреждения их имущества (в случае прорыва радиаторов, инженерных сетей и др.), возникшей в отсутствие собственника/нанимателя жилья (помещения иного, чем жилое, назначения), управляющий безотлагательно вмешивается в ситуацию с момента его информирования и принимает оперативные меры по локализации аварии (происшествия) без проникновения в жилье.

(3) В случае неизбежной опасности, которую невозможно устранить без проникновения в жилье, и при этом доступ в него с согласия лиц, имеющих право доступа, не может быть осуществлен, управляющий вмешивается в ситуацию и обеспечивает принудительное проникновение в жилье. С этой целью он приглашает представителя органа охраны общественного порядка, представителя органа местного публичного управления и двух свидетелей из числа соседей и обеспечивает составление протокола о принудительном проникновении. В данном протоколе указываются дата, время, обстоятельства, при которых произошло принудительное проникновение, действия, которые были предприняты, и причиненный ущерб. Лица, присутствующие при принудительном проникновении, наблюдают за всеми действиями до закрытия жилья с исключением свободного проникновения в него.

(4) Ущерб, причиненный принудительным проникновением, покрывается стороной, признанной виновной в возникновении соответствующей ситуации.

Глава X **РЕКОНСТРУКЦИЯ помещений** **в многоквартирных жилых домах**

Статья 53. Право физических и юридических лиц на реконструкцию жилья и помещений иного, чем жилое, назначения в многоквартирных жилых домах

(1) Право на реконструкцию жилья и помещений иного, чем жилое, назначения в многоквартирных жилых домах (далее – помещения) имеют собственник дома или собственники жилья, если при этом увеличивается число жилых помещений, улучшаются условия их эксплуатации и не нарушаются права и интересы других лиц.

(2) Решение о реконструкции многоквартирного жилого дома, выражающейся в надстройке этажей, строительстве мансард, перепланировке большого числа помещений, принимается:

а) собственником многоквартирного жилого дома самостоятельно в случае, если дом относится к публичному жилищному фонду;

б) собственниками жилья, а также собственниками помещений иного, чем жилое, назначения в многоквартирном жилом доме на общем собрании собственников голосами не менее двух третей собственников жилья и помещений иного, чем жилое, назначения путем подписания протокола собрания и нотариально заверенного соглашения всех собственников.

(3) Управляющий в течение 3 дней после подписания предусмотренного в пункте б) части (2) соглашения обязан проинформировать в письменном виде собственников и нанимателей помещений, прилегающих к помещениям, намеченным для реконструкции, о планируемой реконструкции.

Статья 54. Разрешение на строительство (реконструкцию) помещений

Работы по реконструкции выполняются в соответствии с законодательством на основании градостроительного сертификата для проектирования и разрешения на строительство.

Статья 55. Ограничения при реконструкции помещений и выполнении работ по реконструкции

(1) При реконструкции помещений запрещаются:

а) вмешательства, нарушающие несущую структуру многоквартирного жилого дома (внутри помещений/квартир);

- b) расширение помещений за счет балконов и лоджий в многоквартирных жилых домах, а также расширение существующих балконов и лоджий;
- c) расширение и изменение места расположения кухонь и санузлов за счет жилых помещений в многоквартирном жилом доме;
- d) изменение места расположения сетей водоснабжения и канализации (внутри помещений/квартир);
- e) вмешательство в вентиляционные каналы (внутри помещений/квартир);
- f) пробивка новых проемов и расширение существующих проемов в несущих стенах многоквартирных жилых домов (внутри помещений/квартир);
- g) объединение квартир по вертикали с пробивкой или демонтажем перекрытий;
- h) изменение систем отопления с установкой агрегатов на балконах и лоджиях в многоквартирных жилых домах (внутри помещений/квартир);
- i) действия, нарушающие архитектурный облик многоквартирных жилых домов (строительство пристроек, балконов, козырьков, эркеров, трансформирование в эркеры существующих лоджий и балконов и др.), за исключением облика кровель;
- j) выполнение работ по теплоизоляции и изменение цветового решения фасада в отсутствие разрешения на проектирование, выданного органом местного публичного управления.

(2) В многоквартирных жилых домах при выполнении работ по реконструкции помещений запрещается:

- a) начинать работы, сопряженные с шумом, ранее 8.00 и/или заканчивать их позднее 18.00;
- b) использовать пассажирские лифты для транспортировки строительных материалов и отходов без упаковки;
- c) выполнять работы по надстройке этажей и строительству мансард в зимний период.

(3) Инициаторы или исполнители работ по реконструкции, имеющие разрешение на их выполнение, обязаны сообщить о начале выполнения таковых управляющему. Одновременно с управляющим согласовываются порядок и условия вывоза строительного мусора.

Статья 56. Контроль за реконструкцией помещений.

Окончание работ по реконструкции

(1) Контроль за соблюдением проекта реконструкции и условий, установленных в разрешении на выполнение работ по реконструкции, возлагается на собственников и управляющего, а также на органы местного публичного управления и Агентство по техническому надзору.

[Ст.56 ч.(1) изменена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; в силу с 27.10.17]

(2) Окончание работ по реконструкции подтверждается актом окончательной приемки выполненных работ. При окончательной приемке выполненных работ инициатор работ по реконструкции обязан пригласить представителя управляющего многоквартирного жилого дома, в котором осуществлялась реконструкция помещения.

(3) Акт окончательной приемки представляется в территориальный кадастровый орган для внесения соответствующих изменений в Реестр недвижимого имущества.

Статья 57. Последствия самовольной реконструкции

(1) Самовольной является реконструкция, выполненная в отсутствие разрешения на строительство (реконструкцию) или с нарушением проекта на строительство (реконструкцию).

(2) Управляющие обязаны информировать органы местного публичного управления и Агентство по техническому надзору о фактах самовольных реконструкций помещений в многоквартирных жилых домах и о несоответствии подвергшихся реконструкции помещений проектной документации и разрешению на строительство.

[Ст.57 ч.(2) изменена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; в силу с 27.10.17]

(3) Физические и юридические лица, причинившие ущерб жилью, наказываются в соответствии с законодательством и обязаны ликвидировать несоответствие и привести нарушенные конструктивные элементы в первоначальное состояние за свой счет.

(4) В случае неустранения нарушений, выявленных при реконструкции помещений и составлении протоколов, управляющие обязаны обратиться в компетентные судебные инстанции для применения мер в соответствии с законодательством.

(5) Физическое и/или юридическое лицо, которое при реконструкции помещений в многоквартирном жилом доме нанесло ущерб помещениям и/или имуществу других физических и/или юридических лиц, несет ответственность согласно законодательству.

(6) Запрещаются выполнение технических экспертиз в отношении самовольных вмешательств в структуру здания и узаконивание таких вмешательств.

Глава XI

ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА НАРУШЕНИЕ НАСТОЯЩЕГО ЗАКОНА

Статья 58. Ответственность за нарушение настоящего закона

(1) Нарушение положений настоящего закона влечет гражданскую, правонарушительную или уголовную ответственность согласно действующему законодательству.

(2) Физические и юридические лица, нанесшие ущерб жилью, объектам благоустройства и озеленения, расположенным на прилегающей территории многоквартирного жилого дома, внутридомовому техническому оборудованию или дому, обязаны возместить нанесенный ущерб.

(3) Возмещение нанесенного ущерба осуществляется в соответствии с положениями Гражданского кодекса Республики Молдова.

Глава XII

Заключительные и переходные положения

Статья 59. Заключительные и переходные положения

(1) Настоящий закон вступает в силу по истечении 6 месяцев со дня его опубликования.

(2) Правительству в шестимесячный срок со дня опубликования настоящего закона:

а) представить Парламенту предложения по приведению действующего законодательства в соответствие с настоящим законом;

б) привести свои нормативные акты в соответствие с настоящим законом;

с) обеспечить разработку нормативных актов, необходимых для применения настоящего закона.

(3) Лица, проживающие в жилье, подлежащем приватизации согласно Закону о приватизации жилищного фонда № 1324/1993, пользуются правом приватизации жилья до 31 мая 2021 года, с обязанностью регистрации права собственности в порядке, установленном Законом о кадастре недвижимого имущества № 1543/1998.

[Ст.59 ч.(3) в редакции ЗП309 от 22.12.17, МО7-17/12.01.18 ст.68]

[Ст.59 ч.(3) в редакции ЗП72 от 14.04.16, МО184-192/01.07.16 ст.385]

(3¹) По истечении срока, указанного в части (3), неприватизированное жилье переходит в собственность административно-территориальных единиц, на территории которых оно находится.

Органы местного публичного управления обязаны присвоить этому жилью статус социального жилья и зарегистрировать право собственности на него в порядке, установленном Законом о кадастре недвижимого имущества № 1543-XIII от 25 февраля 1998 года. С лицами, проживающими в жилье, переданном в собственность административно-территориальных единиц, заключаются договоры имущественного найма сроком на 5 лет без учета нормы, предусмотренной в статье 13 настоящего закона.

С лицами приднестровских беженцев, проживающими в жилье, построенном на основании Рамочного соглашения о предоставлении займа между Правительством Республики Молдова и Банком развития Совета Европы, ратифицированного Законом № 215-XVI от 12 октября 2007 года, заключаются договоры имущественного найма в порядке, предусмотренном указанным Рамочным соглашением. Приватизация этого жилья также осуществляется в соответствии с Рамочным соглашением.

[Ст.59 ч.(3¹) изменена ЗП309 от 22.12.17, МО7-17/12.01.18 ст.68]

[Ст.59 ч.(3¹) введена ЗП72 от 14.04.16, МО184-192/01.07.16 ст.385]

4) Лица, которые были обеспечены жильем из публичного жилищного фонда до вступления в силу настоящего закона, до 31 мая 2018 года должны перезаключить договор имущественного найма с собственником жилья или уполномоченным органом.

[Ст.59 ч.(4) изменена ЗП72 от 14.04.16, МО184-192/01.07.16 ст.385]

(5) Органы местного публичного управления должны проинформировать лиц, проживающих в жилье, подлежащем приватизации, но не воспользовавшихся этим правом, о том, что они могут воспользоваться этим правом в срок, указанный в части (3), по истечении которого неприватизированное жилье перейдет в собственность административно-территориальных единиц и ему будет присвоен статус социального жилья.

[Ст.59 ч.(5) изменена ЗП72 от 14.04.16, МО184-192/01.07.16 ст.385]

(6) Лица, которые на день вступления в силу настоящего закона, уже были взяты на учет для улучшения жилищных условий в соответствии с положениями Жилищного кодекса Молдавской ССР, утвержденного Законом Молдавской ССР № 2718-Х от 3 июня 1983 года, обладают преимущественным правом на рассмотрение поданных заявлений о предоставлении жилья в соответствии с порядком, предусмотренным Правительством.

(7) Со дня вступления в силу настоящего закона признать утратившими силу:

Жилищный кодекс Молдавской ССР, утвержденный Законом Молдавской ССР № 2718-Х от 3 июня 1983 года (Ведомости Верховного Совета и Правительства Молдавской ССР, 1983 г., № 6, ст.40);

пункт 2 Закона о внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты ССР Молдова по вопросам, касающимся женщин, семьи и детства № 391-ХІІ от 5 декабря 1990 года (Ведомости Верховного Совета и Правительства Молдавской ССР, 1990 г., № 12, ст. 299);

Закон № 567-ХІІІ от 22 июля 1995 года о внесении дополнения в Жилищный кодекс Республики Молдова (Официальный монитор Республики Молдова, 1995 г., № 50, ст.583);

Закон о жилищном фонде со специальным статусом № 982-ХІІІ от 19 сентября 1996 года (Официальный монитор Республики Молдова, 1997 г., № 31–32, ст. 286);

Закон № 224-ХІV от 16 декабря 1998 года о внесении изменения в статью 63 Жилищного кодекса (Официальный монитор Республики Молдова, 1999 г., № 1–2, ст.2);

Закон № 1225-ХV от 12 июля 2002 года о внесении изменений в Гражданский процессуальный кодекс и Жилищный кодекс (Официальный монитор Республики Молдова, 2002 г., № 110–112, ст. 841);

Постановление Парламента Республики Молдова № 3780-ХІ от 7 марта 1990 года о внесении дополнения в Жилищный кодекс Молдавской ССР (Ведомости Верховного Совета и Правительства Молдавской ССР, 1990 г., № 3, ст.64);

Указ Президиума Верховного Совета Молдавской ССР № 3845-Х от 1 ноября 1984 года (Ведомости Верховного Совета и Правительства Молдавской ССР, 1984 г., № 11, ст.89);

Указ Президиума Верховного Совета Молдавской ССР № 1275-ХІ от 4 сентября 1986 года (Ведомости Верховного Совета и Правительства Молдавской ССР, 1986 г., № 9, ст.86);

Указ Президиума Верховного Совета Молдавской ССР № 2120-ХІ от 3 сентября 1987 года (Ведомости Верховного Совета и Правительства Молдавской ССР, 1987 г., № 9, ст.121);

Указ Президиума Верховного Совета Молдавской ССР № 3023-ХІ от 6 октября 1988 года (Ведомости Верховного Совета и Правительства Молдавской ССР, 1988 г., № 10, ст.163);

Указ Президиума Верховного Совета Молдавской ССР № 3187-ХІ от 2 февраля 1989 года (Ведомости Верховного Совета и Правительства Молдавской ССР, 1989 г., № 2, ст.40).

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА

Анриан КАНДУ

№ 75. Кишинэу, 30 апреля 2015 г.

LPC209/2016
ID intern unic: 368030

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 209
din 29.07.2016

privind deșeurile

MODIFICAT

LP288 din 15.12.17, MO464-470/29.12.17 art.808
LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17

Publicat : 23.12.2016 în Monitorul Oficial Nr. 459-471 art Nr : 916
Data intrării în vigoare :23.12.2017

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul și domeniul de aplicare

Articolul 2. Noțiuni

Articolul 3. Ierarhia deșeurilor și modalitatea aplicării acestora

Articolul 4. Protecția mediului și a sănătății populației

Articolul 5. Subproduse

Articolul 6. Încetarea statutului de deșeu

Articolul 7. Lista deșeurilor

Capitolul II COMPETENȚA AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE ȘI LOCALE

Articolul 8. Competența Guvernului

Articolul 9. Atribuțiile organului central de mediu al administrației publice

Articolul 10. Atribuțiile autorităților administrative din subordinea organului central de mediu al administrației publice în domeniul gestionării deșeurilor

Articolul 11. Atribuțiile autorităților administrației publice locale

Capitolul III CERINȚE GENERALE PRIVIND GESTIONAREA DEȘEURILOR

Articolul 12. Responsabilitatea extinsă a producătorilor

Articolul 13. Valorificarea deșeurilor

- Articolul 14. Reutilizarea și reciclarea deșeurilor
- Articolul 15. Eliminarea deșeurilor
- Articolul 16. Depozitarea deșeurilor
- Articolul 17. Incinerarea și co-incinerarea deșeurilor
- Articolul 18. Obligațiile gestionarilor de deșeuri
- Articolul 19. Principiile autonomiei și proximității
- Articolul 20. Controlul deșeurilor periculoase
- Articolul 21. Interdicția de amestecare a deșeurilor periculoase
- Articolul 22. Etichetarea deșeurilor periculoase
- Articolul 23. Deșeurile periculoase provenite din gospodării private

Capitolul IV AUTORIZAREA, CONTROLUL, EVIDENȚA ȘI SISTEMUL INFORMAȚIONAL ÎN DOMENIUL ACTIVITĂȚILOR DE GESTIONARE A DEȘEURILOR

Secțiunea 1 Autorizarea

- Articolul 24. Competența privind eliberarea autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor
- Articolul 25. Procedura de eliberare a autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor
- Articolul 26. Obligațiile de bază ale titularului de autorizație de mediu pentru gestionarea deșeurilor
- Articolul 27. Derogările de la obligația de autorizare
- Articolul 28. Înregistrarea
- Articolul 29. Aspectele pecuniare

Secțiunea a 2-a Controlul

- Articolul 30. Controalele
- Articolul 31. Competențele privind activitățile de control în domeniul gestionării deșeurilor

Secțiunea a 3-a Evidența deșeurilor

- Articolul 32. Evidența deșeurilor
- Articolul 33. Sistemul informațional automatizat „Managementul deșeurilor”

Capitolul V PROGRAME

- Articolul 34. Programul național pentru gestionarea deșeurilor
- Articolul 35. Implicarea autorităților administrației publice centrale și locale în elaborarea programelor de gestionare a deșeurilor

Articolul 36. Programele de prevenire a generării deșeurilor

Articolul 37. Evaluarea, revizuirea și aprobarea programelor

Articolul 38. Participarea publicului

Articolul 39. Cooperarea internațională la elaborarea programelor

Articolul 40. Implementarea programelor

Articolul 41. Monitorizarea și raportarea implementării programelor

Capitolul VI OBLIGAȚII ÎN DOMENIUL GESTIONĂRII DEȘEURILOR

Articolul 42. Obligațiile persoanelor juridice

Articolul 43. Planurile de intervenție

Articolul 44. Transportul deșeurilor

Articolul 45. Obligațiile operatorilor de transport

Articolul 46. Obligațiile privind valorificarea deșeurilor

Articolul 47. Obligațiile privind eliminarea deșeurilor

Articolul 48. Obligațiile persoanelor fizice

Capitolul VII CERINȚE DE GESTIONARE A ANUMITOR CATEGORII DE DEȘEURI

Articolul 49. Deșeurile de baterii și acumulatori

Articolul 50. Deșeurile de echipamente electrice și electronice

Articolul 51. Vehiculele scoase din uz

Articolul 52. Uleiurile uzate

Articolul 53. Stocurile și deșeurile de poluanți organici persistenti

Articolul 54. Deșeurile de ambalaje

Articolul 55. Deșeurile rezultate din activitatea medicală

Articolul 56. Biodeșeurile

Articolul 57. Deșeurile generate de nave și reziduurile de marfă

Articolul 58. Deșeurile de mercur

Articolul 59. Deșeurile de azbest

Articolul 60. Anvelopele uzate

Articolul 61. Deșeurile de metale feroase și neferoase

Articolul 62. Centrul de gestionare a deșeurilor periculoase

Capitolul VIII IMPORTUL ȘI EXPORTUL DEȘEURILOR

Articolul 63. Regimul importului de deșeuri

Articolul 64. Transferul și exportul deșeurilor

Capitolul IX RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA LEGISLAȚIEI PRIVIND DEȘEURILE

Articolul 65. Răspunderea pentru încălcarea legislației privind deșeurile

Articolul 66. Răspunderea pentru prejudiciul cauzat mediului și sănătății populației

Capitolul X DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 67. Dispoziții finale

Articolul 68. Dispoziții tranzitorii

ANEXE №1 - №7

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul și domeniul de aplicare

(1) Prezenta lege stabilește bazele juridice, politica de stat și măsurile necesare pentru protecția mediului și a sănătății populației prin prevenirea sau reducerea efectelor adverse determinate de generarea și gestionarea deșeurilor și prin reducerea efectelor generale ale folosirii resurselor și creșterea eficienței folosirii acestora.

(2) Prevederile prezentei legi nu se aplică:

- a) efluenților gazoși emiși în atmosferă;
- b) terenurilor (*in situ*), inclusiv solurilor contaminate neexcavate și clădirilor legate permanent de sol;
- c) solurilor necontaminate și altor materiale naturale excavate în cadrul activităților de construcție, în cazul în care aceste materiale vor fi utilizate în stare naturală pe terenul de unde au fost excavate;
- d) deșeurilor radioactive;
- e) explozibililor dezafecțați;
- f) materiilor fecale, în cazul în care acestea nu intră sub incidența alin. (3) lit. b), paielor și altor materii naturale nepericuloase provenite din agricultură sau silvicultură și care sînt folosite în agricultură sau silvicultură ori pentru producerea de energie din biomasă prin procese sau metode care nu dăunează mediului și nu pun în pericol sănătatea populației.

(3) În măsura în care sînt reglementate prin alte acte legislative, se exclud din domeniul de aplicare a prezentei legi următoarele:

- a) apele uzate;
- b) subprodusele de origine animală, inclusiv produsele transformate, cu excepția produselor care urmează să fie valorificate, depozitate sau utilizate într-o instalație de producere a biogazului ori a compostului;
- c) cadavrele animalelor care au murit în orice alt mod decît prin sacrificare, inclusiv ale animalelor care au fost sacrificate pentru eradicarea unei epizootii, și care sînt eliminate conform prevederilor legale sanitar-veterinare;
- d) deșeurile care rezultă în urma activităților de prospectare, extracție, tratare și depozitare a resurselor minerale, precum și cele rezultate din exploatarea carierelor.

(4) Fără a aduce atingere obligațiilor prevăzute de alte acte legislative aplicabile, sedimentele depuse în apele de suprafață în scopul gestionării apelor și a căilor navigabile sau al prevenirii inundațiilor, al atenuării efectelor inundațiilor și ale secetei sau ale asanării terenurilor nu intră sub incidența prezentei legi în cazul în care se dovedește că respectivele sedimente sînt nepericuloase.

(5) Gestionarea anumitor categorii de deșeuri va fi reglementată prin alte acte legislative și prin

actele normative aprobate de Guvern, elaborate în baza prezentei legi și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 2. Noțiuni

În sensul prezentei legi, noțiunile utilizate au următoarele semnificații:

1) *autorizație de mediu pentru gestionarea deșeurilor* – act permisiv emis de autoritatea administrativă din subordinea organului central de mediu al administrației publice, prin care se permite desfășurarea activităților de gestionare a deșeurilor conform prezentei legi;

2) *biodeșeuri* – deșeuri biodegradabile provenite din grădini și parcuri, deșeuri alimentare sau cele provenite din bucătăriile gospodăriilor private, restaurantelor, firmelor de catering sau din magazine de vânzare cu amănuntul și care sînt compatibile cu deșeurile provenite de la întreprinderile de prelucrare a produselor alimentare;

3) *broker* – orice persoană fizică sau juridică care se ocupă de valorificarea sau eliminarea deșeurilor în numele altor persoane, inclusiv brokerii care nu intră fizic în posesia deșeurilor;

4) *cele mai bune tehnici disponibile (BAT)* – stadiul cel mai avansat și mai eficient înregistrat în dezvoltarea activităților și a metodelor de operare a acestora, care demonstrează posibilitatea practică a anumitor tehnici de a constitui referința pentru stabilirea valorilor-limită de emisie și a altor condiții de autorizare în scopul prevenirii poluării, iar în cazul în care acest fapt nu este posibil, pentru a reduce emisiile și impactul asupra mediului în ansamblul său:

a) *tehnici* – se referă deopotrivă la tehnologia utilizată și la modul în care instalația este proiectată, construită, întreținută, exploatată, precum și la scoaterea din funcțiune a acesteia și, după caz, la remedierea amplasamentului, potrivit legislației în domeniul expertizei ecologice;

b) *disponibile* – se referă la acele tehnici care sînt dezvoltate la un nivel care permite aplicarea lor în sectorul industrial respectiv în condiții economice și tehnice viabile, luîndu-se în considerare costurile și beneficiile, indiferent dacă aceste tehnici sînt sau nu utilizate ori realizate la nivel național, atît timp cît acestea sînt accesibile operatorului în condiții acceptabile;

c) *cele mai bune* – se referă la cele mai eficiente tehnici pentru atingerea unui nivel înalt de protecție a mediului în ansamblul său;

5) *colectare* – strîngerea deșeurilor, inclusiv sortarea și stocarea preliminară a deșeurilor, în vederea transportării la o instalație de tratare;

6) *colectare separată* – colectarea în cadrul căreia un flux de deșeuri este păstrat separat, în funcție de tipul și natura deșeurilor, cu scopul de a facilita tratarea specifică a acestora;

7) *comerciant* – orice persoană fizică sau juridică care acționează în nume propriu pentru cumpărarea și pentru vânzarea ulterioară a deșeurilor, inclusiv comercianții care nu intră fizic în posesia deșeurilor;

8) *depozit de deșeuri* – amplasament de evacuare a deșeurilor pentru depozitarea lor pe sau în pămînt (în subsol), care include:

– spații interne pentru evacuarea deșeurilor (un producător de deșeuri își construiește propriul depozit pentru evacuarea deșeurilor la locul de producție); și

– amplasamente permanente (pentru o perioadă mai lungă de un an), care sînt utilizate pentru depozitarea temporară a deșeurilor.

Depozitul de deșeuri nu include:

a) locuri unde deșeurile sînt descărcate pentru a permite pregătirea acestora pentru transportul ulterior în scopul recuperării, tratării sau evacuării în altă parte;

b) locuri de depozitare a deșeurilor înainte de recuperare în scopul tratării, pentru o perioadă de cel mult 3 ani, în general, sau înainte de evacuare, pentru o perioadă de cel mult un an;

9) *deșeu* – orice substanță sau obiect pe care deținătorul îl aruncă sau are intenția ori obligația să îl arunce;

10) *deșeuri municipale* – deșeuri provenite din gospodărie și deșeurile similare care provin din activități comerciale, industriale și administrative, menționate la poziția 20 din Lista deșeurilor, aprobată de Guvern;

11) *deșeuri periculoase* – orice deșeuri care prezintă una sau mai multe din proprietățile

periculoase specificate în anexa nr. 3;

12) *deținător de deșeuri* – producătorul deșeurilor sau persoana fizică ori juridică care se află în posesia acestora;

13) *eliminare* – orice operațiune care nu este o operațiune de valorificare, chiar și în cazul în care una dintre consecințele secundare ale acesteia ar fi recuperarea de substanțe sau de energie. Anexa nr. 1 stabilește o listă a operațiunilor de eliminare;

14) *evaluarea ciclului de viață* – evaluarea, în legătură cu un produs, a efectelor asupra mediului determinate de producția, distribuția, comercializarea și utilizarea produsului, inclusiv valorificarea și eliminarea acestuia, precum și utilizarea energiei și materiilor prime și a deșeurilor produse din oricare dintre activitățile menționate;

15) *gestionarea deșeurilor* – colectarea, transportul, valorificarea și eliminarea deșeurilor, inclusiv supravegherea acestor operațiuni și întreținerea ulterioară a amplasamentelor de eliminare, inclusiv acțiunile întreprinse de un comerciant sau un broker;

16) *pregătirea pentru reutilizare* – operațiunile de verificare, curățare sau valorificare prin reparare, prin care produsele sau componentele produselor care au devenit deșeuri sînt pregătite pentru a fi reutilizate fără nicio altă operațiune de pretratare;

17) *prevenire* – măsuri luate înainte ca o substanță, un material sau un produs să devină deșeu, care reduc:

a) cantitatea de deșeuri, inclusiv prin reutilizarea produselor sau prelungirea ciclului de viață a acestora;

b) efectele nocive ale deșeurilor asupra mediului și sănătății populației; sau

c) conținutul de substanțe nocive al materialelor și produselor;

18) *producător de deșeuri* – orice persoană ale cărei activități generează deșeuri (producător inițial de deșeuri) sau orice persoană care efectuează operațiuni de pretratare, amestecare sau de alt tip, care duc la modificarea naturii sau a compoziției acestor deșeuri;

19) *reciclare* – orice operațiune de valorificare prin care deșeurile sînt transformate în produse, materiale sau substanțe pentru a-și îndeplini funcția lor inițială sau pentru alte scopuri. Aceasta include retratarea materialelor organice, dar nu include valorificarea energetică și conversia în vederea folosirii materialelor drept combustibil sau pentru operațiunile de rambleiere;

20) *recuperare* – orice operațiune prin care se regenerează/se obține din nou un material sau o substanță care altfel s-ar pierde;

21) *regenerarea uleiurilor uzate* – orice proces de reciclare prin care uleiurile de bază pot fi produse prin rafinarea uleiurilor uzate, în special prin îndepărtarea contaminanților, a produselor de oxidare și a aditivilor conținuți de acestea;

22) *reutilizare* – orice operațiune prin care produsele sau componentele care nu au devenit deșeuri sînt utilizate din nou în același scop pentru care au fost concepute;

23) *tratare* – operațiuni de valorificare sau eliminare, inclusiv pregătirea prealabilă valorificării sau eliminării;

24) *uleiuri uzate* – toate uleiurile minerale sau lubrifianții sintetici, sau uleiurile industriale care au devenit improprii folosinței pentru care au fost destinate inițial;

25) *valorificare* – orice operațiune care are drept rezultat principal faptul că deșeurile servesc unui scop util prin înlocuirea altor materiale care ar fi fost utilizate într-un anumit scop sau faptul că deșeurile sînt pregătite pentru a putea servi scopului respectiv în întreprinderi sau în economie în general. Anexa nr. 2 stabilește o listă a operațiunilor de valorificare a deșeurilor.

Articolul 3. Ierarhia deșeurilor și modalitatea aplicării acesteia

(1) Ierarhia deșeurilor, astfel cum este prezentată mai jos, se aplică în calitate de ordine a priorităților în cadrul legislației și al politicii în materie de prevenire a generării și de gestionare a deșeurilor:

a) prevenirea;

b) pregătirea pentru reutilizare;

- c) reciclarea;
- d) alte operațiuni de valorificare, inclusiv valorificarea energetică;
- e) eliminarea.

(2) Aplicarea ierarhiei deșeurilor, astfel cum este prevăzută la alin. (1), și respectarea acesteia sînt obligatorii pentru toți subiecții implicați în gestionarea deșeurilor, asigurînd prevenirea generării deșeurilor și gestionarea eficientă și eficace a deșeurilor, astfel încît să se reducă efectele negative ale acestora asupra mediului.

(3) În sensul prevederilor alin. (2), pentru anumite fluxuri de deșeuri specifice, aplicarea ierarhiei deșeurilor poate suferi modificări în baza evaluării de tip analiza ciclului de viață privind efectele globale ale generării și gestionării acestor deșeuri.

(4) Organul central de mediu al administrației publice asigură un proces transparent de elaborare a legislației și a politicilor în domeniul gestionării deșeurilor, cu respectarea prevederilor Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.

(5) Organul central de mediu al administrației publice ia în considerare principiile generale ale protecției mediului, precauției și durabilității, fezabilității tehnice și viabilității economice, protecției resurselor, precum și impactul global asupra mediului, sănătății populației, economiei și societății, potrivit prevederilor art. 1 și 4.

(6) Producătorii de deșeuri, indiferent de forma juridică de organizare (întreprindere, organizație, instituție publică și de menire socioculturală), care dețin mai mult de 10 angajați, pe lângă obligațiile menționate în prezenta lege, elaborează și implementează acțiuni de prevenire a generării deșeurilor și aplică ierarhia de gestionare a acestora, inclusiv acțiuni de colectare separată a deșeurilor generate de propria activitate. În cazul instituțiilor de asistență medicală, prevederile prezentului alineat se aplică indiferent de numărul de angajați.

Articolul 4. Protecția mediului și a sănătății populației

Gestionarea deșeurilor se realizează prin metode și procedee ce nu poluează mediul și nu pun în pericol sănătatea populației, iar autoritățile competente, conform prezentei legi, controlează activitățile de valorificare și eliminare a deșeurilor, urmărind ca acestea:

- a) să nu prezinte riscuri pentru apă, aer, sol, floră și faună;
- b) să nu producă poluare fonică sau miros neplăcut;
- c) să nu afecteze peisajele sau zonele protejate.

Articolul 5. Subproduse

Pentru ca o substanță sau un obiect, care rezultă în urma unui proces de producție al cărui obiectiv principal nu este producerea acestuia, să nu fie considerat deșeu în sensul art. 2 pct. 9), dar să fie considerat subprodus, trebuie să fie îndeplinite următoarele condiții:

- a) utilizarea ulterioară a substanței sau obiectului respectiv este sigură;
- b) substanța sau obiectul poate fi utilizat direct, fără a fi supus unei alte prelucrări suplimentare decît cea prevăzută de practica industrială obișnuită;
- c) substanța sau obiectul este produs ca parte integrantă a unui proces de producție; și
- d) utilizarea ulterioară este legală, în sensul că substanța sau obiectul îndeplinește toate cerințele pertinente privind producția, protecția mediului și a sănătății populației pentru utilizarea specifică și nu va produce efecte globale nocive asupra mediului sau a sănătății populației.

Articolul 6. Încetarea statutului de deșeu

(1) Anumite categorii de deșeuri încetează să mai fie considerate deșeuri în sensul art. 2 pct. 9) în momentul în care au trecut printr-o operațiune de valorificare prevăzută în anexa nr. 2 și îndeplinesc următoarele criterii specifice:

- a) substanța sau obiectul rezultat se utilizează în mod curent pentru îndeplinirea unor scopuri specifice;
- b) există o piață sau cerere pentru substanța sau obiectul în cauză;
- c) substanța sau obiectul îndeplinește cerințele tehnice pentru îndeplinirea scopurilor specifice și respectă normele aplicabile produselor; și
- d) utilizarea substanței sau a obiectului nu va produce efecte nocive asupra mediului sau a

sănătății populației.

(2) Criteriile specifice pentru încetarea statutului de deșeu se stabilesc în scopul atingerii obiectivelor de valorificare și reciclare a anumitor categorii de deșeuri, precum agregatele, hîrtia, sticla, metalele, anvelopele și textilele, luîndu-se în considerare eventualele efecte negative asupra mediului ale substanței sau produsului în cauză, inclusiv valoarea-limită pentru poluanți.

(3) Deșeurile care încetează să mai fie considerate deșeuri în conformitate cu alin. (1) și (2) din prezentul articol încetează de asemenea să mai fie considerate deșeuri, în scopul atingerii obiectivelor de valorificare și reciclare prevăzute de actele normative aprobate de Guvern, în cazul în care îndeplinesc cerințele privind valorificarea sau reciclarea anumitor categorii de deșeuri menționate la art. 49–51, 54, 60 și 61.

(4) Deținătorul de deșeuri prezintă autorității administrative cu funcții de reglementare în domeniul gestionării deșeurilor, menționată la art. 10 alin. (1), solicitarea privind încetarea statutului de deșeu în conformitate cu prevederile alin. (1)–(3) din prezentul articol, în modul stabilit de Guvern.

Articolul 7. Lista deșeurilor

(1) Lista deșeurilor, inclusiv a deșeurilor periculoase, se elaborează și se actualizează periodic de către organul central de mediu al administrației publice și se aprobă de Guvern.

(2) Lista deșeurilor este obligatorie pentru a determina dacă un deșeu trebuie considerat deșeu periculos.

(3) Includerea unei substanțe sau a unui obiect în Lista deșeurilor nu înseamnă că acestea se consideră ca fiind deșeu în orice împrejurare. O substanță sau un obiect se consideră ca fiind deșeu numai în cazul în care corespunde definiției prevăzute la art. 2 pct. 9).

(4) Producătorii și deținătorii de deșeuri persoane juridice, indiferent de genul de activitate, tipul de proprietate și forma juridică de organizare, de sursa de finanțare, inclusiv autoritățile publice de apărare, ordine publică și siguranță națională, sînt obligați să încadreze fiecare tip de deșeu generat din propria activitate în codurile din Lista deșeurilor conform actelor normative aprobate de Guvern.

(5) În cazul unui tip de deșeu care se încadrează, potrivit Listei deșeurilor, sub două coduri diferite, în funcție de posibila prezență a unor caracteristici periculoase (codurile marcate cu asterisc), încadrarea ca deșeu nepericulos se realizează de către producătorii și deținătorii de astfel de deșeuri numai în baza unei analize a originii, testelor, buletinelor de analiză și a altor documente relevante.

(6) Laboratorul de referință, stabilit de către organul central de mediu al administrației publice, analizează cazurile de incertitudine referitoare la caracterizarea și încadrarea deșeurilor.

(7) Producătorii și deținătorii de deșeuri persoane juridice sînt obligați să efectueze și să dețină o caracterizare a deșeurilor periculoase generate din propria activitate și a deșeurilor care pot fi considerate periculoase din cauza originii sau compoziției în scopul determinării posibilităților de amestecare, a metodelor de tratare și de eliminare a acestora.

(8) În baza unei analize a originii, testelor, buletinelor de analiză și a altor documente relevante puse la dispoziție de producătorii și deținătorii de deșeuri menționați la alin. (4) și (7) din prezentul articol, autoritatea administrativă menționată la art. 10 alin. (1) consideră că un deșeu este periculos, chiar dacă acesta nu figurează în Lista deșeurilor, atunci cînd acesta prezintă una sau mai multe din proprietățile specificate în anexa nr. 3.

(9) În cazul în care organul central de mediu al administrației publice constată, în baza analizelor de laborator sau a studiilor de fezabilitate, că un deșeu care se clasifică în lista deșeurilor ca fiind periculos nu prezintă niciuna dintre proprietățile specificate în anexa nr. 3, acesta se consideră ca fiind nepericulos.

(10) Se interzice reclassificarea deșeurilor periculoase ca deșeuri nepericuloase prin diluarea sau amestecarea acestora în scopul de a diminua concentrațiile inițiale de substanțe periculoase la un nivel mai mic decît nivelul prevăzut pentru ca un deșeu să fie definit ca fiind periculos.

Capitolul II COMPETENȚA AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE ȘI LOCALE

Articolul 8. Competența Guvernului

Guvernul:

- a) realizează obiectivele și stabilește direcțiile prioritare în domeniul gestionării deșeurilor;
- b) aprobă Strategia națională de gestionare a deșeurilor și Programul național pentru gestionarea deșeurilor;
- c) aprobă actele normative în domeniul gestionării deșeurilor pentru asigurarea implementării prezentei legi;
- d) determină modalitatea de gestionare a unor categorii de deșeuri, inclusiv a celor periculoase, în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale legislației internaționale;
- e) în cazul în care autoritățile administrației publice locale nu-și dau acordul în termen de 3 luni din momentul sesizării acestora, ia deciziile definitive pentru amplasarea obiectelor regionale de importanță națională privind valorificarea, tratarea, reciclarea, eliminarea, depozitarea sau înhumarea deșeurilor, cu condiția respectării cerințelor de mediu, conform Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488-XIV din 8 iulie 1999, și a altor cerințe de ordin social.

Articolul 9. Atribuțiile organului central de mediu al administrației publice

- (1) Autoritatea competentă căreia îi revin atribuții și responsabilități în ceea ce privește regimul gestionării deșeurilor este organul central de mediu al administrației publice.
- (2) Organul central de mediu al administrației publice:
 - a) elaborează, pregătește spre aprobare și coordonează realizarea documentelor de politici prevăzute la art. 8 lit. b) și implementarea tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;
 - b) inițiază și asigură elaborarea, promovarea spre aprobare și coordonarea realizării actelor legislative și actelor normative ale Guvernului în domeniul gestionării deșeurilor;
 - c) dirijează metodologic organizarea evaluării impactului asupra mediului și a expertizei ecologice de stat;
 - d) asigură monitorizarea, prin intermediul autorităților administrative subordonate, a impactului asupra factorilor de mediu cauzat de deșeuri și deduce indicatorii de gestionare a deșeurilor;
 - e) constituie, prin intermediul autorității administrative din subordine, punctul de legătură pentru comunicarea și cooperarea cu Agenția Europeană de Mediu în ceea ce privește legislația privind deșeurile și indicatorii de gestionare a acestora;
 - f) constituie autoritate competentă, punct oficial de contact și punct focal pentru tratatele internaționale de mediu cu privire la gestionarea deșeurilor la care Republica Moldova este parte;
 - g) asigură coordonarea procesului de stabilire a instrumentelor economice pentru reducerea efectelor negative cauzate de deșeuri pentru mediu, inclusiv a procesului de elaborare, operare și emitere a deciziei de eliberare a garanției financiare stabilite pentru acoperirea costurilor de finanțare a operațiunilor de colectare, tratare, valorificare și eliminare a deșeurilor de produse supuse unui regim de răspundere extinsă a producătorului;
 - h) examinează și aprobă planurile anuale de acțiuni ale autorităților administrative subordonate în ceea ce privește supravegherea și controlul gestionării deșeurilor, de asemenea monitorizează implementarea acestora;
 - i) prezintă și asigură Guvernului cu informații privind implementarea documentelor de politici menționate la lit. a) și cu informații privind gestionarea deșeurilor și starea mediului în raport cu gestionarea deșeurilor;
 - j) contribuie la colectarea și diseminarea informației privind generarea deșeurilor și măsurile de gestionare a acestora, inclusiv în context transfrontalier, și asigură accesul publicului la informație conform prevederilor art. 38;
 - k) organizează, împreună cu alte autorități publice și cu organizațiile neguvernamentale,

programe de instruire și educare a populației în domeniul gestionării deșeurilor;

l) asigură colaborarea administrativă și schimbul de informații cu alte state și organizații internaționale în domeniul gestionării deșeurilor, precum și raportarea în cadrul tratatelor internaționale de mediu cu privire la gestionarea deșeurilor la care Republica Moldova este parte conform procedurilor de raportare și comunicații stabilite în cadrul acestora;

m) constituie posesorul Sistemului informațional automatizat „Managementul deșeurilor” (denumit în continuare – *SIA MD*), menționat la art. 33 și asigură condițiile juridice, organizatorice și financiare pentru crearea acestuia.

Articolul 10. Atribuțiile autorităților administrative
din subordinea organului central
de mediu al administrației publice
în domeniul gestionării deșeurilor

(1) Autoritatea administrativă cu funcție de reglementare în domeniul gestionării deșeurilor (denumită în continuare – *autoritate de reglementare*) exercită următoarele atribuții:

a) participă la promovarea politicii de stat în domeniul gestionării deșeurilor;

b) asigură implementarea sistemului integrat de gestionare a deșeurilor;

c) participă la elaborarea și implementarea strategiilor de gestionare a deșeurilor și a programelor speciale de prevenire și pronosticare a formării deșeurilor, precum și de combatere și lichidare a focarelor de stocuri de deșeuri periculoase;

d) participă la elaborarea și avizarea proiectelor de acte normative privind gestionarea deșeurilor;

e) participă la implementarea tratatelor și acordurilor internaționale ce țin de gestionarea deșeurilor și transportarea peste frontieră a acestora;

f) colaborează, în limitele competenței, pe probleme de gestionare a deșeurilor, cu autoritățile administrației publice centrale și locale, cu Academia de Științe a Moldovei și cu alte instituții de cercetări științifice, cu instituțiile de învățământ și asociațiile obștești de profil, cu alte persoane juridice de drept public sau privat, precum și cu persoane fizice;

g) organizează, în limitele competenței, seminare, conferințe la nivel național și regional, instruirea cadrelor, agenților economici și informarea publicului pe probleme ce țin de gestionarea deșeurilor;

h) examinează documentația privind evaluarea impactului asupra mediului și emite acordul de mediu pentru proiecte publice și private, inclusiv pentru activitățile planificate ce țin de gestionarea deșeurilor;

i) efectuează expertiza ecologică de stat a proiectelor de documente de politici, a actelor normative în domeniul gestionării deșeurilor și documentației de proiect și planificare pentru construcția sau reconstrucția întreprinderilor și altor obiecte generatoare de deșeuri, precum și pentru obiectele ce țin de infrastructura de gestionare a deșeurilor;

j) asigură eliberarea, suspendarea, prelungirea sau retragerea, conform art. 25, a autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor, inclusiv pentru dotarea și disponibilitatea permanentă a instalațiilor portuare;

k) eliberează documentele de notificare la transportarea peste frontieră a deșeurilor, conform actelor normative aprobate de Guvern;

l) asigură stabilirea țințelor de colectare separată și reciclare pentru deșeurile de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului, conform prezentei legi și actelor normative aprobate de Guvern;

m) este deținătorul SIA MD și asigură ținerea acestuia.

(2) Autoritatea administrativă cu funcție de supraveghere și control în domeniul gestionării deșeurilor (denumită în continuare – *autoritate de supraveghere și control*) exercită următoarele atribuții:

a) exercită controlul și supravegherea de stat a gestionării deșeurilor, inclusiv a deșeurilor de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului, exercită controlul în domeniile de activitate economică asupra respectării prevederilor prezentei legi și ale actelor

normative de către instituții, organizații, agenții economici, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, și de către persoanele fizice, inclusiv străine;

b) exercită controlul de stat privind respectarea de către instituții, organizații și agenții economici a limitelor de depozitare a deșeurilor, a țințelor de colectare separată și reciclare a diferitor fluxuri de deșuri și a deșeurilor de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului;

c) ține evidența și efectuează inventarieri la agenți economici, instituții și organizații privind formarea, valorificarea și eliminarea deșeurilor, precum și stocurile de deșuri păstrate;

d) înaintează autorităților abilitate propuneri de sistare a activității agenților economici în cazul nerespectării prezentei legi;

e) constată și examinează contravenții și aplică sancțiuni conform Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 și înaintează acțiuni pentru recuperarea prejudiciului cauzat mediului ca urmare a încălcării prevederilor actelor legislative și normative în cadrul desfășurării activității.

Articolul 11. Atribuțiile autorităților administrației publice locale

(1) În vederea implementării legislației în domeniul gestionării deșeurilor, autoritățile administrației publice locale, în limita resurselor financiare aprobate în acest scop de către consiliul local pe anul bugetar respectiv, realizează următoarele activități:

a) crearea unui sistem eficient de gestiune integrată a deșeurilor municipale prin: colectare, asigurare etapizată a condițiilor pentru colectare separată, transportare, valorificare și eliminare finală a deșeurilor, în conformitate cu prevederile prezentei legi, ale altor acte legislative și ale actelor normative aprobate de Guvern;

b) alocarea terenurilor necesare pentru colectarea separată a deșeurilor, inclusiv pentru colectarea deșeurilor de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului, dotarea acestora cu containere specifice tipurilor de deșuri, precum și funcționalitatea acestora;

c) colectarea separată și transportarea la timp a întregii cantități de deșuri municipale produse pe teritoriul localităților;

d) amenajarea unor spații speciale pentru depozitarea deșeurilor colectate separat, dimensionate corespunzător, pentru a asigura protecția mediului și a sănătății populației;

e) depozitarea deșeurilor municipale doar în locurile special amenajate în corespundere cu documentația de urbanism;

f) stabilirea modului de gestionare a deșeurilor municipale;

g) evidența datelor și informațiilor privind deșeurile și gestionarea deșeurilor municipale colectate de la populație, de la unitățile comerciale și instituții, în bază de contract, raportînd anual aceste date, prin intermediul operatorilor de gestionare a deșeurilor municipale, organului central de mediu al administrației publice centrale în conformitate cu metodologia de ținere a evidenței și de transmitere a informației, aprobată de Guvern.

(2) Autoritățile administrației publice locale contribuie la stabilirea unui sistem de management integrat al deșeurilor la nivel regional și asigură cooperarea interraională în vederea constituirii asociațiilor regionale de management al deșeurilor.

Capitolul III

CERINȚE GENERALE PRIVIND GESTIONAREA DEȘEURILOR

Articolul 12. Responsabilitatea extinsă a producătorilor

(1) Pentru a consolida reutilizarea și prevenirea, reciclarea și alte tipuri de valorificare a deșeurilor, persoanele fizice sau juridice (producătorul produsului) care, la nivel profesional, proiectează, produc, prelucrează, tratează, vînd și/sau importă produsele menționate la alin. (14) sînt supuse regimului de responsabilitate extinsă a producătorului.

(2) Responsabilitatea extinsă a producătorului reprezintă totalitatea de obligații impuse producătorilor, fie individual, fie colectiv, pentru recuperarea și valorificarea sau reciclarea

produselor scoase din uz. Activitățile pentru aplicarea responsabilității extinse a producătorului vizează măsurile de acceptare a produselor returnate și a deșeurilor care rămân după utilizarea respectivelor produse, precum și gestionarea ulterioară a deșeurilor și asigurarea financiară pentru aceste activități.

(3) Activitățile pentru aplicarea responsabilității extinse a producătorului trebuie să fie însoțite de măsurile necesare pentru a încuraja atât proiectarea ecologică și producerea de produse, cât și utilizarea componentelor și materialelor care au un impact redus asupra mediului și care generează o cantitate scăzută de deșeurii în timpul producerii și al utilizării ulterioare, precum și pentru a se asigura că valorificarea și eliminarea produselor care au devenit deșeurii se realizează în conformitate cu respectarea prevederilor art. 3 și 4. Prezența substanțelor periculoase în produsele menționate la alin. (14), supuse în mod prioritar reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului, precum mercurul, cadmiul, plumbul, cromul hexavalent, bifenilii polibromurați, eterii de difenil polibromurați și substanțele ce distrug stratul de ozon, inclusiv hidroclorofluorocarburile, este reglementată prin prezenta lege și prin actele normative privind gestionarea acestor produse, aprobate de Guvern.

(4) Măsurile menționate la alin. (2) trebuie să încurajeze dezvoltarea, producerea și comercializarea produselor cu utilizări multiple, care sînt durabile din punct de vedere tehnic și care pot, după ce au devenit deșeurii, să facă obiectul unei valorificări sigure și al unei eliminări ce nu poluează mediul.

(5) Producătorii de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului sînt obligați:

a) să asigure, conform cerințelor aprobate de Guvern, etichetarea și marcarea produselor și utilizarea simbolurilor care indică faptul că produsul face obiectul unei colectări separate, fiind interzisă eliminarea acestuia;

b) să asigure organizarea și funcționarea sistemelor individuale sau colective de gestionare a respectivelor fluxuri de deșeurii;

c) să se înregistreze în SIA MD, prin transmiterea unei liste de documente necesare registratorului, desemnat de proprietarul registrului format în SIA MD;

d) să asigure evidența, începînd cu data intrării în vigoare a prezentei legi, a punerii la dispoziție pe piață a produselor pe o perioadă de 5 ani, raportînd anual autorității de reglementare cantitatea de produse puse la dispoziție pe piață în cazul onorării responsabilității extinse a producătorului în mod individual. La prezentarea dovezii de membru al unui sistem colectiv, această responsabilitate va fi onorată de către un sistem colectiv;

e) să prezinte dovada unui sistem individual sau să certifice calitatea de membru al unui sistem colectiv de colectare, tratare, valorificare sau eliminare a produselor ce au devenit deșeurii;

f) să deruleze programe educaționale și de informare/conștientizare privind colectarea și tratarea produselor ce au devenit deșeurii;

g) să asigure, în mod individual sau prin intermediul sistemelor colective, realizarea țintelor de colectare și reciclare a produselor ce au devenit deșeurii, stabilite de Guvern.

(6) Distribuitorii de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului sînt obligați:

a) să se înregistreze în Lista producătorilor de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului, deținută de autoritatea de reglementare;

b) să asigure, începînd cu data intrării în vigoare a prezentei legi, evidența plasării pe piață a produselor pe o perioadă de 5 ani precedenți și să raporteze anual autorității de reglementare cantitatea de produse puse la dispoziție pe piață.

(7) Producătorii de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului își onorează în mod individual obligațiile stipulate în acest articol și prezintă autorității de reglementare dovada existenței sistemelor individuale de preluare gratuită și colectare separată, tratare, valorificare sau eliminare a produselor ce au devenit deșeurii.

(8) În cazul în care producătorii de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a

producătorului își onorează obligațiile stipulate în acest articol în mod colectiv, prin aderarea la un sistem colectiv, responsabilitatea individuală va fi subsidiară responsabilității sistemului colectiv, aceștia fiind responsabili de colectarea separată a produselor ce au devenit deșeuri, de asigurarea țintelor de reciclare, valorificare și eliminare în condiții sigure pentru mediu a produselor ce au devenit deșeuri, în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale actelor normative privind gestionarea acestor produse, aprobate de Guvern. Sistemele colective care acționează în numele producătorilor se autorizează de autoritatea de reglementare conform art. 25.

(9) Sistemele colective care acționează în numele producătorilor de echipamente electrice și electronice și de vehicule sînt obligate să constituie un comision, în baza garanțiilor financiare prezentate de producători, care să acopere sumele necesare finanțării operațiunilor de colectare, tratare, valorificare și eliminare nepoluante a deșeurilor de echipamente electrice și electronice generate în gospodăriile private și a vehiculelor scoase din uz, provenite de la produsele introduse pe piața națională de către producătorii care au aderat la sistemul colectiv și care și-au încetat activitatea. Modalitățile de calcul și gestionare a garanției financiare se stabilesc prin actele normative privind gestionarea acestor produse, aprobate de Guvern.

(10) La elaborarea măsurilor privind aplicarea responsabilității extinse a producătorului menționate la alin. (2), organul central de mediu al administrației publice ia în considerare fezabilitatea tehnică și viabilitatea economică a acestor măsuri, efectele globale asupra mediului și a sănătății populației, precum și impactul social, cu respectarea necesității de a asigura buna funcționare a pieței interne.

(11) În scopul evaluării performanțelor atinse în colectarea, tratarea, valorificarea sau eliminarea produselor ce au devenit deșeuri, autoritatea de reglementare menține și actualizează Lista producătorilor de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului, care este parte componentă a SIA MD.

(12) Informația despre activitățile producătorilor de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului, care vizează acceptarea produselor returnate și a deșeurilor care rămîn după utilizarea respectivelor produse, caracterul reutilizabil și reciclabil al produselor, precum și gestionarea ulterioară a deșeurilor și răspunderea financiară pentru acestea, este pusă în mod obligatoriu la dispoziția publicului.

(13) Regimul de responsabilitate extinsă a producătorului este aplicat fără a aduce atingere răspunderii pentru gestionarea deșeurilor, prevăzută la art. 18 alin. (1), și legislației specifice existente privind fluxul de deșeuri și produse.

(14) În scopul promovării responsabilității extinse a producătorului, prioritar vor fi supuse acestor reglementări următoarele produse:

- a) baterii și acumulatori;
- b) echipamente electrice și electronice;
- c) vehicule;
- d) uleiuri;
- e) ambalaje.

(15) Mecanismul de implementare a responsabilității extinse a producătorului pentru produsele menționate la alin. (14) se stabilește prin actele normative privind gestionarea acestor produse, aprobate de Guvern.

Articolul 13. Valorificarea deșeurilor

(1) Producătorii inițiali de deșeuri și deținătorii de deșeuri au obligația valorificării acestora cu respectarea prevederilor art. 3 alin. (1)–(3) și art. 4.

(2) Pentru asigurarea unui grad înalt de valorificare, producătorii inițiali de deșeuri și deținătorii de deșeuri sînt obligați să colecteze separat cel puțin următoarele categorii de deșeuri: hîrtie, sticlă, metal și plastic.

(3) Unitățile și întreprinderile autorizate, conform art. 25, pentru activitatea de colectare și transportare a deșeurilor asigură colectarea separată a deșeurilor prevăzute la alin. (2) din prezentul articol, fără amestecarea acestora.

(4) Unitățile și întreprinderile care valorifică deșeurile au următoarele obligații:

a) să dețină spații special amenajate pentru stocarea deșeurilor în condiții care să garanteze reducerea riscului pentru sănătatea populației și deteriorării calității mediului;

b) să evite formarea de stocuri de deșeurii care urmează să fie valorificate, precum și de produse rezultate în urma valorificării care ar putea genera poluarea mediului sau care ar prezenta riscuri asupra sănătății populației;

c) să folosească cele mai bune tehnici disponibile în domeniul valorificării deșeurilor;

d) să îndeplinească cerințele minime de tratare a deșeurilor rezultate în urma utilizării produselor menționate la art. 12 alin. (14) lit. a)–c), stabilite de Guvern.

(5) Programul național pentru gestionarea deșeurilor, avînd la bază prevederile art. 3 și 4, include operațiuni de valorificare a tuturor deșeurilor prin metode care nu pun în pericol mediul și sănătatea populației.

(6) Fără a aduce atingere prevederilor alin. (1)–(4), în scopul facilitării sau îmbunătățirii valorificării, deșeurile sînt păstrate separat, în cazul în care acest lucru este posibil din punct de vedere tehnic, economic și al protecției mediului, și nu se amestecă cu alte deșeurii sau materiale cu proprietăți diferite.

Articolul 14. Reutilizarea și reciclarea deșeurilor

(1) Pentru respectarea prevederilor prezentei legi și asigurarea unui înalt nivel de eficiență a folosirii resurselor se stabilesc următoarele obiective ale politicii de stat:

a) pînă în 2018 – introducerea sistemelor de colectare separată a hîrtiei, sticlei, metalelor și maselor plastice cu respectarea art. 13 alin. (6);

b) pînă în 2020 – pregătirea pentru reutilizarea și reciclarea deșeurilor, cum ar fi, cel puțin, hîrtia, sticla, metalele și masele plastice provenind din produsele casnice și, eventual, din alte surse, în măsura în care aceste fluxuri de deșeurii sînt similare deșeurilor care provin din consumul casnic, se mărește la un nivel minim de 30% din masă totală;

c) pînă în 2020 – pregătirea pentru reutilizare și alte operațiuni de valorificare materială, inclusiv operațiuni de rambleiere, care utilizează deșeurii pentru a înlocui alte substanțe, deșeurii nepericuloase provenite din activități de construcție și demolări, cu excepția materialelor geologice naturale, se mărește la un nivel minim de 55% din masa totală.

(2) Programul național pentru gestionarea deșeurilor aprobat de Guvern conține măsurile corespunzătoare pentru a promova:

a) reutilizarea produselor și activitățile de pregătire pentru reutilizare, în special prin măsuri de stimulare a creării unor rețele de reparare și reutilizare și prin sprijinirea acestora, prin utilizarea instrumentelor economice și a criteriilor referitoare la achizițiile publice, prin obiective cantitative stabilite de acte normative aprobate de Guvern;

b) reciclarea de înaltă calitate și introducerea, în acest scop, a sistemelor de colectare separată a deșeurilor, în cazul în care acest lucru este posibil din punct de vedere tehnic, economic și al protecției mediului, iar aceste sisteme respectă standardele de calitate stabilite pentru sectoarele de reciclare corespunzătoare.

(3) În scopul atingerii obiectivelor politicii de stat prevăzute la alin. (1), autoritățile administrației publice locale, producătorii inițiali de deșeurii și deținătorii de deșeurii au obligația:

a) începînd cu data intrării în vigoare a prezentei legi, să asigure inițierea activităților de introducere a sistemelor de colectare separată conform alin. (1) lit. a);

b) să realizeze activitățile de reutilizare și reciclare a deșeurilor în conformitate cu obiectivele specificate la alin. (1) lit. b) și c).

(4) La fiecare trei ani, organul central de mediu al administrației publice, în colaborare cu celelalte autorități implicate în gestionarea deșeurilor, înaintează Guvernului rapoarte privind stadiul îndeplinirii obiectivelor, în conformitate cu art. 36. În cazul neîndeplinirii obiectivelor, acest raport include motivele eșecului respectiv și măsurile pe care autoritățile implicate le inițiază în vederea îndeplinirii obiectivelor.

Articolul 15. Eliminarea deșeurilor

(1) În cazul în care valorificarea, astfel cum este prevăzută la art. 13, nu are loc, toate deșeurile sînt supuse operațiunilor de eliminare în condiții de siguranță, care îndeplinesc cerințele de la art. 4 privind protecția mediului și sănătatea populației.

(2) Unitățile și întreprinderile autorizate conform art. 25 pentru activitatea de eliminare a deșeurilor au următoarele obligații:

- a) să asigure eliminarea, în totalitate, a deșeurilor care le sînt încredințate;
- b) să folosească cele mai bune tehnologii disponibile și care nu implică costuri excesive;
- c) să amplaseze și să amenajeze instalația de eliminare a deșeurilor într-un spațiu și în condiții corespunzătoare, cu acordul autorităților competente, conform art. 24;
- d) să introducă în instalația de eliminare numai deșeurile permise de autoritățile competente prevăzute la art. 24 și să respecte tehnologia de eliminare aprobată de acestea.

(3) Abandonarea și aruncarea deșeurilor este interzisă.

(4) Eliminarea deșeurilor în afara spațiilor autorizate în acest scop este interzisă.

Articolul 16. Depozitarea deșeurilor

(1) Cerințele față de depozitarea deșeurilor urmăresc respectarea procedurilor de prevenire sau reducere a efectelor negative asupra mediului pe care le pot avea activitățile de depozitare a deșeurilor pe durata întregului ciclu de viață a depozitului de deșeuri, ce include proiectarea, construcția, exploatarea și închiderea depozitului.

(2) Activitățile de depozitare a deșeurilor menționate la alin. (1) se efectuează în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale Regulamentului privind depozitarea deșeurilor, aprobat de Guvern.

(3) Proiectarea și construcția depozitelor de deșeuri, precum și exploatarea sistemelor ingineresti ale depozitelor se efectuează în conformitate cu normele în construcții și actele permise de mediu.

(4) În funcție de natura deșeurilor, depozitele de deșeuri se clasifică în următoarele categorii:

- a) depozite de deșeuri periculoase;
- b) depozite de deșeuri nepericuloase;
- c) depozite de deșeuri inerte.

(5) Nu sînt acceptate pentru depozitare următoarele deșeuri:

- a) deșeuri lichide;
- b) deșeuri explozive, corozive, oxidante, foarte inflamabile sau inflamabile, astfel cum sînt definite în anexa nr. 3;
- c) deșeuri periculoase medicale sau alte deșeuri clinice periculoase de la unități medicale sau veterinare cu proprietatea HP9, astfel cum sînt definite în anexa nr. 3;
- d) toate tipurile de anvelope uzate, întregi sau tăiate, cu excepția anvelopelor folosite ca materiale de construcții;
- e) orice alt tip de deșeu care nu satisface cerințele Regulamentului privind depozitarea deșeurilor.

(6) Depozitarea deșeurilor este permisă doar în cazul deținerii autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor, eliberată în conformitate cu prevederile art. 25.

(7) Operatorul depozitului este responsabil de întreținerea, supravegherea, monitorizarea și controlul postînchidere al depozitului și este obligat:

1) la exploatarea depozitului de deșeuri, să asigure instituirea unui sistem de automonitorizare tehnologică și de automonitorizare a calității factorilor de mediu și să suporte costurile acestuia;

- 2) să raporteze în cadrul SIA MD după cum urmează:
 - a) anual – despre tipurile și cantitățile de deșeuri eliminate;
 - b) semestrial – despre datele înregistrate în urma monitorizării depozitului de deșeuri, pentru a demonstra conformitatea cu prevederile din autorizația de mediu pentru gestionarea deșeurilor, precum și pentru a demonstra stadiul îndeplinirii măsurilor din programul pentru conformare; și
 - c) în cel mult 12 ore de la constatare, în cadrul programului de monitorizare, despre orice efecte ecologice negative;

3) să își constituie un fond pentru închiderea și urmărirea postînchidere a depozitului, care va servi dovadă a garanției financiare necesare pentru remedierea unor deficiențe de construcție sau

care au apărut în timpul operării ori pentru despăgubirile în caz de accidente determinate de activitatea depozitului.

(8) Închiderea unui depozit de deșeuri se efectuează conform procedurilor stabilite în Regulamentul privind depozitarea deșeurilor.

Articolul 17. Incinerarea și coincinerarea deșeurilor

Incinerarea și coincinerarea deșeurilor de orice proveniență este interzisă, cu excepția deșeurilor rezultate din activitatea medicală.

Articolul 18. Obligațiile gestionarilor de deșeuri

(1) Responsabilitatea pentru gestionarea deșeurilor revine după cum urmează:

a) producătorul inițial sau alt deținător de deșeuri are obligația să asigure efectuarea operațiunii de tratare a deșeurilor prin mijloace proprii sau prin transferarea deșeurilor în vederea efectuării acestei operațiuni unui agent, unei unități sau întreprinderi care desfășoară activități de tratare a deșeurilor ori unei unități publice sau private de colectare a deșeurilor, cu respectarea art. 3 și 4;

b) producătorii și deținătorii de deșeuri își organizează sistemul propriu de tratare/eliminare a deșeurilor dacă deșeurile nu pot fi preluate de unități specializate din sistemul organizat în acest scop, cu respectarea art. 4.

Livrarea și primirea deșeurilor, inclusiv a deșeurilor periculoase, în vederea eliminării lor se fac numai în bază de contract.

(2) Atunci când deșeurile sînt transferate de la producătorul sau deținătorul inițial către un agent, către o unitate sau o întreprindere menționată la alin. (1) lit. a) în vederea efectuării unor operațiuni de tratare preliminară, acesta nu este scutit, de regulă, de responsabilitatea pentru realizarea operațiunilor de valorificare sau de eliminare completă.

(3) înînd cont de prevederile, procedurile și regimurile de control pentru transferul de deșeuri, în funcție de originea, destinația și itinerarul transferului, de tipul de deșeu transferat și de tipul de tratament care se aplică deșeurilor la destinație, în contractul menționat la alin. (1) se vor preciza condițiile cu privire la responsabilitate, îndeosebi în cazurile în care producătorului inițial îi revine responsabilitatea pentru întregul lanț al procesului de tratare sau în cazurile în care responsabilitatea producătorului și a deținătorului se poate împărți sau delega între actorii din lanțul procesului de tratare.

(4) Prin actele normative aprobate de Guvern în vederea implementării prezentei legi se va stabili, în conformitate cu art. 14, dacă responsabilitatea cu privire la organizarea activităților de gestionare a anumitor deșeuri revine, parțial sau în totalitate, producătorului produsului din care derivă deșeurile și dacă distribuitorii respectivului produs trebuie să împartă această responsabilitate.

(5) Unitățile și întreprinderile specializate în colectarea sau transportul de deșeuri livrează deșeurile colectate la instalațiile de tratare, respectînd prevederile art. 4 și ale cap. VI.

Articolul 19. Principiile autonomiei și proximității

(1) În scopul eliminării eficiente a deșeurilor în condiții ce nu pun în pericol sănătatea populației și calitatea mediului, prin Programul național pentru gestionarea deșeurilor se stabilește o rețea integrată și corespunzătoare de unități de eliminare a deșeurilor și de instalații de valorificare a deșeurilor municipale mixte, colectate din gospodăriile private, inclusiv în cazul în care această colectare vizează și deșeurile provenite de la alți producători, luînd în considerare cele mai bune tehnici disponibile.

(2) În vederea protejării rețelei sînt limitate intrările și ieșirile transporturilor de deșeuri rezultate din activitatea medicală, destinate incinerării, clasificate ca valorificare în cazul în care s-a stabilit că asemenea transporturi ar determina eliminarea deșeurilor naționale sau tratarea respectivelor deșeuri într-un mod care nu corespunde programelor de gestionare a deșeurilor.

(3) Rețeaua trebuie concepută astfel încît să asigure eliminarea prin mijloace proprii a deșeurilor și valorificarea deșeurilor menționate la alin. (1), ținînd seama de condițiile geografice și de necesitatea unor instalații specializate pentru anumite tipuri de deșeuri.

(4) Rețeaua trebuie să permită eliminarea deșeurilor și valorificarea deșeurilor menționate la alin.

(1) în una dintre cele mai apropiate instalații adecvate, prin cele mai potrivite metode și tehnologii, pentru a asigura un înalt nivel de protecție a mediului și sănătății populației.

Articolul 20. Controlul deșeurilor periculoase

Generarea, colectarea, transportarea, stocarea și tratarea deșeurilor periculoase se realizează în baza autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor, eliberată conform art. 25, cu respectarea condițiilor stabilite în autorizație și asigurarea evidenței și controlului deșeurilor periculoase, începând cu producerea acestora și pînă la destinația finală, în conformitate cu prevederile art. 30.

Articolul 21. Interdicția de amestecare a deșeurilor periculoase

(1) Producătorii și deținătorii de deșeuri periculoase, inclusiv comercianții și brokerii care pot intra fizic în posesia deșeurilor, au obligația să nu amestece deșeurile periculoase cu alte categorii de deșeuri periculoase sau cu alte deșeuri, substanțe sau materiale. Amestecarea include diluarea substanțelor periculoase.

(2) Prin derogare de la alin. (1), amestecarea se autorizează de către autoritățile competente specificate la art. 24, cu condiția că:

a) operațiunea de amestecare este efectuată de o unitate sau o întreprindere în baza unei autorizații obținute conform art. 25;

b) sînt respectate prevederile art. 4, iar efectele nocive ale gestionării deșeurilor asupra mediului și a sănătății populației să nu fie agravate; și

c) operațiunea de amestecare este realizată în conformitate cu cele mai bune tehnici disponibile.

(3) În cazul în care deșeurile periculoase au fost deja amestecate într-un mod diferit de cel prevăzut la alin. (2) al prezentului articol, separarea se efectuează numai în baza unor studii de fezabilitate pentru a asigura respectarea prevederilor art. 4.

Articolul 22. Etichetarea deșeurilor periculoase

Producătorii de deșeuri periculoase și întreprinderile care gestionează deșeurile periculoase asigură că, în timpul colectării, transportării și depozitării temporare, acestea sînt ambalate și etichetate în corespundere cu cerințele privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor, aprobate de Guvern, și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, indicînd gradul de toxicitate, denumirea completă a deșeurilor, starea lor de agregare, culoarea, mirosul, proprietățile inflamabile și explozibile, tipul ambalajului, denumirea procesului tehnologic din care au rezultat, cerințele speciale de comportament în condiții normale și în situații excepționale, adresa întreprinderii sau organizației unde au fost produse.

Articolul 23. Deșeurile periculoase provenite din gospodării private

(1) Prevederile art. 20–22 și 32 nu se aplică deșeurilor mixte provenite din gospodăriile private.

(2) Prevederile art. 22 și 32 nu se aplică fracțiunilor separate de deșeuri periculoase provenite din gospodăriile private atît timp cît colectarea, eliminarea sau valorificarea lor nu a fost acceptată de o unitate sau o întreprindere care a obținut autorizația de mediu pentru gestionarea deșeurilor sau a fost înregistrată în conformitate cu art. 25 sau 28.

Capitolul IV

AUTORIZAREA, CONTROLUL, EVIDENȚA ȘI SISTEMUL INFORMAȚIONAL ÎN DOMENIUL ACTIVITĂȚILOR

DE GESTIONARE A DEȘEURILOR

Secțiunea 1

Autorizarea

Articolul 24. Competența privind eliberarea autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor

(1) Competența eliberării autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor revine:

a) la nivel național, pentru obiectivele de însemnătate regională sau republicană – autorității de

reglementare;

b) la nivel local – subdiviziunilor teritoriale ale autorității de reglementare.

(2) Eliberarea autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor se efectuează în conformitate cu art. 25 din prezenta lege și cu respectarea cerințelor Legii nr. 160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

Articolul 25. Procedura de eliberare a autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor

(1) Operatorul instalației și/sau activității de gestionare a deșeurilor va depune cererea de autorizare de mediu pentru gestionarea deșeurilor la sediul autorității de reglementare sau la sediul subdiviziunilor teritoriale ale autorității de reglementare unde se află amplasamentul instalației/locul de desfășurare a activității, personal sau pe cale electronică.

(2) O autorizație poate acoperi una sau mai multe instalații și/sau activități dintr-un singur amplasament, conduse de același operator. În cazul unei rețele de instalații și/sau al unei activități de colectare, transport, valorificare și eliminare a deșeurilor este necesară obținerea autorizației pentru fiecare instalație și/sau activitate în parte.

(3) Unitățile și întreprinderile, inclusiv operatorii de transport specializați pentru transportul de deșuri, care intenționează să desfășoare activități de gestionare a deșeurilor trebuie să obțină o autorizație din partea autorității competente specificate la art. 24.

(4) În scopul obținerii autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor urmează a fi prezentat următorul set de documente:

a) cererea de eliberare a autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor;

b) actele de identitate a solicitantului și a operatorului, dacă sînt entități diferite, și copia contractului (conform formei recomandate) cu administrația obiectului în cazul în care deșeurile sînt trimise la un obiect ce aparține altui operator sau este exploatat de mai mulți beneficiari (în cazul depunerii documentelor în format electronic se va indica doar IDNO-ul);

c) conținutul-cadru al memoriului tehnic pentru emiterea autorizației.

(5) Documentul prevăzut la alin. (4) lit. c) conține un rezumat care precizează următoarele:

1) *pentru activitățile de colectare a deșeurilor:*

a) proveniența deșeurilor;

b) tipul și cantitatea de deșuri colectate;

c) modul de colectare a deșeurilor (separat, amestecat);

d) amenajările, instalațiile și măsurile pentru colectare, inclusiv pentru protecția mediului;

e) destinația deșeurilor colectate;

2) *pentru activitățile de transport al deșeurilor:*

a) destinația transportului (pentru depozitare temporară, depozitare definitivă, prelucrare, comercializare, valorificare, integrare în mediu, eliminare) cu precizarea exactă a destinatarului;

b) tipurile de deșuri transportate, starea fizică, cantitatea;

c) instalațiile, mijloacele, dotările, ambalajele, măsurile privind transportul fiecărui tip de deșeu, inclusiv privind protecția mediului;

d) capacități de transport necesare;

e) traseul de transportare a deșeurilor;

f) organizarea supravegherii transportării;

g) dotările și măsurile pentru intervenție în caz de accidente și avarii în timpul transportării deșeurilor;

3) *pentru activitățile de tratare a deșeurilor:*

a) dovada că instalația de tratare este în conformitate cu Programul național de gestionare a deșeurilor și cu programele regionale de gestionare a deșeurilor;

b) descrierea amplasamentului, cu referire la gestiunea apelor, la caracteristicile hidrogeologice și geologice. Aceste informații se vor asigura prin studii de specialitate, întocmite conform prevederilor legale în vigoare;

c) avizul expertizei ecologice de stat pentru documentația de proiect;

- d) proveniența deșeurilor, lista, tipul, compoziția și cantitatea de deșeuri tratate;
- e) pentru fiecare tip de operațiune – cerințele tehnice și de orice altă natură, capacitatea aplicabilă amplasamentului în cauză;
- f) pentru fiecare tip de operațiune – tehnologia și instalațiile utilizate, capacitatea;
- g) procedeele și măsurile, instalațiile pentru reținerea și/sau neutralizarea poluanților rezultați din procesul de tratare, capacitatea, randamentul acestor instalații;
- h) emisiile de poluanți în mediu, concentrația, volumul;
- i) monitorizarea și controlul operațiunilor;
- j) măsurile de închidere și de întreținere ulterioară;
- k) metodele propuse de prevenire și reducere a poluării, inclusiv planul de intervenție în caz de urgențe;

4) *pentru activitățile de eliminare a deșeurilor prin depozitare:*

- a) actul ce adeverește perimetrul minier, eliberat de către Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale – în cazul amplasării deșeurilor în subsoluri;
- b) dovada eliberată de Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale privind lipsa impactului negativ al deșeurilor asupra calității apelor subterane;
- c) dovada unei garanții financiare pentru a asigura că obligațiile ce decurg din autorizație sînt îndeplinite și că procedurile de închidere a depozitului sînt respectate.

(6) În caz de solicitare a autorizației la desfășurarea activităților ce țin de implementarea responsabilității extinse a producătorului prin sisteme colective pentru produsele menționate la art. 12 alin. (14), solicitantul va prezenta actul constitutiv al persoanei juridice și planul de operare pentru perioada de valabilitate a autorizației, care va conține cel puțin următoarele:

- a) cantitățile de produse ce urmează a fi gestionate, pe tipuri și surse de proveniență;
- b) descrierea modalității de implementare a obligațiilor în vederea atingerii țintelor stabilite;
- c) prezentarea modului de acoperire a întregului teritoriu al Republicii Moldova;
- d) planul financiar de implementare a regimului de responsabilitate extinsă a producătorului.

(7) Autoritatea competentă specificată la art. 24 verifică conformitatea copiilor documentelor prezentate cu originalele acestora și, în caz de neprezentare a unor documente necesare conform alin. (4) și (5) din prezentul articol sau de necorespondere a acestora cu originalul, refuză primirea setului de documente la momentul depunerii cererii.

(8) Pentru examinarea cererii, autoritatea competentă specificată la art. 24 transmite setul de documente, solicită și obține avizul Inspectoratului pentru Protecția Mediului prin intermediul ghișeului unic, fără implicarea solicitantului. Inspectoratul pentru Protecția Mediului elaborează avizul în baza actului de inspecție privind respectarea normelor de protecție a mediului (pentru întreprinderile care funcționează). Avizul va propune, după caz, eliberarea sau refuzul de eliberare a autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor.

[Art.25 al.(8) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(9) Autorizația de mediu pentru gestionarea deșeurilor se eliberează gratuit, în termen de 10 zile lucrătoare de la data depunerii solicitării, inclusiv a tuturor documentelor nominalizate, și este valabilă pentru o perioadă de 5 ani, cu posibilitatea de prelungire.

(10) După expirarea termenului de valabilitate a autorizației, prelungirea valabilității acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art. 6 din Legea nr. 160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

(11) În cazul în care metodele și procedeele de gestionare a deșeurilor nu sînt conforme cu art. 4, autoritățile competente specificate la art. 24 refuză emiterea autorizației.

(12) Anularea autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor se efectuează prin decizia autorității competente specificate la art. 24, care a eliberat autorizația, în cazul apariției pericolului poluării mediului în proporții ce depășesc limitele admisibile, nerespectării cerințelor de exploatare a obiectului, defectării acestuia sau a construcțiilor (mecanismelor) ce împiedică exploatarea normală a lui, conform procedurilor prevăzute în Legea nr. 235-XVI din 20 iulie 2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și în Legea nr. 160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

(13) Reexaminarea autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor este obligatorie în următoarele situații:

- a) schimbarea substanțială și extinderea instalațiilor, precum și modificarea tehnologiei de valorificare sau de eliminare a deșeurilor;
- b) constatarea, în cadrul acțiunilor de inspecție și control, a unor aspecte noi, neprecizate de documentația depusă pentru obținerea autorizației sau a unor modificări operate ulterior emiterii actului de autorizare;
- c) emiterea unor noi reglementări legale.

(14) Autorizațiile de mediu pentru gestionarea deșeurilor eliberate pentru operațiunile de valorificare trebuie să corespundă anexei nr. 2.

Articolul 26. Obligațiile de bază ale titularului
de autorizație de mediu pentru
gestionarea deșeurilor

Obligațiile de bază ale titularului de autorizație de mediu pentru gestionarea deșeurilor sînt următoarele:

- a) luarea tuturor măsurilor de prevenire eficientă a poluării, în special prin recurgerea la cele mai bune tehnici disponibile;
- b) evitarea producerii de deșeuri și, în cazul în care aceasta nu poate fi evitată, recuperarea lor, iar în caz de imposibilitate tehnică și economică, luarea măsurilor pentru neutralizarea și eliminarea acestora, evitîndu-se sau reducîndu-se impactul asupra mediului;
- c) ținerea evidenței privind cantitatea de deșeuri colectate, recuperate sau eliminate și raportarea anuală autorității de reglementare, în format electronic, a informației privind gestionarea deșeurilor, în conformitate cu cerințele aprobate de Guvern.

Articolul 27. Derogările de la obligația de autorizare

(1) Sînt scutite de îndeplinirea cerințelor de autorizare a activităților de valorificare și eliminare a deșeurilor unitățile și întreprinderile care efectuează:

- a) eliminarea propriilor deșeuri nepericuloase la locurile de producere fără să afecteze sănătatea populației sau calitatea mediului;
- b) colectarea sau transportul deșeurilor în sistem profesional, precum și cele care intermediază valorificarea sau eliminarea deșeurilor pentru terți, cu excepția deșeurilor municipale, precum și a celor periculoase.

(2) Derogarea menționată la alin. (1) se aplică numai în cazul în care:

- a) unitățile și întreprinderile au obținut deja, pentru alt profil de activitate decît valorificarea sau eliminarea deșeurilor, autorizația de mediu în conformitate cu prevederile legislației în domeniul protecției mediului și dacă în aceasta se specifică tipurile și cantitățile de deșeuri, precum și condițiile impuse în vederea desfășurării activităților legate de aceste deșeuri;
- b) tipurile, cantitățile de deșeuri și metodele de valorificare sau eliminare a acestora respectă prevederile art. 4;
- c) operațiunile de eliminare menționate la alin. (1) lit. a) iau în considerare cele mai bune tehnici disponibile.

Articolul 28. Înregistrarea

(1) Unitățile și întreprinderile care nu sînt supuse procedurii de autorizare specifice activităților de valorificare și eliminare a deșeurilor, conform art. 27, transmit, în format electronic, autorității competente specificate la art. 24 informații privind operațiunile efectuate.

(2) Informația transmisă conform alin. (1) se înregistrează în SIA MD și servește ca bază pentru formarea listei unităților și întreprinderilor scutite de la îndeplinirea cerințelor de autorizare a activităților de valorificare și eliminare a deșeurilor conform art. 27.

(3) Lista unităților și întreprinderilor scutite de îndeplinirea cerințelor de autorizare a activităților de valorificare și eliminare a deșeurilor este compusă din:

- a) unitățile și întreprinderile care fac obiectul derogărilor de la cerințele de autorizare, conform art. 27;

b) agenți sau brokeri.

Articolul 29. Aspectele pecuniare

(1) Costurile operaționale de gestionare a deșeurilor se acoperă:

a) în conformitate cu principiul „poluatorul plătește” – de către producătorul inițial de deșeurii sau, după caz, de deținătorul actual ori anterior al deșeurilor, care încredințează deșeurile unei unități specializate în colectare, transportare, depozitare, valorificare sau eliminare a acestora;

b) în conformitate cu cerințele de responsabilitate extinsă a producătorului – de către producătorul de produse menționate la art. 12 alin. (14), care sînt preluate de sistemele individuale sau colective de colectare separată, tratare, valorificare sau eliminare a produselor care au devenit deșeurii.

(2) Costurile prevăzute la alin. (1) sînt acoperite în baza unui contract încheiat cu unitățile specializate în gestionarea deșeurilor sau cu sistemele individuale sau colective de colectare separată, tratare, valorificare sau eliminare a produselor ce au devenit deșeurii.

(3) Cheltuielile asociate cu analiza deșeurilor, monitorizarea tehnologică proprie și a factorilor de mediu, precum și cu verificarea datelor declarate, sînt suportate de către deținătorii actuali ai deșeurilor.

(4) În cazul deșeurilor abandonate și în cazul în care producătorul inițial de deșeurii nu este identificat, cheltuielile asociate cu curățarea și refacerea mediului vor fi asumate de actualii deținători.

(5) Cheltuielile de valorificare a deșeurilor ai căror producători nu pot fi identificați sînt suportate din contul bugetelor unităților administrativ-teritoriale în a căror rază au fost depistate, precum și din alte surse legale.

(6) Dacă producătorul/deținătorul de deșeurii este identificat, acesta este obligat să suporte cheltuielile de eliminare, inclusiv cele prevăzute la alin. (4), efectuate de către actualii deținători, și cele asociate cu acțiunile întreprinse pentru identificarea acestuia.

Secțiunea a 2-a

Controlul

Articolul 30. Controalele

(1) Unitățile și întreprinderile care efectuează operațiuni de tratare a deșeurilor, unitățile și întreprinderile profesionale de colectare sau transport de deșeurii, agenții, brokerii și producătorii de deșeurii periculoase fac obiectul controlului de stat efectuat de autoritățile competente conform prezentei legi și în condițiile Legii nr. 235-XVI din 20 iulie 2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și ale Legii nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

(2) Inspectarea operațiunilor de colectare, preluare (în cazul deșeurilor generate de nave și al reziduurilor de marfă) și transport al deșeurilor se va referi la originea, natura, cantitatea și destinația deșeurilor colectate sau transportate.

(3) Unitățile și întreprinderile menționate la alin. (1) sînt obligate să asigure accesul organelor de supraveghere și control la obiectivele aflate în administrare, să prezinte, la solicitarea organelor respective, documentația tehnică și de exploatare, alte documente necesare pentru efectuarea inspectării privind respectarea cerințelor prevăzute de lege.

Articolul 31. Competențele privind activitățile de control în domeniul gestionării deșeurilor

(1) Autoritățile teritoriale de mediu inspectează și iau măsuri pentru respectarea de către cei implicați în gestionarea deșeurilor a legislației de mediu și a condițiilor de autorizare stabilite conform legii.

(2) Autoritățile teritoriale pentru sănătate publică exercită monitorizarea departamentală a cerințelor de gestionare a deșeurilor rezultate din activitățile medicale.

(3) Autoritățile administrației publice locale efectuează supravegherea și controlul gestionării deșeurilor în limita competențelor stabilite de Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală.

(4) Autoritățile vamale și reprezentanții autorității de supraveghere și control și subdiviziunilor teritoriale ale acesteia controlează încărcăturile și iau măsuri pentru asigurarea conformității cu documentele însoțitoare și pentru respectarea prevederilor legale referitoare la îndeplinirea condițiilor de export, import și tranzit ale deșeurilor.

Secțiunea a 3-a

Evidența deșeurilor

Articolul 32. Evidența deșeurilor

(1) Unitățile și întreprinderile prevăzute la art. 25 alin. (3), operatorii de gestionare a deșeurilor municipale, producătorii de deșeuri periculoase, precum și unitățile și întreprinderile specializate în colectarea și transportul de deșeuri periculoase sau care acționează în calitate de agenți sau brokeri de deșeuri periculoase țin o evidență cronologică a cantității, naturii și originii deșeurilor, a destinației, a frecvenței colectării, a mijlocului de transport și a metodei de tratare.

(2) Sistemele individuale și colective de colectare și stațiile de tratare a deșeurilor de produse supuse reglementărilor responsabilității extinse a producătorului conform art. 12 țin evidența deșeurilor primite și tratate conform categoriilor de produse stabilite prin actele normative pentru gestionarea acestor produse aprobate de Guvern.

(3) inerea evidenței și transmiterea informației menționate la alin. (1) și (2) se efectuează conform cerințelor stabilite de Guvern.

(4) Informația privind deșeurile periculoase se păstrează cel puțin 3 ani, cu excepția unităților și întreprinderilor de transport de deșeuri periculoase, care trebuie să o păstreze timp de cel puțin 12 luni.

(5) La cererea organului central de mediu al administrației publice sînt furnizate documentele justificative, în baza cărora au fost efectuate operațiunile de gestionare a deșeurilor.

Articolul 33. Sistemul informațional automatizat

„Managementul deșeurilor”

(1) Unitățile și întreprinderile ce sînt antrenate în activitățile de gestionare a deșeurilor, inclusiv producătorii de deșeuri, participă la procesul de raportare a datelor și informațiilor despre deșeuri și gestionarea acestora conform cerințelor stipulate în prezenta lege și prevederilor conceptului tehnic SIA MD, aprobat de Guvern.

(2) SIA MD reprezintă totalitatea produselor de program și a echipamentelor tehnice destinate colectării, stocării și procesării informației, formînd resursa informațională Registrul „Managementul deșeurilor”, care va include evenimentele legate de circuitul economic al acestora, documentele care însoțesc acest circuit, inclusiv exportul și importul de deșeuri, producătorii de deșeuri și agenții economici autorizați pentru a activa în acest domeniu, precum și automatizarea business-proceselor subiecților circuitului deșeurilor și furnizarea informațiilor privind circuitul deșeurilor către autoritățile publice, persoanele fizice și juridice prin intermediul portalului departamental.

(3) Informația privind realizarea măsurilor ce țin de aplicarea responsabilității extinse a producătorului pentru produsele menționate la art. 12 și datele privind cantitatea de produse puse la dispoziție pe piață, specificată în tone și număr de unități, precum și informația privind cantitatea, numărul și categoriile deșeurilor colectate și tratate fac parte din SIA MD.

(4) În cadrul SIA MD se regăsesc cel puțin următoarele:

a) evidenta deșeurilor, care conține date privind generarea, colectarea, transportarea și tratarea deșeurilor, inclusiv a celor periculoase, raportate în conformitate cu prevederile art. 32;

b) evidenta actelor permissive, emise în corespundere cu prevederile art. 25;

c) evidenta notificărilor pentru transferul deșeurilor, eliberate în corespundere cu art. 64;

d) Lista producătorilor de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului, conform prevederilor art. 12;

e) lista unităților și întreprinderilor scutite de îndeplinirea cerințelor de autorizare a activităților de valorificare și eliminare a deșeurilor, conform art. 27.

(5) Posesorul Registrului „Managementul deșeurilor” este organul central de mediu al

administrației publice.

(6) Crearea, funcționarea și exploatarea SIA MD se efectuează în conformitate cu prevederile legislației în domeniul comunicațiilor electronice și tehnologiei informației, precum și cu standardele și reglementările tehnice specifice.

(7) Aspectele legate de spațiul funcțional al SIA MD, de conținutul resursei informaționale, precum și de procedura colectării, păstrării, procesării, actualizării și recepționării informației din SIA MD, se stabilesc în conceptul tehnic și în Regulamentul cu privire la modalitatea de ținere a Registrului „Managementul deșeurilor”, aprobate de Guvern.

Capitolul V

PROGRAME

Articolul 34. Programul național pentru gestionarea deșeurilor

(1) În conformitate cu prevederile art. 1, 3, 4 și 19, organul central de mediu al administrației publice elaborează Programul național pentru gestionarea deșeurilor, care acoperă întregul teritoriu al Republicii Moldova.

(2) Programul național pentru gestionarea deșeurilor cuprinde o analiză a situației actuale a gestionării deșeurilor pe teritoriul țării, măsurile care trebuie luate pentru îmbunătățirea condițiilor de mediu în cazul pregătirii pentru reutilizare, al reciclării, valorificării și eliminării deșeurilor, precum și o evaluare a modului în care programul va ajuta la punerea în aplicare a obiectivelor și dispozițiilor prezentei legi.

(3) Programul național pentru gestionarea deșeurilor va conține, luând în considerare nivelul geografic și acoperirea zonei de planificare, următoarele:

a) tipul, cantitatea și sursa deșeurilor generate în limitele teritoriului, deșeurile care pot fi transportate pe sau de pe teritoriul național, precum și o evaluare a evoluției fluxurilor de deșeurii;

b) schemele existente de colectare a deșeurilor și principalele instalații de valorificare și eliminare, inclusiv orice aranjamente speciale pentru uleiurile utilizate, deșeurile periculoase sau alte fluxuri de deșeurii formate;

c) evaluarea necesarului de noi scheme de colectare, închiderea instalațiilor de deșeurii existente, infrastructura suplimentară pentru instalațiile de deșeurii, în conformitate cu art. 19, și, după caz, investițiile legate de acestea;

d) informațiile despre criteriile de identificare a amplasamentelor și informațiile despre capacitatea viitoare de eliminare sau de operare a instalațiilor majore de valorificare, după caz;

e) politicile generale de gestionare a deșeurilor, inclusiv tehnologiile și metodele planificate de gestionare a deșeurilor, sau politicile privind deșeurile care ridică probleme specifice de gestionare a acestora;

f) aspectele organizatorice legate de gestionarea deșeurilor, inclusiv distribuirea responsabilităților între actorii publici și privați care se ocupă cu gestionarea deșeurilor;

g) o analiză a utilității și a adecvării utilizării instrumentelor economice și de altă natură pentru rezolvarea diverselor probleme legate de deșeurii, luând în considerare necesitatea menținerii unei bune funcționări a pieței interne;

h) desfășurarea unor campanii de sensibilizare și de informare adresate publicului larg sau unor grupuri-țintă de public;

i) amplasamentele contaminate istoric prin operațiuni de eliminare a deșeurilor și măsurile de reabilitare a acestora;

j) capitolul specific privind gestionarea ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje.

Articolul 35. Implicarea autorităților administrației publice centrale și locale în elaborarea programelor de gestionare a deșeurilor

(1) Autoritățile administrației publice centrale și locale vor furniza, la solicitarea organului central de mediu al administrației publice, informația necesară la elaborarea Programului național

pentru gestionarea deșeurilor.

(2) În baza Programului național pentru gestionarea deșeurilor, autoritățile administrației publice locale elaborează programele locale de gestionare a deșeurilor pentru fiecare dintre cele 8 zone de management integrat al deșeurilor cu respectarea prevederilor art. 11 alin. (2) din prezenta lege și a Strategiei de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013–2027, aprobată de Guvern.

(3) Conținutul programelor locale menționate la alin. (2) este în corespundere cu obiectivele și măsurile prevăzute de Programul național pentru gestionarea deșeurilor.

**Articolul 36. Programele de prevenire
a generării deșeurilor**

(1) Programele de prevenire a generării deșeurilor se elaborează cu respectarea prevederilor art. 1 și 3 și se integrează în Programul național pentru gestionarea deșeurilor prevăzut la art. 34 sau în alte programe de politici de mediu.

(2) Programele menționate la alin. (1) stabilesc obiectivele de prevenire a generării deșeurilor, cu descrierea măsurilor de prevenire existente, și evaluează utilitatea măsurilor indicate în anexa nr. 4 sau a altor măsuri corespunzătoare. Scopul acestor obiective și măsuri este eliminarea legăturii dintre creșterea economică și impactul asupra mediului asociat cu generarea de deșuri.

(3) Organul central de mediu al administrației publice stabilește valorile specifice de referință calitative și cantitative pentru măsurile de prevenire a generării deșeurilor, pentru a monitoriza și pentru a evalua progresul realizării măsurilor. Aceste valori de referință, precum și alți indicatori pentru măsurile de prevenire se vor actualiza periodic, astfel încât să reflecte indicatorii adoptați la nivel european, dar pot include și măsurile specifice la nivel național.

**Articolul 37. Evaluarea, revizuirea și aprobarea
programelor**

(1) Programul național pentru gestionarea deșeurilor și programele de prevenire a generării deșeurilor se evaluează de către organul central de mediu al administrației publice o dată la 2 ani și se revizuiesc o dată la 5 ani sau la necesitate, în conformitate cu art. 34.

(2) Programul național de gestionare a deșeurilor va include Programul de prevenire a generării deșeurilor la nivel național, aprobat de Guvern.

(3) Programele locale de gestionare a deșeurilor, inclusiv programele de prevenire a generării deșeurilor, se elaborează, se evaluează, se revizuiesc și se aprobă de către autoritățile administrației publice locale în termen de un an de la data aprobării Programului național pentru gestionarea deșeurilor.

Articolul 38. Participarea publicului

(1) Organul central de mediu al administrației publice și autoritățile administrației publice locale iau măsurile necesare pentru ca părțile interesate, inclusiv autoritățile relevante și cetățenii, să poată participa la elaborarea programelor locale de gestionare a deșeurilor și a programelor de prevenire a generării deșeurilor și să aibă acces la ele în conformitate cu legislația privind accesul publicului la informația de mediu și, dacă este relevant, cu legislația privind evaluarea efectelor anumitor programe asupra mediului. Acestea plasează proiectele programelor, conform legislației privind transparența în procesul decizional, pe o pagină de internet accesibilă publicului.

(2) În procesul de elaborare a legislației și a documentelor de politici privind gestionarea deșeurilor, care se va desfășura în deplină transparență și va respecta reglementările naționale în vigoare referitoare la consultarea și participarea părților interesate, se va asigura accesul publicului la informația de mediu, participarea la luarea deciziilor și accesul la justiție în problemele de mediu, conform Convenției de la Aarhus privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 346-XIV din 7 aprilie 1999, cu luarea în considerare a principiilor generale ale protecției mediului, precauției și durabilității, fezabilității tehnice și viabilității economice, protecției resurselor naturale, precum și a impactului global asupra mediului, sănătății umane, economiei și societății.

Articolul 39. Cooperarea internațională

la elaborarea programelor

Republica Moldova cooperează cu alte state interesate și organisme internaționale la elaborarea, în conformitate cu art. 34 și 36, a Programului național pentru gestionarea deșeurilor și a programelor de prevenire a generării deșeurilor.

Articolul 40. Implementarea programelor

(1) Programul național pentru gestionarea deșeurilor și Programul de prevenire a generării deșeurilor la nivel național vor prevedea măsuri pentru următoarele obiective:

- a) diminuarea sau limitarea generării de deșeuri și a gradului de pericolozitate a acestora;
- b) reciclarea, regenerarea sau alte forme de utilizare a deșeurilor;
- c) neutralizarea deșeurilor prin metode sigure pentru protecția mediului;
- d) remedierea suprafețelor poluate.

(2) Implementarea Programului național pentru gestionarea deșeurilor și a Programului de prevenire a generării deșeurilor la nivel național se realizează prin aprobarea programelor locale de gestionare a deșeurilor și a programelor de prevenire a generării deșeurilor. Acestea din urmă includ:

- a) analiza situației și prognozarea tipului, proprietăților și cantităților de deșeuri generate și ale celor supuse valorificării sau eliminării;
- b) obiectivele, etapele și termenele pentru implementarea programelor;
- c) metodele, tehnologiile și instalațiile de tratare, valorificare și eliminare a deșeurilor;
- d) descrierea metodelor, tehnologiilor și instalațiilor de tratare, valorificare și eliminare a deșeurilor, precum și a amplasamentelor destinate acestora;
- e) deciziile privind amenajarea amplasamentelor, aplicarea tehnologiilor și exploatarea instalațiilor de tratare, valorificare și eliminare a deșeurilor;
- f) resursele pentru implementarea programelor;
- g) măsurile pentru sprijinirea, încurajarea și raționalizarea activităților de valorificare a deșeurilor;
- h) informații despre interacțiunea cu alte programe sectoriale din punctul de vedere al dezvoltării durabile, de rînd cu realizarea obiectivelor Programului național pentru gestionarea deșeurilor;
- i) măsuri de implementare a unui sistem de raportare și control, de intervenție imediată, de evaluare a rezultatelor și de actualizare a Programului național pentru gestionarea deșeurilor;
- j) planificarea dezvoltării amplasamentelor pentru instalațiile de tratare, valorificare și eliminare a deșeurilor, specificate la lit. c) și d);
- k) date privind implicarea publicului și a organizațiilor neguvernamentale.

Articolul 41. Monitorizarea și raportarea
implementării programelor

(1) Autoritățile administrației publice centrale și locale responsabile de realizarea programelor de gestionare a deșeurilor și a celor de prevenire a generării deșeurilor prezintă anual organului central de mediu al administrației publice informațiile privind implementarea programelor menționate.

(2) Organul central de mediu al administrației publice prezintă anual Guvernului raportul privind implementarea Programului național pentru gestionarea deșeurilor.

Capitolul VI
OBLIGAȚII ÎN DOMENIUL GESTIONĂRII
DEȘEURILOR

Articolul 42. Obligațiile persoanelor juridice

Producătorii de deșeuri, pe lângă obligațiile menționate la art. 12, au următoarele obligații ce țin de gestionarea deșeurilor:

- a) să ia măsurile necesare pentru a reduce la minimum cantitățile de deșeuri rezultate din propriile activități;
- b) să nu pună în circulație produse, dacă nu există posibilitatea eliminării acestora ca deșeuri, cu respectarea prevederilor art. 4;
- c) să asigure importul și fabricarea produselor alimentare și a mărfurilor de larg consum în

ambalaje reutilizabile și reciclabile, inofensive pentru mediu, precum și colectarea și recuperarea ambalajelor proprii sau importate, să nu admită ambalarea excesivă, conform prevederilor prezentei legi și cerințelor aprobate de Guvern;

d) să asigure echipamente de protecție și de lucru adecvate operațiunilor aferente gestionării deșeurilor în condiții de securitate a muncii;

e) să nu admită descărcări necontrolate de deșeuri în mediu;

f) să nu abandoneze deșeurile și să nu le depoziteze în locuri neautorizate;

g) să separe deșeurile înainte de colectare în vederea valorificării sau eliminării acestora;

h) să ia măsurile necesare pentru ca eliminarea deșeurilor să se realizeze în condiții de respectare a reglementărilor privind protecția mediului și a sănătății populației;

i) să adopte, la faza de concepție și proiectare a unui produs, soluțiile și tehnologiile de eliminare sau de diminuare la minimum posibil a generării de deșeuri;

j) să implementeze prevederile Programului național pentru gestionarea deșeurilor, ale programelor locale de gestionare a deșeurilor, precum și ale programelor de prevenire a generării deșeurilor.

Articolul 43. Planurile de intervenție

Producătorii și deținătorii de deșeuri periculoase au obligația să elaboreze, în condițiile legii, planurile de intervenție pentru situații de accident și să asigure condițiile de aplicare a acestora.

Articolul 44. Transportul deșeurilor

(1) Operatorii de transport specializați pentru transportul deșeurilor trebuie să fie autorizați în conformitate cu prezenta lege.

(2) Transportul deșeurilor se realizează în conformitate cu prevederile actelor normative ce reglementează transportul mărfurilor periculoase pe teritoriul Republicii Moldova.

(3) Autoritatea administrației publice centrale în domeniul transporturilor monitorizează respectarea de către operatorii de transport a prevederilor și cerințelor Acordului european referitor la transportul rutier internațional al mărfurilor periculoase, încheiat la Geneva, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 44-XIV din 4 iunie 1998.

(4) Pentru transportul feroviar, naval sau aerian al deșeurilor, operatorii de transport trebuie să respecte reglementările emise de către autoritățile administrației publice centrale în domeniile transporturilor și mediului.

(5) Transportul transfrontalier al deșeurilor se efectuează în conformitate cu prevederile legislației, ale art. 64 din prezenta lege și ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 45. Obligațiile operatorilor de transport

Operatorii de transport de deșeuri au următoarele obligații:

a) să utilizeze pentru transportarea deșeurilor numai mijloace de transport specializate, astfel încât să fie respectate reglementările privind protecția mediului și a sănătății populației;

b) să asigure instruirea personalului pentru încărcarea, transportul și descărcarea deșeurilor în condiții de siguranță și pentru intervenția în cazul unor defecțiuni sau accidente;

c) să dețină toate documentele de însoțire necesare pentru deșeurile transportate, din care să rezulte deținătorul, destinatarul, tipurile de deșeuri, locul de încărcare, locul de destinație și, după caz, cantitatea de deșeuri transportate și codificarea acestora conform legii;

d) să nu abandoneze deșeurile pe traseu;

e) să respecte prevederile prezentei legi și ale Regulamentului transporturilor de mărfuri periculoase pe teritoriul Republicii Moldova, ale altor acte normative aprobate de Guvern;

f) să posede dotarea tehnică pentru intervenție în cazul unor defecțiuni sau accidente apărute în timpul transportării deșeurilor periculoase sau, în cazul în care nu dețin dotarea tehnică și personalul corespunzător, să asigure acest lucru prin unități specializate;

g) să țină evidență cronologică a cantității, naturii și originii deșeurilor, precum și evidența mijloacelor de transport;

h) să anunțe organul central de mediu al administrației publice despre orice transport de deșeuri

periculoase înaintea efectuării acestuia, precum și autoritățile administrației publice în domeniul afacerilor interne în cazul transportului deșeurilor cu pericol de incendiu sau explozie.

Articolul 46. Obligațiile privind valorificarea deșeurilor

Unitățile și întreprinderile care valorifică deșeurile au următoarele obligații:

a) să dețină spații special amenajate pentru depozitarea temporară separată a deșeurilor, cu respectarea prevederilor art. 4;

b) să evite formarea de stocuri de deșeurii care urmează a fi valorificate, precum și de produse rezultate din valorificarea care ar putea genera poluarea mediului sau care prezintă riscuri de incendiu pentru vecinătăți;

c) să utilizeze pentru valorificarea deșeurilor tehnologii care dețin avizul pozitiv al expertizei ecologice de stat, conform legislației;

d) să supună eliminării finale reziduurile provenite din valorificarea deșeurilor.

Articolul 47. Obligațiile privind eliminarea deșeurilor

Unitățile și întreprinderile care elimină deșeurile au următoarele obligații:

a) să asigure eliminarea, în totalitate și în timp util, a deșeurilor care le sînt încredințate;

b) să folosească cele mai bune tehnici disponibile, fezabile din punct de vedere economic, și să respecte valorile-limită de emisii, stabilite prin autorizația de mediu pentru gestionarea deșeurilor;

c) să amplaseze și să amenajeze depozitul de deșeurii într-un spațiu și în condiții corespunzătoare, respectîndu-se prevederile art. 4, cu acordul organelor de supraveghere și control, conform legislației;

d) să introducă pentru depozitare finală numai deșeurile permise de autoritatea de reglementare și să respecte tehnologia de depozitare aprobată de aceasta;

e) să supravegheze permanent modul de depozitare finală a deșeurilor sub aspectul stabilității și etanșeității și să efectueze măsurile necesare stabilite prin autorizația de mediu pentru gestionarea deșeurilor în vederea exploatării în condiții de siguranță a depozitelor respective;

f) să exploateze, în parametrii proiectați, instalațiile de decontaminare cu care sînt dotate și să se doteze cu instalații pentru decontaminare acolo unde acestea lipsesc;

g) să execute lucrările de reconstrucție ecologică și de încadrare în peisajul zonei indicate în autorizația de mediu pentru gestionarea deșeurilor și să organizeze supravegherea continuă a depozitelor după sistarea depunerii deșeurilor;

h) să supravegheze activitățile de eliminare a deșeurilor și să execute controlul și monitorizarea emisiilor de poluanți în cadrul laboratorului propriu acreditat sau în colaborare cu alte laboratoare acreditate în domeniu.

Articolul 48. Obligațiile persoanelor fizice

Persoanele fizice care desfășoară activități economice au următoarele obligații:

a) să depună separat deșeurile și ambalajele reciclabile acolo unde există recipiente special destinate acestui scop;

b) să nu abandoneze și să nu depoziteze deșeurile în afara locurilor destinate acestui scop;

c) să realizeze măsurile de decontaminare și refacere a mediului poluat de deșeurii, prescrise de autoritățile competente;

d) să suporte costurile aferente gestionării deșeurilor, precum și pagubelor aduse populației, agenților economici și instituțiilor prin gestionarea defectuoasă a deșeurilor.

Capitolul VII

CERINȚE DE GESTIONARE A ANUMITOR

CATEGORII DE DEȘEURI

Articolul 49. Deșeurile de baterii și acumulatori

(1) În sensul prezentei legi, deșeurii de baterii și acumulatori înseamnă bateriile și acumulatorii care constituie deșeurii conform art. 2 pct. 9).

(2) Prevederile prezentului articol se aplică tuturor tipurilor de baterii și acumulatori, indiferent de formă, volum, greutate, material component sau de utilizarea acestora, cu excepția bateriilor și acumulatorilor utilizați în:

a) echipamentele asociate cu protecția intereselor esențiale ale țării în ceea ce privește securitatea, armele, munițiile și materialul de război, cu excluderea produselor care nu sînt destinate unor scopuri specific militare;

b) echipamentul destinat trimerii în spațiu.

(3) Producătorii bateriilor și acumulatorilor trebuie să asigure:

a) proiectarea aparatelor astfel încît deșeurile de baterii și acumulatori să poată fi înlăturate cu ușurință;

b) însoțirea aparatelor în care sînt încorporate baterii și acumulatori cu instrucțiuni în care se arată cum pot fi îndepărtate în siguranță acestea și care, după caz, informează utilizatorul final cu privire la tipul bateriilor și acumulatorilor încorporați.

(4) Cerințele menționate la alin. (3) nu se aplică atunci cînd, din motive de siguranță, de performanță, medicale sau de integritate a datelor, continuitatea alimentării cu energie este indispensabilă și necesită o conectare permanentă între aparat și baterie sau acumulator.

(5) În scopul protecției mediului și a sănătății populației, al prevenirii formării deșeurilor periculoase se interzice punerea la dispoziție pe piață:

a) a bateriilor și acumulatorilor, indiferent dacă sînt sau nu încorporați în aparate, care conțin mercur într-o proporție mai mare de 0,0005% din greutate; și

b) a bateriilor și acumulatorilor portabili, inclusiv a celor încorporați în aparate, care conțin cadmiu într-o proporție mai mare de 0,002% din greutate.

(6) Bateriile și acumulatorii specificați la alin. (5), care au fost puși la dispoziție pe piață, în mod legal, înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi, pot fi comercializați în continuare pînă la epuizarea stocurilor.

(7) Interdicția prevăzută la alin. (5) lit. a) nu se aplică bateriilor de tip „nasture” cu un conținut de mercur de cel mult 2% din greutate.

(8) Interdicția prevăzută la alin. (5) lit. b) nu se aplică bateriilor și acumulatorilor portabili destinați utilizării în:

a) sistemele de urgență și de alarmă, inclusiv iluminatul de urgență;

b) echipamentul medical;

c) uneltele electrice fără fir.

(9) Pentru executarea cerințelor de responsabilitate extinsă a producătorului, în conformitate cu prevederile art. 12, și a obiectivelor politicii de stat în domeniul gestionării deșeurilor, producătorii de baterii și acumulatori asigură crearea unei rețele de colectare separată a bateriilor și acumulatorilor uzați de la consumatori, precum și dezvoltarea sistemelor de valorificare materială a deșeurilor de baterii și acumulatori în cazul în care acest lucru este fezabil din punct de vedere tehnic și economic.

(10) Operatorul stației de tratare/schemei de valorificare materială a deșeurilor de baterii și acumulatori, autorizat de către autoritățile competente specificate la art. 24, este obligat:

a) să asigure că toate deșeurile supuse tratării, care pot fi recuperate sau reciclate, nu vor fi eliminate;

b) să asigure atingerea țintelor minime de recuperare și reciclare a deșeurilor de baterii și acumulatori;

c) să raporteze, trimestrial, producătorilor de baterii și acumulatori rezultatele de performanță în atingerea țintelor de colectare și tratare a deșeurilor de baterii și acumulatori, stabilite de Guvern;

d) să asigure că materialele finale obținute după dezamblarea bateriilor și acumulatorilor uzați nu vor conține componenți cu caracteristici periculoase;

e) să respecte obligațiile deținătorului de deșeuri și ale producătorului de deșeuri, asociate cu activitatea sa, stabilite de prezenta lege.

(11) Transportarea pe teritoriul Republicii Moldova și în afara ei a deșeurilor de baterii și acumulatori se va efectua cu respectarea prevederilor art. 4, 44 și 64, a condițiilor detaliate ale transportării deșeurilor de baterii și acumulatori, stabilite de Guvern.

(12) În procesul de gestionare a deșeurilor de baterii și acumulatori se interzice:

- a) abandonarea bateriilor și acumulatorilor uzați sau a componentelor solide ale acestora;
- b) deversarea electrolitului din acumulatorii uzați pentru autovehicule pe sol, în apele de suprafață, apele subterane și în sistemele de canalizare;
- c) deteriorarea carcaselor bateriilor și acumulatorilor uzați.

(13) Gestionarea bateriilor și acumulatorilor, precum și a deșeurilor acestora, se efectuează conform prevederilor actelor normative aprobate de Guvern.

Articolul 50. Deșeurile de echipamente electrice și electronice

(1) În sensul prezentei legi, se consideră deșeuri de echipamente electrice și electronice echipamentele electrice și electronice care constituie deșeuri conform art. 2 pct. 9), inclusiv toate componentele, subansamblurile și produsele consumabile care fac parte integrantă din produs în momentul rebutării.

(2) Prevederile prezentului articol se aplică categoriilor de echipamente electrice și electronice enumerate în anexa nr. 5, cu excepția:

- a) echipamentelor necesare pentru protecția intereselor esențiale de securitate națională, inclusiv a armelor, munițiilor și materialului de război destinate scopurilor specific militare;
- b) echipamentelor care sînt proiectate și instalate special ca parte a unui alt tip de echipament ce este exclus sau nu intră în domeniul de aplicare al prezentei legi, care își pot îndeplini rolul doar dacă sînt incluse în echipamentul respectiv;
- c) becurilor cu filament;
- d) echipamentelor proiectate pentru a fi trimise în spațiu;
- e) uneltelor industriale fixe de dimensiuni mari;
- f) instalațiilor fixe de dimensiuni mari, cu excepția echipamentelor care sînt în astfel de instalații, dar care nu sînt special proiectate și instalate ca parte a instalațiilor respective;
- g) mijloacelor de transport de persoane sau de mărfuri, cu excepția vehiculelor electrice cu două roți care nu sînt omologate;
- h) echipamentelor mobile fără destinație rutieră accesibile exclusiv pentru uz profesional;
- i) echipamentelor proiectate doar în scopuri de cercetare și dezvoltare și accesibile doar în cadrul unor tranzacții dintre întreprinderi;
- j) dispozitivelor medicale și dispozitivelor medicale pentru diagnostic *in vitro*, atunci cînd se preconizează că aceste dispozitive vor fi infectate înainte încheierii ciclului de viață, precum și dispozitivelor medicale implantabile active.

(3) În scopul protecției mediului și a sănătății populației, al prevenirii formării deșeurilor periculoase se interzice punerea la dispoziție pe piață a echipamentelor electrice și electronice care depășesc valorile concentrațiilor maxime din greutate de 0,1% pentru mercur, plumb, crom hexavalent, bifenili polibromurați și eteri de difenil polibromurați și de 0,01% pentru cadmiu, cu excepția echipamentelor pentru care sînt stabilite derogări, conform actelor normative aprobate de Guvern.

(4) Pentru executarea cerințelor de responsabilitate extinsă a producătorului în conformitate cu prevederile art. 12 și a obiectivelor politicii de stat în domeniul gestionării deșeurilor, producătorii de echipamente electrice și electronice asigură crearea unor sisteme de returnare și colectare a echipamentelor electrice și electronice uzate de la consumatori, precum și dezvoltarea schemelor de valorificare materială a deșeurilor de echipamente electrice și electronice.

(5) Operatorul stației de tratare/schemei de valorificare materială a deșeurilor de echipamente electrice și electronice, autorizat de către autoritățile competente specificate la art. 24, este obligat:

- a) să asigure că deșeurile de echipamente electrice și electronice supuse tratării care pot fi recuperate sau reciclate nu vor fi eliminate;
- b) să asigure atingerea țintelor minime de recuperare și reciclare a deșeurilor de echipamente electrice și electronice;
- c) să raporteze, trimestrial, producătorilor de echipamente electrice și electronice rezultatele de performanță în atingerea țintelor de colectare și tratare a deșeurilor de echipamente electrice și

electronice stabilite de Guvern;

d) să asigure că materialele finale obținute după dezasamblarea echipamentelor electrice și electronice uzate nu vor conține componente cu caracteristici periculoase;

e) să respecte obligațiile deținătorului de deșeurii și ale producătorului de deșeurii, asociate cu activitatea sa, stabilite de prezenta lege.

(6) Transportarea pe teritoriul Republicii Moldova și în afara ei a deșeurilor de echipamente electrice și electronice se va efectua cu respectarea prevederilor art. 4, 44 și 64, a condițiilor detaliate ale transportării deșeurilor de echipamente electrice și electronice, stabilite de Guvern.

(7) Gestionarea echipamentelor electrice și electronice, precum și a deșeurilor acestora, se efectuează conform prevederilor actelor normative aprobate de Guvern.

Articolul 51. Vehiculele scoase din uz

(1) În sensul prezentei legi, se consideră vehicul scos din uz un vehicul care constituie un deșeu conform art. 2 pct. 9).

(2) Prevederile prezentului articol se aplică vehiculelor și vehiculelor scoase din uz, inclusiv componentelor și materialelor acestora, indiferent de modul în care vehiculul a fost întreținut sau reparat pe durata utilizării și indiferent dacă este echipat cu componentele furnizate de producător sau cu alte componente a căror asamblare ca piese de rezervă sau de schimb este în conformitate cu legislația și cu actele normative aprobate de Guvern.

(3) În scopul protecției mediului și a sănătății populației, al prevenirii formării deșeurilor periculoase, producătorii de vehicule, în colaborare cu producătorii de materiale și echipamente, sînt obligați:

a) să limiteze utilizarea substanțelor periculoase la vehicule și să le reducă, pe cît este posibil, începînd cu faza de proiectare, astfel încît să prevină, în special, eliberarea acestora în mediu, facilitînd reciclarea și evitînd nevoia de a elimina deșeurii periculoase;

b) să asigure proiectarea și producerea de noi vehicule într-un mod care facilitează dezasamblarea, reutilizarea, recuperarea și, în special, reciclarea vehiculelor scoase din uz, a materialelor și a componentelor acestora;

c) să integreze o cantitate sporită de material reciclat în vehicule și în alte produse pentru a dezvolta piețe de desfacere pentru materialele reciclate;

d) să asigure ca materialele și componentele vehiculelor introduse pe piață să nu conțină mercur, plumb, cadmiu sau crom hexavalent.

(4) Toate vehiculele scoase din uz și, pe cît este posibil din punct de vedere tehnic, toate părțile uzate înlăturate la repararea vehiculelor pentru transport de persoane sînt supuse colectării și transmiterii la stațiile de colectare.

(5) Pentru executarea cerințelor de responsabilitate extinsă a producătorului în conformitate cu prevederile art. 12 și a obiectivelor politicii de stat în domeniul gestionării deșeurilor, producătorii de vehicule asigură crearea unor sisteme individuale și colective de returnare și colectare a tuturor vehiculelor scoase din uz, precum și dezvoltarea sistemelor de valorificare materială a deșeurilor de vehicule scoase din uz.

(6) Operatorul stației de tratare/schemei de valorificare materială a vehiculelor scoase din uz, autorizat de către autoritățile competente specificate la art. 24, este obligat să respecte obligațiile deținătorului de deșeurii și ale producătorului de deșeurii asociate cu activitatea sa, stabilite de prezenta lege, și să se asigure că:

a) toate vehiculele scoase din uz se depozitează și se tratează cu respectarea prevederilor art. 4 și a cerințelor tehnice minime pentru tratare aprobate de Guvern;

b) toate vehiculele scoase din uz sînt dezasamblate înainte de continuarea tratării sau de alte operațiuni echivalente pentru a reduce orice impact negativ asupra mediului;

c) materialele și componentele etichetate sau identificate în orice alt mod, în conformitate cu cerințele aprobate de Guvern, sînt demontate înainte de continuarea tratării;

d) materialele și componentele cu grad ridicat de risc sînt înlăturate separat pentru a nu contamina deșeurile provenind de la vehiculele scoase din uz, produse de mașina de tăiat;

e) operațiunile de demontare și depozitare sînt efectuate astfel încît să permită reutilizarea, valorificarea și reciclarea componentelor vehiculelor;

f) materialele finale obținute după dezasamblarea vehiculelor scoase din uz nu conțin componenți cu caracteristici periculoase.

(7) Operatorul stației de tratare trebuie să asigure atingerea țintelor minime de recuperare și reciclare a vehiculelor scoase din uz și să raporteze, trimestrial, producătorilor rezultatele de performanță în atingerea țintelor de colectare și tratare a deșeurilor de vehicule scoase din uz, stabilite de Guvern.

(8) Gestionarea vehiculelor scoase din uz se efectuează conform prevederilor actelor normative aprobate de Guvern.

Articolul 52. Uleiurile uzate

(1) Gestionarea uleiurilor uzate se realizează fără a aduce atingere restricțiilor prevăzute la alin.

(2) din prezentul articol și obligațiilor privind gestionarea deșeurilor periculoase prevăzute la art. 21 și 22, astfel încît să se asigure că:

a) uleiurile uzate sînt colectate separat, dacă acest lucru este posibil din punct de vedere tehnic;

b) uleiurile uzate sînt tratate în conformitate cu respectarea prevederilor art. 3 și 4;

c) în cazul în care acest lucru este posibil din punct de vedere tehnic și viabil din punct de vedere economic, uleiurile uzate cu caracteristici diferite nu se amestecă, iar uleiurile uzate nu se amestecă cu alte tipuri de deșeuri sau substanțe, dacă o astfel de amestecare împiedică tratarea lor.

(2) În procesul de gestionare a uleiurilor uzate se interzice:

a) deversarea uleiurilor uzate în apele de suprafață, în apele subterane și în sistemele de canalizare;

b) evacuarea pe sol sau depozitarea în condiții necorespunzătoare a uleiurilor uzate, precum și abandonarea necontrolată a reziduurilor rezultate din valorificarea acestora;

c) valorificarea și eliminarea uleiurilor uzate prin metode care generează poluare peste valorile-limită de emisie, stabilite prin actele normative aprobate de Guvern;

d) amestecarea diferitor categorii de uleiuri uzate, cu una sau mai multe din proprietățile specificate în anexa nr. 3, și/sau cu alte tipuri de uleiuri conținînd bifenili policlorurați sau alți compuși similari, și/sau cu alte tipuri de compuși periculoși;

e) amestecarea cu alte substanțe care impurifică uleiurile;

f) colectarea, stocarea și transportul în comun cu alte tipuri de deșeuri;

g) gestionarea uleiurilor uzate de către persoane neautorizate;

h) utilizarea uleiurilor uzate ca agent de impregnare a materialelor.

(3) Uleiurile uzate care conțin bifenili policlorurați sau alți compuși similari în concentrații mai mari de 50 ppm se gestionează în conformitate cu art. 53 și cu Regulamentul privind bifenilii policlorurați, aprobat de Guvern.

(4) Pentru executarea cerințelor de responsabilitate extinsă a producătorului în conformitate cu prevederile art. 12 și a obiectivelor politicii de stat în domeniul gestionării deșeurilor, producătorii și importatorii de uleiuri asigură crearea unor sisteme de colectare a uleiurilor uzate de la consumatori, precum și dezvoltarea sistemelor de regenerare a acestora, corespunzător cantităților și tipurilor de uleiuri puse la dispoziție pe piață.

(5) În cazul în care regenerarea uleiurilor uzate este posibilă din punct de vedere tehnic și este sigură pentru mediu, transportul acestora de pe teritoriul național la instalațiile de incinerare sau co-incinerare de peste hotare se restricționează prin legislație.

(6) Gestionarea uleiurilor uzate se efectuează conform prevederilor actelor normative aprobate de Guvern.

Articolul 53. Stocurile și deșeurile de poluanți organici persistenti

(1) În scopul asigurării protecției mediului și a sănătății populației, al prevenirii generării deșeurilor periculoase se interzice producerea, punerea la dispoziție pe piață și utilizarea substanțelor enumerate în secțiunea 1 din anexa nr. 6, fie individual, fie în compoziția preparatelor,

fie sub formă de compuși ai unor diverse articole.

(2) Interdicția menționată la alin. (1) nu se aplică în cazul:

- a) unei substanțe utilizate pentru cercetări de laborator sau ca standard de referință;
- b) unei substanțe care apare ca oligoelement contaminant neintenționat în substanțe, preparate sau articole;
- c) substanțelor care apar sub formă de compuși ai articolelor produse înainte de data intrării în vigoare a prezentei legi sau într-o perioadă de 6 luni de la această dată;
- d) unei substanțe care apare sub formă de compus al articolelor aflate deja în uz înainte de sau la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(3) Gestionarea stocurilor de poluanți organici persistenți prevede următoarele:

- a) deținătorul unui stoc care constă din sau conține orice substanță enumerată în secțiunea 1 din anexa nr. 6, care nu este permisă de a fi utilizată, administrează acel stoc ca deșeu în corespundere cu prezenta lege și conform art. 6 din Convenția de la Stockholm privind poluanții organici persistenți, ratificată prin Legea nr. 40-XV din 19 februarie 2004;
- b) deținătorul unui stoc mai mare de 50 kg care constă din sau conține orice substanță enumerată în secțiunea 1 din anexa nr. 6, a cărei utilizare este permisă, va pune la dispoziția organului central de mediu al administrației publice informații privind natura și mărimea stocului respectiv;
- c) deținătorul va administra stocul într-un mod sigur din punctul de vedere al protecției mediului și sănătății populației;
- d) autoritatea de supraveghere și control monitorizează modul de utilizare și gestiune a stocurilor notificate.

(4) Gestionarea deșeurilor de poluanți organici persistenți prevede următoarele:

- a) producătorii și deținătorii de deșeuri vor întreprinde toate măsurile posibile pentru a evita contaminarea acestor deșeuri cu substanțele enumerate în secțiunea a 2-a din anexa nr. 6;
- b) deșeurile care constau din, conțin sau sînt contaminate cu oricare dintre substanțele enumerate în secțiunea a 2-a din anexa nr. 6 trebuie să fie valorificate sau eliminate fără întârziere și în conformitate cu operațiunea D9, prevăzută în anexa nr. 1, cu excepția deșeurilor care conțin bifenili policlorurați, în așa mod încît să se asigure că conținutul de poluanți organici persistenți este distrus sau transformat ireversibil și deșeurile rămase, precum și emisiile nu prezintă caracteristicile poluanților organici persistenți;
- c) operațiunile de valorificare sau eliminare care pot conduce la recuperarea, reciclarea, regenerarea sau reutilizarea oricăror dintre substanțele enumerate în secțiunea a 2-a din anexa nr. 6 se interzic.

(5) Transportul stocurilor și deșeurilor de poluanți organici persistenți pînă la locul de tratare sau eliminare se efectuează cu respectarea prevederilor art. 4. Transportul stocurilor și deșeurilor de poluanți organici persistenți pe drumurile publice spre locul de tratare sau eliminare și transferul acestora pentru eliminare finală peste frontieră se realizează în corespundere cu cerințele stabilite la art. 44 și 64.

(6) Etichetarea poluanților organici persistenți, a stocurilor și deșeurilor se efectuează cu respectarea prevederilor art. 22 din prezenta lege și ale actelor normative aprobate de Guvern.

(7) Gestionarea poluanților organici persistenți, a stocurilor și deșeurilor acestora se efectuează conform prevederilor actelor normative aprobate de Guvern.

Articolul 54. Deșeurile de ambalaje

(1) Se supun prevederilor prezentei legi toate ambalajele puse la dispoziție pe piață, indiferent de materialul din care au fost realizate și de modul lor de utilizare în activitățile economice, comerciale, în gospodăriile private sau în orice alte activități, precum și toate deșeurile de ambalaje care nu mai corespund scopului pentru care au fost fabricate, indiferent de modul de generare, de recuperare, de depozitare, de reciclare sau de valorificare.

(2) În sensul prezentei legi:

- a) ambalaje înseamnă toate produsele realizate din orice materiale, de orice natură, utilizate pentru a conține, a proteja, a manevra, a prezenta și a furniza bunurile, de la materii prime la bunuri

prelucrate, de la producător la utilizator sau la consumator. Articolele „nereturnabile” utilizate în aceleași scopuri trebuie, de asemenea, considerate ambalaje;

b) deșeurile de ambalaje înseamnă orice ambalaj sau material de ambalaj care constituie deșeuri conform art. 2 pct. 9);

c) gestionarea deșeurilor de ambalaje înseamnă gestionarea deșeurilor astfel cum este definită la art. 2 pct. 15);

d) plastic înseamnă un polimer la care este posibil să fi fost adăugați aditivi sau alte substanțe și care este capabil să funcționeze drept principal component structural al pungilor de transport;

e) pungi de transport din plastic înseamnă pungi de transport, cu sau fără mîner, fabricate din plastic, furnizate consumatorilor la punctele de vânzare de bunuri sau produse;

f) pungi de transport din plastic subțire înseamnă pungi de transport din plastic cu grosimea peretelui mai mică de 50 de microni;

g) pungi de transport din plastic foarte subțire înseamnă pungi de transport din plastic cu grosimea peretelui mai mică de 15 microni, care sînt necesare din motive de igienă sau care sînt utilizate ca ambalaje primare pentru produsele alimentare în vrac, atunci cînd acest lucru contribuie la prevenirea risipei de alimente.

(3) Activitatea de gestionare a ambalajelor și deșeurilor de ambalaje are la bază principiile generale prevăzute de prezenta lege și de actele normative în domeniu.

(4) Principiile specifice activității de gestionare a deșeurilor de ambalaje sînt:

a) prevenirea producerii deșeurilor de ambalaje;

b) reutilizarea ambalajelor;

c) reciclarea deșeurilor de ambalaje;

d) alte forme de valorificare a deșeurilor de ambalaje care reduc cantitățile eliminate prin depozitare finală.

(5) În scopul prevenirii generării deșeurilor în conformitate cu prevederile art. 3, precum și al evitării poluării mediului, se interzice distribuirea gratuită a pungilor din plastic, cu excepția pungilor din plastic foarte subțire.

[Art. 54 alin. (5) se pune în aplicare începînd cu 1 ianuarie 2017]

(6) În scopul asigurării protecției mediului și a sănătății populației și prevenirii formării deșeurilor, inclusiv a deșeurilor periculoase, ambalajele trebuie să respecte următoarele cerințe esențiale și niveluri ale concentrației de metale grele:

1) cerințele esențiale specifice privind fabricarea și compoziția ambalajului:

a) ambalajul va fi fabricat astfel încît volumul și greutatea acestuia să fie limitate la minimum necesar pentru a asigura nivelul cerut de siguranță, igienă și acceptabilitate, atît pentru produsul ambalat, cît și pentru consumator;

b) ambalajul va fi conceput, fabricat și comercializat într-un mod care să permită reutilizarea sau valorificarea sa, inclusiv reciclarea, și să reducă la minimum impactul negativ asupra mediului;

c) ambalajul va fi fabricat urmărindu-se reducerea la minimum a conținutului de substanțe nocive sau de alte substanțe și materiale periculoase în compoziția materialului de ambalare și în elementele sale, care se pot regăsi în emisiile, cenușa sau levigatul care rezultă din procesele de eliminare a deșeurilor de ambalaje;

2) cerințele esențiale specifice privind caracterul reutilizabil al unui ambalaj:

a) proprietățile fizice și caracteristicile ambalajului trebuie să permită mai multe rotații în condiții normale de utilizare preconizate;

b) ambalajul reutilizat trebuie pregătit, după caz, pentru a satisface exigențele în materie de sănătate și de securitate;

c) ambalajul care nu mai poate fi reutilizat trebuie să devină deșeu de ambalaj valorificabil;

3) cerințele esențiale specifice privind caracterul valorificabil al unui ambalaj:

a) ambalajul va fi fabricat astfel încît să permită reciclarea unui anumit procent din greutatea materialelor folosite, atunci cînd devine deșeu de ambalaj. Acest procent poate varia în funcție de tipul materialului folosit la fabricarea ambalajului;

b) ambalajul va fi fabricat astfel încît să permită, atunci cînd devine deșeu de ambalaj, ca

deșeurile de ambalaj tratate în vederea valorificării energetice să aibă o valoare calorică minimă, precum și să permită optimizarea valorificării de energie;

c) ambalajul va fi fabricat astfel încât să permită, atunci când devine deșeu de ambalaj, ca deșeurile de ambalaje tratate în vederea compostării să fie suficient de biodegradabile;

d) ambalajul biodegradabil va fi fabricat astfel încât să permită, atunci când devine deșeu de ambalaj, o descompunere fizică, chimică, termică sau biologică pînă la transformarea în bioxid de carbon, biomasă și apă a celei mai mari părți a materialului;

4) Totalul nivelului concentrației de plumb, cadmiu, mercur și crom hexavalent prezent în ambalaje sau în componentele ambalajelor nu trebuie să depășească 100 ppm, raportat la masă, cu excepția ambalajelor realizate în întregime din cristal cu conținut de plumb.

[Art. 54 alin. (6) se pune în aplicare începînd cu 1 ianuarie 2018]

(7) Pentru executarea cerințelor de responsabilitate extinsă a producătorului în conformitate cu prevederile art. 12, producătorii de ambalaje asigură crearea unor sisteme de preluare sau colectare a deșeurilor de ambalaj și dezvoltarea schemelor de valorificare materială sau energetică a deșeurilor de ambalaje care nu pot fi reciclate, fiind inutilizabile pentru valorificare materială.

(8) Operatorul stației de tratare/schemei de valorificare materială a deșeurilor de ambalaje, autorizat de către autoritățile competente menționate la art. 24, este obligat:

a) să respecte obligațiile deținătorului de deșeuri și ale producătorului de deșeuri, asociate cu activitatea sa, stabilite de prezenta lege;

b) să asigure că toate deșeurile supuse tratării care pot fi reciclate sau valorificate nu vor fi eliminate;

c) să raporteze trimestrial producătorilor de ambalaje rezultatele de performanță în atingerea țintelor de colectare și tratare a deșeurilor de ambalaje stabilite de Guvern.

(9) Gestionarea ambalajului și deșeurilor de ambalaje se efectuează conform prevederilor actelor normative aprobate de Guvern.

Articolul 55. Deșeurile rezultate din activitatea medicală

(1) În sensul prezentei legi, deșeurile rezultate din activitatea medicală se consideră deșeurile rezultate din activitățile de asistență medicală pentru om și animale și/sau din cercetările conexe, clasificate în deșeuri periculoase și nepericuloase în conformitate cu poziția 18 din Lista deșeurilor.

(2) Gestionarea deșeurilor menționate la alin. (1), inclusiv a celor periculoase, se efectuează în condiții de siguranță pentru mediu și sănătatea populației, ținînd cont de prevederile prezentei legi, de cerințele aprobate de Guvern, de prevederile Convenției de la Basel privind controlul transportului peste frontiere al deșeurilor periculoase și al eliminării acestora, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1599-XIII din 10 martie 1998, precum și de cele ale documentelor directe adoptate în cadrul acesteia.

(3) Împachetarea deșeurilor rezultate din activitatea medicală, inclusiv a celor periculoase, se efectuează doar în ambalaj confecționat din materiale care permit eliminarea acestuia cu riscuri minime pentru mediu și sănătatea populației. Ambalajul în care se face colectarea și care vine în contact direct cu deșeurile periculoase rezultate din activitatea medicală este de unică folosință și se elimină o dată cu conținutul.

(4) Etichetarea deșeurilor periculoase rezultate din activitatea medicală se efectuează cu respectarea prevederilor art. 22 din prezenta lege și a actelor normative aprobate de Guvern.

(5) În procesul de gestionare a deșeurilor rezultate din activitatea medicală se interzice:

a) depunerea deșeurilor periculoase neambalate (în vrac);

b) utilizarea pentru ambalarea deșeurilor periculoase a materialelor care nu corespund prevederilor alin. (3) din prezentul articol și actelor normative aprobate de Guvern;

c) amestecarea diferitor categorii de deșeuri periculoase rezultate din activitatea medicală, precum și amestecarea acestora cu alte categorii de deșeuri periculoase sau cu alte deșeuri, substanțe ori materiale.

(6) Transportul deșeurilor rezultate din activitatea medicală, inclusiv al celor periculoase, pînă la locul de tratare sau eliminare se efectuează cu respectarea prevederilor art. 4. Transportul deșeurilor

periculoase pe drumurile publice pînă la locul de tratare sau eliminare și transferul acestora pentru eliminare finală peste frontieră se realizează în corespundere cu cerințele stabilite la art. 44 și 64.

(7) Producătorii deșeurilor rezultate din activitatea medicală sînt obligați:

a) să colecteze separat deșeurile la sursă, asigurînd trierea acestora pe categorii de deșeuri, în scopul facilitării tratării și eliminării specifice fiecărei categorii de deșeuri;

b) să asigure tratarea și/sau eliminarea deșeurilor, inclusiv a celor periculoase, produse la întreprinderile sau instalațiile autorizate conform art. 25, precum și eliminarea rapidă și completă a factorilor cu potențial nociv pentru mediu și sănătatea populației;

c) să asigure ținerea evidenței deșeurilor și transmiterea informației despre deșeurile generate și gestionarea acestora în conformitate cu art. 32 și 33 din prezenta lege și cu actele normative aprobate de Guvern.

(8) Conducătorii instituțiilor de asistență medicală pentru om și animale și instituțiilor de cercetări în acest domeniu, indiferent de tipul de proprietate, sînt obligați:

a) să prevadă anual cheltuielile necesare pentru punerea în aplicare a prevederilor prezentei legi;

b) să aprobe planuri proprii de gestionare a deșeurilor rezultate din activitatea medicală și să asigure implementarea acestora în conformitate cu regulamentul intern și actele normative aprobate de Guvern;

c) să nominalizeze o persoană responsabilă pentru activitățile de gestionare a deșeurilor rezultate din activitatea medicală;

d) să asigure formarea profesională continuă a angajaților în domeniul gestionării deșeurilor rezultate din activitatea medicală.

Articolul 56. Biodeșeurile

(1) Gestionarea biodeșeurilor definite la art. 2 pct. 2) se efectuează cu respectarea prevederilor art. 3 și 4, astfel încît să se asigure:

a) colectarea separată a biodeșeurilor în vederea compostării și fermentării acestora;

b) tratarea biodeșeurilor într-un mod care asigură un înalt nivel de protecție a mediului;

c) producerea din biodeșeuri a unor materiale fără riscuri pentru mediu.

(2) Deșeurile biodegradabile provenite din parcuri și grădini vor fi colectate separat și transportate la stațiile de compostare sau pe platforme individuale de compostare.

(3) În cazul în care biodeșeurile colectate separat conțin substanțe periculoase, se interzice tratarea acestora în stații de compostare.

Articolul 57. Deșeurile generate de nave și reziduurile de marfă

(1) În scopul protecției eficiente a mediului acvatic și al prevenirii deversării deșeurilor provenite din exploatarea navelor și a reziduurilor de marfă se interzice deversarea ilicită a deșeurilor și a reziduurilor în mediul marin sau în cursuri de apă de către navele care utilizează porturile naționale, asigurînd predarea acestora către instalațiile portuare de preluare.

(2) În sensul alin. (1) al prezentului articol:

a) deșeuri generate de nave înseamnă toate deșeurile, inclusiv apele uzate și alte reziduuri decît cele de marfă, care provin din exploatarea navelor și care intră sub incidența prevederilor anexelor I, IV și V la Convenția internațională privind prevenirea poluării de către nave, adoptată la Londra la 2 noiembrie 1973 (MARPOL 73/78), la care Republica Moldova a aderat prin Legea nr. 189-XVI din 28 iulie 2005, precum și deșeurile asociate mărfurilor, astfel cum sînt definite în liniile directe ale Organizației Maritime Internaționale (OMI) pentru implementarea anexei V la Convenție;

b) reziduuri de marfă înseamnă resturile mărfurilor din magaziile sau tancurile de marfă care rămîn la finalul operațiunilor de descărcare și curățare, inclusiv surplusurile sau scurgerile de marfă ce pot apărea în timpul operațiunilor de încărcare și/sau descărcare;

c) instalații portuare de preluare înseamnă orice instalație fixă, flotantă sau mobilă care servește la preluarea deșeurilor generate de nave și/sau a reziduurilor de marfă.

(3) Fără a aduce atingere definițiilor de la alin. (2) lit. a) și b) din prezentul articol, deșeurile

generate de nave și reziduurile de marfă sînt considerate deșeuri în înțelesul art. 2 pct. 9).

(4) Predarea deșeurilor generate de nave se va realiza după cum urmează:

a) comandantul unei nave care face escală într-un port pe teritoriul Republicii Moldova va preda toate deșeurile generate de navă unei instalații portuare de preluare, autorizată din punctul de vedere al protecției mediului în conformitate cu prevederile MARPOL 73/78, înainte părăsirii portului. Operatorii instalațiilor portuare de preluare vor elibera un document de confirmare a cantității și a tipurilor de deșeuri preluate, pe care îl vor înmîna comandantului navei;

b) o navă poate fi autorizată de autoritatea competentă în domeniul transportului naval să își continue voiajul spre următorul port de escală fără să predea toate deșeurile dacă nava dispune de spațiu suficient de stocare a deșeurilor care au fost acumulate și care vor fi generate în timpul voiajului prognozat, cu garanția asigurării ca nu există niciun risc ca deșeurile să fie aruncate în cursurile de apă.

(5) Avînd în vedere aspectele pecuniare prevăzute la art. 29 pentru acoperirea costurilor aferente instalațiilor portuare de preluare a deșeurilor generate de nave, inclusiv pentru preluarea și gestionarea deșeurilor și/sau reziduurilor de marfă, administrațiile portuare trebuie să instituie un sistem de tarifare aplicabil navelor.

(6) Sistemul de tarifare prevăzut la alin. (5) trebuie să încurajeze armatorul navei să predea deșeurile generate și/sau reziduurile de marfă la instalațiile portuare de preluare și să nu le descarce în mare sau cursuri de apă. În acest sens, următoarele principii vor fi aplicate tuturor navelor, cu excepția navelor de pescuit și a ambarcațiunilor de agrement autorizate să transporte pînă la 12 pasageri:

a) toate navele care fac escală într-un port de pe teritoriul Republicii Moldova vor contribui la acoperirea costurilor prevăzute la alin. (5), chiar dacă instalațiile portuare de preluare sînt sau nu sînt utilizate. Astfel, costul va fi inclus, de regulă, în tarifele portuare sau, prin excepție, va putea fi aplicat un tarif separat pentru deșeuri. Tarifele pot fi aplicate diferențiat, în funcție de categoria, tipul și dimensiunea navei;

b) partea din costuri care nu este acoperită de tarifele prevăzute la lit. a), dacă este cazul, va fi acoperită prin valorificarea deșeurilor efectiv predate de către nave, în funcție de tipurile și cantitățile acestora;

c) tarifele vor fi reduse atunci cînd comandantul poate demonstra că nava sa generează cantități reduse de deșeuri ca urmare a managementului de mediu aplicat, construcției navei, echipamentului și operării efectuate.

(7) Sistemul de tarifare va fi echitabil, transparent și nediscriminatoriu, va reflecta costurile instalațiilor și ale serviciilor puse la dispoziție, chiar dacă acestea sînt sau nu sînt utilizate. Quantumul tarifelor, modul de aplicare și baza de calcul al acestora se stabilesc de Guvern.

Articolul 58. Deșeurile de mercur

(1) În sensul prezentei legi, deșeuri de mercur înseamnă substanțe sau obiecte care constau din, conțin sau sînt contaminate cu mercur sau compuși de mercur care constituie deșeuri conform art. 2 pct. 9).

(2) Deșeurile de mercur vor fi gestionate în condiții de siguranță pentru mediu și sănătatea populației, ținîndu-se cont de prevederile prezentei legi, de cerințele aprobate de Guvern, precum și de prevederile Convenției de la Basel privind controlul transportului peste frontiere al deșeurilor periculoase și al eliminării acestora, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1599-XIII din 10 martie 1998, și ale documentelor directe adoptate în cadrul acesteia.

(3) Colectarea, transportul, stocarea, tratarea sau eliminarea deșeurilor de mercur se realizează în baza autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor, eliberată conform prevederilor art. 25, cu respectarea condițiilor stabilite în aceasta.

(4) Deșeurile de mercur, inclusiv lămpile fluorescente uzate, se colectează separat și nu sînt amestecate cu alte categorii de deșeuri periculoase sau cu alte deșeuri, substanțe sau materiale.

(5) Producătorii deșeurilor de mercur și întreprinderile care administrează deșeuri de mercur

asigură împachetarea și etichetarea acestora conform prevederilor art. 22 și cerințelor privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor, aprobate de Guvern.

(6) Transportarea deșeurilor de mercur pe teritoriul Republicii Moldova se efectuează cu respectarea prevederilor art. 4 și 44 și ale Regulamentului transporturilor de mărfuri periculoase pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat de Guvern. Transferul deșeurilor de mercur pentru eliminare finală peste frontieră se realizează în corespundere cu cerințele stabilite la art. 64.

(7) Depozitarea deșeurilor de mercur, inclusiv a deșeurilor de mercur metalic, se realizează în conformitate cu cerințele de gestionare și criteriile specifice de depozitare a acestora aprobate de Guvern.

Articolul 59. Deșeurile de azbest

(1) În sensul prezentei legi, deșeuri de azbest înseamnă substanțele sau produsele și materialele care constau din sau conțin azbest și constituie deșeuri conform art. 2 pct. 9).

(2) Deșeurile de azbest vor fi gestionate în condiții de siguranță pentru mediu și sănătatea populației, ținându-se cont de prevederile prezentei legi, de cerințele aprobate de Guvern, precum și de prevederile Convenției de la Basel privind controlul transportului peste frontiere al deșeurilor periculoase și al eliminării acestora, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1599-XIII din 10 martie 1998, și ale documentelor directoare adoptate în cadrul acesteia.

(3) Deșeurile de azbest vor fi colectate separat, ambalate, etichetate, depozitate și eliminate într-un depozit de deșeuri amplasat într-un loc destinat special pentru eliminarea deșeurilor de azbest.

(4) Colectarea, transportul, stocarea, tratarea sau eliminarea deșeurilor de azbest se realizează în baza autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor, eliberată conform prevederilor art. 25, cu respectarea condițiilor stabilite în aceasta.

(5) Producătorii de deșeuri de azbest și întreprinderile care administrează deșeuri de azbest asigură împachetarea și etichetarea acestora conform prevederilor art. 22 și cerințelor privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor, aprobate de Guvern.

(6) Transportarea deșeurilor de azbest pe teritoriul Republicii Moldova se efectuează cu respectarea prevederilor art. 4 și 44 și ale Regulamentului transporturilor de mărfuri periculoase pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat de Guvern. Transferul deșeurilor de azbest pentru eliminare finală peste frontiere se realizează în corespundere cu cerințele stabilite la art. 64.

Articolul 60. Anvelopele uzate

(1) În sensul prezentei legi, anvelope uzate înseamnă anvelopele care constituie deșeuri conform art. 2 pct. 9).

(2) Anvelopele uzate vor fi gestionate în mod sigur pentru mediu, ținându-se cont de prevederile prezentei legi, de cerințele aprobate de Guvern, precum și de prevederile Convenției de la Basel privind controlul transportului peste frontiere al deșeurilor periculoase și al eliminării acestora, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1599-XIII din 10 martie 1998, și ale documentelor directoare adoptate în cadrul acesteia.

(3) Activitățile de gestionare a anvelopelor uzate se realizează în baza autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor, eliberată conform prevederilor art. 25, cu respectarea condițiilor stabilite în aceasta.

(4) Colectarea, transportul și păstrarea anvelopelor uzate se realizează prin intermediul unei rețele de colectare a cauciucurilor uzate, formată din centre de deservire tehnică a automobilelor, centre comerciale auto, parcări și alte obiecte autorizate conform prezentei legi.

(5) În corespundere cu prevederile art. 13, anvelopele uzate și alte deșeuri de cauciuc sînt supuse valorificării materiale sau energetice în conformitate cu cerințele aprobate de Guvern.

(6) În cazul valorificării energetice a anvelopelor uzate, operatorul va asigura instalarea și buna funcționare a sistemelor de purificare a emisiilor în componentele mediului, a echipamentului de măsurare pentru controlul emisiilor, inclusiv cel computerizat, precum și raportarea volumelor de emisii și a rezultatelor de control conform legislației de mediu.

(7) Transportarea anvelopelor și cauciucurilor uzate pe teritoriul Republicii Moldova se

efectuează cu respectarea prevederilor art. 4 și 44. Transportul anvelopelor uzate de pe teritoriul național la întreprinderile de valorificare sau eliminare de peste frontiere se restricționează prin legislație.

Articolul 61. Deșeurile de metale feroase și neferoase

(1) În senul prezentei legi, deșeuri de metale feroase și neferoase înseamnă metalele feroase și neferoase care constituie deșeuri conform art. 2 pct. 9). Resturile de metale generate de procesele tehnologice se consideră deșeuri.

(2) Deșeurile de metale feroase și neferoase vor fi gestionate în condiții de siguranță pentru mediu și sănătatea populației, ținându-se cont de prevederile prezentei legi, de cerințele aprobate de Guvern, precum și de prevederile Convenției de la Basel privind controlul transportului peste frontiere al deșeurilor periculoase și al eliminării acestora, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1599-XIII din 10 martie 1998, și ale documentelor directe adoptate în cadrul acesteia.

(3) Activitățile de gestionare a deșeurilor de metale feroase și neferoase se realizează în baza autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor, eliberată conform prevederilor art. 25, cu respectarea condițiilor stabilite în aceasta.

(4) Transportarea metalelor feroase și neferoase, inclusiv în formă de praf sau pulbere, și al deșeurilor acestora pe teritoriul Republicii Moldova se efectuează cu respectarea prevederilor art. 4 și 44 și ale Regulamentului transporturilor de mărfuri periculoase pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat de Guvern.

(5) Colectarea deșeurilor de metale feroase și neferoase se efectuează separat, prin intermediul unui sistem individual și colectiv de colectare a acestora, conform prezentei legi și legislației.

(6) Deșeurile de metale feroase și neferoase sînt supuse valorificării conform prevederilor art. 13, precum și reutilizării și reciclării conform art. 14.

(7) Activitățile de recuperare și reciclare a deșeurilor de metale sînt supuse controlului ecologic.

(8) Operatorul activităților de recuperare și de reciclare a deșeurilor de metale va asigura instalarea și buna funcționare a sistemelor de purificare a emisiilor în componentele mediului, a echipamentului de măsurare pentru controlul emisiilor, precum și raportarea volumelor de emisii și a rezultatelor de control conform legislației de mediu.

(9) Transportarea deșeurilor de metale feroase și neferoase de pe teritoriul național la întreprinderile de valorificare se efectuează în conformitate cu art. 64. În cazul în care reutilizarea și reciclarea deșeurilor de metale feroase și neferoase sînt posibile din punct de vedere tehnic și sînt sigure pentru mediu, transportarea transfrontalieră a acestora se restricționează prin legislație.

Articolul 61¹. Licențierea activităților de colectare, păstrare, prelucrare, comercializare, precum și de export al resturilor și deșeurilor de metale feroase și neferoase, de baterii și acumulatori uzați, inclusiv în stare prelucrată

(1) Modul de solicitare, acordare, suspendare și retragere a licenței pentru colectarea, păstrarea, prelucrarea, comercializarea, precum și exportul resturilor și deșeurilor de metale feroase și neferoase, de baterii și acumulatori uzați, inclusiv în stare prelucrată, se reglementează de Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

(2) Pentru obținerea licenței, solicitantul prezintă, fie pe suport de hîrtie – la sediul autorității emitente, fie în format electronic – prin intermediul ghișei unice electronice de solicitare a actelor permise, următoarele documente:

a) cererea în care se indică informații privind: denumirea, forma juridică de organizare, IDNO, adresa juridică a întreprinderii ori numele, prenumele, seria și numărul buletinului de identitate al persoanei fizice; genul de activitate, integral sau parțial, pentru a cărui desfășurare solicitantul intenționează să obțină licență; asumarea, pe propria răspundere de către solicitant, a responsabilității pentru respectarea condițiilor de licențiere la desfășurarea genului de activitate pentru care se solicită licență și pentru veridicitatea documentelor prezentate;

- b) copia documentului ce atestă înregistrarea întreprinderii sau a buletinului de identitate al persoanei fizice;
- c) dovada dreptului de proprietate sau de locațiune a imobilului (suprafețe utilizate, încăperi închise pentru păstrarea resturilor și deșeurilor de metale neferoase) în care se va desfășura activitatea licențiată;
- d) copia permisului de exercitare eliberat persoanei responsabile care activează în domeniul securității industriale (pentru prelucrarea resturilor și deșeurilor de metale feroase și neferoase, de baterii și acumulatori uzați, inclusiv în stare prelucrată);
- e) lista tehnicii, utilajului și mecanismelor specializate de care dispune agentul economic cu drept de proprietate și/sau locațiune.

(3) Solicitarea altor documente decât cele prevăzute de prezentul articol se interzice. Datele din documentele și informațiile depuse se verifică prin procedura ghișeului unic.

(4) În ziua înregistrării cererii și documentelor stabilite de prezentul articol pentru eliberarea/reperfectarea licenței, autoritatea de licențiere va înștiința Inspectoratul pentru Protecția Mediului pentru a se asigura (cu sau fără solicitarea unei vizite de control din partea organului în cauză) cu privire la corespunderea condițiilor de activitate a solicitantului cu cerințele de protecție a mediului. În cel mult 7 zile lucrătoare de la data înștiințării, Inspectoratul pentru Protecția Mediului va transmite o notificare sau procesul-verbal de control privind rezultatele verificării efectuate.

(5) În cazul în care Inspectoratul pentru Protecția Mediului nu a inițiat un control în urma înștiințării și/sau nu a eliberat procesul-verbal de control în decursul a 7 zile lucrătoare de la data înștiințării, survine principiul aprobării tacite.

(6) Licența se perfectează în 10 zile lucrătoare și se eliberează pentru un termen de 5 ani.

(7) În cazul refuzului de a acorda licența, autoritatea de licențiere este obligată să prezinte solicitantului decizia ce conține motivele și argumentele refuzului.

[Art.61¹ introdus prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

Articolul 62. Centrul de gestionare a deșeurilor periculoase

(1) Centrul de gestionare a deșeurilor periculoase (denumit în continuare – Centru) este o întreprindere pentru gestionarea deșeurilor periculoase, cu statut de persoană juridică distinctă și cu buget separat, subordonată organului central de mediu al administrației publice.

2) Centrul se ocupă de repartizarea tratamentelor pentru deșeurile poluanților organici persistenți sau pentru cele contaminate cu poluanții organici persistenți, pentru deșeurile cu conținut de mercur și deșeurile periculoase formate în urma dezamblării bateriilor și acumulatorilor, a echipamentelor electrice și electronice, a automobilelor scoase din uz, precum și de exportul acestora pentru eliminare finală.

(3) Centrul examinează posibilitățile de primire și de repartizare a tratamentelor altor tipuri de deșeuri periculoase. *[Art.62 se pune în aplicare începând cu 1 ianuarie 2018]*

Capitolul VIII

IMPORTUL ȘI EXPORTUL DEȘEURILOR

Articolul 63. Regimul importului de deșeuri

(1) Este interzis importul în Republica Moldova al deșeurilor și reziduurilor de orice natură, în stare brută și prelucrată în scopul acumulării temporare, valorificării sau eliminării prin orice metodă, cu excepția categoriilor de deșeuri prezentate în anexa nr. 7, destinate utilizării în calitate de materie primă secundară la întreprinderile autohtone existente.

****+Rrcuctgc'f g gwtkqt'p'ueqr 'f g'f kwtwi gtg.'r tgnwetctgltgekerctg'ucw'xcmtkhectg'f g'r g'vgtkqtkwi| qpgmt' rkdgtg'r g'tguwn'vgtkqtkwnk'xco c'n'cn'T gr vdrlek'O qrf qxc'p'w'ug'xc'eqpukf gtc'ko r qtv.'ek'rkxtctg'ko r q| cdkn 'ew' g'kdgtctgc'hcw'kk'hu'ecrg'h t 'f gr wpgtgc'f gerctc k'k'xco crg0''''''[Art.63 al.(2) introdus prin LP288 din 15.12.17, MO464-470/29.12.17 art.808; alineatul unic devine alineatul (1)]

*****5+F g gwtkg'i gpgtcvg'f g'e vtg'tg| kf gp kk| qpgmt'geqpqo leg'rdgtg'p'wto c'cev'xkv kk'ucrg.'ueqcug'f g'r g' vgtkqtkwi| qpgmt'rdgtg' k'r rcucv'r g'tguwn'vgtkqtkwnk'xco c'n'cn'T gr vdrlek'O qrf qxc'p'ueqr 'f g'f kwtwi gtg.' r tgnwetctgltgekerctg'ucw'xcmtkhectg'rc',pvtgr tlpf g'kg'ur gekr'k' cvg.'ug'culo krgc| 'ew'f g gwtkg'qd kpwg'r g'vgtkqtkwi' T gr vdrlek'O qrf qxc.'h'k'p'f w'rg'cr'kecv 'rgi kure k'pc kqpcn ',p'f qo gpkwi'o gf kwnk0''''''[Art.63 al.(3) introdus prin LP288 din 15.12.17, MO464-470/29.12.17 art.808]

(4) Mărfurile, mijloacele fixe și obiectele de mică valoare uzate vor fi plasate în libera circulație pe baza valorii reziduale sau celei stabilite în baza expertizei efectuate de Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova sau de alte entități licențiate.

[Art.63 al.(4) introdus prin LP288 din 15.12.17, MO464-470/29.12.17 art.808]

Articolul 64. Transferul și exportul deșeurilor

(1) Producătorii și deținătorii de deșeuri periculoase pot exporta aceste deșeuri numai pentru eliminare finală în țările care au ratificat Convenția Basel privind controlul transportului peste frontiere al deșeurilor periculoase și al eliminării acestora, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1599-XIII din 10 martie 1998, și care dispun de tehnologie adecvată și acceptă să efectueze asemenea operațiuni.

(2) Transferul de deșeuri din Republica Moldova în alte țări se realizează numai cu aprobarea notificării pentru export sau tranzit de către autoritățile competente desemnate de țara importatoare, cu respectarea prevederilor regulamentelor privind transferurile de deșeuri aprobate de Guvern.

(3) Evidența notificărilor pentru export, import sau tranzit se va realiza prin intermediul SIA MD.

Capitolul IX

RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA LEGISLAȚIEI PRIVIND DEȘEURILE

Articolul 65. Răspunderea pentru încălcarea legislației privind deșeurile

Nerespectarea prevederilor prezentei legi și ale actelor normative aprobate în temeiul prezentei legi atrage, după caz, răspunderea contravențională, civilă sau penală, conform legii.

Articolul 66. Răspunderea pentru prejudiciul cauzat mediului și sănătății populației Prejudiciul cauzat sănătății populației ca urmare a poluării mediului cu deșeuri va fi reparat în conformitate cu prevederile Codului civil al Republicii Moldova.

Capitolul X

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 67. Dispoziții finale

(1) Prezenta lege stabilește cadrul normativ privind gestionarea deșeurilor în vederea protecției mediului și a sănătății populației. Prezenta lege transpune Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 312 din 22 noiembrie 2008.

(2) Prezenta lege intră în vigoare după 12 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. 54 alin. (5) care se pune în aplicare începând cu 1 ianuarie 2017, art. 54 alin. (6) care se pune în aplicare începând cu 1 ianuarie 2018 și art. 62 care se pune în aplicare începând cu 1 ianuarie 2020.

(3) Prevederile art. 49 alin. (7) se aplică până la 1 ianuarie 2018.

(4) Excepția prevăzută la art. 49 alin. (8) lit. c) se aplică până la 1 ianuarie 2020.

(5) Timp de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, prevederile art. 32 alin. (1)–(3) se vor aplica și producătorilor de deșeuri nepericuloase.

Articolul 68. Dispoziții tranzitorii

(1) Guvernul:

a) în termen de 12 luni de la publicarea prezentei legi, va elabora cadrul normativ aferent prezentei legi;

b) în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi:

– va elabora și va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea actelor legislative în concordanță cu prezenta lege;

– va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

– va elabora și va aproba Programul național privind gestionarea deșeurilor;

c) va asigura stabilirea graduală a mecanismului de implementare a responsabilității extinse a producătorului, prevăzut la art. 12.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea nr. 1347-XIII din 9 octombrie 1997 privind deșeurile de producție și menajere (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 16–17, art.

101), cu modificările și completările ulterioare, se abrogă.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Andrian CANDU

Nr. 209. Chișinău, 29 iulie 2016.

Anexa nr. 1

Operațiuni de eliminare

D1 Depozitarea în sau pe sol (de exemplu, depozite de deșeurii etc.).

D2 Tratarea solului (de exemplu, biodegradarea deșeurilor lichide sau nămoase în sol etc.).

D3 Injectarea în adâncime (de exemplu, injectarea deșeurilor care pot fi pompate în puturi, saline sau depozite geologice naturale etc.).

D4 Acumularea la suprafață (de exemplu, depunerea de deșeurii lichide sau nămoase în bazine, iazuri sau lagune etc.).

D5 Depozitele special construite (de exemplu, depunerea în compartimente separate etanșe, care sînt acoperite și izolate unele față de celelalte și față de mediu etc.).

D6 Evacuarea într-o masă de apă, cu excepția mărilor/oceanelor.

D7 Evacuarea în mări/oceane, inclusiv eliminarea în subsolul marin.

D8 Tratarea biologică nementionată în altă parte în prezenta anexă, care generează compuși sau mixturi finale eliminate prin intermediul unuia dintre procedeele enumerate de la D1 la D12.

D9 Tratarea fizico-chimică nementionată în altă parte în prezenta anexă, care generează compuși sau mixturi finale eliminate prin intermediul unuia dintre procedeele enumerate de la D1 la D12 (de exemplu, evaporarea, uscarea, calcinarea etc.).

D12 Stocarea permanentă (de exemplu, plasarea de recipiente într-o mină etc.).

D13 Amestecarea anterioară oricărei operațiuni enumerate de la D1 la D12. În cazul în care nu există niciun alt cod D corespunzător, aceasta include operațiunile preliminare înainte de eliminare, inclusiv preprocesarea, cum ar fi, printre altele, sortarea, sfărîmarea, compactarea, granularea, uscarea, mărunțirea uscată, condiționarea sau separarea înainte de supunerea la oricare dintre operațiunile enumerate de la D1 la D12.

D14 Reambalarea anterioară oricărei operațiuni enumerate de la D1 la D13.

D15 Stocarea înaintea oricărei operațiuni enumerate de la D1 la D14 (excluzînd stocarea temporară, înaintea colectării, în zona de generare a deșeurilor. Stocare temporară înseamnă stocare preliminară.).

Anexa nr. 2

Operațiuni de valorificare

R2 Recuperarea/regenerarea solvenților.

R3 Reciclarea/recuperarea substanțelor organice care nu sînt utilizate ca solvenți (inclusiv compostarea și alte procese de transformare biologică). Aceasta include și gazificarea, și piroliza, care folosesc componentele ca produse chimice.

R4 Reciclarea/recuperarea metalelor și compușilor metalici.

R5 Reciclarea/recuperarea altor materiale anorganice. Aceasta include și tehnologiile de curățare a solului care au ca rezultat operațiuni de valorificare a solului și de reciclare a materialelor de construcție anorganice.

R6 Regenerarea acizilor sau a bazelor.

R7 Valorificarea componentelor utilizați pentru reducerea poluării.

R8 Valorificarea componentelor catalizatorilor.

R9 Rerafinarea petrolului sau alte reutilizări ale petrolului.

R10 Tratarea terenurilor avînd drept rezultat beneficii

pentru agricultură sau ecologie.

R11 Utilizarea deșeurilor obținute din oricare dintre operațiunile enumerate de la R2 la R10.

R12 Schimbul de deșeurii în vederea expunerii la oricare dintre operațiunile enumerate de la R2 la R11. În cazul în care nu există niciun alt cod R corespunzător, acesta include operațiunile preliminare înainte de valorificare, inclusiv preprocesarea, cum ar fi, printre altele, demontarea, sortarea, sfărîmarea, compactarea, granularea, mărunțirea uscată, condiționarea, reambalarea, separarea și amestecarea înainte de supunerea la oricare dintre operațiunile enumerate de la R2 la R11.

R13 Stocarea deșeurilor înaintea oricărei operațiuni enumerate de la R2 la R12 (excluzînd stocarea temporară, înaintea colectării, la situl unde a fost generat deșeurii). Stocare temporară înseamnă stocare preliminară în conformitate cu art. 2 pct. 5).

Proprietățile deșeurilor care fac ca acestea să fie periculoase

HP1 „Explozive”: deșeuri care, printr-o reacție chimică, pot să degaje gaze la o asemenea temperatură, presiune și viteză, încît să producă pagube pentru mediu. Din această categorie fac parte deșeurile pirotehnice, deșeurile explozive sub formă de peroxid organic și deșeurile autoreactive explozive.

În cazul în care un deșeu conține una sau mai multe substanțe cărora le corespunde unul dintre codurile claselor

și categoriilor de pericol și unul dintre codurile frazelor de pericol prezentate în tabelul 1, evaluarea acestuia în ceea ce privește HP1 are loc, dacă este necesar și proporțional, conform metodelor de testare. Dacă prezența unei substanțe, a unui amestec sau a unui articol indică faptul că deșeul este exploziv, acesta este clasificat ca deșeu periculos de tip HP1.

Tabelul 1

Codul (codurile) claselor și categoriilor de pericol și codul (codurile) frazelor de pericol pentru constituenții unui deșeu în vederea clasificării ca deșeu periculos de tip HP1

Codul (codurile) claselor și categoriilor de pericol	Codul (codurile) frazelor de pericol
Unst. Expl.	H200
Expl. 1.1	H201
Expl. 1.2	H202
Expl. 1.3	H203
Expl. 1.4	H204
Self-react. A	H240
Org. Perox. A	
Self-react. B	H241
Org. Perox. B	

HP2 „Oxidante”: deșeuri care, în general, prin aport de oxigen, pot să provoace combustia altor materiale sau să contribuie la aceasta.

În cazul în care un deșeu conține una sau mai multe substanțe cărora le corespunde unul dintre codurile claselor și categoriilor de pericol și unul dintre codurile frazelor de

pericol prezentate în tabelul 2, evaluarea acestuia în ceea ce privește HP2 are loc, dacă este necesar și proporțional, conform metodelor de testare. Dacă prezența unei substanțe indică faptul că deșeul este oxidant, acesta este clasificat ca deșeu periculos de tip HP2.

Tabelul 2

Codul (codurile) claselor și categoriilor de pericol și codul (codurile) frazelor de pericol pentru constituenții unui deșeu în vederea clasificării ca deșeu periculos de tip HP2

Codul (codurile) claselor și categoriilor de pericol	Codul (codurile) frazelor de pericol
Ox. Gas 1	H270
Ox. Liq. 1	H271
Ox. Sol. 1	
Ox. Liq. 2, Ox. Liq. 3	H272
Ox. Sol. 2, Ox. Sol. 3	

HP3 „Inflamabile”:

– deșeuri lichide inflamabile: deșeuri lichide cu un punct de aprindere sub 60°C sau deșeuri de păcură, motorină și uleiuri care se încălzesc rapid cu un punct de aprindere > 55°C și ≤ 75°C;

– deșeuri lichide și solide inflamabile de materiale piroforice: deșeuri solide sau lichide care, chiar în cantități mici, tind să se aprindă în cinci minute de la contactul cu aerul;

– deșeuri solide inflamabile: deșeuri solide care sînt ușor combustibile sau care, prin frecare, pot să provoace sau să întrețină un incendiu;

– deșeuri gazoase inflamabile: deșeuri gazoase care sînt inflamabile în aer la o temperatură de 20°C și la o presiune normală de 101,3 kPa;

– deșeuri care reacționează cu apa: deșeuri care, în contact cu apa, emană gaze inflamabile în cantități periculoase;

– alte deșeuri inflamabile: aerosoli inflamabili, deșeuri capabile de autoîncălzire și inflamabile, peroxizi organici inflamabili și deșeuri autoreactive inflamabile.

În cazul în care un deșeu conține una sau mai multe substanțe cărora le corespunde unul dintre codurile claselor și categoriilor de pericol și unul dintre codurile frazelor de pericol prezentate în tabelul 3, evaluarea acestuia în ceea ce privește HP3 are loc, dacă este necesar și proporțional, conform metodelor de testare. Dacă prezența unei substanțe indică faptul că deșeul este inflamabil, acesta este clasificat ca deșeu periculos de tip HP3.

Tabelul 3

Codul (codurile) claselor și categoriilor de pericol și codul (codurile) frazelor de pericol pentru constituenții unui deșeu în vederea clasificării ca deșeu periculos de tip HP3

Codul (codurile) claselor și categoriilor de pericol	Codul (codurile) frazelor de pericol
Flam. Gas 1	H220
Flam. Gas 2	H221
Aerosol 1	H222
Aerosol 2	H223
Flam. Liq. 1	H224
Flam. Liq. 2	H225
Flam. Liq. 3	H226
Flam. Sol. 1	H228
Flam. Sol. 2	
Self-react. CD	H242
Self-react. EF	
Org. Perox. CD	
Org. Perox. EF	
Pyr. Liq. 1	H250
Pyr. Sol. 1	
Self-heat. 1	H251
Self-heat. 2	H252
Water-react. 1	H260
Water-react. 2 Water-react. 3	H261

HP4 „Iritante – iritarea pielii și leziuni oculare”: deșeuri care, la aplicare, pot să provoace iritarea pielii sau leziuni oculare.

În cazul în care un deșeu conține una sau mai multe substanțe cărora le corespunde unul dintre codurile claselor și categoriilor de pericol și unul dintre codurile frazelor de pericol și dacă una sau mai multe dintre limitele de concentrație sînt egalate sau depășite, deșeul este clasificat ca deșeu periculos de tip HP4.

Valoarea-limită luată în considerare în evaluări pentru Skin corr. 1A (H314), Skin irit. 2 (H315), Eye dam. 1 (H318) și Eye irit. 2 (H319) este de 1%.

Dacă suma concentrațiilor tuturor substanțelor clasificate ca Skin corr. 1A (H314) este egală cu 1% sau mai mare, deșeul este clasificat ca deșeu periculos de tip HP4.

Dacă suma concentrațiilor tuturor substanțelor clasificate ca Eye dam. 1 (H318) este egală cu 10% sau mai mare, deșeul este clasificat ca deșeu periculos de tip HP4.

Dacă suma concentrațiilor tuturor substanțelor clasificate ca Skin irit. 2 (H315) și Eye irit. 2 (H319) este egală cu 20% sau mai mare, deșeul este clasificat ca deșeu periculos de tip HP4.

Trebuie menționat faptul că deșeurile care conțin substanțe clasificate ca H314 (Skin corr. 1A, 1B sau 1C) în cantități egale cu 5% sau mai mari sînt clasificate ca deșeuri periculoase de tip HP8. Codul HP4 nu se aplică în cazul în

care deșeurile sînt clasificate ca deșeuri de tip HP8.

HP5 „Toxicitate asupra unui organ-țintă specific (STOT)/toxicitate prin aspirare”: deșeuri care, la aplicare, pot să provoace toxicitate asupra unui organ țintă specific în urma unei expuneri unice sau repetate sau care produc efecte toxice acute în urma aspirării.

Dacă un deșeu conține una sau mai multe substanțe cărora le corespunde unul sau mai multe dintre codurile claselor și categoriilor de pericol și unul dintre codurile frazelor de pericol prezentate în tabelul 4 și dacă una sau mai multe dintre limitele de concentrație prezentate în tabelul 4 sînt depășite sau egalate, deșeul este clasificat ca deșeu periculos de tip HP5.

În cazul în care un deșeu conține substanțe clasificate ca STOT, deșeul respectiv poate să fie clasificat ca deșeu periculos de tip HP5 numai atunci cînd una dintre substanțe este prezentă într-o cantitate egală cu limita de concentrație sau mai mare. Dacă un deșeu conține una sau mai multe substanțe clasificate ca Asp. Tox. 1 și dacă suma concentrației substanțelor respective este egală cu limita de concentrație sau mai mare, deșeul este clasificat ca deșeu periculos de tip HP5 numai atunci cînd viscozitatea cinematică generală (la 40°C) nu depășește 20,5 mm²/s. Viscositatea cinematică se determină numai în cazul fluidelor.

Tabelul 4

Codul (codurile) claselor și categoriilor de pericol și codul (codurile) frazelor de pericol pentru constituenții unui deșeu și limitele de concentrație corespunzătoare în vederea clasificării ca deșeu periculos de tip HP5

Codul (codurile) claselor și categoriilor de pericol	Codul (codurile) frazelor de pericol	Limita de concentrație, în %
STOT SE 1	H370	1
STOT SE 2	H371	10
STOT SE 3	H335	20
STOT RE 1	H372	1
STOT RE 2	H373	10
Asp. Tox. 1	H304	10

HP6 „Toxicitate acută”: deșeuri care pot să producă efecte toxice acute în urma administrării orale sau cutanate ori prin inhalare.

Dacă suma concentrațiilor tuturor substanțelor care sînt prezente într-un deșeu și cărora le corespunde unul dintre codurile claselor sau categoriilor de pericol de toxicitate acută și unul dintre codurile frazelor de pericol prezentate în tabelul 5 este egală cu limita indicată în tabel sau mai mare, deșeul este clasificat ca deșeu periculos de tip HP6.

Dacă un deșeu conține cel puțin două substanțe clasificate ca substanțe cu toxicitate acută, suma concentrațiilor este necesară numai pentru substanțele din aceeași categorie de pericol.

În evaluări se iau în considerare următoarele valori-limită:
 – pentru Acute Tox. 1, 2 sau 3 (H300, H310, H330, H301, H311, H331) – 0,1%;
 – pentru Acute Tox. 4 (H302, H312, H332) – 1%.

Tabelul 5

Codul (codurile) claselor și categoriilor de pericol și codul (codurile) frazelor de pericol pentru constituenții unui deșeu și limitele de concentrație corespunzătoare în vederea clasificării ca deșeu periculos de tip HP6

Codul (codurile) claselor și categoriilor de pericol	Codul (codurile) frazelor de pericol	Limita de concentrație, în %
Acute Tox.1 (Oral)	H300	0,1
Acute Tox. 2 (Oral)	H300	0,25
Acute Tox. 3 (Oral)	H301	5
Acute Tox 4 (Oral)	H302	25
Acute Tox.1 (Dermal)	H310	0,25
Acute Tox.2 (Dermal)	H310	2,5
Acute Tox. 3 (Dermal)	H311	15
Acute Tox 4 (Dermal)	H312	55
Acute Tox 1 (Inhal)	H330	0,1
Acute Tox.2 (Inhal)	H330	0,5
Acute Tox. 3 (Inhal)	H331	3,5
Acute Tox. 4 (Inhal)	H332	22,5

HP7 „Cancerigene”: deșeuri care cauzează cancer sau care măresc incidența cancerului.

Dacă un deșeu conține o substanță căreia îi corespunde unul dintre codurile claselor și categoriilor de pericol și unul dintre codurile frazelor de pericol și dacă substanța respectivă este prezentă într-o cantitate egală cu una dintre limitele de concentrație prezentate în tabelul 6 sau

mai mare, deșeul este clasificat ca deșeu periculos de tip HP7. Dacă un deșeu conține una sau mai multe substanțe clasificate ca substanțe cancerigene, deșeul respectiv este clasificat ca deșeu periculos de tip HP7 numai atunci când una dintre substanțe este prezentă într-o cantitate egală cu limita de concentrație sau mai mare.

Tabelul 6

Codul (codurile) claselor și categoriilor de pericol și codul (codurile) frazelor de pericol pentru constituenții unui deșeu și limitele de concentrație corespunzătoare în vederea clasificării ca deșeu periculos de tip HP7

Codul (codurile) claselor și categoriilor de pericol	Codul (codurile) frazelor de pericol	Limita de concentrație, în %
Carc. 1A	H350	0,1
Carc. 1B		
Carc. 2	H351	1,0

HP8 „Corozive”: deșeuri care, la aplicare, pot să provoace corodarea pielii.

Dacă un deșeu conține una sau mai multe substanțe clasificate ca Skin corr. 1A, 1B sau 1C (H314) și dacă suma concentrațiilor acestora este egală cu 5% sau mai mare, deșeul este clasificat ca deșeu periculos de tip HP8.

Valoarea-limită luată în considerare în evaluări pentru Skin corr. 1A, 1B, 1C (H314) este de 1,0%.

HP9 „Infecțioase”: deșeuri cu un conținut de micro-organisme viabile sau de toxine ale acestora despre care se știe sau se presupune că provoacă boli la om sau la alte organisme vii.

Clasificarea unui deșeu ca deșeu periculos de tip HP9 are loc în urma unei evaluări efectuate în conformitate cu actele normative naționale sau cu prevederile legislației europene.

HP10 „Toxice pentru reproducere”: deșeuri care produc efecte adverse asupra funcției sexuale și a fertilității la bărbații și femeile adulți, precum și toxicitate evolutivă la descendenți.

Dacă un deșeu conține o substanță căreia îi corespunde unul dintre codurile claselor și categoriilor de pericol și unul dintre codurile frazelor de pericol prezentate în tabelul 7 și dacă substanța respectivă este prezentă într-o cantitate egală cu una dintre limitele de concentrație prezentate în tabelul 7 sau mai mare, deșeul este clasificat ca deșeu periculos de tip HP10. Dacă un deșeu conține una sau mai multe substanțe clasificate ca substanțe toxice pentru reproducere, deșeul respectiv este clasificat ca deșeu periculos de tip HP10 numai atunci când una dintre substanțe este prezentă într-o cantitate mai mare sau egală cu limita de concentrație.

Tabelul 7

Codul (codurile) claselor și categoriilor de pericol și codul (codurile) frazelor de pericol pentru constituenții unui deșeu și limitele de concentrație corespunzătoare în vederea clasificării ca deșeu periculos de tip HP10

Codul (codurile) claselor și categoriilor de pericol	Codul (codurile) frazelor de pericol	Limita de concentrație, în %
Repr. 1A	H360	0,3
Repr. 1B		
Repr. 2	H361	3,0

HP11 „Mutagene”: deșeuri care pot să provoace o mutație, adică o modificare permanentă a cantității sau a structurii materialului genetic dintr-o celulă.

Dacă un deșeu conține o substanță căreia îi corespunde unul dintre codurile claselor și categoriilor de pericol și unul dintre codurile frazelor de pericol prezentate în tabelul 8 și dacă substanța respectivă este prezentă într-o cantitate

egală cu una dintre limitele de concentrație prezentate în tabelul 8 sau mai mare, deșeul este clasificat ca deșeu periculos de tip HP11. Dacă un deșeu conține una sau mai multe substanțe clasificate ca substanțe mutagene, deșeul respectiv este clasificat ca deșeu periculos de tip HP11 numai atunci când una dintre substanțe este prezentă într-o cantitate mai mare sau egală cu limita de concentrație.

Tabelul 8

Codul (codurile) claselor și categoriilor de pericol și codul (codurile) frazelor de pericol pentru constituenții unui deșeu și limitele de concentrație corespunzătoare în vederea clasificării ca deșeu periculos de tip HP11

Codul (codurile) claselor și categoriilor de pericol	Codul (codurile) frazelor de pericol	Limita de concentrație, în %
Muta. 1A	H340	0,1
Muta. 1B		
Muta. 2	H341	1,0

HP12 „Degajarea unui gaz cu toxicitate acută”: deșeuri care, în contact cu apa sau cu un acid, degajă gaze cu toxicitate acută (Acute Tox. 1, 2 sau 3).

Dacă un deșeu conține o substanță careia îi corespunde unul dintre pericolele suplimentare EUH029, EUH031 și EUH032, deșeul este clasificat ca deșeu periculos de tip HP12 în baza unor metode de testare sau a unor orientări.

HP13 „Sensibilizante”: deșeuri care conțin una sau mai multe substanțe despre care se știe că produc efecte sensibilizante asupra pielii sau a organelor respiratorii.

Dacă un deșeu conține o substanță care este clasificată ca substanță sensibilizantă și careia îi corespunde unul dintre codurile frazelor de pericol H317 sau H334 și dacă substanța respectivă este prezentă într-o cantitate egală cu

limita de concentrație de 10% sau mai mare, deșeul este clasificat ca deșeu periculos de tip HP13.

HP14 „Ecotoxice”: deșeuri care prezintă sau pot să prezinte riscuri imediate sau întârziate pentru unul sau mai multe sectoare ale mediului.

HP15 „Deșeuri capabile să dezvolte una dintre proprietățile periculoase menționate mai sus, pe care deșeul inițial nu o prezintă în mod direct”

Dacă un deșeu conține una sau mai multe substanțe cărora le corespunde una dintre frazele de pericol sau unul dintre pericolele suplimentare prezentate în tabelul 9, deșeul este clasificat ca deșeu periculos de tip HP15, cu excepția cazului în care deșeul există într-o formă care nu prezintă în nicio situație proprietăți explozive sau potențial explozive.

Tabelul 9

Frazele de pericol și pericolele suplimentare pentru constituenții unui deșeu în vederea clasificării ca deșeu periculos de tip HP15

Fraza (frazele) de pericol/pericolul (pericolele) suplimentar(e)	
Pericol de explozie în masă în cazul unui incendiu	H205
Exploziv în stare uscată	EUH001
Poate forma peroxizi explozivi	EUH019
Risc de explozie, dacă este încălzit în spațiu închis	EUH044

Un deșeu poate fi clasificat ca deșeu periculos de tip HP15 și în baza altor criterii aplicabile, cum ar fi evaluarea levigatului.

Note:

1. Proprietatea periculoasă HP14 se atribuie în baza criteriilor prevăzute în Regulamentul privind clasificarea,

etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor, aprobat de Guvern.

2. Metodele de testare aplicabile sînt descrise în Regulamentul privind stabilirea metodelor de testare, aprobat de Guvern sau în alte metode de testare și orientări recunoscute la nivel internațional.

Anexa nr. 4

Măsuri de prevenire a generării deșeurilor, menționate la articolul 36

Măsurile care pot afecta condițiile de bază referitoare la generarea de deșeuri

1. Folosirea măsurilor de planificare sau a altor instrumente economice care promovează utilizarea eficientă a resurselor.

2. Promovarea cercetării și a dezvoltării în vederea realizării de produse și tehnologii mai curate și mai economice, precum și distribuirea și utilizarea rezultatelor cercetării și dezvoltării.

3. Dezvoltarea unor indicatori eficienți și semnificativi ai presiunilor de mediu asociate generării de deșeuri în scopul de a contribui la prevenirea generării de deșeuri la toate nivelurile, de la compararea produselor la nivel comunitar, prin acțiuni ale autorităților locale, pînă la nivel național.

Măsurile care pot afecta faza de proiectare, producție și distribuție

4. Promovarea ecodesignului (integrarea sistematică a aspectelor de mediu în proiectarea produselor în scopul îmbunătățirii performanței de mediu a acestora pe toată durata ciclului lor de viață).

5. Furnizarea informațiilor privind tehnicile de prevenire a generării deșeurilor, pentru a facilita punerea în aplicare a celor mai bune tehnici disponibile în industrie.

6. Organizarea cursurilor de formare pentru autoritățile competente privind includerea cerințelor de prevenire a generării de deșeuri în autorizațiile eliberate în temeiul prezentei legi.

7. Aplicarea măsurilor de prevenire a generării de deșeuri la instalațiile care nu intră sub incidența prezentei legi. Astfel de măsuri pot include, după caz, evaluări sau planuri de prevenire a generării de deșeuri.

8. Organizarea campaniilor de sensibilizare sau acordarea de ajutoare financiare în luarea deciziilor sau alte tipuri de sprijin pentru întreprinderi. Aceste măsuri pot fi deosebit de eficiente în măsura în care sînt concepute și adaptate pentru întreprinderile mici și mijlocii și sînt aplicate în rețele de întreprinderi bine stabilite.

9. Utilizarea acordurilor voluntare, a grupurilor de consumatori/producători sau a negocierilor sectoriale pentru a încuraja întreprinderile sau operatorii din sectoarele de activitate interesate să își stabilească propriile planuri sau obiective privind prevenirea generării deșeurilor ori să corecteze produsele sau ambalajele care generează prea multe deșuri.

10. Promovarea unor sisteme certificate de gestionare a mediului, inclusiv EMAS și ISO 14001.

Măsurile care pot afecta faza de consum și de utilizare

11. Instrumentele economice, cum ar fi stimulentele pentru achiziții curate sau instituirea unei plăți obligatorii

pentru un anumit articol sau un ambalaj, achitată de consumatori, care ar fi în mod normal furnizat gratuit.

12. Organizarea unor campanii de sensibilizare și de informare direcționate către publicul larg sau către o categorie specifică de consumatori.

13. Promovarea de ecoetichete certificate.

14. Acordurile cu întreprinderile industriale, cum ar fi utilizarea unor grupuri de produse ca acelea care sînt incluse în cadrul politicilor integrate ale produselor, sau acordurile cu vînzătorii cu amănuntul privind furnizarea de informații referitoare la prevenirea generării deșeurilor și la produsele cu impact redus asupra mediului.

15. Încurajarea reutilizării și/sau a reparării produselor defecte sau a componentelor acestora, în special prin recurgerea la măsuri educative, economice, logistice sau de altă natură, cum ar fi sprijinirea sau înființarea unor centre și rețele acreditate de reparare și de reutilizare, în special în regiunile cu o densitate ridicată a populației.

Anexa nr. 5

Categoriile de echipamente electrice și electronice care fac obiectul articolului 50

1. Aparate de uz casnic de dimensiuni mari	industriale fixe de dimensiuni mari)
2. Aparate de uz casnic de dimensiuni mici	7. Jucării, echipamente sportive și de agrement
3. Echipamente informatice și de telecomunicații	8. Dispozitive medicale (cu excepția produselor implantate și infectate)
4. Echipamente de larg consum	9. Instrumente de supraveghere și control
5. Echipamente de iluminat	10. Distribuitoare automate
6. Unelte electrice și electronice (cu excepția uneltelor	

Anexa nr. 6

LISTA substanțelor care fac obiectul prevederilor privind gestionarea stocurilor și deșeurilor de poluanți organici persistenți

Secțiunea 1

LISTA substanțelor supuse dispozițiilor privind gestionarea stocurilor de poluanți organici persistenți, conform art. 53 alin. (3)

Substanța	Nr. CAS	Nr. CE	Derogările specifice privind utilizarea ca intermediar sau alte specificații
Substanțe incluse în Convenția de la Stockholm privind poluanții organici persistenți și/sau în Protocolul privind poluanții organici persistenți la Convenția asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanțe lungi:			
Tetrabromodifenileter $C_{12}H_6Br_4O^9)$			1. Prin derogare de la art. 53 alin. (1) sînt permise producerea, punerea la dispoziție pe piață și utilizarea: a) fără a aduce atingere lit. b), articolelor și preparatelor prezentînd concentrații de tetrabromodifenileter sub 0,1% din greutate, produse (parțial sau integral) pe bază de materii reciclate sau de materii obținute din deșuri pregătite pentru reutilizare; b) echipamentelor electrice și electronice, conform cerințelor menționate la art. 50 alin. (3). 2. Articolele cu conținut de tetrabromodifenileter ca element constitutiv al acestor articole aflate deja în uz se utilizează în continuare pînă în anul 2025
Pentabromodifenileter $C_{12}H_5Br_5O^9)$			1. Prin derogare de la art. 53 alin. (1) sînt permise producerea, punerea la

<p>Hexabromodifenileter C₁₂H₄Br₆O^{b)}</p>		<p>dispoziție pe piață și utilizarea: a) fără a aduce atingere lit. b), articolelor și preparatelor prezentând concentrații de pentabromodifenileter sub 0,1% din greutate, produse (parțial sau integral) pe bază de materii reciclate sau de materii obținute din deșeuri pregătite pentru reutilizare; b) echipamentelor electrice și electronice, conform cerințelor menționate la art. 50 alin. (3). 2. Articolele cu conținut de pentabromodifenileter ca element constitutiv al acestor articole aflate deja în uz se utilizează în continuare până în anul 2025</p>			<p>Sulfonați perfluorocantici (PFOS)^{e)} Acid sulfonic perfluorocantici, sărurile acestuia, inclusiv: - fluorura de sulfonil perfluorocantici; - sulfonat perfluorocantici de potasiu; - perfluorosulfonat de amoniu; - sulfonat de perfluorocantici de dietanolamoniu; - sulfonat de perfluorocantici de tetraetilamoniu; - sulfonat de perfluorocantici didecildimetilamoniu</p>			<p>dispoziție pe piață și utilizarea: a) fără a aduce atingere lit. b), articolelor și preparatelor prezentând concentrații de hexabromodifenileter sub 0,1% din greutate, produse (parțial sau integral) pe bază de materii reciclate sau de materii obținute din deșeuri pregătite pentru reutilizare; b) echipamentelor electrice și electronice, conform cerințelor menționate la art. 50 alin. (3). 2. Articolele cu conținut de hexabromodifenileter ca element constitutiv al acestor articole aflate deja în uz se utilizează în continuare până în anul 2025</p>	<p>1. Prin derogare de la art. 53 alin. (1) sînt permise producerea, punerea la dispoziție pe piață și utilizarea: a) fără a aduce atingere lit. b), articolelor și preparatelor prezentând concentrații de hexabromodifenileter sub 0,1% din greutate, produse (parțial sau integral) pe bază de materii reciclate sau de materii obținute din deșeuri pregătite pentru reutilizare; b) echipamentelor electrice și electronice, conform cerințelor menționate la art. 50 alin. (3). 2. Articolele cu conținut de hexabromodifenileter ca element constitutiv al acestor articole aflate deja în uz se utilizează în continuare până în anul 2025</p>	<p>1. În scopul acestei intrări: a) art. 53 alin. (2) lit. b) se aplică concentrațiilor de PFOS mai mici sau egale cu 10 mg/kg (0,001 procente masice) prezente în substanțe sau în preparate; b) art. 53 alin. (2) lit. b) se aplică concentrațiilor de PFOS în produse sau articole semifinite sau în componente ale acestora, în cazul în care concentrația de PFOS este mai mică de 0,1 procente masice, calculată în raport cu masa componentelor distincte din punct de vedere structural sau microstructural care conțin PFOS, sau textilelor sau altor materiale de acoperire, în cazul în care cantitatea de PFOS este mai mică de 1 μg/m² de material de acoperire. 2. Se permite utilizarea articolelor aflate deja în uz care conțin PFOS ca element constitutiv al acestor articole.</p>
<p>Heptabromodifenileter C₁₂H₃Br₇O^{b)}</p>		<p>dispoziție pe piață și utilizarea: a) fără a aduce atingere lit. b), articolelor și preparatelor prezentând concentrații de heptabromodifenileter sub 0,1% din greutate, produse (parțial sau integral) pe bază de materii reciclate sau de materii obținute din deșeuri pregătite pentru reutilizare; b) echipamentelor electrice și electronice, conform cerințelor menționate la art. 50 alin. (3). 2. Articolele cu conținut de heptabromodifenileter ca element constitutiv al acestor articole aflate deja în uz se utilizează în continuare până în anul 2025</p>							<p>1. Prin derogare de la art. 53 alin. (1) sînt permise producerea, punerea la</p>	

			2. Prin derogare de la art. 53 alin. (1) sînt permise producerea, punerea la dispoziție pe piață și utilizarea următoarelor aplicații: a) agenților de ignifugare în cauciuc, utilizați la benzi transportoare în industria minieră; b) agenților de ignifugare pentru etanșări
			-
			Naftaline policlorurate ^{e)}

În sensul prezentei anexe:

- a) tetrabromodifenileter și pentabromodifenileter înseamnă 2,2',4,4'-tetrabromodifenileter (BDE-47, nr. CAS: 40088-47-9) și 2,2',4,4',5-pentabromodifenileter (BDE-99, nr. CAS: 32534-81-9) și alți tetra- și pentabromodifenileteri prezenți în pentabromodifenileterul comercial;
- b) hexabromodifenileter și heptabromodifenileter înseamnă 2,2',4,4',5,5'-hexabromodifenileter (BDE-153, nr. CAS: 68631-49-2), 2,2',4,4',5,6'-hexabromodifenileter (BDE-154, nr. CAS: 207122-15-4), 2,2',3,3',4,5',6'-heptabromodifenileter (BDE-175, nr. CAS: 446255-22-7), 2,2',3,4,4',5',6'-heptabromodifenileter (BDE-183, nr. CAS: 207122-16-5) și alți hexa- și heptabromodifenileteri prezenți în octabromodifenileterul comercial;
- e) sulfonați perfluorocantici (PFOS) înseamnă substanțele definite printr-o formulă moleculară C₈F₁₇SO₂X, în care X = OH, sare metalică (O-M), halogenură, amidă și alți derivați, inclusiv polimeri;
- d) parafine clorurate cu catenă scurtă înseamnă alcanii clorurați cu o lungime a lanțului de carbon de 10-13 atomi de carbon și un grad de clorurare mai mare de 48% din greutate;
- e) naftaline policlorurate înseamnă compuși chimici pe baza sistemului inelului naftalenic, în care unul sau mai mulți atomi de hidrogen sînt înlocuiți de atomi de clor.

			În cazul acestor articole, operatorul este obligat să notifice, fără întârziere nejustificată, organul central de mediu al administrației publice privind prezența PFOS în articolele gestionate
Aldrin	309-00-2	206-215-8	-
Clordan	57-74-9	200-349-0	-
Clordecon	143-50-0	205-601-3	-
Dieldrin	60-57-1	200-484-5	-
DDT (1,1,1-triclor-2,2-bis(4-clorfenil)etan)	50-29-3	200-024-3	-
Endosulfan	115-29-7	204-079-4	-
	959-98-8		
	33213-65-9		
Endrin	72-20-8	200-775-7	-
Heptaclor	76-44-8	200-962-3	-
Hexabromobifenil	36355-01-8	252-994-2	-
Hexaclorociclohexani, inclusiv lindan	118-74-1	200-273-9	-
	58-89-9	200-401-2	-
	319-84-6	206-270-8	-
	319-85-7	206-271-3	-
	608-73-1	210-168-9	-
Mirex	2385-85-5	219-196-6	-
Pentaclorbenzen	608-93-5	210-172-5	-
Toxafen	8001-35-2	232-283-3	-
Bifenili policlorurați (BPC)	1336-36-3 și altele	215-648-1 și altele	Fără a aduce atingere Regulamentului privind bifenilii policlorurați, se permite utilizarea articolelor care se află deja în uz la momentul intrării în vigoare a prezentei legi
Hexaclorbutadienă	87-68-3	201-765-5	-
Cloroalcani C10-C13 (parafine clorurate cu catenă scurtă – PCCS-uri) ^{d)}	85535-84-8	287-476-5	1. Prin derogare de la art. 53 alin. (1) sînt permise dispoziție pe piață și utilizarea ca substanțe sau drept constituenți ai altor substanțe sau în amestecuri în concentrații mai mici de 1% în greutate.

Secțiunea a 2-a

LISTA

substanțelor supuse dispozițiilor privind gestionarea
deșeurilor de poluanți organici persistenți, conform art. 53 alin. (4)

Substanța	Nr. CAS	Nr. CE	Valoarea limită a concentrației în deșeuri reglementate prin art. 53
1	2	3	4
Tetrabromodifenileter C ₁₂ H ₆ Br ₄ O			Suma concentrațiilor de tetrabromodifenileter, pentabromodifenileter, hexabromodifenileter și heptabromodifenileter: 1.000 mg/kg
Acid perfluorocian sulfonic și derivații săi (PFOS) C ₈ F ₁₇ SO ₂ X, [X = OH, sare metalică (O-M ⁺), halogenură, amidă și alți derivați, inclusiv polimeri]			50 mg/kg
Dibenzo-p-dioxine policlorurate și dibenzofurani policlorurați (PCDD/PCDF)			15 μg/kg ¹⁾
Aldrin	309-00-2	206-215-8	50 mg/kg
Clordan	57-74-9	200-349-0	50 mg/kg
Clordecon	143-50-0	205-601-3	50 mg/kg
Dieldrin	60-57-1	200-484-5	50 mg/kg
DDT (1,1,1-trichlor-2,2-bis(4-clorofenil)ethane)	50-29-3	200-024-3	50 mg/kg
Endrin	72-20-8	200-775-7	50 mg/kg
Heptaclor	76-44-8	200-962-3	50 mg/kg
Hexabromobifenil	36355-01-8	252-994-2	50 mg/kg
Hexaclorobenzen	118-74-1	200-273-9	50 mg/kg
Hexaclorociclohexani, inclusiv lindan	58-89-9	210-168-9	50 mg/kg
	319-84-6	200-401-2	
	319-85-7	206-270-8	
	608-73-1	206-271-3	
Mirex	2385-85-5	219-196-6	50 mg/kg
Pentaclorbenzen	608-93-5	210-172-5	50 mg/kg
Toxafen	8001-35-2	232-283-3	50 mg/kg
Bifenilii policlorurați (BPC)	1336-36-3	215-648-1	50 mg/kg ²⁾
	și altele		

PCDD	FET
2,3,7,8-TeCDD	1
1,2,3,7,8-PeCDD	1
1,2,3,4,7,8-HxCDD	0,1
1,2,3,6,7,8-HxCDD	0,1
1,2,3,7,8,9-HxCDD	0,1
1,2,3,4,6,7,8-HpCDD	0,01
OCDD	0,0003
PCDF	FET
2,3,7,8-TeCDF	0,1
1,2,3,7,8-PeCDF	0,03
2,3,4,7,8-PeCDF	0,3
1,2,3,4,7,8-HxCDF	0,1
PCDD	FET
1,2,3,6,7,8-HxCDF	0,1
1,2,3,7,8,9-HxCDF	0,1
2,3,4,6,7,8-HxCDF	0,1
1,2,3,4,6,7,8-HpCDF	0,01
1,2,3,4,7,8,9-HpCDF	0,01
OCDF	0,0003

Note:

¹⁾ Limitele se calculează în PCDD și PCDF în conformitate cu factorii de echivalență toxică (FET).

²⁾ Acolo unde este cazul se aplică metoda de calcul stabilită în standardele europene EN 12766-1 și EN 12766-2.

Anexa nr. 7

Materia primă secundară pasibilă importului

Poziția tarifară	Denumirea mărfurilor
4707	Hârtie sau carton reciclabile (deșeuri și maculatură):
4707 10 000	- Hârtii sau carton kraft nealbite sau hârtie sau cartoane ondulate
4707 20 000	- Alte hârtii sau cartoane, obținute în principal din pastă chimică albă, necolorate în masă
4707 30	- Hârtii sau cartoane, obținute în principal din pastă mecanică (de exemplu, ziare, periodice și imprimate similare):
4707 30 100	-- Numere vechi și nevândute de ziare și reviste, anuare telefonice, broșuri și imprimate publicitare
4707 90	- Altele, inclusiv deșeurile și maculatura netriate:
4707 90 100	-- Netriate (și anume deșeuri de producție și menajere de diverse sortimente de cartoane, de hârtie albă și colorată)
4707 90 900	--Triate (și anume bucșe de hârtie)
7001 00	Cioburi și alte deșeuri și resturi din sticlă; sticlă în masă:
7001 00 100	- Cioburi și alte deșeuri și resturi din sticlă (ce nu conțin substanțe periculoase)
7204	Deșeuri și resturi de fontă, de fier sau de oțel (fier vechi); deșeuri lingotate din fier sau oțel
2401 30 000	Deșeuri de tutun (nervură de tutun)
2307 00	Drojii de vin; tartru brut

LPC209/2016
Внутренний номер: 368030

Республика Молдова

ПАРЛАМЕНТ

ЗАКОН Nr. 209
от 29.07.2016

об отходах

Опубликован : 23.12.2016 в Monitorul Oficial Nr. 459-471 статья № : 916

Дата вступления в силу : 23.12.2017

ИЗМЕНЕН

ЗП288 от 15.12.17, МО464-470/29.12.17 ст .808]

ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; в силу с 27.10.17

Глава I ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Предмет и область применения

Статья 2. Понятия

Статья 3. Иерархия отходов и способ ее применения

Статья 4. Охрана окружающей среды и здоровья населения

Статья 5. Субпродукты

Статья 6. Утрата статуса отходов

Статья 7. Перечень отходов

Глава II ПОЛНОМОЧИЯ ОРГАНОВ ЦЕНТРАЛЬНОГО И МЕСТНОГО ПУБЛИЧНОГО УПРАВЛЕНИЯ

Статья 8. Полномочия Правительства

Статья 9. Полномочия центрального органа публичного управления в области окружающей среды

Статья 10. Полномочия административных органов, подведомственных центральному органу публичного управления в области окружающей среды, по управлению отходами

Статья 11. Полномочия органов местного публичного управления

Глава III ОБЩИЕ ТРЕБОВАНИЯ ПО УПРАВЛЕНИЮ ОТХОДАМИ

Статья 12. Расширенная ответственность производителя

Статья 13. Переработка отходов

Статья 14. Реутилизация и рециркуляция отходов

Статья 15. Удаление отходов

Статья 16. Складирование отходов

Статья 17. Сжигание и совместное сжигание отходов

Статья 18. Обязанности управляющих отходами

Статья 19. Принципы автономности и пространственной близости

Статья 20. Контроль за опасными отходами

Статья 21. Запрет на смешивание опасных отходов

Статья 22. Маркировка опасных отходов

Статья 23. Опасные отходы, образующиеся в домашних хозяйствах

Глава IV РАЗРЕШЕНИЕ, КОНТРОЛЬ, УЧЕТ И ИНФОРМАЦИОННАЯ СИСТЕМА В ОБЛАСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПО УПРАВЛЕНИЮ ОТХОДАМИ

Раздел 1 Разрешение

Статья 24. Полномочия для выдачи природоохранного разрешения на управление отходами

Статья 25. Порядок выдачи природоохранного разрешения на управление отходами

Статья 26. Основные обязанности обладателя природоохранного разрешения на управление отходами

Статья 27. Отступления от необходимости получения разрешения

Статья 28. Регистрация

Статья 29. Финансовые аспекты

Раздел 2 Контроль

Статья 30. Контроль

Статья 31. Полномочия по осуществлению контроля в области управления отходами

Раздел 3 Учет отходов

Статья 32. Учет отходов

Статья 33. Автоматизированная информационная система «Управление отходами»

Глава V ПРОГРАММЫ

Статья 34. Национальная программа по управлению отходами

Статья 35. Участие органов центрального и местного публичного управления в разработке программ по управлению отходами

Статья 36. Программы по предотвращению образования отходов

Статья 37. Оценка, пересмотр и утверждение программ

Статья 38. Участие общественности

Статья 39. Международное сотрудничество при разработке программ

Статья 40. Реализация программ

Статья 41. Мониторинг и отчетность о реализации программ

Глава VI ОБЯЗАННОСТИ В ОБЛАСТИ УПРАВЛЕНИЯ ОТХОДАМИ

Статья 42. Обязанности юридических лиц

Статья 43. Планы реагирования

Статья 44. Транспортировка отходов

Статья 45. Обязанности транспортных операторов

Статья 46. Обязанности, связанные с переработкой отходов

Статья 47. Обязанности, связанные с удалением отходов

Статья 48. Обязанности физических лиц

Глава VII ТРЕБОВАНИЯ К УПРАВЛЕНИЮ ОПРЕДЕЛЕННЫМИ КАТЕГОРИЯМИ ОТХОДОВ

Статья 49. Отходы батарей и аккумуляторов

Статья 50. Отходы электрического и электронного оборудования

Статья 51. Выведенные из эксплуатации автомобили

Статья 52. Отработанные масла

Статья 53. Запасы и отходы стойких органических загрязнителей

Статья 54. Отходы упаковки

Статья 55. Медицинские отходы

Статья 56. Биологические отходы

Статья 57. Судовые отходы и остатки грузов

Статья 58. Отходы ртути

Статья 59. Асбестсодержащие отходы

Статья 60. Бывшие в употреблении шины

Статья 61. Отходы черных и цветных металлов

Статья 62. Центр управления опасными отходами

Глава VIII ИМПОРТ И ЭКСПОРТ ОТХОДОВ

Статья 63. Режим импорта отходов

Статья 64. Трансфер и экспорт отходов

Глава IX ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА НАРУШЕНИЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА ОБ ОТХОДАХ

Статья 65. Ответственность за нарушение законодательства об отходах

Статья 66. Ответственность за ущерб, причиненный

Глава X ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 67. Заключительные положения

Приложения №1 - №7

Парламент принимает настоящий органический закон.

Глава I

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Предмет и область применения

(1) Настоящий закон устанавливает правовые основы, государственную политику и необходимые меры по охране окружающей среды и здоровья населения путем предотвращения или уменьшения отрицательного воздействия, вызванного образованием и управлением отходами, и сокращения общего воздействия расходования ресурсов, а также повышения эффективности их использования.

(2) Положения настоящего закона не распространяются на:

- a) газообразные выбросы в атмосферу;
 - b) почву (по месту нахождения), включая неизвлеченный загрязненный грунт и прочно связанные с землей строения;
 - c) незагрязненную почву и другие природные материалы, извлеченные в процессе строительных работ, в случае, если эти материалы предназначены для использования в их естественном состоянии на участке, откуда они были извлечены;
 - d) радиоактивные отходы;
 - e) дезактивированные взрывчатые вещества;
 - f) фекальные материалы в случае, если они не подпадают под действие пункта b)
- части (3), солому и другие неопасные природные материалы сельскохозяйственного или лесохозяйственного происхождения и материалы, используемые в сельском или лесном хозяйстве либо для производства энергии из биомассы безопасными для окружающей среды и здоровья населения способами или методами.

(3) В части, в которой регулируются иными законодательными актами, из области применения настоящего закона исключаются:

- a) сточные воды;
- b) субпродукты животного происхождения, в том числе переработанные продукты, за исключением продуктов, подлежащих переработке, складированию или использованию в установках для производства биогаза или компоста;
- c) туши умерших животных, за исключением забитых, в том числе туши животных, умерщвленных с целью искоренения эпизоотий и уничтоженных в соответствии с нормами ветеринарно-санитарного законодательства;
- d) отходы, образующиеся в результате изысканий, добычи, переработки и хранения минеральных ресурсов, а также эксплуатации карьеров.

(4) Без ущерба для обязательств, предусмотренных другими применимыми законодательными актами, отложения, помещаемые в поверхностные воды в целях управления водными ресурсами и водными путями или предотвращения наводнений, смягчения последствий наводнений и засухи или санитарной очистки земель, не подпадают под действие настоящего закона при наличии доказательств, что данные

отложения являются неопасными.

(5) Управление определенными категориями отходов регулируется другими законодательными актами и утвержденными Правительством нормативными актами, разработанными на основании настоящего закона и международных договоров, стороной которых является Республика Молдова.

Статья 2. Понятия

В целях настоящего закона используются следующие понятия:

1) *природоохранное разрешение на управление отходами* – разрешительный документ, выдаваемый административным органом, подведомственным органу центрального публичного управления в области окружающей среды, разрешающий осуществление деятельности по управлению отходами согласно настоящему закону;

2) *биологические отходы* – биологически разлагаемые садово-парковые отходы, пищевые отходы или кухонные отбросы домашних хозяйств, ресторанов, кейтеринговых фирм или магазинов розничной торговли, сопоставимые с отходами, получаемыми на предприятиях по переработке продовольственных товаров;

3) *брокер* – любое физическое или юридическое лицо, занимающееся переработкой или удалением отходов от имени других лиц, в том числе брокеры, которые не являются фактическими владельцами отходов;

4) *наилучшие имеющиеся методы (НИМ)* – наиболее передовые и эффективные разработки, зарегистрированные на данном этапе развития для различных видов деятельности, процессов и способов функционирования, которые свидетельствуют о практической целесообразности использования определенных методов в качестве базы для установления предельно допустимых выбросов/сбросов загрязняющих веществ, а также других условий выдачи разрешения с целью предотвращения загрязнения или, если предотвращение невозможно, для сокращения выбросов/сбросов и воздействия на окружающую среду в целом:

а) *методы* – включают как используемую технологию, так и способы проектирования, сооружения, обслуживания, эксплуатации, а также вывода из эксплуатации установки и меры по восстановлению участка согласно законодательству в области экологической экспертизы;

б) *имеющиеся* – относятся к методам, достигшим уровня, позволяющего внедрять их в соответствующем секторе промышленности при условии экономической и технической обоснованности с учетом затрат и преимуществ, вне зависимости от того, используются и внедряются ли эти методы на национальном уровне, и при условии их доступности оператору на приемлемых условиях;

с) *наилучшие* – относятся к самым эффективным методам достижения высокого уровня охраны окружающей среды в целом;

5) *сбор* – изъятие отходов, включая их сортировку и предварительное хранение для транспортировки к установке по обработке;

6) *раздельный сбор* – изъятие, в ходе которого аналогичные по составу и характеристикам отходы хранятся раздельно с целью облегчения процесса их специфической обработки;

7) *коммерсант* – любое физическое или юридическое лицо, которое осуществляет деятельность от своего имени с целью приобретения и последующей продажи отходов, в том числе коммерсанты, которые не являются фактическими владельцами отходов;

8) *полигон отходов* – место вывоза отходов с целью их размещения на поверхности земли или под землей (подземные хранилища), включая:

– внутренние помещения для вывоза отходов (производитель отходов строит собственное хранилище для удаления отходов на месте их производства); и

– постоянные места (на срок более одного года), которые используются для временного хранения отходов.

К полигонам отходов не относятся:

а) участки разгрузки отходов для обеспечения их подготовки к дальнейшей транспортировке с целью рекуперации, обработки или вывоза в другое место;

б) участки хранения отходов до их рекуперации с целью обработки на срок, как правило, не более трех лет или перед вывозом на срок не более одного года;

9) *отходы* – любые вещества или предметы, которые владелец выбрасывает либо намерен или обязан выбросить;

10) *муниципальные отходы* – отходы потребления, получаемые в домашних хозяйствах, и подобные образующиеся в результате осуществления коммерческой, промышленной и административной деятельности отходы, указанные в позиции 20 Перечня отходов, утвержденного Правительством;

11) *опасные отходы* – отходы, обладающие одним или несколькими опасными свойствами, перечисленными в приложении 3;

12) *владелец отходов* – производитель отходов либо физическое или юридическое лицо, во владении которого они находятся;

13) *удаление* – деятельность, отличная от операции по переработке отходов, даже если одним из побочных результатов является рекуперация веществ или энергии.

Приложение 1 содержит перечень операций по удалению;

14) *анализ жизненного цикла продукта* – оценка воздействия на окружающую среду в результате производства, распределения, продажи и использования продукта, включая его переработку и удаление, в том числе использование энергии, сырья и отходов, образующихся при осуществлении любого из указанных видов деятельности;

15) *управление отходами* – сбор, транспортировка, переработка и удаление отходов, включая надзор за этими операциями и последующее обслуживание мест для удаления, включая мероприятия, выполняемые коммерсантом или брокером;

16) *подготовка к реутилизации* – операции по проверке, очистке или переработке посредством ремонта, в результате которых продукты или их компоненты, приобретшие статус отходов, подготавливаются к реутилизации без какой-либо другой операции по предварительной обработке;

17) *предотвращение* – меры, принимаемые до того, как вещество, материал или продукт становятся отходами, с целью сокращения:

а) количества отходов, в том числе путем реутилизации продуктов или продления их жизненного цикла;

б) негативного воздействия, которое оказывают отходы на окружающую среду и здоровье населения; или

с) содержания вредных веществ в материалах и продуктах;

18) *производитель отходов* – лицо, чья деятельность приводит к образованию отходов (первичный производитель отходов), или лицо, которое осуществляет предварительную обработку, смешивание или иные операции, в результате которых изменяются характеристики или состав этих отходов;

19) *рециркуляция* – любая операция по переработке отходов, посредством которой отходы преобразуются в продукты, материалы или вещества, предназначенные для выполнения своих первоначальных функций или для их использования в других целях. Данное понятие включает повторную обработку органических материалов, за исключением получения энергии и конверсии в целях использования материалов в качестве топлива или для операций по обратной засыпке;

20) *рекуперация* – любая операция, посредством которой восстанавливается/извлекается заново материал или вещество, которое в противном случае было бы утрачено;

21) *регенерация отработанных масел* – процесс рециркуляции, посредством которого базовые масла могут быть получены путем очистки отработанных масел, в частности

путем отделения загрязняющих примесей, продуктов окисления и содержащихся в них присадок;

22) *реутилизация* – любая операция, посредством которой продукты или их компоненты, не ставшие отходами, используются повторно в тех же целях, для которых были произведены;

23) *обработка* – операции по переработке или удалению, включая предварительную подготовку, предшествующую переработке или удалению;

24) *отработанные масла* – все типы минеральных масел или синтетических смазочных материалов либо технических масел, которые стали непригодными для первоначального предназначения;

25) *переработка* – любая операция, в результате которой отходы служат полезной цели путем замены других материалов, которые были бы использованы в определенных целях, или отходы подготавливаются для соответствующей цели на предприятиях или в экономике в целом. В приложении 2 приведен Перечень операций по переработке отходов.

Статья 3. Иерархия отходов и способ ее применения

(1) Иерархия отходов, применяемая в рамках законодательства и политики в области предотвращения образования отходов и управления ими, выстраивает в качестве приоритетов следующие направления:

- a) предотвращение;
- b) подготовка к реутилизации;
- c) рециркуляция;
- d) другие операции по переработке, включая получение энергии;
- e) удаление.

(2) Применение иерархии отходов, указанной в части (1), и ее соблюдение обязательны для всех вовлеченных в управление отходами субъектов, деятельность которых состоит в обеспечении предотвращения образования отходов и эффективном и действенном управлении отходами с целью ограничения их негативных последствий для окружающей среды.

(3) Согласно части (2) в отношении некоторых специфических потоков отходов применение иерархии отходов может претерпеть изменения на основе аналитической оценки жизненного цикла в плане глобальных последствий образования таких отходов и управления ими.

(4) Центральный орган публичного управления в области окружающей среды обеспечивает прозрачность процесса разработки законодательных актов и политики в сфере управления отходами в соответствии с Законом о прозрачности процесса принятия решений № 239-XVI от 13 ноября 2008 года.

(5) Центральный орган публичного управления в области окружающей среды учитывает общие принципы охраны окружающей среды, предосторожности и устойчивости, технической обоснованности и экономической рентабельности, охраны ресурсов, а также общее воздействие на окружающую среду, здоровье населения, экономику и общество согласно положениям статей 1 и 4.

(6) Производители отходов, независимо от организационно-правовой формы (предприятие, организация, публичное учреждение и учреждение социально-культурного назначения), в подчинении которых более 10 работников, помимо обязательств, указанных в настоящем законе, разрабатывают и внедряют мероприятия по предотвращению образования отходов и применяют иерархию управления ими, в том числе по отдельному сбору отходов, образовавшихся в процессе их деятельности. К медицинским учреждениям положения настоящей части применяются независимо от числа работников.

Статья 4. Охрана окружающей среды и здоровья населения

При осуществлении деятельности по управлению отходами применяются методы и процессы, которые не загрязняют окружающую среду и не угрожают здоровью населения, а компетентные органы согласно настоящему закону контролируют комплекс действий по переработке и удалению отходов и предпринимают усилия, с тем чтобы они:

- a) не наносили вреда водным ресурсам, атмосферному воздуху, почве, флоре и фауне;
- b) не вызывали шумового загрязнения или не распространяли неприятного запаха;
- c) не оказывали негативного воздействия на ландшафт или охраняемые природные территории.

Статья 5. Субпродукты

Вещества или предметы, случайно полученные в результате производственного процесса, не связанного с их производством, не являются отходами, как это определено в пункте 9) статьи 2, а признаются субпродуктами, если:

- a) определено дальнейшее использование вещества или соответствующего предмета;
- b) вещество или предмет может быть использован непосредственно, без какой-либо дополнительной переработки, за исключением предусмотренной обычной производственной практикой;
- c) производство вещества или предмета является неотъемлемой частью производственного процесса; и
- d) дальнейшее использование законно, то есть вещество или предмет соответствует всем необходимым производственным и экологическим требованиям и требованиям по охране здоровья населения для специфического использования и не вызывает глобальных последствий для окружающей среды или здоровья населения.

Статья 6. Утрата статуса отходов

(1) Некоторые виды отходов перестают быть отходами, как это определено в пункте 9) статьи 2, если подверглись операции по переработке, предусмотренной в приложении 2, и соответствуют следующим критериям:

- a) полученное вещество или предмет используется обычно в конкретных целях;
- b) имеется рынок или спрос на данное вещество или предмет;
- c) вещество или предмет соответствует техническим требованиям для достижения поставленных целей и нормам, применяемым к продукции; и
- d) использование вещества или предмета не наносит вреда окружающей среде и здоровью населения.

(2) Специфические критерии утраты статуса отходов устанавливаются в целях решения задач по переработке и рециркуляции определенных видов отходов, таких как нерудные инертные материалы, бумага, стекло, металлы, шины и тряпье, с учетом потенциального отрицательного воздействия на окружающую среду соответствующего вещества или продукта, в том числе предельной концентрации загрязнителей.

(3) Отходы, более не являющиеся таковыми в соответствии с частями (1) и (2) настоящей статьи, также утрачивают статус отходов для целей переработки и рециркуляции, предусмотренных нормативными актами, утвержденными Правительством, если они соответствуют требованиям по переработке или рециркуляции определенных видов отходов, указанных в статьях 49–51, 54, 60 и 61.

(4) Владелец отходов направляет в административный орган, наделенный полномочиями по регулированию в области управления отходами, указанный в части (1) статьи 10, ходатайство о прекращении статуса отходов с соблюдением положений частей (1)–(3) настоящей статьи, согласно процедуре, установленной Правительством.

Статья 7. Перечень отходов

(1) Перечень отходов, в том числе опасных, разрабатывается и регулярно обновляется центральным органом публичного управления в области окружающей среды и утверждается Правительством.

(2) Перечень отходов позволяет определить, какие отходы являются опасными.

(3) Включение вещества или предмета в Перечень отходов не означает, что данное вещество или предмет считается отходами в любых обстоятельствах. Вещества или предметы признаются отходами только при соответствии понятию, приведенному в пункте 9) статьи 2.

(4) Производители и владельцы отходов, являющиеся юридическими лицами, независимо от вида собственности, организационно-правовой формы и источника финансирования, в том числе органы публичного управления в области обороны, правопорядка и национальной безопасности, в обязательном порядке обеспечивают соответствие каждого вида отходов, сопутствующих осуществляемой ими деятельности, кодам Перечня отходов согласно нормативным актам, утвержденным Правительством.

(5) В случае если определенный вид отходов, включенный в Перечень отходов, подпадает под два разных кода, которые при предположении наличия опасных свойств помечаются звездочкой, отнесение отходов к неопасным осуществляется производителями и владельцами таких отходов лишь на основании исследования происхождения, тестирования, свидетельств об анализе и других необходимых документов.

(6) Референтная лаборатория, определенная центральным органом публичного управления в области окружающей среды, анализирует сомнительные случаи, связанные со свойствами и классификацией отходов.

(7) Производители и владельцы отходов, являющиеся юридическими лицами, в обязательном порядке выявляют и ведут учет характерных признаков опасных отходов, сопутствующих осуществляемой ими деятельности, и отходов, в отношении которых имеется подозрение, что они представляют опасность из-за своего происхождения или состава, с целью определения возможности их смешивания, методов обработки и удаления.

(8) На основании исследования происхождения, тестирования, свидетельств об анализе и других необходимых документов, представленных производителями и владельцами отходов, указанными в частях (4) и (7) настоящей статьи, административный орган, указанный в части (1) статьи 10, признает отходы опасными, даже если они не фигурируют в Перечне отходов, если им присущ хотя бы один из признаков, перечисленных в приложении 3.

(9) В случае если центральный орган публичного управления в области окружающей среды на основании лабораторных анализов или технико-экономических обоснований устанавливает, что отходы, классифицируемые в Перечне отходов как опасные, более не обладают ни одним из признаков, перечисленных в приложении 3, эти отходы признаются неопасными.

(10) Запрещается отнесение опасных отходов к неопасным путем их разбавления или смешивания с целью снижения первоначальной концентрации опасных веществ ниже уровня опасности.

Глава II

ПОЛНОМОЧИЯ ОРГАНОВ ЦЕНТРАЛЬНОГО И МЕСТНОГО ПУБЛИЧНОГО УПРАВЛЕНИЯ

Статья 8. Полномочия Правительства

Правительство:

а) реализует задачи и определяет приоритетные направления в области управления отходами;

б) утверждает Национальную стратегию в области управления отходами и Национальную программу по управлению отходами;

в) утверждает нормативные документы в области управления отходами для обеспечения внедрения настоящего закона;

d) определяет порядок управления определенными категориями отходов, в том числе опасными, в соответствии с положениями настоящего закона и международного законодательства;

e) в случае невыражения согласия органами местного публичного управления в течение трех месяцев с момента обращения принимает окончательные решения по размещению региональных объектов общенационального значения по переработке, обработке, рециркуляции, удалению, складированию или захоронению отходов с соблюдением природоохранных требований согласно Закону об экспроприации для общественно-полезных целей № 488-XIV от 8 июля 1999 года, а также других требований социального характера.

Статья 9. Полномочия центрального органа публичного управления в области окружающей среды

(1) Компетентным органом, уполномоченным и отвечающим за режим управления отходами, является центральный орган публичного управления в области окружающей среды.

(2) Центральный орган публичного управления в области окружающей среды:

a) разрабатывает, подготавливает к утверждению и согласовывает выполнение стратегических документов, предусмотренных в пункте b) статьи 8, и реализацию международных договоров, стороной которых является Республика Молдова;

b) иницирует и обеспечивает разработку, подготовку к утверждению и согласование выполнения законодательных и нормативных актов Правительства в области управления отходами;

c) осуществляет методологическое руководство организацией оценки воздействия на окружающую среду и государственной экологической экспертизы;

d) обеспечивает посредством подведомственных административных органов мониторинг воздействия на факторы окружающей среды, оказываемого отходами, и определяет показатели управления отходами;

e) является посредством подведомственного административного органа связующим звеном по обмену информацией и сотрудничеству с Европейским агентством по окружающей среде в области законодательства по отходам и показателей управления отходами;

f) является компетентным органом, официальным контактным пунктом и координационным центром для международных договоров в области окружающей среды по вопросам управления отходами, стороной которых является Республика Молдова;

g) обеспечивает координацию процесса установления экономических инструментов с целью снижения отрицательных последствий для окружающей среды, вызванных отходами, в том числе в процессе разработки, исполнения и принятия решения о выдаче финансовой гарантии, установленной для покрытия расходов на финансирование операций по сбору, обработке, переработке и удалению отходов продуктов, подпадающих под правила расширенной ответственности производителя;

h) рассматривает и утверждает годовые планы мероприятий подведомственных административных органов в отношении надзора и контроля управления отходами и контролирует их реализацию;

i) представляет и обеспечивает Правительство информацией о внедрении программных документов, указанных в пункте a), информацией об управлении отходами и состоянии окружающей среды в результате управления отходами;

j) содействует сбору и распространению информации об образовании отходов и мерах по управлению ими, в том числе в трансграничном контексте, и обеспечивает доступ общественности к информации согласно положениям статьи 38;

k) организует совместно с другими органами публичной власти и

неправительственными организациями программы по обучению и просвещению населения в области управления отходами;

l) обеспечивает административное сотрудничество и обмен информацией с другими государствами и международными организациями в области управления отходами и представление отчетности в рамках международных договоров в области окружающей среды по управлению отходами, стороной которых является Республика Молдова, согласно установленным процедурам отчетности и связи;

m) является владельцем автоматизированной информационной системы «Управление отходами» (далее – АИС «УО»), указанной в статье 33, и обеспечивает правовые, организационные и финансовые условия ее создания.

Статья 10. Полномочия административных органов, подведомственных центральному органу публичного управления в области окружающей среды, по управлению отходами

(1) Административный орган, наделенный полномочиями по регулированию в области управления отходами (далее – *регулирующий орган*), осуществляет следующие полномочия:

a) участвует в реализации государственной политики в области управления отходами;

b) обеспечивает внедрение комплексной системы управления отходами;

c) участвует в разработке и внедрении стратегий управления отходами и специальных программ по предотвращению и прогнозированию образования отходов, а также по предупреждению и ликвидации очагов скопления опасных отходов;

d) участвует в разработке и подготовке заключений на проекты нормативных актов по управлению отходами;

e) участвует в реализации международных договоров и соглашений в области управления отходами и их трансграничной транспортировки;

f) сотрудничает в пределах своей компетенции по вопросам управления отходами с органами центрального и местного публичного управления, Академией наук Молдовы, научно-исследовательскими учреждениями, учебными заведениями и профильными общественными ассоциациями, юридическими лицами публичного или частного права, а также с физическими лицами;

[Ст.10 ч.(1), пкт.г) изменен ЗПЗ6 от 16.03.18, МО126-132/20.04.18 ст.251]

g) организует в пределах своей компетенции семинары, конференции на национальном и региональном уровнях, обучение персонала, хозяйствующих субъектов и информирование общественности по вопросам, связанным с управлением отходами;

h) изучает документацию по оценке воздействия на окружающую среду и выдает природоохранные разрешения для публичных и частных проектов, в том числе для осуществления запланированных видов деятельности, связанных с управлением отходами;

i) проводит государственную экологическую экспертизу проектов программных документов, нормативных актов в области управления отходами, а также проектной и плановой документации на строительство или реконструкцию предприятий и иных объектов, образующих отходы, а также объектов, связанных с инфраструктурой управления отходами;

j) обеспечивает выдачу, приостановление, продление или отзыв природоохранного разрешения на управление отходами, в том числе для оснащения и постоянного доступа к портовым приемным установкам согласно статье 25;

k) выдает уведомления на трансграничную транспортировку отходов согласно нормативным актам, утвержденным Правительством;

l) обеспечивает определение целевых показателей для отдельного сбора и рециркуляции отходов продуктов, подпадающих под правила расширенной

ответственности производителя, согласно настоящему закону и нормативным актам, утвержденным Правительством;

m) является держателем АИС «УО» и обеспечивает ее ведение.

(2) Административный орган, наделенный функцией надзора и контроля в области управления отходами (далее – *орган надзора и контроля*), осуществляет следующие полномочия:

a) осуществляет государственный контроль и надзор управления отходами, включая отходы продуктов, подпадающих под правила расширенной ответственности производителя, контроль во всех областях экономической деятельности за соблюдением положений настоящего закона и нормативных актов учреждениями, организациями, хозяйствующими субъектами независимо от вида собственности и организационно-правовой формы, а также физическими лицами, в том числе иностранными;

b) осуществляет государственный контроль соблюдения учреждениями, организациями и хозяйствующими субъектами предельных норм размещения отходов, целевых показателей для раздельного сбора и рециркуляции различных потоков отходов, а также отходов продуктов, подпадающих под правила расширенной ответственности производителя;

c) ведет учет и проводит у хозяйствующих субъектов, в учреждениях и организациях инвентаризацию образования, переработки и удаления отходов, а также хранящихся отходов;

d) полностью или частично приостанавливает деятельность хозяйствующих субъектов в соответствии с процедурой, предусмотренной Законом о государственном контроле предпринимательской деятельности № 131/2012, в случае выявления грубых нарушений норм управления отходами, если эти нарушения могут привести к загрязнению окружающей среды;

[Ст.10 ч.(2), пкт.d) в редакции ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; в силу с 27.10.17]

e) констатирует и рассматривает правонарушения и применяет наказания согласно Кодексу Республики Молдова о правонарушениях № 218-XVI от 24 октября 2008 года, а также предъявляет иски о возмещении ущерба, причиненного окружающей среде в результате нарушения положений законодательных и нормативных актов при осуществлении деятельности.

Статья 11. Полномочия органов местного публичного управления

(1) Для реализации законодательства в области управления отходами органы местного публичного управления, исходя из финансовых средств, утвержденных в этих целях местным советом на текущий бюджетный год, обеспечивают:

a) создание эффективной системы комплексного управления муниципальными отходами путем сбора, поэтапного обеспечения условий для раздельного сбора, транспортировки, переработки и окончательного удаления отходов в соответствии с положениями настоящего закона, законодательных и нормативных актов, утвержденных Правительством;

b) выделение участков, необходимых для раздельного сбора отходов, в том числе сбора отходов продуктов, подпадающих под правила расширенной ответственности производителя, обеспечение их надежными в использовании контейнерами, соответствующими определенному виду отходов;

c) раздельный сбор и своевременную транспортировку всех муниципальных отходов, образующихся на территории населенных пунктов;

d) обустройство участков необходимых размеров, предназначенных для складирования раздельно собранных отходов, в целях обеспечения охраны окружающей среды и здоровья населения;

e) складирование муниципальных отходов только в специально обустроенных местах в соответствии с градостроительной документацией;

f) определение порядка управления муниципальными отходами;

g) учет официальной статистической и иной информации о муниципальных отходах и

управлении такими отходами, собранными на основании договоров у населения, торговых предприятий и учреждений, с ежегодным представлением операторами управления муниципальными отходами этих данных центральному органу публичного управления в области окружающей среды в соответствии с утвержденной Правительством методологией ведения учета и передачи информации.

(2) Органы местного публичного управления содействуют установлению комплексной системы управления отходами на региональном уровне и обеспечивают межрайонное сотрудничество в целях создания региональных ассоциаций по управлению отходами.

Глава III

ОБЩИЕ ТРЕБОВАНИЯ ПО УПРАВЛЕНИЮ ОТХОДАМИ

Статья 12. Расширенная ответственность производителя

(1) В целях консолидации реутилизации и предотвращения, рециркуляции и других методов переработки отходов физические или юридические лица (производитель продуктов), которые в своей профессиональной деятельности разрабатывают, производят, перерабатывают, обрабатывают, продают и/или импортируют продукты, указанные в части (14), подпадают под режим расширенной ответственности производителя.

(2) Расширенная ответственность производителя представляет собой совокупность обязательств, возложенных на производителей как индивидуально, так и коллективно, с целью рекуперации, переработки или рециркуляции продуктов, утративших свои потребительские свойства. Деятельность по применению расширенной ответственности производителя направлена на принятие мер по приему подвергнутых возврату продуктов и отходов, образовавшихся после использования соответствующих продуктов, а также последующее управление отходами и финансовое обеспечение этой деятельности.

(3) Деятельность по применению расширенной ответственности производителя должна сопровождаться необходимыми мерами по стимулированию экологического проектирования и производства продуктов, а также использованию компонентов и материалов, обладающих сниженным негативным воздействием на окружающую среду и образующих незначительное количество отходов в процессе производства и последующего использования, а также обеспечивать, чтобы переработка и удаление продуктов, ставших отходами, осуществлялись в соответствии со статьями 3 и 4. Присутствие опасных веществ в указанных в части (14) продуктах, подпадающих в приоритетном порядке под правила расширенной ответственности производителя, таких как ртуть, кадмий, свинец, шестивалентный хром, полибромированные бифенилы, эфиры полибромированных дифенилов и озоноразрушающие вещества, в том числе гидрохлорфторуглероды, регулируется настоящим законом и утвержденными Правительством нормативными актами по управлению указанными продуктами.

(4) Меры, предусмотренные в части (2), должны стимулировать разработку, производство и сбыт товаров многоразового использования, которые с технической точки зрения обладают длительным сроком службы и, став отходами, могут служить объектом безопасной переработки и удаления, не загрязняющего окружающую среду.

(5) Производители продуктов, подпадающих под правила расширенной ответственности производителя, обязаны:

а) обеспечивать согласно требованиям, утвержденным Правительством, этикетирование и маркировку продукции символами, указывающими, что продукт подлежит раздельному сбору и его удаление запрещено;

б) обеспечивать организацию и функционирование индивидуальных или

коллективных систем по управлению соответствующими потоками отходов;

с) зарегистрироваться в АИС «УО» посредством передачи списка необходимых документов регистратору, назначенному собственником регистра, созданного в АИС «УО»;

d) обеспечивать со дня вступления в силу настоящего закона учет размещаемых на рынке продуктов в течение пяти лет, ежегодно докладывая регулирующему органу о количестве размещенных на рынке продуктов, в случае соблюдения производителем расширенной ответственности в индивидуальном порядке. При предоставлении доказательства, что производитель является членом коллективной системы, ответственность несет коллективная система;

е) предоставить доказательство индивидуальной системы или подтвердить членство в коллективной системе сбора, обработки, переработки или удаления продуктов, ставших отходами;

f) проводить учебные и информационно-ознакомительные программы о сборе и обработке продуктов, ставших отходами;

g) обеспечивать в индивидуальном порядке или при помощи коллективных систем выполнение установленных Правительством показателей сбора и рециркуляции продуктов, ставших отходами.

(6) Дистрибьюторы продуктов, подпадающих под правила расширенной ответственности производителя, обязаны:

а) зарегистрироваться в Списке производителей продуктов, подпадающих под правила расширенной ответственности производителя, находящемся в ведении регулирующего органа;

б) обеспечивать со дня вступления в силу настоящего закона учет размещаемых на рынке продуктов в течение предшествующих пяти лет, ежегодно докладывая регулирующему органу о количестве размещенных на рынке продуктов.

(7) Производители продуктов, подпадающих под правила расширенной ответственности производителя, в индивидуальном порядке выполняют обязательства, предусмотренные настоящей статьей, и предоставляют регулирующему органу доказательство наличия индивидуальных систем бесплатного приема и отдельного сбора, обработки, переработки или удаления продуктов, ставших отходами.

(8) В случае если производители продуктов, подпадающих под правила расширенной ответственности производителя, выполняют обязательства, предусмотренные настоящей статьей, в коллективном порядке, присоединившись к коллективной системе, индивидуальная ответственность становится субсидиарной по отношению к ответственности коллективной системы, которая несет ответственность за отдельный сбор продуктов, ставших отходами, выполнение показателей рециркуляции, рекуперации и удаления продуктов, ставших отходами, в безопасных для окружающей среды условиях, в соответствии с положениями настоящего закона и нормативных актов по управлению отходами, утвержденных Правительством. Коллективные системы, действующие от имени производителей, получают согласно статье 25 разрешение регулирующего органа.

(9) Коллективные системы, действующие от имени производителей электрического и электронного оборудования и транспортных средств, обязаны установить комиссионный сбор на основе предоставляемых производителями финансовых гарантий, которые покроют затраты, необходимые для финансирования экологически чистых операций по сбору, обработке, переработке и удалению отходов электрического и электронного оборудования, образовавшихся в домашних хозяйствах, и выведенных из эксплуатации транспортных средств, полученных в результате поставки продукции на национальный рынок производителями, присоединившимися к коллективной системе и прекратившими свою деятельность. Порядок исчисления и управления финансовой

гарантией устанавливается утвержденными Правительством нормативными актами по управлению данными продуктами.

(10) При разработке мер по применению расширенной ответственности производителя, указанных в части (2), центральный орган публичного управления в области окружающей среды учитывает их техническую целесообразность и экономическую рентабельность, глобальные последствия для окружающей среды и здоровья населения, а также социальное влияние, отдавая должное необходимости обеспечения надлежащего функционирования внутреннего рынка.

(11) С целью оценки показателей эффективности, достигнутых при сборе, обработке, переработке или удалении продуктов, ставших отходами, регулирующий орган ведет и обновляет являющийся составной частью АИС «УО» Перечень производителей продуктов, подпадающих под правила расширенной ответственности производителя.

(12) Информация о деятельности производителей продуктов, подпадающих под правила расширенной ответственности производителя, касающаяся приема подвергнутых возврату товаров и отходов, образовавшихся после использования соответствующих продуктов, возможности реутилизации и переработки продуктов, а также последующего управления отходами и финансовой ответственности за них, в обязательном порядке доводится до сведения общественности.

(13) Режим расширенной ответственности производителя применяется без ущерба для обязательств по управлению отходами, предусмотренных в части (1) статьи 18, и для действующего специального законодательства о потоке отходов и продуктов.

(14) В целях выполнения расширенной ответственности производителя этому регулированию в приоритетном порядке подлежат следующие продукты:

- a) батареи и аккумуляторы;
- b) электрическое и электронное оборудование;
- c) автомобили;
- d) масла;
- e) упаковка.

(15) Механизм внедрения расширенной ответственности производителя за продукты, указанные в части (14), устанавливается утвержденными Правительством нормативными актами по управлению вышеперечисленными продуктами.

Статья 13. Переработка отходов

(1) Первоначальные производители отходов и владельцы отходов обязаны переработать их в соответствии с частями (1)–(3) статьи 3 и статьей 4.

(2) Для обеспечения высокой степени переработки первоначальные производители отходов и их владельцы обязаны обеспечить отдельный сбор, по крайней мере, следующих видов отходов: бумаги, стекла, металлов и пластмассы.

(3) Учреждения и предприятия, авторизованные согласно статье 25 осуществлять деятельность по сбору и транспортировке отходов, обязаны обеспечить отдельный сбор отходов, перечисленных в части (2) настоящей статьи, без их смешивания.

(4) Учреждения и предприятия, занимающиеся переработкой отходов, обязаны:

- a) располагать специально обустроенными площадками для хранения отходов в условиях, обеспечивающих минимальную угрозу для здоровья населения и качества окружающей среды;
- b) предотвращать накопление отходов, подлежащих переработке, и продуктов, полученных в результате их переработки, которые могут стать причиной загрязнения окружающей среды или подвергнуть опасности здоровье населения;
- c) применять наилучшие имеющиеся методы в области переработки отходов;
- d) соблюдать минимальные требования по обработке отходов, полученных в результате использования продуктов, указанных в пунктах а)–с) части (14) статьи 12, установленные Правительством.

(5) Национальная программа по управлению отходами, в основе которой лежат положения статей 3 и 4, включает комплекс операций по переработке всех отходов не подвергающими опасности здоровье человека и окружающую среду методами.

(6) Без ущерба для положений частей (1)–(4), в целях облегчения или улучшения переработки отходы хранятся отдельно, если это осуществимо с технической, экономической и природоохранной точек зрения, и не смешиваются с другими видами отходов или материалами, обладающими разными свойствами.

Статья 14. Реутилизация и рециркуляция отходов

(1) Для соблюдения положений настоящего закона и обеспечения высокоэффективного использования ресурсов определяются следующие цели государственной политики:

а) до 2018 года внедрить систему раздельного сбора бумаги, стекла, металлов и пластмассы согласно части (6) статьи 13;

б) к 2020 году увеличить как минимум на 30 процентов от общего объема подготовку к реутилизации и рециркуляцию отходов, по крайней мере таких как бумага, стекло, металлы, пластмасса, образующихся при использовании бытовых потребительских товаров и – по возможности – полученных из других источников, если указанные потоки отходов обладают схожими с отходами бытового потребления признаками;

с) к 2020 году увеличить как минимум на 55 процентов от общего объема подготовку к реутилизации и другим операциям материальной рекуперации неопасных отходов строительства и сноса, включая операции по обратной засыпке с использованием отходов для замены других веществ, за исключением природных геологических материалов.

(2) Национальная программа по управлению отходами, утвержденная Правительством, включает следующие меры по продвижению:

а) реутилизации продуктов и деятельности по подготовке к реутилизации, в частности путем принятия мер по стимулированию создания сетей по ремонту и реутилизации, а также оказанию им поддержки посредством использования экономических инструментов и критериев, касающихся государственных закупок, в соответствии с количественными задачами, предусмотренными утвержденными Правительством нормативными актами;

б) высококачественной рециркуляции и внедрению с этой целью системы раздельного сбора отходов, если этот подход целесообразен с технической, экономической и природоохранной точек зрения, а рассматриваемая система соответствует установленным для перерабатывающей отрасли стандартам качества.

(3) Для достижения целей государственной политики, предусмотренных в части (1), органы местного публичного управления, первоначальные производители отходов и владельцы отходов обязаны:

а) со дня вступления в силу настоящего закона обеспечить инициирование деятельности по внедрению системы раздельного сбора в соответствии с пунктом а) части (1);

б) осуществлять деятельность по реутилизации и рециркуляции отходов в соответствии с целями, перечисленными в пунктах б) и с) части (1).

(4) Каждые три года центральный орган публичного управления в области окружающей среды в сотрудничестве с другими органами, участвующими в управлении отходами, представляет Правительству отчеты о ходе выполнения поставленных целей в соответствии со статьей 36. В случае их невыполнения в отчете указываются причины, приведшие к срыву, и меры, которые предстоит предпринять задействованным органам для достижения указанных целей.

Статья 15. Удаление отходов

(1) В случае если переработка не производится в порядке, предусмотренном статьей

13, все отходы подлежат операциям по удалению безопасными для окружающей среды и здоровья населения способами в соответствии со статьей 4.

(2) Учреждения и предприятия, получившие согласно статье 25 разрешение на осуществление деятельности по удалению отходов, обязаны:

- a) обеспечить полное удаление находящихся в их распоряжении отходов;
- b) использовать наилучшие имеющиеся методы, не требующие чрезмерных затрат;
- c) разместить и обустроить установку для удаления отходов в специально отведенном месте с соблюдением соответствующих условий после согласования с компетентными органами согласно статье 24;
- d) в качестве сырья для установки по удалению использовать только отходы, разрешенные компетентными органами, предусмотренными в статье 24, и соблюдать одобренную ими технологию удаления.

(3) Запрещаются оставление и сброс отходов в не предназначенные для этого места.

(4) Запрещается удаление отходов вне специально отведенных для этих целей мест.

Статья 16. Складирование отходов

(1) Требования к складированию отходов преследуют цель соблюдения процедур, направленных на предотвращение или снижение негативного воздействия на окружающую среду, которое может оказывать деятельность по хранению отходов в течение всего жизненного цикла полигона, включая его проектирование, строительство, эксплуатацию и закрытие.

(2) Деятельность по складированию отходов, указанная в части (1), осуществляется в соответствии с настоящим законом и Положением о складировании отходов, утвержденным Правительством.

(3) Проектирование и строительство полигонов отходов, а также эксплуатация их инженерных систем осуществляются в соответствии со строительными нормами и природоохранными разрешительными документами.

(4) В зависимости от свойств отходов полигоны подразделяются на следующие категории:

- a) полигоны опасных отходов;
- b) полигоны неопасных отходов;
- c) полигоны нерудных инертных отходов.

(5) Не подлежат складированию на полигоне следующие отходы:

- a) жидкие отходы;
- b) взрывчатые, коррозионные, окисляющие, легковоспламеняющиеся или воспламеняющиеся отходы, свойства которых представлены в приложении 3;
- c) опасные медицинские отходы или опасные больничные отходы, образующиеся в медицинских или ветеринарных учреждениях со свойством НР9, представленные в приложении 3;
- d) все типы бывших в употреблении шин, целых или измельченных, за исключением шин, используемых в качестве строительных материалов на полигоне;
- e) любые другие виды отходов, которые не соответствуют требованиям Положения о складировании отходов.

(6) Складирование отходов разрешается только при наличии природоохранного разрешения на управление отходами, выданного в соответствии с положениями статьи 25.

(7) Оператор полигона, ответственный за содержание, надзор, мониторинг и контроль после закрытия полигона, обязан:

1) во время эксплуатации полигона обеспечить создание системы технологического автомониторинга и автомониторинга качества факторов окружающей среды и нести расходы по ее содержанию;

2) представлять отчеты в рамках АИС «УО» регулирующему органу:

- a) ежегодно: о видах и объемах удаленных отходов;
- b) каждые полгода: о зарегистрированных данных проведенного мониторинга полигона отходов для подтверждения соответствия положениям природоохранного разрешения по управлению отходами и об этапах выполнения мер программы соответствия; и
- c) не позднее 12 часов после обнаружения в рамках программы мониторинга о любых негативных экологических воздействиях;

3) создать фонд для закрытия и мониторинга после закрытия полигона, который станет финансовой гарантией, необходимой для устранения нарушений, допущенных при строительстве или проявившихся во время эксплуатации, либо для выплаты компенсаций в случае аварий, обусловленных деятельностью полигона.

(8) Закрытие полигона отходов осуществляется в порядке, установленном Положением о складировании отходов.

Статья 17. Сжигание и совместное сжигание отходов

Запрещаются сжигание и совместное сжигание отходов любого происхождения, за исключением отходов, образующихся в результате медицинской деятельности.

Статья 18. Обязанности управляющих отходами

(1) Ответственность за управление отходами распределяется следующим образом:

a) первичный производитель или иной владелец отходов обязан обеспечить осуществление операции по обработке отходов собственными силами либо посредством передачи отходов для выполнения этой операции определенному агенту, учреждению или предприятию, осуществляющему деятельность по обработке отходов, либо государственному или частному предприятию, занимающемуся сбором отходов в соответствии со статьями 3 и 4;

b) производители и владельцы отходов организуют собственную систему по обработке/удалению отходов согласно положениям статьи 4, если отходы не могут быть приняты специализированными предприятиями организованной с этой целью системы.

Доставка и прием отходов, в том числе опасных, для их последующего удаления осуществляются только на контрактной основе.

(2) Передача отходов производителем или первоначальным владельцем агенту, учреждению или предприятию, указанным в пункте а) части (1), для осуществления операций предварительной обработки не освобождает его, как правило, от ответственности за выполнение операций по переработке или конечному удалению.

(3) Принимая во внимание положения, процедуры и порядок контроля передачи отходов, в зависимости от их происхождения, назначения и пути следования, вида передаваемых отходов и вида применяемой в пункте назначения обработки отходов в договоре, указанном в части (1), уточняются условия, касающиеся ответственности, особенно в тех случаях, когда первичный производитель несет ответственность за всю цепочку процесса обработки либо когда ответственность производителя и владельца может быть разделена между участниками цепочки процесса обработки или делегирована конкретному участнику.

(4) Нормативные акты, утвержденные Правительством для внедрения настоящего закона, устанавливающих в соответствии со статьей 14, когда именно ответственность за организацию деятельности по управлению определенными отходами возлагается частично или полностью на производителя продукта, у которого образовались соответствующие отходы, а когда дистрибьюторы этого продукта делят эту ответственность между собой.

(5) Учреждения и предприятия, специализирующиеся на сборе или транспортировке отходов, доставляют собранные отходы к установкам для обработки с соблюдением положений, предусмотренных статьей 4 и главой VI.

Статья 19. Принципы автономности и простран-

ственной близости

(1) В целях эффективного удаления отходов безопасными для здоровья населения и качества окружающей среды способами Национальная программа по управлению отходами устанавливает комплексную и соответствующую сеть объектов по удалению отходов и установок по переработке как смешанных муниципальных отходов, изымаемых из домашних хозяйств, так и отходов, образовавшихся у других производителей, с учетом наилучших имеющихся методов.

(2) В целях защиты сети ограничиваются ввоз и вывоз отходов, образующихся в результате медицинской деятельности, предназначенных для сжигания, классифицируемые как переработка, в случае установления, что такая транспортировка приведет к необходимости удаления национальных отходов или переработки этих отходов способом, не соответствующим программам по управлению отходами.

(3) Сеть разрабатывается таким образом, чтобы обеспечить собственными средствами удаление отходов, а также переработку отходов, указанных в части (1), с учетом географических особенностей и потребности в установках, специализирующихся на переработке определенных видов отходов.

(4) Сеть предусматривает удаление отходов и переработку отходов, указанных в части (1), в ближайшей соответствующей установке посредством наиболее подходящих методов и технологий с целью обеспечения высокого уровня охраны окружающей среды и здоровья населения.

Статья 20. Контроль за опасными отходами

Образование, сбор, транспортировка, хранение и обработка опасных отходов осуществляются на основании природоохранного разрешения на управление отходами, выдаваемого согласно статье 25, с соблюдением условий, установленных в разрешении, и с обеспечением учета и контроля опасных отходов с момента их образования и до окончательной утилизации в соответствии с положениями статьи 30.

Статья 21. Запрет на смешивание опасных отходов

(1) Производителям и владельцам опасных отходов, в том числе коммерсантам и брокерам, которые могут стать фактическими владельцами отходов, запрещается смешивать опасные отходы с другими категориями опасных отходов или другими отходами, веществами или материалами. Смешивание включает разбавление опасных веществ.

(2) В отступление от части (1) смешивание разрешается компетентными органами, указанными в статье 24, при условии, что:

- а) операция смешивания осуществляется учреждением или предприятием на основании разрешения, полученного согласно статье 25;
- б) соблюдаются требования статьи 4, а отрицательные последствия управления отходами для окружающей среды и здоровья населения не усиливаются;
- в) операция смешивания осуществляется в соответствии с наилучшими имеющимися методами.

(3) В случае если опасные отходы подверглись смешиванию отличным от предусмотренного в части (2) настоящей статьи способом, их разделение производится только на основании технико-экономического обоснования с целью соблюдения положений статьи 4.

Статья 22. Маркировка опасных отходов

Производители опасных отходов и предприятия, управляющие опасными отходами, обеспечивают, чтобы во время сбора, транспортировки и временного хранения опасные отходы упаковывались и маркировались в соответствии с требованиями к классификации, маркировке и упаковке веществ и смесей, утвержденными Правительством, и международными договорами, стороной которых является Республика Молдова, с указанием степени токсичности, полного наименования отходов,

их агрегатного состояния, цвета, запаха, горючих и взрывоопасных свойств, вида упаковки, наименования технологического процесса, который привел к их образованию, специальных правил поведения в обычных условиях и в чрезвычайных ситуациях, адреса предприятия или организации, где они были произведены.

Статья 23. Опасные отходы, образующиеся в домашних хозяйствах

(1) Требования статей 20–22 и 32 не распространяются на смешанные отходы домашних хозяйств.

(2) Требования статей 22 и 32 не распространяются на отдельные фракции опасных отходов домашних хозяйств до тех пор, пока учреждение или предприятие, получившее природоохранное разрешение на управление отходами или зарегистрированное в соответствии со статьями 25 или 28, не даст согласия на их сбор, удаление или переработку.

Глава IV

РАЗРЕШЕНИЕ, КОНТРОЛЬ, УЧЕТ И ИНФОРМАЦИОННАЯ СИСТЕМА В ОБЛАСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПО УПРАВЛЕНИЮ ОТХОДАМИ

Раздел 1

Разрешение

Статья 24. Полномочия для выдачи природоохранного разрешения на управление отходами

(1) Полномочиями для выдачи природоохранного разрешения на управление отходами наделяются:

- а) на национальном уровне для объектов регионального или республиканского значения – регулирующий орган;
- б) на местном уровне – территориальные подразделения регулирующего органа.

(2) Выдача природоохранного разрешения на управление отходами осуществляется в соответствии со статьей 25 настоящего закона и с соблюдением требований Закона о регулировании предпринимательской деятельности путем разрешения № 160 от 22 июля 2011 года.

Статья 25. Порядок выдачи природоохранного разрешения на управление отходами

(1) Оператор установки и/или вида деятельности по управлению отходами подает заявление на получение природоохранного разрешения на управление отходами по месту расположения регулирующего органа или его территориального подразделения, где находится установка/осуществляется деятельность, лично или в электронной форме.

(2) Разрешение выдается для одной или нескольких установок и/или видов деятельности, расположенных на одном участке и находящихся под руководством одного и того же оператора. Для одной сети установок и/или одного вида деятельности по сбору, транспортировке, переработке и удалению отходов необходимо получение разрешения для каждой установки и/или вида деятельности в отдельности.

(3) Учреждения и предприятия, в том числе транспортные операторы, специализирующиеся на транспортировке отходов, которые планируют осуществлять деятельность по управлению отходами, должны получить разрешение компетентного органа, указанного в статье 24.

(4) Для получения природоохранного разрешения на управление отходами необходимо представить следующие документы:

- а) заявление на выдачу природоохранного разрешения на управление отходами;
- б) удостоверяющие личность заявителя и оператора документы, если заявитель и оператор являются разными лицами, и копию договора (согласно рекомендуемой форме), заключенного с администрацией объекта, в случае, если отходы отправляются

на объект, принадлежащий другому оператору или эксплуатируемый несколькими бенефициарами (при подаче документов в электронной форме указывается только номер IDNO);

с) общее содержание пояснительной записки для выдачи разрешения.

(5) Документ, представляемый согласно пункту с) части (4), содержит резюме с описанием следующих данных:

1) для осуществления деятельности по сбору отходов:

а) происхождение отходов;

б) вид и количество собранных отходов;

с) способ сбора отходов (раздельный, смешанный);

д) устройства, установки и мероприятия по сбору, в том числе по охране окружающей среды;

е) назначение собранных отходов;

2) для осуществления деятельности по транспортировке отходов:

а) назначение транспортировки (для временного хранения, окончательного складирования, переработки, реализации, использования, размещения в окружающей среде, удаления) с точным определением получателя;

б) виды транспортируемых отходов, их физическое состояние, количество;

с) установки, средства, техническое оснащение, вид упаковки, мероприятия по транспортировке каждого вида отходов, в том числе по охране окружающей среды;

д) необходимые транспортные мощности;

е) маршрут транспортировки отходов;

ф) организация надзора во время транспортировки;

г) техническое оснащение и мероприятия по реагированию при несчастных случаях и авариях во время транспортировки отходов;

3) для осуществления деятельности по обработке отходов:

а) доказательства того, что установка по обработке соответствует Национальной программе по управлению отходами и региональным программам по управлению отходами;

б) описание места расположения с указанием способа управления водными ресурсами, их гидрогеологических и геологических характеристик. Такая информация представляется на основании специализированных исследований согласно действующим нормативным актам;

с) заключение государственной экологической экспертизы на проектную документацию;

д) происхождение отходов, перечень, вид, состав и количество обработанных отходов;

е) для каждого вида операции – технические и иные требования, применимая к данному месту расположения мощность;

ф) для каждого вида операции – используемые технология и установки, их мощность;

г) процессы и мероприятия, установки по обеспечению статической устойчивости хранения и/или обезвреживанию загрязнителей, образующихся в результате обработки, мощность, производительность установок;

h) вредные вещества, выбрасываемые в окружающую среду, их концентрация и объем;

і) мониторинг и контроль операций;

ј) мероприятия по закрытию и последующему надлежащему содержанию;

к) предлагаемые методы предотвращения и снижения загрязнения, в том числе план реагирования в экстренных случаях;

4) для осуществления деятельности по удалению отходов путем складирования:

а) акт, удостоверяющий горный отвод, выданный Агентством по геологии и

минеральным ресурсам, – в случае подземного размещения отходов;

b) выданное Агентством по геологии и минеральным ресурсам подтверждение отсутствия негативного воздействия отходов на качество грунтовых вод;

с) наличие финансовой гарантии, подтверждающей, что специальные условия разрешения выполнены и процедура закрытия полигона соблюдена.

(6) В случае подачи заявления для выдачи разрешения на осуществление деятельности, связанной с внедрением расширенной ответственности производителя посредством коллективной системы для продуктов, указанных в части (14) статьи 12, заявитель представляет учредительный документ юридического лица и операционный план на период действия разрешения, который содержит по меньшей мере следующую информацию:

а) количество продуктов, подлежащих управлению по видам и источникам происхождения;

б) порядок выполнения обязательств для достижения установленных показателей;

с) способ покрытия всей территории Республики Молдова;

д) финансовый план внедрения режима расширенной ответственности производителя.

(7) Компетентный орган, указанный в статье 24, сверяет копии представленных документов с оригиналами, а в случае непредставления каких-либо из указанных в частях (4) и (5) настоящей статьи документов или несоответствия копий оригиналам отказывает в принятии всего пакета документов на момент подачи заявления.

(8) Для рассмотрения заявления компетентный орган, указанный в статье 24, направляет пакет документов, запрашивает и получает заключение Инспекции по охране окружающей среды через единое окно в отсутствие заявителя. Инспекция по охране окружающей среды разрабатывает заключение, основанием для которого является акт проверки соблюдения норм охраны окружающей среды (для действующих предприятий). Заключение предлагает, по обстоятельствам, выдачу или отказ в выдаче природоохранного разрешения на управление отходами.

[Ст.25 ч.(8) изменен ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; в силу с 27.10.17]

(9) Природоохранное разрешение на управление отходами выдается бесплатно в течение 10 рабочих дней со дня подачи заявления, в том числе всех указанных документов, сроком на пять лет с возможностью продления.

(10) По истечении срока действия разрешения его продление осуществляется в соответствии с положениями статьи 6 Закона о регулировании предпринимательской деятельности путем разрешения № 160 от 22 июля 2011 года.

(11) В случае если методы и процедуры управления отходами не соответствуют статье 4, компетентные органы, указанные в статье 24, отказывают в выдаче разрешения.

(12) Аннулирование природоохранного разрешения на управление отходами осуществляется на основании решения компетентного органа, указанного в статье 24, выдавшего разрешение, в случае появления опасности загрязнения окружающей среды в масштабах, превышающих предельно допустимые значения, несоблюдения требований по эксплуатации объекта, повреждения объекта или его сооружений (оборудования), препятствующего его нормальному функционированию, согласно положениям, предусмотренным Законом об основных принципах регулирования предпринимательской деятельности № 235-XVI от 20 июля 2006 года и Законом о регулировании предпринимательской деятельности путем разрешения № 160 от 22 июля 2011 года.

(13) Пересмотр природоохранного разрешения на управление отходами обязателен в следующих случаях:

а) вследствие переоснащения и расширения зоны деятельности установок, а также изменения технологии переработки или удаления отходов;

б) вследствие констатации в ходе инспекционной проверки и контроля новых данных, не указанных в документах, представленных для получения разрешения, или изменений,

совершенных после выдачи разрешения;

с) принятия новых правовых норм.

(14) Природоохранные разрешения на управление отходами, выданные для операций по переработке, должны соответствовать требованиям, изложенным в приложении 2.

Статья 26. Основные обязанности обладателя природоохранного разрешения на управление отходами

Основными обязанностями обладателя природоохранного разрешения на управление отходами являются:

а) принятие всех мер для эффективного предотвращения загрязнения, в частности путем использования наилучших имеющихся методов;

б) предотвращение образования отходов и, если это невозможно, их рекуперация, а в случае отсутствия технических и экономических возможностей – принятие мер по их нейтрализации и удалению с предотвращением или снижением воздействия на окружающую среду;

с) ведение учета количества собранных, рекуперированных или удаленных отходов и ежегодное представление регулирующему органу отчетности в электронной форме по информации об управлении отходами в соответствии с утвержденными Правительством требованиями.

Статья 27. Отступления от необходимости получения разрешения

(1) Освобождаются от необходимости получения разрешения на осуществление деятельности по переработке и удалению отходов учреждения и предприятия, которые обеспечивают:

а) удаление собственных неопасных отходов на месте их образования без нанесения вреда здоровью населения и качеству окружающей среды;

б) сбор или транспортировку отходов посредством профессиональной системы, а также делегирование переработки или удаления отходов третьим лицам, за исключением муниципальных отходов, включая опасные.

(2) Отступления, указанные в части (1), применяются только в том случае, если:

а) учреждения и предприятия уже получили в соответствии с положениями законодательства в области окружающей среды природоохранное разрешение на вид деятельности, отличный от переработки или удаления отходов, и в нем определены виды и количество отходов, в том числе обязывающие условия по осуществлению деятельности, связанной с этими отходами;

б) виды, количество отходов и методы их переработки или удаления соответствуют положениям статьи 4;

с) операции по удалению отходов, указанные в пункте а) части (1), осуществляются с учетом наилучших имеющихся методов.

Статья 28. Регистрация

(1) Учреждения и предприятия, освобожденные от необходимости получения разрешения на осуществление деятельности по рекуперации и удалению отходов в соответствии со статьей 27, передают в электронной форме компетентному органу, указанному в статье 24, информацию об осуществленных операциях.

(2) Информация, переданная в соответствии с частью (1), регистрируется в АИС «УО» и служит основой для составления перечня учреждений и предприятий, освобожденных от необходимости получения разрешения на деятельность по переработке и удалению отходов согласно статье 27.

(3) В перечень учреждений и предприятий, освобожденных от необходимости получения разрешения на деятельность по переработке и удалению отходов, включены:

а) учреждения и предприятия, являющиеся объектами отступлений от требований к

получению разрешения согласно статье 27;

b) агенты или брокеры.

Статья 29. Финансовые аспекты

(1) Операционные расходы по управлению отходами покрываются:

a) в соответствии с принципом «загрязнитель платит» – первоначальным производителем отходов или, по обстоятельствам, настоящим или бывшим владельцем отходов, который передает отходы определенному предприятию, специализирующемуся на их сборе, транспортировке, складировании, переработке или удалении;

b) в соответствии с требованиями расширенной ответственности производителя – производителем продуктов, перечисленных в части (14) статьи 12, которые передаются индивидуальным или коллективным системам раздельного сбора, обработки, переработки или удаления продуктов, ставших отходами.

(2) Расходы, предусмотренные частью (1), покрываются на основе договора, заключенного с предприятиями, специализирующимися на управлении отходами, либо с индивидуальными или коллективными системами раздельного сбора, обработки, переработки или удаления продуктов, ставших отходами.

(3) Расходы, связанные с анализом отходов, собственным технологическим мониторингом и мониторингом факторов окружающей среды, а также проверкой декларируемых данных, несут настоящие владельцы отходов.

(4) Если отходы брошены и первоначальный производитель не выявлен, расходы, связанные с очисткой и восстановлением окружающей среды, несут настоящие владельцы отходов.

(5) Расходы на переработку отходов, производители которых не могут быть выявлены, покрываются из бюджетов административно-территориальных единиц, на территории которых были обнаружены, а также из других законных источников.

(6) После выявления производителя/владельца отходов он обязан покрыть расходы по их удалению, в том числе расходы, предусмотренные частью (4), которые были понесены настоящими владельцами, а также расходы, связанные с мерами по его выявлению.

Раздел 2

Контроль

Статья 30. Контроль

(1) Учреждения и предприятия, осуществляющие обработку отходов, учреждения и предприятия, на профессиональном уровне занимающиеся сбором или транспортировкой отходов, агенты, брокеры и производители опасных отходов являются объектами государственного контроля, осуществляемого компетентными органами согласно настоящему закону, а также Закону об основных принципах регулирования предпринимательской деятельности № 235-XVI от 20 июля 2006 года и Закону о государственном контроле предпринимательской деятельности № 131 от 8 июня 2012 года.

(2) Проверке подвергаются операции по сбору, передаче (в случае отходов, образующихся при эксплуатации судов, и остатков грузов) и транспортировке отходов с целью определения происхождения, свойств, количества и назначения собранных или транспортируемых отходов.

(3) Учреждения и предприятия, указанные в части (1), обязаны обеспечивать доступ органам надзора и контроля к объектам, находящимся в их управлении, предъявлять по их требованию техническую документацию и документацию по эксплуатации, другие документы, необходимые для проведения проверки соблюдения требований, предусмотренных законом.

Статья 31. Полномочия по осуществлению контроля в области управления

отходами

(1) Территориальные органы в области окружающей среды осуществляют контроль и принимают меры для обеспечения соблюдения всеми участниками, вовлеченными в управление отходами, природоохранного законодательства и условий разрешений, установленных законом.

(2) Территориальные органы в области общественного здравоохранения осуществляют ведомственный мониторинг требований к управлению отходами, образующимися в результате медицинской деятельности.

(3) Органы местного публичного управления осуществляют надзор и контроль управления отходами в пределах полномочий, предусмотренных Законом о местном публичном управлении № 436-XVI от 28 декабря 2006 года.

(4) Таможенные органы и представители органа надзора и контроля и его территориальных подразделений осуществляют досмотр грузов и принимают меры для обеспечения соответствия грузов сопроводительным документам и для соблюдения правовых положений, касающихся исполнения требований, предъявляемых к экспорту, импорту и транзиту отходов.

Раздел 3

Учет отходов

Статья 32. Учет отходов

(1) Учреждения и предприятия, указанные в части (3) статьи 25, операторы по управлению муниципальными отходами, производители опасных отходов, а также учреждения и предприятия, специализирующиеся на сборе и транспортировке опасных отходов или осуществляющие деятельность в качестве агентов или брокеров опасных отходов, ведут в хронологическом порядке учет количества, свойств и происхождения отходов, их назначения, периодичности сбора, способа транспортировки и методов обработки отходов.

(2) Индивидуальные и коллективные системы сбора и станции обработки отходов продуктов, подпадающих под правила расширенной ответственности производителя в соответствии со статьей 12, ведут учет принятых и обработанных отходов согласно категориям продуктов, установленным утвержденными Правительством нормативными актами по управлению такими продуктами.

(3) Ведение учета и передача информации, указанной в частях (1) и (2), осуществляются согласно требованиям, установленным Правительством.

(4) Информация, касающаяся опасных отходов, хранится не менее трех лет, при этом занимающиеся транспортировкой опасных отходов учреждения и предприятия хранят ее не менее 12 месяцев.

(5) Документы, подтверждающие осуществление операций по управлению отходами, предоставляются центральному органу публичного управления в области окружающей среды по его требованию.

Статья 33. Автоматизированная информационная система «Управление отходами»

(1) Учреждения и предприятия, занимающиеся деятельностью по управлению отходами, в том числе производители отходов, принимают участие в процессе представления отчетности, содержащей данные и информацию об отходах и управлении ими, согласно требованиям, установленным настоящим законом, и положениям утвержденной Правительством технической концепции АИС «УО».

(2) АИС «УО» представляет собой комплекс программных продуктов и технических средств, предназначенных для сбора, хранения и обработки информации, составляющих информационный ресурс Регистр «Управление отходами», который охватывает мероприятия, связанные с их экономическим оборотом, документы, сопровождающие этот оборот, включая импорт и экспорт отходов, производителей отходов и

хозяйствующих субъектов, авторизованных в данной области, а также автоматизацию бизнес-процессов субъектов оборота отходов и представление информации об обороте отходов публичным органам, физическим и юридическим лицам посредством ведомственного портала.

(3) Информация о реализации мер по внедрению расширенной ответственности производителя для продуктов, перечисленных в статье 12, данные о количестве предоставленных на рынке продуктов, указанном в тоннах и количестве единиц, а также информация об объемах, количестве и категориях собранных и обработанных отходов являются составной частью АИС «УО».

(4) В АИС «УО» отражаются по меньшей мере:

а) учет отходов, отражающий представляемые в соответствии с положениями статьи 32 данные об образовании, сборе, транспортировке и обработке отходов, в том числе опасных;

б) учет разрешительных документов, выданных в соответствии с положениями статьи 25;

в) учет уведомлений о передаче отходов, выданных в соответствии со статьей 64;

д) Список производителей продуктов, подпадающих под правила расширенной ответственности производителя в соответствии с положениями статьи 12;

е) перечень учреждений и предприятий, освобожденных согласно статье 27 от необходимости получения разрешения на осуществление деятельности по переработке и удалению отходов.

(5) Владельцем Регистра «Управление отходами» является центральный орган публичного управления в области окружающей среды.

(6) Создание, функционирование и использование АИС «УО» осуществляются в соответствии с положениями законодательства в области электронных коммуникаций и информационных технологий, а также со специальными стандартами и техническими регламентами.

(7) Аспекты, связанные с функциональным пространством АИС «УО», содержанием информационного ресурса, а также с порядком сбора, хранения, обработки, обновления и получения информации от АИС «УО», устанавливаются утвержденными Правительством технической концепцией и Положением о порядке ведения Регистра «Управление отходами».

Глава V

ПРОГРАММЫ

Статья 34. Национальная программа по управлению отходами

(1) В соответствии со статьями 1, 3, 4 и 19 центральный орган публичного управления в области окружающей среды разрабатывает Национальную программу по управлению отходами, охватывающую всю территорию Республики Молдова.

(2) Национальная программа по управлению отходами содержит анализ текущей ситуации в области управления отходами на всей территории страны, меры, которые необходимо предпринять для улучшения состояния окружающей среды в случае подготовки к реутилизации, рециркуляции, переработке и удалению отходов, а также оценку того, каким образом программа содействует реализации целей и положений настоящего закона.

(3) Национальная программа по управлению отходами включает с учетом географических особенностей и охвата зоны планирования:

а) вид, количество и источник отходов, образующихся в пределах определенной территории, отходы, которые могут ввозиться в страну или вывозиться за ее пределы, а также анализ динамики образования отходов;

б) существующие схемы сбора отходов и основные установки переработки и

удаления, в том числе любые специальные меры для отработанных масел, опасных отходов или других потоков образующихся отходов;

с) оценку потребности в новых схемах сбора, закрытии существующих установок, дополнительной инфраструктуре для установок в соответствии со статьей 19 и, при необходимости, в соответствующих инвестициях;

д) информацию о критериях определения мест расположения и будущей пропускной способности размещаемых крупных установок по удалению или, в зависимости от случая, по переработке отходов;

е) общую политику управления отходами, в том числе планируемые технологии и методы управления отходами, или политики в области отходов, выявляющие специфические проблемы управления отходами;

ф) организационные вопросы, связанные с управлением отходами, в том числе распределение ответственности между публичными и частными субъектами, занимающимися управлением отходами;

г) анализ применимости и приемлемости использования экономических инструментов и других рычагов при решении различных задач, связанных с отходами, принимая во внимание необходимость поддержания надлежащего функционирования внутреннего рынка;

h) проведение кампаний по повышению уровня осведомленности и информированности, организованных для широкой общественности или целевых общественных групп;

i) исторически загрязненные вследствие осуществления деятельности по удалению отходов участки и мероприятия по их реабилитации;

j) специальную главу об управлении упаковкой и отходами упаковки.

Статья 35. Участие органов центрального и
местного публичного управления в
разработке программ по управлению
отходами

(1) Органы центрального и местного публичного управления предоставляют по запросу центрального органа публичного управления в области окружающей среды информацию, необходимую для разработки Национальной программы по управлению отходами.

(2) На основе Национальной программы по управлению отходами органы местного публичного управления разрабатывают местные программы по управлению отходами для каждой из восьми зон по планированию управления отходами при условии соблюдения положений части (2) статьи 11 и утвержденной Правительством Стратегии по управлению отходами в Республике Молдова на 2013–2027 годы.

(3) Местные программы, указанные в части (2), соответствуют целям и мерам, предусмотренным Национальной программой по управлению отходами.

Статья 36. Программы по предотвращению
образования отходов

(1) Программы по предотвращению образования отходов разрабатываются при условии соблюдения положений статей 1 и 3 и интегрируются в Национальную программу по управлению отходами, предусмотренную в статье 34, либо в другие программные документы в области окружающей среды.

(2) Программы, указанные в части (1), устанавливают цели по предотвращению образования отходов с описанием существующих превентивных мер и оценивают пользу от применения мер, содержащихся в приложении 4, или других соответствующих мероприятий. Эти цели и меры направлены на устранение связи между экономическим ростом и воздействием на окружающую среду, вызванным образованием отходов.

(3) Центральной орган публичного управления в области окружающей среды устанавливает определенные количественные и качественные показатели проводимых мер по предотвращению образования отходов в целях мониторинга и оценки результатов их осуществления. Эти и другие показатели проводимых превентивных мер периодически пересматриваются и приводятся в соответствие с показателями, принятыми на европейском уровне, но могут включать и специфические меры на национальном уровне.

Статья 37. Оценка, пересмотр и утверждение программ

(1) Национальная программа по управлению отходами и программы по предотвращению образования отходов оцениваются центральным органом публичного управления в области окружающей среды один раз в два года и пересматриваются один раз в пять лет или по мере необходимости, в соответствии со статьей 34.

(2) Национальная программа по управлению отходами включает утвержденную Правительством Программу по предотвращению образования отходов на национальном уровне.

(3) Местные программы по управлению отходами, в том числе программы по предотвращению образования отходов, разрабатываются, оцениваются, пересматриваются и утверждаются органами местного публичного управления в течение года со дня утверждения Национальной программы по управлению отходами.

Статья 38. Участие общественности

(1) Центральный орган публичного управления в области окружающей среды и органы местного публичного управления принимают необходимые меры для того, чтобы заинтересованные стороны, включая соответствующие органы и гражданское общество, воспользовались возможностью участвовать в разработке местных программ по управлению отходами и программ по предотвращению образования отходов и имели доступ к ним в соответствии с законодательством о доступе общественности к природоохранной информации, а при необходимости – с законодательством об оценке воздействия данных документов на окружающую среду. Указанные органы размещают проекты программ на интернет-странице, доступной для общественности, в соответствии с законодательством о прозрачности процесса принятия решений.

(2) В процессе разработки законодательства и программных документов в области управления отходами, осуществляемой в условиях прозрачности и в соответствии с действующими национальными положениями о консультациях и участии заинтересованных сторон, обеспечиваются доступ общественности к природоохранной информации, участие в процессе принятия решений и доступ к правосудию по вопросам окружающей среды согласно Орхусской конвенции о доступе к информации, участии общественности в процессе принятия решений и доступе к правосудию по вопросам, касающимся окружающей среды, ратифицированной Постановлением Парламента № 346-XIV от 7 апреля 1999 года, принимая во внимание общие принципы охраны окружающей среды, предосторожности и устойчивости, технической осуществимости и экономической целесообразности, охраны природных ресурсов, а также глобальное воздействие на окружающую среду, здоровье человека, экономику и общество.

Статья 39. Международное сотрудничество при разработке программ

В процессе разработки Национальной программы по управлению отходами и программ по предотвращению образования отходов Республика Молдова сотрудничает с другими заинтересованными государствами и международными организациями в соответствии со статьями 34 и 36.

Статья 40. Реализация программ

(1) Национальной программой по управлению отходами и Программой по предотвращению образования отходов на национальном уровне предусмотрены

мероприятия для выполнения следующих задач:

- a) сокращение или ограничение образования отходов и степени их опасности;
- b) рециркуляция, регенерация или другие формы использования отходов;
- c) обезвреживание отходов безопасными для окружающей среды способами;
- d) восстановление загрязненных территорий.

(2) Реализация Национальной программы по управлению отходами и Программы по предотвращению образования отходов на национальном уровне осуществляется путем утверждения местных программ по управлению отходами и программ по предотвращению образования отходов. Местные программы включают:

- a) анализ ситуации и прогноз образования отходов по видам, свойствам и объемам, в том числе отходов, подлежащих рекуперации или удалению;
- b) цели, этапы и сроки реализации программ;
- c) методы, технологии и установки по обработке, переработке и удалению отходов;
- d) описание методов, технологий и установок по обработке, переработке и удалению отходов, а также мест, предназначенных для их расположения;
- e) решения об обустройстве мест расположения, применении технологий и эксплуатации установок по обработке, переработке и удалению отходов;
- f) средства для реализации программ;
- g) меры поддержки, стимулирования и оптимизации деятельности по переработке отходов;
- h) информацию о взаимодействии с другими отраслевыми программами с точки зрения устойчивого развития наряду с достижением целей Национальной программы по управлению отходами;
- i) меры по внедрению системы отчетности и контроля, экстренного реагирования, оценки результатов и обновления Национальной программы по управлению отходами;
- j) планирование размещения мест расположения установок по обработке, переработке и удалению отходов, указанных в пунктах c) и d);
- k) сведения о вовлеченности общественности и неправительственных организаций.

Статья 41. Мониторинг и отчетность о реализации программ

(1) Органы центрального и местного публичного управления, ответственные за реализацию программ по управлению отходами и по предотвращению образования отходов, ежегодно представляют центральному органу публичного управления в области окружающей среды информацию о выполнении указанных программ.

(2) Центральный орган публичного управления в области окружающей среды представляет ежегодно Правительству отчет о реализации Национальной программы по управлению отходами.

Глава VI

ОБЯЗАННОСТИ В ОБЛАСТИ УПРАВЛЕНИЯ ОТХОДАМИ

Статья 42. Обязанности юридических лиц

Производители отходов, помимо исполнения обязанностей, перечисленных в статье 12, в области управления отходами обязаны:

- a) принимать необходимые меры для сведения к минимуму количества отходов, образующихся в результате осуществляемой деятельности;
- b) не вводить в обращение продукты, которые невозможно удалить в виде отходов при условии соблюдения положений статьи 4;
- c) обеспечивать импорт и производство продуктов питания и товаров широкого потребления в упаковке, пригодной для многократного использования и рециркуляции, безопасной для окружающей среды, а также сбор и рекуперацию собственной или импортируемой упаковки и не допускать избыточности упаковки согласно положениям

настоящего закона и утвержденным Правительством требованиям;

d) обеспечивать защитным и рабочим снаряжением, предназначенным для выполнения операций, связанных с управлением отходами, соблюдая меры по безопасности труда;

e) не допускать неконтролируемого сброса отходов в окружающую среду;

f) не оставлять отходы и не размещать их в неразрешенных местах;

g) сортировать отходы перед сбором для их переработки или удаления;

h) принимать надлежащие меры для удаления отходов с соблюдением норм охраны окружающей среды и здоровья населения;

i) принимать на стадии разработки и проектирования продукта решения и технологии, позволяющие наладить безотходное производство или ограничивающие до минимума образование отходов;

j) внедрять положения Национальной программы по управлению отходами и местных программ по управлению отходами, а также программ по предотвращению их образования.

Статья 43. Планы реагирования

Производители и владельцы опасных отходов обязаны разрабатывать в соответствии с законом планы реагирования в чрезвычайных ситуациях и обеспечивать условия для их реализации.

Статья 44. Транспортировка отходов

(1) Транспортные операторы, специализирующиеся на перевозке отходов, подлежат авторизации согласно настоящему закону.

(2) Транспортировка отходов осуществляется в соответствии с положениями нормативных актов, регулирующих транспортировку опасных грузов по территории Республики Молдова.

(3) Центральный орган публичного управления в области транспорта осуществляет мониторинг соблюдения транспортными операторами положений и требований Европейского соглашения о международной дорожной перевозке опасных грузов, совершенного в Женеве, к которому Республика Молдова присоединилась Постановлением Парламента № 44-XIV от 4 июня 1998 года.

(4) При транспортировке отходов железнодорожным, водным или воздушным транспортом транспортные операторы обязаны соблюдать регулирующие нормы, принятые центральным органом публичного управления в области транспорта и центральным органом публичного управления в области окружающей среды.

(5) Трансграничная транспортировка отходов осуществляется в соответствии с положениями законодательства, статьи 64 настоящего закона и международных договоров, стороной которых является Республика Молдова.

Статья 45. Обязанности транспортных операторов

Операторы, транспортирующие отходы, обязаны:

a) использовать для транспортировки отходов только специализированные транспортные средства, соответствующие нормам охраны окружающей среды и здоровья населения;

b) обеспечивать обучение персонала погрузке, транспортировке и разгрузке отходов с соблюдением требований безопасности и экстренного реагирования в случае поломок или аварий;

c) обладать всеми необходимыми сопроводительными документами на транспортируемые отходы, в которых указываются владелец, получатель, виды отходов, место погрузки, место назначения, а также, при необходимости, количество перевозимых отходов и их кодификация согласно закону;

d) не оставлять отходы по пути следования;

e) соблюдать положения настоящего закона, Правил перевозки опасных грузов по

территории Республики Молдова и других нормативных актов, утвержденных Правительством;

f) располагать техническими средствами для экстренного реагирования в случае поломок или аварий во время транспортировки опасных отходов, а при отсутствии надлежащих технических средств и подготовленного персонала пользоваться услугами специализированных предприятий;

g) вести в хронологическом порядке учет количества, состава и происхождения отходов, а также транспортных средств;

h) информировать центральный орган публичного управления в области окружающей среды о каждой транспортировке опасных отходов до ее осуществления, а также органы публичного управления в области внутренних дел в случае транспортировки легковоспламеняющихся или взрывоопасных отходов.

Статья 46. Обязанности, связанные с переработкой отходов

Учреждения и предприятия, занимающиеся переработкой отходов, обязаны:

a) располагать специально обустроенными объектами временного раздельного размещения отходов в соответствии с положениями статьи 4;

b) предотвращать накопление отходов, подлежащих переработке, а также вторсырья, полученного в результате переработки, которые могут привести к загрязнению окружающей среды или стать причиной возникновения пожаров на соседних объектах;

c) внедрять технологии по переработке отходов, на которые получены положительные заключения государственной экологической экспертизы согласно действующему законодательству;

d) подвергать полному удалению остатки, полученные в результате переработки отходов.

Статья 47. Обязанности, связанные с удалением отходов

Учреждения и предприятия, занимающиеся удалением отходов, обязаны:

a) обеспечивать полное и своевременное удаление поступивших в их распоряжение отходов;

b) применять наилучшие имеющиеся методы, целесообразные с экономической точки зрения, и соблюдать предельно допустимые выбросы/сбросы, установленные в природоохранном разрешении на управление отходами;

c) размещать и обустраивать полигон отходов в специально отведенном месте при наличии надлежащих условий, при соблюдении требований статьи 4, после согласования с органами надзора и контроля в соответствии с законодательством;

d) подвергать захоронению только отходы, разрешенные регулирующим органом, и соблюдать утвержденную им технологию захоронения;

e) осуществлять постоянный надзор за порядком захоронения отходов на полигонах с учетом их статической устойчивости и герметичности и принимать все указанные в природоохранном разрешении на управление отходами меры по безопасной эксплуатации этих полигонов;

f) эксплуатировать в соответствии с проектной документацией имеющиеся установки для обеззараживания, а в случае их отсутствия укомплектовать свои объекты соответствующими установками;

g) проводить работы по экологической реконструкции территории с учетом особенностей ландшафта, указанные в природоохранном разрешении на управление отходами, и организовывать постоянный надзор за состоянием полигонов после прекращения поступления отходов;

h) осуществлять надзор за деятельностью по удалению отходов и проводить контроль и мониторинг выбросов загрязнителей в собственной аккредитованной лаборатории или

при содействии других аккредитованных отраслевых лабораторий.

Статья 48. Обязанности физических лиц

Физические лица, осуществляющие экономическую деятельность, обязаны:

- a) при наличии специальных мусоросборников отдельно размещать отходы и подлежащую рециркуляции упаковку;
- b) не выбрасывать и не размещать отходы вне предназначенных для этих целей мест;
- c) проводить утвержденные компетентными органами работы по обеззараживанию и восстановлению загрязненной отходами окружающей среды;
- d) покрывать затраты на выполнение работ по управлению отходами и возмещать ущерб, нанесенный населению, хозяйствующим субъектам и учреждениям в результате ненадлежащего управления отходами.

Глава VII

**ТРЕБОВАНИЯ К УПРАВЛЕНИЮ
ОПРЕДЕЛЕННЫМИ КАТЕГОРИЯМИ
ОТХОДОВ**

Статья 49. Отходы батарей и аккумуляторов

(1) В настоящем законе отходы батарей и аккумуляторов означают батареи и аккумуляторы, которые признаются отходами в соответствии с пунктом 9) статьи 2.

(2) Положения настоящей статьи применяются ко всем типам батарей и аккумуляторов, независимо от их формы, объема, веса, состава материалов или назначения, за исключением батарей и аккумуляторов, применяемых в:

- a) оборудовании, предназначенном для защиты существенно важных интересов государства в области национальной безопасности, вооружении, боеприпасах и военных материалах, кроме продукции, не используемой специально для военных целей;
- b) оборудовании, предназначенном для запуска в воздушное пространство.

(3) Производители батарей и аккумуляторов обязаны обеспечить:

- a) проектирование приборов с легкоудаляемыми отходами батарей и аккумуляторов;
- b) сопровождение приборов, работающих на батареях и аккумуляторах, инструкциями по их безопасному изъятию, содержащими, при необходимости, информацию для конечных потребителей о типе используемых батарей и аккумуляторов.

(4) Требования части (3) не применяются, если в целях безопасности, бесперебойной работы, медицинских целях или для обеспечения сохранности данных необходима непрерывная подача питания и требуется постоянное подключение прибора к батарее или аккумулятору.

(5) В целях охраны окружающей среды и здоровья населения, а также предотвращения образования опасных отходов запрещается предоставление на рынке:

- a) батарей и аккумуляторов, независимо от того, в состав каких приборов они входят, которые содержат ртуть в пропорции более 0,0005% по массе; и
- b) портативных батарей и аккумуляторов, в том числе входящих в состав приборов, которые содержат кадмий в пропорции более 0,002% по массе.

(6) Указанные в части (5) батареи и аккумуляторы, предоставленные на рынке на законных основаниях до вступления в силу настоящего закона, подлежат продаже до исчерпания их запасов.

(7) Запрет, относящийся к пункту a) части (5), не применяется в отношении дисковых батарей с содержанием ртути не более 2% по массе.

(8) Запрет, предусмотренный пунктом b) части (5), не применяется к портативным батареям и аккумуляторам, предназначенным для использования в:

- a) аварийных системах и сигнализациях, включая аварийное освещение;
- b) медицинском оборудовании;
- c) беспроводных электроинструментах.

(9) Для выполнения требований расширенной ответственности производителя в

соответствии с положениями статьи 12 и достижения целей государственной политики в области управления отходами производители батарей и аккумуляторов обеспечивают создание сети по раздельному сбору отработанных батарей и аккумуляторов от потребителей и развитие схем материальной рекуперации отходов батарей и аккумуляторов, если это целесообразно с технической и экономической точек зрения.

(10) Оператор станции обработки/схемы материальной рекуперации отходов батарей и аккумуляторов, авторизованный компетентными органами, указанными в статье 24, обязан:

- a) обеспечить, чтобы все подлежащие обработке отходы, из которых могут быть извлечены полезные компоненты или которые могут быть повторно использованы по прямому назначению, не удалялись;
- b) обеспечить достижение минимальных показателей по рекуперации и рециркуляции отходов батарей и аккумуляторов;
- c) ежеквартально представлять производителям батарей и аккумуляторов отчетность о соблюдении установленных Правительством показателей сбора и обработки отходов батарей и аккумуляторов;
- d) обеспечить, чтобы конечные материалы, полученные в результате разборки отработанных батарей и аккумуляторов, не содержали компонентов с опасными характеристиками;
- e) соблюдать установленные настоящим законом обязательства владельца и производителя отходов, касающиеся его деятельности.

(11) Транспортировка отходов батарей и аккумуляторов по территории Республики Молдова и за ее пределами осуществляется в соответствии с положениями статей 4, 44 и 64 и согласно установленным Правительством требованиям по транспортировке отходов батарей и аккумуляторов.

(12) В процессе управления отходами батарей и аккумуляторов запрещается:

- a) выбрасывание отработанных батарей и аккумуляторов или их твердых компонентов;
- b) слив электролита из отработанных аккумуляторов автотранспортных средств в почву, поверхностные и подземные воды и канализационные системы;
- c) повреждение корпусов отработанных батарей и аккумуляторов.

(13) Управление батареями и аккумуляторами, а также их отходами осуществляется согласно положениям нормативных актов, утвержденных Правительством.

Статья 50. Отходы электрического и электронного оборудования

(1) В настоящем законе отходы электрического и электронного оборудования означают электрическое и электронное оборудование, которое признается отходами в соответствии с пунктом 9) статьи 2, включая все компоненты, узлы и расходные материалы, являющиеся неотъемлемой частью продукта в момент выхода из строя.

(2) Положения настоящей статьи применяются к категориям электрического и электронного оборудования, перечисленным в приложении 5, за исключением:

- a) оборудования, предназначенного для защиты существенно важных интересов государства в области национальной безопасности, вооружения, боеприпасов и военных материалов, используемых специально для военных целей;
- b) оборудования, спроектированного и установленного специально как часть другого типа оборудования, которое исключается или не подпадает под действие настоящего закона, способного выполнять свою функцию лишь в составе этого оборудования;
- c) ламп накаливания;
- d) оборудования, предназначенного для запуска в воздушное пространство;
- e) крупногабаритных промышленных стационарных приспособлений;
- f) крупногабаритных стационарных установок, кроме включенного в них

оборудования, которое, однако, не было специально спроектировано и установлено как часть этих установок;

г) неосвидетельствованных транспортных средств для перевозки пассажиров или грузов, кроме электрических двухколесных средств передвижения;

h) недорожных самоходных машин, предназначенных исключительно для профессионального использования;

i) оборудования, спроектированного специально в научно-исследовательских целях и ставшего доступным исключительно в рамках сделок между предприятиями;

j) медицинских приборов и медицинских изделий для диагностики *in vitro*, если предполагается инфицирование таких изделий до конца их жизненного цикла, а также активных имплантируемых медицинских изделий.

(3) В целях охраны окружающей среды и здоровья населения, а также предотвращения образования опасных отходов запрещается предоставление на рынке электрического и электронного оборудования, которое превышает максимальные значения концентраций 0,1% для ртути, свинца, шестивалентного хрома, полибромированных бифенилов и полибромированных дифениловых эфиров и 0,01% для кадмия, за исключением оборудования, для которого установлены исключения согласно утвержденным Правительством нормативным актам.

(4) Для выполнения требований расширенной ответственности производителя в соответствии с положениями статьи 12 и достижения целей государственной политики в области управления отходами производители электрического и электронного оборудования обеспечивают создание систем возврата и сбора отработанного электрического и электронного оборудования от потребителей и развитие схем материальной рекуперации отходов электрического и электронного оборудования.

(5) Оператор станции обработки/схемы материальной рекуперации отходов электрического и электронного оборудования, авторизованный компетентными органами, указанными в статье 24, обязан:

а) обеспечить, чтобы все подлежащие обработке отходы электрического и электронного оборудования, которые могут быть подвергнуты рекуперации или рециркуляции, не удалялись;

б) обеспечить достижение минимальных показателей рекуперации и рециркуляции отходов электрического и электронного оборудования;

с) ежеквартально представлять производителям электрического и электронного оборудования отчетность о соблюдении установленных Правительством показателей сбора и обработки отходов электрического и электронного оборудования;

д) обеспечить, чтобы конечные материалы, полученные в результате разборки отработанного электрического и электронного оборудования, не содержали компонентов с опасными характеристиками;

е) соблюдать установленные настоящим законом обязательства владельца и производителя отходов, касающиеся его деятельности.

(6) Транспортировка отходов электрического и электронного оборудования по территории Республики Молдова и за ее пределами осуществляется в соответствии с положениями статей 4, 44 и 64 и согласно установленным Правительством требованиям по транспортировке отходов электрического и электронного оборудования.

(7) Управление электрическим и электронным оборудованием и их отходами осуществляется согласно положениям нормативных актов, утвержденных Правительством.

Статья 51. Выведенные из эксплуатации автомобили

(1) В настоящем законе выведенный из эксплуатации автомобиль означает автомобиль, который признается отходами в соответствии с пунктом 9) статьи 2.

(2) Положения настоящей статьи применяются к эксплуатируемым и выведенным из

эксплуатации автомобилям, включая их комплектующие и материалы, независимо от того, как обслуживались или ремонтировались транспортные средства в период эксплуатации и были ли на них установлены детали, поставляемые производителем, либо запасные или сменные детали, установка которых согласуется с действующим законодательством и утвержденными Правительством нормативными актами.

(3) В целях охраны окружающей среды и здоровья населения, а также предотвращения образования опасных отходов производители автомобилей совместно с производителями материалов и комплектующих обязаны:

а) ограничить использование опасных веществ в автомобилях и сократить их количество до минимума начиная с этапа проектирования с целью предотвращения выброса этих веществ в окружающую среду, облегчая рециркуляцию и избегая необходимости удаления опасных отходов;

б) обеспечить, чтобы проектирование и производство новых автомобилей отвечали требованиям по упрощению их разборки, повторному использованию и рекуперации и, в частности, рециркуляции выведенных из эксплуатации автомобилей, их материалов и комплектующих;

с) интегрировать все большее количество переработанного материала в автомобили и другие продукты с целью развития рынка переработанных материалов;

д) обеспечить, чтобы размещенные на рынке материалы и комплектующие автомобилей не содержали ртуть, свинец, кадмий и шестивалентный хром.

(4) Выведенные из эксплуатации автомобили и, насколько это технически возможно, все изношенные детали, изъятые в ходе ремонта легковых автомобилей, подлежат сбору и передаче станциям сбора.

(5) Для выполнения требований расширенной ответственности производителя в соответствии с положениями статьи 12 и для достижения целей государственной политики в области управления отходами производители транспортных средств обеспечивают создание индивидуальной и коллективной систем возврата и сбора всех выведенных из эксплуатации автомобилей и развитие схем материальной рекуперации их отходов.

(6) Оператор станции обработки/схемы материальной рекуперации выведенных их эксплуатации автомобилей, авторизованный компетентными органами, указанными в статье 24, обязан соблюдать установленные настоящим законом обязательства владельца и производителя отходов, касающиеся его деятельности, и обеспечить, чтобы:

а) выведенные из эксплуатации автомобили размещались и обрабатывались с соблюдением положений статьи 4 и утвержденных Правительством минимальных технических требований обработки;

б) все выведенные из эксплуатации автомобили подвергались разборке перед их дальнейшей обработкой или другими подобными операциями для снижения любого негативного воздействия на окружающую среду;

с) материалы и комплектующие, маркированные или идентифицированные каким-либо иным способом в соответствии с утвержденными Правительством требованиями, демонтировались перед их дальнейшей обработкой;

д) материалы и комплектующие с повышенным уровнем риска снимались отдельно с целью предотвращения загрязнения подвергнутых измельчению отходов, образующихся от выведенных из эксплуатации автомобилей;

е) операции по демонтажу и хранению оставляли возможность для реутилизации, переработки и рециркуляции комплектующих автомобилей;

ф) конечные материалы, полученные в результате демонтажа выведенных из эксплуатации автомобилей, не содержали компонентов с опасными характеристиками.

(7) Оператор станции обработки должен обеспечить достижение минимальных показателей рекуперации и рециркуляции выведенных из эксплуатации автомобилей и

ежеквартально представлять производителям отчетность по выполнению установленных Правительством показателей сбора и обработки таких отходов.

(8) Управление выведенными из эксплуатации автомобилями осуществляется согласно положениям нормативных актов, утвержденных Правительством.

Статья 52. Отработанные масла

(1) Без ущерба для ограничений, предусмотренных частью (2) настоящей статьи, и связанных с обращением с опасными отходами обязательств, предусмотренных статьями 21 и 22, управление отработанными маслами осуществляется с соблюдением следующих требований:

а) отработанные масла собираются отдельно, если это технически возможно;
б) отработанные масла обрабатываются с соблюдением требований статей 3 и 4;
с) при технически осуществимом и экономически целесообразном раздельном сборе отработанные масла с различными характеристиками не смешиваются; также не смешиваются отработанные масла с другими видами отходов или веществ, если такое смешивание затрудняет их обработку.

(2) В процессе управления отработанными маслами запрещаются:

- а) сброс отработанных масел в поверхностные и грунтовые воды и канализационные системы;
б) слив на поверхность почвы или хранение отработанных масел в несоответствующих условиях, а также неконтролируемый сброс остатков, образующихся в результате их переработки;
с) переработка и удаление отработанных масел способами, приводящими к загрязнению выбросами сверх предельно допустимых значений, установленных утвержденными Правительством нормативными актами;
д) смешивание отработанных масел различных категорий с одним или несколькими свойствами, перечисленными в приложении 3, и/или с другими типами масел, содержащих полихлорированные бифенилы или другие аналогичные соединения, и/или с другими опасными соединениями;
е) смешивание с другими веществами, которые загрязняют масла;
ф) сбор, хранение и перевозка вместе с другими видами отходов;
г) управление отработанными маслами неавторизованными лицами;
h) применение отработанных масел для пропитки материалов.

(3) Управление отработанными маслами, содержащими полихлорированные бифенилы или другие аналогичные соединения в концентрациях более 50 ppm, осуществляется в соответствии со статьей 53 и утвержденным Правительством Положением о полихлорированных бифенилах.

(4) Для выполнения требований расширенной ответственности производителя в соответствии с положениями статьи 12 и достижения целей политики в области управления отходами производители и импортеры масел обеспечивают создание системы сбора отработанных масел от потребителей и развитие системы их регенерации согласно объемам и типам масел, предоставленных на рынке.

(5) В случае технической осуществимой и безопасной для окружающей среды регенерации отработанных масел их транспортировка с национальной территории к установкам для сжигания или совместного сжигания, расположенным за пределами страны, ограничивается законодательством.

(6) Управление отработанными маслами осуществляется согласно положениям нормативных актов, утвержденных Правительством.

Статья 53. Запасы и отходы стойких органических загрязнителей

(1) В целях обеспечения охраны окружающей среды и здоровья населения, а также предотвращения образования опасных отходов запрещаются производство,

предоставление на рынке и использование веществ, перечисленных в разделе 1 приложения 6, представленных как одним видом химических соединений, так и рядом химических соединений в составе препаратов или различных изделий.

(2) Запрет, предусмотренный в части (1), не распространяется:

а) на вещество, используемое для лабораторных исследований или в качестве эталонного стандарта;

б) на вещество, являющееся микроэлементом, непреднамеренно загрязняющим вещества, препараты или изделия;

с) на вещества, входящие в состав изделий, изготовленных до вступления в силу настоящего закона или в течение шести месяцев со дня его вступления в силу;

д) на вещества, входящие в состав изделий, находящихся в пользовании до или на день вступления в силу настоящего закона.

(3) Управление запасами стойких органических загрязнителей предусматривает, что:

а) владелец запасов, состоящих или содержащих хотя бы одно из веществ, перечисленных в разделе 1 приложения 6, запрещенных к использованию, обращается с этими запасами как с отходами в соответствии с настоящим законом и согласно статье 6 Стокгольмской конвенции о стойких органических загрязнителях, ратифицированной Законом № 40-XV от 19 февраля 2004 года;

б) владелец более 50 кг запасов, состоящих или содержащих хотя бы одно из веществ, перечисленных в разделе 1 приложения 6, использование которых допускается, представляет центральному органу публичного управления в области окружающей среды информацию о свойствах и объемах соответствующих запасов;

с) владелец управляет запасами безопасным для окружающей среды и здоровья населения способом;

д) орган надзора и контроля осуществляет мониторинг использования и управления находящимися на учете запасами.

(4) Управление отходами стойких органических загрязнителей предусматривает, что:

а) производители и владельцы отходов принимают все возможные меры во избежание загрязнения этих отходов веществами, перечисленными в разделе 2 приложения 6;

б) отходы, состоящие, содержащие или загрязненные любыми перечисленными в разделе 2 приложения 6 веществами, подлежат переработке или удалению без промедления и в соответствии с операцией D9, указанной в приложении 1, за исключением отходов, содержащих полихлорированные бифенилы, с тем чтобы обеспечить уничтожение стойких органических загрязнителей или их необратимое преобразование, гарантирующее, что остатки отходов и выбросы утратят свойства стойких органических загрязнителей;

с) операции по переработке или удалению, которые могут привести к рекуперации, рециркуляции, регенерации или реутилизации любого из веществ, перечисленных в разделе 2 приложения 6, запрещаются.

(5) Транспортировка запасов и отходов стойких органических загрязнителей к месту обработки или удаления осуществляется с соблюдением положений статьи 4.

Транспортировка запасов и отходов стойких органических загрязнителей по дорогам общего пользования к месту обработки или удаления и их трансграничная транспортировка для окончательного удаления осуществляются в соответствии с требованиями, предусмотренными статьями 44 и 64.

(6) Маркировка стойких органических загрязнителей, их запасов и отходов осуществляется с соблюдением положений статьи 22 настоящего закона и утвержденных Правительством нормативных актов.

(7) Управление стойкими органическими загрязнителями, их запасами и отходами осуществляется в соответствии с утвержденными Правительством нормативными актами.

Статья 54. Отходы упаковки

(1) Положения настоящего закона распространяются на все предоставленные на рынке виды упаковки независимо от материала, из которого они изготовлены, и способа их использования в экономической, коммерческой деятельности, домашнем хозяйстве или в любой другой сфере деятельности, а также на все отходы упаковки, которая более не соответствует цели, для которой изготавливалась, независимо от способа образования, рекуперации, хранения, рециркуляции или переработки.

(2) В настоящем законе:

- a) упаковка означает любую продукцию, изготовленную из материалов любого происхождения, используемую для помещения, защиты, перемещения, погрузки и разгрузки, демонстрации и доставки товаров от сырья до готовой продукции, от производителя до пользователя или потребителя. Не подлежащие возврату изделия, используемые для аналогичных целей, также считаются упаковкой;
- b) отходы упаковки означают любую упаковку или упаковочный материал, которые признаются отходами в соответствии с пунктом 9) статьи 2;
- c) управление отходами упаковки означает обращение с отходами, как это определено в пункте 15) статьи 2;
- d) пластмассы означают полимеры, в которые иногда добавляются присадки или другие вещества и которые выступают в качестве основного структурного компонента переносных пакетов;
- e) переносные пластиковые пакеты означают предназначенные для переноски пакеты, с ручками или без ручек, поставляемые потребителям в торговых точках;
- f) тонкие переносные пластиковые пакеты означают переносные пакеты из полиэтилена толщиной менее 50 микрон;
- g) очень тонкие переносные пластиковые пакеты означают переносные пакеты из полиэтилена толщиной менее 15 микрон, используемые в гигиенических целях или в качестве первичной упаковки для сыпучих пищевых продуктов, предотвращающей их рассыпание.

(3) Деятельность по управлению упаковкой и ее отходами основывается на общих принципах, установленных настоящим законом и нормативными актами в данной области.

(4) Специфическими принципами деятельности по управлению отходами упаковки являются:

- a) предотвращение образования отходов упаковки;
- b) реутилизация упаковки;
- c) рециркуляция отходов упаковки;
- d) другие формы переработки отходов упаковки, которые способствуют уменьшению количества отходов, удаляемых путем захоронения на полигонах.

(5) В целях предотвращения образования отходов в соответствии с положениями статьи 3, а также во избежание загрязнения окружающей среды запрещается бесплатная раздача пластиковых пакетов, за исключением очень тонких пластиковых пакетов.

(6) В целях обеспечения охраны окружающей среды и здоровья населения, а также предотвращения образования отходов, в том числе опасных, упаковка должна соответствовать следующим основным требованиям и уровням концентрации тяжелых металлов:

- 1) основные специальные требования к производству и составу упаковки:
 - a) упаковка должна производиться таким образом, чтобы ее объем и вес ограничивались минимальным количеством материала, достаточным для обеспечения необходимого уровня безопасности, гигиеничности и приемлемости как для самой упакованной продукции, так и для потребителя;
 - b) упаковка должна проектироваться, производиться и реализовываться таким

образом, чтобы позволять ее реутилизацию или переработку, включая рециркуляцию, а также свести к минимуму негативное воздействие на окружающую среду;

с) упаковка должна изготавливаться с учетом минимизации содержания вредных или иных опасных веществ и материалов в составе упаковочного материала и его компонентах, которые могут быть обнаружены в выбросах в атмосферу, золе или фильтрате, образующихся в результате процессов удаления отходов упаковки;

2) основные специальные требования к повторному использованию упаковки:

а) физические свойства и характеристики упаковки должны позволять многократное применение при стандартных условиях согласно предусмотренному назначению;

б) повторно используемая упаковка должна, при необходимости, соответствовать требованиям по охране здоровья и безопасности;

с) упаковка, непригодная для повторного использования, становится подлежащими переработке отходами упаковки;

3) основные специальные требования к восстанавливаемой упаковке:

а) упаковка должна изготавливаться таким образом, чтобы при ее преобразовании в отходы упаковки определенный процент от веса используемых материалов мог подвергаться вторичной переработке. Эта величина может варьировать в зависимости от типа материала, используемого при производстве упаковки;

б) упаковка должна изготавливаться таким образом, чтобы при ее преобразовании в отходы упаковки такие отходы, обработанные для энергетической рекуперации, обладали минимальной теплотворной способностью, достаточной для оптимизации энергетической рекуперации;

с) упаковка должна изготавливаться таким образом, чтобы при ее преобразовании в отходы упаковки в результате обработки в целях компостирования такие отходы обладали достаточной биоразлагаемостью;

д) биоразлагаемая упаковка должна изготавливаться таким образом, чтобы при ее преобразовании в отходы упаковки в процессе физического, химического, теплового или биологического разложения происходил распад большей части материала на двуокись углерода, биомассу и воду;

4) общая концентрация свинца, кадмия, ртути и шестивалентного хрома, содержащаяся в упаковке или элементах упаковки, не должна превышать 100 ppm по массе, за исключением упаковки, полностью изготовленной из хрусталя с содержанием свинца.

(7) Для выполнения требований расширенной ответственности производителя в соответствии с положениями статьи 12 производители упаковки обеспечивают создание систем приема или сбора отходов упаковки и развитие схем материальной или энергетической рекуперации отходов упаковки, которые не могут быть подвергнуты рециркуляции из-за невозможности применения материальной рекуперации.

(8) Оператор станции обработки/схемы материальной рекуперации отходов упаковки, авторизованный компетентными органами, указанными в статье 24, обязан:

а) соблюдать установленные настоящим законом обязательства владельца и производителя отходов, относящиеся к осуществляемой им деятельности;

б) обеспечить, чтобы все подлежащие обработке отходы, которые могут быть рециркулированы или переработаны, не удалялись;

с) ежеквартально представлять производителям упаковки отчетность о соблюдении достижения установленных Правительством показателей сбора и обработки отходов упаковки.

(9) Управление упаковкой и отходами упаковки осуществляется согласно положениям нормативных актов, утвержденных Правительством.

Статья 55. Медицинские отходы

(1) В настоящем законе медицинскими отходами признаются отходы, образующиеся в

результате оказания медицинских и ветеринарных услуг и/или осуществления научно-исследовательской деятельности в данной области. Медицинские отходы подразделяются на опасные и неопасные в соответствии с позицией 18 Перечня отходов.

(2) Управление отходами, указанными в части (1), в том числе опасными, осуществляется безопасным для окружающей среды и здоровья населения способом в соответствии с положениями настоящего закона, утвержденными Правительством требованиями, а также положениями Базельской конвенции о контроле за трансграничной перевозкой опасных отходов и их удалением, к которой Республика Молдова присоединилась Постановлением Парламента № 1599-XIII от 10 марта 1998 года, и директивных документов, принятых в ее рамках.

(3) Удаление медицинских отходов, в том числе опасных, осуществляется только в упаковке, изготовленной из материалов, позволяющих минимизировать нанесение вреда окружающей среде и здоровью населения. Медицинские отходы, в том числе опасные, непосредственно контактирующие с упаковочным материалом, собираются в одноразовую упаковку, которая уничтожается одновременно с ее содержимым.

(4) Маркировка опасных медицинских отходов осуществляется с соблюдением положений статьи 22 настоящего закона и утвержденных Правительством нормативных актов.

(5) В процессе управления медицинскими отходами запрещается:

- а) хранение опасных отходов без упаковки (навалом);
- б) использование для упаковки опасных отходов материалов, не соответствующих части (3) настоящей статьи и нормативным актам, утвержденным Правительством;
- с) смешивание различных категорий опасных медицинских отходов, а также смешивание опасных медицинских отходов с другими категориями опасных отходов или иными отходами, веществами или материалами.

(6) Транспортировка медицинских отходов, в том числе опасных, к месту их обработки или удаления осуществляется с соблюдением положений статьи 4. Транспортировка опасных отходов по дорогам общего пользования к месту обработки или удаления и их трансграничная транспортировка для окончательного удаления осуществляются в соответствии с требованиями, установленными в статьях 44 и 64.

(7) Производители медицинских отходов обязаны:

- а) осуществлять раздельный сбор отходов в месте их образования, обеспечивая их сортировку по категориям отходов, с целью содействия обработке и удалению, специфичным для каждой категории отходов;
- б) обеспечивать обработку и/или удаление отходов, в том числе опасных, образовавшихся на предприятиях или установках, авторизованных согласно статье 25, а также быстрое и полное удаление потенциально вредных для окружающей среды и здоровья населения факторов;
- с) обеспечивать ведение учета отходов и передачу информации об образовавшихся отходах и управлении ими в соответствии со статьями 32 и 33 настоящего закона и утвержденными Правительством нормативными актами.

(8) Руководители учреждений, оказывающих медицинские и ветеринарные услуги, и руководители научно-исследовательских учреждений в данной области независимо от вида собственности обязаны:

- а) ежегодно предусматривать средства, необходимые для реализации положений настоящего закона;
- б) утверждать собственные планы по управлению медицинскими отходами и обеспечивать их реализацию в соответствии с внутренними регламентами и утвержденными Правительством нормативными актами;
- с) назначить лицо, ответственное за деятельность по управлению медицинскими отходами;

d) обеспечивать непрерывное профессиональное обучение своих работников в области управления медицинскими отходами.

Статья 56. Биологические отходы

(1) Управление биологическими отходами, определенными в пункте 2) статьи 2, осуществляется в соответствии со статьями 3 и 4 и должно обеспечивать:

- a) раздельный сбор биологических отходов для их компостирования и ферментации;
- b) обработку биологических отходов безопасными для окружающей среды способами;
- c) получение из биологических отходов материалов, не наносящих вреда окружающей среде.

(2) Биоразлагаемые отходы, образующиеся в садах и парках, собираются отдельно и перевозятся на станции компостирования или индивидуальные платформы для приготовления компоста.

(3) В случае если собранные отдельно биологические отходы содержат опасные вещества, их обработка на станциях компостирования запрещается.

Статья 57. Судовые отходы и остатки грузов

(1) В целях эффективной защиты водной среды и предотвращения загрязнения отходами, образующимися в результате эксплуатации судов, и остатками грузов запрещаются незаконные сбросы отходов и остатков в море или водотоки судами, использующими отечественные порты, с обеспечением их передачи приемным портовым установкам.

(2) В целях части (1) настоящей статьи:

a) отходы, образующиеся в результате эксплуатации судов, означают все отходы, в том числе отработанные воды и различные сбросы, кроме остатков грузов, получаемые в результате эксплуатации судов и подпадающие под действие приложений I, IV и V к Международной конвенции по предотвращению загрязнения с судов, принятой в Лондоне 2 ноября 1973 года (МАРПОЛ 73/78), к которой Республика Молдова присоединилась Законом № 189-XVI от 28 июля 2005 года, а также отходы, ассоциируемые с грузами, как они определены в Руководящих принципах Международной морской организации (ММО) для реализации приложения V к конвенции;

b) остатки грузов означают остатки грузов в грузовых помещениях или танках, которые остаются по завершении операций по разгрузке и уборке судна, в том числе излишки или утечки грузов, которые происходят во время погрузочно-разгрузочных работ;

c) приемные портовые установки означают любые береговые, плавучие или мобильные установки, предназначенные для приема отходов, образующихся в результате эксплуатации судов, и/или остатков грузов.

(3) Без ущерба для понятий, как они определены в пунктах a) и b) части (2) настоящей статьи, отходами, образующимися в результате эксплуатации судов, и остатками грузов признаются отходы, определенные согласно пункту 9) статьи 2.

(4) Передача отходов, образующихся в результате эксплуатации судов, осуществляется следующим образом:

a) капитан судна, заходящего в порт на территории Республики Молдова, должен передать все отходы с судна приемным портовым установкам, соответствующим требованиям охраны окружающей среды согласно положениям МАРПОЛ 73/78, до отхода из данного порта. Операторы приемных портовых установок выдают капитану судна документ, подтверждающий количество и виды принятых отходов;

b) компетентный орган в области судоходства может разрешить судну проследовать в следующий порт без передачи всех отходов в случае, если судно располагает достаточной вместимостью для складирования уже накопленных отходов, а также прогнозируемых отходов, которые образуются в пути следования, если есть гарантия

отсутствия риска сброса отходов в водотоки.

(5) С учетом финансовых аспектов, предусмотренных статьей 29, и в целях оплаты осуществляемых приемными портовыми установками работ, в том числе по приему и управлению отходами и/или остатками грузов, портовые администрации разрабатывают систему тарифов, применяемую к судам.

(6) Предусмотренная частью (5) система тарифов должна стимулировать судовладельца сдавать образовавшиеся отходы и/или остатки грузов приемным портовым установкам, а не сбрасывать их в море или водотоки. С этой целью применяются следующие принципы ко всем судам, за исключением рыболовных и маломерных экскурсионных судов пассажироместимостью не более 12 человек:

а) все суда, заходящие в порт на территории Республики Молдова, участвуют в оплате стоимости предусмотренных частью (5) работ, даже если суда не воспользовались услугами приемных портовых установок. Как правило, оплата этих работ включается в портовые сборы или, в виде исключения, – в отдельный тариф для отходов. Расчет сборов для судов производится дифференцированно в зависимости от категории, типа и размеров судна;

б) часть расходов, которая не включена в тарифы, указанные в пункте а), при необходимости возмещается за счет переработки отходов, реально переданных судами, в зависимости от их вида и количества;

с) тарифы могут быть снижены в случае, если капитан судна докажет, что на его судне образуется мало отходов в результате применения грамотного экологического менеджмента, благодаря конструкции судна, его оснащенности и правильной эксплуатации.

(7) Система тарифов должна быть справедливой, прозрачной и недискриминационной, отражать расходы на эксплуатацию установок и предоставляемые услуги, даже если суда ими не воспользовались. Размер тарифов, порядок их применения и основа расчета устанавливаются Правительством.

Статья 58. Отходы ртути

(1) В настоящем законе отходы ртути означают вещества или предметы, которые состоят, содержат или загрязнены ртутью или соединениями ртути и которые признаются отходами в соответствии с пунктом 9) статьи 2.

(2) Отходы ртути должны управляться безопасным для окружающей среды и здоровья населения способом в соответствии с положениями настоящего закона, утвержденными Правительством требованиями, а также положениями Базельской конвенции о контроле за трансграничной перевозкой опасных отходов и их удалением, к которой Республика Молдова присоединилась Постановлением Парламента № 1599-XIII от 10 марта 1998 года, и директивных документов, принятых в ее рамках.

(3) Сбор, перевозка, хранение, обработка или удаление отходов ртути производятся на основании природоохранного разрешения на управление отходами, выданного в соответствии с положениями статьи 25, с соблюдением условий разрешения.

(4) Отходы ртути, в том числе вышедшие из употребления люминесцентные лампы, собираются отдельно и не смешиваются ни с какими другими категориями опасных отходов или иными отходами, веществами или материалами.

(5) Производители отходов ртути и предприятия, управляющие отходами ртути, обеспечивают их упаковку и маркировку согласно положениям статьи 22 и утвержденным Правительством требованиям к классификации, маркировке и упаковке веществ и смесей.

(6) Транспортировка отходов ртути по территории Республики Молдова осуществляется с соблюдением положений статей 4 и 44 и утвержденных Правительством Правил перевозки опасных грузов по территории Республики Молдова. Передача отходов ртути для окончательного удаления за границу производится в

соответствии с требованиями, установленными в статье 64.

(7) Захоронение отходов ртути на полигонах, включая отходы металлической ртути, осуществляется согласно утвержденным Правительством требованиям по управлению и специфическим критериям их захоронения.

Статья 59. Асбестосодержащие отходы

(1) В настоящем законе асбестосодержащие отходы означают вещества или продукты и материалы, состоящие или содержащие асбест, которые признаются отходами в соответствии с пунктом 9) статьи 2.

(2) Асбестосодержащие отходы должны управляться безопасным для окружающей среды и здоровья населения способом в соответствии с положениями настоящего закона, утвержденными Правительством требованиями, а также положениями Базельской конвенции о контроле за трансграничной перевозкой опасных отходов и их удалением, к которой Республика Молдова присоединилась Постановлением Парламента № 1599-XIII от 10 марта 1998 года, и директивных документов, принятых в ее рамках.

(3) Асбестосодержащие отходы подлежат отдельному сбору, упаковке, маркировке, хранению и захоронению на полигоне отходов в специально предназначенном для удаления асбестосодержащих отходов месте.

(4) Сбор, транспортировка, хранение, обработка или удаление асбестосодержащих отходов осуществляются на основании природоохранного разрешения на управление отходами, выданного в соответствии с положениями статьи 25, с соблюдением условий разрешения.

(5) Производители асбестосодержащих отходов и предприятия, управляющие асбестосодержащими отходами, обеспечивают их упаковку и маркировку согласно положениям статьи 22 и утвержденным Правительством требованиям к классификации, маркировке и упаковке веществ и смесей.

(6) Транспортировка асбестосодержащих отходов по территории Республики Молдова осуществляется с соблюдением положений статей 4 и 44 и утвержденных Правительством Правил внутренней перевозки опасных грузов. Передача асбестосодержащих отходов для окончательного удаления за границу производится в соответствии с требованиями, установленными в статье 64.

Статья 60. Бывшие в употреблении шины

(1) В настоящем законе бывшие в употреблении шины означают шины, которые признаются отходами в соответствии с пунктом 9) статьи 2.

(2) Бывшие в употреблении шины должны управляться безопасным для окружающей среды способом в соответствии с положениями настоящего закона, утвержденными Правительством требованиями, а также положениями Базельской конвенции о контроле за трансграничной перевозкой опасных отходов и их удалением, к которой Республика Молдова присоединилась Постановлением Парламента № 1599-XIII от 10 марта 1998 года, и директивных документов, принятых в ее рамках.

(3) Деятельность по управлению бывшими в употреблении шинами осуществляется на основании природоохранного разрешения на управление отходами, выданного в соответствии с положениями статьи 25, с соблюдением условий разрешения.

(4) Сбор, транспортировка и хранение бывших в употреблении шин осуществляются через сеть для сбора отработанной резины, состоящую из центров технического обслуживания автомобилей, автосалонов, парковок и других авторизованных объектов, согласно настоящему закону.

(5) В соответствии с положениями статьи 13 бывшие в употреблении шины и другие отработанные отходы резины подлежат материальной или энергетической рекуперации согласно утвержденным Правительством требованиям.

(6) В случае энергетической рекуперации бывших в употреблении шин оператор

обязан установить и поддерживать в рабочем состоянии системы очистки выбросов в компоненты окружающей среды, измерительное оборудование для замера выбросов, в том числе электронное, а также представлять отчетность об объемах выбросов и результатах замеров согласно законодательству в области окружающей среды.

(7) Транспортировка бывших в употреблении шин и отработанной резины по территории Республики Молдова осуществляется с соблюдением положений статей 4 и 44. Вывоз бывших в употреблении шин с национальной территории на предприятия по переработке или удалению, расположенные за рубежом, ограничивается законодательством.

Статья 61. Отходы черных и цветных металлов

(1) В настоящем законе отходы черных и цветных металлов означают черные и цветные металлы, которые признаются отходами в соответствии с пунктом 9) статьи 2. Полученные в результате технологических процессов остатки металлов также считаются отходами.

(2) Отходы черных и цветных металлов должны управляться безопасным для окружающей среды и здоровья населения способом в соответствии с положениями настоящего закона, утвержденными Правительством требованиями, а также положениями Базельской конвенции о контроле за трансграничной перевозкой опасных отходов и их удалением, к которой Республика Молдова присоединилась Постановлением Парламента № 1599-ХІІІ от 10 марта 1998 года, и директивных документов, принятых в ее рамках.

(3) Деятельность по управлению отходами черных и цветных металлов осуществляется на основании природоохранного разрешения на управление отходами, выданного в соответствии с положениями статьи 25, с соблюдением условий разрешения.

(4) Транспортировка черных и цветных металлов, в том числе в виде стружки или порошка, и их отходов по территории Республики Молдова осуществляется с соблюдением положений статей 4 и 44 и утвержденных Правительством Правил внутренней перевозки опасных грузов.

(5) Сбор отходов черных и цветных металлов осуществляется отдельно через индивидуальную и коллективную системы их сбора согласно настоящему закону и законодательству.

(6) Отходы черных и цветных металлов подлежат переработке согласно положениям статьи 13, а также реутилизации и рециркуляции в соответствии со статьей 14.

(7) Деятельность по рекуперации и рециркуляции отходов металлов подлежит экологическому контролю.

(8) Оператор деятельности по рекуперации и рециркуляции отходов металлов обязан обеспечить установку и поддерживать в рабочем состоянии системы очистки выбросов в компоненты окружающей среды, измерительное оборудование для замера выбросов, а также представлять отчетность об объемах выбросов и результатах замеров согласно законодательству в области окружающей среды.

(9) Вывоз отходов черных и цветных металлов с национальной территории на предприятия по переработке осуществляется в соответствии со статьей 64. В случае если имеется техническая возможность безопасного для окружающей среды осуществления реутилизации и рециркуляции отходов черных и цветных металлов, их трансграничная транспортировка ограничивается законодательством.

Статья 61¹. Лицензирование деятельности по сбору, хранению, переработке, реализации и экспорту лома и отходов черных и цветных металлов, отработанных батарей и аккумуляторов, в том числе в переработанном виде

(1) Порядок запроса, предоставления, приостановления и отзыва лицензии на сбор, хранение, переработку, реализацию и экспорт лома и отходов черных и цветных металлов, отработанных батарей и аккумуляторов, в том числе в переработанном виде, определяется Законом о регулировании предпринимательской деятельности путем разрешения № 160/2011.

(2) Для получения лицензии заявитель подает на бумажном носителе по местонахождению органа-эмитента либо в электронной форме посредством единого электронного окна для запроса разрешительных документов следующие документы:

а) заявление, содержащее: наименование, организационно-правовую форму, IDNO, юридический адрес предприятия или фамилию, имя, серию и номер удостоверения личности физического лица; вид деятельности (в полном объеме или частично), для осуществления которого запрашивается лицензия; декларацию под собственную ответственность о принятии заявителем ответственности за соблюдение лицензионных условий при осуществлении вида деятельности, на который запрашивается лицензия, и за подлинность представленных документов;

б) копия документа, подтверждающего регистрацию предприятия, или копия удостоверения личности физического лица;

в) доказательство права собственности или имущественного найма на недвижимость (оборудованные площадки, закрытые помещения для хранения лома и отходов черных и цветных металлов), где будет осуществляться лицензируемая деятельность;

г) копия разрешения на допуск, выданного ответственному лицу, действующему в области промышленной безопасности (для переработки лома и отходов черных и цветных металлов, отработанных батарей и аккумуляторов, в том числе в переработанном виде);

е) перечень специализированной техники, оборудования и механизмов, которыми хозяйствующий субъект располагает на праве собственности и/или имущественного найма.

(3) Требование представления иных документов, кроме предусмотренных настоящей статьей, не допускается. Сведения, содержащиеся в представленных документах и информации, проверяются посредством процедуры единого окна.

(4) В день регистрации заявления и документов на получение/переоформление лицензии, установленных настоящей статьей, лицензирующий орган извещает об этом Инспекцию по охране окружающей среды (с запросом о проведении ею контрольного посещения или без такового), с тем чтобы убедиться в соответствии условий деятельности заявителя требованиям охраны окружающей среды. В течение не более чем семи рабочих дней с момента извещения Инспекция по охране окружающей среды должна направить уведомление или протокол о результатах проведенной проверки.

(5) Если после получения извещения Инспекция по охране окружающей среды не инициировала контроль и/или в течение семи рабочих дней с момента извещения не выдала протокол контроля, вступает в силу принцип молчаливого согласия.

(6) Лицензия оформляется в течение десяти рабочих дней и выдается сроком на пять лет.

(7) В случае отказа в выдаче лицензии лицензирующий орган обязан предоставить заявителю решение, содержащее причины и основания отказа.

[Ст.61¹ введена ЗП185 от 21.09.17, МО371-382/27.10.17 ст.632; в силу с 27.10.17]

Статья 62. Центр управления опасными отходами

(1) (1) правления опасными отходами (далее – *Центр*) является подведомственным центральному органу публичного управления в области окружающей среды предприятием по управлению опасными отходами, имеющим статус самостоятельного юридического лица и отдельный бюджет.

(2) Центр занимается распределением для обработки отходов стойких органических загрязнителей или отходов, загрязненных стойкими органическими загрязнителями, отходов, содержащих ртуть, и опасных отходов, образующихся в результате разборки батарей и аккумуляторов, электрического и электронного оборудования, выведенных из эксплуатации автомобилей и их экспортом с целью окончательного удаления.

(3) Центр рассматривает возможности приема и распределения других видов опасных отходов для их обработки.

Глава VIII ИМПОРТ И ЭКСПОРТ ОТХОДОВ

Статья 63. Режим импорта отходов

(1) Запрещается импорт в Республику Молдова в целях временного накопления, переработки или удаления любыми способами отходов и остатков любого происхождения в необработанном или обработанном виде, за исключением категорий отходов, перечисленных в приложении 7, предназначенных для использования существующими отечественными предприятиями в качестве вторичного сырья.

2) Перемещение отходов в целях уничтожения, переработки/рециркуляции или использования из свободных зон на остальную часть таможенной территории Республики Молдова не считается импортом, а является облагаемой поставкой

с выпиской налоговой накладной без подачи таможенной декларации.

(3) Отходы, образовавшиеся в результате деятельности резидентов зон свободного предпринимательства, вывезенные из свободных зон и перемещенные на остальную часть таможенной территории Республики Молдова в целях уничтожения, переработки/рециркуляции или использования на специализированных предприятиях, приравниваются к отходам, полученным на территории Республики Молдова, с применением к ним национального законодательства в области окружающей среды.

(4) Изношенные товары, основные средства и малоценные предметы выпускаются в свободное обращение по остаточной стоимости или стоимости, установленной на основе экспертизы, проведенной Торгово-промышленной палатой Республики Молдова или другими лицензированными субъектами.»

[Ст.63 п.(2),(3),(4) введен ЗП288 от 15.12.17, МО464-470/29.12.17 ст .808]

Статья 64. Трансфер и экспорт отходов

(1) Производители и владельцы опасных отходов могут экспортировать эти отходы

только для окончательного удаления в страны, ратифицировавшие Базельскую конвенцию о контроле за трансграничной перевозкой опасных отходов и их удалением, к которой Республика Молдова присоединилась Постановлением Парламента № 1599-ХІІІ от 10 марта 1998 года, располагающие соответствующими технологиями и давшие согласие на проведение такого рода операций.

(2) Трансфер отходов из Республики Молдова в другие страны реализуется только на основании одобренного компетентными органами страны-импортера уведомления об экспорте или транзите с соблюдением утвержденных Правительством положений нормативных актов о трансфере отходов.

(3) Учет уведомлений об экспорте, импорте и транзите осуществляется посредством АИС «УО».

Глава IX ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА НАРУШЕНИЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА ОБ ОТХОДАХ

Статья 65. Ответственность за нарушение законодательства об отходах Несоблюдение положений настоящего закона и нормативных актов, утвержденных на основании настоящего закона, влечет, по обстоятельствам, правонарушительную, гражданскую или уголовную ответственность согласно закону.

Статья 66. Ответственность за ущерб, причиненный

окружающей среде и здоровью населения

Ущерб, причиненный здоровью населения вследствие загрязнения окружающей среды отходами, подлежит возмещению в соответствии с положениями Гражданского кодекса Республики Молдова.

Глава X ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 67. Заключительные положения

(1) Настоящий закон устанавливает нормативную базу управления отходами с целью

охраны окружающей среды и здоровья населения. Настоящий закон перелагает Директиву 2008/98/ЕС Европейского Парламента и Совета от 19 ноября 2008 года об отходах и отмене некоторых директив, опубликованную в Официальном журнале Европейского Союза L312 от 22 ноября 2008 года.

(2) Настоящий закон вступает в силу по истечении 12 месяцев со дня опубликования в Официальном мониторе Республики Молдова, за исключением части (5) статьи 54,

которая вводится в действие с 1 января 2017 года, части (6) статьи 54, которая вводится в действие с 1 января 2018 года, и статьи 62, которая вводится в действие с 1 января 2020 года.

(3) Часть (7) статьи 49 применяется до 1 января 2018 года.

(4) Исключение, предусмотренное пунктом с) части (8) статьи 49, применяется до 1 января 2020 года.

(5) Положения частей (1)–(3) статьи 32 применяются и к производителям неопасных отходов в течение трех лет со дня вступления в силу настоящего закона.

Статья 68. Переходные положения

(1) Правительству:

а) в 12-месячный срок со дня опубликования настоящего закона разработать нормативную базу для исполнения настоящего закона;

б) в шестимесячный срок со дня вступления в силу настоящего закона:

– разработать и представить Парламенту предложения по приведению действующих законодательных актов в соответствие с настоящим законом;

– привести свои нормативные акты в соответствие с настоящим законом;

– разработать и утвердить Национальную программу по управлению отходами;

с) обеспечить постепенное введение механизма расширенной ответственности производителя, предусмотренного статьей 12.

(2) Со дня вступления в силу настоящего закона признать утратившим силу Закон об отходах производства и потребления № 1347-ХІІІ от 9 октября 1997 года (Официальный монитор Республики Молдова, 1998 г., № 16–17, ст. 101), с последующими изменениями и дополнениями.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА

Андриан КАНДУ

№ 209. Кишинэу, 29 июля 2016 г.

Приложение 1

Операции по удалению

D1 Захоронение в земле или сброс на землю (например, на свалку и т. п.).

D2 Обработка почвы (например, биохимическое разложение жидких либо илистых отходов в почве и т. п.).

D3 Глубинная закачка (например, закачивание отходов в скважины, соляные купола либо естественные природные резервуары и т. п.).

D4 Сброс в поверхностные водоемы (например, сброс жидких либо илистых отходов в котлованы, пруды или отстойные бассейны и т. п.).

D5 Размещение на специально приспособленных полигонах (например, сброс в отдельные отсеки с прокладкой и поверхностным покрытием, изолирующие отходы друг от друга и окружающей среды, и т. п.).

D6 Сброс отходов в водоемы, кроме морей/океанов.

D7 Сброс в моря/океаны, в том числе захоронение на морском дне.

D8 Биологическая обработка, не оговоренная в других позициях настоящего приложения, которая приводит к образованию конечных соединений либо смесей, удаляемых путем осуществления любой из операций под номерами D1–D12.

D9 Физико-химическая обработка, не оговоренная в других позициях настоящего приложения, которая приводит к образованию конечных соединений либо смесей, удаляемых путем одной из операций под номерами D1–D12 (например, выпаривание, сушка, кальцинирование и т. п.).

D12 Постоянное хранение (например, в специальных контейнерах в шахте и т. п.).

D13 Смешивание перед какой-либо из операций под номерами D1–D12. Если

необходимая операция не подпадает ни под одну из указанных, то она включает предшествующие удалению операции, в том числе предварительную обработку, а именно: сортировку, дробление, прессование, гранулирование, сушку, сухое измельчение, кондиционирование или разделение перед проведением любой из операций под номерами D1–D12.

D14 Переупаковка перед любой из операций под номерами D1–D13.

D15 Хранение в ожидании любой из операций под номерами D1–D14 (за исключением временного складирования на любой промышленной площадке до начала сбора. Временное складирование означает предварительное хранение).

Приложение 2

Операции по переработке

R2 Рекуперация/регенерация растворителей.

R3 Рециркуляция/рекуперация органических веществ, не используемых в качестве растворителей (в том числе компостирование и другие процессы естественного разложения). Это включает в себя газообразование и пиролиз, использующие компоненты в качестве химических веществ.

R4 Рециркуляция/рекуперация металлов и их соединений.

R5 Рециркуляция/рекуперация других неорганических материалов. Это включает в себя технологии по обработке почвы, в результате чего происходят восстановление почвы и рециркуляция неорганических строительных материалов.

R6 Регенерация кислот и оснований.

R7 Переработка компонентов, используемых для снижения загрязнения.

R8 Переработка компонентов катализаторов.

R9 Повторная перегонка нефти либо другая ее реутилизация.

R10 Обработка почвы, оказывающая положительное влияние на сельское хозяйство или экологию.

R11 Использование отходов, полученных в результате проведения любой из операций под номерами R2–R10.

R12 Обмен отходами для их использования при осуществлении любой из операций под номерами R2–R11. Если необходимая операция не подпадает ни под одну из указанных, то она включает предшествующие переработке операции, в том числе предварительную обработку, а именно: разборку, сортировку, дробление, прессование, гранулирование, сухое измельчение, кондиционирование, переупаковку, разделение и смешивание перед началом любой из операций под номерами R2–R11.

R13 Хранение отходов в ожидании любой из операций под номерами R2–R12 (за исключением временного складирования до начала сбора. Временное складирование означает предварительное хранение в соответствии с пунктом 5) статьи 2

Приложение 3

Свойства отходов, превращающие их в опасные

HP1 «Взрывчатые»: отходы, которые способны к химической реакции с выделением газов такой температуры и давления с такой скоростью, что могут нанести вред окружающей среде. Эта категория включает пиротехнические отходы, взрывчатые отходы в виде органического пероксида и самореактивные взрывчатые отходы.

Если отходы содержат одно или несколько веществ, соответствующих одному из кодов классов и категорий опасности и одному из кодов предупреждений об опасности,

представленных в таблице 1, они относятся к отходам типа HP1 при необходимости и целесообразности согласно методам тестирования. Если присутствие вещества, смеси или фракций указывает на то, что отходы являются взрывчатыми, они относятся к опасным отходам типа HP1.

Таблица 1

Код (коды) классов и категорий опасности и код (коды) предупреждений об опасности для компонентов отходов при отнесении их к опасным отходам типа HP1

Код (коды) классов и категорий опасности	Код (коды) предупреждений об опасности
Unst. Expl.	H200
Expl. 1.1	H201
Expl. 1.2	H202
Expl. 1.3	H203
Expl. 1.4	H204
Self-react. A	H240
Org. Perox. A	
Self-react. B	H241
Org. Perox. B	

HP2 «Окисляющие»: отходы, которые за счет выделения кислорода могут вызвать или поддерживать горение других материалов.

Если отходы содержат одно или несколько веществ, соответствующих одному из кодов классов и категорий опасности и одному из кодов предупреждений об опасности, представленных в таблице 2, они относятся к опасным отходам типа HP2 при необходимости и целесообразности согласно методам тестирования. Если присутствие одного вещества свидетельствует о том, что отходы являются оксидантами, они относятся к опасным отходам типа HP2.

Таблица 2

Код (коды) классов и категорий опасности и код (коды) предупреждений об опасности для компонентов отходов при отнесении их к опасным отходам типа НР2

Код (коды) классов и категорий опасности	Код (коды) предупреждений об опасности
Ох. Gas 1	H270
Ох. Liq. 1	H271
Ох. Sol. 1	
Ох. Liq. 2, Ох. Liq. 3	H272
Ох. Sol. 2, Ох. Sol. 3	

НР3 «Воспламеняющиеся»:

– легковоспламеняющиеся жидкие отходы: жидкие отходы с точкой возгорания ниже 60°C или отходы мазута, дизельного топлива и легкого печного топлива с точкой возгорания > 55°C и ≤ 75°C;

– легковоспламеняющиеся жидкие и твердые отходы пиррофорных материалов: твердые и жидкие отходы, которые даже в небольших количествах разогреваются вплоть до возгорания в течение пяти минут при контакте с воздухом;

– воспламеняющиеся твердые отходы: твердые отходы, которые могут легко воспламениться или при трении вызвать возгорание или тлеть;

– воспламеняющиеся газообразные отходы: газообразные отходы, которые загораются на воздухе при температуре 20°C и нормальном давлении 101,3 кПа;

– отходы, взаимодействующие с водой: отходы, которые при контакте с водой выделяют высокогорючие газы в опасных концентрациях;

– другие воспламеняющиеся отходы: воспламеняющиеся аэрозоли, огнеопасные саморазогревающиеся отходы, огнеопасные органические пероксиды и огнеопасные самореактивные отходы.

Если отходы содержат одно или несколько веществ, соответствующих одному из кодов классов и категорий опасности и одному из кодов предупреждений об опасности, представленных в таблице 3, отходы относятся к опасным отходам типа НР3 при необходимости и целесообразности согласно методам тестирования. Если присутствие одного вещества свидетельствует о том, что отходы являются воспламеняющимися, они относятся к опасным отходам типа НР3.

Таблица 3

Код (коды) классов и категорий опасности и код (коды) предупреждений об опасности для компонентов отходов при отнесении их к опасным отходам типа НРЗ

Код (коды) классов и категорий опасности	Код (коды) предупреждений об опасности
Flam. Gas 1	H220
Flam. Gas 2	H221
Aerosol 1	H222
Aerosol 2	H223
Flam. Liq. 1	H224
Flam. Liq. 2	H225
Flam. Liq. 3	H226
Flam. Sol. 1	H228
Flam. Sol. 2	
Self-react. CD	H242
Self-react. EF	
Org. Perox. CD	
Org. Perox. EF	
Pyr. Liq. 1	H250
Pyr. Sol. 1	
Self-heat. 1	H251
Self-heat. 2	H252
Water-react. 1	H260
Water-react. 2	H261
Water-react. 3	

HP4 «Раздражающие – раздражение кожи и повреждения глаз»: отходы, которые при контакте могут вызвать раздражение кожи или повреждение слизистой оболочки глаза.

Если отходы содержат одно или несколько веществ, соответствующих одному из следующих кодов классов и категорий опасности и кодов предупреждений об опасности, в количествах, равных или превышающих значения предельно допустимых концентраций, они относятся к опасным отходам типа HP4.

Численное значение, принимаемое во внимание при оценке Skin corr. 1A (H314), Skin irrit. 2 (H315), Eye dam. 1 (H318) и Eye irrit. 2 (H319), составляет 1%.

Если суммарная концентрация всех веществ, классифицируемых как Skin corr. 1A (H314), равна или превышает 1%, отходы относятся к опасным отходам типа HP4.

Если суммарная концентрация всех веществ, классифицируемых как Eye dam. 1 (H318), равна или превышает 10%, отходы относятся к опасным отходам типа HP4.

Если суммарная концентрация всех веществ, классифицируемых как Skin irrit. 2 (H315) и Eye irrit. 2 (H319), равна или превышает 20%, отходы относятся к опасным отходам типа HP4.

Следует отметить, что отходы, содержащие вещества, классифицируемые как H314 (Skin corr. 1A, 1B или 1C), в концентрациях, равных или превышающих 5%, относятся к опасным отходам типа HP8. Код HP4 не применяется в случае, если отходы относятся к опасным отходам типа HP8.

HP5 «Специфическая избирательная токсичность для отдельного органа (STOT)/токсичность при вдыхании»: отходы, которые при контакте могут вызвать острую реакцию, выраженную в поражении отдельного органа при однократном или многократном воздействии, или токсический эффект при вдыхании.

Если отходы содержат одно или несколько веществ, соответствующих одному или нескольким кодам классов и категорий опасности и одному из кодов предупреждений об опасности, представленных в таблице 4, в количествах, равных или превышающих значения предельно допустимых концентраций, представленных в таблице 4, они относятся к опасным отходам типа HP5.

Если отходы содержат вещества, обладающие специфической избирательной токсичностью для определенного органа (STOT), они могут быть отнесены к опасным отходам типа HP5 только в случае, если одно из веществ присутствует в количестве, равном или превышающем предельно допустимую концентрацию. Если отходы содержат одно или несколько веществ, классифицируемых как Asp. Тох. 1, и суммарная концентрация соответствующих веществ равна или превышает предельно допустимую концентрацию, они относятся к опасным отходам типа HP5 только в случае, если общая кинематическая вязкость (при 40°C) не превышает 20,5 мм²/с. Кинематическая вязкость определяется только в случае флюидов.

Таблица 4

Код (коды) классов и категорий опасности и код (коды) предупреждений об опасности для компонентов отходов и их предельно допустимые**концентрации при отнесении к опасным отходам типа HP5**

Код (коды) классов и категорий опасности	Код (коды) предупреждений об опасности	Предельно допустимая концентрация, %
STOT SE 1	H370	1
STOT SE 2	H371	10
STOT SE 3	H335	20
STOT RE 1	H372	1
STOT RE 2	H373	10
Asp. Tox. 1	H304	10

HP6 «Острая токсичность»: отходы, которые могут привести к серьезным токсическим последствиям при проникновении в организм человека через органы дыхания, пищеварения или кожу.

Если суммарная концентрация всех присутствующих в отходах веществ, которым соответствует по меньшей мере один из кодов классов и категорий опасности острой токсичности и один из кодов предупреждений об опасности, представленных в таблице 5, равна или превышает предельно допустимую концентрацию из той же таблицы, отходы относятся к опасным отходам типа HP6. Если отходы содержат не менее двух веществ, классифицируемых как вещества с ярко выраженными токсическими свойствами, суммарную концентрацию необходимо определять только для веществ той же категории опасности.

При оценке принимаются во внимание следующие численные значения:

- для Acute Tox. 1, 2 или 3 (H300, H310, H330, H301, H311, H331) – 0,1%;
- для Acute Tox. 4 (H302, H312, H332) – 1%.

Таблица 5

Код (коды) классов и категорий опасности и код (коды) предупреждений об опасности для компонентов отходов и их предельно допустимые концентрации при отнесении к опасным отходам типа HP6

Код (коды) классов и категорий опасности	Код (коды) предупреждений об опасности	Предельно допустимая концентрация, %
Acute Tox.1 (Oral)	H300	0,1
Acute Tox. 2 (Oral)	H300	0,25
Acute Tox. 3 (Oral)	H301	5
Acute Tox. 4 (Oral)	H302	25
Acute Tox. 1 (Dermal)	H310	0,25
Acute Tox. 2 (Dermal)	H310	2,5
Acute Tox. 3 (Dermal)	H311	15
Acute Tox. 4 (Dermal)	H312	55
Acute Tox. 1 (Inhal)	H330	0,1
Acute Tox. 2 (Inhal)	H330	0,5
Acute Tox. 3 (Inhal)	H331	3,5
Acute Tox. 4 (Inhal)	H332	22,5

HP7 «Канцерогенные»: отходы, которые вызывают развитие всех видов раковых заболеваний или повышают риск злокачественных новообразований.

Если отходы содержат вещество, соответствующее одному из кодов классов и категорий опасности и одному из кодов предупреждений об опасности, в количестве, равном или превышающем предельно допустимую концентрацию, представленную в таблице 6, они относятся к опасным отходам типа HP7. Если отходы содержат несколько веществ, классифицируемых как вещества с канцерогенным действием, соответствующие отходы относятся к опасным отходам типа HP7 только в случае, если одно из веществ присутствует в количестве, равном или превышающем предельно допустимую концентрацию.

Таблица 6

Код (коды) классов и категорий опасности и код (коды) предупреждений об опасности для компонентов отходов и их предельно допустимые концентрации при отнесении к опасным отходам типа НР7

Код (коды) классов и категорий опасности	Код (коды) предупреждений об опасности	Предельно допустимая концентрация, %
Сarc. 1A	H350	0,1
Сarc. 1B		
Сarc. 2	H351	1,0

НР8 «Коррозионные»: отходы, которые при попадании на кожу могут вызвать раздражение кожного покрова.

Если отходы содержат одно или несколько веществ, классифицируемых как Skin corr. 1A, 1B или 1C (H314), и их суммарная концентрация равна или превышает 5%, они относятся к опасным отходам типа НР8.

Предельно допустимая концентрация, принимаемая во внимание при оценке для Skin corr. 1A, 1B, 1C (H314), составляет 1,0%.

НР9 «Инфекционные»: отходы с содержанием жизнеспособных микроорганизмов или их токсинов, о которых известно или есть предположение, что они могут стать причиной заболеваний человека или других живых организмов.

Отходы относятся к опасным отходам типа НР9 в результате оценки, осуществленной в соответствии с национальными нормативными актами или положениями европейского законодательства.

НР10 «Тератогенные»: отходы, которые негативно сказываются на репродуктивной функции мужчин и женщин и ведут к ненаследственным уродствам у потомства.

Если отходы содержат вещество, соответствующее одному из представленных в таблице 7 кодов классов и категорий опасности и одному из кодов предупреждений об опасности, в количестве, равном или превышающем предельно допустимую концентрацию из той же таблицы, они относятся к опасным отходам типа НР10. Если отходы содержат одно или несколько веществ, классифицируемых в качестве тератогенных, они относятся к опасным отходам типа НР10 только в случае, если одно из веществ присутствует в количестве, равном или превышающем предельно допустимую концентрацию.

Таблица 7

Код (коды) классов и категорий опасности и код (коды) предупреждений об опасности для компонентов отходов и их предельно допустимые концентрации при отнесении к опасным отходам типа HP10

Код (коды) классов и категорий опасности	Код (коды) предупреждений об опасности	Предельно допустимая концентрация, %
Repr. 1A	H360	0,3
Repr. 1B		
Repr. 2	H361	3,0

HP11 «Мутагенные»: отходы, которые могут вызвать мутацию, то есть привести к наследственным количественным или структурным изменениям генетического материала в клетке.

Если отходы содержат вещество, соответствующее одному из представленных в таблице 8 кодов классов и категорий опасности и одному из кодов предупреждений об опасности, в количестве, равном или превышающем предельно допустимую концентрацию из той же таблицы, они относятся к опасным отходам типа HP11. Если отходы содержат одно или несколько веществ, классифицируемых в качестве мутагенных, они относятся к опасным отходам типа HP11 только в случае, если одно из веществ присутствует в количестве, равном или превышающем предельно допустимую концентрацию.

Таблица 8

Код (коды) классов и категорий опасности и код (коды) предупреждений об опасности для компонентов отходов и их предельно допустимые концентрации при отнесении к опасным отходам типа HP11

Код (коды) классов и категорий опасности	Код (коды) предупреждений об опасности	Предельно допустимая концентрация, %
Muta. 1A	H340	0,1
Muta. 1B		
Muta. 2	H341	1,0

HP12 «Выделение высокотоксичного газа»: отходы, которые при контакте с водой или кислотой выделяют высокотоксичные газы (Acute Tox. 1, 2 или 3).

Если отходы содержат вещество, которому соответствует один из дополнительных кодов предупреждений об опасности EUN029, EUN031 и EUN032, они относятся к опасным отходам типа HP12 на основе методов тестирования или экспериментальных данных.

HP13 «Сенсибилизирующие»: отходы, которые содержат одно или несколько веществ, вредное воздействие которых может вызвать аллергические заболевания кожи или органов дыхания.

Если отходы содержат вещество, обладающее сенсибилизирующими свойствами, которому соответствует один из кодов предупреждений об опасности H317 или H334, в количестве, равном или превышающем 10% предельно допустимой концентрации, такие отходы относятся к опасным отходам типа HP13.

HP14 «Экотоксичные»: отходы, потенциальная опасность вредного воздействия которых представляет немедленную или отсроченную угрозу одному или нескольким факторам окружающей среды.

HP15 «Отходы, способные после удаления образовывать материалы с каким-либо из указанных выше опасных свойств, изначально ими не обладающие»

Если отходы содержат одно или несколько веществ, соответствующих одному из предупреждений об опасности или одной дополнительной опасности, представленных в таблице 9, они относятся к опасным отходам типа HP15, за исключением отходов, в существующем виде ни при каких обстоятельствах не обладающих взрывоопасными или потенциально взрывоопасными свойствами.

Таблица 9

Предупреждения об опасности и о дополнительной опасности для компонентов отходов при отнесении их к опасным отходам типа HP15

Предупреждение (предупреждения) об опасности/дополнительной опасности	
Опасность массового взрыва в случае пожара	H205
Взрывоопасен в сухом состоянии	EUN001
Может образовать взрывчатые пероксиды	EUN019
Риск взрыва при нагревании в закрытом пространстве	EUN044

Отходы могут относиться к опасным отходам типа HP15 и на основании других применимых критериев, например, оценки фильтрата.

Примечания.

1. Присвоение опасного свойства HP14 осуществляется на основании критериев, предусмотренных утвержденным Правительством Положением о классификации, маркировке и упаковке веществ и смесей.
2. Применимые методы тестирования изложены в утвержденном Правительством Положении об установлении методов тестирования или в других признанных на международном уровне методах тестирования и рекомендациях.

Приложение 4

Меры по предотвращению образования отходов, указанные в статье 36

Меры, которые могут влиять на основные условия образования отходов

1. Применение плановых мероприятий или других экономических инструментов, способствующих эффективному использованию ресурсов.
2. Содействие проведению исследований и разработок экологически менее вредных и малозатратных продуктов и технологий, а также распространение и использование их результатов.
3. Разработка эффективных и значимых показателей экологической нагрузки, связанной с образованием отходов, с целью содействия предотвращению образования отходов на всех уровнях, начиная с сопоставления товаров на уровне Европейского Сообщества путем принятия мер местными органами власти и заканчивая национальным уровнем.

Меры, которые могут оказывать влияние на этапе проектирования, производства и распределения

4. Содействие развитию экодизайна (систематическому внедрению экологических аспектов в проектирование товаров с целью улучшения их экологических показателей на протяжении всего жизненного цикла).
5. Предоставление информации о методах предотвращения образования отходов с целью внедрения наилучших имеющихся методов в промышленность.
6. Организация для компетентных органов обучающих курсов, касающихся включения требований по предотвращению образования отходов в разрешения, выдаваемые в соответствии с настоящим законом.
7. Внедрение мер по предотвращению образования отходов на установках, не подпадающих под действие настоящего закона. При необходимости такие меры могут включать оценку или планы по предотвращению образования отходов.
8. Организация информационно-просветительских кампаний или оказание финансовой или иной поддержки предприятиям в принятии решений. Такие меры особенно эффективны, если они разрабатываются и предназначаются для малых и средних предприятий и применяются в сетях успешно функционирующих предприятий.
9. Использование добровольных соглашений, потребительских/производственных совещаний или отраслевых переговоров для стимулирования предприятий или операторов представляющих интерес секторов к разработке собственных планов или задач по предотвращению образования отходов или ограничению производства товаров или упаковки, дающих избыточное количество отходов.
10. Содействие внедрению сертифицированных систем экологического менеджмента, в том числе ЕМАС и ИСО 14001.

Меры, которые могут влиять на процесс потребления и использования

11. Экономические инструменты, такие как поощрение экологически чистых закупок

или внедрение обязательных платежей для потребителей за определенные товары или упаковку, которые в ином случае предоставляются бесплатно.

12. Организация информационно-просветительских кампаний для населения или определенной категории потребителей.

13. Внедрение сертифицированной экологической маркировки.

14. Соглашения с промышленными предприятиями, например, об использовании групп товаров, которые включены в интегрированную товарную политику, или соглашения с субъектами розничной торговли об обеспечении информацией о предотвращении образования отходов и о товарах со сниженным вредным воздействием на окружающую среду.

15. Стимулирование реутилизации и/или ремонта вышедших из строя товаров или комплектующих частей, в частности посредством применения воспитательных, экономических, логистических или других мер, таких как поддержка или создание аккредитованных центров или сетей ремонтно-технического обслуживания, особенно в районах с высокой плотностью населения.

Приложение 5

Категории электрического и электронного оборудования, подпадающие под действие статьи 50

1. Габаритная бытовая техника
2. Малогабаритная бытовая техника
3. Информационное и телекоммуникационное оборудование
4. Оборудование широкого потребления
5. Осветительное оборудование
6. Электрическое и электронное оборудование (за исключением крупногабаритных стационарных промышленных установок)
7. Игрушки, оборудование для отдыха и спорта
8. Медицинские приборы (за исключением имплантируемых и инфицируемых изделий)
9. Оборудование для мониторинга и контроля
10. Автоматические дозаторы

Приложение 6

СПИСОК веществ, подпадающих под действие требований по управлению запасами и отходами стойких органических загрязнителей

Раздел 1

СПИСОК веществ, на которые распространяются положения части (3) статьи 53 об управлении запасами стойких органических загрязнителей

Соединение	№ КАС	№ ЕС	Конкретные исключения использования в качестве посредника или иные характеристики
------------	-------	------	---

<p>Вещества, включенные в Стокгольмскую конвенцию о стойких органических загрязнителях и/или в Протокол по стойким органическим загрязнителям к Конвенции о трансграничном загрязнении воздуха на большие расстояния:</p>			
<p>Тетрабромдифениловый эфир C₁₂H₆Br₄O^{a)}</p>			<p>1. В отступление от части (1) статьи 53 разрешаются производство, предоставление на рынке и использование: а) без ущерба для пункта б) изделий и препаратов с концентрацией тетрабромдифенилового эфира менее 0,1% по массе, произведенных (частично или полностью) из рециркулированных материалов или материалов, полученных из отходов, подготовленных для реутилизации; б) электрического и электронного оборудования согласно требованиям части (3) статьи 50. 2. Уже находящиеся в применении изделия с содержанием тетрабромдифенилового эфира, являющегося их составной частью, продолжают использоваться до 2025 года.</p>
<p>Пентабромдифениловый эфир C₁₂H₅Br₅O^{a)}</p>			<p>1. В отступление от части (1) статьи 53 разрешаются производство, предоставление на рынке и использование: а) без ущерба для пункта б) изделий и препаратов с концентрацией пентабромдифенилового эфира менее 0,1% по массе, произведенных (частично или полностью) из рециркулированных материалов или материалов, полученных из отходов, подготовленных для реутилизации; б) электрического и электронного оборудования согласно требованиям части (3) статьи 50. 2. Уже находящиеся в применении изделия с содержанием пентабром-</p>

			дифенилового эфира, являющегося их составной частью, продолжают использоваться до 2025 года.
Гексабромдифениловый эфир $C_{12}H_4Br_6O$ ^{b)}			<p>1. В отступление от части (1) статьи 53 разрешаются производство, предоставление на рынке и использование:</p> <p>а) без ущерба для пункта б) изделий и препаратов с концентрацией гексабромдифенилового эфира менее 0,1% по массе, произведенных (частично или полностью) из рециркулированных материалов или материалов, полученных из отходов, подготовленных для реутилизации;</p> <p>б) электрического и электронного оборудования согласно требованиям части (3) статьи 50.</p> <p>2. Уже находящиеся в применении изделия с содержанием гексабромдифенилового эфира, являющегося их составной частью, продолжают использоваться до 2025 года.</p>
Гептабромдифениловый эфир $C_{12}H_3Br_7O$ ^{b)}			<p>1. В отступление от части (1) статьи 53 разрешаются производство, предоставление на рынке и использование:</p> <p>а) без ущерба для пункта б) изделий и препаратов с концентрацией гептабромдифенилового эфира менее 0,1% по массе, произведенных (частично или полностью) из рециркулированных материалов или материалов, полученных из отходов, подготовленных для реутилизации;</p> <p>б) электрического и электронного оборудования согласно требованиям части (3) статьи 50.</p> <p>2. Уже находящиеся в применении изделия с содержанием гептабромдифенилового эфира, являющегося их составной частью, продолжают использоваться до 2025 года.</p>
Перфтороктановые сульфонаты (ПФОС) ^{c)} Перфтороктановая сульфоновая кислота, ее соли, включая:			<p>1. Для целей настоящей позиции:</p> <p>а) пункт б) части (2) статьи 53 применяется к концентрациям ПФОС, меньшим или равным 10 мг/кг (0,001% по массе),</p>

- перфтороктановый сульфонилфторид; - перфтороктановый сульфонат калия; - перфтороктановый сульфонат аммония; - перфтороктановый сульфонат диэтаноламмония; - перфтороктановый сульфонат тетраэтиламмония; - перфтороктановый сульфонат дидецилдиметиламмония			присутствующих в веществах или препаратах; b) пункт b) части (2) статьи 53 применяется к концентрациям ПФОС в полуфабрикатах продуктов или изделий или их частях в случае, если концентрация ПФОС составляет менее 0,1% по массе, рассчитанная по отношению к массе структурных или микроструктурных компонентов, которые содержат ПФОС, или для текстиля или других обивочных материалов в случае, если содержание ПФОС составляет менее 1 мкг/м ² обивочных материалов. 2. Разрешается использование уже находящихся в применении изделий с содержанием ПФОС, являющихся их составной частью. О таких изделиях оператор обязан незамедлительно уведомлять центральный орган публичного управления в области окружающей среды о содержании в них ПФОС.
Альдрин	309-00-2	206-215-8	-
Хлордан	57-74-9	200-349-0	-
Хлордекон	143-50-0	205-601-3	-
Дильдрин	60-57-1	200-484-5	-
ДДТ (1,1,1-трихлор-2,2-бис(4-хлорфенилэтан)	50-29-3	200-024-3	-
Эндосульфан	115-29-7 959-98-8 33213-65-9	204-079-4	-
Эндрин	72-20-8	200-775-7	-
Гептахлор	76-44-8	200-962-3	-
Гексабромбифенил	36355-01-8	252-994-2	-
Гексахлорбензол	118-74-1	200-273-9	-
Гексахлорциклогексаны, включая линдан	58-89-9 319-84-6 319-85-7 608-73-1	200-401-2 206-270-8 206-271-3 210-168-9	-
Мирекс	2385-85-5	219-196-6	-
Пентахлорбензол	608-93-5	210-172-5	-
Токсафен	8001-35-2	232-283-3	-
Полихлорированные бифенилы (ПХБ)	1336-36-3 и др.	215-648-1 и др.	Без ущерба для Положения о полихлорированных бифенилах разрешается использование изделий, уже находящихся в применении на момент вступления в силу настоящего закона.
Гексахлорбутадиен	87-68-3	201-765-5	-

Хлоралканы C10-C13 (короткоцепные хлорированные парафины – КЦХП) ^{d)}	85535-84-8	287-476-5	1. В отступление от части (1) статьи 53 разрешаются производство, предоставление на рынке и использование в качестве веществ или компонентов других веществ или смесей в концентрациях менее 1% по массе. 2. В отступление от части (1) статьи 53 разрешаются производство, предоставление на рынке и использование: а) огнеупорных наполнителей в каучуке, используемых в конвейерных лентах горнодобывающей промышленности;
Полихлорированные нафталины ^{e)}			-

Для целей настоящего приложения:

a) тетрабромдифениловый эфир и пентабромдифениловый эфир означают 2,2',4,4'-тетрабромдифениловый эфир (БДЭ-47, № КАС: 40088-47-9) и 2,2',4,4',5-пентабромдифениловый эфир (БДЭ-99, № КАС: 32534-81-9) и другие тетра- и пентабромдифениловые эфиры, содержащиеся в коммерческом пентабромдифениловом эфире;

b) гексабромдифениловый эфир и гептабромдифениловый эфир означают 2,2',4,4',5,5'-гексабромдифениловый эфир (БДЭ-153, № КАС: 68631-49-2), 2,2',4,4',5,6'-гексабромдифениловый эфир (БДЭ-154, № КАС: 207122-15-4), 2,2',3,3',4,5',6-гептабромдифениловый эфир (БДЭ-175, № КАС: 446255-22-7), 2,2',3,4,4',5',6-гептабромдифениловый эфир (БДЭ-183, № КАС: 207122-16-5) и другие гекса- и гептабромдифениловые эфиры, содержащиеся в коммерческом октабромдифениловом эфире;

c) перфтороктановые сульфонаты (ПФОС) означают вещества, определяемые по молекулярной формуле $C_8F_{17}SO_2X$, в которой $X = OH$, соли металлов ($O-M^+$), галиды, амиды и другие производные, включая полимеры;

d) короткоцепные хлорированные парафины означают хлорированные алканы с длиной углеродной цепи 10–13 атомов углерода и степенью хлорирования более 48% по массе;

e) полихлорированные нафталины означают химические соединения на основе системы нафталинового кольца, в котором один или несколько атомов водорода замещены атомами хлора.

Раздел 2

СПИСОК

веществ, на которые распространяются положения
части (4) статьи 53 об управлении отходами
стойких органических загрязнителей

Вещество	№ КАС	№ ЕС	Предельное значение концентрации в отходах
Тетрабромдифениловый эфир $C_{12}H_6Br_4O$			Сумма концентраций тетрабромдифенилового, пентабромдифенилового, гексабромдифенилового и гептабромдифенилового эфиров: 1000 мг/кг
Пентабромдифениловый эфир $C_{12}H_5Br_5O$			
Гексабромдифениловый эфир $C_{12}H_4Br_6O$			
Гептабромдифениловый эфир $C_{12}H_3Br_7O$			
Перфтороктановая сульфоновая кислота и ее производные (ПФОС) $C_8F_{17}SO_2X$ [X = OH, соль металла (O-M ⁺), галоид, амид и другие производные, включая полимеры]			50 мг/кг
Полихлорированные дибензо-п-диоксины и полихлорированные дибензофураны (ПХДД/ПХДФ)			15 мкг/кг ¹⁾
Альдрин	309-00-2	206-215-8	50 мг/кг
Хлордан	57-74-9	200-349-0	50 мг/кг
Хлордекон	143-50-0	205-601-3	50 мг/кг
Дильдрин	60-57-1	200-484-5	50 мг/кг
ДДТ (1,1,1-трихлор-2,2-бис(4-хлорфенил)этан)	50-29-3	200-024-3	50 мг/кг
Эндрин	72-20-8	200-775-7	50 мг/кг
Гептахлор	76-44-8	200-962-3	50 мг/кг
Гексабромбифенил	36355-01-8	252-994-2	50 мг/кг
Гексахлорбензол	118-74-1	200-273-9	50 мг/кг
Гексахлорциклогексаны, включая линдан	58-89-9 319-84-6 319-85-7 608-73-1	210-168-9 200-401-2 206-270-8 206-271-3	50 мг/кг
Мирекс	2385-85-5	219-196-6	50 мг/кг
Пентахлорбензол	608-93-5	210-172-5	50 мг/кг
Токсафен	8001-35-2	232-283-3	50 мг/кг
Полихлорированные бифенилы (ПХБ) и др.	1336-36-3	215-648-1	50 мг/кг ²⁾

ПХДД	ФТЭ
2,3,7,8-TeCDD	1
1,2,3,7,8-PeCDD	1
1,2,3,4,7,8-HxCDD	0,1
1,2,3,6,7,8-HxCDD	0,1
1,2,3,7,8,9-HxCDD	0,1
1,2,3,4,6,7,8-HpCDD	0,01
OCDD	0,0003
ПХДФ	ФТЭ
2,3,7,8-TeCDF	0,1
1,2,3,7,8-PeCDF	0,03
2,3,4,7,8-PeCDF	0,3
1,2,3,4,7,8-HxCDF	0,1
ПХДД	ФТЭ
1,2,3,6,7,8-HxCDF	0,1
1,2,3,7,8,9-HxCDF	0,1
2,3,4,6,7,8-HxCDF	0,1
1,2,3,4,6,7,8-HpCDF	0,01
1,2,3,4,7,8,9-HpCDF	0,01
OCDF	0,0003

Примечания.

¹⁾ Лимиты рассчитываются в ПХДД и ПХДФ в соответствии с факторами токсической эквивалентности (ФТЭ).

²⁾ В случае необходимости применяется метод расчета, изложенный в европейских стандартах EN 12766-1 и EN 12766-2.

Приложение 7

Вторичное сырье, разрешенное к импорту

Код товарной позиции	Наименование товаров
4707	Регенерируемые бумага или картон (макулатура и отходы):
4707 10 000	– небеленые крафт-бумага или крафт-картон или гофрированные бумага или картон
4707 20 000	– бумага или картон прочие, полученные в основном из белой целлюлозы, не окрашенные в массу
4707 30	– бумага или картон, полученные в основном из древесной массы (например, газеты, журналы и аналогичная печатная продукция):
4707 30 100	-- старые и непроданные газеты и журналы, телефонные справочники, брошюры и печатная рекламная продукция
4707 90	– прочие, включая несортированные макулатуру и отходы:
4707 90 100	-- неосортированные (а именно, отходы производства и потребления различных видов картона, белой и цветной бумаги)
4707 90 900	-- отсортированные (а именно, бумажные гильзы)
7001 00	Бой стеклянный, скрап и прочие отходы стекла; стекло в блоках:

7001 00 100	– бой стеклянный, скрап и прочие отходы стекла (не содержащие вредных веществ)
7204	Отходы и лом черных металлов; слитки черных металлов для переплавки (шихтовые слитки)
2401 30 000	Табачные отходы (табачная жилка)
2307 00	Винный отстой; винный камень

CUPRINS

LEGE Nr. 131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice (Publicat : 31.07.2015 în Monitorul Oficial Nr. 197-205 art Nr : 402 Data intrării in vigoare : 01.05.2016

Capitolul I. DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Noțiuni principale

Articolul 2. Domeniul de aplicare a legii

Articolul 3. Calcularea valorii estimate a contractelor de achiziții publice și planificarea acestor contracte

Articolul 4. Excepții

Articolul 5. Regimul special

Articolul 6. Principiile de reglementare a relațiilor privind achizițiile publice

Articolul 7. Cadrul juridic

Capitolul II. REGLEMENTAREA DE STAT A ACHIZIȚIILOR PUBLICE

Articolul 8. Agenția Achiziții Publice

Articolul 9. Atribuțiile de bază ale Agenției Achiziții Publice

Articolul 10. Desfășurarea activității și administrarea Agenției Achiziții Publice

Articolul 11. Bugetul Agenției Achiziții Publice

Capitolul III. PARTICIPANȚII LA PROCEDURILE DE ACHIZIȚIE PUBLICĂ

Secțiunea 1. Autoritățile contractante

Articolul 12. Calitatea de autoritate contractantă

Articolul 13. Exercițarea atribuțiilor de către autoritățile contractante

Articolul 14. Atribuțiile grupului de lucru

Secțiunea a 2-a. Operatorul economic

Articolul 15. Participarea operatorului economic la procedurile de achiziție publică

Capitolul IV. DATE DE CALIFICARE ȘI CRITERII DE ATRIBUIRE

Articolul 16. Datele de calificare ale operatorilor economici

Articolul 17. Criterii de calificare și selecție

Articolul 18. Situația personală a ofertantului sau candidatului

Articolul 19. Capacitatea de exercitare a activității profesionale

Articolul 20. Capacitatea economică și financiară

Articolul 21. Capacitatea tehnică și/sau profesională

Articolul 22. Standarde de asigurare a calității

Articolul 23. Standarde de protecție a mediului

Articolul 24. Lista operatorilor economici calificați

Articolul 25. Lista de interdicție a operatorilor economici

Articolul 26. Criterii de atribuire a contractului de achiziții publice

Capitolul V. PUBLICITATEA ȘI TRANSPARENȚA

Articolul 27. Anunțul de intenție

Articolul 28. Anunțul de participare

Articolul 29. Anunțul de atribuire

Articolul 30. Informarea și atribuirea contractului de achiziție publică

Articolul 31. Termene pentru încheierea contractelor de achiziție publică

Capitolul VI. CERINȚELE PRINCIPALE PRIVIND PROCEDURA DE ACHIZIȚIE PUBLICĂ

Articolul 32. Regulile aplicabile comunicării

Articolul 33. Modalități de comunicare

Articolul 34. Clarificări

Articolul 35. Cerința confirmării documentelor

Articolul 36. Regulile privind termenele de depunere și primire a cererilor de participare și a ofertelor

Articolul 37. Regulile privind descrierea bunurilor, lucrărilor și serviciilor

Articolul 38. Documentația de atribuire

Articolul 39. Modificarea documentației de atribuire

Articolul 40. Coruperea în cadrul procedurilor de achiziție publică

Articolul 41. Condițiile referitoare la impozite, aspectele de mediu, protecția muncii

Articolul 42. Oferta. Ofertele alternative

Articolul 43. Dosarul achiziției publice

Capitolul VII. PROCEDURILE DE ACHIZIȚIE PUBLICĂ

Secțiunea 1. Tipurile procedurilor de achiziție publică

Articolul 44. Procedurile de achiziție publică

Secțiunea a 2-a. Licitația deschisă

Articolul 45. Inițierea licitației deschise

Articolul 46. Anunțul de participare la licitația deschisă

Secțiunea a 3-a. Licitația restrânsă

Articolul 47. Condițiile oferirii documentației de atribuire

Articolul 48. Documentația de atribuire

Articolul 49. Inițierea licitației restrânse

Articolul 50. Procedura de preselecție

Articolul 51. Transmiterea invitației de participare

Secțiunea a 4-a. Alte proceduri de achiziție publică

Articolul 52. Dialogul competitiv

Articolul 53. Negocierea cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare

Articolul 54. Negocierea fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare

Articolul 55. Cererea ofertelor de prețuri

Articolul 56. Concursul de soluții

Articolul 57. Achiziția în cazul planurilor de construcție a locuințelor sociale

Secțiunea a 5-a. Modalități speciale de atribuire a contractelor de achiziții publice

Articolul 58. Acordul-cadru

Articolul 59. Sistemul dinamic de achiziție

Articolul 60. Licitația electronică

Capitolul VIII. DERULAREA PROCEDURII DE ACHIZIȚIE PUBLICĂ

Articolul 61. Condițiile prezentării ofertelor

Articolul 62. Deschiderea ofertelor

Articolul 63. Termenul de valabilitate a ofertei, modificarea și retragerea ofertei

Articolul 64. Garanția pentru ofertă și garanția de bună execuție a contractului

Articolul 65. Examinarea, evaluarea și compararea ofertelor

Articolul 66. Oferta anormal de scăzută

Articolul 67. Anularea procedurii de achiziție publică

Capitolul IX. CONTRACTUL DE ACHIZIȚII PUBLICE.

DAREA DE SEAMĂ PRIVIND PROCEDURA DE ACHIZIȚIE PUBLICĂ. CONFLICTUL DE INTERESE

Articolul 68. Principiile de atribuire a contractului de achiziții publice

Articolul 69. Condiții speciale de executare a contractului de achiziții publice

Articolul 70. Contractul de achiziții publice

Articolul 71. Subcontractarea

Articolul 72. Interzicerea divizării sau măririi achizițiilor publice

Articolul 73. Darea de seamă privind procedura de achiziție publică

Articolul 74. Reguli de evitare a conflictului de interese

Capitolul X. SOLUȚIONAREA LITIGIILOR ȘI RĂSPUNDEREA JURIDICĂ

Articolul 75. Organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor

Articolul 75¹. Personalul Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor

Articolul 76. Dreptul la contestare

Articolul 77. Depunerea contestației

Articolul 78. Procedura de examinare a contestațiilor

Articolul 79. Procedura de soluționare a contestațiilor

Articolul 80. Soluțiile pe care le poate pronunța Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor

Articolul 81. Litigii

Articolul 82. Soluționarea litigiilor

Capitolul XI. DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 83. Intrarea în vigoare

Articolul 84. Abrogării

Articolul 85. Organizarea executării

[anexa nr.1](#)

[anexa nr.1¹](#)

[anexa nr.2](#)

[anexa nr.3. INFORMAȚII CARE TREBUIE INCLUSE ÎN ANUNȚURILE PENTRU ACHIZIȚIILE PUBLICE](#)

LPM131/2015
ID intern unic: 360122
[Версия на русском](#)

[Versiunea originala](#)
[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 131
din 03.07.2015

privind achizițiile publice

Publicat : 31.07.2015 în Monitorul Oficial Nr. 197-205 art Nr : 402 Data intrării in vigoare : 01.05.2016

MODIFICAT

[LP305 din 21.12.17, MO7-17/12.01.18 art.66](#)
[LP288 din 15.12.17, MO464-470/29.12.17 art.808](#)
[LP256 din 01.12.17, MO464-470/29.12.17 art.796](#)
[LP231 din 10.11.17, MO429-433/08.12.17 art.716](#)
[LP223 din 02.11.17, MO411-420/24.11.17 art.689; în vigoare 24.05.18](#)
[LP178 din 21.07.17, MO301-315/18.08.17 art.537](#)
[LP123 din 07.07.17, MO252/19.07.17 art.410; în vigoare 19.07.17](#)
[LP58 din 06.04.17, MO119-126/14.04.17 art.197; în vigoare 14.04.17](#)
[LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777](#)
[LP233 din 03.10.16, MO343-346/04.10.16 art.709](#)
[LP148 din 01.07.16, MO215-216/19.07.16 art.473](#)

NOTĂ:

În textul legii, sintagma „Agenția de Soluționare a Contestațiilor”, la orice formă gramaticală, se substituie cu sintagma „Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor” la forma gramaticală corespunzătoare prin [LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777](#)

În scopul transpunerii Directivei 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 134 din 30 aprilie 2004, parțial a Directivei 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 94/65 din 28 martie 2014, și a Directivei 89/665/CCE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea

contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 395 din 30 decembrie 1989, Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

Agencia Achiziții Publice – autoritate administrativă în subordinea Ministerului Finanțelor, care efectuează supravegherea, controlul ex-post și coordonarea interramurală în domeniul achizițiilor publice;

[Art.1 noțiunea modificată prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

Agencia Națională pentru Soluționarea Contestațiilor – autoritate publică autonomă care soluționează contestațiile formulate în cadrul procedurilor de achiziție publică;

[Art.1 noțiunea în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

achiziție publică – procurare de bunuri, executare de lucrări sau prestare de servicii pentru necesitățile uneia sau mai multor autorități contractante;

acord-cadru – acord încheiat între una sau mai multe autorități contractante și unul sau mai mulți operatori economici, având ca obiect stabilirea condițiilor pentru contractele care urmează să fie atribuite în decursul unei perioade determinate, în special în ceea ce privește prețurile și, după caz, cantitățile prevăzute;

autoritate centrală de achiziție – autoritate contractantă care:

- a) achiziționează bunuri și servicii destinate autorităților contractante; sau
- b) atribuie contracte de achiziții publice sau încheie acorduri-cadru de lucrări, de bunuri sau de servicii destinate autorităților contractante;

autoritate contractantă – autoritate publică, persoană juridică de drept public, asociație a acestor autorități sau persoane;

bani publici – resursele financiare ale bugetului de stat, ale bugetelor locale, ale bugetului asigurărilor sociale de stat și ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală;

candidat – operator economic care a depus candidatura în cazul unei proceduri de licitație restrânsă, de negociere sau de dialog competitiv;

candidatură – documente prin care un candidat își demonstrează situația personală, capacitatea de exercitare a activității profesionale, capacitatea economică și financiară, capacitatea tehnică și profesională, în vederea obținerii invitației de participare pentru depunerea ulterioară a ofertei, în cazul unei proceduri de licitație restrânsă, de negociere sau de dialog competitiv;

concurs de soluții – procedură care permite autorității contractante să achiziționeze un plan sau un proiect, în special în domeniul amenajării teritoriului, al proiectării urbanistice și peisagistice, al arhitecturii sau al prelucrării datelor, inclusiv în alte domenii, prin selectarea acestuia pe baze concurențiale de către un juriu cu sau fără acordarea de premii;

contract de achiziții publice – contract cu titlu oneros, încheiat în scris între unul sau mai mulți operatori economici și una sau mai multe autorități contractante, care are ca obiect procurarea de bunuri, executarea de lucrări sau prestarea de servicii în sensul prezentei legi;

contract de achiziții publice de bunuri – contract de achiziții publice, altul decât cel de lucrări, care are ca obiect achiziția de bunuri/produse, cumpărarea lor în rate, închirierea sau leasingul, cu sau fără opțiune de cumpărare. Un contract de achiziții publice care are ca obiect furnizarea de produse și care acoperă, în mod suplimentar, lucrări de montaj și de instalare este considerat contract de achiziții publice de bunuri;

contract de achiziții publice de lucrări – contract de achiziții publice având ca obiect fie execuția, fie atît proiectarea, cît și execuția unor lucrări aferente activităților enumerate în anexa nr. 11 sau a unei construcții, fie realizarea, prin orice mijloace, a unei construcții care să răspundă necesităților precizate de către autoritatea contractantă;

[Art.1 noțiunea în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

contract de achiziții publice de servicii – contract de achiziții publice, altul decât contractele de achiziții publice de lucrări sau de bunuri, care are ca obiect prestarea de servicii astfel cum

acestea sînt prevăzute în anexele nr. 1 și 2. Un contract de achiziții publice care are ca obiect atît furnizarea de produse, cît și prestarea de servicii este considerat contract de achiziții publice de servicii dacă valoarea serviciilor în cauză este mai mare decît valoarea produselor prevăzute în contract. Un contract de achiziții publice care are ca obiect servicii și care cuprinde, neesențial, activități aferente contractului de achiziții publice de lucrări în raport cu obiectul principal al contractului este considerat contract de achiziții publice de servicii;

dialog competitiv – procedură la care orice operator economic poate solicita să participe și în cadrul căreia autoritatea contractantă conduce un dialog cu candidații admiși la această procedură în vederea dezvoltării uneia sau mai multor soluții care să răspundă necesităților precizate de autoritatea contractantă și în baza căreia sau cărora candidații selectați urmează să fie invitați să își depună ofertele;

documentație de atribuire – documentație care cuprinde toate informațiile legate de obiectul contractului de achiziții publice și de procedura de atribuire a acestuia, inclusiv caietul de sarcini sau, după caz, documentația descriptivă;

grup de lucru – grup de specialiști în cadrul autorității contractante care realizează proceduri de achiziție publică;

licitație deschisă – procedură publică reglementată de prezenta lege, în cadrul căreia orice operator economic interesat poate prezenta o ofertă;

licitație electronică – proces repetitiv care implică mijloace electronice de prezentare, în ordine descrescătoare, a noilor prețuri și a noilor valori referitoare la anumite elemente ale ofertelor, care intervin după o primă evaluare completă a ofertelor, permițînd clasificarea lor în baza unor metode automate de evaluare;

licitație restrînsă – procedură publică la care orice operator economic poate solicita să participe și în cadrul căreia numai operatorii economici preselecțai de autoritatea contractantă își pot prezenta ofertele;

mijloc electronic – mijloc care utilizează echipamente electronice de prelucrare, inclusiv compresia digitală, și de stocare a datelor ce sînt difuzate, transmise și recepționate prin cablu, radio, mijloace optice sau prin alte mijloace electromagnetice;

ofertant – operator economic care a prezentat o ofertă în cadrul procedurii de atribuire a contractului de achiziții publice;

ofertă – act juridic prin care operatorul economic își manifestă voința de a se angaja din punct de vedere juridic într-un contract de achiziții publice. Oferta cuprinde propunerea tehnică și propunerea financiară;

operator economic – furnizor de bunuri, executant de lucrări și/sau prestator de servicii, care poate fi orice persoană fizică sau juridică, orice entitate publică sau asociație a acestor persoane și/sau entități, care furnizează pe piață bunuri, execută lucrări și/sau prestează servicii;

procedură negociată – procedură în cadrul căreia autoritatea contractantă consultă operatorii economici cu privire la opțiunile lor și negociază condițiile contractuale cu unul sau mai mulți dintre ei;

propunere financiară – parte a ofertei ce cuprinde informațiile cu privire la preț, tarif, alte condiții financiare și comerciale corespunzătoare satisfacerii cerințelor solicitate prin documentația de atribuire;

propunere tehnică – parte a ofertei elaborată în baza cerințelor din caietul de sarcini sau, după caz, din documentația descriptivă;

referință tehnică – orice produs, altul decît standardele oficiale, elaborat de organismele europene de standardizare în conformitate cu o procedură adaptată în funcție de evoluția cerințelor pe piață;

Sistemul Informațional Automatizat „Registrul de Stat al Achizițiilor Publice” (în continuare – SIA „RSAP”) – sistem informațional și de telecomunicații complex, care asigură susținerea informațională a proceselor de regulare și control al achizițiilor publice;

sistem dinamic de achiziție – proces, în totalitate electronic, de achiziție a bunurilor de uz curent ale căror caracteristici, disponibile în general pe piață, îndeplinesc cerințele autorității contractante, fiind restrîns în timp și deschis pe întreaga perioadă oricărui operator economic care îndeplinește criteriile de selecție și care depune o ofertă orientativă, conformă cu caietul de

sarcini;

specificație tehnică comună – specificație tehnică elaborată în conformitate cu o procedură recunoscută de statele membre ale Uniunii Europene și publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene;

specificații tehnice – ansamblul indicațiilor tehnice cuprinse, în special, în caietele de sarcini, care definesc caracteristicile solicitate pentru un material, pentru un produs sau pentru un bun și care permit caracterizarea acestora astfel încât să corespundă utilizării urmărite de autoritatea contractantă. Printre aceste caracteristici se numără nivelurile de performanță ecologică, proiectarea pentru toate tipurile de utilizări (inclusiv accesul persoanelor cu dizabilități) și evaluarea conformității, performanța, siguranța sau dimensiunile, inclusiv procedurile referitoare la asigurarea calității, terminologia, simbolurile, testările și metodele de testare, ambalarea, marcarea și etichetarea, precum și procesul și metodele de producție. Caracteristicile includ, de asemenea, normele de proiectare și calculare a lucrărilor, condițiile de testare, de control și de recepție a lucrărilor, precum și tehnicile sau metodele de construcție și toate celelalte condiții cu caracter tehnic pe care autoritatea contractantă este în măsură să le prevadă, prin reglementări generale sau specifice, în ceea ce privește lucrările terminate și materialele sau elementele acestora;

standard – specificație tehnică aprobată de către un organism desemnat de standardizare în vederea utilizării repetate sau permanente, care nu este obligatorie și care se încadrează în una dintre categoriile următoare:

a) standard internațional – standard adoptat de un organism internațional de standardizare și pus la dispoziția publicului;

b) standard european – standard adoptat de un organism european de standardizare și pus la dispoziția publicului;

c) standard național – standard adoptat de un organism național de standardizare și pus la dispoziția publicului;

Vocabularul comun privind achizițiile publice (Common Procurement Vocabulary, CPV) – nomenclatura de referință aplicabilă contractelor de achiziții publice.

Articolul 2. Domeniul de aplicare a legii

(1) Prezenta lege se aplică contractelor de achiziții publice, cu excepția celor specificate la art. 4, a căror valoare estimată, fără taxa pe valoarea adăugată, este egală cu sau mai mare decât următoarele praguri:

a) pentru contractele de achiziții publice de bunuri și servicii – 80 000 de lei;

b) pentru contractele de achiziții publice de lucrări – 100 000 de lei.

(2) Prezenta lege se aplică și de către o entitate juridică fără calitate de autoritate contractantă în cazul atribuirii unui contract de achiziții publice de lucrări sau servicii finanțat/subvenționat cu peste 50% direct de către autoritățile contractante și care nu se referă la excepțiile specificate la art. 4.

(3) Prezenta lege prevede și particularități privind contractele de achiziții publice, cu excepția celor specificate la art. 4, a căror valoare estimată, fără taxa pe valoarea adăugată, este egală cu sau mai mare decât următoarele praguri:

a) pentru contractele de achiziții publice de bunuri și servicii – 2 300 000 de lei;

b) pentru contractele de achiziții publice de lucrări – 90 000 000 de lei.

(4) Contractele de achiziții publice a căror valoare estimată, fără taxa pe valoarea adăugată, nu depășește pragurile menționate la alin. (1) sînt reglementate de Regulamentul achizițiilor publice de valoare mică, aprobat de Guvern.

(5) Prezenta lege se aplică în modul corespunzător formelor de parteneriat public-privat neinterzise de lege, precum și în cazul atribuirii contractelor de concesiune de lucrări publice.

(6) Prezenta lege se aplică în modul corespunzător în cazul organizării concursului de soluții și încheierii acordului-cadru.

(7) Autoritatea contractantă care, în baza competențelor legale pe care le deține, acordă unui subiect de drept, care nu este definit ca autoritate contractantă, drepturi speciale sau exclusive de a presta un serviciu public are obligația de a impune, prin autorizația pe care o emite în acest scop, respectarea principiului nediscriminării de către cel care beneficiază de drepturile speciale

sau exclusive atunci când acesta atribuie contracte de achiziții publice de bunuri către terți. Obligația de a respecta principiul nediscriminării de către cel care beneficiază de drepturile speciale sau exclusive se impune chiar dacă autoritatea contractantă nu a prevăzut expres acest fapt în autorizația emisă.

Articolul 3. Calcularea valorii estimate a contractelor de achiziții publice și planificarea acestor contracte

(1) Calcularea valorii estimate a unui contract de achiziții publice se bazează pe valoarea totală spre plată, fără taxa pe valoarea adăugată, estimată de autoritatea contractantă. Structura valorii totale spre plată include orice formă de remunerare, inclusiv orice fel de premii, taxe, comisioane, profit obținut și/sau plata de prime sau plăți în beneficiul ofertanților, ținând cont, totodată, de orice formă de opțiune posibilă și de eventualele prorogări ale contractului.

(2) Valoarea estimată a contractului de achiziții publice trebuie să fie determinată înainte de inițierea procedurii de atribuire a contractului respectiv. Această valoare trebuie să fie valabilă la momentul transmiterii spre publicare a anunțului de participare sau, în cazul în care procedura de atribuire nu presupune publicarea unui astfel de anunț, la momentul transmiterii invitației de participare.

(3) În cazul în care, prin atribuirea contractului de achiziții publice de bunuri, autoritatea contractantă își propune să dobândească produse care necesită și operațiuni/lucrări de instalare și punere în funcțiune, valoarea estimată a acestui contract trebuie să includă și valoarea estimată a operațiunilor/lucrărilor respective.

(4) În cazul în care, la data estimării valorii contractului de achiziții publice de bunuri, autoritatea contractantă nu are încă stabilită modalitatea de dobândire a produselor – cumpărare, inclusiv în rate, închiriere sau leasing, cu sau fără opțiune de cumpărare –, valoarea estimată a acestui contract trebuie să fie considerată ca fiind egală cu cea mai mare dintre valorile ce corespund fiecărui mod de dobândire a produselor.

(5) În cazul în care, la data estimării valorii contractului de achiziții publice de bunuri, autoritatea contractantă a stabilit modalitatea de dobândire a produselor – cumpărare în rate, închiriere sau leasing, cu sau fără opțiune de cumpărare –, metoda de estimare variază, în funcție de durata contractului respectiv, astfel:

a) dacă durata contractului este stabilită și este mai mică de sau egală cu 12 luni, valoarea estimată trebuie calculată prin însumarea tuturor ratelor plătibile pe întreaga durată a contractului respectiv;

b) dacă durata contractului este stabilită și este mai mare de 12 luni, valoarea estimată trebuie calculată prin însumarea valorii totale a ratelor plătibile pe întreaga durată a contractului respectiv, la care se adaugă și valoarea reziduală estimată a produselor la sfârșitul perioadei pentru care s-a încheiat contractul;

c) dacă contractul se încheie pe o durată nedeterminată sau dacă durata acestuia nu poate fi determinată la data estimării, valoarea estimată trebuie calculată prin multiplicarea cu 48 a valorii ratei lunare plătibile.

(6) În cazul în care autoritatea contractantă își propune să atribuie un contract de achiziții publice de bunuri care trebuie reînnoit în decursul unei anumite perioade, estimarea valorii acestui contract trebuie să aibă ca bază de calcul:

a) fie valoarea totală a tuturor contractelor similare, atribuite în ultimele 12 luni, ajustată, dacă este posibil, la modificările previzibile ce pot surveni în următoarele 12 luni în privința cantităților achiziționate și valorilor aferente;

b) fie valoarea estimată totală a tuturor contractelor similare care se anticipează că vor fi atribuite în următoarele 12 luni, începând din momentul primei livrări.

(7) În cazul în care autoritatea contractantă își propune să achiziționeze produse similare, dar defalcate pe loturi a căror cumpărare se realizează prin atribuirea mai multor contracte distincte, valoarea estimată se consideră a fi valoarea cumulată a tuturor loturilor. În cazul în care valoarea cumulată a tuturor loturilor depășește pragul prevăzut la art. 2 alin. (3), autoritatea contractantă are dreptul de a aplica procedura cererii ofertelor de prețuri numai pentru loturile care îndeplinesc, în mod cumulativ, următoarele condiții:

a) valoarea estimată, fără taxa pe valoarea adăugată, a lotului respectiv este mai mică de sau

egală cu 400 000 de lei;

b) valoarea estimată cumulată a loturilor pentru care se aplică procedura cererii ofertelor de prețuri nu depășește 20% din valoarea estimată totală a produselor care urmează să fie furnizate.

(8) În cazul în care autoritatea contractantă își propune să atribuie un contract de achiziții publice de servicii pentru care nu se poate anticipa prețul total al prestației, dar este posibilă estimarea unui tarif mediu lunar, metoda de estimare variază, în funcție de durata contractului respectiv, astfel:

a) dacă durata contractului este stabilită și nu depășește 48 de luni, valoarea estimată trebuie calculată având în vedere întreaga durată a contractului;

b) dacă durata contractului nu poate fi determinată sau depășește 48 de luni, valoarea estimată trebuie calculată multiplicând valoarea lunară cu 48.

(9) În cazul în care autoritatea contractantă își propune să atribuie un contract de achiziții publice de servicii care trebuie reînnoit în decursul unei anumite perioade, estimarea valorii acestui contract trebuie să aibă ca bază de calcul:

a) fie valoarea totală a tuturor contractelor similare atribuite în ultimele 12 luni, ajustată, dacă este posibil, la modificările previzibile ce pot surveni în următoarele 12 luni în privința cantităților achiziționate și valorilor aferente;

b) fie valoarea estimată totală a tuturor contractelor similare care se anticipează că vor fi atribuite în următoarele 12 luni, începând din momentul primei prestații.

(10) În cazul în care autoritatea contractantă își propune să achiziționeze servicii similare, dar defalcate pe loturi a căror achiziționare face obiectul unor contracte distincte, valoarea estimată se consideră a fi valoarea cumulată a tuturor loturilor. În cazul în care valoarea cumulată a tuturor loturilor depășește pragul prevăzut la art. 2 alin. (3), autoritatea contractantă are dreptul de a aplica procedura de cerere a ofertelor de prețuri numai pentru loturile care îndeplinesc, în mod cumulativ, următoarele condiții:

a) valoarea estimată, fără taxa pe valoarea adăugată, a lotului respectiv este mai mică de sau egală cu 400 000 de lei;

b) valoarea estimată cumulată a loturilor pentru care se aplică procedura cererii ofertelor de prețuri nu depășește 20% din valoarea estimată totală a serviciilor care urmează să fie prestate.

(11) În cazul în care autoritatea contractantă își propune să achiziționeze servicii de asigurare, valoarea estimată a acestor contracte de achiziții publice se calculează în baza primelor de asigurare ce urmează a fi plătite, precum și a altor forme de remunerare aferente serviciilor respective.

(12) În cazul în care autoritatea contractantă își propune să achiziționeze servicii bancare sau alte servicii financiare, valoarea estimată a acestor contracte de achiziții publice se calculează în baza taxelor, comisioanelor, dobânzilor și a oricăror alte forme de remunerare aferente serviciilor respective.

(13) În cazul în care autoritatea contractantă își propune să achiziționeze servicii de proiectare, urbanism, inginerie și alte servicii tehnice, valoarea estimată a acestor contracte de achiziții publice se calculează în baza onorariilor ce urmează a fi plătite și a oricăror alte forme de remunerare aferente serviciilor respective.

(14) În cazul în care autoritatea contractantă își propune să achiziționeze lucrări pentru care urmează să pună la dispoziție executantului materiale, utilaje, echipamente tehnologice sau orice alte amenajări și dotări necesare execuției lucrărilor, valoarea estimată a acestor contracte de achiziții publice trebuie să includă atât costul lucrărilor care urmează a fie executate, cât și valoarea totală a facilităților menționate.

(15) În cazul în care obiectul contractului de achiziții publice de lucrări îl constituie execuția unui ansamblu de lucrări care presupune, după caz, și furnizarea de echipamente, instalații, utilaje sau alte dotări aferente, valoarea estimată se determină avându-se în vedere valoarea totală a întregului ansamblu.

(16) În cazul în care o lucrare permite execuția pe obiecte/loturi pentru care autoritatea contractantă își propune să atribuie, unuia sau mai multor executanți, contracte distincte de achiziții publice de lucrări, valoarea estimată trebuie determinată avându-se în vedere valoarea cumulată a tuturor obiectelor/loturilor care intră în componența lucrării respective. În cazul în

care valoarea cumulată a tuturor obiectelor/loturilor care intră în componența lucrării respective depășește pragul prevăzut la art. 2 alin. (3), autoritatea contractantă are dreptul de a aplica procedura de cerere a ofertelor de prețuri numai pentru obiectele/loturile care îndeplinesc, în mod cumulativ, următoarele condiții:

a) valoarea estimată, fără taxa pe valoarea adăugată, a obiectului/lotului respectiv este mai mică de sau egală cu 1 500 000 de lei;

b) valoarea estimată cumulată a obiectelor/loturilor pentru care se aplică prezenta excepție nu depășește 20% din valoarea estimată totală a lucrării.

(17) În cazul în care autoritatea contractantă își propune să organizeze un concurs de soluții, valoarea estimată care trebuie luată în considerare se determină astfel:

a) dacă concursul de soluții este organizat ca o procedură independentă, valoarea estimată include valoarea tuturor premiilor/sumelor care urmează a fi acordate concurenților, inclusiv valoarea estimată a contractului de achiziții publice de servicii care ar putea fi încheiat ulterior, în cazul în care autoritatea contractantă nu a exclus această posibilitate în anunțul de participare;

b) dacă concursul de soluții este organizat ca parte a unei proceduri de atribuire a unui contract de achiziții publice de servicii, valoarea estimată luată în considerare este valoarea estimată a contractului respectiv, în care se include valoarea eventualelor premii/sume care urmează a fi acordate concurenților.

(18) În cazul în care autoritatea contractantă își propune să încheie un acord-cadru, valoarea estimată se consideră a fi valoarea maximă estimată, fără taxa pe valoarea adăugată, a tuturor contractelor de achiziții publice ce se anticipează că vor fi atribuite în baza acordului-cadru respectiv pe întreaga sa durată.

(19) În cazul în care autoritatea contractantă își propune să utilizeze un sistem dinamic de achiziție, valoarea estimată se consideră a fi valoarea maximă estimată, fără taxa pe valoarea adăugată, a tuturor contractelor de achiziții publice ce se anticipează că vor fi atribuite prin utilizarea sistemului dinamic de achiziție respectiv pe întreaga sa durată.

(20) Modul de planificare a contractelor de achiziții publice este stabilit în regulamentul aprobat de Guvern.

Articolul 4. Excepții

(1) Prevederile prezentei legi nu se aplică:

a) contractelor de achiziții publice atribuite de autoritățile contractante care își desfășoară activitatea în sectorul energetic, al apei, al transporturilor și al serviciilor poștale și care se înscriu în cadrul acestor activități, acestea fiind reglementate de alte acte normative de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor în sectorul energetic, al apei, al transporturilor și al serviciilor poștale;

b) contractelor care au ca obiect servicii de cercetare și de dezvoltare, altele decât cele ale căror beneficii revin exclusiv autorităților contractante pentru uz propriu în cadrul propriilor activități, cu condiția că serviciile prestate sînt integral remunerate de către autoritatea contractantă și prețul lor nu depășește sau se află în limitele prețurilor de pe piața acestor servicii;

c) contractelor de achiziții publice care au ca obiect serviciile de arbitraj și/sau de conciliere;

c¹) contractelor privind efectuarea expertizelor, emiterea unei opinii de expert, efectuarea auditului, precum și contractelor de asistență juridică pentru reprezentarea sau apărarea intereselor statului ori ale unei autorități publice în instanțele judecătorești străine sau în instituțiile de arbitraj internaționale, dacă negocierea și încheierea unor asemenea contracte sînt încuviințate de către Guvern;

[Art.4 al.(1), lit.c¹) introdusă prin LP178 din 21.07.17, MO301-315/18.08.17 art.537]

d) contractelor de achiziții publice privind emisiunea, cumpărarea, vânzarea sau transferul de titluri ori de alte instrumente financiare, în special operațiunile de acumulare de bani sau de capital ale autorităților contractante;

e) contractelor de imprimare a bancnotelor și de batere a monedelor metalice, precum și de transportare a acestora;

f) contractelor încheiate de către Banca Națională a Moldovei care au ca obiect prestarea serviciilor de consultanță juridică și financiară, contractelor încheiate de aceasta în vederea exercitării competențelor prevăzute în Legea cu privire la redresarea și rezoluția băncilor,

precum și contractelor încheiate de Banca Națională cu instituții financiare internaționale, cu operatori economici nerezidenți, conform cărora se livrează bunuri, lucrări și servicii ce asigură deservirea sistemului automatizat de plăți interbancare, a pieței valorilor mobiliare de stat și interbancare, gestionarea rezervelor valutare ale statului, deservirea operațiunilor valutare ale statului, inclusiv a datoriei externe, auditul extern al dărilor de seamă financiare anuale, conturilor și registrelor Băncii Naționale a Moldovei;

[Art.4 al.(1), lit.f) modificată prin LP58 din 06.04.17, MO119-126/14.04.17 art.197; în vigoare 14.04.17]

[Art.4 al.(1), lit.f) modificată prin LP233 din 03.10.16, MO343-346/04.10.16 art.709]

g) serviciilor prestate de Banca Națională a Moldovei;

h) contractelor de achiziții publice declarate secrete, conform legislației, dacă executarea acestora necesită măsuri speciale de siguranță, stabilite de legislație;

h¹) contractelor încheiate de către Agenția Servicii Publice care au ca obiect procurarea (contractarea) bunurilor, serviciilor sau a lucrărilor în vederea creării centrelor multifuncționale (ghișeele unice de prestare a serviciilor publice). Regulamentul privind modalitatea de încheiere a contractelor respective se aprobă de fondatorul Agenției;

[Art.4 al.(1), lit.h¹) introdusă prin LP231 din 10.11.17, MO429-433/08.12.17 art.716]

i) contractelor de muncă;

j) contractelor de achiziții publice de servicii atribuite de o autoritate contractantă unei alte autorități contractante sau unei asociații de autorități contractante în baza unui drept exclusiv de care acestea dispun în temeiul unei legi;

[Art.4 al.(1), lit.k) abrogată prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

l) contractelor de achiziții a bunurilor, lucrărilor și serviciilor ce țin de producerea sau de comerțul cu arme, muniții și sisteme de armament;

m) contractelor de achiziții publice reglementate de diferite norme procedurale și atribuite:

– în temeiul unui acord internațional încheiat de Republica Moldova și unul sau mai multe state privind bunurile sau lucrările necesare realizării sau exploatării în comun a unei lucrări de către statele semnatare ori privind serviciile necesare realizării sau exploatării în comun a unui proiect de către statele semnatare;

– în temeiul unui acord internațional referitor la staționarea trupelor și la angajamentele Republicii Moldova sau ale unui stat terț;

– conform procedurii specifice a unei organizații internaționale;

n) contractelor de achiziții publice încheiate de către misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova, dacă valoarea acestora nu depășește pragurile prevăzute la art. 2 alin. (3). Misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova au obligația respectării principiilor specificate la art. 6;

o) contractelor care au ca obiect achiziția sau darea în folosință, prin orice mijloace financiare, a terenurilor, a construcțiilor existente, a altor bunuri imobile sau a drepturilor asupra acestor bunuri. Contractele de servicii financiare încheiate în același timp, înainte sau după încheierea contractului de achiziții sau de dare în folosință, indiferent de formă, sînt reglementate de prezenta lege;

p) contractelor care se referă la cumpărarea, dezvoltarea, producția sau coproducția de programe destinate difuzării de către instituțiile de radiodifuziune și televiziune;

q) contractelor de achiziții publice în urma cărora autoritățile contractante pot pune la dispoziție sau pot exploata rețelele publice de telecomunicații sau pot furniza publicului unul sau mai multe servicii de telecomunicații;

r) contractelor de tipărire a buletinelor de vot și a altor documente electorale, inclusiv a materialelor didactice, de aprovizionare cu materiale și echipament destinat organelor electorale în perioada electorală, de realizare a campaniei de informare și de servicii de transport în vederea organizării și desfășurării alegerilor, inclusiv a seminarelor de instruire;

[Art.4 al.(1), lit.r) introdusă prin LP148 din 01.07.16, MO215-216/19.07.16 art.473]

s) contractelor încheiate de autoritățile publice în cadrul măsurilor, acțiunilor și instrumentelor prevăzute în Legea cu privire la redresarea și rezoluția băncilor;

[Art.4 al.(1), lit.s) introdus prin LP233 din 03.10.16, MO343-346/04.10.16 art.709]

t) contractelor care au ca obiect achiziția de medicamente și produse parafarmaceutice pentru farmaciile universitare în scopul exercitării activității didactice și de asistență farmaceutică.

[Art.4 al.(1), lit.t) introdus prin LP256 din 01.12.17, MO464-470/29.12.17 art.796]

(2) În cazul în care autoritatea contractantă atribuie un contract ce are ca obiect prestarea de servicii din categoria celor incluse în anexa nr. 2, obligația de a aplica prezenta lege se impune numai pentru contracte a căror valoare este egală cu sau mai mare decât cea prevăzută la art. 2 alin. (3) și se limitează la prevederile art. 37 și art. 29 și la aplicarea pe tot parcursul procedurii de atribuire a principiilor prevăzute la art. 6. Contestațiile privind procedura de atribuire a contractelor având ca obiect prestarea de servicii din categoria celor incluse în anexa nr. 2 se soluționează conform prevederilor cap. X.

Notă: Prevederile art.4 alin.(2) intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2019.

(3) În cazul în care contractul de achiziții publice prevăzut la alin. (2) are ca obiect, pe lângă prestarea de servicii din categoria celor incluse în anexa nr. 2, și prestarea de servicii din categoria celor incluse în anexa nr. 1, prevederile alin. (2) se aplică numai dacă valoarea estimată a serviciilor incluse în anexa nr. 2 este mai mare decât valoarea estimată a serviciilor incluse în anexa nr. 1.

Notă: Prevederile art.4 alin.(3) intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2019.

(4) La atribuirea contractului de achiziții publice, autoritatea contractantă nu are dreptul de a combina, în cadrul aceluiași contract, servicii incluse în anexa nr. 2 cu servicii din anexa nr.1 cu scopul de a beneficia de aplicarea prevederilor alin. (2).

Notă: Prevederile art 4 alin.(4) intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2019.

Articolul 5. Regimul special

(1) Autoritățile contractante din domeniul apărării naționale, ordinii publice, siguranței și securității naționale au obligația de a aplica prevederile prezentei legi, cu excepția cazurilor stabilite la art. 4.

(2) Dreptul de participare la procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice poate fi rezervat de către Guvern unor ateliere protejate în cazul în care majoritatea angajaților implicați sînt persoane cu dizabilități care, prin natura sau gravitatea deficiențelor lor, nu pot desfășura o activitate profesională în condiții normale.

(2) Dreptul de participare la procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice poate fi rezervat de către Guvern unor ateliere protejate și întreprinderi sociale de inserție în cazul în care majoritatea angajaților implicați sînt persoane cu dizabilități care, prin natura sau gravitatea deficiențelor lor, nu pot desfășura o activitate profesională în condiții normale.

[Art.5 al.(2) modificat prin LP223 din 02.11.17, MO411-420/24.11.17 art.689; în vigoare 24.05.18]

(3) În cazul în care participarea la procedura de atribuire se realizează conform prevederilor alin. (2), autoritatea contractantă are obligația de a preciza acest fapt în mod explicit în anunțul de participare.

Articolul 6. Principiile de reglementare a relațiilor privind achizițiile publice

Reglementarea relațiilor privind achizițiile publice se efectuează în baza următoarelor principii:

- a) utilizarea eficientă a banilor publici și minimizarea riscurilor autorităților contractante;
- b) transparența achizițiilor publice;
- c) asigurarea concurenței și combaterea concurenței neloiale în domeniul achizițiilor publice;
- d) protecția mediului și promovarea unei dezvoltări durabile prin intermediul achizițiilor publice;
- e) menținerea ordinii publice, bunelor moravuri și siguranței publice, ocrotirea sănătății, protejarea vieții oamenilor, florei și faunei;
- f) liberalizarea și extinderea comerțului internațional;
- g) libera circulație a mărfurilor, libertatea de stabilire și de prestare a serviciilor;
- h) tratament egal, imparțialitate, nediscriminare în privința tuturor ofertanților și operatorilor economici;

- i) proporționalitate;
- j) recunoaștere reciprocă;
- k) asumarea răspunderii în cadrul procedurilor de achiziție publică.

Articolul 7. Cadrul juridic

(1) Relațiile privind achizițiile publice sînt reglementate de prezenta lege și de alte legi, de hotărîrile Guvernului adoptate în conformitate cu prezenta lege.

(2) În cazul în care tratatul internațional la care Republica Moldova este parte stabilește alte norme decît cele prevăzute de prezenta lege, se aplică normele tratatului internațional.

Capitolul II REGLEMENTAREA DE STAT A ACHIZIȚIILOR PUBLICE

Articolul 8. Agenția Achiziții Publice

(1) Agenția Achiziții Publice este o autoritate administrativă în subordinea Ministerului Finanțelor, constituită în scopul efectuării supravegherii, controlului ex-post și coordonării interramurale în domeniul achizițiilor publice. Agenția are autonomie funcțională.

[Art.8 al.(1) modificat prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

(2) Agenția Achiziții Publice dispune de bilanț propriu, de cont de decontare, de ștampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova și denumirea în limba de stat.

(3) La nivel teritorial, Agenția Achiziții Publice își exercită atribuțiile prin intermediul subdiviziunilor sale teritoriale.

Articolul 9. Atribuțiile de bază ale Agenției

Achiziții Publice

Agenția Achiziții Publice are următoarele atribuții de bază în domeniul achizițiilor publice:

a) implementează actele normative din domeniul achizițiilor publice și elaborează propuneri de modificare și completare a legislației privind achizițiile publice;

b) coordonează, monitorizează și evaluează modul în care autoritățile contractante respectă procedurile de achiziție publică și de atribuire a contractelor de achiziții publice;

[Art.9 lit.b) modificată prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

c) întocmește, actualizează și menține Lista operatorilor economici calificați și Lista de interdicție a operatorilor economici;

d) elaborează și pune în aplicare documentația standard pentru procedurile de achiziție publică;

[Art.9 lit.e) abrogată prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

f) examinează dările de seamă privind procedurile de achiziție publică;

[Art.9 lit.g) abrogată prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

h) solicită reexaminarea rezultatelor procedurilor de achiziție publică;

[Art.9 lit.h) modificată prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

i) gestionează SIA „RSAP”;

j) acordă autorităților contractante ajutor metodologic și consultații în domeniul achizițiilor publice, inițiază și susține acțiunile de instruire a personalului autorităților contractante implicate în organizarea, desfășurarea procedurilor de achiziție publică și atribuirea contractelor de achiziții publice;

k) editează Buletinul achizițiilor publice, elaborează și întreține pagina web „Achizițiile publice ale Republicii Moldova”, în care sînt publicate anunțurile și informațiile privind achizițiile publice și atribuirea contractelor de achiziții publice;

l) elaborează, trimestrial și anual, rapoarte și analize statistice privind achizițiile publice;

m) solicită și obține de la organele competente informații despre operatorii economici participanți la procedurile de achiziție publică, precum și orice informație necesară exercitării atribuțiilor;

n) colaborează cu instituții internaționale și agenții străine analoge în domeniul achizițiilor

publice;

o) coordonează activitățile de utilizare a asistenței tehnice străine în domeniul achizițiilor publice;

p) exercită alte funcții prevăzute de prezenta lege și de alte acte legislative și normative.

**Articolul 10. Desfășurarea activității și administrarea
Agenției Achiziții Publice**

Desfășurarea activității și administrarea Agenției Achiziții Publice se efectuează în conformitate cu regulamentul aprobat de Guvern.

Articolul 11. Bugetul Agenției Achiziții Publice

(1) Agenția Achiziții Publice se finanțează de la bugetul de stat, inclusiv din venituri colectate.

(2) Bugetul Agenției Achiziții Publice se elaborează, se examinează, se aprobă și se execută în modul stabilit de legislație.

**Capitolul III
PARTICIPANȚII LA PROCEDURILE
DE ACHIZIȚIE PUBLICĂ**

Secțiunea 1

Autoritățile contractante

Articolul 12. Calitatea de autoritate contractantă

(1) Autorități contractante sînt autoritățile publice, definite în legislația Republicii Moldova, persoanele juridice de drept public, asociații ale acestor autorități sau persoane.

(2) Persoană juridică de drept public este orice entitate:

a) constituită exclusiv pentru a satisface necesitățile de interes public, fără scop lucrativ (industrial sau comercial);

b) care dispune de personalitate juridică;

c) a cărei activitate este asigurată cu bani publici sau a cărei gestiune constituie obiectul controlului din partea autorităților publice ori a altor persoane juridice de drept public, sau al cărei consiliu de administrație, de conducere ori de supraveghere este format, în proporție de peste 50%, din membri numiți de către entitățile menționate.

(3) Autoritate contractantă este și o asociație de autorități contractante, membrii căreia desemnează din rîndul lor, prin act juridic civil, o persoană juridică care îi reprezintă, în calitate de achizitor unic, în raporturile cu orice operator economic.

(4) Prin hotărîre de Guvern, drept autorități contractante pot fi calificate și alte persoane juridice care au obligația de a efectua achiziții publice, conform prezentei legi, în cazul în care activitatea acestora se desfășoară pe piețe în care concurența este exclusă prin act normativ sau administrativ ori în virtutea existenței unei poziții dominante pe piață.

(5) Orice altă entitate care nu întrunește cumulativ cerințele specificate la alin. (2) poate fi calificată autoritate contractantă, la dorința sau la decizia organelor de conducere competente, cu condiția efectuării achizițiilor în strictă conformitate cu prezenta lege.

(6) Autoritate contractantă este și autoritatea centrală de achiziție, desemnată de Guvern pentru organizarea și desfășurarea centralizată a procedurilor de achiziție publică în scopul satisfacerii unor necesități de aceleași bunuri, lucrări sau servicii ale mai multor autorități contractante.

(7) Se consideră că autoritățile contractante care achiziționează bunuri, lucrări și servicii prin intermediul unei autorități centrale de achiziție, în sensul alin. (6), au respectat prevederile prezentei legi în măsura în care și autoritatea centrală de achiziție în cauză le-a respectat.

**Articolul 13. Exercițarea atribuțiilor de către autoritățile
contractante**

(1) Autoritatea contractantă își exercită atribuțiile prin intermediul unui grup de lucru, creat în acest scop din funcționari și specialiști cu experiență profesională în domeniul achizițiilor publice, din cadrul autorității contractante, în limitele personalului scriptic. În funcție de obiectul achiziției, autoritatea contractantă poate crea unul sau mai multe grupuri de lucru.

(2) Autoritatea contractantă include obligatoriu în componența grupului de lucru reprezentanți ai societății civile în cazul în care a fost depusă o cerere scrisă în acest sens cu două zile pînă la data-limită de depunere a ofertelor, dar aceștia nu pot constitui mai mult de o treime din

componenta totală a grupului. Reprezentanții societății civile incluși în grupul de lucru au drept de vot consultativ sau dreptul la opinie separată, care se expune în actul deliberativ al grupului respectiv.

(3) Includerea reprezentanților societății civile în componenta grupului de lucru se realizează pentru fiecare procedură de achiziție în parte.

(4) Autoritatea contractantă asigură evidența strictă a cererilor parvenite de la societatea civilă. În cazul în care sînt depuse mai multe cereri decît numărul admis în raport cu numărul de membri cu drept de vot deliberativ, solicitanții pentru a fi incluși în componenta grupului de lucru sînt desemnați prin tragere la sorți.

(5) La decizia autorității contractante se admite includerea reprezentanților societății civile în componenta grupului de lucru fără plafonarea prevăzută la alin. (2).

(6) Autoritatea contractantă este responsabilă de executarea și gestionarea contractelor de achiziții publice în termenele și condițiile prevăzute de acestea.

(7) Autoritatea contractantă este în drept să atragă, în caz de necesitate, în componenta grupului de lucru, în calitate de consultanți, specialiști și experți din domeniul în care se efectuează achiziția. În cazuri expres prevăzute de legislație, specialiștii și experții sînt atrași în grupul de lucru cu drept de vot.

Articolul 14. Atribuțiile grupului de lucru

(1) Grupul de lucru are următoarele atribuții în domeniul achizițiilor publice:

- a) elaborează planuri anuale și trimestriale de efectuare a achizițiilor publice;
- b) întocmește anunțuri și/sau invitații în cadrul procedurilor de achiziție publică;
- c) elaborează documentația de atribuire și alte documente aplicabile în cadrul procedurilor de achiziție publică;
- d) inițiază și desfășoară proceduri de achiziție publică;
- e) asigură participarea largă a operatorilor economici la procedurile de achiziție publică;
- f) examinează, evaluează și compară ofertele operatorilor economici prezentate în cadrul procedurilor de achiziție publică;
- g) atribuie contracte de achiziții publice care sînt încheiate de autoritatea contractantă cu operatorii economici;
- h) întocmește dări de seamă privind rezultatul procedurilor de achiziție publică și le prezintă Agenției Achiziții Publice;
- i) monitorizează contractele de achiziții publice;
- j) păstrează și ține evidența tuturor documentelor întocmite și aplicate în cadrul procedurilor de achiziție publică.

(2) Autoritatea contractantă, prin intermediul grupului de lucru, este obligată:

- a) să asigure eficiența achizițiilor publice;
- b) să asigure obiectivitatea și imparțialitatea în cadrul procedurilor de achiziție publică;
- c) să asigure publicitatea și transparența procedurilor de achiziție publică;
- d) să transmită, la solicitarea Agenției Achiziții Publice, orice informație privind încheierea și executarea contractelor de achiziții publice.

(3) În exercitarea atribuțiilor, membrul grupului de lucru este autonom, imparțial și se supune numai legii. Se interzice exercitarea oricărei influențe cu scopul de a determina membrul grupului să își îndeplinească atribuțiile contrar prevederilor prezentei legi.

Secțiunea a 2-a Operatorul economic

Articolul 15. Participarea operatorului economic la procedurile de achiziție publică

(1) Orice operator economic, rezident sau nerezident, persoană fizică sau juridică de drept public sau privat ori grup de astfel de persoane, are dreptul de a participa, în condițiile prezentei legi, la procedura de atribuire a contractului de achiziții publice.

(2) Operatorul economic străin beneficiază în Republica Moldova de aceleași drepturi privind participarea la procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice de care beneficiază operatorii economici din Republica Moldova în țara în care operatorul economic străin este rezident.

(3) Operatorii economici se pot asocia în scopul prezentării ofertelor și/sau se pot prezenta în calitate de ofertanți asociați. Asociația (grupul de operatori economici) poate fi obligată să obțină o anumită formă juridică de organizare în cazul în care această transformare este necesară în scopul bunei executări a contractului.

(4) Ofertantul/candidatul care, în conformitate cu legislația statului în care este stabilit, este abilitat să presteze o anumită activitate nu poate fi exclus dintr-o procedură de atribuire pentru singurul motiv că, în conformitate cu legislația națională, acest tip de activitate poate fi prestat numai de către persoane juridice sau numai de către persoane fizice.

Capitolul IV

DATE DE CALIFICARE ȘI CRITERII DE ATRIBUIRE

Articolul 16. Datele de calificare ale operatorilor economici

(1) Pentru constatarea datelor de calificare în cadrul procedurilor de achiziție publică, operatorul economic va prezenta documentele eliberate de autoritățile competente stabilite de autoritatea contractantă în cadrul procedurilor de achiziție publică. În funcție de obiectul achiziției publice, în sensul art. 1, și de tipul procedurii alese conform art. 44 alin. (1), autoritatea contractantă are obligația de a stabili pentru fiecare procedură în parte criteriile de calificare și selecție, precum și documentele-suport, prevăzute de legislația în vigoare, necesare pentru a fi prezentate de către operatorii economici.

(2) Autoritatea contractantă va lua în considerare dreptul operatorului economic la protecția proprietății lui intelectuale și a secretului comercial.

(3) Autoritatea contractantă evaluează datele de calificare ale operatorului economic conform modului și criteriilor expuse în documentația de atribuire.

(4) În cazul în care datele de calificare prezentate de ofertant/candidat sînt într-o măsură neînsemnată imprecise sau nu reflectă informația deplină, autoritatea contractantă are obligația de a solicita clarificări înainte de a lua decizia de descalificare a acestuia. Autoritatea contractantă descalifică ofertantul/candidatul, în orice etapă a procedurii de achiziție, în cazul în care constată că datele de calificare prezentate de acesta sînt eronate sau incomplete, precum și în alte cazuri prevăzute de prezenta lege și de alte acte legislative și normative.

(5) Ofertantul/candidatul este descalificat în cazul în care nu oferă clarificările solicitate de autoritatea contractantă în termenele stabilite de aceasta (minimum 72 de ore sau, în cazul în care procedura folosită este cererea ofertelor de prețuri, minimum 24 de ore). Autoritatea contractantă are obligația de a asigura, în orice situație, un termen rezonabil în funcție de complexitatea solicitării de clarificare.

(6) Autoritatea contractantă solicită ofertantului/candidatului să prezinte documente doveditoare și, în cazul în care apar incertitudini cu privire la situația personală a acestuia, poate solicita cooperarea și informațiile necesare de la autoritățile competente, inclusiv din străinătate.

(7) Organele competente și organele de drept vor prezenta gratuit, în termen de cel mult 10 zile, la solicitarea autorității contractante, o informație sistematizată sau orice informație despre statutul juridic, despre implicarea sau neimplicarea operatorului economic în organizații sau grupări criminale, precum și alte date despre operatorul economic respectiv prevăzute de prezenta lege. În cazul operatorului economic nerezident, o asemenea informație poate fi solicitată de la autoritățile competente din străinătate potrivit uzanțelor (practicilor) internaționale.

(8) Criteriile de calificare și selecție stabilite de către autoritatea contractantă trebuie să aibă o legătură evidentă cu obiectul contractului ce urmează să fie atribuit.

(9) Autoritatea contractantă are obligația de a respecta principiul proporționalității atunci cînd stabilește criteriile de calificare și selecție, precum și nivelul cerințelor minime pe care ofertanții/candidații trebuie să le îndeplinească.

(10) Criteriile de calificare și selecție specificate în anunțul și/sau invitația de participare trebuie să fie aceleași cu cele prevăzute în documentația de atribuire.

Articolul 17. Criterii de calificare și selecție

Autoritatea contractantă va aplica criterii proporționale de calificare și selecție raportate la obiectul contractului referitoare numai la:

- a) situația personală a ofertantului sau candidatului;

- b) capacitatea de exercitare a activității profesionale;
- c) capacitatea economică și financiară;
- d) capacitatea tehnică și/sau profesională;
- e) standarde de asigurare a calității;
- f) standarde de protecție a mediului.

Articolul 18. Situația personală a ofertantului sau candidatului

(1) Autoritatea contractantă are obligația de a exclude din procedura de atribuire a contractului de achiziții publice orice ofertant sau candidat despre care are cunoștință că, în ultimii 5 ani, a fost condamnat, prin hotărîrea definitivă a unei instanțe judecătorești, pentru participare la activități ale unei organizații sau grupări criminale, pentru corupție, pentru fraudă și/sau pentru spălare de bani.

(2) Autoritatea contractantă are obligația de a exclude din procedura de atribuire a contractului de achiziții publice orice ofertant sau candidat care se află în oricare dintre următoarele situații:

- a) se află în proces de insolvență ca urmare a hotărîrii judecătorești;
- b) nu și-a îndeplinit obligațiile de plată a impozitelor, taxelor și contribuțiilor de asigurări sociale în conformitate cu prevederile legale în vigoare în Republica Moldova sau în țara în care este stabilit;
- c) a fost condamnat, în ultimii 3 ani, prin hotărîrea definitivă a unei instanțe judecătorești, pentru o faptă care a adus atingere eticii profesionale sau pentru comiterea unei greșeli în materie profesională;
- d) a prezentat informații false sau nu a prezentat informațiile solicitate de către autoritatea contractantă în scopul demonstrării îndeplinirii criteriilor de calificare și selecție;
- e) este inclus în Lista de interdicție a operatorilor economici.

(3) Autoritatea contractantă are obligația de a accepta ca fiind suficient și relevant pentru demonstrarea faptului că ofertantul/candidatul nu se încadrează în niciuna dintre situațiile prevăzute la alin. (1) și (2) orice document considerat edificator, din acest punct de vedere, în țara de origine sau în țara în care ofertantul/candidatul este stabilit, cum ar fi certificate, cazier juridice sau alte documente echivalente emise de autorități competente din țara respectivă.

(4) În ceea ce privește situațiile menționate la alin. (2), în conformitate cu legislația internă a statului în care sînt stabiliți ofertanții/candidații, prevederile alin. (3) se referă la persoane fizice și persoane juridice, inclusiv, după caz, la directori de companii sau la orice persoană cu putere de reprezentare, de decizie ori de control privind ofertantul/candidatul.

(5) În cazul în care în țara de origine sau în țara în care este stabilit ofertantul/candidatul nu se emit documente de natura celor specificate la alin. (3) sau aceste documente nu vizează toate situațiile prevăzute la alin. (1) și (2), autoritatea contractantă are obligația de a accepta o declarație pe propria răspundere sau, dacă în țara respectivă nu există prevederi legale referitoare la declarația pe propria răspundere, o declarație autentică dată în fața unui notar, a unei autorități administrative sau judiciare sau a unei asociații profesionale care are competențe în acest sens.

Articolul 19. Capacitatea de exercitare a activității profesionale

Autoritatea contractantă are dreptul de a solicita oricărui operator economic să prezinte documente edificatoare care să dovedească forma de înregistrare ca persoană fizică sau juridică și, după caz, de atestare ori apartenență din punct de vedere profesional în conformitate cu prevederile din țara în care ofertantul/candidatul este stabilit.

Articolul 20. Capacitatea economică și financiară

(1) Demonstrarea capacității economice și financiare a operatorului economic se realizează prin prezentarea unuia sau a mai multor documente relevante, cum ar fi:

- a) declarații bancare corespunzătoare sau, după caz, dovezi privind asigurarea riscului profesional;
- b) rapoarte financiare sau, în cazul în care publicarea acestor rapoarte este prevăzută de legislația țării în care este stabilit ofertantul/candidatul, extrase din rapoartele financiare;
- c) declarații privind cifra de afaceri totală sau, dacă este cazul, privind cifra de afaceri în domeniul de activitate aferent obiectului contractului într-o perioadă anterioară care vizează activitatea din cel mult ultimii 5 ani, în măsura în care informațiile respective sînt disponibile. În acest ultim caz, autoritatea contractantă are obligația de a lua în considerare și data la care

operatorul economic a fost înființat sau și-a început activitatea comercială.

(2) În cazul în care, din motive obiective, justificate corespunzător, operatorul economic nu are posibilitatea de a prezenta documentele solicitate de autoritatea contractantă, acesta are dreptul de a demonstra capacitatea sa economică și financiară prin prezentarea altor documente pe care autoritatea contractantă le poate considera edificatoare în măsura în care acestea reflectă o imagine fidelă a situației economice și financiare a ofertantului/candidatului.

(3) În cazul în care autoritatea contractantă solicită demonstrarea capacității economice și financiare, aceasta are obligația de a indica în documentația de atribuire și informațiile pe care operatorii economici urmează să le prezinte în acest scop.

(4) Capacitatea economică și financiară a ofertantului/candidatului poate fi susținută, pentru îndeplinirea unui contract, și de o altă persoană, indiferent de natura relațiilor juridice existente între ofertant/candidat și persoana respectivă.

(5) În cazul în care ofertantul/candidatul își demonstrează capacitatea economică și financiară invocând și susținerea acordată, în conformitate cu prevederile alin. (4), de către o altă persoană, acesta are obligația de a dovedi susținerea de care beneficiază prin prezentarea unui angajament ferm al persoanei respective, încheiat în formă autentică, prin care această persoană confirmă faptul că va pune la dispoziția ofertantului/candidatului resursele financiare invocate. Persoana care asigură susținerea financiară nu trebuie să se afle în niciuna dintre situațiile prevăzute la art. 18 alin. (1) și alin. (2) lit. a), c) și d), care determină excluderea din procedura de atribuire.

Articolul 21. Capacitatea tehnică și/sau profesională

(1) În cazul aplicării unei proceduri pentru atribuirea unui contract de achiziții publice de bunuri, în scopul verificării capacității tehnice și/sau profesionale a ofertanților/candidaților, autoritatea contractantă are dreptul de a le solicita acestora, în funcție de specificul, de cantitatea și de complexitatea produselor ce urmează să fie furnizate și numai în măsura în care aceste informații sînt relevante pentru îndeplinirea contractului, următoarele:

a) lista principalelor livrări de produse similare efectuate în ultimii 3 ani, conținînd valori, perioade de livrare, beneficiari, indiferent dacă aceștia din urmă sînt autorități contractante sau clienți privați. Livrările de produse se confirmă prin prezentarea unor certificate/documente emise sau contrasemnate de o autoritate ori de către clientul privat beneficiar. În cazul în care beneficiarul este un client privat și, din motive obiective, operatorul economic nu are posibilitatea obținerii unei certificări/confirmări din partea acestuia, demonstrarea livrărilor de produse se realizează printr-o declarație a operatorului economic;

b) declarația referitoare la echipamentele tehnice și la măsurile aplicate în vederea asigurării calității, precum și, dacă este cazul, la resursele de studiu și cercetare;

c) informații referitoare la personalul/organismul tehnic de specialitate de care dispune sau al cărui angajament de participare a fost obținut de către ofertant/candidat, în special pentru asigurarea controlului calității;

d) certificate sau alte documente emise de organisme abilitate în acest sens, care să ateste conformitatea produselor, identificată clar prin referire la specificații sau standarde relevante;

e) mostre (în măsura în care necesitatea prezentării este justificată), descrieri și/sau fotografii a căror autenticitate trebuie să poată fi demonstrată în cazul în care autoritatea contractantă solicită acest lucru.

(2) În cazul aplicării unei proceduri pentru atribuirea unui contract de achiziții publice de servicii, în scopul verificării capacității tehnice și/sau profesionale a ofertanților/candidaților, autoritatea contractantă are dreptul de a le solicita acestora, în funcție de specificul, de volumul și de complexitatea serviciilor ce urmează să fie prestate și numai în măsura în care aceste informații sînt relevante pentru îndeplinirea contractului, următoarele:

a) lista principalelor servicii similare prestate în ultimii 3 ani, conținînd valori, perioade de prestare, beneficiari, indiferent dacă aceștia din urmă sînt autorități contractante sau clienți privați. Prestările de servicii se confirmă prin prezentarea unor certificate/documente emise sau contrasemnate de o autoritate ori de către clientul privat beneficiar. În cazul în care beneficiarul este un client privat și, din motive obiective, operatorul economic nu are posibilitatea obținerii unei certificări/confirmări din partea acestuia, demonstrarea prestărilor de servicii se realizează printr-o declarație a operatorului economic;

- b) declarația referitoare la echipamentele tehnice și la măsurile aplicate în vederea asigurării calității, precum și, dacă este cazul, la resursele de studiu și cercetare;
- c) informații referitoare la personalul/organismul tehnic de specialitate de care dispune sau al cărui angajament de participare a fost obținut de către ofertant/candidat, în special pentru asigurarea controlului calității;
- d) informații referitoare la studiile, pregătirea profesională și calificarea personalului de conducere, precum și ale persoanelor responsabile pentru îndeplinirea contractului;
- e) declarația referitoare la efectivele medii anuale ale personalului angajat și ale cadrelor de conducere în ultimii 3 ani;
- f) dacă este cazul, informații privind măsurile de protecție a mediului pe care operatorul economic le poate aplica în timpul îndeplinirii contractului;
- g) informații referitoare la utilajele, instalațiile, echipamentele tehnice de care va dispune operatorul economic pentru îndeplinirea corespunzătoare a contractului;
- h) informații privind partea din contract pe care operatorul economic are, eventual, intenția să o subcontracteze.

(3) În cazul aplicării unei proceduri pentru atribuirea unui contract de achiziții publice de lucrări, în scopul verificării capacității tehnice și/sau profesionale a ofertanților/candidaților, autoritatea contractantă are dreptul de a le solicita acestora, în funcție de specificul, de volumul și de complexitatea lucrărilor ce urmează să fie executate și numai în măsura în care aceste informații sînt relevante pentru îndeplinirea contractului, următoarele:

- a) lista lucrărilor similare executate în ultimii 5 ani, însoțită de certificări de bună execuție pentru cele mai importante lucrări, în care să se conțină cel puțin un contract de lucrări similare a cărui valoare să nu fie mai mică de 75% din valoarea viitorului contract sau valoarea cumulată a tuturor contractelor executate în ultimul an de activitate să fie egală cu sau mai mare decît valoarea viitorului contract. Certificările de bună execuție indică beneficiarii, indiferent dacă aceștia sînt autorități contractante sau clienți privați, valoarea, perioada și locul execuției lucrărilor și precizează dacă au fost efectuate în conformitate cu normele profesionale din domeniu și dacă au fost duse la bun sfîrșit;
- b) informații referitoare la personalul/organismul tehnic de specialitate de care dispune sau al cărui angajament de participare a fost obținut de către candidat/ofertant, în special pentru asigurarea controlului calității;
- c) informații referitoare la studiile, pregătirea profesională și calificarea personalului de conducere, precum și ale persoanelor responsabile pentru execuția lucrărilor;
- d) declarația referitoare la efectivele medii anuale ale personalului angajat și ale cadrelor de conducere în ultimii 3 ani;
- e) dacă este cazul, informații privind măsurile de protecție a mediului pe care operatorul economic le poate aplica în timpul îndeplinirii contractului;
- f) declarația referitoare la utilajele, instalațiile, echipamentele tehnice de care va dispune operatorul economic pentru îndeplinirea corespunzătoare a contractului;
- g) informații privind partea din contract pe care operatorul economic are, eventual, intenția să o subcontracteze.

(4) Criteriile de calificare a bunurilor, lucrărilor și serviciilor similare sînt stabilite de Guvern.

(5) În cazul în care autoritatea contractantă solicită demonstrarea capacității tehnice și/sau profesionale, aceasta are obligația de a indica în documentația de atribuire și informațiile pe care operatorii economici urmează să le prezinte în acest scop.

(6) Capacitatea tehnică și/sau profesională a ofertantului/candidatului poate fi susținută, pentru îndeplinirea unui contract, și de o altă persoană, indiferent de natura relațiilor juridice existente între ofertant/candidat și persoana respectivă.

(7) În cazul în care ofertantul/candidatul își demonstrează capacitatea tehnică și/sau profesională invocînd și susținerea acordată, în conformitate cu prevederile alin. (6), de către o altă persoană, acesta are obligația de a dovedi susținerea de care beneficiază prin prezentarea unui angajament ferm al persoanei respective, încheiat în formă autentică, prin care această persoană confirmă faptul că va pune la dispoziția ofertantului/candidatului resursele tehnice și profesionale invocate. Persoana care asigură susținerea tehnică și/sau profesională nu trebuie să

se afle în niciuna dintre situațiile prevăzute la art. 18 alin. (1) și alin. (2) lit. a), c) și d), care determină excluderea din procedura de atribuire.

Articolul 22. Standarde de asigurare a calității

(1) În cazul în care autoritatea contractantă solicită prezentarea unor certificate, emise de organisme independente, prin care se atestă faptul că operatorul economic respectă anumite standarde de asigurare a calității, aceasta trebuie să se raporteze la sistemele de asigurare a calității, bazate pe seriile de standarde europene relevante, certificate de organisme conforme cu seriile de standarde europene privind certificarea, sau la standarde internaționale pertinente, emise de organisme acreditate.

(2) În conformitate cu principiul recunoașterii reciproce, autoritatea contractantă are obligația de a accepta certificatele echivalente emise de organismele stabilite în statele membre ale Uniunii Europene. În cazul în care operatorul economic nu deține un certificat de calitate astfel cum este solicitat de autoritatea contractantă, aceasta din urmă are obligația de a accepta orice alte certificări prezentate de operatorul economic respectiv, în măsura în care acestea confirmă asigurarea unui nivel corespunzător al calității.

(3) În cazul în care operatorul economic dispune de alte certificări decât cele solicitate de către autoritatea contractantă, acesta este obligat, sub sancțiunea respingerii ofertei, pînă la expirarea termenului-limită de depunere a ofertelor, să solicite confirmarea acceptării de către autoritatea contractantă a unor astfel de certificări.

Articolul 23. Standarde de protecție a mediului

(1) În cazul în care autoritatea contractantă solicită prezentarea unor certificate, emise de organisme independente, prin care se atestă faptul că operatorul economic respectă anumite standarde de protecție a mediului, aceasta trebuie să se raporteze:

a) fie la Sistemul Comunitar de Management de Mediu și Audit (EMAS);

b) fie la standarde de gestiune ecologică bazate pe seriile de standarde europene sau internaționale în domeniu, certificate de organisme conforme cu legislația comunitară ori cu standardele europene sau internaționale privind certificarea.

(2) În conformitate cu principiul recunoașterii reciproce, autoritatea contractantă are obligația de a accepta certificatele echivalente emise de organismele stabilite în statele membre ale Uniunii Europene. În cazul în care operatorul economic nu deține un certificat de mediu astfel cum este solicitat de autoritatea contractantă, aceasta din urmă are obligația de a accepta orice alte certificări prezentate de operatorul economic respectiv, în măsura în care acestea confirmă asigurarea unui nivel corespunzător al protecției mediului.

(3) În cazurile în care operatorul economic dispune de alte certificări decât cele solicitate de către autoritatea contractantă, acesta este obligat, sub sancțiunea respingerii ofertei, pînă la expirarea termenului-limită de depunere a ofertelor, să solicite confirmarea acceptării de către autoritatea contractantă a unor astfel de certificări.

Articolul 24. Lista operatorilor economici calificați

(1) Lista operatorilor economici calificați reprezintă un înscris oficial care asigură accesibilitatea operatorului economic în cadrul procedurilor de achiziție publică.

(2) Înscrisul în Lista operatorilor economici calificați nu este obligatoriu, ea se face la solicitarea operatorului economic, cu obținerea, în urma înscrierii, a certificatului de confirmare.

(3) Lista operatorilor economici calificați este întocmită, actualizată și întreținută de către Agenția Achiziției Publice conform regulamentului aprobat de Guvern.

Articolul 25. Lista de interdicție a operatorilor economici

(1) Lista de interdicție a operatorilor economici reprezintă un înscris oficial și este întocmită de către Agenția Achiziției Publice cu scopul de a limita, pe o perioadă de 3 ani, participarea operatorilor economici la procedurile de achiziție publică prevăzute de prezenta lege.

(2) Lista de interdicție a operatorilor economici este întocmită, actualizată și întreținută de către Agenția Achiziției Publice conform regulamentului aprobat de Guvern.

Articolul 26. Criterii de atribuire a contractului de achiziții publice

(1) Autoritatea contractantă are obligația de a preciza în anunțul de participare criteriul de atribuire a contractului de achiziții publice.

(2) Fără a aduce atingere dispozițiilor legislative sau administrative privind remunerarea

anumitor servicii, criteriul de atribuire a contractului de achiziții publice poate fi numai:

- a) fie oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere tehnico-economic;
- b) fie prețul cel mai scăzut.

(3) În cazul aplicării criteriului specificat la alin. (2) lit. a), oferta stabilită ca fiind câștigătoare este oferta care întrunește punctajul cel mai mare rezultat din aplicarea unui sistem de factori de evaluare pentru care se stabilesc ponderi.

(4) În cazul în care, din motive obiective pe care autoritatea contractantă le poate justifica temeinic, nu este posibilă stabilirea exactă a ponderilor pentru fiecare factor de evaluare, autoritatea contractantă are obligația de a indica în anunțul de participare și în documentația de atribuire, în ordinea descrescătoare a importanței lor, cel puțin factorii de evaluare care urmează să fie utilizați.

(5) Autoritatea contractantă are obligația de a preciza, în mod clar, în anunțul/invitația de participare, precum și în documentația de atribuire, factorii de evaluare a ofertei cu ponderile acestora.

(6) Autoritatea contractantă are obligația de a preciza în documentația de atribuire algoritmul de calcul sau metodologia concretă de punctare a avantajelor care vor rezulta din propunerile tehnice și financiare prezentate de ofertanți.

(7) Oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere tehnico-economic este oferta desemnată câștigătoare în temeiul factorilor de evaluare, fără însă a se limita la aceștia, după cum urmează:

a) prețul, termenele de furnizare, condițiile de plată, calitatea, caracteristicile estetice, funcționale și tehnice, posibilitățile și costurile de deservire tehnică, asistența tehnică, alte elemente considerate semnificative pentru evaluarea ofertelor – în cazul contractelor de achiziții publice de bunuri. Ponderea prețului în totalul evaluării ofertelor nu va fi mai mică de 60%;

b) calitatea oferită, prețul unitar, prețul total, alte elemente considerate semnificative pentru evaluarea ofertelor – în cazul contractelor de achiziții publice de lucrări. Ponderea prețului în totalul evaluării ofertelor nu va fi mai mică de 80%;

c) calitatea oferită, prețul unitar, prețul total, alte elemente considerate semnificative pentru evaluarea ofertelor – în cazul contractelor de achiziții publice de servicii. Ponderea prețului în totalul evaluării ofertelor nu va fi mai mică de 40%.

Capitolul V

PUBLICITATEA ȘI TRANSPARENȚA

Articolul 27. Anunțul de intenție

(1) Autoritatea contractantă este obligată să publice în Buletinul achizițiilor publice un anunț de intenție privind achizițiile publice preconizate. Autoritatea contractantă are obligația de a include în anunț cel puțin informațiile cuprinse în anexa nr. 3 și, dacă este necesar, alte informații considerate utile de către aceasta.

(2) În cazul achizițiilor publice prevăzute la art. 2 alin. (3), anunțul de intenție va fi publicat și în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

Notă: Prevederile art.27 alin.(2) intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2019.

(3) Anunțul de intenție va fi publicat în mod separat pentru bunuri, lucrări și servicii, în cel mult 30 de zile de la data aprobării bugetului propriu al autorității contractante respective.

(4) Anunțul de intenție va cuprinde toate contractele de achiziții publice preconizate a fi atribuite pînă la sfîrșitul anului bugetar. Pentru contractele a căror valoare estimată pentru bunuri și servicii este mai mică de 400 000 de lei, iar pentru lucrări este mai mică de 1 500 000 de lei, publicarea anunțului de intenție nu este obligatorie.

(5) Publicarea anunțului de intenție nu obligă autoritatea contractantă să efectueze achiziția publică respectivă.

Articolul 28. Anunțul de participare

(1) Autoritatea contractantă este obligată să publice în Buletinul achizițiilor publice și pe pagina web a Agenției Achiziții Publice anunțul de participare în toate cazurile prevăzute de prezenta lege, conform procedurii de achiziție aplicate.

(2) În cazul achizițiilor publice specificate la art. 2 alin. (3), anunțul de participare va fi publicat și în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

Notă: Prevederile art.28 alin.(2) intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2019.

(3) Anunțul de participare va fi publicat în limba de stat și, după caz, în una din limbile de circulație internațională.

(4) La întocmirea și perfectarea anunțului de participare vor fi utilizate formulare standard, aprobate în acest scop, care să permită publicitatea achizițiilor publice. Autoritatea contractantă are obligația de a include în anunț cel puțin informațiile cuprinse în anexa nr. 3 și, dacă este necesar, alte informații considerate utile de către autoritatea contractantă, prin utilizarea formularelor standard adoptate de Comisia Europeană.

(5) În scopul asigurării unei transparențe maxime, autoritatea contractantă are dreptul de a publica anunțul de participare și în alte mijloace de informare în masă, naționale sau internaționale, dar numai după publicarea anunțului respectiv în Buletinul achizițiilor publice și pe pagina web a Agenției Achiziții Publice. Anunțul publicat și în alte mijloace de informare locale, naționale sau internaționale va menționa numărul și data Buletinului achizițiilor publice în care a fost publicat inițial anunțul și nu va conține alte informații decât cele publicate în buletinul respectiv.

(6) Anunțul de participare va fi publicat în termene care să ofere tuturor operatorilor economici interesați, fără nicio discriminare, posibilități reale de participare la procedurile de atribuire a contractului de achiziții publice.

(7) Dacă după publicarea anunțului de participare, dar înainte de expirarea termenului-limită de depunere a ofertelor, apare necesitatea de corectare a acestuia, anunțul corectat va fi publicat în aceleași mijloace de informare în masă și va avea aceeași valoare ca și anunțul original. În acest caz, autoritatea contractantă va prelungi termenul de depunere a ofertelor pentru a permite potențialilor ofertanți să efectueze modificările necesare. În cazul în care, indiferent de motiv, caietul de sarcini și documentele sau informațiile suplimentare, deși solicitate în timp util, nu au fost furnizate sau au fost furnizate incomplet în termenele stabilite de prezenta lege ori în cazul în care ofertele nu pot fi formulate decât în urma unei vizite la fața locului sau după consultarea pe loc a unor documente anexate la caietul de sarcini, autoritatea contractantă va prelungi termenul de depunere a ofertelor astfel încât toți operatorii economici interesați să poată avea acces la toate informațiile necesare pentru formularea ofertelor.

Articolul 29. Anunțul de atribuire

(1) Agenția Achiziții Publice este obligată să publice în Buletinul achizițiilor publice și pe pagina sa web un anunț de atribuire nu mai târziu de 30 de zile de la data la care autoritatea contractantă remite informația cu privire la:

- a) finalizarea procedurii de achiziție publică – licitație deschisă, licitație restrânsă, dialog competitiv, negociere cu/fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare, cerere a ofertelor de prețuri – prin atribuirea contractului de achiziții publice sau prin încheierea acordului-cadru;
- b) finalizarea unui concurs de soluții prin stabilirea concurentului câștigător;
- c) atribuirea unui contract de achiziții publice printr-un sistem dinamic de achiziție.

(2) La atribuirea contractelor de achiziții publice printr-un sistem dinamic de achiziție, anunțurile de atribuire pot fi regrupate trimestrial. În acest caz, anunțurile de atribuire regrupate vor fi publicate în termen de cel mult 48 de zile de la încheierea fiecărui trimestru.

(3) În cazul achizițiilor publice specificate la art. 2 alin. (3), anunțul de atribuire va fi publicat de către autoritatea contractantă și în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

Notă: Prevederile art.29 alin.(3) intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2019.

(4) Anunțul de atribuire va conține cel puțin informațiile cuprinse în anexa nr. 3 și, dacă este necesar, alte informații considerate utile de către autoritatea contractantă, utilizându-se formularele standard.

Articolul 30. Informarea și atribuirea contractului de achiziții publice

(1) Autoritatea contractantă are obligația de a informa operatorii economici implicați în procedura de atribuire despre deciziile referitoare la rezultatul selecției, la rezultatul procedurii de atribuire a contractului de achiziții publice sau de încheiere a acordului-cadru, la admiterea într-un sistem dinamic de achiziție, la rezultatul concursului de soluții ori, după caz, la anularea procedurii de atribuire și eventuala inițiere ulterioară a unei noi proceduri, în scris și cât mai curând posibil, dar nu mai târziu de 3 zile lucrătoare de la emiterea acestora.

(2) Comunicarea prin care se realizează informarea prevăzută la alin. (1) poate fi transmisă și prin fax sau prin mijloace electronice la adresele indicate de către ofertanți în ofertele acestora. În toate cazurile, acest fapt este înregistrat.

(3) În cazul în care autoritatea contractantă nu transmite comunicarea privind rezultatul aplicării procedurii și prin fax sau prin mijloace electronice, termenele prevăzute la art. 31 alin. (1) se prelungesc cu 5 zile.

(4) În cadrul comunicării prevăzute la alin. (1), autoritatea contractantă are obligația de a informa ofertantul câștigător/ofertanții câștigători sau candidatul acceptat/candidații acceptați cu privire la acceptarea ofertei/ofertelor sau a candidaturii/candidaturilor prezentate.

(5) În cadrul comunicării prevăzute la alin. (1), autoritatea contractantă are obligația de a informa ofertanții/candidații care au fost respinși sau a căror ofertă sau candidatură nu a fost declarată câștigătoare/acceptată despre motivele care au stat la baza deciziei respective după cum urmează:

a) fiecărui candidat respins – motivele concrete care au stat la baza deciziei de respingere a candidaturii sale;

b) pentru fiecare ofertă respinsă – motivele concrete care au stat la baza deciziei de respingere, detaliindu-se argumentele în temeiul cărora oferta a fost considerată inacceptabilă și/sau neconformă, îndeosebi elementele ofertei care nu au corespuns cerințelor de funcționare și performanță prevăzute în caietul de sarcini;

c) fiecărui ofertant care a prezentat o ofertă acceptabilă și conformă, prin urmare admisibilă, dar care nu a fost declarată câștigătoare – caracteristicile și avantajele relative ale ofertei/ofertelor câștigătoare în raport cu oferta sa, numele ofertantului căruia urmează să i se atribuie contractul de achiziții publice sau, după caz, numele ofertanților cu care urmează să se încheie un acord-cadru.

(6) Față de ofertantul a cărui ofertă este desemnată câștigătoare, în documentația de atribuire poate fi inclusă cerința semnării contractului de achiziții publice în termen de 10 zile de la data la care i-a fost remis spre semnare. Încheierea contractului poate fi suspendată de Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor în cazurile prevăzute de prezenta lege.

(7) Contractul de achiziții publice se consideră încheiat la data semnării acestuia de către părți și intră în vigoare din momentul înregistrării lui în modul stabilit de prezenta lege.

(8) În cazul în care, după expirarea termenului prevăzut la alin. (6), ofertantul care a primit comunicarea de acceptare a ofertei nu a semnat contractul de achiziții publice sau nu a prezentat garanția de bună execuție a contractului, autoritatea contractantă este în drept să respingă oferta și să selecteze o altă ofertă câștigătoare dintre ofertele rămase în vigoare. Totodată, autoritatea contractantă este în drept să respingă toate celelalte oferte în condițiile prezentei legi.

Articolul 31. Termene pentru încheierea contractelor de achiziții publice

(1) Contractele de achiziții publice care intră în sfera de aplicare a prezentei legi pot fi încheiate numai după împlinirea termenelor de așteptare de:

a) 11 zile de la data transmiterii comunicării privind rezultatul aplicării procedurii de atribuire – în cazul în care valoarea estimată, conform prevederilor art. 3, a contractului respectiv este egală cu sau mai mare decât pragurile prevăzute la art. 2 alin. (3);

b) 6 zile de la data transmiterii comunicării privind rezultatul aplicării procedurii de atribuire – în cazul în care valoarea estimată, conform prevederilor art. 3, a contractului respectiv este mai mică decât pragurile prevăzute la art. 2 alin. (3).

(2) Contractele de achiziții publice/acordurile-cadru care intră în sfera de aplicare a prezentei legi, încheiate înainte de împlinirea termenelor prevăzute la alin. (1), sînt lovite de nulitate.

(3) Respectarea termenelor prevăzute la alin. (1) este facultativă în următoarele cazuri:

a) atunci cînd contractul de achiziții publice este atribuit în urma desfășurării procedurii de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare;

b) atunci cînd contractul de achiziții publice/acordul-cadru respectiv urmează să fie încheiat cu un operator economic care a fost singurul ofertant la procedura de atribuire și nu există alți operatori economici implicați în respectiva procedură de atribuire;

c) atunci când este atribuit un contract subsecvent unui acord-cadru sau ca urmare a utilizării unui sistem dinamic de achiziție.

Capitolul VI **CERINȚELE PRINCIPALE PRIVIND PROCEDURA** **DE ACHIZIȚIE PUBLICĂ**

Articolul 32. Regulile aplicabile comunicării

(1) Orice comunicare, cerere, informare, notificare și altele asemenea, prevăzute în prezenta lege, trebuie să fie transmise în scris.

(2) Orice document scris trebuie înregistrat în momentul transmiterii și, respectiv, în momentul primirii.

(3) Autoritatea contractantă are dreptul de a impune, în documentația de atribuire, modalitățile de comunicare pe care intenționează să le utilizeze pe parcursul aplicării procedurii de atribuire.

(4) Operatorul economic are dreptul de a transmite o cerere de participare la procedura de atribuire prin oricare dintre modalitățile prevăzute la art. 33, inclusiv prin telefon, în acest din urmă caz operatorul economic avînd obligația de a confirma cererea de participare în scris, cît mai curînd posibil, însă nu mai tîrziu de 3 zile de la data la care a solicitat înregistrarea în calitate de participant și, în mod obligatoriu, pînă la data-limită de depunere a ofertelor.

(5) Autoritatea contractantă are dreptul de a impune ca orice cerere de participare la procedura de atribuire, care a fost transmisă prin fax, să fie confirmată, în termen de 3 zile, prin scrisoare transmisă prin poștă sau prin mijloace electronice.

(6) Operatorul economic transmite oferta numai prin poștă sau numai prin mijloace electronice dacă această cerință este prevăzută în anunțul de participare.

(7) În cazul în care autoritatea contractantă stabilește că ofertele urmează să fie transmise prin poștă, ofertantul are, în mod implicit, și dreptul de a depune oferta direct la sediul autorității contractante sau la o altă adresă indicată de aceasta.

(8) Autoritatea contractantă are dreptul de a stabili ca cererile de participare și/sau ofertele să fie transmise prin mijloace electronice numai dacă se asigură respectarea următoarelor cerințe:

a) informațiile referitoare la posibilitățile specifice de transmitere electronică, inclusiv criptarea, sînt disponibile pentru toți operatorii economici interesați;

b) dispozitivele electronice de recepționare garantează în mod corespunzător integritatea și confidențialitatea datelor recepționate;

c) operatorii economici trebuie să transmită, înainte de data-limită de transmitere, documentele, certificatele, declarațiile și altele asemenea solicitate în cazul în care acestea nu sînt disponibile în format electronic.

(9) Garantarea integrității și confidențialității datelor recepționate presupune faptul că dispozitivele electronice, prin caracteristicile tehnice pe care le dețin și/sau prin procedurile specifice utilizate, permit îndeplinirea în mod cumulativ a cel puțin următoarelor condiții:

a) momentul exact al primirii ofertelor sau cererilor de participare, precum și, dacă este cazul, a unor planuri/proiecte, poate fi determinat cu precizie;

b) înainte de data-limită de transmitere a datelor, nicio persoană nu are acces la datele transmise;

c) în cazul în care interdicția de acces prevăzută la lit. b) a fost încălcată, accesul neautorizat este clar detectabil;

d) numai persoane autorizate în acest sens au dreptul de a stabili sau modifica data de vizualizare a datelor recepționate;

e) accesul la datele recepționate este posibil, la toate etapele procesului, numai printr-o acțiune simultană a cel puțin două persoane/sisteme autorizate și numai după data de vizualizare stabilită conform prevederilor lit. d);

f) după data de vizualizare a datelor recepționate, accesul la datele respective rămîne posibil numai pentru persoanele autorizate să vizualizeze aceste date.

(10) Comunicările, schimburile de informații și stocarea acestora se realizează astfel încît să se asigure păstrarea integrității datelor și confidențialitatea ofertelor și a cererilor de participare, precum și analizarea de către autoritățile contractante a conținutului ofertelor și al cererilor de participare numai după expirarea termenului prevăzut pentru prezentarea lor.

(11) Instrumentele utilizate pentru comunicare pe cale electronică, precum și caracteristicile tehnice ale acestora trebuie să fie disponibile publicului în permanență și să fie compatibile cu tehnologiile de informare și de comunicare general utilizate.

(12) Aplicarea dispozitivelor de transmisie și recepție electronică a ofertelor, precum și aplicarea dispozitivelor electronice de recepționare a cererilor de participare au loc cu respectarea următoarelor reguli:

a) informațiile privind specificațiile necesare prezentării pe cale electronică a ofertelor și a cererilor de participare, inclusiv criptarea, trebuie să fie disponibile părților interesate;

b) pe ofertele electronice este aplicată semnătura electronică.

(13) În procesul de comunicare, autoritatea contractantă nu va discrimina niciun operator economic în ceea ce ține de informațiile comunicate, iar documentația de atribuire, caietele de sarcini sau documentația descriptivă vor fi puse la dispoziția tuturor operatorilor economici care au înaintat, în acest sens, o cerere de participare, în același volum și cu conținut identic.

Articolul 33. Modalități de comunicare

(1) Toate comunicările, precum și toate schimburile de informații pot fi realizate, la alegerea autorității contractante, prin poștă, prin fax, pe cale electronică, prin telefon (în condițiile art. 32 alin. (4)) sau prin combinarea acestor modalități.

(2) Modalitățile de comunicare alese trebuie să fie general accesibile și să nu limiteze accesul operatorilor economici la procedura de atribuire a contractelor de achiziții publice.

Articolul 34. Clarificări

(1) Orice operator economic interesat are dreptul de a solicita clarificări privind documentația de atribuire.

(2) Autoritatea contractantă are obligația de a răspunde, în mod clar, complet și fără ambiguități, cât mai repede posibil, la orice clarificare solicitată, într-o perioadă care nu trebuie să depășească, de regulă, 3 zile lucrătoare de la primirea unei astfel de solicitări din partea operatorului economic, cu excepția procedurii de cerere a ofertelor de prețuri, caz în care această perioadă nu trebuie să depășească o zi lucrătoare.

(3) Autoritatea contractantă are obligația de a transmite răspunsurile, însoțite de întrebările aferente, către toți operatorii economici care au obținut, în condițiile prezentei legi, documentația de atribuire, luând măsuri pentru a nu dezvălui identitatea celui care a solicitat clarificările respective, de asemenea va publica aceste răspunsuri în SIA „RSAP”.

(4) Fără a aduce atingere prevederilor alin. (2), în măsura în care clarificările sînt solicitate în timp util, răspunsurile autorității contractante la aceste solicitări trebuie să fie publicate în SIA „RSAP” sau transmise operatorilor economici nu mai tîrziu de:

a) 6 zile înainte de data-limită stabilită pentru depunerea ofertelor, în cazul în care valoarea estimată a contractului de achiziții publice este egală cu sau mai mare decît pragurile prevăzute la art. 2 alin. (3);

b) 4 zile înainte de data-limită stabilită pentru depunerea candidaturilor, în cazul licitației restrînse sau în cazul negocierii cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare;

c) 3 zile înainte de data-limită stabilită pentru depunerea ofertelor, în cazul în care valoarea estimată a contractului de achiziții publice este mai mica decît pragurile prevăzute la art. 2 alin. (3);

d) o zi înainte de data-limită stabilită pentru depunerea ofertelor, în cazul procedurii de cerere a ofertelor de prețuri.

(5) În cazul în care operatorul economic nu a transmis solicitarea de clarificare în timp util, punînd astfel autoritatea contractantă în imposibilitate de a respecta termenele prevăzute la alin. (4), aceasta din urmă este în drept să nu răspundă. În cazul în care autoritatea contractantă decide transmiterea răspunsului la solicitarea de clarificare, aceasta are obligația de a extinde termenul de depunere a ofertelor, astfel încît să se respecte termenele prevăzute la alin. (4). În acest caz, extinderea termenului de depunere a ofertelor nu extinde dreptul de a solicita clarificări.

(6) Autoritatea contractantă are obligația de a deschide candidaturile/ofertele la data, ora și adresa indicate în anunțul/invitația de participare, în măsura în care nu a devenit incidentă obligația privind extinderea termenului de depunere a ofertelor, cu excepția cazului în care termenul de depunere a ofertelor a fost extins în urma suspendării procedurii de atribuire.

Articolul 35. Cerința confirmării documentelor

Autoritatea contractantă este în drept să ceară ofertantului confirmarea documentelor pe care le-a prezentat, în condițiile stabilite pentru această categorie de documente.

Articolul 36. Regulile privind termenele de depunere și primire a cererilor de participare și a ofertelor

(1) Până la expirarea termenului-limită stabilit de către autoritatea contractantă, operatorul economic interesat de a participa la procedura de achiziție publică este obligat să depună, în acest sens, o cerere de participare.

(2) Termenul-limită de depunere și primire a cererilor de participare și a ofertelor va fi suficient pentru a le permite operatorilor economici din țară și străini să pregătească și să prezinte oferte până la expirarea acestuia.

(3) La stabilirea termenului-limită, autoritățile contractante vor lua în considerare complexitatea achizițiilor preconizate, aria de subcontractare anticipată și timpul obișnuit pentru transmiterea ofertelor prin poștă din țară și din străinătate.

(4) Autoritatea contractantă este responsabilă de stabilirea termenului de depunere și primire a cererilor de participare și a ofertelor.

Articolul 37. Regulile privind descrierea bunurilor, lucrărilor și serviciilor

(1) Specificațiile tehnice ale bunurilor, lucrărilor și serviciilor solicitate de autoritatea contractantă vor reprezenta o descriere exactă și completă a obiectului achiziției, astfel încât fiecare cerință și criteriu, stabilite de autoritatea contractantă, să fie îndeplinite.

(2) Specificațiile tehnice ale obiectului achiziției trebuie să corespundă cerințelor autorității contractante privind calitatea, eficiența, testarea, securitatea, dimensiunile, simbolurile, terminologia, ambalajul, modul de transportare, marcarea, etichetarea, procesele și metodele de producere, precum și procedeele de determinare a conformității lui cu cerințele din documentația de atribuire.

(3) La redactarea specificațiilor tehnice, proiectelor, desenelor tehnice, schițelor și descrierilor, autoritatea contractantă efectuează descrierea fizică a bunurilor, lucrărilor sau serviciilor solicitate doar în cazurile în care nu este posibilă descrierea performanțelor și/sau a cerințelor funcționale.

(4) Specificațiile tehnice nu vor face referință la o anumită marcă comercială sau la un anumit agent economic, la un brevet, o schiță sau un tip de bunuri, de lucrări și de servicii, nu vor indica o origine concretă, un producător sau un operator economic concret. În cazul în care nu există un mod suficient de exact de expunere a cerințelor față de achiziție, iar o astfel de referință este inevitabilă, caracteristicile vor include cuvintele „sau echivalentul”.

(5) Specificațiile tehnice se vor baza pe standardele naționale și internaționale, pe reglementările tehnice și normativele naționale, după caz.

(6) Specificațiile tehnice se definesc astfel încât să corespundă, atunci când este posibil, necesităților/exigențelor oricărui utilizator, inclusiv ale persoanelor cu dizabilități.

(7) Specificațiile tehnice trebuie să permită oricărui ofertant accesul egal la procedura de atribuire și nu trebuie să aibă ca efect introducerea unor obstacole nejustificate de natură să restrângă concurența între operatorii economici.

(8) Fără a aduce atingere reglementărilor tehnice naționale obligatorii, în măsura în care acestea sînt compatibile cu dreptul comunitar, autoritatea contractantă are obligația de a defini specificațiile tehnice:

a) fie prin referire, de regulă în următoarea ordine de prioritate, la standarde naționale/europene, la omologări tehnice naționale/europene, la standarde internaționale sau la alte referințe tehnice elaborate de organismele de standardizare naționale/europene; în cazul în care acestea nu există, specificațiile tehnice se definesc prin referire la alte standarde, omologări sau reglementări tehnice naționale privind utilizarea produselor sau proiectarea, calculul și execuția lucrărilor. Orice astfel de referire trebuie să fie însoțită de mențiunea „sau echivalent”;

b) fie prin precizarea performanțelor și/sau cerințelor funcționale solicitate care trebuie să fie suficient de precis descrise încât să permită ofertanților să determine obiectul contractului de

achiziții publice, iar autorității contractante – să atribuie contractul respectiv;

c) fie atît prin precizarea performanțelor și/sau cerințelor funcționale solicitate, astfel cum este prevăzut la lit. b), cît și prin referirea la standardele, omologările tehnice, specificațiile tehnice comune, prevăzute la lit. a), ca mijloc de prezumție a conformității cu nivelul de performanță și cu cerințele funcționale respective;

d) fie prin precizarea performanțelor și/sau cerințelor funcționale solicitate astfel cum este prevăzut la lit. b), pentru anumite caracteristici, și prin referirea la standardele sau omologările tehnice prevăzute la lit. a), pentru alte caracteristici.

(9) În cazul în care autoritatea contractantă definește specificațiile tehnice din caietul de sarcini prin modalitatea prevăzută la alin. (8) lit. a), nicio ofertă nu poate fi respinsă pe motiv că produsele sau serviciile prevăzute în propunerea tehnică nu sînt conforme cu specificațiile precizate dacă ofertantul demonstrează, prin orice mijloc adecvat, că propunerea tehnică prezentată satisface într-o manieră echivalentă cerințele autorității contractante definite prin specificațiile tehnice.

(10) În cazul în care autoritatea contractantă definește specificațiile tehnice din caietul de sarcini prin precizarea performanțelor și/sau cerințelor funcționale solicitate, nicio ofertă nu poate fi respinsă dacă ofertantul demonstrează, prin orice mijloc adecvat, că produsele, lucrările sau serviciile oferite asigură îndeplinirea performanțelor sau cerințelor funcționale solicitate deoarece sînt conforme cu:

- a) un standard național/european;
- b) o omologare tehnică națională/europeană;
- c) o specificație tehnică comună;
- d) un standard internațional;
- e) alte reglementări tehnice elaborate de organisme de standardizare europene.

(11) Un mijloc adecvat de a dovedi conformitatea cu specificațiile tehnice solicitate îl poate reprezenta dosarul tehnic al producătorului sau un raport de încercare/testare emis de un organism recunoscut, cum ar fi, după caz, un laborator neutru de încercări și calibrare sau un organism de certificare și inspecție care asigură respectarea standardelor naționale/europene aplicabile. Autoritatea contractantă are obligația de a accepta certificate emise de organisme recunoscute în oricare dintre statele membre ale Uniunii Europene.

(12) Performanțele și cerințele funcționale prin care se definesc specificațiile tehnice pot include și caracteristici de mediu.

(13) În cazul în care autoritatea contractantă solicită îndeplinirea anumitor caracteristici de mediu în ceea ce privește performanțele și cerințele funcționale, aceasta are dreptul de a utiliza, integral sau parțial, specificații definite prin etichete ecologice – europeană, multinațională sau orice altă etichetă ecologică – dacă se îndeplinesc, în mod cumulativ, următoarele condiții:

- a) specificațiile respective sînt adecvate pentru definirea caracteristicilor produselor sau serviciilor a căror furnizare/prestare reprezintă obiectul contractului de achiziții publice;
- b) cerințele pentru eticheta ecologică au fost elaborate pe baze științifice;
- c) eticheta ecologică a fost adoptată printr-o procedură specifică ce a permis implicarea tuturor părților interesate – organisme guvernamentale, consumatori, producători, distribuitori, organizații de mediu;
- d) eticheta ecologică este accesibilă/disponibilă oricărei persoane interesate.

(14) Autoritatea contractantă are dreptul de a preciza în caietul de sarcini faptul că produsele sau serviciile oferite care dețin o anumită etichetă ecologică sînt considerate că îndeplinesc implicit specificațiile tehnice solicitate. Autoritatea contractantă nu are dreptul de a considera o propunere tehnică ca fiind neconformă, pentru singurul motiv că produsele sau serviciile oferite nu dețin eticheta ecologică precizată, dacă ofertantul demonstrează, prin orice mijloc adecvat, că produsele/serviciile oferite corespund specificațiilor tehnice solicitate.

(15) Autoritatea contractantă are dreptul de a impune în documentația de atribuire, în măsura în care acestea sînt compatibile cu dreptul comunitar, condiții speciale de îndeplinire a contractului, prin care se urmărește obținerea unor efecte de ordin social sau în legătură cu protecția mediului și promovarea dezvoltării durabile.

Articolul 38. Documentația de atribuire

(1) Autoritatea contractantă are obligația de a stabili în documentația de atribuire orice cerință, criteriu, regulă și alte informații necesare pentru a asigura ofertantului/candidatului o informare completă, corectă și explicită cu privire la modul de aplicare a procedurii de atribuire.

(2) Agenția Achiziții Publice examinează, înainte de transmiterea spre publicare a anunțului de participare, invitația de participare.

[Art.38 al.(2) modificat prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

[Art.38 al.(3) abrogat prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

[Art.38 al.(4) abrogat prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

(5) Documentația de atribuire se întocmește și se publică în limba de stat.

(6) Documentația de atribuire poate fi întocmită și în una din limbile de circulație internațională în cazul în care:

a) natura bunurilor, lucrărilor și serviciilor solicitate impune atragerea de operatori economici străini, resurse, tehnologii străine, prestarea de servicii de expertiză sau antrenarea de concurenți străini;

b) valoarea estimată a bunurilor, lucrărilor și serviciilor solicitate depășește pragurile prevăzute la art. 2 alin. (3).

(7) Ofertele se prezintă în limba specificată în documentația de atribuire. Orice operator economic are dreptul să facă referințe la documentația de atribuire și să-și formuleze cerințele în limba în care a prezentat oferta.

Articolul 39. Modificarea documentației de atribuire

(1) Până la expirarea termenului de depunere a ofertelor, autoritatea contractantă are dreptul să modifice documentația de atribuire fie din proprie inițiativă, fie ca răspuns la solicitarea de clarificare a unui operator economic conform art. 34. Informația despre operarea modificărilor este comunicată imediat tuturor operatorilor economici care au depus o cerere de participare sau cărora autoritatea contractantă le-a oferit documentația de atribuire și Agenției Achiziții Publice.

(2) În cazul în care ține o întrunire a operatorilor economici, autoritatea contractantă întocmește procesul-verbal al întrunirii. Procesul-verbal este adus imediat la cunoștința tuturor operatorilor economici care au depus o cerere de participare sau cărora autoritatea contractantă le-a oferit documentația de atribuire, este publicat în SIA „RSAP”, cu respectarea prevederilor art. 34, și este comunicat Agenției Achiziții Publice. Procesul-verbal este parte componentă a documentației de atribuire și prevederile lui, pe care autoritatea contractantă le consideră modificări sau completări ale documentației de atribuire, urmează a fi menționate corespunzător.

Articolul 40. Coruperea în cadrul procedurilor de achiziție publică

(1) Autoritatea contractantă va respinge oferta în cazul în care va constata că operatorul economic care a prezentat-o propune sau consimte să propună, direct sau indirect, oricărei persoane cu funcție de răspundere sau oricărui angajat al autorității contractante o favoare în orice formă, o ofertă de angajare sau orice alt serviciu ca recompensă pentru anumite acțiuni, decizii ori aplicarea unei proceduri de achiziție publică în avantajul său.

(2) Respingerea ofertei și motivele respingerii vor fi consemnate în darea de seamă privind procedura de achiziție publică și vor fi comunicate imediat operatorului economic în cauză.

(3) Agenția Achiziții Publice/autoritatea contractantă și/sau operatorul economic vor raporta imediat organelor competente fiecare caz de corupere sau de tentativă de corupere comis de operatorul economic sau de reprezentantul autorității contractante.

(4) Contractele de achiziții publice obținute prin corupere, confirmată de hotărârea definitivă a instanței judecătorești, sînt nule.

Articolul 41. Condițiile referitoare la impozite, aspectele de mediu, protecția muncii

(1) Autoritatea contractantă va indica în caietul de sarcini organismele de la care ofertanții pot obține informații pertinente privind obligațiile referitoare la impozite, la protecția mediului, privind dispozițiile referitoare la protecția muncii și la condițiile de muncă în Republica

Moldova, care vor fi aplicate lucrărilor efectuate sau serviciilor prestate în decursul perioadei de executare a contractului.

(2) Autoritatea contractantă care furnizează informațiile prevăzute la alin. (1) solicită ofertanților să menționeze că, la elaborarea ofertei, au ținut seama de obligațiile și dispozițiile privind protecția muncii și condițiile de muncă în vigoare în locul în care urmează a fi efectuate lucrările sau prestate serviciile.

Articolul 42. Oferta. Ofertele alternative

(1) Ofertantul are obligația de a elabora oferta în conformitate cu prevederile din documentația de atribuire.

(2) Oferta are caracter obligatoriu, din punctul de vedere al conținutului, pe toată perioada de valabilitate stabilită de către autoritatea contractantă.

(3) Operatorul economic are obligația de a depune oferta la adresa stabilită și pînă la data și ora limită pentru depunere stabilite în anunțul sau în invitația de participare.

(4) Riscurile transmiterii ofertei, inclusiv forța majoră, cad în sarcina operatorului economic.

(5) Oferta depusă la o altă adresă a autorității contractante decît cea stabilită sau după expirarea termenului-limită pentru depunere se returnează nedeschisă.

(6) Conținutul ofertelor trebuie să rămînă confidențial pînă la data stabilită pentru deschiderea acestora, autoritatea contractantă urmînd a lua cunoștință de conținutul ofertelor depuse numai la această dată.

(7) Autoritatea contractantă poate permite ofertanților să depună și alte oferte, numite oferte alternative, dar numai în cazul în care criteriul de evaluare a ofertelor este oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere tehnico-economic. Numai ofertele alternative se pot abate, într-o anumită măsură, de la cerințele prevăzute în documentația de atribuire.

(8) Autoritatea contractantă are obligația de a prevedea în documentația de atribuire cerințele minime obligatorii pe care ofertele alternative trebuie să le îndeplinească pentru a fi luate în considerare.

(9) Anunțul/invitația de participare trebuie să precizeze în mod explicit dacă este permisă depunerea de oferte alternative sau dacă acest lucru este interzis. În cazul în care această precizare lipsește, autoritatea contractantă nu are dreptul de a lua în considerare ofertele alternative.

(10) Autoritatea contractantă nu are dreptul să respingă o ofertă alternativă doar pe motiv că aceasta:

a) este întocmită cu utilizarea unor specificații tehnice definite în alt mod decît cel prevăzut în caietul de sarcini, în cazul în care ofertantul poate demonstra că soluția propusă asigură îndeplinirea corespunzătoare a tuturor cerințelor de natură tehnică solicitate de autoritatea contractantă;

b) ar putea fi declarată câștigătoare în cazul în care:

– contractul de achiziții publice de bunuri pentru care s-a organizat procedura de atribuire a contractului se transformă în contract de achiziții publice de servicii;

– contractul de achiziții publice de servicii pentru care s-a organizat procedura de atribuire a contractului se transformă în contract de achiziții publice de bunuri.

(11) Autoritatea contractantă are obligația de a nu lua în considerare ofertele alternative care nu respectă cerințele minime obligatorii prevăzute la alin. (8).

Articolul 43. Dosarul achiziției publice

(1) Autoritatea contractantă are obligația de a întocmi dosarul achiziției publice și de a-l păstra în decurs de 5 ani de la inițierea procedurii de achiziție publică.

(2) Documentele care trebuie incluse în dosarul achiziției publice, precum și cele care urmează a fi transmise Agenției Achiziții Publice se stabilesc prin regulamentul aprobat de Guvern.

Capitolul VII

PROCEDURILE DE ACHIZIȚIE PUBLICĂ

Secțiunea 1

Tipurile procedurilor de achiziție publică

Articolul 44. Procedurile de achiziție publică

(1) Contractul de achiziții publice poate fi atribuit prin următoarele proceduri:

- a) licitație deschisă;
- b) licitație restrânsă;
- c) dialog competitiv;
- d) proceduri negociate;
- e) cerere a ofertelor de prețuri;
- f) concurs de soluții;
- g) achiziție în cazul planurilor de construcție a locuințelor sociale.

(2) Procedurile de bază de atribuire a contractului de achiziții publice sînt licitația deschisă și licitația restrînsă. Alte proceduri de achiziție publică pot fi folosite numai în condițiile expres stabilite de prezenta lege.

(3) Autoritatea contractantă poate utiliza modalități speciale de atribuire numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege. Modalitățile speciale sînt:

- a) acordul-cadru;
- b) sistemul dinamic de achiziție;
- c) licitația electronică.

Secțiunea a 2-a **Licitația deschisă**

Articolul 45. Inițierea licitației deschise

(1) Procedura licitației deschise cuprinde ofertele tuturor operatorilor economici care doresc să participe la licitație. Autoritatea contractantă publică în prealabil un anunț de participare la licitația deschisă pentru informarea potențialilor participanți, astfel încît aceștia să își poată pregăti ofertele. Anunțul de participare la licitația deschisă se publică conform art. 28 alin. (1).

[Art.45 al.(1) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

(2) În cazul achizițiilor publice în care valoarea contractului care urmează să fie atribuit, estimată conform prevederilor art. 3, este egală sau mai mare decît pragurile prevăzute la art. 2 alin. (3), anunțul de participare va fi publicat și în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

[Art.45 al.(2) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

Notă: Prevederile art.45 alin.(2) intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2019.

(3) În cazul achizițiilor publice în care valoarea contractului care urmează să fie atribuit, estimată conform prevederilor art. 3, este mai mică decît pragurile prevăzute la art. 2 alin. (3), perioada cuprinsă între data publicării anunțului de participare în Buletinul achizițiilor publice și data-limită de depunere a ofertelor trebuie să fie de cel puțin 20 de zile.

[Art.45 al.(3) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

(4) În cazul achizițiilor publice în care valoarea contractului care urmează să fie atribuit, estimată conform prevederilor art. 3, este egală sau mai mare decît pragurile prevăzute la art. 2 alin. (3), perioada cuprinsă între data publicării în Buletinul achizițiilor publice, precum și între data transmiterii anunțului de participare spre publicare în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, și data-limită de depunere a ofertelor trebuie să fie de cel puțin 35 de zile.

[Art.45 al.(4) modificat prin LP288 din 15.12.17, MO464-470/29.12.17 art.808]

[Art.45 al.(4) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

(5) În cazul în care autoritatea contractantă a publicat un anunț de intenție referitor la contractul de achiziții publice ce urmează să fie atribuit, aceasta are dreptul de a reduce perioada prevăzută la alin. (4) pînă la 20 de zile.

[Art.45 al.(5) modificat prin LP288 din 15.12.17, MO464-470/29.12.17 art.808]

(6) Reducerea prevăzută la alin. (5) este permisă în cazul în care anunțul de intenție publicat conține toate informațiile care sînt prevăzute pentru anunțul de participare, în măsura în care acestea sînt cunoscute la data publicării anunțului de intenție, și a fost transmis spre publicare cu cel mult 12 luni și cu cel puțin 35 de zile înainte de data transmiterii spre publicare a anunțului de participare.

[Art.45 al.(6) modificat prin LP288 din 15.12.17, MO464-470/29.12.17 art.808]

(7) În cazul în care anunțul de participare este transmis, în format electronic, spre publicare în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, perioadele prevăzute la alin. (4) și (5) se pot reduce cu 7 zile.

(8) În cazul în care autoritatea contractantă publică electronic întreaga documentație de

atribuire și permite, începând cu data publicării anunțului de participare, accesul direct și nerestricționat al operatorilor economici la documentație, aceasta are dreptul de a reduce cu 5 zile perioadele prevăzute la alin. (3) și (4), precum și pe cele rezultate în urma aplicării prevederilor alin. (7).

(9) Reducerea prevăzută la alin. (8) este permisă numai în cazul în care anunțul de participare conține precizări privind adresa de internet la care documentația de atribuire este disponibilă.

(10) Orice operator economic interesat are dreptul de a solicita și de a obține documentația de atribuire.

(11) În cazul în care, din motive tehnice, documentația de atribuire nu poate fi publicată electronic, autoritatea contractantă are obligația de a pune documentația de atribuire la dispoziția operatorului economic cât mai repede posibil, într-o perioadă care nu trebuie să depășească 2 zile de la primirea unei solicitări din partea acestuia.

(12) Operatorul economic interesat are obligația de a acționa cu diligența necesară, astfel încât respectarea de către autoritatea contractantă a perioadei prevăzute la alin. (11) să nu conducă la situația în care documentația de atribuire să fie pusă la dispoziția sa cu mai puțin de 2 zile înainte de data-limită de depunere a ofertelor.

Articolul 46. Anunțul de participare la licitația deschisă

Anunțul de participare la licitația deschisă se elaborează conform prevederilor art. 28, cu indicarea informațiilor cuprinse în anexa nr. 3.

Articolul 47. Condițiile oferirii documentației de atribuire

Autoritatea contractantă va oferi documentația de atribuire operatorilor economici conform prevederilor specificate în anunțul de participare la licitație. Taxa pe care autoritatea contractantă are dreptul să o perceapă pentru documentația de atribuire include numai cheltuielile pentru tipărirea și livrarea acesteia către operatorul economic. Atelierelor protejate în sensul art. 5 alin. (2) documentația de atribuire li se oferă în mod gratuit.

Articolul 48. Documentația de atribuire

Structura și conținutul documentației de atribuire sînt stabilite în documentația standard aprobată de Ministerul Finanțelor.

Secțiunea a 3-a **Licitația restrînsă**

Articolul 49. Inițierea licitației restrînsă

(1) Licitația restrînsă se desfășoară potrivit regulilor prevăzute pentru licitația deschisă, cu condiția aplicării unei proceduri de preselectie precedate de publicarea unui anunț de participare la preselectie. Procedura licitației restrînsă se desfășoară în două etape:

a) etapa de selectare a candidaților, prin aplicarea criteriilor de calificare și selecție în conformitate cu prevederile art. 16–25;

b) etapa de evaluare a ofertelor depuse de către candidații selectați, prin aplicarea criteriului de atribuire.

Licitația restrînsă se inițiază prin publicarea unui anunț de participare, în conformitate cu art. 28 alin. (1), prin care se solicită operatorilor economici interesați depunerea candidaturilor.

[Art.49 al.(1) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

(2) În cazul achizițiilor publice în care valoarea contractului care urmează să fie atribuit, estimată conform prevederilor art. 3, este egală sau mai mare decît pragurile prevăzute la art. 2 alin. (3), anunțul de participare va fi publicat și în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

[Art.49 al.(2) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

Notă: Prevederile art.49 alin.(2) intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2019.

(3) În cazul achizițiilor publice în care valoarea contractului care urmează să fie atribuit, estimată conform prevederilor art. 3, este mai mică decît pragurile prevăzute la art. 2 alin. (3), perioada cuprinsă între data publicării anunțului de participare în Buletinul achizițiilor publice și data-limită de depunere a candidaturilor trebuie să fie de cel puțin 20 de zile.

[Art.49 al.(3) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

(4) În cazul achizițiilor publice în care valoarea contractului care urmează să fie atribuit, estimată conform prevederilor art. 3, este egală sau mai mare decît pragurile prevăzute la art. 2 alin. (3), perioada cuprinsă între data publicării anunțului de participare în Buletinul achizițiilor

publice, precum și între data transmiterii anunțului de participare spre publicare în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, și data-limită de depunere a candidaturilor trebuie să fie de cel puțin 30 de zile.

[Art.49 al.(4) modificat prin LP288 din 15.12.17, MO464-470/29.12.17 art.808]

[Art.49 al.(4) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

(5) În cazul în care, din motive de urgență, nu pot fi respectate perioadele prevăzute la alin. (3) și (4), autoritatea contractantă are dreptul de a accelera aplicarea procedurii prin reducerea acestor perioade, dar nu la mai puțin de 15 zile până la data-limită de depunere a candidaturilor sau nu la mai puțin de 10 zile în cazul în care anunțul este trimis pe cale electronică.

(6) În cazul în care anunțul de participare este transmis, în format electronic, spre publicare în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, perioada prevăzută la alin. (4) se poate reduce cu 7 zile.

(7) În cazul în care autoritatea contractantă publică electronic întreaga documentație de atribuire, se va asigura accesul direct și nerestricționat al operatorilor economici la această documentație, începând cu data publicării anunțului de participare.

(8) Orice operator economic are dreptul să își depună candidatura pentru prima etapă a procedurii de licitație restrânsă.

(9) Autoritatea contractantă are dreptul de a limita numărul de candidați care vor fi selectați pentru a depune oferte, cu condiția să existe un număr suficient de candidați disponibili. Atunci când selectează candidații, autoritatea contractantă are obligația de a aplica criteriile obiective și nediscriminatorii, utilizând în acest scop numai criteriile de selecție prevăzute în anunțul de participare.

(10) Autoritatea contractantă are obligația de a indica în anunțul de participare criteriile de selecție și regulile aplicabile, numărul minim al candidaților pe care intenționează să-i selecteze și, dacă este cazul, numărul maxim al acestora.

(11) Numărul minim al candidaților, indicat în anunțul de participare conform alin. (10), trebuie să fie suficient pentru a asigura o concurență reală și, în orice situație, nu poate fi mai mic de 5.

(12) Numărul de candidați selectați în prima etapă a licitației restrânse trebuie să fie cel puțin egal cu numărul minim indicat în anunțul de participare.

(13) În cazul în care numărul candidaților care îndeplinesc criteriile de selecție este mai mic decât numărul minim indicat în anunțul de participare, autoritatea contractantă are obligația de a anula procedura de licitație restrânsă.

(14) Modul de realizare a achiziției publice prin licitația restrânsă este stabilit în regulamentul aprobat de Guvern.

Articolul 50. Procedura de preselecție

(1) Pentru a identifica operatorii economici calificați, autoritatea contractantă desfășoară, anterior prezentării ofertelor, procedura de preselecție, cu aplicarea prevederilor art. 16–25.

(2) În cazul desfășurării procedurii de preselecție, autoritatea contractantă va oferi câte un set de documente de preselecție fiecărui operator economic care le va solicita, potrivit anunțului de participare la preselecție, și va achita costul lor. Taxa pe care autoritatea contractantă are dreptul să o perceapă pentru documentele de preselecție va include doar cheltuielile pentru tipărirea și livrarea acestora către operatorul economic. Atelierelor protejate în sensul art. 5 alin. (2) aceste documente li se oferă în mod gratuit.

(3) Documentele de preselecție vor conține:

a) instrucțiuni privind pregătirea și depunerea cererilor pentru preselecție;

b) expunerea succintă a principalelor clauze ale contractului care urmează a fi încheiat în urma procedurilor de achiziție publică;

c) specificarea documentelor pe care operatorul economic trebuie să le prezinte pentru confirmarea datelor lui de calificare;

d) informații despre modul, locul și termenul de depunere a cererilor pentru preselecție, cu indicarea datei și orei limită de prezentare;

e) orice alte cerințe privind pregătirea și depunerea cererilor pentru preselecție și procedura acesteia, pe care autoritatea contractantă le stabilește în conformitate cu prezenta lege, cu alte acte legislative și normative și cu documentația standard.

(4) Autoritatea contractantă este obligată să răspundă la orice demers al operatorului economic referitor la documentele de preselecție, cu respectarea termenelor menționate la art. 34. Răspunsul la orice demers va fi transmis tuturor operatorilor economici cărora autoritatea contractantă le-a remis documentele de preselecție, fără a indica sursa demersului.

(5) Criteriile de preselecție se expun în documentele de preselecție. La evaluarea datelor de calificare ale fiecărui operator economic care a depus cerere pentru preselecție se aplică doar aceste criterii.

(6) După finalizarea preselecției, autoritatea contractantă comunică imediat fiecărui operator economic care a depus cerere pentru preselecție rezultatele acesteia și prezintă, la cererea oricărui solicitant public, lista tuturor operatorilor economici preselecțai. Numai operatorii economici preselecțai vor participa în continuare la procedura de achiziție publică.

[Art.50 al.(6) modificat prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

(7) Informarea candidaților se realizează conform art. 30.

Articolul 51. Transmiterea invitației de participare

(1) Autoritatea contractantă are obligația de a transmite, simultan, o invitație de participare la etapa a doua a procedurii de licitație restrânsă tuturor candidaților selectați.

(2) Este interzisă invitarea la etapa a doua a licitației restrânse a unui operator economic care nu a depus candidatura în prima etapă sau care nu a îndeplinit criteriile de selecție.

(3) Invitația de participare la etapa a doua trebuie să cuprindă cel puțin următoarele informații:

- a) referințe privind anunțul de participare publicat;
- b) data și ora limită stabilite pentru depunerea ofertelor;
- c) adresa la care se transmit ofertele;
- d) limba sau limbile în care trebuie elaborată oferta;
- e) adresa, data și ora deschiderii ofertelor;

f) dacă este cazul, precizări referitoare la documentele suplimentare pe care operatorii economici trebuie să le prezinte în scopul verificării declarațiilor sau completării documentelor prezentate în prima etapă pentru demonstrarea capacității tehnice și/sau profesionale și a celei economice și financiare.

(4) În cazul în care documentația de atribuire este accesibilă direct prin mijloace electronice, autoritatea contractantă are obligația de a include și în invitația de participare informații privind modul de accesare a documentației respective.

(5) În cazul în care publicarea în mod electronic a documentației de atribuire nu este posibilă din motive tehnice, autoritatea contractantă are obligația de a transmite invitația de participare însoțită de un exemplar al documentației de atribuire tuturor candidaților selectați.

(6) În cazul în care valoarea estimată a contractului de achiziții publice este egală cu sau mai mare decât cea prevăzută la art. 2 alin. (3), autoritatea contractantă are obligația de a transmite invitația de participare cu cel puțin 30 de zile înainte de data-limită de depunere a ofertelor.

[Art.51 al.(6) modificat prin LP288 din 15.12.17, MO464-470/29.12.17 art.808]

(7) În cazul în care autoritatea contractantă a publicat un anunț de intenție referitor la contractul de achiziții publice ce urmează să fie atribuit, aceasta are dreptul de a reduce perioada prevăzută la alin. (6) până la 20 de zile, de regulă, dar nu până la mai puțin de 16 de zile.

[Art.51 al.(7) modificat prin LP288 din 15.12.17, MO464-470/29.12.17 art.808]

(8) Reducerea prevăzută la alin. (7) este permisă în cazul în care anunțul de intenție publicat conține toate informațiile care sînt prevăzute pentru anunțul de participare, în măsura în care acestea sînt cunoscute la data publicării anunțului de intenție, și a fost transmis spre publicare cu cel mult 12 luni și cu cel puțin 35 de zile înainte de data transmiterii spre publicare a anunțului de participare.

[Art.51 al.(8) modificat prin LP288 din 15.12.17, MO464-470/29.12.17 art.808]

(9) În cazul în care autoritatea contractantă publică electronic întreaga documentație de atribuire și permite, începînd cu data publicării anunțului de participare, accesul direct și nerestricționat al operatorilor economici la documentație, aceasta are dreptul de a reduce perioada prevăzută la alin. (6) cu 5 zile.

(10) Reducerea prevăzută la alin. (9) este permisă numai în cazul în care invitația de

participare conține precizări privind adresa de internet la care documentația de atribuire este disponibilă.

(11) În cazul în care, din motive de urgență, nu pot fi respectate perioadele prevăzute la alin. (6) și (7), precum și cele rezultate în urma aplicării prevederilor alin. (9) și (12), autoritatea contractantă are dreptul de a accelera aplicarea procedurii prin reducerea perioadelor respective, dar nu la mai puțin de 10 zile.

(12) În cazul în care valoarea estimată a contractului de achiziții publice este mai mică decât cea prevăzută la art. 2 alin. (3), autoritatea contractantă are obligația de a transmite invitația de participare cu cel puțin 20 de zile înainte de data-limită de depunere a ofertelor.

(13) În cazul în care autoritatea contractantă publică electronic întreaga documentație de atribuire și permite, începând cu data publicării anunțului de participare, accesul direct și nerestricționat al operatorilor economici la documentație, aceasta are dreptul de a reduce perioada prevăzută la alin. (12) cu 5 zile.

(14) Reducerea prevăzută la alin. (13) este permisă numai în cazul în care anunțul de participare conține precizări privind adresa de internet la care documentația de atribuire este disponibilă.

Secțiunea a 4-a

Alte proceduri de achiziție publică

Articolul 52. Dialogul competitiv

(1) Dialogul competitiv este o procedură desfășurată în trei etape, aplicabilă în cazul contractelor de achiziții publice deosebit de complexe în măsura în care atribuirea acestora nu este posibilă prin aplicarea procedurii de licitație deschisă sau restrînsă. Orice operator economic poate solicita să participe la procedura de dialog competitiv, în cadrul căreia autoritatea contractantă conduce un dialog cu candidații admiși la această procedură în vederea dezvoltării uneia sau mai multor soluții care să răspundă necesităților formulate și în baza căreia/căroro candidații selectați urmează a fi invitați să își depună ofertele.

(2) Un contract de achiziții publice este considerat deosebit de complex în cazul când autoritatea contractantă nu este în măsură:

a) să definească, din motive obiective, mijloacele tehnice care pot răspunde necesităților și obiectivelor sale; și/sau

b) să stabilească, din motive obiective, natura juridică și/sau financiară a unui proiect.

(3) În cazul în care atribuirea contractului de achiziții publice se realizează prin aplicarea procedurii de dialog competitiv, criteriul de atribuire utilizat trebuie să fie numai oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere tehnico-economic.

(4) Procedura de dialog competitiv se desfășoară în trei etape:

a) etapa de preselecție a candidaților;

b) etapa de dialog cu candidații admiși în urma preselecției, pentru identificarea soluției/soluțiilor care să răspundă necesităților autorității contractante și în baza căreia/căroro candidații vor elabora și vor depune oferta finală;

c) etapa de evaluare a ofertelor finale depuse.

(5) Dialogul competitiv se inițiază prin publicarea unui anunț de participare în Buletinul achizițiilor publice în conformitate cu art. 28 alin. (1), prin care se solicită operatorilor economici interesați depunerea candidaturilor.

[Art.52 al.(5) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

(6) În cazul achizițiilor publice în care valoarea contractului care urmează să fie atribuit, estimată conform prevederilor art. 3, este egală sau mai mare decât pragurile prevăzute la art. 2 alin. (3), anunțul de participare va fi publicat și în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

[Art.52 al.(6) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

Notă: Prevederile art.52 alin.(6) intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2019.

(7) Perioada cuprinsă între data publicării în Buletinul achizițiilor publice, precum și, după caz, între data transmiterii anunțului de participare spre publicare în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, și data-limită de depunere a candidaturilor trebuie să fie de cel puțin:

a) 20 de zile, în cazul achizițiilor publice în care valoarea contractului care urmează să fie atribuit, estimată conform prevederilor art. 3, este mai mică decât pragurile prevăzute la art. 2

alin. (3);

b) 30 de zile, în cazul achizițiilor publice în care valoarea contractului care urmează să fie atribuit, estimată conform prevederilor art. 3, este egală sau mai mare decât pragurile prevăzute la art. 2 alin. (3).

[Art.52 al.(7), lit.b) modificată prin LP288 din 15.12.17, MO464-470/29.12.17 art.808]

[Art.52 al.(7) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

(8) În cazul în care anunțul de participare a fost transmis spre publicare în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene în format electronic, perioada prevăzută la alin. (7) lit. b) poate fi redusă cu 7 zile.

[Art.52 al.(8) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

(9) Orice operator economic are dreptul să își depună candidatura pentru a participa la procedura de dialog competitiv.

(10) Atunci când preselectează candidații, autoritatea contractantă are obligația de a aplica criteriile obiective și nediscriminatorii, utilizând în acest scop numai criteriile de preselecție prevăzute în anunțul de participare.

(11) Autoritatea contractantă are obligația de a indica în anunțul de participare criteriile de preselecție și regulile aplicabile, numărul minim al candidaților pe care intenționează să îi preselecțieze și, dacă este cazul, numărul maxim al acestora.

(12) Numărul minim al candidaților, indicat în anunțul de participare conform alin. (11), trebuie să fie suficient pentru a asigura o concurență reală și, în orice situație, nu poate fi mai mic de 3.

(13) Numărul de candidați admiși în cea de-a doua etapă a dialogului competitiv trebuie să fie cel puțin egal cu numărul minim indicat în anunțul de participare.

(14) În cazul în care numărul candidaților care îndeplinesc criteriile de preselecție este mai mic decât numărul minim indicat în anunțul de participare, autoritatea contractantă are dreptul:

a) fie de a anula procedura de dialog competitiv;

b) fie de a continua procedura de dialog competitiv numai cu acel candidat/acei candidați care îndeplinesc/îndeplinesc criteriile solicitate.

(15) Autoritatea contractantă are obligația de a transmite, simultan, o invitație de participare la etapa a doua a procedurii de dialog competitiv tuturor candidaților admiși. Invitația adresată candidaților va cuprinde:

a) fie un exemplar al caietului de sarcini sau al documentației descriptive și al oricărui document suplimentar;

b) fie o trimitere pentru accesarea caietului de sarcini și a altor documente menționate la lit. a), în cazul în care acestea sînt disponibile în mod direct pe cale electronică.

(16) Este interzisă invitarea la etapa a doua a dialogului competitiv a unui operator economic care nu a depus candidatura în prima etapă sau care nu a îndeplinit criteriile de preselecție.

(17) Pe lângă informația prevăzută la alin. (15), invitația de participare va cuprinde cel puțin următoarele informații:

a) referințe privind anunțul de participare publicat;

b) adresa la care va avea loc dialogul, precum și data și ora lansării acestuia;

c) limba/limbile în care se va derula dialogul;

d) dacă este cazul, precizări referitoare la documentele suplimentare pe care operatorii economici trebuie să le prezinte în scopul verificării declarațiilor sau completării documentelor prezentate în prima etapă pentru demonstrarea capacității tehnice și/sau profesionale și a celei economice și financiare.

(18) Autoritatea contractantă are obligația de a transmite invitația de participare însoțită de un exemplar al documentației de atribuire, care va include și documentația descriptivă.

(19) În cazul în care documentația de atribuire este accesibilă direct prin mijloace electronice, autoritatea contractantă are obligația de a include în invitația de participare adresa de internet sau informații privind modul de accesare a documentației respective.

(20) Autoritatea contractantă are obligația de a include în documentația descriptivă cel puțin o descriere a necesităților, obiectivelor și constrîngerilor autorității contractante, în baza cărora se va derula dialogul pentru identificarea soluțiilor viabile, precum și, dacă este cazul, primele care

vor fi acordate participanților la dialog.

(21) Autoritatea contractantă are dreptul să prevadă în documentația descriptivă posibilitatea de a realiza dialogul în runde succesive, cu scopul de a reduce numărul de soluții discutate. Reducerea succesivă a soluțiilor discutate se realizează numai în baza factorilor de evaluare stabiliți în documentația de atribuire.

(22) Autoritatea contractantă derulează dialogul cu fiecare candidat admis în parte. În cadrul acestui dialog se discută opțiunile referitoare la aspectele tehnice, financiare, la modul de rezolvare a unor probleme legate de cadrul juridic, precum și orice alte elemente ale viitorului contract, astfel încât soluțiile identificate să răspundă necesităților obiective ale autorității contractante.

(23) Pe durata dialogului, autoritatea contractantă are obligația de a asigura aplicarea principiului tratamentului egal față de toți participanții. În acest sens, autoritatea contractantă nu are dreptul de a furniza informații într-o manieră discriminatorie, care ar putea crea unuia/unora dintre participanți un avantaj în raport cu ceilalți.

(24) Autoritatea contractantă are obligația de a nu dezvălui, fără acordul participantului în cauză, soluția propusă și alte informații confidențiale prezentate de acesta.

(25) Autoritatea contractantă derulează dialogul pînă cînd identifică soluția/soluțiile corespunzătoare necesităților sale obiective.

(26) După ce a declarat închisă etapa de dialog și a anunțat participanții cu privire la acest aspect, autoritatea contractantă are obligația de a invita participanții selectați să depună oferta finală, care se elaborează în baza soluției/soluțiilor identificate în cursul acestei etape și care trebuie să conțină toate elementele necesare prin care se prezintă modul de îndeplinire a viitorului contract.

(27) Autoritatea contractantă are obligația de a transmite invitația de depunere a ofertelor finale cu un număr suficient de zile înainte de data-limită de depunere a ofertelor, astfel încât fiecare participant selectat să beneficieze de o perioadă rezonabilă pentru elaborarea ofertei finale.

(28) Perioada acordată pentru elaborarea ofertei finale nu trebuie să fie mai mică decît o perioadă minimă stabilită de comun acord cu participanții selectați pe parcursul derulării celei de-a doua etape a procedurii de dialog competitiv și, în orice situație, nu poate fi mai mică de 15 zile.

(29) Invitația de depunere a ofertei finale trebuie să cuprindă cel puțin următoarele informații:

- a) referințe privind anunțul de participare publicat;
- b) data și ora limită stabilite pentru depunerea ofertelor;
- c) adresa la care se transmit ofertele;
- d) limba sau limbile în care trebuie elaborată oferta;
- e) adresa, data și ora deschiderii ofertelor;
- f) caietul de sarcini elaborat în urma dialogului;

g) dacă este cazul, precizări referitoare la documentele suplimentare pe care operatorii economici trebuie să le prezinte în scopul verificării declarațiilor sau completării documentelor prezentate în prima etapă pentru demonstrarea capacității tehnice și/sau profesionale și a celei economice și financiare.

(30) Pe parcursul etapei de evaluare, autoritatea contractantă are dreptul de a solicita clarificări privind oferta. Evaluarea ofertelor se realizează în baza criteriilor prevăzute în documentația de atribuire.

(31) Autoritatea contractantă are dreptul de a solicita ofertantului identificat drept cel care a depus cea mai avantajoasă ofertă din punct de vedere tehnico-economic să reconfirme anumite elemente ale ofertei sau anumite angajamente asumate în cadrul acesteia.

(32) În oricare dintre situațiile prevăzute la alin. (30) și (31), clarificările, informațiile suplimentare sau reconfirmările prezentate nu trebuie să conducă la modificări ale caracteristicilor de bază ale ofertei sau ale soluțiilor care au stat la baza lansării invitației de depunere a ofertelor finale, modificări care ar determina distorsionarea concurenței sau crearea unui avantaj suplimentar în raport cu ceilalți ofertanți.

(33) Modul de realizare a achiziției publice prin dialogul competitiv este stabilit în

regulamentul aprobat de Guvern.

Articolul 53. Negocierea cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare

(1) Autoritatea contractantă poate atribui contracte de achiziții publice printr-o procedură negociată, după publicarea unui anunț de participare:

a) în cazul prezentării unor oferte incorecte sau inacceptabile în cadrul unei proceduri de licitație deschisă sau restrânsă, de cerere a ofertelor de prețuri ori în cadrul unui dialog competitiv, dacă nu sînt modificate în mod substanțial condițiile inițiale ale contractului. Autoritatea contractantă este în drept să nu publice un anunț de participare dacă include în procedura negociată toți ofertanții sau numai ofertanții care îndeplinesc criteriile calitative de selecție și care au prezentat, cu ocazia procedurii aplicate inițial, oferte conforme cu cerințele oficiale ale procedurii de atribuire. Aplicarea procedurii negociate în acest caz este posibilă numai după anularea procedurii inițiale de licitație deschisă, licitație restrânsă, cerere a ofertelor de prețuri sau dialog competitiv;

b) în cazuri excepționale, temeinic motivate, dacă este vorba de bunuri, de lucrări sau de servicii a căror natură sau ale căror riscuri nu permit stabilirea prealabilă și definitivă a prețurilor;

c) în domeniul serviciilor, în special în sensul celor incluse în categoria a 6-a din anexa nr. 1, și al celor intelectuale, cum ar fi proiectarea de lucrări, în măsura în care, datorită naturii serviciilor ce urmează a fi prestate, specificațiile tehnice ale contractului nu pot fi stabilite suficient de exact pentru a permite atribuirea contractului prin selectarea ofertei, conform regulilor privind licitația deschisă sau licitația restrânsă;

d) în cazul contractelor de achiziții publice de lucrări efectuate exclusiv în vederea cercetării-dezvoltării sau experimentării și nu pentru a asigura un profit sau pentru a acoperi costurile de cercetare-dezvoltare.

(2) În cazurile specificate la alin. (1), pentru a identifica oferta cea mai avantajoasă, autoritatea contractantă negociază cu ofertanții ofertele depuse de aceștia pentru a le adapta la cerințele precizate în anunțul de participare, în caietul de sarcini și în eventualele documente suplimentare.

(3) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. a), autoritatea contractantă are dreptul de a decide organizarea unei etape finale de licitație electronică. Autoritatea contractantă are obligația de a anunța această decizie în anunțul de participare și în documentația descriptivă.

(4) Negocierea, cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare, se inițiază prin publicarea unui anunț de participare, în conformitate cu art. 28 alin. (1), prin care se solicită operatorilor economici interesați depunerea candidaturilor.

[Art.53 al.(4) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

(5) În cazul achizițiilor publice în care valoarea contractului care urmează să fie atribuit, estimată conform prevederilor art. 3, este egală sau mai mare decît pragurile prevăzute la art. 2 alin. (3), anunțul de participare va fi publicat și în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

[Art.53 al.(5) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

Notă: Prevederile art.53 alin.(5) intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2019.

(6) Perioada cuprinsă între data publicării în Buletinul achizițiilor publice, precum și, după caz, între data transmiterii anunțului de participare spre publicare în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, și data-limită de depunere a candidaturilor trebuie să fie de cel puțin:

a) 20 de zile, în cazul achizițiilor publice în care valoarea contractului care urmează să fie atribuit, estimată conform prevederilor art. 3, este mai mică decît pragurile prevăzute la art. 2 alin. (3);

b) 30 de zile, în cazul achizițiilor publice în care valoarea contractului care urmează să fie atribuit, estimată conform prevederilor art. 3, este egală sau mai mare decît pragurile prevăzute la art. 2 alin. (3).

[Art.53 al.(6), lit.b) modificată prin LP288 din 15.12.17, MO464-470/29.12.17 art.808]

[Art.53 al.(6) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

(7) În cazul în care, din motive de urgență, numărul de zile prevăzut la alin. (6) nu poate fi respectat, autoritatea contractantă este în drept să reducă perioada respectivă, dar la nu mai puțin de 15 zile.

[Art.53 al.(7) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

(8) În cazul în care anunțul de participare a fost transmis spre publicare în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene în format electronic, perioada prevăzută la alin. (6) lit. b) poate fi redusă cu 7 zile, iar cea prevăzută la alin. (7) – cu 5 zile.

[Art.53 al.(8) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

(9) Orice operator economic are dreptul de a solicita și de a obține un exemplar al documentației descriptive/de atribuire.

(10) Autoritatea contractantă are obligația de a pune documentația descriptivă la dispoziția operatorului economic cât mai repede posibil, într-o perioadă care nu trebuie să depășească 2 zile de la primirea unei solicitări din partea acestuia.

(11) Documentația descriptivă trebuie să conțină o descriere a necesităților, obiectivelor și constrângerilor autorității contractante, în baza cărora se vor derula negocierile.

(12) Orice operator economic are dreptul să își depună candidatura pentru a participa la procedura de negociere cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare.

(13) Atunci când preselectează candidații, autoritatea contractantă are obligația de a aplica criteriile obiective și nediscriminatorii, utilizând în acest scop numai criteriile de preselecție prevăzute în anunțul de participare.

(14) Autoritatea contractantă are obligația de a indica în anunțul de participare criteriile de preselecție și regulile aplicabile, numărul minim al candidaților pe care intenționează să îi preseleceze și, dacă este cazul, numărul maxim al acestora.

(15) Numărul minim al candidaților, indicat în anunțul de participare conform alin. (14), trebuie să fie suficient pentru a asigura o concurență reală și, în orice situație, nu poate fi mai mic de 3.

(16) Numărul de candidați preselecțați trebuie să fie cel puțin egal cu numărul minim indicat în anunțul de participare.

(17) În cazul în care numărul candidaților care îndeplinesc criteriile de preselecție este mai mic decât numărul minim indicat în anunțul de participare, autoritatea contractantă are obligația de a anula procedura de negociere cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare.

(18) Autoritatea contractantă are obligația de a transmite, simultan, o invitație de participare la etapa a doua a procedurii de negociere cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare tuturor candidaților preselecțați. Invitația adresată candidaților va cuprinde:

a) fie un exemplar al caietului de sarcini sau al documentației descriptive și al oricărui document suplimentar;

b) fie o trimitere pentru accesarea caietului de sarcini și a altor documente menționate la lit. a), în cazul în care acestea sînt disponibile în mod direct pe cale electronică.

(19) Este interzisă invitarea la etapa a doua a procedurii de negociere a unui operator economic care nu a depus candidatura în prima etapă sau care nu a îndeplinit criteriile de preselecție.

(20) Pe lângă informația prevăzută la alin. (18), invitația de participare trebuie să cuprindă cel puțin următoarele informații:

a) referințe privind anunțul de participare publicat;

b) adresa la care vor avea loc negocierile, precum și data și ora lansării acestora;

c) limba/limbile în care se vor derula negocierile;

d) dacă este cazul, precizări referitoare la documentele suplimentare pe care operatorii economici trebuie să le prezinte în scopul verificării declarațiilor sau completării documentelor prezentate în prima etapă pentru demonstrarea capacității tehnice și/sau profesionale și a celei economice și financiare;

e) informații detaliate și complete privind criteriul de atribuire aplicat pentru stabilirea ofertei câștigătoare, conform prevederilor art. 26.

(21) Orice candidat selectat are dreptul de a solicita clarificări privind documentația descriptivă.

(22) Autoritatea contractantă are obligația de a răspunde, în mod clar, complet și fără ambiguități, cât mai repede posibil, la orice clarificare solicitată, conform prevederilor art. 34.

(23) Autoritatea contractantă are obligația de a transmite răspunsurile, însoțite de întrebările

aferente, către toți candidații selectați, luând măsuri pentru a nu dezvălui identitatea celui care a solicitat clarificările respective.

(24) Autoritatea contractantă derulează negocieri cu fiecare candidat preselectat, în parte. În cadrul negocierilor se determină toate aspectele tehnice, financiare și juridice ale viitorului contract.

(25) Pe durata negocierilor, autoritatea contractantă are obligația de a asigura aplicarea principiului tratamentului egal față de toți candidații. În acest sens, autoritatea contractantă nu are dreptul de a furniza informații într-o manieră discriminatorie, care ar putea crea unuia/unora dintre candidați un avantaj în raport cu ceilalți.

(26) Autoritatea contractantă are obligația de a nu dezvălui, fără acordul candidatului în cauză, propunerea de ofertă și alte informații confidențiale prezentate de acesta.

(27) Autoritatea contractantă are dreptul să prevadă în documentația descriptivă posibilitatea de a desfășura negocierile în runde succesive, cu scopul de a reduce numărul de propuneri de ofertă care intră în negociere. Reducerea succesivă a propunerilor de ofertă se realizează numai în baza factorilor de evaluare stabiliți în documentația de atribuire.

(28) Autoritatea contractantă derulează negocieri pînă la identificarea și stabilirea ofertei câștigătoare, în cazul în care atribuirea este posibilă.

(29) Modul de realizare a achiziției publice prin negocierea cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare este stabilit în regulamentul aprobat de Guvern.

Articolul 54. Negocierea fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare

(1) În cazul contractelor de achiziții publice de bunuri, de lucrări și de servicii, autoritatea contractantă poate utiliza procedura de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare dacă:

a) nicio ofertă sau nicio ofertă adecvată ori nicio candidatură nu a fost depusă ca răspuns la o procedură de licitație deschisă sau de licitație restrînsă atîta timp cît condițiile inițiale ale contractului nu sînt modificate în mod substanțial;

b) într-o măsură strict necesară, din motive de maximă urgență ca urmare a unor evenimente imprevizibile pentru autoritatea contractantă în cauză, nu se pot respecta termenele pentru procedura de licitație deschisă sau de negociere cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare. Situațiile invocate pentru a justifica maxima urgență nu trebuie să fie imputabile autorităților contractante. Autoritatea contractantă nu are dreptul de a stabili durata contractului pe o perioadă mai mare decît cea necesară pentru a face față situației de urgență care a determinat aplicarea procedurii de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare;

c) din motive tehnice, de creație sau referitoare la protecția drepturilor exclusive, un singur operator economic dispune de bunurile, lucrările și serviciile necesare și nu există o altă alternativă.

[Art.54 al.(1), lit.c) modificată prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

(2) În cazul contractelor de achiziții publice de bunuri, autoritatea contractantă efectuează achiziții prin negocierea fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare dacă:

a) aceste bunuri sînt produse numai în scopul cercetării-dezvoltării sau experimentării. Prezenta dispoziție nu se aplică producției cantitative menite să stabilească viabilitatea comercială a produsului sau să amortizeze costurile de cercetare-dezvoltare;

b) contractul de achiziții publice se referă la livrările suplimentare efectuate de furnizorul inițial, destinate fie pentru înlocuirea parțială a bunurilor sau a instalațiilor de uz curent, fie pentru extinderea bunurilor sau a instalațiilor existente, dacă schimbarea furnizorului ar obliga autoritatea contractantă să achiziționeze un material tehnic cu caracteristici diferite, care duce la incompatibilitate sau la dificultăți tehnice disproporționate de utilizare și întreținere. De regulă, durata unor astfel de contracte, precum și cea a contractelor reînnoite, nu poate fi mai mare de 3 ani;

c) bunurile ce urmează a fi procurate sînt cotate și achiziționate la o bursă de materii prime;

d) contractul de achiziții publice se referă la procurarea de bunuri în condiții deosebit de avantajoase, fie de la un furnizor care își încetează definitiv activitățile comerciale, fie de la un

administrator al procedurii de insolvență, fie în baza unei proceduri de plan sau a unei alte proceduri de aceeași natură, în temeiul legislației naționale.

(3) În cazul contractelor de achiziții publice de servicii, autoritatea contractantă efectuează achiziții prin negocierea fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare dacă contractul în cauză este urmare a unui concurs de soluții și, conform regulilor aplicabile, trebuie să fie atribuit câștigătorului sau unuia dintre câștigătorii concursului de soluții. În acest din urmă caz, toți câștigătorii concursului trebuie invitați să participe la negocieri.

(4) În cazul contractelor de achiziții publice de lucrări și servicii, autoritatea contractantă efectuează achiziții prin negocierea fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare:

a) pentru lucrările sau serviciile suplimentare care nu sînt prevăzute în proiectul estimat inițial și nici în contractul inițial și care au devenit necesare pentru executarea lucrărilor sau prestarea serviciilor indicate în acestea, ca urmare a unei situații imprevizibile, cu condiția atribuirii contractului operatorului economic care efectuează lucrarea respectivă sau prestează serviciul respectiv:

– dacă lucrările sau serviciile suplimentare respective nu pot fi separate, din punct de vedere tehnic sau economic, de obiectul contractului inițial fără a constitui un inconvenient major pentru autoritățile contractante; sau

– dacă lucrările sau serviciile suplimentare respective, chiar dacă pot fi separate de obiectul contractului inițial, sînt strict necesare pentru finalizarea acestuia. Valoarea cumulată a contractelor atribuite pentru lucrări sau servicii suplimentare nu trebuie să fie mai mare de 15% din valoarea contractului inițial;

b) pentru lucrări sau servicii noi, constînd în repetarea lucrărilor sau serviciilor similare încredințate de către aceleași autorități contractante operatorului economic câștigător al contractului inițial, cu condiția ca lucrările sau serviciile respective să fie conforme cu un proiect de bază și să fi făcut obiectul unui contract inițial atribuit prin procedura de licitație deschisă, restrînsă sau de cerere a ofertelor de prețuri.

(5) Posibilitatea de a aplica situațiile specificate la alin. (4) lit. b) este anunțată odată cu lansarea invitației de participare la primul proiect, iar autoritățile contractante țin seama de valoarea totală estimată pentru continuarea lucrărilor sau serviciilor. Situațiile specificate la alin. (1)–(4) pot fi aplicate numai în decurs de 3 ani de la încheierea contractului inițial.

(6) În situațiile prevăzute la alin. (2) lit. a) și c), în cazul în care acest lucru este posibil, autoritatea contractantă are obligația de a invita la negocieri un număr de operatori economici care să asigure o concurență reală.

(7) Modul de realizare a achiziției publice prin negocierea fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare este stabilit în regulamentul aprobat de Guvern.

Articolul 55. Cererea ofertelor de prețuri

(1) Autoritatea contractantă, prin cererea ofertelor de prețuri, poate atribui contracte de achiziții publice de bunuri, lucrări sau servicii, care se prezintă conform unor specificații concrete, cu condiția ca valoarea estimată a achiziției să nu depășească 400 000 de lei pentru bunuri și servicii și 1 500 000 de lei pentru lucrări.

(2) Autoritatea contractantă poate stabili, pe lângă preț, și alte cerințe, ce vor fi luate în considerare la evaluarea ofertelor de prețuri. În acest caz, în cererea ofertelor de prețuri se indică fiecare cerință de acest fel și valoarea relativă a acesteia.

(3) Fiecare operator economic poate să depună o singură ofertă de preț, fără dreptul de a o schimba. Asupra unei astfel de oferte, între autoritatea contractantă și ofertant nu au loc niciun fel de negocieri.

(4) Este declarată câștigătoare oferta care satisface toate cerințele conform criteriului de atribuire prevăzut în anunțul/invitația de participare.

(5) La achiziția de bunuri sau servicii cu o valoare estimată ce depășește 150 000 de lei și la achiziția de lucrări cu o valoare estimată ce depășește 200 000 de lei, autoritatea contractantă publică anticipat un anunț de participare în Buletinul achizițiilor publice și pe pagina web a Agenției Achiziții Publice.

(6) În cazul procedurii de cerere a ofertelor de prețuri, termenul de depunere a ofertelor va fi de cel puțin 7 zile pentru bunuri și de 12 zile pentru lucrări și servicii de la data publicării sau

transmiterii anunțului/invitației de participare.

(7) Modul de realizare a achiziției publice prin cererea ofertelor de prețuri este stabilit în regulamentul aprobat de Guvern.

Articolul 56. Concursul de soluții

(1) Autoritatea contractantă are dreptul de a organiza un concurs de soluții prin care achiziționează un plan sau un proiect, îndeosebi în domeniul amenajării teritoriului, al proiectării urbanistice și peisagistice, al arhitecturii sau în cel al prelucrării datelor, inclusiv în alte domenii, prin selectarea acestuia pe baze concurențiale de către un juriu, cu sau fără acordarea de premii.

(2) Autoritatea contractantă are dreptul de a organiza un concurs de soluții, astfel cum este descris la alin. (1), ca o procedură independentă, în care concurenții pot obține premii și/sau prime de participare, sau ca parte a unei alte proceduri care conduce la atribuirea unui contract de achiziții publice de servicii.

(3) Autoritatea contractantă are obligația de a preciza în cadrul documentației de concurs orice informație, cerință, regulă, criteriu sau altele asemenea, necesare pentru a asigura potențialilor concurenți o informare completă și corectă cu privire la modul de aplicare a concursului de soluții.

(4) Documentația de concurs va cuprinde cel puțin:

- a) informații generale privind autoritatea contractantă;
- b) instrucțiuni privind data-limită care trebuie respectată și formalități care trebuie îndeplinite în legătură cu participarea la concurs;
- c) cerințele minime de calificare pe care autoritatea contractantă a decis să le solicite, precum și documentele care urmează să fie prezentate de concurenți pentru dovedirea îndeplinirii cerințelor respective;
- d) ansamblul cerințelor în baza cărora concurenții urmează să elaboreze și să prezinte proiectul;
- e) quantumul premiilor care urmează să fie acordate, în cazul în care concursul este organizat ca o procedură independentă;
- f) angajamentul autorității contractante de a încheia contractul cu câștigătorul sau cu unul dintre câștigătorii concursului respectiv, în cazul în care concursul este organizat ca parte a unei alte proceduri de atribuire a contractului de achiziții publice de servicii;
- g) informații detaliate și complete privind criteriul aplicat pentru stabilirea proiectului/proiectelor câștigător/câștigătoare.

(5) Concursul de soluții se inițiază prin publicarea în Buletinul achizițiilor publice a unui anunț de participare prin care autoritatea contractantă solicită operatorilor economici interesați depunerea de proiecte. Anunțul trebuie să conțină cel puțin informațiile cuprinse în anexa nr. 3.

(6) Perioada dintre data publicării anunțului de participare și data-limită de depunere a proiectelor trebuie să fie stabilită astfel încât operatorii economici să beneficieze de un interval rezonabil pentru elaborarea acestora, însă nu mai puțin de 20 de zile.

(7) Fără a aduce atingere prevederilor alin. (5) și (6), autoritatea contractantă are obligația de a transmite spre publicare anunțul de participare și în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene cu cel puțin 35 de zile înainte de data-limită de depunere a proiectelor, în cazul în care valoarea estimată a achiziției este egală cu sau mai mare decât cea prevăzută la art. 2 alin. (3).

[Art.56 al.(7) modificat prin LP288 din 15.12.17, MO464-470/29.12.17 art.808]

Notă: Prevederile art.56 alin. (7) intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2019.

(8) Autoritatea contractantă are obligația de a lua toate măsurile necesare pentru ca schimburile de mesaje, comunicările și arhivarea informațiilor să se realizeze într-o manieră care să asigure integritatea și confidențialitatea deplină a tuturor informațiilor comunicate de concurenți.

(9) Conținutul planurilor sau proiectelor prezentate trebuie să rămână confidențial cel puțin până la data stabilită pentru deschiderea acestora, juriul urmînd a lua cunoștință de conținutul planurilor/proiectelor numai după această dată.

(10) În cazul în care autoritatea contractantă solicită transmiterea electronică a proiectelor, condițiile prevăzute la art. 32 se aplică în mod corespunzător.

(11) Autoritatea contractantă are dreptul de a realiza o selecție preliminară a concurenților,

utilizând în acest sens criterii clare, obiective, nediscriminatorii, care trebuie să fie precizate în mod explicit în documentația de concurs.

(12) Numărul de concurenți selectați trebuie să fie suficient pentru a asigura o concurență reală.

(13) În scopul evaluării proiectelor prezentate într-un concurs de soluții, autoritatea contractantă are obligația de a numi un juriu format din cel puțin 6 membri, persoane fizice independente față de concurenți, cu pregătire profesională și experiență relevantă în domeniu, precum și cu probitate morală recunoscută.

(14) În cazul în care concurenților li s-a solicitat o anumită calificare profesională, atunci cel puțin o treime din numărul membrilor juriului trebuie să aibă acea calificare sau una echivalentă.

(15) Proiectele trebuie să fie prezentate anonim, anonimatul urmînd a fi păstrat pînă în momentul în care juriul a adoptat o decizie sau a formulat o opinie.

(16) Juriul este autonom în deciziile și opiniile pe care le emite.

(17) Juriul are obligația de a evalua proiectele depuse exclusiv în baza criteriilor de evaluare indicate în anunțul de participare la concurs.

(18) Juriul are obligația de a întocmi un raport, semnat de toți membrii săi, care trebuie să cuprindă evaluarea calitativă a fiecărui proiect, observații specifice, precum și, dacă este cazul, lista de probleme care urmează a fi clarificate.

(19) Juriul are dreptul de a invita concurenții să răspundă la problemele care au fost consemnate în raportul prevăzut la alin. (18), în vederea clarificării oricăror aspecte referitoare la soluția/proiectul propus.

(20) Juriul are obligația de a elabora procese-verbale complete ale discuțiilor derulate conform prevederilor alin. (19).

Articolul 57. Achiziția în cazul planurilor de construcție a locuințelor sociale

(1) În cazul contractelor de achiziții publice privind proiectarea și construirea unui ansamblu de locuințe sociale ale cărui dimensiuni, complexitate și durată estimată a lucrărilor impun ca planificarea să se bazeze încă de la început pe stricta colaborare în cadrul unui grup alcătuit din delegați ai autorităților contractante, din experți și din executantul de lucrări care urmează a fi responsabil de execuția lucrărilor, se poate recurge la o procedură specială de atribuire, care ar asigura selectarea executantului de lucrări cel mai indicat de a fi integrat în acest grup.

(2) Autoritățile contractante includ, în mod obligatoriu, în anunțul de participare o descriere cât mai exactă a lucrărilor pentru a permite executanților de lucrări interesați să aprecieze în mod real proiectul ce urmează a fi executat, precum și criteriile de selecție calitative și organizatorice, condițiile economice, sociale, juridice, financiare, tehnice și personale pe care trebuie să le îndeplinească toți ofertanții.

Secțiunea a 5-a Modalități speciale de atribuire a contractelor de achiziții publice

Articolul 58. Acordul-cadru

(1) Acordul-cadru reprezintă un acord încheiat între una sau mai multe autorități contractante și unul sau mai mulți operatori economici, avînd ca obiect stabilirea condițiilor pentru contractele ce urmează a fi atribuite în decursul unei perioade determinate, în special prețurile și, după caz, cantitățile prevăzute.

(2) În vederea încheierii acordului-cadru, autoritatea contractantă respectă prevederile prezentei legi la toate etapele, pînă la atribuirea contractelor bazate pe acordul-cadru respectiv.

(3) Contractele bazate pe un acord-cadru se atribuie în conformitate cu prevederile prezentei legi și cu regulamentul aprobat de Guvern.

(4) Autoritatea contractantă are obligația de a încheia acordul-cadru prin aplicarea procedurii de licitație deschisă sau de licitație restrînsă.

(5) Prin excepție de la prevederile alin. (4), pentru încheierea unui acord-cadru autoritatea contractantă are dreptul de a aplica celelalte proceduri numai în circumstanțele specifice prevăzute de prezenta lege.

(6) Autoritatea contractantă nu are dreptul de a utiliza în mod abuziv sau impropriu acordurile-

cadru, astfel încât să împiedice, să restrângă sau să distorsioneze concurența.

(7) Autoritatea contractantă nu are dreptul de a stabili ca durata unui acord-cadru să depășească 4 ani, decât în cazuri excepționale, pe care le poate justifica în special prin obiectul specific al contractelor ce urmează a fi atribuite în baza acordului-cadru respectiv.

(8) Contractele care se atribuie în baza unui acord-cadru nu pot fi încheiate decât între autoritatea/autoritățile contractante și operatorul/operatorii economici care sînt parte a acordului respectiv.

(9) Atunci cînd atribuie un contract de achiziții publice în baza prevederilor dintr-un acord-cadru, autoritatea contractantă nu are dreptul de a impune sau de a accepta modificări ale elementelor/condițiilor stabilite inițial prin acordul-cadru respectiv.

(10) În cazul în care autoritatea contractantă încheie acordul-cadru cu un singur operator economic, acordul respectiv trebuie să prevadă cel puțin:

a) obligațiile pe care operatorul economic și le-a asumat prin propunerea tehnică;

b) prețul unitar pe care operatorul economic l-a prevăzut în propunerea financiară și în baza căruia se va determina valoarea fiecărui contract atribuit ulterior.

(11) Autoritatea contractantă are obligația de a atribui contractele de achiziții publice subsecvente acordului-cadru numai cu respectarea condițiilor tehnice și financiare stabilite în acordul-cadru respectiv.

(12) De fiecare dată cînd intenționează să atribuie un contract de achiziții publice subsecvent unui acord-cadru, autoritatea contractantă are obligația de a se consulta, în scris, cu operatorul economic, solicitîndu-i acestuia, în funcție de necesități, completarea ofertei.

(13) În cazul în care autoritatea contractantă încheie acordul-cadru cu mai mulți operatori economici, numărul acestora nu poate fi mai mic de 3, în măsura în care există un număr suficient de operatori economici care au îndeplinit criteriile de calificare și selecție și care au prezentat oferte admisibile.

(14) În cazul în care numărul operatorilor economici care au îndeplinit criteriile de calificare și selecție și care au prezentat oferte admisibile este mai mic decât numărul minim indicat în anunțul/invitația de participare, autoritatea contractantă are obligația de a anula procedura pentru încheierea acordului-cadru.

(15) În cazul în care autoritatea contractantă încheie acordul-cadru cu mai mulți operatori economici, acordul respectiv trebuie să prevadă cel puțin:

a) obligațiile pe care fiecare dintre operatorii economici și le-a asumat prin propunerea tehnică;

b) prețul unitar pe care fiecare operator economic l-a prevăzut în propunerea financiară.

(16) Autoritatea contractantă are dreptul de a atribui contracte de achiziții publice subsecvente unui acord-cadru încheiat cu mai mulți operatori economici:

a) fie fără reluarea competiției;

b) fie prin reluarea competiției între operatorii economici semnatari ai acordului-cadru.

(17) Autoritatea contractantă are dreptul de a atribui contracte de achiziții publice în condițiile prevăzute la alin. (16) lit. a) numai dacă toate elementele/condițiile care vor governa contractele respective au fost stabilite în acordul-cadru.

(18) Autoritatea contractantă are dreptul de a atribui contracte de achiziții publice în condițiile prevăzute la alin. (16) lit. b):

a) fie respectînd elementele/condițiile prevăzute în acordul-cadru;

b) fie, dacă nu toate elementele/condițiile au fost clar prevăzute în acordul-cadru, prin detalierea acestora sau prin utilizarea, dacă se consideră necesar, a unor alte elemente/condiții prevăzute în caietul de sarcini elaborat pentru încheierea acordului-cadru respectiv.

(19) În cazul prevăzut la alin. (18) lit. b), autoritatea contractantă are obligația de a relua competiția respectînd următoarea procedură:

a) pentru fiecare contract ce urmează a fi atribuit, autoritatea contractantă consultă în scris operatorii economici semnatari ai acordului-cadru respectiv;

b) autoritatea contractantă fixează un termen-limită suficient pentru prezentarea ofertelor, în acest sens avînd obligația de a ține cont de aspecte precum complexitatea obiectului și timpul necesar pentru transmiterea ofertelor;

c) ofertele se prezintă în scris, iar conținutul lor rămîne confidențial pînă la expirarea termenului-limită stipulat pentru deschiderea ofertelor;

d) autoritatea contractantă atribuie fiecare contract ofertantului care a prezentat oferta cea mai avantajoasă conform criteriului de atribuire precizat în documentația în temeiul căreia a fost încheiat acordul-cadru.

Articolul 59. Sistemul dinamic de achiziție

(1) Sistemul dinamic de achiziție reprezintă un proces, în totalitate electronic, de achiziție a bunurilor de uz curent ale căror caracteristici, disponibile în general pe piață, îndeplinesc cerințele autorității contractante. Sistemul dinamic este limitat în timp și deschis pe întreaga perioadă oricărui operator economic care îndeplinește criteriile de selecție și care prezintă o ofertă orientativă conformă cu caietul de sarcini.

(2) Pentru realizarea unui sistem dinamic de achiziție, autoritățile contractante respectă cerințele referitoare la licitația deschisă la toate etapele acesteia, pînă la atribuirea contractelor în cadrul sistemului respectiv. Sînt invitați și admiși în sistem toți ofertanții care îndeplinesc criteriile de selecție și au prezentat o ofertă orientativă conformă cu caietul de sarcini și cu eventualele documente suplimentare. Ofertele orientative pot fi îmbunătățite în orice moment, cu condiția să fie în continuare conforme cu caietul de sarcini.

(3) În scopul punerii în aplicare a sistemului dinamic de achiziție, autoritățile contractante:

a) publică un anunț de participare, în care precizează că atribuirea contractului are loc în cadrul unui sistem dinamic de achiziție, de asemenea precizează adresa de internet la care documentația de atribuire este disponibilă;

b) precizează, în caietul de sarcini, printre altele, natura achizițiilor care fac obiectul sistemului în cauză, precum și toate informațiile necesare privind sistemul de achiziție, echipamentul electronic utilizat, aranjamentele și specificațiile tehnice de conectare;

c) oferă, prin mijloace electronice, din momentul publicării anunțului și pînă la expirarea termenului de aplicare a sistemului, accesul liber, direct și total la caietul de sarcini și la toate documentele suplimentare.

(4) În scopul lansării sistemului dinamic de achiziție și atribuirii contractelor de achiziții publice în cadrul acestui sistem, autoritatea contractantă are obligația de a utiliza numai mijloace electronice, respectînd, totodată, prevederile referitoare la regulile de comunicare și de transmitere a ofertelor.

(5) După lansarea sistemului dinamic de achiziție și pe întreaga perioadă de existență a acestuia, autoritatea contractantă are obligația de a permite oricărui operator economic interesat să depună o ofertă orientativă, cu scopul de a fi admis în sistem.

(6) După primirea unei oferte orientative, autoritatea contractantă are obligația de a verifica dacă ofertantul îndeplinește criteriile de calificare stabilite și dacă propunerea tehnică prezentată este conformă cu cerințele din caietul de sarcini.

(7) Autoritatea contractantă are obligația de a finaliza verificarea prevăzută la alin. (6) în cel mult 15 zile de la primirea unei oferte orientative. Termenul de verificare poate fi prelungit cu condiția ca, între timp, să nu fie transmisă nicio invitație de participare.

(8) Imediat după finalizarea verificării prevăzute la alin. (6), autoritatea contractantă are obligația de a informa ofertantul cu privire la admiterea lui în sistemul dinamic de achiziție sau, după caz, asupra deciziei de respingere a ofertei orientative.

(9) În scopul atribuirii contractelor de achiziții publice prin sistemul dinamic de achiziție, autoritatea contractantă are obligația de a publica, pentru fiecare contract în parte, un nou anunț de participare, simplificat, prin care toți operatorii economici interesați sînt invitați să depună oferte orientative.

(10) Autoritatea contractantă are obligația de a stabili un termen-limită de depunere a ofertelor orientative care nu poate depăși 15 zile de la data publicării anunțului simplificat prevăzut la alin. (9).

(11) Autoritatea contractantă are obligația de a invita toți ofertanții admiși în sistemul dinamic de achiziție să depună o ofertă fermă pentru contractul de achiziții publice care urmează să fie atribuit, stabilind în acest sens un termen-limită pentru depunere.

(12) Autoritatea contractantă nu are dreptul de a invita ofertanții să depună ofertele ferme decît

după ce a finalizat verificarea tuturor ofertelor orientative depuse în termenul legal.

(13) Autoritatea contractantă are obligația de a atribui contractul de achiziții publice ofertantului care prezintă cea mai avantajoasă ofertă fermă în baza criteriului de atribuire stabilit în anunțul de participare publicat pentru lansarea sistemului dinamic de achiziție.

(14) Autoritatea contractantă nu are dreptul de a utiliza în mod abuziv sau impropriu sistemul dinamic de achiziție astfel încât să împiedice, să restrângă sau să distorsioneze concurența.

(15) Este interzisă solicitarea de taxe operatorilor economici interesați sau participanților la sistemul dinamic de achiziție.

(16) Autoritatea contractantă nu are dreptul de a stabili ca durata unui sistem dinamic de achiziție să depășească 4 ani, decât în cazuri excepționale, temeinic justificate.

(17) Autoritățile contractante pot recurge la aplicarea sistemului dinamic de achiziție pentru atribuirea contractului de achiziții publice în condițiile prezentei legi și conform modului stabilit în regulamentul aprobat de Guvern.

Articolul 60. Licitarea electronică

(1) Licitarea electronică reprezintă un proces repetitiv care implică mijloace electronice de prezentare, în ordine descrescătoare, a noilor prețuri și a noilor valori referitoare la anumite elemente ale ofertelor, care intervin după o primă evaluare completă a ofertelor, permițând clasificarea lor în baza unor metode automate de evaluare. Anumite contracte de achiziții publice de lucrări și anumite contracte de achiziții publice de servicii care au ca obiect activități intelectuale, cum ar fi proiectarea de lucrări, nu pot face obiectul licitațiilor electronice.

(2) Autoritatea contractantă poate recurge la licitarea electronică pentru atribuirea contractului de achiziții publice în condițiile prezentei legi și conform modului stabilit în regulamentul aprobat de Guvern.

(3) Autoritatea contractantă are dreptul de a utiliza licitarea electronică în următoarele situații:

a) ca o etapă finală a licitației deschise, a licitației restrânse, a negocierii cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare ori a cererii ofertelor de prețuri, înainte de atribuirea contractului de achiziții publice și numai dacă specificațiile tehnice au fost definite cu precizie în caietul de sarcini;

b) la reluarea competiției dintre operatorii economici care au semnat un acord-cadru;

c) cu ocazia depunerii ofertelor ferme în vederea atribuirii unui contract de achiziții publice prin utilizarea unui sistem dinamic de achiziție.

(4) Autoritatea contractantă are obligația de a anunța decizia de utilizare a licitației electronice în anunțul de participare și în documentația de atribuire.

(5) Autoritatea contractantă nu are dreptul de a utiliza în mod abuziv sau impropriu licitarea electronică astfel încât:

a) să împiedice, să restrângă sau să distorsioneze concurența;

b) să modifice obiectul contractului de achiziții publice prevăzut în anunțul de participare și în documentația de atribuire.

(6) Atunci când intenționează să utilizeze licitarea electronică, autoritatea contractantă are obligația de a include în cadrul informațiilor și instrucțiunilor prevăzute la art. 38 alin. (1) și următoarele precizări specifice:

a) elementele ofertei care vor face obiectul procesului repetitiv de ofertare, cu condiția ca aceste elemente să fie cuantificabile și să poată fi exprimate în cifre sau procente;

b) eventualele limite ale valorilor pînă la care elementele prevăzute la lit. a) pot fi îmbunătățite, astfel cum rezultă acestea din specificațiile care definesc obiectul contractului;

c) informațiile care urmează a fi puse la dispoziție ofertanților în cursul licitației electronice și momentul cînd aceste informații vor fi disponibile;

d) informațiile relevante privind procesul licitației electronice;

e) condițiile în care ofertanții vor avea dreptul să liciteze, cu referire, în special, la pasul minim de licitare care, dacă este cazul, va fi solicitat pentru licitarea noilor oferte;

f) informațiile relevante referitoare la echipamentul electronic folosit, condițiile tehnice și modalitățile concrete de realizare a conectării.

(7) Înainte de lansarea unei licitații electronice, autoritatea contractantă are obligația de a realiza o evaluare inițială integrală a ofertelor în conformitate cu criteriul de atribuire stabilit.

(8) Autoritatea contractantă are obligația de a invita toți ofertanții care au depus oferte corespunzătoare să prezinte prețuri noi și/sau, după caz, valori noi ale elementelor ofertei. Invitația se transmite pe cale electronică, simultan, tuturor acestor ofertanți.

(9) Invitația trebuie să precizeze data și momentul de start al licitației electronice, precum și orice informație necesară pentru realizarea conectării individuale la echipamentul electronic utilizat.

(10) Autoritatea contractantă nu are dreptul să înceapă licitația electronică mai devreme de 2 zile lucrătoare după data la care au fost transmise invitațiile.

(11) În cazul în care contractul urmează a fi atribuit în baza criteriului celei mai avantajoase oferte din punct de vedere tehnico-economic, invitația trebuie să conțină și informații referitoare la:

a) rezultatul primei evaluări a ofertei depuse de către ofertantul destinat;

b) formula matematică care va fi utilizată pentru stabilirea automată a clasamentului final, în funcție de noile prețuri și/sau noile valori prezentate de ofertanți. Formula matematică utilizată încorporează ponderile factorilor de evaluare ce urmează a fi aplicați pentru determinarea ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere tehnico-economic, conform precizărilor din anunțul de participare sau din documentația de atribuire.

(12) În cadrul licitației electronice, procesul repetitiv de ofertare se referă:

a) fie numai la prețuri, în cazul în care criteriul de atribuire este prețul cel mai scăzut;

b) fie la prețuri și/sau la alte elemente ale ofertei, după cum au fost prevăzute în documentația de atribuire, în cazul în care criteriul de atribuire este oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere tehnico-economic.

(13) Licitația electronică se desfășoară în mai multe runde succesive.

(14) În cursul fiecărei runde a licitației electronice, autoritatea contractantă are obligația de a comunica instantaneu tuturor ofertanților cel puțin informațiile necesare acestora pentru a determina, în orice moment, poziția pe care o ocupă în clasament. Autoritatea contractantă are dreptul de a comunica și alte informații privind:

a) numărul participanților în runda respectivă a licitației electronice;

b) prețurile sau valorile noi prezentate în cadrul runde de licitare de către alți ofertanți, numai dacă documentația de atribuire a prevăzut această posibilitate.

(15) Pe parcursul efectuării rundelor de licitare, autoritatea contractantă nu are dreptul de a dezvălui identitatea ofertanților.

(16) Licitația electronică se finalizează prin una din următoarele situații sau printr-o combinație a acestora:

a) la un moment precis stabilit în prealabil și comunicat ofertanților în invitația de participare;

b) după un număr de runde de licitare al căror calendar de desfășurare a fost precis stabilit în prealabil și comunicat ofertanților în invitația de participare;

c) când nu se mai primesc prețuri și/sau valori noi ce îndeplinesc cerințele cu privire la pasul minim de licitare impus. În acest caz, invitația de participare trebuie să precizeze un termen-limită care va curge de la primirea ultimei oferte până la finalizarea licitației electronice.

(17) Autoritatea contractantă are obligația de a atribui contractul de achiziții publice în condițiile art. 68, în baza rezultatului obținut în urma finalizării licitației electronice.

Capitolul VIII

DERULAREA PROCEDURII DE ACHIZIȚIE PUBLICĂ

Articolul 61. Condițiile prezentării ofertelor

(1) Autoritatea contractantă fixează locul, data și ora limită de depunere a ofertelor conform prevederilor prezentei legi.

(2) În cazul în care autoritatea contractantă oferă clarificări privind documentația de atribuire, modifică această documentație sau ține o întrunire a operatorilor economici, termenul de depunere a ofertelor poate fi prelungit, astfel încât operatorii economici să aibă timp suficient pentru a lua în considerare clarificările, modificările sau prevederile procesului-verbal al întrunirii.

(3) Până la expirarea termenului de depunere a ofertelor, autoritatea contractantă poate prelungi, la decizia sa, acest termen.

(4) Avizul privind prelungirea termenului de depunere a ofertelor va fi expediat imediat fiecărui operator economic care a depus o cerere de participare sau căruia autoritatea contractantă i-a oferit documentația de atribuire și Agenției Achiziții Publice.

(5) Prezentarea ofertei presupune depunerea a 2 plicuri separate care vor conține „propunerea tehnică” și „propunerea financiară”.

(6) Oferta, scrisă, semnată și, după caz, șampilată, se prezintă în conformitate cu cerințele expuse în documentația de atribuire. Autoritatea contractantă eliberează operatorului economic, în mod obligatoriu, o recipisă în care indică data și ora recepționării ofertei sau confirmă recepționarea acesteia în cazurile în care oferta a fost depusă prin mijloace electronice.

(7) Oferta recepționată de autoritatea contractantă după expirarea termenului de depunere a ofertelor nu se deschide și se restituie operatorului economic care a prezentat-o.

Articolul 62. Deschiderea ofertelor

(1) Deschiderea ofertelor și examinarea, evaluarea și compararea lor ulterioară țin de competența și responsabilitatea autorității contractante.

(2) Ofertele se deschid la timpul specificat în documentația de atribuire ca dată-limită a termenului de depunere a ofertelor sau la timpul specificat ca dată-limită a termenului prelungit, indiferent de numărul de ofertanți, în locul și în conformitate cu procedurile stabilite în documentația de atribuire. Ofertanții sau reprezentanții acestora au dreptul să participe la deschiderea ofertelor.

(3) Denumirea și datele de contact ale fiecărui ofertant a cărui ofertă se deschide, documentele de calificare și costul ofertei se vor comunica celor prezenți la deschidere, precum și celor care au absentat sau nu au fost reprezentați la deschidere, la demersul acestora.

Articolul 63. Termenul de valabilitate a ofertei, modificarea și retragerea ofertei

(1) Oferta este valabilă în termenul specificat în documentația de atribuire.

(2) Până la expirarea termenului de valabilitate a ofertei, autoritatea contractantă îi poate propune ofertantului să prelungească acest termen. Ofertantul este în drept:

a) să respingă propunerea, fără a pierde dreptul de retragere a garanției pentru oferta sa;

b) să accepte propunerea, prelungind termenul de valabilitate a garanției pentru oferta sa ori oferind noi garanții pentru ofertă pe termenul de valabilitate a ofertei prelungit. În cazul în care ofertantul nu a prelungit termenul de valabilitate a garanției pentru ofertă sau nu a acordat o nouă garanție pentru ofertă, se consideră că el a refuzat prelungirea termenului de valabilitate a ofertei.

(3) În cazul în care documentația de atribuire nu prevede altfel, ofertantul are dreptul să modifice sau să retragă oferta înainte de expirarea termenului de depunere a ofertelor, fără a pierde dreptul de retragere a garanției pentru ofertă. O astfel de modificare sau avizul despre retragerea ofertei este valabil dacă a fost primit de autoritatea contractantă înainte de expirarea termenului de depunere a ofertelor.

Articolul 64. Garanția pentru ofertă și garanția de bună execuție a contractului

(1) În cazul achiziției de bunuri, servicii și lucrări, operatorul economic va depune, odată cu oferta, și garanția pentru ofertă.

(2) Documentația de atribuire poate stipula cerințele autorității contractante față de admisibilitatea emitentului garanției pentru ofertă sau a părții care o confirmă, în cazul existenței acesteia, față de forma și condițiile garanției pentru ofertă. Autoritatea contractantă nu va respinge oferta pe motiv că garanția a fost prezentată de un emitent străin, dacă acest fapt nu vine în contradicție cu legislația, cu condiția că garanția pentru ofertă și emitentul corespund cerințelor stipulate în documentația de atribuire.

(3) Operatorul economic, înainte de a prezenta oferta, poate cere autorității contractante să confirme admisibilitatea emitentului garanției pentru ofertă sau a părții care o confirmă. Autoritatea contractantă trebuie să reacționeze imediat la un astfel de demers. Această confirmare nu poate împiedica autoritatea contractantă să respingă garanția pentru ofertă în cazul în care emitentul sau partea care o confirmă a devenit insolubilă.

(4) Autoritatea contractantă prevede în documentația de atribuire cerințele față de emitent, forma, cuantumul și alte condiții de bază ale garanției pentru ofertă, precum și cerințele față de

operatorul economic care depune garanția pentru ofertă, în cazul în care:

- a) operatorul economic retrage sau modifică oferta după expirarea termenului de depunere a ofertelor;
- b) ofertantul câștigător nu semnează contractul de achiziții publice;
- c) nu se depune garanția de bună execuție a contractului după acceptarea ofertei sau nu se execută vreo condiție, specificată în documentația de atribuire, înainte de semnarea contractului de achiziții publice.

(5) La achiziția de bunuri și servicii cu o valoare estimată mai mică de 400 000 de lei și de lucrări cu o valoare estimată mai mică de 1 500 000 de lei, autoritatea contractantă este în drept să nu ceară operatorului economic garanție pentru ofertă. În cazul în care autoritatea contractantă cere o astfel de garanție, se vor respecta prevederile prezentului articol.

(6) Cuantumul garanției pentru ofertă nu trebuie să depășească 2% din valoarea ofertei fără taxa pe valoarea adăugată.

(7) Autoritatea contractantă nu are dreptul să pretindă plata garanției pentru ofertă și va restitui imediat documentul de garanție pentru ofertă după producerea oricăruia din următoarele evenimente:

- a) expirarea termenului de valabilitate a garanției pentru ofertă;
- b) încheierea unui contract de achiziții publice și depunerea garanției de bună execuție a contractului, dacă o astfel de garanție este prevăzută în documentația de atribuire;
- c) suspendarea procedurii de licitație fără încheierea unui contract de achiziții publice;
- d) retragerea ofertei înainte de expirarea termenului de depunere a ofertelor, în cazul în care documentația de atribuire nu prevede inadmisibilitatea unei astfel de retrageri.

(8) La achiziția de bunuri, lucrări și servicii, autoritatea contractantă va cere ca ofertantul să prezinte, la încheierea contractului, garanția de bună execuție a acestuia. Garanția de bună execuție se returnează de către autoritatea contractantă la momentul executării integrale a contractului de achiziții publice.

(9) Autoritatea contractantă va indica în documentația de atribuire cerințele față de emitent, forma, cuantumul și alte condiții de bază ale garanției de bună execuție a contractului.

(10) Înainte de a depune garanția de bună execuție a contractului, ofertantul poate cere autorității contractante să confirme admisibilitatea unui emitent propus al garanției sau a unei părți care o confirmă. Autoritatea contractantă trebuie să reacționeze imediat la un astfel de demers.

(11) La achiziția de bunuri și servicii cu o valoare estimată mai mică de 400 000 de lei și de lucrări cu o valoare estimată mai mică de 1 500 000 de lei, autoritatea contractantă este în drept să nu ceară ofertanților garanția de bună execuție a contractului. Dacă autoritatea contractantă cere o astfel de garanție, se vor respecta prevederile prezentului articol.

(12) Cuantumul garanției de bună execuție a contractului nu trebuie să depășească 15% din valoarea de deviz a contractului de achiziții publice. În cazurile în care adaosul comercial este limitat prin act normativ, cuantumul garanției de bună execuție nu va depăși limita prevăzută de actul normativ respectiv.

Articolul 65. Examinarea, evaluarea și compararea ofertelor

(1) Examinarea, evaluarea și compararea ofertelor se efectuează fără participarea ofertanților sau reprezentanților acestora. Pentru a facilita examinarea, evaluarea și compararea ofertelor, autoritatea contractantă poate solicita ofertantului doar explicații în scris asupra ofertei sale. Nu se admit modificări ale ofertei, inclusiv ale prețului ei, ce ar face ca oferta să corespundă unor cerințe cărora inițial nu le corespundea. Autoritatea contractantă va corecta doar greșelile aritmetice depistate în ofertă în timpul examinării acesteia, înștiințând neîntârziat ofertantul despre aceasta.

(2) Autoritatea contractantă are dreptul să considere oferta conformă dacă aceasta conține abateri neînsemnate de la prevederile documentației de atribuire, erori sau omiteri ce pot fi înlăturate fără a afecta esența ei. Orice deviere de acest fel se va exprima cantitativ, în măsura în care este posibil, și se va lua în considerare la evaluarea și compararea ofertelor.

(3) Autoritatea contractantă nu acceptă oferta în cazul în care:

- a) ofertantul nu îndeplinește cerințele de calificare;

- b) ofertantul nu acceptă corectarea unei greșeli aritmetice;
- c) oferta nu corespunde cerințelor expuse în documentația de atribuire;
- d) oferta financiară nu are un preț fixat;
- e) oferta este anormal de scăzută potrivit art. 66;
- f) s-a constatat comiterea unor acte de corupere.

(4) La determinarea ofertei câștigătoare, autoritatea contractantă evaluează și compară ofertele primite folosind modul și criteriile expuse în documentația de atribuire. Nu se va folosi niciun criteriu neprevăzut în documentația de atribuire.

(5) În cazul în care prețurile ofertelor sînt exprimate în două sau mai multe valute, pentru înlesnirea evaluării și comparării ofertelor, prețurile tuturor ofertelor se recalculează într-o singură valută, conform cursului stabilit în documentația de atribuire.

(6) În cazul în care ofertantul nu execută cererea autorității contractante de a reconfirma datele de calificare pentru încheierea contractului, oferta i se respinge și se selectează o altă ofertă câștigătoare dintre ofertele rămase în vigoare. Totodată, autoritatea contractantă este în drept să respingă toate celelalte oferte.

(7) Informația privind examinarea, evaluarea și compararea ofertelor nu va fi divulgată ofertanților sau altor persoane neimplicate oficial în aceste proceduri sau în determinarea ofertei câștigătoare.

Articolul 66. Oferta anormal de scăzută

(1) Ofertă anormal de scăzută poate fi oferta de vânzare a bunurilor, de executare a lucrărilor sau de prestare a serviciilor la un preț semnificativ mai scăzut în comparație cu ofertele altor ofertanți sau în raport cu bunurile, lucrările sau serviciile care urmează a fi furnizate, executate sau prestate în situația în care ofertantul nu reușește să demonstreze accesul său la o tehnologie specială sau la condiții de piață mai avantajoase care i-ar permite să ofere un asemenea preț scăzut al ofertei.

(2) În cazul achiziției publice de lucrări, o ofertă prezintă un preț semnificativ mai scăzut în comparație cu ofertele altor ofertanți sau în raport cu lucrările ce urmează a fi executate dacă prețul ofertat reprezintă mai puțin de 85% din valoarea lucrărilor, calculată de autoritatea contractantă în modul stabilit.

(3) Autoritatea contractantă este obligată să asigure operatorului economic posibilitatea de justificare a prețului anormal de scăzut. În cazul unei oferte care are un preț aparent anormal de scăzut în raport cu ceea ce urmează a fi furnizat, executat sau prestat, autoritatea contractantă are obligația de a solicita ofertantului, în scris și înainte de a lua o decizie de respingere a acelei oferte, detalii și precizări pe care le consideră semnificative cu privire la ofertă, precum și de a verifica răspunsurile care justifică prețul respectiv.

(4) Autoritatea contractantă are obligația de a lua în considerare justificările primite de la ofertant, îndeosebi cele care se referă la:

- a) fundamentarea economică a modului de formare a prețului, aferent procesului de producție, metodelor de execuție utilizate sau serviciilor prestate;
- b) soluțiile tehnice adoptate și/sau orice condiții deosebit de favorabile de care beneficiază ofertantul pentru furnizarea produselor, pentru executarea lucrărilor sau prestarea serviciilor;
- c) originalitatea ofertei din punctul de vedere al îndeplinirii tuturor cerințelor prevăzute în caietul de sarcini;
- d) respectarea dispozițiilor privind protecția muncii și condițiile de muncă aplicabile pentru executarea lucrării, prestarea serviciului sau furnizarea produselor;
- e) posibilitatea ca ofertantul să beneficieze de un ajutor de stat.

(5) Atunci cînd autoritatea contractantă constată că o ofertă are un preț anormal de scăzut deoarece ofertantul beneficiază de un ajutor de stat, oferta respectivă va fi respinsă pe acest temei numai dacă, în urma clarificărilor solicitate, ofertantul este în imposibilitate de a demonstra, într-o perioadă de timp rezonabilă, dar nu mai puțin de 3 zile, stabilită de autoritatea contractantă, că ajutorul de stat a fost acordat în mod legal.

(6) Prevederile alin. (5) nu se aplică operatorilor economici din țările care sînt parte la Acordul privind achizițiile guvernamentale al Organizației Mondiale a Comerțului.

Articolul 67. Anularea procedurii de achiziție publică

(1) Autoritatea contractantă, din proprie inițiativă, va anula procedura de atribuire a contractului de achiziții publice, dacă ia această decizie înainte de data transmiterii comunicării privind rezultatul aplicării procedurii de achiziție publică, în următoarele cazuri:

[Art.67 al.(1) modificat prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

a) nu a fost posibilă asigurarea unui nivel satisfăcător al concurenței și numărul de ofertanți/candidați este mai mic decât numărul minim prevăzut pentru fiecare procedură;

b) niciunul dintre ofertanți nu a întrunit condițiile de calificare prevăzute în documentația de atribuire;

c) în cazul achizițiilor publice de lucrări, valoarea totală a fiecărei oferte este:

– mai mare cu cel puțin 15% decât valoarea estimată a lucrărilor, calculată în conformitate cu prevederile legislației;

– mai mică cu cel puțin 15% decât valoarea estimată a lucrărilor, calculată în conformitate cu prevederile legislației, cu condiția că ofertanții nu au fost în măsură să prezinte justificări relevante în conformitate cu art. 66 alin. (4) și (5);

[Art.67 al.(1), lit.c) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

d) au fost depuse numai oferte necorespunzătoare, care:

– sînt prezentate după data-limită de depunere a ofertelor;

– nu au fost elaborate și prezentate în conformitate cu cerințele cuprinse în documentația de atribuire;

– conțin, în propunerea financiară, prețuri care nu sînt un rezultat al liberei concurențe și care nu pot fi justificate temeinic;

– conțin propuneri referitoare la clauzele contractuale, propuneri care sînt, în mod evident, dezavantajoase pentru autoritatea contractantă;

– depășesc cu 30% valoarea estimată a achiziției, calculată conform prezentei legi;

– au o valoare ce depășește pragul prevăzut de prezenta lege pentru procedura de achiziție publică desfășurată;

– prin valoarea inclusă în propunerea financiară, depășesc valoarea fondurilor alocate pentru îndeplinirea contractului de achiziții publice;

e) s-a constatat comiterea unui act de corupere, confirmat prin hotărîrea definitivă a instanței judecătorești;

f) ofertele depuse, deși pot fi luate în considerare, nu pot fi comparate din cauza modului neuniform de abordare a soluțiilor tehnice și/sau financiare;

g) existența unor abateri grave de la prevederile legislative afectează procedura de atribuire sau face imposibilă încheierea contractului. Prin abateri grave de la prevederile legislative se înțelege faptul că:

– nu au fost respectate principiile sau regulile privind transparența și comunicarea, reglementate de prezenta lege; sau

– pe parcursul analizei, evaluării și/sau finalizării procedurii de atribuire, se constată erori sau omisiuni, iar autoritatea contractantă se află în imposibilitatea de a adopta măsuri corective fără ca acestea să conducă la încălcarea principiilor prevăzute la art. 6.

(2) După data transmiterii comunicării privind rezultatul aplicării procedurii de achiziție publică, anularea procedurii, în cazurile prevăzute la alin. (1), se efectuează doar de către Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor, inclusiv în cazul în care a fost depusă o ofertă după data-limită de depunere a ofertelor, iar imposibilitatea depunerii în termen se datorează exclusiv acțiunilor sau inacțiunilor autorității contractante.

[Art.67 al.(2) modificat prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

(3) Decizia de anulare a procedurii de achiziție publică nu generează vreo obligație a autorității contractante sau a Agenției Achiziții Publice față de participanții la procedura respectivă, cu excepția returnării garanției pentru ofertă și a garanției de bună execuție a contractului.

(4) Autoritatea contractantă are obligația de a comunica în scris tuturor participanților la

procedura de achiziție publică, în cel mult 3 zile de la data anulării procedurii, atât încetarea obligațiilor pe care aceștia și le-au creat prin depunerea de oferte, cât și motivul anulării.

Capitolul IX
CONTRACTUL DE ACHIZIȚII PUBLICE.
DAREA DE SEAMĂ PRIVIND PROCEDURA
DE ACHIZIȚIE PUBLICĂ. CONFLICTUL
DE INTERESE

Articolul 68. Principiile de atribuire a contractului de achiziții publice

Contractul de achiziții publice se atribuie în temeiul următoarelor principii:

- a) respectarea legii, ordinii de drept, bunelor moravuri și eticii profesionale;
- b) selectarea ofertei celei mai avantajoase;
- c) asigurarea protecției mediului și susținerea programelor sociale în procesul executării contractului.

Articolul 69. Condiții speciale de executare a contractului de achiziții publice

Condițiile speciale de executare a unui contract de achiziții publice trebuie să fie prevăzute în anunțul/invitația de participare sau în caietul de sarcini. Ele pot avea ca obiectiv, în special, încurajarea formării profesionale la locul de muncă, încadrarea în muncă a șomerilor, a tinerilor și a persoanelor cu dificultăți de integrare, reducerea nivelului șomajului, formarea profesională a șomerilor și a tinerilor, protecția mediului, îmbunătățirea condițiilor de muncă și securitatea muncii, dezvoltarea mediului rural și formarea profesională a agricultorilor, protejarea și susținerea întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv pe perioada de executare a contractului și în condiții de subcontractare.

Articolul 70. Contractul de achiziții publice

(1) Contractul de achiziții publice se încheie conform procedurilor de achiziție publică prevăzute de prezenta lege, pentru întreaga sumă atribuită unei achiziții pe an, în temeiul planului de achiziție și în limita alocațiilor aprobate.

(2) Înștiințarea ofertantului câștigător și încheierea contractului de achiziții publice se efectuează în conformitate cu art. 30.

(3) Ofertanții sînt informați, la momentul solicitării ofertelor, despre condițiile de încheiere a contractului de achiziții publice.

(4) Se interzice, la momentul încheierii contractului de achiziții publice, modificarea unor elemente ale ofertei câștigătoare, impunerea de noi cerințe ofertantului câștigător sau implicarea oricărui alt ofertant decît cel care a prezentat oferta cea mai avantajoasă.

(5) Termenul de executare a contractului de achiziții publice se stabilește în documentația de atribuire și ulterior se transpune în contract, avînd în vedere necesitățile rezonabile ale autorității contractante. Acesta se va calcula luînd în considerare complexitatea achiziției preconizate, cantitatea subcontractată anticipat și timpul real solicitat pentru producerea, stocarea și transportarea bunurilor de la punctele de furnizare sau pentru prestarea serviciilor.

(6) Condițiile de executare a contractului de achiziții publice nu vor cuprinde clauze, direct sau indirect, discriminatorii.

(7) Contractul de achiziții publice și/sau acordul-cadru se încheie între autoritatea contractantă și ofertantul/ofertanții a căror ofertă a fost desemnată câștigătoare.

[Art.70 al.(8) abrogat prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

[Art.70 al.(9) abrogat prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

(10) Contractul de achiziții publice și contractul încheiat în urma procedurii de cerere a ofertelor de prețuri se înregistrează în una din trezoreriile teritoriale ale Ministerului Finanțelor dacă gestionarea surselor financiare se efectuează prin intermediul sistemului trezorerial.

[Art.70 al.(10) modificat prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

(11) Contractele care nu au fost înregistrate conform alin. (10) nu au putere juridică.

[Art.70 al.(11) modificat prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

Articolul 71. Subcontractarea

În caietul de sarcini, autoritatea contractantă poate solicita ofertantului să indice, în oferta sa, partea din contract pe care intenționează să o subcontracteze unor terți, precum și subcontractanții propuși, inclusiv întreprinderile mici și mijlocii. Această precizare nu scutește de responsabilități ofertantul principal.

Articolul 72. Interzicerea divizării sau măririi achizițiilor publice

(1) Autoritatea contractantă nu are dreptul să divizeze achiziția prin încheierea de contracte de achiziții publice separate în scopul aplicării unei alte proceduri de achiziție publică decât procedura care ar fi fost utilizată în conformitate cu prezenta lege în cazul în care achiziția nu ar fi fost divizată. Excepție constituie achiziția de bunuri și servicii sezoniere, care impune încheierea unor contracte separate pe diferite perioade de timp. Pentru achizițiile de bunuri, lucrări și servicii a căror perioadă de realizare este mai mare de un an, contractul poate fi încheiat pentru întreaga achiziție, însă realizarea lui urmează a fi asigurată în limitele alocațiilor anuale prevăzute în aceste scopuri și precizate anual în contract.

(2) Autoritatea contractantă nu are dreptul să mărească volumul bunurilor, lucrărilor și serviciilor, stabilit de contractele de achiziții publice încheiate, pentru a evita efectuarea unor noi achiziții, cu excepția cazurilor prevăzute de prezenta lege.

(3) Se interzice cesiunea de creanță (datorie), precum și modificarea oricărui element al contractului de achiziții publice încheiat sau introducerea unor elemente noi dacă asemenea acțiuni sînt de natură să schimbe condițiile ofertei care au constituit temei pentru selectarea acesteia și să majoreze valoarea ei.

(4) În cazul contractelor de achiziții publice cu executare continuă încheiate pe un termen mai mare de un an, se permite ajustarea periodică a valorii contractului, conform procedurii stabilite de Guvern, luînd în considerare schimbarea prețurilor la componentele prețului de cost al bunurilor, lucrărilor sau serviciilor care fac obiectul contractului.

(5) Operatorul economic execută necondiționat clauzele contractului de achiziții publice încheiat, respectînd cerințele de calitate și prețul stabilit. Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor contractuale atrage după sine răspunderea operatorului economic conform legislației și clauzelor contractului de achiziții publice.

(6) Față de conducătorul autorității contractante care nu a aplicat sau nu a întreprins acțiuni de aplicare a sancțiunilor față de operatorul economic ce nu a îndeplinit sau a îndeplinit necorespunzător clauzele contractului de achiziții publice organele abilitate cu funcții de control aplică sancțiuni în conformitate cu legislația.

Articolul 73. Darea de seamă privind procedura de achiziție publică

(1) Darea de seamă privind procedura de achiziție publică, precum și darea de seamă privind anularea procedurii de achiziție publică sînt întocmite de către autoritatea contractantă și sînt prezentate Agenției Achiziții Publice în termen de pînă la 5 zile de la data încheierii contractului sau de la data emiterii deciziei de anulare a procedurii de achiziție publică. Darea de seamă va conține:

a) descrierea succintă a bunurilor, lucrărilor și serviciilor pentru care autoritatea contractantă a solicitat oferte;

b) expunerea motivelor alegerii procedurii respective de achiziție publică, în cazul aplicării altor proceduri decît licitația deschisă;

c) denumirea și datele de contact ale ofertanților, precum și denumirea și datele de contact ale operatorului economic cu care este încheiat contractul de achiziții publice, prețul acestui contract;

d) datele de calificare ale ofertanților;

e) prețul ofertelor sau temeiul determinării lui, expunerea succintă a altor condiții esențiale ale fiecărei oferte și ale contractului;

f) rezumatul evaluării și comparării ofertelor;

g) decizia respectivă cu argumentele de rigoare, în cazul în care toate ofertele sînt respinse;

- h) numele candidaților sau ofertanților respinși și motivele respingerii lor;
- i) motivele respingerii, în cazul respingerii ofertei conform prevederilor art. 40;
- j) motivele respingerii ofertelor considerate anormal de scăzute;
- k) rezumatul demersurilor în care s-au solicitat clarificări privind documentele de preselectie sau documentația de atribuire, rezumatul răspunsurilor la ele, precum și expunerea rezumativă a oricărei modificări operate în aceste documente;

l) temeiul anulării procedurii de achiziție publică, în cazurile în care procedura a fost anulată.

(2) Darea de seamă privind procedura de achiziție publică este un document public. Accesul persoanelor la aceste informații poate fi limitat, conform prevederilor Legii nr. 171-XIII din 6 iulie 1994 cu privire la secretul comercial sau ale Legii nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat, numai în măsura în care aceste informații includ, în special, secrete tehnice sau comerciale ori conțin aspecte confidențiale ale ofertelor.

[Art.70 al.(2) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

[Art.70 al.(3) abrogată prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

Articolul 74. Reguli de evitare a conflictului de interese

(1) Pe parcursul aplicării procedurii de atribuire a contractului de achiziții publice, autoritatea contractantă are obligația de a lua toate măsurile necesare pentru a evita situațiile de natură să determine apariția unui conflict de interese și/sau manifestarea concurenței neloiale.

(2) Persoana fizică sau juridică care a participat la întocmirea documentației de atribuire are dreptul, în calitate de operator economic, de a fi ofertant, ofertant asociat sau subcontractant, dar numai în cazul în care implicarea sa în elaborarea documentației de atribuire nu este de natură să distorsioneze concurența.

(3) Persoana fizică sau juridică care participă direct în procesul de verificare și evaluare a candidaturilor/ofertelor nu are dreptul de a fi candidat, ofertant, ofertant asociat sau subcontractant, sub sancțiunea excluderii din procedura de atribuire.

(4) Membrul grupului de lucru are obligația de a semna, pe propria răspundere, o declarație de confidențialitate și imparțialitate, prin care se angajează să respecte necondiționat prevederile prezentei legi și prin care confirmă, totodată, că:

a) nu este soț/soție, rudă sau afin, pînă la gradul al treilea inclusiv, cu una sau mai multe persoane angajate ale ofertantului/ofertanților ori cu unul sau mai mulți fondatori ai acestora;

b) în ultimii 3 ani, nu a activat în baza contractului individual de muncă sau a altui înscris care demonstrează relațiile de muncă cu unul dintre ofertanți ori nu a făcut parte din consiliul de administrație sau din orice alt organ de conducere sau de administrație al acestora;

c) nu deține acțiuni sau cote-părți în capitalul social subscris al ofertanților.

(5) În cazul în care unul dintre membrii grupului de lucru constată, pînă la sau după ședința de deschidere a ofertelor, că se află în una sau în mai multe dintre situațiile specificate la alin. (4), el va solicita imediat înlocuirea sa în componența grupului cu o altă persoană.

(6) În cazul nerespectării prevederilor alin. (4) și (5), Agenția Achiziții Publice este în drept să anuleze procedura de achiziție publică.

(7) Grupul de lucru își desfășoară activitatea conform prevederilor prezentei legi și regulamentului aprobat de Guvern.

Capitolul X SOLUȚIONAREA LITIGIILOR ȘI RĂSPUNDEREA JURIDICĂ

Articolul 75. Organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor

(1) Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor este o autoritate publică autonomă și independentă față de alte autorități publice, față de persoane fizice și juridice, care examinează contestațiile formulate în cadrul procedurilor de achiziție publică.

(2) Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor este persoană juridică de drept public, finanțată de la bugetul de stat în limitele alocațiilor bugetare aprobate prin legea bugetară anuală,

și dispune de ștampilă cu imaginea Steimei de Stat a Republicii Moldova.

(3) Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor dispune de independență organizațională, funcțională, operațională și financiară. Bugetul acesteia se elaborează, se aprobă și se administrează conform principiilor, regulilor și procedurilor stabilite de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014.

(4) Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor prezintă Parlamentului, pînă la data de 15 martie a fiecărui an, un raport anual de performanță, care include date și analize cu privire la cazurile de soluționare a contestațiilor.

(5) La solicitarea Parlamentului, Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor prezintă rapoarte pentru o perioadă mai scurtă de un an. Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor poate să prezinte Parlamentului și alte rapoarte considerate necesare.

(6) Raportul prevăzut la alin. (4) se publică pe pagina web a Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor în termen de 7 zile de la data prezentării acestuia în Parlament.

(7) Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor este independentă și nu poate fi subordonată niciunei alte autorități sau instituții publice, avînd obligația de a apăra drepturile și interesele legitime ale tuturor părților implicate în contestațiile trimise spre soluționare fără nicio privilegiere sau discriminare. Deciziile Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor pot fi contestate în instanța de judecată.

(8) Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor este apolitică, nu sprijină și nu acordă asistență niciunui partid politic.

(9) Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Agenției, structura și efectivul-limită al acesteia se aprobă prin hotărîrea Parlamentului.

[Art.75 în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

Articolul 75¹. Personalul Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor

(1) Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor are în componența sa șapte consilieri pentru soluționarea contestațiilor (în continuare – consilieri), inclusiv directorul general și directorul general adjunct, care au statut de persoane cu funcții de demnitate publică.

(2) Consilierii sînt numiți de către Parlament cu votul majorității deputaților prezenți, la propunerea Comisiei economie, buget și finanțe a Parlamentului, pe un termen de 7 ani, fără posibilitatea reînnoirii mandatului.

[Art.75¹ al.(2) modificat prin LP123 din 07.07.17, MO252/19.07.17 art.410; în vigoare 19.07.17]

(3) Selectarea consilierilor se face pe baza aptitudinilor profesionale, în rezultatul unui concurs deschis, imparțial și transparent, organizat de Comisia economie, buget și finanțe.

(4) Personalul Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor este constituit și din personal de specialitate ce cade sub incidența Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, din personal tehnic de deservire și alți salariați angajați pe bază de contract individual de muncă ce cad sub incidența prevederilor legislației muncii.

[Art.75¹ al.(4) în redacția LP123 din 07.07.17, MO252/19.07.17 art.410; în vigoare 19.07.17]

(5) Poate pretinde la funcția de consilier pentru soluționarea contestațiilor persoana care corespunde cumulativ următoarelor cerințe:

- a) deține cetățenia Republicii Moldova;
- b) are capacitatea deplină de exercițiu;
- c) deține diplomă de studii superioare;
- d) are o vechime în muncă de cel puțin 10 ani în domeniul juridic, economic sau tehnic, precum și o experiență de cel puțin 3 ani în domeniul achizițiilor publice;
- e) posedă limba de stat;
- f) nu este privată, prin hotărîre judecătorească definitivă, de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate;

f¹) nu are, în ultimii 5 ani, în cazierul privind integritatea profesională, înscrieri cu privire la rezultatul negativ al testului de integritate profesională pentru încălcarea obligației prevăzute la art. 7 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale;

[Art.75¹ al.(5), lit.f¹) introdusă prin LP305 din 21.12.17, MO7-17/12.01.18 art.66]

g) nu este membru al unui partid politic.

(6) Consilierul nu este în drept:

a) să desfășoare activități comerciale direct sau prin intermediari;

b) să fie acționar ori membru al conducerii, al organului administrativ sau al organului de control în societăți comerciale, inclusiv în bănci și în alte instituții de credit, în instituții de asigurări, în societăți financiare, în întreprinderi de stat sau în societăți pe acțiuni cu capital de stat;

c) să dețină orice altă funcție publică sau privată remunerată, cu excepția celor ce țin de activitatea didactică, de cercetare științifică sau de creație literară și artistică;

d) să exercite orice alte activități profesionale.

(7) Consilierul nu poate participa la soluționarea unei contestații în cazul oricărui potențial conflict de interese.

(8) Consilierul nu este în drept să participe la procedura de soluționare a contestației dacă se află în una din următoarele situații, motiv pentru care decizia emisă va fi lovită de nulitate absolută:

a) este soț/soție, rudă sau afin pînă la gradul al doilea inclusiv cu oricare dintre părți ori soțul, ruda sau afinul pînă la gradul al doilea inclusiv al consilierului are un interes în soluționarea contestației;

b) a existat un raport de afaceri sau de muncă între consilier și una dintre părți în precedenții 2 ani de la soluționarea contestației;

c) a făcut declarații publice care au legătură cu contestația care se soluționează;

d) a primit sau i s-au promis bunuri ori avantaje de orice fel de către una dintre părți.

(9) Consilierul este obligat:

a) să-și îndeplinească atribuțiile cu obiectivitate, respectînd principiile legalității, imparțialității, independenței, tratamentului egal, nediscriminării în privința tuturor operatorilor economici și autorităților contractante;

b) să-și exprime votul prin „pro” sau „contra”, abținerea de la vot fiind exclusă, cu excepția cazului în care acesta se află în conflict de interese care a fost declarat;

c) să comunice în scris președintelui completului de soluționare a contestațiilor orice situație care ar putea atrage incompatibilitatea cu mandatul pe care îl exercită;

d) să depună, în conformitate cu legislația, declarație de avere și interese personale.

(10) Mandatul consilierului încetează în cazul:

a) demisiei;

b) revocării;

c) expirării mandatului;

d) atingerii vîrstei de pensionare;

e) decesului.

(11) Parlamentul poate revoca un consilier în cazul:

a) nêintririi cerințelor de la alin. (5);

b) rămînerii definitive a sentinței de condamnare;

c) încalcării obligațiilor prevăzute la alin. (6)–(9);

d) imposibilității din motive de sănătate, constatate prin examen medical, să își exercite atribuțiile mai mult de 4 luni consecutive;

e) declarării dispariției fără urmă, conform legii.

(12) Directorul general al Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor este obligat să trimită Parlamentului propunerea privind încetarea sau, după caz, privind revocarea mandatului de consilier, inclusiv de director general adjunct, imediat după ce a aflat de existența unei situații prevăzute la alin. (10) și (11).

(13) În cazul în care mandatul unui consilier a expirat, acesta rămîne în funcție pînă la numirea succesorului său, însă nu mai mult de 6 luni de la data expirării acestuia.

(14) Încetarea mandatului consilierului pentru soluționarea contestațiilor se aprobă de către Parlament.

(15) Propunerea privind revocarea mandatului directorului general poate fi trimisă Parlamentului de către un grup de cel puțin 3 consilieri în cazul în care se află despre existența

unei situații prevăzute la alin. (11).

[Art.75¹ introdus prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

Articolul 76. Dreptul la contestare

(1) Orice persoană care are sau a avut un interes în obținerea unui contract de achiziție publică și care consideră că în cadrul procedurilor de achiziție publică un act al autorității contractante a vătămât un drept al său recunoscut de lege, în urma cărui fapt a suportat sau poate suporta prejudicii, este în drept să conteste actul respectiv în modul stabilit de prezenta lege.

[Art.76 al.(1) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

(2) În sensul prevederilor alin. (1), prin act al autorității contractante se înțelege orice act administrativ, orice altă acțiune sau inacțiune care produce sau poate produce efecte juridice în legătură cu procedura de achiziție publică.

(3) Orice referire, pe parcursul prezentului capitol, la aplicarea procedurii de achiziție publică include toate cazurile care intră în sfera de aplicare a dispozițiilor prezentei legi.

(4) Soluționarea contestațiilor privind atribuirea contractelor sectoriale pentru care legislația specifică face trimitere la aplicarea prezentei legi se realizează conform prezentului capitol.

Articolul 77. Depunerea contestației

(1) Operatorul economic vătămât poate sesiza Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor în vederea anulării actului și/sau recunoașterii dreptului pretins ori a interesului legitim prin depunerea unei contestații în termen de:

a) 10 zile începând cu ziua următoare luării la cunoștință, în condițiile prezentei legi, a unui act al autorității contractante considerat nelegal, în cazul în care valoarea contractului care urmează să fie atribuit, estimată conform prevederilor art. 3, este egală cu sau mai mare decât pragurile prevăzute la art. 2 alin. (3);

b) 5 zile începând cu ziua următoare luării la cunoștință, în condițiile prezentei legi, a unui act al autorității contractante considerat ilegal, în cazul în care valoarea contractului care urmează să fie atribuit, estimată conform prevederilor art. 3, este mai mică decât pragurile prevăzute la art. 2 alin. (3).

(2) Depunerea contestației care se referă la acte ale autorității contractante care sînt emise sau au loc înainte de deschiderea ofertelor se efectuează cu respectarea termenelor prevăzute la alin. (1) din prezentul articol, însă nu mai tîrziu de data-limită de depunere a ofertelor stabilită de către autoritatea contractantă, și cu respectarea prevederilor art. 34.

(3) În cazul în care contestația prevăzută la alin. (1) se referă la documente publicate în mod electronic, data luării la cunoștință se consideră data publicării acestora.

(4) Contestația se depune în formă scrisă, în limba de stat, semnată și, după caz, ștampilată și trebuie să conțină:

a) numele, domiciliul sau reședința contestatorului ori, pentru persoanele juridice, denumirea completă a operatorului economic, numele și prenumele reprezentantului acestuia, copia documentului ce confirmă împuternicirile, adresa juridică și datele de contact;

b) denumirea autorității contractante, adresa juridică și datele de contact;

c) denumirea obiectului contractului de achiziții publice și procedura de atribuire aplicată;

d) esența și temeiul contestației, cu indicarea drepturilor și intereselor legitime ale contestatorului, încălcate în cadrul procedurii de achiziție publică;

e) nomenclatorul documentelor anexate la contestație.

(5) Contestatorul va anexa la contestație și copia actului atacat, în cazul în care acesta a fost emis, precum și copii ale înscrisurilor prevăzute la alin. (4), dacă acestea sînt disponibile.

(6) În situația în care Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor consideră că în contestație nu sînt cuprinse toate informațiile prevăzute la alin. (4), aceasta va cere contestatorului să completeze contestația în termen de 5 zile de la înștiințarea prin care i se aduce la cunoștință această situație. În cazul în care contestatorul nu se conformează obligației impuse de Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor, contestația este respinsă. Contestația care a fost depusă cu nerespectarea termenelor prevăzute la alin. (1) și (2) de asemenea este respinsă.

Articolul 78. Procedura de examinare a contestațiilor

(1) Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor este competentă să soluționeze contestațiile cu privire la procedurile de achiziție publică potrivit regulamentului de organizare și funcționare a acesteia.

(2) În exercitarea atribuțiilor sale, Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor adoptă decizii.

(3) Procedura de examinare a contestațiilor se desfășoară cu respectarea principiilor legalității, celerității, contradictorialității și a dreptului la apărare.

(4) În vederea soluționării contestației, Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor poate solicita punctul de vedere al autorității contractante pe marginea acesteia.

(5) În termen de o zi lucrătoare de la primirea solicitării menționate la alin. (4), autoritatea contractantă are obligația să îi înștiințeze despre aceasta și pe ceilalți participanți la procedura de atribuire. Înștiințarea trebuie să fie însoțită de o copie a contestației respective.

(6) Toate notificările sau comunicările actelor procedurale se fac cu confirmare de primire.

(7) Contestațiile formulate în cadrul aceleiași proceduri de atribuire pot fi conexe de către Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor pentru a se pronunța o soluție unitară.

(8) Până la soluționarea contestației de către Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor, participanții la aceeași procedură de atribuire se pot asocia la contestație printr-o contestație proprie care trebuie să conțină toate elementele prevăzute la art. 77 alin. (4).

(9) Autoritatea contractantă are obligația de a transmite Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor punctul său de vedere asupra contestației în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la data primirii unei astfel de solicitări, însoțit de orice alte documente considerate edificatoare, precum și dosarul achiziției publice, cu excepția anunțurilor publicate în SIA „RSAP” și a documentației de atribuire, atunci când aceasta este disponibilă și poate fi descărcată direct din internet. Lipsa punctului de vedere al autorității contractante nu împiedică soluționarea contestației.

(10) Autoritatea contractantă va notifica punctul său de vedere și contestatorului în termenul prevăzut la alin. (9).

Articolul 79. Procedura de soluționare a contestațiilor

(1) În vederea soluționării contestației, Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor are dreptul de a solicita lămuriri părților, de a administra probe și de a solicita orice alte date/documente în măsura în care acestea sînt relevante în raport cu obiectul contestației. De asemenea, Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor are dreptul de a solicita orice date necesare pentru soluționarea contestației și de la alte persoane fizice sau juridice.

(2) Aplicarea prevederilor alin. (1) nu trebuie să conducă la depășirea termenului de soluționare a contestației prevăzut la alin. (10).

(3) Autoritatea contractantă are obligația de a răspunde la orice solicitare a Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor și de a-i transmite acesteia orice alte documente decît cele menționate la art. 78 alin. (9), care prezintă relevanță pentru soluționarea contestației, într-un termen care nu poate depăși 5 zile lucrătoare de la data primirii solicitării.

(4) Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor poate desemna un expert independent pentru lămurirea unor aspecte de natură tehnică sau financiară. Durata efectuării expertizei trebuie să se încadreze în termenul prevăzut pentru soluționarea contestației de către Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor. Costul expertizei va fi suportat de partea care a formulat cererea de efectuare a acesteia.

(4¹) Consilierii își desfășoară activitatea în complete formate din trei membri. Pentru buna funcționare a acestora, fiecărui complet îi va fi repartizat, din cadrul subdiviziunilor corespunzătoare ale Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, cel puțin un jurist și un consultant responsabil de lucrările de secretariat.

[Art.79 al.(4¹) în redacția LP123 din 07.07.17, MO252/19.07.17 art.410; în vigoare 19.07.17]

[Art.79 al.(4¹) introdus prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

(4²) Componenta completelor, inclusiv președinții, se aprobă prin ordinul directorului general al Agenției pentru o perioadă determinată. Aceeași componentă a completului, inclusiv președintele, poate fi păstrată pentru nu mai mult de două perioade consecutive.

[Art.79 al.(4²) introdus prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

(4³) Ședințele completelor sînt conduse de către președinții acestora și consemnate în procesul-verbal, semnat de către toți membrii.

[Art.79 al.(4³) introdus prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

(4⁴) Ședințele completelor sînt deliberative cu prezența tuturor membrilor.

[Art.79 al.(4⁴) introdus prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

(4⁵) Deciziile în cadrul completelor sînt adoptate cu votul majorității membrilor. Membrii care au votat împotriva pot înregistra opinia separată în procesul-verbal al ședinței respective. Nimeni nu este în drept să influențeze deciziile sau să interfereze cu deciziile completelor pentru soluționarea contestațiilor, fiecare consilier votînd la intima sa convingere reieșind din prevederile legale.

[Art.79 al.(4⁵) introdus prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

(4⁶) Lucrările de secretariat ale completelor sînt asigurate de către subdiviziunea responsabilă în conformitate cu regulamentul de funcționare a Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor.

[Art.79 al.(4⁶) introdus prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

(5) Corespondența cu privire la procedura de soluționare a contestației se realizează doar în scris.

[Art.79 al.(5) modificat prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

(6) Părțile pot fi reprezentate de avocați și pot depune concluzii scrise pe durata procedurii. De asemenea, părțile pot solicita să depună oral concluzii în fața Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, fără ca prin aceasta să fie afectate termenele prevăzute la alin. (10).

(6¹) Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor va organiza ședințe deschise pentru examinarea contestațiilor și va asigura publicarea pe pagina web a informației privind data și locul desfășurării ședințelor cu 3 zile lucrătoare înainte de data la care acestea vor avea loc.

[Art.79 al.(6¹) introdus prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

(7) În cazuri temeinic justificate și pentru prevenirea unei pagube iminente, Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor, pînă la soluționarea fondului cauzei, poate să dispună, prin decizie, în termen de 3 zile, inclusiv la cererea părții interesate, suspendarea procedurii de achiziție publică.

(8) În sensul prevederilor alin. (7), Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor soluționează cererea de suspendare luînd în considerare consecințele acestei măsuri asupra tuturor categoriilor de interese ce ar putea fi lezate, inclusiv asupra interesului public.

(9) Decizia prevăzută la alin. (7) poate fi atacată în instanța competentă, în mod separat, în termen de 5 zile de la comunicare.

(10) Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor are obligația de a soluționa în fond contestația în termen de 20 de zile lucrătoare de la data primirii contestației, iar în situația incidenței unei excepții care împiedică examinarea în fond a contestației, conform art. 80 alin. (1), se va expune pe marginea acesteia în termen de 10 zile. În cazuri temeinic justificate, termenul de soluționare a contestației poate fi prelungit o singură dată cu 10 zile.

(11) Autoritatea contractantă nu are dreptul de a încheia contractul de achiziții publice pînă la emiterea unei decizii finale pe marginea contestației de către Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor.

[Art.79 al.(11) introdus prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

Articolul 80. Soluțiile pe care le poate pronunța

Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor

(1) Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor se pronunță mai întâi asupra cazurilor de restituire a contestației, iar când se constată că acestea sînt întemeiate, nu se mai procedează la examinarea în fond a cauzei.

(2) În procesul examinării contestației, Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor:

- a) admite contestația, integral sau parțial;
- b) respinge contestația.

(3) Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor examinează din punctul de vedere al legalității și temeiniciei actul atacat și poate pronunța o decizie prin care îl anulează în parte sau în tot, obligă autoritatea contractantă să emită un act sau dispune orice altă măsură necesară pentru remedierea actelor ce afectează procedura de atribuire. În cazul în care Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor dispune modificarea/eliminarea oricăror specificații tehnice din caietul de sarcini ori din alte documente emise în legătură cu procedura de atribuire, autoritatea contractantă are dreptul de a anula procedura de atribuire în condițiile art. 67.

(4) În situația în care Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor consideră că, în afară de actele contestate în cadrul procedurii de atribuire, există și alte acte care încalcă prevederile prezentei legi, la care nu s-a făcut referire în contestație, aceasta va sesiza Agenția Achiziții Publice, transmițându-i în acest sens toate datele/documentele relevante în susținerea sesizării.

(5) În cazul în care Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor admite contestația și dispune luarea unei măsuri de remediere a actului atacat, aceasta va preciza și termenul în care măsura respectivă trebuie dusă la îndeplinire și care nu va fi mai mare decît termenul de exercitare a căii de atac împotriva deciziei Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor.

(6) În funcție de soluția pronunțată, Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor va decide asupra continuării sau anulării procedurii de achiziție publică, inclusiv asupra anulării contractului de achiziții publice încheiat. În cazurile în care decide anularea, aceasta se va efectua în condițiile art. 67.

[Art.80 al.(6) modificat prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

(7) Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor poate lua act, oricînd în cursul soluționării contestației, de renunțarea la aceasta de către contestator.

(8) Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor nu poate decide atribuirea unui contract către un anumit operator economic.

(9) Decizia Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, inclusiv justificarea deciziei, va fi comunicată părților în scris, în termen de 3 zile de la data pronunțării. Decizia se publică pe pagina web a Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor în același termen.

[Art.80 al.(9) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777; în vigoare 01.01.17]

(10) Decizia prin care Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor a dispus luarea unor măsuri de remediere se remite, în copie, Agenției Achiziții Publice, care are obligația de a monitoriza îndeplinirea măsurilor de remediere.

(11) Decizia prin care Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor anulează, în tot sau în parte, actul atacat este obligatorie pentru autoritatea contractantă.

(12) Decizia Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor este obligatorie pentru părți. Contractul de achiziții publice încheiat cu nerespectarea deciziei Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor este lovit de nulitate absolută.

(13) Decizia Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor privind soluționarea contestației poate fi atacată în instanța judecătorească competentă.

Articolul 81. Litigii

Procesele și cererile privind executarea, nulitatea, anularea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a contractelor de achiziții publice se soluționează de către instanța judecătorească competentă.

Articolul 82. Soluționarea litigiilor

(1) În cazuri temeinic justificate și pentru prevenirea unei pagube iminente, instanța

judecătorească competentă, pînă la soluționarea fondului cauzei, poate să dispună, inclusiv la cererea părții interesate, suspendarea executării contractului de achiziții publice.

(2) Instanța judecătorească constată nulitatea contractului de achiziții publice în următoarele cazuri:

a) autoritatea contractantă a atribuit contractul fără să respecte obligațiile referitoare la publicarea unui anunț sau unei invitații de participare, conform prevederilor prezentei legi;

b) au fost încălcate prevederile art. 31, dacă această încălcare a privat operatorul economic interesat de posibilitatea de a formula o cale de atac înainte de încheierea contractului, în cazul în care această încălcare este combinată cu încălcarea altor dispoziții privind achizițiile publice, dacă această din urmă încălcare a afectat șansele operatorului economic interesat de a obține contractul;

c) autoritatea contractantă nu a respectat prevederile art. 58 alin. (19) sau ale art. 59 alin. (13)–(17).

(3) Prin excepție de la prevederile alin. (2), în cazul în care instanța judecătorească consideră, după analiza tuturor aspectelor relevante, că motive imperative de interes general impun menținerea efectelor contractului de achiziții publice, aceasta va dispune sancțiuni alternative după cum urmează:

a) limitarea efectelor contractului, prin reducerea termenului de execuție al acestuia; și/sau

b) aplicarea unei amenzi autorității contractante, cuprinsă între 2% și 15% din valoarea contractului, cuantumul acesteia fiind invers proporțional cu posibilitatea de a limita efectele contractului conform prevederilor lit. a).

(4) La aplicarea sancțiunilor alternative prevăzute la alin. (3), instanța judecătorească va avea în vedere ca acestea să fie eficiente, proporționate și descurajante.

(5) Interesele economice legate de capacitatea contractului de achiziții publice de a produce efecte se vor lua în vedere ca motiv imperativ numai dacă, în circumstanțe excepționale, absența efectelor ar conduce la consecințe disproporționate. Interesele economice în legătură directă cu contractul respectiv, cum ar fi costurile generate de întârzieri în executarea contractului, costurile generate de lansarea unei noi proceduri de atribuire, costurile generate de schimbarea operatorului economic care va îndeplini contractul sau costurile cu privire la obligațiile legale generate de absența efectelor contractului, nu constituie motive imperative de interes general.

(6) În toate cazurile în care sancțiunea nulității prevăzută la alin. (2) nu poate avea efect retroactiv, întrucît desființarea obligațiilor contractuale deja executate este imposibilă, instanța judecătorească va aplica, în plus, și sancțiunea prevăzută la alin. (3) lit. b).

(7) În cazul unei încălcări a prevederilor art. 31 care nu face obiectul alin. (2) lit. b) din prezentul articol, instanța judecătorească poate decide, după analiza tuturor aspectelor relevante, dacă va constata nulitatea contractului sau dacă este suficient să dispună sancțiuni alternative precum cele prevăzute la alin. (3) din prezentul articol.

(8) Prevederile alin. (2) lit. a) nu sînt aplicabile atunci cînd autoritatea contractantă, considerînd că se încadrează în una dintre situațiile prevăzute de prezenta lege în care are dreptul de a nu transmite spre publicare un anunț/o invitație de participare, a procedat după cum urmează:

a) a publicat în mod voluntar în Buletinul achizițiilor publice, în SIA „RSAP” și/sau în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene un anunț, pentru asigurarea transparenței, prin care își exprimă intenția de a încheia contractul de achiziții publice;

b) a încheiat contractul respectînd, din proprie inițiativă, prevederile art. 31 alin. (1), termenele curgînd în acest caz de la data publicării anunțului prevăzut la lit. a) din prezentul alineat.

(9) Prevederile alin. (2) lit. c) nu sînt aplicabile atunci cînd autoritatea contractantă, considerînd că a respectat prevederile art. 58 alin. (19) sau, după caz, ale art. 59 alin. (13)–(17), a procedat după cum urmează:

a) a comunicat ofertanților implicați decizia de atribuire a contractului de achiziții publice, cu respectarea prevederilor art. 30 alin. (1), (4) și (5), sub rezerva dispozițiilor art. 73 alin. (3); și

b) a încheiat contractul respectînd, din proprie inițiativă, prevederile art. 31 alin. (1) și ale art. 30 alin. (4), termenele curgînd în acest caz de la data transmiterii comunicării prevăzute la lit. a) din prezentul alineat.

(10) Constatarea nulității contractului de achiziții publice, în condițiile alin. (2), se poate solicita și prin cerere separată în termen de:

a) cel mult 30 de zile începând cu ziua următoare:

– publicării anunțului de atribuire a contractului, în conformitate cu prevederile art. 29, cu condiția ca anunțul respectiv să conțină justificarea deciziei autorității contractante de a atribui contractul fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare în Buletinul achizițiilor publice sau, după caz, în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene; sau

– informării de către autoritatea contractantă a ofertanților și candidaților interesați cu privire la încheierea contractului, cu condiția ca informarea să fie însoțită de un rezumat al motivelor pertinente stabilite la art. 30. Această opțiune se aplică și în cazurile menționate la art. 31 alin. (3) lit. c);

b) cel mult 6 luni începând cu ziua următoare încheierii contractului, în cazurile în care nu au fost respectate condițiile prevăzute la lit. a).

(11) În măsura în care un operator economic nu a utilizat o cale de atac în acest sens, Agenția Achiziții Publice și alte autorități competente au dreptul de a solicita instanței judecătorești constatarea nulității absolute a contractului de achiziții publice pentru următoarele motive:

a) autoritatea contractantă a atribuit contractul fără să respecte obligațiile referitoare la publicarea unui anunț/a unei invitații de participare conform prevederilor prezentei legi;

b) au fost încălcate prevederile art. 31 alin. (1) și ale art. 30 alin. (3);

c) autoritatea contractantă nu a respectat prevederile art. 58 alin. (19) sau ale art. 59 alin. (13)–(17);

d) contractul de achiziții publice a fost încheiat cu nerespectarea cerințelor minime prevăzute de autoritatea contractantă în caietul de sarcini sau, deși sînt respectate cerințele respective, contractul a fost încheiat în condiții mai puțin favorabile decît cele prevăzute în propunerile tehnică și/sau financiară care au constituit oferta declarată câștigătoare;

e) atunci cînd, deși urmărește dobîndirea furnizării unui produs, a execuției unei lucrări sau a prestării unui serviciu, fapt care ar încadra contractul respectiv în categoria contractelor de achiziții publice, autoritatea contractantă încheie un alt tip de contract sau nu încheie niciun contract, nerespectînd procedurile de atribuire prevăzute de prezenta lege;

f) contractul de achiziții publice a fost încheiat cu nerespectarea prevederilor art. 74 alin. (5);

g) nu au fost respectate criteriile de calificare și selecție prevăzute și/sau factorii de evaluare prevăzuți în anunțul/invitația de participare;

h) modificarea contractului a condus la diminuarea avantajelor și, după caz, a factorilor de evaluare care au stat la baza declarării ofertei câștigătoare.

(12) În cazul solicitării prevăzute la alin. (11), instanța judecătorească, pînă la soluționarea fondului cauzei, poate să dispună suspendarea executării contractului de achiziții publice.

Capitolul XI

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 83. Intrarea în vigoare

(1) Prezenta lege intră în vigoare în termen de 9 luni de la data publicării.

(2) Dispozițiile prevăzute la art. 4 alin. (2)–(4), art. 27 alin. (2), art. 28 alin. (2), art. 29 alin. (3), art. 45 alin. (2), art. 49 alin. (2), art. 52 alin. (6), art. 53 alin. (5), art. 56 alin. (7) vor intra în vigoare la data de 1 ianuarie 2019.

[Art.83 al.(2) în redacția LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

(3) Contractele de achiziții publice în curs de executare și procedurile de atribuire în curs de desfășurare la data intrării în vigoare a prezentei legi se definitivează în baza prevederilor legale în vigoare la data inițierii acestora.

Articolul 84. Abrogări

La data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea nr. 96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice, cu completările și modificările ulterioare, se abrogă.

Articolul 85. Organizarea executării

Guvernul, în termen de 9 luni de la data publicării prezentei legi:

– va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în concordanță cu prezenta lege;

- va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;
- va asigura elaborarea și aprobarea actelor normative prevăzute de prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Andrian CANDU

Nr. 131. Chișinău, 3 iulie 2015.

[anexa nr.1](#)

[anexa nr.1](#)¹

[Anexa nr.1¹ introdusă prin LP229 din 23.09.16, MO379-386/04.11.16 art.777]

[anexa nr.2](#)

[anexa nr.3](#)

Numărul categoriei	Denumirea serviciilor	Numere de referință CPC ¹⁾	Numere de referință CPV
1	Servicii de reparare și întreținere	6112, 6122, 633, 886	de la 50100000-6 la 50884000-5 (cu excepția de la 50310000-1 la 50324200-4 și 50116510-9, 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0) și de la 51000000-9 la 51900000-1
2	Servicii de transport terestru ²⁾ , inclusiv serviciile de transport cu vehicule blindate și serviciile de curierat, cu excepția transportului de corespondență	712 (cu excepția 71235), 7512, 87304	de la 60100000-9 la 60183000-4 (cu excepția 60160000-7, 60161000-4, 60220000-6) și de la 64120000-3 la 64121200-2
3	Servicii de transport aerian: transporturi de pasageri și de marfă, cu excepția transportului de corespondență	73 (cu excepția 7321)	de la 60410000-5 la 60424120-3 (cu excepția 60411000-2, 60421000-5) și 60500000-3; de la 60440000-4 la 60445000-9
4	Transport de corespondență pe uscat ²⁾ și aerian	71235, 7321	60160000-7, 60161000-4, 60411000-2, 60421000-5
5	Servicii de telecomunicații	752	de la 64200000-8 la 64228200-2, 72318000-7 și de la 72700000-7 la 72720000-3
6	Servicii financiare: a) servicii de asigurare; b) servicii bancare și de investiții ³⁾	ex. 81, 812, 814	de la 66100000-1 la 66720000-3 ³⁾
7	Servicii informatice și servicii conexe	84	de la 50310000-1 la 50324200-4; de la 72000000-5 la 72920000-5 (cu excepția 72318000-7 și de la 72700000-7 la 72720000-3), 79342410-4

8	Servicii de cercetare și de dezvoltare ⁴⁾	85	de la 73000000-2 la 73436000-7 (cu excepția 73200000-4, 73210000-7, 73220000-0)
9	Servicii de contabilitate, de audit și de gestionare a registrelor contabile	862	de la 79210000-9 la 79223000-3
10	Servicii de studii de piață și de sondaje de opinie	864	de la 79300000-7 la 79330000-6 și 79342310-9, 79342311-6
11	Servicii de consultanță în management ⁵⁾ și servicii conexe	865, 866	de la 73200000-4 la 73220000-0; de la 79400000-8 la 79421200-3 și 79342000-3, 79342100-4, 79342300-6, 79342320-2, 79342321-9, 79910000-6, 79991000-7, 98362000-8
12	Servicii de arhitectură; servicii de inginerie și servicii integrate de inginerie; servicii de amenajare urbană și servicii de arhitectură peisagistică; servicii conexe de consultanță științifică și tehnică; servicii de testare și analiză tehnică	867	de la 71000000-8 la 71900000-7 (cu excepția 71550000-8) și 79994000-8
13	Servicii de publicitate	871	de la 79341000-6 la 79342200-5 (cu excepția 79342000-3 și 79342100-4)
14	Servicii de curățenie pentru clădiri și servicii de administrare a proprietăților	874, 82201-82206	de la 70300000-4 la 70340000-6 și de la 90900000-6 la 90924000-0
15	Servicii de publicare și tipărire contra unei taxe sau în baza unui contract	88442	de la 79800000-2 la 79824000-6; de la 79970000-6 la 79980000-7
16	Servicii de eliminare a deșeurilor menajere și a apelor menajere; servicii de igienizare și servicii	94	de la 90400000-1 la 90743200-9 (cu excepția 90712200-3); de la 90910000-9 la 90920000-2 și

	similare		50190000-3, 50229000-6, 50243000-0
--	----------	--	------------------------------------

Note:

- 1) Nomenclatura CPC (versiune provizorie), utilizată pentru a defini domeniul de aplicare a Directivei 92/50/CEE.
- 2) Cu excepția serviciilor de transport feroviar reglementate de categoria 18 din CPC (versiune provizorie).
- 3) Cu excepția contractelor de achiziții de servicii financiare privind emiterea, cumpărarea, vânzarea și transferul de titluri sau de alte instrumente financiare și a serviciilor prestate de băncile centrale. Sînt exceptate, de asemenea, contractele care au ca obiect achiziția sau darea în folosință, oricare ar fi modalitățile financiare, de terenuri, de construcții existente sau de alte bunuri imobile sau care privesc drepturi asupra acestor bunuri; cu toate acestea, contractele de servicii financiare încheiate în același timp, înainte sau după încheierea contractului care are ca obiect achiziția sau darea în folosință, în orice formă, sînt reglementate de prezenta lege.
- 4) Cu excepția contractelor de achiziții de servicii de cercetare și de dezvoltare, altele decît cele prin care beneficiile revin exclusiv autorității contractante în scopul utilizării în desfășurarea propriilor activități, cu condiția ca serviciul prestat să fie remunerat în totalitate de către autoritatea contractantă.
- 5) Cu excepția serviciilor de arbitraj și de conciliere.

Anexa nr. 1¹

NACE ¹⁾					COD CPV
SECȚIUNEA F			CONSTRUCȚIE		
Diviziunea	Grupa	Clasa	Descriere	Note	
45			Construcție	Această diviziune cuprinde: construcția clădirilor și a lucrărilor noi, restaurare și reparații curente	45000000
	45.1		Pregătirea șantierelor		45100000
		45.11	Demolare și terasamente	Această clasă cuprinde: - demolarea imobilelor și a altor construcții; - degajarea șantierelor; - lucrări de terasament: excavarea, umplerea, nivelarea șantierelor de construcții, săparea șanțurilor, îndepărtarea rocilor, dinamitare etc.; - pregătirea șantierelor pentru exploatare minieră; - îndepărtarea solului și alte lucrări de dezvoltare și de pregătire a terenurilor și a șantierelor miniere. Această clasă cuprinde, de asemenea: - drenarea șantierelor de construcție; - drenarea terenurilor agricole și a celor forestiere	45110000
		45.12	Foraje și sondaje	Această clasă cuprinde: - sondaje experimentale; - foraje experimentale și carotaje pentru construcții, pentru studii geofizice, geologice sau pentru alte studii similare. Această clasă nu cuprinde: - forarea puțurilor de extracție a țițeiului sau a gazelor naturale, a se vedea 11.20; - forarea puțurilor de apă, a se vedea 45.25; - săparea puțurilor, a se vedea	45120000

				45.25; - prospectarea zăcămintelor de țiței și de gaze naturale, precum și studiile geofizice, geologice și seismice, a se vedea 74.20	
	45.2		Lucrări de construcție complete sau parțiale și lucrări publice		45200000
		45.21	Lucrări de construcție	<p>Această clasă cuprinde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - construcția clădirilor de toate tipurile și construcția lucrărilor publice; - poduri (inclusiv cele destinate să susțină șosele suspendate), viaducte, tuneluri și pasaje subterane; - conducte de transport, linii de comunicații și linii de transport al energiei electrice pe distanțe mari; - conducte de transport, linii de comunicații și de transport al energiei electrice pentru rețele urbane; - lucrări conexe de amenajare urbană; - asamblarea și construcția lucrărilor prefabricate pe șantier. <p>Această clasă nu cuprinde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - servicii referitoare la extracția țițeiului și a gazelor naturale, a se vedea 11.20; - construcția lucrărilor complet prefabricate din elemente, altele decât betonul, fabricate de unitatea care execută lucrările, a se vedea 20, 26 și 28; - construcția echipamentelor (altele decât clădirile) pentru stadioane, piscine, săli de sport, terenuri de tenis, circuite de golf și pentru alte instalații sportive, a se vedea 45.23; - lucrări de instalație, a se vedea 45.3; - lucrări de finisare, a se vedea 45.4; 	45210000 (cu excepția: 45213316 45220000 45231000 45232000)

				<ul style="list-style-type: none"> - activități de arhitectură și de inginerie, a se vedea 74.20; - gestionarea proiectelor de construcție, a se vedea 74.20 	
		45.22	Ridicarea șarpantelor și a acoperișurilor	<p>Această clasă cuprinde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ridicarea șarpantelor; - montarea acoperișurilor; - lucrări de etanșare 	45261000
		45.23	Construcția drumurilor	<p>Această clasă cuprinde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - construcția autostrăzilor, a drumurilor, a șoselelor și a altor căi de transport pentru vehicule și pietoni; - construcția căilor ferate; - construcția pistelor de aterizare-decolare; - construcția echipamentelor (altele decât clădiri) pentru stadioane, piscine, săli de sport, terenuri de tenis, circuite de golf și pentru alte instalații sportive; - marcarea cu vopsea a suprafețelor rutiere și a spațiilor de parcare. <p>Această clasă nu cuprinde terasamentele prealabile, a se vedea 45.11</p>	45212212 și DA03 45230000 (cu excepția: 45231000 45232000 45234115)
		45.24	Lucrări hidrotehnice	<p>Această clasă cuprinde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - construcția căilor navigabile, a porturilor, a lucrărilor fluviale, a porturilor de agrement (marinas), a ecluzelor etc.; - construcția barajelor și digurilor; - dragare; - lucrări subacvatice 	45240000
		45.25	Alte lucrări de construcție	<p>Această clasă cuprinde activitățile de construcție specializate referitoare la un aspect comun pentru mai multe tipuri de lucrări și care necesită competențe sau echipamente specializate;</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea: fundațiilor, inclusiv baterea piloților; - forarea și construcția puțurilor de apă, săparea puțurilor; - montarea structurilor metalice nefabricate de către unitatea care 	45250000 45262000

				<p>execută lucrările;</p> <ul style="list-style-type: none"> - arcuirea structurilor metalice; - așezarea cărămizilor și așezarea pietrelor; - montarea și demontarea schelelor și a platformelor de lucru proprii sau închiriate; - construcția șemineurilor și a cuptoarelor industriale. <p>Această clasă nu cuprinde închirierea schelelor fără montare și demontare, a se vedea 71.32</p>	
	45.3		Lucrări de instalații		45300000
		45.31	Lucrări de instalații electrice	<p>Această clasă cuprinde instalarea, în clădiri sau în alte proiecte de construcție, a următoarelor elemente:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cabluri și aparate electrice; - sisteme de telecomunicații; - instalații electrice de încălzire; - antene pentru clădiri rezidențiale; - sisteme de alarmă antiincendiu; - sisteme de alarmă antiefracție; - ascensoare și scări rulante; - paratrăsnete etc. 	45213316 45310000 (cu excepția: 45316000)
		45.32	Lucrări de izolare	<p>Această clasă cuprinde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instalarea, în clădiri sau în alte proiecte de construcție, a materialelor de izolare termică, acustică și împotriva vibrațiilor. <p>Această clasă nu cuprinde lucrările de etanșare, a se vedea 45.22</p>	45320000
		45.33	Instalații	<p>Această clasă cuprinde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instalarea, în clădiri sau în alte proiecte de construcție, a următoarelor elemente: - instalații și echipamente sanitare; - echipamente pentru distribuția gazelor; - echipamente și conducte de încălzire, de ventilare, de refrigerare sau de climatizare; - pulverizatoare automate 	45330000

				împotriva incendiilor. Această clasă nu cuprinde instalarea sistemelor electrice de încălzire, a se vedea 45.31	
		45.34	Alte lucrări de instalații	Această clasă cuprinde: - instalarea sistemelor de iluminat și de semnalizare pentru drumuri, căi ferate, aeroporturi și porturi; - instalarea, în clădiri sau în alte proiecte de construcție, a instalațiilor și a echipamentelor neclasificate în altă parte	45234115 45316000 45340000
	45.4		Lucrări de finisare		45400000
		45.41	Tencuire	Această clasă cuprinde aplicarea, în clădiri sau în alte proiecte de construcție, a ipsosului și a stucului pentru structuri sau ornamente interioare și exterioare, inclusiv a materialelor de fățuire asociate	45410000
		45.42	Tîmplărie și dulgherie	Această clasă cuprinde: - instalarea ușilor, a ferestrelor, a ramelor și a tocurilor pentru uși și ferestre, a bucătăriilor echipate, a scărilor, a echipamentelor pentru magazine și a echipamentelor similare, din lemn sau din alte materiale, nefabricate de unitatea care execută lucrările; - amenajări interioare, precum plafoane, structuri de acoperire a pereților din lemn, compartimentări mobile etc. Această clasă nu cuprinde acoperirea cu parchet sau cu alte materiale de acoperire a podelelor din lemn, a se vedea 45.43	45420000
		45.43	Îmbrăcarea podelelor și a pereților	Această clasă cuprinde instalarea, în clădiri sau în alte proiecte de construcție, a următoarelor elemente: - placaje ale pereților din ceramică, din beton sau din piatră; - parchete și alte materiale de acoperire a podelelor din lemn și mochete și alte materiale de	45430000

				acoperire a podelelor din linoleum, inclusiv din cauciuc sau din alte materiale plastice; - materiale de placare a podelelor și a pereților din granit, din marmură sau din ardezie; - tapete	
		45.44	Vopsitorie și montarea geamurilor	Această clasă cuprinde: - vopsirea interioară și exterioară a clădirilor; - vopsirea clădirilor publice; - montarea sticlei, a oglinzilor etc. Această clasă nu cuprinde instalarea ferestrelor, a se vedea 45.42	45440000
		45.45	Alte lucrări de finisare	Această clasă cuprinde: - instalarea piscinelor private; - curățarea pereților exteriori ai clădirilor cu ajutorul aburilor, prin sablare sau prin alte metode similare; - celelalte lucrări de finalizare și de finisare a clădirilor care nu sînt cuprinse în altă parte. Această clasă nu cuprinde curățarea pereților interiori ai clădirilor și ai altor construcții, a se vedea 74.70	45212212 și DA04 45450000
	45.5		Închirierea echipamentelor de construcție cu operator		45500000
		45.50	Închirierea echipamentelor de construcție cu operator	Această clasă nu cuprinde închirierea mașinilor și a materialelor de construcție sau de demolare fără operator, a se vedea 71.32	

Notă:

¹⁾ Regulamentul (CEE) nr. 3037/90 al Consiliului Comunităților Europene din 9 octombrie 1990 privind clasificarea statistică a activităților economice în Comunitatea Europeană (Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L 293, 24 octombrie 1990), regulament modificat prin Regulamentul (CEE) nr. 761/93 al Comisiei Comunităților Europene din 24 martie 1993 (Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L 83, 3 aprilie 1993).

Numărul categoriei	Denumirea serviciilor	Numere de referință CPC ¹⁾	Numere de referință CPV
17	Servicii hoteliere și de restaurant	64	de la 55100000-1 la 55524000-9 și de la 98340000-8 la 98341100-6
18	Servicii de transport feroviar	711	de la 60200000-0 la 60220000-6
19	Servicii de transport naval	72	de la 60600000-4 la 60653000-0 și de la 63727000-1 la 63727200-3
20	Servicii de transport anexe și auxiliare	74	de la 63000000-9 la 63734000-3 (cu excepția 63711200-8, 63712700-0, 63712710-3 și de la 63727000-1 la 63727200-3) și 98361000-1
21	Servicii juridice	861	de la 79100000-5 la 79140000-7
22	Servicii de recrutare și de plasare a forței de muncă ²⁾	872	de la 79600000-0 la 79635000-4 (cu excepția 79611000-0, 79632000-3, 79633000-0) și de la 98500000-8 la 98514000-9
23	Servicii de investigație și de siguranță, cu excepția serviciilor de transport cu vehicule blindate	873 (cu excepția 87304)	de la 79700000-1 la 79723000-8
24	Servicii de învățământ și de formare profesională	92	de la 80100000-5 la 80660000-8 (cu excepția 80533000-9, 80533100-0, 80533200-1)
25	Servicii de sănătate și servicii de asistență socială	93	79611000-0 și de la 85000000-9 la 85323000-9 (cu excepția 85321000-5 și 85322000-2)
26	Servicii de recreere culturale și sportive ³⁾	96	de la 79995000-5 la 79995200-7 și de la 92000000-1 la 92700000-8 (cu excepția 92230000-2, 92231000-9, 92232000-6)
27	Alte servicii		

Note:

- 1) Nomenclatura CPC (versiune provizorie), utilizată pentru a defini domeniul de aplicare a Directivei 92/50/CEE.
- 2) Cu excepția contractelor de muncă.
- 3) Cu excepția contractelor de achiziții referitoare la cumpărarea, dezvoltarea, producția sau coproducția de programe de către organismele de radiodifuziune și a contractelor de achiziții privind timpul de emisie.

Anexa nr. 3

INFORMAȚII CARE TREBUIE INCLUSE ÎN ANUNȚURILE PENTRU ACHIZIȚIILE PUBLICE

Anunț de intenție

1. Denumirea, adresa, numărul de fax, adresa de e-mail a autorității contractante și a biroului de la care se pot obține, după caz, informații suplimentare. În cazul în care urmează să fie atribuit un contract de achiziții publice de servicii sau de lucrări, se precizează instituțiile competente și datele de contact (inclusiv adresa de internet) de la care se pot obține informații suplimentare cu privire la cadrul legislativ general privind impozitarea, protecția mediului, protecția muncii și condițiile de muncă, aplicabil în locul în care urmează să fie realizată prestația.

2. După caz, se precizează dacă este vorba de un contract de achiziții publice rezervat atelierelor protejate sau a cărui executare este prevăzută în cadrul unui program de angajare protejată.

3. În cazul achiziției de lucrări – natura și dimensiunea lucrărilor; locul de execuție; dacă lucrarea este divizată în mai multe loturi – caracteristicile esențiale ale loturilor respective; dacă este posibil, estimarea costurilor pe care le implică lucrările în cauză; numărul/numerele de referință din nomenclatură.

În cazul achiziției de produse – natura și cantitatea sau valoarea produselor care urmează să fie furnizate; numărul/numerele de referință din nomenclatură.

În cazul achiziției de servicii – valoarea totală estimată a achizițiilor în fiecare dintre categoriile de servicii prevăzute în anexa nr. 1; numărul/numerele de referință din nomenclatură.

4. Date provizorii prevăzute pentru inițierea procedurilor de atribuire a contractului sau a contractelor, în cazul achiziției publice de servicii specificându-se categoria în care se încadrează fiecare serviciu.

5. După caz, se precizează dacă urmează să fie încheiat un acord-cadru.

6. După caz, alte informații.

7. Data transmiterii spre publicare a anunțului de intenție.

8. Se precizează dacă contractul intră sub incidența Acordului privind achizițiile guvernamentale al Organizației Mondiale a Comerțului (numai în cazul anunțurilor transmise spre publicare în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene).

Anunț de participare la procedurile de achiziție publică

Pentru licitația deschisă, licitația restrânsă, dialogul competitiv, procedura negociată:

1. Denumirea, adresa, numărul de telefon și de fax, adresa de e-mail a autorității contractante.

2. După caz, se precizează dacă este vorba de un contract de achiziții publice rezervat atelierelor protejate sau a cărui executare este prevăzută în cadrul unui program de angajare protejată.

3. Procedura de atribuire aleasă:

a) după caz, motivul recurgerii la procedura accelerată (în cazul licitației restrânse și al procedurii negociate);

b) după caz, se precizează dacă urmează să fie încheiat un acord-cadru;

c) după caz, se precizează dacă urmează să fie utilizat un sistem dinamic de achiziție;

d) după caz, se precizează dacă urmează să fie aplicată o licitație electronică.

4. Forma contractului.

5. După caz, locul execuției lucrărilor, locul de livrare a produselor sau locul prestării serviciilor.

6. a) Pentru achiziția de lucrări:

– natura și dimensiunea lucrărilor, caracteristicile generale ale lucrării; se precizează, dacă este cazul, opțiunea de achiziționare a unor lucrări noi similare și, dacă se cunoaște, calendarul provizoriu pentru recurgerea la aceste opțiuni, precum și numărul de reînnoiri posibile; în cazul în care contractul este divizat în mai multe loturi, dimensiunea loturilor respective; numărul/numerele de referință din nomenclatură;

– informații privind obiectivul lucrării sau contractului, în cazul în care acesta implică și proiectare;

– în cazul unui acord-cadru, se precizează durata prevăzută a acordului-cadru, valoarea totală estimată a lucrărilor care urmează a se executa pe durata acordului-cadru, precum și, în măsura în care este posibil, valoarea individuală și frecvența contractelor care urmează să fie atribuite.

b) Pentru achiziția de produse:

– natura produselor care urmează să fie furnizate, precizînd totodată dacă achiziționarea se va realiza prin cumpărare, cumpărare în rate, închiriere, leasing sau orice combinație a acestora; cantitatea de produse care trebuie furnizată; se precizează, dacă este cazul, opțiunea de achiziționare a unor cantități suplimentare și, dacă se cunoaște, calendarul provizoriu pentru recurgerea la aceste opțiuni, precum și numărul de reînnoiri posibile; numărul/numerele de referință din nomenclatură;

– în cazul contractelor cu caracter de regularitate sau care pot fi reînnoite în decursul unei anumite perioade, se precizează, dacă se cunoaște, calendarul atribuirii contractelor ulterioare;

– în cazul unui acord-cadru, se precizează durata prevăzută a acordului-cadru, valoarea totală estimată a produselor care urmează a se livra pe durata acordului-cadru, precum și, în măsura în care este posibil, valoarea individuală și frecvența contractelor care urmează să fie atribuite.

c) Pentru achiziția de servicii:

– categoria și descrierea serviciului; numărul/numerele de referință din nomenclatură; cantitatea serviciilor care trebuie prestate; se precizează, dacă este cazul, opțiunea de achiziționare a unor servicii noi similare și, dacă se cunoaște, calendarul provizoriu pentru recurgerea la aceste opțiuni, precum și numărul de reînnoiri posibile;

– în cazul contractelor cu caracter de regularitate sau care pot fi reînnoite în decursul unei anumite perioade, se precizează, dacă se cunoaște, calendarul atribuirii contractelor ulterioare;

– în cazul unui acord-cadru, se precizează durata prevăzută a acordului-cadru, valoarea totală estimată a prestațiilor pe durata acordului-cadru, precum și, în măsura în care este posibil, valoarea individuală și frecvența contractelor care urmează să fie atribuite;

– se precizează dacă prestarea serviciului este rezervată, în temeiul unor acte normative, unei profesii specifice (se indică actele normative respective);

– se precizează dacă persoanele juridice trebuie să indice numele și calificările profesionale ale personalului responsabil de prestarea serviciului.

7. În cazul în care contractul este divizat în loturi, se precizează posibilitatea operatorilor economici de a depune oferte pentru unul, mai multe sau pentru toate loturile.

8. Termenul de finalizare sau durata contractului de achiziții publice de lucrări/bunuri/servicii. În cazul în care este posibil, termenul la care încep lucrările, la care sînt livrate produsele sau, după caz, la care sînt prestate serviciile.

9. Admiterea sau interzicerea ofertelor alternative.

10. Dacă este cazul, condiții speciale de care depinde îndeplinirea contractului.

11. În cazul licitației deschise:

a) denumirea, adresa, numărul de telefon și de fax și adresa de e-mail a biroului de la care se poate solicita documentația de atribuire (caietul de sarcini și orice alte documente suplimentare);

- b) după caz, termenul de transmitere a respectivei solicitări;
 - c) după caz, costul și condițiile de plată în vederea obținerii respectivei documentații.
12. a) Termenul de depunere a ofertelor sau a ofertelor orientative, în cazul în care este utilizat un sistem dinamic de achiziție sau licitația deschisă;
- b) în cazul licitației restrânse sau al procedurii negociate, data-limită de depunere a cererilor de participare;
 - c) adresa la care ofertele și cererile trebuie transmise;
 - d) limba sau limbile în care acestea trebuie redactate.
13. În cazul licitației deschise:
- a) persoanele autorizate să asiste la deschiderea ofertelor;
 - b) data, ora și locul deschiderii ofertelor.
14. Dacă este cazul, garanțiile solicitate.
15. Modalități principale de finanțare și de plată și/sau referiri la prevederile care le reglementează.
16. După caz, forma juridică de organizare pe care trebuie să o ia asocieria grupului de operatori economici cărora li s-a atribuit contractul.
17. Criterii de calificare/selecție privind situația personală a operatorilor economici care pot atrage după sine excluderea acestora din urmă, precum și informațiile/documentele prin care aceștia dovedesc faptul că nu se încadrează în cazurile ce justifică excluderea. Criterii de calificare/selecție privind capacitatea economică și financiară, precum și capacitatea tehnică și/sau profesională a operatorului economic; informații/documente pe care trebuie să le prezinte operatorul economic pentru evaluarea capacităților minime cu caracter economic și tehnic, dacă acestea au fost impuse. Nivelul specific minim/nivelurile specifice minime pentru capacitățile impuse.
18. Pentru acordul-cadru – numărul sau, după caz, numărul maxim de operatori economici cu care se va încheia acordul-cadru, durata acordului-cadru, precizând, dacă este cazul, motivele care justifică o durată a acordului-cadru mai mare de 4 ani.
19. Pentru dialogul competitiv și negocierea cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare, se precizează, dacă este cazul, derularea în mai multe etape succesive a procedurii pentru a reduce în mod progresiv numărul de soluții care urmează să fie discutate sau de oferte care urmează să fie negociate.
20. Pentru licitația restrânsă, dialogul competitiv și negocierea cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare, în cazul în care se recurge la opțiunea de reducere a numărului de candidați care vor fi invitați să prezinte o ofertă, să participe la consultări sau să negocieze – numărul minim și, după caz, numărul maxim propus de candidați și criteriile obiective care urmează să se aplice pentru a selecta numărul propus de candidați.
21. Perioada de timp în care ofertantul trebuie să își mențină oferta valabilă.
22. După caz, denumirea și adresa operatorilor economici deja selectați de autoritatea contractantă (procedura negociată).
23. Criteriul de atribuire a contractului: prețul cel mai scăzut sau oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere tehnico-economic.
- Factorii de evaluare a ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere tehnico-economic, precum și ponderile lor se menționează atunci când nu figurează în caietele de sarcini sau, în cazul dialogului competitiv, în documentația descriptivă.
24. Denumirea și adresa organismului competent de soluționare a contestațiilor. Informații exacte privind termenele de depunere a contestației și, după caz, denumirea, adresa, numărul de telefon, numărul de fax și adresa de e-mail a biroului de la care se pot obține aceste informații.
25. Data publicării anunțului de intenție sau, după caz, precizarea că nu a fost publicat un astfel de anunț.

26. Data transmiterii spre publicare a anunțului de participare.

27. Se precizează dacă contractul intră sub incidența Acordului privind achizițiile guvernamentale al Organizației Mondiale a Comerțului (numai în cazul anunțurilor transmise spre publicare în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene).

Anunțul simplificat de participare la sistemul dinamic de achiziție

1. Țara autorității contractante.
2. Denumirea și adresa de e-mail a autorității contractante.
3. Referințe privind publicarea anunțului de participare la sistemul dinamic de achiziții.
4. Adresa de e-mail la care este disponibilă documentația de atribuire (caietul de sarcini și documentele suplimentare) referitoare la sistemul dinamic de achiziții.
5. Obiectul contractului: descrierea prin numărul/numerele de referință din nomenclura CPV și cantitățile care se vor achiziționa sau dimensiunea contractului care urmează să fie atribuit.
6. Termenul de depunere a ofertelor orientative.

Anunțul de participare
la concursul de soluții

1. Denumirea, adresa, numărul de fax, adresa de e-mail a autorității contractate și a biroului de la care se pot obține documentele suplimentare.
2. Descrierea proiectului.
3. Tipul de concurs: deschis sau restrâns.
4. În cazul unui concurs deschis: termenul de depunere a proiectelor.
5. În cazul unui concurs restrâns:
 - a) numărul de participanți care vor fi selectați;
 - b) după caz, numele participanților deja selectați;
 - c) criteriile de selecție a participanților;
 - d) termenul de depunere a cererilor de participare.
6. După caz, se precizează dacă participarea este rezervată unei profesii specifice.
7. Criteriile care urmează să fie aplicate la evaluarea proiectelor.
8. Numele membrilor juriului.
9. Se precizează dacă decizia juriului are caracter obligatoriu pentru autoritatea contractantă.
10. După caz, numărul și valoarea premiilor.
11. Dacă este cazul, se precizează plățile care urmează să fie efectuate tuturor participanților.
12. Se precizează dacă, în urma concursului, contractul/contractele va/vor fi sau nu atribuit/atribuite câștigătorului sau câștigătorilor concursului.
13. Data transmiterii spre publicare a anunțului de participare.

Anunțul privind rezultatul concursului de soluții

1. Numele, adresa, numărul de fax, adresa de e-mail a autorității contractante.
2. Descrierea proiectului.
3. Numărul total de participanți.
4. Numărul de participanți străini.
5. Câștigătorul/câștigătorii concursului.
6. După caz, premiul/premiile acordate.
7. Referințe privind publicarea anunțului de participare la concurs.
8. Data transmiterii spre publicare a anunțului privind rezultatul concursului de soluții.

Anunțul de atribuire

1. Denumirea și adresa autorității contractante.
2. Procedura de atribuire aplicată. În cazul aplicării procedurii de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare, se prezintă motivele justificative.

3. Contractul de achiziții publice de lucrări – natura și dimensiunea prestațiilor, caracteristicile generale ale lucrării.

Contractul de achiziții publice de bunuri – natura și cantitatea produselor furnizate, după caz, pe furnizor; numărul de referință din nomenclatură.

Contractul de achiziții publice de servicii – categoria și descrierea serviciului; numărul de referință din nomenclatură; cantitatea de servicii achiziționate.

4. Data atribuirii contractului de achiziții publice.

5. Criteriul de atribuire a contractului de achiziții publice.

6. Numărul de oferte primite.

7. Denumirea și adresa ofertantului câștigător/ofertanților câștigători.

8. Prețul sau gama prețurilor plătite.

9. Valoarea ofertei celei mai ridicate și a ofertei celei mai scăzute luate în considerare în vederea atribuirii contractului de achiziții publice.

10. Dacă este cazul, valoarea și partea din contract care urmează să fie subcontractată.

11. Data publicării anunțului de participare.

12. Data transmiterii spre publicare a anunțului de atribuire.

13. Denumirea și adresa organismului competent de soluționare a contestațiilor. Informații exacte privind termenele de depunere a contestației și, după caz, denumirea, adresa, numărul de telefon, numărul de fax și adresa de e-mail a biroului de la care se pot obține aceste informații.

ОГЛАВЛЕНИЕ

Закон Nr. 131 от 03.07.2015 о государственных закупках. Опубликован : 31.07.2015 в Monitorul Oficial Nr. 197-205 статья № : 402. Дата вступления в силу : 01.05.2016.

Глава I. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Основные понятия

Статья 2. Область применения закона

Статья 3. Расчет оценочной стоимости договоров о государственных закупках и планирование таких договоров

Статья 4. Исключения

Статья 5. Особый режим

Статья 6. Принципы регулирования отношения в сфере государственных закупок

Статья 7. Правовая основа

Глава II. ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЗАКУПОК

Статья 8. Агентство государственных закупок

Статья 9. Основные функции Агентства государственных закупок

Статья 10. Осуществление деятельности и управление Агентством государственных закупок

Статья 11. Бюджет Агентства государственных закупок

Глава III. УЧАСТНИКИ ПРОЦЕДУР ГОСУДАРСТВЕННОЙ ЗАКУПКИ

Часть 1. Закупающие органы

Статья 12. Статус закупающего органа

Статья 13. Осуществление закупающим органом своих функций

Статья 14. Функции рабочей группы

Часть 2. Экономический оператор

Статья 15. Участие экономического оператора в процедурах государственной закупки

Глава IV. КВАЛИФИКАЦИОННЫЕ ДАННЫЕ И КРИТЕРИИ ПРИСУЖДЕНИЯ

Статья 16. Квалификационные данные экономического оператора

Статья 17. Критерии квалификации и отбора

Статья 18. Личная ситуация oferenta или кандидата

Статья 19. Способность осуществлять профессиональную деятельность

Статья 20. Экономическое и финансовое положение

Статья 21. Технические и/или профессиональные возможности

Статья 22. Стандарты обеспечения качества

Статья 23. Стандарты защиты окружающей среды

Статья 24. Список квалифицированных экономических операторов

Статья 25. Запретный список экономических операторов

Статья 26. Критерии присуждения договора о государственных закупках

Глава V. ГЛАСНОСТЬ И ТРАНСПАРЕНТНОСТЬ

Статья 27. Объявление о намерении

Статья 28. Объявление на участие

Статья 29. Объявление о присуждении

Статья 30. Информирование и присуждение договоров о государственных закупках

Статья 31. Сроки заключения договоров о государственных закупках

Глава VI. ОСНОВНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ К ПРОЦЕДУРЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ЗАКУПКИ

Статья 32. Правила сообщения информации

Статья 33. Способы сообщения

Статья 34. Разъяснения

Статья 35. Требование подтверждения документов

Статья 36. Правила относительно сроков подачи и приема заявок на

участие и оферт

Статья 37. Правила описания товаров, работ и услуг

Статья 38. Документация по присуждению

Статья 39. Изменение документации по присуждению

Статья 40. Подкуп в рамках процедур государственной закупки

Статья 41. Условия, связанные с налогами, проблемами окружающей среды, охраной труда

Статья 42. Оферта. Альтернативные оферты

Статья 43. Дело о государственной закупке

Глава VII. ПРОЦЕДУРЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ЗАКУПКИ

Часть 1. Виды процедур государственной закупки

Статья 44. Процедуры государственной закупки

Часть 2. Открытые торги

Статья 45. Инициирование открытых торгов

Статья 46. Объявление на участие в открытых торгах

Статья 47. Условия предоставления документации по присуждению

Статья 48. Документация по присуждению

Часть 3. Ограниченные торги

Статья 49. Инициирование ограниченных торгов

Статья 50. Процедура предварительного отбора

Статья 51. Передача приглашения на участие

Часть 4. Иные процедуры государственной закупки

Статья 52. Конкурентный диалог

Статья 53. Переговоры с предварительным опубликованием объявления на участие

Статья 54. Переговоры без предварительного опубликования

объявления на участие

Статья 55. Запрос ценовых ofert

Статья 56. Конкурс решений

*Статья 57. Закупки при планировании строительства
социального жилья*

*Часть 5. Специальные способы присуждения договоров о
государственных закупках*

Статья 58. Рамочное соглашение

Статья 59. Динамичная система закупок

Статья 60. Электронные торги

**Глава VIII. ПРОВЕДЕНИЕ ПРОЦЕДУРЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ
ЗАКУПКИ**

Статья 61. Условия представления ofert

Статья 62. Открытие ofert

Статья 63. Срок действия oferty, изменение и отзыв oferty

*Статья 64. Обеспечение oferty и обеспечение надлежащего
исполнения договора*

Статья 65. Рассмотрение, оценка и сопоставление ofert

Статья 66. Оферта с аномально заниженной ценой

Статья 67. Аннулирование процедуры государственной закупки

**Глава IX. ДОГОВОР О ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЗАКУПКАХ. ОТЧЕТ О
ПРОЦЕДУРЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ЗАКУПКИ. КОНФЛИКТ
ИНТЕРЕСОВ**

*Статья 68. Принципы присуждения договора о государственных
закупках*

*Статья 69. Особые условия исполнения договора о
государственных закупках*

Статья 70. Договор о государственных закупках

Статья 71. Субподряд

Статья 72. Запрет дробления или расширения государственных закупок

Статья 73. Отчет о процедуре государственной закупки

Статья 74. Правила по исключению конфликта интересов

Глава X. РАЗРЕШЕНИЕ СПОРОВ И ЮРИДИЧЕСКАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ

Статья 75. Организация и функционирование Национального агентства по разрешению споров

Статья 75¹. Персонал Национального агентства по разрешению споров

Статья 76. Право на обжалование

Статья 77. Подача жалобы

Статья 78. Порядок рассмотрения жалоб

Статья 79. Порядок разрешения жалоб

Статья 80. Решения, выносимые Национальным агентством по разрешению споров

Статья 81. Споры

Статья 82. Разрешение споров

Глава XI. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 83. Вступление в силу

Статья 84. Утрата силы

Статья 85. Организация исполнения

Приложение 1

Приложение 1¹

Приложение 2

Приложение 3. ИНФОРМАЦИЯ, КОТОРАЯ ДОЛЖНА ВКЛЮЧАТЬСЯ В ОБЪЯВЛЕНИЯ О ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЗАКУПКАХ

LPM131/2015
Внутренний номер: 360122
[Varianta în limba de stat](#)

[Карточка документа](#)

Республика Молдова

ПАРЛАМЕНТ

ЗАКОН Nr. 131
от 03.07.2015

о государственных закупках

Опубликован : 31.07.2015 в Monitorul Oficial Nr. 197-205 статья № : 402 Дата вступления в силу : 01.05.2016

ИЗМЕНЕН

[ЗП305 от 21.12.17, МО7-17/12.01.18 ст.66](#)
[ЗП256 от 01.12.17, МО464-470/29.12.17 ст.796](#)
[ЗП231 от 10.11.17, МО429-433/08.12.17 ст.716](#)
[ЗП178 от 21.07.17, МО301-315/18.08.17 ст.537](#)
[ЗП123 от 07.07.17, МО252/19.07.17 ст.410](#)
[ЗП58 от 06.04.17, МО119-126/14.04.17 ст.197; в силу с 14.04.17](#)
[ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777](#)
[ЗП233 от 03.10.16, МО343-346/04.10.16 ст.709](#)
[ЗП148 от 01.07.16, МО215-216/19.07.16 ст.473](#)

Примечание:

По всему тексту закона слова «Агентство по разрешению споров» заменить словами «Национальное агентство по разрешению споров» в соответствующем падеже согласно [ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777](#)

В целях переложения положений Директивы 2004/18/ЕС Европейского Парламента и Совета от 31 марта 2004 года о координации процедур присуждения договоров о государственных закупках работ, товаров и услуг, опубликованной в Официальном журнале Европейского Союза № L 134 от 30 апреля 2004 года, частично Директивы 2014/24/ЕС Европейского Парламента и Совета от 26 февраля 2014 года о государственных закупках и отмене Директивы 2004/18/ЕС, опубликованной в Официальном журнале Европейского Союза № L 94/65 от 28 марта 2014 года, и Директивы 89/665/ЕЭС Совета от 21 декабря 1989 года о координации законодательных, регламентарных и административных положений, относящихся к применению процедур присуждения договоров о государственных закупках товаров и публичных договоров на выполнение работ, опубликованной в Официальном журнале Европейского Союза № L

395 от 30 декабря 1989 года,

Парламент принимает настоящий органический закон.

Глава I

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Основные понятия

В настоящем законе используются следующие основные понятия:

Агентство государственных закупок – подведомственный Министерству финансов административный орган, осуществляющий надзор, последующий контроль и межотраслевую координацию в области государственных закупок;

[Ст.1 понятие изменено ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

Национальное агентство по разрешению споров – автономный орган публичной власти, занимающийся разрешением жалоб, поданных в рамках процедур государственной закупки;

[Ст.1 понятие "Агентство по разрешению споров" в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

государственная закупка – приобретение товаров, выполнение работ или оказание услуг для нужд одного или нескольких закупающих органов;

рамочное соглашение – соглашение между одним или несколькими закупающими органами и одним или несколькими экономическими операторами с целью установления условий договоров, которые будут присуждаться определенный период времени, в частности в отношении цен и, при необходимости, предусмотренных объемов;

центральный закупочный орган – закупающий орган, который:

а) закупает товары и услуги, предназначенные для закупающих органов; или

б) присуждает договоры о государственных закупках или заключает рамочные соглашения по работам, товарам или услугам, предназначенным для закупающих органов;

закупающий орган – орган публичной власти, юридическое лицо публичного права, объединение таких органов или лиц;

государственные средства – финансовые средства государственного бюджета, местных бюджетов, бюджета государственного социального страхования и фондов обязательного медицинского страхования;

кандидат – экономический оператор, выставивший свою кандидатуру в рамках процедур ограниченных торгов, переговоров или конкурентного диалога;

кандидатура – документы, посредством которых кандидат демонстрирует свою личную ситуацию, способность осуществлять профессиональную деятельность, экономическое и финансовое положение, технические и профессиональные возможности в целях получения приглашения на участие для подачи оферты в рамках процедуры ограниченных торгов, переговоров или конкурентного диалога;

конкурс решений – процедура, позволяющая закупающему органу приобрести, особенно в области обустройства территории, городского и ландшафтного планирования, архитектуры или обработки данных, а также в других областях, план или проект, отобранный на конкурсной основе жюри с присуждением или без присуждения премий;

договор о государственных закупках – возмездный договор, заключенный в письменной форме между одним или несколькими экономическими операторами и одним или несколькими закупающими органами, предметом которого является закупка товаров, выполнение работ или оказание услуг в соответствии с настоящим законом;

договор о государственных закупках товаров – договор о государственных закупках, иной нежели договоры о государственных закупках работ, предметом которого является закупка товаров, их приобретение в рассрочку, наем или лизинг, с возможностью или без возможности выкупа. Договор о государственных закупках, предметом которого является поставка продукции и который включает к тому же работы по монтажу и установке, считается договором о государственных закупках товаров;

договор о государственных закупках работ – договор о государственных закупках, предметом которого является либо выполнение, либо проектирование и выполнение работ, связанных с видами деятельности, указанными в приложении 1¹, или

строительства, либо выполнение любыми методами какого-либо строительства, отвечающего требованиям, установленным закупающим органом;

[Ст.1 понятие "договор о государственных закупках работ" в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

договор о государственных закупках услуг – договор о государственных закупках, иной нежели договоры о государственных закупках работ или товаров, предметом которого является оказание услуг, как это предусмотрено в приложениях 1 и 2. Договор о государственных закупках, предметом которого является как поставка товаров, так и оказание услуг, считается договором о государственных закупках услуг, если стоимость данных услуг превышает стоимость товаров, проходящих по договору. Договор о государственных закупках, предметом которого являются услуги и который в несущественной по сравнению с основным предметом договора мере включает виды деятельности, относящиеся к договору на выполнение работ, считается договором о государственных закупках услуг;

конкурентный диалог – процедура, на участие в которой может претендовать любой экономический оператор и в рамках которой закупающий орган ведет с допущенными к этой процедуре кандидатами диалог о разработке одного или нескольких способов удовлетворить его нужды решений, на основании которых отобранные кандидаты приглашаются к представлению оферт;

документация по присуждению – документация, содержащая всю информацию, связанную с предметом договора о государственных закупках и процедурой его присуждения, включая техническое задание или, по обстоятельствам, описательную документацию;

рабочая группа – группа специалистов в составе закупающего органа, осуществляющая процедуры государственной закупки;

открытые торги – регулируемая настоящим законом публичная процедура, в рамках которой любой заинтересованный экономический оператор может представить оферту;

электронные торги – итеративный процесс с участием электронных средств представления по убывающей новых цен и новых стоимостей определенных элементов оферт, появляющихся после первоначальной полной оценки оферт, позволяющий классифицировать их с помощью автоматизированных методов оценки;

ограниченные торги – публичная процедура, при которой любой экономический оператор может подать заявку на участие и в рамках которой представить оферты могут только экономические операторы, предварительно отобранные закупающим органом;

электронное средство – средство, использующее оборудование электронной обработки, включая цифровое сжатие, и хранения данных, распространяемых, передаваемых и получаемых посредством кабеля, радио, оптических или других электромагнитных средств;

оферент – экономический оператор, представивший оферту в рамках процедуры присуждения договора о государственных закупках;

оферта – юридический акт, которым экономический оператор выражает свое намерение стать, с юридической точки зрения, стороной договора о государственных закупках. Оферта содержит техническое предложение и финансовое предложение;

экономический оператор – поставщик товаров, исполнитель работ и/или поставщик услуг, которым может быть любое физическое или юридическое лицо, любая публичная организация или объединение таких лиц и/или организаций, поставляющие на рынок товары, выполняющие работы и/или оказывающие услуги;

переговорная процедура – процедура, в рамках которой закупающий орган консультируется с экономическими операторами относительно представленных ими вариантов и обсуждает договорные условия с одним или несколькими из них;

финансовое предложение – составная часть оферты, включающая информацию о цене, тарифе, другие финансовые и коммерческие условия, соответствующие удовлетворению требований, содержащихся в документации по присуждению;

техническое предложение – составная часть оферты, разработанная на основе

требований, содержащихся в техническом задании или, по обстоятельствам, описательной документации;

техническое руководство – любой отличный от официальных стандартов продукт, разработанный европейскими организациями по стандартизации в соответствии с процедурой, утвержденной в зависимости от эволюции потребностей рынка;

Автоматизированная информационная система «Государственный регистр государственных закупок» (далее – АИС «ГРГЗ») – комплексная информационно-коммуникационная система, обеспечивающая информационную поддержку процессов регулирования и контроля государственных закупок;

динамичная система закупок – полностью электронный процесс закупки товаров текущего пользования, характеристики которых общеизвестны на рынке и соответствуют требованиям закупающего органа, ограниченный во времени и открытый на протяжении всего этого времени любому экономическому оператору, который соответствует критериям отбора и представил соответствующую техническому заданию ориентировочную оферту;

общая техническая спецификация – техническая спецификация, разработанная в соответствии с процедурой, признанной государствами-членами Европейского Союза, и опубликованная в Официальном журнале Европейского Союза;

технические спецификации – совокупность технических предписаний, содержащихся, в частности, в техническом задании, определяющих требуемые характеристики материала, продукции или вещи и позволяющих предусмотреть их характеристику таким образом, чтобы они соответствовали назначению, входящему в намерение закупающего органа. Среди таких характеристик – уровни экологической безопасности, проектирование всех видов назначения (включая доступ для лиц с ограниченными возможностями) и оценка соответствия, показатели, безопасность или размеры, включая процедуры относительно обеспечения качества, терминология, символы, тестирование и методы тестирования, упаковка, маркировка и этикетирование, а также процессы и методы производства. Характеристики включают также нормы проектирования и расчета работ, условия тестирования, контроля и приемки работ, а также технологии или методы строительства и всякие другие условия технического характера, которые закупающий орган в состоянии предусмотреть, в соответствии с общими или специальными правилами в отношении готовых работ, их материалов или элементов;

стандарт – техническая спецификация, утвержденная признанной организацией по стандартизации для многократного или постоянного применения, не являющаяся обязательной и относящаяся к одной из следующих категорий:

а) международный стандарт – стандарт, утвержденный международной организацией по стандартизации и доступный широкой общественности;

б) европейский стандарт – стандарт, утвержденный европейской организацией по стандартизации и доступный широкой общественности;

с) национальный стандарт – стандарт, утвержденный национальной организацией по стандартизации и доступный широкой общественности;

Общий словарь государственных закупок, иначе – Единый закупочный классификатор (Common Procurement Vocabulary, CPV) – каталог терминов, применимых к договорам о государственных закупках.

Статья 2. Область применения закона

(1) Настоящий закон применяется к договорам о государственных закупках, за исключением предусмотренных в статье 4, оценочная стоимость которых без налога на добавленную стоимость равна или превышает следующие пределы:

а) для договоров о государственных закупках товаров и услуг – 80 000 леев;

б) для договоров о государственных закупках работ – 100 000 леев.

(2) Настоящий закон применяется также юридическими субъектами, не имеющими статуса закупающего органа, в случае присуждения договора о государственных закупках работ или услуг, прямо финансируемого/субсидируемого более чем на 50 процентов закупающими органами и не относящегося к исключениям, определенным в статье 4.

(3) Настоящий закон предусматривает также особенности в отношении договоров о государственных закупках, за исключением определенных в статье 4, оценочная стоимость которых, без налога на добавленную стоимость, равна или превышает следующие пределы:

- a) для договоров о государственных закупках товаров и услуг – 2 300 000 леев;
- b) для договоров о государственных закупках работ – 90 000 000 леев.

(4) Договоры о государственных закупках, оценочная стоимость которых, без налога на добавленную стоимость, не превышает пределов, указанных в части (1), регулируются Положением о государственных закупках небольшой стоимости, утвержденным Правительством.

(5) Настоящий закон применяется соответствующим образом к различным формам частно-государственного партнерства, не запрещенным законом, а также при присуждении договоров концессии публичных работ.

(6) Настоящий закон применяется соответствующим образом в случае организации конкурса решений и заключения рамочного соглашения.

(7) Закупающий орган, который на основании возложенных на него законных полномочий предоставляет субъекту права, не определенному каккупающий орган, специальные или исключительные права на оказание публичной услуги, обязан посредством изданной им соответствующей авторизации возложить на субъекта, пользующегося специальными или исключительными правами, обязанность соблюдения принципа недискриминации при присуждении им договора о государственных закупках товаров третьим лицам. Обязательство соблюдения принципа недискриминации обеспечивается субъектом, пользующимся специальными или исключительными правами, хотя быкупающий орган и не предусмотрел этого прямо в изданной им авторизации.

Статья 3. Расчет оценочной стоимости договоров о государственных закупках и планирование таких договоров

(1) Расчет оценочной стоимости договора о государственных закупках основывается на общей сумме платы, без налога на добавленную стоимость, оцененнойкупающим органом. Структура общей суммы платы включает любую форму вознаграждения, в том числе любые виды премий, сборов, комиссионных, полученную прибыль и/или уплату взносов или выплаты в пользу оферентов, при этом принимается во внимание любая форма возможного выбора и возможность продления договора.

(2) Оценочная стоимость договора о государственных закупках должна определяться до инициирования процедуры присуждения соответствующего договора. Данная стоимость должна быть действительной на момент передачи для опубликования объявления на участие или, если процедура присуждения не предусматривает опубликования такого объявления, на момент передачи приглашения на участие.

(3) В случае если посредством присуждения договора о государственных закупках товаровкупающий орган намеревается приобрести необходимую ему продукцию и операции/работы по установке и вводу в эксплуатацию, оценочная стоимость данного договора должна включать и оценочную стоимость соответствующих операций/работ.

(4) В случае если на момент оценки стоимости договора о государственных закупках товаровкупающий орган еще не определил способ приобретения продукции – покупка, в том числе в рассрочку, наем или лизинг, с возможностью или без возможности выкупа, – оценочная стоимость данного договора должна подразумеваться равной наибольшей стоимости для каждого способа приобретения продукции.

(5) В случае если на момент оценки стоимости договора о государственных закупках товаровкупающий орган определил способ приобретения продукции – покупка в рассрочку, наем или лизинг, с возможностью или без возможности выкупа, – способ определения оценочной стоимости варьирует, в зависимости от срока соответствующего договора, следующим образом:

- a) если срок договора установлен и составляет меньше или равен 12 месяцам, оценочная стоимость должна рассчитываться посредством сложения всех взносов, подлежащих

уплате на всем протяжении соответствующего договора;

b) если срок договора установлен и составляет более 12 месяцев, оценочная стоимость должна рассчитываться посредством сложения всех взносов, подлежащих уплате на всем протяжении соответствующего договора, к которым прибавляется оценочная остаточная стоимость продукции на конец срока, на который заключен договор;

c) если договор заключается на неопределенный срок или если его срок не может быть определен на момент оценки, оценочная стоимость должна рассчитываться путем умножения подлежащего уплате месячного взноса на 48.

(6) Если закупающий орган намеревается присудить договор о государственных закупках товаров, подлежащий продлению по истечении определенного периода, расчетной базой для определения оценочной стоимости данного договора служит:

a) либо стоимость всех одноименных договоров, присужденных в последние 12 месяцев, скорректированная, если возможно, с учетом предвидимых изменений, которые могут произойти в последующие 12 месяцев в отношении закупаемых объемов и соответствующей стоимости;

b) либо оценочная стоимость всех одноименных договоров, предполагаемых к присуждению в последующие 12 месяцев, начиная с момента первой поставки.

(7) В случае если закупающий орган намеревается приобрести одноименную продукцию, но с разбивкой на лоты, закупка которых делается путем присуждения нескольких отдельных договоров, оценочной стоимостью считается общая стоимость всех лотов. В случае если общая стоимость всех лотов превышает предел, предусмотренный в части (3) статьи 2, закупающий орган вправе применить процедуру запроса ценовых ofert лишь для лотов, отвечающих совокупно следующим условиям:

a) оценочная стоимость, без налога на добавленную стоимость, соответствующего лота менее или равна 400 000 леев;

b) общая оценочная стоимость всех лотов, для которых применяется процедура запроса ценовых ofert, не превышает 20 процентов оценочной стоимости продукции, подлежащей поставке.

(8) В случае если закупающий орган намеревается присудить договор о государственных закупках услуг, по которому невозможно спрогнозировать общую стоимость услуг, но возможно определение среднего месячного тарифа, способ оценки варьирует, в зависимости от срока соответствующего договора, следующим образом:

a) если срок договора установлен и не превышает 48 месяцев, оценочная стоимость должна рассчитываться с учетом всего срока договора;

b) если срок договора не может быть установлен или превышает 48 месяцев, оценочная стоимость должна рассчитываться путем умножения месячной стоимости на 48.

(9) Если закупающий орган намеревается присудить договор о государственных закупках услуг, подлежащий продлению по истечении определенного периода, расчетной базой для определения оценочной стоимости данного договора служит:

a) либо стоимость всех одноименных договоров, присужденных в последние 12 месяцев, скорректированная, если возможно, с учетом предвидимых изменений, которые могут произойти в последующие 12 месяцев в отношении закупаемых объемов и соответствующей стоимости;

b) либо оценочная стоимость всех одноименных договоров, предполагаемых к присуждению в последующие 12 месяцев, начиная с момента оказания первой услуги.

(10) В случае если закупающий орган намеревается приобрести одноименные услуги, но с разбивкой на лоты, закупка которых составляет предмет нескольких отдельных договоров, оценочной стоимостью считается общая стоимость всех лотов. В случае если общая стоимость всех лотов превышает предел, предусмотренный в части (3) статьи 2, закупающий орган вправе применить процедуру запроса ценовых ofert лишь для лотов, отвечающих совокупно следующим условиям:

a) оценочная стоимость, без налога на добавленную стоимость, соответствующего лота менее или равна 400 000 леев;

b) общая оценочная стоимость всех лотов, для которых применяется процедура запроса

ценовых оферт, не превышает 20 процентов общей оценочной стоимости услуг, подлежащих оказанию.

(11) В случае если закупающий орган намеревается приобрести страховые услуги, оценочная стоимость данных договоров о государственных закупках рассчитывается на основе страховых премий, подлежащих уплате, а также других форм вознаграждения, связанных с данными услугами.

(12) В случае если закупающий орган намеревается приобрести банковские или другие финансовые услуги, оценочная стоимость данных договоров о государственных закупках рассчитывается на основе сборов, комиссионных, процентных ставок и любых иных форм вознаграждения, связанных с данными услугами.

(13) В случае если закупающий орган намеревается приобрести услуги по проектированию, градостроительству, инженерии и другие технические услуги, оценочная стоимость данных договоров о государственных закупках рассчитывается на основе гонораров, подлежащих выплате, и любых иных форм вознаграждения, связанных с данными услугами.

(14) В случае если закупающий орган намеревается приобрести работы, для выполнения которых он должен предоставить исполнителю материалы, инструменты, технологическое оборудование или другие инвентарь и оснащение, необходимые для выполнения работ, оценочная стоимость данных договоров о государственных закупках должна включать как стоимость работ, подлежащих выполнению, так и общую стоимость предоставляемых средств.

(15) В случае если предметом договора о государственных закупках работ является выполнение комплекса работ, предполагающего, по необходимости, также поставку оборудования, установок, инструментов или другого связанного оснащения, оценочная стоимость договора определяется с учетом общей стоимости всего комплекса.

(16) В случае если работа допускает выполнение ее по объектам/лотам, для которых закупающий орган намеревается присудить одному или нескольким исполнителям отдельные договоры о государственных закупках работ, оценочная стоимость должна определяться с учетом общей стоимости всех объектов/лотов, входящих в состав соответствующей работы. В случае если общая стоимость всех объектов/лотов, входящих в состав соответствующей работы, превышает предел, предусмотренный в части (3) статьи 2, закупающий орган вправе применить процедуру запроса ценовых оферт лишь для объектов/лотов, отвечающих совокупно следующим условиям:

а) оценочная стоимость, без налога на добавленную стоимость, соответствующего объекта/лота менее или равна 1 500 000 леев;

б) общая оценочная стоимость всех объектов/лотов, для которых применяется данное исключение, не превышает 20 процентов общей оценочной стоимости работы.

(17) В случае если закупающий орган намеревается организовать конкурс решений, принимаемая во внимание оценочная стоимость определяется следующим образом:

а) если конкурс решений организовывается как независимая процедура, оценочная стоимость включает в себя стоимость всех премий/сумм, подлежащих выплате участникам, в том числе оценочную стоимость договора о государственных закупках услуг, который может быть заключен в будущем, в случае если закупающий орган не исключил такую возможность в объявлении на участие;

б) если конкурс решений организуется в рамках процедуры присуждения договора о государственных закупках услуг, принимаемая во внимание оценочная стоимость является оценочной стоимостью соответствующего договора, в которую включается стоимость возможных премий/сумм, подлежащих выплате участникам.

(18) В случае если закупающий орган намеревается заключить рамочное соглашение, оценочной стоимостью считается максимальная оценочная стоимость, без налога на добавленную стоимость, всех договоров о государственных закупках, которые, как предполагается, будут присуждены в рамках соответствующего рамочного соглашения на протяжении всего срока его действия.

(19) В случае если закупающий орган намеревается использовать динамичную систему

закупок, оценочной стоимостью считается максимальная оценочная стоимость, без налога на добавленную стоимость, всех договоров о государственных закупках, которые, как предполагается, будут присуждены посредством использования соответствующей динамичной системы закупок на протяжении всего срока ее действия.

(20) Способ планирования договоров о государственных закупках устанавливается в положении, утверждаемом Правительством.

Статья 4. Исключения

(1) Положения настоящего закона не применяются к:

а) договорам о государственных закупках, присуждаемым закупающими органами, действующими в области энергетики, водных ресурсов, транспорта и почтовых услуг, которые вписываются в указанную сферу деятельности и регулируются нормативными актами, координирующими процедуры присуждения договоров в области энергетики, воды, транспорта и почтовых услуг;

б) договорам, предметом которых являются услуги в области исследований и разработок, иным нежели договоры, результаты которых используются исключительно закупающими органами для осуществления собственной деятельности, при условии, что оказанные услуги полностью оплачиваются закупающим органом и их стоимость не превышает или находится в пределах рыночных цен на такие услуги;

с) договорам о государственных закупках, предметом которых являются услуги арбитража и/или примирения;

с¹) договорам о проведении экспертиз, о вынесении экспертного заключения, проведении аудита, а также договорам по оказанию юридической помощи при представлении или защите интересов государства либо органа публичной власти в зарубежных судебных инстанциях или международных учреждениях арбитража, если ведение переговоров и заключение таких договоров одобрены Правительством;

[Ст.4 ч.(1), пкт.с¹) введен ЗП178 от 21.07.17, МО301-315/18.08.17 ст.537]

д) договорам о государственных закупках, связанным с эмиссией, покупкой, продажей или передачей ценных бумаг или других финансовых инструментов, в особенности с операциями закупающих органов по накоплению денег или капитала;

е) договорам о печатании банкнот и чеканке монет, а также об их транспортировке;

ф) договорам, заключенным Национальным банком Молдовы, предметом которых является предоставление услуг по юридической и финансовой помощи, договорам, заключенным им для осуществления полномочий, предусмотренных Законом об оздоровлении банков и банковской резолюции, а также договорам, заключенным Национальным банком с международными финансовыми учреждениями, экономическими операторами–нерезидентами, по которым поставляются товары, работы и услуги, обеспечивающие обслуживание автоматизированной системы межбанковских платежей, рынка государственных и межбанковских ценных бумаг, управление валютными резервами государства, обслуживание валютных операций государства, в том числе внешнего долга, внешний аудит годовых финансовых отчетов, счетов и регистров Национального банка Молдовы;

[Ст.4 ч.(1), пкт.ф) изменен ЗП58 от 06.04.17, МО119-126/14.04.17 ст.197; в силу с 14.04.17]

[Ст.4 ч.(1), пкт.ф) изменен ЗП233 от 03.10.16, МО343-346/04.10.16 ст.709]

г) услугам, оказываемым Национальным банком Молдовы;

h) договорам о государственных закупках, объявленным согласно законодательству секретными, если их исполнение должно сопровождаться специальными мерами безопасности, установленными законодательством;

h¹) договорам, заключенным Агентством государственных услуг, предметом которых являются приобретение (заключение договоров на приобретение) товаров, услуг или работ с целью создания многофункциональных центров (единых окон для предоставления публичных услуг). Положение о порядке заключения соответствующих договоров утверждается учредителем Агентства;

[Ст.4 ч.(1), пкт.h¹ введен) ЗП231 от 10.11.17, МО429-433/08.12.17 ст.716]

i) трудовым договорам;

j) договорам о государственных закупках услуг, присужденным одним закупающим органом другому закупающему органу или объединению закупающих органов на основе исключительного права, которым они располагают на основании закона;

[Ст.4 ч.(1), пкт.k) утратил силу согласно ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

l) договорам о закупках товаров, работ и услуг, связанным с производством или продажей оружия, боеприпасов и систем вооружения;

m) договорам о государственных закупках, регулируемым различными процессуальными нормами и присуждаемым:

– на основании международного соглашения, заключенного между Республикой Молдова и одним или несколькими государствами, в отношении товаров или работ, необходимых для совместной реализации или освоения работ странами-участницами, или услуг, необходимых для совместной реализации или освоения какого-либо проекта странами-участницами;

– на основании международного соглашения о пребывании войск и об обязательствах Республики Молдова или третьего государства;

– в соответствии с особой процедурой международной организации;

n) договорам о государственных закупках, заключенным дипломатическими представительствами и консульскими учреждениями Республики Молдова, если стоимость договоров не превышает пределов, предусмотренных в части (3) статьи 2. При этом дипломатические представительства и консульские учреждения Республики Молдова обязаны соблюдать принципы, установленные в статье 6;

o) договорам, предметом которых является приобретение или передача в пользование, за любые финансовые средства, земли, имеющихся строений, другого недвижимого имущества или прав на данное имущество. При этом договоры на финансовые услуги, заключенные во время, до либо после заключения договоров приобретения или передачи в пользование, независимо от их формы регулируются настоящим законом;

p) договорам, относящимся к покупке, развитию, производству либо совместному производству программ, предназначенных для передачи, телерадиоорганизациями;

q) договорам о государственных закупках, в результате которых закупающие органы могут предоставлять или эксплуатировать публичные сети связи либо могут поставлять обществу одну или несколько услуг электросвязи;

r) договорам о печатании бюллетеней для голосования и других избирательных документов, в том числе дидактических материалов, об обеспечении избирательных органов в избирательный период материалами и оборудованием, о проведении информационной кампании и о транспортных услугах в целях организации и проведения выборов, в том числе учебных семинаров;

[Ст.4 ч.(1), пкт.r) введен ЗП148 от 01.07.16, МО215-216/19.07.16 ст.473]

s) договорам, заключенным государственными органами в рамках мер, действий и средств, предусмотренных Законом об оздоровлении банков и банковской резолюции;

[Ст.4 ч.(1), пкт.s) введен ЗП233 от 03.10.16, МО343-346/04.10.16 ст.709]

t) договорам на закупку лекарственных средств и парафармацевтической продукции для университетских аптек в целях осуществления учебной деятельности и оказания фармацевтических услуг.

[Ст.4 ч.(1), пкт.t) введен ЗП256 от 01.12.17, МО464-470/29.12.17 ст.796]

(2) В случае если закупающий орган присуждает договор, предметом которого является оказание услуг из категории включенных в приложение 2, обязательство применения настоящего закона относится лишь к договорам, стоимость которых равна или превышает предел, предусмотренный в части (3) статьи 2, и ограничивается положениями статей 37 и 29 и применением на всем протяжении процедуры присуждения принципов, предусмотренных в статье 6. Жалобы по процедуре присуждения договоров на услуги из категории включенных в приложение 2 рассматриваются согласно положениям главы X.

Примечание: Ст.4 ч.(2) в силу с 31 декабря 2020 года.

(3) В случае если предметом договора о государственных закупках, предусмотренного в части (2), наряду с оказанием услуг из категории включенных в приложение 2 является также оказание услуг из категории включенных в приложение 1, положения части (2) применяются только если оценочная стоимость услуг, включенных в приложение 2, превышает оценочную стоимость услуг, включенных в приложение 1.

Примечание: Ст.4 ч.(3) в силу с 31 декабря 2020 года.

(4) При присуждении договора о государственных закупках закупающий орган не вправе сочетать в рамках одного договора услуги, включенные в приложение 2, с услугами, включенными в приложение 1, с целью воспользоваться применением положений части (2).

Примечание: Ст.4 ч.(4) положения в силу с 31 декабря 2020 года.

Статья 5. Особый режим

(1) Закупающие органы сферы национальной обороны, общественного порядка, национальной безопасности обязаны применять положения настоящего закона, за исключением случаев, установленных в статье 4.

(2) Право участия в процедурах присуждения договоров о государственных закупках может предоставляться Правительством некоторым защищенным мастерским, где большинство занятых работников составляют лица с ограниченными возможностями, в силу природы или тяжести таковых не могущие осуществлять профессиональную деятельность при нормальных условиях.

(3) В случае если участие в процедуре присуждения осуществляется в соответствии с положениями части (2), закупающий орган обязан четко указать это в объявлении на участие.

Статья 6. Принципы регулирования отношений в сфере государственных закупок

Отношения в сфере государственных закупок регулируются на основе следующих принципов:

- a) эффективное использование государственных средств и сведение к минимуму рисков закупающих органов;
- b) транспарентность государственных закупок;
- c) обеспечение конкуренции и борьба с нелояльной конкуренцией в области государственных закупок;
- d) охрана окружающей среды и содействие долгосрочному развитию посредством государственных закупок;
- e) поддержание общественного порядка, нравственных устоев и общественной безопасности, охрана здоровья, защита жизни людей, флоры и фауны;
- f) либерализация и развитие международной торговли;
- g) свободный оборот товаров, свобода установления и оказания услуг;
- h) равный подход, беспристрастность и недискриминационность в отношении всех oferentov и экономических операторов;
- i) пропорциональность;
- j) взаимное признание;
- k) ответственность в рамках процедур государственной закупки.

Статья 7. Правовая основа

(1) Отношения в сфере государственных закупок регулируются настоящим законом, другими законами, постановлениями Правительства, принятыми в соответствии с настоящим законом.

(2) Если международным договором, стороной которого является Республика Молдова, установлены иные нормы, чем те, которые предусмотрены настоящим законом, применяются нормы международного договора.

Глава II ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЗАКУПОК

Статья 8. Агентство государственных закупок

(1) Агентство государственных закупок является подведомственным Министерству финансов административным органом, созданным в целях осуществления надзора, последующего контроля и межотраслевой координации в области государственных закупок. Агентство пользуется функциональной автономией.

[Ст.8 ч.(1) ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

(2) Агентство государственных закупок имеет самостоятельный баланс, расчетный счет, печать с Государственным гербом Республики Молдова и своим наименованием на государственном языке.

(3) На территориальном уровне Агентство государственных закупок осуществляет функции через свои территориальные подразделения.

Статья 9. Основные функции Агентства государственных закупок

Агентство государственных закупок выполняет следующие основные функции в области государственных закупок:

а) внедряет нормативные акты в области государственных закупок и подготавливает предложения по внесению изменений и дополнений в законодательство о государственных закупках;

б) координирует, мониторирует, оценивает порядок соблюдениякупающими органами процедур государственной закупки и присуждения договоров о государственных закупках;

[Ст.9 пкт.б) изменен ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

в) составляет, актуализирует и ведет Список квалифицированных экономических операторов и Запретный список экономических операторов;

д) разрабатывает и вводит в действие стандартную документацию по процедурам государственной закупки;

[Ст.9 пкт.е) утратил силу согласно ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

е) рассматривает отчеты о процедурах государственной закупки;

[Ст.9 пкт.г) утратил силу согласно ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

ж) требует пересмотра результатов процедур государственной закупки;

[Ст.9 пкт.д) изменен ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

з) ведет АИС «ГРГЗ»;

и) предоставляеткупающим органам методическую помощь и консультации в области государственных закупок, инициирует и поддерживает мероприятия по обучению персоналакупающих органов, участвующего в организации, проведении процедур государственной закупки и присуждении договоров о государственных закупках;

к) издает Бюллетень государственных закупок, разрабатывает и поддерживает веб-страницу «Государственные закупки Республики Молдова», на которой помещаются приглашения и информация, касающиеся государственных закупок и присуждения договоров о государственных закупках;

л) подготавливает квартальные и годовые отчеты и статистические анализы по государственным закупкам;

м) требует и получает от компетентных органов информацию об экономических операторах, участвующих в процедурах государственной закупки, а также любую необходимую для осуществления своих функций информацию;

н) сотрудничает с аналогичными международными организациями и иностранными агентствами в области государственных закупок;

о) координирует деятельность по использованию иностранной технической помощи в области государственных закупок;

п) осуществляет иные функции, предусмотренные настоящим законом и другими законодательными и нормативными актами.

Статья 10. Осуществление деятельности

и управление Агентством государственных закупок

Деятельность Агентства государственных закупок и управление им осуществляются в соответствии с положением, утверждаемым Правительством.

Статья 11. Бюджет Агентства государственных закупок

(1) Агентство государственных закупок финансируется из государственного бюджета, в том числе из собранных доходов.

(2) Бюджет Агентства государственных закупок разрабатывается, рассматривается, утверждается и исполняется в порядке, установленном законодательством.

Глава III

УЧАСТНИКИ ПРОЦЕДУР ГОСУДАРСТВЕННОЙ ЗАКУПКИ

Часть 1

Закупающие органы

Статья 12. Статус закупающего органа

(1) Закупающими органами являются органы публичной власти, определенные законодательством Республики Молдова, юридические лица публичного права, объединения таких органов или лиц.

(2) Юридическим лицом публичного права может быть любая организация:

а) созданная исключительно в целях удовлетворения потребностей общественного значения и не преследующая цели получения прибыли (от производственной или коммерческой деятельности);

б) обладающая статусом юридического лица;

в) деятельность которой обеспечивается за счет государственных средств, либо управление которой подконтрольно органам публичной власти или другим юридическим лицам публичного права, либо административный, руководящий или надзорный совет которой более чем на 50 процентов состоит из членов, назначенных вышеуказанными органами или лицами.

(3) Закупающим органом является также объединение закупающих органов, члены которого посредством гражданского правового акта выбирают из своего состава юридическое лицо, представляющее их в качестве единого закупщика в отношениях с любым экономическим оператором.

(4) Постановлением Правительства могут квалифицироваться в качестве закупающих органов и другие юридические лица, обязанные производить государственные закупки в соответствии с настоящим законом, при условии, что их деятельность осуществляется на рынках, на которых конкуренция исключена нормативными или административными актами либо в силу их монопольного положения.

(5) Любая другая организация, не соответствующая в совокупности требованиям части (2), может квалифицироваться в качестве закупающего органа, по желанию или по решению компетентных руководящих органов, при условии осуществления закупок в строгом соответствии с настоящим законом.

(6) Закупающим органом является также центральный закупочный орган, назначаемый Правительством для организации и централизованного проведения процедур государственной закупки в целях удовлетворения нужд нескольких закупающих органов в подобных товарах, работах или услугах.

(7) Считается, что закупающие органы, которые приобретают товары, работы и услуги посредством центрального закупочного органа в смысле части (6), выполнили положения настоящего закона в той мере, в какой данные положения выполнил соответствующий центральный закупочный орган.

Статья 13. Осуществление закупающим органом своих функций

(1) Закупающий орган осуществляет свои функции посредством рабочей группы, созданной с этой целью в пределах имеющихся штатов закупающего органа из служащих и специалистов, обладающих профессиональными навыками в области государственных

закупок. В зависимости от предмета закупки закупающий орган может создать одну или несколько рабочих групп.

(2) В случае подачи соответствующего письменного заявления за два дня до истечения срока подачи оферт закупающий орган в обязательном порядке включает в состав рабочей группы – в пределах одной трети ее состава – представителей гражданского общества. Включенные в состав рабочей группы представители гражданского общества пользуются правом совещательного голоса или правом на особое мнение, которое излагается в совещательном акте соответствующей группы.

(3) Включение представителей гражданского общества в состав рабочей группы осуществляется по каждой процедуре закупки в отдельности.

(4) Закупающий орган обеспечивает строгий учет заявлений, поступающих от гражданского общества. Если количество поданных заявлений превышает число, установленное в соотношении с количеством членов, имеющих право решающего голоса, представители гражданского общества назначаются в состав рабочей группы по жребию.

(5) По решению закупающего органа допускается включение представителей гражданского общества в состав рабочей группы без ограничений, предусмотренных частью (2).

(6) Закупающий орган ответственен за исполнение и администрирование договоров о государственных закупках согласно установленным срокам и условиям.

(7) Закупающий орган вправе привлекать при необходимости в состав рабочей группы в качестве консультантов специалистов и экспертов области, в которой осуществляется закупка. В случаях, прямо предусмотренных законодательством, привлеченные специалисты и эксперты наделяются правом голоса.

Статья 14. Функции рабочей группы

(1) Рабочая группа выполняет следующие функции в области государственных закупок:

а) разрабатывает годовые и квартальные планы осуществления государственных закупок;

б) составляет объявления и/или приглашения на участие в рамках процедур государственной закупки;

в) разрабатывает документацию по присуждению и другие применяемые в рамках процедур государственной закупки документы;

д) инициирует и осуществляет процедуры государственной закупки;

е) обеспечивает широкое участие экономических операторов в процедурах государственной закупки;

ф) изучает, оценивает и сопоставляет оферты экономических операторов, представленные в рамках процедур государственной закупки;

г) присуждает договоры о государственных закупках, заключаемые закупающим органом с экономическими операторами;

h) составляет отчеты о результатах процедур государственной закупки и представляет их Агентству государственных закупок;

и) мониторирует договоры о государственных закупках;

ж) осуществляет хранение и учет всех документов, составленных и примененных в рамках процедур государственной закупки.

(2) Закупающий орган посредством рабочей группы обязан:

а) обеспечивать эффективность государственных закупок;

б) обеспечивать объективность и беспристрастность в рамках процедур государственной закупки;

в) обеспечивать гласность и транспарентность процедур государственной закупки;

д) представлять, по требованию Агентства государственных закупок, любую информацию о заключении и исполнении договоров о государственных закупках.

(3) При исполнении своих обязанностей член рабочей группы обязан действовать независимо, непредвзято и подчиняться только закону. Запрещается оказание какого бы то ни было влияния с целью предопределить исполнение членом рабочей группы своих обязанностей с нарушением положений настоящего закона.

Часть 2

Экономический оператор

Статья 15. Участие экономического оператора в процедурах государственной закупки

(1) Любой экономический оператор – резидент или нерезидент, физическое лицо или юридическое лицо публичного или частного права либо группа таких лиц – вправе участвовать в соответствии с настоящим законом в процедуре присуждения договора о государственных закупках.

(2) Иностраный экономический оператор пользуется в Республике Молдова такими же правами в отношении участия в процедурах присуждения договоров о государственных закупках, какими пользуются экономические операторы Республики Молдова в стране, в которой он является резидентом.

(3) Экономические операторы могут объединяться в целях представления оферт и/или выступать в качестве ассоциированных оферентов. Объединению (группе экономических операторов) может быть вменено в обязанность принять определенную организационно-правовую форму, если это необходимо для надлежащего исполнения договора.

(4) Оферент/кандидат, который в соответствии с законодательством страны его регистрации наделен правом осуществления определенной деятельности, не может быть исключен из процедуры присуждения лишь по причине того, что согласно национальному законодательству данный вид деятельности может выполняться только юридическими лицами или только физическими лицами.

Глава IV

КВАЛИФИКАЦИОННЫЕ ДАННЫЕ И КРИТЕРИИ ПРИСУЖДЕНИЯ

Статья 16. Квалификационные данные экономического оператора

(1) Для определения квалификационных данных в рамках процедур государственной закупки экономический оператор должен представить документы, выданные компетентными органами, определенными закупающим органом в рамках процедур государственной закупки. В зависимости от предмета государственной закупки в смысле статьи 1 и вида процедуры, избранной в соответствии с частью (1) статьи 44, закупающий орган обязан определить для каждой процедуры в отдельности критерии квалификации и отбора, а также необходимые для представления экономическими операторами основные документы, предусмотренные действующим законодательством.

(2) Закупающий орган принимает во внимание право экономического оператора на защиту его интеллектуальной собственности и коммерческой тайны.

(3) Закупающий орган оценивает квалификационные данные экономического оператора в соответствии с порядком и критериями, изложенными в документации по присуждению.

(4) В случае если представленные оферентом/кандидатом квалификационные данные в несущественной мере неточны либо неполностью отражают информацию, закупающий орган обязан до того, как принять решение о дисквалификации данного оферента/кандидата, потребовать разъяснений. Закупающий орган дисквалифицирует оферента/кандидата на любом этапе процедуры закупки, если установит, что представленные им квалификационные данные недостоверны или неполны, а также по иным причинам, предусмотренным настоящим законом и другими законодательными и нормативными актами.

(5) Оферент/кандидат дисквалифицируется, если не представит затребованных закупающим органом разъяснений в установленный им срок (не менее 72 часов либо, в случае если выбранной процедурой является запрос ценовых оферт, не менее 24 часов). В любом случае закупающий орган обязан предоставить разумный срок с учетом сложности требования по представлению разъяснений.

(6) Закупающий орган может потребовать от оферента/кандидата представления доказательных документов, а также, при наличии сомнений относительно его личной ситуации, обратиться за содействием и необходимой информацией к компетентным

органам, в том числе иностранным.

(7) Компетентные органы и правоохранительные органы предоставляют закупающему органу по его запросу, бесплатно и в течение не более 10 дней, систематизированную информацию или любую другую информацию о юридическом статусе экономического оператора, его участии или неучастии в преступных организациях или группах, а также другие сведения о соответствующем экономическом операторе, предусмотренные настоящим законом. В случае экономического оператора–нерезидента такая информация может быть затребована от иностранных компетентных органов согласно международным обычаям (международной практике).

(8) Критерии квалификации и отбора, установленные закупающим органом, должны быть прямо связаны с предметом договора, подлежащего присуждению.

(9) Закупающий орган обязан соблюдать принцип пропорциональности при определении критериев квалификации и отбора, а также уровень минимальных требований, которым должны соответствовать оференты/кандидаты.

(10) Критерии квалификации и отбора, указанные в объявлении и/или приглашении на участие, должны быть идентичными критериям, предусмотренным в документации по присуждению.

Статья 17. Критерии квалификации и отбора

Закупающий орган применяет пропорциональные критерии квалификации и отбора, соотносимые с предметом договора, лишь в части:

- a) личной ситуации оферента или кандидата;
- b) способности осуществлять профессиональную деятельность;
- c) экономического и финансового положения;
- d) технических и/или профессиональных возможностей;
- e) стандартов обеспечения качества;
- f) стандартов защиты окружающей среды.

Статья 18. Личная ситуация оферента или кандидата

(1) Закупающий орган обязан исключить из процедуры присуждения договора о государственных закупках любого оферента или кандидата, о котором известно, что в течение последних пяти лет он был осужден окончательным решением судебной инстанции за участие в деятельности преступной организации или группы, коррупцию, мошенничество и/или отмывание денег.

(2) Закупающий орган обязан исключить из процедуры присуждения договора о государственных закупках любого оферента или кандидата, пребывающего в одной из следующих ситуаций:

- a) находится в процессе несостоятельности на основе судебного решения;
- b) не выполнил обязательств по уплате налогов, сборов и взносов социального страхования согласно положениям действующего законодательства Республики Молдова или страны его регистрации;
- c) осужден в течение последних трех лет окончательным решением судебной инстанции за нарушение профессиональной этики или за совершение профессиональной ошибки;
- d) представил ложную информацию или не представил информацию, затребованную закупающим органом в доказательство соответствия критериям квалификации и отбора;
- e) включен в Запретный список экономических операторов.

(3) Закупающий орган обязан принять в качестве достаточного и соответствующего для доказательства того, что оферент/кандидат не находится в одной из ситуаций, предусмотренных в частях (1) и (2), любой документ, считающийся доказательным с данной точки зрения в стране происхождения или стране регистрации оферента/кандидата, такой как сертификаты, справки об отсутствии судимости и другие эквивалентные документы, выданные компетентными органами соответствующей страны.

(4) В том что касается ситуаций, указанных в части (2), в соответствии с внутренним законодательством государства регистрации оферента/кандидата, положения части (3) относятся к физическим и юридическим лицам, включая, по необходимости, директоров компаний либо лиц, обладающих представительскими полномочиями, принимающих

решения или осуществляющих контроль в отношении oferента/кандидата.

(5) В случае если в стране происхождения или стране регистрации oferента/кандидата не выдаются документы, аналогичные указанным в части (3), либо данные документы не охватывают все ситуации, предусмотренные в частях (1) и (2), закупающий орган обязан принять декларацию под собственную ответственность либо, если в соответствующей стране нет законных положений относительно такой декларации, декларацию, заверенную нотариусом, административным или судебным органом либо профессиональной ассоциацией, имеющей соответствующие полномочия.

Статья 19. Способность осуществлять профессиональную деятельность

Закупающий орган вправе потребовать от любого экономического оператора представления доказательных документов, подтверждающих форму его регистрации в качестве физического или юридического лица и, по необходимости, его аттестации или принадлежности с профессиональной точки зрения в соответствии с положениями страны регистрации oferента/кандидата.

Статья 20. Экономическое и финансовое положение

(1) Подтверждение экономического и финансового положения экономического оператора осуществляется посредством представления одного или нескольких соответствующих документов, таких как:

а) соответствующие банковские декларации или, по необходимости, доказательства страхования профессионального риска;

б) финансовые отчеты либо, в случае если опубликование данных отчетов предусмотрено законодательством страны регистрации oferента/кандидата, выписки из финансовых отчетов;

с) декларации об общем обороте или, по необходимости, обороте в области деятельности, относящейся к предмету договора, в предыдущий период, охватывающий деятельность на протяжении последних не более чем пяти лет, в той мере, в какой соответствующая информация доступна. В последнем случае закупающий орган обязан принимать во внимание дату учреждения экономического оператора или начала его коммерческой деятельности.

(2) В случае если по объективным причинам, подтвержденным надлежащим образом, экономический оператор не имеет возможности представить истребуемые закупающим органом документы, он вправе продемонстрировать свое экономическое и финансовое положение представлением других документов, которые могут быть признаны закупающим органом доказательными в той мере, в какой они достоверно отражают экономическое и финансовое положение oferента/кандидата.

(3) В случае если закупающий орган требует доказательства экономического и финансового положения, он обязан указать в документации по присуждению и информацию, которую экономические операторы обязаны для этого представить.

(4) Экономическое и финансовое положение oferента/кандидата может быть поддержано, в целях исполнения договора, и другим лицом вне зависимости от характера правоотношений между oferентом/кандидатом и данным лицом.

(5) В случае если oferент/кандидат демонстрирует свое экономическое и финансовое положение, ссылаясь и на поддержку, предоставленную согласно положениям части (4) другим лицом, он обязан доказать оказываемую ему поддержку посредством представления твердого обязательства данного лица в нотариально удостоверенной форме, которым данное лицо подтверждает предоставление oferенту/кандидату соответствующих финансовых ресурсов. Лицо, оказывающее финансовую поддержку, не должно находиться в одной из ситуаций, предусмотренных в части (1) и пунктах а), с) и d) части (2) статьи 18, обуславливающих исключение из процедуры присуждения.

Статья 21. Технические и/или профессиональные возможности

(1) В случае применения процедуры для присуждения договора о государственных закупках товаров в целях проверки технических и/или профессиональных возможностей

оферентов/кандидатов закупающий орган вправе затребовать от них, с учетом специфики, количества и сложности продукции, подлежащей поставке, и лишь в той мере, в какой данная информация является необходимой для исполнения договора, следующее:

а) список основных поставок одноименной продукции, выполненных в последние три года, с указанием стоимости, срока поставок, бенефициаров, вне зависимости от того, являются они закупающими органами или частными клиентами. Поставки продукции должны подтверждаться представлением определенных сертификатов/документов, выданных или подписанных бенефициаром – органом или частным клиентом. В случае если бенефициаром является частный клиент и по объективным причинам у экономического оператора нет возможности получить сертификат/подтверждение, доказательство поставок продукции осуществляется посредством декларации экономического оператора;

б) декларацию относительно технического оборудования и мер, предпринятых в целях обеспечения качества, а также, по необходимости, относительно наличия ресурсов для обучения и исследований;

в) информацию относительно специализированного технического персонала/органа, которым располагает либо обязательством участия которого заручился оферент/кандидат, в частности в целях обеспечения контроля качества;

г) сертификаты или другие документы, выданные уполномоченными органами, подтверждающие соответствие продукции, четко определенное путем ссылки на соответствующие спецификации или стандарты;

д) образцы (в той мере, в какой необходимость их представления оправдана), описания и/или фотографии, достоверность которых может быть доказана в случае, если этого потребует закупающий орган.

(2) В случае применения процедуры для присуждения договора о государственных закупках услуг в целях проверки технических и/или профессиональных возможностей оферентов/кандидатов закупающий орган вправе затребовать от них, с учетом специфики, количества и сложности услуг, подлежащих оказанию, и лишь в той мере, в какой данная информация является необходимой для исполнения договора, следующее:

а) список основных одноименных услуг, оказанных в последние три года, с указанием стоимости, срока оказания, бенефициаров, вне зависимости от того, являются они закупающими органами или частными клиентами. Оказание услуг должно подтверждаться представлением определенных сертификатов/документов, выданных или подписанных бенефициаром – органом или частным клиентом. В случае если бенефициаром является частный клиент и по объективным причинам у экономического оператора нет возможности получить сертификат/подтверждение, доказательство оказания услуг осуществляется посредством декларации экономического оператора;

б) декларацию относительно технического оборудования и мер, предпринятых в целях обеспечения качества, а также, по необходимости, относительно наличия ресурсов для обучения и исследований;

в) информацию относительно специализированного технического персонала/органа, которым располагает либо обязательством участия которого заручился оферент/кандидат, в частности в целях обеспечения контроля качества;

г) информацию относительно образования, профессиональной подготовки и квалификации руководящего персонала, а также лиц, ответственных за исполнение договора;

д) декларацию относительно среднегодовой численности наемного персонала и руководящего состава за последние три года;

е) если необходимо, информацию о мерах по защите окружающей среды, которые может предпринять экономический оператор в процессе исполнения договора;

ж) информацию относительно инструментов, установок, технического оборудования, которыми будет располагать экономический оператор для надлежащего исполнения соответствующего договора;

з) информацию относительно части договора, которую экономический оператор

предположительно намеревается передать на субподряд.

(3) В случае применения процедуры для присуждения договора о государственных закупках работ в целях проверки технических и/или профессиональных возможностей oferentov/kandidatov закупающий орган вправе затребовать от них, с учетом специфики, количества и сложности работ, подлежащих выполнению, и лишь в той мере, в какой данная информация является необходимой для исполнения договора, следующее:

а) список одноименных работ, выполненных в последние пять лет, с приложением сертификатов о надлежащем выполнении для наиболее важных работ, с по меньшей мере одним договором на одноименные работы, стоимость которого не ниже 75 процентов стоимости будущего договора, либо с совокупной стоимостью всех договоров, исполненных за последний год деятельности, равной или превышающей стоимость будущего договора. Сертификаты о надлежащем выполнении должны указывать бенефициаров, вне зависимости от того, являются они закупающими органами или частными клиентами, стоимость, сроки и место выполнения работ, а также уточнять, выполнены ли они в соответствии с профессиональными нормами в данной области и завершены ли они;

б) информацию относительно специализированного технического персонала/органа, которым располагает либо обязательством участия которого заручился oferent/kandidat, в частности в целях обеспечения контроля качества;

с) информацию относительно образования, профессиональной подготовки и квалификации руководящего персонала, а также лиц, ответственных за выполнение работ;

д) декларацию относительно среднегодовой численности наемного персонала и руководящего состава за последние три года;

е) если необходимо, информацию о мерах по защите окружающей среды, которые может предпринять экономический оператор в процессе исполнения договора;

ф) декларацию относительно инструментов, установок, технического оборудования, которыми будет располагать экономический оператор для надлежащего исполнения договора;

г) информацию относительно части договора, которую экономический оператор предположительно намеревается передать на субподряд.

(4) Критерии классификации одноименных товаров, работ и услуг устанавливаются Правительством.

(5) В случае если закупающий орган требует доказательства технических и/или профессиональных возможностей, он обязан указать в документации по присуждению и информацию, которую экономические операторы обязаны для этого представить.

(6) Технические и/или профессиональные возможности oferenta/kandidata могут быть поддержаны, в целях исполнения договора, и другим лицом вне зависимости от характера правоотношений между oferentом/kandidatom и данным лицом.

(7) В случае если oferent/kandidat демонстрирует свои технические и/или профессиональные возможности, ссылаясь и на поддержку, предоставленную согласно положениям части (6) другим лицом, он обязан доказать оказываемую ему поддержку посредством представления твердого обязательства данного лица в нотариально удостоверенной форме, которым данное лицо подтверждает предоставление oferentu/kandidatu соответствующих технических и профессиональных ресурсов. Лицо, оказывающее техническую и/или профессиональную поддержку, не должно находиться в одной из ситуаций, предусмотренных в части (1) и пунктах а), с) и d) части (2) статьи 18, обуславливающих исключение из процедуры присуждения.

Статья 22. Стандарты обеспечения качества

(1) В случае истребования представления сертификатов, выданных независимыми организациями, подтверждающих соблюдение экономическим оператором определенных стандартов по обеспечению качества, закупающий орган должен сравнить их с системами обеспечения качества, основанными на сериях соответствующих европейских стандартов, сертифицированных организациями, соответствующими сериям европейских стандартов по сертификации, или с подходящими международными стандартами, изданными

аккредитованными органами.

(2) В соответствии с принципом взаимного признания закупающий орган обязан признать равноценные сертификаты, выданные организациями, зарегистрированными в государствах – членах Европейского Союза. В случае если экономический оператор не располагает сертификатом качества в форме, затребованной закупающим органом, последний обязан принять любые другие сертификаты, представленные соответствующим экономическим оператором, в той мере, в какой они подтверждают обеспечение соответствующего уровня качества.

Примечание: Ст.22 ч.(2) в силу с 31 декабря 2020 года.

(3) В случае если экономический оператор располагает сертификатами, иными нежели затребованные закупающим органом, данный оператор обязан до истечения предельного срока подачи ofert запросить подтверждение признания закупающим органом данных сертификатов; в противном случае офферта отклоняется.

Статья 23. Стандарты защиты окружающей среды

(1) В случае истребования представления сертификатов, выданных независимыми организациями, подтверждающих соблюдение экономическим оператором определенных стандартов по защите окружающей среды, закупающий орган должен сравнить их:

а) либо с Европейской системой экологического менеджмента и аудита (EMAS);

б) либо со стандартами экологического менеджмента, основанными на сериях европейских или международных стандартов в данной области, сертифицированных организациями, соответствующими законодательству Европейского Союза либо европейским или международным стандартам по сертификации.

(2) В соответствии с принципом взаимного признания закупающий орган обязан признать равноценные сертификаты, выданные организациями, зарегистрированными в государствах – членах Европейского Союза. В случае если экономический оператор не располагает экологическим сертификатом в форме, затребованной закупающим органом, последний обязан принять любые другие сертификаты, представленные соответствующим экономическим оператором, в той мере, в какой они подтверждают обеспечение соответствующего уровня защиты окружающей среды.

(3) В случае если экономический оператор располагает сертификатами, иными нежели затребованные закупающим органом, данный оператор обязан до истечения предельного срока подачи ofert запросить подтверждение признания закупающим органом данных сертификатов; в противном случае офферта отклоняется.

Статья 24. Список квалифицированных экономических операторов

(1) Список квалифицированных экономических операторов представляет собой официальный документ, обеспечивающий допущение экономического оператора к участию в процедурах государственной закупки.

(2) Внесение в Список квалифицированных экономических операторов не является обязательным, осуществляется по желанию экономического оператора, с получением, после внесения, подтверждающего сертификата.

(3) Составление, актуализация и ведение Списка квалифицированных экономических операторов осуществляются Агентством государственных закупок в соответствии с положением, утверждаемым Правительством.

Статья 25. Запретный список экономических операторов

(1) Запретный список экономических операторов представляет собой официальный документ и составляется Агентством государственных закупок в целях трехлетнего ограничения участия экономических операторов в процедурах государственной закупки, предусмотренных настоящим законом.

(2) Составление, актуализация и ведение Запретного списка экономических операторов осуществляются Агентством государственных закупок в соответствии с положением, утверждаемым Правительством.

Статья 26. Критерии присуждения договора

о государственных закупках

(1) Закупающий орган обязан указать в объявлении на участие критерий присуждения договора о государственных закупках.

(2) Без ущерба для законодательных или административных положений, относящихся к оплате определенных услуг, критерием присуждения договора о государственных закупках может быть лишь:

- a) либо наиболее выгодная с технико-экономической точки зрения оферта;
- b) либо самая низкая цена.

(3) В случае применения критерия, указанного в пункте а) части (2), выигравшей признается оферта, набравшая наибольшее количество пунктов при применении системы факторов оценки, по которым установлены величины значимости.

(4) В случае если по объективным причинам, которыекупающий орган может обосновать, невозможно точное установление величин значимости по каждому фактору оценки,купающий орган обязан указать в объявлении на участие и в документации по присуждению, в порядке убывания их значения, по меньшей мере факторы оценки, которые будут использоваться.

(5) Закупающий орган обязан четко указать в объявлении/приглашении на участие, а также в документации по присуждению факторы оценки оферты с их величинами значимости.

(6) Закупающий орган обязан указать в документации по присуждению алгоритм расчета или конкретную методологию подсчета пунктов преимуществ, вытекающих из технических и финансовых предложений, представленных оферентами.

(7) Наиболее выгодной с технико-экономической точки зрения является оферта, признанная выигравшей на основании факторов оценки, но без ограничения только ими, следующим образом:

a) цена, сроки поставки, условия оплаты, качество, эстетические, функциональные и технические характеристики, возможности и стоимость технического обслуживания, техническая помощь, другие элементы, считающиеся существенными для оценки оферт, – в случае договоров о государственных закупках товаров. Величина значимости цены в общей оценке оферт не должна быть меньше 60 процентов;

b) предлагаемое качество, цена за единицу, общая стоимость, другие элементы, считающиеся существенными для оценки оферт, – в случае договоров о государственных закупках работ. Величина значимости цены в общей оценке оферт не должна быть меньше 80 процентов;

c) предлагаемое качество, цена за единицу, общая стоимость, другие элементы, считающиеся существенными для оценки оферт, – в случае договоров о государственных закупках услуг. Величина значимости цены в общей оценке оферт не должна быть меньше 40 процентов.

Глава V

ГЛАСНОСТЬ И ТРАНСПАРЕНТНОСТЬ

Статья 27. Объявление о намерении

(1) Закупающий орган обязан опубликовать в Бюллетене государственных закупок объявление о намерении в отношении предстоящих государственных закупок. Закупающий орган обязан включить в объявление по меньшей мере информацию, предусмотренную в приложении 3, и, если необходимо, другую информацию, признаваемую им полезной.

(2) В случае государственных закупок, предусмотренных в части (3) статьи 2, объявление о намерении должно быть опубликовано и в Официальном журнале Европейского Союза.

Примечание: Ст.27 ч.(2) в силу с 31 декабря 2020 года.

(3) Объявление о намерении публикуется отдельно по товарам, работам и услугам в срок не более 30 дней со дня утверждения собственного бюджета соответствующегокупающего органа.

(4) Объявление о намерении должно содержать все договоры о государственных

закупках, которые предстоит присудить до конца бюджетного года. Для договоров с оценочной стоимостью товаров и услуг менее 400 000 леев, а работ – менее 1 500 000 леев опубликование объявления о намерении не является обязательным.

(5) Опубликование объявления о намерении не обязывает закупающий орган осуществить соответствующую государственную закупку.

Статья 28. Объявление на участие

(1) Закупающий орган обязан опубликовать в Бюллетене государственных закупок и на веб-странице Агентства государственных закупок объявление на участие во всех случаях, предусмотренных настоящим законом, соответственно применяемой процедуре закупки.

(2) В случае государственных закупок, предусмотренных частью (3) статьи 2, объявление на участие должно быть опубликовано и в Официальном журнале Европейского Союза.

Примечание: Ст.28 ч.(2) в силу с 31 декабря 2020 года.

(3) Объявление на участие должно быть опубликовано на государственном языке и, по необходимости, на одном из языков международного общения.

(4) При составлении и подготовке объявления на участие используются утвержденные для этой цели стандартные формы, позволяющие обеспечить гласность государственных закупок. Закупающий орган обязан включить в объявление по меньшей мере информацию, предусмотренную в приложении 3, и, если необходимо, другую информацию, признаваемую им полезной, с использованием стандартных форм, принятых Европейской Комиссией.

(5) В целях обеспечения максимальной транспарентности государственных закупок закупающий орган вправе опубликовать объявление на участие и в других средствах массовой информации – национальных или международных, но только после опубликования соответствующего объявления в Бюллетене государственных закупок и на веб-странице Агентства государственных закупок. Объявление, опубликованное и в других местных, национальных или международных средствах массовой информации, должно содержать номер и дату Бюллетеня государственных закупок, в котором опубликовано объявление, и не содержать иных сведений помимо опубликованных в указанном бюллетене.

(6) Объявление на участие публикуется в сроки, обеспечивающие всем заинтересованным экономическим операторам без какой бы то ни было дискриминации реальные возможности участия в процедурах присуждения договора о государственных закупках.

(7) Если после опубликования объявления на участие, но до истечения предельного срока подачи ofert возникает необходимость в исправлении такового, исправленное объявление публикуется в тех же средствах массовой информации и имеет ту же силу, что и первоначальное объявление. В таком случае закупающий орган продлевает срок подачи ofert, с тем чтобы потенциальные oferенты могли внести соответствующие изменения. В случае если, вне зависимости от причин этого, техническое задание и дополнительные документы или информация, хотя и истребованные в надлежащие сроки, не были предоставлены вообще или не предоставлены полностью в сроки, установленные настоящим законом, либо в случае, когда oferty не могут быть сформулированы иначе как с выездом на место или после изучения на месте прилагаемых к техническому заданию документов, закупающий орган продлевает срок подачи ofert, с тем чтобы все заинтересованные экономические операторы могли получить доступ ко всей необходимой для составления ofert информации.

Статья 29. Объявление о присуждении

(1) Агентство государственных закупок обязано опубликовать в Бюллетене государственных закупок и на своей веб-странице объявление о присуждении не позднее 30 дней с даты направления закупающим органом информации:

а) о завершении процедуры государственной закупки – открытые торги, ограниченные торги, конкурентный диалог, переговоры с или без предварительного опубликования объявления на участие, запрос ценовых ofert – присуждением договора о

государственных закупках или заключением рамочного соглашения;

b) о завершении конкурса решений определением конкурента-победителя;

c) о присуждении договора о государственных закупках посредством динамичной системы закупок.

(2) При присуждении договоров о государственных закупках посредством динамичной системы закупок объявления о присуждении могут группироваться поквартально. В таком случае соответствующие сгруппированные объявления о присуждении должны быть опубликованы в течение не более чем 48 дней по окончании квартала.

(3) В случае государственных закупок, указанных в части (3) статьи 2, объявление о присуждении публикуется закупающим органом и в Официальном журнале Европейского Союза.

Примечание: Ст.29 ч.(2) в силу с 31 декабря 2020 года.

(4) Объявление о присуждении должно содержать по меньшей мере информацию, предусмотренную в приложении 3, и, если необходимо, другую информацию, признаваемую закупающим органом полезной, с использованием стандартных форм.

Статья 30. Информирование и присуждение

договоров о государственных закупках

(1) Закупающий орган обязан информировать экономических операторов, вовлеченных в процедуру присуждения, о решениях относительно результатов отбора, результатов процедуры присуждения договора о государственных закупках или заключения рамочного соглашения, приема в динамичную систему закупок, результатов конкурса решений либо, по необходимости, аннулирования процедуры присуждения и возможного инициирования новой процедуры в письменной форме и в кратчайшие сроки, но не позднее трех рабочих дней после вынесения данных решений.

(2) Сообщение, посредством которого осуществляется информирование, предусмотренное в части (1), может быть передано и по факсу или посредством электронных средств по адресам, указанным оферентами в их офертах. В любом случае данный факт регистрируется.

(3) В случае если закупающий орган не передает сообщение о результатах применения процедуры и по факсу или посредством электронных средств, сроки, предусмотренные в части (1) статьи 31, продлеваются на пять дней.

(4) В рамках сообщения, предусмотренного в части (1), закупающий орган обязан проинформировать победившего оферента/победивших оферентов или выбранного кандидата/выбранных кандидатов об акцепте/принятии представленных оферты/оферт, кандидатуры/кандидатур.

(5) В рамках сообщения, предусмотренного в части (1), закупающий орган обязан проинформировать оферентов/кандидатов, оферта которых отклонена/не признана выигравшей или кандидатуры которых отвергнуты, о причинах, на основании которых принято такое решение, в следующем порядке:

a) каждому отвергнутому кандидату – конкретные причины, на основании которых вынесено решение об отклонении его кандидатуры;

b) относительно каждой отклоненной оферты – конкретные причины, на основании которых принято решение об отклонении, с детальным изложением оснований, в соответствии с которыми оферта была признана неприемлемой и/или несоответствующей, в частности, элементов оферты, которые не соответствовали функциональным и качественным требованиям, предусмотренным техническим заданием;

c) каждому оференту, представившему оферту, приемлемую и соответствующую, то есть допустимую, но не признанную выигравшей, – относительные характеристики и преимущества выигравшей оферты/оферт в сравнении с его офертой, наименование оферента, которому будет присужден договор о государственных закупках или, по обстоятельствам, наименования оферентов, с которыми будет заключено рамочное соглашение.

(6) В отношении оферента, оферта которого признана выигравшей, в документацию по присуждению может быть включено требование о подписании договора о

государственных закупках в 10-дневный срок со дня его передачи на подпись. Заключение договора может быть приостановлено Национальным агентством по разрешению споров в случаях, предусмотренных настоящим законом.

(7) Договор о государственных закупках считается заключенным в момент его подписания сторонами и вступает в силу с момента его регистрации в порядке, установленном настоящим законом.

(8) В случае если по истечении срока, предусмотренного в части (6), oferent, получивший сообщение об акцепте оферты, не подписал договор о государственных закупках или не предоставил обеспечение надлежащего исполнения договора, закупающий орган вправе отклонить его оферту и выбрать другую выигравшую оферту из числа остальных сохраняющих силу оферт. При этом закупающий орган вправе отклонить все остальные оферты в соответствии с условиями настоящего закона.

Статья 31. Сроки заключения договоров о государственных закупках

(1) Договоры о государственных закупках, подпадающие под действие настоящего закона, могут заключаться только по истечении следующих сроков ожидания:

а) 11 дней с даты передачи сообщения о результатах применения процедуры присуждения – в случае, когда оценочная стоимость соответствующего договора согласно положениям статьи 3 равна или превышает пределы, предусмотренные в части (3) статьи 2;

б) шести дней с даты передачи сообщения о результатах применения процедуры присуждения – в случае, когда оценочная стоимость соответствующего договора согласно положениям статьи 3 меньше пределов, предусмотренных в части (3) статьи 2.

(2) Договоры о государственных закупках/рамочные соглашения, подпадающие под действие настоящего закона, заключенные до истечения сроков, предусмотренных в части (1), являются недействительными.

(3) Соблюдение сроков, предусмотренных в части (1), является факультативным в следующих случаях:

а) когда договор о государственных закупках присуждается вследствие проведения процедуры переговоров без предварительного опубликования объявления на участие;

б) когда соответствующие договор о государственных закупках/рамочное соглашение подлежат заключению с экономическим оператором, который был единственным oferentом в рамках процедуры присуждения, и не имеется других экономических операторов, вовлеченных в соответствующую процедуру присуждения;

с) когда присуждается договор, вытекающий из рамочного соглашения, или договор вследствие использования динамичной системы закупок.

Глава VI

ОСНОВНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ К ПРОЦЕДУРЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ЗАКУПКИ

Статья 32. Правила сообщения информации

(1) Любое сообщение, заявление, информация, уведомление и тому подобные акты, предусмотренные настоящим законом, должны передаваться в письменной форме.

(2) Любой письменный документ подлежит регистрации в момент передачи и, соответственно, получения.

(3) Закупающий орган вправе предусмотреть в документации по присуждению способы сообщения, которые он намеревается использовать в ходе применения процедуры присуждения.

(4) Экономический оператор вправе подать заявку на участие в процедуре присуждения любым способом, предусмотренным в статье 33, в том числе по телефону; в последнем случае экономический оператор обязан подтвердить свою заявку на участие письменно в кратчайшие сроки, но не позднее трех дней с даты обращения за регистрацией в качестве участника и в обязательном порядке до предельной даты подачи оферт.

(5) Закупающий орган вправе потребовать, чтобы каждая заявка на участие в процедуре присуждения, переданная по факсу, была подтверждена в течение трех дней письмом,

переданным по почте или посредством электронных средств.

(6) Экономический оператор передает оферту только по почте или только посредством электронных средств, если такое требование предусмотрено в объявлении на участие.

(7) В случае если закупающий орган устанавливает, чтобы оферты передавались по почте, оферент по умолчанию вправе подать оферту непосредственно по месту нахождения закупающего органа или по другому адресу, указанному данным органом.

(8) Закупающий орган вправе установить, чтобы заявки на участие и/или оферты передавались посредством электронных средств лишь при обеспечении соблюдения следующих требований:

а) информация относительно специфических технических возможностей электронной передачи, включая кодирование, доступна всем заинтересованным экономическим операторам;

б) электронное оборудование по приему надлежащим образом обеспечивает целостность и конфиденциальность получаемых данных;

с) экономические операторы должны до предельной даты подачи передать документы, сертификаты, декларации и тому подобные затребованные документы, в случае если они недоступны в электронном формате.

(9) Обеспечение целостности и конфиденциальности получаемых данных предполагает, что электронное оборудование, посредством своих технических характеристик и/или используемых специфических процедур, позволяет выполнить, как минимум, все следующие условия:

а) точный момент получения оферт или заявок на участие, а также, если необходимо, планов/проектов, может быть четко определен;

б) до предельной даты подачи данных никто не имеет доступа к передаваемым данным;

с) в случае если запрет доступа, предусмотренный в пункте б), нарушен, несанкционированный доступ можно легко определить;

д) лишь соответствующим образом авторизованные лица вправе установить или изменить дату визуализации полученных данных;

е) доступ к полученным данным возможен на всех этапах процесса только посредством одновременного действия по меньшей мере двух авторизованных лиц/систем и лишь после даты визуализации, установленной согласно положениям пункта д);

ф) после даты визуализации полученных данных доступ к соответствующим данным остается возможным лишь для лиц, авторизованных на визуализацию таких данных.

(10) Сообщения, обмен информацией и ее хранение осуществляются в порядке, обеспечивающем целостность данных, конфиденциальность оферт и заявок на участие, а также проведение закупающими органами анализа содержания оферт и заявок на участие только по истечении предусмотренного для их представления срока.

(11) Средства, используемые для электронной связи, а также их технические характеристики должны быть всегда доступны общественности и совместимы с информационными технологиями и технологиями связи общего пользования.

(12) Применение средств электронной передачи и получения оферт, а также средств электронного приема заявок на участие осуществляется с соблюдением следующих правил:

а) информация о спецификациях, необходимых для представления оферт и заявок на участие электронным путем, включая кодирование, должна быть доступна заинтересованным сторонам;

б) электронные оферты должны быть подтверждены электронной подписью.

(13) В процессе сообщения закупающий орган не должен дискриминировать ни одного экономического оператора в том, что касается сообщаемой информации, а документация по присуждению, технические задания или описательные документы предоставляются всем экономическим операторам, подавшим заявку на участие, в одинаковом объеме и идентичного содержания.

Статья 33. Способы сообщения

(1) Все сообщения, а также весь обмен информацией могут осуществляться, по

усмотрению закупающего органа, по почте, по факсу, электронным путем, по телефону (в соответствии с частью (4) статьи 32) или комбинацией этих способов.

(2) Избранные способы сообщения должны быть общедоступными и не ограничивать доступ экономических операторов к процедуре присуждения договоров о государственных закупках.

Статья 34. Разъяснения

(1) Любой заинтересованный экономический оператор вправе запросить разъяснения по документации по присуждению.

(2) Закупающий орган обязан дать четкий, исчерпывающий и однозначный ответ на любой запрос разъяснения в кратчайший срок, который не должен превышать, как правило, трех рабочих дней с момента получения соответствующего запроса от экономического оператора, за исключением процедуры запроса ценовых ofert, где такой срок не может превышать одного рабочего дня.

(3) Закупающий орган обязан передать ответы, с приложением соответствующих вопросов, всем экономическим операторам, получившим в соответствии с настоящим законом документацию по присуждению, приняв меры по недопущению раскрытия личности запросившего соответствующие разъяснения, а также разместить данные ответы в АИС «ГРГЗ».

(4) Без ущерба для положений части (2) в той мере, в какой разъяснения были запрошены в разумный срок, ответ закупающего органа на данные запросы должен быть размещен в АИС «ГРГЗ» или передан экономическим операторам не позднее:

а) шести дней до предельной даты подачи ofert – в случае, когда оценочная стоимость договора о государственных закупках равна или превышает пределы, предусмотренные в части (3) статьи 2;

б) четырех дней до предельной даты представления кандидатур – в случае ограниченных торгов или переговоров с предварительным опубликованием объявления на участие;

с) трех дней до предельной даты подачи ofert – в случае, когда оценочная стоимость договора о государственных закупках меньше пределов, предусмотренных в части (3) статьи 2;

д) одного дня до предельной даты подачи ofert – в случае процедуры запроса ценовых ofert.

(5) В случае если экономический оператор не направил запрос разъяснения в разумный срок, поставив таким образом закупающий орган в положение невозможности соблюдения сроков, предусмотренных в части (4), закупающий орган вправе не отвечать на запрос. В случае если закупающий орган принял решение дать ответ на запрос разъяснения, он обязан продлить срок подачи ofert таким образом, чтобы соблюдались сроки, предусмотренные в части (4). В таком случае продление срока подачи ofert не предполагает продление права запроса разъяснений.

(6) Закупающий орган обязан открыть кандидатуры/оферты в день, время и по адресу, которые указаны в объявлении/приглашении на участие, в той мере, в какой он не был обязан продлить срок подачи ofert, за исключением случая, когда срок подачи ofert был продлен вследствие приостановления процедуры присуждения.

Статья 35. Требование подтверждения документов

Закупающий орган вправе потребовать от оферента подтверждения представленных им документов в соответствии с условиями, установленными для данной категории документов.

Статья 36. Правила относительно сроков подачи и приема заявок на участие и ofert

(1) До истечения предельного срока, установленного закупающим органом, экономический оператор, заинтересованный участвовать в процедуре государственной закупки, обязан подать соответствующую заявку на участие.

(2) Предельный срок подачи и приема заявок на участие и ofert должен быть

достаточным для того, чтобы дать возможность как отечественным, так и иностранным экономическим операторам подготовить и представить оферты до его истечения.

(3) При установлении предельного срока закупающий орган должен учитывать степень сложности предстоящих закупок, предполагаемую область субподрядов и необходимое время для пересылки по почте оферт с территории страны и из-за рубежа.

(4) Закупающий орган ответственен за установление срока подачи и приема заявок на участие и оферт.

Статья 37. Правила описания товаров, работ и услуг

(1) Технические спецификации товаров, работ и услуг, запрашиваемых закупающим органом, должны представлять собой четкое и полное описание предмета закупки, с тем чтобы выполнялись каждое требование и критерий, установленные закупающим органом.

(2) Технические спецификации предмета закупки должны соответствовать требованиям закупающего органа в отношении его качества, эффективности, тестирования, безопасности, размеров, символов, терминологии, упаковки, способа транспортировки, маркировки, этикетирования, процессов и методов производства, а также процедур определения его соответствия требованиям документации по присуждению.

(3) При подготовке технических спецификаций, проектов, чертежей, эскизов и описаний закупающий орган дает физическое описание запрашиваемых товаров, работ и услуг лишь при невозможности описания их показателей и/или функциональных характеристик.

(4) Технические спецификации не должны содержать ссылки на конкретную торговую марку или конкретный хозяйствующий субъект, патент, эскиз или вид товаров, работ и услуг, указывать их конкретное происхождение, конкретного производителя или экономического оператора. В случае, когда не имеется достаточно точного способа описания требований к закупке и такая ссылка неизбежна, характеристики должны включать слова «или эквивалент».

(5) Технические спецификации должны основываться, по обстоятельствам, на национальных и международных стандартах, национальных технических регламентах и нормативах.

(6) Технические спецификации определяются таким образом, чтобы соответствовать, там где возможно, потребностям/требованиям любого пользователя, включая лиц с ограниченными возможностями.

(7) Технические спецификации должны давать каждому оференту равный доступ к процедуре присуждения и не должны вести к созданию необоснованных препятствий, способных ограничить конкуренцию между экономическими операторами.

(8) Без ущерба для обязательных национальных технических регламентов, в той мере, в какой они соответствуют коммунитарному праву, закупающий орган обязан определить технические спецификации:

а) либо посредством отсылки, как правило, в нижеследующей очередности, к национальным/европейским стандартам, национальным/европейским техническим разрешениям, международным стандартам или другим техническим руководствам, разработанным национальными/европейскими организациями по стандартизации; в случае отсутствия таковых технические спецификации определяются посредством отсылки к другим национальным стандартам, техническим разрешениям или техническим регламентам относительно использования продукции или проектирования, расчета и выполнения работ. Любая такая отсылка должна содержать примечание «или эквивалент»;

б) либо посредством уточнения требуемых показателей и/или функциональных требований, которые должны быть достаточно точно описаны, чтобы позволить оферентам определить предмет договора о государственных закупках, а закупающему органу – присудить данный договор;

с) либо как посредством уточнения требуемых показателей и/или функциональных требований, как то предусмотрено в пункте б), так и посредством отсылки к стандартам, техническим разрешениям, общим техническим спецификациям, предусмотренным в пункте а), в качестве способа предположить соответствие уровню показателей и

функциональным требованиям;

d) либо посредством уточнения требуемых показателей и/или функциональных требований, как то предусмотрено в пункте b), для определенных характеристик, и отсылки к стандартам или техническим разрешениям, предусмотренным в пункте a), – для других характеристик.

(9) В случае если закупающий орган определяет технические спецификации в техническом задании, используя возможность, предусмотренную в пункте a) части (8), ни одна oferta не может быть отклонена по причине того, что товары или услуги, предусмотренные техническим заданием, не соответствуют указанным спецификациям, если offerent докажет любым адекватным способом, что представленное техническое предложение отвечает эквивалентным образом требованиям закупающего органа, предусмотренным в технических спецификациях.

(10) В случае если закупающий орган определяет технические спецификации в техническом задании посредством уточнения требуемых показателей и/или функциональных требований, ни одна oferta не может быть отклонена, если offerent докажет любым адекватным способом, что предлагаемые им товары, работы и услуги обеспечивают выполнение требуемых показателей или функциональных требований, поскольку соответствуют:

- a) национальному/европейскому стандарту;
- b) национальному/европейскому техническому разрешению;
- c) общей технической спецификации;
- d) международному стандарту;
- e) другим техническим регламентам, разработанным европейскими организациями по стандартизации.

(11) Адекватным способом доказательства соответствия требуемым техническим спецификациям может быть технический паспорт производителя или отчет об испытаниях/тестировании, изданный признанным органом, таким как независимая испытательная и калибровочная лаборатория или орган по сертификации и инспекции, который обеспечивает соблюдение применимых национальных/европейских стандартов. Закупающий орган обязан признать сертификаты, выданные признанными организациями в любом государстве–члене Европейского Союза.

(12) Показатели и функциональные требования, посредством которых определяются технические спецификации, могут включать также экологические характеристики.

(13) В случае если закупающий орган требует выполнения определенных экологических характеристик в том, что касается показателей и функциональных требований, он вправе использовать, полностью или частично, технические спецификации, определенные экологическими этикетками – европейскими, мультинациональными или любыми иными, если выполняются совокупно следующие условия:

- a) соответствующие спецификации являются адекватными для определения характеристик товаров или услуг, поставка/оказание которых является предметом договора о государственных закупках;
- b) требования к экологическим этикеткам разработаны на научной основе;
- c) экологическая этикетка утверждена посредством специальной процедуры, что позволило привлечь все заинтересованные стороны – правительственные организации, потребителей, производителей, дистрибьюторов, природоохранные организации;
- d) экологическая этикетка доступна любому заинтересованному лицу.

(14) Закупающий орган вправе уточнить в техническом задании, что предлагаемые товары или услуги, имеющие определенную экологическую этикетку, считаются полностью соответствующими требуемым техническим спецификациям. Закупающий орган не вправе признать техническое предложение несоответствующим лишь по причине того, что предлагаемые товары или услуги не имеют указанной экологической этикетки, если offerent докажет любым адекватным способом, что предлагаемые товары/услуги соответствуют требуемым техническим спецификациям.

(15) Закупающий орган вправе предусмотреть в документации по присуждению в той

мере, в какой они соответствуют коммунитарному праву, специальные условия исполнения договора, направленные на достижение эффектов социального характера или связанные с защитой окружающей среды и продвижением устойчивого развития.

Статья 38. Документация по присуждению

(1) Закупающий орган обязан устанавливать в документации по присуждению любые требования, критерии, правила и другую необходимую информацию для обеспечения oferentu/кандидату полного, точного и ясного информирования относительно порядка применения процедуры присуждения.

(2) Агентство государственных закупок до передачи объявления на участие для опубликования рассматривает приглашение на участие.

[Ст.38 ч.(2) изменен ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

[Ст.38 ч.(3) утратила силу согласно ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

[Ст.38 ч.(4) утратила силу согласно ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

(5) Документация по присуждению готовится и публикуется на государственном языке.

(6) Документация по присуждению может быть подготовлена и на одном из языков международного общения в случае, если:

а) характер запрашиваемых товаров, работ и услуг требует привлечения иностранных экономических операторов, ресурсов, технологий, предоставления иностранных экспертных услуг или вовлечения иностранных конкурентов;

б) оценочная стоимость запрашиваемых товаров, работ и услуг превышает пределы, предусмотренные в части (3) статьи 2.

(7) Оферты представляются на языке, указанном в документации по присуждению. Любой экономический оператор имеет право ссылаться на документацию по присуждению и формулировать требования на языке, на котором он представил оферту.

Статья 39. Изменение документации по присуждению

(1) До истечения предельного срока подачи оферткупающий орган – по собственной инициативе либо в соответствии с запросом экономического оператора о даче разъяснений согласно статье 34 – вправе внести изменения в документацию по присуждению. Информация о внесении изменений незамедлительно сообщается всем экономическим операторам, которые подали заявку на участие или которымкупающий орган предоставил документацию по присуждению, и Агентству государственных закупок.

(2) В случае проведения совещания с экономическими операторамипкупающий орган составляет протокол заседания. Протокол незамедлительно доводится до сведения всех экономических операторов, которые подали заявку на участие или которымкупающий орган предоставил документацию по присуждению, помещается в АИС «ГРГЗ» с соблюдением положений статьи 34 и сообщается Агентству государственных закупок. Протокол является составной частью документации по присуждению; его положения, считающиесякупающим органом изменениями или дополнениями к документации по присуждению, должны соответствующим образом выделяться.

Статья 40. Подкуп в рамках процедур государственной закупки

(1) Закупающий орган должен отклонить оферту, если установит, что представивший ее экономический оператор предлагает или соглашается предложить, прямо или косвенно, любому должностному лицу или служащемукупающего органа вознаграждение в любой форме, наем на работу или любую другую услугу в качестве компенсации за определенные действия, решения или применение какой-либо процедуры государственной закупки в пользу данного оператора.

(2) Отклонение оферты и причины отклонения отражаются в отчете о процедуре государственной закупки и незамедлительно сообщаются соответствующему экономическому оператору.

(3) Агентство государственных закупок/закупающий орган и/или экономический оператор незамедлительно уведомляют компетентные органы о любом факте подкупа или попытки подкупа, предпринятых экономическим оператором или представителем покупающего органа.

(4) Договоры о государственных закупках, заключенные с использованием подкупа, подтвержденного окончательным решением судебной инстанции, являются недействительными.

Статья 41. Условия, связанные с налогами,
проблемами окружающей среды,
охраной труда

(1) Закупающий орган должен указать в техническом задании организации, где oferenty могут получить необходимые сведения об обязательствах в отношении налогов, охраны окружающей среды, о предписаниях по охране и условиям труда в Республике Молдова, которыми следует руководствоваться при осуществлении работ или оказании услуг в процессе исполнения договора.

(2) Закупающий орган, предоставляющий сведения, предусмотренные в части (1), требует от oferentov подтверждения того, что при разработке offerты ими были соблюдены обязательства и предписания по охране и условиям труда, действующие в местах, где будут выполняться работы или оказываться услуги.

Статья 42. Offerта. Альтернативные offerты

(1) Offerent обязан разработать offerту в соответствии с положениями документации по присуждению.

(2) Offerта носит обязательный характер, с точки зрения содержания, в течение всего срока действия, установленного покупающим органом.

(3) Экономический оператор обязан подать offerту по адресу и до предельных даты и времени, предусмотренных в объявлении или приглашении на участие.

(4) Риски, связанные с подачей offerты, включая риск форс-мажорных обстоятельств, несет экономический оператор.

(5) Offerта, поданная по-иному, нежели установленный, адресу покупающего органа или по истечении предельного срока подачи, возвращается без открытия.

(6) Содержание offerт должно оставаться конфиденциальным до установленной для их открытия даты; покупающий орган может ознакомиться с содержанием поданных offerт лишь в указанную дату.

(7) Закупающий орган вправе позволить offerентам подать и другие offerты, именуемые альтернативными, но лишь в случае, когда критерием оценки offerт является наиболее выгодная с технико-экономической точки зрения offerта. Только альтернативные offerты могут в определенной мере не отвечать требованиям, предусмотренным документацией по присуждению.

(8) Закупающий орган обязан предусмотреть в документации по присуждению обязательные минимальные требования, которым должны отвечать альтернативные offerты, чтобы приниматься во внимание.

(9) Объявление/приглашение на участие должно ясно указывать, возможна подача альтернативных offerт или это запрещено. В случае отсутствия данного указания покупающий орган не вправе принимать во внимание альтернативные offerты.

(10) Закупающий орган не вправе отклонить альтернативную offerту лишь по той причине, что она:

а) составлена с использованием технических спецификаций, определенных иным образом, нежели предусмотренный в техническом задании, в случае если экономический оператор может доказать, что предложенное решение обеспечивает соответствующее выполнение всех требований технического характера, предусмотренных покупающим органом;

б) могла бы быть признана выигравшей в случае, если:

– договор о государственных закупках товаров, по которым организована процедура присуждения договора, трансформируется в договор о государственных закупках услуг;

– договор о государственных закупках услуг, по которым организована процедура присуждения договора, трансформируется в договор о государственных закупках товаров.

(11) Закупающий орган обязан не принимать во внимание альтернативные оферты, не отвечающие обязательным минимальным требованиям, предусмотренным в части (8).

Статья 43. Дело о государственной закупке

(1) Закупающий орган обязан завести дело о государственной закупке и хранить его в течение пяти лет со дня инициирования процедуры государственной закупки.

(2) Документы, подлежащие включению в дело о государственной закупке, а также документы, подлежащие представлению в Агентство государственных закупок, устанавливаются положением, утверждаемым Правительством.

Глава VII ПРОЦЕДУРЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ЗАКУПКИ Часть 1

Виды процедур государственной закупки

Статья 44. Процедуры государственной закупки

(1) Присуждение договора о государственных закупках может осуществляться посредством:

- a) открытых торгов;
- b) ограниченных торгов;
- c) конкурентного диалога;
- d) переговорных процедур;
- e) запроса ценовых оферт;
- f) конкурса решений;
- g) закупок при планировании строительства социального жилья.

(2) Основными процедурами присуждения договора о государственных закупках являются открытые торги и ограниченные торги. Иные процедуры государственной закупки могут применяться лишь в соответствии с условиями, прямо установленными настоящим законом.

(3) Закупающий орган вправе использовать специальные способы присуждения лишь в случаях, прямо предусмотренных настоящим законом. Специальными способами являются:

- a) рамочное соглашение;
- b) динамичная система закупок;
- c) электронные торги.

Часть 2 Открытые торги

Статья 45. Инициирование открытых торгов

(1) Процедура открытых торгов включает оферты всех экономических операторов, желающих принять участие в торгах. С целью информирования потенциальных участниковкупающий орган заблаговременно публикует объявление на участие в открытых торгах с тем, чтобы желающие могли подготовить свои оферты. Объявление на участие в открытых торгах публикуется в соответствии с частью (1) статьи 28.

[Ст.45 ч.(1) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

(2) В случае государственных закупок, где стоимость договора, подлежащего присуждению, оцененная согласно положениям статьи 3, равна или превышает пределы, предусмотренные в части (3) статьи 2, объявление на участие также публикуется в Официальном журнале Европейского Союза.

[Ст.45 ч.(2) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

(3) В случае государственных закупок, где стоимость договора, подлежащего присуждению, оцененная согласно положениям статьи 3, ниже пределов, предусмотренных в части (3) статьи 2, период между датой опубликования объявления на участие в Бюллетене государственных закупок и предельной датой подачи оферт должен быть не менее 20 дней.

[Ст.45 ч.(3) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

(4) В случае государственных закупок, где стоимость договора, подлежащего присуждению, оцененная согласно положениям статьи 3, равна или превышает пределы, предусмотренные в части (3) статьи 2, период между датой опубликования в Бюллетене государственных закупок и между датой передачи объявления на участие для опубликования в Официальном журнале Европейского Союза и предельной датой подачи ofert должен быть не менее 52 дней.

[Ст.45 ч.(4) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

Примечание: Ст.45 ч.(4) в силу с 31 декабря 2020 года.

(5) В случае если закупающий орган опубликовал объявление о намерении относительно договора о государственных закупках, подлежащего присуждению, он вправе уменьшить срок, предусмотренный в части (4), до 36 дней.

Примечание: Ст.45 ч.(5) в силу с 31 декабря 2020 года.

(6) Сокращение срока, предусмотренное в части (5), возможно лишь в случае, когда объявление о намерении содержит всю информацию, которая должна содержаться в объявлении на участие, в той мере, в какой она известна на дату опубликования объявления о намерении, и было передано для опубликования максимум за 12 месяцев и минимум за 52 дня до даты передачи для опубликования объявления на участие.

Примечание: Ст.45 ч.(6) в силу с 31 декабря 2020 года.

(7) В случае если объявление на участие передано в электронном формате для опубликования в Официальном журнале Европейского Союза, срок, предусмотренный в частях (4) и (5), может быть сокращен на семь дней.

Примечание: Ст.45 ч.(7) в силу с 31 декабря 2020 года.

(8) В случае если закупающий орган публикует в электронной форме всю документацию по присуждению и предоставляет, начиная с даты опубликования объявления на участие, прямой и неограниченный доступ к данной документации всем экономическим операторам, он вправе уменьшить срок, предусмотренный в частях (3) и (4), а также сроки, вытекающие из применения положений части (7), на пять дней.

(9) Сокращение срока, предусмотренное в части (8), возможно лишь в случае, когда объявление на участие содержит интернет-адрес, по которому доступна документация по присуждению.

(10) Любой заинтересованный экономический оператор вправе запросить и получить документацию по присуждению.

(11) В случае если по техническим причинам документация по присуждению не может быть опубликована в электронной форме, закупающий орган обязан предоставить данную документацию экономическому оператору в кратчайший срок, который не должен превышать двух дней после получения запроса от экономического оператора.

(12) Заинтересованный экономический оператор обязан принять все необходимые меры для того, чтобы соблюдение закупающим органом срока, предусмотренного в части (11), не привело к тому, что экономический оператор получит документацию менее чем за два дня до предельной даты подачи ofert.

Статья 46. Объявление на участие в открытых торгах

Объявление на участие в открытых торгах разрабатывается в соответствии с положениями статьи 28 с указанием информации, предусмотренной в приложении 3.

Статья 47. Условия предоставления документации по присуждению

Закупающий орган предоставляет экономическим операторам документацию по присуждению в соответствии с положениями, изложенными в объявлении на участие в торгах. Плата, которую закупающий орган вправе взимать за документацию по присуждению, включает только расходы на ее печатание и доставку экономическому оператору. Защищенным мастерским в смысле части (2) статьи 5 документация по присуждению предоставляется бесплатно.

Статья 48. Документация по присуждению

Структура и содержание документации по присуждению устанавливаются стандартной документацией, утверждаемой Министерством финансов.

Часть 3

Ограниченные торги

Статья 49. Инициирование ограниченных торгов

(1) Ограниченные торги проводятся по тем же правилам, что и открытые торги, при условии применения процедуры предварительного отбора, которой предшествует опубликование объявления на участие в предварительном отборе. Процедура ограниченных торгов проводится в два этапа:

- а) этап отбора кандидатов, проводимый с применением критериев квалификации и отбора в соответствии с положениями статей 16–25;
- б) этап оценки оферт, поданных отобранными кандидатами, с применением критерия присуждения.

Ограниченные торги иницируются посредством опубликования объявления на участие в соответствии с частью (1) статьи 28, которым заинтересованные экономические операторы приглашаются к подаче кандидатур.

[Ст.49 ч.(1) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

(2) В случае государственных закупок, где стоимость договора, подлежащего присуждению, оцененная согласно положениям статьи 3, равна или превышает пределы, предусмотренные в части (3) статьи 2, объявление на участие публикуется также в Официальном журнале Европейского Союза.

[Ст.49 ч.(2) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

(3) В случае государственных закупок, где стоимость договора, подлежащего присуждению, оцененная согласно положениям статьи 3, ниже пределов, предусмотренных в части (3) статьи 2, период между датой опубликования объявления на участие в Бюллетене государственных закупок и предельной датой подачи кандидатур должен быть не менее 20 дней.

[Ст.49 ч.(3) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

(4) В случае государственных закупок, где стоимость договора, подлежащего присуждению, оцененная согласно положениям статьи 3, равна или превышает пределы, предусмотренные в части (3) статьи 2, период между датой опубликования объявления на участие в Бюллетене государственных закупок и между датой передачи объявления на участие для опубликования в Официальном журнале Европейского Союза и предельной датой подачи кандидатур должен быть не менее 37 дней.

[Ст.49 ч.(4) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

Примечание: Ст.49 ч.(4) в силу с 31 декабря 2020 года.

(5) В случае если по причинам срочности не может быть соблюден срок, предусмотренный в частях (3) и (4), закупающий орган вправе ускорить применение процедуры посредством уменьшения соответствующего срока, но не менее чем до 15 дней до предельной даты подачи кандидатур или не менее чем до 10 дней в случае, если объявление передано в электронной форме.

(6) В случае если объявление на участие передано в электронном формате для опубликования в Официальном журнале Европейского Союза, срок, предусмотренный в части (4), может быть сокращен на семь дней.

Примечание: Ст.49 ч.(6) в силу с 31 декабря 2020 года.

(7) В случае если закупающий орган публикует в электронной форме всю документацию по присуждению, должен быть обеспечен прямой и неограниченный доступ к данной документации всем экономическим операторам со дня опубликования объявления на участие.

(8) Любой экономический оператор вправе подать свою кандидатуру для участия в первом этапе ограниченных торгов.

(9) Закупающий орган вправе ограничить количество кандидатов, которые будут отобраны для подачи оферт, при условии наличия достаточного количества кандидатов. При отборе кандидатов закупающий орган обязан применять объективные и

недискриминационные критерии, используя в данных целях только критерии отбора, предусмотренные в объявлении на участие.

(10) Закупающий орган обязан указать в объявлении на участие критерии отбора и применяемые правила, минимальное количество кандидатов, которое он намеревается отобрать и, если необходимо, их максимальное количество.

(11) Минимальное количество кандидатов, указанное в объявлении на участие согласно части (10), должно быть достаточным для обеспечения реальной конкуренции и в любом случае не может быть менее пяти.

(12) Количество кандидатов, отобранных на первом этапе ограниченных торгов, должно быть по меньшей мере равно минимальному количеству, указанному в объявлении на участие.

(13) В случае если количество кандидатов, отвечающих критериям отбора, меньше минимального количества, указанного в объявлении на участие,купающий орган обязан аннулировать процедуру ограниченных торгов.

(14) Порядок осуществления государственной закупки посредством ограниченных торгов устанавливается положением, утверждаемым Правительством.

Статья 50. Процедура предварительного отбора

(1) С целью выявления квалифицированных экономических операторов покупающий орган проводит до представления оферт процедуру предварительного отбора с применением положений статей 16–25.

(2) В случае проведения процедуры предварительного отбора покупающий орган предоставляет по одному пакету документов по предварительному отбору каждому экономическому оператору, запросившему их на основе объявления на участие в предварительном отборе и оплатившему их стоимость. Плата, которую покупающий орган вправе взимать за документы по предварительному отбору, включает только расходы на их печатание и доставку экономическому оператору. Защищенным мастерским в смысле части (2) статьи 5 указанные документы предоставляются бесплатно.

(3) Документы по предварительному отбору включают:

- a) инструкции по подготовке и подаче заявок на предварительный отбор;
- b) краткое изложение основных условий договора, который должен быть заключен в результате процедур государственной закупки;
- c) перечень документов, которые должны быть представлены экономическим оператором в подтверждение своих квалификационных данных;
- d) сведения о порядке, месте и сроке подачи заявок на предварительный отбор с указанием предельных даты и времени подачи;
- e) любые другие требования, касающиеся подготовки и подачи заявок на предварительный отбор и его процедуры, которые устанавливаются покупающим органом в соответствии с настоящим законом, другими законодательными и нормативными актами и стандартной документацией.

(4) Закупающий орган обязан ответить на любой запрос экономического оператора, касающийся документов по предварительному отбору, с соблюдением сроков, указанных в статье 34. Ответ на любой запрос направляется всем экономическим операторам, которым покупающий орган предоставил документы по предварительному отбору, без указания источника запроса.

(5) Критерии предварительного отбора излагаются в документах по предварительному отбору. При оценке квалификационных данных каждого экономического оператора, подавшего заявку на предварительный отбор, применяются только эти критерии.

(6) После завершения предварительного отбора покупающий орган незамедлительно уведомляет каждого экономического оператора, подавшего заявку на предварительный отбор, о результатах отбора и предоставляет любому представителю общественности, по запросу, список всех экономических операторов, прошедших предварительный отбор. Только прошедшие предварительный отбор экономические операторы участвуют в дальнейшем в процедуре государственной закупки.

[Ст.50 ч.(6) изменена ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

(7) Информирование кандидатов осуществляется в соответствии со статьей 30.

Статья 51. Передача приглашения на участие

(1) Закупающий орган обязан передать приглашение на участие во втором этапе ограниченных торгов одновременно всем отобранными кандидатам.

(2) Запрещается приглашение на второй этап ограниченных торгов экономического оператора, не подавшего свою кандидатуру на первом этапе или не отвечающего критериям отбора.

(3) Приглашение на участие во втором этапе должно содержать по меньшей мере следующую информацию:

- a) ссылки на опубликованное объявление на участие;
- b) предельные дату и время подачи оферт;
- c) адрес для подачи оферт;
- d) язык или языки, на которых должна быть представлена оферта;
- e) адрес, дату и время открытия оферт;

f) если необходимо, уточнения относительно дополнительных документов, которые должны быть представлены экономическими операторами в целях проверки деклараций или дополнения документов, представленных на первом этапе в подтверждение технических и/или профессиональных возможностей и экономического и финансового положения.

(4) В случае если документация по присуждению доступна посредством электронных средств,купающий орган обязан включить информацию о способе доступа к соответствующей документации и в приглашение на участие.

(5) В случае если опубликование документации по присуждению в электронной форме невозможно по техническим причинам,купающий орган обязан передать приглашение на участие всем отобранными кандидатам с приложением к нему экземпляра документации по присуждению.

(6) В случае если оценочная стоимость договора о государственных закупках равна или превышает стоимость, предусмотренную в части (3) статьи 2,купающий орган обязан передать приглашение на участие по меньшей мере за 40 дней до предельной даты подачи оферт.

(7) В случае есликупающий орган опубликовал объявление о намерении относительно договора о государственных закупках, подлежащего присуждению, он вправе уменьшить срок, предусмотренный в части (6), как правило, до 36 дней, но в любом случае таковой не может быть менее 22 дней.

(8) Сокращение срока, предусмотренное в части (7), возможно лишь в случае, когда объявление о намерении содержит всю информацию, которая должна содержаться в объявлении на участие, в той мере, в какой она известна на дату опубликования объявления о намерении, и было передано для опубликования максимум за 12 месяцев и минимум за 52 дня до даты передачи для опубликования объявления на участие.

(9) В случае есликупающий орган публикует в электронной форме всю документацию по присуждению и предоставляет, начиная с даты опубликования объявления на участие, прямой и неограниченный доступ к данной документации всем экономическим операторам, он вправе уменьшить срок, предусмотренный в части (6), на пять дней.

(10) Сокращение срока, предусмотренное в части (9), возможно лишь в случае, когда объявление на участие содержит интернет-адрес, по которому доступна документация по присуждению.

(11) В случае если по причинам срочности не может быть соблюден срок, предусмотренный в частях (6) и (7), а также срок, вытекающий из применения положений частей (9) и (12),купающий орган вправе ускорить применение процедуры посредством уменьшения соответствующего срока, но не менее чем до 10 дней.

(12) В случае если оценочная стоимость договора о государственных закупках меньше стоимости, предусмотренной в части (3) статьи 2,купающий орган обязан передать приглашение на участие по меньшей мере за 20 дней до предельной даты подачи оферт.

(13) В случае если закупающий орган публикует в электронной форме всю документацию по присуждению и предоставляет, начиная с даты опубликования объявления на участие, прямой и неограниченный доступ к данной документации всем экономическим операторам, он вправе уменьшить срок, предусмотренный в части (12), на пять дней.

(14) Сокращение срока, предусмотренное в части (13), возможно лишь в случае, когда объявление на участие содержит интернет-адрес, по которому доступна документация по присуждению.

Часть 4

Иные процедуры государственной закупки

Статья 52. Конкурентный диалог

(1) Конкурентный диалог представляет собой трехэтапную процедуру, применяемую в случае особо сложных договоров о государственных закупках в той мере, в какой их присуждение невозможно посредством применения процедуры открытых или ограниченных торгов. На участие в процедуре конкурентного диалога может претендовать любой экономический оператор, и в ее рамках закупающий орган ведет с допущенными к этой процедуре кандидатами диалог о разработке одного или нескольких способов удовлетворить его нужды решений, на основании которых отобранные кандидаты приглашаются к представлению оферт.

(2) Договор о государственных закупках считается особо сложным, если закупающий орган не в состоянии:

а) определить по объективным причинам технические средства, удовлетворяющие его нуждам и целям; и/или

б) установить по объективным причинам юридический и/или финансовый характер проекта.

(3) В случае если присуждение договора о государственных закупках осуществляется посредством применения процедуры конкурентного диалога, критерием присуждения должна быть только наиболее выгодная с технико-экономической точки зрения оферта.

(4) Процедура конкурентного диалога проводится в три этапа:

а) этап предварительного отбора кандидатов;

б) этап диалога с допущенными по результатам предварительного отбора кандидатами в целях определения решения/решений, которые способны удовлетворить нужды закупающего органа и на основании которых кандидаты будут разрабатывать и представлять окончательную оферту;

с) этап оценки поданных окончательных оферт.

(5) Конкурентный диалог инициируется посредством опубликования в Бюллетене государственных закупок объявления на участие в соответствии с частью (1) статьи 28, которым заинтересованные экономические операторы приглашаются к подаче кандидатур.

[Ст.52 ч.(5) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

(6) В случае государственных закупок, где стоимость договора, подлежащего присуждению, оцененная согласно положениям статьи 3, равна или превышает пределы, предусмотренные в части (3) статьи 2, объявление на участие публикуется также в Официальном журнале Европейского Союза.

[Ст.52 ч.(6) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

(7) Период между датой опубликования в Бюллетене государственных закупок и, по обстоятельствам, между датой передачи объявления на участие для опубликования в Официальном журнале Европейского Союза и предельной датой подачи кандидатур должен быть не менее:

а) 20 дней – в случае государственных закупок, где стоимость договора, подлежащего присуждению, оцененная согласно положениям статьи 3, ниже пределов, предусмотренных в части (3) статьи 2;

б) 37 дней – в случае государственных закупок, где стоимость договора, подлежащего присуждению, оцененная согласно положениям статьи 3, равна или превышает пределы,

предусмотренные в части (3) статьи 2.

[Ст.52 ч.(7) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

Примечание: Ст.52 ч.(7) в силу с 31 декабря 2020 года.

(8) В случае если объявление на участие передано в электронном формате для опубликования в Официальном журнале Европейского Союза, период, предусмотренный в пункте b) части (7), может быть сокращен на семь дней.

[Ст.52 ч.(8) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

Примечание: Ст.52 ч.(8) в силу с 31 декабря 2020 года.

(9) Любой экономический оператор вправе подать свою кандидатуру для участия в процедуре конкурентного диалога.

(10) При предварительном отборе кандидатов закупающий орган обязан применять объективные и недискриминационные критерии, используя в данных целях только критерии предварительного отбора, предусмотренные в объявлении на участие.

(11) Закупающий орган обязан указать в объявлении на участие критерии предварительного отбора и применяемые правила, минимальное количество кандидатов, которое он намеревается отобрать, и, если необходимо, их максимальное количество.

(12) Минимальное количество кандидатов, указанное в объявлении на участие согласно части (11), должно быть достаточным для обеспечения реальной конкуренции и в любом случае не может быть менее трех.

(13) Количество кандидатов, допущенных ко второму этапу конкурентного диалога, должно быть по меньшей мере равно минимальному количеству, указанному в объявлении на участие.

(14) В случае если количество кандидатов, отвечающих критериям предварительного отбора, меньше минимального количества, указанного в объявлении на участие, закупающий орган вправе:

a) либо аннулировать процедуру конкурентного диалога;

b) либо продолжить процедуру конкурентного диалога с тем кандидатом/теми кандидатами, которые отвечают требуемым критериям.

(15) Закупающий орган обязан передать приглашение на участие во втором этапе конкурентного диалога одновременно всем допущенным к нему кандидатам. Такое приглашение должно содержать:

a) либо экземпляр технического задания или описательной документации и любого дополнительного документа;

b) либо отсылку к техническому заданию и другим документам, указанным в пункте a), в случае если они прямо доступны электронным путем.

(16) Запрещается приглашение на второй этап конкурентного диалога экономического оператора, не подавшего свою кандидатуру на первом этапе или не отвечающего критериям предварительного отбора.

(17) Помимо информации, предусмотренной в части (15), приглашение на участие должно содержать по меньшей мере следующую информацию:

a) ссылки на опубликованное объявление на участие;

b) адрес, по которому будет проводиться диалог, а также дату и время его начала;

c) язык или языки, на которых будет проводиться диалог;

d) если необходимо, уточнения относительно дополнительных документов, которые должны быть представлены экономическими операторами в целях проверки деклараций или дополнения документов, представленных на первом этапе в подтверждение технических и/или профессиональных возможностей и экономического и финансового положения.

(18) Закупающий орган обязан передать приглашение на участие с приложением экземпляра документации по присуждению, включающей также описательную документацию.

(19) В случае если документация по присуждению доступна посредством электронных средств, закупающий орган обязан включить в приглашение на участие интернет-адрес или информацию о способе доступа к соответствующей документации.

(20) Закупающий орган обязан включить в описательную документацию по меньшей мере описание нужд, задач и проблем закупающего органа, на основании которых будет проводиться диалог в целях определения жизнеспособных решений, а также, если необходимо, вознаграждение, которое будет выдаваться участникам диалога.

(21) Закупающий орган вправе предусмотреть в описательной документации возможность проведения диалога в несколько последовательных этапов в целях уменьшения количества обсуждаемых решений. Последовательное уменьшение количества обсуждаемых решений осуществляется только на основании факторов оценки, установленных в документации по присуждению.

(22) Закупающий орган проводит диалог с каждым допущенным кандидатом в отдельности. В рамках данного диалога обсуждаются варианты относительно технических и финансовых аспектов, порядка решения вопросов, связанных с правовой базой, а также любые другие элементы будущего договора, так чтобы найденные решения отвечали объективным нуждам закупающего органа.

(23) На всем протяжении диалогакупающий орган обязан придерживаться принципа равного отношения ко всем участникам. С этой цельюкупающий орган не вправе подавать информацию дискриминационным образом, способным создать одному/нескольким из участников преимущества перед другими.

(24) Закупающий орган обязан не раскрывать без согласия участника предложенное им решение и другую представленную им конфиденциальную информацию.

(25) Закупающий орган проводит диалог до нахождения решения/решений, отвечающих его объективным нуждам.

(26) После объявления этапа диалога закрытым и уведомления об этом участниковкупающий орган обязан пригласить отобранных участников к подаче окончательных оферт, разрабатываемых на основе найденных на данном этапе решения/решений и содержащих все необходимые элементы, посредством которых представляется способ исполнения будущего договора.

(27) Закупающий орган обязан передать приглашение на подачу окончательных оферт за достаточное количество дней до предельной даты подачи оферт, так чтобы каждый отобранный участник имел в своем распоряжении разумный срок для разработки окончательной оферты.

(28) Срок, предоставленный для разработки окончательной оферты, не должен быть меньше минимального срока, установленного совместно с участниками, отобранными в рамках второго этапа конкурентного диалога, и в любом случае не может быть менее 15 дней.

(29) Приглашение на подачу окончательной оферты должно содержать по меньшей мере следующую информацию:

- a) ссылки на опубликованное объявление на участие;
- b) предельные дату и время подачи оферт;
- c) адрес для подачи оферт;
- d) язык или языки, на которых должна быть представлена оферта;
- e) адрес, дату и время открытия оферт;
- f) разработанное в результате диалога техническое задание;

g) если необходимо, уточнения относительно дополнительных документов, которые должны быть представлены экономическими операторами в целях проверки деклараций или дополнения документов, представленных на первом этапе в подтверждение технических и/или профессиональных возможностей и экономического и финансового положения.

(30) На протяжении этапа оценкикупающий орган вправе потребовать пояснения оферт. Оценка оферт осуществляется на основании критериев, предусмотренных в документации по присуждению.

(31) Закупающий орган вправе потребовать от оферента, оферта которого признана наиболее выгодной с технико-экономической точки зрения, подтверждения определенных элементов оферты или определенных обязательств, взятых им на себя в рамках данной

оферты.

(32) В любой из ситуаций, предусмотренных в частях (30) и (31), представленные пояснения, дополнительная информация или подтверждения не должны приводить к изменениям базовых характеристик оферты или решений, на основании которых направлено приглашение на подачу окончательных оферт, – изменениям, которые могут привести к искажению конкуренции или созданию дополнительных преимуществ перед другими оферентами.

(33) Порядок осуществления государственной закупки посредством конкурентного диалога устанавливается положением, утверждаемым Правительством.

**Статья 53. Переговоры с предварительным
опубликованием объявления на участие**

(1) Закупающий орган может присудить договор о государственных закупках посредством переговорной процедуры, после опубликования объявления на участие:

а) в случае представления неправильных или неприемлемых оферт в рамках процедуры открытых или ограниченных торгов, запроса ценовых оферт либо конкурентного диалога, если первоначальные условия договора не претерпели существенных изменений. Закупающий орган вправе не публиковать объявление на участие, если оно включает в переговорную процедуру всех оферентов или тех из них, которые удовлетворяют качественным критериям отбора и представили оферты, отвечающие официальным требованиям процедуры присуждения, в рамках первоначально примененной процедуры. Применение переговорной процедуры в таком случае возможно только после аннулирования первоначальной процедуры открытых торгов, ограниченных торгов, запроса ценовых оферт либо конкурентного диалога;

б) в обоснованных исключительных случаях, когда речь идет о товарах, работах или услугах, характер или риски которых не допускают предварительного и окончательного установления цен;

с) в области услуг, в частности предусмотренных категорией 6 приложения 1 и интеллектуальных, таких как проектирование работ, – в той мере, в какой, благодаря характеру услуг, которые должны быть оказаны, технические спецификации договора не могут быть определены достаточно точно, чтобы сделать возможным присуждение договора путем выбора оферты согласно правилам процедуры открытых торгов или ограниченных торгов;

д) в случае договоров о государственных закупках работ, осуществляемых исключительно в целях исследований, разработок или экспериментальных работ, а не в целях получения прибыли или покрытия расходов на исследования и разработки.

(2) В случаях, указанных в части (1), для определения наиболее выгодной офертыкупающий орган ведет переговоры с оферентами по представленным ими офертам для приведения их в соответствие с требованиями, указанными в объявлении на участие, техническом задании и в возможных дополнительных документах.

(3) В случае, предусмотренном в пункте а) части (1),купающий орган вправе принять решение об организации завершающего этапа в виде электронных торгов. Закупающий орган обязан объявить об этом в объявлении на участие и в описательной документации.

(4) Переговоры с предварительным опубликованием объявления на участие инициируются посредством опубликования в соответствии с частью (1) статьи 28 объявления на участие, которым заинтересованные экономические операторы приглашаются к подаче кандидатур.

[Ст.53 ч.(4) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

(5) В случае государственных закупок, где стоимость договора, подлежащего присуждению, оцененная согласно положениям статьи 3, равна или превышает пределы, предусмотренные в части (3) статьи 2, объявление на участие публикуется также в Официальном журнале Европейского Союза.

[Ст.53 ч.(5) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

(6) Период между датой опубликования в Бюллетене государственных закупок и, по обстоятельствам, датой передачи объявления на участие для опубликования в

Официальном журнале Европейского Союза и предельной датой подачи кандидатур должен быть не менее:

а) 20 дней – в случае государственных закупок, где стоимость договора, подлежащего присуждению, оцененная согласно положениям статьи 3, ниже пределов, предусмотренных в части (3) статьи 2;

б) 37 дней – в случае государственных закупок, где стоимость договора, подлежащего присуждению, оцененная согласно положениям статьи 3, равна или превышает пределы, предусмотренные в части (3) статьи 2.

[Ст.53 ч.(6) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

Примечание: Ст.53 ч.(6) в силу с 31 декабря 2020 года.

(7) В случае если по причинам срочности не может быть соблюдено количество дней, предусмотренное в части (6), закупающий орган вправе сократить соответствующий период, но не менее чем до 15 дней.

[Ст.53 ч.(7) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

Примечание: Ст.53 ч.(7) в силу с 31 декабря 2020 года.

(8) В случае если объявление на участие передано в электронном формате для опубликования в Официальном журнале Европейского Союза, период, предусмотренный в пункте б) части (6), может быть сокращен на семь дней, а период, предусмотренный в части (7), – на пять дней.

[Ст.53 ч.(8) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

Примечание: Ст.53 ч.(8) в силу с 31 декабря 2020 года.

(9) Любой экономический оператор вправе запросить и получить экземпляр описательной документации/документации по присуждению.

(10) Закупающий орган обязан предоставить экономическому оператору описательную документацию в кратчайший срок, который не должен превышать двух дней после получения запроса от экономического оператора.

(11) Описательная документация должна содержать описание нужд, задач и проблем закупающего органа, на основании которых будут проводиться переговоры.

(12) Любой экономический оператор вправе подать свою кандидатуру для участия в процедуре переговоров с предварительным опубликованием объявления на участие.

(13) При предварительном отборе кандидатов закупающий орган обязан применять объективные и недискриминационные критерии, используя в данных целях только критерии предварительного отбора, предусмотренные в объявлении на участие.

(14) Закупающий орган обязан указать в объявлении на участие критерии предварительного отбора и применяемые правила, минимальное количество кандидатов, которое он намеревается отобрать и, если необходимо, их максимальное количество.

(15) Минимальное количество кандидатов, указанное в объявлении на участие согласно части (14), должно быть достаточным для обеспечения реальной конкуренции и в любом случае не может быть менее трех.

(16) Количество отобранных кандидатов должно быть по меньшей мере равно минимальному количеству, указанному в объявлении на участие.

(17) В случае если количество кандидатов, отвечающих критериям предварительного отбора, меньше минимального количества, указанного в объявлении на участие, закупающий орган обязан аннулировать процедуру переговоров с предварительным опубликованием объявления на участие.

(18) Закупающий орган обязан передать приглашение на участие во втором этапе процедуры переговоров с предварительным опубликованием объявления на участие одновременно всем отобранным кандидатам. Передаваемое приглашение должно содержать:

а) либо экземпляр технического задания или описательной документации и любого дополнительного документа;

б) либо отсылку к техническому заданию и другим документам, указанным в пункте а), в случае если они прямо доступны электронным путем.

(19) Запрещается приглашение на второй этап переговорной процедуры экономического

оператора, не подавшего свою кандидатуру на первом этапе или не отвечающего критериям предварительного отбора.

(20) Помимо информации, предусмотренной в части (18), приглашение на участие должно содержать по меньшей мере следующую информацию:

- a) ссылки на опубликованное объявление на участие;
- b) адрес, по которому будут проводиться переговоры, а также дату и время их начала;
- c) язык или языки, на которых будут проводиться переговоры;
- d) если необходимо, уточнения относительно дополнительных документов, которые должны быть представлены экономическими операторами в целях проверки деклараций или дополнения документов, представленных на первом этапе в подтверждение технических и/или профессиональных возможностей и экономического и финансового положения;

е) детальную и полную информацию относительно критерия присуждения, применяемого для определения выигравшей оферты, согласно положениям статьи 26.

(21) Любой отобранный кандидат вправе запросить разъяснения по описательной документации.

(22) Закупающий орган обязан в кратчайший срок дать четкий, полный и однозначный ответ на любой запрос разъяснения согласно положениям статьи 34.

(23) Закупающий орган обязан направить ответы вместе с соответствующими вопросами всем отобранным кандидатам, принимая меры по нераскрытию личности кандидата, запросившего соответствующие разъяснения.

(24) Закупающий орган проводит переговоры с каждым предварительно отобранным кандидатом в отдельности. В рамках переговоров определяются все технические, финансовые и юридические аспекты будущего договора.

(25) На всем протяжении переговоровкупающий орган обязан придерживаться принципа равного отношения ко всем участникам. С этой цельюкупающий орган не вправе подавать информацию дискриминационным образом, способным создать одному/нескольким из участников преимущества перед другими.

(26) Закупающий орган обязан не раскрывать без согласия кандидата предложенную им оферту и другую представленную им конфиденциальную информацию.

(27) Закупающий орган вправе предусмотреть в описательной документации возможность проведения переговоров в несколько этапов в целях уменьшения количества предложений оферт, участвующих в переговорах. Последовательное уменьшение количества предложений оферт осуществляется только на основании факторов оценки, установленных в документации по присуждению.

(28) Закупающий орган проводит переговоры до определения и установления выигравшей оферты – в случае если ее присуждение возможно.

(29) Порядок осуществления государственной закупки посредством переговоров с предварительным опубликованием объявления на участие устанавливается положением, утверждаемым Правительством.

Статья 54. Переговоры без предварительного опубликования объявления на участие

(1) В случае договоров о государственных закупках товаров, работ и услугкупающий орган может использовать процедуру переговоров без предварительного опубликования объявления на участие, если:

a) не было подано ни одной оферты или ни одной адекватной оферты либо ни одной кандидатуры в результате процедуры открытых или ограниченных торгов за период, в течение которого первоначальные условия договора не претерпели существенных изменений;

b) в связи с настоятельной необходимостью, по причине максимальной срочности вследствие непредвиденных для данногокупающего органа обстоятельств не могут быть соблюдены сроки для процедуры открытых торгов или переговоров с предварительным опубликованием объявления на участие. Ситуации, которыми обосновывается максимальная срочность, не должны быть вызваныкупающим органом.

Закупающий орган не вправе устанавливать срок действия договора с превышением времени, необходимого для разрешения срочности ситуации, которая привела к применению процедуры переговоров без предварительного опубликования объявления на участие;

с) по техническим причинам или причинам, связанным с творческой деятельностью либо относящимся к защите исключительных прав, необходимыми товарами, работами и услугами располагает единственный экономический оператор и альтернативы не существует.

[Ст.54 ч.(1), пкт.с) изменен ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

(2) В случае договоров о государственных закупках товаровкупающий орган производит закупки посредством переговоров без предварительного опубликования объявления на участие, если:

а) данные товары произведены только в целях осуществления исследований, разработок или экспериментальных работ. Данное положение не распространяется на количественную продукцию, произведенную с целью определения коммерческой жизнеспособности продукта или покрытия расходов на исследования и разработки;

б) договор о государственных закупках относится к дополнительным поставкам, осуществляемым первоначальным поставщиком и предназначенным для частичной замены имущества или установок текущего пользования либо для увеличения имеющегося имущества или установок, если замена поставщика обязала быкупающий орган приобрести технический материал с отличными характеристиками, что привело бы к несовместимости или к непропорциональным техническим трудностям эксплуатации и содержания. Срок действия таких, а также возобновленных договоров, по общему правилу, не может составлять более трех лет;

с) подлежащие приобретению товары котируются икупаются на сырьевой бирже;

д) договор о государственных закупках относится к приобретению товаров на очень выгодных условиях у поставщика, полностью прекращающего коммерческую деятельность, либо у управляющего процессом несостоятельности, либо с использованием процедуры плана или аналогичной процедуры на основе национального законодательства.

(3) В случае договоров о государственных закупках услугкупающий орган производит закупки посредством переговоров без предварительного опубликования объявления на участие, если такой договор присужден в результате конкурса решений и в соответствии с применяемыми правилами должен быть присужден победителю или одному из победителей конкурса решений. В последнем случае все победители конкурса должны быть приглашены к участию в переговорах.

(4) В случае договоров о государственных закупках работ и услугкупающий орган производит закупки посредством переговоров без предварительного опубликования объявления на участие:

а) для дополнительных работ или услуг, которые не предусмотрены ни в первоначально оцененном проекте, ни в первоначальном договоре и в которых возникла необходимость вследствие непредвиденной ситуации для выполнения предусмотренных в них работ или услуг, при условии присуждения договора экономическому оператору, выполняющему соответствующую работу или оказывающему соответствующую услугу:

– если соответствующие дополнительные работы или услуги не могут быть отделены с технической или экономической точки зрения от предмета первоначального договора без больших неудобств длякупающих органов; или

– если соответствующие работы или услуги, хотя и могут быть отделены от предмета первоначального договора, все же необходимы для его завершения. Общая стоимость договоров, присужденных с целью выполнения дополнительных работ или услуг, не должна превышать 15 процентов стоимости первоначального договора;

б) для новых работ или услуг, заключающихся в повторении одноименных работ и услуг, доверенных экономическому оператору, выигравшему первоначальный договор, теми жекупающими органами, при условии, что соответствующие работы или услуги будут соответствовать основному проекту и что последний является предметом

первоначального договора, присужденного путем процедуры открытых или ограниченных торгов либо запроса ценовых ofert.

(5) О возможности применения ситуаций, предусмотренных пунктом b) части (4), объявляется одновременно с направлением приглашений на участие в первом проекте, а закупающие органы учитывают общую оценочную стоимость продолжения работ или услуг. Ситуации, предусмотренные частями (1)–(4), могут быть применены лишь в течение трех лет после заключения первоначального договора.

(6) В ситуациях, предусмотренных в пунктах а) и с) части (2), в случае, если это возможно, закупающий орган обязан пригласить на переговоры то количество экономических операторов, которое обеспечит реальную конкуренцию.

(7) Порядок осуществления государственной закупки посредством переговоров без предварительного опубликования объявления на участие устанавливается положением, утверждаемым Правительством.

Статья 55. Запрос ценовых ofert

(1) Закупающий орган может путем запроса ценовых ofert присудить договоры о государственных закупках товаров, работ или услуг, представляемых согласно конкретной спецификации, при условии, что оценочная стоимость закупки не превышает 400 000 леев для товаров и услуг и 1 500 000 леев – для работ.

(2) Закупающий орган может устанавливать помимо цены другие требования, которые должны учитываться при рассмотрении ценовых ofert. В таком случае в запросе ценовых ofert указывается каждое требование такого рода и его относительная величина.

(3) Каждый экономический оператор может представить только одну ценовую ofertу без права изменить ее. По данной офертe между закупающим органом и оферентом не проводится никаких переговоров.

(4) Выигравшей объявляется офертa, которая удовлетворяет всем требованиям согласно критерию присуждения, предусмотренному в объявлении/приглашении на участие.

(5) При закупке товаров или услуг, оценочная стоимость которых превышает 150 000 леев, и закупке работ, оценочная стоимость которых превышает 200 000 леев, закупающий орган заблаговременно публикует объявление на участие в Бюллетене государственных закупок и на веб-странице Агентства государственных закупок.

(6) В случае процедуры запроса ценовых ofert срок подачи ofert составляет для товаров не менее семи дней и для работ и услуг не менее 12 дней со дня опубликования или передачи объявления/приглашения на участие.

(7) Порядок осуществления государственной закупки посредством запроса ценовых ofert устанавливается в положении, утверждаемом Правительством.

Статья 56. Конкурс решений

(1) Закупающий орган вправе организовать конкурс решений, посредством которого приобретает, особенно в области обустройства территории, городского и ландшафтного планирования, архитектуры или обработки данных, а также в других областях, план или проект, отобранный на конкурсной основе жюри с присуждением или без присуждения премий.

(2) Закупающий орган вправе организовать конкурс решений, как это описано в части (1), в качестве независимой процедуры, в рамках которой участники могут получать премии и/или вознаграждения за участие, либо как часть другой процедуры, ведущей к присуждению договора о государственных закупках услуг.

(3) Закупающий орган обязан уточнить в конкурсной документации любые информацию, требования, правила, критерии и тому подобные сведения, необходимые для обеспечения потенциальных участников конкурса полной и точной информацией о порядке проведения конкурса решений.

(4) Конкурсная документация должна включать по меньшей мере:

- а) общую информацию о закупающем органе;
- б) указания о предельных сроках, которые должны быть соблюдены, и формальностях, которые должны быть выполнены в связи с участием в конкурсе;
- с) минимальные квалификационные требования, которые закупающий орган решил

предъявить, а также документы, которые должны быть представлены участниками в подтверждение соответствия этим требованиям;

d) совокупность требований, на основе которых участники должны разрабатывать и представлять проект;

e) размеры вознаграждений, подлежащих выплате, – в случае если конкурс организовывается в качестве независимой процедуры;

f) обязательство закупающего органа заключить договор с победителем или с одним из победителей соответствующего конкурса – в случае если конкурс организовывается как часть другой процедуры присуждения договора о государственных закупках услуг;

g) детальную и полную информацию о критерии, применяемом для определения победившего проекта/победивших проектов.

(5) Конкурс решений инициируется посредством опубликования в Бюллетене государственных закупок объявления на участие, которым заинтересованные экономические операторы приглашаются к подаче проектов. Объявление должно содержать по меньшей мере информацию, предусмотренную в приложении 3.

(6) Промежуток времени между датой опубликования объявления на участие и предельной датой подачи проектов должен быть таким, чтобы экономические операторы обладали разумным сроком для их разработки, но не менее 20 дней.

(7) Без ущерба для положений частей (5) и (6) закупающий орган обязан передать для опубликования объявления на участие и в Официальном журнале Европейского Союза не менее чем за 52 дня до предельной даты подачи проектов, в случае если оценочная стоимость закупки равна или превышает стоимость, предусмотренную в части (3) статьи 2.

(8) Закупающий орган обязан принять все необходимые меры для того, чтобы обмен сообщениями, уведомления и архивация информации выполнялись в порядке, обеспечивающем целостность и конфиденциальность всей представленной участниками информации.

(9) Содержание представленных планов или проектов должно оставаться конфиденциальным по меньшей мере до установленной для их открытия даты; жюри может ознакомиться с содержанием соответствующих планов/проектов лишь после этой даты.

(10) В случае если закупающий орган требует электронной передачи проектов, условия, предусмотренные в статье 32, применяются соответствующим образом.

(11) Закупающий орган вправе провести предварительный отбор участников, используя для этого ясные, объективные, недискриминационные критерии, которые должны быть четко указаны в конкурсной документации.

(12) Количество отобранных конкурентов должно быть достаточным для обеспечения реальной конкуренции.

(13) В целях оценки проектов, представленных в рамках конкурса решений, закупающий орган обязан назначить жюри в составе не менее шести членов – физических лиц, которые независимы от участников, имеют профессиональную подготовку и опыт в соответствующей области и известны моральной безупречностью.

(14) В случае если от участников требуется определенная профессиональная квалификация, по меньшей мере треть членов жюри должны обладать данной квалификацией или ее эквивалентом.

(15) Проекты должны представляться анонимно; анонимность сохраняется до момента, когда жюри приняло решение или сформулировало свое мнение.

(16) Жюри обладает автономностью в своих решениях и мнениях.

(17) Жюри обязано оценивать поданные проекты исключительно на основании критериев оценки, указанных в объявлении на участие в конкурсе.

(18) Жюри обязано составить подписываемый всеми его членами отчет, который должен содержать качественную оценку каждого проекта, специальные замечания, а также, если необходимо, список вопросов, подлежащих разрешению.

(19) Жюри вправе пригласить участников для дачи ответов на вопросы, указанные в

отчете, предусмотренном в части (18), в целях прояснения любых аспектов относительно предложенного решения/проекта.

(20) Жюри обязано вести полные протоколы обсуждений, проводимых в соответствии с частью (19).

Примечание: Ст.56 в силу с 31 декабря 2020 года.

Статья 57. Закупки при планировании строительства социального жилья

(1) В случае договоров о государственных закупках, относящихся к проектированию и строительству комплекса социального жилья, объемы, степень сложности и ориентировочная продолжительность работ по которому требуют того, чтобы планирование с самого начала основывалось на обязательном сотрудничестве в группе, состоящей из представителей закупающих органов, экспертов и исполнителя работ, который должен будет нести ответственность за выполнение работ, можно прибегнуть к специальной процедуре присуждения, которая обеспечит выбор исполнителя работ, наиболее подходящего для включения в группу.

(2) Закупающие органы в обязательном порядке включают в объявление на участие подробнейшее описание работ, с тем чтобы заинтересованные исполнители работ могли реально оценить подлежащий выполнению проект, а также качественные и организационные критерии отбора, экономические, социальные, юридические, финансовые, технические и персональные условия, которым должны соответствовать все oferенты.

Часть 5 Специальные способы присуждения договоров о государственных закупках

Статья 58. Рамочное соглашение

(1) Рамочное соглашение представляет собой соглашение, заключенное между одним или несколькими закупающими органами и одним или несколькими экономическими операторами с целью установления условий договоров, которые будут присуждаться определенный период времени, в частности в отношении цен и, при необходимости, предусмотренных объемов.

(2) Для целей заключения рамочного соглашения закупающий орган соблюдает требования настоящего закона на всех этапах до присуждения договоров, основанных на соответствующем рамочном соглашении.

(3) Договоры, основанные на рамочном соглашении, присуждаются в соответствии с требованиями настоящего закона и положением, утверждаемым Правительством.

(4) Закупающий орган обязан заключить рамочное соглашение посредством применения процедуры открытых торгов или ограниченных торгов.

(5) В изъятие из положений части (4) закупающий орган вправе применить иные процедуры для заключения рамочного соглашения лишь в особых обстоятельствах, предусмотренных настоящим законом.

(6) Закупающий орган не вправе использовать рамочные соглашения неправомерно или ненадлежаще, так что предотвращается, ограничивается или искажается конкуренция.

(7) Закупающий орган не вправе устанавливать срок для рамочного соглашения, превышающий четыре года, иначе как в исключительных случаях, которые он может оправдать, в частности, особым предметом договоров, подлежащих присуждению на основе соответствующего рамочного соглашения.

(8) Договоры, присуждаемые на основе рамочного соглашения, не могут заключаться иначе как между закупающим органом/закупающими органами и экономическим оператором/экономическими операторами, являющимися сторонами соответствующего рамочного соглашения.

(9) При заключении договора о государственных закупках на основе положений рамочного соглашения закупающий орган не вправе предусматривать или принимать изменения элементов/условий, установленных первоначально соответствующим рамочным соглашением.

(10) В случае если закупающий орган заключает рамочное соглашение с единственным экономическим оператором, данное соглашение должно предусматривать по меньшей мере следующее:

а) обязательства, взятые на себя экономическим оператором посредством технического предложения;

б) цену за единицу, которую экономический оператор предусмотрел в финансовом предложении и на основании которой будет определяться стоимость каждого договора, присуждаемого в дальнейшем.

(11) Закупающий орган обязан присуждать следующие из рамочного соглашения договоры о государственных закупках только с соблюдением технических и финансовых условий, установленных в соответствующем рамочном соглашении.

(12) Каждый раз, когда намеревается присудить договор о государственных закупках, следующий из рамочного соглашения, закупающий орган обязан письменно проконсультироваться с экономическим оператором, требуя от него, при необходимости, дополнения оферты.

(13) В случае если закупающий орган заключает рамочное соглашение с несколькими экономическими операторами, их число не может быть менее трех в той мере, в какой имеется достаточное количество экономических операторов, которые соответствуют критериям квалификации и отбора и представили допустимые оферты.

(14) В случае если количество экономических операторов, соответствующих критериям квалификации и отбора и представивших допустимые оферты, меньше количества, указанного в объявлении/приглашении на участие, закупающий орган обязан аннулировать процедуру по заключению рамочного соглашения.

(15) В случае, когда закупающий орган заключает рамочное соглашение с несколькими экономическими операторами, данное соглашение должно содержать по меньшей мере следующее:

а) обязательства, взятые на себя каждым экономическим оператором посредством технического предложения;

б) цену за единицу, которую каждый экономический оператор предусмотрел в финансовом предложении.

(16) Закупающий орган вправе присуждать договоры о государственных закупках, следующие из рамочного соглашения, заключенного с несколькими экономическими операторами:

а) либо без возобновления конкуренции;

б) либо с возобновлением конкуренции между экономическими операторами, подписавшими рамочное соглашение.

(17) Закупающий орган вправе присуждать договоры о государственных закупках в соответствии с условиями, предусмотренными в пункте а) части (16), только если все элементы/условия, регулирующие соответствующие договоры, установлены в рамочном соглашении.

(18) Закупающий орган вправе присуждать договоры о государственных закупках в соответствии с условиями, предусмотренными в пункте б) части (16):

а) либо с соблюдением элементов/условий, предусмотренных рамочным соглашением;

б) либо – если не все элементы/условия четко предусмотрены рамочным соглашением – посредством детализации таковых или использования, если необходимо, других элементов/условий, предусмотренных в техническом задании, разработанном для заключения данного рамочного соглашения.

(19) В случае, предусмотренном в пункте б) части (18), закупающий орган обязан возобновить конкуренцию с соблюдением следующей процедуры:

а) по каждому договору, подлежащему присуждению, закупающий орган письменно консультируется с экономическими операторами, подписавшими соответствующее рамочное соглашение;

б) закупающий орган устанавливает достаточный предельный срок для представления оферт, при этом он обязан принимать во внимание такие аспекты, как сложность предмета

и время, необходимое для передачи оферт;

с) оферты представляются в письменной форме, а их содержание остается конфиденциальным до истечения предельного срока, предусмотренного для открытия оферт;

д) закупающий орган присуждает каждый договор oferенту, представившему наиболее выгодную оферту, согласно критерию присуждения, предусмотренному документацией, на основе которой заключено рамочное соглашение.

Статья 59. Динамичная система закупок

(1) Динамичная система закупок представляет собой полностью электронный процесс закупок товаров текущего пользования, характеристики которых общеизвестны на рынке и соответствуют требованиям закупающего органа. Данная система ограничена во времени и открыта на протяжении всего этого времени любому экономическому оператору, который соответствует критериям отбора и представил соответствующую техническому заданию ориентировочную оферту.

(2) В целях реализации динамичной системы закупок закупающие органы соблюдают требования проведения открытых торгов на всех их этапах до присуждения договоров в рамках соответствующей системы. К участию в системе приглашаются и допускаются все oferенты, соответствующие критериям отбора и представившие ориентировочные оферты соответственно техническому заданию и возможным дополнительным документам. Ориентировочные оферты могут улучшаться в любое время при условии, что и в дальнейшем они будут соответствовать техническому заданию.

(3) В целях применения динамичной системы закупок закупающие органы:

а) публикуют объявление на участие, в котором указывается, что присуждение договора осуществляется в рамках динамичной системы закупок, а также приводится интернет-адрес, по которому доступна документация по присуждению;

б) уточняют в техническом задании, помимо прочего, характер закупок, являющихся предметом данной системы, а также всю необходимую информацию о системе закупок, используемом электронном оборудовании, конфигурации и технических спецификациях подключения;

с) обеспечивают посредством электронных средств с момента опубликования объявления и до истечения срока применения системы свободный, прямой и всеобъемлющий доступ к техническому заданию и ко всем дополнительным документам.

(4) В целях запуска динамичной системы закупок и присуждения договоров о государственных закупках в рамках данной системы закупающий орган обязан использовать только электронные средства, соблюдая при этом положения относительно правил сообщения и передачи оферт.

(5) После запуска динамичной системы закупок и на всем протяжении срока ее действия закупающий орган обязан предоставить возможность любому заинтересованному экономическому оператору подать ориентировочную оферту с целью получения допуска к системе.

(6) После получения ориентировочной оферты закупающий орган обязан проверить, отвечает ли oferент предусмотренным критериям квалификации и соответствует ли представленное техническое предложение требованиям технического задания.

(7) Закупающий орган обязан провести проверку, предусмотренную в части (6), в течение не более 15 дней с момента получения ориентировочной оферты. При этом он может продлить период проверки с условием, что в данный период не будет направляться никаких приглашений на участие.

(8) Незамедлительно после завершения проверки, предусмотренной в части (6), закупающий орган обязан проинформировать oferента о допуске его к динамичной системе закупок или, по обстоятельствам, относительно решения об отклонении ориентировочной оферты.

(9) В целях присуждения договоров о государственных закупках посредством динамичной системы закупок закупающий орган обязан опубликовать по каждому договору в отдельности новое, упрощенное объявление на участие, которым все

заинтересованные экономические операторы приглашаются к подаче ориентировочных ofert.

(10) Закупающий орган обязан установить предельный срок подачи ориентировочных ofert, который не должен превышать 15 дней с даты опубликования упрощенного объявления, предусмотренного в части (9).

(11) Закупающий орган обязан пригласить всех допущенных к динамичной системе закупок oferentov для подачи твердой oferty по договору о государственных закупках, подлежащему присуждению, установив при этом предельный срок ее подачи.

(12) Закупающий орган не вправе приглашать oferentov для подачи твердых ofert иначе как после завершения проверки всех ориентировочных ofert, поданных в надлежащий срок.

(13) Закупающий орган обязан присудить договор о государственных закупках oferentu, представившему наиболее выгодную твердую ofertу, на основании критерия присуждения, предусмотренного в объявлении на участие, опубликованном с целью запуска динамичной системы закупок.

(14) Закупающий орган не вправе использовать динамичную систему закупок неправомерно или ненадлежаще, так что предотвращается, ограничивается или искажается конкуренция.

(15) Запрещается истребование платы с заинтересованных экономических операторов или участников динамичной системы закупок.

(16) Закупающий орган не вправе устанавливать срок для динамичной системы закупок, превышающий четыре года, иначе как в исключительных случаях, надлежащим образом обоснованных.

(17) Закупающие органы могут прибегнуть к динамичной системе закупок для присуждения договора о государственных закупках в соответствии с условиями, предусмотренными настоящим законом, и согласно порядку, установленному положением, утверждаемым Правительством.

Статья 60. Электронные торги

(1) Электронные торги представляют собой итеративный процесс с участием электронных средств представления по убывающей новых цен и новых стоимостей определенных элементов ofert, появляющихся после первоначальной полной оценки ofert, позволяющий классифицировать их с помощью автоматизированных методов оценки. Определенные договоры о государственных закупках работ или услуг, предметом которых является интеллектуальный труд, такой как проектирование работ, не могут быть предметом электронных торгов.

(2) Закупающий орган может прибегнуть к электронным торгам для присуждения договора о государственных закупках в соответствии с условиями, предусмотренными настоящим законом, и согласно порядку, установленному положением, утверждаемым Правительством.

(3) Закупающий орган вправе использовать электронные торги в следующих случаях:

а) в качестве завершающего этапа открытых торгов, ограниченных торгов, переговоров с предварительным опубликованием объявления на участие либо запроса ценовых ofert, предшествующего присуждению договора о государственных закупках, и только при наличии в техническом задании четко определенных технических спецификаций;

б) при возобновлении конкуренции между экономическими операторами, подписавшими рамочное соглашение;

с) в связи с представлением твердых ofert с целью присуждения договора о государственных закупках с применением динамичной системы закупок.

(4) Закупающий орган обязан сообщить о решении использовать электронные торги в объявлении на участие и в документации по присуждению.

(5) Закупающий орган не вправе использовать электронные торги неправомерно или ненадлежаще, так что:

а) предотвращается, ограничивается или искажается конкуренция;

б) изменяется предмет договора о государственных закупках, предусмотренный в

объявлении на участие и в документации по присуждению.

(6) В случае если намеревается использовать электронные торги, закупающий орган обязан включить в состав информации и указаний, предусмотренных в части (1) статьи 38, также следующие специфические уточнения:

а) элементы оферты, которые станут предметом итеративного процесса представления оферт, при условии, что данные элементы поддаются количественной оценке и могут быть выражены в цифрах или процентах;

б) возможные пределы значений, до которых элементы, предусмотренные в пункте а), могут быть улучшены, как следует из спецификаций, характеризующих предмет договора;

с) данные, которые должны быть предоставлены оферентам в ходе электронных торгов, и момент предоставления доступа к этим данным;

д) релевантные данные о процессе электронных торгов;

е) условия допуска оферентов к участию в торгах, в частности минимальный шаг аукциона, который при необходимости запрашивается для торга новых оферт;

ф) релевантные данные об используемом электронном оборудовании, технических условиях и конкретных способах подключения.

(7) До начала электронных торгов закупающий орган обязан произвести первоначальную полную оценку оферт в соответствии с установленным критерием присуждения.

(8) Закупающий орган обязан пригласить всех оферентов, подавших соответствующие оферты, к представлению новых цен и/или, по обстоятельствам, новых стоимостей элементов оферты. Приглашение передается электронным путем одновременно всем указанным оферентам.

(9) В приглашении должны быть уточнены дата и время начала электронных торгов, а также любая информация, необходимая для индивидуального подключения к используемому электронному оборудованию.

(10) Закупающий орган не вправе начать электронные торги ранее двух рабочих дней после даты передачи приглашений.

(11) В случае если договор должен быть присужден на основании критерия наиболее выгодной с технико-экономической точки зрения оферты, приглашение должно содержать также информацию относительно:

а) результатов первоначальной оценки оферты, представленной оферентом –получателем приглашения;

б) математической формулы, которая будет использоваться для автоматического составления окончательной классификации в зависимости от представленных оферентами новых цен и/или новых стоимостей. Используемая математическая формула включает величины значимости факторов оценки, применяемых для определения наиболее выгодной с технико-экономической точки зрения оферты, согласно уточнениям в объявлении на участие или в документации по присуждению.

(12) В рамках электронных торгов итеративный процесс представления оферт относится:

а) либо только к ценам – в случае использования критерия самой низкой цены;

б) либо к ценам и/или другим элементам оферты, предусмотренным в документации по присуждению, – в случае использования критерия наиболее выгодной с технико-экономической точки зрения оферты.

(13) Электронные торги проводятся в несколько последовательных раундов.

(14) В ходе каждого раунда электронных торгов закупающий орган обязан постоянно сообщать всем оферентам по меньшей мере информацию, которая необходима им для определения своей позиции в классификации в любой момент. Закупающий орган вправе сообщать и иную информацию:

а) о числе участников в соответствующем раунде электронных торгов;

б) о новых ценах и стоимостях, представленных другими оферентами в соответствующем раунде торгов, если только в документации по присуждению предусмотрена такая возможность.

(15) В ходе проведения раундов электронных торгов закупающий орган не вправе раскрывать личность oferentov.

(16) Электронные торги завершаются одной из следующих ситуаций или комбинацией таковых:

а) в заранее установленный конкретный момент, доведенный до сведения oferentov в приглашении на участие;

б) после определенного количества раундов торгов, график которых точно установлен предварительно и доведен до сведения oferentov в приглашении на участие;

с) в момент, когда больше не принимаются новые цены и/или стоимости, отвечающие требованиям установленного минимального шага аукциона. В этом случае в приглашении на участие должен быть установлен предельный срок, исчисляемый от получения последней оферты до завершения электронных торгов.

(17) Закупающий орган обязан присудить договор о государственных закупках в соответствии со статьей 68 на основании результата, полученного по завершении электронных торгов.

Глава VIII ПРОВЕДЕНИЕ ПРОЦЕДУРЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ЗАКУПКИ

Статья 61. Условия представления оферт

(1) Закупающий орган устанавливает место, предельные дату и время подачи оферт согласно положениям настоящего закона.

(2) В случае если закупающий орган дает разъяснения по документации по присуждению, изменяет ее или проводит совещание с экономическими операторами, срок подачи оферт может быть продлен, с тем чтобы предоставить экономическим операторам достаточное время для учета разъяснений, изменений или положений протокола совещания.

(3) До истечения срока подачи оферт закупающий орган вправе своим решением продлить данный срок.

(4) Уведомление о продлении срока подачи оферт незамедлительно направляется каждому экономическому оператору, который подал заявку на участие либо которому закупающий орган предоставил документацию по присуждению, и Агентству государственных закупок.

(5) Представление оферты предполагает подачу двух отдельных конвертов, содержащих техническое предложение и финансовое предложение.

(6) Оферта, письменная, подписанная и, по необходимости, скрепленная печатью, представляется согласно требованиям, предусмотренным документацией по присуждению. Закупающий орган в обязательном порядке выдает экономическому оператору расписку с указанием даты и времени получения оферты либо, в случае если оферта подана посредством электронных средств, подтверждает ее получение.

(7) Оферта, полученная закупающим органом по истечении срока подачи оферт, не открывается и возвращается представившему ее экономическому оператору.

Статья 62. Открытие оферт

(1) Открытие оферт и их последующее рассмотрение, оценка и сопоставление входят в компетенцию и обязанность закупающего органа.

(2) Оферты открываются в срок, указанный в документации по присуждению в качестве предельной даты подачи оферт, или в срок, указанный как предельная дата продленного срока, вне зависимости от количества oferentov, в месте и в соответствии с процедурами, установленными в документации по присуждению. При открытии оферт вправе присутствовать oferentov или их представители.

(3) Наименование и контактные данные каждого oferenta, чья оферта открывается, квалификационные документы и стоимость оферты объявляются присутствующим при открытии, а также сообщаются, по их запросу, тем oferentam, которые отсутствовали или представители которых отсутствовали при открытии оферт.

Статья 63. Срок действия оферты, изменение

и отзыв оферты

(1) Оферта действительна в течение срока, указанного в документации по присуждению.

(2) До истечения срока действия оферты закупающий орган может предложить оференту продлить этот срок. Оферент вправе:

а) отклонить предложение, не теряя права на отзыв обеспечения своей оферты;

б) принять предложение, продлив срок действия обеспечения своей оферты или предоставив новое обеспечение оферты на продленный срок. Оферент, не продливший срок действия обеспечения оферты или не предоставивший нового обеспечения оферты, считается отказавшимся от продления срока действия оферты.

(3) В случае если в документации по присуждению не предусмотрено иное, оферент вправе изменить оферту или отозвать ее до истечения срока подачи оферт, не теряя права на отзыв обеспечения оферты. Такое изменение или уведомление об отзыве оферты является действительным, если получено закупающим органом до истечения срока подачи оферт.

Статья 64. Обеспечение оферты и обеспечение надлежащего исполнения договора

(1) При закупке товаров, услуг и работ экономический оператор предоставляет одновременно с офертой ее обеспечение.

(2) Документация по присуждению может предусматривать требования закупающего органа в отношении приемлемости эмитента обеспечения оферты или подтверждающей стороны, при наличии таковой, формы и условий обеспечения оферты. Закупающий орган не может отклонить оферту на том основании, что ее обеспечение предоставлено иностранным эмитентом, если это не противоречит законодательству, при условии, что обеспечение оферты и эмитент отвечают требованиям, установленным в документации по присуждению.

(3) До представления оферты экономический оператор может обратиться к закупающему органу за подтверждением приемлемости эмитента обеспечения оферты или подтверждающей стороны. Закупающий орган должен незамедлительно ответить на такой запрос. Данное подтверждение не может служить для закупающего органа препятствием к отклонению обеспечения оферты, если эмитент или подтверждающая сторона оказались несостоятельными.

(4) Закупающий орган предусматривает в документации по присуждению требования к эмитенту, форму, размер и другие основные условия обеспечения оферты, а также требования к экономическому оператору, предоставляющему обеспечение оферты, в случае:

а) отзыва или изменения оферты по истечении срока подачи оферт;

б) неподписания оферентом, выигравшим торги, договора о государственных закупках;

с) непредоставления обеспечения надлежащего исполнения договора после того, как оферта акцептована, или невыполнения какого-либо условия, указанного в документации по присуждению, до подписания договора о государственных закупках.

(5) При закупке товаров и услуг оценочной стоимостью менее 400 000 леев и работ оценочной стоимостью менее 1 500 000 леев закупающий орган вправе не требовать от экономического оператора обеспечения оферты. Если же закупающий орган требует такое обеспечение, применяются положения настоящей статьи.

(6) Размер обеспечения оферты не должен превышать 2 процентов стоимости оферты, без налога на добавленную стоимость.

(7) Закупающий орган не вправе требовать выплаты обеспечения оферты и незамедлительно возвращает документ об обеспечении оферты после наступления одного из следующих событий:

а) истечение срока действия обеспечения оферты;

б) заключение договора о государственных закупках и предоставление обеспечения надлежащего исполнения этого договора, если такое обеспечение предусмотрено в документации по присуждению;

с) приостановление процедуры торгов без заключения договора о государственных закупках;

d) отзыв оферты до истечения срока подачи оферт, если только в документации по присуждению не предусмотрена недопустимость такого отзыва.

(8) При закупке товаров, работ и услуг закупающий орган должен потребовать от оферента при заключении договора предоставления обеспечения его надлежащего исполнения. Обеспечение надлежащего исполнения возвращается закупающим органом в момент полного исполнения договора о государственных закупках.

(9) Закупающий орган устанавливает в документации по присуждению требования к эмитенту, форму, размер и другие основные условия обеспечения надлежащего исполнения договора. (10) До предоставления обеспечения надлежащего исполнения договора оферент может обратиться к закупающему органу за подтверждением приемлемости предложенного эмитента обеспечения или подтверждающей стороны. Закупающий орган должен незамедлительно ответить на такой запрос.

(11) При закупке товаров и услуг оценочной стоимостью менее 400 000 леев и работ оценочной стоимостью менее 1 500 000 леев закупающий орган вправе не требовать от оферентов обеспечения надлежащего исполнения договора. Если же закупающий орган требует такое обеспечение, применяются положения настоящей статьи.

(12) Размер обеспечения надлежащего исполнения договора не должен превышать 15 процентов сметной стоимости договора о государственных закупках. В случае ограничения торговой надбавки нормативным актом размер обеспечения надлежащего исполнения договора не должен превышать установленный данным нормативным актом предел.

Статья 65. Рассмотрение, оценка и сопоставление оферт

(1) Рассмотрение, оценка и сопоставление оферт осуществляются без участия оферентов или их представителей. С целью облегчения рассмотрения, оценки и сопоставления оферт закупающий орган может запрашивать у оферента лишь письменные пояснения по его оферте. Не допускается изменение оферты, в том числе ее цены, направленное на то, чтобы сделать оферту отвечающей требованиям, которым она первоначально не соответствовала. Закупающий орган исправляет лишь арифметические ошибки, обнаруженные в ходе рассмотрения оферты, с незамедлительным уведомлением об этом оферента.

(2) Закупающий орган вправе признать оферту соответствующей, если в ней содержатся лишь несущественные отклонения от положений документации по присуждению, ошибки или недочеты, поддающиеся устранению без ущерба для существа оферты. Любые такие отклонения выражаются, по возможности, в количественной форме и учитываются при оценке и сопоставлении оферт.

(3) Закупающий орган не акцептует оферту, если:

- a) оферент не соответствует квалификационным требованиям;
- b) оферент не соглашается на исправление арифметических ошибок;
- c) оферта не отвечает требованиям, изложенным в документации по присуждению;
- d) финансовое предложение не содержит фиксированной цены;
- e) оферта имеет аномально заниженную цену согласно статье 66;
- f) выявлены факты подкупа.

(4) Для определения выигравшей оферты закупающий орган оценивает и сопоставляет представленные оферты, используя порядок и критерии, изложенные в документации по присуждению. Не может быть применен ни единый критерий, не указанный в документации по присуждению.

(5) В случае если цены оферт представлены в двух или более валютах, для облегчения оценки и сопоставления оферт цены всех оферт пересчитываются в одну валюту по курсу, установленному в документации по присуждению.

(6) В случае если оферент не выполняет требование закупающего органа о повторном подтверждении квалификационных данных для заключения договора, его оферта

отклоняется и выбирается другая выигравшая oferta из числа остальных сохраняющих силу offerт. При этом закупающий орган вправе отклонить все остальные offerты.

(7) Информация, касающаяся рассмотрения, оценки и сопоставления offerт, не должна раскрываться offerентам или иным лицам, не участвующим официально в данных процедурах или в определении выигравшей offerты.

Статья 66. Offerта с аномально заниженной ценой

(1) Offerтой с аномально заниженной ценой считается предложение продажи товаров, выполнения работ или оказания услуг по цене значительно заниженной в сопоставлении с offerтами других offerентов либо в отношении товаров, работ или услуг, подлежащих поставке, выполнению или оказанию, в ситуации, когда offerенту не удастся подтвердить наличие у него доступа к особым технологиям или более выгодным рыночным условиям, которые позволили бы ему предложить столь заниженную цену offerты.

(2) В случае государственной закупки работ offerта с аномально заниженной ценой представляет значительно заниженную цену в сопоставлении с offerтами других offerентов либо в отношении работ, подлежащих выполнению, если предложенная цена составляет менее 85 процентов стоимости работ, рассчитанной закупающим органом в установленном порядке.

(3) Закупающий орган обязан обеспечить экономическому оператору возможность обосновать аномально заниженную цену. В случае offerты с ценой, кажущейся аномально заниженной в сравнении с той, по которой были рассчитаны поставка, выполнение или оказание, закупающий орган обязан потребовать у offerента в письменной форме и до принятия решения об отклонении данной offerты детали и уточнения, которые полагает существенными для offerты, а также проверить ответы, обосновывающие данную цену.

(4) Закупающий орган обязан принять во внимание доказательства, представленные offerентом, в частности относящиеся к:

а) экономическому обоснованию способа формирования цены, связанного с процессом производства товаров, методами выполнения работ или оказываемыми услугами;

б) утвержденным техническим решениям и/или любым исключительно благоприятным условиям, которыми пользуется offerент для поставки товаров, выполнения работ или оказания услуг;

в) оригинальности offerты с точки зрения соответствия всем требованиям, предусмотренным в техническом задании;

г) соблюдению положений по охране и условиям труда, применимых при выполнении работ, оказании услуг или поставке товаров;

е) вероятности того, что offerент получает государственную помощь.

(5) Если закупающий орган установит, что аномально заниженная цена offerты объясняется тем, что offerент пользуется государственной помощью, соответствующая offerта должна быть отклонена по данному основанию, если только в результате затребованных пояснений offerент не докажет в установленный закупающим органом разумный срок (не менее трех дней), что государственная помощь предоставлена законно.

(6) Положения части (5) не применяются к экономическим операторам стран-участниц Соглашения по правительственным закупкам Всемирной торговой организации.

Статья 67. Аннулирование процедуры государственной закупки

(1) Закупающий орган по собственной инициативе аннулирует процедуру присуждения договора о государственных закупках, если только принимает это решение до даты передачи сообщения о результатах применения процедуры государственной закупки, в следующих случаях:

[Ст.67 ч.(1) изменена ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

а) не удалось обеспечить удовлетворительный уровень конкуренции – число offerентов/кандидатов меньше предусмотренного для каждой процедуры минимума;

б) ни один из offerентов не соответствует квалификационным требованиям,

предусмотренным в документации по присуждению;

с) в случае государственных закупок работ общая стоимость каждой оферты:

– не менее чем на 15 процентов больше оценочной стоимости работ, рассчитанной согласно положениям законодательства;

– не менее чем на 15 процентов меньше оценочной стоимости работ, рассчитанной согласно положениям законодательства, при условии, что оференты не смогли представить соответствующие подтверждения в соответствии с частями (4) и (5) статьи 66;

[Ст.67 ч.(1), пкт.с) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

d) представлены только несоответствующие оферты, то есть оферты, которые:

– представлены после предельной даты подачи оферт;

– не были разработаны и представлены согласно требованиям, содержащимся в документации по присуждению;

– содержат в финансовом предложении цены, которые не являются результатом свободной конкуренции и которые не могут быть надлежащим образом обоснованы;

– содержат явно невыгодные для закупающего органа предложения по условиям договора;

– превышают на 30 процентов оценочную стоимость закупки, рассчитанную согласно настоящему закону;

– имеют стоимость, превышающую предел, предусмотренный настоящим законом для проводимой процедуры государственной закупки;

– своей стоимостью, включенной в финансовое предложение, превышают объем фондов, выделенных на исполнение договора о государственных закупках;

e) установлен факт подкупа, подтвержденный окончательным решением судебной инстанции;

f) представленные оферты, хотя и могут приниматься во внимание, не могут быть сопоставлены по причине неединообразного представления технических и/или финансовых решений;

g) имеются серьезные отклонения от законодательных положений, влияющие на процедуру присуждения или влекущие невозможность заключения договора. Под серьезными отклонениями от законодательных положений подразумевается следующее:

– не были соблюдены принципы или правила транспарентности и информирования, установленные настоящим законом; или

– в процессе анализа, оценки и/или завершения процедуры присуждения обнаружилось ошибки или недочеты, а закупающий орган не может принять корректирующие меры без того, чтобы это повлекло нарушение принципов, предусмотренных в статье 6.

(2) После даты передачи сообщения о результатах применения процедуры государственной закупки аннулирование процедуры в предусмотренных частью (1) случаях осуществляется лишь Национальным агентством по разрешению споров, включая случай представления оферты после предельной даты подачи оферт, если непредставление оферты в срок вызвано действиями или бездействием закупающего органа.

[Ст.67 ч.(2) изменена ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

(3) Решение об аннулировании процедуры государственной закупки не влечет какого бы то ни было обязательства закупающего органа или Агентства государственных закупок перед участниками соответствующей процедуры, за исключением возврата обеспечения оферты и обеспечения надлежащего исполнения договора.

(4) Закупающий орган обязан сообщить в письменной форме всем участникам процедуры государственной закупки в срок не более трех дней с момента аннулирования процедуры как о прекращении обязательств, созданных подачей оферты, так и о причинах аннулирования.

Глава IX ДОГОВОР О ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЗАКУПКАХ.

ОТЧЕТ О ПРОЦЕДУРЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ЗАКУПКИ. КОНФЛИКТ ИНТЕРЕСОВ

Статья 68. Принципы присуждения договора о государственных закупках

Присуждение договора о государственных закупках осуществляется на основе следующих принципов:

- a) соблюдение закона, правопорядка, добропорядочности и профессиональной этики;
- b) выбор наиболее выгодной оферты;
- c) обеспечение охраны окружающей среды и поддержка социальных программ в процессе исполнения договора.

Статья 69. Особые условия исполнения договора о государственных закупках

Особые условия исполнения договора о государственных закупках должны быть предусмотрены в объявлении/приглашении на участие или в техническом задании. Они могут быть направлены, в частности, на содействие профессиональной подготовке на рабочем месте, трудоустройство безработных, молодежи и лиц, испытывающих трудности с интеграцией, снижение уровня безработицы, профессиональную подготовку безработных и молодежи, охрану окружающей среды, улучшение условий и безопасности труда, развитие сельской местности и профессиональную подготовку работников сельского хозяйства, защиту и поддержку малых и средних предприятий, в том числе в течение периода исполнения договора и на условиях субподряда.

Статья 70. Договор о государственных закупках

(1) Договор о государственных закупках заключается с соблюдением процедур государственной закупки, предусмотренных настоящим законом, на всю выделенную для закупки на год сумму, на основе плана закупки и в пределах утвержденных ассигнований.

(2) Уведомление победившего оферента и заключение договора о государственных закупках осуществляются в соответствии со статьей 30.

(3) Оференты информируются об условиях заключения договора о государственных закупках в момент запроса оферт.

(4) Запрещается в момент заключения договора о государственных закупках изменение каких-либо элементов выигравшей оферты, предъявление победившему оференту новых требований или привлечение любого другого оферента вместо оферента, представившего наиболее выгодную оферту.

(5) Срок исполнения договора о государственных закупках устанавливается в документации по присуждению, а затем вносится в договор с учетом разумных нужд закупающего органа. Данный срок рассчитывается с учетом сложности предполагаемой закупки, объема ожидаемого субподряда и реального времени, необходимого для производства, хранения и транспортировки товаров от пунктов поставки или для оказания услуг.

(6) Условия исполнения договора о государственных закупках не должны содержать положений, носящих, прямо или косвенно, дискриминационный характер.

(7) Договор о государственных закупках и/или рамочное соглашение заключаются между закупающим органом и оферентом/оферентами, чья оферта признана выигравшей.

[Ст.70 ч.(8) утратила силу согласно ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

[Ст.70 ч.(9) утратила силу согласно ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

(10) Договор о государственных закупках и договор, заключенный по результатам процедуры запроса ценовых оферт, регистрируются в одном из территориальных казначейств Министерства финансов, если управление финансовыми ресурсами осуществляется посредством казначейской системы.

[Ст.70 ч.(10) изменена ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

(11) Договоры, не зарегистрированные в установленном в части (10) порядке, не имеют юридической силы.

[Ст.70 ч.(11) изменена ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

Статья 71. Субподряд

В техническом задании закупающий орган может потребовать от oferenta указания в его offerте части договора, которую тот намерен передать на субподряд третьим лицам, а также предлагаемых субподрядчиков, включая малые и средние предприятия. Данное уточнение не освобождает от ответственности основного oferenta.

Статья 72. Запрет дробления или расширения государственных закупок

(1) Закупающий орган не вправе дробить закупку путем заключения отдельных договоров о государственных закупках с целью применения процедуры государственной закупки, иной нежели та, которая использовалась бы в соответствии с настоящим законом, если бы закупка не дробилась. Исключение составляет закупка сезонных товаров и услуг, требующая заключения отдельных договоров на разные периоды времени. Для закупок товаров, работ и услуг, срок реализации которых составляет более одного года, договор может заключаться на всю закупку, однако его исполнение должно обеспечиваться в пределах годовых ассигнований, предусмотренных для этих целей и уточняемых ежегодно в договоре.

(2) Закупающий орган не вправе увеличивать объемы товаров, работ и услуг, установленные заключенными договорами о государственных закупках, во избежание осуществления новых закупок, кроме случаев, предусмотренных настоящим законом.

(3) Запрещаются уступка требования (задолженности), а также изменение любого элемента заключенного договора о государственных закупках или включение в него новых элементов, если это может повлечь изменение условий offerты, послуживших основанием для ее выбора, и увеличение ее стоимости.

(4) В случае договоров о государственных закупках непрерывного исполнения, заключенных на срок более одного года, разрешается периодический пересмотр стоимости договора согласно установленной Правительством процедуре с учетом изменения цен на компоненты себестоимости товаров, работ или услуг, являющихся предметом договора.

(5) Экономический оператор обязан неукоснительно исполнять условия заключенного договора о государственных закупках, соблюдая требования в отношении качества и установленной цены. Невыполнение или ненадлежащее выполнение договорных обязательств влечет ответственность экономического оператора в соответствии с законодательством и условиями договора о государственных закупках.

(6) К руководителю закупающего органа, не применившему или не принявшему мер по применению санкций к экономическому оператору, не выполнившему или выполнившему ненадлежащим образом условия договора о государственных закупках, органы, наделенные контрольными функциями, применяют санкции в соответствии с законодательством.

Статья 73. Отчет о процедуре государственной закупки

(1) Отчет о процедуре государственной закупки, а также отчет об аннулировании процедуры государственной закупки составляются закупающим органом и представляются Агентству государственных закупок в течение пяти дней с даты заключения договора или даты вынесения решения об аннулировании процедуры государственной закупки. Отчет должен содержать:

- a) краткое описание товаров, работ и услуг, по которым закупающий орган запросил offerты;
- b) изложение причин выбора соответствующей процедуры государственной закупки – в случае применения процедур, иных нежели открытые торги;
- c) наименования и контактные данные oferентов, а также наименование и контактные

данные экономического оператора, с которым заключен договор о государственных закупках, стоимость договора;

d) квалификационные данные oferentov;

e) стоимость offerт или основание для ее определения, краткое изложение других существенных условий каждой offerты и договора;

f) резюме оценки и сопоставления offerт;

g) в случае отклонения всех offerт – соответствующее решение с изложением обоснования;

h) имена отвергнутых кандидатов или oferentov и причины отклонения;

i) причины отклонения в случае отклонения offerты в соответствии с положениями статьи 40;

j) причины отклонения offerт, признанных offerтами с аномально заниженной ценой;

k) краткое изложение запросов о разъяснениях относительно документов по предварительному отбору или документации по присуждению и ответов на них, а также краткое изложение каждого изменения, внесенного в эти документы;

l) основания аннулирования процедуры государственной закупки – в случае ее аннулирования.

(2) Отчет о процедуре государственной закупки является публичным документом. Доступ лиц к данной информации может быть ограничен в соответствии с положениями Закона о коммерческой тайне № 171-XIII от 6 июля 1994 года или Закона о государственной тайне № 245-XVI от 27 ноября 2008 года только в той мере, в которой данная информация включает, в частности, технические или коммерческие тайны либо содержит конфиденциальные аспекты offerт.

[Ст.73 ч.(2) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

[Ст.73 ч.(3) утратила силу согласно ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

Статья 74. Правила по исключению конфликта интересов

(1) На всем протяжении процесса присуждения договора о государственных закупках закупающий орган обязан принимать все необходимые меры для исключения ситуаций, способных привести к возникновению конфликта интересов и/или проявлению нелояльной конкуренции.

(2) Физическое или юридическое лицо, участвовавшее в составлении документации по присуждению, вправе в качестве экономического оператора быть offerентом, ассоциированным offerентом или субподрядчиком, но лишь в случае, когда его участие в разработке документации по присуждению не ведет к искажению конкуренции.

(3) Физическое или юридическое лицо, непосредственно участвующее в процессе проверки и оценки кандидатур/offerт, не вправе быть кандидатом, offerентом, ассоциированным offerентом или субподрядчиком; неисполнение данного положения влечет исключение его из процедуры присуждения.

(4) Член рабочей группы обязан подписать под личную ответственность декларацию о конфиденциальности и беспристрастности, которой обязуется неукоснительно соблюдать положения настоящего закона и подтверждает, что:

a) не является супругом/супругой, родственником или свойственником до третьей степени включительно одного или нескольких работников offerента/offerentov либо одного или более его учредителей;

b) в течение последних трех лет не работал на основе индивидуального трудового договора или иного документа, подтверждающего факт трудовых отношений, с кем-либо из offerentov, не был членом его административного совета или любого иного руководящего или управляющего органа;

c) не владеет акциями или долей участия в подписанном уставном капитале offerentov.

(5) В случае если член рабочей группы обнаружит, до или после заседания по открытию offerт, что находится в одной или нескольких из ситуаций, указанных в части (4), он

должен незамедлительно потребовать своей замены в составе группы другим человеком.

(6) В случае несоблюдения положений частей (4) и (5) Агентство государственных закупок вправе аннулировать процедуру государственной закупки.

(7) Рабочая группа осуществляет свою деятельность в соответствии с настоящим законом и положением, утверждаемым Правительством.

Глава X РАЗРЕШЕНИЕ СПОРОВ И ЮРИДИЧЕСКАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ

Статья 75. Организация и функционирование Национального агентства по разрешению споров

(1) Национальное агентство по разрешению споров – это орган публичной власти, автономный и независимый от других органов публичной власти, физических и юридических лиц, который занимается рассмотрением жалоб, поданных в рамках процедур государственной закупки.

(2) Национальное агентство по разрешению споров является юридическим лицом публичного права, которое финансируется из государственного бюджета в пределах бюджетных ассигнований, утвержденных ежегодным бюджетным законом, и имеет печать с изображением Государственного герба Республики Молдова.

(3) Национальное агентство по разрешению споров обладает организационной, функциональной, операционной и финансовой независимостью. Бюджет Агентства разрабатывается, утверждается и управляется согласно принципам, правилам и процедурам, установленным Законом о публичных финансах и бюджетно-налоговой ответственности № 181 от 25 июля 2014 года.

(4) Национальное агентство по разрешению споров представляет ежегодно до 15 марта Парламенту годовой отчет об оценке деятельности, который включает данные и анализы относительно случаев по разрешению жалоб.

(5) По запросу Парламента Национальное агентство по разрешению споров представляет отчеты за период менее одного года. Национальное агентство по разрешению споров может представлять Парламенту также и другие отчеты, которые будут сочтены необходимыми.

(6) Предусмотренный частью (4) отчет публикуется на веб-странице Национального агентства по разрешению споров в течение семи дней с момента его представления в Парламент.

(7) Национальное агентство по разрешению споров является независимым и не может быть подчинено никакому другому органу публичной власти или публичному учреждению, имеет обязательство защищать законные права и интересы всех сторон жалоб, направленных на разрешение, без предпочтений или дискриминации. Решения Национального агентства по разрешению споров могут быть обжалованы в судебную инстанцию.

(8) Национальное агентство по разрешению споров является аполитичным, не поддерживает и не предоставляет помощь ни одной политической партии.

(9) Положение об организации и функционировании Агентства, его структура и предельная численность утверждаются постановлением Парламента.

[Ст. 75 в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

Статья 75¹. Персонал Национального агентства по разрешению споров

(1) Национальное агентство по разрешению споров состоит из семи советников по разрешению споров (далее – *советники*), в том числе генерального директора и заместителя генерального директора, имеющих статус лиц, исполняющих ответственные государственные должности.

(2) Советники назначаются Парламентом большинством голосов присутствующих депутатов по предложению парламентской Комиссии по экономике, бюджету и финансам на семилетний срок, без возможности его возобновления.

[Ст.75¹ ч.(2) изменена ЗП123 от 07.07.17, МО252/19.07.17 ст.410]

(3) Отбор советников осуществляется на основе профессиональных качеств в результате открытого, беспристрастного и прозрачного конкурса, организованного парламентской Комиссией по экономике, бюджету и финансам.

(4) Персонал Национального агентства по разрешению споров состоит также из специализированного персонала, подпадающего под действие Закона о государственной должности и статусе государственного служащего № 158/2008, обслуживающего технического персонала и других работников, нанимаемых по индивидуальному трудовому договору, подпадающих под действие положений трудового законодательства.

[Ст.75¹ ч.(4) в редакции ЗП123 от 07.07.17, МО252/19.07.17 ст.410]

(5) На должность советника по разрешению споров может претендовать лицо, отвечающее в совокупности следующим требованиям:

- a) является гражданином Республики Молдова;
- b) обладает полной дееспособностью;
- c) обладает дипломом о высшем образовании;
- d) имеет трудовой стаж не менее десяти лет в области права, экономики или техники, а также не менее трех лет в области государственных закупок;
- e) владеет государственным языком;
- f) не лишено права занимать определенные должности или выполнять определенную деятельность окончательным судебным решением;

f¹) за последние пять лет не имеет в регистре тестирования профессиональной неподкупности записей относительно отрицательного результата теста на профессиональную неподкупность за нарушение обязанности, предусмотренной пунктом а) части (2) статьи 7 Закона об оценке институциональной неподкупности № 325/2013;

[Ст.75¹ ч.(5), пкт.f¹) введен ЗП305 от 21.12.17, МО7-17/12.01.18 ст.66]

g) не является членом какой-либо политической партии.

(6) Советник не вправе:

- a) осуществлять коммерческую деятельность, напрямую или через посредников;
- b) быть акционером или членом правления, членом административного органа или органа контроля в торговых обществах, в том числе в банках и других кредитных, страховых учреждениях или финансовых обществах, государственных предприятиях или акционерных обществах с государственным капиталом;
- c) занимать любую другую государственную или частную вознаграждаемую должность, за исключением связанной с преподавательской и научно-исследовательской деятельностью или литературно-художественным творчеством;
- d) выполнять любую другую профессиональную деятельность.

(7) Советник не может принимать участие в разрешении спора при наличии любого потенциального конфликта интересов.

(8) Советник не вправе принимать участие в процедуре по разрешению споров, если он находится в одной из описанных ниже ситуаций, по причине которой принятое решение будет ничтожным:

- a) является супругом/супругой, родственником или свойственником до второй степени включительно с любой из сторон либо супруг/супруга, родственник или свойственник советника до второй степени включительно заинтересован в разрешении спора;
- b) за последние два года до разрешения спора у советника были деловые или трудовые отношения с одной из сторон;
- c) сделал публичные заявления в связи с разрешаемым спором;
- d) получил имущество, обещание имущества или другую подобную выгоду от одной из сторон.

(9) Советник обязан:

- a) выполнять свои полномочия объективно, соблюдая принципы законности, беспристрастности, независимости, равного обращения, недискриминации в отношении всех экономических операторов икупающих органов;
- b) голосовать «за» или «против». Воздержание от голосования не разрешается, за

исключением случая нахождения в заявленном конфликте интересов;

с) сообщать в письменной форме председателю состава по разрешению споров о любой ситуации, могущей повлечь несовместимость с выполняемыми полномочиями;

д) подавать в соответствии с законодательством декларацию об имуществе и личных интересах.

(10) Полномочия советника прекращаются в случае:

а) отставки;

б) отзыва;

с) истечения срока полномочий;

д) достижения пенсионного возраста;

е) смерти.

(11) Парламент может отозвать советника в случае:

а) несоответствия требованиям части (5);

б) признания обвинительного приговора окончательным;

с) нарушения обязательств, предусмотренных частями (6)–(9);

д) невозможности осуществления полномочий по состоянию здоровья в течение четырех последовательных месяцев, подтвержденного медицинским обследованием;

е) объявления его согласно закону безвестно отсутствующим.

(12) Генеральный директор Национального агентства по разрешению споров должен направить Парламенту предложение по прекращению или, по обстоятельствам, отзыву полномочий советника, в том числе полномочий заместителя генерального директора, сразу после того, как стало известно о наличии одной из ситуаций, предусмотренных в частях (10) и (11).

(13) В случае истечения срока полномочий советник остается в должности до назначения преемника, но не более шести месяцев после истечения срока полномочий.

(14) Прекращение полномочий советника по разрешению споров утверждается Парламентом.

(15) Предложение об отзыве полномочий генерального директора может быть направлено Парламенту группой из не менее трех советников в случае, когда стало известно о наличии какого-либо обстоятельства, предусмотренного частью (11).

[Ст. 75¹ введена ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст. 777; в силу с 01.01.17]

Статья 76. Право на обжалование

(1) Любое лицо, имевшее или имеющее интерес в получении договора о государственных закупках, полагающее, что в рамках процедур государственной закупки каким-либо актом закупающего органа нарушено какое-либо его предусмотренное законом право, вследствие чего ему нанесен или может быть нанесен ущерб, вправе обжаловать данный акт в порядке, установленном настоящим законом.

[Ст. 76 ч.(1) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст. 777]

(2) В смысле положений части (1) под актом закупающего органа понимается любой административный акт, любое действие или бездействие, которые влекут или могут повлечь правовые последствия в связи с процедурой государственной закупки.

(3) Любая ссылка в настоящей главе на применение процедуры государственной закупки включает все случаи, подпадающие под действие настоящего закона.

(4) Разрешение жалоб, связанных с присуждением секторальных договоров, по которым специальное законодательство делает отсылку к настоящему закону, осуществляется согласно настоящей главе.

Статья 77. Подача жалобы

(1) Потерпевший экономический оператор вправе обратиться в Национальное агентство по разрешению споров за аннулированием акта и/или признанием оспариваемого права либо законного интереса, подав жалобу в течение:

а) десяти дней со дня, следующего за днем, когда ему стало известно в соответствии с настоящим законом об акте закупающего органа, который он полагает незаконным, – в случае если стоимость договора, подлежащего присуждению, оцененная согласно положениям статьи 3, равна или превышает пределы, предусмотренные в части (3) статьи

2;

b) пяти дней со дня, следующего за днем, когда ему стало известно в соответствии с настоящим законом об акте закупающего органа, который он полагает незаконным, – в случае если стоимость договора, подлежащего присуждению, оцененная согласно положениям статьи 3, меньше пределов, предусмотренных в части (3) статьи 2.

(2) Подача жалобы, относящейся к актам закупающего органа, которые изданы или имеют место до открытия оферт, осуществляется с соблюдением сроков, предусмотренных в части (1) настоящей статьи, но не позднее предельной даты подачи оферт, установленной закупающим органом, и с соблюдением положений статьи 34.

(3) В случае если жалоба, предусмотренная в части (1), относится к документам, опубликованным в электронной форме, датой ознакомления с ними считается дата их опубликования.

(4) Жалоба подается в письменной форме, на государственном языке, подписанной и, по необходимости, скрепленной печатью, и должна содержать:

a) имя, адрес или место проживания подателя жалобы либо – для юридических лиц – полное наименование экономического оператора, имя и фамилию его представителя, копию документа, подтверждающего полномочия, юридический адрес и контактные данные;

b) наименование закупающего органа, юридический адрес и контактные данные;

c) указание предмета договора о государственных закупках и применяемую процедуру присуждения;

d) существо и основание жалобы с указанием прав и законных интересов подателя жалобы, нарушенных в рамках процедуры государственной закупки;

e) перечень прилагаемых к жалобе документов.

(5) Податель жалобы должен приложить к жалобе копию обжалуемого акта, если таковой издан, а также копии документов, предусмотренных в части (4), при наличии таковых.

(6) В случае если Национальное агентство по разрешению споров устанавливает, что жалоба не содержит всех данных, предусмотренных в части (4), оно требует от подателя жалобы дополнить ее в пятидневный срок после извещения, которым данная ситуация доводится до его сведения. В случае невыполнения подателем жалобы требования Национального агентства по разрешению споров жалоба отклоняется. Также отклоняется жалоба, поданная с несоблюдением сроков, предусмотренных в частях (1) и (2).

Статья 78. Порядок рассмотрения жалоб

(1) Национальное агентство по разрешению споров рассматривает жалобы относительно процедур государственной закупки согласно положению о его организации и функционировании.

(2) Во исполнение своих функций Национального агентства по разрешению споров принимает решения.

(3) Процедура рассмотрения жалоб осуществляется с соблюдением принципов законности, быстроты, состязательности и права на защиту.

(4) Для целей разрешения жалобы Национального агентства по разрешению споров вправе испросить мнение закупающего органа по ее поводу.

(5) В течение одного рабочего дня после получения запроса, указанного в части (4), закупающий орган обязан уведомить об этом других участников процедуры присуждения. К уведомлению должна прилагаться копия соответствующей жалобы.

(6) Все уведомления или сообщения о процедурных актах осуществляются с подтверждением получения.

(7) Жалобы, поданные в рамках одной процедуры присуждения, могут объединяться Национальным агентством по разрешению споров в целях вынесения единого решения.

(8) До момента разрешения жалобы Национальным агентством по разрешению споров участники одной процедуры присуждения могут присоединиться к жалобе, подав свои жалобы, которые должны содержать все элементы, предусмотренные в части (4) статьи 77.

(9) Закупающий орган обязан направить Национальному агентству по разрешению споров свое мнение по жалобе в течение не более пяти рабочих дней с даты получения такого запроса, с приложением любых других подтверждающих документов, а также дело о государственной закупке, за исключением объявлений, опубликованных в АИС «ГРГЗ», и документации по присуждению, когда она доступна и поддается скачиванию в Интернете. Отсутствие мнения покупающего органа не препятствует разрешению жалобы.

(10) Закупающий орган в срок, предусмотренный в части (9), уведомляет о своем мнении также подателя жалобы.

Статья 79. Порядок разрешения жалоб

(1) В целях разрешения жалобы Национальное агентство по разрешению споров вправе требовать объяснений сторон, оценивать доказательства и запрашивать любые другие данные/документы в той мере, в какой они относятся к предмету жалобы. Национальное агентство по разрешению споров вправе также запрашивать любые данные, необходимые для разрешения жалобы, от других физических и юридических лиц.

(2) Применение положений части (1) не должно повлечь превышения срока для разрешения жалобы, предусмотренного в части (10).

(3) Закупающий орган обязан ответить на любой запрос Национального агентства по разрешению споров и передать ему любые другие документы помимо указанных в части (9) статьи 78, имеющие значение для разрешения жалобы, в срок, не превышающий пяти рабочих дней с даты получения запроса.

(4) Национальное агентство по разрешению споров может назначить независимого эксперта для прояснения некоторых технических или финансовых аспектов. Срок производства экспертизы должен вписываться в срок, предусмотренный для разрешения жалобы Национальным агентством по разрешению споров. Стоимость экспертизы оплачивается стороной, которая ее запрашивает.

(4¹) Советники осуществляют свою деятельность составами по три члена. Для надлежащего функционирования составов в каждый из них направляются из соответствующих подразделений Национального агентства по разрешению споров не менее чем по одному юристу и консультанту, ответственному за делопроизводство.

[Ст.79 ч.(4¹) в редакции ЗП123 от 07.07.17, МО252/19.07.17 ст.410]

[Ст.79 ч.(4¹) введена ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

(4²) Структура составов, включая председателей, утверждается приказом генерального директора Агентства на определенный период. Та же структура состава, включая председателя, может быть сохранена на максимум два последовательных периода.

[Ст.79 ч.(4²) введена ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

(4³) Председатели составов руководят заседаниями и регистрируют их в протоколе, подписанном всеми членами.

[Ст.79 ч.(4³) введена ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

(4⁴) Заседания составов являются правомочными, если на них присутствуют все члены.

[Ст.79 ч.(4⁴) введена ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

(4⁵) Решения в рамках составов принимаются большинством голосов членов. Члены, проголосовавшие «против», могут зарегистрировать отдельное мнение в протоколе соответствующего заседания. Никто не вправе влиять на решения или противоречить решениям составов по разрешению споров, каждый советник вправе голосовать по своему личному убеждению, исходя из положений законодательства.

[Ст.79 ч.(4⁵) введена ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

(4⁶) Делопроизводство составов обеспечивается ответственным подразделением в соответствии с положением о функционировании Национального агентства по разрешению споров.

[Ст.79 ч.(4⁶) введена ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

(5) Переписка по процедуре разрешения жалобы осуществляется только в письменной форме.

[Ст.79 ч.(5) изменена ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

(6) Стороны могут быть представлены адвокатом и могут подавать по ходу процедуры письменные заключения. Стороны вправе также представлять устные заключения Национальному агентству по разрешению споров, без того чтобы этим нарушались сроки, предусмотренные в части (10).

(6¹) Национальное агентство по разрешению споров организует открытые заседания для рассмотрения жалоб и обеспечивает опубликование на веб-странице информации о дате и месте проведения заседаний за три рабочих дня до даты их проведения.

[Ст.79 ч.(6¹) введена ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

(7) В обоснованных случаях и для предотвращения неминуемого ущерба Национальное агентство по разрешению споров до разрешения жалобы по существу может в течение трех дней, в том числе на основании заявления заинтересованной стороны, принять решение о приостановлении процедуры государственной закупки.

(8) В смысле положений части (7) Национальное агентство по разрешению споров рассматривает заявление о приостановлении, принимая во внимание последствия данной меры для всех категорий интересов, которые могут быть затронуты, включая общественные.

(9) Решение, предусмотренное в части (7), может быть обжаловано в компетентную судебную инстанцию отдельно в течение пяти дней после его сообщения.

(10) Национальное агентство по разрешению споров обязано разрешить жалобу по существу в течение 20 рабочих дней со дня ее получения, а в случае возникновения обстоятельств, препятствующих рассмотрению жалобы по существу, согласно части (1) статьи 80 высказаться по ней в 10-дневный срок. В обоснованных случаях срок разрешения жалобы может быть продлен единожды на 10 дней.

(11) Закупающий орган не вправе заключать договор о государственных закупках до вынесения окончательного решения по жалобе Агентством по разрешению споров.

[Ст.79 ч.(11) изменена ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

Статья 80. Решения, выносимые Национальным агентством по разрешению споров

(1) Национальное агентство по разрешению споров высказывается сначала по случаям возврата жалобы, а установив их обоснованность, не приступает к рассмотрению жалобы по существу.

(2) В процессе рассмотрения жалобы Национальное агентство по разрешению споров:

- a) удовлетворяет жалобу полностью или частично;
- b) отклоняет жалобу.

(3) Национальное агентство по разрешению споров рассматривает обжалуемый акт с точки зрения законности и обоснованности и может вынести решение, которым отменяет его в части или полностью, обязавкупающий орган издать другой акт либо распорядившись о другой необходимой мере для корректировки актов, влияющих на процедуру присуждения. В случае если Национальное агентство по разрешению споров выносит решение об изменении/устранении каких-либо технических спецификаций в техническом задании либо в других документах, изданных в связи с процедурой присуждения,купающий орган вправе аннулировать процедуру присуждения в соответствии со статьей 67.

(4) В ситуации, когда Национальное агентство по разрешению споров устанавливает, что помимо обжалуемых актов в рамках процедуры присуждения имеются и другие нарушающие положения настоящего закона акты, на которые жалоба не ссылается, оно уведомляет об этом Агентство по государственным закупкам, передав последнему в обоснование уведомления все относящиеся к делу данные/документы.

(5) В случае если Национальное агентство по разрешению споров удовлетворяет жалобу и выносит решение о применении меры по корректировке обжалуемого акта, оно устанавливает и срок для выполнения указанной меры, не превышающий срок обжалования решения Национального агентства по разрешению споров.

(6) В зависимости от вынесенного решения Агентство по разрешению споров принимает решение о продолжении либо аннулировании процедуры государственной закупки, в том числе об аннулировании заключенного договора о государственных закупках. В случае решения об аннулировании последнее осуществляется согласно статье 67.

[Ст.80 ч.(6) изменена ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

(7) Национальное агентство по разрешению споров вправе на любой стадии процесса разрешения жалобы принять к сведению заявление подателя жалобы об отказе от нее.

(8) Национальное агентство по разрешению споров не вправе принять решение о присуждении договора определенному экономическому оператору.

(9) Решение Национального агентства по разрешению споров, в том числе обоснование решения, должно быть доведено до сведения сторон в письменной форме в течение трех дней со дня его вынесения. Решение публикуется на веб-странице Национального агентства по разрешению споров в тот же срок.

[Ст.80 ч.(9) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

(10) Копия решения, которым Национальное агентство по разрешению споров постановило применить корректирующие меры, направляется Агентству государственных закупок, которое обязано следить за выполнением указанных мер.

(11) Решение, которым Национальное агентство по разрешению споров аннулирует, полностью или в части, обжалуемый акт, обязательно для закупающего органа.

(12) Решение Национального агентства по разрешению споров обязательно для сторон. Договор о государственных закупках, заключенный с несоблюдением решения Национального агентства по разрешению споров, является ничтожным.

(13) Решение Национального агентства по разрешению споров о разрешении жалобы может быть обжаловано в компетентную судебную инстанцию.

Статья 81. Споры

Дела и заявления по поводу исполнения, недействительности, аннулирования, расторжения, в том числе обратной силой или в одностороннем порядке, договоров о государственных закупках разрешаются компетентной судебной инстанцией.

Статья 82. Разрешение споров

(1) В обоснованных случаях и для предотвращения неминуемого ущерба компетентная судебная инстанция до разрешения жалобы по существу может, в том числе на основании заявления заинтересованной стороны, принять решение о приостановлении исполнения договора о государственных закупках.

(2) Судебная инстанция констатирует недействительность договора о государственных закупках в следующих случаях:

а) закупающий орган присудил договор без соблюдения обязанности опубликовать объявление или приглашение на участие согласно положениям настоящего закона;

б) нарушены положения статьи 31, если данное нарушение лишило заинтересованного экономического оператора возможности подать жалобу до заключения договора, – в случае когда данное нарушение имело место одновременно с нарушением других положений в сфере государственных закупок, если последнее нарушение сказалось на шансах заинтересованного экономического оператора получить договор;

с) закупающим органом не соблюдены положения части (19) статьи 58 или частей (13)–(17) статьи 59.

(3) В изъятие из положений части (2), в случае если судебная инстанция после анализа всех существенных аспектов приходит к выводу, что императивные причины общего характера требуют сохранения последствий договора о государственных закупках, она выносит решение о применении следующих альтернативных санкций:

а) ограничение действия договора путем сокращения срока его исполнения; и/или

б) наложение на закупающий орган штрафа, составляющего от 2 до 15 процентов стоимости договора; при этом размер штрафа обратно пропорционален возможности ограничить действие договора согласно положениям пункта а).

(4) При применении альтернативных санкций, предусмотренных в части (3), судебная инстанция принимает во внимание их эффективность, пропорциональность и сдерживающий эффект.

(5) Экономические интересы, связанные со свойством договора о государственных закупках производить последствия, могут приниматься во внимание в качестве императивной причины лишь если, при исключительных обстоятельствах, отсутствие последствий привело бы к несоразмерным последствиям. Экономические интересы, находящиеся в прямой связи с соответствующим договором, такие как расходы из-за задержки исполнения договора, расходы по инициированию новой процедуры присуждения договора, расходы по смене экономического оператора, который будет исполнять договор, или расходы, связанные с правовыми обязательствами, вытекающими из отсутствия последствий договора, не являются императивными причинами общего характера.

(6) Во всех случаях, когда санкция недействительности, предусмотренная в части (2), не может иметь обратной силы, поскольку отмена уже исполненных договорных обязательств невозможна, судебная инстанция применяет также санкцию, предусмотренную в пункте b) части (3).

(7) В случае нарушения положений статьи 31, не являющегося предметом пункта b) части (2) настоящей статьи, судебная инстанция может после анализа всех существенных аспектов принять решение, констатировать ли недействительность договора или достаточно применения альтернативных санкций, предусмотренных в части (3) настоящей статьи.

(8) Положения пункта а) части (2) не применяются, если закупающий орган, решив, что подпадает под одну из предусмотренных настоящим законом ситуаций, в которой он вправе не передавать для опубликования объявление/приглашение на участие, выполнил следующее:

а) для обеспечения прозрачности добровольно опубликовал в Бюллетене государственных закупок, АИЗ «ГРГЗ» и/или Официальном журнале Европейского Союза объявление, которым выразил свое намерение заключить договор о государственных закупках;

б) заключил договор с соблюдением, по собственной инициативе, положений части (1) статьи 31; в этом случае течение срока начинается с момента опубликования объявления, предусмотренного в пункте а) настоящей части.

(9) Положения пункта с) части (2) не применяются, если закупающий орган, посчитав, что положения части (19) статьи 58 или, по необходимости, частей (13)–(17) статьи 59 соблюдены, выполнил следующее:

а) сообщил вовлеченным оферентам свое решение о присуждении договора о государственных закупках с соблюдением положений частей (1), (4) и (5) статьи 30, с учетом положений части (3) статьи 73; и

б) заключил договор с соблюдением, по собственной инициативе, положений части (1) статьи 31 и части (4) статьи 30; в этом случае течение срока начинается с момента передачи сообщения, предусмотренного в пункте а) настоящей части.

(10) Констатация недействительности договора о государственных закупках в соответствии с частью (2) может быть востребована также посредством отдельного заявления в следующие сроки:

а) не более 30 дней со дня, следующего за днем:

– опубликования объявления о присуждении договора в соответствии с положениями статьи 29, при условии что соответствующее объявление содержит обоснование решения закупающего органа о присуждении договора без предварительного опубликования объявления на участие в Бюллетене государственных закупок или, по необходимости, в Официальном журнале Европейского Союза; или

– информирования закупающим органом заинтересованных оферентов и кандидатов о заключении договора, при условии что информирование будет сопровождаться резюме соответствующих причин, предусмотренных в статье 30. Данный вариант применяется и в

случаях, предусмотренных в пункте с) части (3) статьи 31;

б) не более шести месяцев со дня, следующего за днем заключения договора о государственных закупках – в случаях, когда не были соблюдены положения пункта а).

(11) В той мере, в какой экономический оператор не использовал свое право на обжалование, Агентство государственных закупок и другие компетентные органы вправе обратиться в судебную инстанцию за констатацией ничтожности договора о государственных закупках по следующим причинам:

а) закупающий орган присудил договор без соблюдения обязанности опубликовать объявление/приглашение на участие согласно положениям настоящего закона;

б) нарушены положения части (1) статьи 31 и части (3) статьи 30;

с) закупающим органом не соблюдены положения части (19) статьи 58 или частей (13)–(17) статьи 59;

д) договор о государственных закупках заключен с несоблюдением минимальных требований, предусмотренных закупающим органом в техническом задании, либо, хотя данные требования и соблюдены, договор заключен на менее благоприятных условиях, чем предусмотренные в техническом и/или финансовом предложениях, которые содержались в выигравшей оферте;

е) при наличии у закупающего органа намерения получить определенную поставку товаров, выполнение работ, оказание услуг, что вписало бы соответствующий договор в категорию договоров о государственных закупках, закупающий орган заключает другой вид договора или не заключает никакого договора, не соблюдая процедуры присуждения, предусмотренные настоящим законом;

ф) договор о государственных закупках заключен с несоблюдением положений части (5) статьи 74;

г) не соблюдены критерии квалификации и отбора и/или факторы оценки, предусмотренные в объявлении/приглашении на участие;

х) изменение договора привело к снижению преимуществ и, по обстоятельствам, факторов оценки, которые принимались во внимание при признании оферты победившей.

(12) В случае обращения, предусмотренного в части (11), судебная инстанция до разрешения жалобы по существу может принять решение о приостановлении исполнения договора о государственных закупках.

Глава XI

ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 83. Вступление в силу

(1) Настоящий закон вступает в силу по истечении девяти месяцев со дня опубликования.

(2) Положения частей (2)–(4) статьи 4, части (2) статьи 27, части (2) статьи 28, части (3) статьи 29, части (2) статьи 45, части (2) статьи 49, части (6) статьи 52, части (5) статьи 53, части (7) статьи 56 вступают в силу с 1 января 2019 года.

[Ст.83 ч.(2) в редакции ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777; в силу с 01.01.17]

(3) Договоры о государственных закупках и процедуры их присуждения, находящиеся на день вступления в силу настоящего закона соответственно в процессе исполнения и осуществления, доводятся до завершения в соответствии с законодательными положениями, действовавшими на день их инициирования.

Статья 84. Утрата силы

Со дня вступления в силу настоящего закона Закон о государственных закупках № 96-XVI от 13 апреля 2007 года, с последующими изменениями и дополнениями, признается утратившим силу.

Статья 85. Организация исполнения

Правительству в девятимесячный срок со дня опубликования настоящего закона:

– представить Парламенту предложения по приведению законодательства в соответствие с настоящим законом;

– привести свои нормативные акты в соответствие с настоящим законом;

– обеспечить разработку и утверждение нормативных актов, предусмотренных настоящим законом.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА

Андриан КАНДУ

№ 131. Кишинэу, 3 июля 2015 г.

[приложение № 1](#)

[приложение №1¹](#)

[Приложение №1¹ введено ЗП229 от 23.09.16, МО379-386/04.11.16 ст.777]

[приложение № 2](#)

Приложение 3

ИНФОРМАЦИЯ, КОТОРАЯ ДОЛЖНА ВКЛЮЧАТЬСЯ В ОБЪЯВЛЕНИЯ О ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЗАКУПКАХ

Объявление о намерении

1. Наименование, адрес, номер факса, e-mail адрес закупающего органа и кабинета, где можно получить, по необходимости, дополнительную информацию. В случае присуждения договора о государственных закупках услуг или работ уточняются компетентные органы и контактные данные (включая интернет-адрес), где можно получить дополнительную информацию об общих законодательных положениях в отношении налогообложения, охраны окружающей среды, охраны и условий труда, применяемых по месту выполнения работ или оказания услуг.

2. По необходимости – уточняется, если идет речь о договоре о государственных закупках, который зарезервирован для защищенных мастерских или исполнение которого осуществляется в рамках программы защищенного найма.

3. В случае закупки работ: характер и объем работ; место выполнения; если работа разбита на несколько лотов – существенные характеристики каждого лота; если возможно, оценка расходов, связанных с данными работами; номер/номера по каталогу.

В случае закупки товаров: характер и количество или стоимость товаров, подлежащих поставке; номер/номера по каталогу.

В случае закупки услуг: общая оценочная стоимость закупок по каждой категории услуг, предусмотренных в приложении 1; номер/номера по каталогу.

4. Предварительные данные, предусмотренные для инициирования процедур присуждения договора или договоров, а в случае государственных закупок услуг – категория, в которую входит каждая услуга.

5. По необходимости – уточняется, если будет заключаться рамочное соглашение.

6. По необходимости – другая информация.

7. Дата передачи для опубликования объявления о намерении.

8. Уточняется, если договор подпадает под действие Соглашения по правительственным закупкам Всемирной торговой организации (лишь для объявлений, передаваемых для опубликования в Официальном журнале Европейского Союза).

Объявление на участие

в процедурах государственной закупки

Для открытых торгов, ограниченных торгов, конкурентного диалога, переговорной процедуры:

1. Наименование, адрес, номер телефона и факса, e-mail адрес закупающего органа.

2. По необходимости – уточняется, если идет речь о договоре о государственных закупках, который зарезервирован для защищенных мастерских или исполнение которого осуществляется в рамках программы защищенного найма.

3. Выбранная процедура закупки:

- a) по необходимости – причина выбора ускоренной процедуры (в случае ограниченных торгов и переговорной процедуры);
- b) по необходимости – уточняется, если будет заключаться рамочное соглашение;
- c) по необходимости – уточняется, если будет использоваться динамичная система закупок;
- d) по необходимости – уточняется, если будут применяться электронные торги.

4. Форма договора.

5. По обстоятельствам – место выполнения работ, место поставки товаров или место оказания услуг.

6. а) Для закупки работ:

– характер и объем работ, общие характеристики работ; уточняется, если необходимо, вариант закупки одноименных новых работ и, если известно, предварительный календарь для данного варианта, а также количество возможных продлений договора; в случае если договор разбит на несколько лотов – объемы данных лотов; номер/номера по каталогу;

– информация о цели работы или договора, в случае если таковые включают также проектирование;

– в случае рамочного соглашения уточняется предусмотренная продолжительность рамочного соглашения, общая оценочная стоимость работ, подлежащих выполнению по рамочному соглашению, а также, по возможности, индивидуальная стоимость и частота договоров, подлежащих присуждению.

b) Для закупки товаров:

– характер товаров, подлежащих поставке, с уточнением, если данная закупка будет осуществляться посредством покупки, покупки в рассрочку, найма, лизинга или комбинации этих способов; количество продукции, подлежащей поставке; уточняется, если необходимо, вариант закупки дополнительных количеств и, если известно, предварительный календарь для данного варианта, а также количество возможных продлений договора; номер/номера по каталогу;

– в случае договоров регулярного характера или договоров, которые могут продлеваться в течение определенного срока, уточняется, если возможно, календарь присуждения последующих договоров;

– в случае рамочного соглашения уточняется предусмотренная продолжительность рамочного соглашения, общая оценочная стоимость товаров, подлежащих поставке по рамочному соглашению, а также, по возможности, индивидуальная стоимость и частота договоров, подлежащих присуждению.

c) Для закупки услуг:

– категория и описание услуги; номер/номера по каталогу; количество услуг, подлежащих оказанию; уточняется, если необходимо, вариант закупки одноименных новых услуг и, если известно, предварительный календарь для данного варианта, а также количество возможных продлений договора;

– в случае договоров регулярного характера или договоров, которые могут продлеваться в течение определенного срока, уточняется, если возможно, календарь присуждения последующих договоров;

– в случае рамочного соглашения уточняется предусмотренная продолжительность рамочного соглашения, общая оценочная стоимость услуг, подлежащих оказанию по рамочному соглашению, а также, по возможности, индивидуальная стоимость и частота договоров, подлежащих присуждению;

– уточняется, если оказание услуги зарезервировано, на основании некоторых нормативных актов, для определенной профессии (указываются соответствующие нормативные акты);

– уточняется, если юридические лица должны указать имена и профессиональную квалификацию персонала, ответственного за оказание услуги.

7. В случае если договор разбит на лоты, уточняется возможность экономических операторов подавать оферты на один, несколько или на все лоты.

8. Срок окончания или срок действия договора о государственных закупках

работ/товаров/услуг. Если это возможно, срок начала работ, поставки товаров или, по обстоятельствам, оказания услуг.

9. Возможность или невозможность подачи альтернативных офферт.

10. Если возможно, специальные условия, от которых зависит исполнение договора.

11. В случае открытых торгов:

a) наименование, адрес, номер телефона и факса и e-mail адрес кабинета, где можно получить документацию по присуждению (техническое задание и любые другие дополнительные документы);

b) по необходимости – срок для подачи соответствующего запроса;

c) по необходимости – стоимость и способ оплаты соответствующей документации.

12. a) Срок подачи офферт или ориентировочных офферт – в случае использования динамичной системы закупок или открытых торгов;

b) в случае ограниченных торгов или переговорной процедуры – предельный срок для подачи заявок на участие;

c) адрес для подачи офферт и заявок;

d) язык или языки, на которых подаются документы.

13. В случае открытых торгов:

a) лица, уполномоченные присутствовать на открытии офферт;

b) дата, время и место открытия офферт.

14. По необходимости – требуемое обеспечение.

15. Основные способы финансирования и оплаты и/или ссылки на положения, регулирующие таковые.

16. По необходимости – организационно-правовая форма, которую должна принять группа экономических операторов, которым присужден договор.

17. Критерии квалификации/отбора относительно личной ситуации экономического оператора, которые могут повлечь его исключение, а также сведения/документы, с помощью которых он может доказать, что не подпадает под случаи, оправдывающие исключение. Критерии квалификации/отбора относительно экономического и финансового положения, а также технических и/или профессиональных возможностей экономического оператора; сведения/документы, которые должен представить экономический оператор для оценки минимальных возможностей экономического и технического характера, если таковые требуются. Минимальный специфический уровень/минимальные специфические уровни требуемых возможностей.

18. Для рамочного соглашения: количество или, по необходимости, максимальное количество экономических операторов, с которыми будет заключено рамочное соглашение, его срок, с указанием причин, оправдывающих срок рамочного соглашения, превышающий четыре года.

19. Для конкурентного диалога и процедуры переговоров с предварительным опубликованием объявления на участие указывается, по необходимости, их проведение в несколько последовательных этапов в целях постепенного уменьшения количества подлежащих обсуждению решений или офферт.

20. Для ограниченных торгов, конкурентного диалога и процедуры переговоров с предварительным опубликованием объявления на участие, в случае если выбран вариант уменьшения количества кандидатов, приглашенных для представления офферты, участия в консультациях или переговорах: минимальное количество и, по необходимости, максимальное количество кандидатов и объективные критерии, подлежащие применению в целях выбора соответствующего количества кандидатов.

21. Срок действия офферты, предложенной офферентом.

22. По необходимости – наименование и адреса экономических операторов, отобранных закупающим органом (переговорная процедура).

23. Критерий присуждения договора: «самая низкая цена» или «наиболее выгодная с технико-экономической точки зрения офферта».

Факторы оценки наиболее выгодной с технико-экономической точки зрения офферты, а также их величины значимости указываются тогда, когда они не входят в техническое

задание или – в случае конкурентного диалога – в описательную документацию.

24. Наименование и адрес компетентного органа по разрешению споров. Точная информация о сроках подачи жалоб и, если возможно, наименование, адрес, номер телефона, номер факса и e-mail адрес кабинета, где можно получить данную информацию.

25. Дата опубликования объявления о намерении или, по обстоятельствам, уточнение, что такое объявление не было опубликовано.

26. Дата передачи объявления на участие для опубликования.

27. Уточняется, если договор подпадает под действие Соглашения по правительственным закупкам Всемирной торговой организации (лишь для объявлений, передаваемых для опубликования в Официальном журнале Европейского Союза).

Упрощенное объявление на участие в динамичной системе закупок

1. Страна закупающего органа.
2. Наименование и e-mail адрес закупающего органа.
3. Ссылки на опубликование объявления на участие в динамичной системе закупок.
4. E-mail адрес, по которому доступна документация по присуждению (техническое задание и дополнительная документация) относительно динамичной системы закупок.
5. Предмет договора: описание посредством номера/номеров по каталогу CPV и количества, подлежащие закупке, или объемы договора, подлежащего присуждению.
6. Срок подачи ориентировочных оферт.

Объявление на участие в конкурсе решений

1. Наименование, адрес, номер факса, e-mail адрес закупающего органа и кабинета, где можно получить дополнительную документацию.
2. Описание проекта.
3. Тип конкурса: открытый или ограниченный.
4. В случае открытого конкурса – срок подачи проектов.
5. В случае ограниченного конкурса:
 - a) количество участников, которые будут отобраны;
 - b) по возможности – имена уже отобранных участников;
 - c) критерии отбора участников;
 - d) срок подачи заявок на участие.
6. По необходимости – уточняется, если участие зарезервировано для определенной профессии.
7. Критерии, которые будут применяться при оценке проектов.
8. Имена членов жюри.
9. Уточняется, если решение жюри носит обязательный характер для закупающего органа.
10. По необходимости – количество и размер премий.
11. Если возможно, уточняются платежи, подлежащие выплате всем участникам.
12. Уточняется, если по результатам конкурса будет присуждаться договор/договоры победителю/победителям конкурса.
13. Дата передачи объявления на участие для опубликования.

Объявление о результатах конкурса решений

1. Наименование, адрес, номер факса, e-mail адрес закупающего органа.
2. Описание проекта.
3. Общее количество участников.
4. Количество иностранных участников.
5. Победитель/победители конкурса.
6. По необходимости – выплаченная премия/премии.
7. Ссылки на опубликование объявления на участие в конкурсе.
8. Дата передачи объявления о результатах конкурса решений для опубликования.

Объявление о присуждении

1. Наименование и адрес закупающего органа.
2. Примененная процедура присуждения. В случае применения процедуры переговоров

без предварительного опубликования объявления на участие указываются причины ее применения.

3. Договор о государственных закупках работ: характер и объем работ, общие характеристики работ.

Договор о государственных закупках товаров: характер и количество поставляемых товаров, по возможности, по поставщикам; номер по каталогу.

Договор о государственных закупках услуг: категория и описание услуги; номер по каталогу; количество закупаемых услуг.

4. Дата присуждения договора о государственных закупках.

5. Критерий присуждения договора о государственных закупках.

6. Количество полученных ofert.

7. Наименование и адрес oferenta, признанного победителем/oferентов, признанных победителями.

8. Цена либо диапазон одобренных цен.

9. Стоимость наибольшей офeрты и наименьшей офeрты, которые принимались во внимание в целях присуждения договора о государственных закупках.

10. По необходимости – стоимость и часть договора, которая будет передана на субподряд.

11. Дата опубликования объявления на участие.

12. Дата передачи объявления о присуждении для опубликования.

13. Наименование и адрес компетентного органа по разрешению споров. Точная информация о сроках подачи жалобы и, если возможно, наименование, адрес, номер телефона, номер факса и e-mail адрес кабинета, где можно получить данную информацию.

Приложение 1¹

NACE ¹⁾					КОД CPV
ЧАСТЬ F			СТРОИТЕЛЬСТВО		
Раздел	Группа	Класс	Описание	Примечания	
45			Строительство	К данному разделу относятся строительство новых зданий и новых работ, реставрация и текущий ремонт.	45000000
	45.1		Подготовка строительного участка		45100000
		45.11	Разборка, снос и земляные работы	К данному классу относятся: - разборка и снос зданий и других строений; - освобождение строительных участков; - земляные работы: выкапывание, засыпка, уравнивание строительных участков, копание траншей, удаление камней, взрывание динамитом и др.; - подготовка строительных участков для разработки месторождений; - удаление земли и другие работы по разработке и подготовке участков и горнодобывающих строительных участков. К данному классу также относятся: - дренаж строительных участков; - дренаж сельскохозяйственных и лесных участков.	45110000
		45.12	Бурение и исследование	К данному классу относятся: - экспериментальные исследования; - экспериментальные бурения и каротажи для строительства, а также для геофизических, геологических или подобных исследований. К данному классу не относятся: - бурение скважин по добыче нефти и природного газа, см. 11.20; - бурение водных скважин, см. 45.25; - бурение скважин, см. 45.25; - разведочные работы месторождений нефти и природного газа, а также геофизические, геологические и сейсмические исследования, см. 74.20.	45120000

	45.2		Полные или частичные строительные работы и общественные работы		45200000
		45.21	Строительные работы	<p>К данному классу относятся:</p> <ul style="list-style-type: none"> - строительство всех типов зданий и общественные строительные работы; - мосты (в том числе предназначенные для поддержания подвесных шоссе), виадуки, туннели и подземные переходы; - трубопроводы, линии связи и линии электропередачи на дальние расстояния; - трубопроводы, линии связи и линии электропередачи для городских сетей; - работы, связанные с городским благоустройством; - сборка и строительство сборных изделий на строительных участках. К данному классу не относятся: - услуги по добыче нефти и природного газа, см. 11.20; - строительство полностью сборных изделий из иных, чем бетон, элементов, произведенных предприятием, выполняющим работы, см. 20, 26 и 28; - строительство оборудования (иного, чем здания) для стадионов, бассейнов, спортзалов, теннисных кортов, площадок под гольф и для других спортивных установок, см. 45.23; - монтажные работы, см. 45.3; - отделочные работы, см. 45.4; - архитектурная и инженерная деятельность, см. 74.20; - управление строительными проектами, см. 74.20. 	45210000 (исключая: 45213316 45220000 45231000 45232000)
		45.22	Возведение крыш и кровли	<p>К данному классу относятся:</p> <ul style="list-style-type: none"> - возведение крыш; - установка кровли; - изоляционные работы. 	45261000
		45.23	Строительство дорог	<p>К данному классу относятся:</p> <ul style="list-style-type: none"> - строительство автомагистралей, дорог, шоссе и других транспортных путей для транспортных средств и пешеходов; - строительство железных дорог; - строительство взлетно- 	45212212 и DA03 45230000 (исключая: 45231000 45232000 45234115)

				<p>посадочных полос;</p> <p>- строительство оборудования (иного, чем здания) для стадионов, бассейнов, спортзалов, теннисных кортов, площадок под гольф и для других спортивных установок;</p> <p>- маркировка краской дорожных покрытий и парковочных площадок.</p> <p>К данному классу не относятся предварительные земляные работы, см. 45.11.</p>	
		45.24	Гидротехнические работы	<p>К данному классу относятся:</p> <p>- строительство водных путей, портов, речных работ, портов прогулочных судов (причалов), шлюзов и др.;</p> <p>- строительство плотин и дамб;</p> <p>- драгирование;</p> <p>- подводные работы.</p>	45240000
		45.25	Другие строительные работы	<p>К данному классу относятся специализированные строительные работы, относящиеся к общим аспектам нескольких типов работ и требующие специальных знаний и оборудования:</p> <p>- строительство фундаментов, в том числе забивка свай;</p> <p>- бурение и строительство колодцев, бурение скважин;</p> <p>- монтаж металлических структур, которые не были произведены предприятием, выполняющим работы;</p> <p>- сгибание металлических структур;</p> <p>- укладка кирпича и камней;</p> <p>- монтаж и демонтаж собственных и арендуемых строительных лесов и платформ;</p> <p>- строительство каминов и промышленных печей.</p> <p>К данному классу не относится аренда строительных лесов без монтажа и демонтажа, см. 71.32.</p>	45250000 45262000
	45.3		Монтажные работы		45300000
		45.31	Электромонтажные работы	<p>К данному классу относится:</p> <p>монтаж в зданиях или в других строительных проектах следующих элементов:</p> <p>- кабели и электроприборы;</p> <p>- телекоммуникационные системы;</p> <p>- отопительные</p>	45213316 45310000 (исключая 45316000)

				<p>электроустановки;</p> <ul style="list-style-type: none"> - антенны для жилых зданий; - системы противопожарной сигнализации; - системы сигнализации против взлома; - лифты и эскалаторы; - громоотводы и др. 	
		45.32	Изоляционные работы	<p>К данному классу относится монтаж в зданиях или в других строительных проектах теплоизоляционных, звукоизоляционных материалов, изоляционных материалов от вибраций.</p> <p>К данному классу не относятся изоляционные работы, см. 45.22.</p>	45320000
		45.33	Монтаж	<p>К данному классу относится: монтаж в зданиях или в других строительных проектах следующих элементов:</p> <ul style="list-style-type: none"> - санитарно-технических установок и оборудования; - газораспределительного оборудования; - отопительного, вентиляционного, охладительного оборудования или оборудования по кондиционированию воздуха; - монтаж автоматических противопожарных разбрызгивателей. <p>К данному классу не относится установка электрических отопительных систем, см. 45.31.</p>	45330000
		45.34	Другие монтажные работы	<p>К данному классу относятся:</p> <ul style="list-style-type: none"> - монтаж систем освещения и сигнализации для автомобильных дорог, железных дорог, аэропортов и портов; - монтаж в зданиях или в других строительных проектах установок и оборудования, неклассифицированных в другой части. 	45234115 45316000 45340000
	45.4		Отделочные работы		45400000
		45.41	Штукатурные работы	<p>К данному классу относится применение в зданиях или в других строительных работах гипса и гипсовой штукатурки для внутренних и внешних структур и орнаментов, в том числе комбинированных материалов для шлифовки.</p>	45410000
		45.42	Столярные и	<p>К данному классу относятся:</p>	45420000

			плотницкие работы	<p>- монтаж дверей, окон, дверных и оконных рам и ручек, оснащенных кухонь, лестниц, оборудования для магазинов и схожего оборудования из дерева или других материалов, которые не были произведены предприятием, выполняющим работы;</p> <p>- внутреннее обустройство – плафоны, деревянная отделка стен, мобильные перегородки и др.</p> <p>К данному классу не относится укладка паркета или иных деревянных полов, см. 45.43.</p>	
		45.43	Облицовка полов и стен	<p>К данному классу относится монтаж в зданиях или в других строительных проектах следующих элементов:</p> <ul style="list-style-type: none"> - керамическая, бетонная или каменная обшивка для стен; - паркет и иные деревянные и ковровые покрытия для полов и иные покрытия для полов из линолеума, в том числе из каучука или иной пластмассы; - материалы по облицовке полов и стен из гранита, мрамора или сланца; - обои. 	45430000
		45.44	Покраска и остекление	<p>К данному классу относятся:</p> <ul style="list-style-type: none"> - внутренняя и внешняя покраска зданий; - покраска общественных зданий; - монтаж стекол, зеркал и др. <p>К данному классу не относится монтаж окон, см. 45.42.</p>	45440000
		45.45	Другие отделочные работы	<p>К данному классу относятся:</p> <ul style="list-style-type: none"> - установка частных бассейнов; - чистка внешних стен зданий с помощью пара, путем пескоструйной очистки или схожими методами; - другие отделочные работы зданий, не относящиеся к другой части. <p>К данному классу не относится чистка внутренних стен зданий и других строений, см. 74.70.</p>	45212212 и DA04 45450000
	45.5		Аренда строительного оборудования с оператором		45500000
		45.50	Аренда строительного	К данному классу не относится аренда машин и материалов для	

			оборудования с оператором	строительства или сноса без оператора, см. 71.32.	
--	--	--	---------------------------	---	--

Примечание:

1) Регламент (ЕЭС) № 3037/90 Совета Европейских Сообществ от 9 октября 1990 года о статистической классификации экономической деятельности в Европейском сообществе (Официальный Журнал Европейских Сообществ L 293 от 24 октября 1990 года, часть 1), измененный Регламентом (ЕЭС) Комиссии Европейских Сообществ № 761/93 от 24 марта 1993 года (Официальный Журнал Европейских Сообществ L 83 от 3 апреля 1993 года).

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

Номер категории	Наименование услуг	Номер по СРС ¹⁾	Номер по СРV
17	Услуги гостиниц и ресторанов	64	с 55100000-1 по 55524000-9 и с 98340000-8 по 98341100-6
18	Услуги железнодорожного транспорта	711	с 60200000-0 по 60220000-6
19	Услуги водного транспорта	72	с 60600000-4 по 60653000-0 и с 63727000-1 по 6 3727200-3
20	Вспомогательные и дополнительные транспортные услуги	74	с 63000000-9 по 63734000-3 (за исключением 63711200-8, 63712700-0, 63712710-3 и с 63727000-1 по 63727200-3' и 98361000-1
21	Юридические услуги	861	с 79100000-5 по 79140000-7
22	Услуги по размещению и обеспечению наличия персонала ²⁾	872	с 79600000-0 по 79635000-4 (за исключением 79611000-0, 79632000-3, 79633000-0' и с 98500000-8 по 98514000-9
23	Услуги по проведению расследований и обеспечению безопасности, за исключением услуг бронированных автомобилей	873 (за исключением 873 04'	с 79700000-1 по 79723000-8
24	Услуги в области образования и профессиональной подготовки	92	с 80100000-5 по 80660000-8 (за исключением 80533000-9, 80533100-0, 80533200-1'
25	Услуги в области здравоохранения и социальной защиты	93	79611000-0 и с 85000000-9 по 85323000-9 (за исключением 85321000-5 и 85322000-2'
26	Услуги по организации отдыха, культурных и спортивных мероприятий ³⁾	96	с 79995000-5 по 79995200-7 и с 92000000-1 по 92700000-8 (за исключением 92230000-2, 92231000-9, 92232000-6'
27	Иные услуги		

Примечания:

¹⁾ Каталог СРС (временная версия), используемый для производству программ телерадиоорганизациями, а также определения области применения Директивы 92/50/ЕЭС.

²⁾ За исключением трудовых договоров.

³⁾ За исключением договоров о закупках, относящихся к приобретению, развитию, производству и совместному производству программ телерадиоорганизациями, а также договоров о покупке эфирного времени.

LEGE
privind plata pentru poluarea mediului

nr. 1540-XIII din 25.02.1998

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.54-55/378 din 18.06.1998

* * *

CUPRINS

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. *Obiectivele legii*

Articolul 2. *Subiecții și obiectul legii*

Articolul 3. *Noțiuni generale*

Capitolul II
MODUL DE STABILIRE ȘI DE CALCUL ALE PLĂȚII
PENTRU POLUAREA MEDIULUI

Articolul 4. *Stabilirea normativelor plății*

Articolul 5. *Abrogat*

Articolul 6. *Plata pentru emisiile de poluanți ale surselor staționare*

Articolul 7. *Abrogat*

Articolul 8. *Abrogat*

Articolul 9. *Plata pentru deversările de poluanți*

Articolul 10. *Plata pentru depozitarea deșeurilor de producție*

Articolul 11. *Taxa pentru mărfurile care, în procesul utilizării, cauzează
poluarea mediului*

Articolul 12. *Abrogat*

Capitolul III
MODUL DE PERCEPERE A PLĂȚII PENTRU POLUAREA MEDIULUI

Articolul 13. *Abrogat*

Articolul 14. *Declararea, modul și termenul de achitare a plăților pentru
poluarea mediului*

Articolul 15. Răspunderea subiectului și controlul asupra încasării plății

Articolul 16. Abrogat

Capitolul IV

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 17. Intrarea în vigoare

Articolul 18. Îndatoririle Guvernului

Articolul 19. Dispoziții tranzitorii

Anexa nr.1 Abrogată

Anexa nr.2 Normativele de plată pentru emisiile de poluanți din sursele staționare și modul de calcul al acestora

Anexa nr.3 Abrogată

Anexa nr.4 Abrogată

Anexa nr.5 Normativele de plată pentru deversări de poluanți cu apele reziduale și modul de calcul al acestora

Anexa nr.6 Normativele și modul de calcul ale plății pentru deversările de poluanți în colectoarele pentru must de dejecții animaliere

Anexa nr.7 Normativele și modul de calcul ale plății pentru depozitarea deșeurilor de producție

Anexa nr.8 Lista mărfurilor care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului

Anexa nr.9 Abrogat

Notă: În cuprinsul legii, cu excepția anexelor, cuvintele "agențiile ecologice zonale" se înlocuiesc cu cuvintele "agențiile (inspecțiile) ecologice", iar cuvintele "salarii minime" se înlocuiesc cu cuvintele "unități convenționale" conform Legii nr.280-XVI din 14.12.2007, în vigoare 30.05.2008

Notă: În cuprinsul legii, cuvintele "Ministerul Mediului și Amenajării Teritoriului" se substituie prin cuvintele "autoritatea centrală de specialitate" conform Legii nr.1566-XV din 20.12.2002, în vigoare 14.02.2003

Notă: În textul legii, sintagma "Departamentul Protecției Mediului Înconjurător" se înlocuiește cu sintagma "Ministerul Mediului și Amenajării Teritoriului" conform Legii nr.732-XIV din 16.12.1999, în vigoare 03.02.2000

LPM1540/1998
ID intern unic: 311615
[Версия на русском](#)

[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 1540
din 25.02.1998

privind plata pentru poluarea mediului

Publicat : 18.06.1998 în Monitorul Oficial Nr. 54-55 art Nr : 378

MODIFICAT

[LP313 din 22.12.17, MO471-472/30.12.17 art.820](#)

[LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17](#)

[LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17](#)

[LP245 din 03.11.16, MO441-451/16.12.16 art.881](#)

[LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16](#)

[LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170](#)

[LP158 din 18.07.14, MO238-246/15.08.14 art.547; în vigoare 15.08.14](#)

[LP64 din 11.04.14, MO110-114/09.05.14 art.286; în vigoare 09.05.14](#)

[LP173-XVI din 10.07.08, MO138-139/29.07.08 art.563](#)

[LP102-XVI din 16.05.08, MO102/10.06.08 art.380](#)

[LP280-XVI din 14.12.07, MO94-96/30.05.08 art.349](#)

 [LP482 din 04.12.03, MO6-12/01.01.04 art.48](#)

 [LP354 din 31.07.03, MO191-195/05.09.03, art.756](#)

 [LP1566 din 20.12.02, MO20/14.02.03 art.59](#)

 [LP732-XIV din 16.12.1999](#)

NOTĂ:

În cuprinsul legii, cu excepția anexelor, cuvintele "agențiile ecologice zonale" se înlocuiesc cu cuvintele "agențiile (inspecțiile) ecologice", iar cuvintele "salarii minime" se înlocuiesc cu cuvintele "unități convenționale" prin [LP280-XVI din 14.12.07, MO94-96/30.05.08 art.349](#)

În textul legii, sintagma "Departamentul Protecției Mediului Înconjurător" se înlocuiește cu sintagma "Ministerul Mediului și Amenajării Teritoriului" prin [LP732-XIV din 16.12.99](#)

În cuprinsul legii, cuvintele "Ministerul Mediului și Amenajării Teritoriului" se substituie prin cuvintele "autoritatea centrală de specialitate".

Parlamentul adoptă prezenta lege.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectivele legii

Prezenta lege are drept obiective:

a) crearea unui sistem de activitate economică în care devine neconvenabilă cauzarea oricărui prejudiciu mediului;

b) stimularea construcției și exploatării sistemelor de captare și neutralizare a poluanților, de colectare, reciclare și distrugere a deșeurilor, precum și implementarea de tehnologii nonpoluante, realizarea altor măsuri care ar micșora volumul emisiilor (deversărilor) de poluanți în mediu și ar diminua formarea deșeurilor de producție și a deșeurilor de ambalaje;

[Art.1 lit.b) în redacția LP313 din 22.12.17, MO471-472/30.12.17 art.820]

c) formarea fondurilor ecologice pentru finanțarea activității orientate spre ameliorarea calității mediului.

Articolul 2. Subiecții și obiectul legii

(1) Subiecții prezentei legi sînt persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, și persoanele fizice, care desfășoară activitate de întreprinzător, a căror activitate economică este generatoare de poluanți.

[Art.2 al.(1) modificat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

(2) Obiectul prezentei legi îl constituie relațiile care apar în legătură cu punerea în circulație pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului, emisiile (deversările) de poluanți în mediu și depozitarea deșeurilor de producție.

[Art.2 al.(2) modificat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

Articolul 3. Noțiuni generale

În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni: poluant - substanță în stare solidă, lichidă sau gazoasă care poate avea o acțiune negativă asupra organismelor vii și/sau a mediului;

concentrație maximă admisibilă (CMA) - normativ tehnico-științific care stabilește concentrația maximă, fără efecte negative asupra sănătății umane și a mediului, a poluanților în componentele mediului;

emisie limitat admisibilă (ELA) - normativ tehnico-științific care se stabilește reieșind din condiția: concentrația de poluanți emiși în stratul de aer atmosferic de lângă sol, de la o sursă sau de la un grup de surse, nu va depăși normativele CMA;

deversare limitat admisibilă (DLA) - masa maximă a poluanților în apele reziduale, admisibilă pentru evacuarea lor în regim stabilit în punctul dat într-o unitate de timp;

coeficient de agresivitate - coeficient de transformare în care se ia în considerare pericolul relativ al poluantului;

tonă convențională - masa relativă a poluantului, determinată ca produs între masa acestuia, în tone, și coeficientul de agresivitate;

ambalaj primar – ambalaj în care se conține nemijlocit produsul și care este conceput și realizat pentru a îndeplini funcția de unitate de vânzare pentru utilizatorul sau consumatorul final. Nu sînt considerate ambalaje primare obiectele care sînt parte integrantă din produs, necesare pentru a conține, a menține sau a păstra produsul, dacă toate elementele sale sînt destinate pentru a fi utilizate, consumate sau eliminate împreună cu produsul (de exemplu, plicul de ceai, membrana de la mezeluri). Pentru unitățile de vânzare cu o greutate (volum/masă) nu mai mare de 30 ml/mg per unitate, în calitate de ambalaj primar se consideră ambalajul secundar conceput pentru gruparea acestora;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP313 din 22.12.17, MO471-472/30.12.17 art.820]

ambalaj primar compozit – ambalaj primar confecționat din diferite materiale, precum hîrtia, cartonul neondulat, materialul plastic și/sau polietilena și/sau aluminiul, care nu pot fi separate manual, clasificat la poziția tarifară 4819 20 000;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP313 din 22.12.17, MO471-472/30.12.17 art.820]

ambalaj secundar – ambalaj conceput pentru a constitui la punctul de achiziție o grupare a unui număr de unități de vânzare, indiferent dacă acesta este vîndut ca atare utilizatorului sau consumatorului final ori dacă ambalajul respectiv servește numai ca mijloc de umplere a rafturilor

la punctul de vânzare; acest ambalaj poate fi separat de produs fără a afecta caracteristicile produsului.

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP313 din 22.12.17, MO471-472/30.12.17 art.820]

Capitolul II **MODUL DE STABILIRE ȘI DE CALCUL ALE PLĂȚII** **PENTRU POLUAREA MEDIULUI**

Articolul 4. Stabilirea normativelor plății

Normativele plății pentru poluarea mediului se stabilesc de către Parlament.

[Art.5 abrogat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

[Art.5 modificat prin LP280-XVI din 14.12.07, MO94-96/30.05.08 art.349]

Articolul 6. Plata pentru emisiile de poluanți ale surselor staționare

(1) Plata pentru emisiile de poluanți în aerul atmosferic ale surselor staționare se percepe de la subiecții care admit:

[Art.6 al.(1) modificat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

- a) emisii de poluanți în limitele normativelor stabilite;
- b) emisii de poluanți cu depășirea normativelor stabilite.

(2) Normativele și modul de calcul ale plății menționate la alin.(1) se prezintă în anexa nr.2.

[Art.7 abrogat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

[Art.7 modificat prin LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

[Art.7 modificat prin LP71 din 12.04.15, MO102-104/28.04.15 art.170]

[Art.7 modificat prin LP280-XVI din 14.12.07, MO94-96/30.05.08 art.349]

[Art.7 modificat prin LP1566 din 20.12.02, MO20/14.02.03 art.59]

[Art.8 abrogat prin LP158 din 18.07.14, MO238-246/15.08.14 art.547; în vigoare 15.08.14]

[Art.8 modificat prin LP173-XVI din 10.07.08, MO138-139/29.07.08 art.563]

[Art.8 modificat prin LP280-XVI din 14.12.07, MO94-96/30.05.08 art.349]

Articolul 9. Plata pentru deversările de poluanți

(1) Plata pentru deversările de poluanți cu ape reziduale în obiective acvatice și sisteme de canalizare se percepe de la subiecții ce admit:

[Art.9 al.(1) modificat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

- a) deversări de poluanți în limitele normativelor stabilite;
- b) deversări de poluanți cu depășirea normativelor stabilite.

(2) Plata pentru deversările de poluanți în rezervoare-receptoare, câmpuri de filtrație, colectoarele canalelor de scurgere pentru must de dejecții animaliere este percepută de la subiecții care admit asemenea deversări pentru întreg volumul evacuărilor de apă.

[Art.9 al.(2) modificat prin LP313 din 22.12.17, MO471-472/30.12.17 art.820]

[Art.9 al.(2) modificat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

(3) Plata pentru evacuările de apă din bazinele piscicole și pentru scurgerile din averse de pe teritoriul întreprinderilor este percepută de la subiecții care admit depășirea, în raport cu normativele stabilite, a masei de poluanți în apele reziduale.

[Art.9 al.(3) modificat prin LP313 din 22.12.17, MO471-472/30.12.17 art.820]

[Art.9 al.(3) modificat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

(4) Normativele și modul de calcul ale plății menționate la alin.(1), (2) și (3) se prezintă în anexele nr.5 și nr.6.

Articolul 10. Plata pentru depozitarea deșeurilor de producție

(1) Plata pentru depozitarea deșeurilor de producție se percepe de la subiecți în caz de:

[Art.10 al.(1) modificat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

- a) depozitare a deșeurilor pe teritoriul întreprinderilor;
- b) depozitare a deșeurilor în amplasamente autorizate în limitele normativelor stabilite;

c) depozitare a deșeurilor în amplasamente autorizate în cantități ce depășesc normativele stabilite.

(2) Normativele și modul de calcul ale plății menționate la alin.(1) se prezintă în anexa nr.7.

(3) Plata pentru depozitarea deșeurilor de producție se stabilește proporțional perioadei de depozitare a deșeurilor pe parcursul lunii de gestiune.

[Art.10 al.(3) introdus prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

Articolul 11. Taxa pentru mărfurile care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului

(1) Subiecți ai taxei reglementate de prezentul articol sînt persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, și persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător, sub orice formă stabilită de legislație, și care:

a) produc mărfuri indicate la alin. (2) ce cauzează poluarea mediului în procesul utilizării;

b) importă mărfuri indicate la alin. (2) ce cauzează poluarea mediului în procesul utilizării;

c) procură de la persoane fizice și juridice de pe teritoriul Republicii Moldova care nu au relații fiscale cu sistemul bugetar al acesteia mărfuri indicate la alin. (2) ce cauzează poluarea mediului în procesul utilizării.

(2) Categoriile de mărfuri ce cauzează poluarea mediului în procesul utilizării sînt următoarele:

a) mărfurile indicate în anexa nr. 8;

b) ambalajul primar din materiale plastice (clasificat la pozițiile tarifare 3923 21 000, 3923 29 și 3923 30) care conține produse;

c) ambalajul primar compozit care conține produse;

d) ambalajul primar din aluminiu (clasificat la poziția tarifară 7612) care conține produse.

(3) Obligația privind taxa pentru mărfurile indicate la alin. (2) survine la data importului mărfurilor respective, la data livrării de către producător a mărfurilor de fabricație proprie sau la data procurării mărfurilor de la persoanele fizice și juridice de pe teritoriul Republicii Moldova care nu au relații fiscale cu sistemul bugetar al acesteia.

(4) Cota taxei pentru mărfurile ce cauzează poluarea mediului în procesul utilizării se stabilește după cum urmează:

1) pentru mărfurile indicate la anexa nr. 8 – conform cotelor stabilite în anexa respectivă;

2) pentru ambalajul primar din materiale plastice (clasificat la pozițiile tarifare 3923 21 000, 3923 29 și 3923 30), care conține produse:

pînă la 0,2 litri inclusiv sau pînă la 0,2 kg greutatea produsului inclusiv	una bucată	0,18 lei
peste 0,2 litri sau peste 0,2 kg greutatea produsului pînă la 0,5 litri inclusiv ori pînă la 0,5 kg greutatea produsului inclusiv	una bucată	0,50 lei
peste 0,5 litri sau peste 0,5 kg greutatea produsului pînă la 0,90 litri inclusiv ori pînă la 0,9 kg greutatea produsului inclusiv	una bucată	0,75 lei
peste 0,9 litri sau peste 0,9 kg greutatea produsului pînă la 1,9 litri inclusiv ori pînă la 1,9 kg greutatea produsului inclusiv	una bucată	0,85 lei
peste 1,9 litri sau peste 1,9 kg greutatea produsului pînă la 3,0 litri inclusiv ori pînă la 3,0 kg greutatea produsului inclusiv	una bucată	1,00 lei
peste 3,0 litri sau peste 3 kg greutatea produsului	una bucată	1,50 lei

3) pentru ambalajul primar compozit care conține produse:

pînă la 0,1 litri inclusiv sau pînă la 0,1 kg greutatea produsului inclusiv	una bucată	0,30 lei
peste 0,1 litri sau peste 0,1 kg greutatea produsului pînă la 0,5 litri inclusiv sau pînă la 0,5 kg greutatea produsului inclusiv	una bucată	0,70 lei

peste 0,5 litri sau peste 0,5 kg greutatea produsului pînă la 0,9 litri inclusiv sau pînă la 0,9 kg greutatea produsului inclusiv	una bucată	1,00 lei
peste 0,9 litri sau peste 0,9 kg greutatea produsului pînă la 1,8 litri inclusiv sau pînă la 1,8 kg greutatea produsului inclusiv	una bucată	1,25 lei
peste 1,8 litri sau peste 1,8 kg greutatea produsului	una bucată	2,00 lei

4) pentru ambalajul primar din aluminiu (clasificat la poziția tarifară 7612) care conține produse:

pînă la 0,5 litri inclusiv sau pînă la 0,5 kg greutatea produsului inclusiv	una bucată	0,15 lei
peste 0,5 litri sau peste 0,5 kg greutatea produsului pînă la 1 litru inclusiv sau pînă la 1 kg greutatea produsului inclusiv	una bucată	0,30 lei
peste 1 litru sau peste 1 kg greutatea produsului pînă la 2 litri inclusiv sau pînă la 2 kg greutatea produsului inclusiv	una bucată	0,38 lei
peste 2 litri sau peste 2 kg greutatea produsului	una bucată	0,56 lei

(5) Baza impozabilă a mărfurilor care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului se stabilește după cum urmează:

1) pentru mărfurile indicate în anexa nr. 8:

a) pentru mărfurile importate – valoarea facturată a acestora;

b) pentru mărfurile procurate de la persoane fizice și juridice de pe teritoriul Republicii Moldova care nu au relații fiscale cu sistemul bugetar al acestora –valoarea de procurare a mărfurilor respective;

c) pentru mărfurile de fabricație proprie – valoarea livrării mărfurilor respective, fără T.V.A.;

2) pentru ambalajul primar compozit, precum și pentru ambalajul primar (clasificat la pozițiile tarifare 3923 21 000, 3923 29, 3923 30, 4819 20 000 și 7612) care conține produse – cantitatea (numărul) unităților de ambalaje de fiecare categorie de volum unității de ambalaj în care este ambalat produsul, conform alin. (4) pct. 2)–4). În lipsa indicării volumului produsului, baza impozabilă reprezintă cantitatea (numărul) unităților de ambalaje de fiecare categorie a greutății produsului ambalat conform alin. (4) pct. 2)–4).

(6) Se scutesc de taxa stabilită de prezentul articol:

a) mărfurile importate și/sau livrate din contul împrumuturilor și granturilor acordate Guvernului, sau acordate cu garanție de stat, din contul împrumuturilor acordate de organismele financiare internaționale (inclusiv din cota-parte a Guvernului), destinate realizării proiectelor respective, precum și din contul granturilor acordate instituțiilor finanțate de la buget, conform listei aprobate de către Guvern;

b) mărfurile destinate proiectelor de asistență tehnică, realizate pe teritoriul Republicii Moldova de către organizațiile internaționale și țările donatoare în cadrul tratatelor la care Republica Moldova este parte, conform listei aprobate de către Guvern;

c) mărfurile destinate acordării de asistență în caz de calamitate naturală, de conflict armat și în alte situații excepționale, precum și mărfurile primite în calitate de ajutoare umanitare în modul stabilit de către Guvern;

d) mărfurile și ambalajele destinate exportului;

e) ambalajul aferent medicamentelor prevăzute de Legea nr. 1409/1997 cu privire la medicamente, precum și ambalajul aferent dispozitivelor medicale prevăzute de Legea nr. 102/2017 cu privire la dispozitivele medicale;

f) ambalajul aferent pâinii și produselor de panificație, clasificat la pozițiile tarifare 1901 20 000, 1905 40, 1905 90 300, 1905 90 600 și 1905 90 900, ambalate în ambalajul primar din materiale plastice (clasificat la pozițiile tarifare 3923 21 000, 3923 29 și 3923 30) și ambalajul primar compozit (clasificat la poziția tarifară 4819 20 000);

g) mărfurile introduse pe teritoriul vamal al țării de către persoanele fizice și juridice de pe teritoriul Republicii Moldova care nu au relații fiscale cu sistemul bugetar al acesteia, înregistrate la Camera Înregistrării de Stat a Republicii Moldova, cu condiția rămânerii mărfurilor respective pe teritoriul necontrolat de către organele constituționale ale Republicii Moldova;

h) mărfurile fabricate de subiecții specificați la alin. (1), care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului și la a căror producere au fost utilizate, în calitate de materie primă și/sau materiale, mărfurile indicate în anexa nr. 8;

i) ambalajul primar din materiale plastice (clasificat la pozițiile tarifare 3923 21 000, 3923 29 și 3923 30), ambalajul primar compozit (clasificat la poziția tarifară 4819 20 000) sau ambalajul primar din aluminiu (clasificat la poziția tarifară 7612), cu condiția că ambalajele menționate au fost procurate de la persoane fizice și juridice de pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepția celor care nu au relații fiscale cu sistemul bugetar al acesteia, sau au fost anterior importate de către subiecții specificați la alin. (1) ori au fost fabricate de către subiecții specificați la alin. (1) lit. a) cu utilizarea, în calitate de materie primă și/sau materiale, a mărfurilor indicate în anexa nr. 8.

[Art.11 în redacția LP313 din 22.12.17, MO471-472/30.12.17 art.820]

[Art.11 în redacția LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

[Art.11 modificat prin LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

[Art.11 modificat prin LP158 din 18.07.14, MO238-246/15.08.14 art.547; în vigoare 15.08.14]

[Art.11 modificat prin LP64 din 11.04.14, MO110-114/09.05.14 art.286; în vigoare 09.05.14]

[Art.11 modificat prin LP102-XVI din 16.05.08, MO102/10.06.08 art.380 în vigoare 10.09.08]

[Art.11 modificat prin LP173-XVI din 10.07.08, MO138-139/29.07.08 art.563]

[Art.11 modificat prin LP280-XVI din 14.12.07, MO94-96/30.05.08 art.349]

[Art.11 introdus prin LP1566 din 20.12.02, MO20/14.02.03 art.59; art.11-18 devin art.12-19]

[Art.12 abrogat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

Capitolul III

MODUL DE PERCEPERE A PLĂȚII PENTRU POLUAREA MEDIULUI

[Art.13 abrogat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

[Art.13 modificat prin LP280-XVI din 14.12.07, MO94-96/30.05.08 art.349]

Articolul 14. Declararea, modul și termenul de achitare a plăților
pentru poluarea mediului

(1) Subiecții prezentei legi sînt obligați să calculeze de sine stătător plățile pentru poluarea mediului prevăzute la art. 6, 9 și 10, să achite la bugetul de stat plățile corespunzătoare și să prezinte Serviciului Fiscal de Stat darea de seamă respectivă, utilizînd, în mod obligatoriu, metode automatizate de raportare electronică în condițiile stipulate la art. 187 alin. (2¹) din Codul fiscal. Forma și modul de completare a dării de seamă se aprobă de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

(2) Subiecții prezentei legi sînt obligați să calculeze de sine stătător plățile pentru poluarea mediului prevăzute la art. 11, să achite la bugetul de stat plățile corespunzătoare și să prezinte Serviciului Fiscal de Stat darea de seamă respectivă, utilizînd, în mod obligatoriu, metode automatizate de raportare electronică în condițiile stipulate la art. 187 alin. (2¹) din Codul fiscal. Forma și modul de completare a dării de seamă se aprobă de către Ministerul Finanțelor.

(3) Subiecții vizați la art. 6, 9 și 10 calculează și achită plățile corespunzătoare și prezintă darea de seamă respectivă anual, pînă la data de 25 a lunii februarie a anului următor de gestiune.

(4) Subiecții vizați la art. 11 alin. (1) calculează și achită plățile corespunzătoare și prezintă darea de seamă respectivă lunar, pînă la data de 25 a lunii imediat următoare lunii de gestiune.

[Art.14 în redacția LP313 din 22.12.17, MO471-472/30.12.17 art.820]

[Art.14 în redacția LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

Articolul 15. Răspunderea subiectului și controlul asupra
încasării plății

(1) Răspunderea subiecților pentru corectitudinea calculului și plenitudinea achitării în termen a plăților pentru poluarea mediului, precum și aplicarea măsurilor de executare silită sînt reglementate de Codul fiscal și de alte acte legislative.

(2) Funcțiile de evidență a obligațiilor și de urmărire a restanțelor la plățile și taxa pentru poluarea mediului stabilite la art. 6, 9, 10 și 11 sînt exercitate de către Serviciul Fiscal de Stat.

(3) Funcția de control asupra corectitudinii calculului și plenitudinii virării la buget a plăților stabilite la art. 6, 9 și 10 este exercitată de către inspecțiile pentru protecția mediului ale autorității centrale de specialitate.

[Art.15 al.(3) modificat prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

(4) Funcția de control asupra corectitudinii calculului și plenitudinii virării la buget a taxei pentru mărfurile care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului, stabilită la art. 11, este exercitată de către Serviciul Fiscal de Stat.

[Art.15 în redacția LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

[Art.15 modificat prin LP280-XVI din 14.12.07, MO94-96/30.05.08 art.349]

[Art.14 modificat prin LP732-XIV din 16.12.1999]

[Art.16 abrogat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

[Art.16 modificat prin LP354 din 31.07.03, MO191-195/05.09.03 art.756]

Capitolul IV DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 17

Prezenta lege intră în vigoare la data publicării.

Articolul 18

Guvernul, în termen de 3 luni:

a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în conformitate cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

Articolul 19

Autoritatea centrală de specialitate, în termen de 3 luni:

a) va elabora instrucțiunea privind calculul plății pentru poluarea mediului;

b) va aproba, în comun cu autoritățile administrației publice, lista beneficiarilor de resurse naturale de la care se percepe plata pentru poluarea mediului.

**PREȘEDINTELE
PARLAMENTULUI**

Dumitru MOȚPAN

Chișinău, 25 februarie 1998.

Nr. 1540-XIII.

[Anexa nr.1 abrogată prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

[Anexa nr.1 modificată prin LP732-XIV din 16.12.99, MO12-13/03.02.00]

Anexa nr.2
la Legea privind plata pentru
poluarea mediului

Normativele de plată pentru emisiile de poluanți din sursele staționare și modul de calcul al acesteia

Rază de aplicare	Lei pentru o tonă convențională
Municipiul Chișinău	18,0
Municipiul Bălți	18,0
Raioane	14,4
UTA Găgăuzia	14,4

Note.

1. Plata pentru emisiile de poluanți ale surselor staționare în limitele normativelor ELA și în cantități mai mici se determină ca produs între normativul plății și cantitatea reală, în tone convenționale, a poluanților emiși.

2. Plata pentru emisiile de poluanți ale surselor staționare care depășesc normativul ELA se determină ca sumă a produsului dintre normativul plății și normativul ELA de poluanți, în tone convenționale, și a produsului dintre normativul plății înmulțit la 5 și cantitatea reală, în tone convenționale, ce depășește normativul stabilite, a poluanților emiși.

3. Plata pentru emisiile accidentale (în jerbă) de poluanți ale surselor staționare se determină ca sumă a produsului dintre normativul plății și normativul ELA de poluanți, în tone convenționale, și a produsului dintre normativul plății înmulțit la 50 și cantitatea reală, în tone convenționale, ce depășește normativul stabilite, a poluanților emiși.

4. Transformarea masei reale a poluanților în tone convenționale se efectuează prin înmulțirea masei acestora la coeficientul de agresivitate prezentat în tabelul la prezenta anexă.

[Anexa nr.2 modificată prin LP280-XVI din 14.12.07, MO94-96/30.05.08 art.349]

[Anexa nr.2 modificată prin LP482 din 04.12.03, MO6-12/01.01.04 art.48]

[Anexa nr.2 modificată prin LP732-XIV din 16.12.99, MO12-13/03.02.00]

[Anexa nr.3 abrogat prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

[Anexa nr.4 abrogată prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

[Anexa nr.4 abrogată prin LP158 din 18.07.14, MO238-246/15.08.14 art.547; în vigoare 15.08.14]

[Anexa nr.4 în redacția LP280-XVI din 14.12.07, MO94-96/30.05.08 art.349]

Anexa nr. 5
la Legea privind plata pentru
poluarea mediului

**Normativele de plată pentru deversări de poluanți
cu apele reziduale și modul de calcul al acesteia**

Rază de aplicare	Lei pentru o tonă convențională
Municipiul Chișinău	234,0
Municipiul Bălți	234,0
Raioane	198,0
UTA Găgăuzia	198,0

Note.

1. Plata pentru deversările de poluanți este obligatorie pentru toți consumatorii de apă.

2. Pentru consumatorii de apă care efectuează deversări de poluanți în obiective acvatice (rîuri, lacuri, oăzonturi acvifere subterane), plata se stabilește în conformitate cu indicii de poluare introduși în documentația de proiect a instalațiilor de epurare.

3. Plata, conform indicilor specifici de poluare cu deversări industriale, se efectuează de către consumatorii de apă care evacuează poluanți în sistemele de canalizare. Lista acestor indici și normativul CMA de poluanți se aprobă de către inspecțiile pentru protecția mediului la prezentarea de către serviciile de exploatare a instalațiilor de epurare.

4. Plata pentru deversările de poluanți în limitele normativelor CMA și DLA se determină ca produs între normativul plății și masa reală, în tone convenționale, a poluanților.

5. Plata pentru deversările de poluanți care depășesc normativul stabilite se determină ca sumă a produsului dintre normativul plății și masa normativă, în tone convenționale, a poluanților și a produsului dintre normativul plății, mărimea depășirii masei reale a poluanților asupra celei normative și coeficientul de multiplicare a depășirii concentrației reale față de cea normativă.

6. În cazul în care pentru deversarea apelor reziduale nu sînt stabilite normative DLA, se

acceptă ca admisibile concentrațiile de poluanți stabilite de Regulile de protecție a resurselor acvatice.

7. Recalcularea masei reale de poluanți în tone convenționale se efectuează prin înmulțirea masei de poluanți la coeficientul de agresivitate al poluanților, prezentat în tabelul la prezenta anexă.

8. Plata pentru deversările de poluanți în rezervoare-receptoare și pe câmpuri de filtrație se determină ca produs între normativul plății (0,006 salariu minim) și volumul deversărilor.

9. Plata pentru evacuările de apă din bazinele piscicole și pentru scurgerile din averse de pe teritoriul întreprinderilor se percepe numai și cazul depășirii normativelor stabilite ale masei de poluanți din apele reziduale și se determină ca produs între normativul plății înmulțit la 5 și mărimea depășirii, în tone convenționale.

10. Plata pentru deversarea apelor pentru schimb de căldură se calculează potrivit normativelor plății din prezenta anexă și în conformitate cu Baza metodică a calculului sporurilor admisibile de concentrații la deversarea apelor pentru schimb de căldură a Centralei Termo-Electrice Moldovenești.

[Anexa nr.5 modificată prin LP185 din 21.09.17, MO371-382/27.10.17 art.632; în vigoare 27.10.17]

[Anexa nr.5 modificată prin LP280-XVI din 14.12.07, MO94-96/30.05.08 art.349]

[Anexa nr.5 modificată prin LP482 din 04.12.03, MO6-12/01.01.04 art.48]

[Anexa nr.5 modificată prin LP1566 din 20.12.02, MO20/14.02.03 art.59]

[Anexa nr.5 modificată prin LP732-XIV din 16.12.99, MO12-13/03.02.00]

Anexa nr.6
la Legea privind plata pentru
poluarea mediului

**Normativele și modul de calcul ale plății pentru deversările
de poluanți în colectoarele pentru must de dejecții
animaliere salarii minime pentru 1 m³**

Beneficiari de resurse naturale	colectoare	
	cu ecran de protecție	fără ecran de protecție

Complexe și ferme pentru creșterea porcinelor	0,024	0,051
Complexe și ferme pentru creșterea bovinelor	0,006	0,012
Întreprinderi avicole	0,003	0,006

Notă.

Plata pentru deversările de poluanți în colectoare pentru must de dejecții se determină ca produs între normativul plății și volumul deversărilor în m³.

Anexa nr.7
la Legea privind plata pentru
poluarea mediului

**Normativele și modul de calcul ale plății
pentru depozitarea deșeurilor de producție
salarii minime pentru 1 t**

Deșeuri	La depozitarea deșeurilor pe teritoriul întreprinderilor - cu respectarea normelor și regulilor de păstrare	La depozitarea deșeurilor în amplasamente autorizate - în limitele normativelor stabilite
Gradul I de toxicitate	5,8	20

Gradul II de toxicitate	1,8	6
Gradul III de toxicitate	0,6	2
Gradul IV de toxicitate	0,3	1
Netoxice	0,001	0,06

Note.

1. Plata pentru depozitarea deșeurilor pe teritoriul întreprinderilor se determină ca produs între normativul plății și masa, în tone, a deșeurilor.

2. Plata pentru depozitarea deșeurilor în amplasamente autorizate în cantități ce nu depășesc normativele stabilite se determină ca produs între normativul plății și masa, în tone, a deșeurilor.

3. Plata pentru depozitarea deșeurilor în amplasamente autorizate în cantități ce depășesc limitele normativelor stabilite se percepe în cuantum de 5 ori mai mare.

4. Nu se percepe plata pentru depozitarea deșeurilor acumulate până în anul 1998.

5. Gradul de toxicitate a deșeurilor toxice și lista deșeurilor se determină în corespundere cu Clasificatorul provizoriu al deșeurilor industriale toxice și cu Clasificatorul statistic al deșeurilor.

Tabel la anexa nr.2

Coefficientul de agresivitate pentru unii poluanți emiși în aerul atmosferic

Substanța	Coefficientul de agresivitate	Substanța	Coefficientul de agresivitate
Dioxid de azot	25	Substanțe în suspensie	2
Oxizi de azot	20	Pulbere carboniferă	40
Oxid de carbon	1	Praf de ciment	45
Anhidridă sulfuroasă	22	Praf de ghips, calcar	25
Hidrogen sulfurat	54,8	Aldehidă acetică	100
Acid sulfuric	49	Clor molecular	89,4
Amoniac	25	Oxizi de aluminiu	100
Hidrocarburi volatile cu greutate moleculară mică (vapori de combustibil lichid-benzină etc.)	1,26	Compuși neorganici ai cromului hexavalent	666,7
Acetonă	2,22	Cobalt și oxizii lui	1000
Fenol	333	Nichel și oxizii lui	1000
3,4-benz (a) piren	1000000	Oxid de zinc	20
Cianură de hidrogen	282	Oxid de arseniu	333
Fluorură de hidrogen	200	Butanol	10
Clorură de hidrogen	5	Butilacetat	10
Compuși gazoși ai fluorului	200	Baze	100
Dioxid de siliciu	50	Sulfat de fier	143
Funingine fără impurități	20	Izopren	25
Oxizii de sodiu, magneziu, potasiu, calciu, fier, stronțiu, molibden, wolfram, bismut	15,1	Xilol	5
Praf de lemn	10	Ozon	33,3
Pentaoxid de vanadiu	500	Staniu	50
Mangan și oxizii lui	1000	Solvent-naftă	5
Compuși neorganici de		Stiren	500
		Aerosol de sudură	2
		Toluol	1,67
		White-spirit	1
		Formaldehidă	333
		Fluoruri solubile	100
		Fluoruri insolubile	33,3

mercur și plumb 3333,3 Etilcelozolf 1,43

Cadmium și compușii acestuia	3333,3
Cupru și compușii acestuia	1000`
Hexaclorbenzen	76,2
PCB	1000

Notă.

Pentru substanțele care lipsesc din prezentul tabel, coeficientul de agresivitate este egal cu $\frac{1}{\text{CMA medie în 24 de ore}}$

Tabel la anexa nr.5

Coeficientul de agresivitate pentru unii poluanți deversați cu apele reziduale

Substanța	Coeficientul de agresivitate
-----------	------------------------------

CBO complet	0,33
Substanțe în suspensie	0,33
Sulfați	0,01
Cloruri	0,003
Azotul sărurilor de amoniu	2,56
Detergenți	10
Produse petroliere	20
Fenoli	1000
Fier	10
Cupru	100
Zinc	100
Nichel	100
Crom trivalent	200
Plumb	10
Cadmium	200
Cobalt	100
Bismut trivalent	2
Arseniu	20
Mercur	2000
Cianuri	20
Formaldehidă	100
Lipide	20
Nitrați	0,1
Nitriți	50
Amoniac	20
Crom hexavalent	50
Fosfați	5

Notă.

Pentru substanțele care lipsesc din prezentul tabel, coeficientul de agresivitate este egal cu $\frac{1}{\text{CMA în bazinele piscicole}}$

[anexa nr.8](#)

[Anexa nr.8 în redacția LP313 din 22.12.17, MO471-472/30.12.17 art.820]

[Anexa nr.8 în redacția LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare

01.01.17]

[Anexa nr.8 în redacția LP245 din 03.11.16, MO441-451/16.12.16 art.881]

[Anexa nr.8 modificată prin LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401; în vigoare 01.07.16]

[Anexa nr.8 în redacția LP280-XVI din 14.12.07, MO94-96/30.05.08 art.349]

[Anexa nr.8 introdusă prin LP1566 din 20.12.02, MO20/14.02.03 art.59]

[Anexa nr.9 abrogă prin LP313 din 22.12.17, MO471-472/30.12.17 art.820]

[Anexa nr.9 introdusă prin LP281 din 16.12.16, MO472-477/27.12.16 art.947; în vigoare 01.01.17]

Anexa nr. 8
la Legea privind plata pentru
poluarea mediului

LISTA
mărfurilor care, în procesul utilizării,
cauzează poluarea mediului și cota taxei

Codul poziției tarifare	Denumirea mărfurilor conform Nomenclaturii combinate a mărfurilor	Cota taxei (în %)
Combustibili minerali, uleiuri minerale și produse rezultate din distilarea acestora; materiale bituminoase		
2707 (cu excepția 2707 10 100, 2707 20 100, 2707 30 100, 2707 50)	Uleiuri și alte produse rezultate din distilarea gudronului de huiță la temperaturi înalte; produse similare la care greutatea constituenților aromatici depășește greutatea constituenților nearomatici	1,0
2709 00	Uleiuri brute din petrol sau din minerale bituminoase:	
2709 00 900	– Altele	0,5
2713 20 000	– Bitum de petrol	1,5
2714	Bitumuri și asfalturi, naturale; șisturi și nisipuri bituminoase; asfalțiți și roci asfaltice	1,5
Hidrocarburi și derivații lor halogenați, sulfonați, nitrați sau nitrozați		
2901 (cu excepția 2901 10 000, 2901 24 000, 2901 29 000)	Hidrocarburi aciclice	0,5
2902 (cu excepția 2902 11 000, 2902 19 000, 2902 20 000, 2902 30 000, 2902 44 000, 2902 90 000)	Hidrocarburi ciclice	0,5
2903 (cu excepția 2903 39 900: Fluoruri și ioduri – substanțe importate, care sînt alternative și de tranziție în raport cu substanțele ce distrug stratul de ozon (HFC–134a 1,1,1,2–Tetrafluoretan; HFC–152a 1,1–Difluoretan; HFC–125 Pentafluoretan; HFC–32 Difluoretan; HFC–23 Trifluoretan))	Derivați halogenați ai hidrocarburilor	0,5
2907	Fenoli; fenoli–alcooli	0,5
Îngrășăminte		
3102	Îngrășăminte minerale sau chimice azotate	1,5
3103	Îngrășăminte minerale sau chimice fosfatice	1,5
3104	Îngrășăminte minerale sau chimice potasice	1,5
3105	Îngrășăminte minerale sau chimice care conțin două sau trei dintre elementele fertilizante azot, fosfor și potasiu; alte îngrășăminte; produse de la acest capitol prezentate fie în tablete sau forme similare, fie în ambalaje cu o greutate brută de maximum 10 kg	0,5
Lacuri, substanțe colorante și vopsele		
3204	Substanțe colorante organice sintetice, chiar cu compoziție	1,5

	chimică definită; preparate menționate la nota 3 de la capitolul 32 din Nomenclatura combinată a mărfurilor, pe bază de substanțe colorante organice sintetice; produse organice sintetice de tipul celor utilizate ca agenți de strălucire fluorescentă sau ca luminofori, chiar cu compoziție chimică definită	
3205 00 000	Lacuri colorante; preparate menționate la nota 3 de la capitolul 32 din Nomenclatura combinată a mărfurilor, pe bază de lacuri colorante	1,5
3206	Alte substanțe colorante; preparate menționate la nota 3 de la capitolul 32 din Nomenclatura combinată a mărfurilor, altele decât cele de la pozițiile 3203, 3204 sau 3205; produse anorganice de tipul celor utilizate ca luminofori, chiar cu compoziție chimică definită:	
	– Pigmenți și preparate pe bază de dioxid de titan:	
3206 11 000	-- Care conțin dioxid de titan minimum 80% din greutatea produsului uscat	3,0
3206 19 000	-- Altele	3,0
3206 20 000	– Pigmenți și preparate pe bază de compuși ai cromului	3,0
	– Alte substanțe colorante și alte preparate:	
3206 41 000	-- Ultramarin și preparatele pe bază de ultramarin	1,5
3206 42 000	-- Litopon și alți pigmenți și preparate pe bază de sulfură de zinc	1,5
3206 49	-- Altele:	
3206 49 100	---- Magnetita	1,5
3206 49 300	– – – Pigmenți și preparate pe bază de compuși ai cadmiului	3,0
3206 49 700	---- Altele	1,5
3206 50 000	– Produse anorganice de tipul celor utilizate ca luminofori	1,5
3207	Pigmenți, opacifianți și culori preparate, compoziții vitrifiabile, engobe, produse lichide pentru obținerea luciului și preparate similare, de tipul celor utilizate în industria ceramică, a sticlei și a emailurilor; frite de sticlă și altă sticlă sub formă de pulbere, de granule, de lamele sau de fulgi	1,5
3208	Lacuri și vopsele (inclusiv emailuri) pe bază de polimeri sintetici sau de polimeri naturali modificați, dispersați sau dizolvați într-un mediu neapos; soluții definite la nota 4 de la capitolul 32 din Nomenclatura combinată a mărfurilor	3,0
3209	Lacuri și vopsele (inclusiv emailuri) pe bază de polimeri sintetici sau de polimeri naturali modificați, dispersați sau dizolvați într-un mediu apos	3,0
3210 00	Alte lacuri și vopsele (inclusiv emailuri și vopsele de apă); pigmenți de apă preparați de tipul celor utilizați pentru finisarea pieilor	3,0
3211 00 000	Sicativi preparați	1,5
3212	Pigmenți (inclusiv pulberi și fulgi metalici) dispersați în medii neapoase, sub formă de lichid sau de pastă, de tipul celor utilizate pentru fabricarea vopselelor (inclusiv a emailurilor); folii pentru marcarea prin presare la cald; tincturi și alte substanțe colorante prezentate în forme sau	0,5

	ambalaje condiționate pentru vânzarea cu amănuntul	
Agenți organici de suprafață, preparate pentru spălat și curățat, preparate lubrifiante		
3402	Agenți organici de suprafață (alții decât săpunurile); preparate tensioactive, preparate pentru spălat (inclusiv preparatele auxiliare pentru spălat) și preparate de curățat, care conțin sau nu săpun, altele decât cele de la poziția 3401	1,0
3403	Preparate lubrifiante (inclusiv lichide de răcire, preparate pentru degriparea șuruburilor, preparate antirugină sau anticorozive și preparate pentru demulare pe bază de lubrifianti) și preparate de tipul celor utilizate pentru tratarea cu ulei și gresarea materialelor textile, pieilor, blănurilor sau altor materiale, cu excepția preparatelor care conțin, cu rol de constituenți de bază, minimum 70% în greutate uleiuri din petrol sau din minerale bituminoase	1,0
Insecticide, rodenticide, fungicide, erbicide, inhibitori de germinare și regulatori de creștere pentru plante, dezinfectanți și produse similare		
3808 (cu excepția 3808 91 200 și 3808 94 200)	Insecticide, rodenticide, fungicide, erbicide, inhibitori de germinare și regulatori de creștere pentru plante, dezinfectanți și produse similare, prezentate în forme sau ambalaje pentru vânzarea cu amănuntul sau ca preparate, sau ca articole (de exemplu, panglici, meșe și lumânări cu sulf și hîrtie specială contra muștelor)	1,5
3808 91 200	Insecticide pe bază de hidrocarburi clorurate	3,0
3808 94 200	Dezinfectanți pe bază de compuși halogenați	3,0
3811	Preparate antidetonante, inhibitori de oxidare, aditivi peptizanți, amelioratori de viscozitate, aditivi anticorozivi și alți aditivi preparați, pentru uleiurile minerale (inclusiv pentru benzină) sau pentru alte lichide utilizate în aceleași scopuri ca și uleiurile minerale	1,5
3812	Preparate numite „acceleratori de vulcanizare”; plastifianți compuși pentru cauciuc sau materiale plastice nedenumite și necuprinse în altă parte; preparate antioxidante și alți stabilizatori compuși pentru cauciuc sau materiale plastice	1,5
3814 00	Solvenți și diluanți organici compuși, nedenumiți și necuprinși în altă parte; preparate concepute pentru îndepărtarea lacurilor și vopselelor:	
3814 00 100	– Pe bază de acetat de butil	1,5
3819 00 000	Lichide pentru frîne hidraulice și alte lichide preparate pentru transmisii hidraulice, care nu conțin sau care conțin sub 70% din greutate uleiuri de petrol sau de minerale bituminoase	1,5
3820 00 000	Preparate antigel și lichide preparate pentru degivrare	1,5
3823	Acizi grași monocarboxilici industriali; uleiuri acide de rafinare; alcooli grași industriali	1,5
Materiale plastice și articole din acestea		
3901	Polimeri de etilenă, în forme primare	0,5
3902	Polimeri de propilenă sau de alte olefine sub forme primare	1,5

3903	Polimeri de stiren, sub forme primare	1,5
3904	Polimeri de clorură de vinil sau de alte olefine halogenate, sub forme primare	3,0
3905	Polimeri de acetat de vinil sau de alți esteri de vinil sub forme primare; alți polimeri de vinil sub forme primare	3,0
3906	Polimeri acrilici sub forme primare	3,0
3907	Poliacetali, alți polieteri și rășini epoxidice, sub forme primare; policarbonați, rășini alchidice, poliesteri alilici și alți poliesteri, sub forme primare	3,0
3908	Poliamide sub forme primare	3,0
3909	Rășini aminice, rășini fenolice și poliuretani, sub forme primare	3,0
3910 00 000	Siliconi sub forme primare	1,5
3911	Rășini de petrol, rășini cumaron-indenice, politerpene, polisulfuri, polisulfoni și alte produse menționate la nota 3 de la capitolul 39 din Nomenclatura combinată a mărfurilor, nedenumite și neclasificate în altă parte, sub forme primare	3,0
3912	Celuloză și derivații ei chimici, nedenumiți și necuprinși în altă parte, sub forme primare	3,0
3913	Polimeri naturali (de exemplu, acid alginic) și polimeri naturali modificați (de exemplu, proteine întărite, derivați chimici ai cauciucului natural), nedenumiți și necuprinși în altă parte, sub forme primare	1,5
3914 00 000	Schimbători de ioni pe bază de polimeri de la pozițiile 3901–3913, sub forme primare	1,5
3916 (cu excepția 3916 20 000)	Monofilamente a căror dimensiune maximă în secțiunea transversală depășește 1 mm (monofire), inele, tije, bare și profile, chiar prelucrate la suprafață, dar neprelucrate altfel, din material plastic:	2,0
3916 20 000	– Din polimeri de clorură de vinil	3,0
3917 (cu excepția 3917 21, 3917 23)	Tuburi, țevi și accesorii ale acestora (de exemplu, îmbinări, coturi, flanșe), din materiale plastice:	1,5
3917 21	– Din polimeri de etilenă	0,5
3917 23	– Din polimeri de clorură de vinil	3,0
3918 (cu excepția 3918 10 100)	Învelitori din materiale plastice pentru podele, autoadezive sau nu, în rulouri sau în formă de plăci de pardoseală sau de dale; învelitori pentru pereți și tavane din materiale plastice definite la nota 9 de la capitolul 39 din Nomenclatura combinată a mărfurilor	2,0
3918 10 100	– Constând dintr-un suport impregnat, îmbrăcat sau acoperit cu poli (clorură de vinil)	3,0
3919 (cu excepția 3919 10 120)	Plăci, folii, benzi, panglici, pelicule și alte forme plate autoadezive, din materiale plastice, chiar în rulouri:	1,5
3919 10 120	– Din poli (clorură de vinil) sau din polietilenă	3,0
3920 (cu excepția 3920 10, 3920 43–3920 49, 3920 94 000, 3920 99 520, 3920 99 530)	Alte plăci, folii, pelicule, benzi, panglici și lame, din materiale plastice nealveolare, neranforsate, nestratificate, neasociate cu alte materiale, neprevăzute cu un suport:	1,5

3920 10	– Din polimeri de etilenă	0,5
3920 43–3920 49	– Din polimeri de clorură de vinil	3,0
3920 94 000	– Din rășini fenolice	3,0
3920 99 520	– Folii din poli (fluorură de vinil); pelicule din poli (alcool vinilic) orientat biaxial care conține în greutate minimum 97% poli (alcool vinilic), neacoperite, de o grosime de maximum 1 mm	3,0
3920 99 530	– Membrane schimbătoare de ioni, din material plastic fluorurat, utilizate în celule electrolitice cloralcaline	3,0
3921 (cu excepția 3921 12 000, 3921 90 300)	Alte plăci, folii, pelicule, benzi și lame din materiale plastice:	1,5
3921 12 000	– Din polimeri de clorură de vinil	3,0
3921 90 300	– Din rășini fenolice	3,0
3923	Articole de transport sau de ambalare din materiale plastice; bușoane, dopuri, capace, capsule și alte dispozitive de închidere, din materiale plastice	3,0
3924	Veselă, alte articole de menaj sau obiecte de uz casnic și articole de igienă sau de toaletă, din materiale plastice	1,0
Cauciuc și articole din cauciuc		
4001	Cauciuc natural, balată, gutapercă, guayul, chicle și gume naturale similare, sub forme primare sau în plăci, folii sau benzi	0,5
4002	Cauciuc sintetic și factice derivat din uleiuri, sub forme primare sau în plăci, foi și benzi; amestecuri ale produselor din poziția 4001 cu produse din prezenta poziție, sub forme primare sau în plăci, foi sau benzi	1,5
4003 00 000	Cauciuc regenerat, sub forme primare sau în plăci, foi sau benzi	1,5
4005	Cauciuc amestecat, nevulcanizat, sub forme primare sau în plăci, foi sau benzi	1,5
4006	Alte forme (de exemplu, baghete, tuburi, profile) și articole (de exemplu, discuri, rondel) din cauciuc nevulcanizat	1,5
4007 00 000	Fire și corzi din cauciuc vulcanizat	1,5
4008	Plăci, foi, benzi, baghete și profile, din cauciuc vulcanizat nedurificat	1,5
4009	Tuburi, țevi și furtunuri din cauciuc vulcanizat nedurificat, prevăzute sau nu cu accesoriile lor (de exemplu, racorduri, garnituri, coturi, flanșe)	1,5
4010	Benzi transportoare sau curele de transmisie, din cauciuc vulcanizat	1,5
4011	Anvelope pneumatice noi, din cauciuc	1,5
4012	Anvelope pneumatice reșapate sau uzate, din cauciuc; bandaje, benzi de rulare amovibile pentru anvelope și „flapsuri”, din cauciuc	3,0
4013	Camere de aer, din cauciuc	1,5
4016	Alte articole din cauciuc vulcanizat, nedurificat	1,5
4017 00 000	Cauciuc durificat (de exemplu, ebonită) sub toate formele, inclusiv deșeurile și resturile; articole din cauciuc durificat	1,5

Hârtie și carton; articole din pastă de celuloză, din hârtie sau carton		
4811 (cu excepția celor produse din materiale compozite care conțin plastic și/sau polietilenă și/sau aluminiu)	Hârtii, cartoane, vată de celuloză și straturi subțiri din fibre celulozice, cretate, impregnate, acoperite, colorate la suprafață, decorate la suprafață sau imprimate, în rulouri sau în foi de formă pătrată sau dreptunghiulară, având orice dimensiuni, altele decât produsele de tipul celor descrise la pozițiile tarifare 4803, 4809 sau 4810	1,5
4811 (pentru cele produse din materiale compozite care conțin plastic și/sau polietilenă și/sau aluminiu)	Hârtii, cartoane, vată de celuloză și straturi subțiri din fibre celulozice, cretate, impregnate, acoperite, colorate la suprafață, decorate la suprafață sau imprimate, în rulouri sau în foi de formă pătrată sau dreptunghiulară, având orice dimensiuni, altele decât produsele de tipul celor descrise la pozițiile tarifare 4803, 4809 sau 4810	4,0
4819 (cu excepția celor produse din materiale compozite care conțin plastic și/sau polietilenă și/sau aluminiu clasificat la poziția tarifară 4819 20 000)	Cutii, saci, pungii, cornete și alte ambalaje din hârtie, carton, vată de celuloză sau straturi subțiri din fibre celulozice; obiecte din carton pentru birou, pentru magazine sau similare	1,5
4819 20 000 (pentru cele produse din materiale compozite care conțin plastic și/sau polietilenă și/sau aluminiu)	Cutii și obiecte din carton, pliante, din hârtie sau carton neondulat	4,0
Articole din piatră, ipsos, ciment, azbest, mică sau din materiale similare		
6811	Articole din azbociment, celulozociment sau similare	1,5
6812	Azbest prelucrat în fibre; amestecuri pe bază de azbest sau pe bază de azbest și carbonat de magneziu; articole din aceste amestecuri sau din azbest (de exemplu, fire, țesături, obiecte de îmbrăcăminte, obiecte de acoperit capul, încălțăminte, garnituri), chiar armate, altele decât cele de la pozițiile 6811 sau 6813	3,0
6813	Materiale de fricțiune și articole din acestea (de exemplu, plăci, role, benzi, segmenti, discuri, șaibe, membrane), nemontate, pentru frâne, pentru ambreiaje sau pentru toate organele supuse frecării, din azbest sau din substanțe minerale sau celuloză, chiar combinate cu materiale textile sau cu alte materiale	3,0
Sticlă și articole din sticlă		
7019	Fibre de sticlă (inclusiv vată de sticlă) și articole din aceste materiale (de exemplu, fire, țesături)	1,5
Aluminiu și articole din aluminiu		
7612	Rezervoare, butoaie, butii, bidoane, cutii și recipiente similare din aluminiu (inclusiv recipiente tubulare rigide sau flexibile), pentru orice substanțe (cu excepția gazelor comprimate sau lichefiate), cu o capacitate de maximum	2,0

	300 l, fără dispozitive mecanice sau termice, chiar căptușite sau izolate termic	
Plumb și articole din plumb		
7804	Plăci, table, folii și benzi, din plumb; pulberi și fulgi (paiete) din plumb	2,0
Mașini, aparate și echipamente electrice și părți ale acestora; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul, aparate de televiziune de înregistrat sau de reprodus imagine și sunet; părți și accesorii ale acestor aparate		
8506 (cu excepția 8506 30 000, 8506 60 000, 8506 80 050)	Pile și baterii de pile electrice:	1,5
8506 30 000	– Cu oxid de mercur	3,0
8506 60 000	– Cu aer-zinc	3,0
8506 80 050	– Baterii uscate cu zinc-carbon, cu tensiunea de minimum 5,5 V, dar de maximum 6,5 V	3,0
8507 (cu excepția 8507 10, 8507 20, 8507 30)	Acumulatori electrice, inclusiv separatoarele lor, chiar de formă pătrată sau dreptunghiulară:	1,5
8507 10	– Cu plumb, de tipul celor utilizate pentru demararea motoarelor cu piston	3,0
8507 20	– Alte acumulatori cu plumb	3,0
8507 30	– Cu nichel-cadmium	3,0
8539 (cu excepția 8539 31, 8539 32)	Lămpi și tuburi electrice cu incandescență sau cu descărcare, inclusiv articole numite „faruri și proiectoare etanșe” și lămpi și tuburi cu raze ultraviolete sau infraroșii; lămpi cu arc	0,5
8539 31	– Fluorescente, cu catod cald	3,0
8539 32	– Lămpi cu vapori de mercur sau de sodiu; lămpi cu halogenură metalică:	
8539 32 200	– – Cu vapori de mercur sau de sodiu	2,0
8539 32 900	– – Cu halogenură metalică	1,5
8540	Lămpi, tuburi și valve electronice cu catod cald, cu catod rece sau cu fotocatod (de exemplu, lămpi, tuburi și valve cu vid, cu vapori sau cu gaz, tuburi redresoare cu vapori de mercur, tuburi catodice, tuburi și valve pentru camere de televiziune), altele decât cele de la poziția 8539	3,0
Vehicule terestre, altele decât tramvaiul și materialul rulant de cale ferată; părți și accesorii ale acestora		
8702	Autovehicule pentru transportul de minimum 10 persoane, inclusiv șoferul:	
8702 10 190	– Folosite	0,5
8702 10 990	– Folosite	0,5
8702 90 190	– Folosite	0,5
8702 90 390	– Folosite	0,5
8704	Autovehicule pentru transportul mărfurilor:	
8704 21 390	– Folosite	0,5
8704 21 990	– Folosite	0,5
8704 22 990	– Folosite	0,5

8704 23 990	– Folosite	0,5
8704 31 390	– Folosite	0,5
8704 31 990	– Folosite	0,5
8704 32 990	– Folosite	0,5

ЗАКОН
о плате за загрязнение окружающей среды

№ 1540 от 25.02.1998

Мониторул Официал ал Р.Молдова N 54-55/378 от 18.06.1998

* * *

СОДЕРЖАНИЕ

Глава I
ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. *Цель закона*

Статья 2. *Субъекты и объект закона*

Статья 3. *Основные понятия*

Глава II
ПОРЯДОК УСТАНОВЛЕНИЯ И РАСЧЕТА ПЛАТЫ
ЗА ЗАГРЯЗНЕНИЕ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

Статья 4. *Установление нормативов платы*

Статья 5. *Утратила силу*

Статья 6. *Плата за выброс загрязнителей стационарными источниками*

Статья 7. *Утратила силу*

Статья 8. *Утратила силу*

Статья 9. *Плата за сброс загрязнителей*

Статья 10. *Плата за размещение отходов производства*

Статья 11. *Сбор за товары, в процессе использования которых загрязняется окружающая среда*

Статья 12. *Утратила силу*

Глава III
ПОРЯДОК ВЗИМАНИЯ ПЛАТЫ ЗА ЗАГРЯЗНЕНИЕ
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

Статья 13. *Утратила силу*

Статья 14. *Декларирование, порядок и срок внесения платежей за загрязнение окружающей среды*

Статья 15. *Ответственность субъекта. Контроль за поступлением платы*

[Статья 16. Утратила силу](#)

Глава IV

ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

[Статья 17.](#)

[Статья 18.](#)

[Статья 19.](#)

[Приложение 1 Утратило силу](#)

[Приложение 2 Нормативы и порядок расчета платы за выброс загрязнителей стационарными источниками](#)

[Приложение 3 Утратило силу](#)

[Приложение 4 Утратило силу](#)

[Приложение 5 Нормативы и порядок расчета платы за сброс загрязнителей со сточными водами](#)

[Приложение 6 Нормативы и порядок расчета платы за сброс загрязнителей в жижеборники животноводческих стоков](#)

[Приложение 7 Нормативы и порядок расчета платы за размещение отходов производства](#)

[Приложение 8 Перечень товаров, в процессе использования которых загрязняется окружающая среда](#)

[Приложение 9 Утратило силу](#)

Примечание: По всему тексту закона, за исключением приложений, слова "зональные экологические агентства" заменены словами "экологические агентства (инспекции)", а слова "минимальные заработные платы" – словами "условные единицы" согласно Закону N 280-XVI от 14.12.2007, в силу 30.05.2008

Примечание: По всему тексту закона слова "Министерство окружающей среды и благоустройства территории" заменить словами "центральный отраслевой орган" согласно Закону N 1566-XV от 20.12.2002, в силу 14.02.2003

Примечание: По всему тексту закона слова "Департамент охраны окружающей среды" заменить словами "Министерство окружающей среды и благоустройства территории" согласно Закону N 732-XIV от 16.12.1999, в силу 03.02.2000

LPM1540/1998
Внутренний номер: 311615
Varianta în limba de stat

Карточка документа

Республика Молдова

ПАРЛАМЕНТ

ЗАКОН Nr. 1540
от 25.02.1998

о плате за загрязнение окружающей среды

Опубликован : 18.06.1998 в Monitorul Oficial Nr. 54-55 статья № : 378

ИЗМЕНЕН

[ПМО27 от 26.01.18, МО27-32/26.01.18 стр.8](#)

[ЗП313 от 22.12.17, МО471-472/30.12.17 ст.820](#)

[ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17](#)

[ЗП245 от 03.11.16, МО441-451/16.12.16 ст.881](#)

[ЗП138 от 17.06.16, МО184-192/01.07.16 ст.401; в силу с 01.07.16](#)

[ЗП71 от 12.04.15, МО102-104/28.04.15 ст.170; в силу с 01.05.15](#)

[ЗП158 от 18.07.14, МО238-246/15.08.14 ст.547; в силу с 15.08.14](#)

[ЗП64 от 11.04.14, МО110-114/09.05.14 ст.286; в силу с 09.05.14](#)

[ЗП173-XVI от 10.07.08, МО138-139/29.07.08 ст.563](#)

[ЗП102-XVI от 16.05.08, МО102/10.06.08 ст.380; в силу с 10.09.08](#)

[ЗП280-XVI от 14.12.07, МО94-96/30.05.08 ст.349; в силу с 30.05.08](#)

[ЗП482/04.12.03, МО6-12/01.01.04 ст.48](#)

[ЗП354/31.07.03, МО191-195/05.09.03 ст.756](#)

[ЗП1566 20.12.2002, МО20-21/10.02.2003 ст.59](#)

[ЗП732-XIV от 16.12.1999](#)

Примечание:

По всему тексту закона слова "Министерство окружающей среды и благоустройства территории" заменить словами "центральный отраслевой орган" в соответствующих падежах.

По всему тексту закона слова "\"Департамент охраны окружающей среды\"" заменить словами "\"Министерство окружающей среды и благоустройства территории\"" в соответс. с *Законом N 732-XIV от 16.12.99*

Парламент принимает настоящий закон.

Глава I ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Цель закона

Целью настоящего закона является:

- a) создание такой системы производственно-хозяйственной деятельности, при которой становится невыгодным нанесение вреда окружающей среде;
- b) поощрение строительства и эксплуатации систем улавливания и обезвреживания загрязнителей, сбора, переработки и уничтожения отходов, внедрение экологически чистых технологий, выполнение иных мероприятий, направленных на уменьшение объема выброса, сброса загрязнителей в окружающую среду, на сокращение образования отходов производства, а также отходов упаковки;

[Ст.1 пкт.б) в редакции ЗП13 от 22.12.17, МО471-472/30.12.17 ст.820]

- c) формирование экологических фондов для финансирования деятельности, связанной с улучшением состояния окружающей среды.

Статья 2. Субъекты и объект закона

(1) Субъектами настоящего закона являются юридические лица, независимо от вида собственности и организационно-правовой формы, и физические лица, осуществляющие предпринимательскую деятельность, производственно - хозяйственная деятельность которых приводит к загрязнению окружающей среды.

[Ст.2 ч.(1) изменена ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

(2) Объектом настоящего закона являются отношения, возникающие в связи с вводом в обращение на территории Республики Молдова товаров, в процессе использования которых загрязняется окружающая среда, выбросом, сбросом загрязнителей в окружающую среду, с размещением отходов производства.

[Ст.2 ч.(2) изменена ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

Статья 3. Основные понятия

В настоящем законе используются следующие понятия:

загрязнитель - твердое, жидкое или газообразное вещество, которое может оказывать негативное воздействие на живые организмы и/или окружающую среду;

предельно допустимая концентрация (ПДК) - научно-технический норматив, устанавливающий максимальную концентрацию загрязнителя в компонентах окружающей среды, при которой не отмечается негативного воздействия на здоровье человека и/или на окружающую среду; предельно допустимый выброс (ПДВ)-научно-технический норматив, устанавливаемый исходя из условия, что концентрация загрязнителя, выбрасываемого в приземный слой атмосферного воздуха источником или группой источников, не должна превышать нормативов ПДК;

предельно допустимый сброс (ПДС) - максимальная масса загрязнителя в сточных водах, допускаемая к водоотведению в установленном режиме в данном пункте в единицу времени;

коэффициент опасности - коэффициент приведения, в котором учитывается относительная опасность загрязнителя;

условная тонна - относительная масса загрязнителя, определяемая как произведение его массы в тоннах на коэффициент опасности;

первичная упаковка – упаковка, непосредственно содержащая продукт, разработанная и изготовленная с целью выполнения функции товарной единицы для конечного пользователя или потребителя. Не считается первичной упаковка, являющаяся составной частью продукта, необходимая для размещения, защиты или хранения продукта, если все ее элементы предназначаются для использования, потребления или удаления вместе с продуктом (например, пакетик чая, колбасная пленка). Для товарных единиц весом (объемом/массой) не более 30 мл/мг первичная упаковка считается вторичной упаковкой,

предназначенной для их группирования;

[Ст.3 понятие введено ЗП313 от 22.12.17, МО471-472/30.12.17 ст.820]

композитная первичная упаковка – первичная упаковка, изготовленная из различных упаковочных материалов, таких как бумага, неогфрированный картон, пластмасса, полиэтилен и/или алюминий, не отделимых вручную, квалифицируемых по товарной позиции 4819 20 000;

[Ст.3 понятие введено ЗП313 от 22.12.17, МО471-472/30.12.17 ст.820]

вторичная упаковка – упаковка, разработанная для образования в торговой точке группировки товарных единиц, независимо от того, продается она как таковая конечному пользователю или потребителю или служит только средством для выкладки товара в торговой точке; такая упаковка может быть отделена от продукта без нарушения качества продукта.

[Ст.3 понятие введено ЗП313 от 22.12.17, МО471-472/30.12.17 ст.820]

Глава II

ПОРЯДОК УСТАНОВЛЕНИЯ И РАСЧЕТА ПЛАТЫ ЗА ЗАГРЯЗНЕНИЕ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

Статья 4. Установление нормативов платы

Нормативы платы за загрязнение окружающей среды устанавливаются Парламентом.

[Ст.5 утратила силу согласно ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

Статья 6. Плата за выброс загрязнителей стационарными источниками

(1) Плата за выброс в атмосферный воздух загрязнителей стационарными источниками взимается с субъектов, допускающих:

[Ст.6 ч.(1) изменена ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

а) выброс загрязнителей в пределах установленных нормативов;

[Ст.6 ч.(1), пкт.а) изменен ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

б) выброс загрязнителей с превышением установленных нормативов.

[Ст.6 ч.(1), пкт.б) изменен ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

(2) Нормативы и порядок расчета указанной в части (1) платы приведены в приложении 2.

[Ст.7 утратила силу согласно ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

[Ст.7 изменена ZPC1566 20.12.2002/МО20 10.02.2003 ст.59]

[Ст.8 утратила силу согласно ЗП158 от 18.07.14, МО238-246/15.08.14 ст.547; в силу с 15.08.14]

[Ст.8 изменена ЗП173-XVI от 10.07.08, МО138-139/29.07.08 ст.563]

[Ст.8 изменена ЗП280-XVI от 14.12.07, МО94-96/30.05,08 ст.349; в силу с 30.05.08]

Статья 9. Плата за сброс загрязнителей

(1) Плата за сброс загрязнителей со сточными водами в водные объекты, системы канализации взимается с субъектов, допускающих:

[Ст.9 ч.(1) изменена ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

а) сброс загрязнителей в пределах установленных нормативов;

[Ст.9 ч.(1), пкт.а) изменен ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

б) сброс загрязнителей с превышением установленных нормативов.

[Ст.9 ч.(1), пкт.б) изменен ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

(2) Плата за сброс загрязнителей в накопители, на поля фильтрации, в жижеборники животноводческих стоков взимается с субъектов, допускающих такой сброс, с учетом полного объема водоотведения.

[Ст.9 ч.(2) изменена ЗПЗ13 от 22.12.17, МО471-472/30.12.17 ст.820]

[Ст.9 ч.(2) изменена ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

(3) Плата за водоотведение с рыбохозяйственных прудов, за ливневый сток с территорий предприятий взимается с субъектов, допускающих превышение массы загрязнителей в сточных водах по отношению к установленным нормативам.

[Ст.9 ч.(3) изменена ЗПЗ13 от 22.12.17, МО471-472/30.12.17 ст.820]

[Ст.9 ч.(3) изменена ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

(4) Нормативы и порядок расчета указанной в частях (1), (2) и (3) платы приведены в приложениях 5 и 6.

Статья 10. Плата за размещение отходов производства

(1) Плата за размещение отходов производства взимается с субъектов:

[Ст.10 ч.(1) изменена ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

- а) размещения отходов на территориях предприятий;
- б) размещения отходов на полигонах (свалках) в пределах установленных нормативов;
- в) размещения отходов на полигонах (свалках) в количествах, превышающих установленные нормативы.

(2) Нормативы и порядок расчета указанной в части (1) платы приведены в приложении 7.

(3) Плата за размещение отходов производства устанавливается пропорционально периоду размещения отходов в течение отчетного месяца.

[Ст.10 ч.(3) введена ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

Статья 11. Сбор за товары, в процессе использования которых загрязняется окружающая среда

(1) Субъектами сбора, регулируемого настоящей статьей, являются юридические лица независимо от вида собственности и организационно-правовой формы и физические лица, осуществляющие предпринимательскую деятельность в любой определенной законодательством форме, которые:

- а) производят указанные в части (2) товары, в процессе использования которых загрязняется окружающая среда;
- б) импортируют указанные в части (2) товары, в процессе использования которых загрязняется окружающая среда;
- в) приобретают от находящихся на территории Республики Молдова физических и юридических лиц, не имеющих налоговых отношений с ее бюджетной системой, указанные в части (2) товары, в процессе использования которых загрязняется окружающая среда.

(2) Категории товаров, в процессе использования которых загрязняется окружающая среда:

- а) товары, указанные в приложении 8;
- б) первичная упаковка из пластмасс (классифицируемая по товарным позициям 3923 21 000, 3923 29 и 3923 30), содержащая продукты;
- в) композитная первичная упаковка, содержащая продукты;
- г) алюминиевая первичная упаковка (классифицируемая по товарной позиции 7612), содержащая продукты.

(3) Обязательство по сбору за товары, указанные в части (2), наступает в день ввоза этих товаров, в день поставки производителем товаров собственного производства или в день приобретения товаров от находящихся на территории Республики Молдова физических и юридических лиц, не имеющих налоговых отношений с ее бюджетной системой.

(4) Ставка сбора на товары, в процессе использования которых загрязняется окружающая среда, устанавливается:

- 1) для товаров, указанных в приложении 8, – согласно установленным в этом же приложении ставкам;
- 2) для первичной упаковки из пластмасс (классифицируемой по товарным позициям

3923 21 000, 3923 29 и 3923 30), содержащей продукты:

объемом до 0,2 л включительно или весом до 0,2 кг включительно	1 штука	0,18 лея
объемом свыше 0,2 л или весом свыше 0,2 кг до 0,5 л включительно или до 0,5 кг включительно	1 штука	0,50 лея
объемом свыше 0,5 л или весом до 0,5 кг до 0,9 л включительно или до 0,9 кг включительно	1 штука	0,75 лея
объемом свыше 0,9 л или весом свыше 0,9 кг до 1,9 л включительно или до 1,9 кг включительно	1 штука	0,85 лея
объемом свыше 1,9 л или весом свыше 1,9 кг до 3 л включительно или до 3 кг включительно	1 штука	1,00 лея
объемом свыше 3 л или весом свыше 3 кг	1 штука	1,50 лея

3) для композитной первичной упаковки, содержащей продукты;

объемом до 0,1 л включительно или весом до 0,1 кг включительно	1 штука	0,30 лея
объемом свыше 0,1 л или весом свыше 0,1 кг до 0,5 л включительно или до 0,5 кг включительно	1 штука	0,70 лея
объемом свыше 0,5 л или весом свыше 0,5 кг до 0,9 л включительно или до 0,9 кг включительно	1 штука	1,00 лея
объемом свыше 0,9 л или весом свыше 0,9 кг до 1,8 л включительно или до 1,8 кг включительно	1 штука	1,25 лея
объемом свыше 1,8 л или весом свыше 1,8 кг	1 штука	2,00 лея

4) для алюминиевой первичной упаковки (классифицируемой по товарной позиции 7612), содержащей продукты:

объемом до 0,5 л включительно или весом до 0,5 кг включительно	1 штука	0,15 лея
объемом свыше 0,5 л или весом свыше 0,5 кг до 1 л включительно или до 1 кг включительно	1 штука	0,30 лея
объемом свыше 1 л или весом свыше 1 кг до 2 л включительно или до 2 кг включительно	1 штука	0,38 лея
объемом свыше 2 л или весом свыше 2 кг	1 штука	0,56 лея

(5) Налогооблагаемую базу товаров, в процессе использования которых загрязняется окружающая среда, составляет:

1) для товаров, указанных в приложении 8:

- а) для импортируемых товаров – фактурированная стоимость импортируемых товаров;
- б) для товаров, приобретаемых от находящихся на территории Республики Молдова физических и юридических лиц, не имеющих налоговых отношений с ее бюджетной системой, – закупочная стоимость товаров;
- с) для товаров собственного производства – стоимость поставки товаров без НДС;

2) для композитной первичной упаковки, а также для классифицируемой по товарным позициям 3923 21 000, 3923 29, 3923 30, 4819 20 000 и 7612 первичной упаковки, содержащей продукты, – количество (число) единиц упаковки по каждой категории объема единицы упаковки, в которой содержится продукт, согласно пунктам 2)–4) части (4). В случае если объем продукта не указан, налогооблагаемую базу составляет количество (число) единиц упаковки по каждой категории веса упакованного продукта

согласно пунктам 2)–4) части (4).

(6) Освобождаются от установленного настоящей статьей сбора:

а) товары, импортируемые и/или поставляемые в счет кредитов и грантов, предоставленных Правительству или выделенных под государственную гарантию, в счет займов, предоставленных международными финансовыми организациями (в том числе в счет доли Правительства), предназначенных для реализации соответствующих проектов, а также в счет грантов, предоставленных учреждениям, финансируемым из бюджета, согласно перечню, утвержденному Правительством;

б) товары, предназначенные для проектов технической помощи, реализуемых на территории Республики Молдова международными организациями и странами-донорами в рамках договоров, стороной которых является Республика Молдова, согласно перечню, утвержденному Правительством;

с) товары, предназначенные для оказания помощи при стихийном бедствии, вооруженном конфликте и в других чрезвычайных ситуациях, а также товары, полученные в качестве гуманитарной помощи в установленном Правительством порядке;

д) товары и упаковка, предназначенные для экспорта;

е) упаковка для лекарств, предусмотренных Законом о лекарствах № 1409/1997, а также упаковка для медицинских изделий, предусмотренных Законом о медицинских изделиях № 102/2017;

ф) упаковка для хлеба и хлебобулочных изделий, классифицируемая по товарным позициям 1901 20 000, 1905 40, 1905 90 300, 1905 90 600 и 1905 90 900, упакованных в первичную упаковку из пластмасс (классифицируемую по товарным позициям 3923 21 000, 3923 29 и 3923 30), композитную первичную упаковку (классифицируемую по товарной позиции 4819 20 000);

г) товары, ввозимые на таможенную территорию страны находящимися на территории Республики Молдова физическими и юридическими лицами, не имеющими налоговых отношений с ее бюджетной системой, зарегистрированными в Государственной регистрационной палате Республики Молдова, при условии оставления товаров на не контролируемой конституционными органами территории;

h) изготовленные указанными в части (1) субъектами товары, в процессе использования которых загрязняется окружающая среда, при производстве которых в качестве сырья и/или материалов использованы товары, указанные в приложении 8;

i) первичная упаковка из пластмасс (классифицируемая по товарным позициями 3923 21 000, 3923 29 и 3923 30), композитная первичная упаковка (классифицируемая по товарной позиции 4819 20 000) или алюминиевая первичная упаковка (классифицируемая по товарной позиции 7612), при условии, что упомянутые виды упаковки приобретены у находящихся на территории Республики Молдова физических и юридических лиц, за исключением лиц, не имеющих налоговых отношений с ее бюджетной системой, или ранее импортированы лицами, указанными в части (1), либо изготовлены лицами, указанными в пункте а) части (1), при производстве которых в качестве сырья и/или материалов использованы товары, указанные в приложении 8.

[Ст.11 в редакции ЗП313 от 22.12.17, МО471-472/30.12.17 ст.820]

[Ст.11 в редакции ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

[Ст.11 введена ЗП1566 20.12.02, МО20 10.02.2003 ст.59; Ст.11-18 перенумерованы]

[Ст.12 утратила силу согласно ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

Глава III ПОРЯДОК ВЗИМАНИЯ ПЛАТЫ ЗА ЗАГРЯЗНЕНИЕ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

[Ст.13 утратила силу согласно ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

[Ст.13 ч.(2) исключена ЗП280-XVI от 14.12.07, МО94-96/30.05,08 ст.349; в силу с 30.05.08]

Статья 14. Декларирование, порядок и срок внесения платежей за загрязнение окружающей среды

(1) Субъекты настоящего закона обязаны самостоятельно рассчитывать предусмотренные в статьях 6, 9 и 10 платежи за загрязнение окружающей среды, вносить их в государственный бюджет и представлять Государственной налоговой службе соответствующий отчет с обязательным использованием автоматизированных методов электронной отчетности в соответствии с частью (21) статьи 187 Налогового кодекса. Форма и порядок заполнения отчета утверждаются Министерством сельского хозяйства, регионального развития и окружающей среды.

(2) Субъекты настоящего закона обязаны самостоятельно рассчитывать предусмотренные статьей 11 платежи за загрязнение окружающей среды, вносить их в государственный бюджет и представлять Государственной налоговой службе соответствующий отчет с обязательным использованием автоматизированных методов электронной отчетности в соответствии с частью (21) статьи 187 Налогового кодекса. Форма и порядок заполнения отчета утверждаются Министерством финансов.

(3) Субъекты, указанные в статьях 6, 9 и 10, рассчитывают и вносят надлежащие платежи и представляют соответствующий отчет ежегодно до 25 февраля следующего за отчетным года.

(4) Субъекты, указанные в части (1) статьи 11, рассчитывают и вносят надлежащие платежи и представляют соответствующий отчет ежемесячно до 25-го числа следующего за отчетным месяца.

[Ст.14 в редакции ЗП313 от 22.12.17, МО471-472/30.12.17 ст.820]

[Ст.14 в редакции ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

Статья 15. Ответственность субъекта. Контроль за поступлением платы

(1) Ответственность субъектов за правильность расчета, полноту и своевременность внесения платежей за загрязнение окружающей среды, а также применение мер принудительного исполнения регулируются Налоговым кодексом и иными законодательными актами.

(2) Функции учета обязательств и взыскания задолженностей по платежам и сбору за загрязнение окружающей среды, установленным статьями 6, 9, 10 и 11, осуществляются Государственной налоговой службой.

(3) Функция контроля над правильностью расчетов и полнотой внесения в государственный бюджет платежей, установленных статьями 6, 9 и 10, осуществляется экологическими агентствами (инспекциями) центрального отраслевого органа.

(4) Функция контроля над правильностью расчетов и полнотой внесения в бюджет установленного статьей 11 сбора за товары, в процессе использования которых загрязняется окружающая среда, осуществляется Государственной налоговой службой.

[Ст.15 в редакции ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

[Ст.15 ч.(5) введена ЗП280-XVI от 14.12.07, МО94-96/30.05,08 ст.349; в силу с 30.05.08]

[Ст.16 утратила силу согласно ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

Глава IV

ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 17

Настоящий закон вступает в силу со дня опубликования.

Статья 18

Правительству в трехмесячный срок:

а) представить Парламенту предложения по приведению законодательства в соответствие с настоящим законом;

b) привести свои нормативные акты в соответствие с настоящим законом.

Статья 19

Министерству окружающей среды и благоустройства территории в трехмесячный срок:

- a) разработать инструкцию по расчетам платы за загрязнение окружающей среды;
- b) совместно с органами публичного управления утвердить список природопользователей, с которых должна взиматься плата за загрязнение окружающей среды.

**ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
ПАРЛАМЕНТА**

Думитру МОЦПАН

**Кишинэу, 25 февраля 1998 г.
N 1540-ХІІІ.**

[Приложение №1 утратило силу согласно ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

приложение №2

[Приложение 2 в редакции ЗП280-ХVІ от 14.12.07, МО94-96/30.05,08 ст.349; в силу с 30.05.08]

[Приложение 2 в редакции ZPC482/04.12.03, МО6/01.01.04 ст.48]

[Приложение 2 изменено N 732-ХIV от 16.12.1999]

Приложение 2
к Закону о плате за загрязнение
окружающей среды

Нормативы и порядок расчета платы за выброс загрязнителей стационарными источниками

Район применения	Леев за 1 условную тонну
Муниципий Кишинэу	18,0
Муниципий Бэлць	18,0
Районы	14,4
АТО Гагаузия	14,4"

Примечания.

1. Плата за выброс загрязнителей стационарными источниками в пределах нормативов ПДВ и в меньших количествах определяется как произведение норматива платы на величину фактического выброса загрязнителя в условных тоннах.
2. Плата за выброс загрязнителей стационарными источниками с превышением нормативов ПДВ определяется как сумма произведения норматива платы на норматив ПДВ загрязнителя в условных тоннах и произведения увеличенного в пять раз норматива платы на величину превышения фактического выброса в условных тоннах.
3. Плата за аварийный (залповый) выброс загрязнителей стационарными источниками определяется как сумма произведения норматива платы на норматив ПДВ загрязнителя в условных тоннах и произведения увеличенного в 50 раз норматива платы на величину превышения фактического выброса по отношению к нормативному в условных тоннах.
4. Перевод фактической массы загрязнителя в условные тонны осуществляется путем умножения его массы в тоннах на коэффициент опасности, приведенный в таблице к данному приложению.

[Приложение №3 утратило силу согласно ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

[Приложение 4 утратило силу согласно ЗП158 от 18.07.14, МО238-246/15.08.14 ст.547; в силу с 15.08.14]

[Приложение 4 в редакции ЗП280-XVI от 14.12.07, МО94-96/30.05,08 ст.349; в силу с 30.05.08]

приложение 5

[Приложение 5 в редакции ЗП280-XVI от 14.12.07, МО94-96/30.05,08 ст.349; в силу с 30.05.08]

[Приложение 5 в редакции ЗРС482/04.12.03, МО6/01.01.04 ст.48]

[Текст приложения N 5 в редакции Закона N 732-XIV от 16.12.1999]

Приложение 5
к Закону о плате за загрязнение
окружающей среды

**Нормативы и порядок расчета платы
за сброс загрязнителей со сточными водами**

Район применения	Леев за 1 условную тонну
Муниципий Кишинэу	234,0
Муниципий Бэлць	234,0
Районы	198,0
АТО Гагаузия	198,0"

Примечания.

1. Внесение платы за сброс загрязнителей обязательно для всех водопользователей.
2. Для водопользователей, сбрасывающих загрязнители в водные объекты (реки, озера, подземные водоносные горизонты), плата устанавливается по показателям загрязнения, заложенным в проектной документации очистных сооружений.

3. Плата по специфическим показателям загрязнения промышленными сбросами вносится водопользователями, которые сбрасывают загрязнители в системы канализации. Перечень этих показателей и нормативы ПДК загрязнителей утверждаются территориальными экологическими агентствами по представлению служб эксплуатации очистных сооружений.

[Пкт.3 в редакции Закона N 732-XIV от 16.12.1999]

4. Плата за сброс загрязнителей в пределах нормативов ПДК и ПДС определяется как произведение норматива платы на фактическую массу загрязнителя в условных тоннах.

5. Плата за сброс загрязнителей с превышением установленных нормативов определяется как сумма произведения норматива платы на нормативную массу загрязнителя в условных тоннах и произведения норматива платы на величину превышения фактической массы загрязнителя по отношению к нормативной в условных тоннах и на коэффициент кратности превышения фактической концентрации по отношению к нормативной.

[Пкт.5 изменен Законом N 732-XIV от 16.12.1999]

6. В случаях, когда для сброса сточных вод не установлены нормативы ПДС, за допустимые принимаются концентрации загрязнителей, установленные Правилами охраны водных ресурсов.

7. Перевод фактической массы загрязнителя в условные тонны осуществляется путем умножения его массы на коэффициент опасности, приведенный в таблице к данному приложению.

8. Плата за сброс загрязнителей в накопители, на поля фильтрации определяется как произведение норматива платы

[Пкт.8 изменен Законом N 732-XIV от 16.12.1999]

9. Плата за водоотведение с рыбохозяйственных прудов, за ливневый сток с территорий предприятий взимается только в случаях превышения массы загрязнителя в сточных водах по отношению к установленным нормативам и определяется как произведение увеличенного в пять раз норматива платы на величину превышения в условных тоннах.

10. Плата за сброс теплообменных вод рассчитывается по нормативам, приведенным в данном приложении, и в соответствии с Методической основой расчета допустимых приращений к концентрациям при сбросе теплообменных вод Молдавской ГРЭС.

Приложение 6
к Закону о плате за загрязнение
окружающей среды

**Нормативы и порядок расчета платы за сброс загрязнителей в
жигесборники животноводческих стоков**

[Пкт.8 изменен ZPC1566 20.12.2002/МО20 10.02.2003 ст.59]

минимальных заработных

Примечание.

Плата за сброс загрязнителей в жигесборники определяется как произведение норматива платы на объем водоотведения в куб. м.

Приложение 7
к Закону о плате за загрязнение
окружающей среды

**Нормативы и порядок расчета платы за размещение
отходов производства**

плат за 1 куб. м

Природопользователи	Жигесборники	
	с защитным экраном	без защитногоэкрана
Комплексы и фермы по выращиванию свиней	0,024	0,051
Комплексы и фермы по выращиванию КРС	0,006	0,012
Птицефабрики	0,003	0,006

минимальных заработных

Примечания.

1. Плата за размещение отходов на территории предприятия определяется как произведение норматива платы на массу отходов в тоннах.
2. Плата за размещение отходов на полигонах (свалках) в количествах, не превышающих установленных нормативов, определяется как произведение норматива платы на массу отходов в тоннах.
3. Плата за размещение отходов на полигонах (свалках) в количествах, превышающих установленные нормативы, взимается в пятикратном размере.
4. За размещение отходов, накопленных до 1998 года, плата не взимается.
5. Классы токсичности и перечень токсичных отходов определяются в соответствии с Временным классификатором промышленных токсичных отходов и Статистическим классификатором отходов.

Таблица
к приложению 2

**Коэффициент опасности для некоторых загрязнителей,
выбрасываемых в атмосферный воздух**

Вещество	Коэффициент опасности
Азота диоксид	25
Азота окислы	20
Окись углерода	1
Сернистый ангидрид	22
Сероводород	54,8
Серная кислота	49
Аммиак	25
Летучие низкомолекулярные углеводороды (пары жидкого топлива - бензина и др.)	1,26
Ацетон	2,22
Фенол	333
3,4-бенз(а)пирен	1 000 000
Цианистый водород	282
Фтористый водород	200
Хлористый водород	5
Газообразные соединения фтора	200
Диоксид кремния	50
Сажа без примесей	20
Окислы натрия, магния, калия, кальция, железа, стронция, молибдена, вольфрама, висмута	15,1
Древесная пыль	10
Пятиокись ванадия	500
Марганец и его окислы	1000
Неорганические соединения ртути и свинца	3333,3
Взвешенные вещества	2
Каменноугольная пыль	40
Цементная пыль	45
Пыль гипса, известняка	25
Ацетальдегид	100

Хлор молекулярный	89,4
Окислы алюминия	100
Неорганические соединения шести-валентного хрома	666,7
Кобальт и его окислы	1000
Никель и его окислы	1000
Окись цинка	20
Окись мышьяка	333
Бутанол	10
Бутилацетат	10
Щелочь	100
Железа сульфат	143
Изопрен	25
Ксилол	5
Озон	33,3
Олово	50
Сольвент-нафта	5
Стирол	500
Сварочный аэрозоль	2
Толуол	1,67
Уайт-спирит	1
Формальдегид	333
Фториды растворимые	100
Фториды нерастворимые	33,3
Этилцеллозольв	1,43
Кадмий и его компоненты	3 333,3
Медь и ее компоненты	1 000
Гексахлорбензол	76,2
Полихлорированный бифенил	1 000

[Таблица к приложению 2 изменена ЗП280-XVI от 14.12.07, МО94-96/30.05.08 ст.349; в силу с 30.05.08]

Примечание.

Для веществ, отсутствующих в данном перечне, коэффициент опасности равен 1

ПДК (среднесуточная)

Таблица
к приложению 5

**Коэффициент опасности для некоторых загрязнителей,
сбрасываемых со сточными водами**

Вещество	Коэффициент опасности
БПК полная	0,33
Взвешенные вещества	0,33
Сульфаты	0,01
Хлориды	0,003
Азот аммонийных солей	2,56
Детергенты	10
Нефтепродукты	20
Фенолы	1000

Железо	10
Медь	100
Цинк	100
Никель	100
Хром трехвалентный	200
Свинец	10
Кадмий	200
Кобальт	100
Висмут трехвалентный	1
Мышьяк	20
Ртуть	2000
Цианиды	20
Формальдегид	100
Жиры растительные и животные	20
Нитраты	0,1
Нитриты	50
Аммиак	20
Хром шестивалентный	50
Фосфаты (по фосфору)	5

Примечание.

Для веществ, отсутствующих в данном перечне, коэффициент опасности равен 1

ПДК для водоемов по разведению рыбы

приложение №8

[Приложение №8 изменено ПМО27 от 26.01.18, МО27-32/26.01.18 стр.8]

[Приложение 8 в редакции ЗП313 от 22.12.17, МО471-472/30.12.17 ст.820]

[Приложение 8 в редакции ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

[Приложение 8 в редакции ЗП245 от 03.11.16, МО441-451/16.12.16 ст.881]

[Приложение 8 изменено ЗП138 от 17.06.16, МО184-192/01.07.16 ст.401; в силу с 01.07.16]

[Приложение 8 в редакции ЗП280-XVI от 14.12.07, МО94-96/30.05,08 ст.349; в силу с 30.05.08]

[Прилож.8 введено ЗП1566 20.12.2002/МО20 10.02.2003 ст.59]

[Приложение 9 утратило силу согласно ЗП313 от 22.12.17, МО471-472/30.12.17 ст.820]

плат за 1 тонну

Отходы	При размещении отходов на территории предприятия с соблюдением норм и правил хранения	При размещении отходов на полигонах (свалках) в пределах установленных нормативов
I класса токсичности	5,8	20
II класса токсичности	1,8	6
III класса токсичности	0,6	2

Asociația "Moldova Apă-Canal" (AMAC)

IV класса ТОКСИЧНОСТИ	0,3	1
Нетоксичные	0,001	0,06

[Приложение 9 введено ЗП281 от 16.12.16, МО472-477/27.12.16 ст.947; в силу с 01.01.17]

Приложение 8
к Закону о плате за загрязнение
окружающей среды

**Перечень товаров, в процессе использования
которых загрязняется окружающая среда**

Код товарной позиции	Наименование товара согласно Комбинированной товарной номенклатуре	Ставка сбора (%)
Топливо минеральное, минеральные масла (нефть) и продукты их перегонки; битуминозные вещества		
2707 (за исключением 2707 10 100, 2707 20 100, 2707 30 100, 2707 50)	Масла и другие продукты высокотемпературной перегонки каменноугольной смолы; аналогичные продукты, в которых масса ароматических составных частей превышает массу неароматических	1,0
2709 00	Нефть сырая и нефтепродукты сырые, полученные из битуминозных пород:	
2709 00 900	– прочие	0,5
2713 20 000	Битум нефтяной	1,5
2714	Битум и асфальт, природные; сланцы битуминозные или сланцевое масло и песчаники битуминозные; асфальтиты и асфальтовые породы	1,5

Углеводороды и их галогенированные производные; фенолы и фенолоспирты		
2901 (за исключением 2901 10 000, 2901 24 000, 2901 29 000)	Углеводороды ациклические	0,5
2902 (за исключением 2902 11 000, 2902 19 000, 2902 20 000, 2902 30 000, 2902 44 000, 2902 90 000)	Углеводороды циклические	0,5
2903 (за исключением 2903 39 900: фториды и йодиды – импортируемые вещества, альтернативные и переходные по	Галогенированные производные углеводородов	0,5

отношению к веществам, разрушающим озоновый слой (HFC-134a 1,1,1,2 – тетрафторэтан; HFC-152a, 1,1-дифторэтан; HFC-125 пентафторэтан; HFC-32 дифторэтан; HFC-23 трифторэтан)		
2907	Фенолы; фенолоспирты	0,5
Удобрения		
3102	Удобрения минеральные или химические, азотные	1,5
3103	Удобрения минеральные или химические, фосфорные	1,5
3104	Удобрения минеральные или химические, калийные	1,5
3105	Удобрения минеральные или химические, содержащие два или три питательных элемента: азот, фосфор и калий; удобрения прочие; товары данной группы в таблетках или аналогичных формах или в упаковках, брутто-масса которых не превышает 10 кг	0,5
Лаки, красящие вещества и краски		
3204	Органические красящие вещества синтетические, определенного или неопределенного химического состава; препараты, изготовленные на основе синтетических органических красящих веществ, указанные в примечании 3 к группе 32 Комбинированной товарной номенклатуры; синтетические органические продукты, используемые в качестве оптических отбеливателей или люминофоров, определенного или неопределенного химического состава	1,5
3205 00 000	Цветные лаки; препараты на основе цветных лаков, указанные в примечании 3 к группе 32 Комбинированной товарной номенклатуры	1,5
3206	Красящие вещества прочие; препараты, указанные в примечании 3 к группе 32 Комбинированной товарной номенклатуры, отличные от препаратов товарной позиции 3203, 3204 или 3205; неорганические продукты, используемые в качестве люминофоров, определенного или неопределенного химического состава:	
	– пигменты и препараты, изготовленные на основе диоксида титана:	
3206 11 000	– – содержащие 80 мас.% или более диоксида титана в пересчете на сухое вещество	3,0
3206 19 000	– – прочие	3,0

3206 20 000	– пигменты и препараты, изготовленные на основе соединений хрома	3,0
	– прочие красящие вещества и препараты:	
3206 41 000	– – ультрамарин и препараты, изготовленные на его основе	1,5
3206 42 000	– – литопон и прочие пигменты и препараты, изготовленные на основе сульфида цинка	1,5
3206 49	– – прочие:	
3206 49 100	– – – магнетит	1,5
3206 49 300	– – – пигменты и препараты, изготовленные на основе соединений кадмия	3,0
3206 49 700	– – – прочие	1,5
3206 50 000	– неорганические продукты, используемые в качестве люминофоров	1,5
3207	Готовые пигменты, готовые глушители стекла и готовые краски, эмали и глазури стекловидные, ангобы (шликеры), глянца жидкие и аналогичные препараты, используемые при производстве керамики, эмали или стекла; фритта стекловидная и стекло прочее в порошке, гранулах или хлопьях	1,5
3208	Краски и лаки (включая эмали и политуры) на основе синтетических полимеров или химически модифицированных природных полимеров, диспергированные или растворенные в неводной среде; растворы, указанные в примечании 4 к группе 32 Комбинированной товарной номенклатуры	3,0
3209	Краски и лаки (включая эмали и политуры) на основе синтетических полимеров или химически модифицированных природных полимеров, диспергированные или растворенные в водной среде	3,0
3210 00	Краски и лаки прочие (включая эмали, политуры и клеевые краски); готовые водные пигменты, используемые для отделки кож	3,0
3211 00 000	Готовые сиккативы	1,5
3212	Пигменты (включая металлические порошки и хлопья), диспергированные в неводных средах, жидкие или пастообразные, используемые при производстве красок (включая эмали); фольга для тиснения; красители и прочие красящие вещества, расфасованные в формы или упаковки для розничной продажи	0,5
Поверхностно-активные вещества, моющие и чистящие средства, смазочные материалы		
3402	Вещества поверхностно-активные органические (кроме мыла); поверхностно-активные средства, моющие средства (включая вспомогательные моющие средства) и средства чистящие, содержащие или не содержащие мыло (кроме средств товарной позиции 3401)	1,0

3403	Материалы смазочные (включая смазочно-охлаждающие эмульсии для режущих инструментов, средства для облегчения вывинчивания болтов или гаек, средства для удаления ржавчины или антикоррозионные средства и препараты для облегчения выемки изделий из форм, изготовленные на основе смазок) и средства, используемые для масляной или жировой обработки текстильных материалов, кожи, меха или прочих материалов, кроме средств, содержащих в качестве основных компонентов 70 мас.% или более нефти или нефтепродуктов, полученных из битуминозных пород	1,0
Инсектициды, родентициды, фунгициды, гербициды, противовсходовые средства и регуляторы роста растений, средства дезинфицирующие и аналогичные им		
3808 (за исключением 3808 91 200, 3808 94 200)	Инсектициды, родентициды, фунгициды, гербициды, противовсходовые средства и регуляторы роста растений, средства дезинфицирующие и аналогичные им, расфасованные в формы или упаковки для розничной продажи или представленные в виде готовых препаратов или изделий (например, ленты, обработанные серой, фитили и свечи и бумага липкая от мух)	1,5
3808 91 200	Инсектициды на основе хлорированных углеводов	3,0
3808 94 200	Средства дезинфицирующие на основе галогенированных соединений	3,0
3811	Антидетонаторы, антиоксиданты, ингибиторы смолообразования, загустители, антикоррозионные вещества и присадки готовые прочие к нефтепродуктам (включая бензин) или другим жидкостям, используемым в тех же целях, что и нефтепродукты	1,5
3812	Ускорители вулканизации каучука готовые; составные пластификаторы для каучука или пластмасс, в другом месте не поименованные или не включенные; антиоксиданты и стабилизаторы составные прочие для каучука или пластмасс	1,5
3814 00	Растворители и разбавители сложные органические, в другом месте не поименованные или не включенные; готовые составы для удаления красок или лаков:	
3814 00 100	– на основе бутилацетата	1,5
3819 00 000	Жидкости тормозные гидравлические и жидкости готовые прочие для гидравлических передач, не содержащие или содержащие менее 70 мас.% нефти или нефтепродуктов, полученных из битуминозных пород	1,5
3820 00 000	Антифризы и жидкости антиобледенительные готовые	1,5
3823	Промышленные монокарбоновые жирные кислоты; кислотные масла после рафинирования; промышленные жирные спирты	1,5

Пластмассы и изделия из них		
3901	Полимеры этилена в первичных формах	0,5
3902	Полимеры пропилена или прочих олефинов в первичных формах	1,5
3903	Полимеры стирола в первичных формах	1,5
3904	Полимеры винилхлорида или прочих галогенированных олефинов, в первичных формах	3,0
3905	Полимеры винилацетата или прочих сложных виниловых эфиров, в первичных формах; прочие винильные полимеры в первичных формах	3,0
3906	Акриловые полимеры в первичных формах	3,0
3907	Полиацетали, полиэферы простые прочие и смолы эпоксидные в первичных формах; поликарбонаты, смолы алкидные, сложные полиаллильные эфиры и прочие сложные полиэферы в первичных формах	3,0
3908	Полиамиды в первичных формах	3,0
3909	Амино-альдегидные смолы, феноло-альдегидные смолы и полиуретаны в первичных формах	3,0
3910 00 000	Силиконы в первичных формах	1,5
3911	Смолы нефтяные, смолы кумароноинденовые, политерпены, полисульфиды, полисульфоны и продукты прочие, указанные в примечании 3 к группе 39 Комбинированной товарной номенклатуры, в первичных формах, в другом месте не поименованные или не включенные	3,0
3912	Целлюлоза и ее химические производные, в первичных формах, в другом месте не поименованные или не включенные	3,0
3913	Полимеры природные (например, альгиновая кислота) и полимеры природные модифицированные (например, отвержденные протеины, химические производные натурального каучука), в первичных формах, в другом месте не поименованные или не включенные	1,5
3914 00 000	Смолы ионообменные, полученные на основе полимеров товарных позиций 3901–3913, в первичных формах	1,5
3916 (за исключением 3916 20 000)	Мононить с размером поперечного сечения более 1 мм, прутки, стержни и профили фасонные, с обработанной или необработанной поверхностью, но не подвергшиеся иной обработке, из пластмасс	2,0
3916 20 000	– из полимеров винилхлорида	3,0
3917 (за исключением 3917 21, 3917 23)	Трубы, трубки и шланги и их фитинги (например, соединения, колена, фланцы), из пластмасс	1,5
3917 21	– из полимеров этилена	0,5
3917 23	– из полимеров винилхлорида	3,0

3918 (за исключением 3918 10 100)	Покрытия для пола из пластмасс, самоклеящиеся или несамоклеящиеся, в рулонах или пластинах; покрытия для стен или потолков из пластмасс, указанные в примечании 9 к группе 39 Комбинированной товарной номенклатуры	2,0
3918 10 100	– состоящие из основы, пропитанной или покрытой поливинилхлоридом	3,0
3919 (за исключением 3919 10 120)	Плиты, листы, пленка, лента, полоса и прочие плоские формы, из пластмасс, самоклеящиеся, в рулонах или не в рулонах	1,5
3919 10 120	– из поливинилхлорида или полиэтилена	3,0
3920 (за исключением 3920 10, 3920 43–3920 49, 3920 94 000, 3920 99 520, 3920 99 530)	Плиты, листы, пленка и полосы или ленты, прочие, из пластмасс, непористые и неармированные, неслоистые, без подложки и не соединенные аналогичным способом с другими материалами	1,5
3920 10	– из полимеров этилена	0,5
3920 43–3920 49	– из полимеров винилхлорида	3,0
3920 94 000	– из феноло-альдегидных смол	3,0
3920 99 520	– лист из поливинилфторида; пленка из поливинилового спирта биаксиально ориентированная, содержащая 97 мас.% или более поливинилового спирта, без покрытия, толщиной не более 1 мм	3,0
3920 99 530	– мембраны ионообменные из фторированных пластмасс, для использования в хлорщелочных электролизерах	3,0
3921 (за исключением 3921 12 000, 3921 90 300)	Плиты, листы, пленка и полосы или ленты из пластмасс	1,5
3921 12 000	– из полимеров винилхлорида	3,0
3921 90 300	– из феноло-альдегидных смол	3,0
3923	Изделия для транспортировки или упаковки товаров, из пластмасс; пробки, крышки, колпаки и другие изделия для закупорки, из пластмасс	3,0
3924	Посуда столовая и кухонная, приборы столовые и кухонные принадлежности, прочие предметы домашнего обихода и предметы гигиены или туалета, из пластмасс	1,0
Каучук, резина и изделия из них		
4001	Каучук натуральный, балата, гуттаперча, гваюла, чикл и аналогичные природные смолы, в первичных формах или в виде пластин, листов или полос, или лент	0,5
4002	Каучук синтетический и фактис, полученный из масел, в первичных формах или в виде пластин, листов или	1,5

	полос, или лент; смеси любого продукта товарной позиции 4001 с любым продуктом данной товарной позиции, в первичных формах или в виде пластин, листов или полос, или лент	
4003 00 000	Каучук регенерированный в первичных формах или в виде пластин, листов или полос, или лент	1,5
4005	Невулканизованная резиновая смесь, в первичных формах или в виде пластин, листов или полос, или лент	1,5
4006	Прочие формы (например, прутки, трубы и профили фасонные) и изделия (например, диски и кольца) из невулканизованной резины	1,5
4007 00 000	Вулканизованные резиновые нити и корд	1,5
4008	Пластины, листы, полосы или ленты, прутки и профили фасонные из вулканизованной резины, кроме твердой резины	1,5
4009	Трубы, трубки и шланги из вулканизованной резины, кроме твердой резины, без фитингов или с фитингами (например, соединениями, патрубками, фланцами)	1,5
4010	Ленты конвейерные или ремни приводные, или бельтинг, из вулканизованной резины	1,5
4011	Шины и покрышки пневматические резиновые новые	1,5
4012	Шины и покрышки пневматические резиновые, восстановленные или бывшие в употреблении; шины и покрышки массивные или полупневматические, шинные протекторы и ободные ленты, резиновые	3,0
4013	Камеры резиновые	1,5
4016	Изделия из вулканизованной резины, кроме твердой резины	1,5
4017 00 000	Резина твердая (например, эбонит) во всех формах, включая отходы и скрап; изделия из твердой резины	1,5
Бумага и картон; изделия из бумажной массы, бумаги или картона		
4811 (за исключением изделий из композитных материалов, содержащих пластмассы, и/или полиэтилен, и/или алюминий)	Бумага, картон, целлюлозная вата и полотно из целлюлозных волокон, с покрытием, пропитанные, ламинированные, с окрашенной или декорированной поверхностью или напечатанные, в рулонах или прямоугольных (включая квадратные) листах любого размера, кроме товаров товарной позиции 4803, 4809 или 4810	1,5
4811 (для изделий из композитных материалов, содержащих пластмассы, и/или полиэтилен, и/или алюминий)	Бумага, картон, целлюлозная вата и полотно из целлюлозных волокон, с покрытием, пропитанные, ламинированные, с окрашенной или декорированной поверхностью или напечатанные, в рулонах или прямоугольных (включая квадратные) листах любого размера, кроме товаров товарной позиции 4803, 4809 или 4810	4,0

4819 (за исключением изделий из композитных материалов, содержащих пластмассы, и/или полиэтилен, и/или алюминий, классифицируемых по товарной позиции 4819 20 000)	Картонки, ящики, коробки, мешки, пакеты и другая упаковочная тара, из бумаги, картона, целлюлозной ваты или полотна из целлюлозных волокон; коробки для картотек, лотки для писем и аналогичные изделия, из бумаги или картона, используемые в учреждениях, магазинах или в аналогичных целях	1,5
4819 20 000 (для изделий из композитных материалов, содержащих пластмассы, и/или полиэтилен, и/или алюминий)	Картонки, ящики и коробки, складывающиеся, из негофрированной бумаги или негофрированного картона	4,0
Изделия из камня, гипса, цемента, асбеста, слюды или аналогичных материалов		
6811	Изделия из асбоцемента, из цемента с волокнами целлюлозы или из аналогичных материалов	1,5
6812	Волокно асбестовое обработанное; смеси на основе асбеста или асбеста и карбоната магния; изделия из этих смесей или из асбеста (например, нити, ткани, одежда, головные уборы, обувь, прокладки), армированные или неармированные, кроме товаров товарной позиции 6811 или 6813	3,0
6813	Фрикционные материалы и изделия из них (например, листы, рулоны, ленты, сегменты, диски, шайбы, прокладки) несмонтированные, используемые для тормозов, сцеплений или аналогичных устройств, на основе асбеста, других минеральных веществ или целлюлозы, совместно с текстилем или другими материалами либо без них	3,0
Стекло и изделия из него		
7019	Стекловолокно (включая стекловату) и изделия из него (например, пряжа, ткани)	1,5
Алюминий и изделия из него		
7612	Бочки, барабаны, банки, ящики и аналогичные емкости (включая жесткие или деформируемые трубчатые емкости) алюминиевые для любых веществ (кроме сжатого или сжиженного газа) вместимостью не более 300 л, с облицовкой или с теплоизоляцией или без них, но без механического или теплотехнического	2,0

	оборудования	
--	--------------	--

Свинец и изделия из него		
7804	Плиты, листы, полосы или ленты и фольга свинцовые; порошки и чешуйки свинцовые	2,0
Электрические машины и оборудование, их части; звукозаписывающая и звуковоспроизводящая аппаратура, аппаратура для записи и воспроизведения телевизионного изображения и звука, их части и принадлежности		
8506 (за исключением 8506 30 000, 8506 60 000, 8506 80 050)	Первичные элементы и первичные батареи	1,5
8506 30 000	– оксид-ртутные	3,0
8506 60 000	– воздушно-цинковые	3,0
8506 80 050	– сухие угольно-цинковые батареи с напряжением 5,5 В или более, но не более 6,5 В	3,0
8507 (за исключением 8507 10, 8507 20, 8507 30)	Аккумуляторы электрические, включая сепараторы для них, прямоугольной (в том числе квадратной) или иной формы	1,5
8507 10	– свинцовые, используемые для запуска поршневых двигателей	3,0
8507 20	– аккумуляторы свинцовые прочие	3,0
8507 30	– никель-кадмиевые	3,0
8539 (за исключением 8539 31, 8539 32)	Лампы накаливания электрические или газоразрядные, включая лампы герметичные направленного света, а также ультрафиолетовые или инфракрасные лампы; дуговые лампы	0,5
8539 31	– люминесцентные с термокатодом	3,0
8539 32	– ртутные или натриевые лампы; лампы металлогалогенные:	
8539 32 200	– – ртутные или натриевые лампы	2,0
8539 32 900	– – металлогалогенные лампы	1,5
8540	Лампы и трубки электронные с термокатодом, холодным катодом или фотокатодом (например, вакуумные или паро- или газонаполненные лампы и трубки, ртутные дуговые выпрямительные лампы и трубки и электронно-лучевые трубки, телевизионные трубки передающие), отличные от указанных в позиции 8539	3,0
Средства наземного транспорта, кроме железнодорожного или трамвайного подвижного состава, и их части и принадлежности		
8702	Моторные транспортные средства, предназначенные	

	для перевозки 10 человек или более, включая водителя:	
8702 10 190	– бывшие в эксплуатации	0,5
8702 10 990	– бывшие в эксплуатации	0,5
8702 90 190	– бывшие в эксплуатации	0,5
8702 90 390	– бывшие в эксплуатации	0,5
8704	Моторные транспортные средства для перевозки грузов:	
8704 21 390	– бывшие в эксплуатации	0,5
8704 21 990	– бывшие в эксплуатации	0,5
8704 22 990	– бывшие в эксплуатации	0,5
8704 23 990	– бывшие в эксплуатации	0,5
8704 31 390	– бывшие в эксплуатации	0,5
8704 31 990	– бывшие в эксплуатации	0,5
8704 32 990	– бывшие в эксплуатации	0,5

»

CUPRINS

- **LEGE Nr. 246 din 23.11.2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală** (Publicat : 22.12.2017 în Monitorul Oficial Nr. 441-450 art Nr : 750. Data intrării în vigoare : 22.12.2017)

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Întreprinderea de stat și întreprinderea municipală

Articolul 2. Modul de fondare și înregistrare a întreprinderii de stat și a întreprinderii municipale

Capitolul II BUNURILE ÎNTREPRINDERII DE STAT ȘI ALE ÎNTREPRINDERII MUNICIPALE

Articolul 3. Componenta bunurilor și modul de utilizare

Articolul 4. Capitalul social

Articolul 5. Profitul net și pierderile nete

Capitolul III ADMINISTRAREA ÎNTREPRINDERII DE STAT ȘI A ÎNTREPRINDERII MUNICIPALE

Articolul 6. Organele de conducere ale întreprinderii de stat și ale întreprinderii municipale

Articolul 7. Fondatorul

Articolul 8. Consiliul de administrație

Articolul 9. Administratorul

Articolul 10. Comisia de cenzori

Articolul 11. Auditul situațiilor financiare

Capitolul IV REORGANIZAREA SAU DIZOLVAREA ÎNTREPRINDERII DE STAT ȘI A ÎNTREPRINDERII MUNICIPALE

Articolul 12. Reorganizarea sau dizolvarea întreprinderii de stat și a întreprinderii municipale

Articolul 13. Dizolvarea benevolă a întreprinderii de stat și a întreprinderii municipale

Articolul 14. Dizolvarea forțată a întreprinderii de stat și a întreprinderii municipale

Articolul 15. Distribuirea bunurilor la lichidarea întreprinderii de stat și a întreprinderii municipale

Capitolul V CONFLICTUL DE INTERESE

Articolul 16. Noțiune de tranzacție cu conflict de interese

Articolul 17. Decizia privind încheierea tranzacției cu conflict de interese

Capitolul VI DEZVĂLUIREA INFORMAȚIEI DE CĂTRE ÎNTREPRINDERE DE STAT ȘI ÎNTREPRINDERE MUNICIPALĂ

Articolul 18. Dezvăluirea informației

Capitolul VII DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORI

Articolul 19

LPO246/2017
ID intern unic: 373351
[Версия на русском](#)

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 246
din 23.11.2017

**cu privire la întreprinderea de stat
și întreprinderea municipală**

Publicat : 22.12.2017 în Monitorul Oficial Nr. 441-450 art Nr : 750 Data intrării în vigoare : 22.12.2017

MODIFICAT

[LP39 din 16.03.18, MO113-120/06.04.18 art.228](#)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege stabilește condițiile juridice, organizatorice și economice ale fondării, funcționării și încetării activității întreprinderii de stat și întreprinderii municipale.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Întreprinderea de stat și întreprinderea municipală

(1) Întreprinderea de stat este persoana juridică care desfășoară activitate de întreprinzător în baza bunurilor proprietate de stat transmise ei în administrare și/sau ca aport în capitalul social și în baza proprietății obținute de aceasta în rezultatul activității economico-financiare.

(2) Întreprinderea municipală este persoana juridică care desfășoară activitate de întreprinzător în baza bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale/unității teritoriale autonome Găgăuzia transmise ei în administrare și/sau ca aport în capitalul social și în baza proprietății obținute de aceasta în rezultatul activității economico-financiare.

(3) Particularitățile fondării, funcționării și încetării activității întreprinderii de stat și întreprinderii municipale (în continuare – *întreprindere de stat/ municipală*) sînt stabilite de prezenta lege și de alte acte normative.

(4) Întreprinderea de stat/municipală poartă răspundere pentru obligațiile sale împreună cu toate bunurile ce le deține cu drept de proprietate.

(5) Întreprinderea de stat/municipală obține drepturi de persoană juridică de la data înregistrării în Registrul de stat al persoanelor juridice.

(6) Întreprinderea de stat/municipală își desfășoară activitatea sub o anumită denumire, care include, după caz, cuvintele „întreprindere de stat” și „întreprindere municipală” sau abrevierile „Î.S.” și „Î.M.”.

(7) Întreprinderea de stat/municipală se individualizează prin numărul de identificare de stat (IDNO).

(8) Pe blancheta cu antet se indică denumirea, sediul și numărul de identificare de stat.

(9) Întreprinderea de stat/municipală este în drept, cu notificarea fondatorului, să deschidă conturi bancare pe teritoriul Republicii Moldova și în străinătate.

(10) Întreprinderea de stat/municipală este în drept, cu acordul fondatorului, să instituie filiale și reprezentanțe și să participe la constituirea asociațiilor și a concernelor.

(11) Întreprinderea de stat/municipală nu poate fi fondator al societății comerciale.

Articolul 2. Modul de fondare și înregistrare a întreprinderii de stat și a întreprinderii municipale

(1) Funcția de fondator al întreprinderii de stat, în numele Guvernului, este exercitată de Agenția Proprietății Publice, subordonată Guvernului.

(2) Funcția de fondator al întreprinderii municipale este exercitată de autoritatea deliberativă a unității administrativ-teritoriale, iar în unitatea teritorială autonomă Găgăuzia – și de Comitetul executiv.

(3) Documentele de constituire a întreprinderii de stat/municipale sînt hotărîrea/decizia cu privire la fondare și statutul întreprinderii. Statutul-model al întreprinderii de stat/municipale se aprobă de Guvern.

(4) Statutul întreprinderii de stat/municipale se aprobă de fondator și conține:

- a) denumirea, inclusiv abreviată, a întreprinderii de stat/municipale și sediul acesteia;
- b) data și numărul hotărîrii/deciziei fondatorului privind fondarea întreprinderii de stat/municipale;
- c) genurile de activitate;
- d) durata de activitate;
- e) capitalul social și procedura de modificare a acestuia;
- f) componența bunurilor depuse în capitalul social;
- g) componența și lista bunurilor transmise întreprinderii de stat/ municipale cu drept de administrare;
- h) planul geometric și/sau cadastral și suprafața terenului aflat în folosința întreprinderii de stat/municipale;
- i) organele de conducere și control, componența numerică, modul de constituire, competențele lor și modul de desfășurare a activității acestora;
- j) modul de repartizare și utilizare a profitului net, precum și modul de acoperire a pierderilor;
- k) modul de soluționare a conflictului de interese;
- l) modul de reorganizare și dizolvare a întreprinderii de stat/municipale;
- m) alte prevederi ce nu contravin legislației.

Capitolul II **BUNURILE ÎNTREPRINDERII DE STAT ȘI** **ALE ÎNTREPRINDERII MUNICIPALE**

Articolul 3. Componenta bunurilor și modul de utilizare

(1) Bunurile întreprinderii de stat/municipale se constituie din bunurile domeniului privat al statului/unității administrativ-teritoriale/unității teritoriale autonome Găgăuzia depuse ca aport în capitalul social al întreprinderii și bunurile obținute ca rezultat al activității desfășurate și aparțin acesteia cu drept de proprietate.

(2) Bunurile domeniului public al statului/unității administrativ-teritoriale/ unității teritoriale autonome Găgăuzia aflate în administrarea întreprinderii nu aparțin acesteia cu drept de proprietate. Aceste bunuri nu pot fi urmărite pentru datoriile întreprinderii de stat/municipale, nu pot fi înstrăinate sau supuse executării silite, nici chiar în cazul insolvenței, nu pot constitui obiect al gajului și asupra lor nu se pot constitui garanții reale, nu pot fi dobîndite de către alte persoane prin uzucapiune sau prin efectul posesiei de bună-credință asupra lor. Evidența contabilă a acestor bunuri se ține distinct de evidența activelor întreprinderii de stat/municipale.

(3) Modul de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunurilor întreprinderii de stat/municipale se stabilește de legislație.

(4) Întreprinderea de stat/municipală este obligată să utilizeze rațional și eficient bunurile de care dispune și să asigure integritatea lor.

(5) Transmiterea, comercializarea, darea în locațiune/arendă sau comodat și casarea bunurilor întreprinderii de stat/municipale se efectuează în modul stabilit de Guvern.

Articolul 4. Capitalul social

(1) Capitalul social al întreprinderii de stat/municipale nu poate fi mai mic de 5000 de lei.

(2) Capitalul social al întreprinderii de stat/municipale se constituie din valoarea aporturilor în numerar și bunurile fondatorului, cu excepția bunurilor atribuite domeniului public.

(3) Aporturi la capitalul social nu pot fi:

- a) bunurile a căror circulație este interzisă sau limitată prin lege;
- b) creanțele întreprinderii;
- c) bunurile imobile neînregistrate;
- d) bunurile instituțiilor de învățământ, medicale, ale patrimoniului cultural și cele din sfera locativ-comunală.

(4) Capitalul social al întreprinderii de stat/municipale poate fi modificat prin majorarea sau reducerea lui.

(5) Hotărîrea/decizia de modificare a capitalului social al întreprinderii de stat/municipale se adoptă de către fondator.

(6) Sursă de majorare a capitalului social poate fi capitalul propriu al întreprinderii de stat/municipale în limita părții ce depășește capitalul social și/sau aporturile primite de la fondator.

(7) Hotărîrea cu privire la reducerea capitalului social se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova de întreprinderea de stat în termen de 15 zile lucrătoare de la data adoptării.

(8) Modificarea capitalului social se va reflecta în statutul și bilanțul întreprinderii de stat/municipale după înregistrarea în ordinea stabilită de Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali.

Articolul 5. Profitul net și pierderile nete

(1) Profitul net poate fi îndreptat pentru:

- a) acoperirea pierderilor din anii precedenți;
- b) formarea rezervei pentru dezvoltarea întreprinderii;
- c) defalcări în bugetul de stat, în cazul întreprinderilor de stat;
- d) defalcări în bugetul local, în cazul întreprinderilor municipale;
- e) plata recompenselor către membrii organelor de conducere și control;
- f) în alte scopuri, dacă ele nu contravin legislației.

(2) Decizia de repartizare a profitului net anual se aprobă de fondator.

(3) Defalcările stabilite de fondator se transferă de întreprinderea de stat la bugetul de stat, iar de întreprinderea municipală – la bugetul local, pînă la data de 30 iunie inclusiv a anului imediat următor anului de gestiune.

(4) Profitul net se repartizează exclusiv pentru acoperirea pierderilor din anii precedenți și/sau pentru dezvoltarea întreprinderii de stat/municipale în cazul în care:

- a) aceasta este insolvabilă sau plata defalcărilor în buget va conduce la insolvabilitatea ei;
- b) valoarea activelor nete, conform situației financiare anuale, este mai mică decît capitalul social sau va deveni mai mică în rezultatul plății defalcărilor în buget.

(5) Dacă, la expirarea a 3 ani consecutivi de administrare, valoarea activelor nete ale întreprinderii de stat/municipale va fi mai mică decît mărimea capitalului social, fondatorul va adopta una dintre următoarele hotărîri:

- a) de reducere a capitalului social, respectînd prevederile art. 4 alin. (1);
- b) de transmitere a unor bunuri sau mijloace bănești în calitate de aport la capitalul social;
- c) de dizolvare a întreprinderii de stat/municipale, dacă activele nete sînt sub limita prevăzută la art. 4 alin. (1).

Capitolul III ADMINISTRAREA ÎNTEPRINDERII DE STAT ȘI A ÎNTEPRINDERII MUNICIPALE

Articolul 6. Organele de conducere ale întreprinderii de stat și ale întreprinderii municipale

(1) Organele de conducere ale întreprinderii de stat/municipale sînt:

- a) fondatorul;
- b) consiliul de administrație;
- c) administratorul – organ executiv;
- d) comisia de cenzori.

(2) Structura, atribuțiile, modul de constituire și de funcționare a organelor de conducere ale

întreprinderii de stat/municipale sînt stabilite de prezenta lege, de actele normative ale Guvernului/autorității deliberative/Comitetului executiv al Găgăuziei, de statutul și regulamentele acesteia.

(3) Membrii consiliului de administrație, comisiei de cenzori și administratorul sînt responsabili de îndeplinirea atribuțiilor prevăzute de prezenta lege, de actele normative ce reglementează domeniul administrării proprietății publice. Atribuțiile lor nu pot fi delegate altor persoane.

Articolul 7. Fondatorul

(1) Fondatorul întreprinderii de stat și fondatorul întreprinderii municipale, împreună cu autoritatea executivă, în limita competențelor atribuite, exercită drepturile de administrare a întreprinderii prin intermediul consiliului de administrație și al administratorului.

(2) Fondatorul are următoarele atribuții:

a) aprobă statutul întreprinderii de stat/municipale, regulamentul consiliului de administrație și al comisiei de cenzori;

b) decide referitor la modificarea capitalului social al întreprinderii de stat/ municipale, la propunerea consiliului de administrație;

c) desemnează și revocă președintele și membrii consiliului de administrație, membrii comisiei de cenzori, stabilește componența numerică a consiliului de administrație și a comisiei de cenzori, stabilește cuantumul remunerării lunare a administratorului, a președintelui, a membrilor consiliului de administrație și a comisiei de cenzori. Regulamentul privind modul de selectare și numire a administratorului, a membrilor consiliului de administrație și a comisiei de cenzori al întreprinderilor de stat și condițiile de remunerare a acestora se aprobă de Guvern;

d) exprimă acordul prealabil la vânzarea activelor neutilizate ale întreprinderii de stat/municipale;

e) exprimă acordul la transmiterea în locațiune/arendă sau comodat a activelor neutilizate în activitatea întreprinderii de stat/municipale, decide modul de selectare a locatarului și coordonează contractele de locațiune/arendă și contractele de comodat;

f) exprimă acordul la casarea bunurilor raportate la mijloacele fixe;

g) exprimă acordul prealabil la gajarea bunurilor întreprinderii de stat/ municipale în vederea obținerii creditelor bancare;

h) exprimă acordul prealabil la achiziționarea de către întreprinderea de stat/ municipală a bunurilor a căror valoare de piață constituie peste 25% din valoarea activelor nete ale acesteia, conform ultimelor situații financiare anuale, sau depășesc 400 000 de lei;

i) confirmă entitatea de audit selectată de consiliul de administrație;

j) coordonează, în cazul întreprinderii de stat, și aprobă, în cazul întreprinderii municipale, nomenclatorul și tarifele la serviciile prestate, cu excepția celor stabilite de actele normative în vigoare;

k) apreciază activitatea consiliului de administrație și a administratorului în baza dării de seamă anuale cu privire la activitatea consiliului de administrație, a administratorului și la activitatea economico-financiară a întreprinderii;

l) aprobă repartizarea profitului net anual al întreprinderii;

m) aprobă, în cazul întreprinderii municipale, regulamentul privind achiziționarea bunurilor, a lucrărilor și a serviciilor;

n) prezintă, în cazul întreprinderii de stat, Ministerului Finanțelor copia de pe raportul auditorului.

(3) Fondatorul întreprinderii de stat desemnează și eliberează din funcție administratorul întreprinderii de stat, la propunerea consiliului de administrație. Fondatorul întreprinderii de stat transmite atribuțiile de administrare a patrimoniului și de desfășurare a activității de întreprinzător administratorului în baza contractului individual de muncă.

(4) Fondatorul întreprinderii municipale selectează prin concurs și împuternicește autoritatea executivă să transmită atribuțiile de administrare a patrimoniului și de desfășurare a activității de întreprinzător administratorului în baza contractului individual de muncă aprobat. Comisia de concurs se instituie de fondator din reprezentanții săi și ai autorității executive.

(5) Contractul individual de muncă al administratorului stabilește drepturile și obligațiile

părților, inclusiv restricțiile privind drepturile de folosință și dispunere a patrimoniului întreprinderii de stat/municipale, prevede modul și condițiile de remunerare a administratorului, stabilește obiectivele de performanță ale acestuia, răspunderea materială a părților, precum și condițiile de încetare și reziliere a contractului. Modelul contractului individual de muncă al administratorului întreprinderii de stat/municipale se aprobă de Guvern.

(6) Fondatorul nu are dreptul să intervină în activitatea operativă a întreprinderii de stat/municipale după încheierea și înregistrarea contractului individual de muncă cu administratorul, cu excepția cazurilor prevăzute de legislație, de statut și de contract.

Articolul 8. Consiliul de administrație

(1) Consiliul de administrație este organul colegial de administrare a întreprinderii de stat/municipale, alcătuit dintr-un număr impar de membri, cel puțin 3, care reprezintă interesele statului/autorităților deliberative ale administrației publice locale respective și își exercită activitatea în conformitate cu prezenta lege și cu regulamentul consiliului de administrație aprobat de fondator. Regulamentul-model al consiliului de administrație al întreprinderii de stat se aprobă de Guvern.

(2) Membrul consiliului de administrație se desemnează de fondator pe termen de 2 ani și poate fi orice persoană fizică care întrunește cerințele minime stabilite de Guvern/autoritatea deliberativă/Comitetul executiv al Găgăuziei, cu excepția persoanelor stabilite la alin. (3). Membrul consiliului de administrație poate fi concomitent membru al consiliului de administrație a cel mult 3 întreprinderi de stat și a cel mult 3 întreprinderi municipale. Membrii consiliului pot fi desemnați pentru un nou termen. Președintele consiliului de administrație este membru al consiliului de administrație

(3) Membru al consiliului de administrație al întreprinderii de stat/municipale nu poate fi:

a) conducătorul autorității publice centrale, membrii autorității deliberative și conducătorul autorității executive a unității administrativ-teritoriale/Comitetului executiv al Găgăuziei;

b) persoana care are o vechime totală de muncă mai mică de 3 ani;

c) administratorul și contabilul-șef ai întreprinderii de stat/municipale;

d) membrul comisiei de cenzori;

e) persoana condamnată, prin hotărâre definitivă și irevocabilă a instanței de judecată, pentru infracțiuni în privința patrimoniului, infracțiuni de corupție în sectorul privat, care cade sub incompatibilitățile și restricțiile prevăzute la art. 16–21 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și căreia nu i-au fost stinse antecedentele penale.

(4) Membrii consiliului de administrație al întreprinderii de stat/municipale își exercită atribuțiile prin cumul cu funcția lor de bază.

(5) Membrii consiliului de administrație al întreprinderii de stat/municipale poartă răspundere față de întreprindere pentru prejudiciile rezultate din îndeplinirea deciziilor adoptate de ei cu abateri de la legislație, de la statutul întreprinderii și de la regulamentul consiliului de administrație. Membrul consiliului de administrație al întreprinderii de stat/întreprinderii municipale care a votat împotriva unei astfel de decizii este scutit de repararea prejudiciilor dacă în procesul-verbal al ședinței a fost consemnat dezacordul lui sau acesta a prezentat la procesul-verbal o opinie separată. Membrul consiliului de administrație este scutit de repararea prejudiciilor cauzate în timpul îndeplinirii obligațiilor sale dacă el a acționat conform indicațiilor în scris ale fondatorului, a căror autenticitate nu a putut fi pusă la îndoială.

(6) Demisia sau revocarea membrului consiliului de administrație nu îl scutește pe acesta de obligația de a repara prejudiciile cauzate din vina lui.

(7) Consiliul de administrație are următoarele atribuții:

a) aprobă planul de afaceri al întreprinderii și monitorizează executarea acestuia;

b) stabilește indicatorii de performanță ai întreprinderii și criteriile de evaluare ținând cont de specificul și domeniul de activitate;

c) prezintă fondatorului propuneri pentru îmbunătățirea managementului și eficientizarea activității întreprinderii;

d) examinează darea de seamă anuală a administratorului cu privire la activitatea economico-financiară a întreprinderii;

- e) prezintă fondatorului darea de seamă anuală cu privire la activitatea sa;
 - f) întreprinde măsuri pentru asigurarea integrității și a folosirii eficiente a bunurilor întreprinderii, inclusiv adoptă decizii privind oportunitatea comercializării sau dării în locațiune/arendă sau comodat a activelor neutilizate ale întreprinderii, privind oportunitatea casării bunurilor raportate la mijloacele fixe, a gajării bunurilor pentru obținerea creditelor bancare, a acordării sponsorizării;
 - g) după primirea acordului prealabil al fondatorului, aprobă prețul minim de expunere la vânzare al bunului neutilizat, a cărui valoare de piață constituie peste 25% din valoarea activelor nete ale întreprinderii;
 - h) monitorizează derularea situațiilor litigioase și asigură informarea fondatorului;
 - i) examinează rapoartele organelor de control, raportul auditorului și scrisoarea către conducere emisă de entitatea de audit și aprobă planul de acțiuni privind înlăturarea încălcărilor identificate;
 - j) aprobă devizul anual de venituri și cheltuieli, statul de personal al întreprinderii și fondul de salarizare;
 - k) examinează trimestrial darea de seamă a administratorului cu privire la activitatea economico-financiară a întreprinderii;
 - l) prezintă fondatorului propuneri privind premierea sau sancționarea administratorului;
 - m) prezintă fondatorului propuneri privind modificarea capitalului social, privind modificarea și completarea statutului întreprinderii;
 - n) selectează prin concurs candidatura administratorului întreprinderii de stat și o propune fondatorului spre desemnare. Regulamentul-model cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției vacante de administrator al întreprinderii de stat se aprobă de Guvern;
 - o) coordonează și prezintă fondatorului spre aprobare propunerea de repartizare a profitului net anual al întreprinderii;
 - p) aprobă decizii privind plafonul concret al salariului administratorului întreprinderii de stat, pasibil limitării, pentru anul în curs;
 - q) selectează entitatea de audit pentru efectuarea auditului obligatoriu al situațiilor financiare anuale;
 - r) asigură transparența procedurilor de achiziție a bunurilor, a lucrărilor și a serviciilor destinate acoperirii necesităților de producere și asigurării bazei tehnico-materiale, precum și aprobă, în cazul întreprinderilor de stat, regulamentul privind achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor. Regulamentul privind achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor la întreprinderea de stat se aprobă de Guvern;
 - s) aprobă achiziționarea de către întreprindere a bunurilor și a serviciilor a căror valoare de piață constituie peste 25% din valoarea activelor nete ale întreprinderii, conform ultimei situații financiare, sau depășește 400 000 de lei;
 - t) aprobă regulamentele interne ce țin de activitatea întreprinderii.
- (8) Consiliul de administrație al întreprinderii de stat/municipale nu are dreptul să intervină în activitatea operațională a administratorului, cu excepția cazurilor prevăzute de legislație, de statut și de regulamentul consiliului de administrație.
- (9) Împuternicirile de membru al consiliului de administrație încetează la expirarea termenului pentru care a fost constituit, la revocarea de către fondator, la inițierea procedurii de insolvență/lichidare a întreprinderii, precum și la cererea acestuia.
- (10) Membrul consiliului de administrație al întreprinderii de stat/ municipale se revocă de către fondator în cazul absentării nemotivate la 3 ședințe consecutive, al încălcării legislației sau a regulamentului consiliului de administrație, cu informarea membrului consiliului în cauză.
- (11) Ședința consiliului de administrație al întreprinderii de stat/municipale se convoacă de președinte și/sau la solicitarea a cel puțin 1/3 dintre membri, însă nu mai rar decât o dată în trimestru. Ordinea de zi și materialele ședinței se aduc la cunoștința membrilor consiliului de administrație cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte de ziua ședinței, de către secretarul consiliului de administrație.
- (12) Ședința consiliului de administrație poate avea loc cu prezența nemijlocită a membrilor

sau prin corespondență și este deliberativă dacă la ea participă cel puțin 2/3 din membrii acestuia.

(13) Hotărârile consiliului de administrație se adoptă cu votul majorității membrilor desemnați în consiliu.

(14) Ședințele consiliului de administrație se consemnează în procese-verbale, care se semnează de către toți membrii consiliului participanți la ședință și se păstrează la secretarul consiliului.

Articolul 9. Administratorul

(1) Administratorul reprezintă organul executiv unipersonal al întreprinderii de stat/municipale și are următoarele atribuții:

- a) conduce activitatea și asigură funcționarea eficientă a întreprinderii de stat/municipale;
 - b) acționează fără procură în numele întreprinderii de stat/municipale;
 - c) reprezintă interesele întreprinderii de stat/municipale în relațiile cu persoanele fizice și juridice, cu autoritățile publice, cu organele de drept și acordă astfel de împuterniciri altor reprezentanți ai întreprinderii;
 - d) asigură executarea deciziilor fondatorului și ale consiliului de administrație al întreprinderii de stat/municipale;
 - e) asigură efectuarea auditului situațiilor financiare anuale și încheie contractul de audit cu entitatea de audit, selectată de consiliul de administrație;
 - f) prezintă consiliului de administrație informația despre rezultatele controalelor efectuate de organele abilitate, inclusiv deficiențele depistate, precum și planul de acțiuni privind corectarea abaterilor și înlăturarea deficiențelor identificate;
 - g) prezintă trimestrial consiliului de administrație darea de seamă privind rezultatele activității întreprinderii de stat/municipale;
 - h) prezintă fondatorului și consiliului de administrație darea de seamă anuală cu privire la rezultatele activității economico-financiare a întreprinderii de stat/municipale, raportul comisiei de cenzori și raportul auditorului;
 - i) prezintă consiliului de administrație proiectul devizului de venituri și cheltuieli ale întreprinderii, proiectul statelor de personal pentru anul următor celui gestionar;
 - j) prezintă spre coordonare consiliului de administrație propuneri de repartizare a profitului net anual al întreprinderii de stat/municipale;
 - k) încheie contracte, eliberează procuri, deschide conturi în bănci, angajează personalul întreprinderii de stat/municipale;
 - l) asigură elaborarea planului de afaceri și îl prezintă spre aprobare consiliului de administrație, în cazul întreprinderii de stat, sau fondatorului, în cazul întreprinderii municipale;
 - m) asigură integritatea, folosirea eficientă și dezvoltarea bunurilor întreprinderii;
 - n) prezintă consiliului de administrație trimestrial informația referitoare la situațiile litigioase;
 - o) solicită acordul prealabil al fondatorului și decizia consiliului privind achiziționarea de către întreprindere a bunurilor și serviciilor a căror valoare de piață constituie peste 25% din valoarea activelor nete ale întreprinderii, conform ultimei situații financiare, sau depășește suma de 400 000 de lei;
 - p) publică planul de achiziție și asigură respectarea principiului transparenței procedurilor de achiziție a bunurilor, a lucrărilor și a serviciilor destinate atât acoperirii necesităților, cât și asigurării bazei tehnico-materiale și formării programului de producție al întreprinderii;
 - q) realizează procedurile de achiziție a bunurilor, a lucrărilor și a serviciilor pentru necesitățile de producere și asigurare a bazei tehnico-materiale, conform regulamentului privind achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor;
 - r) asigură transferul în bugetul de stat/local al defalcărilor din profitul net anual, stabilite de fondator;
 - s) în cazul întreprinderilor de stat, aprobă, după coordonarea cu fondatorul, nomenclatorul și tarifele la serviciile prestate, cu excepția celor stabilite de actele normative în vigoare;
 - t) poartă răspundere pentru neexecutarea sau executarea neconformă a atribuțiilor stabilite în contractul individual de muncă al administratorului.
- (2) Candidat la funcția de administrator al întreprinderii de stat/municipale poate fi orice persoană fizică care a activat în funcție de conducere cel puțin 4 ani.

(3) Nu poate candida la funcția de administrator al întreprinderii de stat/municipale persoana care are antecedente penale nestinse, săvârșite cu intenție.

(4) Administratorul întreprinderii de stat/municipale se numește pe un termen de până la 5 ani.

(5) În cazul în care, pe parcursul a 2 ani consecutivi de gestiune, întreprinderea de stat generează pierderi, consiliul de administrație examinează situația economico-financiară a întreprinderii și oportunitatea menținerii în funcție a administratorului, prezentînd fondatorului propuneri în acest sens.

(6) În cazul în care administratorul întreprinderii de stat a admis încălcarea legislației în vigoare, consiliul de administrație propune fondatorului sancționarea sau eliberarea din funcție a acestuia.

(7) În cazul în care administratorul întreprinderii municipale a admis încălcarea legislației în vigoare, consiliul de administrație/autoritatea executivă propune fondatorului sancționarea sau eliberarea din funcție a acestuia.

Articolul 10. Comisia de cenzori

(1) Comisia de cenzori se desemnează și se revocă de către fondator și exercită controlul activității economico-financiare a întreprinderii.

(2) Atribuțiile, componența numerică, modul de instituire și forma raportului ale comisiei de cenzori se stabilesc de prezenta lege, de statutul întreprinderii de stat/municipale și de regulamentul comisiei de cenzori, aprobat de fondator. Regulamentul-model al comisiei de cenzori a întreprinderii de stat/municipale se aprobă de Guvern.

(3) În componența comisiei de cenzori a întreprinderii de stat pot fi incluși reprezentanți ai fondatorului, ai autorităților administrației publice centrale, precum și ai colectivului de muncă.

(4) În componența comisiei de cenzori a întreprinderii municipale pot fi incluși reprezentanți ai fondatorului, ai autorității executive și, după caz, ai autorităților administrației publice centrale.

(5) Membrii comisiei de cenzori își exercită atribuțiile prin cumul cu funcția lor de bază.

(6) Membri ai comisiei de cenzori nu pot fi:

a) persoanele indicate la art. 8 alin. (3);

b) membrii consiliului de administrație, persoanele necalificate în contabilitate, finanțe, economie, jurisprudență sau cele desemnate în cel puțin 4 comisii de cenzori ale întreprinderilor de stat/municipale;

c) alte persoane, dacă statutul întreprinderii limitează calitatea lor de membru în cadrul comisiei de cenzori.

(7) Comisia de cenzori se desemnează pe un termen de până la 2 ani și va avea în componența ei cel puțin 3 persoane.

(8) Comisia de cenzori a întreprinderii de stat/municipale exercită semestrial controlul activității economico-financiare a acesteia.

(9) Comisia de cenzori a întreprinderii de stat/municipale examinează scrisoarea către conducere emisă de entitatea de audit.

(10) Comisia de cenzori, din propria inițiativă, la cererea fondatorului, a administratorului sau la cererea consiliului de administrație, iar în cazul întreprinderilor municipale, și la cererea autorității executive, efectuează controale inopinate ale activității întreprinderii de stat/municipale.

(11) Administratorul întreprinderii de stat/municipale este obligat să asigure, în termen de 2 zile lucrătoare, prezentarea documentelor necesare pentru efectuarea controlului.

(12) În urma controlului, comisia de cenzori întocmește un raport, care va reflecta:

a) analiza indicatorilor economico-financiarilor și evaluarea capacității întreprinderii de stat/municipale de a-și continua activitatea;

b) evaluarea rezultatelor economico-financiare ale întreprinderii de stat/municipale prin prisma evoluției indicatorilor principali (profitul net, venitul din vânzări și alți indicatori ce țin de condițiile de activitate concrete ale întreprinderii respective) în raport cu perioada corespunzătoare a anului precedent, în vederea stabilirii de către consiliul de administrație a plafonului concret al salariului conducătorului, pasibil limitării, pentru anul în curs;

c) corectitudinea desfășurării procedurilor de achiziție a bunurilor, lucrărilor și a serviciilor;

- d) informația despre fapte de încălcare a legislației, a statutului și a regulamentelor interne ale întreprinderii de stat/municipale, precum și despre valoarea prejudiciului cauzat;
- e) informația privind măsurile întreprinse de către administrator pentru înlăturarea deficiențelor identificate în procesul misiunii de audit;
- f) recomandările pe marginea rezultatelor controlului;
- g) circumstanțele care au împiedicat efectuarea controlului.

(13) Raportul se semnează de către toți membrii comisiei de cenzori care au participat la control. Membrii comisiei de cenzori care nu sînt de acord cu raportul acesteia, în termen de 3 zile lucrătoare, își expun opinia separată, care se va anexa la raport.

(14) Președintele comisiei de cenzori, în termen de 3 zile lucrătoare, va transmite raportul comisiei de cenzori administratorului și președintelui consiliului de administrație.

(15) Membrii comisiei de cenzori sînt în drept să participe, cu vot consultativ, la ședințele consiliului de administrație.

Articolul 11. Auditul situațiilor financiare

(1) Situațiile financiare anuale ale întreprinderilor de stat/municipale sînt supuse auditului obligatoriu, în cazul în care acestea fac parte din categoria entităților mijlocii, a entităților mari sau a entităților de interes public, în corespundere cu legislația contabilă.

[Art.11 al.(1) modificat prin LP39 din 16.03.18, MO113-120/06.04.18 art.228]

(2) Modul de selectare a entităților de audit și termenii de referință se stabilesc de Guvern.

(3) Pînă la emiterea raportului auditorului sau după, entitatea de audit întocmește și adresează administratorului întreprinderii de stat/municipale o scrisoare în limba de stat pe blancheta sa cu antet, care include deficiențele identificate de auditor în cadrul misiunii de audit și care, potrivit raționamentului profesional, sînt suficient de importante pentru a fi aduse la cunoștință, precum și propuneri de soluționare a acestora. Copia scrisorii se va prezenta consiliului de administrație al întreprinderii de stat, iar în cazul întreprinderilor municipale – consiliului de administrație, fondatorului și autorității executive.

(4) Situațiile financiare anuale ale întreprinderilor de stat/municipale care au fost supuse auditului Curții de Conturi a Republicii Moldova nu sînt supuse auditului obligatoriu prevăzut la alin. (1) pentru anul auditat.

Capitolul IV

REORGANIZAREA SAU DIZOLVAREA ÎNTRINDERII DE STAT ȘI A ÎNTRINDERII MUNICIPALE

Articolul 12. Reorganizarea sau dizolvarea întreprinderii de stat și a întreprinderii municipale

(1) Întreprinderea de stat se reorganizează sau se dizolvă prin hotărîre de Guvern.

(2) Întreprinderea municipală se reorganizează sau se dizolvă prin decizia autorității deliberative a unității administrativ-teritoriale respective/Comitetului executiv al Găgăuziei.

Articolul 13. Dizolvarea benevolă a întreprinderii de stat și a întreprinderii municipale

(1) Hotărîrea/decizia cu privire la dizolvarea întreprinderii de stat/ municipale poate fi aprobată în temeiurile prevăzute de prezenta lege și de statut.

(2) Dizolvarea întreprinderii de stat/municipale are ca efect deschiderea procedurii de lichidare. Excepție fac cazurile de fuziune sau dezmembrare care au ca efect dizolvarea, fără lichidarea persoanei juridice care își încetează existența, și transmiterea universală a patrimoniului ei, în starea în care se găsea la data fuziunii sau dezmembrării, către persoanele juridice beneficiare.

(3) Întreprinderea de stat/municipală în proces de dizolvare continuă să existe și după dizolvare, pînă la radierea din Registrul de stat al persoanelor juridice, în cazul în care existența ei este necesară pentru lichidarea patrimoniului.

(4) Din data publicării hotărîrii/deciziei privind dizolvarea întreprinderii de stat/municipale, aceasta își încetează activitatea de întreprinzător, fiind privată de dreptul de a încheia noi acte juridice. Administratorul nu mai poate întreprinde noi operațiuni, în caz contrar fiind responsabil, personal și solidar, pentru operațiunile pe care le-a întreprins.

(5) Lichidarea întreprinderii de stat/municipale se efectuează de comisia de lichidare instituită/lichidatorul desemnat de fondator, în număr de cel puțin 3 persoane, care va îndeplini toate operațiunile de lichidare a patrimoniului ce aparține cu drept de proprietate întreprinderii de stat/municipale.

(6) Membrii comisiei de lichidare/lichidatorul reprezintă întreprinderea de stat/municipală în procesul de lichidare și își exercită atribuțiile prin cumul cu funcția lor de bază.

(7) După preluarea funcției, comisia de lichidare/lichidatorul, în comun cu administratorul, întocmește și semnează ultimele situații financiare în baza bilanțului de lichidare.

(8) Comisia de lichidare/lichidatorul execută și finalizează operațiunile curente, evaluează, valorifică și înstrăinează activele întreprinderii dizolvate sub orice formă prevăzută de legislație, reprezintă întreprinderea dizolvată în instanțele de judecată, încasează creanțele, inclusiv cele legate de insolvabilitatea debitorilor, încheie tranzacții, concediază lucrători, contractează, după necesitate, specialiști și experți, îndeplinește orice alte acțiuni în măsura în care sînt necesare pentru dizolvarea întreprinderii de stat/municipale.

(9) Administratorul este obligat să transmită, iar comisia de lichidare/lichidatorul este obligată/obligat să primească bunurile, registrele și actele întreprinderii și să asigure păstrarea lor. Comisia de lichidare/lichidatorul este obligată/obligat să țină registrul tuturor operațiunilor aferente lichidării în ordinea cronologică a efectuării lor.

(10) Deciziile comisiei de lichidare se adoptă cu votul majorității. Nerespectarea acestei condiții atrage nulitatea deciziilor ei.

(11) Comisia de lichidare/lichidatorul, după achitarea creanțelor creditorilor, întocmește bilanțul de lichidare, care se aprobă de fondator.

(12) Cheltuielile aferente lichidării benevole a întreprinderilor de stat/municipale care nu dispun de active vor fi acoperite din contul mijloacelor prevăzute în acest scop în bugetul fondatorului.

Articolul 14. Dizolvarea forțată a întreprinderii de stat și a întreprinderii municipale

(1) Întreprinderea de stat/municipală poate fi supusă dizolvării forțate prin hotărîrea instanței de judecată, în baza cererii fondatorului, în cazurile în care aceasta nu dispune de active sau, în decursul ultimilor 3 ani, nu a desfășurat activitate și nu a prezentat situațiile financiare și dările de seamă organelor abilitate.

(2) Instanța de judecată desemnează un administrator fiduciar al dizolvării forțate a întreprinderii de stat/municipale.

(3) Întreprinderea de stat/municipală poate fi radiată din oficiu din Registrul de stat al persoanelor juridice în condițiile art. 26 din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, în baza hotărîrii de Guvern/deciziei autorității deliberative/Comitetului executiv al Găgăuziei.

Articolul 15. Distribuirea bunurilor la lichidarea întreprinderii de stat și a întreprinderii municipale

La lichidarea întreprinderii de stat/municipale, bunurile rămase după achitarea creanțelor creditorilor se transmit fondatorului de comisia de lichidare/lichidator/administratorul fiduciar.

Capitolul V

CONFLICTUL DE INTERESE

Articolul 16. Noțiune de tranzacție cu conflict de interese

(1) În sensul prezentei legi, tranzacția reprezintă o înțelegere între două sau mai multe părți, prin care se transmit anumite drepturi, bunuri sau se face un schimb comercial.

(2) Tranzacția cu conflict de interese este o tranzacție sau cîteva tranzacții legate reciproc care întrunește/intrunesc cumulativ următoarele condiții:

a) se efectuează, direct sau indirect, între întreprindere și persoana interesată și/sau persoanele apropiate ale acesteia, în sensul art. 2 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, în condiții contractuale practicate de întreprindere în procesul activității economice;

b) valoarea tranzacției/tranzacțiilor legate reciproc sau a bunurilor ce constituie obiectul acesteia/acestora depășește 1% din valoarea activelor nete ale întreprinderii, conform ultimelor situații financiare, sau depășește 400 000 de lei.

(3) În condițiile stabilite la alin. (2), tranzacție cu conflict de interese se consideră:

a) cumpărarea, vânzarea, transmiterea ori primirea în orice alt mod de către întreprindere a bunurilor, a serviciilor, a drepturilor, a mijloacelor bănești și a oricăror alte active;

b) acordarea ori primirea de către întreprindere a împrumutului, gajului, garanției, fidejusiunii

sau a oricărei alte creanțe;

c) acordarea sau primirea de bunuri ori drepturi în folosință, locațiune, arendă sau leasing;

d) încheierea sau asumarea unor angajamente cu executare ulterioară.

(4) Persoană interesată de efectuarea de către întreprinderea de stat/municipală a tranzacției se consideră membrul consiliului de administrație, al comisiei de cenzori, administratorul, contabilul-șef sau oricare altă persoană cu funcție de conducere și/sau persoană de conducere de nivel superior din cadrul fondatorului.

(5) Persoana interesată de efectuarea de către întreprinderea de stat/ municipală a tranzacției este obligată să comunice administratorului și consiliului de administrație despre existența conflictului de interese între întreprindere și persoana în cauză și/sau persoanele apropiate ale acesteia pînă la luarea deciziei privind încheierea tranzacției cu conflict de interese, prezentînd informația despre:

a) descrierea situației care conduce la crearea conflictului de interese;

b) bunurile, serviciile, drepturile, instrumentele financiare sau orice alte active aferente tranzacției cu conflict de interese.

(6) La cererea consiliului de administrație/administratorului, persoana interesată de efectuarea de către întreprinderea de stat/municipală a tranzacției, în cazul în care nu a comunicat despre existența conflictului de interese conform alin. (5) și/sau a votat pentru încheierea unei tranzacții cu conflict de interese încălcînd prevederile legii, este obligată să repare prejudiciul cauzat întreprinderii și să compenseze venitul ratat al acesteia.

(7) Pentru neprezentarea sau prezentarea cu întârziere a informației specificate la alin. (5), persoanele interesate de efectuarea de către întreprinderea de stat/municipală a tranzacțiilor răspund în conformitate cu legislația.

(8) Soluționarea conflictelor de interese se efectuează în conformitate cu Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Articolul 17. Decizia privind încheierea tranzacției cu conflict de interese

(1) Orice tranzacție cu conflict de interese poate fi încheiată sau modificată de către întreprinderea de stat/municipală numai prin decizia consiliului de administrație.

(2) Decizia privind încheierea tranzacției cu conflict de interese se ia de către consiliul de administrație cu unanimitatea membrilor săi, cu excepția persoanelor interesate de încheierea tranzacției.

(3) Dacă mai mult de jumătate dintre membrii consiliului de administrație sînt persoane interesate de efectuarea tranzacției date, aceasta va fi încheiată numai prin hotărîrea fondatorului.

(4) Persoana interesată de efectuarea tranzacției cu conflict de interese va trebui să părăsească ședința consiliului de administrație la care, prin vot deschis, se ia decizia cu privire la încheierea acesteia. Prezența acestei persoane la ședința consiliului de administrație se ia în considerare la stabilirea cvorumului, iar la constatarea rezultatului votului, se consideră că această persoană nu a participat la votare.

(5) Dacă membrilor consiliului de administrație nu le erau cunoscute toate circumstanțele legate de încheierea tranzacției cu conflict de interese și/sau această tranzacție a fost încheiată prin încălcarea altor prevederi ale prezentului articol, consiliul de administrație este obligat să ceară administratorului întreprinderii de stat/municipale:

a) să renunțe la încheierea unei astfel de tranzacții ori să rezoluționeze contractul încheiat cu conflict de interese; sau

b) să asigure, în condițiile legislației, repararea de către persoana interesată a prejudiciului cauzat întreprinderii prin efectuarea acestei tranzacții.

Capitolul VI

DEZVĂLUIREA INFORMAȚIEI DE CĂTRE ÎNTREPRINDEREA DE STAT ȘI ÎNTREPRINDEREA MUNICIPALĂ

Articolul 18. Dezvăluirea informației

(1) Întreprinderea de stat/municipală este obligată să plaseze pe pagina ei web și pe pagina web oficială a fondatorului statutul întreprinderii, regulamentele interne, raportul anual al întreprinderii.

(2) Raportul anual al întreprinderii va fi plasat pe pagina web în termen de 4 luni de la sfîrșitul

fiecărui an de gestiune și va conține cel puțin:

a) informația despre numărul personalului întreprinderii, despre locurile de muncă nou-create și salariul mediu lunar pe întreprindere;

b) informația privind membrii organelor de conducere și control ale întreprinderii, funcția deținută (președinte/membru), mărimea indemnizației stabilite de fondator, precum și denumirea întreprinderilor în care aceștia reprezintă concomitent interesele statului/unității administrativ-teritoriale;

c) situațiile financiare anuale;

d) informația privind asistența financiară de care beneficiază întreprinderea, garanțiile oferite de Guvern/autoritățile administrației publice locale/Comitetul executiv al Găgăuziei, angajamentele financiare și obligațiile asumate de întreprindere;

e) rezultatele controalelor efectuate de către organele de control;

f) raportul conducerii, care va include:

– date privind realizarea indicatorilor financiari de performanță stabiliți pentru întreprindere, inclusiv pentru filialele acesteia, dacă ele există;

– date privind realizarea indicatorilor nefinanciari de performanță relevanți pentru activitatea întreprinderii;

– descrierea activităților de bază, inclusiv din domeniul cercetării și dezvoltării;

– descrierea evenimentelor care au afectat activitatea întreprinderii, inclusiv a tranzacțiilor cu conflict de interese;

– descrierea riscurilor și incertitudinilor cu care se confruntă întreprinderea și atenuarea impactului acestora;

– informația referitoare la respectarea cerințelor privind protecția mediului înconjurător;

– informația privind existența filialelor întreprinderii;

– perspectivele de dezvoltare a întreprinderii și oportunitățile profesionale ale angajaților.

(3) Raportul auditorului întreprinderii de stat/municipale va fi plasat pe pagina web a întreprinderii și prezentat Agenției Proprietății Publice pentru plasare pe pagina sa web oficială.

Capitolul VII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 19

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția prevederilor art. 8 alin. (2) în partea care se referă la desemnarea membrilor în consiliile de administrație ale întreprinderilor de stat, care se vor aplica după încheierea procedurii de reorganizare a întreprinderilor de stat, și a prevederilor art. 11 alin. (1) în partea care se referă la categoriile de entități supuse auditului obligatoriu al situațiilor financiare, care se vor aplica odată cu intrarea în vigoare a Legii contabilității și raportării financiare nr. 287/2017.

[Art.19 al.(1) modificat prin LP39 din 16.03.18, MO113-120/06.04.18 art.228]

(1¹) Până la punerea în aplicare a prevederilor art. 11 alin. (1):

a) situațiile financiare pentru anul 2017 vor fi supuse auditului obligatoriu în cazul întreprinderilor de stat care depășesc, pentru ultimele două perioade consecutive de gestiune precedente, limitele a două dintre următoarele criterii:

– capitalul social – 500000 de lei;

– totalul veniturilor – 10000000 de lei;

– numărul mediu al salariaților în perioada de gestiune – 100;

b) situațiile financiare pentru anul 2018 vor fi supuse auditului obligatoriu în cazul întreprinderilor de stat/municipale care, la 31 decembrie 2017, depășesc limitele a două dintre următoarele criterii:

– totalul activelor – 63600000 de lei;

– veniturile din vânzări – 127200000 de lei;

– numărul mediu al salariaților în perioada de gestiune – 50.

[Art.19 al.(1¹) introdus prin LP39 din 16.03.18, MO113-120/06.04.18 art.228]

(2) Guvernul și autoritățile administrației publice locale, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, vor aduce actele sale normative și actele de constituire a întreprinderilor de stat și a întreprinderilor municipale în concordanță cu prezenta lege.

(2) Guvernul și autoritățile administrației publice locale, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, vor aduce actele sale normative și actele de constituire a întreprinderilor de stat și a întreprinderilor municipale în concordanță cu prezenta lege.

(3) Guvernul:

a) în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va aproba listele întreprinderilor de stat supuse procedurilor de lichidare benevolă;

b) în termen de până la 24 de luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va iniția reorganizarea întreprinderilor de stat în alte forme juridice de organizare prevăzute de legislație.

(4) Autoritățile administrației publice locale, cu titlu de recomandare, vor examina oportunitatea reorganizării întreprinderilor municipale în alte forme juridice de organizare prevăzute de legislație, asigurând eficientizarea administrării proprietății transmise acestora în gestiune.

(5) La data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea nr. 146/1994 cu privire la întreprinderea de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr. 2, art. 9), cu modificările și completările ulterioare, se abrogă, **cu excepția art. 7 alin. (2)–(4), care se vor aplica până la încheierea procedurii de reorganizare a întreprinderilor de stat.**

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Andrian CANDU

Nr. 246. Chișinău, 23 noiembrie 2017.

СОДЕРЖАНИЕ

- **ЗАКОН Nr. 246 от 23.11.2017 о государственном и муниципальном предприятиях** (Опубликован : 22.12.2017 в Monitorul Oficial Nr. 441-450 статья № : 750 Дата вступления в силу : 22.12.2017)

Глава I ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Государственное и муниципальное предприятия

Статья 2. Порядок создания и регистрации государственного и муниципального предприятий

Глава II ИМУЩЕСТВО ГОСУДАРСТВЕННОГО И МУНИЦИПАЛЬНОГО ПРЕДПРИЯТИЙ

Статья 3. Состав имущества и порядок его использования

Статья 4. Уставный капитал

Статья 5. Чистая прибыль и чистые убытки

Глава III УПРАВЛЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННЫМ И МУНИЦИПАЛЬНЫМ ПРЕДПРИЯТИЯМИ

Статья 6. Руководящие органы государственного и муниципального предприятий

Статья 7. Учредитель

Статья 8. Административный совет

Статья 9. Управляющий

Статья 10. Ревизионная комиссия

Статья 11. Аудит финансовой отчетности

Глава IV РЕОРГАНИЗАЦИЯ ИЛИ РОСПУСК ГОСУДАРСТВЕННОГО И МУНИЦИПАЛЬНОГО ПРЕДПРИЯТИЙ

Статья 12. Реорганизация или роспуск государственного и муниципального предприятий

Статья 13. Добровольный роспуск государственного и муниципального предприятий

Статья 14. Принудительный роспуск государственного и муниципального предприятий

Статья 15. Распределение имущества при ликвидации государственного и муниципального предприятий

Глава V КОНФЛИКТ ИНТЕРЕСОВ

Статья 16. Понятие сделки с конфликтом интересов

Статья 17. Решение о заключении сделки с конфликтом интересов

Глава VI РАСКРЫТИЕ ИНФОРМАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННЫМ И МУНИЦИПАЛЬНЫМ ПРЕДПРИЯТИЯМИ

Статья 18. Раскрытие информации

Глава VII ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 19

LPO246/2017

Внутренний номер: 373351

Varianta în limba de stat

Карточка документа

Республика Молдова

ПАРЛАМЕНТ

ЗАКОН Nr. 246

от 23.11.2017

о государственном и муниципальном предприятиях

Опубликован : 22.12.2017 в Monitorul Oficial Nr. 441-450 статья № : 750 Дата вступления в силу : 22.12.2017

ИЗМЕНЕН

ЗПЗ9 от 16.03.18, МО113-120/06.04.18 ст.228

Парламент принимает настоящий органический закон.

Настоящий закон устанавливает правовые, организационные и экономические условия создания, функционирования и прекращения деятельности государственного и муниципального предприятий.

Глава I

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Государственное и муниципальное предприятия

(1) Государственное предприятие является юридическим лицом, осуществляющим предпринимательскую деятельность на основе государственной собственности, переданной ему в управление и/или внесенной в качестве вклада в уставный капитал, и на основе собственности, приобретенной в результате осуществляемой финансово-экономической деятельности.

(2) Муниципальное предприятие является юридическим лицом, осуществляющим предпринимательскую деятельность на основе собственности административно-территориальной единицы/автономно-территориального образования Гагаузия, переданной ему в управление и/или внесенной в качестве вклада в уставный капитал, и на основе собственности, приобретенной в результате осуществляемой финансово-экономической деятельности.

(3) Особенности создания, функционирования и прекращения деятельности государственного и муниципального предприятий (далее – *государственное/муниципальное предприятие*) устанавливаются настоящим законом и иными нормативными актами.

(4) Государственное/муниципальное предприятие несет ответственность по своим обязательствам всем своим имуществом, которым оно владеет на праве собственности.

(5) Государственное/муниципальное предприятие приобретает права юридического лица со дня внесения соответствующей записи в Государственный регистр юридических лиц.

(6) Государственное/муниципальное предприятие осуществляет свою деятельность под определенным наименованием, включающим при необходимости слова «государственное

предприятие» и «муниципальное предприятие» или аббревиатуры «ГП» и «МП».

(7) Государственное/муниципальное предприятие определяется по государственному идентификационному номеру (IDNO).

(8) На фирменном бланке указываются наименование, юридический адрес и государственный идентификационный номер.

(9) Государственное/муниципальное предприятие вправе с уведомлением об этом учредителя открывать банковские счета как на территории Республики Молдова, так и за рубежом.

(10) Государственное/муниципальное предприятие вправе с согласия учредителя создавать филиалы и открывать представительства и участвовать в создании ассоциаций и концернов.

(11) Государственное/муниципальное предприятие не может являться учредителем коммерческого общества.

Статья 2. Порядок создания и регистрации государственного и муниципального предприятий

(1) Функция учредителя государственного предприятия от имени Правительства осуществляется подведомственным Правительству Агентством публичной собственности.

(2) Функция учредителя муниципального предприятия осуществляется правомочным органом власти административно-территориальной единицы, а в автономно-территориальном образовании Гагаузия – и Исполнительным комитетом.

(3) Учредительными документами государственного/муниципального предприятия являются постановление/решение о создании и устав предприятия. Типовой устав государственного/муниципального предприятия утверждается Правительством.

(4) Устав государственного/муниципального предприятия утверждается учредителем и содержит следующие данные:

a) наименование, в том числе сокращенное, государственного/муниципального предприятия и его местонахождение;

b) дату и номер постановления/решения учредителя о создании государственного/муниципального предприятия;

c) виды деятельности;

d) срок деятельности;

e) уставный капитал и порядок его изменения;

f) состав имущества, внесенного в уставный капитал;

g) состав и перечень имущества, переданного государственному/муниципальному предприятию на праве управления;

h) геометрический и/или кадастровый план и площадь земельного участка, используемого государственным/муниципальным предприятием;

i) руководящие и контрольные органы, их численный состав, порядок создания, полномочия и порядок осуществления их деятельности;

j) порядок распределения и использования чистой прибыли, а также покрытия убытков;

k) порядок разрешения конфликта интересов;

l) порядок реорганизации и роспуска государственного/муниципального предприятия;

m) иные положения, не противоречащие действующему законодательству.

Глава II

ИМУЩЕСТВО ГОСУДАРСТВЕННОГО И МУНИЦИПАЛЬНОГО ПРЕДПРИЯТИЙ

Статья 3. Состав имущества и порядок его использования

(1) Имущество государственного/муниципального предприятия состоит из имущества частной сферы государства/административно-территориальной единицы/автономно-территориального образования Гагаузия, внесенного в качестве вклада в уставный капитал предприятия, и собственности, приобретенной в результате осуществляемой деятельности, которой оно владеет на праве собственности.

(2) Имущество публичной сферы государства/административно-территориальной единицы/автономно-территориального образования Гагаузия, находящееся в управлении

предприятия, ему не принадлежит на праве собственности. Данное имущество не может преследоваться за долги государственного/муниципального предприятия, не может отчуждаться или в отношении к нему не могут применяться меры принудительного исполнения, в том числе в случае несостоятельности, оно не может являться предметом залога и служить вещным обеспечением, не может быть приобретено другими лицами вследствие приобретательной давности или по причине добросовестного владения им. Бухгалтерский учет этого имущества ведется отдельно от учета активов государственного/муниципального предприятия.

(3) Порядок владения, пользования и распоряжения имуществом государственного/муниципального предприятия устанавливается законодательством.

(4) Государственное/муниципальное предприятие обязано рационально и эффективно использовать имеющееся у него имущество и обеспечивать его сохранность.

(5) Передача, продажа, имущественный наем/сдача в аренду или безвозмездное пользование и списание имущества государственного/муниципального предприятия осуществляются в порядке, установленном Правительством.

Статья 4. Уставный капитал

(1) Размер уставного капитала государственного/муниципального предприятия должен быть не меньше 5000 леев.

(2) Источниками формирования уставного капитала государственного/муниципального предприятия являются денежные вклады и имущество учредителя, за исключением имущества, относящегося к публичной сфере.

(3) Вкладами в уставный капитал не могут быть:

- a) имущество, оборот которого запрещен или ограничен законодательством;
- b) дебиторская задолженность предприятия;
- c) незарегистрированное недвижимое имущество;
- d) имущество образовательных, медицинских учреждений, имущество, составляющее культурное наследие, и имущество предприятий жилищно-коммунального хозяйства.

(4) Уставный капитал государственного/муниципального предприятия изменяется путем его увеличения или сокращения.

(5) Постановление об изменении уставного капитала государственного/муниципального предприятия принимается учредителем.

(6) Источниками увеличения уставного капитала являются собственный капитал государственного/муниципального предприятия в пределах части, которая превышает уставный капитал, и/или вклады, полученные от учредителя.

(7) Постановление о сокращении уставного капитала публикуется в Официальном мониторе Республики Молдова государственным предприятием в течение 15 рабочих дней со дня принятия.

(8) Изменение уставного капитала отражается в уставе и балансе государственного/муниципального предприятия после регистрации в порядке, установленном Законом о государственной регистрации юридических лиц и индивидуальных предпринимателей № 220/2007.

Статья 5. Чистая прибыль и чистые убытки

(1) Чистая прибыль может быть направлена на:

- a) покрытие убытков прошлых лет;
- b) формирование резерва для развития предприятия;
- c) отчисления в государственный бюджет – для государственных предприятий;
- d) отчисления в местный бюджет – для муниципальных предприятий;
- e) выплату вознаграждения членам руководящих и контрольных органов;
- f) иные цели, не противоречащие законодательству.

(2) Решение о распределении годовой чистой прибыли утверждается учредителем.

(3) Установленные учредителем отчисления перечисляются государственным предприятием в государственный бюджет, а муниципальным предприятием – в местный бюджет до 30 июня включительно следующего за отчетным года.

(4) Чистая прибыль распределяется исключительно на покрытие убытков прошлых лет

и/или на развитие государственного/муниципального предприятия в случае, если:

- a) оно является несостоятельным или выплата отчислений в бюджет приведет к его несостоятельности;
- b) размер чистых активов согласно годовой финансовой отчетности меньше уставного капитала или уменьшится в результате выплаты отчислений в бюджет.

(5) Если по истечении трех отчетных лет подряд размер чистых активов государственного/муниципального предприятия меньше размера уставного капитала, учредитель принимает одно из следующих решений:

- a) о сокращении уставного капитала с соблюдением положений части (1) статьи 4;
- b) о передаче части имущества или денежных средств в качестве вклада в уставной капитал;
- c) о роспуске государственного/муниципального предприятия, если размер чистых активов меньше размера, предусмотренного частью (1) статьи 4.

Глава III **УПРАВЛЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННЫМ** **И МУНИЦИПАЛЬНЫМ ПРЕДПРИЯТИЯМИ**

Статья 6. Руководящие органы государственного и муниципального предприятий

(1) Руководящими органами государственного/муниципального предприятия являются:

- a) учредитель;
- b) административный совет;
- c) управляющий – исполнительный орган;
- d) ревизионная комиссия.

(2) Структура, полномочия, порядок создания и функционирования руководящих органов государственного/муниципального предприятия определяются настоящим законом, нормативными актами Правительства/право-мочного органа/Исполнительного комитета Гагаузии, уставом и положениями о предприятии.

(3) Члены административного совета, ревизионной комиссии и управляющий несут ответственность за выполнение полномочий, предусмотренных настоящим законом и нормативными актами, регулирующими область управления публичной собственностью. Их полномочия не могут быть делегированы другим лицам.

Статья 7. Учредитель

(1) Учредитель государственного предприятия и учредитель муниципального предприятия во взаимодействии с исполнительным органом осуществляют в пределах своих полномочий права по управлению предприятием посредством административного совета и управляющего.

(2) Учредитель осуществляет следующие полномочия:

- a) утверждает устав государственного/муниципального предприятия, положение об административном совете и ревизионной комиссии;
- b) принимает решение о внесении изменений в уставный капитал государственного/муниципального предприятия по предложению административного совета;
- c) назначает и отзывает председателя и членов административного совета, членов ревизионной комиссии, определяет численный состав административного совета и ревизионной комиссии, устанавливает размер месячной оплаты труда управляющего, председателя, членов административного совета и ревизионной комиссии. Положение о порядке отбора и назначения управляющего, членов административного совета и ревизионной комиссии государственного предприятия и условия их вознаграждения утверждаются Правительством;
- d) дает предварительное разрешение на продажу неиспользуемых активов государственного/муниципального предприятия;
- e) дает согласие на передачу в имущественный наем/аренду или в безвозмездное пользование активов, не используемых в деятельности государственного/муниципального предприятия, определяет порядок отбора нанимателя и согласовывает договоры имущественного найма/аренды и безвозмездного пользования;

- f) дает согласие на списание имущества, отнесенного к основным средствам;
- g) дает предварительное разрешение на передачу в залог имущества государственного/муниципального предприятия для получения банковских кредитов;
- h) дает предварительное разрешение государственному/муниципальному предприятию на закупку имущества, рыночная стоимость которого составляет более 25 процентов стоимости его чистых активов согласно последней годовой финансовой отчетности или превышает 400 000 леев;
- i) подтверждает отобранное административным советом аудиторское общество;
- j) согласовывает для государственного предприятия и утверждает для муниципального предприятия перечень оказываемых услуг и тарифов на них, за исключением установленных действующими нормативными актами;
- к) оценивает деятельность административного совета и управляющего на основании годового отчета о деятельности административного совета, управляющего и о финансово-экономической деятельности предприятия;
- l) утверждает распределение годовой чистой прибыли предприятия;
- m) утверждает для муниципального предприятия положение о закупке товаров, работ и услуг;
- n) представляет Министерству финансов копию аудиторского заключения в отношении государственного предприятия.

(3) Учредитель государственного предприятия назначает и освобождает от занимаемой должности управляющего государственным предприятием по предложению административного совета. Учредитель государственного предприятия передает полномочия по управлению имуществом и осуществлению предпринимательской деятельности управляющему на основании индивидуального трудового договора.

(4) Учредитель муниципального предприятия отбирает на конкурсной основе и наделяет орган исполнительной власти правом передачи полномочий по управлению имуществом и осуществлению предпринимательской деятельности управляющему на основании утвержденного индивидуального трудового договора. Конкурсная комиссия создается учредителем из числа его представителей и представителей органа исполнительной власти.

(5) Индивидуальный трудовой договор управляющего устанавливает права и обязанности сторон, включая ограничение прав пользования и распоряжения имуществом государственного/муниципального предприятия, предусматривает порядок и условия вознаграждения управляющего, устанавливает показатели эффективности для управляющего, материальную ответственность сторон, а также условия прекращения и расторжения договора. Типовой индивидуальный трудовой договор управляющего государственным/муниципальным предприятием утверждается Правительством.

(6) Учредитель не имеет права вмешиваться в текущую деятельность государственного/муниципального предприятия после заключения и регистрации индивидуального трудового договора с управляющим, за исключением случаев, предусмотренных законодательством, уставом и договором.

Статья 8. Административный совет

(1) Административный совет является коллегиальным органом управления государственным/муниципальным предприятием, состоящим из нечетного числа членов, но не менее трех человек, который представляет интересы государства/соответствующих правомочных органов местного публичного управления и осуществляет свою деятельность в соответствии с настоящим законом и положением об административном совете, утвержденным учредителем. Типовое положение об административном совете государственного предприятия утверждается Правительством.

(2) Член административного совета назначается учредителем на двухлетний срок и им может быть любое физическое лицо, которое соответствует минимальным требованиям, установленным Правительством/правомочным органом/Исполнительным комитетом Гагаузии, за исключением лиц, указанных в части (3). Член административного совета может одновременно состоять членом административного совета не более трех

государственных предприятий и не более трех муниципальных предприятий. Члены совета могут быть назначены на новый срок. Председатель административного совета является членом административного совета.

(3) Членом административного совета государственного/муниципального предприятия не может быть:

а) руководитель центрального органа публичной власти, члены правомочного органа власти и руководитель исполнительного органа власти административно-территориальной единицы/Исполнительного комитета Гагаузии;

б) лицо, имеющее общий трудовой стаж менее трех лет;

с) управляющий и главный бухгалтер государственного/муниципального предприятия;

д) член ревизионной комиссии;

е) лицо, осужденное окончательным и не подлежащим обжалованию судебным решением за преступления в отношении имущества, коррупционные преступления в частном секторе, подпадающее под действие положения о несовместимости и ограничениях, предусмотренных статьями 16–21 Закона о декларировании имущества и личных интересов № 133/2016, а также имеющее непогашенную судимость.

(4) Члены административного совета государственного/муниципального предприятия осуществляют свои полномочия, совмещая их со своими основными должностными обязанностями.

(5) Члены административного совета государственного/муниципального предприятия несут ответственность перед предприятием за убытки, причиненные в результате выполнения решений, принятых ими с нарушением законодательства, устава предприятия и положения об административном совете. Член административного совета государственного/муниципального предприятия, голосовавший против такого решения, освобождается от возмещения убытков, если в протоколе заседания было зафиксировано его несогласие или им было представлено отдельное мнение к протоколу. Член административного совета освобождается от возмещения убытков, причиненных во время исполнения им своих обязанностей, если он руководствовался письменными указаниями учредителя, в подлинности которых не было никаких сомнений.

(6) Отставка или отзыв члена административного совета не освобождает его от возмещения убытков, причиненных по его вине.

(7) Административный совет осуществляет следующие полномочия:

а) утверждает план деятельности предприятия и осуществляет мониторинг его выполнения;

б) устанавливает показатели эффективности предприятия и критерии оценки, учитывая специфику и область деятельности;

с) представляет учредителю предложения по улучшению управления предприятием и повышению эффективности деятельности предприятия;

д) рассматривает годовой отчет управляющего о финансово-экономической деятельности предприятия;

е) представляет учредителю годовой отчет о своей деятельности;

ф) принимает меры по обеспечению сохранности и эффективному использованию имущества предприятия, в том числе принимает решения о целесообразности продажи, сдачи в имущественный наем/аренду или безвозмездное пользование неиспользуемых активов предприятия, списания имущества, относящегося к основным средствам, передачи в залог имущества с целью получения банковских кредитов, а также спонсорской поддержки;

г) после получения предварительного разрешения учредителя утверждает минимальную цену выставляемого на продажу неиспользуемого имущества, рыночная цена которого составляет более 25 процентов стоимости чистых активов предприятия;

h) осуществляет мониторинг за ходом судебных споров и обеспечивает информирование учредителя;

i) рассматривает отчеты контрольных органов, аудиторское заключение и направленное аудиторским обществом руководству письмо и утверждает план действий по устранению

выявленных нарушений;

j) утверждает годовую смету доходов и расходов, штатное расписание предприятия и фонд заработной платы;

к) ежеквартально рассматривает отчет управляющего о финансово-экономической деятельности предприятия;

l) представляет учредителю предложения по премированию или наложению взысканий на управляющего;

m) представляет учредителю предложения по изменению уставного капитала, изменению и дополнению устава предприятия;

n) выбирает на конкурсной основе кандидатуру управляющего государственным предприятием и представляет ее учредителю для назначения. Типовое положение об организации и проведении конкурса для занятия вакантной должности управляющего государственным предприятием утверждается Правительством;

o) координирует и вносит для утверждения учредителю предложение о распределении годовой чистой прибыли предприятия;

p) принимает решения о конкретном предельном размере оплаты труда управляющего государственным предприятием, подлежащем ограничению, на текущий год;

q) выбирает аудиторское общество для проведения обязательного аудита годовой финансовой отчетности;

r) обеспечивает прозрачность процедур закупки товаров, работ и услуг, предназначенных как для покрытия производственных потребностей, так и для обеспечения материально-технической базы, а также утверждает для государственных предприятий положение о закупке товаров, работ и услуг. Положение о закупке товаров, работ и услуг для государственного предприятия утверждается Правительством;

s) утверждает закупку предприятием товаров и услуг, рыночная стоимость которых составляет более 25 процентов стоимости чистых активов предприятия согласно последней финансовой отчетности или превышает 400 000 леев;

t) утверждает внутренние положения, касающиеся деятельности предприятия.

(8) Административный совет государственного/муниципального предприятия не имеет права вмешиваться в текущую деятельность управляющего, за исключением случаев, предусмотренных законодательством, уставом и положением об административном совете.

(9) Полномочия члена административного совета прекращаются по истечении срока, на который создавался совет, в случае его отзыва учредителем, инициирования процедуры несостоятельности/ликвидации предприятия, а также на основании его заявления.

(10) Член административного совета государственного/муниципального предприятия отзывается учредителем в случае отсутствия без уважительной причины на трех заседаниях подряд, нарушения законодательства или положения об административном совете с информированием об этом его члена.

(11) Заседание административного совета государственного/муниципального предприятия созывается председателем совета и/или по требованию не менее одной трети членов, но не реже одного раза в квартал. Повестка дня и материалы заседания доводятся до сведения членов административного совета не позже чем за пять рабочих дней до дня заседания секретарем административного совета.

(12) Заседание административного совета может проводиться при непосредственном участии членов или в заочной форме и считается правомочным, если в нем участвует не менее двух третей его членов.

(13) Постановления административного совета принимаются большинством голосов его членов.

(14) Заседания административного совета оформляются протоколом, который подписывается всеми присутствующими на заседании членами совета и хранится у секретаря совета.

Статья 9. Управляющий

(1) Управляющий является единоличным исполнительным органом

государственного/муниципального предприятия и осуществляет следующие полномочия:

- a) руководит деятельностью государственного/муниципального предприятия и обеспечивает его эффективное функционирование;
- b) без доверенности действует от имени государственного/муниципального предприятия;
- c) представляет интересы государственного/муниципального предприятия в отношениях с физическими и юридическими лицами, органами публичной власти, правоохранительными органами, предоставляя такие полномочия и другим представителям предприятия;
- d) обеспечивает исполнение решений учредителя и административного совета государственного/муниципального предприятия;
- e) обеспечивает проведение аудита годовой финансовой отчетности и заключает с отобранным административным советом аудиторским обществом договор на проведение аудита;
- f) представляет административному совету информацию о результатах проверок, проведенных уполномоченными органами, и выявленных недостатках, а также план действий по устранению выявленных отклонений и недостатков;
- g) ежеквартально представляет административному совету отчет о результатах деятельности государственного/муниципального предприятия;
- h) представляет учредителю и административному совету годовой отчет о результатах финансово-экономической деятельности государственного/муниципального предприятия, отчет ревизионной комиссии и аудиторское заключение;
- i) представляет административному совету проект сметы доходов и расходов предприятия, проект его штатного расписания на следующий за отчетным год;
- j) представляет административному совету для согласования предложения по распределению годовой чистой прибыли государственного/муниципального предприятия;
- k) заключает договоры, выдает доверенности, открывает счета в банках, принимает на работу персонал государственного/муниципального предприятия;
- l) обеспечивает разработку бизнес-плана и представляет его для утверждения административному совету – в случае государственного предприятия или учредителю – в случае муниципального предприятия;
- m) обеспечивает сохранность, эффективное использование и развитие имущества предприятия;
- n) ежеквартально представляет административному совету информацию о судебных спорах;
- o) запрашивает предварительное разрешение учредителя и решение административного совета на закупку предприятием товаров и услуг, рыночная стоимость которых составляет более 25 процентов стоимости чистых активов предприятия согласно последней финансовой отчетности или превышает 400 000 леев;
- p) публикует план осуществления государственной закупки и обеспечивает соблюдение принципа прозрачности процедур государственных закупок товаров, работ и услуг, предназначенных как для покрытия своих потребностей, так и для обеспечения материально-технической базы и формирования производственной программы предприятия;
- q) проводит процедуры закупки товаров, работ и услуг для производственных нужд и обеспечения материально-технической базы в соответствии с положением о закупке товаров, работ и услуг;
- r) обеспечивает перевод установленных учредителем отчислений из годовой чистой прибыли в государственный/местный бюджет;
- s) для государственных предприятий утверждает после согласования с учредителем перечень оказываемых услуг и тарифы на них, за исключением установленных действующими нормативными актами;
- t) несет ответственность за неисполнение или ненадлежащее исполнение обязанностей, установленных в индивидуальном трудовом договоре управляющего.

(2) Кандидатом на должность управляющего государственным/муниципальным предприятием может быть любое физическое лицо, которое занимало руководящую должность не менее четырех лет.

(3) На должность управляющего государственным/муниципальным предприятием не может претендовать лицо, имеющее непогашенную судимость за совершение умышленных преступлений.

(4) Управляющий государственным/муниципальным предприятием назначается на срок до пяти лет.

(5) Если на протяжении двух отчетных периодов подряд государственное предприятие несет убытки, административный совет рассматривает финансово-экономическое положение предприятия и возможность сохранения в должности управляющего с представлением учредителю соответствующих предложений.

(6) Если управляющий государственным предприятием допустил нарушение действующего законодательства, административный совет предлагает учредителю наложить на него взыскания или освободить от должности.

(7) В случае если управляющий муниципального предприятия допустил нарушение действующего законодательства, административный совет/ орган исполнительной власти предлагает учредителю наложить на него взыскания или освободить от должности.

Статья 10. Ревизионная комиссия

(1) Ревизионная комиссия назначается и отзывается учредителем и осуществляет контроль финансово-экономической деятельности предприятия.

(2) Полномочия, численный состав, порядок создания и форма отчета ревизионной комиссии устанавливаются настоящим законом, уставом государственного/муниципального предприятия и положением о ревизионной комиссии, утвержденным учредителем. Типовое положение о ревизионной комиссии государственного/муниципального предприятия утверждается Правительством.

(3) В состав ревизионной комиссии государственного предприятия могут входить представители учредителя, органов центрального публичного управления, а также трудового коллектива.

(4) В состав ревизионной комиссии муниципального предприятия могут входить представители учредителя, органа исполнительной власти и, по обстоятельствам, органов центрального публичного управления.

(5) Члены ревизионной комиссии осуществляют свои полномочия, совмещая их со своими основными должностными обязанностями.

(6) Членами ревизионной комиссии не могут быть:

а) лица, указанные в части (3) статьи 8;

б) члены административного совета, лица, не имеющие квалификации в области бухгалтерского учета, финансов, экономики и юриспруденции, или лица, назначенные членами не более четырех ревизионных комиссий государственных/муниципальных предприятий;

с) иные лица, если уставом предприятия ограничено их членство в составе ревизионной комиссии.

(7) Ревизионная комиссия назначается на срок до двух лет, и ее численный состав не может быть менее трех человек.

(8) Ревизионная комиссия государственного/муниципального предприятия проводит полугодовую проверку его финансово-экономической деятельности.

(9) Ревизионная комиссия государственного/муниципального предприятия рассматривает письмо, направленное аудиторским обществом руководству.

(10) Внеплановые проверки деятельности государственного/муниципального предприятия осуществляются ревизионной комиссией по собственной инициативе, по требованию учредителя, управляющего или административного совета, а в случае муниципального предприятия – и по требованию органа исполнительной власти.

(11) Управляющий государственным/муниципальным предприятием в течение двух рабочих дней обязан обеспечить представление необходимых документов для проведения

проверки.

(12) По итогам проверки ревизионная комиссия составляет отчет, отражающий:

a) анализ финансово-экономических показателей и оценку возможности дальнейшего продолжения деятельности государственного/муниципального предприятия;

b) оценку финансово-экономических результатов государственного/ муниципалного предприятия исходя из динамики основных показателей (чистая прибыль, доходы от продаж и другие показатели, касающиеся конкретных условий деятельности соответствующего предприятия) по сравнению с таким же периодом прошлого года для установления административным советом конкретного предельного размера оплаты труда руководителя, подлежащего ограничению, на текущий год;

c) правильность проведения процедур закупки товаров, работ и услуг;

d) информацию о случаях нарушения законодательства, устава и внутренних положений государственного/муниципального предприятия, а также информацию о причиненных убытках;

e) информацию о мерах, принятых управляющим по устранению недостатков, выявленных в ходе аудиторской проверки;

f) рекомендации относительно результатов проверки;

g) обстоятельства, помешавшие проведению проверки.

(13) Отчет подписывается всеми участвовавшими в проверке членами ревизионной комиссии. Члены ревизионной комиссии, несогласные с ее отчетом, в течение трех рабочих дней представляют отдельное мнение, которое прилагается к отчету.

(14) Председатель ревизионной комиссии в течение трех рабочих дней представляет отчет ревизионной комиссии управляющему и председателю административного совета.

(15) Члены ревизионной комиссии вправе участвовать с правом совещательного голоса в заседаниях административного совета.

Статья 11. Аудит финансовой отчетности

(1) Годовая финансовая отчетность государственных/муниципальных предприятий подлежит обязательному аудиту, если они входят в категорию средних субъектов, крупных субъектов или субъектов публичного интереса, в соответствии с законодательством о бухгалтерском учете.

[Ст.11 ч.(1) изменена ЗПЗ9 от 16.03.18, МО113-120/06.04.18 ст.228]

(2) Порядок отбора аудиторских обществ и сроки проведения аудиторских проверок устанавливаются Правительством.

(3) До выдачи аудиторского заключения или после его выдачи аудиторское общество составляет и направляет управляющему государственным/муниципальным предприятием на своем фирменном бланке письмо на государственном языке, в котором излагаются выявленные аудитором в ходе аудиторской проверки недостатки, которые, согласно профессиональному суждению, являются достаточно важными для доведения их до сведения, с предложениями по их устранению. Копия письма представляется административному совету государственного предприятия, а в случае муниципальных предприятий – их административному совету, учредителю и органу исполнительной власти.

(4) Годовая финансовая отчетность государственных/муниципальных предприятий, подвергнутых аудиту Счетной палатой Республики Молдова, не подлежит предусмотренному в части (1) обязательному аудиту в отчетном году.

Глава IV

РЕОРГАНИЗАЦИЯ ИЛИ РОСПУСК ГОСУДАРСТВЕННОГО И МУНИЦИПАЛЬНОГО ПРЕДПРИЯТИЙ

Статья 12. Реорганизация или роспуск государственного и муниципального предприятий

(1) Государственное предприятие реорганизуется или распускается постановлением Правительства.

(2) Муниципальное предприятие реорганизуется или распускается решением правомочного органа власти соответствующей административно-территориальной единицы/Исполнительного комитета Гагаузии.

Статья 13. Добровольный роспуск государственного и муниципального предприятий

(1) Постановление/решение о роспуске государственного/муниципального предприятия может быть утверждено на основании положений, предусмотренных настоящим законом и уставом.

(2) Роспуск государственного/муниципального предприятия влечет открытие процедуры ликвидации. Исключениями являются случаи объединения или дробления, следствием которых являются роспуск без ликвидации юридического лица, прекращающего свое существование, и передача всего его имущества в том состоянии, в каком оно находилось на момент объединения или дробления, юридическому лицу –приобретателю.

(3) Государственное/муниципальное предприятие, находящееся в процессе роспуска, продолжает существовать и после роспуска в той мере, в какой это необходимо для ликвидации имущества, вплоть до его исключения из Государственного регистра юридических лиц.

(4) Со дня опубликования постановления/решения о роспуске государственного/муниципального предприятия такое прекращает свою предпринимательскую деятельность с лишением права совершать новые сделки. Управляющий не вправе совершать новые операции, в противном случае он несет индивидуальную и солидарную ответственность за совершенные им операции.

(5) Ликвидация государственного/муниципального предприятия осуществляется созданной в количестве не менее трех человек ликвидационной комиссией/назначенным учредителем ликвидатором, которому передаются все полномочия по ликвидации имущества, принадлежащего на праве собственности государственному/муниципальному предприятию.

(6) Члены ликвидационной комиссии/ликвидатор представляют государственное/муниципальное предприятие в процессе ликвидации и осуществляют свои полномочия, совмещая их со своими основными должностными обязанностями.

(7) После передачи полномочий ликвидационная комиссия/ликвидатор на основании ликвидационного баланса вместе с управляющим составляет и подписывает последнюю финансовую отчетность.

(8) Ликвидационная комиссия/ликвидатор выполняет и завершает текущие операции, обеспечивает проведение оценки, определяет стоимость и отчуждает активы распускаемого предприятия в любой предусмотренной законодательством форме, представляет распускаемое предприятие в судебных инстанциях, взыскивает долговые обязательства, в том числе связанные с несостоятельностью дебиторов, заключает сделки, увольняет работников, заключает при необходимости договоры со специалистами и экспертами, выполняет любые другие действия в той мере, в какой они необходимы для роспуска государственного/муниципального предприятия.

(9) Управляющий обязан передать, а ликвидационная комиссия/ликвидатор обязана/обязан принять имущество, реестры и документы предприятия и обеспечить их сохранность. Ликвидационная комиссия/ликвидатор обязана/обязан вести реестр всех ликвидационных операций в хронологическом порядке их осуществления.

(10) Решения ликвидационной комиссии принимаются большинством голосов. Несоблюдение этого условия влечет признание принятых ликвидационной комиссией решений недействительными.

(11) Ликвидационная комиссия/ликвидатор после погашения требований кредиторов составляет ликвидационный баланс, который утверждается учредителем.

(12) Расходы, связанные с добровольной ликвидацией государственного/муниципального предприятия, не имеющего активов, покрываются за счет средств, предусмотренных на эти цели в бюджете учредителя.

Статья 14. Принудительный роспуск государственного и муниципального предприятий

(1) Государственное/муниципальное предприятие может быть подвергнуто принудительно роспуску по решению судебной инстанции на основании заявления учредителя в случае, если у предприятия нет активов или в течение последних трех лет

оно не осуществляло деятельность и не представляло финансовую отчетность и отчеты уполномоченным органам.

(2) Судебная инстанция назначает доверительного управляющего для принудительного роспуска государственного/муниципального предприятия.

(3) Государственное/муниципальное предприятие может быть исключено из Государственного регистра юридических лиц по инициативе органа государственной регистрации в соответствии со статьей 26 Закона о государственной регистрации юридических лиц и индивидуальных предпринимателей № 220/2007 на основании постановления Правительства/решения правомочного органа власти/Исполнительного комитета Гагаузии.

Статья 15. Распределение имущества при ликвидации государственного и муниципального предприятий

При ликвидации государственного/муниципального предприятия имущество, оставшееся после погашения требований кредиторов, передается ликвидационной комиссией/ликвидатором/доверительным управляющим учредителю.

Глава V

КОНФЛИКТ ИНТЕРЕСОВ

Статья 16. Понятие сделки с конфликтом интересов

(1) В целях настоящего закона сделкой является договоренность между двумя или более сторонами, согласно которой передаются определенные права, имущество или осуществляется торговый обмен.

(2) Сделкой с конфликтом интересов является сделка или несколько взаимосвязанных сделок, которые одновременно отвечают следующим условиям:

а) совершаются прямо или косвенно между предприятием и заинтересованным лицом и/или близкими им лицами, определенными в статье 2 Закона о декларировании имущества и личных интересов № 133/2016, в рамках договорных обязательств, выполняемых предприятием при осуществлении экономической деятельности;

б) стоимость сделки/взаимосвязанных сделок или имущества, являющегося предметом сделки/сделок, превышает 1 процент стоимости чистых активов предприятия согласно последней финансовой отчетности или превышает 400 000 леев.

(3) Согласно условиям, приведенным в части (2), сделкой с конфликтом интересов признается:

а) покупка, продажа, передача или получение любым другим способом предприятием товаров, услуг, прав, денежных средств и любых других активов;

б) предоставление или получение предприятием ссуды, залога, гарантии, поручительства либо любых других дебиторских задолженностей;

с) предоставление или получение имущества либо прав в пользование, в наем, в аренду или лизинг;

д) заключение или принятие определенных обязательств с последующим исполнением.

(4) Лицом, заинтересованным в совершении государственным/муниципальным предприятием сделки, признается член административного совета, ревизионной комиссии, управляющий, главный бухгалтер или любое другое руководящее лицо и/или руководящее лицо высшего звена в составе учредителя.

(5) Лицо, заинтересованное в совершении государственным/муниципальным предприятием сделки, обязано довести до сведения управляющего и административного совета информацию о наличии конфликта интересов между предприятием и данным лицом и/или близкими ему лицами до принятия решения о заключении сделки с конфликтом интересов, предоставляя информацию с описанием:

а) ситуации, которая ведет к возникновению конфликта интересов;

б) товаров, услуг, прав, финансовых инструментов или любых других активов, относящихся к сделке с конфликтом интересов.

(6) По требованию административного совета/управляющего лица, заинтересованное в совершении государственным/муниципальным предприятием сделки, обязано возместить причиненный предприятию ущерб и компенсировать упущенную им выгоду, если данное

лицо не сообщило о наличии конфликта интересов согласно части (5) и/или проголосовало за заключение сделки с конфликтом интересов в нарушение положений законодательства.

(7) За непредоставление или несвоевременное предоставление информации, указанной в части (5), лица, заинтересованные в совершении государственным/муниципальным предприятием сделок, несут ответственность в соответствии с законодательством.

(8) Разрешение конфликтов интересов осуществляется в соответствии с Законом о декларировании имущества и личных интересов № 133/2016.

Статья 17. Решение о заключении сделки с конфликтом интересов

(1) Любая сделка с конфликтом интересов может быть заключена или изменена государственным/муниципальным предприятием только по решению административного совета.

(2) Решение о заключении сделки с конфликтом интересов принимается членами административного совета единогласно, за исключением лиц, заинтересованных в заключении сделки.

(3) Если более половины членов административного совета заинтересованы в заключении данной сделки, таковая заключается только по постановлению учредителя.

(4) Лицо, заинтересованное в заключении сделки с конфликтом интересов, покидает заседание административного совета, на котором открытым голосованием принимается решение о ее заключении. Присутствие этого лица на заседании административного совета принимается во внимание при установлении кворума, а при подведении результатов голосования лицо признается не принявшим участия в голосовании.

(5) Если членам административного совета не были известны все обстоятельства, относящиеся к заключению сделки с конфликтом интересов, и/или эта сделка была заключена с нарушением других положений настоящей статьи, административный совет обязан потребовать от управляющего государственным/муниципальным предприятием:

а) отказаться от заключения такой сделки или расторгнуть обратной силой договор, заключенный с конфликтом интересов; или

б) обеспечить в соответствии с законодательством возмещение заинтересованным лицом ущерба, причиненного предприятию вследствие совершения данной сделки.

Глава VI

РАСКРЫТИЕ ИНФОРМАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННЫМ И МУНИЦИПАЛЬНЫМ ПРЕДПРИЯТИЯМИ

Статья 18. Раскрытие информации

(1) Государственное/муниципальное предприятие обязано разместить на своей веб-странице и официальной веб-странице учредителя устав предприятия, внутренние положения и годовой отчет предприятия.

(2) Годовой отчет предприятия размещается на веб-странице в течение четырех месяцев с момента окончания каждого отчетного года и должен содержать по меньшей мере:

а) информацию о количестве работников предприятия, о созданных рабочих местах и среднемесячной заработной плате по предприятию;

б) информацию о членах руководящих и контрольных органов предприятия, занимаемой должности (председатель/член), размере оплаты труда, установленной учредителем, а также наименование предприятий, в которых они одновременно представляют интересы государства/административно-территориальной единицы;

с) годовую финансовую отчетность;

д) информацию о финансовой помощи, которую получает предприятие, гарантиях, предоставленных Правительством/органами местного публичного управления/Исполнительным комитетом Гагаузии, о принятых предприятием финансовых обязательствах;

е) результаты проверок, осуществленных контрольными органами;

ф) отчет руководства, включающий:

– данные о выполнении финансовых показателей эффективности, установленных для предприятия, в том числе для его филиалов, если таковые имеются;

- данные о выполнении нефинансовых показателей эффективности, характерных для деятельности данного предприятия;
- описание основных видов деятельности, в том числе в области исследований и разработок;
- описание событий, которые препятствовали деятельности предприятия, включая сделки с конфликтом интересов;
- описание рисков и неопределенностей, с которыми сталкивается предприятие, и принимаемые по их устранению меры;
- информацию о соблюдении требований по охране окружающей среды;
- информацию о наличии у предприятия филиалов;
- перспективы развития предприятия и профессиональные возможности работников.

(3) Аудиторское заключение государственного/муниципального предприятия размещается на веб-странице предприятия и представляется Агентству публичной собственности для размещения на его официальной веб-странице.

Глава VII

ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ И ПЕРЕХОДНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 19

(1) Настоящий закон вступает в силу со дня опубликования в Официальном мониторе Республики Молдова, за исключением положений части (2) статьи 8, касающейся назначения членов административных советов государственных предприятий, которые применяются после окончания процедуры реорганизации государственных предприятий, и положений части (1) статьи 11 в части, относящейся к категориям субъектов, подлежащих обязательному аудиту финансовых ситуаций, которые вступают в силу одновременно с введением в действие Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности № 287/2017.

[Ст. 19 ч.(1) изменена ЗПЗ9 от 16.03.18, МО113-120/06.04.18 ст.228]

(11) До введения в действие положений части (1) статьи 1¹:

а) финансовые отчеты за 2017 год подлежат обязательному аудиту в случае государственных предприятий, которые в предшествующие два последовательных отчетных периода превышают пределы двух из следующих критериев:

- уставный капитал – 500000 леев;
- совокупный доход – 10000000 леев;
- среднесписочная численность работников в отчетном периоде – 100;

б) финансовые отчеты за 2018 год подлежат обязательному аудиту в случае государственных/муниципальных предприятий, которые на 31 декабря 2017 года превышают пределы двух из следующих критериев:

- всего активов – 63600000 леев;
- доходы от продаж – 127200000 леев;
- среднесписочная численность работников за отчетный период – 50.

[Ст. 19 ч.(1¹) введена ЗПЗ9 от 16.03.18, МО113-120/06.04.18 ст.228]

(2) Правительству и органам местного публичного управления в 12-месячный срок со дня вступления в силу настоящего закона привести свои нормативные акты и учредительные документы государственных и муниципальных предприятий в соответствие с настоящим законом.

(3) Правительству:

а) в шестимесячный срок со дня вступления в силу настоящего закона утвердить списки

государственных предприятий, подлежащих процедуре добровольной ликвидации;

б) в 24-месячный срок со дня вступления в силу настоящего закона инициировать реорганизацию государственных предприятий в иные организационно-правовые формы, предусмотренные законодательством.

(4) Рекомендовать органам местного публичного управления рассмотреть возможности реорганизации муниципальных предприятий в иные организационно-правовые формы, предусмотренные законодательством, с обеспечением повышения эффективности управления собственностью, переданной им в хозяйственное ведение.

(5) Со дня вступления в силу настоящего закона признать утратившим силу Закон о государственном предприятии № 146/1994 (Официальный монитор Республики Молдова, 1994 г., № 2, ст. 9), с последующими изменениями и дополнениями, **за исключением частей (2)–(4) статьи 7**, которые применяются до окончания процедуры реорганизации государственных предприятий.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА

Андриан КАНДУ

№ 246. Кишинэу, 23 ноября 2017 г.

Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova

Постановления Правительства Республики Молдова

01. [Hotărîre Guvernului Republicii Moldova HOTĂRÎRE Nr. 722 din 08.06.2016 cu privire la modificarea, completarea și abrogarea unor hotărîri ale Guvernului Publicat : 17.06.2016 în Monitorul Oficial Nr. 163-168 art Nr : 793](#)

[Постановление Правительства Республики Молдова Nr. 722 от 08.06.2016 об утверждении изменений, дополнений и признании утратившими силу некоторых постановлений Правительства Опубликовано : 17.06.2016 в Monitorul Oficial Nr. 163-168 статья № : 793](#)

02. [Hotărîre Guvernului Republicii Moldova nr.191 din 19.02.2002 „Despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării a sistemele de încălzire și alimentare cu apă” cu modificări \(Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.29-31/263 din 28.02.2002\).](#)

[Постановление Правительства Республики Молдова № 191 от 19.02.2002г. «Об утверждении Положения о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков учета расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам» с изменениями \(Monitorul Oficial al Republicii Moldova № 29-31/263 от 28.02.2002\).](#)

03. [Hotărîre Guvernului Republicii Moldova Nr. 950 din 25.11.2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisarii de apă pentru localitățile urbane și rurale Publicat : 06.12.2013 în Monitorul Oficial Nr. 284-289 art Nr : 1061](#)

[ПОСТАНОВЛЕНИЕ Nr. 950 от 25.11.2013 об утверждении Положения требованиях к сбору, очистке и сбросу сточных вод в канализационную систему и/или в приемники для городских и сельских населенных пунктов Опубликовано : 06.12.2013 в Monitorul Oficial Nr. 284-289 статья № : 1061](#)

04. [Hotărîre Guvernului Republicii Moldova nr.1228 din 13.11.2007 „Pentru aprobarea Regulamentului privind achiziționarea, proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea aparatelor de evidență a consumurilor de apă” \(Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.180-183/1287 din 23.11.2007\).](#)

[Постановление Правительства Республики Молдова № 1228 от 13.11.2007г. «Об утверждении Положения о приобретении, проектировании, установке, приемке и эксплуатации приборов учета расхода воды» \(Monitorul Oficial al Republicii Moldova № 180-183/1287 от 23.11.2007г.\).](#)

05. [Hotărîrea Guvernului al Republicii Moldova nr. 1466 din 30 decembrie 2016 pentru aprobarea "Regulamentului sanitar privind sistemele mici de alimentare cu apă potabilă". \(Publicat : 24.02.2017 în Monitorul Oficial Nr. 60-66 art Nr : 131\)](#)

[Постановление Правительства Республики Молдова. nr. 1466 от 30.12.2016 об утверждении "Санитарного регламента по маломасштабным системам питьевого водоснабжения" \(Опубликован : 24.02.2017 в Monitorul Oficial Nr. 60-66 статья № : 131\)](#)

06. [Hotărîrea Guvernului al Republicii Moldova 1467 din 30 decembrie 2016 pentru aprobarea "Regulamentului privind accesul publicului la informația de mediu". \(Publicat : 24.02.2017 în Monitorul Oficial Nr. 60-66 art Nr : 132\)](#)

[Правительство Республики Молдова. Постановление № от 30 декабря 2016 г. об утверждении " Положения о доступе общественности к экологической информации".\(Опубликован : 24.02.2017 в Monitorul Oficial Nr. 60-66 статья № : 132\)](#)

HGC722/2016
ID intern unic: 365365

Republica Moldova

GUVERNUL

HOTĂRÎRE Nr. 722
din 08.06.2016

**cu privire la modificarea, completarea și abrogarea
unor hotărâri ale Guvernului**

Publicat : 17.06.2016 în Monitorul Oficial Nr. 163-168 art Nr : 793

***HOTĂRÎRE Nr. 722 din 08.06.2016 cu privire la modificarea,
completarea și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului***

***Anexa nr. 1 MODIFICĂRILE ȘI COMPLETĂRILE ce se operează în unele
hotărâri ale Guvernului***

- 1. Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 29-31, art. 263)*
- 2. Hotărârea Guvernului nr. 950 din 25 noiembrie 2013 „Pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 284-289, art. 1061)*

Anexa nr. 2

LISTA hotărârilor de Guvern ce se abrogă

În temeiul art. 39 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 60-65, art. 123), în corespundere cu prevederile Codului civil al Republicii Moldova nr. 1107-XV din 6 iunie 2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 82-86, art. 661), cu modificările și completările ulterioare, art. 3 din Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402-XV din 24 octombrie 2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 14-17, art. 49), cu modificările și completările ulterioare, art. 4 alin. (1) lit. a) și alin. (3) din Legea condominiului în fondul locativ nr. 913-XIV din 30 martie 2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 130-132, art. 915), cu modificările și completările ulterioare, art. 1, 2 și 8 din Legea nr. 272-XIV din 10 februarie 1999 cu privire la apa potabilă (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 39-41, art. 167), cu modificările și completările ulterioare, art. 8 alin. (1) și (2), art. 21¹ și 23 din Legea nr. 1324-XII din 10 martie 1993 cu privire la privatizarea fondului de locuințe (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, ediție specială), cu modificările și completările ulterioare, și luând în considerare importanța socială a dezvoltării sectorului de alimentare cu apă și de canalizare, care va contribui la îmbunătățirea sănătății și calității vieții cetățenilor, precum și la dezvoltarea economică a țării, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă modificările și completările ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului, conform anexei nr. 1.

2. Se abrogă unele hotărâri ale Guvernului, conform anexei nr. 2.

PRIM-MINISTRU

Pavel FILIP

Contrasemnează:

**Viceprim-ministru,
ministru economiei
Ministrul mediului
Ministrul sănătății**

**Octavian Calmîc
Valeriu Munteanu
Ruxanda Glavan**

Nr. 722. Chișinău, 8 iunie 2016.

Anexa nr.1

*la Hotărârea Guvernului nr. 722
din 8 iunie 2016*

***MODIFICĂRILE ȘI COMPLETĂRILE
ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului***

1. Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 29-31, art. 263), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1) în Regulament:

a) punctul 2:

noțiunea „consumator” va avea următorul cuprins:

„consumator – persoană fizică sau juridică (proprietarul, chiriașul sau locatarul

apartamentului din blocul locativ, al încăperii locuibile din cămin sau încăperii nelocuibile, precum și al casei individuale) care beneficiază de serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în baza unui contract încheiat cu operatorul, precum și de servicii locative, comunale și necomunale în baza contractelor încheiate cu prestatorul acestor servicii”;

se completează noțiunea „consumator casnic” cu următorul cuprins:

„consumator casnic – persoană fizică sau juridică (proprietarul, chiriașul sau locatarul apartamentului din blocul locativ, al încăperii locuibile din cămin sau încăperii nelocuibile, precum și al casei individuale) care utilizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în baza unui contract încheiat cu furnizorul/operatorul sau gestionarul fondului locativ, precum și servicii locative, comunale și necomunale în baza contractelor încheiate cu alți prestatori de servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător sau de cea profesională”;

b) punctul 3:

alineatul unu va avea următorul cuprins:

„Serviciile locative, comunale și necomunale se prestează proprietarilor de apartamente și locatarilor din fondul locativ în baza contractelor încheiate cu gestionarul fondului locativ sau cu furnizorul/operatorul, în strictă corespundere cu legislația în vigoare.”;

alineatul doi se completează în final cu următoarea propoziție: „Rețelele interne de alimentare cu apă și de canalizare din blocurile locative se transmit operatorului în condițiile Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, în baza contractelor încheiate între gestionarii fondului locativ și operatori.”;

c) punctul 7:

la litera a), cuvintele „apa potabilă și” și „evacuarea apelor uzate” se exclud;

se completează cu litera e) cu următorul cuprins:

„e) tarifele pentru serviciile publice de alimentare cu apă potabilă și de canalizare vor fi reglementate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în baza art. 7 și 35 ale Legii nr.303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare”;

2) la anexa nr. 5 la Regulament, punctul 9 va avea următorul cuprins:

„9. Evidența volumelor de apă potabilă și de ape uzate, facturarea și plata pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare furnizate consumatorilor se efectuează în condițiile art. 26 al Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.”;

3) la anexa nr. 10 la Regulament, punctul 1 va avea următorul cuprins:

„1. Furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în blocurile locative se efectuează în baza contractelor încheiate între operator și gestionarul blocului locativ sau între operator și fiecare proprietar/chiriaș de apartament al blocului locativ în parte, în conformitate cu art. 29 al Legii nr.303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.”

2. Hotărârea Guvernului nr. 950 din 25 noiembrie 2013 „Pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 284-289, art. 1061) se modifică și se completează după cum urmează:

1) în titlul și textul hotărârii, precum în titlul și textul Regulamentului, cuvintele „corp de apă”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvântul „emisar”, la forma gramaticală corespunzătoare;

2) pe tot parcursul textului Regulamentului și al anexelor, cuvintele „operator de servicii publice”, „utilizator”, „ape uzate menajere”, „ape uzate urbane”, „apă industrială uzată” și „aglomerare umană”, la orice formă gramaticală, se substituie, respectiv, cu cuvintele „operator”, „consumator”, „ape menajere uzate”, „ape urbane uzate”, „ape industriale uzate” și „aglomerare”, la forma gramaticală corespunzătoare;

3) în Regulament:

a) punctul 2:

la subpunctul 1), litera b) se completează în final cu cuvintele „sau mai puțin sensibile”;
la litera c), cuvântul „acord” se substituie cu textul „contract și/sau aviz eliberat de operator”, iar textul „cu excepția cazurilor argumentate din punct de vedere tehnic, economic și ecologic” se exclude;

b) la punctul 6:

cuvintele „locuitor echivalent” se substituie cu cuvintele „echivalent-locuitor”;
noțiunea „emisar” va avea următorul cuprins:
„emisar – corp de apă artificial, de suprafață sau subteran, care primește apele uzate evacuate direct sau epurate din instalațiile de epurare”;

c) la punctul 7, literele d) și e) vor avea următorul cuprins:

„d) elaborarea documentației pentru obținerea avizului de branșare/racordare la sistemul public de canalizare ale localităților;

e) obținerea avizului de branșare/racordare, încheierea contractului de prestare a serviciului public de canalizare între operatorii serviciului public de canalizare care au în administrare și în exploatare sistemul de canalizare (în continuare – operator) și consumatori”;

d) punctul 10 va avea următorul cuprins:

„10. Consumatorii, alții decât cei casnici, au obligația epurării locale a apelor uzate, astfel încât în punctul de control să fie asigurată respectarea condițiilor prevăzute în avizul de branșare/racordare eliberat de operator, în contractul de furnizare a serviciilor, precum și în normativele de evacuare, cu respectarea CMA.”;

e) punctul 15 se completează în final cu următorul text:

„Valorile concentrațiilor maxim admisibile (CMA) ale substanțelor poluante în apele uzate evacuate în sistemul de canalizare al localității se calculează conform prevederilor anexei nr. 6 la prezentul Regulament.

Condițiile de evacuare a apelor uzate de către agenții economici în sistemele de canalizare ale localităților, precum și limitele concentrațiilor maxim admisibile de poluanți în apele uzate (CMA) se stabilesc de către operator, reieșind din normativele aprobate, conform legislației în vigoare, pentru deversările limitat admisibile în emisar.”;

f) la punctul 16, textul „Prin acordul de racordare eliberat de operatorul de servicii publice care administrează și exploatează rețeaua de canalizare și stația de epurare și ulterior prin avize” se substituie cu textul „Prin avizul de branșare/racordare eliberat de către operator și ulterior prin contractele încheiate”;

g) la punctul 19, alineatul unu va avea următorul cuprins:

„Avizul de branșare/racordare a apelor uzate în sistemul public de canalizare al localității și contractul de furnizare a serviciului public de canalizare se eliberează de operator și include.”;

h) punctele 20 și 21 vor avea următorul cuprins:

„20. Avizul de branșare/racordare, contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și autorizația de folosință specială a apelor se revizuiesc potrivit reglementărilor în vigoare.

21. Pentru orice schimbare privind debitul și/sau calitatea apelor uzate descărcate în rețelele de canalizare ale localităților sau în stațiile de epurare, ca urmare a modificării capacităților de producție, a tehnologiilor de fabricație sau a altor cauze, consumatorul este obligat să solicite aviz de branșare/racordare și să încheie un nou contract de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.”;

i) punctul 24:

textul „tabelul 2” se substituie cu textul „anexa nr. 2”;

la alineatul nouă propoziția a doua, cuvântul „lucrărilor” se substituie cu cuvintele „reconstrucțiilor, altor lucrări”, iar ultima propoziție va avea următorul cuprins: „Prin avizul respectiv se stabilește durata depășirilor, care nu poate fi mai mică decât perioada necesară pentru efectuarea reviziilor, reparațiilor, reconstrucțiilor, modernizărilor, testărilor și reglării stațiilor de epurare, precum și valorile maxime admisibile ale indicatorilor de calitate pentru această perioadă.”;

j) la punctul 37, textul „tabelul 3” se substituie cu textul „anexa nr. 3”;

k) la punctul 40, cuvintele „situații neobișnuite” se substituie cu cuvintele „circumstanțe excepționale”;

l) punctul 43 se completează în final cu următoarea propoziție: „Prevederile anexei nr. 5 se aplică după identificarea și aprobarea listei zonelor sensibile.”;

m) la punctul 51, textul „punctul 12” se substituie cu textul „anexa nr. 2”;

4) anexa nr. 1 la Regulament:

a) coloana 5 va avea următorul cuprins:

Nr. d/o	„Metoda de analiză***
1.	
2.	SM SR EN ISO 10523
3.	SM STAS 6953
4.	SM SR EN 1899-2
5.	SM SR ISO 6060
6.	SM SR 7587
7.	SM SR ISO 5664, SM SR ISO 7150-1
8.	SM SR EN ISO 6878
9.	SM SR ISO 6703-2, SM SR EN ISO 14403
10.	SM SR ISO 10530, SM SR 7510
11.	SM STAS 7661
12.	SM STAS 8601
13.	SM SR ISO 6439
14.	SM SR 7877-1, SM SR 7877-2

15.	SM SR EN 903
16.	SM SR ISO 8288
17.	SM SR EN ISO 5961
18.	SM SR EN 1233
19.	SM SR EN 1233
20.	SM SR ISO 8288
21.	SM SR ISO 8288
22.	SM SR ISO 8288
23.	SM SR EN ISO 7393-1, SM SR EN ISO 7393-2, SM SR EN ISO 7393-3
24.	SM SR ISO 9297
25.	SM SR ISO 10359-1, SM SR ISO 10359-2";

b) se completează cu o notă marcată cu trei asteriscuri cu următorul cuprins:
 „***Alte metode alternative pot fi folosite numai în cazul în care se demonstrează că acestea au aceeași sensibilitate și limită de detecție.”;

5) anexa nr. 2 la Regulament:

a) coloana 5 va avea următorul cuprins:

Nr. d/o	„Metoda de analiză ⁶⁾ ”
1.	
2.	SM SR EN ISO 10523
3.	SM STAS 6953
4.	SM SR EN 1899-2
5.	SM SR ISO 6060
6.	SM SR ISO 7150-1
7.	SM SR EN ISO 13395
8.	SM SR EN ISO 13395
9.	SM SR EN 26777
10.	SM SR ISO 10530, SM SR 7510
11.	SM STAS 7661
12.	SM STAS 8601

13.	SM SR ISO 6439
14.	SM SR 7587
15.	SM SR 7877-1, SM SR 7877-2
16.	SM SR EN ISO 6878
17.	SM SR EN 903
18.	SM SR ISO 6703-1
19.	SM SR EN ISO 7393-1
20.	SM SR ISO 8288
21.	SM SR ISO 10359-1
22.	SM STAS 9187
23.	SM SR ISO 10566
24.	SM SR ISO 10566
25.	SM SR ISO 6058
26.	SM SR ISO 8288
27.	SM SR ISO 8288
28.	SM SR EN ISO 18412
29.	SM SR EN ISO 18412
30.	SM SR EN ISO 18412
31.	SM SR ISO 6332
32.	SM SR ISO 8288
33.	SM SR ISO 8288
34.	SM SR ISO 8288
35.	SM SR EN ISO 17852
36.	GOST 18293-72
37.	GOST 18308-72
38.	GOST 19413-89
39.	SM SR ISO 6333
40.	SM SR ISO 6059

41.	SM SR ISO 8288”;
-----	------------------

- b) se completează cu nota 6) cu următorul cuprins:
„⁶⁾Alte metode alternative pot fi folosite numai în cazul în care se demonstrează că acestea au aceeași sensibilitate și limită de detecție.”;
- 6) anexa nr. 3 la Regulament:
- a) la coloana unu, poziția trei „Materii în suspensie” se completează cu indicele „³⁾”;
- b) nota 1) va avea următorul cuprins:
„¹⁾Reducere în raport cu valorile la intrare.”;
- c) se completează cu nota 3) cu următorul cuprins:
„³⁾Analizele referitoare la descărcările din iazuri biologice și/sau lagune se efectuează pe probe filtrate, iar concentrația materiilor în suspensie în probe de apă nefiltrată nu trebuie să depășească 150 mg/l.”;
- 7) anexa nr. 5 la Regulament:
- a) abrevierea „l.e.” se substituie, în toate cazurile, cu abrevierea „EL”;
- b) nota 3) se completează în final cu următorul text: „Altă posibilitate: media zilnică nu trebuie să depășească 20 mg/l N(azot). Această cerință se referă la o temperatură a apei de cel puțin 120C pe durata funcționării reactorului biologic al stației de epurare. Condiția privind temperatura ar putea fi înlocuită printr-o limitare a timpului de funcționare, ținând cont de condițiile climatice regionale. Această alternativă se aplică dacă se demonstrează că se obțin rezultate echivalente.”;
- 8) Regulamentul se completează cu anexa nr. 6 cu următorul cuprins:

Anexa nr. 6

la Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisar pentru localitățile urbane și rurale

METODOLOGIA de calcul al CMA ale substanțelor poluante în apele uzate evacuate în sistemul de canalizare al localității

1. Calculele valorilor de concentrații maxim admisibile (CMA) ale substanțelor poluante în apele uzate evacuate în sistemul de canalizare al localității se efectuează reieșind din relația balanței materiale a substanțelor poluante (apele menajere uzate și apele industriale uzate), intrate în stația de epurare (ecuația (1)), eficacitatea epurării substanțelor date la stația respectivă de epurare (E) și deversarea limitat admisibilă (DLA) a acestor substanțe în apele uzate, evacuate în emisar după epurare la stația de epurare.

$$(1) \quad Q_{\text{menajer}} \times C_{\text{menajer}} + Q_{\text{ind}} \times C_{\text{ind}} (CMA) < (Q_{\text{menajer}} + Q_{\text{ind}}) \times C_{\text{admisibil}} ,$$

unde:

Q_{ind} , $C_{\text{ind}} (CMA)$ – debitul apelor industriale uzate și, respectiv, concentrația maxim admisibilă a substanțelor poluante în aceste ape, permise spre evacuare în sistemul de canalizare al localității;

$Q_{menajer}$, $C_{menajer}$ – debitul apelor menajere uzate și, respectiv, concentrația substanțelor poluante în aceste ape la intrare în stația de epurare.

Valoarea $C_{menajer}$ (mg/l) se stabilește în baza datelor medii, obținute în urma măsurărilor proprietăților și conținutului calitativ al apelor uzate, evacuate de la consumatorii din fondul locativ în sistemul de canalizare al localității, sau se calculează conform ecuației (2):

$$(2) \quad C_{menajer} = (N \times m) / Q_{lim} = (N \times m) / (N \times q_n) \text{ (mg/l)},$$

unde:

N – numărul de persoane care folosesc serviciile de canalizare; depinde de gradul de amenajare și condițiile locative;

m – cantitatea substanțelor poluante la o persoană (în g/zi), conform tabelului 1;

q_n – norma consumului de apă de către o persoană în 24 ore;

Q_{lim} – debitul apelor menajere uzate, provenite de la populația din fondul locativ, care se calculează reieșind din consumul de apă potabilă sau din consumul-limită al apelor uzate, permise spre evacuare în emisar de către organele de protecție a mediului;

$C_{admisibil}$ – concentrația maxim admisibilă a substanțelor poluante în apele uzate la intrare în stația de epurare, calculată conform ecuației (3):

$$(3) \quad C_{admisibil} = C_{DLA} \times [100/(100-E)],$$

unde:

C_{DLA} – concentrația maxim admisibilă (normativă) a substanțelor poluante conținută în apele uzate epurate la stația de epurare și evacuate în emisar, care este egală cu deversarea limitat admisibilă (DLA), aprobată de organele de protecție a mediului;

E – eficiența epurării substanței poluante respective la stația de epurare a localității date (%), care se determină conform datelor medii anuale, obținute în procesul de exploatare a stației de epurare, sau conform documentației de proiect, sau datelor prezentate în tabelul 2.

Reieșind din ecuația (1), concentrația admisibilă a substanțelor poluante în apele industriale uzate ($C_{ind (CMA)}$), permisă spre evacuare în sistemul de canalizare al localității, se determină conform relației (4):

$$(4) \quad C_{ind (CMA)} < C_{admisibil} \times [(Q_{menajer} + Q_{ind}) / Q_{ind}] - C_{menajer} \times (Q_{menajer} / Q_{ind}), \text{ (mg/l)}$$

În cazul în care în apele uzate ale agenților economici sînt prezente substanțe poluante, care nu pot fi înlăturate de către construcțiile și instalațiile de epurare biologică, concentrația admisibilă ($C_{ind (CMA)}$) a acestora se admite la nivelul CMA în apa emisarului. În lipsa datelor privind valorile CMA, evacuarea substanțelor menționate este interzisă.

La efectuarea calculului concentrațiilor admisibile ale sulfurilor se va ține cont că, în colectorul de presiune de canalizare, concentrația lor se majorează cu aproximativ 10% la fiecare 1 km.

2. Lista substanțelor poluante și normativele CMA ale acestora se elaborează de către operatorii de alimentare cu apă și de canalizare pentru fiecare localitate și agent economic în parte din raza teritorială de deservire, se coordonează cu organele de mediu și sănătate și se aprobă de către autoritatea administrativă publică locală.

3. În cazul în care întreprinderea industrială (agentul economic) nu deversează în rețeaua publică ape industriale uzate, dar numai ape uzate menajere, calitatea acestora trebuie să corespundă compoziției apelor menajere uzate.

Alți poluanți, care sînt, de regulă, specifici pentru apele industriale uzate, nu pot fi prezenți în apele uzate cu caracter menajer.

4. Calculele valorilor admisibile ale concentrațiilor de poluanți conținuți în apele uzate se efectuează în cazul schimbării condițiilor de folosire a apei de către operator sau la fiecare 2 ani pentru obiectivele existente, precum și de fiecare dată la proiectarea unor obiective noi, la extinderea și re tehnologizarea atît a rețelelor de canalizare, cît și a stațiilor de epurare sau în cazul modificării calității apelor uzate deversate în rețeaua publică ca urmare a schimbărilor de procese industriale etc.

Tabelul 1

Cantitatea de poluanți pe cap de locuitor (g/zi) în apele menajere uzate, deversate în sistemul de canalizare al localității

Nr. d/o	Indicatorul de calitate	Cantitatea de poluanți pe cap de locuitor (g/zi)
1.	Materii în suspensie	65,0
2.	CBO ₅	60,0
3.	pH	6,5-8,5
4.	Temperatură	sub 30 °C
5.	Azot amoniacal, N	8,0
6.	Fosfați (P ₅ O ₅)	3,3
7.	Clorizi (Cl)	9,0
8.	Detergenți (anionici)	2,5
9.	CCO	120,0

Tabelul 2

Lista substanțelor poluante și eficiența epurării (reținerii) lor în instalațiile de epurare biologică

Nr. d/o	Denumirea substanțelor poluante	Eficiența epurării (reținerii) substanțelor poluante la instalațiile de epurare biologică (%)
1.	Materii în suspensii	90
2.	Consum biochimic de oxigen (CBO ₅)	70-90
3.	Compoziție minerală	0
4.	Clorizi	0
5.	Sulfați, sulfiți	0
6.	Nitriți (N)	-
7.	Nitrați (azot) (N)	-
8.	Azot amoniacal (NH ₄ ⁺)	50

9.	Cupru	65
10.	Nichel	40
11.	Zinc	60
12.	Fier	65
13.	Crom-3	65
14.	Crom-6	50
15.	Substanțe extractibile cu solvenți organici (grăsimi vegetale și animaliere)	65
16.	Detergenți sintetici anion activi, biodegradabili	60
17.	Fenoli antrenabili cu vapori de apă (C ₆ H ₅ OH)	80
18.	Produse petroliere	70
19.	Fosfor total	30
20.	Mercur	50
21.	Cadmium	50
22.	Plumb	40
23.	Consum chimic de oxigen	75
24.	Cianuri totale	60
25.	Formaldehide	65
26.	Arseniu	0
27.	Aluminiu	0
28.	Cobalt	0
29.	Staniu	0
30.	Stronțiu	15
31.	Beriliu	-
32.	Seleniu	40
33.	Molibden	30

Anexa nr. 2

la Hotărîrea Guvernului nr. 722 din 8 iunie 2016

LISTA hotărîrilor de Guvern ce se abrogă

1. Punctele 2 și 3 din anexa nr. 3 la Hotărîrea Guvernului nr. 582 din 17 august 1995 „Cu privire la reglementarea monopoliilor” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 59-60, art. 472).

2. Hotărîrea Guvernului nr. 656 din 27 mai 2002 „Cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind folosirea sistemelor comunale de alimentare cu apă și de canalizare” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.71-73, art.750).

3. Hotărîrea Guvernului nr. 1188 din 2 noiembrie 2004 „Cu privire la Planul de acțiuni privind funcționarea apeductului „Soroca-Bălți” și alimentarea cu apă a unor localități din țară” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 199-204, art. 1381).

4. Hotărîrea Guvernului nr. 491 din 3 mai 2007 „Cu privire la aprobarea modificărilor ce se operează în Hotărîrea Guvernului nr. 1188 din 2 noiembrie 2004” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 64-66, art. 520).

5. Punctul 2 din anexa nr. 2 la Hotărîrea Guvernului nr. 1228 din 13 noiembrie 2007, „Pentru aprobarea Regulamentului privind achiziționarea, proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea aparatelor de evidență a consumurilor de apă” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 180-183, art. 1287).

6. Hotărîrea Guvernului nr. 195 din 25 februarie 2008 „Cu privire la completarea punctului 5 din Hotărîrea Guvernului nr. 1188 din 2 noiembrie 2004” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 42-44, art.261).

HGC722/2016

Внутренний номер: 365365

Республика Молдова

ПРАВИТЕЛЬСТВО

ПОСТАНОВЛЕНИЕ Nr. 722

от 08.06.2016

**об утверждении изменений, дополнений
и признании утратившими силу некоторых
постановлений Правительства**

Опубликован : 17.06.2016 в Monitorul Oficial Nr. 163-168 статья № : 793

ПОСТАНОВЛЕНИЕ Nr. 722 от 08.06.2016 об утверждении изменений, дополнений и признании утратившими силу некоторых постановлений Правительства

Приложение № 1 ИЗМЕНЕНИЯ И ДОПОЛНЕНИЯ, которые вносятся в некоторые постановления Правительства

- 1. Положение о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков учета расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам, утвержденное Постановлением Правительства № 191 от 19 февраля 2002 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 2002 г., № 29-31, ст. 263)***
- 2. Постановление Правительства № 950 от 25 ноября 2013 г. «Об утверждении Положения о требованиях к сбору, очистке и сбросу сточных вод в канализационную систему и/или в водные объекты для городских и сельских населенных пунктов» (Официальный монитор Республики Молдова, 2013 г., № 284-289, ст.1061)***

Приложение № 2 ПЕРЕЧЕНЬ постановлений Правительства, которые признаются утратившими силу

На основании пункта b) части (2) статьи 39 Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации (Официальный монитор Республики Молдова, 2014 г., № 60-65, ст.123) и в соответствии с положениями Гражданского кодекса Республики Молдова № 1107-XV от 6 июня 2002 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 2002 г., № 82-86, ст.661), с последующими изменениями и дополнениями, статьи 3 Закона № 1402-XV от 24 октября 2002 года о публичных службах коммунального хозяйства (Официальный монитор Республики Молдова, 2003 г., № 14-17, ст. 49), с последующими изменениями и дополнениями, пункта а) части (1) и части (3) статьи 4 Закона № 913-XIV от 30 марта 2000 года о кондоминиуме в жилищном фонде (Официальный монитор Республики Молдова, 2000 г., № 130-132, ст. 915), с последующими изменениями и дополнениями, статей 1, 2 и 8 Закона № 272-XIV от 10 февраля 1999 года о питьевой воде (Официальный монитор Республики Молдова, 1999 г., № 39-41, ст. 167), с последующими изменениями и дополнениями, частей (1) и (2) статьи 8, статей 211 и 23 Закона № 1324-XII от 10 марта 1993 года о приватизации жилищного фонда (повторное опубликование: Официальный монитор Республики Молдова, 2006 г., специальный выпуск), с последующими изменениями и дополнениями, и учитывая социальную значимость развития сектора водоснабжения и канализации для улучшения здоровья и качества жизни населения, а также для экономического развития страны, Правительство ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Утвердить изменения и дополнения, которые вносятся в некоторые постановления Правительства, согласно приложению № 1.
2. Признать утратившими силу некоторые постановления Правительства, согласно приложению № 2.

ПРЕМЬЕР-МИНИСТР

Павел ФИЛИП

Контрасигнуют:

**зам. премьер-министра,
министр экономики
министр окружающей среды
министр здравоохранения**

**Октавиан КАЛМЫК
Валериу МУНТЯНУ
Руксанда ГЛАВАН**

№ 722. Кишинэу, 8 июня 2016 г.

Приложение № 1
к Постановлению Правительства
№ 722 от 8 июня 2016 г.

**ИЗМЕНЕНИЯ И ДОПОЛНЕНИЯ,
которые вносятся в некоторые постановления Правительства**

1. В Положение о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков учета расхода

воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам, утвержденное Постановлением Правительства № 191 от 19 февраля 2002 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 2002 г., № 29-31, ст. 263), с последующими изменениями и дополнениями, внести следующие изменения и дополнения:

1) Положение:

а) пункт 2:

понятие «потребитель» изложить в следующей редакции:

„*потребитель* – физическое или юридическое лицо (собственник, наниматель или наниматель квартир в жилом доме, жилого помещения в общежитии или нежилого помещения, а также индивидуального дома), которое пользуется публичной услугой водоснабжения и канализации на основании договора, заключенного с оператором, а также жилищными, коммунальными и некоммунальными услугами согласно заключенным договорам с поставщиком этих услуг”;

дополнить понятием „*бытовой потребитель*” следующего содержания:

„*бытовой потребитель* – физическое или юридическое лицо (собственник, наниматель или наниматель квартир в жилом доме, жилого помещения в общежитии или нежилого помещения, а также индивидуального дома), пользующееся публичной услугой водоснабжения и канализации, предоставляемой поставщикам/операторам или управляющим жилищным фондом на основании договора, а также жилищными, коммунальными и некоммунальными услугами согласно заключенным договорам с услугодателем для нужд, не связанных с предпринимательской или профессиональной деятельностью”;

б) пункт 3:

абзац первый изложить в следующей редакции:

„Жилищные, коммунальные и некоммунальные услуги предоставляются владельцам квартир и жильцам жилищного фонда на основании договоров, заключенных с управляющим жилищного фонда или с операторами/поставщиками строго в соответствии с действующим законодательством”;

абзац второй дополнить в конце следующим предложением:

„Внутренние сети водоснабжения и канализации жилых домов передаются оператору в соответствии с Законом № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации, на основании договоров заключенных между управляющим жилищного фонда и оператором.”;

с) пункт 7:

в подпункте а) слова „питьевую и” и “водоотведение” исключить;

дополнить подпунктом е) следующего содержания:

„е) тарифы на публичные услуги водоснабжения и канализации будут регулироваться Национальным агентством по регулированию в энергетике на основании статей 7 и 35 Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации”;

2) пункт 9 приложения № 5 изложить в следующей редакции:

“9. Учет объемов питьевой воды и сточных вод, фактурирование и оплата публичной услуги водоснабжения и канализации, предоставленной потребителям, осуществляется в соответствии со статьей 26 Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации.”;

3) пункт 1 приложения № 10 к Положению изложить в следующей редакции:

“1. Предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации в многоквартирных жилых домах осуществляется на основании договоров, заключенных между оператором и управляющим многоквартирного жилого дома или между оператором и каждым собственником/ квартиросъемщиком жилого дома в отдельности в соответствии со статьей 29 Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации”.

2. В Постановление Правительства № 950 от 25 ноября 2013 г. «Об утверждении Положения о требованиях к сбору, очистке и сбросу сточных вод в канализационную систему и/или в водные объекты для городских и сельских населенных пунктов» (Официальный монитор Республики Молдова, 2013 г., № 284-289, ст.1061) внести следующие изменения и дополнения:

1) в названии и по всему тексту постановления, а также в названии и тексте Положения слова “водные объекты” заменить словом “приемник” в соответствующем падеже;

2) по всему тексту Положения и приложений слова “оператор публичных услуг”, “водопользователь” и “людская агломерация” заменить, соответственно, словами „оператор”, „потребитель” и “агломерация” в соответствующем падеже;

3) Положение:

а) пункт 2:

литеру b) подпункта 1) дополнить в конце словами „или менее чувствительные”; в литере c) слово “соглашения” заменить словами “договора и/или согласования, выданного оператором”, а слова „за исключением обоснованных с технической, экономической и экологической точек зрения случаев” исключить;

b) пункт 6:

слова “приемник” изложить в следующей редакции:

“приемник – искусственный, поверхностный и подземный водный объект, который принимает сточные воды от прямых выпусков или с очистных сооружений”;

c) подпункты d) и e) пункта 7 изложить в следующей редакции:

“d) разработке документов для получения уведомления о подключении/присоединении к публичной канализационной системе населенных пунктов;

e) получении уведомления о подключении/присоединении, заключении договора о предоставлении публичной услуги канализации между операторами публичных служб канализации, которые имеют в управлении и эксплуатации канализационную систему (в дальнейшем – оператор), и потребителями”;

d) пункт 10 изложить в следующей редакции:

”10. Потребители, за исключением бытовых, обязаны локально производить очистку сточных вод, чтобы обеспечить в контрольном пункте соблюдение условий, предусмотренных в уведомлении о подключении/присоединении, выданном оператором, в договоре о предоставлении услуг, а также в нормативах сброса с соблюдением ПДК.”;

e) пункт 15 дополнить в конце следующим текстом:

“Расчеты значений предельно допустимой концентрации (ПДК) загрязняющих веществ в сточных водах, которые сбрасываются в систему канализации населенного пункта, рассчитываются в соответствии с требованиями приложения № 6 к настоящему Положению.

Условия сброса сточных вод в систему канализации населенных пунктов

экономическими агентами, а также предельно допустимые концентрации загрязняющих веществ в сточных водах (ПДК) устанавливаются оператором исходя из нормативов, утвержденных в соответствии с действующим законодательством для предельно допустимых сбросов в приемник”;

f) в пункте 16 текст „На основании соглашения о подключении, выданного оператором, управляющим и эксплуатирующим канализационную сеть и очистное сооружение, и позже на основании заключений” заменить текстом “На основании уведомления о подключении/присоединении, выданного оператором, и позже на основании заключенных договоров”;

g) абзац первый пункта 19 изложить в следующей редакции:

“Уведомление о подключении/присоединении сточных вод к публичной канализационной системе населенных пунктов и договор о предоставлении публичной услуги канализации выдаются оператором и включают:”;

h) пункты 20 и 21 изложить в следующей редакции:

«20. Уведомление о подключении/присоединении, договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации и разрешение на специальное водопользование пересматриваются в соответствии с действующими положениями.

21. При любом изменении расхода и/или качества сточных вод, отведенных в канализационные сети населенных пунктов или в очистные сооружения в результате изменения производственных мощностей, технологий производства или по другим причинам, потребитель обязан запросить уведомление о подключении/присоединении и заключить новый договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации”;

i) пункт 24:

в первом случае изменения вносятся только в тексте на государственном языке;

в абзаце девятом во втором предложении, слова „ремонтных работ” заменить словами „ремонта, реконструкции, других работ”, а последнее предложение изложить в следующей редакции: “Соответствующим уведомлением устанавливается период, в течение которого разрешается превышение, но который не может быть меньше, чем период, необходимый для проведения ревизий, ремонта, реконструкции, модернизации, тестирования и наладки очистных сооружений, а также устанавливаются максимально допустимые значения для показателей качества в этот период.”;

j) в пункте 37 изменения вносятся только в тексте на государственном языке;

к) в пункте 40 слова „аномальных ситуаций” заменить словами „исключительных обстоятельств”;

l) пункт 43 дополнить в конце следующим предложением: „Положения приложения №5 применяются после идентификации и утверждения перечня чувствительных зон”;

m) в пункте 51 текст “пункт 12” заменить текстом “и приложении №2”;

4) приложение № 1 к Положению:

a) графу 5 изложить в следующей редакции:

«№ п/п	Метод анализа***
1.	

2.	SM SR ISO 10523
3.	SM STAS 6953
4.	SM SR EN 1899-2
5.	SM SR ISO 6060
6.	SM SR 7587
7.	SM SR ISO 5664, SM SR ISO 7150-1
8.	SM SR EN 6878
9.	SM SR ISO 6703-2, SM SR EN ISO 14403
10.	SM SR ISO 10530, SM SR 7510
11.	SM STAS 7661
12.	SM STAS 8601
13.	SM SR ISO 6439
14.	SM SR 7877-1, SM SR 7877-2
15.	SM SR EN 903
16.	SM SR ISO 8288
17.	SM SR EN ISO 5961
18.	SM SR EN 1233
19.	SM SR EN 1233
20.	SM SR ISO 8288
21.	SM SR ISO 8288
22.	SM SR ISO 8288
23.	SM SR EN ISO 7393-1, SM SR EN ISO 7393-2, SM SR EN ISO 7393-3
24.	SM SR ISO 9297
25.	SM SR ISO 10359-1, SM SR ISO 10359-2”;

б) дополнить примечанием, отмеченным символом „***”, и изложить в следующей редакции:

«*** Другие альтернативные методы могут быть использованы только в случае, когда доказано, что они имеют такую же чувствительность и предел обнаружения.”;

5) приложение № 2 к Положению:

а) графу 5 изложить в следующей редакции:

«№ п/п	Метод анализа ⁶⁾
1.	
2.	SM SR ISO 10523
3.	SM STAS 6953
4.	SM SR EN 1899-2
5.	SM SR ISO 6060
6.	SM SR ISO 7150-1
7.	SM SR EN ISO 13395
8.	SM SR EN ISO 13395
9.	SM SR EN 26777
10.	SM SR ISO 10530, SM SR 7510
11.	SM STAS 7661
12.	SM STAS 8601
13.	SM SR ISO 6439
14.	SM SR 7587
15.	SM SR 7877-1, SM SR 7877-2
16.	SM SR EN ISO 6878
17.	SM SR EN 903
18.	SM SR ISO 6703-1
19.	SM SR EN ISO 7393-1
20.	SM SR ISO 8288
21.	SM SR ISO 10359-1
22.	SM STAS 9187
23.	SM SR ISO 10566
24.	SM SR ISO 10566
25.	SM SR ISO 6058
26.	SM SR ISO 8288

27.	SM SR ISO 8288
28.	SM SR EN ISO 18412
29.	SM SR EN ISO 18412
30.	SM SR EN ISO 18412
31.	SM SR ISO 6332
32.	SM SR ISO 8288
33.	SM SR ISO 8288
34.	SM SR ISO 8288
35.	SM SR EN 17852
36.	GOST 18293-72
37.	GOST 18293-72
38.	GOST 19413-89
39.	SM SR ISO 6333
40.	SM SR ISO 6059
41.	SM SR ISO 8288”;

б) дополнить примечанием б) следующего содержания:

«⁶⁾ Другие альтернативные методы могут быть использованы только в случае, когда доказано, что они имеют такую же чувствительность и предел обнаружения»;

б) приложение № 3 к Положению:

а) в первой графе третью позицию „Взвешенные вещества” дополнить „индексом «3)»;

б) примечание 1) изложить в следующей редакции:

«¹⁾ Сокращение в связи с входящими показателями»;

с) дополнить примечанием 3) следующего содержания:

«³⁾ Анализы, касающиеся выбросов из биопрудов и/или из лагун, будут выполняться на фильтрованных образцах, а концентрация взвешенных веществ в нефилтрованных пробах воды без фильтра не должна превышать 150 мг/л.»;

7) приложение № 5 к Положению:

а) сокращение “э.ж. заменить во всех случаях аббревиатурой ЭЖ;

б) примечание 3) дополнить в конце текстом: «Другая возможность: среднесуточная не должна превышать 20 мг/л N (азота). Это требование относится к температуре воды не менее 12⁰ С на период работы биологического реактора очистного сооружения. Условие относительно температуры может быть заменено ограничением времени работы, с учетом региональных климатических условий. Эта альтернатива применяется, если будет доказано, что получены эквивалентные результаты”;

8) Положение дополнить приложением № 6 следующего содержания:

«Приложение № 6
к Положению о требованиях к сбору,
очистке и сбросу сточных вод в
канализационную систему и/или
в водные объекты для городских
и сельских населенных пунктов,

МЕТОДОЛОГИЯ

расчета ПДК загрязняющих веществ в сточных водах, сбрасываемых в системы канализации населенных пунктов

1. Расчет значений предельно допустимых концентраций (ПДК) загрязняющих веществ в сточных водах, сбрасываемых в систему канализации населенных пунктов, осуществляется исходя из отношения материального баланса загрязняющих веществ (бытовых и промышленных сточных вод), поступающих на очистные сооружения (формула (1), эффективности очистки данных веществ на соответствующих сооружениях (E) и данных предельно допустимого сброса (ПДС) этих веществ в сточные воды, сбрасываемые в приемник после очистки на очистном сооружении.

(1) $Q_{\text{бытовая}} \cdot C_{\text{бытовая}} + Q_{\text{показ.}} \cdot C_{\text{показ.}} (\text{ПДК}) < (Q_{\text{бытовая}} + Q_{\text{показ.}}) \cdot C_{\text{допустимая}}$, где:

$Q_{\text{показ.}} \cdot C_{\text{показ.}} (\text{ПДК})$ – соответственно, расход и предельно допустимая концентрация загрязняющих веществ в промышленных сточных водах, допустимых к сбросу в систему канализации населенного пункта;

$Q_{\text{бытовая}} \cdot C_{\text{бытовая}}$ – соответственно, расход и концентрация загрязняющих веществ в бытовых сточных водах, поступающих на очистные сооружения.

Величина $C_{\text{бытовая}}$ (мг/л) устанавливается на основании усредненных данных, полученных в результате измерений качественного состава и свойств сточных вод, отводимых от потребителей жилого фонда в систему канализации населенного пункта, или рассчитывается по формуле (2):

(2) $C_{\text{бытовая}} = (N \cdot m) / Q_{\text{предел.}} = (N \cdot m) / (N \cdot q_n)$ (мг/л), где:

N – количество человек, пользующихся услугами канализации; зависит от степени обустройства и жилищных условий;

m – количество загрязняющих веществ на одного жителя (в мг/день), согласно таблице 1;

q_n – норма водопотребления на одного человека за 24 часа;

$Q_{\text{предел.}}$ – расчетный расход бытовых сточных вод, полученных от населения жилого фонда, который определяется исходя из норм потребления питьевой воды или предельных объемов сточных вод, разрешенных к сбросу в приемник органами в области охраны окружающей среды;

$C_{\text{допуст.}}$ – максимально допустимая концентрация загрязняющих веществ в сточных водах, поступающих на очистные сооружения, которая определяется по формуле (3):

(3) $C_{\text{допуст.}} = \text{СПДС} \cdot [100/(100-E)]$, где:

СПДС – максимально допустимая (нормативная) величина концентрации загрязняющих веществ, содержащихся в очищенных сточных водах при сбросе их в приемник очистных сооружений, равная предельно допустимому стоку (ПДС), утвержденная государственным органом в области окружающей среды;

E – эффективность очистки соответствующего загрязняющего вещества на очистных сооружениях населенного пункта (%), которая определяется согласно среднегодовым данным, полученным в процессе эксплуатации очистных сооружений, или согласно

проектной документации либо данным, представленным в таблице 2.

Исходя из формулы (1), допустимая концентрация загрязняющих веществ в промышленных сточных водах [$C_{\text{показ. (ПДК)}}$], допустимых к сбросу в систему канализации населенного пункта, определяется по формуле (4):

$$(4) C_{\text{показ. (ПДК)}} < C_{\text{допустимая.х}} \left[\frac{(Q_{\text{бытовая.}} \cdot Q_{\text{показ.}})}{Q_{\text{показ.}}} - C_{\text{бытовая}} \cdot \frac{Q_{\text{бытовая.}}}{Q_{\text{показ.}}} \right]; \text{ (мг/л)}$$

В тех случаях, когда в сточных водах экономических агентов присутствуют загрязняющие вещества, которые не могут быть удалены на сооружениях или оборудовании биологической очистки, их допустимая концентрация ($C_{\text{показ. (ПДК)}}$) должна быть на уровне ПДК в воде приемника. При отсутствии данных о значениях ПДК сброс указанных загрязнений запрещен.

При расчете допустимой концентрации сульфидов следует иметь в виду, что их концентрация увеличивается в напорных канализационных коллекторах примерно на 10% на каждый км.

2. Перечень загрязняющих веществ и нормативы ПДК загрязнителей, сбрасываемых в системы канализации населенных пунктов, разрабатываются операторами водоснабжения и канализации для каждого населенного пункта и экономического агента в отдельности, согласовываются с органами в области охраны окружающей среды и здравоохранения и утверждаются органами местного публичного управления.

3. В случае, если промышленное предприятие (экономический агент) сбрасывает в публичную промышленную сеть только бытовые сточные воды, их качество должно соответствовать требованиям, предъявляемым к составу бытовых сточных вод.

Другие загрязняющие вещества, которые, как правило, являются специфическими для промышленной сточной воды, не могут присутствовать в бытовых сточных водах.

4. Расчет значений допустимых концентраций загрязняющих веществ, содержащихся в сточных водах, осуществляется в случае изменения условий водопользования операторами или один раз в 2 года для действующих предприятий, а также каждый раз при планировании новых объектов, расширении или реконструкции сетей канализации и очистных сооружений или при изменении качества сбрасываемых сточных вод в публичную сеть вследствие изменения производственных процессов и т.п.

Таблица № 1

**Количество загрязняющих веществ на 1 жителя (г/сутки)
в бытовых сточных водах, сброшенных в канализационную
систему населенного пункта**

№ п/п	Показатель качества	Количество загрязняющих веществ на 1 жителя в день (г/сутки)
1.	Взвешенные вещества	65,0

2.	БПК ₅	60,0
3.	Концентрация ионов водорода (pH)	6,5 - 8,5
4.	Температура	ниже 30 градусов С
5.	Азотселитры, N	8,0
6.	Фосфаты (P ₅ O ₅)	3,3
7.	Хлориды (Cl)	9,0
8.	Активные анионные синтетические моющие средства	2,5
9.	ХПК	120,0

Таблица 2

Перечень

**загрязняющих веществ и эффективность их очистки
в установках биологической очистки**

№ п/п	Наименование загрязняющего вещества	Эффективность очистки загрязняющих веществ в установках биологической очистки (%)
1.	Взвешенные вещества	90
2.	БПК ₅	70-90
3.	Минерализация	0
4.	Хлориды	0
5.	Сульфаты, Сульфиды	0
6.	Натриты (N)	-
7.	Нитраты (azot) (N)	-
8.	Азот амонийный (NH ₄ ⁺)	50
9.	Медь	65
10.	Никель	40

11.	Цинк	60
12.	Железо	65
13.	Хром-3	65
14.	Хром-6	50
15.	Экстрагируемые органические растворители (растительные и животные)	65
16.	Активные анионные синтетические моющие средства биоразлагаемые	60
17.	Фенолы, захватывающиеся водяным паром (C ₆ H ₅ OH)	80
18.	Нефтепродукты	70
19.	Общий фосфор	30
20.	Ртуть	50
21.	Кадмий	50
22.	Свинец	40
23.	Химическое потребление кислорода	75
24.	Общие цианиды	60
25.	Формальдегиды	65
26.	Мышьяк	0
27.	Алюминий	0
28.	Кобальт	0
29.	Олово	0
30.	Стронций	15
31.	Бериллий	-
32.	Селен	40
33.	Молибден	30».

Приложение № 2

*К Постановлению Правительства
№ 722 от 8 июня 2016 г.*

ПЕРЕЧЕНЬ

***постановлений Правительства, которые признаются
утратившими силу***

1. Пункты 2 и 3 приложения № 3 к Постановлению Правительства № 582 от 17 августа 1995 г. «О регулировании монополий в Республике Молдова» (Официальный монитор Республики Молдова, 1995 г., № 59-60, ст. 472).
2. Постановление Правительства № 656 от 27 мая 2002 г. «Об утверждении Типового положения об использовании коммунальных систем водоснабжения и канализации» (Официальный монитор Республики Молдова, 2002 г., № 71-73, ст.750).
3. Постановление Правительства № 1188 от 2 ноября 2004 г. «О Плане мероприятий по функционированию водовода «Sogosa-Bălți» и обеспечению водой некоторых населенных пунктов страны» (Официальный монитор Республики Молдова, 2004 г., № 199-204, ст.1381).
4. Постановление Правительства № 491 от 3 мая 2007 г. «Об утверждении изменений, которые вносятся в Постановление Правительства № 1188 от 2 ноября 2004 г.» (Официальный монитор Республики Молдова, 2007 г., № 64-66, ст. 520).
5. Пункт 2 приложения № 2 к Постановлению Правительства № 1228 от 13 ноября 2007 г. «Об утверждении Положения о приобретении, проектировании, установке, приемке и эксплуатации приборов учета расхода воды» (Официальный монитор Республики Молдова, 2007 г., № 180-183, ст.1287).
6. Постановление Правительства № 195 от 25 февраля 2008 г. «О внесении дополнения в пункт 5 Постановления Правительства № 1188 от 2 ноября 2004 г.» (Официальный монитор Республики Молдова, 2008 г., № 42-44, ст. 261).

HGM191/2002
ID intern unic: 295931

[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

GUVERNUL

HOTĂRÎRE Nr. 191
din 19.02.2002

despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă

Publicat : 28.02.2002 în Monitorul Oficial Nr. 29-31 art Nr : 263

REGULAMENTUL cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă

- I. Dispoziții generale*
- II. Tipurile serviciilor prestate*
- III. Elaborarea, aprobarea și reglementarea tarifelor pentru serviciile locative, comunale și necomunale*
- IV. Plata pentru serviciile locative, comunale și necomunale*
- V. Modul și termenele de achitare a plăților pentru serviciile locative, comunale și necomunale*
- VI. Condițiile de reducere a plății în caz de nerespectare a termenelor, volumelor și calității serviciilor prestate*

VII. Cuantumul reducerii plăților pentru serviciile locative, comunale și necomunale în caz de nerespectare de către furnizori a termenelor de prestare sau de prestare a lor la nivel nesatisfăcător

Anexa nr.1 Lista lucrărilor de bază pentru deservirea tehnică, reparația și gestionarea fondului de locuințe

Anexa nr.2 Lista lucrărilor ce se efectuează în interiorul apartamentelor din contul proprietarilor și chiriașilor de locuințe

Anexa nr.3 Lista lucrărilor de deservire tehnică și reparație a blocurilor locative, finanțate de la bugetele locale

Anexa nr.4 Modul de percepere a plăților pentru serviciile locative, comunale și necomunale, în caz de absență a locatarului

Anexa nr. 5 Modul de instalare în apartamente/încăperile locuibile în cămine și încăperile nelocuibile în blocul locativ a contoarelor de evidență a consumului de apă potabilă și apă caldă menajeră și de achitare a apei consummate

CONTRACT – MODEL de alimentare cu apă potabilă și apă caldă menajeră* a apartamentelor din blocurile locative/ încăperilor locuibile în cămine

Anexa nr.6 Condițiile deconectării/reconectării individuale a apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine și încăperilor nelocuibile de la/la sistemul de alimentare cu apă caldă menajeră

Anexa nr.7 Condițiile deconectării/reconectării individuale de la/la sistemul de încălzire

Anexa nr.8 CONTRACT-MODEL de alimentare cu energie termică pentru încălzirea apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine, caselor individuale (în cazul când ele sînt dotate cu contoare de termoficare sau repartizoare de costuri)

Anexa nr.9 exclusă prin HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44]

Anexa nr. 10 Modalitatea de încheiere a contractelor de prestare a serviciilor de alimentare cu apă și evacuare a apelor uzate între prestatorii de servicii și consumatorii din apartamentele blocurilor locative și încăperile locuibile în cămine

Anexa nr.11 CONDIȚIILE Contractuale standard pentru deservirea și întreținerea locuințelor

MODIFICAT

[HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793](#)

[HG628 din 20.05.16, MO140-149/27.05.16 art.687](#)

[HG707 din 20.09.11, MO156-159/23.09.11 art.778](#)

[HG1343 din 01.12.08, MO226-229/19.12.08 art.1414](#)

[HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44](#)

[HG1228 din 13.11.07, MO180-183/23.11.07 art.1287](#)

 [HG978 din 23.08.06, MO138-141/01.09.06 art.1057](#)

 [HG468 din 02.05.06, MO73/12.05.06 art.507](#)

 [HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470](#)

NOTĂ:

În tot textul Regulamentului, cuvântul "arendaș" se substituie prin cuvântul "locatar" prin [HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44](#)

Acțiunea contractelor-model din anexele nr. 5 și 8 se extind și asupra furnizorilor prin [HG1339 din 16.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470](#)

Guvernul Republicii Moldova HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă (se anexează).

2. Ministerul Ecologiei, Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, ministerele și departamentele, autoritățile administrației publice locale în termen de trei luni vor aduce actele lor normative în conformitate cu sus-numitul regulament și vor monitoriza executarea lui de către toți furnizorii serviciilor comunale și necomunale, gestionarii fondului de locuințe și consumatorii.

3. Se abrogă:

poziția "Ministerul Dezvoltării Teritoriului, Construcțiilor și Gospodăriei Comunale: Tarifele pentru servicii ascensoare" din anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 547 din 4 august 1995 "Cu privire la măsurile de coordonare și de reglementare de către stat a prețurilor (tarifelor)" (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 53-54, art. 426);

Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 463 din 16 mai 1997 "Despre aprobarea Regulamentului privind modul de achitare de către populație a plății pentru serviciile locativ-comunale și pentru folosirea rețelei de radiodifuziune și a antenei colective de televiziune" (Monitorul Oficial al Republicii Moldova" 1997, nr. 40, art. 442).

**PRIM-MINISTRU
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Vasile TARLEV

**Contrasemnată:
Viceministru al economiei
Ministrul ecologiei, construcțiilor
și dezvoltării teritoriului
Ministrul justiției**

**Elena Gorelova
Gheorghe Duca
Ion Morei**

Chișinău, 19 februarie 2002. Nr. 191.

Aprobat
prin Hotărîrea Guvernului
Republicii Moldova nr. 191
din 19 februarie 2002

REGULAMENTUL

cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă

I. Dispoziții generale

1. Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la /reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă (în continuare-Regulamentul) a fost elaborat în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, Codul locativ, Legea cu privire la protecția drepturilor consumatorilor, Legea cu privire la arendă, Legea condominiului în fondul locativ, altor documente normative și stabilește modul de achitare de către proprietarii, chiriașii și locatarii de apartamente, încăperi locuibile în cămine și încăperi cu altă destinație decât aceea de locuințe a plășilor pentru serviciile locative, comunale și necomunale și reglementează relațiile contractuale între furnizorii (gestionarii) și consumatorii acestor servicii.

Acțiunea prezentului Regulament nu se extinde asupra caselor individuale în ceea ce privește deservirea tehnică a blocului locativ.

[Pct.1 modificat prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

2. În sensul prezentului Regulament, noțiunile utilizate semnifică:

proprietar - persoană fizică ori juridică sau un grup de persoane care posedă, utilizează și dispun de proprietatea lor (apartament în blocul locativ, încăpere locuibilă în cămin, încăpere nelocuibilă în blocul locativ, precum și de proprietatea indiviză în blocul locativ) în conformitate cu prevederile legislației în vigoare;

chiriaș - persoană fizică, căreia locuința i se acordă în chirie în baza unui contract de închiriere, încheiat cu gestionarul fondului locativ pe termen limitat sau nelimitat și contra plată, în conformitate cu actele legislative în vigoare;

locatar - persoană fizică sau juridică ce posedă și folosește, în baza contractului de locațiune, o încăpere în blocul locativ sau cămin, cu altă destinație decât cea de locuințe ce îi aparține proprietarului;

[Pct.2 noțiunea în redacția HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44]

gestionar al fondului locativ - întreprinderea municipală de gestionare a fondului locativ, întreprinderea municipală a gospodăriei locativ-comunale, cooperativa de construcție a locuințelor, asociația de coproprietari în condominiu, asociația de proprietari ai locuințelor privatizate, alți agenți economici, la balanța ori în gestiunea cărora se află fondul locativ;

[Pct.2 noțiunea în redacția HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

prestator de servicii - agent economic sau gestionar al fondului locativ care prestează sau distribuie consumatorilor, în baza de contract, servicii locative, comunale și necomunale;

[Pct.2 noțiunea în redacția HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44]

consumator – persoană fizică sau juridică (proprietarul, chiriașul sau locatarul apartamentului din blocul locativ, al încăperii locuibile din cămin sau încăperii nelocuibile, precum și al casei individuale) care beneficiază de serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în baza unui contract încheiat cu operatorul, precum și de servicii locative, comunale și necomunale în baza contractelor încheiate cu prestatorul acestor servicii;

[Pct.2 noțiunea în redacția HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

[Pct.2 noțiunea modificată prin HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44]

[Pct.2 noțiunea modificată prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

furnizor - agentul economic care, în baza contractului încheiat cu gestionarul sau direct cu consumatorul, livrează energie electrică, termică, gaze, apă potabilă și apă caldă menajeră sau evacuează apele uzate;

[Pct.2 noțiunea introdusă prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

casa individuală - locuință destinată traiului permanent, de regulă al unei familii, fiind constituită din una sau mai multe camere de locuit și încăperile auxiliare respective;

[Pct.2 noțiunea introdusă prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470; al.7-14 devin 9-16]

apartament - locuință alcătuită din una sau mai multe camere de locuit, care satisfac cerințele de trai permanent al unei persoane sau familii și face parte din blocul locativ;

încăpere locuibilă în cămin - locuință constituită din una sau două camere de locuit cu dotări (bucătărie, toaletă, cameră de baie etc.) parțiale sau fără ele, care face parte din cămin;

suprafața încălzită a apartamentului, casei individuale - suprafața camerilor de locuit, bucătăriei și suprafața încăperilor nelocuibile (debaralelor, toaletei, camerei de baie etc.);

[Pct.2 noțiunea modificată prin HG1339 din 16.10.02, MO141/17.10.02 art.1470]

încăpere de uz comun - casa scării, subsolul și alte încăperi auxiliare, care se află în folosința comună a tuturor locatarilor din blocul locativ;

[Pct.2 noțiunea modificată prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

locatari provizorii - locatari care subînchiriază sau arendează casa individuală, apartamentul sau încăperea locuibilă în cămin (o parte din ele) pentru locuire temporară (cel puțin 15 zile);

[Pct.2 noțiunea modificată prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

încăpere nelocuibilă - încăpere cu altă destinație decât de locuințe;

suprafața casei individuale, încălzită a apartamentului - suprafața camerelor de locuit, bucătăriei și suprafața încăperilor nelocuibile (debaralelor, toaletei, camerei de baie etc.);

[Pct.2 noțiunea modificată prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

[Pct.2 noțiunea "suprafața încălzită indirect" exclusă prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

hotar de delimitare a rețelelor - loc în care rețelele și instalațiile ce aparțin consumatorului se racordează la rețelele furnizorului sau la sistemul de distribuție din interiorul blocului (după caz);

[Pct.2 noțiunea introdusă prin HG978 din 23.08.06, MO138-141/01.09.06 art.1057]

echipamente tehnice interioare - rețele ingineresti și sisteme de distribuție din interiorul blocului (apartamente), prin care se prestează servicii;

[Pct. 2 noțiunea introdusă prin HG978 din 23.08.06, MO138-141/01.09.06 art.1057]

apă potabilă - apă care poate fi consumată de om, direct sau indirect, un timp îndelungat fără a-i prejudicia sănătatea;

[Pct. 2 noțiunea introdusă prin HG978 din 23.08.06, MO138-141/01.09.06 art.1057]

apă menajeră - apa caldă utilizată în circuit deschis în scopuri gospodărești sau igienosanitare;

[Pct. 2 noțiunea introdusă prin HG978 din 23.08.06, MO138-141/01.09.06 art.1057]

consumator casnic – persoană fizică sau juridică (proprietarul, chiriașul sau locatarul apartamentului din blocul locativ, al încăperii locuibile din cămin sau încăperii nelocuibile, precum și al casei individuale) care utilizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în baza unui contract încheiat cu furnizorul/operatorul sau gestionarul fondului locativ, precum și servicii locative, comunale și necomunale în baza contractelor încheiate cu alți prestatori de servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător sau de cea profesională.

[Pct.2 noțiunea introdusă prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

3. Serviciile locative, comunale și necomunale se prestează proprietarilor de apartamente și locatarilor din fondul locativ în baza contractelor încheiate cu gestionarul fondului locativ sau cu furnizorul/operatorul, în strictă corespundere cu legislația în vigoare.

Sistemele de alimentare cu apă potabilă și apă caldă menajeră din interiorul blocurilor locative pot fi transmise, prin acordul comun al părților, în gestiune furnizorilor de servicii publice de gospodărie comunală, conform contractelor încheiate între prestatorul de servicii și gestionarul fondului locativ. Rețelele interne de alimentare cu apă și de canalizare din blocurile locative se transmit operatorului în condițiile Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, în baza contractelor încheiate între gestionarii fondului locativ și operatori.

Lucrările de reparație capitală a blocurilor locative multietajate, cu apartamente privatizate, gestionate de întreprinderile municipale, sînt finanțate din mijloacele bugetelor locale numai în cazul instituirii în aceste blocuri a asociațiilor proprietarilor de locuințe privatizate sau asociațiilor de coproprietari în condominiu, în termen de o lună, după includerea blocului locativ respectiv în planul de reparație a fondului locativ al localității, cu încheierea ulterioară a contractului între asociație și primărie privind efectuarea lucrărilor de reparație.

[Pct.3 modificat prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

[Pct.3 modificat prin HG978 din 23.08.06, MO138-141/01.09.06 art.1057]

[Pct.3 modificat prin HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44]

II. Tipurile serviciilor prestate

4. Servicii locative:

a) închirierea apartamentelor, încăperilor locuibile în cămine din fondurile de stat (departamental), municipal, obștesc și cu statut special;

b) darea în chirie a apartamentelor, încăperilor locuibile în cămine proprietate privată, de stat (departamentală), municipală și obștească.

[Pct.4 lit.b) modificată prin HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44]

5. Servicii comunale:

a) încălzirea caselor individuale, apartamentelor, încăperilor locuibile în cămine și încăperilor de uz comun din blocurile locative și cămine;

[Pct.5 lit.a) în redacția HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

b) alimentarea cu apă caldă menajeră;

c) alimentarea cu apă potabilă;

d) evacuarea apelor uzate;

[Pct.5 lit.e)-f) excluse prin HG978 din 23.08.06, MO138-141/01.09.06 art.1057; lit.g)-i) devin lit.e)-g)]

e) transportul deșeurilor menajere solide și lichide;

f) servicii ascensor;

g) deservirea tehnică și reparația blocurilor locative cu apartamente, a blocurilor căminelor cu încăperi locuibile;

h) deservirea tehnică și reparația echipamentelor tehnice din interiorul blocului;

[Pct.5 lit.h) introdusă prin HG978 din 23.08.06, MO138-141/01.09.06 art.1057]

i) salubritatea locurilor de uz comun și a terenurilor aferente blocului locativ.

[Pct.5 lit.i) introdusă prin HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44]

6. Servicii necomunale:

a) rețeaua de radiodifuziune prin fire;

b) sistemul de televiziune prin cablu;

[Pct.6 lit.b) modificată prin HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44]

c) servicii de telecomunicații;

d) alimentarea cu energie electrică a apartamentelor, încăperilor locuibile în cămine, locurilor de uz comun din blocurile locative și funcționarea ascensoarelor;

e) alimentarea cu gaze naturale utilizate pentru aragaze, boilere sau instalațiile de încălzire autonomă a apartamentelor;

[Pct. 6 lit.d) -e) introduse prin HG978 din 23.08.06, MO138-141/01.09.06 art.1057]

f) sistemul de semnalizare incendiară.

[Pct.6 lit.f) introdusă prin HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44]

III. Elaborarea, aprobarea și reglementarea tarifelor pentru serviciile locative, comunale și necomunale

7. Elaborarea, aprobarea și reglementarea tarifelor se efectuează în modul următor:

a) tarifele pentru închirierea sau arendarea apartamentelor, încăperilor locuibile din cămine ori încăperilor nelocuibile din blocul locativ, apa caldă menajeră, deservirea tehnică și reparația echipamentelor tehnice din interiorul blocului, deservirea tehnică și reparația blocului locativ de stat sau municipal și utilajului, transportul deșeurilor menajere solide și lichide, deservirea tehnică a ascensoarelor și a sistemului de recepție colectivă a semnalului de televiziune - de către organele administrației publice locale.

[Pct.7 lit.a) modificată prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

[Pct.7 lit.a) modificată prin HG707 din 20.09.11, MO156-159/23.09.11 art.778]

[Pct.7 lit.a) modificată prin HG978 din 23.08.06, MO138-141/01.09.06 art.1057]

[Pct.7 lit.a) modificată prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

b) tarifele pentru sursele energetice (gazele naturale, precum și energia electrică și serviciile publice de alimentare cu energie termică prin sisteme centralizate - de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică ;

[Pct.7 lit.b) modificată prin HG707 din 20.09.11, MO156-159/23.09.11 art.778]

[Pct.7 lit.b) modificată prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

c) tarifele pentru serviciile de radiodifuziune prin fire - de către Agenția Națională de Reglementare în Telecomunicații și Informatică;

d) tarifele pentru deservirea tehnică și reparația blocurilor locative, precum și deservirea tehnică și reparația echipamentelor tehnice din interiorul blocurilor aflate în gestiunea asociațiilor de proprietari ai apartamentelor privatizate, încăperilor locuibile în cămine, asociațiilor de coproprietari în condominiu și cooperativelor de construcție a locuințelor - de către adunarea generală a membrilor acestora.

[Pct.7 lit.d) modificată prin HG978 din 23.08.06, MO138-141/01.09.06 art.1057]

e) tarifele pentru serviciile publice de alimentare cu apă potabilă și de canalizare vor fi reglementate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în baza art. 7 și 35 ale Legii nr.303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

[Pct.7 lit.e) introdusă prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

IV. Plata pentru serviciile locative, comunale și necomunale

8. Plata pentru închirierea, apartamentelor și încăperilor locuibile în cămine și pentru deservirea tehnică și reparația blocurilor locative cu apartamente privatizate.

Tarifele pentru închirierea, apartamentelor și încăperilor locuibile în cămine și pentru deservirea tehnică și reparația blocurilor locative se calculează pentru un metru pătrat de suprafață a apartamentului, încăperilor locuibile în cămine.

Plata pentru închirierea apartamentului și încăperii locuibile în cămin se percepe în baza contractului încheiat între gestionarul acestora și persoana - chiriaș sau locatar principal - care reprezintă familia sa.

Proprietarii apartamentelor și încăperilor locuibile în cămine achită plata pentru deservirea tehnică și reparația blocurilor locative în baza tarifului, care include toate cheltuielile pentru deservirea tehnică și reparația blocului locativ, întreținerea locurilor de uz comun, amenajarea și salubritatea terenurilor aferente.

Proprietarul, locatarul încăperilor nelocuibile din blocul locativ achită în mod obligatoriu

plata pentru deservirea tehnică și reparația elementelor de uz comun, salubritatea terenului aferent blocului, conform tarifelor aprobate pentru bloc și celor aprobate prin contractul încheiat cu gestionarul fondului locativ.

Lista lucrărilor de bază pentru deservirea tehnică, reparația și gestionarea fondului de locuințe este specificată în anexa nr. 1 la prezentul Regulament.

Lista lucrărilor ce se efectuează în interiorul apartamentelor din contul locatarilor este specificată în anexa nr.2 la prezentul Regulament.

Lista lucrărilor de deservire tehnică și reparație a blocurilor locative, finanțate de la bugetele locale, este specificată în anexa nr. 3 la prezentul Regulament.

[Pct.8 modificat prin HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44]

[Pct.8 modificat prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

9. Modul de stabilire a volumelor de apă consumată, plata pentru apa potabilă și evacuarea apelor uzate

Tariful pentru apa potabilă și evacuarea apelor uzate se calculează pentru un metru cub de apă potabilă consumată și un metru cub de apă uzată evacuată.

Plata pentru apa potabilă și evacuarea apelor uzate se percepe în baza contractelor încheiate între furnizori (gestionari) și consumatori - proprietarii, chiriașii și locatarii apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine sau încăperilor nelocuibile.

Volumul lunar al serviciilor prestate se confirmă pentru fiecare bloc locativ în parte printr-un act semnat de furnizor și gestionar și 2-3 reprezentanți ai consumatorilor din blocurile respective, care servește drept temei pentru evaluarea serviciilor prestate.

În act se indică volumul total al apei livrate consumatorilor, înregistrat de contorul blocului locativ, inclusiv de contoarele de evidență a apei, instalate în apartamente/încăperile locuibile în cămine și încăperile nelocuibile, volumul stabilit pentru locatarii apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine necontorizate, precum și volumul scurgerilor de facto.

Volumul lunar al apei livrate populației se determină în baza indicațiilor înregistrate de contoarele comune, instalate la bransamentele blocurilor locative, excluzând din indicațiile contoarelor comune volumul tuturor scurgerilor.

Volumul de apă potabilă și caldă menajeră, consumat lunar de către locatarii unui apartament din blocul locativ sau ai unei încăperi locuibile din cămin se determină în modul descris mai jos:

a) pentru consumatorii care dispun de contoare în apartamente, în încăperile locuibile în cămine - conform indicațiilor contoarelor din apartamente/încăperile locuibile în cămine și prevederilor anexei nr.5 la prezentul Regulament;

b) pentru consumatorii care nu dispun de contoare în apartamente, în încăperile locuibile din cămine - conform indicațiilor înregistrate de contorul blocului locativ, dar nu mai mult decât normele de consum prevăzute de Normele consumului de apă pentru clădirile de locuit și cele publice, specificate în tabelul 2 din Regulamentul igienic, aprobat de Consiliul de expertiză al Ministerului Sănătății și Protecției Sociale prin Procesul-verbal nr.5 din 31 octombrie 1996, nr.06.6.3.16, și se determină prin formula:

$$(1) V_i = \frac{V - (V_{ia} + V_{ar} + V_{prd})}{N_{ia}} \times n_i, \text{ în care}$$

V_i - reprezintă volumul lunar de apă potabilă și apă caldă menajeră, consumat de locatarii unui apartament, unei încăperi locuibile în cămin necontorizate, m^3 ;

V - volumul lunar de apă potabilă și apă caldă menajeră, înregistrat de contorul comun al blocului locativ, m^3 ;

V_{ia} - volumul lunar de apă potabilă și apă caldă menajeră, înregistrat de contoarele din apartamente/încăperile locuibile în cămine, m^3 ;

V_{ar} - volumul lunar de apă potabilă și apă caldă menajeră, consumat de toți locatarii și proprietarii încăperilor nelocuibile din blocul locativ, m^3 ;

N_{ia} - numărul de locatari din apartamente/încăperile locuibile în cămine necontorizate, persoane;

n_i - numărul tuturor locatarilor apartamentului, încăperii locuibile în cămin, persoane.

V_{prd} - volumul lunar al tuturor scurgerilor de apă potabilă și apă caldă menajeră, în m^3 , care se determină prin relația descrisă mai jos.

$$(2) V_{prd} = V - \left[\frac{V_{norm} + N_{ia} + n}{1000} \right] V_{ia+V_{ar}}, \text{ în care}$$

n - reprezintă numărul zilelor în luna de calcul;

V_{norm} - norma de apă potabilă și apă caldă menajeră pentru 1 persoană, 1/24 ore.

Volumele tuturor scurgerilor de apă potabilă și apă caldă menajeră se trec la pierderile gestionarului, conform tarifelor stabilite pentru populație.

În cazul depistării scurgerilor din vina consumatorilor, dacă pe parcursul lunii în rețelele din subsol sau la etajul tehnic al blocului locativ contorizat nu s-au produs scurgeri, volumele scurgerilor vor fi achitate de partea vinovată. Partea vinovată este consumatorul în apartamentul/încăperea locuibilă în cămin (încăperea nelocuibilă) a căruia au fost depistate scurgeri sau contoare deteriorate și alte încălcări, inclusiv cele ce au avut loc pînă la locurile în care sînt instalate contoarele din apartamente/încăperile locuibile în cămine (încăperile nelocuibile), iar atunci cînd scurgerile s-au produs de la rețelele interne de utilizare comună - persoana responsabilă de exploatarea acestora.

Scurgerile depistate vor fi confirmate printr-un act semnat de reprezentantul gestionarului și proprietarul, chiriașul și locatarul apartamentului/încăperii locuibile în cămin sau încăperii nelocuibile.

În cazul scurgerilor de apă de la rețelele interne ale blocului locativ, se întocmește un act, semnat de reprezentantul gestionarului și 2-3 locatari, iar volumul de apă potabilă scursă se trece la pierderile gestionarului sau furnizorului, în funcție de deservirea rețelelor, conform tarifului stabilit pentru populație.

Volumul lunar al scurgerilor de apă din rețelele de tranzit din blocurile locative, cămine se atribuie la pierderile furnizorului. În plus, furnizorul este obligat să compenseze gestionarului pagubele cauzate de scurgerile din rețelele externe și de tranzit (dacă acestea au avut loc).

Volumul lunar al scurgerilor de apă din rețelele de tranzit este calculat de reprezentantul furnizorului și al gestionarului și confirmat printr-un act, semnat de ambele părți. În cazul în care furnizorul refuză să se prezinte la fața locului pentru a fixa scurgerile sau a semna actul respectiv, acest act este semnat unilateral de către gestionar și 2-3 locatari și prezentat spre calculare direct furnizorului sau întreprinderii municipale "Infocom" ori altei întreprinderi similare.

Volumul apei uzate va fi acceptat la nivelul volumului de apă potabilă consumată.

[Pct.9 modificat prin HG978 din 23.08.06, MO138-141/01.09.06 art.1057]

[Pct.9 modificat prin HG1339 din 16.10.02, MO141/17.10.02 art.1470]

10. Plata pentru încălzire

Plata pentru încălzire se calculează pentru un metru pătrat de suprafață încălzită a apartamentului/încăperii locuibile în cămin.

În cazul în care pe balcoane sau logii sînt instalate aparate de încălzire, la suprafața încălzită a apartamentului/încăperii locuibile în cămin se adaugă și suprafețele acestora, iar plata pentru încălzirea lor se calculează aplicîndu-se coeficientul 1,2.

Dacă în apartament/încăperea locuibilă în cămin au fost instalate radiatoare suplimentare sau secțiuni ale acestora, din care cauză este dereglată încălzirea apartamentelor conectate la aceeași coloană, plata pentru încălzirea apartamentelor cu radiatoare (secțiuni) instalate suplimentar se va majora conform calculului efectuat de gestionar sau furnizor, după caz,

reducându-se, respectiv, plata pentru încălzirea apartamentelor în care încălzirea a fost dereglată.

Volumul energiei termice supuse achitării de către populație se stabilește conform datelor contoarelor termice instalate în blocurile locative, iar în lipsa lor, începând cu 1 ianuarie 2003 și pînă la finele procesului de instalare a contoarelor termice în blocurile locative - costul se stabilește conform costului mediu de încălzire a 1 m² de suprafață încălzită a locuințelor tuturor blocurilor necontorizate ale fondului locativ.

Instalarea, exploatarea (întreținerea și reparația), verificarea metrologică, înlocuirea (în perioada indicată în documentele normative ale organului național de metrologie) și sigilarea contoarelor termice se efectuează din contul furnizorului.

În cazul în care blocul locativ este contorizat, plata lunară pentru încălzirea apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine necontorizate C_{inc} se determină prin relația:

		$Q - (Q_{cc} + Q_{ar} + Q_{prd})$	
(3)	$C_{inc} = T_{inc} \times Q_i = T_{inc} \times$		$\times f_i,$
		F_i	

în care:

T_{inc} reprezintă tariful pentru energia termică, lei/Gcal

Q - consumul de energie termică înregistrat de contorul comun al blocului locativ, Gcal;

Q_i - consumul lunar de energie termică pentru încălzirea apartamentului/ încăperii locuibile în cămin, Gcal;

Q_{cc} - consumul lunar de energie termică înregistrat de contoarele din apartamente/încăperile locuibile în cămine, Gcal;

Q_{ar} - consumul lunar de energie termică pentru încălzirea încăperilor nelocuibile arendate și ale proprietarilor, conectate la bransamentul de încălzire al/blocului locativ după contorul blocului, Gcal;

f_i - suprafața încălzită a/apartamentului/încăperii locuibile în cămin, m²

F_i - suprafața încălzită a apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine, în care nu sînt instalate contoare termice, m²;

Q_{prd} - pierderile lunare de energie termică ocazionate de scurgeri și cele ce au loc prin sectoarele neizolate ale sistemelor interne de încălzire a blocului locativ (Gcal) se determină prin relațiile descrise mai jos:

$Q_{prd} = Q_{sc\ prd} + Q_{neiz\ prd}$, în care,

$Q_{sc\ prd}$ - reprezintă pierderile lunare de energie termică ocazionate de scurgeri, Gcal;

$Q_{neiz\ prd}$ - pierderile lunare de energie termică prin sectoarele interne neizolate/ Gcal;

Pierderile lunare ocazionate de scurgeri se determină prin relația:

$Q_{sc\ prd} = [86,6 V n_{sc} / t] * t$, în care

t - temperatura medie lunară a agentului termic în conducta în care se află sursa de pierderi, °C;

V - volumul vasului de măsurat scurgerile de agent termic pe parcursul controlului, m³;

t - timpul umplerii vasului de măsurat, s;

n_{sc} - numărul de zile, pe parcursul cărora au avut loc scurgeri.

Pierderile lunare prin sectoarele neizolate se determină prin relația:

$Q_{neiz\ prd} = 24 q l n_{neiz} 10^{-6}$,

în care:

l - reprezintă lungimea conductei neizolate, m;

n_{neiz} - durata pierderilor de căldură prin sectorul neizolat pe parcursul lunii, zile;

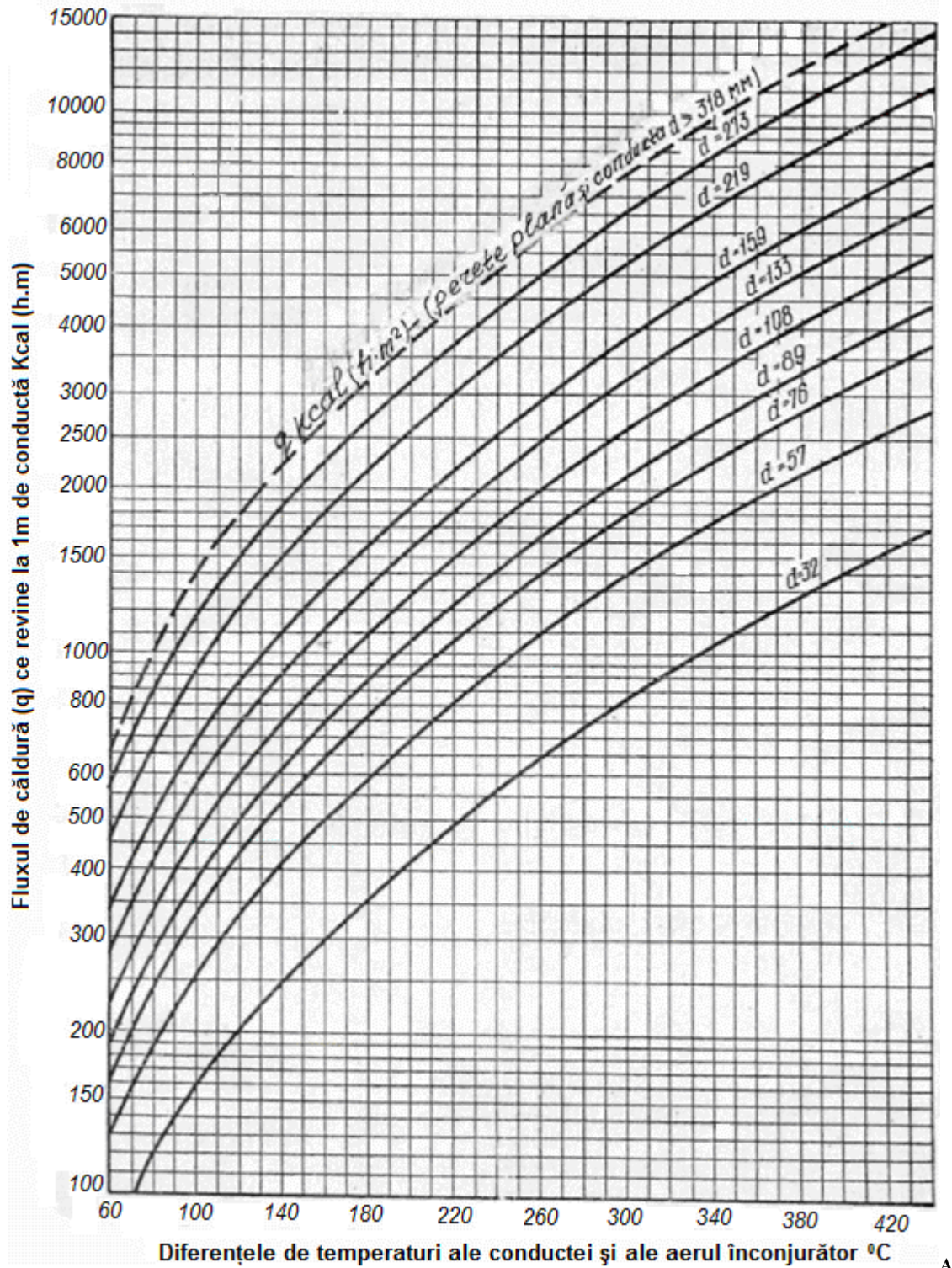
q - pierderile specifice de căldură prin sectorul neizolat se determină conform graficului de la pagina 11.

Dacă evidența energiei termice se efectuează prin contorul instalat în punctul termic central (PTC) sau punctul termic (PT), plata lunară pentru încălzirea fiecărui apartament din blocul locativ/fiecărei încăperi locuibile în căminul fără contor termic se determină prin relația:

		$Q - (\Sigma Q_{cc} + \Sigma Q_{ar} + \Sigma Q_{prd} + Q^1_{prd})$	
(4)	$C_{inc} = T_{inc} \times Q_i = T_{inc} \times$		$\times f_i ,$
		F_i	

Q^1_{prd} reprezintă pierderile lunare de energie termică de la scurgeri și prin sectoarele neizolate ale rețelelor termice externe de la PTC sau PT pînă la blocul locativ, Gcal;

IZOLAREA TERMICĂ

SUPRAFEȚELOR FIERBINȚI

Graficul de determinare a pierderilor de căldură prin suprafețe neizolate ale conductelor

ΣQ_{cc} - consumul însumat lunar de energie termică înregistrat de toate contoarele termice din apartamentele din blocurile locative / încăperile locuibile în cămine, conectate la respectivul PTC sau PT, Gcal;

ΣQ_{ar} - consumul însumat lunar de energie termică la încălzirea încăperilor nelocuibile arendate și private, conectate la brânșamentele de încălzire ale blocurilor locative, care se alimentează cu energie termică de la respectivul PTC sau PT, Gcal;

ΣQ prd - Pierderile lunare de energie termică cauzate de scurgeri și cele produse în sectoarele neizolate ale sistemelor termice interne din blocurile locative se trec la pierderile gestionarului sau proprietarului casei individuale, după caz, iar pierderile de la scurgeri, precum și cele produse în sectoarele neizolate ale rețelelor termice de tranzit - la pierderile furnizorului.

Pierderile lunare de energie termică de la scurgeri și prin sectoarele neizolate ale sistemelor termice interne din blocurile locative se trec la pierderile furnizorului sau gestionarului care le deservește, iar pierderile de la scurgeri prin sectoarele neizolate ale rețelelor termice de tranzit – la pierderile furnizorului.

Cantitatea de energie termică utilizată lunar este confirmată printr-un act, semnat de reprezentantul furnizorului și al gestionarului.

În cazul în care temperatura agentului termic nu corespunde cerințelor tehnice și sanitare din cauza parametrilor scăzuți sau a funcționării necorespunzătoare a sistemului de încălzire din interiorul blocului locativ: nu se permite aplicarea coeficienților de majorare a plății pentru încălzirea apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine de la etajele 2-4, 2-8 etc. În scopul reducerii plății pentru încălzirea insuficientă a apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine de la primele sau ultimele etaje.

Nu se permite deconectarea parțială a apartamentului (încăperilor locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire a blocului locativ. Deconectarea integrală se va efectua cu condiția că în apartament (încăperea locuibilă în cămin) va fi instalată o altă sursă de încălzire pentru întreținerea temperaturii constante în încăperea la un nivel de cel puțin + 18 °C. Deconectarea integrală se va efectua cu respectarea prevederilor anexei nr. 7 la prezentul Regulament.

[Pct.10 modificat prin HG628 din 20.05.16, MO140-149/27.05.16 art.687]

[Pct.10 modificat prin HG707 din 20.09.11, MO156-159/23.09.11 art.778]

[Pct.10 modificat prin HG1228 din 13.11.07, MO180-183/23.11.07 art.1287]

[Pct.10 modificat prin HG269 din 12.03.03, MO48/18.03.03 art.286]

[Pct.10 modificat prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

11. Plata pentru alimentarea cu apă caldă menajeră

Plata pentru alimentarea cu apă caldă menajeră se percepe în baza contractelor încheiate între furnizor-consumator, furnizor-gestionar și între gestionar-consumator (conform contractului - model din anexa nr.5), dacă pct.3 din prezentul Regulament nu prevede altfel, și se calculează în modul următor:

1) pentru fiecare persoană, în cazul lipsei contoarelor la bransamentele blocurilor locative și în apartamente/încăperile locuibile în cămine - conform normelor de consum prevăzute de Normele consumului de apă potabilă pe teritoriul Republicii Moldova, aprobate de Ministerul Mediului și Amenajării Teritoriului la 2 octombrie 2000 sau altor norme aprobate de organele administrației publice locale, dar nu mai mari decât cele prevăzute de Normele sus-nominalizate;

2) conform indicațiilor contoarelor din apartamente/încăperile locuibile în cămine (în temeiul cerințelor stipulate în anexa nr. 5 la prezentul Regulament).

În cazul în care consumatorul nu are posibilitate să instaleze contoare la toate bransamentele de alimentare cu apă caldă menajeră din apartamentul/încăperea locuibilă în cămin, se permite deconectarea parțială sau a tuturor bransamentelor de la sistemul de alimentare cu apă caldă menajeră a blocului locativ, cu respectarea prevederilor anexei nr.6 la prezentul Regulament.

Instalarea, exploatarea (întreținerea și reparația), verificarea metrologică, înlocuirea (în perioada indicată în documentele normative ale organului național de metrologie) și sigilarea contoarelor de apă caldă se efectuează din contul furnizorului.

Modul de stabilire a volumelor de apă caldă menajeră consumată este similar modului stabilit pentru apa potabilă, specificat la punctul 9 al prezentului Regulament.

*[Pct.11 modificat prin HG978 din 23.08.06, MO138-141/01.09.06 art.1057],
[Pct.11 modificat prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]*

12. Plata pentru energia electrică furnizată

Furnizarea energiei electrice utilizată în locuințe se efectuează în bază de contract, conform prevederilor Legii nr.137-XIV din 17 septembrie 1998 cu privire la energia electrică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.111-113, art.681). Energia electrică utilizată pentru iluminarea încăperilor de uz comun și funcționarea ascensoarelor din blocurile locative se furnizează în baza contractului de furnizare a energiei electrice încheiat între furnizor și gestionarul fondului locativ.

Evidența energiei electrice utilizată pentru iluminarea încăperilor de uz comun și pentru funcționarea ascensoarelor din blocurile locative se ține separat de către furnizorul de energie electrică, utilizând echipamentele de măsurare instalate conform proiectelor. În cazul lipsei acestora, furnizorul este obligat să instaleze echipamentul respectiv.

Proprietarii, chiriașii sau alți posesori legali de locuințe sînt obligați să achite în termen plățile pentru energia electrică furnizată, inclusiv pentru energia electrică utilizată la iluminarea încăperilor de uz comun și pentru funcționarea ascensoarelor.

Cantitatea de energie electrică utilizată pentru iluminarea încăperilor de uz comun, înregistrată lunar de echipamentele de măsurare respective, se repartizează lunar de către gestionar fiecărui proprietar, chiriaș sau alt posesor legal de locuință, proporțional numărului de apartamente din blocul locativ.

În cazul în care gestionarul fondului locativ are încheiat contract de furnizare a energiei electrice, plata energiei electrice utilizate pentru funcționarea ascensoarelor se percepe, de către gestionar, proporțional numărului de persoane care locuiesc în bloc de la toți proprietarii, chiriașii sau alți posesori legali ai locuințelor, cu excepția copiilor de pînă la trei ani și a persoanelor care locuiesc la etajul I. Proprietarii, chiriașii sau alți posesori legali ai locuințelor de la etajul II din blocurile locative sînt scutiți de plată pentru energia electrică utilizată la funcționarea ascensoarelor în cazul în care sînt deconectate aparatele de comandă ale ascensoarelor de la stația etajului II, deconectarea fiind efectuată în conformitate cu prevederile pct. 14 din prezentul Regulament.

Astfel, plata pentru energia electrică pentru iluminarea încăperilor de uz comun și funcționarea ascensoarelor se include lunar de către gestionarul fondului locativ în bonul de plată pentru deservirea tehnică a blocului.

În cazul în care gestionarul fondului locativ nu are încheiat contract de furnizare a energiei electrice utilizate pentru iluminarea încăperilor de uz comun și funcționarea ascensoarelor, consumul energiei electrice utilizate pentru iluminarea încăperilor de uz comun și pentru funcționarea ascensoarelor se include distinct de către furnizorul de energie electrică în facturile emise lunar consumatorilor pentru energia electrică utilizată în apartament.

În acest caz, furnizorul de energie electrică repartizează cantitatea energiei electrice utilizate la iluminarea încăperilor de uz comun conform procedurii prevăzute la alineatul patru al prezentului punct. Cantitatea de energie electrică utilizată pentru funcționarea ascensoarelor se repartizează lunar de către furnizorul de energie electrică fiecărui proprietar, chiriaș sau alt posesor legal de locuință proporțional cotei constituite din suprafața totală (în metri pătrați) a locuințelor (încăperilor) ce îi aparțin în baza datelor prezentate de gestionarul fondului de locuințe, cu excepția proprietarilor, chiriașilor sau a altor posesori legali ai locuințelor de la etajul I. Proprietarii, chiriașii sau alți posesori legali ai locuințelor de la etajul II, din blocurile locative, sînt scutiți de plată pentru energia electrică utilizată la funcționarea ascensoarelor în cazul în care gestionarul prezintă furnizorului scrisoarea ce confirmă deconectarea aparatelor de comandă de la stația ascensorului de la etajul II, deconectarea fiind efectuată în conformitate cu prevederile pct. 14 din prezentul Regulament.

Plata pentru iluminarea subsolurilor și a etajelor tehnice se percepe numai de la persoanele care se folosesc de acestea.

În cazul în care o parte din proprietari, chiriași sau alți posesori legali de locuințe nu achită furnizorului plata pentru energia electrică utilizată la iluminarea încăperilor de uz comun și funcționarea ascensoarelor, furnizorul nu deconectează încăperile de uz comun și ascensoarele de la rețeaua electrică, însă este în drept să deconecteze apartamentul neplătitorului de la rețeaua electrică, conform prevederilor Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1194 din 22 noiembrie 2005 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.168-171, art.1367).

[Pct.12 în redacția HG1343 din 01.12.08, MO226-229/19.12.08 art.1414]

[Pct.12 în redacția HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44]

[Pct.12 în redacția HG468 din 02.05.06, MO73/12.05.06 art.507]

[Pct.12 modificat prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art1470]

13. Plata pentru alimentarea cu gaze naturale

Plata pentru alimentarea cu gaze naturale se percepe conform tarifelor în vigoare și indicațiilor contoarelor de gaze, iar în lipsa lor - conform normelor de consum în vigoare în baza contractelor încheiate între furnizor și consumator.

În lipsa contoarelor de gaze, plata pentru gazele naturale utilizate de aragaz se calculează conform normelor de consum în vigoare (pentru gazul natural utilizat de aragaz - pentru o persoană, luându-se în considerare gradul de confort al apartamentului/încăperii locuibile în cămin, și pentru un metru pătrat de suprafață - în cazul utilizării gazului pentru încălzirea autonomă a apartamentului/încăperii locuibile în cămin).

14. Plata pentru întreținerea ascensorului

Plata pentru întreținerea ascensorului se calculează pentru o persoană, cu excepția proprietarilor, chiriașilor sau a altor posesori legali ai locuințelor de la etajul I, în baza contractelor încheiate între prestatorul de servicii și gestionar.

La solicitarea în scris a tuturor proprietarilor, chiriașilor sau a altor posesori legali ai locuințelor de la etajul II, gestionarul fondului locativ solicită prestatorului serviciului ascensoare deconectarea aparatelor de comandă a ascensorului de la stația etajului II, cu scutirea acestora de obligația de plată a serviciului ascensoare, în cazul în care solicitantul nu are datorii pentru întreținerea ascensorului și se asigură accesul liber la ușile puțului al stației respective.

Deconectarea aparatelor de comandă ale ascensorului de la stația etajului II se efectuează de către prestatorul serviciului ascensoare cu respectarea cerințelor NRS 35-03-60: 2003 „Reguli de construire și exploatare inofensivă a ascensoarelor”.

Dacă stația a doua a ascensorului se află la etajul III sau mai sus, deconectarea acesteia este interzisă.

La solicitarea în scris a tuturor proprietarilor, chiriașilor sau a altor posesori legali ai apartamentelor de la etajul II, gestionarul fondului locativ solicită prestatorului serviciului ascensoare reconectarea aparatelor de comandă ale ascensorului, cu restabilirea obligației de plată a serviciului ascensoare de către proprietarii, chiriașii sau alți posesori legali ai apartamentelor de la etajul II. Reconectarea aparatelor de comandă a ascensorului, de la stația etajului II, se efectuează de către prestatorul serviciului ascensoare cu respectarea cerințelor NRS 35-03-60: 2003 „Reguli de construire și exploatare inofensivă a ascensoarelor”.

Clauzele principale stipulate în contractul încheiat între prestatorul de servicii ascensoare și gestionarul fondului de locuințe sînt următoarele:

numele sau denumirea, domiciliul sau sediul părților contractante;

obiectul contractului (întreținerea ascensorului prin revizii tehnice curente, perioada de efectuare a acestor revizii în scopul menținerii în siguranță a ascensoarelor, eliminarea deranjamentelor cu indicarea numărului de telefon pentru înlăturarea acestor deranjamente, reparațiile curente, întocmirea actelor de constatare și devizelor etc.);

obligațiile prestatorului de servicii ascensoare, conform condițiilor tehnice de exploatare a ascensorului;

obligațiile beneficiarului;
perioada de acțiune a contractului;
prețul lucrărilor contractate;
modalitățile de plată;
garanții;
modul de modificare și reziliere a contractului;
alte prevederi.

[Pct.14 în redacția HG1343 din 01.12.08, MO226-229/19.12.08 art.1414]

[Pct.14 modificat prin HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44]

[Pct.14 modificat prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

15. Plata pentru transportul deșeurilor menajere solide și lichide

Plata pentru transportul deșeurilor menajere solide se calculează pentru o persoană și se percepe în baza normelor și tarifelor stabilite, conform conturilor (chitanțelor), prezentate de prestatorul de servicii, și contractelor încheiate în mod obligatoriu cu toți consumatorii, inclusiv cu proprietarii caselor individuale, cu proprietarii și locatarii încăperilor cu altă destinație decât cea de locuințe, anexate sau înglobate în/la blocurile locative, precum și a întreprinderilor amplasate pe teritoriul aflat în folosința gestionarului blocului locativ.

Plata pentru transportul deșeurilor menajere lichide se efectuează pentru cantitatea transportată de facto.

Întreprinderea care transportă deșeurile menajere solide și lichide asigură securitatea sanitară și epidemiologică pe teritoriul localității.

[Pct.15 modificat prin HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44]

[Pct.15 modificat prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

16. Plata pentru serviciile necomunale

Plata pentru folosirea rețelei de radiodifuziune, a sistemului de recepție colectivă a semnalului de televiziune și pentru serviciile de telecomunicații se percepe în conformitate cu tarifele în vigoare și cu contractele încheiate.

Proprietarii posturilor de televiziune prin cablu achită plata pentru folosirea elementelor constructive ale blocului locativ în scopul montării cablului, instalațiilor, dispozitivelor și antenelor, conform contractelor încheiate, în mod obligatoriu, cu gestionarul fondului locativ.

[Pct.16 alineat introdus prin HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44]

V. Modul și termenele de achitare a plăților pentru serviciile locative, comunale și necomunale

17. Plățile pentru serviciile locative, comunale și necomunale se percep de la proprietarii, chiriașii și locatarii caselor individuale, apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine și încăperilor nelocuibile din bloc conform contractelor, în baza conturilor (bonurilor) lunare respective pentru fiecare tip de serviciu, eliberat de furnizori gestionari sau prestatorii de servicii.

[Pct.17 modificat prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

18. Achitarea plăților se efectuează de către proprietarii, chiriașii și locatarii caselor individuale, apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine și încăperilor nelocuibile din bloc, de regulă, prin instituțiile bancare și oficiile poștale, dacă în contractele încheiate nu este prevăzut altceva. În cazul în care plata se achită direct furnizorilor, prestatorilor de servicii și gestionarilor, casele lor trebuie să fie înzestrate cu aparate de casă cu memorie fiscală.

Proprietarii, chiriașii și locatarii caselor individuale, apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine și încăperilor nelocuibile din bloc achită plățile pentru serviciile prestate în luna precedentă până la data indicată în factura de plată. La solicitarea consumatorilor, plata pentru serviciile prestate poate fi achitată în prealabil pe o durată convenită de părți, conform condițiilor propuse de ele și stipulate în contract.

În cazul absenței locatarilor, plata pentru serviciile comunale și alte servicii se percepe conform prevederilor stipulate în anexa nr. 4 la prezentul Regulament.

Categoriile de populație care beneficiază de compensații nominative achită plata pentru serviciile locative, comunale și necomunale conform actelor legislative și normative în vigoare.

[Pct.18 modificat prin HG978 din 23.08.06, MO138-141/01.09.06 art.1057]

[Pct.18 modificat prin HG1339 din 16.10.02, MO141/17.10.02 art.1470]

VI. Condițiile de reducere a plății în caz de nerespectare a termenelor, volumelor și calității serviciilor prestate

19. În cazul în care nu se respectă termenele de prestare a serviciilor, precum și volumele și calitatea lor, prevăzute de contractul încheiat, se micșorează, respectiv, și plata pentru ele, conform prescripțiilor din capitolele VI și VII din prezentul Regulament.

În contractele încheiate între furnizor și gestionar, gestionar și consumator și între furnizor și consumator se va include obligatoriu un punct, care va reglementa modul de reducere a plăților pentru serviciile comunale și necomunale prestate cu încălcarea termenelor sau de calitate necorespunzătoare din vina furnizorului (gestionarului), conform prevederilor capitolului VII, și se vor indica telefoanele de contact ale serviciului de dispecerat.

[Pct. 19 modificat prin HG1339 din 16.10.02, MO141/17.10.02 art.1470]

20. Modul de perfectare a documentelor în cazul lipsei unuia dintre tipurile de servicii

Perfectarea documentelor ce confirmă faptul lipsei unuia dintre tipurile de servicii se efectuează în modul următor:

a) dacă gazul, încălzirea, apa potabilă sau apa caldă menajeră lipsesc în toate apartamentele blocului locativ/încăperile locuibile în cămine (unei scări, unui grup de blocuri), iar deșeurile solide și lichide nu se transportă sau se transportă cu întârziere, în acest caz inițiatorul întocmirii actului privind lipsa serviciilor respective va fi gestionarul, la balanța sau în gestiunea căruia se află fondul de locuințe.

În actul întocmit de trei părți (gestionar, furnizor și consumator) se va indica:

- 1) perioada în care serviciile nu au fost prestate, ceea ce se confirmă prin note făcute în registrul dispeceratului furnizorului sau gestionarului;
- 2) înregistrarea sosirii sau nesosirii, la chemare, a reprezentantului furnizorului;
- 3) înregistrarea reluării prestării serviciilor, cu indicarea cauzelor acordării lor necalitative și a părții vinovate.

Actul se întocmește în trei exemplare, câte unul pentru gestionar, furnizor și consumator, și se prezintă fiecăruia din ei, indiferent dacă au fost sau nu au fost prezenți la întocmirea lui.

Actul este semnat de reprezentanții gestionarului, împuterniciți prin ordin pe întreprindere, precum și de 2-3 reprezentanți ai blocului locativ (grupului de blocuri), împuterniciți de locatarii, cărora nu li se prestează serviciile respective sau li se prestează servicii necalitative, și de reprezentantul furnizorului.

Reprezentantul furnizorului este invitat printr-o telefonogramă, indicându-se data și ora expedierii ei. Dacă el nu se prezintă, în act se face nota respectivă, indicându-se numărul și data telefonogramei expediate, copia ei fiind anexată la act.

Dacă reprezentantul furnizorului s-a prezentat, însă a refuzat să semneze actul, acesta este semnat de gestionar și reprezentantul blocului locativ sau al casei scării și servește drept temelie pentru reducerea plăților pentru serviciile prestate.

Dacă în act a fost menționată data reluării prestării serviciilor, semnătura reprezentantului furnizorului este necesară numai în cazul existenței unor divergențe.

Toate divergențele dintre gestionari și furnizori generate de lipsa serviciilor sau de prestarea unor servicii necalitative, se vor examina în instanțele judecătorești în termenele stabilite de legislația în vigoare;

b) dacă gazul, încălzirea, apa potabilă sau apa caldă menajeră lipsesc într-un apartament/încăpere locuibilă în cămin, consumatorul din acest apartament/această încăpere locuibilă în cămin se adresează prin telefon sau în scris la dispeceratului gestionarului sau furnizorului, după caz, cu care au încheiat contractul.

Dispecerul înregistrează în mod obligatoriu adresarea consumatorului în registru, în care indică data și ora primirii ei și data și ora reluării prestării serviciilor, informând ulterior consumatorul.

Dacă în urma controlului temeinicia adresării locatarului nu se confirmă, în act se face nota respectivă.

În cazul în care furnizorul (gestionarul), în termen de trei zile, nu a luat măsuri pentru satisfacerea adresării consumatorului, acesta din urmă este în drept să solicite întocmirea unui act privind lipsa serviciilor sau prestarea unor servicii necalitative, semnarea și examinarea ulterioară a divergențelor în modul expus la lit. a), însă în această situație actul nu este semnat de reprezentantul blocului locativ, ci de consumatorul din apartamentul/încăperea locuibilă în cămin respective.

Dacă la semnarea actului nu există divergențe privind reluarea prestării serviciilor, semnătura reprezentantului furnizorului nu este obligatorie;

c) în cazul în care furnizorul deservește rețelele pînă la consumatorul din apartament/încăperea locuibilă în cămin și încăperea nelocuibilă și a încheiat un contract cu acesta, actele privind lipsa serviciilor sau nerespectarea calității și a termenelor de prestare a lor sînt semnate de reprezentanții furnizorului și de consumator.

Prevederile acestui punct se extind și asupra caselor individuale, cu condiția ca actele să fie întocmite între furnizor și consumator.

[Pct.20 modificat prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

21. Specificul perfectării documentelor în cazul încălzirii insuficiente și alimentării necalitative cu apă caldă menajeră

Dacă temperatura aerului în casa individuală, apartament/încăperea locuibilă în cămin (încăperea nelocuibilă) sau a apei calde menajere este mai joasă decît parametrii normativi, la cererea consumatorului, depusă (oral sau în scris) la dispeceratul furnizorului sau gestionarului după caz, reprezentantul acestuia este obligat să verifice funcționarea aparatelor de încălzire și a sistemului de alimentare cu apă caldă menajeră în apartament/încăperea locuibilă în cămin (încăperea nelocuibilă), să măsoare temperatura aerului sau a apei și să întocmească actul respectiv.

Reprezentantul furnizorului (gestionarului), care i-a refuzat consumatorului întocmirea actului respectiv, va fi tras la răspundere conform legislației în vigoare.

Dacă cererea conține date privind temperatura joasă a aerului în apartament/încăperea locuibilă în cămin (încăperea nelocuibilă), în act se va menționa neapărat faptul dacă consumatorul a efectuat sau nu izolarea termică a ușilor, ferestrelor etc.

Temperatura aerului în apartament/încăperea locuibilă în cămin se măsoară la o distanță de 1 metru de la peretele exterior și la înălțimea de 1,5 metri de la podea - fapt care, de asemenea, se fixează în act.

Dacă cererea conține date privind temperatura joasă a apei calde menajere, temperatura acesteia se măsoară cu un termometru special pentru lichide, nemijlocit în priza de apă, și indicațiile termometrului se fixează în act.

În cazul în care vinovat de prestarea serviciilor necalitative este furnizorul, pentru semnarea actului sus-menționat este invitat reprezentantul acestuia.

Dacă rezultatele măsurărilor nu confirmă pretențiile expuse în reclamație sau se constată că consumatorul nu a efectuat lucrările de izolare termică a apartamentului/încăperii locuibile în cămin (încăperii nelocuibile), actul se întocmește numai la cererea consumatorului.

În caz de apreciere incorectă (în opinia consumatorului) a faptelor, el poate face apel la instanța judiciară.

[Pct.21 modificat prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

22. Dacă în întreaga casă sau la o scară a ei ascensorul nu funcționează cel puțin 24 de ore însumate pe parcursul lunii (cu excepția perioadei în care sînt executate lucrările de reparație planificate, despre care

furnizorul este obligat să informeze gestionarul și consumatorii), în acest caz, în temeiul cererilor depuse de consumatori la dispeceratul gestionarului, acesta, în prezența reprezentantului furnizorului, care este invitat în modul stabilit la punctul 20 al prezentului Regulament, întocmește actul respectiv. Actul este semnat de către gestionar, furnizor și 2-3 reprezentanți ai consumatorilor. În cazul nefuncționării sistematice a ascensorului, timpul staționării se însumează. În acest scop, în act este necesar să se indice durata (orele) staționării ascensorului, pentru a stabili timpul total al deconectării lui pe parcursul lunii.

23. Modul de reducere a plăților

Drept temei pentru reducerea plăților, în cazul când serviciile nu au fost prestate sau au fost prestate la un nivel nesatisfăcător, servesc actele întocmite în modul stabilit de prezentul Regulament.

Reducerea plăților se efectuează pentru luna în care au fost prestate servicii cu întreruperi sau necalitativ, fapt care este reflectat în chitanța de plată.

Dacă chitanța prezentată spre plată a fost întocmită conform prevederilor punctului 23 din prezentul Regulament, reducerea repetată a plăților nu se efectuează.

Litigiile apărute între furnizor și gestionar, furnizor și consumator, gestionar și consumator privind motivul întreruperii prestării sau prestării nesatisfăcătoare a serviciilor, precum și determinarea părții vinovate nu pot servi drept temei pentru refuzul reducerii plăților.

Perioada de calcul al plății pentru serviciile prestate se consideră luna calendaristică.

[Pct.23 modificat prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

VII. CUANTUMUL REDUCERII PLĂȚILOR PENTRU SERVICIILE LOCATIVE, COMUNALE ȘI NECOMUNALE ÎN CAZ DE NERESPECTARE DE CĂTRE FURNIZORI A TERMENELOR DE PRESTARE SAU DE PRESTARE A LOR LA NIVEL NESATISFĂCĂTOR

24. Litigiile apărute între părțile contractante se soluționează pe cale judiciară.

[Pct.24 introdus prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

Anexa nr.1

la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă

L I S T A

lucrărilor de bază pentru deservirea tehnică, reparația și gestionarea fondului de locuințe

Deservirea tehnică și reparația fondului de locuințe include lucrările de întreținere și reparație a fondului locativ, care este reprezentat în sensul prezentului Regulament de apartamentele și garsonierele din blocurile locative (în continuare - apartamente) și de încăperile locuibile în cămine, de întreținere sanitară a blocurilor locative și a terenurilor aferente, de amenajare și înverzire a acestor terenuri, alte lucrări efectuate de specialiștii gestionarului sau, prin contract, de alte persoane juridice (fizice).

Lucrările de deservire tehnică și reparație a blocurilor locative și căminelor se divizează în lucrări de întreținere și reparație a elementelor constructive ale blocului locativ și căminului, de deservire tehnică și reparație a echipamentelor tehnice ale acestuia și sînt plătite de către consumatori pe tarife distincte.

(1) Lucrările de întreținere și reparație a elementelor constructive ale blocului locativ au menirea de a preîntîmpina uzura prematură a apartamentelor și încăperilor locuibile în cămine și menținerea indicilor de exploatare a tuturor elementelor constructive, cum sînt:

fundamentul și pereții subsolurilor;

pereții clădirii,
pereții despărțitori;
planșeele;
acoperișurile;
sistemele de evacuare a apei meteorice;
ferestrele, ușile, scările din casa scării.

Deservirea tehnică și reparația curentă a echipamentelor tehnice includ lucrările de deservire a sistemelor:

de încălzire și apă caldă menajeră în subsoluri, la etajele tehnice, precum și a coloanelor comune din afara apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine;

de alimentare cu energie electrică (lucrările de deservire a rețelelor interne se efectuează de către gestionarul blocului din contul proprietarilor, dacă asemenea cheltuieli nu sînt incluse în tariful pentru deservirea tehnică și reparația echipamentelor tehnice din interiorul blocului locativ);

de alimentare cu gaze naturale (lucrările de deservire a rețelelor de gaze și aragazurilor se efectuează de către organizațiile de alimentare cu gaze din contul lor);

de ventilație;
de canal de fum;

de alimentare cu apă în subsoluri, la etajele tehnice, precum și a coloanelor comune din apartamente/încăperile locuibile în cămine;

de evacuare a apei uzate;
antiincendiar și de evacuare a fumului;

de alimentare cu căldură, apă potabilă și apă caldă menajeră de tranzit din blocul locativ (lucrările se efectuează din contul furnizorului).

(2) Lucrările de întreținere sanitară a blocurilor și terenurilor aferente includ:

salubritatea terenurilor aferente;

salubritatea subsolurilor, caselor scării, spălarea și dezinfectarea tubulaturilor, a recipientelor pentru gunoi, a camerelor de deșeuri și a altor locuri de uz comun;

reparația curentă, spălarea, dezinfectarea și vopsirea containerelor pentru deșeurile menajere;

instalarea și exploatarea indicatoarelor cu denumirea străzilor și numărul blocurilor locative, flagștocurilor etc.

(3) Organizarea lucrărilor de întreținere și reparație a apartamentelor și încăperilor locuibile în cămine (încăperilor nelocuibile) se efectuează de către aparatul administrativ al gestionarului.

Lucrările de gestionare a apartamentelor și încăperilor locuibile în cămine (încăperilor nelocuibile) includ:

ținerea documentației tehnice a blocurilor locative, prelucrarea actelor de contabilitate și altor acte;

efectuarea operațiunilor economice la bancă;

încheierea, evidența și asigurarea executării contractelor de închiriere, arendare a apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine (încăperilor nelocuibile), de deservire tehnică a blocului locativ, altor contracte economice;

păstrarea contractelor de închiriere, arendare, întreținere și reparație a apartamentelor și încăperilor locuibile în cămine privatizate sau de întreținere și deservire a încăperilor nelocuibile din fondul locativ;

ținerea evidenței achitării de către proprietarii, chiriașii și locatarii apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine și încăperilor nelocuibile a serviciilor prestate;

eliberarea documentelor de decontare și a certificatelor privind suprafața apartamentului/încăperii locuibile în cămin ocupate, precum și privind plata pentru serviciile locative și comunale și pentru coabitare;

efectuarea reviziei tehnice a blocurilor locative și, în temeiul datelor reviziei, întocmirea listei de lucrări, necesare pentru deservirea și reparația blocului locativ, a rețelelor tehnicoedilitare, inclusiv borderoul defectelor;

planificarea și organizarea lucrărilor necesare pentru întreținerea, reparația capitală și curentă a fondului locativ, a utilajului și comunicațiilor inginerești;

înfăptuirea acțiunilor ce țin de protecția muncii și tehnica securității;

asigurarea cu servicii de dispecerat și combatere a avariilor;

pregătirea blocurilor locative pentru exploatare în sezonul de toamnă-iarnă.

(4) Instalarea, înlocuirea, reparația și deservirea cutiilor poștale din casele scăriilor blocurilor locative se efectuează în bază de contract cu Întreprinderea de Stat "Poșta Moldovei" sau cu alți agenți economici, inclusiv cu forțele proprii ale locatarilor, asociațiilor de coproprietari în condominiu, asociațiilor de proprietari ai locuințelor privatizate. Cutiile instalate trebuie să corespundă standardelor în vigoare.

(5) Calculul plăților pentru deservirea tehnică și reparația echipamentelor tehnice interioare în blocurile de locuințe se va efectua pentru un metru pătrat de suprafață totală a apartamentelor/încăperilor locuibile și nelocuibile din blocuri și cămine în baza tarifului coordonat de către organul abilitat de Guvern și aprobat de către autoritățile administrației publice locale sau, după caz, în cadrul adunărilor generale ale asociațiilor proprietarilor de locuințe privatizate, asociațiilor coproprietarilor în condominiu, cooperativelor de construcție a locuințelor etc.

Determinarea sumei plăților ce urmează a fi achitate lunar de către consumatori pentru deservirea tehnică și reparația echipamentelor tehnice se efectuează în modul următor:

tariful aprobat, conform alineatului întâi din prezentul punct, se înmulțește la suprafața totală a apartamentului /încăperii locuibile în cămin și se împarte la 12 luni.

Prestatorul de servicii va include lunar în bonurile de plată ale consumatorilor de servicii separat deservirea tehnică și reparația echipamentelor tehnice interioare, conform tarifelor aprobate.

Mijloacele bănești acumulate pentru deservirea tehnică și reparația echipamentelor tehnice vor fi utilizate strict conform destinației - pentru întreținerea și exploatarea echipamentelor tehnice din bloc.

În rapoartele statistice plata pentru deservirea tehnică și reparația echipamentelor tehnice interioare ale blocurilor de locuințe urmează a fi indicată separat.

[Anexa nr.1 modificată prin HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44]

[Anexa nr.1 modificată prin HG978 din 23.08.06, MO138-141/01.09.06 art.1057]

[Anexa nr.1 modificată prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

Anexa nr.2

la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă

Lista lucrărilor ce se efectuează în interiorul apartamentelor din contul proprietarilor și chiriașilor de locuințe

Locatarii efectuează din cont propriu următoarele lucrări de întreținere și reparație a apartamentelor, neincluse în plata pentru deservirea tehnică și reparația blocului locativ:

vopsirea, văruierea și lipirea tapetelor pe pereți, pereții despărțitori și poduri;
vopsirea podelelor, ușilor și ferestrelor;
acoperirea pereților cu teracotă și reparația lor;
răzuirea podelelor;
înlocuirea, reparația, vopsirea aparatelor și țevilor de încălzire centrală, conductelor de gaze, apă și canalizare;

schimbul și reparația dispozitivelor de fixare pentru uși și ferestre, montarea sticlei la geamuri;

schimbarea și reparația utilajului tehnico-sanitar, robinetelor, amestecătoarelor, lavoarelor, chiuvetelor, spălătoarelor, rezervoarelor, vaselor de closet;

schimbarea și reparația rețelelor electrice interne, prizelor, duliilor și întrerupătoarelor electrice, cazane de baie, aragazuri și plite electrice;

reparația și schimbul altor elemente constructive din locuință, ce au ieșit din funcțiune din vina locatarilor, precum și demontarea aparatelor suplimentare de încălzire și a secțiunilor acestora, montate abuziv;

proiectarea, instalarea, reparația și deservirea sistemelor autonome de încălzire și alimentare cu apă caldă menajeră (cazane, boilere și altele).

Note:

1. Periodicitatea efectuării reparației curente a încăperilor - cel puțin o dată în 5 ani sau în caz de necesitate.

2. Modul de efectuare a lucrărilor ce țin de instalarea, verificarea și reparația contoarelor de evidență a apei potabile și apei calde menajere din apartamente/încăperile locuibile în cămine este expus în anexa nr.5 la prezentul Regulament.

[Anexa nr.2 modificată prin HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44]

[Anexa nr.2 modificată prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

Anexa nr.3

la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă

L I S T A

lucrărilor de deservire tehnică și reparație a blocurilor locative, finanțate de la bugetele locale

În plata pentru deservirea tehnică și reparația blocului locativ nu se includ cheltuielile pentru următoarele lucrări de întreținere a fondului de locuințe, care sînt finanțate de la bugetele locale:

salubritatea și întreținerea terenurilor de uz comun din interiorul cartierelor, precum și a terenurilor aferente blocurilor locative, utilizate de autoritățile administrației publice locale;

salubritatea pasajelor, străzilor, gazoanelor etc., neincluse în suprafața curții blocului locativ sau condominiului, precum și amenajarea și înverzirea acestor terenuri;

evacuarea deșeurilor menajere de pe teritoriile blocurilor locative ce nu sînt acoperite de plățile populației, conform tarifelor în vigoare;

reparația și deservirea sistemelor de drenaj de cartier, canalelor pentru scurgerea apei, a obiectelor de protecție civilă;

iluminarea străzilor, cartierelor;

combaterea rozătoarelor și insectelor în fondul locativ cu orice formă de proprietate;

luarea de decizii privind atribuirea și amenajarea terenurilor pentru plimbarea cîinilor și controlul asupra executării lor;

prinderea câinilor și pisicilor vagabonde;
pregătirea orașului pentru desfășurarea manifestațiilor publice și sărbătorilor;
evidența vizelor de reședință ale populației, înscrierea și radierea din cartea de imobil;
activitatea sportivă și de culturalizare a populației la locurile de trai;
măsurile de protecție civilă a populației și de întreținere a obiectelor de protecție civilă.
Eliberarea diverselor certificate, copii și extrase ce țin de competența gestionarului, la
solicitarea organelor interne, militare, administrative, de asigurare socială și autorităților
administrației publice locale.

[Anexa nr.3 modificată prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

Anexa nr.4

la Regulamentul cu privire la modul de prestare și
achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale
pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor
și condițiile deconectării acestora de la/reconectării
la sistemele de încălzire și alimentare cu apă

Modul de percepere a plăților pentru serviciile locative, comunale și necomunale, în caz de absență a locatarului

1. În cazul în care locatarii au lipsit din apartament/ încăperea locuibilă în cămine 15 și mai multe zile, iar la întoarcere au prezentat gestionarului acte ce confirmă lipsa lor, eliberate de instituțiile respective, plata pentru serviciile comunale și alte servicii (apă potabilă și apă caldă menajeră, canalizare, energie termică pentru încălzirea apei, evacuarea deșeurilor menajere, folosirea ascensoarelor, energia electrică utilizată de ascensoare și pentru iluminarea scârilor, gaz, pentru folosirea rețelelor de radiodifuziune și sistemului de recepție colectivă a semnalului de televiziune), care nu sînt contorizate, nu se percepe pentru perioada absenței.

Lista actelor ce confirmă lipsa locatarilor:

a) adeverința, ce confirmă faptul că locatarul a fost cazat temporar în hotel, într-o instituție curativ-sanatorială, casă de odihnă și alte instituții similare, sau copia biletului de repartizare la casa de odihnă, bonului de plată pentru cazare în hotel, ordinului de deplasare în caz de cazare în afara hotelului;

b) certificatul eliberat de primăria satului, orașului, acolo unde lipsesc organele locativ-comunale sau alte întreprinderi ce dispun de blocuri locative;

c) cererea depusă de către părinți în legătură cu plecarea copiilor la odihnă în perioada vacanței și certificatul respectiv de la locul de odihnă;

d) adeverința ce confirmă faptul aflării locatarului într-o instituție medicală;

e) extrasul din sentința judecătoreiei sau certificatul eliberat de instituția penitenciară despre privațiunea de libertate a persoanei în cauză;

f) certificatul eliberat de unitatea militară sau comisariatul administrativ-militar, de instituțiile de învățămînt.

Documentele și copiile documentelor sus-specificate urmează a fi întocmite conform procedurii stabilite, avînd toate ștampilele și semnăturile necesare.

2. Pentru simplificarea procedurii de recalculare, înainte de plecare locatarii vor informa în scris gestionarul despre data plecării, sosirii și durata absenței.

Gestionarul înregistrează cererea și controlează lipsa locatarilor.

2. În cazul în care se depistează că în perioada indicată în cerere locatarii (alte persoane) se află în apartament/încăperea locuibilă în cămin, recalcularea plăților nu se efectuează.

3. Plățile nu se percep numai în cazurile în care în perioada lipsei locatarilor în apartamentele/încăperile locuibile în cămine ale acestora nu au locuit alte persoane și dacă apartamentele/încăperile locuibile în cămine nu au fost date în chirie, subchirie și arendă.

4. Dacă în apartamentele/încăperile locuibile în cămine există aparate de evidență a serviciilor prestate, plata se efectuează conform indicațiilor acestora.

5. Nu se efectuează recalcularea plăților pentru serviciile comunale și alte servicii în baza următoarelor documente:

biletelor pentru călătoria cu trenul, autobuzul, avionul etc;
certificatului eliberat de întovărășirile pomi-legumicole;
cererii semnate de vecini.

6. Locatarii care lipsesc din apartamente/încăperile locuibile în cămine nu sînt scutiți de plata chiriei, plata pentru deservirea tehnică a blocului locativ și încălzirea centralizată, iar cei din apartamentele/încăperile locuibile în cămine privatizate - și de achitarea cheltuielilor pentru reparația blocului locativ.

La dorință, pe perioada absenței lor plata pentru serviciile menționate poate fi efectuată în prealabil.

7. La fiecare 3 luni (în cazul absenței de lungă durată) și la fiecare 6 luni (în cazul în care se află la muncă în străinătate) proprietarul, chiriașul, locatarul apartamentului/încăperii locuibile în cămin prezintă documentul ce confirmă absența lui sau a membrilor familiei. În caz contrar, recalcularea se va efectua numai pentru 3 luni din data depunerii cererii.

8. Locatarii care au lipsit mai mult de 15 zile se vor adresa întreprinderilor respective în vederea recalculării plăților pentru serviciile comunale și alte servicii în termen de 15 zile din data sosirii, în caz contrar recalculările nu se vor efectua.

9. În caz de neachitare a plăților respective în termenele stabilite, perceperea datoriilor se va efectua pe cale judiciară.

Anexa nr. 5

la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă

Modul de instalare în apartamente/încăperile locuibile în cămine și încăperile nelocuibile în blocul locativ a contoarelor de evidență a consumului de apă potabilă și apă caldă menajeră și de achitare a apei consumate

1. Contoarele se vor instala în locuri accesibile pentru deservire și citirea indicațiilor de către organizațiile sau persoanele fizice care posedă licență în acest domeniu.

2. Montarea contoarelor se va face conform cerințelor specificate în Standardul Moldovean (în continuare - SM) 213(1):2000 (ISO 4064-2) "Măsurarea debitului de apă în conducte închise. Contoare de apă rece potabilă. (Partea 1. Condiții tehnice); SM 213(2):2000 (ISO 4064-2) "Măsurarea debitului de apă în conducte închise. Contoare de apă rece potabilă. Partea 2. Condiții de instalare". Furnizorul este obligat să prezinte, la solicitarea consumatorului, informația despre conformitatea apei furnizate cu cerințele documentelor normative în vigoare.

4. Prestatorul de servicii (furnizorul) va stabili tipul și diametrul mijloacelor de măsurare ce urmează a fi utilizate reieșind din cele incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare, cu respectarea normelor metrologice recomandate de Serviciul Standardizare și Metrologie și va efectua sigilarea acestora.

5. Pentru funcționare vor fi recepționate doar contoarele omologate de către Departamentul Standardizare și Metrologie, verificate și sigilate de organizațiile care posedă licențe pentru desfășurarea acestei activități.

6. O condiție obligatorie pentru luarea la evidență a contorului, instalat la consumator pe unul din bransamentele sistemelor de alimentare cu apă potabilă sau apă caldă menajeră, este excluderea definitivă a posibilității de utilizare a altor bransamente cu aceeași destinație, neechipate cu contoare.

7. Recepția și punerea în funcțiune a contoarelor se va efectua în prezența consumatorului și a reprezentantului furnizorului (gestionarului). Totodată, se va încheia un contract de aprovizionare cu apă potabilă și apă caldă menajeră (de modelul anexat), la care se va anexa actul privind montarea și punerea în funcțiune a contorului (anexa nr. 1 la contract).

Acțiunea contractului se extinde asupra tuturor apartamentelor din blocurile locative, încăperilor locuibile în cămine (încăperilor nelocuibile - în cazul contorului comun la bloc), indiferent de forma de proprietate și de gestionare.

8. Achitarea apei consumate se va face în temeiul indicațiilor contoarelor, începând cu ziua în care s-a efectuat recepția contoarelor conform actului respectiv.

9. Evidența volumelor de apă potabilă și de ape uzate, facturarea și plata pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare furnizate consumatorilor se efectuează în condițiile art. 26 al Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

10. Furnizorii energiei termice vor calcula consumul de energie termică folosită pentru încălzirea apei reieșind din volumul apei consumate (înregistrat de contoare) și parametrul termic înregistrat în punctul de evidență.

11. Calcularea plății pentru energia termică utilizată în scopul încălzirii apei se va efectua în baza relațiilor:

$P = TQ$, în care:

P reprezintă valoarea plății pentru energia termică utilizată în scopul încălzirii apei (lei);

T - tariful în vigoare pentru energia termică (lei/Gcal);

Q - cantitatea de energie termică utilizată pentru încălzirea apei (Gcal);

$Q = k V g c (t_2 - t_1) 10^{-6}$, în care:

k reprezintă coeficientul de corectare, aplicat numai în cazul lipsei sau ieșirii din funcțiune a sistemului de circulație forțată a apei calde menajere (k ă 0,8);

g - densitatea apei (g ă 1000 kg/m³);

t₁ - temperatura apei reci (0C);

c - coeficientul de căldură specifică (c ă 1 kcal/kg 0C);

t₂ - temperatura apei calde menajere (0C).

Temperaturile t₁ și t₂ se determină în baza indicațiilor medii ale contoarelor, instalate, respectiv, pe conducta de apă potabilă (t₁) pînă la preîncălzitorul de apă și pe conducta de apă caldă menajeră (t₂) a branșamentului consumatorului la sistemul de alimentare cu apă caldă menajeră.

În cazul lipsei sau ieșirii din funcțiune a aparatelor de măsurare sus-menționate, t₁+50C în perioada de încălzire și t₁+150C - în restul timpului, t₂+500C;

V - consumul de apă caldă menajeră de către consumator în perioada de calcul (m³).

Dacă acest consum este înregistrat de contorul instalat la consumator, V+V_{ap}, în care V_{ap} reprezintă consumul de apă, înregistrat de contor (m³).

În cazul lipsei contorului la consumator, calcularea consumului de apă caldă menajeră de către locatarii unui apartament/încăperii locuibile în cămin se va efectua conform indicațiilor înregistrate de controlul blocului locativ, dar nu mai mult decît normele de consum prevăzute de SNIP 2.04.01-85 "Instalații interioare de alimentare cu apă și de canalizare", în baza relației:

$V = [(V_{tot} - SV_{ap} - V_{pierd}) n_i] / n_{nec}$, în care:

V_{tot} reprezintă consumul total al tuturor consumatorilor din sistemul de alimentare cu apă caldă menajeră, înregistrat în perioada de calcul de contorul instalat pe conducta de apă potabilă pînă la preîncălzitorul de apă al sistemului în cauză (m³);

SV_{ap} - consumul total de apă, înregistrat în perioada de calcul de contoarele instalate pe conductele de apă ale consumatorilor de la sistemul respectiv de alimentare cu apă caldă menajeră (m³);

V_{pierd} - volumul pierderilor de apă în sistemul de alimentare cu apă caldă menajeră, înregistrat în perioada de calcul de contorul pentru evidența totală, instalat pînă la

preîncălzitorul de apă, și de contoarele pentru evidența locală, instalate la bransamentele din blocurile locative;

nec - numărul total de locatari ale căror apartamente/încăperi locuibile în cămine sînt conectate la sistemul de alimentare cu apă caldă menajeră și nu sînt contorizate;

ni - numărul persoanelor care locuiesc în apartament/încăperea locuibilă în cămin.

12. Posesorilor de contoare de apă potabilă și apă caldă menajeră li se vor elibera chitanțele de plată pentru apa utilizată și energia termică folosită la încălzirea apei de către furnizori sau de către altă întreprindere abilitată.

În chitanțele de plată pentru consumul de apă pe luna precedentă este necesar, de asemenea, să se prevadă locul, în care consumatorii, care dispun de contoare în apartamente/încăperile locuibile în cămine, vor indica volumul de apă potabilă și apă caldă menajeră consumată pe parcursul lunii curente, așa cum se procedează la achitarea gazelor naturale (conform anexei nr.2 la contract).

Pentru celelalte localități ale republicii chitanțele menționate vor fi eliberate de către furnizorii de apă potabilă și apă caldă menajeră.

Furnizorul (gestionarul) nu este în drept să ceară de la consumator plată pentru chitanța eliberată.

13. Pentru perioada de verificare a contoarelor sau în cazul deteriorării acestora din motive ce nu pot fi imputate consumatorului, plata pentru apa consumată se va calcula reieșind din volumul mediu lunar înregistrat în ultimele trei luni de pînă la verificare (deteriorare).

14. Consumatorul este obligat să informeze furnizorul (gestionarul) despre deteriorarea contorului în timp de 24 de ore. Dacă consumatorul n-a dat informații despre deteriorare în termenul indicat mai sus, iar furnizorul (gestionarul) a depistat deteriorarea contorului, se va întocmi un act, care va fi semnat de ambele părți. Actul va servi drept temei pentru a apela la instanțele respective.

În cazul în care consumatorul nu este de acord cu actul întocmit, el urmează să-și argumenteze dezacordul, iar contorul se va verifica într-un laborator independent.

Pe parcursul perioadei de verificare, plata pentru volumul de apă consumată se va calcula conform punctului 14 din prezenta anexă. Dacă se va confirma pe cale judiciară că deteriorarea contorului nu s-a produs din vina consumatorului, plata pentru serviciile prestate se va calcula din momentul ultimului control, conform modului stabilit pentru consumatorii care nu dispun de contoare. Consumatorul va achita, de asemenea, cheltuielile suportate în procesul clarificării motivelor deteriorării contorului. Dacă vina nu i se va confirma, consumatorului i se vor compensa toate cheltuielile și pagubele morale cauzate.

În cazul în care furnizorul a fost informat operativ despre deteriorare, plata se va calcula conform punctului 13 din prezenta anexă.

În cazul în care unul din contoarele de apă instalate în apartament nu funcționează sau necesită verificare metrologică, consumatorul, conform prescripției eliberate de către furnizor (gestionar), este obligat să execute în termenele stabilite lucrările prescrise. Dacă consumatorul efectuează lucrările prescrise în termen de 60 de zile, plata pentru volumul de apă consumată se va calcula conform punctului 13. În cazul în care lucrările prescrise nu au fost efectuate în termen de 60 de zile, plata pentru volumul consumat se va efectua conform normelor de consum aprobate, fără a lua în calcul indicii contoarelor în funcțiune și fără drept de recalculare.

În cazul în care consumatorul nu-și îndeplinește obligația de a înscrie lunar indicii de pe contoare în bonul de plată, calculul în primele două luni de zile de la ultima înscriere se va efectua conform consumului mediu. La expirarea termenului indicat, calculul se va efectua în baza normelor de consum, fără recalculare, pînă la înscrierea indicilor de pe contoare în bonurile de plată.

15. Consumatorul este obligat să asigure integritatea contoarelor și rețelelor de alimentare cu apă din apartament/încăperea locuibilă în cămin (încăperea nelocuibilă).

16. Consumatorul va asigura accesul reprezentantului furnizorului (gestionarului), la prezentarea legitimației, în apartament/încăperea locuibilă în cămin (între orele 8.00 - 19.00) pentru efectuarea controlului privind starea tehnică a contoarelor și rețelelor de alimentare cu apă. Despre acest control consumatorul va fi informat de către furnizor (gestionar) cu 2 zile înainte, coordonând cu el data și ora vizitei, dacă altceva nu este prevăzut de contract.

17. La cererea scrisă a consumatorului, furnizorul este obligat să se prezinte, în termenul indicat în cerere, la consumator pentru a deconecta contorul în scopul verificării sau în cazul debransării de la sistemul de alimentare cu apă caldă menajeră, ori pentru a recepționa contoarele și a le sigila după reparare, verificare sau rupere a sigiliilor din orice motiv.

Dacă reprezentantul furnizorului nu s-a prezentat în termenul indicat în cerere i se vor aplica sancțiunile prevăzute de lege privind compensarea pagubelor materiale și morale aduse consumatorului.

18. Furnizorul nu este în drept să înceteze în mod arbitrar prestarea serviciilor, dacă altceva nu este prevăzut de contract. Încălcarea acestei prevederi atrage răspunderea administrativă sau penală, după caz.

CONTRACT-MODEL

CONTRACT - MODEL

de alimentare cu apă potabilă și apă caldă menajeră* a apartamentelor din blocurile locative/ încăperilor locuibile în cămine

* În cazul în care consumatorii se alimentează cu apă potabilă și apă caldă menajeră de la diferiți furnizori, se întocmesc contracte separate pentru fiecare tip de serviciu, adică pentru alimentarea cu apă potabilă și pentru alimentarea cu apă caldă menajeră.

nr. _____

" ____ " _____

(localitatea)

Consumatorul _____
(numele, prenumele)

(proprietarul, chiriașul sau locatarul apartamentului/ încăperii locuibile în cămin), domiciliat pe str. _____, nr. clădirii _____, pe de o parte, și

furnizorul _____,
(denumirea întreprinderii)

în persoana _____,
(funcția, numele și prenumele)

pe de altă parte, au încheiat prezentul contract.

I. OBIECTUL CONTRACTULUI

1. Prezentul contract reglementează relațiile dintre consumator și furnizor (gestionar) în procesul de alimentare cu apă potabilă și apă caldă menajeră.

II. OBLIGAȚIUNILE FURNIZORULUI (GESTIONARULUI)

2. Furnizorul (gestionarul) este obligat:

a) să alimenteze consumatorul, fără întreruperi, cu apă potabilă și apă caldă menajeră în volumul necesar și de o calitate bună, ce corespunde Standardului de Stat 2874-82 "Apă potabilă" la tarifele:

pentru apa potabilă _____ lei;

pentru evacuarea apelor uzate _____ lei;

pentru energia termică folosită la încălzirea apei _____ lei.

b) să calculeze plata pentru volumul de apă consumată în perioada de verificare a contoarelor sau în cazul deteriorării acestora din motive ce nu pot fi imputate consumatorului reieșind din volumul mediu lunar înregistrat în ultimele trei luni de pînă la verificare (deteriorare);

c) să calculeze plata pentru serviciile prestate în modul stabilit consumatorilor ce nu dispun de contoare, în cazul în care contorul a fost deteriorat din vina consumatorului și el nu a informat operativ furnizorul;

în cazul în care furnizorul a fost informat operativ despre deteriorare, plata se va calcula conform prevederilor subpunctului b) din prezentul punct;

d) să-i prezinte în termen de 15 zile consumatorului informațiile solicitate privind modul de calculare a plății pentru serviciile de alimentare cu apă etc., precum și privind modificarea tarifelor pentru serviciile prestate;

e) la solicitarea orală sau scrisă a consumatorului, să se prezinte în termenul indicat în cerere pentru a monta, demonta, recepționa sau sigila contoarele de apă potabilă și apă caldă menajeră, precum și pentru recepția și sigilarea acestora după reparație sau verificare;

f) să deconecteze unele bransamente de alimentare cu apă potabilă și apă caldă menajeră din apartamente/încăperile locuibile în cămin de la sistemul de alimentare cu apă potabilă și apă caldă menajeră, la solicitarea consumatorului în termenul stabilit în cerere;

g) să elibereze gratuit consumatorului chitanța de plată;

h) să prezinte lunar organizației care eliberează chitanțele de plată informația privind volumele de apă potabilă și apă caldă menajeră, utilizate de consumator, și cantitatea de energie termică utilizată pentru încălzirea apei;

i) să informeze în prealabil (cu 2 zile înainte) consumatorul despre data și ora demontării contoarelor din apartament/încăperea locuibilă în cămin în scopul verificării lor metrologice;

j) să reducă mărimea plății, în caz de nerespectare a termenelor, volumului și calității serviciilor prestate, în modul următor:

Nr. crt.	Tipul serviciilor	Indicii de calitate a serviciilor	Cauzele reducerii plății	Termenele admisibile pentru deconectare (însumat pe parcursul lunii)	Condițiile reducerii plății pentru depășirea termenelor admisibile de decontare pe parcursul lunii	Unitatea de calcul	Cuantumul reducerii
1	Alimentarea cu apă potabilă și evacuarea apei uzate	Sistemul de alimentare cu apă și de canalizare trebuie să funcționeze fără întrerupere pe parcursul perioadei de livrare a apei,	Întreruperi în alimentarea cu apă potabilă	Cel mult 8 ore	Pentru întreaga perioadă, ce depășește 8 ore, în care serviciul nu a fost prestat	Pentru o persoană	3%, pentru fiecare 24 de ore (sau suma orelor), din plata lunară stabilită.

		indicate în contract					
2	Alimentarea cu apă caldă menajeră	Alimentarea cu apă caldă menajeră fără întreruperi pe parcursul perioadei de livrare a apei, indicate în contract	Întreruperi în alimentarea cu apă caldă menajeră	Cel mult 8 ore	Pentru întreaga perioadă, ce depășește 8 ore, în care serviciul nu a fost prestat	Pentru o persoană	3%, pentru fiecare 24 de ore (sau suma orelor), din plata lunară stabilită.
		Asigurarea temperaturii apei calde menajere în punctul de utilizare de cel puțin +50°C și de cel mult +60°C	Temperatura de facto în punctul de utilizare nu corespunde normelor	Cel mult 2 din 24 de ore	Pentru întreaga perioadă în care nu a fost respectat diapazonul stabilit de temperaturi, mai mult de 2 ore pe parcursul a 24 de ore	Pentru o persoană	Reducerea plății stabilite pentru fiecare 24 ore se determină prin relația $100 \times n\% / 24$, în care n - durata (în ore) neasigurării diapazonului de temperatură a apei pe parcursul a 24 de ore

k) să prezinte contoarele pentru verificarea metrologică periodică la organele abilitate în termenul și modul stabilite de actele legislative și documentele normative în vigoare.

III. OBLIGAȚIUNILE CONSUMATORULUI

3. Consumatorul este obligat:

- să achite plata pentru serviciile prestate în luna precedentă pînă la data de 30 a lunii următoare;
- să întrețină în stare de funcționare contoarele instalate, precum și rețelele de alimentare cu apă potabilă și apă caldă menajeră din apartament/încăperea locuibilă în cămin;
- să anunțe furnizorul (gestionarul) despre deteriorarea contorului într-un termen cît mai scurt posibil (cel mult 24 de ore);
- să asigure accesul reprezentantului furnizorului (gestionarului), la prezentarea legitimației, între orele 8.00 - 19.00, în apartament/încăperea locuibilă în cămin pentru deconectarea contorului în scopul verificării lui metrologice, efectuarea controlului privind înscrierea indicațiilor și starea tehnică a contoarelor și a rețelelor de alimentare cu apă din apartament/încăperea locuibilă în cămin, dacă furnizorul (gestionarul) a coordonat cu el în prealabil (cu 2 zile înainte) data și ora vizitei.

IV. DREPTURILE FURNIZORULUI (GESTIONARULUI)

4. Furnizorul (gestionarul) este în drept:

să acționeze în judecată consumatorul, în cazul neachitării de către acesta a serviciilor prestate timp de 3 luni, precum și în scopul suspendării acțiunii contractului pe perioada achitării datoriilor;
să prezinte spre plată consumatorului suma calculată în modul stabilit în punctul 15 din anexa nr.5 la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă.

V. DREPTURILE CONSUMATORULUI

5. Consumatorul este în drept:

să invite reprezentantul furnizorului (gestionarului) pentru a sigila contoarele, fără a percepe o careva plată, după reinstalarea, verificarea, reparația lor sau în cazul deteriorării sigiliilor, să solicite și să obțină compensațiile, prevăzute de legislația națională în vigoare;
să solicite de la furnizor (gestionar) aprovizionarea neîntreruptă cu apă potabilă și apă caldă menajeră de calitate, conform documentelor normative în vigoare, precum și întocmirea actului despre întreruperile în alimentarea cu apă pentru recalcularea plății, conform clauzelor stipulate în contract;
în caz de nerespectare a condițiilor contractuale, să solicite reducerea plăților pentru serviciile prestate în conformitate cu prevederile punctului 2) litera j).

VI. CONDIȚII SPECIALE

6. Prezentul contract este încheiat pe termen de 2 ani, fiind întocmit în două exemplare identice, câte un exemplar pentru fiecare parte.

7. Contractul se consideră prelungit (pe încă un termen de un an) în cazul în care nici una dintre părți, în timp de o lună pînă la expirarea termenului, nu și-a declarat intenția de a-l rezilia.

8. Contractul intră în vigoare la data semnării.

9. Litigiile dintre părți privind clauzele prezentului contract se soluționează pe cale judiciară.

10. La contract se anexează:

- a) actul privind montarea și punerea în funcțiune a contorului (dacă lucrările au fost executate);
- b) fișa contorului (dacă este contor);
- c) modelul chitanței de plată.

11. Clauze suplimentare _____

VII. CONDIȚIILE DE REZILIERE A CONTRACTULUI

12. Contractul poate fi reziliat, la solicitarea furnizorului (gestionarului), în cazurile: eliberării apartamentului/încăperii locuibile în cămin de către consumator; neachitării plății pentru apa consumată pe o perioadă ce depășește 3 luni, conform deciziei judecătorești; nerespectării clauzelor contractuale.

13. Contractul poate fi reziliat și la solicitarea consumatorului, în cazul în care furnizorul (gestionarul) nu respectă condițiile lui.

14. În relațiile lor, părțile se vor conduce de actele legislative și normative ale Republicii Moldova.

Note:

1. În prezentul contract pot fi prevăzute și alte clauze, în conformitate cu legislația în vigoare.
2. În cazurile în care consumatorii se alimentează cu apă potabilă și apă caldă menajeră de la diferiți furnizori, contractele se vor întocmi separat pentru fiecare tip de serviciu.

Adresa părților:str. _____ nr. _____
ap. _____
tel. _____str. _____ nr. _____
ap. _____
tel. _____**FURNIZORUL (GESTIONARUL)****CONSUMATORUL**_____
(denumirea)_____
(numele și prenumele
reprezentantului)_____
(semnătura)_____
(numele, prenumele)_____
(semnătura)

L.Ș.

Data semnării "___" _____ 200__

Notă.

Modelul prezentului contract poate fi aplicat și la contractarea serviciilor între furnizor (prestatorii de servicii) și gestionar.

*[Anexa nr.1 abrogată prin HG1228 din 13.11.07, MO180-183/23.11.07 art. 1287]*Anexa nr.2
la Contractul-model de alimentare cu
apă potabilă și apă caldă menajeră a
apartamentelor din blocurile locative/
încăperilor locuibile în cămine**Chitanța de plată pentru apa potabilă și evacuarea apei uzate**
(este întocmită din două părți identice, pentru consumator și furnizor (gestionar))

Model

	Cont personal

	Adresa

	Numele, prenumele consumatorului

Tariful pentru 1 m ³ de apă	

Tariful pentru 1 m ³ de apă evacuată	

Indicația contorului de apă	

	<p>Suma de plată: pentru apă</p> <p>—</p> <p>pentru apele evacuate</p> <p>—</p> <p>Datorii</p> <p>—</p> <p>TOTAL:</p> <p>—</p>
<p>Chitanța</p> <p>Luna _____ anul _____</p> <p>Achitați pînă la 30</p> <p>_____</p>	<p>Indicația contorului pentru apa potabilă pe luna curentă</p> <p>_____ m³</p> <p>Semnătura consumatorului</p> <p>Relații la telefon _____</p>

Chitanța de plată pentru apa caldă menajeră
(este întocmită din două părți identice, pentru consumator și furnizor (gestionar))

Model

	<p>Cont personal</p> <p>_____</p> <p>Adresa</p> <p>_____</p> <p>Numele, prenumele consumatorului</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>—</p> <p>Tariful pentru 1 m³ de apă potabilă</p> <p>_____</p> <p>Tariful pentru 1 Gcal de energie termică pentru încălzirea apei _____</p> <p>Indicația contorului de apă</p> <p>_____</p> <p>Suma de plată</p> <p>_____</p> <p>—</p> <p>Datorii</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>TOTAL:</p>
--	---

Chitanța Luna _____ anul _____ Achitați pînă la 30 _____	Indicația contorului pe luna curentă _____ m ³ Semnătura consumatorului Relații la telefon _____

[Anexa nr.5 modificată prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

[Anexa nr.5 modificată prin HG1228 din 13.11.07, MO180-183/23.11.07 art.1287]

[Anexa nr.5 modificată prin HG978 din 23.08.06, MO138-141/01.09.06 art.1057]

[Anexa nr.5 modificată prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art.1470]

Anexa nr.6

la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă

Condițiile deconectării/reconectării individuale a apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine și încăperilor nelocuibile de la/la sistemul de alimentare cu apă caldă menajeră

1. O condiție obligatorie a procedurii de deconectare a apartamentului/încăperilor locuibile în cămin și încăperilor nelocuibile (în continuare - încăperi), în lipsa contorului, este deconectarea de la toate brașamentele de alimentare cu apă caldă menajeră din încăperile consumatorului.

2. În cazul în care consumatorul acceptă contorizarea unui brașament, se permite deconectarea celorlalte brașamente.

3. Deconectarea/reconectarea poate fi efectuată de furnizor (gestionar) sau de alte persoane juridice (fizice) autorizate în prezența reprezentantului gestionarului (furnizorului), respectînd condițiile prevăzute în prezenta anexă.

4. Toate cheltuielile ce țin de deconectarea încăperilor de la și reconectarea lor la sistemul de alimentare cu apă caldă menajeră le va suporta consumatorul, conform taxei în vigoare sau contractului bilateral.

5. Deconectarea/reconectarea încăperilor se efectuează în temeiul unei cereri depuse în scris de către consumator pe numele gestionarului (furnizorului), care este obligat să-și dea acordul în termen de pînă la 15 zile.

6. Deconectarea poate fi efectuată numai prin ruptură vizibilă și sudarea brașamentelor de la coloanele de apă caldă menajeră.

7. După efectuarea deconectării/reconectării se va întocmi un act, ce va confirma deconectarea/reconectarea, semnat de consumator și gestionar (furnizor), conform modelelor anexate.

8. Gestionarul va prezenta furnizorilor de servicii ("Moldova-Gaz" S.A., rețelelor electrice teritoriale, iar în mun. Chișinău - "Chișinău-Gaz" S.A., întreprinderii municipale "Infocom" sau

alte întreprinderi similare și "Termocom" S.A.), pînă la data de 5 a lunii următoare, datele cu privire la deconectările și reconectările efectuate.

9. Consumatorul este obligat să asigure accesul reprezentantului gestionarului (furnizorului), la prezentarea legitimației, între orele 8.00 - 19.00, în apartament/încăperea locuibilă în cămin pentru a controla bransamentele deconectate, dacă furnizorul (gestionarul) a coordonat cu el în prealabil (cu 2 zile înainte) data și ora vizitei.

10. Din momentul deconectării și pînă la reconectarea încăperilor la sistemul de alimentare cu apă caldă menajeră, pentru blocurile locative înzestrate cu aragazuri, dar necontorizate, plata pentru gazele naturale va fi calculată în același mod ca și pentru apartamentele/încăperile locuibile în cămine dotate cu aragazuri, dar neaprovizionate cu apă caldă menajeră.

11. Din momentul deconectării încăperilor de la sistemul de alimentare cu apă caldă menajeră, în blocurile locative neînzestrate cu aparate de evidență a apei calde menajere furnizorul va efectua, în baza datelor prezentate de gestionar, recalcularea sarcinii de proiect a blocului locativ respectiv.

12. În cazul depistării reconectării neautorizate a bransamentelor din încăperi la sistemul de alimentare cu apă caldă menajeră al blocului locativ, consumatorul va achita plata pentru apa caldă menajeră utilizată la fel ca și consumatorii din blocul respectiv, care nu dispun de contoare, începînd cu data efectuării de către gestionar (furnizor) a ultimului control. Dacă în procesul reconectării au fost aduse daune materiale blocului locativ sau vecinilor din acest bloc, consumatorul răspunde pentru aceste fapte în conformitate cu prevederile Codului cu privire la contravențiile administrative și Codului penal.

[anexa nr.1](#)

Anexa nr.1
la Condițiile deconectării/reconectării
individuale a apartamentelor/încăperilor
locuibile în cămine și încăperilor
nelocuibile de la/la sistemul de
alimentare cu apă caldă menajeră

ACT
privind deconectarea apartamentului/încăperii locuibile în cămin (încăperii nelocuibile)
de la sistemul de alimentare cu apă caldă menajeră

" ____ " _____ 200__ mun. (or.) _____

1. Prezentul act este întocmit de către reprezentantul furnizorului (gestionarului), dl

(numele, prenumele, funcția, denumirea întreprinderii)

și consumatorul, dl _____
din apartamentul/încăperea locuibilă în cămin (încăperea nelocuibilă) nr. ____ blocul
locativ nr. _____, str. _____ și confirmă deconectarea
apartamentului/ încăperii locuibile în cămin (încăperii nelocuibile) de la sistemul de
alimentare cu apă caldă menajeră.

2. Deconectarea apartamentului/încăperii locuibile în cămin (încăperii nelocuibile) a fost efectuată prin ruptură vizibilă și sudarea tuturor bransamentelor de alimentare cu apă caldă menajeră din apartament/ încăperea locuibilă în cămin (încăperea nelocuibilă).
3. Furnizorul (gestionarul) va suspenda relațiile cu consumatorul privind alimentarea cu apă caldă menajeră a apartamentului/ încăperii locuibile în cămin (încăperii nelocuibile) și achitarea plății pentru acest serviciu începând din data semnării prezentului act.
4. Consumatorul este prevenit că, în caz de depistare a reconectării neautorizate la rețelele de alimentare cu apă caldă menajeră de către furnizor (gestionar), i se vor aplica sancțiunile prevăzute la pct.12 din anexa nr.6 la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă și, totodată, va răspunde pentru aceste fapte în conformitate cu legislația în vigoare.
5. Prezentul act este întocmit în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte.

FURNIZORUL (GESTIONARUL)

CONSUMATORUL

(denumirea)

(numele și prenumele
reprezentantului)

(semnătura)

(numele, prenumele)

(semnătura)

L.Ș.

[anexa nr.2](#)

Anexa nr.2
la Condițiile deconectării/reconectării
individuale a apartamentelor/încăperilor
locuibile în cămine și încăperilor
nelocuibile de la/la sistemul de
alimentare cu apă caldă menajeră

ACT
privind reconectarea apartamentului/încăperii locuibile în cămin (încăperii nelocuibile)
la sistemul de alimentare cu apă caldă menajeră

" ____ " _____ 200__

mun. (or.) _____

1. Prezentul act este întocmit de către reprezentantul furnizorului (gestionarului), dl

(numele, prenumele, funcția, denumirea întreprinderii)

și consumatorul, dl _____
din apartamentul/încăperea locuibilă în cămin (încăperea nelocuibilă) nr. ____ blocul
locativ nr. _____, str. _____ și confirmă reconectarea
apartamentului/încăperii locuibile în cămin (încăperii nelocuibile) la sistemul de
alimentare cu apă caldă menajeră a blocului locativ.

2. Reconectarea apartamentului/încăperii locuibile în cămin (încăperii nelocuibile) a
fost efectuată în conformitate cu cerințele tehnice în vigoare.

3. Furnizorul (gestionarul) va relua relațiile cu consumatorul privind alimentarea cu
apă caldă menajeră și achitarea plății pentru acest serviciu începând din data
semnării prezentului act.

4. Prezentul act este întocmit în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte.

FURNIZORUL (GESTIONARUL)**CONSUMATORUL**

(denumirea)

(numele și prenumele
reprezentantului)

(semnătura)

(numele, prenumele)

(semnătura)

L.Ș.

Anexa nr.7

la Regulamentul cu privire la modul
de prestare și achitare a serviciilor locative,
comunale și necomunale pentru fondul locativ,
contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării
acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire
și alimentare cu apă

**Condițiile deconectării/reconectării individuale
de la/la sistemul de încălzire**

1. O condiție obligatorie a procedurii de deconectare integrală a apartamentului/încăperii
locuibile în cămin/încăperii nelocuibile (în continuare - încăperi) de la sistemul de încălzire
este menținerea în continuare în apartament/încăpere (camerele deconectate) a temperaturii
aerului de cel puțin +18⁰C, pentru evitarea deteriorărilor în blocul locativ.

2. Deconectarea/reconectarea integrală poate fi efectuată în modul stabilit prin prezenta
anexă de către furnizor (gestionar) sau de alte persoane juridice (fizice) autorizate, în prezența
reprezentantului furnizorului (gestionarului).

3. Toate cheltuielile aferente deconectării/reconectării pe viitor a încăperilor de la/la sistemul de încălzire le va suporta consumatorul.

4. Deconectarea / reconectarea se efectuează în temeiul unei cereri depuse în scris de către
consumator pe numele furnizorului (gestionarului), care este obligat să examineze cererea
primită în termen de 15 zile și să elibereze consumatorului condițiile tehnice, cu obligația de a
prezenta proiectul reconstrucției sistemului centralizat de încălzire elaborat de către instituțiile
de proiectare sau persoanele fizice care dețin licență în acest gen de activitate, pe baza datelor
inventarierii sistemului centralizat de încălzire existent și coordonat în modul stabilit.

5. Deconectarea poate fi efectuată numai prin ruptură vizibilă și sudarea bransamentelor de la coloanele de încălzire, în orice timp, cu excepția sezonului de încălzire.

6. După deconectare/reconectare se va întocmi un act, ce va confirma deconectarea/reconectarea, semnat de consumator și gestionar (furnizor), conform modelelor anexate.

7. Gestionarul va prezenta furnizorului ("Moldova-Gaz" S.A., rețelelor electrice teritoriale, iar în mun. Chișinău - "Chișinău-Gaz" S.A., întreprinderii municipale "Infocom" sau altei întreprinderi similare și "Termocom" S.A.), pînă la data de 5 a lunii următoare, datele cu privire la deconectările și reconectările efectuate.

8. În cazul deconectării integrale a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire, consumatorul va achita plata pentru încălzire în mărime de 20 % din costul energiei termice calculate pentru un metru pătrat al apartamentului (încăperii locuibile în cămine), luînd în considerație existența pierderilor normative de energie termică în încăperile tehnice (etaje tehnice și subsoluri) care mențin în stare funcțională sistemele ingineresti de alimentare cu apă și de canalizare în perioada rece, necesitatea încălzirii locurilor de uz comun și imposibilitatea deconectării coloanelor de încălzire tranzitorii.

Plata în mărime de 10%, stabilită în alineatul unu din prezentul punct, va fi distribuită în aceeași perioadă de încălzire, în mod obligatoriu, de către gestionarul fondului de locuințe sau furnizor, la reducerea plăților pentru consumatorii conectați la sistemul centralizat de alimentare cu căldură, conform calculului efectuat și semnat de către gestionar și furnizor, în cazul contractelor încheiate de furnizor cu gestionar, sau furnizor și consumator, în cazul contractelor încheiate direct de furnizor cu consumator.

8¹. În cazul deconectării integrale deja efectuate a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire, cu instalarea altei surse de încălzire pentru întreținerea temperaturii constante în încăperea la un nivel de cel puțin + 18 °C, consumatorul va achita plata pentru încălzire în mărime de:

- 10 %, începînd cu 1 octombrie 2011;
- 15 %, începînd cu 1 octombrie 2012;
- 20 %, începînd cu 1 octombrie 2013;
- 10 %, începînd cu 1 iunie 2016

din costul energiei termice calculate pentru un metru pătrat al apartamentului (încăperii locuibile în cămine).

Plata stabilită în alineatul unu din prezentul punct va fi distribuită în aceeași perioadă de încălzire, în mod obligatoriu, de către gestionarul fondului de locuințe sau furnizor la reducerea plăților pentru consumatorii conectați la sistemul centralizat de alimentare cu căldură, conform calculului efectuat și semnat de către gestionar și furnizor, în cazul contractelor încheiate de furnizor cu gestionar, sau furnizor și consumator, în cazul contractelor încheiate direct de furnizor cu consumator.

8². În cazul deconectării integrale deja efectuate a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire fără instalarea altei surse de încălzire pentru întreținerea temperaturii constante în încăperea la un nivel de cel puțin + 18 °C, consumatorul va achita plata pentru încălzire în mărime de 20 % începînd cu 1 octombrie 2011, iar începînd cu 1 iunie 2016 - în mărime de 10 % din costul energiei termice calculate pentru un metru pătrat al apartamentului (încăperii locuibile în cămine).

8³. Luînd în considerare existența pierderilor normative de energie termică în încăperile tehnice (etaje tehnice și subsoluri) care mențin în stare funcțională sistemele ingineresti de alimentare cu apă și de canalizare în perioada rece, necesitatea încălzirii locurilor de uz comun și imposibilitatea deconectării coloanelor de încălzire tranzitorii, în cazul deconectărilor parțiale deja efectuate a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire, consumatorul va achita plata pentru încălzire în mărime de:

- 100 % – pentru suprafața încăperilor conectate;

20 % – pentru suprafața încăperilor deconectate.

Începînd cu 1 iunie 2016, consumatorul va achita plata pentru încălzire în mărime de:

100 % – pentru suprafața încăperilor conectate;

10 % – pentru suprafața încăperilor deconectate.

8⁴. În cazul deconectării parțiale deja efectuate a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire, pentru încăperile auxiliare în cadrul apartamentului, în care nu a fost prevăzută instalarea corpurilor de încălzire, achitarea pentru încălzirea suprafețelor încăperilor auxiliare se va efectua proporțional suprafețelor încăperilor locuibile în care a fost prevăzută instalarea corpurilor de încălzire, neconectate/conectate la sistemul centralizat de încălzire, sau în baza recalculării sarcinii termice a apartamentului (încăperii locuibile în cămine), care vor fi efectuate de către instituțiile de proiectare sau persoanele fizice care dețin licență în acest gen de activitate.

8⁵. Deconectarea ulterioară integrală de la sistemul centralizat de încălzire se va efectua doar cu acordul în scris al tuturor proprietarilor de apartamente din cadrul blocului locativ, încăperi locuibile în cămine și gestionarul fondului locativ, cu condiția existenței proiectului reconstrucției sistemului centralizat de încălzire elaborat de către instituțiile de proiectare sau persoanele fizice care dețin licență în acest gen de activitate, pe baza datelor inventarierii sistemului centralizat de încălzire existent și coordonat în modul stabilit. Responsabilitatea asupra veridicității listelor și semnăturilor se pune în seama gestionarului fondului locativ.

8⁶. În cazul în care în blocul locativ nu există încăperi tehnice (etaje tehnice și subsoluri), iar în apartamentul (încăperile locuibile în cămine) deconectat de la sistemul centralizat de încălzire nu există coloane de încălzire tranzitorii, începînd cu 1 iunie 2016, consumatorul va achita plata pentru încălzirea încăperilor deconectate, stabilită în punctele 8, 8¹, 8², 8³, în mărime de 5% din costul energiei termice, calculate pentru un metru pătrat al apartamentului (încăperii locuibile în cămine).

9. Consumatorul este obligat să asigure accesul reprezentantului gestionarului (furnizorului), la prezentarea legitimației, între orele 8.00-19.00, în apartament/încăperea locuibilă în cămin pentru a controla bransamentele deconectate, dacă furnizorul (gestionarul) a coordonat cu el în prealabil (cu 2 zile înainte) data și ora vizitei.

10. Din momentul deconectării încăperilor consumatorului de la sistemul de încălzire a blocului locativ necontorizat, furnizorul va efectua, în baza datelor prezentate de gestionar, recalcularea sarcinii de proiect a blocului locativ respectiv.

11. În cazul depistării reconectării neautorizate a bransamentelor din încăperi la sistemul de încălzire a furnizorului (gestionarului), consumatorul va achita plata pentru încălzire la fel ca și consumatorii încăperilor similare din blocul locativ respectiv începînd din data efectuării de către gestionar (furnizor) sau de către reprezentantul acestuia a ultimului control. Dacă în procesul reconectării au fost aduse daune materiale blocului locativ sau vecinilor din acest bloc, consumatorul răspunde pentru aceste fapte în conformitate cu prevederile Codului cu privire la contravențiile administrative și Codului penal.

anexa nr.1

Anexa nr.1
la Condițiile deconectării/reconectării
individuale de la/ la sistemul de încălzire

ACT
privind deconectarea apartamentului/încăperii locuibile în cămin
(încăperii nelocuibile) de la sistemul de încălzire

" ____ " _____ 200__

mun. (or.) _____

1. Prezentul act este întocmit de către reprezentantul furnizorului (gestionarului), dl

(numele, prenumele, funcția, denumirea întreprinderii)

și consumatorul, dl _____ din
apartamentul/încăperea locuibilă în cămin (încăperea nelocuibilă) nr. ____ blocul locativ nr. _____ ,
str. _____ și confirmă deconectarea integrală a apartamentului/ încăperii
locuibile în cămin (încăperii nelocuibile) de la sistemul de încălzire.

2. Deconectarea integrală sau parțială a apartamentului/ încăperii locuibile în cămin (încăperii
nelocuibile) a fost efectuată prin ruptură vizibilă și sudarea a _____
branșamente de încălzire.

3. Furnizorul (gestionarul) va suspenda relațiile cu consumatorul privind încălzirea integrală a încăperii
și achitarea plății pentru acest serviciu începînd din data semnării prezentului act. (cantitatea)

4. Consumatorul este prevenit că, în caz de depistare a reconectării neautorizate la sistemul de
încălzire de către furnizor (gestionar), i se vor aplica sancțiunile prevăzute la pct.11 din anexa nr.7 la
Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale
pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării
la sistemele de încălzire și alimentare cu apă.

5. Prezentul act este întocmit în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte.

FURNIZORUL (GESTIONARUL)

CONSUMATORUL

(denumirea)

(numele și prenumele
reprezentantului)

(semnătura)

(numele, prenumele)

(semnătura)

L.Ș.

anexa nr.2

Anexa
la Condițiile deconectării/reconectării
individuale de la/ la sistemul de încălzire

ACT privind reconectarea apartamentului/încăperii locuibile în cămin (încăperii nelocuibile) la sistemul de încălzire

" _____ 200__

mun. (or.) _____

Prezentul act este întocmit de către reprezentantul furnizorului (gestionarului), dl _____

(numele, prenumele, funcția, denumirea întreprinderii)

și consumatorul, dl _____ din apartamentul/încăperea
locuibilă în cămin (încăperea nelocuibilă) nr. ____ blocul locativ nr. _____ , str. _____
confirmă reconectarea integrală a apartamentului/încăperii locuibile (încăperii nelocuibile) la sistemul de încălzire
integrală.

Reconectarea apartamentului/încăperii locuibile în cămin (încăperii nelocuibile) a fost efectuată în conformitate
cu condițiile tehnice în vigoare.

3. Furnizorul (gestionarul) va relua relațiile cu consumatorul privind încălzirea apartamentului/încăperii locuibile în cămin (încăperii nelocuibile) și achitarea plății pentru acest serviciu începând din data semnării prezentului act.
4. Prezentul act este întocmit în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte.

FURNIZORUL (GESTIONARUL)

CONSUMATORUL

(denumirea)

(numele și prenumele
reprezentantului)

(semnătura)

(numele, prenumele)

(semnătura)

L.Ș.

[Anexa nr. 7 modificată prin HG628 din 20.05.16, MO140-149/27.05.16 art.687]

[Anexa nr.7 modificată prin HG707 din 20.09.11, MO156-159/23.09.11 art.778]

[anexa nr.8](#)

Anexa nr.8
la Regulamentul cu privire la modul de
prestare și achitare a serviciilor locative,
comunale și necomunale pentru fondul
locativ, contorizarea apartamentelor și
condițiile deconectării acestora de la/
reconectării la sistemele de încălzire
și alimentare cu apă

CONTRACT-MODEL

**de alimentare cu energie termică pentru încălzirea apartamentelor/încăperilor
locuibile în cămine, caselor individuale (în cazul când ele sînt dotate cu
contoare de termoficare sau repartizoare de costuri)**

nr. _____

" " _____

(localitatea)

Prestatorul de servicii, în persoana

_____,
(numele, prenumele)

pe de o parte,

și consumatorul, _____,
(numele, prenumele)

pe de altă parte, au încheiat prezentul contract.

I. OBIECTUL CONTRACTULUI

1. Prezentul contract reglementează și stabilește relațiile dintre prestatorul de servicii și consumator în procesul de alimentare cu energie termică pentru încălzirea apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine.

II. OBLIGAȚIUNILE PRESTATORULUI DE SERVICII

2. Prestatorul de servicii este obligat:

- a) să alimenteze consumatorul, fără întreruperi, cu energie termică în cantitatea necesară și de calitate bună pentru menținerea temperaturii aerului în încăperile locuibile conform normelor sanitare și igienice la nivel de +18°C (în odăile de la colț +20°C), la tariful în vigoare;
- b) să determine cantitatea energiei termice livrate pentru încălzirea apartamentelor/încăperilor locuibile în cămine în modul stabilit în punctul 10 al Regulamentului cu privire la modul de achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale, prestate fondului locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă (se anexează și este parte componentă a Contractului);
- c) să-i prezinte în termen de 15 zile consumatorului informațiile solicitate privind modul de calculare a plății pentru serviciile prestate, precum și privind modificarea tarifelor pentru energia termică etc.;
- d) să examineze operativ, în timp de 24 de ore, la fața locului, demersurile și petițiile consumatorilor (gestionarilor) privind încălzirea nesatisfăcătoare a apartamentelor;
- e) la solicitarea consumatorului, să-și dea acordul în termen de până la 15 zile pentru deconectarea/ reconectarea apartamentului/ încăperii locuibile în cămin (integral sau parțial) de la/la sistemul de încălzire;
- f) să execute lucrările de deconectare/reconectare în termenul stabilit de consumator și prestatorul de servicii;
- g) să întocmească un act ce va confirma deconectarea de la/reconectarea la sistemul de încălzire, semnat de consumator și prestatorul de servicii, conform modelului stabilit;
- h) să prezinte prestatorului de servicii ("Moldova-Gaz" S.A., rețelelor electrice teritoriale, iar în mun. Chișinău - "Chișinău-Gaz" S.A., întreprinderii municipale "Infocom" sau altei întreprinderi similare și "Termocom" S.A.), până la data de 5 a lunii următoare, datele cu privire la deconectările și reconectările efectuate;
- i) din momentul deconectării încăperilor consumatorului de la sistemul de încălzire a blocului locativ, să efectueze, în baza datelor prezentate de consumator (gestionar), recalcularea sarcinii de proiect a blocului locativ respectiv;
- j) să calculeze plata pentru apartamentele deconectate în mărime de 5% din suma plății pentru încălzire, iar în cazul deconectării parțiale - în mărime de 100% pentru suprafețele încăperilor nedeconectate și în mărime de 5% pentru suprafețele încăperilor deconectate;
- k) să prezinte lunar organizației care eliberează chitanțele de plată informația privind cantitatea energiei termice livrate pentru încălzirea apartamentului/încăperilor locuibile în cămine;
- l) să reducă mărimea plății, în caz de nerespectare a termenelor, volumelor și calității serviciilor prestate, în modul următor:

Nr. crt	Tipul serviciilor	Indicii de calitate a serviciilor	Cauzele reducerii plății	Termenele admisibile pentru deconectare (însumat pe parcursul lunii)	Condițiile reducerii plății pentru depășirea termenelor admisibile de deconectare pe parcursul lunii	Unitatea de calcul	Cuantumul reducerii
1	2	3	4	5	6	7	8

	Încălzire centralizată	Furnizarea fără întrerupere a căldurii pe tot parcursul sezonului de încălzire	Întreruperi furnizarea căldurii	Nu se admite	Pentru toată perioada în care căldura nu a fost furnizată	Pentru 1 m.p. de suprafață încălzită a apartamentului/ încăperii locuibile în cămin/ încăperii nelocuibile	Reducerea plății stabilite pentru fiecare 24 de ore se determină prin relația $100 \times n\% / 24$, în care n - durata (în ore) neasigurării căldurii pe parcursul a 24 de ore
		Asigurarea temperaturii aerului în încăperile locuibile în cămine de +18°C (în odăile de la colț – +20°C), cu condiția efectuării de către locatari a lucrărilor de izolare termică a ferestrelor și ușilor și dacă există numărul necesar de calorifere sau de secții la acestea conform calculelor de proiect	Temperatura de facto în încăpere este mai mică decât cea normativă	4 ore	Pentru fiecare grad de reducere a temperaturii față de cea normativă, înmulțit cu numărul de ore ce depășește suma orelor în care furnizarea căldurii a fost întreruptă	Pentru 1 m.p. de suprafață încălzită a apartamentului/ încăperii locuibile în cămin/ încăperii nelocuibile	Reducerea plății stabilite pentru fiecare 24 de ore se determină prin relația $100 \times n\% / 24$, în care n - durata (în ore) neasigurării temperaturii de +18°C în interiorul încăperilor încălzite pe parcursul a 24 de ore

Notă.

Temperatura în încăperile nelocuibile se va stabili conform Normelor sanitaro-igienice, în funcție de destinația lor.

m) la solicitarea orală sau scrisă a consumatorului, sa să prezinte în termenul indicat în cerere pentru a monta, demonta, recepționa, verifica sau sigila contoarele după montare sau după ruperea sigiliilor din orice motiv;

n) să elibereze gratuit consumatorului chitanța de plată;

- o) să informeze în prealabil (cu 2 zile înainte) consumatorul despre data și ora demontării contoarelor din apartament/încăperea locuibilă în cămin în scopul verificării lor metrologice;
- p) să prezinte contoarele pentru verificarea metrologică periodică la organele abilitate în termenul și modul stabilite de actele legislative și documentele normative în vigoare.

3. Prestatorul de servicii nu este în drept să se aplice coeficienții de majorare a plății pentru încălzirea apartamentelor de la etajele 2-4 și 2-8 în scopul reducerii plății pentru încălzirea insuficientă a apartamentelor de la primele și ultimele etaje, în cazul în care temperatura agentului termic nu corespunde exigențelor tehnice și sanitare sau sistemul de încălzire din interiorul blocului funcționează nesatisfăcător.

III. OBLIGAȚIUNILE CONSUMATORULUI

4. Consumatorul este obligat:

- a) să achite plata pentru serviciile prestate în luna precedentă pînă la data de 30 a lunii următoare;
- b) să întrețină în stare de funcționare contoarele instalate, precum și sistemul de încălzire din apartament/încăperea locuibilă în cămin;
- c) să anunțe prestatorul de servicii despre deteriorarea contorului într-un termen de cel mult 24 de ore;
- d) să asigure accesul reprezentantului prestatorului de servicii, la prezentarea legitimației, între orele 8.00-19.00 în apartament/încăperea locuibilă în cămin pentru efectuarea controlului privind înscrierea lunară a indicațiilor și starea tehnică a contoarelor și a sistemului de încălzire din apartament/încăperea locuibilă în cămin, dacă prestatorul de servicii a coordonat cu el în prealabil (cu 2 zile înainte) data și ora vizitei;
- e) la deconectarea integrală sau parțială a apartamentului/încăperii locuibile în cămin de la sistemul de încălzire să mențină în apartament/încăperea locuibilă în cămin temperatura aerului de cel puțin +8 grade C (pct.2.5. din SNIP, 2.04.05-91), pentru evitarea deteriorărilor blocului locativ;
- f) să suporte toate cheltuielile ce țin de deconectarea și reconectarea pe viitor a încăperilor de la/la sistemul de încălzire;
- g) să achite, în cazul deconectării integrale a apartamentului/ încăperii locuibile în cămin de la sistemul de încălzire, 5% din suma plății pentru încălzire, iar în cazul în care se va efectua deconectarea parțială, achitarea plății se va efectua în modul următor:
100% - pentru suprafața încăperilor nedeconectate;
5% - plata pentru suprafața încăperilor deconectate;
- h) în cazul depistării reconectării neautorizate a branșamentelor din încăperi la sistemul de încălzire a prestatorului de servicii, să achite plata pentru încălzire la fel ca și consumatorii încăperilor similare din blocul locativ respectiv începînd din data efectuării de către prestatorul de servicii sau de către reprezentantul acestuia a ultimului control;
- i) să demonteze, la solicitarea prestatorului de servicii, radiatoarele suplimentare, instalate abuziv în apartament/încăperea locuibilă în cămin, pe balcon, în logii, precum și secțiunile suplimentare instalate la radiatoarele existente în apartament/încăperea locuibilă în cămin;
- j) să efectueze la timp lucrările necesare pentru pregătirea apartamentului/încăperii locuibile în cămin către sezonul de toamnă-iarnă.

IV. DREPTURILE PRESTATORULUI DE SERVICII

5. Prestatorul de servicii este în drept:

- să acționeze în judecată consumatorul, în cazul neachitării de către acesta a serviciilor prestate timp de 3 luni, precum și în scopul suspendării acțiunii contractului pe perioada achitării datoriilor;
- să prezinte consumatorului spre plată pentru luna curentă suma calculată în modul stabilit în punctul 10 din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative,

comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă.

V. DREPTURILE CONSUMATORULUI

6. Consumatorul este în drept:

să invite reprezentantul prestatorului de servicii pentru a sigila contoarele, fără a percepe o careva plată, după reinstalarea, verificarea, reparația lor sau în cazul deteriorării sigiliilor; să solicite de la prestatorul de servicii încălzirea calitativă și fără întrerupere a apartamentului/încăperilor locuibile în cămine, conform clauzelor stipulate în contract; în caz de nerespectare a condițiilor contractuale, să solicite reducerea plăților pentru serviciile prestate în conformitate cu prevederile punctului 2) litera l).

VI. CONDIȚII SPECIALE

7. Prezentul contract este încheiat pe termen de 2 ani, fiind întocmit în doua exemplare identice, câte un exemplar pentru fiecare parte.

8. Contractul se consideră prelungit (pe încă un termen de un an) în cazul în care nici una dintre părți, în timp de o lună pînă la expirarea termenului, nu și-a declarat intenția de a-l rezilia.

9. Contractul intră în vigoare la data semnării.

10. Litigiile dintre părți privind clauzele prezentului contract se soluționează pe cale judiciară.

11. La contract se anexează:

- a) actul privind montarea și punerea în funcțiune a contorului (dacă lucrările au fost executate);
- b) fișa contorului (dacă este contor);

12. Clauze suplimentare _____

VII. CONDIȚIILE DE REZILIERE A CONTRACTULUI

13. Contractul poate fi reziliat, la solicitarea prestatorului de servicii, în cazurile:

eliberării apartamentului/încăperii locuibile de către consumator;
neachitării plății pentru serviciile consumate o perioadă ce depășește 3 luni, conform deciziei judecătorești;
nerespectării clauzelor contractuale.

14. Contractul poate fi reziliat și la solicitarea consumatorului, în cazul în care prestatorul de servicii nu respectă condițiile lui.

15. În relațiile lor, părțile se vor conduce de actele legislative și normative ale Republicii Moldova.

Notă.

În prezentul contract pot fi prevăzute și alte clauze, în conformitate cu legislația în vigoare.

Adresele părților:

str. _____ nr. _____
ap. _____
tel. _____

str. _____ nr. _____
ap. _____
tel. _____

PRESTATORUL DE SERVICII

CONSUMATORUL

(denumirea)

(numele și prenumele)

(semnătura)

(numele, prenumele)

(semnătura)

reprezentantului)

L.Ș.

[Anexa nr.8 modificată prin HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 ar

[Anexa nr.8 modificată prin HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44]

[Anexa nr.8 modificată prin HG1339 din 15.10.02, MO142-143/17.10.02 art1470]

[Anexa nr.9 exclusă prin HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44]

[Anexa nr.9 introdusă prin HG1339 din 15.10.02, MO142-1431/17.10.02 art.1470]

Anexa nr. 10

la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectarea la sistemele de încălzire și alimentare cu apă

Modalitatea de încheiere a contractelor de prestare a serviciilor de alimentare cu apă și evacuare a apelor uzate între prestatorii de servicii și consumatorii din apartamentele blocurilor locative și încăperile locuibile în cămine

1. Furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în blocurile locative se efectuează în baza contractelor încheiate între operator și gestionarul blocului locativ sau între operator și fiecare proprietar/chiriaș de apartament al blocului locativ în parte, în conformitate cu art. 29 al Legii nr.303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.
2. Încheierea contractului cu consumatorii se efectuează în baza contractului-model (coordonat în prealabil cu Serviciul Standardizare și Metrologie).
3. Încheierea contractului se inițiază de către prestatorul de servicii, printr-un aviz înaintat consumatorului împreună cu contractul-model.
4. Încheierea contractului poate fi inițiată și de consumator în baza cererii depuse furnizorului. Furnizorul va încheia contractele, de regulă, în ordinea cererilor depuse.
5. Pentru încheierea contractului, consumatorul prezintă prestatorului de servicii următoarele documente:
 - copia buletinului de identitate;
 - copia actului ce confirmă dreptul la proprietate și alte drepturi reale (copia contractului de locațiune sau altele);
 - ultimul bon de plată a serviciilor respective.
6. În cazul existenței datoriilor pentru serviciile prestate, se întocmește un grafic de achitare a acestora în rate, convenit de ambele părți, care se anexează la contract.
În cazul în care consumatorul nu recunoaște datoriile istorice, formate înainte de instalarea contorului în apartament, prestatorul de servicii este obligat să încheie contractul și să-și rezerve dreptul de a încasa datoriile confirmate de gestionar prin judecată.
7. Contractele vor fi încheiate după confirmarea de către părți a Actului de verificare a achitărilor și a Registrului datoriilor, semnat de fiecare consumator în parte.
8. Consumatorului i se va acorda un termen de 5 zile pentru examinarea clauzelor contractuale, pentru semnarea și remiterea contractului în adresa furnizorului, care, la rîndul său, în termen de 5 zile, va întocmi actul de cercetare a stării tehnice a rețelelor de alimentare cu apă și canalizare, a utilajului sanitar și a apometrelor, cu sigilarea lor și întocmirea fișei de evidență.

În cazul în care consumatorul nu va semna contractul în termenul stabilit, la expirarea lui, furnizorul va acționa conform prevederilor pct. 10 al prezentei anexe.

9. În căminele în care grupul sanitar este prevăzut pentru uz comun al locatarilor de la etajul respectiv, contractul se va încheia doar cu gestionarul fondului locativ, cu specificarea necesităților tuturor locatarilor din bloc.

10. Neprezentarea contractului în termen de 10 zile sau refuzul în scris al consumatorului de a încheia contract direct, permite prestatorului de servicii, cu un preaviz oficial de 5 zile, de a debransa apartamentul/încăperea locuibilă din cămin a consumatorului.

Pînă la debransarea rețelelor sus-numite, calculul se va efectua conform normelor de consum aprobate, menționate la pct.9 lit.b) al Regulamentului, în baza conturilor personale deschise de către prestatorul de servicii, în conformitate cu datele prezentate și confirmate de către gestionarul fondului de locuințe.

11. În cazul în care consumatorul, fiind informat cu 2 zile înainte despre data vizitei prestatorului de servicii (gestionarului), nu asigură între orele 8.00-19.00 accesul reprezentantului prestatorului de servicii (gestionarului), la prezentarea legitimației, pentru exercitarea funcțiilor de control al stării tehnice a contorului și utilajului sanitar, se întocmește un act care se expediază prin poștă utilizatorului. Actul trebuie să conțină următoarele date: data înaintării avizului, data și ora vizitei, enumerarea reprezentanților prestatorului de servicii (gestionarului) și terței părți, reprezentate de locatarii din blocul respectiv, confirmarea lipsei locatarului sau refuzului de acces al acestuia și preavizul pentru a doua vizită a prestatorului de servicii (gestionarului).

Dacă și în cadrul vizitei repetate accesul nu se acordă, iar faptul prezenței consumatorului în apartament este confirmat de terța persoană, determinarea volumului serviciilor de alimentare cu apă și evacuare a apelor uzate se efectuează în temeiul normelor de consum aprobate, pînă se va asigura accesul solicitat. Sumele calculate pentru această perioadă nu vor fi supuse recalculării.

12. În lipsa proprietarului, chiriașului, persoanele care domiciliază în apartament suportă cheltuielile necesare pentru achitarea serviciilor comunale.

13. În cazul în care persoanele care domiciliau în locuință în bază de contract sau cu acordul proprietarului au eliberat locuința, neachitînd serviciile prestate, proprietarul (chiriașul) este obligat să achite integral serviciile consumate pentru perioada respectivă.

14. Gestionarul fondului de locuințe încheie în mod obligatoriu contract direct cu furnizorul de apă în următoarele scopuri:

- spălarea rețelelor de încălzire;
- spălarea cabinelor de gunoi;
- asigurarea integrității contorului comun, instalat la bransamentul blocului;
- asigurarea stării tehnice a rețelelor ingineresti interioare de alimentare cu apă potabilă, menajeră și canalizare, întru asigurarea tuturor consumatorilor cu servicii în regim non-stop;
- achitarea scurgerilor de apă de la rețelele ingineresti interioare ale blocului.

15. Contractul se întocmește în două exemplare identice, cîte unul pentru fiecare parte contractantă. Prevederile contractului încheiat între prestatorul de servicii și consumator sînt obligatorii pentru ambele părți și pot fi completate cu acordul ambelor părți în corespundere cu legislația în vigoare.

16. Contractul poate fi reziliat:

- a) la solicitarea consumatorului, cu debransarea rețelelor;
- b) în cazul schimbării proprietarului, chiriașului și locatarului;
- c) în cazul în care prestatorul de servicii nu respectă condițiile contractuale și actele normative în vigoare.

[Anexa nr.10 modificată prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

[Anexa nr.10 introdusă prin HG978 din 23.08.06, MO138-141/01.09.06 art.1057]

Anexa nr.11

la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă

CONDIȚIILE CONTRACTUALE STADARD PENTRU DESERVIREA ȘI ÎNTREȚINEREA LOCUINȚELOR

1. Numele sau denumirea, domiciliul sau sediul părților contractante.
2. Obiectul contractului (efectuarea reviziilor profilactice (inspecții) ale apartamentelor, elementelor de construcție din bloc (fundamentul și pereții subsolurilor, pereții clădirii și pereții despărțitori, planșee, ferestre, uși și scări din casa scării), precum și ale utilajului și sistemelor ingineresti din interiorul blocului și terenului aferent acestuia; reglarea sistemelor și utilajelor ingineresti atât în apartament cât și în blocul locativ; lichidarea avariilor în apartament, precum și în bloc; pregătirea blocului către sezonul de toamnă-iarnă; efectuarea lucrărilor de reparație a elementelor de uz comun, precum și apartamentelor, dacă acestea au fost contractate de proprietar sau chiriași, efectuarea lucrărilor de întreținere sanitară a locurilor de uz comun, inclusiv a scărilor, subsolurilor, soclurilor, etajelor tehnice, precum și terenului aferent blocului locativ; îndeplinirea lucrărilor de salubritate în jurul tomberoanelor pentru deșeuri menajere; efectuarea altor lucrări prevăzute de actele normative etc.).
3. Drepturile părților.
4. Obligațiile părților.
5. Perioada de acțiune a contractului.
6. Prețul lucrărilor contractate și modalitățile de plată.
7. Garanții și evaluarea calității lucrărilor îndeplinite.
8. Responsabilitățile părților.
9. Operare de modificare și reziliere a contractului.
10. Soluționarea litigiilor.
11. Condiții suplimentare.
12. Rechizitele părților

[Anexa nr.11 introdusă prin HG1480 din 26.12.07, MO8-10/15.01.08 art.44]

HGM191/2002
Внутренний номер: 295931

Республика Молдова

ПРАВИТЕЛЬСТВО

ПОСТАНОВЛЕНИЕ Nr. 191
от 19.02.2002

об утверждении Положения о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков учета расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам

Опубликован : 28.02.2002 в Monitorul Oficial Nr. 29-31 статья № : 263

Положения о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков учета расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам

- I. Общие положения*
- II. Виды предоставляемых услуг*
- III. Разработка, утверждение и регулирование тарифов на жилищные, коммунальные и некоммунальные услуги*
- IV. Плата за жилищные, коммунальные и некоммунальные услуги*
- V. Порядок и сроки внесения платы за жилищные, коммунальные и некоммунальные услуги*
- VI. Условия снижения платежей за предоставленные услуги в случае несоблюдения их сроков, объема и качества*

VII. *Размеры снижения платы за жилищные, коммунальные и некоммунальные услуги при несоблюдении сроков предоставления или предоставлении их на неудовлетворительном уровне услугодателями*

Приложение № 1 ПЕРЕЧЕНЬ *основных работ по техническому обслуживанию, ремонту и управлению жилищным фондом*

Приложение № 2 ПЕРЕЧЕНЬ *работ, выполняемых в квартирах за счет собственников и нанимателей жилья*

Приложение № 3 П Е Р Е Ч Е Н Ь *работ по техническому обслуживанию жилых домов, финансируемых из местных бюджетов*

Приложение № 4 *Порядок взимания платежей за жилищные, коммунальные и некоммунальные услуги в случае отсутствия жильца*

Приложение № 5 *Порядок установки в квартирах, жилых помещениях в общежитиях и нежилых помещениях в жилых домах счетчиков учета расхода питьевой и горячей воды и расчета за их потребление*

ТИПОВОЙ ДОГОВОР *на снабжение питьевой и горячей водой* квартир в жилых домах, жилых помещений в общежитиях*

Приложение № 6 У С Л О В И Я *индивидуального отключения (подключения) квартир, жилых помещений в общежитиях и нежилых помещений от системы горячего водоснабжения*

Приложение № 7 *Условия индивидуального отключения (подключения) от системы отопления*

Приложение N 8 ТИПОВОЙ ДОГОВОР *на снабжение тепловой энергией для отопления квартир, жилых помещений в общежитиях индивидуальных домов (в случае, когда они оборудованы теплосчетчиками или распределителями стоимости)*

Приложение №9 *исключено ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44]*

Приложение №10 *Порядок заключения договоров о поставке услуг на водообеспечение и водоотведение между поставщиками и потребителями услуг в квартирах жилых домов и жилых помещений в общежитиях*

Приложение № 11 Стандартные договорные условия на содержание и обслуживание жилья

ИЗМЕНЕНО

[ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793](#)

[ПП628 от 20.05.16, МО140-149/27.05.16 ст.687](#)

[ПП707 от 20.09.11, МО156-159/23.09.11 ст.778](#)

[ПП1343 от 01.12.08, МО226-229/19.12.08 ст.1414](#)

[ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44](#)

[ПП1228 от 13.11.07, МО180-183/23.11.07 ст.1287](#)

 [ПП978 от 23.08.06, МО138-141/01.09.06 ст.1057](#)

 [ПП468 от 02.05.06, МО73-74/12.05.06 ст.507](#)

 [ПП269 от 12.03.03, МО48/18.03.03 ст.289](#)

 [ПП1326 от 10.10.02, МО142/17.10.02 ст.1459](#)

Примечание:

По всему тексту положения слово «арендатор» заменить словом «наниматель»; согласно [ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44](#)

Действие положений типовых договоров, указанных в приложениях № 5 и 8, распространяется и на поставщиков согласно [ПП1339 от 15.10.2002/МО142 17.10.2002 ст.1470](#)

Правительство Республики Молдова ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Утвердить Положение о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам (прилагается).

2. Министерству экологии, строительства и развития территорий, Национальному агентству по регулированию в энергетике, министерствам и департаментам, органам местного публичного управления в 3-месячный срок привести свои нормативные акты в соответствие с указанным положением и осуществлять контроль за его выполнением всеми поставщиками коммунальных и некоммунальных услуг, управляющими жилищным фондом и потребителями.

3. Признать утратившими силу:

позицию "Министерство развития территорий, строительства и коммунального хозяйства: Тарифы за услуги лифта" в приложении № 2 к Постановлению Правительства Республики Молдова № 547 от 4 августа 1995 г. "О мерах по упорядочению и государственному регулированию цен (тарифов)" (Официальный монитор, 1995 г., № 53-54, ст.426);

Постановление Правительства Республики Молдова № 463 от 16 мая 1997 г. "Об утверждении Положения о порядке внесения населением платы за жилищно-коммунальные услуги, пользование сетью радиовещания и коллективной телевизионной антенной" (Официальный монитор Республики Молдова, 1997 г., № 40, ст.442).

**Премьер-министр
Республики Молдова**

Василе ТАРЛЕВ

**Контрассигнуют:
заместитель
министра экономики**

Елена ГОРЕЛОВА

**министр экологии, строительства
и развития территорий
министр юстиции**

**Георге ДУКА
Ион МОРЕЙ**

**Кишинэу, 19 февраля 2002 г.
№ 191.**

Утверждено
Постановлением Правительства
Республики Молдова № 191
от 19 февраля 2002 г.

ПОЛОЖЕНИЕ

**о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных
и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки
счетчиков расхода воды в квартирах и условиях отключения их
от систем отопления и водоснабжения и подключения
к этим системам**

I. Общие положения

1. Положение о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам (в дальнейшем - Положение) разработано в соответствии с Конституцией Республики Молдова, Жилищным кодексом, Законом о защите прав потребителей, Законом об аренде, Законом о кондоминиуме в жилищном фонде, другими нормативными документами и устанавливает порядок оплаты собственниками, нанимателями и нанимателями квартир, жилых помещений в общежитиях и нежилых помещений жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг и регулирует договорные отношения между услугодателями и потребителями этих услуг.

Действие настоящего положения не распространяется на индивидуальные дома в части технического обслуживания жилого дома.

[Пкт.1 изменён ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]

2. В настоящем положении применяются следующие понятия:

собственник – физическое или юридическое лицо или группа лиц, которые владеют, пользуются и распоряжаются своей собственностью (квартирой в жилом доме, жилым помещением в общежитии, нежилым помещением в жилом доме, общежитии, а также неделимой собственностью в жилом доме) в соответствии с действующим законодательством;

наниматель – физическое лицо, которому предоставляется в наем жилье по договору найма, заключенному с управляющим жилищным фондом на ограниченный или неограниченный срок за плату согласно действующим законодательным актам;

наниматель – физическое или юридическое лицо, обладающее и использующее на основании договора о найме нежилое помещение, принадлежащее собственнику в многоквартирном жилом доме или общежитии;

[Пкт.2 понятие «арендатор» в редакции ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44]

поставщик услуги – экономический агент или управляющий жилищным фондом, предоставляющий либо распределяющий потребителям на основании договора жилищные, коммунальные и некоммунальные услуги;

[Пкт.2 понятие «услугодатель» в редакции ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44]

потребитель – физическое или юридическое лицо (собственник, наниматель или наниматель квартир в жилом доме, жилого помещения в общежитии или нежилого помещения, а также индивидуального дома), которое пользуется публичной услугой

водоснабжения и канализации на основании договора, заключенного с оператором, а также жилищными, коммунальными и некоммунальными услугами согласно заключенным договорам с поставщиком этих услуг;

[Пкт.2 понятие в редакции ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

[Пкт.2 понятие изменено ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44]

поставщик – экономический агент, который на основании договора, заключенного с управляющим или напрямую с потребителем, поставляет электрическую, тепловую энергию, газ, питьевую и горячую воду или отводит сточные воды;

индивидуальный дом – жилье, предназначенное для постоянного проживания, как правило, одной семьи, состоящее из одной или более жилых комнат и соответствующих нежилых помещений

квартира – жилье, состоящее из одной или более жилых комнат, удовлетворяющее требованиям для постоянного проживания одного лица или семьи и составляющее часть жилого дома;

жилое помещение в общежитии – жилье, состоящее из одной или двух жилых комнат с удобствами (кухня, туалет, ванная и др.), с частичными удобствами или без удобств, являющееся частью общежития;

площадь индивидуального дома квартиры (жилого помещения в общежитии) – жилые помещения, кухня, туалет, ванная, прихожая, коридор и другие подсобные помещения внутри индивидуального дома квартиры (жилого помещения в общежитии);

помещения общего пользования – лестничная клетка, подвал и другие подсобные помещения, которые находятся в общем пользовании всех жильцов жилого дома;

временные жильцы – жильцы, которым предоставляется в поднаем или в аренду индивидуальный дом, квартира, жилое помещение в общежитии (часть их) для временного проживания (более 15 дней);

нежилое помещение – помещение, не предназначенное для жилья;

отапливаемая площадь квартиры индивидуального дома – площадь жилых комнат, кухни и кладовых, туалета, ванной комнаты и др.;

граница раздела сетей – место, в котором сети и оборудование, принадлежащие потребителю, присоединяются к сетям поставщика услуг или к системе распределения внутри многоквартирного дома (в зависимости от случая);

внутридомовое техническое оборудование – внутридомовые (квартирные) инженерные сети и системы распределения, через которые поставляются услуги;

питьевая вода – вода, которая может быть потреблена человеком напрямую или косвенно на протяжении длительного времени без ущерба для здоровья;

хозяйственная вода – горячая вода, используемая в открытом обороте в хозяйственных или санитарно-гигиенических целях;

бытовой потребитель – физическое или юридическое лицо (собственник, наниматель или наниматель квартир в жилом доме, жилого помещения в общежитии или нежилого помещения, а также индивидуального дома), пользующееся публичной услугой водоснабжения и канализации, предоставляемой поставщикам/операторам или управляющим жилищным фондом на основании договора, а также жилищными, коммунальными и некоммунальными услугами согласно заключенным договорам с услугодателем для нужд, не связанных с предпринимательской или профессиональной деятельностью;

[Пкт.2 понятия введено ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

[Пкт.2 изменён ПП978 от 23.08.06, МО138-141/01.09.06 ст.1057]

[Пкт.2 изменён ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]

3. Жилищные, коммунальные и некоммунальные услуги предоставляются владельцам квартир и жильцам жилищного фонда на основании договоров, заключенных с

управляющим жилищного фонда или с операторами/поставщиками строго в соответствии с действующим законодательством.

Внутридомовые системы обеспечения питьевой водой, горячей хозяйственной водой могут быть переданы, по обоюдному согласию сторон, в управление поставщику публичных коммунальных услуг в соответствии с договорами, заключенными между поставщиком услуг с управляющим жилищным фондом. Внутренние сети водоснабжения и канализации жилых домов передаются оператору в соответствии с Законом № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации, на основании договоров заключенных между управляющим жилищного фонда и оператором.

Работы по капитальному ремонту многоэтажных жилых домов с приватизированными квартирами, находящихся в управлении муниципальных предприятий, финансируются из средств местных бюджетов только в случае создания в этих домах ассоциаций владельцев приватизированных квартир или ассоциаций совладельцев в кондоминиуме в течение месяца после включения соответствующего жилого дома в план по ремонту жилищного фонда населенного пункта с дальнейшим заключением договора между обществом и примэрией о выполнении ремонтных работ.

[Пкт.3 изменен ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

[Пкт.3 изменен ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44]

[Пкт.3 изменен ПП978 от 23.08.06, МО138-141/01.09.06 ст.1057]

[Пкт.3 изменен ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44]

II. Виды предоставляемых услуг

4. Жилищные услуги:

а) наем квартир, жилых помещений в общежитиях государственного (ведомственного) жилищного фонда, муниципального, общественного и с особым статусом;

б) сдача в наем приватизированных, государственных (ведомственных), муниципальных и общественных квартир, жилых помещений в общежитиях.

[Пкт.4 подпкт.б) изменен ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44]

5. Коммунальные услуги:

а) отопление индивидуальных домов, квартир, жилых помещений в общежитиях и помещений общего пользования в жилых домах и общежитиях

[Пкт.5, подпкт.а) в редакции ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]

б) снабжение горячей водой;

в) снабжение питьевой водой;

г) водоотведение;

д) вывоз твердых и жидких бытовых отходов;

е) лифт;

ж) техническое обслуживание и ремонт жилых домов с квартирами, общежитий с жилыми помещениями;

з) техническое обслуживание и ремонт внутридомового технического оборудования;

и) санитарная очистка мест общего пользования и прилегающей к жилому дому территории.

[Пкт.5 подпкт.и) введен ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44]

[Пкт.5 изменён ПП978 от 23.08.06, МО138-141/01.09.06 ст.1057]

6. Некоммунальные услуги:

а) сеть проводного радиовещания;

б) кабельное телевидение;

[Пкт.6 подпкт.б) изменен ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44]

в) услуги электросвязи;

г) обеспечение электрической энергией квартир, жилых помещений в общежитиях, мест общего пользования в жилых домах и функционирования лифтов;

е) обеспечение природным газом для газовых плит, бойлеров или устройств автономного отопления квартир;

ф) система противопожарного оповещения.

[Пкт.6 подпкт.ф) введен ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44]

[Пкт.6 изменён ПП978 от 23.08.06, МО138-141/01.09.06 ст.1057]

III. Разработка, утверждение и регулирование тарифов

на жилищные, коммунальные и некоммунальные услуги

7. Разработка, утверждение и регулирование тарифов производится в следующем порядке:

а) тарифов за наем или аренду квартир, жилых помещений в общежитиях или нежилых помещений в жилом доме, горячую воду, техническое обслуживание и ремонт внутридомового технического оборудования, техническое обслуживание и ремонт государственного или муниципального жилого дома и инженерного оборудования, вывоз твердых и жидких бытовых отходов, техническое обслуживание лифтов и системы коллективного приема телевизионного сигнала - органами местного публичного управления.

[Пкт.7 подпкт.а) изменен ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

[Пкт.7 подпкт.а) изменен ПП707 от 20.09.11, МО156-159/23.09.11 ст.778]

б) тарифов за энергетические ресурсы (природный газ, электрическую и энергию, публичные услуги по теплоснабжению через централизованные системы - Национальным агентством по регулированию в энергетике;

[Пкт.7 подпкт.б) изменен ПП707 от 20.09.11, МО156-159/23.09.11 ст.778]

с) тарифов за пользование сетью радиовещания - Национальным агентством по регулированию в области электросвязи и информатики;

д) тарифов на техническое обслуживание и ремонт жилых домов а также техническое обслуживание и ремонт внутридомового технического оборудования, находящихся в ведении ассоциаций владельцев приватизированных квартир, жилых помещений в общежитиях, ассоциаций совладельцев в кондоминиуме и жилищно-строительных кооперативов - общим собранием их членов;

е) тарифы на публичные услуги водоснабжения и канализации будут регулироваться Национальным агентством по регулированию в энергетике на основании статей 7 и 35 Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации.

[Пкт.7 подпкт.е) введен ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

[Пкт.7 изменён ПП978 от 23.08.06, МО138-141/01.09.06 ст.1057]

[Пкт.7 изменён ПП1339 от 15.10.2002/МО142 17.10.2002 ст.1470]

IV. Плата за жилищные, коммунальные

и некоммунальные услуги

8. Плата за наем, аренду квартир и жилых помещений в общежитиях, техническое обслуживание и ремонт жилых домов с приватизированными квартирами

Тарифы за наем, квартир и жилых помещений в общежитиях, техническое обслуживание и ремонт жилых домов рассчитываются на 1 кв.м площади квартиры, жилого помещения в общежитии.

Плата за наем квартиры и жилого помещения в общежитии взимается на основании договора, заключенного между собственником и лицом – основным нанимателем или нанимателем, который представляет свою семью.

С собственников квартир и жилых помещений в общежитиях взимается плата за техническое обслуживание и ремонт жилых домов на основании тарифа, который включает все расходы по техническому обслуживанию и ремонту жилого дома, содержанию мест общего пользования, благоустройству и санитарному содержанию придомовых территорий.

Собственник, наниматель нежилых помещений многоэтажного жилого дома обязательно вносит оплату за техническое обслуживание и ремонт элементов общего пользования, очистку прилегающей к жилому дому территории согласно утвержденным для дома тарифам

и тарифам, предусмотренным в договоре, заключенном с управляющим жилищным фондом.

Перечень основных работ по техническому обслуживанию, ремонту и управлению жилищным фондом приведен в приложении №1 к настоящему положению.

Перечень внутриквартирных работ, выполняемых за счет собственных средств жильцов, приведен в приложении №2 к настоящему положению.

Перечень работ по техническому обслуживанию и ремонту жилых домов, финансируемых из местных бюджетов, приведен в приложении № 3 к настоящему положению.

[Пкт.8 изменён ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44]

[Пкт.8 изменён ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]

9. Порядок определения объемов потребленной воды, плата за питьевую воду и водоотведение

Тариф на питьевую воду и водоотведение рассчитывается на 1 куб.м потребленной питьевой воды и 1 куб.м сточной воды.

Плата за питьевую воду и водоотведение взимается согласно договорам, заключенным между услугодателями (управляющими) и собственниками, нанимателями квартир, жилых помещений в общежитиях или нежилых помещений.

Месячный объем оказанных услуг для каждого жилого дома в отдельности подтверждается актом, подписанным услугодателем, управляющим и 2-3 представителями потребителей соответствующих домов, который служит основанием для расчета оказанных услуг.

В акте указывается общий объем потребленной воды, зарегистрированный счетчиком жилого дома, в том числе счетчиками учета расхода воды, установленными в квартирах, жилых помещениях в общежитиях и нежилых помещениях, объем воды для квартир, жилых помещений в общежитиях, не обеспеченных счетчиками, а также объем фактических утечек.

Месячный объем воды, реализованный населению, определяется согласно показаниям, регистрируемым общими счетчиками, установленными на вводах жилых домов, с исключением из показаний общих счетчиков объема всех утечек.

Объем питьевой и горячей воды, потребляемой ежемесячно жильцами одной квартиры в жилом доме или одного жилого помещения в общежитии, определяется в следующем порядке:

а) для потребителей, имеющих счетчики в квартирах, жилых помещениях в общежитиях, – согласно показаниям квартирных счетчиков, жилых помещений в общежитиях и требованиям приложения № 5 к настоящему положению;

б) для потребителей, не имеющих счетчиков в квартирах, жилых помещениях в общежитиях, – согласно показаниям, зарегистрированным общим счетчиком дома, но не выше Нормами водопотребления для жилых и общественных зданий, приведенных в таблице 2 Гигиенических правил, утвержденных экспертным советом Министерства здравоохранения и социальной защиты протоколом № 5 от 31 октября 1996 г., № 06.6.3.16, и определяется по формуле:

$$(1) \quad V_i = \frac{V - (V_{ia} + V_{ar} + V_{prd})}{N_{ia}} \times n_i,$$

где

V_i – месячный объем питьевой и горячей воды, потребленной жильцами одной квартиры, жилого помещения в общежитии, не оборудованных счетчиками, м³;

V – месячный объем питьевой и горячей воды, зарегистрированный общим счетчиком жилого дома, м³;

V_{ia} – месячный объем питьевой и горячей воды, зарегистрированный счетчиками в квартирах, жилых помещениях в общежитиях, м³;

V_{ar} - месячный объем питьевой и горячей воды, потребленной всеми нанимателями и собственниками нежилых помещений в жилом доме, m^3 ;

N_{ia} – число жильцов, проживающих в квартирах и жилых помещениях в общежитиях без счетчиков, чел.;

n_i – число всех проживающих в квартире, жилом помещении в общежитии, человек.

V_{prd} - месячный объем всех утечек питьевой и горячей воды, m^3 , определяемый по нижеприведенной формуле:

$$(2) \quad V_{prd} = V - \frac{V_{norm} \times N_{ia} \times n}{1000} + V_{ia} + V_{ar},$$

где

n – количество дней в расчетном месяце

где V_{norm} – норма питьевой и горячей воды на одного человека, л/сутки.

Объемы всех утечек питьевой и горячей воды относятся на убытки управляющего по тарифам, установленным для населения.

В случае выявления утечек по вине потребителей и отсутствия в течение месяца утечек в сетях подвала или технического этажа жилого дома, обеспеченного счетчиком, объемы утечек оплачиваются виновной стороной. Виновной стороной является потребитель, в квартире, жилом помещении в общежитии (нежилом помещении) которого обнаружены утечки или неисправные счетчики и другие нарушения, включая те, которые имелись до мест установки счетчиков в жилых и нежилых помещениях в общежитиях, а при обнаружении утечек на внутренних сетях общего пользования – лицо, ответственное за эксплуатацию этих сетей.

Выявленные утечки оформляются актом, подписываемым представителем управляющего и собственником, нанимателем и нанимателем квартиры, жилого помещения в общежитии или нежилого помещения.

В случае утечек воды на внутренних сетях жилого дома составляется акт, подписываемый представителем управляющего и 2-3 жильцами, а объем утечек питьевой воды относится на убытки управляющего или услугодателя, в зависимости от обслуживания сетей по тарифу, установленному для населения.

Месячный объем утечек воды на транзитных сетях в жилых домах, общежитиях относится на убытки поставщика. Кроме того, поставщик обязан компенсировать управляющему убытки, понесенные утечками на наружных и транзитных сетях (если они имели место)

Месячный объем утечек на транзитных водопроводных сетях определяется представителями услугодателя и управляющего и подтверждается актом, подписанным обеими сторонами. В случае отказа услугодателя присутствовать на месте для установления утечек или подписать соответствующий акт этот акт подписывается в одностороннем порядке управляющим и двумя-тремя жильцами и представляется непосредственно услугодателю или муниципальному предприятию "Infocom" либо другому подобному предприятию для расчета.

Объем водоотведения принимается на уровне объема потребленной питьевой воды.

[Пкт.9 изменён ПП978 от 23.08.06, МО138-141/01.09.06 ст.1057]

[Пкт.9 изменён ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]

10. Плата за отопление

Плата за отопление рассчитывается на 1 кв. м отапливаемой площади квартиры, жилого помещения в общежитии.

При наличии отопительных приборов на балконах, в лоджиях в отапливаемую площадь квартиры, жилого помещения в общежитии включается и их площадь, а плата за их отопление исчисляется с применением коэффициента 1,2.

В случае, если в отдельных квартирах, подключенных к стоякам, проходящим через другие квартиры, установлены дополнительные радиаторы или секции, в результате чего ухудшилось отопление остальных квартир, плата за отопление квартир с дополнительно установленными радиаторами (секциями) увеличивается согласно расчету, выполненному управляющим или услугодателем и, соответственно, уменьшается плата за отопление остальных квартир.

Объем тепловой энергии, подлежащей оплате населением, определяется по показаниям теплосчетчиков, установленных в жилых домах, а при их отсутствии, начиная с 1 января 2003 г. и до окончания процесса установки теплосчетчиков на вводах в жилые дома, - стоимость определяется по средней стоимости отопления 1 кв. м отапливаемой площади жилья всех не обеспеченных теплосчетчиками домов жилищного фонда.

При наличии в жилом доме теплосчетчика месячная плата за отопление квартир, жилых помещений в общежитиях C_{inc} , не оборудованных теплосчетчиками, определяется по формуле:

$$(3) \quad C_{\text{inc}} = T_{\text{inc}} \times Q_1 = T_{\text{inc}} \times \frac{Q - (Q_{\text{cc}} + Q_{\text{ar}} + Q_{\text{prd}})}{F_i} \times f_i,$$

где

T_{inc} - тариф на тепловую энергию, леев/Гкал

Q - расход тепловой энергии, зарегистрированный общим теплосчетчиком жилого дома, Гкал;

Q_1 - месячный расход тепловой энергии на отопление квартиры, жилого помещения в общежитии, Гкал;

Q_{cc} - месячный расход тепловой энергии, зарегистрированный теплосчетчиком в квартирах, жилых помещениях в общежитиях, Гкал;

Q_{ar} - месячный расход тепловой энергии на отопление арендованных частных нежилых помещений, подключенных к тепловому вводу жилого дома после установки теплосчетчика дома, Гкал;

f_i - отапливаемая площадь квартиры, жилого помещения в общежитии, м^2 ;

F_i - отапливаемая площадь квартир, жилых помещений в общежитиях, не оборудованных теплосчетчиками, м^2 ;

Q_{prd} - месячные потери тепловой энергии от учеток и через неизолированные участки внутренних систем теплоснабжения дома (Гкал) определяются по нижеприведенным формулам:

$$Q_{\text{prd}} = Q_{\text{prd}}^{\text{sc}} + Q_{\text{prd}}^{\text{neiz}},$$

где

$Q_{\text{prd}}^{\text{sc}}$ - месячные потери тепловой энергии от учеток, Гкал;

$Q_{\text{prd}}^{\text{neiz}}$ - месячные потери тепловой энергии через внутренние неизолированные участки, Гкал;

Месячные потери тепловой энергии от учеток определяются по формуле:

	$86,6 \times V \times n_{\text{sc}}$	
$Q_{\text{prd}}^{\text{sc}} =$		$\times \tau,$
	t	

где

τ - среднемесячная температура теплоносителя в местах утечки трубопровода, $^{\circ}\text{C}$;

V - объем емкости для измерения утечек теплоносителя за период контроля, м^3 ;

t - время наполнения емкости для замера, с;

n_{sc} - количество дней, в течение которых имели место утечки.

Месячные потери через неизолированные участки трубопроводов определяются по формуле :

$$Q_{\text{prd}}^{\text{neiz}} = 24q \times l \times n_{\text{neiz}} \times 10^{-6},$$

где

l - длина неизолированного участка трубопровода, м ;

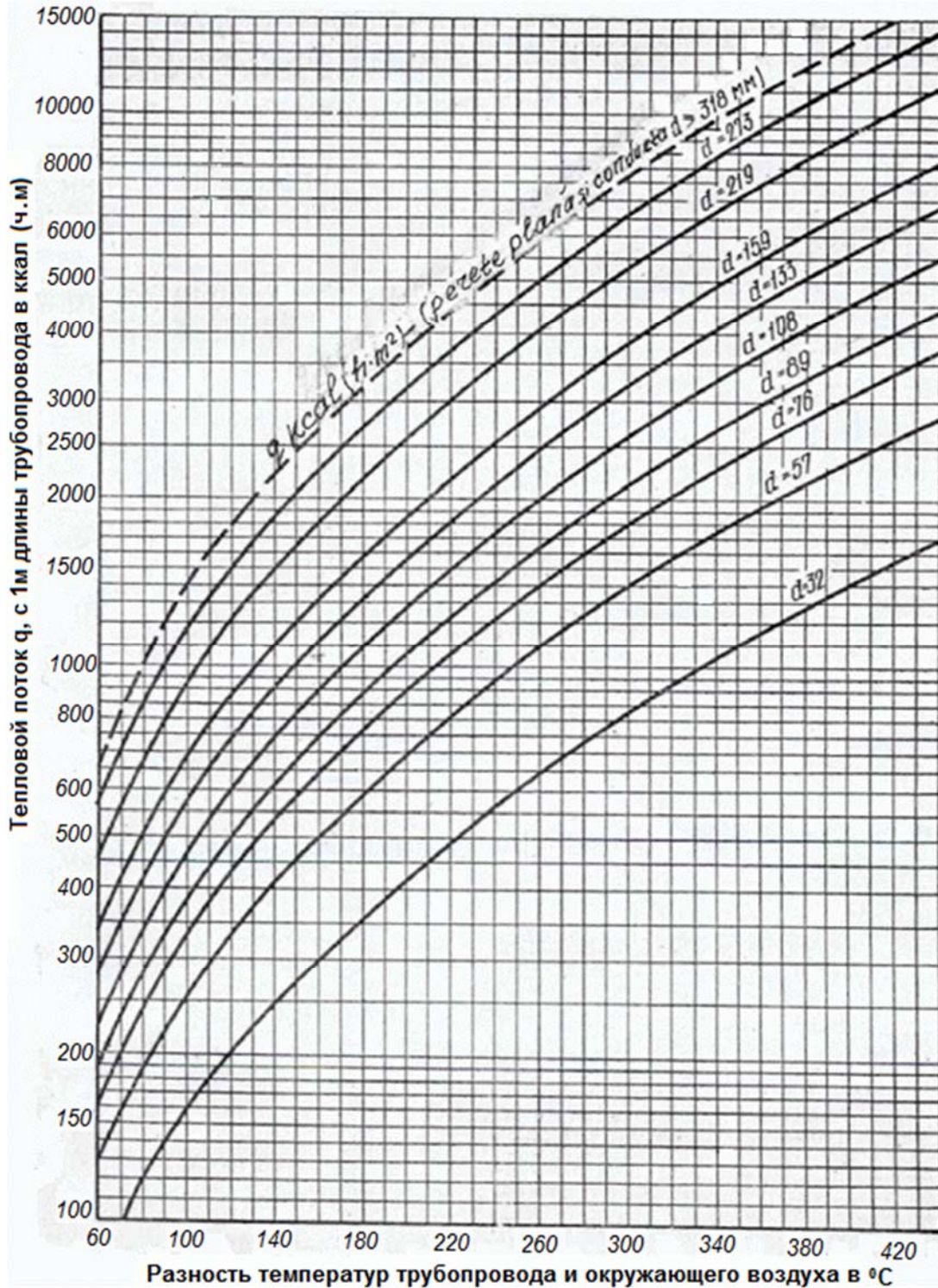
n_{neiz} - время потерь тепла через неизолированный участок в течение месяца, дней ;

q - потери тепла через неизолированный участок определяются по графику .

[график](#)

ТЕПЛОВАЯ ИЗОЛЯЦИЯ ГОРЯЧИХ ПОВЕРХНОСТЕЙ

График для определения тепловых потерь неизолированными поверхностями трубопроводов

Если учет тепловой энергии осуществляется по теплосчетчику, установленному в центральном тепловом пункте (ЦТП) или тепловом пункте (ТП), то месячная плата за отопление каждой квартиры, жилого помещения в общежитии без теплосчетчика определяется по формуле:

	$Q - (\Sigma Q_{cc} + \Sigma Q_{ar} + \Sigma Q_{prd} + Q^1_{prd})$	
(4)	$C_{inc} = T_{inc} \times Q_i = T_{inc} \times$	$\times f_i,$
	F_i	

где

Q^1_{prd} – месячные тепловые потери от утечек и через неизолированные участки в наружных тепловых сетях от ЦТП или ТП до жилого дома, Гкал;

ΣQ_{cc} – суммарный месячный расход тепловой энергии, зарегистрированный теплосчетчиками во всех квартирах жилых домов, жилых помещениях в общежитиях, подключенных к соответствующему ЦТП или ТП, Гкал;

ΣQ_{ar} - суммарный месячный расход тепловой энергии на отопление арендованных и частных нежилых помещений, подключенных к тепловым вводам жилых домов, отапливаемых соответствующим ЦТП или ТП, Гкал;

ΣQ_{prd} – Месячные потери тепловой энергии от утечек и через неизолированные участки внутридомовых систем теплоснабжения относятся на убытки управляющего, собственника индивидуального дома в зависимости от случая, а потери от утечек и через неизолированные участки транзитных тепловых сетей - на убытки поставщика.

Месячные потери тепловой энергии от утечек и через неизолированные участки внутридомовых систем теплоснабжения относятся на убытки управляющего, собственника индивидуального дома в зависимости от случая, а потери от утечек и через неизолированные участки транзитных тепловых сетей – на убытки поставщика

Количество тепловой энергии, использованной за месяц, подтверждается актом, подписываемым представителями услугодателя и управляющего.

В том случае, когда температура теплоносителя не соответствует техническим и санитарным требованиям или когда отопительная система внутри жилого дома функционирует неудовлетворительно:

не допускается применение повышающих коэффициентов платы за отопление квартир, жилых помещений в общежитиях на 2-4-м, 2-8-м этажах с целью снижения платы за неудовлетворительное отопление квартир, жилых помещений в общежитиях на первых и последних этажах;

Не разрешается частичное отключение квартиры (жилого помещения в общежитии) от централизованной системы отопления жилого дома. Полное отключение производится при условии, что в квартире (жилом помещении в общежитии) будет установлен другой источник отопления для поддержания постоянной температуры в помещении не менее + 18 °С. Полное отключение производится с соблюдением положений приложения № 7 к настоящему Положению.

[\[Пкт.10 изменён ПП628 от 20.05.16, МО140-149/27.05.16 ст.687\]](#)

[\[Пкт.10 изменён ПП707 от 20.09.11, МО156-159/23.09.11 ст.778\]](#)

[\[Пкт.10 изменён ПП1228 от 13.11.07, МО180-183/23.11.07 ст.1287\]](#)

[\[Пкт.10 изменён ПП269 от 12.03.03, МО48/18.03.03 ст.289\]](#)

[\[Пкт.10 изменён ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470\]](#)

11. Плата за горячее водоснабжение

Плата за поставку горячей воды взимается на основании договоров, заключенных между поставщиком–потребителем, поставщиком – управляющим и между управляющим–потребителем (согласно типовому договору, приведенному в приложении № 5), если пунктом 3 настоящего положения не предусмотрено иное, и рассчитывается следующим образом:

1) на одного человека в случае отсутствия теплосчетчиков на вводах жилых домов и в квартирах, жилых помещениях в общежитиях - согласно нормам потребления, предусмотренным Нормами потребления питьевой воды на территории Республики

Молдова, утвержденными Министерством окружающей среды и обустройства территорий 2 октября 2000 г., или другим нормам, утвержденным органами местного публичного управления, но не более тех, что предусмотрены в указанных Нормах;

2) согласно показаниям счетчиков в квартирах, жилых помещениях в общежитиях (в соответствии с требованиями приложения № 5 к настоящему положению).

Если потребитель не имеет возможностей для установления счетчиков на всех вводах горячей воды в квартире, жилом помещении в общежитии, разрешается отключение части или всех вводов от системы горячего водоснабжения жилого дома с соблюдением требований приложения № 6 к настоящему положению.

Установка, эксплуатация (содержание, ремонт), замена, метрологическая поверка (в сроки, указанные в нормативных документах национального органа метрологии) и пломбирование счетчиков учета расхода горячей воды осуществляются за счет поставщика.

Порядок определения объемов потребленной горячей воды аналогичен порядку, установленному для холодной воды, приведенному в пункте 9 настоящего положения.

[Пкт.11 изменён ПП978 от 23.08.06, МО138-141/01.09.06 ст.1057]

[Пкт.11 изменён ПП1339 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]

12. Плата за поставляемую электрическую энергию

Поставка электроэнергии, используемой в жилых помещениях, производится на основании договора согласно положениям Закона об электрической энергии № 137-XIV от 17 сентября 1998 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 1998 г., № 111-113, ст. 681). Электрическая энергия, используемая для освещения мест общего пользования и функционирования лифтов в жилых домах, поставляется на основании договора поставки электрической энергии, заключенного между поставщиком и управляющим жилищным фондом.

Учет электрической энергии, используемой для освещения мест общего пользования и функционирования лифтов в жилых домах, производится отдельно поставщиком электрической энергии с использованием приборов учета, установленных согласно проектам. В случае их отсутствия поставщик обязан установить соответствующее оборудование.

Собственники, наниматели или другие законные владельцы жилья обязаны вносить в срок платежи за потребленную электрическую энергию, включая электрическую энергию, используемую для освещения мест общего пользования и функционирования лифтов.

Количество электрической энергии, используемой для освещения мест общего пользования, регистрируемой ежемесячно соответствующими приборами учета, распределяется ежемесячно управляющим жилищным фондом каждому собственнику, нанимателю или другому владельцу жилья пропорционально числу квартир в жилом доме.

В случае, когда управляющим жилищным фондом заключен договор на поставку электрической энергии, плата за электрическую энергию, используемую для функционирования лифтов, взимается управляющим жилищным фондом пропорционально числу лиц, проживающих в жилом доме, от всех собственников, нанимателей или других законных владельцев жилья, за исключением детей до трех лет и лиц, которые проживают на 1-м этаже. Собственники, наниматели или другие законные владельцы жилья на 2-м этаже освобождаются от платы за электрическую энергию, используемую для функционирования лифтов, в случае отключения аппаратов команды на станции 2-го этажа, а отключение осуществлено в соответствии с положениями пункта 14 настоящего положения.

Таким образом, плата за электрическую энергию для освещения мест общего пользования и функционирования лифтов включается ежемесячно управляющим жилищным фондом в платежную квитанцию для технического обслуживания дома.

В случае, когда управляющим жилищным фондом не заключен договор на поставку электрической энергии, используемой для освещения мест общего пользования и

функционирования лифтов, расход электрической энергии, используемой для освещения мест общего пользования и функционирования лифтов, включается раздельно поставщиком услуг ежемесячно в квитанции на электрическую энергию, используемую в квартире.

В этом случае поставщик электрической энергии распределяет количество электрической энергии, используемой для освещения мест общего пользования, согласно процедуре, предусмотренной в абзаце четвертом настоящего пункта. Количество электрической энергии, используемой для функционирования лифтов, распределяется поставщиком электрической энергии каждому собственнику, нанимателю или другому законному владельцу жилья пропорционально общей площади (в квадратных метрах) квартир (помещений), которые принадлежат им на основании данных, представленных управляющим жилищным фондом, за исключением собственников, нанимателей или других законных владельцев жилья на 1-м этаже. Собственники, наниматели или другие законные владельцы жилья на 2-м этаже в жилых домах освобождаются от платы за электрическую энергию, используемую для функционирования лифтов, когда отключены аппараты команды на станции 2-го этажа, а отключение осуществлено в соответствии с положениями пункта 14 положения.

Плата за освещение подвалов и технических этажей взимается только с лиц, которые их используют.

В случае, когда часть собственников, нанимателей или других законных владельцев жилья не вносит поставщику плату за электрическую энергию, использованную для освещения мест общего пользования и функционирования лифтов, поставщик не отключает помещения общего пользования и лифты от электрической сети, но имеет право отключить квартиру неплательщика от электрической сети согласно Положению о поставке и использовании электрической энергии, утвержденному Постановлением Правительства № 1194 от 22 ноября 2005 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 2005 г., №168-171, ст.1367).

[Пкт.12 в редакции ПП1343 от 01.12.08, МО226-229/19.12.08 ст.1414]

[Пкт.12 в редакции ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44]

[Пкт.12 в редакции ПП468 от 02.05.06, МО73-74/12.05.06 ст.507]

13. Плата за природный газ

Плата за снабжение природным газом взимается согласно действующим тарифам и показаниям газосчетчиков, а при их отсутствии - согласно действующим нормам потребления на основании договоров, заключенных между услугодателем и потребителем.

При отсутствии газосчетчиков плата за используемый природный газ рассчитывается по действующим нормам потребления (за природный газ для газовой плиты – на одного человека с учетом комфортности квартиры, жилого помещения в общежитии и за 1 кв.м отапливаемой площади –при использовании газа для автономного отопления квартиры, жилого помещения в общежитии).

14. Плата за содержание лифта

Плата за содержание лифта начисляется на одного человека, за исключением собственников, нанимателей или других законных владельцев жилья на 1-м этаже, на основании договоров, заключенных между поставщиком услуг и управляющим жилищным фондом.

По письменному заявлению всех собственников, нанимателей или других законных владельцев жилья на 2-м этаже управляющий жилищным фондом ходатайствует перед поставщиком услуг по лифтам об отключении аппаратов команды лифта на станции 2-го этажа для освобождения от обязанности уплаты за услугу по лифтам при условии, что заявители не имеют задолженности по уплате за содержание лифта и обеспечен свободный доступ к шахте лифта соответствующей станции.

Отключение аппаратов команды лифта на станции 2-го этажа осуществляется поставщиком услуг по лифтам с соблюдением требований NRS 35-03-60:2003 «Правила строительства и безопасной эксплуатации лифтов».

Если вторая станция лифта находится на 3-го этаже или выше, ее отключение запрещается.

По письменному заявлению всех собственников, нанимателей или других законных владельцев жилья на 2-м этаже управляющий жилищным фондом ходатайствует перед поставщиком услуг по лифтам о подключении аппаратов команды лифта с восстановлением обязательств по оплате собственниками, нанимателями или другими законными владельцами квартир на 2-м этаже. Подключение аппаратов команды лифта на станции 2-го этажа осуществляется поставщиком услуг по лифтам с соблюдением требований NRS 35-03-60:2003 «Правила строительства и безопасной эксплуатации лифтов».

Основные условия договора, заключенного между поставщиком лифтовых услуг и управляющим жилищным фондом:

фамилия или наименование, адрес или местонахождение договаривающихся сторон;
предмет договора (содержание лифта посредством текущих технических ревизий, период осуществления этих ревизий в целях поддержания безопасности лифтов, устранение дефектов с указанием номера телефона по устранению дефектов, текущие ремонты, составление констатирующих актов и смет и т.д.);

обязанности поставщика лифтовых услуг в соответствии с техническими условиями по эксплуатации лифта;

обязанности бенефициара услуги;

период действия договора;

стоимость договорных работ;

порядок оплаты;

гарантии;

порядок внесения изменений в договор и его расторжения;

другие положения.

[Пкт.14 в редакции ПП1343 от 01.12.08, МО226-229/19.12.08 ст.1414]

[Пкт.14 изменен ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44]

[Пкт.14 абз.2 в редакции ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]

15. Плата за вывоз твердых и жидких бытовых отходов

Плата за вывоз твердых бытовых отходов рассчитывается на одного человека и взимается по установленным нормам и тарифам согласно выставленным услугодателем счетам (квитанциям) и заключенным в обязательном порядке договорам со всеми потребителями, включая собственников индивидуальных домов собственников и нанимателей нежилых помещений, встроенных или пристроенных к многоэтажному жилому дому, а также предприятий, расположенных на территории, находящейся в пользовании управляющего жилым домом.

Плата за вывоз жидких отходов производится по фактическому их объему.

Предприятие, которое вывозит твердые и жидкие бытовые отходы, обеспечивает санитарно-эпидемиологическую безопасность территории населенного пункта

[Пкт.15 изменен ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44]

[Пкт.15 изменен ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]

16. Плата за некоммунальные услуги

Плата за пользование сетью радиовещания, системой коллективного приема телевизионного сигнала и услуги электросвязи взимается по действующим тарифам и согласно заключенным договорам.

Собственники телевизионных кабельных каналов оплачивают использование конструктивных элементов многоэтажного жилого дома при прокладке кабеля, монтажа оборудования и антенн в соответствии с договорами, заключенными в обязательном порядке с управляющим жилищным фондом.

[Пкт.16 изменен ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44]

V. Порядок и сроки внесения платы за жилищные, коммунальные и некоммунальные услуги

17. Платежи за жилищные, коммунальные и некоммунальные услуги взимаются с собственников, нанимателей и нанимателей индивидуальных домов квартир, жилых помещений в общежитиях и нежилых помещений в доме согласно договорам на основании соответствующих платежных квитанций на каждый вид услуг, выдаваемых услугодателями управляющими или услугодателями.

[Пкт.17 изменён ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]

18. Внесение платежей осуществляется собственниками, нанимателями и нанимателями индивидуальных домов квартир, жилых помещений в общежитиях и нежилых помещений в доме, как правило, через банковские учреждения и почтовые отделения, если в заключенных договорах не предусмотрено иное. В случае внесения платы непосредственно поставщикам услугодателям и управляющим их кассы должны быть оснащены кассовыми аппаратами с фискальной памятью.

Собственники, наниматели и наниматели индивидуальных домов квартир, жилых помещений в общежитиях и нежилых помещений в доме вносят соответствующие платежи за услуги, оказанные в предыдущем месяце, до даты указанной в квитанции об уплате. По просьбе потребителей плата за предоставленные услуги может быть внесена предварительно на приемлемый для сторон период на условиях, предложенных и включенных в договор.

В случае отсутствия жильцов плата за коммунальные и другие услуги взимается согласно положениям, указанным в приложении № 4 к настоящему положению.

Категории населения, пользующиеся адресными компенсациями, оплачивают жилищные, коммунальные и некоммунальные услуги в соответствии с действующими законодательными и нормативными актами.

[Пкт.18 изменён ПП978 от 23.08.06, МО138-141/01.09.06 ст.1057]

[Пкт.18 изменён ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]

VI. Условия снижения платежей за предоставленные услуги в случае несоблюдения их сроков, объема и качества

19. В случае, если не соблюдаются сроки предоставления услуг, а также их объем и качество, предусмотренные заключенным договором, соответственно снижается и плата в соответствии с положениями разделов VI и VII настоящего положения.

В договоры, заключаемые между поставщиком и управляющим, управляющим и потребителем и между поставщиком и потребителем, обязательно включается пункт, регулирующий порядок снижения платежей за коммунальные и некоммунальные услуги, предоставляемые с нарушением сроков или неудовлетворительного качества по вине услугодателя (управляющего), а также указываются контактные телефоны диспетчерской службы.

[Пкт.19 изменён ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]

20. Порядок оформления документов при отсутствии одного из видов услуг

Оформление документов, подтверждающих отсутствие одного из видов услуг, производится в следующем порядке:

а) если газ, отопление, питьевая или горячая вода отсутствуют во всех квартирах жилого дома, жилых помещениях в общежитиях (подъезда, группы домов), а вывоз твердых и жидких бытовых отходов не производится или производится с опозданием, то инициатором составления акта об отсутствии этих услуг является управляющий, на балансе или в ведении

которого находится жилищный фонд.

В акте, составленном тремя сторонами (управляющий, услугодатель и потребитель), указываются:

- 1) период непредоставления услуг, который подтверждается записями в журнале диспетчерской службы услугодателя или управляющего;
- 2) отметка о прибытии или неявке по вызову представителя услугодателя;
- 3) отметка о возобновлении предоставления услуг с указанием причин их некачественного обеспечения и виновной стороны.

Акт составляется в трех экземплярах (для управляющего, услугодателя и потребителя) и направляется каждой из сторон независимо от присутствия или отсутствия их при его составлении.

Акт подписывается представителями управляющего, уполномоченными на то приказом по предприятию, а также 2-3 представителями жилого дома (группы домов), уполномоченных жильцами, которым не были предоставлены соответствующие услуги или предоставлены некачественно, и представителем услугодателя.

Представитель услугодателя приглашается телефонограммой с указанием даты и времени ее отправления. Если представитель услугодателя не является, об этом делается соответствующая запись в акте с указанием номера и даты отправленной телефонограммы, копия которой прилагается к акту.

Если представитель услугодателя явился, но отказывается подписать акт, то последний подписывается управляющим и представителем жилого дома или подъезда и является основанием для снижения платежей за предоставленные услуги.

При указании в акте времени возобновления предоставления услуг подпись представителя услугодателя требуется только при наличии разногласий.

Все разногласия между управляющими и услугодателями по вопросу непредоставления или некачественного предоставления услуг рассматриваются в судебных инстанциях в сроки, установленные действующим законодательством;

b) если газ, отопление, питьевая или горячая вода отсутствуют в одной квартире, жилом помещении в общежитии, потребитель из этой квартиры, жилого помещения в общежитии обращается по телефону или письменно в диспетчерскую службу управляющего либо услугодателя (с кем заключен договор).

Диспетчер обязательно регистрирует обращение потребителя в журнале, с указанием даты и времени его получения, даты и времени возобновления предоставления услуг, информируя затем потребителя.

Если в результате проверки обоснованность обращения потребителя не подтверждается, в журнале делается соответствующая запись.

В случае, если услугодатель (управляющий) в 3-дневный срок не предпринял мер по удовлетворению обращения потребителя, последний вправе требовать составления акта о непредоставлении или некачественном предоставлении услуг, подписание и дальнейшее рассмотрение разногласий по которому производятся в порядке, изложенном в подпункте а), однако вместо представителя жилого дома акт подписывает потребитель из соответствующей квартиры, жилого помещения в общежитии.

В случае отсутствия разногласий при подписании акта о возобновлении оказания услуг подпись представителя услугодателя не обязательна;

с) в том случае, когда услугодатель обслуживает сети до потребителя из квартиры, жилого помещения в общежитии и нежилого помещения, заключив договор с ним, акты об отсутствии услуг или несоблюдении их качества и сроков их предоставления подписываются представителями услугодателя и потребителем.

Положения этого пункта распространяются также и на индивидуальные дома с условием, что акты составляются между поставщиком и потребителем

[Пкт.20 изменён ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]

21. Особенности оформления документов при некачественном отоплении и горячем водоснабжении

Если в индивидуальном доме, квартире, жилом помещении в общежитии (нежилом помещении) температура воздуха или воды в сети горячего водоснабжения ниже нормативных параметров, по заявке потребителя, поданной (в устной или письменной форме) в диспетчерскую службу услугодателя в зависимости от условий договора, его представитель обязан проверить работу нагревательных приборов и системы горячего водоснабжения в квартире, жилом помещении в общежитии (нежилом помещении), замерить температуру воздуха или воды и составить соответствующий акт.

Представитель услугодателя (управляющего), отказавший потребителю в составлении акта, привлекается к ответственности согласно действующему законодательству.

Если заявка содержит данные о низкой температуре воздуха в квартире, жилом помещении в общежитии (нежилом помещении), в акте обязательно указывается, проведено или нет потребителем утепление окон, дверей и т. д.

При этом температура воздуха в квартире, жилом помещении в общежитии замеряется на расстоянии 1 м от наружной стены и 1,5 м от пола, что также указывается в акте.

Если заявка содержит данные о низкой температуре горячей воды, то ее температура измеряется непосредственно в точке разбора специальным термометром для жидкостей, а показания его вносятся в акт.

Если в некачественном оказании услуг виновен услугодатель, то для подписания указанного выше акта приглашается его представитель.

Если результаты замеров не подтверждают обоснованность претензий, изложенных в заявке, или если потребитель не выполнил работы по утеплению квартиры, жилого помещения в общежитии (нежилого помещения), акт составляется только по требованию потребителя.

В случае неправильной оценки фактов (по мнению потребителя) он может обжаловать ее в судебной инстанции.

[Пкт.21 изменён ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]

22. Если во всем доме или в подъезде лифт не работает более 24 часов в течение месяца (за исключением времени проведения плановых ремонтных работ, о которых услугодатель обязан проинформировать управляющего и потребителей), то на основании заявок потребителей, поданных в диспетчерскую службу управляющего, последний составляет соответствующий акт в присутствии представителя услугодателя, который приглашается в порядке, установленном в пункте 20 настоящего положения. Акт подписывается управляющим, услугодателем и 2-3 представителями потребителей. При систематических перебоях в работе лифта время отключений суммируется. Для этого в акте следует указать продолжительность времени, когда лифт не работал, для установления всего времени его отключения в течение месяца.

23. Порядок снижения платежей

Основанием для снижения платежей за непредоставление услуг или предоставление их на неудовлетворительном уровне являются акты, оформленные в порядке, установленном настоящим положением.

Снижение платежей производится за тот месяц, в котором услуги были предоставлены с перебоями или некачественно, что отражается в квитанции на оплату услуг.

Если представленная к оплате квитанция составлена с учетом требований пункта 23 настоящего положения, повторное снижение платы не производится.

Споры между поставщиком и управляющим, поставщиком и потребителем, управляющим и потребителем о причинах перебоев в оказании услуг или неудовлетворительного оказания услуг, а также об определении виновной стороны не могут служить основанием для отказа в

снижении платежей.

Расчетным периодом оплаты предоставляемых услуг считается календарный месяц.

[Пкт.23 изменён ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]

VII. Размеры снижения платы за жилищные, коммунальные и некоммунальные услуги при несоблюдении сроков предоставления или предоставлении их на неудовлетворительном уровне услугодателями

24. Споры, возникающие между договаривающимися сторонами, разрешаются в судебном порядке

[Пкт.24 изменён ПП468 от 02.05.06, МО73-74/12.05.06 ст.507]

[Пкт.24 введён ПП1339 от 15.10.02, МО/142 17.10.02 ст.1470]

Приложение № 1

к Положению о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков учета расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам

ПЕРЕЧЕНЬ

основных работ по техническому обслуживанию, ремонту и управлению жилищным фондом

Техническое обслуживание и ремонт жилищного фонда включают работы по содержанию и ремонту жилищного фонда, в который по настоящему положению входят квартиры и жилые помещения в общежитиях, санитарному содержанию жилых домов и прилегающих к ним территорий, благоустройству и озеленению этих территорий, другие работы, выполняемые специалистами управляющего или, по договору, другими юридическими (физическими) лицами.

Работы по техническому обслуживанию и ремонту жилых домов и общежитий подразделяются на работы по содержанию и ремонту конструктивных элементов жилого дома и общежития, техническому обслуживанию и ремонту его инженерного оборудования и оплачиваются потребителями по отдельным тарифам.

(1) Содержание и ремонт строительных элементов жилого дома призваны предупредить преждевременный износ жилищного фонда и сохранение заданных эксплуатационных показателей всех элементов:

- фундамента и стен подвалов;
- стен здания;
- перегородок;
- перекрытий;
- крыш;
- водоотводящих систем;
- окон, дверей, лестничных клеток подъездов.

Техническое обслуживание и текущий ремонт инженерного оборудования включают работы по техническому обслуживанию систем:

отопления и горячего водоснабжения в подвалах, на технических этажах, а также общих стояков в квартирах, жилых помещениях в общежитиях ;

электроснабжения (работы по обслуживанию внутренних сетей осуществляются управляющим жилым домом за счет собственников, если такие расходы не включены в тариф по техническому обслуживанию и ремонту внутридомового технического оборудования);

газоснабжения (работы по обслуживанию газовых сетей и газовых плит выполняются организациями по газоснабжению за свой счет);

вентиляции;

дымоходов;

водоснабжения в подвалах, на технических этажах, а также общих стояков в квартирах, жилых помещениях в общежитиях;

водоотведения;

систем дымоудаления и пожаротушения;

теплоснабжения, снабжения холодной и горячей водой, проходящих транзитом через жилой дом (работы осуществляются за счет поставщиков).

(2) Работы по санитарному содержанию домов и прилегающих к ним территорий включают:

уборку прилегающих территорий;

уборку подвальных помещений, лестничных клеток, промывку и дезинфекцию мусоропроводов, мусороприемников, мусорокамер и других мест общего пользования; текущий ремонт, мойку, дезинфекцию и покраску контейнеров для бытовых отходов; установку и эксплуатацию указателей наименования улиц и номеров жилых домов, флагштоков и т.д.

(3) Организация работ по содержанию и ремонту квартир и жилых помещений в общежитиях (нежилых помещений) осуществляется административно-управленческим аппаратом управляющего.

Работы по управлению жилищным фондом включают:

ведение технической документации на жилые дома, обработку бухгалтерской и прочей документации;

проведение хозяйственных операций в банке;

заключение, учет и обеспечение выполнения договоров найма, аренды квартир, жилых помещений в общежитиях (нежилых помещений), по техническому обслуживанию жилого дома, прочим хозяйственным договорам;

хранение договоров найма, аренды, на содержание и ремонт приватизированных квартир, жилых помещений в общежитиях или содержание и обслуживание нежилых помещений в жилищном фонде;

ведение расчетов с собственниками, нанимателями и нанимателями квартир, жилых помещений в общежитиях и нежилых помещений за оказываемые услуги;

выдачу расчетных документов и справок о площади занимаемых квартир, жилых помещений в общежитиях, а также о платежах за жилищно-коммунальные услуги и о совместном проживании;

проведение технических осмотров жилых зданий и составление на основании их результатов перечня работ, необходимых для обслуживания и ремонта жилого дома, инженерных сетей и устройств, в том числе ведомостей дефектов;

планирование и организация необходимых работ по содержанию, капитальному и текущему ремонту жилищного фонда, оборудования и инженерных коммуникаций;

проведение мероприятий по охране труда и технике безопасности;

аварийно-диспетчерское обслуживание;

подготовка жилых домов к эксплуатации в осенне-зимний сезон.

(4) Установка, замена, ремонт и обслуживание почтовых ящиков в подъездах жилых домов осуществляются на основании договора с государственным предприятием "Poeta Moldovei" или другими экономическими агентами, в том числе и собственными силами жильцов, ассоциаций совладельцев в кондоминиуме, ассоциаций собственников приватизированных квартир. Ящики должны соответствовать действующим стандартам

(5) Расчет сумм по техническому обслуживанию и ремонту внутридомового инженерного

оборудования производится на 1 кв.м общей площади квартиры/жилого и нежилого помещения в жилом доме и общежитии в соответствии с тарифом, согласованным с уполномоченным Правительством органом и утвержденным органами местного публичного управления или, при необходимости, на общих собраниях ассоциаций владельцев приватизированных квартир, ассоциаций совладельцев в кондоминиуме, жилищно-строительных кооперативов и др.

Определение суммы, подлежащей ежемесячно оплате потребителями за техническое обслуживание и ремонт внутридомового инженерного оборудования, осуществляется следующим образом:

тариф, утвержденный согласно абзацу первому настоящего пункта, умножается на общую площадь квартиры/жилого помещения в общежитии и делится на 12 месяцев.

Поставщик услуг включает ежемесячно в квитанции потребителей услуг, отдельной строкой, техническое обслуживание и ремонт внутридомового инженерного оборудования в соответствии с утвержденными тарифами.

Денежные средства, накопленные за техническое обслуживание и ремонт внутридомового инженерного оборудования, используются строго по назначению - на содержание и эксплуатацию инженерного оборудования дома.

В статистических отчетах плата за техническое обслуживание и ремонт внутридомового инженерного оборудования должна указываться отдельно.

[Приложение №1 изменено ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44]

[Приложение №1 изменено ПП978 от 23.08.06, МО138-141/01.09.06 ст.1057]

[Приложение №1 изменено ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]

Приложение № 2

к Положению о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков учета расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам

ПЕРЕЧЕНЬ

работ, выполняемых в квартирах за счет собственников и нанимателей жилья

За счет собственных средств жильцов выполняются следующие работы по содержанию и ремонту жилья, не включенные в плату за техническое обслуживание и ремонт жилого дома:

окраска, побелка и оклейка обоями стен, перегородок и потолков;

окраска полов, дверей и окон;

облицовка стен плиткой и ее ремонт;

циклевка полов;

замена, ремонт, окраска отопительных приборов, труб центрального отопления, газопровода, водопровода и канализационных труб;

замена и ремонт оконных и дверных устройств, вставка стекол;

замена и ремонт санитарно-технического оборудования, кранов, смесителей, раковин, унитазов, умывальников, ванн и смывных бачков;

замена и ремонт внутриквартирных электросетей, розеток, патронов и выключателей газовых колонок, газовых и электрических плит;

ремонт и замена других конструктивных внутриквартирных элементов, вышедших из строя по вине жильцов, а также снятие самовольно установленных дополнительных

отопительных приборов и секций к ним;

проектирование, установка, ремонт и обслуживание автономных систем отопления и обеспечения горячей водой (котлы, бойлеры и др.).

Примечания:

1. Периодичность проведения текущего ремонта помещений – не реже одного раза в 5 лет или по необходимости.

2. Порядок выполнения работ по установке, поверке и ремонту счетчиков учета расхода питьевой и горячей воды в квартирах, жилых помещениях в общежитиях изложен в приложении № 5 к настоящему положению.

[Приложения № 2 изменено ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44]

[Приложения № 2 изменено ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]

Приложение № 3

к Положению о порядке

предоставления и оплаты жилищных,

коммунальных и некоммунальных услуг

для жилищного фонда, установки

счетчиков учета расхода воды в

квартирах и условиях отключения их от

систем отопления и водоснабжения

и подключения к этим системам

П Е Р Е Ч Е Н Ь

работ по техническому обслуживанию жилых домов, финансируемых из местных бюджетов

Не включаются в плату за техническое обслуживание и ремонт жилого дома затраты на выполнение следующих работ по содержанию жилищного фонда, финансируемого из местных бюджетов:

уборка и содержание внутриквартальных территорий общего пользования, а также прилегающих к жилым домам территорий, используемых органами местного публичного управления;

уборка проездов, улиц, газонов и т. п., не включенных в убираемую площадь двора жилого дома или кондоминиума, а также благоустройство и озеленение этих территорий;

вывоз бытового мусора с территорий жилых домов в части, не оплачиваемой населением по действующим тарифам;

ремонт и обслуживание внутриквартальных дренажных систем, водостоков, объектов гражданской обороны;

освещение улиц, кварталов;

борьба с грызунами и насекомыми в жилищном фонде любой формы собственности;

принятие решений по отводу и оборудованию мест для выгула собак и контроль за их соблюдением;

отлов безнадзорных собак и кошек;

подготовка города для проведения публичных мероприятий и торжеств;

паспортный учет населения, прописка и выписка из домовой книги;

спортивная и культурно-массовая работа среди населения по месту жительства;

меры по гражданской защите и содержанию объектов гражданской защиты.

Выдача различных справок, копий, выписок, входящих в компетенцию управляющего, по требованию органов внутренних дел, военно-административных органов, органов социального обеспечения и местного публичного управления

[Приложения № 3 изменено ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]

Приложение № 4
к Положению о порядке
предоставления и оплаты жилищных,
коммунальных и некоммунальных услуг
для жилищного фонда, установки
счетчиков учета расхода воды в
квартирах и условиях отключения их от
систем отопления и водоснабжения
и подключения к этим системам

**Порядок взимания платежей за жилищные, коммунальные
и некоммунальные услуги в случае отсутствия жильца**

1. В случае отсутствия жильцов в квартирах, жилых помещениях в общежитиях 15 и более дней и представления управляющему после возвращения документов, подтверждающих их отсутствие, выданных соответствующими учреждениями, и при отсутствии приборов учета плата за коммунальные и другие услуги (питьевую и горячую воду, водоотведение, тепловую энергию на подогрев воды, вывоз бытового мусора, пользование лифтами, электрическую энергию, используемую лифтами и для освещения лестничных клеток, газ, за пользование сетью радиовещания и системой коллективного приема телевизионного сигнала) за этот период не взимается.

Перечень документов, подтверждающих отсутствие жильцов:

- a) справка о том, что жилец временно проживал в гостинице, санатории, доме отдыха и других аналогичных учреждениях, либо копия путевки на отдых, квитанции об уплате за проживание в гостинице, командировочное удостоверение, если не проживал в гостинице;
- b) справка, выданная примэрией села, города, где отсутствуют жилищно-коммунальные органы или другие организации, имеющие жилые дома;
- c) заявление родителей в связи с выездом детей на отдых на время каникул и соответствующая справка с места их отдыха;
- d) справка о том, что жилец находился в лечебном учреждении;
- e) выписка из судебного приговора или справка, выданная пенитенциарным учреждением о лишении свободы данного лица;
- f) справка из воинской части либо военно-административного комиссариата, из учебных заведений.

Указанные документы и копии документов должны быть составлены по всем правилам, подписаны и скреплены печатью.

2. В целях упрощения процесса перерасчета жильцы перед выездом должны письменно информировать управляющего о дате выезда, приезда и продолжительности отсутствия.

Управляющий регистрирует заявление и контролирует отсутствие жильцов.

В случае обнаружения жильцов (других лиц) в квартире, жилом помещении в общежитии перерасчет не производится.

3. Плата не взимается только в случаях, когда в период отсутствия жильцов в их квартирах, жилых помещениях в общежитиях не проживали другие лица и когда квартиры, жилые помещения в общежитии не были сдады в наем, поднаем и аренду.

4. Если в квартирах, жилых помещениях в общежитиях имеются приборы учета предоставляемых услуг, плата взимается согласно их показаниям.

5. Перерасчет платежей за коммунальные и другие услуги не производится на основании следующих документов:

- проездных билетов на поезде, автобусе, на самолете и т. д.;
- справки, выданной садово-огородным товариществом;
- заявления, подписанного соседями.

6. Отсутствующие в квартирах, жилых помещениях в общежитиях жильцы не освобождаются от квартирной платы, платы за техническое обслуживание жилого дома и центральное отопление, а в приватизированных квартирах и жилых помещениях в общежитиях - и от оплаты ремонта жилого дома.

По их желанию оплату указанных услуг можно производить предварительно.

7. Каждые 3 месяца (в случае длительного отсутствия) и 6 месяцев (в случае работы за границей) собственник, наниматель, наниматель квартиры, жилого помещения в общежитии представляет документ, подтверждающий отсутствие его или членов семьи. В противном случае перерасчет производится только за последние 3 месяца с даты подачи заявления.

8. Жильцы, отсутствовавшие более 15 дней, должны обратиться в соответствующие организации для перерасчета платежей за коммунальные и другие услуги в течение 15 дней со дня прибытия, в противном случае перерасчет производится не будет.

9. В случае невнесения положенных платежей в установленные сроки взыскание долгов будет производиться в судебном порядке.

Приложение № 5

к Положению о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков учета расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам

Порядок установки в квартирах, жилых помещениях в общежитиях и нежилых помещениях в жилых домах счетчиков учета расхода питьевой и горячей воды и расчета за их потребление

1. Счетчики устанавливаются в местах, доступных для обслуживания и снятия показаний организациями или физическими лицами, имеющими лицензию на выполнение этих работ.

2. Монтаж приборов учета осуществляется в соответствии с требованиями, изложенными в молдавском стандарте (в дальнейшем - SM) 213(1):2000 (ISO 4064-2) «Измерение дебета воды в закрытых трубопроводах. Приборы учета холодной питьевой воды. (Часть 1. Технические условия); SM 213(2):2000 (ISO 4064-2) «Измерения дебета воды в закрытых трубопроводах. Приборы учета холодной питьевой воды. Часть 2. Условия по установке». Услугодатель обязан предоставить по требованию потребителя информацию о соответствии поставленной воды требованиям действующих нормативных документов.

[Пкт.2 в редакции ПП978 от 23.08.06, MO138-141/01.09.06 ст.1057]

[Пкт.3 утратил силу согласно ПП1228 от 13.11.07, MO180-183/23.11.07 ст.1287]

[Пкт.3 изменён ПП978 от 23.08.06, MO138-141/01.09.06 ст.1057]

[Пкт.3 изменён ПП1339 от 15.10.02, MO142/17.10.02 ст.1470]

4. Услугодатель (поставщик) устанавливает тип и диаметр используемых приборов учета исходя из приборов, включенных в Государственный регистр приборов учета, с соблюдением метрологических норм, рекомендованных Службой стандартизации и метрологии, а также выполняет их опломбирование

[Пкт.4 в редакции ПП978 от 23.08.06, MO138-141/01.09.06 ст.1057]

5. На учет будут приниматься только счетчики, утвержденные Департаментом стандартизации и метрологии, поверенные и опломбированные организациями, имеющими лицензию на проведение этих работ.

6. Обязательным условием приема на учет счетчика, установленного у потребителя на

одном из вводов систем питьевого или горячего водоснабжения, является полное исключение возможности использования других вводов такого же назначения, не оборудованных счетчиками.

7. Прием и ввод в действие счетчиков должен производиться в присутствии потребителя и представителя услугодателя (управляющего). Одновременно заключается договор на снабжение питьевой и горячей водой (образец прилагается), к которому прилагается акт приемки монтажных работ и ввода в действие счетчика (приложение № 1 к договору).

Действие договора распространяется на все квартиры в жилых домах, жилые помещения в общежитиях (нежилые помещения при общем счетчике в доме), независимо от формы собственности и управления.

8. Оплата использованной воды производится на основании показаний счетчиков начиная со дня приемки счетчика согласно соответствующему акту.

9. Учет объемов питьевой воды и сточных вод, фактурирование и оплата публичной услуги водоснабжения и канализации, предоставленной потребителям, осуществляется в соответствии со статьей 26 Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации.

[Пкт.9 в редакции ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

10. Услугодатели тепловой энергии должны производить расчеты потребления тепловой энергии за потребленную тепловую энергию для подогрева воды, исходя из объема использованной воды (зарегистрированного счетчиками) и теплового параметра, зарегистрированного в точке учета.

[Пкт.10 изменён ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]

11. Расчет платежа за тепловую энергию, использованную для нагрева воды, осуществляется по формулам:

$$P = T \times Q,$$

где

P - величина платы за тепловую энергию, использованную для нагрева воды (леев);

T - действующий тариф на тепловую энергию (леев/Гкал);

Q - количество тепловой энергии, использованной для нагрева воды (Гкал);

$$Q = k \times V \times g \times c \times (t_2 - t_1) \times 10^{-6},$$

где

k - поправочный коэффициент, применяемый только при отсутствии или выходе из строя системы принудительной циркуляции горячей воды ($k = 0,8$);

g - плотность воды ($g = 1000 \text{ кг/м}^3$);

t₁ - температура холодной воды (°C);

c - коэффициент удельной теплоемкости ($c = 1 \text{ ккал/кг } ^\circ\text{C}$);

t₂ - температура горячей воды (°C).

Температуры t₁ и t₂ определяются по средним показаниям счетчиков, установленных соответственно на трубопроводе холодной воды (t₁) до водоподогревателя и на трубопроводе горячей воды (t₂) на абонентском вводе системы горячего водоснабжения.

При отсутствии или выходе из строя указанных приборов t₁ = 5°C в отопительный период и

t₁ = 15°C - в остальное время, t₂ = 50°C;

V - расход воды потребителем за расчетный период (м³).

Если этот расход зарегистрирован счетчиком, установленным у потребителя, то

V = V_{ар}, где V_{ар} - расход воды, зарегистрированный счетчиком (м³).

При отсутствии счетчика у потребителя расчет расхода горячей воды жильцами одной квартиры, жилого помещения в общежитии производится согласно показаниям, зарегистрированным общим счетчиком дома, но не выше норм потребления,

предусмотренных СНиП 2.04.01-85 "Внутренние установки водоснабжения и канализации" по формуле:

$$V = \frac{(V_{\text{tot}} - \sum V_{\text{ap}} - V_{\text{pierd}}) \times n_i}{n_{\text{нес}}}$$

где V_{tot} - общий расход воды всеми потребителями системы горячего водоснабжения, зарегистрированный за расчетный период счетчиком, установленным на трубопроводе холодной воды до водоподогревателя данной системы (м^3);

$\sum V_{\text{ap}}$ - общий расход воды, зарегистрированный за расчетный период счетчиками, установленными на трубопроводах потребителей системы горячего водоснабжения (м^3);

V_{pierd} - объем потерь воды в системе горячего водоснабжения, зарегистрированный за расчетный период счетчиком группового учета, установленным до водоподогревателя, и счетчиками местного учета, установленными на вводах жилых домов;

$n_{\text{нес}}$ - общее количество жильцов квартиры, жилого помещения в общежитии, которые подключены к системе горячего водоснабжения и не обеспечены счетчиками;

n_i - количество человек, проживающих в квартире, жилом помещении в общежитии.

12. Потребителям, имеющим в квартирах счетчики учета расхода питьевой и горячей воды, квитанции на оплату использованной воды и тепловой энергии для подогрева воды выдает услугодатель или другое уполномоченное предприятие.

В квитанциях по оплате использованной воды в предыдущем месяце необходимо также предусмотреть рубрику, где потребители, имеющие счетчики в квартирах, жилых помещениях в общежитиях, указывают объем питьевой и горячей воды, потребленной в текущем месяце, аналогично квитанциям по оплате природного газа (согласно приложению №2 к договору).

Для остальных населенных пунктов республики эти квитанции будут выдаваться услугодателями питьевой и горячей воды.

Услугодатель (управляющий) не вправе требовать от потребителя плату за выданную квитанцию.

13. За период поверки счетчиков или их поломки не по вине потребителя плата за объем потребленной воды рассчитывается исходя из среднемесячного объема, зарегистрированного в последние три месяца до поверки (поломки).

14. Потребитель обязан информировать услугодателя (управляющего) о неисправности счетчика в течение 24 часов. Если потребитель не проинформировал о неисправности в указанный период, а услугодатель (управляющий) обнаружил неисправность счетчика, то составляется акт, который подписывается обеими сторонами. Акт является основанием для обращения в соответствующие инстанции.

Если потребитель не согласен с составленным актом, он должен указать причину несогласия, а счетчик подлежит поверке в независимой лаборатории.

За период поверки плата за потребленный объем воды рассчитывается согласно пункту 13 настоящего приложения. Если подтверждается, что счетчик не исправен по вине потребителя, плата за оказанные услуги начисляется с момента последнего контроля согласно порядку, установленному для потребителей, не имеющих счетчиков. Потребитель также оплачивает затраты, понесенные в процессе выяснения причин неисправности счетчика. Если вина потребителя не подтверждается, ему компенсируются все затраты и причиненный моральный ущерб.

В случае своевременного информирования услугодателя о поломке счетчика плата рассчитывается согласно пункту 14 настоящего приложения.

В случае, если один из счетчиков воды, установленных в квартире, не работает или требует метрологической поверки, потребитель, в соответствии с предписанием, выданным

услугодателем (управляющим), обязан выполнить предписанные работы в установленный срок. Если потребитель выполнит предписанные работы в течение 60 дней, плата за потребленную воду будет рассчитана в соответствии с пунктом 13. При невыполнении предписанных работ в течение 60 дней плата за потребленный объем осуществляется в соответствии с утвержденными нормами потребления, без принятия в расчет показаний действующих счетчиков и без права на перерасчет.

В случае невыполнения потребителем обязательства по ежемесячному внесению в квитанцию на оплату показаний счетчиков в первые два месяца после последней записи расчет будет произведен по средней величине потребления. По истечении указанного срока расчет будет осуществляться в соответствии с нормами потребления, без перерасчета, до внесения показаний счетчиков в квитанцию на оплату

[Пкт.14 изменён ПП978 от 23.08.06, МО138-141/01.09.06 ст.1057]

[Пкт.14 изменён ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]

15. Потребитель обязан обеспечить целостность счетчиков и водопроводных сетей в квартире, жилом помещении в общежитии (нежилом помещении).

16. Потребитель обеспечивает доступ в квартиру, жилое помещение в общежитии (с 8.00 до 19.00 часов) представителю услугодателя (управляющего) при предъявлении удостоверения для осуществления контроля технического состояния счетчиков и водопроводных сетей. Об этом контроле потребитель информируется услугодателем (управляющим) за 2 дня, с ним согласовываются дата и часы посещения, если другое не предусмотрено договором.

17. По письменному заявлению потребителя услугодатель обязан в указанный в заявлении срок явиться к потребителю для отключения счетчика в целях поверки или в случае отключения вводов от системы горячего водоснабжения, приемки счетчиков и опломбирования их после ремонта, поверки или срыва пломб по какой-либо причине.

В случае неявки представителя услугодателя в назначенный в заявлении срок к нему применяются санкции по компенсации материального и морального ущерба потребителю, предусмотренные законом.

18. Услугодатель не вправе самовольно прекращать предоставление услуг, если другое не предусмотрено договором. Нарушение этого положения влечет за собой административную или уголовную ответственность.

ТИПОВОЙ - ДОГОВОР

ТИПОВОЙ ДОГОВОР

на снабжение питьевой и горячей водой* квартир в жилых домах,
жилых помещений в общежитиях

* Если потребители обеспечиваются питьевой и горячей водой различными услугодателями, аналогичные договоры составляются для каждого вида услуг, т.е. по обеспечению питьевой водой и по обеспечению горячей водой.

№ _____

" ____ " _____ 200__

_____ (населенный пункт)

Потребитель _____

(фамилия, имя)

(собственник, наниматель или арендатор квартиры, жилого помещения в общежитии),

проживающий по ул. _____, N _____, с одной стороны, и
услугодатель _____,
(наименование предприятия)

в лице _____,
(должность, фамилия, имя)

с другой стороны, заключили настоящий договор.

I. ОБЪЕКТ ДОГОВОРА

1. Настоящий договор регламентирует отношения между потребителем и услугодателем (управляющим) в процессе снабжения питьевой и горячей водой.

II. ОБЯЗАННОСТИ УСЛУГОДАТЕЛЯ (УПРАВЛЯЮЩЕГО)

2. Услугодатель (управляющий) обязан:

а) снабжать потребителя без перебоев питьевой и горячей водой в требуемых объемах и качества, соответствующего ГОСТу 2874-82 "Вода питьевая" по тарифам (леев):

за питьевую воду _____;

за водоотведение _____;

за тепловую энергию, использованную на подогрев воды _____;

б) производить расчет оплаты потребленного объема воды за весь период поверки счетчика или его поломки не по вине потребителя исходя из среднемесячного объема, зарегистрированного в последние 3 месяца до поверки (поломки);

с) начислять плату за предоставленные услуги согласно порядку, установленному для потребителей, которые не имеют счетчиков, в случае, если поломка счетчика произошла по вине потребителя, несвоевременно проинформировавшего об этом услугодателя;

в случае, когда услугодатель был проинформирован оперативно о поломке, расчет платы производится согласно подпункту б) настоящего пункта;

д) в 15-дневный срок предоставлять по просьбе потребителя информацию о порядке расчета платежа за услуги по обеспечению водой и др., а также об изменении тарифов за предоставленные услуги;

е) при обращении потребителя (устном или письменном) в указанный в обращении срок являться к потребителю для монтажа, демонтажа, приемки или опломбирования счетчиков питьевой и горячей воды, а также для приемки и опломбирования их после ремонта или поверки;

ф) отключать по просьбе потребителя отдельные вводы питьевой и горячей воды в квартире, жилом помещении в общежитии в указанный им срок от систем питьевого и горячего водоснабжения;

г) выдавать бесплатно потребителю квитанцию на оплату;

h) ежемесячно представлять организации, которая выдает квитанцию на оплату, информацию об объемах питьевой и горячей воды, израсходованной потребителем, и количестве тепловой энергии, использованной для подогрева воды;

і) предварительно (за 2 дня) информировать потребителя о дате и времени демонтажа счетчиков в квартире, жилом помещении в общежитии для метрологической поверки;

ј) снижать размер оплаты в случае несоблюдения сроков, объема и качества предоставляемых услуг в следующем порядке:

N п/п	Вид услуг	Показатели качества услуг	Причины снижения платы	Допустимая продолжительность	Условия снижения оплаты услуг	Единица расчета	Размер снижения
-------	-----------	---------------------------	------------------------	------------------------------	-------------------------------	-----------------	-----------------

				- тельность отключен ий (суммарн о) за месяц	за превышение допустимой продолжи- тельности отключений		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Водоснабжение и водоотведение	бесперебойное круглосуточное функционирование систем водоснабжения и канализации в течение времени, установленного договором	перерывы в снабжении питьевой водой	не более 8 часов	за весь период превышения 8 часов, в котором услуги не предоставлялись	с одного человека	3% за сутки (или сумму часов) от платы, установленной за месяц
2	Горячее водоснабжение	бесперебойное горячее водоснабжение в течение времени, установленного договором	перерывы в горячем водоснабжении	не более 8 часов	за весь период превышения 8 часов, в котором услуги не предоставлялись	с одного человека	3% за сутки (или сумму часов) от платы, установленной за месяц
		обеспечение температуры горячей воды в точке разбора не ниже +50°C и не выше +60°C	фактическая температура в точке разбора не соответствует нормам	не более двух часов в сутки	за весь период несоблюдения установленного диапазона температуры сверх двух часов в сутки	с одного человека	снижение платы за каждые сутки определяется по формуле $100 \times p\% / 24$, где p - продолжительность несоблюдения диапазона температуры воды в течение суток

к) представлять счетчики уполномоченным органам для периодической метрологической поверки в срок и в порядке, установленных действующими законодательными актами и нормативными документами.

III. ОБЯЗАННОСТИ ПОТРЕБИТЕЛЯ

3. Потребитель обязан:

- а) оплачивать оказанные услуги за предыдущий месяц до 30 числа следующего месяца;
- б) содержать в рабочем состоянии установленные счетчики, а также внутренние сети холодного и горячего водоснабжения в квартире, жилом помещении в общежитии;

с) сообщать услугодателю (управляющему) о поломке счетчика в кратчайший срок (в течение суток);

д) обеспечивать доступ в квартиру, жилое помещение в общежитии представителю услугодателя (управляющего) при предъявлении удостоверения (с 8.00 до 19.00 часов) для отключения счетчика в целях метрологической поверки, а также для осуществления проверки показаний и технического состояния счетчиков и водопроводных сетей в квартире, жилом помещении в общежитии, если услугодатель (управляющий) предварительно (за 2 дня) согласовал с ним дату и время посещения.

IV. ПРАВА УСЛУГОДАТЕЛЯ (УПРАВЛЯЮЩЕГО)

4. Услугодатель (управляющий) имеет право:

подавать в суд на потребителя за неуплату услуг более чем за 3 месяца, а также в целях временного приостановления действия договора на период погашения долга;

предъявлять потребителю к оплате сумму, начисленную в порядке, установленном в пункте 15 приложения N 5 к Положению о порядке оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг, предоставляемых жилищному фонду, установки счетчиков в квартирах и условиях подключения (отключения) их к системам отопления и водоснабжения.

V. ПРАВА ПОТРЕБИТЕЛЯ

5. Потребитель имеет право:

приглашать представителя услугодателя (управляющего) для опломбирования счетчиков без оплаты после повторной установки, ремонта или повреждения пломб, требовать и получать компенсации, предусмотренные действующим национальным законодательством;

требовать от услугодателя (управляющего) бесперебойного и качественного обеспечения питьевой и горячей водой согласно действующим нормативным документам, а также составления акта о перебоях в снабжении водой для последующего перерасчета согласно условиям договора;

в случае несоблюдения договорных обязательств требовать снижения платы за предоставленные услуги согласно положениям подпункта j) пункта 2.

VI. ОСОБЫЕ УСЛОВИЯ

6. Настоящий договор заключен на 2 года и составлен в двух идентичных экземплярах - по одному экземпляру для каждой стороны.

7. Договор считается продленным (на год), если ни одна из сторон в течение месяца до истечения срока не заявила о намерении его расторгнуть.

8. Договор вступает в силу с даты подписания.

9. Споры между сторонами относительно условий настоящего договора разрешаются в судебном порядке.

10. К договору прилагаются:

а) акт приемки монтажных работ и ввода в действие счетчика (если работы были выполнены);

б) паспорт счетчика (если есть счетчик);

с) образец платежной квитанции.

11. Дополнительные условия _____

VII. УСЛОВИЯ РАСТОРЖЕНИЯ ДОГОВОРА

12. Договор может быть расторгнут по требованию услугодателя (управляющего) в случае:

освобождения потребителем квартиры, жилого помещения в общежитии;
неуплаты за потребленную воду более 3 месяцев (по решению суда);
несоблюдения условий договора.

13. Договор может быть расторгнут по требованию потребителя в случае несоблюдения услугодателем (управляющим) условий договора.

14. Стороны в своих отношениях руководствуются законодательными и нормативными актами Республики Молдова.

Примечания:

1. В настоящем договоре могут быть предусмотрены другие условия в соответствии с действующим законодательством.

2. Если потребители снабжаются питьевой и горячей водой разными услугодателями, аналогичные договоры составляются отдельно для каждого вида услуг.

АДРЕСА СТОРОН:

ул. _____ № _____
кв. № _____
тел. _____

ул. _____ № _____
кв. № _____
тел. _____

УСЛУГОДАТЕЛЬ

ПОТРЕБИТЕЛЬ

(подпись представителя)

(фамилия, имя)

(подпись)

(фамилия, имя)

М.П.

Примечание.

Образец настоящего договора может быть использован и при заключении договора между поставщиком (услугодателем) и управляющим.

[Приложение 1 утратило силу согласно ПП1228 от 13.11.07, МО180-183/23.11.07 ст.1287]

[приложение №2](#)

Приложение N 2
к Типовому договору на снабжение
питьевой и горячей водой квартир в
жилых домах, жилых помещений в
общежитиях

Квитанция на оплату питьевой воды и водоотведения
составляется в двух идентичных экземплярах для потребителя и услугодателя

(образец)

	Лицевой счет
	Адрес
	Имя, фамилия потребителя

	Тариф на 1 м ³ воды _____ Тариф на 1 м ³ водоотведения _____ Показания счетчика воды _____ Сумма к оплате: за воду _____ _____ за водоотведение _____ Задолженность _____ ИТОГО _____ _____
Квитанция Месяц, год Оплатить до 30 _____	Показания счетчика воды за текущий месяц _____ м ³ Подпись потребителя _____ Обращаться по тел. _____

Квитанция на оплату горячей воды
составляется в двух идентичных экземплярах для потребителя и услугодателя

(образец)

	Лицевой счет _____ Адрес _____ _____ Имя, фамилия потребителя _____ _____ _____ Тариф на 1 м ³ воды _____ Тариф на 1 Гкал теплоты для нагрева воды _____ Показания счетчика воды _____ Сумма к оплате _____ Задолженность _____ ИТОГО _____ _____
--	--

Квитанция Месяц, год Оплатить до 30 _____	Показания счетчика воды за текущий месяц _____ м ³ Подпись потребителя _____ Обращаться по тел. _____
--	--

Приложение № 6
к Положению о порядке
предоставления и оплаты жилищных,
коммунальных и некоммунальных услуг
для жилищного фонда, установки
счетчиков учета расхода воды в
квартирах и условиях отключения их от
систем отопления и водоснабжения
и подключения к этим системам

У С Л О В И Я

индивидуального отключения (подключения) квартир, жилых помещений в общежитиях и нежилых помещений от системы горячего водоснабжения

1. Обязательным условием процедуры отключения квартиры, жилого помещения в общежитии и нежилых помещений (далее – помещения) при отсутствии счетчиков является отключение всех вводов горячего водоснабжения в помещениях потребителя.
2. Если потребитель устанавливает счетчик на одном вводе, разрешается отключение остальных вводов.
3. Отключение (подключение) может осуществляться услугодателем (управляющим) или другими юридическими (физическими) лицами, имеющими лицензии, в присутствии представителя услугодателя (управляющего) и с соблюдением условий, предусмотренных настоящим приложением.
4. Все затраты, связанные с отключением (подключением) квартиры, жилого помещения в общежитии от системы горячего водоснабжения, несет потребитель в соответствии с действующими расценками или двусторонним договором.
5. Отключение (подключение) квартиры осуществляется на основании письменного заявления потребителя на имя управляющего (услугодателя), который в 15-дневный срок обязан выдать разрешение.
6. Отключение может быть осуществлено только путем обеспечения видимого разрыва и заваривания вводов от стояков горячего водоснабжения.
7. После отключения (подключения) должен составляться акт, подтверждающий отключение (подключение), подписываемый потребителем и управляющим (услугодателем), согласно прилагаемому образцу.
8. До 5-го числа следующего месяца управляющий представляет данные об отключениях и подключениях услугодателям АО "Moldova-Gaz" и Электрическим сетям, а в муниципии Кишинэу - АО "Chișinău-Gaz", муниципальному предприятию "Infocom" или другому аналогичному предприятию и АО "Termocom".
9. Потребитель обязан обеспечить доступ в квартиру, жилое помещение в общежитии представителю услугодателя (управляющего) при предъявлении удостоверения (с 8.00 до 19.00 часов) для осуществления контроля за отключенными вводами, если услугодатель (управляющий) предварительно (за 2 дня) согласовал с ним дату и время посещения.
10. С момента отключения до момента подключения помещений к системе горячего водоснабжения в жилых домах, имеющих газовые плиты и не имеющих газовых счетчиков,

плата за природный газ начисляется в том же порядке, что и для квартир, жилых помещений в общежитиях, оборудованных газовыми плитами, но не обеспечиваемых горячей водой.

11. С момента отключения от системы горячего водоснабжения помещений жилых домов, не оборудованных счетчиками по учету горячей воды, услугодатель на основе представленных управляющим данных производит перерасчет проектной нагрузки данных жилых домов.

12. При выявлении случая самовольного подключения (после отключения) вводов в помещениях к системе горячего водоснабжения жилого дома потребителю начисляется плата за горячую воду так же, как потребителям данного жилого дома, не имеющим счетчиков, начиная с даты осуществления управляющим (услугодателем), последнего контроля. Если в процессе подключения был причинен материальный ущерб жилому дому или соседям из дома, потребитель несет ответственность в соответствии с положениями Кодекса об административных правонарушениях и Уголовного кодекса.

[приложение №1](#)

Приложение № 1
к Условиям индивидуального отключения
(подключения) квартир, жилых помещений
в общежитиях и нежилых помещений от
системы горячего водоснабжения

АКТ
об отключении квартиры, жилого помещения в общежитии
(нежилых помещений) от системы горячего водоснабжения

" ____ " _____ 200__ г.

мун.(г.) _____

1. Настоящий акт составлен представителем услугодателя (управляющего) г-ном _____

(фамилия, имя, наименование предприятия, должность)

и потребителем г-ном _____ из квартиры, жилого помещения в общежитии (нежилого помещения) дома № _____ по ул. _____ и подтверждает отключение от системы горячего водоснабжения.

2. Отключение квартиры, жилого помещения в общежитии (нежилого помещения) было осуществлено с обеспечением видимого разрыва и заваривания вводов горячего водоснабжения квартиры, жилого помещения в общежитии (нежилого помещения).

3. Услугодатель (управляющий) приостанавливает свои отношения с потребителем по обеспечению горячей водой квартиры, жилого помещения в общежитии (нежилого помещения) и начислению платы за эту услугу с момента подписания настоящего акта.

4. Потребитель предупреждается, что в случае самовольного подключения к сетям горячего водоснабжения к нему будут применены санкции со стороны услугодателя (управляющего) согласно пункту 12 приложения № 6 к Положению о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков учета расхода воды в квартирах и условиях

отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам и что он несет ответственность за это в соответствии с действующим законодательством.

5. Настоящий акт составлен в двух экземплярах, по одному для каждой стороны.

УСЛУГОДАТЕЛЬ (УПРАВЛЯЮЩИЙ)

(наименование)

(фамилия, имя представителя)

(подпись)

ПОТРЕБИТЕЛЬ

(фамилия, имя)

(подпись)

М.П.

[приложение №2](#)

Приложение N 2
к Условиям индивидуального отключения
(подключения) квартир, жилых помещений
в общежитиях и нежилых помещений от
системы горячего водоснабжения

**АКТ
о подключении квартиры, жилого помещения в общежитии
(нежилого помещения) к системе горячего водоснабжения**

" ____ " _____ 200__ г. мун.(г.) _____

1. Настоящий акт составлен представителем услугодателя (управляющего) г-ном

(фамилия, имя, должность, наименование предприятия)

и потребителем г-ном _____ из
квартиры, жилого помещения в общежитии (нежилого помещения) дома № ____ по
ул. _____ и подтверждает подключение квартиры, жилого помещения
в общежитии (нежилого помещения) к системе горячего водоснабжения жилого дома.

2. Подключение квартиры, жилого помещения в общежитии (нежилого помещения)
было осуществлено в соответствии с действующими техническими требованиями.

3. Услугодатель (управляющий) возобновляет свои отношения с потребителем по
горячему водоснабжению и начислению платы за эту услугу начиная с даты подписания
настоящего акта.

4. Настоящий акт составлен в двух экземплярах, по одному для каждой стороны.

УСЛУГОДАТЕЛЬ (УПРАВЛЯЮЩИЙ)

(наименование)

ПОТРЕБИТЕЛЬ

(фамилия, имя)

(фамилия, имя представителя)

(подпись)

(подпись)

М.П.

Приложение № 7

к Положению о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков учета расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам

Условия индивидуального отключения (подключения) от системы отопления

1. Обязательным условием процедуры полного отключения квартиры, жилого помещения в общежитии, нежилого помещения (далее - помещения) от системы отопления является дальнейшее обеспечение температуры воздуха в квартире, жилом помещении в общежитии (в отключенных комнатах) не ниже +18⁰С во избежание разрушения жилого дома.

[Пкт.1 изменён ПП707 от 20.09.11, МО156-159/23.09.11 ст.778]

2. Полное отключение (подключение) производится услугодателем (управляющим) или другими юридическими (физическими) лицами, имеющими лицензию, в присутствии представителя управляющего (услугодателя) в порядке, установленном настоящим приложением.

[Пкт.2 изменён ПП707 от 20.09.11, МО156-159/23.09.11 ст.778]

3. Все расходы, связанные с отключением (подключением) помещений от системы отопления несет потребитель.

4. Не разрешается частичное отключение квартиры (жилого помещения в общежитии) от централизованной системы отопления жилого дома. Полное отключение производится при условии, что в квартире (жилом помещении в общежитии) будет установлен другой источник отопления для поддержания постоянной температуры в помещении не менее + 18 °С. Полное отключение производится с соблюдением положений приложения № 7 к настоящему Положению.

[Пкт.4 в редакции ПП707 от 20.09.11, МО156-159/23.09.11 ст.778]

5. Отключение может производиться только путем обеспечения видимого разрыва и заваривания вводов от стояков отопления в любое время, за исключением отопительного сезона.

6. После отключения (подключения) составляется акт, подтверждающий отключение (подключение), подписываемый потребителем и управляющим (услугодателем), согласно прилагаемым образцам.

7. Управляющий представляет до 5-го числа следующего месяца услугодателю (АО "Moldova-Gaz", Электрическим сетям, а в мун. Кишинэу – АО "Chişinău-Gaz", муниципальному предприятию "Infocom" или другому аналогичному предприятию, АО "Termosom") данные о произведенных отключениях (подключениях).

8. В случае полного отключения квартиры (жилого помещения в общежитии) от централизованной системы отопления потребитель вносит плату за отопление в размере 10 % стоимости тепловой энергии, рассчитанной для одного квадратного метра квартиры (жилого помещения в общежитии), учитывая наличие нормативных теплопотерь в

технических помещениях (технические этажи и подвалы), которые сохраняют в рабочем состоянии инженерные системы водоснабжения и канализации в холодный период, необходимость отопления мест общего пользования и невозможность отключения транзитных стояков отопления.

Плата в размере 10 %, установленная в абзаце первом настоящего пункта, будет распределяться в обязательном порядке в том же отопительном сезоне управляющим жилищным фондом или поставщиком для снижения платы потребителям, подключенным к централизованной системе отопления, в соответствии с расчетами, произведенными и подписанными управляющим и поставщиком в случае, когда контракты заключены между поставщиком и управляющим или поставщиком и потребителем в случае, когда контракты заключены напрямую между поставщиком и потребителем.

[Пкт.8 изменён ПП628 от 20.05.16, МО140-149/27.05.16 ст.687]

[Пкт.8 в редакции ПП707 от 20.09.11, МО156-159/23.09.11 ст.778]

8¹. В случае уже осуществленного полного отключения квартиры (жилого помещения в общежитии) от централизованной системы отопления с установлением другого источника отопления для поддержания постоянной температуры в помещении не менее + 18 °С, потребитель вносит плату за отопление в размере:

- 10 % начиная с 1 октября 2011 г.;
- 15 % начиная с 1 октября 2012 г.;
- 20 % начиная с 1 октября 2013 г.
- 10% начиная с 1 июня 2016 г.

от стоимости тепловой энергии, рассчитанной для одного квадратного метра площади квартиры (жилого помещения в общежитии).

Плата, установленная в абзаце первом настоящего пункта, будет распределяться в обязательном порядке в том же отопительном периоде управляющим жилищным фондом или поставщиком для снижения платы потребителям, подключенным к централизованной системе отопления, в соответствии с расчетом, произведенным и подписанным управляющим и поставщиком в случае, когда контракты заключены между поставщиком и управляющим или поставщиком и потребителями в случае, когда контракты заключены напрямую между поставщиком и потребителем.

[Пкт.8¹ изменён ПП628 от 20.05.16, МО140-149/27.05.16 ст.687]

[Пкт.8¹ введен ПП707 от 20.09.11, МО156-159/23.09.11 ст.778]

8². В случае уже осуществленного полного отключения квартиры (жилого помещения в общежитии) от централизованной системы отопления без установления другого источника отопления для поддержания постоянной температуры в помещении не менее + 18 °С потребитель вносит плату за отопление в размере 20 % начиная с 1 октября 2011 года, а начиная с 1 июня 2016 г. – в размере 10% стоимости отопления, рассчитанной для одного квадратного метра квартиры (жилого помещения в общежитии).

[Пкт.8² изменён ПП628 от 20.05.16, МО140-149/27.05.16 ст.687]

[Пкт.8² введен ПП707 от 20.09.11, МО156-159/23.09.11 ст.778]

8³. Учитывая наличие нормативных теплопотерь в технических помещениях (технические этажи и подвалы), которые сохраняют в рабочем состоянии инженерные системы водоснабжения и канализации в холодный период, необходимость отопления мест общего пользования и невозможность отключения транзитных стояков отопления, в случае уже осуществленного частичного отключения квартиры (жилого помещения в общежитии) от централизованной системы отопления, потребитель вносит плату за отопление в размере:

- 100 % - за площадь подключенных помещений;
- 20 % - за площадь отключенных помещений.

Начиная с 1 июня 2016 года, потребитель вносит плату за отопление в размере:

- 100% - за площадь подключенных помещений;

10% - за площадь отключенных помещений.

[Пкт.8³ изменён ПП628 от 20.05.16, МО140-149/27.05.16 ст.687]

[Пкт.83 введен ПП707 от 20.09.11, МО156-159/23.09.11 ст.778]

8⁴. В случае уже осуществленного частичного отключения квартиры (жилого помещения в общежитии) от централизованной системы отопления для помещений квартиры, в которых не была предусмотрена установка отопительных приборов, оплата за отопление площадей вспомогательных помещений осуществляется пропорционально площадям жилых помещений, в которых была предусмотрена установка отопительных приборов, не подключенных/подключенных к централизованной системе отопления, или на основании пересчета тепловой нагрузки квартиры (жилого помещения в общежитии), выполненного проектными институтами или физическими лицами, имеющими лицензию на данный вид деятельности.

[Пкт.84 введен ПП707 от 20.09.11, МО156-159/23.09.11 ст.778]

8⁵. Последующее полное отключение от централизованных систем отопления выполняется только с письменного согласия всех собственников квартир жилого дома, жилых помещений в общежитии и управляющего жилищным фондом при условии наличия проекта реконструкции централизованной системы отопления, выполненного проектными институтами или физическими лицами, имеющими лицензию на данный вид деятельности, на базе данных инвентаризации существующей системы централизованного отопления, и согласованного в установленном порядке. Ответственность за достоверность списков и подписей возлагается на управляющего жилищным фондом.

[Пкт.85 введен ПП707 от 20.09.11, МО156-159/23.09.11 ст.778]

8⁶. В случае, когда в жилом доме отсутствуют технические помещения (технические этажи и подвалы), а в квартире (жилом помещении в общежитии), отключенной от централизованной системы отопления, отсутствуют транзитные стояки отопления, начиная с 1 июня 2016 г. потребитель будет вносить плату за отопление отключенных помещений, установленную в пунктах 8, 8¹, 8², 8³, в размере 5% стоимости тепловой энергии, рассчитанной для одного квадратного метра квартиры (жилого помещения в общежитии)

[Пкт.8⁶ изменён ПП628 от 20.05.16, МО140-149/27.05.16 ст.687]

9. Потребитель обязан обеспечить доступ в квартиру, жилое помещение в общежитии представителя услугодателя (управляющего) при предъявлении удостоверения (с 8.00 до 19.00 часов) для осуществления контроля отключенных вводов, если услугодатель (управляющий) предварительно (за 2 дня) согласовал с ним дату и время посещения.

10. С момента отключения помещений потребителя от системы отопления жилого дома, не обеспеченного теплосчетчиком, услугодатель производит перерасчет проектной нагрузки жилого дома на основании данных, представленных управляющим.

11. При выявлении случая самовольного подключения (после отключения) вводов в помещениях к системе отопления управляющего (услугодателя) потребитель вносит плату за отопление, как и потребители из аналогичных помещений жилого дома, начиная с даты последнего контроля, осуществленного управляющим (услугодателем) или его представителем.

Если в процессе отключения жилому дому или соседям из этого дома был причинен ущерб, потребитель несет ответственность в соответствии с Кодексом об административных правонарушениях и Уголовным кодексом.

[приложение №1](#)

[Приложение №1 изменено ПП707 от 20.09.11, МО156-159/23.09.11 ст.778]

Приложение N 1
к Условиям индивидуального отключения
(подключения) от/к системе отопления

АКТ
об отключении квартиры, жилого помещения в общежитии
(нежилого помещения) от системы отопления

" ____ " _____ 200__ г.

мун.(г.) _____

1. Настоящий акт составлен представителем услугодателя (управляющего) г-ном _____

(фамилия, имя, должность, наименование предприятия)

и потребителем г-ном _____ из квартиры, жилого помещения в общежитии (нежилого помещения) дома № _____ по ул. _____ и подтверждает полное отключение от системы отопления.

2. Полное или частичное отключение квартиры, жилого помещения в общежитии (нежилого помещения) было произведено с обеспечением видимого разрыва и заваривания _____ стояков отопления.

(количество)

3. Услугодатель (управляющий) приостанавливает свои отношения с потребителем по полному (частичному) отоплению помещений и оплате этой услуги с даты подписания настоящего акта.

4. Потребитель предупреждается, что, в случае самовольного подключения к системе отопления, со стороны услугодателя (управляющего) будут применены санкции, предусмотренные пунктом 11 приложения № 7 к Положению о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков учета расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам.

5. Настоящий акт составлен в двух экземплярах, по одному для каждой стороны.

УСЛУГОДАТЕЛЬ (УПРАВЛЯЮЩИЙ)**ПОТРЕБИТЕЛЬ**_____
(наименование)_____
(фамилия, имя)_____
(фамилия, имя представителя)_____
(подпись)_____
(подпись)

М.П.

[приложение №2](#)[\[Приложение №2 изменено ПП707 от 20.09.11, МО156-159/23.09.11 ст.778\]](#)

Приложение N 2
к Условиям индивидуального отключения
(подключения) от/к системе отопления

АКТ
об отключении квартиры, жилого помещения в общежитии
(нежилого помещения) от системы отопления

" ____ " _____ 200__ г.

мун.(г.) _____

1. Настоящий акт составлен представителем услугодателя (управляющего) г-ном _____

_____ (фамилия, имя, должность, наименование предприятия)

и потребителем г-ном _____ из квартиры, жилого помещения в общежитии (нежилого помещения) дома № _____ по ул. _____ и подтверждает полное подключение к системе отопления дома.

2. Подключение квартиры, жилого помещения в общежитии (нежилого помещения) произведено согласно действующим техническим требованиям.

3. Услугодатель (управляющий) возобновляет свои отношения с потребителем по отоплению квартиры, жилого помещения в общежитии (нежилого помещения) и начислению платы за эту услугу начиная с даты подписания настоящего акта.

4. Настоящий акт составлен в двух экземплярах, по одному для каждой стороны.

УСЛУГОДАТЕЛЬ (УПРАВЛЯЮЩИЙ)

ПОТРЕБИТЕЛЬ

_____ (наименование)

_____ (фамилия, имя)

_____ (фамилия, имя представителя)

_____ (подпись)

_____ (подпись)

М.П.

[приложение №8](#)

Приложение N 8
к Положению о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков учета расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам

ТИПОВОЙ ДОГОВОР

на снабжение тепловой энергией для отопления квартир, жилых помещений в общежитиях индивидуальных домов (в случае, когда они оборудованы теплосчетчиками или распределителями стоимости)

_____ " ____ " _____ 200__

_____ (населенный пункт)

Поставщик услуг в лице _____, (фамилия, имя)

с одной стороны,

и потребитель _____, (фамилия, имя)

с другой стороны, заключили настоящий договор.

I. ОБЪЕКТ ДОГОВОРА

1. Настоящий Договор регулирует и определяет отношения между потребителем и поставщиком услуг в процессе снабжения тепловой энергией для отопления квартир, жилых помещений в общежитиях.

II. ОБЯЗАННОСТИ ПОСТАВЩИКА УСЛУГ

2. Поставщик услуг обязан:

а) обеспечивать потребителя без перебоев тепловой энергией в требуемом количестве и надлежащего качества для поддержания температуры воздуха в жилых помещениях на уровне 18°C (в угловых комнатах 20°C) в соответствии с санитарно-гигиеническими нормами по тарифу _____ леев;

б) определять количество тепловой энергии, отпущенной для отопления квартир, жилых помещений в общежитиях, в порядке, установленном в пункте 10 Положения о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков учета расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам (прилагаются, являясь частью договора);

с) по требованию потребителя предоставлять в 15-дневный срок информацию о порядке начисления платы за оказываемые услуги, а также об изменении тарифов на тепловую энергию и др.;

д) оперативно, не более 24 часов, рассматривать на месте обращения и жалобы потребителей (управляющих) по поводу неудовлетворительного отопления квартир;

е) по просьбе потребителя в течение 15 дней выдать разрешение на отключение (подключение) квартиры, жилого помещения в общежитии (полностью или частично) от системы отопления;

ф) выполнить работы по отключению (подключению) в сроки, установленные потребителем и поставщиком услуг;

г) составлять акт по установленной форме, подтверждающий отключение (подключение) от системы отопления, подписываемый потребителем и поставщиком услуг;

h) до 5-го числа следующего месяца предоставлять данные об отключениях (подключениях) поставщику услуг (АО "Moldova-Gaz", Электрическим сетям, а в муниципии Кишинэу - АО "Chișinău-Gaz", муниципальному предприятию "Infocom" или другому аналогичному предприятию, АО "Termosom");

і) с момента отключения помещений потребителя от системы отопления жилого дома производить перерасчет проектной нагрузки дома на основании данных потребителя (управляющего);

ј) производить расчет платы за отключенные квартиры в размере 5% от суммы платы за отопление, а при частичном отключении - в размере 100% за площадь неотключенных помещений и 5% - за площадь отключенных помещений;

к) ежемесячно представлять организации, которая выдает платежные квитанции, информацию о количестве тепловой энергии, отпущенной на отопление квартиры, жилого помещения в общежитии;

l) снижать размер оплаты в случае несоблюдения сроков, объемов и качества предоставляемых услуг в следующем порядке:

N п/п	Вид услуг	Показатели качества услуг	Причины снижения платы	Допустима я продолжительность отключения	Условия снижения оплаты услуг за превышение допустимой	Единица расчета	Размер снижения
-------	-----------	---------------------------	------------------------	--	--	-----------------	-----------------

				(суммарно) за месяц	продолжительности отключений		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Центральное отопление	бесперебойное теплоснабжение в течение всего отопительного сезона	перерывы в теплоснабжении	не допускается	за весь период отсутствия тепла в течение месяца	с 1 кв.м отапливаемой площади квартиры, жилого помещения в общежитии (нежилого помещения)	снижение платы за каждые сутки определяется по формуле $100 \times p\% / 24$, где p - продолжительность отсутствия тепла в течение суток
		обеспечение температуры воздуха в жилых помещениях общежитий +18°C (в угловых комнатах +20°C) при условии выполнения жильцами работ по утеплению окон и дверей и при наличии необходимого количества отопительных приборов или секций к ним согласно проектным расчетам	фактическая температура в помещении ниже нормативной	4 часа	за каждый градус снижения температуры от нормативной, умноженной на число часов сверх установленного суммарного перерыва	с 1 кв.м отапливаемой площади квартиры, жилого помещения в общежитии (нежилого помещения)	снижение платы за каждые сутки определяется по формуле $100 \times p\% / 24$, где p - продолжительность необеспечения температуры +18°C внутри отапливаемых помещений в течение суток

Примечание.

Температура воздуха нежилых помещений определяется согласно санитарно-гигиеническим нормам в зависимости от их назначения.

m) по просьбе потребителя (устной или письменной) в указанный в заявлении срок прибыть к нему для монтажа, демонтажа, приемки, поверки или опломбирования теплосчетчиков после монтажа или срыва пломбы по какой-либо причине;

n) выдавать потребителю бесплатно платежные квитанции;

o) предварительно (за 2 дня) сообщать потребителю дату и время демонтажа счетчиков в квартирах, жилых помещениях в общежитиях для метрологической поверки;

р) представлять уполномоченным органам счетчики для периодической метрологической поверки в срок и в порядке, установленных действующими законодательными актами и нормативными документами.

3. Поставщик услуг не вправе применять коэффициенты увеличения платы за отопление квартир на 2-4-м, 2-8-м этажах с целью снижения платы за неудовлетворительное отопление квартир на первых и последних этажах, когда температура теплоносителя не соответствует техническим и санитарным требованиям или когда внутренняя система отопления жилого дома функционирует неудовлетворительно.

III. ОБЯЗАННОСТИ ПОТРЕБИТЕЛЯ

4. Потребитель обязан:

- a) оплачивать оказанные услуги за предыдущий месяц до 30 числа следующего месяца;
- b) содержать в рабочем состоянии установленные счетчики, а также систему отопления в квартире, жилом помещении в общежитии;
- c) сообщать поставщику услуг о повреждении счетчика в течение 24 часов;
- d) обеспечивать доступ в квартиру, жилое помещение в общежитии представителю поставщика услуг при предъявлении удостоверения (с 8.00 до 19.00 часов) для осуществления контроля ежемесячной записи показаний, технического состояния счетчиков и систем отопления в квартире, жилом помещении в общежитии, если поставщик услуг предварительно (за 2 дня) согласовал с ним дату и время посещения;
- e) при полном или частичном отключении квартиры, жилого помещения в общежитии от системы отопления поддерживать в квартире, жилом помещении в общежитии температуру воздуха не ниже +8°C (п.2.5 СНиП 2.04.05-91) во избежание разрушения жилого дома;
- f) оплачивать все расходы, связанные с отключением (подключением) помещений от системы отопления;
- g) оплачивать в случае полного отключения квартиры, жилого помещения в общежитии от системы отопления 5% от суммы платы за отопление, а в случае частичного отключения оплату производить в следующем порядке:
 - 100% - за площадь неотключенных помещений;
 - 5% - за площадь отключенных помещений;
- h) при выявлении случая самовольного подключения (после отключения) вводов в помещениях к системе отопления поставщика услуг платить за отопление, как и потребители из аналогичных квартир жилого дома, начиная с даты последнего контроля, осуществленного поставщиком услуг либо его представителем;
- i) по требованию поставщика услуг демонтировать самовольно установленные дополнительные радиаторы в квартирах, жилых помещениях в общежитиях, на балконах, в лоджиях, а также дополнительно установленные секции к имеющимся в квартирах, жилых помещениях в общежитиях радиаторам;
- j) своевременно выполнять необходимые работы по подготовке квартиры, жилого помещения в общежитии к осенне-зимнему сезону.

IV. ПРАВА ПОСТАВЩИКА УСЛУГ

5. Поставщик услуг имеет право: подавать в суд на потребителя за неоплату услуг более чем за 3 месяца, а также с целью временного приостановления действия договора до погашения долга; ежемесячно предъявлять потребителю к оплате сумму, начисленную в порядке, установленном в пункте 10 Положения о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков учета расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам.

V. ПРАВА ПОТРЕБИТЕЛЯ

6. Потребитель имеет право: приглашать представителя поставщика услуг для опломбирования счетчиков без оплаты после повторной поверки, ремонта или повреждения пломбы; требовать от поставщика услуг бесперебойного и качественного отопления квартиры, жилого помещения в общежитии согласно условиям договора; в случае несоблюдения условий договора требовать снижения платы за предоставленные услуги в соответствии с положениями подпункта 1) пункта 2.

VI. ОСОБЫЕ УСЛОВИЯ

7. Настоящий договор заключен на 2 года и составлен в двух идентичных экземплярах, по одному для каждой из сторон.

8. Договор считается продленным (на один год) в случае, если ни одна из сторон в течение месяца до истечения срока его действия не заявила о намерении его расторгнуть.

9. Договор вступает в силу с даты подписания.

10. Споры между сторонами относительно условий настоящего договора разрешаются в судебном порядке.

11. К договору прилагаются:

а) акт приемки монтажных работ и ввода в действие счетчика (если работы были выполнены);

б) паспорт счетчика (если есть счетчик).

12. Дополнительные условия _____

VII. УСЛОВИЯ РАСТОРЖЕНИЯ ДОГОВОРА

13. Договор может быть расторгнут по требованию поставщика услуг в случае: освобождения потребителем квартиры, жилого помещения в общежитии; неоплаты предоставленных услуг за период более 3 месяцев согласно судебному решению; несоблюдения условий договора.

14. Договор может быть расторгнут и по требованию потребителя в случае несоблюдения поставщиком услуг условий договора.

15. Стороны в своих отношениях руководствуются законодательными и нормативными актами Республики Молдова.

Примечание.

В настоящем договоре могут быть предусмотрены и другие условия в соответствии с действующим законодательством.

АДРЕСА СТОРОН:

ул. _____ № _____
кв. № _____
тел. _____

ул. _____ № _____
кв. № _____
тел. _____

ПОСТАВЩИК УСЛУГ

ПОТРЕБИТЕЛЬ

(подпись представителя)

(фамилия, имя)

(подпись)

(фамилия, имя)

М.П.

*[Приложение №8 изменено ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44]
[Приложение №8 изменено ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]*

*[Приложение №9 исключено ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44]
[Приложение №9 введено ПП1339 от 15.10.02, МО142/17.10.02 ст.1470]*

Приложение №10

к Положению о порядке предоставления
и оплаты жилищных, коммунальных
и некоммунальных услуг для жилищного фонда,
установки счетчиков учета расхода воды в
квартирах и условиях отключения их от систем
отопления и водоснабжения и подключения к
этим системам

Порядок заключения договоров о поставке услуг на водообеспечение и водоотведение между поставщиками и потребителями услуг в квартирах жилых домов и жилых помещений в общежитиях

1. Предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации в многоквартирных жилых домах осуществляется на основании договоров, заключенных между оператором и управляющим многоквартирного жилого дома или между оператором и каждым собственником/ квартиросъемщиком жилого дома в отдельности в соответствии со статьей 29 Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации.

[Пкт.1 в редакции ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

2. Заключение договора с потребителями осуществляется на основании типового договора (предварительно согласованного со Службой стандартизации и метрологии).

3. Заключение договора иницируется поставщиком посредством направления объявления потребителю одновременно с типовым договором.

4. Заключение договора может иницироваться и потребителем услуги на основании заявления, направленного поставщику. Как правило, поставщик заключает договоры в порядке поступления заявлений.

5. Для заключения договора потребитель представляет поставщику следующие документы:

копию удостоверения личности;

копию документа, подтверждающего право собственности и другие реальные права (копия договора найма или др.);

последнюю квитанцию об оплате соответствующих услуг.

6. В случае наличия долгов по предоставленным услугам составляется график оплаты долгов по частям, согласованный обеими сторонами, который прилагается к договору.

В случае, если потребитель не признает исторические долги, накопленные до установки прибора учета в квартире, услугодатель обязан заключить договор и оставить за собой право получения долгов, подтвержденных управляющим, в судебном порядке.

7. Договоры заключаются после подтверждения сторонами Акта сверки оплаты и Регистра долгов, подписанного каждым потребителем в отдельности.

8. Потребителю предоставляется 5-дневный срок для рассмотрения условий договора, его подписания и возврата поставщику, который, в свою очередь, в 5-дневный срок составит акт обследования технического состояния водопроводных и канализационных сетей, санитарно-технического оборудования и водомеров, с последующим их опломбированием и составлением учетной карточки.

В случае неподписания потребителем договора в установленный срок по его истечении поставщик имеет право действовать в соответствии с положениями пункта 10 настоящего приложения.

9. В общежитиях, в которых предусмотрены санузлы для общего пользования всеми жильцами, проживающими на этаже, соответствующий договор заключается только с управляющим жилым фондом, с указанием потребностей всех жильцов дома.

10. Непредставление договора в 10-дневный срок или письменный отказ потребителя от заключения прямого договора позволяет поставщику, с официальным уведомлением за 5 дней, отключить квартиру/жилое помещение в общежитии потребителя.

До отключения указанных сетей расчет за услуги будет производиться в соответствии с утвержденными нормами потребления, указанными в подпункте б) пункта 9 положения, на основании лицевого счета, открытого поставщиком в соответствии с предоставленными данными, подтвержденными управляющим жилищным фондом.

11. В случае, если потребитель, будучи проинформированным за 2 дня о дате посещения поставщика (управляющего), не обеспечивает с 8.00 до 19.00 доступ представителя поставщика (управляющего) с предъявлением удостоверения для выполнения функций контроля технического состояния водомера и санитарно-технического оборудования, составляется акт, который направляется по почте потребителю. Акт должен содержать следующие данные: дату направления уведомления, дату и время посещения, перечисление представителей поставщика (управляющего) и третьих лиц, представленных жильцами данного жилого дома, подтверждение отсутствия жильца или его отказ в разрешении посещения и уведомление о втором посещении поставщика (управляющего).

Если при повторном посещении доступ вновь не предоставляется, а факт присутствия потребителя подтверждается третьим лицом, определение объема услуг по водообеспечению и водоотведению производится согласно утвержденным нормам потребления, до осуществления допуска в квартиру. Начисленные за этот период суммы перерасчету не подлежат.

12. В отсутствие собственника, нанимателя лица, проживающие в их квартире, несут необходимые расходы для расчета за коммунальные услуги.

13. В случае, когда лица, проживающие в квартире на договорных условиях или с разрешения собственника, при освобождении данной квартиры не оплачивают оказанные услуги, то собственник (наниматель) обязан полностью оплатить потребленные услуги за данный период.

14. Поставщик воды заключает в обязательном порядке прямой договор с управляющим жилищным фондом на следующие нужды:

промывка тепловых сетей;

промывка мусорных кабин;

обеспечение целостности общего водомера, установленного на вводе жилого дома;

обеспечение технического состояния внутридомовых инженерных сетей обеспечения питьевой и хозяйственной водой и канализации в целях непрерывного обеспечения всех потребителей услуг;

оплата утечек воды от внутридомовых инженерных сетей.

15. Договор заключается в двух одинаковых экземплярах, по одному для каждой договаривающейся стороны. Положения заключенного между поставщиком и потребителем договора являются обязательными для обеих сторон и могут быть дополнены с согласия

сторон в соответствии с действующим законодательством.

16. Договор может быть расторгнут:

- a) по требованию поставщика, с отключением от сетей;
- b) в случае смены собственника, нанимателя и нанимателя;
- c) в случае, когда услугодатель не соблюдает договорные условия и положения действующих нормативных актов.

[Приложение №10 введено ПП978 от 23.08.06, МО138-141/01.09.06 ст.1057]

Приложение № 11

к Положению о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков учета расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам

СТАНДАРТНЫЕ ДОГОВОРНЫЕ УСЛОВИЯ НА СОДЕРЖАНИЕ И ОБСЛУЖИВАНИЕ ЖИЛЬЯ

1. Фамилия или наименование, адрес или местонахождение договаривающихся сторон.
2. Предмет договора (осуществление профилактических осмотров (инспекций) квартир, конструктивных элементов дома (фундаментов и стен подвалов, стен здания и перегородок, перекрытий, окон, дверей и лестниц лестничных площадок), а также оборудования и внутридомовых инженерных систем и прилегающей к дому территории; наладка систем и инженерного оборудования как в квартире, так и в жилом доме; ликвидация аварий в квартире, а также в доме; подготовка дома к осенне-зимнему периоду; выполнение работ по ремонту элементов общего пользования, а также квартир, если эти работы были заказаны собственником или нанимателем; выполнение работ по санитарному содержанию мест общего пользования, в том числе лестниц, подвалов, цоколей, технических этажей, а также территории, прилегающей к дому; выполнение работ по санитарной очистке площадок мусоросборников для бытовых отходов; выполнение других работ, предусмотренных нормативными документами и т.д.).
3. Права сторон.
4. Обязанности сторон.
5. Срок действия договора.
6. Стоимость работ и порядок оплаты.
7. Гарантии и оценка качества выполненных работ.
8. Ответственность сторон.
9. Внесение изменений в договор и условия его расторжения.
10. Разрешение споров.
11. Дополнительные условия.
12. Реквизиты сторон.

[Приложение №11 введено ПП1480 от 26.12.07, МО8-10/15.01.08 ст.44]

HGM950/2013
ID intern unic: 350537

Republica Moldova

GUVERNUL

HOTĂRÎRE Nr. 950
din 25.11.2013

**pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare,
epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau
în emisaruri de apă pentru localitățile urbane și rurale**

Publicat : 06.12.2013 în Monitorul Oficial Nr. 284-289 art Nr : 1061

Capitolul I Dispoziții generale

Capitolul II Domeniul de aplicare

*Capitolul III Colectarea și evacuarea apelor uzate în rețelele de canalizare
ale localităților și în stațiile de epurare*

Capitolul IV Evacuarea apelor uzate în emisaruri

*Capitolul V Utilizarea nămolului provenit de la stațiile de epurare
a apelor uzate*

Capitolul VI Criterii pentru identificarea zonelor sensibile

Capitolul VII Stabilirea cerințelor de epurare a apelor uzate în localitățile rurale

*Anexa nr.1 Indicatorii de calitate ai apelor menajere uzate evacuate în
rețelele de canalizare ale localităților*

*Anexa nr.2 Valorile-limită de încărcare cu poluanți a apelor uzate
industriale și urbane evacuate în corpurile de apă*

*Anexa nr.3 Prescripții referitoare la evacuările provenite din stațiile
de epurare a apelor urbane uzate*

Anexa nr.4 Numărul probelor, care ar putea devia de la solicitări

Anexa nr.5 Prescripții referitoare la evacuările din stațiile de epurare a apelor urbane uzate în zonele sensibile supuse eutrofizării

Anexa nr. 6 METODOLOGIA de calcul al CMA ale substanțelor poluante în apele uzate evacuate în sistemul de canalizare al localității

MODIFICAT

[HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793](#)

NOTĂ:

În titlul și textul hotărîrii, precum în titlul și textul Regulamentului, cuvintele „corp de apă”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvîntul „emisar”, la forma gramaticală corespunzătoare;

pe tot parcursul textului Regulamentului și al anexelor, cuvintele „operator de servicii publice”, „utilizator”, „ape uzate menajere”, „ape uzate urbane”, „apă industrială uzată” și „aglomerare umană”, la orice formă gramaticală, se substituie, respectiv, cu cuvintele „operator”, „consumator”, „ape menajere uzate”, „ape urbane uzate”, „ape industriale uzate” și „aglomerare”, la forma gramaticală corespunzătoare prin [HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793](#)

În temeiul art. 39 și 40 din Legea apelor nr.272 din 23 decembrie 2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 81, art. 264), Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisaruri pentru localitățile urbane și rurale (se anexează).
2. Se abrogă Hotărîrea Guvernului nr. 1141 din 10 octombrie 2008 „Pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de evacuare a apelor urbane uzate în receptori naturali” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.189, art.1163).
3. Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina Ministerului Mediului.

PRIM-MINISTRU

Iurie LEANCĂ

**Contrasemnează:
Ministrul mediului
Ministrul sănătății**

**Gheorghe Șalaru
Andrei Usatii**

Nr. 950. Chișinău, 25 noiembrie 2013.

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului nr. 950
din 25 noiembrie 2013

REGULAMENTUL
privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor
uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisururi pentru
localitățile urbane și rurale

Capitolul I

Dispoziții generale

1. Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisururi pentru localitățile urbane și rurale (în continuare – Regulament) transpune parțial prevederile Directivei Consiliului nr. 91/271/CEE din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale.

2. Prezentul Regulament are drept scop:

1) stabilirea cerințelor pentru exploatarea sistemelor de colectare a apelor uzate în localitățile urbane și pentru exploatarea stațiilor de epurare, care trebuie să conțină prevederi referitor la:

a) metoda și gradul de epurare care trebuie asigurate în funcție de numărul de locuitori/de mărimea localității deservite sau care urmează să fie deservită de un sistem de colectare și de o stație de epurare și/sau de calitatea apelor receptoare în care se deversează apele uzate epurate;

b) identificarea și clasificarea unor astfel de ape receptoare, desemnate ca zone sensibile sau mai puțin sensibile;

[Pct.2 subpct.1), lit.b) modificată prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

c) obligativitatea deversării tuturor apelor industriale uzate într-un sistem de colectare în localitățile urbane, care trebuie să aibă loc în baza unui contract și/sau aviz eliberat de operator;

[Pct.2 subpct.1), lit.c) modificată prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

d) condițiile privind gestionarea nămolurilor ce rezultă din procesul de epurare;

e) obligativitatea monitorizării evacuărilor de deșeuri lichide și a monitorizării efectelor acestora, precum și față de cerințele de raportare;

f) alte aspecte relevante.

2) stabilirea cerințelor de epurare a apelor uzate în localitățile rurale privind colectarea, depozitarea, epurarea și deversarea apelor uzate casnice în localitățile rurale, inclusiv a cerințelor de exploatare a sistemelor de colectare locale, a stațiilor și a proceselor de epurare alternative, a tehnologiilor și a proceselor adecvate.

3. Pentru realizarea condițiilor expuse în Regulament fiecare autoritate responsabilă de colectarea și epurarea apelor uzate va prevedea resurse financiare în acest scop.

Capitolul II

Domeniul de aplicare

4. Prezentul capitol se referă la cerințele pentru exploatarea sistemelor de colectare și epurare a apelor uzate în localitățile urbane .

5. Pentru stațiile de epurare încărcarea cu poluanți a apelor uzate se exprimă în locuitori echivalenți (EL) și se calculează în baza încărcării medii maxime săptămânale în consum biochimic de oxigen (CBO5) intrat în stația de epurare în cursul unui an, exceptând situațiile de fenomene hidrometeorologice neobișnuite, excepționale, cum sînt precipitațiile abundente.

6. În sensul prezentului Regulament, noțiunile utilizate au următoarele semnificații:

ape urbane uzate – ape menajere uzate sau amestec de ape menajere uzate cu ape industriale uzate și/sau ape de scurgere;

ape menajere uzate – ape de canalizare rezultate din folosirea apei în gospodării, instituții publice și servicii, care provin din metabolismul uman, din activități menajere și igienico-sanitare și deversate în sistemul de canalizare;

apă industrială uzată – toate apele uzate care provin din spațiile utilizate în scopuri comerciale sau industriale altele decât apele menajere uzate sau apele de scurgere”;

stații de epurare noi – stații de epurare proiectate, construite și date în exploatare după aprobarea prezentului Regulament;

stații de epurare re tehnologizate/modernizate – stații de epurare care prin dotarea tehnologică sau modernizarea procesului de epurare făcute permit obținerea îmbunătățirii gradului de epurare stabilite prin avizele și autorizațiile de gospodărire a apelor;

punct de control – locul de unde se prelevează probe de apă în vederea efectuării analizelor de laborator, acest loc fiind:

a) în cazul evacuărilor în rețeaua de canalizare a localității a apelor menajere uzate și industriale, ultimul cămin al canalizării interioare a consumatorului de apă înainte de deșeurile în rețeaua de canalizare a localității;

b) în cazul efluenților din stațiile de epurare a apelor uzate orășenești, a apelor industriale uzate sau a evacuărilor directe, punctul de evacuare final a apelor uzate în apa receptoare;

rețea publică de canalizare – parte a sistemului public de canalizare, constituită din canale colectoare și conducte, cămine și construcții – anexe care asigură preluarea, evacuarea și transportul apei uzate de la doi sau de la mai mulți consumatori;

sistem de colectare – sistem de canalizare care adună și transportă apele uzate;

normative de evacuare a apelor uzate – concentrații maxim admisibile – indicatorii volumului și componenței apelor uzate stabiliți de către operatorii, care ulterior se coordonează cu organele de mediu ale autorităților publice locale și se aprobă de către organele centrale din domeniul apelor și protecției mediului;

aglomerarea – zonă în care populația și/sau activitățile economice sînt suficient de concentrate pentru a face posibilă colectarea apelor uzate orășenești și dirijarea lor spre o stație de epurare sau spre un punct final de evacuare;

echivalent-locuitor (EL) – încărcarea organică biodegradabilă avînd un consum biochimic de oxigen la 5 zile – CBO₅ - de 60 g O₂/zi;

[Pct.6 noțiunea modificată prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

epurare primară – epurarea apelor uzate printr-un proces fizic și/sau chimic care implică decantarea materiilor în suspensie sau prin alte procedee în care CBO₅ al apelor uzate influente este redus cu cel puțin 20%, iar materiile în suspensie – cu cel puțin 50%;

epurare secundară – epurarea apelor uzate printr-un proces biologic cu decantare secundară sau printr-un alt procedeu care permite respectarea condițiilor prevăzute în anexa nr.2 la prezentul Regulament;

epurare corespunzătoare – epurarea apelor uzate prin orice proces și/sau sistem care după evacuarea apelor uzate permite receptorilor să întrunească obiectivele relevante de calitate prevăzute în normele tehnice și în avizele și autorizațiile de gospodărire a apelor în vigoare;

eutrofizare – îmbogățirea apei cu nutrienți, în special cu compuși cu azot și/sau fosfor, determinînd o creștere accelerată a algelor și a altor forme vegetale superioare, care conduc la o perturbare nedorită a echilibrului organismelor prezente în apă și asupra calității apei;

autorizație de mediu pentru folosința specială a apei – document eliberat de instituția subordonată organului central al administrației publice în domeniul mediului, al cărei titular are dreptul la folosința specială a apei în anumite condiții, conform prevederilor prezentului Regulament;

emisar – corp de apă artificial, de suprafață sau subteran, care primește apele uzate evacuate direct sau epurate din instalațiile de epurare;

[Pct.6 noțiunea în redacția HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

CMA – concentrația maxim admisibilă în apele uzate a substanțelor poluante la deversarea lor în rețeaua publică de canalizare, în stația de epurare sau emisari;

deversarea limitat admisibilă (DLA) – cantitatea de poluanți conținută în apele uzate maximal

admisă spre deversare într-o unitate de timp în apele de suprafață în regimul și locul stabilit cu scopul asigurării normelor de calitate în secțiunea de control sau neînăutății calității formate dacă este mai joasă în raport cu cea normativă.

7. Prevederile prezentului Regulament se aplica la:

a) proiectarea, avizarea și, după caz, autorizarea unor noi lucrări de folosire a apelor, precum și la extinderea sau retehnologizarea obiectivelor existente care evacuează ape uzate epurate sau neepurate în condițiile stipulate în punctul 2 din prezentul Regulament;

b) stabilirea gradului de preepurare necesar și a tehnologiei de preepurare, precum și a construcțiilor și instalațiilor de preepurare aferente, necesare obiectivelor economico-sociale, înainte ca apele uzate să fie evacuate în condițiile punctului 2 din prezentul Regulament;

c) proiectarea, avizarea și, după caz, autorizarea din punct de vedere al gospodăririi apelor și al protecției mediului a rețelelor de canalizare și, respectiv, a stațiilor de epurare noi, a celor existente sau a celor care fac obiectul unor completări ori extinderi;

d) elaborarea documentației pentru obținerea avizului de branșare/racordare la sistemul public de canalizare ale localităților;

[Pct.7 lit.d) în redacția HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

e) obținerea avizului de branșare/racordare, încheierea contractului de prestare a serviciului public de canalizare între operatorii de canalizare care au în administrare și în exploatare sistemul de canalizare (în continuare – operator) și consumatori;

[Pct.7 lit.e) în redacția HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

f) încheierea contractelor abonament - între operatorii și unitățile industriale, pentru serviciul de preluare a apelor uzate direct în stația de epurare, precum și în sistemul de canalizare cu respectarea concentrațiilor maxim admisibile stipulate în anexa nr. 1 la prezentul Regulament sau în studiile de specialitate elaborate de către operatorii, care ulterior se coordonează cu organele de mediu ale autorităților publice locale și se aprobă de către organele centrale din domeniul apelor și protecției mediului;

g) verificarea respectării prevederilor autorizației de folosință specială a apelor și, respectiv, a prevederilor contractuale cu privire la condițiile cantitative de evacuare și verificare a respectării prevederilor acceptului de evacuare cu privire la condițiile de evacuare calitative de încărcare cu substanțe poluante a apelor, în rețelele de canalizare ale localităților, în condițiile punctului 2 din prezentul Regulament.

Capitolul III

Colectarea și evacuarea apelor uzate în rețelele de canalizare ale localităților și în stațiile de epurare

8. Principalii parametri/indicatori de calitate care trebuie să caracterizeze apele industriale uzate la evacuare în rețelele de canalizare ale localităților, precum și în limitele maxime admisibile ce se măsoară în punctele de control sînt prevăzute în anexa nr. 1. la prezentul Regulament.

9. În funcție de activitatea specifică desfășurată apele uzate pot fi caracterizate și prin alți indicatori de calitate decât cei din anexa nr1 la prezentul Regulament. Limitele maxim admisibile pentru aceștia se vor stabili în baza studiilor de specialitate, la comanda consumatorului de apă. Studiile trebuie să cuprindă, de asemenea, metodele de analiză cantitativă și calitativă a substanțelor în cauză și tehnologiile de epurare adecvate, elaborate de către operatorii, care ulterior se coordonează cu organele de mediu ale autorităților publice locale și se aprobă de către autoritățile publice din domeniul apelor și protecției mediului;

10. Consumatorii, alții decât cei casnici, au obligația epurării locale a apelor uzate, astfel încît în punctul de control să fie asigurată respectarea condițiilor prevăzute în avizul de branșare/racordare eliberat de operator, în contractul de furnizare a serviciilor, precum și în normativele de evacuare, cu respectarea CMA.

[Pct.10 în redacția HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

11. În situația în care apele industriale uzate sînt evacuate direct în rețeaua de canalizare, se interzice descărcarea de substanțe periculoase și prioritar periculoase, prevăzute în:

- normativele de evacuare (CMA);
- anexa nr. 1 la prezentul Regulament;

Regulamentul privind calitatea apelor de suprafață care necesită protecție și ameliorare în scopul susținerii vieții piscicole.

12. Evacuarea apelor uzate în rețelele de canalizare ale localităților este permisă numai dacă prin aceasta:

- a) nu se aduc prejudicii igienei și sănătății publice sau personalului care exploatează sistemul de canalizare și stațiile de epurare;
- b) nu se diminuează prin depuneri capacitatea de transport a conductelor/canalelor colectoare;
- c) nu se degradează construcțiile și instalațiile rețelelor de canalizare, ale stațiilor de epurare și ale echipamentelor asociate acestora;
- d) nu sînt perturbate procesele de epurare din stațiile de epurare, procesele de tratare a nămolurilor sau nu se diminuează capacitatea de prelucrare a acestora;
- e) nu se creează pericol de explozie;
- f) nu se afectează calitatea apelor uzate din sistemul public de canalizare.

13. Apele uzate care se evacuează în rețelele de canalizare ale localităților și direct în stațiile de epurare nu trebuie să conțină:

a) materii în suspensie, în cantități și dimensiuni care pot constitui un factor activ de erodare a canalelor, care pot provoca depuneri sau care pot stînjiți curgerea normală a fluxului de lichid, cum sînt:

materiale care, la vitezele realizate în conductele/colectoarele de canalizare corespunzătoare debitelor minime de calcul ale acestora, pot genera depuneri;

diferite substanțe care se pot solidifica și astfel pot obtura secțiunea conductelor/canalelor;

corpuri solide, plutitoare sau antrenate, care nu trec prin grătarul cu spațiu liber de 20 mm între bare, iar în cazul fibrelor și fibrelor textile ori al materialelor similare – pene, fire de par de animale, șervețele umede, care nu trec prin sita cu latura fantei de 2 mm;

suspensii dure și abrazive ca pulberile metalice și granulele de roci, precum și altele asemenea, care prin antrenare pot provoca erodarea conductelor/canalelor;

păcura, uleiul, grăsimile sau alte materiale care prin formă, cantitate sau aderență pot conduce la crearea de zone de acumulări de depuneri pe pereții conductelor/canalelor colectoare;

substanțe care, singure sau în amestec cu alte substanțe conținute în apa din rețelele de canalizare, coagulează, existînd riscul depunerii lor pe pereții conductelor/canalelor, sau conduc la apariția de substanțe agresive noi;

b) substanțe cu agresivitate chimică asupra materialelor din care sînt realizate rețelele de canalizare și echipamentele și conductele din stațiile de epurare a apelor uzate;

c) substanțe de orice natură, care, plutitoare sau dizolvate, în stare coloidală sau de suspensie, pot stînjiți exploatarea normală a rețelelor/canalelor și stațiilor de epurare a apelor uzate sau care împreună cu aerul pot forma amestecuri explosive, cum sînt: benzina, benzenul, eterii, cloroformul, acetilena, sulfura de carbon, solvenții, dicloretilena și alte hidrocarburi clorurate, apa sau nămolul din generatoarele de acetilenă;

d) substanțe toxice sau nocive care, singure sau în amestec cu apa din canalizare, pot pune în pericol personalul de exploatare a rețelei de canalizare și a stației de epurare;

e) substanțe cu grad ridicat de periculozitate, cum sînt:

metalele grele și compușii lor;

compușii organici halogenați;

compușii organici cu fosfor sau cu staniu;

agenții de protecție a plantelor: pesticidele – fungicide, erbicide, insecticide, algicide – și substanțele chimice folosite pentru conservarea materialului lemnos, a pielii sau a materialelor

textile;

substanțele chimice toxice, cancerogene, mutagene sau teratogene ca: acrilonitril, hidrocarburi policiclice aromatice, ca benzipiren, benzantracen și altele asemenea;

substanțele radioactive, inclusiv reziduurile;

f) substanțe care, singure sau în amestec cu apa din canalizare, pot degaja mirosuri ce contribuie la poluarea mediului;

g) substanțe colorante ale căror cantitate și natură, chiar în condițiile diluării realizate în rețeaua de canalizare sau în stația de epurare, determină prin descărcarea lor împreună cu apele uzate, modificarea culorii apei receptorului natural;

h) substanțe inhibitoare ale procesului biologic de epurare a apelor uzate sau de tratare a nămolului;

i) substanțe organice greu biodegradabile;

j) substanțe care apar ca urmare a procesului de mătuire a sticlei.

14. Apele uzate provenite de la unitățile medicale și veterinare, curative sau profilactice, de la laboratoarele și instituțiile de cercetare medicală și veterinară, întreprinderile de ecarisaj, precum și de la orice fel de întreprinderi și instituții care prin specificul activității lor pot produce contaminarea cu agenți patogeni, microorganisme, viruși, ouă de helminți – se descarcă în rețelele de canalizare ale localităților și în stațiile de epurare numai în condițiile în care au fost luate toate măsurile de dezinfectare, conform prevederilor actelor normative în vigoare.

Realizarea măsurilor de dezinfecție/ sterilizare a produselor patologice evacuate odată cu apele uzate din unitățile menționate în alineatul unu al prezentului punct se certifică periodic prin buletine de analiză eliberate de Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice. Aceste buletine se păstrează la unitățile în cauză și se transmit și operatorilor, periodic sau la cerere.

15. Evacuarea apelor uzate în rețelele de canalizare sau în stațiile de epurare se face în baza acceptului de evacuare dat în scris de operatorul care administrează și exploatează rețeaua de canalizare și stația de epurare, precum și a contractului de branșare/racordare și utilizare a serviciilor publice de alimentare cu apă și canalizare, încheiat cu acesta.

Normativele evacuării apelor uzate – concentrațiile maxim admisibile, se elaborează de către operatorul în conformitate cu cerințele Regulilor recepționării apelor uzate în sistemul comunal de canalizare, normativele deversărilor limitat admisibile (DLA), autorizațiile de mediu pentru folosința specială a apelor, avizului Serviciului de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice, cu respectarea următoarelor condiții:

protecția rețelelor și instalațiilor sistemului public (comunal) de canalizare de distrugerii în urma influenței apelor uzate agresive, formării vaporilor inflamabili și toxici, obturarea conductelor și utilajelor cu substanțe ce se depun din nămol;

asigurarea parametrilor de proiect ai stației de epurare a apelor uzate și neadmiterea recepționării de la consumatori, consumatori de apă, care evacuează ape uzate cu conținut de substanțe ce afectează epurarea biologică a apelor uzate, unde raportul ce trebuie menținut pentru funcționarea stabilă a procesului de epurare biologic trebuie să fie CBO5:N:P = 100:5:1.

Concentrațiile parametrilor calității apelor uzate la evacuare în rețelele de canalizare, care nu sînt specificați în anexa nr. 1 se calculează conform prevederilor prezentului Regulament.

Valorile concentrațiilor maxim admisibile (CMA) ale substanțelor poluante în apele uzate evacuate în sistemul de canalizare al localității se calculează conform prevederilor anexei nr. 6 la prezentul Regulament.

Condițiile de evacuare a apelor uzate de către agenții economici în sistemele de canalizare ale localităților, precum și limitele concentrațiilor maxim admisibile de poluanți în apele uzate (CMA) se stabilesc de către operator, reieșind din normativele aprobate, conform legislației în vigoare, pentru deversările limitat admisibile în emisar.

[Pct.15 modificat prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

16. Prin avizul de branșare/racordare eliberat de către operator și ulterior prin contractele încheiate, se pot stabili, ca valori admisibile, valori mai mici decât cele prevăzute în anexa nr. 1, în baza încărcării deja existente cu poluanți a apei uzate din sistemul de canalizare, respectiv la intrarea în stația de epurare astfel încât să fie menținut raportul CBO5:N:P = 100:5:1, care asigură funcționarea eficace a procesului de epurare biologic.

[Pct.16 modificat prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

17. Pentru localitățile care au în curs de realizare stații de epurare sau extinderi ale acestora, prevăzute prin programe de etapizare, autoritatea competentă stabilește alte condiții de evacuare pe perioada de derulare a programului, pînă la îndeplinirea obiectivelor acestuia, ținîndu-se seama de prevederile prezentului Regulament.

Stabilirea condițiilor de evacuare a apelor uzate în rețelele de canalizare ale localităților care nu au stație de epurare se face de către operatorii care administrează și exploatează sistemul de rețele de canalizare, în baza prevederilor prezentului Regulament și în funcție de punctul final de descărcare.

Condițiile de evacuare în rețeaua de canalizare a apelor uzate provenind de la o platformă industrială se stabilesc de către operatorul care administrează și exploatează rețeaua de canalizare și stația de epurare, ținîndu-se seama de încărcări și debitele pentru care a fost proiectată stația de epurare aflată în gestiunea operatorului și în conformitate cu prevederile prezentului Regulament.

18. La solicitarea avizului de racordare, a contractului de branșare/racordare și utilizare a serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare și a acceptului de evacuare, în vederea evacuării apelor uzate provenite de la un nou consumator de apă și de extindere a capacităților de producție și a instalațiilor de preepurare, acesta va pune la dispoziția operatorilor datele asigurate de proiectant/consumator, respectiv estimările debitelor și a compoziției apelor uzate care urmează să fie descărcate în rețelele de canalizare ale localităților sau în stații de epurare.

19. Avizul de branșare/racordare a apelor uzate în sistemul public de canalizare al localității și contractul de furnizare a serviciului public de canalizare se eliberează de operator și include:

- a) debitele și concentrațiile maxime admisibile ale impurităților apelor uzate evacuate în punctul de control;
- b) eventualele restricții de evacuare la anumite ore;
- c) măsurile de uniformizare a debitelor și concentrațiilor substanțelor poluante conținute;
- d) obligația montării de debitmetre cu înregistrare și contorizare pe conducta/canalul de evacuare a apelor uzate și a menținerii lor în stare de funcționare;
- e) obligația abonatului de a semnaliza operatorului toate accidentele sau anomaliile din instalațiile proprii, care pot perturba buna funcționare a sistemului de canalizare;
- f) obligația de elaborare a planului de combatere a poluărilor accidentale, incluziv dotarea cu mijloace și materiale pentru intervenție, sau de încheiere a unui precontract cu o unitate specializată pentru intervenții în caz de poluare accidentală;
- g) punctele de control al calității apelor uzate evacuate și frecvența de prelevare și analiza a probelor de apă uzată.

[Pct.19 modificat prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

20. Avizul de branșare/racordare, contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și autorizația de folosință specială a apelor se revizuiesc potrivit reglementărilor în vigoare.

[Pct.20 în redacția HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

21. Pentru orice schimbare privind debitul și/sau calitatea apelor uzate descărcate în rețelele de canalizare ale localităților sau în stațiile de epurare, ca urmare a modificării capacităților de producție, a tehnologiilor de fabricație sau a altor cauze, consumatorul este obligat să solicite aviz de branșare/racordare și să încheie un nou contract de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

[Pct.21 în redacția HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

22. Acceptarea în rețelele de canalizare a localităților și/sau în stațiile de epurare a unor ape uzate ce implică modificarea tehnologiei sau a parametrilor de funcționare a stațiilor de epurare se ia în considerare numai după realizarea în stația de epurare a tuturor lucrărilor necesare asigurării respectării condițiilor de descărcare în emisaruri.

23. În scopul protejării sănătății populației și a mediului evacuarea/descărcarea în receptorii naturali a apelor uzate urbane și industriale cu conținut de substanțe poluante se face numai în condițiile respectării prevederilor legislației în vigoare și ale prezentului Regulament.

Capitolul IV

Evacuarea apelor uzate în emisaruri

24. Limitele maxime admisibile de încărcare cu poluanți a apelor uzate la evacuarea în emisare sînt prevăzute în anexa nr. 2 la prezentul Regulament. Ele se măsoară în punctul de control situat în amonte de descărcare.

Valorile admisibile specificate în alineatul unu al prezentului punct se stabilesc în conformitate cu prevederile prezentului Regulament și se înscriu în :

a) avizele ce se emit pentru:

obiective noi;

obiective existente ce își modifică și își îmbunătățesc procesele tehnologice de producție sau de epurare a apelor uzate;

obiective existente la care se prevăd extinderi de capacitate de producție sau ale capacităților de epurare a apelor uzate;

alte obiective existente care prin lucrări de investiție își modifică valoarea parametrilor de limită;

b) autorizațiile de mediu pentru folosința specială a apelor emise:

consumatorilor noi, atunci cînd în aviz au fost prevăzute condiții similare cu cele din prezentul Regulament;

consumatorilor de apă existenți, numai după ce au realizat și au pus în funcțiune capacități corespunzătoare de epurare a apelor uzate.

Prin avizele și autorizațiile de mediu pentru folosința specială a apelor emitentul acestora poate stabili ca valori admisibile valori mai mici decît cele prevăzute în anexa nr.2, în baza încărcării în poluanți deja existenți în receptori, în amonte de punctul de evacuare a apelor uzate, și avînd în vedere parametrii de calitate ai emisarilor.

La stabilirea valorilor admisibile pentru metale grele emitentul trebuie să tină seama de faptul că, deși individual, concentrația maximă admisibilă poate fi cea prevăzută în anexa nr.2, atunci cînd în apele uzate sînt prezente mai multe metale grele (de exemplu, plumb, cadmiu, crom, cupru, nichel, zinc sau mercur), concentrația totală a acestora în apă neputînd depăși 2 mg/dm³. În privința mercurului concentrația acestuia nu poate depăși 0.05 mg/dm³ chiar în situația în care este unicul metal prezent în apele uzate.

Pentru substanțele pentru care nu sînt prevăzute limite maxime admisibile în standardele sau în normativele în vigoare, acestea se stabilesc în baza studiilor elaborate de institutetele specializate, la comanda consumatorului de apă. Studiile vor cuprinde, de asemenea, metodele de analiză calitativă și cantitativă a substanțelor respective, precum și tehnologiile de epurare adecvate. Limitele maxime admisibile vor fi aprobate de către autoritatea publică centrală din domeniul apelor și protecției mediului.

Pentru substanțele poluante, altele decît cele prevăzute în anexa nr.2, limitele maxime admisibile se stabilesc prin avizele și autorizațiile de mediu pentru folosința specială a apelor, în funcție de caracteristicile receptorului natural, de capacitatea sa de autoepurare, de caracteristicile celorlalte ape uzate evacuate în același receptor, de cerințele consumatorilor de apă de capacitatea și eficiența de epurare a stației de epurare și de necesitatea protecției mediului.

În cazul apelor uzate ce conțin substanțe poluante peste valorile limită stabilite prin prezentul Regulament, este obligatorie epurarea acestora sau luarea de măsuri tehnologice adecvate, pînă la atingerea valorilor admise.

În situații excepționale autoritățile publice centrale din domeniul apelor și protecției mediului pot face derogări de la prezentul Regulament.

În cazuri speciale, după probe tehnologice, la amorsarea treptelor biologice din stațiile de epurare, la reviziile periodice sau pe parcursul execuției unor lucrări de retehnologizare sau extindere a capacității stației de epurare, este permisă depășirea valorilor-limită ale indicatorilor de calitate, dacă prin aceasta nu se pune în pericol sănătatea populației, a ecosistemelor acvatice sau nu se produc pagube materiale, și numai cu avizul autorităților de gospodărire a apelor și, după caz, al centrelor teritoriale de sănătate publică. Avizul se solicită de către consumatorul de apă cu cel puțin 30 de zile înainte de data programată pentru începerea reviziilor, reparațiilor, reconstrucțiilor, altor lucrări, probelor tehnologice sau pentru amorsarea stațiilor de epurare biologică. Prin avizul respectiv se stabilește durata depășirilor, care nu poate fi mai mică decît perioada necesară pentru efectuarea reviziilor, reparațiilor, reconstrucțiilor, modernizărilor, testărilor și reglării stațiilor de epurare, precum și valorile maxime admisibile ale indicatorilor de calitate pentru această perioadă.

Pentru consumatorii existenți, care realizează capacități de epurare în conformitate cu programul de etapizare aprobat, în autorizația de mediu pentru folosința specială a apelor, emisă pe o perioadă limitată, se înscriu valori ale concentrațiilor substanțelor poluante care nu depășesc valorile-limită din anexa nr.2 la prezentul Regulament.

[Pct.24 modificat prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

25. Apele uzate care se evacuează în emisare nu trebuie să conțină:

a) concentrații de substanțe poluante cu grad ridicat de toxicitate mai mari decît cele prevăzute în anexa nr. 2 la prezentul Regulament, precum și acele substanțe a căror interdicție a fost stabilită prin studii de specialitate;

b) concentrații de materii în suspensie peste limita admisă, care ar putea produce depuneri în albiile minore ale cursurilor de apă sau în cuvele lacurilor;

c) substanțe care pot conduce la creșterea turbidității, formarea spumei sau la schimbarea proprietăților organoleptice ale apei receptorilor față de starea naturală a acestora.

Apele uzate provenite de la spitalele de boli infecțioase, sanatorii TBC, instituții de pregătire a preparatelor biologice – seruri și vaccinuri, alte instituții medicale curative sau profilactice, de la unitățile zootehnice și abatoare nu pot fi descărcate în receptori fără a fi supuse în prealabil dezinfecției specifice. În această situație se aplică prevederile punctului 14 din prezentul Regulament.

26. Descărcarea apelor uzate epurate în rețeaua de canale de desecare, de irigații ori pe terenuri agricole se face numai în condițiile realizării unei epurări corespunzătoare și cu avizul administratorului/deținătorului acestora în baza autorizației, astfel:

cînd apa din canale se folosește la irigarea culturilor agricole, limitele indicatorilor de calitate se corelează și cu standardul privind calitatea apei pentru irigarea culturilor agricole;

cînd apa uzată se descarcă într-un canal de desecare ce evacuează apele într-un emisar, limitele indicatorilor de calitate vor fi cei corespunzători prezentului Regulament.

27. La reglementarea amplasării de noi obiective în zone restrictive se aplică prevederile punctului 24 alineatul opt din prezentul Regulament.

28. Operatorii, deținătorii stației de epurare sau ai sistemelor de evacuare a apelor uzate în emisaruri sînt obligați să asigure montarea și funcționarea corespunzătoare a mijloacelor de măsurare a debitelor de ape uzate evacuate, cu înregistrarea și contorizarea debitelor, să prevadă facilități de prelevare a probelor de apă pentru analiză în locuri bine stabilite și să instaleze sisteme automate de determinare a calității apelor uzate evacuate, cu măsurarea parametrilor specifici activității desfășurate. Pentru debite mai mari de ape uzate de 500 l/s și care se descarcă

în receptori cu debite de cel puțin 3 ori mai mari decât cele ale apelor uzate, în punctul de evacuare se prevăd sisteme de dispersie/difuzie.

29. În scopul prevenirii poluării resurselor de apă pot fi prevăzute următoarele:

se recomandă folosirea apelor uzate și/ sau a nămolurilor care conțin nutrienți la fertilizarea ori la irigarea terenurilor agricole sau silvice, cu acceptul deținătorilor terenurilor respective și cu avizul autorităților competente în domeniul îmbunătățirilor funciare. În funcție de natura culturii se va cere și avizul centrului teritorial de sănătate publică;

în aceste cazuri este obligatorie asigurarea impermeabilizării tuturor depozitelor; eventualele exfiltrații, precum și apele din precipitații ce se scurg de la aceste depozite trebuie colectate și epurate astfel încât acestea să corespundă prevederilor prezentului Regulament.

30. Prevederile prezentului Regulament se aplică și la evacuarea apelor uzate în soluri permeabile sau în depresiuni cu scurgere gravitațională asigurată natural.

31. Metodele de analiză corespunzătoare standardelor indicate în anexa nr.2 la prezentul Regulament au caracter orientativ; se pot folosi alte metode alternative, dacă se demonstrează că acestea au aceeași sensibilitate și limită de detecție.

32. Punctul de prelevare a probelor de ape uzate evacuate în receptorii naturali, în vederea conformării cu prevederile prezentului Regulament, este punctul de descărcare finală a apelor uzate în receptor.

Frecvența de monitorizare și, respectiv, numărul minim de probe de prelevat la intervale regulate de timp, se stabilesc prin autorizația de mediu pentru folosința specială a apei, în funcție de mărimea stației de epurare și de impactul calitativ al descărcării asupra emisarului.

33. Apele uzate urbane înainte de a fi evacuate în emisare trebuie monitorizate în concordanță cu procedurile de control stabilite în prezentul Regulament.

34. Monitorizarea constituie obligația tuturor prestatorilor/operatorilor ai rețelelor de canalizare și/sau ai stațiilor de epurare a apelor uzate urbane, ai stațiilor de epurare a apelor industriale uzate și a oricăror evacuări direct în emisare.

35. Stațiile de epurare vor fi proiectate sau modificate astfel încât din punctele de control stabilite să se poată preleva probe reprezentative din influentul stației și din efluentul epurat sau din efluentul final, înainte de evacuare în receptori.

36. Metodele de monitorizare utilizate trebuie să corespundă standardelor de stat în vigoare elaborate, de regulă, în baza standardelor europene și internaționale, cu indicarea caracteristicilor metrologice de bază – limita de detecție, exactitatea, precizia și care trebuie să fie în concordanță cel puțin cu nivelurile de referință prevăzute la punctul 37 literele b) și c) și punctul 38.

37. Din punctele de control se prelevează probe pe o perioadă de 24 de ore sau la intervale regulate de timp, proporționale cu debitul, la evacuare – dacă se consideră necesar, și la intrarea în stația de epurare – pentru a se urmări conformarea cu prescripțiile stabilite prin prezentele norme tehnice, după cum urmează:

a) la prelevarea probelor se aplică practicile naționale și, după caz, internaționale de laborator – respective metodele ISO sau EN – pentru ca gradul de degradare a probelor apei între momentul prelevării și cel al analizării să fie cât mai mic posibil;

b) numărul minim de probe prelevat, la intervale regulate de timp, în cursul unui an, se fixează în funcție de capacitatea stației de epurare, după cum urmează:

pentru 2000-9999 EL – 12 probe în cursul primului an și 4 probe în următorii ani, dacă se poate demonstra că în timpul primului an apele respectă prescripțiile din prezentele norme tehnice: dacă una din cele 4 probe nu corespunde normelor tehnice, în anul următor se vor preleva 12 probe;

pentru 10000- 49999 EL – 12 probe;

pentru 50000 EL sau mai mult – 24 de probe;

c) se consideră, că apele uzate tratate respectă valorile fixate pentru diferiți parametri dacă, pentru fiecare parametru în parte, eşantioanele prelevate arată că se respectă valorile

corespunzătoare, în funcție de următoarele dispoziții:

pentru parametrii care figurează în anexa nr. 3 la prezentul Regulament numărul maxim de probe care nu corespund valorilor de concentrație și/sau procentelor de reducere indicate în anexele nr.3 și nr.4 este precizat în anexa nr.4 la prezentul Regulament;

pentru parametrii care figurează în anexa nr. 3 și care sînt exprimați în valori de concentrație, numărul de probe prelevate în condiții de exploatare normale nu trebuie să se abată cu mai mult de 100% de valorile parametrilor. Pentru valorile de concentrație care se raportează la totalul de materie solidă în suspensie, abaterea poate ajunge pînă la 150% (1,5 ori);

pentru parametrii care figurează în anexa 5, media anuală a probelor trebuie să respecte valorile corespunzătoare, pentru fiecare parametru.

[Pct.37 modificat prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

38. Pentru cele menționate la punctul 37 literele a), b) și c) se folosesc metode alternative dacă se demonstrează că acestea permit obținerea de rezultate echivalente.

39. Evacuările provenite din stațiile de epurare a apelor uzate urbane trebuie să corespundă prescripțiilor din anexa nr.3 la prezentul Regulament.

40. Nu se iau în considerare valorile extreme pentru calitatea apei respective dacă acestea sînt rezultatul unor circumstanțe excepționale, cum ar fi ploii torențiale, evacuări accidentale în rețelele de canalizare și în stația de epurare.

[Pct.40 modificat prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

Capitolul V

Utilizarea nămolului provenit de la stațiile de epurare a apelor uzate

41. Nămolurile rezultate de la procesele de epurare a apelor uzate sînt tratate conform proiectelor implementate la stațiile de epurare. Nămolurile generate, după prelucrare, se transportă sau se depozitează în zonele de depozitare ale stației de epurare. După efectuarea studiilor specializate, nămolul se utilizează în calitate de îngrășămintă organice, se incinerează sau se îngroapă.

Utilizarea nămolului în agricultură se efectuează în conformitate cu prevederile legislației în vigoare privind protecția mediului și, în special, a solului.

Cînd nămolul nu are calitatea necesară pentru utilizare în agricultură, există alte opțiuni de tratare, de exemplu, incinerarea lui. Companiile de fabricare a cimentului pot utiliza nămolul din stațiile de epurare ale aglomerărilor, ca alternativă de materie primă pentru producerea de energie.

42. La modernizarea și re tehnologizarea stațiilor de epurare a apelor uzate urbane vor fi întreprinse măsuri pentru modernizarea epurării secundare-biologice și îmbunătățirea calității nămolului rezultat.

De asemenea, prin fermentarea anaerobă a nămolului se obține gaz metan. În aceste procese, deshidratarea nămolului va fi mai eficientă, prin utilizarea de instalații noi și mai performante.

43. Evacuările din stațiile de epurare a apelor uzate urbane în zonele sensibile supuse eutrofizării trebuie să respecte suplimentar prescripțiile din anexa nr. 5 la prezentul Regulament. Prevederile anexei nr. 5 se aplică după identificarea și aprobarea listei zonelor sensibile.

[Pct.43 modificat prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

Capitolul VI

Criterii pentru identificarea zonelor sensibile

44. Un emisar poate fi identificat ca zonă sensibilă dacă aparține uneia dintre grupele de mai jos:

1) lacuri naturale cu apă dulce, alte ape dulci, care se dovedesc a fi eutrofe sau care în viitorul apropiat pot deveni eutrofe dacă nu se iau măsuri de protecție.

Ca să se analizeze care nutrienți trebuie redus printr-o epurare suplimentară, se vor lua în considerare următoarele elemente:

a) lacuri și cursuri de apă care ajung în lacuri naturale sau de acumulare, avînd un schimb de apă redus, ceea ce poate favoriza procesul de acumulare. În aceste zone trebuie inclusă îndepărtarea azotului și fosforului, dar numai în cazul în care se demonstrează că acestea ar avea efect de reducere a nivelului de eutrofizare. Acolo unde se fac descărcări din localități mari se poate lua în considerare și eliminarea azotului;

b) evacuările din localități mici au de obicei o importanță mica în aceste zone, dar pentru localitățile mari trebuie prevăzută îndepărtarea fosforului și/sau a azotului dacă se poate demonstra că aceasta va avea efect de reducere a nivelului de eutrofizare;

c) apele de suprafață destinate captării apei pentru potabilizare și care pot conține concentrații de azot mai mari decît cea stabilită în normele referitoare la calitatea apei cerută pentru apele de suprafață destinată apei pentru potabilizare;

d) zonele în care este necesară altă epurare decît cea prevăzută la capitolul V al prezentului Regulament, în vederea respectării reglementărilor în vigoare.

2) O zonă nu mai este considerată sensibilă dacă timp de 7 ani de la identificare corespunde cerințelor din punctul de vedere al aportului în fosfor și azot, prevăzute în anexa nr.2 la prezentul Regulament.

45. Pentru a se asigura că emisarele, identificate ca zone sensibile care sînt și receptoare pentru apele uzate, corespund, din punct de vedere al calității, reglementărilor în domeniu, autoritatea competentă stabilește în avizele/autorizațiile de mediu pentru folosința specială a apelor prescripții mai severe decît cele prezentate în anexa nr.2 la prezentul Regulament, în dependență de gradul de poluare a apelor, pentru a nu admite eutroficarea lor.

46. În funcție de specificul apelor industriale uzate care se deversează în rețelele de canalizare, de utilizările din aval și de obiectivele de calitate ale emisarului, autoritatea competentă poate stabili și alte condiții de calitate pentru efluenții stațiilor de epurare a apelor uzate urbane, suplimentar celor prevăzute în anexele nr. 1 și nr.2 la prezentul Regulament.

47. Punctele de evacuare pentru apele uzate urbane se aleg, avîndu-se în vedere maxima reducere a efectelor asupra emisarului.

48. Apele uzate epurate se vor reutiliza ori de cîte ori acest lucru este posibil, cu avizul autorităților în domeniu, în funcție de origine și de domeniul de utilizare. Reutilizarea acestor ape trebuie să se facă în condițiile reducerii la minimum a efectelor negative asupra mediului.

49. Nămolurile provenite din stațiile de epurare a apelor uzate se depozitează în mod corespunzător sau se utilizează ori de cîte ori acest lucru este posibil. Modul de depozitare sau de utilizare a acestora trebuie să reducă la minimum efectele negative asupra mediului și se precizează în avizele/autorizațiile de mediu pentru folosința specială a apelor.

50. Utilizarea nămolurilor se poate face numai cu avizul autorității competente, în funcție de origine și de domeniul de utilizare.

51. Apele industriale uzate provenite din sectoarele industriale nominalizate în anexa nr. 2 vor respecta condițiile prevăzute în anexa nr.1 la prezentul Regulament, înainte de evacuare în emisari.

[Pct.51 modificat prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

Capitolul VII

Stabilirea cerințelor de epurare a apelor uzate în localitățile rurale

52. Atunci cînd instalarea unui sistem de colectare a apelor uzate nu se justifică, fie pentru că nu produce beneficii pentru mediu, fie pentru că necesită costuri ridicate, se utilizează sisteme individuale sau alte sisteme adecvate care să asigure același nivel de protecție a mediului.

Această prevedere va fi respectată la elaborarea planurilor de urbanism, care trebuie să țină seama de cerințele privind colectarea și epurarea apelor uzate în localitățile rurale.

53. Există două abordări posibile pentru conformarea cu cerințele referitoare la dotarea cu sisteme individuale de epurare corespunzătoare pentru aglomerări cu mai mult de 2000 EL unde, pe lîngă sisteme de colectare centralizate, se acceptă și sisteme individuale de epurare, acolo

unde condițiile tehnico-economice și geografice nu permit colectarea centralizată a apelor uzate.

54. Reguli generale pentru sistemele de colectare a apelor uzate în sistemul centralizat.

Cerințe pentru proiectarea, construirea și operarea în conformitate cu cele mai avansate cunoștințe tehnice, însă care nu implică costuri ridicate:

dimensiunea/capacitatea sistemului de colectare în funcție de volumul și caracteristicile apelor uzate urbane;

prevenirea pierderilor în rețea;

limitarea poluării apelor receptoare datorită debitelor excedentare din rețelele de canalizare.

Sisteme individuale sau alte sisteme adecvate de epurare corespunzătoare – excepție de la regulă.

Cerințe pentru proiectare, construire și operare care să asigure același nivel de protecție a mediului ca și sistemul de colectare centralizat.

Pot fi utilizate doar după evaluarea caz cu caz și după o argumentare ce se referă la absența beneficiului pentru mediu față de sistemul de colectare centralizat, sau conform situației în care sistemul de colectare necesită costuri excesive.

55. Sistemele individuale de colectare a apelor uzate recomandate de ghidurile Comisiei Europene sînt în principal bazine de colectare sau alte tipuri de containere, care sînt impermeabile, iar apele uzate sînt colectate și transportate în mod regulat la o stație de epurare.

56. De asemenea, referitor la sistemele individuale de epurare a apelor uzate sînt acceptate acele procese de epurare care să asigure efluenți ai căror calitate să nu aibă efecte adverse asupra mediului. Pot fi utilizate bazinele de stocare a apelor uzate de tip etanș vidanjabil, iar calitatea apelor uzate colectate și epurate să respecte cerințele în vigoare.

[anexa nr.1](#)

[Anexa nr.1 modificată prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

Anexa nr.1

la Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale

**Indicatorii de calitate ai apelor menajere uzate
evacuate în rețelele de canalizare ale localităților**

Nr. d/o	Denumirea indicatorilor/ parametrilor de calitate	Unitățile de măsură	Valoarea admisibilă	Metoda de analiză***
1	Temperatura	⁰ C	Cel puțin 8 și cel mult 30	
2.	Concentrația ionilor de hidrogen (pH)	Unități pH	6,5-8,5	SM SR EN ISO 10523
3.	Materii în suspensie	mg/dm ³	350,0	SM STAS 6953
4.	Consum biochimic de oxigen în 5 zile (CBO ₅)	mgO ₂ /dm ³	225 sau conform proiectului stației noi de epurare	SM SR EN 1899-2
5.	Consumul chimic de oxigen – metoda cu bicromat de potasiu (CCO _{Ct})*	mgO ₂ /dm ³	500 sau conform proiectului	SM SR ISO 6060

			stației noi de epurare	
6.	Substanțe extractibile cu solvenți organici (grăsimi)	mg/dm ³	25,0	SM SR 7587
7.	Azot amoniacal (NH ⁺ ₄)	mg/dm ³	30,0	SM SR ISO 5664, SM SR ISO 7150-1
8.	Fosfor total (P _{total})	mg/dm ³	5,0	SM SR EN ISO 6878
9.	Cianuri totale (CN)	mg/dm ³	1,0	SM SR ISO 6703-2, SM SR EN ISO 14403
10.	Sulfuri și hidrogen sulfurat (H ₂ S) **	mg/dm ³	1,0	SM SR ISO 10530, SM SR 7510
11.	Sulfizi (SO ₃ ²⁻)	mg/dm ³	2,0	SM STAS 7661
12.	Sulfați (SO ₄ ²⁻)	mg/dm ³	400 sau conținutul în apa potabilă	SM STAS 8601
13.	Fenoli antrenabili cu vapori de apă (C ₆ H ₅ OH)	mg/dm ³	3,0	SM SR ISO 6439
14.	Produse petroliere	mg/dm ³	2,5	SM SR 7877-1, SM SR 7877-2
15.	Detergenți sintetici anioni activi biodegradabili	mg/dm ³	2,5	SM SR EN 903
16.	Plumb (Pb ²⁺)	mg/dm ³	0,2	SM SR ISO 8288
17.	Cadmiu (Cd ²⁺)	mg/dm ³	0,2	SM SR EN ISO 5961
18.	Crom total (Cr ³⁺ +Cr ⁶⁺)	mg/dm ³	1,5	SM SR EN 1233
19.	Crom hexavalent (Cr ⁶⁺)	mg/dm ³	0,2	SM SR EN 1233
20.	Cupru (Cu ²⁺)	mg/dm ³	0,2	SM SR ISO 8288
21.	Nichel (Ni ²⁺)	mg/dm ³	0,8	SM SR ISO 8288
22.	Zinc (Zn ²⁺) **	mg/dm ³	1,0	SM SR ISO 8288
23.	Clor rezidual total	mg/dm ³	0,5	SM SR EN ISO 7393-1, SM SR EN ISO 7393-2, SM SR EN ISO 7393-3
24.	Cloruri (Cl ⁻)	mg/dm ³	300,0	SM SR ISO 9297
25.	Fluoruri (F ⁻)	mg/dm ³	1,50	SM SR ISO 10359-1, SM SR ISO 10359-2
26.	Acizi, amestecuri inflamabile, toxice și substanțe gazoase dizolvate	-	nu se admit	

* Valoarea concentrațiilor de CCO_{Cr} trebuie să corespundă raportului CBO_{total}/CCO de 0,67 sau mai mare.

** Pentru localitățile urbane în care apa livrată conține zinc sau hidrogen sulfurat în concentrații mai mari de 1 mg/dm³, va fi acceptată aceeași valoare.

*** Alte metode alternative pot fi folosite numai în cazul în care se demonstrează că acestea au aceeași sensibilitate și limită de detecție.

[anexa nr.2](#)

[\[Anexa nr.2 modificată prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793\]](#)

Anexa nr.2

la Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale

Valorile-limită de încărcare cu poluanți a apelor uzate industriale și urbane evacuate în corpurile de apă

Se aplică tuturor categoriilor de efluenți proveniți sau nu din stațiile de epurare.

Nr. d/o	Denumirea indicatorilor/ parametrilor de calitate	Unitățile de măsură	Valorile limită admisibile	Metoda de analiză ⁶⁾
---------	---	---------------------	----------------------------	---------------------------------

1	2	3	4	5
A. Indicatorii fizici				
1.	Temperatura ¹⁾	C ⁰	30	
B. Indicatorii chimici				
2.	Concentrația ionilor de hidrogen (pH)	Unități pH	6,5-8,5	SM SR EN ISO 10523
3.	Materii în suspensie (MS)	mg/dm ³	35,0	SM STAS 6953
4.	Consumul biochimic de oxigen în 5 zile (CBO ₅)	mgO ₂ /dm ³	25,0	SM SR EN 1899-2
5.	Consumul chimic de oxigen metoda cu bicromat de potasiu (CCO _{Cr})	mgO ₂ /dm ³	125,0	SM SR ISO 6060
6.	Azot amoniacal (NH ₄ ⁺) ⁵⁾	mg/dm ³	2,0	SM SR ISO 7150-1
7.	Azot total Kjeldahl (NTK) ⁵⁾	mg/dm ³	10,0	SM SR EN ISO 13395
8.	Azotați (NO ₃ ⁻) ⁵⁾	mg/dm ³	25,0	SM SR EN ISO 13395
9.	Azotiți (NO ₂ ⁻) ⁵⁾	mg/dm ³	1,0	SM SR EN 26777
10.	Sulfuri și hidrogen sulfurat (S ²⁻)	mg/dm ³	0,5	SM SR ISO 10530, SM SR 7510
11.	Sulfiți (SO ₃ ²⁻)	mg/dm ³	1,0	SM STAS 7661
12.	Sulfați (SO ₄ ²⁻)	mg/dm ³	400,0 sau conținutul în apa potabilă	SM STAS 8601
13.	Fenoli antrenabili cu vapori de apă (C ₆ H ₅ OH)	mg/dm ³	0,3	SM SR ISO 6439
14.	Substanțe extractibile cu	mg/dm ³	10,0	SM SR 7587

	solvenți organici (grăsimi)			
15.	Produse petroliere ⁴⁾	mg/dm ³	0,5	SM SR 7877-1, SM SR 7877-2
16.	Fosfor total(P _{total}) ⁵⁾	mg/dm ³	2,0	SM SR EN ISO 6878
17.	Detergenți sintetici anioni activi biodegradabili	mg/dm ³	0,5	SM SR EN 903
18.	Cianuri totale (CN)	mg/dm ³	0,4	SM SR ISO 6703-1
19.	Clor rezidual liber (Cl ₂)	mg/dm ³	0,2	SM SR EN ISO 7393-1
20.	Cloruri (Cl ⁻)	mg/dm ³	300,0	SM SR ISO 8288
21.	Fluoruri (F ⁻)	mg/dm ³	1,5	SM SR ISO 10359-1
22.	Reziduu fix	mg/dm ³	1500,0	SM STAS 9187
23.	Arsen (As ⁺) ²⁾	mg/dm ³	0,1	SM SR ISO 10566
24.	Aluminiu (Al ³⁺)	mg/dm ³	5,0	SM SR ISO 10566
25.	Calciu (Ca ²⁺)	mg/dm ³	300,0	SM SR ISO 6058
26.	Plumb (Pb ²⁺) ²⁾	mg/dm ³	0,12	SM SR ISO 8288
27.	Cadmium (Cd ²⁺) ²⁾	mg/dm ³	0,1	SM SR ISO 8288
28.	Crom total(Cr ³⁺ +Cr ⁶⁺) ²⁾	mg/dm ³	1,0	SM SR EN ISO 18412
29.	Crom (Cr ³)	mg/dm ³	0,9	SM SR EN ISO 18412
30.	Crom hexavalent (Cr ⁶⁺) ²⁾	mg/dm ³	0,1	SM SR EN ISO 18412
31.	Fier total ionic (Fe ²⁺ ,Fe ³⁺)	mg/dm ³	5,0	SM SR ISO 6332
32.	Cupru (Cu ²⁺) ²⁾	mg/dm ³	0,1	SM SR ISO 8288
33.	Nichel (Ni ²⁺) ²⁾	mg/dm ³	0,5	SM SR ISO 8288
34.	Zinc (Zn ²⁺) ²⁾	mg/dm ³	0,5	SM SR ISO 8288
35.	Mercur (Hg ²⁺) ²⁾	mg/dm ³	0,05	SM SR EN ISO 17852
36.	Argint (Ag ⁺)	mg/dm ³	0,1	GOST 18293-72
37.	Molibden(Mo ²⁺)	mg/dm ³	0,1	GOST 18308-72
38.	Seleniu (Se ²⁺)	mg/dm ³	0,1	GOST 19413-89
39.	Mangan total (Mn _{total})	mg/dm ³	1,0	SM SR ISO 6333
40.	Magneziu (Mg ²⁺)	mg/dm ³	100,0	SM SR ISO 6059

41.	Cobalt (Co ²⁺)	mg/dm ³	1,0	SM SR ISO 8288
-----	----------------------------	--------------------	-----	-------------------

Note:

- ¹⁾ Prin descărcarea apelor uzate, temperatura apei receptorului natural nu va depăși 30⁰C.
- ²⁾ Suma ionilor metalelor grele nu trebuie să depășească concentrația de 2 mg/dm³, valorile individuale fiind cele prevăzute în tabel. În situația în care resursa de apă/sursa de alimentare cu apă conține Zn în concentrație mai mare decât 0,5 mg/ dm³. Aceasta valoare se va accepta și la evacuarea apelor uzate în resursa de apă, dar nu mai mult de 5 mg/ dm³.
- ³⁾ Metoda de analiză corespunzătoare standardului indicat în tabel are caracter orientativ, alte metode alternative putând fi folosite dacă se demonstrează că acestea au indicele de exactitate și precizie și limita de detecție.
- ⁴⁾ Suprafața receptorului în care se evacuează ape uzate nu trebuie să prezinte irizații.
- ⁵⁾ Valorile ce trebuie respectate pentru descărcări în zone sensibile supuse eutrofizării, conform anexei nr.5 la prezentul Regulament.
- ⁶⁾ Alte metode alternative pot fi folosite numai în cazul în care se demonstrează că acestea au aceeași sensibilitate și limită de detecție.

[anexa nr.3](#)

[Anexa nr.3 modificată prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

Anexa nr.3

la Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale

Prescripții referitoare la evacuările provenite din stațiile de epurare a apelor urbane uzate

Se aplică valorile de concentrație sau procente de reducere.

Parametrii	Concentrația	Procentul minim de reducere ¹⁾ (%)	Metoda de măsurare de referință
Consum biochimic de oxigen (CBO ₅ la 20 C), fără nitrificare ²⁾	25 mg/l O ₂	70 –90	Probă omogenă, nefiltrată, nedecantată Determinarea oxigenului dizolvat înainte și după 5 zile de incubare, la 20C ± 1 C, la întuneric total Se adaugă un inhibitor de nitrificare
Consum chimic de oxigen (CCO)	125 mg/l O ₂	75	Probă omogenă, nefiltrată, nedecantată Se utilizează metoda cu bicromat depotasiu
Materii în suspensie ³⁾	35 mg/l	90	Filtrarea unei probe reprezentative pe o membrană cu 0,45 μm, uscarea la 105 C și cântărirea, precum și prin metode de centrifugare a unei probe reprezentative (timp de 5 minute cu o accelerație medie 2800 – 3200 g), uscarea la 105C și cântărirea

Note:

¹⁾Reducere în raport cu valorile la intrare.

²⁾ Parametrul poate fi înlocuit cu un altul, și anume : carbon organic total (COT) sau consum de oxigen total (OT), dacă se poate stabili o relație între CBO₅ și parametrul care îl substituie pe acesta.

³⁾Analizele referitoare la descărcările din iazuri biologice și/sau lagune se efectuează pe probe filtrate, iar concentrația materiilor în suspensie în probe de apă nefiltrată nu trebuie să depășească 150 mg/l.

[anexa nr.4](#)

[Anexa nr.4 modificată prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

Anexa nr.4

la Regulamentul privind cerințele de colectare,
epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de
canalizare și/sau în corpuri de apă pentru
localitățile urbane și rurale

Numărul probelor, care ar putea devia de la solicitări

Numărul de probe prelevate într-un an	Numărul maxim admis de probe neconforme
1	2
4-7	1
8-16	2
17-28	3
29-40	4
41-53	5
54-67	6
68-81	7
82-95	8
96-110	9
111-125	10
126-140	11
141-155	12
156-171	13
172-187	14
188-203	15
204-219	16
220-235	17
236-251	18
252-268	19

269-284	20
285-300	21
301-317	22
318-334	23
335-350	24
351-365	25

[anexa nr.5](#)

[Anexa nr.5 modificată prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

Anexa nr.5

la Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale

Prescripții referitoare la evacuările din stațiile de epurare a apelor urbane uzate în zonele sensibile supuse eutrofizării

În funcție de condițiile locale se vor aplica unul sau ambii indicatori.
Se aplică valorile de concentrație sau procente de reducere.

Indicatorii/parametrii de calitate	Concentrația	Procentul minim de reducere (%)¹⁾	Metoda de determinare de referință
Fosfor total	2 mg/l (10000-100000 EL) 1 mg /l (peste 100 000 EL)	80	Spectofotometrie prin absorbție moleculară
Azot total ²⁾	15 mg/l (10000-100 000 EL) 10 mg /l (peste 100000 EL ³⁾	70-80	Spectofotometrie prin absorbție moleculară

Note:

¹⁾ Reducere în raport cu cantitatea de efluent.

²⁾ Azot total – azotul total obținut prin metoda Kjeldal (azot organic+azot amoniacal), azotul din azotat și azotul din azotit.

³⁾ Aceste valori reprezintă concentrații medii anuale. Altă posibilitate: media zilnică nu trebuie să depășească 20 mg/l N(azot). Această cerință se referă la o temperatură a apei de cel

puțin 12⁰C pe durata funcționării reactorului biologic al stației de epurare. Condiția privind temperatura ar putea fi înlocuită printr-o limitare a timpului de funcționare, ținând cont de condițiile climatice regionale. Această alternativă se aplică dacă se demonstrează că se obțin rezultate echivalente.

[anexa nr.6](#)

[Anexa nr.6 introdusă prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

Anexa nr. 6
la Regulamentul privind cerințele de colectare,
epurare și deversare a apelor uzate în sistemul
de canalizare și/sau în emisar
pentru localitățile urbane și rurale

METODOLOGIA

de calcul al CMA ale substanțelor poluante în apele uzate evacuate în sistemul de canalizare al localității

1. Calculele valorilor de concentrații maxim admisibile (CMA) ale substanțelor poluante în apele uzate evacuate în sistemul de canalizare al localității se efectuează reieșind din relația balanței materiale a substanțelor poluante (apele menajere uzate și apele industriale uzate), intrate în stația de epurare (ecuația (1)), eficacitatea epurării substanțelor date la stația respectivă de epurare (E) și deversarea limitat admisibilă (DLA) a acestor substanțe în apele uzate, evacuate în emisar după epurare la stația de epurare.

$$(1) Q_{\text{menajer}} \times C_{\text{menajer}} + Q_{\text{ind}} \times C_{\text{ind (CMA)}} < (Q_{\text{menajer}} + Q_{\text{ind}}) \times C_{\text{admisibil}}$$

unde:

Q_{ind} , $C_{\text{ind (CMA)}}$ – debitul apelor industriale uzate și, respectiv, concentrația maxim admisibilă a substanțelor poluante în aceste ape, permise spre evacuare în sistemul de canalizare al localității;

Q_{menajer} , C_{menajer} – debitul apelor menajere uzate și, respectiv, concentrația substanțelor poluante în aceste ape la intrare în stația de epurare.

Valoarea C_{menajer} (mg/l) se stabilește în baza datelor medii, obținute în urma măsurărilor proprietăților și conținutului calitativ al apelor uzate, evacuate de la consumatorii din fondul locativ în sistemul de canalizare al localității, sau se calculează conform ecuației (2):

$$(2) C_{\text{menajer}} = (N \times m) / Q_{\text{lim}} = (N \times m) / (N \times q_n) \text{ (mg/l)},$$

unde:

N – numărul de persoane care folosesc serviciile de canalizare; depinde de gradul de amenajare și condițiile locative;

m – cantitatea substanțelor poluante la o persoană (în g/zi), conform tabelului 1;

q_n – norma consumului de apă de către o persoană în 24 ore;

Q_{lim} – debitul apelor menajere uzate, provenite de la populația din fondul locativ, care se calculează reieșind din consumul de apă potabilă sau din consumul-limită al apelor uzate, permise spre evacuare în emisar de către organele de protecție a mediului;

$C_{admisibil}$ – concentrația maxim admisibilă a substanțelor poluante în apele uzate la intrare în stația de epurare, calculată conform ecuației (3):

$$(3) C_{admisibil} = C_{DLA} \times [100/(100-E)],$$

unde:

C_{DLA} – concentrația maxim admisibilă (normativă) a substanțelor poluante conținută în apele uzate epurate la stația de epurare și evacuate în emisar, care este egală cu deversarea limitat admisibilă (DLA), aprobată de organele de protecție a mediului;

E – eficiența epurării substanței poluante respective la stația de epurare a localității date (%), care se determină conform datelor medii anuale, obținute în procesul de exploatare a stației de epurare, sau conform documentației de proiect, sau datelor prezentate în tabelul 2.

Reieșind din ecuația (1), concentrația admisibilă a substanțelor poluante în apele industriale uzate ($C_{ind(CMA)}$), permisă spre evacuare în sistemul de canalizare al localității, se determină conform relației (4):

$$(4) C_{ind(CMA)} < C_{admisibil} \times [(Q_{menajer} + Q_{ind})/Q_{ind}] - C_{menajer} \times (Q_{menajer}/Q_{ind}), \text{ (mg/l)}$$

În cazul în care în apele uzate ale agenților economici sînt prezente substanțe poluante, care nu pot fi înlăturate de către construcțiile și instalațiile de epurare biologică, concentrația admisibilă ($C_{ind(CMA)}$) a acestora se admite la nivelul CMA în apa emisarului. În lipsa datelor privind valorile CMA, evacuarea substanțelor menționate este interzisă.

La efectuarea calculului concentrațiilor admisibile ale sulfurilor se va ține cont că, în colectorul de presiune de canalizare, concentrația lor se majorează cu aproximativ 10% la fiecare 1 km.

2. Lista substanțelor poluante și normativele CMA ale acestora se elaborează de către operatorii de alimentare cu apă și de canalizare pentru fiecare localitate și agent economic în parte din raza teritorială de deservire, se coordonează cu organele de mediu și sănătate și se aprobă de către autoritatea administrativă publică locală.

3. În cazul în care întreprinderea industrială (agentul economic) nu deversează în rețeaua publică ape industriale uzate, dar numai ape uzate menajere, calitatea acestora trebuie să corespundă compoziției apelor menajere uzate.

Alți poluanți, care sînt, de regulă, specifici pentru apele industriale uzate, nu pot fi prezenți în apele uzate cu caracter menajer.

4. Calculele valorilor admisibile ale concentrațiilor de poluanți conținuți în apele uzate se efectuează în cazul schimbării condițiilor de folosire a apei de către operator sau la fiecare 2 ani pentru obiectivele existente, precum și de fiecare dată la proiectarea unor obiective noi, la

extinderea și re tehnologizarea atât a rețelelor de canalizare, cât și a stațiilor de epurare sau în cazul modificării calității apelor uzate deversate în rețeaua publică ca urmare a schimbărilor de procese industriale etc.

Tabelul 1

Cantitatea de poluanți pe cap de locuitor (g/zi) în apele menajere uzate, deversate în sistemul de canalizare al localității

Nr. d/o	Indicatorul de calitate	Cantitatea de poluanți pe cap de locuitor (g/zi)
1.	Materii în suspensie	65,0
2.	CBO ₅	60,0
3.	pH	6,5-8,5
4.	Temperatură	sub 30 °C
5.	Azot amoniacal, N	8,0
6.	Fosfați (P ₅ O ₅)	3,3
7.	Clorizi (Cl)	9,0
8.	Detergenți (anionici)	2,5
9.	CCO	120,0

Tabelul 2

Lista substanțelor poluante și eficiența epurării (reținerii) lor în instalațiile de epurare biologică

Nr. d/o	Denumirea substanțelor poluante	Eficacitatea epurării (reținerii) substanțelor poluante la instalațiile de epurare biologică (%)
1.	Materii în suspensii	90
2.	Consum biochimic de oxigen (CBO ₅)	70-90
3.	Compoziție minerală	0
4.	Clorizi	0
5.	Sulfați, sulfiți	0
6.	Nitriți (N)	-
7.	Nitrați (azot) (N)	-
8.	Azot amoniacal (NH ₄ ⁺)	50
9.	Cupru	65
10.	Nichel	40

11.	Zinc	60
12.	Fier	65
13.	Crom-3	65
14.	Crom-6	50
15.	Substanțe extractibile cu solvenți organici (grăsimi vegetale și animaliere)	65
16.	Detergenți sintetici anion activi, biodegradabili	60
17.	Fenoli antrenabili cu vapori de apă (C ₆ H ₅ OH)	80
18.	Produse petroliere	70
19.	Fosfor total	30
20.	Mercur	50
21.	Cadmium	50
22.	Plumb	40
23.	Consum chimic de oxigen	75
24.	Cianuri totale	60
25.	Formaldehide	65
26.	Arseniu	0
27.	Aluminiu	0
28.	Cobalt	0
29.	Staniu	0
30.	Stronțiu	15
31.	Beriliu	-
32.	Seleniu	40
33.	Molibden	30

HGM950/2013
Внутренний номер: 350537

Республика Молдова

ПРАВИТЕЛЬСТВО

ПОСТАНОВЛЕНИЕ Nr. 950
от 25.11.2013

**об утверждении Положения о требованиях к сбору,
очистке и сбросу сточных вод в канализационную
систему и/или в приемники для городских и
сельских населенных пунктов**

Опубликован : 06.12.2013 в Monitorul Oficial Nr. 284-289 статья № : 1061

ИЗМЕНЕН

[ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793](#)

Примечание:

в названии и по всему тексту постановления, а также в названии и тексте Положения слова “водные объекты” заменить словом “*приемник*” в соответствующем падеже; по всему тексту Положения и приложений слова “оператор публичных услуг”, “водопользователь” и “людская агломерация” заменить, соответственно, словами „оператор”, „потребитель” и “агломерация” в соответствующем падеже согласно [ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793](#)

Глава I Общие положения

Глава II Область применения

Глава III Сбор и сброс сточных вод в канализационные сети населенных пунктов и в очистные сооружения

Глава IV Сброс сточных вод в приемник

Глава V Использование шлама, образующегося в сооружениях по очистке сточных вод

Глава VI Критерии определения уязвимых зон

Глава VII Установление требований к очистке сточных вод в сельских населенных пунктах

Приложение №1 Показатели качества промышленных сточных вод, сбрасываемых в канализационные сети населенных пунктов

Приложение №2 Предельно допустимая загрузка загрязнений в городских и промышленных сточных водах, сбрасываемых в водные объекты

Приложение № 3 Предписания, относящиеся к сбросу стоков с городских очистных сооружений

Приложение № 4 Количество выборок, которые могут отклоняться от запросов

Приложение № 5 Предписания относительно сбросов городских сточных вод из очистных сооружений в чувствительных зонах, подверженных эвтрофикации

Приложение № 6 МЕТОДОЛОГИЯ расчета ПДК загрязняющих веществ в сточных водах, сбрасываемых в системы канализации населенных пунктов

На основании статей 39 и 40 Закона о воде № 272 от 23 декабря 2011 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 2012 г., № 81, ст. 264) Правительство ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Утвердить Положение о требованиях к сбору, очистке и сбросу сточных вод в канализационную систему и/или в приемник для городских и сельских населенных пунктов (прилагается).
2. Признать утратившим силу Постановление Правительства № 1141 от 10 октября 2008 г. «Об утверждении Положения об условиях сброса городских сточных вод в естественные водоемы» (Официальный монитор Республики Молдова, 2008 г., № 189, ст. 1163).
3. Контроль за выполнением настоящего постановления возложить на Министерство окружающей среды.

ПРЕМЬЕР-МИНИСТР
Контрасигнуют:
министр окружающей среды
министр здравоохранения

Юрие ЛЯНКЭ
Георге ШАЛАРУ
Андрей УСАТЫЙ

№ 950. Кишинэу, 25 ноября 2013 г.

Утверждено
Постановлением Правительства № 950
от 25 ноября 2013 г.

ПОЛОЖЕНИЕ

**о требованиях к сбору, очистке и сбросу сточных вод
в канализационную систему и/или в приемник
для городских и сельских населенных пунктов**

Глава I

Общие положения

1. Положение о требованиях к сбору, очистке и сбросу сточных вод в канализационную систему и/или приемник для городских и сельских населенных пунктов (в дальнейшем – Положение) частично перелагает положения Директивы Совета № 91/271/СЕЕ от 21 мая 1991 года об очистке городских сточных вод.

2. Целью настоящего Положения является:

1) определение требований к эксплуатации систем по сбору сточных вод в городских населенных пунктах и к эксплуатации очистных сооружений, которые должны содержать положения, касающиеся:

а) метода и степени требуемой очистки, в зависимости от численности населения/величины населенного пункта, обслуживаемого или подлежащего обслуживанию системой сбора и очистным сооружением, и/или от качества принимающих вод, в которые сбрасываются очищенные сточные воды;

б) выявления и классификации принимающих вод, определяемых как уязвимые зоны или менее чувствительные;

[Пкт.2 подпкт.б) изменен ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

с) обязательности сброса всех промышленных сточных вод в систему сбора сточных вод городских населенных пунктов, осуществляемого на основе договора и/или согласования, выданного оператором;

[Пкт.2 подпкт.с) изменен ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

д) условий утилизации шламов, полученных в процессе очистки;

е) обязательности мониторинга отведения жидких отходов и их воздействия, помимо требований к отчетности;

ф) других существенных аспектов;

2) определение требований к очистке сточных вод в городских населенных пунктах, касающихся сбора, хранения, очистки и сброса бытовых сточных вод в сельской местности, в том числе требований к эксплуатации местных систем сбора, альтернативных станций и очистных сооружений, адекватных технологий и процессов.

3. Для реализации целей, изложенных в настоящем Положении, каждый орган, ответственный за сбор и очистку сточных вод, должен выделить финансовые средства.

Глава II

Область применения

4. Настоящая глава касается требований к эксплуатации систем по сбору и очистке сточных вод в городских населенных пунктах.

5. В случае очистных сооружений нагрузка загрязняющих веществ в сточных водах выражается в эквиваленте населения (ЭН) и рассчитывается на основании максимальной средней нагрузки за неделю в БПК₅, поступившем на очистное сооружение в течение одного года, кроме необычных, чрезвычайных случаев гидрометеорологических явлений, например, обильных осадков.

6. В настоящем Положении используются понятия следующего содержания:

городские сточные воды – бытовые сточные воды или смесь бытовых сточных вод с

промышленными сточными водами и/или с атмосферными водами;

бытовые сточные воды – канализационные воды, полученные в результате использования воды в хозяйствах, публичных учреждениях и службах, являющихся следствием обменных процессов в организме человека и санитарно-гигиенических мероприятий и сбрасываемые в канализационную систему;

промышленные сточные воды – любые сточные воды с объектов, в которых осуществляется какая-либо коммерческая или промышленная деятельность, кроме бытовых сточных вод и атмосферных вод;

новые очистные сооружения – очистные сооружения, спроектированные, построенные и введенные в эксплуатацию после утверждения настоящего Положения;

переоснащенные/модернизированные очистные сооружения – очистные сооружения, которые посредством их технологического переоснащения или модернизации процесса очистки позволяют достичь качественного уровня очистки, установленного заключениями и водохозяйственными разрешениями;

контрольная точка – место, где отбираются пробы воды для выполнения лабораторных анализов, которым может быть:

а) в случае сбросов в канализационную сеть населенного пункта бытовых и промышленных сточных вод – последний колодец внутренней канализации потребителя воды перед ее выходом в канализационную сеть населенного пункта;

б) в случае утечек городских сточных вод, промышленных сточных вод или прямых сбросов из очистных сооружений – конечная точка сброса сточных вод в принимающие воды;

публичная канализационная сеть – часть публичной канализационной сети, состоящая из канализационных коллекторов и трубопроводов, колодцев и прилагаемых конструкций, обеспечивающих прием, отвод и транспортировку сточных вод от двух или более потребителей;

система сбора – канализационная система сбора и транспортировки сточных вод;

нормативы сброса сточных вод – предельно допустимая концентрация, показатели объема и состава сточных вод, определенные операторами, которые затем должны быть согласованы с подразделениями по охране окружающей среды местных органов управления в области и утверждены центральными органами управления в области водных ресурсов и охраны окружающей среды;

агломерация – район, население и/или хозяйственная деятельность в котором достаточно сосредоточены, чтобы обеспечить возможность сбора городских сточных вод и их направление к очистному сооружению или к конечной точке сброса;

эквивалент населения (ЭН) – органический, способный к биологическому разложению объем загрязнителей, имеющих пятидневный показатель биохимического потребления кислорода – БПК₅, равный 60 г O₂ в день;

первичная очистка – очистка сточных вод с помощью физического и/или химического процесса, который обеспечивает осаждение взвешенных твердых частиц или других процессов, при которых показатель БПК₅ для неочищенных стоков в процессе очистки снижается как минимум на 20%, а общее содержание взвешенных твердых частиц в неочищенных стоках – на 50%;

вторичная очистка – очистка сточных вод с помощью биологического процесса, сопровождаемого вторичным осаждением, или другого процесса, при котором соблюдаются требования, предусмотренные в приложении № 2 к настоящему Положению;

соответствующая очистка – очистка сточных вод с помощью любого процесса и/или системы, в результате которой водотоки, принимающие сбросы, отвечают соответствующим требованиям качества, предусмотренным в технических нормах, а

также действующих заключениях и водохозяйственных разрешениях;

эвтрофикация – процесс накопления в водоеме питательных веществ, в особенности нитратов и/или фосфатов, что приводит к быстрому росту водорослей и водных растений и к нежелательным нарушениям баланса водных организмов, а также к изменениям качества воды;

природоохранное разрешение на специальное потребление – документ, выдаваемый учреждением, подведомственным центральному органу публичного управления по охране окружающей среды, обладатель которого имеет право специального потребления на определенных условиях согласно требованиям настоящего Положения;

приемник – водоотводный канал, принимающий сбрасываемые необработанные или очищенные сточные воды;

ПДК – предельно допустимая концентрация загрязняющих веществ в сточных водах при их сбросе в публичную канализационную сеть, очистное сооружение или водоотводный канал;

предельно допустимый сброс (ПДС) – количество загрязняющих веществ, содержащееся в сточных водах, максимально допустимое для сброса в течение определенного периода в поверхностные воды в режиме и в месте, установленных с целью обеспечения соблюдения норм качества на подконтрольном участке и недопущения ухудшения достигнутого уровня качества, в тех случаях, когда он ниже нормативного;

приемник – искусственный, поверхностный и подземный приемник, который принимает сточные воды от прямых выпусков или с очистных сооружений.

[\[Пкт.6 понятие в редакции ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793\]](#)

7. Требования настоящего Положения применяются при:

a) проектировании, согласовании и в некоторых случаях при выдаче разрешений на новые работы по использованию водных ресурсов, а также расширению или техническом переоснащении действующих объектов, которые осуществляют сброс очищенных или неочищенных сточных вод на условиях, оговоренных в пункте 2 настоящего Положения;

b) определении необходимой степени предварительной очистки и технологии предварительной очистки, а также строений и относящихся к ним установок предварительной очистки, необходимых социально-экономическим объектам, до сброса сточных вод на условиях, оговоренных в пункте 2 настоящего Положения;

c) проектировании, согласовании и, по необходимости, при выдаче разрешений органами управления по водным ресурсам и охране окружающей среды в отношении канализационных сетей и соответственно новых или действующих очистных сооружений либо тех, которые являются предметом дополнений или расширений;

d) разработке документов для получения уведомления о подключении/присоединении к публичной канализационной системе населенных пунктов;

[\[Пкт.6 подпкт.d\) в редакции ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793\]](#)

e) получении уведомления о подключении/присоединении, заключении договора о предоставлении публичной услуги канализации между операторами канализации, которые имеют в управлении и эксплуатации канализационную систему (в дальнейшем – оператор), и потребителями;

[\[Пкт.6 подпкт.e\) в редакции ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793\]](#)

f) заключении абонентских договоров между операторами и промышленными объектами об оказании услуг по приему сточных вод непосредственно очистными сооружениями, а также и канализационной системой с соблюдением предельно

допустимой концентрации, предусмотренной в приложении № 1 к настоящему Положению, или в специальных исследованиях, составленных операторами, которые в дальнейшем должны быть согласованы с подразделениями по охране окружающей среды местных органов управления и утверждены центральными органами управления по водным ресурсам и охране окружающей среды;

г) проверке соблюдения положений разрешения на потребление и положений договора относительно количественных условий сброса, а также при проверке соблюдения положений согласия на сброс относительно качественных условий сброса загрязняющих веществ в канализационные сети населенных пунктов на условиях, оговоренных в пункте 2 настоящего Положения.

Глава III

Сбор и сброс сточных вод в канализационные сети населенных пунктов и в очистные сооружения

8. Основные характеристики и/или показатели качества, которым должны соответствовать промышленные сточные воды при сбросе в канализационные сети населенных пунктов, а также предельно допустимые значения, которые измеряются на контрольных пунктах, предусмотрены в приложении №1 к настоящему Положению.

9. В зависимости от характера осуществляемой деятельности сточные воды могут характеризоваться посредством других показателей качества, помимо предусмотренных в приложении №1 к настоящему Положению. В этом случае их предельно допустимые значения устанавливаются на основании специальных исследований, которые проводятся по заказу потребителя. Исследования должны содержать также методы анализа качества и количества соответствующих веществ, а также технологии адекватной очистки, разработанные операторами, которые затем должны быть согласованы с подразделениями по охране окружающей среды местных органов управления и утверждены центральными органами управления по водным ресурсам и охране окружающей среды.

10. Потребители, за исключением бытовых, обязаны локально производить очистку сточных вод, чтобы обеспечить в контрольном пункте соблюдение условий, предусмотренных в уведомлении о подключении/присоединении, выданном оператором, в договоре о предоставлении услуг, а также в нормативах сброса с соблюдением ПДК.

[Пкт.10 в редакции ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

11. В случае сброса промышленных сточных вод непосредственно в канализационную сеть, запрещается отвод опасных веществ и приоритетных опасных веществ, предусмотренных в:

нормативах сброса (ПДК);

приложении №1 к настоящему Положению;

Положении о качестве поверхностных вод, требующих охраны и улучшения с целью поддержки рыбоводства.

12. Сброс сточных вод в канализационные сети населенных пунктов допускается только в том случае, если в результате данного действия:

а) не причиняется ущерб гигиене и общественному здоровью, а также персоналу, эксплуатирующему канализационную систему и очистные сооружения;

б) не снижается в результате накопления отложений транспортная способность коллекторных труб/каналов;

с) не повреждаются строения и сооружения канализационных сетей, очистных сооружений, а также их оборудование;

д) не нарушаются процессы очистки на очистных сооружениях, процессы переработки шлама или не сокращается способность их переработки;

- e) не создается опасность взрыва;
- f) не ухудшается качество сточных вод в публичной канализационной системе.

13. Сточные воды, которые сбрасываются в канализационные сети населенных пунктов и непосредственно в очистные сооружения, не должны содержать:

a) взвешенные вещества, количество и размеры которых могут стать активным фактором для размывания каналов, что может привести к отложениям или помешать нормальному течению потока жидкости, а именно:

материалы, которые при скорости, достигаемой в канализационных трубах/коллекторах, соответствующих их минимальному рассчитанному расходу, могут привести к отложениям;

различные вещества, которые способны затвердевать и таким образом перекрывать трубы/каналы;

твердые, плавающие или вымываемые тела, не проходящие сквозь решетку с отверстиями 20 мм, а в случае волокон или текстильных волокон, а также прочих схожих материалов – перья, шерсть животных, влажные салфетки, которые не могут проходить сквозь решетку с отверстием 2 мм;

твердые и абразивные взвешенные вещества, такие как металлическая пыль, гранулы породы, а также другие, которые путем вымывания могут привести к размыванию труб/каналов;

мазут, масло, жиры или другие материалы, которые в силу своей формы, количества или липкости могут способствовать созданию зон накопления отложений на стенках коллекторных труб и/или каналов;

вещества, которые самостоятельно или в смеси с другими веществами, содержащимися в воде из канализационных труб, свертываются, что создает опасность их отложения на стенках труб/каналов или возникновения новых агрессивных веществ;

b) вещества, характеризующиеся агрессивным химическим воздействием на материалы, из которых изготовлены канализационные сети, оборудование и трубы на сооружениях по очистке сточных вод;

c) вещества любого рода, которые в плавающем или растворенном, коллоидном или взвешенном состоянии могут помешать нормальной эксплуатации труб/каналов и сооружений по очистке сточных вод или которые при взаимодействии с воздухом способны создавать взрывоопасные смеси, такие как бензин, бензол, эфиры, хлороформ, ацетилен, сернистый углерод, растворители, дихлорэтан и другие хлорированные углеводороды, вода или ил из ацетиленовых генераторов;

d) отравляющие или вредные вещества, которые самостоятельно или в смеси с канализационными водами могут представлять опасность для эксплуатационного персонала канализационной сети и очистного сооружения;

e) вещества повышенной опасности, такие как:

тяжелые металлы и их соединения;

галогенированные органические соединения;

органические соединения фосфора или олова;

средства защиты растений: пестициды-фунгициды, гербициды, инсектициды, альгициды и химические вещества, применяемые для сохранения древесного материала, кожи или текстильных материалов;

отравляющие, канцерогенные, мутагенные или тератогенные химические вещества, такие как: акрилонитрил, полициклические ароматические углеводороды, бензопирен, бензантрацен и другие;

радиоактивные вещества, включая отходы;

f) вещества, которые самостоятельно или в смеси с канализационными водами могут выделять запахи, способствующие загрязнению окружающей среды;

g) красящие вещества, которые в силу своего количества и природы даже при их разбавлении в условиях канализационной сети или очистного сооружения, после их отвода вместе со сточными водами, изменяют цвет воды в естественном водоеме;

h) вещества, замедляющие биологический процесс очистки сточных вод или переработки шлама;

i) вещества, которые с трудом поддаются биологическому разложению;

j) вещества, полученные в результате процесса матирования стекла.

14. Сточные воды, поступающие из медицинских и ветеринарных, лечебных или профилактических учреждений, из лабораторий и исследовательских медицинских и ветеринарных учреждений, предприятий лесозаготовки, а также из любых предприятий и учреждений, которые в силу специфики работы данных предприятий могут привести к заражению болезнетворными бактериями, микроорганизмами, вирусами, яйцами гельминтов, отводятся в канализационные сети населенных пунктов и в очистные сооружения только после проведения всех мероприятий по дезинфекции в соответствии с положениями действующих нормативных актов.

Проведение мероприятий по дезинфекции/стерилизации патологических веществ, сбрасываемых вместе со сточными водами из учреждений, перечисленных в абзаце первом настоящего пункта, периодически сертифицируется на основании бюллетеней анализа, выданных Службой государственного надзора за общественным здоровьем. Эти бюллетени хранятся в данных учреждениях и представляются операторам периодически или по требованию.

15. Сброс сточных вод в канализационные сети или в очистные сооружения осуществляется на основании согласия на сброс, выданного в письменном виде оператором, управляющим канализационной сетью и очистным сооружением и эксплуатирующим их, а также на основании заключенного с ним договора о присоединении/использовании публичных служб водоснабжения и канализации.

Нормативы сброса сточных вод – предельно допустимая концентрация, разрабатываются оператором в соответствии с требованиями Правил приема сточных вод в системы канализации населенных пунктов, нормативов предельно допустимого сброса, природоохранных разрешений на специальное потребление, заключения Службы государственного надзора за общественным здоровьем, с соблюдением следующих условий:

защита сетей и оборудования государственной (коммунальной) канализационной системы от разрушения под воздействием агрессивных сточных вод, образования ядовитых и воспламеняющихся газов, закупоривания труб и оборудования отложениями шлама;

обеспечение соблюдения проектных параметров сооружения для очистки сточных вод и недопущение приема от потребителей, потребителей, сбрасывающих сточные воды, содержание веществ в которых затрудняет биологическую очистку сточных вод, при сохранении соотношения, необходимого для осуществления непрерывного биологического процесса, такого как БПК₅:N:P = 100:5:1.

Концентрации качественных характеристик сточных вод при сбросе в канализационные сети, которые не предусмотрены в приложении №1 к настоящему Положению, рассчитываются в соответствии с требованиями настоящего Положения;

Расчеты значений предельно допустимой концентрации (ПДК) загрязняющих веществ в сточных водах, которые сбрасываются в систему канализации населенного пункта, рассчитываются в соответствии с требованиями приложения № 6 к настоящему Положению;

Условия сброса сточных вод в систему канализации населенных пунктов

экономическими агентами, а также предельно допустимые концентрации загрязняющих веществ в сточных водах (ПДК) устанавливаются оператором исходя из нормативов, утвержденных в соответствии с действующим законодательством для предельно допустимых сбросов в приемник.

[Пкт.15 изменен ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

16. На основании уведомления о подключении/присоединении, выданного оператором, и позже на основании заключенных договоров в качестве допустимых могут приниматься значения меньше тех, что предусмотрены в приложении № 1, на основании уже существующей нагрузки загрязнений сточных вод в канализационной системе и на входе в очистное сооружение, чтобы таким образом было сохранено соотношение БПК₅:N:P = 100:5:1, которое обеспечивает эффективное функционирование биологического процесса очистки.

[Пкт.16 изменен ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

17. Для населенных пунктов, в которых осуществляется строительство очистных сооружений или их расширение, предусмотренные поэтапными планами, компетентный орган может на время реализации программы, до выполнения намеченных в ней задач, устанавливать другие условия сброса, с учетом требований настоящего Положения.

Условия сброса сточных вод в канализационные сети населенных пунктов, в которых отсутствует очистное сооружение, устанавливаются оператором, управляющим канализационной сетью и очистным сооружением и эксплуатирующим их, с учетом требований настоящего Положения и в зависимости от конечной точки отвода.

Условия сброса из канализационной сети сточных вод, поступающих с территории промышленных предприятий, определяются оператором, управляющим канализационной сетью и очистным сооружением и эксплуатирующим их, с учетом нагрузки и расхода, для которых было спроектировано очистное сооружение, находящееся в управлении оператора, в соответствии с требованиями настоящего Положения.

18. В случае если данное требование предусмотрено в разрешении на присоединение, договоре о присоединении и использовании публичных служб водоснабжения и канализации и в согласии на сброс сточных вод от нового потребителя и на расширение производственных мощностей и очистных сооружений, операторам должны быть предоставлены данные, которые обеспечиваются проектировщиком/потребителем и, соответственно, оценка расхода и состава сточных вод, которые предстоит отвести в канализационные сети населенных пунктов или в очистные сооружения.

19. Уведомление о подключении/присоединении сточных вод к публичной канализационной системе населенных пунктов и договор о предоставлении публичной услуги канализации выдаются оператором и включают:

- a) расход и предельно допустимые концентрации примесей в сброшенных сточных водах на контрольной точке;
- b) возможные ограничения сброса в определенные часы;
- c) меры по уравниванию расхода и концентраций содержащихся загрязняющих веществ;
- d) обязательство по установке расходомеров, с регистрацией и контролем расхода в трубе/канале сброса сточных вод, а также по их поддержанию в рабочем состоянии;
- e) обязательство абонента сообщать оператору обо всех авариях или отклонениях в своем оборудовании, которые могут нарушить нормальное функционирование канализационной системы;

f) обязательство по разработке плана борьбы со случайными загрязнениями, включая снабжение средствами и материалами для выполнения аварийных работ, или заключение предварительного договора со структурой, специализирующейся в выполнении аварийных работ при случайных загрязнениях;

g) точки контроля качества сбрасываемых сточных вод, частота отбора и анализа проб сточных вод.

[Пкт.19 изменен ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

20. Уведомление о подключении/присоединении, договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации и разрешение на специальное потребление пересматриваются в соответствии с действующими положениями.

[Пкт.20 в редакции ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

21. При любом изменении расхода и/или качества сточных вод, отведенных в канализационные сети населенных пунктов или в очистные сооружения в результате изменения производственных мощностей, технологий производства или по другим причинам, потребитель обязан запросить уведомление о подключении/присоединении и заключить новый договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации.

[Пкт.21 в редакции ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

22. Возможность приема в канализационные сети населенных пунктов и/или в очистные сооружения сточных вод, требующих изменения технологии или параметров работы очистных сооружений, принимается к сведению только после проведения на очистном сооружении всех работ, необходимых для обеспечения соблюдения условий отвода в приемник.

23. С целью защиты здоровья населения и охраны окружающей среды сброс и/или отвод в приемник городских и промышленных сточных вод с содержанием загрязняющих веществ осуществляется только с соблюдением требований действующего законодательства и настоящего Положения.

Глава IV

Сброс сточных вод в приемник

24. Максимально допустимая нагрузка загрязняющих веществ в сточных водах, сбрасываемых в приемник, предусмотрена в приложении № 2 к настоящему Положению. Ее замер производится на контрольной точке, расположенной выше точки отвода сточных вод.

Допустимые значения, указанные в абзаце первом настоящего пункта, устанавливаются в соответствии с требованиями настоящего Положения и вносятся в:

а) заключения, которые выдаются для:

новых объектов;

действующих объектов, которые изменяют и улучшают технологические процессы производства или очистки сточных вод;

действующих объектов, на которых предусматривается расширение производственных мощностей или мощностей по очистке сточных вод;

других действующих объектов, которые вследствие инвестиций меняют значения конечных параметров;

б) природоохранные разрешения на специальное потребление, выдаются:

новым потребителям в случаях, когда в разрешении были предусмотрены условия, аналогичные условиям настоящего Положения;

существующим потребителям только после выполнения и сдачи в эксплуатацию соответствующих мощностей по очистке сточных вод.

На основании заключений и природоохранных разрешений на социальное потребление можно установить предельно допустимые значения ниже, чем они

предусмотрены в приложении № 2, исходя из существующей нагрузки загрязняющих веществ на водоеме выше точки сброса сточных вод, и принимая во внимание качественные характеристики приемников.

При установлении допустимых значений для тяжелых металлов необходимо учитывать, что максимально допустимая нагрузка может совпадать с предусмотренной в приложении № 2, в случае содержания в сточных водах большого количества тяжелых металлов (например, свинца, кадмия, хрома, меди, никеля, цинка или ртути), при этом их общая концентрация в воде не должна превышать 2 мг/л. Вместе с тем концентрация ртути не должна превышать 0,05 мг/л даже в том случае, если он является единственным металлом, присутствующим в сточных водах.

Для веществ, для которых в действующих стандартах или нормативах не предусмотрены максимально допустимые значения, они устанавливаются на основании исследований, проведенных специализированными институтами, по заказу потребителя. Исследование должно содержать также методы анализа качества и количества соответствующих веществ, а также технологии адекватной очистки. Предельно допустимые значения утверждаются центральными органами публичного управления по охране окружающей среды и водным ресурсам.

Для загрязняющих веществ, иных чем предусмотрены в приложении № 2, максимально допустимые значения устанавливаются в заключениях и природоохранных разрешениях на специальное потребление, в зависимости от характеристик естественного водоприемника, его способности к самоочищению, от характеристик других сточных вод, сбрасываемых в этот же водоприемник, от требований потребителей, от мощности и эффективности очистительного сооружения и от необходимости охраны окружающей среды.

В случае, если сточные воды содержат загрязняющие вещества сверх предельно допустимых значений, установленных настоящим Положением, обязательна их очистка или принятие адекватных технологических мер для достижения разрешенных значений.

В исключительных случаях центральные органы публичного управления по охране окружающей среды и водным ресурсам могут делать отступления от требований настоящего Положения.

В отдельных случаях, после технологических испытаний, при запуске биологических ступеней очистных сооружений, периодических обследований или во время выполнения работ по техническому переоснащению или расширению мощностей очистных сооружений, допускается превышение предельных значений показателей качества, если это не представляет опасности для здоровья населения, водных экосистем или не ведет к материальному ущербу и только с разрешения органов управления по водным ресурсам и, по необходимости, территориальных центров общественного здоровья. Потребитель обращается за согласованием, по крайней мере, в течение 30 дней до запланированной даты начала обследования, ремонта, реконструкции, других работ, технологических испытаний или запуска станции биологической очистки. Соответствующим уведомлением устанавливается период, в течение которого разрешается превышение, но который не может быть меньше, чем период, необходимый для проведения ревизий, ремонта, реконструкции, модернизации, тестирования и наладки очистных сооружений, а также устанавливаются максимально допустимые значения для показателей качества в этот период.

Для существующих пользователей, реализующих мощность очистных сооружений в соответствии с утвержденным поэтапным планом, в природоохранном разрешении на специальное потребление, выданном на ограниченный срок, предусматриваются

концентрации загрязняющих веществ, которые не должны превышать максимальные значения, указанные в приложении № 2 к настоящему Положению.

[Пкт.24 изменен ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

25. Сточные воды, сбрасываемые в приемники, не должны содержать:

а) загрязняющие вещества с повышенной степенью токсичности, превышающие показатели, предусмотренные в приложении № 2 к настоящему Положению, а также вещества, запрет на которые был установлен специальным исследованием;

б) взвешенные вещества с превышением значений, которые могут привести к отложениям в малых водотоках или в озерных протоках;

с) вещества, которые могут привести к повышению мутности, образованию пены или изменению органолептических свойств водоприемников по сравнению с их естественным состоянием.

Сточные воды, сбрасываемые инфекционными больницами, санаториями для больных туберкулезом, учреждениями по подготовке биологических препаратов – теплиц и вакцин, другими медицинскими лечебными и профилактическими учреждениями, а также животноводческими комплексами и скотобойнями, не могут быть отведены в водоприемники без проведения специальной предварительной дезинфекции. При этом необходимо соблюдать требования пункта 14 настоящего Положения.

26. Отведение очищенных сточных вод в осушительные, ирригационные каналы или на сельскохозяйственные земли осуществляется только при условии проведения соответствующей очистки и по согласованию с управляющим/владельцем на основании разрешения, таким образом, что:

при использовании воды из каналов для орошения сельскохозяйственных культур предельно допустимые значения показателей качества должны сопоставляться со стандартом качества воды для орошения сельскохозяйственных культур;

при отводе сточных вод в осушительный канал, сбрасывающий воды в приемник, предельно допустимые значения показателей качества должны соответствовать значениям, предусмотренным настоящим Положением.

27. При регулировании размещения новых объектов в зонах с ограниченным доступом необходимо соблюдать требования абзаца восьмого пункта 24 настоящего Положения.

28. Операторы, владельцы очистных сооружений или систем отвода сточных вод в приемник обязаны обеспечить монтаж и соответствующее функционирование средств измерения расхода сбрасываемых сточных вод с регистрацией и контролем расходов, способствовать отбору проб воды для анализа в установленных местах и монтажу автоматической системы контроля качества сбрасываемых сточных вод с измерением специфических для проводимой деятельности параметров. При сбросе сточных вод объемом более 500 л/сутки в приемник, расход которого превышает не менее чем в три раза расход сточных вод, в точке сброса предусматривается дисперсная/диффузионная система.

29. В целях предупреждения загрязнений источников воды необходимо предусмотреть следующее:

использование сточных воды/шлама, которые содержат биологически ценные вещества, для удобрения или орошения сельскохозяйственных или лесных земель, с согласия владельцев соответствующих земель и по согласованию с компетентными органами по улучшению земельных ресурсов. В зависимости от характера культуры может также потребоваться разрешение территориального центра общественного здоровья;

в этих случаях необходимо обеспечить водонепроницаемость всех полигонов для

хранения шлама; возможные фильтраты, а также ливневые стоки, стекающие с этих полигонов, необходимо накапливать и очищать таким образом, чтобы они соответствовали требованиям настоящего Положения.

30. Требования настоящего Положения применяются и при сбросе сточных вод в проницаемые почвы или в низменности с естественным горизонтальным самотеком.

31. Методы анализа, соответствующие стандартам, указанным в приложении № 2 к настоящему Положению, имеют ориентировочный характер, при этом могут применяться альтернативные методы, если будет доказано, что они обладают такой же чувствительностью и предельной точностью.

32. Точкой отбора проб сточных вод, сбрасываемых в естественные водоприемники в соответствии с требованиями настоящего Положения, является точка окончательного отвода сточных вод в приемник.

Частота проверок и соответственно минимальное количество проб, отобранных в определенный период времени, устанавливаются в природоохранном разрешении на специальное потребление в зависимости от размера очистного сооружения и степени воздействия сбросов на приемник.

33. Городские сточные воды перед сбросом в приемники должны пройти мониторинг в соответствии с процедурами контроля, установленными в настоящем Положении.

34. Мониторинг сетей канализации и/или городских очистных сооружений, очистных сооружений сброса промышленных сточных вод и любых других сбросов непосредственно в приемник является обязанностью всех поставщиков/операторов.

35. Очистные сооружения должны проектироваться или модифицироваться таким образом, чтобы из установленных контрольных точек можно было отобрать репрезентативные пробы из стоков на входе очистных сооружений и из очищенного стока или из окончательного стока, перед сбросом в водоприемник.

36. Используемые методы мониторинга должны соответствовать действующим государственным стандартам, разработанным, как правило, на основании европейских и международных стандартов, с указанием основных методологических характеристик – предельной точности, верности, четкости, которые должны соотноситься, по крайней мере, с основными показателями, предусмотренными в подпунктах b) и c) пункта 37 и пункте 38.

37. В контрольных точках пробы отбираются в течение 24 часов или в определенные интервалы времени, пропорционально расходу на выходе, при необходимости, и на входе очистных сооружений – для наблюдения соответствия предписаниям, установленным настоящими техническими нормами, согласно нижеследующему:

a) при отборе проб применяются национальные и, по необходимости, международные лабораторные методы: соответствующие методы ISO или европейские нормы (EN) с тем, чтобы свести к минимуму деградацию образцов воды за период времени с момента отбора до анализа;

b) минимальное количество проб, отобранных в определенные интервалы времени в течение одного года, фиксируется в зависимости от мощности очистительного сооружения следующим образом:

на 2000-9999 л очищенной воды – 12 проб в течение первого года и 4 пробы в последующие годы, если в течение первого года подтверждается соблюдение предписаний настоящих технических норма; если одна из 4 отобранных проб не соответствует техническим нормам, в следующем году будет отобрано 12 проб;

на 10000-49999 л очищенной воды – 12 проб;

на 50000 л очищенной воды – 24 пробы.

c) считается, что очищенные сточные воды отвечают предельно допустимым

значениям, если для каждого отдельно взятого параметра отобранные образцы покажут, что соблюдают соответствующие значения в зависимости от следующих положений:

для параметров, предусмотренных в приложении № 3 к настоящему Положению, максимальное количество образцов, которые могут не соответствовать значениям концентрации и/или снижению процентного содержания, указанного в приложениях № 3 и 4, уточняется в приложении № 4 к настоящему Положению;

для параметров, указанных в приложении № 3, выраженных значениями концентрации, максимальное количество образцов, отобранных при нормальных условиях эксплуатации, не должно отклоняться от указанных значений параметров более чем на 100%. Для значений концентрации, относящихся к общему содержанию взвешенных твердых частиц могут приниматься отклонения до 150% (в 1,5 раза);

для параметров, которые указаны в приложении № 5, среднегодовые показатели образцов должны соблюдать соответствующие значения для конкретного параметра.

38. Для расчета параметров, указанных в подпунктах а), б) и с) пункта 37, могут применяться альтернативные методы, если будет доказано, что они позволяют получить равноценные результаты.

39. Сбросы, оборудованные в сооружениях по очистке городских сточных вод, должны соответствовать предписаниям, указанным в приложении № 3 к настоящему Положению.

40. Экстремальные значения параметров, относящихся к качеству воды, не принимаются во внимание, если они получены в результате исключительных обстоятельств, таких как обильное выпадение осадков, случайный сброс из канализационных сетей и с очистительного сооружения.

[Пкт.40 изменен ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

Глава V

Использование шлама, образующегося в сооружениях по очистке сточных вод

41. Шлам, оставшийся после процесса очистки сточных вод, подлежит переработке в соответствии с проектами, внедренными на очистных сооружениях. Накопленный шлам после переработки транспортируется или складывается на полигонах для хранения очистных сооружений. После проведения специализированных исследований шлам используется в качестве органического удобрения, сжигается или закапывается.

Использование шлама в сельском хозяйстве регулируется в соответствии с положениями действующего законодательства об охране окружающей среды, в частности почв.

В тех случаях, когда шлам не обладает необходимым качеством для использования в сельском хозяйстве, существуют другие возможности его утилизации, например, сжигание. Предприятия по производству цемента могут использовать шлам очистных сооружений агломераций в качестве альтернативного сырья для производства энергии.

42. В ходе модернизации и технического переоснащения сооружений по очистке городских сточных вод должны предприниматься меры по модернизации вторичной (биологической) очистки и получению шлама более высокого качества. Кроме того, в результате анаэробного брожения шлама выделяется газ метан. В ходе этих процессов обезвоживание шлама происходит эффективнее при использовании более нового и современного оборудования.

43. При сбросе городских сточных вод с очистных сооружений в уязвимых зонах, подверженных эвтрофикации, должны дополнительно соблюдаться предписания, указанные в приложении № 5 к настоящему Положению. Положения приложения №5

применяются после идентификации и утверждения перечня чувствительных зон.
[Пкт.43 изменен ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

Глава VI

Критерии определения уязвимых зон

44. Приемник может считаться уязвимой зоной, если он относится к одной из следующих групп:

1) естественные водоемы с пресной водой, ставшие эвтрофными, или которые в ближайшем будущем могут стать эвтрофными, если не будут приняты меры по их защите.

Чтобы провести анализ относительно того, содержание каких биологически ценных веществ необходимо сократить путем дополнительной очистки, принимаются во внимание следующие элементы:

а) озера и водотоки, попадающие в естественные водоемы или водохранилища, с ограниченным водообменом, что может способствовать процессу накопления. В этих зонах необходимо включить удаление азота и фосфора, однако только в том случае, если будет доказано, что это сможет привести к снижению уровня эвтрофикации. При отводе из крупных населенных пунктов можно также включить удаление азота;

б) сбросы в малых населенных пунктах, как правило, оказывают незначительное влияние на эти зоны, однако для крупных населенных пунктов необходимо предусмотреть удаление фосфора и/или азота, если будет доказано, что это сможет привести к снижению уровня эвтрофикации;

с) поверхностные воды, предназначенные для забора воды в целях питьевого водоснабжения, концентрация азота в которых может быть больше установленной в нормах качества для поверхностных вод, предназначенных для забора в целях питьевого водоснабжения;

д) зоны, в которых необходима другая очистка, помимо предусмотренной в Главе V настоящего Положения с целью соблюдения действующих норм.

2) Зона не считается уязвимой, если в течение семи лет после признания ее таковой соответствует требованиям по поступлению фосфора и азота, предусмотренным в приложении № 2 к настоящему Положению.

45. Для обеспечения соответствия качества приемников, установленных как уязвимые зоны, какими являются приемники сточных вод, положениям в данной области, компетентный орган устанавливает в заключениях и/или природоохранных разрешениях на особое потребление более строгие предписания, по сравнению с представленными в приложении №2 к настоящему Положению, в зависимости от степени загрязнения вод, с целью недопущения их эвтрофикации.

46. В зависимости от особенностей промышленных сточных вод, сбрасываемых в низовые части канализационных сетей, и от нормативов качества приемника компетентный орган может установить другие условия к качеству стоков сооружений по очистке городских сточных вод в дополнение к предусмотренным в приложениях № 1 и 2 к настоящему Положению.

47. Точки сброса городских сточных вод выбираются с учетом максимального снижения воздействия на приемник.

48. Очищенные сточные воды должны по возможности повторно использоваться с разрешения соответствующих органов в данной области в зависимости от происхождения и области использования. Повторное использование этих вод должно осуществляться при условии минимального негативного воздействия на окружающую среду.

49. Шлам, образующийся после процесса очистки сточных вод, должен складироваться соответствующим образом или по возможности повторно

использоваться. Способы его размещения или использования должны свести к минимуму отрицательное воздействие на окружающую среду и должны быть определены в заключениях и/или природоохранных разрешениях на особое потребление.

50. Использование шлама возможно только при наличии заключения компетентных органов, в зависимости от происхождения и области использования.

51. Промышленные сточные воды, поступающие из промышленных секторов, указанных в и приложении № 2, перед сбросом в приемники должны соблюдать условия, предусмотренные в приложении № 1 к настоящему Положению.

[Пкт.51 изменен ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

Глава VII

Установление требований к очистке сточных вод в сельских населенных пунктах

52. В случаях когда установка системы сбора сточных вод не оправдана либо невыгодна для окружающей среды, либо по причине высоких затрат, для нее используются индивидуальные системы или другие адекватные системы, обеспечивающие такую же степень защиты окружающей среды.

Это следует учитывать при составлении градостроительных планов, в которых должны приниматься во внимание требования по сбору и очистке сточных вод в сельских населенных пунктах.

53. Существуют два возможных подхода к обеспечению соответствия требованиям к оборудованию соответствующими индивидуальными системами очистки для агломераций более 2000 ЭН, в которых, помимо централизованных систем сбора, допускаются индивидуальные системы очистки в тех случаях, когда технико-экономические и географические условия не позволяют организовать централизованный сбор сточных вод.

54. Общие правила для систем сбора сточных вод в централизованной системе.

Требования к проектированию, строительству и эксплуатации в соответствии с наиболее передовыми техническими знаниями, но только которые не предусматривают повышенных затрат:

размер/мощность, сбора сточных вод, в зависимости от характеристик и объема городских сточных вод;

предупреждение потерь в сети;

уменьшение загрязнения принимающих вод благодаря избыточному расходу из канализационных сетей.

Индивидуальные системы или другие адекватные системы очистки – исключения из правил.

Требования к проектированию, строительству и эксплуатации должны обеспечивать такой уровень защиты окружающей среды, что и централизованная система сбора.

Эти системы могут использоваться только после аргументированной оценки каждого отдельного случая относительно невыгодности централизованной системы очистки для окружающей среды или в соответствии с ситуацией, требующей повышения затрат для системы сбора.

55. Индивидуальные системы сбора сточных вод, рекомендованные в руководствах Европейской комиссией, представляют собой в основном бассейны для сбора или другие виды непроницаемых резервуаров, с регулярным сбором и транспортировкой сточных вод на очистное сооружение.

56. При использовании индивидуальных систем очистки сточных вод применяются процессы очистки, обеспечивающие стоки, которые не оказывают отрицательного воздействия на окружающую среду. Для хранения сточных вод могут использоваться

самоочищающиеся водонепроницаемые бассейны, а качество собранных и очищенных сточных вод должно соответствовать действующим требованиям.

приложение №1

[Приложение №1 изменено ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

Приложение №1

к Положению о требованиях к сбору, очистке и сбросу сточных вод в канализационную систему и/или в водные объекты для городских и сельских населенных пунктов

Показатели качества промышленных сточных вод, сбрасываемых в канализационные сети населенных пунктов

№ п/п	Название показателей/ параметры качества	Единицы измерения	Допускаемые значения	Метод анализа
1	2	3	4	5
1.	Температура	°C	По крайней мере 8 и не более 30	
2.	Концентрация ионов водорода (рН)	Единицы рН	6,5-8,5	SM SR ISO 10523
3.	Взвешенные вещества (ВВ)	мг/л	350,0	SM STAS 6953
4.	Биохимическое потребление кислорода за 5 дней (БПК ₅)	мгО ₂ /л	225 или в соответствии с проектом очистных сооружений	SM SR EN 1899-2
5.	Химическое потребление кислорода - метод дихромата калия (ХПК _{Cr})*	мгО ₂ /л	500 или в соответствии с проектом очистных сооружений	SM SR ISO 6060
6.	Экстрагируемые вещества с органическими растворителями (жиры)	мг/л	25,0	SM SR 7587
7.	Аммиачный азот (NH ⁺ ₄)	мг/л	30,0	SM SR ISO 5664, SM SR ISO 7150-1
8.	Общее содержание фосфора (Р _{общий})	мг/л	5,0	SM SR EN 6878
9.	Общие цианиды (CN)	мг/л	1,0	SM SR ISO 6703-2, SM SR EN ISO 14403
10.	Сульфиды и сероводород (H ₂ S) **	мг/л	1,0	SM SR ISO 10530, SM SR 7510
11.	Сульфиты (SO ₃ ²⁻)	мг/л	2,0	SM STAS 7661
12.	Сульфаты (SO ₄ ²⁻)	мг/л	400 или концентрация	SM STAS 8601

			в питьевой воде	
13.	Фенолы захватывающие с водяным паром (C ₆ H ₅ OH)	мг/л	3,0	SM SR ISO 6439
14.	Нефтепродукты	мг/л	2,5	SM SR 7877-1, SM SR 7877-2
15.	Активные анионные синтетические моющие средства биоразлагаемые	мг/л	2,5	SM SR EN 903
16.	Свинец (Pb ²⁺)	мг/л	0,2	SM SR ISO 8288
17.	Кадмий (Cd ²⁺)	мг/л	0,2	SM SR EN ISO 5961
18.	Общий хром (Cr ³⁺ +Cr ⁶⁺)	мг/л	1,5	SM SR EN 1233
19.	Хром шестивалентный (Cr ⁶⁺)	мг/л	0,2	SM SR EN 1233
20.	Медь (Cu ²⁺)	мг/л	0,2	SM SR ISO 8288
21.	Никель (Ni ²⁺)	мг/л	0,8	SM SR ISO 8288
22.	Цинк (Zn ²⁺) **	мг/л	1,0	SM SR ISO 8288
23.	Общий остаточный хлор	мг/л	0,5	SM SR EN ISO 7393-1, SM SR EN ISO 7393-2, SM SR EN ISO 7393-3
24.	Хлориды (Cl ⁻)	мг/л	300,0	SM SR ISO 9297
25.	Фториды (F ⁻)	мг/л	1,50	SM SR ISO 10359-1, SM SR ISO 10359-2
26.	Кислоты, легковоспламеняющиеся, токсичные и растворенные газообразные вещества	-	не допускаются	

* Значение концентрации ХПК_{Cr} должно соответствовать отчету БПК_{общий}/ХПК равно 0,67 или больше.

** Для городских населенных пунктов, где вода, подаваемая жителям, содержит цинк или сероводород в концентрациях, превышающих 1 мг/л, будет принято то же значение.

*** Другие альтернативные методы могут быть использованы только в случае, когда доказано, что они имеют такую же чувствительность и предел обнаружения.

[приложение № 2](#)

[\[Приложение №2 изменено ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793\]](#)

Приложение №2

к Положению о требованиях к сбору, очистке и сбросу сточных вод в канализационную систему и/или в водные объекты для городских и сельских населенных пунктов

**Предельно допустимая загрузка загрязнений
в городских и промышленных сточных водах, сбрасываемых
в водные объекты**

Применяется ко всем категориям стоков воды, которые образуются или нет на очистных сооружениях

№ п/п	Название показателей/ параметры качества	Единицы измерения	Предельно допустимые значения	Метод анализа
1	2	3	4	5
А. Физические показатели				
1.	Температура ¹⁾	С ⁰	30	
В. Химические индикаторы				
2.	Концентрация ионов водорода (рН)	Единицы рН	6,5-8,5	SM SR ISO 10523
3.	Взвешенные вещества (ВВ)	мг/л	35,0	SM STAS 6953
4.	Биохимическое потребление кислорода до 5 дней (СВО ₅)	мгО ₂ /л	25,0	SM SR EN 1899-2
5.	Химическое потребление кислорода методом с бихромата калия (ССО _{Cr})	мгО ₂ /л	125,0	SM SR ISO 6060
6.	Аммиачный азот (NH ₄ ⁺) ⁵⁾	мг/л	2,0	SM SR ISO 7150-1
7.	Общий азот Kjeldahl (НТК) ⁵⁾	мг/л	10,0	SM SR EN ISO 13395
8.	Нитраты (NO ₃ ⁻) ⁵⁾	мг/л	25,0	SM SR EN ISO 13395
9.	Нитриты (NO ₂ ⁻) ⁵⁾	мг/л	1,0	SM SR EN 26777
10.	Сероводород и сульфид (S ²⁻)	мг/л	0,5	SM SR ISO 10530, SM SR 7510
11.	Сульфиты (SO ₃ ²⁻)	мг/л	1.0	SM STAS 7661
12.	Сульфаты (SO ₄ ²⁻)	мг/л	400,0 или концентрация в питьевой воде	SM STAS 8601
13.	Фенолы захватывающие с водяным паром (C ₆ H ₅ OH)	мг/л	0,3	SM SR ISO 6439
14.	Экстрагируемые вещества с органическими растворителями (жиры)	мг/л	10,0	SM SR 7587
15.	Нефтепродукты ⁴⁾	мг/л	0,5	SM SR 7877-1, SM SR 7877-2
16.	Общее содержание фосфора (P _{общий}) ⁵⁾	мг/л	2,0	SM SR EN ISO 6878

17.	Активные анионные синтетические моющие средства биоразлагаемые	мг/л	0,5	SM SR EN 903
18.	Общие цианиды (CN)	мг/л	0,4	SM SR ISO 6703-1
19.	Свободный остаточный хлор (Cl ₂)	мг/л	0,2	SM SR EN ISO 7393-1
20.	Хлориды (Cl ⁻)	мг/л	300,0	SM SR ISO 8288
21.	Фториды (F ⁻)	мг/л	1,5	SM SR ISO 10359-1
22.	Сухой остаток	мг/л	1500,0	SM STAS 9187
23.	Мышьяк (As ⁺) ²⁾	мг/л	0,1	SM SR ISO 10566
24.	Алюминий (Al ³⁺)	мг/л	5,0	SM SR ISO 10566
25.	Кальций (Ca ²⁺)	мг/л	300,0	SM SR ISO 6058
26.	Свинец (Pb ²⁺) ²⁾	мг/л	0,12	SM SR ISO 8288
27.	Кадмий (Cd ²⁺) ²⁾	мг/л	0,1	SM SR ISO 8288
28.	Общий хром (Cr ³⁺ +Cr ⁶⁺) ²⁾	мг/л	1,0	SM SR EN ISO 18412
29.	Хром (Cr ³)	мг/л	0,9	SM SR EN ISO 18412
30.	Хром шестивалентный (Cr ⁶⁺) ²⁾	мг/л	0,1	SM SR EN ISO 18412
31.	Общий ион железа (Fe ²⁺ ,Fe ³⁺)	мг/л	5,0	SM SR ISO 6332
32.	Медь (Cu ²⁺) ²⁾	мг/л	0,1	SM SR ISO 8288
33.	Никель (Ni ²⁺) ²⁾	мг/л	0,5	SM SR ISO 8288
34.	Цинк (Zn ²⁺) ²⁾	мг/л	0,5	SM SR ISO 8288
35.	Ртуть (Hg ²⁺) ²⁾	мг/л	0,05	SM SR EN 17852
36.	Серебро (Ag ⁺)	мг/л	0,1	GOST 18293-72
37.	Молибден (Mo ²⁺)	мг/л	0,1	GOST 18293-72
38.	Селен (Se ²⁺)	мг/л	0,1	GOST 19413-89
39.	Общий марганец (Mn общий)	мг/л	1,0	SM SR ISO 6333

40.	Магний (Mg ²⁺)	мг/л	100,0	SM SR ISO 6059
41.	Кобальт (Co ²⁺)	мг/л	1,0	SM SR ISO 8288

Примечания:

1) При сбросе сточных вод, температура воды естественного водоприемника не должна превышать 30°C.

2) Количество ионов тяжелых металлов не должно превышать концентрации в 2 мг/л, индивидуальные значения должны быть такими же, которые предусмотрены в таблице. В случае, когда водные ресурсы/ источник питьевой воды содержит Zn в концентрации более чем 0,5 мг/л. Это значение будет принято и при сбросе сточных вод в водные ресурсы, но не более 5 мг/л.

3) Соответствующие стандартные методы анализа, указанные в таблице, имеют ориентировочный характер, альтернативные методы могут быть использованы, если доказано, что они имеют индексы достоверности и точности и предел обнаружения.

4) Поверхность водоприемника, в который сбрасываются сточные воды, не должна изменяться.

5) Значения, которые нужно соблюдать, чтобы сбрасывать в чувствительные зоны, подлежащие эвтрофикации, согласно приложению № 5 к настоящему Положению.

6) Другие альтернативные методы могут быть использованы только в случае, когда доказано, что они имеют такую же чувствительность и предел обнаружения.

[приложение № 3](#)

[Приложение №3 изменено ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

Приложение № 3

к Положению о требованиях к сбору, очистке и сбросу сточных вод в канализационную систему и/или в водные объекты для городских и сельских населенных пунктов

Предписания, относящиеся к сбросу стоков с городских очистных сооружений

Применяются значения концентрации или снижение процентного содержания

Параметры	Концентрация	Минимальный процент снижения ¹⁾ (%)	Метод измерения
Биохимическое потребление кислорода (БПК ₅ при 20°C), без нитрификации ²⁾	25 мг/л O ₂	70-90	Однородная, нефильтрованная, неотстоенная (взболтанная) проба Определение концентрации растворенного кислорода до и после 5 дней

			инкубации при температуре 20 ° C ±1° C в общей темноте Добавляется ингибитор нитрификации
Химическое потребление кислорода (ХПК)	125 мг/л O ₂	75	Однородная, нефльтрированная, не неостоянная (взболтанная) проба Используется метод бихромата калия
Взвешенные вещества ³⁾	35 мг/л	90	Фильтрация репрезентативной пробы на мембране 0,45 мм, сушка при 105° C и взвешивание, а также при помощи метода центрифугирования репрезентативной пробы (в течение 5 минут со средним ускорением 2800-3200 г), сушка при 105° C и взвешивание

Примечания:

¹⁾ Сокращение в связи с входящими показателями;

²⁾ Параметр может быть заменен другим, а именно: общий органический углерод (ТОС) или общее потребление кислорода (ОТ), если можно установить связь между БПК и параметр, который может заменить эту связь;

³⁾ Анализы, касающиеся выбросов из биопрудов и/или из лагун, будут выполняться на фильтрованных образцах, а концентрация взвешенных веществ в нефльтрированных пробах воды без фильтра не должна превышать 150 мг/л."

[приложение № 4](#)

Приложение № 4

к Положению о требованиях к сбору, очистке и сбросу сточных вод в канализационную систему и/или в водные объекты для городских и сельских населенных пунктов

Количество выборок, которые могут отклоняться от запросов

Количество отобранных проб в год	Максимально допустимое количество несоответствующих проб
4-7	1
8-16	2
17-28	3
29-40	4
41-53	5

54-67	6
68-81	7
82-95	8
96-110	9
111-125	10
126-140	11
141-155	12
156-171	13
172-187	14
188-203	15
204-219	16
220-235	17
236-251	18
252-268	19
269-284	20
285-300	21
301-317	22
318-334	23
335-350	24
351-365	25

[приложение № 5](#)

[Приложение №5 изменено ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

Приложение № 5

к Положению о требованиях к сбору, очистке и сбросу сточных вод в канализационную систему и/или в водные объекты для городских и сельских населенных пунктов

Предписания относительно сбросов городских сточных вод из очистных сооружений в чувствительных зонах, подверженных эвтрофикации

В зависимости от местных условий будут применяться к одному или обоим показателям.

Применение значений концентрации или процентное сокращение.

Показатели/ параметры качества	Концентрация	Минималь-ный процент снижения (%)	Методы определения ссылки
Общее содержание фосфора	2 мг/л (10000-100000 ЭЖ) 1 мг /л (peste 100 000 ЭЖ)	80	Молекулярно-абсорбционный спектрофотометр

Общий азот ²⁾	15 мг/л (10000-100 000 ЭЖ) 10 мг/л (peste 100000 ЭЖ) ³⁾	70-80	Молекулярно-абсорбционный спектрофотометр
--------------------------	---	-------	---

Примечание:

- 1) Сокращение в отношении количественного влияния.
- 2) Общее содержание азота – общее содержание азота, полученное методом Kjeldal (органический азот + аммоний), азота нитратов и азот нитритов азота.
- 3) Эти суммы представляют средние годовые концентрации. Другая возможность: среднесуточная не должна превышать 20 мг/л N (азота). Это требование относится к температуре воды не менее 12 ° C на период работы биологического реактора очистного сооружения. Условие относительно температуры может быть заменено ограничением времени работы, с учетом региональных климатических условий. Эта альтернатива применяется, если будет доказано, что получены эквивалентные результаты.

[приложение № 6](#)

[Приложение №6 введено ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

Приложение № 6
к Положению о требованиях к сбору,
очистке и сбросу сточных вод в
канализационную систему и/или
в водные объекты для городских
и сельских населенных пунктов,

МЕТОДОЛОГИЯ

расчета ПДК загрязняющих веществ в сточных водах, сбрасываемых в системы канализации населенных пунктов

1. Расчет значений предельно допустимых концентраций (ПДК) загрязняющих веществ в сточных водах, сбрасываемых в систему канализации населенных пунктов, осуществляется исходя из отношения материального баланса загрязняющих веществ (бытовых и промышленных сточных вод), поступающих на очистные сооружения (формула (1), эффективности очистки данных веществ на соответствующих сооружениях (E) и данных предельно допустимого сброса (ПДС) этих веществ в сточные воды, сбрасываемые в приемник после очистки на очистном сооружении.

$$(1) \quad Q_{\text{бытовая}} \cdot C_{\text{бытовая}} + Q_{\text{показ.}} \cdot C_{\text{показ.}} \cdot (\text{ПДК}) < (Q_{\text{бытовая}} + Q_{\text{показ.}}) \cdot C_{\text{допустимая}},$$

где:

$Q_{\text{показ.}} \cdot C_{\text{показ.}} \cdot (\text{ПДК})$ – соответственно, расход и предельно допустимая концентрация загрязняющих веществ в промышленных сточных водах, допустимых к сбросу в систему канализации населенного пункта;

$Q_{\text{бытовая}} \cdot C_{\text{бытовая}}$ – соответственно, расход и концентрация загрязняющих веществ в

бытовых сточных водах, поступающих на очистные сооружения.

Величина $C_{\text{бытовая}}$ (мг/л) устанавливается на основании усредненных данных, полученных в результате измерений качественного состава и свойств сточных вод, отводимых от потребителей жилого фонда в систему канализации населенного пункта, или рассчитывается по формуле (2):

$$(2) \quad C_{\text{бытовая}} = (N \times m) / Q_{\text{предел.}} = (N \times m) / (N \times q_n) \text{ (мг/л), где:}$$

N – количество человек, пользующихся услугами канализации; зависит от степени обустройства и жилищных условий;

m – количество загрязняющих веществ на одного жителя (в мг/день), согласно таблице 1;

q_n – норма водопотребления на одного человека за 24 часа;

$Q_{\text{предел.}}$ – расчетный расход бытовых сточных вод, полученных от населения жилого фонда, который определяется исходя из норм потребления питьевой воды или предельных объемов сточных вод, разрешенных к сбросу в приемник органами в области охраны окружающей среды;

$C_{\text{допуст.}}$ – максимально допустимая концентрация загрязняющих веществ в сточных водах, поступающих на очистные сооружения, которая определяется по формуле (3):

$$(3) \quad C_{\text{допуст.}} = C_{\text{ПДС}} \times [100/(100-E)], \text{ где:}$$

$C_{\text{ПДС}}$ – максимально допустимая (нормативная) величина концентрации загрязняющих веществ, содержащихся в очищенных сточных водах при сбросе их в приемник очистных сооружений, равная предельно допустимому стоку (ПДС), утвержденная государственным органом в области окружающей среды;

E – эффективность очистки соответствующего загрязняющего вещества на очистных сооружениях населенного пункта (%), которая определяется согласно среднегодовым данным, полученным в процессе эксплуатации очистных сооружений, или согласно проектной документации либо данным, представленным в таблице 2.

Исходя из формулы (1), допустимая концентрация загрязняющих веществ в промышленных сточных водах [$C_{\text{показ. (ПДК)}}$], допустимых к сбросу в систему канализации населенного пункта, определяется по формуле (4):

$$(4) \quad C_{\text{показ. (ПДК)}} < C_{\text{допустимая}} \times [(Q_{\text{бытовая}} \cdot Q_{\text{показ.}}) / Q_{\text{показ.}}] - C_{\text{бытовая}} \times (Q_{\text{бытовая}} / Q_{\text{показ.}}); \text{ (мг/л)}$$

В тех случаях, когда в сточных водах экономических агентов присутствуют загрязняющие вещества, которые не могут быть удалены на сооружениях или оборудованием биологической очистки, их допустимая концентрация ($C_{\text{показ. (ПДК)}}$) должна быть на уровне ПДК в воде приемника. При отсутствии данных о значениях ПДК сброс указанных загрязнений запрещен.

При расчете допустимой концентрации сульфидов, следует иметь в виду, что их концентрация увеличивается в напорных канализационных коллекторах примерно на 10% на каждый км.

2. Перечень загрязняющих веществ и нормативы ПДК загрязнителей, сбрасываемых в системы канализации населенных пунктов, разрабатываются

операторами водоснабжения и канализации для каждого населенного пункта и экономического агента в отдельности, согласовываются с органами в области охраны окружающей среды и здравоохранения и утверждаются органами местного публичного управления.

3. В случае, если промышленное предприятие (экономический агент) сбрасывает в публичную промышленную сеть только бытовые сточные воды, их качество должно соответствовать требованиям, предъявляемым к составу бытовых сточных вод.

Другие загрязняющие вещества, которые, как правило, являются специфическими для промышленной сточной воды, не могут присутствовать в бытовых сточных водах.

4. Расчет значений допустимых концентраций загрязняющих веществ, содержащихся в сточных водах, осуществляется в случае изменения условий водопользования операторами или один раз в 2 года для действующих предприятий, а также каждый раз при планировании новых объектов, расширении или реконструкции сетей канализации и очистных сооружений или при изменении качества сбрасываемых сточных вод в публичную сеть вследствие изменения производственных процессов и т.п.

Таблица № 1

Количество загрязняющих веществ на 1 жителя (г/сутки) в бытовых сточных водах, сброшенных в канализационную систему населенного пункта

№ п/п	Показатель качества	Количество загрязняющих веществ на 1 жителя в день (г/сутки)
1.	Взвешенные вещества	65,0
2.	БПК ₅	60,0
3.	Концентрация ионов водорода (pH)	6,5 - 8,5
4.	Температура	ниже 30 градусов С
5.	Азот селитры, N	8,0
6.	Фосфаты (P ₅ O ₅)	3,3
7.	Хлориды (Cl)	9,0
8.	Активные анионные синтетические моющие средства	2,5
9.	ХПК	120,0

Таблица 2

Перечень загрязняющих веществ и эффективность их очистки в установках биологической очистки

№ п/п	Наименование загрязняющего вещества	Эффективность очистки загрязняющих веществ в установках биологической очистки (%)
1.	Взвешенные вещества	90

2.	БПК ₅	70-90
3.	Минерализация	0
4.	Хлориды	0
5.	Сульфаты, Сульфиды	0
6.	Натриты (N)	-
7.	Нитраты (azot) (N)	-
8.	Азот амонийный (NH ₄ ⁺)	50
9.	Медь	65
10.	Никель	40
11.	Цинк	60
12.	Железо	65
13.	Хром-3	65
14.	Хром-6	50
15.	Экстрагируемые органические растворители (растительные и животные)	65
16.	Активные анионные синтетические моющие средства биоразлагаемые	60
17.	Фенолы, захватывающиеся водяным паром (C ₆ H ₅ OH)	80
18.	Нефтепродукты	70
19.	Общий фосфор	30
20.	Ртуть	50
21.	Кадмий	50
22.	Свинец	40
23.	Химическое потребление кислорода	75
24.	Общие цианиды	60
25.	Формальдегиды	65
26.	Мышьяк	0
27.	Алюминий	0
28.	Кобальт	0
29.	Олово	0
30.	Стронций	15
31.	Бериллий	-
32.	Селен	40
33.	Молибден	30

HGM1228/2007
ID intern unic: 325964
[Версия на русском](#)

[Versiunea originala](#)
[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

GVERNUL

HOTĂRÎRE Nr. 1228
din 13.11.2007

**pentru aprobarea Regulamentului privind achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea aparatelor
de evidență a consumurilor de apă**

Publicat : 23.11.2007 în Monitorul Oficial Nr. 180-183 art Nr : 1287

***HOTĂRÎRE Nr. 1228 din 13.11.2007 pentru aprobarea Regulamentului privind
achiziționarea, proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea aparatelor
de evidență a consumurilor de apă***
***Regulamentului privind achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea aparatelor de evidență a
consumurilor de apă***

***ANEXA nr. 1 la Hotarîrea Guvernului nr.1228 din 13 noiembrie 2007
REGULAMENT privind achiziționarea, proiectarea, instalarea, recepția
și exploatarea aparatelor de evidență a consumurilor de apă***

I. Dispoziții generale

I. Dispoziții generale

***II. Elaborarea documentației pentru instalarea
aparatelor de evidență***

***III. Executarea lucrărilor de instalare și recepție
a aparatelor de evidență***

IV. Exploatarea aparatelor de evidență

Anexa nr. 1 ACT de montare, recepție și punere în funcțiune a aparatelor de evidență a apei

Anexa nr. 2 ACT de sigilare

Anexa nr. 3 ACT de desigilare

Anexa nr. 4 FIȘA DE EVIDENȚĂ A CONSUMULUI DE APĂ

Anexa nr. 5 FIȘA DE EVIDENȚĂ A CONSUMULUI DE APĂ

Anexa nr. 6 PRESCRIȚIA nr. _____ (Formularul nr. P-1)

*Anexa nr. 7 PRESCRIȚIA nr. _____ (pentru populație)
(Formularul nr. P-2)*

*Anexa nr. 8 PRESCRIȚIA nr. _____ (pentru populație)
(Formularul nr. P-3)*

*Anexa nr. 9 PRESCRIȚIA nr. _____ (pentru agenți economici
și instituții publice) (Formularul nr. P-4)*

*Anexa nr. 10 PRESCRIȚIA nr. _____ (pentru agenți
economici și instituții publice) (Formularul nr. P-5)*

*Anexa nr. 11 ACT de cercetare a evidenței și folosirii apei în
apartamente / încăperi locuibile în cămine (Formularul nr. A-4)*

*Anexa nr. 12 ACT de cercetare a evidenței și folosire a apei
de către utilizatori: întreprinderi, organizații și alți agenți
economici*

*Anexa nr. 13 ACT de inspectare a stării tehnice a rețelelor de
alimentare cu apă și canalizare, a aparatelor de evidență a apei
și a nivelului de confort al obiectivului*

*Anexa nr. 14 PRESCRIPȚE PENTRU ASIGURAREA
ACCESULUI nr. _____*

ANEXA nr. 2 LISTA hotărârilor de Guvern care se abrogă

MODIFICAT[HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793](#)

În scopul reglementării procesului de instalare și exploatare a contoarelor de apă și optimizării activității de contorizare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul privind achiziționarea, proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea aparatelor de evidență a consumurilor de apă, conform anexei nr.1.
2. Aparatele de evidență a consumului de apă aflate în exploatare și care corespund cerințelor tehnice de instalare și actelor normative în vigoare se vor utiliza până la uzarea lor completă în baza rezultatelor verificării metrologice sau deteriorării.
3. Organele centrale de specialitate ale administrației publice și organizațiile interesate, în termen de 3 luni, vor aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta hotărâre.
4. Autoritățile administrației publice locale, la finele fiecărui an, vor monitoriza desfășurarea lucrărilor de instalare a aparatelor de evidență la consumatori, în funcție de mijloacele de finanțare, conform prevederilor Regulamentului sus-menționat.
5. Se abrogă unele hotărâri ale Guvernului, conform anexei nr. 2.

PRIM-MINISTRU**Vasile TARLEV****Contrasemnează:****Ministrul economiei și comerțului****Igor Dodon****Ministrul administrației publice locale****Valentin Guznac****Nr. 1228. Chișinău, 13 noiembrie 2007.**

Anexa nr. 1

la Hotărârea Guvernului nr.1228

din 13 noiembrie 2007

REGULAMENT**privind achiziționarea, proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea aparatelor de evidență a consumurilor de apă****I. Dispoziții generale**

1. Prezentul Regulament este elaborat în temeiul Codului civil al Republicii Moldova nr.1107-XV din 6 iunie 2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.82-86, art.661), Legii metrologiei nr.647-XIII din 17 noiembrie 1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr.13, art.124), Legii nr.105-XV din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.126-131, art.507), Legii serviciilor publice de gospodărie comunală nr.1402-XV din 24 octombrie 2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.14-17, art.49).

2. În sensul prezentului Regulament, termenii utilizați semnifică următoarele:

aparat de evidență a apei (contor de apă) – aparat destinat pentru înregistrarea volumului de apă consumat;

aviz tehnic de înregistrare – document eliberat de Organismul Național de Metrologie în baza declarației solicitantului de a efectua lucrări de metrologie, impunând obligațiuni care decurg din actele normative în vigoare;

consum de apă – volumul de apă consumat din rețelele de distribuție centralizate sau din interiorul blocului, determinat în baza indicațiilor contoarelor instalate la utilizatori, iar în lipsa contoarelor, conform normelor de consum în vigoare;

operator (furnizor) – agent economic care, în baza contractului încheiat cu utilizatorul (consumatorul) sau utilizatorul casnic, livrează apă și evacuează apele uzate;

punct de delimitare (limită de separație) – loc în care se divizează rețelele de apă ale

utilizatorului și operatorului, conform criteriului de proprietate;

tarif distinct – tarif destinat pentru achiziționarea, instalarea, verificarea metrologică periodică, recepția și exploatarea aparatelor de evidență a consumului de apă;

utilizator (consumator) – persoană fizică sau juridică care, în baza contractelor încheiate cu operatorul (furnizorul), consumă apă (potabilă, tehnologică, menajeră, ape uzate – în continuare apă) prin conectarea instalațiilor sale la rețelele respective în unul sau mai multe puncte de alimentare.

În cazul blocurilor locative, utilizatorul (consumatorul) este distribuitor de servicii de alimentare cu apă pînă la încheierea contractelor între operator (furnizor) și utilizatorii casnici;

utilizator casnic – orice persoană fizică care beneficiază de servicii de alimentare cu apă pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător sau profesională;

verificarea metrologică a aparatelor de evidență (contoarelor) – modalitate de control metrologic legal, prin care se constată și se confirmă că un aparat de evidență îndeplinește cerințele indicate în reglementările de metrologie legală respective.

3. Prevederile prezentului Regulament se aplică tuturor raporturilor juridice apărute în legătură cu achiziționarea, proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea aparatelor de evidență a consumului de apă.

4. Cerințele prezentului Regulament se extind asupra tuturor întreprinderilor și organizațiilor a căror activitate ține de alimentarea cu apă (operatori), precum și asupra instituțiilor publice, agenților economici și proprietarilor de locuințe, indiferent de forma lor de proprietate și apartenența departamentală.

5. Serviciile de alimentare cu apă se prestează doar în temeiul contractelor directe, încheiate între operator (furnizor) și utilizator (consumator) sau operator (furnizor) și utilizator casnic.

6. La proiectarea construcțiilor noi, reconstrucției sau reparației capitale a obiectivelor existente trebuie prevăzută în mod obligatoriu instalarea aparatelor de evidență pentru fiecare utilizator.

7. Nu se admite racordarea noilor utilizatori la rețelele centralizate de alimentare cu apă fără instalarea aparatelor de evidență.

8. Nu se admite recepția construcțiilor noi și a celor reconstruite și reparate capital fără instalarea aparatelor de evidență a consumului de apă.

9. Tipul concret al aparatelor de evidență trebuie selectat de către operator (furnizor), conform modelelor aprobate și incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare al Republicii Moldova, cu includerea tipului respectiv în condițiile tehnice eliberate de operator.

10. Activitățile de achiziționare, instalare, exploatare, întreținere și reparație, înlocuire și verificare metrologică, în termenele indicate în lista oficială a mijloacelor de măsurare supuse controlului metrologic legal a aparatelor de evidență, se efectuează:

la bransamentele obiectivelor ce aparțin instituțiilor publice - în conformitate cu clauzele contractuale încheiate între utilizator și operator, din contul mijloacelor financiare prevăzute în bugetele publice;

la bransamentele obiectivelor ce aparțin agenților economici - în conformitate cu clauzele contractuale încheiate între utilizator și operator, din contul mijloacelor financiare proprii ale agenților economici;

la bransamentele blocurilor locative, aflate în exploatare - de către operator, din contul mijloacelor financiare, prevăzute în tarifele respective de alimentare cu apă și canalizare, calculate conform Metodologiei determinării, aprobării și aplicării tarifelor pentru serviciile de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate;

în apartamentele blocurilor locative, încăperile locuibile în cămine, precum și în case individuale - de către operator (furnizor) în baza contractului bilateral, prin aplicarea unui tarif distinct, aprobat de către autoritățile administrației publice locale pentru contorizarea consumului de apă. În lipsa contractului respectiv, toate lucrările de achiziționare, instalare,

exploatare, întreținere și reparație, înlocuire și verificare metrologică a contoarelor de apă se execută din contul consumatorului.

II. Elaborarea documentației pentru instalarea aparatelor de evidență

11. Pentru obținerea condițiilor tehnice, utilizatorul depune o cerere la adresa operatorului, anexînd documentele ce confirmă dreptul de proprietate (posesie):

- a) contract de vânzare-cumpărare;
- b) contract de locațiune;
- c) certificat de moștenitor.

12. În termen de 10 zile lucrătoare din momentul depunerii cererii, operatorul examinează actele prezentate și eliberează condițiile tehnice pentru elaborarea documentației de proiect privind instalarea aparatului de evidență.

13. Elaborarea documentației de proiect pentru instalarea aparatelor de evidență se efectuează de către unitățile specializate în domeniu, care dețin licențe de activitate pentru toate categoriile de construcții, instalații și rețele de alimentare cu apă, sisteme interioare (art. 8 pct. 16) din Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind licențierea unor genuri de activitate).

La finalizarea lucrărilor de proiectare, unitățile specializate în domeniu coordonează documentația cu operatorul.

III. Executarea lucrărilor de instalare și recepție a aparatelor de evidență

14. Instalarea aparatelor de evidență se efectuează în conformitate cu documentația de proiect.

15. Lucrările de instalare a aparatelor de evidență sînt efectuate de către agenții economici ce dețin licență pentru desfășurarea activității de construcție a edificiilor și aviz tehnic de înregistrare, eliberat de Organismul Național de Metrologie.

16. Pe toată perioada de executare a lucrărilor de instalare a aparatelor de evidență, pînă la recepția acestora, responsabilitatea pentru integritatea și păstrarea aparatelor de evidență o poartă executantul lucrărilor.

17. După finalizarea lucrărilor de instalare a aparatelor de evidență se întocmesc acte privind îndeplinirea lucrărilor, conform anexei nr. 1 la prezentul Regulament.

18. Actul de recepție și punere în funcțiune a lucrărilor de instalare a aparatelor de evidență se întocmește în cîte un exemplar pentru fiecare semnatar (anexa nr.1).

În baza acestui act se întocmește fișa de evidență a consumului de apă, conform anexelor nr. 4 sau nr. 5 la prezentul Regulament.

19. Utilizatorul este responsabil pentru păstrarea integrității aparatului de evidență și a sigiliilor aplicate.

IV. Exploatarea aparatelor de evidență

20. Exploatarea aparatelor de evidență include lucrările de întreținere, reparație, verificare metrologică și înlocuire a acestora.

21. Întreținerea aparatelor de evidență prevede:

- a) cercetarea vizuală și controlul asupra stării sigiliilor aplicate;
- b) înscrierea indicațiilor contoarelor;
- c) întocmirea prescripțiilor, conform anexelor nr.6-10 și 14 la prezentul Regulament, după caz.

22. Reparația aparatelor de evidență se efectuează în ateliere specializate și include următoarele:

- demontarea aparatului și a elementelor asamblate;
- desfacerea aparatului;
- spălarea, curățirea elementelor corpului aparatului de tină și rugină (în caz de necesitate, prelucrarea de sablaj a corpului contorului);
- depistarea și înlăturarea deranjamentelor (defectelor);

înlocuirea detaliilor uzate;
vopsirea, asamblarea, reglarea .

23. Verificarea metrologică a aparatelor de evidență se efectuează la expirarea termenului de verificare, stabilit în lista oficială a mijloacelor de măsurare supuse controlului metrologic legal, sau, la cererea operatorului, utilizatorului (verificare metrologică de expertiză), în laboratoarele cu competență tehnică respectivă, cu participarea părților interesate.

În cazul rezultatelor negative ale verificărilor metrologice, aparatul de evidență se înlocuiește.

24. La depistarea vizuală a unor defecțiuni, utilizatorii sînt obligați să informeze imediat operatorul din momentul constatării lor (nu funcționează mecanismul de calcul, sînt înregistrate scurgeri la conectări, este deteriorat ecranul, sînt rupte sigiliile ș.a.).

În cazul în care utilizatorul (consumatorul) nu a informat în timp de 72 ore despre defecțiunile depistate, iar operatorul a constatat acest fapt, se întocmește un act în care se înscriu defecțiunile și care este semnat de ambele părți, cu indicarea măsurilor și termenelor de înlăturare a lor, conform anexelor nr.11-13 la prezentul Regulament, după caz.

25. Demontarea de către utilizator a aparatelor de evidență, instalate la branșamente, se efectuează cu coordonarea prealabilă scrisă a operatorului.

Notă: Anexele nr. 2, 3 și 14 la prezentul Regulament se vor aplica în perioada exploatarei aparatului de evidență.

[anexele nr. 1-14](#)

**Anexa nr. 1
la Regulamentul privind
achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția
și exploatarea aparatelor de
evidență a consumurilor de apă**

(Formularul nr. A-1)

_____ (operatorul / поставщик)

АКТ

de montare, recepție și punere în funcțiune a aparatelor de evidență a apei

АКТ

монтажа, приёмки и ввода в эксплуатацию приборов учёта воды

din „_____” _____ 200__
от

Subsemnatul, reprezentantul operatorului

Я, представитель поставщика

(telefon / телефон)

_____ (funcția, numele, prenumele / должность, Ф.И.О.)

reprezentantul organizației care a montat instalațiile de contorizare

представитель организации, смонтировавшей водомерные узлы

(telefon / телефон)

_____,
(reprezentantul organizației, funcția, numele / представитель организации, должность, Ф.И.О.)
reprezentantul utilizatorului

представитель потребителя (telefon / телефон)

(numele / Ф.И.О.)

am efectuat montarea, recepția și punerea în funcțiune a aparatelor de evidență a apei la obiectivul

произвели приём и ввод в действие приборов учёта на объекте

din _____, **și**

по _____ (adresă poștală / почтовый адрес) и _____ (adresă, numărul pe durata construcției / адрес, номер на время строительства)

Apa potabilă

на питьевую воду

Diametrul Диаметр	Tipul Тип	Nr. contorului № водомера	Verificat metrologic Метрологически поверен	Nr. certificatului de verificare metrologică № свидетельства метрологической поверки	Indicațiile Показания	Diametrul bransamentului Диаметр ввода	Locul montării Место установки

Apa caldă menajeră

на горячую воду

Diametrul Диаметр	Tipul Тип	Nr. contorului № водомера	Verificat metrologic Метрологически поверен	Nr. certificatului de verificare metrologică № свидетельства метрологической поверки	Indicațiile Показания	Diametrul bransamentului Диаметр ввода	Locul montării Место установки

Aparatele de evidență sînt montate în conformitate cu condițiile tehnice nr. _____ din

_____,
Приборы учёта смонтированы в соответствии с _____ № _____ от _____

documentației de proiect nr. _____ din _____,
проектной документации № _____ от _____

fișei de lucru pentru branșare la rețele eliberată cu nr. _____ din

нарядом на подключение, выданным под № _____ от _____

Contoarele de apă se pun în funcțiune din data semnării prezentului act.

Водомеры вводятся в действие с даты подписания настоящего акта.

Actul este întocmit în trei exemplare.

Настоящий акт составлен в 3-х экземплярах.

Reprezentantul organizației care a montat instalațiile de contorizare

Представитель организации, смонтировавшей водомерные узлы

(semnătura / подпись)

Reprezentantul utilizatorului

Представитель потребителя

(semnătura / подпись)

Reprezentantul operatorului

Представитель поставщика

(semnătura / подпись)

**Anexa nr. 2
la Regulamentul privind
achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția
și exploatarea aparatelor de
evidență a consumurilor de apă****(Formularul nr. A-2)**

(operatorul / поставщик)

**ACT
de sigilare
АКТ
опломбирования**din „_____” _____ 200__
от**utilizatorul** _____ nr. _____
Потребитель _____ (denumirea / наименование) №**Denumirea obiectivului** _____
Название объекта**Adresa** _____
Адрес**Subsemnatul, reprezentantul operatorului** _____
Я, представитель поставщика

(funcția, numele / должность, Ф.И.О.)

în prezența reprezentantului utilizatorului _____
в присутствии представителя потребителя (funcția / должность)

(numele / Ф.И.О.)

am executat**sigilarea:** _____
произвел опломбирование**vanei** _____ **mm, sigiliul nr.** _____,
завдвижки мм, пломба № _____ (locul aflării / место нахождения)**vanei** _____ **mm, sigiliul nr.** _____,
завдвижки мм, пломба № _____ (locul aflării / место нахождения)**unirii contorului nr.** _____, **tipul** _____, **diametrul** _____
mm

соединение водомера № _____ тип _____ диаметр _____ мм
cu țeava, sigiliul de protecție nr. _____, avînd indicațiile _____,
с трубопроводом, защитная пломба № _____ с показаниями

unirii contorului nr. _____, tipul _____, diametrul _____
mm

соединение водомера № _____ тип _____ диаметр _____ мм
cu țeava, sigiliul de protecție nr. _____, avînd indicațiile _____,
с трубопроводом, пломба № _____ с показаниями

filtrului de la instalația de contorizare cu contorul nr. _____, sigiliul de protecție
nr. _____,

фильтра на водомерном узле с водомером № _____ защитная пломба № _____
filtrului de la instalația de contorizare cu contorul nr. _____, sigiliul de protecție
nr. _____,

фильтра на водомерном узле с водомером № _____ защитная пломба № _____
obturatorului de la bransament din str. _____, sigiliul de protecție
nr. _____,

заглушки на вводе с улицы _____ защитная пломба № _____
hidrantului de incendiu din str. _____, sigiliul de protecție
nr. _____,

пожарного гидранта _____ защитная пломба № _____
Reprezentantul utilizatorului _____

Представитель поставщика _____ (numele, prenumele / Ф. И. О.) _____ (semnătura)

/ подпись)

Reprezentantul utilizatorului _____

Представитель потребителя _____ (funcția, numele, prenumele / должность, Ф.И.О.) _____ (semnătura)

/ подпись)

Copia actului a fost primită la „____” _____ **200** _____
Копию акта получил _____ (semnătura / подпись)

Anexa nr. 3
la Regulamentul privind
achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția
și exploatarea aparatelor de
evidență a consumurilor de apă

(Formularul nr. A-3)

(utilizatorul / потребитель)

АКТ
de desigilare
АКТ
распломбирования

din „____” _____ **200** _____
от

Utilizatorul _____ nr. _____
Потребитель _____ (denumirea / наименование) _____ № _____

Denumirea obiectivului

Название объекта _____

Adresa _____

Адрес _____

Subsemnatul, reprezentantul operatorului _____

Я, представитель поставщика _____

(funcția, numele, prenumele / должность, Ф.И.О.)

În prezența reprezentantului utilizatorului _____

в присутствии представителя потребителя _____

(funcția / должность)

(numele, prenumele / Ф.И.О.)

am executat desigilarea:

произвел распломбирование _____

vanei _____ **mm, sigiliul de protecție nr.** _____, _____,
задвижки мм, защитная пломба № (locul aflării / место нахождения)**vanei** _____ **mm, sigiliul de protecție nr.** _____, _____,
задвижки мм, защитная пломба № (locul aflării / место нахождения)**vanei** _____ **mm, sigiliul de protecție nr.** _____, _____,
задвижки мм, защитная пломба № (locul aflării / место нахождения)**unirii contorului nr.** _____, **tipul** _____, **diametrul** _____
mm,

соединение водомера № _____

тип _____

диаметр _____

мм

cu țeava, sigiliul nr. _____, **cu indicațiile** _____,
с трубопроводом, пломба № _____ с показаниями _____**filtrului de la instalația de contorizare cu contorul nr.** _____, **sigiliul de protecție nr.** _____,

фильтра на водомерном узле с водомером № _____

защитная пломба № _____

obturatorului de la branșament din str. _____, **sigiliul de protecție nr.** _____,

заглушки на вводе с улицы _____

защитная пломба № _____

hidrantului de incendiu din str. _____, **sigiliul nr.** _____,

пожарного гидранта _____

пломба № _____

Reprezentantul operatorului _____

Представитель поставщика _____

(numele, prenumele / Ф. И. О.) _____

(semnătura / подпись) _____

Reprezentantul utilizatorului _____

Представитель потребителя _____

(funcția, numele, prenumele / должность, Ф.И.О.) _____

(semnătura / подпись) _____

Copia actului a fost primită la „____” _____ **200** _____

Копию акта получил _____

(semnătura / подпись) _____

Anexa nr. 4
la Regulamentul privind
achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția
și exploatarea aparatelor de
evidență a consumurilor de apă

(Formularul nr. C-1)

(operatorul / поставщик)

FIȘA DE EVIDENȚĂ A CONSUMULUI DE APĂ
КАРТОЧКА УЧЁТА ПОТРЕБЛЕНИЯ ВОДЫ

Utilizatorul nr. _____ din apartamentul / încăperea locuibilă în cămin, casa particulară

Потребитель № _____ из квартиры / жилого помещения в общежитии, индивидуального дома

Str. _____ nr. _____ bloc _____ ap. _____ tel. dom. _____ ser. _____

Ул. _____ № _____ кв. _____ тел. дом. _____ раб. _____

Numele, prenumele, patronimicul proprietarului (chiriașului)

Ф. И.О. собственника (арендатора)

Contorul nr. _____, tipul _____, apă potabilă/menajeră, diam. _____ mm, locul inst. _____, montat _____

Счётчик № _____ тип _____ питьевая / горячая вода, Д _____ мм, место установки установлен

Sigilat: Contorul _____ nr. certificat. de verificare metrologică _____ unirea cont. cu țeava _____, inclusiv cu filtru _____

Опломб.: Счётчик № _____ паспорта метрологической поверки _____ соед. счётчика с трубой _____ включительно с фильтром

Contorul nr. _____, tipul _____, apă potabilă/menajeră, diam. _____ mm, locul inst. _____, montat _____

Счётчик № _____ тип _____ питьевая / горячая вода, Д _____ мм, место установки установлен

Sigilat: Contorul _____ nr. certificat. de verificare metrolog. _____ unirea cont. cu țeava _____, inclusiv cu filtru _____

Опломб.: Счётчик № _____ паспорта метрологической поверки _____ № счётчика, соед. с трубой включительно с фильтром

Contorul nr. _____, tipul _____, apă potabilă/menajeră, diam. _____ mm, locul inst. _____, montat _____

Счётчик № _____ тип _____ питьевая / горячая вода, Д _____ мм, место установки установлен

Sigilat: Contorul _____ nr. certificat. de verificare metrolog. _____ unirea cont. cu țeava _____, inclusiv cu filtru _____

Опломб.: Счётчик № _____ паспорта метрологической поверки _____ соед. счётчика с трубой включительно с фильтром

Contorul nr. _____, tipul _____, apă potabilă/menajeră, diam. _____ mm, locul inst. _____, montat _____

Счётчик № _____ тип _____ питьевая / горячая вода, Д _____ мм, место установки установлен

Sigilat: Contorul _____ nr. certificat. de verificare metrolog. _____ unirea cont. cu țeava _____, inclusiv cu filtru _____

Опломб.: Счётчик № _____ паспорта метрологической поверки _____ соед. счётчика с трубой включительно с фильтром

Sigilat: Obturator _____

Obturator

Опломбировано: Заглушка
Ventil _____

Заклушка
Ventil

Вентиль

Вентиль

Numărul de locatari _____ persoane. Norma de consum _____ m³, tel. relații

Количество жильцов _____ человек. Норма водопотребления _____ м³, тел. для заявок

Fișa este întocmită în 2 exemplare, un exemplar se află la operator, iar al doilea – la utilizator.

Карточка составлена в 2 экземплярах, один из которых находится у поставщика, а второй у потребителя.

Reprezentantul operatorului _____

Представитель поставщика
(/ подпись)

(numele, prenumele / Ф. И. О.)

(semnătura)

Reprezentantul utilizatorului _____

Представитель потребителя
(/ подпись)

(statutul / статус)

(semnătura)

Data scoaterii indicațiilor contorului de apă	Nr. contorului		Nr. contorului		Nr. contorului		Nr. contorului		Semnătura reprezentantului operatorului
	Indicațiile contorului	Consumul	Indicațiile contorului	Consumul	Indicațiile contorului	Con- sumul	Indicațiile contorului	Con- sumul	

Anexa nr. 5

**la Regulamentul privind
achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția
și exploatarea aparatelor de
evidență a consumurilor de apă**

(Formularul nr. C-1)

(utilizatorul / потребитель)

FIȘA DE EVIDENȚĂ A CONSUMULUI DE APĂ
КАРТОЧКА УЧЁТА ПОТРЕБЛЕНИЯ ВОДЫ

Utilizatorul nr. _____
Потребитель № _____

Denumirea întreprinderii / organizației: _____

Название предприятия / организации:

Str. _____ **nr.** _____, **obiectivul**

Ул. _____, № _____ объект

, tel. _____

тел. _____

(numele, funcția persoanei responsabile / Ф.И.О., должность ответственного лица)

Branșamentul din strada: _____

Врезка с улицы:

Subutilizatori: _____

Субпотребители:

Contorul nr. _____, **tipul** _____ **de apă**

Счётчик № _____

тип

вода

Diametrul _____ **mm, locul instalării** _____, **montat** _____

Диаметр

мм,

место установки

смонтирован

Sigilat: Contorul _____ **nr. certificatului**

Счётчик

(data, luna, anul / дата, месяц, год)

№ сертификата

Borna directă _____ **mm,** _____, _____,

Прямой ввод

мм,

(nr. sigiliului / № пломбы)

(sectorul / сектор)

(culoarea / цвет)

Ventilul _____ **mm,** _____, _____,
 Вентиль _____ мм, (nr. sigiliului / № пломбы) (sectorul / сектор) (culoarea / цвет)

Ventilul _____ **mm,** _____, _____,
 Вентиль _____ мм, (nr. sigiliului / № пломбы) (sectorul / сектор) (culoarea / цвет)

Filtrul _____ **mm,** _____, _____,
 Фильтр _____ мм, (nr. sigiliului / № пломбы) (sectorul / сектор) (culoarea / цвет)

Obturator _____ **mm,** _____, _____,
 Заглушка _____ мм, (nr. sigiliului / № пломбы) (sectorul / сектор) (culoarea / цвет)

Unirea contorului cu țeava _____,
 Соединение счётчика с трубой _____ (nr. sigiliului / № пломбы) (sectorul / сектор) (culoarea / цвет)

Clapetă reversibilă _____
 Обратный клапан

Un exemplar al fișei se află la utilizator _____,
 Один экземпляр карточки находится у потребителя _____ (numele, prenumele, funcția / Ф.И.О., должность) _____ (semnătura / подпись)

Data citirii indicațiilor contorului	Indicațiile contorului	Volumul apei consumate m ³	Volumul apei uzate evacuate m ³	Semnătura reprezentantului operatorului	Responsabilul utilizatorului și funcția acestuia	Semnătura utilizatorului

**Anexa nr. 6
la Regulamentul privind
achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția
și exploatarea aparatelor de
evidență a consumurilor de apă**

(Formularul nr. P-1)

(operatorul / поставщик)

PRESCRIȚIA nr. _____
ПРЕДПИСАНИЕ № _____

din „_____” _____ 200_____
от _____

(numele, prenumele utilizatorului / Ф. И. О. потребителя)

_____ (adresa poștală / почтовый адрес)

Reprezentantul operatorului

Представитель поставщика

_____ (funcția, / должность,)

_____ (numele / Ф.И.О.)

_____ (semnătura / подпись)

Reprezentantul utilizatorului

Представитель потребителя / подпись

_____ (gradul de rudenie, numele, prenumele / степень родства, Ф.И.О.)

_____ (semnătura

Primit _____ ex. de prescripție

Получил / подпись

экз. предписания

_____ (numele, prenumele / Ф.И.О.)

_____ (semnătura

**Anexa nr. 7
la Regulamentul privind
achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția
și exploatarea aparatelor de
evidență a consumurilor de apă**

(Formularul nr. P-2)

_____ (utilizatorul / потребитель)

**PRESCRIȚIA nr. _____ (pentru populație)
ПРЕДПИСАНИЕ № _____**

din „_____” _____ 200__
от _____

_____ (numele, prenumele utilizatorului; Ф. И. О. потребителя)

_____ (adresa poștală; почтовый адрес)

Operatorul solicită:

Поставщик требует:

**Pînă la „_____” _____ 200_____ efectuarea verificării metrologice de stat a
contoarelor de apă**

До _____ выполнить метрологическую поверку водомера (-ов)

Diam. _____	mm, tipul _____	nr. _____	indicații _____
Diam. _____	mm, tipul _____	nr. _____	indicații _____
Diam. _____	mm, tipul _____	nr. _____	indicații _____
Diam. _____	mm, tipul _____	nr. _____	indicații _____

Contorul trebuie să fie montat în conformitate cu condițiile de instalare eliberate de către operator, cu respectarea cerințelor tehnice față de contor prevăzute în documentația tehnică.

Водомер должен быть установлен в соответствии с техническими условиями монтажа водомеров, выданными поставщиком с соблюдением технических норм.

Cererea pentru recepția contorului urmează să o comunicați la tel. _____

Заявку на прием водомера на учёт необходимо сообщить по телефону:

În cazul nedeplinirii prescripției de verificare metrologică și punere în exploatare a contoarelor în termen de 60 de zile, plata pentru volumul consumat se va efectua conform normelor de consum aprobate, fără a lua în calcul indicațiile contoarelor în funcțiune și fără drept de recalculare (conform Hotărîrii Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002, cu modificările și completările ulterioare).

В случае невыполнения предписания по метрологической поверке и сдаче в эксплуатацию водомеров в течение 60 дней плата за потребляемый объем будет взиматься в соответствии с утвержденными нормами потребления, без учета показаний работающих счетчиков и без права на перерасчет (в соответствии с Постановлением Правительства № 191 от 19 февраля 2002 г., с последующими дополнениями и изменениями).

În cazul în care contorul menționat nu va fi certificat metrologic, în locul lui utilizatorul casnic este obligat să monteze un alt contor, tipul căruia este stabilit de către operator.

Если вышеуказанный водомер не пройдет метрологическую поверку, то вместо него потребитель обязан установить другой водомер, тип которого необходимо согласовать с поставщиком.

Reprezentantul operatorului _____

Представитель поставщика (funcția, / должность), _____

(numele, prenumele / Ф.И.О.)

(semnătura / подпись)

Reprezentantul utilizatorului casnic _____,

Представитель потребителя (gradul de rudenie, numele, prenumele/ степень родства, Ф.И.О.) (semnătura / подпись)

Primit _____ ex. de prescripție _____,

Получил _____ экз. предписания
подпись)

(numele, prenumele/ Ф.И.О.)

(semnătura /

**Anexa nr. 8
la Regulamentul privind
achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția
și exploatarea aparatelor de
evidență a consumurilor de apă**

(Formularul nr. P-3)

(operatorul / поставщик)

PRESCRIȚIA nr. _____ (pentru populație)
(для населения)

ПРЕДПИСАНИЕ № _____

din „_____” _____ 200__
от _____

(numele, prenumele utilizatorului; Ф. И. О. потребителя)

(adresa poștală; почтовый адрес)

Operatorul solicită:

Поставщик требует:

Până la „_____” _____ 200__ înlocuirea contoarelor de apă

До

заменить водомер(ы)

Diam. _____ mm, tipul _____ nr. _____ indicațiile _____
Diam. _____ mm, tipul _____ nr. _____ indicațiile _____**cu contoare cu diam. _ mm, tipul _____**

на водомеры

diam. _ mm, tipul _____**Contorul trebuie să fie montat în conformitate cu condițiile de instalare eliberate de către operator.**

Водомер должен быть установлен в соответствии с условиями монтажа водомеров, выданными поставщиком.

Cererea pentru recepția contorului urmează să o comunicați la tel. _____

Заявку на прием водомера на учёт необходимо сообщить по телефону:

În cazul neîndeplinirii prescripției de înlocuire și punere în exploatare a contoarelor în termen de 60 de zile, plata pentru volumul consumat se va efectua conform normelor de consum aprobate, fără a lua în calcul indicațiile contoarelor în funcțiune și fără drept de recalculare (conform Hotărîrii Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002, cu modificările și completările ulterioare).

В случае невыполнения предписания по замене и сдаче в эксплуатацию водомеров в течение 60 дней плата за потребляемый объем будет взиматься в соответствии с утвержденными нормами потребления, без учета показаний работающих счетчиков и без права на перерасчет (в соответствии с Постановлением Правительства № 191 от 19 февраля .2002 г., с последующими дополнениями и изменениями).

Reprezentantul operatorului _____

Представитель поставщика

(funcția, / должность,)

(numele, prenumele / Ф.И.О.)

_____, _____
(semnătura / подпись)**Reprezentantul utilizatorului _____**

Представитель потребителя

(gradul de rudenie, numele, prenumele/ степень родства, Ф.И.О.)

_____, _____
(semnătura / подпись)**Primit _____ ex. de prescripție _____**

Получил

экз. предписания

(numele, prenumele/ Ф.И.О.)

_____, _____
(semnătura / подпись)**Anexa nr. 9
la Regulamentul privind
achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția
și exploatarea aparatelor de
evidență a consumurilor de apă**

(Formularul nr. P-4)_____
(operatorul / поставщик)PRESCRIPȚIA nr. _____ (pentru agenți economici și instituții publice)
(для экономических агентов и публичных учреждений)

ПРЕДПИСАНИЕ №

din „_____” _____ 200__
от_____
(numele, prenumele utilizatorului / Ф. И. О. потребителя)_____
(adresa poștală / почтовый адрес)**Operatorul solicită:**

Поставщик требует:

**Până la „_____” _____ 200__ efectuarea verificării metrologice de stat a
contoarelor de apă**

До _____ выполнить метрологическую поверку водомера (-ов)

Diam. _____ mm, tipul _____ nr. _____ cu indicațiile

Diam. _____ mm, tipul _____ nr. _____ cu indicațiile

Diam. _____ mm, tipul _____ nr. _____ cu indicațiile

Diam. _____ mm, tipul _____ nr. _____ cu indicațiile

Contorul trebuie să fie montat în conformitate cu condițiile de instalare eliberate de către operator.

Водомер должен быть установлен в соответствии с условиями монтажа водомеров, выданными поставщиком.

Cererea pentru recepția contorului urmează să o comunicați la tel. _____

Заявку на прием водомера на учёт необходимо сообщить по телефону:

În cazul neîndeplinirii prescripției de verificare metrologică și punere în exploatare a contoarelor în termenul prescris, plata pentru volumul consumat se va efectua conform capacității de debit a bransamentului de apă, considerînd viteza apei în el de 1,5 metri pe secundă, în conformitate cu durata zilei de lucru a utilizatorului, pînă la momentul întocmirii actului de recepție și punere în funcțiune a instalației de contorizare a apei și fără drept de recalculare.

В случае невыполнения предписания по метрологической поверке и сдаче в эксплуатацию водомеров в течение предписанного времени плата за потребляемый объем воды будет взиматься по пропускной способности водопроводного ввода при скорости движения воды 1,5 м/сек. за фактическое время работы в сутки от момента обнаружения и до момента составления акта приёмки в эксплуатацию узла учёта и без права на перерасчет.

În cazul în care contorul menționat nu va fi certificat metrologic, în locul lui, consumatorul este obligat să monteze un alt contor, tipul căruia este stabilit de operator.

Если вышеуказанный водомер не пройдет метрологическую поверку, то вместо него потребитель обязан установить другой водомер, тип которого необходимо согласовать с поставщиком.

Reprezentantul operatorului _____

Представитель поставщика

(funcția, / должность,)

(numele, prenumele / Ф.И.О.)_____
(semnătura / подпись)

Reprezentantul utilizatorului _____, _____
 Представитель потребителя (funcția, numele, prenumele / должность, Ф.И.О.) (semnătura / подпись)

Primit _____ ex. de prescripție _____, _____
 Получил _____ экз. предписания (numele, prenumele/ Ф.И.О.) (semnătura / подпись)

Anexa nr. 10
la Regulamentul privind
achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția
și exploatarea aparatelor de
evidență a consumurilor de apă

(Formularul nr. P-5)

 (operatorul / поставщик)

PRESCRIȚIA nr. _____ (pentru agenți economici și instituții publice)
 (для экономических агентов и публичных учреждений)
 ПРЕДПИСАНИЕ № _____

din „_____” _____ 200____
 от _____

 (numele, prenumele utilizatorului / Ф. И. О. потребителя)

 (adresa poștală / почтовый адрес)

Operatorul solicită:

Поставщик требует:

Pînă la „_____” _____ 200_____ înlocuirea contoarelor de apă
 До _____ заменить водомер(ы)

Diam. _____ mm, tipul _____ nr. _____ cu indicațiile

Diam. _____ mm, tipul _____ nr. _____ cu indicațiile

cu contoare cu diam. _____ mm, tipul _____
 на водомеры **diam. _____ mm, tipul _____**

Contorul trebuie să fie montat în conformitate cu condițiile de instalare eliberate de către operator.

Водомер должен быть установлен в соответствии с техническими условиями монтажа водомеров, выданными поставщиком.

Cererea pentru recepția contorului urmează să o comunicați la tel. _____

Заявку на прием водомера на учёт необходимо сообщить по телефону:

În cazul neîndeplinirii prescripției de înlocuire și punere în exploatare a contoarelor în termenul prescris, plata pentru volumul consumat se va efectua conform capacității de debit a bransamentului de apă, considerînd viteza apei în el de 1,5 metri pe secundă, în conformitate cu durata zilei de lucru a utilizatorului, pînă la momentul întocmirii actului de recepție și punere în funcțiune a instalației de contorizare a apei și fără drept de recalculare.

В случае невыполнения предписания по замене и сдаче в эксплуатацию водомеров в течение предписанного времени плата за потребляемый объем воды будет взиматься по пропускной способности водопроводного ввода при скорости движения воды 1,5 м/сек. за фактическое время работы в сутки от момента обнаружения и до момента составления акта приёмки в эксплуатацию узла учёта, и без права на перерасчет.

Reprezentantul operatorului _____

Представитель поставщика

(funcția, / должность)

_____ ,

(numele, prenumele / Ф.И.О.)

(semnătura / подпись)

Reprezentantul utilizatorului _____ , _____

Представитель потребителя

(funcția, numele, prenumele / должность, Ф.И.О.)

(semnătura / подпись)

Primit ex. de prescripție _____ , _____

Получил

экз. предписания

(funcția, numele, prenumele / должность, Ф.И.О.)

(semnătura / подпись)

**Anexa nr. 11
la Regulamentul privind
achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția
și exploatarea aparatelor de
evidență a consumurilor de apă**

(Formularul nr. A-4)

_____ (operatorul / поставщик)

АКТ

de cercetare a evidenței și folosirii apei în apartamente / încăperi locuibile în cămine

АКТ

обследования состояния учёта и использования воды в квартирах / жилых помещениях в общежитиях

din „_____” _____ 200__
от

str. _____ nr. _____ bloc _____, ap. _____

(numele, prenumele proprietarului locuinței / Ф.И.О. собственника жилья)

telefon: la domiciliu _____

телефон домашний

la serviciu _____

служебный

Subsemnatul, reprezentantul operatorului _____ ,

Я, представитель поставщика

(funcția, numele / должность, Ф.И.О.)

în prezența proprietarului _____ ,

в присутствии собственника

(numele, proprietarului / Ф.И.О. собственника жилья)

precum și a locatarului _____

а также проживающего в данной квартире

(numele, gradul de rudenie; Ф.И.О., степень родства)

am efectuat cercetarea stării tehnice a rețelilor de alimentare cu apă și canalizare, a

произвели обследование технического состояния сетей водопровода и канализации, сантехнического

utilajului sanitar, a aparatelor de evidență și gradului de comodități al apartamentului.

оборудования, приборов учёта и степени благоустройства данной квартиры.

În apartament există:

В квартире имеются

racordări la coloana verticală a blocului de locuințe:

подключения к стоякам жилого дома:

la rețeaua de apă potabilă Diam. _____ mm, _____ unități;

по питьевой воде

la rețeaua de apă caldă Diam. _____ mm, _____ unități;

по горячей воде

Contoare instalate: (Установлены водомеры)

Apă potabilă:

Питьевая вода:

Diam. _____ mm, nr. cont. _____, tipul _____, montat, _____, locul inst. _____

Sigilat: SSM _____, nr. certificatului de verificare metrologică _____, unirea cu țeava _____, filtru _____

Diam. _____ mm, nr. cont. _____, tipul _____, montat, _____, locul inst. _____

Sigilat: SSM _____, nr. certificatului de verificare metrologică _____, unirea cu țeava _____, filtru _____

Apă caldă menajeră:

Горячая вода:

Diam. _____ mm, nr. cont. _____, tipul _____, montat, _____, locul inst. _____

Sigilat: SSM _____, nr. certificatului de verificare metrologică _____, unirea cu țeava _____, filtru _____

Diam. _____ mm, nr. cont. _____, tipul _____, montat, _____, locul inst. _____

Sigilat: SSM _____, nr. certificatului de verificare metrologică _____, unirea cu țeav _____, filtru _____

Încălzire autonomă da/nu

Автономное отопление

Boiler da/nu

Наличие электробойлера

Cadă de baie da/nu

Ванна

Alimentare cu gaze da/nu

Наличие газоснабжения

Cazan de baie cu gaze da / nu

Наличие газовой колонки

Duș da/nu

Душ

Blocul de locuințe are _____ etaje

Дом имеет

этажей

În apartament au viză de reședință _____ persoane, locuiesc _____ persoane

В квартире прописано

человек, проживают

человек

La momentul examinării s-au depistat suplimentar următoarele:

На момент обследования дополнительно выявлено следующее:

În scopul eliminării încălcărilor depistate, se recomandă a efectua următoarele:

В целях устранения выявленных недостатков предлагаем выполнить следующие мероприятия:

și, în termenele indicate, să informați despre lucrările efectuate la tel. _____

и в указанные сроки сообщить о проделанной работе по телефону

Reprezentantul operatorului _____

Представитель поставщика

(numele, prenumele / Ф. И. О.)

(semnătura / подпись)

Reprezentantul utilizatorului _____

Представитель потребителя

(statutul / статус)

(semnătura / подпись)

Copia actului a fost primită la

Копию акта получил

„____” _____ 200__

(semnătura / подпись)

**Anexa nr. 12
la Regulamentul privind
achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția
și exploatarea aparatelor de
evidență a consumurilor de apă**

(Formularul nr. A-5)

(operatorul / поставщик)

АКТ

de cercetare a evidenței și folosire a apei de către utilizatori: întreprinderi, organizații și alți agenți economici

АКТ

обследования состояния учёта и использования воды потребителями: на предприятиях, в организациях и у других экономических агентов

din „____” _____ 200__
от

(denumirea întreprinderii, organizației / наименование предприятия, организации)

(adresa poștală / почтовый адрес)

(numele, prenumele conducătorului / Ф.И.О. руководителя)

Subsemnatul, reprezentantul operatorului

Я, представитель поставщика

Referitor la măsurile întreprinse de Dvs. rugăm să ne comunicați la tel. _____
О выполненных вами мероприятиях просим сообщить по тел. _____

Reprezentantul operatorului

Представитель поставщика _____ (funcția, / должность,) _____
(numele, prenumele / Ф.И.О.) _____ (semnătura / подпись) _____

Reprezentantul utilizatorului _____
Представитель потребителя _____ (numele, prenumele / Ф.И.О.) _____ (semnătura / подпись) _____

Primit ex. de prescripție _____
Получил экз. предписания _____ (numele, prenumele / Ф.И.О.) _____ (semnătura / подпись) _____

**Anexa nr. 13
la Regulamentul privind
achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția
și exploatarea aparatelor de
evidență a consumurilor de apă**

(Formularul nr. A-6)

(operatorul / поставщик)

**ACT
de inspectare a stării tehnice a rețelelor de alimentare cu apă și canalizare, a aparatelor de
evidență a apei și a nivelului de confort al obiectivului**

АКТ
обследования технического состояния сетей водопровода и канализации, приборов учёта и степени
благоустройства объекта

din „_____” _____ 200__
от _____

Codul clientului Код клиента	Sectorul Сектор	Strada Улица	Blocul Дом	Apartamentul Квартира	Numele, prenum Ф.И.О.

Subsemnatul, reprezentantul operatorului

Я, представитель поставщика _____ (funcția, numele, prenumele / должность, Ф.И.О.)

în prezența proprietarului _____

в присутствии домовладельца _____ (numele, prenumele / Ф.И.О.)

tel. de serviciu _____, tel. la domiciliu _____
тел. рабочий _____ тел. домашний _____

precum și în prezența locatarului

а также в присутствии жильца _____ (numele, statutul locatarului / Ф.И.О., статус жильца)

**am efectuat inspectarea stării tehnice a rețelelor de alimentare cu apă și canalizare ale
obiectivului și aparatelor de evidență a apei,**

произвели обследование технического состояния сетей водопровода и канализации к имеющимся строениям, приборов учета воды

precum și a nivelului de confort al obiectivului

и степени благоустройства

Ca urmare a inspecției s-a constatat:

В результате обследования установлено следующее:

A fost efectuată bransarea la rețelele de alimentare cu apă:

Выполнено подключение к водопроводным сетям:

Branșamentul nr. 1

Ввод № _____ (se indică proprietarul rețelelor / указывается принадлежность сетей)
cu diametrul _____ mm din str. _____, contorul _____
mm,
с диаметром _____ мм с ул. _____ водомер _____ мм,
nr. _____, tipul _____, montat _____,
№ _____ тип _____ смонтирован (poziția / позиция) _____ (locul instalării / место установки)
nr. sigiliului de protecție _____, sigiliul SSM _____, indicațiile _____
№ защитной пломбы _____ пломба Службы стандартизации и метрологии _____ (data / дата) показания

Branșamentul nr. 2

Ввод № _____ (se indică proprietarul rețelelor / указывается принадлежность сетей)
cu diametrul _____ mm din str. _____, contorul _____
mm,
с диаметром _____ мм с ул. _____ водомер _____ мм,
nr. _____, tipul _____, montat _____,
№ _____ тип _____ смонтирован (poziția / позиция) _____ (locul instalării / место установки)
nr. sigiliului de protecție _____, sigiliul SSM _____, indicațiile _____
№ защитной пломбы _____ пломба Службы стандартизации и метрологии _____ (data / дата) показания

A fost efectuată racordarea la:

Выполнено подключение к:

rețelele de canalizare _____, cu diametrul _____ mm din str. _____
канализационным сетям (proprietarul rețelelor / принадлежность сетей) диаметром _____ мм с ул. _____

fosa septică cu vidanjare ulterioară _____ / hazna

_____ выгребной яме с последующим вывозом _____ питательной яме

Apa se utilizează din: cișmea stradală _____ / cișmea de curte _____

Вода используется из: _____ уличной водоразборной колонки _____ дворовой водоразборной колонки

în locuință _____ / în garaj _____
в доме _____ в гараже _____

la irigarea: grădinii _____, serelor _____, copacilor _____
на полив: _____ огорода _____ теплиц _____ деревьев _____

Apa este încălzită: la aragaz _____ ; în boiler electric _____ ;
Вода подогревается: _____ на газовой плите _____ электроподогрев _____

în cazan cu combustibil: _____ ;
водонагревателями на топливе _____ (combustibil solid, lichid, gazos / твердом топливе, жидком топливе, газе)

Este bransat la sistemul centralizat de furnizare a apei calde _____
Подключён к централизованному горячему водоснабжению _____

Locuința este dotată cu: duș _____, cadă de baie _____, WC _____,
В доме имеется: _____ душ _____ ванна _____ туалет _____

bazin _____, cu dimensiunile _____.
бассейн _____ (de vară, de iarnă / летний, зимний) размерами _____

S-a atestat: mijloace de transport: _____,
Имеются: транспорт (motocicletă, autoturism, autobuz / мотоцикл, машина, автобус)
animale domestice: bovine, cabaline ___; **porcine** ___; **ovine, caprine** ___;
домашние животные: крупный рогатый скот свиньи овцы, козы
păsări de curte _____; **iepuri** _____.
домашние птицы кролики

La momentul inspectării apa se furnizează _____
На момент обследования водой пользуются (da sau nu / да или нет)

Conform cărții de imobil, la data de _____, sînt înregistrați cu viza de reședință ___
persoane,

По домовой книге, на число _____ прописано _____ человек

locuiesc _____ **persoane.**
проживает _____ человек

Acte de proprietate pentru imobil: _____
Документы, подтверждающие собственность (Tipul documentului, data, numărul, proprietarul / название документа, дата, номер, владелец)

Ca urmare a controlului s-au depistat următoarele: _____

Проверкой установлено: _____

În scopul remedierii neajunsurilor, Vă propunem să întreprindeți următoarele măsuri:

В целях устранения выявленных недостатков предлагаем выполнить следующие мероприятия:

Să achitați datoria debitoare, conform situației din „_____” _____ 200_, în sumă de _____ lei,

Оплатить имеющуюся задолженность _____ в сумме _____

pînă la „_____” _____ 200_.
до _____

Despre măsurile întreprinse, rugăm să ne comunicați la tel: _____

О принятых мерах просим сообщить по тел. _____

Reprezentantul operatorului: _____
Представитель поставщика: _____ (semnătura / подпись)

Reprezentantul utilizatorului: _____
Представитель потребителя: _____ (statutul / статус) _____ (semnătura / подпись)

Primit _____ ex. de prescripție _____
Получил _____ экз. предписания _____ (numele, prenumele / Ф.И.О.) _____ (semnătura / подпись)

Anexa nr. 14
la Regulamentul privind
achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția
și exploatarea aparatelor de
evidență a consumurilor de apă

(Formularul nr. P-6)

_____ (operatorul / поставщик)

PRESCRIȚE PENTRU ASIGURAREA ACCESULUI nr. _____

ПРЕДПИСАНИЕ НА ПРЕДОСТАВЛЕНИЕ ДОСТУПА №

din „_____” _____ 200__
от

_____ (numele, prenumele utilizatorului / Ф. И. О. потребителя)

_____ (adresa poștală / почтовый адрес)

Din motivul că la „_____” _____ 200__, la prezentarea legitimației, nu ați asigurat reprezentantului întreprinderii accesul la obiectivul din str. _____ pentru cercetarea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare și citirea indicațiilor de pe contoare, solicităm repetat, în termen de trei zile, să asigurați accesul la rețelele indicate, preîntâmpinând operatorul în prealabil cu 24 ore la tel. _____.

În cazul neîndeplinirii prevederilor prezentei prescripții și (sau) neacordării accesului în cadrul vizitei repetate, determinarea volumului serviciilor de alimentare cu apă și evacuare a apelor uzate, pînă la asigurarea accesului solicitat sau pînă la debransarea obiectivului Dumneavoastră de la rețelele de alimentare cu apă și canalizare, se va efectua conform:

capacității de debit a bransamentului de apă, considerînd viteza apei în el de 1,5 m/sec, în conformitate cu durata zilei de lucru a utilizatorului (pentru organizații, întreprinderi și alți agenți economici);

normelor de consum aprobate, fără a lua în calcul indicațiile aparatelor de evidență în funcțiune (pentru utilizatorii casnici).

Sumele calculate pentru această perioadă nu vor fi supuse recalculării. De asemenea, ne rezervăm dreptul să ne adresăm în instanța de judecată pentru încasarea forțată a prejudiciului cauzat.

В связи с непредоставлением «_____» _____ 200__ г. доступа представителю поставщика для обследования водопроводных и канализационных сетей и снятию показаний с приборов учёта в вашем строении по ул. _____, обязываем Вас в течение трёх дней обеспечить доступ к вышеуказанным сетям, предварительно за сутки известив нас по тел. _____.

В случае невыполнения данного предписания и (или) непредоставления доступа при повторном посещении расчет объема услуг водоснабжения и водоотведения до предоставления допуска или до отключения вашего объекта от сетей водопровода и канализации, будет производиться в соответствии с:

- пропускной способностью водопроводного ввода при скорости движения воды 1,5 м/сек. за фактическое время работы в сутки (для предприятий, организаций и других экономических агентов);
- утвержденными нормами потребления, без принятия в расчет показаний работающих счетчиков (для потребителей из жилого фонда).

Начисленные за этот период суммы перерасчета не подлежат.

Также, оставляем за собой право обратиться в судебные инстанции для принудительного взыскания причиненного ущерба.

Reprezentantul operatorului _____

Представитель поставщика

(funcția, / должность,)

_____,
 _____ (numele, prenumele / Ф.И.О.) _____ (semnătura /
 подпись)
Reprezentantul utilizatorului _____,
 Представитель потребителя _____ (gradul de rudenie, numele, prenumele / степень родства, Ф.И.О.) _____ (semnătura / подпись)
Primit ex. de prescripție _____,
 Получил экз. предписания _____ (numele, prenumele / Ф.И.О.) _____ (semnătura / подпись)

Anexa nr. 2
 la Hotărîrea Guvernului nr.1228
 din 13 noiembrie 2007

LISTA

hotărîrilor de Guvern care se abrogă

1. Hotărîrea Guvernului nr.634 din 5 iulie 2000 „Cu privire la unele măsuri de reglementare a procesului de contorizare a consumurilor de apă și energie termică” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 81-83, art.723).

[Pct.2 abrogat prin HG722 din 08.06.16, MO163-168/17.06.16 art.793]

3. Alineatul cinci din punctul 10 al Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la /reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.191 din 19 februarie 2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 29-31, art.263), punctul 3 din anexa nr. 5 la Regulament și anexa nr. 1 la Contractul-model de alimentare cu apă potabilă și apă menajeră a apartamentelor din blocurile locative/ încăperilor locuibile în cămine.

HGM1228/2007
Внутренний номер: 325964

Республика Молдова

ПРАВИТЕЛЬСТВО

ПОСТАНОВЛЕНИЕ Nr. 1228
от 13.11.2007

**об утверждения Положения о приобретении,
проектировании, установке, приемке и эксплуатации
приборов учета расхода воды**

Опубликован : 23.11.2007 в Monitorul Oficial Nr. 180-183 статья № : 1287

***ПОСТАНОВЛЕНИЕ Nr. 1228 от 13.11.2007 об утверждения
Положения о приобретении, проектировании, установке, приемке и
эксплуатации приборов учета расхода воды***

***ПРИЛОЖЕНИЕ № 1 к Постановлению Правительства № 1228 от 13
ноября 2007 г. ПОЛОЖЕНИЕ о приобретении, проектировании,
установке, приемке и эксплуатации приборов учета расхода воды***

- I. Общие положения***
- II. Разработка документации для установки приборов учета***
- III. Выполнение работ по установке и приемке приборов учета***
- IV. Эксплуатация приборов учета***

Анеха nr.1 АКТ монтажа, приёмки и ввода в эксплуатацию

Анеха nr.2 АКТ опломбирования

Анеха nr.3 АКТ распломбирования

Анеха nr.4 КАРТОЧКА УЧЁТА ПОТРЕБЛЕНИЯ ВОДЫ

Анеха nr.5 КАРТОЧКА УЧЁТА ПОТРЕБЛЕНИЯ ВОДЫ

Анеха nr.6 ПРЕДПИСАНИЕ № (Formularul nr. P-1)

Анеха nr. 7 ПРЕДПИСАНИЕ № (Formularul nr. P-2)

Анеха nr. 8 ПРЕДПИСАНИЕ № (Formularul nr. P-3)

Анеха nr. 9 ПРЕДПИСАНИЕ № (Formularul nr. P-4)

Анеха nr. 10 ПРЕДПИСАНИЕ № (Formularul nr. P-5)

Анеха nr. 11 АКТ обследования состояния учёта и использования воды в квартирах / жилых помещениях в общежитиях

Анеха nr. 12 АКТ обследования состояния учёта и использования воды потребителями: на предприятиях, в организациях и у других экономических агентов

Анеха nr. 13 АКТ обследования технического состояния сетей водопровода и канализации, приборов учёта и степени благоустройства объекта

Анеха nr. 14 ПРЕДПИСАНИЕ НА ПРЕДОСТАВЛЕНИЕ ДОСТУПА №

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2 к Постановлению Правительства № 1228 от 13 ноября 2007 г. СПИСОК утративших силу постановлений Правительства

ИЗМЕНЕНО

[ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793](#)

В целях урегулирования процесса установки и эксплуатации приборов учета расхода воды и оптимизации работ по установке приборов учета Правительство ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Утвердить Положение о приобретении, проектировании, установке, приемке и эксплуатации приборов учета расхода воды согласно приложению № 1.
2. Приборы учета расхода воды, находящиеся в эксплуатации и соответствующие техническим требованиям по установке и действующим нормативным актам, использовать до полного износа на базе результатов метрологической поверки или повреждения.
3. Центральным отраслевым органам публичного управления и заинтересованным организациям в 3-месячный срок привести свои нормативные акты в соответствие с настоящим постановлением.
4. Органам местного публичного управления в конце каждого года осуществлять мониторинг проведения работ по установке приборов учета у потребителей в зависимости от финансовых средств согласно указанному положению.
5. Признать утратившими силу постановления Правительства согласно приложению № 2.

ПРЕМЬЕР-МИНИСТР
Контрассигнуют:
министр экономики и торговли
министр местного
публичного управления

Василе ТАРЛЕВ
Игорь Додон
Валентин Гузнак

№ 1228. Кишинэу, 13 ноября 2007 г.

Приложение № 1
к Постановлению Правительства
№ 1228 от 13 ноября 2007 г.

ПОЛОЖЕНИЕ

о приобретении, проектировании, установке, приемке и эксплуатации приборов учета расхода воды

I. Общие положения

1. Настоящее положение разработано на основании Гражданского кодекса Республики Молдова № 1107-XV от 6 июня 2002 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 2002 г., № 82-86, ст.661), Закона о метрологии № 647-XIII от 17 ноября 1995 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 1996 г., №13, ст.124), Закона № 105-XV от 13 марта 2003 г. о защите прав потребителей (Официальный монитор Республики Молдова, 2003 г., № 126-131, ст.507), Закона № 1402-XV от 24 октября 2002 г. о публичных службах коммунального хозяйства (Официальный монитор Республики Молдова, 2003 г., № 14-17, ст.49).

2. В целях настоящего положения следующие термины означают:
прибор учета воды (водомер) – прибор, предназначенный для регистрации потребленного объема воды;

техническое заключение – документ, выданный Национальным метрологическим органом на базе декларации заявителя для производства метрологических работ, в котором указаны обязательства, вытекающие из действующих нормативных актов;

расход воды – потребленный объем воды из централизованных распределительных сетей или из внутримоновых сетей жилого дома, определяемый на базе показаний водомеров, установленных у потребителей, а в отсутствие водомеров – согласно действующим нормам потребления;

оператор (поставщик) – экономический агент, поставляющий услуги по водоснабжению и водоотведению на основании договора, заключенного с

пользователем (потребителем) или домашним потребителем;

граница раздела сетей – место раздела сетей водоснабжения между поставщиком и потребителем, по признаку их собственности;

отдельный тариф – тариф, предназначенный для приобретения, установки, периодической метрологической поверки, приемки и эксплуатации приборов учета расхода воды;

пользователь (потребитель) – физическое или юридическое лицо, на основании договоров, заключенных с оператором (поставщиком), потребляющее воду (питьевую, технологическую, горячую, сточные воды – в дальнейшем вода) путем присоединения своих сетей к соответствующим сетям в одной или нескольких точках подключения.

В жилых домах пользователь (потребитель) является распределителем услуг водоснабжения до заключения договоров между оператором (поставщиком) и домашним потребителем;

домашний потребитель – любое физическое лицо, пользующееся услугами водоснабжения для нужд, не связанных с предпринимательской или профессиональной деятельностью;

метрологическая поверка приборов учета (водомеров) – законный метод метрологического контроля, при котором устанавливается и подтверждается, что прибор учета выполняет требования, указанные в соответствующих законных метрологических регламентах.

3. Настоящее положение применяется ко всем правовым отношениям, возникающим в связи с приобретением, проектированием, установкой, приемкой и эксплуатацией приборов учета расхода воды.

4. Требования настоящего положения распространяются на все предприятия и организации, деятельность которых связана с водоснабжением (операторы), и на публичные учреждения, экономических агентов и собственников жилья, независимо от формы собственности и их ведомственной принадлежности.

5. Услуги водоснабжения предоставляются лишь на основании прямых договоров, заключенных между оператором (поставщиком) и пользователем (потребителем) или оператором (поставщиком) и домашним потребителем.

6. При проектировании нового строительства, реконструкции или капитальном ремонте существующих объектов необходимо в обязательном порядке предусмотреть установку приборов учета для каждого пользователя.

7. Подключение новых пользователей к централизованным сетям водоснабжения без установки приборов учета не допускается.

8. Не допускается прием вновь построенных, реконструируемых и капитально отремонтированных зданий без установки приборов учета расхода воды.

9. Конкретный тип приборов учета подбирается оператором (поставщиком) согласно утвержденным моделям, включенным в Государственный реестр средств измерения Республики Молдова, с указанием соответствующего типа в технических условиях, выданных оператором.

10. Работы по приобретению, установке, эксплуатации, содержанию и ремонту, замене и метрологической поверке в сроки, указанные в официальном перечне средств измерения, подлежащих законному метрологическому контролю приборов учета, осуществляются:

на вводах объектов, принадлежащих публичным учреждениям, – в соответствии с условиями договоров, заключенных между пользователем и оператором, за счет финансовых средств, предусмотренных публичными бюджетами;

на вводах объектов, принадлежащих экономическим агентам, – в соответствии с условиями договоров, заключенных между пользователем и оператором, за счет

собственных финансовых средств экономических агентов;

на вводах жилых домов, находящихся в эксплуатации, – оператором за счет финансовых средств, предусмотренных в соответствующих тарифах на услуги водоснабжения и канализации, рассчитанные согласно Методологии определения, утверждения и применения тарифов на услуги водоснабжения, канализации и очистки сточных вод;

в квартирах жилых домов, жилых помещениях общежитий, а также в индивидуальных жилых домах – оператором (поставщиком) на базе двустороннего договора при применении отдельного тарифа, утвержденного органами местного публичного управления для учета потребленной воды. В отсутствие соответствующего договора все работы по приобретению, установке, эксплуатации, содержанию и ремонту, замене и метрологической поверке приборов учета воды выполняются за счет потребителя.

II. Разработка документации для установки приборов учета

11. Для получения технических условий пользователь подает заявление оператору с приложением документов, подтверждающих право собственности (владения):

- a) договор купли-продажи;
- b) договор найма;
- c) свидетельство о наследстве.

12. В течение 10 рабочих дней с момента подачи заявления оператор рассматривает представленные акты и выдает технические условия для разработки проектной документации по установке прибора учета.

13. Разработка проектной документации для установки приборов учета осуществляется специализированными в данной области организациями, имеющими лицензию на данный вид деятельности для всех категорий строительства, сооружений и сетей водоснабжения, внутренних систем (пункт 16 ст.8 Закона № 451-XV от 30 июля 2001 г. о лицензировании отдельных видов деятельности).

По завершении проектных работ специализированные организации согласовывают документацию с оператором.

III. Выполнение работ по установке и приемке приборов учета

14. Установка приборов учета осуществляется в соответствии с проектной документацией.

15. Работы по установке приборов учета выполняются экономическими агентами, имеющими лицензию на проведение работ по строительству зданий и техническое заключение, выданное Национальным метрологическим органом.

16. За весь период выполнения работ по установке приборов учета до их приемки ответственность за целостность и сохранность приборов учета несет исполнитель работ.

17. После завершения работ по установке приборов учета составляется акт о выполнении работ согласно приложению № 1 к настоящему положению.

18. Акт о приемке и сдаче в эксплуатацию работ по установке приборов учета составляется по одному экземпляру для каждого подписавшегося (приложение № 1).

На основании данного акта составляется карточка учета объема водопотребления согласно приложениям № 4 или № 5 к настоящему положению.

19. Пользователь несет ответственность за целостность прибора учета и пломбирование.

IV. Эксплуатация приборов учета

20. Эксплуатация приборов учета включает работы по содержанию, ремонту, метрологической поверке и их замене.

21. Содержание приборов учета предусматривает:

a) визуальный осмотр и контроль состояния пломб;
b) запись показаний водомеров;
c) составление предписаний согласно приложениям № 6-10 и № 14 к настоящему положению, по необходимости.

22. Ремонт приборов учета воды производится в специализированных мастерских и включает:

демонтаж прибора и сборных деталей;
разборку прибора;
промывку, прочистку частей корпуса от грязи и ржавчины (при необходимости – пескоструйную обработку корпуса);
выявление и устранение неисправностей (дефектов);
замену негодных деталей;
окраску, сборку и регулировку.

23. Метрологическая поверка приборов учета воды производится по истечении срока поверки, установленного в официальном перечне средств измерения, подлежащих законной метрологической поверке, или, по просьбе оператора, пользователя (метрологическая экспертиза), - в лабораториях, имеющих соответствующую техническую компетенцию, с участием заинтересованных сторон.

В случае отрицательных результатов метрологических поверок прибор учета заменяется.

24. При визуальном выявлении некоторых неисправностей пользователи обязаны немедленно информировать оператора с момента их выявления (не работает счетный механизм, имеются течи воды в соединениях, разбит экран, сорваны пломбы и др.).

В случае, если пользователь (потребитель) не проинформировал в течение 72 часов о выявленных неисправностях, а оператор констатировал данный факт, составляется акт, в котором указываются неисправности и который подписывается обеими сторонами с указанием мер и сроков их устранения согласно приложениям № 11-13 к настоящему положению, по необходимости.

25. Демонтаж пользователем приборов учета, установленных на вводах, производится по предварительному письменному согласованию с оператором.

Примечание.

Приложения № 2, 3 и 14 к настоящему Положению применяются в период эксплуатации приборов учета.

[приложение №1-14](#)

Anexa nr. 1
la Regulamentul privind achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea
aparaturilor de evidență a consumurilor de apă

(Formularul nr. A-1)

_____ (operatorul / поставщик)

ACT

de montare, recepție și punere în funcțiune a aparatelor de evidență a apei

АКТ

монтажа, приёмки и ввода в эксплуатацию приборов учёта воды

din „_____” _____ 200__
от

Subsemnatul, reprezentantul operatorului _____,
Я, представитель поставщика (telefon / телефон)

(funcția, numele, prenumele / должность, Ф.И.О.)

reprezentantul organizației care a montat instalațiile de contorizare _____,
представитель организации, смонтировавшей водомерные узлы (telefon / телефон)

(reprezentantul organizației, funcția, numele / представитель организации, должность, Ф.И.О.)

reprezentantul utilizatorului _____,
представитель потребителя (telefon / телефон)

(numele / Ф.И.О.)

am efectuat montarea, recepția și punerea în funcțiune a aparatelor de evidență a apei la obiectivul _____
произвели приём и ввод в действие приборов учёта на объекте

din _____, **și** _____,
по (adresă poștală / почтовый адрес) и (adresă, numărul pe durata construcției / адрес, номер на время строительства)

Apa potabilă

на питьевую воду

Diametrul Диаметр	Tipul Тип	Nr. contorului № водомера	Verificat metrologic Метрологически поверен	Nr. certificatului de verificare metrologică № свидетельства метрологической поверки	Indicațiile Показания	Diametrul bransamentului Диаметр ввода	Locul montării Место установки

Apa caldă menajeră

на горячую воду

Diametrul Диаметр	Tipul Тип	Nr. contorului № водомера	Verificat metrologic Метрологически поверен	Nr. certificatului de verificare metrologică № свидетельства метрологической поверки	Indicațiile Показания	Diametrul bransamentului Диаметр ввода	Locul montării Место установки

Aparatele de evidență sînt montate în conformitate cu condițiile tehnice nr. _____ **din** _____,
Приборы учёта смонтированы в соответствии с № _____ от _____

Asociația "Moldova Apă-Canal" (AMAC)

documentației de proiect nr. _____ din _____,
проектной документации № _____ от _____,

fișei de lucru pentru branșare la rețele eliberată cu nr. _____ din _____
нарядом на подключение, выданным под № _____ от _____

Contoarele de apă se pun în funcțiune din data semnării prezentului act.

Водомеры вводятся в действие с даты подписания настоящего акта.

Actul este întocmit în trei exemplare.

Настоящий акт составлен в 3-х экземплярах.

Reprezentantul organizației care a montat instalațiile de contorizare _____

Представитель организации, смонтировавшей водомерные узлы

(semnătura / подпись)

Reprezentantul utilizatorului _____

Представитель потребителя

(semnătura / подпись)

Reprezentantul operatorului _____

Представитель поставщика

(semnătura / подпись)

Anexa nr. 2
la Regulamentul privind achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea
aparaturilor de evidență a consumurilor de apă

(Formularul nr. A-2)

(operatorul / поставщик)

ACT
de sigilare
АКТ
опломбирования

din „_____” _____ 200__
от

utilizatorul _____ nr. _____
Потребитель _____ (denumirea / наименование) № _____

Denumirea obiectivului _____
Название объекта

Adresa _____
Адрес

Subsemnatul, reprezentantul operatorului _____
Я, представитель поставщика

(funcția, numele / должность, Ф.И.О.)

în prezența reprezentantului utilizatorului _____
в присутствии представителя потребителя _____ (funcția / должность)

(numele / Ф.И.О.)

am executat sigilarea: _____
произвел опломбирование

vanei _____ **mm, sigiliul nr.** _____, _____,
задвиги _____ мм, пломба № _____ (locul aflării / место нахождения)

vanei _____ **mm, sigiliul nr.** _____, _____,
задвиги _____ мм, пломба № _____ (locul aflării / место нахождения)

unirii contorului nr. _____, **tipul** _____, **diametrul** _____ **mm**
соединение водомера № _____ тип _____ диаметр _____ мм

cu țeava, sigiliul de protecție nr. _____, **avînd indicațiile** _____,
с трубопроводом, защитная пломба № _____ с показаниями

unirii contorului nr. _____, **tipul** _____, **diametrul** _____ **mm**
соединение водомера № _____ тип _____ диаметр _____ мм

cu țeava, sigiliul de protecție nr. _____, **avînd indicațiile** _____,
с трубопроводом, пломба № _____ с показаниями

filtrului de la instalația de contorizare cu contorul nr. _____, **sigiliul de protecție nr.** _____,
фильтра на водомерном узле с водомером № _____ защитная пломба № _____

filtrului de la instalația de contorizare cu contorul nr. _____, **sigiliul de protecție nr.** _____,
фильтра на водомерном узле с водомером № _____ защитная пломба № _____

obturatorului de la branșament din str. _____, **sigiliul de protecție nr.** _____,
заглушки на вводе с улицы _____ защитная пломба № _____

hidrantului de incendiu din str. _____, **sigiliul de protecție nr.** _____,
пожарного гидранта _____ защитная пломба № _____

Reprezentantul utilizatorului _____ (numele, prenumele / Ф. И. О.) _____ (semnătura /
Представитель поставщика подпись)

Reprezentantul utilizatorului _____ (funcția, numele, prenumele / должность, Ф.И.О.) _____ (semnătura /
Представитель потребителя подпись)

Copia actului a fost primită la „_____” _____ 200__ _____
Копию акта получил _____ (semnătura / подпись)

Anexa nr. 3
la Regulamentul privind achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea
aparatelor de evidență a consumurilor de apă

(Formularul nr. A-3)

(utilizatorul / потребитель)

ACT
de desigilare
АКТ
распломбирования

din „_____” _____ 200__
от

Utilizatorul _____ nr. _____
Потребитель _____ (denumirea / наименование) №

Denumirea obiectivului _____
Название объекта

Adresa _____
Адрес

Subsemnatul, reprezentantul operatorului _____
Я, представитель поставщика

(funcția, numele, prenumele / должность, Ф.И.О.)

în prezența reprezentantului utilizatorului _____
в присутствии представителя потребителя _____ (funcția / должность)

(numele, prenumele / Ф.И.О.)

am executat desigilarea: _____
произвел распломбирование

vanei _____ **mm, sigiliul de protecție nr.** _____, _____,
задвигки _____ мм, защитная пломба № _____ (locul aflării / место нахождения)

vanei _____ **mm, sigiliul de protecție nr.** _____, _____,
задвигки _____ мм, защитная пломба № _____ (locul aflării / место нахождения)

vanei _____ **mm, sigiliul de protecție nr.** _____, _____,
задвигки _____ мм, защитная пломба № _____ (locul aflării / место нахождения)

unirii contorului nr. _____, **tipul** _____, **diametrul** _____ **mm,**
соединение водомера № _____ тип _____ диаметр _____ мм

cu țeava, sigiliul nr. _____, **cu indicațiile** _____,
с трубопроводом, пломба № _____ с показаниями

filtrului de la instalația de contorizare cu contorul nr. _____, **sigiliul de protecție nr.** _____,
фильтра на водомерном узле с водомером № _____ защитная пломба № _____

obturatorului de la branșament din str. _____, **sigiliul de protecție nr.** _____,
заглушки на вводе с улицы _____ защитная пломба № _____

hidrantului de incendiu din str. _____, **sigiliul nr.** _____.
пожарного гидранта _____ пломба № _____

Reprezentantul operatorului _____ (numele, prenumele / Ф. И. О.) _____ (semnătura / подпись)
Представитель поставщика

Reprezentantul utilizatorului _____ (funcția, numele, prenumele / должность, Ф.И.О.) _____ (semnătura / подпись)
Представитель потребителя

Copia actului a fost primită la „_____” _____ 200__ _____
Копию акта получил _____ (semnătura / подпись)

Anexa nr. 4
la Regulamentul privind achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea
aparaturilor de evidență a consumurilor de apă

(Formularul nr. C-1)

(operatorul / поставщик)

FIȘA DE EVIDENȚĂ A CONSUMULUI DE APĂ
КАРТОЧКА УЧЁТА ПОТРЕБЛЕНИЯ ВОДЫ

Utilizatorul nr. _____ **din apartamentul / încăperea locuibilă în cămin, casa particulară**
Потребитель № _____ из квартиры / жилого помещения в общежитии, индивидуального дома

Str. _____ **nr.** _____ **bloc** _____ **ap.** _____ **tel. dom.** _____ **ser.** _____
Ул. _____ № _____ кв. _____ тел. дом. _____ раб. _____

Numele, prenumele, patronimicul proprietarului (chiriașului) _____
Ф. И. О. собственника (арендатора)

Contorul nr. _____, **tipul** _____, **apă potabilă/menajeră, diam.** _____ **mm, locul inst.** _____, **montat** _____
Счётчик № _____ тип _____ питьевая / горячая вода, Д _____ мм, место установки _____ установлен

Sigilat: Contorul _____ **nr. certificat. de verificare metrologică** _____ **unirea cont. cu țeava** _____, **inclusiv cu filtru** _____
Опломб.: Счётчик № _____ паспорта метрологической проверки _____ соед. счётчика с трубой _____ включительно с фильтром

Contorul nr. _____, **tipul** _____, **apă potabilă/menajeră, diam.** _____ **mm, locul inst.** _____, **montat** _____
Счётчик № _____ тип _____ питьевая / горячая вода, Д _____ мм, место установки _____ установлен

Sigilat: Contorul _____ **nr. certificat. de verificare metrolog.** _____ **unirea cont. cu țeava** _____, **inclusiv cu filtru** _____
Опломб.: Счётчик № _____ паспорта метрологической проверки _____ № счётчика, соед. с трубой _____ включительно с фильтром

Contorul nr. _____, **tipul** _____, **apă potabilă/menajeră, diam.** _____ **mm, locul inst.** _____, **montat** _____
Счётчик № _____ тип _____ питьевая / горячая вода, Д _____ мм, место установки _____ установлен

Sigilat: Contorul _____ **nr. certificat. de verificare metrolog.** _____ **unirea cont. cu țeava** _____, **inclusiv cu filtru** _____
Опломб.: Счётчик № _____ паспорта метрологической проверки _____ соед. счётчика с трубой _____ включительно с фильтром

Contorul nr. _____, **tipul** _____, **apă potabilă/menajeră, diam.** _____ **mm, locul inst.** _____, **montat** _____
Счётчик № _____ тип _____ питьевая / горячая вода, Д _____ мм, место установки _____ установлен

Sigilat: Contorul _____ **nr. certificat. de verificare metrolog.** _____ **unirea cont. cu țeava** _____, **inclusiv cu filtru** _____
Опломб.: Счётчик № _____ паспорта метрологической проверки _____ соед. счётчика с трубой _____ включительно с фильтром

Sigilat: _____ **Obturator** _____
Опломбировано: Заглушка

Ventil _____
Вентиль

Obturator _____
Заглушка

Ventil _____
Вентиль

Numărul de locatari _____ **persoane. Norma de consum** _____ **m³, tel. relații** _____
Количество жильцов _____ человек. Норма водопотребления _____ м³, тел. для заявок _____

Fișa este întocmită în 2 exemplare, un exemplar se află la operator, iar al doilea – la utilizator.

Карточка составлена в 2 экземплярах, один из которых находится у поставщика, а второй у потребителя.

Reprezentantul operatorului _____
Представитель поставщика _____ (numele, prenumele / Ф. И. О.) _____ (semnătura / подпись)

Reprezentantul utilizatorului _____
Представитель потребителя _____ (statutul / статус) _____ (semnătura / подпись)

Data scoaterii indicațiilor contorului de apă	Nr. contorului		Nr. contorului		Nr. contorului		Nr. contorului		Semnătura reprezentantului operatorului	Semnătura utilizatorului
	Indicațiile contorului	Consumul	Indicațiile contorului	Consumul	Indicațiile contorului	Consumul	Indicațiile contorului	Consumul		

Anexa nr. 5
la Regulamentul privind achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea
aparatelor de evidență a consumurilor de apă

(Formularul nr. C-1)

(utilizatorul / потребитель)

FIȘA DE EVIDENȚĂ A CONSUMULUI DE APĂ
КАРТОЧКА УЧЁТА ПОТРЕБЛЕНИЯ ВОДЫ

Utilizatorul nr. _____
Потребитель № _____

Denumirea întreprinderii / organizației: _____

Название предприятия / организации:

Str. _____ **nr.** _____, **obiectivul** _____,
Ул. _____ № _____ объект _____,

tel. _____

(numele, funcția persoanei responsabile / Ф.И.О., должность ответственного лица)

тел.

Bransamentul din strada: _____

Врезка с улицы:

Subutilizatori: _____

Субпотребители:

Contorul nr. _____, **tipul** _____ **de apă** _____
Счётчик № _____ тип _____ вода _____

Diametrul _____ **mm**, **locul instalării** _____, **montat** _____
Диаметр _____ мм, место установки _____ смонтирован _____

Sigilat: Contorul _____ **nr. certificatului** _____
Счётчик _____ (data, luna, anul / дата, месяц, год) № сертификата _____

Borna directă _____ **mm**, _____, _____
Прямой ввод _____ мм, _____ (nr. sigiliului / № пломбы) _____ (sectorul / сектор) _____ (culoarea / цвет)

Ventilul _____ **mm**, _____, _____
Вентиль _____ мм, _____ (nr. sigiliului / № пломбы) _____ (sectorul / сектор) _____ (culoarea / цвет)

Ventilul _____ **mm**, _____, _____
Вентиль _____ мм, _____ (nr. sigiliului / № пломбы) _____ (sectorul / сектор) _____ (culoarea / цвет)

Filtrul _____ **mm**, _____, _____
Фильтр _____ мм, _____ (nr. sigiliului / № пломбы) _____ (sectorul / сектор) _____ (culoarea / цвет)

Obturator _____ **mm**, _____, _____
Заглушка _____ мм, _____ (nr. sigiliului / № пломбы) _____ (sectorul / сектор) _____ (culoarea / цвет)

Unirea contorului cu țeava _____, _____
Соединение счётчика с трубой _____ (nr. sigiliului / № пломбы) _____ (sectorul / сектор) _____ (culoarea / цвет)

Clapetă reversibilă _____
Обратный клапан _____

Un exemplar al fișei se află la utilizator _____,
Один экземпляр карточки находится у потребителя _____ (numele, prenumele, funcția / Ф.И.О., должность) _____ (semnătura / подпись)

Data citirii indicațiilor contorului	Indicațiile contorului	Volumul apei consumate m ³	Volumul apei uzate evacuate m ³	Semnătura reprezentantului operatorului	Responsabilul utilizatorului și funcția acestuia	Semnătura utilizatorului

Anexa nr. 6
la Regulamentul privind achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea
aparaturilor de evidență a consumurilor de apă

(Formularul nr. P-1)

_____ (operatorul / поставщик)

PRESCRIȚIA nr. _____
ПРЕДПИСАНИЕ № _____

din „_____” _____ 200__
от _____

_____ (numele, prenumele utilizatorului / Ф. И. О. потребителя)

_____ (adresa poștală / почтовый адрес)

Reprezentantul operatorului _____ (funcția, / должность,)
Представитель поставщика

_____ (numele / Ф.И.О.)

_____ (semnătura / подпись)

Reprezentantul utilizatorului _____ (gradul de rudenie, numele, prenumele / степень родства, Ф.И.О.) _____ (semnătura / подпись)
Представитель потребителя

Primit _____ ex. de prescripție _____ (numele, prenumele / Ф.И.О.) _____ (semnătura / подпись)
Получил _____ экз. предписания

Anexa nr. 7
la Regulamentul privind achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea
aparaturilor de evidență a consumurilor de apă

(Formularul nr. P-2)

(utilizatorul / потребитель)

PRESCRIȚIA nr. _____ (pentru populație)
ПРЕДПИСАНИЕ № _____

din „_____” _____ 200__
от _____

(numele, prenumele utilizatorului; Ф. И. О. потребителя)

(adresa poștală; почтовый адрес)

Operatorul solicită:

Поставщик требует:

**Pînă la „_____” _____ 200__ efectuarea verificării metrologice de stat a
contoarelor de apă**

До _____ выполнить метрологическую поверку водомера (-ов)

Diam. _____ mm, tipul _____ nr. _____	indicații _____
Diam. _____ mm, tipul _____ nr. _____	indicații _____
Diam. _____ mm, tipul _____ nr. _____	indicații _____
Diam. _____ mm, tipul _____ nr. _____	indicații _____

Contorul trebuie să fie montat în conformitate cu condițiile de instalare eliberate de către operator, cu respectarea cerințelor tehnice față de contor prevăzute în documentația tehnică.

Водомер должен быть установлен в соответствии с техническими условиями монтажа водомеров, выданными поставщиком с соблюдением технических норм.

Cererea pentru recepția contorului urmează să o comunicați la tel. _____

Заявку на прием водомера на учёт необходимо сообщить по телефону:

În cazul neîndeplinirii prescripției de verificare metrologică și punere în exploatare a contoarelor în termen de 60 de zile, plata pentru volumul consumat se va efectua conform normelor de consum aprobate, fără a lua în calcul indicațiile contoarelor în funcțiune și fără drept de recalculare (conform Hotărîrii Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002, cu modificările și completările ulterioare).

В случае невыполнения предписания по метрологической поверке и сдаче в эксплуатацию водомеров в течение 60 дней плата за потребляемый объем будет взиматься в соответствии с утвержденными нормами потребления, без учета показаний работающих счетчиков и без права на перерасчет (в соответствии с Постановлением Правительства № 191 от 19 февраля 2002 г., с последующими дополнениями и изменениями).

În cazul în care contorul menționat nu va fi certificat metrologic, în locul lui utilizatorul casnic este obligat să monteze un alt contor, tipul căruia este stabilit de către operator.

Если вышеуказанный водомер не пройдет метрологическую поверку, то вместо него потребитель обязан установить другой водомер, тип которого необходимо согласовать с поставщиком.

Reprezentantul operatorului _____

Представитель поставщика (funcția, / должность,)

(numele, prenumele / Ф.И.О.)

(semnătura / подпись)

Reprezentantul utilizatorului casnic _____

Представитель потребителя (gradul de rudenie, numele, prenumele/ степень родства, Ф.И.О.) (semnătura / подпись)

Primit _____ ex. de prescripție _____

Получил _____ экз. предписания (numele, prenumele/ Ф.И.О.) (semnătura / подпись)

Anexa nr. 8
la Regulamentul privind achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea
aparaturilor de evidență a consumurilor de apă

(Formularul nr. P-3)

(operatorul / поставщик)

PRESCRIȚIA nr. _____ (pentru populație)
(для населения)

ПРЕДПИСАНИЕ № _____

din „_____” _____ 200__
от _____

(numele, prenumele utilizatorului; Ф. И. О. потребителя)

(adresa poștală; почтовый адрес)

Operatorul solicită:

Поставщик требует:

Pînă la „_____” _____ 200__ înlocuirea contoarelor de apă
До _____ заменить водомер(ы)

Diam. _____ mm, tipul _____ nr. _____ indicațiile _____
Diam. _____ mm, tipul _____ nr. _____ indicațiile _____

cu contoare _____ cu diam. _ mm, tipul _____
на водомеры _____
diam. _ mm, tipul _____

Contorul trebuie să fie montat în conformitate cu condițiile de instalare eliberate de către operator.

Водомер должен быть установлен в соответствии с условиями монтажа водомеров, выданными поставщиком.

Cererea pentru recepția contorului urmează să o comunicați la tel. _____

Заявку на прием водомера на учёт необходимо сообщить по телефону:

În cazul neîndeplinirii prescripției de înlocuire și punere în exploatare a contoarelor în termen de 60 de zile, plata pentru volumul consumat se va efectua conform normelor de consum aprobate, fără a lua în calcul indicațiile contoarelor în funcțiune și fără drept de recalculare (conform Hotărîrii Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002, cu modificările și completările ulterioare).

В случае невыполнения предписания по замене и сдаче в эксплуатацию водомеров в течение 60 дней плата за потребляемый объем будет взиматься в соответствии с утвержденными нормами потребления, без учета показаний работающих счетчиков и без права на перерасчет (в соответствии с Постановлением Правительства № 191 от 19 февраля .2002 г., с последующими дополнениями и изменениями).

Reprezentantul operatorului _____
Представитель поставщика _____ (funcția, / должность.)

(numele, prenumele / Ф.И.О.)

(semnătura / подпись)

Reprezentantul utilizatorului _____
Представитель потребителя _____ (gradul de rudenie, numele, prenumele/ степень родства, Ф.И.О.) _____ (semnătura / подпись)

Primit _____ ex. de prescripție _____
Получил _____ экз. предписания _____ (numele, prenumele/ Ф.И.О.) _____ (semnătura / подпись)

Anexa nr. 9
la Regulamentul privind achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea
aparaterelor de evidență a consumurilor de apă

(Formularul nr. P-4)

_____ (operatorul / поставщик)

PRESCRIȚIA nr. _____ (pentru agenți economici și instituții publice)
(для экономических агентов и публичных учреждений)

ПРЕДПИСАНИЕ № _____

din „_____” _____ 200__
от _____

_____ (numele, prenumele utilizatorului / Ф. И. О. потребителя)

_____ (adresa poștală / почтовый адрес)

Operatorul solicită:

Поставщик требует:

Pînă la „_____” _____ 200__ efectuarea verificării metrologice de stat a
contoarelor de apă

До _____ выполнить метрологическую поверку водомера (-ов)

Diam. _____ mm, tipul _____ nr. _____ cu indicațiile _____
Diam. _____ mm, tipul _____ nr. _____ cu indicațiile _____
Diam. _____ mm, tipul _____ nr. _____ cu indicațiile _____
Diam. _____ mm, tipul _____ nr. _____ cu indicațiile _____

Contorul trebuie să fie montat în conformitate cu condițiile de instalare eliberate de către operator.

Водомер должен быть установлен в соответствии с условиями монтажа водометров, выданными поставщиком.

Cererea pentru recepția contorului urmează să o comunicați la tel. _____

Заявку на прием водомера на учёт необходимо сообщить по телефону:

În cazul neîndeplinirii prescripției de verificare metrologică și punere în exploatare a contoarelor în termenul prescris, plata pentru volumul consumat se va efectua conform capacității de debit a bransamentului de apă, considerînd viteza apei în el de 1,5 metri pe secundă, în conformitate cu durata zilei de lucru a utilizatorului, pînă la momentul întocmirii actului de recepție și punere în funcțiune a instalației de contorizare a apei și fără drept de recalculare.

В случае невыполнения предписания по метрологической поверке и сдаче в эксплуатацию водометров в течение предписанного времени плата за потребляемый объем воды будет взиматься по пропускной способности водопроводного ввода при скорости движения воды 1,5 м/сек. за фактическое время работы в сутки от момента обнаружения и до момента составления акта приёмки в эксплуатацию узла учёта и без права на перерасчет.

În cazul în care contorul menționat nu va fi certificat metrologic, în locul lui, consumatorul este obligat să monteze un alt contor, tipul căruia este stabilit de operator.

Если вышеуказанный водометр не пройдет метрологическую поверку, то вместо него потребитель обязан установить другой водометр, тип которого необходимо согласовать с поставщиком.

Reprezentantul operatorului _____

Представитель поставщика _____ (funcția, / должность,)

_____ (numele, prenumele / Ф.И.О.)

_____ (semnătura / подпись)

Reprezentantul utilizatorului _____

Представитель потребителя _____ (funcția, numele, prenumele / должность, Ф.И.О.)

_____ (semnătura / подпись)

Primit _____ ex. de prescripție _____

Получил _____ экз. предписания

_____ (numele, prenumele / Ф.И.О.)

_____ (semnătura / подпись)

Anexa nr. 10
la Regulamentul privind achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea
aparaturilor de evidență a consumurilor de apă

(Formularul nr. P-5)

_____ (operatorul / поставщик)

PRESCRIȚIA nr. _____ (pentru agenți economici și instituții publice)
(для экономических агентов и публичных учреждений)

ПРЕДПИСАНИЕ № _____

din „_____” _____ 200____
от _____

_____ (numele, prenumele utilizatorului / Ф. И. О. потребителя)

_____ (adresa poștală / почтовый адрес)

Operatorul solicită:

Поставщик требует:

Pînă la „_____” _____ 200_____ înlocuirea contoarelor de apă
До _____ заменить водомер(ы)

Diam. _____ mm, tipul _____ nr. _____ cu indicațiile _____
Diam. _____ mm, tipul _____ nr. _____ cu indicațiile _____

cu contoare cu diam. _____ mm, tipul _____
на водомеры **diam. _____ mm, tipul _____**

Contorul trebuie să fie montat în conformitate cu condițiile de instalare eliberate de către operator.

Водомер должен быть установлен в соответствии с техническими условиями монтажа водомеров, выданными поставщиком.

Cererea pentru recepția contorului urmează să o comunicați la tel. _____

Заявку на прием водомера на учёт необходимо сообщить по телефону: _____

În cazul neîndeplinirii prescripției de înlocuire și punere în exploatare a contoarelor în termenul prescris, plata pentru volumul consumat se va efectua conform capacității de debit a bransamentului de apă, considerînd viteza apei în el de 1,5 metri pe secundă, în conformitate cu durata zilei de lucru a utilizatorului, pînă la momentul întocmirii actului de recepție și punere în funcțiune a instalației de contorizare a apei și fără drept de recalculare.

В случае невыполнения предписания по замене и сдаче в эксплуатацию водомеров в течение предписанного времени плата за потребляемый объем воды будет взиматься по пропускной способности водопроводного ввода при скорости движения воды 1,5 м/сек. за фактическое время работы в сутки от момента обнаружения и до момента составления акта приёмки в эксплуатацию узла учёта, и без права на перерасчет.

Reprezentantul operatorului _____
Представитель поставщика (funcția, / должность)

_____ (numele, prenumele / Ф.И.О.)

_____ (semnătura / подпись)

Reprezentantul utilizatorului _____
Представитель потребителя (funcția, numele, prenumele / должность, Ф.И.О.) (semnătura / подпись)

Primit _____ ex. de prescripție _____
Получил _____ экз. предписания (funcția, numele, prenumele / должность, Ф.И.О.) (semnătura / подпись)

Anexa nr. 11
la Regulamentul privind achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea
aparaturilor de evidență a consumurilor de apă

(Formularul nr. A-4)

_____ (operatorul / поставщик)

АКТ

de cercetare a evidenței și folosirii apei în apartamente / încăperi locuibile în cămine

АКТ

обследования состояния учёта и использования воды в квартирах / жилых помещениях в общежитиях

din „_____” _____ 200__
от

str. _____ nr. _____ bloc _____, ap. _____

_____ (numele, prenumele proprietarului locuinței / Ф.И.О. собственника жилья)

telefon: la domiciliu _____ la serviciu _____
телефон домашний _____ служебный _____

Subsemnatul, reprezentantul operatorului _____,
Я, представитель поставщика _____

_____ (funcția, numele / должность, Ф.И.О.)

în prezența proprietarului _____,
в присутствии собственника _____ (numele, proprietarului / Ф.И.О. собственника жилья)

precum și a locatarului _____
а также проживающего в данной квартире _____ (numele, gradul de rudenie; Ф.И.О., степень родства)

am efectuat cercetarea stării tehnice a rețelelor de alimentare cu apă și canalizare, a
произвели обследование технического состояния сетей водопровода и канализации, сантехнического
utilajului sanitar, a aparatelor de evidență și gradului de comodități al apartamentului.
оборудования, приборов учёта и степени благоустройства данной квартиры.

În apartament există:

В квартире имеются

racordări la coloana verticală a blocului de locuințe:

подключения к стоякам жилого дома:

la rețeaua de apă potabilă Diam. _____ mm, _____ unități;
по питьевой воде

la rețeaua de apă caldă Diam. _____ mm, _____ unități;
по горячей воде

Contoare instalate: (Установлены водомеры)

Apă potabilă:

Питьевая вода:

Diam. _____ mm, nr. cont. _____, tipul _____, montat, _____, locul inst. _____

Sigilat: SSM _____, nr. certificatului de verificare metrologică _____, unirea cu țeava _____, filtru _____

Diam. _____ mm, nr. cont. _____, tipul _____, montat, _____, locul inst. _____

Sigilat: SSM _____, nr. certificatului de verificare metrologică _____, unirea cu țeava _____, filtru _____

Apă caldă menajeră:

Горячая вода:

Diam. _____ mm, nr. cont. _____, tipul _____, montat, _____, locul inst. _____

Sigilat: SSM _____, nr. certificatului de verificare metrologică _____, unirea cu țeava _____, filtru _____

Diam. _____ mm, nr. cont. _____, tipul _____, montat, _____, locul inst. _____

Sigilat: SSM _____, nr. certificatului de verificare metrologică _____, unirea cu țeav _____, filtru _____

Încălzire autonomă
 Автономное отопление
 Boiler
 Наличие электробойлера
 Cadă de baie
 Ванна

Alimentare cu gaze
 Наличие газоснабжения
 Cazan de baie cu gaze
 Наличие газовой колонки
 Duș
 Душ

Blocul de locuințe are _____ etaje

Дом имеет

этажей

În apartament au viză de reședință _____ persoane, locuiesc _____ persoane

В квартире прописано

человек, проживают

человек

La momentul examinării s-au depistat suplimentar următoarele:

На момент обследования дополнительно выявлено следующее:

În scopul eliminării încălcărilor depistate, se recomandă a efectua următoarele:

В целях устранения выявленных недостатков предлагаем выполнить следующие мероприятия:

și, în termenele indicate, să informați despre lucrările efectuate la tel. _____

и в указанные сроки сообщить о проделанной работе по телефону

Reprezentantul operatorului _____
 Представитель поставщика (numele, prenumele / Ф. И. О.) (semnătura / подпись)

Reprezentantul utilizatorului _____
 Представитель потребителя (statutul / статус) (semnătura / подпись)

Copia actului a fost primită la „_____” _____ 200_____
 Копию акта получил (semnătura / подпись)

Anexa nr. 12
la Regulamentul privind achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea
aparaturilor de evidență a consumurilor de apă

(Formularul nr. A-5)

(operatorul / поставщик)

АКТ
de cercetare a evidenței și folosire a apei de către utilizatori: întreprinderi, organizații și alți agenți economici

АКТ
обследования состояния учёта и использования воды потребителями: на предприятиях, в организациях
и у других экономических агентов

din „_____” _____ 200__
от

(denumirea întreprinderii, organizației / наименование предприятия, организации)

(adresa poștală / почтовый адрес)

(numele, prenumele conducătorului / Ф.И.О. руководителя)

Subsemnatul, reprezentantul operatorului _____

Я, представитель поставщика

(funcția, numele, prenumele / должность, Ф.И.О.)

în prezența reprezentantului întreprinderii, organizației _____

в присутствии представителя предприятия, организации

(funcția, numele, prenumele proprietarului / должность, Ф.И.О.)

am efectuat la fața locului cercetarea stării evidenței și folosirii apei

произвёл обследование с целью проверки состояния учёта и использования воды

Controlul a constatat:

Проверкой установлено:

În scopul înlăturării neajunsurilor depistate, se solicită executarea următoarelor măsuri:

В целях устранения имеющихся недостатков подлежит выполнить следующие мероприятия:

Referitor la măsurile întreprinse de Dvs. rugăm să ne comunicați la tel. _____

О выполненных вами мероприятиях просим сообщить по тел.

Reprezentantul operatorului _____

Представитель поставщика _____ (funcția, / должность,)

_____, _____
(numele, prenumele / Ф.И.О.) (semnătura / подпись)

Reprezentantul utilizatorului _____

Представитель потребителя _____ (numele, prenumele / Ф.И.О.) (semnătura / подпись)

Primit _____ ex. de prescripție _____

Получил _____ экз. предписания _____ (numele, prenumele / Ф.И.О.) (semnătura / подпись)

Anexa nr. 13
la Regulamentul privind achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea
aparaturilor de evidență a consumurilor de apă

(Formularul nr. A-6)

(operatorul / поставщик)

АКТ

**de inspectare a stării tehnice a rețelelor de alimentare cu apă și canalizare, a aparatelor de
evidență a apei și a nivelului de confort al obiectivului**

АКТ

обследования технического состояния сетей водопровода и канализации, приборов учёта и степени благоустройства
объекта

din „_____” _____ 200__
от

Codul clientului Код клиента	Sectorul Сектор	Strada Улица	Blocul Дом	Apartamentul Квартира	Numele, prenumele Ф.И.О.

Subsemnatul, reprezentantul operatorului _____,
Я, представитель поставщика _____ (funcția, numele, prenumele / должность, Ф.И.О.)

în prezența proprietarului _____,
в присутствии домовладельца _____ (numele, prenumele / Ф.И.О.)

tel. de serviciu _____, tel. la domiciliu _____,
тел. рабочий _____ тел. домашний _____

precum și în prezența locatarului _____,
а также в присутствии жильца _____ (numele, statutul locatarului / Ф.И.О., статус жильца)

**am efectuat inspectarea stării tehnice a rețelelor de alimentare cu apă și canalizare ale obiectivului și
aparaturilor de evidență a apei,**

произвели обследование технического состояния сетей водопровода и канализации к имеющимся строениям, приборов учета воды

precum și a nivelului de confort al obiectivului

и степени благоустройства

Ca urmare a inspecției s-a constatat:

В результате обследования установлено следующее:

A fost efectuată bransarea la rețelele de alimentare cu apă:

Выполнено подключение к водопроводным сетям:

Branșamentul nr. 1 _____

Ввод № _____ (se indică proprietarul rețelelor / указывается принадлежность сетей)
cu diametrul _____ mm din str. _____, contorul _____ mm,
с диаметром _____ мм с ул. _____ водомер _____ мм,

nr. _____, tipul _____, montat _____,
№ _____ тип _____ смонтирован (poziția / позиция) _____ (locul instalării / место установки) _____

nr. sigiliului de protecție _____, sigiliul SSM _____, indicațiile _____
№ защитной пломбы _____ пломба Службы стандартизации и метрологии _____ (data / дата) показания

Branșamentul nr. 2 _____

Ввод № _____ (se indică proprietarul rețelelor / указывается принадлежность сетей)
cu diametrul _____ mm din str. _____, contorul _____ mm,
с диаметром _____ мм с ул. _____ водомер _____ мм,

nr. _____, tipul _____, montat _____,
№ _____ тип _____ смонтирован (poziția / позиция) _____ (locul instalării / место установки) _____

nr. sigiliului de protecție _____, sigiliul SSM _____, indicațiile _____
№ защитной пломбы _____ пломба Службы стандартизации и метрологии _____ (data / дата) показания

A fost efectuată racordarea la:

Выполнено подключение к:

rețelele de canalizare _____, cu diametrul _____ mm din str. _____
канализационным сетям (proprietarul rețelelor / принадлежность сетей) диаметром _____ мм с ул.fosa septică cu vidanjare ulterioară _____ / hazna _____
выгребной яме с последующим вывозом _____ питательной ямеApa se utilizează din: cișmea stradală _____ / cișmea de curte _____
Вода используется из: _____ уличной водоразборной колонки _____ дворовой водоразборной колонкиîn locuință _____ / în garaj _____
в доме _____ в гаражеla irigarea: grădinii _____, serelor _____, copacilor _____
на полив: _____ огорода _____ теплиц _____ деревьевApa este încălzită: la aragaz _____ ; în boiler electric _____ ;
Вода подогревается: _____ на газовой плите _____ электроподогревîn cazan cu combustibil: _____ ;
водонагревателями на топливе _____ (combustibil solid, lichid, gazos / твёрдом топливе, жидком топливе, газе)Este branșat la sistemul centralizat de furnizare a apei calde _____
Подключён к централизованному горячему водоснабжениюLocuința este dotată cu: duș _____, cadă de baie _____, WC _____,
В доме имеется: _____ душ _____ ванна _____ туалет _____bazin _____, cu dimensiunile _____.
бассейн _____ (de vară, de iarnă / летний, зимний) размерамиS-a atestat: mijloace de transport: _____,
Имеются: _____ транспорт _____ (motocicletă, autoturism, autobuz / мотоцикл, машина, автобус)animale domestice: bovine _____ ; porcine _____ ; ovine, caprine _____ ;
домашние животные: _____ крупный рогатый скот _____ свиньи _____ овцы, козыpăsări de curte _____ ; iepuri _____.
домашние птицы _____ кроликиLa momentul inspectării apa se furnizează _____
На момент обследования водой пользуются _____ (da sau nu / да или нет)Conform cărții de imobil, la data de _____, sînt înregistrați cu viza de reședință _____ persoane,
По домової книге, на число _____ прописано _____ человекlocuiesc _____ persoane.
проживает _____ человекActe de proprietate pentru imobil: _____
Документы, подтверждающие собственность (Tipul documentului, data, numărul, proprietarul / название документа, дата, номер, владелец)Ca urmare a controlului s-au depistat următoarele: _____
Проверкой установлено: _____În scopul remedierii neajunsurilor, Vă propunem să întreprindeți următoarele măsuri:
В целях устранения выявленных недостатков предлагаем выполнить следующие мероприятия:Să achitați datoria debitoare, conform situației din „_____” _____ 200_, în sumă de _____ lei,
Оплатить имеющуюся задолженность _____ в сумме _____ леев

pînă la „_____” _____ 200____.
до

Despre măsurile întreprinse, rugăm să ne comunicați la tel: _____

О принятых мерах просим сообщить по тел.

Reprezentantul operatorului: _____

Представитель поставщика:

(semnătura / подпись)

Reprezentantul utilizatorului: _____

Представитель потребителя:

(statutul / статус)

(semnătura / подпись)

Primit _____ ex. de prescripție _____

Получил _____
экз. предписания

(numele, prenumele / Ф.И.О.)

(semnătura / подпись)

Anexa nr. 14
la Regulamentul privind achiziționarea,
proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea
aparaturilor de evidență a consumurilor de apă

(Formularul nr. P-6)

_____ (operatorul / поставщик)

PRESCRIPȚE PENTRU ASIGURAREA ACCESULUI nr. _____

ПРЕДПИСАНИЕ НА ПРЕДОСТАВЛЕНИЕ ДОСТУПА №

din „_____” _____ 200__
от _____

_____ (numele, prenumele utilizatorului / Ф. И. О. потребителя)

_____ (adresa poștală / почтовый адрес)

Din motivul că la „_____” _____ 200__, la prezentarea legitimației, nu ați asigurat reprezentantului întreprinderii accesul la obiectivul din str. _____ pentru cercetarea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare și citirea indicațiilor de pe contoare, solicităm repetat, în termen de trei zile, să asigurați accesul la rețelele indicate, preîntîmpinînd operatorul în prealabil cu 24 ore la tel. _____.

În cazul neîndeplinirii prevederilor prezentei prescripții și (sau) neacordării accesului în cadrul vizitei repetate, determinarea volumului serviciilor de alimentare cu apă și evacuare a apelor uzate, pînă la asigurarea accesului solicitat sau pînă la debransarea obiectivului Dumneavoastră de la rețelele de alimentare cu apă și canalizare, se va efectua conform:

capacității de debit a branșamentului de apă, considerînd viteza apei în el de 1,5 m/sec, în conformitate cu durata zilei de lucru a utilizatorului (pentru organizații, întreprinderi și alți agenți economici);

normelor de consum aprobate, fără a lua în calcul indicațiile aparatelor de evidență în funcțiune (pentru utilizatorii casnici).

Sumele calculate pentru această perioadă nu vor fi supuse recalculării. De asemenea, ne rezervăm dreptul să ne adresăm în instanța de judecată pentru încasarea forțată a prejudiciului cauzat.

В связи с непредоставлением «_____» _____ 200__ г. доступа представителю поставщика для обследования водопроводных и канализационных сетей и снятию показаний с приборов учёта в вашем строении по ул. _____, обязываем Вас в течение трёх дней обеспечить доступ к вышеуказанным сетям, предварительно за сутки известив нас по тел. _____.

В случае невыполнения данного предписания и (или) непредоставления доступа при повторном посещении расчет объема услуг водоснабжения и водоотведения до предоставления допуска или до отключения вашего объекта от сетей водопровода и канализации, будет производиться в соответствии с:

- пропускной способностью водопроводного ввода при скорости движения воды 1,5 м/сек. за фактическое время работы в сутки (для предприятий, организаций и других экономических агентов);
- утвержденными нормами потребления, без принятия в расчет показаний работающих счетчиков (для потребителей из жилого фонда).

Начисленные за этот период суммы перерасчету не подлежат.

Также, оставляем за собой право обратиться в судебные инстанции для принудительного взыскания причиненного ущерба.

Reprezentantul operatorului _____

Представитель поставщика

_____ (funcția, / должность)

_____ (numele, prenumele / Ф.И.О.)

_____ (semnătura / подпись)

Reprezentantul utilizatorului _____

Представитель потребителя

_____ (gradul de rudenie, numele, prenumele / степень родства, Ф.И.О.)

_____ (semnătura / подпись)

Primit _____ ex. de prescripție

Получил _____

экз. предписания

_____ (numele, prenumele / Ф.И.О.)

_____ (semnătura / подпись)

Приложение № 2
к Постановлению Правительства
№ 1228 от 13 ноября 2007 г.

СПИСОК

утративших силу постановлений Правительства

1. Постановление Правительства № 634 от 5 июля 2000 г. «О некоторых мерах по урегулированию процесса установки приборов учета расхода воды и тепловой энергии» (Официальный монитор Республики Молдова, 2000 г., № 81-83, ст.723).

[Пкт.2 утратил силу согласно ПП722 от 08.06.16, МО163-168/17.06.16 ст.793]

3. Абзац пятый пункта 10 Положения о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения, и подключения к этим системам, утвержденного Постановлением Правительства № 191 от 19 февраля 2002г. (Официальный монитор Республики Молдова, 2002 г., № 29-31, ст.263), пункт 3 приложения № 5 к Положению и приложение № 1 к Типовому договору на водоснабжение питьевой и горячей водой квартир в жилых домах/жилых помещений в общежитиях.

CUPRINS **ОГЛАВЛЕНИЕ**

Hotărîrea Guvernului al Republicii Moldova nr. 1466 din 30 decembrie 2016 pentru aprobarea "Regulamentului sanitar privind sistemele mici de alimentare cu apă potabilă".

Постановление Правительства Республики Молдова. nr. 1466 от 30.12.2016 об утверждении "Санитарного регламента по маломасштабным системам питьевого водоснабжения"

Regulament sanitar privind sistemele mici de alimentare cu apă potabilă

I. Noțiuni generale și domeniul de aplicare.

Санитарный регламент по маломасштабным системам питьевого водоснабжения

Общие понятия и сфера применения.

II. Cerințe sanitare privind selectarea terenului pentru amplasarea sistemelor mici de alimentare cu apă potabilă. Zonele de protecție sanitară.

Санитарные требования к выбору земельного участка для размещения маломасштабных систем питьевого водоснабжения. Санитарные зоны.

III. Cerințe privind proiectarea sistemelor mici de alimentare cu apă potabilă.

Требования к проектированию маломасштабных систем питьевого водоснабжения

IV. Cerințe privind construcția și amenajarea fântînilor și izvoarelor de apă Potabilă.

- ***Cerințe sanitare la construcția fântînilor freatică***
- ***Cerințe față de instalațiile de captare a izvoarelor***

Требования к строительству и обустройству колодцев и источников питьевой воды

- *Санитарные требования к строительству колодцев*
- *Требования к устройствам для водозабора родников*

V. Dezinfecția apei

Дезинфицирование воды

VI. Norme de sănătate publică față de calitatea apei din sistemele mici de alimentare cu apă potabilă

Нормы общественного здравоохранения по качеству воды в маломасштабных системах питьевого водоснабжения

VII. Responsabilitățile operatorilor și cerințe sanitare privind menținerea sistemelor mici de alimentare cu apă potabilă, dezinfecția apei potabile.

Обязанности операторов и санитарно-гигиенические требования к обслуживанию маломасштабных систем питьевого водоснабжения, дезинфекции питьевой воды

VIII. Monitorizarea calității apei din sistemele mici de alimentare cu apă și informarea

Мониторинг качества воды в маломасштабных системах питьевого водоснабжения и информирование

IX. Inspecția sanitară și planificarea siguranței apei potabile

Технический осмотр и планирование санитарной безопасности питьевой воды

X. Evidența sistemelor mici de alimentare cu apă potabilă, autorizarea sanitară și raportarea

Учет маломасштабных систем питьевого водоснабжения, санитарная авторизация и отчетность

Anexă la Regulamentul sanitar privind sistemele mici de alimentare cu apă potabilă.

Registrul surselor locale de apă

Приложение к Санитарному регламенту по маломасштабным системам питьевого водоснабжения

Реестр местных источников воды

Republica Moldova

GUVERNUL

HOTĂRÎRE Nr. 1466 din 30.12.2016

pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind sistemele mici de alimentare cu apă potabilă

Publicat : 24.02.2017 în Monitorul Oficial Nr. 60-66 art Nr : 131

MODIFICAT

[HG1090 din 18.12.17, MO440/20.12.17 art.1214](#)

NOTĂ:

Pe tot parcursul textului hotărîrii, Regulamentului și al anexei, cuvintele „Ministerul Sănătății”, „centrul teritorial de sănătate publică”, „Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice”, la orice caz gramatical, se substituie prin cuvintele „Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale”, „Centrul Național de Sănătate Publică” și, respectiv, prin cuvintele „Agenția Națională pentru Sănătate Publică”, la cazul gramatical corespunzător prin [HG1090 din 18.12.17, MO440/20.12.17 art.1214](#)

În temeiul art.10 alin.(3) din [Legea nr. 10-XVI din 3 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice \(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.67, art.183\)](#), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul Hotărăște:

1. Se aprobă Regulamentul sanitar privind sistemele mici de alimentare cu apă potabilă (se anexează).
2. Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina Ministerului Sănătății.

PRIM-MINISTRU

Pavel FILIP

Contrasemnează:

Ministrul sănătății

Ministrul mediului

Ruxanda Glavan

Valeriu Munteanu

Nr. 1466. Chișinău, 30 decembrie 2016.

Aprobat
prin Hotărîrea Guvernului nr. 1466
din 30 decembrie 2016

**REGULAMENT SANITAR
privind sistemele mici de alimentare cu apă potabilă**

I. Noțiuni generale și domeniul de aplicare

1. Regulamentul sanitar privind sistemele mici de alimentare cu apă potabilă (în continuare – Regulament), este elaborat în baza [Legii nr. 10-XVI din 3 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice](#), [Legii nr.272-XIV din 10 februarie 1999 cu privire la apa potabilă](#) și în conformitate cu prevederile [Normelor sanitare privind calitatea apei potabile, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr.934 din 15 august 2007](#).

2. Prezentul Regulament stabilește cerințe de sănătate publică față de calitatea apei, alegerea locului de amplasare, amenajare și exploatare a instalațiilor de captare, acumulare și distribuire a apei, precum și a teritoriului aferent.

3. Regulamentul are ca scop reglementarea asigurării alimentării cu apă potabilă sigură a populației din comunitățile mici, prevenirii și lichidării poluării posibile a sistemelor mici de alimentare cu apă potabilă.

4. Regulamentul se aplică sistemelor mici de alimentare cu apă potabilă, în stare funcțională sau

proiectate, care furnizează mai puțin de 200 m³ în medie/zi sau care deserveșc comunități mai mici de 2000 persoane și serveșc pentru satisfacerea cerințelor populației în apă potabilă și menajeră.

5. Regulamentul nu se aplică sistemelor publice de alimentare cu apă potabilă cu o capacitate mai mare de 200 m³/zi sau care deserveșc mai mult de 2000 persoane, care cad sub incidența [Normelor sanitare privind calitatea apei potabile, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr.934 din 15 august 2007.](#)

6. Respectarea prezentului Regulament este obligatorie pentru toate organizațiile și persoanele care au în posesie sau sînt responsabile de gestionarea sistemelor mici de alimentare cu apă potabilă.

7. Controlul respectării îndeplinirii prezentului Regulament se efectuează de către centrele teritoriale de sănătate publică, în conformitate cu [Legea nr.10-XVI din 3 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice.](#)

8. În sensul prezentului Regulament, următorii termeni se definesc astfel:

clorinarea apei – procedeu de dezinfecție a apei cu utilizarea substanțelor clorigene și prezența clorului rezidual;

fîntînă publică – sursă de apă subterană, folosită pentru satisfacerea cerințelor de apă potabilă și menajeră, prin intermediul instalațiilor de acumulare a apei în lipsa rețelelor speciale de distribuire și care deservește un număr de 20 – 50 persoane sau se află în gestiunea obiectivelor publice (cu excepția instituțiilor pentru copii, medico-sanitare, de profil comercial și / sau alimentar);

fîntînă individuală – sursă de apă subterană, folosită pentru satisfacerea cerințelor de apă potabilă și menajeră, prin intermediul instalațiilor de acumulare a apei, în lipsa rețelelor individuale de distribuire, care se află în folosință individuală sau deservește un număr mai mic de 20 persoane;

operator – persoană juridică care dispune, dirijează, exploatează și întreține un sistem public de alimentare cu apă și de canalizare și furnizează consumatorilor serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în baza unui contract;

sisteme mici de alimentare cu apă potabilă – sistemele de alimentare cu apă potabilă din localitățile rurale cu o populație mai mică de 2000 locuitori sau cu o capacitate mai mică de 200 m³/zi, sistemele de apeduct care aprovizionează obiective cu activitate sezonieră (tabere de odihnă pentru copii, tabere de muncă), instalațiile de captare a apei – fîntînă tubulară, izvor captat, cișmea, sondă arteziană cu sau fără rețea de distribuire a apei, care după capacitate sau numărul de consumatori satisfac prevederile pct.3;

sistem de alimentare cu apă – sistem de lucrări, cu excepția instalațiilor sanitare din locuințe sau edificii, construit pentru asigurarea consumatorilor cu apă potabilă care include:

a) orice instalație pentru extragerea, colectarea, producerea, tratarea, înmagazinarea, aprovizionarea sau distribuirea apei;

b) fîntînă sau priză de apă care servește ca sursă sau punct de intrare în rețea pentru un sistem de alimentare cu apă brută;

sistem de distribuire – parte a sistemului de alimentare cu apă, care este utilizat pentru distribuirea, înmagazinarea sau alimentarea cu apă și nu este parte a sistemului de tratare a apei.

9. Sistemele mici de alimentare cu apă, de regulă, sînt alimentate de ape freatiche sau ape subterane de profunzime, exploatarea cărora se efectuează prin instalații speciale de captare, acumulare sau distribuire de uz public sau individual.

În calitate de surse de apă pentru sistemele mici de alimentare cu apă potabilă pot servi:

a) apele subterane – sonde arteziene, fîntîni și izvoare;

b) apele de suprafață după potabilizare.

II. Cerințe sanitare privind selectarea terenului pentru amplasarea sistemelor mici de alimentare cu apă potabilă

Zonele de protecție sanitară

10. Selectarea terenului pentru amplasarea instalațiilor de captare a apei pentru sistemele mici de alimentare cu apă potabilă este de o importanță prioritară pentru menținerea acestora, asigurarea calității corespunzătoare apei potabile, evitarea poluării ei cu microorganisme și substanțe chimice și prevenirea bolilor condiționate de apă de origine infecțioasă și neinfecțioasă.

11. Selectarea terenului pentru amplasarea instalațiilor publice pentru captarea apei se face de către autoritatea publică locală sau utilizatorul acestui teren, cu antrenarea specialiștilor respectivi, inclusiv din partea centrelor teritoriale de sănătate publică și se efectuează în baza datelor prospecțiunilor geologice și hidrogeologice, luând în considerare gradul de protecție al sursei de apă și posibilitățile de obținere a apei potabile de o calitate conformă cerințelor prezentului Regulament. Aceste date trebuie să fie prezentate în volumul necesar pentru elucidarea următoarelor chestiuni: adâncimea situării apelor subterane, direcția curentului apelor subterane în planul localității, debitul sursei, capacitatea prognozată a stratului acvifer și disponibilitatea pe termen lung a apei în sursă, interrelațiile posibile cu captajele existente sau proiectate din sectoarele învecinate și cu apele de suprafață (lacuri de acumulare, râuri).

12. În lipsa unor dovezi de alimentare pe termen lung a apei din sursă sau referitor la calitatea sursei de apă, la etapa de inițiere a proiectului se efectuează studiile necesare în conformitate cu [Regulamentul cu privire la cerințele de calitate a apelor subterane, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.931 din 20 noiembrie 2013](#). Dacă există mai multe opțiuni sau surse alternative de alimentare cu apă, alegerea finală ar trebui să fie adoptată în baza calculului tehnico-economic a opțiunii. Decizia finală cu privire la selectarea unei surse de alimentare cu apă pentru sistemele mici de apă potabilă se adoptă de către Serviciul de Supraveghere de Stat al Sănătății Publice în funcție de atingerea criteriilor de bază: calitate, cantitate, protecție.

13. Selectarea terenului pentru amplasarea fântînii individuale se efectuează la solicitarea clientului cu participarea inginerului cadastral al primăriei, cu eliberarea certificatului de urbanism și înregistrarea fântînii în registrul surselor locale de apă pentru localitatea respectivă.

14. Pentru amplasarea instalațiilor de captare a apei se aleg sectoare nepoluate, aflate la o distanță nu mai mică de 30 m în amonte după cursul apelor freatice față de sursele existente sau posibile de poluare: toaile permeabile neamenajate, latrine, fântîni vechi părăsite, locuri de întreținere a animalelor și păsărilor, de acumulare a bălîgarului, gropi pentru siloz, cimitire, depozite pentru îngrășăminte minerale și pesticide, rețele de canalizare și instalații pentru epurarea apelor reziduale etc. În cazurile unei densități mari a construcțiilor și a unei amplasări favorabile în raport cu sursele de poluare și efectuării unor măsuri suplimentare de protecție, această distanță poate fi micșorată în conformitate cu prevederile [Regulamentului privind zonele de protecție sanitară a prizelor de apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.949 din 25 noiembrie 2013](#), cu acordul centrului teritorial de sănătate publică.

15. Instalațiile pentru captarea apei nu trebuie să fie plasate pe sectoare cu risc de inundație, în locuri înmlăștinite, în locuri supuse alunecărilor altor deformări sau mai aproape de 15 m de la magistralele auto.

16. Atribuirea terenului pentru construcția sursei de apă, instalațiilor și rețelelor sistemelor mici de alimentare cu apă potabilă este supusă avizării sanitare în conformitate cu prevederile [Legii nr.10-XVI din 3 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice](#). După examinarea terenului, centrul teritorial de sănătate publică eliberează aviz sanitar privind atribuirea terenului pentru construcție forma 301/e, care trebuie să conțină informația referitor la starea sanitară a locului de amplasare a instalației proiectate de captare a apei și a terenului adiacent, cu indicarea măsurilor de protecție a apei contra poluării microbiene și chimice a apei.

17. Sistemele mici de alimentare cu apă potabilă cu rețea de distribuție și cele mai importante fântîni publice, stabilite de centrul teritorial de sănătate publică de comun acord cu autoritățile publice locale sînt supuse procedurii de recepție finală și autorizare sanitară. Autorizarea sanitară se efectuează în conformitate cu Regulamentul privind procedura de autorizare sanitară a producției, distribuției și îmbutelierii apei potabile. Autorizarea sanitară se eliberează de către centrul teritorial de sănătate publică și este valabilă pentru 5 ani. Fântînile individuale nu se supun autorizării sanitare.

III. Cerințe privind proiectarea sistemelor mici de alimentare cu apă potabilă

18. Proiectarea sistemelor mici de alimentare cu apă potabilă se efectuează de către instituțiile de proiectare licențiate, în baza certificatului de urbanism, emis de Direcția de arhitectură a

teritoriul administrativ unde se efectuează construcția și a avizelor privind atribuirea terenurilor pentru construcție emise de autoritățile teritoriale de supraveghere a sănătății publice și de mediu.

19. Categoria de fiabilitate a sistemelor mici de alimentare cu apă se stabilește de gradul 3. Determinarea capacității sistemului se stabilește înainte de începerea proiectării și se bazează pe datele disponibile prezentate de autoritățile publice locale cu privire la potențialii consumatori și nivelul de servicii pentru alimentarea cu apă. În cazul sistemelor mici de alimentare cu apă, calculul consumului de apă a populației se efectuează în baza următoarelor criterii:

1) populația care locuiește în imobile necanalizate – maximum 30-50 litri pentru o persoană pe zi;

2) populația care locuiește în case dotate cu sisteme de canalizare centralizate fără apă caldă – maximum 50-60 litri pentru o persoană pe zi;

3) populația care locuiește în case dotate cu sistem de canalizare centralizat și alimentare cu apă caldă (încălzitoare individuale sau apă caldă centralizată) – maximum 90-100 litri pentru o persoană pe zi.

Presiunea calculată în sistemele de alimentare cu apă mici trebuie să fie de cel puțin 1 atmosferă și nu mai mult de 6 atmosfere la intrare pentru utilizator.

20. În absența în localitate a unui sistem de canalizare centralizat, întreaga populație se atribuie la grupul 1 de consumatori. Calculul necesarului de apă pentru irigație, adăpatul animalelor și pasărilor se efectuează din consumul maxim de 50 litri pentru o persoană pe zi.

21. Consumul de apă pentru irigarea plantelor în grădinile individuale, în coordonare cu autoritățile publice locale se admite în volum de maximum 50 litri pentru o persoană pe zi, calculate de către utilizator din considerentul efectuării irigării odată la 3 zile. Este permisă, de comun acord cu autoritățile publice locale, utilizarea apei din fântâni pentru uz casnic (adăpatul animalelor și irigație în gospodăria individuală a consumatorului).

22. Priza de apă, rezervoarele, alte instalații ale sistemului de alimentare cu apă sînt proiectate și protejate astfel încît să se elimine complet posibilitatea de acces neautorizat pentru oameni și animale.

23. Se admite construcția sistemelor mici de alimentare cu apă potabilă fără a prevedea surse de alimentare de rezervă pentru combaterea incendiilor.

24. La construcția instalațiilor și rețelelor de apeduct vor fi utilizate doar materialele admise de către Ministerul Sănătății pentru contact cu apa potabilă în baza prevederilor [Legii nr.10-XVI din 3 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice](#).

25. Sistemele mici de alimentare cu apă trebuie să fie proiectate cu secțiuni de interblocare a rețelei, amplasate la o distanță de cel mult 1,5 km pentru ca în caz de efectuare a lucrărilor pe unele porțiuni să fie posibilă izolarea secțiunii de apeduct pentru a evita o posibilă suspendare a alimentării a unui număr mare de populație sau a obiectivelor sociale (școli, grădinițe, spitale, centre culturale etc.). Echipamentul de închidere, de control și de admisie a apei, de regulă, trebuie să fie instalat în fântîni.

IV. Cerințe privind construcția și amenajarea

fîntînilor și izvoarelor de apă potabilă

Cerințe sanitare la construcția fîntînilor freatic

26. Fîntînile freatic sînt destinate pentru extragerea apelor freatic fără presiune de mică adîncime sau adîncime medie. O astfel de fîntînă prezintă un foraj de formă cilindrică sau pătrată, formată dintr-un colac, forajul propriu-zis și partea de acumulare a apei (rezervorul).

27. Colacul servește pentru protecția fîntînii contra poluării și pentru supravegherea și extragerea apei și trebuie să se afle cel puțin cu 0,7- 0,8 m mai sus de suprafața solului.

28. Colacul fîntînii trebuie să fie din beton armat, gaura de acces trebuie să aibă capac pentru închidere și să fie înzestrat cu acoperiș.

Fîntîna trebuie să fie asigurată și cu acoperiș protector, care poate avea o formă de pavilion.

29. În jurul fîntînii în rază de 2m și la 1m adîncime trebuie să se facă un ecran de argilă bine tasată, care va preveni pătrunderea apelor atmosferice și scurgerilor accidentale în fîntînă.

Suprafața solului în jurul fîntînii se betonează pe o rază de 2 m, asigurînd o înclinație de 0,15 m de

la fântână spre părțile laterale. Alături de colacul fântinii se amenajează o bancă pentru găleți. În jurul fântinii la o rază de cel puțin 2-3 m se face un gard, pentru a preveni accesul animalelor.

30. Tubul servește pentru trecerea dispozitivelor de extragere a apei – găleți, țevi, pompe manuale sau electrice. Pereții fântinii trebuie să fie etanșați și să izoleze bine fântâna pentru prevenirea pătrunderii în ea a apelor meteorice și a apelor din straturile superficiale ale solului.

31. La construcția pereților fântinii se va da preferință tuburilor de beton armat, în lipsa lor se admite folosirea pietrei, cărămidii. Piatra sau cărămida folosită trebuie să fie dură, fără fisuri, să nu modifice aspectul estetic al apei. La construcția pereților din piatră sau tuburi de beton armat se va utiliza mortar din ciment sau alte materiale, admise pentru utilizare de către Serviciul de supraveghere de stat a sănătății publice. Fântâna trebuie să aibă un diametru nu mai mic de 1m, pentru a permite efectuarea curățării și extragerea impurităților.

32. Partea inferioară a fântinii servește pentru aflusul și acumularea apelor freactice. Ea trebuie adâncită în stratul acvifer pentru o acumulare mai bună a apei și majorarea debitului. Pentru asigurarea unui aflus mai mare al apei în fântână, partea de jos a pereților ei poate avea orificii speciale sau poate fi amenajată sub formă de cort.

33. Pentru prevenirea poluării apelor freactice, apariției turbidității în apă și pentru simplificarea curățării apei, la fundul fântinii trebuie să se facă un filtru din nisip mășcat, prundiș mășcat sau pietriș cu grosimea stratului de 20-30 cm.

34. Pentru coborârea în fântână în timpul reparației și curățării, în pereții ei trebuie să fie montate scoabe metalice situate în ordine de tablă de șah la distanța de 30 cm una de alta. Persoana care efectuează curățarea fântinii trebuie să dispună de mijloace individuale de protecție – vestă de salvare, respirator pentru a preveni intoxicarea cu metan, care se poate acumula la fundul fântinii.

35. Extragerea apei din fântâni se efectuează cu ajutorul diferitor dispozitive și mecanisme. Cea mai sigură metodă din punct de vedere igienic este utilizarea pompelor de diverse construcții (manuale, electrice). În cazul imposibilității echipării fântinii cu pompă se admite instalarea vârtejului cu roată pentru una sau două găleți, a cumpenei cu găleată publică bine fixată și o bancă pentru găleți.

Cerințe față de instalațiile de captare a izvoarelor

36. Instalațiile de captare (captările) sînt destinate pentru colectarea apelor subterane ce pătrund la suprafață din izvoarele ascendente sau descendente. Ele prezintă camere de acumulare (captare) a apei echipate special, de construcție diversă.

37. Din izvoare captate apa pentru consum se extrage din camerele de captare sau de acumulare prin țeava de evacuare. În cazul distribuirii apei din izvor prin rețea de apeduct, se recomandă acumularea preliminară a apei în rezervor de apă potabilă înainte de distribuire.

38. Camerele de captare a izvoarelor trebuie să aibă pereți impermeabili (cu excepția peretelui din partea stratului acvifer) și fundul amenajat, ceea ce se realizează prin construcția „ecranului” de argilă amestecată și tasată. Pereții captajului se fac din beton, cărămidă sau piatră.

39. Camerele de colectare trebuie să aibă o gaură de vizită cu capac, să fie asigurate cu țevi de evacuare și deversare a apei, să aibă drena de scurgere cu diametrul nu mai mic de 100 mm, țeavă de ventilare. Toate aceste construcții trebuie să fie amplasate la suprafața solului în încăperi speciale sub formă de pavilion. Terenul pe perimetrul captării în rază de cel puțin 15 m trebuie să fie îngrădit, iar în rază de 5m – pavat și înclinat.

40. Țeava de evacuare trebuie să fie înzestrată cu robinet și scoasă la o distanță nu mai mică de 2 m de la camera de colectare. În afară de țeava de deversare principală destinată pentru distribuirea apei în recipientele consumatorilor, se mai amenajează un deversor suplimentar, pentru evacuarea surplusului de apă în relief.

41. Gaura de vizitare a camerei de colectare trebuie să fie amenajată din materiale termoizolante la o înălțime de cel puțin 1,8 m de la suprafața solului. Pentru protecția camerei de captare contra inundării cu ape meteorice, trebuie să fie amenajate pavaje din cărămidă sau beton cu înclinație spre canalele de scurgere a apei.

42. În scopul protecției camerei de captare contra înnămolirii cu nisip, din partea curentului de apă se face un filtru, iar pentru înlăturarea suspensiilor, camera de colectare se separă printr-un

perete transvazator în două secții: prima – pentru decantarea substanțelor în suspensie, a doua – pentru acumularea și extragerea apei limpezite.

43. În scopuri de examinare, curățare și dezinfectie a captajului izvorului, în peretele camerei trebuie să fie prevăzută o ușă sau gaură de vizitare, și de asemenea scară sau scoabe. Pentru prevenirea poluării apei, intrarea în cameră trebuie să fie situată lateral de camera de captare. Ușile și găurile de acces trebuie să aibă înălțimea și dimensiunile satisfăcătoare pentru asigurarea intrării comode în camera de colectare.

V. Dezinfectia apei

44. Dezinfectia apei în sistemele mici de alimentare cu apă, trebuie să se efectueze permanent, cu excepția fântinilor freactice și se realizează numai cu substanțe biodistructive înregistrate de către Ministerul Sănătății în conformitate cu prevederile [Regulamentului sanitar privind stabilirea condițiilor de plasare pe piață a produselor biodistructive, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.564 din 10 septembrie 2009](#). La dezinfectia apei, de regulă, se utilizează substanțe clorigene (hipoclorit de sodiu, dioxid de clor) în formă de soluții de lucru, granule, pulberi sau pastile. Furnizarea de soluții dezinfectante produse industrial se efectuează în ambalaje rezistente la coroziune. Se recomandă să se utilizeze recipiente din plastic, amplasate în încăperi speciale (stații de clorinare), în condiții ce exclud posibilitatea de acces neautorizat, care trebuie să fie încălzite sau să se utilizeze agenți chimici de prevenire a înghețului în timpul iernii.

45. Dozarea substanței clorigene se efectuează automat prin dozatoare, pentru a asigura un conținut de clor rezidual liber la ieșire din stația de clorinare de 0,3-0,5 mg/l (cu excepția dioxidului de clor, unde se admite o concentrație de clor rezidual liber de 0,03-0,05 mg/l), în scopul asigurării protecției sănătății consumatorilor. La stația de clorinare trebuie asigurată o rezervă de dezinfectanți pentru minimum 10 zile de lucru. Cu autorizarea Serviciului de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice se admite utilizarea instalațiilor locale de producere a soluției de hipoclorit de sodiu.

46. Se admite efectuarea dezinfectiei cu raze ultraviolete numai în cazul unui sistem ce alimentează un obiectiv situat separat – obiectiv social sau tabără de odihnă.

47. Dezinfectia profilactică a apei fântinilor și cișmelelor se efectuează la finalizarea construcției, reparației și periodic, o dată pe an, după curățarea lor cu soluții dezinfectante standard sau tablete de hipoclorit de calciu sau dioxid de clor. Cantitatea de dezinfectant necesară depinde de conținutul de substanță activă și volumul de apă al fântinii și se determină reieșind din calculul 100-150 g de clor activ la 1 m³ apă. După dezinfectie, fântina se închide pe un termen de minimum 6 ore – perioada de contact și acțiune a dezinfectantului, timp în care nu se admite folosirea apei.

VI. Norme de sănătate publică față de calitatea apei din sistemele mici de alimentare cu apă potabilă

48. Calitatea apei potabile din sistemele mici de alimentare cu apă potabilă trebuie să corespundă Normelor sanitare privind calitatea apei potabile, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.934 din 15 august 2007, cu excepția următorilor parametri pentru care se stabilesc valori admise, conform tabelului de mai jos.

Parametri	Unități de măsură	Valori admise
Amoniu	mg/l	2
Bor	mg/l	1
Cloruri	mg/l	350
Fier	mg/l	1
Hidrogen sulfurat	mg/l	1
Mangan	mg/l	0,5
Nitriți	mg/l	2
Sulfați	mg/l	500
Turbiditate	mg/l	2

49. În funcție de situația de sănătate publică din teritoriu, de condițiile naturale și igiene locale, setul de parametri cercetați se stabilește de către centrul teritorial de sănătate publică. În acest caz, parametrii cercetați suplimentar se normează conform [Normelor sanitare privind calitatea apei potabile, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.934 din 15 august 2007.](#)

VII. Responsabilitățile operatorilor și cerințe sanitare privind menținerea sistemelor mici de alimentare cu apă potabilă, dezinfecția apei potabile

50. Menținerea și exploatarea corectă a sistemelor mici de alimentare cu apă potabilă asigură prevenirea poluării bacteriene și chimice a apei potabile. Responsabili de menținerea acestor sisteme în stare tehnico-sanitară corespunzătoare sînt autoritățile administrației publice locale, proprietarii colectivi și individuali.

51. Fiecare deținător de sistem cu rețea de distribuție (autoritate publică locală, proprietar):

a) desemnează un operator care va avea responsabilitatea primară în ceea ce privește îndeplinirea atribuțiilor operatorului în conformitate cu prezentul Regulament, cu privire la cerințele pentru menținerea sistemului, prelevarea de probe, testarea și primirea rezultatelor și prezentarea rapoartelor;

b) informează centrul teritorial de sănătate publică privind numele și adresa operatorului desemnat în temeiul prezentei subsecțiuni, precum și despre orice schimbare a operatorului, numelui sau adresei acestuia;

c) se asigură că fiecare operator de sistem este instruit în operarea și menținerea unui sistem de alimentare cu apă și aplicarea procedurilor relevante de siguranță și urgențe.

52. Fiecare deținător și operator de sistem mic trebuie:

a) să asigure menținerea sistemului mic de alimentare cu apă potabilă și a echipamentelor acestuia în condiții sanitare salubre și de siguranță;

b) să se asigure că toate apele furnizate de sistemul și punctul în care sistemul este conectat la sistemul de instalații de utilizator îndeplinește cerințele stabilite prin prezentul Regulament sau Normele sanitare privind calitatea apei potabile;

c) să se asigure că, în orice moment, în care este în funcțiune, sistemul de apă potabilă:

i) este operat în conformitate cu cerințele prevăzute în prezentul Regulament; precum și

ii) este menținut în stare de reparație; și

d) să se asigure că toate cerințele de eșantionare, testare, monitorizare și raportare prevăzute de prezentul Regulament sînt respectate.

53. Proprietarul și operatorul unui sistem mic de alimentare cu apă potabilă care furnizează apă ce nu respectă cerințele de calitate a apei potabile în conformitate cu prevederile prezentului Regulament, se asigură că sînt luate măsurile corective corespunzătoare, și anume:

a) în cazul poluării microbiene – stoparea livrării apei, pînă la înlăturarea cauzelor poluării, efectuarea măsurilor corective și a dezinfecției apei și obținerii cel puțin a unui rezultat de analiză care confirmă lipsa poluării;

b) în cazul neconformității apei la parametrii chimici – informarea tuturor consumatorilor privind neutilizarea apei în scopuri potabile, inclusiv cu postarea informației în locurile publice, cu implementarea măsurilor de conformare a calității apei în termenele coordonate cu centrul teritorial de sănătate publică.

54. Zona de protecție sanitară pentru fîntînile freactice de uz public se stabilește în rază de 50m de la sursele de poluare microbiană și chimică situate în amonte pe direcția curentului de apă și 30m de la cele situate în aval. Pentru fîntînile individuale în fiecare caz concret centrul teritorial de sănătate publică poate micșora zona de protecție sanitară pînă la 20m, cu prescrierea efectuării unor măsuri de protecție a sursei de apă. În limitele zonei de protecție sanitară nu se admite spălătul automobilelor, spălătul și clătirea albiturilor, depozitarea deșeurilor zootehnice și menajere și alte forme de activitate, care pot contribui la poluarea apei. Se interzice adăpatul animalelor din găleata publică. Pentru aceasta, în caz de necesitate, în afara terenului îngrădit al fîntînii sau cișmelei se instalează uluce (jgheaburi) sau alte vase speciale.

55. Cel mai igienic și practic mod de captare a apei din fântâni (cișmele) este utilizarea pompelor mecanice sau manuale, în lipsa acestora extragerea apei se face cu ajutorul găleții publice.

Nu se admite extragerea apei din fântâni (cișmele) cu găleți particulare, aduse de consumator, precum și luarea apei din găleata publică cu vase aduse de la domiciliu.

56. Pentru protecția contra înghețului a instalațiilor de captare a apei se admite folosirea paielor presate curate, finului, rumegușului de lemn care nu trebuie să pătrundă în fântână (cișmea). Nu se admite utilizarea mijloacelor ce pot conduce la poluarea chimică sau microbiană a apei. Pentru protecția pompelor electrice contra înghețului trebuie de prevăzut încălzirea lor electrică.

57. Curățarea fântâni (cișmelei) trebuie să se efectueze la prima cerință a centrului teritorial de sănătate publică, însă nu mai rar de o dată pe an, concomitent cu efectuarea reparației curente a utilajului și dispozitivelor de fixare.

58. După fiecare curățare sau reparație obligator se efectuează dezinfectarea instalațiilor de captare a apei cu reagenți clorigeni sau alte substanțe dezinfectante înregistrate de Ministerul Sănătății pentru dezinfectia apei potabile, precum și spălarea lor ulterioară. Curățarea, dezinfectarea și spălarea instalațiilor de captare a apei se efectuează din contul mijloacelor bugetului local sau mijloacelor colectivelor și proprietarilor individuali, în funcție de apartenența sistemelor mici de alimentare cu apă.

59. În cazurile de uzare a utilajului (corodarea țevelor, înnămolirea filtrelor, prăbușirea colacului etc.), micșorarea acută a debitului sau scăderea nivelului apei, înrăutățirea ireversibilă a calității apei, care devine inutilizabilă în scopuri potabile și menajere, proprietarul sistemului de alimentare cu apă potabilă este obligat să ia măsuri de înlăturare a tuturor neajunsurilor sau de lichidare a fântâni, cișmelei. După demontarea instalațiilor supraterane, trebuie să fie efectuată umplerea fântâni cu argilă bine bătătorită. Deasupra fântâni lichidate, în funcție de posibilitățile de comprimare ulterioară a solului, stratul de sol trebuie să fie de înălțimea de 0,2-0,3m.

60. Dezinfectarea profilactică a fântâni (cișmelei) trebuie efectuată la finalizarea construcției, reparației și periodic o dată în an după curățarea lor cu respectarea instrucțiunii de utilizare a dezinfectantului.

61. În cazul unei situații epidemice nefavorabile din localitate sau în caz de inundații, apa din fântână (cișmea) trebuie să fie supusă dezinfectării permanente sau cu o anumită periodicitate stabilită de comun acord cu centrul teritorial de sănătate publică. Controlul asupra eficacității dezinfectării apei în fântână (cișmea) se efectuează de către centrul teritorial de sănătate publică în termenele stabilite de acesta.

VIII. Monitorizarea calității apei din sistemele mici de alimentare cu apă și informarea

62. Controlul asupra calității apei trebuie să corespundă condițiilor locale în strânsă legătură cu măsurile igienice realizate în centrul populat.

63. Prelevarea, păstrarea și transportarea probelor de apă din sursele de alimentare decentralizată cu apă pentru analiza chimică se efectuează în conformitate cu cerințele Standardelor SM ISO pentru prelevare și transportare a probelor adoptate în Republica Moldova.

64. Probele de apă din fântânile freactice pentru analiza bacteriologică trebuie să fie prelevate cu batometrul, care înainte de-a fi scufundat în apă se dezinfectează cu spirt de 70-96⁰, dacă este din plastic sau se flambează dacă este din metal.

În lipsa batometrului se admite de prelevat apa cu găleata publică (preliminar gura găleții se flambează). Primele două găleți se varsă, iar din a treia se recoltează apa în flacoane sterile de 0,5 l.

Dopul de la flacon se scoate împreună cu dopul nemijlocit înainte de recoltarea probei, evitând atingerea dopului cu mâinile. Se toarnă în flacon 350 ml apă, astfel ca la transportare să nu se umețeze dopul. Flacoanele umplute se închid cu dopuri rodade de cauciuc, gumă sau plută sterile care se leagă cu sfoară.

65. Prelevarea probelor de apă din cișmele pentru analiza bacteriologică se efectuează din țeava de evacuare în flacoane sterile de 0,5 l (tehnica prelevării probelor în flacoane vezi pct. 64).

66. La prelevarea probelor de apă concomitent pentru investigații chimice și microbiologice, în primul rând, se prelevează probe pentru analiza microbiologică, în scopul prevenirii contaminării

apei la prelevare.

67. Probele prelevate trebuie să fie însoțite de procesul-verbal forma nr. 205/e.

68. Probele trebuie să fie cercetate nu mai târziu de 2 ore după recoltare. În cazul în care este imposibilă respectarea acestor condiții, se admite efectuarea analizei nu mai târziu decât peste 6 ore de la recoltarea probei, păstrând în acest răstimp proba la temperatura de 1-5°C.

69. Flacoanele cu probe trebuie să fie împachetate în lăzi izotermice. Temperatura indicată trebuie menținută folosind pungi din cauciuc sau masă plastică, umplute în perioada caldă a anului cu gheață.

70. Centrul teritorial de sănătate publică efectuează, o dată în 2 ani, controlul planificat asupra calității apei fântinilor și cișmelelor de uz public, care sînt supuse autorizării sanitare. Periodicitatea controlului de laborator al calității apei din alte tipuri de surse sau sisteme se efectuează în funcție de condițiile locale și situația epidemiologică, precum și la solicitarea consumatorilor individuali. Costurile de prelevare și analiză a probelor de apă sînt suportate de către proprietarul (gestionarul) sursei sau sistemului mic de alimentare cu apă.

71. Deținătorii și utilizatorii surselor de apă prevăzute la pct. 10 din prezentul Regulament au obligația să asigure accesul la sursa de apă pentru reprezentantul Serviciului de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice pentru prelevarea de probe și să ia măsurile de protecție a sursei de apă împotriva contaminărilor de orice fel.

72. În cazul în care analizele de laborator indică o apă care nu îndeplinește condițiile de potabilitate, se va interzice utilizarea acesteia pentru consumul uman, al animalelor și pentru irigații.

În scopul prevenirii sau înlăturării contaminării microbiene a apei din surse se efectuează dezinfectia sursei sau a sistemului mic de alimentare cu apă.

73. Centrul teritorial de sănătate publică trebuie să asigure disponibilitatea informației în ceea ce privește calitatea apei potabile, avizarea consumatorilor despre posibilele efecte asupra sănătății și despre măsurile de remediere luate sau care se impun a fi luate de către autoritățile competente ori de către consumatorii în cauză. Informația trebuie să fie corectă, clară, furnizată la timp și actualizată. Datele privind starea de apă potabilă sau apă nepotabilă, constatată în baza analizelor efectuate de un laborator abilitat, trebuie să fie amplasate în locurile publice din localitate, sau direct pe sau în vecinătatea sursei de apă într-un loc vizibil. Autoritățile publice locale sînt responsabile de fixarea și menținerea inscripțiilor privind calitatea apei pe sursele investigate.

IX. Inspecția sanitară și planificarea siguranței apei potabile

74. În scopul evaluării respectării prevederilor prezentului Regulament, centrul teritorial de sănătate publică asigură inspecția sanitară a sistemului mic de alimentare cu apă potabilă cel puțin odată în an, sau mai frecvent la indicații epidemiologice.

75. Centrul teritorial de sănătate publică trebuie să determine cerințele și acțiunile care vor fi urmate și luate de către proprietarii și operatorii de sisteme mici în baza unei evaluări a riscurilor efectuată inițial în fiecare sistem mic de alimentare cu apă potabilă.

76. În cazul în care centrul teritorial de sănătate publică a efectuat o evaluare a riscurilor inițială și va determina că sînt necesare acțiuni de prevenție sau remediere, emite în scris o prescriere proprietarului sistemului mic de alimentare cu apă potabilă, care specifică cerințele pe care trebuie să le urmeze și acțiunile care trebuie luate de către proprietar și operatorii sistemului mic de alimentare cu apă potabilă.

77. Prescrierile în temeiul prezentei secțiuni pot include, fără limite, orice combinație dintre următoarele acțiuni și cerințe:

- a) stabilirea frecvenței, locației și metodei de prelevare a probelor;
- b) stabilirea tipului de probe care urmează să fie luate și testate pentru orice parametru specificat, inclusiv microbiologice, chimice, radiologice sau alt parametru;
- c) solicitarea efectuării oricărui alt test de funcționare, inclusiv verificarea conținutului de dezinfectante și turbiditate;
- d) solicitarea operatorilor pentru a satisface cerințele de instruire specifice;
- e) solicitarea privind menținerea înregistrărilor referitoare la funcționarea sistemului și care

precizează conținutul de astfel de înregistrări;

f) solicitarea instalării echipamentului pentru tratarea apei, inclusiv dezinfectia primară, secundară și filtrare, și a condițiilor în care aceste echipamente să fie operate în parametrii specificați.

78. Responsabilitatea pentru starea igienică a terenului, calitatea și inofensivitatea apei o poartă autoritățile administrației publice locale, agenții economici sau proprietarii, în posesia cărora se află instalațiile de captare a apei și construcțiile de utilizare publică a ei.

79. Aceste organizații sau persoane sînt obligate să asigure starea tehnică corespunzătoare a instalațiilor de captare a apei, dezinfectarea și curățarea periodică a sursei de apă, menținerea și exploatarea lor corectă și menținerea în stare salubră a terenurilor adiacente. Menținerea și igienizarea fîntînilor și a cișmelelor va fi organizată de instituțiile și persoanele responsabile de aceste surse de apă.

80. În scopul asigurării unei protecții durabile și menținerii în stare sanitară corespunzătoare a sistemelor mici de alimentare cu apă potabilă, se elaborează și se implementează planuri de siguranță a apei potabile de către întreprinderile specializate care deservește aceste sisteme, sau de către primărie, în cazul în care aceste servicii lipsesc. Aceste planuri vor include măsurile de organizare a zonelor de protecție, amenajare a teritoriului adiacent, lichidare a surselor de poluare, curățarea și dezinfectia, lichidarea fîntînilor ce reprezintă un pericol de poluare pentru alte surse, organizarea supravegherii și controlului de laborator. Planurile de siguranță a apei potabile vor fi elaborate pentru o perioadă de cel puțin 5 ani și vor fi aprobate de către primărie după coordonarea lor cu centrul teritorial de sănătate publică. Instituția responsabilă de implementarea planurilor va informa anual centrul teritorial de sănătate publică despre îndeplinirea acestora.

X. Evidența sistemelor mici de alimentare cu apă potabilă, autorizarea sanitară și raportarea

81. Evidența sistemelor mici de alimentare cu apă potabilă se efectuează de către centrele teritoriale de sănătate publică, conform registrului de evidență statistică a obiectivelor, cu indicarea localității, capacității sistemului, numărului de consumatori, datei și rezultatelor inspecției sanitare și de prelevare a probelor de apă.

82. Sistemele mici de alimentare cu apă potabilă cu rețea de distribuție sînt supuse autorizării sanitare în conformitate cu prevederile art. 21 din [Legea nr. 10-XVI din 3 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice](#). Se interzice funcționarea sistemului de apeduct în lipsa autorizației sanitare.

83. Evidența surselor locale de apă fără rețea de distribuție se ține de către primării, cu efectuarea periodică, cel puțin o dată la 10 ani a inventarierii fîntînilor din localitate și întocmirea Registrului surselor, conform modelului expus în anexa la prezentul Regulament.

Anexă
la Regulamentul sanitar privind sistemele
mici de alimentare cu apă potabilă

REGISTRUL SURSELOR LOCALE DE APĂ

1. În prezentul Registru se includ toate sursele de apă existente în localitate: fîntîni publice, fîntîni tubulare, fîntîni forate, izvoare, cu excepția sondelor arteziene. Inventarul surselor se efectuează o dată la 10 ani.

2. Registrul se întocmește în 2 exemplare, cu păstrarea unui exemplar la primărie și a celui de-al doilea – la centrul teritorial de sănătate publică.

Nr. d/o (cod din 3 cifre, începînd cu 001)	Tipul sursei de apă (fîntînă publică, fîntînă individuală, izvor)	Adresa, locul de amplasare a sursei	Denumirea instituției sau numele persoanei responsabile de întreținere	Anul construcției sursei de apă	Adîncimea, volumul de apă	Date privind calitatea apei (apă potabilă, apă nepotabilă, cu indicarea parametrilor neconformi), sau datele lipsesc
1	2	3	4	5	6	7

Республика Молдова

ПРАВИТЕЛЬСТВО

ПОСТАНОВЛЕНИЕ Nr. 1466 от 30.12.2016

**об утверждении Санитарного регламента
по маломасштабным системам питьевого водоснабжения**

Опубликован : 24.02.2017 в Monitorul Oficial Nr. 60-66 статья № : 131

На основании части (3) статьи 10 [Закона о государственном надзоре за общественным здоровьем № 10-XVI от 3 февраля 2009 года \(Официальный монитор Республики Молдова, 2009 г., № 67, ст.183\)](#), с последующими изменениями и дополнениями, Правительство Постановляет:

1. Утвердить Санитарный регламент по маломасштабным системам питьевого водоснабжения (прилагается).
2. Контроль за выполнением настоящего постановления возложить на Министерство здравоохранения.

ПРЕМЬЕР-МИНИСТР

Павел ФИЛИП

Контрасигнуют:
министр здравоохранения
министр окружающей среды

Руксанда ГЛАВАН
Валериу МУНТЕАНУ

№ 1466. Кишинэу, 30 декабря 2016 г.

Утвержден
Постановлением Правительства
№1466 от 30 декабря 2016 г.

САНИТАРНЫЙ РЕГЛАМЕНТ
по маломасштабным системам питьевого водоснабжения

1. Общие понятия и сфера применения

1. Санитарный регламент по маломасштабным системам питьевого водоснабжения (в дальнейшем - Регламент) разработан на основании [Закона о государственном надзоре за общественным здоровьем №10-XVI от 3 февраля 2009 года](#), [Закона о питьевой воде № 272-XIV от 10 февраля 1999 года](#) и в соответствии с положениями [Санитарных норм по качеству питьевой воды, утвержденных Постановлением Правительства № 934 от 15 августа 2007 года](#).

2. Настоящий Регламент устанавливает требования общественного здоровья в отношении качества питьевой воды, к выбору места расположения источников воды, обустройству и эксплуатации установок по забору, хранению и распределению воды, а также к обустройству прилегающей территории.

3. Целью Регламента является регламентирование в целях обеспечения безопасного снабжения питьевой водой населения в небольших населенных пунктах, предупреждения и ликвидации возможных загрязнений маломасштабных систем питьевого водоснабжения.

4. Регламент применяется к маломасштабным работающим или проектируемым системам питьевого водоснабжения, которые поставляют в среднем менее 200 куб.м в сутки или обслуживают населенные пункты, насчитывающие менее 2000 человек, и служат для удовлетворения потребностей населения в питьевой воде и воде для бытовых нужд.

5. Регламент не применяется к публичным системам питьевого водоснабжения, имеющим мощность свыше 200 куб.м в сутки или обслуживающим более 2000 лиц, на которые распространяется действие [Санитарных норм по качеству питьевой воды, утвержденных Постановлением Правительства № 934 от 15 августа 2007 г.](#)

6. Соблюдение настоящего Регламента является обязательным для всех организаций и лиц, владеющих или ответственных за управление маломасштабными системами питьевого водоснабжения.

7. Контроль за выполнением настоящего Регламента осуществляется территориальными центрами общественного здоровья в соответствии с [Законом № 10-XVI от 3 февраля 2009 года о государственном надзоре за общественным здоровьем.](#)

8. Для целей настоящего Регламента используются следующие понятия:

хлорирование воды - процедура дезинфекции воды с использованием хлорирующих веществ и содержанием остаточного хлора;

общественный колодец – источник подземных вод, используемый для удовлетворения потребности населения в питьевой воде и воде для бытовых нужд с помощью установок аккумуляирования воды и при отсутствии специальных распределительных сетей, который обслуживает в общей сложности 20-50 человек или находится в ведении публичных объектов (кроме детских медико-санитарных учреждений, предприятий коммерческого и/или пищевого профиля);

индивидуальный колодец – источник подземных вод, используемый для удовлетворения потребности в питьевой воде и воде для бытовых нужд с помощью установок аккумуляирования воды и при отсутствии индивидуальных распределительных сетей, который находится в индивидуальном пользовании или обслуживает менее 20 человек;

оператор – юридическое лицо, которое владеет, управляет, эксплуатирует и обслуживает общественную систему водоснабжения и канализации, а также предоставляет потребителям публичные услуги по водоснабжению и канализации на контрактной основе;

маломасштабные системы питьевого водоснабжения - системы снабжения питьевой водой в сельских населенных пунктах с населением менее 2000 жителей или с мощностью менее 200 куб.м в сутки, системы водопровода, обеспечивающие подачу воды к объектам, работающим сезонно (лагеря отдыха для детей, трудовые лагеря), водозаборные сооружения – трубчатый колодец, водозаборный колодец, источник, артезианская скважина с сетью или без сети распределения воды, которые по мощности или количеству обслуживаемых ими потребителей соответствуют положениям пункта 3;

система водоснабжения – система объектов, за исключением сантехнических инсталляций в домах или зданиях, построенных в целях обеспечения потребителей питьевой водой, которая включает:

а) любые установки для забора, сбора, производства, обработки, хранения, поставки или распределения воды;

б) колодец или водозабор, который служит в качестве источника или точки входа в сеть к системе снабжения сырой водой;

система распределения – часть системы водоснабжения, которая используется для распределения, хранения или подачи воды и не является частью системы обработки воды.

9. Маломасштабные системы питьевого водоснабжения, как правило, снабжаются грунтовыми водами или глубинными подземными водами, эксплуатация которых

осуществляется с помощью специальных установок для забора, хранения или распределения общественного или индивидуального пользования.

В качестве источников воды для маломасштабных систем снабжения питьевой водой могут служить:

- а) грунтовые воды - артезианские скважины, колодцы и источники;
- б) поверхностные воды после очистки.

II. Санитарные требования к выбору земельного участка для размещения маломасштабных систем питьевого водоснабжения. Санитарные зоны

10. Выбор земельного участка для размещения водозаборных установок для маломасштабных систем питьевого водоснабжения имеет приоритетное значение для их содержания, обеспечения надлежащего качества питьевой воды, недопущения их загрязнения микроорганизмами и химическими веществами и профилактики заболеваний, обусловленных инфицированной или неинфицированной водой местного происхождения.

11. Выбор земельного участка для размещения общественных водозаборных установок осуществляется местным органом публичной власти или пользователем данного участка с привлечением соответствующих специалистов, в том числе специалистов территориальных центров общественного здоровья, и производится на основе данных геологических и гидрогеологических изысканий, принимая во внимание уровень защиты источника воды и возможность получения питьевой воды, качество которой соответствует требованиям настоящего Регламента. Эти данные должны быть представлены в необходимом объеме для освещения следующих вопросов: глубина нахождения подземных вод, направление течения подземных вод в плане населенного места, расходная мощность источника, прогнозируемый объем водоносного горизонта и долгосрочный характер водоснабжения источника, возможные пересечения с существующими или проектируемыми водозаборами соседних секторов и с поверхностными водами (водохранилища, реки).

12. При отсутствии данных, подтверждающих долгосрочный характер водоснабжения источника или в отношении качества источника воды, на этапе инициирования проекта осуществляются необходимые исследования в соответствии с [Положением о требованиях к качеству подземных вод, утвержденным Постановлением Правительства № 931 от 20 ноября 2013 г.](#) При наличии нескольких вариантов или альтернативных источников водоснабжения окончательный выбор должен быть сделан на основе технико-экономических расчетов варианта. Окончательное решение о выборе источника водоснабжения для маломасштабных систем питьевого водоснабжения принимается Службой государственного надзора за общественным здоровьем с учетом выполнения основных критериев: качество, количество, защита.

13. Выбор земельного участка для размещения индивидуальных колодцев производится по заявке заказчика при участии кадастрового инженера примэрии с выдачей градостроительного сертификата и регистрацией колодца в регистре местных источников воды для соответствующего населенного пункта.

14. Для размещения водозаборных установок выбираются незагрязненные земельные участки, которые находятся на расстоянии не менее 30 метров вверх по течению подземных вод по отношению к имеющимся или возможным источникам загрязнения: проницаемые туалеты, отхожие места, старые заброшенные колодцы, места содержания животных и птиц, скопления навоза, силосные ямы, кладбища, свалки минеральных удобрений и пестицидов, канализационные сети, установки по очистке сточных вод и т.д. В случае высокой плотности строений и благоприятного расположения по отношению к источникам загрязнения, а также осуществления дополнительных мер защиты, это расстояние может быть уменьшено в соответствии с условиями Положения о зонах санитарной охраны водозаборов, утвержденного Постановлением Правительства № 949 от 25 ноября 2013 г., с согласия территориального центра общественного здоровья.

15. Водозаборные сооружения не должны быть размещены на участках с повышенным риском затопления, в болотистых местах, в местах, подверженных оползням и другим деформациям, или расположенных на расстоянии менее 15 м от автомагистралей.

16. Для выделения земельного участка под строительство водного источника, учреждений и сетей маломасштабных систем питьевого водоснабжения необходимо санитарное заключение в соответствии с [Законом № 10-XV от 3 февраля 2009 года о государственном надзоре за общественным здоровьем](#).

После изучения местности территориальный центр общественного здоровья выдает санитарное заключение в отношении выделения земельных участков для строительства по форме 301/е, которое должно содержать информацию о санитарном состоянии места расположения проектируемого сооружения по сбору воды, а также о прилегающих площадях, с указанием мер защиты воды от микробного и химического загрязнения.

17. Маломасштабные системы питьевого водоснабжения с распределительной сетью и наиболее значительными общественными колодцами, установленные территориальным центром общественного здоровья, совместно с местными органами публичной власти подлежат процедуре окончательной приемки и санитарной авторизации. Санитарная авторизация осуществляется в соответствии с Положением о процедуре санитарной авторизации производства, распределения и розлива питьевой воды. Санитарная авторизация выдается территориальным центром общественного здоровья и действительна в течение 5 лет. Индивидуальные колодцы не подлежат санитарной авторизации.

III. Требования к проектированию маломасштабных систем питьевого водоснабжения

18. Проектирование маломасштабных систем питьевого водоснабжения осуществляется проектными организациями, имеющими лицензию, на основе градостроительного сертификата, выданного управлением архитектуры административной территории, на которой осуществляется строительство, и заключений о выделении земельных участков для строительства, выданных территориальными органами по надзору за общественным здоровьем и по охране окружающей среды.

19. Категория надежности маломасштабных систем питьевого водоснабжения определяется по классу 3. Определение мощности системы осуществляется до начала проектирования на основании имеющихся данных, представленных местными органами власти в отношении потенциальных потребителей и уровня услуг в области водоснабжения. Для маломасштабных систем питьевого водоснабжения расчет водопотребления населением производится на основании следующих критериев:

1) для населения, проживающего в домах, не обеспеченных системами канализации, – не более 30-50 литров на одного человека в день;

2) для населения, проживающего в домах, оборудованных централизованными системами канализации без горячей воды – не более 50-60 литров на одного человека в сутки;

3) для населения, проживающего в домах, оборудованных централизованными системами канализации с горячей водой (индивидуальные нагреватели или централизованное снабжение горячей водой), - не более 90-100 литров на одного человека в день.

Расчетное давление в маломасштабных системах питьевого водоснабжения должно составлять не менее 1 атм. и не более 6 атм. на входе для пользователя.

20. При отсутствии в населенном пункте централизованной системы канализации все население относится к 1-й группе потребителей. Расчет потребности воды для орошения, водопоя животных и птиц осуществляется из расчета не более 50 литров на одного человека в сутки.

21. Использование воды для полива растений в индивидуальных хозяйствах разрешается, по согласованию с местными органами власти, в объеме не более 50 литров на одного человека в сутки и рассчитывается пользователем исходя из осуществления полива один раз в 3 дня. По согласованию с местными органами власти допускается использование воды

из колодцев для бытовых нужд (водопоя животных и полива индивидуального хозяйства пользователя).

22. Водозаборы, резервуары, другие установки системы водоснабжения разработаны и защищены таким образом, чтобы полностью исключить возможность несанкционированного доступа людей и животных.

23. Допускается строительство маломасштабных систем питьевого водоснабжения без планирования резервных противопожарных источников снабжения.

24. При строительстве установок и сетей водоснабжения должны использоваться только материалы, разрешенные Министерством здравоохранения для контакта с питьевой водой, на основе положений [Закона № 10-XIV от 3 февраля 2009 года о государственном надзоре за общественным здоровьем](#).

25. Маломасштабные системы питьевого водоснабжения должны проектироваться с учетом взаимного блокирования участков сети, расположенных на расстоянии не более 1,5 км, чтобы в случае выполнения работ на одном участке можно было изолировать участок водоснабжения во избежание возможного приостановления водоснабжения для большого числа населения или социальных объектов (школы, детские сады, больницы, культурные центры и т.д.). Оборудование для закрытия, контроля и подвода воды, как правило, должно устанавливаться в колодце.

IV. Требования к строительству и обустройству колодцев и источников питьевой воды

Санитарные требования к строительству колодцев

26. Колодцы грунтовых вод предназначены для извлечения подземных вод без давления на мелкой или средней глубине. Такой колодец имеет цилиндрическую или квадратную форму, состоит из оголовка, собственно шахты колодца и водоприемной части (резервуара).

27. Оголовок колодца служит для защиты колодца от загрязнения, для контроля и забора воды и должен находиться на расстоянии не менее 0,7- 0,8 м над поверхностью земли.

28. Оголовок колодца должен быть изготовлен из железобетона, отверстие для доступа должно иметь крышку для закрытия колодца, а также быть оборудован крышей. Колодец должен быть обеспечен и защитной крышей, которая может иметь форму павильона.

29. Вокруг колодца в радиусе 2 м и на глубине 1 м должен быть установлен хорошо утрамбованный глиняный замок, который будет предотвращать проникновение атмосферной воды и случайных стоков в колодец. Поверхность почвы вокруг колодца бетонируется в радиусе 2 м, обеспечивая наклон 0,15 м от колодца к сторонам. Возле оголовка колодца располагается стол для ведра. Вокруг колодца в радиусе не менее 2-3 м устанавливается забор для предотвращения доступа животных.

30. Труба используется для прохождения приспособлений для забора воды - ведра, трубы, ручные или электрические насосы. Стены колодца должны быть герметичными и хорошо изолированными, чтобы не допускать попадание в него дождевой воды и воды из поверхностных слоев почвы.

31. При строительстве стен колодца отдается предпочтение железобетонным трубам, а при их отсутствии допускается использование камня, кирпича. Используемый камень или кирпич должен быть прочным, без трещин и не изменять внешний вид воды. При строительстве стен из камня или железобетонных труб используется цементный раствор или другие материалы, разрешенные для использования Службой государственного надзора за общественным здоровьем. Колодец должен иметь диаметр не менее 1 м, чтобы можно было произвести очистку и удаление загрязнений.

32. Нижняя часть колодца служит для поступления и накопления грунтовых вод. Она должна быть углублена в водоносный горизонт для лучшего накопления и увеличения дебита воды. Для обеспечения большего притока воды в колодец нижняя часть его стенок может иметь специальные отверстия или быть оборудована в форме шатра.

33. Для предупреждения проникновения загрязненных подземных вод, появления

мутности воды и облегчения очистки воды на дне колодца должен находиться фильтр из крупного песка, крупного щебня или гравия с толщиной слоя 20-30 см.

34. Для спуска в колодец в целях ремонта и очистки его стенки должны быть оборудованы металлическими скобами, расположенными в шахматном порядке на расстоянии 30 см друг от друга. Лицо, осуществляющее чистку колодца, должно иметь индивидуальные средства защиты - спасательный жилет, респиратор для предотвращения отравления метаном, который может накапливаться на дне колодца.

35. Забор воды из колодца осуществляется с помощью различных устройств и механизмов. Наиболее безопасным методом с точки зрения гигиены является использование насосов различных конструкций (ручные или электрические). В случае невозможности оборудования колодца насосом допускается установка ворота с колесом для одного или двух ведер, журавля с прочно зафиксированным общественным ведром и стола для ведер.

Требования к устройствам для водозабора родников

36. Каптажные устройства для водозабора родников предназначены для захвата подземных вод, поступающих на поверхность из восходящего или нисходящего источника. Они представляют собой специально оборудованные водонакопительные камеры различных конструкций.

37. При каптаже родников вода для потребления извлекается из каптажной или накопительной камеры через выпускную трубу. В случае распределения родниковой воды через водопроводную сеть рекомендуется предварительное накопление воды перед распределением в резервуаре питьевой воды.

38. Каптажные камеры родников должны иметь непроницаемые стены (кроме стенки со стороны водоносного слоя) и оборудованное дно, что реализуется путем сооружения покрытия из смешанной и утрамбованной глины. Стены каптажной камеры могут быть сделаны из бетона, кирпича или камня.

39. Каптажная камера должна иметь водоприемное отверстие с крышкой, обеспечена выпускной трубой и переливной трубой диаметром не менее 100 мм, вентиляционной трубой. Все эти конструкции должны быть расположены на поверхности почвы в специальных сооружениях в форме павильона. Земельный участок по периметру водозабора в радиусе не менее 15 м должен быть огражден, а в радиусе 5 м иметь щебеночно-гравийное покрытие с наклоном.

40. Выпускная труба должна быть оборудована краном и удалена на расстояние не менее 2 м от водозаборной камеры. Кроме главной переливной трубы, предназначенной для распределения воды в водоприемники потребителей, должен быть оборудован дополнительный водослив для отвода излишка воды на поверхность.

41. Водоприемное отверстие водозаборной камеры должно быть оборудовано теплоизоляционным материалом высотой не менее 1,8 м от поверхности земли. Для защиты каптажной камеры от затопления дождевой водой выполняется покрытие из кирпича или бетона, имеющее наклон к канавам для стока воды.

42. В целях защиты каптажной камеры от заиливания песком со стороны водотока устанавливается фильтр, а для удаления примесей приемная камера разделяется стеной-перемычкой на две части: первая - для осаждения частиц взвесей, а вторая - для накопления и изъятия отстоявшейся воды.

43. В целях осмотра, очистки и дезинфекции каптажа родника в стенах камеры должна быть предусмотрена дверца или водоприемное отверстие, а также лестница или скобы. Для предотвращения загрязнения воды вход в камеру должен быть расположен сбоку от водозаборной камеры. Дверцы и отверстия должны иметь высоту и размеры, достаточные для обеспечения удобного доступа в водозаборную камеру.

V. Дезинфицирование воды

44. Дезинфицирование воды в маломасштабных системах питьевого водоснабжения должно осуществляться постоянно, за исключением колодцев грунтовых вод, и

производится только с использованием биоцидных веществ, зарегистрированных Министерством здравоохранения, в соответствии с положениями [Санитарного регламента по установлению условий размещения на рынке биодеструктивных продуктов, утвержденного Постановлением Правительства № 564 от 10 сентября 2009 г.](#) Для дезинфекции воды, как правило, используются хлорирующие вещества (гипохлорит натрия, диоксид хлора) в виде рабочего раствора, гранул, порошков или таблеток. Поставка дезинфицирующих растворов, производимых в промышленных объемах, осуществляется в коррозионно-стойкой упаковке. Рекомендуется использовать пластиковые контейнеры, размещаемые в специальных помещениях (станции хлорирования), в условиях, исключающих возможность несанкционированного доступа, которые должны быть обогреваемыми, или использовать химические вещества для предотвращения замерзания в зимний период.

45. Дозирование хлорирующего вещества производится автоматически с помощью дозаторов для обеспечения содержания остаточного свободного хлора на выходе из станции хлорирования воды 0,3-0,5 мг/л (за исключением диоксида хлора, когда допускается концентрация остаточного свободного хлора 0,03-0,05 мг/л) в целях обеспечения защиты здоровья потребителей. Станция хлорирования воды должна быть обеспечена запасом дезинфицирующих препаратов не менее, чем на 10 рабочих дней. По разрешению Службы государственного надзора за общественным здоровьем допускается использование местных установок по производству раствора гипохлорита натрия.

46. Дезинфекция ультрафиолетовыми лучами разрешается только для системы водоснабжения отдельно стоящего объекта - объекта социального назначения или лагеря отдыха.

47. Профилактическая дезинфекция воды в колодцах и источниках осуществляется по завершении строительства, ремонта и периодически – один раз в год после их очистки с использованием стандартных дезинфицирующих средств или таблеток гипохлорита кальция или диоксида хлора. Количество необходимого дезинфицирующего препарата зависит от содержания действующего вещества и объема воды в колодце и определяется исходя из расчета 100-150 г активного хлора на 1 куб.м воды. После дезинфекции колодец закрывают на срок не менее 6 часов - период реакции и действия дезинфицирующего средства.

VI. Нормы общественного здравоохранения по качеству воды в маломасштабных системах питьевого водоснабжения

48. Качество питьевой воды маломасштабных систем питьевого водоснабжения должно соответствовать [Санитарным нормам по качеству питьевой воды, утвержденным Постановлением Правительства № 934 от 15 августа 2007 г.](#), за исключением следующих показателей, для которых устанавливаются допустимые значения, согласно указанной ниже таблице.

Показатель	Единица измерения	Допустимое значение
Аммоний	мг/л	2
Бор	мг/л	1
Хлориды	мг/л	350
Железо	мг/л	1
Сероводород	мг/л	1
Марганец	мг/л	0,5
Нитрит	мг/л	2
Сульфаты	мг/л	500
Мутность	мг/л	2

49. В зависимости от состояния общественного здравоохранения в данной местности, природных и гигиенических местных условий набор исследуемых показателей устанавливается территориальным центром общественного здоровья. В этом случае дополнительные исследуемые показатели нормируются в соответствии с [Санитарными нормами по качеству питьевой воды, утвержденными Постановлением Правительства № 934 от 15 августа 2007 г.](#)

VII. Обязанности операторов и санитарно-гигиенические требования к обслуживанию маломасштабных систем питьевого водоснабжения, дезинфекции питьевой воды

50. Обслуживание и надлежащая эксплуатация маломасштабных систем питьевого водоснабжения обеспечивают предотвращение бактериального и химического загрязнения питьевой воды. Ответственными за поддержание этих систем в соответствующем санитарно-техническом состоянии являются органы местного публичного управления, коллективные и индивидуальные владельцы.

51. Каждый владелец системы с распределительной сетью (местный публичный орган, собственник) должен:

а) назначить оператора, который будет нести основную ответственность за выполнение обязанностей оператора в соответствии с настоящим положением, требований по техническому обслуживанию системы, отбору проб, анализу и получению результатов, а также представлению отчетности;

б) информировать территориальный центр общественного здоровья о наименовании и адресе назначенного оператора в соответствии с настоящим разделом, а также о любом изменении оператора, его наименования или адреса;

с) обеспечить, чтобы каждый оператор системы был обучен эксплуатации и техническому обслуживанию системы водоснабжения и применению соответствующих процедур по безопасности в случае чрезвычайных ситуаций.

52. Каждый владелец и оператор маломасштабной системы должен:

а) осуществлять обслуживание маломасштабной системы водоснабжения и ее оборудования в соответствии с требованиями по санитарной гигиене и безопасности;

б) обеспечивать, чтобы вся вода, поставляемая в систему водоснабжения, и пункт, в котором система подключена к системе установок пользователей, соответствовали требованиям, установленным настоящим Регламентом или Санитарными нормами по качеству питьевой воды;

с) обеспечивать, чтобы в любой момент функционирования система питьевой воды:

i) управлялась в соответствии с требованиями, предусмотренными настоящим Регламентом; а также

ii) содержалась в исправном состоянии; и

д) обеспечивать соблюдение всех требований к отбору проб, анализу, мониторингу и отчетности, предусмотренных настоящим Регламентом.

53. Владелец и оператор маломасштабной системы питьевого водоснабжения, поставляющий воду, не соответствующую требованиям к качеству питьевой воды в соответствии с настоящим Регламентом, должен обеспечить принятие соответствующих корректирующих мер, а именно:

а) в случае микробного загрязнения - прекращение подачи воды до устранения причины загрязнения, осуществления корректирующих мер и дезинфекции воды и получения хотя бы одного результата анализа, который подтверждает отсутствие загрязнения;

б) в случае несоответствия воды по химическим параметрам - информирование всех потребителей о невозможности использования воды для питьевых целей, а также размещение информации в общественных местах с реализацией мер по соблюдению качества воды в сроки, согласованные с территориальным центром общественного здоровья.

54. Санитарно-защитная зона для колодцев общественного пользования устанавливается

в радиусе 50 м от источников микробного и химического загрязнения, расположенных вверх по течению воды, и в радиусе 30 м от источников, расположенных вниз по течению. Для индивидуальных колодцев в каждом конкретном случае территориальный центр общественного здоровья может уменьшить санитарно-защитную зону до 20 м с предписанием осуществления мер по защите источника воды. В пределах санитарно-защитной зоны не допускается мытье автомобилей, стирка и полоскание белья, хранение отходов животноводства и бытовых отходов, а также других видов деятельности, которые могут способствовать загрязнению воды. Запрещается водопой животных из общественного ведра. Для этого, при необходимости, за пределами огороженного участка колодца или источника делаются канавки (углубления) или устанавливаются специальные емкости.

55. Наиболее гигиеничным и практичным способом забора воды из колодцев (источников) является использование механических или ручных насосов, а при их отсутствии забор воды осуществляется посредством общественного ведра.

Не допускается изъятие воды из колодцев (источников) собственными ведрами потребителя, а также набирание воды из общественного ведра посудой, принесенной из дому.

56. Для защиты воды от замерзания в водозаборных сооружениях допускается использование чистой прессованной соломы, сена, древесной стружки, которые не должны попадать в колодец (источник). Не допускается использование средств, которые могут привести к химическому или микробному загрязнению воды. Для защиты электрических насосов от замерзания должен быть предусмотрен их электрический обогрев.

57. Чистка колодца (источника) должна выполняться по первому требованию территориального центра общественного здоровья, но не реже одного раза в год, одновременно с осуществлением текущего ремонта оборудования и фиксирующих устройств.

58. После каждой очистки или ремонта водозаборных сооружений в обязательном порядке осуществляется их дезинфекция с применением хлорирующих реагентов или других дезинфицирующих средств, зарегистрированных Министерством здравоохранения для дезинфекции питьевой воды, а также их последующее промывание. Очистление, дезинфекция и промывание водозаборных установок производятся за счет средств местного бюджета или средств коллективов и индивидуальных собственников в зависимости от принадлежности маломасштабных систем водоснабжения.

59. В случае износа оборудования (коррозии труб, заиливания фильтров, обрушения оголовка и т.д.), резкого уменьшения дебита или снижения уровня воды, необратимого ухудшения качества воды, в результате чего она становится непригодной для питья и бытового водопотребления, владелец системы питьевого водоснабжения обязан предпринять меры по устранению всех недостатков или ликвидации колодца (источника). После демонтажа поверхностных установок колодец должен быть засыпан хорошо утрамбованной глиной. Слой почвы над ликвидированным колодцем, с учетом возможной дальнейшей усадки почвы, должен иметь высоту 0,2-0,3 м.

60. Профилактическая дезинфекция колодца (источника) должна производиться по завершении строительства, ремонта и периодически один раз в год после очистки в соответствии с инструкцией по применению дезинфицирующего средства.

61. В случае неблагоприятной эпидемической ситуации в населенном пункте или в случае наводнения вода в колодце (источнике) должна проходить дезинфекцию постоянно или с определенной периодичностью, установленной по согласованию с территориальным центром общественного здоровья. Контроль за эффективностью дезинфекции воды в колодце (источнике) осуществляется территориальным центром общественного здоровья в установленные им сроки.

VIII. Мониторинг качества воды в маломасштабных системах питьевого водоснабжения и информирование

62. Контроль за качеством воды должен осуществляться с учетом местных условий и в тесной взаимосвязи с гигиеническими мерами, реализуемыми в населенном центре.

63. Отбор, хранение и транспортировка проб воды из источников децентрализованного водоснабжения для химического анализа осуществляются в соответствии с требованиями Стандартов SM ISO по отбору и транспортировке проб, принятых в Республике Молдова.

64. Отбор проб воды для бактериологического анализа из колодцев должен осуществляться батометром, который до его погружения в воду дезинфицируют спиртом 70-960, если он изготовлен из пластика, либо фламбируют, если он изготовлен из металла.

При отсутствии батометра допускается отбор проб воды общественным ведром (предварительно ведро фламбируется). Первые два ведра воды выливают, а из третьего ведра воду набирают в стерильные флаконы по 0,5 л.

Пробка флакона снимается непосредственно перед отбором пробы, избегая прикосновения к пробке руками. Во флакон набирают 350 мл воды таким образом, чтобы при транспортировке не увлажнялась пробка. Полные флаконы плотно закрывают стерильными пробками из каучука, резины или пробкового дерева, которые перевязываются веревкой.

65. Отбор проб воды из источников для бактериологического анализа осуществляется из выпускной трубы в стерильные флаконы по 0,5 л (техника отбора проб во флаконы изложена в пункте 64).

66. При отборе проб воды одновременно для химических и микробиологических исследований в первую очередь должен производиться отбор проб для микробиологического анализа в целях предупреждения загрязнения проб воды при отборе.

67. Отобранные пробы сопровождаются протоколом по форме № 205/е.

68. Пробы должны быть исследованы в течение не более двух часов после отбора. Если невозможно соблюдение этих условий, допускается выполнение анализа в течение не более 6 часов с хранением пробы в течение этого времени при температуре 1-5°C.

69. Пробирки с пробами должны быть упакованы в изотермические ящики. Указанная температура должна поддерживаться в течение теплого сезона с помощью резиновых или пластиковых мешков, заполненных льдом.

70. Территориальный центр общественного здоровья осуществляет один раз в два года плановый контроль качества воды бытовых и общественных колодцев, которые подлежат санитарной авторизации. Периодичность лабораторного контроля качества воды в других источниках или системах осуществляется с учетом местных условий и эпидемиологической ситуации, а также по заявке индивидуальных потребителей. Расходы по отбору и анализу проб воды покрываются за счет собственника (управляющего) источника или маломасштабной системы водоснабжения.

71. Владельцы и пользователи водных источников, приведенных в пункте 10 настоящего Регламента, должны обеспечивать беспрепятственный доступ к источнику воды представителя Службы по надзору за общественным здоровьем по отбору проб и принимать меры по защите источников воды от любых загрязнений.

72. Если лабораторные тесты показывают, что вода не соответствует требованиям, предъявляемым к питьевой воде, запрещается ее использование для потребления человеком, животными и для орошения.

В целях предупреждения или устранения микробного загрязнения воды источников проводится дезинфекция источника или маломасштабной системы водоснабжения.

73. Территориальный центр общественного здоровья должен обеспечивать доступность информации о качестве питьевой воды, предупреждение потребителей о возможных последствиях для здоровья и о мерах по исправлению положения, которые были приняты или должны быть приняты компетентными органами или заинтересованными потребителями. Предоставленная информация должна быть достоверной, ясной,

своевременной и обновленной. Данные о состоянии питьевой воды и воды для бытовых нужд, установленном на основании анализов, осуществленных уполномоченной лабораторией, должны быть размещены в общественных местах в населенном пункте или непосредственно на источнике либо вблизи источника воды на видном месте. Местные органы публичной власти несут ответственность за установление и содержание должным образом надписей о качестве воды на исследованных источниках.

IX. Технический осмотр и планирование санитарной безопасности питьевой воды

74. В целях оценки соблюдения положений настоящего Регламента территориальный центр общественного здоровья осуществляет санитарную проверку маломасштабной системы питьевой воды не реже одного раза в год или чаще по эпидемиологическим показаниям.

75. Территориальный центр общественного здоровья устанавливает необходимые требования и действия, которые должны быть предприняты владельцами и операторами маломасштабных систем на основании оценки риска, проводимой первоначально на каждой маломасштабной системе питьевого водоснабжения.

76. Если территориальный центр общественного здоровья осуществил первоначальную оценку риска и определил потребность в профилактических или корректирующих действиях, выдал предписание владельцу маломасштабных систем питьевого водоснабжения, в котором определены требования, которые должны соблюдаться, и действия, которые должны быть предприняты владельцем и операторами маломасштабных систем питьевого водоснабжения.

77. Предписания в соответствии с настоящим разделом могут включать без ограничений любую комбинацию следующих действий и требований:

- a) определение периодичности, места и метода отбора проб;
- b) установление типа проб, которые должны быть отобраны и проанализированы в отношении любого указанного параметра, в том числе микробиологического, химического, радиологического или иного параметра;
- c) требование о выполнении любого другого функционального теста, включая проверку на содержание дезинфицирующих веществ и мутность;
- d) запрашивание от операторов выполнения требований о специальном обучении;
- e) запрашивание о сохранении записей о функционировании системы и уточнении содержания таких записей;
- f) требование об установке оборудования для очистки воды, включая первичную, вторичную дезинфекцию и фильтрацию, а также об условиях эксплуатации данного оборудования в заданных параметрах.

78. Ответственность за санитарное состояние земельного участка, качество и безопасность воды несут органы местного публичного управления, экономические агенты или собственники, во владении которых находятся водозаборные установки и сооружения общественного пользования.

79. Эти организации или физические лица обязаны обеспечивать надлежащее техническое состояние водозаборных установок, регулярную дезинфекцию и очистку водных источников, их правильное обслуживание, эксплуатацию, а также содержание в чистоте прилегающих земельных участков. Обслуживание и гигиеническая очистка колодцев и источников осуществляются учреждениями и лицами, ответственными за эти источники воды.

80. В целях обеспечения устойчивой защиты и поддержания в соответствующем санитарном состоянии маломасштабных систем питьевого водоснабжения разработаны и внедрены планы безопасности питьевой воды специализированными предприятиями, обслуживающими эти системы, или примериями в случае, когда такие службы отсутствуют. Данные планы будут включать меры по организации санитарных зон, благоустройству прилегающей территории, ликвидации источников загрязнения, очистке и дезинфекции,

ликвидации колодцев, подвергающих угрозе загрязнения другие источники, организацию надзора и лабораторного контроля, планы по обеспечению безопасности питьевой воды. Планы по безопасности источников питьевой воды разрабатываются на период не менее пяти лет и утверждаются примэрией после их согласования с территориальным центром общественного здоровья. Учреждение, ответственное за внедрение планов, ежегодно информирует территориальный центр общественного здоровья относительно их выполнения.

Х. Учет маломасштабных систем питьевого водоснабжения, санитарная авторизация и отчетность

81. Учет маломасштабных систем питьевого водоснабжения осуществляется территориальными центрами общественного здоровья согласно регистру статистического учета объектов с указанием населенного пункта, мощности системы, количества потребителей, даты проведения и результатов санитарной проверки и отбора проб воды.

82. Маломасштабные системы питьевого водоснабжения с распределительной сетью подлежат санитарной авторизации в соответствии с [положениями статьи 21 Закона № 10-XVI от 3 февраля 2009 года о государственном надзоре за общественным здоровьем](#). Функционирование водопровода без санитарного разрешения запрещается.

83. Учет местных источников воды без распределительной сети ведется примэриями с периодическим осуществлением не реже одного раза в 10 лет инвентаризации колодцев населенных пунктов и составлением Реестра источников в соответствии с образцом, приведенным в приложении к настоящему Регламенту.

Приложение
к Санитарному регламенту
по маломасштабным системам
питьевого водоснабжения

РЕЕСТР МЕСТНЫХ ИСТОЧНИКОВ ВОДЫ

1. Настоящий Реестр включает все источники воды, существующие в населенном пункте: общественные колодцы, трубчатые колодцы, скважины, родники, за исключением артезианских скважин. Инвентаризация источников будет осуществляться один раз в 10 лет.

2. Реестр составляется в двух экземплярах, из них один экземпляр хранится в примэрии, а другой - в территориальном центре общественного здоровья.

№ п/п (3-значный код, начиная с 001)	Тип источника воды (общественный колодец, индивидуальный колодец, источник)	Адрес, место расположения источника	Название учреждения или лица, ответственного за техническое обслуживание	Год строительства источника	Глубина, объем воды	Данные о качестве воды (питьевая вода, не питьевая вода, с указанием несоответствующих параметров, или данные отсутствуют)
1	2	3	4	5	6	7

CUPRINS **ОГЛАВЛЕНИЕ**

Guvernul al Republicii Moldova. Hotărîre №1467 din 30 decembrie 2016 pentru aprobarea "Regulamentului privind accesul publicului la informația de mediu". (Publicat : 24.02.2017 în Monitorul Oficial Nr. 60-66art Nr : 132)

Правительство Республики Молдова. Постановление №1467 от 30 декабря 2016 г. об утверждении " Положения о доступе общественности к экологической информации". (Опубликован : 24.02.2017 в Monitorul Oficial Nr. 60-66 статья № : 132)

Regulament privind accesul publicului la informația de mediu

Положение о доступе общественности к экологической информации

I. Dispoziții generale

Общие положения

II. Accesul la informația privind mediul

Secțiunea 1 Prevederi generale

Доступ к экологической информации

Раздел I Общие положения

Secțiunea a 2-a Măsurile de implementare

Раздел 2 Меры по внедрению

III. Refuzul accesului la informație

Отказ в доступе к информации

IV. Accesul la justiție

Доступ к правосудию

V. Diseminarea informației privind mediul

Распространение экологической информации

VI. Tarife

Тарифы

VII. Registrul electronic

Электронный регистр

Republica Moldova

GUVERNUL

HOTĂRÎRE Nr. 1467
din 30.12.2016

**pentru aprobarea Regulamentului privind
accesul publicului la informația de mediu**

Publicat : 24.02.2017 în Monitorul Oficial Nr. 60-66 art Nr : 132 Data intrării în vigoare :
24.07.2017

În temeiul art. 37 din Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 78, art.140), și în conformitate cu art. 25 din Legea nr. 982-XIV din 11 mai 2000 privind accesul la informație (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 88-90, art. 664), cu modificările ulterioare, Guvernul
HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul privind accesul publicului la informația de mediu (se anexează).
2. Ministerele și alte autorități ale administrației publice centrale vor asigura implementarea prevederilor prezentului Regulament.
3. Prezenta hotărîre intră în vigoare după expirarea a 5 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PRIM-MINISTRU

Pavel FILIP

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,

ministrul economiei

Viceprim-ministru,

ministrul afacerilor externe

și integrării europene

Ministrul mediului

Ministrul justiției

Octavian Calmîc

Andrei Galbur

Valeriu Munteanu

Vladimir Cebotari

Nr. 1467. Chișinău, 30 decembrie 2016.

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului nr. 1467
din 30 decembrie 2016

REGULAMENT

privind accesul publicului la informația de mediu

Prezentul Regulament transpune [Directiva 2003/4/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 28 ianuarie 2003 privind accesul publicului la informațiile despre mediu și de abrogare a Directivei 90/313/CEE a Consiliului publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene \(JO\) nr. L 41 din 14 februarie 2000.](#)

I. Dispoziții generale

1. Regulamentul privind accesul publicului la informația de mediu (în continuare – Regulament) asigură dreptul de acces la informația privind mediul deținută de sau pentru autoritățile publice și stabilește condițiile, termenii de bază și modalitățile de exercitare a acestui drept.

2. Informația de mediu se diseminează în mod progresiv și se pune la dispoziția publicului în scopul realizării celei mai largi posibile și sistematice accesibilități și diseminări a acestei informații. În vederea atingerii scopului propus se promovează, în special, utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor electronice.

3. Pentru aplicarea prezentului Regulament, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

informația de mediu – orice informație scrisă, vizuală, audio, electronică sau sub orice formă materială despre:

a) starea componentelor de mediu, cum sînt aerul și atmosfera, apa, solul, subsolul, suprafața terestră, peisajul și ariile naturale, inclusiv zonele umede, diversitatea biologică și componentele sale, inclusiv organismele modificate genetic, precum și interacțiunea dintre aceste elemente, inclusiv calitatea vieții și condițiile care pot influența bunăstarea și sănătatea omului;

b) factorii, cum sînt substanțele, energia, zgomotul, radiațiile sau deșeurile, inclusiv deșeurile radioactive, emisiile, deversările și alte evacuări în mediu, ce afectează sau pot afecta componentele de mediu prevăzute la lit. a);

c) măsurile (inclusiv măsurile administrative), cum sînt politicile, legislația, planurile, programele, convențiile încheiate între autoritățile publice și persoanele fizice și/sau juridice privind obiectivele de mediu, activitățile care afectează sau pot afecta componentele și factorii prevăzuți la lit. a) și b), precum și măsurile sau activitățile destinate să protejeze componentele prevăzute la lit. a);

d) rapoartele referitoare la implementarea legislației privind protecția mediului;

e) analizele cost-beneficiu sau alte analize și prognoze economice folosite în cadrul măsurilor și activităților prevăzute la lit. c);

f) contaminarea lanțului trofic (după caz), condițiile de viața umană, monumentele, ansamblurile și siturile cultural-istorice și arheologice, orice alt fel de construcții, în măsura în care acestea sînt sau pot fi afectate de starea elementelor de mediu prevăzute la lit. a) sau, prin intermediul acestor elemente, de factorii, măsurile și activitățile prevăzute la lit. b) și c);

autoritate publică:

a) orice structură organizatorică sau organ, instituite prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public;

b) orice persoană fizică sau juridică care furnizează servicii publice în legătură cu mediul și este sub controlul unui organ sau al unei persoane vizate la lit. a);

informația deținută de o autoritate publică – informația de mediu aflată în posesia acestei autorități publice și care a fost elaborată sau primită de acea autoritate;

informația deținută în numele unei autorități publice – informația de mediu, care este deținută, de facto, de o persoană fizică sau juridică, în numele unei autorități publice;

solicitant – persoană fizică sau juridică care solicită accesul la informația de mediu, indiferent

de cetățenie, naționalitate sau domiciliu, iar în cazul persoanelor juridice, indiferent de locul în care sînt înregistrate sau unde își desfășoară activitatea principală de producere;

public – una sau mai multe persoane fizice sau juridice, precum și asociații, organizații sau grupuri constituite de către aceste persoane.

II. Accesul la informația privind mediul

Secțiunea 1

Prevederi generale

4. Solicitarea și furnizarea informației de mediu se fac în conformitate cu prevederile [Legii nr. 982-XIV din 11 mai 2000 privind accesul la informație și a Convenției privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului, semnată la Aarhus, Danemarca, la 25 iunie 1998 și ratificată prin Hotărîrea Parlamentului nr. 346-XIV din 7 aprilie 1999.](#)

5. Informația de mediu va fi făcută publică, inclusiv pe pagina web oficială proprie a autorităților administrative centrale și pe portalul guvernamental de date deschise www.date.gov.md. În cazul în care aceasta nu se regăsește pe pagina-web sau portal, cererile de informații privind mediul și furnizarea răspunsurilor se realizează prin intermediul subdiviziunilor specializate de informare și relații cu publicul din cadrul autorităților publice.

6. Autoritățile publice sînt obligate să pună la dispoziția oricărui solicitant, la cererea acestuia, informația privind mediul deținută de ele sau în numele lor, fără justificarea scopului în care această informație a fost cerută.

7. Informația de mediu disponibilă în instituție se pune la dispoziția solicitantului din momentul în care este disponibilă, dar nu mai tîrziu de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii de acces la informație.

8. În cazul în care volumul și complexitatea informației solicitate sînt atît de mari încît termenul de 15 zile lucrătoare prevăzut la pct.7 nu poate fi respectat, informația de mediu se pune la dispoziția solicitantului în termen de 20 de zile lucrătoare de la data primirii cererii de către autoritatea publică. În astfel de cazuri solicitantul este informat, cît mai curînd posibil și cel tîrziu cu 5 zile înainte expirării termenului inițial, despre prelungirea termenului de răspuns și motivele care stau la baza acestei prelungiri.

9. În cazul în care cererea este generală, neclară sau nu permite identificarea informației solicitate, autoritatea publică cere solicitantului, cît mai curînd posibil și cel mai tîrziu în termenul prevăzut la pct. 7, să specifice ce solicită. În acest sens autoritatea publică ajută solicitantul și prin furnizarea de informații cu privire la utilizarea registrelor publice prevăzute la pct. 15 lit. c).

10. Autoritatea publică poate refuza cererea de informații, în baza prevederilor pct. 24 lit. c), dacă solicitantul nu a specificat exhaustiv ce solicită, conform prevederilor pct. 9, în termen de 20 zile lucrătoare de la data transmiterii de către autoritatea publică a indicațiilor de specificare.

11. În cazul în care solicitantul cere autorității publice punerea la dispoziție a informației de mediu într-o anumită formă sau într-un anumit format, inclusiv sub formă de copii, autoritatea publică pune la dispoziție informația în forma sau în formatul cerut, cu excepția cazului în care este deja pusă la dispoziția publicului, conform pct. 34-41, într-o altă formă sau într-un alt format ușor accesibil solicitantului.

12. În acest scop autoritățile publice sînt obligate să păstreze informația de mediu deținută de ele sau pentru ele, în formatul ce oferă posibilitatea de a accesa și prelucra automat informația de mediu.

13. Respingerea cererii de furnizare a informației de mediu, în totalitate sau în parte, în forma sau în formatul solicitat, se motivează și se comunică solicitantului în termenul prevăzut la pct. 7.

14. Pentru a facilita accesul publicului la informația de mediu, autoritățile publice sînt obligate să asigure:

a) îndrumarea publicului, prin intermediul persoanelor responsabile din subdiviziunile specializate de informare și relații cu publicul, în exercitarea dreptului de acces la informația

privind mediul;

b) accesul publicului la listele cu autorități publice și instituțiile subordonate de la care pot obține informația de mediu.

15. În vederea exercitării efective a dreptului de acces la informația de mediu, autoritățile publice asigură:

a) desemnarea persoanelor responsabile cu furnizarea informațiilor, din cadrul subdiviziunilor specializate de informare și relații cu publicul;

b) înființarea și menținerea spațiilor și a altor facilități pentru examinarea informației solicitate;

c) punerea la dispoziția publicului a registrelor sau listelor conținând informația de mediu deținută de aceștia ori înființarea unor puncte de informare unde se găsesc indicații precise asupra locului în care poate fi găsită informația de mediu deținută de autoritățile publice.

16. Autoritățile publice au obligația de a informa publicul despre drepturile ce decurg din prevederile prezentei hotărâri, scop în care furnizează informațiile necesare, îndrumă și ajută publicul.

17. În vederea îndeplinirii prevederilor pct.16, autoritățile publice au următoarele obligații:

a) afișarea pe propria pagină web a drepturilor pe care le are publicul în baza prezentei hotărâri;

b) utilizarea oricăror alte mijloace de informare corespunzătoare.

Secțiunea a 2-a

Măsurile de implementare

18. Cererile pentru furnizarea informațiilor de mediu, modalitatea și termenul de rezolvare a acestora se înscriu într-un registru în formă manuală pentru înregistrarea solicitărilor de informații la nivelul fiecărei autorități publice.

19. Autoritățile publice raportează trimestrial evidența cererilor prevăzute la pct. 18, pînă la data de 10 a lunii ulterioare celei pentru care se face raportarea, la autoritatea publică centrală în a cărei subordine, coordonare sau autoritate se află, precum și la autoritatea publică pentru protecția mediului în a cărei rază teritorială își au sediul.

20. Autoritățile publice locale pentru protecția mediului centralizează rapoartele prevăzute la pct. 19 și transmit Inspectoratului Ecologic de Stat situația centralizată a rapoartelor, pînă la data de 15 a lunii ulterioare trimestrului pentru care se face raportarea.

21. Inspectoratul Ecologic de Stat întocmește evidența centralizată a rapoartelor de evidență a cererilor și o transmite Ministerului Mediului în termen de 5 zile de la primirea rapoartelor.

22. Ministerul Mediului întocmește evidența centralizată la nivel național a rapoartelor prevăzute la pct. 19, pe care o reactualizează lunar și o afișează pe propria pagină web pînă la sfîrșitul lunii ulterioare trimestrului pentru care se face raportarea.

23. Autoritățile publice centrale controlează furnizarea informațiilor de mediu deținute de unitățile aflate în subordinea, sub autoritatea sau în coordonarea acestora, în termenele și în condițiile prevăzute de prezentul Regulament.

III. Refuzul accesului la informație

24. Autoritățile publice pot refuza o cerere privind solicitarea de informații ce ține de mediu, în cazul în care:

a) informația solicitată nu este deținută de sau pentru autoritatea publică la care a fost înaintată cererea. În acest caz, dacă autoritatea publică are cunoștință că informația este deținută de sau pentru o altă autoritate publică, transmite cererea acelei autorități cît mai repede posibil, dar nu mai tîrziu de 3 zile lucrătoare de la data primirii solicitării, și informează solicitantul despre aceasta;

b) cererea este în mod evident nerezolvabilă;

c) cererea este formulată într-o manieră prea generală, luînd în considerare dispozițiile pct. 9;

d) cererea prevede materiale în curs de completare sau documente ori date nefinalizate;

e) cererea prevede comunicarea internă a colaboratorilor instituției, luînd în considerare satisfacerea interesului public prin furnizarea informațiilor;

f) cererea prevede informații atribuite la secretul de stat.

25. În cazul în care o cerere pentru solicitarea de informații de mediu este refuzată pe motivul că prevede un material în curs de realizare, autoritatea publică este obligată să pună la dispoziție informația pe care o deține și să comunice solicitantului denumirea autorității care realizează materialul și data estimativă a finalizării acestuia.

26. Autoritățile publice pot refuza o cerere privind solicitarea de informații privind mediul, în cazul în care divulgarea informațiilor afectează:

a) confidențialitatea procedurilor autorităților publice, atunci când aceasta este prevăzută de legislație;

b) relațiile internaționale, securitatea națională sau apărarea națională;

c) confidențialitatea informațiilor comerciale sau industriale, atunci când aceasta este prevăzută de legislație, privind protejarea unui interes economic legitim, inclusiv interesul public în păstrarea confidențialității statistice și a secretului fiscal;

d) drepturile de proprietate intelectuală;

e) confidențialitatea datelor cu caracter personal și/sau a dosarelor privind o persoană fizică, în cazul în care acea persoană nu a consimțit la divulgarea către public a informațiilor, atunci când confidențialitatea este prevăzută de legislație;

f) protecția mediului la care se referă astfel de informații, cum ar fi localizarea speciilor rare.

27. Pentru fiecare caz în parte, satisfacerea interesului public prin divulgare este analizată în comparație cu interesul satisfăcut prin păstrarea confidențialității.

28. Autoritățile publice nu pot refuza o cerere de informații care se referă la emisiile în mediu, invocând motivele prevăzute la pct. 26 lit. a), c), e) și f).

29. Informația privind mediul deținută de sau pentru autoritățile publice, care a fost solicitată, este furnizată parțial când este posibilă separarea acesteia de informația ce intră în domeniul de aplicare a prevederilor pct. 24 lit. d) și e) sau ale pct. 26.

30. Respingerea parțială sau în totalitate a cererii de furnizare a informațiilor privind mediul se transmite solicitantului în scris sau electronic, în cazul în care cererea a fost formulată în scris sau solicitantul a cerut astfel, în termenul prevăzut la pct. 7 sau, după caz, la pct. 8.

31. Respingerea cererii de furnizare a informațiilor privind mediul conține motivele refuzului, precum și informațiile privind procedura de contestare prevăzută la pct. 32 și 33.

IV. Accesul la justiție

32. Orice solicitant care consideră că cererea sa pentru furnizarea unor informații privind mediul a fost respinsă nejustificat, parțial sau în totalitate, a fost ignorată ori rezolvată cu un răspuns necorespunzător din partea unei autorități publice sau că nu au fost respectate prevederile pct. 4-17 și ale 24-31, se poate adresa cu o cerere prealabilă conducătorului respectivei autorități publice sau organului ierarhic superior, solicitând reconsiderarea actelor sau omisiunilor.

33. Solicitantul care, în urma aplicării prevederilor pct. 32, se consideră lezat într-un drept al său prevăzut de prezentul Regulament sau alt act legislativ, sau care nu a primit răspuns la cererea sa prealabilă în termenul legal stabilit poate depune o cerere de chemare în judecată, în conformitate cu prevederile Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.

V. Diseminarea informației privind mediul

34. Autoritățile publice sînt obligate să sistematizeze informația privind mediul, relevantă activității lor și care este deținută de sau pentru acestea, în scopul realizării diseminării active și sistematice către public a informației privind mediul, în special prin utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor electronice.

35. Autoritatea publică centrală în domeniul protecției mediului este obligată să asigure stocarea informației de mediu în registrele electronice specializate, luînd în considerare prevederile pct. 50-52.

36. Informația privind mediul pusă la dispoziția publicului prin mijloacele tehnologiei informației și comunicațiilor electronice poate să nu includă informația privind mediul colectată

înainte de intrarea în vigoare a prezentului Regulament, cu excepția cazului în care informația privind mediul există deja în format electronic.

37. Informația de mediu pusă la dispoziția publicului și diseminată în mod activ trebuie să fie permanent actualizată și să includă cel puțin:

a) textele tratatelor, convențiilor și acordurilor internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și legislația națională sau a Uniunii Europene privind mediul ori în legătură cu mediul;

b) politicile, planurile și programele în legătură cu mediul;

c) rapoartele progreselor privind implementarea documentelor și instrumentelor prevăzute la lit. a) și b), atunci când sînt elaborate sau deținute în formă electronică de autoritățile publice;

d) rapoartele privind starea mediului, prevăzute la pct. 38;

e) datele sau rezumatele datelor rezultate din monitorizarea activităților ce afectează sau pot afecta mediul;

f) avizele, acordurile și autorizațiile pentru activitățile cu impact semnificativ asupra mediului;

g) studiile de impact asupra mediului și evaluările de risc privind elementele de mediu.

38. Autoritățile publice pentru protecția mediului trebuie să publice pe paginile lor web, la fiecare 4 ani, rapoarte naționale privind starea mediului.

39. Rapoartele prevăzute la pct. 38 includ informații privind atât calitatea mediului, cât și presiunile asupra mediului și se publică pînă la data de 15 octombrie a anului următor raportării.

40. În cazul unor amenințări iminente asupra sănătății umane sau asupra mediului, datorate unor activități umane ori unor cauze naturale, autoritățile publice sînt obligate să asigure în mod gratuit diseminarea imediată și fără întârziere a tuturor informațiilor privind mediul deținute de sau pentru aceste autorități, care ar permite publicului posibil a fi afectat să ia măsurile de prevenire ori de ameliorare a daunelor rezultate din acea amenințare.

41. În scopul diseminării active a informației privind mediul prevăzute la pct. 37 lit. e), operatorii economici care își desfășoară activitatea în baza unei autorizații de mediu au obligația de a informa trimestrial publicul, prin afișare pe propria pagină web sau prin orice alte mijloace de comunicare, despre consecințele activităților și/sau ale produselor lor asupra mediului.

42. Autoritățile publice asigură, în măsura posibilităților, ca orice informație privind mediul compilată de acestea sau în numele lor să fie actualizată, corectă și comparabilă.

VI. Tarife

43. Accesul la registrele și listele publice întocmite și ținute, la informația deținută în format electronic și consultarea pe loc a informațiilor cerute sînt gratuite.

44. În cazul în care pentru anumite informații care se consideră de mediu, se aplică tarife rezonabile, autoritățile publice pun la dispoziția solicitanților un barem al acestor tarife.

VII. Registrul electronic

45. Autoritatea publică centrală în domeniul protecției mediului este obligată să elaboreze registrul electronic unic cu informația de mediu. Acest registru electronic cuprinde:

a) informația de mediu deținută de autoritățile publice;

b) informația de mediu diseminată în mod activ, al cărui conținut este prevăzut de pct. 37;

c) informația referitor la agenții economici, care au obținut autorizații în domeniul mediului.

46. Registrul electronic prevăzut la pct. 45 se completează treptat, pe măsura acumulării informației de mediu respective, dar nu mai rar decît o dată în trimestru.

47. Autoritățile publice sînt obligate să prezinte atunci cînd apare, autorității publice centrale în domeniul protecției mediului, informația de mediu deținută pentru a fi introdusă în registrul electronic prevăzut la pct. 45.

48. Responsabil de completarea și ținerea registrelor electronice prevăzute la pct. 45 se efectuează de către personalul specializat din cadrul subdiviziunii specializate de informare și relații cu publicul.

49. Autoritățile publice sînt obligate să realizeze registrele prevăzute la pct. 18 în termen de maximum 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentului Regulament.

50. În termen de trei luni de la data intrării în vigoare a prezentului Regulament, autoritățile publice au obligația de a transmite autorității publice centrale în domeniul protecției mediului următoarele documente:

a) lista centralizată a autorităților publice din subordinea sau din coordonarea lor, care dețin informații de mediu, precizându-se datele de contact pentru fiecare autoritate publică, respectiv denumire, sediu, telefon, fax, adresa de e-mail și a paginii web, numele și prenumele persoanei de contact;

b) listele centralizate cu informațiile de mediu deținute de sau pentru autoritățile publice din subordinea sau din coordonarea lor.

51. Autoritatea publică centrală în domeniul protecției mediului elaborează și afișează pe propria pagina web lista la nivel național cu autoritățile publice care dețin informații de mediu, cu datele de contact pentru fiecare autoritate publică.

52. Listele prevăzute la pct. 50 se actualizează anual și se transmit autorității centrale în domeniul protecției mediului în termen de o luna de la reactualizarea lor.

Республика Молдова

ПРАВИТЕЛЬСТВО

ПОСТАНОВЛЕНИЕ Nr. 1467
от 30.12.2016

**об утверждении Положения о доступе
общественности к экологической информации**

Опубликован : 24.02.2017 в Monitorul Oficial Nr. 60-66 статья № : 132

На основании статьи 37 Конституции Республики Молдова, принятой 29 июля 1994 года (повторное опубликование: [Официальный монитор Республики Молдова, 2016 г., № 78, ст.140](#)), и в соответствии со статьей 25 Закона № 982-XIV от 11 мая 2000 года о доступе к информации ([Официальный монитор Республики Молдова, 2002 г., № 88-90, ст. 664](#)), с последующими изменениями, Правительство ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Утвердить Положение о доступе общественности к экологической информации (прилагается).

2. Министерством и другим центральным административным органам обеспечить внедрение настоящего Положения.

3. Настоящее постановление вступает в силу по истечении 5 месяцев от даты опубликования в Официальном мониторе Республики Молдова.

ПРЕМЬЕР-МИНИСТР

Павел ФИЛИП

Контрасигнуют:

зам. премьер-министра,

министр экономики

Октавиан КАЛМЫК

зам. премьер-министра,

министр иностранных дел

и европейской интеграции

Андрей ГАЛБУР

министр окружающей среды

Валериу МУНТЯНУ

министр юстиции

Владимир ЧЕБОТАРЬ

№ 1467. Кишинэу, 30 декабря 2016 г.

Утверждено

Постановлением Правительства

№ 1467 от 30 декабря 2016 г.

ПОЛОЖЕНИЕ

о доступе общественности к экологической информации

Настоящее Положение транспонирует Директиву № 2003/4/ЕС Европейского Парламента и Совета от 28 января 2003 года о доступе общественности к информации об окружающей среде и о признании утратившей силу Директивы № 90/313/СЕЕ Совета, опубликованную в Официальном журнале Европейского Союза (ОJ) № L 41 от 14 февраля 2000 года.

I. Общие положения

1. Положение о доступе общественности к экологической информации (в дальнейшем – Положение) обеспечивает право доступа к экологической информации, имеющейся у органов публичной власти, и определяет термины, основные условия и порядок осуществления этого права.

2. Экологическая информация распространяется прогрессивно и предоставляется общественности в целях максимально, по возможности, широкого и систематического доступа и распространения данной информации. Для достижения этой цели продвигается, в частности, использование информационных технологий и электронных коммуникаций.

3. При применении настоящего Положения нижеприведенные термины и выражения имеют следующие значения:

экологическая информация – любая информация в письменной, аудиовизуальной, электронной или любой иной материальной форме:

а) о состоянии элементов окружающей среды, таких как воздух и атмосфера, вода, почва, недра, земля, ландшафт и природные территории, в том числе водно-болотные угодья, биологическом разнообразии и его компонентах, включая генетически измененные организмы, а также о взаимодействии этих элементов, включая качество жизни и условия, которые могут повлиять на здоровье и благополучие человека;

б) о факторах, таких как вещества, энергия, шум, излучение, отходы, включая радиоактивные отходы, выбросы, сбросы и другие выбросы в окружающую среду, которые влияют или могут повлиять на компоненты окружающей среды, предусмотренные в подпункте а);

с) о мерах (в том числе административных), таких как политики, законодательство, планы, программы, соглашения, заключаемые между органами публичной власти и частными лицами и/или юридическими лицами, касающиеся окружающей среды, виды деятельности, влияющие или способные оказать воздействие на компоненты и факторы, предусмотренные в подпунктах а) и б), а также о мерах или действиях, направленных на защиту компонентов, указанных в подпункте а);

д) о докладах по внедрению экологического законодательства;

е) об анализах затрат/прибыли и о других экономических анализах и прогнозах, использованных в рамках мер и мероприятий, указанных в подпункте с);

ф) о загрязнении пищевой цепи (по необходимости), об условиях жизни человека, о памятниках, культурно-исторических и археологических ансамблях и памятниках, любого вида строениях в той мере, в которой они затронуты или могут быть затронуты состоянием элементов окружающей среды, предусмотренных в подпункте а), или, посредством этих элементов, факторами, мерами и действиями, предусмотренными в подпунктах б) и с);

орган публичной власти:

а) любая организационная структура или орган, учрежденные законом или иным нормативным актом, функционирующие в режиме публичной власти в целях реализации общественного интереса;

б) любое физическое или юридическое лицо, предоставляющее населению публичные услуги, имеющие отношение к окружающей среде, под контролем органа или лица, предусмотренного в подпункте а);

информация, которой располагает орган публичной власти – экологическая

информация, находящаяся в распоряжении этого органа публичной власти, разработанная или полученная им;

информация, находящаяся в распоряжении от имени органа публичной власти, – экологическая информация, фактически находящаяся в распоряжении физического или юридического лица от имени органа публичной власти;

заявитель – физическое или юридическое лицо, запрашивающее доступ к экологической информации, независимо от гражданства, национальности или места жительства, а в случае юридических лиц – независимо от того, где они зарегистрированы или где находится основное место производства;

общественность – одно или несколько физических или юридических лиц, а также объединения, организации или группы, созданные этими лицами.

II. Доступ к экологической информации

Раздел I

Общие положения

4. Запрос экологической информации и ее предоставление осуществляются в соответствии с Законом № 982-XIV от 11 мая 2000 года о доступе к информации и Конвенцией о доступе к информации, участии общественности в процессе принятия решений и доступе к правосудию по вопросам, касающимся окружающей среды, подписанной в Орхусе, Дания, 25 июня 1998 года и ратифицированной Постановлением Парламента № 346-XIV от 7 апреля 1999 года.

5. Информация об окружающей среде передается гласности, в том числе на собственной официальной веб-странице центральных административных органов и на правительственном портале открытых данных www.date.gov.md. В случае если информация не находится на веб-странице или портале, запросы экологической информации и предоставление ответов осуществляются через специализированные подразделения по информированию и связям с общественностью в рамках органов публичной власти.

6. Органы публичной власти обязаны предоставлять любому заявителю по его заявке имеющуюся у них или от их имени экологическую информацию без обоснования цели, для которой эта информация запрашивается.

7. Экологическая информация предоставляется заявителю с момента, когда она становится доступной, но не позднее 15 рабочих дней от даты регистрации заявления о доступе к информации.

8. В случае если объем и сложность запрашиваемой информации настолько велики, что срок в 15 рабочих дней, предусмотренный в пункте 7, не может быть соблюден, экологическая информация предоставляется заявителю в течение 20 рабочих дней от даты получения запроса органом публичной власти. В таких случаях заявитель информируется о продлении срока предоставления информации и о причинах его продления в кратчайшие сроки не позднее 5 дней до истечения первоначального срока.

9. В случае если заявление является общим, расплывчатым или не идентифицирует запрашиваемую информацию, орган публичной власти требует от заявителя указать в кратчайшие сроки не позднее срока, предусмотренного в пункте 7, что он запрашивает. В этом смысле орган публичной власти помогает заявителю и путем предоставления информации об использовании государственных реестров, предусмотренных в подпункте с) пункта 15.

10. Орган публичной власти может отклонить запрос на получение информации на основании положений подпункта с) пункта 24, если заявитель исчерпывающе не указал, что запрашивает, согласно положениям пункта 9, в течение 20 рабочих дней от даты передачи органом публичной власти указаний об уточнении.

11. В случае, когда заявитель просит у органа власти предоставления экологической информации в определенной форме или в определенном формате, в том числе в виде копий, орган публичной власти предоставляет информацию в запрашиваемой форме или

в требуемом формате, за исключением случая, когда информация уже предоставлена общественности, согласно пунктам 34-41, в другой форме или в другом формате, доступном для заявителя.

12. В этих целях органы публичного управления обязаны хранить имеющуюся экологическую информацию, которой они владеют или которой владеют для них, в формате, который предоставляет возможность доступа и автоматической обработки информации об окружающей среде.

13. Отказ в предоставлении информации об окружающей среде, полностью или частично, в запрашиваемой форме или в требуемом формате мотивируется и сообщается заявителю в срок, предусмотренный в пункте 7.

14. Для облегчения доступа общественности к экологической информации органы публичной власти обязаны обеспечить:

- a) направление общественности через должностных лиц специализированных подразделений по информированию и связям с общественностью при исполнении права доступа к экологической информации;
- b) доступ общественности к спискам органов публичной власти и подведомственных им учреждений, в которых они могут получить экологическую информацию.

15. В целях эффективного исполнения права на доступ к экологической информации органы публичной власти обязаны обеспечить:

- a) назначение лиц, ответственных за предоставление информации в специализированных подразделениях по информированию и связям с общественностью;
- b) создание и содержание помещений и других объектов для изучения запрашиваемой информации;
- c) предоставление общественности реестров или списков, содержащих экологическую информацию, которой они располагают, или создание пунктов по информированию, где можно получить точное указание места, в котором можно найти информацию об окружающей среде, находящуюся в распоряжении органов публичной власти.

16. Органы публичной власти обязаны информировать общественность о правах, вытекающих из положений настоящего постановления, целях, для которых предоставляется необходимая информация, руководить и помогать общественности.

17. В целях выполнения положений пункта 16 органы публичной власти обязаны:

- a) размещать на своей web-странице права общественности, вытекающие из настоящего постановления;
- b) использовать любые другие соответствующие средства массовой информации.

Раздел 2

Меры по внедрению

18. Запросы на предоставление экологической информации, порядок и сроки их выполнения регистрируются вручную в журнале для регистрации лиц, запрашивающих информацию, на уровне каждого органа публичной власти.

19. Органы публичной власти ежеквартально отчитываются об учете заявок, предусмотренных в пункте 18, до 10 числа месяца, следующего за отчетным периодом, перед центральным органом публичной власти, в подчинении или координировании которого находятся, а также перед органом по охране окружающей среды, в радиусе обслуживания которого они расположены.

20. Местные органы по охране окружающей среды обобщают отчеты, предусмотренные в пункте 19, и передают централизованный отчет Государственной экологической инспекции до 15 числа месяца, следующего за отчетным кварталом, за который составляется отчет.

21. Государственная экологическая инспекция составляет централизованный отчет об учете заявок и направляет его в Министерство окружающей среды в течение 5 дней с момента получения отчетов.

22. Министерство окружающей среды составляет централизованный учет на

национальном уровне отчетов, предусмотренных в пункте 19, который обновляет ежемесячно и размещает на своей веб-странице до конца месяца, следующего за кварталом, за который составляется отчет.

23. Центральные органы публичной власти контролируют предоставление экологической информации, которой располагают подразделения, находящиеся в их ведении или координации, в сроки и в условиях, предусмотренных настоящим Положением.

III. Отказ в доступе к информации

24. Органы публичной власти могут отклонить заявку о предоставлении экологической информации в случае, когда:

- a) орган публичной власти, которому был направлен запрос, не располагает или для него не располагают запрашиваемой информацией. В таком случае, если орган публичной власти осведомлен о том, что информация находится в распоряжении или для другого органа публичной власти, отправляет запрос в этот орган как можно скорее, но не позднее 3 рабочих дней с даты получения запроса и информирует об этом заявителя;
- b) запрос является явно невыполнимым;
- c) запрос сформулирован в слишком общем виде с учетом положений пункта 9;
- d) запрос предусматривает материалы, находящиеся в процессе дополнения, или незавершенные документы либо данные;
- e) запрос предусматривает внутреннюю переписку сотрудников, принимая во внимание удовлетворение общественного интереса путем предоставления информации;
- f) запрос предусматривает информацию, отнесенную к государственной тайне.

25. В случае, когда запрос о предоставлении экологической информации отклонен из-за того, что материал находится в стадии разработки, орган публичной власти обязан предоставить информацию, которой владеет, и сообщить заявителю название учреждения, которое разрабатывает данный материал, а также предполагаемые сроки завершения работы.

26. Органы публичной власти отказывают в доступе к экологической информации в случае, когда раскрытие информации может повлиять на:

- a) конфиденциальность процедур органов публичной власти в случае, если это предусмотрено законодательством;
- b) международные отношения, безопасность страны или национальную оборону;
- c) конфиденциальность коммерческой или промышленной информации в тех случаях, когда она предусмотрена законодательством, в целях защиты законных экономических интересов, включая общественный интерес в сохранении конфиденциальности статистических данных и налоговых тайн;
- d) право интеллектуальной собственности;
- e) конфиденциальность персональных данных и/или дела физического лица, если это лицо не дало согласие на раскрытие информации для общественности, в случае когда конфиденциальность предусмотрена законом;
- f) охрану окружающей среды, к которой относится такая информация, как расположение редких видов.

27. Для каждого случая в отдельности удовлетворение общественного интереса при раскрытии информации анализируется в сравнении с удовлетворением интереса по сохранению конфиденциальности.

28. Органы публичной власти не могут отказать в выполнении запроса о предоставлении информации, связанной с выбросами в окружающую среду, ссылаясь на основания, изложенные в подпунктах a), c), e) и f) пункта 26.

29. Запрашиваемая информация об окружающей среде, находящаяся в распоряжении органа публичного управления или для него, предоставляется частично, если она может быть разделена от информации, входящей в сферу действия положений, изложенных в подпунктах d) и e) пункта 24 и пункте 26.

30. Частичное или полное отклонение заявки о предоставлении экологической информации направляется заявителю в письменной форме или в электронном виде, если запрос сделан в письменной форме или заявитель запросил в другом виде, в течение срока, предусмотренного в пункте 7, или, по необходимости, в пункте 8.

31. Отклонение заявки на предоставление экологической информации содержит причины отказа и информацию, касающуюся процедуры обжалования, изложенной в пунктах 32 и 33.

IV. Доступ к правосудию

32. Любой заявитель, который считает, что его запрос о предоставлении экологической информации был отклонен, частично или в полном объеме, безосновательно проигнорирован или разрешен несоответствующим ответом со стороны органа публичной власти или не соблюдены положения пунктов 4-17 и 24-31, может обратиться к руководителю соответствующего органа публичной власти или вышестоящего органа с предварительным запросом о пересмотре актов или упущений.

33. Заявитель, который вследствие применения положений пункта 32 считает себя ущемленным в каком-либо праве, предусмотренном настоящим Положением, или который не получил ответа на свой предварительный запрос в течение установленного законом срока, может обратиться в суд в соответствии с положениями Закона № 793-XIV от 10 февраля 2000 года об административном суде.

V. Распространение экологической информации

34. Органы публичной власти обязаны систематизировать экологическую информацию, релевантную для их деятельности, которой они располагают или которая хранится для них, в целях ее активного и систематического распространения общественности, главным образом, путем использования информационных технологий и электронных коммуникаций.

35. Центральный орган публичного управления в области охраны окружающей среды обязан обеспечить хранение экологической информации в электронных регистрах, доступных для общественности, принимая во внимание положения пунктов 50-52.

36. Экологическая информация, доступная общественности посредством средств информационных технологий и электронных коммуникаций может не включать экологическую информацию, собранную до вступления в силу настоящего Положения, за исключением случаев, когда экологическая информация уже существует в электронном формате.

37. Экологическая информация, активно распространяемая и доступная общественности, должна постоянно обновляться и включать по меньшей мере:

а) тексты международных соглашений, конвенций и договоров, стороной которых Республика Молдова является, а также национальное законодательство или законодательство Европейского союза об окружающей среде или имеющее отношение к окружающей среде;

б) политики, планы и программы, связанные с окружающей средой;

с) отчеты о достижениях во внедрении документов и элементов, предусмотренных пунктами а) и б), в случае, когда эти отчеты разработаны или хранятся в электронной форме органами публичной власти;

д) отчеты о состоянии окружающей среды, предусмотренные в пункте 38;

е) данные или резюме данных, полученных в результате мониторинга деятельности, которая отрицательно воздействует или может воздействовать на окружающую среду;

ф) заключения, соглашения и разрешения, выданные на деятельность, имеющую существенное воздействие на окружающую среду;

г) изучение воздействия на окружающую среду и оценку рисков воздействия на компоненты окружающей среды.

38. Органы публичного управления в области охраны окружающей среды обязаны каждые 4 года публиковать на своих веб-страницах национальные отчеты о состоянии

окружающей среды.

39. Отчеты, предусмотренные в пункте 38, содержат информацию как о качестве окружающей среды, так и о воздействии на окружающую среду, и публикуются до 15 октября года, следующего за отчетным периодом.

40. В случае неминуемых угроз для здоровья человека или окружающей среды, обусловленных деятельностью человека или естественными причинами, органы публичной власти обязаны обеспечить бесплатно незамедлительное распространение всей имеющейся экологической информации, находящейся у них или для них, позволяющей населению, которое может пострадать, принять меры по предотвращению или уменьшению ущерба, нанесенного в результате угрозы.

41. В целях активного распространения экологической информации, требуемой в соответствии с подпунктом е) пункта 37, экономические операторы, осуществляющие деятельность на основании экологического разрешения, обязаны ежеквартально информировать общественность путем размещения на своей веб-странице или с помощью любых других средств связи о последствиях деятельности и/или ее продуктов для окружающей среды.

42. Органы публичной власти обеспечивают по мере возможности, чтоб любая экологическая информация, собранная ими или от их имени, была обновленной, точной и сопоставимой.

VI. Тарифы

43. Доступ к составленным государственным регистрам и спискам, к экологической информации, содержащейся в электронном формате, а также ознакомление на месте с запрашиваемой информацией являются бесплатными.

44. В случае, когда за определенную информацию, которая считается экологической, применяются разумные тарифы, органы публичной власти предоставляют заявителям перечень таких тарифов.

VII. Электронный регистр

45. Центральный орган публичного управления в области охраны окружающей среды обязан разработать единый электронный регистр с информацией об окружающей среде. Этот электронный регистр включает:

- а) экологическую информацию, которой располагают органы публичной власти;
- б) экологическую информацию, активно распространяемую, содержание которой предусмотрено в пункте 37;
- с) информацию об экономических агентах, получивших разрешение в области окружающей среды.

46. Электронный регистр, предусмотренный в пункте 45, заполняется постепенно, по мере накопления соответствующей экологической информации, но не реже одного раза в квартал.

47. Органы публичной власти обязаны представлять, по мере поступления, центральному органу публичного управления в области охраны окружающей среды экологическую информацию, которой они располагают, для введения в электронный регистр, предусмотренный в пункте 45.

48. Ответственным за заполнение и ведение электронных регистров, предусмотренных в пункте 45, является квалифицированный персонал специализированного подразделения по информированию и связям с общественностью.

49. Органы публичной власти обязаны ввести регистры, предусмотренные в пункте 18, в течение не более 3 месяцев со дня вступления в силу настоящего положения.

50. В течение 3 месяцев с даты вступления в силу настоящего положения органы публичной власти обязаны представить центральному органу публичного управления в области охраны окружающей среды следующие документы:

- а) централизованный список органов публичной власти, находящихся в их подчинении или управлении, владеющих экологической информацией, с уточнением контактных

данных каждого органа публичной власти, соответственно, названия, адреса, номера телефона, факса, электронного адреса, веб-страницы, фамилии и имени;

б) централизованные списки с экологической информацией, которой они располагают, или информацией для органов публичной власти, находящихся в их ведении или управлении.

51. Центральный орган публичного управления в области охраны окружающей среды разрабатывает и размещает на своей веб-странице список на национальном уровне органов публичной власти, владеющих экологической информацией, с контактными данными каждого органа публичной власти.

52. Списки, предусмотренные в пункте 50, ежегодно обновляются и рассылаются центральному органу публичного управления в области охраны окружающей среды в месячный срок со дня последнего обновления.

Actele Curtei Constituționale al Republicii Moldova

Акты Конституционного Суда Республики Молдова

- [DECIZIE Nr. 12 din 15.12.2014 de inadmisibilitate a sesizărilor nr.54a/2014 și 57a/2014 privind controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare Publicat : 13.02.2015 în Monitorul Oficial Nr. 33-38 art Nr : 4 Data intrării in vigoare : 15.12.2014](#)

[ОПРЕДЕЛЕНИЕ Nr. 12 от 15.12.2014 о неприемлемости обращений №54а/2014 и №57а/2014 о контроле конституционности некоторых положений Закона №303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации. Опубликован : 13.02.2015 в Monitorul Oficial Nr. 33-38 статья № : 4 Дата вступления в силу : 15.12.2014](#)
- [HOTĂRÎRE Nr. 30 din 01.11.2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 19 alin.\(4\) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare \(transmiterea instalațiilor și rețelelor publice de alimentare cu apă\) \(sesizarea nr.76g/2016\) Publicat : 30.12.2016 în Monitorul Oficial Nr. 478-490 art Nr : 111 Data intrării in vigoare : 01.11.2016](#)

[ПОСТАНОВЛЕНИЕ Nr. 30 от 01.11.2016 об исключительном случае неконституционности статьи 19 ч. \(4\) Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации \(передача публичных сетей и установок водоснабжения\) \(обращение № 76g/2016\). Опубликован : 30.12.2016 в Monitorul Oficial Nr. 478-490 статья № : 111 Дата вступления в силу : 01.11.2016](#)
- [HOTĂRÎRE Nr. 28 din 11.10.2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 19 alin. \(5\) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare \(interdicția forării de noi fântâni arteziene și exploatarea celor existente\) \(Sesizarea nr. 53g/2016\). Publicat : 23.12.2016 în Monitorul Oficial Nr. 459-471 art Nr : 109 Data intrării in vigoare : 11.10.2016](#)
- [Постановление Nr. 28 от 11.10.2016 об исключительном случае неконституционности ст. 19 ч. \(5\) Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации \(запрещение бурения новых артезианских скважин и эксплуатации существующих\) \(обращение №53g/2016\) \(№ 28 от 11 октября 2016 г.\) Опубликован: 23.12.2016 а Monitorul Oficial Nr. 459-471 art Nr : 109 Дата вступления в силу : 11.10.2016](#)

4. [HOTĂRÎRE Nr. 20 din 20.07.2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 22 alin. \(4\) din Legea condominiului în fondul locativ nr. 913-XIV din 30 martie 2000 \(calitatea de membru al asociației de coproprietari în condominiu\). \(Sesizarea nr. 64g/2016\). \(Publicat : 21.10.2016 în Monitorul Oficial Nr. 361-367 art Nr : 81 Data intrării în vigoare : 20.07.2016\)](#)

[ПОСТАНОВЛЕНИЕ Nr. 20 от 20.07.2016 об исключительном случае неконституционности статьи 22 ч. \(4\) Закона о кондоминиуме в жилищном фонде № 913-XIV от 30 марта 2000 года \(членство в ассоциации совладельцев в кондоминиуме\) \(Обращение № 64g/2016\). \(Опубликован : 21.10.2016 в Monitorul Oficial Nr. 361-367 статья № : 81 Дата вступления в силу : 20.07.2016\)](#)

5. [DECIZIE Nr. 16 din 09.02.2018 de inadmisibilitate a sesizării nr. 14g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a art. 123 alin.\(2\) din Codul de procedură civilă și a unor prevederi din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002 \(Publicat : 18.05.2018 în Monitorul Oficial Nr. 157-166 art Nr : 81 Data intrării în vigoare : 09.02.2018\)](#)

[ОПРЕДЕЛЕНИЕ о неприемлемости обращения № 14g/2018 г. об исключительном случае неконституционности ст. 123 ч. \(2\) Гражданского процессуального кодекса и некоторых пунктов Положения о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам, утвержденного Постановлением Правительства № 191 от 19 февраля 2002 года № 157-166 \(6552-6561\) от 18 мая 2018 \(Опубликован : 18.05.2018 в Monitorul Oficial Nr. 157-166 статья № : 81 Дата вступления в силу : 09.02.2018\)](#)

DCC12/2014
ID intern unic: 356803

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE Nr. 12
din 15.12.2014

**de inadmisibilitate a sesizărilor nr. 54a/2014 și 57a/2014
privind controlul constituționalității unor prevederi din
Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public
de alimentare cu apă și de canalizare**

Publicat : 13.02.2015 în Monitorul Oficial Nr. 33-38 art Nr : 4 Data intrării în vigoare :
15.12.2014

Curtea Constituțională, statuând în componența:

Dl Alexandru TÂNASE, *președinte*,

Dl Aurel BĂIEȘU,

Dl Igor DOLEA,

Dl Tudor PANȚÎRU,

Dl Victor POPA, *judcători*,

cu participarea dlui Eugeniu Osipov, *grefier*;

Având în vedere sesizările depuse la 17 noiembrie 2014,

Înregistrate la aceeași dată,

Examinând preliminar sesizările menționate,

Având în vedere actele și lucrările dosarului,

Deliberând la 15 decembrie 2014 în ședință închisă,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La 17 noiembrie 2014, deputații în Parlament dl Serghei Sîrbu și dna Raisa Apolschi au adresat Curții Constituționale sesizarea prin care solicită controlul constituționalității prevederilor art. 29 alin. (2) și (4) lit.a) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

2. La aceeași dată deputații dnii Igor Dodon și Ion Ceban au adresat Curții Constituționale sesizarea pentru controlul constituționalității prevederilor art. 27 alin. (3), art. 29 alin. (2) și (4) și art.31 alin. (1) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

3. Curtea menționează că, în speță, sesizările vizează controlul constituționalității prevederilor art. 27 alin. (3), art. 29 alin. (2) și (4) și art.31 alin. (1) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

4. Dat fiind obiectul similar al sesizărilor, Curtea a decis conexarea acestora într-un singur dosar.

A. Motivele sesizării

5. Motivele sesizărilor, astfel cum au fost expuse de autorii acestora, pot fi rezumate după cum urmează.

6. La 13 decembrie 2013 Parlamentul a adoptat Legea nr. 303 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

7. Autorii sesizării consideră că prevederile contestate, referitoare la modalitatea de determinare și facturare a volumului de ape uzate evacuate și condițiile de încheiere a contractelor individuale dintre operator și fiecare proprietar, contravin articolelor 1, 4, 7, 9, 16, 46, 47, 54, 58, 127 și 132 din Constituție.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.”

9. Prevederile relevante ale Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (M.O., 2014, nr. 60-65, art. 123) sunt următoarele:

Articolul 1

Scopul legii

„Scopul prezentei legi este crearea cadrului legal pentru înființarea, organizarea, gestionarea, reglementarea și monitorizarea funcționării serviciului public de alimentare cu apă potabilă, tehnologică, de canalizare și de epurare a apelor uzate menajere și industriale (în continuare – serviciu public de alimentare cu apă și de canalizare) în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului. ”

Articolul 27

Facturarea și achitarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

„[...]

(3) În lipsa contoarelor pentru determinarea volumului de ape uzate evacuate, serviciul public de canalizare se facturează la un volum egal cu volumul de apă utilizată.

[...]

Articolul 29

Reglementarea raporturilor de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în blocurile locative

„[...]

(2) În blocurile locative în care contractele de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare sunt încheiate cu gestionarul blocului locativ, facturarea serviciului se efectuează în baza tarifelor aprobate pentru furnizarea acestui serviciu la blocul locativ și a volumului de apă înregistrat de contorul comun instalat la bransamentul blocului, cu distribuirea integrală pe apartamente a volumului de apă înregistrat. Distribuirea pe apartamente a volumului de apă înregistrat de contorul comun de la bransamentul blocului locativ se efectuează în baza datelor contoarelor instalate în apartamente de către proprietari/chiriași sau, în lipsa contoarelor,

conform normelor de consum aplicate. Volumul înregistrat de contorul de la bransamentul blocului locativ, dar nedistribuit, în baza indicațiilor contoarelor individuale/normelor de consum aplicate se repartizează adăugător pentru fiecare apartament proporțional consumului înregistrat de contoarele instalate în apartament și conform normelor de consum.

[...]

(4) Încheierea contractelor individuale între operator și fiecare proprietar/chiriaș de apartament în parte se efectuează obligatoriu, cu respectarea următoarelor condiții:

- a) contractele individuale se încheie cu toți proprietarii/chiriașii apartamentelor din bloc;
- b) operatorul, în baza tarifului distinct achitat de fiecare proprietar/chiriaș al apartamentului, instalează contoarele pentru evidența consumului de apă în fiecare apartament;
- c) gestionarul blocului locativ instalează contoare pentru evidența consumului de apă de uz comun, precum și în spațiile date în chirie/locatiune, și încheie cu operatorul contract de furnizare a serviciului pentru aceste locuri de consum;
- d) gestionarul blocului locativ încheie cu operatorul un contract de transmitere către operator a rețelelor interne de alimentare cu apă și de canalizare ale blocului locativ pentru deservire și exploatare;
- e) gestionarul blocului locativ efectuează, la cererea operatorului, din contul locatarilor, reparația capitală, reconstrucția sau renovarea rețelelor interne de alimentare cu apă și de canalizare ale blocului locativ."

Articolul 31 **Contractul de furnizare a serviciului public** **de alimentare cu apă și de canalizare**

„[...]

(1) Furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se efectuează în bază de contract încheiat între operator și consumator."

10. Prevederile relevante ale Codului civil al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr.1107-XV din 6 iunie 2002 (M.O., 2002, nr.82-86, art.661), sunt următoarele:

Articolul 344 **Proprietatea comună. Temeiurile apariției ei**

„(1) Proprietatea este comună în cazul în care asupra unui bun au drept de proprietate doi sau mai mulți titulari.

(2) Proprietatea comună poate apărea în temeiul legii sau în baza unui act juridic."

Articolul 345 **Formele proprietății comune**

„(1) Proprietatea comună poate fi caracterizată prin delimitarea cotei fiecărui proprietar (proprietate pe cote-părți) sau prin nedelimitarea cotelor-părți (proprietate în devălmășie).

(2) Dacă bunul este comun, proprietatea pe cote-părți se prezumă până la proba contrară.

(3) Coproprietarii devălmași pot atribui bunurilor comune regimul proprietății comune pe cote-părți."

Articolul 349 **Beneficiile și sarcinile proprietății comune pe cote-părți**

„Coproprietarii vor împărți beneficiile și vor suporta sarcinile proprietății comune pe cote-părți proporțional cotei lor părți."

11. Prevederile relevante ale Legii condominiului în fondul locativ nr. 913 din 30 martie 2000 (M.O., 2000, nr. 130-132, art. 915) sunt următoarele:

Articolul 5 **Proprietatea comună**

„Proprietatea comună în condominiu include toate părțile proprietății aflate în folosință comună: terenul pe care este construit blocul (blocurile), zidurile, acoperișul, terasele, coșurile de fum, casele scărilor, holurile, subsolurile, pivnițele și etajele tehnice, tubulaturile de gunoi, ascensoarele, utilajul și sistemele ingineresti din interiorul sau exteriorul locuințelor (încăperilor), care deservesc mai multe locuințe (încăperi), terenurile aferente în hotarele

stabilite cu elemente de înverzire, alte obiecte destinate deservirii proprietății imobiliare a condominiului.”

Articolul 7

Cota-parte în condominiu

„(1) Cota-parte a fiecărui proprietar în bunurile imobiliare comune din condominiu este proporțională cotei constituite din suprafața totală (în metri pătrați) a locuințelor (încăperilor) ce îi aparțin în condominiu, dacă decizia adunării generale a proprietarilor, adoptată în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 26 din prezenta lege, nu stabilește altfel.

(2) Cota-parte a proprietarului camerei (camerelor) în locuința comunală se determină prin raportul dintre suprafața camerei (camerelor) și suprafața totală a locuinței.

(3) Cu acordul proprietarilor, cota-parte poate fi diferită pentru diferite grupuri de proprietari, în funcție de tipul încăperilor ce le aparțin în condominiu.

(4) Cota-parte a noului proprietar în bunurile comune este egală cotei-părți a proprietarului precedent.”

Articolul 12

Obligațiile proprietarului privind întreținerea și reparația locuințelor (încăperilor) și proprietății comune

„[...]

(4) Proprietarii participă la cheltuielile pentru întreținerea și reparația proprietății comune în condominiu în modul stabilit de prezenta lege și de alte acte legislative și normative.”

[...]

Articolul 14

Plata serviciilor comunale și a altor servicii

„[...]

(4) Mărirea plăților obligatorii ale fiecărui proprietar (chiriaș, arendaș) pentru întreținerea și reparația proprietății comune din condominiu este proporțională cotei-părți a acestuia și se stabilește conform Normelor de defalcare a mijloacelor pentru exploatarea tehnică și reparația fondului locativ.”

A. Argumentele autorilor sesizărilor

12. Autorii sesizărilor menționează că prin prevederea art. 29 alin. (2) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, potrivit căreia pierderile de apă din rețea sunt repartizate suplimentar pentru fiecare apartament, consumatorii sunt nevoiți să achite nejustificat costul apei nefolosite de către ei.

13. Totodată, potrivit articolului 12 alin. (6) din Legea nr. 105-XV din 13 martie 2003 privind protecția consumatorului, prestatorul este obligat, la prestarea serviciilor, inclusiv a serviciilor comunale, să utilizeze mijloace de măsurare proprii, adecvate, legalizate, verificate metrologic, conform cerințelor prescrise.

14. Prin urmare, nu pot fi imputate consumatorilor diferențele de volum dintre indicațiile contoarelor individuale și contorul de la bransament, odată ce acesta aparține operatorului care furnizează serviciul public de alimentare cu apă.

15. Suplimentar, autorii sesizării menționează că proprietarii de apartamente nu pot fi obligați să încheie contracte individuale cu clauze identice, având în vedere că acesta reprezintă o manifestare de voință concordantă a două părți. La fel, o asemenea condiționare limitează dreptul de dispoziție asupra bunului, drept care constituie un atribut al dreptului de proprietate, în conformitate cu articolul 315 din Codul civil.

16. În acest sens, autorii sesizărilor invocă încălcarea prin normele contestate a articolelor 1 alin. (3), 7, 9 alin. (3), 16, 46 alin. (1), 58 alin. (1), 127 alin. (1) și 132 din Constituție, precum și a articolului 1 din Protocolul adițional nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

B. Aprecierea Curții

17. Examinând sesizarea sub aspectul admisibilității, Curtea reține următoarele.

18. Curtea Constituțională exercită jurisdicția constituțională la sesizarea subiecților specificați în articolul 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolul 38 din Codul

jurisdicției constituționale.

19. Potrivit prevederilor legale, deputații în Parlament sunt subiecți cu drept de sesizare a Curții Constituționale.

20. La fel, articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție, articolul 4 alin.(1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolul 4 alin.(1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale abilitază instanța de jurisdicție constituțională cu atribuția de control al constituționalității legilor.

21. Curtea reține că prerogativa cu care a fost învestită prin articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia.

22. Curtea reține că autorii sesizărilor au pretins încălcarea, prin normele contestate, a articolelor 1, 4, 7, 9, 16, 46, 47, 54, 58, 127 și 132 din Constituția Republicii Moldova.

23. În context, Curtea constată că scopul adoptării Legii nr. 303 este crearea cadrului legal pentru înființarea, organizarea, gestionarea, reglementarea și monitorizarea funcționării serviciului public de alimentare cu apă potabilă, tehnologică, de canalizare și de epurare a apelor uzate menajere și industriale în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului (art.1).

24. Prevederile contestate stabilesc modalitatea de determinare și facturare a volumului de ape uzate evacuate, modalitatea de repartizare a pierderilor de apă furnizată în blocurile locative, dar nedistribuită consumatorului, precum și condițiile ce urmează a fi îndeplinite la încheierea contractelor individuale dintre operator și fiecare proprietar.

25. În această ordine de idei, Curtea menționează că o prevedere legală poate constitui obiect al jurisdicției constituționale doar în cazul în care se atestă o legătură indisolubilă de conținut între prevederile abordate sub aspectul neconstituționalității și normele Legii Supreme.

26. În acest sens, potrivit articolului 24 alin. (2) și (4) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 39 din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea trebuie să fie motivată, să cuprindă obiectul și împrejurările pe care subiectul își întemeiază cerințele, să expună normele legale și argumentele, care justifică că prevederea contestată contravine Constituției, precum și legătura causală directă între norma contestată și argumentele invocate.

27. Astfel, cu referire la invocarea articolelor 1 și 7 din Constituție, Curtea reține că aceste norme constituționale comportă un caracter generic, constituie imperative de ordin general-obligatoriu, stau la baza oricăror reglementări și nu pot constitui repere individuale și separate.

28. În același timp, normele constituționale cuprinse la articolele 4, 16 și 54 nu au o semnificație autonomă și urmează a fi aplicate în combinație cu normele constituționale care garantează un drept fundamental.

29. La fel, Curtea menționează că autorii sesizării nu au motivat incidența normelor constituționale de la articolele 9, 58, 127 și 132 asupra prevederilor contestate.

30. Articolul 47 din Constituție, de asemenea invocat de către autori, cuprinde principii privind dreptul la asistență și protecție socială, fapt ce excedează obiectului normelor contestate.

31. În ceea ce privește invocarea articolului 46 din Constituție, în lipsa unor argumente concludente care ar indica modul în care se încalcă norma constituțională prin prevederile contestate, Curtea constată următoarele.

32. Articolul 355 alin. (1) din Codul civil prevede că, dacă într-o clădire există spații cu destinație de locuință sau cu o altă destinație având proprietari diferiți, fiecare dintre aceștia deține drept de proprietate comună pe cote-părți, forțată și perpetuă, asupra părților din clădire, care, fiind destinate folosinței spațiilor, nu pot fi folosite decât în comun.

33. Totodată, potrivit art.349 din Codul civil, coproprietarii vor împărți beneficiile și vor suporta sarcinile proprietății comune pe cote-părți proporțional cotei lor părți.

34. În acest sens, articolul 5 din Legea condominiului în fondul locativ nr. 913 din 30 martie 2000 dispune că proprietatea comună în condominiu include toate părțile proprietății aflate în folosință comună: terenul pe care este construit blocul (blocurile), zidurile, acoperișul, terasele, coșurile de fum, casele scârilor, holurile, subsolurile, pivnițele și etajele tehnice, tubulaturile de

gunoi, ascensoarele, **utilajul și sistemele ingineresti din interiorul sau exteriorul locuințelor (încăperilor)**, care deserveșc mai multe locuințe (încăperi), terenurile aferente în hotarele stabilite cu elemente de înverzire, alte obiecte destinate deservirii proprietății imobiliare a condominiului. Potrivit articolului 7 alin. (1), cota-parte a fiecărui proprietar în bunurile imobiliare comune din condominiu este proporțională cotei constituite din suprafața totală (în metri pătrați) a locuințelor (încăperilor) ce îi aparțin în condominiu, dacă decizia adunării generale a proprietarilor nu stabilește altfel.

35. De asemenea, articolul 12 alin. (4) și alin.(5) din Legea condominiului în fondul locativ prevede că **proprietarii participă la cheltuielile pentru întreținerea și reparația proprietății comune** în condominiu, iar nefolosirea de către proprietar a locuinței (încăperii) sau refuzul de a folosi proprietatea comună nu constituie temei pentru a-l elibera, integral sau parțial, de cheltuielile comune pentru întreținerea și reparația proprietății comune în condominiu.

36. Totodată, articolul 14 alin. (4) din legea menționată stabilește că mărimea plăților obligatorii ale fiecărui proprietar (chiriaș, arendaș) pentru întreținerea și reparația proprietății comune din condominiu este proporțională cotei-părți a acestuia și se stabilește conform Normelor de defalcare a mijloacelor pentru exploatarea tehnică și reparația fondului locativ.

37. Prevederi similare privind participarea în comun la cheltuielile de întreținere a locuințelor de uz comun se regăsesc și în Legea privatizării fondului de locuințe nr. 1324 din 10 martie 1993.

38. Din cele menționate, Curtea subliniază că proprietarii apartamentelor (consumatorii) dispun de un drept de proprietate comună inclusiv asupra utilajului și sistemelor ingineresti din interiorul sau exteriorul locuințelor (încăperilor) care deserveșc mai multe locuințe (încăperi). Din aceste considerente, proprietarii de apartamente, având un drept de proprietate comună asupra rețelelor de apă și canalizare, au obligația de a le întreține în mod corespunzător și, în caz de necesitate, de a contribui la repararea lor.

39. În acest sens, normele contestate sunt în corelație cu natura juridică a dreptului de proprietate comună și participarea coproprietarilor la repartizarea veniturilor și suportarea cheltuielilor aferente.

40. În partea ce ține de pretinsa încălcare a principiului libertății contractuale, Curtea reține că, potrivit Codului civil, aceste raporturi contractuale sunt guvernate de clauzele contractuale standard, clauze formulate anticipat pentru o multitudine de contracte, pe care o parte contractantă (utilizator) le prezintă celeilalte părți la încheierea contractului (art.712 alin. (1)).

41. În același timp, în Decizia nr. 15 din 10 octombrie 2013 de respingere a sesizării pentru controlul constituționalității unor prevederi ale articolului 1242 alin.(1) din Codul civil al Republicii Moldova, Curtea a statuat:

„27. [...] ține de prerogativa Parlamentului reglementarea raporturilor juridice civile, [...], inclusiv drepturile și obligațiile participanților la aceste raporturi, în conformitate cu principiile de care sunt guvernate acestea.”

42. Astfel, în temeiul celor expuse *supra*, Curtea constată că sesizarea nu conține argumente pertinente ce ar indica încălcarea prevederilor constituționale. Prin urmare, sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate pentru exercitarea controlului constituționalității și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în conformitate cu prevederile articolelor 26 alin. (1), 31 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin.(3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. Se declară *inadmisibile* sesizările nr. 54a/2014 și 57a/2014 privind controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Alexandru TĂNASE

Nr. 12. Chișinău, 15 decembrie 2014.

DCC12/2014
Внутренний номер: 356803

Республика Молдова

КОНСТИТУЦИОННЫЙ СУД

ОПРЕДЕЛЕНИЕ Nr. 12
от 15.12.2014

**о неприемлемости обращений №54а/2014 и №57а/2014
о контроле конституционности некоторых положений
Закона №303 от 13 декабря 2013 года о публичной
услуге водоснабжения и канализации**

Опубликован : 13.02.2015 в Monitorul Oficial Nr. 33-38 статья № : 4 Дата вступления в силу : 15.12.2014

Конституционный суд в составе:

Александру ТЭНАСЕ, председатель,

Аурел БЭШУ,

Игорь ДОЛЯ,

Тудор ПАНЦЫРУ,

Виктор ПОПА, судьи,

при участии секретаря заседания Еуджениу Осипова,

принимая во внимание обращение, представленное и зарегистрированное 17 ноября 2014 г.,

рассмотрев предварительно указанное обращение,

учитывая акты и материалы дела,

в закрытом заседании от 15 декабря 2014 года

выносит следующее определение.

ФАКТИЧЕСКИЕ ОБСТОЯТЕЛЬСТВА

1. 17 ноября 2014 года депутаты Парламента Сергей Сырбу и Раиса Апольский представили в Конституционный суд обращение о контроле конституционности положений ст.29 ч.(2) и ч.(4) п.а) Закона №303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации.

2. Депутаты Парламента Игорь Додон и Ион Чебан того же числа обратились в Конституционный суд с запросом о контроле конституционности положений ст.27 ч.(3), ст.29 ч.(2) и ч.(4) и ст.31 ч.(1) Закона №303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации.

3. Конституционный суд подчеркивает, что представленными обращениями запрашивается конституционный контроль положений ст.27 ч.(3), ст.29 ч.(2) и ч.(4) и ст.31 ч.(1) Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и

канализации.

4. Принимая во внимание тот факт, что обращения касаются одного и того же предмета, Конституционный суд решил объединить их в одно производство.

А. Основания обращений

5. Основания обращений, изложенные авторами, сводятся к следующему.

6. 13 декабря 2013 года Парламент принял Закон № 303 о публичной услуге водоснабжения и канализации.

7. Авторы обращений полагают, что оспариваемые положения, касающиеся способа определения и фактурирования объема сброса отработанных вод и условий заключения индивидуальных договоров между оператором и собственником, противоречат статьям 1, 4, 7, 9, 16, 46, 47, 54, 58, 127 и 132 Конституции.

В. Применимое законодательство

8. Применимые положения Конституции (М.О. 1994 г., №1):

Статья 46

Право частной собственности и ее охрана

«(1) Право частной собственности, а также долговые обязательства, взятые на себя государством, гарантируются.

(2) Никто не может быть лишен своего имущества иначе как в случае установленной законом общественной необходимости при условии справедливого и предварительного возмещения.

(3) Законно добытое имущество не может быть конфисковано. Законность добытого подразумевается.

(4) Имущество, предназначенное, использованное для совершения преступлений или правонарушений либо добытое в результате совершения преступлений или правонарушений, может быть конфисковано только в соответствии с законом.

(5) Право частной собственности обязывает к соблюдению требований защиты окружающей среды и обеспечению добрососедства, а также к соблюдению других требований, которые согласно закону возлагаются на собственника.

(6) Право наследования частной собственности гарантируется.»

9. Применимые положения Закона №303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации (М.О., 2014 г., №60-65, ст.123):

Статья 1

Цель закона

«Целью настоящего закона является установление правовой базы для создания, организации, управления, регулирования и мониторинга функционирования публичной услуги снабжения питьевой водой, технологической водой, канализации и очистки сточных бытовых и промышленных вод (далее – *публичная услуга водоснабжения и канализации*) в условиях доступности, наличия в распоряжении, надежности, непрерывности, конкурентности и прозрачности, с соблюдением норм качества, безопасности и охраны окружающей среды.»

Статья 27

Фактурирование и оплата публичной услуги водоснабжения и канализации

«[...]

(3) В отсутствие счетчиков для определения объема сброса отработанных вод счет-фактура на канализационную услугу выписывается в объеме потребленной воды.

[...]

Статья 29

Регулирование отношений по предоставлению публичной услуги водоснабжения и канализации в многоквартирных жилых домах

«[...]

(2) В многоквартирных жилых домах, в которых договоры о предоставлении публичной

услуги водоснабжения и канализации заключены с управляющим многоквартирного жилого дома, фактурирование этой услуги осуществляется на основании утвержденных тарифов на предоставление этой услуги в многоквартирном жилом доме и объема воды, зарегистрированного общим счетчиком, установленным на водопроводном вводе многоквартирного жилого дома, с распределением в полном объеме зарегистрированного объема воды по квартирам. Распределение по квартирам объема воды, зарегистрированного на общем счетчике, установленном на водопроводном вводе многоквартирного жилого дома, осуществляется на основании показаний водомеров, установленных в квартирах собственниками/квартиросъемщиками, или, при отсутствии водомеров, согласно применяемым нормам потребления. Объем, зарегистрированный счетчиком на водопроводном вводе многоквартирного жилого дома, однако не распределенный исходя из показаний индивидуальных водомеров и применяемых норм потребления, распределяется дополнительно по каждой квартире пропорционально объему потребления, зарегистрированному водомерами, установленными в квартире, и согласно нормам потребления.

[...]

(4) Заключение индивидуальных договоров между оператором и каждым собственником/квартиросъемщиком в отдельности осуществляется при обязательном соблюдении следующих условий:

а) индивидуальные договоры заключаются со всеми собственниками/квартиросъемщиками многоквартирного жилого дома;

б) оператор на основании отдельного тарифа, уплачиваемого каждым собственником/квартиросъемщиком, устанавливает водомеры в каждой квартире;

в) управляющий многоквартирного жилого дома устанавливает счетчики для учета потребления воды общего пользования, в том числе в помещениях, сданных внаем, и заключает с оператором договор о предоставлении услуги в эти места потребления;

г) управляющий многоквартирного жилого дома заключает с оператором договор о передаче таковому на обслуживание и эксплуатацию внутренних сетей водоснабжения и канализации многоквартирного жилого дома;

д) по требованию оператора управляющий многоквартирного жилого дома осуществляет за счет жильцов капитальный ремонт, реконструкцию или обновление внутренних сетей водоснабжения и канализации многоквартирного жилого дома.»

Статья 31

Договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации

«(1) Предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации осуществляется на основании договора, заключенного между оператором и потребителем.

[...]

10. Применимые положения Гражданского кодекса Республики Молдова, принятого Законом №1107-XV от 6 июня 2002 года (М.О., 2002 г., №82-86, ст.661):

Статья 344

Общая собственность. Основания ее возникновения

«(1) Собственность является общей в случае, когда право собственности на вещь принадлежит двум или более лицам.

(2) Общая собственность может возникать на основании закона или сделки.»

Статья 345

Формы общей собственности

«(1) Общая собственность может характеризоваться с определением доли каждого из собственников (долевая собственность) либо без определения таких долей (совместная собственность).

(2) Если имущество является общим, долевая собственность предполагается до тех пор, пока не будет доказано обратное.

(3) Участники совместной собственности могут придать общему имуществу режим общей долевой собственности.»

Статья 349

Выгода и обременения долевой собственности

«Участники долевой собственности распределяют выгоду и несут обременения долевой собственности пропорционально своим долям.»

11. Применимые положения Закона о кондоминиуме в жилищном фонде №913 от 30 марта 2000 года (М.О., 2000 г., №130-132, ст.915):

Статья 5

Общее имущество

«Общее имущество в кондоминиуме включает все части собственности, находящиеся в общем пользовании: земельный участок, на котором находится здание (здания), стены, крышу, террасы, дымоходы, лестничные клетки, холлы, подвалы, погреба и технические этажи, мусоропроводы, лифты, внутриквартирное и внеквартирное инженерное оборудование и системы, обслуживающие несколько квартир (помещений), прилегающие земельные участки в установленных границах с элементами озеленения, иные объекты, предназначенные для обслуживания недвижимого имущества кондоминиума.»

Статья 7

Доля участия в кондоминиуме

«(1) Доля участия каждого собственника в общем недвижимом имуществе в кондоминиуме пропорциональна доле общей площади (в квадратных метрах) принадлежащих ему квартир (помещений) в кондоминиуме, если решением общего собрания собственников, принятым в соответствии с предусмотренной статьей 26 настоящего закона процедурой, не установлено иное.

(2) Доля участия собственника комнаты (комнат) в коммунальной квартире определяется отношением площади комнаты (комнат) к общей площади квартиры.

(3) Доля участия по соглашению собственников может быть установлена разной для различных групп собственников в зависимости от вида принадлежащих им помещений в кондоминиуме.

(4) Доля участия нового собственника в общей собственности равна доле участия предшествующего собственника.»

Статья 12

Обязанности собственника по содержанию и ремонту квартир (помещений) и общего имущества

«[...]

(4) Собственники участвуют в расходах по содержанию и ремонту общего имущества в кондоминиуме в порядке, установленном настоящим законом, другими законодательными и нормативными актами.

[...]»

Статья 14

Оплата коммунальных и иных услуг

«[...]

(4) Размер обязательных платежей каждого собственника (нанимателя, арендатора) на содержание и ремонт общего имущества в кондоминиуме пропорционален его доле участия и устанавливается в соответствии с Нормами отчислений средств на техническую эксплуатацию и ремонт жилищного фонда.»

А. Аргументы авторов обращений

12. Авторы обращений считают, что положениями ст.29 ч.(2) Закона №303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации, согласно которым сетевые потери воды распределяются дополнительно на каждую квартиру, потребители вынуждены покрывать стоимость неиспользованной ими воды.

13. Согласно ст.12 ч.(6) Закона № 105-XV от 13 марта 2003 года о защите прав потребителей исполнитель обязан использовать при оказании услуг, в том числе

коммунальных, соответствующие собственные узаконенные средства измерений, прошедшие метрологическую поверку в установленном порядке, согласно установленным требованиям.

14. Они считают, что образовавшаяся разница между показаниями индивидуальных водомеров и общего счетчика не должна покрываться за счет потребителей, учитывая, что общий счетчик принадлежит оператору, который предоставляет публичную услугу по водоснабжению.

15. Авторы обращений отмечают также, что нельзя обязывать собственников квартир заключать индивидуальные договоры с одинаковыми условиями, учитывая, что договор выражает волю обеих сторон, которая совпадает. Подобная обусловленность ограничивает право распоряжения имуществом, которое в соответствии со ст.315 Гражданского кодекса является атрибутом права собственности.

16. В этой связи авторы обращений ссылаются на нарушение ст.1 ч.(3), ст.7, ст.9 ч.(3), ст.16, ст.46 ч.(1), ст.58 ч.(1), ст.127 ч.(1) и ст.132 Конституции, а также ст.1 дополнительного Протокола №1 к Конвенции о защите прав человека и основных свобод.

В. Оценка Конституционного суда

17. Рассмотрев обращение с точки зрения приемлемости, Конституционный суд отмечает следующее.

18. Конституционный суд осуществляет конституционное судопроизводство по обращению субъектов, указанных в ст. 25 Закона о Конституционном суде и ст. 38 Кодекса конституционной юрисдикции.

19. Согласно законодательным положениям депутаты Парламента обладают правом обращения в Конституционный суд.

20. Согласно ст. 135 ч. (1) п. а) Конституции, ст. 4 ч. (1) п.а) Закона о Конституционном суде и ст.4 ч.(1) п.а) Кодекса конституционной юрисдикции орган конституционной юрисдикции осуществляет конституционный контроль законов.

21. Конституционный суд подчеркивает, что прерогатива, которой он наделен в силу положений ст. 135 ч. (1) п.а) Конституции, предполагает установление соотношения между оспариваемыми нормами и текстом Конституции с учетом принципа ее верховенства.

22. В представленных обращениях авторы ссылаются на нарушение положений ст.1, ст.4, ст.7, ст.9, ст.16, ст.46, ст.47, ст.54, ст.58, ст.127 и ст.132 Конституции Республики Молдова.

23. В этом контексте Конституционный суд подчеркивает, что целью принятия Закона № 303 является установление правовой базы для создания, организации, управления, регулирования и мониторинга функционирования публичной услуги снабжения питьевой водой, технологической водой, канализации и очистки сточных бытовых и промышленных вод в условиях доступности, наличия в распоряжении, надежности, непрерывности, конкурентности и прозрачности, с соблюдением норм качества, безопасности и охраны окружающей среды (ст.1).

24. Оспариваемые положения предусматривают способ определения и фактурирования объема сброса отработанных вод, способ распределения сетевых потерь воды на каждую квартиру и условия заключения индивидуальных договоров между оператором и собственником.

25. В связи с этим Конституционный суд отмечает, что положения закона могут стать объектом конституционной юрисдикции только в том случае, если подтверждается неразрывная связь между содержанием оспариваемых положений и нормами Высшего закона.

26. В этом смысле, согласно ст.24 ч.(2) и ч.(4) Закона о Конституционном суде и ст.39 Кодекса конституционной юрисдикции, обращение должно быть обоснованным, содержать объект и обстоятельства, на которых заявитель основывает свое требование, излагать правовые нормы и аргументы, доказывающие, что оспариваемые положения противоречат Конституции, а также указывать прямую причинную связь между

оспариваемыми положениями и приведенными аргументами.

27. В связи со ссылкой авторов обращений на ст.1 и ст.7 Конституции Конституционный суд отмечает, что эти конституционные нормы носят первичный и общеобязательный характер, лежат в основе любого правового регулирования и не могут служить в качестве отдельных и индивидуальных оснований.

28. Что касается ст.4, ст.16 и ст.54 Конституции, они не имеют автономного значения и подлежат применению в соотношении с конституционными нормами, гарантирующими основное право.

29. Конституционный суд отмечает, что авторы обращений не указали причинную связь между нормами ст.9, ст.58, ст.127 и ст.132 Конституции и оспариваемыми положениями.

30. Статья 47 Конституции, на которую также ссылаются авторы обращений, касается принципов права на социальное обеспечение и защиту, вопросов, которые выходят за пределы предмета оспариваемых положений.

31. Что касается ссылки на ст.46 Конституции, обращая внимание на отсутствие убедительных аргументов о том, каким образом оспариваемые положения нарушают данную конституционную норму, Конституционный суд отмечает следующее.

32. Согласно ст.355 ч.(1) Гражданского кодекса, если в здании есть предназначенные для жилья либо имеющие другое назначение площади, принадлежащие разным собственникам, каждый из них обладает правом принудительной и бессрочной общей долевой собственности на части здания, которые, будучи предназначенными для пользования площадями, не могут использоваться иначе как сообща.

33. Гражданский кодекс в ст.349 предусматривает, что участники долевой собственности распределяют выгоду и несут обременения долевой собственности пропорционально своим долям.

34. В этом смысле ст.5 Закона о кондоминиуме в жилищном фонде №913 от 30 марта 2000 года предусматривает, что общее имущество в кондоминиуме включает все части собственности, находящиеся в общем пользовании: земельный участок, на котором находится здание (здания), стены, крышу, террасы, дымоходы, лестничные клетки, холлы, подвалы, погреба и технические этажи, мусоропроводы, лифты, **внутриквартирное и внеквартирное инженерное оборудование и системы, обслуживающие несколько квартир (помещений)**, прилегающие земельные участки в установленных границах с элементами озеленения, иные объекты, предназначенные для обслуживания недвижимого имущества кондоминиума. В соответствии со ст.7 ч.(1) закона доля участия каждого собственника в общем недвижимом имуществе в кондоминиуме пропорциональна доле общей площади (в квадратных метрах) принадлежащих ему квартир (помещений) в кондоминиуме, если решением общего собрания собственников не установлено иное.

35. Также ст.12 ч.(4) и ч.(5) Закона о кондоминиуме в жилищном фонде предусматривает, что **собственники участвуют в расходах по содержанию и ремонту общего имущества** в кондоминиуме, а неиспользование собственником принадлежащей ему квартиры (помещения) либо отказ от пользования общим имуществом не является основанием для освобождения его полностью или частично от участия в общих расходах по содержанию и ремонту общего имущества в кондоминиуме.

36. Ст.14 ч.(4) указанного закона предусматривает, что размер обязательных платежей каждого собственника (нанимателя, арендатора) на содержание и ремонт общего имущества в кондоминиуме пропорционален его доле участия и устанавливается в соответствии с Нормами отчислений средств на техническую эксплуатацию и ремонт жилищного фонда.

37. Аналогичные положения о совместном участии в расходах по содержанию домов общего пользования предусмотрены Законом о приватизации жилищного фонда №1324 от 10 марта 1993 года.

38. Исходя из изложенного, Конституционный суд отмечает, что собственники квартир (потребители) обладают правом общей собственности, в том числе на внутриквартирное и внеквартирное инженерное оборудование и системы, обслуживающие несколько квартир

(помещений). В связи с этим собственники квартир, обладая правом общей собственности на сети водоснабжения и канализации, обязаны содержать их в надлежащем порядке и при необходимости принимать участие в расходах по их ремонту.

39. В этом смысле оспариваемые положения соотносятся с юридическим характером права на общую собственность и участия совладельцев в доходах и расходах.

40. Что касается предполагаемого нарушения принципа свободы договора, Конституционный суд отмечает, что согласно Гражданскому кодексу стандартными договорными условиями являются все составленные заранее для множества договоров условия, которые одна из сторон договора (пользователь) представляет другой стороне при заключении договора (ст.712 ч.(1).

41. В то же время в Определении №15 от 10 октября 2013 года об отказе в принятии к рассмотрению по существу обращения о контроле конституционности некоторых положений ч.(1) ст.1242 Гражданского кодекса Республики Молдова Конституционный суд отметил, что:

«27. [...] к прерогативе Парламента относится регулирование гражданско-правовых отношений, [...], в частности, прав и обязанностей участников этих отношений, в соответствии с существующими принципами.»

42. Таким образом, на основании вышеизложенного Конституционный суд делает вывод, что обращение не содержит убедительных аргументов о нарушении конституционных норм. В связи с этим обращение не отвечает требованиям приемлемости для осуществления конституционного контроля и не может быть принято к рассмотрению по существу.

Исходя из изложенного, на основании ст.26 ч.(1), ст.31 Закона о Конституционном суде, ст.61 ч.(3) и ст.64 Кодекса конституционной юрисдикции Конституционный суд **ОПРЕДЕЛИЛ:**

1. Признать неприемлемыми обращения № 54а/2014 и № 57а/2014 о контроле конституционности некоторых положений Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации.

2. Настоящее определение является окончательным, обжалованию не подлежит, вступает в силу со дня принятия и публикуется в «Monitorul Oficial al Republicii Moldova».

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА

Александру ТЭНАСЕ

№ 12. Кишинэу, 15 декабря 2014 г.

HCCC30/2016
ID intern unic: 368152

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÎRE Nr. 30
din 01.11.2016

**privind excepția de neconstituționalitate a articolului 19 alin.(4)
din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public
de alimentare cu apă și de canalizare
(transmiterea instalațiilor și rețelelor publice de alimentare cu apă)
(sesizarea nr. 76g/2016)**

Publicat : 30.12.2016 în Monitorul Oficial Nr. 478-490 art Nr : 111 Data intrării în vigoare :
01.11.2016

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, statuând în componența:
DI Alexandru TĂNASE, președinte,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, judecători,
cu participarea dnei Ludmila Chihai, grefier,
Având în vedere sesizarea depusă la 23 iunie 2016
și înregistrată la aceeași dată,
Examinând sesizarea menționată în ședință plenară publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând în camera de consiliu,
Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 19 alin. (4) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, ridicată de judecătorul Vitalie Movilă din cadrul Curții de Apel Cahul în dosarul nr.05-2a-1487-25112015, pendinte la Curtea de Apel Cahul.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 23 iunie 2016 de către completul de judecată din cadrul Curții de Apel Cahul (Vitalie Movilă, Evghenii Dvurecenshii, Nina Veleva), în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea

Constituțională.

3. Autorul excepției a pretins, în special, că prevederile contestate contravin articolelor 46 alin.(1), (2), (3) și 54 din Constituție.

4. Prin decizia Curții Constituționale din 8 iulie 2016 excepția de neconstituționalitate a fost declarată admisibilă, fără a prejudeca fondul cauzei.

5. În procesul examinării excepției de neconstituționalitate Curtea Constituțională a solicitat opinia Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului și Ministerului Mediului.

6. În ședința plenară publică a Curții excepția de neconstituționalitate a fost susținută de judecătorul Vitalie Movilă, din cadrul Curții de Apel Cahul. Parlamentul a fost reprezentat de Valeriu Kuciuk, consultant principal în cadrul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului. Reprezentantul Guvernului nu a participat la ședința Curții.

CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI PRINCIPAL

7. La 6 septembrie 2013, primarul satului Chirsova, UTA Găgăuzia, a depus la Judecătoria Comrat o cerere de chemare în judecată împotriva Asociației obștești „Baș-Kuu”, prin care a solicitat obligarea acesteia să transmită o fântână arteziană în proprietatea primăriei.

8. La 14 iulie 2015, instanța de judecată a admis cererea și a obligat AO „Baș-Kuu” să transmită fântâna arteziană la balanța Primăriei satului Chirsova.

9. La 13 august 2015, AO „Baș Kuu” a contestat cu apel hotărârea Judecătoria Comrat și a solicitat casarea hotărârii menționate, invocând că prima instanță a exercitat de fapt procedura de expropriere în folosul statului a patrimoniului AO „Baș-Kuu”, fără a determina în care mod Primăria satului Chirsova va executa restituirea contribuției financiare efectuate de AO „Baș-Kuu”.

10. În cadrul procedurii de apel, judecătorul Vitalie Movilă a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 19 alin. (4) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

11. Prin încheierea din 12 aprilie 2016, Curtea de Apel Cahul a dispus suspendarea procesului și remiterea sesizării Curții Constituționale pentru soluționare.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

12. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 127

Proprietatea

„(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

(3) Proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale.

(4) Bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice.”

13. Prevederile relevante ale Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (M.O., 2014, nr. 60-65, art.123) sunt următoarele:

Articolul 1

Scopul legii

„Scopul prezentei legi este crearea cadrului legal pentru înființarea, organizarea, gestionarea, reglementarea și monitorizarea funcționării serviciului public de alimentare cu apă potabilă, tehnologică, de canalizare și de epurare a apelor uzate menajere și industriale (în continuare – serviciu public de alimentare cu apă și de canalizare) în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului.”

Articolul 3

Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare

„(1) Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare cuprinde totalitatea activităților de utilitate publică și de interes economic și social general efectuate în scopul captării, tratării, transportului, înmagazinării și distribuirii apei potabile sau tehnologice la toți consumatorii de pe teritoriul unei sau al mai multor localități, precum și în scopul colectării, transportului, epurării și evacuării apelor uzate.

(2) Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare se înființează, se organizează și se gestionează de autoritățile administrației publice locale pentru satisfacerea necesităților colectivităților locale.

(3) Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare se furnizează prin crearea și exploatarea unei infrastructuri tehnico-edilitare specifice, denumită sistem public de alimentare cu apă și de canalizare.

(4) În localitățile rurale se poate organiza, după caz, doar serviciul public de alimentare cu apă.”

Articolul 19

Alimentarea cu apă potabilă

„(1) Apa potabilă distribuită prin sistemele publice de alimentare cu apă este destinată pentru satisfacerea cu prioritate a necesităților gospodărești ale populației, ale instituțiilor publice, agenților economici, precum și, în lipsa apei tehnologice, pentru combaterea și stingerea incendiilor.

(2) Apa potabilă distribuită consumatorilor trebuie să întrunească, la bransamentele acestora, condițiile de potabilitate prevăzute în normele tehnice și în reglementările legale în vigoare, precum și parametrii de debit și de presiune precizați în condițiile tehnice eliberate de către operator și în contractele de furnizare a serviciului respectiv.

(3) La elaborarea condițiilor tehnice pentru lucrările de proiectare, operatorii se vor încadra în prevederile planului urbanistic general al localității sau în planul local de amenajare a teritoriului. În cazul în care localitatea nu dispune de planul urbanistic general actualizat sau de planul local de amenajare a teritoriului actualizat, operatorul, înainte de eliberarea condițiilor tehnice, va aproba prin decizia respectivă a autorităților publice locale planul de dezvoltare a rețelelor.

(4) La finalizarea lucrărilor de construcție, instalațiile și rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare, situate pe teren public, construite de persoane fizice și/sau de persoane juridice, precum și cele construite până la intrarea în vigoare a prezentei legi, indiferent de sursa de finanțare, se transmit gratuit la balanța autorității administrației

publice locale sau direct operatorului în conformitate cu decizia consiliului local.

[...]"

14. Prevederile relevante ale Legii nr.272-XIV din 10 februarie 1999 cu privire la apa potabilă (M.O., 1999, nr. 39-41, art.167) sunt următoarele:

Articolul 5

Sistemele de alimentare cu apă potabilă

„[...]

(4¹) Instalațiile și rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare, situate pe teren public, construite de persoane juridice și/sau de persoane fizice, indiferent de sursa de finanțare, se transmit gratuit la balanța administrației publice locale sau direct operatorului serviciului respectiv în conformitate cu decizia consiliului local.

[...]"

15. Prevederile relevante ale Protocolului nr. 1 la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.1298-XIII din 24 iulie 1997, M.O., 1997, nr.54-55, art.502) sunt următoarele:

Articolul 1

Protecția proprietății

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului Statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare reglementării folosirii bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

ÎN DREPT

16. Din conținutul excepției de neconstituționalitate, Curtea observă că aceasta vizează în esență transmiterea gratuită de către persoanele fizice și/sau persoanele juridice la balanța autorității administrației publice locale sau direct operatorului a instalațiilor și rețelelor publice de alimentare cu apă și de canalizare, construite de către aceștia din urmă.

17. Astfel, sesizarea se referă la un ansamblu de elemente și principii cu valoare constituțională conexe, precum dreptul de proprietate și garanțiile acesteia.

A. ADMISIBILITATEA

18. Prin decizia sa din 8 iulie 2016, Curtea a verificat întrunirea următoarelor condiții de admisibilitate:

(1) Obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție

19. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, ține de competența Curții Constituționale.

(2) Excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu

20. Fiind ridicată de judecătorul Vitalie Movilă în dosarul nr.05-2a-1487-25112015, aflat pe rolul Curții de Apel Cahul, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

(3) Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei

21. Curtea reține că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinența prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

22. Curtea observă că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile articolului 19 alin. (4) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

23. Curtea acceptă argumentele autorului excepției de neconstituționalitate, potrivit cărora prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea chestiunii privind transmiterea fântânilor arteziene la balanța autorității administrației publice locale.

(4) Nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate

24. Curtea reține că prevederile contestate nu au constituit anterior obiectul controlului constituționalității.

25. Prin urmare, Curtea apreciază că excepția de neconstituționalitate a art. 19 alin. (4) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nu poate fi respinsă ca inadmisibilă și nu există nici un alt temei de sistare a procesului, în conformitate cu prevederile articolului 60 din Codul jurisdicției constituționale.

26. Astfel, pentru a elucida aspectele abordate în excepția de neconstituționalitate, Curtea va opera, în special, cu prevederile articolului 46 alin. (1) și (2) combinat cu articolul 54 din Constituție, precum și cu raționamentele expuse în jurisprudența sa anterioară și cea a Curții Europene.

B. FONDUL CAUZEI

Pretinsa încălcare a articolului 46 alin.(1) și (2) combinat cu articolul 54 din Constituție

27. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prevederile contestate încalcă articolul 46 din Constituție, potrivit căruia:

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

28. La fel, autorul excepției consideră că norma supusă controlului constituționalității încalcă articolul 54 din Constituție, care prevede:

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

1. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

29. Autorul excepției de neconstituționalitate consideră că prevederile articolului 19 alin. (4) din Legea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, potrivit cărora instalațiile și rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare, situate pe teren public, construite de persoane fizice și/sau de persoane juridice, se transmit gratuit la balanța autorității administrației publice locale sau direct operatorului, încalcă dreptul de proprietate al persoanelor fizice și juridice, proprietari ai instalațiilor și rețelelor publice de alimentare cu apă și canalizare.

30. Totodată, autorul excepției susține că prin această normă legislativă legiuitorul a instituit o modalitate de expropriere, fără să reglementeze și modalitatea de despăgubire a proprietarilor instalațiilor și rețelelor publice de alimentare cu apă și canalizare.

31. Autorul excepției pretinde că dispozițiile contestate contravin prevederilor articolelor 46 și 54 din Constituție.

2. Argumentele autorităților

32. În opinia scrisă a Președintelui Republicii Moldova se menționează că administrarea

lucrărilor de forare a fântânii arteziene amplasate pe un teritoriu proprietate publică, în scopul alimentării populației cu apă potabilă, nu poate atrage după sine prin definiție recunoașterea dreptului de proprietate al persoanei juridice asupra bunului. De altfel, persoana juridică, în momentul inițierii proiectului de forare și înființare a rețelei de alimentare cu apă potabilă, își asumă doar roluri clar stabilite: de coordonator de proiect și gestionar al resurselor financiare, nicidecum de proprietar al bunului finit. Persoana juridică nu poate pretinde la o recompensă sau la o prealabilă despăgubire ca urmare a transmiterii la balanța autorității administrației publice locale a instalației și rețelei publice de alimentare cu apă, această procedură fiind una expres stabilită de legiuitor, neîntrunindu-se nici condițiile exproprierii.

33. Parlamentul, în opinia prezentată, a menționat că norma articolului 19 alin. (4) din Legea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare urmează a fi interpretată în sensul că subiectul de drept, care este obligat să transmită bunul (fântâna arteziană) la balanța autorității administrației publice locale, va rămâne în continuare proprietarul acestuia, urmând ca ulterior să-și valorifice dreptul de proprietate asupra bunului transmis în corespundere cu prevederile legislației corespunzătoare. Considerând că aprovizionarea cu apă potabilă constituie un interes general și afectează întreaga societate, legiuitorul a optat pentru reglementările prevăzute la art. 19 alin. (4) din Legea menționată, care sunt în deplină concordanță cu art. 9, 46, 54 și 127 din Constituție.

34. Guvernul și Ministerul Mediului, în opiniile scrise, au susținut că atribuirea sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare serviciului public de gospodărie comunală, precum și calitatea acestora de a satisface un interes general, justifică apartenența acestor sisteme la domeniul public al unității administrativ-teritoriale. Regimul juridic al bunurilor domeniului public este statuat în mod expres în art. 10 alin. (2) din Legea nr. 121 din 4 mai 2007 privind administrarea și deținatizarea proprietății publice. Astfel, orice bun încorporat într-un bun imobil este parte componentă a bunului respectiv și este considerat că aparține proprietarului acestui bun imobil. Proprietarul acestor bunuri (sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare), construite pe domeniul public al localității, este unitatea administrativ-teritorială, fiind unicul subiect al acestui drept de proprietate. Prin urmare, prevederile contestate nu încalcă dispozițiile art. 46 din Constituție.

3. Aprecierea Curții

35. Curtea menționează că articolul 9 din Constituție consacră existența proprietății private asupra bunurilor materiale și intelectuale, iar potrivit articolului 46 din Constituție, dreptul la proprietatea privată este garantat.

36. Potrivit articolului 127 alin.(1) și (2) din Constituție, statul ocrotește proprietatea și garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

37. Curtea reține că proprietatea privată consacră dreptul titularului de a poseda, folosi și dispune de un bun în mod exclusiv, absolut și perpetuu, în limitele stabilite de lege.

38. Totodată, dispozițiile articolului 46 alin.(2) din Constituție prevăd că nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

39. Curtea relevă că articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (în continuare – „Convenția Europeană”) consacră dreptul la respectarea bunurilor. Astfel, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

40. Curtea reține că în calitate de „bun”, protejat de articolul 46 din Constituție și de articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, poate fi recunoscut orice element al activului patrimonial al persoanei care are valoare economică.

41. Curtea reține că, în conformitate cu articolul 127 alin. (4) din Constituție, bogățiile de orice natură ale subsolului, inclusiv apa, **fac obiectul exclusiv al proprietății publice.**

42. În context, Curtea relevă că apa este atribuită la categoria **patrimoniului natural al statului** și are o importanță majoră pentru societate. Protecția apelor are drept obiectiv

menținerea și ameliorarea calității și productivității naturale a acestora, în scopul evitării unor efecte negative asupra mediului, sănătății oamenilor și bunurilor materiale. Astfel, protecția, punerea în valoare și dezvoltarea durabilă a resurselor de apă sunt acțiuni de interes general.

43. Modul de asigurare a necesităților de apă potabilă ale persoanelor fizice și juridice este statuat în Legea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

44. Curtea observă că, potrivit articolului 3 alin.(1) din Legea menționată supra, serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare cuprinde totalitatea activităților de utilitate publică și de interes economic și social general efectuate în scopul captării, tratării, transportului, înmagazinării și distribuirii apei potabile sau tehnologice la toți consumatorii de pe teritoriul unei sau al mai multor localități, precum și în scopul colectării, transportului, epurării și evacuării apelor uzate.

45. Conform prevederilor contestate ale articolului 19 alin.(4) din Legea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, la finalizarea lucrărilor de construcție, instalațiile și rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare, situate pe teren public, construite de persoane fizice și/sau de persoane juridice, precum și cele construite până la intrarea în vigoare a prezentei legi, indiferent de sursa de finanțare, **se transmit gratuit la balanța autorității administrației publice locale sau direct operatorului în conformitate cu decizia consiliului local.**

46. Totodată, examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea a observat că o normă similară este cuprinsă și la articolul 5 alin. (41) din Legea nr.272-XIV din 10 februarie 1999 cu privire la apa potabilă. În aceste condiții, deși la ridicarea excepției de neconstituționalitate autorul nu a invocat dispozițiile articolului 5 alin. (41) din Legea cu privire la apa potabilă, Curtea constată că acestea se află în conexiune cu prevederile contestate.

47. În speță, Curtea reține că, potrivit prevederilor legale menționate, instalațiile și rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare **se transmit gratuit** la balanța autorității administrației publice locale sau direct operatorului, inclusiv în cazul în care **au fost construite cu propriile investiții** ale persoanelor fizice și/sau persoanelor juridice.

48. Astfel, Curtea menționează că în timp ce persoana a obținut autorizațiile necesare pentru efectuarea legală a construcțiilor și a investit resurse proprii, aceste bunuri sunt luate cu titlu gratuit.

49. Curtea reține că întrucât apa este atribuită la categoria patrimoniului statului, iar prevederile contestate se referă la instalațiile și **rețelele publice** de alimentare cu apă și de canalizare, situate pe **teren public**, este dreptul legislatorului de a reglementa modul de utilizare a acesteia. În același timp, Curtea subliniază că **orice reglementare nu poate afecta în substanță dreptul persoanei de a dispune de bunurile sale.**

50. Curtea constată că norma contestată reprezintă în fapt o expropriere fără a fi stabilită o dreaptă și prealabilă despăgubire a proprietarului sau titularului de alte drepturi reale asupra rețelelor de alimentare cu apă.

51. Concluzia se sprijină pe faptul că legiuitorul a stabilit că la finalizarea lucrărilor de construcție instalațiile și rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare, deși construite cu investiții proprii, **se transmit gratuit la balanța autorității administrației publice locale sau direct operatorului**, ceea ce înseamnă privarea totală de dreptul de dispoziție asupra acestor construcții.

52. Curtea reține că exproprierea este una din cele mai severe măsuri care poate fi luată cu privire la dreptul de proprietate privată, deoarece nu este doar o simplă limitare a dreptului, ci duce la pierderea acestuia.

53. În acest sens, legislatorul a adoptat Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr.488-XIV din 8 iulie 1999, prin care a reglementat utilitatea publică și declararea ei, modalitatea de expropriere și măsurile care precedă exproprierea, drepturile expropriatului. Potrivit acestei legi, **exproprierea urmează a fi precedată de o despăgubire a titularului bunului.**

54. De asemenea, cu privire la compensația acordată titularului dreptului de proprietate pentru privarea de dreptul său, Curtea Europeană a reținut că, în absența unei compensații reparatorii, art. 1 din Protocolul nr. 1 nu ar asigura decât o protecție iluzorie și ineficace a dreptului de

proprietate, în totală contradicție cu dispozițiile Convenției (*cauza James și alții vs. Marea Britanie, hotărârea din 22 februarie 1986*).

55. Privarea de proprietate impune obligația statului de a despăgubi pe proprietar, pentru că fără plata unei sume rezonabile, raportată la valoarea bunului, măsura constituie o atingere excesivă a dreptului la respectarea bunurilor sale. Imposibilitatea de a obține o despăgubire echitabilă în cadrul privării de proprietate constituie o rupere a echilibrului între necesitatea protecției dreptului de proprietate și exigentele de ordin general.

56. În context, Curtea statuează că orice construcție efectuată din mijloacele financiare ale persoanei fizice sau juridice **poate fi transmisă la balanța** autorității administrației publice locale sau direct operatorului, **doar după o dreptă și prealabilă despăgubire**.

57. În concluzie, Curtea reține că prevederile contestate, cuprinse la articolul 19 alin.(4) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, precum și articolul 5 alin. (4¹) din Legea nr.272-XIV din 10 februarie 1999 cu privire la apa potabilă, în partea ce se referă la **transmiterea gratuită** a instalațiilor și rețelelor publice de alimentare cu apă și de canalizare la balanța administrației publice locale sau direct operatorului, încalcă dispozițiile articolului 46 alin. (1) și (2) combinat cu articolul 54 din Constituție.

58. În aceste circumstanțe, în vederea excluderii situațiilor de transmitere gratuită a instalațiilor și rețelelor publice de alimentare cu apă și de canalizare la balanța administrației publice locale sau direct operatorului, fără o dreptă și prealabilă despăgubire, Curtea va emite o Adresă Parlamentului în vederea reglementării condițiilor în care persoana urmează a fi despăgubită, precum și stabilirii regimului juridic al bunului transmis autorității publice locale.

Din aceste motive, în temeiul articolelor 135 alin. (1) lit. a) și g) și 140 din Constituție, 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 6, 61, 62 lit. a) și e) și 68 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. Se admite parțial excepția de neconstituționalitate ridicată de judecătorul Vitalie Movilă în dosarul nr.05-2a-1487-25112015, pendinte la Curtea de Apel Cahul.

2. *Se declară neconstituțională* sintagma „gratuit la balanța” din articolul 19 alin. (4) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și din articolul 5 alin. (4¹) din Legea nr.272-XIV din 10 februarie 1999 cu privire la apa potabilă.

3. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Alexandru TĂNASE

Nr. 30. Chișinău, 1 noiembrie 2016.

PCC-01/76g/nr.30

Chișinău, 1 noiembrie 2016

Parlamentul Republicii Moldova

ADRESĂ

La 1 noiembrie 2016, Curtea Constituțională a pronunțat Hotărârea nr.30, prin care, pe calea excepției de neconstituționalitate, a exercitat controlul constituționalității articolului 19 alin. (4) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

Potrivit art. 19 alin. (4) din Legea enunțată, la finalizarea lucrărilor de construcție, instalațiile și rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare, situate pe teren public, construite de

persoane fizice și/sau de persoane juridice, precum și cele construite până la intrarea în vigoare a prezentei legi, indiferent de sursa de finanțare, **se transmit gratuit la balanța** autorității administrației publice locale sau direct operatorului în conformitate cu decizia consiliului local.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea a observat că o normă similară este cuprinsă și la art. 5 alin. (4¹) din Legea nr.272-XIV din 10 februarie 1999 cu privire la apa potabilă. Deși la ridicarea excepției de neconstituționalitate autorul nu a invocat art. 5 alin. (4¹) din Legea cu privire la apa potabilă, totuși, Curtea a constatat că acesta se află în conexiune cu prevederile contestate.

Prin Hotărârea menționată supra, Curtea a declarat neconstituțională sintagma „**gratuit la balanța**” din articolul 19 alin. (4) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și din articolul 5 alin. (4¹) din Legea cu privire la apa potabilă.

Curtea a constatat că prevederile contestate reprezintă în fapt o expropriere fără a fi stabilită o dreaptă și prealabilă despăgubire a proprietarului sau titularilor de alte drepturi reale asupra rețelelor de alimentare cu apă. În context, Curtea a reținut că **orice construcție efectuată din mijloacele financiare ale persoanei fizice sau juridice poate fi transmisă la balanța** autorității administrației publice locale sau direct operatorului **doar după o dreaptă și prealabilă despăgubire.**

Astfel, ținând cont de raționamentele expuse în Hotărârea nr.30 din 1 noiembrie 2016, Curtea subliniază necesitatea reglementării exprese de către Parlament a condițiilor în care persoana urmează a fi despăgubită, precum și a regimului juridic al bunului transmis autorității publice locale.

În conformitate cu prevederile articolului 28¹ din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea solicită Parlamentului să examineze prezenta adresă și să-i fie comunicate rezultatele examinării acesteia în termenele prevăzute de lege.

PREȘEDINTE

Alexandru TĂNASE

HCCC30/2016
Внутренний номер: 368152

Республика Молдова

КОНСТИТУЦИОННЫЙ СУД

ПОСТАНОВЛЕНИЕ Nr. 30
от 01.11.2016

**об исключительном случае неконституционности
статьи 19 ч. (4) Закона № 303 от 13 декабря 2013 года
о публичной услуге водоснабжения и канализации
(передача публичных сетей и установок водоснабжения)
(обращение № 76g/2016)**

Опубликован : 30.12.2016 в Monitorul Oficial Nr. 478-490 статья № : 111 Дата
вступления в силу : 01.11.2016

Именем Республики Молдова
Конституционный суд в составе:
Александру ТЭНАСЕ, *председатель*,
Аурел БЭЕШУ,
Игорь ДОЛЯ,
Виктор ПОПА,
Вячеслав ЗАПОРОЖАН, *судьи*,

при участии *секретаря заседания* Людмилы Кихай,
принимая во внимание обращение, представленное и зарегистрированное 23 июня 2016
года,

рассмотрев указанное обращение в открытом пленарном заседании, учитывая акты и
материалы дела,

проведя обсуждение в совещательной комнате,
выносит следующее постановление.

ПРОЦЕДУРНЫЕ ВОПРОСЫ

1. Основанием для рассмотрения дела послужило обращение об исключительном
случае неконституционности ст. 19 ч. (4) Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о
публичной услуге водоснабжения и канализации, представленное по ходатайству судьи
Апелляционной палаты Кахул Виталие Мовилэ в рамках дела № 05-2а-1487-25112015,
рассматриваемого Апелляционной палатой Кахул.

2. Обращение было представлено в Конституционный суд 23 июня 2016 года судебным
составом Апелляционной палаты Кахул в лице Виталие Мовилэ, Евгения Двуреченского,
Нины Велевой в соответствии с положениями ст. 135 ч. (1) п. а) и п. г) Конституции, в
свете ее толкования Постановлением Конституционного суда № 2 от 9 февраля 2016 года,

а также Положением о порядке рассмотрения обращений, представленных в Конституционный суд.

3. Автор обращения, в сущности, считает, что оспариваемые положения противоречат ст. 46 ч. (1), ч. (2), ч.(3) и ст.54 Конституции.

4. Определением Конституционного суда от 8 июля 2016 года, без вынесения решения по существу, обращение было признано приемлемым.

5. В ходе рассмотрения обращения Конституционный суд затребовал мнения Парламента, Президента Республики Молдова, Правительства и Министерства окружающей среды.

6. В открытом пленарном заседании обращение поддержал судья Апелляционной палаты Кахул Виталие Мовилэ. Парламент представлял Валериу Кучук, главный консультант общего юридического управления Секретариата Парламента. Представитель Правительства не принял участия в заседании Конституционного суда.

ОБСТОЯТЕЛЬСТВА ОСНОВНОГО СПОРА

7. Примар села Кирсова, АТО Гагаузия, 6 сентября 2013 года обратился в суд района Комрат с заявлением против ОО «Ваș-Киш», потребовав обязать общество передать артезианскую скважину в собственность примэрии.

8. Судебная инстанция 14 июля 2015 года удовлетворила заявление и обязала ОО «Ваș-Киш» выполнить требование о передаче артезианской скважины на баланс примэрии села Кирсова.

9. ОО «Ваș-Киш» 13 августа 2015 года обжаловало решение суда района Комрат в апелляционном порядке, потребовав отменить решение, отметив, что первая инстанция фактически осуществила экспроприацию имущества ОО «Ваș-Киш» в пользу государства, при этом не определила, каким образом примэрия села Кирсова возместит финансовые расходы ОО «Ваș-Киш».

10. В ходе апелляционного судопроизводства судья Виталие Мовилэ представил запрос об исключительном случае неконституционности ст. 19 ч. (4) Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации.

11. Определением от 12 апреля 2016 года Апелляционная палата Кахул приостановила рассмотрение дела и направила обращение об исключительном случае неконституционности в Конституционный суд для разрешения.

ПРИМЕНИМОЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО

12. Применимые положения Конституции (повторное опубликование в М.О., 2016 г., № 78, ст. 140):

Статья 46

Право частной собственности и ее охрана

«(1) Право частной собственности, а также долговые обязательства, взятые на себя государством, гарантируются.

(2) Никто не может быть лишен своего имущества иначе как в случае установленной законом общественной необходимости при условии справедливого и предварительного возмещения.

[...]».

Статья 54

Ограничение осуществления прав или свобод

«(1) В Республике Молдова не могут быть приняты законы, запрещающие или уменьшающие права и основные свободы человека и гражданина.

(2) Осуществление прав и свобод не подлежит никаким ограничениям, кроме тех, которые предусмотрены законом, соответствуют общепризнанным нормам международного права и необходимы в интересах национальной безопасности, территориальной целостности, экономического благосостояния страны, общественного порядка, в целях предотвращения массовых беспорядков и преступлений, защиты прав, свобод и достоинства других лиц, предотвращения разглашения информации, полученной конфиденциально, или обеспечения авторитета и беспристрастности правосудия.

(3) Положения части (2) не допускают ограничения прав, провозглашенных в статьях 20 - 24.

(4) Ограничение должно соответствовать обстоятельству, вызвавшему его, и не может затрагивать существование права или свободы».

Статья 127

Собственность

«(1) Государство охраняет собственность.

(2) Государство гарантирует собственнику реализацию права собственности во всех формах, не вступающих в противоречие с интересами общества.

(3) Публичная собственность принадлежит государству или административно-территориальным единицам.

(4) Все богатства недр, воздушное пространство, воды и леса, используемые в общественных интересах, природные ресурсы экономической зоны и континентального шельфа, пути сообщения, а также другие богатства, определенные законом, являются объектами исключительно публичной собственности».

13. Применимые положения Закона № 303 от 13 декабря 2012 года о публичной услуге водоснабжения и канализации (М.О., 2014, № 60-65, ст. 123):

Статья 1

Цель закона

«Целью настоящего закона является установление правовой базы для создания, организации, управления, регулирования и мониторинга функционирования публичной услуги снабжения питьевой водой, технологической водой, канализации и очистки сточных бытовых и промышленных вод (далее – публичная услуга водоснабжения и канализации) в условиях доступности, наличия в распоряжении, надежности, непрерывности, конкурентности и прозрачности, с соблюдением норм качества, безопасности и охраны окружающей среды».

Статья 3

Публичная услуга водоснабжения и канализации

«(1) Публичная услуга водоснабжения и канализации включает совокупность видов деятельности, представляющих общественную пользу и общий экономический и социальный интерес, осуществляемых в целях забора, обработки, транспортировки, накопления и распределения питьевой или технологической воды для всех потребителей одного или нескольких населенных пунктов и соответственно в целях приема, транспортировки, очистки и сброса сточных вод.

(2) Публичная услуга водоснабжения и канализации создается, организуется и управляется органами местного публичного управления в целях удовлетворения нужд местных сообществ.

(3) Публичная услуга водоснабжения и канализации предоставляется путем создания и эксплуатации специфической инженерно-технической инфраструктуры, называемой публичной системой водоснабжения и канализации.

(4) В сельских населенных пунктах может организовываться при необходимости только публичная услуга водоснабжения».

Статья 19

Снабжение питьевой водой

«(1) Питьевая вода, распределяемая через публичные системы водоснабжения, предназначена для удовлетворения преимущественно хозяйственных нужд населения, публичных учреждений, хозяйствующих субъектов, а также для предупреждения и тушения пожаров в случае отсутствия технологической воды.

(2) Питьевая вода, распределяемая потребителям, должна соответствовать на их водопроводных вводах условиям пригодности к питью, предусмотренным техническими нормами и действующими законодательными нормами, а также соответствовать параметрам дебита и давления, установленным в выданных оператором технических условиях и в договорах на предоставление соответствующей услуги.

(3) При разработке технических условий на выполнение проектных работ операторы должны соблюдать положения генерального плана застройки населенного пункта или местного плана обустройства территории. В случае, если населенный пункт не располагает актуализированным генеральным планом застройки населенного пункта или актуализированным местным планом обустройства территории, оператор до выдачи технических условий должен утвердить соответствующим решением местных органов публичной власти план развития сетей.

(4) По завершении строительных работ публичные сети и установки водоснабжения и канализации, расположенные на участках публичной собственности, построенные физическими и/или юридическими лицами, а также построенные до вступления в силу настоящего закона, независимо от источника финансирования, передаются бесплатно на баланс органа местного публичного управления или непосредственно оператору в соответствии с решением местного совета.

[...]

14. Применимые положения Закона № 272-XIV от 10 февраля 1999 года о питьевой воде (М.О., 1999, № 39-41, ст. 167):

Статья 5

Системы питьевого водоснабжения

«[...]

(4¹) Расположенные на землях, являющихся публичной собственностью, публичные установки и сети водоснабжения и канализации, построенные юридическими и/или физическими лицами, независимо от источника финансирования, подлежат безвозмездной передаче на баланс органа местного публичного управления или непосредственно поставщику соответствующей услуги согласно решению местного совета».

15. Применимые положения Протокола № 1 к Европейской конвенции о защите прав человека и основных свобод (заключенная 4 ноября 1950 года в Риме и ратифицированная Республикой Молдова Постановлением Парламента № 1298-XIII от 24 июля 1997 года, М.О. 1997, № 54-55, ст.502):

Статья 1

Защита собственности

«Каждое физическое или юридическое лицо имеет право беспрепятственно пользоваться своим имуществом. Никто не может быть лишен своего имущества, кроме как в интересах общества и на условиях, предусмотренных законом и общими принципами международного права.

Предыдущие положения ни в коей мере не ущемляют права государства обеспечивать выполнение таких законов, какие ему представляются необходимыми для осуществления контроля за использованием собственности в соответствии с общими интересами или для обеспечения уплаты налогов или других сборов или штрафов».

ВОПРОСЫ ПРАВА

16. Из содержания обращения Конституционный суд заключает, что в нем идет речь о положениях, предусматривающих безвозмездную передачу на баланс органа местного публичного управления или непосредственно оператору публичных сетей и установок водоснабжения и канализации, построенных физическими или юридическими лицами.

17. Итак, обращение касается ряда взаимосвязанных конституционных элементов и принципов, таких как право собственности и его гарантий.

А. ПРИЕМЛЕМОСТЬ ОБРАЩЕНИЯ

18. Определением от 8 июля 2016 года Конституционный суд проверил соблюдение следующих требований приемлемости:

(1) Предмет исключительного случая неконституционности относится к категории актов, перечисленных в ст. 135 ч. (1) п. а) Конституции

19. В соответствии со ст. 135 ч. (1) п. а) Конституции контроль конституционности законов, в данном случае Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге

водоснабжения и канализации, относится к компетенции Конституционного суда.

(2) Обращение об исключительном случае неконституционности может быть внесено одной из сторон или ее представителем, либо судебной инстанцией по собственной инициативе

20. Обращение об исключительном случае неконституционности представлено уполномоченным субъектом, по запросу судьи Виталие Мовилэ в рамках дела № 05-2а-1487-25112015, рассматриваемого Апелляционной палатой Кахул, в соответствии со ст. 135 ч. (1) п. а) и п. г) Конституции, в свете ее толкования Постановлением Конституционного суда № 2 от 9 февраля 2016 года, а также Положением о порядке рассмотрения обращений, представленных в Конституционный суд.

(3) Оспариваемые положения подлежат применению при разрешении рассматриваемого дела

21. Конституционный суд подчеркивает, что прерогатива разрешения исключительных случаев неконституционности, которой он наделен статьей 135 ч. (1) п. г) Конституции, предполагает установление соотношения между законодательными нормами и положениями Конституции, с учетом принципа ее верховенства и применимости оспариваемых положений при рассмотрении судом основного спора.

22. Конституционный суд отмечает, что предметом обращения являются положения ст. 19 ч. (4) Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации.

23. Конституционный суд принимает аргументы автора обращения, согласно которым оспариваемые положения применимы при разрешении спора о передаче артезианской скважины на баланс органа местного публичного управления.

(4) По предмету обращения не существует ранее принятого постановления Конституционного суда

24. Конституционный суд отмечает, что оспариваемые нормы ранее не составляли предмета конституционного контроля.

25. Таким образом, Конституционный суд считает, что не существует никаких оснований для отклонения обращения об исключительном случае неконституционности ст.19 ч.(4) Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации как неприемлемого или для прекращения производства по делу в соответствии со ст. 60 Кодекса конституционной юрисдикции.

26. Так, для уяснения вопросов, затронутых в обращении, Конституционный суд будет исходить из положений ст. 46 ч. (1) и ч.(2) в сочетании со ст. 54 Конституции, а также из суждений, изложенных в своей предыдущей практике и практике ЕСПЧ.

В. СУЩЕСТВО ДЕЛА

ПРЕДПОЛАГАЕМОЕ НАРУШЕНИЕ СТ. 46 Ч. (1) И Ч. (2) В СОЧЕТАНИИ СО СТ. 54 КОНСТИТУЦИИ

27. Автор обращения утверждает, что оспариваемые положения нарушают ст. 46 Конституции, согласно которой:

«(1) Право частной собственности, а также долговые обязательства, взятые на себя государством, гарантируются.

(2) Никто не может быть лишен своего имущества иначе как в случае установленной законом общественной необходимости при условии справедливого и предварительного возмещения.

[...]

28. Также автор обращения считает, что норма, подвергнутая контролю конституционности, нарушает ст. 54 Конституции, которая предусматривает:

«(1) В Республике Молдова не могут быть приняты законы, запрещающие или умаляющие права и основные свободы человека и гражданина.

(2) Осуществление прав и свобод не подлежит никаким ограничениям, кроме тех, которые предусмотрены законом, соответствуют общепризнанным нормам международного права и необходимы в интересах национальной безопасности,

территориальной целостности, экономического благосостояния страны, общественного порядка, в целях предотвращения массовых беспорядков и преступлений, защиты прав, свобод и достоинства других лиц, предотвращения разглашения информации, полученной конфиденциально, или обеспечения авторитета и беспристрастности правосудия.

(3) Положения части (2) не допускают ограничения прав, провозглашенных в статьях 20 - 24.

(4) Ограничение должно соответствовать обстоятельству, вызвавшему его, и не может затрагивать существование права или свободы».

1. Аргументы автора обращения

29. Автор обращения считает, что положения ст.19 ч.(4) Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации, согласно которой публичные сети и установки водоснабжения и канализации, расположенные на участках публичной собственности, построенные физическими и/или юридическими лицами, передаются бесплатно на баланс органа местного публичного управления или непосредственно оператору, нарушают право собственности физических и юридических лиц, владеющих публичными сетями и установками водоснабжения и канализации.

30. В то же время, автор обращения считает, что на деле законодатель установил форму экспроприации публичных сетей и установок водоснабжения и канализации, не регламентируя при этом порядок возмещения ущерба собственникам.

31. По мнению автора обращения, оспариваемые положения противоречат ст. 46 и ст.54 Конституции.

2. Аргументы органов власти

32. В письменном мнении Президента Республики Молдова отмечается, что управление работами по бурению артезианских скважин, расположенных на территории, являющейся публичной собственностью, в целях снабжения населения питьевой водой по определению не может повлечь признание права собственности юридического лица на данный объект. Иницируя проект по бурению и созданию сети водоснабжения, юридическое лицо является координатором проекта и распорядителем финансовыми средствами, и никак не является собственником завершеного объекта. Вследствие передачи публичных сетей и установок водоснабжения на баланс органа местного публичного управления юридическое лицо не может требовать компенсацию. Данный порядок четко установлен законодателем, и в этом случае не может идти и речи об экспроприации.

33. Парламент в представленном мнении отметил, что ст.19 ч. (4) Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации следует толковать в том смысле, что субъект права, который обязан передать объект (артезианскую скважину) на баланс органа местного публичного управления, остается его собственником и в дальнейшем осуществляет свое право собственности на объект, который был передан в соответствии с положениями законодательства. Считая, что водоснабжение представляет общественный интерес и может затронуть все общество, законодатель установил положения ст. 19 ч.(4) Закона, которые полностью соответствуют ст. 9, ст. 46, ст. 54 и ст.127 Конституции.

34. Правительство и Министерство окружающей среды в представленных письменных мнениях подчеркнули, что тот факт, что публичные сети водоснабжения и канализации относятся к публичной службе коммунального хозяйства и представляют общественный интерес, оправдывает их принадлежность к публичной собственности административно-территориальной единицы. Правовой режим имущества публичной собственности устанавливается в ст. 10 ч. (2) Закона № 121 от 4 мая 2007 года об управлении публичной собственностью и ее разгосударствлении. Любой объект, который включается в недвижимое имущество, становится его составной частью и принадлежит собственнику данного имущества. Собственником этих объектов (систем водоснабжения и канализации), построенных на территории публичной собственности населенного пункта, является административно-территориальная единица – единственный субъект данного права собственности. Таким образом, оспариваемые положения не нарушают ст. 46

Конституции.

3. Оценка Конституционного суда

35. Конституционный суд отмечает, что ст.9 Конституции закрепляет частную собственность на материальные и интеллектуальные ценности, а согласно ст. 46 Конституции, право частной собственности гарантируется.

36. Согласно ст. 127 ч.(1) и ч.(2) Конституции, государство охраняет собственность и гарантирует собственнику реализацию права собственности во всех формах, не вступающих в противоречие с интересами общества.

37. Конституционный суд отмечает, что частная собственность гарантирует собственнику право владения, пользования и распоряжения имуществом в абсолютной и непрерывной форме, в пределах, установленных законом.

38. В то же время ст. 46 ч.(2) Конституции предусматривает, что никто не может быть лишен своего имущества иначе как в случае установленной законом общественной необходимости при условии справедливого и предварительного возмещения.

39. Конституционный суд отмечает, что ст. 1 Протокола № 1 к Европейской конвенции о защите прав человека и основных свобод (далее – Европейская конвенция) закрепляет право на уважение имущества. Так, каждое физическое или юридическое лицо имеет право беспрепятственно пользоваться своим имуществом. Никто не может быть лишен своего имущества, кроме как в интересах общества и на условиях, предусмотренных законом и общими принципами международного права.

40. Конституционный суд отмечает, что имуществом, охраняемым ст. 46 Конституции и ст. 1 Протокола № 1 к Европейской конвенции, признается любой элемент имущественных активов лица, которые имеют экономическую ценность.

41. Конституционный суд отмечает, что, согласно ст. 127 ч.(4) Конституции, все богатства **недр**, включая воды, **являются объектами исключительно публичной собственности.**

42. В этом контексте, Конституционный суд отмечает, что вода относится к природным богатствам государства и имеет важное значение для жизни человека. Охрана водных ресурсов призвана поддержать и улучшить их качество и натуральное воспроизводство в целях предотвращения негативных последствий для окружающей среды, здоровья людей и материальных благ. Таким образом, меры по охране, использованию и устойчивому развитию водных ресурсов представляют собой общественный интерес.

43. Порядок снабжения питьевой водой физических и юридических лиц предусмотрен Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации.

44. Конституционный суд отмечает, что, согласно ст. 3 ч. (1) вышеуказанного закона, **публичная услуга водоснабжения и канализации** включает совокупность видов деятельности, представляющих общественную пользу и общий экономический и социальный интерес, осуществляемых в целях забора, обработки, транспортировки, накопления и распределения питьевой или технологической воды для всех потребителей одного или нескольких населенных пунктов и соответственно в целях приема, транспортировки, очистки и сброса сточных вод.

45. В соответствии с оспариваемыми положениями ст. 19 ч.(4) Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации, по завершении строительных работ публичные сети и установки водоснабжения и канализации, расположенные на участках публичной собственности, построенные физическими и/или юридическими лицами, а также построенные до вступления в силу настоящего закона, независимо от источника финансирования, **передаются бесплатно на баланс органа местного публичного управления или непосредственно оператору** в соответствии с решением местного совета.

46. В ходе рассмотрения обращения Конституционный суд установил, что аналогичная норма содержится в ч.(41) ст.5 Закона № 272-XIV от 10 февраля 1999 года о питьевой воде. Несмотря на то, что автор не приводит в обращении в качестве ссылки ч. (4¹) ст. 5 Закона о питьевой воде, Конституционный суд отмечает соотносимость данной нормы с

оспариваемыми положениями.

47. Согласно данным положениям, публичные установки и сети водоснабжения и канализации **подлежат безвозмездной передаче** на баланс органа местного публичного управления или непосредственно поставщику соответствующей услуги, в том числе в случае, когда они **построены на инвестиции** юридических и/или физических лиц.

48. Конституционный суд отмечает, что притом, что лицо получило необходимые разрешения для проведения строительных работ на легальной основе и вложило в строительство собственные средства, по завершении работ у него отбирают бесплатно объект.

49. Конституционный суд отмечает, что, поскольку вода – богатство государства, а оспариваемые положения касаются **публичных сетей** и установок водоснабжения и канализации, расположенных на **публичной территории**, законодатель вправе определить порядок ее использования. Вместе с тем Конституционный суд подчеркивает, что **норма не может нарушить само право лица распоряжаться своим имуществом.**

50. Конституционный суд считает, что оспариваемая норма фактически устанавливает **экспроприацию** без справедливого и предварительного возмещения расходов собственника или обладателя других реальных прав на сети водоснабжения.

51. Законодатель установил, что по завершении строительных работ публичные сети и установки водоснабжения и канализации, построенные на собственные средства лиц, **передаются бесплатно на баланс органа местного публичного управления или непосредственно оператору, что означает лишение их полностью права распоряжаться данными объектами.**

52. Конституционный суд отмечает, что экспроприация составляет одну из самых суровых мер, применяемых в отношении права частной собственности. Эта мера не только ограничивает право, но и приводит к его утрате.

53. В Законе № 488-XIV от 8 июля 1999 года об экспроприации для общественно-полезных целей законодатель установил положения, определяющие общественную полезность и ее провозглашение, способы экспроприации и меры, предшествующие экспроприации, права экспроприруемого. Согласно данному закону, экспроприации должно предшествовать справедливое и предварительное возмещение ущерба.

54. Также что касается выплаты компенсации обладателю права в связи с лишением его права, ЕСПЧ отметил, что в отсутствие необходимой компенсации ст. 1 Протокола № 1 обеспечивала бы лишь иллюзорную и неэффективную защиту права собственности, что полностью противоречит положениям Конвенции (*дело Джеймс и другие против Соединенного Королевства, постановление от 22 февраля 1986 г.*).

55. Лишение собственности обязывает государство к выплате компенсации собственнику. Без выплаты разумного вознаграждения в зависимости от стоимости имущества мера становится чрезмерной и затрагивает право на уважение имущества. Невозможность получения справедливой компенсации в случае лишения имущества приводит к дисбалансу между требованиями защиты права собственности и общественных интересов.

56. Конституционный суд отмечает, что любой объект, построенный физическим или юридическим лицом на собственные средства, **может быть передан на баланс** органа местного публичного управления или непосредственно оператору **только после справедливого и предварительного возмещения ущерба.**

57. В заключение Конституционный суд отмечает, что оспариваемые положения ч.(4) ст. 19 Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации, а также ч.(41) ст. 5 Закона № 272-XIV от 10 февраля 1999 года о питьевой воде, предусматривающие **безвозмездную передачу** публичных сетей и установок водоснабжения и канализации на баланс органа местного публичного управления или непосредственно оператору, нарушают положения ч. (1) и ч.(2) ст.46 в сочетании со ст.54 Конституции.

58. При этих обстоятельствах, для того, что не допустить ситуации передачи публичных сетей и установок водоснабжения и канализации на баланс органа местного публичного

управления или непосредственно оператору без справедливого и предварительного возмещения ущерба, Конституционный суд направит Парламенту представление для определения условий выплаты компенсации и правового режима имущества, переданного органу местного публичного управления.

Руководствуясь положениями ст. 135 ч. (1) п.а) и п. г) и ст. 140 Конституции, ст. 26 Закона о Конституционном суде, ст. 6, 61, 62 п. а) и п. е) и ст. 68 Кодекса конституционной юрисдикции, Конституционный суд ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Признать частично обоснованным обращение об исключительном случае неконституционности, представленное по ходатайству судьи Виталие Мовилэ в рамках дела № 05-2а-1487-25112015, рассматриваемого Апелляционной палатой Кахул.

2. Признать неконституционной синтагму «*бесплатно на баланс*» части (4) статьи 19 Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации и части (4¹) статьи 5 Закона № 272-XIV от 10 февраля 1999 года о питьевой воде.

3. Настоящее постановление является окончательным, обжалованию не подлежит, вступает в силу со дня принятия и публикуется в «*Monitorul Oficial al Republicii Moldova*».

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА

Александру ТЭНАСЕ

№ 30. Кишинэу, 1 ноября 2016 г.

РСС-01/76g/nr.30

Кишинэу, 1 ноября 2016 года

Парламенту Республики Молдова

ПРЕДСТАВЛЕНИЕ

Постановлением № 30 от 1 ноября 2016 года Конституционный суд осуществил в порядке исключительного случая неконституционности конституционный контроль ст.19 ч.(4) Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации.

В соответствии с положениями ст. 19 ч.(4) Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации, по завершении строительных работ публичные сети и установки водоснабжения и канализации, расположенные на участках публичной собственности, построенные физическими и/или юридическими лицами, а также построенные до вступления в силу настоящего закона, независимо от источника финансирования, **передаются бесплатно на баланс** органа местного публичного управления или непосредственно оператору в соответствии с решением местного совета.

Проанализировав обращение, Конституционный суд установил, что аналогичная норма содержится в ст.5 ч.(41) Закона № 272-XIV от 10 февраля 1999 года о питьевой воде. Несмотря на то, что автор не привел в обращении в качестве ссылки ч. (41) ст. 5 Закона о питьевой воде, Конституционный суд указал на соотносимость данной нормы с оспариваемыми положениями.

Принятым постановлением Конституционный суд признал неконституционной синтагму «*бесплатно на баланс*» части (4) статьи 19 Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации и части (41) статьи 5 Закона № 272-XIV от 10 февраля 1999 года о питьевой воде.

Конституционный суд пришел к выводу, что оспариваемая норма фактически устанавливает **экспроприацию** без справедливого и предварительного возмещения расходов собственника или обладателя других реальных прав на сети водоснабжения. В этой связи Конституционный суд отметил, что любой объект, построенный физическим или юридическим лицом на собственные средства, **может быть передан на баланс** органа местного публичного управления или непосредственно оператору **только после справедливого и предварительного возмещения ущерба.**

Принимая во внимание суждения, изложенные в Постановлении № 30 от 1 ноября 2016 года, Конституционный суд указывает на необходимость определения условий выплаты компенсации и правового режима имущества, переданного органу местного публичного управления.

Руководствуясь положениями ст. 28¹ Закона о Конституционном суде, Конституционный суд просит Парламент рассмотреть настоящее представление и сообщить о результатах его рассмотрения в срок, предусмотренный законом.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ

Александру ТЭНАСЕ

HCCC28/2016
ID intern unic: 368087

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÎRE Nr. 28
din 11.10.2016

**privind excepția de neconstituționalitate a articolului 19
alin. (5) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind
serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare
(interdicția forării de noi fântâni arteziene și exploatarea celor
existente) (Sesizarea nr. 53g/2016)**

Publicat : 23.12.2016 în Monitorul Oficial Nr. 459-471 art Nr : 109 Data intrării în vigoare :
11.10.2016

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, statuând în componența:
DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Ludmila Chihai, *grefier*,
Având în vedere sesizarea depusă la 3 mai 2016
și înregistrată la aceeași dată,
Examinând sesizarea menționată în ședință plenară publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând în camera de consiliu,
Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 19 alin.(5) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, ridicată de avocatul Alexandru Carapunarlî, reprezentantul SRL „Proalfa-Service”, în dosarul nr.3-463/16, pendinte la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 3 mai 2016 de către judecătorul Aliona Danilov din cadrul Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, în temeiul articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura

de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

3. Autorul excepției a pretins, în esență, că prevederile contestate contravin articolelor 9 alin. (3), 16 alin. (2), 46 alin. (1) și 126 alin. (1) din Constituție.

4. Prin decizia Curții Constituționale din 14 iunie 2016 excepția de neconstituționalitate a fost declarată admisibilă, fără a prejudeca fondul cauzei.

5. În procesul examinării excepției de neconstituționalitate, Curtea Constituțională a solicitat opinia Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului și Ministerului Mediului.

6. În ședința plenară publică a Curții, excepția de neconstituționalitate a fost susținută de Valeriu Moscalu, administrator al SRL „Proalfa-Service”. Parlamentul a fost reprezentat de Valeriu Kuciuk, consultant principal în cadrul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului. Guvernul a fost reprezentat de Victor Morgoci, viceministru al mediului.

CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI PRINCIPAL

7. La 11 noiembrie 2015, SRL „Proalfa-Service” a depus la SA „Apă-Canal Chișinău” o cerere, prin care a solicitat coordonarea exploatării fântânii arteziene aflate în proprietatea sa. Printr-o scrisoare, SA „Apă-Canal Chișinău” a refuzat să satisfacă cererea.

8. Ca urmare, SRL „Proalfa-Service” a depus la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, o cerere de chemare în judecată împotriva SA „Apă-Canal Chișinău”.

9. În ședința de judecată din 27 aprilie 2016, avocatul Alexandru Carapunarlî, care reprezintă interesele SRL „Proalfa-Service”, a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 19 alin. (5) din Legea nr.303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

10. Prin încheierea din aceeași dată, instanța a dispus suspendarea procesului și remiterea sesizării Curții Constituționale pentru soluționare.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

11. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

„(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sunt factorii de bază ai economiei.”

Articolul 126

Economia

„(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

[...].”

Articolul 127

Proprietatea

„[...]

(4) Bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice.”

12. Prevederile relevante ale Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (M.O., 2014, nr. 60-65, art.123) sunt următoarele:

Articolul 1

Scopul legii

„Scopul prezentei legi este crearea cadrului legal pentru înființarea, organizarea, gestionarea, reglementarea și monitorizarea funcționării serviciului public de alimentare cu apă potabilă, tehnologică, de canalizare și de epurare a apelor uzate menajere și industriale (în continuare – serviciu public de alimentare cu apă și de canalizare) în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului.”

Articolul 3 **Serviciul public de alimentare cu apă** **și de canalizare**

„(1) Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare cuprinde totalitatea activităților de utilitate publică și de interes economic și social general efectuate în scopul captării, tratării, transportului, înmagazinării și distribuirii apei potabile sau tehnologice la toți consumatorii de pe teritoriul unei sau al mai multor localități, precum și în scopul colectării, transportului, epurării și evacuării apelor uzate.

(2) Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare se înființează, se organizează și se gestionează de autoritățile administrației publice locale pentru satisfacerea necesităților colectivităților locale.

(3) Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare se furnizează prin crearea și exploatarea unei infrastructuri tehnico-edilitare specifice, denumită sistem public de alimentare cu apă și de canalizare.

(4) În localitățile rurale se poate organiza, după caz, doar serviciul public de alimentare cu apă.”

Articolul 13 **Gestiunea delegată**

„(1) Gestiunea delegată reprezintă modalitatea de gestiune prin care autoritățile administrației publice locale transferă, în baza unui contract, denumit în continuare contract de delegare a gestiunii, unui sau mai multor operatori toate atribuțiile și responsabilitățile privind furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, precum și administrarea și exploatarea sistemelor și infrastructurii tehnico-edilitare aferente acestora.

(2) Acordarea dreptului de gestiune delegată operatorului se efectuează în condiții de transparență, printr-o licitație organizată în conformitate cu legislația în vigoare.

(3) Încheierea contractului de delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se efectuează prin decizie adoptată de consiliul local sau de organul central de specialitate, după caz.

(4) Gestiunea delegată se realizează prin intermediul unor operatori, care pot fi:

a) societăți comerciale, întreprinderi municipale și de stat de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, înființate de autoritățile administrației publice locale sau de organul central de specialitate, după caz, cu capital social al unităților administrativ-teritoriale sau de stat;

b) societăți comerciale de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare cu capital social privat sau mixt.

(5) Operatorul care își desfășoară activitatea în regim de gestiune delegată furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare prin exploatarea și administrarea infrastructurii tehnico-edilitare aferente acestuia, în baza contractului de delegare a gestiunii aprobat în modul stabilit și în baza licenței eliberate de Agenție.

(6) Delegarea gestiunii se efectuează în bază de contract în condițiile legii.

[...]

(9) Criteriile principale pentru încheierea contractelor de delegare a gestiunii sunt garanțiile profesionale și financiare ale operatorilor, precum și indicatorii de calitate și nivelul tarifelor aplicate la furnizarea serviciului în condiții de calitate și cantitate corespunzătoare.

(10) Operatorii nou-înființați pot fi admiși la procedura de încheiere a unei delegări a gestiunii în aceleași condiții ca și cei existenți.

[...]

(13) În cazul gestiunii delegate, autoritățile administrației publice locale păstrează, în conformitate cu competențele ce le revin potrivit legii, prerogativele și răspunderile privind adoptarea politicilor și strategiilor de dezvoltare a serviciului, inclusiv a programelor de dezvoltare a sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare, precum și obligația de a urmări, de a controla și de a supraveghea modul în care se realizează furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, și anume:

- a) respectarea și îndeplinirea obligațiilor contractuale asumate de operatori, inclusiv în relația cu consumatorii;
 - b) indicatorii de calitate a serviciului furnizat;
 - c) administrarea, exploatarea, conservarea și menținerea în funcțiune, dezvoltarea sau modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare;
 - d) formarea, stabilirea, modificarea și ajustarea tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.
- [...]"

Articolul 19

Alimentarea cu apă potabilă

„(1) Apa potabilă distribuită prin sistemele publice de alimentare cu apă este destinată pentru satisfacerea cu prioritate a necesităților gospodărești ale populației, ale instituțiilor publice, agenților economici, precum și, în lipsa apei tehnologice, pentru combaterea și stingerea incendiilor.

(2) Apa potabilă distribuită consumatorilor trebuie să întrunească, la bransamentele acestora, condițiile de potabilitate prevăzute în normele tehnice și în reglementările legale în vigoare, precum și parametrii de debit și de presiune precizați în condițiile tehnice eliberate de către operator și în contractele de furnizare a serviciului respectiv.

(3) La elaborarea condițiilor tehnice pentru lucrările de proiectare, operatorii se vor încadra în prevederile planului urbanistic general al localității sau în planul local de amenajare a teritoriului. În cazul în care localitatea nu dispune de planul urbanistic general actualizat sau de planul local de amenajare a teritoriului actualizat, operatorul, înainte de eliberarea condițiilor tehnice, va aproba prin decizia respectivă a autorităților publice locale planul de dezvoltare a rețelelor.

(4) La finalizarea lucrărilor de construcție, instalațiile și rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare, situate pe teren public, construite de persoane fizice și/sau de persoane juridice, precum și cele construite până la intrarea în vigoare a prezentei legi, indiferent de sursa de finanțare, se transmit gratuit la balanța autorității administrației publice locale sau direct operatorului în conformitate cu decizia consiliului local.

(5) În localitățile care dispun de sisteme publice de alimentare cu apă ai căror consumatori sunt asigurați cu apă în volum deplin se interzice forarea de noi fântâni arteziene și exploatarea celor existente pentru utilizarea apelor subterane, cu excepția cazurilor în care se obține acordul operatorului coordonat cu autoritatea administrației publice locale când:

- a) este necesară crearea surselor de rezervă pentru alimentarea cu apă a obiectelor de importanță strategică și pentru funcționarea normală a acestora în situații excepționale;
- b) cerințele de apă ale consumatorului nu pot fi acoperite integral de către operator.

[...]"

13. Prevederile relevante ale Legii apelor nr.272 din 23 decembrie 2011 (M.O., 2012, nr. 81, art.264) sunt următoarele:

Articolul 1

Scopul legii

„Scopul prezentei legi îl constituie:

a) crearea unui cadru legal pentru gestionarea, protecția și folosința eficientă a apelor de suprafață și a apelor subterane în baza evaluării, planificării și luării deciziilor în mod participativ;

b) stabilirea drepturilor de folosință a apei și promovarea investițiilor în domeniul apelor;

[...]

e) asigurarea unei aprovizionări suficiente cu apă de suprafață și cu apă subterană de calitate bună, faptul acesta fiind necesar pentru o utilizare durabilă, echilibrată și echitabilă a apei;

f) stabilirea unei baze legale de cooperare internațională în domeniul gestionării și protecției în comun a resurselor de apă.”

Articolul 3 Obiectul de reglementare a legii

„(1) Prezenta lege reglementează:

a) gestionarea și protecția apelor de suprafață și a celor subterane, inclusiv măsurile de prevenire și de combatere a inundațiilor, a eroziunii și măsurile de contracarare a secetei și a deșertificării;

b) activitățile care au impact asupra apelor de suprafață și a celor subterane, inclusiv captarea și folosința apei, deversarea apelor uzate și a poluanților, alte activități care ar putea dăuna calității apelor.

(2) Următoarele activități sunt reglementate și prin legi speciale:

[...]

e) asigurarea aprovizionării cu apă, a deversării apelor uzate și a serviciilor de tratare a apei pentru populație, comerț și industrie.”

Articolul 4 Regimul proprietății în domeniul apei

„(1) Apa reprezintă o resursă naturală regenerabilă, vulnerabilă și limitată, un element indispensabil pentru viață și societate, un factor determinant în menținerea echilibrului ecologic, o materie primă pentru activități productive, o sursă de energie și o cale de transport.

(2) Apa nu este un produs comercial oarecare, ci un patrimoniu natural, care trebuie protejat, tratat și apărat ca atare.

(3) Apa face parte din domeniul public al statului.

(4) Orice persoană fizică sau persoană juridică are dreptul la folosința apei în condițiile prezentei legi.

[...].”

ÎN DREPT

14. Din conținutul excepției de neconstituționalitate, Curtea observă că aceasta vizează în esență obținerea **acordului operatorului**, coordonat cu autoritatea administrației publice locale, de a exploata o fântână arteziană existentă pentru utilizarea apei subterane, aflată în proprietatea unei societăți comerciale.

15. Astfel, sesizarea se referă la un ansamblu de elemente și principii cu valoare constituțională interconexe, precum principiul respectării concurenței loiale și dreptul exclusiv al statului asupra proprietății publice.

A. ADMISIBILITATEA

16. Prin decizia sa din 14 iunie 2016, Curtea a verificat întrunirea următoarelor condiții de admisibilitate:

(1) *Obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție*

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, ține de competența Curții Constituționale.

(2) *Excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu*

18. Excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de avocatul Alexandru Carapunarlî, care reprezintă interesele SRL „Proalfa-Service”, în dosarul nr.3-463/16, aflat pe rolul Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016.

(3) *Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei*

19. Curtea reține că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

20. Curtea observă că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile articolului 19 alin. (5) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

21. Curtea acceptă argumentele autorului excepției de neconstituționalitate, potrivit cărora prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, deoarece sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice, care continuă să producă efecte și sunt determinante pentru soluționarea litigiului privind obținerea acordului operatorului pentru utilizarea apelor subterane.

(3) *Nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate*

22. Curtea reține că prevederile contestate nu au constituit anterior obiectul controlului constituționalității.

23. Prin urmare, Curtea apreciază că excepția de neconstituționalitate nu poate fi respinsă ca inadmisibilă și nu există nici un alt temei de sistare a procesului, în conformitate cu prevederile articolului 60 din Codul jurisdicției constituționale.

24. În speță, analizând obiectul sesizării privind excepția de neconstituționalitate în raport cu normele constituționale, Curtea reține că motivele invocate de către autorul excepției vizează pretinsa încălcare a articolului 9 alin. (3) combinat cu articolele 126 alin. (1) și 127 alin. (4) din Constituție. Totodată, Curtea reține că dispozițiile articolelor 16 alin. (2) și 46 alin. (1), invocate de autorul excepției, sunt irelevante în raport cu norma contestată.

25. Astfel, pentru a elucida aspectele abordate în excepția de neconstituționalitate, Curtea va opera cu prevederile articolului 9 alin. (3) combinat cu articolele 126 alin. (1) și 127 alin. (4) din Constituție (în partea ce ține de respectarea concurenței loiale și dreptul exclusiv al statului asupra proprietății publice), precum și cu raționamentele expuse în jurisprudența sa anterioară.

B. FONDUL CAUZEI

PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 9 ALIN. (3) COMBINAT CU ARTICOLELE 126 ALIN. (1) ȘI 127 ALIN. (4) DIN CONSTITUȚIE

26. Autorul excepției de neconstituționalitate pretinde că dispozițiile art.19 alin. (5) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare încalcă prevederile articolului 9 alin. (3) din Constituție, potrivit cărora:

„[...]”

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sunt factorii de bază ai economiei.”

27. La fel, autorul excepției consideră că prevederile criticate sunt contrare articolului 126 alin. (1) din Constituție, care prevede:

„(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

[...]”

28. Articolul 127 alin. (4) din Constituție prevede:

„[...]”

(4) Bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice.”

1. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

29. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul pretinde că prevederile articolului 19 alin. (5) din Legea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare încalcă principiul constituțional potrivit căruia piața și concurența loială sunt factori de bază ai economiei naționale.

30. Totodată, autorul excepției susține că prin această normă legiuitorul a instituit un monopol asupra serviciului de alimentare cu apă. Astfel, toate beneficiile serviciului public de alimentare cu apă se concentrează în mâinile unui grup restrâns de persoane, care, prin conduita și acțiunile lor, impun unilateral serviciul prestat, fără a oferi consumatorilor finali posibilitatea de a-și alege liber prestatorul, inclusiv în funcție de tarif. Or, beneficiarul politicii de creare a mediului concurențial loial și de protecție a concurenței este consumatorul.

31. De asemenea, autorul pretinde că prevederile contestate încalcă dreptul său de proprietate

asupra fântânii arteziene existente, deoarece se află în imposibilitatea de a o exploata fără acordul operatorului SA „Apă-Canal Chișinău”.

2. Argumentele autorităților

32. Potrivit opiniei scrise a Președintelui Republicii Moldova, prevederile contestate ale articolului 19 alin. (5) din Legea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare nu contravin normelor constituționale.

33. În opinia scrisă, Parlamentul menționează că nu există o limitare a dreptului de proprietate în ceea ce privește extragerea și aprovizionarea cu apă potabilă, concluzie bazată pe faptul că apa reprezintă o resursă naturală regenerabilă, vulnerabilă și limitată, un element indispensabil pentru viață și societate.

34. Guvernul și Ministerul Mediului, în opiniile scrise, au menționat că prevederea legală supusă criticii de neconstituționalitate vine să asigure o protecție a apei ca un bun public, materializând în această manieră norma constituțională statuată la art. 127 alin. (4), potrivit căreia apele fac obiectul exclusiv al proprietății publice și se află sub ocrotirea statului.

3. Aprecierea Curții

35. Curtea reține că, potrivit articolului 127 alin. (4) din Constituție, bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, **apele** și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac **obiectul exclusiv al proprietății publice**.

36. Astfel, articolul 4 din Legea apelor nr. 272 din 23 decembrie 2011 prevede că **apa reprezintă o resursă** naturală regenerabilă, vulnerabilă și limitată, un element indispensabil pentru viață și societate, un factor determinant în menținerea echilibrului ecologic. Totodată, apa nu este un produs comercial oarecare, ci constituie **un patrimoniu natural**, care trebuie protejat, tratat și apărat ca atare. **Apa face parte din domeniul public al statului**.

37. În context, protecția, valorificarea și dezvoltarea durabilă a resurselor de apă sunt acțiuni de interes general. Apa este importantă pentru viață și pentru executarea tuturor activităților umane, fiind folosită în alimentație, agricultură, industrie, servicii, dezvoltarea urbanistică, transport etc. Considerată mult timp drept sursă inepuizabilă, totuși în anumite perioade și în anumite regiuni apa nu este disponibilă în cantități suficiente și de o calitate corespunzătoare. Deficitul natural corelat cu poluarea crescândă a apelor, fenomen generat de industria poluantă, impune o riguroasă protecție a apelor, utilizarea lor rațională, gestionarea echilibrată a tuturor resurselor de apă.

38. Curtea menționează că apa este atribuită la categoria patrimoniului natural al statului și are o importanță vitală pentru societate. În acest sens, protecția apelor are drept obiectiv menținerea și ameliorarea calității și productivității naturale a acestora, în scopul evitării unor efecte negative asupra mediului, sănătății oamenilor și bunurilor materiale, iar reglementarea posesiunii și folosinței resurselor naturale proprietate publică ține de competența Guvernului și se realizează prin intermediul organului de stat abilitat cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător și al autorităților administrației publice locale (a se vedea art. 9 din Legea nr.1102-XIII din 6 februarie 1997 cu privire la resursele naturale).

39. Pentru a asigura necesitățile de apă potabilă ale persoanelor fizice și juridice, Parlamentul a adoptat Legea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, având scopul de a crea cadrul legal pentru **înființarea, organizarea, gestionarea, reglementarea și monitorizarea funcționării serviciului public de alimentare cu apă** potabilă, tehnologică, de canalizare și de epurare a apelor uzate menajere și industriale **în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență**, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului.

40. Curtea observă că, potrivit articolului 8 alin.(1) lit. b), d) și g) din Legea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi înființează, organizează, coordonează, monitorizează și controlează funcționarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, în condițiile legii; administrează sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare ca parte a infrastructurii tehnico-edilitare a unităților administrativ-teritoriale respective; **deleagă gestiunea serviciului public de alimentare cu apă**

și de canalizare și a bunurilor publice corespunzătoare conform legislației în vigoare.

41. De asemenea, în conformitate cu prevederile articolului 13 din aceeași lege, gestiunea delegată reprezintă modalitatea de gestiune prin care autoritățile administrației publice locale **transferă**, în baza unui contract de delegare a gestiunii, **unui sau mai multor operatori**, care sunt societăți comerciale cu capital social privat sau mixt sau întreprinderi municipale și de stat, toate atribuțiile și responsabilitățile privind furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, precum și administrarea și exploatarea sistemelor și infrastructurii tehnico-edilitare aferente acestora.

42. În același timp, Curtea observă că acordarea dreptului de gestiune delegată operatorului se efectuează **în condiții de transparență, printr-o licitație organizată** în conformitate cu legislația în vigoare.

43. Potrivit normei contestate din articolul 19 alin.(5) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, în localitățile care dispun de sisteme publice de alimentare cu apă ai căror consumatori sunt asigurați cu apă în volum deplin se interzice forarea de noi fântâni arteziene și exploatarea celor existente pentru utilizarea apelor subterane, cu excepția cazurilor în care se obține acordul operatorului coordonat cu autoritatea administrației publice locale când:

a) este necesară crearea surselor de rezervă pentru alimentarea cu apă a obiectelor de importanță strategică și pentru funcționarea normală a acestora în situații excepționale;

b) cerințele de apă ale consumatorului nu pot fi acoperite integral de către operator.

44. Curtea constată că articolul 19 alin.(5) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare prevede **interdicția** forării de noi fântâni arteziene și exploatarea celor existente pentru utilizarea apelor subterane, cu excepția cazurilor în care se obține **acordul operatorului coordonat cu** autoritatea administrației publice locale.

45. Curtea reține că, potrivit art.126 din Constituție, economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă. La fel, potrivit art.9 alin. (3) din Legea Supremă: „Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sunt factorii de bază ai economiei.”

46. Curtea relevă, concurența este un element *sine qua non* al existenței economiei de piață, o adevărată forță regulatorie a acesteia. Ea poate fi definită ca fiind confruntarea dintre agenții economici cu aceleași activități sau activități similare, exercitate în domeniile deschise pieței. Libertatea concurenței reprezintă o premisă a dezvoltării relațiilor comerciale și o garanție a progresului. În desfășurarea relațiilor comerciale, concurența îndeplinește următoarele funcții importante: de garanție a economiei de piață; de facilitare a liberei circulații a mărfurilor și serviciilor; de stimulare a inițiativei de participare pe piață.

47. Totodată, Curtea menționează că în structura oricărei economii de piață, pe lângă concurență, există și monopolul instituit de către stat. Curtea reține că statul este în drept de a-și stabili monopolul asupra unor activități sau domenii.

48. Din punct de vedere al conceptului juridic, monopolurile de stat pot fi calificate ca activități economice pe care statul și le rezervă și pe care le realizează, în temei, prin agenții economici de stat. Scopurile principale ale instituirii monopolului de stat sunt, în primul rând, stabilirea unui control riguros direct asupra unei activități și obținerea de venituri necesare bugetului de stat. Cerința de bază față de monopolul de stat este ca acesta să fie instituit prin lege. În acest sens, monopolurile de stat pot fi calificate ca activități economice care, prin legi speciale, sunt declarate în exclusivitate în competența statului și pot face doar obiectul activității societăților împuternicite de acesta.

49. În jurisprudența sa, Curtea a constatat că, în virtutea art.126 alin.(2) lit. c) din Constituție, monopolizarea de către stat a unor domenii de activitate, prin intermediul cărora organele administrației publice își exercită funcțiile legate de producerea și distribuirea anumitor tipuri de mărfuri sau servicii, nu aduce atingere principiilor economiei de piață și concurenței libere.

50. De altfel, în Hotărârea nr.68 din 7 decembrie 1999, Curtea a statuat:

„[...] Monopolul statului este situația în care un număr limitat de agenți economici, cu autorizarea organelor administrației publice, au dreptul exclusiv de a desfășura într-o anumită sferă activități economice de producere, transportare, comercializare și procurare a mărfurilor

(serviciilor).

Curtea Constituțională consideră că monopolizarea de către stat a domeniilor de activitate, prin intermediul cărora organele administrației publice își exercită funcțiile legate de apărarea și securitatea statului, precum și a celor în care sunt produse și comercializate anumite tipuri specifice de mărfuri (servicii) nu aduc atingere principiilor economiei de piață și concurenței libere stipulate de Constituție. [...]”.

51. În speță, Curtea observă că legislatorul a condiționat forarea de noi fântâni arteziene și exploatarea celor existente pentru utilizarea apelor subterane de existența acordului eliberat de un operator (agent economic). Respectiv admiterea pe piață a noilor operatori este la fel condiționată de acordul eliberat de operatorul existent.

52. Curtea reține că prevederile contestate protejează un agent economic, fapt contrar cerințelor antimonopoliste și transparente în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Curtea menționează că art. 13 alin. (10) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare stabilește în mod expres că **operatorii nou-înființați pot fi admiși la procedura de încheiere a unei delegări a gestiunii în aceleași condiții ca și cei existenți.**

53. Prin urmare, stabilirea condiției de a obține acordul operatorului, coordonat cu autoritatea administrației publice locale, pentru forare de noi fântâni arteziene și exploatarea celor existente pentru utilizarea apelor subterane constituie o încălcare a principiului concurenței loiale, deoarece are drept scop limitarea dreptului de folosință asupra subsolului.

54. În acest sens, articolul 17 alin. (1) din Codul subsolului prevede că se consideră ilegale activitățile autorităților administrației publice, precum și ale diferiților agenți economici, ce au drept scop limitarea, contrar condițiilor concursului, a accesului de participare la concurs a persoanelor juridice și fizice ce intenționează să obțină dreptul de folosință asupra subsolului în conformitate cu prevederile acestui cod, eschivarea de la acordarea dreptului de folosință asupra sectoarelor de subsol către câștigătorii concursului, discriminarea beneficiarilor subsolului la acordarea accesului la obiectivele de transport și infrastructură.

55. Curtea subliniază că, pentru protecția apelor subterane, poate fi stabilită interdicția forării de noi fântâni arteziene, precum și exploatarea celor existente. În același timp, **respectiva decizie urmează a fi adoptată de autoritățile statului, în speță de autoritatea publică locală.** Or, Curtea reține că un agent economic nu poate fi autoritatea emitentă de acte permissive în domeniul utilizării resurselor naturale.

56. Curtea menționează că autoritățile publice locale, la admiterea pe piață a unui nou operator, sunt în drept să consulte opinia operatorului deja existent, astfel încât să nu pună în pericol fiabilitatea sistemelor centralizate de alimentare cu apă și de canalizare existente.

57. Totodată, criteriile, în baza cărora urmează a fi luată decizia privind eliberarea acordului pentru forarea de noi fântâni arteziene și exploatarea celor existente pentru utilizarea apelor subterane, trebuie să fie prevăzute de lege în mod clar.

58. În același timp, Curtea menționează că, deși autoritățile administrației publice locale delegă gestiunea apelor unui operator, totuși, potrivit legii, acestea își păstrează, în conformitate cu competențele ce le revin, prerogativele și responsabilitățile privind adoptarea politicilor și strategiilor de dezvoltare a serviciului, inclusiv a programelor de dezvoltare a sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare, precum și obligația de a urmări, de a controla și de a supraveghea modul în care se realizează furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

59. În concluzie, Curtea reține că dispozițiile art. 19 alin. (5) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, prin care se impune cerința pentru noul operator de a obține acordul operatorului existent pentru utilizarea apelor subterane, în localitățile care dispun de sisteme publice de alimentare cu apă, transgresează principiul respectării concurenței loiale și dreptul exclusiv al statului asupra proprietății publice, măsura fiind excesivă în raport cu obiectivul ce trebuie atins și, prin aceasta, aducând atingere articolului 9 alin. (3) combinat cu articolele 126 alin. (1) și 127 alin. (4) din Constituție.

Din aceste motive, în temeiul articolelor 135 alin. (1) lit. a) și g) și 140 din Constituție, 26 din

Legea cu privire la Curtea Constituțională, 6, 61, 62 lit. a) și e) și 68 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. *Se admite parțial* excepția de neconstituționalitate ridicată de avocatul Alexandru Carapunarli în dosarul nr.3-463/16, pendinte la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău.

2. *Se declară neconstituțională* sintagma „operatorului coordonat cu” din articolul 19 alin. (5) al Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

3. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Alexandru TĂNASE

Nr. 28. Chișinău, 11 octombrie 2016.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
об исключительном случае
неконституционности ст. 19 ч. (5) Закона
№ 303 от 13 декабря 2013 года о публичной
услуге водоснабжения и канализации
(запрещение бурения новых артезианских скважин
и эксплуатации существующих)
(обращение № 53g/2016)

Именем Республики Молдова
Конституционный суд в составе:
Александру ТЭНАСЕ, *председатель*,
Аурел БЭЭШУ,
Игорь ДОЛЯ,
Виктор ПОПА,
Вячеслав ЗАПОРОЖАН, *судьи*,
при участии *секретаря заседания* Людмилы Кихай,
принимая во внимание обращение, представленное и
зарегистрированное 3 мая 2016 года,
рассмотрев указанное обращение в открытом пленарном
заседании, учитывая акты и материалы дела,
проведя обсуждение в совещательной комнате,
выносит следующее постановление.
ПРОЦЕДУРНЫЕ ВОПРОСЫ

1. Основанием для рассмотрения дела послужило
обращение об исключительном случае неконституци-
онности ст. 19 ч. (5) Закона №303 от 13 декабря 2013
года о публичной услуге водоснабжения и канализации,
представленное по запросу адвоката Александру Карапу-
нарлы, представителя ООО «Proalfa-Service», в рамках дела
№3-463/16, рассматриваемого судом сектора Буюкань
мун.Кишинэу.

2. Обращение было представлено в Конституционный
суд 3 мая 2016 года судьей суда сектора Буюкань мун.
Кишинэу Аленой Данилов, в соответствии с положениями
ст. 135 ч. (1) п. а) и п. г) Конституции, в свете ее толкования
Постановлением Конституционного суда № 2 от 9 февраля
2016 года, а также Положением о порядке рассмотрения
обращений, представленных в Конституционный суд.

3. Автор обращения, в сущности, считает, что оспари-
ваемые положения противоречат ст. 9 ч.(3), ст. 16 ч. (2),
ст. 46 ч. (1) и ст.126 ч.(1) Конституции.

4. Определением Конституционного суда от 14 июня
2016 года, без вынесения решения по существу, обращение
было признано приемлемым.

5. В ходе рассмотрения обращения Конституци-
онный суд затребовал мнения Парламента, Президента
Республики Молдова, Правительства и Министерства
охраны окружающей среды.

6. В открытом пленарном заседании обращение
поддержал администратор ООО «Proalfa-Service» Валериу
Москалу. Со стороны Парламента и Правительства присут-
ствовали главный консультант юридического управления
Секретариата Парламента Валериу Кучук и заместитель
министра окружающей среды Виктор Моргоц.

ОБСТОЯТЕЛЬСТВА ОСНОВНОГО СПОРА

7. ООО «Proalfa-Service» обратилось 11 ноября 2015 года
в АО «Apă-Canal Chișinău» за разрешением на эксплуатацию
принадлежащей ей артезианской скважины. АО «Apă-Canal
Chișinău» ответило на запрос отказом.

8. В результате ООО «Proalfa-Service» подало в суд
сектора Буюкань мун.Кишинэу иск против АО «Apă-Canal
Chișinău».

9. В судебном заседании от 27 апреля 2016 года адвокат
Александру Карапунарлы, защищающий интересы ООО
«Proalfa-Service», представил запрос об исключительном
случае неконституционности ст. 19 ч. (5) Закона № 303 от

13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения
и канализации.

10. Определением того же числа судебная инстанция
приостановила рассмотрение дела и направила обращение
об исключительном случае неконституционности в Консти-
туционный суд для разрешения.

ПРИМЕНИМОЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО

11. Применимые положения Конституции (повторное
опубликование в М.О., 2016 г., № 78, ст. 140):

Статья 9

Основные принципы собственности

«(1) Собственность может быть публичной и частной. Она
состоит из материальных и интеллектуальных ценностей.

(2) Собственность не может быть использована в ущерб
правам, свободам и достоинству человека.

(3) Рынок, свободная экономическая инициатива, добро-
совестная конкуренция являются основополагающими
факторами экономики».

Статья 126

Экономика

«(1) Экономика Республики Молдова является рыночной,
социально ориентированной, основанной на частной и
публичной собственности и свободной конкуренции.

[...]».

Статья 127

Собственность

«[...]

(4) Все богатства недр, воздушное пространство, воды и
леса, используемые в общественных интересах, природные
ресурсы экономической зоны и континентального шельфа,
пути сообщения, а также другие богатства, определенные
законом, являются объектами исключительно публичной
собственности».

12. Применимые положения Закона № 303 от 13 декабря
2012 года о публичной услуге водоснабжения и канализации
(М.О., 2014, № 60-65, ст. 123):

Статья 1

Цель закона

«Целью настоящего закона является установление
правовой базы для создания, организации, управления,
регулирующего и мониторинга функционирования публичной
услуги снабжения питьевой водой, технологической водой,
канализации и очистки сточных бытовых и промышленных
вод (далее – *публичная услуга водоснабжения и канали-
зации*) в условиях доступности, наличия в распоряжении,
надежности, непрерывности, конкурентности и прозрач-
ности, с соблюдением норм качества, безопасности и
охраны окружающей среды».

Статья 3

Публичная услуга водоснабжения и канализации

«(1) Публичная услуга водоснабжения и канализации
включает совокупность видов деятельности, представляющих
общественную пользу и общий экономический и социальный
интерес, осуществляемых в целях забора, обработки, транс-
портировки, накопления и распределения питьевой или
технологической воды для всех потребителей одного или
нескольких населенных пунктов и соответственно в целях
приема, транспортировки, очистки и сброса сточных вод.

(2) Публичная услуга водоснабжения и канализации создается, организуется и управляется органами местного публичного управления в целях удовлетворения нужд местных сообществ.

(3) Публичная услуга водоснабжения и канализации предоставляется путем создания и эксплуатации специфической инженерно-технической инфраструктуры, называемой публичной системой водоснабжения и канализации.

(4) В сельских населенных пунктах может организовываться при необходимости только публичная услуга водоснабжения».

Статья 13

Делегированное управление

«(1) Делегированное управление является способом управления, при котором органы местного публичного управления передают на основании договора (далее – *договор о делегировании управления*) одному или нескольким операторам все полномочия и обязанности по предоставлению публичной услуги водоснабжения и канализации, а также по управлению и эксплуатации сопутствующих систем и инженерно-технической инфраструктуры.

(2) Предоставление оператору права делегированного управления осуществляется на условиях прозрачности посредством аукциона, организованного в соответствии с действующим законодательством.

(3) Заключение договора о делегировании управления публичной услугой водоснабжения и канализации осуществляется на основании решения местного совета или, по обстоятельствам, центрального отраслевого органа.

(4) Делегированное управление осуществляется через операторов, которыми могут быть:

a) коммерческие общества, муниципальные и государственные предприятия, являющиеся поставщиками публичной услуги водоснабжения и канализации, учрежденные органами местного публичного управления или, по обстоятельствам, центральным отраслевым органом, с уставным капиталом административно-территориальных единиц или государства;

b) коммерческие общества, являющиеся поставщиками публичной услуги водоснабжения и канализации, с частным или смешанным капиталом.

(5) Оператор, осуществляющий деятельность в режиме делегированного управления, предоставляет публичную услугу водоснабжения и канализации путем эксплуатации сопутствующей инженерно-технической инфраструктуры и управления ею на основании договора о делегировании управления, утвержденного в установленном порядке, и на основании лицензии, выданной Агентством.

(6) Делегирование управления осуществляется на основании договора в предусмотренном законом порядке. [...]

(9) Основными критериями для заключения договоров о делегировании управления являются наличие профессиональных и финансовых гарантий операторов, а также показатели качества и уровень применяемых тарифов при предоставлении услуги надлежащего качества и количества.

(10) Вновь созданные операторы могут быть допущены к процедуре заключения договора о делегировании управления на тех же условиях, что и существующие. [...]

(13) В случае делегированного управления за органами местного публичного управления сохраняются в соответствии с предоставленными им законом полномочиями прерогативы и обязанности, относящиеся к принятию политик и стратегий развития услуги, в том числе программ развития систем водоснабжения и канализации, а также обязанность осуществлять контроль и надзор за порядком предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации, а именно:

a) за соблюдением и выполнением договорных обязанностей, взятых на себя операторами, в том числе перед потребителями;

b) за показателями качества предоставляемой услуги;

c) за управлением, эксплуатацией, сохранением и поддержанием в рабочем состоянии, развитием или модернизацией систем водоснабжения и канализации;

d) за формированием, установлением, изменением и регулированием тарифов на публичную услугу водоснабжения и канализации.

[...].».

Статья 19

Снабжение питьевой водой

«(1) Питьевая вода, распределяемая через публичные системы водоснабжения, предназначена для удовлетворения преимущественно хозяйственных нужд населения, публичных учреждений, хозяйствующих субъектов, а также для предупреждения и тушения пожаров в случае отсутствия технологической воды.

(2) Питьевая вода, распределяемая потребителям, должна соответствовать на их водопроводных вводах условиям пригодности к питью, предусмотренным техническими нормами и действующими законодательными нормами, а также соответствовать параметрам дебита и давления, установленным в выданных оператором технических условиях и в договорах на предоставление соответствующей услуги.

(3) При разработке технических условий на выполнение проектных работ операторы должны соблюдать положения генерального плана застройки населенного пункта или местного плана обустройства территории. В случае, если населенный пункт не располагает актуализированным генеральным планом застройки населенного пункта или актуализированным местным планом обустройства территории, оператор до выдачи технических условий должен утвердить соответствующим решением местных органов публичной власти план развития сетей.

(4) По завершении строительных работ публичные сети и установки водоснабжения и канализации, расположенные на участках публичной собственности, построенные физическими и/или юридическими лицами, а также построенные до вступления в силу настоящего закона, независимо от источника финансирования, передаются бесплатно на баланс органа местного публичного управления или непосредственно оператору в соответствии с решением местного совета.

(5) В населенных пунктах, где имеются публичные системы водоснабжения, потребители которых обеспечены водой в полном объеме, запрещается бурение новых артезианских скважин, а также эксплуатация существующих для использования подземных вод, за исключением случаев получения на это согласия оператора, согласованного с органом местного публичного управления, когда:

a) необходимо создание резервных источников для снабжения водой объектов стратегического значения и их нормального функционирования в чрезвычайных ситуациях;

b) потребность потребителя в воде не может быть покрыта оператором в полном объеме.

[...].».

13. Применимые положения Закона о воде № 272 от 23 декабря 2011 года (М.О., 2012, № 81, ст. 264):

Статья 1

Цель закона

«Целью настоящего закона является:

a) создание необходимой правовой базы для эффективного управления, охраны и использования поверхностных и подземных вод на основе участия общественности в оценке, планировании и принятии решений;

b) установление прав водопользования и поддержка

инвестиций в области водных ресурсов;

[...]

е) обеспечение достаточного снабжения поверхностной и подземной водой хорошего качества в целях устойчивого, сбалансированного и справедливого водопользования;

ф) установление правовой основы международного сотрудничества в области совместного управления водными ресурсами и их охраны».

Статья 3

Предмет регулирования закона

«(1) Настоящий закон регулирует:

а) управление поверхностными и подземными водными ресурсами и их охрану, включая меры по предотвращению и борьбе с наводнениями, эрозией, по противостоянию засухе и опустыниванию;

б) деятельность, оказывающую воздействие на поверхностные и подземные воды, включая водозабор и водопользование, сброс сточных вод и загрязнителей, другие виды деятельности, которые могут нанести вред качеству воды.

(2) Следующие виды деятельности регулируются также специальными законами:

[...]

е) обеспечение водоснабжения, сброса сточных вод, услуг по обработке воды для населения, торговли и промышленности».

Статья 4

Режим собственности на воду

«(1) Вода является возобновляемым, уязвимым и ограниченным природным ресурсом, необходимой частью жизни и общества, определяющим фактором в поддержании экологического равновесия, сырьем для производственной деятельности, источником энергии и транспортным путем.

(2) Вода – это не коммерческий продукт подобно другим, а природное наследие, требующее соответствующих охраны, обращения и защиты.

(3) Вода относится к публичной сфере государства.

(4) Любое физическое или юридическое лицо имеет право на водопользование в порядке, предусмотренном настоящим законом.

[...]

ВОПРОСЫ ПРАВА

14. Из содержания обращения Конституционный суд заключает, что оно, по сути, касается получения **согласия оператора**, согласованного с органом местного публичного управления, на эксплуатацию существующей артезианской скважины, принадлежащей коммерческому обществу, для использования подземных вод.

15. Таким образом, в обращении идет речь о совокупности взаимосвязанных конституционных элементов и принципов, а именно о принципе соблюдения добросовестной конкуренции и исключительном праве государства на публичную собственность.

А. ПРИЕМЛЕМОСТЬ ОБРАЩЕНИЯ

16. Определением от 14 июня 2016 года Конституционный суд проверил соблюдение следующих требований приемлемости:

(1) Предмет исключительного случая неконституционности относится к категории актов, указанных в ст. 135 ч. (1) п. а) Конституции

17. В соответствии со ст. 135 ч. (1) п. а) Конституции, контроль конституционности законов, в данном случае Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации, относится к компетенции Конституционного суда.

(2) *Обращение об исключительном случае неконституционности может быть внесено одной из сторон или ее представителем, либо судебной инстанцией по собственной инициативе*

18. Обращение об исключительном случае неконституционности представлено уполномоченным субъектом,

по запросу адвоката Александру Карапунарлы, защищающего интересы ООО «Proalfa-Service», в рамках дела № 3-463/16, рассматриваемого судом сектора Буюкань мун. Кишинэу, в соответствии с положениями ст. 135 ч. (1) п. а) и п. г) Конституции, в свете ее толкования Постановлением Конституционного суда № 2 от 9 февраля 2016 года.

(3) Оспариваемые положения подлежат применению при разрешении рассматриваемого дела

19. Конституционный суд подчеркивает, что прерогатива разрешения исключительных случаев неконституционности, которой он наделен статьей 135 ч. (1) п. г) Конституции, предполагает установление соотношения между законодательными нормами и положениями Конституции, с учетом принципа ее верховенства и применимости оспариваемых положений при рассмотрении судом основного спора.

20. Конституционный суд отмечает, что предметом обращения об исключительном случае неконституционности являются положения ст. 19 ч. (5) Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации.

21. Конституционный суд принимает аргументы автора обращения, согласно которым оспариваемые положения подлежат применению при разрешении дела, поскольку в результате их действия возникли правовые отношения, которые продолжают производить эффекты и являются определяющими для разрешения спора о получении согласия оператора на использование подземных вод.

(4) По предмету обращения не существует ранее принятого постановления Конституционного суда

22. Конституционный суд отмечает, что оспариваемые положения ранее не составляли предмет конституционного контроля.

23. Конституционный суд считает, что не существует никаких оснований для отклонения обращения как неприемлемого или для прекращения производства по делу в соответствии со ст. 60 Кодекса конституционной юрисдикции.

24. Проанализировав предмет обращения в свете конституционных норм, Конституционный суд установил, что автор ссылается на предполагаемое нарушение ст. 9 ч. (3) в сочетании со ст. 126 ч. (1) и ст. 127 ч. (4) Конституции. Также Конституционный суд отмечает, что ст. 16 ч. (2) и ст. 46 ч. (1), приведенные автором в поддержку обращения, не имеют отношения к оспариваемым положениям.

25. Так, для уяснения вопросов, затронутых в обращении, Конституционный суд будет исходить из положений ст. 9 ч. (3) в сочетании со ст. 126 ч. (1) и ст. 127 ч. (4) Конституции (в части, касающейся соблюдения добросовестной конкуренции и исключительного права государства на публичную собственность), с учетом суждений, изложенных в своей предыдущей практике.

В. СУЩЕСТВО ДЕЛА

ПРЕДПОЛАГАЕМОЕ НАРУШЕНИЕ СТ. 9 Ч. (3) В СОЧЕТАНИИ СО СТ. 126 Ч. (1) И СТ. 127 Ч. (4) КОНСТИТУЦИИ

26. Автор обращения утверждает, что положениями ст. 19 ч. (5) Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации нарушается ст. 9 ч. (3) Конституции, согласно которой:

«[...]

(3) Рынок, свободная экономическая инициатива, добросовестная конкуренция являются основополагающими факторами экономики».

27. На его взгляд, оспариваемые положения вступают в противоречие с нормами ст. 126 ч. (1) Конституции, согласно которым:

«(1) Экономика Республики Молдова является рыночной, социально ориентированной, основанной на частной и публичной собственности и свободной конкуренции.

[...]

28. Статья 127 ч. (4) Конституции предусматривает:

«[...]

(4) Все богатства недр, воздушное пространство, воды и леса, используемые в общественных интересах, природные ресурсы экономической зоны и континентального шельфа, пути сообщения, а также другие богатства, определенные законом, являющиеся объектами исключительно публичной собственности».

1. Аргументы автора обращения

29. В обоснование обращения об исключительном случае неконституционности автор отмечает, что положения ст.19 ч.(5) Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации вступают в противоречие с конституционным принципом, в соответствии с которым рынок и добросовестная конкуренция являются основополагающими факторами экономики.

30. Кроме того, автор обращения утверждает, что указанными положениями законодатель установил монополию на услугу водоснабжения. В результате, данная услуга сконцентрирована в руках небольшой группы лиц, которые своим поведением и предпринятыми в одностороннем порядке действиями диктуют на рынке, не предоставляя конечным потребителям возможности свободно выбирать поставщика, в зависимости в том числе от стоимости услуги. Ведь от политики по созданию благоприятной среды для продвижения добросовестной конкуренции и ее защиты выигрывает потребитель.

31. Также автор полагает, что оспариваемые положения нарушают его право собственности, поскольку он не может эксплуатировать артезианскую скважину без согласия оператора АО «Apă-Canal Chișinău».

2. Аргументы органов власти

32. Согласно письменному мнению Президента Республики Молдова, оспариваемые положения ст. 19 ч.(5) Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации не противоречат конституционным нормам.

33. В письменном мнении Парламент подчеркивает, что право собственности не ограничивается, отметив в этой связи, что вода является возобновляемым, уязвимым и ограниченным природным ресурсом, необходимой частью жизни и общества.

34. Правительство и Министерство окружающей среды в представленных письменных мнениях отметили, что оспариваемые положения призваны способствовать бережливому отношению к воде, как всеобщее благо, претворяя в жизнь конституционную норму ст.127 ч.(4), согласно которой воды являются объектом исключительно публичной собственности и охраняются государством.

3. Оценка Конституционного суда

35. Конституционный суд отмечает, что, согласно ст. 127 ч.(4) Конституции, все богатства недр, воздушное пространство, **воды** и леса, используемые в общественных интересах, природные ресурсы экономической зоны и континентального шельфа, пути сообщения, а также другие богатства, определенные законом, являются **объектами исключительно публичной собственности**.

36. Так, ст. 4 Закона о воде № 272 от 23 декабря 2011 года предусматривает, что **вода является** возобновляемым, уязвимым и ограниченным **природным ресурсом**, необходимой частью жизни и общества, определяющим фактором в поддержании экологического равновесия. Вода – это не коммерческий продукт подобно другим, а **природное наследие**, требующее соответствующих охраны, обращения и защиты. **Вода относится к публичной сфере государства**.

37. В этом контексте, охрана, использование и устойчивое развитие водных ресурсов являются мероприятиями, представляющими общественный интерес. Вода имеет важное значение для жизни и деятельности человека, она используется в питании, сельском хозяйстве, промышленности, сфере услуг, урбанистическом развитии, транспорте и др. В течение долгого времени вода считалась неисчер-

паемой. И все же в определенных периодах времени и в отдельных регионах отмечается нехватка воды должного качества. Дефицит воды и растущее загрязнение водных ресурсов в результате развития промышленности требуют принятия жестких мер для защиты, рационального использования и сбалансированной эксплуатации всех водных ресурсов.

38. Конституционный суд отмечает, что вода относится к природным богатствам государства и имеет важное значение для человека. В этом смысле, охрана водных ресурсов призвана поддержать и улучшить их качество и натуральное воспроизводство в целях предотвращения негативных последствий для окружающей среды, здоровья людей и материальных благ. Регулирование вопросов владения и пользования природными ресурсами, находящимися в публичной собственности, относится к компетенции Правительства и осуществляется уполномоченным государственным органом управления природными ресурсами и охраны окружающей среды, а также органами местного публичного управления (ст.9 Закона № 1102-XIII от 6 февраля 1997 года о природных ресурсах).

39. Для обеспечения питьевой водой физических и юридических лиц Парламент принял Закон о публичной услуге водоснабжения и канализации. Целью данного закона является установление правовой базы для **создания, организации, управления, регулирования и мониторинга функционирования публичной услуги снабжения питьевой водой**, технологической водой, канализации и очистки сточных бытовых и промышленных вод **в условиях** доступности, наличия в распоряжении, надежности, непрерывности, **конкурентоспособности и прозрачности**, с соблюдением норм качества, безопасности и охраны окружающей среды.

40. Конституционный суд отмечает, что в соответствии со ст.8 ч.(1) п. b), п.d) и п. g) Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации органы местного публичного управления первого уровня создают, организуют, координируют, осуществляют мониторинг и контроль функционирования публичной услуги водоснабжения и канализации в соответствии с положениями закона; управляют публичной системой водоснабжения и канализации, являющейся частью инженерно-технической инфраструктуры соответствующих административно-территориальных единиц; **делегируют управление публичной услугой водоснабжения** и канализации и соответствующим публичным имуществом в соответствии с действующим законодательством.

41. Также согласно ст.13 данного закона делегированное управление является способом управления, при котором органы местного публичного управления **передают** на основании договора **одному или нескольким операторам**, являющимся коммерческими обществами с частным или смешанным капиталом или муниципальными и государственными предприятиями, все полномочия и обязанности по предоставлению публичной услуги водоснабжения и канализации, а также по управлению и эксплуатации сопутствующих систем и инженерно-технической инфраструктуры.

42. Вместе с тем Конституционный суд отмечает, что предоставление оператору права делегированного управления осуществляется **на условиях прозрачности посредством аукциона**, организованного в соответствии с действующим законодательством.

43. Согласно оспариваемой норме ст. 19 ч.(5) Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации, в населенных пунктах, где имеются публичные системы водоснабжения, потребители которых обеспечены водой в полном объеме, запрещаются бурение новых артезианских скважин, а также эксплуатация существующих для использования подземных вод, за исключением случаев получения на это согласия оператора, согласованного с

органом местного публичного управления, когда:

- a) необходимо создание резервных источников для снабжения водой объектов стратегического значения и их нормального функционирования в чрезвычайных ситуациях;
- b) потребность потребителя в воде не может быть покрыта оператором в полном объеме.

44. Итак, ст. 19 ч.(5) Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации **запрещает** бурение новых артезианских скважин, а также эксплуатацию существующих для использования подземных вод, за исключением случаев получения на это **согласия оператора, согласованного с органом местного публичного управления.**

45. В соответствии со ст.126 Конституции экономика Республики Молдова является рыночной, социально ориентированной, основанной на частной и публичной собственности и свободной конкуренции. Также согласно ст. 9 ч. (3) Высшего закона: «Рынок, свободная экономическая инициатива, добросовестная конкуренция являются основополагающими факторами экономики».

46. Конституционный суд отмечает, что конкуренция является незыблемым элементом рыночной экономики, ее подлинным регулирующим рычагом. Она обозначает противоборство между хозяйствующими субъектами, которые осуществляют одинаковые или аналогичные виды деятельности в открытых для рынка отраслях. Свободная конкуренция является предпосылкой развития экономических отношений и гарантии прогресса. В развивающихся экономических отношениях конкуренция выполняет следующие важные функции: является гарантией для рыночной экономики, способствует свободному обороту товаров и услуг, поощряет инициативу участия на рынке.

47. Наряду с этим Конституционный суд отмечает, что в структуре любой рыночной экономики, кроме конкуренции, содержится и монополия государства. Конституционный суд отмечает, что государство вправе установить монополию на определенные виды и сферы деятельности.

48. С юридической точки зрения, государственная монополия – это экономическая деятельность, осуществляемая только государством, главным образом через государственные хозяйствующие субъекты. Установление государственной монополии в первую очередь преследует цель осуществления строгого контроля над определенными видами деятельности и повышения доходной части государственного бюджета. Основное требование заключается в установлении государственной монополии путем закона. В этом смысле государственная монополия определяется как экономическая деятельность, отнесенная специальным законом к исключительной компетенции государства и осуществляемая только предприятиями, выбранными для этих целей государством.

49. В своих постановлениях Конституционный суд установил, что в соответствии с положениями ст. 126 ч. (2) п. с) Конституции установление государственной монополии на определенное сферы деятельности, посредством которых органы публичного управления выполняют функции, связанные с производством и распределением определенных видов товаров и услуг, не затрагивает принципы рыночной экономики и свободной конкуренции.

50. Так, в Постановлении № 68 от 7 декабря 1999 года Конституционный суд подчеркнул:

«[...] Под монополией государства подразумеваются обстоятельства, когда ограниченному числу экономических агентов на основании разрешения органов публичной власти предоставлено исключительное право на определенный вид деятельности в определенной сфере, а именно: производство, транспортировка, продажа и приобретение товаров (услуг).

Конституционный суд считает, что государственная монополия на сферы деятельности, посредством которых органы публичной власти осуществляют защиту и безопасность государства, а также на области производства и

продажи некоторых специфических видов товаров (услуг), не затрагивают принципы рыночной экономики и свободной конкуренции, закрепленные Конституцией [...]».

51. В рассматриваемом случае Конституционный суд отмечает, что законодатель обусловил бурение новых артезианских скважин и эксплуатацию существующих для использования подземных вод наличием согласия оператора (хозяйствующего субъекта). Таким образом, для допуска новых операторов на рынке необходимо иметь разрешение действующего оператора.

52. Конституционный суд отмечает, что оспариваемые положения отдают предпочтение одному хозяйствующему субъекту, что противоречит требованиям антимонополистической политики государства и принципу прозрачности сферы публичной услуги водоснабжения и канализации. Конституционный суд отмечает, что ст.13 ч.(10) Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации четко предусматривает, что **вновь созданные операторы могут быть допущены к процедуре заключения договора о делегировании управления на тех же условиях, что и существующие.**

53. Таким образом, установленное законом условие получения согласия оператора, согласованного с органом местного публичного управления, для бурения новых артезианских скважин и эксплуатации существующих для использования подземных вод нарушает принцип свободной конкуренции, поскольку ограничивает право пользования богатствами недр.

54. В связи с этим ст. 17 ч. (1) Кодекса о недрах предусматривает, что признаются неправомочными действия органов публичного управления, а также любых хозяйствующих субъектов, направленные на ограничение вопреки условиям конкурса доступа к участию в нем юридических и физических лиц, намеревающихся приобрести право пользования недрами в соответствии с настоящим кодексом, уклонение от предоставления права пользования участками недр победителям конкурса, дискриминацию пользователей недр в предоставлении доступа к объектам транспорта и инфраструктуры.

55. Конституционный суд подчеркивает, что для охраны подземных вод может быть установлен запрет на бурение новых артезианских скважин, а также на эксплуатацию существующих. Однако это **решение должны принимать государственные органы, в частности, орган местного публичного управления.** Конституционный суд отмечает, что хозяйствующий субъект не может давать разрешения на использование природных ресурсов.

56. Конституционный суд отмечает, что при появлении на рынке нового оператора органы местного публичного управления вправе советоваться с действующим оператором, с тем, чтобы не поставить под угрозу надежность существующих систем центрального водоснабжения и канализации.

57. Критерии, на основании которых следует принять решение о выдаче разрешения на бурение новых артезианских скважин и эксплуатацию существующих для использования подземных вод, должны быть установлены в ясной форме законом.

58. Конституционный суд отмечает, что несмотря на делегирование управления природными ресурсами одному оператору, тем не менее, согласно закону, органы местного публичного управления сохраняют за собой в соответствии с предоставленными им законом полномочиями прерогативы и обязанности, относящиеся к принятию политик и стратегий развития услуги, в том числе программ развития систем водоснабжения и канализации, а также обязанность осуществлять контроль и надзор за порядком предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации.

59. В заключение, Конституционный суд отмечает, что положения ст. 19 ч. (5) Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации, которые предусматривают

получение согласия существующего оператора для использования подземных вод в населенных пунктах, где имеются публичные системы водоснабжения, нарушают принцип свободной конкуренции и исключительное право государства на публичную собственность, являясь мерой, несоразмерной с поставленной целью, и, следовательно, нарушают ст. 9 ч. (3) в сочетании со ст. 126 ч. (1) и ст. 127 ч. (4) Конституции.

По этим основаниям, руководствуясь положениями ст. 135 ч. (1) п.а), и п. г) и ст. 140 Конституции, ст. 26 Закона о Конституционном суде, ст. 6, 61, 62 п. а) и п. е) и ст. 68 Кодекса конституционной юрисдикции, Конституционный суд ПОСТАНОВЛЯЕТ:

**ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА**

№ 28. Кишинэу, 11 октября 2016 г.

1. Признать частично обоснованным обращение об исключительном случае неконституционности, представленное по запросу адвоката Александру Карапунарлы в рамках дела № 3-463/16, рассматриваемого судом сектора Буюкань мун.Кишинэу.

2. Признать неконституционной синтагму «оператора, согласованного с», содержащейся в ч. (5) ст. 19 Закона № 303 от 13 декабря 2013 года о публичной услуге водоснабжения и канализации.

3. Настоящее постановление является окончательным, обжалованию не подлежит, вступает в силу со дня принятия и публикуется в «Monitorul Oficial al Republicii Moldova».

Александру ТЭНАСЕ

HCC20/2016
ID intern unic: 367140
[Версия на русском](#)

[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÎRE Nr. 20
din 20.07.2016

**privind excepția de neconstituționalitate a articolului 22 alin. (4)
din Legea condominiului în fondul locativ nr. 913-XIV din 30 martie 2000
(calitatea de membru al asociației de coproprietari în condominiu)
(Sesizarea nr. 64g/2016)**

Publicat : 21.10.2016 în Monitorul Oficial Nr. 361-367 art Nr : 81 Data intrării în vigoare : 20.07.2016

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, statuând în componența:
DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU
DI Igor DOLEA,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Aliona Balaban, *grefier*,
Având în vedere sesizarea depusă la 27 mai 2016
și înregistrată la aceeași dată,
Examinând sesizarea menționată în ședință plenară publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând în camera de consiliu,
Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 22 alin. (4) din Legea condominiului în fondul locativ nr. 913-XIV din 30 martie 2000, ridicată de avocatul Igor Chiriac în dosarul nr.3-40/16, aflat pe rolul Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău.

2. Sesizarea a fost depusă la Curtea Constituțională la 27 mai 2016 de către judecătorul Natalia Iordachi din cadrul Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

3. Autorul excepției de neconstituționalitate a pretins, în esență, că prevederile contestate sunt contrare dispozițiilor articolelor 16, 41 și 54 din Constituție.

4. Prin decizia Curții Constituționale din 8 iulie 2016 sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost declarată admisibilă, fără a prejudeca fondul cauzei.

5. În procesul examinării excepției de neconstituționalitate, Curtea Constituțională a solicitat opinia Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului.

6. În ședința plenară publică a Curții, sesizarea a fost susținută de avocatul Igor Chiriac, autorul excepției de neconstituționalitate. Parlamentul a fost reprezentat de către dl Sergiu Bivol, șef de secție în cadrul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului. Guvernul a fost reprezentat de către dl Ion Stratulat, viceministru al Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, și dl Igor Vieru, șef-adjunct al Direcției juridice a Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor.

CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI PRINCIPAL

7. La 11 iulie 2014, M. P. a cumpărat de la SC „Ecosem Grup” SRL un apartament situat în mun. Chișinău. El nu și-a dat consimțământul de a fi membru al Asociației de coproprietari în condominiu nr. 55/286, deoarece locuiește permanent peste hotarele Republicii Moldova și nu a participat la realizarea intereselor acestei asociații.

8. La 28 octombrie 2015, M. P. a înaintat un demers Asociației de coproprietari în condominiu nr. 55/286, prin care a solicitat informații despre constituirea acesteia din urmă, cu eliberarea copiilor actelor de constituire, precum și alte date de interes personal, ce vizează drepturile și interesele sale.

9. Printr-un alt demers, M. P. a solicitat excluderea sa din Asociația de coproprietari în condominiu nr. 55/286. La solicitările adresate de M. P. Asociația de coproprietari în condominiu nr. 55/286 nu a reacționat.

10. La 23 martie 2016, avocatul său, Igor Chiriac, a depus la Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău, o cerere de chemare în judecată împotriva Asociației de coproprietari în condominiu nr. 55/286, prin care a solicitat, *inter alia*, încetarea calității de membru al Asociației de coproprietari în condominiu nr. 55/286 a dlui M.P.

11. În ședința de judecată din 18 mai 2016, avocatul Igor Chiriac a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 22 alin. (4) din Legea condominiului în fondul locativ.

12. Prin încheierea din aceeași dată, instanța de judecată a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și trimiterea sesizării la Curtea Constituțională pentru soluționare.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

13. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr. 78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 41

Libertatea partidelor și a altor organizații social-politice

„(1) Cetățenii se pot asocia liber în partide și în alte organizații social-politice. Ele contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor și, în condițiile legii, participă la alegeri.

(2) Partidele și alte organizații social-politice sînt egale în fața legii.

(3) Statul asigură respectarea drepturilor și intereselor legitime ale partidelor și ale altor organizații social-politice.

(4) Partidele și alte organizații social-politice care, prin scopurile ori prin activitatea lor, militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept, a suveranității și independenței, a integrității teritoriale a Republicii Moldova sînt neconstituționale.

(5) Asociațiile secrete sînt interzise.

(6) Activitatea partidelor constituite din cetățeni străini este interzisă.

(7) Funcțiile publice ai căror titulari nu pot face parte din partide se stabilesc prin lege organică.”

14. Prevederile relevante ale Legii condominiului în fondul locativ nr.913-XIV din 30 martie 2000 (M.O., 2000, nr.130-132, art.915) sunt următoarele:

Articolul 5

Proprietatea comună

„Proprietatea comună în condominiu include toate părțile proprietății aflate în folosință comună: terenul pe care este construit blocul (blocurile), zidurile, acoperișul, terasele, coșurile de fum, casele scărilor, holurile, subsolurile, pivnițele și etajele tehnice, tubulaturile de gunoi, ascensoarele, utilajul și sistemele ingineresti din interiorul sau exteriorul locuințelor (încăperilor), care deserveșc mai multe locuințe (încăperi), terenurile aferente în hotarele stabilite cu elemente de înverzire, alte obiecte destinate deservirii proprietății imobiliare a condominiului.”

Articolul 21

Obligațiile asociației de coproprietari

„Asociația de coproprietari este obligată:

a) să asigure executarea prevederilor prezentei legi, altor acte normative și ale statutului asociației;

b) să încheie, în numele proprietarilor, contracte cu prestatorii de servicii comunale și, în baza acestora, contracte cu proprietarii/chiriașii locuințelor sau, după caz, să asigure procesul de încheiere a contractelor între prestatorii de servicii și proprietarii/chiriașii locuințelor;

c) să asigure executarea de către toți membrii asociației a obligațiilor lor privind întreținerea și reparația bunurilor imobiliare din condominiu;

d) să asigure starea tehnico-sanitară convenită a bunurilor comune din condominiu;

e) să asigure respectarea intereselor tuturor membrilor asociației la stabilirea condițiilor și modului de posedare, folosire și dispunere de proprietatea comună, la repartizarea între proprietari a cheltuielilor pentru întreținerea și reparația bunurilor comune din condominiu;

f) să reprezinte, în cazurile prevăzute de legislație și de statutul asociației, interesele membrilor asociației în raporturile cu persoanele fizice și juridice.”

Articolul 22

Calitatea de membru al asociației de coproprietari

„(1) Membri ai asociației de coproprietari sînt toți proprietarii locuințelor (încăperilor) din condominiu.

(2) Membri ai asociației de coproprietari devin, în mod automat, persoanele juridice, întreprinderi de stat și/sau municipale, cărora le aparține dreptul de regie sau de administrare operativă a locuințelor (încăperilor) din condominiu.

(3) Calitatea de membru al asociației de coproprietari se dobîndește din momentul înregistrării de stat a acesteia în modul stabilit.

(4) Persoanele care procură locuințe (încăperi) în condominiu, după înființarea asociației de coproprietari, devin membri ai acesteia imediat după dobîndirea de către ei a dreptului de proprietate asupra locuinței (încăperii).

[...].”

15. Prevederile relevante ale Declarației Universale a Drepturilor Omului (adoptată la

10 decembrie 1948, la New York, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr.217-XII din 28 iulie 1990) sunt următoarele:

Articolul 20

- „1. Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire și de asociere pașnică.
2. Nimeni nu poate fi silit să facă parte dintr-o asociație.”

16. Prevederile relevante ale Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, amendată prin protocoalele adiționale la această convenție (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997), sunt următoarele:

Articolul 11

Libertatea de întrunire și de asociere

„1. Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire pașnică și la libertatea de asociere, inclusiv dreptul de a constitui cu alții sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

2. Exercițarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protejarea sănătății sau a moralei ori pentru protecția drepturilor și libertăților altora. Prezentul articol nu interzice ca restrângeri legale să fie impuse exercitării acestor drepturi de către membrii forțelor armate, ai poliției sau ai administrației de stat.”

17. Prevederile relevante ale Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice (adoptat la 16 decembrie 1966, la New York și ratificat de Republica Moldova la 28 iulie 1990, prin Hotărârea Parlamentului nr.217-XII) sunt următoarele:

Articolul 22

„1. Orice persoană are dreptul de a se asocia în mod liber cu altele, inclusiv dreptul de a constitui sindicate și de a adera la ele, pentru ocrotirea intereselor sale.

2. Exercițarea acestui drept nu poate fi supusă decât restricțiilor prevăzute de lege și care sunt necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale, al securității publice, al ordinii publice ori pentru a ocroti sănătatea sau moralitatea publică sau drepturile și libertățile altora. Prezentul articol nu se opune ca exercițarea acestui drept de către membrii forțelor armate și ai poliției să fie supusă unor restricții legale.

3. Nici o dispoziție din prezentul articol nu permite statelor părți la Convenția din 1948 a Organizației Internaționale a Muncii privind libertatea sindicală și ocrotirea dreptului sindical să ia măsuri legislative aducând atingere – sau să aplice legea într-un mod care să aducă atingere – garanțiilor prevăzute în acea Convenție.”

ÎN DREPT

18. Din conținutul excepției de neconstituționalitate, Curtea observă că aceasta vizează în esență calitatea de membru al unei asociații de coproprietari în condominiu.

19. Astfel, excepția de neconstituționalitate se referă la un ansamblu de elemente și principii constituționale interconexe, precum dreptul la asociere și principiul nediscriminării.

A. ADMISIBILITATEA

20. Prin decizia din 8 iulie 2016, Curtea a verificat întrunirea următoarelor condiții de admisibilitate:

(1) Obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție

21. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Legii condominiului în fondul locativ nr. 913-XIV din 30 martie 2000, ține de competența Curții Constituționale.

(1) Excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică

faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu

22. Excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de avocatul Igor Chiriac în dosarul nr.3-40/16, aflat pe rolul Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

(2) Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei

23. Curtea reține că prerogativa de a soluționa excepția de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de **pertinența prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.**

24. Curtea observă că obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile articolului 22 alin. (4) din Legea condominiului în fondul locativ, care prevăd că „*persoanele care procură locuințe (încăperi) în condominiu, după înființarea asociației de coproprietari, devin membri ai acesteia imediat după dobândirea de către ei a dreptului de proprietate asupra locuinței (încăperii)*”.

25. Curtea acceptă argumentele autorului excepției de neconstituționalitate, potrivit cărora prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, deoarece sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice, care continuă să producă efecte și sunt determinante pentru soluționarea litigiului privind calitatea de membru al Asociației de coproprietari în condominiu.

(3) Nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate

26. Curtea reține că prevederile contestate nu au constituit anterior obiect al controlului constituționalității.

27. Prin urmare, Curtea apreciază că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu poate fi respinsă ca inadmisibilă și nu există nici un alt temei de sistare a procesului, în conformitate cu prevederile articolului 60 din Codul jurisdicției constituționale.

28. În speță, Curtea reține că autorul excepției invocă faptul că dispozițiile art. 22 alin. (4) din Legea condominiului în fondul locativ, în partea ce ține de obligarea proprietarului unei locuințe (încăperi) din condominiu de a deveni membru al asociației de coproprietari, încalcă prevederile articolelor 16, 41 și 54 din Constituție, precum și art. 20 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 11 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (în continuare – Convenția Europeană) și art. 22 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice.

29. Astfel, pentru a elucida aspectele abordate în excepția de neconstituționalitate, Curtea va opera cu prevederile articolului 41 combinat cu articolul 16 din Constituție, precum și prin raportare la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare - *Curtea Europeană*). Totodată, Curtea reține că dispozițiile articolului 54, invocate de autorul excepției, sunt irelevante în raport cu norma contestată.

B. FONDUL CAUZEI

Pretinsa încălcare a articolului 41 combinat cu articolul 16 din Constituție

30. Autorul excepției de neconstituționalitate pretinde că prevederile art. 22 alin. (4) din Legea condominiului în fondul locativ sunt contrare dispozițiilor articolului 16 din Constituție, care prevăd că:

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

31. De asemenea, autorul excepției susține că dispozițiile articolului contestat contravin articolului 41 din Constituție, potrivit căruia:

„(1) Cetățenii se pot asocia liber în partide și în alte organizații social-politice. Ele contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor și, în condițiile legii, participă la alegeri.

(2) Partidele și alte organizații social-politice sînt egale în fața legii.

[...].”

1. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

32. În motivarea excepției de neconstituționalitate, avocatul Igor Chiriac pretinde că prin aplicarea prevederilor art. 22 alin. (4) din Legea condominiului în fondul locativ se încalcă dreptul la libera asociere, garantat de articolul 41 din Constituție, deoarece proprietarul locuinței nu și-a dat consimțământul de asociere în asociația de coproprietari în condominiu. În plus, exercitarea dreptului la libera asociere se manifestă prin dreptul persoanei de a face parte dintr-o asociație, dar nu prin constrângere.

33. La fel, autorul excepției afirmă că prin devenirea, în mod automat, membru al asociației de coproprietari se creează o situație de discriminare între proprietarii locuințelor din condominiu și proprietarii locuințelor care nu fac parte din condominiu și nu au o asemenea asociație.

2. Argumentele autorităților

34. În opinia sa scrisă, Parlamentul a menționat că, ținând cont de scopul creării asociației de coproprietari în condominiu, este evidentă necesitatea deținerii calității de membru al asociației de coproprietari. Dobândirea calității de membru al asociației se justifică, de asemenea, în cazul înstrăinării locuinței, prin care noul proprietar devine succesor de drepturi și preia toate drepturile și obligațiile fostului proprietar în condominiu.

35. În susținerea constituționalității art. 22 alin. (4) din Legea condominiului în fondul locativ, Parlamentul a relevat că asociațiile de coproprietari în condominiu au fost create de legiuitor în vederea realizării unui scop de interes general, neaducând atingere principiului egalității tuturor cetățenilor în fața legii.

36. Președintele Republicii Moldova a susținut că, întrucât obiectul speței este efectiv plasat pe eșichierul dreptului de proprietate, în special proprietatea în condominiu, proprietarii locuințelor din condominiu, totuși, urmează să respecte întocmai prevederile legii ce vizează întreținerea și reparația locuințelor (încăperilor) și proprietății comune, achitarea serviciilor și plăților pentru întreținerea și reparația proprietății comune din blocul locativ.

37. De asemenea, în opinie se menționează că proprietarul bunului imobil în condominiu are obligația de a-și onora îndatoririle civile care îi revin ca urmare a deținerii proprietății comune în diviziune, în limita cotei-părți ce îi aparține.

38. Potrivit Guvernului, dreptul pretins a fi încălcat nu comportă un caracter absolut. Statul poate să aducă restricții asupra exercitării dreptului la libera asociere, iar aceste restricții trebuie să fie prevăzute de lege, să urmărească un scop legitim și să fie necesare într-o societate democratică. Legislatorul, prin impunerea unei astfel de restricții, a urmărit scopul de a proteja drepturile și interesele legitime ale proprietarilor de locuințe din condominiu, precum și asigurarea administrării proprietății imobiliare și funcționării asociațiilor de coproprietari în condominiu.

39. De asemenea, Guvernul consideră că asociația de proprietari în condominiu a fost creată prin lege în vederea realizării unui scop de interes general, și anume administrarea în bune condiții a clădirilor cu mai multe apartamente, luându-se în considerație interesele coproprietarilor legate de realizarea unei bune conviețuirii.

3. Aprecierea Curții

3.1. Principii generale

40. Curtea reține că, potrivit jurisprudenței sale, dreptul la asociere, consfințit în

articolul 41 din Constituție, prevede posibilitatea cetățenilor de a se asocia, în mod liber, în partide sau formațiuni social-politice sau alte tipuri și forme de organizații, care nu au scopuri lucrative și nu urmăresc obținerea sau împărțirea unor beneficii.

41. În Hotărârea nr.28 din 21 februarie 1996, Curtea a statuat că:

„[Dreptul la asociere] prevede posibilitatea cetățenilor de a se asocia, în mod liber, în partide sau formațiuni social-politice, [...] sau alte tipuri și forme de organizații [...], cu scopul de a participa la viața politică, științifică, socială și culturală, sau de a-și realiza o serie de interese legitime comune.”

42. Curtea reține că libertatea de asociere în oricare alte structuri sau organizații este garantată de acte internaționale prin prisma art. 4 din Constituție, care prevede că dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

43. Astfel, libertatea de asociere este consacrată în art.20 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, care prevede că orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire și de asociere pașnică și că nimeni nu poate fi silit să facă parte dintr-o asociație. Reglementări similare sunt cuprinse în art. 11 din Convenția Europeană, precum și în art. 21 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice.

44. Totuși, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a statuat că obligația de a se afilia unei [organizații] care are calitatea de instituție de drept public, fiind instituită prin lege sau în temeiul legii, îndeplinind o activitate de interes public și urmărind un scop de interes general, nu constituie o asociație în sensul articolului 11 din Convenție (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Bota c. României*, nr. 24057/03, decizie din 12 octombrie 2004, *Le Compte, Van Leuven și De Meyere c. Belgiei*, nr. 6878/75 și 7238/75, hotărâre din 23 iunie 1981, § 64-65).

45. De asemenea, în cauza *Vialas Simón c. Spaniei* (decizie din 8 iulie 1992), Curtea Europeană a relevat că apartenența obligatorie a cetățenilor la instituții de drept public nu este contrară art. 11 din Convenție, întrucât dispozițiile acestui articol nu oferă o protecție în ceea ce privește instituțiile oficiale.

46. În contextul celor menționate, Curtea observă că în anumite situații legislatorul poate institui forme speciale de asociere pentru a proteja unele interese generale și care, în perspectiva scopurilor pe care le urmăresc, nu reprezintă, în realitate, modalități înscrise în conceptul de liberă asociere, astfel cum acesta este prevăzut de art. 11 din Convenția Europeană.

3.2. *Aplicarea principiilor în prezenta cauză*

47. Curtea reține că o formă specifică de asociere a proprietarilor de locuințe este instituită prin Legea condominiului în fondul locativ.

48. Curtea relevă că prevederile acestei legi reglementează raporturile de proprietate în condominiu, modul de creare, exploatare, înstrăinare a proprietății imobiliare și de transmitere a drepturilor asupra ei în condominiu, modul de administrare a proprietății imobiliare, precum și modul de înființare, înregistrare, funcționare și lichidare a asociațiilor de coproprietari în condominiu.

49. Condominiul constituie un complex unic de bunuri imobiliare, ce include terenul în hotarele stabilite și blocurile (blocul) de locuințe, alte obiecte imobiliare amplasate pe acesta, în care o parte, constituind locuințele, încăperile cu altă destinație decât aceea de locuință, se află în proprietate privată, de stat sau municipală, iar restul este **proprietate comună indiviză**.

50. În acest sens, potrivit art. 355 alin. (1) din Codul civil, dacă într-o clădire există spații cu destinație de locuință sau cu o altă destinație având proprietari diferiți, fiecare dintre aceștia dețin drept de proprietate comună pe cote-părți, forțată și perpetuă, asupra

părților din clădire, care, fiind destinate folosinței spațiilor, **nu pot fi folosite decât în comun.**

51. Totodată, art. 349 din Codul civil stabilește, coproprietarii vor împărți beneficiile și vor suporta sarcinile proprietății comune pe cote-părți proporțional cotei lor părți.

52. În acest context, Curtea menționează că, în cazul unui imobil cu mai multe locuințe, proprietarii de locuințe individuale dețin inclusiv un drept de coproprietate comună și forțată asupra spațiilor cu altă destinație decât cea de locuință.

53. În același timp, Curtea observă că, potrivit art. 5 din Legea condominiului în fondul locativ, proprietatea comună în condominiu include toate părțile proprietății aflate în folosință comună: terenul pe care este construit blocul (blocurile), zidurile, acoperișul, terasele, coșurile de fum, casele scărilor, holurile, subsolurile, pivnițele și etajele tehnice, tubaturile de gunoi, ascensoarele, utilajul și sistemele inginerești din interiorul sau exteriorul locuințelor (încăperilor), care deserveșc mai multe locuințe (încăperi), terenurile aferente în hotarele stabilite cu elemente de înverzire, alte obiecte destinate deservirii proprietății imobiliare a condominiului.

54. De asemenea, Curtea observă că art. 12 alin. (4) și (5) din Legea condominiului în fondul locativ prevede că proprietarii participă la cheltuielile pentru întreținerea și reparația proprietății comune în condominiu, **iar nefolosirea de către proprietar a locuinței (încăperii) sau refuzul de a folosi proprietatea comună nu constituie temei pentru a-l elibera, integral sau parțial, de cheltuielile comune pentru întreținerea și reparația proprietății comune în condominiu.**

55. Din cele menționate, Curtea subliniază că existența unor spații în proprietate comună și imposibilitatea administrării individuale a acestora de către toți proprietarii impune necesitatea constituirii unei structuri organizate, așa cum este asociația de coproprietari în condominiu, care să acționeze în numele și pentru interesul comun al tuturor coproprietarilor.

56. Prin urmare, dat fiind faptul că niciunul din proprietari nu poate exercita în mod exclusiv dreptul de proprietate asupra cotei-părți indivize din coproprietatea forțată asupra părților comune, este justificată soluția de a crea asociația de coproprietari.

57. De altfel, în conformitate cu art. 16 alin. (1) din Legea condominiului în fondul locativ, asociația de coproprietari se înființează pentru întreținerea, exploatarea și reparația locuințelor (încăperilor) ce le aparțin și a proprietății comune din condominiu, pentru asigurarea membrilor asociației cu servicii comunale și cu alte servicii, pentru reprezentarea și apărarea intereselor acestora, iar potrivit art. 21 lit. d) și e) din aceeași lege, asociația de coproprietari este obligată să asigure starea tehnico-sanitară cuvenită a bunurilor comune din condominiu, precum și să asigure respectarea intereselor tuturor membrilor asociației la stabilirea condițiilor și modului de posedare, folosire și dispunere de proprietatea comună.

58. În același timp, având în vedere scopul de creare a asociației de coproprietari, prevăzut de art. 16 alin. (1) din legea enunțată supra, Curtea reține că legislatorul a instituit reglementări privind calitatea de membru al asociației de coproprietari, stabilind la art. 22 alin. (4) al legii că persoanele care procură locuințe în condominiu, după înființarea asociației de coproprietari, devin membri ai acesteia imediat după dobândirea de către ei a dreptului de proprietate asupra locuinței.

59. Din prevederile legale enunțate, Curtea subliniază, calitatea de membru în această asociație este inerent legată de calitatea de proprietar al locuinței.

60. Astfel, devenind proprietarul unui apartament, persoana devine coproprietar al părților comune din această clădire cu mai multe apartamente și implicit membru al asociației de coproprietari în condominiu.

61. Necesitatea apariției unei asemenea asociații este dictată de faptul că există un

imobil în care sunt amplasate mai multe locuințe, iar pentru exploatarea benefică a locuințelor este imperativ necesar să fie administrate un șir de bunuri care nu pot aparține exclusiv unui singur proprietar.

62. Curtea menționează că persoana, în cazul în care decide să cumpere o locuință într-un bloc locativ, acceptă implicit să intre într-o colectivitate, care urmează să fie gestionată și care are bunuri comune.

63. În acest sens, Curtea reține că, în speță, persoana nu se asociază într-o asociație obștească sau într-un partid, prin urmare, asociația de coproprietari în condominiu nu are la bază conceptul de liberă asociere.

64. De asemenea, Curtea reține că, pentru a nu ajunge la deteriorarea elementelor comune ale clădirii, se impune implicarea statului pentru a stabili reglementări cu caracter obligatoriu de asociere în scopul de administrare și gestionare a bunului comun.

65. Curtea relevă că asocierea obligatorie în condominiu este un instrument eficient de soluționare calitativă a problemelor de administrare și gestionare a proprietății comune, care are la bază instrumente clare ce reglementează raporturile dintre coproprietari, inclusiv atribuțiile și mecanisme de îndeplinire a sarcinilor ce revin fiecărui participant la aceste raporturi.

66. În acest sens, Curtea reține că prin constituirea asociațiilor de coproprietari în condominiu legislatorul a urmărit scopul de a proteja unele interese de ordin general. Or, administrarea și gestionarea în bune condiții a proprietății comune nu se poate realiza decât în cadrul unei structuri asociative. Prin urmare, impunerea creării asociațiilor de coproprietari prin lege nu este un scop în sine, **dar este o cale de asigurare a procesului de întreținere a blocurilor locative pentru interesul comun al tuturor coproprietarilor.**

67. Astfel, Curtea conchide că în anumite situații legislatorul poate institui forme speciale de asociere și, pornind de la obiectivul pe care îl urmăresc, **acestea nu pot fi considerate asociații în sensul dreptului la libera asociere. Or, asociația de coproprietari se circumscrie anume acestei situații.**

68. Curtea menționează că asocierea obligatorie a proprietarilor dintr-un bloc locativ este un mecanism uzual de reglementare în sistemele de drept europene. Astfel, o analiză a reglementării condominiului în dreptul european arată că unele state recunosc ca „asociere” colectivitatea tuturor proprietarilor din condominiu, fie prin instituirea obligației de a forma o asociație (*Estonia, Belgia*), fie prin atribuirea prin lege a statutului de persoană juridică colectivității (Franța), fie prin recunoașterea că toți proprietarii alcătuiesc o „comunitate” în numele căreia acționează un administrator, comunitatea fiind o quasi-asociație cu capacitate civilă parțială (*Italia, Germania*).

69. În baza argumentelor invocate supra, Curtea reține că, în esență, asociația de coproprietari în condominiu este **o formă de asociere specifică și nu are la bază principiile ce guvernează libertatea de asociere cuprinse în art. 41 din Constituție.**

70. Cu referire la alegațiile autorului excepției de neconstituționalitate privind existența unei situații de discriminare în raport cu proprietarii locuințelor, care nu fac parte din condominiu și nu au o asemenea asociație, Curtea menționează că prevederea supusă controlului constituționalității nu aduce atingere principiului egalității tuturor în fața legii, deoarece în acest caz un astfel de proprietar **devine subiectul unui alt tip de relații juridice legate de exercitarea dreptului de proprietate asupra bunurilor comune.**

71. Pentru aceste considerente, Curtea reține că prevederile articolului 22 alin. (4) din Legea condominiului în fondul locativ nu pot fi calificate ca fiind contrare dispozițiilor constituționale.

Din aceste motive, în temeiul articolelor 135 alin. (1) lit. a) și g) și 140 din Constituție,

26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 6, 61, 62 lit. a) și e), și 68 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. Se *respinge* excepția de neconstituționalitate ridicată de avocatul Igor Chiriac în dosarul nr.3-40/16, pendinte la Judecătoria Ciocana, mun.Chișinău.
2. Se *recunoaște constituțional* articolul 22 alineatul (4) din Legea condominiului în fondul locativ nr. 913-XIV din 30 martie 2000.
3. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Alexandru TĂNASE

Nr. 20. Chișinău, 20 iulie 2016.

HCC20/2016
Внутренний номер: 367140
[Varianta în limba de stat](#)

[Карточка документа](#)

Республика Молдова

КОНСТИТУЦИОННЫЙ СУД

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 20
от 20.07.2016

**об исключительном случае неконституционности
статьи 22 ч. (4) Закона о кондоминиуме в жилищном
фонде № 913-XIV от 30 марта 2000 года (членство в
ассоциации совладельцев в кондоминиуме)
(Обращение № 64g/2016)**

Опубликован : 21.10.2016 в Monitorul Oficial Nr. 361-367 статья № : 81 Дата
вступления в силу : 20.07.2016

Именем Республики Молдова,
Конституционный суд в составе:
Александру ТЭНАСЕ, *председатель*,
Аурел БЭЕШУ,
Игорь ДОЛЯ,
Виктор ПОПА,
Вячеслав ЗАПОРОЖАН, *судьи*,
при участии *секретаря заседания* Алены Балабан,
принимая во внимание обращение, представленное и зарегистрированное 27 мая
2016 года,
рассмотрев указанное обращение в открытом пленарном заседании, учитывая
акты и материалы дела,
проведя обсуждение в совещательной комнате,
выносит следующее постановление.

ПРОЦЕДУРНЫЕ ВОПРОСЫ

1. Основанием для рассмотрения дела послужило обращение об исключительном случае неконституционности ст. 22 ч. (4) Закона о кондоминиуме в жилищном фонде № 913-XIV от 30 марта 2000, заявленное адвокатом Игорем Кирияком в деле № 3-40/16, находящемся в производстве суда сектора Чокана мун. Кишинэу.
2. Обращение было представлено в Конституционный суд 27 мая 2016 года судьей суда сектора Чокана мун. Кишинэу, Натальей Иордаки, в соответствии с положениями ст. 135 ч. (1) п. а) и г) Конституции, в свете ее толкования Постановлением Конституционного суда № 2 от 9 февраля 2016 года, а также

Положением о порядке рассмотрения обращений, представленных в Конституционный суд.

3. Автор обращения, в сущности, считает, что оспариваемые положения противоречат статьям 16, 41 и 54 Конституции.

4. Определением Конституционного суда от 8 июля 2016 года, без вынесения решения по существу, обращение было признано приемлемым.

5. В ходе рассмотрения обращения Конституционный суд затребовал мнения Парламента, Президента Республики Молдова и Правительства.

6. В открытом пленарном заседании обращение поддержал автор обращения, адвокат Игорь Кирияк. Парламент представлял Серджиу Бивол, начальник отдела в главном юридическом управлении Секретариата Парламента. Правительство представляли Ион Стратулат, заместитель министра регионального развития и строительства, и Игорь Виеру, заместитель начальника в юридическом управлении Министерства регионального развития и строительства.

ОБСТОЯТЕЛЬСТВА ОСНОВНОГО СПОРА

7. М. П. 11 июля 2014 года приобрел у КО „Ecosem Grup” ООО квартиру, расположенную в мун. Кишинэу. Он не давал своего согласия на вступление в Ассоциацию совладельцев в кондоминиуме № 55/286, так как постоянно проживал за пределами Республики Молдова и не участвовал в реализации интересов данной ассоциации.

8. М.П. 28 октября 2015 года обратился с заявлением в Ассоциацию совладельцев в кондоминиуме № 55/286, запросив информацию о ее создании с предоставлением копий учредительных документов, а также другую информацию личного характера, касающуюся его прав и интересов.

9. Другим заявлением М.П. потребовал исключить его из Ассоциации совладельцев в кондоминиуме № 55/286. На заявление М.П. Ассоциация совладельцев в кондоминиуме № 55/286 не отреагировала.

10. Адвокат заявителя, Игорь Кирияк, 23 марта 2016 года обратился в суд сектора Чокана мун. Кишинэу с исковым заявлением против Ассоциации совладельцев в кондоминиуме № 55/286, потребовав исключить М.П. из членов Ассоциации совладельцев в кондоминиуме № 55/286.

11. В судебном заседании от 18 мая 2016 года адвокат Игорь Кирияк обратился с ходатайством об исключительном случае неконституционности ст. 22 ч. (4) Закона о кондоминиуме в жилищном фонде.

12. Определением от того же числа судебная инстанция вынесла решение о направлении обращения об исключительном случае неконституционности в Конституционный суд для разрешения.

ПРИМЕНИМОЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО

13. Применимые положения Конституции (повторное опубликование в М.О., 2016г., № 78, ст. 140):

Статья 16

Равенство

«(1) Уважение и защита личности составляют первостепенную обязанность государства.

(2) Все граждане Республики Молдова равны перед законом и властями независимо от расы, национальности, этнического происхождения, языка, религии, пола, взглядов, политической принадлежности, имущественного положения или социального происхождения».

Статья 41

Свобода партий и других общественно-политических организаций

«(1) Граждане могут свободно объединяться в партии и другие общественно-политические организации, способствующие выявлению и выражению политической воли граждан и участвующие в выборах в соответствии с законом.

(2) Партии и другие общественно-политические организации равны перед законом.

(3) Государство обеспечивает соблюдение прав и законных интересов партий и других общественно-политических организаций.

(4) Партии и другие общественно-политические организации, цели или деятельность которых направлены против политического плюрализма, принципов правового государства, суверенитета, независимости и территориальной целостности Республики Молдова, являются неконституционными.

(5) Тайные объединения запрещены.

(6) Запрещается деятельность партий, состоящих из иностранных граждан.

(7) Государственные должности, занятие которых несовместимо с членством в партиях, устанавливаются органическим законом».

14. Применимые положения Закона о кондоминиуме в жилищном фонде № 913-XIV от 30 марта 2000 года (М.О., 2000, № 130-132, ст. 915):

Статья 5

Общее имущество

«Общее имущество в кондоминиуме включает все части собственности, находящиеся в общем пользовании: земельный участок, на котором находится здание (здания), стены, крышу, террасы, дымоходы, лестничные клетки, холлы, подвалы, погреба и технические этажи, мусоропроводы, лифты, внутриквартирное и внеквартирное инженерное оборудование и системы, обслуживающие несколько квартир (помещений), прилегающие земельные участки в установленных границах с элементами озеленения, иные объекты, предназначенные для обслуживания недвижимого имущества кондоминиума».

Статья 21

Обязанности ассоциации совладельцев

«Ассоциация совладельцев обязана:

a) обеспечивать выполнение положений настоящего закона, других нормативных актов, устава ассоциации;

b) заключать от имени собственников договоры с поставщиками коммунальных услуг и на их основе – договоры с собственниками/нанимателями квартир или, по обстоятельствам, обеспечивать процесс заключения договоров между поставщиками услуг и собственниками/нанимателями квартир;

c) обеспечивать выполнение всеми членами ассоциации их обязанностей по содержанию и ремонту недвижимого имущества в кондоминиуме;

d) обеспечивать надлежащее санитарно-техническое состояние общего имущества в кондоминиуме;

e) обеспечивать соблюдение интересов всех членов ассоциации при установлении условий и порядка владения, пользования и распоряжения общей собственностью, распределении между собственниками расходов по содержанию и ремонту общего имущества в кондоминиуме;

f) представлять в случаях, предусмотренных законодательством и уставом ассоциации, интересы членов ассоциации в отношениях с физическими и юридическими лицами».

Статья 22

Членство в ассоциации совладельцев

«(1) Членами ассоциации совладельцев являются все собственники квартир (помещений) в кондоминиуме.

(2) Членами ассоциации совладельцев автоматически становятся юридические лица - государственные и/или муниципальные предприятия, которым принадлежит право хозяйственного ведения или оперативного управления квартирами (помещениями) в кондоминиуме.

(3) Членство в ассоциации совладельцев возникает с момента ее государственной регистрации в установленном порядке.

(4) Лица, приобретающие квартиры (помещения) в кондоминиуме после создания ассоциации совладельцев, становятся ее членами немедленно после возникновения у них права собственности на квартиру (помещение).

[...]».

15. Применимые положения Всеобщей декларации прав человека (принята в Нью-Йорке 10 декабря 1948 года, к которой Республика Молдова присоединилась Постановлением Парламента № 217-XII от 28 июля 1990 г.):

Статья 20

«1. Каждый человек имеет право на свободу мирных собраний и ассоциаций.

2. Никто не может быть принужден вступать в какую-либо ассоциацию».

16. Применимые положения Европейской конвенции о защите прав человека и основных свобод, с изменениями и дополнениями, внесенными дополнительными Протоколами (принята в Риме 4 ноября 1950 года и ратифицирована Республикой Молдова Постановлением Парламента № 1298-XIII от 24 июля 1997 г.):

Статья 11

Свобода собраний и ассоциаций

«1. Каждый имеет право на свободу мирных собраний и свободу ассоциации с другими, включая право создавать профсоюзы и вступать в них для защиты своих интересов.

2. Осуществление этих прав не подлежит никаким ограничениям, кроме тех, которые предусмотрены законом и необходимы в демократическом обществе в интересах национальной безопасности и общественного спокойствия, в целях предотвращения беспорядков и преступлений, защиты здоровья и нравственности или защиты прав и свобод других лиц. Настоящая статья не препятствует введению законных ограничений на осуществление этих прав лицами, входящими в состав вооруженных сил, полиции и государственного управления».

17. Применимые положения Международного пакта о гражданских и политических правах (принят в Нью-Йорке 16 декабря 1966 года и ратифицирован Республикой Молдова Постановлением Парламента № 217-XII от 28 июля 1990 г.):

Статья 22

«1. Каждый человек имеет право на свободу ассоциации с другими, включая право создавать профсоюзы и вступать в таковые для защиты своих интересов.

2. Пользование этим правом не подлежит никаким ограничениям, кроме тех, которые предусматриваются законом и которые необходимы в демократическом обществе в интересах государственной или общественной безопасности, общественного порядка, охраны здоровья и нравственности населения или защиты прав и свобод других лиц. Настоящая статья не препятствует введению законных ограничений пользования этим правом для лиц, входящих в состав вооруженных сил и полиции.

3. Ничто в настоящей статье не дает права Государствам, участвующим в

Конвенции Международной организации труда 1948 года относительно свободы ассоциаций и защиты права на организацию, принимать законодательные акты в ущерб гарантиям, предусматриваемым в указанной Конвенции, или применять закон таким образом, чтобы наносился ущерб этим гарантиям».

ВОПРОСЫ ПРАВА

18. Исходя из содержания обращения, Конституционный суд отмечает, что оно, по сути, касается членства в ассоциации совладельцев в кондоминиуме.

19. Таким образом, обращение касается ряда взаимосвязанных конституционных элементов и принципов, таких как право на свободное объединение и принцип недискриминации.

А. ПРИЕМЛЕМОСТЬ ОБРАЩЕНИЯ

20. Своим определением от 8 июля 2016 года Конституционный суд проверил соблюдение следующих требований приемлемости:

(1) Предмет исключительного случая неконституционности относится к категории актов, указанных в ст. 135 ч. (1) п. а) Конституции

21. В соответствии со ст. 135 ч. (1) п. а) Конституции, контроль конституционности законов, в данном случае Закона о кондоминиуме в жилищном фонде № 913-XIV от 30 марта 2000 года, относится к компетенции Конституционного суда.

(2) Обращение об исключительном случае неконституционности может быть внесено одной из сторон или ее представителем, либо судебной инстанцией по собственной инициативе

22. Обращение об исключительном случае неконституционности, заявленное адвокатом Игорем Кирияком по делу № 3-40/16, находящемуся в производстве суда сектора Чокана мун. Кишинэу, подано субъектом, наделенным данным правом, в соответствии со ст. 135 ч. (1) п. а) и п. г) Конституции, в свете его толкования Постановлением Конституционного суда № 2 от 9 февраля 2016 года.

(3) Оспариваемые положения подлежат применению при разрешении рассматриваемого дела

23. Конституционный суд подчеркивает, что прерогатива разрешения исключительных случаев неконституционности, которой он наделен статьей 135 ч. (1) п. г) Конституции, предполагает установление соотношения между законодательными нормами и положениями Конституции, с учетом принципа ее верховенства и **применимости оспариваемых положений при рассмотрении судом основного спора.**

24. Конституционный суд отмечает, что предметом исключительного случая неконституционности являются положения ст. 22 ч. (4) Закона о кондоминиуме в жилищном фонде, предусматривающие, что *лица, приобретающие квартиры (помещения) в кондоминиуме после создания ассоциации совладельцев, становятся ее членами немедленно после возникновения у них права собственности на квартиру (помещение).*

25. Конституционный суд принимает аргументы автора обращения, согласно которым оспариваемые положения применимы при разрешении данного дела, поскольку на их основании возникли правовые отношения, которые продолжают производить эффекты и имеют решающее значение в разрешении спора о членстве в Ассоциации совладельцев в кондоминиуме.

(4) По предмету обращения не существует ранее принятого постановления Конституционного суда

26. Конституционный суд отмечает, что оспариваемые нормы ранее не являлись предметом конституционного контроля.

27. Так, Конституционный суд считает, что обращение не может быть отклонено как недопустимое и не существует никаких других оснований для прекращения производства по делу в соответствии со ст. 60 Кодекса конституционной юрисдикции.

28. Конституционный суд отмечает, что автор обращения ссылается на нарушение статьей 22 ч. (4) Закона о кондоминиуме в жилищном фонде, в части обязанности собственника квартиры (помещения) в кондоминиуме стать членом ассоциации совладельцев, положений ст. 16, 41 и 54 Конституции, а также ст. 20 Всеобщей декларации прав человека, ст. 11 Европейской конвенции о защите прав человека и основных свобод (далее – *Европейская конвенция*) и ст. 22 Международного пакта о гражданских и политических правах.

29. Таким образом, для разъяснения вопросов, затронутых в обращении, Конституционный суд будет исходить из положений статьи 41 в сочетании со ст. 16 Конституции, принимая во внимание также принципы, закрепленные в практике Европейского суда по правам человека (далее – *Европейский суд*). В то же время Конституционный суд отмечает, что положения ст. 54, на которые ссылается автор обращения, не имеют отношения к оспариваемым нормам.

В. СУЩЕСТВО ДЕЛА

ПРЕДПОЛАГАЕМОЕ НАРУШЕНИЕ СТ. 41 В СОЧЕТАНИИ СО СТ. 16 КОНСТИТУЦИИ

30. Автор обращения утверждает, что положения ст. 22 ч. (4) Закона о кондоминиуме в жилищном фонде противоречат ст. 16 Конституции, согласно которой:

«(1) Уважение и защита личности составляют первостепенную обязанность государства.

(2) Все граждане Республики Молдова равны перед законом и властями независимо от расы, национальности, этнического происхождения, языка, религии, пола, взглядов, политической принадлежности, имущественного положения или социального происхождения».

31. Автор обращения также считает, что оспариваемые положения противоречат ст. 41 Конституции, которая гласит:

«(1) Граждане могут свободно объединяться в партии и другие общественно-политические организации, способствующие выявлению и выражению политической воли граждан и участвующие в выборах в соответствии с законом.

(2) Партии и другие общественно-политические организации равны перед законом.

[...]».

1. Аргументы автора обращения

32. В обоснование обращения адвокат Игорь Кирияк утверждает, что положения ст. 22 ч. (4) Закона о кондоминиуме в жилищном фонде нарушают право на свободное объединение, гарантированное ст. 41 Конституции, поскольку собственник жилья не давал своего согласия на вступление в ассоциацию совладельцев в кондоминиуме. Кроме того, он считает, что осуществление права на свободное объединение состоит в праве лица принадлежать к определенной ассоциации, но не по принуждению.

33. Автор обращения также считает, что путем автоматического включения в члены ассоциации совладельцев создается дискриминационная ситуация в отношении собственников жилья в кондоминиуме по сравнению с собственниками жилья, которые не входят в кондоминиум и не имеют подобной ассоциации.

2. Аргументы органов власти

34. В своем письменном мнении Парламент отметил, что, учитывая цели создания ассоциации совладельцев в кондоминиуме, необходимость вступления в ассоциацию совладельцев является очевидной. Членство в ассоциации оправдано и в случае отчуждения жилья, в результате которого новый собственник становится правопреемником и приобретает все права и обязанности бывшего собственника в кондоминиуме.

35. В поддержку конституционности ст. 22 ч. (4) Закона о кондоминиуме в жилищном фонде, Парламент пояснил, что ассоциации совладельцев в кондоминиуме были созданы законодателем с целью реализации общих интересов, без ущерба для принципа равенства всех граждан перед законом.

36. Президент Республики Молдова отметил, что, поскольку предмет данного дела вписывается в плоскость права собственности, в частности, собственности в кондоминиуме, собственники жилья в кондоминиуме обязаны соблюдать в полной мере положения закона по обслуживанию и ремонту жилья (помещений) и совместной собственности, оплаты взносов за услуги, за содержание и ремонт совместной собственности в жилом доме.

37. Кроме того, в представленном мнении отмечается, что собственник недвижимости в кондоминиуме должен соблюдать свои гражданские обязанности, возникающие в результате владения общей совместной собственностью, в пределах своей доли.

38. По мнению Правительства, право, о нарушении которого заявлено, не является абсолютным. Государство может ограничить осуществление права на свободное объединение, но ограничения должны быть предусмотрены законом, преследовать законную цель и быть необходимыми в демократическом обществе. Установив ограничение, законодатель преследовал цель защитить права и интересы собственников жилья в кондоминиуме, а также обеспечить эффективную эксплуатацию недвижимости и деятельность ассоциаций совладельцев в кондоминиуме.

39. Правительство также считает, что ассоциация совладельцев в кондоминиуме была создана законом в целях достижения общих интересов, а именно, для эффективного управления многоквартирными зданиями, с учетом интересов совладельцев, обеспечивая их добрососедство.

3. Оценка Конституционного суда

3.1. Общие принципы

40. В своей предыдущей практике Конституционный суд отмечал, что право на свободное объединение, закрепленное в ст. 41 Конституции, предусматривает возможность для граждан свободно объединяться в партии или общественно-политические организации, или иные виды и формы организаций, деятельность которых не направлена на получение и распределение выгоды.

41. В Постановлении № 28 от 21 февраля 1996 года Конституционный суд установил:

«[Право на объединение] предусматривает возможность граждан свободно объединяться в партии и другие общественно-политические организации, [...] или другие виды и формы организаций [...] в целях участия в политической, научной, социальной и культурной жизни или реализации ряда общих законных интересов».

42. Конституционный суд отмечает, что свобода объединения в любые другие структуры или организации гарантирована международными актами в свете ст. 4 Конституции, которая предусматривает, что конституционные положения о правах и свободах человека толкуются и применяются в соответствии со Всеобщей декларацией прав человека, пактами и другими договорами, одной из сторон

которых является Республика Молдова.

43. Так, свобода объединения закреплена в ст. 20 Всеобщей декларации прав человека, предусматривающей, что каждый человек имеет право на свободу мирных собраний и ассоциаций, и никто не может быть принужден вступать в какую-либо ассоциацию. Аналогичные положения содержатся в ст. 11 Европейской конвенции, а также в ст. 21 Международного пакта о гражданских и политических правах.

44. Тем не менее, Европейский суд в своей практике установил, что обязанность принадлежать к какой-либо [организации], имеющей статус учреждения публичного права, созданной законом или в соответствии с законом, осуществляющей деятельность в общественных интересах и представляющей общие интересы, не является ассоциацией в смысле ст. 11 Конвенции (см. *Бота против Румынии, с соответствующими изменениями, № 24057/03, решение от 12 октября 2004 г., Ле Конт, Ван Левен и Де Мейер против Бельгии, № 6878/75 и 7238/75, постановление от 23 июня 1981 г., §§ 64-65*).

45. В деле *Велас Симон против Испании* (решение от 8 июля 1992 года) Европейский суд также отмечал, что обязательная принадлежность граждан к учреждениям публичного права не противоречит ст. 11 Конвенции, поскольку положения данной статьи не обеспечивают защиту в отношении официальных учреждений.

46. В контексте вышеизложенного Конституционный суд подчеркивает, что в определенных ситуациях законодатель может установить особые формы объединения для защиты общих интересов, которые, в свете поставленных перед ними целей, в сущности, не вписываются в понятие свободного объединения, предусмотренное в ст. 11 Европейской конвенции.

3.2. Применение принципов при рассмотрении настоящего дела

47. Конституционный суд подчеркивает, что Законом о кондоминиуме в жилищном фонде установлена особая форма объединения собственников жилья.

48. Конституционный суд отмечает, что положения данного закона регламентируют права собственности в кондоминиуме, создание, использование, отчуждение недвижимости и передачу прав на нее кондоминиуму, форму управления недвижимостью, а также порядок создания, регистрации, деятельности и ликвидации ассоциаций совладельцев в кондоминиуме.

49. Кондоминиумом является единый комплекс недвижимого имущества, который включает земельный участок в установленных границах и расположенные на нем жилые здания (здание), другие объекты недвижимости, в котором отдельные части – квартиры, нежилые помещения находятся в частной, государственной или муниципальной собственности, а остальные – **в общей неделимой собственности**.

50. Согласно ст. 355 ч. (1) Гражданского кодекса, если в здании есть предназначенные для жилья либо имеющие другое назначение площади, принадлежащие разным собственникам, каждый из них обладает правом принудительной и бессрочной общей долевой собственности на части здания, которые, будучи предназначенными для пользования площадями, **не могут использоваться иначе, как сообща**.

51. В то же время ст. 349 Гражданского кодекса устанавливает, что участники долевой собственности распределяют выгоду и несут обременения долевой собственности пропорционально своим долям.

52. В связи с этим Конституционный суд отмечает, что в многоквартирном доме собственники жилья обладают также и правом принудительной общей долевой собственности на помещения, не предназначенные для жилья.

53. Конституционный суд также подчеркивает, что, согласно ст. 5 Закона о

кондоминиуме в жилищном фонде, общее имущество в кондоминиуме включает все части собственности, находящиеся в общем пользовании: земельный участок, на котором находится здание (здания), стены, крышу, террасы, дымоходы, лестничные клетки, холлы, подвалы, погреба и технические этажи, мусоропроводы, лифты, внутриквартирное и внеквартирное инженерное оборудование и системы, обслуживающие несколько квартир (помещений), прилегающие земельные участки в установленных границах с элементами озеленения, иные объекты, предназначенные для обслуживания недвижимого имущества кондоминиума.

54. Конституционный суд отмечает, что ст. 12 ч. (4) и ч. (5) Закона о кондоминиуме в жилищном фонде предусматривает, что собственники участвуют в расходах по содержанию и ремонту общего имущества в кондоминиуме, а **неиспользование собственником принадлежащей ему квартиры (помещения) либо отказ от пользования общим имуществом не является основанием для освобождения его полностью или частично от участия в общих расходах по содержанию и ремонту общего имущества в кондоминиуме.**

55. Исходя из этого, Конституционный суд подчеркивает, что наличие помещений, находящихся в общей собственности, и невозможность их индивидуального администрирования всеми совладельцами требует создания организованной структуры, какой является ассоциация совладельцев в кондоминиуме, которая будет действовать от имени и в интересах всех собственников.

56. Таким образом, поскольку ни один из собственников не может осуществлять исключительное право собственности на свою долю, неделимую от принудительной общей долевой собственности, **создание ассоциации совладельцев является оправданным.**

57. В соответствии со ст. 16 ч. (1) Закона о кондоминиуме в жилищном фонде, ассоциация совладельцев создается для содержания, эксплуатации и ремонта принадлежащих им квартир (помещений) и общего имущества в кондоминиуме, обеспечения членом ассоциации коммунальными и другими услугами, представления и защиты их интересов. Согласно ст. 21 п. d) и п. e) данного закона, ассоциация совладельцев обязана обеспечивать надлежащее санитарно-техническое состояние общего имущества в кондоминиуме, соблюдение интересов всех членом ассоциации при установлении условий и порядка владения, пользования и распоряжения общей собственностью.

58. Учитывая цель создания ассоциации совладельцев, предусмотренную ст. 16 ч. (1) вышеуказанного закона, Конституционный суд отмечает, что законодатель установил положения, касающиеся членства в ассоциации совладельцев, предусмотрев в ст. 22 ч. (4) закона, что лица, приобретающие квартиры в кондоминиуме после создания ассоциации совладельцев, становятся ее членами сразу после возникновения у них права собственности на квартиру.

59. Из вышеперечисленных норм Конституционный суд приходит к выводу, что членство в данной ассоциации неразрывно связано с правом собственности на жилье.

60. Так, став собственником квартиры, лицо становится совладельцем общих частей многоквартирного здания и, одновременно, членом ассоциации совладельцев в кондоминиуме.

61. Создание подобной ассоциации продиктовано существованием многоквартирного дома, для эффективной эксплуатации которого возникает необходимость содержать в хорошем состоянии целый ряд объектов, которые не могут принадлежать одному владельцу.

62. Конституционный суд отмечает, что, приобретая квартиру в жилом доме, **тем самым лицо дает свое согласие на вступление в сообщество**, которым необходимо управлять и которое владеет общим имуществом.

63. Конституционный суд отмечает, что в данном случае лицо не вступает в общественную организацию или партию, соответственно, ассоциация совладельцев в кондоминиуме не основана на концепции свободного объединения.

64. Конституционный суд также отмечает, что во избежание повреждения частей общего пользования в здании необходимо участие государства в установлении обязательных положений для объединения с целью содержания в хорошем состоянии и управления общим имуществом.

65. Конституционный суд подчеркивает, что обязательное объединение в кондоминиум – это эффективный инструмент, способный качественно решить проблемы управления и эксплуатации общего имущества, обладающий четкими механизмами, регулирующими отношения между совладельцами, включая полномочия и методы, направленные на выполнение каждым участником отношений возложенных на него задач.

66. В связи с этим Конституционный суд отмечает, что при создании ассоциаций совладельцев в кондоминиуме, законодатель ставил перед собой цель защитить определенные общие интересы. Ведь качественное управление и содержание общего имущества может быть реализовано только в рамках коллективной структуры. Таким образом, установленное законом создание ассоциаций совладельцев не является самоцелью, **а способом обеспечения процесса обслуживания жилых домов** в интересах всех совладельцев.

67. Так, Конституционный суд приходит к выводу, что при определенных обстоятельствах законодатель может устанавливать особые формы объединений, которые, исходя из преследуемых целей, **не могут рассматриваться как ассоциации в смысле права на свободное объединение. Ассоциация совладельцев является именно таким случаем.**

68. Конституционный суд отмечает, что обязательное объединение совладельцев жилого дома является типичным механизмом регулирования в европейских правовых системах. Так, анализ регламентирования кондоминиума в европейском праве показывает, что некоторые государства признают как «объединение» коллектив, включающий всех собственников кондоминиума путем обязательного объединения в ассоциацию (*Эстония, Бельгия*), либо законодательного придания сообществу статуса юридического лица (*Франция*), либо признания того, что все владельцы формируют «сообщество», квази-ассоциацию с частичной гражданской правоспособностью, от имени которой выступает управляющий (*Италия, Германия*).

69. Исходя из вышеизложенного, Конституционный суд отмечает, что, по сути, ассоциация совладельцев в кондоминиуме является **особой формой объединения, не основанной на принципах свободы объединения, установленных ст. 41 Конституции.**

70. Относительно утверждений автора о наличии дискриминации в отношении собственников жилья, входящих в кондоминиум, по сравнению с теми, кто не входит в кондоминиум и не имеют подобной ассоциации, Конституционный суд отмечает, что положение, подвергнутое контролю конституционности, не затрагивает принцип равенства всех перед законом, поскольку в данном случае эти собственники **становятся субъектами другого типа правовых отношений, связанных с осуществлением права собственности на общее имущество.**

71. По этим основаниям Конституционный суд считает, что положения ст. 22 ч.

(4) Закона о кондоминиуме в жилищном фонде не могут рассматриваться как противоречащие конституционным нормам.

Исходя из этого, руководствуясь положениями ст. 135 ч. (1) п. а) и g), ст. 140 Конституции, ст. 26 Закона о Конституционном суде, ст. 6, 61, 62 п. а) и п. е), ст. 68 Кодекса конституционной юрисдикции, Конституционный суд ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Признать необоснованным обращение об исключительном случае неконституционности, заявленное адвокатом Игорем Кирияком в деле № 3-40/16, находящемся в производстве суда сектора Чокана мун. Кишинэу.

2. Признать конституционной ст. 22 ч. (4) Закона о кондоминиуме в жилищном фонде № 913-XIV от 30 марта 2000 года.

3. Настоящее постановление является окончательным, обжалованию не подлежит, вступает в силу со дня принятия и публикуется в «*Monitorul Oficial al Republicii Moldova*».

**ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
КОНСТИТУЦИОННОГО СУДА**

Александру ТЭНАСЕ

№ 20. Кишинэу, 20 июля 2016 г.

DCC16/2018
ID intern unic: 375453
[Версия на русском](#)

[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE Nr. 16
din 09.02.2018

**de inadmisibilitate a sesizării nr. 14g/2018
privind excepția de neconstituționalitate a art. 123 alin.(2)
din Codul de procedură civilă și a unor prevederi din Regulamentul
cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale
și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și
condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire
și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din
19 februarie 2002**

Publicat : 18.05.2018 în Monitorul Oficial Nr. 157-166 art Nr : 81 Data intrării in vigoare :
09.02.2018

Curtea Constituțională, statuând în componența:
DI Aurel BĂIEȘU, *președinte de ședință*,
DI Igor DOLEA,
Dna Victoria IFTODI,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dnei Aliona Balaban, *grefier*,
Având în vedere sesizarea depusă la 29 ianuarie 2018,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 9 februarie 2018 în camera de consiliu,
Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a art.123 alin.(2) din Codul de procedură civilă nr. 225-XV din 30 mai 2003 și a punctelor 8/1-8/5 din Anexa nr. 7 la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002 [în redacția Hotărârii Guvernului nr. 707 din 20 septembrie 2011 cu privire la unele măsuri de eficientizare a funcționării sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică], ridicată de către avocatul Dumitru Buliga, în dosarul

nr. 2c-510/16, pendinte la Judecătoria Chișinău (sediul central).

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională, la 29 ianuarie 2018, de către judecătorul Nicolae Șova, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 2 iunie 2016, Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr.73 a depus la Judecătoria Chișinău (sediul central) o cerere de chemare în judecată împotriva Societății Comerciale „IMC Market” SRL, cu privire la încasarea datoriei în sumă de 248 151 lei și 62 bani și a cheltuielilor de judecată.

4. În cererea de chemare în judecată au fost invocate prevederile punctelor 8/1-8/5 din Anexa nr. 7 la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002 [în redacția Hotărârii Guvernului nr. 707 din 20 septembrie 2011 cu privire la unele măsuri de eficientizare a funcționării sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică], precum și s-a făcut referire la unele hotărâri judecătorești irevocabile, care sunt întemeiate pe prevederile menționate.

5. În cadrul ședinței de judecată din 27 decembrie 2017, avocatul Dumitru Buliga, în calitate de reprezentant al Societății Comerciale „IMC Market” SRL, a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor menționate la § 1.

6. Prin încheierea din aceeași dată, instanța de judecată a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării în adresa Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

[...]”

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003 (republicat: M.O., 2013, nr.130-134, art.415) sunt următoarele:

Articolul 123

Temeiurile degrevării de probațiune

„[...]”

(2) Faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o pricină civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă pricina și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte pricini civile la care participă aceleași persoane.

[...]”

9. Prevederile relevante din Anexa nr.7 la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/ reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.191 din 19 februarie 2002 (M.O., 2002, nr.29-31, art.263), sunt următoarele:

„8/1. În cazul deconectării integrale deja efectuate a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire, cu instalarea altei surse de încălzire pentru întreținerea temperaturii constante în încăperea la un nivel de cel puțin +18 C, consumatorul va achita plata pentru încălzire în mărime de:

10%, începând cu 1 octombrie 2011;

15%, începând cu 1 octombrie 2012;

20%, începând cu 1 octombrie 2013

din costul energiei termice calculate pentru un metru pătrat al apartamentului (încăperii locuibile în cămine).

Plata stabilită în alineatul unu din prezentul punct va fi distribuită în aceeași perioadă de încălzire, în mod obligatoriu, de către gestionarul fondului de locuințe sau furnizor la reducerea plăților pentru consumatorii conectați la sistemul centralizat de alimentare cu căldură, conform calculului efectuat și semnat de către gestionar și furnizor, în cazul contractelor încheiate de furnizor cu gestionarul, sau furnizor și consumator, în cazul contractelor încheiate direct de furnizor cu consumatorul.

8/2. În cazul deconectării integrale deja efectuate a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire fără instalarea altei surse de încălzire pentru întreținerea temperaturii constante în încăperea la un nivel de cel puțin +18 C, consumatorul va achita plata pentru încălzire în mărime de 20% din costul energiei termice calculate pentru un metru pătrat al apartamentului (încăperii locuibile în cămine), începând cu 1 octombrie 2011.

8/3. Luând în considerare existența pierderilor normative de energie termică în încăperile tehnice (etaje tehnice și subsoluri) care mențin în stare funcțională sistemele inginerești de alimentare cu apă și de canalizare în perioada rece, necesitatea încălzirii locurilor de uz comun și imposibilitatea deconectării coloanelor de încălzire tranzitorii, în cazul deconectării parțiale deja efectuate a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire, consumatorul va achita plata pentru încălzire în mărime de:

100% – pentru suprafața încăperilor conectate;

20% – pentru suprafața încăperilor deconectate.

8/4. În cazul deconectării parțiale deja efectuate a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire, pentru încăperile auxiliare în cadrul apartamentului, în care nu a fost prevăzută instalarea corpurilor de încălzire, achitarea pentru încălzirea suprafețelor încăperilor auxiliare se va efectua proporțional suprafețelor încăperilor locuibile în care a fost prevăzută instalarea corpurilor de încălzire, neconectate/conectate la sistemul centralizat de încălzire, sau în baza recalculării sarcinii termice a apartamentului (încăperii locuibile în cămine), care vor fi efectuate de către instituțiile de proiectare sau persoanele fizice care dețin licență în acest gen de activitate.

8/5. Deconectarea ulterioară integrală de la sistemul centralizat de încălzire se va efectua doar cu acordul în scris al tuturor proprietarilor de apartamente din cadrul blocului locativ, încăperi locuibile în cămine și gestionarului fondului locativ, cu condiția existenței proiectului reconstrucției sistemului centralizat de încălzire elaborat de către instituțiile de proiectare sau persoanele fizice care dețin licență în acest gen de activitate, pe baza datelor inventarierii sistemului centralizat de încălzire existent și coordonat în modul stabilit. Responsabilitatea asupra veridicității listelor și semnăturilor se pune în seama gestionarului fondului locativ.

[...]"

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prevederile art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora „faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o pricină civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță

specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă pricina și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte pricini civile la care participă aceleași persoane”, restrâng accesul la justiție și încalcă dreptul la apărare al părții în proces, deoarece aceasta este lipsită de posibilitatea de a demonstra propriul adevăr și nu poate să-și exercite dreptul la contestarea unor fapte, stabilite eronat prin hotărârile judecătorești anterioare. În acest sens, rolul instanțelor de judecată este redus doar la pronunțarea unei alte hotărâri având la bază hotărâri judecătorești anterioare.

11. În partea ce ține de neconstituționalitatea prevederilor pct. 8/1-8/5 din Anexa nr. 7 la Regulamentul contestat, introduse prin Hotărârea Guvernului nr. 707 din 20 septembrie 2011, autorul menționează că acestea operează și pentru situațiile anterioare, încălcându-se astfel principiul previzibilității și accesibilității legii.

12. De asemenea, autorul menționează că, deși prevederile contestate urmează să se aplice doar în cazul apartamentelor și încăperilor locuibile în cămine, instanțele de judecată dispun încasarea sumelor pentru achitarea energiei termice și pentru încăperile nelocuibile, încălcându-se astfel dreptul la proprietate.

13. La fel, autorul susține că punctele 8/1-8/5 din Anexa nr. 7 la Regulamentul menționat sunt neconstituționale, întrucât nici o lege nu abilitază Guvernul cu aprobarea unor astfel de norme, iar potrivit prevederilor constituționale, hotărârile Guvernului se aprobă întru executarea legilor.

14. În final, autorul consideră că prevederile contestate contravin articolelor 4 alin. (2), 20, 22, 23 alin. (2), 26 alin. (1) și (2), 46 alin. (1), 54 alin. (1), 76, 102 alin. (2), 116 alin. (1), 127 alin. (1) și 119 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor și a hotărârilor de Guvern, în speță a Codului de procedură civilă și a Hotărârii Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002, ține de competența Curții Constituționale.

17. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de către avocatul Dumitru Buliga, în dosarul nr. 2c-510/16, pendinte la Judecătoria Chișinău (sediul central), este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

18. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit.g) din Constituție, **presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.**

19. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile:

- articolului 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă;

- punctelor 8/1-8/5 din Anexa nr. 7 la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la /reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002 [în redacția Hotărârii Guvernului nr. 707 din 20 septembrie 2011 cu privire la unele măsuri de eficientizare a funcționării sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică].

- Cu privire la punctele 8/1-8/5 din Regulament

20. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că prevederile contestate au constituit anterior obiect al instanței de contencios constituțional, astfel, prin Decizia nr. 7 din 30 decembrie 2011, Curtea Constituțională s-a pronunțat în acest sens și a sistat procesul pentru controlul constituționalității.

21. În decizia menționată, printr-o analiză a prevederilor legale, Curtea a reținut că normele contestate, fiind elaborate pentru executarea legilor care nu sunt contestate, nu constituie domeniul jurisdicției constituționale, fiind susceptibile de controlul legalității, care ține de competența instanțelor de drept comun.

22. În același timp, Curtea menționează că alegațiile autorului, potrivit cărora prevederile punctelor 8/1-8/5 din Regulament vizează doar apartamentele și încăperile locuibile în cămine, dar nu și încăperile nelocuibile, nu constituie veritabile critici de neconstituționalitate.

23. Curtea menționează că, în cadrul procedurii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, este competentă, potrivit articolului 135 din Constituție, de a raporta o normă legală la o normă constituțională. Or, în speță, Curtea atestă că problema invocată se referă la modul de aplicare și interpretare a prevederilor contestate de către instanțele de judecată, și nu la neclaritatea acesteia, fapt care excede domeniului jurisdicției constituționale.

- *Cu privire la dispozițiile art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă*

24. Examinând prevederile art. 123 din Codul de procedură civilă, Curtea constată că acestea statuează temeiurile degrevării de probațiune.

25. Astfel, potrivit alin. (2) al articolului menționat: „Faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o pricină civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă pricina și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte pricini civile la care participă aceleași persoane.”

26. Curtea reține că hotărârea judecătorească reprezintă actul final de dispoziție al unei instanțe judecătorești. Hotărârea judecătorească irevocabilă dispune de autoritatea lucrului judecat și produce unele efecte juridice precum: exclusivitatea, prejudicialitatea, obligativitatea, executorialitatea.

27. Curtea menționează că, potrivit efectului prejudicialității, faptele și raporturile juridice stabilite anterior printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă sunt obligatorii pentru instanța care judecă o altă pricină **la care participă aceleași persoane.**

28. Totodată, Curtea reține că, având ca scop asigurarea stabilității și obligativității hotărârii judecătorești, caracterul prejudicial al hotărârii de judecată constituie un mijloc ce certifică necontrarietatea actelor judiciare și asigură aplicabilitatea principiului certitudinii juridice.

29. În același timp, Curtea menționează că ține de competența instanței de judecată de a determina corect obiectul probațiunii și de a accepta în proces doar probele necesare pentru soluționarea cauzei.

30. În acest sens, art. 121 din Codul de procedură civilă stabilește că instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente, care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

31. Astfel, având în vedere efectele unei hotărâri judecătorești, Curtea nu poate reține criticile de neconstituționalitate ale autorului sesizării formulate în raport cu prevederile art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

32. Având în vedere cele enunțate, Curtea menționează că excepția de neconstituționalitate nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în conformitate cu prevederile articolului 26 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin.(3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate:

- a articolului 123 alineatul (2) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003;

- a punctelor 8/1-8/5 din Anexa nr. 7 la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la /reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002 [în redacția Hotărârii Guvernului nr. 707 din 20 septembrie 2011 cu privire la unele măsuri de eficientizare a funcționării sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică], ridicată de către avocatul Dumitru Buliga, în dosarul nr. 2c-510/16, pendinte la Judecătoria Chișinău (sediul central).

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la

Asociația "Moldova Apă-Canal" (AMAC)

data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ

Aurel BĂIEȘU

Nr. 16. Chișinău, 9 februarie 2018.

DCC16/2018
Внутренний номер: 375453
[Varianta în limba de stat](#)

[Карточка документа](#)

Республика Молдова

КОНСТИТУЦИОННЫЙ СУД

ОПРЕДЕЛЕНИЕ Nr. 16
от 09.02.2018

**о неприемлемости обращения № 14g/2018 г.
об исключительном случае неконституционности
ст. 123 ч. (2) Гражданского процессуального
кодекса и некоторых пунктов Положения о порядке
предоставления и оплаты жилищных, коммунальных
и некоммунальных услуг для жилищного фонда,
установки счетчиков расхода воды в квартирах
и условиях отключения их от систем отопления
и водоснабжения и подключения к этим системам,
утвержденного Постановлением Правительства № 191
от 19 февраля 2002 года**

Опубликован : 18.05.2018 в Monitorul Oficial Nr. 157-166 статья № : 81 Дата
вступления в силу : 09.02.2018

Конституционный суд в составе:

Аурел БЭЕШУ, *председательствующий*,

Игорь ДОЛЯ,

Виктория ИФТОДИ,

Виктор ПОПА,

Вячеслав ЗАПОРОЖАН, *судьи*,

при участии *секретаря заседания* Алёны Балабан,

принимая во внимание обращение, представленное

и зарегистрированное 29 января 2018 г.,

рассмотрев предварительно указанное обращение,

учитывая акты и материалы дела,

проведя обсуждение в совещательной комнате

9 февраля 2018 г.,

выносит следующее определение.

ФАКТИЧЕСКИЕ ОБСТОЯТЕЛЬСТВА

1. Основанием для рассмотрения дела послужило обращение об исключительном случае неконституционности ст. 123 ч. (2) Гражданского процессуального кодекса № 225-XV от 30 мая 2003 года и пунктов 8¹ – 8⁵ приложения № 7 к Положению о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для

жилищного фонда, установки счетчиков расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам, утвержденного Постановлением Правительства № 191 от 19 февраля 2002 года [в редакции Постановления Правительства № 707 от 20 сентября 2011 года о мерах по повышению эффективности функционирования централизованных систем теплоснабжения], заявленном адвокатом Дмитрием Булигой в деле № 2с-510/16, находящемся в производстве суда Кишинэу (главный офис).

2. Обращение было представлено в Конституционный суд 29 января 2018 года судьей Николаем Шова в соответствии со статьей 135 ч. (1) п. а) и п. г) Конституции в свете ее толкования Постановлением Конституционного суда № 2 от 9 февраля 2016 года.

А. Обстоятельства основного спора

3. Жилищно-строительный кооператив № 73 подал 2 июня 2016 года в суд Кишинэу (главный офис) исковое заявление против коммерческого предприятия «IMC Market» ООО о взыскании задолженности в сумме 248 151 лея и 62 бана и судебных расходов.

4. В исковом заявлении была ссылка на пункты 8¹ – 8⁵ приложения № 7 к Положению о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам, утвержденного Постановлением Правительства №191 от 19 февраля 2002 года [в редакции Постановления Правительства № 707 от 20 сентября 2011 года о мерах по повышению эффективности функционирования централизованных систем теплоснабжения], а также приводились некоторые вступившие в силу судебные решения, которые основывались на указанных пунктах.

5. В ходе судебного заседания от 27 декабря 2017 года адвокат Дмитрий Булига в качестве представителя Коммерческого предприятия «IMC Market» ООО заявил об исключительном случае неконституционности положений, приведенных в § 1.

6. Определением от того же числа суд удовлетворил ходатайство и направил обращение об исключительном случае неконституционности в адрес Конституционного суда для разрешения.

В. Применимое законодательство

7. Применимые положения Конституции (повторное опубликование в М.О., 2016 г., № 78, ст. 140):

Статья 20

Равенство

«(1) Любое лицо имеет право на эффективное восстановление в правах компетентными судами в случае нарушения его прав, свобод и законных интересов.

(2) Ни один закон не может ограничить доступ к правосудию».

Статья 26

Право на защиту

«(1) Право на защиту гарантируется.

(2) Каждый человек имеет право самостоятельно реагировать законными способами на нарушение своих прав и свобод.

(3) На протяжении всего процесса стороны имеют право пользоваться помощью адвоката, выбранного или назначенного.

(4) Вмешательство в деятельность лиц, осуществляющих защиту в установленных пределах, наказывается законом».

Статья 46

Право частной собственности и ее охрана

«(1) Право частной собственности, а также долговые обязательства, взятые на себя государством, гарантируются.

[...]».

8. Применимые положения Гражданского процессуального кодекса № 225-XV от 30 мая 2003 года (повторное опубликование в М.О., 2013 г., № 130-134, ст. 415):

Статья 123

Основания освобождения от доказывания

«[...]

(2) Факты, установленные вступившим в законную силу судебным решением по гражданскому делу, ранее рассмотренному судебной инстанцией общей юрисдикции или специализированной судебной инстанцией, обязательны для судебной инстанции, рассматривающей дело, не доказываются вновь и не подлежат оспариванию при рассмотрении другого гражданского дела, в котором участвуют те же лица.

[...]».

9. Применимые нормы приложения № 7 к Положению о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам, утвержденного Постановлением Правительства № 191 от 19 февраля 2002 года (М.О., 2002 г., № 29-31, ст. 263):

«8¹. В случае уже осуществленного полного отключения квартиры (жилого помещения в общежитии) от централизованной системы отопления с установлением другого источника отопления для поддержания постоянной температуры в помещении не менее + 180С потребитель вносит плату за отопление в размере:

- 10% начиная с 1 октября 2011 г.;
- 15% начиная с 1 октября 2012 г.;
- 20% начиная с 1 октября 2013 г.;
- 10% начиная с 1 июня 2016 г.

от стоимости тепловой энергии, рассчитанной для одного квадратного метра площади квартиры (жилого помещения в общежитии).

Плата, установленная в абзаце первом настоящего пункта, будет распределяться в обязательном порядке в том же отопительном периоде управляющим жилищным фондом или поставщиком для снижения платы потребителям, подключенным к централизованной системе отопления, в соответствии с расчетом, произведенным и подписанным управляющим и поставщиком в случае, когда контракты заключены между поставщиком и управляющим или поставщиком и потребителями в случае, когда контракты заключены напрямую между поставщиком и потребителем.

8². В случае уже осуществленного полного отключения квартиры (жилого помещения в общежитии) от централизованной системы отопления без установления другого источника отопления для поддержания постоянной температуры в помещении не менее + 180С потребитель вносит плату за отопление в размере 20% начиная с 1 октября 2011 года, а начиная с 1 июня 2016 г. – в размере 10% стоимости отопления, рассчитанной для одного квадратного метра квартиры (жилого помещения в общежитии).

8³. Учитывая наличие нормативных теплопотерь в технических помещениях (технические этажи и подвалы), которые сохраняют в рабочем состоянии инженерные системы водоснабжения и канализации в холодный период, необходимость отопления мест общего пользования и невозможность отключения транзитных стояков отопления, в случае уже осуществленного частичного отключения квартиры (жилого помещения в общежитии) от централизованной системы отопления, потребитель вносит плату за отопление в размере:

- 100% - за площадь подключенных помещений;
- 20% - за площадь отключенных помещений.

Начиная с 1 июня 2016 года потребитель вносит плату за отопление в размере:

- 100% – за площадь подключенных помещений;
- 10% – за площадь отключенных помещений.

8⁴. В случае уже осуществленного частичного отключения квартиры (жилого помещения в общежитии) от централизованной системы отопления для помещений квартиры, в которых не была предусмотрена установка отопительных приборов, оплата за отопление площадей вспомогательных помещений осуществляется пропорционально

площадям жилых помещений, в которых была предусмотрена установка отопительных приборов, не подключенных/подключенных к централизованной системе отопления, или на основании пересчета тепловой нагрузки квартиры (жилого помещения в общежитии), выполненного проектными институтами или физическими лицами, имеющими лицензию на данный вид деятельности.

8⁵. Последующее полное отключение от централизованных систем отопления выполняется только с письменного согласия всех собственников квартир жилого дома, жилых помещений в общежитии и управляющего жилищным фондом при условии наличия проекта реконструкции централизованной системы отопления, выполненного проектными институтами или физическими лицами, имеющими лицензию на данный вид деятельности, на базе данных инвентаризации существующей системы централизованного отопления и согласованного в установленном порядке. Ответственность за достоверность списков и подписей возлагается на управляющего жилищным фондом».

ВОПРОСЫ ПРАВА

А. Аргументы автора обращения

10. Автор обращения утверждает, что положения ст. 123 ч. (2) Гражданского процессуального кодекса, согласно которым *«факты, установленные вступившим в законную силу судебным решением по гражданскому делу, ранее рассмотренному судебной инстанцией общей юрисдикции или специализированной судебной инстанцией, обязательны для судебной инстанции, рассматривающей дело, не доказываются вновь и не подлежат оспариванию при рассмотрении другого гражданского дела, в котором участвуют те же лица»*, ограничивают доступ к правосудию и нарушают право на защиту стороны в процессе, поскольку лишают ее возможности доказать собственную истину и осуществить право на обжалование фактов, ошибочно установленных предыдущим судебным решением. В этом случае роль судебных инстанций сводится лишь к вынесению другого решения, основанного на предыдущем судебном решении.

11. В части, касающейся неконституционности пунктов 8¹ – 8⁵ приложения № 7 к оспариваемому Положению, введенных Постановлением Правительства № 707 от 20 сентября 2011 года, автор отмечает, что эти положения распространяются и на предыдущие ситуации, чем нарушается принцип предсказуемости и доступности закона.

12. Кроме того, автор отмечает, что, хотя оспариваемые положения должны применяться лишь в отношении квартир и жилых помещений в общежитиях, судебные инстанции взыскивают суммы за оплату по отоплению и нежилых помещений, чем нарушается право на частную собственность.

13. Автор также утверждает, что пункты 8¹ – 8⁵ приложения № 7 к вышеуказанному Положению являются неконституционными, поскольку ни один закон не наделяет Правительство полномочиями по утверждению подобных норм, а согласно конституционным положениям, постановления Правительства принимаются во исполнение законов.

14. В заключение автор обращения считает, что оспариваемые положения противоречат статьям 4 ч. (2), 20, 22, 23 ч. (2), 26 ч. (1) и ч. (2), 46 ч. (1), 54 ч. (1), 76, 102 ч. (2), 116 ч. (1), 127 ч. (1) и 119 Конституции.

В. Оценка Конституционного суда

15. Рассмотрев приемлемость обращения об исключительном случае неконституционности, Конституционный суд отмечает следующее.

16. В соответствии со ст. 135 ч. (1) п. а) Конституции конституционный контроль законов и постановлений Правительства, в частности Гражданского процессуального кодекса и Постановления Правительства № 191 от 19 февраля 2002 года, относится к компетенции Конституционного суда.

17. Конституционный суд отмечает, что обращение об исключительном случае неконституционности, заявленном адвокатом Дмитрием Булигой в деле № 2с-510/16, находящемся в производстве суда Кишинэу (главный офис), подано субъектом, наделенным таким правом, в соответствии со ст. 135 ч. (1) п. а) и п. г) Конституции в свете ее толкования Постановлением Конституционного суда № 2 от 9 февраля 2016 года.

18. Конституционный суд подчеркивает, что прерогатива разрешения исключительных случаев неконституционности, которой он наделен статьей 135 ч. (1) п. г) Конституции, **предполагает установление соотношения между законодательными нормами и положениями Конституции с учетом принципа ее верховенства и применимости оспариваемых положений при рассмотрении судом основного спора.**

19. Конституционный суд отмечает, что предметом обращения об исключительном случае неконституционности являются:

- ст. 123 ч. (2) Гражданского процессуального кодекса;

- пункты 8¹ – 8⁵ приложения № 7 к Положению о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам, утвержденного Постановлением Правительства №191 от 19 февраля 2002 года [в редакции Постановления Правительства № 707 от 20 сентября 2011 года о мерах по повышению эффективности функционирования централизованных систем теплоснабжения].

- *Относительно пунктов 8¹ – 8⁵ Положения*

20. Рассмотрев обращение об исключительном случае неконституционности, Конституционный суд отмечает, что оспариваемые положения ранее являлись предметом рассмотрения в конституционной инстанции. Так, в Определении № 7 от 30 декабря 2011 года Конституционный суд высказался по этим вопросам и прекратил производство по делу о контроле конституционности.

21. В указанном определении Конституционный суд, проведя анализ законодательных положений, установил, что оспариваемые нормы, разработанные во исполнение законов, которые не были оспорены, не относятся к сфере конституционного контроля, а подлежат контролю законности, входящему в компетенцию судов общей юрисдикции.

22. В то же время Конституционный суд отмечает, что утверждения автора о том, что пункты 8¹ – 8⁵ Положения относятся только к квартирам и жилым помещениям в общежитиях и не относятся к нежилым помещениям, не составляют истинную критику о неконституционности.

23. Конституционный суд напоминает, что в рамках процедуры исключительного случая неконституционности он, согласно ст. 135 Конституции, наделен полномочиями по установлению соотношения между законодательной нормой и конституционным положением. В данном случае Конституционный суд заключает, что изложенные вопросы относятся к способу применения и толкования оспариваемых положений судебными инстанциями, а не к их неясности, что выходит за рамки конституционной юрисдикции.

- *Относительно положений ст. 123 ч. (2) Гражданского процессуального кодекса*

24. Проанализировав положения ст. 123 Гражданского процессуального кодекса, Конституционный суд заключает, что они определяют основания освобождения от доказывания.

25. Так, согласно ч. (2) данной статьи, «Факты, установленные вступившим в законную силу судебным решением по гражданскому делу, ранее рассмотренному судебной инстанцией общей юрисдикции или специализированной судебной инстанцией, обязательны для судебной инстанции, рассматривающей дело, не доказываются вновь и не подлежат оспариванию при рассмотрении другого гражданского дела, в котором участвуют те же лица».

26. Конституционный суд отмечает, что судебное решение представляет собой окончательный распорядительный акт судебной инстанции. Вступившее в силу судебное решение обладает силой окончательно разрешенного дела и производит определенные правовые последствия, такие как: исключительность, преюдициальность, обязательность, исполнительность.

27. Конституционный суд отмечает, что, согласно последствиям преюдициальности, обстоятельства и правовые отношения, ранее установленные вступившим в силу судебным решением, являются обязательными для суда, рассматривающего другое дело, **в котором участвуют те же лица.**

28. Вместе с тем Конституционный суд заключает, что, в целях обеспечения стабильности и обязательности судебного решения, его преюдициальный характер является средством подтверждения непротиворечивости судебных актов и обеспечивает принцип правовой определенности.

29. В то же время Конституционный суд отмечает, что судебная инстанция должна правильно определить предмет доказывания и принять к производству лишь доказательства, необходимые для разрешения дела.

30. В этом смысле ст. 121 Гражданского процессуального кодекса устанавливает, что судебная инстанция принимает к рассмотрению и исследованию только относимые к делу доказательства, которые подтверждают, опровергают или ставят под сомнение выводы о наличии или отсутствии обстоятельств, имеющих значение для правильного разрешения дела.

31. Таким образом, учитывая последствия судебного решения, Конституционный суд не может согласиться с доводами автора обращения о неконституционности положений ст. 123 ч. (2) Гражданского процессуального кодекса.

32. В связи с вышеизложенным Конституционный суд отмечает, что обращение об исключительном случае неконституционности не может быть принято к рассмотрению по существу.

По этим основаниям в соответствии со ст. 26 ч. (1) Закона о Конституционном суде, ст. 61 ч. (3) и ст. 64 Кодекса конституционной юрисдикции и п. 28 пп. d) Положения о порядке рассмотрения обращений, представленных в Конституционный суд, Конституционный суд ОПРЕДЕЛЯЕТ:

1. Признать неприемлемым обращение об исключительном случае неконституционности:

- ст. 123 ч. (2) Гражданского процессуального кодекса Республики Молдова № 225-XV от 30 мая 2003 года;

- пунктов 8¹ – 8⁵ приложения № 7 к Положению о порядке предоставления и оплаты жилищных, коммунальных и некоммунальных услуг для жилищного фонда, установки счетчиков расхода воды в квартирах и условиях отключения их от систем отопления и водоснабжения и подключения к этим системам, утвержденного Постановлением Правительства № 191 от 19 февраля 2002 года [в редакции Постановления Правительства № 707 от 20 сентября 2011 года о мерах по повышению эффективности функционирования централизованных систем теплоснабжения], заявленном адвокатом Дмитрием Булигой в деле № 2с-510/16, находящемся в производстве суда Кишинэу (главный офис).

2. Настоящее определение является окончательным, обжалованию не подлежит, вступает в силу со дня принятия и публикуется в «Monitorul Oficial al Republicii Moldova».

ПРЕДСЕДАТЕЛЬСТВУЮЩИЙ

Аурел БЭЕШУ

№ 16. Кишинэу, 9 февраля 2018 г.

Actele normative al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.

Нормативные акты Национального Агентства по Регулированию в Энергетике.

1. [Hotărîre Nr. 741 din 18.12.2014 cu privire la aprobarea Metodologiei de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate Publicat : 13.02.2015 în Monitorul Oficial Nr. 33-38 art Nr : 258](#)

[Постановление Nr. 741 от 18.12.2014 об утверждении Методологии определения, утверждения и применения тарифов на публичную услугу водоснабжения канализации и очистки сточных вод Опубликовано : 13.02.2015 в Monitorul Oficial Nr. 33-38 статья № : 258](#)

2. [Hotărîre Nr. 271 din 16.12.2015 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare Publicat : 25.03.2016 în Monitorul Oficial Nr. 69-77 art Nr : 447](#)

[Постановление Nr. 271 от 16.12.2015 об утверждении Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации Опубликовано : 25.03.2016 в Monitorul Oficial Nr. 69-77 статья № : 447](#)

3. [Republica Moldova AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU REGLEMENTARE ÎN ENERGETICĂ HOTĂRÎRE Nr. 270 din 16.12.2015 cu privire la aprobarea Metodologiei privind aprobarea și aplicarea tarifelor la serviciile auxiliare prestate consumatorilor de către operatorii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare Publicat : 11.03.2016 în Monitorul Oficial Nr. 55-58 art Nr : 385](#)

[Республика Молдова НАЦИОНАЛЬНОЕ АГЕНТСТВО ПО РЕГУЛИРОВАНИЮ В ЭНЕРГЕТИКЕ ПОСТАНОВЛЕНИЕ Nr. 270 от 16.12.2015 об утверждении Методологии утверждения и применения тарифов на дополнительные услуги, предоставляемые операторами публичной услуги водоснабжения и канализации потребителям Опубликовано : 11.03.2016 в Monitorul Oficial Nr. 55-58 статья № : 385](#)

4. [Hotărîrea ANRE RM Nr. 180 din 10.06.2016 cu privire la aprobarea "Regulamentului cu privire la stabilirea și aprobarea, în scop de determinare a tarifelor, a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă." \(Publicat : 15.07.2016 în Monitorul Oficial Nr. 206-214 art Nr : 1185\)](#)
[Постановление НАРЭ РМ Nr. 180 от 10.06.2016 об утверждении "Положения об определении и утверждении в целях установления тарифов расхода воды на технологические нужды, а также потерь воды в публичных системах водоснабжения." \(Опубликован : 15.07.2016 в Monitorul Oficial Nr. 206-214 статья № :1185\)](#)
5. [Hotărîrea Agenției Naționale de Reglementare în Energetică № 352/2016 din 27 decembrie 2016 z.cu privire la aprobarea "Regulamentului cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare". \(Publicat :24.02.2017 în Monitorul Oficial Nr. 60-66 art Nr : 318\)](#)
[Постановление Национального Агентства по Регулированию в Энергетике № 352/2016 от 27 декабря 2016 г. об утверждении "Положения о показателях качества публичной услуги водоснабжения и канализации ". \(Опубликован : 24.02.2017 в Monitorul Oficial Nr. 60-66 статья № : 318\)](#)
6. [Hotărîrea Agenției Naționale de Reglementare în Energetică № 24/2017 din 26 ianuarie 2017 " Cu privire la aprobarea Regulamentului privind procedurile de achiziție a bunurilor, ucrărilor și serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licență din sectoarele electroenergetic, termoelectric, gazelor naturale și operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare". \(Publicat : 14.04.2017 în Monitorul Oficial Nr.119-126\)](#)
[Постановление Национального Агентства по Регулированию в Энергетике № 24/2017 от 26 января 2017 г. " Об утверждении Положения о процедурах закупки товаров, работ и услуг, используемых в деятельности обладателей лицензий в электроэнергетическом, теплоэнергетическом, газовом секторе, и операторов, предоставляющих публичную услугу водоснабжения и канализации". \(Опубликован : 14.04.2017 в Monitorul Oficial Nr.119-126\)](#)
7. [Hotărîre ANRE Nr. 23 din 26.01.2017 cu privire la aprobarea Regulamentului privind furnizarea energiei termice \(Publicat : 25.08.2017 în Monitorul Oficial Nr. 316-321 art Nr : 1581\)](#)

[Постановление НАРЭ № 23/2017 от 26 января 2017 г
об утверждении Положения о поставке тепловой энергии.
\(Опубликовано 25.08.2017 в Monitorul Oficial Nr. 316-321 art Nr : 1581\)](#)

8. [Н О Т Ă Р Ă Р Е ANRE R.M. privind aprobarea Regulamentului cu privire indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice nr. 484/2017 din 13.12.2017 \(Publicat în Monitorul Oficial nr.7-17/38 din 12.01.2018\) intră în vigoare la 1 ianuarie 2019](#)

[ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАРЭ Р.М. об утверждении Положения о показателях качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии № 484/2017 от 13.12.2017 \(Опубликовано в Мониторул Официал № 7-17/38 от 12.01.2018\) вступает в действие в действие с 1 января 2019 года.](#)

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU REGLEMENTARE ÎN ENERGETICĂ
HOTĂRÎRE Nr. 741 din 18.12.2014 cu privire la aprobarea Metodologiei de
determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de
alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate
Publicat : 13.02.2015 în Monitorul Oficial Nr. 33-38 art Nr : 258

SECȚIUNEA 1 DISPOZIȚII GENERALE

SECȚIUNEA 2 DEFINIREA SERVICIILOR FURNIZATE DE OPERATORI ȘI A
TARIFELOR REGLEMENTATE

SECȚIUNEA 3 DETERMINAREA TARIFELOR

SECȚIUNEA 4 STRUCTURA CHELTUIELILOR

SECȚIUNEA 5 DETERMINAREA ȘI AJUSTAREA CHELTUIELILOR

SECȚIUNEA 6 DETERMINAREA RENTABILITĂȚII

SECȚIUNEA 7 APROBAREA, AJUSTAREA ȘI APLICAREA TARIFELOR

Republica Moldova

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU REGLEMENTARE ÎN ENERGETICĂ

HOTĂRÎRE

Nr. 741
din 18.12.2014

**cu privire la aprobarea Metodologiei de determinare, aprobare
și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă,
de canalizare și epurare a apelor uzate**

Publicat : 13.02.2015 în Monitorul Oficial Nr. 33-38 art Nr : 258

Înregistrat:
Ministerul Justiției
nr. 1020 din 2 februarie 2015

Ministru _____ Oleg EFRIM

Întru stabilirea modului de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, în temeiul art. 7 alineatul (2) lit. e) și art. 35 din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 60-65, art. 123), Consiliul de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate (se anexează).
2. Subdiviziunile Agenției vor monitoriza aplicarea de către titularii de licențe din domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare a Metodologiei aprobate.
3. Se abrogă Metodologia determinării, aprobării și aplicării tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate, aprobată prin Hotărîrea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 164 din 29 noiembrie 2004 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.218-223, art. 465).

DIRECTORI

Sergiu CIOBANU
Iurie ONICA
Octavian LUNGU
Ghenadie PÂRȚU

Nr. 741. Chișinău, 18 decembrie 2014.

Anexă
la Hotărârea Consiliului
de administrație al ANRE
nr. 741 din 18 decembrie 2014

**METODOLOGIE
DE DETERMINARE, APROBARE ȘI APLICARE A TARIFELOR
PENTRU SERVICIUL PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ,
DE CANALIZARE ȘI EPURARE A APELOR UZATE**

SECȚIUNEA 1

DISPOZIȚII GENERALE

1. Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate (în continuare Metodologie) are drept scop stabilirea modului de calculare, aprobare, ajustare și aplicare a tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate.

2. Prezenta Metodologie se aplică la determinarea tarifelor de către operatorii care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

3. Prezenta Metodologie stabilește:

a) principiile, modul de calculare, aprobare și ajustare a tarifelor reglementate pentru serviciul public de alimentare cu apă tehnologică;

b) principiile, modul de calculare, aprobare și ajustare a tarifelor reglementate pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă, inclusiv a tarifelor diferențiate în funcție de punctul de furnizare a apei potabile (la blocul locativ, casă individuală sau în apartament);

c) principiile, modul de calculare, aprobare și de aplicare a tarifelor pentru serviciul public de canalizare și epurare a apelor uzate;

d) principiile generale de efectuare a investițiilor aferente serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și modul de recuperare a acestora prin tarif;

e) modul de separare a consumurilor, cheltuielilor și a rentabilității între activitățile practicate și serviciile furnizate de către operatori;

f) componența și modul de determinare a cheltuielilor aferente furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;

g) modul de determinare și aprobare a cheltuielilor pentru primul an de valabilitate a prezentei Metodologii, anul de bază, și modul de actualizare a acestora pentru ceilalți ani de valabilitate a prezentei Metodologii;

h) metoda de calculare a rentabilității;

i) metoda de repartizare a cheltuielilor comune ale întreprinderii între activitățile practicate și serviciile furnizate.

4. Prezenta Metodologie este bazată pe următoarele principii de reglementare:

a) furnizarea fiabilă și continuă consumatorilor a serviciilor publice de alimentare cu apă tehnologică și/sau apă potabilă, a serviciului public de canalizare și epurare a apelor uzate în condiții de siguranță și cu utilizarea eficientă a obiectelor sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare;

b) suportarea de către consumatori doar a cheltuielilor justificate, minim necesare operatorului pentru captarea, pomparea, tratarea, filtrarea, transportul, distribuția și furnizarea apei, colectarea, transportul și epurarea apelor uzate;

c) desfășurarea activităților reglementate la maximă eficiență, ce ar oferi operatorului

posibilitatea de a recupera cheltuielile sale justificate, necesare pentru desfășurarea activității reglementate și recuperarea mijloacelor financiare investite în dezvoltarea, renovarea și reconstrucția sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare și obținerea unei rentabilități rezonabile;

d) asigurarea transparenței în procesul de reglementare a tarifelor.

SECȚIUNEA 2

DEFINIREA SERVICIILOR FURNIZATE DE OPERATORI ȘI A TARIFELOR REGLEMENTATE

5. Prezenta Metodologie prevede determinarea, aprobarea și aplicarea tarifelor pentru următoarele servicii publice furnizate de operatori consumatorilor:

- a) serviciul public de alimentare cu apă potabilă;
- b) serviciul public de alimentare cu apă tehnologică;
- c) serviciul public de canalizare și epurare a apelor uzate.

6. Serviciul public de alimentare cu apă potabilă include ansamblul de activități și operațiuni desfășurate de operator privind dezvoltarea, întreținerea și exploatarea stațiilor de pompare și de tratare a apei brute, a rezervoarelor de înmagazinare a apei potabile, a rețelelor publice de transport și de distribuție a apei potabile, a altor imobilizări corporale și necorporale aferente și utilizate de operator în activitatea de alimentare a consumatorilor cu apă potabilă.

7. Serviciul public de alimentare cu apă tehnologică include ansamblul de activități și operațiuni desfășurate de operator privind dezvoltarea, întreținerea și utilizarea stațiilor de pompare a apei brute, a rețelelor de transport al apei brute, a stațiilor de tratare a apei brute, a rezervoarelor de înmagazinare a apei tehnologice, a rețelelor publice de transport și de distribuție a apei tehnologice, a altor imobilizări corporale și necorporale aferente și utilizate de operator în activitatea de alimentare a consumatorilor cu apă tehnologică.

8. Serviciul public de canalizare și epurare a apelor uzate include ansamblul de activități și operațiuni desfășurate de operator legate de dezvoltarea, întreținerea și utilizarea rețelelor publice de canalizare, a stațiilor de epurare a apelor uzate, a altor imobilizări corporale și necorporale aferente și utilizate de operator pentru furnizarea serviciului public de canalizare consumatorilor.

9. Dezvoltarea sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare include activitățile și operațiunile desfășurate de operator privind construcția noilor capacități și majorarea capacităților existente de captare, de pompare, de transport, de tratare, de înmagazinare și de distribuție a apei tehnologice și a apei potabile, de colectare, de transport, de epurare și de evacuare a apelor uzate și epurate.

10. Întreținerea sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare include activitățile și operațiunile desfășurate de operator privind reparația capitală, renovarea și înlocuirea rețelelor publice de alimentare cu apă și de canalizare, a stațiilor de pompare și de tratare a apei, a stațiilor de epurare a apelor uzate și a altor imobilizări corporale aflate la balanță operatorului și utilizate la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, reparația curentă, deservirea, verificarea, asigurarea securității rețelelor publice de apă și de canalizare, a altor imobilizări corporale și necorporale utilizate în activitatea de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, inclusiv a celor transmise de către organele administrației publice locale la exploatare și deservire tehnică, instalarea, verificarea, reparația și înlocuirea contoarelor la consumatorii casnici, conform Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, deservirea, și reparația curentă a rețelelor de apă și de canalizare din blocurile locative în care, conform legii, sunt încheiate contracte de furnizare a serviciului public de

alimentare cu apă și de canalizare cu fiecare proprietar/chiriaș de apartament din blocurile locative.

11. Utilizarea rețelelor publice de alimentare cu apă include activitățile și operațiunile operatorului legate de captarea, de transportul și de tratarea apei brute, de transportul, de distribuția, de evidența și de furnizarea apei tehnologice și a apei potabile consumatorilor, asigurarea regimurilor optime de funcționare a sistemului public de alimentare cu apă și asigurarea calității apei livrate la punctele de delimitare cu consumatorii.

12. Utilizarea rețelelor publice de canalizare și epurarea apelor uzate include activitățile și operațiunile operatorului ce țin de colectarea, de transportul până la stațiile de epurare a apelor uzate de la consumator și a apelor pluviale din intravilanul localităților care ajung în sistemul public de canalizare, epurarea apelor uzate, evacuarea apelor epurate în emisar, evacuarea, tratarea și depozitarea nămolurilor provenite din tratarea apelor uzate.

13. Furnizarea serviciului public de alimentare cu apă consumatorilor și a serviciului public de canalizare include activitățile și operațiunile operatorului ce țin de încheierea contractelor de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare cu consumatorii, determinarea, în baza indicațiilor contoarelor, a volumelor de apă consumate de fiecare consumator, facturarea apei potabile și tehnologice furnizate și a serviciului public de canalizare furnizat consumatorilor, colectarea plăților pentru apa furnizată și serviciul de canalizare furnizat consumatorilor și menținerea relațiilor cu consumatorii.

14. Prezenta Metodologie reglementează modul de calculare, aprobare, ajustare și aplicare a următoarelor tarife:

- a) tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă tehnologică;
- b) tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă diferențiate în funcție de locul de furnizare a apei potabile, după cum urmează:
 - la punctele de ieșire din rețelele publice de alimentare cu apă potabilă;
 - la punctele de ieșire din rețelele interne de apă ale blocurilor locative (în apartamente);
- c) tarifele pentru serviciul public de canalizare și de epurare a apelor uzate.

15. În sensul prezentei Metodologii noțiunile și termenii utilizați semnifică următoarele:
consumator noncasnic – persoană fizică sau juridică care utilizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, furnizat de operator în bază de contract, pentru necesități legate de activitatea de întreprinzător sau de cea profesională;

devieri tarifare – componenta de corectare în anul de reglementare a veniturilor operatorului rezultată din diferența dintre parametrii prognozați la determinarea tarifelor și cei real înregistrați în perioada precedentă de reglementare. Aceste devieri, pozitive sau negative, se determină în baza diferenței parvenite în perioada precedentă de reglementare de la modificarea reală a următorilor parametri față de cei prognozați, incluși în calculul tarifelor: volumele de apă tehnologică și de apă potabilă furnizate consumatorilor; volumul apelor uzate colectate de la consumatori; modificarea cotelor impozitelor, taxelor și altor plăți incluse în cheltuieli conform Codului fiscal și actelor normative de aplicare a lui în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare; indicii de ajustare a costurilor de bază; valorii nete a imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile;

punctele de ieșire din rețelele publice de alimentare cu apă potabilă - setul de puncte de delimitare a rețelelor publice de alimentare cu apă potabilă cu instalațiile interne de apă ale consumatorilor casnici ce dispun de case individuale, ale blocurilor locative și ale tuturor consumatorilor noncasnici;

punctele de ieșire din rețelele interne de alimentare cu apă din blocurile locative (în

apartamente) - setul de puncte ce delimitează instalațiile interne de apă ale consumatorilor casnici din apartamentele blocurilor locative față de rețelele interne de alimentare cu apă din aceste blocuri. Punctul de delimitare a instalațiilor interne de apă ale consumatorilor casnici din apartamente față de rețelele interne de alimentare cu apă a blocului de locuit se stabilește la ieșire din contorul instalat în apartament;

tarif pentru serviciul public de alimentare cu apă tehnologică - contravaloarea tuturor activităților și operațiunilor privind dezvoltarea, întreținerea și utilizarea rețelelor publice de alimentare cu apă, desfășurate de operator și necesare pentru furnizare consumatorilor a serviciului public de alimentare cu apă tehnologică. Tariful pentru serviciul public de alimentare cu apă tehnologică se stabilește la 1 m³ de apă tehnologică, nu include taxa pe valoare adăugată (TVA) și se aplică pentru toți consumatorii de apă tehnologică deserviți de operator;

tarif pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă – contravaloarea tuturor activităților și operațiunilor privind dezvoltarea, întreținerea și utilizarea rețelelor publice de alimentare cu apă, desfășurate de operator și necesare pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă potabilă consumatorilor. Tariful pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă se stabilește la 1 m³ de apă potabilă, diferențiat în funcție de locul de furnizare a apei potabile: la punctele de ieșire din rețelele publice de alimentare cu apă potabilă sau la punctele de ieșire din rețelele interne de apă ale blocurilor locative (în apartamente, în cazul încheierii contractelor directe cu proprietarii/chiriașii apartamentelor din blocul locativ). Tariful nu include TVA și se aplică pentru toți consumatorii de apă potabilă deserviți de operator în funcție de locul furnizării apei potabile;

tarif pentru serviciul public de canalizare și de epurare a apelor uzate - contravaloarea tuturor activităților și operațiunilor privind dezvoltarea, întreținerea și utilizarea rețelelor publice de canalizare, desfășurate de operator și necesare pentru furnizare consumatorilor a serviciului public de canalizare și de epurare a apelor uzate. Tariful pentru serviciul public de canalizare și de epurare a apelor uzate se stabilește la 1 m³ de apă uzată, nu include TVA și se aplică pentru toți consumatorii deserviți de operator;

venit reglementat – venitul aferent unui an calendaristic de reglementare, recunoscut de organul de reglementare ca fiind necesar și justificat pentru acoperirea tuturor cheltuielilor reglementate ale operatorului și posibilitatea obținerii de către operator a unei rentabilități rezonabile.

SECȚIUNEA 3

DETERMINAREA TARIFELOR

16. Tariful pentru serviciul public de alimentare cu apă tehnologică se determină în baza formulei:

$$TSAT_n = \frac{VSAT_n}{VAT_n} = \frac{CSAT_n + RAT_n \pm DVT_{n-1}}{VAT_n} \quad (1)$$

unde:

VSAT_n este venitul reglementat de la furnizarea în anul de reglementare „n” a apei tehnologice, necesar de a fi obținut de operator pentru acoperirea costurilor necesare desfășurării activității de furnizare consumatorilor a serviciului public de alimentare cu apă tehnologică, mii lei;

VAT_n - volumul total de apă tehnologică furnizată în anul de reglementare „n” tuturor consumatorilor deserviți de operator, determinat în baza indicațiilor contoarelor instalate la consumatori, mii m³;

CSAT_n – cheltuielile justificate ale operatorului în anul de reglementare „n” necesare pentru desfășurarea activității de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă tehnologică, mii lei;

RAT_n – rentabilitatea operatorului pentru anul de reglementare „n”, determinată în funcție de mijloacele investite în dezvoltarea, renovarea, reconstrucția, modernizarea și reînnoirea imobilizărilor corporale și necorporale utilizate în activitatea de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă tehnologică, mii lei;

DVT_{n-1} – devierile tarifare create la operator în perioada precedentă de reglementare rezultată din diferența dintre parametrii planificați la aprobarea tarifului și cei efectiv înregistrați de la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă tehnologică, mii lei. Devierile tarifare se aplică începând cu anul 2 de valabilitate a prezentei Metodologii.

17. Tariful pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă se determină în baza următoarelor formule:

a) pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă furnizată la punctele de ieșire din rețelele publice de alimentare cu apă potabilă:

$$TSAP_n = \frac{VSAP_n}{VAP_n} = \frac{CSAP_n + RAP_n \pm DVP_{n-1}}{VAP_n} (2)$$

unde:

VSAP_n – venitul reglementat de la furnizarea în anul de reglementare „n” a apei potabile, necesar de a fi obținut de operator pentru acoperirea costurilor necesare pentru desfășurarea activității de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă potabilă, livrată la punctele de ieșire din rețelele publice de alimentare cu apă potabilă, mii lei;

VAP_n - volumul total de apă potabilă furnizat în anul de reglementare „n” măsurat la punctele de ieșire din rețelele publice de alimentare cu apă potabilă, mii m³;

CSAP_n – cheltuielile operatorului în anul de reglementare „n” necesare pentru desfășurarea activității de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă potabilă la punctele de ieșire din rețelele publice de alimentare cu apă potabilă, mii lei;

RAP_n – rentabilitatea operatorului pentru anul de reglementare „n” determinată în funcție de valoarea contabilă a imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile utilizate în activitatea de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă potabilă și acceptate în tarife, mii lei;

DVP_{n-1} – devierile tarifare create la operator în perioada precedentă de reglementare, rezultată din diferența dintre parametrii planificați la aprobarea tarifului și cei efectiv înregistrați de la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă potabilă, mii lei. Devierile tarifare se aplică începând cu anul 2 de valabilitate a prezentei Metodologii.

b) pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă furnizată la punctele de ieșire din rețelele interne de alimentare cu apă ale blocurilor locative (apartamente):

$$TSAPa_n = \frac{VSAPa_n}{VAPa_n} = \frac{CSAP_n + RAP_n \pm DVP_{n-1}}{VAP_n} + \frac{CIRB_n}{VAPa_n} = TSAP_n + \frac{CIRB_n}{VAPa_n} (3)$$

unde:

VSAPa_n – venitul reglementat de la furnizarea de către operator a apei potabile în apartamente, în baza contractelor directe încheiate cu proprietarii/chiriașii apartamentelor;

VAPa_n – volumul total de apă potabilă furnizat de operator în anul de reglementare „n” tuturor consumatorilor din blocurile locative în care apa potabilă se furnizează în baza contractelor directe încheiate cu proprietarii/chiriașii apartamentelor din bloc, inclusiv volumul de apă de uz comun și în spațiile date în chirie/locățune de către gestionarii blocurilor locative, mii m³.

CIRB_n - cheltuielile adiționale ale operatorului în anul de reglementare „n” necesare pentru întreținerea și exploatarea tuturor rețelelor interne de alimentare cu apă și de canalizare din blocurile locative în care sunt încheiate contracte de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare cu fiecare proprietar/chiriaș de apartamente din blocurile locative, în conformitate cu prevederile articolului 29 din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, costul consumului tehnologic și a pierderilor tehnice de apă, admise în rețelele interne de alimentare cu apă ale blocurilor locative și cheltuielile de întreținere, exploatare și verificare metrologică periodică a contoarelor instalate în apartamentele din blocurile locative, mii lei.

18. Tariful pentru serviciul public de canalizare și epurare a apelor uzate se determină conform formulei:

$$TSC_n = \frac{VSC_n}{VAU_n} = \frac{CSC_n + RC_n \pm DVC_{n-1}}{VAU_n} \quad (4)$$

unde:

VSC_n este venitul reglementat de la furnizarea în anul de reglementare „n” a serviciului public de canalizare și epurare a apelor uzate, necesar de a fi obținut de operator pentru acoperirea costurilor necesare desfășurării activității de furnizare consumatorilor a serviciului public de canalizare și epurare a apelor uzate, mii lei;

VAU_n - volumul total al apelor uzate deversate în anul de reglementare „n” în rețelele publice de canalizare, mii m³. Acest volum se determină reieșind din datele contoarelor instalate la consumatori. În lipsa contoarelor volumul apelor uzate se determină la un nivel egal cu volumul apei tehnologice și apei potabile furnizate de operator consumatorilor;

CSC_n – cheltuielile operatorului în anul de reglementare „n” necesare pentru desfășurarea activității de furnizare a serviciului public de canalizare și epurare a apelor uzate, mii lei;

RC_n - rentabilitatea operatorului pentru anul de reglementare „n” determinată în funcție de mijloacele investite în dezvoltarea, renovarea, reconstrucția și reînnoirea imobilizărilor corporale și necorporale utilizate în activitatea de furnizare a serviciului public de canalizare și epurare a apelor uzate, mii lei;

DVC_{n-1} – devierile tarifare create la operator în anul de reglementare „n-1”, rezultate din diferența dintre parametrii prognozați la aprobarea tarifului și cei efectiv înregistrați de la furnizarea serviciului public de canalizare și de epurare a apelor uzate, mii lei. Devierile tarifare se aplică începând cu anul 2 de valabilitate a prezentei Metodologii.

19. Volumul total de apă necesar operatorului în anul de reglementare „n”, se determină conform formulei:

$$VA_n = VAC_n + VAPP_n = VAP_n + VAT_n + VPA_n \quad (5)$$

unde:

VA_n este volumul total de apă necesar operatorului în anul de reglementare „n”, m³;

VAC_n - volumul de apă necesar de a fi extras (captat) din fondul apelor în anul de reglementare „n” pentru alimentarea tuturor consumatorilor cu apă tehnologică și apă potabilă, m³;

VAPP_n - volumul apei potabile procurate de la alte persoane în anul de reglementare „n”, m³;

VPA_n – consumul tehnologic și pierderile de apă în sistemul public de alimentare cu apă, în anul de reglementare „n”, aprobate în modul stabilit de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare Agenția), m³.

SECȚIUNEA 4 STRUCTURA CHELTUIELILOR

20. Reieșind din procesul tehnologic și specificul activității operatorilor sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare și conform prevederilor articolului 35 din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, prezenta Metodologie prevede următoarea structură a cheltuielilor care stau la baza determinării tarifelor:

- a) Cheltuielile privind amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale;
- b) Cheltuieli de procurare a apei;
- c) Cheltuieli materiale;
- d) Cheltuieli pentru energia electrică;
- e) Cheltuielile cu personalul;
- f) Cheltuielile de întreținere și exploatare a sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare;
- g) Cheltuieli de distribuire;
- h) Cheltuielile administrative
- i) Alte cheltuieli operaționale.

21. Formulele generale de determinare a cheltuielilor operatorului necesare pentru furnizarea în anul de reglementare „n” a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare au următorul conținut:

a) pentru serviciul public de alimentare cu apă tehnologică:

$$CSAT_n = CAIat_n + CAPat_n + CMat_n + CEEat_n + CPat_n + CIEat_n + CDat_n + CAat_n + ACat_n(6)$$

unde:

CAIat_n - cheltuielile privind amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale aflate la balanța operatorului și aferente activității de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă tehnologică;

CAPat_n – cheltuieli pentru apa tehnologică procurată de la alte persoane;

CMat_n – cheltuielile materiale aferente furnizării serviciului de alimentare cu apă tehnologică;

CEEat_n – cheltuielile pentru energia electrică procurată de operator, aferente furnizării serviciului public de alimentare cu apă tehnologică;

CPat_n - cheltuielile cu personalul operatorului, aferente procesului furnizării serviciului public de alimentare cu apă tehnologică;

CIEat_n – cheltuielile de întreținere și exploatare a sistemului public de alimentare cu apă tehnologică;

CDat_n - cheltuielile de distribuire ale operatorului aferente furnizării serviciului public de alimentare cu apă tehnologică;

CAat_n – cheltuielile administrative ale operatorului aferente furnizării serviciului public de alimentare cu apă tehnologică;

ACat_n – alte cheltuieli operaționale aferente furnizării serviciului public de alimentare cu apă tehnologică în anul de reglementare „n”. În acestea se includ cheltuielile pentru achitarea taxei pentru apa extrasă (captată) din fondul apei, achitarea altor taxe, impozite și plăți justificate, care conform Codului fiscal și Standardelor Naționale de Contabilitate se atribuie la cheltuieli, și fondul de rulment necesar pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă tehnologică. Astfel:

$$ACat_n = TAat_n + Tat_n + FRat_n(7)$$

unde:

TAat_n – cheltuielile operatorului în anul de reglementare „n” aferente plății taxei pentru apa extrasă (captată) din fondul apei, aferente apei tehnologice furnizate consumatorilor;

Tat_n – cheltuielile operatorului în anul de reglementare „n” legate de achitarea altor taxe, impozite și plăți justificate, aferente serviciului de alimentare cu apă tehnologică și care conform Codului fiscal și Standardelor Naționale de Contabilitate se atribuie la cheltuieli;

FRat_n – fondul de rulment în anul de reglementare „n” aferent serviciului public de alimentare cu apă tehnologică, necesar pentru desfășurarea activității normale a operatorului.

b) pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă furnizată consumatorilor la punctele de ieșire din rețelele publice de alimentare cu apă:

$$CSAP_n = CAIap_n + CAPap_n + CMap_n + CEEap_n + CPap_n + CIEap_n + CDap_n + CAap_n + ACap_n(8)$$

unde:

CAIap_n – cheltuielile privind amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale aflate la balanța operatorului și aferente activității de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă potabilă;

CAPap_n – cheltuieli pentru apa potabilă procurată de la alte persoane;

CMap_n – cheltuielile materiale aferente furnizării serviciului public de alimentare cu apă potabilă;

CEEap_n – cheltuielile pentru energia electrică procurată de operator, aferente furnizării serviciului public de alimentare cu apă potabilă;

CPap_n – cheltuielile cu personalul operatorului aferente furnizării serviciului public de alimentare cu apă potabilă;

CIEap_n – cheltuielile de întreținere și exploatare a sistemului public de alimentare cu apă potabilă;

CDap_n – cheltuielile de distribuire ale operatorului aferente furnizării serviciului public de alimentare cu apă potabilă;

CAap_n – cheltuielile administrative ale operatorului aferente furnizării serviciului public de alimentare cu apă potabilă;

ACap_n – alte cheltuieli operaționale necesare pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă potabilă. Aceste cheltuieli au aceeași structură ca și în cazul serviciului public de alimentare cu apă tehnologică și se determină conform formulei:

$$ACap_n = TAap_n + Tap_n + FRap_n(9)$$

unde:

TAap_n – cheltuielile operatorului în anul de reglementare „n” aferente plății taxei pentru apa extrasă (captată) din fondul apei, aferente apei potabile furnizate consumatorilor;

Tap_n – cheltuielile operatorului în anul de reglementare „n” legate de achitarea altor taxe, impozite și plăți justificate, aferente serviciului public de alimentare cu apă potabilă și care conform Codului fiscal și Standardelor Naționale de Contabilitate se atribuie la cheltuieli;

FRap_n – fondul de rulment în anul de reglementare „n” aferent serviciului public de alimentare cu apă potabilă, necesar pentru desfășurarea activității normale a operatorului.

c) pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă consumatorilor la punctele de ieșire din rețelele interne de alimentare cu apă ale blocurilor locative (în apartamente):

$$CSAPa_n = CSAP_n + CIRB_n(10)$$

unde:

CIRB_n – cheltuielile operatorului în anul de reglementare „n” necesare pentru întreținerea și exploatarea rețelelor interne de alimentare cu apă și de canalizare din blocurile locative în care furnizarea apei potabile se efectuează de operator în apartamente în baza contractelor directe încheiate cu proprietarii /chiriașii apartamentelor din aceste blocurile locative. Aceste cheltuieli includ și costul consumului tehnologic și a pierderilor tehnice de apă, admise în rețelele interne de alimentare cu apă ale blocurilor locative și cheltuielile de întreținere, exploatare și verificare metrologică periodică a contoarelor instalate în apartamentele din blocurile locative.

Consumul tehnologic și pierderile tehnice de apă admise în rețelele interne de alimentare cu apă ale blocurilor locative în anul “n”, se determină de către operator și se aprobă de către autoritățile abilitate cu aprobarea tarifelor – autoritățile administrației publice locale sau Agenția, după caz.

Consumul tehnologic și pierderile tehnice de apă admise în rețelele interne de alimentare cu apă ale blocurilor locative se determină anual în baza parametrilor efectivi ai rețelelor interne de alimentare cu apă înregistrați în perioada precedentă de reglementare, luând în considerație extinderile, performanțele și principiile de reglementare intervenite între timp pentru fiecare operator în parte.

Cheltuielile de întreținere și exploatare a rețelelor interne de alimentare cu apă și de canalizare din blocurile locative se vor determina similar cheltuielilor de întreținere și exploatare a rețelelor de apă potabilă și de canalizare reieșind din lungimea și diametrele rețelelor interne de apă și de canalizare din blocurile locative pentru fiecare operator în parte;

d) pentru serviciul public de canalizare și epurare a apelor uzate:

$$CSC_n = CAIc_n + CMc_n + CEEc_n + CPC_n + CIEc_n + CDC_n + CAc_n + ACC_n(11)$$

unde:

CAIc_n – cheltuielile privind amortizarea immobilizărilor corporale și necorporale aflate la balanța operatorului și aferente activității de furnizare a serviciului public de canalizare și de epurare a apelor uzate;

CMc_n – cheltuielile materiale ale operatorului aferente furnizării serviciului public de canalizare și epurare a apelor uzate;

CEEc_n – cheltuielile pentru energia electrică procurată de operator, aferente furnizării serviciului public de canalizare și epurare a apelor uzate;

CPC_n - cheltuielile cu personalul operatorului, aferente furnizării serviciului public de canalizare și epurare a apelor uzate;

CIEc_n – cheltuielile de întreținere și exploatare a sistemului public de canalizare;

CDC_n - cheltuielile de distribuire ale operatorului aferente furnizării serviciului public de canalizare și epurare a apelor uzate;

CAc_n – cheltuielile administrative ale operatorului aferente furnizării serviciului public de canalizare și epurare a apelor uzate;

ACC_n – alte cheltuieli operaționale aferente furnizării serviciului public de canalizare și de epurare a apelor uzate. Aceste cheltuieli se determină conform formulei:

$$ACc_n = TC_n + FRC_n + CTRau_n \quad (12)$$

unde:

TC_n – cheltuielile operatorului în anul de reglementare „n” legate de achitarea impozitelor, taxelor și altor plăți justificate aferente furnizării serviciului public de canalizare și epurare a apelor uzate și care, conform legislației, se atribuie la cheltuieli;

FRC_n – fondul de rulment în anul de reglementare „n” aferent furnizării serviciului public de canalizare și de epurare a apelor uzate și necesar pentru desfășurarea activității normale a operatorului;

$CTRAu_n$ – cheltuieli de tratare a apelor uzate conform contractelor încheiate cu terțe părți pentru efectuarea tratării și epurării volumelor de ape uzate, după caz.

SECȚIUNEA 5

DETERMINAREA ȘI AJUSTAREA CHELTUIELILOR

22. Cheltuielile privind amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale aferente furnizării serviciului public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate în fiecare an de reglementare „n” se determină conform formulei:

$$CAIn = \sum_{i=1}^k \frac{VI_n}{DU_i}, \quad (13)$$

unde:

VI_n – valoarea, la costul de intrare a imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile ale operatorului de categoria „i” în anul de reglementare „n”. La determinarea tarifelor în valoarea imobilizărilor corporale și necorporale nu se includ valorile imobilizărilor date în locațiune, a obiectelor locative, de menire social-culturală, altor imobilizări care nu sunt destinate serviciului public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate, imobilizărilor conservate și aflate în curs de execuție, imobilizărilor finanțate din donații, procurate din contul subvențiilor și alocațiilor acordate de către autoritățile administrației publice centrale și locale, transmise operatorului cu titlu gratuit sau în deservire tehnică, imobilizărilor finanțate din contul tarifelor de racordare și tarifului distinct achitat de consumatori. De asemenea, în scopuri tarifare, în calculul cheltuielilor privind amortizarea nu se includ imobilizările procurate sau create în afara planurilor de investiții aprobate de autoritățile administrației publice locale sau de către Agenție, după caz.

DU_i - durata de utilizare a imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile ale operatorului de categoria „i”, care trebuie să corespundă duratei de viață utilă a imobilizărilor. Totodată, această durată nu poate fi mai mică decât durata de funcționare utilă indicată în Catalogul mijloacelor fixe și activelor nemateriale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 338 din 21 martie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.62-66, art. 379). Categoriile „i” se formează prin gruparea imobilizărilor cu durată de utilizare identică din punct de vedere economic.

23. În cazul când operatorul, la evaluarea ulterioară a imobilizărilor, aplică metoda reevaluării, prezenta Metodologie prevede că nivelul maxim de creștere a amortizării în urma reevaluării, urmată de a fi acceptată în tarif, nu va depăși indicele prețurilor producției industriale înregistrat în perioada de la anul reevaluării precedente și pînă-n anul în care se efectuează reevaluarea curentă, publicat anual de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova. De asemenea, în cazul reevaluării, nu se admite includerea în tarife a amortizării imobilizărilor corporale și

necorporale valoarea de înlocuire a cărora, determinată în urma reevaluării, a fost deja depreciată prin tarife.

24. Pentru alocarea corectă a cheltuielilor privind amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale pe tipurile concrete de servicii furnizate, operatorii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare sunt obligați să divizeze imobilizările corporale și necorporale amortizabile și să calculeze amortizarea în funcție de utilizarea sau apartenența acestora serviciilor furnizate (alimentare cu apă tehnologică, apă potabilă, serviciul de canalizare și de epurare a apelor uzate). În acest caz amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale care nu pot fi divizate direct la tipul de serviciu furnizat, celor care se utilizează în comun, sunt de gen auxiliar, de distribuire și administrativ se divizează între tipurile de servicii furnizate după cum urmează:

a) cheltuielile privind amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale utilizate în comun pentru captarea, pomparea, transportarea și tratarea (prima treaptă) a apei brute se repartizează între serviciul public de alimentare cu apă tehnologică și apă potabilă conform normelor de repartizare determinate în baza volumelor respective de apă furnizate consumatorilor;

b) cheltuielile privind amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale care se utilizează de operator pentru desfășurarea și altor activități sau furnizării de alte tipuri de servicii decât cele de alimentare cu apă și de canalizare, și amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale ale serviciilor de gen auxiliar, de distribuire și administrativ se repartizează între activitățile practice și serviciile furnizate, precum și între serviciul public de alimentare cu apă potabilă, apă tehnologică, serviciul de canalizare și epurare a apelor uzate, proporțional veniturilor obținute de la desfășurarea activităților sau furnizarea serviciilor în anul de reglementare „n-1”.

25. Cheltuielile legate de procurarea apei de la alte persoane se determină, conform formulei:

$$CAP_n = \sum VAPP_n \times TAP_n, (14)$$

unde:

$VAPP_n$ - volumul apei procurate de la alte persoane, mii m³;

TAP_n – tariful sau prețul de procurare a apei de la alte persoane în anul „n”, fără TVA.

26. Cheltuielile materiale cuprind valoarea:

a) materialelor tehnologice de bază - reactivii chimici, materialele de filtrare și alte tipuri de materiale nemijlocit utilizate în procesele de captare, de filtrare, de pompare, de tratare, de transport și de distribuție a apei până la consumator, epurare și evacuare a apelor uzate, control și menținerea calității apei tehnologice, apei potabile și apelor uzate;

b) materialelor consumabile - piese de schimb, energie termică, apă, gaze naturale, combustibil, lubrifianți, obiecte de mică valoare și scurtă durată, materiale de protecție, materiale de construcție și alte tipuri de materiale utilizate de operator în procesul de captare, de pompare, de transport, de înmagazinare, de distribuție și de furnizare a apei tehnologice și a apei potabile, furnizării serviciului public de canalizare, epurare și evacuare a apelor uzate, necesare pentru deservirea, întreținerea și reparația rețelelor publice de apă și de canalizare, altor imobilizări corporale și necorporale ale operatorului necesare pentru desfășurarea activității reglementate.

27. Cheltuielile materiale se determină de operator reieșind din prețurile conform rezultatelor licitațiilor publice de achiziționare a materialelor utilizate, consumurilor specifice justificate, volumele de apă necesare de a fi captate și tratate, volumele de apă uzată, volumele de lucrări necesare de a fi efectuate, lungimea rețelelor, numărul și capacitățile stațiilor de pompare, tratare și epurare, planurile de deservire tehnică, întreținere și reparație a imobilizărilor corporale și necorporale, cerințele față de calitatea apei și protecția mediului, starea tehnică a mijloacelor

fixe, numărul angajaților, numărul consumatorilor, alți factori care nemijlocit influențează nivelul consumului de materiale, luând în considerație consumurile de materiale efectiv înregistrate în anii precedenți.

28. Cheltuielile materiale se determină de către operator separat pentru fiecare tip de serviciu furnizat (alimentare cu apă tehnologică, alimentare cu apă potabilă și furnizarea serviciului de canalizare și epurare a apelor uzate). Pentru aceasta cheltuielile materiale se evidențiază direct la tipul concret de activitate și serviciu furnizat după destinație. Cheltuielile materialelor tehnologice de bază și cele consumabile care direct nu pot fi alocate la tipul concret de activitate sau serviciu furnizat, cheltuielile materiale ale subdiviziunilor auxiliare, de distribuire și administrative se repartizează între activități și servicii după cum urmează:

a) cheltuielile materialelor tehnologice de bază și celor consumabile utilizate la captarea, pomparea, transportul și tratarea (1 treaptă) a apei brute se repartizează între serviciul de alimentare cu apă tehnologică și apă potabilă în baza normativelor determinate reieșind din volumele de apă respective furnizate consumatorilor;

b) celelalte cheltuieli materiale care nu pot fi alocate direct, cheltuielile materiale ale subdiviziunilor auxiliare, de distribuire și administrative se repartizează între activitățile desfășurate de operator și între tipurile de servicii furnizate proporțional veniturilor obținute de la activitățile desfășurate și serviciile furnizate în anul de reglementare „n-1”.

29. Cheltuielile materiale pentru fiecare tip de serviciu reglementat furnizat se determină de către operator pentru primul an de valabilitate a prezentei Metodologii – anul de bază, se examinează și se avizează de Agenție, după caz, se aprobă de consiliile locale sau de Agenție, după caz, ca cheltuieli de bază (CM₀) pentru prima perioadă de reglementare a tarifelor de 5 ani. Pentru următoarele perioade, cheltuielile de bază (CM₀) se determină pentru primul an al perioadei corespunzătoare de reglementare a tarifelor de 5 ani.

30. Pentru anii 2, 3, 4, 5 de reglementare, din perioada de reglementare a tarifelor de 5 ani, cheltuielile materiale se ajustează reieșind din factorii de influență conform formulei:

$$CM_n = CM_0 \times \prod_{i=1}^n [(1 + IPCM_n - 0,2IPCM_n) \times (1 + 0,5\Delta LR_n + 0,5\Delta NC_n)] \quad (15)$$

unde:

$IPCM_n$ - indicele prețurilor de consum în Republica Moldova în anul de reglementare „n”. La determinarea tarifelor pentru anul de reglementare „n” se ia în considerație indicele prețurilor de consum prognozate de Ministerul Economiei. La determinarea devierilor tarifare pentru anul de reglementare „n-1” se ia în considerație indicele prețurilor de consum publicat de Biroul Național de Statistică pentru anul de reglementare „n-1”;

$0,2 IPCM_n$ – componenta care prevede creșterea eficienței operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare pentru reducerea consumurilor de materiale;

ΔLR_n – modificarea lungimii rețelelor publice de alimentare cu apă (canalizare) în anul „n”, care se determină:

$$\Delta LR_n = \frac{LR_n - LR_{n-1}}{LR_{n-1}} \quad (16)$$

unde:

LR_n - lungimea rețelelor de apă (canalizare) în anul de reglementare „n”;

LR_{n-1} - lungimea rețelelor de apă (canalizare) în anul precedent;

ΔNC_n – modificarea numărului de consumatori deserviți de către operator în anul „n”, care se determină:

$$\Delta NC_n = \frac{NC_n - NC_{n-1}}{NC_{n-1}} \quad (17)$$

unde:

NC_n – numărul de consumatori deserviți de operator în anul de reglementare „n”, cu excepția consumatorilor casnici proprietari/chiriași de apartamente în blocurile locative, cu care sunt încheiate contracte;

NC_{n-1} - numărul de consumatori deserviți de operator în anul precedent, cu excepția consumatorilor casnici proprietari/chiriași de apartamente în blocurile locative, cu care sunt încheiate contracte.

31. Dat fiind că costul energiei electrice deține o pondere semnificativă în totalul de cheltuieli ale operatorilor, precum și dependența acestuia de factori care nu totdeauna pot fi controlați de operator, prezenta Metodologie prevede ca, la calcularea tarifelor, cheltuielile pentru energia electrică consumată se determină separat pentru fiecare an de reglementare, conform formulei:

$$CEEn = \sum_{j=1}^k (Wa_n^j + kC \times (Wrif_n^j + Wrcf_n^j)) \times TE_n^j \quad (18)$$

unde:

Wa_n^j – cantitatea de energie electrică activă consumată de operator în anul de reglementare „n” la locul de consum „j” în funcție de volumele apei captate, transportate, distribuite consumatorilor, a apelor uzate, configurația sistemului și regimului de lucru, kWh;

$Wrif_n^j$ – cantitatea de energie reactivă inductivă consumată în anul de reglementare „n” la locul de consum „j” în funcție de volumele apei captate, transportate, distribuite consumatorilor, a apelor uzate, configurația sistemului și regimului de lucru, determinată în conformitate cu Instrucțiunea privind calcularea consumului tehnologic de energie în rețeaua de distribuție în funcție de valoarea factorului de putere în instalațiile de utilizare ale consumatorilor, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 89 din 13 martie 2003, kVArh;

$Wrcf_n^j$ – cantitatea de energie reactivă capacitivă injectată în rețeaua electrică de distribuție de către instalațiile electrice ale operatorului în anul de reglementare „n” la locul de consum „j” în funcție de volumele apei captate, transportate, distribuite consumatorilor, a apelor uzate, configurația sistemului și regimului de lucru, determinată în conformitate cu Instrucțiunea privind calcularea consumului tehnologic de energie în rețeaua de distribuție în funcție de valoarea factorului de putere în instalațiile de utilizare ale consumatorilor, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 89 din 13 martie 2003, kVArh;

TE_n^j - tariful la energia electrică în anul de reglementare „n” în locul de consum „j”, lei/kWh;

kC – coeficientul de conversie a energiei reactive în energie activă, kWh/kVArh. $kC=0,1$ kWh/kVArh.

32. Cheltuielile cu personalul se determină reieșind din: numărul necesar al personalului de lucru nemijlocit încadrat în procesul de captare, pompare, transportare, tratare, distribuție și furnizare a apei tehnologice și apei potabile; numărul personalului de lucru încadrat în furnizarea

serviciului de canalizare, epurare și evacuare a apelor uzate; numărul personalului de întreținere, exploatare și reparație a rețelelor de apă și canalizare, instalațiilor de captare, pompare, tratare, înmagazinare a apei, rețelelor de canalizare, instalațiilor de epurare și evacuare a apelor uzate, altor imobilizări corporale și necorporale aferente serviciului public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate; numărul altor categorii de personal necesar pentru desfășurarea activității reglementate (de deservire, de evidentă a apei, de control al echipamentelor de măsurare, de control al calității apei, personalului subdiviziunilor auxiliare, personalului de distribuție și administrativ); din categoria necesară de calificare a personalului; quantumul minim garantat al salariului în sectorul real; coeficientul complexității ramurii; regimul și condițiile de lucru; alte plăți și sporuri obligatorii stabilite de Codul Muncii al Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.159-162, art. 648) și de actele normative de aplicare a lui; quantumurile contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și prima de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Cheltuielile cu personalul se determină pentru fiecare tip de serviciu reglementat furnizat direct după destinație, iar cele care nu pot fi alocate direct, ale subdiviziunilor auxiliare, cele de ordin comun, de distribuție și administrativ se repartizează între activitățile practicate de operator și între serviciile reglementate furnizate după cum urmează:

a) cheltuielile cu personalul nemijlocit încadrat în procesul de captare, pompare, transportare și tratare (1 treaptă) a apei brute se repartizează între serviciul public de alimentare cu apă tehnologică și apă potabilă reieșind din volumele de apă respective furnizate consumatorilor;

b) celelalte cheltuieli cu personalul care nu pot fi alocate direct, se repartizează între activitățile desfășurate de operator și între tipurile de servicii reglementate furnizate proporțional veniturilor obținute de la activitățile desfășurate și serviciile furnizate în anul de reglementare „n-1”.

33. Cheltuielile cu personalul se determină de către operator pentru primul an de valabilitate al prezentei Metodologii – anul de bază, se examinează și se avizează de Agenție, după caz, se aprobă de Consiliile locale sau de Agenție, după caz, ca cheltuieli de bază (CPo) pentru prima perioadă de reglementare a tarifelor de 5 ani. Pentru următoarele perioade, cheltuielile de bază (CPo) se determină pentru primul an al perioadei corespunzătoare de reglementare a tarifelor de 5 ani.

34. Pentru anii 2, 3, 4, 5 de reglementare, din perioada de reglementare a tarifelor de 5 ani, cheltuielile cu personalul se ajustează reieșind din factorii de influență conform formulei:

$$CP_n = CP_0 \times \prod_{i=1}^n [(1 + IPCM_n - 0,2IPCM_n) \times (1 + 0,5\Delta LR_n + 0,5\Delta NC_n)] \quad (19)$$

35. Cheltuielile de întreținere și exploatare a sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare includ cheltuielile pentru verificarea, deservirea tehnică, întreținerea, exploatarea și reparația rețelelor publice de alimentare cu apă tehnologică, apă potabilă, rețelelor publice de canalizare, inclusiv celor transmise operatorului la deservirea tehnică, a stațiilor de captare, pompare și tratare a apei brute, stațiilor de epurare și evacuare a apelor uzate, a instalațiilor și a aparatelor de laborator și control al calității apei, a clădirilor și construcțiilor de producție, a subdiviziunilor auxiliare, a mijloacelor de transport, a aparatelor de măsurare și control, a instalațiilor de protecție și securitate, a sistemelor de automatizare și de dispecerizare, a echipamentelor de măsurare, inclusiv a contoarelor instalate la consumatorii casnici, a instalațiilor electrice, și a altor imobilizări corporale și necorporale aferente sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare. Cheltuielile de întreținere și exploatare, care nu pot fi

atribuite direct se repartizează pe tipul de activitate și tipul de serviciu furnizat ca și în cazul cheltuielilor materiale.

36. Cheltuielile de întreținere și exploatare a sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare se determină de către operator pentru primul an de valabilitate al prezentei Metodologii - anul de bază, separat pentru fiecare tip de serviciu reglementat furnizat, se examinează și se avizează de Agenție, după caz, se aprobă de Consiliul local sau de Agenție, după caz, ca cheltuieli de bază (CIE₀) pentru prima perioadă de reglementare a tarifelor de 5 ani. Pentru următoarele perioade, cheltuielile de bază (CIE₀) se determină pentru primul an al perioadei corespunzătoare de reglementare a tarifelor de 5 ani.

37. Pentru anii 2, 3, 4, 5 de reglementare, din perioada de reglementare a tarifelor de 5 ani, cheltuielile de întreținere și exploatare a sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare se ajustează conform formulei:

$$CIE_n = CIE_0 \times \prod_{i=1}^n [(1 + IPCM_n - 0,2IPCM_n) \times (1 + K \times \Delta LR_n)] \quad (20)$$

unde K este raportul dintre cheltuielile de întreținere și exploatare revenite întreținerii și exploatării rețelelor publice de transport și de distribuție a apei (respectiv a rețelei publice de canalizare) în anul de bază și cheltuielile de întreținere și exploatare a sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare din anul de bază.

38. Cheltuielile de distribuire includ comisioanele achitate entităților care oferă operatorului servicii de facturare și de decontări privind serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare furnizate consumatorilor, plățile achitate poștei pentru expedierea facturilor de plată, comisioanele achitate poștei și băncilor comerciale pentru colectarea plăților de la consumatori pentru serviciile publice furnizate, cheltuielile privind lucrul cu consumatorii, informarea consumatorilor, cheltuielile legate de deservirea, întreținerea și reparația (cu excepția costurilor capitalizate aferente reparației capitale) a imobilizărilor corporale și necorporale cu destinație comercială, întreținerea și reparația obiectelor de mică valoare și scurtă durată utilizate în scopuri comerciale, plăți justificate pentru leasingul operațional al imobilizărilor corporale utilizate în scopuri comerciale la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, cheltuieli privind serviciile tipografice, telefonice, tele-radio comunicații aferente subdiviziunilor comerciale ale operatorului și responsabile de lucrul cu consumatorii, și altor cheltuieli justificate de distribuire necesare furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

Cheltuielile de distribuire se determină integral de operator și se alocă între activitățile desfășurate de operator și serviciile reglementate furnizate consumatorilor proporțional veniturilor obținute de la desfășurarea activităților practicate și de la furnizarea serviciilor în anul de reglementare „n-1”, luându-se în considerație cheltuielile de distribuire aferente prestării serviciilor auxiliare.

39. Cheltuielile de distribuire se determină de către operator pentru primul an de valabilitate al prezentei Metodologii - anul de bază, separat pentru fiecare tip de serviciu reglementat furnizat, se examinează și se avizează de Agenție, după caz, se aprobă de Consiliul local sau de Agenție, după caz, ca cheltuieli de bază (CDo) pentru prima perioadă de reglementare a tarifelor de 5 ani. Pentru următoarele perioade, cheltuielile de bază (CDo) se determină pentru primul an al perioadei corespunzătoare de reglementare a tarifelor de 5 ani.

40. Pentru anii 2, 3, 4, 5 de reglementare, din perioada de reglementare a tarifelor de 5 ani, cheltuielile de distribuire se ajustează conform formulei:

$$CD_n = CD_0 \times \prod_{i=1}^n [(1 + IPCM_n - 0,2IPCM_n) \times (1 + \Delta NC_n)] \quad (21)$$

41. În cheltuielile administrative se includ cheltuielile justificate și anume: de deservire, întreținere și reparație (cu excepția costurilor capitalizate aferente reparației capitale) a imobilizărilor corporale și necorporale, obiectelor de mică valoare și scurtă durată cu destinație administrativă, de deservire, întreținere și reparație a obiectelor de mică valoare și scurtă durată utilizate de către structurile administrative, cheltuieli justificate privind leasingul, locațiunea și arenda operațională a imobilizărilor corporale cu destinație administrativă, inclusiv aferente desfășurării adunării generale a acționarilor, cheltuieli de conservare și de asigurare a pazei imobilizărilor corporale conservate în conformitate cu Regulamentul cu privire la conservarea și deconservarea bunurilor nefolosite în procesul tehnologic, aprobat de Ministerul Privatizării și Administrării Proprietății de Stat a Republicii Moldova nr.537/03 din 25 martie 1998, (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.111-113, art.222), și necesare pentru asigurarea fiabilității furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, cheltuieli justificate pentru paza obiectelor administrative și asigurarea securității antiincendiară a acestora, cheltuieli justificate de protecție civilă, cheltuieli justificate privind delegarea personalului administrativ legate de activitățile reglementate, cheltuieli de protocol (reprezentanță) cu excepția cheltuielilor frecventării manifestațiilor culturale, reprezentațiilor teatralizate, alte cheltuieli similare efectuate în timpul sau în afara orelor de muncă, cheltuieli ce țin de asigurarea obligatorie a personalului administrativ ce participă în procesul tehnologic și a bunurilor cu destinație administrativă, cheltuieli aferente angajării forței de muncă, costul serviciilor furnizate operatorului de către bănci, publicații de rapoarte, situațiilor financiare conform cerințelor Comisiei Naționale a Pieței Financiare, cheltuieli privind serviciile de internet, telecomunicații și poștale de ordin administrativ, de pregătirea și perfecționarea profesională a personalului administrativ necesare desfășurării activității de furnizare a serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, cheltuieli pentru cercetări științifice și dezvoltare, care nu se capitalizează, coordonate în prealabil de autoritatea administrației publice locale sau de Agenție, după caz, cheltuieli pentru procurarea literaturii de specialitate, materialelor normative și instructive, precum și abonarea la ediții de specialitate (ziare, reviste etc.), cu excepția celor recunoscute ca imobilizări corporale, alte cheltuieli administrative justificate.

Cheltuielile administrative se determină integral pe operator și se alocă între activitățile desfășurate și serviciile reglementate furnizate consumatorilor proporțional veniturilor obținute de la desfășurarea activităților și furnizarea serviciilor reglementate în anul de reglementare "n-1", luându-se în considerație cheltuielile administrative aferente prestării serviciilor auxiliare. Operatorii care furnizează și alte servicii publice de gospodărie comunală sunt în drept să aloce cheltuielile administrative între activitățile desfășurate și serviciile reglementate furnizate consumatorilor proporțional cheltuielilor cu personalul aferente desfășurării activităților și furnizării serviciilor reglementate în anul de reglementare "n-1".

42. Cheltuielile administrative se determină de operator pentru primul an de valabilitate al prezentei Metodologii - anul de bază, separat pentru fiecare tip de serviciu reglementat furnizat, se examinează și se avizează de Agenție, după caz, se aprobă de Consiliul local sau de Agenție, după caz, ca cheltuieli de bază (CAo) pentru prima perioadă de reglementare a tarifelor de 5 ani. Pentru următoarele perioade, cheltuielile de bază (CAo) se determină pentru primul an al

perioadei corespunzătoare de reglementare a tarifelor de 5 ani.

43. Pentru anii 2, 3, 4, 5 de reglementare, din perioada de reglementare a tarifelor de 5 ani, cheltuielile administrative se ajustează conform formulei:

$$CA_n = CA_0 \times \prod_{i=1}^n (1 + IPCM_n - 0,2IPCM_n) \quad (22)$$

44. Alte cheltuieli operaționale se determină în următorul mod:

1) Cheltuielile operatorului în anul de reglementare „n” aferente plății taxei pentru apa extrasă (captată) din fondul apei se determină reieșind din cota taxei pentru apă, conform Codului fiscal al Republicii Moldova, și volumul apelor necesar de a fi extrase (captate) cu excepția celor pentru care nu se aplică taxa pentru apă, conform prevederilor Codul fiscal. Astfel, la determinarea tarifelor pentru fiecare an de reglementare „n”, cheltuielile operatorului aferente plății taxei pentru apă se va determina după cum urmează:

$$TAA_n = CTA_n \times (VAC_n - VACS_n) \quad (23)$$

unde:

TAA_n - cheltuielile operatorului în anul de reglementare „n” aferente plății taxei pentru apa care este necesar de a fi captată (extrasă) din fondul apei pentru alimentarea consumatorilor cu apă tehnologică și apă potabilă;

CTA_n - cuantumul taxei pentru apa extrasă (captată) din fondul apelor în anul de reglementare „n”, lei/m³;

VAC_n - cantitatea de apă necesar de a fi extrasă (captată) din fondul apelor în anul de reglementare „n” pentru alimentarea tuturor consumatorilor cu apă tehnologică și apă potabilă, m³, care se determină conform formulei:

$$VAC_n = VAP_n + VAT_n + VPA_n - VAPP_n \quad (24)$$

unde:

VPA_n – consumul tehnologic și pierderile de apă în sistemul public de alimentare cu apă, aprobate în modul stabilit de Agenție, m³;

$VACS_n$ – volumul de apă necesar de a fi extrasă (captată) din fondul apei dar pentru care, conform Codului fiscal, nu se aplică taxa pentru apă, m³. Acest volum se determină conform formulei:

$$VACS_n = \frac{(VATS_n + VAPS_n)}{(1 - \frac{VPA_n}{VAC_n})} \quad (25)$$

unde: $VATS_n$ și $VAPS_n$ – volumele de apă tehnologică și de apă potabilă furnizată în anul de reglementare „n” consumatorilor, dar pentru care, conform Codului Fiscal, nu se aplică taxa pentru (apa livrată populației, autorităților publice și instituțiilor finanțate de la bugetele de toate nivelele; apa livrată în scopul stingerii incendiilor; apa livrată întreprinderilor societății orbilor, surzilor, invalizilor și instituțiilor medico-sanitare publice; apa livrată întreprinderilor din cadrul sistemului penitenciar), m³. Repartizarea cheltuielilor aferente plății taxei pentru apă între serviciul public de alimentare cu apă potabilă și de alimentare cu apă tehnologică se efectuează

proporțional volumelor de apă respectivă furnizată consumatorilor în anul de reglementare „n”.

2) În categoria impozite, alte taxe și plăți (Ta_n) se includ toate impozitele, taxele (cu excepția taxei pentru apă), precum și taxa pe valoarea adăugată irecuperabilă, plățile regulatorii și plățile achitate de operator prevăzute în Codul Fiscal și actele normative de aplicare a lui și care, conform Codului fiscal și Standardelor Naționale de Contabilitate, se atribuie la cheltuieli. Aceste impozite, taxe și plăți se determină în fiecare an de reglementare „n” reieșind din prevederile Codului fiscal și a actelor normative de aplicare a lui în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Repartizarea acestor impozite și plăți totale ale operatorului între tipurile de activități și tipurile de servicii furnizate se efectuează proporțional veniturilor obținute de la desfășurarea activităților, a serviciilor reglementate furnizate consumatorilor în anul de reglementare „n-1”.

3) Fondul de rulment în anul de reglementare „n” (FR_n) se determină conform formulelor:

a) pentru serviciul public de alimentare cu apă tehnologică:

$$FRat_n = \frac{\alpha}{365} \times (CMat_n + CEEat_n + CPat_n + CIEat_n + CDat_n + CAat_n + TAat_n + Tat_n) \times Rd_n / 100 \quad (26)$$

b) pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă:

$$FRap_n = \frac{\alpha}{365} \times (CMap_n + CEEap_n + CPap_n + CIEap_n + CDap_n + CAap_n + TAap_n + Tap_n) \times Rd_n / 100 \quad (27)$$

c) pentru serviciul public de canalizare și epurare a apelor uzate:

$$FRc_n = \frac{\alpha}{365} \times (CMc_n + CEEc_n + CPc_n + CIEc_n + CDc_n + CAc_n + Tc_n) \times Rd_n / 100 \quad (28)$$

unde: α – necesitatea de fonduri de rulment în anul „n”, exprimat în zile de facturări, care se determină în baza regimului de facturare-achitare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare aplicate față de consumatori și a regimului de plăți necesar de a fi efectuate de operator pentru materialele și energia electrică procurată, achitarea serviciilor prestate de terți, în conformitate cu contractele semnate cu furnizorii, achitățile față de bugetul de stat și cel local în termeni stabiliți de legislație și obligațiile față de personal în conformitate cu contractul colectiv de muncă. Pentru toți operatorii care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, pentru prima perioadă de reglementare a tarifelor de 5 ani, $\alpha = 10$ zile. Pentru fiecare următoare perioadă de reglementare a tarifelor de 5 ani, valoarea acestui indicator se stabilește prin hotărîrea Agenției, care se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;

Rdn - rata medie la creditele bancare acordate persoanelor juridice în anul „n” pe sistemul bancar, publicată de Banca Națională a Moldovei la compartimentul: Statistici, Statistica monetară, Ratele medii ale dobînzilor, Rata medie la creditele noi acordate pe sistemul bancar, în monedă națională, persoane juridice, pînă la 12 luni.

45. La determinarea tarifelor în calcule nu se includ următoarele cheltuieli:

a) aferente lucrărilor de construcție, reconstrucție, modernizare, reînnoire, achiziționare, montarea și probare a imobilizărilor corporale și necorporale; valorificarea noilor obiective, secții și agregate; supravegherea de autor a organizațiilor de proiectare; reparațiile capitale ale imobilizărilor corporale care necesită de a fi capitalizate și alte investiții capitale, reparații capitale ale sistemelor de alimentare cu apă și canalizare ce nu aparțin operatorului, cheltuieli de conservare și de întreținere a imobilizărilor corporale conservate, cu excepția imobilizărilor corporale conservate în conformitate cu Regulamentul cu privire la conservarea și deconservarea bunurilor nefolosite în procesul tehnologic, aprobat de Ministerul Privatizării și Administrării Proprietății de Stat a Republicii Moldova nr. 537/03 din 25 martie 1998 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.111-113, art.222), și necesare pentru asigurarea fiabilității furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Toate cheltuielile ce țin de investiții capitale prin tarif se recuperează doar prin amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale conform prevederilor punctului 22 din prezenta Metodologie;

b) aferente remedierii defectelor în lucrările de proiectare, construcție, reconstrucție, montaj (demontaj), revizie, remedierea defectelor utilajului și deteriorărilor, provocate din vina producătorilor, furnizorilor și întreprinderilor de transport;

c) pentru executarea lucrărilor de proiectare și construcție, pentru achiziționarea utilajului, repararea și întreținerea fondului de locuințe, a obiectivelor de menire social-culturală și a altor obiective ce nu se referă la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare;

d) pentru lucrările calificate ca ajutor pentru alte întreprinderi și organizații, atât în formă de servicii, cât și suport material sau financiar;

e) cheltuielile neproductive, rebuturi, delapidări, sancțiuni, amenzi, penalității și despăgubiri, acoperiri de lipsuri și de pierderi;

f) cheltuieli în scopuri filantropice și de sponsorizare;

g) cheltuieli pentru cercetări științifice și dezvoltare, care nu se capitalizează, ce nu au fost coordonate cu autoritatea administrației publice locale sau cu Agenția, după caz;

h) creanțe dubioase decontate;

i) cheltuieli aferente constituirii provizioanelor pentru riscuri și cheltuieli, inclusiv pentru creanțe compromise;

j) cheltuieli de protocol (reprezentanță) pentru frecventarea manifestațiilor culturale, reprezentațiilor teatralizate, alte cheltuieli similare efectuate în timpul sau în afara orelor de muncă;

k) recompense unice;

l) plăți suplimentare, ajutoare materiale, indemnizații, sporuri și compensații acordate salariaților, în afara celor prevăzute de Codul muncii și de actele normative de aplicare a lui;

m) cheltuieli pentru burse de valori, organizații de intermediere și de altă natură administrativă, servicii de consultanță, asistență juridică;

n) cheltuieli aferente organizării timpului liber și a odihnei salariaților, inclusiv și cheltuielile pentru măsuri corporative;

o) cheltuieli nejustificate aferente desfășurării adunării generale a acționarilor;

p) indemnizații curente calculate membrilor consiliului și comisiei de cenzori ale operatorului, cu excepția indemnizațiilor lunare calculate membrilor consiliului și comisiei de cenzori care nu depășesc trei salarii minime pe țară;

q) cheltuieli de judecată și taxele de stat aferente;

r) cheltuieli aferente asigurărilor benevole a personalului și a bunurilor materiale;

s) toate celelalte cheltuieli ale operatorului ce nu țin de furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și epurare a apelor uzate.

SECȚIUNEA 6

DETERMINAREA RENTABILITĂȚII

46. Prezenta Metodologie prevede determinarea rentabilității operatorilor sistemului public de alimentare cu apă și canalizare reieșind din capitalul investit și rata de rentabilitate a acestui capital.

47. Rentabilitatea operatorului calculată în lei se determină pentru fiecare an de reglementare „n” reieșind din valoarea netă a imobilizărilor corporale și necorporale utilizate în procesul furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizarea și ratei de rentabilitate în baza formulei:

$$R_n = VNI_n \times Rr_n / 100 \quad (29)$$

unde:

VNI_n – valoarea netă reglementată în anul „n” a imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile ale operatorului, care se determină conform formulei:

$$VNI_n = VI_n - FAI_n = VBI_n \quad (30)$$

unde:

VI_n – este valoarea, la costul de intrare, a imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile ale operatorului;

VBI_n – valoarea contabilă a imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile ale operatorului la începutul anului „n”, aferente sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare. În această valoare se includ valorile contabile ale imobilizărilor corporale și necorporale ale operatorului date în exploatare până la începutul anului „n”, cu excepția celor date în locațiune, a obiectelor locative, de menire social – culturală, imobilizărilor finanțate din donații, din contul alocațiilor și subvențiilor din bugetele locale și bugetul de stat, transmise operatorului cu titlu gratuit sau la deservire tehnică, imobilizărilor finanțate din contul tarifelor de racordare și tarifului distinct achitat de consumatori, a imobilizărilor în curs de execuție, a celor care nu sunt destinate și/sau nu pot fi utilizate pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate;

FAI_n – amortizarea acumulată a imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile de la darea lor în exploatare până la începutul anului „n”;

Rr_n – rata reglementată de rentabilitate a imobilizărilor corporale și necorporale în anul de reglementare „n” aferente furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Rata de rentabilitate se stabilește la nivelul ratei medii a dobânzilor la creditele bancare acordate persoanelor juridice pe un termen de peste 12 luni în valută strină pe sistemul bancar, în anul de reglementare „n-1”, publicată de Banca Națională a Moldovei la compartimentul: Statistici, Statistica monetară, Ratele medii ale dobânzilor, Rata medie la creditele noi acordate pe sistemul bancar, în valută străină, persoane juridice, peste 12 luni.

În cazul reevaluării imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile existente, valoarea netă a acestora luată în calculul rentabilității se va determina în baza formulei:

$$VNI_n = \frac{VNI_{rn}}{K} \quad (31)$$

unde:

VNI_n – valoarea netă în anul „n” a imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile existente după reevaluare;

K – coeficientul modificării valorii imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile în urma reevaluării. Acest coeficient se determină la data efectuării reevaluării reieșind din raportul valorii contabile a imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile determinate după reevaluare la valoarea contabilă a acestora pînă la reevaluare.

48. Repartizarea rentabilității operatorului între tipurile de servicii furnizate în anul de reglementare „n” se efectuează conform formulelor:

a) la serviciul public de alimentare cu apă tehnologică:

$$RAT_n = \frac{R_n}{VBI_n} \times VBI_{atn} \quad (32)$$

b) la serviciul public de alimentare cu apă potabilă:

$$RAP_n = \frac{R_n}{VBI_n} \times VBI_{apn} \quad (33)$$

c) la serviciul public de canalizare:

$$RC_n = \frac{R_n}{VBI_n} \times VBI_{cn} \quad (34)$$

unde:

VBI_n - valoarea contabilă a imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile ale operatorului în anul de reglementare „n” aferente serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;

VBI_{atn} - valoarea contabilă a imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile ale operatorului în anul de reglementare „n” aferente serviciului public de alimentare cu apă tehnologică;

VBI_{apn} - valoarea contabilă a imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile ale operatorului în anul de reglementare „n” aferente serviciului public de alimentare cu apă potabilă;

VBI_{cn} - valoarea contabilă a imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile ale operatorului în anul de reglementare „n” aferente serviciului public de canalizare și epurare a apelor uzate.

În acest caz suma valorilor contabile ale imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile aferente fiecărui serviciu furnizat în parte va fi egală cu valoarea contabilă a tuturor imobilizărilor corporale și necorporale amortizabile ale operatorului aferente în total serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

Adică:

$$VBI_{atn} + VBI_{apn} + VBI_{cn} = VBI_n \quad (35)$$

49. Prezenta Metodologie stabilește următoarele cerințe față de planurile de investiții urmate a fi aprobate, în scopul determinării tarifelor:

1) Operatorul anual, pînă la 1 noiembrie, va elabora și prezenta, autorității administrației publice locale spre aprobare, planul de investiții pentru anul calendaristic următor, cu excepția operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș, care prezintă în mod obligatoriu Agenției, spre aprobare, planul de investiții pentru anul calendaristic următor, în termen de pînă la 1 noiembrie.

2) În planul de investiții pentru anul calendaristic următor se reflectă, în mod obligatoriu următoarele:

a) compartimentele și obiectele investiționale, valorile investițiilor planificate integral și pe fiecare compartiment și obiect investițional în parte, sursele de finanțare;

b) descrierea succintă a obiectului de investiții, argumentarea necesității obiectului, valoarea investiției, justificarea economică, tehnică, obiectivele care vor fi atinse în urma efectuării investițiilor (îmbunătățirea calității și fiabilității alimentării cu apă a consumatorilor, majorarea numărului de consumatori alimentați cu apă în urma dezvoltării sistemului public de alimentare cu apă, furnizării serviciului public de canalizare la noii consumatori, reducerea numărului și timpului întreruperilor, reducerea pierderilor de apă în sistemul public de alimentare cu apă, reducerea cheltuielilor etc.).

3) Planurile de investiții pentru anul calendaristic următor se examinează și se aprobă nu mai tîrziu de 31 decembrie.

4) În planurile de investiții prezentate de operatori nu se acceptă obiectele de investiții în cazurile în care investițiile:

a) nu corespund cerințelor stipulate în subpunctul 2) de mai sus;

b) nu țin de activitatea reglementată;

c) țin de procurări sau lucrări care trebuie să fie atribuite la cheltuieli;

d) trebuie să fie recuperate de operator prin intermediul companiilor de asigurare (asigurări incluse în tarif), deciziilor instanțelor de judecată etc.;

e) nu sunt necesare, sunt neargumentate, nu dau avantaj economic cuantificat și duc doar la majorarea tarifelor.

5) În decursul anului modificările în planul de investiții aprobat se efectuează de către operator doar cu acceptul în scris al autorității competente care a aprobat planul anual de investiții. Pentru modificarea planului de investiții operatorul prezintă autorității competente propunerile sale de modificare cu argumentările privind necesitatea modificărilor propuse și obiectivele care vor fi atinse în urma acestor modificări. Autoritatea administrației publice locale sau Agenția, după caz, va examina și, în termen de 30 zile lucrătoare de la primirea solicitării de la operator, va accepta sau va respinge modificările la planul de investiții propuse de operator, informînd în scris operatorul. Operatorul este în drept să propună modificări la planul de investiții pentru anul de gestiune pînă la 31 octombrie a anului de gestiune.

6) Pînă la 1 martie a fiecărui an de gestiune operatorul prezintă autorității administrației publice locale sau Agenției, după caz, un raport privind realizarea planului de investiții, aprobat pentru anul precedent, în care se reflectă investițiile conform planului și cele efectiv date în exploatare, valoarea acestora, durata de funcționare utilă, amortizarea reflectată în evidența contabilă, amortizarea anuală și obiectivele atinse. Operatorul care furnizează serviciul public de canalizare și de epurare a apelor uzate, la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș prezintă Agenției raportul privind realizarea planului de investiții, aprobat pentru anul calendaristic

precedent, concomitent cu solicitarea de modificare sau avizare a tarifelor, conform punctelor 50 și 51 ale prezentei Metodologii.

7) Investițiile efectuate în conformitate cu planul investițional aprobat se includ la determinarea tarifelor conform prevederilor prezentei Metodologii, iar investițiile efectuate în afara planului de investiții pot fi luate în calcul doar în cazurile în care acestea vor aduce un avantaj economic adițional față de obiectivele prevăzute în planul de investiții și adecvat valorii acestor investiții.

SECȚIUNEA 7

APROBAREA, AJUSTAREA ȘI APLICAREA TARIFELOR

50. Tarifele pentru serviciile publice de alimentare cu apă tehnologică, de alimentare cu apă potabilă, pentru serviciul public de canalizare și epurare a apelor uzate se determină de către operatori, pentru fiecare an de reglementare „n” în conformitate cu prezenta Metodologie, și se prezintă:

a) Consiliilor locale – pentru examinare și aprobare, iar Agenției - spre examinare și avizare, a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă și pentru serviciul public de canalizare și epurare a apelor uzate furnizate de operatori la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș;

b) Agenției - pentru examinare și aprobare a tarifelor pentru serviciul de alimentare cu apă tehnologică furnizată la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș;

c) Agenției – pentru examinare și aprobare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă și a tarifelor pentru serviciul public de canalizare și epurare a apelor uzate furnizat de operatori la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș, în cazul când Consiliile locale respective au delegat Agenției dreptul deplin de aprobare a tarifelor;

d) Agenției - pentru examinare și aprobare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă și pentru serviciul public de canalizare și epurare a apelor uzate, furnizate de operatori la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș și care activează în condițiile unor acorduri sau contracte încheiate cu organismele financiare internaționale, ratificate sau aprobate de Parlament, Guvern sau de Consiliile locale;

e) Agenția aprobă, în termen de 15 zile calendaristice de la data adresării motivate de către operatori, tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă și tarifele pentru serviciul public de canalizare și epurare a apelor uzate furnizate de operatori la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș, în cazul când Consiliul local nu a aprobat tarifele respective în termen de 60 de zile calendaristice de la data primirii de la Agenție a avizului.

51. Operatorul prezintă solicitarea de modificare a tarifelor în termen de până la 1 martie a fiecărui an calendaristic.

52. În cazul când operatorii prezintă la Agenție calculele tarifelor spre avizarea lor (prevederile punctului 50 lit. a) al prezentei Metodologii), Agenția, în termen de până la 30 zile calendaristice de la primirea de la operatori a tuturor documentelor justificate ce argumentează necesitatea modificării tarifelor, însoțită de materialele care justifică nivelul acestora, va examina materialele prezentate și va emite către Consiliul local respectiv un aviz privind cuantumul tarifelor necesare de a fi aprobate. Operatorul este obligat să prezinte Agenției și Consiliului local, în termen de până la 3 zile lucrătoare, informațiile solicitate suplimentar necesare pentru stabilirea consumurilor reale și cheltuielilor pentru desfășurarea activității și a corectitudinii calculării tarifelor reglementate.

53. Actualizarea tarifelor se va efectua anual, după prezentarea de către operator a raportului financiar pe anul precedent și a materialelor necesare pentru actualizarea tarifelor.

54. Devierile tarifare (DVT, DVP, DVC) vor fi calculate pentru fiecare an de reglementare, în integral pe operator și pe fiecare tip de activitate separat, pentru a reflecta impactul financiar al diferențelor dintre valorile luate în calcul la aprobarea tarifelor și cele înregistrate efectiv în anul de reglementare.

55. În cazul când Consiliile locale vor aproba tarife la un nivel mai redus decât cele prevăzute în avizul prezentat de Agenție, aceste devieri nu vor fi luate în calcul ca devieri tarifare (DVT, DVP, DVC) ale operatorului.

56. Prezenta Metodologie prevede aprobarea tarifelor separat pentru fiecare serviciu public furnizat (apă potabilă, apă tehnologică, canalizare și epurare a apelor uzate). Tarifele aprobate nu pot fi modificate de operator.

57. Operatorii sînt în drept să solicite actualizarea extraordinară a tarifelor pe parcursul anului de reglementare, dacă există factori obiectivi ce nu pot fi controlați de operator, și care duc la o deviere de 5 și mai mult la sută față de venitul reglementat, luat în calculul tarifelor aprobate pentru acest an de reglementare. În acest caz operatorii vor prezenta, în modul stabilit, o analiză detaliată a factorilor care justifică necesitatea ajustării extraordinare a tarifelor.

58. În tarifele pentru serviciile publice de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate se includ doar cheltuielile aferente captării, filtrării, pompării, tratării, înmagazinării, transportării, distribuției și furnizării apei consumatorilor pînă la punctul de delimitare a sistemului public de alimentare cu apă de instalațiile interne de apă ale consumatorului, iar în cazul serviciului public de canalizare – doar cheltuielile aferente preluării și transportării apelor uzate, de la punctul de delimitare a instalațiilor interne de canalizare ale consumatorului de sistemul public de canalizare.

59. În cazul încheierii cu consumatorii a contractelor directe de furnizare a apei potabile în apartamentele blocurilor locative, cheltuielile legate de deservire, întreținerea și reparația curentă a rețelelor interne de alimentare cu apă și de canalizare din blocurile locative și a contoarelor instalate în apartamente se iau în considerație și se includ doar în tariful de furnizare a acestor servicii consumatorilor casnici din apartamente.

60. În cazul în care într-un anumit an, la nivel național, se va modifica quantumul minim garantat al salariului în sectorul real, consumurile aferente remunerării muncii, din anul respectiv, vor fi actualizate reieșind din quantumul minim garantat revăzut.

61. Prezenta Metodologie prevede că mijloacele obținute din includerea în tarifele pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare a cheltuielilor privind amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale vor fi utilizate de operator pentru dezvoltare, reconstrucție, renovare, reînnoire și reparații capitale (cu capitalizare) a sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare, precum și pentru rambursarea creditelor și împrumuturilor luate de operator în acest scop. În cazul când operatorul, în perioada de valabilitate a prezentei Metodologii, va utiliza aceste mijloace în alte scopuri, autoritatea care aprobă tarifele va micșora cheltuielile privind amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale ale operatorului, în quantumul utilizării nejustificate a acestora în alte scopuri.

62. Prezenta Metodologie prevede că cheltuielile materiale și cele de întreținere și exploatare să fie utilizate de către operator doar după destinație. În cazul neutilizării acestora, utilizării acestora în alte scopuri sau diminuării în urma efectuării investițiilor, în perioada de valabilitate a prezentei Metodologii, autoritatea care aprobă tarifele va micșora aceste cheltuieli ale operatorului în anul următor în quantumurile respective.

63. Tarifele aprobate de Consiliile locale se publică în mass-media locală, intră în vigoare din data publicării.

64. Tarifele aprobate de Agenție se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, intră în vigoare din data publicării.

65. Operatorii sînt obligați să afișeze la sediile lor tarifele aprobate și să le amplaseze pe paginile web.

**НАЦИОНАЛЬНОЕ АГЕНТСТВО ПО РЕГУЛИРОВАНИЮ В
ЭНЕРГЕТИКЕ ПОСТАНОВЛЕНИЕ Nr. 741 от 18.12.2014
об утверждении Методологии определения, утверждения и применения
тарифов на публичную услугу водоснабжения, канализации и очистки
сточных вод. Опубликован : 13.02.2015 в Monitorul Oficial Nr. 33-38 статья
№ : 258**

Часть 1 ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

***Часть 2 ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПРЕДОСТАВЛЯЕМЫХ ОПЕРАТОРАМИ УСЛУГ
И РЕГУЛИРУЕМЫХ ТАРИФОВ***

Часть 3 ОПРЕДЕЛЕНИЕ ТАРИФОВ

Часть 4 СТРУКТУРА РАСХОДОВ

Часть 5 ОПРЕДЕЛЕНИЕ И ПЕРЕСМОТР РАСХОДОВ

Часть 6 ОПРЕДЕЛЕНИЕ РЕНТАБЕЛЬНОСТИ

Часть 7 УТВЕРЖДЕНИЕ, ПЕРЕСМОТР И ПРИМЕНЕНИЕ ТАРИФОВ

Республика Молдова

НАЦИОНАЛЬНОЕ АГЕНТСТВО ПО РЕГУЛИРОВАНИЮ В ЭНЕРГЕТИКЕ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ Nr. 741
от 18.12.2014

**об утверждении Методологии
определения, утверждения и применения
тарифов на публичную услугу водоснабжения,
канализации и очистки сточных вод**

Опубликован : 13.02.2015 в Monitorul Oficial Nr. 33-38 статья № : 258

Зарегистрировано:
Министерство юстиции
№ 1020 от 2 февраля 2015 г.
Министр юстиции
Олег Ефрим _____

В целях установления способа определения, утверждения и применения тарифов на публичную услугу водоснабжения, канализации и очистки сточных вод, на основании положений подпункта е) части (2) ст. 7 и ст. 35 Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации № 303 от 13 декабря 2013 (*Официальный монитор Республики Молдова*, 2014, № 60-65, ст. 123) Административный совет Национального агентства по регулированию в энергетике **ПОСТАНОВЛЯЕТ**:

1. Утвердить Методологию определения, утверждения и применения тарифов на публичную услугу водоснабжения, канализации и очистки сточных вод (прилагается).
2. Контроль применения утвержденной методологии обладателями лицензий в области публичной услуги водоснабжения и канализации возложить на подразделения агентства.
3. Признать утратившей силу Методологию определения, утверждения и применения тарифов на публичные услуги по водоснабжению, канализации и очистке сточных вод, утвержденную Постановлением Административного совета Национального агентства по регулированию в энергетике № 164 от 29 ноября 2004 (*Официальный монитор Республики Молдова*, 2004, № 218-223, ст. 465).

ДИРЕКТОРА НАРЭ:

**Серджиу ЧОБАНУ
Октавиан ЛУНГУ
Юрие ОНИКА
Генадие ПЫРЦУ**

№ 741. Кишинэу, 18 декабря 2014 г.

Приложение
к Постановлению
Административного совета НАРЭ
№ 741 от 18 декабря 2014 г.

**МЕТОДОЛОГИЯ
ОПРЕДЕЛЕНИЯ, УТВЕРЖДЕНИЯ И ПРИМЕНЕНИЯ ТАРИФОВ
НА ПУБЛИЧНУЮ УСЛУГУ ВОДОСНАБЖЕНИЯ,
КАНАЛИЗАЦИИ И ОЧИСТКИ СТОЧНЫХ ВОД**

Часть 1

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Методология определения, утверждения и применения тарифов на публичную услугу водоснабжения, канализации и очистки сточных вод (в дальнейшем – Методология) имеет целью установление порядка расчета, утверждения, пересмотра и применения тарифов на публичные услуги водоснабжения, канализации и очистки сточных вод.

2. Настоящая Методология применяется при определении тарифов операторами, предоставляющими публичную услугу водоснабжения и канализации.

3. Настоящая Методология устанавливает:

a) принципы, порядок расчета, утверждения и пересмотра регулируемых тарифов на публичную услугу снабжения технологической водой;

b) принципы, порядок расчета, утверждения и корректировки регулируемых тарифов на публичную услугу снабжения питьевой водой, в том числе дифференцированных тарифов, в зависимости от пункта поставки питьевой воды (в многоэтажный жилой дом, частный дом или квартиру);

c) принципы, порядок расчета, утверждения и применения тарифов на публичную услугу канализации и очистки сточных вод;

d) общие принципы осуществления инвестиций, связанных с публичной услугой водоснабжения и канализации и порядок их возмещения через тариф;

e) порядок разделения затрат, расходов и рентабельности между видами осуществляемой деятельности и поставляемые операторами услугами;

f) состав и порядок определения расходов, связанных с предоставлением публичной услуги водоснабжения и канализации;

g) порядок определения и утверждения расходов на первый год действия настоящей Методологии, базовый год и порядок их пересмотра в остальные годы действия настоящей Методологии;

h) метод расчета рентабельности;

i) метод распределения общих расходов предприятий между видами осуществляемой деятельности и поставляемыми услугами.

4. Настоящая Методология основана на следующих принципах регулирования:

a) надежного и бесперебойного предоставления потребителям публичных услуг снабжения технологической и/или питьевой водой, публичной услуги канализации и очистки

сточных вод в безопасных условиях и с эффективным использованием объектов публичной системы водоснабжения и канализации;

b) оплаты потребителями только оправданных, минимально необходимых расходов оператора на забор, перекачку, обработку, фильтрацию, транспортировку, распределение и поставку воды, сбор, транспортировку и очистку сточных вод;

c) осуществление регулируемой деятельности с максимальной эффективностью, дающей оператору возможность возместить свои обоснованные расходы, необходимые для осуществления регулируемой деятельности, и окупить финансовые средства, вложенные в развитие, обновление и реконструкцию публичной системы водоснабжения и канализации, и получить разумную рентабельность;

d) обеспечения прозрачности в процессе регулирования тарифов.

Часть 2

ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПРЕДОСТАВЛЯЕМЫХ ОПЕРАТОРАМИ УСЛУГ И РЕГУЛИРУЕМЫХ ТАРИФОВ

5. Настоящая Методология предусматривает определение, утверждение и применение тарифов на следующие публичные услуги, предоставляемые операторами потребителям:

- a) публичную услугу снабжения питьевой водой;
- b) публичную услугу снабжения технологической водой;
- c) публичную услугу канализации и очистки сточных вод.

6. Публичная услуга снабжения питьевой водой включает совокупность осуществляемых оператором мероприятий и операций по развитию, обслуживанию и эксплуатации станций по перекачке и обработке сырой воды, резервуаров для накопления питьевой воды, публичных сетей по транспортировке и распределению питьевой воды, других связанных с этим материальных и нематериальных активов, используемых оператором в деятельности по снабжению потребителей питьевой водой.

7. Публичная услуга снабжения технологической водой включает совокупность осуществляемых оператором мероприятий и операций по развитию, обслуживанию и использованию станций по перекачке сырой воды, сетей по транспортировке сырой воды, станций по обработке сырой воды, резервуаров для накопления технологической воды, публичных сетей по транспортировке и распределению технологической воды, других связанных с этим материальных и нематериальных активов, используемых оператором в деятельности по снабжению потребителей технологической водой.

8. Публичная услуга канализации и очистки сточных вод включает совокупность осуществляемых оператором мероприятий и операций по развитию, обслуживанию и использованию публичных канализационных сетей, станций по очистке сточных вод, других связанных с этим материальных и нематериальных активов, используемых оператором для предоставления публичной услуги канализации потребителям.

9. Развитие публичной системы водоснабжения и канализации включает осуществляемые оператором мероприятия и операции по строительству новых мощностей и наращиванию имеющихся мощностей по забору, перекачке, транспортировке, обработке, накоплению и распределению технологической и питьевой воды, по сбору, транспортировке, очистке и отведению сточных и очищенных вод.

10. Обслуживание публичной системы водоснабжения и канализации включает осуществляемые оператором мероприятия и операции по капитальному ремонту, обновлению и замене публичных сетей водоснабжения и канализации, насосных и водоочистных станций, станций по очистке сточных вод и других материальных активов, состоящих на балансе оператора и используемых при предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, текущий ремонт, обслуживание, проверку, обеспечение безопасности публичных сетей водоснабжения и канализации, других материальных и нематериальных активов, используемых для предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации, том числе переданных органами местного публичного управления на эксплуатацию и техническое обслуживание, установку, поверку, ремонт и замену водомеров у бытовых потребителей согласно Закону о публичной услуге водоснабжения и канализации, обслуживание и текущий ремонт сетей водоснабжения и канализации в многоэтажных жилых домах, в которых согласно закону заключены договоры на предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации с каждым владельцем/съемщиком квартиры в многоэтажных жилых домах.

11. Использование публичных сетей водоснабжения включает мероприятия и операции оператора, связанные с забором, транспортировкой и обработкой сырой воды, транспортировкой, распределением, учетом и поставкой технологической воды и питьевой воды потребителям, обеспечением оптимальных режимов работы публичной системы водоснабжения и обеспечением качества поставляемой воды в пунктах разграничения с потребителями.

12. Использование публичных канализационных сетей и очистка сточных вод включают мероприятия и операции оператора по сбору, транспортировке до очистных станций сточных вод от потребителя и дождевых вод с территорий населенных пунктов, попадающих в публичную канализационную сеть, очистку сточных вод, отведение очищенных вод в приемник, отведение, обработку и складирование ила, образующегося при обработке сточных вод.

13. Предоставление публичной услуги водоснабжения потребителям и публичной услуги канализации включает мероприятия и операции оператора, связанные с заключением договоров на предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации с потребителями, определение на основе показаний водомеров потребленных каждым потребителем объемов воды, фактурирование поставленной питьевой и технологической воды и предоставленной потребителям публичной услуги канализации, сбор платежей за поставленную воду и предоставленную потребителям услугу канализации и поддержание связей с потребителями.

14. Настоящая Методология регулирует порядок расчета, утверждения, пересмотра и применения следующих тарифов:

- a) тарифов на публичную услугу снабжения технологической водой;
- b) дифференцированных тарифов на публичную услугу снабжения питьевой водой в зависимости от места поставки питьевой воды в следующем порядке:
 - в пунктах выхода из публичных сетей снабжения питьевой водой;
 - в пунктах выхода из внутренних сетей водоснабжения многоэтажных жилых домов (в квартирах);
- c) тарифов на публичную услугу канализации и очистки сточных вод.

15. В смысле настоящей Методологии понятия и термины означают следующее:

небытовой потребитель – физическое или юридическое лицо, пользующееся публичной услугой водоснабжения и канализации, предоставляемой оператором на основании договора, для нужд, связанных с предпринимательской или профессиональной деятельностью;

тарифные отклонения – поправочный компонент в году регулирования доходов оператора, получаемый в результате разницы между прогнозируемыми параметрами при определении тарифов и фактически зарегистрированными в предыдущем периоде регулирования. Эти отклонения, положительные или отрицательные, определяются на основе разницы, возникшей в предыдущем периоде регулирования, от фактического изменения следующих параметров по сравнению с прогнозируемыми, заложенными в расчет тарифов: поставленные потребителям объемы питьевой и технологической воды; объем сточных вод, собранный от потребителей; изменение ставок налогов, сборов и иных платежей, включенных в расходы согласно Налоговому кодексу и нормативным документам по его применению, в области публичной услуги водоснабжения и канализации; показатели корректировки базовых затрат; чистой стоимости амортизируемых материальных и нематериальных активов;

пункты выхода из публичных сетей снабжения питьевой водой – совокупность пунктов разграничения публичных сетей снабжения питьевой водой от внутренних установок водоснабжения бытовых потребителей, владеющих частными домами, многоэтажных жилых домов и всех небытовых потребителей;

пункты выхода из внутренних сетей водоснабжения многоэтажных жилых домов (квартир) - совокупность пунктов, разграничивающих внутренние установки водоснабжения бытовых потребителей из квартир многоэтажных жилых домов от внутренних сетей водоснабжения из этих домов. Пункт разграничения внутренних установок водоснабжения бытовых потребителей из квартир от внутренних сетей водоснабжения многоэтажных жилых домов устанавливается на выходе из установленного в квартире водомера;

тариф на публичную услугу снабжения технологической водой – стоимость всех видов деятельности и операций по развитию, обслуживанию и использованию публичных сетей водоснабжения, осуществляемых оператором и необходимых для предоставления потребителям публичной услуги снабжения технологической водой. Тариф на публичную услугу снабжения технологической водой устанавливается на 1 м³ технологической воды, не включает налог на добавленную стоимость (НДС) и применяется ко всем потребителям технологической воды, обслуживаемым оператором;

тариф на публичную услугу снабжения питьевой водой – стоимость всех видов деятельности и операций по развитию, обслуживанию и использованию публичных сетей водоснабжения, осуществляемых оператором и необходимых для предоставления потребителям публичной услуги снабжения питьевой водой. Тариф на публичную услугу снабжения питьевой водой устанавливается на 1 м³ питьевой воды дифференцированно, в зависимости от места поставки питьевой воды: в пунктах выхода из публичных сетей снабжения питьевой водой; или в пунктах выхода из внутренних сетей водоснабжения многоэтажных жилых домов (в квартирах в случае заключения прямых договоров с владельцами/съемщиками квартир многоэтажного жилого дома). Тариф не включает НДС и применяется ко всем потребителям питьевой воды, обслуживаемым оператором, в зависимости от места поставки питьевой воды;

тариф на публичную услугу канализации и очистки сточных вод - стоимость всех видов деятельности и операций по развитию, обслуживанию и использованию публичных канализационных сетей, осуществляемых оператором и необходимых для предоставления потребителям публичной услуги канализации и очистки сточных вод. Тариф на публичную

услугу канализации и очистки сточных вод устанавливается на 1 м³ сточной воды не включает НДС, и применяется ко всем потребителям, обслуживаемым оператором;

регулируемый доход – доход за один год регулирования, признанный регулирующим органом необходимым и оправданным для покрытия всех регулируемых расходов оператора и для возможности получения оператором разумной рентабельности.

Часть 3

ОПРЕДЕЛЕНИЕ ТАРИФОВ

16. Тариф на публичную услугу снабжения технологической водой определяется по формуле:

$$TSAT_n = \frac{VSAT_n}{VAT_n} = \frac{CSAT_n + RAT_n \pm DVT_{n-1}}{VAT_n} (1)$$

где:

$VSAT_n$ – регулируемый доход от поставки в году регулирования «n» технологической воды, который необходимо получить оператору для покрытия необходимых затрат на осуществление деятельности по предоставлению потребителям публичной услуги снабжения технологической водой, тысяч леев;

VAT_n - общий объем технологической воды, поставленной в году регулирования «n» всем обслуживаемым оператором потребителям, определяемый на основе показаний установленных у потребителей водомеров, тысяч м³;

$CSAT_n$ – оправданные расходы оператора в году регулирования «n», необходимые для осуществления деятельности по предоставлению публичной услуги снабжения технологической водой, тысяч леев;

RAT_n – рентабельность оператора за год регулирования «n», определяемая в зависимости от средств, вложенных в развитие, обновление, реконструкцию, модернизацию и замену материальных и нематериальных активов, используемых в деятельности по предоставлению публичной услуги снабжения технологической водой, тысяч леев;

DVT_{n-1} – тарифные отклонения, созданные у оператора в предыдущем периоде регулирования, в результате разницы между параметрами, планируемыми при утверждении тарифа, и фактически зарегистрированными при предоставлении публичной услуги снабжения технологической водой, тысяч леев. Тарифные отклонения применяются начиная со 2-го года действия настоящей Методологии.

17. Тариф на публичную услугу снабжения питьевой водой определяется по следующим формулам:

а) на публичную услугу снабжения питьевой водой, подаваемой в пунктах выхода из публичных сетей снабжения питьевой водой:

$$TSAP_n = \frac{VSAP_n}{VAP_n} = \frac{CSAP_n + RAP_n \pm DVP_{n-1}}{VAP_n} (2)$$

где:

$VSAP_n$ – регулируемый доход от поставки в году регулирования «n» питьевой воды, который необходимо получить оператору для покрытия необходимых затрат на осуществление деятельности по предоставлению публичной услуги снабжения питьевой водой, поставленной в пунктах выхода из публичных сетей снабжения питьевой водой, тысяч леев;

VAP_n - общий объем питьевой воды, поставленный в году регулирования «n», измеренный в пунктах выхода из публичных сетей снабжения питьевой водой, тысяч м³;

$CSAP_n$ – расходы оператора в году регулирования «n», необходимые для осуществления деятельности по предоставлению публичной услуги снабжения питьевой водой в пунктах выхода из публичных сетей снабжения питьевой водой, тысяч леев;

RAP_n – рентабельность оператора за год регулирования «n», определяемая в зависимости от учетной стоимости амортизируемых материальных и нематериальных активов, используемых в деятельности по предоставлению публичной услуги снабжения питьевой водой и включенных в тарифы, тысяч леев;

DVP_{n-1} – тарифные отклонения, созданные оператором в предыдущем периоде регулирования, в результате разницы между параметрами, планируемыми при утверждении тарифа и фактически зарегистрированными при предоставлении публичной услуги снабжения питьевой водой, тысяч леев. Тарифные отклонения применяются начиная со 2-го года действия настоящей Методологии;

b) на публичную услугу снабжения питьевой водой, подаваемой в пунктах выхода из внутренних сетей водоснабжения многоэтажных жилых домов (квартир):

$$TSAPa_n = \frac{VSAPa_n}{VAPa_n} = \frac{CSAP_n + RAP_n \pm DVP_{n-1}}{VAP_n} + \frac{CIRB_n}{VAPa_n} = TSAP_n + \frac{CIRB_n}{VAPa_n} \quad (3)$$

где:

$VSAPa_n$ – регулируемый доход от поставки оператором питьевой воды в квартиры на основе прямых договоров, заключенных с владельцами/съемщиками квартир;

$VAPa_n$ – общий объем питьевой воды, поставленный оператором в году регулирования «n» всем потребителям многоэтажных жилых домов, в которые питьевая вода поставляется на основе прямых договоров, заключенных с владельцами/съемщиками квартир многоэтажного жилого дома, включая и объем воды для общего пользования и в помещениях, переданных внаем/аренду управляющими многоэтажных жилых домов, тысяч м³;

$CIRB_n$ – дополнительные расходы оператора в году регулирования «n», необходимые для обслуживания и эксплуатации всех внутренних сетей водоснабжения и канализации многоэтажных жилых домов, в которых заключены договоры на предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации с каждым владельцем/съемщиком квартир домов, в соответствии с положениями статьи 29 Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации, стоимость технологического расхода и технических потерь воды, допустимых во внутренних сетях многоэтажных жилых домов, и расходы на обслуживание, эксплуатацию и периодическую метрологическую поверку водомеров, установленных в квартирах многоэтажных жилых домов, тысяч леев.

18. Тариф на публичную услугу канализации и очистки сточных вод определяется по формуле:

$$TSC_n = \frac{VSC_n}{VAU_n} = \frac{CSC_n + RC_n \pm DVC_{n-1}}{VAU_n} \quad (4)$$

где:

VSC_n - регулируемый доход от предоставления в году регулирования «n» публичной услуги канализации и очистки сточных вод, который необходимо получить оператору для

покрытия затрат, необходимых для осуществления деятельности по предоставлению потребителям публичной услуги канализации и очистки сточных вод, тысяч леев;

V_{AU}_n – общий объем сточных вод, сброшенных в году регулирования «n» в публичные канализационные сети, тысяч м³. Этот объем определяется исходя из данных установленных у потребителей водомеров. При отсутствии водомеров объем сточных вод определяется на уровне, равном объему технологической воды и питьевой воды, поданной поставщиком потребителям;

CSC_n – расходы оператора в году регулирования «n», необходимые для осуществления деятельности по предоставлению публичной услуги канализации и очистки сточных вод, тысяч леев;

RC_n – рентабельность оператора за год регулирования «n», определяемая в зависимости от средств, вложенных в развитие, обновление, реконструкцию и замену материальных и нематериальных активов, используемых в деятельности по предоставлению публичной услуги канализации и очистки сточных вод, тысяч леев;

DVC_{n-1} – тарифные отклонения, созданные оператором в году регулирования «n-1», в результате разницы между параметрами, прогнозируемыми при утверждении тарифа и фактически зарегистрированными от предоставлении публичной услуги канализации и очистки сточных вод, тысяч леев. Тарифные отклонения применяются начиная со 2-го года действия настоящей Методологии.

19. Общий объем воды, необходимый оператору в году регулирования «n», определяется по формуле:

$$VA_n = VAC_n + VAPP_n = VAP_n + VAT_n + VPA_n(5)$$

где:

VA_n – общий объем воды, необходимый оператору в году регулирования «n», м³;

VAC_n – объем воды, который необходимо извлечь (забрать) из водного фонда в году регулирования «n» для снабжения всех потребителей технологической водой и питьевой водой, м³;

$VAPP_n$ – объем питьевой воды, приобретенной от других лиц в году регулирования «n», м³;

VPA_n – технологический расход и потери воды в публичной системе водоснабжения в году регулирования «n», утвержденные в установленном Национальным агентством по регулированию в энергетике (далее - Агентство) порядке, м³.

Часть 4

СТРУКТУРА РАСХОДОВ

20. Исходя из технологического процесса и специфики деятельности операторов публичных систем водоснабжения и канализации и согласно положениям статьи 35 Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации, настоящая Методология предусматривает следующую структуру расходов, положенных в основу определения тарифов:

- a) расходы на амортизацию материальных и нематериальных активов;
- b) расходы на приобретение воды;
- c) материальные расходы;
- d) расходы на электроэнергию;

- e) расходы на персонал;
- f) расходы на обслуживание и эксплуатацию публичных систем водоснабжения и канализации;
- g) расходы на реализацию;
- h) административные расходы
- i) другие операционные расходы.

21. Общие формулы определения расходов оператора, необходимых для предоставления в году регулирования «n» публичной услуги водоснабжения и канализации, имеют следующее содержание:

- a) на публичную услугу снабжения технологической водой:

$$CSAT_n = CAIat_n + CAPat_n + CMat_n + CEEat_n + CPat_n + CIEat_n + CDat_n + CAat_n + ACat_n(6)$$

где:

CAIat_n- расходы на амортизацию материальных и нематериальных активов, состоящих на балансе оператора и связанных с деятельностью по предоставлению публичной услуги снабжения технологической водой;

CAPat_n-расходы на технологическую воду, приобретенную у других лиц;

CMat_n – материальные расходы, связанные с предоставлением услуги снабжения технологической водой;

CEEat_n- расходы на приобретенную оператором электроэнергию, связанные с предоставлением публичной услуги снабжения технологической водой;

CPat_n- расходы на персонал оператора, связанные с процессом предоставления публичной услуги снабжения технологической водой;

CIEat_n- расходы на содержание и эксплуатацию публичной системы снабжения технологической водой;

CDat_n- расходы на реализацию оператора, связанные с предоставлением публичной услуги снабжения технологической водой;

CAat_n – административные расходы оператора, связанные с предоставлением публичной услуги снабжения технологической водой;

ACat_n – другие операционные расходы, связанные с предоставлением публичной услуги снабжения технологической водой в году регулирования «n». В них включаются расходы на уплату налога на воду, извлеченную (забранную) из водного фонда, уплата других налогов, сборов и оправданных платежей, относимых на расходы согласно Налоговому кодексу и Национальным стандартам бухгалтерского учета, и оборотные средства, необходимые для предоставления публичной услуги снабжения технологической водой. Таким образом:

$$ACat_n = TAat_n + Tat_n + FRat_n(7)$$

где:

TAat_n- расходы оператора в году регулирования «n», связанные с уплатой налога за воду, извлеченную (забранную) из водного фонда, связанные с поставленной потребителям технологической водой;

Tat_n- расходы оператора в году регулирования «n», связанные с уплатой других налогов, пошлин и оправданных платежей, связанных с услугой снабжения технологической водой и относимых на расходы согласно Налоговому кодексу и Национальным стандартам бухгалтерского учета;

$FRat_n$ – оборотные средства в году регулирования «п», связанные с публичной услугой снабжения технологической водой, необходимые для осуществления нормальной деятельности оператора;

б) на публичную услугу снабжения питьевой водой, поставленной потребителям в пунктах выхода из публичных сетей водоснабжения:

$$CSAP_n = CAIap_n + CAPap_n + CMap_n + CEEap_n + CPar_n + CIEap_n + CDap_n + CAap_n + ACap_n(8)$$

где:

$CAIap_n$ – расходы на амортизацию материальных и нематериальных активов, состоящих на балансе оператора и связанных с деятельностью по предоставлению публичной услуги снабжения питьевой водой;

$CAPap_n$ – расходы на питьевую воду, приобретенную у других лиц;

$CMap_n$ – материальные расходы, связанные с предоставлением публичной услуги снабжения питьевой водой;

$CEEap_n$ – расходы на приобретенную оператором электроэнергию, связанные с предоставлением публичной услуги снабжения питьевой водой;

$CPar_n$ – расходы на персонал оператора, связанные с предоставлением публичной услуги снабжения питьевой водой;

$CIEap_n$ – расходы на обслуживание и эксплуатацию публичной системы снабжения питьевой водой;

$CDap_n$ – расходы на реализацию оператора, связанные с предоставлением публичной услуги снабжения питьевой водой;

$CAap_n$ – административные расходы оператора, связанные с предоставлением публичной услуги снабжения питьевой водой;

$ACap_n$ – другие операционные расходы, необходимые для предоставления публичной услуги снабжения питьевой водой. У этих расходов такая же структура, как и в случае публичной услуги снабжения технологической водой, и определяется по формуле:

$$ACap_n = TAap_n + Tap_n + FRap_n(9)$$

где:

$TAap_n$ – расходы оператора в году регулирования «п», связанные с уплатой налога на воду, извлеченную (забранную) из водного фонда, связанные с поставляемой потребителям питьевой водой;

Tap_n – расходы оператора в году регулирования «п», связанные с уплатой других налогов, сборов и оправданных платежей, связанных с публичной услугой снабжения питьевой водой и относимых на расходы согласно Налоговому кодексу и Национальным стандартам бухгалтерского учета;

$FRap_n$ – оборотные средства в году регулирования «п», связанные с публичной услугой снабжения питьевой водой, необходимые для осуществления нормальной деятельности оператора;

с) на публичную услугу снабжения потребителей питьевой водой в пунктах выхода из внутренних сетей водоснабжения многоэтажных жилых домов (в квартирах):

$$CSAPa_n = CSAP_n + CIRB_n(10)$$

где:

$CIRB_n$ – расходы оператора в году регулирования «n», необходимые для обслуживания и эксплуатации внутренних сетей водоснабжения и канализации многоэтажных жилых домов, в которых поставка питьевой воды осуществляется оператором на основе прямых договоров, заключенных с владельцами/съемщиками квартир этих многоэтажных жилых домов. Эти расходы включают и стоимость технологического расхода и технических потерь воды, допустимых во внутренних сетях водоснабжения многоэтажных жилых домов, и расходы на обслуживание, эксплуатацию и периодическую метрологическую поверку водомеров, установленных в квартирах многоэтажных жилых домов.

Технологический расход и технические потери воды, допустимые во внутренних сетях водоснабжения многоэтажных жилых домов, в году «n» определяются оператором и утверждаются органами, наделенными полномочиями по утверждению тарифов, – органами местного публичного управления или Агентством, по случаю.

Технологический расход и технические потери воды, допустимые во внутренних сетях водоснабжения многоэтажных жилых домов, определяются ежегодно на основе фактических параметров внутренних сетей водоснабжения, зарегистрированных в предыдущем периоде регулирования, с учетом протяженности, эффективности и принципов регулирования, установленных со временем по каждому отдельному оператору.

Расходы на содержание и эксплуатацию внутренних сетей водоснабжения и канализации многоэтажных жилых домов определяются аналогично расходам на содержание и эксплуатацию сетей по снабжению питьевой водой и канализации исходя из протяженности и диаметров внутренних сетей водоснабжения и канализации многоэтажных жилых домов по каждому отдельному оператору;

d) на публичную услугу канализации и очистки сточных вод:

$$CSC_n = CAIc_n + CMc_n + CEEc_n + CPC_n + CIEc_n + CDC_n + CAc_n + ACC_n \quad (11)$$

где:

$CAIc_n$ – расходы на амортизацию материальных и нематериальных активов, состоящих на балансе оператора и связанных с деятельностью по предоставлению публичной услуги канализации и очистки сточных вод;

CMc_n – материальные расходы оператора, связанные с предоставлением публичной услуги канализации и очистки сточных вод;

$CEEc_n$ – расходы на приобретенную оператором электроэнергию, связанные с предоставлением публичной услуги канализации и очистки сточных вод;

CPC_n – расходы на персонал оператора, связанные с предоставлением публичной услуги канализации и очистки сточных вод;

$CIEc_n$ – расходы на обслуживание и эксплуатацию публичной системы канализации;

CDC_n – расходы на реализацию оператора, связанные с предоставлением публичной услуги канализации и очистки сточных вод;

CAc_n – административные расходы оператора, связанные с предоставлением публичной услуги канализации и очистки сточных вод;

ACC_n – другие операционные расходы, связанные с предоставлением публичной услуги канализации и очистки сточных вод. Эти расходы определяются по формуле:

$$ACC_n = TC_n + FRc_n + CTRau_n \quad (12)$$

где:

Tc_n – расходы оператора в году регулирования «п», связанные с уплатой налогов, сборов и других обоснованных платежей, связанных с предоставлением публичной услуги канализации и очистки сточных вод и относимых на расходы согласно законодательству;

FRc_n – оборотные средства в году регулирования «п», связанные с предоставлением публичной услуги канализации и очистки сточных вод и необходимые для осуществления нормальной деятельности оператора;

$CTRau_n$ – расходы на обработку сточных вод согласно заключенным с третьими сторонами договорами на обработку и очистку объемов сточных вод, по случаю.

Часть 5

ОПРЕДЕЛЕНИЕ И ПЕРЕСМОТР РАСХОДОВ

22. Расходы на амортизацию материальных и нематериальных активов, связанных с предоставлением публичной услуги водоснабжения, канализации и очистки сточных вод в каждом году регулирования «п», определяются по формуле:

$$CAIn = \sum_{i=1}^k \frac{VIi_n}{DUi}, \quad (13)$$

где:

VIi_n – стоимость по первоначальной цене амортизируемых материальных и нематериальных активов оператора категории «i» в году регулирования «п». При определении тарифов в стоимость материальных и нематериальных активов не включается стоимость активов, переданных в аренду, объектов жилья, социально-культурного назначения, других активов, не предназначенных для публичной услуги водоснабжения, канализации и очистки сточных вод, законсервированных и незавершенных активов, активов, финансируемых за счет пожертвований, приобретенных за счет субсидий и средств, выделенных органами центрального и местного публичного управления, переданных оператору безвозмездно или на техническое обслуживание, активов, финансируемых за счет тарифов на подключение и отдельного тарифа, уплачиваемого потребителями. Также в тарифных целях в расчет расходов на амортизацию не включаются активы, приобретенные или созданные помимо инвестиционных планов, утвержденных органами местного публичного управления или Агентством, по случаю;

DUi – срок использования амортизируемых материальных и нематериальных активов оператора категории «i», который должен соответствовать сроку полезной службы активов. В то же время этот срок не может быть меньше срока полезного действия, указанного в Каталоге основных средств и нематериальных активов, утвержденном Постановлением Правительства № 338 от 21 марта 2003 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 2003, №62-66, ст. 379). Категории «i» образуются путем группировки активов с одинаковым сроком использования с экономической точки зрения.

23. В том случае, когда оператор при последующей оценке активов применяет метод переоценки, настоящая Методология предусматривает, что максимальный уровень повышения амортизации в результате переоценки, подлежащий принятию в тариф, не может превышать индекс цен на промышленную продукцию, отмеченный в период от года предыдущей оценки и до года текущей оценки, ежегодно публикуемый Национальным бюро статистики. Также в случае переоценки не допускается включение в тарифы амортизации материальных и

нематериальных активов, замещающая стоимость которых, определенная в результате переоценки, уже была включена в тарифы.

24. Для правильного отнесения расходов на амортизацию материальных и нематериальных активов по конкретным видам предоставленных услуг операторы публичной услуги водоснабжения и канализации обязаны разделять амортизируемые материальные и нематериальные активы и рассчитывать амортизацию в зависимости от их использования или принадлежности предоставленным услугам (снабжение технологической водой, снабжение питьевой водой, услуга канализации и очистки сточных вод). В этом случае амортизация материальных и нематериальных активов, которые нельзя разделить непосредственно по виду предоставленной услуги, активов, используемых совместно, вспомогательных активов, распределительных и административных активов, разделяется между видами предоставленных услуг в следующем порядке:

а) расходы на амортизацию материальных и нематериальных активов, совместно используемых для забора, перекачки, транспортировки и обработки (первая ступень) сырой воды, распределяются между публичной услугой снабжения технологической водой и питьевой водой по нормам распределения, определяемым на основе соответствующих объемов поставки воды потребителям;

б) расходы на амортизацию материальных и нематериальных активов, используемых оператором для осуществления и других видов деятельности или предоставления других видов услуг, кроме водоснабжения и канализации, и амортизация материальных и нематериальных активов услуг вспомогательного рода, на реализацию и административных, распределяются между видами осуществляемой деятельности и предоставляемых услуг, а также между публичной услугой снабжения питьевой водой, технологической водой, услугой канализации и очистки сточных вод, пропорционально доходам, полученным от осуществления видов деятельности или от предоставления услуг в году регулирования «n-1».

25. Расходы по приобретению воды от других лиц определяются по формуле:

$$CAP_n = \sum VAPP_n \times TAP_n \quad (14)$$

где:

$VAPP_n$ – объем воды, приобретенной у других лиц, тысяч м³;

TAP_n – тариф или цена закупки воды у других лиц в году «n», без НДС.

26. Материальные расходы включают стоимость:

а) основных технологических материалов – химических реактивов, фильтрующих материалов и других видов материалов, непосредственно используемых в процессе забора, фильтрации, перекачки, обработки, транспортировки и распределения воды до потребителя, очистки и отведения сточных вод, контроля и поддержания качества технологической воды, питьевой воды и сточных вод;

б) расходных материалов – запасных частей, теплоэнергии, воды, природного газа, горючего, смазочных материалов, малоценных и быстроизнашивающихся предметов, защитных материалов, строительных материалов и других видов материалов, используемых оператором в процессе забора, перекачки, транспортировки, накопления, распределения и поставки технологической и питьевой воды, предоставления публичной услуги канализации, очистки и отведения сточных вод, необходимых для обслуживания, содержания и ремонта

публичных сетей водоснабжения и канализации, других материальных и нематериальных активов оператора, необходимых для осуществления регулируемой деятельности.

27. Материальные расходы определяются оператором исходя из цен по результатам публичных аукционов по закупке используемых материалов, обоснованным удельным расходам объемов воды, которые необходимо забрать и обработать, объемов сточных вод, объемов работ, которые необходимо выполнить, протяженности сетей, количества и мощностей станций по перекачке, обработке и очистке, планов технического обслуживания, содержания и ремонта материальных и нематериальных активов, требований к качеству воды и охране окружающей среды, технического состояния основных средств, количества работников, количества потребителей, других факторов, непосредственно влияющих на уровень расхода материалов, с учетом фактических расходов материалов за предыдущие годы.

28. Материальные расходы определяются оператором по каждому виду предоставленной услуги отдельно (снабжение технологической водой, снабжение питьевой водой и предоставление услуги канализации и очистки сточных вод). Для этого материальные расходы выделяются непосредственно по каждому конкретному виду деятельности и предоставленной услуги, по назначению. Расходы основных технологических материалов и расходных материалов, которые не могут быть отнесены к конкретному виду деятельности или предоставленной услуги, материальные расходы вспомогательных, на реализацию и административных подразделений распределяются между видами деятельности и услугами в следующем порядке:

а) расходы основных технологических материалов и расходных материалов, используемых при заборе, перекачке, транспортировке и обработке (1 ступень) сырой воды, распределяются между услугой снабжения технологической водой и питьевой водой на основе определенных нормативов, исходя из соответствующих объемов поставки воды потребителям;

б) остальные материальные расходы, которые не могут быть выделены непосредственно, материальные расходы вспомогательных, на реализацию и административных подразделений распределяются между осуществляемыми оператором видами деятельности и между видами предоставляемых услуг пропорционально доходам, полученным от осуществляемых видов деятельности и предоставляемых услуг в году регулирования «n-1».

29. Материальные расходы по каждому регулируемому виду поставляемой услуги определяются оператором за первый год действия настоящей Методологии – базовый год, рассматриваются и визируются Агентством, по случаю, утверждаются местными советами или Агентством, по случаю, как базовые расходы (СМ₀) на первый 5-летний период регулирования тарифов. На следующие периоды базовые расходы (СМ₀) определяются на первый год соответствующего 5-летнего периода регулирования тарифов.

30. На 2, 3, 4, 5-й год регулирования 5-летнего периода регулирования тарифов материальные расходы пересматриваются исходя из факторов влияния по формуле:

$$CM_n = CM_0 \times \prod_{i=1}^n [(1 + IPCM_n - 0,2IPCM_n) \times (1 + 0,5\Delta LR_n + 0,5\Delta NC_n)] \quad (15)$$

где:

$IPCM_n$ – индекс потребительских цен Республики Молдова в году регулирования «n». При определении тарифов на год регулирования «n» учитывается индекс потребительских цен, прогнозируемый Министерством экономики. При определении тарифных отклонений на

год регулирования «n» учитывается индекс потребительских цен за год регулирования «n-1», публикуемый Национальным бюро статистики;

$0,2 IPCM_n$ – составляющая, предусматривающая рост эффективности операторов, предоставляющих публичную услугу водоснабжения и канализации, для снижения материальных затрат;

ΔLR_n – изменение протяженности публичных сетей водоснабжения (канализации) в году «n», которая определяется:

$$\Delta LR_n = \frac{LR_n - LR_{n-1}}{LR_{n-1}} \quad (16)$$

где:

LR_n – протяженность сетей водоснабжения (канализации) в году регулирования «n»;

LR_{n-1} – протяженность сетей водоснабжения (канализации) в предыдущем году;

ΔNC_n – изменение числа потребителей, обслуживаемых оператором в году «n», которое определяется:

$$\Delta NC_n = \frac{NC_n - NC_{n-1}}{NC_{n-1}} \quad (17)$$

где:

NC_n – число потребителей, обслуживаемых оператором в году регулирования «n», исключая бытовых потребителей – владельцев/съемщиков квартир в многоэтажных жилых домах, с которыми заключены договоры;

NC_{n-1} – число потребителей, обслуживаемых оператором в предыдущем году, исключая бытовых потребителей – владельцев/съемщиков квартир в многоэтажных жилых домах, с которыми заключены договоры.

31. Так как стоимость электроэнергии занимает значительный удельный вес в общих расходах операторов, а также зависит от факторов, не всегда подконтрольных оператору, настоящая Методология предусматривает, что при расчете тарифов расходы на потребленную электроэнергию определяются отдельно по каждому году регулирования по формуле:

$$CEE_n = \sum_{j=1}^k (Wa_n^j + kC \times (Wrif_n^j + Wrcf_n^j)) \times TE_n^j \quad (18)$$

где:

Wa_n^j – объем активной электроэнергии, потребленной оператором в году регулирования «n» в месте потребления «j», в зависимости от объемов забранной, транспортируемой, распределенной воды потребителям, сточных вод, конфигурации системы и режима работы, кВт*ч;

$Wrif_n^j$ – объем индуктивной реактивной энергии, потребленной в году регулирования «n» в месте потребления «j», в зависимости от объемов забранной, перевезенной, распределенной потребителям воды, сточных вод, конфигурации системы и режима работы, определяемый в соответствии с Инструкцией по расчету технологического расхода электрической энергии в распределительных сетях в зависимости от коэффициента мощности в установках потребителей, утвержденной Постановлением НАРЭ № 89 от 13 марта 2003 г., кВАр*ч;

$Wrcf_n^j$ – объем реактивно-емкостной энергии, подаваемой в распределительную электрическую сеть электроустановками оператора в году регулирования «n» в месте

потребления «j», в зависимости от объемов забранной, перевезенной, распределенной потребителям воды, сточных вод, конфигурации системы и режима работы, определяемый в соответствии с Инструкцией по расчету технологического расхода электрической энергии в распределительных сетях в зависимости от коэффициента мощности в установках потребителей, утвержденной Постановлением НАРЭ № 89 от 13 марта 2003 г., кВт*ч;

TE_n^j - тариф на электроэнергию в году регулирования «n» в месте потребления «j», леев/кВт*ч;

kC – коэффициент преобразования реактивной энергии в активную энергию, кВт*ч/кВАр*ч. kC=0,1 кВт*ч/кВАр*ч.

32. Расходы на персонал определяются исходя из: необходимой численности рабочего персонала, непосредственно задействованного в процессе забора, перекачки, транспортировки, обработки, распределения и подачи технологической воды и питьевой воды; численности рабочего персонала, задействованного в предоставлении услуги канализации, очистки и отведения сточных вод; численности персонала по обслуживанию, эксплуатации и ремонту сетей водоснабжения и канализации, установок по забору, перекачке, обработке, накоплению воды, канализационных сетей, установок по очистке и отведению сточных вод, других материальных и нематериальных активов, связанных с публичной услугой водоснабжения, канализации и очистки сточных вод; численности других категорий персонала, необходимого для осуществления регулируемой деятельности (обслуживающего, по учету воды, поверке средств измерения, контролю качества воды, персонала вспомогательных подразделений, на реализацию и административного персонала); из необходимой категории квалификации персонала; минимально гарантированного размера заработной платы в реальном секторе; коэффициента сложности отрасли; режима и условий труда; других обязательных выплат и надбавок, установленных Трудовым кодексом Республики Молдова (Официальный монитор Республики Молдова, 2003, №159-162, ст. 648) и нормативными документами по его применению; размеров обязательных взносов государственного социального страхования и обязательного взноса медицинского страхования.

Расходы на персонал определяются по каждому виду предоставляемой регулируемой услуги непосредственно по назначению, а те, которые нельзя отнести непосредственно, расходы вспомогательных подразделений, общего порядка, на реализацию и административные - распределяются между осуществляемыми оператором видами деятельности и предоставляемыми регулируемым услугами в следующем порядке:

а) расходы на персонал, непосредственно задействованный в процессе забора, перекачки, транспортировки и обработки (1 ступень) сырой воды, распределяются между публичной услугой снабжения технологической водой и питьевой водой исходя из соответствующих объемов поставки воды потребителям;

б) остальные расходы на персонал, которые не могут быть отнесены непосредственно, распределяются между осуществляемыми оператором видами деятельности и между видами предоставляемых регулируемых услуг пропорционально доходам от осуществляемых видов деятельности и предоставленных услуг в году регулирования «n-1».

33. Расходы на персонал определяются оператором на первый год действия настоящей Методологии – базовый год, рассматриваются и визируются Агентством, по случаю, утверждаются местными советами или Агентством, по случаю, как базовые расходы (CPO) на первый 5-летний период регулирования тарифов. На следующие периоды базовые расходы

(CP₀) определяются на первый год соответствующего 5-летнего периода регулирования тарифов.

34. На 2, 3, 4, 5-й год регулирования 5-летнего периода регулирования тарифов расходы на персонал пересматриваются исходя из факторов влияния по формуле:

$$CP_n = CP_0 \times \prod_{i=1}^n [(1 + IPCM_n - 0,2IPCM_n) \times (1 + 0,5\Delta LR_n + 0,5\Delta NC_n)] \quad (19)$$

35. Расходы на обслуживание и эксплуатацию публичной системы водоснабжения и канализации включают расходы на проверку, техническое обслуживание, содержание, эксплуатацию и ремонт публичных сетей снабжения технологической водой, питьевой водой, публичных канализационных сетей, в том числе переданных оператору на техническое обслуживание станций по забору, перекачке и обработке сырой воды, станций по очистке и отведению сточных вод, установок и лабораторных устройств и приборов контроля качества воды, производственных зданий и сооружений, вспомогательных подразделений, транспортных средств, контрольно-измерительной аппаратуры, защитных и предохранительных установок, систем автоматизации и диспетчеризации, измерительного оборудования, в том числе установленных у бытовых потребителей водомеров, электроустановок и других материальных и нематериальных активов, связанных с публичной системой водоснабжения и канализации. Расходы на обслуживание и эксплуатацию, не подлежащие прямому отнесению, распределяются по виду деятельности и виду предоставленной услуги, как и в случае материальных расходов.

36. Расходы на обслуживание и эксплуатацию публичной системы водоснабжения и канализации определяются оператором на первый год действия настоящей Методологии - базовый год – по каждому виду предоставляемой регулируемой услуги отдельно, рассматриваются и визируются Агентством, по случаю, утверждаются местным советом или Агентством, по случаю, как базовые расходы (CIE₀) на первый 5-летний период регулирования тарифов. На следующие периоды базовые расходы (CIE₀) определяются на первый год соответствующего 5-летнего периода регулирования тарифов.

37. На 2, 3, 4, 5-й год регулирования 5-летнего периода регулирования тарифов расходы на обслуживание и эксплуатацию публичной системы водоснабжения и канализации корректируются по формуле:

$$CIE_n = CIE_0 \times \prod_{i=1}^n [(1 + IPCM_n - 0,2IPCM_n) \times (1 + K \times \Delta LR_n)] \quad (20)$$

где K – соотношение расходов на обслуживание и эксплуатацию, приходящихся на обслуживание и эксплуатацию публичных сетей по транспортировке и распределению воды (соответственно публичных канализационных сетей) в базовом году, и расходов на обслуживание и эксплуатацию публичной системы водоснабжения и канализации в базовом году.

38. Расходы на реализацию включают комиссионные, уплачиваемые предприятиям, предоставляющим оператору услуги по фактурированию и расчетам за публичные услуги водоснабжения и канализации, оказанные потребителям, платежи почте за рассылку счетов-фактур на оплату, комиссионные, уплачиваемые почте и коммерческим банкам, за сбор платежей от потребителей за предоставленные публичные услуги, расходы на работу с потребителями, информирование потребителей, расходы, связанные с обслуживанием, содержанием и ремонтом (кроме капитализируемых затрат, связанных с капитальным ремонтом) материальных и нематериальных активов коммерческого назначения, содержанием

и ремонтом малоценных и быстроизнашивающихся предметов, используемых в коммерческих целях, оправданные платежи за операционный лизинг материальных активов, используемых в коммерческих целях при предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, расходы на типографские, телефонные услуги, телерадиосвязь, связанные с коммерческими подразделениями оператора и отвечающими за работу с потребителями, и другими оправданными распределительными расходами, необходимыми для предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации.

Расходы на реализацию определяются оператором в целом и распределяются между осуществляемыми оператором видами деятельности и предоставляемыми потребителям регулируемые услуги пропорционально доходам, полученным от осуществления видов деятельности и предоставления услуг в году регулирования «n-1», с учетом расходов на реализацию, связанных с предоставлением дополнительных услуг.

39. Расходы на реализацию определяются оператором на первый год действия настоящей Методологии - базовый год – по каждому виду предоставляемой регулируемой услуги отдельно, рассматриваются и визируются Агентством, по случаю, утверждаются местным советом или Агентством, по случаю, как базовые расходы (CDo) на первый 5-летний период регулирования тарифов. На следующие периоды базовые расходы (CDo) определяются на первый год соответствующего 5-летнего периода регулирования тарифов.

40. На 2, 3, 4, 5-й год регулирования 5-летнего периода регулирования тарифов распределительные расходы на реализацию пересматриваются по формуле:

$$CD_n = CD_0 \times \prod_{i=1}^n [(1 + IPCM_n - 0,2IPCM_n) \times (1 + \Delta NC_n)] \quad (21)$$

41. В административные расходы включаются оправданные расходы, а именно: на обслуживание, содержание и ремонт (кроме капитализируемых затрат, связанных с капитальным ремонтом) материальных и нематериальных активов, малоценных и быстроизнашивающихся предметов административного назначения, на обслуживание, содержание и ремонт малоценных и быстроизнашивающихся предметов, используемых административными структурами, обоснованные расходы на лизинг, съем и операционную аренду материальных активов административного назначения, в том числе связанных с проведением общего собрания акционеров, расходы на хранение и обеспечение охраны законсервированных материальных активов в соответствии с Положением о консервации и расконсервации имущества, не используемого в технологическом процессе, утвержденным Министерством приватизации и управления государственным имуществом Республики Молдова №537/03 от 25 марта 1998 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 1998, №111-113, ст.222), и необходимые для обеспечения надежности предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации, обоснованные расходы на охрану административных объектов и обеспечение их противопожарной безопасности, обоснованные расходы на гражданскую оборону, обоснованные расходы на командировки административного персонала, связанные с регулируемой деятельностью, протокольные (представительские) расходы, кроме расходов на посещение культурных мероприятий, театрализованных представлений, других аналогичных расходов, понесенных в рабочее или вне рабочее время, расходы на обязательное страхование административного персонала, участвующего в технологическом процессе, и имущества административного назначения, расходы по найму рабочей силы, стоимость услуг, предоставляемых оператору банками, опубликование отчетности, финансовых ведомостей согласно требованиям Национальной комиссии по финансовому рынку, расходы на услуги Интернета, телесвязи и почтовые административного

порядка, на подготовку и повышение квалификации административного персонала, необходимые для осуществления деятельности по предоставлению публичных услуг водоснабжения и канализации, некапитализируемые расходы на научные исследования и развитие, предварительно согласованные с органом местного публичного управления или Агентством, по случаю, расходы на приобретение специальной литературы, нормативных и учебных материалов, а также на подписку на специальные издания (газеты, журналы и т.д.), кроме признанных материальными активами, другие обоснованные административные расходы.

Административные расходы определяются оператором в целом и распределяются между осуществляемыми видами деятельности и предоставляемыми потребителям регулируемые услуги пропорционально доходам, полученным от осуществления видов деятельности и предоставления регулируемых услуг в году регулирования «n-1», с учетом административных расходов, связанных с оказанием дополнительных услуг. Операторы, предоставляющие и другие публичные хозяйственно-коммунальные услуги, вправе распределять административные расходы между осуществляемыми видами деятельности и предоставляемыми потребителям регулируемые услуги пропорционально расходам на персонал, связанным с ведением деятельности и предоставлением регулируемых услуг в году регулирования «n-1».

42. Административные расходы определяются оператором на первый год действия настоящей Методологии - базовый год – по каждому предоставляемому виду регулируемой услуги отдельно, рассматриваются и визируются Агентством, по случаю, утверждаются местным советом или Агентством, по случаю, как базовые расходы (CA₀) на первый 5-летний период регулирования тарифов. На следующие периоды базовые расходы (CA₀) определяются на первый год соответствующего 5-летнего периода регулирования тарифов.

43. На 2, 3, 4, 5-й год регулирования 5-летнего периода регулирования тарифов административные расходы пересматриваются по формуле:

$$CA_n = CA_0 \times \prod_{i=1}^n (1 + IPCM_n - 0,2IPCM_n) \quad (22)$$

44. Другие операционные расходы определяются в следующем порядке.

1) Расходы оператора в году регулирования «n», связанные с уплатой налога на воду, извлеченную (забранную) из водного фонда, определяются исходя из ставки налога на воду согласно Налоговому кодексу Республики Молдова и объема воды, который необходимо извлечь (забрать), кроме той, которая не облагается налогом на воду согласно положениям Налогового кодекса. Таким образом, при определении тарифов на каждый год регулирования «n» расходы оператора, связанные с уплатой налога на воду, определяются следующим образом:

$$TAA_n = CTA_n \times (VAC_n - VAC_{sn}) \quad (23)$$

где:

TAA_n - расходы оператора в году регулирования «n», связанные с уплатой налога на воду, которую необходимо извлечь (забрать) из водного фонда, для снабжения потребителей технологической водой и питьевой водой;

CTA_n – размер налога на воду, извлеченную (забранную) из водного фонда, в году регулирования «n», леев/м³;

VAC_n - объем воды, который необходимо извлечь (забрать) из водного фонда, в году регулирования «п» для снабжения всех потребителей технологической водой и питьевой водой, м³, определяемый по формуле:

$$VAC_n = VAP_n + VAT_n + VPA_n - VAPP_n \quad (24)$$

где:

VPA_n – технологический расход и потери воды в публичной системе водоснабжения, утвержденные в установленном Агентством порядке, м³;

$VACs_n$ – объем воды, который необходимо извлечь (забрать) из водного фонда, но которая согласно Налоговому кодексу не облагается налогом на воду, м³. Этот объем определяется по формуле:

$$VACs_n = \frac{(VATs_n + VAPs_n)}{\left(1 - \frac{VPA_n}{VAC_n}\right)} \quad (25)$$

где: $VATs_n$ și $VAPs_n$ – объемы поставленной технологической воды и питьевой воды потребителям в году регулирования «п», но которые согласно Налоговому кодексу не облагаются налогом на воду (вода, поставляемая населению, органам публичного управления и учреждениям, финансируемым из бюджетов всех уровней; вода, поставляемая для тушения пожаров; вода, поставляемая предприятиям общества слепых, глухих, инвалидов и государственным медико-санитарным учреждениям; вода, поставляемая предприятиям тюремной системы), м³. Распределение расходов, связанных с уплатой налога за воду, между публичной услугой снабжения питьевой водой и снабжения технологической водой осуществляется пропорционально соответствующим поставленным объемам воды потребителям в году регулирования «п».

2) В категорию налогов, других сборов и платежей (Ta_n) входят все налоги, сборы (кроме налога на воду), а также безвозвратный налог на добавленную стоимость, регулирующие платежи и платежи, уплачиваемые оператором, предусмотренные в Налоговом кодексе и нормативных документах по его применению, и относимые на расходы согласно Налоговому кодексу и Национальным стандартам бухгалтерского учета. Эти налоги, сборы и платежи определяются в каждом году регулирования «п» исходя из положений Налогового кодекса и нормативных документов по его применению в области публичной услуги водоснабжения и канализации. Распределение эти общих налогов и сборов оператора между видами деятельности и видами предоставляемых услуг осуществляется пропорционально доходам, полученным от осуществления видов деятельности, регулируемых услуг, предоставленных населению в году регулирования «п-1».

3) Оборотные средства в году регулирования «п» (FR_n) определяются по формулам:

a) на публичную услугу снабжения технологической водой:

$$FRat_n = \frac{\alpha}{365} \times (CMat_n + CEEat_n + CPat_n + CIEat_n + CDat_n + CAat_n + TAat_n + Tat_n) \times Rd_n / 100 \quad (26)$$

b) на публичную услугу снабжения питьевой водой:

$$FRap_n = \frac{\alpha}{365} \times (CMap_n + CEEap_n + CPap_n + CIEap_n + CDap_n + CAap_n + TAap_n + Tap_n) \times Rd_n / 100 \quad (27)$$

c) на публичную услугу канализации и очистки сточных вод:

$$FRc_n = \frac{\alpha}{365} \times (CMc_n + CEEc_n + CPc_n + CIEc_n + CDc_n + CAc_n + Tc_n) \times Rd_n / 100 \quad (28)$$

где:

α – потребность в оборотных средствах в году «п», выраженная в днях фактурирования, которая определяется на основе применяемого к потребителям режима фактурирования-оплаты публичной услуги водоснабжения и канализации и режима платежей, которые необходимо внести оператору за приобретенные материалы и электроэнергию, оплату услуг, оказанных третьими лицами, в соответствии с подписанными с поставщиками договорами, оплату услуг, расчетов с государственным и местным бюджетами и обязательств перед персоналом в соответствии с коллективным трудовым договором. Для всех операторов, предоставляющих публичную услугу водоснабжения и канализации, на первый 5-летний период регулирования тарифов $\alpha = 10$ дней. На каждый следующий 5-летний период регулирования тарифов размер этого показателя устанавливается постановлением Агентства, публикуемым в Официальном мониторе Республики Молдова;

Rd_n – средняя процентная ставка по банковским кредитам, выданным юридическим лицам в году «п» по банковской системе, публикуемая Национальным банком Молдовы в разделе: Статистические данные, Денежная статистика, Средние процентные ставки, Средняя процентная ставка по новым кредитам, выданным по банковской системе в национальной валюте юридическим лицам сроком до 12 месяцев.

45. При определении тарифов в расчеты не включаются следующие расходы:

а) связанные с работами по строительству, реконструкции, модернизации, обновлению, закупке, установке и испытанию материальных и нематериальных активов; освоением новых объектов, цехов и агрегатов; авторский надзор проектных организаций; капитальный ремонт подлежащих капитализации материальных активов и другие капитальные вложения, капитальный ремонт систем водоснабжения и канализации, не принадлежащих оператору, расходы на хранение и содержание законсервированных материальных активов, кроме материальных активов, законсервированных в соответствии с Положением о консервации и расконсервации имущества, не используемого в технологическом процессе, утвержденным Министерством приватизации и управления государственным имуществом Республики Молдова № 537/03 от 25 марта 1998 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 1998, №111-113, ст.222), и необходимых для обеспечения надежности предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации. Все связанные с капиталовложениями расходы окупаются через тариф только путем амортизации материальных и нематериальных активов согласно положениям пункта 22 настоящей Методологии;

б) связанные с устранением недоработок в проектировочных работах, работах по строительству, реконструкции, монтажу (демонтажу), ревизии, устранению неполадок и поломок оборудования, возникших по вине производителей, поставщиков и транспортных предприятий;

в) на выполнение проектно-строительных работ, на закупку оборудования, ремонт и содержание жилищного фонда, объектов социально-культурного назначения и других объектов, не относящихся к публичной системе водоснабжения и канализации;

г) на работы, квалифицируемые как помощь другим предприятиям и организациям, как в виде услуг, так и материальной или финансовой поддержки;

д) непроизводственные расходы, браки, хищения, санкции, штрафы, пени и возмещения, покрытие недостач и убытков;

- f) расходы на благотворительные и спонсорские цели;
- g) некапитализируемые расходы на научные исследования и развитие, которые не были согласованы с органом местного публичного управления или Агентством, по случаю;
- h) списанные безнадежные долги;
- i) расходы, связанные с созданием оценочных резервов по рискам и расходам, в том числе по безнадежной дебиторской задолженности;
- j) протокольные (представительские) расходы на посещение культурных мероприятий, театрализованных представлений, другие аналогичные расходы, понесенные в рабочее или нерабочее время;
- k) единовременные компенсации;
- l) дополнительные выплаты, материальная помощь, пособия, выплачиваемые работникам надбавки и компенсации, кроме предусмотренных Трудовым кодексом и нормативными документами по его применению;
- m) расходы на фондовые биржи, посреднические и другие административные организации, консультационные услуги, юридическую помощь;
- n) расходы на организацию досуга и отдыха работников, в том числе расходы на корпоративные мероприятия;
- o) необоснованные расходы, связанные с проведением общего собрания акционеров;
- p) текущие пособия, начисленные членам совета и ревизионной комиссии оператора, кроме ежемесячных пособий, начисленных членам совета и ревизионной комиссии, не превышающих трех минимальных заработных плат по стране;
- q) судебные издержки и сопутствующие государственные пошлины;
- r) расходы на добровольное страхование персонала и материального имущества;
- s) все остальные расходы оператора, не связанные с предоставлением публичной услуги водоснабжения и канализации и очистки сточных вод.

Часть 6

ОПРЕДЕЛЕНИЕ РЕНТАБЕЛЬНОСТИ

46. Настоящая Методология предусматривает определение рентабельности операторов публичной системы водоснабжения и канализации исходя из инвестированного капитала и уровня рентабельности данного капитала.

47. Рентабельность оператора, рассчитываемая в леях, определяется за каждый год регулирования «n» исходя из чистой стоимости материальных и нематериальных активов, используемых в процессе предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации, и уровня рентабельности по формуле:

$$R_n = VNI_n \times Rr_n / 100 (29)$$

где:

VNI_n – чистая регулируемая стоимость в году «n» амортизируемых материальных и нематериальных активов оператора, которая определяется по формуле:

$$VNI_n = VI_n - FAI_n = VBI_n \quad (30)$$

где:

VI_n – стоимость по первоначальной цене амортизируемых материальных и нематериальных активов оператора;

VBI_n – учетная стоимость амортизируемых материальных и нематериальных активов оператора на начало года «n», связанных с публичной системой водоснабжения и канализации. В эту стоимость входят учетные стоимости материальных и нематериальных активов оператора, сданных в эксплуатацию до начала года «n», кроме переданных в аренду, жилых объектов, объектов социально-культурного назначения, активов, финансируемых за счет пожертвований, ассигнований и субсидий из местных бюджетов и государственного бюджета, переданных оператору безвозмездно или на техническое обслуживание, материальных активов, финансируемых за счет тарифов на подключение и отдельного тарифа, уплачиваемого потребителями, незавершенных активов, не предназначенных и/или непригодных для предоставления публичной услуги водоснабжения, канализации и очистки сточных вод;

FAI_n – амортизация амортизируемых материальных и нематериальных активов, накопившаяся после их сдачи в эксплуатацию до начала года «n»;

Rr_n – регулируемый уровень рентабельности материальных и нематериальных активов в году регулирования «n», связанных с предоставлением публичной услуги водоснабжения и канализации. Уровень рентабельности устанавливается как средний уровень процентных ставок по банковским кредитам, выданным юридическим лицам свыше 12 месяцев в иностранной валюте по банковской системе в году регулирования «n-1», публикуемый Национальным банком Молдовы в разделе: Статистические данные, Денежная статистика, Средние процентные ставки, Средняя процентная ставка по новым кредитам, выданным по банковской системе в иностранной валюте юридическим лицам сроком свыше 12 месяцев.

В случае переоценки имеющихся амортизируемых материальных и нематериальных активов их чистая стоимость, учитываемая при расчете рентабельности, определяется по формуле:

$$VNI_n = \frac{VNI_{rn}}{K} \quad (31)$$

где:

VNI_{rn} – чистая стоимость в году «n» имеющихся материальных и нематериальных активов после переоценки;

K – коэффициент изменения стоимости амортизируемых материальных и нематериальных активов в результате переоценки. Этот коэффициент определяется на день проведения переоценки исходя из соотношения учетной стоимости амортизируемых материальных и нематериальных активов, определенной после переоценки, и их учетной стоимости до переоценки.

48. Распределение рентабельности оператора между видами услуг, предоставленных в году регулирования «n», осуществляется по формуле:

а) по публичной услуге снабжения технологической водой:

$$RAT_n = \frac{Rn}{VBI_n} \times VBI_{atn} \quad (32)$$

b) по публичной услуге снабжения питьевой водой:

$$RAP_n = \frac{Rn}{VBI_n} \times VBI_{ap_n} \quad (33)$$

c) по публичной услуге канализации:

$$RC_n = \frac{Rn}{VBI_n} \times VBI_{c_n} \quad (34)$$

где:

VBI_n - учетная стоимость амортизируемых материальных и нематериальных активов оператора в году регулирования «n», связанных с публичной услугой водоснабжения и канализации;

VBI_{at_n} -учетная стоимость амортизируемых материальных и нематериальных активов оператора в году регулирования «n», связанных с публичной услугой снабжения технологической водой;

VBI_{ap_n} -учетная стоимость амортизируемых материальных и нематериальных активов оператора в году регулирования «n», связанных с публичной услугой снабжения питьевой водой;

VBI_{c_n} -учетная стоимость амортизируемых материальных и нематериальных активов оператора в году регулирования «n», связанных с публичной услугой канализации и очистки сточных вод.

В этом случае сумма учетных стоимостей амортизируемых материальных и нематериальных активов, связанных с каждой предоставленной услугой в отдельности, равна учетной стоимости всех амортизируемых материальных и нематериальных активов оператора, связанных в целом с публичной услугой водоснабжения и канализации.

То есть:

$$VBI_{at_n} + VBI_{ap_n} + VBI_{c_n} = VBI_n \quad (35)$$

49. Настоящая методология устанавливает следующие требования к инвестиционным планам, подлежащим утверждению в целях определения тарифов.

1) Оператор ежегодно до 1 ноября разрабатывает и представляет на утверждение органу местного публичного управления инвестиционный план на следующий календарный год, кроме операторов, представляющих публичную услугу водоснабжения и канализации на уровне региона, района, муниципия и города, которые в обязательном порядке представляют на утверждение Агентству инвестиционный план на следующий календарный год до 1 ноября.

2) В инвестиционном плане на следующий календарный год обязательно отражается следующее:

a) инвестиционные разделы и объекты, суммы запланированных инвестиций в целом и по каждому инвестиционному разделу и объекту в отдельности, источники финансирования;

b) краткое описание объекта инвестиций, обоснование необходимости объекта, сумма инвестиции, экономическое и техническое обоснования, цели, которые будут достигнуты в результате вложения инвестиций (улучшение качества и надежности водоснабжения потребителей, рост числа снабжаемых водой потребителей в результате развития публичной системы водоснабжения, предоставления публичной услуги канализации новым

потребителям, снижение количества и времени перерывов, снижение потерь воды в публичной системе водоснабжения, сокращение расходов и т.д.).

3) Инвестиционные планы на следующий календарный год рассматриваются и утверждаются не позднее 31 декабря.

4) В представленные операторами инвестиционные планы не принимаются инвестиционные объекты в случаях, когда инвестиции:

- a) не соответствуют требованиям, оговоренным выше в подпункте 2);
- b) не связаны с регулируемой деятельностью;
- c) связаны с приобретениями или работами, которые должны быть отнесены на расходы;
- d) должны быть возвращены оператором через страховые компании (включенное в тариф страхование), решения судебных инстанций и т.д.;
- e) не являются необходимыми, необоснованы, не дают измеряемой экономической выгоды и ведут только к увеличению тарифов.

5) В течение года изменения в утвержденный инвестиционный план вносятся оператором только с письменного согласия компетентного органа, утвердившего годовой инвестиционный план. Для внесения изменений в инвестиционный план оператор представляет компетентному органу свои предложения по изменению или доводы о необходимости предложенных изменений и цели, которые будут достигнуты в результате данных изменений. Орган местного публичного управления или Агентство, по случаю, рассматривает и в течение 30 рабочих дней после получения заявления от оператора принимает или отклоняет предложенные оператором изменения в инвестиционный план, письменно уведомив оператора. Оператор вправе предложить изменения в инвестиционный план на отчетный год до 31 октября отчетного года.

6) До 1 марта каждого отчетного года оператор представляет органу местного публичного управления или Агентству, по случаю, отчет о выполнении инвестиционного плана, утвержденного на предыдущий год, в котором отражает инвестиции согласно плану и фактически сданные в эксплуатацию, их стоимость, срок полезной службы, отраженную в бухгалтерском учете амортизацию, годовую амортизацию и достигнутые цели. Оператор, предоставляющий публичную услугу канализации и очистки сточных вод на уровне региона, района, муниципия и города, представляет Агентству отчет о выполнении инвестиционного плана, утвержденного на предыдущий календарный год, вместе с заявлением об изменении или выдачи заключения относительно тарифов согласно пунктам 50 и 51 настоящей Методологии.

7) Инвестиции, вложенные в соответствии с утвержденным инвестиционным планом, включаются в определение тарифов согласно положениям настоящей Методологии, а инвестиции, вложенные помимо инвестиционного плана, могут быть приняты в расчет только в том случае, если они принесут дополнительную экономическую выгоду к предусмотренным в инвестиционном плане целям и адекватно стоимости этих инвестиций.

Часть 7

УТВЕРЖДЕНИЕ, ПЕРЕСМОТР И ПРИМЕНЕНИЕ ТАРИФОВ

50. Тарифы на публичные услуги снабжения технологической водой, снабжения питьевой водой, на публичную услугу канализации и очистки сточных вод определяются

операторами на каждый год регулирования «п» согласно настоящей Методологии и представляются:

а) местным советам – на рассмотрение и утверждение, а Агентству - на рассмотрение и выдачу заключения относительно тарифов на публичную услугу снабжения питьевой водой и на публичную услугу канализации и очистки сточных вод, предоставляемую операторами на уровне региона, района, муниципия и города;

б) Агентству - на рассмотрение и утверждение тарифов на услугу снабжения технологической водой, поставляемую на уровне региона, района, муниципия и города;

в) Агентству – на рассмотрение и утверждение тарифов на публичную услугу снабжения питьевой водой и тарифов на публичную услугу канализации и очистки сточных вод, предоставляемые операторами на уровне региона, района, муниципия и города, в случае, если соответствующие местные советы делегировали Агентству полное право утверждения тарифов;

г) Агентству - на рассмотрение и утверждение тарифов на публичную услугу снабжения питьевой водой и на публичную услугу канализации и очистки сточных вод, предоставляемые операторами на уровне региона, района, муниципия и города и действующиена условиях соглашений или договоров, заключенных с международными финансовыми организациями, ратифицированных или утвержденных Парламентом, Правительством или местными советами;

е) Агентство утверждает течение 15 календарных дней со дня мотивированного обращения операторов тарифы на публичную услугу снабжения питьевой водой и тарифы на публичную услугу канализации и очистки сточных вод, предоставляемые операторами на уровне региона, района, муниципия и города, в случае, когда местный совет не утвердил соответствующие тарифы в течение 60 календарных дней со дня получения заключения от Агентства.

51. Оператор подает заявление об изменении тарифов до 1 марта каждого календарного года.

52. В случае представления операторами расчетов тарифов в Агентство для выдачи по ним заключения (положенияподп. а) пункта 50 настоящей Методологии) Агентство в течение до 30 календарных дней после получения от оператора всех документов, обосновывающих необходимость изменения тарифов, сопровождаемых материалами, обосновывающими их уровень, рассматривает представленные материалы и направляет соответствующему местному совету заключение о размерах тарифов, которые необходимо утвердить. Оператор обязан представить Агентству и местному совету в срок до 3 рабочих дней дополнительно запрошенную информацию, необходимую для установления реальных затрат и расходов на осуществление деятельности и правильности расчета регулируемых тарифов.

53. Пересмотр тарифов производится ежегодно после представления оператором финансового отчета за предыдущий год и необходимых материалов для пересмотра тарифов.

54. Тарифные отклонения (DVT,DVP, DVC) рассчитываются на каждый год регулирования, в целом по оператору и по каждому виду деятельности отдельно, для отражения финансового влияния разниц между величинами, взятыми в расчет при утверждении тарифов, и фактически зарегистрированными в году регулирования.

55. В случае, когда местные советы утверждают тарифы на более низком уровне, чем предусмотренные в выданном Агентством заключении, эти отклонения не принимаются в расчет как тарифные отклонения (DVT, DVP, DVC) оператора.

56. Настоящая Методология предусматривает утверждение тарифов отдельно по каждой предоставляемой публичной услуге (питьевая вода, технологическая вода и очистка сточных вод). Утвержденные тарифы не могут быть изменены оператором.

57. Операторы вправе обращаться с просьбой о внеочередном пересмотре тарифов в течение года регулирования при наличии неподконтрольных оператору объективных факторов, которые ведут к отклонению на 5 и более процентов от регулируемого дохода, принятого в расчет тарифов, утвержденных на этот год регулирования. В этом случае операторы представляют в установленном порядке детальный анализ факторов, обосновывающих необходимость внеочередного пересмотра тарифов.

58. В тарифы на публичные услуги водоснабжения, канализации и очистки сточных вод включаются только расходы, связанные с забором, фильтрацией, перекачкой, обработкой, накоплением, транспортировкой, распределением и подачей воды потребителям до пункта разграничения публичной системы водоснабжения от внутренних установок водоснабжения потребителя, а в случае публичной услуги канализации – только расходы, связанные со сбором и транспортировкой сточных вод, от пункта разграничения внутренних канализационных установок потребителя от публичной канализационной системы.

59. При заключении с потребителями прямых договоров на подачу питьевой воды в квартиры многоэтажных жилых домов расходы на обслуживание, содержание и текущий ремонт внутренних сетей водоснабжения и канализации многоэтажных жилых домов и установленных в квартирах водомеров принимаются во внимание и включаются только в тариф на предоставление данных услуг бытовым потребителям из квартир.

60. В случае изменения на национальном уровне в определенном году минимально гарантированного размера заработной платы в реальном секторе затраты на оплату труда за соответствующий год пересматриваются исходя из измененного минимально гарантированного размера.

61. Настоящая Методология предусматривает, что средства, полученные от включения в тарифы на предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации расходов на амортизацию материальных и нематериальных активов, направляются оператором на развитие, реконструкцию, обновление, замену и капитальный ремонт (с капитализацией) публичной системы водоснабжения и канализации, а также на возврат кредитов и ссуд, взятых оператором на эти цели. В случае, когда оператор в период действия настоящей Методологии использует данные средства на другие цели, орган утверждающий тарифы снижает расходы на амортизацию материальных и нематериальных активов оператора на сумму их неоправданного нецелевого использования.

62. Настоящая Методология предусматривает, что материальные расходы и расходы на обслуживание и эксплуатацию используются оператором строго по назначению. В случае их неиспользования, нецелевого использования или уменьшения в результате осуществленных инвестиций в период действия настоящей Методологии орган, утверждающий тарифы, снижает эти расходы оператора в следующем году, на соответствующие суммы.

63. Тарифы, утвержденные местными советами, публикуются в местных средствах массовой информации, вступают в силу со дня опубликования.

64. Тарифы, утвержденные Агентством, публикуются в Официальном мониторе Республики Молдова, вступают в силу со дня опубликования.

65. Операторы обязаны афишировать в местах своего нахождения утвержденные тарифы и размещать их на веб-страницах.

Cuprins

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică. Hotărîre Nr. 271 din 16.12.2015 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

Publicat : 25.03.2016 în Monitorul Oficial Nr. 69-77 art Nr : 447

Национальное Агентство по Регулированию в Энергетике.

Постановление Nr. 271 от 16.12.2015 об утверждении Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации.

Опубликован: 25.03.2016 в Monitorul Oficial Nr. 69-77 статья №: 447

REGULAMENT cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare

ПОЛОЖЕНИЕ о публичной услуге водоснабжения и канализации

Secțiunea 1.

Часть 1.

Dispoziții generale

Общие положения

Secțiunea 2.

Часть 2.

Branșarea/racordarea instalațiilor interne de apă și de canalizare la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare

Подключение/присоединение внутренних установок водоснабжения и канализации к публичной системе водоснабжения и канализации

Secțiunea 3.

Часть 3.

Delimitarea instalațiilor interne de apă și de canalizare de instalațiile operatorului

Разграничение внутренних установок водоснабжения и канализации, и установок оператора

Secțiunea 4.

Часть 4.

Contractarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

Заключение договора о публичной услуге водоснабжения и канализации

Secțiunea 5.

Часть 5.

Drepturile și obligațiile părților

Права и обязанности сторон

Secțiunea 6.

Часть 6.

Evidența volumelor de apă furnizată consumatorilor și a volumelor de ape uzate evacuate în sistemul public de canalizare

Учет объемов воды, поставленной потребителям, и объемов сточных вод, отведенных в публичную канализационную систему

Secțiunea 7.

Часть 7.

Facturarea și plata serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare
Фактурирование и оплата публичной услуги водоснабжения и канализации

Secțiunea 8.

Часть 8.

Deconectarea, reconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare, întreruperi și limitări la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare
Отключение, повторное подключение внутренних установок водоснабжения и канализации, перерывы и ограничения в предоставлении публичной услуги водоснабжения и/или канализации

Secțiunea 9.

Часть 9.

Reclamațiile consumatorilor și procedurile de soluționare a neînțelegerilor
Жалобы потребителей и процедуры разрешения разногласий

Анеха nr. 1.

Приложение № 1.

Aviz de branșare/racordare
Уведомление о подключении/присоединении

Анеха nr. 2.

Приложение № 2.

Clauzele obligatorii ale contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare
Обязательные условия договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации

Анеха nr. 3.

Приложение № 3.

Proces-verbal de dare în exploatare a contorului
Протокол сдачи в эксплуатацию водомера

Анеха nr. 4.

Приложение № 4.

Act de depistare a consumului fraudulos
Акт выявления незаконного потребления

HANRE271/2015

ID intern unic: 363962

Republica Moldova

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU REGLEMENTARE ÎN ENERGETICĂ

HOTĂRÎRE Nr. 271

din 16.12.2015

**cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire
la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare**

Publicat : 25.03.2016 în Monitorul Oficial Nr. 69-77 art Nr : 447

Înregistrat:
Ministerul Justiției al RM
nr. 1105 din 18 martie 2016.
Ministrul justiției

Vladimir CEBOTARI_____

În scopul reglementării raporturilor juridice dintre operatorii care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și consumatori, în temeiul art. 7 alineatul (2) lit. f) și art. 28 din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013, privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 60-65, art. 123), Consiliul de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (se anexează).
2. Operatorii care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare vor pune la dispoziția consumatorilor, în centrele pentru relații cu consumatorii și vor plasa pe paginile lor web oficiale copiile Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și modelul contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.
3. Subdiviziunile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică vor monitoriza aplicarea de către titularii de licențe din domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare a Regulamentului aprobat.

Sergiu CIOBANU,
Director

Octavian LUNGU,
Director

Iurie ONICA,
Director

Ghenadie PÂRȚU,
Director

Nr. 271/2015. Chișinău, 16 decembrie 2015.

Anexă
la Hotărârea Consiliului
de Administrație al ANRE
nr. 271/2015 din 16 decembrie 2015

REGULAMENT **cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare**

Secțiunea 1 **Dispoziții generale**

1. Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (în continuare Regulamentul) are drept scop reglementarea raporturilor juridice dintre operator și consumator cu privire la branșarea/racordarea instalațiilor interne de apă și de canalizare, la contractarea, la furnizarea și plata serviciului public de alimentare cu apă potabilă, apă tehnologică și serviciul public de canalizare.

2. Prezentul Regulament se aplică la proiectarea, montarea și recepționarea instalațiilor interne de apă și de canalizare ale consumatorilor, la delimitarea instalațiilor operatorului de instalațiile interne de apă și de canalizare, la branșarea/racordarea, la contractarea și la evidența consumului de apă, la plata serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, la deconectarea/reconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare ale consumatorilor, la limitarea și la întreruperea furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, la examinarea reclamațiilor consumatorilor și la soluționarea neînțelegerilor dintre operatori și consumatori.

3. În sensul prezentului Regulament, noțiunile utilizate au următoarele semnificații:

avarie – deteriorare sau defectarea anumitor părți componente ale sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare urmare a cărora nu pot fi menținuți, în limitele admisibile, parametri tehnologici de funcționare a sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare, care pot duce la înrăutățirea parametrilor de calitate a apei furnizate, prejudicierea mediului ambiant, deteriorarea bunurilor persoanelor juridice sau fizice și este necesar de a întrerupe sau limita furnizarea apei și/sau a recepționării apelor uzate de la consumatori;

aviz de deconectare – aviz în scris, expediat consumatorului de către operator, prin care consumatorul este prevenit despre posibila deconectare a instalațiilor interne de apă/de canalizare ale acestuia de la rețeaua publică de alimentare cu apă /de canalizare și despre cauza deconectării;

aviz de limitare – aviz în scris, expediat sau prezentat personal consumatorului de către operator prin care consumatorul este prevenit de posibila limitare a furnizării serviciului de alimentare cu apă /de canalizare, termenul de limitare și despre cauza limitării;

cămin de branșare – construcție subterană, componentă a instalației interne de apă a consumatorului realizată de acesta pentru branșarea instalațiilor interne de apă la rețeaua publică de alimentare cu apă, pentru instalarea contorului, protejarea și accesul la contor și la robinetul de închidere a apei;

cămin de racord – construcție subterană prin care se asigură racordarea și preluarea apelor uzate din instalațiile interne de canalizare ale consumatorului în rețeaua publică de canalizare;

cămin de control al apelor uzate – construcție subterană specială destinată prelevării probelor de ape uzate. Drept cămin de control al apelor uzate poate servi și căminul de racord;

componența apelor uzate – caracteristica apelor uzate și cantitatea de substanțe poluante conținută în apele uzate;

consumator noncasnic – persoană fizică sau juridică care utilizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, furnizat de operator în bază de contract, pentru necesități legate de activitatea de întreprinzător sau de cea profesională;

control al contorului – ansamblu de acțiuni efectuate de către operator, cu sau fără utilizarea aparatelor speciale, în scopul stabilirii corectitudinii funcționării contorului, lipsa intervențiilor în funcționarea acestuia, inclusiv pentru verificarea integrității contorului și a sigiliilor aplicate;

controlul calității apelor uzate – controlul componenței apelor uzate și a concentrației substanțelor poluante în apele uzate, deversate de către consumator în sistemul public de canalizare, corespunderea concentrației maxim admisibile a substanțelor poluante în apele uzate la deversarea lor în rețeaua publică de canalizare, în stația de epurare și care se efectuează prin comparația rezultatelor investigațiilor de laborator cu normativele în vigoare;

deconectare – desfacerea legăturii dintre instalațiile interne de apă/de canalizare ale consumatorului de la rețeaua publică de alimentare cu apă/de canalizare prin intermediul dispozitivelor de închidere sau prin decuplarea vizibilă a instalațiilor interne de apă /de canalizare ale consumatorului de la rețeaua publică;

instalații de preepurare – instalații și dispozitive ale consumatorului noncasnic destinate preepurării apelor uzate, care nu au calități corespunzătoare normelor locale în vigoare, înaintea evacuării acestora în sistemul public de canalizare;

întrerupere planificată a furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare – întrerupere temporară a livrării apei/recepționării apelor uzate, cu informarea prealabilă a consumatorilor, cauzată de necesitatea efectuării de către operator a unor lucrări de deservire tehnică și/sau reparații planificate în rețelele publice de alimentare cu apă /de canalizare, branșare/racordare a instalațiilor interne de apă/de canalizare ale noilor consumatori, fără deconectarea instalațiilor interne de apă/de canalizare ale consumatorilor de la rețeaua publică de alimentare cu apă/canalizare;

întrerupere neplanificată a furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare – întrerupere temporară a furnizării apei, a recepționării apelor uzate, cauzată de avarii produse în sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, fără a fi deconectate instalațiile interne de apă/de canalizare ale consumatorilor de la rețeaua publică de alimentare cu apă/ de canalizare;

loc de consum – amplasament al instalațiilor interne de apă și de canalizare ale consumatorului, unde se consumă apa și se asigură preluarea și transportarea apelor uzate de la instalațiile interne de apă până la căminul de racord din sistemul public de canalizare;

proba de control – probă de ape uzate prelevată din căminul de control, în scopul determinării componenței apelor uzate evacuate de către consumatorul noncasnic în sistemul public de canalizare;

solicitant – persoană fizică sau persoană juridică care solicită operatorului eliberarea avizului de branșare/racordare, executarea branșamentului de apă/racordului de canalizare, ranșarea/racordarea instalațiilor interne de apă și de canalizare la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, încheierea contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;

violarea sigiliului operatorului – falsificarea sigiliului aplicat de către operator; înlăturarea sigiliului aplicat de către operator; deteriorarea sau altă intervenție asupra sigiliului autentic aplicat de către operator, care conduce la deplasarea lui pe cordon; ruperea cordonului sigiliului aplicat de către operator.

4. Furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se efectuează în bază de contract încheiat între operator și consumator.

5. Operatorul asigură furnizarea neîntreruptă a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în baza contractului încheiat cu consumatorul în condițiile stabilite de Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

6. Calitatea apei potabile trebuie să corespundă Normelor sanitare privind calitatea apei potabile, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 934 din 15 august 2007 (Monitorul Oficial, 2007, nr. 131-135, art. 970).

7. Exploatarea, întreținerea, reparația, dezvoltarea sau modificarea rețelelor publice de alimentare cu apă și de canalizare, precum și a rețelelor interne de alimentare cu apă și de canalizare din blocurile locative, după caz, se efectuează de către operator în conformitate cu

prevederile Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, contractele încheiate, Regulamentul privind exploatarea tehnică a sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin ordinul Agenției pentru Dezvoltare Regională a Republicii Moldova nr.6 din 24 ianuarie 2006, Normelor în construcții СНиП 2.04.02-84, СНиП 3.05.04-85 și СНиП 2.04.03-85.

8. Tarifele pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare se stabilesc conform Metodologiei de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate, aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (în continuare Agenția) nr. 741 din 18 decembrie 2014 (Monitorul Oficial, 2015, nr. 33-38, art. 258).

9. Consumatorul poate dispune de unul sau de mai multe locuri de consum. Prevederile prezentului Regulament se aplică în raport cu fiecare loc de consum, luat aparte, ce aparține consumatorului.

10. Relațiile dintre operator și consumator privind furnizarea și achitarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, nespecificate în prezentul Regulament, se reglementează în conformitate cu prevederile Legii privind serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

11. Operatorul este obligat să întreprindă toate măsurile necesare pentru prevenirea sau remedierea defectelor și a deranjamentelor din instalațiile sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare, precum și a rețelelor interne de alimentare cu apă și de canalizare din blocurile locative pe care le întreține și le exploatează în condițiile stabilite de Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, de contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și de prezentul Regulament.

12. Orice branșare/racordare sau reconectare la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare este efectuată, în exclusivitate, de către operator, în prezența consumatorului/solicitantului.

13. Lucrările de proiectare și de montare a instalațiilor interne de apă și de canalizare, a branșamentelor de apă și a racordurilor de canalizare, precum și cele de modificare a acestora se efectuează cu respectarea Normelor în construcții СНиП 2.04.01-85 și СНиП 3.05.01-85, СР G.03.01-2006 (МСП 4. 01-102-98) Proiectarea și montarea conductelor sistemelor interioare de alimentare cu apă rece și fierbinte cu utilizarea țevilor de oțel cu acoperire de polimeri, СНиП 3.01.01-85* și a condițiilor tehnice și instrucțiunilor producătorilor de echipamente, cheltuielile fiind suportate integral de către consumatori.

Secțiunea 2

Branșarea/racordarea instalațiilor interne de apă și de canalizare la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare

14. Orice persoană fizică sau juridică este în drept să solicite branșarea/racordarea instalațiilor interne de apă și de canalizare ce-i aparțin la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare al operatorului care își desfășoară activitatea de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în limitele teritoriului unității administrativ-teritoriale.

Branșarea/racordarea instalațiilor interne de apă și de canalizare ale solicitanților din blocurile locative cu multe apartamente (camere de locuit) se efectuează în baza unui proiect unic.

15. În scopul branșării/racordării instalațiilor interne de apă și de canalizare la sistemul public de alimentare cu apă și/sau de canalizare, solicitantul este obligat să obțină de la operator avizul de branșare/racordare, conform modelului stabilit în Anexa nr. 1 la prezentul Regulament. Obținerea avizului de branșare/racordare este necesară și în cazul solicitării majorării debitului de apă la un loc de consum.

16. Pentru eliberarea avizului de branșare/racordare, solicitantul va depune o cerere, în scris, la oficiul operatorului, care a cuprinde obligatoriu următoarele:

a) numele, prenumele persoanei fizice, denumirea persoanei juridice și adresa locului de consum, numerele telefoanelor/faxurilor, altor informații de contact;

- b) scopul utilizării apei;
- c) debitul de apă solicitat, cu excepția consumatorilor casnici, caracteristicile apei și regimul de furnizare solicitat, debitul și caracterul apelor uzate ce urmează a fi deversate în rețeaua publică de canalizare, regimul deversării;
- d) copia actului de identitate, în cazul persoanei fizice;
- e) codul poștal, codul de identificare al proprietarului, codul fiscal, rechizitele bancare, funcțiile, numele, prenumele persoanelor autorizate să semneze contractul;
- f) termenul de branșare/racordare.

17. La cerere se anexează:

- a) copia actului care atestă dreptul de proprietate asupra imobilului sau copia documentului care atestă obținerea pe cale legală a imobilului sau permisiunea autorităților de resort;
- b) pentru consumatorii noncasnici copia deciziei de înregistrare, eliberată de autoritatea competentă sau copia altui document care atestă dreptul de a desfășura activitatea, după caz.

Solicitantul prezintă copiile documentelor și originalele pentru verificarea copiilor prezentate.

18. Operatorul este obligat să elibereze solicitantului, în termen de 20 zile calendaristice, avizul de branșare/racordare în care se indică, în mod obligatoriu, condițiile tehnico-economice optime de branșare/racordare ce nu contravin actelor normative în vigoare și lucrările pe care urmează să le îndeplinească solicitantul, pentru branșarea/racordarea instalațiilor interne de apă și de canalizare ce-i aparțin la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare. Operatorul este obligat să colaboreze cu solicitantul pentru alegerea și realizarea soluției optime de branșare/racordare. Avizul de branșare/racordare se eliberează gratuit.

19. Solicitantul este obligat să obțină de la operator avizul de branșare/racordare înainte de a începe proiectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare. Termenul de valabilitate al avizului de branșare/racordare constituie 2 ani. Avizul de branșare/racordare își pierde valabilitatea dacă pe parcursul unui an de la data eliberării avizului n-a fost elaborat și prezentat operatorului spre coordonare proiectul de alimentare cu apă/de canalizare, sau dacă la expirarea termenului de 2 ani după eliberarea avizului de branșare/racordare nu au demarat lucrările de construcție a imobilului. În acest caz solicitantul este obligat să solicite operatorului prelungirea termenului de valabilitate a avizului de branșare/racordare sau să obțină un nou aviz de branșare/racordare, în cazul imposibilității operatorului de a satisface condițiile incluse în avizul precedent.

20. Îndeplinirea condițiilor tehnico-economice stipulate în avizul de branșare/racordare, eliberat de către operator, este obligatorie pentru solicitant și pentru proiectant.

Proiectul instalațiilor interne de apă și de canalizare, a branșamentului de apă, a racordului de canalizare, elaborat în baza avizului de branșare/racordare, se coordonează de către operator în termen de cel mult 10 zile calendaristice de la data prezentării proiectului. Neîncadrarea operatorului în termenul stabilit, va avea drept consecință coordonarea tacită a proiectului.

21. Executarea branșamentului de apă, a racordului de canalizare se asigură de către operator sau de către solicitant și numai în baza proiectului avizat de către operator cu respectarea dreptului de proprietate. În cazuri temeinic justificate de către solicitant sau operator și când condițiile tehnice nu permit altă soluție, se poate admite branșarea mai multor instalații interne de apă ale consumatorilor la același branșament de apă.

22. La cererea solicitantului, operatorul este obligat să asigure, executarea branșamentului de apă și/sau a racordului de canalizare și montarea contorului. Aceste lucrări se execută de operator în termen de până la 30 zile calendaristice din data achitării de către solicitant a tarifelor pentru branșare/racordare, în cazul consumatorilor casnici și în termen de până la 45 zile calendaristice din data achitării de către solicitant a tarifelor pentru branșare/racordare, în cazul consumatorilor noncasnici.

23. Branșarea/racordarea instalațiilor interne de apă/de canalizare ale solicitantului la rețeaua publică de alimentare cu apă/de canalizare se efectuează numai de către operator, care poartă responsabilitatea pentru executarea acestor lucrări conform legii. Branșarea/racordarea se efectuează în prezența solicitantului, după ce au fost îndeplinite condițiile indicate în avizul de branșare/racordare, iar branșamentul de apă/racordul de canalizare este recepționat conform Legii

privind calitatea în construcții nr. 721-XIII din 2 februarie 1996 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr. 25, art. 259) și Hotărârii Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente, nr. 285 din 23.mai 1996 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr. 42, art. 349).

24. Până la realizarea branșării/racordării, solicitantul trebuie să asigure executarea tuturor lucrărilor ce țin de montarea instalațiilor interne de apă și de canalizare și să prezinte operatorului procesul-verbal de recepție a acestor instalații în conformitate cu Legea privind calitatea în construcții nr. 721-XIII din 2 februarie 1996 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.25, art. 259) și Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente nr. 285 din 23 mai 1996 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr.42-44, art. 349).

25. În cazul în care solicitantul a asigurat executarea de sine stătător a branșamentului de apă, racordului de canalizare și montarea instalațiilor interne de apă și de canalizare, în conformitate cu proiectul coordonat cu operatorul, el se adresează operatorului cu cererea pentru a realiza branșarea/racordarea instalațiilor interne de apă și de canalizare la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, la care se anexează:

a) procesul-verbal de recepție a instalațiilor interne de apă/de canalizare și a branșamentului de apă/a racordului de canalizare;

b) informația despre parametrii, compoziția și debitele de ape industriale uzate (în cazul întreprinderilor industriale);

c) certificatele igienice și de calitate, denumirea substanțelor folosite în procesul tehnologic și componența acestora (în cazul întreprinderilor industriale);

d) cantitatea de nămoluri formate, metodele de prelucrare și utilizare (în cazul întreprinderilor industriale);

e) ordinul privind numirea persoanelor responsabile pentru prelevarea probelor de ape uzate și semnarea actelor respective (în cazul întreprinderilor industriale).

În acest caz operatorul emite solicitantului bonul de plată pentru achitarea tarifului pentru branșare/racordare la rețeaua publică de alimentare cu apă, de canalizare în cazul când consumatorii au asigurat executarea branșamentelor de apă/racordurilor de canalizare. Solicitantul achită tarifele respective și operatorul execută branșarea/racordarea în termen de 4 zile lucrătoare, din data achitării tarifelor de către solicitant.

26. În cazul în care branșamentul de apă, racordul de canalizare a fost executat de către operator, ultimul realizează branșarea/racordarea instalațiilor interne de apă și de canalizare la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare în ziua finalizării executării branșamentului de apă, racordului de canalizare și întocmește procesul-verbal de recepție a acestora.

27. În cazul în care pentru montarea branșamentului de apă, a racordului de canalizare este necesară utilizarea terenurilor altor persoane, solicitantul este obligat să prezinte acordul acestor persoane și să suporte cheltuielile aferente.

28. Operatorul poate refuza argumentat eliberarea avizului de branșare/racordare solicitantului, în cazul în care se confruntă cu lipsă de capacitate de producție. Refuzul trebuie motivat și justificat de operator prin calcule, date în baza cărora s-a determinat că există lipsă de capacitate de producție. Concomitent, operatorul este în drept să propună solicitantului reducerea debitului solicitat.

29. Operatorul nu este în drept să ceară de la solicitant recuperarea cheltuielilor sau efectuarea de lucrări ce țin de majorarea capacității sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare.

30. În cazul în care operatorul nu eliberează avizul de branșare/racordare sau nu efectuează branșarea/racordarea instalațiilor interne de apă și/sau de canalizare ale solicitantului la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, în conformitate cu prevederile prezentului Regulament, solicitantul este în drept să conteste aceste acțiuni în conformitate cu prevederile Legii cu privire la petiționare nr. 190-XIII din 19 iulie 1994 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 6-8, art. 23) și a prezentului Regulament.

Secțiunea 3

Delimitarea instalațiilor interne de apă și de canalizare de instalațiile operatorului

31. Punctul de delimitare a instalațiilor interne de apă și de canalizare ale consumatorului de rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare ale operatorului se indică obligatoriu în contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

32. Pentru consumatorii casnici deținători de case de locuit individuale, punctul de delimitare a instalațiilor interne de apă de rețeaua publică de alimentare cu apă a operatorului se stabilește la ieșirea din contorul instalat în căminul de branșare, amplasat în limita teritoriului consumatorului. Căminul de branșare este parte componentă a instalațiilor interne de apă și aparține consumatorului.

Pentru consumatorii casnici proprietari/locatari de apartamente din blocurile locative cu care operatorul a încheiat contracte de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, operatorul este responsabil de furnizarea apei potabile până la ieșirea din contorul instalat în apartament.

33. La blocurile locative, punctul de delimitare a instalațiilor interne de apă se stabilește la ieșirea din contorul instalat în subsolul blocului locativ, conform avizului de branșare eliberat de către operator.

34. La consumatorii noncasnici punctul de delimitare a instalațiilor interne de apă și de canalizare ale consumatorului de rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare ale operatorului se stabilește în dependență de delimitarea patrimoniului consumatorului noncasnic și operatorului în funcție de proprietate, se indică în actul de delimitare, care este parte componentă a contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. În cazul punctelor termice a unităților termoelectrice punctul de delimitare a rețelelor de apă potabilă este prima flanșă a contorului instalat în punctul termic central.

35. Operatorul este responsabil de îmbinarea din punctul de delimitare.

36. Punctul de delimitare a instalațiilor interne de canalizare ale consumatorului de rețeaua publică de canalizare este căminul de racord la rețeaua publică de canalizare în sensul de scurgere a apelor uzate.

Secțiunea 4

Contractarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

37. Orice persoană fizică sau juridică, instalațiile interne de apă și de canalizare ale căreia sunt branșate/racordate la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare sau care a îndeplinit condițiile și lucrările prevăzute în avizul de branșare/racordare, este în drept să solicite operatorului încheierea contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

38. În funcție de necesități se încheie următoarele tipuri de contracte:

1) Contract de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă (potabilă și/sau tehnologică) și de canalizare. Acest contract se încheie între operator și consumator în cazul în care operatorul va furniza, atât serviciul public de furnizare a apei (potabilă și/sau tehnologică), cât și serviciul public de canalizare.

2) Contract de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă (potabilă și/sau tehnologică). Acest contract se încheie între operator și consumator în cazul în care operatorul va furniza numai serviciul public de furnizare a apei (potabilă și/sau tehnologică).

3) Contract de furnizare a serviciului public de canalizare. Acest contract se încheie între operator și consumator în cazul în care operatorul va furniza numai serviciul public de canalizare sau numai serviciul de epurare a apelor uzate ale consumatorului.

39. Pentru a încheia contractele prevăzute la punctul 38 din prezentul Regulament solicitantul depune o cerere, în forma prevăzută de operator, iar operatorul pentru încheierea

acestor contracte va utiliza datele și informația prezentată de către persoana fizică sau juridică conform prevederilor punctelor 16, 17 și 25 din prezentul Regulament. În cazul în care a fost schimbat proprietarul locului de consum persoana fizică sau persoana juridică este obligată să prezinte operatorului următoarele acte pentru încheierea contractului:

a) cererea, indicând numele și prenumele (denumirea, în cazul persoanei fizice, întreprinzător individual, persoanei juridice), adresa (sediul), (formularul cererii este pus la dispoziție de către operator);

b) numerele telefoanelor/faxurilor, altă informație de contact;

c) copia titlului de proprietate sau a altui document care atestă obținerea pe cale legală a imobilului care face obiectul locului de consum respectiv;

d) debitul de apă, cu excepția consumatorilor casnici, caracteristicile apei și regimul de furnizare solicitat, debitul și caracterul apelor uzate ce urmează a fi deversate în rețeaua publică de canalizare, regimul deversării;

e) copia actului de identitate, în cazul persoanei fizice;

f) codurile poștale, codul de identificare al proprietarului/locatarului codul fiscal, rechizitele bancare, funcțiile, numele, prenumele persoanelor autorizate să semneze contractul.

40. Operatorul este obligat să încheie, fără discriminare, contractul solicitat de persoana fizică sau juridică, care a îndeplinit toate condițiile prevăzute de lege și de prezentul Regulament. Operatorul este obligat să încheie contract de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și cu solicitantul care deține imobilul în baza altui drept decât cel de proprietate, cu dreptul de a consemna condiția de plată preventivă a serviciilor furnizate în contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

41. Contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se întocmește în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte contractantă. În contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare încheiat între operator și consumatorul casnic se indică în mod obligatoriu punctul de delimitare și responsabilitatea părților. La contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare încheiat între operator și consumatorul noncasnic obligatoriu, ca parte componentă, se anexează actul de stabilire a punctului de delimitare.

42. În contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în mod obligatoriu se va indica:

a) denumirea operatorului și a consumatorului, adresa locului de consum unde se furnizează serviciul, adresa operatorului și a consumatorului, codul poștal, poșta electronică, numerele telefoanelor/faxurilor de contact, codurile fiscale, conturile bancare, funcția, numele, prenumele persoanei care semnează contractul, codul de identificare al consumatorului;

b) obiectul contractului, nivelurile de calitate;

c) volumul de apă preconizat a fi furnizat și/sau volumul de ape uzate preconizat a fi recepționat (cu excepția consumatorilor casnici);

d) modalitatea de evidență a consumului de apă și a apelor uzate evacuate;

e) punctul de delimitare;

f) drepturile și obligațiile operatorului și ale consumatorului;

g) mijloacele prin care se pot obține informații despre tarifele în vigoare;

h) condițiile de întrerupere și limitare a furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, condițiile de deconectare și de reconectare a instalațiilor interne de apă și de canalizare la rețeaua publică de alimentare cu apă/de canalizare;

i) durata contractului, precum și modalitatea de modificare, de suspendare ori de reziliere a contractului;

j) acțiunile care trebuie întreprinse în caz de nerespectare a nivelurilor de calitate a serviciilor furnizate prevăzute în contract, modalitatea și quantumul reducerii plăților pentru serviciile furnizate în caz de nerespectare de către operator a nivelurilor de calitate stabilit pentru serviciile furnizate;

k) modalitățile de soluționare a litigiilor aferente neexecutării sau executării defectuoase a clauzelor contractuale, alte clauze negociate de părți și care nu contravin legislației.

Clauzele contractuale pot fi detaliate și completate în anexe sau în alte acte adiționale. Totodată, contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, în mod imperativ, va conține clauzele obligatorii, specificate în Anexa nr. 2 la prezentul Regulament.

43. La încheierea contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare cu consumatorii existenți sau cu solicitanții, potențiali consumatori, pentru locurile de consum care nu sunt deconectate de la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, operatorul este obligat să efectueze controlul contorului de apă potabilă (tehnologică) și a contorului de ape uzate, dacă există, evacuate în sistemul public de canalizare și a sigiliilor aplicate.

În urma controlului operatorul întocmește actul de control al contorului în două exemplare (câte un exemplar pentru fiecare parte). Actul de control al contorului se semnează de către operator și de către consumator. În cazul depistării unor neajunsuri, contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se va încheia după lichidarea de către solicitant a neajunsurilor depistate.

44. Operatorul încheie cu consumatorul casnic contract de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare pentru fiecare loc de consum luat aparte sau cu acordul în scris al consumatorului casnic, un contract pentru mai multe locuri de consum indicând datele cu privire la fiecare loc de consum într-o anexă la contract. În cazul încheierii unui singur contract pentru mai multe locuri de consum, operatorul indică separat în factura de plată, transmisă consumatorului casnic, valoarea plății pentru fiecare loc de consum.

45. Operatorul încheie cu consumatorul noncasnic un singur contract pentru mai multe locuri de consum, cu condiția indicării specificului fiecărui loc de consum într-o anexă separată la contract. Operatorul este obligat să indice separat în factura de plată transmisă consumatorului noncasnic valoarea plății pentru fiecare loc de consum.

46. Operatorul încheie contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare cu respectarea cerințelor prezentului Regulament după cum urmează:

a) în cazul branșării/racordării de către operator a instalațiilor interne ale solicitantului la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, contractul se încheie în aceeași zi;

b) în celelalte cazuri – în termen de cel mult 5 zile lucrătoare din data primirii cererii de încheiere a contractului.

47. Operatorul este în drept să refuze încheierea contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare cu solicitantul în cazul în care solicitantul nu îndeplinește prevederile prezentului Regulament sau în cazul când solicitantul are datorii la alte locuri de consum, refuzul fiind argumentat în scris. Operatorul este obligat să încheie contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare, în termenele prevăzute de prezentul Regulament, în cazul în care solicitantul a înlăturat cauzele ce au constituit motivul refuzului din partea operatorului.

48. Solicitantul are dreptul să conteste refuzul operatorului de a încheia contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la petiționare și prezentului Regulament.

49. Consumatorul, parte a contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare, care a înstrăinat un imobil, care constituie un loc de consum, este obligat să achite integral plata și datoriile pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, penalitățile, dacă sunt prevăzute în contract, și, în baza cererii depuse la operator, să rezilieze contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare pentru locul de consum respectiv.

50. Persoana fizică sau juridică, care a obținut cu drept de proprietate un imobil, ce nu a fost deconectat de la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, este obligată să solicite operatorului încheierea contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare, în termen de 15 zile calendaristice de la data înregistrării dreptului de proprietate.

În cazul în care persoana fizică sau juridică nu respectă această prevedere, operatorul este în drept să deconecteze locul de consum, preîntâmpinând persoana în cauză prin aviz de deconectare, cu cel puțin 5 zile calendaristice înainte. Operatorul este, totodată, în drept să ceară persoanei fizice sau juridice achitarea plății pentru consumul fraudulos (dacă acesta se constată), din momentul dobândirii de către persoana în cauză a dreptului de proprietate asupra imobilului respectiv.

51. Operatorul este în drept să deconecteze locul de consum din ziua rezilierii contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare pentru locul de consum respectiv, dacă o altă persoană nu a solicitat încheierea unui nou contract de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare pentru acest loc de consum.

52. În cazul decesului consumatorului casnic, pe parcursul perioadei de stabilire a moștenitorului(ilor) imobilului persoanei decedate, furnizorul, la solicitarea unuia din succesorii la moștenire, încheie contractul de furnizare, cu condiția achitării datoriilor create la acest loc de consum și achitării plății preventive pentru serviciul furnizat, în valoarea estimată din media consumului a ultimilor trei luni. Dacă succesorii la moștenire nu îndeplinesc această cerință, operatorul este în drept să deconecteze instalațiile interne de apă și de canalizare de la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare.

53. În cazul în care este stabilit un singur moștenitor legal al imobilului persoanei decedate, moștenitorul achită datoriile existente pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și încheie un nou contract de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Dacă moștenitorul refuză să achite datoriile respective și să încheie contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, operatorul este în drept să deconecteze instalațiile interne de apă și de canalizare de la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare.

54. În situația în care există mai mulți moștenitori ai imobilului persoanei decedate, aceștia achită datoriile existente pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, iar unul dintre ei, cu acordul scris al celorlalți moștenitori, încheie pe numele său contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Dacă moștenitorii nu îndeplinesc această cerință, operatorul este în drept să deconecteze instalațiile interne de apă și de canalizare de la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare.

55. În cazul încăperilor locuibile din cămine în care grupul sanitar este prevăzut pentru uz comun al locatarilor de la etajul respectiv, contractul se va încheia doar cu gestionarul fondului locativ sau, în lipsa gestionarului, cu persoana desemnată de locatari, cu specificarea necesităților tuturor locatarilor din bloc.

56. În cazul în care persoana fizică întreprinzător individual sau persoana juridică - consumator își schimbă denumirea, adresa, codul fiscal, contul bancar, consumatorul respectiv este obligat în termen de 10 zile lucrătoare să prezinte operatorului documentele de confirmare, necesare pentru operarea modificărilor în contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

57. Dacă se schimbă destinația spațiului locativ, proprietarul, posesorul imobilului este obligat să solicite operatorului, încheierea unui nou contract de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, în termen de 15 zile calendaristice. În acest caz operatorul este în drept să emită, după necesitate, consumatorului un nou aviz de racordare a instalațiilor interne de canalizare.

58. În cazul utilizării parțiale a spațiului locativ de către consumatorul casnic în alte scopuri, consumatorul casnic este obligat să instaleze contor separat pentru evidența volumului de apă consumat în această parte a imobilului. Pentru aceasta el va depune în scris o cerere la operator care îi va elibera consumatorului, în termen de 15 zile calendaristice, condiții privind instalarea contorului pentru evidența volumelor de apă consumată în alte scopuri, decât cele casnice. După instalarea contorului respectiv și sigilarea lui, operatorul și consumatorul încheie un contract de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare pentru furnizarea serviciului public la imobilul respectiv.

59. Modificarea debitului de apă poate fi solicitată de consumator, prin depunerea la operator, a unei cereri în scris. Operatorul este obligat să răspundă în scris la solicitarea de modificare a debitului în termen de 15 zile calendaristice de la momentul înregistrării cererii respective.

60. Consumatorul, parte a unui contract de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, este în drept să ceară, în scris, suspendarea contractului și suspendarea temporară a furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, prin deconectare de la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, pentru o perioadă de timp de cel puțin trei luni. Cererea respectivă se depune la operator cu cel puțin 7 zile calendaristice până la data solicitată de suspendare a contractului, cu excepția cazurilor în care contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare prevede alt termen. Operatorul va accepta solicitarea, iar consumatorul va achita integral plata pentru serviciul furnizat și penalitățile calculate conform prevederilor contractului, până la data suspendării temporare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, precum și tariful pentru deconectare.

61. În cazul deconectării instalațiilor interne de apă și de canalizare ale consumatorului de la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, conform punctului din prezentul Regulament, operatorul este în drept să suspende contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare pentru 30 zile calendaristice din ziua deconectării. Dacă, pe parcursul acestei perioade, consumatorul nu înlătură motivele pentru care au fost deconectate instalațiile interne de apă și de canalizare și nu solicită reconectarea lor la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, operatorul este în drept să rezilieze în mod unilateral contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

62. Contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, încheiat între operator și consumator pentru o perioadă nedeterminată, își produce efectele până la rezilierea lui, în conformitate cu prevederile prezentului Regulament și clauzele contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. În cazul în care contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, este încheiat între operator și consumator pentru o perioadă determinată, operatorul va preîntâmpina consumatorul despre rezilierea unilaterală a contractului cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte de data rezilierii. După caz, operatorul este obligat să restituie datoriile față de consumator cel târziu până la data rezilierii contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

63. Operatorul nu este în drept să ceară de la solicitant, consumator careva plăți pentru încheierea, modificarea, prelungirea, suspendarea sau rezilierea contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

Secțiunea 5

Drepturile și obligațiile părților

64. Drepturile consumatorului în raport cu operatorul sunt:

a) să beneficieze de serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în condițiile stabilite în contractul de furnizare a serviciului respectiv, în Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și prezentul Regulament;

b) să fie prezent personal sau să desemneze expres o persoană care să asiste la citirea indicațiilor contorului, la efectuarea verificării metrologice de expertiză, a controlului contorului și a sigiliilor aplicate acestuia, precum și la deconectarea instalațiilor sale interne de apă și de canalizare în cazurile prevăzute de Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și de prezentul Regulament;

c) să fie informat din timp de către operator despre regimul de furnizare a apei, stabilit în localitate, inclusiv cu privire la limitările sau întreruperile în furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, în modul stabilit de Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și de prezentul Regulament;

d) să inițieze modificarea și completarea contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și/sau a anexelor acestuia prin acorduri adiționale, inclusiv în

cazul în care apar prevederi noi în Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și în prezentul Regulament;

e) să renunțe (definitiv sau temporar) la serviciile operatorului în modul stabilit de Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, de prezentul Regulament și de contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;

f) să primească, la cerere, informații privind tarifele în vigoare și calitatea apei, privind volumul consumului de apă, plățile și penalitățile calculate și achitate;

g) să primească răspuns la petițiile și reclamațiile adresate operatorului în modul și în termenele stabilite de Legea cu privire la petiționare;

h) să solicite recuperarea prejudiciilor cauzate din vina operatorului în conformitate cu Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, Codul civil și prezentul Regulament;

i) să execute alte drepturi stabilite în Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, Codul civil, Legea privind protecția consumatorilor și prezentul Regulament;

j) la sistarea furnizării serviciilor pentru o perioadă de timp determinată și la suspendarea contractului pe o perioadă de timp nu mai mică de 3 luni;

k) la încheierea, modificarea, prelungirea, suspendarea sau rezilierea contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în conformitate cu Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și prezentul Regulament;

l) să verifice și să constate respectarea de către operator a prevederilor contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;

m) să aibă acces la contor, dacă acesta este instalat pe proprietatea operatorului;

n) la eliberarea de către operator a unui nou aviz de branșare/racordare, în cazul necesității majorării debitului de apă;

o) la despăgubiri din partea operatorului pentru nerespectarea parametrilor de calitate ai serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;

p) să aibă acces la serviciul telefonic 24 din 24 ore al operatorului, numărul de telefon al căruia se indică în mod obligatoriu în contract și în factură.

65. Obligațiile consumatorului sunt:

a) să respecte prevederile contractului încheiat, prevederile Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și prevederile prezentului Regulament;

b) să prezinte operatorului datele și documentele necesare pentru încheierea, reîncheierea sau modificarea contractului privind furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;

c) să exploateze și să întrețină în stare bună instalațiile interne de apă și de canalizare aflate în gestiunea sa în conformitate cu documentele normativ-tehnice, să remedieze la timp avariile și scurgerile de apă de la rețelele proprii;

d) să asigure integritatea contoarelor și a sigiliilor aplicate acestora, inclusiv să întreprindă măsuri de protecție a contorului contra înghețului;

e) să acorde acces personalului operatorului, la prezentarea legitimației corespunzătoare, pentru citirea indicațiilor contorului de apă, pentru demontarea contorului și prezentarea la verificarea metrologică, pentru efectuarea controlului integrității contorului de apă și a sigiliilor aplicate acestuia, precum și pentru deconectarea instalațiilor sale interne de apă și de canalizare în cazurile prevăzute de Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și prezentul Regulament;

f) să acorde acces personalului operatorului, la prezentarea legitimației corespunzătoare, la căminurile de control pentru prelevarea probelor, la rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare amplasate pe teritoriul consumatorului pentru efectuarea lucrărilor de intervenție și de reconstrucție;

g) să achite, în termenele stabilite, facturile pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;

h) să utilizeze apa în mod rațional și fără fraude;

i) să nu execute conectări neautorizate la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare;

j) să nu evacueze spre deversare în sistemul public de canalizare substanțe interzise de actele normative în vigoare și care pot avaria rețeaua publică de canalizare sau pot afecta funcționarea instalațiilor de epurare a apelor uzate și să nu admită deversarea apelor uzate cu concentrația poluanților care depășește concentrația maxim admisibilă a poluanților în apele uzate;

k) să mențină curățenia și să întrețină în stare corespunzătoare căminul de vizitare în care este instalat contorul, amplasat pe proprietatea sa;

l) să execute lucrări de întreținere și reparație, care îi revin conform Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, la instalațiile interne de apă și de canalizare pe care le are în folosință pentru a nu admite pierderi de apă sau, în caz de funcționare necorespunzătoare a acestora, pentru a nu crea pericol pentru sănătatea publică;

m) să informeze, în termen de 7 zile lucrătoare, operatorul despre toate cazurile înstrăinării imobilului și a instalațiilor sale interne de apă și de canalizare, precum și despre modificarea altor date menționate în contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;

n) să achite operatorului prejudiciile cauzate prin deteriorarea sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare, prin evacuarea în rețeaua publică de canalizare a substanțelor interzise spre deversare și a apelor uzate cu concentrația poluanților care depășește concentrația maxim admisibilă a poluanților în apele uzate, precum și în alte cazuri prevăzute de lege;

o) să sesizeze imediat operatorul în cazul în care depistează defecțiunea contorului sau violarea sigiliilor aplicate;

p) să rezilieze contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, dacă nu are necesitate de aceste servicii, să achite integral operatorului plata pentru serviciile furnizate și penalitățile calculate conform prevederilor contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;

q) să fie prezent sau să desemneze un reprezentant la efectuarea controlului contorului și al sigiliilor aplicate;

r) să nu permită altor persoane să intervină în contor sau în instalațiile operatorului, situate pe proprietatea consumatorului;

s) să solicite operatorului condițiile pentru separarea evidenței apei consumate pentru alte scopuri decât cele indicate în contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, în condițiile prezentului Regulament;

t) să numească prin ordin și să prezinte operatorului numele persoanelor responsabile pentru prelevarea probelor de ape uzate evacuate și pentru semnarea actelor respective (consumatorul noncasnic);

u) să participe la prelevarea de către operator a probelor apelor uzate și să semneze, actele respective (consumatorul noncasnic);

v) să respecte condițiile de deversare a apelor uzate să nu evacueze în sistemul public de canalizare a substanțelor interzise spre deversare și care pot provoca avarii ale rețelelor sau pot afecta funcționarea instalațiilor de epurare (consumatorul noncasnic);

w) să comunice imediat operatorului despre toate deteriorările în procesul tehnologic care pot aduce la afectarea regimului normal de funcționare al rețelelor publice și instalațiilor de epurare sau defectarea acestora (consumatorul noncasnic);

x) să întrețină în condiții normale căminul de control al calității apelor uzate deversate.

66. Obligațiile operatorului în raport cu consumatorii sunt:

a) să asigure furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare tuturor consumatorilor din teritoriul în limitele căruia a fost autorizat, cu respectarea prevederilor Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și prezentului Regulament;

b) să furnizeze serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în locurile autorizate, ținând cont de punctele de delimitare a rețelelor și instalațiilor, în baza unui contract încheiat cu consumatorul;

c) să respecte clauzele contractuale;

- d) să asigure funcționarea, la parametri proiectați, a sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare;
- e) să respecte indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare stabiliți de Agenție;
- f) să asigure continuitatea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în punctul de delimitare a rețelelor la parametri fizici și calitativi;
- g) să elibereze avize de branșare/racordare la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare în termen de cel mult 20 de zile calendaristice din momentul depunerii solicitării și a prezentării documentelor necesare indicate în prezentul Regulament;
- h) să informeze consumatorii, cel puțin cu 3 zile lucrătoare înainte, prin mass-media, prin intermediul paginii web oficiale și/sau prin afișare, inclusiv la scările blocurilor locative, despre orice întrerupere planificată a furnizării apei și/sau a recepționării apelor uzate în cazul unor lucrări planificate de reconstrucție, modernizare, reparație, racordare etc.;
- i) să întreprindă măsuri de remediere, în termenele stabilite prin Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și prezentul Regulament, a defecțiunilor produse în rețelele sale;
- j) să întrețină și să exploateze branșamentele de apă și racordurile de canalizare prin intermediul cărora se furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, pînă la punctul de delimitare;
- k) să instaleze, să repare, să înlocuiască și să verifice metrologic contoarele pentru serviciile acordate conform prevederilor Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și prezentului Regulament și să informeze consumatorii prin mass-media privind măsurile ce trebuie întreprinse pentru protecția contoarelor contra înghețului, în cazul în care se așteaptă temperaturi scăzute ale aerului exterior;
- l) să nu admită discriminarea consumatorilor, să calculeze plata pentru serviciul furnizat în baza tarifelor aprobate, a indicațiilor contoarelor, iar în lipsa contoarelor, pe durata verificării metrologice periodice, sau în cazul deteriorării din motive ce nu pot fi imputate consumatorului, să calculeze plata pentru volumul de apă consumată, reieșind din volumul mediu lunar, înregistrat în ultimele 3 luni pînă la verificare (deteriorare). În cazul în care nu este instalat contor, volumul de apă consumată se calculează în corespundere cu normele de consum aprobate în modul stabilit, conform prevederilor actelor normative în vigoare;
- m) să informeze consumatorii cu privire la serviciul furnizat, inclusiv cu privire la eventualele riscuri, calitatea serviciului, condițiile calitative și cantitative de deversare a apelor uzate, modificările tarifului;
- n) să restituie sau să recalculeze consumatorilor plățile facturate incorect și să achite despăgubiri pentru prejudiciile cauzate din vina sa, în conformitate cu Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, Codul civil și prezentul Regulament;
- o) să achite, în condițiile legii, proprietarilor din vecinătatea sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare prejudiciile cauzate în rezultatul intervențiilor de retehnologizare, reparație, revizie sau în caz de avarii și să aducă la starea inițială terenurile afectate. Proprietarul terenului afectat de exercitarea dreptului de servitute va fi despăgubit pentru prejudiciile cauzate;
- p) să reconecteze instalațiile interne de apă și de canalizare ale consumatorului la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, conform punctului din prezentul Regulament și să reia furnizarea serviciilor publice;
- q) să prezinte consumatorului, lunar, factura emisă în baza indicațiilor contorului sau în baza normelor de consum, în cazul în care nu este instalat contor, pentru plata serviciilor furnizate la tarifele în vigoare, cu cel puțin 10 zile calendaristice înainte de expirarea termenului-limită de plată a facturii, indicat în aceasta;
- r) să determine consumul de apă și al apelor uzate, în lipsa contorului, conform prevederilor punctului 104 din prezentul Regulament;

- s) să prezinte, la cererea consumatorului, informații despre consumul anterior de apă, despre plățile și despre penalitățile calculate și achitate. Operatorul prezintă obligatoriu consumatorului calculul volumului de apă și a volumului de ape uzate în cazul consumului fraudulos;
- t) să răspundă în termenele stabilite prin Legea cu privire la petiționare, la reclamațiile, depuse în scris de consumator;
- u) să repare prejudiciile cauzate consumatorului în cazul în care este demonstrată vina operatorului;
- v) să restituie datoriile acumulate față de consumator până la data suspendării sau a rezilierii contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
- w) să informeze consumatorii și solicitanții privind modalitățile de soluționare a problemelor abordate de către aceștia;
- x) să asigure încasarea de la consumatori, inclusiv prin intermediul băncilor, sau oficiilor poștale sau al oficiilor sale din teritoriu, în termenul prevăzut în prezentul Regulament, a plăților pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- y) să asigure accesul consumatorilor la serviciul telefonic 24 din 24 ore, numărul de telefon al căruia se indică obligatoriu în contract și în factură;
- z) să efectueze citirea indicațiilor contorului, controlul contorului și a sigiliilor aplicate numai în prezența consumatorului sau al reprezentantului acestuia.

67. Drepturile operatorului în raport cu consumatorii sunt:

- a) să aplice consumatorilor penalități pentru neachitarea, în termenul stabilit în factura de plată, a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare furnizat;
- b) să aibă acces la contoarele instalate la consumatorii cu care a încheiat contracte de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, la căminele de control al apelor uzate, instalațiile aflate pe proprietatea consumatorilor pentru citirea indicațiilor contoarelor, prelevarea probelor pentru stabilirea calității apelor uzate, pentru prezentare la verificarea metrologică și pentru controlul integrității contoarelor și al sigiliilor aplicate acestora, precum și pentru deconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare ale consumatorilor în cazurile prevăzute de Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și prezentul Regulament. Accesul se va efectua doar în prezența consumatorilor sau ai reprezentanților acestora;
- c) să limiteze sau să întrerupă furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în circumstanțele prevăzute de Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și prezentul Regulament;
- d) să deconecteze instalațiile interne de apă și de canalizare în cazurile prevăzute în punctul 140 din prezentul Regulament;
- e) să refuze bransarea/racordarea la rețelele publice de alimentare cu apă și/sau de canalizare a instalațiilor interne de apă/de canalizare ale noilor consumatori, cu preavizarea lor, în cazul în care operatorul se confruntă cu lipsa de capacitate de producție, refuzul fiind motivat și justificat în modul corespunzător;
- f) să întocmească actul de depistare a consumului fraudulos și să efectueze recalculul consumului de apă și volumului de ape uzate în conformitate cu prevederile punctelor 125-128 din prezentul Regulament;
- g) să corecteze factura eronată, conform punctelor 122-124 din prezentul Regulament;
- h) să solicite plata preventivă de la consumator, în situațiile prevăzute de prezentul Regulament;
- i) să efectueze în orice timp, fără avizul prealabil, cu participarea consumatorului noncasnic sau a reprezentantului desemnat de acesta, controlul calității apelor uzate deversate de către consumator în sistemul public de canalizare, precum și al debitelor maxime ale acestora;
- j) să factureze proprietarilor/locatarilor suprafețelor de scurgere a apelor pluviale, la depistarea unei deversări neautorizate de ape pluviale în sistemul public de canalizare, volumul deversărilor, calculat conform actelor normative, cu aplicarea tarifului pentru serviciul de canalizare și să lichideze din contul acestora conectările neautorizate;

k) să participe la verificarea metrologică de expertiză a contorului, la constatarea tehnico-științifică în instituții specializate, în cazul în care presupune că contorul este deteriorat, că s-a intervenit în contor sau că sigiliile operatorului sînt violate.

Secțiunea 6

Evidența volumelor de apă furnizată consumatorilor și a volumelor de ape uzate evacuate în sistemul public de canalizare

68. Volumul de apă furnizat consumatorului se determină în baza indicilor înregistrați de contorul de apă potabilă sau apă tehnologică. Volumul de ape uzate evacuate în sistemul public de canalizare și recepționate de către operator se determină în baza indicilor înregistrați de contor de evidență a apelor uzate, iar în lipsa lui volumul apelor uzate se determină în baza indicilor înregistrați de contorul de apă potabilă sau apă tehnologică.

69. Fiecare loc de consum se dotează, în mod obligatoriu, cu contor, legalizat pe teritoriul Republicii Moldova, inclus în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare al Republicii Moldova, adecvat și verificat metrologic.

70. Nu se admite furnizarea serviciului public de alimentare cu apă potabilă și apă tehnologică noilor consumatori fără instalarea contoarelor respective. Nu este obligatorie instalarea contoarelor pentru evidența volumelor de ape uzate.

71. Tipul concret de contor, parametrii și caracteristicile tehnice ale contorului care urmează a fi instalat la consumator se selectează de către operator conform modelelor aprobate și incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare al Republicii Moldova și se prevăd în avizul de branșare/racordare și în contractul încheiat între consumator și operator.

72. Achiziționarea, instalarea, exploatarea, întreținerea, reparația, înlocuirea și verificarea metrologică a contoarelor se efectuează:

a) la blocuri locative și la case individuale – de către operator, din contul mijloacelor financiare prevăzute în tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, calculate conform Metodologiei de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate;

b) în apartamentele din blocurile locative – de către operator, prin aplicarea tarifului distinct, în cazul în care furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se efectuează în baza contractelor încheiate de către operator cu fiecare proprietar/locatar de apartament în parte;

c) în apartamentele din blocurile locative – de către proprietarii apartamentelor, în modul stabilit de gestionarul blocului locativ, în cazul în care furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se efectuează în baza contractelor încheiate de către operator cu gestionarul blocului locativ;

d) la consumatorii noncasnici – conform clauzelor contractului încheiat între consumator și operator, din contul mijloacelor financiare ale consumatorului noncasnic.

73. Operatorul este obligat să informeze solicitantul, potențial consumator, despre parametrii și caracteristicile tehnice ale contoarelor ce urmează a fi instalate, precum și despre tipurile contoarelor, legalizate pe teritoriul Republicii Moldova de către autoritatea centrală de metrologie.

74. Operatorul acceptă pentru instalare doar contoare verificate metrologic și legalizate pe teritoriul Republicii Moldova. Operatorul este obligat să refuze instalarea contorului procurat de către solicitant, potențial consumator, dacă tipul, parametrii și caracteristicile tehnice ale contorului nu corespund celor indicate în avizul de branșare/racordare.

75. Instalarea contoarelor se va efectua în conformitate cu cerințele specificate în Standardul Moldovean SM SR EN 14154-2+A1: 2010 "Contoare de apă. Partea 2: Instalare și condiții de utilizare".

76. După instalare, contorul se sigilează de către personalul operatorului, în prezența obligatorie a consumatorului, cu întocmirea procesului-verbal de dare în exploatare a contorului, în două exemplare. Formularul procesului-verbal de dare în exploatare a contorului se elaborează de

operator conform modelului stabilit în Anexa nr.3 la prezentul Regulament. În procesul-verbal se indică data instalării, tipul și numărul contorului, locul instalării lui, numele sau denumirea consumatorului, denumirea operatorului, indicațiile inițiale ale contorului, numărul sigiliilor, alte informații. Cordonul sigiliului operatorului trebuie să fie din cupru sau din alt metal necoroziv.

77. Operatorul este în drept să întreprindă măsuri adecvate pentru prevenirea și pentru excluderea intervențiilor în funcționarea contorului. Măsurile respective se indică, în mod obligatoriu, în procesul-verbal de dare în exploatare a contorului sau în actul de control al contorului, întocmit în prezența obligatorie a consumatorului. Operatorul informează în mod obligatoriu consumatorul despre acest fapt și despre consecințele ce pot surveni în cazul în care consumatorul intervine în funcționarea contorului.

78. Se interzice consumatorului să intervină sub orice formă asupra contorului și asupra sigiliilor aplicate lui sau asupra altor instalații ale operatorului, precum și să blocheze accesul personalului operatorului la acestea.

79. Consumatorul sau persoana responsabilă de integritatea contorului este obligat să înștiințeze operatorul imediat ce depistează deteriorarea contorului sau violarea sigiliilor operatorului.

80. Personalul operatorului este obligat să prezinte consumatorului legitimația de serviciu și să comunice scopul vizitei în situația în care solicită acces pe proprietatea consumatorului, în scopul controlului contorului, pentru citirea indicațiilor contorului, pentru examinarea bransamentului de apă, în vederea efectuării de lucrări la instalațiile, proprietate a operatorului și care sunt situate pe proprietatea consumatorului sau în scopul deconectării de la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare a instalațiilor interne de apă și de canalizare ale consumatorului, conform prevederilor prezentului Regulament. În situațiile menționate, consumatorul este obligat să asigure imediat și necondiționat accesul personalului operatorului la contor și la instalațiile respective. În caz de refuz, operatorul este în drept să aplice prevederile punctului 140 lit. b) din prezentul Regulament. Personalul operatorului și consumatorul sunt în drept să stabilească, de comun acord, timpul efectuării activităților stipulate mai sus.

81. În cazul înlocuirii contorului și/sau demontării contorului pentru verificarea metrologică periodică la consumatorii casnici, operatorul informează consumatorii casnici despre data și intervalul de timp în limitele căruia vor fi efectuate lucrările de demontare, de înlocuire a contorului, însă intervalul respectiv de timp nu va fi mai mare de 4 ore.

82. Citirea indicațiilor contorului în scopul facturării serviciului public furnizat se efectuează lunar de către operator, iar datele contorului se indică în factura de plată. Operatorul este responsabil de citirea indicațiilor contoarelor la consumatorii cu care are încheiate contracte de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Operatorul este în drept să solicite consumatorilor acces la contor pentru citirea indicațiilor contorului și pentru controlul contorului în orice moment al zilei în intervalul de timp 8.00-20.00, iar consumatorul este obligat să ofere operatorului acces necondiționat la contor. În cazul în care operatorul nu are acces la contor pentru citirea indicațiilor lui, acesta este în drept să indice în factura de plată pentru luna respectivă un consum estimativ, la nivelul consumului mediu înregistrat în perioada anterioară cu recalcularea ulterioară, reieșind din indicațiile reale ale contorului. Controlul contorului și al sigiliilor aplicate se efectuează de către operator în funcție de necesitate și numai în prezența consumatorului sau a reprezentantului acestuia, inclusiv a membrilor familiei consumatorului casnic care au atins vârsta de majorat și care locuiesc împreună cu el, cu întocmirea actului de control în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte.

83. Personalul operatorului nu este în drept să efectueze controlul contorului în lipsa consumatorului sau a reprezentantului acestuia, cu excepția situației când consumatorul refuză să participe la controlul contorului. Personalul operatorului este obligat să examineze vizual integritatea contorului și sigiliile aplicate fără a le deteriora sau viola. În cazul în care personalul operatorului depistează că contorul este deteriorat și/sau că sigiliile operatorului sunt violate, el demonstrează încălcările respective consumatorului. Personalul operatorului, de asemenea, este în drept să verifice integritatea bransamentului. În rezultatul controlului contorului și al sigiliilor aplicate și după verificarea integrității bransamentului de apă personalul operatorului este obligat

să întocmească un act de control în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte. Actul de control se contrasemnează de consumator.

84. În cazul în care consumatorul sau reprezentantul acestuia a refuzat să participe la controlul contorului, personalul operatorului efectuează controlul în lipsa acestuia, întocmind actul de control al contorului în care se indică faptul refuzului. Actul de control al contorului, semnat de către personalul operatorului se înmânează consumatorului, iar în caz de refuz al consumatorului de a primi actul întocmit, acesta se expediază consumatorului prin intermediul poștei.

85. În cazul depistării consumului fraudulos, personalul operatorului este obligat să demonstreze acest fapt consumatorului și să întocmească actul de depistare a consumului fraudulos conform anexei nr. 4 la prezentul Regulament în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte. Personalul operatorului indică în act, în mod obligatoriu, modalitatea în care consumatorul a efectuat consumul fraudulos.

86. Actul de depistare a consumului fraudulos este semnat de personalul operatorului și de consumator sau de reprezentantul acestuia. În cazul în care consumatorul sau reprezentantul acestuia refuză să semneze actul de depistare a consumului fraudulos, personalul operatorului indică în act faptul și motivele refuzului. În cazul conectării neautorizate a instalațiilor interne de apă și de canalizare la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, sau în cazul consumului de apă prin evitarea contorului, personalul operatorului înlătură încălcările depistate și păstrează probele respective.

87. Personalul operatorului este în drept să demonteze, în prezența consumatorului, contorul, pentru ca acesta să fie prezentat la instituția care efectuează constatări tehnico-științifice, în cazul în care presupune că respectivul contor este deteriorat, că s-a intervenit în contor sau că sigiliile operatorului sunt violate. Personalul operatorului este obligat să întocmească actul de demontare, în două exemplare, câte un exemplar pentru fiecare parte. În actul de demontare se indică, în mod obligatoriu, numărul și indicațiile contorului, numerele sigiliilor operatorului aplicate contorului, precum și motivele demontării. Personalul operatorului împachetează contorul și/sau sigiliile aplicate într-o sacoșă proprie, aplică sigiliul la sacoșă și în aceeași zi împreună cu consumatorul prezintă contorul la constatarea tehnico-științifică, sau înmânează contorul împachetat și sigilat consumatorului pentru a fi prezentat de acesta la constatarea tehnico-științifică, în termen de 7 zile calendaristice. Consumatorul nu este în drept să desigileze sacoșa în care a fost plasat contorul și/sau sigiliile aplicate.

Instituția în care urmează să fie efectuată constatarea tehnico-științifică se alege de către consumator.

Înainte de efectuarea constatării tehnico-științifice, consumatorul este în drept să solicite efectuarea verificării metrologice de expertiză a contorului, cheltuielile pentru verificarea metrologică de expertiză fiind suportate de către consumator. Operatorul informează obligatoriu despre acest drept consumatorul. În acest caz consumatorul prezintă contorul, la instituția în care urmează să fie efectuată constatarea tehnico-științifică, în termen de 5 zile lucrătoare de la emiterea raportului verificării metrologice de expertiză.

88. Operatorul și consumatorul au dreptul să solicite efectuarea constatării tehnico-științifice repetate.

După efectuarea constatării tehnico-științifice, operatorul sau consumatorul, după caz, este obligat să prezinte celuilalt, în termen de 10 zile calendaristice, contorul și/sau sigiliile operatorului aplicate lui și raportul constatării tehnico-științifice a contorului și /sau a sigiliilor operatorului aplicate contorului.

89. În cazul în care consumatorul nu prezintă contorul, sigilat și/sau sigiliile aplicate contorului, la constatarea tehnico-științifică sau dacă se constată că sigiliile aplicate sacoșei în care a fost împachetat contorul sunt violate, sau dacă sacoșa în care a fost împachetat contorul este deteriorată, operatorul este în drept să aplice față de consumator prevederile punctului 125 din prezentul Regulament.

În caz de distrugere, de sustragere sau de pierdere a contorului și/sau a sigiliilor aplicate lui,

după ce au fost transmise de către operator consumatorului, operatorul este în drept să aplice prevederile punctului 126 din prezentul Regulament.

90. Cheltuielile pentru efectuarea constatării tehnico-științifice se achită de partea care a inițiat-o.

91. Se interzice operatorului să aplice prevederile punctului 125 din prezentul Regulament în cazul în care nu a fost stabilită modalitatea prin care consumatorul a efectuat consumul fraudulos. Drept bază pentru stabilirea modalității de consum fraudulos vor servi actul de depistare a consumului fraudulos, concluziile raportului constatării tehnico-științifice, concluziile raportului verificării metrologice de expertiză și rezultatele examinării de către operator a altor factori.

92. Decizia privind consumul fraudulos se ia de către operator în termen de cel mult 20 de zile calendaristice din data întocmirii actului de depistare a consumului fraudulos și/sau a concluziilor raportului constatării tehnico-științifice, a concluziilor raportului verificării metrologice de expertiză. Dacă operatorul stabilește că, consumatorul nu a efectuat consum fraudulos, operatorul informează despre acest fapt consumatorul respectiv.

93. În cazul în care operatorul a stabilit că consumatorul a utilizat fraudulos serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, operatorul emite o decizie argumentată, cu indicarea circumstanțelor și a motivelor ce au stat la baza emiterii acesteia. Operatorul este obligat să indice în decizie dreptul consumatorului privind contestarea acesteia în caz de dezacord, precum și termenul de contestare. După adoptarea deciziei, operatorul emite factura pentru consumul fraudulos.

94. Decizia operatorului privind consumul fraudulos de către consumator, precum și factura emisă în baza acesteia se expediază consumatorului respectiv, în termen de cel mult 5 zile calendaristice după luarea deciziei.

95. Decizia operatorului privind consumul fraudulos de către consumator poate fi contestată de consumator în instanța de judecată în conformitate cu Legea contenciosului administrativ. În cazul în care, în conformitate cu Legea contenciosului administrativ, instanța de judecată dispune anularea deciziei, operatorul este obligat să anuleze factura pentru consumul fraudulos, emisă în baza acestei decizii.

96. În cazul în care consumatorul înștiințează operatorul, în conformitate cu punctul 79 din prezentul Regulament despre deteriorarea contorului și/sau despre violarea sigiliilor operatorului, faptul nu este calificat drept consum fraudulos de către consumator, dacă, în urma examinării, nu se demonstrează încălcarea respectivă.

97. Demontarea contoarelor instalate la branșamente/racorduri se efectuează de către operator sau de către consumator cu coordonarea prealabilă în scris cu operatorul. Cheltuielile pentru demontarea, remontarea contorului, de către operator, la cererea consumatorului, sunt suportate integral de către consumator. Cererea pentru demontarea sau pentru remontarea contorului se depune de consumator la oficiul operatorului. În cazul demontării contorului pentru efectuarea verificării metrologice periodice sau de expertiză, pentru efectuarea constatării tehnico-științifice nu se suspendă furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

98. Consumatorul suportă cheltuielile de reparare, demontare, verificare metrologică și remontare a contorului deteriorat sau de înlocuire a lui, precum și este obligat să achite contravaloarea consumului recalculat de apă și/sau volumul recalculat de ape uzate în cazul în care deteriorarea contorului are loc din vina acestuia.

99. Contoarele montate la consumatori sau la operator și utilizate pentru facturare, trebuie verificate metrologic în termenele legale, stabilite în conformitate cu Lista Oficială a mijloacelor de măsurare supuse obligatoriu controlului metrologic al statului L.O.-2004, aprobată prin Hotărârea Serviciului Standardizare și Metrologie nr. 1445-M din 4 ianuarie 2004 și numai în laboratoarele metrologice autorizate. În cazul rezultatelor negative ale verificărilor metrologice, contorul de apă se înlocuiește sau se repară.

100. Operatorul și consumatorul sau reprezentanții acestora au dreptul să fie prezenți la verificarea metrologică a contorului. Actul cu rezultatele verificării metrologice este pus la dispoziția operatorului și a consumatorului.

101. Operatorul și consumatorul pot iniția verificarea metrologică de expertiză a contorului în cazul în care una din părți are reclamații. Plata pentru verificarea metrologică de expertiză va fi efectuată de partea care a inițiat-o. Dacă, în urma verificării metrologice de expertiză, reclamația capătă confirmare, operatorul efectuează recalculări în conformitate cu punctele 108 și 109 din prezentul Regulament. Consumatorul va suporta cheltuielile pentru verificarea metrologică de expertiză, doar în cazul în care reclamația lui nu capătă confirmare.

102. Demontarea contorului pentru efectuarea verificării metrologice de expertiză, la solicitarea consumatorului, se efectuează de către operator, în decurs de cel mult 5 zile calendaristice de la data înregistrării cererii respective. Operatorul este obligat să aducă la cunoștință consumatorului casnic obligația achitării de către consumatorul casnic a tarifului pentru demontarea, remontarea contorului și pentru verificarea metrologică de expertiză, dacă, în urma verificării metrologice de expertiză, solicitată de consumatorul casnic, se demonstrează că contorul funcționează în limitele erorii admisibile.

103. La demontarea contorului, pentru verificarea metrologică de expertiză la solicitarea consumatorului, personalul operatorului întocmește actul de demontare a contorului în 2 exemplare (câte un exemplar pentru fiecare parte), indicând în el numărul contorului și al sigiliilor, indicațiile contorului, precum și cauzele demontării. Contorul se împachetează, se sigilează de către operator și se înmânează consumatorului pentru a fi prezentat, în termen de 7 zile calendaristice, spre verificare metrologică de expertiză, la un laborator metrologic independent care dispune de autorizația corespunzătoare, eliberată în condițiile legii. Consumatorul este obligat să prezinte operatorului concluziile verificării metrologice de expertiză și contorul, în termen de 7 zile calendaristice, de la data primirii concluziilor în cauză.

104. În lipsa contorului (nu este instalat contor), volumul de apă consumată se calculează în corespundere cu normele de consum aprobate în modul stabilit, conform prevederilor actelor normative în vigoare. În lipsa contorului de evidență a apelor uzate, volumul apelor uzate evacuate se consideră egal cu volumul apei consumate. În cazul când furnizarea apei se sistează pe un termen de peste trei zile succesive și lipsesc contoarele, volumul apei furnizate se va determina luându-se în calcul durata reală de prestare a serviciilor. Întreprerile în alimentarea cu apă se vor înregistra în modul stabilit.

105. În cazul în care contorul este instalat în limitele proprietății operatorului, responsabilitatea pentru integritatea contorului și a sigiliilor operatorului aplicate revine operatorului. Operatorul este obligat să asigure, la solicitare, accesul consumatorului la contor. În acest caz, consumatorul este în drept să aplice sigiliul său la contor.

106. În cazul în care contorul instalat la consumatorul casnic sau la bransamentul blocului locativ este deteriorat, nu din vina consumatorului, operatorul restabilește evidența volumului de apă potabilă în termen de 15 zile calendaristice de la data demontării contorului, prin repararea contorului sau înlocuirea lui. Consumatorii noncasnici restabilesc evidența volumului de apă potabilă, apă tehnologică, ape uzate în termen de 15 zile calendaristice, prin repararea contorului sau înlocuirea lui. Operatorul și consumatorul, de comun acord, pot prelungi termenul de restabilire a evidenței cu 10 zile calendaristice.

107. În cazul în care contorul este sustras sau deteriorat și aceasta se datorează culpei consumatorului, acesta este obligat să anunțe imediat operatorul. În aceste situații, consumatorul achită cheltuielile pentru repararea, montarea sau înlocuirea contorului. Restabilirea evidenței consumului de apă se face nu mai târziu de 1 lună de la data înregistrării documentate a sustragerii sau a deteriorării contorului. În cazul neconformării consumatorului cu aceste cerințe, operatorul este în drept să aplice punctul 111 din prezentul Regulament.

108. În cazul în care contorul este deteriorat nu din vina consumatorului, este demontat pentru reparație sau a fost demontat pentru verificare metrologică periodică sau de expertiză, consumul de apă/volumul de ape uzate evacuate în perioada lipsei contorului se va calcula reieșind din volumul mediu lunar de apă înregistrat în ultimele 3 luni până la verificare (deteriorare).

109. Dacă contorul necesar de a fi demontat pentru reparare sau verificare metrologică a funcționat mai puțin de 3 luni, dar nu mai puțin de o lună, volumul mediu lunar de apă se va

determina în baza indicațiilor medii pentru întreaga perioadă a funcționării acestuia, iar în cazurile în care această perioadă este mai mică de o lună, volumele vor fi determinate conform normelor de consum.

110. În cazul în care consumatorul, care a fost informat despre data vizitei operatorului, nu permite accesul personalului operatorului, la prezentarea legitimației, pentru efectuarea controlului contorului, între orele 08.00-20.00, personalul operatorului întocmește actul refuzului accesului, care se înmânează sau se expediază prin poștă consumatorului, în care obligatoriu se va indica data următoarei vizite pentru efectuarea controlului contorului. Dacă și în cadrul vizitei repetate consumatorul nu permite accesul la contor, operatorul deconectează instalațiile interne de apă și de canalizare ale consumatorului de la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare în conformitate cu prevederile punctului 140 lit. b) din prezentul Regulament.

111. În cazul în care contorul a fost sustras sau a fost deteriorat din vina consumatorului, consumul de apă se determină în funcție de secțiunea bransamentului, viteza mișcării apei, perioada de timp de la ultima citire a contorului și până la data reînălării altui contor sau reparației contorului deteriorat.

112. În cazul neexecutării de către consumatorul noncasnic a prescripției argumentate a operatorului, transmisă consumatorului cu cel puțin 30 zile calendaristice înainte, privind instalarea/reinstalarea contoarelor adecvate debitului de consum, inclusiv sezonier, operatorul va recalcula volumul de apă furnizată, volumul apelor uzate evacuate în sistemul public de canalizare luându-se în considerație debitul determinat în cadrul controlului contorului și perioada de timp de la data expirării termenului indicat în prescripția operatorului și până la data instalării contoarelor adecvate debitului de consum.

113. În cazul existenței la consumator a rețelelor de apă pentru stingerea incendiilor, care sunt conectate la rețeaua publică de alimentare cu apă fără a fi instalat contor, desigilarea hidranților de incendiu și a altor instalații antiincendiare, se admite doar în cazul unui incendiu, cu înștiințarea operatorului. După folosirea rețelelor de apă pentru stingerea incendiilor, consumatorul este obligat, în decursul unei zile, să prezinte operatorului procesul-verbal privind desigilarea dispozitivelor și armăturii antiincendiare, sigilate de către operator, și timpul folosirii lor, coordonat cu organizația care a executat lucrările de stingere a incendiului.

Încercarea rețelelor de apă pentru stingerea incendiilor ale consumatorului se efectuează doar cu înștiințarea în scris a operatorului privind termenele și durata efectuării încercărilor. După efectuarea încercării rețelelor de apă pentru stingerea incendiilor, consumatorul va întocmi cu operatorul un proces-verbal privind timpul real de folosire a dispozitivelor antiincendiare.

Procesele-verbale menționate servesc drept temei pentru sigilarea repetată a hidranților de incendiu și a altor instalații antiincendiare, precum și pentru calcularea volumelor de apă, care se achită suplimentar de către consumator. În cazul nerespectării acestor cerințe de către consumator, volumul de apă consumat pe parcursul perioadei când hidranții și alte instalații antiincendiare au fost desigilate se determină de operator în funcție de secțiunea bransamentului, viteza mișcării apei și pe durata de timp până la sigilarea hidranților și a altor instalații antiincendiare.

Secțiunea 7

Facturarea și plata serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

114. Plata pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare se efectuează în baza facturii, emisă lunar de către operator și înmănată consumatorului sau expediată prin poștă.

115. Facturile se emit în baza indicațiilor contorului sau, după caz, a normelor de consum și a tarifelor aprobate de către autoritățile administrației publice locale sau de către Agenție, cu respectarea prevederilor prezentului Regulament, inclusiv la emiterea facturilor pentru plata preventivă.

116. În blocurile locative în care contractele de furnizare a serviciului public de alimentare cu

apă și de canalizare sunt încheiate cu gestionarul blocului locativ, facturarea serviciului se efectuează în baza tarifelor aprobate pentru furnizarea acestui serviciu la blocul locativ și a volumului de apă înregistrat de contorul comun instalat la bransamentul blocului, cu distribuirea integrală pe apartamente a volumului de apă înregistrat. Distribuirea pe apartamente a volumului de apă înregistrat de contorul comun de la bransamentul blocului locativ se efectuează în baza datelor contoarelor instalate în apartamente de către proprietari/locatari sau, în lipsa contoarelor, conform normelor de consum aplicate. Volumul înregistrat de contorul de la bransamentul blocului locativ, dar nedistribuit, în baza indicațiilor contoarelor individuale/normelor de consum aplicate se repartizează adăugător pentru fiecare apartament proporțional consumului înregistrat de contoarele instalate în apartament și conform normelor de consum în lipsa contoarelor.

117. În blocurile locative în care furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se efectuează în baza contractelor încheiate de către operator cu fiecare proprietar/locatari de apartament în parte, facturarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se efectuează în baza datelor contoarelor individuale instalate în apartamente și a tarifelor aprobate pentru furnizarea acestui serviciu consumatorilor casnici proprietari/locatari de apartamente.

118. În cazul în care se modifică tarifele la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în limitele perioadei de facturare, în scopul emiterii facturii pentru serviciul furnizat, operatorul este în drept să determine volumul de apă potabilă, volumul de apă tehnologică, volumul serviciului de canalizare și de epurare a apelor uzate, în perioada de până la data intrării în vigoare a noilor tarife și după această dată, în baza consumului mediu zilnic de apă, ape uzate calculat pentru perioada respectivă de facturare, conform indicațiilor contoarelor.

119. Factura prezentată consumatorului de către operator trebuie să conțină, în mod obligatoriu, următoarele date:

- a) numele și prenumele (denumirea) consumatorului;
- b) adresa pentru fiecare loc de consum și numărul contractului;
- c) indicațiile actuale și cele precedente ale contoarelor și perioada pentru care este emisă factura;
- d) volumul de apă potabilă, volumul de apă tehnologică, volumul serviciului de canalizare și de epurare a apelor uzate furnizate în perioada de facturare;
- e) tarifele aplicate;
- f) plata pentru fiecare serviciu furnizat;
- g) data expedierii facturii;
- h) data-limită de plată a facturii;
- i) datoriile pentru perioadele precedente, dacă există;
- j) suma totală spre achitare ce include și datoriile pentru perioadele precedente, dacă există;
- k) adresa și numărul de telefon al operatorului, inclusiv numărul telefonului din cadrul serviciului 24 din 24 ore, poșta electronică și pagina web oficială a operatorului.

120. Operatorul nu este în drept să includă în factură alte sume decât cele indicate la punctul 119 din prezentul Regulament.

121. Operatorul este în drept să aplice penalitate consumatorilor pentru fiecare zi de întârziere a plății pentru serviciile furnizate, începând cu prima zi după data-limită de plată a facturii. Suma penalităților va fi prezentată consumatorului spre achitare într-o factură separată. Penalitatea poate fi aplicată numai dacă este prevăzută în contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Cuantumul penalității este negociabil, dar nu poate depăși mărimea stabilită prin Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare. Penalitatea nu se aplică în cazul facturilor eronate.

122. În cazul în care consumatorul depistează că a fost emisă o factură eronată în defavoarea sa, operatorul este obligat să restituie suma încasată suplimentar sau, la solicitarea consumatorului, să o considere drept plată pentru următoarele decontări.

123. Operatorul este în drept să nu restituie sumele încasate suplimentar sau să nu le considere drept plată pentru viitoarele decontări în cazul în care faptul emiterii unei facturii eronate a fost depistat după expirarea termenului de prescripție stabilit de Codul civil al Republicii Moldova,

aprobat prin Legea nr. 1107-XV din 6 iunie 2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002 nr. 82-86, art. 661) sau în cazul în care consumatorul nu poate demonstra faptul în cauză și nu poate indica data emiterii facturii eronate.

124. Dacă a fost emisă o factură eronată în defavoarea operatorului, suma cauzată de eroare se include în factură suplimentar, cu aplicarea tarifelor în vigoare pentru perioada în care a fost comisă eroarea. La solicitarea consumatorului, această sumă va fi reeșalonată pe o perioadă determinată de părți. Operatorul nu este în drept să ceară achitarea unei plăți cauzate de eroarea de facturare, dacă aceasta a fost depistată după expirarea termenului de prescripție stabilit de Codul civil al Republicii Moldova sau dacă operatorul nu poate demonstra faptul în cauză și nu poate indica data emiterii facturii eronate.

125. În cazul în care operatorul constată consum fraudulos de către consumator, operatorul este în drept să calculeze volumul serviciului public furnizat, care urmează să fie facturat de către operator consumatorului și care se determină în funcție de secțiunea branșamentului, viteza mișcării apei și de durata consumului fraudulos.

La determinarea volumului serviciului public furnizat, operatorul este obligat să ia în considerație toți factorii care permit calcularea exactă a prejudiciului cauzat operatorului în urma consumului fraudulos (categoria consumatorului, regimul de consum, regimul de lucru al agentului economic, modalitatea consumului fraudulos, starea instalațiilor interne ale consumatorului, necesitățile pentru care se utilizează apa, numărul de persoane ce locuiesc în apartament sau casă individuală, volumul apei înregistrat de contorul instalat la bloc etc.), fără a fi lezate drepturile legitime ale consumatorului.

126. Secțiunea branșamentului și viteza mișcării apei se includ în mod obligatoriu în contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Viteza mișcării apei se consideră nu mai mare de 1,5 metri pe secundă.

127. Durata consumului fraudulos se ia în considerație de la data ultimului control al contorului, ultimei citiri a indicațiilor contorului și până la data depistării, dar nu poate depăși termenul de 1 lună. În cazul în care consumatorul a refuzat accesul la contor, durata consumului fraudulos nu poate depăși termenul de 3 luni.

128. În cazul în care se constată consum fraudulos, la emiterea facturii pentru volumul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se aplică tarifele în vigoare pe parcursul perioadei pentru care se face recalculul și se scad sumele facturate și achitate de consumator pentru perioada respectivă.

129. În cazul în care persoanele fizice și juridice conectează neautorizat la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare instalațiile interne de apă și de canalizare, operatorul calculează volumul serviciului public conform secțiunii conductei, vitezei mișcării apei și pe durata de timp ce nu depășește 1 an. În cazul în care persoana fizică sau juridică nu achită contravaloarea volumului serviciului public, operatorul se adresează în instanța de judecată pentru recuperarea prejudiciului cauzat.

130. În cazul în care contorul a fost demontat pentru reparație sau în urma verificării metrologice de expertiză a fost stabilit că eroarea contorului depășește limitele admisibile, consumul de apă se va calcula conform volumului mediu al ultimelor 3 luni înregistrat până la deteriorare.

131. Prevederile punctului 130 pot fi aplicate numai în cazul în care verificarea metrologică de expertiză a fost efectuată în limitele intervalului maxim de timp admis între două verificări metrologice succesive.

132. Operatorul este în drept să solicite plată preventivă pentru consumul de apă, pentru volumul de ape uzate ce urmează a fi deversat în sistemul public de canalizare de la consumatorii care solicită reconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, dacă instalațiile respective au fost deconectate din cauza neachitării facturilor pentru serviciul public furnizat și a penalităților stabilite în contract.

133. Operatorul, de asemenea, este în drept să ceară plată preventivă de la consumatorii care au încheiat contracte pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare pentru imobilul ce constituie locul de consum, deținut în baza altui drept decât cel de proprietate sau care

nu dețin nici un act asupra imobilului și de la consumatorii față de care a fost inițiată procedura de insolvență.

134. Plata preventivă se va efectua de către consumatorul instalațiile interne de apă și de canalizare ale căruia au fost deconectate de la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, în contextul prevederilor punctului din prezentul Regulament, înainte de reconectare și de reluarea furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

135. Suma plății preventive se stabilește de către operator și nu poate depăși contravaloarea volumului mediu lunar de apă utilizată și respectiv contravaloarea serviciului de canalizare și de epurare a apelor uzate. În cazul contractelor încheiate cu consumatorii, care nu dețin un act asupra imobilului, suma plății preventive nu va depăși contravaloarea volumului mediu de apă utilizată pe parcursul a două luni și respectiv contravaloarea serviciului de canalizare și de epurare a apelor uzate pentru două luni. Valoarea plății preventive se indică în mod obligatoriu într-o anexă la contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

136. Operatorul îl va elibera de plata preventivă pe consumatorul care și-a onorat obligațiile pe parcursul unui an, cu excepția consumatorilor care au încheiat contracte de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare pentru imobilele de care dispun în baza altui drept decât cel de proprietate.

137. În caz de reziliere a contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare cu consumatorul care efectuează plata preventivă, operatorul va efectua calculul definitiv al consumului și al plății pentru serviciul prestat și va restitui, după caz, consumatorului diferența, până la rezilierea contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

138. Operatorul ține evidența plăților preventive primite de la consumatori. Datele privind plățile preventive includ obligatoriu:

- a) numele, prenumele consumatorului și numărul contractului încheiat cu el;
- b) adresa consumatorului și a locului de consum, dacă diferă;
- c) suma plății preventive.

139. În cazul în care condițiile de evacuare a apelor uzate în rețeaua publică de canalizare nu pot fi îndeplinite din punct de vedere economic sau tehnologic de solicitant (agent economic) sau în cazul în care în apele uzate deversate de către consumatorii noncasnici concentrația poluanților depășește concentrația maxim admisibilă a poluanților în apele uzate, stabilită de operator și aprobată de către agenția ecologică teritorială, operatorul și solicitantul procedează în conformitate cu prevederile articolului 22 din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

Secțiunea 8

Deconectarea, reconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare, întreruperi și limitări la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare

140. Operatorul are dreptul să suspende furnizarea apei consumatorului sau recepționarea apelor uzate de la consumator, prevenind în prealabil consumatorul, în următoarele cazuri:

- a) starea tehnică nesatisfăcătoare a instalațiilor interne de apă și de canalizare ale consumatorului și refuzul consumatorului de a lichida nerespectarea regulilor de exploatare tehnică;
- b) refuzul repetat al consumatorului de a permite personalului operatorului, împuternicit cu dreptul de control, accesul la instalațiile și la rețelele de alimentare cu apă și/sau de canalizare, la dispozitivele și construcțiile aferente pentru examinările prescrise sau pentru verificarea și citirea datelor contoarelor, efectuarea măsurărilor și prelevarea probelor de ape uzate, controlul sigiliilor aplicate, reglementarea distribuției apei potabile (în cazul nerespectării limitelor stabilite), precum și pentru executarea altor lucrări de exploatare, întreținere, reconstrucție, construcție etc. Operatorul este obligat să documenteze acest fapt, întocmind în acest sens un act, care urmează să fie expediat consumatorului împreună cu avizul de deconectare;

- c) dispoziția organelor teritoriale de supraveghere sanitară și de mediu;
- d) neîndeplinirea de către consumator a condițiilor contractului încheiat cu operatorul privind limitele consumului de apă, volumul și calitatea apelor uzate evacuate sau privind cerințele de protecție a mediului;
- e) neachitarea de către consumator a facturii pentru serviciul public furnizat de operator în decurs de 10 zile calendaristice de la data-limită de plată indicată în factură, prezentată consumatorului cu respectarea termenului prevăzut la punctul 66 lit. q) din prezentul Regulament;
- f) constatarea consumului fraudulos, urmată de neachitarea facturii emise pentru serviciul recalculat, în decurs de 10 zile calendaristice de la data-limită de plată indicată în factura, prezentată consumatorului cu respectarea termenului prevăzut la punctul 66 lit. q) din prezentul Regulament.

141. Suspendarea furnizării apei consumatorului sau recepționarea apelor uzate de la consumator, în conformitate cu punctul 140 din prezentul Regulament se efectuează prin deconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare de la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, care se efectuează doar în zilele lucrătoare, în intervalul de timp 08.00 – 20.00. Deconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare ale consumatorului se efectuează numai după avizarea consumatorului, prin aviz de deconectare, care se expediază sau se înmânează consumatorului cu cel puțin 5 zile calendaristice înainte de data preconizată pentru deconectare.

142. În cazul în care operatorul întreprinde măsurile prevăzute în punctul 140 din prezentul Regulament, operatorul este obligat să asigure că acțiunile întreprinse de el nu vor influența negativ calitatea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare furnizat altor consumatori.

143. Este interzisă deconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare ale consumatorului de la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare în alte cazuri decât cele prevăzute în prezentul Regulament.

144. Este interzisă deconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare ale consumatorului de la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare în următoarele cazuri:

- a) consumatorul a contestat la operator factura de plată a serviciului furnizat, inclusiv factura pentru serviciul calculat în urma constatării consumului fraudulos;
- b) consumatorul a contestat în instanța de judecată factura de plată a serviciului furnizat, inclusiv factura pentru serviciul calculat în urma constatării consumului fraudulos. În acest caz consumatorul este obligat să înștiințeze în scris operatorul că a depus o cerere de chemare în instanța de judecată, anexând copia cererii.

Totodată, consumatorul este obligat să achite facturile pentru serviciul curent, expediate lui de către operator, precum și penalitățile calculate conform prevederilor contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

145. Deconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare ale consumatorului, de la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, la cererea consumatorului, se efectuează în condițiile stabilite în prezentul Regulament, în termen de cel mult 7 zile calendaristice, după depunerea de către consumator a cererii scrise, achitarea tarifelor respective, cu excepția deconectării când consumatorul reziliază contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și asigurarea accesului personalului operatorului pentru îndeplinirea lucrărilor respective.

146. Deconectarea de la, reconectarea la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare a instalațiilor interne de apă și de canalizare ale consumatorului se efectuează doar prin ordinul de deconectare, de reconectare, semnat de persoana responsabilă a operatorului.

147. Personalul operatorului, care a efectuat deconectarea sau reconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare ale consumatorului, este obligat să întocmească actul cu privire la deconectare/reconectare în 2 exemplare (câte unul pentru fiecare parte), indicând în act motivele deconectării/reconectării și informația relevantă privind contorul consumatorului.

148. Deconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare de la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare se va efectua de la punctul de delimitare sau de unde există posibilitate tehnică. Dacă deconectarea urmează a fi efectuată de la instalațiile – proprietate ale

consumatorului, acesta este obligat, prin intermediul persoanei responsabile de exploatarea instalațiilor respective, să asigure accesul personalului operatorului pentru efectuarea deconectării.

149. În cazurile de deconectare, prevăzute în prezentul Regulament, personalul operatorului, în ziua preconizată pentru deconectare, prezintă consumatorului ordinul de deconectare semnat de persoana responsabilă a operatorului. Personalul operatorului nu este în drept să deconecteze instalațiile interne de apă și de canalizare ale consumatorului, în cazul în care consumatorul demonstrează faptul înlăturării motivelor care au condiționat emiterea ordinului de deconectare.

150. În cazul în care, în ziua preconizată pentru deconectare, consumatorul sau reprezentantul lui nu este prezent la locul de consum, personalul operatorului este în drept să deconecteze instalațiile interne de apă și de canalizare, lăsând la locul de consum, iar ulterior expediind și prin poștă, o copie a actului de deconectare și copia ordinului de deconectare, în care se indică motivele deconectării, adresa și telefonul de contact al operatorului și data deconectării.

151. Operatorul este obligat să țină evidența tuturor consumatorilor ale căror instalații interne de apă și de canalizare au fost deconectate de la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare.

152. Consumatorul este în drept să solicite operatorului reconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, după înlăturarea de către el a cauzelor care au condus la deconectare și după achitarea tarifului pentru reconectare. Operatorul este obligat să reconecteze instalațiile interne de apă și de canalizare ale consumatorului la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, în termenul care nu depășește 3 zile lucrătoare, după ce consumatorul a solicitat reconectarea.

153. Consumatorul achită tariful pentru deconectare, tariful pentru reconectare numai în cazul în care deconectarea a avut loc cu respectarea prezentului Regulament. Se interzice operatorului să perceapă tariful pentru reconectare în cazul în care deconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare ale consumatorului de la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare a avut loc cu încălcarea prevederilor prezentului Regulament.

154. Operatorul este obligat să planifice și să efectueze lucrările de exploatare, de întreținere a sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare, în modul care asigură cea mai mică durată a întreruperilor planificate ale furnizării apei sau a recepționării apelor uzate.

155. Despre executarea lucrărilor planificate (de reparație, branșare/racordare, reconstrucție etc.) la rețelele publice de alimentare cu apă și/sau de canalizare la care sunt branșate/racordate instalațiile interne de apă și de canalizare ale consumatorilor, operatorul este obligat să anunțe consumatorii în prealabil, cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de executare.

În cazul întreruperilor neplanificate a furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, operatorul este obligat să restabilească furnizarea serviciului public către consumatori în termenul cel mai scurt posibil, care să nu depășească, însă, termenul stabilit prin contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, precum și limitele stabilite de Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și prezentul Regulament.

156. Operatorul va asigura activitatea nonstop a unor echipe de intervenție operativă și a unor operatori de serviciu pentru înregistrarea apelurilor prin telefon ale consumatorilor la serviciul telefonic 24 din 24 de ore.

157. În cazul unor întreruperi neplanificate a furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare de nivel local (stradă, cartier), care afectează un număr mic de consumatori, operatorul înregistrează fiecare apel (inclusiv data și ora) și informează consumatorul despre numărul de înregistrare al apelului.

Operatorul informează consumatorul despre durata probabilă de restabilire a furnizării apei sau a recepționării apelor uzate, precum și despre mersul lucrărilor de remediere.

158. Operatorul nu poartă răspundere față de consumator pentru întreruperi, suspendări în furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare dacă acestea nu se datorează culpei sale.

159. Operatorul este în drept să suspende furnizarea apei potabile, apei tehnologice, recepția apelor uzate sau să reducă, fără preaviz, volumul serviciului furnizat în următoarele cazuri:

a) sistarea livrării de energie electrică la obiectele sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare de către furnizorul de energie electrică;

b) producerea circumstanțelor de forță majoră, a avariilor la rețelele și la instalațiile de alimentare cu apă și/sau de canalizare, precum și degradarea bruscă și esențială a calității apei la sursa de captare ca urmare a concentrației mari de poluanți în apă, situație ce necesită sistarea de urgență a distribuției apei și/sau a recepționării apelor uzate;

c) necesitatea de a mări debitul de apă în locurile în care urmează să fie stinse incendiile.

160. În caz de furnizare a apei cu întrerupere din cauza capacității insuficiente a apeductului, operatorul, cu acordul autorităților administrației publice locale, organizează distribuirea apei în sectoarele corespunzătoare ale localităților conform unui orar, anunțând consumatorii despre regimul de furnizare. Totodată, operatorul elaborează și realizează măsuri de asigurare ulterioară a livrării apei către consumatori în volumele prevăzute.

161. Limitarea volumului de apă furnizat consumatorului, precum și reglementarea regimului de furnizare a apei se efectuează potrivit condițiilor contractului încheiat între operator și consumator, în conformitate cu prevederile legii.

Secțiunea 9

Reclamațiile consumatorilor și procedurile de soluționare a neînțelegerilor

162. Operatorul este obligat să dispună de centre pentru relații cu consumatorii, unde au acces liber toți consumatorii, pe parcursul programului de lucru, și să desemneze personalul cu drept de decizie, responsabil de examinarea reclamațiilor și de soluționarea problemelor consumatorilor.

163. Operatorul este obligat să aducă periodic la cunoștința consumatorilor următoarele date referitoare la activitatea centrelor pentru relații cu consumatorii:

a) adresele sediilor, numerele de telefon, inclusiv numărul de telefon al serviciului 24 din 24 ore și adresele poștei electronice (dacă sunt disponibile) unde consumatorii pot adresa reclamații;

b) programul de lucru, de cel puțin 5 zile pe săptămână a câte 8 ore pe zi, pe parcursul căruia consumatorul poate adresa reclamația.

164. Personalul operatorului responsabil de examinarea reclamațiilor consumatorilor trebuie să dispună de aptitudini și împuterniciri pentru:

a) a examina reclamațiile și a soluționa neînțelegerile direct, prin negocieri, cu consumatorul;

b) a remite reclamația către persoana operatorului, investită cu atribuții privind examinarea și soluționarea problemelor abordate în reclamație;

c) a informa consumatorul despre drepturile lui în procesul de soluționare a neînțelegerilor.

165. Personalul de conducere al operatorului este obligat să acorde audiență consumatorilor care solicită aceasta, în scopul soluționării problemelor consumatorilor. Programul de audiență se aprobă și se afișează în toate centrele pentru relații cu consumatorii.

166. Petițiile consumatorilor în legătură cu furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare (contractarea, debransarea, reconectarea, facturarea, precum și referitor la consumul fraudulos etc.) se examinează și se soluționează de operator, în termenele stabilite de lege.

167. Consumatorii sunt în drept să solicite recuperarea prejudiciilor materiale și morale cauzate de operator, în conformitate cu prevederile Codului civil al Republicii Moldova.

168. Operatorul este obligat să țină evidența reclamațiilor. Informația despre reclamații include cel puțin:

a) data depunerii reclamației;

b) numele persoanei care a depus reclamația;

c) esența problemei abordate în reclamație;

d) acțiunile întreprinse de operator pentru soluționarea problemelor abordate în reclamație;

e) decizia operatorului.

169. Operatorul este obligat să prezinte Agenției orice informație solicitată privind reclamațiile, copiile înregistrărilor și ale deciziilor sau alte documente necesare examinării și soluționării de către Agenție a problemelor abordate în petiții.

170. Operatorul este obligat să depună toate eforturile pentru soluționarea rezonabilă a neînțelegerilor cu consumatorii, pe cale amiabilă, și în termene cât mai restrânse.

171. În cazul în care neînțelegerea dintre consumator și operator nu este soluționată pe cale amiabilă, operatorul este obligat să examineze situația creată și să răspundă în scris consumatorului, în termenele prevăzute de lege.

172. În caz de dezacord cu răspunsul operatorului ori dacă nu a primit în termenul stabilit răspuns de la operator, consumatorul este în drept să se adreseze Agenției, pentru soluționarea neînțelegerii sau în instanța de judecată pentru soluționarea litigiului.

173. În cazul în care consumatorul nu este de acord cu răspunsul Agenției, el este în drept să conteste acest răspuns în instanța de judecată în conformitate cu Legea cu privire la petiționare. Deciziile Agenției de soluționare a problemelor invocate în petiție pot fi contestate în termenele prevăzute de Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 57-58, art. 375).

174. Litigiile dintre părțile contractante apărute în legătură cu furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se soluționează în instanța de judecată.

Anexa nr. 1
la Regulamentul cu privire la serviciul
public de alimentare cu apă și de
canalizare, aprobat prin Hotărârea
ANRE nr. 271/2015 din 16 decembrie 2015

(Denumirea operatorului)

AVIZ DE BRANȘARE/RACORDARE

nr. ____ din _____ 20__

Valabil până la _____ 20__

1. Persoana fizică, persoana juridică (consumatorul): _____
2. Adresa: _____
3. Locul de consum pentru care se solicită branșarea/racordarea: _____
4. Punctul de racordare:
la sistemul public de alimentare cu apă: _____
la sistemul public de canalizare: _____
5. Debitul solicitat, cu excepția consumatorilor casnici: _____
6. Tipul, parametrii și caracteristicile tehnice ale contoarelor ce urmează a fi instalate:

7. Cerințele față de montarea contoarelor:

8. Alte cerințe: Elaborarea și coordonarea proiectului instalațiilor interne de apă și de canalizare cu operatorul este obligatorie. O copie a proiectului coordonat rămâne la operator. Coordonarea proiectului respectiv se efectuează de către operator în termen de cel mult 10 zile calendaristice de la data solicitării.

Anexa nr. 2
la Regulamentul cu privire la serviciul
public de alimentare cu apă și de
canalizare, aprobat prin Hotărârea
ANRE nr. 271/2015 din 16 decembrie 2015

CLAUZELE OBLIGATORII
ale contractului de furnizare a serviciului public
de alimentare cu apă și de canalizare

I. DATE GENERALE

1. **Operatorul**

2. **Consumatorul (casnic, noncasnic)**

3. **Locul de consum**

(municipiu, oraș, sat, comuna, localitatea, strada)

deținând documentul ce atestă dreptul de proprietate nr. _____, Contractul de închiriere nr. _____ din

_____ sau alte acte legale _____

4. Numărul de telefon al serviciului telefonic al operatorului 24 din 24 ore _____.

5. Debitul de apă _____ m³/h.

6. Punctul de delimitare este _____.

Actul de delimitare se anexează (în cazul consumatorilor noncasnici).

7. Calitatea apei potabile trebuie să corespundă

8. Secțiunea branșamentului este _____ m², viteza mișcării apei este de _____ m/s și durata consumului fraudulos este de _____ până la _____ luni.

II. OBIECTUL ȘI DURATA CONTRACTULUI

9. Obiect al Contractului este furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare Consumatorului, la locul de consum specificat în datele generale.

10. Contractul este încheiat pentru o durată de timp _____ (nelimitată sau determinată la solicitarea Consumatorului), întocmit în două exemplare (câte un exemplar pentru fiecare parte) și intră în vigoare la data semnării lui de către ambele părți.

III. OBLIGAȚIILE ȘI DREPTURILE OPERATORULUI

11. Operatorul are următoarele obligații:

- a) să asigure furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare Consumatorului, la punctul de delimitare, cu respectarea prevederilor Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și a prevederilor Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- b) să respecte clauzele contractuale;
- c) să asigure funcționarea, la parametrii proiectați, a sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare;
- d) să respecte indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare stabiliți de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică;
- e) să asigure continuitatea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în punctul de delimitare la parametrii fizici și calitativi stabiliți;
- f) să elibereze aviz de branșare/racordare la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare în termen de cel mult 20 de zile calendaristice din momentul de depunere a solicitării și a prezentării documentelor necesare indicate în Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- g) să informeze Consumatorul, cel puțin cu 3 zile lucrătoare înainte, prin mass-media și/sau prin afișare la scările blocurilor locative, despre orice întrerupere planificată a furnizării apei și/sau a recepționării apelor uzate în cazul unor lucrări planificate de reconstrucție, modernizare, reparație, racordare etc.;
- h) să întreprindă măsuri de remediere, în termenele stabilite prin actele normative în domeniu, a defecțiunilor produse în rețelele sale;
- i) să instaleze, să repare, să înlocuiască și să verifice metrologic contoarele pentru serviciile acordate conform prevederilor Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și a Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și să informeze Consumatorul prin mass media privind măsurile ce trebuie întreprinse pentru protecția contorului contra înghețului, în cazul în care se așteaptă temperaturi scăzute ale aerului exterior;
- j) să nu admită discriminarea Consumatorului, să calculeze plata pentru serviciul furnizat în baza tarifelor aprobate, a indicațiilor contoarelor, iar în lipsa contoarelor pe durata verificării metrologice periodice, sau în cazul deteriorării din motive ce nu pot fi imputate Consumatorului, în baza volumului de apă consumată, reieșind din volumul mediu lunar, înregistrat în ultimele 3 luni până la verificare (deteriorare);
- k) să informeze Consumatorul cu privire la serviciul furnizat, inclusiv cu privire la eventualele riscuri, calitatea serviciului, condițiile calitative și cantitative de deversare a apelor uzate, modificările tarifului și să prezinte, la cerere, Consumatorul informații cu privire la volumul de apă consumată și referitor la eventualele penalități plătite de acesta;
- l) să restituie Consumatorului plățile facturate incorect și să achite despăgubiri pentru prejudiciile cauzate din vina sa, în conformitate cu Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, Codul Civil și Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- m) să reconecteze instalațiile interne de apă și de canalizare ale Consumatorului la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, conform punctului 152 din Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și să reia furnizarea serviciilor publice;
- n) să prezinte, lunar, Consumatorului factura emisă în baza indicațiilor contorului sau în baza normelor de consum, în cazul în care nu este instalat contor, pentru plata serviciilor furnizate la tarifele în vigoare, cu cel puțin 10 zile calendaristice înainte de expirarea termenului limită de plată a facturii, indicat în aceasta;

- o) să determine consumul de apă și a apelor uzate în circumstanțele stipulate la punctul 104 din Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- p) să prezinte, la cererea Consumatorului, informații despre consumul anterior de apă, despre plățile și despre penalitățile calculate și achitate. Operatorul prezintă obligatoriu Consumatorului calculul volumului de apă și a volumului de ape uzate în cazul consumului fraudulos;
- q) să răspundă în termenele stabilite prin Legea cu privire la petiționare nr. 190-XIII din 19 iulie 1994 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003 nr. 6-8, art. 23), la reclamațiile, depuse în scris de Consumator;
- r) să repare prejudiciile cauzate Consumatorului în cazul în care este demonstrată vina Operatorului;
- s) să restituie datoriile acumulate față de Consumator până la data suspendării sau a rezilierii Contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
- t) să informeze Consumatorul privind modalitățile de soluționare a problemelor abordate de către acesta;
- u) să asigure încasarea de la Consumator a plăților pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, inclusiv prin intermediul băncilor, sau oficiilor poștale sau al oficiilor sale din teritoriu, în termenul prevăzut în Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- v) să reducă plățile pentru serviciile furnizate în caz de nerespectare de către Operator a nivelurilor de calitate stabilit pentru serviciile furnizate;
- w) să asigure accesul Consumatorului la serviciul telefonic 24 din 24 ore al Operatorului, numărul de telefon al căruia se indică obligatoriu în factură;
- x) să efectueze citirea indicațiilor, controlul contorului și a sigiliilor aplicate numai în prezența Consumatorului sau al reprezentantului acestuia.

12. Drepturile Operatorului sunt:

- a) să aibă acces la contoarele instalate la Consumator, la căminele de control, instalațiile aflate pe proprietatea Consumatorului pentru citirea indicațiilor contoarelor, prelevarea probelor pentru stabilirea calității apelor uzate, pentru prezentare la verificarea metrologică și pentru controlul contoarelor și al sigiliilor aplicate acestora, precum și pentru deconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare ale Consumatorului în cazurile prevăzute de Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și a Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare. Accesul se va efectua doar în prezența Consumatorului sau a reprezentantului acestuia;
- b) să limiteze sau să întrerupă furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în cazurile și în modurile prevăzute de Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și a Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- c) să deconecteze instalațiile interne de apă și de canalizare în conformitate cu prevederile punctului 140 din Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- d) să aplice Consumatorului penalitate pentru neachitarea, în termenul stabilit în factura de plată, a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare furnizat;
- e) să întocmească actul de depistare a consumului fraudulos și să efectueze recalculul consumului de apă și volumului de ape uzate în conformitate cu prevederile punctelor 125-128 din Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;

- f) să corecteze factura eronată, conform punctelor 122-124 din Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- g) să solicite plata preventivă de la consumator, în situațiile prevăzute de Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- h) să efectueze în orice timp, fără avizul prealabil, cu participarea Consumatorului noncasnic sau a reprezentantului desemnat de acesta, controlul calității apelor uzate deversate de către consumatorul noncasnic în sistemul public de canalizare, precum și al debitelor maxime ale acestora;
- i) să factureze proprietarilor/locatarilor suprafețelor de scurgere a apelor pluviale, la depistarea unei deversări neautorizate de ape pluviale în sistemul public de canalizare, volumul deversărilor, calculat conform actelor normative, cu aplicarea tarifului pentru serviciul de canalizare și să lichideze din contul acestora conectările neautorizate.

IV. OBLIGAȚIILE ȘI DREPTURILE CONSUMATORULUI

13. Consumatorul are următoarele drepturi:

- a) să beneficieze de serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în condițiile stabilite în Contractul de furnizare a serviciului respectiv, în Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și în Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- b) să fie prezent personal sau să desemneze expres o persoană care să asiste la citirea indicațiilor contorului, la efectuarea verificării metrologice de expertiză, la controlul contorului și a sigiliilor aplicate acestuia, precum și la deconectarea instalațiilor sale interne de apă și de canalizare în cazurile prevăzute de Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și de Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- c) să fie informat din timp de către operator despre regimul de furnizare a apei, stabilit în localitate, inclusiv cu privire la limitările sau întreruperile în furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, în modul stabilit de Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și de Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- d) să inițieze modificarea și completarea contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și/sau a anexelor acestuia prin acorduri adiționale, inclusiv în cazul în care apar prevederi noi în actele legislative și în actele normative în domeniu;
- e) să renunțe (definitiv sau temporar) la serviciile operatorului în modul stabilit de Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și de Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- f) să primească, la cerere, informații privind tarifele în vigoare și calitatea apei, privind volumul consumului de apă, plățile și penalitățile calculate și achitate;
- g) să primească răspuns la petițiile și reclamațiile adresate Operatorului în modul și în termenele stabilite de Legea cu privire la petiționare;
- h) să solicite recuperarea prejudiciilor cauzate din vina operatorului în conformitate cu prevederile Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, Codului Civil și Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- i) să beneficieze de alte drepturi stabilite în Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, Legea privind protecția consumatorilor și Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- j) la sistarea furnizării serviciilor pentru o perioadă de timp determinată, și la suspendarea contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare pe o perioadă de timp nu mai mică de 3 luni;

- k) la încheierea, modificarea, prelungirea, suspendarea sau rezilierea contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în conformitate cu Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
 - l) să verifice și să constate respectarea de către Operator a prevederilor contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
 - m) să aibă acces la contor, dacă acesta este instalat pe proprietatea operatorului;
 - n) la eliberarea de către Operator a unui nou aviz de branșare/racordare, în cazul necesității majorării debitului de apă;
 - o) la despăgubiri din partea Operatorului pentru nerespectarea parametrilor de calitate ai serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
 - p) să aibă acces la serviciul telefonic 24 din 24 ore al Operatorului, numărul de telefon al căruia se indică în mod obligatoriu și în factură.
14. Obligațiile Consumatorului sunt:
- a) să respecte prevederile contractului încheiat, prevederile Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
 - b) să prezinte Operatorului datele și documentele necesare pentru încheierea sau reîncheierea, modificarea contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
 - c) să exploateze și să întrețină în stare bună instalațiile interne de apă și de canalizare aflate în gestiunea sa în conformitate cu prevederile Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și a Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, să remedieze la timp avariile și scurgerile de apă de la rețelele proprii;
 - d) să asigure integritatea contoarelor și a sigiliilor aplicate acestora, inclusiv să întreprindă măsuri de protecție a contorului contra înghețului;
 - e) să acorde acces personalului Operatorului, la prezentarea legitimației corespunzătoare, pentru citirea indicațiilor contorului, pentru demontarea contorului și prezentarea la verificarea metrologică, pentru efectuarea controlului integrității contorului și a sigiliilor aplicate acestuia, precum și pentru deconectarea instalațiilor sale interne de apă și de canalizare în cazurile prevăzute de Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și de Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
 - f) să acorde acces personalului operatorului, la prezentarea legitimației corespunzătoare, la căminurile de control pentru prelevarea probelor de control, la rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare amplasate pe teritoriul Consumatorului pentru efectuarea lucrărilor de intervenție și de reconstrucție;
 - g) să achite, în termenele stabilite, facturile pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și penalitățile calculate conform prevederilor contractului;
 - h) să utilizeze apa în mod rațional și fără fraude;
 - i) să nu execute conectări neautorizate la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare;
 - j) să nu evacueze spre deversare în sistemul public de canalizare substanțe interzise de actele normative în vigoare și care pot avaria rețeaua publică de canalizare sau pot afecta funcționarea instalațiilor de epurare a apelor uzate;
 - k) să mențină curățenia și să întrețină în stare corespunzătoare căminul de vizitare în care este instalat contorul, amplasat pe proprietatea sa;
 - l) să execute lucrări de întreținere și reparație, care îi revin conform Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, la instalațiile interne de apă și de canalizare pe care le are în folosință pentru a nu admite pierderi de apă sau, în caz

- de funcționare necorespunzătoare a acestora, pentru a nu crea pericol pentru sănătatea publică;
- m) să informeze, în termen de 7 zile lucrătoare, Operatorul despre toate cazurile înstrăinării imobilului, precum și despre modificarea altor date menționate în contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
 - n) să achite operatorului prejudiciile cauzate prin deteriorarea sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare, prin evacuarea în rețeaua publică de canalizare a substanțelor interzise spre deversare și a apelor uzate cu un conținut sporit de poluanți, precum și în alte cazuri prevăzute de Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
 - o) să sesizeze imediat Operatorul în cazul în care depistează defecțiunea contorului sau violarea sigiliilor aplicate;
 - p) să rezilieze contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, dacă nu are necesitate de aceste servicii, să achite integral Operatorului plata pentru serviciile furnizate și penalitățile calculate conform prevederilor contractului;
 - q) să fie prezent sau să desemneze un reprezentant la efectuarea controlului contorului și al sigiliilor aplicate;
 - r) să nu permită altor persoane să intervină în contor sau în instalațiile operatorului, situate pe proprietatea consumatorului;
 - s) să solicite Operatorului condițiile pentru separarea evidenței apei consumate pentru alte scopuri decât cele indicate în contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
 - t) să numească prin ordin și să prezinte Operatorului persoanele responsabile pentru prelevarea probelor de ape uzate evacuate și pentru semnarea actelor respective (consumatorul noncasnic);
 - u) să participe la prelevarea de către operator a probelor apelor uzate și să semneze actele respective (consumatorul noncasnic);
 - v) să respecte condițiile de deversare a apelor uzate, să nu evacueze în sistemul public de canalizare a substanțelor interzise spre deversare și a substanțelor care pot provoca avarieri ale rețelelor sau pot afecta funcționarea instalațiilor de epurare (consumatorul noncasnic);
 - w) să comunice imediat Operatorului despre toate deteriorările în procesul tehnologic care pot aduce la deteriorarea a regimului normal de funcționare al rețelelor publice și instalațiilor de epurare (consumatorul noncasnic);
 - x) să întrețină în condiții normale căminul de branșare și căminul de control al calității apelor uzate.

V. RĂSPUNDEREA CONTRACTUALĂ

- 15. În conformitate cu prevederile Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, Codului Civil și a Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, Operatorul restituie suma percepută suplimentar de la Consumator și repară prejudiciile cauzate Consumatorului în procesul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.
- 16. Operatorul nu poartă răspundere pentru nerespectarea obligațiilor contractuale în cazul în care acestea nu sunt datorate culpei Operatorului.
- 17. Consumatorul repară daunele justificate, provocate de nerespectarea prevederilor contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

VI. DECONECTAREA ȘI RECONECTAREA INSTALAȚIILOR INTERNE DE APĂ ȘI DE CANALIZARE, ÎNTRERUPERI ȘI LIMITĂRI LA FURNIZAREA SERVICIULUI PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE

18. Operatorul este în drept să suspende furnizarea apei consumatorului sau recepționarea apelor uzate de la consumator, preîntâmpinând în prealabil Consumatorul, în următoarele cazuri:
- a) starea tehnică nesatisfăcătoare a instalațiilor interne de apă și de canalizare ale consumatorului, și refuzul consumatorului de a lichida nerespectarea regulilor de exploatare tehnică;
 - b) refuzul repetat al consumatorului de a permite personalului operatorului, împuternicit cu dreptul de control, accesul la instalațiile și la rețelele de alimentare cu apă și/sau de canalizare, la dispozitivele și construcțiile aferente pentru examinările prescrise sau pentru verificarea și citirea datelor contoarelor, efectuarea măsurărilor și prelevarea probelor de ape uzate, controlul sigiliilor aplicate, reglementarea distribuției apei potabile (în cazul nerespectării limitelor stabilite), precum și pentru executarea altor lucrări de exploatare, întreținere, reconstrucție, construcție etc. Operatorul este obligat să documenteze acest fapt, întocmind în acest sens un act, care urmează să fie expediat consumatorului împreună cu avizul de deconectare;
 - c) dispoziția organelor teritoriale de supraveghere sanitară și de mediu;
 - d) neîndeplinirea de către Consumator a condițiilor contractului încheiat cu operatorul privind limitele consumului de apă, volumul și calitatea apelor uzate evacuate sau privind cerințele de protecție a mediului;
 - e) neachitarea de către Consumator a facturii pentru serviciul furnizat de Operator în decurs de 10 zile calendaristice de la data limită de plată indicată în factură, prezentată consumatorului cu respectarea termenului prevăzut la punctul 66 lit. q) din Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
 - f) constatarea consumului fraudulos, urmată de neachitarea facturii emise pentru serviciul recalculat, în decurs de 10 zile calendaristice de la data limită de plată indicată în factura, prezentată consumatorului cu respectarea termenului prevăzut la punctul 66 lit. q) din Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.
19. Suspendarea furnizării apei consumatorului sau recepționarea apelor uzate de la consumator se efectuează prin deconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare de la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, care se efectuează doar în zilele lucrătoare, în intervalul de timp 8.00 – 20.00. Deconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare ale Consumatorului se efectuează numai după avizarea consumatorului, prin aviz de deconectare, care se expediază sau se înmânează consumatorului cu cel puțin 5 zile calendaristice înainte de data preconizată pentru deconectare.
20. Consumatorul este în drept să solicite operatorului reconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, după înlăturarea de către el a cauzelor care au condus la deconectare și după achitarea tarifului pentru reconectare. Operatorul este obligat să reconecteze instalațiile interne de apă și de canalizare ale consumatorului la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, în termenul care nu depășește 3 zile lucrătoare, după ce Consumatorul a solicitat reconectarea.
21. Deconectarea instalațiilor interne de apă și de canalizare ale consumatorului, de la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, la cererea consumatorului, se efectuează în termen de cel mult 7 zile calendaristice, după depunerea de către Consumator a cererii scrise, achitarea tarifelor respective și asigurării accesului personalului Operatorului pentru îndeplinirea lucrărilor respective.
22. Limitarea volumului de apă furnizat Consumatorului se va efectua de către Operator după expediere consumatorului a avizului de limitare.

VII. MODIFICAREA CONTRACTULUI

23. Orice modificare a Contractului este valabilă, dacă se efectuează în scris, printr-un act adițional la contract, semnat de ambele părți, constituind anexă separată la Contract. Dacă, ulterior încheierii Contractului, intră în vigoare noi acte legislative sau normative ori se modifică cele existente, care stabilesc reguli noi de furnizare, utilizare și facturare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, părțile contractante vor aplica noile reguli, iar Operatorul va notifica în scris Consumatorul cu privire la modificările operate în legislație.

VIII. SUSPENDAREA ȘI REZILIEREA CONTRACTULUI

24. Se permite suspendarea Contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare pe o perioadă de timp de cel puțin trei luni, la cererea în scris a Consumatorului, depusă la oficiul Operatorului cu cel puțin 7 zile calendaristice înainte de data suspendării. În acest caz, Consumatorul este obligat să achite integral plata pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare facturat, penalitățile calculate conform prevederilor contractului, precum și tariful pentru deconectare, aprobat de Agenție. Se permite suspendarea Contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare de către Operator pe o perioadă de 30 zile calendaristice în cazul deconectării de la rețeaua publică de alimentare cu apă și de canalizare a instalațiilor ce aparțin Consumatorului casnic, cu respectarea prevederilor Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și a Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

25. Contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare poate fi reziliat:

- a) la cererea Consumatorului depusă în scris la oficiul Operatorului cu cel puțin 7 zile calendaristice înainte de data rezilierii Contractului;
- b) după suspendarea Contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare pe o perioadă de 30 zile calendaristice, ca urmare a deconectării instalațiilor interne de apă și de canalizare ale Consumatorului de la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare și dacă Consumatorul nu a înlăturat cauzele pentru care au fost deconectate instalațiile interne de apă și de canalizare și nu a solicitat reconectarea lor.

În cazul depunerii cererii de reziliere a Contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, Consumatorul este obligat să achite integral plata pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare facturat până la data rezilierii și penalitățile calculate conform prevederilor contractului.

IX. SOLUȚIONAREA NEÎNȚELEGERILOR ȘI LITIGIILOR

26. Consumatorul și Operatorul sunt în drept să apeleze la Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în cazul în care neînțelegerile nu pot fi soluționate pe cale amiabilă, prin negocieri, de către părți. Consumatorul și Operatorul se adresează în instanța de judecată pentru soluționarea litigiilor apărute.

X. CLAUZE SPECIALE

27. Procurarea, verificarea metrologică, instalarea, exploatarea, întreținerea, repararea și înlocuirea contoarelor se efectuează în conformitate cu Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 60-65, art. 123).

28. Operatorul încheie, modifică, prelungește sau suspendă acțiunea Contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare fără a percepe plată de la Consumator.

29. Situațiile neprevăzute în Contract sunt reglementate de prevederile Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și de legislația în vigoare".

Anexa nr. 3
la Regulamentul cu privire la serviciul
public de alimentare cu apă și de
canalizare, aprobat prin Hotărârea
ANRE nr. 271/2015 din 16 decembrie 2015

Proces-verbal de dare în exploatare a contorului

nr. _____ din _____

Operatorul

Consumatorul

(denumirea organizației/numele și prenumele)

Adresa

(Adresa poștală, telefon)

A fost instalat contor la locul de consum _____ :

Tipul contorului _____

Nr. de fabricație _____ **Indicațiile** _____

Data verificării de stat _____ **Sigiliul verificatorului metrolog** _____

Sigiliul Operatorului nr. _____

Consumatorul (reprezentantul consumatorului) _____

(numele, prenumele funcția, semnătura)

Personalul Operatorului

(numele, prenumele funcția, semnătura)

Telefon de contact al Operatorului: _____

Notă: Procesul-verbal se întocmește în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte, și se semnează de consumator și de operator.

Operatorul este în drept să includă în procesul-verbal și alte date.

Anexa nr. 4
la Regulamentul cu privire la serviciul
public de alimentare cu apă și de
canalizare, aprobat prin Hotărârea
ANRE nr. 271/2015 din 16 decembrie 2015

_____ / denumirea operatorului/

ACT
de depistare a consumului fraudulos
Nr. _____

Întocmit la data _____ la ora _____

Consumatorul: _____

Adresa locului de consum: _____

Categoria consumatorului: casnic, noncasnic (de subliniat).

Contract nr. _____

1. Tipul (numărul) contorului: _____.
2. Indicațiile contorului la ziua controlului: _____.
3. Nr. sigiliului operatorului aplicat la contor _____/afectat (da/nu): _____
4. Încălcările depistate _____

5. Modalitatea consumului fraudulos

6. Explicațiile consumatorului _____

7. Concluzii: _____

Consumatorul sau reprezentantul consumatorului a refuzat (de subliniat, dacă este cazul) să semneze Actul și să primească un exemplar al Actului.

Cauzele refuzului

Notă: În cazul când consumatorul refuză să fie prezent la control, să semneze ori să primească Actul, operatorul va expedia Actul prin poștă cu aviz.

Notă! Factura pentru consumul recalculat al serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în rezultatul consumului fraudulos va fi emisă de către operator după luarea deciziei argumentate de către operator.

Decizia operatorului privind consumul fraudulos se înmânează consumatorului în termen de 5 zile calendaristice după luarea ei.

Decizia operatorului privind consumul fraudulos se contestă de consumator în instanța de judecată în conformitate cu Legea contenciosului administrativ.

Operatorul este obligat să indice în decizie dreptul consumatorului privind contestarea acesteia în caz de dezacord, precum și termenul de contestare.

“ _____ ” _____ 20_____

(data, luna, anul)

Personalul operatorului

1.	_____	_____
	(numele, prenumele)	semnătura
2.	_____	_____
	(numele, prenumele)	semnătura
3.	_____	_____
	(numele, prenumele)	semnătura

Martori (în cazul în care există)

1.	_____	_____
	(numele, prenumele)	semnătura
2.	_____	_____
	(numele, prenumele)	semnătura

Consumatorul sau reprezentantul acestuia

_____	_____
(numele, prenumele)	semnătura

Notă: Actul se întocmește în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte și se semnează de părți.

HANRE271/2015

Внутренний номер: 363962

Республика Молдова

НАЦИОНАЛЬНОЕ АГЕНТСТВО ПО РЕГУЛИРОВАНИЮ В ЭНЕРГЕТИКЕ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ Nr. 271

от 16.12.2015

об утверждении Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации

Опубликован: 25.03.2016 в Monitorul Oficial Nr. 69-77 статья №: 447

ЗАРЕГИСТРИРОВАНО:
Министерство юстиции
№ 1105 от 18 марта 2016 г.
Министр юстиции
Владимир ЧЕБОТАРЬ _____

В целях регламентирования юридических отношений между операторами, предоставляющими публичную услугу водоснабжения и канализации, и потребителями, на основании положений ст.7, часть (2), подпункт f) и ст.28 Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации № 303 от 13 декабря 2013 (Официальный монитор Республики Молдова, 2014, № 60-65, ст.123), Административный совет Национального агентства по регулированию в энергетике

ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Утвердить Положение о публичной услуге водоснабжения и канализации (прилагается).
2. Операторам, предоставляющим публичную услугу водоснабжения и канализации, предоставить потребителям в центрах связи с потребителями и разместить на своих официальных страницах в интернете копии Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации и модель договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации.
3. Контроль применения, утвержденного Положения обладателями лицензий в области публичной услуги водоснабжения и канализации возложить на подразделения Национального агентства по регулированию в энергетике.

ДИРЕКТОР Серджиу ЧОБАНУ

ДИРЕКТОР Юрие ОНИКА

ДИРЕКТОР Октавиан ЛУНГУ

ДИРЕКТОР Геннадие ПЫРЦУ

№ 271/2015. Кишинэу, 16 декабря 2015 г.

Приложение
к Постановлению
Административного совета НАРЭ
№ 271/2015 от 16 декабря 2015 г.

ПОЛОЖЕНИЕ о публичной услуге водоснабжения и канализации

Часть 1 Общие положения

1. Положение о публичной услуге водоснабжения и канализации (далее – Положение) имеет целью регулирование правовых отношений между оператором и потребителем, касающихся подключения/присоединения внутренних установок водоснабжения и канализации, заключения договоров, предоставления и оплаты публичной услуги снабжения питьевой, технологической водой и публичной услуги канализации.

2. Настоящее Положение применяется при проектировании, монтаже и приемке внутренних установок водоснабжения и канализации потребителей, при разграничении установок оператора и внутренних установок водоснабжения и канализации, при подключении /присоединении, при заключении договоров и учете потребления воды, при оплате публичной услуги водоснабжения и канализации, при отключении/повторном подключении внутренних установок водоснабжения и канализации потребителей, при ограничении и прерывании предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации, при рассмотрении жалоб потребителей и при разрешении разногласий между операторами и потребителями.

3. Используемые в настоящем Положении понятия означают следующее:

авария – повреждение или поломка определенных составных частей публичной системы водоснабжения и канализации, в результате которых не могут поддерживаться в допустимых пределах технологические параметры функционирования публичной системы водоснабжения и канализации, которые могут привести к ухудшению параметров качества поставляемой воды, нанесению ущерба окружающей среде, повреждению имущества юридических или физических лиц, и к необходимости прервать или ограничить водоснабжение и/или прием сточных вод от потребителей;

уведомление об отключении – письменное уведомление, направленное потребителю оператором, которым потребитель предупреждается о возможном отключении его внутренних установок водоснабжения /канализации от публичной сети водоснабжения /канализации и о причине отключения;

уведомление об ограничении – письменное уведомление, направленное или лично врученное потребителю оператором, которым потребитель предупреждается о возможном ограничении предоставления услуги водоснабжения/канализации, сроке ограничения и о причине ограничения;

соединительный колодец – подземное сооружение, составная часть внутренних установок водоснабжения потребителя, созданное им для подключения внутренних установок водоснабжения к публичной сети водоснабжения, для установки водомера, защиты и доступа к водомеру, и к запорному вентилю;

канализационный колодец присоединения – подземное сооружение, посредством которого обеспечивается присоединение и прием сточных вод из внутренних канализационных установок потребителя в публичную канализационную сеть;

контрольный колодец сточных вод – специальное подземное сооружение, предназначенное для отбора проб сточных вод. Контрольным колодцем для сточных вод может служить и канализационный колодец присоединения;

состав сточных вод – характеристика сточных вод и количество загрязняющих веществ, содержащихся в сточных водах;

небытовой потребитель – физическое или юридическое лицо, пользующееся публичной услугой водоснабжения и канализации, предоставляемой оператором на договорной основе, для нужд, связанных с предпринимательской или профессиональной деятельностью;

контроль водомера – совокупность выполняемых оператором мероприятий, с использованием или без специальных устройств, в целях определения правильности работы водомера, отсутствия вмешательств в его работу, в том числе для проверки целостности водомера и наложенных пломб;

контроль качества сточных вод – проверка состава сточных вод и концентрации загрязняющих веществ в сточных водах, сбрасываемых потребителем в публичную канализационную систему, соответствия максимально допустимой концентрации загрязняющих веществ в сточных водах при их сбросе в публичную канализационную сеть, на станцию очистки, выполняемая путем сравнения результатов лабораторных исследований с действующими нормативами;

отключение – отсоединение внутренних установок водоснабжения/канализации потребителя от публичной сети водоснабжения/канализации посредством перекрывающих устройств или видимого отсоединения внутренних установок водоснабжения/канализации потребителя от публичной сети;

установки для предварительной очистки – установки и устройства небытового потребителя, предназначенные для предварительной очистки сточных вод, свойства которых не соответствуют местным действующим нормам, до их сброса в публичную канализационную систему;

плановый перерыв в предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации – временный перерыв в подаче воды/приеме сточных вод, с предварительным уведомлением потребителей, вызванный необходимостью проведения оператором работ по техническому обслуживанию и/или плановых ремонтных работ в публичных сетях водоснабжения /канализации, подключением /присоединением внутренних установок водоснабжения/канализации новых потребителей, без отключения внутренних установок водоснабжения/канализации потребителей от публичной сети водоснабжения/канализации;

неплановый перерыв в предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации – временный перерыв в подаче воды, приеме сточных вод, вызванный авариями, произошедшими в публичной системе водоснабжения и канализации, без отключения внутренних установок водоснабжения/канализации потребителей от публичной сети водоснабжения /канализации;

место потребления – место расположения внутренних установок водоснабжения и канализации потребителя, где происходит потребление воды и обеспечивается прием и транспортировка сточных вод от внутренних установок водоснабжения до соединительного колодца канализации публичной канализационной системы;

контрольная проба – проба сточных вод, взятая в контрольном колодце для определения состава сточных вод, сбрасываемых небытовым потребителем в публичную канализационную систему;

заявитель – физическое или юридическое лицо, запросившее у оператора выдать уведомление о подключении /присоединении, выполнить водопроводный ввод/канализационный выпуск, подключить/присоединить внутренние установки водоснабжения и канализации к публичной системе водоснабжения и канализации, заключить договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации;

нарушение пломбы оператора – подделка наложенной оператором пломбы; снятие наложенной оператором пломбы; повреждение или иное вмешательство в подлинную наложенную оператором пломбу, которое приводит к ее смещению по нити пломбы; срыв нити наложенной оператором пломбы.

4. Предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации осуществляется на основе договора, заключенного между оператором и потребителем.

5. Оператор обеспечивает непрерывное предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации на основе заключенного с потребителем договора, согласно условиям, установленным Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации.

6. Качество питьевой воды должно соответствовать Санитарным нормам по качеству питьевой воды, утвержденным Постановлением Правительства № 934 от 15 августа 2007 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 2007, № 131-135, ст.970).

7. Эксплуатация, обслуживание, ремонт, расширение или изменение публичных сетей водоснабжения и канализации, а также внутренних сетей водоснабжения и канализации многоквартирных жилых домов при необходимости осуществляется оператором в соответствии с положениями Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации, заключенных договоров, Положением о технической эксплуатации систем водоснабжения и канализации, утвержденным Приказом Агентства регионального развития Республики Молдова № 6 от 24 января 2006 г., Строительными нормами СНиП 2.04.02-84, СНиП 3.05.04-85 и СНиП 2.04.03-85

8. Тарифы на публичные услуги водоснабжения и канализации устанавливаются в соответствии с Методологией определения, утверждения и применения тарифов на публичную услугу водоснабжения, канализации и очистки сточных вод, утвержденной Постановлением Административного совета Национального агентства по регулированию в энергетике (далее – Агентство), № 741 от 18 декабря 2014 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 2015, № 33-38, ст.258).

9. Потребитель может иметь одно или несколько мест потребления. Условия настоящего Положения применяются к каждому отдельно взятому месту потребления, принадлежащему потребителю.

10. Отношения между оператором и потребителем, связанные с предоставлением и оплатой публичной услуги водоснабжения и канализации, не указанные в настоящем Положении, регулируются согласно положениям Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации.

11. Оператор обязан предпринимать все необходимые меры по предупреждению или устранению неисправностей и неполадок на установках публичной системы водоснабжения и канализации, а также во внутренних сетях водоснабжения и канализации многоквартирных жилых домов, обслуживаемых и эксплуатируемых им в соответствии с требованиями Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации, договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, и настоящего Положения.

12. Любое подключение/присоединение или повторное подключение к публичной системе водоснабжения и канализации осуществляется исключительно оператором, в присутствии потребителя/заявителя.

13. Работы по проектированию и монтажу внутренних установок водоснабжения и канализации, водопроводных вводов и канализационных выпусков, а также работы по их изменению осуществляются с соблюдением Строительных норм СНиП 2.04.01-85*, СНиП 3.05.01-85*, СР G.03.01-2006 (МСП 4. 01-102-98) Проектирование и монтаж трубопроводов систем внутреннего горячего и холодного водоснабжения с использованием металлополимерных труб, СНиП 3.01.01-85* и технических условий и инструкций производителей оборудования, а расходы полностью оплачиваются потребителями.

Часть 2

Подключение/присоединение внутренних установок водоснабжения и канализации к публичной системе водоснабжения и канализации

14. Любое физическое или юридическое лицо вправе обратиться с просьбой о подключении /присоединении принадлежащих ему внутренних установок водоснабжения и канализации к публичной системе водоснабжения и канализации оператора, осуществляющего свою деятельность по предоставлению публичной услуги водоснабжения и канализации в пределах территории административно-территориальной единицы.

Подключение/присоединение внутренних установок водоснабжения и канализации заявителей многоквартирных жилых домов (жилых комнат) осуществляется на основе единого проекта.

15. В целях подключения/присоединения внутренних установок водоснабжения и канализации к публичной системе водоснабжения и/или канализации, заявитель обязан получить от оператора уведомление о подключении/присоединении, по образцу, установленному в приложении № 1 к настоящему Положению. Получение уведомления о подключении/присоединении необходимо и в случае обращения за увеличением расхода воды на место потребления.

16. Для выдачи уведомления о подключении/присоединении заявитель должен подать письменное заявление в офисе оператора, которое должно обязательно содержать следующее:

- a) фамилию, имя физического лица, наименование юридического лица и адрес места потребления, номера телефонов/факсов, другую контактную информацию;
- b) цель использования воды;
- c) запрашиваемый расход воды, за исключением бытовых потребителей, характеристики воды и запрашиваемый режим подачи, расход и характер сточных вод, которые подлежат сбросу в публичную канализационную сеть, режим сброса;
- d) копию акта личности в случае физического лица;
- e) почтовый индекс, идентификационный код собственника, фискальный код, банковские реквизиты, фамилию, имя лиц, уполномоченных подписать договор;
- f) срок подключения/присоединения.

17. К заявлению прилагается:

- a) копия акта, который определяет права собственности на недвижимость, или копия документа, подтверждающего законное приобретение недвижимости, либо разрешение соответствующих органов;
- b) для небытовых потребителей – копия решения о регистрации, выданного компетентным органом или копия другого документа, подтверждающего право на осуществление деятельности, по случаю.

Заявитель представляет копии документов и оригиналы для сверки представленных копий.

18. Оператор обязан выдать заявителю, в течение 20 календарных дней, уведомление о подключении/присоединении, в котором указываются в обязательном порядке оптимальные технико-экономические условия подключения /присоединения, не противоречащие действующим нормативным актам, и работы, которые должен выполнить заявитель для подключения /присоединения принадлежащих ему внутренних установок водоснабжения и канализации к публичной системе водоснабжения и канализации. Оператор обязан сотрудничать с заявителем в целях выбора и выполнения оптимального решения по подключению/присоединению. Уведомление о подключении/присоединении выдается бесплатно.

19. Заявитель обязан получить от оператора уведомление о подключении/присоединении до начала проектирования внутренних установок

водоснабжения и канализации. Срок действия уведомления о подключении /присоединении составляет 2 года. Уведомление о подключении /присоединении теряет силу, если в течение года со дня выдачи уведомления не был подготовлен и представлен на согласование оператору проект водоснабжения/канализации, или если по истечении 2-х лет после выдачи уведомления о подключении /присоединении не были начаты работы по строительству объекта недвижимости. В этом случае заявитель обязан запросить у оператора продление срока действия уведомления о подключении /присоединении или получить новое уведомление о подключении /присоединении, при невозможности выполнения оператором условий, включенных в предыдущее уведомление.

20. Выполнение технико-экономических условий, предусмотренных в выданном оператором уведомлении о подключении/присоединении, является обязательным для заявителя и проектировщика.

Проект внутренних установок водоснабжения и канализации, водопроводного ввода, канализационного выпуска, разработанный на основе уведомления о подключении /присоединении, согласовывается оператором в течение не более 10 календарных дней со дня представления проекта. Несоблюдение оператором указанного срока чревато согласованием проекта по умолчанию.

21. Выполнение водопроводного ввода, канализационного выпуска обеспечивается оператором или заявителем, и только на основе утвержденного оператором проекта, с соблюдением права собственности. В обоснованных заявителем или оператором случаях и тогда, когда технические условия не позволяют другого решения, можно допустить подключение нескольких внутренних установок водоснабжения потребителей к одному водопроводному вводу.

22. По требованию заявителя, оператор обязан обеспечить выполнение водопроводного ввода и/или канализационного выпуска и установку водомера. Эти работы выполняются оператором в течение до 30 календарных дней со дня оплаты заявителем тарифов на подключение /присоединение в случае бытовых потребителей, и в течение до 45 календарных дней со дня оплаты заявителем тарифов на подключение/присоединение в случае небытовых потребителей.

23. Подключение/присоединение внутренних установок водоснабжения /канализации заявителя к публичной сети водоснабжения/канализации осуществляется только оператором, который несет ответственность за выполнение данных работ в соответствии с законом. Подключение /присоединение осуществляется в присутствии заявителя, после выполнения условий, указанных в уведомлении о подключении/присоединении, а водопроводный ввод/канализационный выпуск принимается в соответствии с Законом о качестве в строительстве № 721-ХІІІ от 2 февраля 1996 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 1996, № 25, ст.259) и Постановлением Правительства об утверждении Положения о приемке строительных работ и установленного оборудования, № 285 от 23 мая 1996 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 1996, № 42, ст.349).

24. До осуществления подключения/присоединения заявитель должен обеспечить выполнение всех работ по монтажу внутренних установок водоснабжения и канализации и представить оператору акт приемки этих установок в соответствии с Законом о качестве в строительстве № 721-ХІІІ от 2 февраля 1996 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 2006, № 25, ст.259) и Постановлением Правительства об утверждении Положения о приемке строительных работ и установленного оборудования, № 285 от 23 мая 1996 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 1996, № 42-44, ст.349).

25. В случае, когда заявитель обеспечил самостоятельное выполнение водопроводного ввода/ канализационного выпуска и монтаж внутренних установок водоснабжения и канализации, в соответствии с согласованным с оператором проектом, он обращается к оператору с заявлением о выполнении подключения/присоединения внутренних установок водоснабжения и канализации к публичной системе водоснабжения и канализации, к которому прилагается:

- a) акт приемки внутренних установок водоснабжения/канализации и водопроводного ввода/ канализационного выпуска;
- b) информация о параметрах, составе и расходах промышленных сточных вод (в случае промышленных предприятий);
- c) гигиенические сертификаты и сертификаты качества, наименования веществ, используемых в технологическом процессе, и их состав (в случае промышленных предприятий);
- d) количество образовавшегося ила, методы его переработки и утилизации (в случае промышленных предприятий);
- e) приказ о назначении ответственных лиц для отбора проб сточных вод и подписания соответствующих актов (в случае промышленных предприятий).

В этом случае оператор выписывает заявителю счет на оплату тарифа на подключение/присоединение к публичной сети водоснабжения, канализации, если потребители обеспечили выполнение водоотводов/канализационных соединений. Заявитель оплачивает данные тарифы, и оператор осуществляет подключение /присоединение в течение 4 рабочих дней со дня оплаты тарифов заявителем.

26. В случае, когда водопроводный ввод, канализационный выпуск были выполнены оператором, последний осуществляет подключение/присоединение внутренних установок водоснабжения и канализации к публичной системе водоснабжения и канализации в день завершения выполнения водопроводного ввода, канализационного выпуска, и составляет акт их приемки.

27. В случае, когда для монтажа водопроводного ввода, канализационного выпуска необходимо использовать участки других лиц, заявитель обязан предъявить согласие данных лиц и оплатить соответствующие расходы.

28. Оператор может обоснованно отказать в выдаче уведомления о подключении/присоединении заявителю, в случае нехватки производственной мощности. Отказ должен быть мотивированным и оправдан оператором расчетами, данными, на основе которых определена нехватка производственной мощности. Одновременно оператор вправе предложить заявителю уменьшение запрошенного расхода.

29. Оператор не вправе требовать от заявителя возмещения расходов или выполнения работ по увеличению мощности публичной системы водоснабжения и канализации.

30. В случае невыдачи оператором уведомления о подключении /присоединении или невыполнения подключения /присоединения внутренних установок водоснабжения и/или канализации заявителя к публичной системе водоснабжения и канализации, согласно условиям настоящего Положения, заявитель вправе обжаловать эти действия в соответствии с требованиями Закона о подаче петиций № 190-XIII от 19 июля 1994 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 2003, № 6-8, ст.23) и настоящего Положения.

Часть 3

Разграничение внутренних установок водоснабжения и канализации, и установок оператора

31. Разграничительный пункт внутренних установок водоснабжения и канализации потребителя и публичных сетей водоснабжения и канализации оператора указывается в обязательном порядке в договоре о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации.

32. У бытовых потребителей, владеющих индивидуальными жилыми домами, разграничительный пункт внутренних установок водоснабжения от публичной сети водоснабжения оператора устанавливается у выхода из водомера, установленного в соединительном колодце, находящемся в пределах территории потребителя. Соединительный колодец является составной частью внутренних установок водоснабжения и принадлежит потребителю.

У бытовых потребителей собственников/нанимателей квартир в многоквартирных жилых домах, с которыми оператор заключил договоры о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, оператор несет ответственность за подачу питьевой воды до выхода из установленного в квартире водомера.

33. В многоквартирных жилых домах разграничительный пункт внутренних установок устанавливается у выхода из водомера, установленного в подвале многоквартирного жилого дома, в соответствии с уведомлением о подключении, выданным оператором.

34. У небытовых потребителей разграничительный пункт внутренних установок водоснабжения и канализации потребителя от публичных сетей водоснабжения и канализации оператора устанавливается в зависимости от разграничения имущества небытового потребителя и оператора, исходя из собственности, указывается в акте разграничения, который является составной частью договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации. В случае тепловых пунктов теплоэнергетических предприятий, разграничительный пункт сетей питьевого водоснабжения – первый фланец водомера, установленный на центральном тепловом пункте.

35. Оператор несет ответственность за соединение в разграничительном пункте.

36. Разграничительный пункт внутренних канализационных установок потребителя от публичной канализационной сети – канализационный колодец присоединения в направлении слива сточных вод.

Часть 4

Заключение договора о публичной услуге водоснабжения и канализации

37. Любое физическое или юридическое лицо, чьи внутренние установки водоснабжения и канализации подключены /присоединены к публичной системе водоснабжения и канализации, или выполнившее условия и работы, предусмотренные в уведомлении о подключении /присоединении, вправе обратиться к оператору для заключения договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации.

38. Исходя из потребностей, заключаются следующие виды договоров:

1) Договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения (питьевого и/или технологического) и канализации. Этот договор заключается между оператором и потребителем в случае, когда оператор будет предоставлять как публичную услугу по водоснабжению (питьевой и/или технологической), так и публичную услугу канализации.

2) Договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения (питьевого и/или технологического). Этот договор заключается между оператором и потребителем в случае, когда оператор будет предоставлять только публичную услугу по водоснабжению (питьевому и/или технологическому).

3) Договор о предоставлении публичной услуги канализации. Этот договор заключается между оператором и потребителем в случае, когда оператор будет предоставлять только публичную услугу канализации или только услугу по очистке сточных вод потребителя.

39. Для заключения договоров, предусмотренных в пункте 38 настоящего Положения, заявитель подает заявление установленной оператором формы, а оператор для заключения этих договоров использует данные и информацию, представленные физическим или юридическим лицом, согласно условиям пунктов 16, 17 и 25 настоящего Положения. При смене собственника места потребления, физическое или юридическое лицо обязано представить оператору следующие данные для заключения договора:

а) заявление, с указанием фамилии и имени (наименования – в случае физического лица, индивидуального предпринимателя, юридического лица), адреса (местонахождения), (бланк заявления предоставляется оператором);

- b) номера телефонов/факсов, другую контактную информацию;
- c) копию документа о праве собственности или иного документа, подтверждающего законное приобретение недвижимости – объекта соответствующего места потребления;
- d) расход воды, за исключением бытовых потребителей, характеристики воды и запрашиваемый режим подачи, расход и характер сточных вод, которые подлежат сбросу в публичную канализационную сеть, режим сброса;
- e) копию акта личности в случае физического лица;
- f) почтовые индексы, идентификационный код собственника/нанимателя, фискальный код, банковские реквизиты, фамилия, имя лиц, уполномоченных подписать договор.

40. Оператор обязан заключить, без дискриминации, договор, запрошенный физическим или юридическим лицом, выполнившим все условия, предусмотренные законом и настоящим Положением. Оператор обязан заключить договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации и с заявителем, владеющим недвижимым имуществом на основании другого права, нежели право собственности, с правом включения условия о предварительной оплате оказываемых услуг в договоре о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации.

41. Договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации составляется в двух экземплярах, по одному для каждой договаривающейся стороны. В договоре о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, заключенном между оператором и бытовым потребителем, указывается в обязательном порядке разграничительный пункт и ответственность сторон. К договору о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, заключенному между оператором и небытовым потребителем, обязательно прилагается, как составная часть, акт установления разграничительного пункта.

42. В договоре о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации указывается в обязательном порядке:

- a) наименование оператора и потребителя, адрес места потребления, где предоставляется услуга, адрес оператора и потребителя, почтовый индекс, электронная почта, контактные номера телефонов/факсов, фискальные коды, банковские счета, должность, фамилия, имя лица, подписывающего договор, идентификационный код потребителя;
- b) предмет договора, уровни качества;
- c) намеченный объем поставки воды и/или намеченный объем приема сточных вод (за исключением бытовых потребителей);
- d) способ учета потребления воды и отвода сточных вод;
- e) разграничительный пункт;
- f) права и обязанности оператора и потребителя;
- g) средства получения информации о действующих тарифах;
- h) условия обслуживания и ограничения предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации, условия отключения и повторного подключения внутренних установок водоснабжения и канализации к публичной сети водоснабжения/канализации;
- i) срок действия договора, а также способ изменения, приостановления или расторжения договора;
- j) действия, которые следует предпринять в случае несоблюдения предусмотренных договором уровней качества предоставляемых услуг, способ и размер снижения платежей за предоставленные услуги в случае несоблюдения оператором установленных уровней качества предоставляемых услуг;
- k) способы разрешения споров, связанных с невыполнением или ненадлежащим выполнением условий договора, другие условия, оговоренные сторонами и не противоречащие законодательству.

Условия договора могут быть уточнены и дополнены в приложениях или дополнительных актах. В то же время договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации должен императивно содержать обязательные условия, указанные в приложении № 2 к настоящему Положению.

43. При заключении договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации с существующими потребителями или заявителями, потенциальными потребителями, для мест потребления, не отключенных от публичной системы водоснабжения и канализации, оператор обязан провести контроль водомера питьевой (технологической) воды и, при наличии, водомера сточных вод, отводимых в публичную канализационную систему, и наложенных пломб.

В результате контроля оператор составляет акт контроля водомера в двух экземплярах (по одному экземпляру для каждой стороны). Акт контроля водомера подписывается оператором и потребителем. В случае выявления недостатков, договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации заключается после ликвидации заявителем выявленных недостатков.

44. Оператор заключает с бытовым потребителем договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации на каждое отдельно взятое место потребления или, с письменного согласия бытового потребителя, договор на несколько мест потребления, указав данные о каждом месте потребления в приложении к договору. В случае заключения одного договора на несколько мест потребления, оператор указывает отдельно в счете-фактуре на оплату, передаваемом бытовому потребителю, сумму оплаты по каждому месту потребления.

45. Оператор заключает с небытовым потребителем один договор на несколько мест потребления, при условии указания специфики каждого места потребления в отдельном приложении к договору. Оператор обязан отдельно указывать в счете-фактуре на оплату, передаваемом небытовому потребителю, сумму оплаты по каждому месту потребления.

46. Оператор заключает договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и/или канализации с соблюдением следующих требований настоящего Положения:

а) в случае подключения/присоединения оператором внутренних установок заявителя к публичной системе водоснабжения и канализации, договор заключается в тот же день;

б) в других случаях – в течение не более 5 рабочих дней со дня получения заявления о заключении договора.

47. Оператор вправе отказать в заключении договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и/или канализации с заявителем в случае невыполнения заявителем условий настоящего Положения или при наличии у заявителя задолженностей по другим местам потребления, при этом отказ обосновывается в письменном виде. Оператор обязан заключить договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и/или канализации в сроки, предусмотренные настоящим Положением, в случае устранения заявителем причин, послуживших основанием для отказа оператора.

48. Заявитель вправе обжаловать отказ оператора от заключения договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и/или канализации, в соответствии с требованиями Закона о подаче петиций и настоящего Положения.

49. Потребитель, выступающий стороной договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и/или канализации, который осуществил отчуждение недвижимости – места потребления, обязан полностью внести оплату и погасить долги за публичную услугу водоснабжения и канализации, пени, если таковые предусмотрены договором, и на основании поданного оператору заявления расторгнуть договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и/или канализации на соответствующее место потребления.

50. Физическое или юридическое лицо, получившее на праве собственности объект недвижимости, который не был отключен от публичной системы водоснабжения и канализации, обязан обратиться к оператору для заключения договора о предоставлении

публичной услуги водоснабжения и/или канализации в течение 15 календарных дней со дня регистрации права собственности. В случае несоблюдения данного условия физическим или юридическим лицом, оператор вправе отключить место потребления, предупредив данное лицо уведомлением об отключении не менее чем за 5 календарных дней. Оператор вправе при этом потребовать от физического или юридического лица внесения оплаты за незаконное потребление (при установлении такового) с момента приобретения данным лицом права собственности на соответствующий объект недвижимости.

51. Оператор вправе отключить место потребления со дня расторжения договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и/или канализации для соответствующего места потребления, если другое лицо не обратилось за заключением нового договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и/или канализации для этого места потребления.

52. В случае смерти бытового потребителя, на период определения наследника(ов) недвижимости скончавшегося лица, поставщик по запросу одного из наследников заключит договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации с условием осуществления оплаты задолженностей для данного места потребления и предварительной оплаты за предоставляемую услугу, в размере, рассчитанном исходя из среднего потребления за последние три месяца. Если претендующее на наследство лицо или лица не выполняет (ют) данное требование, оператор вправе отключить внутренние установки водоснабжения и канализации от публичной системы водоснабжения.

53. В случае установления одного законного наследника недвижимого имущества умершего лица, наследник оплачивает имеющиеся долги за публичную услугу водоснабжения и канализации, и заключает новый договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации. Если наследник отказывается оплатить данные долги и заключить договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, оператор вправе отключить внутренние установки водоснабжения и канализации от публичной системы водоснабжения и канализации.

54. При существовании нескольких наследников недвижимого имущества умершего лица, они оплачивают имеющиеся долги за публичную услугу водоснабжения и канализации, а один из них, с письменного согласия остальных наследников, заключает от своего имени договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации. При невыполнении наследниками данного требования, оператор вправе отключить внутренние установки водоснабжения и канализации от публичной системы водоснабжения и канализации.

55. В случае жилых помещений в общежитиях, где санитарный узел предусмотрен для общего пользования жильцов соответствующего этажа, договор заключается лишь с управляющим жилым фондом или, при отсутствии управляющего, с назначенным жильцами лицом, с указанием потребностей всех жильцов многоквартирного дома.

56. В случае, когда физическое лицо – индивидуальный предприниматель или юридическое лицо – потребитель меняет свое наименование, адрес, фискальный код, банковский счет, соответствующий потребитель обязан представить оператору в течение 10 рабочих дней необходимые подтверждающие документы для внесения изменений в договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации.

57. При изменении назначения жилплощади, собственник недвижимого имущества обязан обратиться к оператору за заключением нового договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации в течение 15 календарных дней. В этом случае оператор вправе выдать потребителю, при необходимости, новое уведомление о подключении внутренних канализационных установок.

58. В случае частичного использования жилплощади бытовым потребителем в иных целях, бытовой потребитель обязан установить отдельный водомер для учета объема потребления воды в этой части объекта недвижимости. Для этого он подает письменное заявление оператору, который выдает потребителю, в течение 15 календарных дней,

условия установки водомера для учета объемов воды, израсходованных на небытовые цели. После установки и опломбирования соответствующего водомера, оператор и потребитель заключают договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации для предоставления публичной услуги соответствующему объекту недвижимости.

59. Изменение расхода воды может быть запрошено потребителем путем подачи письменного заявления оператору. Оператор обязан письменно ответить на просьбу об изменении расхода воды в течение 15 календарных дней с момента регистрации соответствующего заявления.

60. Потребитель, выступающий стороной договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, вправе потребовать в письменном виде приостановления договора и временного приостановления предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации, путем отключения от публичной системы водоснабжения и канализации, на срок не менее трех месяцев. Данное заявление подается оператору не менее чем за 7 календарных дней до запрошенной даты приостановления договора, за исключением случаев, когда договором о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации предусмотрен другой срок. Оператор принимает просьбу, а потребитель полностью оплачивает предоставленную услугу и начисленные пени в соответствии с условиями договора, до даты временного приостановления публичной услуги водоснабжения и канализации, а также тариф за отключение.

61. В случае отключения внутренних установок водоснабжения и канализации потребителя от публичной системы водоснабжения и канализации, согласно пункту 140 настоящего Положения, оператор вправе приостановить договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации на 30 календарных дней со дня отключения. Если за этот период потребитель не устраняет причины отключения внутренних установок водоснабжения и канализации и не обращается за их повторным подключением к публичной системе водоснабжения и канализации, оператор вправе расторгнуть в одностороннем порядке договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации.

62. Договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, заключенный между оператором и потребителем на неопределенный срок, действует до его расторжения в соответствии с требованиями настоящего Положения и условиями договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации. В случае, когда договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации заключен между оператором и потребителем на определенный срок, оператор предупреждает потребителя об одностороннем расторжении договора не менее чем за 15 календарных дней до даты расторжения. При необходимости оператор обязан вернуть долги перед потребителем не позднее даты расторжения договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации.

63. Оператор не вправе требовать от заявителя, потребителя каких-либо платежей за заключение, изменение, продление, приостановление или расторжение договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации.

Часть 5

Права и обязанности сторон

64. Права потребителя по отношению к оператору:

а) пользоваться публичной услугой водоснабжения и канализации на условиях, установленных в договоре о предоставлении данной услуги, Законе о публичной услуге водоснабжения и канализации и настоящем Положении;

б) лично присутствовать или четко назначить лицо, которое будет присутствовать при снятии показаний водомера, при проведении экспертной метрологической поверки, проверки целостности водомера и наложенных на него пломб, а также при отключении

своих внутренних установок водоснабжения и канализации в случаях, предусмотренных Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации и настоящим Положением;

с) заблаговременно получать от оператора информацию об установленном в населенном пункте режиме подачи воды, в том числе об ограничениях или перерывах в предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, в порядке, предусмотренном Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации и настоящим Положением;

d) инициировать внесение изменений и дополнений в договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации и/или в приложения к нему посредством дополнительных соглашений, в том числе в случае появления новых требований в Законе о публичной услуге водоснабжения и канализации и настоящем Положении;

e) отказаться (окончательно или временно) от услуг оператора в порядке, установленном Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации, настоящим Положением и договором о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации;

f) получать по требованию информацию о действующих тарифах и качестве воды, об объеме потребления воды, начисленных и уплаченных платежах и пенях;

g) получать ответ на адресованные оператору петиции и жалобы в порядке и сроки, установленные Законом о подаче петиций;

h) требовать возмещения ущерба, причиненного по вине оператора, в соответствии с Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации, Гражданским кодексом и настоящим Положением;

i) осуществлять иные права, установленные в Законе о публичной услуге водоснабжения и канализации, Гражданском кодексе, Законе о защите прав потребителей и настоящем Положении;

j) на прекращение предоставления услуги на определенный срок и приостановление договора на срок не менее 3 месяцев;

k) на заключение, изменение, продление, приостановление или расторжение договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации в соответствии с Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации и настоящим Положением;

l) проверять и устанавливать соблюдение оператором условий договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации;

m) пользоваться доступом к водомеру, если он установлен на собственности оператора;

n) на выдачу оператором нового уведомления о подключении/присоединении при необходимости увеличения расхода воды;

o) на возмещение со стороны оператора за несоблюдение параметров качества публичной услуги водоснабжения и канализации;

p) пользоваться доступом к круглосуточной телефонной службе оператора, номер телефона которой указывается в обязательном порядке в договоре и счете-фактуре.

65. Обязанности потребителя:

a) соблюдать положения заключенного договора, положения Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации и требования настоящего Положения;

b) предоставлять оператору данные и документы, необходимые для заключения, перезаключения или изменения договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации;

с) эксплуатировать и содержать в хорошем состоянии внутренние установки водоснабжения и канализации, находящиеся в его управлении, в соответствии с нормативно-техническими документами, своевременно устранять аварии и утечку воды в собственных сетях;

d) обеспечивать целостность водомеров и наложенных на них пломб, в том числе предпринимать меры по защите водомера от замерзания;

e) предоставить доступ персонала оператора, при предъявлении соответствующего удостоверения, для снятия показаний водомера, демонтажа водомера и его представления к метрологической поверке, для проверки целостности водомера и целостности, наложенных на него пломб, а также для отключения своих внутренних установок водоснабжения и канализации в случаях, предусмотренных Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации и настоящим Положением;

f) обеспечивать доступ персонала оператора, при предъявлении соответствующего удостоверения, к контрольным колодцам для отбора проб, к публичным сетям водоснабжения, расположенным на территории потребителя, для осуществления аварийных работ и реконструкции;

g) оплачивать в установленные сроки счета-фактуры за публичную услугу водоснабжения и канализации;

h) использовать воду рационально и без обмана;

i) не осуществлять несанкционированные подключения к публичной системе водоснабжения и канализации;

j) не сбрасывать в публичную канализационную систему вещества, запрещенные действующими нормативными актами и способные вызвать аварию в публичной канализационной сети или ухудшить функционирование установок по очистке сточных вод, и не допускать сброса сточных вод с концентрацией загрязняющих веществ, превышающей максимально допустимую концентрацию загрязняющих веществ в сточных водах;

k) сохранять чистоту и содержать в надлежащем состоянии расположенный на его собственности смотровой колодец, в котором установлен водомер;

l) выполнять работы по обслуживанию и ремонту находящихся в его пользовании внутренних установок водоснабжения и канализации, возложенные на него в соответствии с Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации, с целью недопущения утечки воды или в случае ненадлежащего функционирования установок с целью недопущения создания опасности для здоровья населения;

m) уведомлять оператора в течение 7 рабочих дней обо всех случаях отчуждения своего объекта недвижимости и внутренних установок водоснабжения и канализации, а также об изменении других данных, указанных в договоре о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации;

n) возмещать оператору ущерб, причиненный вследствие повреждения публичной системы водоснабжения и канализации, вследствие отведения в публичные канализационные сети запрещенных к сбросу загрязняющих веществ и сточных вод с содержанием загрязняющих веществ, превышающим максимально допустимые концентрации загрязняющих веществ в сточных водах, а также в других случаях, предусмотренных законом;

o) немедленно уведомлять оператора в случае выявления неисправности водомера или повреждения наложенных пломб;

p) расторгнуть договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, если он не нуждается в данных услугах, полностью внести оператору оплату за предоставленные услуги и пени, начисленные в соответствии с условиями договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации;

q) присутствовать или назначить представителя при осуществлении контроля водомера и наложенных пломб;

r) не разрешать другим лицам вмешиваться в водомер или в установки оператора, расположенные на собственности потребителя;

s) запрашивать у оператора условия отдельного учета воды, расходуемой на другие цели, чем цели, которые указаны в договоре о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, в соответствии с настоящим Положением;

- t) назначать приказом и представлять оператору фамилии лиц, ответственных за отбор проб сбрасываемых сточных вод и за подписание соответствующих актов (небытовой потребитель);
- u) участвовать в отборе оператором проб сточных вод и подписывать соответствующие акты (небытовой потребитель);
- v) соблюдать условия сброса сточных вод и не сбрасывать в публичную канализационную систему запрещенные к сбросу вещества, которые могут вызвать аварии в сетях или ухудшить функционирование очистных сооружений (небытовой потребитель);
- w) немедленно уведомлять оператора о любых неполадках в технологическом процессе, которые могут привести к нарушению обычного режима работы публичных сетей и очистных сооружений или их поломке (небытовой потребитель);
- x) содержать в нормальных условиях контрольный колодец для проверки качества сбрасываемых сточных вод.

66. Обязанности оператора по отношению к потребителям:

- a) обеспечить предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации всем потребителям, находящимся на территории, в рамках которой он был авторизован, с соблюдением требований Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации и настоящего Положения;
- b) предоставлять публичную услугу водоснабжения и канализации в разрешенных местах, с учетом разграничительных пунктов сетей и установок, на основе заключенного с потребителем договора;
- c) соблюдать договорные обязательства;
- d) обеспечивать функционирование публичных систем водоснабжения и канализации согласно предусмотренным проектами параметрам;
- e) соблюдать установленные Агентством показатели качества публичной услуги водоснабжения и канализации;
- f) обеспечивать непрерывность предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации на разграничительном пункте сетей по физическим и качественным параметрам;
- g) выдавать уведомления о подключении/присоединении к публичной системе водоснабжения и канализации в срок, не превышающий 20 календарных дней со дня подачи заявления и представления необходимых документов, указанных в настоящем Положении;
- h) информировать потребителей не менее чем за 3 рабочих дня до перерыва через средства массовой информации, официальную веб-страницу и/или путем размещения объявлений, в том числе в подъездах многоквартирных жилых домов, о любом плановом перерыве в водоснабжении и/или приеме сточных вод в случае плановых работ по реконструкции, модернизации, ремонту, подключению и т.д.;
- i) принимать меры по устранению неисправностей, возникших в его сетях, в сроки, установленные Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации и настоящим Положением;
- j) осуществлять обслуживание и эксплуатацию водопроводных вводов и канализационных выпусков, через которые предоставляется публичная услуга водоснабжения и канализации, до разграничительного пункта;
- k) осуществлять установку, ремонт, замену и метрологическую поверку водомеров для предоставляемых услуг, в соответствии с требованиями Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации и настоящего Положения, и информировать потребителей через средства массовой информации о мерах, которые следует выполнять для защиты водомеров от замерзания в случае, когда ожидаются низкие температуры атмосферного воздуха;
- l) не допускать дискриминации потребителей, исчислять плату за предоставленную услугу на основе утвержденных тарифов и показаний водомеров, а в случае их отсутствия – на время периодической метрологической поверки или выхода из строя по причинам,

которые не могут быть вменены в вину потребителю, – рассчитывать плату за объем потребления воды исходя из зарегистрированного среднемесячного объема за последние три месяца до поверки (повреждения). В случае, когда водомер не установлен, объем потребления воды рассчитывается в соответствии с утвержденными в установленном порядке нормами потребления, согласно требованиям действующих нормативных актов;

m) информировать потребителей о предоставляемой услуге, в том числе о возможных рисках, качестве услуги, качественных и количественных условиях отвода сточных вод, изменениях тарифа;

n) вернуть или пересчитать потребителям неверно выставленные в счетах-фактурах суммы и выплатить им возмещение за причиненный по вине оператора ущерб, в соответствии с Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации, Гражданским кодексом и настоящим Положением;

o) возмещать в предусмотренном законом порядке собственникам, находящимся по соседству с публичными системами водоснабжения и канализации, ущерб, причиненный в результате вмешательств по технологическому переоснащению, ремонту, ревизии или в случае аварий, и вернуть пострадавшие участки в их исходное состояние. Собственнику участка, пострадавшему в результате осуществления права сервитута, выплачивается возмещение за причиненный ущерб;

p) повторно подключать внутренние установки водоснабжения и канализации потребителя к публичной системе водоснабжения и канализации, согласно пункту 153 настоящего Положения, и возобновлять предоставление публичных услуг;

q) ежемесячно выставлять потребителю счет-фактуру, выписанный на основе показаний водомера или на основе норм потребления, в случае, когда водомер не установлен, для оплаты предоставленных услуг по действующим тарифам не менее чем за 10 календарных дней до истечения указанного в счете-фактуре предельного срока оплаты;

r) определять потребление воды и объем сточных вод при отсутствии водомера согласно требованиям пункта 104 настоящего Положения;

s) представлять по требованию потребителя информацию о прежнем объеме потребления воды, о начисленных и уплаченных платежах и пенях. Оператор в обязательном порядке представляет потребителю расчет объема воды и объема сточных вод в случае незаконного потребления;

t) отвечать на письменные жалобы потребителя в сроки, установленные Законом о подаче петиций;

u) возмещать причиненный потребителю ущерб в случае, когда доказана вина оператора;

v) вернуть накопленные долги перед потребителем до даты приостановления или расторжения договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации;

w) информировать потребителей и заявителей о способах решения поднятых ими проблем;

x) обеспечивать получение от потребителей, в том числе через банки, почтовые отделения или свои территориальные офисы, в срок, предусмотренный в настоящем Положении, платежи за публичную услугу водоснабжения и канализации;

y) обеспечивать потребителям доступ к круглосуточной телефонной службе, номер телефона которой обязательно указывается в договоре и счете-фактуре;

z) осуществлять снятие показаний водомера, контроль водомера и наложенных пломб только в присутствии потребителя или его представителя.

67. Права оператора по отношению к потребителям:

a) начислять потребителям пени за неоплату предоставленной публичной услуги водоснабжения и канализации в срок, установленный в счете-фактуре на оплату;

b) иметь доступ к водомерам потребителей, с которыми он заключил договора на предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации, к контрольным колодцам сточных вод, установкам, расположенным на собственности потребителя, для снятия

показаний водомеров, отбора проб для определения качества сточных вод, представления водомеров к метрологической поверке и для проверки целостности водомеров и целостности наложенных на них пломб, а также для отключения внутренних установок водоснабжения и канализации потребителей в случаях, предусмотренных Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации и настоящим Положением. Доступ осуществляется только в присутствии потребителей или их представителей;

с) ограничивать или прерывать предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации в случаях, предусмотренных Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации и настоящим Положением;

д) отключать внутренние установки водоснабжения и канализации в случаях, предусмотренных пунктом 140 настоящего Положения;

е) отказать в подключении/присоединении внутренних установок новых потребителей к публичным сетям водоснабжения и/или канализации с предварительным уведомлением их об этом в случае отсутствия у оператора производственных мощностей. Отказ должен быть мотивированным и надлежащим образом, обоснованным;

ф) составлять акт выявления незаконного потребления и производить перерасчет объема потребления воды и объема сточных вод согласно условиям пунктов 125-128 настоящего Положения;

г) исправлять ошибочный счет-фактуру, согласно пунктам 122-124 настоящего Положения;

h) требовать от потребителя предоплаты в предусмотренных Положением случаях;

і) осуществлять в любой момент, без предупреждения, при участии небытового потребителя или назначенного им представителя, проверку качества сточных вод, сбрасываемых потребителем в публичную канализационную систему, а также их максимальных расходов;

ј) включать в счет-фактуру собственников/арендаторов территорий стока ливневых вод, при выявлении несанкционированного сброса ливневых вод в публичную канализационную систему, объем сброса, исчисленный согласно нормативным актам, с применением тарифа на канализационную услугу, и устранять неразрешенные подключения за их счет;

к) участвовать в экспертной метрологической поверке водомера, научно-техническом исследовании в специализированных учреждениях в случае предполагаемого повреждения водомера, вмешательства в водомер или нарушения пломб оператора.

Часть 6

Учет объемов воды, поставленной потребителям, и объемов сточных вод, отведенных в публичную канализационную систему

68. Объем воды, поставленной потребителю, определяется на основе показаний водомера питьевой или технологической воды. Объем сточных вод, отведенных в публичную канализационную систему и принятых оператором, определяется на основе показаний водомера по учету сточных вод, а при его отсутствии объем сточных вод определяется по показаниям водомера питьевой или технологической воды.

69. Каждое место потребления оснащается в обязательном порядке водомером, легализованным на территории Республики Молдова, включенным в Государственный реестр средств измерений Республики Молдова, адекватным и прошедшим метрологическую поверку.

70. Не допускается предоставление публичной услуги снабжения питьевой и технологической водой новым потребителям без установки соответствующих водомеров. Не является обязательной установка водомеров для учета объемов сточных вод.

71. Конкретный вид водомера, параметры и технические характеристики водомера, подлежащего установке у потребителя, выбираются оператором согласно моделям, утвержденным и включенным в Государственный реестр средств измерений Республики Молдова, и предусматриваются в уведомлении о подключении/присоединении и договоре, заключенном между потребителем и оператором.

72. Приобретение, установка, эксплуатация, обслуживание, ремонт, замена и метрологическая поверка водомеров осуществляются:

a) в многоквартирных и частных жилых домах – оператором за счет финансовых средств, предусмотренных в тарифах на публичную услугу водоснабжения и канализации, рассчитанных в соответствии с Методологией определения, утверждения и применения тарифов на публичную услугу водоснабжения, канализации и очистки сточных вод;

b) в квартирах многоквартирных жилых домов – оператором путем применения отдельного тарифа в случае, когда предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации осуществляется на основе договоров, заключенных оператором с каждым собственником/нанимателем квартиры в отдельности;

c) в квартирах многоквартирных жилых домов – собственниками квартир в порядке, установленном управляющим жилым домом, в случае, когда предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации осуществляется на основе договоров, заключенных оператором с управляющим многоквартирным жилым домом;

d) у небытовых потребителей – согласно условиям договора, заключенного между потребителем и оператором, на финансовые средства небытового потребителя.

73. Оператор обязан информировать заявителя, потенциального потребителя, о технических параметрах и характеристиках подлежащих установке водомеров, а также о типах водомеров, легализованных на территории Республики Молдова центральным органом метрологии.

74. Оператор принимает к установке лишь водомеры, прошедшие метрологическую поверку и легализованные на территории Республики Молдова. Оператор обязан отказать в установке водомера, приобретенного заявителем, потенциальным потребителем, если тип, технические параметры и характеристики водомера не соответствуют тем, которые указаны в уведомлении о подключении/присоединении.

75. Установка водомеров осуществляется согласно требованиям Молдавского стандарта SM SR EN 14154-2+A1: 2010 «Водомеры. Часть 2: Установка и условия эксплуатации».

76. После установки водомер пломбируется персоналом оператора в обязательном присутствии потребителя, с составлением протокола сдачи в эксплуатацию водомера в двух экземплярах. Форма протокола сдачи в эксплуатацию водомера разрабатывается оператором по образцу, установленному в приложении № 3 к настоящему Положению. В протоколе указываются дата установки, тип и номер водомера, место его установки, фамилия или наименование потребителя, наименование оператора, исходные показания водомера, номер пломб, другие сведения. Нить пломбы оператора должна быть медной или из другого некорродирующего металла.

77. Оператор вправе предпринимать адекватные меры по предупреждению или исключению вмешательств в работу водомера. Данные меры указываются в обязательном порядке в протоколе сдачи в эксплуатацию водомера или в акте контроля водомера, составленном в обязательном присутствии потребителя. Оператор обязательно информирует потребителя об этом и о последствиях, которые могут наступить в случае вмешательства потребителя в работу водомера.

78. Запрещены любая форма вмешательства потребителя в водомер и наложенные на него пломбы или в другие установки оператора, а также блокирование доступа к ним персоналу оператору.

79. Потребитель или лицо, ответственное за целостность водомера, обязано немедленно уведомлять оператора, как только обнаружит повреждение водомера или нарушение целостности пломб оператора.

80. Персонал оператора обязан предъявлять потребителю служебное удостоверение и сообщать о цели визита при запросе доступа на собственность потребителя с целью контроля водомера, для снятия показаний водомера, для осмотра водопроводного ввода, для выполнения работ на установках, находящихся в собственности оператора и расположенных на собственности потребителя, или с целью отключения от публичной системы водоснабжения и канализации внутренних установок водоснабжения и канализации потребителя, согласно требованиям настоящего Положения. В указанных случаях потребитель обязан немедленно и безусловно обеспечить доступ персонала оператора к водомеру и соответствующим установкам. В случае отказа оператор вправе применить условия подпункта б) пункта 140 настоящего Положения. Персонал оператора и потребитель вправе определить по взаимному согласию время проведения вышеуказанных мероприятий.

81. В случае замены водомера и/или демонтажа водомера для периодической метрологической поверки у бытовых потребителей оператор информирует бытовых потребителей о дате и промежутке времени, в пределах которого будут выполнены работы по демонтажу, по замене водомера, однако этот промежуток времени не должен превышать 4 часов.

82. Снятие показаний водомера в целях фактурирования предоставленной публичной услуги осуществляется оператором ежемесячно, а данные водомера указываются в счете-фактуре на оплату. Оператор несет ответственность за снятие показаний водометров у потребителей, с которыми у него заключены договоры о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации. Оператор вправе требовать от потребителей доступа к водомеру для снятия показаний водомера и для контроля водомера в любое время дня, в промежутке 8.00-20.00, а потребитель обязан предоставить оператору безусловный доступ к водомеру. В случае, когда у оператора нет доступа к водомеру для снятия его показаний, он вправе указать в счете-фактуре на оплату за соответствующий месяц оценочный объем потребления, на уровне среднего объема потребления за предыдущий период с последующим перерасчетом, исходя из фактических показаний водомера. Контроль водомера и наложенных пломб осуществляется оператором исходя из потребности в присутствии потребителя или его представителя, в том числе членов семьи бытового потребителя, достигших совершеннолетия, проживающих вместе с ним, с составлением акта контроля в двух экземплярах, по одному для каждой из сторон. Акт контроля должен быть подписан потребителям.

83. Персонал оператора не вправе проводить контроль водомера в отсутствие потребителя или его представителя, кроме случая, когда потребитель отказывается участвовать в контроле водомера. Персонал оператора обязан осмотреть целостность водомера и наложенных пломб, не повреждая или не снимая их. В случае, когда персонал оператора обнаруживает повреждение водомера и/или нарушение пломб оператора, он показывает соответствующие нарушения потребителю. Персонал оператора вправе также проверить целостность водопроводного ввода. В результате контроля водомера и наложенных пломб и после проверки целостности водопроводного ввода персонал оператора обязан составить акт контроля в двух экземплярах, по одному для каждой из сторон. Акт контроля подписывается потребителем.

84. В случае отказа потребителя или его представителя от участия в контроле водомера персонал оператора осуществляет контроль в его отсутствие, составляя акт контроля водомера, в котором указывается факт отказа. Акт контроля водомера, подписанный персоналом оператора, вручается потребителю, а в случае отказа потребителя от получения составленного акта он направляется потребителю по почте.

85. В случае выявления незаконного потребления, персонал оператора обязан продемонстрировать это потребителю и составить акт выявления незаконного потребления согласно приложению № 4 к настоящему Положению в двух экземплярах, по одному для каждой из сторон. Персонал оператора указывает в акте в обязательном порядке, каким способом потребитель осуществлял незаконное потребление.

86. Акт выявления незаконного потребления подписывается персоналом оператора и потребителем или его представителем. В случае отказа потребителя или его представителя от подписания акта выявления незаконного потребления персонал оператора указывает в акте факт и причины отказа. В случае несанкционированного подключения внутренних установок водоснабжения и канализации к публичной системе водоснабжения и канализации или в случае потребления воды в обход водомера персонал оператора устраняет установленные нарушения и сохраняет соответствующие доказательства.

87. Персонал оператора вправе в присутствии потребителя снять водомер для его представления в учреждение, которое проводит научно-техническое исследование, в случае предположения, что данный водомер поврежден, что в него совершено вмешательство или пломбы оператора нарушены. Персонал оператора обязан составить акт демонтажа в двух экземплярах, по одному для каждой из сторон. В акте демонтажа указываются в обязательном порядке номер и показания водомера, номера наложенных на водомер пломб оператора, а также причина демонтажа. Персонал оператора упаковывает водомер и/или наложенные пломбы в собственный пакет, пломбирует пакет и предъявляет водомер в тот же день вместе с потребителем на научно-техническое исследование или вручает упакованный и опломбированный водомер потребителю для его предъявления на научно-техническое исследование в течение 7 календарных дней. Потребитель не вправе снять пломбы с пакета, в который помещен водомер и/или наложенные пломбы.

Учреждение, в котором должно быть проведено научно-техническое исследование, выбирается потребителем.

До проведения научно-технического исследования потребитель вправе обратиться за проведением экспертной метрологической поверки водомера, при этом расходы на экспертную метрологическую поверку оплачиваются потребителем. Оператор обязательно информирует об этом потребителя. В этом случае потребитель представляет водомер в учреждение, которое должно провести научно-техническое исследование, в течение 5 рабочих дней после составления отчета об экспертной метрологической поверке.

88. Оператор и потребитель вправе обращаться за проведением повторного научно-технического исследования.

После проведения научно-технического исследования оператор или потребитель при необходимости обязан представить второму в течение 10 календарных дней водомер и/или пломбы и отчет о научно-техническом исследовании водомера и/или наложенных на водомер пломб оператора.

89. В случае, когда потребитель не предъявляет опломбированный водомер и/или наложенные на водомер пломбы на научно-техническое исследование или установлено нарушение или снятие пломб, наложенных на пакет, в который был упакован водомер, оператор вправе применить к потребителю условия пункта 125 настоящего Положения.

В случае разрушения, хищения или утери водомера и/или наложенных на него пломб после их передачи оператором потребителю оператор вправе применить условия пункта 125 настоящего Положения.

90. Расходы на проведение научно-технического исследования оплачиваются стороной, которая его инициировала.

91. Запрещается оператору применять условия пункта 125 настоящего Положения в случае, когда не был установлен способ, которым потребитель совершал незаконное потребление. Основанием для установления незаконного потребления служат выводы отчета научно-технического исследования, выводы отчета об экспертной метрологической поверке и результаты рассмотрения оператором других факторов.

92. Решение о незаконном потреблении принимается оператором в срок не более 20 календарных дней со дня составления акта выявления незаконного потребления и/или выводов отчета научно-технического исследования, выводов отчета об экспертной метрологической поверке. Если оператором установлено, что потребитель не совершал незаконного потребления, оператор информирует об этом соответствующего потребителя.

93. В случае, когда оператором установлено незаконное пользование потребителем публичной услугой водоснабжения и канализации, оператор выносит обоснованное решение с указанием обстоятельств и причин, на основании которого оно принято. Оператор обязан указать в решении право потребителя на обжалование решения в случае несогласия, а также срок обжалования. После принятия решения оператор выписывает счет-фактуру за незаконное потребление.

94. Решение оператора о незаконном потреблении потребителем, а также выписанный на его основе счет-фактура направляются соответствующему потребителю в течение не более 5 календарных дней после принятия решения.

95. Решение оператора о незаконном потреблении потребителем может быть обжаловано потребителем в судебную инстанцию в соответствии с Законом об административном суде. В случае, когда в соответствии с Законом об административном суде судебная инстанция постановляет отменить решение, оператор обязан аннулировать счет-фактуру за незаконное потребление, выписанную на основе данного решения.

96. В случае, когда потребитель уведомляет оператора, согласно пункту 79 настоящего Положения, о повреждении водомера и/или о нарушении пломб оператора, это не квалифицируется как незаконное потребление потребителем, если соответствующее нарушение не доказано в ходе рассмотрения.

97. Демонтаж установленных на вводах/выпусках водомеров осуществляется оператором или потребителем после предварительного письменного согласования с оператором. Расходы на демонтаж, повторную установку водомера оператором по требованию потребителя полностью оплачиваются потребителем. Заявление о демонтаже или повторной установке водомера подается потребителем в офис оператора. В случае демонтажа водомера для проведения периодической или экспертной метрологической поверки, для проведения научно-технического исследования не приостанавливается предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации.

98. Потребитель оплачивает расходы на ремонт, демонтаж, метрологическую поверку и повторную установку поврежденного водомера или его замену, а также обязан оплатить стоимость пересчитанного потребления воды и/или пересчитанного объема сточных вод, если повреждение водомера произошло по его вине.

99. Водомеры, установленные у потребителей или у оператора и используемые для фактурирования, должны проходить метрологическую поверку в законные сроки, установленные в Официальном перечне средств измерений, подлежащих обязательному государственному метрологическому контролю, утвержденном Постановлением Службы стандартизации и метрологии № 1445-М от 4 января 2004 г., и только в авторизованных метрологических лабораториях. В случае отрицательных результатов метрологических проверок водомер заменяется или ремонтируется.

100. Оператор и потребитель или их представители вправе присутствовать при метрологической поверке водомера. Акт результатов метрологической поверки предоставляется оператору и потребителю.

101. Оператор и потребитель могут инициировать проведение экспертной метрологической поверки водомера в случае жалоб одной из сторон. Оплата экспертной метрологической поверки осуществляется стороной, которая ее инициировала. Если в результате экспертной метрологической поверки жалоба подтверждается, оператор проводит перерасчеты в соответствии с пунктами 108 и 109 настоящего Положения. Потребитель оплачивает расходы на экспертную метрологическую поверку только в случае, когда его жалоба не находит подтверждения.

102. Демонтаж водомера для проведения экспертной метрологической поверки по запросу потребителя осуществляется оператором в течение не более 5 календарных дней со дня регистрации соответствующего заявления. Оператор обязан довести до сведения бытового потребителя обязанность оплаты бытовым потребителем тарифа за демонтаж, повторную установку водомера и за экспертную метрологическую поверку, если в результате запрошенной бытовым потребителем экспертной метрологической поверки доказано, что водомер работает в пределах допустимой погрешности.

103. При демонтаже водомера для экспертной метрологической поверки по запросу потребителя персонал оператора составляет акт демонтажа водомера в 2 экземплярах (по одному экземпляру для каждой стороны), указав в нем номер водомера и пломб, показания водомера, а также причины демонтажа. Водомер упаковывается, пломбируется оператором и вручается потребителю для предъявления в течение 7 календарных дней на экспертную метрологическую поверку, в независимую метрологическую лабораторию, владеющую соответствующим разрешением, выданным согласно закону. Потребитель обязан представить оператору выводы экспертной метрологической поверки и водомер в течение 7 календарных дней со дня получения данных выводов.

104. При отсутствии водомера (водомер не установлен) объем потребления воды рассчитывается согласно утвержденным в установленном порядке нормам потребления, согласно действующим нормативным актам. При отсутствии водомера сточных вод объем отвода сточных вод считается равным объему расхода воды. В случае прекращения водоснабжения на срок, превышающий три дня подряд, и отсутствия водомеров объем поставленной воды определяется с учетом фактического срока предоставления услуг. Перерывы водоснабжения регистрируются в установленном порядке.

105. В случае, когда водомер установлен в пределах собственности оператора, ответственность за целостность водомера и наложенных оператором пломб возлагается на оператора. Оператор обязан обеспечить, по запросу, доступ потребителя к водомеру. В этом случае потребитель вправе наложить на водомер свою пломбу.

106. В случае, когда водомер, установленный у бытового потребителя или на вводе многоквартирного жилого дома, поврежден не по вине потребителя, оператор восстанавливает учет объема питьевой воды в течение 15 календарных дней со дня демонтажа водомера путем ремонта водомера или его замены. Небытовые потребители восстанавливают учет объема питьевой воды, технологической воды, сточных вод в течение 15 календарных дней путем ремонта водомера или его замены. Оператор и потребитель по взаимному согласию могут продлить срок восстановления учета на 10 календарных дней.

107. В случае хищения или повреждения водомера по вине потребителя он обязан немедленно известить оператора. В этих случаях потребитель оплачивает расходы на ремонт, установку или замену водомера. Восстановление учета потребления воды производится в течение не позднее 1 месяца со дня документальной регистрации хищения или повреждения водомера. При неподчинении потребителя данному требованию оператор вправе применить пункт 111 настоящего Положения.

108. В случае, когда водомер поврежден не по вине потребителя, демонтируется для ремонта или был снят для периодической или экспертной метрологической поверки, объем потребления воды/объем сточных вод, отведенных за время отсутствия водомера, рассчитывается исходя из среднемесячного объема воды, зарегистрированного за последние 3 месяца до поверки (повреждения).

109. Если водомер, который необходимо демонтировать для ремонта или метрологической поверки, работал менее 3 месяцев, но не менее одного месяца, среднемесячный объем воды определяется по средним показаниям за весь период его работы, а если этот период короче месяца, объемы определяются согласно нормам потребления.

110. В случае, когда потребитель, который был извещен о дате визита оператора, не разрешает персоналу оператора при предъявлении удостоверения доступ для осуществления контроля водомера в промежутке времени с 8.00 до 20.00, персонал оператора составляет акт отказа в доступе, который вручается или отправляется потребителю по почте, в котором обязательно указывается дата следующего визита для контроля водомера. Если и при повторном визите потребитель не разрешает доступ к водомеру, оператор отключает внутренние установки водоснабжения и канализации потребителя от публичной системы водоснабжения и канализации согласно условиям подпункта б) пункта 140 настоящего Положения.

111. В случае хищения или повреждения водомера по вине потребителя потребление воды определяется в зависимости от сечения ввода, скорости движения воды, времени после последнего снятия показаний водомера и до даты повторного установления другого водомера или ремонта поврежденного водомера.

112. При невыполнении небытовым потребителем обоснованного предписания оператора, переданного потребителю не менее чем за 30 календарных дней, об установке/повторной установке водомеров, адекватных расходу, в том числе сезонному, оператор пересчитывает объем поставленной воды, объем сточных вод, отведенных в публичную канализационную систему, и период времени со дня истечения срока, указанного в предписании оператора, и до даты установки адекватных расходу водомеров.

113. При наличии у потребителя водопроводных сетей для пожаротушения, подключенных к публичной сети водоснабжения без установки водомера, снятие пломб с пожарных гидрантов и других противопожарных установок допускается только в случае пожара с уведомлением оператора. После использования водопроводных сетей для пожаротушения потребитель обязан предъявить оператору в течение дня акт снятия пломб с противопожарных устройств и арматуры, опломбированных оператором, и время их использования, согласованное с организацией, выполнившей работы по тушению пожара.

Испытание водопроводных сетей для пожаротушения потребителя осуществляется только с письменным уведомлением оператора о сроках и продолжительности работ. После проведения испытания водопроводных сетей для пожаротушения потребитель составляет с оператором протокол о фактическом времени использования противопожарных устройств.

Указанные протоколы служат основанием для повторного опломбирования пожарных гидрантов и других противопожарных установок, а также для расчета объемов воды, дополнительно оплачиваемых потребителем. При несоблюдении данных требований потребителем объем расходы воды за период снятия пломб с гидрантов и других противопожарных установок определяется оператором в зависимости от сечения ввода, скорости движения воды и периода времени до опломбирования гидрантов и других противопожарных установок.

Часть 7

Фактурирование и оплата публичной услуги водоснабжения и канализации

114. Оплата публичной услуги водоснабжения и канализации осуществляется на основе счета-фактуры, ежемесячно выписываемой оператором и вручаемой потребителю или отправленной по почте.

115. Счета-фактуры выписываются на основе показаний водомера или, при необходимости, норм потребления и тарифов, утвержденных органами местного публичного управления или Агентством, с соблюдением требований настоящего Положения, в том числе при выписке счетов-фактур на предоплату.

116. В многоквартирных жилых домах, в которых договоры о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации заключены с управляющим многоквартирного жилого дома, фактурирование этой услуги осуществляется на основе

утвержденных тарифов на предоставление этой услуги в многоквартирном жилом доме и объема воды, зарегистрированного общим счетчиком, установленным на водопроводном вводе многоквартирного жилого дома, с распределением в полном объеме зарегистрированного объема воды по квартирам. Поквартирное распределение объема воды, зарегистрированного на общем счетчике, установленном на водопроводном вводе многоквартирного жилого дома, осуществляется на основе показаний водомеров, установленных в квартирах собственниками/нанимателями, или при отсутствии водомеров согласно применяемым нормам потребления. Объем, зарегистрированный счетчиком на водопроводном вводе многоквартирного жилого дома, но не распределенный исходя из показаний индивидуальных водомеров/применяемых норм потребления, распределяется дополнительно по каждой квартире пропорционально объему потребления, зарегистрированному водомерами, установленными в квартире, и согласно нормам потребления при отсутствии водомеров.

117. В многоквартирных жилых домах, в которых предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации осуществляется на основе договоров, заключенных между оператором и каждым собственником /квартиросъемщиком в отдельности, фактурирование услуги осуществляется на основе показаний индивидуальных водомеров, установленных в квартирах, и утвержденных тарифов на предоставление этой услуги бытовым потребителям – собственникам/нанимателям.

118. В случае изменения тарифов на публичную услугу водоснабжения и канализации в пределах периода фактурирования, в целях выписки счета-фактуры за предоставленную услугу, оператор вправе определять объем питьевой воды, объем технологической воды, объем услуги канализации и очистки сточных вод в период до даты вступления в силу новых тарифов и после этой даты, на основе среднесуточного потребления воды, сточных вод, рассчитанного за соответствующий период фактурирования, согласно показаниям водомеров.

119. Счет-фактура, выставляемая потребителю оператором, должна содержать в обязательном порядке следующие данные:

- a) фамилия и имя (наименование) потребителя;
- b) адрес каждого места потребления и номер договора;
- c) текущие и предыдущие показания водомеров и период, за который выписан счет-фактура;
- d) объем питьевой воды, объем технологической воды, объем услуги канализации и очистки сточных вод, предоставленной в период фактурирования;
- e) применяемые тарифы;
- f) оплата за каждую предоставленную услугу;
- g) дата отправки счета-фактуры;
- h) крайний срок оплаты счета-фактуры;
- i) задолженность за предыдущие периоды, при наличии;
- j) общая сумма к оплате, включающая и задолженность за предыдущие периоды, при наличии;
- k) адрес и номер телефона оператора, в том числе номер телефона круглосуточной службы, электронной почты и официальной веб-страницы оператора.

120. Оператор не вправе включать в счет-фактуру иные суммы, кроме указанных в пункте 120 настоящего Положения.

121. Оператор вправе начислять потребителям пени за каждый день просрочки оплаты предоставленных услуг, с первого дня после предельного срока оплаты счета-фактуры. Сумма пеней предъявляется потребителю для оплаты в отдельном счете-фактуре. Пеня может быть применена, только если она предусмотрена в договоре о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации. Размер пени оговаривается, но не может превышать размер, установленный Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации. Пеня не применяется в случае ошибочных счетов-фактур.

122. В случае обнаружения потребителем выписки ошибочной фактуры не в свою пользу оператор обязан вернуть переплаченную сумму или по требованию потребителя засчитать ее в счет будущих платежей.

123. Оператор вправе не возвращать переплаченные суммы или не засчитывать их в счет будущих платежей, если факт выписки ошибочного счета-фактуры был обнаружен после истечения срока давности, установленного Гражданским кодексом Республики Молдова, утвержденным Законом № 1107-XV от 6 июня 2002 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 2002, № 82-86, ст.661), или в случае, когда потребитель не может доказать данный факт и не может указать дату выписки ошибочной фактуры.

124. При выписке ошибочной фактуры не в пользу оператора вызванная ошибкой сумма дополнительно вносится в счет-фактуру с применением тарифов, действующих в период совершения ошибки. По требованию потребителя эта сумма подлежит рассрочке на установленный сторонами период. Оператор не вправе требовать внесения платежа из-за ошибки при фактурировании, если она выявлена по истечении срока давности, установленного Гражданским кодексом Республики Молдова, или если оператор не может доказать данный факт и не может указать дату выписки ошибочной фактуры.

125. В случае установления оператором незаконного потребления потребителем оператор вправе рассчитать объем предоставленной публичной услуги, подлежащий включению оператором в счет-фактуру потребителя и определяемый в зависимости от сечения водопроводного ввода, скорости движения воды и продолжительности незаконного потребления.

При определении объема предоставленной публичной услуги оператор обязан учесть все факторы, позволяющие точно рассчитать ущерб, нанесенный оператору в результате незаконного потребления (категория потребителя, режим потребления, режим работы хозяйствующего субъекта, способ незаконного потребления, состояние внутренних установок потребителя, на какие нужды используется вода, количество лиц, проживающих в квартире или частном доме, объем воды, зарегистрированный счетчиком, установленным в многоквартирном жилом доме и т.д.), не ущемляя законных прав потребителя.

126. Сечение водопроводного ввода и скорость движения воды включаются в обязательном порядке в договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации. Скорость движения воды считается равной не более 1,5 метра в секунду.

127. Продолжительность незаконного потребления рассчитывается со дня последнего контроля водомера, последнего снятия показаний водомера и до даты выявления, но не может превышать 1 месяца. В случае, когда потребитель отказал в доступе к водомеру, продолжительность незаконного потребления не может превышать 3 месяцев.

128. В случае установления незаконного потребления при выписке счета-фактуры на объем публичной услуги водоснабжения и канализации применяются тарифы, действующие в период, за который проводится перерасчет, за вычетом сумм, включенных в счета-фактуры и уплаченных потребителем за данный период.

129. В случае, когда физические и юридические лица несанкционированно подключают к публичной системе водоснабжения и канализации внутренние установки водоснабжения и канализации, оператор рассчитывает объем публичной услуги согласно сечению трубы, скорости движения воды и за срок, не превышающий 1 год. В случае, когда физическое или юридическое лицо не оплачивает объем публичной услуги, оператор обращается в судебную инстанцию для возмещения причиненного ущерба.

130. В случае, когда водомер был демонтирован для ремонта или в результате экспертной метрологической поверки установлено, что погрешность водомера превышает допустимые пределы, потребление воды рассчитывается исходя из среднего объема за последние 3 месяца, зарегистрированного до повреждения.

131. Положения пункта 130 могут быть применены только в случае, когда экспертная метрологическая поверка проведена в пределах максимально допустимого промежутка времени между двумя последовательными метрологическими поверками.

132. Оператор вправе потребовать предоплату за потребление воды, за объем сточных вод, подлежащий сбросу в публичную канализационную систему, от потребителей, обращающихся за повторным подключением внутренних установок водоснабжения и канализации к публичной системе водоснабжения и канализации, если данные установки были отключены из-за неоплаты счетов-фактур за предоставленную публичную услугу и установленных в договоре пеней.

133. Оператор вправе также требовать предоплату от потребителей, заключивших договоры о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации на объект недвижимости – место потребления, которым они владеют не на праве собственности или на который у них нет никакого документа на недвижимость, и от потребителей, в отношении которых был начат процесс несостоятельности.

134. Предоплата вносится потребителем, чьи внутренние установки водоснабжения и канализации были отключены от публичной системы водоснабжения и канализации в контексте условий пункта 132 настоящего Положения, до повторного подключения и возобновления предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации.

135. Сумма предоплаты устанавливается оператором и не может быть выше стоимости среднемесячного объема потребления воды и, соответственно, стоимости услуги канализации и очистки сточных вод. В случае договоров, заключенных с потребителями, не имеющими документ на объект недвижимости, сумма предоплаты не может быть выше стоимости среднемесячного объема потребления воды за два месяца и, соответственно, стоимости услуги канализации и очистки сточных вод за два месяца. Размер предоплаты указывается в обязательном порядке в приложении к договору о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации.

136. Оператор освобождает от предоплаты потребителя, который выполнял свои обязательства в течение одного года, за исключением потребителей, заключивших договоры о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации на объекты недвижимости, которым они владеют не на праве собственности.

137. В случае расторжения договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации с потребителем, который вносит предоплату, оператор производит окончательный расчет потребления и платежа за предоставленную услугу и возвращает при необходимости разницу потребителю до расторжения договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации.

138. Оператор ведет учет полученных от потребителей предварительных платежей. Данные о предварительных платежах включают в обязательном порядке:

- a) фамилию, имя потребителя и номер заключенного с ним договора;
- b) адрес потребителя и места потребления при их отличии;
- c) сумму предоплаты.

139. В случае, когда условия отвода сточных вод в публичную канализационную сеть не могут быть экономически или технологически выполнены заявителем (хозяйствующим субъектом) или когда содержание загрязняющих веществ в сбрасываемых бытовыми потребителями сточных водах превышает максимально допустимую концентрацию загрязняющих веществ в сточных водах, установленную оператором и утвержденную территориальным экологическим агентством, оператор и заявитель поступают в соответствии с положениями статьи 22 Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации.

Часть 8

Отключение, повторное подключение внутренних установок водоснабжения и канализации, перерывы и ограничения в предоставлении публичной услуги водоснабжения и/или канализации

140. Оператор вправе приостановить подачу воды потребителю или прием сточных вод от потребителя с предварительным уведомлением потребителя в следующих случаях:

а) неудовлетворительное техническое состояние внутренних установок водоснабжения и канализации потребителя и отказ такового устранить нарушения правил технической эксплуатации;

б) неоднократный отказ потребителя разрешить персоналу оператора, наделенному правом контроля, доступ к установкам и сетям водоснабжения и/или канализации, к сопутствующим установкам и сооружениям для осуществления предписанных осмотров или для контроля и снятия показаний водомеров, производства измерений и отбора проб сточных вод, контроля наложенных пломб, регулирования распределения питьевой воды (в случае несоблюдения установленных лимитов), а также для выполнения других работ по эксплуатации, обслуживанию, реконструкции, строительству и т.д. Оператор обязан документально оформить этот факт путем составления соответствующего акта, который должен быть направлен потребителю вместе с уведомлением об отключении;

с) распоряжение территориальных органов санитарного надзора и органов охраны окружающей среды;

д) невыполнение потребителем условий заключенного с оператором договора, касающихся лимитов потребления воды, объема и качества отведенных сточных вод или требований по охране окружающей среды;

е) неоплата потребителем счета-фактуры за предоставленную оператором услугу в течение 10 календарных дней после крайнего срока оплаты, указанного в выставленном потребителю счете-фактуре, с соблюдением срока, предусмотренного подпунктом q) пункта 66 настоящего Положения;

ф) установление незаконного потребления, за которым последовала неоплата выписанного счета-фактуры за пересчитанную услугу, в течение 10 календарных дней после предельного срока оплаты, указанного в выставленном потребителю счете-фактуре, с соблюдением срока, предусмотренного подпунктом q) пункта 66 настоящего Положения.

141. Приостановление водоснабжения потребителя или приема сточных вод от потребителя, в соответствии с пунктом 140 настоящего Положения, осуществляется путем отключения внутренних установок водоснабжения и канализации от публичной системы водоснабжения и канализации, которое производится только в рабочие дни в промежутке времени с 8.00 до 20.00. Отключение внутренних установок водоснабжения и канализации потребителя осуществляется только после предупреждения потребителя уведомлением об отключении, которое направляется или вручается потребителю не менее чем за 5 календарных дней до намеченной даты отключения.

142. В случае выполнения оператором мер, предусмотренных пунктом 140 настоящего Положения, оператор обязан обеспечить, чтобы предпринимаемые им действия не ухудшали качества публичной услуги водоснабжения и канализации, предоставляемой другим потребителям.

143. Запрещено отключение внутренних установок водоснабжения и канализации потребителя от публичной системы водоснабжения и канализации в других случаях, кроме предусмотренных настоящим Положением.

144. Запрещено отключение внутренних установок водоснабжения и канализации потребителя от публичной системы водоснабжения и канализации в следующих случаях:

а) потребитель обжаловал у оператора счет-фактуру на оплату предоставленной услуги, в том числе счет-фактуру за услугу, рассчитанную в результате установления незаконного потребления;

б) потребитель обжаловал в судебной инстанции счет-фактуру на оплату предоставленной услуги, в том числе счет-фактуру за услугу, рассчитанную в результате установления незаконного потребления. В этом случае потребитель обязан письменно уведомить оператора о том, что он обратился с иском в судебную инстанцию, с приложением копии иска.

В то же время потребитель обязан оплатить счета-фактуры за текущую услугу, направленные ему оператором, а также пени, начисленные согласно условиям договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации.

145. Отключение внутренних установок водоснабжения и канализации потребителя от публичной системы водоснабжения и канализации, по требованию потребителя, осуществляется в соответствии с настоящим Положением, в течение не более 7 календарных дней после подачи потребителем письменного заявления, оплаты соответствующих тарифов, кроме отключения, когда потребитель расторгает договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, и обеспечения доступа персонала оператора для выполнения соответствующих работ.

146. Отключение, повторное подключение к публичной системе водоснабжения и канализации внутренних установок водоснабжения и канализации потребителя осуществляется только нарядом на отключение, на повторное подключение, подписанным ответственным лицом оператора.

147. Персонал оператора, который произвел отключение или повторное подключение внутренних установок водоснабжения и канализации потребителя, обязан составить акт отключения/повторного подключения в 2 экземплярах (по одному для каждой стороны), указав в акте причины отключения/повторного подключения и основную информацию о водомере потребителя.

148. Отключение внутренних установок водоснабжения и канализации от публичной системы водоснабжения и канализации должно производиться в разграничительном пункте, откуда имеется техническая возможность. Если отключение должно быть выполнено от установок, находящихся в собственности потребителя, он обязан через лицо, ответственное за эксплуатацию соответствующих установок, обеспечить доступ персонала оператора для выполнения отключения.

149. В случаях отключения, предусмотренных настоящим Положением, персонал оператора в назначенный день отключения предъявляет потребителю наряд на отключение, подписанный ответственным лицом оператора. Персонал оператора не вправе отключать внутренние установки водоснабжения и канализации потребителя в случае, когда потребитель доказывает факт устранения причин, обусловивших издание наряда на отключение.

150. В случае, когда в назначенный день отключения потребитель или его представитель не присутствуют на месте потребления, персонал оператора вправе отключить внутренние установки водоснабжения и канализации, оставив на месте потребления, а впоследствии отправив и по почте копию акта отключения и копию наряда на отключение, в котором указывает причины отключения, адрес и контактный телефон оператора и дату отключения.

151. Оператор обязан вести учет всех потребителей, чьи внутренние установки водоснабжения и канализации были отключены от публичной системы водоснабжения и канализации.

152. Потребитель вправе обратиться к оператору за повторным подключением внутренних установок водоснабжения и канализации к публичной системе водоснабжения и канализации, после устранения им причин, вызвавших отключение, и после оплаты тарифа на повторное подключение. Оператор обязан повторно подключить внутренние

установки водоснабжения и канализации потребителя к публичной системе водоснабжения и канализации, в срок, не превышающий 3 рабочих дней после обращения потребителя за повторным подключением.

153. Потребитель оплачивает тариф на отключение, тариф на повторное подключение только в случае, когда отключение произошло с соблюдением настоящего Положения. Запрещено оператору взимать тариф на повторное подключение в случае, когда отключение внутренних установок водоснабжения и канализации потребителя от публичной системы водоснабжения и канализации произошло с нарушением условий настоящего Положения.

154. Оператор обязан планировать и выполнять работы по эксплуатации, обслуживанию публичной системы водоснабжения и канализации в порядке, обеспечивающем минимальную продолжительность плановых перерывов в водоснабжении или приеме сточных вод.

155. О выполнении плановых работ (по ремонту, подключению/присоединению, реконструкции и т.д.) в публичных сетях водоснабжения и/или канализации, к которым подключены/присоединены внутренние установки водоснабжения и канализации потребителей, оператор обязан извещать потребителей заранее, не менее чем за 3 рабочих дня до выполнения.

В случае плановых перерывов в предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, оператор обязан восстановить предоставление публичной услуги потребителям в кратчайший срок, который, однако, не должен превышать срок, установленный договором о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, а также в пределах, установленных Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации, и настоящим Положением.

156. Оператор обеспечивает круглосуточную работу аварийных бригад и дежурных операторов для регистрации телефонных обращений потребителей в круглосуточную телефонную службу.

157. В случае unplanned перерывов в предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации на местном уровне (улица, квартал), затрагивающих небольшое число потребителей, оператор регистрирует каждое обращение (в том числе дату и время) и информирует потребителя о регистрационном номере обращения.

Оператор информирует потребителя о вероятном сроке восстановления водоснабжения или приема сточных вод, а также о ходе восстановительных работ.

158. Оператор не несет ответственности перед потребителем за перерывы, сбои в предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, если они возникли не по его вине.

159. Оператор вправе приостановить подачу питьевой воды, технологической воды, прием сточных вод или сократить, без предупреждения, объем предоставляемой услуги в следующих случаях:

а) приостановление поставщиком электрической энергии подачи электроэнергии на объекты публичных систем водоснабжения и канализации;

б) наступление форс-мажорных обстоятельств, аварий в сетях и установках водоснабжения и/или канализации, а также резкое и значительное ухудшение качества воды в источнике ее забора вследствие большой концентрации загрязняющих веществ, что требует экстренного прекращения распределения воды и/или приема сточных вод;

в) необходимость увеличения расхода воды в местах, где необходимо ликвидировать пожары.

160. В случае подачи воды с перебоями по причине недостаточной пропускной способности водопровода оператор с согласия органа местного публичного управления организует распределение воды в соответствующих секторах населенного пункта по графику, с информированием потребителей о режиме поставки воды. Одновременно

оператор разрабатывает и принимает меры по обеспечению последующей подачи воды потребителям в предусмотренном объеме.

161. Ограничение объема подачи воды потребителю, а также регулирование режима подачи воды осуществляется в соответствии с условиями договора, заключенного между оператором и потребителем, согласно положениям закона.

Часть 9

Жалобы потребителей и процедуры разрешения разногласий

162. Оператор обязан иметь центры по связям с потребителями, со свободным доступом всех потребителей в часы работы и назначить персонал с правом принятия решений, ответственный за рассмотрение жалоб и решение проблем потребителей.

163. Оператор обязан периодически доводить до сведения потребителей следующие данные о деятельности центров по связям с потребителями:

а) адреса офисов, номера телефонов, в том числе номер телефона круглосуточной службы и адреса электронной почты (при наличии), куда потребители могут направлять жалобы;

б) режим работы – не менее 5 дней в неделю по 8 часов в день, в течение которых потребитель может подать жалобу.

164. Персонал оператора, ответственный за рассмотрение жалоб потребителей, должен обладать способностями и полномочиями по:

а) рассмотрению и прямому разрешению разногласий путем переговоров с потребителем;

б) передаче жалобы лицу оператора, наделенному полномочиями по рассмотрению и решению поднятых в жалобе проблем;

с) сообщению потребителю о его правах в процессе разрешения разногласий.

165. Руководящий персонал оператора обязан вести прием потребителей, которые его запрашивают, в целях решения проблем потребителей. Часы приема утверждаются и указываются во всех центрах по связям с потребителями.

166. Жалобы потребителей, связанные с предоставлением публичной услуги водоснабжения и канализации (заключением договоров, отключением, повторным подключением, фактурированием, а также по поводу незаконного потребления и т.д.), рассматриваются и разрешаются оператором в установленные законом сроки.

167. Потребители вправе требовать возмещение причиненного оператором материального и морального ущерба, в соответствии с положениями Гражданского кодекса Республики Молдова.

168. Оператор обязан вести учет жалоб. Информация о жалобах включает как минимум:

а) дату подачи жалобы;

б) фамилию обратившегося с жалобой лица;

с) сущность поднятой в жалобе проблемы;

д) действия, предпринятые оператором для решения поднятых в жалобе проблем;

е) решение оператора.

169. Оператор обязан представлять Агентству любую запрошенную информацию, связанную с жалобами, копии записей и решений или другие необходимые документы для рассмотрения и разрешения Агентством поднятых в петициях проблем.

170. Оператор обязан прилагать все разумные усилия для разрешения разногласий с потребителем путем переговоров в кратчайшие сроки.

171. В случае неразрешения разногласия между потребителем и оператором мирным путем, оператор обязан рассмотреть создавшееся положение и ответить потребителю в письменном виде, в предусмотренные законом сроки.

172. При несогласии с ответом оператора или неполучении в установленный срок ответа от оператора, потребитель вправе обратиться в Агентство для разрешения разногласия или в судебную инстанцию – для разрешения спора.

173. В случае несогласия потребителя с ответом Агентства он вправе обжаловать этот ответ в судебную инстанцию в соответствии с Законом о подаче петиций. Решения Агентства по разрешению поднятых в петиции проблем могут быть обжалованы в сроки, предусмотренные Законом об административном суде № 793-XIV от 10 февраля 2000 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 2000, № 57-58, ст.375).

174. Споры между сторонами договора, возникшие в связи с предоставлением публичной услуги водоснабжения и канализации, разрешаются в судебной инстанции.

Приложение № 1
к Положению о публичной услуге
водоснабжения и канализации,
утвержденному Постановлением НАРЭ
№ 271/2015 от 16 декабря 2015 г.

(Наименование оператора)

УВЕДОМЛЕНИЕ О ПОДКЛЮЧЕНИИ/ПРИСОЕДИНЕНИИ

№ _____ от _____ 20__ г.
Действительно до _____ 20__ г.

1. Физическое лицо, юридическое лицо (потребитель):

2. Адрес:

3. Место потребления, на которое запрашивается подключение/присоединение:

4. Пункт подключения:

к публичной системе водоснабжения: _____

к публичной системе канализации: _____

5. Запрошенный расход, за исключением бытовых потребителей: _____

6. Вид, параметры и технические характеристики подлежащих установке водомеров:

7. Требования к установке водомеров:

8. Другие требования: Разработка и согласование проекта внутренних установок водоснабжения и канализации с оператором является обязательными. Одна копия согласованного проекта остается у оператора. Согласование данного проекта осуществляется оператором в течение не более 10 календарных дней со дня обращения.

Приложение № 2
к Положению о публичной услуге
водоснабжения и канализации,
утвержденному Постановлением НАРЭ
№ 271/2015 от 16 декабря 2015 г.

ОБЯЗАТЕЛЬНЫЕ УСЛОВИЯ
договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации

I. ОБЩИЕ ДАННЫЕ

1. Оператор

2. Потребитель (бытовой, небытовой)

3. Место потребления

(муниципий, город, село, коммуна, населенный пункт, улица)

владея документом, удостоверяющим право собственности, № _____,
Договором найма № _____ от _____ или другими законными
документами _____

4. Номер телефона круглосуточной телефонной службы оператора _____.

5. Расход воды _____ м³/ч.

6. Разграничительный пункт

является _____

Акт разграничения прилагается (в случае небытовых потребителей).

7. Качество питьевой воды должно соответствовать

8. Сечение водопроводного ввода составляет _____ м², скорость движения воды
составляет _____ м/с и продолжительность незаконного потребления составляет
до _____ месяцев.

II. ПРЕДМЕТ И СРОК ДЕЙСТВИЯ А ДОГОВОРА

9. Предметом Договора является предоставление публичной услуги водоснабжения
и канализации Потребителю, в месте потребления, указанном в общих данных.

10. Договор заключен на срок _____ (неопределенный или определенный,
по требованию Потребителя), составлен в двух экземплярах (по одному
экземпляру для каждой из сторон), и вступает в силу со дня его подписания обеими
сторонами.

III. ОБЯЗАННОСТИ И ПРАВА ОПЕРАТОРА

11. Оператор обязан:

- a) обеспечить предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации Потребителю, в разграничительном пункте, с соблюдением положений Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации, и требований Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации;
- b) соблюдать условия договора;
- c) обеспечивать функционирование публичных систем водоснабжения и канализации согласно предусмотренным проектами параметрам;
- d) соблюдать показатели качества публичной услуги водоснабжения и канализации, установленные Национальным агентством по регулированию в энергетике;
- e) обеспечивать непрерывность предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации в разграничительном пункте сетей по физическим и качественным параметрам;
- f) выдавать уведомления о подключении/присоединении к публичной системе водоснабжения и канализации в срок, не превышающий 20 календарных дней со дня подачи заявления и представления необходимых документов, указанных в Положении о публичной услуге водоснабжения и канализации;
- g) информировать Потребителя, не менее чем за 3 рабочих дня до перерыва, через средства массовой информации и/или путем размещения объявлений в подъездах многоквартирных жилых домов, о любом плановом перерыве в подаче воды и/или приеме сточных вод в случае проведения плановых работ по реконструкции, модернизации, ремонту, подключению и т.д.;
- h) принимать меры по устранению неисправностей, возникших в его сетях, в сроки, установленные отраслевыми нормативными актами;
- i) осуществлять установку, ремонт, замену и метрологическую поверку водомеров для предоставляемых услуг, в соответствии с требованиями Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации и настоящего Положения, и информировать Потребителя через средства массовой информации о мерах, которые следует выполнять для защиты водомеров от замерзания в случае, когда ожидаются низкие температуры атмосферного воздуха;
- j) не допускать дискриминации Потребителя, исчислять плату за предоставленную услугу на основе утвержденных тарифов и показаний водомеров, а в случае их отсутствия - на срок периодической метрологической поверки или выхода из строя по причинам, которые не могут быть вменены в вину Потребителю, - на основе объема потребления воды, исходя из зарегистрированного среднемесячного объема за последние три месяца до поверки (повреждения);
- k) информировать Потребителя о предоставляемой услуге, в том числе о возможных рисках, качестве услуги, качественных и количественных условиях сброса сточных вод, изменениях тарифа, и представлять, по требованию, Потребителю информацию об объеме потребления воды и возможных уплаченных ими пеней;
- l) возвращать Потребителю неверно выставленные в счетах-фактурах суммы и выплатить ему возмещение за причиненный по вине оператора ущерб, в соответствии с Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации, Гражданским кодексом и Положением о публичной услуге водоснабжения и канализации;
- m) повторно подключать внутренние установки водоснабжения и канализации Потребителя к публичной системе водоснабжения и канализации, согласно

- пункту 152 Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации, и возобновлять предоставление публичных услуг;
- п) ежемесячно выставлять Потребителю счет-фактуру, выписанный на основе показаний водомера или на основе норм потребления в случае, когда водомер не установлен, для оплаты предоставленных услуг по действующим тарифам, не менее чем за 10 календарных дней до истечения указанного в счете-фактуре предельного срока оплаты;
 - о) определять потребление воды и объем сточных вод в обстоятельствах, указанных в пункте 104 Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации;
 - р) представлять, по требованию Потребителя, информацию о предыдущем объеме потребления воды, о начисленных и уплаченных платежах и пенях. Оператор обязательно представляет потребителю расчет объема воды и объема сточных вод в случае незаконного потребления;
 - q) отвечать в сроки, установленные Законом о подаче петиций № 190-XIII от 19 июля 1994 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 2003 № 6-8, ст. 23), на поданные Потребителем письменные жалобы;
 - г) возмещать причиненный Потребителю ущерб, в случае, когда доказана вина оператора;
 - с) вернуть накопленные долги перед потребителем до даты приостановления или расторжения Договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации;
 - т) информировать Потребителя о способах решения поднятых им проблем;
 - у) обеспечивать получение от Потребителей платежей за публичную услугу водоснабжения и канализации, в том числе через банки или почтовые отделения, или свои территориальные офисы, в срок, предусмотренный Положением о публичной услуге водоснабжения и канализации;
 - v) сокращать платежи за предоставленные услуги в случае несоблюдения оператором установленных уровней качества за предоставленные услуги;
 - w) обеспечить доступ Потребителя к круглосуточной телефонной службе Оператора, номер телефона которой обязательно указывается в счете-фактуре;
 - x) осуществлять снятие показаний водомера, контроль водомера и наложенных пломб только в присутствии Потребителя или его представителя.

12. Права Оператора являются:

- a) пользоваться доступом к установленным у Потребителя водомерам, контрольным колодцам, установкам, находящимся на собственности Потребителя, для снятия показаний водомеров, отбора проб для определения качества сточных вод, представления водомеров к метрологической поверке и для контроля водомеров и наложенных на них пломб, а также для отключения внутренних установок водоснабжения и канализации потребителя в случаях, предусмотренных Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации и Положением о публичной услуге водоснабжения и канализации. Доступ должен осуществляться только в присутствии Потребителя или его представителя;
- b) ограничивать или прерывать предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации в случаях и способами, предусмотренными Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации и Положением о публичной услуге водоснабжения и канализации;

- c) отключить внутренние установки водоснабжения и канализации в соответствии с требованиями пункта 140 Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации;
- d) применять к Потребителю пени за неоплату предоставленной публичной услуги водоснабжения и канализации в срок, установленный в счете-фактуре на оплату;
- e) составлять акт выявления незаконного потребления и производить перерасчет потребления воды и объема сточных вод в соответствии с требованиями пунктов 125-128 Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации;
- f) исправлять ошибочный счет-фактуру, согласно пунктам 122-124 Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации;
- g) требовать от Потребителя предоплаты в случаях, предусмотренных Положением о публичной услуге водоснабжения и канализации;
- h) осуществлять в любой момент, без предупреждения, при участии небытового Потребителя или назначенного им представителя, проверку качества сточных вод, сбрасываемых небытовым потребителем в публичную канализационную систему, а также их максимальных расходов;
- i) включать в счет-фактуру собственников/арендаторов территорий стока ливневых вод, при выявлении несанкционированного сброса ливневых вод в публичную канализационную систему, объем сброса, исчисленный согласно нормативным актам, с применением тарифа на канализационную услугу, и устранять неразрешенные подключения за их счет.

IV. ОБЯЗАННОСТИ И ПРАВА ПОТРЕБИТЕЛЯ

13. Потребитель имеет следующие права:

- a) пользоваться публичной услугой водоснабжения и канализации на условиях, установленных в Договоре о предоставлении данной услуги, Законе о публичной услуге водоснабжения и канализации и в Положении о публичной услуге водоснабжения и канализации;
- b) лично присутствовать или четко назначить лицо, которое будет присутствовать при снятии показаний водомера, при проведении экспертной метрологической поверки, при контроле водомера и наложенных на него пломб, а также при отключении своих внутренних установок водоснабжения и канализации в случаях, предусмотренных Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации и Положением о публичной услуге водоснабжения и канализации;
- c) заблаговременно получать от оператора информацию об установленном в населенном пункте режиме подачи воды, в том числе об ограничениях или перерывах в предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, в порядке, предусмотренном Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации, и Положением о публичной услуге водоснабжения и канализации;
- d) инициировать внесение изменений и дополнений в Договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации и/или в приложения к нему посредством дополнительных соглашений, в том числе в случае появления новых положений в отраслевых законодательных и нормативных актах;
- e) отказаться (окончательно или временно) от услуг оператора в порядке, установленном Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации и Положением о публичной услуге водоснабжения и канализации;
- f) получать, по требованию, информацию о действующих тарифах и качестве воды, об объеме потребления воды, начисленных и уплаченных платежах и пенях;

- g) получать ответ на адресованные Оператору петиции и жалобы в порядке и сроки, установленные Законом о подаче петиций;
 - h) требовать возмещение ущерба, причиненного по вине оператора, в соответствии с требованиями Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации, Гражданского кодекса и Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации;
 - i) пользоваться иными правами, установленными в Законе о публичной услуге водоснабжения и канализации, Законе о защите прав потребителей и Положении о публичной услуге водоснабжения и канализации;
 - j) на прекращение предоставления услуги на определенный срок и приостановление Договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации на срок не менее 3 месяцев;
 - k) на заключение, изменение, продление, приостановление или расторжение Договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации в соответствии с Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации и Положением о публичной услуге водоснабжения и канализации;
 - l) проверять и устанавливать соблюдение оператором условий Договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации;
 - m) пользоваться доступом к водомеру, если он установлен на собственности оператора;
 - n) на выдачу оператором нового уведомления о подключении/присоединении, при необходимости повышения расхода воды;
 - o) на возмещения со стороны Оператора за несоблюдение параметров качества публичной услуги водоснабжения и канализации;
 - p) пользоваться доступом к круглосуточной телефонной службе Оператора, номер телефона которой указывается в обязательном порядке в счете-фактуре.
14. Обязанности Потребителя:
- a) соблюдать положения заключенного договора, требования Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации и Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации;
 - b) предоставлять Оператору данные и документы, необходимые для заключения или перезаключения, изменения договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации;
 - c) эксплуатировать и содержать в хорошем состоянии внутренние установки водоснабжения и канализации, находящиеся в его управлении, в соответствии с требованиями Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации и Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации, своевременно устранять аварии и утечку воды в собственных сетях;
 - d) обеспечить целостность водомеров и наложенных на них пломб, в том числе предпринимать меры по защите водомера от замерзания;
 - e) обеспечивать доступ персонала Оператора, при предъявлении соответствующего удостоверения, для снятия показаний водомера, его демонтажа и представления к метрологической проверке, для проверки целостности водомера и наложенных на него пломб, а также для отключения своих внутренних установок водоснабжения и канализации в случаях, предусмотренных Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации и Положением о публичной услуге водоснабжения и канализации;
 - f) обеспечивать доступ персонала оператора, при предъявлении соответствующего удостоверения, к контрольным колодцам для отбора проб, публичным сетям водоснабжения, расположенным на территории Потребителя, для осуществления аварийных работ и реконструкции;

- g) оплачивать в установленные сроки счета-фактуры за публичную услугу водоснабжения и канализации, и пени, начисленные согласно условиям договора;
- h) использовать воду рационально и без обмана;
- i) не осуществлять несанкционированные подключения к публичной системе водоснабжения и канализации;
- j) не сбрасывать в публичную канализационную систему вещества, запрещенные действующими нормативными актами и способные вызвать аварию в публичной канализационной сети или ухудшить работу установок по очистке сточных вод;
- k) сохранять чистоту и содержать в надлежащем состоянии расположенный на его собственности смотровой колодец, в котором установлен водомер;
- l) выполнять работы по обслуживанию и ремонту находящихся в его пользовании внутренних установок водоснабжения и канализации, возложенные на него в соответствии с Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации, с целью недопущения утечки воды или, в случае ненадлежащего функционирования установок, с целью недопущения создания опасности для здоровья населения;
- m) уведомлять Оператора в течение 7 рабочих дней обо всех случаях отчуждения своего объекта недвижимости и внутренних установок водоснабжения и канализации, а также об изменении других данных, указанных в договоре о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации;
- n) возмещать оператору ущерб, причиненный вследствие повреждения публичной системы водоснабжения и канализации, путем отвода в публичную канализационную сеть запрещенных к сбросу загрязняющих веществ и сточных вод с высоким содержанием загрязняющих веществ, а также в других случаях, предусмотренных Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации;
- o) немедленно уведомлять Оператора в случае выявления неисправности водомера или повреждения наложенных пломб;
- p) расторгнуть договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, если он не нуждается в данных услугах, полностью внести Оператору оплату за предоставленные услуги и пени, начисленные в соответствии с условиями договора;
- q) присутствовать или назначить представителя при проведении контроля водомера и наложенных пломб;
- r) не разрешать другим лицам вмешиваться в водомер или в установки оператора, расположенные на собственности потребителя;
- s) запрашивать у Оператора условия отдельного учета воды, расходуемой на другие цели, чем цели, которые указаны в договоре о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации;
- t) назначать приказом и представлять Оператору лиц, ответственных за отбор проб отводимых сточных вод, и подписание соответствующих актов (небытовой потребитель);
- u) участвовать в отборе оператором проб сточных вод и подписывать соответствующие акты (небытовой потребитель);
- v) соблюдать условия сброса сточных вод и не сбрасывать в публичную канализационную систему запрещенные к сбросу вещества, которые могут вызвать аварии в сетях или ухудшить функционирование очистных сооружений (небытовой потребитель);
- w) немедленно уведомлять Оператора о любых неполадках в технологическом процессе, которые могут привести к нарушению обычного режима работы публичных сетей и очистных сооружений (небытовой потребитель);

- x) содержать в нормальных условиях соединительный колодец и контрольный колодец для проверки качества сточных вод.

V. ДОГОВОРНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ

- 15. В соответствии с требованиями Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации, Гражданского кодекса и Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации, Оператор возвращает взысканную с Потребителя переплату и возмещает ущерб, причиненный Потребителю в процессе предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации.
- 16. Оператор не несет ответственности за невыполнение договорных обязательств в случае, когда они произошли не по вине Оператора.
- 17. Потребитель возмещает оправданные убытки, вызванные несоблюдением условий Договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации.

VI. ОТКЛЮЧЕНИЕ И ПОВТОРНОЕ ПОДКЛЮЧЕНИЕ ВНУТРЕННИХ УСТАНОВОК ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ, ПЕРЕРЫВЫ И ОГРАНИЧЕНИЯ В ПРЕДОСТАВЛЕНИИ ПУБЛИЧНОЙ УСЛУГИ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ

- 18. Оператор вправе приостановить подачу воды потребителю или прием сточных вод от потребителя, с предупреждением Потребителя, в следующих случаях:
 - a) неудовлетворительное техническое состояние внутренних установок водоснабжения и канализации потребителя и отказ такового устранить нарушения правил технической эксплуатации;
 - b) неоднократный отказ потребителя разрешить персоналу оператора, наделенному правом контроля, доступ к установкам и сетям водоснабжения и/или канализации, к сопутствующим установкам и сооружениям для осуществления предписанных осмотров или для контроля и снятия показаний водомеров, производства измерений и отбора проб сточных вод, проверки наложенных пломб, регулирования распределения питьевой воды (в случае несоблюдения установленных лимитов), а также для выполнения других работ по эксплуатации, обслуживанию, реконструкции, строительству и т.д. Оператор обязан документально оформить этот факт путем составления соответствующего акта, который должен быть направлен потребителю вместе с уведомлением об отключении;
 - c) распоряжение территориальных органов санитарного надзора и органов охраны окружающей среды;
 - d) невыполнение потребителем условий заключенного с оператором договора, касающихся лимитов потребления воды, объема и качества отводимых сточных вод или требований по охране окружающей среды;
 - e) неоплата потребителем счета-фактуры за предоставленную оператором услугу в течение 10 календарных дней после предельного срока оплаты, указанного в выставленном потребителю счете-фактуре, с соблюдением срока, предусмотренного подп. q) пункта 66 настоящего Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации;
 - f) выявление незаконного потребления, за которым последовала неоплата выписанного счета-фактуры за пересчитанную услугу, в течение 10 календарных дней после предельного срока оплаты, указанного в выставленном потребителю счете-фактуре, с соблюдением срока, предусмотренного подп. q) пункта 66 Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации.

19. Приостановление водоснабжения потребителя или приема сточных вод от потребителя осуществляется путем отключения внутренних установок водоснабжения и канализации от публичной системы водоснабжения и канализации, которое производится только в рабочие дни, в промежутке времени от 8.00 до 20.00. Отключение внутренних установок водоснабжения и канализации потребителя осуществляется только после предупреждения потребителя уведомлением об отключении, которое направляется или вручается потребителю не менее чем за 5 календарных дней до намеченной даты отключения.
20. Потребитель вправе обратиться к оператору за повторным подключением внутренних установок водоснабжения и канализации к публичной системе водоснабжения и канализации, после устранения им причин, вызвавших отключение, и после оплаты тарифа на повторное подключение. Оператор обязан повторно подключить внутренние установки водоснабжения и канализации потребителя к публичной системе водоснабжения и канализации, в срок, не превышающий 3 рабочих дней после обращения Потребителя за повторным подключением.
21. Отключение внутренних установок водоснабжения и канализации потребителя от публичной системы водоснабжения и канализации, по требованию потребителя, осуществляется в течение не более 7 календарных дней после подачи потребителем письменного заявления, оплаты соответствующих тарифов и обеспечения доступа персонала Оператора для выполнения соответствующих работ.
22. Ограничение объема подачи воды Потребителю осуществляется после направления потребителю уведомления об ограничении.

VII. ИЗМЕНЕНИЕ ДОГОВОРА

23. Любое изменение Договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации действительно, если осуществляется в письменном виде, дополнительным актом к договору, подписанным обеими сторонами, который является отдельным приложением к Договору. Если после заключения Договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации вступают в силу новые законодательные или нормативные акты или изменяются существующие акты, устанавливающие новые правила предоставления, пользования и фактурирования публичной услуги водоснабжения и канализации, договаривающиеся стороны применяют новые правила, а Оператор письменно уведомляет Потребителя о внесенных в законодательство изменениях.

VIII. ПРИОСТАНОВЛЕНИЕ И РАСТОРЖЕНИЕ ДОГОВОРА

24. Допускается приостановление Договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации на срок не менее трех месяцев, по письменному заявлению Потребителя, поданному в офис Оператора не менее чем за 7 календарных дней до даты приостановления. В этом случае Потребитель обязан полностью оплатить включенную в счет-фактуру публичную услугу водоснабжения и канализации, пени, начисленные согласно условиям Договора, а также утвержденный Агентством тариф на отключение. Допускается приостановление Договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации оператором на срок в 30 календарных дней в случае отключения принадлежащих Потребителю установок от публичной сети водоснабжения и канализации, с соблюдением требований Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации и Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации.
25. Договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации может быть расторгнут:

- a) по письменному заявлению Потребителя, поданному в офис Оператора не менее чем за 7 календарных дней до даты расторжения Договора;
- b) после приостановления Договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации на срок в 30 календарных дней, вследствие отключения внутренних установок водоснабжения и канализации Потребителя от публичной системы водоснабжения и канализации, и если Потребитель не устранил причины отключения внутренних установок водоснабжения и канализации и не обратился за их повторным подключением.

В случае подачи заявления о расторжении Договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, Потребитель обязан оплатить в полном объеме включенную в счет-фактуру публичную услугу водоснабжения и канализации, до даты расторжения, пени, начисленные согласно условиям Договора.

IX. РАЗРЕШЕНИЕ РАЗНОГЛАСИЙ И СПОРОВ

26. Потребитель и Оператор вправе обратиться в Национальное агентство по регулированию в энергетике при невозможности мирного разрешения разногласий сторонами, путем переговоров. Потребитель и Оператор обращаются в судебную инстанцию для разрешения возникших споров.

X. ОСОБЫЕ УСЛОВИЯ

27. Приобретение, метрологическая поверка, установка, эксплуатация, обслуживание, ремонт и замена водомеров осуществляются в соответствии с Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации № 303 от 13 декабря 2013 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 2014, № 60-65, ст. 123).

28. Оператор заключает, изменяет, продлевает или приостанавливает действие Договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации без взимания платы с Потребителя.

29. Ситуации, не предусмотренные в Договоре о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, регулируются условиями Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации, и действующим законодательством.

Приложение № 3
к Положению о публичной услуге
водоснабжения и канализации,
утвержденному Постановлением НАРЭ
№ 271/2015 от 16 декабря 2015 г.

Протокол сдачи в эксплуатацию водомера

№ _____ от _____ г.

Оператор

Потребитель

(наименование организации/фамилия и имя)

Адрес

(Почтовый адрес, телефон)

Установлен водомер на место потребления:

Тип водомера _____

Заводской № _____ **Показания** _____

Дата государственной поверки _____ **Пломба госповерителя** _____

Пломба Оператора №

Потребитель (представитель потребителя) _____

(фамилия, имя, должность, подпись)

Персонал Оператора

(фамилия, имя, должность, подпись)

Контактный телефон Оператора: _____

Примечание: Протокол составляется в двух экземплярах, по одному для каждой из сторон, и подписывается потребителем и оператором.

Оператор вправе внести в протокол и другие данные.

Приложение № 4
к Положению о публичной услуге
водоснабжения и канализации,
утвержденному Постановлением НАРЭ
№ 271/2015 от 16 декабря 2015 г.

/ наименование оператора/

АКТ
выявления незаконного потребления
№ _____

Дата составления _____ время _____

Потребитель: _____

Адрес места потребления: _____

Категория потребителя: бытовой, небытовой (подчеркнуть).

Договор № _____

1. Тип (номер) водомера: _____.

2. Показания водомера на день контроля: _____.

3. № наложенной на водомер пломбы оператора _____/нарушена (да/нет):

4. Выявленные нарушения _____

5. Способ незаконного потребления

6. Объяснения потребителя _____

7. Выводы: _____

Потребитель или представитель потребителя отказался (при необходимости подчеркнуть) подписать Акт и получить экземпляр Акта.

Причины отказа

Примечание: В случае отказа потребителя присутствовать при контроле, подписать или получить Акт, оператор направляет Акт по почте с уведомлением.

Примечание! Счет-фактура за пересчитанное потребление публичной услуги водоснабжения и канализации в результате незаконного потребления выписывается оператором после принятия оператором обоснованного решения.

Решение оператора о незаконном потреблении вручается потребителю в течение 5 календарных дней после его принятия.

Решение оператора о незаконном потреблении обжалуется потребителем в судебную инстанцию в соответствии с Законом об административном суде.

Оператор обязан указать в решении право потребителя на его обжалование в случае несогласия, а также срок обжалования.

« _____ » _____ 20____ г.
(число, месяц, год)

Персонал оператора

1. _____
(фамилия, имя) подпись

2. _____
(фамилия, имя) подпись

3. _____
(фамилия, имя) подпись

Свидетели (если имеются)

1. _____
(фамилия, имя) подпись

2. _____
(фамилия, имя) подпись

Потребитель или его представитель

(фамилия, имя) подпись

Примечание: Акт составляется в двух экземплярах, по одному для каждой из сторон, и подписывается сторонами.

Cuprins

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică. Hotărîre Nr. 270 din 16.12.2015 cu privire la aprobarea Metodologiei privind aprobarea și aplicarea tarifelor la serviciile auxiliare prestate consumatorilor de către operatorii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Publicat: 11.03.2016 în Monitorul Oficial Nr. 55-58 art Nr: 385

Национальное Агентство по Регулированию в Энергетике. Постановление № 270 от 16.12.2015 об утверждении Methodологии утверждения и применения тарифов на дополнительные услуги, предоставляемые операторами публичной услуги водоснабжения и канализации потребителям. Опубликовано: 11.03.2016 в Monitorul Oficial Nr. 55-58 статья №: 385

METODOLOGIA privind aprobarea și aplicarea tarifelor la serviciile auxiliare prestate consumatorilor de către operatorii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

МЕТОДОЛОГИЯ утверждения и применения тарифов на дополнительные услуги, предоставляемые операторами публичной услуги водоснабжения и канализации потребителям

Secțiunea 1. Часть 1.

Dispoziții generale
Общие положения

Secțiunea 2. Часть 2.

Descrierea tarifelor reglementate pentru furnizarea serviciilor auxiliare
Описание регулируемых тарифов на предоставление дополнительных услуг

Secțiunea 3. Часть 3.

Determinarea tarifelor pentru serviciile auxiliare
Определение тарифов на дополнительные услуги

Secțiunea 4. Часть 4.

Determinarea cheltuielilor
Определение расходов

Secțiunea 5. Часть 5.

Determinarea, aprobarea și aplicarea tarifelor la serviciile auxiliare
Определение, утверждение и применение

Tabelul nr. 1.

Таблица № 1.

Calculul tarifului pentru furnizarea serviciului auxiliar
Расчет тарифа на предоставление дополнительной услуги

Tabelul nr. 2.

Таблица № 2.

Determinarea cheltuielilor materiale (CMSA)
Определение материальных расходов (CMSA)

Tabelul nr. 3.

Таблица № 3.

Determinarea cheltuielilor privind utilizarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor (CTSA)
Определение расходов на использование транспортных средств, машин и механизмов (CTSA)

Tabelul nr. 4.

Таблица № 4.

Determinarea cheltuielilor cu personalul (CPSA)
Определение расходов на персонал (CPSA)

HANRE270/2015

ID intern unic: 363699

Republica Moldova

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU REGLEMENTARE ÎN ENERGETICĂ

HOTĂRÎRE Nr. 270

din 16.12.2015

**cu privire la aprobarea Metodologiei privind
aprobarea și aplicarea tarifelor la serviciile auxiliare
prestate consumatorilor de către operatorii serviciului
public de alimentare cu apă și de canalizare**

Publicat : 11.03.2016 în Monitorul Oficial Nr. 55-58 art Nr : 385

Înregistrat:
Ministerul Justiției
nr. 1102 din 23 februarie 2016
Ministru _____ Vladimir CEBOTARI

În scopul reglementării raporturilor juridice dintre operatorii care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și consumatori, în temeiul art. 7 alineatul (2) lit. e) și art. 35 alineatele (14) și (15) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 60-65, art. 123), Consiliul de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor la serviciile auxiliare prestate consumatorilor de către operatorii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare (se anexează).
2. Subdiviziunile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică vor monitoriza aplicarea de către titularii de licențe din domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare a Metodologiei aprobate.

Sergiu CIOBANU
Director

Octavian LUNGU
Director

Iurie ONICA
Director

Ghenadie PÂRȚU
Director

Nr. 270/2015. Chișinău, 16 decembrie 2015.

Anexă
la Hotărârea Consiliului
de administrație al ANRE
nr. 270/2015 din 16 decembrie 2015

METODOLOGIA
privind aprobarea și aplicarea tarifelor la serviciile auxiliare
prestate consumatorilor de către operatorii serviciului public
de alimentare cu apă și de canalizare

Secțiunea 1
Dispoziții generale

1. Metodologia privind aprobarea și aplicarea tarifelor la serviciile auxiliare prestate consumatorilor de către operatorii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare (în continuare Metodologie) are drept scop stabilirea modului de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciile auxiliare furnizate consumatorilor de către operatorii care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

2. Prezenta Metodologie stabilește:

a) serviciile auxiliare furnizate consumatorilor de către operator pentru care tarifele sunt reglementate;

b) componența și modul de determinare a cheltuielilor incluse în calculul tarifelor pentru serviciile auxiliare;

c) principiile, modul de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciile auxiliare.

3. Prezenta Metodologie este bazată pe următoarele principii de reglementare:

a) suportarea de către consumatori doar a cheltuielilor necesare și justificate pentru furnizarea de către operator a serviciilor auxiliare, solicitate de către consumatori;

b) acoperirea cheltuielilor operatorilor necesare și justificate pentru furnizarea serviciilor auxiliare;

c) desfășurarea de către operator a unei activități eficiente care va permite furnizarea consumatorilor a serviciilor auxiliare de calitate;

d) asigurarea transparenței în procesul de reglementare a tarifelor pentru serviciile auxiliare.

Secțiunea 2
Descrierea tarifelor reglementate pentru
furnizarea serviciilor auxiliare

4. Tariful pentru furnizarea serviciului auxiliar reprezintă contravaloarea cheltuielilor necesare și justificate, suportate de operator pentru realizarea tuturor operațiunilor legate de furnizarea serviciului auxiliar, deplasarea personalului operatorului la locul furnizării serviciului auxiliar, utilizarea în procesul furnizării serviciului auxiliar a materialelor, a mijloacelor de transport, a mașinilor și mecanismelor necesare, efectuarea de către personalul operatorului a lucrărilor necesare pentru furnizarea serviciului auxiliar și întocmirea, după caz, a actului de furnizare a serviciului auxiliar solicitat de consumator.

5. Prezenta Metodologie prevede reglementarea tarifelor pentru serviciile auxiliare care sunt furnizate consumatorilor doar de către operatorul care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare la rețelele publice ale căruia sunt racordate instalațiile interne de apă și de canalizare ale consumatorului.

6. Operatorul furnizează consumatorilor următoarele categorii de servicii auxiliare:

1) instalarea contoarelor de apă în apartamentele blocurilor locative;

2) branșarea instalațiilor interne de apă ale consumatorilor la rețeaua publică de alimentare cu apă;

3) racordarea instalațiilor interne de canalizare ale consumatorilor la rețeaua publică de canalizare;

4) branșarea la rețeaua publică de alimentare cu apă în cazul când consumatorii au asigurat executarea branșamentelor de apă;

5) racordarea la rețeaua publică de canalizare în cazul când consumatorii au asigurat executarea racordurilor de canalizare;

6) reconectarea la rețeaua publică de alimentare cu apă a instalațiilor interne de apă ale consumatorului, care anterior au fost deconectate de către operator din cauza încălcării de către consumator a normelor de utilizare și/sau a clauzelor contractuale;

7) reconectarea la rețeaua publică de canalizare a instalațiilor interne de canalizare ale consumatorilor, care anterior au fost deconectate de către operator din cauza încălcării de către consumatori a normelor de utilizare și/sau a clauzelor contractuale;

8) deconectarea de la rețeaua publică de alimentare cu apă a instalațiilor interne de apă, la solicitarea consumatorului, cu excepția cazurilor de reziliere a contractului pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă;

9) deconectarea de la rețeaua publică de canalizare a instalațiilor interne de canalizare, la solicitarea consumatorului, cu excepția cazurilor de reziliere a contractului pentru furnizarea serviciului public de canalizare;

10) reconectarea la rețeaua publică de alimentare cu apă a instalațiilor interne de apă, care anterior au fost deconectate la solicitarea consumatorului;

11) reconectarea la rețeaua publică de canalizare a instalațiilor interne de canalizare, care anterior au fost deconectate la solicitarea consumatorului;

12) instalarea și sigilarea contorului, la solicitarea consumatorului;

13) demontarea, remontarea și sigilarea contorului la solicitarea consumatorului;

14) demontarea, verificarea metrologică de expertiză, remontarea și sigilarea contorului în cazul când consumatorul solicită efectuarea verificării metrologice de expertiză, iar în urma verificării se constată că contorul corespunde normelor;

15) demontarea, reparația, verificarea metrologică, remontarea și sigilarea contorului în cazul când acesta a fost deteriorat din vina consumatorului;

16) demontarea contorului deteriorat din vina consumatorului și instalarea unui alt contor, în cazul când contorul deteriorat nu poate fi reparat;

17) sigilarea contorului, la solicitarea consumatorului, în cazul deteriorării de către consumator a sigiliului aplicat de operator;

18) eliberarea, la solicitarea consumatorului, din arhiva operatorului a copiilor de pe acte și de pe proiect, prezentate de consumator operatorului.

7. Conform prezentei Metodologii, se vor determina, aproba și aplica următoarele tarife la serviciile auxiliare furnizate de către operatori consumatorilor:

1) tarife distincte pentru instalarea contoarelor de apă în apartamentele blocurilor locative;

2) tarife pentru branșarea instalațiilor interne de apă ale consumatorilor la rețeaua publică de alimentare cu apă;

3) tarife pentru racordarea instalațiilor interne de canalizare ale consumatorilor la rețeaua publică de canalizare;

4) tarife pentru branșare la rețeaua publică de alimentare cu apă în cazul când consumatorii au asigurat executarea branșamentelor de apă;

5) tarife pentru racordare la rețeaua publică de canalizare în cazul când consumatorii au asigurat executarea racordurilor de canalizare;

6) tarife pentru reconectare la rețeaua publică de alimentare cu apă a instalațiilor interne de apă ale consumatorului, care anterior au fost deconectate de către operator din cauza încălcării de către consumator a normelor de utilizare și/sau a clauzelor contractuale;

7) tarife pentru reconectare la rețeaua publică de canalizare a instalațiilor interne de canalizare ale consumatorilor, care anterior au a fost deconectate de către operator din cauza încălcării de către consumatori a normelor de utilizare și/sau a clauzelor contractuale;

- 8) tarife pentru deconectare de la rețeaua publică de alimentare cu apă a instalațiilor interne de apă, la solicitarea consumatorului, cu excepția cazurilor de reziliere a contractelor pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă;
- 9) tarife pentru deconectare de la rețeaua publică de canalizare a instalațiilor interne de canalizare, la solicitarea consumatorului, cu excepția cazurilor de reziliere a contractelor pentru furnizarea serviciului public de canalizare;
- 10) tarife pentru reconectare la rețeaua publică de alimentare cu apă a instalațiilor interne de apă, care anterior au fost deconectate la solicitarea consumatorului;
- 11) tarife pentru reconectare la rețeaua publică de canalizare a instalațiilor interne de canalizare, care anterior au fost deconectate la solicitarea consumatorului;
- 12) tarife pentru instalarea și sigilarea contorului, la solicitarea consumatorului;
- 13) tarife pentru demontarea, remontarea și sigilarea contorului la solicitarea consumatorului;
- 14) tarife pentru demontarea, verificarea metrologică de expertiză, remontarea și sigilarea contorului în cazul când consumatorul solicită efectuarea verificării metrologice de expertiză, iar în urma verificării se constată că contorul corespunde normelor;
- 15) tarife pentru demontarea, reparația, verificarea metrologică, remontarea și sigilarea contorului în cazul când acesta a fost deteriorat din vina consumatorului;
- 16) tarife pentru demontarea contorului deteriorat din vina consumatorului și instalarea unui alt contor în cazul când contorul deteriorat nu poate fi reparat;
- 17) tarife pentru sigilarea contorului, la solicitarea consumatorului, în cazul deteriorării de către consumator a sigiliului aplicat de operator;
- 18) tarife pentru eliberarea, la solicitarea consumatorului, din arhiva operatorului a copiilor de pe acte și de pe proiect, prezentate de consumator operatorului.

Secțiunea 3 Determinarea tarifelor pentru serviciile auxiliare

8. Prezenta Metodologie prevede că tarifele pentru serviciile auxiliare furnizate de către operator se determină în baza următoarei formule generale:

$$TSA_z^y = (CMSA_z^y + CTSA_z^y + CPSA_z^y) * (1 + \frac{ICDA}{100}) * (1 + \frac{RN}{100}) \quad (1)$$

unde:

TSA_z^y – tariful pentru furnizarea tipului concret de serviciu de tip „y” din categoria „z” de servicii auxiliare furnizate de operator;

$CMSA_z^y$ – cheltuielile materiale nemijlocit utilizate de operator pentru furnizarea serviciului de tip „y” din categoria „z” de servicii auxiliare;

$CTSA_z^y$ – cheltuielile privind utilizarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor necesare la furnizarea serviciului de tip „y” din categoria „z” de serviciu auxiliar;

$CPSA_z^y$ – cheltuielile operatorului cu personalul nemijlocit încadrat în furnizarea serviciului de tip „y” din categoria „z” de servicii auxiliare;

$ICDA$ - indicele cheltuielilor de distribuție și administrative ale operatorului la furnizarea serviciului de tip „y” din categoria „z” de servicii auxiliare, care se stabilesc în mărime de 14.5 % pentru toate serviciile auxiliare furnizate;

RN – rentabilitatea operatorului de la furnizarea serviciului auxiliar care se stabilește în mărime de 5 % din cheltuielile operatorului suportate la furnizarea serviciului auxiliar respectiv;

y – tipul concret de serviciu auxiliar furnizat de operator consumatorului. Tipurile concrete de servicii „y” din fiecare categorie de servicii auxiliare „z” se vor identifica de către operatori în baza indicatorilor specifici de influență asupra cheltuielilor și, respectiv, asupra tarifelor pentru serviciile auxiliare.

La acești indicatori specifici se referă: numărul contoarelor instalate; lungimea bransamentului de

apă/a racordului de canalizare; materialul bransamentului de apă/racordului de canalizare (oțel, plastic etc.); diametrul bransamentului de apă/racordului de canalizare; metodele de deconectare/reconectare a instalațiilor interne de apă/de canalizare ale consumatorului de la/rețelele publice de alimentare cu apă /de canalizare (prin intermediul robinetului de închidere, sau deconectare fizică de la rețea); distanța medie de deplasare în raza localității deservite de operator etc.;

z – categoria de servicii auxiliare supuse reglementării. Categoriile de servicii auxiliare, furnizate consumatorilor, sunt indicate în punctul 6 din prezenta Metodologie.

9. Tarifele pentru serviciile auxiliare se vor calcula ca tarife medii anuale pentru fiecare categorie de servicii auxiliare furnizate, diferențiate în funcție de tipul acestor servicii. Totodată, la furnizarea unor tipuri de servicii cu o gamă largă de indicatori specifici de influență asupra cheltuielilor și tarifelor, prezenta Metodologie prevede determinarea, aprobarea și aplicarea unor tarife de furnizare a serviciului auxiliar de tip standard, bazat pe o unitate concretă a indicatorului specific de influență majoră, și a unui alt tarif suplimentar celui standard. Astfel de tarife se vor aplica în cazul tarifelor distincte pentru instalarea contoarelor în apartamentele blocurilor locative, în cazul tarifelor pentru bransare a instalațiilor interne de apă ale consumatorilor la rețeaua publică de alimentare cu apă, a tarifelor pentru racordarea instalațiilor interne de canalizare ale consumatorului la rețeaua publică de canalizare și a tarifelor pentru eliberarea din arhiva operatorului a copiilor de pe acte și de pe proiect, prezentate de consumator operatorului și solicitate de consumator.

10. Tarifele distincte pentru instalarea contoarelor de apă în apartamentele blocurilor locative se determină în baza următoarei formule:

$$TSAD_{ic}^N = TSAD_{ic}^s + TSAD_{ic}^{sp} \times (N - 1) \quad (2)$$

unde:

$TSAD_{ic}^N$ – tariful distinct pentru instalarea în apartament a „N” contoare de apă;

$TSAD_{ic}^s$ – tariful distinct standard, aferent instalării în apartament doar a unui contor, care se determină în baza formulei:

$$TSAD_{ic}^s = (CMSA_{ic}^s + CTSA_{ic}^s + CPSA_{ic}^s) \cdot \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) \cdot \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (3)$$

unde:

$CMSA_{ic}^s$ – include cheltuielile materiale utilizate la instalarea primului contor: costul contorului, robinetului de închidere, filtrului, clapetei reversibile, sigiliilor, armaturii și altor materiale necesare instalării contorului în apartament și întocmirea procesului-verbal de dare în exploatare a contoarelor;

$CTSA_{ic}^s$ – cheltuielile privind utilizarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor necesare la instalarea primului contor, inclusiv costul combustibilului utilizat;

$CPSA_{ic}^s$ – cheltuielile operatorului cu personalul nemijlocit încadrat în furnizarea serviciului de instalare în apartament a unui contor determinate reieșind din durata de timp aferentă deplasării personalului operatorului la consumator, efectuării lucrărilor de instalare și sigilare a contorului, întocmirii proceselor-verbale de dare în exploatare a contoarelor în apartament;

N – numărul de contoare necesar de a fi instalate în apartament.

$TSAD_{ic}^{sp}$ – tariful distinct pentru instalare în apartament a unui contor suplimentar, care se determină în baza formulei:

$$TSAD_{ic}^{sp} = (CMSA_{ic}^{sp} + CPSA_{ic}^{sp}) \cdot \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) \cdot \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (4)$$

unde:

$CMSA_{ic}^{sp}$ include costurile materialelor utilizate la instalarea unui contor suplimentar: costul contorului, robinetului de închidere, filtrului, clapetei reversibile, sigiliilor, armaturii și altor materiale necesare instalării contorului în apartament;

$CPSA_{ic}^{sp}$ - cheltuielile operatorului cu personalul necesare pentru instalarea în apartament a unui contor suplimentar celui standard. În calcul, la determinarea acestor cheltuieli, se vor lua doar cheltuielile cu personalul care nemijlocit sunt legate de instalarea unui contor suplimentar celui

standard. La determinarea acestor cheltuieli nu se ia în considerație timpul deplasării personalului operatorului la locul de consum și timpul necesar întocmirii procesului-verbal de dare în exploatare a contorului, dat fiind că acestea se iau în considerație la determinarea cheltuielilor variantei standard.

11. Tarifele pentru branșarea (racordarea) instalațiilor interne de apă (de canalizare) ale consumatorului la rețelele publice de alimentare cu apă (de canalizare) se determină în baza următoarelor formule:

$$TSA_{b(r)}^y = TSA_{b(r)}^s + TSA_{b(r)}^{sp} \times (L - 5m) \quad (5)$$

unde:

$TSA_{b(r)}^y$ – tariful pentru branșarea (racordarea) instalațiilor interne de apă (de canalizare) ale consumatorului la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare), în dependență de tipul serviciului furnizat „y”, identificat reieșind din indicii specifici de influență: categoria consumatorului, lungimea branșamentului de apă/racordului de canalizare, tipul materialului branșamentului de apă/racordului de canalizare, diametrul branșamentului de apă etc.;

L – lungimea branșamentului de apă (racordului de canalizare), m;

$TSA_{b(r)}^s$ – tariful pentru realizarea unui branșament (racord de canalizare) standard, determinat pentru tipul „y” de serviciu aferent realizării unui branșament de apă (racord de canalizare) standard, corespunzător lungimii de 5 m. Acest tarif se determină în baza formulei:

$$TSA_{b(r)}^s = (CMSA_{b(r)}^s + CTSA_{b(r)}^s + CPSA_{b(r)}^s) \cdot \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) \cdot \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (6)$$

unde:

$CMSA_{b(r)}^s$ – include cheltuielile materiale utilizate la montarea branșamentului de apă (racordului de canalizare) standard: costul conductelor necesare pentru realizarea branșamentului de apă/racordului de canalizare, costul robinetului de închidere, filtrului, clapetei reversibile, armaturilor, sigiliului, altor materiale necesare pentru efectuarea lucrărilor de terasament și pentru executarea branșamentului de apă (racordului de canalizare) și branșarea (racordarea) acestora la rețea. La furnizarea acestui tip de serviciu auxiliar în cheltuielile materiale nu se includ cheltuielile ce țin de procurarea contorului, în cazul în care se branșează un bloc locativ sau o casă individuală, deoarece în aceste cazuri cheltuielile respective sunt suportate de operator din contul tarifului pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă, iar la consumatorii noncasnici sunt suportate de acești consumatori.;

$CTSA_{b(r)}^s$ – cheltuielile privind utilizarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor necesare la montarea branșamentului de apă (racordului de canalizare) standard, inclusiv costul combustibilului utilizat;

$CPSA_{b(r)}^s$ – cheltuielile operatorului cu personalul nemijlocit încadrat la furnizarea serviciului de branșare (racordare) a instalațiilor interne ale consumatorului de tipul „y” la rețelele publice de alimentare cu apă (de canalizare), corespunzătoare realizării unui branșament de apă (racord de canalizare) cu lungimea de 5 m, varianta standard. La determinarea cheltuielilor cu personalul se ia în considerație timpul deplasării personalului operatorului la locul de consum unde urmează să fie furnizat serviciul auxiliar, timpul efectuării lucrărilor de terasament, timpul executării branșamentului de apă (racordului de canalizare) și de conectare a acestuia la rețelele publice de alimentare cu apă (de canalizare), timpul pentru instalarea robinetului de închidere, filtrului, clapetei reversibile și armaturilor necesare, timpul pentru montarea și sigilarea contorului la consumatorii noncasnici, timpul pentru întocmirea actului de dare în exploatare a branșamentului (racordului). La furnizarea acestui tip de serviciu auxiliar, în cheltuielile cu personalul nu se includ cheltuielile ce țin de efectuarea lucrării de instalare a contorului la consumatorii casnici din casele individuale și la blocurile locative, deoarece aceste lucrări se efectuează de operator și sunt incluse în tariful de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă.

În cazul în care personalul operatorului efectuează în aceeași zi, atât branșarea instalațiilor interne de apă, cât și racordarea instalațiilor interne de canalizare, atunci timpul deplasării personalului

operatorului la locul de consum se ia în considerație numai la determinarea cheltuielilor cu personalul pentru realizarea branșamentului de apă standard.

$TSA_{b(r)}^{SP}$ – tariful pentru serviciul de branșare (racordare) de tipul „y”, corespunzător realizării 1 m de branșament de apă (racord de canalizare) suplimentar celui standard, care se determină conform formulei:

$$TSA_{b(r)}^{SP} = (CMSA_{b(r)}^{SP} + CPSA_{b(r)}^{SP}) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (7)$$

unde:

$CMSA_{b(r)}^{SP}$ – include cheltuielile materiale utilizate la montarea 1 m de branșament de apă (racord de canalizare), suplimentar branșamentului de apă (racordului de canalizare) standard. Cheltuielile materiale utilizate la montarea 1 m de branșament de apă (racord de canalizare) constituie costul 1 m de conductă necesară pentru realizarea 1 m de branșament de apă (racord de canalizare) și costul altor materiale utilizate. Celelalte cheltuieli materiale sunt incluse în tariful pentru furnizarea serviciului de branșare (racordare) standard;

$CPSA_{b(r)}^{SP}$ – cheltuielile operatorului cu personalul, necesare pentru realizarea 1 m de branșament de apă (racord de canalizare), suplimentar celui standard constituie cheltuielile cu personalul necesare montării 1 m de branșament de apă (racord de canalizare). Celelalte cheltuieli cu personalul sunt incluse în tariful pentru furnizarea serviciului de branșare (racordare) standard.

12. Tarifele pentru branșare (racordare) la rețeaua publică de alimentare cu apă, de canalizare a instalațiilor interne de apă/de canalizare, în cazul când executarea branșamentelor de apă, racordurilor de canalizare a fost asigurată de către consumatori, se determină conform formulei:

$$TSA_{b(r)} = (CMSA_{b(r)} + CTSA_{b(r)} + CPSA_{b(r)}) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (8)$$

unde:

$CMSA_{b(r)}$ – sunt cheltuielile materiale utilizate la conectarea branșamentului de apă (racordului de canalizare) la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare) și anume costul robinetului, sigiliului, armaturii și altor materiale necesare pentru efectuarea lucrărilor de conectare a branșamentului (racordului de canalizare) la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare). La furnizarea acestui tip de serviciu auxiliar în cheltuielile materiale nu se includ cheltuielile ce țin de procurarea contorului, în cazul în care se branșează un bloc locativ sau o casă individuală, deoarece în aceste cazuri cheltuielile respective sunt suportate de operator din contul tarifului pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă, iar la consumatorii noncasnici sunt suportate de acești consumatori;

$CTSA_{b(r)}$ – cheltuielile privind utilizarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor necesare la conectarea branșamentului de apă (racordului de canalizare) la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare), inclusiv costul combustibilului utilizat;

$CPSA_{b(r)}$ – cheltuielile operatorului cu personalul nemijlocit încadrat la furnizarea serviciului de branșare (racordare) a instalațiilor interne ale consumatorului de tipul „y” la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare), corespunzătoare realizării conectării branșamentului de apă (racordului de canalizare) la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare). La determinarea cheltuielilor cu personalul se ia în considerație timpul deplasării personalului operatorului la locul de consum, unde urmează să fie furnizat serviciul auxiliar, timpul efectuării lucrărilor de conectare a branșamentului de apă (racordului de canalizare) la rețeaua publică de alimentare cu apă și de canalizare, timpul instalării robinetului și armaturilor necesare, timpul necesar întocmirii procesului-verbal de dare în exploatare a contorului. La furnizarea acestui tip de serviciu auxiliar, în cheltuielile cu personalul nu se includ cheltuielile ce țin de efectuarea lucrării de instalare a contorului la consumatorii din casele individuale și la blocurile locative, deoarece aceste lucrări se efectuează de operator și sunt incluse în tariful de furnizare a serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare.

În cazul în care personalul operatorului efectuează în aceeași zi, atât branșarea instalațiilor interne de apă, cât și racordarea instalațiilor interne de canalizare, atunci timpul deplasării personalului operatorului la locul de consum se ia în considerație numai la determinarea cheltuielilor cu personalul

pentru realizarea conectării branșamentului de apă, prin aplicarea unui coeficient de reducere determinat în baza cheltuielilor necesare și justificate.

13. Tarifele pentru reconectarea la rețeaua publică de alimentare cu apă a instalațiilor interne de apă (de canalizare) ale consumatorului, care anterior au fost deconectate de către operator din cauza încălcării de către consumator a normelor de utilizare și/sau a clauzelor contractuale se determină conform formulei:

$$TSA_{ri} = (CMSA_{ri} + CTSA_{ri} + CPSA_{ri}) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (9)$$

unde:

CMSA_{ri} – sunt cheltuielile materiale utilizate la reconectarea instalațiilor interne de apă (de canalizare) la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare) și anume costul sigiliului și altor materiale necesare utilizate la efectuarea lucrărilor de deconectare și reconectare la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare) a instalațiilor interne de apă (de canalizare).

În cazul în care personalul operatorului efectuează în aceeași zi, atât reconectarea instalațiilor interne de apă, cât și reconectarea instalațiilor interne de canalizare, atunci costul combustibilului se include numai în tariful pentru reconectarea instalațiilor interne de apă;

CTSA_{ri} – cheltuielile privind utilizarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor necesare la reconectarea branșamentului de apă (racordului de canalizare) la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare), inclusiv costul combustibilului utilizat;

CPSA_{ri} – cheltuielile operatorului cu personalul nemijlocit încadrat în furnizarea serviciului de reconectare a instalațiilor interne de apă ale consumatorului de tipul „y” la rețelele publice de alimentare cu apă (de canalizare), corespunzătoare realizării reconectării instalațiilor interne de apă (de canalizare) la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare). La determinarea cheltuielilor cu personalul se ia în considerație timpul deplasării personalului operatorului la locul de consum și de la locul de consum unde urmează să fie furnizat serviciul auxiliar, timpul efectuării lucrărilor de deconectare, de reconectare a branșamentului de apă (racordului de canalizare) la rețeaua publică de alimentare cu apă și de canalizare, timpul necesar întocmirii actului de reconectare și procesului-verbal de dare în exploatare a contorului.

În cazul în care personalul operatorului efectuează în aceeași zi, atât reconectarea instalațiilor interne de apă, cât și reconectarea instalațiilor interne de canalizare, atunci timpul deplasării personalului operatorului la locul de consum și de la locul de consum se ia în considerație numai la determinarea cheltuielilor cu personalul pentru reconectarea instalațiilor interne de apă, prin aplicarea unui coeficient de reducere determinat în baza cheltuielilor necesare și justificate.

14. Tarifele pentru deconectare de la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare) a instalațiilor interne de apă (de canalizare), la solicitarea consumatorului, se determină conform formulei:

$$TSA_d = (CMSA_d + CTSA_d + CPSA_d) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (10)$$

unde:

CMSA_d – sunt cheltuielile materiale utilizate la deconectarea instalațiilor interne de apă (de canalizare) de la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare) necesare efectuării lucrărilor de deconectare de la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare) a instalațiilor interne de apă (de canalizare);

CTSA_d – cheltuielile privind utilizarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor necesare la deconectarea instalațiilor interne de apă (de canalizare) de la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare) la solicitarea consumatorului, inclusiv costul combustibilului utilizat;

CPSA_d – cheltuielile operatorului cu personalul nemijlocit încadrat în furnizarea serviciului de deconectare a instalațiilor interne de apă (de canalizare) ale consumatorului de tipul „y” de la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare), corespunzătoare realizării deconectării instalațiilor interne de apă (de canalizare) de la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare). La determinarea cheltuielilor cu personalul se ia în considerație timpul deplasării personalului

operatorului la locul de consum unde urmează să fie furnizat serviciul auxiliar, timpul efectuării lucrărilor de deconectare, timpul întocmirii actului de deconectare.

În cazul în care personalul operatorului efectuează în aceeași zi, atât deconectarea instalațiilor interne de apă, cât și deconectarea instalațiilor interne de canalizare, atunci timpul deplasării personalului operatorului la locul de consum se ia în considerație numai la determinarea cheltuielilor cu personalul pentru realizarea deconectării instalațiilor interne de apă, prin aplicarea unui coeficient de reducere determinat în baza cheltuielilor necesare și justificate.

15. Tarifele pentru reconectarea la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare) a instalațiilor interne de apă (de canalizare) ale consumatorului, care anterior au fost deconectate la solicitarea consumatorului se determină conform formulei:

$$TSA_{rs} = (CMSA_{rs} + CTSA_{rs} + CPSA_{rs}) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (11)$$

unde:

CMSA_{rs} – sunt cheltuielile materiale utilizate la reconectarea instalațiilor interne de apă (de canalizare) la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare) și anume costul sigiliului și altor materiale necesare și utilizate la efectuarea lucrărilor de reconectare la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare) a instalațiilor interne de apă (de canalizare);

CTSA_{rs} – cheltuielile privind utilizarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor necesare la reconectarea la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare) a instalațiilor interne de apă (de canalizare) la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare), care anterior au fost deconectate la solicitarea consumatorului, inclusiv costul combustibilului utilizat;

CPSA_{rs} – cheltuielile operatorului cu personalul nemijlocit încadrat la furnizarea serviciului de reconectare a instalațiilor interne de apă (de canalizare) ale consumatorului la rețelele publice de alimentare cu apă (de canalizare). La determinarea cheltuielilor cu personalul se ia în considerație timpul deplasării personalului operatorului la locul de consum unde urmează să fie furnizat serviciul auxiliar, timpul efectuării lucrărilor de reconectare a branșamentului de apă (racordului de canalizare) la rețeaua publică de alimentare cu apă (de canalizare), timpul aplicării sigiliilor la contor, timpul necesar întocmirii actului de reconectare și procesului-verbal de dare în exploatare a contorului.

16. Tarifele pentru instalarea și sigilarea contorului, la solicitarea consumatorului se determină conform formulei:

$$TSA_{is} = (CMSA_{is} + CTSA_{is} + CPSA_{is}) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (12)$$

unde:

CMSA_{is} – include cheltuielile materiale utilizate la instalarea și sigilarea contorului, inclusiv costul sigiliului și întocmirea procesului-verbal de dare în exploatare a contorului;

CTSA_{is} – cheltuielile privind utilizarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor necesare la instalarea și sigilarea contorului, la solicitarea consumatorului, inclusiv costul combustibilului utilizat;

CPSA_{is} – cheltuielile operatorului cu personalul nemijlocit încadrat la furnizarea serviciului de instalare și sigilare a contorului determinate reieșind din durata de timp aferentă deplasării personalului operatorului la locul de consum, efectuării lucrărilor de instalare și sigilare a contorului, întocmirii procesului-verbal de dare în exploatare a contorului.

17. Tarifele pentru demontarea, remontarea și sigilarea contorului la solicitarea consumatorului se determină conform formulei:

$$TSA_{drs} = (CMSA_{drs} + CTSA_{drs} + CPSA_{drs}) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (13)$$

unde:

CMSA_{drs} – sunt cheltuielile materiale utilizate la demontarea și remontarea contorului, inclusiv a sigiliilor, armaturii și altor materiale necesare demontării și remontării contorului și întocmirea procesului-verbal de dare în exploatare a contorului;

CTSA_{drs} – cheltuielile privind utilizarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor necesare la demontarea, remontarea și sigilarea contorului, la solicitarea consumatorului, inclusiv costul combustibilului utilizat;

CPSA_{drs} – cheltuielile operatorului cu personalul nemijlocit încadrat la furnizarea serviciului de demontare, remontare și sigilare a contorului determinate reieșind din durata de timp aferentă deplasării personalului operatorului de două ori la locul de consum, timpul efectuării lucrărilor de demontare, de remontare și sigilare a contorului, întocmirii proceselor- verbale de demontare și dare în exploatare a contorului.

Tarifele pentru demontarea, remontarea și sigilarea contorului la solicitarea consumatorului se aplică și în cazul în care consumatorul a solicitat efectuarea verificării metrologice de expertiză și în rezultatul verificării se constată că contorul corespunde normelor.

18. Tarifele pentru demontarea, reparația, verificarea metrologică, remontarea și sigilarea contoarelor în cazul când acestea au fost deteriorate din vina consumatorilor se determină conform formulei:

$$TSA_{drvr} = (CMSA_{drvr} + CTSA_{drvr} + CPSA_{drvr}) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (14)$$

unde:

CMSA_{drvr} – sunt cheltuielile materiale utilizate la demontarea, reparația, remontarea și sigilarea contorului și anume costul sigiliului și a altor materiale și piese de schimb necesare pentru demontarea, reparația, remontarea și sigilarea contorului, întocmirea actului de demontare a contorului deteriorat și a procesului-verbal de dare în exploatare a contorului după remontare. În cheltuielile materiale se includ și cheltuielile ce țin de verificarea metrologică a contorului, după ce a fost reparat;

CTSA_{drvr} – cheltuielile privind utilizarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor necesare la demontarea, reparația, remontarea și sigilarea contorului, la solicitarea consumatorului, inclusiv costul combustibilului utilizat;

CPSA_{drvr} – cheltuielile operatorului cu personalul nemijlocit încadrat la furnizarea serviciului de demontare, reparație, verificare metrologică, remontare și sigilare a contorului deteriorat din vina consumatorului reieșind din durata de timp aferentă deplasării personalului operatorului la locul de consum și de la locul de consum, timpul efectuării lucrărilor de demontare, de reparație, de remontare și de sigilare a contorului, timpul întocmirii actului de demontare a contorului și timpul întocmirii procesului-verbal de dare în exploatare a contorului.

În situația în care tariful pentru demontarea, reparația, verificarea metrologică, remontarea și sigilarea contorului, când acesta a fost deteriorat din vina consumatorului este mai mare decât tariful pentru demontarea contorului deteriorat din vina consumatorului și instalarea unui contor nou, în cazul când contorul deteriorat nu poate fi reparat, atunci operatorul va aplica tariful pentru demontarea contorului deteriorat din vina consumatorului și instalarea unui contor nou în toate situațiile de deteriorare a contorului de către consumator.

19. Tarifele pentru demontarea contorului deteriorat din vina consumatorului și instalarea unui contor nou, în cazul când contorul deteriorat nu poate fi reparat se determină conform formulei:

$$TSA_{dcn} = (CMSA_{dcn} + CTSA_{dcn} + CPSA_{dcn}) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (15)$$

unde:

CMSA_{dcn} – sunt cheltuielile materiale utilizate la montarea contorului nou și anume costul contorului nou, costul sigiliului și a altor materiale necesare pentru montarea, sigilarea contorului nou, întocmirea actului de demontare a contorului deteriorat și a procesului-verbal de dare în exploatare a contorului nou;

CTSA_{dcn} – cheltuielile privind utilizarea mijloacelor de transport necesare la demontarea contorului deteriorat și instalarea unui contor nou, inclusiv costul combustibilului utilizat;

CPSA_{dcn} – cheltuielile operatorului cu personalul nemijlocit încadrat la furnizarea serviciului de demontare a contorului deteriorat din vina consumatorului și instalarea unui contor nou, în cazul când contorul deteriorat nu poate fi reparat, se determină reieșind din durata de timp aferentă deplasării personalului operatorului la locul de consum, timpul efectuării lucrărilor de demontare a contorului deteriorat, timpul întocmirii actului de demontare a contorului deteriorat, timpul efectuării lucrărilor de montare a contorului nou și sigilării acestuia și timpul întocmirii procesului-verbal de dare în exploatare a contorului.

20. Tarifele pentru sigilarea contorului, la solicitarea consumatorului, în cazul deteriorării de către consumator a sigiliului aplicat de operator se determină conform formulei:

$$TSA_s = (CMSA_s + CTSA_s + CPSA_s) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (16)$$

unde:

$CMSA_s$ – sunt cheltuielile materiale utilizate la sigilarea contorului și anume costul sigiliului aplicat de operator și a altor materiale necesare pentru sigilarea contorului și întocmirea actului respectiv;

$CTSA_s$ – cheltuielile privind utilizarea mijloacelor de transport necesare la sigilarea contorului, inclusiv costul combustibilului utilizat;

$CPSA_s$ – cheltuielile operatorului cu personalul nemijlocit încadrat la furnizarea serviciului de sigilare a contorului, determinate reieșind din durata de timp aferentă deplasării personalului operatorului la locul de consum, timpul efectuării lucrărilor de și sigilare a contorului, întocmirii procesului-verbal de dare în exploatare a contorului.

21. Tarifele pentru eliberare consumatorului, la solicitare, a copiilor de pe acte și de pe proiect, prezentate de către consumator operatorului și păstrate în arhiva operatorului, se determină conform următoarei formule:

$$TSA_{ec} = TSA_{ec}^s + TSA_{ec}^{sp} \times (NF_{ec} - 1) \quad (17)$$

unde:

TSA_{ec} – tariful pentru eliberare, la solicitarea consumatorului, a copiilor de pe acte și de pe proiect din arhiva operatorului, aferente acestui consumator;

NF_{ec} – numărul total de foi format A4 necesar de a fi copiate de operator pentru a fi eliberate consumatorului.

TSA_{ec}^s – tariful standard pentru furnizarea serviciului de eliberare din arhiva operatorului a copiilor solicitate de pe acte și de pe proiect, prezentate de către consumator operatorului și păstrate în arhiva operatorului, corespunzător eliberării copiei a 1 foi format A4, care se determină în baza formulei:

$$TSA_{ec}^s = (CMSA_{ec}^s + CPSA_{ec}^s) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (18)$$

unde:

$CMSA_{ec}^s$ – sunt cheltuielile materiale utilizate la eliberarea copiei a 1 foi format A4 standard și anume costul 1 foi de hârtie și a tonerului utilizat la copiere;

$CPSA_{ec}^s$ – cheltuielile operatorului cu personalul, necesare pentru preluarea actelor și a proiectului din arhivă, pentru efectuarea copiilor necesare și eliberarea consumatorului a unei copii standard de pe acte și proiect din arhiva operatorului, corespunzătoare 1 foi format A4.

TSA_{ec}^{sp} – tariful pentru eliberarea din arhiva operatorului a copiei 1 foi format A4, suplimentar la cea standard, care se determină în baza formulei:

$$TSA_{ec}^{sp} = (CMSA_{ec}^{sp} + CPSA_{ec}^{sp}) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (19)$$

unde:

$CMSA_{ec}^{sp}$ – sunt cheltuielile materiale utilizate la eliberarea copiei a 1 foi format A4, suplimentar celei standard și anume costul 1 foi de hârtie și a tonerului utilizat la copiere;

$CPSA_{ec}^{sp}$ – cheltuielile operatorului cu personalul pentru eliberarea din arhiva operatorului a copiei 1 foi de format A4, suplimentar celei standard.

Secțiunea 4 Determinarea cheltuielilor

22. Cheltuielile materiale, cheltuielile cu personalul, cheltuielile privind utilizarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor se determină direct pentru fiecare tip de serviciu „y” din categoria „z” de serviciu auxiliar.

În cheltuielile materiale se includ toate costurile materialelor, pieselor, energiei pentru furnizarea serviciului auxiliar solicitat de consumator. Cheltuielile materiale necesare pentru furnizarea serviciului auxiliar se determină de operator reieșind din normele justificate de consum a materialelor, cantitatea necesară pentru furnizarea serviciului auxiliar, preturile de achiziție a materialelor de către operator în urma achizițiilor efectuate în baza Regulamentului aprobat de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

23. Cheltuielile cu personalul includ sumele pentru retribuirea muncii personalului nemijlocit încadrat în procesul de furnizare consumatorului a serviciului auxiliar, determinate reieșind din salariul mediu al personalului care efectuează lucrările, durata de timp necesară pentru realizarea de către personalul operatorului a tuturor operațiunilor legate de furnizarea serviciului auxiliar respectiv, sumele contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală calculate din sumele de retribuire a muncii personalului operatorului nemijlocit încadrat în furnizarea serviciului auxiliar.

La determinarea cheltuielilor cu personalul timpul deplasării personalului operatorului la locul de consum unde urmează să fie furnizat serviciul auxiliar, se calculează reieșind din distanța medie de deplasare în raza localității deservite de operator.

24. Cheltuielile cu personalul se determină de operator pentru fiecare tip de serviciu „y” din categoria „z” de servicii auxiliare.

25. Cheltuielile privind utilizarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor se determină reieșind din timpul în care acestea nemijlocit sunt utilizate la furnizarea tipului concret de serviciu auxiliar și includ cheltuielile cu amortizarea și costul combustibilului utilizat. Costul combustibilului utilizat la furnizarea serviciului auxiliar se calculează reieșind din distanța medie de deplasare a mijloacelor de transport, în raza localității deservite de operator, pentru a furniza serviciul auxiliar. În timpul de utilizare a mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor la furnizarea serviciilor se include și timpul deplasării acestora la consumator conform prevederilor prezentei Metodologii. În cazul în care pentru anumite tipuri de servicii auxiliare se vor stabili tarife standard și tarife suplimentare celor standard, cheltuielile privind utilizarea transportului, mașinilor și mecanismelor aferente duratei de timp necesare pentru deplasare în scopul furnizării serviciului auxiliar se vor include doar în tariful serviciului standard.

Secțiunea 5

Determinarea, aprobarea și aplicarea tarifelor la serviciile auxiliare

26. În conformitate cu prezenta Metodologie tarifele la serviciile auxiliare furnizate de operatori se determină anual separat pentru fiecare tip concret de serviciu „y” furnizat din categoria „z” de servicii auxiliare. Tarifele se determină de operatori și, conform prevederilor din tabelele 1-4 din anexa la prezenta Metodologie și se prezintă:

1) Consiliilor locale – pentru examinare și aprobare, iar Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică - spre examinare și avizare, a tarifelor la serviciile auxiliare furnizate de operatori la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș și în cazul titularilor de licențe care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare la nivel de sat/comună.

2) Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică – pentru examinare și aprobare a tarifelor la serviciile auxiliare furnizate de operatori la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș, în cazul în care consiliul local respectiv a delegat Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică dreptul deplin de aprobare a tarifelor și în cazul titularilor de licențe care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare la nivel de sat/comună.

3) Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică – pentru examinare și aprobare a tarifelor la serviciile auxiliare, furnizate de operatori la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș și care activează în condițiile unor acorduri sau contracte încheiate cu organismele financiare internaționale, ratificate sau aprobate de Parlament, Guvern sau de Consiliile locale și în cazul titularilor de licențe care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare la nivel de sat/comună.

27. În cazul când operatorii, în conformitate cu prevederile punctului 26, subpunctul 1) al prezentei Metodologii, prezintă la Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică tarifele pentru serviciile auxiliare spre avizare, Agenția va examina materialele, va pregăti și prezenta operatorului și Consiliului local avizul privind cuantumul tarifelor necesare de a fi aprobate, în termen de 30 de zile calendaristice, termen care poate fi prelungit, după necesitate, cu 30 zile calendaristice.

28. Tarifele la serviciile auxiliare se aprobă pentru fiecare categorie și fiecare tip de serviciu auxiliar, în dependență de indicatorii specifici de influență asupra nivelului acestora. Tarifele la serviciile auxiliare nu pot fi modificate de operatori.

29. În tarifele pentru branșarea/racordarea instalațiilor interne de apă/de canalizare ale consumatorilor la rețelele publice de alimentare cu apă /de canalizare nu se includ cheltuielile aferente realizării lucrărilor de desfacere și refacere a carosabilului și/sau a trotuarelor. În cazul când astfel de lucrări sunt necesare de efectuat, operatorul va adăuga, la tarifele la serviciile auxiliare respective cheltuielile aferente efectuării acestor lucrări, determinate pe bază de deviz de cheltuieli, semnat de consumator și operator.

30. Tarifele la serviciile auxiliare aprobate de consiliile locale se publică în mass-media locală. Tarifele la serviciile auxiliare aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

31. Operatorii sunt obligați să publice tarifele la serviciile auxiliare la sediile lor și să le plaseze pe paginile lor web oficiale.

Anexă

la Metodologia privind aprobarea și aplicarea
tarifelor la serviciile auxiliare prestate consumatorilor
de către operatorii serviciului public de alimentare cu apă
și de canalizare, aprobată prin Hotărârea Consiliului
de administrație al ANRE nr. 270/2015 din 16 decembrie 2015

Tabelul 1. Calculul tarifului pentru furnizarea serviciului auxiliar

se indică tipul concret de serviciu și categoria de serviciu auxiliar

Indicatori	Unitate de măsură	Valoarea indicatorilor
Cheltuielile materiale nemijlocit utilizate la furnizarea serviciului (CMSA)		
Cheltuielile privind utilizarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor (CTSA)		
Cheltuielile cu personalul nemijlocit (CPSA)		
Cheltuielile de distribuire și administrative (CDA)		
Rentabilitatea (RN)		
Tariful pentru furnizarea serviciului auxiliar		

Tabelul 2. Determinarea cheltuielilor materiale (CMSA)

se indică tipul concret de serviciu și categoria serviciului auxiliar

Denumirea materialelor nemijlocit utilizate la furnizarea serviciului auxiliar	Unitatea de măsură	Cantitatea	Prețul, lei	Suma, lei
Total cheltuieli materiale	x	x	x	

La acest Tabel se anexează materialele necesare ce justifică necesitatea, cantitatea și prețul materialelor utilizate, inclusiv după necesitate actele normative.

Tabelul 3. Determinarea cheltuielilor privind utilizarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor (CTSA)

se indică tipul concret de serviciu furnizat și categoria serviciului auxiliar

Denumirea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor utilizate	Durata de utilizare, ore	Amortizarea, lei	Costul combustibilului utilizat la deplasare, lei	Cheltuielile privind utilizarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor, lei
Total cheltuieli privind utilizarea mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor	X			

La Tabel se anexează materialele și argumentările ce justifică necesitatea utilizării mijloacelor de transport, mașinilor și mecanismelor, durata de utilizare și costul unitar de utilizare a acestora.

Tabelul 4. Determinarea cheltuielilor cu personalul (CPSA)

se indică tipul concret al serviciului și categoria de serviciu auxiliar

Operațiunile desfășurate	Funcția	Categoria de calificare	Coeфициent tarifar	Salariu tarifar lunar, lei	Salariul tarifar, lei/ora	Norma de timp, om/ore	Total retribuirea muncii, lei	Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală	Total cheltuieli cu personalul
Total cheltuieli cu personalul	x	x	x	x						

La acest Tabel se anexează materialele și argumentările ce justifică numărul personalului nemijlocit încadrat în furnizarea serviciului, gradul de calificare a personalului, durata de timp necesară pentru furnizarea serviciului, nivelul salariului și alte plăți obligatorii, inclusiv actele normative justificative.

HANRE270/2015

Внутренний номер: 363699

Республика Молдова

НАЦИОНАЛЬНОЕ АГЕНТСТВО ПО РЕГУЛИРОВАНИЮ В ЭНЕРГЕТИКЕ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ Nr. 270

от 16.12.2015

об утверждении Методологии утверждения и применения тарифов на дополнительные услуги, предоставляемые операторами публичной услуги водоснабжения и канализации потребителям

Опубликован : 11.03.2016 в Monitorul Oficial Nr. 55-58 статья № : 385

ЗАРЕГИСТРИРОВАНО:

Министерство юстиции
№ 1102 от 23 февраля 2016 г.
Министр юстиции
Владимир ЧЕБОТАРЬ _____

В целях регламентирования юридических отношений между операторами, поставляющими публичную услугу водоснабжения и канализации, и потребителями, на основании положений ст.7 ч.(2) п.е) и ст.35, ч.(14) и (15) Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации № 303 от 13 декабря 2013 (*Официальный монитор Республики Молдова, 2014, № 60-65, ст.123*) административный совет Национального агентства по регулированию в энергетике

ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Утвердить Методологию утверждения и применения тарифов на дополнительные услуги, предоставляемые операторами публичной услуги водоснабжения и канализации потребителям (прилагается).
2. Контроль применения утвержденной методологии обладателями лицензий в области публичной услуги водоснабжения и канализации возложить на подразделения Национального агентства по регулированию в энергетике.

**ДИРЕКТОР
ДИРЕКТОР
ДИРЕКТОР
ДИРЕКТОР**

**Серджиу ЧОБАНУ
Юрие ОНИКА
Октавиан ЛУНГУ
Генадие ПЫРЦУ**

№ 270/2015. Кишинэу, 16 декабря 2015 г.

Приложение
к Постановлению
Административного совета НАРЭ
№ 270/2015 от 16 декабря 2015 г.

МЕТОДОЛОГИЯ
утверждения и применения тарифов на дополнительные
услуги, предоставляемые операторами публичной услуги
водоснабжения и канализации потребителям

Часть 1
Общие положения

1. Методология утверждения и применения тарифов на дополнительные услуги, предоставляемые операторами публичной услуги водоснабжения и канализации потребителям (далее – Методология), имеет целью установление порядка определения, утверждения и применения тарифов на дополнительные услуги, предоставляемые потребителям операторами, предоставляющими публичную услугу водоснабжения и канализации.

2. Настоящая Методология устанавливает:

- a) дополнительные услуги, предоставляемые потребителям оператором по регулируемым тарифам;
- b) состав и порядок определения расходов, включенных в расчет тарифов на дополнительные услуги;
- c) принципы, порядок определения, утверждения и применения тарифов на дополнительные услуги.

3. Настоящая Методология основана на следующих принципах регулирования:

- a) оплата потребителями только необходимых и оправданных расходов на предоставление оператором запрошенных потребителями дополнительных услуг;
- b) покрытие необходимых и оправданных расходов операторов на предоставление дополнительных услуг;
- c) осуществление оператором эффективной деятельности, позволяющей предоставлять потребителям качественные дополнительные услуги;
- d) обеспечение прозрачности в процессе регулирования тарифов на дополнительные услуги.

Часть 2
Описание регулируемых тарифов на
предоставление дополнительных услуг

4. Тариф на предоставление дополнительной услуги представляет собой сумму необходимых и оправданных расходов, понесенных оператором для выполнения всех операций, связанных с предоставлением дополнительной услуги, выездом персонала оператора на место предоставления дополнительной услуги, использованием в процессе предоставления дополнительной услуги необходимых материалов, транспортных средств, машин и механизмов, выполнением персоналом оператора необходимых работ по предоставлению дополнительной услуги и составлением по случаю акта предоставления запрошенной потребителем дополнительной услуги.

5. Настоящая Методология предусматривает регулирование тарифов на дополнительные услуги, оказываемые потребителям только оператором, предоставляющим публичную услугу водоснабжения и канализации, к публичным сетям которого подключены внутренние установки водоснабжения и канализации потребителя.

- 6.** Оператор предоставляет потребителям следующие категории дополнительных услуг:
- 1) установка водомеров в квартирах многоквартирных жилых домов;
 - 2) подключение внутренних установок водоснабжения потребителей к публичной сети водоснабжения;
 - 3) присоединение внутренних канализационных установок потребителей к публичной канализационной сети;
 - 4) подключение к публичной сети водоснабжения в случае обеспечения потребителями выполнения водопроводных вводов;
 - 5) присоединение к публичной канализационной сети в случае обеспечения потребителями выполнения канализационных выпусков;
 - 6) повторное подключение к публичной сети водоснабжения внутренних установок водоснабжения потребителя, отключенных ранее оператором из-за нарушений потребителем норм эксплуатации и/или условий договора;
 - 7) повторное подключение к публичной канализационной сети внутренних канализационных установок потребителей, отключенных ранее оператором из-за нарушений потребителями норм эксплуатации и/или условий договора;
 - 8) отключение от публичной сети водоснабжения внутренних установок водоснабжения по требованию потребителя, за исключением случаев расторжения договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения;
 - 9) отключение от публичной канализационной сети внутренних канализационных установок по требованию потребителя, за исключением случаев расторжения договора о предоставлении публичной услуги канализации;
 - 10) повторное подключение к публичной сети водоснабжения внутренних установок водоснабжения, отключенных ранее по запросу потребителя;
 - 11) повторное подключение к публичной канализационной сети внутренних канализационных установок, отключенных ранее по запросу потребителя;
 - 12) установка и опломбирование водомера по запросу потребителя;
 - 13) демонтаж, повторная установка и опломбирование водомера по запросу потребителя;
 - 14) демонтаж, экспертная метрологическая проверка, повторная установка и опломбирование водомера в случае, когда потребитель обратился за проведением экспертной метрологической проверки, но в результате проверки установлено, что водомер соответствует нормам;
 - 15) демонтаж, ремонт, метрологическая проверка, повторная установка и опломбирование водомера в случае его повреждения по вине потребителя;
 - 16) демонтаж водомера, поврежденного по вине потребителя, и установка другого водомера в случае невозможности ремонта поврежденного водомера;
 - 17) опломбирование водомера по запросу потребителя в случае нарушения потребителем поставленной оператором пломбы;
 - 18) выдача по запросу потребителя из архива оператора копий актов и проекта, представленных потребителем оператору.
- 7.** Согласно настоящей Методологии определяются, утверждаются и применяются следующие тарифы на дополнительные услуги, предоставляемые операторами потребителям:
- 1) отдельные тарифы на установку водомеров в квартирах многоквартирных жилых домов;
 - 2) тарифы на подключение внутренних установок водоснабжения потребителей к публичной сети водоснабжения;
 - 3) тарифы на присоединение внутренних канализационных установок потребителей к публичной канализационной сети;
 - 4) тарифы на подключение к публичной сети водоснабжения в случае обеспечения потребителями выполнения водопроводных вводов;
 - 5) тарифы на присоединение к публичной канализационной сети в случае обеспечения потребителями выполнения канализационных выпусков;

- 6) тарифы на повторное подключение к публичной сети водоснабжения внутренних установок водоснабжения потребителя, отключенных ранее оператором из-за нарушений потребителем норм эксплуатации и/или условий договора;
- 7) тарифы на повторное подключение к публичной канализационной сети внутренних канализационных установок потребителей, отключенных ранее оператором из-за нарушений потребителями норм эксплуатации и/или условий договора;
- 8) тарифы на отключение от публичной сети водоснабжения внутренних установок водоснабжения по запросу потребителя, за исключением случаев расторжения договоров о предоставлении публичной услуги водоснабжения;
- 9) тарифы на отключение от публичной канализационной сети внутренних канализационных установок по запросу потребителя, за исключением случаев расторжения договоров о предоставлении публичной услуги канализации;
- 10) тарифы на повторное подключение к публичной сети водоснабжения внутренних установок водоснабжения, отключенных ранее по запросу потребителя;
- 11) тарифы на повторное подключение к публичной канализационной сети внутренних канализационных установок, отключенных ранее по запросу потребителя;
- 12) тарифы на установку и опломбирование водомера по запросу потребителя;
- 13) тарифы на демонтаж, повторную установку и опломбирование водомера по запросу потребителя;
- 14) тарифы на демонтаж, экспертную метрологическую проверку, повторную установку и опломбирование водомера в случае обращения потребителя за проведением экспертной метрологической проверки, но в результате проверки установлено, что водомер соответствует нормам;
- 15) тарифы на демонтаж, ремонт, метрологическую проверку, повторную установку и опломбирование водомера в случае его повреждения по вине потребителя;
- 16) тарифы на демонтаж водомера, поврежденного по вине потребителя, и установку другого водомера в случае невозможности ремонта поврежденного водомера;
- 17) тарифы на опломбирование водомера по запросу потребителя в случае нарушения потребителем поставленной оператором пломбы;
- 18) тарифы на выдачу по запросу потребителя из архива оператора копий актов и проекта, представленных потребителем оператору.

Часть 3

Определение тарифов на дополнительные услуги

8. Настоящая Методология предусматривает определение тарифов на дополнительные услуги, предоставляемые оператором, по следующей общей формуле:

$$TSA_z^y = (CMSA_z^y + CTSA_z^y + CPSA_z^y) * (1 + \frac{ICDA}{100}) * (1 + \frac{RN}{100}) \quad (1)$$

где:

TSA_z^y – тариф на предоставление конкретного вида услуги «у» категории «z» предоставляемых оператором дополнительных услуг;

$CMSA_z^y$ – материальные расходы, непосредственно понесенные оператором при предоставлении услуги вида «у» категории «z» дополнительных услуг;

$CTSA_z^y$ – расходы на использование транспортных средств, машин и механизмов, необходимых для предоставления услуги вида «у» категории «z» дополнительных услуг;

$CPSA_z^y$ – расходы оператора на персонал, непосредственно задействованный в предоставлении услуги вида «у» категории «z» дополнительных услуг;

ICDA – индекс расходов на реализацию и административных расходов оператора при предоставлении услуги вида «у» категории «z» дополнительных услуг, которые устанавливаются в размере 14.5 % на все предоставляемые дополнительные услуги;

RN – рентабельность оператора от предоставления дополнительной услуги, которая устанавливается на уровне 5% расходов оператора, понесенных при предоставлении соответствующей дополнительной услуги;

y – конкретный вид дополнительной услуги, предоставляемой оператором потребителю. Конкретные виды услуг «у» из каждой категории дополнительных услуг «z» определяются операторами на основе специфических показателей влияния на расходы и, соответственно, на тарифы на дополнительные услуги.

К этим специфическим показателям относятся: количество установленных водомеров; длина водопроводного ввода/канализационного выпуска; материал водопроводного ввода/канализационного выпуска (сталь, пластик и т.д.); диаметр водопроводного ввода/канализационного выпуска; методы отключения/повторного подключения внутренних установок водоснабжения/канализации потребителя от/к публичным сетям водоснабжения/канализации (через запорный вентиль или физическое отключение от сети); среднее расстояние перемещения в радиусе обслуживаемого оператором населенного пункта и т.д.;

z – категория регулируемых дополнительных услуг. Категории предоставляемых потребителям дополнительных услуг указаны в пункте 6 настоящей Методологии.

9. Тарифы на дополнительные услуги рассчитываются как среднегодовые тарифы на каждую категорию предоставляемых дополнительных услуг, дифференцированные в зависимости от вида данных услуг. В то же время при предоставлении некоторых видов услуг с широким спектром специфических показателей, влияющих на расходы и тарифы, настоящая Методология предусматривает определение, утверждение и применение стандартных тарифов на предоставление дополнительной услуги, основанных на конкретной единице специфического показателя существенного влияния, и дополнительного тарифа к стандартному тарифу. Такие тарифы применяются в случае отдельных тарифов на установку водомеров в квартирах многоквартирных жилых домов, в случае тарифов на подключение внутренних установок водоснабжения потребителей к публичной сети водоснабжения, тарифов на присоединение внутренних канализационных установок потребителя к публичной канализационной сети и тарифов на выдачу из архива оператора копий актов и проекта, представленных потребителем оператору и запрошенных потребителем.

10. Отдельные тарифы на установку водомеров в квартирах многоквартирных жилых домов определяются по следующей формуле:

$$TSAD_{ic}^N = TSAD_{ic}^s + TSAD_{ic}^{sp} \times (N - 1) \quad (2)$$

где:

$TSAD_{ic}^N$ – отдельный тариф на установку в квартире «N» водомеров;

$TSAD_{ic}^s$ – отдельный стандартный тариф на установку в квартире лишь одного водомера, который определяется по формуле:

$$TSAD_{ic}^s = (CMSA_{ic}^s + CTSA_{ic}^s + CPSA_{ic}^s) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (3)$$

где:

$CMSA_{ic}^s$ включает материальные расходы, понесенные при установке первого водомера: стоимость водомера, запорного вентиля, фильтра, обратного клапана, пломб, арматуры и других необходимых материалов для установки водомера в квартире, и составлении акта сдачи в эксплуатацию водомеров;

$CTSA_{ic}^s$ – расходы на использование необходимых транспортных средств, машин и механизмов при установке первого водомера, в том числе стоимость израсходованного горючего;

$CPSA_{ic}^s$ – расходы оператора на персонал, непосредственно задействованный в предоставлении услуги по установке в квартире водомера, определяемые исходя из продолжительности времени на выезд персонала оператора к потребителю, проведение работ по установке и опломбированию водомера, составление актов сдачи в эксплуатацию водомеров в квартире;

N – количество водомеров, которые необходимо установить в квартире.

$TSAD_{ic}^{sp}$ – отдельный тариф на установку в квартире дополнительного водомера, который определяется по формуле:

$$TSAD_{ic}^{sp} = (CMSA_{ic}^{sp} + CPSA_{ic}^{sp}) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (4)$$

где:

$CMSA_{ic}^{sp}$ включает стоимость материалов, использованных при установке дополнительного водомера: стоимость водомера, запорного вентиля, фильтра, обратного клапана, пломб, арматуры и других необходимых материалов для установки водомера в квартире;

$CPSA_{ic}^{sp}$ – расходы оператора на персонал, необходимые для установки в квартире дополнительного водомера к стандартному. При определении данных расходов включаются в расчет только расходы на персонал, непосредственно связанные с установкой дополнительного водомера к стандартному. При определении данных расходов не учитываются время на выезд персонала оператора на место потребления и время, необходимое для составления акта сдачи в эксплуатацию водомера, так как они учитываются при определении расходов на стандартный вариант.

11. Тарифы на подключение (присоединение) внутренних установок водоснабжения (канализации) потребителя к публичным сетям водоснабжения (канализации) определяются по следующей формуле:

$$TSA_{b(r)}^y = TSA_{b(r)}^s + TSA_{b(r)}^{sp} \times (L - 5m) \quad (5)$$

где:

$TSA_{b(r)}^y$ – тариф на подключение (присоединение) внутренних установок водоснабжения (канализации) потребителя к публичной сети водоснабжения (канализации), в зависимости от вида предоставляемой услуги «у», определяемый исходя из специфических показателей влияния: категории потребителя, длины водопроводного ввода/канализационного выпуска, вида материала водопроводного ввода/канализационного выпуска, диаметра водопроводного ввода и т.д.;

L – длина водопроводного ввода (канализационного выпуска), м;

$TSA_{b(r)}^s$ – тариф на выполнение стандартного водопроводного ввода (канализационного выпуска), определенный для вида «у» услуги, связанной с выполнением стандартного водопроводного ввода (канализационного выпуска), соответствующего длине 5 м. Этот тариф определяется по формуле:

$$TSA_{b(r)}^s = (CMSA_{b(r)}^s + CTSA_{b(r)}^s + CPSA_{b(r)}^s) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (6)$$

где:

$CMSA_{b(r)}^s$ включает материальные расходы, понесенные при установке стандартного водопроводного ввода (канализационного выпуска): стоимость необходимых труб для выполнения водопроводного ввода/канализационного выпуска, стоимость запорного вентиля, фильтра, обратного клапана, арматуры, пломб, других необходимых материалов для выполнения земляных работ и осуществления водопроводного ввода (канализационного выпуска) и их подключения (присоединения) к сети. При предоставлении данного вида дополнительной услуги в материальные расходы не включаются расходы на приобретение водомера в случае подключения многоквартирного жилого дома или частного дома, так как в данных случаях соответствующие расходы несет оператор за счет тарифа на предоставление публичной услуги водоснабжения, а у небытовых потребителей они оплачиваются данными потребителями;

$CTSA_{b(r)}^s$ – расходы на использование необходимых транспортных средств, машин и механизмов при установке стандартного водопроводного ввода (канализационного выпуска), в том числе стоимость израсходованного горючего;

$CPSA_{b(r)}^s$ – расходы оператора на персонал, непосредственно задействованный в предоставлении услуги по подключению (присоединению) внутренних установок потребителя вида «у» к публичным сетям водоснабжения (канализации), соответствующие выполнению водопроводного ввода (канализационного выпуска) длиной 5 м, стандартного варианта. При определении расходов на персонал учитываются время на выезд оператора на место потребления, где должна быть предоставлена дополнительная услуга, время на проведение земляных работ, время на выполнение водопроводного ввода (канализационного выпуска) и его подключение к публичным сетям водоснабжения (канализации), время на установку запорного вентиля, фильтра, обратного клапана и необходимой арматуры, время на установку и опломбирование водомера у небытовых потребителей, время на составление акта сдачи в эксплуатацию ввода (выпуска). При предоставлении данного вида дополнительной услуги в расходы на персонал не включаются расходы на выполнение работы по установке водомера у бытовых потребителей частных домов и у многоквартирных жилых домов, так как эти работы проводятся оператором и включаются в тариф на предоставление публичной услуги водоснабжения.

В случае осуществления персоналом оператора в тот же день как подключения внутренних установок водоснабжения, так и присоединения внутренних канализационных установок время на выезд персонала оператора на место потребления учитывается только при определении расходов на персонал для выполнения стандартного водопроводного ввода.

$TSA_{b(r)}^{sp}$ – тариф на услугу по подключению (присоединению) вида «у», соответствующую выполнению 1 м водопроводного ввода (канализационного выпуска), дополнительно к стандартному, который определяется по формуле:

$$TSA_{b(r)}^{sp} = (CMSA_{b(r)}^{sp} + CPSA_{b(r)}^{sp}) * (1 + \frac{ICDA}{100}) * (1 + \frac{RN}{100}) \quad (7)$$

где:

$CMSA_{b(r)}^{sp}$ включает материальные расходы, понесенные при установке 1 м водопроводного ввода (канализационного выпуска), дополнительно к стандартному водопроводному вводу (канализационному выпуску). Материальные расходы, понесенные при установке 1 м водопроводного ввода (канализационного выпуска), составляют стоимость 1 м трубы, необходимой для выполнения 1 м водопроводного ввода (канализационного выпуска), и стоимость других использованных материалов. Остальные материальные расходы включаются в тариф на предоставление стандартной услуги по подключению (присоединению);

$CPSA_{b(r)}^{SP}$ – расходы оператора на персонал, необходимые для выполнения 1 м водопроводного ввода (канализационного выпуска), дополнительно к стандартному, составляют расходы на персонал, необходимые для установки 1 м водопроводного ввода (канализационного выпуска). Остальные расходы на персонал включаются в тариф на предоставление стандартной услуги по подключению (присоединению).

12. Тарифы на подключение (присоединение) к публичной сети водоснабжения, канализации внутренних установок водоснабжения/канализации, в случае обеспечения потребителями выполнения водопроводных вводов, канализационных выпусков, определяются по формуле:

$$TSA_{b(r)} = (CMSA_{b(r)} + CTSA_{b(r)} + CPSA_{b(r)}) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (8)$$

где:

$CMSA_{b(r)}$ – материальные расходы, понесенные при подключении водопроводного ввода (канализационного выпуска) к публичной сети водоснабжения (канализации), а именно, стоимость вентиля, пломбы, арматуры и других необходимых материалов для проведения работ по подключению водопроводного ввода (канализационного выпуска) к публичной сети водоснабжения (канализации). При предоставлении данного вида дополнительной услуги в материальные расходы не включаются расходы на приобретение водомера, в случае подключения многоквартирного жилого дома или частного дома, так как соответствующие расходы оплачиваются оператором за счет тарифа на предоставление публичной услуги водоснабжения, а у небытовых потребителей они оплачиваются этими потребителями;

$CTSA_{b(r)}$ – расходы на использование необходимых транспортных средств, машин и механизмов при подключении водопроводного ввода (канализационного выпуска) к публичной сети водоснабжения (канализации), в том числе стоимость израсходованного горючего;

$CPSA_{b(r)}$ – расходы оператора на персонал, непосредственно задействованный в предоставлении услуги по подключению (присоединению) внутренних установок потребителя вида «у» к публичной сети водоснабжения (канализации), соответствующей подключению водопроводного ввода (канализационного выпуска) к публичной сети водоснабжения (канализации). При определении расходов на персонал учитываются время на выезд персонала оператора на место потребления, где должна быть предоставлена дополнительная услуга, время на проведение работ по подключению водопроводного ввода (канализационного выпуска) к публичной сети водоснабжения и канализации, время на установку вентиля и необходимых арматур, время, необходимое для составления акта сдачи в эксплуатацию водомера. При предоставлении данного вида дополнительной услуги в расходы на персонал не включаются расходы, связанные с проведением работ по установке водомера у многоквартирных жилых домов и потребителей из частных домов, так как эти работы выполняются оператором и включаются в тариф на предоставление услуг водоснабжения и канализации.

В случае выполнения персоналом оператора в тот же день как подключения внутренних установок водоснабжения, так и присоединения внутренних канализационных установок время на выезд персонала оператора на место потребления учитывается только при определении расходов на персонал для выполнения подключения водопроводного ввода, путем применения снижающего коэффициента, определяемого на основе необходимых и оправданных расходов.

13. Тарифы на повторное подключение к публичной сети водоснабжения внутренних установок водоснабжения (канализации) потребителя, ранее отключенных оператором из-за нарушений потребителем норм эксплуатации и/или условий договоров, определяются по формуле:

$$TSA_{ri} = (CMSA_{ri} + CTSA_{ri} + CPSA_{ri}) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (9)$$

где:

CMSA_{ri} – материальные расходы, понесенные при повторном подключении внутренних установок водоснабжения (канализации) к публичной сети водоснабжения (канализации), а именно, стоимость пломбы и других необходимых материалов, использованных при проведении работ по отключению и повторному подключению к публичной сети водоснабжения (канализации) внутренних установок водоснабжения (канализации).

В случае выполнения персоналом оператора в тот же день как повторного подключения внутренних установок водоснабжения, так и повторного подключения внутренних канализационных установок стоимость горючего включается только в тариф на повторное подключение внутренних установок водоснабжения;

CTSA_{ri} – расходы на использование необходимых транспортных средств, машин и механизмов при повторном подключении водопроводного ввода (канализационного выпуска) к публичной сети водоснабжения (канализации), в том числе стоимость израсходованного горючего;

CPSA_{ri} – расходы оператора на персонал, непосредственно задействованный в предоставлении услуги по повторному подключению внутренних установок водоснабжения потребителя вида «у» к публичным сетям водоснабжения (канализации), соответствующей выполнению повторного подключения внутренних установок водоснабжения (канализации) к публичной сети водоснабжения (канализации). При определении расходов на персонал учитывается время на выезд персонала оператора на место потребления и с места потребления, где должна быть предоставлена дополнительная услуга, время на проведение работ по отключению, повторному подключению водопроводного ввода (канализационного выпуска) к публичной сети водоснабжения и канализации, время, необходимое для составления акта повторного подключения и акта сдачи в эксплуатацию водомера.

В случае выполнения персоналом оператора в тот же день как повторного подключения внутренних установок водоснабжения, так и повторного подключения внутренних канализационных установок время на выезд персонала оператора на место потребления и с места потребления учитывается только при определении расходов на персонал для повторного подключения внутренних установок водоснабжения, путем применения снижающего коэффициента, определяемого на основе необходимых и оправданных расходов.

14. Тарифы на отключение от публичной сети водоснабжения (канализации) внутренних установок водоснабжения (канализации), по запросу потребителя, определяются по формуле:

$$TSA_d = (CMSA_d + CTSA_d + CPSA_d) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (10)$$

где:

CMSA_d – материальные расходы, понесенные при отключении внутренних установок водоснабжения (канализации) от публичной сети водоснабжения (канализации), необходимые для проведения работ по отключению от публичной сети водоснабжения (канализации) внутренних установок водоснабжения (канализации);

CTSA_d – расходы на использование необходимых транспортных средств, машин и механизмов при отключении внутренних установок водоснабжения (канализации) от публичной сети водоснабжения (канализации) по требованию потребителя, в том числе стоимость израсходованного горючего;

CPSA_d – расходы оператора на персонал, непосредственно задействованный в предоставлении услуги по подключению внутренних установок водоснабжения (канализации) потребителя вида «у» от публичной сети водоснабжения (канализации), соответствующие выполнению отключения внутренних установок водоснабжения (канализации) от публичной сети водоснабжения (канализации). При определении расходов на персонал учитывается

время на выезд персонала оператора на место потребления, где должна быть предоставлена дополнительная услуга, время выполнения работ по отключению, время на составление акта отключения.

В случае выполнения персоналом оператора в тот же день как отключения внутренних установок водоснабжения, так и отключения внутренних канализационных установок время на выезд персонала оператора на место потребления учитывается только при определении расходов на персонал для выполнения отключения внутренних установок водоснабжения, путем применения снижающего коэффициента, определяемого на основе необходимых и оправданных расходов.

15. Тарифы на повторное подключение к публичной сети водоснабжения (канализации) внутренних установок водоснабжения (канализации) потребителя, отключенных ранее по запросу потребителя, определяются по формуле:

$$TSA_{rs} = (CMSA_{rs} + CTSA_{rs} + CPSA_{rs}) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (11)$$

где:

$CMSA_{rs}$ – материальные расходы, понесенные при повторном подключении внутренних установок водоснабжения (канализации) к публичной сети водоснабжения (канализации), а именно стоимость пломбы и других материалов, необходимых и использованных при проведении работ по повторному подключению к публичной сети водоснабжения (канализации) внутренних установок водоснабжения (канализации);

$CTSA_{rs}$ – расходы на использование необходимых транспортных средств, машин и механизмов при повторном подключении к публичной сети водоснабжения (канализации) внутренних установок водоснабжения (канализации), отключенных ранее по запросу потребителя, в том числе стоимость израсходованного горючего;

$CPSA_{rs}$ – расходы оператора на персонал, непосредственно задействованный в предоставлении услуги по повторному подключению внутренних установок водоснабжения (канализации) потребителя к публичным сетям водоснабжения (канализации). При определении расходов на персонал учитывается время на выезд персонала оператора на место потребления, где должна быть предоставлена дополнительная услуга, время выполнения работ по повторному подключению водопроводного ввода (канализационного выпуска) к публичной сети водоснабжения (канализации), время наложения пломб на водомер, время, необходимое для составления акта повторного подключения и акта сдачи в эксплуатацию водомера.

16. Тарифы на установку и опломбирование водомера, по запросу потребителя определяются по формуле:

$$TSA_{is} = (CMSA_{is} + CTSA_{is} + CPSA_{is}) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (12)$$

где:

$CMSA_{is}$ – включает материальные расходы, понесенные при установке и опломбировании водомера, в том числе стоимость пломбы и составление акта сдачи в эксплуатацию водомера;

$CTSA_{is}$ – расходы на использование необходимых транспортных средств, машин и механизмов при установке и опломбировании водомера, по требованию потребителя, в том числе стоимость израсходованного горючего;

$CPSA_{is}$ – расходы оператора на персонал, непосредственно задействованный в предоставлении услуги по установке и опломбированию водомера, определяемые исходя из продолжительности времени на выезд персонала оператора на место потребления, на проведение работ по установке и опломбированию водомера, на составление акта сдачи в эксплуатацию водомера.

17. Тарифы на демонтаж, повторную установку и опломбирование водомера по запросу потребителя определяются по формуле:

$$TSA_{drs} = (CMSA_{drs} + CTSA_{drs} + CPSA_{drs}) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (13)$$

где:

$CMSA_{drs}$ – материальные расходы, понесенные при демонтаже и повторной установке водомера, в том числе пломб, арматуры и других материалов, необходимых для демонтажа и повторной установки водомера, и составление акта сдачи в эксплуатацию водомера;

$CTSA_{drs}$ – расходы на использование необходимых транспортных средств, машин и механизмов при демонтаже, повторной установке и опломбировании водомера, по требованию потребителя, в том числе стоимость израсходованного горючего;

$CPSA_{drs}$ – расходы оператора на персонал, непосредственно задействованный в предоставлении услуги по демонтажу, повторной установке и опломбированию водомера, определяемые исходя из продолжительности времени на выезд персонала оператора два раза на место потребления, времени проведения работ по демонтажу, повторной установке и опломбированию водомера, составления актов демонтажа и сдачи в эксплуатацию водомера;

Тарифы на демонтаж, повторную установку и опломбирование водомера по требованию потребителя применяются и в случае, когда потребитель обратился за проведением экспертной метрологической проверки, и в результате проверки установлено, что водомер соответствует нормам.

18. Тарифы на демонтаж, ремонт, метрологическую проверку, повторную установку и опломбирование водомеров в случае их повреждения по вине потребителей определяются по формуле:

$$TSA_{drvr} = (CMSA_{drvr} + CTSA_{drvr} + CPSA_{drvr}) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (14)$$

где:

$CMSA_{drvr}$ – материальные расходы, понесенные при демонтаже, ремонте, повторной установке и опломбировании водомера, а именно стоимость пломбы и других материалов и запасных частей, необходимых для демонтажа, ремонта, повторной установки и опломбирования водомера, составления акта демонтажа поврежденного водомера и акта сдачи в эксплуатацию водомера после повторной установки. В материальные расходы включаются и расходы, связанные с метрологической проверкой водомера, после его ремонта;

$CTSA_{drvr}$ – расходы на использование транспортных средств, машин и механизмов, необходимых для демонтажа, ремонта, повторной установки и опломбирования водомера, по запросу потребителя, в том числе стоимость израсходованного горючего;

$CPSA_{drvr}$ – расходы оператора на персонал, непосредственно задействованный в предоставлении услуги по демонтажу, ремонту, метрологической проверке, повторной установке и опломбированию водомера, поврежденного по вине потребителя, исходя из продолжительности времени на выезд персонала оператора на место потребления и с места потребления, времени проведения работ по демонтажу, ремонту, повторной установке и опломбированию водомера, времени составления акта демонтажа водомера и времени составления акта сдачи в эксплуатацию водомера.

В случае, когда тариф на демонтаж, ремонт, метрологическую проверку, повторную установку и опломбирование водомера, при его повреждении по вине потребителя, выше тарифа на демонтаж водомера, поврежденного по вине потребителя, и на установку нового водомера, при невозможности ремонта поврежденного водомера оператор применяет тариф на демонтаж поврежденного по вине потребителя водомера и на установку нового водомера во всех случаях повреждения водомера потребителем.

19. Тарифы на демонтаж поврежденного по вине потребителя водомера и на установку нового водомера, при невозможности ремонта поврежденного водомера, определяются по формуле:

$$TSA_{dcn} = (CMSA_{dcn} + CTSA_{dcn} + CPSA_{dcn}) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (15)$$

где:

$CMSA_{dcn}$ – материальные расходы, понесенные при установке нового водомера, а именно стоимость нового водомера, стоимость пломбы и других материалов, необходимых для установки, опломбирования нового водомера, составление акта демонтажа поврежденного водомера и акта сдачи в эксплуатацию нового водомера;

$CTSA_{dcn}$ – расходы на использование транспортных средств, необходимых для демонтажа поврежденного водомера и установки нового водомера, в том числе стоимость израсходованного горючего;

$CPSA_{dcn}$ – расходы оператора на персонал, непосредственно задействованный в предоставлении услуги по демонтажу поврежденного по вине потребителя водомера и установке нового водомера, в случае невозможности ремонта поврежденного водомера, определяются исходя из продолжительности времени на выезд персонала оператора на место потребления, времени проведения работ по демонтажу поврежденного водомера, времени составления акта демонтажа поврежденного водомера, времени выполнения работ по установке нового водомера и его опломбированию, и времени составления акта сдачи в эксплуатацию водомера.

20. Тарифы на опломбирование водомера, по требованию потребителя, в случае нарушения потребителем поставленной оператором пломбы определяются по формуле:

$$TSA_s = (CMSA_s + CTSA_s + CPSA_s) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (16)$$

где:

$CMSA_s$ – материальные расходы, понесенные при опломбировании водомера, а именно стоимость наложенной оператором пломбы и других необходимых для опломбирования водомера материалов, и составлении соответствующего акта;

$CTSA_s$ – расходы на использование транспортных средств, необходимых для опломбирования водомера, в том числе стоимость израсходованного горючего;

$CPSA_s$ – расходы оператора на персонал, непосредственно задействованный в предоставлении услуги по опломбированию водомера, определяемые исходя из продолжительности времени на выезд персонала оператора на место потребления, времени проведения работ по опломбированию водомера, составлению акта сдачи в эксплуатацию водомера.

21. Тарифы на выдачу потребителю, по требованию, копий актов и проекта, представленных потребителем оператору и хранящихся в архиве оператора, определяются по следующей формуле:

$$TSA_{ec} = TSA_{ec}^s + TSA_{ec}^{sp} \times (NF_{ec} - 1) \quad (17)$$

где:

TSA_{ec} – тариф на выдачу, по требованию потребителя, копий актов и проекта из архива оператора, касающихся данного потребителя;

NF_{ec} – общее количество листов формата А4, которые необходимо копировать оператору для выдачи потребителю;

TSA_{ec}^s – стандартный тариф на предоставление услуги по выдаче из архива оператора запрошенных копий актов и проекта, представленных потребителем оператору и хранящихся в архиве оператора, соответствующий выдаче копии 1 листа формата А4, который определяется по формуле:

$$TSA_{ec}^s = (CMSA_{ec}^s + CPSA_{ec}^s) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (18)$$

где:

$CMSA_{ec}^s$ – материальные расходы на выдачу копии 1 стандартного листа формата А4, а именно стоимость 1 бумажного листа и использованного для копирования тонера;

$CPSA_{ec}^s$ – расходы оператора на персонал, необходимые для снятия копий с архивных актов и проекта, для выполнения необходимых копий и выдачи потребителю стандартной копии актов и проекта из архива оператора, соответствующие 1 листу формата А4.

TSA_{ec}^{sp} – тариф на выдачу из архива оператора копии 1 листа формата А4, дополнительного к стандартной, который определяется по формуле:

$$TSA_{ec}^{sp} = (CMSA_{ec}^{sp} + CPSA_{ec}^{sp}) * \left(1 + \frac{ICDA}{100}\right) * \left(1 + \frac{RN}{100}\right) \quad (19)$$

где:

$CMSA_{ec}^{sp}$ – материальные расходы на выдачу копии 1 листа формата А4, дополнительно к стандартной, а именно стоимость 1 бумажного листа и использованного для копирования тонера;

$CPSA_{ec}^{sp}$ – расходы оператора на персонал для выдачи из архива оператора копии 1 листа формата А4, дополнительного к стандартной.

Часть 4 Определение расходов

22. Материальные расходы, расходы на персонал, расходы на использование транспортных средств, машин и механизмов определяются непосредственно по каждому виду услуги «у» категории «z» дополнительной услуги.

В материальные расходы включаются стоимость материалов, деталей, энергии для предоставления запрошенной потребителем дополнительной услуги. Материальные расходы, необходимые для предоставления дополнительной услуги, определяются оператором исходя из обоснованных норм расхода материалов, необходимого количества для предоставления дополнительной услуги, цен на закупку материалов оператором в результате закупок, выполненных на основе Положения, утвержденного Национальным агентством по регулированию в энергетике.

23. Расходы на персонал включают суммы на оплату труда персонала, непосредственно задействованного в процессе предоставления потребителю дополнительной услуги, определяемые исходя из средней заработной платы выполняющего работы персонала, продолжительности времени, необходимого для выполнения персоналом оператора всех операций, связанных с предоставлением соответствующей дополнительной услуги, сумм взносов обязательного государственного социального страхования и взносов обязательного медицинского страхования, исчисленных из сумм оплаты труда персонала оператора, непосредственно задействованного для предоставления дополнительной услуги.

При определении расходов на персонал время на выезд персонала оператора на место потребления, где должна быть предоставлена дополнительная услуга, рассчитывается исходя из среднего расстояния перемещения, в радиусе обслуживаемого оператором населенного пункта.

24. Расходы на персонал определяются оператором по каждому виду услуги «у» категории «z» дополнительных услуг.

25. Расходы на использование транспортных средств, машин и механизмов определяются исходя из времени их непосредственного использования при предоставлении

конкретного вида дополнительной услуги, и включают расходы на амортизацию и стоимость израсходованного горючего. Стоимость израсходованного горючего при предоставлении дополнительной услуги рассчитывается исходя из среднего расстояния перемещения транспортных средств, в радиусе обслуживаемого оператором населенного пункта, для предоставления дополнительной услуги. Во время использования транспортных средств, машин и механизмов при предоставлении услуг включается и время на их прибытие к потребителю согласно положениям настоящей Методологии. В случае установления на определенные виды дополнительных услуг стандартных тарифов и тарифов, дополнительных к стандартным, расходы на использование транспорта, машин и механизмов, связанные с продолжительностью времени, необходимого для выезда с целью предоставления дополнительной услуги, включаются только в тариф стандартной услуги.

Часть 5

Определение, утверждение и применение

26. В соответствии с настоящей Методологией тарифы на дополнительные услуги, предоставляемые операторами, определяются ежегодно, отдельно по каждому конкретному виду предоставленной дополнительной услуги «у» категории «z» дополнительных услуг. Тарифы определяются операторами и, согласно положениям таблиц 1-4 приложения к настоящей Методологии, представляются:

1) Местным советам – для рассмотрения и утверждения, а Национальному агентству по регулированию в энергетике – для рассмотрения и выдачи заключения на тарифы на дополнительные услуги, предоставляемые операторами на уровне региона, района, муниципия и города, и в случае обладателей лицензий, предоставляющих публичную услугу водоснабжения и канализации на уровне села/коммуны.

2) Национальному агентству по регулированию в энергетике – для рассмотрения и утверждения тарифов на дополнительные услуги, предоставляемые операторами на уровне региона, района, муниципия и города, в случае, когда соответствующий местный совет делегировал Национальному агентству по регулированию в энергетике полное право утверждения тарифов, и в случае обладателей лицензий, предоставляющих публичную услугу водоснабжения и канализации на уровне села/коммуны.

3) Агентству – для рассмотрения и утверждения тарифов на дополнительные услуги, предоставляемые операторами на уровне региона, района, муниципия и города, работающими на основе соглашений или договоров, заключенных с международными финансовыми организациями, ратифицированных или утвержденных Парламентом, Правительством или местными советами, и в случае обладателей лицензий, предоставляющих публичную услугу водоснабжения и канализации на уровне села/коммуны.

27. В случае, когда операторы в соответствии с условиями подпункта 1) пункта 26 настоящей Методологии представляют для выдачи заключения Национальному агентству по регулированию в энергетике тарифы на дополнительные услуги, Агентство рассматривает материалы, готовит и представляет оператору и местному совету заключение о размере тарифов, которые необходимо утвердить, в течение 30 календарных дней; этот срок, при необходимости, может быть продлен на 30 календарных дней.

28. Тарифы на дополнительные услуги утверждаются по каждой категории и каждому виду дополнительной услуги, в зависимости от специфических показателей, влияющих на их уровень. Тарифы на дополнительные услуги не могут быть изменены операторами.

29. В тарифы на подключение/присоединение внутренних установок водоснабжения/канализации потребителей к публичным сетям водоснабжения /канализации не включаются расходы, связанные с работами по разломке и восстановлению проезжей части и/или тротуаров. При необходимости выполнения таких работ оператор добавляет к тарифам на соответствующие дополнительные услуги расходы, связанные с проведением данных работ, определяемые на основе сметы расходов, подписанной потребителем и оператором.

30. Тарифы на дополнительные услуги, утвержденные местными советами, публикуются в местных средствах массовой информации. Тарифы на дополнительные услуги, утвержденные Национальным агентством по регулированию в энергетике, публикуются в Официальном мониторе Республики Молдова.

31. Операторы обязаны публиковать тарифы на дополнительные услуги в своих офисах и размещать их на своих официальных веб-страницах.

Приложение
к Методологии утверждения и применения
тарифов на дополнительные услуги, предоставляемые
операторами публичной услуги водоснабжения
и канализации потребителям, утвержденной
Постановлением Административного совета НАРЭ
№ 270/2015 от 16 декабря 2015 г.

Таблица 1

Расчет тарифа на предоставление дополнительной услуги

указать конкретный вид услуги и категорию дополнительной услуги

Показатели	Единица измерения	Значение показателей
Материальные расходы, непосредственно понесенные при предоставлении услуги (CMSA)		
Расходы на использование транспортных средств, машин и механизмов (CTSA)		
Расходы на непосредственный персонал (CPSA)		
Распределительные и административные расходы (CDA)		
Рентабельность (RN)		
Тариф на предоставление дополнительной услуги		

Таблица 2

Определение материальных расходов (CMSA)

указать конкретный вид услуги и категорию дополнительной услуги

Наименование материалов, непосредственно использованных при предоставлении дополнительной услуги	Единица измерения	Количество	Цена, леев	Сумма, леев
Всего материальных расходов	x	x	x	

К этой таблице прилагаются необходимые материалы, оправдывающие необходимость, количество и цену использованных материалов, в том числе, при необходимости, нормативные документы.

Таблица 3

**Определение расходов на использование транспортных средств,
машин и механизмов (CTSA)**

указать конкретный вид услуги и категорию дополнительной услуги

Наименование использованных транспортных средств, машин и механизмов	Срок использования, часов	Амортизация, леев	Стоимость горючего, израсходованного при выезде, леев	Расходы на использование транспортных средств, машин и механизмов, леев
Всего расходов на использование транспортных средств, машин и механизмов	x			

К таблице прилагаются материалы и обоснования, подтверждающие необходимость использования транспортных средств, машин и механизмов, время использования и стоимость их использования за единицу времени.

Таблица 4

Определение расходов на персонал (CPSA)

указать конкретный вид услуги и категорию дополнительной услуги

Проводимые операции	Должность	Квалификационный разряд	Тарифный коэффициент	Месячный оклад, леев	Оклад, леев/час	Норма времени человеко-час	Всего оплата труда, леев	Взносы обязательного государственного социального страхования	Взносы обязательного медицинского страхования	Всего расходов на персонал
Всего расходов на персонал	x	x	x	x						

К этой таблице прилагаются материалы и обоснования, оправдывающие количество персонала, непосредственно задействованного в предоставлении услуги, степень квалификации персонала, необходимое время на предоставление услуги, уровень заработной платы и другие обязательные выплаты, в том числе подтверждающие нормативные документы.

Cuprins

Содержание

Hotărîrea ANRE RM Nr. 180 din 10.06.2016 cu privire la aprobarea "Regulamentului cu privire la stabilirea și aprobarea, în scop de determinare a tarifelor, a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă." (Publicat : 15.07.2016 în Monitorul Oficial Nr. 206-214 art Nr : 1185).	1
Постановление НАРЭ РМ Nr. 180 от 10.06.2016 об утверждении "Положения об определении и утверждении в целях установления тарифов расхода воды на технологические нужды, а также потерь воды в публичных системах водоснабжения." (Опубликован : 15.07.2016 в Monitorul Oficial Nr. 206-214 статья № :1185).	19
Regulament cu privire la stabilirea și aprobarea, în scop de determinare a tarifelor, a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă.	
ПОЛОЖЕНИЕ об установлении и утверждении, в целях определения тарифов, технологического расхода и потерь воды в публичных системах водоснабжения.	
<i>Secțiunea 1</i>	
<i>Раздел 1</i>	
Scopul și domeniul de aplicare.....	2
Цель и область применения.....	20
<i>Secțiunea 2</i>	
<i>Раздел 2</i>	
Dispoziții generale.....	2
Общие положения.....	20
<i>Secțiunea 3</i>	
<i>Раздел 3</i>	
Calcularea consumului tehnologic și a pierderilor de apă.....	4
Расчет технологического расхода и потерь воды.....	22
Subsecțiunea I. Consumul tehnologic de apă.....	4
Подраздел 1. Технологический расход воды.....	22
Subsecțiunea II. Pierderi de apă.....	13
Подраздел 2. Потери воды.....	31
<i>Secțiunea 4</i>	
<i>Раздел 4</i>	
Aprobarea consumului tehnologic și a pierderilor de apă.....	15
Утверждение технологического расхода и потерь воды.....	33

Tabelul 1
Таблица 1

Consumul tehnologic de apă la stațiile de tratare a apei pentru necesitățile de spălare a filtrelor, (Vsp.filtr.).....	16
Технологический расход воды на станциях очистки питьевой воды на промывку фильтров, (Vsp.filtr.).....	34

Tabelul 2
Таблица 2

Consumul tehnologic de apă la stațiile de tratare pentru necesitățile de spălare, dezinfectare a rezervoarelor/ bazinelor, (Vsp/dz. rz./bz).....	16
Технологический расход воды на станциях очистки питьевой воды на промывку, дезинфекцию резервуаров/ бассейнов, (Vsp/dz. rz./bz).....	34

Tabelul 3
Таблица 3

Consumul tehnologic de apă în rețele publice la transportul, distribuția apei la procesele de golire (Vg. r.t/d) și spălare a rețelei (Vs/d. r.t/d.).....	17
Технологический расход воды в публичных сетях при транспортировке, распределении воды в процессе опорожнения (Vg. r.t/d) и промывки сети (Vs/d. r.t/d.).....	35

Tabelul 3.1
Таблица 3.1

Consumul tehnologic de apă în rețele publice la transportul, distribuția apei pentru necesitățile de spălare, dezinfectare a rezervoarelor/ bazinelor, (Vsp/dz. rz./bz).....	17
Технологический расход воды в публичных сетях при транспортировке, распределении воды на нужды промывки, дезинфекции резервуаров/ бассейнов, (Vsp/dz. rz./bz).....	35

Tabelul 4
Таблица 4

Consumul de apă pentru necesitățile de gospodărire ale operatorului, (Vn.g.opr.).....	17
Расход воды на хозяйственные нужды оператора, (Vn.g.).....	35

Tabelul 5
Таблица 5

Volumul pierderilor de apă scurs din rețea la deteriorări și/ sau avarieri a rețelelor Publice de transport și de distribuție a apei, (Vdt./av.).....	18
Объем утечек воды из сети при повреждениях и/или авариях публичных водопроводных и водораспределительных сетей, (Vdt./av.).....	36

Tabelul 6
Таблица 6

Volumul pierderilor latente de apă din rețelele publice de transport și de distribuție a apei, (Vpr.lt.).....	18
Объем скрытых потерь воды в публичных водопроводных и водораспределительных сетях, (Vpr.lt.).....	36

HANRE180/2016
ID intern unic: 365854
[Версия на русском](#)

[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU REGLEMENTARE ÎN ENERGETICĂ

HOTĂRÎRE Nr. 180
din 10.06.2016

**cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la stabilirea și aprobarea,
în scop de determinare a tarifelor, a consumului tehnologic și a pierderilor
de apă în sistemele publice de alimentare cu apă**

Publicat : 15.07.2016 în Monitorul Oficial Nr. 206-214 art Nr : 1185

Înregistrat:
Ministerul Justiției
nr. 1122 din 6 iulie 2016.
Ministrul justiției
Vladimir CEBOTARI

În temeiul articolului 7 alineatul (2) lit. i) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013, privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 60-65, art. 123), Consiliul de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul cu privire la stabilirea și aprobarea, în scop de determinare a tarifelor, a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă (se anexează).
2. Controlul asupra executării prezentului Regulament se pune în sarcina subdiviziunilor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.

Sergiu CIOBANU,
Director

Octavian LUNGU,
Director

Iurie ONICA,
Director

Ghenadie PÂRȚU,
Director

Nr. 180/2016. Chișinău, 10 iunie 2016.

APROBAT
prin Hotărârea Consiliului
de administrație al ANRE
nr.180/2016 din 10 iunie 2016

REGULAMENT

cu privire la stabilirea și aprobarea, în scop de determinare a tarifelor, a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă

Secțiunea 1

SCOPUL ȘI DOMENIUL DE APLICARE

1. Regulamentul cu privire la stabilirea și aprobarea, în scop de determinare a tarifelor, a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă (în continuare Regulament) are drept scop stabilirea modalității unice de calculare și aprobare a consumurilor tehnologice și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare, volume de apă care vor fi luate în considerație la determinarea tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate.
2. Calcularea consumului tehnologic și a pierderilor de apă se realizează în conformitate cu prezentul Regulament, de către fiecare operator care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în scopul justificării consumului tehnologic și a pierderilor de apă în procesele de captare, tratare, transportul, acumularea și distribuția apei, respectiv, canalizarea, epurarea și evacuarea apelor uzate.

Secțiunea 2

DISPOZIȚII GENERALE

3. În sensul prezentului Regulament, noțiunile și termenii utilizați semnifică următoarele:
consum tehnologic - cantitatea de apă consumată/ utilizată pentru a se realiza procesele tehnice, procesele tehnologice la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, lucrări necesare a fi efectuate în anul de reglementare în conformitate cu actele normativ tehnice de profil;
pierderi de apă - cantitatea de apă pierdută la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă în procesele de tratare, transportul, distribuția apei prin sistemul public de alimentare cu apă.
4. Consumul tehnologic de apă din sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare include:
 - a) consumul tehnologic de apă în procesele de captare a apei;
 - b) consumul tehnologic de apă în procesele de tratare a apei;
 - c) consumul tehnologic de apă la transportul și distribuția apei;
 - d) consumul de apă pentru necesitățile antiincendiare;
 - e) consumul de apă pentru necesitățile gospodărești ale operatorului;
 - f) consumul tehnologic de apă în sistemul public de canalizare.
5. Consumul tehnologic de apă în procesele de captare a apei include:
 - a) consumul tehnologic de apă la captarea apei din sursele de suprafață, inclusiv consumul de apă la spălătul sitelor; consumul de apă la spălătul microfiltrelor; consumul de apă la spălarea conductelor de captare (aspirație, sifon, gravitaționale);
 - b) consumul tehnologic de apă la captarea apei din sursele subterane, inclusiv consumul tehnologic de apă la spălătul și dezinfectarea fântânilor arteziene; consumul tehnologic de apă la spălătul și dezinfectarea castelelor/ turnurilor de apă; consumul tehnologic de apă la spălarea și dezinfectarea rețelei de transport al apei de la fântâna arteziană până la castelul/turnul de apă, până la colectorul/ bazinul de apă.
6. Consumul tehnologic de apă în procesele de tratare a apei include:
 - a) consumul tehnologic de apă pentru spălătul, dezinfectarea filtrelor;
 - b) consumul tehnologic de apă la răcirea rulmenților pompelor, suflantelor;
 - c) consumul tehnologic de apă la spălătul, dezinfectarea rezervoarelor;

- d) consumul tehnologic de apă la prelevarea probelor în procesul de prelucrare fizico - chimică a apei;
- e) consumul tehnologic de apă pentru necesitățile tehnologice ale laboratorului;
- f) consumul tehnologic de apă la evacuarea nămolului din camerele de flocluație (reacție), din decantoare.
- 7.** Consumului tehnologic de apă la transportul, distribuția apei include volumul de apă utilizat la procesele tehnologice de reparare planificată a rețelelor publice de transport, de distribuție a apei și a rezervoarelor de înmagazinare a apei, pentru spălare și dezinfectare, inclusiv:
- a) consumul de apă la procesele de golire a rețelei publice de transport, de distribuție a apei;
 - b) consumul de apă la spălarea rețelelor publice de transport, de distribuție a apei;
 - c) consumul tehnologic de apă utilizat la spălarea rezervoarelor;
 - d) volumul de apă la prelevarea probelor de apă din rețelele publice de transport, de distribuție a apei.
- 8.** Consumul tehnologic de apă în sistemul public de canalizare include:
- a) volumul de apă utilizat pentru răcirea rulmenților pompelor, suflantelor;
 - b) volumul de apă utilizat în procesul de spălare a grătarelor („subsolului” secției de pompare);
 - c) volumul de apă utilizat în procesul de tratare a nămolului;
 - d) volumul de apă utilizat pentru procesele tehnologice ale laboratorului;
 - e) volumul de apă utilizat la procesele de desfundare a rețelelor publice de canalizare.
- La realizarea calculului consumului tehnologic de apă în sistemul public de canalizare necesar funcționării sistemului public de canalizare se ia în considerație și volumul apelor uzate colectate pentru epurare din zonele unde nu există rețea publică de canalizare.
- 9.** Pierderile de apă din sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare includ:
- a) pierderile de apă la stațiile de tratare;
 - b) pierderile de apă la transportul și distribuția apei.
- 10.** Pierderile de apă la stațiile de tratare includ scurgeri de apă exfiltrată prin pereții rezervoarelor, bazinelor de apă (amestecătoare, decantoare, filtre etc.).
- 11.** Pierderile de apă la transportul și distribuția apei includ:
- a) volumul pierderilor de apă la deteriorări și/ sau avarieri a rețelelor publice de transport și de distribuție a apei;
 - b) volumul de apă la procesul de golire a rețelelor publice de transport și de distribuție a apei;
 - c) volumul pierderilor latente de apă din rețelele publice de transport și de distribuție a apei.
- La calcularea consumului tehnologic și a pierderilor de apă se utilizează date tehnice din registrele de exploatare a utilajelor, a pașapoartelor tehnice ale instalațiilor, hărților tehnologice de exploatare a sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare.
- 12.** Calculul consumului de apă la realizarea operațiunilor tehnologice pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare precum și calculul pierderilor de apă din sistemul public de alimentare cu apă în anul de reglementare se realizează pentru fiecare operațiune tehnologică, tehnică.
- 13.** În cazul în care operatorul nu prezintă informații prin care se confirmă veridicitatea indicatorilor utilizați în calcul la realizarea operațiunilor tehnologice, volumul respectiv de apă nu se califică ca consum tehnologic.
- 14.** La calcularea consumului de apă pentru serviciile antiincendiar se utilizează date tehnice conform datelor prezentate de Serviciul Protecției Civile și Situații Excepționale ale Ministerului Afacerilor Interne.
- 15.** Calculul consumului de apă pentru necesitățile gospodărești ale operatorului se realizează în funcție de numărul personalului tehnic angajați ai operatorului, numărul zilelor de lucru ale personalului tehnic angajat, numărul utilajelor tehnice (autocamioane, automobile) aflate în uz.

Secțiunea 3 CALCULAREA CONSUMULUI TEHNOLOGIC ȘI A PIERDERILOR DE APĂ

Subsecțiunea I. Consumul tehnologic de apă

16. Volumul total al consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemul public de alimentare cu apă, VPA_n , se determină conform formulei:

$$VPA_n = V_{c.t. \text{ sum.}} + V_{pr. a. \text{ sum.}}, m^3, \quad (1)$$

unde:

$V_{c.t. \text{ sum.}}$ – consumul tehnologic sumar de apă la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, în anul de reglementare se determină conform formulei (2) din punctul 17 al prezentului Regulament;

$V_{pr. a. \text{ sum.}}$ – pierderile sumare de apă la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, în anul de reglementare se determină conform formulei (27) din punctul 33 al prezentului Regulament.

17. Consumul tehnologic sumar de apă la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, $V_{c.t. \text{ sum.}}$, se determină conform formulei:

$$V_{c.t. \text{ sum.}} = V_{c.t. s. \text{ cpt.}} + V_{c.t. s. \text{ trt.}} + V_{c.t. t/d.} + V_{\text{sum.antiincend}} + V_{n. g. \text{ opr.}} + V_{c.t. s. \text{ cnl.}}, m^3, \quad (2)$$

unde:

$V_{c.t. s. \text{ cpt.}}$ - volumul consumului tehnologic sumar de apă în procesele de captare a apei se determină conform formulei (3) din punctul 18 al prezentului Regulament;

$V_{c.t. s. \text{ trt.}}$ - volumul consumului tehnologic sumar de apă în procesele de tratare a apei se determină conform formulei (8) din punctul 21 al prezentului Regulament;

$V_{c.t. t/d.}$ - volumul consumului tehnologic sumar de apă la transportul, distribuția apei (inclusiv pomparea în/din rezervoarele, bazinele sistemului public de alimentare cu apă) se determină conform formulei (16) din punctul 29 al prezentului Regulament;

$V_{\text{sum.antiincend}}$ - volumul consumului sumar de apă pentru necesitățile antiincendiar se determină conform formulei (20) din punctul 30 al prezentului Regulament;

$V_{n. g. \text{ opr.}}$ - volumul consumului de apă pentru necesitățile gospodărești ale operatorului se determină conform cerințelor punctului 31 al prezentului Regulament și indicatorilor stabiliți în tabelul nr. 4 din Anexa la prezentul Regulament;

$V_{c.t. s. \text{ cnl.}}$ - volumul consumului tehnologic sumar de apă în sistemul public de canalizare, se determină conform formulei (23) din punctul 32 al prezentului Regulament.

18. Consumul tehnologic sumar de apă în procesul de captare se determină conform formulei:

$$V_{c.t. s. \text{ cpt.}} = V_{st. \text{ supr.}} + V_{st. \text{ sub.}}, m^3, \quad (3)$$

unde:

$V_{st. \text{ supr.}}$ - consumul tehnologic de apă la captarea apei din sursele de suprafață se determină conform formulei (4) din punctul 19 al prezentului Regulament;

$V_{st. \text{ sub.}}$ - consumul tehnologic de apă la captarea apei din sursele subterane se determină conform formulei (6) din punctul 20 al prezentului Regulament.

19. Consumul tehnologic de apă la captarea apei din sursele de suprafață, $V_{st. \text{ supr.}}$, se determină conform formulei:

$$V_{st. supr.} = V_{s.s.} + V_{s. mf.} + V_{s. c.c.}, \quad m^3, \quad (4)$$

unde:

$V_{s.s.}$ - consumul de apă la spălutul sitelor se stabilește egal cu 0,5% din volumul total de apă care trece prin site, m^3 ;

$V_{s. mf.}$ - consumul de apă la spălutul microfiltrelor se stabilește egal cu 1,5% din volumul total de apă care trece prin microfiltre, m^3 ;

$V_{s. c.c.}$ - consumul de apă la spălarea conductelor de captare (aspirație, sifon, gravitaționale), se determină conform formulei:

$$V_{s. c.c.} = 2827 \cdot d^2 \cdot v \cdot t \cdot n, \quad m^3, \quad (5)$$

unde:

2827 - coeficient calculat ($\pi/4 \times 3600$);

d - diametrul conductei spălate, m;

v - viteza apei în conductă, m/s;

t - durata de timp a unei proceduri de spălare, ore;

n - numărul de spălări pe an, unități.

Notă:

v - viteza apei în conductă:

a) pentru conductele cu diametrele 300÷500 mm - 1÷1,5 m/s;

b) pentru conductele cu diametrele mai mari de 500 mm - 1,5÷2 m/s;

t - se stabilește 0,2 ore;

n - numărul de spălări pe an, în dependență de calitatea apei din sursă, se stabilește una spălare pe an.

20. Consumul tehnologic de apă la captarea apei din sursele subterane, $V_{st. sub.}$ se determină conform formulei:

$$V_{st. sub.} = V_{sp. f.a.} \cdot n_1 + V_{sp. c/t.} \cdot n_2 + V_{sp. ref.}, \quad m^3, \quad (6)$$

unde:

$V_{sp. f.a.}$ - consumul tehnologic de apă la spălutul și dezinfectarea unei fântâni arteziene, se determină conform formulei:

$$V_{sp. f.a.} = Q_p \cdot t \cdot n, \quad m^3, \quad (7)$$

unde:

Q_p - debitul maxim al pompei de apă a fântâni arteziene se stabilește conform datelor pașaportului tehnic al pompei, m^3/h ;

t - durata de timp a unei proceduri de spălare, ore;

n - numărul de spălări pe an, unități.

Notă:

n - numărul de spălări pe an, în dependență de calitatea apei din sursă se stabilește una spălare pe an;

t - durata de timp a unei proceduri de spălare:

a) pentru fântânile cu adâncimea până la 200 m, 0,5 ore;

b) pentru fântânile cu adâncimea de la 200 m și mai mare (mai adâncă), 1,1 ore;

n_1 - numărul de fântâni arteziene, unități;

n_2 - numărul de castele/ turnuri de apă, unități.

$V_{sp. c/t.}$ - consumul tehnologic de apă la spălutul și dezinfectarea unui castel/ turn de apă se determină conform formulei (11) din punctul 25 al prezentului Regulament.

$V_{sp. ref.}$ - consumul tehnologic de apă la spălarea și dezinfectarea rețelei de transport al apei de la fântâna arteziană până la castelul/turnul de apă, până la colectorul/ bazinul de apă se determină conform formulei (18) din punctul 29 al prezentului Regulament.

21. Consumul tehnologic sumar de apă în procesele de tratare a apei, $V_{c.t. st. trt.}$, se determină conform formulei:

$$V_{c.t. s. trt.} = V_{sp. filtr.} + V_{sp/dz. filtr.} + V_{r. rulm.} + V_{sp/dz. rz/bz.} + V_{pr. prelc.} + V_{lb.} + V_{evc. nam.}, m^3, \quad (8)$$

unde:

$V_{sp.filtr.}$ - consumul tehnologic de apă pentru spălutul stratului filtrant a unui filtru rapid la stațiile de tratare a apei se determină conform formulei (9) din punctul 22 al prezentului Regulament;

$V_{sp/dz.filtr.}$ - consumul de apă utilizat la spălarea și dezinfectarea pereților filtrelor se determină conform formulei (11) din punctul 25 al prezentului Regulament;

$V_{r.rulm.}$ - consumul tehnologic de apă la răcirea rulmenților pompelor, suflantelor la stațiile de tratare a apei se determină conform formulei (10) din punctul 23 al prezentului Regulament;

$V_{sp/dz.rz/bz.}$ - consumul tehnologic de apă la spălutul, dezinfectarea rezervoarelor la stațiile de tratare a apei se determină conform formulei (11) din punctul 25 al prezentului Regulament;

$V_{pr.prelc.}$ - consumul tehnologic de apă la prelevarea probelor de apă ce curge din robinetele de prelevare a probelor la stațiile de tratare a apei în procesul de prelucrare fizico-chimică a apei se determină conform formulei (12) din punctul 26 al prezentului Regulament;

$V_{lb.}$ - consumul tehnologic de apă pentru necesitățile tehnologice ale laboratorului se determină conform formulei (13) din punctul 27 al prezentului Regulament;

$V_{evc.nam.}$ - consumul tehnologic de apă la evacuarea nămolului din camerele de flocație (reacție), din decantoare se determină conform formulei (14) din punctul 28 al prezentului Regulament.

22. Consumul tehnologic de apă pentru spălutul unui filtru rapid ($V_{sp.filtr.}$) la stațiile de tratare a apei, se determină conform formulei:

$$V_{sp.filtr.} = 3,6 \cdot S_{filtru} \cdot q_{int.} \cdot n \cdot t \cdot 365, m^3, \quad (9)$$

unde:

3,6 - coeficient de transformare din l/s în m³/h;

S_{filtru} - suprafața stratului filtrant, m² de suprafață;

$q_{int.}$ - intensitatea apei la spălare, l/(s·m²);

n - numărul de spălări în 24 ore, unități;

t - durata de timp a operațiunii tehnologice de spălare, ore;

365 - numărul zilelor în an.

Notă:

a) pentru spălutul unui filtru rapid:

$q_{int.}$ - intensitatea apei la spălare, se stabilește 12 l/(s · m²);

n - numărul de spălări în 24 ore, se stabilește în dependență de calitatea apei din sursă, dar nu mai mult de 2 spălări;

t - durata de timp a operațiunii tehnologice de spălare, se stabilește 0,1 ore.

b) pentru spălutul prefiltrelor:

$q_{int.}$ - intensitatea apei la spălare, se stabilește 15 l/(s · m²);

n - numărul de spălări în 24 ore, se stabilește în dependență de calitatea apei din sursă, dar nu mai mult de 2 spălări;

t - durata de timp a operațiunii tehnologice de spălare, se stabilește 0,3 ore.

Calculul volumului anual de apă pentru spălatul filtrelor la stațiile de tratare a apei se prezintă conform tabelului nr. 1 din Anexa la prezentul Regulament.

23. Consumul tehnologic de apă la răcirea rulmenților pompelor, suflantelor la stațiile de tratare a apei, $V_{r.rulm.}$, se determină conform formulei:

$$V_{r.rulm.} = q \cdot n \cdot t, m^3, \quad (10)$$

unde:

q - consumul de apă la un agregat, m^3/h ;

t - durata de timp de funcționare anuală a agregatului, ore;

n - numărul agregatelor în funcțiune, unități.

Notă:

q - consumul de apă la un agregat volum indicat în pașaportul tehnic al agregatului;

t - durata de timp de funcționare a agregatului constituie numărul orelor de funcționare a agregatului conform datelor Registrului de exploatare;

n - numărul agregatelor în funcțiune constituie numărul agregatelor în funcțiune conform datelor Registrului de exploatare;

24. În cazul existenței contoarelor se utilizează valoarea efectivă a volumului de apă înregistrat în perioada precedentă, conform indicilor contorului, dar care nu va fi mai mare decât volumul de apă ce se obține conform calculelor.

25. Consumul tehnologic de apă la spălatul, dezinfectarea rezervoarelor/bazinelor la stațiile de tratare a apei, $V_{sp/dz. rz./bz.}$, se determină conform formulei:

$$V_{sp/dz. rz./bz.} = (2 \cdot q_i \cdot t + 0,5) \cdot s \cdot n \cdot 10^{-3}, m^3, \quad (11)$$

unde:

q_i - debitul jetului de apă, $l/(s \cdot m^2)$;

n - numărul de spălări;

s - suprafața interioară a rezervorului/ bazinului, m^2 de suprafață;

t - durata de timp a spălării $1 m^2$ de suprafață interioară a rezervorului/ bazinului, secunde;

0,5 - volumul de apă clorinată utilizată la dezinfectarea $1 m^2$ de suprafață interioară a rezervorului/bazinului, l/m^2 ;

10⁻³ - coeficientul de transformare din litri în m^3 ;

Notă:

q_i - debitul jetului de apă, se stabilește $2 l/(s \cdot m^2)$;

n - numărul de spălări, se stabilește una spălare pe an;

t - durata de timp a spălării $1 m^2$ de suprafață interioară a rezervorului/ bazinului se stabilește 12 secunde.

26. Consumul tehnologic de apă ce curge din robinetele de prelevare a probelor la stațiile de tratare a apei în procesul de prelucrare fizico-chimică a apei, $V_{pr. prelc.}$, se determină conform formulei:

$$V_{pr. prelc.} = 24 \cdot q_{prp} \cdot n_r \cdot 365, m^3, \quad (12)$$

unde:

24 – durata curgerii neîntrerupte a apei prin robinetele de probă în zi, ore;

q_{prp} – cantitatea (debitul) de apă la prelevarea probei de apă de la robinete, se stabilește 0,36 m³/oră;

n_r - numărul robinetelor de prelevare a probelor de apă, conform schemei tehnice, unități;

365 - perioada de calcul a colectării centralizate a probelor de apă, zile.

27. Volumul de apă pentru necesitățile tehnologice ale laboratorului, **V_{lb.}**, se determină conform formulei:

$$V_{lb.} = n_{l.lb} \cdot q_{n.l.lb} \cdot 365, m^3, \quad (13)$$

unde:

n_{l.lb} - numărul de lucrători în laborator în zi (24 ore), unități;

q_{n.l.lb} - consumul normativ de apă ce revine pentru un lucrător în laborator, m³/zi (24 ore);

365 - perioada de calcul, zile.

Notă:

n_{l.lb}, - numărul de lucrători în laborator în zi (24 ore), se stabilește conform numărului real de lucrători ai laboratorului;

q_{n.l.lb}, - consumul normativ de apă ce revine pentru un lucrător în laborator, se stabilește 0,46 m³/zi (24 ore);

În cazul existenței contoarelor se utilizează valoarea efectivă a volumului de apă înregistrat în perioada precedentă, conform indicilor contorului, dar care nu va fi mai mare decât volumul de apă ce se obține conform calculelor.

28. Consumul tehnologic de apă la evacuarea nămolului din camerele de flocluație (reacție), din decantor, **V_{evc. nām.}**, se determină conform formulei:

$$V_{evc. nām.} = \frac{T \cdot q \cdot (C_{p.s.} - m_{p.s.})}{\delta} \cdot K_d \cdot n_{dec.} \cdot n_{ev.}, m^3, \quad (14)$$

unde:

T - perioada de funcționare a decantorului între evacuări, ore;

q - debitul mediu orar real de apă intrat în decantoare, m³/h;

C_{p.s.} – concentrația particulelor în suspensie din apă care intră în decantor, gr/m³ (mg/l), care se determină conform formulei:

$$C_{p.s.} = M + K \cdot D_c + 0,25 \cdot C_{a.b.} + B_v, m^3, \quad (15)$$

unde:

M - turbiditatea apei brute, mg/l;

K - coeficient, funcție de tipul coagulantului (floculantului): sulfat de aluminiu curățit – 0,5; coagulant nefelin - 1,2; clorură de fier - 0,7;

D_c - doza de coagulant, mg/l;

C_{a.b.} - culoarea apei brute, grade;

B_v - concentrația particulelor nedizolvate introduse cu alcalinizator, mg/l;

m_{p.s.} - turbiditatea apei la ieșirea din decantor, mg/l;

δ - valoare medie pe toată înălțimea în partea de sedimentare a concentrației particulelor solide sedimentate în nămol, gr/m^3 ;

K_d - coeficientul de diluare a nămolului:

- a) 1,5 – evacuarea hidraulică a nămolului;
- b) 1,2 – evacuarea mecanică a nămolului;
- c) 1,5 – spălarea sub presiune hidraulică a nămolului;

n_{dec} - numărul de decantoare care au fost în funcțiune, unități;

n_{ev} - numărul de evacuări de nămol din camerele de flocluație (reacție), din decantor pe an, unități.

Notă:

T - perioada de funcționare a decantorului între evacuări se stabilește conform tipului decantorului, pașaportului tehnic, instrucțiunii de exploatare și Normelor în construcții "SNiP 2.04.02-84*" ("Водоснабжение наружные сети и сооружения");

n_{dec} - numărul de decantoare care au fost în funcțiune se stabilește conform numărului real a decantoarelor care au fost în funcțiune în perioada anului reglementat;

n_{ev} - numărul de evacuări de nămol din camerele de flocluație (reacție), din decantor pe an se stabilește în dependență de numărul mediu de evacuări a nămolului în ultimii 3 ani.

29. Consumul tehnologic sumar de apă în rețele publice la transportul și distribuția apei, $V_{c.t. t/d}$, se determină conform formulei:

$$V_{c.t. t/d} = V_{g. r.t/d} + V_{s/d. r.t/d} + V_{sp/dz. rz/bz.} + V_{pr. r. t/d}, m^3, \quad (16)$$

unde:

$V_{g. r.t/d}$ - consumul de apă la procesele de golire a rețelei publice de transport, de distribuție a apei, se determină conform formulei:

$$V_{g.r.t/d} = 0,785 \cdot \sum_{i=1}^n d_i^2 \cdot L_i, m^3, \quad (17)$$

unde:

0,785 - coeficient de transformare ($0,785 = \pi/4$);

n - numărul sectoarelor de țevi golite, unități;

d - diametrul sectorului țevii golite, m;

L_i - lungimea sectorului țevii golite, m.

$V_{s/d. r.t/d}$ - consumul tehnologic de apă la spălarea rețelelor publice de transport, de distribuție a apei, se determină conform formulei:

$$V_{sp/dz. r.t/d} = 2827 \cdot \sum d_i^2 \cdot v_{apa} \cdot t_{sp.}, m^3, \quad (18)$$

unde:

2827 - coeficient calculat ($\pi/4 \times 3600$);

d_i - diametrul conductei spălate, m;

v_{apa} - viteza apei, m/s;

$t_{sp.}$ - durata de timp a spălării, ore;

Notă:

v_{apa} - viteza apei, se stabilește 1 m/s;

$t_{isp.}$ - durata de timp a spălării, se stabilește 1,5 ore;

Volumul de apă la prelevarea probelor pentru verificarea calității apei în rețelele publice de distribuție a apei, $V_{pr.r.t/d}$, în procesul de distribuție, se determină conform formulei:

$$V_{pr.r.t/d} = q \cdot t \cdot n_{pr}, m^3, \quad (19)$$

unde:

- q - cantitatea (debitul) de apă ce curge prin robinete la prelevarea probei de apă, $m^3/oră$;
- t - durata de timp de scurgere a apei prin robinetul de prelevare a probei de apă, ore;
- n_{pr} - numărul probelor prelevate din rețelele publice de distribuție a apei, unități.

Notă:

q - cantitatea (debitul) de apă ce curge prin robinete la prelevarea probei de apă, se stabilește $0.36 m^3/oră$;

t - durata de timp de scurgere a apei la prelevarea probei prin robinetul de prelevare a probei de apă, se stabilește $0,25$ ore;

n_p - numărul probelor de apă prelevate, din rețelele publice de distribuție a apei se stabilește în conformitate cu Legislația Republicii Moldova.

Consumul tehnologic de apă utilizată la spălătul, dezinfectarea rezervoarelor, $V_{sp./dz.rz/bz}$, se determină conform formulei (11) din punctul 25 al prezentului Regulament.

Notă:

Consumul tehnologic de apă la transportul și distribuția apei inclusiv la procesele de golire ($V_{g.r.t/d}$) și de spălare ($V_{sp./dz.r.t/d}$) a rețelelor publice de transport, de distribuție a apei se prezintă conform tabelului nr. 3 din Anexa la prezentul Regulament.

Consumul tehnologic de apă utilizată la spălătul, dezinfectarea rezervoarelor ($V_{sp./dz.rz/bz}$) se prezintă conform tabelului nr. 3.1 din Anexa la prezentul Regulament.

30. Consumul sumar de apă pentru necesitățile antiincendiar, $V_{smr.antiincend.}$, se determină conform formulei:

$$V_{smr.antiincend.} = V_{incend.} + V_{tst.hidr.}, m^3 \quad (20)$$

unde:

- a) consumul de apă pentru lichidarea incendiilor se determină conform formulei:

$$V_{incend.} = 3,6 \cdot q \cdot n \cdot t_{fn}, m^3, \quad (21)$$

unde:

3,6 - coeficient de transformare din l/s în m^3/h ;

q - consumul normativ de apă ce revine unui ajutor conectat prin hidrant, l/sec;

n - numărul de hidranți cu conectare directă a furtunului în procesul de lichidare a incendiului;

t_{fn} - durata de timp de funcționare a hidrantului cu conectare directă a furtunului în procesul de lichidare a incendiului, ore.

Notă:

q - consumul normativ de apă ce revine unui hidrant, la conectarea directă a furtunului se stabilește 15 l/sec;

n - numărul de hidranți cu conectare directă a furtunului în procesul de lichidare a incendiului se stabilește conform datelor prezentate de Serviciul Protecției Civile și Situații Excepționale ale Ministerul Afacerilor Interne, conform schemei tehnice a sistemului public de alimentare cu apă;

t_{fn} - perioada de funcționare reală a hidrantului se stabilește în conformitate cu datele prezentate de Serviciul Protecției Civile și Situații Excepționale ale Ministerul Afacerilor Interne, (cu datele din actele de lichidare a incendiului).

b) consumul tehnologic de apă pentru procesele de verificare tehnică a hidranților se determină conform formulei:

$$V_{\text{tst.hidr.}} = 3,6 \cdot q \cdot n \cdot t_{\text{vh}}, \text{ m}^3, \quad (22)$$

unde:

3,6 - coeficient de transformare din l/s în m³/h;

q - consumul normativ de apă ce revine unui hidrant, la conectarea directă a furtunului, l/sec;

n - numărul de hidranți expuși procesului de verificare tehnică, unități;

t_{v.h} - durata de timp de verificare tehnică a hidrantului, ore.

Notă:

q - consumul normativ de apă ce revine unui hidrant, la conectarea directă a furtunului, se stabilește - 15 l/sec;

n - numărul de hidranți expuși procesului de verificare tehnică, se determină conform schemei tehnice a sistemului public de alimentare cu apă, unități;

t_{v.h} - durata de timp de verificare tehnică a hidrantului, se stabilește – 0,03 ore.

- În cazul existenței contoarelor, se utilizează valoarea efectivă a volumului de apă înregistrată de către contoare, dar care nu va fi mai mare decât volumul de apă ce se obține conform calculelor.

- Volumul de apă destinat pentru necesitățile serviciilor antiincendiarie în localitățile urbane, rurale se reglementează de către operator, Serviciul Protecției Civile și Situații Excepționale ale Ministerul Afacerilor Interne și administrația publică locală în conformitate cu Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

31. Consumul de apă pentru necesitățile gospodărești ale operatorului, care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, **V_{n.g.opr.}**, se determină în funcție de numărul de angajați ai operatorului, numărul zilelor de lucru ale angajaților, numărul utilajelor tehnice (autocamioane, automobile aflate în uz), suprafața încăperilor de muncă la sectoare.

Notă:

- Volumul anual de apă destinat pentru necesitățile potabile și menajere ale operatorului se determină conform datelor prezentate în tabelul nr. 4 din Anexa la prezentul Regulament;

- În cazul existenței contoarelor se utilizează valoarea efectivă a volumului de apă pentru necesitățile gospodărești, înregistrată conform indicilor contorului, dar care nu va fi mai mare decât volumul de apă ce se obține conform calculelor.

32. Consumul tehnologic sumar de apă în sistemul public de canalizare, **V_{c.t. s.cnl.}**, se determină conform formulei:

$$V_{\text{c.t. s.cnl.}} = V_{\text{sp.grt.}} + V_{\text{tr.nm.}} + V_{\text{lb.}} + V_{\text{ds.r.cnl.}}, \text{ m}^3, \quad (23)$$

unde:

$V_{sp.grt.}$ - volumul de apă utilizat în procesul de spălare a grătarelor („subsolului” secției de pompare), se determină conform formulei:

$$V_{sp. grt.} = s \cdot t \cdot n \cdot q / 1000 \cdot 365, m^3, \quad (24)$$

unde:

- s - suprafața secției de grătare (suprafața „subsolului” secției de pompare), m^2 de suprafață;
- t - durata de timp a spălării $1 m^2$ de suprafață, secunde;
- n - numărul de spălări în decurs de 24 de ore;
- q - debitul jetului de apă, $l/(s \cdot m^2)$.

Notă:

s - suprafața secției de grătare (suprafața „subsolului” secției de pompare), se determină conform datelor tehnice ale instalației;

t - durata de timp a spălării, se stabilește 12 secunde;

n - numărul de spălări, în decurs de 24 de ore se stabilește una dată;

q - debitul jetului de apă, se stabilește egal cu $2 l/(s \cdot m^2)$.

Volumul de apă utilizat în procesul de tratare a nămolului, $V_{tr.nm.}$, se determină conform formulei:

$$V_{tr.nm.} = Q_{s.u.} \cdot \sum q, m^3, \quad (25)$$

unde:

$Q_{s.u.}$ - cantitatea de substanță uscată destinată pentru tratare, tonă;

q - consumul de apă utilizat la pregătirea soluției (floculant) pentru un proces tehnologic de deshidratare a nămolului, m^3/t substanță uscată ($Q_{s.u.}$).

Cantitatea de substanță uscată destinată pentru tratare,

$Q_{s.u.}$, se determină în dependență de volumul apelor uzate expuse pentru tratare și în dependență de turbiditatea apelor uzate expuse pentru tratare la stația de epurare a apei, care se calculează conform formulei:

$$Q_{s.u.} = Q_{apă.uz.} \cdot (C_{inf.} - C_{efl.}), t \text{ (tone)}, \quad (26)$$

unde:

$Q_{apă.uz.}$ - volumul apelor uzate expuse pentru tratare la stația de epurare a apei, care se stabilește conform indicațiilor de debitmetru al stației de epurare a apei;

$C_{inf.}$ - concentrația mg/l de impurități la un litru de apă uzată în influent (la intrarea în stație) expusă pentru tratare la stația de epurare a apei, care se stabilește conform rezultatelor investigațiilor tehnologice ale laboratorului;

$C_{efl.}$ - concentrația mg/l de impurități la un litru de apă uzată epurată (în efluent - la ieșirea din stație), care se stabilește conform rezultatelor investigațiilor tehnologice ale laboratorului.

Notă:

q - consumul de apă utilizat la pregătirea soluției (floculant) pentru un proces tehnologic de deshidratare a nămolului, constituie volumul de apă indicat în pașaportul tehnic al instalației/agregatului de pregătire a reactivelor la prelucrarea de substanță uscată ($Q_{s.u.}$);

$V_{lb.}$ - volumul de apă utilizat pentru procesele tehnologice ale laboratorului, se determină conform formulei (13) din punctul 27 al prezentului Regulament;

$V_{ds.r.cnl.}$ - volumul de apă utilizat la procesele de desfundare a rețelelor publice de canalizare, se determină conform datelor pentru perioada ultimilor 3 ani, în dependență de numărul mediu de desfundări a rețelelor și de volumul de apă consumat.

Subsecțiunea II. Pierderi de apă

33. Pierderile sumare de apă la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare $V_{pr. a.sum.}$, se determină conform formulei:

$$V_{pr. a.sum.} = V_{st. tr. rz/bz.} + V_{pr. r.t/d.t.}, m^3, \quad (27)$$

unde:

$V_{st.tr. rz/bz.}$ - pierderile de apă la stațiile de tratare a apei se determină conform formulei (28) din punctul 34 al prezentului Regulament;

$V_{pr. r.t/d.t.}$ - pierderile de apă la transportul și distribuția apei prin rețelele publice de transport, de distribuție a apei se determină conform formulei (29) din punctul 35 al prezentului Regulament.

34. Pierderile de apă la stațiile de tratare - din rezervoare/bazine, $V_{st.trt.rz/bz.}$, se determină conform formulei:

$$V_{st. trt. rz/bz.} = 0,001 \cdot S_{umectată} \cdot q_{scurgere} \cdot 365, m^3, \quad (28)$$

unde:

$S_{umectată}$ - suprafața totală umectată a rezervoarelor/bazinelor, m^2 de suprafață;

$q_{scurgere}$ - cantitatea scurgerii de apă exfiltrată la $1 m^2$ de suprafață umectată în 24 ore;

365 - perioada de calcul, zile.

Notă:

$S_{umectată}$ - suprafața totală umectată a rezervorului/bazinului, se stabilește în dependență de tipul rezervorului/bazinului, datelor pașaportului tehnic al instalației;

$q_{scurgere}$, - cantitatea scurgerii de apă exfiltrată la $1 m^2$ de suprafață umectată, se stabilește $3 l/m^2$ de suprafață umectată în 24 ore.

35. Pierderile de apă la transportul și distribuția apei prin rețelele publice de transport, de distribuție a apei, $V_{pr. r. t/d.}$, se determină conform formulei:

$$V_{pr. r. t/d.} = V_{dt./av.} + V_{g.r.t/d.} + V_{pr. lt.} + V_{sc. rz/bz. r.t/d.}, m^3, \quad (29)$$

unde:

$V_{dt./av.}$ - volumul de apă scurs din rețea la deteriorări și/ sau avarieri a rețelelor publice de transport, de distribuție a apei, se determină conform formulei:

$$V_{dt./av.} = 3600 \cdot \mu \cdot S \cdot t \cdot \sqrt{2g \cdot P}, m^3 \quad (30)$$

unde:

3600 - coeficient de transformare din l/s în m^3/h ;

μ - coeficientul de curgere 0,6;

S - suprafața deversării apei (suprafața găurii, rupturii conductei), m^2 de suprafață;

t - durata de timp a scurgerii apei din rețea de la momentul informării, localizării cazului de scurgere a apei până la oprirea scurgerii, ore;

g - accelerația gravitațională, m/s²;

P - presiunea apei în conductă pe tronsonul avariat, m.c.a.

Notă:

t - durata de timp a scurgerii apei din rețea de la momentul informării, localizării cazului de scurgere a apei până la oprirea scurgerii, se stabilește nu mai mult de 4 ore;

g - accelerația gravitațională este egală cu 9,81 m/s²;

P - presiunea apei în conductă pe tronsonul avariate se stabilește - presiunea medie de lucru a rețelei până la avariere.

Calculul volumului anual de apă scursă din rețea la deteriorări și/sau avarieri a rețelelor publice de transport și de distribuție a apei ($V_{dt./av.}$) se prezintă conform tabelului nr. 5 din Anexă la prezentul Regulament.

Suprafața deversării, **S**, la rupturi și frânturi de conductă, se determină conform formulei:

$$S = \frac{0,75\pi d^2}{4} = 0,59d^2, \text{ m}^2, \quad (31)$$

unde:

d - diametrul conductei, m.

Suprafața fisurii țevii, **S**, se determină, conform formulei:

$$S = \frac{0,05\pi d^2}{4} = 0,04d^2, \text{ m}^2, \quad (32)$$

unde:

d - diametrul conductei, m.

Volumul de apă la procesul de golire a rețelelor publice de transport, de distribuție a apei, $V_{g.r. t/d.}$, se determină conform formulei (17) din punctul 29 al prezentului Regulament.

Volumul pierderilor latente de apă, $V_{pr.lt.}$, se determină conform formulei:

$$V_{pr.lt.} = \sum W_1^{ot} + \sum W_1^f + \sum W_1^{b/a} + \sum W_1^{etc.}, \text{ m}^3, \quad (33)$$

unde:

$\sum W_1^{ot}$ - pierderile sumare latente de apă din conductele din oțel;

$\sum W_1^f$ - pierderile sumare latente de apă din conductele din fontă;

$W_1^{b/a}$ - pierderile sumare latente de apă din conductele din beton armat;

$\sum W_1^{etc.}$ - pierderile sumare latente de apă din conducte din alte materiale (polietilenă etc.),

inclusiv:

- pierderile sumare latente de apă din conducte, funcție de materialul conductei ($\sum W_1^{ot}; \sum W_1^f; \sum W_1^{b/a}; \sum W_1^{etc.}$), se determină conform formulei:

$$\sum W_1^x = L^x \cdot q^x \cdot n, \text{ m}^3, \quad (34)$$

unde:

L^X - lungimea totală a rețelelor publice de transport, de distribuție a apei din țevi de același material, km;

q^X – volumul pierderilor de apă admise la 1 km de rețea, l/min.;

n - perioada de funcționare a conductei h/an .

Notă:

W_1^X , - se determină în funcție de materialul conductei;

L^X - se stabilește în funcție de lungimea reală a rețelei publice de transport, de distribuție a apei de același material, km;

q^X - se stabilește conform indicilor pentru rețelele de transport, de distribuție expuși în punctul 7.13, tabelul nr. 6 al Normelor în construcții "SNiP 3.05.04 – 85" ("Наружные сети и сооружения водоснабжения и канализации") cu utilizarea coeficientului de transformare din l/min în m³/h.

n - se determină în funcție de perioada de funcționare a conductei (perioada de exploatare – ore în decursul anului).

Volumul de apă scursă din rezervoare/bazine a rețelelor publice de transport, de distribuție a apei, $V_{sc. rz/bz. r.t/d.}$, se determină conform formulei (28) din punctul 34 al prezentului Regulament.

Calculul volumului anual a pierderilor de apă scursă din rețea la deteriorări și/sau avarieri a rețelelor publice la transportul și distribuția apei prin rețelele publice de transport, de distribuție a apei, $V_{pr. r. t/d.}$ se prezintă conform tabelului nr. 5 din Anexă la prezentul Regulament.

Calculul volumului pierderilor latente de apă se prezintă conform tabelului nr. 6 din Anexa la prezentul Regulament.

Secțiunea 4

APROBAREA CONSUMULUI TEHNOLOGIC ȘI A PIERDERILOR DE APĂ

36. Anual, până la finele lunii noiembrie, operatorii care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, titulari de licențe eliberate de Agenție, vor prezenta Agenției calculele consumurilor tehnologice și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare, volume de apă care vor fi luate în considerație la determinarea tarifelor la serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate pentru anul calendaristic următor, calcule efectuate în conformitate cu prezentul Regulament.

37. În cazul neprezentării calculelor consumurilor tehnologice, a pierderilor de apă în termenul stabilit, Agenția va stabili valoarea estimată a consumurilor tehnologice și a pierderilor de apă pentru anul calendaristic următor.

38. Agenția, în procesul examinării calculelor consumurilor tehnologice și a pierderilor de apă pentru anul calendaristic următor, este în drept să solicite de la titularii de licențe informații suplimentare cu privire la consumul tehnologic și a pierderilor tehnice de apă în sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare pentru ajustarea, reglementarea și aprobarea consumurilor tehnologice și a pierderilor de apă din sistemul public de alimentare cu apă, volume de apă care vor fi luate în considerație la determinarea tarifelor la serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate.

39. Valoarea consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemul public de alimentare cu apă al operatorului, titular de licență care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare se aprobă anual de către Agenție.

Anexă

la Regulamentul cu privire la stabilirea și aprobarea, în scop de determinare a tarifelor, a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 180/2016 din 10 iunie 2016

Tabelul 1

Consumul tehnologic de apă la stațiile de tratare a apei pentru necesitățile de spălare a filtrelor, ($V_{sp.filtr.}$)

Nr. d/o	Denumire procesului tehnologic de utilizare a filtrului	Tipul filtrului	Suprafața filtrului S_{filtru} , (m ² de suprafață)	Numărul de filtre, un.	Număr de spălări în 24 ore, un.	Durata de timp a operațiunii tehnologice de spălare, h (ore)	Intensitatea apei la spălare $q_{int.}$, l/(sec · m ²);	Consum anual de apă, m ³ /an
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Tabelul 2

Consumul tehnologic de apă la stațiile de tratare pentru necesitățile de spălare, dezinfectare a rezervoarelor/ bazinelor, ($V_{sp/dz. rz./bz.}$)

Nr. d/o	Denumirea (destinația) instalației (rezervor/bazin)	Numărul de instalații (rezervor/bazin), (unități)	Suprafața interioară a rezervorului/ bazinului (volumul), (m ³)	Volumul de apă consumat la spălare, dezinfectare (m ³)
1	2	3	4	5

Tabelul 3

**Consumul tehnologic de apă în rețele publice
la transportul, distribuția apei la procesele de golire ($V_{g.r.t/d}$) și spălarea a rețelei ($V_{s/d.r.t/d}$)**

Nr. d/o	Denumirea obiectului (rețelei).	Lungimea rețelei, (L, m)	Diametrul rețelei, d (mm),	Cantitatea de apă scursă (la procesele de golire) din rețea, (m^3)	Cantitatea de apă utilizată pentru spălarea rețelei, (m^3)
1	2	3	4	5	6

Tabelul 3.1

**Consumul tehnologic de apă în rețele publice
la transportul, distribuția apei pentru necesitățile de spălare, dezinfectare a rezervoarelor/
bazinelor, ($V_{sp/dz.rz./bz}$)**

Nr. d/o	Denumirea (destinația) instalației (rezervor/bazin)	Numărul de instalații (rezervor/bazin), (unități)	Suprafața interioară a rezervorului/ bazinului (volumul), (m^3)	Volumul de apă consumat la spălare, dezinfectare (m^3)
1	2	3	4	5

Tabelul 4

**Consumul de apă
pentru necesitățile de gospodărire ale operatorului, ($V_{n.g.opr.}$)**

Nr. d/o	Denumirea consumului/consumatorilor de apă	Norma de consum de apă, l/24 ore	Numărul de consumatori, de utilaje, a instalațiilor, suprafața încăperilor	Volumul consumat de apă, $m^3/24$ ore	Numărul de zile lucrătoare pe an	Consumul anual de apă, m^3/an
1	2	3	4	5	6	7
1	Personalul tehnic	60				
2.	Automobile	15				
3	Utilajelor tehnice (autocamioane, automobile) aflate în uz	24				
4	Spălarea podelelor încăperilor	0,33				

Tabelul 5

**Volumul pierderilor de apă scurs din rețea
la deteriorări și/ sau avarieri a rețelelor publice de transport și de distribuție a apei, ($V_{dt./av.}$)**

Nr. d/o	Descrierea deteriorării/ avarierii	Adresa, denumirea obiectului, (tronsonului avariat)	Suprafața deversării apei (suprafața găurii, rupturii la conductă), m ² de suprafață	Presiunea apei în conductă pe tronsonul avariat, m.c.a.	Volumul de apă scurs din rețea, m ³
1	2	3	4	5	6

Tabelul 6

**Volumul pierderilor latente de apă
din rețelele publice de transport și de distribuție a apei, ($V_{pr.lt.}$)**

Nr. d/o	Diametrul interior al conductei, D _{int}	Lungimea rețelei, L ^x , km	Materialul conductei	Volumul pierderilor admisibile de apă la 1km, și mai mare q ^x , m ³	Volumul pierderilor latente de apă W ₁ ^x , m ³
1	2	3	4	5	6

HANRE180/2016
Внутренний номер: 365854
[Varianta în limba de stat](#)

[Карточка документа](#)

Республика Молдова

НАЦИОНАЛЬНОЕ АГЕНТСТВО ПО РЕГУЛИРОВАНИЮ В ЭНЕРГЕТИКЕ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ Nr. 180
от 10.06.2016

**об утверждении Положения об определении
и утверждении в целях установления тарифов
расхода воды на технологические нужды, а
также потерь воды в публичных системах
водоснабжения**

Опубликован : 15.07.2016 в Monitorul Oficial Nr. 206-214 статья № : 1185

Зарегистрировано:
Министерство юстиции
№ 1122 от 6 июля 2016 г.
Министр юстиции
_____ Владимир ЧЕБОТАРЬ

В соответствии с положениями подпункта i) части (2) статьи 7 Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации № 303 от 13 декабря 2013 (*Официальный монитор Республики Молдова*, 2014, № 60-65, ст. 123) Административный совет Национального агентства по регулированию в энергетике ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Утвердить Положение об определении и утверждении в целях установления тарифов расхода воды на технологические нужды, а также потерь воды в публичных системах водоснабжения (прилагается).

2. Контроль за применением утвержденного Положения возложить на подразделения Национального агентства по регулированию в энергетике.

Серджиу ЧОБАНУ,
директор
Юрие ОНИКА,
директор

Октавиан ЛУНГУ,
директор
Генадие ПЫРЦУ,
директор

№ 180/2016. Кишинэу, 10 июня 2016 г.

Утверждено
Постановлением
Административного совета НАРЭ
№ 180/2016 от 10 июня 2016 г

ПОЛОЖЕНИЕ
об установлении и утверждении, в целях определения тарифов,
технологического расхода и потерь воды в публичных системах водоснабжения

Раздел 1
ЦЕЛЬ И ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ

1. Целью Положения об установлении и утверждении, в целях определения тарифов, технологического расхода и потерь воды в публичных системах водоснабжения (в дальнейшем - Положение) является установление единого порядка расчета и утверждения технологических расходов и потерь воды в публичных системах водоснабжения и канализации, объемов воды, которые должны учитываться при определении тарифов на публичную услугу водоснабжения, канализации и очистки сточных вод.

2. Расчет технологического расхода и потерь воды осуществляется в соответствии с настоящим Положением, каждым оператором, предоставляющим публичную услугу водоснабжения и канализации, в целях обоснования технологического расхода и потерь воды в процессе забора, очистки, транспортировки, накопления и распределения воды, соответственно, канализации, очистки и отвода сточных вод.

Раздел 2
ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

3. В смысле настоящего Положения, используемые понятия и термины означают следующее:

технологический расход – объем воды, расходуемый / используемый для выполнения технических, технологических процессов при предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, работ, подлежащих выполнению в году регулирования, в соответствии с отраслевыми техническими нормативными документами;

потери воды - объем воды, теряемый при предоставлении публичной услуги водоснабжения в процессе очистки, транспортировки, распределения воды через публичную систему водоснабжения.

4. Технологический расход воды в публичной системе водоснабжения и канализации включает:

- a) технологический расход воды в процессе водозабора;
- b) технологический расход воды в процессе водоочистки;
- c) технологический расход воды при транспортировке и распределении воды;
- d) расход воды на противопожарные нужды;
- e) расход воды на хозяйственные нужды оператора;
- f) технологический расход воды в публичной канализационной системе.

5. Технологический расход воды в процессе водозабора включает:

a) технологический расход воды при заборе воды из поверхностных источников, в том числе расход воды на промывку сеток; расход воды на промывку микрофильтров; расход воды на промывку водозаборных трубопроводов (аспирационных, сифонных, гравитационных);

b) технологический расход воды при заборе воды из подземных источников, в том числе технологический расход воды на промывку и дезинфекцию артезианских скважин; технологический расход воды на промывку и дезинфекцию водонапорных башен;

технологический расход воды на промывку и дезинфекцию водопроводной сети от артезианской скважины до водонапорной башни, водного коллектора/бассейна.

6. Технологический расход воды в процессе водоочистки включает:
 - a) технологический расход воды на промывку фильтров;
 - b) технологический расход воды на охлаждение подшипников насосов, воздуходувных установок;
 - c) технологический расход воды на промывку, дезинфекцию резервуаров;
 - d) технологический расход воды при отборе проб в процессе физико-химической обработки воды;
 - e) технологический расход воды на технологические нужды лаборатории;
 - f) технологический расход воды при выпуске осадка из камер реакции, отстойников.
7. Технологический расход воды при транспортировке, распределении воды включает объем воды, используемый в технологических процессах, связанных с плановым ремонтом публичных водопроводных, водораспределительных сетей и водных резервуаров, на промывку и дезинфекцию, в том числе:
 - a) расход воды в процессе опорожнения публичной водопроводной, водораспределительной сети;
 - b) расход воды на промывку публичных водопроводных, водораспределительных сетей;
 - c) технологический расход воды, используемой для промывки, дезинфекции резервуаров;
 - d) объем воды при отборе проб из публичных водопроводных, водораспределительных сетей.
8. Технологический расход воды в публичной канализационной системе включает:
 - a) объем воды, используемый на охлаждение подшипников насосов, воздуходувных установок;
 - b) объем воды, используемый в процессе промывки решеток («подвала» насосного отделения);
 - c) объем воды, используемый в процессе обработки осадка;
 - d) объем воды, используемый на технологические процессы лаборатории;
 - e) объем воды, используемый в процессе прочистки публичных канализационных сетей.При проведении расчетов технологического расхода воды в публичной канализационной системе, необходимого для функционирования публичной канализационной системы, учитывается и объем сточных вод, собранных для очистки из зон, где нет публичной канализационной сети.
9. Потери воды в публичной системе водоснабжения и канализации включают:
 - a) потери воды на станциях очистки питьевой воды;
 - b) потери воды при транспортировке и распределении воды.
10. Потери воды на станциях очистки питьевой воды включают утечки воды, просочившейся сквозь стены водных резервуаров, бассейнов (смесителей, отстойников, фильтров и т.д.).
11. Потери воды при транспортировке и распределении воды включают:
 - a) объем потерь воды при повреждениях и/или авариях публичных водопроводных и водораспределительных сетей;
 - b) объем воды в процессе опорожнения публичных водопроводных и водораспределительных сетей;
 - c) объем скрытых потерь воды в публичных водопроводных и водораспределительных сетях.

При расчете технологического расхода и потерь воды используются технические данные из журналов эксплуатации оборудования, технических паспортов установок, технологических эксплуатационных карт публичной системы водоснабжения и канализации.

12. Расчет расхода воды при выполнении технологических операций по предоставлению публичной услуги водоснабжения и канализации, а также расчет потерь воды из публичной системы водоснабжения в году регулирования осуществляется по каждой технологической, технической операции.

13. В случае непредставления оператором информации, подтверждающей достоверность показателей использованных при расчете при выполнении технологических операций, соответствующий объем воды не квалифицируется как технологический расход.

14. При расчете расхода воды на противопожарные услуги используются технические данные, согласно данным, представленным Службой гражданской защиты и чрезвычайных ситуаций Министерства внутренних дел.

15. Расчет расхода воды на хозяйственные нужды оператора осуществляется в зависимости от численности работающего технического персонала оператора, количества рабочих дней работающего технического персонала, количества единиц используемого технического оборудования (грузовиков, автомобилей).

Раздел 3 РАСЧЕТ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО РАСХОДА И ПОТЕРЬ ВОДЫ

Подраздел 1. ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЙ РАСХОД ВОДЫ

16. *Общий объем технологического расхода и потерь воды в публичной системе водоснабжения, VPA_n , определяется по формуле:*

$$VPA_n = V_{c.t. sum.} + V_{pr. a. sum.}, M^3, \quad (1)$$

где:

$V_{c.t. sum.}$ – *общий технологический расход воды при предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, в году регулирования определяется по формуле (2) пункта 17 настоящего Положения;*

$V_{pr. a. sum.}$ – *общие потери воды при предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, в году регулирования определяются по формуле (27) пункта 33 настоящего Положения.*

17. *Общий технологический расход воды при предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, $V_{c.t. sum.}$, определяется по формуле:*

$$V_{c.t. sum.} = V_{c.t. s. cpt.} + V_{c.t. s. trt.} + V_{c.t. t/d.} + V_{tst. hidr.} + V_{n. g. opr.} + V_{c.t. s. cnl.}, M^3, \quad (2)$$

где:

$V_{c.t. s. cpt.}$ – *общий объем технологического расхода воды в процессе водозабора определяется по формуле (3) пункта 18 настоящего Положения;*

$V_{c.t. s. trt.}$ – *общий объем технологического расхода воды в процессе водоочистки определяется по формуле (8) пункта 21 настоящего Положения;*

$V_{c.t. t/d.}$ – *общий объем технологического расхода воды при транспортировке, распределении воды (в том числе перекачке в/из резервуаров, бассейнов публичной системы водоснабжения) определяется по формуле (16) пункта 29 настоящего Положения;*

$V_{tst. hidr.}$ – *общий объем расхода воды на противопожарные нужды определяется по формуле (22) пункта 30 настоящего Положения;*

$V_{n. g. opr.}$ – *общий объем расхода воды на хозяйственные нужды оператора определяется согласно требованиям пункта 31 настоящего Положения и показателям, установленным в таблице №4 Приложения к настоящему Положению;*

$V_{c.t. s. cnl.}$ – *общий объем технологического расхода воды в публичной канализационной системе, определяется по формуле (23) пункта 32 настоящего Положения.*

18. *Общий технологический расход воды в процессе водозабора определяется по формуле:*

$$V_{c.t. s. cpt.} = V_{st. supr.} + V_{st. sub.}, M^3, \quad (3)$$

где:

$V_{st. supr.}$ - технологический расход воды при заборе воды из поверхностных источников определяется по формуле (4) пункта 19 настоящего Положения;

$V_{st. sub.}$ - технологический расход воды при заборе воды из подземных источников определяется по формуле (6) пункта 20 настоящего Положения.

19. Технологический расход воды при заборе воды из поверхностных источников, $V_{st. supr.}$, определяется по формуле:

$$V_{st. supr.} = V_{s.s.} + V_{s. mf.} + V_{s. c.c.}, \quad \text{м}^3, \quad (4)$$

где:

$V_{s.s.}$ – расход воды на промывку сеток устанавливается как равный 0,5% от общего объема воды, проходящей через сетки, м^3 ;

$V_{s. mf.}$ - расход воды на промывку микрофильтров устанавливается как равный 1,5% от общего объема воды, проходящей через микрофильтры, м^3 ;

$V_{s. c.c.}$ – расход воды на промывку водозаборных трубопроводов (аспирационных, сифонных, гравитационных), определяется по формуле:

$$V_{s. c.c.} = 2827 \cdot d^2 \cdot v \cdot t \cdot n, \quad \text{м}^3, \quad (5)$$

где:

2827 - расчетный коэффициент ($\pi/4 \times 3600$);

d – диаметр промываемого трубопровода, м;

v - скорость воды в трубопроводе, м/с;

t – продолжительность одной процедуры промывки, часов;

n - количество промывок в год, единиц.

Примечание:

v - скорость воды в трубопроводе:

а) для трубопроводов диаметром 300÷500 мм - 1÷1,5 м/с;

б) для трубопроводов диаметром более 500 мм - 1,5÷2 м/с;

t - устанавливается на уровне 0,2 часа;

n - количество промывок в год, в зависимости от качества воды из источника, устанавливается одна промывка в год.

20. Технологический расход воды при заборе воды из подземных источников, $V_{st. sub.}$, определяется по формуле:

$$V_{st. sub.} = V_{sp. f.a.} \cdot n_1 + V_{sp. c/t.} \cdot n_2 + V_{sp. ref.}, \quad \text{м}^3, \quad (6)$$

где:

$V_{sp. f.a.}$ - технологический расход воды на промывку и дезинфекцию одной артезианской скважины, определяется по формуле:

$$V_{sp. f.a.} = Q_p \cdot t \cdot n, \quad \text{м}^3, \quad (7)$$

где:

Q_p – максимальный дебит водного насоса артезианской скважины устанавливается по данным технического паспорта насоса, $\text{м}^3/\text{ч}$;

t – продолжительность одной процедуры промывки, часов;

n - количество промывок в год, единиц.

Примечание:

n - количество промывок в год, в зависимости от качества воды в источнике, устанавливается одна промывка в год;

t - продолжительность одной процедуры промывки:

а) для скважин глубиной до 200 м - 0,5 часа;

б) для скважин глубиной от 200 м и выше (глубже) - 1,1 часа;

n₁ - количество артезианских скважин, единиц;

n₂ - количество водонапорных башен, единиц.

$V_{sp. c/t}$ - технологический расход воды на промывку и дезинфекцию одной водонапорной башни определяется по формуле (11) пункта 25 настоящего Положения.

$V_{sp. ret.}$ - технологический расход воды на промывку и дезинфекцию водопроводной сети от артезианской скважины до водонапорной башни, до водного коллектора/бассейна определяется по формуле (18) пункта 29 настоящего Положения.

21. Общий технологический расход воды в процессе водоочистки, $V_{c.t. st. trt.}$, определяется по формуле:

$$V_{c.t. s. trt.} = V_{sp. filtr.} + V_{sp/dz. filtr.} + V_{r. rulm.} + V_{sp/dz. rz/bz.} + V_{pr. prelc.} + V_{lb.} + V_{evc. nam.}, \text{ M}^3, \quad (8)$$

где:

$V_{sp.filtr.}$ - технологический расход воды на промывку фильтрующего слоя одного быстрого фильтра на станциях очистки питьевой воды определяется по формуле (9) пункта 22 настоящего Положения;

$V_{sp/dz.filtr.}$ - расход воды, используемый на промывку и дезинфекцию стен фильтров, определяется по формуле (11) пункта 25 настоящего Положения;

$V_{r.rulm.}$ - технологический расход воды на охлаждение подшипников насосов, воздуходушных установок на станциях очистки питьевой воды определяется по формуле (10) пункта 23 настоящего Положения;

$V_{sp/dz.rz/bz.}$ - технологический расход воды на промывку, дезинфекцию резервуаров на станциях очистки питьевой воды определяется по формуле (11) пункта 25 настоящего Положения;

$V_{pr.prelc.}$ - технологический расход воды на отбор проб воды, протекающей с крана для отбора проб на станциях очистки питьевой воды в процессе физико-химической обработки воды, определяется по формуле (12) пункта 26 настоящего Положения;

$V_{lb.}$ - технологический расход воды на технологические нужды лаборатории определяется по формуле (13) пункта 27 настоящего Положения;

$V_{evc. nam.}$ - технологический расход воды при удалении осадка из камер реакции, из отстойников определяется по формуле (14) пункта 28 настоящего Положения.

22. Технологический расход воды на промывку одного быстрого фильтра ($V_{sp.filtr.}$) на станциях очистки питьевой воды, определяется по формуле:

$$V_{sp.filtr.} = 3,6 \cdot S_{filtru} \cdot q_{int.} \cdot n \cdot t \cdot 365, \text{ M}^3, \quad (9)$$

где:

3,6 - коэффициент перевода л/с в м³/ч;

S_{filtru} - площадь фильтрующего слоя, м² площади;

q_{int.} - интенсивность воды при промывании, л/(с·м²);

n - количество промывок за 24 часа, единиц;

t - продолжительность технологической операции по промывке, часов;

365 - количество дней в году.

Примечание:

а) на промывку одного быстрого фильтра:

q_{int} - интенсивность воды при промывании, устанавливается на уровне 12 л/(с · м²);
 n - количество промывок за 24 часа, устанавливается в зависимости от качества воды в источнике, но не более 2-х промывок;
 t - продолжительность технологической операции по промывке, устанавливается 0,1 часа.

б) на промывку предварительных фильтров:

q_{int} - интенсивность воды при промывании, устанавливается на уровне 15 л/(с · м²);
 n - количество промывок за 24 часа, устанавливается в зависимости от качества воды в источнике, но не более 2-х промывок;
 t - продолжительность технологической операции по промывке, устанавливается на уровне 0,3 часа.

Расчет годового объема воды на промывку фильтров на станциях очистки питьевой воды представляется согласно таблице №1 Приложения к настоящему Положению.

23. Технологический расход воды на охлаждение подшипников насосов, воздуходувных установок на станциях очистки питьевой воды, $V_{r.rulm.}$, определяется по формуле:

$$V_{r.rulm.} = q \cdot n \cdot t, \text{ м}^3, \quad (10)$$

где:

q - расход воды на один агрегат, м³/ч;
 t - отработанное время агрегата в год, часов;
 n - количество действующих агрегатов, единиц.

Примечание:

q - расход воды на один агрегат – объем указан в техническом паспорте агрегата;
 t - отработанное время агрегата соответствует отработанному количеству часов агрегата согласно данным Журнала эксплуатации;
 n - количество действующих агрегатов представляет собой количество действующих агрегатов согласно данным Журнала эксплуатации;

24. При наличии водомеров, используется фактический показатель объема воды, зарегистрированный в предыдущем периоде согласно показаниям водомера, но не выше объема воды, получаемого расчетным путем.

25. Технологический расход воды на промывку, дезинфекцию резервуаров/бассейнов на станциях очистки питьевой воды, $V_{sp/dz. rz./bz.}$, определяется по формуле:

$$V_{sp/dz. rz./bz.} = (2 \cdot q_i \cdot t + 0,5) \cdot s \cdot n \cdot 10^{-3}, \text{ м}^3, \quad (11)$$

где:

q_i – дебит потока воды, л/(с·м²);
 n - количество промывок;
 s - внутренняя площадь резервуара/ бассейна, м² площади;
 t - продолжительность промывки 1 м² внутренней площади резервуара/ бассейна, секунд;
0,5 - объем хлорированной воды, используемой при дезинфекции 1 м² внутренней площади резервуара/ бассейна, л/м² ;

10^{-3} – коэффициент перевода л в m^3 ;

Примечание:

q_i - дебит потока воды, устанавливается на уровне $2 \text{ л}/(\text{с}\cdot\text{м}^2)$;

n - количество промывок, устанавливается одна промывка в год;

t - продолжительность промывки 1 м^2 внутренней площади резервуара/ бассейна устанавливается 12 секунд.

26. Технологический расход воды, вытекающей из кранов по отбору проб на станциях очистки питьевой воды в процессе физико-химической обработки воды, $V_{pr. prel.}$, определяется по формуле:

$$V_{pr. prel.} = 24 \cdot q_{prp} \cdot n_r \cdot 365, \text{ м}^3, \quad (12)$$

где:

24 – продолжительность непрерывного протекания воды по пробным кранам в сутки, часов;

q_{prp} – объем (дебит) воды при отборе пробы воды из кранов, устанавливается на уровне $0,36 \text{ м}^3/\text{час}$;

n_r - количество кранов по отбору проб воды, по технической схеме, единиц;

365 – расчетный период централизованного отбора проб воды, дней.

27. Объем воды на технологические нужды лаборатории, $V_{lb.}$, определяется по формуле:

$$V_{lb.} = n_{lb.} \cdot q_{n.lb.} \cdot 365, \text{ м}^3, \quad (13)$$

где:

$n_{lb.}$ - количество работников лаборатории в сутки (24 часа), единиц;

$q_{n.lb.}$ - нормативный расход воды на одного работника лаборатории, $\text{м}^3/\text{сутки}$ (24 часа);

365 – расчетный период, дней.

Примечание:

$n_{lb.}$, - количество работников лаборатории в сутки (24 часа), устанавливается, исходя из фактической численности работников лаборатории;

$q_{n.lb.}$, - нормативный расход воды на одного работника лаборатории устанавливается $0,46 \text{ м}^3/\text{сутки}$ (24 часа);

При наличии водомеров, используется фактический показатель объема воды, зарегистрированный в предыдущем периоде по показаниям водомера, но не выше объема воды, получаемого расчетным путем.

28. Технологический расход воды при удалении осадка из камер реакции, отстойника, $V_{evc. nam.}$, определяется по формуле:

$$V_{evc. nam.} = \frac{T \cdot q \cdot (C_{p.s.} - m_{p.s.})}{\delta} \cdot K_d \cdot n_{dec.} \cdot n_{ev.}, \text{ м}^3, \quad (14)$$

где:

T - отработанное время отстойника между выпусками, часов;

q - фактический среднечасовой дебит воды, поступившей в отстойники, $\text{м}^3/\text{ч}$;

$C_{p.s.}$ – концентрация взвешенных частиц в воде, поступающей в отстойник, $\text{г}/\text{м}^3$ ($\text{мг}/\text{л}$), которая определяется по формуле:

$$C_{p.s.} = M + K \cdot D_c + 0,25 \cdot C_{ab.} + B_v, \text{ м}^3, \quad (15)$$

где:

M - мутность сырой воды, мг/л;

K - коэффициент, исходя из вида коагулянта (флокулянта): алюминия сульфат очищенный – 0,5; нефелиновый коагулянт - 1,2; хлорид железа - 0,7;

D_c - доза коагулянта, мг/л;

C_{a.b.} – цветность сырой воды, градусов;

V_{v.} – концентрация нерастворенных частиц, введенных ошлачивателем, мг/л;

m_{p.s.} - мутность воды на выходе из отстойника, мг/л;

δ - средний показатель по всей высоте на стороне осаждения концентрации твердых частиц, выпавших в осадок, г/м³;

K_{d.} – коэффициент разбавления осадка:

a) 1,5 – гидравлическое удаление осадка;

b) 1,2 – механическое удаление осадка;

c) 1,5 – промывание осадка под гидравлическим давлением;

n_{dec.} - количество действовавших отстойников, единиц;

n_{ev.} - количество удалений осадка из камер реакции, из отстойника, в год, единиц.

Примечание:

T- отработанное время отстойника между удалениями устанавливается, исходя из вида отстойника, согласно техническому паспорту, инструкции по эксплуатации и Строительным нормам «СНиП 2.04.02-84*» («Водоснабжение. Наружные сети и сооружения»);

n_{dec.} - количество действовавших отстойников устанавливается, исходя из фактического количества отстойников, действовавших в течение года подлежащий регулированию;

n_{ev.} - количество удалений осадка из камер реакции, отстойника, в год устанавливается в зависимости от среднего количества удалений осадка за последние 3 года.

29. Общий технологический расход воды в публичных водопроводных и водораспределительных сетях, $V_{c.t.t/d}$, определяется по формуле:

$$V_{c.t.t/d} = V_{g.r.t/d} + V_{s/d.r.t/d} + V_{sp/dz.rz/bz} + V_{pr.r.t/d}, \text{ M}^3, \quad (16)$$

где:

$V_{g.r.t/d}$ - расход воды в процессе опорожнения публичной водопроводной, водораспределительной сети, определяется по формуле:

$$V_{g.r.t/d} = 0,785 \cdot \sum_{1}^n d_i^2 \cdot L_i, \text{ M}^3, \quad (17)$$

где:

0,785 – коэффициент перевода ($0,785 = \pi/4$);

n – количество опорожненных участков труб, единиц;

d – диаметр участка опорожненной трубы, м;

L_i – протяженность участка опорожненной трубы, м.

$V_{s/d.r.t/d}$ - технологический расход воды на промывку публичных водопроводных и водораспределительных сетей, определяется по формуле:

$$V_{sp/dz.r.t/d} = 2827 \cdot \sum d_i^2 \cdot v_{apa} \cdot t_{sp}, \text{ M}^3, \quad (18)$$

где:

2827 - расчетный коэффициент ($\pi/4 \times 3600$);

d_i – диаметр промытого трубопровода, м;

V_{apa} - скорость воды, м/с;
 t_{sp} - продолжительность промывки, часов;

Примечание:

V_{apa} - скорость воды, устанавливается 1 м/с;
 t_{isp} - продолжительность промывки, устанавливается 1,5 часа;

Объем воды при отборе проб для проверки качества воды в публичных водораспределительных сетях, $V_{pr.r. r./d.}$ в процессе распределения, определяется по формуле:

$$V_{pr. r. t/d.} = q \cdot t \cdot n_{pr}, \text{ м}^3, \quad (19)$$

где:

q - количество (дебит) воды, протекающей по кранам при отборе пробы воды, м³/час;
 t - время протекания воды по крану для отбора пробы воды, часов;
 n_{pr} - количество проб воды, взятых из публичных водораспределительных сетей, единиц.

Примечание:

q - количество (дебит) воды, протекающей по кранам при отборе пробы воды, устанавливается 0.36 м³/час;
 t - время протекания воды по крану для отбора пробы воды, часов, устанавливается на уровне 0,25 часа;
 n_{pr} - количество проб воды, взятых из публичных водораспределительных сетей, устанавливается в соответствии с законодательством Республики Молдова.

Технологический расход воды, используемой на промывку, дезинфекцию резервуаров, $V_{sp./dz.rz/bz.}$ определяется по формуле (11) пункта 25 настоящего Положения.

Примечание:

Технологический расход воды при транспортировке и распределении воды, в том числе в процессе опорожнения ($V_{g. r.t/d.}$) и промывания ($V_{sp/dz. r.t/d.}$) публичных водопроводных, водораспределительных сетей, представляется согласно таблице №3 Приложения к настоящему Положению.

Технологический расход воды, используемой на промывку, дезинфекцию резервуаров ($V_{sp./dz.rz/bz.}$), представляется согласно таблице № 3.1 Приложения к настоящему Положению.

30. Общий расход воды на противопожарные нужды, $V_{smr.antiincend.}$, определяется по формуле:

$$V_{smr.antiincend.} = V_{incend.} + V_{tst.hidr.}, \text{ м}^3, \quad (20)$$

где:

а) *расход воды на ликвидацию пожаров* определяется по формуле:

$$V_{incend.} = 3,6 \cdot q \cdot n \cdot t_{fn}, \text{ м}^3, \quad (21)$$

где:

3,6 - коэффициент перевода л/с в м³/ч;
 q - нормативный расход воды на одну насадку, подключенную через гидрант, л/сек;

n - количество гидрантов с прямым подключением шланга в процессе ликвидации пожара;

t_{fn} – отработанное время гидранта с прямым подключением шланга в процессе ликвидации пожара, часов.

Примечание:

q - нормативный расход воды на один гидрант, при прямом подключении шланга, устанавливается 15 л/сек;

n - количество гидрантов с прямым подключением шланга в процессе ликвидации пожара устанавливается по данным, представленным Службой гражданской защиты и чрезвычайных ситуаций Министерства внутренних дел, согласно технической схеме публичной системы водоснабжения;

t_{fn} – фактически отработанное время гидранта устанавливается по данным, представленным Службой гражданской защиты и чрезвычайных ситуаций Министерства внутренних дел, (с данными актов о ликвидации пожара).

b) *технологический расход воды на процессы технической проверки гидрантов* определяется по формуле:

$$V_{\text{tst. hydr.}} = 3,6 \cdot q \cdot n \cdot t_{\text{v.h.}}, \text{ м}^3, \quad (22)$$

где:

3,6 - коэффициент перевода л/с в м³/ч;

q - нормативный расход на один гидрант, при прямом подключении шланга, л/сек;

n - количество гидрантов, проходящих процедуру технической проверки, единиц;

t_{v.h.} – продолжительность технической проверки гидранта, часов.

Примечание:

q - нормативный расход воды на один гидрант, при прямом подключении шланга, устанавливается 15 л/сек;

n - количество гидрантов, проходящих процедуру технической проверки, определяется согласно технической схеме публичной системы водоснабжения, единиц;

t_{v.h.} - продолжительность технической проверки гидранта, устанавливается – 0,03 часа.

- При наличии водомеров, используется фактический показатель объема воды, зафиксированный водомерами, но не выше объема воды, полученного расчетным путем.

- Объем воды на нужды противопожарных служб в городах, селах, регулируется оператором, Службой гражданской защиты и чрезвычайных ситуаций Министерства внутренних дел и органом местного публичного управления, в соответствии с Положением о публичной услуге водоснабжения и канализации.

31. Расход воды на хозяйственные нужды оператора, предоставляющего публичную услугу водоснабжения и канализации, **V_{n.g.opr.}**, определяется в зависимости от численности работников оператора, количества рабочих дней работников, количества единиц технологического оборудования (используемых грузовиков, автомобилей), площади рабочих помещений на участках.

Примечание:

- Годовой объем воды на питьевые и бытовые нужды оператора определяется согласно данным, представленным в таблице №4 Приложения к настоящему Положению;

- При наличии водомеров используется фактический показатель объема воды на хозяйственные нужды, зарегистрированный в предыдущем периоде по показаниям водомера, но не выше объема воды, полученного расчетным путем.

32. Общий технологический расход воды в публичной канализационной системе, $V_{c.t. s.cnl.}$, определяется по формуле:

$$V_{c.t. s.cnl.} = V_{sp.grt.} + V_{tr.nm.} + V_{lb.} + V_{ds.r.cnl.}, \text{ м}^3, \quad (23)$$

где:

$V_{sp.grt.}$ - объем воды, используемый в процессе промывки решеток («подвала» насосного отделения), определяется по формуле:

$$V_{sp.grt.} = s \cdot t \cdot n \cdot q / 1000 \cdot 365, \text{ м}^3, \quad (24)$$

где:

s - площадь отделения решеток (площадь «подвала» насосного отделения), м^2 площади;

t - продолжительность промывки 1 м^2 площади, секунд;

n - количество промывок за 24 часа;

q - дебит потока воды, $\text{л}/(\text{с} \cdot \text{м}^2)$.

Примечание:

s - площадь отделения решеток (площадь «подвала» насосного отделения), определяется по техническим данным установки;

t - продолжительность промывки, устанавливается 12 секунд;

n - количество промывок за 24 часа устанавливается как один раз;

q - дебит потока воды, устанавливается соответствующим $2 \text{ л}/(\text{с} \cdot \text{м}^2)$.

Объем воды, используемый в процессе обработки осадка, $V_{tr.nm.}$, определяется по формуле:

$$V_{tr.nm.} = Q_{s.u.} \cdot \sum q, \text{ м}^3, \quad (25)$$

где:

$Q_{s.u.}$ - количество сухого вещества, предназначенного для обработки, тонн;

q - расход воды на приготовление раствора (флокулянт) для технологического процесса обезвоживания осадка, $\text{м}^3/\text{т}$ сухого вещества ($Q_{s.u.}$).

Количество сухого вещества для обработки, $Q_{s.u.}$, определяется в зависимости от объема подвергаемых очистке сточных вод и от мутности сточных вод, подвергаемых очистке на водоочистных сооружениях, которое рассчитывается по формуле:

$$Q_{s.u.} = Q_{ap\ddot{a}.uz.} \cdot (C_{inf.} - C_{ef.}), \text{ т (тонн)}, \quad (26)$$

где:

$Q_{ap\ddot{a}.uz.}$ - объем сточных вод, подвергаемых очистке на водоочистном сооружении, который устанавливается по показаниям расходомера водоочистного сооружения;

$C_{inf.}$ - концентрация $\text{мг}/\text{л}$ примесей на литр сточной воды в притоке (на входе в сооружение), подвергаемой очистке на водоочистном сооружении, которая устанавливается по результатам технических исследований лаборатории;

$C_{ef.}$ - концентрация $\text{мг}/\text{л}$ примесей на литр очищенной сточной воды (в оттоке - на выходе из сооружения), которая устанавливается по результатам технических исследований лаборатории.

Примечание:

q - расход воды, используемый на приготовление раствора (флокулянт) для технологического процесса обезвоживания осадка, соответствует объему воды, указанному в техническом паспорте установки/агрегата по приготовлению реактивов при обработке сухого вещества ($Q_{s.u.}$);

$V_{ib.}$ - объем воды, используемый на технологические процессы лаборатории, определяется по формуле (13) пункта 27 настоящего Положения;

$V_{ds.r.cnl.}$ - объем воды, используемый в процессе прочистки публичных канализационных сетей, определяется по данным за последние 3 года, в зависимости от среднего количества прочисток сетей и от израсходованного объема воды.

ПОДРАЗДЕЛ 2. ПОТЕРИ ВОДЫ

33. Общие потери воды при предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации $V_{pr. a.sum.}$, определяется по формуле:

$$V_{pr. a.sum.} = V_{st. tr. rz/bz.} + V_{pr. r.t/d.t.}, \text{ M}^3, \quad (27)$$

где:

$V_{st.tr. rz/bz.}$ - потери воды на станциях очистки питьевой воды определяется по формуле (28) пункта 34 настоящего Положения;

$V_{pr. r.t/d.t.}$ - потери воды при транспортировке и распределению воды по публичным водопроводным, водораспределительным сетям определяется по формуле (29) пункта 35 настоящего Положения.

34. Потери воды на станциях очистки питьевой воды – из резервуаров/бассейнов, $V_{st.trt.rz/bz.}$, определяется по формуле:

$$V_{st. trt. rz/bz.} = 0,001 \cdot S_{umectată} \cdot q_{scurgere} \cdot 365, \text{ M}^3, \quad (28)$$

где:

$S_{umectată}$ – общая увлажненная площадь резервуаров/бассейнов, m^2 площади;

$q_{scurgere}$ – объем утечки просочившейся воды на 1 m^2 увлажненной площади за 24 часа;

365 – расчетный период, дней.

Примечание:

$S_{umectată}$ - общая увлажненная площадь резервуара/бассейна, устанавливается в зависимости от типа резервуара/бассейна, данных технического паспорта установки;

$q_{scurgere}$ - объем утечки просочившейся воды на 1 m^2 увлажненной площади, устанавливается 3 л/м^2 увлажненной площади за 24 часа.

35. Потери воды при транспортировке и распределении воды по публичным водопроводным, водораспределительным сетям, $V_{pr. r. t/d.}$, определяется по формуле:

$$V_{pr. r. t/d.} = V_{dt./av.} + V_{g.r.t/d.} + V_{pr. lt.} + V_{sc. rz/bz. r.t/d.}, \text{ M}^3, \quad (29)$$

где:

$V_{dt./av.}$ - объем утечки воды в сети при повреждениях и/или авариях публичных водопроводных, водораспределительных сетей, определяется по формуле:

$$V_{dt./av.} = 3600 \cdot \mu \cdot S \cdot t \cdot \sqrt{2g \cdot P}, \text{ м}^3, \quad (30)$$

где:

3600 - коэффициент перевода л/с в м³/ч;

μ - коэффициент утечки 0,6;

S - площадь разлива воды (площадь дыры, прорыва трубопровода), м² площади;

t – продолжительность утечки воды из сети с момента уведомления, локализации случая утечки воды до остановки утечки, часов;

g - гравитационное ускорение, м/с²;

P - давление воды в трубопроводе на аварийном участке, м.вод.ст.

Примечание:

t - продолжительность утечки воды из сети с момента уведомления, локализации случая утечки воды до остановки утечки, устанавливается не более 4 часов;

g - гравитационное ускорение составляет 9,81 м/г²;

P - давление воды в трубопроводе на аварийном участке определяет среднее рабочее давление сети до аварии.

Расчет годового объема утечки воды из сети при повреждениях и/или авариях публичных водопроводных и водораспределительных сетей ($V_{dt./av.}$) представляется согласно таблице №5 Приложения к настоящему Положению.

Площадь разлива, S, при прорывах и поломках трубопровода, определяется по формуле:

$$S = \frac{0,75\pi d^2}{4} = 0,59d^2, \text{ м}^2, \quad (31)$$

где:

d - диаметр трубопровода, м.

Площадь трещины трубы, S, определяется, по формуле:

$$S = \frac{0,05\pi d^2}{4} = 0,04d^2, \text{ м}^2, \quad (32)$$

где:

d - диаметр трубопровода, м.

Объем воды в процессе опорожнения публичных водопроводных, водораспределительных сетей, $V_{g.r. t/d.}$, определяется по формуле (17) пункта 29 настоящего Положения.

Объем скрытых потерь воды, $V_{pr.lt.}$, определяется по формуле:

$$V_{pr.lt.} = \sum W_1^{ot} + \sum W_1^f + \sum W_1^{b/a} + \sum W_1^{etc.}, \text{ м}^3, \quad (33)$$

где:

$\sum W_1^{ot}$ - общие скрытые потери воды в стальных трубопроводах;

$\sum W_1^f$ - общие скрытые потери воды в чугунных трубопроводах;

$W_1^{b/a}$ - общие скрытые потери воды в железобетонных трубопроводах;

$\sum W_1^{etc.}$ - общие скрытые потери воды в трубопроводах из других материалов (полиэтилена и др.), в том числе:

- общие скрытые потери воды, исходя из материала трубопровода ($\Sigma W_1^{ot}; \Sigma W_1^f; \Sigma W_1^{b/a}; \Sigma W_1^{etc}$), определяется по формуле:

$$\Sigma W_1^x = L^x \cdot q^x \cdot n, \quad \text{м}^3, \quad (34)$$

где:

L^x – общая протяженность публичных водопроводных, водораспределительных сетей из труб из одного материала, км;

q^x – объем допустимых потерь воды на 1 км сети, л/мин.;

n - период работы трубопровода ч/год.

Примечание:

W_1^x , - определяется в зависимости от материала трубопровода;

L^x - устанавливается в зависимости от общей протяженности водопроводных, водораспределительных сетей из труб из одного материала, км;

q^x - устанавливается по показателям для водопроводных, водораспределительных сетей, изложенных в пункте 7.13, таблицы №6 Строительных норм «СНиП 3.05.04 – 85» («Наружные сети и сооружения водоснабжения и канализации») с использованием коэффициента перевода л/с в м³/ч.

n - определяется в зависимости от периода работы трубопровода (периода эксплуатации – часов в течение года).

Объем утечки воды из резервуаров/бассейнов публичных водопроводных, водораспределительных сетей, $V_{sc. rz/bz. r.t/d.}$, определяется по формуле (28) пункта 34 настоящего Положения.

Расчет годового объема потерь воды вследствие утечки из сети при повреждениях и/или авариях публичных сетей при транспортировке и распределении воды по публичным водопроводным, водораспределительным сетям, $V_{pr. r. t/d.}$ представляется согласно таблице №5 Приложения к настоящему Положению.

Расчет объема скрытых потерь воды представляется согласно таблице № 6 Приложения к настоящему Положению.

Раздел 4

УТВЕРЖДЕНИЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО РАСХОДА И ПОТЕРЬ ВОДЫ

36. Ежегодно, до конца ноября, операторы, предоставляющие публичную услугу водоснабжения и канализации, обладатели выданных Агентством лицензий, представляют Агентству расчеты технологических расходов и потерь воды в публичных системах водоснабжения и канализации, эти объемы воды учитываются при определении тарифов на публичную услугу водоснабжения, канализации и очистки сточных вод на следующий календарный год; расчеты выполняются в соответствии с настоящим Положением.

37. В случае непредставления расчетов технологических расходов, потерь воды в установленный срок, Агентство определяет оценочную стоимость технологических расходов и потерь воды на следующий календарный год.

38. Агентство, в процессе рассмотрения расчетов технологических расходов и потерь воды на следующий календарный год, вправе запрашивать от обладателей лицензий дополнительную информацию о технологическом расходе и технических потерях воды в публичных системах водоснабжения и канализации, для корректировки, регулирования и утверждения технологических расходов и потерь воды в публичной системе водоснабжения; эти объемы воды учитываются при определении тарифов на публичную услугу водоснабжения, канализации и очистки сточных вод.

39. Объем технологического расхода и потерь воды в публичной системе водоснабжения оператора, обладателя лицензии, предоставляющего публичную услугу водоснабжения и канализации, ежегодно утверждается Агентством.

Приложение
к Положению об установлении
и утверждении, в целях определения тарифов,
технологического расхода и потерь воды
в публичных системах водоснабжения,
утвержденному Постановлением НАРЭ
№ 180/2016 от 10 июня 2016 г.

Таблица 1

Технологический расход воды на станциях очистки питьевой воды
на промывку фильтров, ($V_{sp.filtr.}$)

№ п/п	Наименование технологического процесса использования фильтра	Вид фильтра	Площадь фильтра $S_{filtr.}$, (м ² площадь)	Количество фильтров, ед.	Количество промывок за 24 часа, ед.	Продолжительность технологической операции по промывке, ч (часов)	Интенсивность воды при промывке $q_{int.}$, л/(сек·м ²);	Годовой расход воды, м ³ /год
	2	3	4	5	6	7	8	9

Таблица 2

Технологический расход воды на станциях очистки питьевой воды
на промывку, дезинфекцию резервуаров/ бассейнов, ($V_{sp/dz. rz./bz}$)

№ п/п	Наименование (назначение) установки (резервуар/бассейн)	Количество установок (резервуар/бассейн), (единиц)	Внутренняя площадь резервуара/ бассейна (объем), (м ³)	Объем воды, израсходованный при промывке, дезинфекции (м ³)
1	2	3	4	5

Таблица 3

**Технологический расход воды в публичных сетях
при транспортировке, распределении воды в процессе опорожнения
($V_{g.r.t/d}$) и промывки сети ($V_{s/d.r.t/d}$)**

№ п/п	Наименование объекта (сети).	Протяженность сети, (L, м)	Диаметр сети, d (мм),	Объем воды (в процессе опорожнения), вытекшей из сети, (m^3)	Количество воды, использованной на промывку сети, (m^3)
1	2	3	4	5	6

Таблица 3.1

**Технологический расход воды в публичных сетях
при транспортировке, распределении воды на нужды промывки, дезинфекции резервуаров/ бассейнов, ($V_{sp/dz.rz./bz}$)**

№ п/п	Наименование (назначение) установки (резервуар/бассейн)	Количество установок (резервуар/бассейн), (единиц)	Внутренняя площадь резервуара/ бассейна (объем), (m^3)	Объем воды, израсходованный на промывку, дезинфекцию (m^3)
1	2	3	4	5

Таблица 4

**Расход воды
на хозяйственные нужды оператора, ($V_{n.g.}$)**

№ п/п	Наименование расхода / потребителей воды	Норма расхода воды, l/24 часа	Количество потребителей, единиц оборудования, установок, площадь помещений	Израсходованный объем воды, $m^3/24$ часа	Количество рабочих дней в году	Годовой расход воды, $m^3/год$
1	2	3	4	5	6	7
1	Технический персонал	60				
2.	Автомобили	15				
3	Используемое техническое оборудование (грузовики, автомобили)	24				
4	Мытье полов в помещениях	0,33				

Таблица 5

**Объем утечек воды из сети
при повреждениях и/или авариях публичных водопроводных и водораспределительных
сетей, ($V_{dt./av.}$)**

№ п/п	Описание повреждения/ аварии	Адрес, наименование объекта, (аварийного участка)	Площадь разлива воды (площадь дыры, прорыва трубопровода), м ² площади	Давление воды в трубопроводе на аварийном участке, м.вод.ст	Объем утечки воды из сети, м ³
1	2	3	4	5	6

Таблица 6

**Объем скрытых потерь воды
в публичных водопроводных и водораспределительных сетях, ($V_{pr.lt.}$)**

№ п/п	Внутренний диаметр трубопровода	Протяжен- ность сети, L ^x , км;	Материал трубопровода	Объем допустимых потерь воды на 1км, и выше q ^x , м ³ .	Объем скрытых потерь воды W ₁ ^x , м ³
1	2	3	4	5	6

CUPRINS ОГЛАВЛЕНИЕ

Hotărîrea Agenției Naționale de Reglementare în Energetică № 352/2016 din 27 decembrie 2016 z.cu privire la aprobarea "Regulamentului cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare".

Постановление Национального Агентства по Регулированию в Энергетике № 352/2016 от 27 декабря 2016 г. об утверждении "Положения о показателях качества публичной водоснабжения и канализации".

REGULAMENT cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

ПОЛОЖЕНИЕ о показателях качества публичной услуги водоснабжения и канализации

Secțiunea 1 DOMENIUL DE APLICARE

Раздел 1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ

Secțiunea 2 NOTIUNI PRINCIPALE

Раздел 2 ОСНОВНЫЕ ПОНЯТИЯ

Secțiunea 3 CONTINUITATEA FURNIZĂRII SERVICIULUI PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE

Раздел 3 НЕПРЕРЫВНОСТЬ ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ ПУБЛИЧНОЙ УСЛУГИ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ

Secțiunea 4 CALITATEA ȘI PARAMETRII TEHNICI LA FURNIZAREA SERVICIULUI PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE

Раздел 4 КАЧЕСТВО И ТЕХНИЧЕСКИЕ ПАРАМЕТРЫ ПРИ ПРЕДОСТАВЛЕНИИ ПУБЛИЧНОЙ УСЛУГИ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ ПРИ ПРЕДОСТАВЛЕНИИ ПУБЛИЧНОЙ УСЛУГИ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ

Secțiunea 5 BRANȘAREA/RACORDAREA LA REȚELELE PUBLICE DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE

Раздел 5 ПОДКЛЮЧЕНИЕ/ПРИСОЕДИНЕНИЕ К ПУБЛИЧНЫМ СЕТЯМ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ

Secțiunea 6 CONTRACTAREA SERVICIULUI PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE

*Раздел 6 ЗАКЛЮЧЕНИЕ ДОГОВОРА О ПУБЛИЧНОЙ УСЛУГЕ
ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ*

**Secțiunea 7 FACTURAREA ȘI ACHITAREA SERVICIULUI PUBLIC
DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE**

*Раздел 7 ФАКТУРИРОВАНИЕ И ОПЛАТА ПУБЛИЧНОЙ УСЛУГИ
ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ*

**Secțiunea 8 RECLAMATIILE CONSUMATORILOR ȘI PROCEDURILE DE
SOLUȚIONARE A NEÎNȚELEGERILOR**

*Раздел 8 ЖАЛОБЫ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ И ПРОЦЕДУРЫ РАЗРЕШЕНИЯ
РАЗНОГЛАСИЙ*

Secțiunea 9 ALTE DISPOZIȚII

Раздел 9 ПРОЧИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

**Anexa nr.1 Raport cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de
alimentare cu apă**

*Приложение № 1 Отчет о показателях качества публичной услуги
водоснабжения*

**Anexa nr.2 Raport cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de
canalizare**

*Приложение №2 Отчет о показателях качества публичной услуги
водоснабжения*

**Anexa nr.3 Informația cu privire la apelurile telefonice recepționate de către
operatori**

*Приложение №3 Информация о принятых операторами телефонных
звонках*

Republica Moldova

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU REGLEMENTARE ÎN ENERGETICĂ

HOTĂRÎRE Nr. 352
din 27.12.2016

**cu privire la aprobarea Regulamentului cu
privire la indicatorii de calitate a serviciului public
de alimentare cu apă și de canalizare**

Publicat : 24.02.2017 în Monitorul Oficial Nr. 60-66 art Nr : 318

ÎNREGISTRAT:
Ministerul Justiției
al Republicii Moldova
nr. 1191 din 16 februarie 2017
ministru _____ Vladimir CEBOTARI

În temeiul articolului 7 alineatul (2) lit. g) din [Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare \(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 60-65, art. 123\)](#), Consiliul de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare (se anexează).
2. Subdiviziunile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică vor monitoriza respectarea prevederilor Regulamentului aprobat.

Sergiu CIOBANU,
Director

Octavian LUNGU,
Director

Iurie ONICA,
Director

Ghenadie PÂRȚU,
Director

Nr. 352/2016. Chișinău, 27 decembrie 2016.

Aprobat
prin Hotărârea Consiliului
de administrație al ANRE
nr. 352/2016 din 27.12.2016

REGULAMENT cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

Secțiunea 1

DOMENIUL DE APLICARE

1. Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare (în continuare Regulament) stabilește indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare furnizat de către operatori și condițiile ce trebuie respectate de către aceștia.
2. Prevederile prezentului Regulament se aplică în relațiile dintre operatorii care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și consumatori. În cazul consumatorilor care dispun de mai multe locuri de consum, prevederile prezentului Regulament se aplică pentru fiecare loc de consum separat.
3. Prevederile prezentului Regulament nu se aplică:
 - a) în caz de forță majoră;
 - b) în cazul unor acțiuni întreprinse de terți, care duc la perturbarea furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
 - c) necesitatea de a mări debitul de apă în locurile în care urmează să fie stinse incendiile.

Secțiunea 2

NOȚIUNI PRINCIPALE

4. În sensul prezentului Regulament, noțiunile și termenii utilizați semnifică următoarele:
deranjament tehnic - dereglarea funcționării sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare, de la limitele valorilor, a parametrilor tehnici, tehnologici și normativi de funcționare;

indicatori de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare parametri ai serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare ale căror limite sunt stabilite prin valoarea anumitor parametri normativi obligatorii pentru operatorii ce furnizează acest serviciu;

informare – prezentarea în mod periodic consumatorilor a informației cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare furnizat;

întrerupere planificată a furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare – întrerupere temporară a livrării apei/recepționării apelor uzate, cu informarea prealabilă a consumatorilor, cauzată de necesitatea efectuării de către operator a unor lucrări de deservire tehnică și/sau reparații planificate în sistemele publice de alimentare cu apă /de canalizare, branșare/racordare a instalațiilor interne de apă/de canalizare ale noilor consumatori, fără deconectarea instalațiilor interne de apă/de canalizare ale consumatorilor de la rețeaua publică de alimentare cu apă/canalizare;

întrerupere neplanificată a furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare – întrerupere temporară a furnizării apei, a recepționării apelor uzate, cauzată de avarii produse în sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, fără a fi deconectate instalațiile interne de apăde canalizare ale consumatorilor de la rețeaua publică de alimentare cu apă/ de canalizare;

serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare – totalitatea activităților necesare pentru captarea apei brute din surse de suprafață sau subterane, tratarea apei brute, transportarea apei potabile și/sau tehnologice, înmagazinarea apei, distribuția apei potabile și/sau tehnologice, colectarea, transportarea și evacuarea apelor uzate de la consumatori la stațiile de epurare,

pentru epurarea apelor uzate și evacuarea apei epurate în emisar;

termenul de remediere a deranjamentelor tehnice la sistemul public de alimentare cu apă - intervalul de timp, calculat în ore, din momentul deconectării apei și până când deranjamentul tehnic reclamat a fost înlăturat și readus sistemul public la parametrii normativi de funcționare;

termenul de remediere a deranjamentelor tehnice la sistemul public de canalizare - intervalul de timp, calculat în ore, cuprins între etapa recepționării de către operator a unei reclamații privind un deranjament tehnic la furnizarea serviciului public de canalizare și etapa în care deranjamentul tehnic reclamat a fost înlăturat și readus sistemul public la parametrii normativi de funcționare.

Secțiunea 3

CONTINUITATEA FURNIZĂRII SERVICIULUI PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE

5. Operatorii sunt obligați să asigure în mod continuu și fiabil furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare consumatorilor, în conformitate cu indicatorii de calitate, stabiliți în prezentul Regulament.

6. Operatorul înregistrează toate întreruperile în furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Întreruperile planificate și cele neplanificate se înregistrează separat. Întreruperile neplanificate se înregistrează în baza mijloacelor automatizate ale operatorului care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare sau, în lipsa acestora, în baza sesizărilor și/sau apelurilor consumatorilor finali, înregistrate de serviciul telefonic 24/24 ore. Durata unei întreruperi se calculează din momentul înregistrării acesteia până la momentul reluării furnizării serviciului. Pentru fiecare din întreruperile neplanificate se înregistrează cauza întreruperii:

- a) forță majoră sau condiții meteorologice speciale;
- b) defecțiuni în instalațiile de utilizare ale consumatorilor finali;
- c) evenimente cauzate de terți;
- d) producerea avariilor la rețelele și la instalațiile de alimentare cu apă și/sau de canalizare, precum și degradarea bruscă și esențială a calității apei la sursa de captare ca urmare a concentrației mari de poluanți în apă, situație ce necesită sistarea de urgență a distribuției apei și/sau a recepționării apelor uzate;
- e) dispoziția organelor teritoriale de supraveghere sanitară și de mediu;
- f) alte cauze.

7. Pentru fiecare caz de întrerupere se fac mențiuni cu privire la data și ora, perioada precum și mențiunile referitor la numărul de consumatori afectați de întrerupere, cu specificarea tipurilor de consumatori. În cazurile când nu se asigură funcționarea la parametrii stabiliți a sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare, consumatorii pot depune reclamații cu privire la calitatea serviciilor.

8. Durata unei **întreruperi planificate** la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare nu va depăși:

a) *termenul indicat în planul calendaristic al documentației de proiect pentru realizarea lucrărilor, calculat de autorul de proiect* - în cazul reparațiilor la stațiile de captare, de tratare a apei, a rețelelor publice de transport și de distribuție a apei, a rețelelor publice de canalizare, la stațiile de pompare, de epurare, inclusiv înlocuirea, reconstrucția, modernizarea anumitor porțiuni de rețea;

b) *nu mai mult de 48 ore* - în cazul reparațiilor anumitor porțiuni de conducte;

c) *nu mai mult de 12 ore* - în caz de montare, branșare/racordare, reamplasare a anumitor segmente ale branșamentelor la blocurile locative, instalarea/demontarea contorului pentru măsurarea volumului de apă.

9. În cazul în care se constată că durata lucrărilor de reluare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare va depăși termenii stabiliți în punctul 8 al prezentului Regulament,

operatorul va informa suplimentar consumatorii despre prelungirea termenului întreruperii planificate argumentând necesitatea acestei prelungiri.

10. Durata unei **întreruperi neplanificate** la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă constituie termenul de remediere a deranjamentelor de la recepția informației despre deranjament și până la etapa reluării furnizării serviciului public de alimentare cu apă către consumatorul final.

Acest termen nu poate depăși:

- a) 12 ore pentru mediu urban;
- b) 10 ore pentru mediul rural.

Durata unei întreruperi neplanificate la furnizarea serviciului public de canalizare constituie termenul de remediere a deranjamentelor de la recepția informației despre deranjament, conform punctului nr. 12 al prezentului Regulament, și până la etapa reluării furnizării serviciului public de canalizare către consumatorul final.

Acest termen nu poate depăși:

- a) 8 ore pentru mediu urban;
- b) 6 ore pentru mediul rural.

11. În cazul întreruperilor produse în condiții de forță majoră serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare urmează să fie reluat într-un termen care nu va depăși 24 ore de la expirarea perioadei recunoscute ca perioadă cu evenimente de forță majoră.

12. Informația despre existența unei probleme în furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare poate parveni către operator:

- a) prin intermediul sistemelor tehnologice informaționale automatizate de la echipamentele de telesemnalizare;
- b) prin intermediul serviciului telefonic 24/24 ore;
- c) la sesizările parvenite de la consumatori etc.

13. În cazul întreruperilor în furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare operatorul informează consumatorii afectați:

a) în cazul *întreruperii neplanificate* - operativ prin anunțare, notificare în termen de până la 1 oră din momentul întreruperii, indicându-se în textul anunțului și termenul preconizat de reluare a prestării serviciului;

b) în cazul *întreruperii planificate*, în prealabil, cu cel puțin 3 zile lucrătoare, prin anunțare, notificare, indicându-se data la care va avea loc întreruperea și perioada de întrerupere.

14. Informarea prin anunț se consideră îndeplinită, dacă anunțul se face în termenele prevăzute la punctul 13 din prezentul Regulament și există dovada informării consumatorilor casnici prin una din următoarele metode:

- a) plasarea anunțului pe pagina web a operatorului;
- b) emiterea comunicatului de presă prin intermediul mijloacelor mass-media;
- c) plasarea anunțului la fiecare scară a blocului locativ;
- d) plasarea anunțului pe panoul de anunțuri, în cazul satelor, comunelor;
- e) notificarea consumatorilor, după caz, prin poștă/poștă electronică/fax/telefon.

15. Consumatorii, care dispun de contoare ce permit înregistrarea duratei întreruperii serviciului public de alimentare cu apă și a numărului de întreruperi, pot folosi aceste înregistrări pentru argumentarea reclamației prezentate operatorului.

Secțiunea 4

CALITATEA ȘI PARAMETRII TEHNICI LA FURNIZAREA SERVICIULUI PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE

16. Operatorii sunt obligați să asigure funcționarea sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare la parametri proiectați și la parametri stabiliți în conformitate cu documentele normative tehnice privind captarea, tratarea, transportarea, înmagazinarea și distribuirea apei potabile și tehnice la toți consumatorii, precum și pentru colectarea, transportul și evacuarea

apelor uzate ([СНиП 2.04.02-84* «Водоснабжения. Наружные сети и сооружения», NCM G.03.02:2015 „Rețele și instalații exterioare de canalizare”](#), [СНиП 3.05.04-85* «Наружные сети и сооружения водоснабжения и канализации»](#)).

17. Verificarea parametrilor tehnici ai serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se va efectua în conformitate cu prevederile contractului încheiat între operator și consumator și a documentelor normative tehnice privind captarea, tratarea, transportarea, înmagazinarea și distribuirea apei potabile/tehnologice consumatorilor, precum și pentru colectarea și evacuarea apei uzate ([СНиП 2.04.02-84* «Водоснабжения. Наружные сети и сооружения», NCM G.03.02:2015 „Rețele și instalații exterioare de canalizare”](#), [СНиП 3.05.04-85* «Наружные сети и сооружения водоснабжения и канализации»](#)).

18. Operatorul este obligat să furnizeze serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în locurile autorizate, ținând cont de punctele de delimitare a rețelelor și instalațiilor, la parametri tehnici stabiliți de standardele naționale ([СНиП 2.04.02-84* «Водоснабжения. Наружные сети и сооружения», NCM G.03.02:2015 „Rețele și instalații exterioare de canalizare”](#), [СНиП 3.05.04-85* «Наружные сети и сооружения водоснабжения и канализации»](#)), [Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 271 din 16.12.20](#), prezentul Regulament și contractele încheiate cu consumatorii.

19. Măsurarea parametrilor tehnici ai serviciului public poate fi efectuată atât de operator, precum/cât și de altă persoană juridică, ce dispune de echipamente de măsurare și control incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare al Republicii Moldova, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. În cazul în care, la solicitarea consumatorilor, măsurările se efectuează de către o persoană juridică, alta decât operatorul, consumatorul achită costul serviciului. Dacă în urma măsurărilor pretențiile consumatorului final se confirmă – operatorul este obligat să restituie consumatorului cheltuielile suportate pentru achitarea serviciului de măsurare a parametrilor de calitate.

20. Indicatorii de calitate stabiliți în prezentul Regulament sunt obligatorii pentru toți operatorii, însă autoritățile publice locale pot aproba și alți indicatori de calitate pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare. Prin urmare, serviciile prestate de către operatori trebuie să îndeplinească atât indicatorii obligatorii, cât și pe cei stabiliți de autoritățile publice locale.

Secțiunea 5

BRANȘAREA/RACORDAREA LA REȚELELE PUBLICE DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE

21. În baza cererii depuse de către solicitant operatorul este obligat să elibereze avizul de branșare/racordare la rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare în termen de cel mult 20 de zile calendaristice de la data înregistrării cererii.

22. Operatorul este obligat, în termen de cel mult:

- a) 10 zile calendaristice de la data prezentării proiectului să coordoneze proiectul instalațiilor interne de apă și de canalizare ale solicitantului, elaborat în baza avizului de branșare/racordare;
- b) 3 zile calendaristice de la data informării de către solicitant a finisării lucrărilor de instalare/montare să avizeze admiterea la branșare/racordare a branșamentului de apă, a racordului de canalizare executat.

23. Operatorul este obligat să asigure executarea branșamentului de apă și/sau a racordului de canalizare și montarea contorului în termen de până la:

- a) 30 zile calendaristice din data achitării de către solicitant a tarifelor pentru branșare/racordare, în cazul potențialilor consumatori casnici;
- b) 45 zile calendaristice din data achitării de către solicitant a tarifelor pentru branșare/racordare, în cazul potențialilor consumatori noncasnici.

24. Operatorul va branșa/racorda instalațiile interne de apă și de canalizare ale solicitantului la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare în termen de cel mult 4 zile lucrătoare din

data achitării de către solicitant a tarifului pentru branșare/racordare.

25. În cazul deconectării instalațiilor interne de apă și de canalizare ale consumatorului de la rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare, consumatorul are dreptul, după înlăturarea motivelor care au dus la deconectare, prevăzute de către Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și Legea cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, la reconectarea instalației interne de apă și de canalizare la rețelele publice, iar operatorul va reconecta instalațiile interne ale consumatorului în termenul cât mai scurt posibil, dar nu mai mare de 3 zile lucrătoare de la data achitării de către consumator a tarifului pentru reconectare.

Secțiunea 6

CONTRACTAREA SERVICIULUI PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE

26. Orice persoană fizică sau juridică, instalațiile interne de apă și de canalizare ale căreia sunt branșate/racordate la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare sau care a îndeplinit condițiile și lucrările prevăzute în avizul de branșare/racordare, este în drept să solicite operatorului încheierea contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

27. În baza cererii depuse de către solicitant și în funcție de necesități, conform prevederilor Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, poate fi încheiat Contract de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare sau Contract de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și Contract de furnizare a serviciului public de canalizare.

28. Operatorul este obligat să încheie contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare după cum urmează:

a) în aceeași zi în cazul branșării/racordării de către operator a instalațiilor interne ale solicitantului la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare;

b) în termen de cel mult 5 zile lucrătoare din data primirii cererii de încheiere a contractului și prezentării documentelor necesare, în celelalte cazuri.

Secțiunea 7

FACTURAREA ȘI ACHITAREA SERVICIULUI PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE

29. Facturarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se efectuează în conformitate cu prevederile contractului de furnizare a serviciului.

30. Plata pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare se efectuează în baza facturii, emisă lunar de către operator și înmănată consumatorului sau expediată prin poștă.

31. Facturile se emit în baza indicațiilor contorului sau, după caz, a normelor de consum și a tarifelor aprobate de către autoritățile administrației publice locale sau de către Agenție, cu respectarea prevederilor prezentului Regulament, inclusiv la emiterea facturilor pentru plata preventivă.

32. Dacă consumatorul nu achită serviciul în termenele indicate în factură, acestuia i se vor calcula penalități pentru fiecare zi de întârziere conform prevederilor [Legii nr.303 din 13.12.2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare](#) și a [Regulamentului privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare](#).

33. În cazul când se constată consum fraudulos, operatorul este în drept să emită factură conform prevederilor Regulamentului privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

Secțiunea 8

RECLAMAȚIILE CONSUMATORILOR ȘI PROCEDURILE DE SOLUȚIONARE A NEÎNȚELEGERILOR

34. Consumatorii pot depune reclamații la adresa operatorului referitor la calitatea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, iar operatorul va examina și soluționa orice neînțelegere conform prevederilor [Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare](#), [Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare](#) și prezentului Regulament.

35. Pentru examinarea reclamațiilor scrise ale consumatorilor referitor la regimul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, personalul operatorului este obligat să se deplaseze la fața locului în termen de cel mult 2 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii.

36. Examinarea reclamațiilor referitor la nerespectarea indicatorilor de calitate la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se va efectua la punctul de delimitare a instalației interne a consumatorului și sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare a operatorului, conform contractului de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare care prevede obligatoriu punctul de delimitare.

37. Răspunsul cu privire la examinarea și soluționarea reclamațiilor consumatorilor în legătură cu furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se va baza pe rezultatele acțiunilor întreprinse de operator pentru soluționarea problemelor abordate în reclamații .

Secțiunea 9

ALTE DISPOZIȚII

38. În termen de 30 de zile calendaristice de la intrarea în vigoare a prezentului Regulament, operatorul este obligat să organizeze serviciul telefonic 24/24 ore pentru preluarea reclamațiilor consumatorilor. Numărul de telefon al serviciului telefonic 24/24 ore se indică în factura de plată a serviciului public.

39. În termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentului Regulament, operatorul este obligat să organizeze înregistrarea automatizată a apelurilor telefonice la serviciul telefonic 24/24 ore, iar informația înregistrată urmează a fi păstrată timp de 2 ani.

40. Operatorul prezintă anual autorității care aprobă tarifele reglementate pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare (Agenției, consiliului local) până la 1 martie, raportul cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare pentru anul precedent, conform anexelor nr. 1, 2 și 3 la prezentul Regulament, care se prezintă în format electronic cu semnătură electronică sau în format electronic și pe suport de hârtie.

41. Agenția, consiliul local, după caz, verifică respectarea de către operator a indicatorilor de calitate la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare conform prevederilor prezentului Regulament.

42. Agenția, consiliul local, după caz, în procesul examinării raportului cu privire la respectarea indicatorilor de calitate la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare pentru anul calendaristic precedent, este în drept să solicite de la operatori orice informație suplimentară necesară examinării raportului prezentat.

43. Consumatorul are dreptul să solicite, în conformitate cu prevederile Codului civil al Republicii Moldova, recuperarea prejudiciilor cauzate din vina operatorului în cazul în care acesta furnizează servicii necorespunzătoare indicatorilor de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare aprobați în prezentul Regulament.

Anexa nr. 1
la Regulamentul cu privire la indicatorii
de calitate a serviciului public
de alimentare cu apă și de canalizare

Raport cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă

Nr. d/o	Denumirea indicatorilor	Indicator anual	Mențiune
1	2	3	4
1	Eliberarea avizului de branșare		
1.1	Numărul total de cereri pentru eliberarea avizului de branșare a instalațiilor interne de apă ale solicitanților la sistemul public de alimentare cu apă, pentru potențialii consumatori:		
	a) casnici		
	b) noncascnici		
1.2.	<i>Numărul de avize eliberate în termen normativ de 20 zile calendaristice, potențialilor consumatori:</i>		
	- casnici		
	- noncascnici		
	-		
1.3.	<i>Numărul de avize eliberate în termen mai mare de 20 zile calendaristice, potențialilor consumatori:</i>		
	- casnici		
	- noncascnici		
	-		
1.4.	<i>Numărul de refuzuri de eliberare a avizului de branșare, potențialilor consumatori:</i>		
	- casnici		
	- noncascnici		
2	Avizarea documentației de proiect pentru montarea instalației interne de apă		
2.1.	Numărul total de cereri pentru avizarea documentației de proiect pentru montarea instalațiilor interne de apă ale solicitanților, potențiali consumatori:		
	- casnici		
	- noncascnici		
2.2.	<i>Numărul de avize a documentației de proiect eliberate în termen normativ de 10 zile calendaristice, potențialilor consumatori:</i>		
	- casnici		
	- noncascnici		
2.3.	<i>- Numărul de avize a documentației de proiect eliberate în termen mai mare de 10 zile calendaristice, potențialilor consumatori:</i>		
	- casnici		

	- noncasnici		
2.4.	- Numărul de refuzuri de eliberare a avizului la documentația de proiect, potențialilor consumatori:		
	- casnici		
	- noncasnici		
3	Branșarea la rețea		
3.1	Numărul total de cereri de branșare a instalațiilor interne de apă ale solicitanților la sistemul public de alimentare cu apă, pentru potențiali consumatori:		
	- casnici		
	- noncasnici		
3.2.	Numărul de branșări a instalațiilor interne de apă în termen normativ de până la 4 zile lucrătoare, pentru consumatori:		
	- casnici		
	- noncasnici		
3.3.	Numărul de branșări ale instalațiilor interne de apă în termen mai mare de 4 zile lucrătoare, pentru consumatori:		
	- casnici		
	- noncasnici		
4	Reconectarea la rețea		
4.1.	Numărul total de reconectări a instalațiilor interne de apă ale consumatorilor la sistemul public de alimentare cu apă, după înlăturarea de către consumator a cauzelor care au condus la deconectare și după achitarea tarifului pentru reconectare, pentru consumatori:		
	- casnici		
	- noncasnici		
4.2.	Numărul de reconectări în termen normativ de până la 3 zile lucrătoare, pentru consumatori:		
	- casnici		
	- noncasnici		
4.3.	Numărul de reconectări în termen mai mare de 3 zile lucrătoare, pentru consumatori:		
	- casnici		
	- noncasnici		
5	Contractarea		
5.1	Numărul total de cereri depuse pentru încheierea contractelor de furnizare a serviciului public, de către consumatori:		
	- casnici		
	- persoane fizice		
	- administratorul blocului locativ		
	- noncasnici		
	- de alimentare cu apă și de canalizare, de către consumatori:		
	- casnici		

	- persoane fizice		
	- administratorul blocului locativ		
	- noncasnici		
	- de alimentare cu apă, de către consumatori:		
	- casnici		
	- persoane fizice		
	- administratorul blocului locativ		
	- noncasnici		
5.2	Numărul total de contracte de furnizare a serviciului public încheiate cu consumatori:		
	- casnici		
	- persoane fizice		
	- administratorul blocului locativ		
	- noncasnici		
	- alimentarea cu apă și canalizare, cu consumatori:		
	- casnici		
	- persoane fizice		
	- administratorul blocului locativ		
	- noncasnici		
	- alimentarea cu apă, cu consumatori:		
	- casnici		
	- persoane fizice		
	- administratorul blocului locativ		
	- noncasnici		
5.3	Numărul total de contracte încheiate în termen cu consumatori:		
	- casnici		
	- persoane fizice		
	- administratorul blocului locativ		
	- noncasnici		
	- alimentarea cu apă și canalizare, cu consumatori:		
	- casnici		
	- persoane fizice		
	- administratorul blocului locativ		
	- noncasnici		
	- alimentarea cu apă, cu consumatori:		
	- casnici		
	- persoane fizice		
	- administratorul blocului locativ		
	- noncasnici		
5.4	Numărul total de contracte încheiate în afara termenului, cu consumatori:		
	- casnici		
	- persoane fizice		
	- administratorul blocului locativ		

	- noncasnici		
	- alimentarea cu apă și canalizare, cu consumatori:		
	- casnici		
	- <i>persoane fizice</i>		
	- <i>administratorul blocului locativ</i>		
	- noncasnici		
	- alimentarea cu apă, cu consumatori:		
	- casnici		
	- <i>persoane fizice</i>		
	- <i>administratorul blocului locativ</i>		
	- noncasnici		
	-		
6	Înteruperi la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă		
6.1	Numărul total de întreruperi la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă:		
6.2	<i>Numărul total de întreruperi neplanificate:</i>		
	- <i>care se încadrează în termenul normativ;</i>		
	- <i>care depășesc termenul normativ;</i>		
6.3	<i>Numărul de întreruperi planificate.</i>		
	- <i>care se încadrează în termenul normativ;</i>		
	- <i>care depășesc termenul normativ;</i>		
6.4	Durata medie a întreruperilor neplanificate.		
6.5	Durata medie a întreruperilor planificate.		
6.6	Numărul total de consumatori afectați de întreruperi:		
	- casnici		
	- noncasnici		
	- <i>din cauza întreruperilor neplanificate, consumatori:</i>		
	- casnici		
	- noncasnici		
	- <i>din cauza întreruperilor planificate, consumatori:</i>		
	- casnici		
	- noncasnici		
7	Informarea consumatorilor despre întreruperi la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă		
7.1	Numărul total de informări a consumatorilor despre întreruperile planificate:		
	- <i>în termen normativ;</i>		
	- <i>cu devieri de la termenul normativ.</i>		
7.2	Numărul de informări a consumatorilor despre întreruperile neplanificate:		
	- <i>în termen normativ;</i>		
	- <i>cu devieri de la termenul normativ.</i>		

8	Facturarea și achitarea serviciului public de alimentare cu apă		
8.1.	Numărul facturilor emise total. inclusiv emise:		
	- în baza indicațiilor contoarelor;		
	- în baza normelor de consum.		
8.2.	Numărul facturilor emise cu penalitate total. inclusiv cu penalități:		
	- din cauza neachitării în termen de către consumator a facturii;		
	- din cauza constatării consumului fraudulos.		
8.3.	Numărul facturilor eronate emise de către operator.		
8.4.	Numărul facturilor achitate de către consumatori.		
8.5.	Numărul facturilor neîncasate.		
9	Reclamații/petiții referitor la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă		
9.1.	Numărul total de reclamații/ petiții referitor la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă, inclusiv reclamații cu privire la:		
	- branșare		
	- contractare		
	- facturare greșită		
	- calitatea apei potabile		
9.2	Numărul de reclamații cu deplasarea la fața locului în termen de până la 2 zile		
9.3	Numărul de reclamații cu deplasarea la fața locului în termen de peste 2 zile		
9.4	Numărul total de răspunsuri cu privire la examinarea și soluționarea reclamațiilor și petițiilor consumatorilor		
	- Numărul de răspunsuri emise în termenii normativi;		
	- Numărul de răspunsuri emise peste termenii normativi;		

Anexa nr. 2
la Regulamentul cu privire la
indicatorii de calitate a serviciului public
de alimentare cu apă și de canalizare

Raport cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de canalizare

Nr. d/o	Denumirea indicatorilor	Indicator anual	Mențiune
1	2	3	4
1.	Eliberarea avizului de racordare a instalației interne de canalizare		
1.1.	Numărul total de cereri pentru eliberarea avizului de racordare, depuse de către solicitanți, potențiali consumatori:		
	- casnici		
	- noncasnici		
1.2.	<i>Numărul de avize de racordare eliberate în termen normativ de 20 zile calendaristice, potențialilor consumatori:</i>		
	- casnici		
	- noncasnici		
1.3.	<i>Numărul de avize de racordare eliberate în termen mai mare de 20 zile calendaristice, potențialilor consumatori:</i>		
	- casnici		
	- noncasnici		
1.4.	<i>Numărul de refuzuri de eliberare a avizului de racordare, potențialilor consumatori:</i>		
	- casnici		
	- noncasnici		
2.	Avizarea documentației de proiect pentru montarea instalațiilor interne de canalizare		
2.1.	Numărul total de cereri pentru avizarea documentației de proiect la montarea instalațiilor interne de canalizare ale potențialilor consumatori:		
	- casnici		
	- noncasnici		
2.2.	<i>Numărul de avize a documentației de proiect eliberate în termen normative de 10 zile calendaristice, potențialilor consumatori:</i>		
	- casnici		
	- noncasnici		
2.3.	<i>Numărul de avize a documentației de proiect eliberate în termen mai mare de 10 zile calendaristice, potențialilor consumatori:</i>		
	- casnici		
	- noncasnici		
2.4	<i>Numărul de refuzuri de eliberare a avizului la documentația de proiect, potențialilor consumatori:</i>		
	- casnici		

	- noncasnici		
	-		
3	Racordarea instalației interne de canalizare la rețea		
3.1.	Numărul de cereri de racordare a instalațiilor interne de canalizare ale solicitanților la sistemul public de canalizare, potențiali consumatori:		
	- casnici		
	- noncasnici		
3.2.	<i>Numărul de racordări, în termen normativ de până la 4 zile lucrătoare, potențialilor consumatori:</i>		
	- casnici		
	- noncasnici		
3.3.	<i>Numărul de racordări, în termen mai mare de 4 zile lucrătoare, potențialilor consumatori:</i>		
	- casnici		
	- noncasnici		
4	Reconectarea la rețea		
4.1.	Numărul total de reconectări a instalațiilor interne de canalizare ale consumatorilor la sistemul public de canalizare, după înlăturarea de către consumator a cauzelor care au condus la deconectare și după achitarea tarifului pentru reconectare, pentru consumatori:		
	- casnici		
	- noncasnici		
4.2.	<i>- Numărul de reconectări în termen normativ de până la 3 zile lucrătoare, pentru consumatori:</i>		
	- casnici		
	- noncasnici		
7.3.	<i>- Numărul de reconectări în termen mai mare de 3 zile lucrătoare, pentru consumatori:</i>		
	- casnici		
	- noncasnici		
5.	Contractarea		
5.1.	Numărul total de cereri depuse pentru încheierea contractelor de furnizare a serviciului public de canalizare cu consumatori:		
	- casnici		
	- persoane fizice		
	- administratorul blocului locativ		
	- noncasnici		
5.2.	Numărul total de contracte încheiate pentru furnizarea serviciului public de canalizare cu consumatori:		
	- casnici		
	- persoane fizice		
	- administratorul blocului locativ		

	- noncasnici		
5.3.	Numărul total contracte încheiate în termen cu consumatori:		
	- casnici		
	- persoane fizice		
	- administratorul blocului locativ		
	- noncasnici		
5.4.	Numărul total de contracte încheiate în afara termenului cu consumatori:		
	- casnici		
	- persoane fizice		
	- administratorul blocului locativ		
	- noncasnici		
6	Înteruperi la furnizarea serviciului public de canalizare		
6.1	Numărul total de înteruperi la furnizarea serviciului public de canalizare:		
	<i>Numărul de înteruperi neplanificate:</i>		
	- care se încadrează în termenul normativ;		
	- care depășesc termenul normativ.		
	<i>Numărul de înteruperi planificate</i>		
	- care se încadrează în termenul normativ;		
	- care depășesc termenul normativ.		
6.2	Numărul total de consumatori afectați de înterupere:		
	- casnici		
	- noncasnici		
	<i>- din cauza înteruperilor neplanificate, consumatori:</i>		
	- casnici		
	- noncasnici		
	<i>- din cauza înteruperilor planificate, consumatori:</i>		
	- casnici		
	- noncasnici		
7.	Informarea consumatorilor		
7.1	Numărul total de informări a consumatorilor despre înteruperile planificate		
	- în termen normativ		
	- cu devieri de la termenul normativ		
7.2	Numărul de informări a consumatorilor despre înteruperile neplanificate		
	- în termen normativ		
	- cu devieri de la termenul normativ		
8	Facturarea și achitarea serviciului public de canalizare		
8.1.	Numărul facturilor emise.		
8.2.	Numărul facturilor emise cu penalitate.		
8.3.	Numărul facturilor eronate emise de către operator.		

8.4.	Numărul facturilor achitate de către consumatori.		
8.5.	Numărul facturilor neîncasate.		
9	Reclamații/petiții referitor la furnizarea serviciului public de canalizare		
9.1	Numărul total de reclamații și petiții referitor la furnizarea serviciului public de canalizare, inclusiv cu privire la:		
	- racordare		
	- contractare		
	- facturare greșită		
9.2	Numărul de reclamații cu deplasarea la fața locului în termen de până la 2 zile		
9.3	Numărul de reclamații cu deplasarea la fața locului în termen de peste 2 zile		
9.4	Numărul total de răspunsuri cu privire la examinarea și soluționarea reclamațiilor și petițiilor consumatorilor		
	- Numărul de răspunsuri emise în termeni normativi;		
	- Numărul de răspunsuri emise peste termenii normativi.		

Anexa nr. 3
la Regulamentul cu privire la
indicatorii de calitate a serviciului public
de alimentare cu apă și de canalizare

Informația cu privire la apelurile telefonice recepționate de către operatori

Nr. d/o	Denumirea	Indicator anual	Mențiune
1	2	3	4
1.	Numărul total de apeluri telefonice recepționate de către operatori, inclusiv referitor la:		
	- Scurgeri de apă;		
	- Lipsa apei la consumatori;		
	- Defecțiunea sistemului de canalizare (blocări a sistemului sau deversări de ape uzate la suprafața solului).		

Республика Молдова

НАЦИОНАЛЬНОЕ АГЕНТСТВО ПО РЕГУЛИРОВАНИЮ В ЭНЕРГЕТИКЕ

**ПОСТАНОВЛЕНИЕ Nr. 352
от 27.12.2016**

**об утверждении Положения о показателях качества
публичной услуги водоснабжения и канализации**

Опубликован : 24.02.2017 в Monitorul Oficial Nr. 60-66 статья № : 318

ЗАРЕГИСТРИРОВАНО:

Министерство юстиции

№ 1191 от 16.02.2017 г.

Министр юстиции

Владимир ЧЕБОТАРЬ_____

В соответствии с подпунктом г) части (2) [статьи 7 Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации № 303 от 13 декабря 2013 \(Официальный монитор Республики Молдова, 2014, № 60-65, ст.123\)](#), Административный совет Национального агентства по регулированию в энергетике ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Утвердить Положение о показателях качества публичной услуги водоснабжения и канализации (прилагается).
2. Контроль соблюдения утвержденного Положения возложить на подразделения Национального агентства по регулированию в энергетике.

Серджиу ЧОБАНУ,
директор

Октавиан ЛУНГУ,
директор

Юрие ОНИКА,
директор

Генадие ПЫРЦУ,
директор

№ 352/2016. Кишинэу, 27 декабря 2016 г.

Утверждено Постановлением
Административного совета НАРЭ
№ 352 от 27 декабря 2016 г.

ПОЛОЖЕНИЕ о показателях качества публичной услуги водоснабжения и канализации

Раздел 1 ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ

1. Положение о показателях качества публичной услуги водоснабжения и канализации (в дальнейшем - Положение) устанавливает показатели качества предоставляемой операторами публичной услуги водоснабжения и канализации и условия, которые должны ими соблюдаться.
2. Требования настоящего Положения применяются в отношениях между операторами, предоставляющими публичную услугу водоснабжения и канализации, и потребителями. В случае потребителей, у которых имеются несколько мест потребления, требования настоящего Положения применяются для каждого места потребления в отдельности.
3. Требования настоящего Положения не применяются:
 - а) в случае форс-мажора;
 - б) в случае предпринятых третьими лицами действий, ведущих к нарушению предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации;
 - с) при необходимости увеличения расхода воды в местах, где следует погасить пожары.

Раздел 2 ОСНОВНЫЕ ПОНЯТИЯ

4. В смысле настоящего Положения используемые понятия и термины означают следующее:

техническая неисправность - нарушение функционирования публичной системы водоснабжения и канализации по сравнению с предельными значениями, техническими, технологическими и нормативными рабочими параметрами;

показатели качества публичной услуги водоснабжения и канализации - параметры публичной услуги водоснабжения и канализации, пределы которых установлены значением определенных нормативных параметров, обязательных для предоставляющих данную услугу операторов;

информирование - периодическое предоставление потребителям информации о предоставляемой публичной услуге водоснабжения и канализации;

запланированный перерыв в предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации - временный перерыв в водоснабжении/приеме сточных вод с предварительным уведомлением потребителей, вызванный необходимостью выполнения оператором работ по техническому обслуживанию и/или запланированному ремонту в публичных системах водоснабжения/ канализации, по подключению/присоединению внутренних установок водоснабжения/канализации новых потребителей, без отключения внутренних установок водоснабжения/канализации потребителей от публичной сети водоснабжения/канализации;

незапланированный перерыв в предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации - временный перерыв в водоснабжении, приеме сточных вод, вызванный авариями, которые произошли в публичной системе водоснабжения и канализации, без отключения внутренних установок водоснабжения/канализации потребителей от публичной сети водоснабжения/канализации;

публичная услуга водоснабжения и канализации - совокупность видов деятельности, необходимых для забора сырой воды из поверхностных или подземных источников, обработки сырой воды, транспортировки питьевой и/или технологической воды, накопления воды, распределения питьевой и/или технологической воды, сбора, транспортировки и

сброса поступающих от потребителей сточных вод в очистные сооружения, очистки сточных вод и сброса очищенной воды в приемник;

срок устранения технических неисправностей в публичной системе водоснабжения - промежуток времени, рассчитанный в часах, с момента отключения воды и до устранения технической неисправности, на которую поступила жалоба, и возврата публичной системы к нормативным рабочим параметрам;

срок устранения технических неисправностей в публичной системе канализации - промежуток времени, рассчитанный в часах, от этапа получения оператором жалобы на техническую неисправность при предоставлении публичной услуги канализации и до этапа устранения технической неисправности, на которую поступила жалоба, и возврата публичной системы к нормативным рабочим параметрам.

Раздел 3

НЕПРЕРЫВНОСТЬ ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ ПУБЛИЧНОЙ УСЛУГИ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ

5. Операторы обязаны обеспечить непрерывное и надежное предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации потребителям согласно показателям качества, установленным настоящим Положением.

6. Оператор регистрирует все перерывы в предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации. Запланированные и незапланированные перерывы регистрируются отдельно. Незапланированные перерывы регистрируются с помощью автоматизированных средств оператора, предоставляющего публичную услугу водоснабжения и канализации, или, при их отсутствии, на основе сообщений и/или звонков конечных потребителей, регистрируемых круглосуточной телефонной службой. Продолжительность перерыва исчисляется с момента его регистрации до момента возобновления предоставления услуги. По каждому из незапланированных перерывов регистрируется причина перерыва:

- a) форс-мажор или особые метеорологические условия;
- b) неполадки в установках для потребления конечных потребителей;
- c) события, вызванные третьими лицами;
- d) аварии в сетях и установках водоснабжения и/или канализации, а также резкое и сильное ухудшение качества воды у источника забора в результате высокой концентрации загрязняющих веществ в воде, в этом случае необходимо срочное прекращение распределения воды и/или приема сточных вод;
- e) распоряжение территориальных органов санитарного надзора и охраны окружающей среды;
- f) другие причины.

7. По каждому случаю перерыва вносятся отметки о дате и времени, периоде, а также отметки о количестве затронутых перерывом потребителей, с указанием видов потребителей. В случаях, когда не обеспечено функционирование по установленным параметрам публичной системы водоснабжения и канализации, потребители могут подавать жалобы на качество услуг.

8. Продолжительность **запланированного перерыва** в предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации не должна превышать:

- a) *срок, указанный в календарном плане проектной документации на выполнение работ, рассчитанный автором проекта*, - в случае ремонта на станциях по забору, обработке воды, в публичных сетях транспортировки и распределения воды, публичных сетях канализации, на насосных станциях, очистных сооружениях, включая замену, реконструкцию, модернизацию определенных участков сети;
- b) *не более 48 часов* - в случае ремонта определенных участков труб;

- с) не более 12 часов - в случае монтажа, подключения/ присоединения, перестановки определенных отрезков вводов в многоквартирные жилые дома, установки/снятия водомера.
9. Если установлено, что продолжительность работ по возобновлению публичной услуги водоснабжения и канализации превысит сроки, установленные в пункте 8 настоящего Положения, оператор дополнительно сообщает потребителям о продлении срока запланированного перерыва с обоснованием необходимости данного продления.
10. Продолжительность **незапланированного перерыва** в предоставлении публичной услуги водоснабжения соответствует сроку устранения неисправностей с момента получения информации о неисправности и до этапа возобновления предоставления публичной услуги водоснабжения конечному потребителю. Этот срок не может быть выше:
- a) 12 часов для городской местности;
 - b) 10 часов для сельской местности. Продолжительность незапланированного перерыва в предоставлении публичной услуги канализации соответствует сроку устранения неисправностей с момента получения информации о неисправности, согласно пункту № 12 настоящего Положения, до этапа возобновления предоставления публичной услуги канализации конечному потребителю. Этот срок не может быть выше:
 - a) 8 часов для городской местности;
 - b) 6 часов для сельской местности.
11. В случае перерывов, произошедших в форс-мажорных условиях, публичная услуга водоснабжения и канализации должна быть возобновлена в течение не более 24 часов после истечения периода, признанного периодом форс-мажорных событий.
12. Информация о наличии проблемы в предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации может поступать к оператору:
- a) через автоматизированные информационно-технологические системы от аппаратуры телесигнализации;
 - b) через круглосуточную телефонную службу;
 - c) по поступающим от потребителей жалобам.
13. В случае перерывов в предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации оператор *информирует* пострадавших потребителей:
- a) в случае незапланированных перерывов - оперативно, путем сообщения, уведомления в течение до 1 часа с момента перерыва, с указанием в тексте объявления и намеченного срока возобновления предоставления услуги;
 - b) в случае запланированных перерывов - заранее, не менее чем за 3 рабочих дня, путем сообщения, уведомления, с указанием числа, с которого произойдет перерыв, и периода перерыва.
14. Информирование посредством объявления считается выполненным, если объявление дается в сроки, предусмотренные в пункте 13 настоящего Положения, и есть доказательство информирования бытовых потребителей одним из следующих методов:
- a) размещение объявления на веб-странице оператора;
 - b) распространение пресс-релиза через СМИ;
 - c) размещение объявления в каждом подъезде многоквартирного жилого дома;
 - d) размещение объявления на доске объявлений в случае сел, коммун;
 - e) уведомление потребителей, при необходимости, по почте/электронной почте/факсу/телефону.
15. Потребители, имеющие водомеры, которые позволяют регистрировать продолжительность перерыва в предоставлении публичной услуги водоснабжения и количество перерывов, могут использовать эти записи для обоснования предъявленной оператору жалобы.

Раздел 4

КАЧЕСТВО И ТЕХНИЧЕСКИЕ ПАРАМЕТРЫ ПРИ ПРЕДОСТАВЛЕНИИ ПУБЛИЧНОЙ УСЛУГИ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ

16. Операторы обязаны обеспечить функционирование публичных систем водоснабжения и канализации согласно проектным параметрам и параметрам, установленным в соответствии с нормативно-техническими документами по забору, обработке, транспортировке, накоплению и распределению питьевой и технологической воды всем потребителям, а также по сбору, транспортировке и сбросу сточных вод ([СНиП 2.04.02-84* «Водоснабжение. Наружные сети и сооружения»](#), [NCM G.03.02:2015 «Rețele și instalații exterioare de canalizare»](#), [СНиП 3.05.04-85* «Наружные сети и сооружения водоснабжения и канализации»](#)).

17. Проверка технических параметров публичной услуги водоснабжения и канализации осуществляется в соответствии с условиями договора, заключенного между оператором и потребителем, и нормативно-технических документов по забору, обработке, транспортировке, накоплению и распределению питьевой/технологической воды потребителям, а также по сбору, транспортировке и сбросу сточных вод (СНиП 2.04.02-84* «Водоснабжение. Наружные сети и сооружения», NCM G.03.02:2015 «Rețele și instalații exterioare de canalizare», СНиП 3.05.04-85* «Наружные сети и сооружения водоснабжения и канализации»).

18. Оператор обязан предоставлять публичную услугу водоснабжения и канализации в разрешенных местах, с учетом точек разграничения сетей и установок, согласно техническим параметрам, установленным национальными стандартами ([СНиП 2.04.02-84* «Водоснабжение. Наружные сети и сооружения»](#), [NCM G.03.02:2015 «Rețele și instalații exterioare de canalizare»](#), [СНиП 3.05.04-85* «Наружные сети и сооружения водоснабжения и канализации»](#)), [Положением о публичной услуге водоснабжения и канализации, утвержденным постановлением НАРЭ № 271 от 16.12.2015 г.](#), настоящим Положением и заключенными с потребителями договорами.

19. Измерение технических параметров публичной услуги может осуществляться как оператором, так и другим юридическим лицом, имеющим измерительные и контрольные приборы, включенные в Государственный реестр средств измерений Республики Молдова, опубликованный в «Официальном мониторе Республики Молдова». Если по просьбе потребителей измерение производится другим юридическим лицом, не оператором, стоимость услуги оплачивается потребителем. Если в результате измерений претензии потребителя подтверждаются, то оператор обязан вернуть потребителю понесенные им расходы на оплату услуги по измерению параметров качества.

20. Показатели качества, установленные настоящим Положением, обязательны для всех операторов, однако органы местного публичного управления могут утвердить и другие показатели качества для публичных услуг водоснабжения и канализации. Следовательно, предоставляемые операторами услуги должны соответствовать как обязательным показателям, так и показателям, установленным органами местного публичного управления.

Раздел 5

ПОДКЛЮЧЕНИЕ/ПРИСОЕДИНЕНИЕ К ПУБЛИЧНЫМ СЕТЯМ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ

21. На основе поданного заявителем заявления оператор обязан выдать уведомление о подключении/присоединении к публичным сетям водоснабжения и канализации в течение не более 20 календарных дней со дня регистрации заявления.

22. Оператор обязан в течение не более:

a) 10 календарных дней со дня представления проекта согласовать проект внутренних установок водоснабжения и канализации заявителя, разработанный на основе уведомления о подключении/присоединении;

b) 3 календарных дней со дня сообщения заявителем о завершении работ по установке/монтажу выдать уведомление о допуске к подключению/присоединению выполненного водопроводного ввода, канализационного выпуска.

23. Оператор обязан обеспечить выполнение водопроводного ввода и/или канализационного выпуска, и установку водомера в срок до:

a) 30 календарных дней со дня оплаты заявителем тарифов на подключение/присоединение в случае потенциальных бытовых потребителей;

b) 45 календарных дней со дня оплаты заявителем

c) тарифов на подключение/присоединение в случае потенциальных небытовых потребителей.

24. Оператор подключает/присоединяет внутренние установки водоснабжения и канализации заявителя к публичной системе водоснабжения и канализации в течение не более 4 рабочих дней со дня оплаты заявителем тарифов на подключение/присоединение.

25. В случае отключения внутренних установок водоснабжения и канализации потребителя от публичных сетей водоснабжения и канализации потребитель имеет право, - после устранения причин, которые привели к отключению, предусмотренных Положением о публичной услуге водоснабжения и канализации и Законом о публичной услуге водоснабжения и канализации, - на повторное подключение внутренней установки водоснабжения и канализации к публичным сетям, а оператор осуществляет повторное подключение внутренних установок потребителя в кратчайшие возможные сроки, но не более чем через 3 рабочих дня со дня оплаты потребителем тарифа на повторное подключение.

Раздел 6

ЗАКЛЮЧЕНИЕ ДОГОВОРА О ПУБЛИЧНОЙ УСЛУГЕ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ

26. Любое физическое или юридическое лицо, чьи внутренние установки водоснабжения и канализации подключены/присоединены к публичной системе водоснабжения и канализации, или выполнившее условия и работы, предусмотренные в уведомлении о подключении/присоединении, вправе обратиться к оператору для заключения договора о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации.

27. На основе поданного заявителем заявления и исходя из потребностей, согласно требованиям Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации, может быть заключен Договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации или Договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и Договор о предоставлении публичной услуги канализации.

28. Оператор обязан заключить договор о предоставлении публичной услуги водоснабжения и/или канализации следующим образом:

a) в тот же день в случае подключения/присоединения оператором внутренних установок заявителя к публично системе водоснабжения и канализации;

b) в течение не более 5 рабочих дней со дня получения заявления о заключении договора и представления необходимых документов в остальных случаях.

Раздел 7

ФАКТУРИРОВАНИЕ И ОПЛАТА ПУБЛИЧНОЙ УСЛУГИ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ

29. Фактурирование публичной услуги водоснабжения и канализации осуществляется в соответствии с условиями договора о предоставлении услуги.
30. Оплата публичной услуги водоснабжения и канализации осуществляется на основе счета-фактуры, ежемесячно выписываемого оператором и вручаемого потребителю либо рассылаемого по почте.
31. Счета-фактуры выписываются на основе показаний водомера или, при необходимости, норм потребления и тарифов, утвержденных органами местного публичного управления или Агентством, с соблюдением требований настоящего Положения, в том числе при выписке счетов-фактур на предоплату.
32. Если потребитель не оплачивает услугу в установленные в счете-фактуре сроки, ему начисляется пеня за каждый день просрочки, согласно требованиям [Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации № 303 от 13.12.2013 г.](#) и [Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации.](#)
33. В случае выявления незаконного потребления, оператор вправе выписать счет-фактуру согласно требованиям Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации.

Раздел 8

ЖАЛОБЫ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ И ПРОЦЕДУРЫ РАЗРЕШЕНИЯ РАЗНОГЛАСИЙ

34. Потребители могут подавать в адрес оператора жалобы по поводу качества услуги водоснабжения и канализации, а оператор должен рассматривать и разрешать любое разногласие согласно требованиям [Закона о публичной услуге водоснабжения и канализации](#), [Положения о публичной услуге водоснабжения и канализации](#) и настоящего Положения.
35. Для рассмотрения письменных жалоб потребителей по поводу режима предоставления публичной услуги водоснабжения и канализации персонал оператора обязан выехать на место в течение не более *2 рабочих дней* со дня регистрации заявки.
36. Рассмотрение жалоб на несоблюдение показателей качества при предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации осуществляется в точке разграничения внутренней установки потребителя от публичной системы водоснабжения и канализации оператора, согласно договору о предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации, который обязательно предусматривает точку разграничения.
37. Ответ о рассмотрении и удовлетворении жалоб потребителей в связи с предоставлением публичной услуги водоснабжения и канализации должен быть основан на результатах предпринятых оператором действий по решению поднятых в жалобах проблем.

Раздел 9

ПРОЧИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

38. В течение 30 календарных дней после вступления в силу настоящего положения, оператор обязан организовать круглосуточную телефонную службу для принятия жалоб потребителей. Номер телефона круглосуточной телефонной службы указывается в счете-фактуре за публичную услугу.
39. В течение 12 месяцев после вступления в силу настоящего Положения оператор обязан организовать автоматическую регистрацию телефонных звонков в круглосуточной телефонной службе, а зарегистрированная информация должна храниться 2 года.
40. Оператор ежегодно представляет органу, утверждающему регулируемые тарифы на предоставление публичной услуги водоснабжения и канализации (Агентству, местному совету), до 1 марта, отчет о показателях качества публичной услуги водоснабжения и канализации за предыдущий год согласно приложениям № 1, 2 и 3 к настоящему положению, который представляется в электронном формате с электронной подписью, или в электронном формате и на бумажном носителе.

41. Агентство, местный совет, при необходимости, проверяет соблюдение оператором показателей качества при предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации согласно условиям настоящего положения.

42. Агентство, местный совет, при необходимости, в процессе рассмотрения отчета о соблюдении показателей качества при предоставлении публичной услуги водоснабжения и канализации за предыдущий календарный год вправе запросить у операторов любую дополнительную информацию, необходимую для рассмотрения представленного отчета.

43. Потребитель вправе потребовать в соответствии с положениями Гражданского кодекса Республики Молдова возмещения причиненного по вине оператора ущерба в случае предоставления им услуг, не соответствующих показателям качества публичной услуги водоснабжения и канализации, утвержденным настоящим положением.

Приложение № 1
к Положению о показателях качества публичной
услуги водоснабжения и канализации

Отчет о показателях качества публичной услуги водоснабжения

№ п/п.	Наименование показателей	Годовой показатель	Примечание
1	2	3	4
1	Выдача уведомления о подключении		
1.1	Общее количество заявок на выдачу уведомления о подключении внутренних установок водоснабжения заявителей к публичной системе водоснабжения, потенциальным потребителям:		
	а) бытовым		
	б) небытовым		
1.2.	<i>Количество уведомлений, выданных в нормативный срок в 20 календарных дней, потенциальным потребителям:</i>		
	- бытовым		
	- небытовым		
1.3.	<i>Количество уведомлений, выданных в срок более 20 календарных дней, потенциальным потребителям:</i>		
	- бытовым		
	- небытовым		
1.4.	<i>Количество отказов в выдаче уведомления о подключении, потенциальным потребителям:</i>		
	- бытовым		
	- небытовым		
2	Утверждение проектной документации на монтаж внутренней установки водоснабжения		
2.1.	Общее количество заявок на утверждение проектной документации на монтаж внутренней установки водоснабжения заявителей, потенциальных потребителей:		
	- бытовых		
	- небытовых		
2.2.	<i>Количество утверждений проектной документации, выданных в нормативный срок в 10 календарных дней, потенциальным потребителям:</i>		

	- БЫТОВЫМ		
	- НЕБЫТОВЫМ		
2.3.	<i>- Количество утверждений проектной документации, выданных в срок более 10 календарных дней, потенциальным потребителям:</i>		
	- БЫТОВЫМ		
	- НЕБЫТОВЫМ		
2.4.	<i>- Количество отказов в выдаче утверждения проектной документации, потенциальным потребителям:</i>		
	- БЫТОВЫМ		
	- НЕБЫТОВЫМ		
3	Подключение к сети		
3.1	Общее количество заявок на подключение внутренних установок водоснабжения заявителей к публичной системе водоснабжения, для потенциальных потребителей:		
	- БЫТОВЫХ		
	- НЕБЫТОВЫХ		
3.2.	<i>Количество подключений внутренних установок водоснабжения в нормативный срок до 4 рабочих дней, для потребителей:</i>		
	- БЫТОВЫХ		
	- НЕБЫТОВЫХ		
3.3.	<i>Количество подключений внутренних установок водоснабжения в срок более 4 рабочих дней, для потребителей:</i>		
	- БЫТОВЫХ		
	- НЕБЫТОВЫХ		
4	Повторное подключение к сети		
4.1.	Общее количество повторных подключений внутренних установок водоснабжения потребителей к публичной системе водоснабжения, после устранения потребителем причин, которые привели к отключению, и после оплаты тарифа на повторное подключение, для потребителей:		
	- БЫТОВЫХ		
	- НЕБЫТОВЫХ		
4.2.	<i>Количество повторных подключений в нормативный срок до 3 рабочих дней, для потребителей:</i>		
	- БЫТОВЫХ		
	- НЕБЫТОВЫХ		
4.3.	<i>Количество повторных подключений в срок более 3 рабочих дней, для потребителей:</i>		
	- БЫТОВЫХ		
	- НЕБЫТОВЫХ		
5	Заключение договоров		
5.1	Общее количество поданных заявок на заключение договоров о предоставлении публичной услуги, потребителями:		

	- бытовыми		
	- <i>физические лица</i>		
	- <i>управляющий многоквартирного жилого дома</i>		
	- небытовыми		
	- водоснабжения и канализации, потребителями:		
	- бытовыми		
	- <i>физические лица</i>		
	- <i>управляющий многоквартирного жилого дома</i>		
	- небытовыми		
	- водоснабжения, потребителями:		
	- бытовыми		
	- <i>физические лица</i>		
	- <i>управляющий многоквартирного жилого дома</i>		
	- небытовыми		
5.2	Общее количество договоров о предоставлении публичной услуги, заключенных с потребителями:		
	- бытовыми		
	- <i>физические лица</i>		
	- <i>управляющий многоквартирного жилого дома</i>		
	- небытовыми		
	- водоснабжения и канализации, с потребителями:		
	- бытовыми		
	- <i>физические лица</i>		
	- <i>управляющий многоквартирного жилого дома</i>		
	- небытовыми		
	- водоснабжения, с потребителями:		
	- бытовыми		
	- <i>физические лица</i>		
	- <i>управляющий многоквартирного жилого дома</i>		
	- небытовыми		
5.3	Общее количество заключенных в срок договоров с потребителями:		
	- бытовыми		
	- <i>физические лица</i>		
	- <i>управляющий многоквартирного жилого дома</i>		
	- небытовыми		
	- водоснабжения и канализации, с потребителями:		
	- бытовыми		
	- <i>физические лица</i>		
	- <i>управляющий многоквартирного жилого дома</i>		

	- небытовыми		
	- водоснабжения, с потребителями:		
	- бытовыми		
	- физические лица		
	- управляющий многоквартирного жилого дома		
	- небытовыми		
5.4	Общее количество договоров, заключенных с превышением срока, с потребителями:		
	- бытовыми		
	- физические лица		
	- управляющий многоквартирного жилого дома		
	- небытовыми		
	- водоснабжения и канализации, с потребителями:		
	- бытовыми		
	- физические лица		
	- управляющий многоквартирного жилого дома		
	- небытовыми		
	- водоснабжения, с потребителями:		
	- бытовыми		
	- физические лица		
	- управляющий многоквартирного жилого дома		
	- небытовыми		
6	Перерывы в предоставлении публичной услуги водоснабжения		
6.1	Общее количество перерывов при предоставлении публичной услуги водоснабжения:		
6.2	Общее количество незапланированных перерывов:		
	- в пределах нормативного срока;		
	- превышающих нормативный срок;		
6.3	Количество запланированных перерывов.		
	- в пределах нормативного срока;		
	- превышающих нормативный срок;		
6.4	Средняя продолжительность незапланированных перерывов.		
6.5	Средняя продолжительность запланированных перерывов.		
6.6	Общее количество затронутых перерывом потребителей:		
	- бытовых		
	- небытовых		
	- из-за незапланированных перерывов, потребителей:		
	- бытовых		
	- небытовых		
	- из-за запланированных перерывов, потребителей:		

	- бытовых		
	- небытовых		
7	Информирование потребителей о перерывах в предоставлении публичной услуги водоснабжения		
7.1	Общее количество уведомлений потребителей о запланированных перерывах:		
	- в нормативный срок;		
	- с отклонениями от нормативного срока.		
7.2	Количество уведомлений потребителей о незапланированных перерывах:		
	- в нормативный срок;		
	- с отклонениями от нормативного срока.		
8	Фактурирование и оплата публичной услуги водоснабжения		
8.1.	Количество выписанных счетов-фактур, всего. в том числе выписано:		
	- на основе показаний водомеров;		
	- на основе норм потребления.		
8.2.	Количество счетов-фактур, выписанных с пеней, всего. в том числе с пеней:		
	- из-за несвоевременной оплаты счета-фактуры потребителем;		
	- из-за установления незаконного потребления.		
8.3.	Количество ошибочных счетов-фактур, выписанных оператором.		
8.4.	Количество счетов-фактур, оплаченных потребителями.		
8.5.	Количество неоплаченных счетов-фактур.		
9	Жалобы/петиции по поводу предоставления публичной услуги водоснабжения		
9.1.	Общее количество жалоб/петиций по поводу предоставления публичной услуги водоснабжения, включая жалобы на:		
	- подключение		
	- заключение договора		
	- ошибочное фактурирование		
	- качество питьевой воды		
9.2	Количество жалоб с выездом на место в течение до 2 дней		
9.3	Количество жалоб с выездом на место в течение более 2 дней		
9.4	Общее количество ответов о рассмотрении и удовлетворении жалоб и петиций потребителей		
	- Количество ответов, направленных в нормативные сроки;		
	- Количество ответов, направленных с превышением нормативных сроков;		

Приложение №2
к Положению о показателях качества публичной услуги
водоснабжения и канализации

Отчет о показателях качества публичной услуги канализации

№ п/п.	Наименование показателей	Годовой показатель	Примечание
1	2	3	4
1.	Выдача уведомления о подключении внутренней канализационной установки		
1.1.	Общее количество заявок на выдачу уведомления о подключении, поданных заявителями, потенциальными потребителями:		
	- бытовыми		
	- небытовыми		
1.2.	<i>Количество уведомлений, выданных в нормативный срок в 20 календарных дней, потенциальным потребителям:</i>		
	- бытовым		
	- небытовым		
1.3.	<i>Количество уведомлений, выданных в срок более 20 календарных дней, потенциальным потребителям:</i>		
	- бытовым		
	- небытовым		
1.4.	<i>Количество отказов в выдаче уведомления о подключении, потенциальным потребителям:</i>		
	- бытовым		
	- небытовым		
2.	Утверждение проектной документации на монтаж внутренних канализационных установок		
2.1.	Общее количество заявок на утверждение проектной документации на монтаж внутренних канализационных установок потенциальных потребителей:		
	- бытовых		
	- небытовых		
2.2.	<i>Количество утверждений проектной документации, выданных в нормативный срок в 10 календарных дней, потенциальным потребителям:</i>		
	- бытовым		
	- небытовым		
2.3.	<i>Количество утверждений проектной документации, выданных в срок более 10 календарных дней, потенциальным потребителям:</i>		
	- бытовым		
	- небытовым		
2.4	<i>Количество отказов в выдаче утверждения</i>		

	<i>проектной документации, потенциальным потребителям:</i>		
	- бытовым		
	- небытовым		
3	Подключение внутренней канализационной установки к сети		
3.1.	Количество заявок на подключение внутренних канализационных установок заявителей к публичной системе канализации, потенциальных потребителей:		
	- бытовых		
	- небытовых		
3.2.	<i>Количество подключений в нормативный срок до 4 рабочих дней, потенциальных потребителей:</i>		
	- бытовых		
	- небытовых		
3.3.	<i>Количество подключений в срок более 4 рабочих дней, потенциальных потребителей:</i>		
	- бытовых		
	- небытовых		
4	Повторное подключение к сети		
4.1.	Общее количество повторных подключений внутренних канализационных установок потребителей к публичной системе канализации, после устранения потребителем причин, которые привели к отключению, и после оплаты тарифа на повторное подключение, для потребителей:		
	- бытовых		
	- небытовых		
4.2.	<i>- Количество повторных подключений в нормативный срок до 3 рабочих дней, для потребителей:</i>		
	- бытовых		
	- небытовых		
4.3.	<i>- Количество повторных подключений в срок более 3 рабочих дней, для потребителей:</i>		
	- бытовых		
	- небытовых		
5.	Заключение договоров		
5.1.	Общее количество поданных заявок на заключение договоров о предоставлении публичной услуги канализации, с потребителями:		
	- бытовыми		
	- физические лица		
	- управляющий многоквартирного жилого дома		
	- небытовыми		
5.2.	Общее количество заключенных договоров о предоставлении публичной услуги канализации, с потребителями:		

	- бытовыми		
	- <i>физические лица</i>		
	- <i>управляющий многоквартирного жилого дома</i>		
	- небытовыми		
5.3.	Общее количество заключенных в срок договоров с потребителями:		
	- бытовыми		
	- <i>физические лица</i>		
	- <i>управляющий многоквартирного жилого дома</i>		
	- небытовыми		
5.4.	Общее количество договоров, заключенных с превышением срока, с потребителями:		
	- бытовыми		
	- <i>физические лица</i>		
	- <i>управляющий многоквартирного жилого дома</i>		
	- небытовыми		
6	Перерывы в предоставлении публичной услуги канализации		
6.1	Общее количество перерывов в предоставлении публичной услуги канализации:		
	<i>Количество незапланированных перерывов.</i>		
	- <i>в пределах нормативного срока;</i>		
	- <i>превышающих нормативный срок;</i>		
	<i>Количество запланированных перерывов.</i>		
	- <i>в пределах нормативного срока;</i>		
	- <i>превышающих нормативный срок;</i>		
6.2	Общее количество затронутых перерывами потребителей:		
	- бытовых		
	- небытовых		
	- <i>из-за незапланированных перерывов, потребителей:</i>		
	- бытовых		
	- небытовых		
	- <i>из-за запланированных перерывов, потребителей:</i>		
	- бытовых		
	- небытовых		
7.	Информирование потребителей		
7.1	Общее количество уведомлений потребителей о запланированных перерывах		
	- <i>в нормативный срок</i>		
	- <i>с отклонениями от нормативного срока</i>		
7.2	Количество уведомлений потребителей о незапланированных перерывах		
	- <i>в нормативный срок</i>		

	- с отклонениями от нормативного срока		
8	Фактурирование и оплата публичной услуги канализации		
8.1.	Количество выписанных счетов-фактур.		
8.2.	Количество выписанных счетов-фактур с пеней.		
8.3.	Количество выписанных оператором ошибочных счетов-фактур.		
8.4.	Количество счетов-фактур, оплаченных потребителями.		
8.5.	Количество неоплаченных счетов-фактур.		
9	Жалобы/петиции по поводу предоставления публичной услуги канализации		
9.1	Общее количество жалоб и петиций по поводу предоставления публичной услуги канализации, в том числе на:		
	- подключение		
	- заключение договора		
	- ошибочное фактурирование		
9.2	Количество жалоб с выездом на место в течение до 2 дней		
9.3	Количество жалоб с выездом на место в течение более 2 дней		
9.4	Общее количество ответов о рассмотрении и удовлетворении жалоб и петиций потребителей		
	- Количество ответов, направленных в нормативные сроки;		
	- Количество ответов, направленных с превышением нормативных сроков.		

Приложение №3

к Положению о показателях качества публичной услуги водоснабжения и канализации

Информация о принятых операторами телефонных звонках

№ п/п	Наименование	Годовой показатель	Примечание
1	2	3	4
1.	Общее количество принятых операторами телефонных звонков, в том числе по поводу:		
	- Утечек воды;		
	- Отсутствия воды у потребителей;		
	- Неисправности системы канализации (засоров системы или разливов сточных вод на поверхность почвы).		

CUPRINS **ОГЛАВЛЕНИЕ**

Hotărîrea Agenției Naționale de Reglementare în Energetică № 24/2017 din 26 ianuarie. Publicat : 14.04.2017 în Monitorul Oficial Nr. 119-126 (*intră în vigoare în termen de 6 luni de la data publicării*)

Постановление Национального Агентства по Регулированию в Энергетике № 24/2017 от 26 января 2017 г. Опубликован : 14.04.2017 в Monitorul Oficial Nr.119-126 (*вступает в силу в течение 6 месяцев со дня опубликования*)

Regulamentul privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licență din sectoarele electroenergetic, termoenergetic, gazelor naturale și operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

Положение о процедурах закупки товаров, работ и услуг, используемых в деятельности обладателей лицензий в электроэнергетическом, теплоэнергетическом, газовом секторе, и операторов, предоставляющих публичную услугу водоснабжения и канализации.

Capitolul I. DISPOZIȚII GENERALE

Раздел I. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Secțiunea 1. Scopul și domeniul de aplicare

Глава 1. Цель и область применения

Secțiunea 2. Noțiuni și definiții

Глава 2. Понятия и определения

Capitolul II. PARTICIPANȚII LA PROCEDURILE DE ACHIZIȚII

Раздел II. УЧАСТНИКИ ПРОЦЕДУР ЗАКУПКИ

Secțiunea 1. Beneficiarul

Глава 1. Бенефициар

Secțiunea 2. Operatorul economic

Глава 2. Экономический оператор

Capitolul III. ETAPELE PROCEDURILOR DE ACHIZIȚII

Раздел III. ЭТАПЫ ПРОЦЕДУР ЗАКУПКИ

Secțiunea 1. Planificarea achizițiilor

Глава 1. Планирование закупок

Secțiunea 2. Estimarea valorii achiziției

Глава 2. Оценка стоимости закупки

Capitolul IV. PROCEDURILE DE ACHIZIȚII

Раздел IV. ПРОЦЕДУРЫ ЗАКУПКИ

Secțiunea 1. Licitația deschisă

Глава 1. Открытые торги

Secțiunea 2. Licitația restrânsă

Глава 2. Ограниченные торги

Secțiunea 3. Cerere a ofertelor de prețuri

Глава 3. Запрос ценовых ofert

Secțiunea 4. Dialog competitiv

Глава 4. Конкурентный диалог

Secțiunea 5. Proceduri negociate

Глава 5. Переговорные процедуры

Secțiunea 6. Sistemul dinamic de achiziție

Глава 6. Динамичная система закупок

Secțiunea 7. Licitația electronică

Глава 7. Электронные торги

Secțiunea 8. Acordul-cadru

Глава 8. Рамочное соглашение

Capitolul V. INIȚIEREA, DESFĂȘURAREA PROCEDURILOR DE ACHIZIȚII ȘI RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA REGULAMENTULUI

Раздел V. ИНИЦИИРОВАНИЕ, ПРОВЕДЕНИЕ ПРОЦЕДУР ЗАКУПКИ И ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА НАРУШЕНИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Secțiunea 1. Inițierea procedurilor de achiziții

Глава 1. Инициирование процедур закупки

Secțiunea 2. Caietul de sarcini

Глава 2. Техническое задание

Secțiunea 3. Procedura de preselecție și sistemul de calificare

Глава 3. Процедура предварительного отбора и система квалификации

Secțiunea 4. Depunerea ofertelor

Глава 4. Подача ofert

Secțiunea 5. Deschiderea și calificarea ofertelor depuse

Глава 5. Открытие и квалификация поданных ofert

Secțiunea 6. Evaluarea ofertelor și numirea câștigătorului

Глава 6. Оценка ofert и назначение победителя

Secțiunea 7. Atribuirea contractului de achiziții

Глава 7. Присуждение договора закупки

Secțiunea 8. Forme de comunicare

Глава 8. Формы общения

Secțiunea 9. Soluționarea litigiilor și răspunderea pentru încălcarea Regulamentului

Глава 9. Разрешение споров и ответственность за нарушение Положения

Anexa nr. 1. DECLARAȚIE DE CONFIDENȚIALITATE ȘI IMPARȚIALITATE

Приложение № 1. ДЕКЛАРАЦИЯ О КОНФИДЕНЦИАЛЬНОСТИ И БЕСПРИСТРАСТНОСТИ

Anexa nr. 2. INFORMAȚIA NECESARĂ DE A FI INCLUSĂ ÎN ANUNȚUL ORIENTATIV DE ACHIZIȚII PLANIFICATE DE A FI EFECTUATE DE BENEFICIAR ÎN URMĂTOARELE 12 LUNI

Приложение № 2. ИНФОРМАЦИЯ ПОДЛЕЖАЩАЯ ВКЛЮЧЕНИЮ В ОРИЕНТИРОВОЧНОЕ ОБЪЯВЛЕНИЕ О ЗАКУПКАХ, ПЛАНИРУЕМЫХ К ОСУЩЕСТВЛЕНИЮ БЕНЕФИЦИАРОМ В СЛЕДУЮЩИЕ 12 МЕСЯЦЕВ

Anexa nr. 3. INFORMAȚIA ANUNȚULUI PRIVIND INIȚIEREA PROCEDURII DE ACHIZIȚII

Приложение № 3. ИНФОРМАЦИЯ ОБЪЯВЛЕНИЯ ОБ ИНИЦИИРОВАНИИ ПРОЦЕДУРЫ ЗАКУПКИ

Anexa nr. 4. CERERE DE PARTICIPARE LA CALIFICARE

Анекса nr. 4. ЗАЯВКА НА УЧАСТИЕ В КВАЛИФИКАЦИИ

Anexa nr. 5. Registrul ofertelor de achiziții primite de către ___ în anul ___ .

*Приложение № 5. Регистр ofert на закупку, полученных /кем/ ___ в ___
году.*

Anexa nr. 6. OFERTA

Приложение № 6. ОФЕРТА

Anexa nr. 7. INFORMAȚIE GENERALĂ

Приложение № 7. ОБЩАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Anexa nr. 8. EXPERIENȚĂ SIMILARĂ ÎN ULTIMII 3 ANI

Приложение № 8. АНАЛОГИЧНЫЙ ОПЫТ ЗА ПОСЛЕДНИЕ 3 ГОДА

Anexa nr. 9. DECLARAȚIE PRIVIND ELIGIBILITATEA

*Приложение № 9. ДЕКЛАРАЦИЯ О СООТВЕТСТВИИ УСЛОВИЯМ
ОТБОРА*

**Anexa nr. 10. Procesul - verbal nr. ___ al ședinței Comisiei de achiziții _____
privind deschiderea ofertelor înregistrate la _____ .**

*Приложение №10. Протокол № ___ заседания Комиссии по закупкам _____
по открытию ofert, зарегистрированных на _____ .*

Anexa nr. 11. Proces-verbal nr. _____ al ședinței Comisiei de achiziții _____ .

*Приложение № 11. ПРОТОКОЛ № _____ заседания Комиссии по закупкам
_____ по оценке ofert на закупку.*

Anexa nr. 12. Conținutul dosarului achiziției

Приложение № 11. Содержание дела о закупке

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE
HOTĂRÎRE nr. 24/2017
din 26 ianuarie 2017
Chișinău

Înregistrat:
Ministerul Justiției
nr. 1205 din 3 aprilie 2017
Ministrul Justiției
Vladimir CEBOTARI _____

Cu privire la aprobarea Regulamentului privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licență din sectoarele electroenergetic, termoeenergetic, gazelor naturale și operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare

În scopul reglementării procedurilor de achiziție a bunurilor, serviciilor și lucrărilor, precum și pentru asigurarea respectării de către aceștia a principiului eficienței maxime la cheltuieli minime la desfășurarea activităților reglementate, în temeiul art. 7, alin. (1), lit. p) din Legea nr. 108 din 27 mai 2016, cu privire la gazele naturale (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 193-203, art. 415*), art. 7, alin. (1), lit. m) din Legea nr. 107 din 27 mai 1916, cu privire la energia electrică (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 193-203, art. 413*), art. 7, alin. (2), lit. h) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013, privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 60-65, art. 123*), art. 9, alin. (2), lit. l) din Legea nr. 92 din 29 mai 2014, cu privire la la energia termică și promovarea cogenerării (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 178-184, art. 415*), Consiliul de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică,

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licență din sectoarele electroenergetic, termoeenergetic, gazelor naturale și operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (se anexează).
2. Contractele de achiziții în curs de executare și procedurile de atribuire în curs de desfășurare la data intrării în vigoare a prezentei Hotărâri se definitivează în baza prevederilor legale în vigoare la data inițierii acestora.
3. Subdiviziunile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, vor monitoriza aplicarea de către titularii de licențe din sectorul electroenergetic, sectorul termoeenergetic, sectorul gazelor naturale și a operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, a Regulamentului aprobat.

4. Prezenta Hotărâre intră în vigoare în termen de 6 luni de la data publicării.

Sergiu CIOBANU

Director

Octavian LUNGU

Director

Iurie ONICA

Director

Ghenadie PÂRȚU

Director

Aprobat
Prin Hotărârea Consiliului
de administrație al ANRE
nr. 24/2017 din 26.01.2017

REGULAMENT

privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licență din sectoarele electroenergetic, termoelectric, gazelor naturale și a operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Secțiunea 1

Scopul și domeniul de aplicare

1. Regulamentul privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licență din sectoarele electroenergetic, termoelectric, gazelor naturale și a operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (în continuare Regulament) are ca scop:
- a) stabilirea procedurilor clare și transparente ce urmează a fi respectate în procesul de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor, solicitate de către Beneficiar a fi incluse în scopuri tarifare;
 - b) dezvoltarea concurenței, eficientizarea achizițiilor;
 - c) asigurarea respectării principiilor cheltuielilor minime și eficienței maxime;
 - d) asigurarea stabilirii tarifelor în baza cheltuielilor justificate și strict necesare pentru desfășurarea activității de producere, transport, distribuție și furnizare la prețuri reglementate a gazelor naturale, a energiei electrice, a energiei termice și de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă, de canalizare.
2. Prezentul Regulament este obligatoriu pentru titularii de licențe, care desfășoară activități reglementate în sectorul: electroenergetic, sectorul termoelectric, sectorul gazelor naturale și pentru operatorii care furnizează serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și se aplică contractelor de achiziții care nu sunt specificate în punctul 3 din prezentul Regulament, a căror valoare estimată, fără taxa pe valoarea adăugată (TVA), este egală sau mai mare decât următoarele praguri:
- a) pentru contractele de achiziții de bunuri sau servicii - 200 mii lei;
 - b) pentru contractele de achiziții de lucrări - 300 mii lei.

3. Prezentul Regulament nu se aplică la atribuirea contractelor de achiziții în cazurile în care:

- a) valoare estimată este mai mică decât pragurile valorice indicate la punctul 2 al prezentului Regulament;
- b) se atribuie în alte scopuri decât pentru desfășurarea activităților reglementate de Agenție;
- c) se atribuie în scop de revânzare către terți;
- d) au ca obiect procurarea sau locațiunea de terenuri, de rețele electrice de transport și distribuție existente, de rețele existente de transport și de distribuție a gazelor naturale, de rețele termice existente, de elemente ale sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare, de clădiri și alte bunuri imobiliare existente, sau a drepturilor asupra acestora. Totodată, atribuirea contractelor de servicii financiare care se încheie, indiferent de formă, în legătură cu contractul de procurare sau de închiriere respectiv, se supune prevederilor prezentului Regulament;
- e) se referă la prestarea de servicii financiare în legătură cu emiterea, cumpărarea, vânzarea sau transferul valorilor mobiliare sau al altor instrumente financiare, în special în legătură cu operațiunile de acumulare de bani și/sau de capital;
- f) sunt atribuite unor operatori economici sau organe cu drept exclusiv de prestare a anumitor servicii, în conformitate cu legislația;
- g) se referă la angajarea forței de muncă;
- h) se atribuie achiziționării de bunuri, de lucrări și de servicii prestate de operatorii economici prețurile și tarifele cărora sunt reglementate de stat (apă și canalizare, gaze naturale, energie termică, energie electrică, transport feroviar);
- i) se atribuie la achiziționarea de către beneficiar a bunurilor din rezervele materiale de stat și de mobilizare;
- j) se reglementează conform normelor procedurale ale unui organism internațional;
- k) se referă la serviciile de arbitraj și conciliere;
- l) se referă la serviciile de audit;
- m) se referă la serviciile prestate de executorii judecătorești și de notari;
- n) se referă la încheierea contractelor pe piața energiei electrice și gazelor naturale conform modului de organizare și de funcționare a pieței energiei electrice reglementate de Legea cu privire la energia electrică și Legea cu privire la gazele naturale.

Secțiunea 2

Noțiuni și definiții

4. În sensul prezentului Regulament, noțiunile și termenii utilizați semnifică următoarele:

acord-cadru – acord încheiat între unul sau mai mulți beneficiari și unul sau mai mulți operatori economici, având ca obiect stabilirea condițiilor pentru contractele care urmează să fie atribuite în decursul unei perioade determinate, în special în ceea ce privește prețurile și, după caz, cantitățile prevăzute;

beneficiar – titularul de licență din sectorul electroenergetic, sectorul termoelectric, sectorul gazelor naturale, activitatea căruia este reglementată de Agenție și operatorul care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;

caiet de sarcini - documentația întocmită de beneficiar, parte componentă a documentației de atribuire, care însoțește proiectul tehnic și care detaliază cerințele tehnice, definite prin caracteristicile solicitate pentru un bun, pentru un serviciu sau pentru executarea lucrărilor;

candidat - operator economic care a depus candidatura în cazul unei proceduri de licitație restrânsă, de negociere sau de dialog competitiv

catalog de prețuri - registru care conține informația referitoare la prețurile bunurilor necesare în activitatea reglementată.

cerințe tehnice - condițiile tehnice ce trebuie respectate la îndeplinirea prevederilor contractuale. Acestea trebuie să fie întocmite în corespundere cu performanțele și exigențele funcționale, iar în cazul în care se face trimitere la standardele naționale sau europene – cu stricta respectare a acestora;

comisia de achiziții – grup de specialiști, desemnați prin ordinul beneficiarului, responsabili de inițierea și desfășurarea procedurilor de achiziții;

contract de achiziții de bunuri - contract de achiziții, obiectul căruia este achiziția de bunuri (materiale, mărfuri, produse, piese de schimb, utilaj, echipamente, instrumente, mijloace de transport, mobilă), cumpărarea lor în rate, închirierea sau leasingul cu sau fără opțiunea de cumpărare. Este considerat contract de achiziții de bunuri și contractul de achiziții care are ca obiect furnizarea de produse care acoperă, în mod suplimentar, lucrări de instalare, montaj și/sau de reglare ale acestora.

contract de achiziții de lucrări - contract de achiziții, obiectul căruia îl constituie fie execuția, atât proiectarea, cât și execuția unei lucrări sau a unei construcții, fie realizarea prin orice mijloace a unei lucrări, care să corespundă unor necesități precizate de beneficiar (lucrărilor de proiectare, construcție, demontaj, montaj, reconstrucție, renovare, modernizare, reparație, deservire tehnică, întreținere și exploatarea a activelor). O lucrare poate rezulta dintr-un ansamblu de lucrări menit să îndeplinească o funcție economică sau tehnică. Un contract de achiziții, care prevede efectuarea de către operatorul economic a lucrărilor cu utilizarea bunurilor procurate de acesta, se consideră contract de achiziții de lucrări.

contract de achiziții de servicii - contract de achiziții, altul decât contractul de achiziții de bunuri sau lucrări, care are ca obiect prestarea unor servicii. Un contract de achiziții care are ca obiect atât furnizarea de produse, cât și prestarea de servicii de către operatorul economic cu utilizarea bunurilor procurate de acesta este considerat contract de achiziții de servicii, cu condiția ca valoarea serviciilor să fie mai mare decât valoarea bunurilor incluse în contract. În caz contrar, acest contract se consideră contract de achiziții de bunuri. Un contract de achiziții care are obiect prestarea serviciilor și care cuprinde, neesențial, activități aferente contractului de achiziții de lucrări în raport cu obiectul principal al contractului este considerat contract de achiziții de servicii.

dialogul competitiv - este o procedură de achiziție la care orice operator economic poate solicita să participe și în cadrul căreia beneficiarul conduce un dialog cu candidații admiși la această procedură în vederea dezvoltării uneia sau mai multor soluții care să răspundă necesităților beneficiarului și în baza căreia/căroro candidații selectați sunt invitați să își depună ofertele;

documentația de atribuire - documentație care cuprinde toată informația legată de obiectul contractului de achiziții și de procedura de atribuire a acestuia, inclusiv caietul de sarcini, formularul ofertei, cerințele și criteriile de calificare, documentația descriptivă, instrucțiuni pentru ofertanți, formele de garanții și altă informație necesară operatorilor economici pentru elaborarea și prezentarea ofertelor;

entitate centrală de achiziții - titular de licență care în baza unor drepturi deținute desfășoară proceduri de achiziții, achiziționează bunuri, lucrări și servicii sau atribuie contracte de achiziții, în numele și pentru necesitățile titularilor de licență afiliați care desfășoară același gen de activitate.

înscriș- orice ansamblu de cuvinte sau cifre ce poate fi citit, reprodus și comunicat ulterior. Poate include informații transmise și stocate prin mijloace electronice.

întreprindere afiliată – orice întreprindere asupra căreia beneficiarul exercită controlul, direct sau indirect, sau care poate exercita controlul asupra beneficiarului sau care, ca și beneficiarul, este controlată de o altă persoană, în temeiul dreptului de proprietate, al participării financiare sau al normelor care o guvernează;

licitație deschisă – procedură publică în cadrul căreia orice operator economic poate prezenta o ofertă;

licitație electronică - reprezintă un proces repetitiv care implică mijloace electronice de prezentare, în ordine descrescătoare, a noilor prețuri și, a noilor valori privind anumite elemente ale ofertelor, care intervin după o primă evaluare completă a ofertelor, permițând clasificarea lor prin metode de evaluare automată;

licitație restrânsă - procedură publică la care orice operator economic poate solicita să participe și în cadrul căreia numai operatorii economici preselecțai de beneficiar își pot prezenta ofertele;

lista de interdicție - reprezintă lista operatorilor economici care s-au compromis sau au adus prejudicii beneficiarului și este întocmită de beneficiar cu scopul de a limita pe o perioadă de până la 3 ani, participarea operatorilor economici la procedurile de achiziție;

ofertă - act juridic prin care operatorul economic își manifestă voința de a se angaja din punct de vedere juridic într-un contract de achiziții. Oferta cuprinde propunerea tehnică și propunerea financiară.

propunere tehnică - parte a ofertei elaborată de către operatorul economic în baza cerințelor tehnice prevăzute în caietul de sarcini întocmit de către beneficiar;

propunere financiară - parte a ofertei prin care se prezintă informația cerută de către beneficiar, în procesul de desfășurare al achiziției, cu privire la cost, prețuri, tarife, condiții de plată, alte condiții financiare și comerciale;

procedura negociată - este o procedură de achiziție în cadrul căreia beneficiarul consultă operatorii economici cu privire la opțiunile lor și negociază condițiile contractuale cu unul sau mai mulți dintre aceștia.

plan de achiziții - document în care este inclus ansamblul necesităților de bunuri, lucrări sau servicii pentru următorul an de gestiune, valoarea cărora urmează a fi solicitată de către Beneficiar a fi inclusă în scopuri tarifare, care urmează a fi realizat prin încheierea unui sau a mai multor contracte de achiziții;

preț pe unitate - prețul pentru un bun, serviciu sau lucrare format din suma costurilor (fără TVA) resurselor necesare pentru obținerea bunului sau executarea unei unități de măsură din operația tehnologică, prevăzută în devizul de cheltuieli;

registru de achiziții - catalog care conține informația referitoare la operatorii economici și bunurile livrate, lucrările și serviciile prestate;

sistem de calificare - este un proces deschis de criterii și norme de calificare a operatorilor economici, care pot să se prezinte la concursul stabilit de către beneficiar, asigurându-se faptul că toți operatorii economici care îl vor solicita să poată participa la calificarea premergătoare a concursului.

sistem de gestiune informatică - este un sistem automatizat (aplicație informatică) ce asigură desfășurarea procedurilor de achiziție. Acest sistem trebuie să reflecte în totalitate principiile și obligațiunile expuse în Capitolul II, Secțiunea 1 ale prezentului Regulament.

sistemul dinamic de achiziție - este un proces, în totalitate electronic, de achiziție a bunurilor de uz curent, ale căror caracteristici, disponibile în general pe piață, îndeplinesc cerințele beneficiarului, fiind restrâns în timp și deschis pentru toți operatorii economici care îndeplinesc criteriile de selecție și care prezintă o ofertă orientativă, conformă cu caietul de sarcini.

Capitolul II **PARTICIPANȚII LA PROCEDURILE DE ACHIZIȚII**

Secțiunea 1 **Beneficiarul**

5. Pentru realizarea obligațiilor sale în cadrul procesului de achiziții, beneficiarul trebuie:

- a) să aprobe planurile anuale de achiziții;
- b) să creeze comisii de achiziții;
- c) să asigure participarea largă a operatorilor economici la procesul de achiziții;
- d) să încheie contracte de achiziții cu operatorii economici câștigători în cadrul procedurilor de achiziții;
- e) să gestioneze realizarea contractelor de achiziții încheiate în termenele și condițiile stabilite;
- f) să asigure evidența, integritatea și păstrarea tuturor documentelor întocmite, aplicate și recepționate în cadrul procedurilor de achiziții minim 5 ani după executarea contractelor de achiziții.

6. Beneficiarul este în drept să stabilească o taxă pentru documentația de atribuire, care este nerambursabilă. Această taxă se stabilește de beneficiar ca fiind unică pentru toți operatorii economici și va include doar costul suportat de beneficiar pentru tipărirea și livrarea documentației de atribuire, operatorilor economici.

7. Beneficiarul își exercită atribuțiile sale prin intermediul unei Comisii de achiziții, create inclusiv și în cadrul entității centrale de achiziție. În funcție de obiectul achizițiilor și de

complexitatea acestora beneficiarul poate crea una sau mai multe comisii de achiziții specializate pe tipuri de achiziții.

8. În componența Comisiei de achiziții trebuie să fie nu mai puțin de 3 membri. În caz de necesitate, beneficiarul poate atrage suplimentar în componența Comisiei de achiziții specialiști și experți în domeniul în care se efectuează achiziția. Aceștia vor fi incluși în Comisia de achiziții în calitate de consultanți. În caz de necesitate specialiștii/ experții implicați pot fi împuterniciți prin ordinul beneficiarului cu funcții de membri ai Comisiei de achiziții.

9. Pentru a evita situațiile ce pot afecta modul de lucru al Comisiei de achiziții, prin ordinul conducătorului se va stabili un portofoliu de membri supleanți care, în caz de necesitate, vor deveni membri cu drepturi depline în cadrul Comisiei de achiziții.

10. Comisia de achiziții are următoarele funcții:

- a) determină și stabilește procedura de achiziții care va fi aplicată fiecărui contract de achiziții în parte, în baza unui plan anual de achiziții aprobat, stabilește prioritățile și valorile estimate ale contractelor de achiziții;
- b) inițiază și desfășoară procedura de achiziție corespunzătoare;
- c) pregătește documentația de atribuire și alte documente aplicabile în cadrul procedurilor de achiziție;
- d) întocmește și înaintează spre publicare și/sau plasare pe pagina electronică a beneficiarului anunțurile și/sau invitațiile de participare în cadrul procedurilor de achiziție și, după caz, sistemul de calificare al beneficiarului;
- e) deschide și califică ofertele, atribuie contracte de achiziții care urmează a fi încheiate de către beneficiar cu operatorii economici;
- f) pregătește materialele necesare pentru încheierea contractelor de achiziții cu operatorii economici câștigători, în strictă conformitate cu cerințele stipulate în documentația de atribuire;
- g) desfășoară un dialog competitiv cu operatorii economici selectați;
- h) întocmește lista de interdicție;
- i) asigură păstrarea și evidența tuturor documentelor întocmite și aplicate în cadrul procedurilor de achiziție minim 5 ani după îndeplinirea condițiilor contractuale.

11. Obligațiile Comisiei de achiziții sunt:

- a) eliberarea, gratuit sau contra costului de imprimare și copiere, a documentelor de preselecție, licitație sau a altor documente de atragere a ofertelor de achiziții și recepționarea ofertelor prezentate de către operatorii economici, asigurând înregistrarea acestora;
- b) recepționarea și înregistrarea cronologică a tuturor ofertelor depuse de către operatorii economici în Registrul ofertelor primite, care se păstrează minim 5 ani după executarea contractelor de achiziție.
- c) verificarea agentului economic dacă nu este inclus în Lista de interdicție a întreprinderii și Lista de interdicție a operatorilor economici, elaborată de către Agenția Achiziții Publice;
- d) întocmirea, procesului-verbal de deschidere a ofertelor;
- e) calificarea operatorilor economici, în strictă conformitate cu cerințele stabilite în documentele de preselecție și atribuire ;
- f) examinarea, în termen de cel mult 2 zile lucrătoare, a demersului operatorului economic cu privire la documentele de preselecție și de atribuire;
- g) examinarea, evaluarea și compararea ofertelor operatorilor economici și a condițiilor stabilite în documentele de preselecție și licitație;
- h) întocmirea procesului-verbal privind procedura de achiziție desfășurată;
- i) întocmirea și păstrarea dosarelor de achiziție;
- j) întocmirea catalogului de prețuri;
- k) întocmirea registrului de achiziții;
- l) anunțarea, în ziua depistării, a organelor de conducere ale beneficiarului și/sau a organelor de resort despre cazurile de fraudă sau corupție depistate în procesul de achiziție.

12. Comisia de achiziție examinează ofertele în mod confidențial și nu divulgă informația

privind examinarea, evaluarea și compararea ofertelor, ofertanților sau persoanelor neimplicate oficial în aceste proceduri sau în determinarea ofertei câștigătoare.

13. Pe parcursul desfășurării procedurii de atribuire, comisia de achiziție are obligația de a evita situațiile de natură să determine apariția unui conflict de interese și/sau manifestarea concurenței neloiale.

14. Fiecare membru al comisiei de achiziție, este obligat să semneze, pe propria responsabilitate, o declarație de confidențialitate și imparțialitate, conform *Anexei nr. 1* la prezentul Regulament, prin care se angajează să respecte necondiționat prevederile Regulamentului și prin care confirmă că:

- a) nu este soț (soție), rudă sau afin până la gradul al treilea inclusiv cu membrii consiliului de administrație sau ale unui alt organ de conducere al unuia dintre ofertanți;
- b) în ultimii trei ani nu a activat sau colaborat cu unul dintre ofertanți, nu a făcut parte din consiliul de administrație, sau din orice alt organ de conducere, de administrație al acestora;
- c) nu deține cote-părți sau acțiuni în capitalul social al ofertanților.

15. În cazul în care unul din membrii comisiei de achiziție, constată că se află în una sau mai multe dintre situațiile specificate în Declarația de confidențialitate și imparțialitate, acesta informează beneficiarul și nu participă sau este înlocuit cu o altă persoană pe toată perioada de desfășurare a procesului de achiziție în care participă operatorul economic respectiv. În caz contrar, se consideră că procedura de achiziție se desfășoară cu încălcarea prevederilor prezentului Regulament.

16. Fiecare membru al Comisiei de achiziții semnează procesul-verbal de deschidere/ de evaluare a ofertelor și poate face mențiuni cu privire la alegerile sale efectuate în funcție de criteriile stabilite și meritele fiecărei oferte în parte, împreună cu observațiile sale la orice punct care poate necesita clarificarea.

17. În cazul în care este necesară prezentarea de explicații suplimentare, consemnate în procesul-verbal de evaluare, pentru clarificarea unor aspecte referitoare la achiziții, Comisia de achiziții va solicita de la operatorul economic prezentarea în scris a explicațiilor respective.

18. Ședințele Comisiei de achiziții se consideră valide dacă sunt prezenți mai mult de 50% din numărul membrilor Comisiei de achiziții. În cazul Comisiei de achiziții constituită doar din 3 membri, ședințele acesteia se consideră valide dacă sunt prezenți toți membrii Comisiei de achiziții. Comisia de achiziții aprobă Hotărârile sale prin votul majorității membrilor prezenți la ședință.

19. Sistemele de gestiune informatică utilizate de Beneficiari la desfășurarea procedurilor de achiziție, vor asigura îndeplinirea în mod cumulativ a cel puțin următoarelor condiții:

- a) momentul exact al primirii ofertelor sau cererilor de participare, precum și, dacă este cazul, a unor planuri/proiecte, poate fi determinat cu precizie;
- b) înainte de data-limită de transmitere a datelor, nicio persoană nu are acces la datele transmise;
- c) în cazul în care interdicția de acces prevăzută la lit.b) a fost încălcată, accesul neautorizat este clar detectabil;
- d) numai persoane autorizate în acest sens au dreptul de a stabili sau modifica data de vizualizare a datelor recepționate;
- e) accesul la datele recepționate este posibil, numai după data de vizualizare stabilită conform prevederilor lit.d);
- f) după data de vizualizare a datelor recepționate, accesul la datele respective rămîne posibil numai pentru persoanele autorizate să vizualizeze aceste date.

20. Comunicările, schimburile de informații și stocarea acestora se realizează astfel încât să se asigure păstrarea integrității datelor și confidențialitatea ofertelor și a cererilor de participare, precum și analizarea de către Beneficiar a conținutului ofertelor și al cererilor de participare numai după expirarea termenului prevăzut pentru prezentarea lor.

Instrumentele utilizate pentru comunicare pe cale electronică, precum și caracteristicile tehnice ale acestora trebuie să fie disponibile publicului în permanență și să fie compatibile cu tehnologiile de informare și de comunicare general utilizate.

În procesul de comunicare, Beneficiarul nu va discrimina nici un operator economic în ceea ce ține de informațiile comunicate, iar documentația de atribuire, caietele de sarcini sau documentația descriptivă vor fi puse la dispoziția tuturor operatorilor economici care au înaintat, în acest sens, o cerere de participare, în același volum și cu conținut identic.

Secțiunea 2

Operatorul economic

21. Fiecare operator economic cu statut de întreprinzător, rezident sau nerezident, persoană fizică sau juridică, are dreptul egal de a participa la procesul de achiziții desfășurate în sectorul electroenergetic, sectorul termoelectric, sectorul gazelor naturale și în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Operatorii economici nerezidenți beneficiază de aceleași drepturi și trebuie să respecte obligații similare celor stabilite față de operatorii economici rezidenți.

22. Condițiile de participare și calificare, cerințele privind capacitățile tehnice, financiare, comerciale și umane, precum și criteriile de verificare a calificărilor la fiecare procedură de achiziții inițiată de beneficiar vor fi unice pentru toți operatorii economici, fără discriminare.

23. Operatorii economici se pot asocia în scopul prezentării ofertelor. În acest caz, aceștia vor fi considerați ca un singur ofertant, iar în ofertele de participare la procedurile de achiziții se indică operatorul economic principal cu care se va încheia contractul de achiziții, în caz de câștig al procedurii de achiziții, precum și toată informația necesară privind asociația acestuia.

24. În cazul prezentării ofertelor de două sau mai multe întreprinderi dependente, acestea vor fi considerate ca un singur ofertant.

25. Operatorul economic admis la procedura de achiziții este în drept să ceară și să primească de la beneficiar orice informație referitoare la organizarea procedurilor de achiziții și la documentația de atribuire și este în drept să participe la ședințele Comisiei de achiziții de deschidere a ofertelor.

26. Pentru constatarea calificării în cadrul procedurii de achiziții, operatorul economic va prezenta după caz documentele și informația stabilită de beneficiar în documentația atribuire, inclusiv:

- a) copiile licențelor și autorizațiilor necesare pentru desfășurarea activității;
- b) copiile documentelor ce confirmă experiența în domeniu, dotarea tehnică, asigurarea cu personal calificat;
- c) copiile actelor și certificatelor eliberate de autoritățile competente, care certifică componența fondatorilor, capacitatea financiară, confirmarea ne aflării operatorului economic în proces de lichidare, de insolvență, și a faptului că patrimoniul său nu este sechestrat și că activitatea sa nu este suspendată;
- d) copiile certificatelor de conformitate emise de instituțiile sau de serviciile oficiale care atestă conformitatea produselor identificate, prin trimiterea la standarde sau specificații corespunzătoare;
- j) copiile documentației tehnice și a pașapoartelor tehnice pentru bunurile incluse în oferte.

27. Operatorii economici se includ în lista de interdicție la apariția unuia din următoarele temeuri:

a) există o hotărâre definitivă a instanței de judecată prin care au fost reziliate contractele de achiziții ca rezultat al neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare de către operatorul economic a clauzelor contractuale;

b) există dovezi, prezentate de către beneficiar (decizia Comisiei, cu anexarea documentelor confirmative) sau de către organul de control, care demonstrează faptul că operatorul economic nu își îndeplinește obligațiile contractuale, livrează bunuri, prestează servicii sau execută lucrări din proprie inițiativă, altele decât cele prevăzute în contract, ori calitatea bunurilor, serviciilor și lucrărilor este mai joasă față de cea prevăzută în contract și în documentele privind desfășurarea procedurii de achiziție, ceea ce a cauzat un prejudiciu sau a afectat activitatea beneficiarului;

c) există dovezi, confirmate de organele de specialitate, care demonstrează că operatorul economic a prezentat documente false în cadrul procedurilor de achiziție;

d) există o hotărâre definitivă a instanței de judecată, prin care s-a constatat comiterea de către operatorul economic a unor fraude economice sau un caz de corupție din partea operatorului economic, în scopul săvârșirii anumitor acțiuni, adoptării unor decizii sau aplicării unor proceduri de achiziții în favoarea lui;

e) există dovezi prezentate de Beneficiar sau de organul de control, care demonstrează faptul că operatorii economici având aceeași fondatori au participat în cadrul procedurilor de achiziții creând o concurență neloială și prezentând prețuri majorate comparativ cu cele existente pe piață.

Capitolul III **ETAPELE PROCEDURILOR DE ACHIZIȚIE**

28. Procesul de achiziție al beneficiarului este compus din următoarele etape obligatorii:

- a) planificarea anuală a achizițiilor;
- b) inițierea procedurii de achiziții;
- c) depunerea și calificarea ofertelor;
- d) evaluarea ofertelor;
- e) atribuirea contractului de achiziții.

Secțiunea 1

Planificarea achizițiilor

29. Planificarea achizițiilor de bunuri, lucrări și de servicii este destinată asigurării activității continue a titularilor de licențe din sectorul electroenergetic, sectorul termoelectric, sectorul gazelor naturale și a operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare. Planul de achiziții cuprinde următoarele categorii de achiziții:

a) achiziții de bunuri, lucrări și servicii destinate dezvoltării, construcției, reconstrucției, renovării, modernizării, creșterii capacității productive, reparației capitale a mijloacelor fixe, precum și elaborarea, procurarea și implementarea diferitor sisteme, programe și a altor imobilizări necorporale nemateriale pe termen lung, care sunt necesare pentru realizarea planului de investiții al beneficiarului, aprobat de Agenție, de autoritatea administrației publice locale, după caz, în scopuri tarifare;

b) achiziții de bunuri, lucrări și servicii destinate asigurării activității normale și continue a întreprinderii reieșind din planurile de reparație capitală, curentă, de deservire, de întreținere și de exploatare a mijloacelor fixe;

c) achiziții de bunuri, de lucrări și de servicii destinate asigurării necesităților comerciale, generale și administrative ale întreprinderii.

30. La elaborarea planului de achiziții, în dependență de bunul, lucrarea sau serviciul achiziționat, este necesar de ținut cont de următoarele:

- a) definirea tehnică a achizițiilor solicitate și destinația acestora. b) cantitatea achiziționată, în dependență de necesitate, spațiul de depozitare, termenii de livrare, buget;
- c) termenul de livrare, în funcție de data apariției necesității, ținându-se cont de termenul de fabricare sau de furnizare, de transportare, tipul achiziției;
- d) termenul de executare a lucrărilor;
- e) prețul estimativ;
- f) siguranța și mediul înconjurător, în condițiile în care caracteristicile bunurilor achiziționate, trebuie să corespundă acestor criterii.

31. Beneficiarul elaborează și aprobă un plan general de achiziții sau elaborează planuri de achiziții separat pe fiecare categorie de achiziție. Planul de achiziții se elaborează până la începutul anului de gestiune și în funcție de tipul de achiziție, include activități de planificare și de organizare, prin care se urmărește:

- a) identificarea necesităților pentru următorul an de gestiune și stabilirea priorităților beneficiarului;
- b) identificarea surselor pentru acoperirea necesităților de achiziții;
- c) studierea cataloagelor de achiziții și a altor surse pentru obținerea de informații privind

achizițiile;

d) întocmirea unui plan anual de achiziții cu indicarea termenilor executării.

32. Identificarea necesităților și stabilirea priorităților beneficiarului, în funcție de tipul de achiziție, se efectuează prin:

a) acumularea informației de la subdiviziunile beneficiarului referitor la tipul și cantitatea bunurilor, a lucrărilor sau a serviciilor necesare pentru desfășurarea activității continue a întreprinderii în anul calendaristic următor;

b) analiza stocurilor existente;

c) determinarea necesarului de achiziții pentru următorul an de gestiune sistematizat pe perioadele în care va apărea necesitatea achiziționării bunurilor, lucrărilor și serviciilor;

d) analiza tehnică și economică a fiecărei categorii de bunuri/servicii/lucrări necesare de achiziționat;

e) identificarea și evaluarea potențialelor riscuri ce pot apărea pe parcursul derulării procedurii de achiziție și a riscurilor generate de limita în timp și /sau de natură tehnică ce pot afecta procedura;

f) stabilirea priorităților.

33. Planul de achiziții poate fi actualizat pe parcursul anului în funcție de modificarea planurilor de producere, a planurilor de investiții, aprobate de Agenție, de autoritățile administrației publice locale, după caz, sau a unor circumstanțe excepționale. Excepțiile se limitează la cazurile de extremă urgență determinate de evenimente care nu pot fi prevăzute de beneficiar și care nu pot fi imputate acestuia.

Secțiunea 2

Estimarea valorii achiziției

34. Succesiunea activităților ce preced selectarea procedurii de achiziție este următoarea:

a) estimarea valorii contractelor de achiziții pentru necesitățile identificate;

b) atribuirea achizițiilor la una din categoriile de contracte de achiziții: de bunuri, de lucrări, de servicii.

35. La determinarea valorii unui contract de achiziții se ia în calcul valoarea totală spre plată, fără taxa pe valoarea adăugată, estimată de beneficiar.

36. Beneficiarul estimează valoarea contractului de achiziții de bunuri în baza prețurilor orientative stabilite în catalogul prețurilor.

37. Catalogul prețurilor este actualizat anual de către beneficiar în baza unui studiu privind ofertele existente pe piața internă și cea externă. Catalogul include prețurile oferite de producători și reprezentanții oficiali ai acestor pentru bunurile procurate de către beneficiar în ultimii 3 ani, precum și cele planificate de a fi procurate în anul curent.

38. Structura valorii totale spre plată include orice formă de remunerare, inclusiv prime, taxe, comisioane, profit obținut și/sau alte plăți în beneficiul operatorilor economici. Totodată, la stabilirea structurii valorii se ține cont de cheltuielile cauzate de eventualele prorogări ale contractului.

39. Valoarea estimată a contractului de achiziții de bunuri se determină reieșind din:

a) necesarul anual de bunuri planificat de a fi procurat;

b) prețul estimat pentru nivelul corespunzător al calității bunurilor.

40. În cazul în care, prin atribuirea contractului de achiziții de bunuri, beneficiarul își propune să dobândească produse care necesită și operațiuni/lucrări de instalare și punere în funcțiune, valoarea estimată a acestui contract trebuie să reflecte și valoarea estimată a operațiunilor/lucrărilor respective.

41. Pentru contractele de achiziții de bunuri care au ca obiect vânzarea în leasing, locațiunea sau cumpărarea în rate, valoarea care trebuie luată în considerare ca bază de calcul a valorii estimate este valoarea totală estimată pentru toată perioada contractului.

42. Pentru achiziții de servicii, valoarea estimată a contractului se determină, în funcție de caz, în modul următor:

a) pentru contractele care prevăd preț per unitate de serviciu – reieșind din volumul serviciului

prestat și prețul estimat per unitate;

b) pentru contractele de achiziții de servicii, care prevăd un cost lunar al serviciului – reieșind din durata contractului în luni și din costul lunar estimat al acestora.

43. Pentru contractele de achiziții de lucrări, valoarea estimată se determină reieșind din documentația de proiect și deviz, dacă acestea sunt disponibile la etapa planificării, reieșind din studiile de fezabilitate, sau prin comparare cu proiectele asemănătoare realizate anterior, reieșind din:

a) volumul lucrărilor, pentru un obiect în întregime, care nu poate fi dispersat din punct de vedere tehnic sau tehnologic;

b) indicii de resurse;

c) prețurile estimate ale resurselor, pentru nivelul corespunzător al calității lucrărilor.

44. În valoarea estimată a contractelor de lucrări se include, atât valoarea lucrărilor, cât și valoarea bunurilor procurate de operatorul economic necesare pentru îndeplinirea lucrărilor.

45. Ca bază de calcul al valorii estimate pentru contractele de achiziții de bunuri sau de servicii cu caracter regulat sau destinate să fie reînnoite în decursul unei anumite perioade, se consideră valoarea totală a tuturor contractelor succesive de achiziții a bunurilor sau serviciilor de același tip, atribuite în decursul ultimelor 12 luni sau al anului de gestiune, ajustate pentru a ține seama de modificările de cantitate sau de preț, care pot să apară în decursul celor 12 luni de după semnarea contractului inițial.

46. Dacă un bun, o lucrare sau un serviciu se preconizează de a fi achiziționat doar prin acordarea de contracte sub formă de loturi separate, la atribuirea contractelor de achiziții se calculează valoarea globală estimată a totalității loturilor planificate de a fi achiziționate. În cazul în care valoarea cumulată a loturilor este mai mare sau egală cu pragul prevăzut în punctul 2 din prezentul Regulament, la atribuirea fiecărui lot se aplică prevederile prezentului Regulament.

47. Divizarea achiziției prin încheierea mai multor contracte separate în scopul evitării pragurilor valorice de achiziții prevăzute în punctul 2 din prezentul Regulament este interzisă.

48. Valoarea estimată a contractului de achiziții trebuie să fie valabilă în momentul în care beneficiarul inițiază procedura de achiziție.

Capitolul IV PROCEDURILE DE ACHIZIȚII

49. La atribuirea contractului de achiziții, beneficiarul în funcție de tipul, destinația și complexitatea achiziției va aplica una dintre următoarele proceduri:

- a) licitație deschisă;
- b) licitație restrânsă;
- c) cerere a ofertelor de prețuri;
- d) dialog competitiv;
- e) proceduri negociate;
- f) sistem dinamic de achiziție;
- g) licitația electronică;
- h) acord-cadru.

50. Licitația deschisă este o procedură de bază de atribuire a contractelor de achiziții. Celelalte proceduri de achiziții se aplică doar în condițiile expres prevăzute în prezentul Regulament.

Secțiunea 1 Licitația deschisă

51. Licitație deschisă este o procedură publică în cadrul căreia orice operator economic interesat poate prezenta o ofertă.

52. Licitația deschisă se desfășoară de beneficiar într-o singură etapă, la care participă toți operatorii economici interesați, care îndeplinesc condițiile stabilite în documentația de

atribuire.

53. Orice operator economic interesat are dreptul de a solicita și de a obține documentația de atribuire

54. Pentru desfășurarea licitației deschise beneficiarul publică anticipat un anunț, în modul prevăzut la punctul 116 din prezentul Regulament, prin care invită operatorii economici să participe la licitație și informează privind criteriile și condițiile de participare la licitație, astfel încât aceștia să-și poată pregăti ofertele.

Secțiunea 2

Licitația restrânsă

55. Licitația restrânsă se aplică doar la achizițiile bunurilor, lucrărilor și serviciilor care poartă un caracter specific pentru desfășurarea activității de producere, transport, distribuție și furnizare a gazelor naturale, a energiei electrice, a energiei termice și de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă, de canalizare. Licitația restrânsă se desfășoară potrivit aceluiași reguli prevăzute pentru licitația deschisă, cu condiția aplicării unei proceduri de preselecție precedate de publicarea unui anunț de participare la preselecție

56. Procedura de licitație restrânsă se desfășoară în două etape:

a) etapa de preselecție a candidaților, prin aplicarea criteriilor de calificare și preselecție stabilite în prezentul Regulament.

b) etapa de evaluare a ofertelor depuse de candidații selectați, prin aplicarea criteriului de atribuire.

57. Orice operator economic are dreptul să își depună candidatura pentru prima etapă a procedurii de licitație restrânsă.

58. În cazul în care beneficiarul, pentru selectare, utilizează un sistem de calificare continuu, operatorii economici calificați participă direct la etapa a doua de prezentare a ofertelor.

59. Beneficiarul are obligația de a indica în anunțul de participare criteriile de selecție și regulile aplicabile, numărul minim al candidaților pe care intenționează să-i selecteze și, dacă este cazul, numărul maxim al acestora. Numărul minim al candidaților, indicat în anunțul de participare trebuie să fie suficient pentru a asigura o concurență reală.

60. Numărul de candidați selectați în prima etapă a licitației restrânse trebuie să fie cel puțin egal cu numărul minim indicat în anunțul de participare.

Secțiunea 3

Cerere a ofertelor de prețuri

61. Procedura de achiziție prin cerere a ofertelor de prețuri se aplică în cazurile contractelor de achiziții de bunuri, de lucrări, de servicii, ale căror valoare estimativă, fără TVA este mai mică de 1,0 mil. lei pentru achiziții de bunuri și servicii și mai mică de 1,5 mil. lei pentru achiziții de lucrări, în situațiile în care:

a) achiziția are un caracter multiplu și specific și se efectuează direct de la producătorii de bunuri rezidenți și nerezidenți sau de la reprezentanții autorizați ai producătorilor nerezidenți, cu condiția că aceste întreprinderi să nu fie afiliate una față de altă, sau afiliate beneficiarului;

b) achizițiile de lucrări de construcție, reconstrucție, renovare, reparație, modernizare pot fi efectuate doar de un număr limitat de operatori economici specializați, experimentați și omologați în domeniul respectiv.

62. Achizițiile prin cerere a ofertelor de prețuri se efectuează în una sau în două etape - etapa de preselecție (calificare) și etapa de evaluare a ofertelor.

63. Beneficiarul poate stabili, pe lângă preț, și alte cerințe, ce vor fi luate în considerare la evaluarea ofertelor de prețuri. În acest caz, în cererea ofertelor de prețuri se indică fiecare cerință de acest fel și valoarea relativă a acesteia.

64. Fiecare operator economic poate să depună o singură ofertă de preț, fără dreptul de a o schimba.

65. Este declarată câștigătoare oferta care satisface toate cerințele conform criteriului de atribuire prevăzut în anunțul/invitația de participare.

66. În cazul procedurii de cerere a ofertelor de prețuri, termenul de depunere a ofertelor va fi de cel puțin 7 zile pentru bunuri și de 12 zile pentru lucrări și servicii de la data publicării sau transmiterii anunțului de participare.

Secțiunea 4 **Dialog competitiv**

67. Procedură de dialogul competitiv este aplicabilă în cazul contractelor de achiziții deosebit de complexe în măsura în care atribuirea acestora nu este posibilă prin aplicarea procedurii de licitație deschisă sau restrânsă.

68. Un contract de achiziții este considerat deosebit de complex în cazul, în care beneficiarul din motive obiective, nu este în măsură să definească, mijloacele tehnice care pot răspunde necesităților și obiectivelor sale și/sau să stabilească natura juridică și/sau financiară a unui proiect.

69. Procedura de dialog competitiv se desfășoară în trei etape:

- a) etapa de preselecție a candidaților;
- b) etapa de dialog cu candidații admiși în urma preselecției, pentru identificarea soluției/soluțiilor care să răspundă necesităților beneficiarului și în baza căreia/căroro candidații vor elabora și vor depune oferta finală;
- c) etapa de evaluare a ofertelor finale depuse.

70. La prima etapă, dialogul competitiv se inițiază prin publicarea unui anunț de participare prin care se solicită operatorilor economici interesați depunerea de candidaturi. Orice operator economic are dreptul să își depună candidatura pentru a participa la procedura de dialog competitiv.

71. Beneficiarul are obligația de a indica în anunțul de participare criteriile de preselecție și regulile aplicabile.

72. La etapa a doua a procedurii de dialog competitiv, beneficiarul are obligația de a transmite, simultan, o invitație de participare tuturor candidaților admiși. Invitația va cuprinde în mod obligatoriu adresa la care va avea loc dialogul, precum și data, ora lansării acestuia, însoțită de un exemplar al caietului de sarcini sau al documentației de atribuire.

73. Beneficiarul derulează dialogul cu fiecare candidat admis în parte. În cadrul acestui dialog se discută opțiunile referitoare la aspectele tehnice, financiare, la modul de rezolvare a unor probleme legate de cadrul juridic, precum și orice alte elemente ale viitorului contract, astfel încât soluțiile identificate să răspundă necesităților obiective ale beneficiarului.

74. Pe durata dialogului, beneficiarul are obligația de a asigura aplicarea principiului tratamentului egal față de toți participanții. În acest sens, beneficiarul nu are dreptul de a furniza informații într-o manieră discriminatorie, care ar putea crea unuia/unora dintre participanți un avantaj în raport cu ceilalți.

75. Beneficiarul are obligația de a nu dezvălui, fără acordul participantului în cauză, soluția propusă și alte informații confidențiale prezentate de acesta.

76. Dialogul derulează pînă cînd beneficiarul identifică soluția/soluțiile corespunzătoare necesităților sale obiective.

77. După ce a declarat închisă etapa de dialog, beneficiarul are obligația de a invita participanții selectați să depună oferta finală, care se elaborează în baza soluției/soluțiilor identificate în cursul acestei etape și care trebuie să conțină toate elementele necesare prin care se prezintă modul de îndeplinire a viitorului contract.

78. Beneficiarul poate modifica prevederile stabilite inițial în documentația de atribuire, cu condiția că aceste modificări vor fi comunicate participanților selectați, concomitent cu invitația de prezentare a ofertelor finale.

79. Evaluarea ofertelor se realizează în baza criteriilor prevăzute în documentația de atribuire.

80. În cazul în care, în procesul evaluării ofertelor beneficiarul solicită ofertanților clarificări, informațiile suplimentare sau reconfirmări privind ofertele prezentate, aceste

informații nu trebuie să conducă la modificări ale caracteristicilor de bază ale ofertei sau ale soluțiilor care au stat la baza lansării invitației de depunere a ofertelor finale, modificări care ar determina distorsionarea concurenței sau crearea unui avantaj suplimentar în raport cu ceilalți ofertanți.

81. În cazul în care atribuirea contractului de achiziții se realizează prin aplicarea procedurii de dialog competitiv, criteriul de atribuire utilizat trebuie să fie numai oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere tehnico-economic.

Secțiunea 5

Proceduri negociate

82. Beneficiarul poate atribui contracte de achiziție prin procedură negociată cu sau fără publicarea unui anunț de participare.

83. Procedură negociată cu publicarea unui anunț de participare se organizează în două etape, cu sau fără aplicarea sistemului de preselecție (calificare) al beneficiarului.

84. La prima etapă, beneficiarul, prin anunț solicită participarea operatorilor economici, iar la a doua etapă beneficiarul negociază cu operatorii economici, care au depus ofertele, pentru a adapta ofertele la cerințele exprimate în anunțul de participare, în caietul de sarcini, documente descriptive, în scopul obținerii celei mai avantajoase oferte.

85. Procedura negociată cu publicarea unui anunț de participare se desfășoară:

a) în cazul prezentării unor oferte incorecte sau inacceptabile în cadrul unei proceduri de licitație deschisă sau restrânsă, de cerere a ofertelor de prețuri ori în cadrul unui dialog competitiv, dacă nu sunt modificate în mod substanțial condițiile inițiale de prezentare a ofertelor stabilite de beneficiar.

Beneficiarul este în drept să nu publice un anunț de participare dacă include în procedura negociată toți ofertanții sau numai ofertanții care îndeplinesc criteriile calitative de preselecție și care au prezentat în cadrul procedurii aplicate inițial, oferte conforme cu cerințele oficiale ale procedurii de atribuire. Aplicarea procedurii negociate în acest caz este posibilă numai după anularea procedurii inițiale de licitație deschisă, licitație restrânsă, cerere a ofertelor de prețuri sau dialog competitiv;

b) în cazuri excepționale, temeinic motivate, dacă este vorba de bunuri, de lucrări sau de servicii a căror natură sau ale căror riscuri nu permit stabilirea prealabilă și definitivă a prețurilor;

c) în domeniul serviciilor, inclusiv al celor ce țin de proprietatea intelectuală, cum ar fi proiectarea de lucrări, în măsura în care, datorită naturii serviciilor ce urmează a fi prestate, specificațiile contractului nu pot fi stabilite suficient de exact pentru a permite atribuirea contractului prin selectarea ofertei celei mai avantajoase, conform regulilor privind procedura deschisă sau procedura restrânsă;

d) în cazul contractelor de achiziții de lucrări efectuate sau de servicii prestate exclusiv în vederea cercetării-dezvoltării sau a experimentării și nu pentru a asigura un profit sau pentru a acoperi costurile de cercetare-dezvoltare.

86. Orice operator economic are dreptul de a solicita și de a obține un exemplar al documentației descriptive/de atribuire și să își depună candidatura pentru a participa la procedura de negociere cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare.

87. Beneficiarul are obligația de a transmite, simultan, o invitație de participare la etapa a doua a procedurii de negociere cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare tuturor candidaților preselecțați. Invitația va cuprinde un exemplar al caietului de sarcini sau al documentației descriptive și al oricărui document suplimentar. Beneficiarul derulează negocieri cu fiecare candidat preselecțat, în parte. În cadrul negocierilor se determină toate aspectele tehnice, financiare și juridice ale viitorului contract.

88. Beneficiarul are obligația de a nu dezvălui, fără acordul candidatului în cauză, propunerea de ofertă și alte informații confidențiale prezentate de acesta.

89. Negocierile se derulează pînă la identificarea și stabilirea ofertei câștigătoare, în cazul în care atribuirea este posibilă.

90. Procedura de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare are loc în cazurile în care:

a) nici o ofertă sau nici o ofertă adecvată ori nicio candidatură nu a fost depusă ca răspuns la o

procedură de licitație deschisă sau de licitație restrânsă atîta timp cît condițiile inițiale ale contractului nu sînt modificate în mod substanțial;

b) într-o măsură strict necesară, din motive de maximă urgență ca urmare a unor evenimente imprevizibile pentru beneficiar, nu se pot respecta termenele pentru procedura de licitație deschisă sau de negociere cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare. Situațiile invocate pentru a justifica maxima urgență nu trebuie să fie imputabile beneficiarului. În acest caz, contractual nu poate fi încheiat pe o perioadă mai mare decît cea necesară pentru a face față situației de urgență care a determinat aplicarea procedurii de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare;

c) din motive tehnice, de creație sau referitoare la protecția drepturilor exclusive, un singur operator economic dispune de bunurile, lucrările și serviciile necesare sau un singur operator economic are drepturi prioritare asupra lor și nu există o altă alternativă.

91. În cazul contractelor de achiziții *de bunuri*, beneficiarul efectuează achiziții prin negocierea fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare dacă:

a) aceste bunuri sînt produse numai în scopul cercetării-dezvoltării sau experimentării. Prezenta dispoziție nu se aplică producției cantitative menite să stabilească viabilitatea comercială a produsului sau să amortizeze costurile de cercetare-dezvoltare;

b) contractul de achiziții se referă la livrările suplimentare efectuate de furnizorul inițial, destinate fie pentru înlocuirea parțială a bunurilor sau a instalațiilor de uz curent, fie pentru extinderea bunurilor sau a instalațiilor existente, dacă schimbarea furnizorului ar obliga beneficiarul să achiziționeze un material tehnic cu caracteristici diferite, care duce la incompatibilitate sau la dificultăți tehnice disproporționate de utilizare și întreținere. De regulă, durata unor astfel de contracte, precum și cea a contractelor reînnoite, nu poate fi mai mare de 3 ani. Valoarea cumulată a contractelor atribuite pentru achiziționarea suplimentară de bunuri nu trebuie să fie mai mare de 15% din valoarea contractului inițial.

c) bunurile ce urmează a fi procurate sînt cotate și achiziționate la o bursă de materii prime;

d) contractul de achiziții se referă la procurarea de bunuri în condiții deosebit de avantajoase, fie de la un furnizor care își încetează definitiv activitățile comerciale, fie de la un administrator al procedurii de insolvență, fie în baza unei proceduri de plan sau a unei alte proceduri de aceeași natură, în temeiul legislației naționale.

92. În situațiile prevăzute la lit. a) în cazul în care acest lucru este posibil, beneficiarul are obligația de a invita la negocieri un număr de operatori economici care să asigure o concurență reală.

93. În cazul contractelor de achiziții *de lucrări și servicii*, beneficiarul efectuează achiziții prin negocierea fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare:

a) pentru lucrările sau serviciile suplimentare care nu sînt prevăzute în proiectul estimat inițial și nici în contractul inițial și care au devenit necesare pentru executarea lucrărilor sau prestarea serviciilor indicate în acestea, ca urmare a unei situații imprevizibile, cu condiția atribuirii contractului operatorului economic care efectuează lucrarea respectivă sau prestează serviciul respectiv:

– dacă lucrările sau serviciile suplimentare respective nu pot fi separate, din punct de vedere tehnic sau economic, de obiectul contractului inițial fără a constitui un inconvenient major pentru autoritățile contractante; sau

– dacă lucrările sau serviciile suplimentare respective, chiar dacă pot fi separate de obiectul contractului inițial, sînt strict necesare pentru finalizarea acestuia. Valoarea cumulată a contractelor atribuite pentru lucrări sau servicii suplimentare nu trebuie să fie mai mare de 20% din valoarea contractului inițial.

b) pentru lucrări sau servicii noi, constînd în repetarea lucrărilor sau serviciilor similare încredințate de către beneficiar operatorului economic cîștigător al contractului inițial, cu condiția ca lucrările sau serviciile respective să fie conforme cu un proiect de bază și să fi făcut obiectul unui contract inițial atribuit prin procedura de licitație deschisă, restrînsă sau de cerere a ofertelor de prețuri.

Secțiunea 6

Sistemul dinamic de achiziție

94. Pentru realizarea unui sistem dinamic de achiziție beneficiarul trebuie să respecte cerințele referitoare la licitația deschisă la toate etapele acesteia, până la atribuirea contractelor în cadrul sistemului respectiv.

95. În sistemul dinamic de achiziție sunt invitați și admiși toți ofertanții care îndeplinesc criteriile de selecție și au prezentat o ofertă orientativă conformă caietului de sarcini și eventualelor documente suplimentare. Ofertele orientative pot fi îmbunătățite de operatorii economici în orice moment, cu condiția ca acestea și în continuare să fie conforme cu caietul de sarcini.

96. În vederea realizării sistemului dinamic de achiziție și pentru atribuirea contractelor în cadrul acestui sistem, beneficiarii folosesc în exclusivitate mijloace electronice.

97. În sistemul dinamic de achiziție fiecare contract specific de achiziții face obiectul unei convocări la licitație. Înainte de emiterea convocării la licitație, beneficiarul:

a) publică un anunț de participare, în care precizează că atribuirea contractului are loc în cadrul unui sistem dinamic de achiziție și invită toți operatorii economici interesați să prezinte o ofertă orientativă, într-un termen care nu poate fi mai scurt de 10 zile lucrătoare de la data publicării anunțului;

b) precizează în caietul de sarcini natura achizițiilor care fac obiectul sistemului în cauză, precum și toate informațiile necesare privind sistemul de achiziție, privind echipamentul electronic utilizat, privind aranjamentele și privind specificațiile tehnice de conectare;

c) oferă, prin mijloace electronice, de la publicarea anunțului și până la expirarea termenului de aplicare a sistemului, accesul liber, direct și total la caietul de sarcini și la toate documentele suplimentare.

98. Beneficiarul, în termen de maxim 10 zile lucrătoare de la data depunerii ofertei, verifică dacă ofertantul îndeplinește criteriile de calificare, evaluează oferta orientativă și informează ofertantul, cât mai repede posibil, în legătură cu admiterea sa în sistemul dinamic de achiziție sau în legătură cu respingerea ofertei sale orientative. Beneficiarul nu poate începe licitația înainte de încheierea evaluării tuturor ofertelor orientative primite în termenul stabilit.

99. Beneficiarul invită toți ofertanții care au prezentat oferta orientativă și au fost admiși în sistem să depună o ofertă fermă pentru fiecare contract specific care urmează a fi atribuit în cadrul sistemului. În acest scop, el stabilește un termen pentru depunerea ofertelor ferme, iar contractul se atribuie ofertantului care a depus cea mai avantajoasă ofertă fermă, pe baza criteriilor enunțate în anunțul specific de atribuire a contractului de achiziții.

100. Sistemul dinamic de achiziție nu poate fi utilizat pentru a împiedica, restricționa sau denatura concurența.

Secțiunea 7

Licitația electronică

101. Beneficiarul poate decide că atribuirea unui contract să fie precedată de o licitație electronică, în cazul în care se pot stabili cu precizie specificațiile contractului, iar beneficiarul dispune de mijloace electronice necesare pentru desfășurarea acestor achiziții. În aceleași condiții, o licitație electronică poate fi utilizată la deschiderea licitației de contracte ce urmează a fi atribuite în cadrul unui sistem dinamic de achiziție. Beneficiarul care desfășoară o licitație electronică menționează acest lucru în anunțul de participare și în documentația de atribuire.

102. Licitația electronică reprezintă un proces repetitiv care implică un dispozitiv electronic pentru prezentarea noilor prețuri, revăzute în sens descrescător, și a noilor valori privind anumite elemente ale ofertelor, care apar după o evaluare inițială completă a ofertelor, permițând clasificarea lor prin metode de evaluare automată. În consecință, anumite contracte de servicii și anumite contracte de lucrări care au ca obiect prestarea de servicii ce țin de proprietatea intelectuală, cum ar fi lucrări de proiectare, nu pot face obiectul licitațiilor electronice.

103. Licitația electronică se refera:

- a) fie exclusiv la prețuri, în cazul în care contractul se atribuie pe criteriul prețului celui mai mic;
- b) fie la prețuri și/sau la valorile elementelor ofertelor indicate în caietul de sarcini, în cazul în care contractul se atribuie ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere tehnico-economic.

104. Înainte de a trece la licitația electronică, beneficiarul face o evaluare inițială completă a ofertelor, în conformitate cu criteriile de atribuire stabilite de către beneficiar în documentația de atribuire și cu ponderea fixată pentru ele.

105. Toți operatorii economici care au prezentat oferte admisibile sunt invitați simultan, prin mijloace electronice, să prezinte prețuri și valori noi.

106. Invitația se transmite pe cale electronică, simultan, tuturor ofertanților și conține toate informațiile relevante privind conectarea individuală la dispozitivul electronic utilizat. De asemenea, invitația trebuie să conțină informații cu privire la data și ora de începere a licitației și referitor la termenul-limită de la primirea ultimei oferte până la finalizarea licitației electronice. Licitația electronică poate fi începută nu mai devreme de 2 zile lucrătoare după data transmiterii invitației.

107. Licitația electronică se desfășoară în mai multe runde succesive. În cursul fiecărei runde a licitației electronice, beneficiarul are obligația să comunice simultan tuturor ofertanților cel puțin informațiile necesare acestora pentru a-și determina, în orice moment, poziția pe care o ocupă în clasament.

108. Licitația electronică se finalizează prin una din următoarele situații sau printr-o combinație a acestora:

- a) în termenul indicat în prealabil și comunicat ofertanților în invitația de participare;
- b) după un număr de runde de licitații al căror calendar de desfășurare a fost precis stabilit în prealabil și comunicat ofertanților în invitația de participare;
- c) când nu se mai primesc prețuri și/sau valori noi ce îndeplinesc cerințele cu privire la diferențele minime impuse.

Secțiunea 8 **Acordul-cadru**

109. Atât în cazul licitației deschise, precum și în cazul licitației restrânse și procedurilor negociate, beneficiarul poate recurge la utilizarea acordului-cadru de achiziții. În temeiul acordului-cadru se pot încheia contracte cu unul sau cu mai mulți operatori, în funcție de necesitatea beneficiarului și de capacitatea operatorilor economici. Astfel, se poate încheia un contract unic sau contracte succesive cu un singur operator economic sau mai multe contracte cu mai mulți operatori economici, în cazul în care fiecare în parte nu poate acoperi necesitatea identificată a beneficiarului.

110. Pentru utilizarea acordului-cadru beneficiarul, după desfășurarea licitației deschise, restrânse sau procedurilor negociate, elaborează un clasament al celor mai buni operatori economici. Cu operatorul/operatorii economici, clasati în primele locuri ale clasamentului, se încheie, pe o perioadă determinată un acord-cadru privind posibilitatea colaborării ulterioare. Încheierea acestui document nu implică obligația beneficiarului de a achiziționa lucrările, serviciile sau bunurile ce au făcut obiectul acordului-cadru, ci conferă beneficiarului posibilitatea de a încheia în viitor un contract, fără a mai organiza altă procedură de achiziție. În acest caz beneficiarul are obligația de a respecta următoarea procedură:

- a) pentru fiecare contract ce urmează a fi atribuit, beneficiarul consultă în scris toți operatorii economici semnătari ai acordului-cadru respectiv;
- b) beneficiarul fixează un termen limită suficient pentru prezentarea de către operatorii economici semnătari ai contractului-cadru a ofertelor, în acest sens având obligația de a ține cont de aspecte precum complexitatea obiectului și timpul necesar pentru transmiterea ofertelor;
- c) ofertele se prezintă în scris, în plic sigilat, iar conținutul lor rămâne confidențial până la deschiderea acestora de către Comisia de achiziții la data limită stabilită pentru procedura de achiziții;

d) beneficiarul atribuie contractul de achiziție ofertantului care a prezentat cea mai avantajoasă ofertă, pe baza criteriului de atribuire precizat în documentația de achiziție în baza căreia a fost încheiat acordul-cadru.

111. În cazul în care se atribuie un contract de achiziție pe baza prevederilor dintr-un acord-cadru semnat cu un singur operator economic, beneficiarul nu are dreptul de a impune sau de a accepta modificări ale elementelor și ale condițiilor stabilite inițial prin acordul-cadru respectiv, care ar afecta calitatea sau ar duce la majorarea costului achiziției.

112. Beneficiarul are dreptul de a face noi solicitări de oferte prin intermediul unei proceduri simplificate de licitație, însă numai față de operatorii selectați, care pot veni cu noi oferte și care, implicit, pot modifica clasamentul întocmit la momentul încheierii acordului-cadru.

113. Beneficiarul, în cazul atribuirii unui contract de achiziții în baza contractului-cadru, nu are dreptul de a utiliza în mod abuziv sau impropriu acordurile-cadru, astfel încât să împiedice, să restrângă sau să distorsioneze concurența.

Capitolul V

INIȚIEREA, DESFĂȘURAREA PROCEDURILOR DE ACHIZIȚII ȘI RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA REGULAMENTULUI

Secțiunea 1

Inițierea procedurilor de achiziții

114. Beneficiarul, inițiază procedura de achiziție dacă respectă în mod cumulativ următoarele condiții:

- a) obiectul achiziției este inclus în planul anual de achiziții, cu excepția cazului în care necesitatea efectuării achiziției este cauzată de apariția unor circumstanțe excepționale;
- b) sunt asigurate mijloacele financiare necesare pentru îndeplinirea contractului de achiziție;
- c) este elaborată documentația de atribuire;
- d) este creată Comisia de achiziții conform ordinului conducătorului sau atribuțiile acesteia sunt delegate unei entități centrale de achiziții.

115. Inițierea procedurilor de achiziții are loc odată cu publicarea anunțurilor de achiziții sau de preselecție.

116. Beneficiarul este obligat, la începutul anului calendaristic pentru care se planifică efectuarea achizițiilor, să publice pe pagina sa electronică un anunț privind achizițiile planificate de a fi efectuate în următoarele 12 luni. Formularul anunțului se elaborează de beneficiar, utilizând informația de bază stipulată în *Anexa nr. 2* la prezentul Regulament, care prin acest anunț trebuie să fie plasat pe pagina web.

117. În cazul contractelor de achiziții de bunuri și servicii ale căror valoare estimativă, fără TVA, este mai mare de 1,0 mil. lei și a contractelor pentru achiziții de lucrări ale căror valoare estimativă, fără TVA, este mai mare de 1,5 mil. lei, pentru atragerea în procesul de achiziții a mai multor operatori economici, inclusiv nerezidenți, în afară de publicarea anunțurilor pe pagina sa electronică beneficiarul publică anunțurile în Buletinul Achizițiilor Publice sau în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

118. Pentru fiecare contract de achiziție planificat de a fi atribuit prin intermediul licitației deschise, al licitației restrânse, al dialogului competitiv sau al procedurii negociate cu publicarea prealabilă a anunțului, beneficiarul, cu cel puțin 10 zile lucrătoare înainte de data limită planificată pentru primirea ofertelor, este obligat să publice pe pagina sa electronică un anunț privind inițierea procedurii de atribuire a contractului de achiziție prin care se indică informația detaliată privind procedura de achiziție a fiecărui contract de achiziție. Informația, care, în mod obligatoriu, trebuie să fie indicată în acest anunț este stipulată în *Anexa nr. 3* la prezentul Regulament.

119. Pentru asigurarea unei transparențe maxime și pentru atragerea în procesul de achiziții a mai multor operatori economici, beneficiarul transmite după caz invitații de participare producătorilor de bunuri, prestatorilor de servicii, executorilor de lucrări.

120. Procedura de achiziții prin cererea ofertelor de prețuri se inițiază odată cu expedierea de către beneficiar a invitațiilor de prezentare a ofertelor la un număr mare de operatori economici. În caz de urgență, argumentată de beneficiar, termenul de prezentare a ofertelor, la procedura cererii ofertelor de prețuri, poate fi redus la cel puțin 3 zile calendaristice – pentru bunuri și la cel puțin 5 zile calendaristice – pentru servicii și lucrări.

121. În cazul în care se optează pentru aplicarea sistemului de preselecție (calificare) la achiziții, în anunțurile orientative anuale, în anunțurile privind contractele de achiziții și în invitațiile de participare, beneficiarul este obligat să indice suplimentar și regulile care se aplică în procesul de achiziții, cu indicarea actelor legislative și normative în care se regăsesc, inclusiv a prezentului Regulament.

122. Beneficiarul poate stipula în anunț că operatorii economici pot să expună spre examinare tipul de marfă sau mostrele de produse oferite. Din aceste considerente, beneficiarul are obligația de a asigura securitatea mărfurilor prezentate pentru examinare la licitație.

Secțiunea 2 **Caietul de sarcini**

123. Caietul de sarcini este documentul principal al documentației de atribuire al beneficiarului, pus la dispoziția tuturor operatorilor economici participanți la procesul de achiziții, în baza căruia se elaborează și se prezintă propunerea tehnică și care determină propunerea financiară.

124. Caietul de sarcini se elaborează reieșind din volumele de lucrări necesare, din cerințele tehnice, tehnologice și/sau reieșind din alte cerințe față de bunurile, lucrările și serviciile solicitate. În caietul de sarcini se formulează clar și concis specificațiile tehnice ale bunurilor/lucrărilor/serviciilor ce urmează a fi achiziționate de beneficiar, modalitatea de achitare, garanțiile, penalitățile, alte cerințe care corespund prezentului Regulament.

125. În specificațiile tehnice, în funcție de tipul achiziției și după necesitate, se stabilesc cerințe cu privire la:

- a) nivelul calității, inclusiv descrierea sistemului calității aplicat și procedurile aferente sistemului calității;
- b) nivelul tehnic, inclusiv procedurile tehnice de execuție a principalelor categorii de lucrări referitor la realizarea obiectivului și planul de control al calității și cu privire la verificări și încercări;
- c) nivelul de performanță;
- d) siguranța în exploatare;
- e) dimensiuni;
- f) terminologie și simboluri;
- g) teste și metode de testare;
- h) mod de ambalare, etichetare, marcare, (în caz de necesitate);
- i) certificate de origine și de conformitate.

126. Pentru contractele de lucrări, în dependență de tipul achiziției și, după necesitate, în specificațiile tehnice se stabilesc cerințe privind:

- 1) proiectare și calcul;
- 2) verificări;
- 3) inspecții;
- 4) tehnici, procedee și metode de construcție;
- 5) condiții de recepție a lucrărilor;
- 6) alte condiții cu caracter tehnic în legătură cu:
 - a) materiile prime și materiale utilizate;
 - b) tehnica și utilajul utilizat;
 - c) subcontractanți;
 - d) calificarea personalului;
 - e) descrierea lucrărilor în ansamblu.

127. Specificațiile tehnice trebuie să fie indicate în caietul de sarcini numai prin referire la standardele și normele naționale și internaționale, la autorizări sau la omologări. De asemenea, trebuie să fie indicate actele legislative și normative care reglementează protecția muncii, securitatea industrială și incendiară, protecția mediului, care urmează a fi respectate pe parcursul executării contractului.

128. Prin formularea cerințelor în caietul de sarcini, beneficiarul obligă operatorul economic să indice în ofertă partea din contract pe care intenționează să o subcontracteze întreprinderilor afiliate sau unor terți, precum și să descrie subcontractanții propuși.

129. Se interzice definirea specificațiilor tehnice în caietul de sarcini, prin indicarea:

- a) originii sau a producătorului de bunuri;
- b) unui procedeu special;
- c) mărcii de fabrică sau de comerț;
- d) brevetului de invenție;
- e) licenței de fabricație;
- f) oricărui altor cerințe care ar favoriza unul sau mai mulți operatori economici.

130. Prin derogare de la prevederile punctului 129 lit. a)-e) din prezentul Regulament, se permite indicarea în caietul de sarcini a mărcii sau a producătorului de bunuri numai în cazul necesității respectării cerințelor documentației de exploatare a utilajului, cerințelor de compatibilitate cu utilajele existente și documentației de proiectare.

131. Pentru licitația electronică, caietul de sarcini va conține, fără a se limita, următoarele informații:

- a) informații privind elementele ale căror valori vor face obiectul licitației electronice, cu condiția că astfel de elemente să fie cuantificabile și să poată fi exprimate în cifre sau procente;
- b) informații referitor la eventualele limite ale valorilor care pot fi prezentate astfel cum rezultă ele din specificațiile privind obiectul contractului;
- c) informațiile care vor fi puse la dispoziția operatorilor economici în cursul licitației electronice, cu specificarea momentului la care vor fi puse la dispoziția lor;
- d) informații relevante privind derularea licitației electronice;
- e) informații privind condițiile în care operatorii economici vor putea licita, în special, referitor la diferențele minime care vor fi impuse pentru a licita;
- f) informații relevante privind dispozitivul electronic utilizat, precum și referitor la modalitățile și cerințele tehnice de conectare.

132. Operatorul economic, care a obținut un exemplar al caietului de sarcini, are dreptul de a adresa, în orice formă de comunicare, întrebări referitor la elementele incluse în acesta. Întrebările se adresează cel puțin cu 5 zile lucrătoare până la data limită de depunere a ofertelor. Beneficiarul este obligat să transmită răspuns la întrebările formulate cel puțin cu 2 zile lucrătoare înainte de data-limită pentru depunerea ofertelor.

Secțiunea 3

Procedura de preselecție și sistemul de calificare

133. În cazul utilizării procedurilor de achiziții în două sau trei etape, beneficiarul este obligat să organizeze și să administreze o procedură de preselecție a operatorilor economici. Procedura de preselecție trebuie să fie administrată, în mod obligatoriu, pe baza unor criterii și norme de calificare obiective, concrete, transparente și unice pentru toți participanții la unul și aceleași proces de achiziții. La formularea cerințelor de preselecție beneficiarul nu trebuie să limiteze în mod artificial competiția, iar criteriile de calificare trebuie să aibă o legătură evidentă cu obiectul contractului ce urmează a fi atribuit.

134. În cazul efectuării procedurii de preselecție, beneficiarul va oferi câte un set de documente de preselecție fiecărui operator economic care le va solicita potrivit invitației la participare la preselecție și va achita costul acestor documente. Plata va include doar cheltuielile de tipărire a documentelor și de livrare a acestora către operatorul economic.

135. Documentele de preselecție vor conține:

- a) instrucțiuni privind pregătirea și depunerea cererilor pentru preselecție;
- b) criteriile de preselecție;

- c) expunerea succintă a principalelor clauze ale contractului de achiziție, care urmează a fi încheiat în urma procedurilor de achiziție;
- d) specificarea documentelor pe care operatorul economic trebuie să le prezinte pentru confirmarea datelor lui de calificare;
- e) informații despre modul, locul și termenul de prezentare a cererilor pentru preselecție, cu indicarea datei, a orei-limită și a locului de prezentare;
- f) orice alte cerințe privind pregătirea și prezentarea cererilor pentru preselecție și referitoare la procedura de desfășurare a acesteia, pe care beneficiarul le stabilește în conformitate cu prezentul Regulament, alte acte legislative și normative și reieșind din documentația standard;
- g) informații cu privire la taxa de participare.

136. Beneficiarul nu poate să impună condiții administrative, tehnice sau financiare față de anumiți operatori economici dacă acestea nu au fost impuse față de ceilalți operatori. În cazul în care se solicită prezentarea de certificate întocmite de organisme independente care atestă conformitatea operatorului economic cu anumite standarde de asigurare a calității, beneficiarul este obligat să facă trimitere la sistemele de asigurare a calității, bazate pe standardele naționale și internaționale.

137. Beneficiarul este obligat, în termen de cel mult 2 zile lucrătoare, să răspundă la orice demers al operatorului economic referitor la documentele de preselecție, primit cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte de data expirării termenului de prezentare a documentelor pentru preselecție. Răspunsul la orice demers, care prezintă interes și pentru alți operatori economici, se expediază tuturor operatorilor economici cărora beneficiarul le-a remis documentele de preselecție, fără a indica sursa demersului.

138. La evaluarea datelor de calificare ale fiecărui operator economic, care a depus cerere pentru preselecție, se aplică doar criteriile de preselecție stabilite.

139. După evaluarea rezultatelor preselecției, beneficiarul comunică, în termen de 5 zile lucrătoare, fiecărui operator economic, care a depus cererea pentru preselecție, rezultatele acesteia. Operatorii economici preselecțai vor participa în continuare la procedura de achiziție.

140. La cererea operatorilor economici care nu au fost preselecțai, beneficiarul va comunica temeiurile unei atare decizii.

141. Beneficiarul poate institui și administra un sistem de calificare continuu pentru anumite proceduri ulterioare de achiziții a bunurilor lucrărilor și serviciilor care poartă un caracter specific pentru desfășurarea activității de producere, transport, distribuție și furnizare a gazelor naturale, a energiei electrice, a energiei termice și de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă, de canalizare.

142. În acest caz, sistemul de calificare trebuie să asigure operatorilor economici solicitanți posibilitatea de a fi calificați în orice timp. Termenul maxim pentru aprobarea deciziei de către beneficiar privind calificarea operatorului economic este de 3 luni de la data primirii cererii de calificare.

143. În cazul utilizării sistemului de calificare, beneficiarul publică un anunț prin care informează operatorii economici despre acest sistem și despre normele aplicabile, iar operatorii economici din cadrul unei proceduri restrânse sau negociate sunt selectați din rândul celor calificați în conformitate cu un astfel de sistem.

144. Dacă pentru luarea deciziei de calificare este necesar un termen mai mare de 3 luni de la depunerea cererii, beneficiarul trebuie să informeze, în scris, solicitantul despre motivele care justifică o astfel de prelungire și despre data la care cererea urmează a fi examinată. În acest caz, însă, termenul maxim total necesar pentru calificare nu poate depăși de 6 luni.

145. Operatorii economici care doresc să participe la procedura de achiziții cu aplicarea sistemului de calificare depun la beneficiar o cerere de participare la acest sistem, iar beneficiarul eliberează sau expediază acestora setul de documente de calificare. Formularul cererii de participare se elaborează de beneficiar utilizând ca bază cerințele stipulate în *Anexa nr. 4* la prezentul Regulament și se publică pe pagina sa electronică.

146. Criteriile de calificare impuse de beneficiar pot include și criteriile de excludere a operatorilor economici din sistem, cu condiția că acestea vor fi aduse la cunoștința operatorilor economici odată cu solicitarea calificării.

147. Beneficiarul poate descalifica operatorul economic numai pe motive bazate pe nerespectarea criteriilor de calificare stabilite fără discriminare față de toți operatorii economici. Orice intenție de descalificare se comunică operatorului economic în scris cu cel puțin 10 zile lucrătoare înainte de data la care urmează să înceteze calificarea, cu indicarea motivului care justifică decizia de descalificare.

148. Setul de documente, eliberat de beneficiar pentru calificare trebuie să conțină în mod obligatoriu:

- a) expunerea succintă a contractelor de achiziții atribuite în baza sistemului de calificare dinamic;
- b) cerințele față de operatorii economici;
- c) specificarea documentelor pe care operatorul economic trebuie să le prezinte pentru confirmarea datelor lui de calificare;
- d) informații cu privire la procedura și criteriile de calificare.

149. Comisia de achiziții evaluează documentele de calificare primite de la operatorii economici, stabilește lista operatorilor economici calificați și informează operatorii economici participanți despre rezultatele calificării. Beneficiarul informează operatorii economici care au fost respinși cu privire la această decizie, cu indicarea motivelor care au stat la baza refuzului.

150. Beneficiarul este obligat să răspundă, în termen de cel mult 2 zile lucrătoare, la orice demers al operatorului economic referitor la documentele de calificare.

151. Pentru selectarea participanților în cadrul procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții, care fac obiectul convocării la licitație cu utilizarea sistemului de calificare în mod continuu, beneficiarul:

- a) califică operatorii economici în conformitate cu criteriile de calificare prestabilite;
- b) aplică operatorilor economici calificați acțiunile caracteristice procedurilor de achiziții, prevăzute în prezentul Regulament.

Secțiunea 4

Depunerea ofertelor

152. Depunerea ofertei se efectuează de către operatorul economic până la data-limită, printr-o scrisoare ce confirmă înaintarea acesteia, care reprezintă, concomitent, manifestarea voinței operatorului economic de a semna contractul de achiziție. La stabilirea termenului-limită, beneficiarul va lua în considerare complexitatea achizițiilor preconizate, aria de subcontractare anticipată și timpul obișnuit pentru transmiterea ofertelor prin poștă din țară și din străinătate.

153. Până la expirarea termenului de depunere a ofertelor, Beneficiarul poate prelungi, la decizia sa, acest termen.

Avizul privind prelungirea termenului de depunere a ofertelor va fi în mod obligatoriu plasat pe pagina electronică și expediat imediat fiecărui operator economic care a depus o cerere de participare sau căruia beneficiarul i-a oferit documentația de atribuire.

154. Ofertele se întocmesc și se depun/expediază de către operatorii economici în baza documentației de atribuire și conform criteriilor pe baza cărora beneficiarul atribuie contractele de achiziții.

155. Înainte de expirarea termenului de depunere a ofertelor operatorul economic are dreptul să retragă oferta și garanția pentru ofertă.

156. Ofertele depuse/primite se înregistrează de către beneficiar în Registrul ofertelor de achiziții la momentul depunerii/primirii. Înregistrarea se efectuează în mod cronologic, conform ordinii de primire. Formularul Registrului ofertelor de achiziții se elaborează de beneficiar cu utilizarea obligatoriu a informației indicate în *Anexa nr. 5* la prezentul Regulament.

157. În cazul atribuirii contractelor de achiziții pe baza criteriului celui mai mic preț,

operatorii economici depun o singură ofertă. Formularul ofertei se elaborează de beneficiar utilizând ca bază informația indicată în *Anexa nr. 6* la prezentul Regulament și se publică pe pagina sa electronică. În cazul atribuirii contractelor de achiziții pe baza ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere tehnico-economic, operatorii economici întocmesc și prezintă propunerea tehnică și propunerea financiară.

Beneficiarul poate permite ofertanților să depună și alte oferte, numite oferte alternative, dar numai în cazul în care criteriul de evaluare a ofertelor este oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere tehnico-economic.

Anunțul de participare trebuie să precizeze în mod explicit dacă este permisă depunerea de oferte alternative sau dacă acest lucru este interzis. În cazul în care această precizare lipsește, beneficiarul nu are dreptul de a lua în considerare ofertele alternative.

158. În propunerea tehnică operatorul economic descrie în detalii informația solicitată de beneficiar în documentația de atribuire și, în special, în caietul de sarcini. În cazul achiziției de lucrări în propunerea tehnică se va indica informația cu privire la:

- a) procedurile tehnice de execuție ale principalelor categorii de lucrări, privind realizarea controlului calității, referitor la verificările și testările necesare;
- b) lista laboratoarelor autorizate în domeniul lucrărilor planificate spre execuție, de serviciile cărora va beneficia operatorul economic pentru executarea contractului de achiziție;
- c) graficul de execuție a lucrării;
- d) lista personalului și gradul de calificare al acestuia;
- e) informația privind subcontractanții, inclusiv întreprinderile afiliate, experiența, calificarea și dotarea acestora cu tehnică și personalul necesar;
- f) listele privind dotările tehnice, utilajul și echipamentul tehnic, care va fi utilizat la îndeplinirea lucrărilor;
- g) tehnologiile utilizate de executare a lucrărilor reieșind din necesitatea respectării cerințelor calitative și cantitative ale proiectelor tehnice, a cerințelor din caietul de sarcini, din standardele, din normele tehnice și din actele care reglementează executarea lucrărilor.

159. În propunerea tehnică sunt descrise materialele planificate de a fi utilizate, corespunderea acestora cerințelor proiectelor tehnice, calității, standardelor, normelor tehnice, dacă lucrările sunt efectuate cu materialele operatorului economic.

160. În propunerea financiară se indică informația cu privire la valoarea achiziției, la creditele planificate de a fi luate, referitor la condițiile de achitare de către operatorul economic, precum și alte condiții financiare și comerciale legate de obiectul contractului de achiziție.

161. În propunerea financiară, operatorul economic va evidenția după caz informații cu privire la:

- a) valoarea contractului de achiziții de bunuri, de lucrări, de servicii (fără și cu TVA). La contractele de achiziții de lucrări, în cazul în care o parte din acestea se efectuează de către subcontractanți, se evidențiază separat și valoarea lucrărilor planificate de a fi efectuate de către aceștia;
- b) cantitatea, prețul pe unitate și valoarea fiecărei poziții a contractului de achiziții de bunuri și de servicii;
- c) valoarea pe fiecare obiect al lucrării ce urmează să fie executată;
- d) volumul, norma resurselor, prețul pe unitate și valoarea fiecărei poziții din deviz aferentă categoriilor de lucrări;
- e) valoarea cheltuielilor de resurse materiale, inclusiv, separat pentru materialele operatorului economic și ale beneficiarului;
- f) valoarea cheltuielilor cu personalul;
- g) valoarea cheltuielilor privind utilajele de construcții;
- i) valoarea utilajelor și a echipamentelor tehnologice;
- j) valoarea cheltuielilor directe;
- k) asigurarea socială;
- l) asigurarea medicală;

- m) cheltuielile de transport, % aplicat, valoarea și calculul ce confirmă nivelul aplicat;
- n) cheltuielile de regie, % aplicat, valoarea și calculul ce confirmă nivelul aplicat;
- o) beneficiul de deviz;
- p) cheltuielile de depozitare, % aplicat, valoarea și calculul ce confirmă nivelul aplicat;
- q) alte cheltuieli specifice indicate în documentația de atribuire .

162. În cazul contractelor de achiziții ale imobilizărilor corporale și necorporale din categoria sistemelor automatizate sau a programelor de prelucrare a informației, atât în documentația de atribuire a beneficiarului, precum și în ofertele operatorilor economici trebuie să fie incluse, în mod obligatoriu, nu numai prevederile privind furnizarea acestor bunuri, dar și cele legate de deservirea tehnică ulterioară a acestora.

163. Operatorii economici vor depune ofertele în monedă națională. Beneficiarul poate accepta depunerea ofertelor în valută străină în conformitate cu prevederile legislației. La evaluare, ofertele depuse în valută străină se recalculează în monedă națională reieșind din cursul oficial de schimb al monedei naționale stabilit de Banca Națională a Moldovei la ziua deschiderii ofertelor.

164. La scrisoarea de înaintare a ofertei, operatorul economic anexează documentele stabilite de beneficiar în documentația de atribuire, după caz:

- a) extrasul din registrul de stat al persoanelor juridice și al întreprinzătorilor individuali, care reflectă situația la ziua depunerii ofertelor, depus pe propria răspundere;
- b) formularul completat privind informația generală despre operatorul economic. Formularul se elaborează de beneficiar, luând ca bază informația din *Anexa nr. 7* la prezentul Regulament și se publică pe pagina sa electronică;
- c) formularul completat în legătură cu experiența similară în ultimii 3 ani de activitate. Formularul se elaborează de beneficiar, luând ca bază informația indicată în *Anexa nr. 8* la prezentul Regulament și se publică pe pagina sa electronică;
- d) declarația privind eligibilitatea. Formularul declarației se elaborează de beneficiar, luând ca bază informația indicată în *Anexa nr. 9* la prezentul Regulament și se publică pe pagina sa electronică;
- e) certificatul privind lipsa sau existența restanțelor față de buget, eliberat cu cel mult 30 de zile înainte de data înaintării ofertei.

165. Oferta trebuie să fie prezentată respectând următoarele reguli:

- a) să corespundă cerințelor prevăzute în documentația de atribuire;
- b) să fie întocmită clar, fără corectări, cu indicarea numărului și a datei de ieșire, cu semnătura persoanei responsabile;
- c) să fie tipărită sau scrisă cu cerneală neirradiabilă. În cazul existenței unor modificări, este necesară și semnătura persoanei autorizate pe fiecare pagină pe care s-au făcut modificări;
- d) să fie prezentată în termenul limită stabilit în anunțul de achiziții;
- e) plicul trebuie să fie netransparent, sigilat și marcat cu adresa operatorului economic și a beneficiarului;
- f) să aibă caracter indiscutabil și obligatoriu, din punct de vedere al conținutului, pe toată perioada de valabilitate stabilită de către beneficiar și să fie semnată, pe propria răspundere, de către operatorul economic sau de către o persoană legal împuternicită.

166. Operatorii economici, pe propria răspundere, pot să prezinte oferte și prin mijloace electronice sau fax. În acest caz beneficiarul, la data primirii ofertei, înregistrează oferta în Registrul ofertelor de achiziții

167. Ofertele operatorilor economici, incluși în lista de interdicție a beneficiarului și/sau în lista de interdicție a operatorilor economici, elaborată de Agenția Achiziții Publice, nu se admit pentru participare la procedura de achiziție.

168. Pentru a fi protejat de riscul unui eventual comportament necorespunzător al operatorului economic pe întreaga perioadă a procesului de achiziție până la încheierea contractului de achiziție, beneficiarul poate solicita operatorilor economici să depună o garanție pentru ofertă.

169. În cazul în care beneficiarul stabilește depunerea unei garanții pentru ofertă, aceasta

trebuie să corespundă legislației și să fie exprimată în sumă fixă, egală pentru toți operatorii economici. Quantumul garanției pentru ofertă nu trebuie să depășească 3 % din valoarea estimată a ofertei de achiziție, iar perioada de valabilitate a garanției pentru ofertă va fi pe toată perioada până la încheierea contractului de achiziție.

170. Operatorul economic pierde garanția pentru ofertă, virată în contul beneficiarului în următoarele situații:

- a) operatorul economic își retrace oferta după termenul limită de depunere a ofertelor;
- b) oferta operatorului economic a fost stabilită câștigătoare, iar acesta nu a depus asigurarea executării contractului sau operatorul economic a refuzat încheierea contractului de achiziții;
- c) operatorul economic prezintă informații false, eronate sau nu prezintă informațiile suplimentare solicitate de către beneficiar.

171. Garanția pentru oferta stabilită câștigătoare, se restituie de către beneficiar operatorului economic în cel mult 5 zile lucrătoare de la data semnării contractului de achiziție, iar garanțiile ofertelor necâștigătoare – în cel mult 5 zile lucrătoare de la data semnării procesului-verbal de evaluare a ofertelor. Beneficiarul va restitui garanția pentru oferta în cel mult 2 zile lucrătoare după producerea unuia din următoarele elemente:

- a) încheierea unui contract de achiziții și depunerea garanției de executare a contractului, dacă o astfel de garanție este prevăzută în documentația de atribuire;
- b) suspendarea procedurii de achiziție fără încheierea unui contract de achiziții;
- c) retragerea ofertei înainte de expirarea termenului de depunere a ofertelor.

Secțiunea 5

Deschiderea și calificarea ofertelor depuse

172. În conformitate cu condițiile prevăzute în documentația de atribuire și în anunțul de achiziții, Comisia de achiziții a beneficiarului organizează, la data și în locul stabilite în anunț, o ședință de deschidere a ofertelor primite de la operatorii economici.

173. La ședință de deschidere a ofertelor, înainte de deschiderea ofertelor, Comisia de achiziții informează operatorii economici prezenți despre ofertele respinse. În acest context pentru fiecare caz în parte se aduce la cunoștință motivul pentru care oferta a fost respinsă.

174. Nici o ofertă nu poate fi respinsă înainte de deschidere, cu excepția ofertelor depuse de operatorii economici introduși în lista de interdicție, întocmită de beneficiar în baza rezultatelor achizițiilor efectuate anterior și/sau în lista de interdicție a operatorilor economici, elaborată de Agenția Achiziții Publice precum și a ofertelor depuse după expirarea termenului limită de depunere a ofertelor.

175. La ședința de deschidere este suficient să fie anunțat doar prețul.

176. La calificarea ofertelor Comisia de achiziții verifică:

- a) respectarea de către operatorii economici a formalităților depunerii ofertelor (termenul de depunere, cerințele de întocmire, semnăturile și integritatea plicului sigilat);
- b) existența garanției pentru ofertă, în cazurile prevăzute în documentația de atribuire;
- c) existența documentelor care trebuie să însoțească oferta conform documentației de licitație.

177. Se resping ofertele care sunt depuse fără garanția pentru ofertă, în cazurile în care aceasta trebuie depusă conform documentației de atribuire.

178. Operatorul economic care îndeplinește în totalitate cerințele documentației de atribuire și criteriile de calificare este considerat candidat calificat pentru evaluarea ofertelor.

179. Comisia de achiziții întocmește procesul-verbal al ședinței de deschidere a ofertelor, conform *Anexei nr. 10* a prezentului Regulament și numește ofertele operatorilor economici. Numărul participanților la procedura de achiziție trebuie să fie de cel puțin trei operatori economici (fără a lua în considerație operatorii economici ofertele cărora au fost respinse la deschiderea ofertelor).

180. În cazul prezentării a mai puțin de trei oferte (cu excepția celor respinse) sau dacă ofertele lipsesc, procedura de achiziție se declară ca fiind nedesfășurată, iar beneficiarul anunță despre desfășurarea procedurii repetate. Între prima procedură de achiziție și

procedura repetată nu poate fi stabilit un termen mai mic de 10 zile lucrătoare.

181. În cazul prezentării a mai puțin de trei oferte, cu excepția celor respinse, ele nu se deschid, și se păstrează în dosarul de achiziție. Beneficiarul anunță participanții la achiziție despre anularea procedurii, și desfășurarea unei procedurii repetate.

182. La anunțarea concursului repetat operatorii economici care au participat la prima procedură de achiziție, oferta cărora nu a fost deschisă, sînt în drept să depună o nouă ofertă în termenul de depunere a ofertelor sau să-și mențină oferta depusă anterior.

183. În cazul în care și după publicarea anunțului de achiziții, în mod repetat, au fost depuse mai puțin de trei oferte, beneficiarul are dreptul să examineze oferta/ofertele depuse.

184. În cazul utilizării sistemului de gestiune informatică, deschiderea ofertelor se va realiza în cadrul sistemului respectiv cu respectarea obligatorie a condițiilor stabilite în prezenta Secțiune.

Secțiunea 6

Evaluarea ofertelor și numirea câștigătorului

185. La evaluarea ofertelor de achiziție, trebuie să se asigure minimalizarea riscurilor pentru beneficiar, transparența și egalitatea de tratament a operatorilor economici.

186. Evaluarea ofertelor are loc după criteriile calitative, după criteriul celui mai mic preț, al ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere tehnico- economic. Comisia de achiziții analizează, evaluează, compară ofertele primite și stabilește oferta câștigătoare. În acest scop Comisia de achiziții:

a) examinează documentele care demonstrează eligibilitatea și înregistrarea fiecărui operator economic;

b) examinează documentele care confirmă capacitatea tehnică și capacitatea economico-financiară a operatorilor economici;

c) verifică conformitatea fiecărei oferte tehnice și financiare cu cerințele prevăzute în caietul de sarcini, acordându-se întâietate examinării ofertei tehnice;

d) stabilește clarificările necesare pentru evaluarea fiecărei oferte, precum și perioada acordată pentru transmiterea clarificărilor;

e) efectuează clasamentul operatorilor economici în ordine descrescătoare și determină oferta câștigătoare în baza punctajului maxim acordat.

187. În acest scop beneficiarul se va baza pe următoarele criterii calitative:

1) Criteriul situației personale. În acest caz, operatorul economic poate fi exclus de la participare la procesul de achiziție în cazul în care:

a) este în situație de insolvabilitate, de lichidare, de suspendare sau de încetare a activității, de administrare judiciară sau în orice altă situație analogică;

b) furnizează informații false în materialele prezentate.

2) Criteriul capacității personale de exercitare a activității. În acest caz, operatorul economic trebuie să demonstreze posesia documentelor/licențelor/autorizațiilor corespunzătoare, care îi oferă dreptul de a practica activitățile vizate în contractul de achiziții.

3) Criteriul capacității tehnice și profesionale. În această situație, evaluarea operatorului economic se efectuează reieșind din:

a) fișa de informații generale;

b) dotarea tehnică necesară pentru executarea condițiilor contractuale;

c) existența angajaților calificați pentru îndeplinirea lucrărilor;

d) experiența operatorului economic în realizarea contractelor de achiziții similare.

188. Beneficiarul are dreptul de a solicita operatorilor economici prezentarea următoarelor documente și informații suplimentare care nu au fost incluse în documentația de atribuire:

a) confirmarea profesionalismului persoanelor responsabile de îndeplinirea contractului de achiziții, precum și al altor specialiști implicați în executarea prevederilor contractuale;

b) documente ce confirmă dotarea tehnică a operatorului economic, prin indicarea utilajelor, a materialelor și a echipamentelor tehnice de care dispune acesta pentru executarea contractului;

c) certificate care atestă conformitatea produselor;

d) raportul financiar vizat și înregistrat în modul stabilit de lege.

189. Comisia de achiziții descalifică operatorul economic la orice etapă a procedurii de evaluare în cazul în care acesta nu oferă informația suplimentară solicitată sau dacă datele de calificare prezentate sunt eronate.

190. În cazul evaluării pe baza ofertei cu cel mai mic preț, beneficiarul trebuie să ia în considerație, în mod obligatoriu, și criteriile legate de modalitatea de plată solicitată de operatorul economic, de locul furnizării (la beneficiar, producător, operator economic) Oferta câștigătoare trebuie să fie aceea care va da posibilitate în realitate ca beneficiarul se efectueze achiziția la cel mai mic preț, luând în considerație și toate costurile adiționale ale beneficiarului legate de achiziție (creditarea operatorilor economici în cazul plăților în avans, costurile vamale în cazul importurilor, costurile de transportare).

191. În cazul evaluării pe baza ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere tehnico-economic, beneficiarul, în afară de preț și condițiile de achitare, trebuie să ia în considerație diverse criterii privind achiziția, cum ar fi termenul de livrare (executare), costul de utilizare, serviciile post-vânzare și asistență tehnică, angajamentul referitor la piesele de schimb, siguranța executării contractului de achiziție. Toate performanțele tehnice și economico-financiare trebuie să fie stabilite, în mod obligatoriu, de beneficiar în documentația de atribuire.

192. În cazul depistării unei oferte cu preț anormal de mic, Comisia de achiziții este obligată să asigure operatorului economic posibilitatea de a justifica prețul anormal de mic prin solicitarea precizărilor necesare în scris cu privire la această ofertă și verifică explicațiile prezentate. Termenul pentru prezentarea justificării prețului anormal de mic se stabilește de Comisia de achiziții și nu poate fi mai mic de 3 zile lucrătoare. Se consideră ofertă cu preț anormal de mic oferta de vânzare a bunurilor, de executare a lucrărilor sau de prestare a serviciilor la un preț semnificativ mai scăzut în comparație cu ofertele altor ofertanți și prețul estimat de beneficiar, în situațiile în care:

a) beneficiarul a descoperit erori care au cauzat prezentarea unui preț anormal de mic al ofertei;

b) ofertantul nu poate să demonstreze accesul său la o tehnologie specială, la condiții de piață mai avantajoase, care i-ar permite să ofere un asemenea preț mic al ofertei, sau obținerea ajutorului de stat acordat legal;

193. Beneficiarul este obligat să indice, în mod obligatoriu, în documentația de atribuire pusă la dispoziția operatorilor economici algoritmul de calcul, punctajul și ponderea relativă pe care o acordă fiecărui criteriu ales pentru evaluarea ofertei. Totodată, prezentul Regulament stabilește că ponderea minimă a prețului, luând în considerație și modalitatea de achitare, nu poate fi mai mică de 80 la sută din totalul punctajului de evaluare a ofertei.

194. În scopul obținerii unor prețuri cât mai avantajoase, în procesul achizițiilor efectuate, beneficiarul este în drept să negocieze cu operatorii economici care au prezentat cele mai bune oferte financiare, reducerea prețului final față de cel prezentat în ofertele inițiale. În acest caz negocierile se efectuează în baza noilor oferte financiare prezentate de acești operatori economici, cu respectarea procedurilor privind prezentarea ofertelor prevăzute de prezentul Regulament.

195. În cazul achiziției prin licitație electronică, se precizează formula matematică pentru determinarea reclasificării automate în funcție de noile prețuri și noile valori prezentate. Formula respectivă include punctarea tuturor criteriilor stabilite pentru determinarea ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere tehnico-economic, astfel cum este indicat în caietul de sarcini.

196. În cursul fiecărei etape a unei licitații electronice, beneficiarul comunică instantaneu tuturor operatorilor economici informații care să le permită acestora să cunoască locul lor în clasament.

197. Beneficiarul poate comunica alte informații privind alte prețuri sau valori prezentate, cu condiția ca acest lucru să fie specificat în caietul de sarcini sau referitor la numărul participanților la acea etapă a licitației. Cu toate acestea, în nici un caz nu se permite să dezvăluie identitățile operatorilor economici în timpul derulării etapelor licitației

electronice.

198. Când două sau mai multe oferte au obținut același punctaj, beneficiarul selectează operatorul economic al cărui ofertă are cel mai mic preț.

199. În cazul în care prețurile ofertate și celelalte condiții sunt egale, beneficiarul are dreptul:

- a) să solicite operatorilor economici să prezinte în plic închis, o altă ofertă financiară;
- b) să negocieze cu operatorii economici, prin dialog, întru reducerea prețului.

200. La etapa finalizării procesului de evaluare a ofertelor, succesiunea activităților Comisei este următoarea:

- a) întocmește și semnează procesul-verbal privind evaluarea ofertelor, conform formularului din *Anexa nr. 11* la prezentul Regulament;
- b) transmite unităților responsabile ale beneficiarului rezultatele procesului de evaluare a ofertelor și numirea câștigătorului procedurii de achiziții pentru încheierea contractului de achiziții;

Secțiunea 7

Atribuirea contractului de achiziții

201. Operatorul economic a cărui oferta a fost desemnată câștigătoare în procesul de achiziție este obligat să încheie contractul de achiziție cu beneficiarul:

- a) în cazul procedurii de achiziție prin licitație deschisă – în termen de cel mult 20 zile calendaristice de la data la care i-a fost remis contractul spre semnare;
- b) în cazul utilizării altor proceduri de achiziție în conformitate cu termenii și condițiile de încheiere a contractului stabilite de beneficiar în documentația de atribuire.

202. Până la încheierea contractului de achiziție operatorul economic câștigător este obligat să depună beneficiarului asigurarea executării contractului sub formă de garanție contractuală, conform condițiilor stipulate în documentația de atribuire. Această garanție reprezintă asigurarea îndeplinirii cantitative, calitative și în termenii stabiliți a prevederilor contractuale. Quantumul garanției contractuale, care nu poate depăși 15 la sută din valoarea contractului.

203. Beneficiarul restituie garanția contractuală în termen de 15 zile calendaristice de la data semnării documentelor confirmative de executare a contractului, dacă până la acea dată nu a fost depusă nici o reclamație. În cazul în care, din cauza beneficiarului, are loc sistarea definitivă a executării contractului de achiziții, beneficiarul restituie garanția contractuală operatorului economic, în termen de 15 zile calendaristice din momentul în care a intervenit sistarea executării contractului.

204. Se interzice în procesul încheierii contractului impunerea de către beneficiar în sarcina operatorului economic de condiții sau cerințe noi care nu au fost prevăzute în documentația de atribuire și care au ca efect majorarea prețului.

205. În cazul în care, operatorul economic câștigător nu va încheia contractul de achiziție în termenul stabilit de beneficiar sau operatorul economic refuză să prezinte garanția contractuală, beneficiarul are dreptul:

- a) să încheie contractul de achiziție cu operatorul economic clasat pe locul doi al clasamentului;
- b) să anuleze procedura de atribuire a contractului de achiziție;
- c) să includă ofertantul în lista de interdicție.

206. Contractul se consideră încheiat la data semnării acestuia de către părți și nu poate fi transmis de către operatorul economic câștigător, altui operator economic pentru executare dar poate fi executat parțial de subcontractanți, dacă acest fapt a fost indicat în oferta formulată și evaluată de beneficiar.

207. Se interzice modificarea clauzelor contractului cu scopul:

- a) majorării prețului pe unitate al obiectelor achizițiilor;
- b) majorării valorii contractului;
- c) diminuării calității bunurilor, serviciilor sau lucrărilor;
- d) înrăutățirii condițiilor de plată în raport cu cele specificate în oferta câștigătoare;

208. Condițiile de executare a contractului nu pot cuprinde clauze care, direct sau indirect,

sunt discriminatorii sau care ar determina operatorul economic să refuze încheierea contractului.

209. În cazul contractului de achiziție, încheiat pe un termen mai mare de un an, valoarea acestuia poate fi ajustată doar conform prevederilor stipulate în documentația de atribuire.

210. În termen de 10 zile calendaristice după semnarea contractului de achiziție, beneficiarul este obligat să publice pe pagina sa electronică informația privind încheierea contractului de achiziție, cu specificarea denumirii operatorului economic cu care s-a încheiat contractul.

211. Beneficiarul este obligat să întocmească dosarul achiziției și pe întreaga perioadă de implementare a contractului de achiziție să-l suplimenteze în conformitate cu informația stabilită în *Anexa nr. 12* la prezentul Regulament. Dosarul achiziției se păstrează de către beneficiar pe un termen de minim 5 ani de la data executării contractului de achiziții.

Secțiunea 8

Forme de comunicare

212. Toate comunicările și schimburile de informații dintre beneficiar și operatorii economici efectuate în procedura de achiziții se realizează în formă scrisă și urmează a fi înregistrate în momentul transmiterii și primirii și se includ în dosarul achiziției.

213. Comunicările, schimburile de informații și stocarea acestora se efectuează astfel încât să asigure posibilitatea de analizare de către beneficiar a conținutului ofertelor numai după expirarea termenului prevăzut pentru deschiderea acestora.

Secțiunea 9

Soluționarea litigiilor și răspunderea pentru încălcarea Regulamentului

214. Litigiile apărute între beneficiar și operatorii economici care au participat la procedurile de achiziții, organizate în conformitate cu prezentul Regulament, se soluționează de părți pe cale amiabilă sau în instanța de judecată competentă.

215. Pentru nerespectarea prezentului regulament, Agenția este în drept să excludă din calculele tarifelor pentru producerea, transportul, distribuția și furnizarea reglementată a gazelor naturale, a energiei electrice și a energiei termice, pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă, de canalizare, cuantumul majorării achizițiilor realizate cu derogare de la prevederile acestuia și/sau va aplica sancțiunile prevăzute de Lege.

Anexa nr. 1
la Regulamentul privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licență din sectoarele electroenergetic, termoelectric, gazelor naturale și a operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 24/2017 din 26.01.2017

DECLARAȚIE DE CONFIDENȚIALITATE ȘI IMPARȚIALITATE

Subsemnatul (nume, prenume, act identitate) _____, membrul
Comisiei de achiziții al _____ (denumirea beneficiarului), numit prin ordinul
nr. _____ din _____, declar pe propria răspundere următoarele:

1. Prin termenul **informație** înțeleg orice document, proiect, plan de execuție, program, bază de date, ofertă, deviz puse la dispoziția mea direct sau indirect în legătură efectuarea procesului de achiziții în cadrul _____ (denumirea beneficiarului).

Voi trata orice informație la care am acces sau care mi-a fost dată/adusă la cunoștință drept confidențială și nu o voi transmite unei terțe părți.

Informația obținută o voi folosi doar în scopul evaluării ofertelor pentru atribuirea contractelor de achiziții și voi întreprinde toate măsurile rezonabil posibil pentru a împiedica accesul sau copierea informației aflate sub controlul meu și voi informa, imediat, conducerea întreprinderii dacă voi avea cunoștință despre orice caz de acces neautorizat la orice informație și despre modul în care a avut loc acest acces.

2. De asemenea, declar că:

Nu sunt soț (soție) sau rudă până la gradul al treilea inclusiv/ori afîn până la gradul al treilea inclusiv cu unul dintre conducătorii operatorilor economici participanți la procedurile de achiziții efectuate de Comisia de achiziții.

În ultimii trei ani nu am avut contracte de muncă sau de colaborare, nu am făcut parte din consiliul de administrație sau din orice alt organ de conducere sau de administrație a operatorilor economici participanți la procedurile de achiziții efectuate de Comisia de achiziții.

Nu dețin părți sociale sau acțiuni din capitalul social subscris la nici un operator economic participant la procedurile de achiziții efectuate de Comisia de achiziții.

Nu am nici un interes financiar în ce privește derularea procedurilor de achiziții ale beneficiarului, cu excepția remunerării muncii în calitate de angajat.

Nu am nici un interes financiar față de oricare dintre operatorii economici participanți la procedurile de achiziții efectuate de Comisia de achiziții.

Nu am nici o afinitate sau înclinație personală care ar putea să îmi afecteze deciziile în legătură cu procedurile de achiziție efectuate de Comisia de achiziții.

Nu am nici o obligație personală sau debite financiare ori de altă natură față de nici un operator economic concurent, care ar putea să îmi afecteze deciziile în legătură cu procesul de evaluare.

Mă oblig să anunț beneficiarul, în situația în care în procesul derulării procedurilor de achiziții efectuate de Comisia de achiziții va apărea una din situațiile indicate mai sus sau alt potențial conflict de interese care ar putea influența asupra procesului de achiziții efectuat de Comisia de achiziții.

Dau prezenta declarație de confidențialitate și imparțialitate pe propria răspundere, cunoscând prevederile legale cu privire la achiziții.

Numele și prenumele

Semnătura

Data

Anexa nr. 2
la Regulamentul privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licență din sectoarele electroenergetic, termoelectric, gazelor naturale și a operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 24/2017 din 26.01.2017

**INFORMAȚIA
NECESARĂ DE A FI INCLUSĂ ÎN ANUNȚUL ORIENTATIV DE ACHIZIȚII
PLANIFICATE DE A FI EFECTUATE DE BENEFICIAR ÎN URMĂTOARELE 12 LUNI**

1. Denumirea beneficiarului, adresa poștală, telegrafică, electronică, numerele de telefon, fax și informații cu privire la reprezentanții beneficiarului de la care se pot obține informații în legătură cu achizițiile.
2. Obiectul achizițiilor planificate, conform CPV;
3. Caracteristicile generale, cantitățile, volumele de lucru, serviciu;
4. Condițiile economice, garanțiile financiare și tehnice cerute operatorilor economici;
5. Termenii de livrare-executare;
6. Tipul procedurilor de achiziții planificate de a fi efectuate;

7. Orice altă informație relevantă;
8. Trimitere la adresa concretă pe pagina electronică, unde va fi plasată informația detaliată privind achizițiile.

Anexa nr. 3
la Regulamentul privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licență din sectoarele electroenergetic, termoelectric, gazelor naturale și a operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 24/2017 din 26.01.2017

INFORMAȚIA ANUNȚULUI PRIVIND ÎNȚIEREA PROCEDURII DE ACHIZIȚII

- 1) Denumirea beneficiarului, adresa poștală, telegrafică, electronică, numerele de telefon, fax și coordonatele reprezentanților beneficiarului de la care se pot obține informații.
- 2) Obiectul contractului de achiziție:
 - a) Pentru contract de achiziții de bunuri sau servicii:
 - denumirea, tipul contractului de achiziții, conform CPV și locul de furnizare (prestare);
 - descrierea obiectului achiziției (bunului, serviciului), cerințe față de calitate, cantitate, partide, volum (pentru fiecare categorie de bunuri, servicii);
 - indicarea serviciilor de bază și a celor auxiliare;
 - data limită pentru prezentarea ofertelor;
 - tipul procedurilor de calificare și de achiziții;
 - data, ora și locul deschiderii ofertelor depuse;
 - durata contractului (data începerii și a finalizării);
 - informații suplimentare (metoda de obținerea a documentației de achiziții, criteriile de preselectie, persoana de contact).
 - b) Pentru contract de achiziții de lucrări:
 - denumirea, tipul contractului de achiziții, conform CPV și locul executării lucrărilor;
 - descrierea generală a lucrării, a obiectului de construcție, de reconstrucție, de reparație, volumul de lucru ;
 - informații referitor la cerințele privind materialele, utilajele, mecanismele utilizate;
 - informații privind obținerea (expedierea) caietului de sarcini și a proiectului de construcție (reconstrucție);
 - cerințe specifice față de operatorii economici;
 - data - limită pentru prezentarea cererii de participare la licitație;
 - data limită pentru prezentarea documentelor de calificare;
 - data prevăzută pentru efectuarea calificării, tipul procedurii și criteriile de calificare;
 - data - limită pentru prezentarea ofertelor;
 - data, ora și locul deschiderii ofertelor depuse;
 - durata contractului (data începerii și finalizării lucrărilor);
 - informații suplimentare (metoda de obținere a documentației de achiziții, persoana de contact).
- 3). Informații juridice, economice, financiare și tehnice, după cum urmează:
 - condiții referitor la contract (principalele condiții tehnice, financiare și modalității de plată);
 - condiții de participare;
 - criterii de calificare, de evaluare a ofertelor;
 - altă informație relevantă.
- 4) informația despre admiterea sau interzicerea ofertelor alternative.

Anexa nr. 4
la Regulamentul privind procedurile
de achiziție a bunurilor, lucrărilor și
serviciilor utilizate în activitatea
titularilor de licență din sectoarele
electroenergetic, termoelectric,
gazelor naturale și a operatorilor care
furnizează serviciul public de
alimentare cu apă și de canalizare
aprobat prin Hotărârea ANRE nr.
24/2017 din 26.01.2017

(Denumirea operatorului economic)
adresa completă _____
tel, fax, e-mail _____

CERERE DE PARTICIPARE LA CALIFICARE

Către _____
(denumirea beneficiarului și adresa completă)

Prin prezenta, urmare a anunțului de achiziție publicat în

(sursa publicării)
privind organizarea procedurii de achiziție (calificare) pentru atribuirea contractului (contractelor)
de _____ achiziții:

(denumirea contractului de achiziție)
solicit participarea la etapa de calificare.

Am luat cunoștință de condițiile și criteriile care vor fi aplicate pentru calificare și la
prezenta cerere anexez documentele de calificare solicitate:

- 1.
- 2.

Data completării

Numele, prenumele și funcția persoanei autorizate să reprezinte operatorul economic:

(semnătura)

Anexa nr. 5
la Regulamentul privind procedurile
de achiziție a bunurilor, lucrărilor și
serviciilor utilizate în activitatea
titularilor de licență din sectoarele
electroenergetic, termoelectric,
gazelor naturale și a operatorilor care
furnizează serviciul public de
alimentare cu apă și de canalizare
aprobat prin Hotărârea ANRE
nr.24/2017 din 26.01.2017

Registrul
ofertelor de achiziții primite de către _____ în anul _____
(denumirea beneficiarului)

Nr.	Denumirea operatorului economic	Data înregistrării ofertei (ziua, luna, anul și ora)	Persoana care a înregistrat oferta (Numele, prenumele, funcția)	Obiectul achiziției (denumirea bunurilor/lucrărilor/serviciilor)	Modalitate prin care a fost primită oferta (poștă, prezentată la fața locului de operator, prin fax, poșta electronică,)	Rezultatul examinării de către Comisia de achiziții		
						Acceptat la evaluare	Refuzat	Motivul refuzului
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1								
2								
...								

La coloanele 7, 8, 9 se indică data și motivul

Anexa nr. 6
la Regulamentul privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licență din sectoarele electroenergetic, termoeenergetic, gazelor naturale și a operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 24/2017 din 26.01.2017

_____ (Denumirea operatorului economic)
adresa completă _____
tel, fax, e-mail _____

OFERTĂ

Către _____
denumirea beneficiarului și adresa completă
I. Examinând documentația de achiziție referitor la _____

(denumirea contractului de achiziție anunțate de beneficiar)
prezentăm oferta privind executarea contractului de achiziție susmenționat, și anume:

- I. Furnizarea (executarea, prestarea):
1. _____
(denumire bunurilor, lucrărilor, serviciilor, cantitatea, preț pe unitate, valoarea fără TVA)
 2. _____
 3. _____

4 _____

5 _____

II. Valoarea totală a ofertei privind executarea contractului de achiziții este : _____ lei, fără TVA

(suma în litere și în cifre)

la care se adaugă TVA în sumă de _____ lei,

(suma în litere și în cifre)

Data completării:

(Numele, prenumele și funcția persoanei autorizate să reprezinte operatorul economic):

(semnătura) și L.Ș.

Anexa nr. 7

la Regulamentul privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licență din sectoarele electroenergetic, termoeenergetic, gazelor naturale și a operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 24/2017 din 26.01.2017

INFORMAȚIE GENERALĂ

1. Denumirea operatorului economic: _____

2. Codul fiscal: _____

3. Adresa sediului central: _____

4. Telefon: _____

Fax: _____

E-mail: _____

5. Decizia de înregistrare _____
(numărul, data, înregistrării)

(instituția emitentă)

6. Domeniile principale de activitate: _____
(de indicat în conformitate cu prevederile din statutul operatorului)

7. Licențe în domeniu (certIFICATE, autorizații) _____
(numărul, data, instituția emitentă, genurile de activitate,

durata de valabilitate).

8. Întreprinderi, filiale, care intră în componență: _____
(denumirea, adresa)

9. Structuri, întreprinderi afiliate: _____
(denumirea, adresa)

10. Capitalul propriu la data de întocmire a ultimului bilanț _____

(de indicat valoarea și data)

11. Numărul personalului scriptic _____ persoane, din care muncitori _____ persoane.
12. Numărul personalului care va fi încadrat în realizarea contractului _____ persoane, din care muncitori _____ persoane, inclusiv:

_____ (de indicat profesiile și categoriile de calificare)

13. Valoarea de bilanț a mijloacelor fixe _____ mii lei

14. Dotare tehnică: _____ (de indicat principale mijloace care vor fi utilizate la executarea contractului)

15. Cifra de afaceri pe ultimii 3 ani (mii lei):

Anul _____ mii lei

Anul _____ mii lei

Anul _____ mii lei

16. Datoriile totale ale operatorului economic _____ mii lei,
inclusiv: față de buget _____ mii lei

Data completării:

_____ (Numele, prenumele și funcția persoanei autorizate să reprezinte operatorul economic)

(semnătura) și L.Ș.

Anexa nr. 8
la Regulamentul privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licență din sectoarele electroenergetic, termoelectric, gazelor naturale și a operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 24/2017 din 26.01.2017

_____ (denumirea operatorului economic)

EXPERIENȚĂ SIMILARĂ ÎN ULTIMII 3 ANI

1. Numărul de contracte similare, executate _____
2. Valoarea contractelor similare, executate (fără TVA):
1) Conform contractelor inițial semnate _____ mii lei;
2) Final la data executării contractelor _____ mii lei
3. Denumirea beneficiarilor și adresa acestora

_____ (de enumerat beneficiarii la care sau executat contractele

_____ similare și de indicat adresa acestora)

_____ 4. Calitatea în care a participat la executarea

contractelor _____
(se notează opțiunea corespunzătoare de mai jos și
valoare contractelor executate pentru fiecare opțiune)
- antreprenor sau antreprenor general;
- antreprenor asociat;
- subantreprenor.

5. Litigii apărute privind executarea contractelor, natura acestora și modul lor de soluționare:

6 Durata medie de executare a contractelor (zile,):

a) contractată -

b) efectiv realizată -

c) motivul de decalare a termenelor contractate (de
indicat,)

7. Principalele completări (suplimente) la contractele inițial semnate (de indicat)

8. Principalele remedieri și completări înscrise în procesele-verbale de recepție față de devizele
de cheltuieli anexate la contracte: _____

9. Alte aspecte relevante prin care operatorul economic își susține experiența similară:

Data completării: _____

Numele, prenumele și funcția persoanei autorizate să reprezinte operatorul economic

Semnătura, L.Ș.

Anexa nr. 9

la Regulamentul privind procedurile
de achiziție a bunurilor, lucrărilor și
serviciilor utilizate în activitatea
titularilor de licență din sectoarele
electroenergetic, termoenergetic,
gazelor naturale și a operatorilor care
furnizează serviciul public de
alimentare cu apă și de canalizare

aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 24/2017 din
26.01.2017

DECLARAȚIE PRIVIND ELIGIBILITATEA

1. Subsemnatul, _____
(numele, prenumele și funcția reprezentantului operatorului economic)

_____ Denumirea și adresa operatorului economic

declar pe propria răspundere că materialele și informațiile furnizate beneficiarului sunt corecte și
înțeleg că beneficiarul are dreptul de a solicita, în scopul verificării și al confirmării informației și a
documentelor care însoțesc oferta, orice informații suplimentare privind eligibilitatea noastră, precum
și experiența, competența și resursele de care dispunem.

3. Prezenta declarație este valabilă până la data de _____
(se indică data expirării perioadei de valabilitate a
ofertei)

Numele, prenumele și funcția reprezentantului operatorului economic: _____

Semnătura, LȘ

Data completării: _____

Anexa nr. 10
la Regulamentul privind procedurile
de achiziție a bunurilor, lucrărilor și
serviciilor utilizate în activitatea
titularilor de licență din sectoarele
electroenergetic, termoeenergetic,
gazelor naturale și a operatorilor care
furnizează serviciul public de
alimentare cu apă și de canalizare
aprobat prin Hotărârea ANRE nr.
24/2017 din 26.01.2017

Procesul - verbal nr. _____

al ședinței Comisiei de achiziții _____
(denumirea beneficiarului)

privind deschiderea ofertelor înregistrate la _____

(de indicat denumirea licitația privind

contractul de achiziție)

Desfășurată _____, începând cu
ora _____
(ziua, luna, anul)

Locul _____ desfășurării _____ ședinței
(adresa) _____

Tipul _____ procedurii _____ de
achiziții _____

Numărul de operatori economici care au prezentat oferte _____ total, și anume:

1. Operatorul economic (denumirea, adresa juridică) _____
2. Operatorul economic (denumirea, adresa juridică) _____
3. Operatorul economic (denumirea, adresa juridică) _____
4. Operatorul economic (denumirea, adresa juridică) _____

Specificația ofertelor primite	Operator ul economic	Operator ul economic	Operator ul economic	Operatorul economic
1. Data depunerii ofertei				
2. Conținutul ofertei tehnice:				
3. Conținutul ofertei financiare:				
Preț pe unitate				
Valoarea achiziției (fără TVA)				
4. Condițiile de plată solicitate:				

5. Termenul de valabilitate a ofertei				
6. Corespunderea documentelor prezentate în ofertă cerințelor procedurii de achiziții anunțate (de indicat informația care lipsește):				
7. Garanția pentru ofertă (în cazul în care aceasta este prevăzută în condițiile de achiziție)				
8. Termenul de valabilitate a garanției pentru ofertă				

Decizia Comisiei de achiziții:

1. A respinge ofertele (de indicat ofertele care se resping și motivul respingerii):

2. A anula procedura de achiziție (de indicat motivul anulării procedurii de achiziție):

3. A califica spre evaluare următoarele ofertele (de indicat fiecare ofertă calificată spre evaluare):

Membrii Comisiei (numele, prenumele și semnătura):

- 1.
- 2.
- 3.

Reprezentanții operatorilor economici (numele, prenumele și semnătura):

- 1.
- 2.
- 3.

Data întocmirii procesului-verbal:

Anexa nr. 11
la Regulamentul privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licență din sectoarele electroenergetic, termoelectric, gazelor naturale și a operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 24/2017 din 26.01.2017

PROCES-VERBAL nr. _____
al ședinței Comisiei de achiziții

_____ (denumirea beneficiarului)

privind evaluarea ofertelor de achiziții

_____ (locul desfășurării ședinței)

_____ (data, luna, anul)

ORDINEA DE ZI:

Evaluarea ofertelor primite privind

achiziția _____
(de indicat denumirea contractului de achiziție)

desfășurată conform procedurii de achiziție _____
(se indică procedura de achiziție)

Inițiată _____, conform anunțului de achiziție publicat _____
(data, luna, anul)

(de indicat sursa, nr. și data publicării)

S-A EXAMINAT:

1. _____
_____ (denumirea raportorului, numele și prenumele persoanei care a prezentat raportul de evaluare a ofertelor)

Au fost depuse un număr de _____ oferte de la următorii operatori economici (denumirea):

- 1.
- 2.
- 3.
- (...)

Ofertele au fost deschise la data de _____ prin Procesul-verbal nr. _____ din _____ (se anexează).

Comisia a examinat conținutul fiecărei oferte privind corespunderea acestora cerințelor solicitate de beneficiar prin documentația de atribuire și a constatat următoarele:

I. Propunerea tehnică:

Operatorul economic	Criteriile de evaluare ale ofertelor (puncte)			
	Criteriul 1	Criteriul 2	Criteriul...	Punctaj total al ofertei tehnice
1	2	3	4	n
1.				
2.				
3.				
...				

II. Propunerea financiară:

Operatorul economic	Criteriile de evaluare ale ofertelor (puncte)			
	Criteriul 1	Criteriul 2	Criteriul...	Punctaj total al ofertei financiare
1	2	3	4	n
1.				
2.				
3.				
...				

În coloanele 2, 3, 4 se indică criteriul de evaluare conform documentației de achiziție.

Punctajul total al ofertei tehnice și financiare constituie:

Operatorul economic_(denumirea) _____ puncte

Operatorul economic_(denumirea) _____ puncte

Operatorul economic_(denumirea) _____ puncte

Operatorul economic_(denumirea) _____ puncte

În urma evaluării, Comisia de achiziții a constatat următoarele:

1. Se numește câștigător al procedurii de achiziție

(denumirea contractului de achiziții)

Operatorul

economic _____

(denumirea, numele, prenumele, adresa)

cu oferta valorică de _____ lei (fără TVA) și cu termen de executare a contractului (de indicat perioada) _____, care a totalizat un punctaj maxim de _____ puncte.

2. Operatorul economic câștigător va prezenta garanția contractuală și va semna contractul de achiziție în termen de _____ zile după prezentarea acestuia de către beneficiar.

COMISIA DE ACHIZIȚII

Numele, prenumele, funcția

Semnătura

1. _____

2. _____

3. _____

Data întocmirii procesului-verbal: _____

Toate ofertele prezentate se anexează la prezentul proces-verbal.

Evaluările efectuate de fiecare membru al comisiei se anexează la prezentul proces - verbal.

Anexa nr. 12
la Regulamentul privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licență din sectoarele electroenergetic, termoenergetic, gazelor naturale și a operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 24/2017 din 26.01.2017

Conținutul dosarului achiziției

1. Denumirea contractului de achiziție, procedura aplicată, data lansării procedurii, data încheierii procedurii de achiziție, persoana responsabilă de întocmirea dosarului de achiziții.
2. Opis al documentelor din dosar.
3. Copia anunțului de achiziție și mențiunile cu privire la sursa, numărul, data, publicării;
4. Copia documentației de achiziție.
5. Scrisorile de solicitare a explicațiilor, răspunsurile transmise, inclusiv confirmarea de primire a răspunsurilor de către operatorii economici.
6. Copiile declarațiilor de imparțialitate și a declarațiilor de confidențialitate ale membrilor Comisiei de achiziții.
7. Proces-verbal al ședinței de deschidere a ofertelor.
8. Ofertele primite.
9. Procesul-verbal al Comisiei de achiziții privind evaluarea ofertelor (inclusiv anexele).
10. Contestațiile primite, deciziile luate de beneficiar în raport cu aceste contestații.
11. Copia Contractului de achiziție semnat, inclusiv anexele și modificările ulterioare ale acestuia.
12. Comunicările și schimbul de informații cu operatorii economici efectuate în procesul de achiziții.

АДМИНИСТРАТИВНЫЙ СОВЕТ
ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 24/2017

от 26 января 2017 г.

Кишинэу

Зарегистрировано:

Министерство Юстиции

№ 1205 от 3 апреля 2017

Министр юстиции

Владимир ЧЕБОТАРЬ _____

Об утверждении Положения о процедурах закупки товаров, работ и услуг, используемых в деятельности обладателей лицензий в электроэнергетическом, теплоэнергетическом, газовом секторе, и операторов, предоставляющих публичную услугу водоснабжения и канализации

В целях регламентирования процедур закупок товаров, работ и услуг, используемых в деятельности обладателями лицензий в электроэнергетическом секторе, в теплоэнергетическом секторе, в секторе природного газа и операторами предоставляющие публичную услугу водоснабжения и канализации, а также обеспечения соблюдения принципов минимальных затрат и максимальной эффективности данными обладателями лицензий и операторами при осуществлении регулируемой деятельности, на основании положений ст. 7, часть (1), подпункт р) Закона № 108 от 27 мая 2016, о природном газе (*Официальный монитор*, 2016, № 193-203, ст. 415), ст. 7, часть (1), подпункт м) Закона № 107 от от 27 мая 2016, об электроэнергии (*Официальный монитор*, 2016, № 193-203, ст. 413), ст. 7, часть (2), подпункт h) Закона № 303 от 13 декабря 2013, о публичной услуге водоснабжения и канализации (*Официальный монитор*, 2014, № 60-65, ст. 123), ст. 9, часть (2), подпункт l) Закона № 92 от 29 мая 2014, о о тепловой энергии и продвижении когенерации (*Официальный монитор*, 2014, № 178-184, ст. 415), Административный Совет Национального Агентства по Регулированию в Энергетике,

ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Утвердить Положение о процедурах закупки товаров, работ и услуг, используемых в деятельности обладателей лицензий в электроэнергетическом, теплоэнергетическом, газовом секторе, и операторов, предоставляющих публичную услугу водоснабжения и канализации (прилагается).
2. Договоры закупки, находящиеся в процессе выполнения, и процедуры присуждения, находящиеся в процессе проведения на день вступления в силу настоящего Постановления, завершаются на основе законных положений, действующих на день их начала.
3. Контроль применения утвержденного Постановления обладателями лицензий в электроэнергетическом секторе, в теплоэнергетическом секторе, в секторе природного газа и

в области публичной услуги водоснабжения и канализации, возложить на подразделения Национального Агентства по Регулированию в Энергетике.

4. Настоящее Постановление вступает в силу в течение 6 месяцев со дня опубликования.

Серджиу ЧОБАНУ
Директор

Октавиан ЛУНГУ
Директор

Юрие ОНИКА
Директор

Генадие ПЫРЦУ
Директор

Утверждено
Постановлением Административного
совета НАРЭ 24/2017 от 26.01.2017 г.

ПОЛОЖЕНИЕ
о процедурах закупки товаров, работ и услуг, используемых в деятельности
обладателей лицензий в электроэнергетическом, теплоэнергетическом, газовом
секторе, и операторов, предоставляющих публичную услугу водоснабжения и
канализации

Раздел I
ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Глава 1
Цель и область применения

1. Целью Положения о процедурах закупки товаров, работ и услуг, используемых в деятельности обладателей лицензий в электроэнергетическом, теплоэнергетическом, газовом секторе, и операторов, предоставляющих публичную услугу водоснабжения и канализации (в дальнейшем - Положение), является:

- a) установление ясных и прозрачных процедур, которые должны соблюдаться в процессе закупки товаров, работ и услуг запрошенных Бенефициаром, быть включены в тарифных целях;
- b) развитие конкуренции, повышение эффективности закупок;
- c) обеспечение соблюдения принципов минимальных затрат и максимальной эффективности;
- d) обеспечение установления тарифов на основе оправданных и строго необходимых расходов на осуществление деятельности по производству, транспортировке, распределению и поставке по регулируемым тарифам природного газа, электроэнергии, теплоэнергии и на предоставление публичной услуги водоснабжения, канализации.

2. Настоящее Положение является обязательным для обладателей лицензий, осуществляющих регулируемую деятельность в электроэнергетическом, теплоэнергетическом, газовом секторе, и для операторов, предоставляющих публичную услугу водоснабжения и канализации, и применяется к договорам закупки, не указанным в пункте 3 настоящего Положения, оценочная стоимость которых, без налога на добавленную стоимость (НДС), равна или выше следующих предельных уровней:

- a) для договоров закупки товаров или услуг - 200 тыс. леев;
- b) для договоров закупки работ - 300 тыс. леев.

3. Настоящее Положение не применяется при присуждении договоров закупки в случаях, когда:

- a) оценочная стоимость ниже стоимостных пределов, указанных в пункте 2 настоящего Положения;
- b) присуждаются в иных целях, не на осуществление видов деятельности, регулируемых Агентством;
- c) присуждаются в целях перепродажи третьим лицам;
- d) их предметом является приобретение или аренда земельных участков, существующих передающих или распределительных электросетей, существующих газотранспортных и газораспределительных сетей, существующих теплосетей, элементов публичных систем водоснабжения и канализации, существующих зданий и прочего недвижимого имущества, или прав на них. В то же время, присуждение договоров финансовых услуг, заключаемых, независимо от их формы, в связи с соответствующим договором приобретения или аренды, подчиняется требованиям настоящего Положения;
- e) касаются предоставления финансовых услуг в связи с эмиссией, закупкой, продажей или передачей ценных бумаг или других финансовых инструментов, в частности, в связи с операциями по накоплению денег и/или капитала;
- f) присуждаются экономическим операторам или органам, наделенным эксклюзивным правом предоставления определенных услуг, в соответствии с законодательством;
- g) касаются найма рабочей силы;
- h) относятся к закупке товаров, работ и услуг, предоставляемых экономическими операторами, чьи цены и тарифы регулируются государством (водоснабжение и канализация, природный газ, теплоэнергия, электроэнергия, железнодорожный транспорт);
- i) относятся к закупке бенефициаром товаров из государственных материальных резервов и мобилизационных резервов;
- j) регулируются в соответствии с процедурными нормами международного органа;
- k) услуги в области арбитражного разбирательства и согласительных процедур;
- l) касаются аудиторских услуг;
- m) касаются услуг судебных приставов и нотариусов;
- n) касается заключения договоров на рынке электроэнергии и природного газа в соответствии организации и функционирования рынка электроэнергии регулируемые Законом об электроэнергии и Законом о природном газе.

Глава 2

Понятия и определения

4. В смысле настоящего Положения используемые термины и понятия означают следующее:

рамочное соглашение – соглашение, заключенное между одним или несколькими бенефициарами и одним или несколькими экономическими операторами, с целью установления условий договоров, подлежащих присуждению в определенный период времени, в частности, в отношении цен и, при необходимости, предусмотренных объемов;

бенефициар – обладатель лицензии в электроэнергетическом секторе, теплоэнергетическом секторе, секторе газоснабжения, деятельность которого регулируется Агентством, и оператор, предоставляющий публичную услугу водоснабжения и канализации;

техническое задание – составленная бенефициаром документация, составная часть документации по присуждению, сопровождающая технический проект и подробно описывающая технические требования, определяемые запрашиваемыми характеристиками для товара, услуги или для выполнения работ;

кандидат - экономический оператор, выставивший свою кандидатуру в случае процедуры ограниченных торгов, переговорной процедуры или конкурентного диалога;

каталог цен – реестр, содержащий информацию о ценах на товары, необходимые для регулируемой деятельности;

технические требования – технические условия, которые должны соблюдаться при выполнении положений договоров. Они должны быть составлены в соответствии с функциональными показателями эффективности и требованиями, а в случае ссылки на национальные или европейские стандарты – с их строгим соблюдением;

комиссия по закупкам – группа специалистов, назначенных приказом бенефициара, ответственных за инициирование и проведение процедур закупок;

договор закупки товаров - договор закупки, предметом которого является закупка товаров (материалов, товаров, продукции, запасных частей, оборудования, оснащения, инструментов, транспортных средств, мебели), их приобретение в рассрочку, аренда или лизинг, с возможностью или без возможности выкупа. Договором закупки товаров считается и договор закупки, предметом которого является поставка продукции, дополнительно обеспечивающей и работы по их установке, монтажу и/или регулированию;

договор закупки работ - договор закупки, предметом которого является либо выполнение, как проектирование, так и выполнение работы или строительства, либо выполнение любыми средствами какой-либо работы, отвечающей потребностям, уточненным бенефициаром (работ по проектированию, строительству, демонтажу, монтажу, реконструкции, обновлению, модернизации, техническому обслуживанию, содержанию и эксплуатации активов). Работа может быть результатом совокупности работ, призванный выполнять экономическую или техническую функцию. Договор закупки, предусматривающий выполнение экономическим оператором работ с использованием приобретенных им товаров, считается договором закупки работ;

договор закупки услуг - договор закупки, иной нежели договор закупки товаров или работ, предметом которого является предоставление услуг. Договор закупки, предметом которого является как поставка продукции, так и предоставление услуг экономическим оператором с использованием приобретенных им товаров, считается договором закупки услуг, при условии, что стоимость услуг выше стоимости включенных в договор товаров. В противном случае этот договор считается договором закупки товаров. Договор закупки, предметом которого является предоставление услуг и который охватывает, несущественным образом, виды деятельности, связанные с договором закупки работ по отношению к основному предмету договора считается договором закупки услуг;

конкурентный диалог – процедура закупки, на участие в которой может претендовать любой экономический оператор и в рамках которой бенефициар ведет с допущенными к этой процедуре кандидатами диалог о разработке одного или нескольких способов удовлетворить потребности бенефициара решений, на основании которого/которых отобранные кандидаты приглашаются к представлению оферт;

документация по присуждению - документация, содержащая всю информацию, связанную с предметом договора закупки и процедурой его присуждения, включая техническое задание, форму оферты, требования и критерии квалификации, описательную документацию, инструкции для оферентов, формы обеспечений и прочую информацию, необходимую экономическим операторам для подготовки и представления оферт;

центральный закупочный орган – обладатель лицензии, который на основе имеющихся прав осуществляет процедуры закупок, закупает товары, работы и услуги, или присуждает договоры закупки, от имени и на нужды аффилированных обладателей лицензии, осуществляющих такой же вид деятельности;

документ - любая совокупность слов или цифр, которая может быть прочитана, воспроизведена и в дальнейшем сообщена. Может включать любые сведения, переданные и хранящиеся с помощью электронных средств;

аффилированное предприятие – любое предприятие, прямо или косвенно подконтрольное бенефициару, или способное осуществлять контроль над бенефициаром, или которое, как и бенефициар, контролируется другим лицом, на основе права собственности, финансового участия или норм, которым оно подчиняется;

открытые торги – публичная процедура, в рамках которой любой экономический оператор может представить оферту;

электронные торги – представляют собой повторяющийся процесс с участием электронных средств представления, в убывающем порядке, новых цен и новых стоимостей определенных элементов оферт, появляющихся после первоначальной полной оценки оферт, позволяющий классифицировать их с помощью автоматизированных методов оценки;

ограниченные торги - публичная процедура, при которой любой экономический оператор может подать заявку на участие и в рамках которой представить оферты могут только экономические операторы, предварительно отобранные бенефициаром;

запретный список - представляют собой список экономических операторов, которые себя скомпрометировали или нанесли ущерб бенефициару, и составляет бенефициаром с целью ограничения на срок до 3 лет участия экономических операторов в процедурах закупки;

оферта - юридический акт, которым экономический оператор выражает свое намерение стать, с юридической точки зрения, стороной договора закупки. Оферта содержит техническое предложение и финансовое предложение;

техническое предложение - часть оферты, разработанная экономическим оператором на основе технических требований, содержащихся в разработанном бенефициаром техническом задании;

финансовое предложение - часть оферты, представляющая запрошенную бенефициаром в процессе проведения закупки информацию о стоимости, ценах, тарифах, условиях оплаты, прочих финансовых и коммерческих условиях;

переговорная процедура – процедура закупки, в ходе которой бенефициар запрашивает у экономических операторов их мнения и ведет переговоры по условиям договора с одним или несколькими из них;

план закупок – документ, в который включается совокупность потребностей в товарах, работах или услугах на следующий отчетный год, стоимость которых запрошено Бенефициаром и включённым в тарифных целях, который подлежит выполнению путем заключения одного или нескольких договоров закупки;

цена за единицу – цена за один товар, услугу или работу, состоящая из суммы стоимостей (без НДС) ресурсов, необходимых для получения товара или выполнения единицы измерения из технологической операции, предусмотренной в смете расходов;

регистр закупок – журнал, содержащий информацию об экономических операторах и поставленных товарах, выполненных работах и услугах;

система квалификации – открытый процесс критериев и норм квалификации экономических операторов, которые могут прийти на назначенный бенефициаром конкурс, с обеспечением всем обратившимся к нему экономическим операторам возможности участия в предыдущем квалификационном этапе конкурса;

информационная система управления – автоматизированная система (информационное приложение), обеспечивающая проведение процедур закупки. Эта система должна отражать все принципы и обязанности, отраженные в Разделе II, Главе 1 настоящего Положения;

динамичная система закупок – полностью электронный процесс закупки товаров текущего пользования, характеристики которых общеизвестны на рынке и соответствуют требованиям бенефициара, ограниченный во времени и открытый всем экономическим операторам, которые соответствуют критериям отбора и представили соответствующую техническому заданию ориентировочную оферту.

Раздел II УЧАСТНИКИ ПРОЦЕДУР ЗАКУПКИ

Глава I Бенефициар

5. Для выполнения своих обязанностей в ходе процесса закупки, бенефициар должен:

- a) утвердить ежегодные планы закупок;
- b) создать комиссии по закупкам;
- c) обеспечить широкое участие экономических операторов в процессе закупки;
- d) заключать договоры закупки с экономическими операторами – победителями в ходе процедур закупки;
- e) управлять выполнением заключенных договоров закупки в установленные сроки и на установленных условиях;
- f) обеспечить учет, целостность и хранение всех документов, составляемых, применяемых и принимаемых в ходе процедур закупки, в течение не менее 5 лет после выполнения договоров закупки.

6. Бенефициар вправе установить сбор за документацию по присуждению, который является безвозвратным. Этот сбор устанавливается бенефициаром как единый для всех экономических операторов и должен включать только оплаченную бенефициаром стоимость печатания и предоставления документов по торгам экономическим операторам.

7. Бенефициар осуществляет свои полномочия через Комиссию по закупкам, созданную, в том числе в составе центрального закупочного органа. В зависимости от предмета закупок и их сложности, бенефициар может создать одну или несколько комиссий по закупкам, специализирующихся на видах закупок.

8. В составе Комиссии по закупкам должно быть не менее 3 членов. В случае необходимости, бенефициар может дополнительно привлекать в состав Комиссии по закупкам специалистов и экспертов в той области, в которой проводится закупка. Они включаются в Комиссию по закупкам в качестве консультантов. В случае необходимости задействованные специалисты/эксперты могут быть наделены приказом бенефициара функциями членов Комиссии по закупкам.

9. Во избежание ситуаций, способных отрицательно повлиять на порядок работы Комиссии по закупкам, приказом руководителя устанавливается состав членов-заместителей, которые, в случае необходимости, станут полноправными членами Комиссии по закупкам.

10. Комиссия по закупкам выполняет следующие функции:

- a) определяет и устанавливает процедуру закупки, которая будет применяться к каждому договору закупки в отдельности, на основе утвержденного годового плана закупок, устанавливает приоритеты и оценочные стоимости договоров закупки;
- b) инициирует и проводит соответствующую процедуру закупки;
- c) готовит документацию по присуждению и другие применяемые документы в ходе процедур закупки;
- d) составляет и выдвигает для опубликования на электронной странице бенефициара объявления и/или приглашения к участию в процедурах закупки и, при необходимости, систему квалификации бенефициара;
- e) открывает и квалифицирует оферты, присуждает договоры закупки, которые должны быть заключены бенефициаром с экономическими операторами;
- f) готовит необходимые материалы для заключения договоров закупки с экономическими операторами - победителями, в строгом соответствии с требованиями, предусмотренными документацией по присуждению;
- g) ведет конкурентный диалог с отобранными экономическими операторами;
- h) составляет запретный список;
- i) обеспечивает хранение и учет всех документов, составленных и примененных в ходе процедур закупки, в течение не менее 5 лет после выполнения условий договоров.

11. В обязанности Комиссии по закупкам входит:

- a) выдача, бесплатно или с оплатой расходов на печатание и копирование, документов

по предварительному отбору, по торгам или других документов по привлечению офферт на закупки и приему офферт, представленных экономическими операторами, обеспечивая их регистрацию;

b) прием и хронологическая регистрация всех поданных экономическими операторами офферт в Регистре полученных офферт, который хранится не менее 5 лет после выполнения договоров закупки;

c) проверка хозяйствующего субъекта на предмет его невнесения в Запретный список предприятия и Запретный список экономических операторов, разработанный Агентством государственных закупок;

d) составление протокола открытия офферт;

e) квалификация экономических операторов, в строгом соответствии с требованиями, установленными в документах по предварительному отбору и присуждению;

f) рассмотрение, в течение не более 2 рабочих дней, ходатайства экономического оператора по поводу документов по предварительному отбору и присуждению;

g) рассмотрение, оценка и сравнение офферт экономических операторов и условий, установленных в документах по предварительному отбору и по торгам;

h) составление протокола проведенной процедуры закупки;

i) составление и хранение пакетов документов по закупкам;

j) составление каталога цен;

k) составление регистра закупок;

l) уведомление, в день выявления, руководящих органов бенефициара и/или соответствующих органов о случаях неправомерных действий или коррупции, выявленных в процессе закупки.

12. Комиссия по закупкам рассматривает офферты в конфиденциальном порядке и не разглашает информацию о рассмотрении, оценке и сравнении офферт, офферентам или лицам, официально не участвующим в данных процедурах или в определении выигравшей офферты.

13. Во время проведения процедуры присуждения комиссия по закупкам обязана избегать ситуации, способные вызвать конфликт интересов и/или проявление нелегальной конкуренции.

14. Каждый член комиссии по закупкам обязан подписать, под личную ответственность, декларацию о конфиденциальности и беспристрастности, согласно *Приложению № 1* к настоящему Положению, которой он обязуется безоговорочно соблюдать условия Положения и подтверждает, что он:

a) не является супругом (супругой), родственником или свойственником до третьей степени включительно членом правления или руководящего органа одного из офферентов;

b) в течение последних трех лет не работал или не сотрудничал с одним из офферентов, не входил в состав их правления или другого руководящего, административного органа;

c) не владеет акциями или долями участия в уставном капитале офферентов.

15. В случае, если один из членов комиссии по закупкам обнаружит, что находится в одной или нескольких из ситуаций, указанных в Декларации о конфиденциальности и беспристрастности, он информирует бенефициара и не участвует или замещается другим лицом на все время проведения процесса закупки, в котором участвует данный экономический оператор. В противном случае считается, что процедура закупки проходит с нарушением условий настоящего Положения.

16. Каждый член Комиссии по закупкам подписывает протокол открытия/оценочных конкурсных предложений и может вносить отметки о сделанном им выборе, исходя из установленных критериев и достоинств каждой отдельной офферты, вместе со своими замечаниями по любому пункту, который может потребовать выяснения.

17. При необходимости представления дополнительных разъяснений, зафиксированных в оценочном протоколе, для выяснения некоторых касающихся закупок моментов, Комиссия по закупкам должна потребовать от экономического

оператора представить данные разъяснения в письменном виде.

18. Заседания Комиссии по закупкам считаются состоявшимися, если на них присутствует более 50% количества членов Комиссии по закупкам. В случае Комиссии по закупкам, состоящей всего из 3 членов, ее заседания считаются состоявшимися, если на них присутствуют все члены Комиссии по закупкам. Комиссия по закупкам утверждает свои Решения большинством голосов присутствующих на заседании членов.

19. Информационные системы управления, используемые Бенефициарами при проведении процедур закупки, должны обеспечить совокупное выполнение как минимум следующих условий:

- a) точный момент получения оферт или заявок на участие, а также, если необходимо, планов/проектов, может быть четко определен;
- b) до предельной даты передачи данных никто не имеет доступа к передаваемым данным;
- c) в случае нарушения запрета доступа, предусмотренного в пункте b), несанкционированный доступ можно легко определить;
- d) только уполномоченные на это лица вправе устанавливать или изменять дату просмотра полученных данных;
- e) доступ к полученным данным возможен лишь после даты визуализации, установленной согласно положениям подпункта d);
- f) после даты визуализации полученных данных доступ к соответствующим данным остается возможным лишь для лиц, авторизованных просматривать такие данные.

20. Сообщения, обмен информацией и ее хранение осуществляются в порядке, обеспечивающем сохранение целостности данных и конфиденциальность оферт и заявок на участие, а также проведение Бенефициаром анализа содержания оферт и заявок на участие только по истечении предусмотренного для их представления срока.

Средства, используемые для электронной связи, а также их технические характеристики должны быть всегда доступны общественности и совместимы с информационными и коммуникационными технологиями общего пользования.

В процессе сообщения Бенефициар не должен дискриминировать ни одного экономического оператора в том, что касается сообщаемой информации, а документация по присуждению, технические задания или описательная документация предоставляются всем экономическим операторам, подавшим соответствующую заявку на участие, в одинаковом объеме и идентичного содержания.

Глава 2

Экономический оператор

21. Каждый экономический оператор со статусом предпринимателя, резидента или нерезидента, физическое лицо или юридическое лицо, пользуется одинаковым правом участия в процессе закупки, проводимой в электроэнергетическом секторе, теплоэнергетическом секторе, в секторе газоснабжения и в области публичной услуги водоснабжения и канализации. Экономические операторы – нерезиденты пользуются такими же правами и должны выполнять обязанности, аналогичные тем, которые установлены для экономических операторов - резидентов.

22. Условия участия и квалификации, требования к техническими, финансовым, коммерческим и человеческим возможностям, а также критерии проверки квалификаций по каждой процедуре закупки, инициированной бенефициаром, будут едиными для всех экономических операторов, без дискриминации.

23. Экономические операторы могут объединяться в целях подачи оферт. В этом случае они считаются одним оферентом, а в офертах на участие в процедурах закупок указывается основной экономический оператор, с которым будет заключен договор закупки в случае победы в процедуре закупки, а также вся необходимая информация об его ассоциированных

оферентах.

24. В случае представления оферт двумя или несколькими зависимыми предприятиями, они считаются одним оферентом.

25. Экономический оператор, допущенный к процедуре закупки, вправе запросить и получить от бенефициария любую информацию об организации процедур закупки и документации по торгам, и вправе участвовать в заседаниях Комиссии по закупкам по предварительному отбору и открытию оферт.

26. Для установления квалификации в ходе процедуры закупки, экономический оператор представляет, в каждом конкретном случае, документы и информацию, установленные бенефициарием в документации по торгам, в том числе:

- a) копии лицензий и авторизаций, необходимых для осуществления деятельности;
- b) копии документов, подтверждающих опыт в данной сфере, техническое оснащение, обеспечение квалифицированным персоналом;
- c) копии документов и справок, выданных компетентными органами, подтверждающих состав учредителей, финансовую способность, подтверждение ненахождения экономического оператора в процессе ликвидации, несостоятельности, и того, что его имущество не арестовано и его деятельность не приостановлена;
- d) копии сертификатов соответствия, выданных официальными учреждениями или службами, подтверждающие соответствие идентифицируемой продукции путем ссылки на соответствующие стандарты или спецификации;
- j) копии технической документации и технических паспортов для включенных в оферты товаров.

27. Экономические операторы вносятся в запретный список при возникновении одного из следующих оснований:

a) имеется окончательное решение судебной инстанции о расторжении договоров закупки в результате невыполнения или ненадлежащего выполнения экономическим оператором условий договоров;

b) имеются доказательства, представленные бенефициаром (решение Комиссии с приложением подтверждающих документов) или контролирующим органом, доказывающие факт невыполнения экономическим оператором своих договорных обязательств, поставки им товаров, оказания услуг и выполнения работ по собственной инициативе, не соответствующих тем, которые предусмотрены в договоре, либо что качество товаров, услуг и работ ниже того, которое предусмотрено в договоре и документации о проведении процедуры закупки, что причинило ущерб или навредило деятельности закупающего органа;

c) имеются доказательства, подтвержденные профильными органами, подтверждающие представление экономическим оператором поддельных документов в ходе процедур закупки;

d) имеется окончательное решение судебной инстанции, которым установлено совершение экономическим оператором экономических нарушений или случай коррупции со стороны экономического оператора, в целях совершения определенных действий, принятия решений или применения процедур закупки в свою пользу;

e) имеются доказательства, представленные Бенефициаром или контролирующим органом, доказывающие, что экономические операторы, имея одних и тех же учредителей, участвовали в процедурах закупки, создав нелояльную конкуренцию и представив завышенные цены по сравнению с теми, которые существуют на рынке.

Раздел III **ЭТАПЫ ПРОЦЕДУР ЗАКУПКИ**

28. Процесс закупки бенефициара состоит из следующих обязательных этапов:

- a) ежегодное планирование закупок;
- b) инициирование процедуры закупки;

- c) подача и квалификация оферт;
- d) оценка оферт;
- e) присуждение договора закупок.

Глава 1

Планирование закупок

29. Планирование закупок товаров, работ и услуг призвано обеспечить непрерывную деятельность обладателей лицензий электроэнергетического сектора, теплоэнергетического сектора, сектора газоснабжения и операторов, предоставляющих публичную услугу водоснабжения и канализации. План закупок включает следующие категории закупок:

a) закупки товаров, работ и услуг, предназначенных для развития, строительства, реконструкции, обновления, модернизации, повышения производственной мощности, капитального ремонта основных средств, а также для разработки, приобретения и внедрения различных систем, программ и других долгосрочных нематериальных активов, необходимых для выполнения инвестиционного плана бенефициара, утвержденного Агентством, при необходимости, органом местного публичного управления, в тарифных целях;

b) закупки товаров, работ и услуг, предназначенных для обеспечения нормальной и непрерывной деятельности предприятия, исходя из планов текущего ремонта, обслуживания, содержания и эксплуатации основных средств;

c) закупки товаров, работ и услуг, предназначенных для обеспечения коммерческих, общих и административных потребностей предприятия.

30. При разработке плана закупок, в зависимости от закупаемого товара, работы или услуги, необходимо учитывать следующее:

a) техническое определение требуемых закупок и их назначение;

b) закупаемое количество, в зависимости от потребности, складское помещение, сроки поставки, бюджет;

c) срок поставки, исходя из даты возникновения необходимости, с учетом срока производства или поставки, перевозки, вида закупки;

d) срок выполнения работ;

e) оценочную цену;

f) безопасность и окружающую среду, если характеристики закупаемых товаров должны соответствовать этим критериям.

31. Бенефициар разрабатывает и утверждает общий план закупок или разрабатывает планы закупок отдельно по каждой категории закупки. План закупок разрабатывается до начала отчетного года и, в зависимости от вида закупки, включает деятельность по планированию и организации в целях:

a) выявления потребностей на следующий отчетный год и установления приоритетов бенефициара;

b) выявление источников удовлетворения потребностей в закупках;

c) изучения закупочных каталогов и других источников для получения информации о закупках;

d) составления годового плана закупок с указанием сроков выполнения.

32. Выявление потребностей и установление приоритетов бенефициара, в зависимости от вида закупки, осуществляется путем:

a) накопления информации от подразделений бенефициара о виде и качестве товаров, работ или услуг, необходимых для осуществления непрерывной деятельности предприятия в следующем календарном году;

b) анализа имеющихся запасов;

c) определения потребности в закупках на следующий отчетный год, систематизировано, по периодам, когда возникнет необходимость закупки товаров, работ и услуг;

d) технического и экономического анализа каждой категории товаров/услуг/работ, которые необходимо закупить;

е) выявления и оценки потенциальных рисков, которые могут возникнуть в ходе проведения процедуры закупки, и рисков, вызванных ограниченным временем и/или технического характера, способных отрицательно повлиять на процедуру;

ф) установления приоритетов.

33. План закупок может обновляться в течение года, исходя из изменения производственных планов, инвестиционных планов, утвержденных Агентством, при необходимости, органами местного публичного управления, по случаю, или при чрезвычайных ситуациях. Исключения ограничены случаями чрезвычайной срочности, вызванных событиями, которые не могут быть предвидены бенефициара и которые не могут быть назначены ему.

Глава 2

Оценка стоимости закупки

34. Мероприятия, предшествующие отбору процедуры закупки, выполняются в следующей последовательности:

- а) оценка стоимости договоров закупки для выявленных потребностей;
- б) отнесение закупок к одной из категории договоров закупки: товаров, работ, услуг.

35. При определении стоимости договора закупки учитывается общая стоимость к оплате, без налога на добавленную стоимость, оцененная бенефициаром.

36. Бенефициар оценивает стоимость договора закупки товаров на основе ориентировочных цен, установленных в каталоге цен.

37. Каталог цен ежегодно обновляется бенефициаром на основе исследования предложений, имеющихся на внутреннем и внешнем рынках. Каталог включает цены, предлагаемые производителями и их официальными представителями на товары, приобретенные бенефициаром за последние 3 года, а также на те, которые планируется приобрести в текущем году

38. Структура общей стоимости к оплате включает любую форму оплаты, в том числе премии, пошлины, комиссионные, полученную прибыль и/или другие выплаты в пользу экономических операторов. В то же время, при определении структуры стоимости учитываются расходы, вызванные возможными продлениями договора.

39. Оценочная стоимость договора закупки товаров определяется, исходя из:

- а) годовой потребности в товарах, которую планируется приобрести;
- б) оценочной цены для соответствующего уровня качества товаров.

40. В случае, когда путем присуждения договора закупки товаров бенефициар намерен приобрести продукцию, которая требует и операции/работы по установке и вводу в действие, оценочная стоимость этого договора должна отражать и оценочную стоимость данных операций/работ.

41. По договорам закупки товаров, предметом которых является продажа в лизинг, наем или покупка в рассрочку, стоимость, которая должна быть принята за основу расчета оценочной стоимости, - это общая стоимость, оцененная на весь период договора.

42. По закупкам услуг, оценочная стоимость договора определяется, исходя из каждого конкретного случая, следующим образом:

- а) по договорам, предусматривающим цену за единицу услуги, – исходя из объема предоставленной услуги и оценочной цены за единицу;
- б) по договорам закупки услуг, предусматривающим месячную стоимость услуги, – исходя из срока действия договора в месяцах и их ежемесячной оценочной стоимости.

43. По договорам закупки работ, оценочная стоимость определяется, исходя из проектной и сметной документации, если они имеются на этапе планирования, исходя из технико-экономических обоснований, или путем сравнения с ранее выполненными схожими объектами, исходя из:

- а) объема работ по объекту в целом, который нельзя разделить с технической или технологической точки зрения;

- b) показателей ресурсов;
- c) оценочных цен за ресурсы, для соответствующего уровня качества работ.

44. В оценочную стоимость договоров закупки работ включается как стоимость работ, так и стоимость приобретенных экономическим оператором товаров, необходимых для выполнения работ.

45. Основой расчета оценочной стоимости по договорам закупки товаров или услуг регулярного характера или предназначенных для обновления в течение определенного периода, считается общая стоимость всех последовательных договоров закупки товаров или услуг того же типа, присужденных в течение последних 12 месяцев или отчетного года, с поправкой на изменения количества или цены, которые могут возникнуть в течение 12 месяцев после подписания первоначального договора.

46. Если планируется приобрести товар, работу или услугу только путем предоставления договоров в виде отдельных партий, при присуждении договоров закупки рассчитывается валовая оценочная стоимость совокупности планируемых к закупке партий. Если совокупная стоимость партий выше или равна предельному уровню, предусмотренному в пункте 2 настоящего Положения, при присуждении каждой партии применяются требования настоящего Положения.

47. Разделение закупки путем заключения нескольких договоров во избежание предельных стоимостей закупок, предусмотренных пунктом 2 настоящего Положения, запрещено.

48. Оценочная стоимость договора закупки должна быть действительной в момент начала процедуры закупки бенефициаром.

Раздел IV ПРОЦЕДУРЫ ЗАКУПКИ

49. При присуждении договора закупки, бенефициар, а зависимости от вида, назначения и сложности закупки, применяет одну из следующих процедур:

- a) открытые торги;
- b) ограниченные торги;
- c) запрос ценовых оферт;
- d) конкурентный диалог;
- e) переговорные процедуры;
- f) динамичная система закупок;
- g) электронные торги;
- h) рамочное соглашение.

50. Открытые торги – основная процедура присуждения договоров закупки. Остальные процедуры закупки применяются только в условиях, четко предусмотренных настоящим Положением.

Глава I Открытые торги

51. Открытые торги - публичная процедура, в рамках которой любой заинтересованный экономический оператор может представить оферту.

52. Открытые торги проводятся бенефициаром в один этап, в котором участвуют все заинтересованные экономические операторы, соответствующие условиям, установленным в документации по присуждению.

53. Любой заинтересованный экономический оператор вправе запросить и получить документацию по присуждению.

54. Для проведения открытых торгов бенефициар заранее публикует объявление в порядке, предусмотренном пунктом 116 настоящего Положения, которым приглашает экономических операторов к участию в торгах и сообщает о критериях и условиях участия в торгах, чтобы они могли подготовить свои оферты.

Глава 2

Ограниченные торги

55. Ограниченные торги применяются только при закупках товаров, работ и услуг, которые носят специфический характер для осуществления деятельности по производству, транспортировке, распределению и подаче природного газа, электроэнергии, теплоэнергии и предоставления публичной услуги водоснабжения, канализации. Ограниченные торги проводятся по тем же правилам, которые предусмотрены для открытых торгов, при условии применения процедуры предварительного отбора, которой предшествует опубликование объявления об участии в предварительном отборе.

56. Процедура ограниченных торгов проводится в два этапа:

- a) этап предварительного отбора кандидатов, проводимый с применением критериев квалификации и отбора, установленных настоящим Положением;
- b) этап оценки оферт, поданных отобранными кандидатами, с применением критерия присуждения.

57. Любой экономический оператор вправе выдвинуть свою кандидатуру для участия в первом этапе ограниченных торгов.

58. В случае, когда бенефициар использует для отбора непрерывную систему квалификации, квалифицированные экономические операторы непосредственно участвуют во втором этапе представления оферт.

59. Бенефициар обязан указать в объявлении об участии критерии отбора и применяемые правила, минимальное количество кандидатов, которых он намерен отобрать, и, при необходимости, их максимальное количество. Минимальное количество кандидатов, указанное в объявлении об участии, должно быть достаточным для обеспечения реальной конкуренции.

60. Количество кандидатов, отобранных на первом этапе ограниченных торгов, должно быть, по меньшей мере, равным минимальному количеству, указанному в объявлении об участии.

Глава 3

Запрос ценовых оферт

61. Процедура закупки путем запроса ценовых оферт применяется для договоров закупки товаров, работ, услуг, с оценочной стоимостью без НДС ниже 1,0 млн. леев для закупок товаров и услуг, и ниже 1,5 млн. леев – для закупки работ, в случаях, когда:

a) закупка носит множественный и специфический характер и производится непосредственно от производителей товаров – резидентов и нерезидентов, или от авторизованных представителей производителей – нерезидентов, при условии, что эти предприятия не аффилированы по отношению друг к другу, или не аффилированы бенефициару;

b) закупки работ по строительству, реконструкции, обновлению, ремонту, модернизации могут осуществляться только ограниченным количеством экономических операторов, обладающих специализацией, опытом омологацией в соответствующей сфере.

62. Закупки путем запроса ценовых оферт проводятся в один или в два этапа – этап предварительного отбора (квалификации) и этап оценки оферт.

63. Бенефициар может установить, помимо цены, и другие требования, которые учитываются при оценке ценовых оферт. В этом случае в запросе ценовых оферт указывается каждое подобное требование и его относительная стоимость.

64. Каждый экономический оператор может представить только одну ценовую оферту без права изменить ее.

65. Выигравшей объявляется оферта, которая удовлетворяет все требования согласно критерию присуждения, предусмотренному в объявлении/приглашении к участию.

66. В случае процедуры запроса ценовых офферт срок подачи офферт составляет для товаров не менее 7 дней и для работ и услуг - не менее 12 дней со дня опубликования или передачи объявления об участии.

Глава 4

Конкурентный диалог

67. Процедура конкурентного диалога применима в случае особо сложных договоров закупки в той мере, в какой их присуждение невозможно посредством применения процедуры открытых или ограниченных торгов.

68. Договор закупки считается особо сложным, если бенефициар, по объективным причинам, не в состоянии определить технические средства, удовлетворяющие его потребности и цели, и/или установить юридический и/или финансовый характер проекта.

69. Процедура конкурентного диалога проводится в три этапа:

а) этап предварительного отбора кандидатов;

б) этап диалога с допущенными по результатам предварительного отбора кандидатами в целях определения решения/решений, которые способны удовлетворить потребности бенефициара и на основании которых кандидаты разработают и представят окончательную офферту;

с) этап оценки поданных окончательных офферт.

70. На первом этапе, конкурентный диалог инициируется путем опубликования объявления об участии, которым заинтересованные экономические операторы приглашаются к выдвижению кандидатур. Любой экономический оператор вправе выдвинуть свою кандидатуру для участия в процедуре конкурентного диалога.

71. Бенефициар обязан указать в объявлении об участии критерии предварительного отбора и применяемые правила.

72. На втором этапе процедуры конкурентного диалога бенефициар обязан передать приглашение к участию одновременно всем допущенным кандидатам. Приглашение должно обязательно содержать адрес проведения диалога, а также дату, время его начала, сопровождаться экземпляром технического задания или документации по присуждению.

73. Бенефициар проводит диалог с каждым допущенным кандидатом в отдельности. В ходе данного диалога обсуждаются варианты относительно технических и финансовых аспектов, порядка решения вопросов, связанных с правовой базой, а также любые другие элементы будущего договора, чтобы найденные решения отвечали объективным потребностям бенефициара.

74. На всем протяжении диалога бенефициар обязан придерживаться принципа равного отношения ко всем участникам. С этой целью бенефициар не вправе предоставлять информацию дискриминационным образом, способным создать одному/нескольким из участников преимущества перед другими.

75. Бенефициар обязан не раскрывать без согласия участника предложенное им решение и другую представленную им конфиденциальную информацию.

76. Диалог продолжается до нахождения бенефициаром решения/решений, отвечающих его объективным потребностям.

77. После объявления этапа диалога закрытым, бенефициар обязан пригласить отобранных участников к подаче окончательной офферты, разрабатываемой на основе найденных на данном этапе решения/решений и содержащих все необходимые элементы, посредством которых представляется способ исполнения будущего договора.

78. Бенефициар может изменить условия, установленные первоначально в документации по присуждению, при условии, что эти изменения будут доведены до сведения отобранных участников одновременно с приглашением к подаче окончательных офферт.

79. Оценка офферт проводится на основе критериев, предусмотренных в

документации по присуждению.

80. В случае, если в процессе оценки ofert бенефициар требует от oferentov разъяснений, дополнительную информацию или повторные подтверждения по представленным offerтам, эта информация не должна приводить к изменениям основных характеристик offerты или решений, на основании которых было объявлено приглашение к подаче окончательных offerт, изменениям, вызывающим нарушение конкуренции или создание дополнительного преимущества перед другими offerентами.

81. В случае, когда присуждение договора закупки осуществляется посредством процедуры конкурентного диалога, используемым критерием присуждения должна быть offerта, наиболее выгодная с технико-экономической точки зрения.

Глава 5

Переговорные процедуры

82. Бенефициар может присуждать договоры закупки посредством переговорной процедуры, с опубликованием или без опубликования объявления об участии.

83. Переговорная процедура с опубликованием объявления об участии организуется в два этапа, с применением или без применения системы предварительного отбора (квалификации) бенефициара.

84. На первом этапе, бенефициар, посредством объявления, обращается с просьбой об участии к экономическим операторам, а на втором этапе бенефициар ведет с подавшими offerты экономическими операторами переговоры по приведению offerт в соответствие с требованиями, изложенными в объявлении об участии, в техническом задании, описательных документах, с целью получения наиболее выгодного предложения.

85. Переговорная процедура с опубликованием объявления об участии проводится:

a) в случае представления неправильных или неприемлемых offerт в рамках процедуры открытых или ограниченных торгов, запроса ценовых offerт либо конкурентного диалога, если установленные бенефициаром первоначальные условия подачи offerт не претерпели существенных изменений.

Бенефициар вправе не публиковать объявление об участии, если он включает в переговорную процедуру всех offerentov или тех из них, которые отвечают качественным критериям предварительного отбора и представили offerты, отвечающие официальным требованиям процедуры присуждения, в рамках первоначально примененной процедуры. Применение переговорной процедуры в таком случае возможно только после аннулирования первоначальной процедуры открытых торгов, ограниченных торгов, запроса ценовых offerт либо конкурентного диалога;

b) в обоснованных исключительных случаях, когда речь идет о товарах, работах или услугах, характер или риски которых не допускают предварительного и окончательного установления цен;

c) в области услуг, в частности, связанных с интеллектуальной собственностью, таких как проектирование работ, в той мере, в какой, из-за характера подлежащих предоставлению услуг, технические спецификации договора не могут быть определены достаточно точно, чтобы сделать возможным присуждение договора путем выбора offerты по правилам процедуры открытых торгов или ограниченных торгов;

d) в случае договоров закупки работ или услуг, осуществляемых или предоставляемых исключительно в целях исследований, разработок или экспериментальных работ, а не для обеспечения прибыли или покрытия расходов на исследования и разработки.

86. Любой экономический оператор вправе запросить и получить экземпляр описательной документации/документации по присуждению и выдвинуть свою кандидатуру для участия в переговорной процедуре с предварительным опубликованием объявления об участии.

87. Бенефициар обязан передать приглашение к участию во втором этапе

процедуры переговоров с предварительным опубликованием объявления об участии одновременно всем предварительно отобранными кандидатам. Приглашение должно содержать один экземпляр технического задания или описательной документации, и любого дополнительного документа. Бенефициар проводит переговоры с каждым предварительно отобраннным кандидатом в отдельности. В ходе переговоров определяются все технические, финансовые и юридические аспекты будущего договора.

88. Бенефициар обязан не разглашать без согласия кандидата предложенную им оферту и другую представленную им конфиденциальную информацию.

89. Переговоры продолжаются до определения и установления выигравшей оферты – если ее присуждение возможно.

90. Переговорная процедура проходит без предварительного опубликования объявления об участии проводится в следующих случаях:

а) не было подано ни одной оферты или ни одной адекватной оферты либо ни одной кандидатуры в результате процедуры открытых или ограниченных торгов за период, в течение которого первоначальные условия договора не претерпели существенных изменений;

б) в связи с настоятельной необходимостью, по причине максимальной срочности вследствие непредвиденных для данного бенефициара обстоятельств не могут быть соблюдены сроки процедуры открытых торгов или переговоров с предварительным опубликованием объявления об участии. Ситуации, которыми обосновывается максимальная срочность, не должны быть вызваны бенефициаром. В этом случае договор не может быть заключен на срок, превышающий время, необходимое для разрешения срочности ситуации, которая привела к применению переговорной процедуры без предварительного опубликования объявления об участии;

с) по техническим причинам или причинам, связанным с творчеством либо с защитой эксклюзивных прав, только один экономический оператор располагает необходимыми товарами, работами и услугами, или только один экономический оператор обладает приоритетными правами на них, и другой альтернативы не существует.

91. В случае договоров закупки *товаров*, бенефициар осуществляет закупки без предварительного опубликования объявления об участии, если:

а) данные товары произведены только в целях осуществления исследований, разработок или экспериментальных работ. Данное положение не распространяется на количественную продукцию, произведенную с целью определения коммерческой жизнеспособности продукта или покрытия расходов на исследования и разработки;

б) договор закупки относится к дополнительным поставкам, осуществляемым первоначальным поставщиком и предназначенным либо для частичной замены имущества или установок текущего пользования, либо для увеличения имеющегося имущества или установок, если замена поставщика обязала бы бенефициара приобрести технический материал с отличающимися характеристиками, что привело бы к несовместимости или к непропорциональным техническим трудностям эксплуатации и содержания. Срок действия таких, а также возобновленных договоров, по общему правилу, не может быть выше 3 лет. Совокупная стоимость контрактов на дополнительное приобретение товаров не должна превышать 15% от первоначального контракта;

с) подлежащие приобретению товары котируются и закупаются на сырьевой бирже;

д) договор закупки относится к приобретению товаров на особо выгодных условиях у поставщика, полностью прекращающего коммерческую деятельность, либо у управляющего процессом несостоятельности, либо с использованием процедуры плана или аналогичной процедуры на основе национального законодательства.

92. В ситуациях, предусмотренных в п. а) и с), если это возможно, бенефициар обязан пригласить к переговорам количество экономических операторов, способное обеспечить реальную конкуренцию.

93. В случае договоров закупки *работ и услуг*, бенефициар осуществляет закупки

без предварительного опубликования объявления об участии:

а) для дополнительных работ или услуг, которые не предусмотрены ни в первоначально оцененном проекте, ни в первоначальном договоре и в которых возникла необходимость вследствие непредвиденной ситуации для выполнения предусмотренных в них работ или услуг, при условии присуждения договора экономическому оператору, выполняющему соответствующую работу или оказывающему соответствующую услугу:

– если соответствующие дополнительные работы или услуги не могут быть отделены с технической или экономической точки зрения от предмета первоначального договора без больших неудобств для закупающих органов; или

– если соответствующие дополнительные работы или услуги, хотя и могут быть отделены от предмета первоначального договора, строго необходимы для его завершения. Общая стоимость договоров, присужденных с целью выполнения дополнительных работ или услуг, не должна превышать 20 % процентов стоимости первоначального договора;

б) для новых работ или услуг, заключающихся в повторении аналогичных работ и услуг, доверенных экономическому оператору, выигравшему первоначальный договор, теми же закупающими органами, при условии, что соответствующие работы или услуги будут соответствовать основному проекту и что последний является предметом первоначального договора, присужденного путем процедуры открытых, ограниченных торгов либо запроса ценовых ofert.

Глава 6

Динамичная система закупок

94. Для осуществления динамичной системы закупок бенефициар должен соблюдать требования к проведению открытых торгов на всех их этапах, до присуждения договоров в рамках соответствующей системы.

95. К участию в динамичной системе закупок приглашаются и допускаются все oferенты, соответствующие критериям отбора и представившие ориентировочные oferты согласно техническому заданию и возможным дополнительным документам. Ориентировочные oferты могут улучшаться в любое время при условии, что и в дальнейшем они будут соответствовать техническому заданию.

96. В целях реализации динамичной системы закупок и присуждения договоров в рамках данной системы бенефициар обязан использовать только электронные средства.

97. В динамичной системе закупок каждый конкретный договор закупки является предметом вызова на торги. До распространения вызова на торги, бенефициар:

а) публикует объявление об участии, в котором уточняет, что присуждение договора осуществляется в рамках динамичной системы закупок, и приглашает всех заинтересованных экономических операторов представить ориентировочную oferту в срок, который не может быть короче 10 рабочих дней со дня опубликования объявления;

б) уточняет в техническом задании характер закупок, являющихся предметом данной системы, а также всю необходимую информацию о системе закупок, используемом электронном оборудовании, конфигурации и технических спецификациях подключения;

с) обеспечивают посредством электронных средств с момента опубликования объявления и до истечения срока применения системы свободный, прямой и полный доступ к техническому заданию и ко всем дополнительным документам.

98. Бенефициар, в течение не более 10 рабочих дней со дня подачи oferты, отвечает ли oferент предусмотренным критериям квалификации, оценивает ориентировочную oferту и как можно скорее информирует oferента о его допуске к динамичной системе закупок или об отклонении его ориентировочной oferты. Бенефициар не может начать торги до завершения оценки всех ориентировочных ofert, полученных в установленный срок.

99. Бенефициар приглашает всех oferентов, представивших ориентировочную oferту и допущенных к динамичной системе закупок, для подачи твердой oferты, а договор присуждается oferенту, представившему самую выгодную твердую oferту,

на основе критериев, изложенных в конкретном объявлении о присуждении договора закупки.

100. Динамичную систему закупок нельзя использовать для воспрепятствования, ограничения или нарушения конкуренции.

Глава 7

Электронные торги

101. Бенефициар может принять решение о том, чтобы присуждению договора предшествовали электронные торги, если можно точно установить условия договора, а бенефициар располагает необходимыми электронными средствами для осуществления таких закупок. В тех же условиях, электронные торги можно использовать при открытии торгов по договорам, подлежащим присуждению в динамичной системе закупок. Бенефициар, который проводит электронные торги, отмечает это в объявлении об участии и в документации по присуждению.

102. Электронные торги представляют собой повторяющийся процесс с участием электронных средств представления в убывающем порядке новых цен и новых стоимостей определенных элементов оферт, появляющихся после первоначальной полной оценки оферт, позволяющий классифицировать их с помощью автоматизированных методов оценки. Поэтому определенные договоры услуг, а именно договоры работ, предметом которых является предоставление услуг, связанных с интеллектуальной собственностью, таких как услуги по проектированию, не могут быть предметом электронных торгов.

103. Электронные торги относятся:

- a) либо только к ценам – в случае присуждения договора по признаку самой низкой цены;
- b) либо к ценам и/или другим значениям элементов оферт, указанным в техническом задании, в случае присуждения договора наиболее выгодной с технико-экономической точки зрения оферты.

104. До перехода к электронным торгам, бенефициар проводит полную предварительную оценку оферт, в соответствии с критериями присуждения, установленными бенефициаром в документации по присуждению и с установленной для них величиной значимости.

105. Все экономические операторы, представившие допустимые оферты, приглашаются одновременно, с помощью электронных средств, к представлению новых цен и стоимостей.

106. Приглашение рассылается электронным способом, всем оферентам одновременно, и содержит всю основную информацию об индивидуальном подключении к используемому электронному устройству. Также приглашение должно содержать информацию о дате и времени начала торгов и о предельном сроке от получения последней оферты до окончания электронных торгов. Электронные торги могут начаться не раньше чем через 2 рабочих дня после передачи приглашения.

107. Электронные торги проводятся в несколько последовательных раундов. В ходе каждого раунда бенефициар обязан одновременно сообщать всем оферентам, по меньшей мере, информацию, которая необходима им для определения своей позиции в классификации в любой момент.

108. Электронные торги завершаются одной из следующих ситуаций или сочетанием таковых:

- a) в заранее установленный конкретный момент, доведенный до сведения оферентов в приглашении к участию;
- b) после определенного количества раундов торгов, график которых точно установлен предварительно и доведен до сведения оферентов в приглашении к участию;
- c) когда больше не принимаются новые цены и/или стоимости, отвечающие требованиям установленного минимального шага аукциона.

Глава 8 **Рамочное соглашение**

109. Как в случае открытых торгов, так и в случае ограниченных торгов и переговорных процедур, бенефициар может использовать рамочное соглашение о закупках. На основе рамочного соглашения могут заключаться договоры с одним или несколькими операторами, исходя из потребности бенефициара и из способности экономических операторов. Таким образом, может быть заключен один договор или несколько последовательных договоров с одним экономическим оператором, или несколько договоров с несколькими экономическими операторами, если каждый из них в отдельности не способен удовлетворить выявленную потребность бенефициара.

110. Для применения рамочного соглашения бенефициар, после проведения ограниченных торгов или переговорных процедур, разрабатывает классификацию лучших экономических операторов. С экономическими операторам/операторами, занявшими первые места в классификации, заключается на определенный срок рамочное соглашение о возможности дальнейшего сотрудничества. Заключение данного документа не предполагает обязанности бенефициара закупить работы, услуги или товары, которые были предметом рамочного соглашения и дают бенефициару возможность заключить в будущем договор без организации другой процедуры закупки. В этом случае бенефициар обязан выполнить следующую процедуру:

а) по каждому договору, подлежащему присуждению, бенефициар письменно консультируется не менее чем с 3-мя экономическими операторами, подписавшими соответствующее рамочное соглашение;

б) бенефициар устанавливает достаточный предельный срок представления оферт, при этом он обязан принять во внимание такие аспекты, как сложность предмета и время, необходимое для передачи оферт;

с) оферты представляются в письменном виде, в запечатанном конверте, а их содержание остается конфиденциальным до их открытия Комиссией по закупкам;

д) бенефициар присуждает договор закупки оференту, представившему наиболее выгодную оферту, согласно критерию присуждения, уточненному в документации по закупке, на основе которой заключено рамочное соглашение.

111. В случае присуждения договора закупки на основе положений рамочного соглашения подписанным с одним экономическим оператором, бенефициар не вправе требовать принятия или принимать изменения элементов и условий, установленных данным рамочным соглашением изначально, способных ухудшить качество или привести к увеличению стоимости закупки.

112. Бенефициар вправе объявлять новые запросы оферт посредством упрощенной процедуры торгов, но только по отношению к отобраннным операторам, которые могут предложить новые оферты и тем самым могут изменить классификацию, составленную на момент заключения рамочного соглашения.

113. Бенефициар, в случае присуждения договора закупки на основе рамочного соглашения, не вправе использовать рамочные соглашения незаконным или ненадлежащим способом, для воспрепятствования, ограничения или нарушения конкуренции.

Раздел V **ИНИЦИИРОВАНИЕ, ПРОВЕДЕНИЕ ПРОЦЕДУР ЗАКУПКИ И** **ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА НАРУШЕНИЕ ПОЛОЖЕНИЯ**

Глава 1 **Инициирование процедур закупки**

114. Бенефициар иницирует процедуру закупки при совокупном соблюдении им

следующих условий:

а) предмет закупки включен в годовой план закупок, кроме случая, когда необходимость в проведении закупки обусловлена наступлением чрезвычайного обстоятельства;

б) обеспечены необходимые финансовые средства для выполнения договора закупки;

с) разработана документация по присуждению;

д) создана Комиссия по закупкам, по приказу руководителя или атрибуции этого делегированы центральной закупочной организацией.

115. Инициирование процедур закупки происходит одновременно с опубликованием объявлений о закупках или о предварительном отборе.

116. Бенефициар обязан в начале календарного года, в котором планируется провести закупки, опубликовать на своей электронной странице объявление о ориентировочных закупках, которые планируется произвести в следующие 12 месяцев. Форма объявления разрабатывается бенефициаром с использованием основной информации, предусмотренной в *Приложении № 2* к настоящему Положению, которая этим объявлением должна быть размещена на странице web-сайте.

117. В случае договоров закупки товаров и услуг с оценочной стоимостью без НДС выше 1,0 млн. леев, и договоров закупки работ с оценочной стоимостью без НДС выше 1,5 млн. леев, для привлечения к процессу закупки нескольких экономических операторов, в том числе нерезидентов, помимо опубликования объявлений на своей электронной странице, бенефициар публикует объявления в «Бюллетене государственных закупок» или в «Официальном мониторе Республики Молдова».

118. Для каждого договора закупки, который планируется присудить посредством открытых торгов, ограниченных торгов, конкурентного диалога или переговорной процедуры с предварительным опубликованием объявления, бенефициар, не менее чем за 10 рабочих дней до планируемого предельного срока получения оферт, обязан опубликовать на своей электронной странице объявление о начале процедуры присуждения договора закупки, в котором указывается подробная информация о процедуре закупки каждого договора закупки. Информация, которая должна быть обязательно указана в данном объявлении, изложена в *Приложении № 3* к настоящему Положению.

119. Для обеспечения максимальной прозрачности и для привлечения к процессу закупки наибольшего количества экономических операторов, бенефициар, при необходимости, рассылает приглашения к участию производителям товаров, поставщикам услуг, исполнителям работ.

120. Процедура закупки путем запроса ценовых предложений иницируется одновременно с рассылкой бенефициаром приглашений к представлению оферт большому количеству экономических операторов. В срочном случае, обоснованном бенефициаром, срок представления оферт при процедуре запроса ценовых оферт может быть сокращен не менее чем до 3 календарных дней – для товаров и не менее чем до 5 календарных дней – для услуг и работ.

121. В случае выбора применения системы предварительного отбора (квалификации) при закупках, в ориентировочных ежегодных объявлениях, в объявлениях о договорах закупки и в приглашениях к участию бенефициар обязан дополнительно указать и правила, которые применяются в процессе закупки, с указанием законодательных и нормативных актов, в которых они содержатся, в том числе настоящего Положения.

122. Бенефициар может предусмотреть в объявлении обязанность экономических операторов представить для осмотра вид товара или образцы предлагаемой продукции. Исходя из этих соображений, бенефициар обязан обеспечить безопасность товаров, представленных для осмотра на торгах.

Глава 2

Техническое задание

123. Техническое задание – главный документ документации по торгам бенефициара, предоставляемый всем экономическим операторам, участвующим в процессе закупки, на основе которого разрабатывается и представляется техническое предложение и который определяет финансовое предложение.

124. Техническое задание разрабатывается, исходя из необходимых объемов работ, из технических, технологических требований и/или исходя из других требований к запрашиваемым товарам, работам и услугам. В техническом задании четко и кратко формулируются технические спецификации товаров/работ/услуг, подлежащих закупке бенефициаром, способ оплаты, пеня, прочие требования, соответствующие настоящему Положению.

125. В технических спецификациях, в зависимости от вида закупки и по необходимости, устанавливаются требования к:

- a) качественному уровню, в том числе описание применяемой системы качества и процедур, связанных с системой качества;
- b) техническому уровню, в том числе технические процедуры выполнения основных категорий работ, касающихся выполнения цели, и план контроля качества, и требования к проверкам и испытаниям;
- c) уровню эффективности;
- d) надежности в эксплуатации;
- e) размерам;
- f) терминологии и символам;
- g) тестам и методам тестирования;
- h) способу упаковки, применению этикеток, маркировки (в случае необходимости);
- i) сертификатам о происхождении и соответствия.

126. Для договоров работ, в зависимости от вида закупки и, по необходимости, в технических спецификациях устанавливаются требования к:

- 1) проектированию и расчету;
- 2) проверкам;
- 3) инспектированию;
- 4) техникам, приемам и методам строительства;
- 5) условиям приемки работ;
- 6) прочие условия технического характера, связанные с:
 - a) используемым сырьем и материалами;
 - b) используемой техникой и оборудованием;
 - c) субподрядчиками;
 - d) квалификацией персонала;
 - e) общим описанием работ.

127. Технические спецификации должны быть указаны в техническом задании только путем ссылки на национальные и международные стандарты и нормы, на авторизации или на омологии. Также должны быть указаны законодательные и нормативные акты, регулирующие охрану труда, промышленную и противопожарную безопасность, охрану окружающей среды, которые должны соблюдаться во время выполнения договора.

128. Формулируя требования в техническом задании, бенефициар обязывает экономического оператора указать в оферте ту часть договора, которую он намерен передать в субподряд аффилированным предприятиям или третьим сторонам, а также описать предлагаемых субподрядчиков.

129. Запрещается обозначать технические спецификации в техническом задании путем указания:

- a) происхождения или производителя товаров;
- b) специального приема;

- c) заводской или торговой марки;
- d) патента на изобретение;
- e) лицензии на производство;
- f) любых других требований, дающих преимущества одному или нескольким экономическим операторам.

130. В порядке отступления от требований пункта 129 букв. а)- е) настоящего Положения, разрешается указывать в техническом задании марку или производителя товаров только при необходимости соблюдения требований документации по эксплуатации оборудования, требований совместимости с существующим оборудованием и с проектной документацией.

131. Для электронных торгов, техническое задание должно содержать следующие сведения, не ограничиваясь ими:

- a) сведения об элементах, значения которых станут предметом электронных торгов, при условии, что эти элементы поддаются количественному измерению и могут быть выражены в цифрах или процентах;
- b) сведения о возможных пределах значений, которые можно представить так, как они следуют из спецификаций относительно предмета договора;
- c) сведения, которые будут предоставлены экономическим операторам в ходе электронных торгов, с указанием момента предоставления;
- d) основные сведения о ходе электронных торгов;
- e) сведения об условиях, в которых экономические операторы смогут вести торги, в частности, о минимальных обязательных шагах торгов;
- f) основные сведения об используемом электронном устройстве, а также о технических способах и требованиях к подключению.

132. Экономический оператор, получивший экземпляр технического задания, вправе задать, в любой форме общения, вопросы по поводу включенных в него элементов. Вопросы задаются не менее чем за 5 рабочих дней до предельного срока подачи ofert. Бенефициар обязан передать ответ на заданные вопросы не менее чем за 2 рабочих дня до предельного срока подачи ofert.

Глава 3

Процедура предварительного отбора и система квалификации

133. В случае использования двухэтапных или трехэтапных процедур закупки бенефициар обязан организовать и управлять процедурой предварительного отбора экономических операторов. Процедура предварительного отбора должна проводиться, в обязательном порядке, на основе объективных, конкретных, прозрачных критериев и норм квалификации, единых для всех участников одного и того же процесса закупки. При формулировании требований к предварительному отбору бенефициар не должен ограничивать состязательность искусственным способом, а критерии квалификации должны быть явно связаны с предметом подлежащего присуждению договора.

134. В случае проведения процедуры предварительного отбора, бенефициар предоставляет по одному пакету документов по предварительному отбору каждому экономическому оператору, который их запрашивает согласно приглашению к участию в предварительном отборе и оплачивает стоимость данных документов. Оплата включает только расходы на печатание документов и их доставку экономическому оператору.

135. Документы по предварительному отбору должны содержать:

- a) инструкции по подготовке и подаче заявок на предварительный отбор;
- b) критерии предварительного отбора
- c) краткое изложение основных условий договора закупки, подлежащего заключению в результате процедур закупки;
- d) описание документов, которые экономический оператор должен представить для подтверждения своих квалификационных данных;

e) информацию о способе, месте и сроке представления заявок на предварительный отбор, с указанием даты, предельного времени и места представления;

f) любые другие требования к подготовке и представлению заявок на предварительный отбор и касающиеся процедуры его проведения, которые устанавливаются бенефициаром в соответствии с настоящим Положением, другими законодательными и нормативными актами, и исходя из стандартной документации;

g) информацию о сборе за участие.

136. Бенефициар не может выдвигать административные, технические или финансовые условия определенным экономическим операторам, если они не были выдвинуты остальным экономическим операторам. В случае, когда требуется представление сертификатов, составленных независимыми органами, подтверждающих соответствие экономического оператора определенным стандартам обеспечения качества, бенефициар обязан сделать ссылку на системы обеспечения качества, основанные на национальных и международных стандартах.

137. Бенефициар обязан, в течение не более 2 рабочих дней, ответить на любое ходатайство экономического оператора по поводу документов по предварительному отбору, полученное не менее чем за 5 рабочих дней до даты истечения срока представления документов для предварительного отбора. Ответ на любое ходатайство, представляющее интерес для других экономических операторов, направляется всем экономическим операторам, которым бенефициар разослал документы по предварительному отбору, без указания источника ходатайства.

138. При оценке квалификационных данных каждого экономического оператора, подавшего заявку на предварительный отбор, применяются лишь установленные критерии предварительного отбора.

139. После оценки результатов предварительного отбора, бенефициар сообщает в течение 5 рабочих дней каждому экономическому оператору, подавшему заявку на предварительный отбор, его результаты. Экономические операторы, прошедшие предварительный отбор, участвуют в дальнейшем в процедуре закупки.

140. По требованию экономических операторов, не прошедших предварительный отбор, бенефициар сообщает им основания такого решения.

141. Бенефициар может ввести и управлять непрерывной системой квалификации для определенных последующих процедур закупки товаров, работ и услуг, которые носят специфический характер для осуществления деятельности по производству, транспортировке, распределению и поставке природного газа, электроэнергии, теплоэнергии и предоставления публичной услуги водоснабжения, канализации.

142. В этом случае система квалификации должна обеспечить экономическим операторам – заявителям возможность квалифицироваться в любое время. Максимальный срок принятия бенефициаром решения о квалификации экономического оператора составляет 3 месяца со дня получения заявки на квалификацию.

143. В случае использования системы квалификации, бенефициар публикует объявление, которым информирует экономических операторов об этой системе и о применяемых нормах, а экономические операторы в ходе ограниченной или переговорной процедуры отбираются из числа тех, которые были квалифицированы в соответствии с такой системой.

144. Если для принятия решения о квалификации необходим срок, превышающий 3 месяца после подачи заявки, бенефициар должен письменно проинформировать заявителя о причинах, оправдывающих такое продление и о дате, когда заявка должна быть рассмотрена. Однако, в этом случае общий максимальный срок, необходимый для квалификации, не может превышать 6 месяцев.

145. Экономические операторы, желающие принять участие в процедуре закупки

с применением системы квалификации, подают бенефициару соответствующую заявку на участие, а бенефициар выдает или отправляет им пакет документов по квалификации. Форма заявки на участие разрабатывается бенефициаром на основе требований, предусмотренных в *Приложении № 4* к настоящему Положению, и публикуется на его электронной странице.

146. Установленные бенефициаром критерии квалификации могут включать и критерии исключения экономических операторов из системы, при условии их доведения до сведения экономических операторов одновременно с запросом квалификации.

147. Бенефициар может дисквалифицировать экономического оператора только по причинам, основанным на несоблюдении критериев квалификации, установленных без дискриминации для всех экономических операторов. Любое намерение о дисквалификации сообщается экономическому оператору в письменном виде, не менее чем за 10 рабочих дней до даты прекращения квалификации, с указанием причины, обосновывающей решение о дисквалификации.

148. Пакет документов, выданный бенефициаром для квалификации, обязательно должен содержать:

- a) краткое изложение договоров закупки, присужденных на основе динамичной системы квалификации;
- b) требования к экономическим операторам;
- c) описание документов, которые экономический оператор должен представить для подтверждения своих квалификационных данных;
- d) информацию о процедуре и критериях квалификации.

149. Комиссия по закупкам оценивает документы по квалификации, полученные от экономических операторов, определяет список квалифицированных экономических операторов, информирует экономических операторов – участников о результатах квалификации. Бенефициар информирует экономических операторов, получивших отказ, об этом решении, с указанием причин, послуживших основанием для отказа.

150. Бенефициар обязан ответить в течение не более 2 рабочих дней на любое ходатайство экономического оператора относительно документов по квалификации.

151. Для отбора участников процедур присуждения договоров закупки, которые являются предметом вызова на торги с использованием непрерывной системы квалификации, бенефициар:

- a) квалифицирует экономических операторов в соответствии с предварительно установленными критериями квалификации;
- b) применяет к квалифицированным экономическим операторам характерные мероприятия по процедурам закупки, предусмотренные в настоящем Положении.

Глава 4 **Подача оферт**

152. подача оферты осуществляется экономическим оператором до предельной даты, письмом, подтверждающим ее подачу, представляющим собой в то же время изъявление желания экономического оператора подписать договор закупки. При установлении предельной даты бенефициар должен учесть сложность намеченных закупок, ожидаемую зону субподряда и обычное время передачи оферт по почте в стране и за рубежом.

153. До истечения срока подачи оферт, Бенефициар может продлить этот срок по своему решению.

Уведомление о продлении сроков подачи оферт будет в обязательном порядке размещено на электронной странице и незамедлительно направляется каждому экономическому оператору, который подал заявку на участие или которому закупающий орган предоставил документацию по присуждению.

154. Оферты составляются и/или подаются,/направляются экономическими операторами на основе документации по присуждению и согласно критериям, на основе которых бенефициар присуждает договоры закупки.

155. До истечения срока подачи оферт экономический оператор вправе отозвать оферту и обеспечение оферты.

156. Поданные/полученные оферты регистрируются бенефициаром в Регистре оферт на закупки в момент подачи/получения. Регистрация производится хронологически, в порядке получения. Форма Регистра оферт на закупки разрабатывается бенефициаром с обязательным использованием информации, указанной в *Приложении № 5* к настоящему Положению.

157. В случае присуждения договоров закупки по критерию наименьшей цены, экономические операторы подают одну оферту. Форма оферты разрабатывается бенефициаром на основе информации, указанной в *Приложении № 6* к настоящему Положению, и публикуется на своей электронной странице. В случае присуждения договоров закупки на основе самой выгодной с технико-экономической точки зрения оферты, экономические операторы составляют и представляют техническое предложение и финансовое предложение.

Бенефициар вправе позволить оферентам подать и другие оферты, именуемые альтернативными, но лишь в случае, когда критерием оценки оферт является наиболее выгодная с технико-экономической точки зрения оферта.

Объявление на участие должно ясно указывать, возможна подача альтернативных оферт или это запрещено. В случае отсутствия данного указания бенефициар не вправе принимать во внимание альтернативные оферты.

158. В техническом предложении экономический оператор детально описывает информацию, запрошенную бенефициаром в документации по присуждению, и, в частности, в техническом задании. В случае закупки работ в техническом предложении указывается информация о:

a) технических процедурах выполнения основных категорий работ, об осуществлении контроля качества, о необходимых проверках и тестированиях;

b) перечень авторизованных лабораторий в области намеченных к выполнению работ, услугами которых будет пользоваться экономический оператор для выполнения договора закупки;

c) график выполнения работы;

d) список персонала и степень его квалификации;

e) информация о субподрядчиках, в том числе аффилированных предприятиях, опыте, квалификации и их оснащении необходимой техникой и персоналом;

f) списки технического оснащения, технического оборудования и инвентаря, который будет использоваться при выполнении работ;

g) используемые технологии выполнения, исходя из необходимости соблюдения качественных и количественных требований технических проектов, требований технического задания, из стандартов, технических норм и из документов, регулирующих выполнение работ.

159. В техническом предложении описываются материалы, которые планируется использовать, их соответствие требованиям технических проектов, качеству, стандартам, техническим нормам, при выполнении работ материалами экономического оператора.

160. В финансовом предложении указывается информация о стоимости закупки, планируемых к получению кредитах, условиях осуществления оплаты экономическим оператором, а также другие финансовые и коммерческие условия, связанные с предметом договора закупки.

161. В финансовом предложении экономический оператор должен по случаю выделить информацию о:

a) стоимости договора закупки товаров, работ, услуг (без и с НДС). В договорах закупки

работ, в случае их частичного выполнения субподрядчиками, отдельно выделяется и стоимость работ, которые планируется выполнить ими;

b) количестве, цене за единицу и стоимости каждой позиции договора закупки товаров и услуг;

c) стоимости по каждому объекту подлежащей выполнению работы;

d) объеме, норме ресурсов, цене за единицу и стоимости каждой сметной позиции по категориям работ;

e) сумме затрат материальных ресурсов, в том числе отдельно по материалам экономического оператора и бенефициара;

f) сумме расходов на персонал;

g) сумме расходов на строительное оборудование;

i) стоимости технологического оборудования и оснащения;

j) сумме прямых расходов;

k) социальном страховании;

l) медицинском страховании;

m) транспортных расходах, применяемом %, стоимости и расчете, подтверждающих применяемый уровень;

n) накладных расходах, применяемом %, стоимости и расчете, подтверждающих применяемый уровень;

o) сметной прибыли;

p) расходах на хранение, применяемом %, стоимости и расчете, подтверждающих применяемый уровень;

q) других конкретных расходах, указанных в документации по присуждению.

162. В случае договоров закупки материальных и нематериальных активов из категории автоматизированных систем или программ по обработке информации, как в документацию по присуждению бенефициара, так и в оферты экономических операторов должны быть включены в обязательном порядке не только положения о поставке этих товаров, но и связанные с их дальнейшим техническим обслуживанием.

163. Экономические операторы подают оферты в национальной валюте. Бенефициар может согласиться с подачей оферт в иностранной валюте в соответствии с положениями законодательства. При оценке, для оферт, поданных в иностранной валюте, производится перерасчет в национальной валюте, исходя из официального обменного курса национальной валюты, установленного Национальным банком Молдовы на день открытия оферт.

164. К письму о выдвижении оферты экономический оператор прилагает, при необходимости, документы, установленные бенефициаром в документации по присуждению:

a) выписку из государственного регистра юридических лиц и индивидуальных предпринимателей, отражающую положение на день подачи оферт, представленную под личную ответственность;

b) заполненную форму с общими сведениями об экономическом операторе. Форма разрабатывается бенефициаром с учетом информации из *Приложения № 7* к настоящему Положению и публикуется на своей электронной странице;

c) заполненную форму об аналогичном опыте за последние 3 года деятельности. Форма разрабатывается бенефициаром с учетом информации, указанной в *Приложении № 8* к настоящему Положению и публикуется на своей электронной странице;

d) декларацию о соответствии критериям отбора. Форма декларации разрабатывается бенефициаром на основе информации, указанной в *Приложении № 9* к настоящему Положению и публикуется на своей электронной странице;

e) справку об отсутствии или наличии задолженности перед бюджетом, выданную не более чем за 30 дней до даты подачи оферты.

165. Оферта должна быть представлена с соблюдением следующих правил:

- a) соответствовать требованиям, установленным в документации по присуждению;
- b) должна быть составлена ясно, без исправлений, с указанием исходящего номера и даты, за подписью ответственного лица;
- c) должна быть напечатана или написана нестираемыми чернилами. При наличии изменений, требуется и подпись уполномоченного лица на каждой странице, на которой были внесены изменения;
- d) должна быть представлена в предельный срок, установленный в объявлении о закупках;
- e) конверт должен быть непрозрачным, запечатанным и помеченным адресом экономического оператора и бенефициара;
- f) должна носить не допускающий обсуждения и обязательный характер с точки зрения содержания, на весь период действия, установленный бенефициаром, и должна быть подписана, под личную ответственность, экономическим оператором или лицом, уполномоченным в законном порядке.

166. Экономические операторы, под личную ответственность, могут представлять оферты и с помощью электронных средств или по факсу. В этом случае бенефициар, в день получения оферты, регистрирует оферту в Регистре оферт на закупки.

167. Оферты экономических операторов, внесенных в запретный список бенефициара и/ или в списке запрещенных экономических операторов, разработанного Агентством по Государственным Закупкам, не допускаются к участию в процедуре закупки.

168. Для защиты от риска возможного недобросовестного поведения экономического оператора в течение всего периода процесса закупки до заключения договора закупки, бенефициар может запросить у экономических операторов представить обеспечения оферты.

169. В случае, когда бенефициар требует представления обеспечения оферты, оно должно соответствовать законодательству и должно быть выражено в твердой сумме, одинаковой для всех экономических операторов. Размер обеспечения оферты не должен превышать 3 % оценочной стоимости оферты на закупку, а срок действия обеспечения оферты должен охватывать весь период до заключения договора закупки.

170. Экономический оператор теряет направленное бенефициару обеспечение оферты в следующих случаях:

- a) экономический оператор отзывает свою оферту после предельного срока подачи оферт;
- b) оферта экономического оператора была объявлена выигравшей, но он не представил обеспечения выполнения договора, или экономический оператор отказался заключить договор закупки;
- c) экономический оператор представляет ложную, ошибочную информацию или не представляет дополнительную информацию, затребованную бенефициаром.

171. Обеспечение оферты, признанной выигравшей, возвращается бенефициаром экономическому оператору в течение не более 5 рабочих дней со дня подписания договора закупки, а обеспечения по не выигравшим офертам – в течение не более 5 рабочих дней со дня подписания протокола оценки оферт. Бенефициар должен вернуть обеспечение оферты в течение не более 2 рабочих дней после наступления одного из следующих элементов:

- a) заключение договора закупки и представление обеспечения выполнения договора, если такое обеспечение предусмотрено в документации по присуждению;
- b) приостановление процедуры закупки без заключения договора закупки;
- c) отзыв оферты до истечения срока подачи оферт.

Глава 5

Открытие и квалификация поданных оферт

172. В соответствии с условиями, предусмотренными в документации по присуждению и в объявлении о закупках, Комиссия по закупкам бенефициара организует, в день и месте, установленных в объявлении, заседание по открытию оферт, полученных от экономических операторов.

173. На заседании по открытию оферт, до открытия оферт, Комиссия по закупкам информирует присутствующих экономических операторов об отклоненных офертах. В связи с этим по каждому отдельному случаю сообщается причина отклонения оферты.

174. Ни одна оферта не может быть отклонена до открытия, за исключением оферт, поданных экономическими операторами, внесенными в запретный список, составленный бенефициаром на основе ранее проведенных закупок и/ или в списке запрещенных экономических операторов, разработанного Агентством по Государственным Закупкам и оферт поданных после истечения предельного срока подачи оферт.

175. На заседании по открытию достаточно лишь объявление цены.

176. При квалификации оферт Комиссия по закупкам проверяет:

- a) соблюдение экономическими операторами формальностей по представлению оферт (срока подачи, требований к составлению, подписи и целостности запечатанного конверта);
- b) наличие обеспечения оферты в случаях, предусмотренных в документации по присуждению;
- c) наличие документов, которые должны сопровождать оферту в соответствии с документацией по торгам.

177. Отклоняются оферты, поданные без обеспечения оферты в случаях, когда оно должно быть представлено согласно документации по присуждению.

178. Экономический оператор, полностью выполняющий требования документации по присуждению и критерии квалификации, считается квалифицированным кандидатом на оценку оферт.

179. Комиссия по закупкам составляет протокол заседания по открытию оферт, согласно *Приложению № 10* к настоящему Положению, и называет оферты экономических операторов. Количество участников процедуры закупки должно составлять не менее трех экономических операторов (без учета экономических операторов, чьи оферты были отклонены при открытии оферт).

180. В случае представления менее трех оферт (кроме отклоненных оферт) или при отсутствии оферт процедура закупки объявляется несостоявшейся, а бенефициар объявляет о проведении повторной процедуры. Между первой процедурой закупки и повторной процедурой не может быть установлен срок меньше 10 рабочих дней

181. В случае представления менее трех оферт, кроме отклоненных оферт, они не открываются, а хранятся в деле о закупке. Бенефициар уведомляет участников закупки об аннулировании процедуры и проведении повторной процедуры.

182. При объявлении повторного тендера, экономические операторы, участвовавшие в первой процедуре закупки, чья оферта не была открыта, вправе представить новую оферту в срок подачи оферт или сохранить свою ранее поданную оферту.

183. В случае, когда и после опубликования объявления о закупках повторно было представлено менее трех оферт, бенефициар вправе рассмотреть поданную/поданные оферту/оферты.

184. В случае использования информационной системы управления, открытие оферт осуществляется в данной системе и с обязательным соблюдением условий, установленных в настоящей Главе.

Глава 6

Оценка оферт и назначение победителя

185. При оценке ofert на закупку должно быть обеспечено сведение к минимуму рисков для бенефициара, прозрачность и равное отношение к экономическим операторам.

Оценка ofert проходит по качественным критериям, по критерию наименьшей цены ofert, самой выгодной с технико-экономической точки зрения.

186. Комиссия по закупкам анализирует, оценивает, сравнивает полученные oferty и определяет выигравшую оферт. В этих целях Комиссия по закупкам:

a) рассматривает документы, доказывающие соответствие критериям отбора и регистрацию каждого экономического оператора;

b) рассматривает документы, подтверждающие технические и финансово-экономические возможности экономических операторов;

c) проверяет соответствие каждого технического и финансового предложения требованиям, предусмотренным в техническом задании, с первоочередным рассмотрением технического предложения;

d) устанавливает необходимые квалификации для оценки каждой оферт, а также срок, предоставляемый для передачи разъяснений;

e) составляет классификацию экономических операторов в убывающем порядке и определяет выигравшую оферт на основе максимально присвоенного количества баллов.

187. В этих целях бенефициар опирается на следующие качественные критерии:

1) Критерий личного положения. В этом случае экономический оператор может быть исключен из участия в процессе закупки в случае, когда он:

a) находится в положении несостоятельности, ликвидации, приостановления или прекращения деятельности, судебного управления или любом другом аналогичном положении;

b) сообщает ложную информацию в представленных материалах.

2) Критерий личной способности осуществления деятельности. В этом случае экономический оператор должен доказать владение соответствующими документами/лицензиями/разрешениями, дающими ему право осуществлять виды деятельности, предусмотренные в договоре закупки.

3) Критерий технической и профессиональной способности. В этом случае оценка экономического оператора проводится, исходя из:

a) карточки с общей информацией;

b) необходимого технического оснащения для выполнения условий договора;

c) наличия квалифицированных работников для выполнения работ;

d) опыта экономического оператора в области выполнения аналогичных договоров закупки.

188. Бенефициар вправе потребовать от экономических операторов представить следующие дополнительные документы и информацию, которые не были включены в документацию по торгам:

a) подтверждение профессионализма лиц, ответственных за выполнение договора закупки, а также других специалистов, задействованных в выполнении условий договора;

b) документы, подтверждающие техническое оснащение экономического оператора, путем указания, имеющегося у него оборудования, материалов и технического оснащения для выполнения договора;

c) сертификаты соответствия продукции;

d) финансовый отчет, завизированный и зарегистрированный в установленном законом порядке.

189. Комиссия по закупкам дисквалифицирует экономического оператора на любом этапе процедуры оценки, если установлено непредставление им дополнительной запрошенной информации и при ошибочности представленных квалификационных данных.

190. В случае оценке на основе оферт с наименьшей ценой, бенефициар должен учитывать, в обязательном порядке, и критерии, связанные с запрашиваемым

экономическим оператором способом оплаты, местом поставки (у бенефициара, производителя, экономического оператора) Выигравшей должна быть оферта, которая действительно даст возможность бенефициару произвести закупку по наименьшей цене, с учетом и всех дополнительных затрат бенефициара, связанных с закупкой (кредитование экономических операторов в случае авансовых платежей, таможенные расходы в случае импорта, транспортные расходы).

191. В случае оценки на основе самой выгодной с технико-экономической точки зрения оферты, бенефициар, помимо цены и условий оплаты, должен учитывать различные критерии, касающиеся закупки, такие как срок поставки (выполнения), стоимость использования, услуги после продажи и техническая помощь, обязательство по запасным частям, надежность выполнения договора закупки. Все технические и финансово-экономические показатели эффективности должны быть обязательно установлены бенефициаром в документации по присуждению.

192. В случае выявления оферты с необычно низкой ценой, Комиссия по закупкам обязана обеспечить экономическому оператору возможность обосновать необычно низкую цену путем запроса необходимых уточнений по данной оферте и проверки представленных разъяснений. Срок представления обоснований для необычно низкой цены устанавливается Комиссией по закупкам и не может быть меньше 3 рабочих дней. Считается офертой с необычно низкой ценой предложение по продаже товаров, выполнению работ или предоставлению услуг по значительно более низкой цене по сравнению с офертами других оферентов и оцененной бенефициаром ценой, в случае, когда:

a) бенефициар выявил ошибки, вызвавшие представление необычно низкой цены оферты;

b) оферент не может доказать своего доступа к особой технологии, к более выгодным рыночным условиям, позволяющим ему предложить такую низкую цену оферты, или получение государственной помощи, оказываемой в законном порядке;

193. Бенефициар обязан указать в обязательном порядке в документации по присуждению, предоставленной экономическим операторам, алгоритм расчета, количество баллов и относительную величину значимости, которую он придает каждому критерию, выбранному для оценки оферты. В то же время, настоящим Положением устанавливается минимальная величина значимости, с учетом и способа оплаты, которая не может быть ниже 80 процентов общего количества баллов по оценке оферты.

194. В целях получения наиболее выгодных цен в процессе проводимых закупок, бенефициар вправе вести с экономическими операторами, представившими лучшие финансовые предложения, переговоры по снижению конечной цены по сравнению с ценой, представленной в первоначальных офертах. В этом случае переговоры ведутся на основе новых финансовых предложений, представленных данными экономическими операторами, с соблюдением процедур представления оферт, предусмотренных настоящим Положением.

195. В случае закупки посредством электронных торгов, уточняется математическая формула определения автоматической пере классификации, исходя из новых цен и новых представленных значений. Данная формула включает перечисление всех критериев, установленных для определения самой выгодной с технико-экономической точки зрения оферты, так, как это указано в техническом задании.

196. В ходе каждого этапа электронных торгов бенефициар немедленно сообщает всем экономическим операторам информацию, позволяющую им знать свое место в классификации.

197. Бенефициар может сообщать другие сведения о представленных ценах или значениях, при условии, что это указано в техническом задании, или о количестве участников того этапа торгов. Несмотря на это, не разрешается ни в коем случае

разглашать личности экономических операторов во время проведения этапов электронных торгов.

198. Если две или более оферты получают одинаковое количество баллов, бенефициар выбирает экономического оператора, оферта которого включает самую низкую цену.

199. При равенстве цен оферт и других условий, бенефициар вправе:

- a) потребовать от экономических операторов представить в закрытом конверте другое финансовое предложение;
- b) провести с экономическими операторами, путем диалога, переговоры по снижению цены.

200. На этапе завершения процесса оценки оферт, Комиссия выполняет свои действия в следующей последовательности:

- a) составляет и подписывает протокол оценки оферт, по форме, указанной в *Приложении № 11* к настоящему Положению;
- b) передает ответственным подразделениям бенефициара результаты процесса оценки оферт и назначения победителя процедуры закупки для заключения договора закупки;

Глава 7

Присуждение договора закупки

201. Экономический оператор, оферта которого была признана выигравшей в процессе закупки, обязан заключить договор закупки с бенефициаром:

- a) в случае процедуры закупки посредством открытых торгов – в течение не более 20 календарных дней со дня направления ему договора на подписание;
- b) в случае использования других процедур закупки в соответствии со сроками и условиями заключения договора, установленными бенефициаром в документации по присуждению.

202. До заключения договора закупки выигравший экономический оператор – победитель обязан представить бенефициару обеспечение выполнения договора в виде обеспечения договора, согласно условиям, предусмотренным в документации по присуждению. Это обеспечение представляет собой обеспечение количественного, качественного выполнения условий договора в установленные сроки. Размер обеспечения договора не может быть выше 15 процентов стоимости договора.

203. Бенефициар возвращает обеспечение договора в течение 15 календарных дней со дня подписания подтверждающих документов по выполнению договора, если до этого дня не было подано ни одной жалобы. В случае, когда из-за бенефициара происходит окончательная остановка выполнения договора закупки, бенефициар возвращает обеспечение договора экономическому оператору в течение 15 календарных дней с момента наступления остановки в выполнении договора.

204. Запрещается в процессе заключения договора возложение бенефициаром на экономического оператора новых условий или требований, которые не были предусмотрены в документации по присуждению и которые способствуют к росту цен.

205. В случае, когда выигравший экономический оператор не заключает договор закупки в установленный бенефициаром срок или экономический оператор отказывается представить обеспечение договора, бенефициар вправе:

- a) заключить договор закупки с экономическим оператором, занявшим второе место в классификации;
- b) аннулировать процедуру присуждения договора закупки;
- c) внести оферента в запретный список.

206. Договор считается заключенным со дня его подписания сторонами и не может быть передан выигравшим экономическим оператором другому экономическому оператору, но может быть частично выполнен субподрядчиками, если это было

указано в составленной и оцененной бенефициаром оферте.

207. Запрещается изменение условий договора с целью:

- a) завышения цены за единицу предмета закупки;
- b) завышение стоимости договора;
- c) занижения качества товаров, услуг или работ;
- d) ухудшения условий оплаты по сравнению с теми, которые указаны в выигравшей оферте.

208. Условия выполнения договора не могут включать требования, прямо или косвенно являющиеся дискриминирующими или способными заставить экономического оператора отказаться от заключения договора.

209. В случае договора закупки, заключаемого более чем на один год, его стоимость может корректироваться только согласно положениям, предусмотренным в документации по присуждению.

210. В течение 10 календарных дней после подписания договора закупки, бенефициар обязан опубликовать на своей электронной странице информацию о заключении договора закупки, с указанием наименования экономического оператора, с которым заключен договор.

211. Бенефициар обязан оформить дело о закупке и в течение всего периода внедрения договора закупки дополнять его в соответствии с информацией, установленной в *Приложении № 12* к настоящему Положению. Дело о закупке хранится бенефициаром в течение не менее 5 лет со дня выполнения договора закупки.

Глава 8

Формы общения

212. Все сообщения и обмен информацией между бенефициаром и экономическими операторами, осуществляемые в ходе процедуры закупки, осуществляются в письменном виде и подлежат регистрации в момент передачи и получения, и вносятся в дело о закупке.

213. Сообщения, обмен информацией и их хранение осуществляются таким образом, чтобы обеспечить возможность анализа бенефициаром содержания оферт только после истечения срока, предусмотренного для их открытия.

Глава 9

Разрешение споров и ответственность за нарушение Положения

214. Споры, возникшие между бенефициаром и экономическими операторами, которые участвовали в процедурах закупок, организованных в соответствии настоящим Положением, разрешаются сторонами путем переговоров или в компетентной судебной инстанции.

215. За несоблюдение настоящего Положения, Агентство вправе вычестить из расчетов тарифов на производство, транспортировку, распределение и регулируемую подачу природного газа, электроэнергии и теплоэнергии, на предоставление публичной услуги водоснабжения, канализации, сумму увеличения закупок, реализованных с нарушением этого положения, и/или применить предусмотренные Законом санкции.

Приложение № 1
к Положению о процедурах закупки товаров, работ и услуг,
используемых в деятельности обладателей лицензий в
электроэнергетическом, теплоэнергетическом,
газовом секторе, и операторов, предоставляющих
публичную услугу водоснабжения и канализации,
утвержденному Постановлением НАРЭ № 24/2017
от 26.01.2017 г.

ДЕКЛАРАЦИЯ О КОНФИДЕНЦИАЛЬНОСТИ И БЕСПРИСТРАСТНОСТИ

Я, нижеподписавшийся (фамилия, имя, удостоверяющий личность документ)
_____, член Комиссии по закупкам
_____ (наименование бенефициара), назначенный приказом
№ _____ от _____, заявляю под личную ответственность следующее:

1. Понимаю под информацией любой документ, проект, план выполнения, программу, базу данных, оферту, смету, прямо или косвенно предоставленные мне в связи с проведением процесса закупки в _____ (наименование бенефициара).

Буду относиться к любой информации, доступной мне или предоставленной/доведенной до моего сведения, как к конфиденциальной, и не передам ее третьим сторонам.

Буду использовать полученную информацию только в целях оценки оферт для присуждения договоров закупки, и буду предпринимать все разумные возможные меры для воспрепятствования доступу или копированию подконтрольной мне информации, и немедленно проинформирую руководство предприятия, если мне станет известно о любом случае несанкционированного доступа к любой информации и о том, каким способом этот доступ произошел.

2. Также заявляю, что:

Не являюсь супругом (супругой) или родственником до третьей степени включительно/или свойственником до третьей степени включительно одного из руководителей экономических операторов, участвующих в процедурах закупки, проводимых Комиссией по закупкам.

За последние три года у меня не было трудовых договоров или договоров о сотрудничестве, я не входил в состав правления или в любой другой руководящий или административный орган экономических операторов, участвующих в процедурах закупки, проводимых Комиссией по закупкам.

Я не владею долями или акциями в подписанном уставном капитале ни одного экономического оператора, участвующего в процедурах закупки, проводимых Комиссией по закупкам.

У меня нет никакого финансового интереса в проведении процедур закупки бенефициара, кроме оплаты труда в качестве работника.

У меня нет никакого финансового интереса по отношению к любому из экономических операторов, участвующих в процедурах закупки, проводимых Комиссией по закупкам.

У меня нет никакой личной привязанности или склонности, способных повлиять на мои решения в связи с процедурами закупки, проводимыми Комиссией по закупкам.

У меня нет никакого личного обязательства или финансовых задолженностей ни перед одним из экономических операторов-конкурентов, способных повлиять на мои решения в связи с процессом оценки.

Обязуюсь уведомить бенефициара, если в процессе осуществления процедур закупки, проводимых Комиссией по закупкам, возникнет одно из вышеуказанных положений или другой потенциальный конфликт интересов, способный повлиять на процесс закупки,

проводимый Комиссией по закупкам.

Даю настоящую декларацию о конфиденциальности и беспристрастности под личную ответственность, зная о законных положениях относительно закупок.

Фамилия и имя

Подпись

Дата

Приложение № 2
к Положению о процедурах закупки товаров, работ и услуг,
используемых в деятельности обладателей лицензий в
электроэнергетическом, теплоэнергетическом,
газовом секторе, и операторов, предоставляющих
публичную услугу водоснабжения и канализации,
утвержденному Постановлением НАРЭ № 24/2017
от 26.01.2017 г.

**ИНФОРМАЦИЯ
ПОДЛЕЖАЩАЯ ВКЛЮЧЕНИЮ В ОРИЕНТИРОВОЧНОЕ ОБЪЯВЛЕНИЕ О
ЗАКУПКАХ, ПЛАНИРУЕМЫХ К ОСУЩЕСТВЛЕНИЮ БЕНЕФИЦИАРОМ В
СЛЕДУЮЩИЕ 12 МЕСЯЦЕВ**

1. Наименование бенефициара, почтовый, телеграфный, электронный адрес, номера телефонов, факса и сведения о представителях бенефициара, от которых можно получить информацию, связанную с закупками.
2. Предмет планируемых закупок согласно Общему словарю государственных закупок (CPV);
3. Общие характеристики, количества, объемы работы, услуги;
4. Экономические условия, финансовые и технические гарантии, затребованные от экономических операторов;
5. Сроки поставки-выполнения;
6. Вид запланированных к проведению процедур закупки;
7. Любая другая важная информация;
8. Ссылка на конкретный адрес на электронной странице, где будет размещаться подробная информация о закупках.

Приложение № 3
к Положению о процедурах закупки товаров, работ и услуг,
используемых в деятельности обладателей лицензий в
электроэнергетическом, теплоэнергетическом,
газовом секторе, и операторов, предоставляющих
публичную услугу водоснабжения и канализации,
утвержденному Постановлением НАРЭ № 24/2017
от 26.01.2017 г.

**ИНФОРМАЦИЯ
ОБЪЯВЛЕНИЯ ОБ ИНИЦИИРОВАНИИ ПРОЦЕДУРЫ ЗАКУПКИ**

- 1) Наименование бенефициара, почтовый, телеграфный, электронный адрес, номера телефонов, факса и координаты представителей бенефициара, от которых можно получить информацию.
- 2) Предмет договора закупки:
 - а) Для договора закупки товаров или услуг:

- наименование, вид договора закупки согласно CPV и место поставки (предоставления);
- описание предмета закупки (товара, услуги), требования к качеству, количеству, партиям, объему (по каждой категории товаров, услуг);
- указание основных и дополнительных услуг;
- предельный срок представления оферт;
- вид процедур квалификации и закупки;
- число, время и место открытия поданных оферт;
- срок действия договора (дата начала и окончания);
- дополнительная информация (метод получения документации по закупкам, критерии предварительного отбора, контактное лицо).

b) Для договора закупки работ:

- наименование, вид договора закупки согласно CPV и место выполнения работ;
- общее описание работы, объекта строительства, реконструкции, ремонта, объем работы ;
- информация о требованиях к используемым материалам, оборудованию, механизмам;
- информация о получении (отправке) технического задания и проекта строительства (реконструкции);
- специфические требования к экономическим операторам;
- предельный срок представления заявки на участие в торгах;
- предельный срок представления документов по квалификации;
- предусмотренная дата проведения квалификации, вид процедуры и критерии квалификации;
- предельный срок представления оферт;
- дата, время и место открытия поданных оферт;
- срок действия договора (дата начала и завершения работ);
- дополнительная информация (метод получения документации по закупкам, контактное лицо).

3). Следующая юридическая, экономическая, финансовая и техническая информация:

- условия, касающиеся договора (основные технические, финансовые условия и способы оплаты);
- условия участия;
- критерии квалификации, оценки оферт;
- прочая важная информация.

4) Возможность или невозможность подачи альтернативных оферт.

Приложение № 4
к Положению о процедурах закупки товаров, работ и услуг,
используемых в деятельности обладателей лицензий в
электроэнергетическом, теплоэнергетическом,
газовом секторе, и операторов, предоставляющих
публичную услугу водоснабжения и канализации,
утвержденному Постановлением НАРЭ № 24/2017
от 26.01.2017 г.

(Наименование экономического оператора)
полный адрес _____
тел., факс, e-mail _____

ЗАЯВКА НА УЧАСТИЕ В КВАЛИФИКАЦИИ

/Кому/ _____
(наименование бенефициара и полный адрес)

настоящим, в результате объявления о закупке, опубликованного в _____,

(источник опубликования)
об организации процедуры закупки (квалификации) для присуждения договора (договоров)
закупки:

_____ (наименование договора закупки)

прошу об участии в этапе квалификации.

С условиями и критериями, которые будут применяться для квалификации, ознакомлен, и прилагаю к настоящей заявке затребованные документы по квалификации:

- 1.
- 2.
- 3.

Дата заполнения

_____ Фамилия, имя и должность лица, уполномоченного представлять экономического оператора:

_____ (подпись)

Приложение № 5
к Положению о процедурах закупки товаров, работ и услуг,
используемых в деятельности обладателей лицензий в
электроэнергетическом, теплоэнергетическом,
газовом секторе, и операторов, предоставляющих
публичную услугу водоснабжения и канализации,
утвержденному Постановлением НАРЭ № 24/2017
от 26.01.2017 г.

Регистр
оферт на закупку, полученных /кем/ _____ в _____ году
(наименование бенефициара)

№	Наименование экономического оператора	Дата регистрации оферты (день, месяц, год и время)	Лицо, зарегистрировавшее оферту (Фамилия, имя, должность)	Предмет закупки (наименование товаров/ работ/ услуг)	Способ получения оферты (почта, представлено оператором на месте, по факсу, электронной почте,)	Результат рассмотрения Комиссия по закупкам		
						Принято к оценке	Отказано	Причина отказа
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1								
2								
...								

В графах 7, 8, 9 указывается дата и причина.

Приложение № 6
к Положению о процедурах закупки товаров, работ и услуг,
используемых в деятельности обладателей лицензий в
электроэнергетическом, теплоэнергетическом,
газовом секторе, и операторов, предоставляющих
публичную услугу водоснабжения и канализации,
утвержденному Постановлением НАРЭ № 24/2017
от 26.01.2017 г.

(Наименование экономического оператора)
полный адрес _____
тел., факс, e-mail _____

ОФЕРТА

/Кому/ _____
наименование бенефициара и полный адрес _____
I. Рассмотрев документацию по закупке относительно _____

(наименование договора закупки, объявленной бенефициаром)
представляем оферту на выполнение вышеуказанного договора закупки, а именно:

I. Поставка (выполнение, предоставление):

1. _____
(наименование товаров, работ, услуг, количество, цена за единицу, стоимость без НДС)

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

II. Общая стоимость оферты на выполнение договора закупки составляет: _____ леев, без НДС

(сумма прописью и цифрами)

к которой добавляется НДС на сумму _____ леев,
(сто прописью и цифрами)

Дата заполнения:

(Фамилия, имя и должность лица, уполномоченного
представлять экономического оператора):

(подпись) и М.П.

Приложение № 7
к Положению о процедурах закупки товаров, работ и услуг,
используемых в деятельности обладателей лицензий в
электроэнергетическом, теплоэнергетическом,
газовом секторе, и операторов, предоставляющих
публичную услугу водоснабжения и канализации,
утвержденному Постановлением НАРЭ № 24/2017
от 26.01.2017 г.

ОБЩАЯ ИНФОРМАЦИЯ

1. Наименование экономического оператора: _____
2. Фискальный код: _____
3. Адрес основного местонахождения: _____
4. Телефон: _____
- Факс: _____
- E-mail: _____
5. Решение о регистрации _____
(номер, дата регистрации)

- (издавший орган)
6. Основные сферы деятельности: _____
(указать в соответствии с положениями устава оператора)

7. Лицензии в данной сфере (сертификаты, разрешения) _____
(номер, дата, выдавшее учреждение, виды деятельности,

- срок действия).
8. Предприятия, филиалы, которые входят в его состав: _____
(наименование, адрес)
9. Аффилированные структуры, предприятия: _____
(наименование, адрес)
10. Собственный капитал на день составления последнего баланса _____
(указать размер и дату)
11. Списочная численность персонала _____ человек, из них рабочих _____ человек.
12. Численность персонала, который будет задействован в выполнении договора, _____ человек, из них рабочих _____ человек, в том числе:

- (указать профессии и категории квалификации)
13. Балансовая стоимость основных средств _____ тыс. леев
14. Техническое оснащение: _____
(указать главные средства, которые будут использоваться при выполнении договора)

15. Оборот за последние 3 года (тыс. леев):
Год _____ тыс. леев
Год _____ тыс. леев
Год _____ тыс. леев
16. Общая сумма долгов экономического оператора _____ тыс. леев,
в том числе: перед бюджетом _____ тыс. леев

Дата заполнения:

(Фамилия, имя и должность лица, уполномоченного представлять экономического оператора)
(подпись) и М.П.

Приложение № 8
к Положению о процедурах закупки товаров, работ и услуг,
используемых в деятельности обладателей лицензий в
электроэнергетическом, теплоэнергетическом,
газовом секторе, и операторов, предоставляющих
публичную услугу водоснабжения и канализации,
утвержденному Постановлением НАРЭ № 24/2017
от 26.01.2017 г.

_____ (наименование экономического оператора)

АНАЛОГИЧНЫЙ ОПЫТ ЗА ПОСЛЕДНИЕ 3 ГОДА

1. Количество выполненных аналогичных договоров _____

2. Стоимость выполненных аналогичных договоров (без НДС):

1) Согласно первоначально подписанным договорам _____ тыс. леев;

2) Окончательная, на день выполнения договоров _____ тыс. леев

3. Наименование бенефициаров и их адрес _____

_____ (перечислить бенефициаров, у которых были выполнены аналогичные договоры,

и указать их адрес)

4. В качестве кого участвовал в выполнении договоров _____

(отметить ниже соответствующий вариант и

стоимость выполненных договоров по каждому варианту)

- подрядчика или генерального подрядчика;

- ассоциированного подрядчика;

- субподрядчика.

5. Возникшие споры по выполнению договоров, их характер и способ разрешения: _____

6 Средний срок выполнения договоров (дней):

а) предусмотренный договором - _____

б) фактически выполненный - _____

с) причина расхождения договорных сроков (указать,) _____

7. Основные дополнения (приложения) к первоначально подписанным договорам (указать) _____

8. Основные исправления и дополнения, внесенные в акты приемки, по сравнению с прилагаемыми к договорам сметами

расходов: _____

9. Прочие важные моменты, которыми экономический оператор подтверждает свой аналогичный опыт: _____

Дата заполнения: _____

Фамилия, имя и должность лица, уполномоченного представлять экономического оператора
Подпись, М.П.

Приложение № 9
к Положению о процедурах закупки товаров, работ и услуг,
используемых в деятельности обладателей лицензий в
электроэнергетическом, теплоэнергетическом,
газовом секторе, и операторов, предоставляющих
публичную услугу водоснабжения и канализации,
утвержденному Постановлением НАРЭ № 24/2017
от 26.01.2017 г.

ДЕКЛАРАЦИЯ О СООТВЕТСТВИИ УСЛОВИЯМ ОТБОРА

1. Я, нижеподписавшийся, _____
(фамилия, имя и должность представителя экономического оператора)

Наименование и адрес экономического оператора

заявляю под личную ответственность, что предоставленные бенефициару материалы и информация являются верными, и понимаю, что бенефициар вправе затребовать, в целях проверки и соответствия сопровождающих оферту сведений и документов, любую дополнительную информацию о нашем соответствии условиям отбора, а также об имеющемся у нас опыте, компетенции и ресурсах.

3. Настоящая декларация действительна до _____
(указать дату истечения срока действия оферты)

Фамилия, имя и должность представителя экономического оператора: _____

Подпись, М.П.

Дата заполнения: _____

Приложение № 10
к Положению о процедурах закупки товаров, работ и услуг,
используемых в деятельности обладателей лицензий в
электроэнергетическом, теплоэнергетическом,
газовом секторе, и операторов, предоставляющих
публичную услугу водоснабжения и канализации,
утвержденному Постановлением НАРЭ № 24/2017
от 26.01.2017 г.

Протокол № _____

заседания Комиссии по закупкам _____

(наименование бенефициара)

по открытию оферт, зарегистрированных на _____

(указать наименование торгов по договору закупки)

Состоявшегося _____, начиная с _____ часов
(день, месяц, год)

Место проведения заседания
(адрес) _____

Вид процедуры закупки _____

Количество представивших оферты экономических операторов, всего _____,
а именно:

1. Экономический оператор (наименование, юридический адрес) _____

2. Экономический оператор (наименование, юридический адрес) _____

3. Экономический оператор (наименование, юридический адрес) _____

4. Экономический оператор (наименование, юридический адрес) _____

Спецификация полученных оферт	Экономический оператор	Экономический оператор	Экономический оператор	Экономический оператор
1. Дата подачи оферты				
2. Содержание технического предложения:				
3. Содержание финансового предложения:				
Цена за единицу				
Стоимость закупки (без НДС)				
4. Затребованные условия оплаты:				
5. Срок действия оферты				
6. Соответствие представленных в оферте документов требованиям объявленной процедуры закупки (указать недостающую информацию):				
7. Обеспечение оферты (если оно предусмотрено условиями закупки)				
8. Срок действия обеспечения оферты				

Решение Комиссии по закупкам:

1. Отклонить оферты (указать отклоняемые оферты и причину отклонения):

2. Аннулировать процедуру закупки (указать причину аннулирования процедуры закупки):

3. Допустить к оценке следующие оферты (указать допущенную к оценке оферту):

Члены Комиссии (фамилия, имя и подпись):

- 1.
- 2.
- 3.

Представители экономических операторов (фамилия, имя и подпись):

- 1.
- 2.
- 3.

Дата составления протокола:

Приложение № 11
к Положению о процедурах закупки товаров, работ и услуг,
используемых в деятельности обладателей лицензий в
электроэнергетическом, теплоэнергетическом,
газовом секторе, и операторов, предоставляющих
публичную услугу водоснабжения и канализации,
утвержденному Постановлением НАРЭ № 24/2017
от 26.01.2017 г.

ПРОТОКОЛ № _____
заседания Комиссии по закупкам

_____ (наименование бенефициара)

по оценке оферт на закупку

_____ (место проведения заседания)

_____ (день, месяц, год)

ПОВЕСТКА ДНЯ:

Оценка полученных оферт на закупку _____
(указать наименование договора закупки)

проведенная согласно процедуре закупки _____
(указать процедуру закупки)

Начата _____, согласно объявлению о закупке, опубликованному _____
(день, месяц, год) (указать

источник, № и дату опубликования) _____

РАССМОТРЕЛИ:

1. _____
_____ (наименование докладчика, фамилия и имя лица, представившего отчет об оценке оферт)

Подано оферт в количестве _____ от следующих экономических операторов
(наименование):

- 1.
- 2.
- (...)

Оферты открыты _____ /число/ Протоколом № _____ от _____
(прилагается).

Комиссия рассмотрела содержание каждой оферты на предмет их соответствия требованиям, выдвинутым бенефициаром посредством документации по присуждению, и установила следующее:

I. Техническое предложение:

Экономический оператор	Критерии оценки оферт (баллов)			
	Критерий 1	Критерий 2	Критерий ...	Общее кол-во баллов технического предложения
1	2	3	4	n
1.				
2.				
3.				
...				

II. Финансовое предложение:

Экономический оператор	Критерии оценки оферт (баллов)			
	Критерий 1	Критерий 2	Критерий ...	Общее кол-во баллов финансового предложения
1	2	3	4	n
1.				
2.				
3.				
...				

В граф. 2, 3, 4 указать критерий оценки согласно документации по закупке.

Общее количество баллов технического и финансового предложения составляет:

Экономический оператор_(наименование) _____ баллов

Экономический оператор_(наименование) _____ баллов

Экономический оператор_(наименование) _____ баллов

Экономический оператор_(наименование) _____ баллов

В результате оценки, Комиссией по закупкам установлено следующее:

1. Признается победителем процедуры закупки

_____ (наименование договора закупки)

Экономический

оператор _____ (наименование, фамилия, имя, адрес)

со стоимостной офертой в размере _____ леев (без НДС) и сроком выполнения договора (указать период) _____, набравший в совокупности максимальное количество _____ баллов.

2. Экономический оператор – победитель должен представить обеспечение договора и подписать договор закупки в течение _____ дней после его представления бенефициаром.

КОМИССИЯ ПО ЗАКУПКАМ Фамилия, имя, должность

Подпись

1. _____

2. _____

3. _____

Дата составления протокола: _____

Все представленные оферты прилагаются к протоколу.

Приложение № 12
к Положению о процедурах закупки товаров, работ и услуг, используемых в деятельности обладателей лицензий в электроэнергетическом, теплоэнергетическом, газовом секторе, и операторов, предоставляющих публичную услугу водоснабжения и канализации, утвержденному Постановлением НАРЭ № 24/2017 от 26.01.2017 г.

Содержание дела о закупке

1. Наименование договора закупки, применяемая процедура, дата начала процедуры, дата завершения процедуры закупки, лицо, ответственное за составление дела о закупке.
2. Описание документов дела.
3. Копия объявления о закупке и примечания об источнике, номере, дате опубликования
4. Копия документации по закупке.

5. Письма по запросу разъяснений, переданные ответы, в том числе подтверждение получения ответов экономическими операторами.
6. Копии деклараций о беспристрастности и деклараций о конфиденциальности членов Комиссии по закупкам.
7. Протокол заседания по открытию оферт.
8. Полученные оферты.
9. Протокол Комиссии по закупкам об оценке оферт (включая приложения).
10. Полученные возражения, решения, принятые бенефициаром по этим возражениям.
11. Копия подписанного Договора, включая приложения и его дальнейшие изменения.
12. Сообщения и обмен информацией с экономическими операторами, проведенные в процессе закупки.

CUPRINS

- *Hotărâre ANRE Nr. 23 din 26.01.2017 cu privire la aprobarea Regulamentului privind furnizarea energiei termice (Publicat : 25.08.2017 în Monitorul Oficial Nr. 316-321 art Nr : 1581)*

REGULAMENT PRIVIND FURNIZAREA ENERGIEI TERMICE

- *Secțiunea 1. SCOPUL ȘI DOMENIUL DE APLICARE*
- *Secțiunea 2 DISPOZIȚII GENERALE*
- *Secțiunea 3 RACORDAREA INSTALAȚIILOR DE UTILIZARE A ENERGIEI TERMICE ALE SOLICITANTULUI LA REȚEAUA TERMICĂ*
- *Secțiunea 4 DELIMITAREA INSTALAȚIILOR DE UTILIZARE A ENERGIEI TERMICE*
- *Secțiunea 5 CONTRACTAREA*
- *Secțiunea 6 DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE PĂRȚILOR*
- *Secțiunea 7 EVIDENȚA ENERGIEI TERMICE*
- *Secțiunea 8 PLATA ENERGIEI TERMICE*
- *Secțiunea 9 CALITATEA SERVICIULUI DE DISTRIBUȚIE ȘI FURNIZARE A ENERGIEI TERMICE*
- *Secțiunea 10 DECONNECTAREA ȘI RECONNECTAREA INSTALAȚIILOR DE UTILIZARE A ENERGIEI TERMICE, ÎNTRERUPERI ȘI LIMITĂRI LA FURNIZAREA ENERGIEI TERMICE*
- *Secțiunea 11 PETIȚIILE CONSUMATORILOR ȘI PROCEDURILE DE SOLUȚIONARE A NEÎNȚELEGERILOR*
- *Secțiunea 12 RAPORTURILE DINTRE UNITĂȚILE TERMOENERGETICE*
- *Secțiunea 13 ALTE DISPOZIȚII*
 - *anexa nr.1 CONTRACTUL – CADRU de furnizare a energiei termice*
 - *anexa nr.2 AVIZ DE RACORDARE*
 - *anexa nr.3 Act de delimitare*

HANRE23/2017
ID intern unic: 371095
[Версия на русском](#)

[Fișa actului juridic](#)

Republica Moldova

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU REGLEMENTARE ÎN ENERGETICĂ

HOTĂRÎRE Nr. 23
din 26.01.2017

**cu privire la aprobarea Regulamentului
privind furnizarea energiei termice**

Publicat : 25.08.2017 în Monitorul Oficial Nr. 316-321 art Nr : 1581

ÎNREGISTRAT:
Ministerul Justiției
al Republicii Moldova
nr. 1249 din 18.08.2017
Ministru _____ Vladimir CEBOTARI

În temeiul art. 39 alin. (1) din Legea nr. 92 din 29 mai 2014, cu privire la energia termică și promovarea cogenerării (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 178-184/415 din 11.07.2014), Consiliul de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul privind furnizarea energiei termice (se anexează).
2. Subdiviziunile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică vor monitoriza respectarea prevederilor Regulamentului aprobat.

Sergiu CIOBANU,
director

Octavian LUNGU,
director

Iurie ONICA,
director

Ghenadie PÂRȚU,
director

Nr. 23/2017. Chișinău, 26 ianuarie 2017.

Aprobat
prin Hotărârea Consiliului
de administrație al ANRE
nr. 23/2017 din 26.01.2017

REGULAMENT PRIVIND FURNIZAREA ENERGIEI TERMICE

Secțiunea 1

SCOPUL ȘI DOMENIUL DE APLICARE

1. Regulamentul privind furnizarea energiei termice (în continuare Regulament) are ca scop reglementarea raporturilor juridice dintre unitatea termoeenergetică și consumatori cu privire la furnizarea și distribuția energiei termice prin sistemul centralizat de alimentare cu energie termică.

2. Prezentul Regulament se aplică la proiectarea, executarea și recepționarea instalațiilor de utilizare a energiei termice ale consumatorilor, delimitarea instalațiilor unităților termoeenergetice, delimitarea instalațiilor de utilizare a energiei termice ale consumatorilor de rețeaua termică a unității termoeenergetice, racordarea, contractarea, evidența și facturarea consumului de energie termică, plata energiei termice, deconectarea instalațiilor de utilizare a energiei termice ale consumatorilor, limitarea și întreruperea furnizării de energie termică, examinarea reclamațiilor consumatorilor și soluționarea neînțelegerilor dintre unitățile termoeenergetice, precum și dintre unitățile termoeenergetice și consumatori.

Secțiunea 2

DISPOZIȚII GENERALE

3. În sensul prezentului Regulament, noțiunile utilizate au următoarele semnificații:

acces la rețea – dreptul furnizorilor și al consumatorilor de a se racorda la rețelele termice, în condițiile Legii nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 178-184, art. 415 din 11 iulie 2014);

avarie - deteriorarea sau defectarea anumitor părți componente ale instalațiilor de utilizare a energiei termice urmare a cărora nu pot fi menținuți, în limitele admisibile prevăzute în Instrucțiunea-tip de exploatare tehnică a rețelelor termice ale sistemelor centralizate de termoficare nr. CP G.04.10-2012, aprobată prin Ordinul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor nr. 57 din 25 iunie 2012 sau în contracte, parametrii tehnologici de funcționare a sistemului care pot duce la înrăutățirea parametrilor de calitate a produsului, prejudicierea mediului ambiant, deteriorarea bunurilor persoanelor juridice sau fizice și este necesar, după caz, de a întrerupe sau limita furnizarea energiei termice la consumatori;

aviz de deconectare – comunicare în scris, expediată consumatorului de către furnizor, prin care consumatorul este prevenit de posibila deconectare a instalațiilor de utilizare a energiei termice de la rețeaua termică și despre cauza deconectării;

aviz de racordare – aviz în scris, eliberat solicitantului de către furnizor, în baza unei cereri, în legătură cu posibilitățile și condițiile de alimentare cu energie termică în care se indică condițiile tehnice și economice optime, precum și lucrările pe care urmează să le îndeplinească în mod obligatoriu solicitantul, pentru racordarea instalației sale de utilizare a energiei termice la rețeaua termică;

branșament termic – legătura dintre o rețea termică de distribuție și un consumator de energie termică;

consumator casnic – orice persoană fizică care utilizează energie termică pentru necesități casnice nelegate de activitatea de întreprinzător sau cea profesională;

consumator noncasnic – orice persoană fizică sau juridică care utilizează energie termică în alte scopuri decât pentru necesități casnice;

control al echipamentului de măsurare – ansamblu de operațiuni efectuate de către furnizor, cu sau fără utilizarea aparatelor speciale, în scopul stabilirii modului de funcționare a echipamentului de măsurare și pentru constatarea intervențiilor în funcționarea echipamentului de măsurare, inclusiv pentru verificarea integrității echipamentului de măsurare și a sigiliilor aplicate;

deconectare – debranșarea legăturii dintre rețeaua termică a furnizorului și instalația de utilizare a energiei termice a consumatorului;

distribuitor – unitate termoeenergetică care desfășoară activitatea de distribuție a energiei termice;

factură eronată – factură pentru plata energiei termice în care furnizorul a indicat valori

incorecte ale contravalorii energiei termice consumate, ale tarifului sau ale cantității de energie termică, calculată în baza indicilor reali ale echipamentului de măsurare. Factura emisă în baza consumului estimativ nu se consideră factură eronată;

instalație de racordare – instalație termică prin care se face legătura dintre rețeaua termică a furnizorului și centrala electrică de termoficare, centrala termică sau instalația de utilizarea energiei termice;

instalații de utilizare a energiei termice – totalitatea instalațiilor și receptoarelor care utilizează energie termică, inclusiv sub formă de apă caldă menajeră, situate după punctul de delimitare;

întrerupere neplanificată a livrării energiei termice – întrerupere temporară a livrării energiei termice consumatorilor, cauzată de avarii produse în rețeaua termică, fără a fi deconectate instalațiile de utilizare a energiei termice ale consumatorilor de la rețeaua termică;

întrerupere planificată a livrării energiei termice – întrerupere temporară a livrării energiei termice în scopul efectuării lucrărilor de întreținere, de exploatare și/sau a reparațiilor planificate ale rețelei termice de către furnizor cu înștiințarea prealabilă a consumatorilor, fără a fi deconectate instalațiile de utilizare a energiei termice ale consumatorilor de la rețeaua termică;

loc de consum – amplasamentul instalației de utilizare a energiei termice a unui consumator, unde se consumă energia termică livrată prin una sau mai multe instalații de racordare;

racordare - realizare de către furnizor a lucrărilor de conectare a instalației de racordare a unui solicitant (producător sau consumator) și începerea livrării energiei termice de la producător sau către consumator, după caz;

rețea termică - ansamblu de conducte, instalații de pompare, puncte termice centrale, puncte termice individuale situate în aval de punctul de delimitare cu centrala termică, centrala electrică de termoficare, care servesc la transmiterea și distribuția energiei termice până la instalațiile de utilizare a energiei termice ale consumatorului;

punct termic central (PTC) - punct termic, destinat pentru conectarea sistemului de încălzire, de ventilație, de alimentare cu apă caldă menajeră și a dispozitivelor tehnologice de consum de căldură la două sau mai multe clădiri;

punct termic individual (PTI) - punct termic, destinat pentru conectarea sistemului de încălzire, de ventilație, de alimentare cu apă caldă menajeră și a dispozitivelor tehnologice de consum de căldură la o clădire sau o parte a ei;

sistem paușal - metoda de stabilire a consumului de energie termică, în funcție de puterea termică calculată și de numărul orelor de utilizare pe tipuri de receptoare termice, de factorul de cerere sau de alte elemente derivate din acestea și nu are la bază măsurarea prin echipamente de măsurare;

solicitant – persoană fizică sau juridică care solicită furnizorului eliberarea avizului de racordare, executarea instalației de racordare, racordarea instalației de utilizare a energiei termice la rețeaua termică, încheierea contractului de furnizare a energiei termice;

stare normală de funcționare - stare de funcționare care îndeplinește următoarele criterii: parametrii de funcționare sunt parametri normali de funcționare și este stare sigură de funcționare;

stație termică - ansamblul instalațiilor prin care se realizează adaptarea parametrilor agenților termici la necesitățile consumului și prin intermediul căruia se alimentează cu energie termică unul sau mai mulți consumatori. Stație termică poate fi: un punct de distribuție, un punct termic, o stație centralizată pentru prepararea apei calde;

violarea sigiliului furnizorului – falsificarea și/sau înlăturarea sigiliului aplicat de către furnizor la echipamentul de măsurare; deteriorarea sau altă intervenție asupra sigiliului autentic aplicat de către furnizor, care conduce la deplasarea lui pe cordon; ruperea cordonului sigiliului.

4. Furnizorul este responsabil de distribuția, furnizarea fiabilă și continuă a energiei termice consumatorilor până în punctul de delimitare, în conformitate cu indicatorii de calitate ai serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice sau a parametrilor agentului termic stabiliți în contractul de furnizare a energiei termice.

În acest scop, furnizorul este obligat să întrețină în stare normală de funcționare rețelele termice ce-i aparțin, precum și rețelele termice de întreținerea cărora este responsabil, să

efectueze exploatarea și reparația lor în corespundere cu cerințele Legii nr.92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării și să respecte normele de securitate și de exploatare stabilite în Instrucțiunea-tip de exploatare tehnică a rețelelor termice ale sistemelor centralizate de termoficare nr. CP G.04.10-2012, aprobată prin Ordinul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor nr. 57 din 25 iunie 2012.

5. Folosirea ilegală a energiei termice prin racordarea neautorizată la rețeaua termică, prin evitarea echipamentului de măsurare ori prin intervenția în funcționarea acestuia prin diferite metode care conduc la omiterea înregistrării sau la înregistrarea incompletă a consumului de energie termică este pasibilă de răspundere contravențională în conformitate cu legislația în vigoare.

6. Furnizorul încheie cu consumatorul contractul de furnizare a energiei termice până în punctul de delimitare dintre rețeaua termică și instalația de utilizare a energiei termice a consumatorului, în condițiile prezentului Regulament și a Legii nr.92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

7. Consumatorul poate dispune de unul sau de mai multe locuri de consum. Prevederile prezentului Regulament se aplică în raport cu fiecare loc de consum ce aparține consumatorului.

8. Consumatorul este responsabil de integritatea echipamentului de măsurare a energiei termice, precum și de exploatarea, întreținerea și reparația instalației de utilizare a energiei termice și a rețelelor aflate în gestiunea acestuia.

9. Furnizorul este obligat să întreprindă toate măsurile necesare pentru prevenirea sau pentru înlăturarea neîntârziată a defectelor și a deranjamentelor din rețeaua termică, precum și din instalațiile de utilizare a energiei termice pe care le întreține și le deservește.

10. Orice racordare sau reconectare la rețeaua termică care creează condiții pentru consumul energiei termice din rețeaua termică este efectuată, în exclusivitate, de către furnizor, în prezența consumatorului sau a solicitantului.

11. Lucrările de proiectare, de montare și de recepționare a instalațiilor de utilizare a energiei termice și a instalațiilor de racordare, precum și cele de extindere sau de modificare a acestora se efectuează cu respectarea cerințelor stabilite de Legea nr.92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, cheltuielile fiind suportate integral de către consumator.

12. Instalațiile de utilizare a energiei termice nu trebuie să pună în pericol viața ori sănătatea oamenilor, nici să prejudicieze proprietatea, sau să provoace deranjamente în funcționarea normală a obiectivelor sistemului centralizat de alimentare cu energie termică sau în livrarea energiei termice către alți consumatori.

13. Consumatorul este responsabil de respectarea tehnicii securității la exploatarea instalațiilor de utilizare a energiei termice și rețelelor termice aflate în gestiunea acestuia, în conformitate cu prevederile prezentului Regulament și a exigențelor stabilite de Legea nr.92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării. În acest scop, consumatorul este obligat să posede cunoștințe necesare privind normele de utilizare a energiei termice în corespundere cu Instrucțiunea-tip de exploatare tehnică a rețelelor termice ale sistemelor centralizate de termoficare și privind tehnica securității nr. CP G.04.10-2012, aprobată prin Ordinul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor nr. 57 din 25 iunie 2012.

14. Daunele constatate în temeiul actului de constatare, se repară de către partea care le-a provocat. Consumatorul repară daunele provocate de instalațiile sale termice, în cazul în care instalațiile de utilizare a energiei termice ce-i aparțin au cauzat înrăutățirea parametrilor de calitate a energiei termice livrate altor consumatori sau au împiedicat livrarea continuă a energiei termice altor consumatori, inclusiv în situația în care majorează puterea instalației de utilizare a energiei termice.

15. Începerea sezonului de încălzire pentru consumatori va avea loc după înregistrarea timp de 3 zile consecutiv, între orele 18.00 – 6.00, a unor valori medii sau mai mici ale temperaturii aerului de +10°C, iar oprirea sezonului de încălzire – după 3 zile consecutive în care temperatura medie a aerului între orele 18.00 – 6.00 depășește +10°C. La adresarea în scris a consumatorului privind furnizarea mai devreme sau prelungirea perioadei de încălzire, furnizorul este obligat să livreze energia termică cu condiția existenței posibilităților tehnice.

16. Litigiile dintre unitățile termoeenergetice și litigiile dintre unitățile termoeenergetice și consumatori, se soluționează în instanța de judecată competentă.

Secțiunea 3

RACORDAREA INSTALAȚIILOR DE UTILIZARE A ENERGIEI TERMICE ALE SOLICITANTULUI LA REȚEAUA TERMICĂ

17. Orice persoană fizică sau juridică are dreptul să solicite racordarea instalațiilor de utilizare a energiei termice, inclusiv de apă caldă menajeră ce-i aparțin la rețeaua termică a furnizorului care își desfășoară activitatea în limitele teritoriului autorizat prin licență, contract sau alt document ce atestă dreptul de proprietate.

18. În scopul racordării instalațiilor de utilizare a energiei termice ale unui solicitant la rețeaua termică, solicitantul este obligat să obțină de la furnizor avizul de racordare, conform modelului stabilit în Anexa nr. 2 la prezentul Regulament. Solicitantul va depune o cerere, în scris, la oficiul furnizorului, care va cuprinde obligatoriu următoarele:

- 1) numele, prenumele solicitantului sau denumirea întreprinderii, adresa locului de consum;
- 2) scopul utilizării energiei termice;
- 3) puterea termică solicitată pe tip de consum (kW, Gcal/h);
- 4) copia buletinului de identitate, sau copia documentului ce atestă dreptul real asupra imobilului, sau copia documentului care atestă deținerea pe cale legală a imobilului, sau permisiunea autorităților de resort.

În cazul proiectării obiectivelor noi în scopul determinării posibilității tehnice de racordare și asigurării zonelor de protecție a rețelelor termice, solicitantul este obligat să prezinte în adresa furnizorului certificatul de urbanism pentru proiectare cu anexa; planul lotului de pământ cu indicarea liniilor calculate ale hotarelor, executate pe ridicarea topografică în scara Sc 1:500 spre examinare și coordonare; schema amplasării obiectivului indicată pe ridicarea topografică în scara Sc 1:500 (planul general al construcției) spre examinare și coordonare. Formularul cererii se pune la dispoziție de către furnizor.

19. Furnizorul este obligat să elibereze avizul de racordare, în termen de 15 zile calendaristice de la data înregistrării solicitării, în care se indică, în mod obligatoriu, condițiile tehnico-economice optime de racordare și lucrările pe care urmează să le îndeplinească solicitantul, pentru racordarea instalațiilor de utilizare a energiei termice ce-i aparțin la rețeaua termică. Avizul de racordare se eliberează gratuit.

20. Avizul de racordare se eliberează de către furnizor în următoarele cazuri:

- 1) când se racordează instalațiile de utilizare a energiei termice ale solicitantului la rețeaua termică,
- 2) când se solicită majorarea puterii termice pentru locul de consum și este necesar de modificat instalația de racordare;
- 3) când se intenționează majorarea suprafeței încălzite de la instalațiile de utilizare a energiei termice existente.

21. Solicitantul este obligat să obțină de la furnizor avizul de racordare înainte de a începe proiectarea instalațiilor de utilizare a energiei termice. Termenul de valabilitate al avizului de racordare, se stabilește de furnizor în funcție de termenul de construcție a obiectului, dar nu poate fi mai mic de 2 ani. Termenul de valabilitate al avizului de racordare se prelungește de către furnizor, dacă la expirarea termenului de valabilitate a început construcția obiectului pentru care a fost eliberat avizul de racordare. Furnizorul prelungește termenul de valabilitate al avizului de racordare, în termen de 15 zile calendaristice de la data adresării, prin efectuarea inscripției respective pe avizul de racordare eliberat solicitantului. Avizul de racordare poate fi prelungit pe o perioadă de până la 5 ani sau pentru o perioadă mai mare, în funcție de capacitatea disponibilă a rețelei termice.

Dacă în acest interval de timp nu au fost executate lucrările în conformitate cu documentația de proiect coordonată și în această perioadă a expirat termenul de valabilitate a documentației de proiect, ultima se prezintă în adresa furnizorului spre coordonare repetată.

22. Îndeplinirea condițiilor tehnico-economice stipulate în avizul de racordare, eliberat de furnizor, este obligatorie pentru solicitant și pentru proiectant.

Proiectul instalațiilor de utilizare a energiei termice, elaborat în baza avizului de racordare, se coordonează de către furnizor în termen de 15 zile calendaristice de la data prezentării proiectului. În cazul lipsei răspunsului de la furnizor în termen de 15 zile de la data prezentării proiectului, proiectul se consideră coordonat.

23. Realizarea instalației de utilizare a energiei termice și instalației de racordare se efectuează de către furnizor sau de către altă persoană autorizată, la alegerea solicitantului.

24. Furnizorul este obligat să asigure executarea instalației de racordare, după achitarea de către solicitant a cheltuielilor de racordare.

25. Termenul de realizare, de către furnizor, a instalației de racordare a solicitantului, potențial consumator casnic, nu poate depăși 30 de zile calendaristice din momentul semnării contractului privind racordarea și achitarea de către solicitant a tarifului de racordare. Termenul de realizare, de către furnizor, a instalației de racordare a solicitantului, potențial consumator noncasnic, nu poate depăși 45 de zile calendaristice din momentul semnării contractului privind racordarea și achitarea de către solicitant a tarifului de racordare. În cazuri specifice (condiții meteorologice nefavorabile, limitări privind autorizarea lucrărilor de construcție), la prezentarea argumentelor corespunzătoare de către furnizor cu acordul solicitantului pot fi stabilite alte termene de realizare a instalației de racordare.

26. Până la realizarea racordării, solicitantul trebuie să asigure executarea tuturor lucrărilor ce țin de montarea instalației de utilizare a energiei termice și să prezinte furnizorului documentația de execuție și procesul-verbal de recepție a acestor instalații în conformitate cu Legea privind calitatea în construcții nr. 721-XIII din 2 februarie 1996 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.25, art. 259) și Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente nr. 285 din 23 mai 1996 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr.42-44, art. 349).

27. După îndeplinirea condițiilor incluse în avizul de racordare, solicitantul se adresează la furnizor în scopul întocmirii și semnării actului de delimitare. Formularul actului de delimitare se întocmește de furnizor conform modelului stabilit în Anexa nr. 3 la prezentul Regulament. Furnizorul semnează actul de delimitare, în 2 exemplare, în termen de cel mult 15 zile calendaristice de la data înregistrării adresării.

28. Furnizorul este responsabil de racordarea la rețeaua termică a instalației de racordare și începerea livrării agentului termic cu respectarea prevederilor Legii nr.92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

29. Racordarea instalațiilor de utilizare a energiei termice ale solicitantului se efectuează de către furnizor, în prezența solicitantului, în termen de cel mult 15 zile calendaristice, după achitarea costului de racordare. Se interzice racordarea instalației de utilizare a consumatorului la rețeaua termică fără a se monta echipamentul de măsurare. Alimentarea cu energie termică a consumatorului va începe numai după încheierea contractului de furnizare a energiei termice.

30. În cazul în care, pentru montarea instalației de racordare este necesară utilizarea terenurilor altor persoane, solicitantul este obligat să prezinte acordul acestor persoane și să suporte cheltuielile aferente, după caz.

31. Furnizorul poate refuza argumentat eliberarea avizului de racordare solicitantului, în cazul în care se confruntă cu lipsă de capacitate, inclusiv pe motiv că nu există rețea termică, sau dacă rețeaua termică existentă nu permite satisfacerea cerințelor în energie termică ale solicitantului, sau dacă furnizarea energiei termice la locul respectiv de consum nu este rentabilă din punct de vedere economic.

Refuzul trebuie motivat și justificat de furnizor prin calcule, date în baza cărora s-a determinat că există lipsă de capacitate sau că furnizarea energiei termice la locul respectiv de consum nu este rentabilă din punct de vedere economic. Furnizorul este obligat să ofere solicitantului informații pertinente despre măsurile necesare extinderii rețelei termice și despre termenele concrete de realizare a extinderii rețelei termice.

32. Furnizorul este în drept să refuze racordarea locului de consum al unui consumator, care a acumulat datorii pentru energia termică, consumată la alte locuri de consum, până la achitarea de către consumator a datoriilor acumulate.

33. În cazul în care furnizorul nu eliberează avizul de racordare sau nu racordează instalațiile

de utilizare a energiei termice ale solicitantului la rețeaua termică în conformitate cu prevederile prezentului Regulament, solicitantul are dreptul să conteste aceste acțiuni la Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare Agenția).

Secțiunea 4

DELIMITAREA INSTALAȚIILOR DE UTILIZARE A ENERGIEI TERMICE

34. Punctul de delimitare poate fi reprezentat fizic printr-o armătură de separare montată pe conducta de distribuție a energiei termice sau prin locul de trecere a conductelor la limita unei incinte.

Deținătorii imobilelor sau ai terenurilor prin care trec aceste rețele sunt obligați să păstreze integritatea acestora și să permită furnizorului executarea lucrărilor de întreținere, reparații și înlocuirea conductelor, având dreptul la despăgubiri în cazul provocării unor pagube.

35. Furnizorul este responsabil pentru îmbinarea și starea tehnică a elementelor în punctul de delimitare.

36. Punctul de delimitare a instalațiilor de utilizare a energiei termice ale consumatorului casnic de instalațiile de utilizare a energiei termice ale furnizorului se stabilește la ieșirea din echipamentul de măsurare instalat la consumatorul casnic în funcție de delimitarea patrimoniului.

În cazul consumatorilor casnici, punctul de delimitare se indică în contractul de furnizare a energiei termice.

37. – 1) Punctul de delimitare a instalațiilor de utilizare a energiei termice ale consumatorului noncasnic, ale producătorului, de rețeaua termică a furnizorului se stabilește în funcție de delimitarea patrimoniului consumatorului noncasnic, producătorului și a furnizorului și se indică în actul de delimitare, care se anexează la contractul de furnizare a energiei termice sau a contractului de procurare a energiei termice.

2) Instalațiile din amonte de punctul de delimitare aparțin furnizorului, iar cele din aval, consumatorului. Noțiunile de „amonte” și „aval” corespund sensului de parcurgere a instalațiilor dintre furnizor spre consumator.”

3) Delimitarea instalațiilor la armături de separare se face între:

- a) distribuitorul care exploatează rețelele de distribuție și consumator;
- b) distribuitorul care exploatează stațiile termice și rețelele de distribuție și consumator;
- c) consumator și subconsumatorul său.

4) În toate aceste cazuri, armăturile de separare, inclusiv elementele de îmbinare cu conductele aferente, sunt exploatate de către furnizorul de energie termică, delimitarea fiind la perechea de flanșe din aval de armătura de separare.

5) Delimitarea la limita incintei se face astfel:

a) la limita gardului centralei, în cazul alimentării consumatorului direct dintr-o centrală termică sau centrală electrică de termoficare prin conducte, ce îl alimentează în exclusivitate;

b) la limita incintei consumatorului, în cazul alimentării acestuia prin intermediul unor puncte termice centrale amplasate în afara incintei acestuia, și din care se alimentează mai mulți consumatori;

c) la limita peretelui exterior al punctului termic individual (PTI), în cazul în care PTI se află în gestiunea furnizorului, amplasat în subsoluri tehnice ale consumatorilor;

d) ultimele flanșe la vanele 3, 4 ale nodului de elevator sau ventilele după nodul de evidență în cazul în care acestea se află în gestiunea furnizorului;

e) la limita peretelui exterior al clădirii, în cazul clădirilor fără subsol;

f) la limita stației termice;

g) la robinetul de pe racordul consumatorului din conducta de distribuție, în cazul în care rețelele termice care alimentează mai mulți consumatori sânt amplasate în subsoluri tehnice sau trec incintele consumatorilor.

6) În cazul conductelor așezate într-un canal sau pe o estacadă, în comun cu alte conducte, delimitarea se face conform prevederilor anterioare, după ce conductele părăsesc canalul sau estacada comună.

7) Pentru instalațiile noi, delimitarea se face conform prevederilor prezentului Regulament și se include modul de delimitare în avizul de racordare.

8) Proiectul trebuie să prevadă armăturile de separare necesare determinării punctelor de delimitare.

38. Actul de delimitare se întocmește de către furnizor și se semnează de furnizor și consumator.

39. În cazul în care un consumator noncasnic, ale cărui instalații de utilizare a energiei termice sunt racordate la rețeaua termică, solicită încheierea contractului de furnizare a energiei termice, furnizorul este obligat să întocmească și să semneze un nou act de delimitare în ziua efectuării controlului echipamentului de măsurare.

Secțiunea 5 **CONTRACTAREA**

40. Orice persoană fizică sau juridică, instalațiile de utilizare a energiei termice ale căreia sunt racordate la rețeaua termică sau care a depus cerere de racordare la rețeaua termică și a îndeplinit condițiile și lucrările prevăzute în avizul de racordare, este în drept să solicite furnizorului încheierea contractului de furnizare a energiei termice.

41. Pentru a încheia contractul de furnizare a energiei termice și/sau a apei calde menajere, solicitantul depune o cerere, în forma prevăzută de furnizor, iar furnizorul, la încheierea acestor contracte, va utiliza datele și informația prezentată de către solicitant conform prevederilor punctelor 18 și 27 din prezentul Regulament. În cazul în care a fost schimbat proprietarul locului de consum, persoana fizică sau persoana juridică este obligată să prezinte operatorului următoarele acte pentru încheierea contractului:

1) cererea, indicând numele și prenumele (denumirea, în cazul persoanei fizice, întreprinzător individual, persoanei juridice), adresa locului de consum (sediul);

2) numerele telefoanelor/faxurilor, altă informație de contact;

3) copia titlului de proprietate sau a altui document care atestă obținerea pe cale legală a imobilului care face obiectul locului de consum respectiv;

4) puterea termică și/sau debitul de agent termic/apă caldă menajeră, scopul utilizării acestora și regimul de furnizare solicitat;

5) copia buletinului de identitate, în cazul persoanei fizice, iar în cazul persoanei juridice/fizice ce practică activitate de întreprinzător - extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice/întreprinzătorilor individuali și procura ce confirmă împuternicirile semnatarului cererii;

6) codurile poștale, codul de identificare al proprietarului, codul fiscal, rechizitele bancare, funcțiile, numele, prenumele persoanelor autorizate să semneze contractul, în cazul persoanelor juridice.

42. Furnizorul este obligat să încheie contract de furnizare a energiei termice și cu solicitantul care deține imobil în baza altui drept decât cel de proprietate, cu dreptul de a consemna prin acordul părților în contractul de furnizare a energiei termice condiția de plată preventivă a consumului de energie termică la prezentarea acordului respectiv al proprietarului.

Raporturile juridice dintre furnizor și consumator se stabilesc în punctul de delimitare între instalația de utilizare a consumatorului aflată pe proprietatea acestuia și rețeaua termică a furnizorului. Parametrii de calitate trebuie asigurați în punctul de delimitare.

43. Conținutul contractului de furnizare a energiei termice se stabilește între părțile contractante, cu respectarea prevederilor prezentului Regulament și a Legii nr.92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, având la bază prevederile din Anexa nr.1 la prezentul Regulament, și cuprinde următoarele:

1) denumirea și adresa juridică a părților contractului;

2) obiectul contractului;

3) scopul în care se consumă energia termică;

4) parametrii agentului termic;

5) puterea termică și graficele de consum;

6) punctul de delimitare;

7) modul de măsurare a energiei termice;

8) drepturile și obligațiile părților contractului;

9) tariful la energia termică furnizată;

- 10) modul și termenele de achitare a plății pentru energia termică furnizată;
- 11) cazurile și condițiile de limitare, de întrerupere sau de sistare a alimentării cu energie termică;
- 12) termenul de informare reciprocă a consumatorilor privind apariția și încetarea situațiilor excepționale și de avarie;
- 13) răspunderea consumatorului și a furnizorului pentru încălcarea clauzelor contractuale;
- 14) modalitățile de soluționare a neînțelegerilor sau a litigiilor privind neexecutarea sau executarea defectuoasă a clauzelor contractuale;
- 15) mărirea și modul de achitare a penalităților pentru depășirea termenului-limită de plată a facturilor, după caz;
- 16) durata contractului;
- 17) condițiile de modificare și de reziliere a contractului;
- 18) mijloacele prin care se pot obține informații despre toate tarifele în vigoare;
- 19) alte condiții negociate și acceptate de consumator și furnizor.

44. Furnizorul nu poate refuza încheierea contractului de furnizare a energiei termice cu un solicitant care a îndeplinit toate condițiile impuse prin lege și prezentul Regulament pentru încheierea contractului.

45. În sectorul rezidențial, reprezentantul autorizat al consumatorilor din blocurile de locuit cu sisteme colective de alimentare cu energie termică, inclusiv din căminele și blocurile de locuit departamentale, este administratorul fondului locativ respectiv, care încheie un contract de furnizare a energiei termice cu furnizorul și repartizează lunar cantitatea de energie termică consumată între proprietarii/chiriașii de apartamente. Dacă în cadrul blocului de locuit sunt amplasate spații nelocuibile în proprietatea/folosința/gestiunea terților, furnizorul încheie contracte de furnizare a energiei termice în mod separat cu fiecare proprietar/chiriaș/gestionar al spațiilor nelocuibile, cu condiția instalării obligatorii a echipamentului de măsurare de către ultimii. În cazul în care nu există posibilitate tehnică de montare a echipamentului de măsurare pentru spații nelocuibile în proprietatea/folosința/gestiunea terților, sarcina repartizării cantității de energie termică consumată constituie obligația administratorului fondului locativ conform prevederilor actelor normative în vigoare.

Furnizorul încheie cu consumatorul contract de furnizare a energiei termice pentru fiecare loc de consum luat aparte sau pentru mai multe locuri de consum, în cazul acordului în scris al consumatorului, cu condiția indicării specificului fiecărui loc de consum într-o anexă la contract. În cazul încheierii unui singur contract pentru mai multe locuri de consum, furnizorul indică separat în factura de plată, transmisă consumatorului, valoarea plății pentru fiecare loc de consum.

46. Termenul de încheiere sau de modificare a contractului de furnizare a energiei termice cu consumatorul a cărui instalații de utilizare a energiei termice sunt racordate la rețeaua termică, este de cel mult 7 zile calendaristice de la data depunerii cererii.

47. Contractul de furnizare a energiei termice cu un solicitant ale cărui instalații de utilizare a energiei termice urmează a fi racordate la rețeaua termică conform punctelor 25 și 29 din prezentul Regulament se încheie până la realizarea racordării de către furnizor.

48. Furnizorul este în drept să refuze încheierea contractului de furnizare a energiei termice cu solicitantul în cazul în care solicitantul are datorii la alte locuri de consum, refuzul fiind argumentat în scris. Furnizorul este obligat să încheie contractul de furnizare a energiei termice, în termenele prevăzute de prezentul Regulament, în cazul în care solicitantul a înlăturat cauzele ce au constituit motivul refuzului din partea furnizorului.

49. Solicitantul are dreptul să conteste la Agenție refuzul furnizorului de a încheia contractul de furnizare a energiei termice. La soluționarea neînțelegerilor dintre solicitant și furnizor cu privire la încheierea contractului de furnizare a energiei termice, Agenția emite decizii obligatorii, care pot fi contestate în instanța de contencios administrativ.

50. Consumatorul, parte a unui contract de furnizare a energiei termice, care a înstrăinat un imobil, este obligat să achite integral plata și datoriile pentru energia termică consumată, penalitățile, dacă sunt prevăzute în contract, și să rezilieze contractul de furnizare a energiei termice pentru locul de consum respectiv.

51. Persoana fizică sau juridică, care a obținut cu drept de proprietate un imobil, ce nu a fost deconectat de la rețeaua termică, este obligată să solicite furnizorului încheierea contractului de furnizare a energiei termice. În cazul în care persoana fizică sau juridică nu respectă această prevedere, furnizorul este în drept să deconecteze locul de consum, anunțând persoana în cauză prin aviz de deconectare, cu cel puțin 5 zile calendaristice înainte. Furnizorul este, totodată, în drept să ceară persoanei fizice sau juridice achitarea plății pentru consumul de energie termică și/sau pentru consumul de energie termică neînregistrat sau înregistrat incomplet (dacă acesta există), din momentul dobândirii de către persoana în cauză a dreptului de proprietate asupra imobilului respectiv.

52. Furnizorul este în drept să deconecteze locul de consum în ziua rezilierii contractului de furnizare a energiei termice pentru locul de consum respectiv, dacă o altă persoană nu a solicitat încheierea unui nou contract de furnizare a energiei termice pentru acest loc de consum.

53. În cazul decesului consumatorului casnic, până la stabilirea moștenitorului(ilor) imobilului persoanei decedate, furnizorul, la solicitarea unuia din succesorii la moștenire, încheie contractul de furnizare, cu condiția achitării datoriilor create la acest loc de consum.

54. În cazul în care este stabilit un singur moștenitor al imobilului persoanei decedate, moștenitorul achită datoriile existente pentru consumul de energie termică și încheie un nou contract de furnizare a energiei termice. Dacă moștenitorul refuză să achite datoriile respective și să încheie contractul de furnizare a energiei termice, furnizorul este în drept să deconecteze instalațiile de utilizare a energiei termice respective de la rețeaua termică.

55. În situația în care există mai mulți moștenitori ai imobilului persoanei decedate, aceștia achită datoriile existente pentru consumul de energie termică, iar unul dintre ei, cu acordul scris al celorlalți moștenitori, încheie pe numele său contractul de furnizare a energiei termice. Dacă moștenitorii nu îndeplinesc această cerință, furnizorul este în drept să deconecteze de la rețeaua termică locul de consum respectiv.

56. În cazul în care consumatorul își schimbă denumirea, el este obligat să prezinte furnizorului documentele de confirmare, necesare pentru operarea modificărilor în contractul de furnizare a energiei termice.

57. Dacă se schimbă destinația spațiului locativ, proprietarul, posesorul imobilului este obligat să solicite furnizorului încheierea unui nou contract de furnizare a energiei termice. În cazul utilizării parțiale a spațiului locativ în alte scopuri, consumatorul este obligat să instaleze echipament de măsurare separat pentru evidența volumului de energie termică consumat în această parte a imobilului. Pentru aceasta el va depune în scris o solicitare către furnizor, care este obligat să-i răspundă în termen de 15 zile calendaristice. În cazul nerespectării de către consumator a acestor obligații, furnizorul este în drept să deconecteze locul de consum respectiv după 10 zile calendaristice de la data preîntâmpinării consumatorului prin aviz de deconectare. În cazul în care din punct de vedere tehnic deconectarea consumatorului nu este posibilă, cantitatea de energie termică va fi determinată analogic celorlalte încăperi din cadrul blocului locativ.

58. În cazul deconectării instalației de utilizare a energiei termice a consumatorului de la rețeaua termică, conform punctului 133 din prezentul Regulament, furnizorul suspendă contractul de furnizare a energiei termice pentru 30 zile calendaristice din ziua deconectării. Dacă, pe parcursul acestei perioade, consumatorul nu înlătură motivele pentru care a fost deconectată instalația de utilizare

a energiei termice și nu solicită reconectarea la rețeaua termică a ei, furnizorul este în drept să rezilieze în mod unilateral contractul de furnizare a energiei termice.

59. Contractul de furnizare a energiei termice, încheiat cu consumatorul pentru o perioadă nedeterminată, își produce efectele până la rezilierea contractului, în conformitate cu prevederile prezentului Regulament și clauzele contractului de furnizare a energiei termice. După caz, consumatorul/furnizorul este obligat să restituie datoriile față de furnizor/consumator cel târziu până la data rezilierii contractului de furnizare a energiei termice.

60. Modificarea cantităților de energie termică și a puterilor termice contractate, trimestrial sau lunar, pot fi solicitate de consumator – persoana juridică, în scris, cu 15 zile înaintea începerii perioadei pentru care se solicită modificarea. Furnizorul va comunica în scris răspunsul său în termen de 10 zile de la primirea cererii.

61. Se interzice furnizorului să ceară de la solicitant/consumator careva plăți pentru încheierea, modificarea, prelungirea sau rezilierea contractului de furnizare a energiei termice.

Secțiunea 6

DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE PĂRȚILOR

62. Consumatorul are următoarele drepturi:

1) la livrarea continuă a energiei termice până în punctul de delimitare cu instalațiile sale de utilizare, cu respectarea parametrilor de calitate a serviciilor de distribuție și de furnizare a energiei termice sau a parametrilor agentului termic;

2) să aibă acces la echipamentele de măsurare ale furnizorului, utilizate pentru facturare, în prezența reprezentantului acestuia;

3) să solicite furnizorului remedierea operativă a defecțiunilor și a deranjamentelor survenite în rețelele termice;

4) să solicite și să obțină de la furnizor repararea prejudiciilor cauzate ca urmare a neîndeplinirii condițiilor contractuale și nerespectării parametrilor de calitate a serviciului de distribuție, de furnizare a energiei termice sau a parametrilor agentului termic;

5) la prezentarea de către furnizor a informațiilor privind istoricul de consum, privind plățile și penalitățile calculate și achitate;

6) la modificarea, prelungirea sau rezilierea contractului de furnizare a energiei termice;

7) să fie prezent la citirea indicilor, la verificarea și la efectuarea constatării tehnico-științifice a echipamentului de măsurare, la controlul echipamentului de măsurare a energiei termice și al sigiliilor aplicate;

8) să verifice respectarea de către furnizor a prevederilor contractului de furnizare a energiei termice;

9) să aibă acces la serviciul telefonic 24/24 al furnizorului, numerele de telefoane ale cărora se indică în mod obligatoriu în factură;

10) să solicite de la furnizor deservirea utilajului și rețelelor termice aflate în gestiunea consumatorului, contra plată.

63. Consumatorul are următoarele obligații:

1) să achite integral și în termen facturile emise de furnizor;

2) să permită furnizorului, la solicitarea acestuia, să efectueze întreruperi planificate a livrării energiei termice pentru executarea lucrărilor de întreținere, revizie și reparație la instalațiile acestuia;

3) să nu modifice instalațiile de încălzire aferente unui bloc de locuințe (unei case cu apartamente), prevăzute în proiect, și suprafețele încălzite, decât în baza unui proiect tehnic, elaborat în modul stabilit, în corespundere cu normativul în construcție „Rețele termice” nr.NCM G.04.07:2014 aprobat prin Ordinul Ministerului Dezvoltării Regionale și construcțiilor nr.202 din 31 decembrie 2014, și coordonat cu furnizorul de energie termică;

4) să permită accesul furnizorului la instalațiile sale de utilizare a energiei termice sau la echipamentul de măsurare pentru a efectua controlul și a citi indicii acestuia, sau pentru deconectarea instalației de utilizare a energiei termice în caz de neplată sau de avarie;

5) să nu consume energie termică ocolind sau afectând echipamentele de măsurare;

6) să întrețină, să nu distrugă și să nu intervină asupra echipamentelor de măsurare și asupra instalațiilor interioare ale furnizorului și să nu permită altor persoane să intervină în echipamentul de măsurare sau în instalațiile furnizorului, situate pe proprietatea consumatorului;

7) să deservească, să repare și să întrețină în stare de funcționare normală instalațiile proprii de utilizare a energiei termice și/sau cele ale sistemului colectiv de alimentare cu energie termică;

8) să nu efectueze lucrări de construcții de orice fel în zonele de protecție a rețelelor termice fără acordul prealabil al furnizorului;

9) să nu execute săpături de orice fel ori să cultive plantații perene în zonele de protecție a rețelelor termice fără acordul prealabil al furnizorului;

10) să nu depoziteze materiale pe culoarele de trecere și în zonele de protecție a rețelelor termice fără acordul prealabil al unității termoelectrice;

11) să sesizeze imediat furnizorul în cazul în care depistează defecțiuni în funcționarea echipamentului de măsurare sau violarea sigiliilor furnizorului;

12) să solicite rezilierea contractului de furnizare a energiei termice, dacă nu necesită energie termică și să achite integral furnizorului plata pentru energia termică consumată și penalitățile facturate, dacă acestea din urmă sunt prevăzute în contract;

13) să nu folosească agentul termic în alte scopuri decât cele prevăzute în contract și să nu forțeze circulația acestuia prin sustragere de agent;

14) să comunice, în prealabil furnizorului, în conformitate cu prevederile contractuale, opririle, respectiv punerile în funcțiune ale rețelelor termice și ale principalelor instalații consumatoare de energie termică.

64. Furnizorul are următoarele drepturi:

1) de acces liber la echipamentul de măsurare pentru montarea, demontarea, înlocuirea, controlul și citirea indicilor echipamentului de măsurare, pentru repararea sau înlocuirea utilajului furnizorului, conform legislației și contractului de furnizare a energiei termice;

2) să limiteze ori să sisteze alimentarea cu energie termică pentru neachitarea facturilor la energia termică, cu notificarea prealabilă, cu cel puțin o lună înainte, a consumatorului;

3) să limiteze ori să sisteze alimentarea cu energie termică dacă furnizarea acesteia nu este rentabilă din punct de vedere economic. O asemenea decizie va fi anunțată tuturor consumatorilor, în scris, cu cel puțin 6 luni înaintea zilei de 15 octombrie a anului respectiv;

4) să efectueze întreruperi planificate în alimentarea cu energie termică pentru efectuarea lucrărilor de întreținere, revizii și reparații executate la instalațiile sale, cu anunțarea în prealabil a consumatorului;

5) să limiteze sau să întrerupă alimentarea cu energie termică în cazul unei situații excepționale sau al unei crize de combustibil survenite la nivel național, determinată de relațiile economice internaționale și comerțul exterior, de economia națională, de protecția mediului, securitatea națională;

6) să limiteze sau să întrerupă furnizarea energiei termice, pentru cea mai scurtă durată posibil în cazul în care este pusă în pericol viața sau sănătatea oamenilor, apare pericolul de prejudiciere a proprietății, inclusiv a terților;

7) să execute lucrări planificate de conectare sau alte operațiuni tehnice care nu pot fi executate în alt mod decât prin întreruperea alimentării cu energie termică, dacă trebuie să fie prevenită o avarie (o situație de avarie) sau să fie lichidate consecințele acesteia;

8) să aplice penalități pentru întârzierea la plata energiei termice facturate în mărimea și în modul stabilit prin contract în urma negocierilor. Cuantumul penalității este negociabil, dar nu poate depăși rata medie anuală ponderată a dobânzii la creditele noi acordate în monedă națională de băncile comerciale, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei;

9) să recalculeze consumul de energie termică, inclusiv conform sistemului paușal, aplicând prevederile din prezentul Regulament;

10) să solicite plata preventivă de la consumator, în situațiile prevăzute de lege;

11) să întocmească actul de depistare a intervenției în funcționarea echipamentului de măsurare sau racordarea ilegală a instalațiilor de utilizare a energiei termice la rețeaua termică, în cazul consumului de energie termică prin intervenție în funcționarea echipamentului de măsurare sau în cazul racordării ilegale a instalațiilor de utilizare a energiei termice la rețeaua termică, inclusiv prin ocolirea echipamentului de măsurare.

65. Furnizorul are următoarele obligații:

1) să livreze energie termică eficient, fără întreruperi și cu respectarea indicatorilor de calitate a serviciului de distribuție, de furnizare a energiei termice sau a parametrilor agentului termic până în punctul de delimitare, în conformitate cu condițiile stipulate în licență, cu reglementările tehnice și standardele din domeniu în vigoare și/sau în contractele de furnizare a energiei termice;

2) să asigure securitatea alimentării cu energie termică și să respecte indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice;

3) să reia alimentarea cu energie termică în cel mult 24 de ore după prezentarea dovezii de achitare a datoriilor la energia termică;

4) să răspundă la solicitări, inclusiv la cele privind eliberarea avizului de racordare, în termen

de 15 zile calendaristice de la data înregistrării solicitării;

5) să asigure, la solicitare, accesul la rețelele termice, echipamentele de măsurare (în cazul în care echipamentele de măsurare sunt instalate în limitele proprietății furnizorului) pentru toate unitățile termoelectrice din sistem, toate categoriile de consumatori și toți terții fără discriminare;

6) să efectueze racordări, deconectări sau reconectări la rețelele termice în condițiile și în termenele stabilite de prezentul Regulament;

7) să repare, conform prevederilor contractuale și a Legii nr.92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, prejudiciul cauzat consumatorilor prin nerespectarea, în punctul de delimitare, a calității agentului termic (presiune, temperatură, continuitate) și a cantității de energie termică stipulate în contractele de furnizare a energiei termice sau prin întreruperile nejustificate în furnizarea energiei termice, cu excepția cazurilor, documentate legal, de utilizare de către unitatea termoelectrică a dreptului de limitare ori întrerupere în alimentarea cu energie termică în cazul unor situații excepționale sau al unei crize de combustibil survenite la nivel național, determinată de relațiile economice internaționale și comerțul exterior, de economia națională, de protecția mediului sau de securitatea națională;

8) să informeze consumatorul din timp, cu cel puțin 2 săptămâni înainte, despre începutul și durata întreruperii planificate a livrării energiei termice, iar în cazul în care instalațiile producătorului sau ale consumatorului trebuie racordate la rețeaua termică furnizorul anunță consumatorii cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte despre întreruperea planificată;

9) să poarte răspundere materială pentru nerespectarea indicatorilor de calitate a serviciului de distribuție și furnizare a energiei termice sau a parametrilor agentului termic;

10) să nu întrerupă alimentarea cu energie termică, cu excepția cazurilor de neachitare a facturilor pentru energie termică, a întreruperilor din motive tehnice sau de securitate;

11) să prezinte consumatorului, lunar, factura emisă în baza indicilor echipamentelor de măsurare pentru plata energiei termice la tariful în vigoare, aprobat de Agenție, cu cel puțin 10 zile calendaristice înainte de expirarea termenului – limită de plată a facturii, indicat în aceasta;

12) să prezinte, la solicitarea consumatorului, informații despre consumul anterior de energie termică, despre plățile și despre penalitățile calculate și achitate;

13) să restituie datoriile acumulate față de consumator până la data suspendării sau a rezilierii contractului de furnizare a energiei termice;

14) să informeze consumatorii și solicitanții privind modalitățile de soluționare a problemelor abordate de către aceștia;

15) să asigure accesul consumatorilor la serviciul telefonic 24/24, numărul de telefon al căruia se indică obligatoriu în factură;

16) să asigure încasarea de la consumator, inclusiv prin intermediul băncilor sau al oficiilor sale din teritoriu, în termenul prevăzut în prezentul Regulament, a plăților pentru energia termică furnizată;

17) să anuleze operativ măsurile de deconectare a instalațiilor de utilizare a energiei termice ale consumatorului și să reconecteze consumatorul, în ziua în care a prezentat documentele confirmative despre achitarea facturii;

18) să efectueze în termen verificarea metrologică periodică a echipamentelor de măsurare instalate la consumatorii casnici;

19) să asigure calitatea, fiabilitatea și continuitatea livrărilor de energie termică către consumatori pentru încălzire și prepararea apei calde menajere.

Secțiunea 7

EVIDENȚA ENERGIEI TERMICE

66. Fiecare bransament termic se dotează, în mod obligatoriu, cu echipament de măsurare pentru evidența consumului de energie termică și apă caldă menajeră. Caracteristicile echipamentului de măsurare și locul de amplasare al acestuia se specifică în avizul de racordare și contractul de furnizare a energiei termice.

67. Achiziția, instalarea, exploatarea, întreținerea și verificarea metrologică periodică a echipamentelor de măsurare se efectuează, la consumatorii casnici de către distribuitor din contul mijloacelor financiare prevăzute în tarifele la energia termică, iar la consumatorii noncasnici

conform clauzelor contractului încheiat între consumator și distribuitor, din contul mijloacelor financiare ale consumatorului noncasnic.

68. Unitățile termoelectrice țin evidența cantităților de energie termică produse și livrate în rețeaua termică și a cantităților de energie termică livrate consumatorilor utilizând doar echipamente de măsurare verificate metrologic, tipurile cărora sunt incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare al Republicii Moldova, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

69. Echipamentele de măsurare, montate la consumatori sau la producători și utilizate pentru facturare, sunt supuse verificării metrologice periodice conform procedurii stabilite de Legea metrologiei nr. 19 din 4 martie 2016.

70. Echipamentul de măsurare se instalează, conform normelor tehnice specificate în pașaportul uzinei producătoare, în așa mod încât consumatorul și unitatea termoelectrică să aibă acces în orice moment pentru controlul și citirea indicilor echipamentului de măsurare, în intervalul orelor 08.00-17.00, în zilele lucrătoare.

71. Echipamentele de măsurare se instalează în limita proprietății consumatorului, a producătorului sau în limita proprietății furnizorului. În caz de imposibilitate a montării echipamentelor de măsurare în punctul de delimitare, acestea se instalează la distanța minim posibilă de punctul de delimitare.

72. Furnizorul este obligat să informeze solicitantul despre parametrii și caracteristicile tehnice ale echipamentelor de măsurare ce urmează a fi instalate, precum și despre tipurile echipamentelor de măsurare, legalizate pe teritoriul Republicii Moldova de către autoritatea centrală de metrologie.

73. Furnizorul este obligat să accepte pentru instalare doar echipamente de măsurare verificate metrologic și legalizate pe teritoriul Republicii Moldova. Furnizorul este obligat să refuze instalarea echipamentului de măsurare procurat de către solicitant, dacă acest echipament nu este integrabil vizibil, nu este legalizat, nu este verificat metrologic sau nu corespunde cerințelor indicate în avizul de racordare.

74. După instalare, echipamentul de măsurare se sigilează de către personalul furnizorului, în prezența obligatorie a consumatorului, cu întocmirea procesului-verbal de dare în exploatare a echipamentului de măsurare, în 2 exemplare. Formularul procesului-verbal de dare în exploatare a echipamentului de măsurare se elaborează de furnizor conform modelului stabilit în Anexa nr. 3 la prezentul Regulament. În procesul-verbal se indică data instalării, tipul și numărul echipamentului de măsurare, locul instalării lui, numele sau denumirea consumatorului, denumirea furnizorului, indicii inițiali ai echipamentului de măsurare, numărul sigiliilor, alte informații. Cordonul sigiliului furnizorului trebuie să fie multifilar, din oțel inox sau galvanizat.

75. Furnizorul este în drept să întreprindă măsuri pentru prevenirea și pentru eliminarea intervențiilor în funcționarea echipamentului de măsurare. Măsurile respective se indică, în mod obligatoriu, în procesul-verbal de dare în exploatare a echipamentului de măsurare sau în actul de control al echipamentului de măsurare, întocmit în prezența obligatorie a consumatorului. Furnizorul informează în mod obligatoriu consumatorul despre acest fapt și despre consecințele ce pot surveni în cazul în care consumatorul intervine în funcționarea echipamentului de măsurare.

76. Se interzice consumatorului să intervină sub orice formă asupra echipamentului de măsurare și asupra sigiliilor aplicate lui sau asupra altor instalații ale furnizorului, precum și să blocheze accesul personalului furnizorului la acestea.

77. Consumatorul sau persoana responsabilă de integritatea echipamentului de măsurare este obligat să înștiințeze furnizorul imediat ce depistează deteriorarea echipamentului de măsurare sau violarea sigiliilor furnizorului.

78. Personalul furnizorului este obligat să prezinte consumatorului legitimația de serviciu și să comunice scopul vizitei în situația în care solicită acces pe proprietatea consumatorului, în scopul controlului echipamentului de măsurare și a porțiunii de rețea termică dintre punctul de delimitare și echipamentul de măsurare, pentru citirea indicilor echipamentului de măsurare, în vederea efectuării de lucrări la instalațiile, proprietate a furnizorului și care sunt situate pe proprietatea consumatorului sau în scopul deconectării de la rețeaua termică a instalațiilor de

utilizare a energiei termice ale consumatorului, conform prevederilor prezentului Regulament. În situațiile menționate, dacă sunt respectate condițiile de efectuare a măsurilor pentru prevenirea și pentru eliminarea intervențiilor în funcționarea echipamentului de măsurare, consumatorul este obligat să asigure imediat și necondiționat accesul personalului furnizorului la echipamentul de măsurare și la instalațiile respective. În caz de refuz, furnizorul este în drept să limiteze sau să sisteze alimentarea cu energie termică către consumator în conformitate cu prevederile punctului 133 sbp. 4) din prezentul Regulament.

79. Citirea indicilor echipamentului de măsurare în scopul facturării energiei termice se face lunar de către personalul furnizorului. În cazul în care furnizorul nu are acces la echipamentul de măsurare, furnizorul este în drept să emită facturi în baza calculelor estimative ale consumului de energie termică pe o perioadă nu mai mare de 2 luni ținându-se cont de temperatura medie a mediului înconjurător. Totodată, furnizorul este obligat să contacteze consumatorul pentru a se asigura de accesul la echipamentul de măsurare, în cazul în care consumatorul achită în termen facturile emise. În cazul în care consumatorul nu a asigurat accesul la echipamentul de măsurare și ulterior s-a constatat că consumul de energie termică a depășit cantitatea de energie termică inclusă în factură în baza calculelor estimative, furnizorul este în drept să factureze suplimentar diferența calculată în baza indicilor echipamentelor de măsurare.

Pentru luna decembrie furnizorul este în drept să aplice valorile medii a consumului energiei termice ținând cont de temperatura medie a mediului înconjurător pentru o perioadă de maximum 6 zile calendaristice în scopul facturării volumului integral de energie termică pentru luna (perioada de calcul) în curs. Calculele valorilor medii a lunii în curs vor fi reflectate în volumul energiei termice pentru perioada ulterioară.

80. Furnizorul efectuează controlul echipamentului de măsurare și al sigiliilor aplicate în funcție de necesitate și numai în prezența consumatorului sau a reprezentantului acestuia, cu întocmirea actului de control în 2 exemplare, câte unul pentru fiecare parte.

81. Personalul furnizorului este obligat să examineze vizual integritatea echipamentului de măsurare și sigiliile aplicate fără a le deteriora sau viola. În cazul în care personalul furnizorului depistează că echipamentul de măsurare este deteriorat și/sau că sigiliile sunt violate, el demonstrează încălcările respective consumatorului. În scopul verificării schemei de conectare a echipamentului de măsurare, după ce a examinat vizual echipamentul de măsurare și sigiliile aplicate lui, personalul furnizorului este în drept să înlăture sigiliile aplicate de furnizor. Personalul furnizorului, de asemenea, este în drept să verifice integritatea instalației de racordare pe segmentul dintre punctul de delimitare și locul instalării echipamentului de măsurare. În urma controlului echipamentului de măsurare și al sigiliilor aplicate și după verificarea integrității instalației de racordare pe segmentul dintre punctul de delimitare și locul instalării echipamentului de măsurare, personalul furnizorului este obligat să întocmească actul de control în 2 exemplare, câte unul pentru fiecare parte. Actul de control urmează să fie contrasemnat de consumator.

82. În cazul în care consumatorul sau reprezentantul acestuia a refuzat să participe la controlul echipamentului de măsurare, personalul furnizorului efectuează controlul în lipsa acestuia, întocmind actul de control al echipamentului de măsurare în care se indică faptul refuzului. Actul de control al echipamentului de măsurare, semnat de către persoana responsabilă a furnizorului se expediază consumatorului prin poștă cu scrisoare recomandată cu aviz de recepție, în termen de cel mult 3 zile calendaristice de la data efectuării controlului respectiv.

83. În cazul depistării intervenției în funcționarea echipamentului de măsurare sau racordarea instalației de utilizare a energiei termice la rețeaua termică, ocolind echipamentul de măsurare, personalul furnizorului este obligat să demonstreze acest fapt consumatorului și să întocmească actul de depistare a intervenției în funcționarea echipamentului de măsurare sau racordării ilegale la rețeaua termică în 2 exemplare, câte unul pentru fiecare parte, conform modelului stabilit în Anexa nr. 3 la prezentul Regulament. Personalul furnizorului indică în act, în mod obligatoriu, modalitatea prin care consumatorul a intervenit în funcționarea echipamentului de măsurare sau racordarea ilegală a instalațiilor de utilizare a energiei termice la rețeaua termică, inclusiv prin ocolirea echipamentului de măsurare.

Actul de depistare a intervenției în funcționarea echipamentului de măsurare sau racordării

ilegale la rețeaua termică este semnat de personalul furnizorului și de consumator sau de reprezentantul acestuia. În cazul în care consumatorul sau reprezentantul acestuia refuză să semneze actul de depistare a intervenției în funcționarea echipamentului de măsurare sau racordării ilegale la rețeaua termică, personalul furnizorului indică în act faptul și motivele refuzului. În cazul racordării ilegale a instalațiilor de utilizare a energiei termice la rețeaua termică, inclusiv în cazul consumului de energie termică prin ocolirea echipamentului de măsurare, personalul furnizorului înlătură încălcările depistate și transmite probele respective furnizorului odată cu prezentarea copieii actului de depistare a intervenției în funcționarea echipamentului de măsurare sau racordării ilegale la rețeaua termică.

Despre faptul depistării intervenției în funcționarea echipamentului de măsurare sau racordarea instalației de utilizare a energiei termice la rețeaua termică, ocolind echipamentul de măsurare, va fi sesizat imediat organul abilitat în vederea constatării contravenției.

84. Personalul furnizorului este în drept să demonteze, în prezența consumatorului sau a reprezentantului acestuia, echipamentul de măsurare, pentru ca acesta să fie prezentat la constatarea tehnico-științifică, în cazul în care presupune că respectivul echipament de măsurare este deteriorat, că s-a intervenit în echipamentul de măsurare sau că sigiliile aplicate de furnizor sunt violate. Personalul furnizorului este obligat să întocmească un act de demontare, în 2 exemplare, câte un exemplar pentru fiecare parte. În actul de demontare se indică, în mod obligatoriu, numărul și indicii echipamentului de măsurare, numărul sigiliilor aplicate de furnizor, precum și motivele demontării. Personalul furnizorului împachetează echipamentul de măsurare și/sau sigiliile aplicate într-o sacoșă proprie, aplică sigiliul la sacoșă și prezintă echipamentul de măsurare consumatorului pentru a fi prezentat la constatarea tehnico-științifică, în termen de 15 zile calendaristice. Echipamentul de măsurare sigilat poate fi prezentat de către furnizor cu acordul consumatorului. Consumatorul nu este în drept să desigileze sacoșa în care a fost plasat echipamentul de măsurare și/sau sigiliile aplicate.

Instituția în care urmează să fie efectuată constatarea tehnico-științifică se alege de către consumator.

Înainte de efectuarea constatării tehnico-științifice, consumatorul este în drept să solicite efectuarea verificării metrologice de expertiză a echipamentului de măsurare, cheltuielile pentru verificarea metrologică de expertiză fiind suportate de către consumator. Furnizorul informează obligatoriu despre acest drept consumatorul.

În acest caz, consumatorul prezintă echipamentul de măsurare la instituția în care urmează să fie efectuată constatarea tehnico-științifică, în termen de 5 zile lucrătoare de la emiterea raportului verificării metrologice de expertiză.

85. Furnizorul, consumatorul au dreptul să solicite efectuarea constatării tehnico-științifice repetate.

După efectuarea constatării tehnico-științifice, furnizorul sau consumatorul, după caz, este obligat să prezinte celuilalt, în termen de 10 zile calendaristice, echipamentul de măsurare și/sau sigiliile aplicate lui și raportul constatării tehnico-științifice a echipamentului de măsurare și/sau a sigiliilor aplicate echipamentului de măsurare.

86. În cazul în care consumatorul nu prezintă echipamentul de măsurare, sigilat și/sau sigiliile aplicate echipamentului de măsurare, la constatarea tehnico-științifică sau dacă se constată că sigiliile aplicate sacoșei în care a fost împachetat echipamentul de măsurare sunt violate, sau dacă sacoșa în care a fost împachetat echipamentul de măsurare este deteriorată, sau, în caz de distrugere, de sustragere sau de pierdere a echipamentului de măsurare și/sau a sigiliilor aplicate lui, după ce au fost transmise de către furnizor consumatorului, furnizorul este în drept să aplice față de consumator prevederile punctului 111 din prezentul Regulament.

87. Cheltuielile pentru efectuarea constatării tehnico-științifice se achită de partea care a inițiat-o.

88. Actul de depistare a intervenției în funcționarea echipamentului de măsurare sau racordării ilegale la rețeaua termică, concluziile raportului constatării tehnico-științifice, concluziile raportului verificării metrologice de expertiză, rezultatele examinării de către furnizor a altor factori pot servi furnizorului drept bază pentru luarea deciziei privind recalcularea consumului de energie termică, dacă acestea indică circumstanțele și mijloacele ce au dus la neînregistrarea sau

la înregistrarea incompletă a cantității de energie termică consumată. Se interzice furnizorului să aplice prevederile punctului 112 din prezentul Regulament în cazul în care nu a fost stabilită modalitatea prin care consumatorul a intervenit în funcționarea echipamentului de măsurare care a condus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a consumului de energie termică.

89. Furnizorul examinează documentele și probele care indică circumstanțele și mijloacele care au condus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a consumului de energie termică în termen de cel mult 20 de zile calendaristice din data întocmirii actului de depistare a intervenției în funcționarea echipamentului de măsurare sau racordării ilegale la rețeaua termică și/sau a concluziilor raportului constatării tehnico-științifice, a concluziilor raportului verificării metrologice de expertiză și a altor documente, după caz. Dacă furnizorul nu stabilește careva încălcări din partea consumatorului, furnizorul informează despre acest fapt consumatorul respectiv, în termen de cel mult 5 zile calendaristice din data luării deciziei respective.

90. În cazul în care furnizorul a stabilit intervenția în funcționarea echipamentului de măsurare sau racordarea instalațiilor consumatorului la rețeaua termică ocolind echipamentul de măsurare, ce a condus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a consumului de energie termică, furnizorul emite o decizie argumentată, cu indicarea circumstanțelor și a motivelor ce au stat la baza emiterii acesteia. Furnizorul este obligat să indice în decizie dreptul consumatorului privind contestarea acesteia în caz de dezacord, precum și termenul de contestare. După adoptarea deciziei, furnizorul emite factura pentru consumul de energie termică în urma constatării intervenției de către consumator în funcționarea echipamentului de măsurare sau racordării instalațiilor consumatorului la rețeaua termică ocolind echipamentul de măsurare, care a condus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a consumului de energie termică.

91. Decizia furnizorului privind intervenția în funcționarea echipamentului de măsurare sau privind ocolirea echipamentului de măsurare de către consumator și recalcularea cantității de energie termică, precum și factura emisă în baza acesteia se expediază consumatorului respectiv în termen de cel mult 5 zile calendaristice după luarea deciziei.

92. Decizia furnizorului privind intervenția în funcționarea echipamentului de măsurare sau privind ocolirea echipamentului de măsurare de către consumator și recalcularea cantității de energie termică consumată se contestă de consumator în instanța de judecată. În cazul în care instanța de judecată dispune anularea deciziei, furnizorul este obligat să anuleze factura pentru consumul recalculat de energie termică și să returneze plățile efectuate în temeiul acesteia.

93. Furnizorul nu este în drept să deconecteze instalațiile de utilizare a energiei termice ale consumatorului pentru neachitarea facturii pentru consumul de energie termică în urma intervenției în funcționarea echipamentului de măsurare sau privind ocolirea echipamentului de măsurare de către consumator și recalcularea cantității de energie termică consumată, emisă în baza deciziei contestate, în cazul în care:

1) consumatorul a depus o cerere prealabilă referitor la contestarea deciziei respective a furnizorului;

2) consumatorul a depus o cerere de chemare în judecată privind contestarea deciziei furnizorului.

Consumatorul este obligat să înștiințeze în scris furnizorul în cazul în care a depus o cerere de chemare în instanța de judecată, anexând copia cererii de chemare în judecată, însă aceasta nu scutește consumatorul de obligația de plată a facturilor pentru consumul curent al energiei termice.

94. Pe perioada examinării de către furnizor a cererii prelabile sau în instanța de judecată a cererii de chemare în judecată depusă de consumator, referitor la contestarea deciziei furnizorului privind intervenția în funcționarea echipamentului de măsurare sau privind ocolirea echipamentului de măsurare de către consumator și recalcularea cantității de energie termică consumată, consumatorul este în drept să se adreseze cu o petiție la Agenție, referitor la corectitudinea aplicării de către furnizor a prevederilor prezentului Regulament în legătură cu intervenția în funcționarea echipamentului de măsurare sau ocolirea echipamentului de măsurare.

95. În cazul în care consumatorul înștiințează furnizorul, în conformitate cu punctul 77 din prezentul Regulament despre deteriorarea echipamentului de măsurare și/sau despre violarea sigiliilor furnizorului, faptul nu este calificat drept intervenție în funcționarea echipamentului de

măsurare, dacă, în urma examinării, nu se demonstrează încălcarea respectivă din vina acestuia.

96. Cheltuielile pentru demontarea, remontarea sau reamplasarea echipamentului de măsurare, la cererea consumatorului, sunt suportate integral de către consumator. Cererea pentru demontarea, pentru remontarea sau pentru reamplasarea echipamentului de măsurare se depune de consumator la oficiul furnizorului. Plata pentru demontarea, pentru remontarea sau pentru reamplasarea echipamentului de măsurare se încasează de furnizor.

97. Consumatorul suportă cheltuielile de reparare, demontare, verificare metrologică și remontare a echipamentului de măsurare deteriorat sau de înlocuire a lui, precum și este obligat să achite contravaloarea consumului recalculat de energie termică în cazul în care deteriorarea echipamentului de măsurare are loc din vina acestuia.

98. Furnizorul și consumatorul sau reprezentanții acestora au dreptul să fie prezenți la verificarea metrologică a echipamentului de măsurare. Actul cu rezultatele verificării metrologice este pus la dispoziția furnizorului și a consumatorului.

99. Furnizorul și consumatorul pot iniția verificarea metrologică de expertiză a echipamentului de măsurare în cazul în care una din părți are reclamații. Plata pentru verificarea metrologică de expertiză va fi efectuată de partea care a inițiat-o. Dacă, în urma verificării, reclamația capătă confirmare, furnizorul efectuează recalculări în conformitate cu punctul 111 din prezentul Regulament. Consumatorul casnic va suporta cheltuielile pentru verificare în cazul în care reclamația lui nu se confirmă.

100. Demontarea echipamentului de măsurare pentru efectuarea verificării metrologice de expertiză, la solicitarea consumatorului, se efectuează de către furnizor, în decurs de cel mult 5 zile calendaristice de la data înregistrării cererii respective de către furnizor. Furnizorul este obligat să aducă la cunoștință consumatorului obligația achitării de către consumator a cheltuielilor pentru demontarea, remontarea echipamentului de măsurare și pentru verificarea metrologică de expertiză, dacă, în urma verificării metrologice de expertiză, solicitată de consumator, se demonstrează că echipamentul de măsurare funcționează în limitele erorii admisibile.

101. La demontarea echipamentului de măsurare, pentru verificare metrologică de expertiză, personalul furnizorului întocmește actul de demontare a echipamentului de măsurare în 2 exemplare (câte un exemplar pentru fiecare parte), indicând în el numărul echipamentului de măsurare și al sigiliilor, indicii echipamentului de măsurare, precum și cauzele demontării. Echipamentul de măsurare se împachetează și se sigilează de către furnizor și se înmână consumatorului pentru a fi prezentat, în termen de 7 zile calendaristice, de către consumator, spre verificare metrologică de expertiză, la un laborator metrologic independent care dispune de autorizația corespunzătoare, eliberată în condițiile legii. Consumatorul este obligat să prezinte furnizorului concluziile verificării metrologice de expertiză și echipamentul de măsurare, în termen de 7 zile calendaristice, de la data primirii concluziilor în cauză. Laboratoarele de verificări metrologice corespund cerințelor standardului nr.SM SR EN ISO/CEI 17020:2013 „Evaluarea conformității. Cerințe pentru funcționarea diferitelor tipuri de organisme care efectuează inspecții”, aprobat prin Hotărârea Institutului Național de Standardizare nr. 149 din 26 septembrie 2013.

102. În cazul în care echipamentul de măsurare este demontat pentru verificarea metrologică periodică, verificarea metrologică de expertiză, efectuarea constatării tehnico-științifice, furnizorul determină cantitatea de energie termică consumată de consumator, pe parcursul perioadei respective, în baza consumului mediu zilnic de energie termică, înregistrat de echipamentul de măsurare pe parcursul perioadei calendaristice similare din anul precedent, ținând cont de temperatura medie a mediului înconjurător.

103. În cazul în care echipamentul de măsurare este instalat în limitele proprietății furnizorului, responsabilitatea pentru integritatea echipamentului de măsurare și a sigiliilor aplicate revine acestuia. Furnizorul este obligat să asigure, la solicitare, accesul consumatorului la echipamentul de măsurare. În acest caz, consumatorul este în drept să aplice sigiliul său echipamentului de măsurare.

Secțiunea 8 **PLATA ENERGIEI TERMICE**

104. Plata energiei termice consumate, inclusiv pentru prepararea apei calde menajere se efectuează în baza facturii, emisă lunar de către furnizor sau de către organizația contractată de către furnizor și înmănată consumatorului sau expediată prin poștă sau, la cererea consumatorului, prin poștă electronică la adresa de e-mail indicată de consumator în cererea sa. Facturile expediate la adresa de e-mail indicată de consumator se consideră recepționate de consumator din ziua următoare celei de expediere.

105. Facturile se emit în baza indicilor echipamentului de măsurare, a tarifelor aprobate de Agenție și cu respectarea prevederilor prezentului Regulament.

În cazul în care se modifică tariful la energia termică în limitele perioadei de facturare, în scopul emiterii facturii pentru energia termică, furnizorul este în drept să determine cantitatea de energie termică furnizată consumatorului, în perioada de până la data intrării în vigoare a noului tarif și după, în baza consumului mediu zilnic de energie termică calculat pentru perioada respectivă de facturare, conform indicilor echipamentului de măsurare și, după caz, luând în considerație temperatura medie a mediului înconjurător în perioada de până la data intrării în vigoare a noului tarif și după.

106. Factura/documentul de plată prezentată consumatorului de către furnizor trebuie să conțină, în mod obligatoriu, următoarele date:

- 1) numele și prenumele (denumirea) consumatorului;
- 2) adresa locului de consum și numărul contractului;
- 3) data emiterii facturii;
- 4) indicii actuali și cei precedenți ai echipamentului de măsurare și perioada pentru care este emisă factura;
- 5) cantitatea de energie termică consumată în perioada de facturare, inclusiv pierderile de energie termică din instalațiile consumatorului, situate între punctul de delimitare și locul instalării echipamentului de măsurare, după caz;
- 6) tariful la energia termică;
- 7) suma pentru plata energiei termice pentru perioada care este emisă factura;
- 8) data-limită de plată a facturii;
- 9) datoriile pentru perioadele precedente;
- 10) taxe;
- 11) suma totală spre achitare ce include și datoriile, dacă există;
- 12) adresa și numărul de telefon al furnizorului, inclusiv numărul din cadrul serviciului 24/24 ore;
- 13) penalități.

107. Furnizorul nu este în drept să includă în factură alte sume decât cele indicate la punctul 106 din prezentul Regulament.

108. Furnizorul este în drept să aplice penalitate consumatorilor pentru fiecare zi de întârziere a plății pentru energia termică consumată, începând cu prima zi după data-limită de plată a facturii. Suma penalităților va fi prezentată consumatorului spre achitare în aceeași factură însă pe poziții distincte. Penalitatea poate fi aplicată numai dacă este prevăzută în contractul de furnizare a energiei termice. Quantumul penalității este negociabil, dar nu poate depăși mărimea stabilită conform Legii nr.92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

Penalitatea nu se aplică în cazul facturilor eronate.

109. În cazul în care consumatorul depistează că a fost emisă o factură eronată în defavoarea sa, furnizorul este obligat să restituie suma încasată suplimentar la emiteria următoarei facturi sau, la solicitarea consumatorului, să o considere drept plată pentru următoarele decontări.

110. Dacă a fost emisă o factură eronată în defavoarea furnizorului, suma cauzată de eroare se include în factură suplimentar, cu aplicarea tarifului pentru energia termică, aprobat de Agenție pentru perioada în care a fost comisă eroarea. La solicitarea consumatorului, această sumă poate fi reșalonată pe o perioadă de 6 luni. La solicitarea consumatorului, furnizorul include, suplimentar, în factură întreaga sumă cauzată de eroare.

Furnizorul nu este în drept să ceară achitarea unei plăți cauzate de eroarea de facturare, dacă aceasta a fost depistată după expirarea termenului de prescripție stabilit de Codul civil al

Republicii Moldova nr.1107-XV din 6 iunie 2002 sau dacă furnizorul nu poate demonstra faptul în cauză și nu poate indica data emiterii facturii eronate.

111. În cazul în care se constată intervenție în funcționarea echipamentului de măsurare, care a dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie termică consumată, furnizorul este în drept să recalculeze consumul de energie termică în baza sistemului paușal, ținând cont de temperatura medie a mediului înconjurător și luând în considerație cantitatea de energie termică facturată pentru perioada recalculării. Recalcularea consumului de energie termică se efectuează pentru perioada de la momentul intervenției în funcționarea echipamentului de măsurare, stabilită în baza datelor din memoria echipamentului de măsurare și până la data depistării ei, dar nu mai mare de 6 luni.

În cazul în care se constată că consumatorul a racordat ilegal instalația de utilizare a energiei termice la rețeaua termică, ocolind echipamentul de măsurare, recalcularea consumului de energie termică se efectuează conform sistemului paușal. Perioada de timp pentru efectuarea recalculării conform sistemului paușal nu poate depăși 6 luni. Furnizorul este în drept să solicite consumatorului și plata agentului termic, calculată în funcție de instalațiile de utilizare.

112. În cazul în care persoana fizică sau persoana juridică a racordat ilegal instalațiile de utilizare a energiei termice la rețeaua termică, furnizorul calculează consumul de energie termică conform sistemului paușal și costul agentului termic calculat în funcție de instalațiile de utilizare, pentru o perioadă care nu va depăși 1 an. În cazul în care persoana fizică sau juridică nu achită contravaloarea consumului de energie termică, furnizorul se adresează în instanța de judecată pentru recuperarea prejudiciului cauzat.

113. În cazul în care eroarea echipamentului de măsurare depășește limitele admisibile, furnizorul recalculează energia termică consumată pe parcursul ultimelor 3 luni când a avut loc consumul de energie termică, luând ca bază a calculului eroarea indicată în raportul de verificare metrologică de expertiză a echipamentului de măsurare, eliberat de laboratorul metrologic autorizat.

Recalcularea poate fi efectuată numai în cazul în care verificarea metrologică de expertiză a fost efectuată în limitele intervalului maxim de timp admis între două verificări metrologice succesive.

114. În cazul în care echipamentul de măsurare nu înregistrează energia termică consumată fără vina consumatorului, determinarea cantității de energie termică, consumată pe parcursul perioadei de la ultima citire a indicilor echipamentului de măsurare și până la momentul restabilirii evidenței consumului de energie termică, se efectuează:

1) dacă deteriorarea s-a produs în prima luna a sezonului de încălzire, calculul se efectuează conform consumului mediu de energie termică înregistrat în aceeași perioadă de facturare din anul precedent ținându-se cont de temperatura medie a mediului înconjurător;

2) dacă deteriorarea s-a produs în lunile ulterioare atunci calculul se efectuează conform consumului mediu de energie termică a lunii precedente ținându-se cont de temperatura medie a mediului înconjurător.

115. Furnizorul are dreptul să solicite plată preventivă în cazul în care consumatorul nu a achitat facturile pentru energia termică consumată și livrarea energiei termice către acesta a fost sistată.

116. Furnizorul, de asemenea, este în drept să ceară plată preventivă de la consumatorii care au încheiat contracte pentru furnizarea energiei termice în baza altui drept decât cel de proprietate asupra imobilului și de la consumatorii față de care a fost inițiată procedura de insolvență.

117. Plata preventivă se va efectua de către consumatorul, instalația de utilizare a energiei termice a căruia a fost deconectată de la rețeaua termică, înainte de reconectare și de reluarea furnizării energiei termice.

118. Suma plății preventive se stabilește de către furnizor și nu trebuie să depășească valoarea în bani a consumului mediu de energie termică pe parcursul a 2 luni. Valoarea plății preventive se indică în mod obligatoriu într-o anexă la contractul de furnizare a energiei termice.

119. Furnizorul îl va elibera de plata preventivă pe consumatorul care și-a onorat obligațiile pe parcursul unui an, cu excepția consumatorilor care au încheiat contracte de furnizare a energiei

termice pentru imobilele de care dispun în baza altui drept decât cel de proprietate.

120. În caz de reziliere a contractului de furnizare a energiei termice cu consumatorul care efectuează plata preventivă, furnizorul va efectua calculul definitiv al consumului și al plății pentru energia termică furnizată și va restitui consumatorului diferența până la rezilierea contractului de furnizare a energiei termice.

121. Furnizorul ține evidența plăților preventive primite de la consumatori. Datele privind plățile preventive includ obligatoriu:

- 1) numele, prenumele consumatorului și numărul contractului încheiat cu el;
- 2) adresa consumatorului și a locului de consum, dacă diferă;
- 3) suma plății preventive.

122. În cazul în care echipamentul de măsurare al consumatorului nu este instalat în punctul de delimitare, la cantitatea energiei termice înregistrate de echipamentul de măsurare se adaugă/scad pierderile de energie termică, cuprinse între cele două puncte, calculate conform Metodologiei de determinare a valorilor normative a pierderilor de energie termică, de agent termic și a valorilor indicilor normativi de funcționare a rețelelor termice cu apă, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale de Reglementare în Energetică nr. 742 din 18 decembrie 2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.33-38, art. 259).

Secțiunea 9

CALITATEA SERVICIULUI DE DISTRIBUȚIE ȘI FURNIZARE A ENERGIEI TERMICE

123. Furnizorii respectă indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice stabiliți în Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice aprobat de Agenție.

124. Parametrii agentului termic se asigură de către furnizor în punctul de delimitare și se stipulează în contractele de furnizare a energiei termice.

125. Furnizorii poartă răspundere pentru nerespectarea indicatorilor de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice sau a parametrilor agentului termic conform Legii nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

126. Furnizorul este obligat să restabilească parametrii de calitate, în termene cât mai restrânse, care să nu depășească 24 ore de la înregistrarea apelurilor sau a reclamațiilor consumatorilor.

127. Furnizorii vor înregistra fiecare apel de nerespectare a indicatorilor de calitate, parvenit de la consumatori (inclusiv data și ora), care vor fi informați despre numărul de înregistrare a apelului și durata estimativă de timp pentru înlăturarea defecțiunii.

128. Consumatorii depun la oficiul furnizorului reclamații privind parametrii de calitate a energiei termice furnizate, în termen de 5 zile lucrătoare de la data depistării încălcării parametrilor de calitate a energiei termice sau de la data restabilirii livrării energiei termice, după întreruperea neplanificată a livrării energiei termice.

129. Consumatorul va pune la dispoziția furnizorului toate datele legate de susținerea reclamației și cererea de reparare a prejudiciului.

130. Întreruperile neplanificate a livrării energiei termice, pentru care s-au înregistrat sesizări scrise din partea consumatorului, vor fi examinate de către furnizor împreună cu consumatorul respectiv, în vederea stabilirii cauzelor și responsabilităților pentru aceste întreruperi. Examinarea întreruperilor neplanificate a livrării energiei termice se efectuează de furnizor și consumator în termen de 15 zile lucrătoare de la primirea sesizării consumatorului.

Consumatorul va pune la dispoziția furnizorului toate datele legate de întrerupere, necesare susținerii sesizării.

131. Furnizorul nu poartă răspundere pentru devierea peste limitele admisibile a indicatorilor serviciului de distribuție și furnizare și a parametrilor de calitate a energiei termice în cazul în care aceste devieri sunt cauzate de instalațiile de utilizare a energiei termice ce aparțin consumatorilor.

132. Furnizorul este obligat să dispună de echipament pentru verificarea parametrilor de calitate a energiei termice.

La reclamația scrisă privind un parametru de calitate al energiei termice, furnizorul va verifica

parametrul în punctul de delimitare și va informa consumatorul de rezultatele analizei efectuate și de măsurile luate.

Termenul pentru răspuns la reclamații referitoare la unul sau mai mulți parametri de calitate ai agentului termic este de 15 zile lucrătoare.

Secțiunea 10

DECONNECTAREA ȘI RECONNECTAREA

INSTALAȚIILOR DE UTILIZARE A ENERGIEI TERMICE,

ÎNTRERUPERI ȘI LIMITĂRI LA FURNIZAREA ENERGIEI

TERMICE

133. Furnizorul are dreptul să limiteze sau să sisteze alimentarea cu energie termică către consumator în caz că:

1) consumatorul nu a achitat factura în decurs de 15 zile calendaristice de la data-limită de plată indicată în factură, cu excepția blocurilor locative;

2) consumatorul a întreprins acțiuni ce au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie termică consumată prin implicare în funcționarea echipamentului de măsurare, racordarea neautorizată a instalațiilor de utilizare a energiei termice ocolind echipamentului de măsurare și nu a achitat plata pentru cantitatea de energie termică calculată de către furnizor conform sistemului paușal;

3) a expirat termenul contractului de furnizare a energiei termice, iar consumatorul nu solicită prelungirea acestuia;

4) consumatorul nu permite accesul personalului furnizorului la locul de consum pentru montarea/demontarea, controlul, înlocuirea sau citirea indicilor echipamentului de măsurare, pentru repararea sau înlocuirea utilajului furnizorului. Furnizorul este obligat să documenteze acest fapt, întocmind în acest sens un act, ce urmează să fie expediat consumatorului împreună cu avizul de deconectare;

5) există pericol pentru persoane, bunuri ori mediu;

6) consumatorul nu aplică reducerea debitului absorbit, convenită prin contract, cerută de furnizor sau de dispecer, în regim de restricții;

7) consumatorul depășește sistematic cantitatea de energie termică și debitele agenților termici convenite prin contract și la cererea furnizorului nu se încadrează în prevederile contractuale;

8) pentru asigurarea efectuării lucrărilor de reparații și întreținere stabilite anual prin contract sau neprevăzute și cu caracter de urgență.

134. Furnizorul este obligat să informeze consumatorul, cu cel puțin 14 zile calendaristice înainte, despre începutul și durata întreruperii planificate a livrării energiei termice, iar în cazul în care instalațiile producătorului sau ale consumatorului trebuiesc racordate la rețeaua termică, unitatea termoelectrică anunță consumatorii cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte despre întreruperea planificată.

135. Furnizorul are dreptul să limiteze sau să întrerupă alimentarea cu energie termică în cazul unei situații excepționale/al unei crize de combustibil survenite la nivel național, determinată de relațiile economice internaționale și comerțul exterior, de economia națională, de protecția mediului, securitatea națională.

136. Furnizorul poate limita ori sista alimentarea cu energie termică dacă producerea și/sau furnizarea acesteia nu sunt rentabile din punct de vedere economic. O asemenea decizie va fi anunțată tuturor consumatorilor, în scris, cu cel puțin 6 luni înaintea zilei de 15 octombrie a anului respectiv.

137. Deconectarea instalației de utilizare a energiei termice de la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică la inițiativa consumatorului, inclusiv cu scopul conectării la o altă sursă de alimentare cu energie termică se efectuează în conformitate cu prevederile Legii nr.92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

138. Deconectarea instalațiilor de utilizare a energiei termice ale consumatorului se efectuează numai după avizarea consumatorului și doar în zilele lucrătoare, în intervalul de timp între orele 08.00 – 17.00, cu excepția situației prevăzute la punctul 133 sbp.5), când deconectarea se efectuează fără avizarea consumatorului. În situațiile prevăzute la punctul 133 sbp.1) și sbp.2) avizul de deconectare se expediază sau se înmână consumatorului, cu cel puțin 30 zile înainte de

data preconizată pentru deconectare. În situația prevăzută la punctul 133 sbp.3) și sbp.4), furnizorul avizează consumatorul cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte de data preconizată pentru deconectare.

139. Este interzisă deconectarea instalațiilor de utilizare a energiei termice ce aparțin consumatorului în alte cazuri decât cele prevăzute în prezentul Regulament. În cazul în care la furnizor parvine informația despre achitarea facturii, acesta este obligat să nu deconecteze instalațiile de utilizare a energiei termice ale consumatorului. În aceste circumstanțe furnizorul anulează imediat ordinul de deconectare.

140. Adresarea consumatorului la Agenție sau în instanța de judecată, în vederea soluționării neînțelegerilor nelegate de facturarea energiei termice, nu scutește consumatorul de obligația de plată a facturii pentru consumul energiei termice și a penalității prevăzute în contractul de furnizare a energiei termice.

141. Deconectarea de la rețeaua termică a instalațiilor de utilizare a energiei termice ce aparțin consumatorului, la cererea lui, se efectuează în condițiile stabilite în prezentul Regulament, în termen de cel mult 7 zile calendaristice de la data înregistrării cererii scrise, respectându-se prevederile Legii nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

142. Deconectarea de la/reconectarea la rețeaua termică a instalațiilor de utilizare a energiei termice ale consumatorului se efectuează doar prin ordinul de deconectare/reconectare, semnat de persoana responsabilă a furnizorului.

143. Personalul furnizorului, care a efectuat deconectarea sau reconectarea instalațiilor de utilizare a energiei termice ce aparțin consumatorului, este obligat să întocmească actul de deconectare/reconectare în 2 exemplare (câte unul pentru fiecare parte), indicând în act motivele deconectării/reconectării și informația relevantă privind starea echipamentului de măsurare al consumatorului.

144. Deconectarea de la rețeaua termică a instalațiilor de utilizare a energiei termice ale consumatorului se va efectua de la punctul de delimitare sau de unde există posibilitate tehnică. Dacă deconectarea urmează a fi efectuată de la instalațiile – proprietate ale consumatorului, acesta este obligat, prin intermediul persoanei responsabile de exploatarea instalațiilor respective, să asigure deconectarea.

145. În cazurile de deconectare, prevăzute în prezentul Regulament, personalul furnizorului, în ziua preconizată pentru deconectare, prezintă consumatorului ordinul de deconectare semnat de persoana responsabilă a furnizorului. Personalul furnizorului nu este în drept să deconecteze instalațiile de utilizare a energiei termice ce aparțin consumatorului, în cazul în care acesta demonstrează faptul înlăturării tuturor motivelor care au condiționat emiterea ordinului de deconectare.

146. În cazul în care, în ziua preconizată pentru deconectare, consumatorul sau reprezentantul lui, nu este prezent la locul de consum, personalul furnizorului este în drept să deconecteze instalațiile de utilizare a energiei termice, lăsând la locul de consum actul de deconectare și copia ordinului de deconectare, în care se indică motivele deconectării, adresa și telefonul de contact al furnizorului, numărul ordinului de deconectare și data deconectării. Copiile actului de deconectare și a ordinului de deconectare se expediază suplimentar de furnizor consumatorului prin poștă cu aviz de recepție, în termen de 3 zile calendaristice de la data deconectării instalațiilor de utilizare a energiei termice de la rețeaua termică. În cazul în care consumatorul s-a adresat la furnizor pentru reconectare, în limitele termenului de 3 zile calendaristice de la deconectare, consumatorul este informat despre cauzele deconectării, iar copiile actului de deconectare și a ordinului de deconectare nu se expediază prin poștă cu aviz.

147. Furnizorul este obligat să țină evidența tuturor consumatorilor ale căror instalații de utilizare a energiei termice au fost deconectate de la rețeaua termică.

148. Consumatorul este în drept să solicite furnizorului reconectarea instalațiilor de utilizare a energiei termice la rețeaua termică după înlăturarea motivelor ce au dus la deconectarea instalațiilor de utilizare a energiei termice ale acestuia. Furnizorul este obligat să reconecteze la rețeaua termică instalațiile de utilizare a energiei termice ce aparțin consumatorului în termenul cel mai scurt posibil, dar nu mai târziu de 24 de ore de la achitarea tarifului pentru reconectare.

149. Tarifele pentru deconectarea/reconectarea instalațiilor de utilizare a energiei termice ce

aparțin consumatorului, la solicitarea acestuia, se suportă de către consumator.

150. Consumatorul achită plata pentru reconectare numai în cazul în care deconectarea a avut loc cu respectarea prevederilor prezentului Regulament. Furnizorului îi este interzis să perceapă plata pentru reconectare în cazul în care deconectarea instalațiilor de utilizare a energiei termice ce aparțin consumatorului a avut loc cu încălcarea prevederilor prezentului Regulament.

151. Furnizorul este obligat să planifice și să efectueze lucrările de exploatare, de întreținere, de revizie și de reparație a rețelelor termice, în modul care asigură cea mai mică durată a întreruperii planificate a livrării energiei termice consumatorilor.

152. În cazul întreruperilor neplanificate a livrării energiei termice, furnizorul este obligat să restabilească livrarea energiei termice către consumatori în termenul cel mai scurt posibil, care să nu depășească, însă, termenul stabilit prin contractul de furnizare a energiei termice, precum și limitele stabilite în prezentul Regulament și în Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice.

153. Furnizorul va asigura activitatea non-stop a unor operatori de serviciu pentru înregistrarea apelurilor prin telefon ale consumatorilor la serviciul 24/24 ore.

154. În cazul unor întreruperi neplanificate a livrării energiei termice de nivel local (stradă, cartier), furnizorul înregistrează fiecare apel (inclusiv data și ora) și informează consumatorul despre numărul de înregistrare al apelului și durata probabilă de restabilire a livrării energiei termice, precum și despre mersul lucrărilor de remediere.

155. Furnizorul nu poartă răspundere față de consumatori pentru întreruperile în livrarea energiei termice dacă acestea nu se datorează culpei sale.

156. Întreruperile în furnizarea energiei termice care depășesc limitele prevăzute în contract și pentru care s-au înregistrat sesizări scrise din partea consumatorilor vor fi analizate de către furnizor împreună cu consumatorul pentru stabilirea responsabilităților ce decurg din aceste evenimente. Termenul pentru depunerea sesizării scrise de către consumator este de maximum 5 zile lucrătoare de la data întreruperii furnizării energiei termice.

157. Furnizorul va asigura existența unor echipe de intervenție specializate care să restabilească alimentarea cu energie termică într-un timp minim posibil. După efectuarea remedierilor, furnizorul are obligația de a informa consumatorii despre restabilirea furnizării energiei termice.

158. În cazul în care este necesar de racordat la rețeaua termică instalațiile producătorului sau ale consumatorului, unitatea termoelectrică anunță consumatorii cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte despre întreruperea planificată a livrării energiei termice, indicând intervalul de întrerupere și cauza.

Secțiunea 11

PETIȚIILE CONSUMATORILOR ȘI PROCEDURILE DE SOLUȚIONARE A NEÎNȚELEGERILOR

159. Furnizorul este obligat să dispună de centre pentru relații cu consumatorii, unde au acces liber toți consumatorii, pe parcursul programului de lucru, și să desemneze personalul cu drept de decizie, responsabil de examinarea petițiilor și de soluționarea problemelor consumatorilor legate de furnizarea și de distribuția energiei termice.

160. Furnizorul este obligat să aducă periodic la cunoștința consumatorilor și să prezinte Agenției următoarele date referitoare la activitatea centrelor pentru relații cu consumatorii:

1) adresele sediilor, numerele de telefon, inclusiv numărul de telefon al serviciului 24/24 și adresele poștelor electronice unde consumatorii pot adresa petiții;

2) programul de lucru.

161. Personalul furnizorului, responsabil de examinarea petițiilor consumatorilor, trebuie să dispună de aptitudini și împuterniciri pentru:

1) a examina petițiile și a soluționa neînțelegerile direct, prin negocieri, cu consumatorul;

2) a remite petiția către persoana furnizorului, investită cu atribuții privind examinarea și soluționarea problemelor abordate;

3) a informa consumatorul despre drepturile lui în procesul de soluționare a neînțelegerilor.

162. Întreg personalul de conducere al furnizorului este obligat să acorde audiență consumatorilor ce solicită aceasta.

163. Furnizorul este obligat să țină evidența petițiilor. Informația despre petiții include cel puțin:

- 1) data depunerii petiției;
- 2) numele persoanei care a depus petiția;
- 3) esența problemei abordate în petiție;
- 4) acțiunile întreprinse de furnizor pentru soluționarea problemelor abordate;
- 5) decizia furnizorului.

164. Furnizorul este obligat să prezinte Agenției orice informație solicitată privind petițiile, copiile înregistrărilor și ale deciziilor sau alte documente necesare examinării și soluționării de către Agenție a problemelor abordate în petiții.

165. Furnizorul este obligat să depună toate eforturile pentru soluționarea rezonabilă a neînțelegerilor cu consumatorii, pe cale amiabilă, și în termene cât mai restrânse.

166. În cazul în care neînțelegerea dintre consumator și furnizor nu este soluționată pe cale amiabilă, furnizorul este obligat să examineze situația creată și să răspundă în scris consumatorului, în termenele prevăzute de Legea cu privire la petiționare nr.190-XIII din 19 iulie 1994 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 6-8, art. 23).

167. În caz de dezacord cu răspunsul furnizorului ori dacă nu a primit în termenul stabilit răspuns de la furnizor, consumatorul este în drept să se adreseze Agenției pentru soluționarea neînțelegerii apărute sau în instanța de judecată competentă pentru soluționarea litigiului.

168. În cazul în care consumatorul nu este de acord cu răspunsul Agenției, el este în drept să conteste acest răspuns în instanța de judecată în conformitate cu Legea cu privire la petiționare nr.190-XIII din 19 iulie 1994 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.6-8, art.23). Deciziile Agenției de soluționare a problemelor invocate în petiție pot fi contestate în termenele prevăzute de Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000 nr.57-58, art.375).

Secțiunea 12

RAPORTURILE DINTRE UNITĂȚILE TERMOENERGETICE

169. Raporturile dintre unitățile termoelectrice se stabilesc în bază de contract.

170. Furnizorul care este titular de licență pentru producerea/distribuția/furnizarea energiei termice încheie contract de procurare a energiei termice cu producătorul, centrala electrică de termoficare sau centrala termică a căruia este racordată la rețeaua termică a furnizorului.

171. Contractul de procurare a energiei termice stabilește obligațiile și drepturile producătorului și ale furnizorului și include obligatoriu următoarele:

- 1) obiectul contractului;
- 2) durata contractului;
- 3) puterea termică și cantitățile de energie termică ce urmează a fi livrate în rețeaua termică;
- 4) parametrii agentului termic și graficul de modificare a parametrilor agentului termic ce urmează a fi livrat în rețeaua termică de către producător;
- 5) tipul, numărul și parametrii echipamentului de măsurare, locul instalării și sigiliile aplicate de furnizor și producător;
- 6) obligațiile și drepturile producătorului și ale furnizorului;
- 7) tarifele pentru energia termică produsă și livrată în rețeaua termică;
- 8) termenul de achitare de către furnizor a facturii eliberate de producător;
- 9) responsabilitățile producătorului și ale furnizorului, inclusiv în cazul livrării agentului termic la parametrii de calitate ce nu corespund celor prevăzuți de contract;
- 10) alte clauze negociate de producător și furnizor.

172. Producătorul și furnizorul aplică sigiliile proprii la echipamentul de măsurare a energiei termice produse și livrate în rețeaua termică.

Secțiunea 13

ALTE DISPOZIȚII

173. Consumatorului i se interzice orice intervenție asupra rețelelor termice aflate în proprietatea furnizorului.

174. Consumatorul nu poate pretinde despăgubiri pentru pagubele cauzate urmare a accidentelor produse la instalațiile de utilizare a energiei termice ce-i aparțin din cauza

nerespectării de către acesta a normelor și a instrucțiunilor de exploatare.

175. În cazul în care proprietarul terenului sau al imobilului pe care este amplasată legal rețeaua termică solicită reamplasarea acesteia, proprietarul terenului sau al imobilului va obține acordurile proprietarilor sau ale deținătorilor legali ai terenurilor unde urmează să fie reamplasată rețeaua termică și va suporta toate cheltuielile legate de reamplasarea rețelei termice.

[anexa nr.1](#)

[anexa nr.2](#)

[anexa nr.3](#)

Anexa nr. 1
la Regulamentul privind
furnizarea energiei termice
aprobat prin Hotărârea ANRE
nr. 23/2017 din 26.01.2017

CONTRACTUL - CADRU de furnizare a energiei termice

I. DATE GENERALE

1. Furnizorul _____
2. Consumatorul(casnic, noncasnic) _____
3. Locul de consum _____
(municipiu, oraș, sat, comună, localitatea, strada)

deținând documentul ce atestă dreptul de proprietate nr. _____, Contractul de locațiune nr. _____ din _____ sau alte acte legale _____

4. Numărul de telefon al serviciului telefonic al operatorului 24/24 ore _____.
5. Puterea termică _____ Gcal/h.
6. Punctul de delimitare este _____

Actul de delimitare se anexează (în cazul consumatorilor noncasnici).

7. Calitatea agentului termic trebuie să corespundă _____

II. OBIECTUL ȘI DURATA CONTRACTULUI

8. Obiect al Contractului este furnizarea energiei termice Consumatorului, la locul de consum specificat în datele generale.

9. Contractul este încheiat pentru o durată de timp _____ (nelimitată sau determinată la solicitarea Consumatorului), întocmit în două exemplare (câte un exemplar pentru fiecare parte) și intră în vigoare la data semnării lui de către ambele părți.

III. OBLIGAȚIILE ȘI DREPTURILE FURNIZORULUI

10. Furnizorul are următoarele obligații:

1) să livreze energie termică eficient, fără întreruperi și cu respectarea indicatorilor de calitate a serviciilor de distribuție și de furnizare a energiei termice sau a parametrilor agentului termic până în punctul de delimitare, în conformitate cu condițiile stipulate în licență, cu reglementările tehnice și standardele din domeniu în vigoare și/sau în contractele de furnizare a energiei termice;

2) să asigure securitatea alimentării cu energie termică și să respecte indicatorii de calitate ai serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice;

3) să reia alimentarea cu energie termică în cel mult 24 de ore după prezentarea dovezii de achitare a datoriilor conform facturii la energia termică, să răspundă la orice solicitare, inclusiv la cea privind eliberarea avizului de racordare, în termen de 15 zile de la data înregistrării solicitării;

4) să asigure, la solicitare, accesul la rețelele termice, echipamentele de măsurare (în cazul în care echipamentele de măsurare sunt instalate în limitele proprietății furnizorului) pentru toate unitățile termoenergetice din sistem, toate categoriile de consumatori și toți terții fără discriminare;

5) să efectueze racordări, deconectări sau reconectări la rețeaua termică în condițiile și în termenele stabilite de prezentul Regulament;

6) să poarte răspundere materială pentru nerespectarea indicatorilor de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice sau a parametrilor agentului termic;

7) să repare, conform prevederilor contractuale și a Legii nr.92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, prejudiciul cauzat consumatorilor prin nerespectarea, în punctul de delimitare, a calității agentului termic (presiune, temperatură, continuitate) și a cantității de energie termică stipulate în contractele de furnizare a energiei termice sau prin întreruperile nejustificate în furnizarea energiei termice, cu excepția cazurilor, documentate legal, de utilizare de către unitatea termoenergetică a dreptului de limitare ori întrerupere în alimentarea cu energie termică în cazul unor

situații excepționale sau al unei crize de combustibil survenite la nivel național, determinată de relațiile economice internaționale și comerțul exterior, de economia națională, de protecția mediului sau de securitatea națională;

8) să informeze consumatorul din timp, cu cel puțin 2 săptămâni înainte, despre începutul și durata întreruperii planificate a livrării energiei termice, iar în cazul în care instalațiile producătorului sau ale consumatorului trebuie racordate la rețeaua termică furnizorul anunță consumatorii cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte despre întreruperea planificată;

9) să nu întrerupă alimentarea cu energie termică, cu excepția cazurilor de neachitare a facturilor pentru energie termică, a întreruperilor din motive tehnice sau de securitate;

10) să prezinte consumatorului, lunar, factura emisă în baza indicilor echipamentelor de măsurare pentru plata energiei termice la tariful în vigoare, aprobat de Agenție, cu cel puțin 10 zile calendaristice înainte de expirarea termenului – limită de plată a facturii, indicat în aceasta;

11) să prezinte, la solicitarea consumatorului, informații despre consumul anterior de energie termică, despre plățile și despre penalitățile calculate și achitate;

12) să restituie datoriile acumulate față de consumator până la data suspendării sau a rezilierii contractului de furnizare a energiei termice;

13) să informeze consumatorii privind modalitățile de soluționare a problemelor abordate;

14) să asigure accesul consumatorilor la serviciul telefonic 24/24, numărul de telefon al căruia se indică obligatoriu în factură;

15) să asigure încasarea de la consumator, inclusiv prin intermediul băncilor sau al oficiilor sale din teritoriu, în termenul prevăzut în prezentul Regulament, a plăților pentru energia termică furnizată;

16) să anuleze măsurile de deconectare a instalațiilor de utilizare a energiei termice ale consumatorului, în aceeași zi în care a prezentat documentul confirmativ despre achitarea facturii a parvenit la furnizor;

17) să efectueze în termen verificarea metrologică periodică a echipamentelor de măsurare instalate la consumatorii casnici;

18) să întocmească actul de depistare a intervenției în funcționarea echipamentului de măsurare sau racordarea ilegală a instalațiilor de utilizare a energiei termice la rețeaua termică, în cazul consumului de energie termică prin intervenție în funcționarea echipamentului de măsurare sau în cazul racordării ilegale a instalațiilor de utilizare a energiei termice la rețeaua termică, inclusiv prin ocolirea echipamentului de măsurare;

19) să asigure calitatea, fiabilitatea și continuitatea livrărilor de energie termică către consumatori pentru încălzire și prepararea apei calde menajere.

11. Drepturile Furnizorului sunt:

1) de acces necondiționat la echipamentul de măsurare pentru montarea, demontarea, înlocuirea, controlul și citirea indicilor echipamentului de măsurare, pentru repararea sau înlocuirea utilajului furnizorului, conform contractului;

2) să limiteze ori să sisteze alimentarea cu energie termică pentru neachitarea facturilor la energia termică, cu notificarea prealabilă, cu cel puțin 15 zile înainte, a consumatorului;

3) să limiteze ori să sisteze alimentarea cu energie termică în cazul imposibilității economice de furnizare a energiei termice, cu notificarea prealabilă a consumatorului, cu cel puțin 6 luni înaintea datei de 15 octombrie a anului respectiv;

4) să efectueze întreruperi planificate a livrării energiei termice pentru efectuarea lucrărilor de întreținere, revizii și reparații executate la instalațiile sale, cu anunțarea în prealabil a consumatorului;

5) să limiteze sau să întrerupă alimentarea cu energie termică în cazul unei situații excepționale sau al unei crize de combustibil survenite la nivel național, determinată de relațiile economice internaționale și comerțul exterior, de economia națională, de protecția mediului, securitatea națională;

6) să limiteze sau să întrerupă furnizarea energiei termice, pentru cea mai scurtă durată posibil în cazul în care este pusă în pericol viața sau sănătatea oamenilor, apare pericolul de prejudiciere a proprietății, inclusiv a terților;

7) să execute lucrări planificate de conectare sau alte operațiuni tehnice care nu pot fi executate în alt mod decât prin întreruperea alimentării cu energie termică, trebuie să fie prevenită o avarie (o situație de avarie) sau să fie lichidate consecințele acesteia;

8) să aplice penalități pentru întârzierea la plata energiei termice facturate în mărimea și în modul stabilite prin contract în urma negocierilor. Quantumul penalității este negociabil, dar nu poate depăși rata medie anuală ponderată a dobânzii la creditele noi acordate în monedă națională de băncile comerciale, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei;

9) să recalculeze consumul de energie termică, inclusiv conform sistemului pașal, aplicând prevederile din Regulamentul privind furnizarea energiei termice;

10) să solicite plata preventivă de la consumator, în situațiile prevăzute de Regulamentul privind furnizarea energiei termice;

11) să întocmească actul de depistare a intervenției în funcționarea echipamentului de măsurare sau racordarea ilegală a instalațiilor de utilizare a energiei termice la rețeaua termică, în cazul consumului de energie termică prin intervenție în funcționarea echipamentului de măsurare sau în cazul racordării ilegale a instalațiilor de utilizare a energiei termice la rețeaua termică, inclusiv prin ocolirea echipamentului de măsurare.

IV. OBLIGAȚIILE ȘI DREPTURILE CONSUMATORULUI

12. Consumatorul are următoarele drepturi:

1) la livrarea continuă a energiei termice până în punctul de delimitare cu instalațiile sale de utilizare, cu respectarea parametrilor de calitate a serviciului de distribuție, de furnizare a energiei termice sau a parametrilor agentului termic;

2) să aibă acces la echipamentele de măsurare ale furnizorului, utilizate pentru facturare, în prezența reprezentantului acestuia;

3) să solicite furnizorului remedierea operativă a defecțiunilor și a deranjamentelor survenite în rețelele termice;

4) să solicite și să obțină de la furnizor repararea prejudiciilor cauzate ca urmare a neîndeplinirii condițiilor contractuale și nerespectării parametrilor de calitate a serviciilor de distribuție și de furnizare a energiei termice sau a parametrilor agentului termic;

5) la prezentarea de către furnizor a informațiilor privind istoricul de consum, privind plățile și penalitățile calculate și achitate;

6) la modificarea, prelungirea, suspendarea sau rezilierea contractului de furnizare a energiei termice;

7) să fie prezent la citirea indicilor, la verificarea și la efectuarea constatării tehnico-științifice a echipamentului de măsurare, la controlul echipamentului de măsurare a energiei termice și a sigiliilor aplicate;

8) să verifice respectarea de către furnizor a prevederilor contractului de furnizare a energiei termice;

9) să aibă acces la serviciul telefonic 24/24 al furnizorului, numerele de telefoane ale cărora se indică în mod obligatoriu în factură;

10) să solicite de la furnizor deservirea utilajului și a rețelelor termice aflate în gestiunea consumatorului, contra plată.

13. Consumatorul are următoarele obligații:

1) să achite integral și în termen facturile emise de furnizor;

2) să permită furnizorului, la solicitarea acestuia, să efectueze întreruperi planificate a livrării energiei termice pentru executarea lucrărilor de întreținere, revizie și reparație la instalațiile acestuia;

3) să nu modifice instalațiile de încălzire aferente unui bloc de locuințe (unei case cu apartamente), prevăzute în proiect, și suprafețele încălzite, decât în baza unui proiect tehnic, elaborat în modul stabilit și coordonat cu furnizorul de energie termică;

4) să permită accesul furnizorului la instalațiile sale de utilizare a energiei termice sau la echipamentul de măsurare pentru a efectua controlul și a citi indicii acestuia, sau pentru deconectarea instalației de utilizare a energiei termice în caz de neplată sau de avarie;

- 5) să nu consume energie termică ocolind sau afectând echipamentele de măsurare;
- 6) să întrețină, să nu distrugă și să nu intervină asupra echipamentelor de măsurare și asupra instalațiilor interioare ale furnizorului. Să nu permită altor persoane să intervină în echipamentul de măsurare sau în instalațiile furnizorului, situate pe proprietatea consumatorului;
- 7) să deservească, să repare și să întrețină în stare de funcționare normală instalațiile proprii de utilizare a energiei termice și/sau cele ale sistemului colectiv de alimentare cu energie termică;
- 8) să nu efectueze lucrări de construcții de orice fel în zonele de protecție a rețelelor termice fără acordul prealabil al furnizorului;
- 9) să nu execute săpături de orice fel ori să cultive plantații perene în zonele de protecție a rețelelor termice fără acordul prealabil al unității termoelectrice;
- 10) să nu depoziteze materiale pe culoarele de trecere și în zonele de protecție a rețelelor termice fără acordul prealabil al unității termoelectrice;
- 11) să sesizeze imediat furnizorul în cazul în care depistează defecțiuni în funcționarea echipamentului de măsurare sau violarea sigiliilor furnizorului;
- 12) să solicite rezilierea contractului de furnizare a energiei termice, dacă nu necesită energie termică și să achite integral furnizorului plata pentru energia termică consumată și penalitățile facturate, dacă acestea din urmă sunt prevăzute în contract;
- 13) să nu folosească agentul termic în alte scopuri decât cele prevăzute în contract și să nu forțeze circulația acestuia prin sustragere de agent;
- 14) să comunice, în prealabil furnizorului, în conformitate cu prevederile din convenția de exploatare, opririle, respectiv punerile în funcțiune ale rețelelor termice și ale principalelor instalații consumatoare de energie termică.

V. RĂSPUNDEREA CONTRACTUALĂ

14. În conformitate cu prevederile Legii nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, Codului Civil și a Regulamentului privind furnizarea energiei termice, Furnizorul restituie suma percepută suplimentar de la Consumator și repară prejudiciile cauzate Consumatorului în procesul de furnizare a energiei termice.

15. Furnizorul nu poartă răspundere pentru nerespectarea obligațiilor contractuale în cazul în care acestea nu sunt datorate culpei Furnizorului.

16. Consumatorul repară daunele provocate de nerespectarea prevederilor contractului de furnizare a energiei termice.

VI. DECONNECTAREA ȘI RECONNECTAREA INSTALAȚIILOR DE UTILIZARE A ENERGIEI TERMICE, ÎNTRERUPERI ȘI LIMITĂRI LA FURNIZAREA ENERGIEI TERMICE

17. Furnizorul are dreptul să limiteze sau să sisteze alimentarea cu energie termică către consumator în caz că:

- 1) consumatorul nu a achitat factura în decurs de 15 zile calendaristice de la data limită de plată indicată în factură, cu excepția blocurilor locative;
- 2) consumatorul a întreprins acțiuni ce au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie termică consumată prin implicare în funcționarea echipamentului de măsurare, racordarea neautorizată a instalațiilor de utilizare a energiei termice ocolind echipamentul de măsurare și nu a achitat plata pentru cantitatea de energie termică calculată de către furnizor conform sistemului paușal;
- 3) a expirat termenul contractului de furnizare a energiei termice, iar consumatorul nu solicită prelungirea acestuia;
- 4) consumatorul nu permite accesul personalului furnizorului la locul de consum pentru montarea/demontarea, controlul, înlocuirea sau citirea indicilor echipamentului de măsurare, pentru repararea sau înlocuirea utilajului furnizorului. Furnizorul este obligat să documenteze acest fapt, întocmind în acest sens un act ce urmează să fie expediat consumatorului împreună cu avizul de deconectare;
- 5) există pericol pentru persoane, bunuri ori mediu;

6) consumatorul nu aplică reducerea debitului absorbit, convenită prin contract, cerută de furnizor sau de dispecer, în regim de restricții;

7) consumatorul depășește sistematic cantitatea de energie termică și debitele agenților termici convenite prin contract și la cererea furnizorului nu se încadrează în prevederile contractuale;

8) pentru asigurarea efectuării lucrărilor de reparații și întreținere stabilite anual prin contract sau neprevăzute și cu caracter de urgență.

Deconectarea instalațiilor de utilizare a energiei termice ale consumatorului se efectuează numai după avizarea consumatorului și doar în zilele lucrătoare, în intervalul de timp între orele 8.00 – 17.00, cu excepția situației prevăzute la lit. e), când deconectarea se efectuează fără avizarea consumatorului. În situațiile prevăzute la lit. a) și lit. b) avizul de deconectare se expediază sau se înmână consumatorului, cu cel puțin o lună înainte de data preconizată pentru deconectare. În situația prevăzută la lit. c) furnizorul avizează consumatorul cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte de data preconizată pentru deconectare.

18. Furnizorul este obligat să informeze consumatorul, cu cel puțin 2 săptămâni înainte, despre începutul și durata întreruperii planificate a livrării energiei termice, iar în cazul în care instalațiile producătorului sau ale consumatorului trebuie racordate la rețeaua termică, unitatea termoelectrică anunță consumatorii cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte despre întreruperea planificată.

19. Furnizorul are dreptul să limiteze sau să întrerupă alimentarea cu energie termică în cazul unei situații excepționale/al unei crize de combustibil survenite la nivel național, determinată de relațiile economice internaționale și comerțul exterior, de economia națională, de protecția mediului, securitatea națională.

20. Furnizorul poate limita ori sista alimentarea cu energie termică dacă producerea și/sau furnizarea acesteia nu sunt rentabile din punct de vedere economic. O asemenea decizie va fi anunțată consumatorului, în scris, cu cel puțin 6 luni înaintea zilei de 15 octombrie a anului respectiv.

21. Deconectarea instalației de utilizare a energiei termice de la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică la inițiativa consumatorului, inclusiv cu scopul conectării la o altă sursă de alimentare cu energie termică se efectuează în conformitate cu prevederile Legii nr.92 din 29.05.2014cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

VII. MODIFICAREA, SUSPENDAREA ȘI REZILIEREA CONTRACTULUI

22. Orice modificare a Contractului de furnizare a energiei termice este valabilă, dacă se efectuează în scris, printr-un act adițional la contract, semnat de ambele părți, constituind anexă separată la Contract. Dacă, ulterior încheierii Contractului de furnizare a energiei termice, intră în vigoare noi acte normative ori se modifică cele existente, care stabilesc reguli noi de furnizare, utilizare și facturare a consumului de energie termică, părțile contractante vor aplica noile reguli, iar Furnizorul va notifica în scris Consumatorul cu privire la modificările operate în legislație.

23. Se permite suspendarea Contractului de furnizare a energiei termice pe o perioadă de timp de cel puțin trei luni, la cererea în scris a Consumatorului, depusă la oficiul Furnizorului cu cel puțin 7 zile calendaristice înainte de data suspendării. În acest caz, Consumatorul este obligat să achite integral plata pentru energia termică facturată, penalitățile calculate conform prevederilor Contractului, precum și tariful pentru deconectare, aprobat de Agenție. Se permite suspendarea Contractului de furnizare a energiei termice de către Furnizor pe o perioadă de 30 zile calendaristice în cazul deconectării de la rețeaua termică a instalațiilor de utilizare a energiei termice aparțin Consumatorului, cu respectarea prevederilor Regulamentului privind furnizarea energiei termice și a Legii nr.92 din 29 mai 2014cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

24. Contractul de furnizare a energiei termice poate fi reziliat:

1) la cererea Consumatorului depusă în scris la oficiul Furnizorului cu cel puțin 7 zile calendaristice înainte de data rezilierii Contractului;

2) după suspendarea Contractului de furnizare a energiei termice pe o perioadă de 30 zile calendaristice, ca urmare a deconectării instalațiilor de utilizare a energiei termice ale Consumatorului de la rețeaua termică și dacă Consumatorul nu a înlăturat cauzele pentru care au fost deconectate instalațiile de utilizare a energiei termice și nu a solicitat reconectarea lor.

În cazul depunerii cererii de reziliere a Contractului de furnizare a energiei termice, Consumatorul este obligat să achite integral plata pentru energia termică consumată până la data rezilierii și penalitățile calculate conform prevederilor Contractului.

VIII. CLAUZE SPECIALE

25. Consumatorul și Furnizorul sunt în drept să apeleze la Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în cazul în care neînțelegerile nu pot fi soluționate pe cale amiabilă, prin negocieri, de către părți. Consumatorul și Furnizorul se adresează în instanța de judecată pentru soluționarea litigiilor apărute.

26. Procurarea, verificarea metrologică, instalarea, exploatarea, întreținerea, repararea și înlocuirea contoarelor se efectuează în conformitate cu Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92 din 29 mai 2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 178-184, art. 415).

27. Furnizorul încheie, modifică, prelungește sau suspendă acțiunea Contractului de furnizare a energiei termice fără a percepe plată de la Consumator.

Anexa nr. 2
la Regulamentul privind
furnizarea energiei termice
aprobat prin Hotărârea ANRE
nr. 23/2017 din 26.01.2017

(Denumirea furnizorului)

AVIZ DE RACORDARE

nr. _____ din _____ 20____
Valabil până la _____ 20____

1. Persoana fizică, persoana juridică (consumatorul): _____
2. Adresa: _____
3. Locul de consum pentru care se solicită racordarea: _____
4. Punctul de racordare la rețeaua termică: _____
5. Puterea termică solicitată, cu excepția consumatorilor casnici: _____
6. Parametrii și caracteristicile tehnice ale echipamentului de măsurare ce urmează a fi instalat: _____
7. Cerințele față de montarea echipamentului de măsurare: _____
8. Documentația de proiect să fie executată în conformitate cu cerințele normativelor în vigoare, să prevadă exploatarea inofensivă a rețelelor termice și să fie coordonată cu furnizorul până la începutul lucrărilor. Un exemplar al proiectului coordonat, să fie transmis în arhiva furnizorului. Termenul de valabilitate a documentației de proiect – doi ani.
9. Lucrările de construcție–montare să fie executate numai în perioada intersezonieră și urmează să fie finisate până la începutul sezonului de încălzire.
10. Lucrările să fie îndeplinite de către o organizație licențiată. Până la începutul lucrărilor beneficiarul să prezinte în adresa furnizorului copia autorizației de construcție.
11. Supravegherea tehnică a lucrărilor se execută de către beneficiar în comun cu furnizorul.
12. Furnizarea energiei termice va fi permisă numai după prezentarea documentației de execuție (Forma RT-15) și întocmirea contractului de livrare a energiei termice.
13. Alte cerințe: _____

Elaborarea și coordonarea proiectului instalațiilor de utilizare a energiei termice este obligatorie. O copie a proiectului coordonat rămâne la furnizor. Coordonarea proiectului respectiv se efectuează de către furnizor în termen de cel mult 15 zile calendaristice de la data solicitării.

Act de delimitare

nr. _____ din _____

pentru locul de consum: _____

Prezentul act este întocmit de către reprezentantul _____

în persoana _____

(numele, prenumele reprezentantului operatorului de rețea, funcția)

denumit în continuare Furnizor, și reprezentantul: _____

(numele (denumirea) consumatorului: întreprinderii, organizației, asociației,
persoană fizică etc., numele, prenumele, funcția)

denumit în continuare Consumator, în baza: _____

(denumirea documentului: condiții tehnice, proiect, act de verificare, schemă existentă etc.)

privind următoarele:

1. Obiectul:

(caracteristica: oficiu, bloc locativ, secție de producere, centru comercial, alte)

situat pe adresa: _____

se alimentează cu energie termică de la: _____

(denumirea elementului rețelei termice, alte date)

2. Punctul de delimitare:

Conform schemei (anexa la prezentul Act), punctul de delimitare dintre rețeaua termică a Furnizorului și instalațiile de utilizare a energiei termice ce aparțin Consumatorului, inclusiv în baza dreptului de proprietate și a responsabilității pentru exploatarea lor, este stabilit la:

(denumirea elementului rețelei termice, alte date)

Responsabilitatea pentru starea tehnică a conexiunii în punctul de delimitare o poartă Furnizorul.

3. Parametrii agentului termic ce urmează a fi respectați:

Puterea termică _____ Gcal/h.

Parametrii agentului termic în punctul de delimitare

Prezentul Act a fost întocmit în două exemplare, unul pentru Furnizor și unul pentru Consumator.

Furnizorul _____ **Consumatorul** _____

(semnătura și ștampila)

(semnătura și ștampila)

1. Prezentul Act nu este valabil fără schema de principiu a instalațiilor de utilizare a energiei termice.

**Proces-verbal de dare în exploatare a echipamentului de măsurare
nr. _____ din _____**

Furnizorul _____

Consumatorul _____
(denumirea organizației/numele și prenumele)

Adresa _____
(adresa poștală, telefon)

A fost instalat echipament de măsurare la locul de consum:

Tipul echipamentului de măsurare _____

Nr. de fabricație _____ **Indicii** _____

Data verificării de stat _____ **Sigiliul verficatorului metrolog** _____

Sigiliul Furnizorului nr. _____

Consumatorul (reprezentantul consumatorului) _____
(numele, prenumele funcția, semnătura)

Personalul Furnizorului _____
(numele, prenumele funcția, semnătura)

Telefon de contact al Furnizorului: _____

1. Procesul-verbal se întocmește în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte, și se semnează de consumator și de furnizor.
Furnizorul este în drept să includă în procesul-verbal și alte date.

ACT
de depistare a intervenției în funcționarea echipamentului de măsurare sau
a racordării ilegale la rețeaua termică
Nr. _____

Întocmit la data _____ la ora _____

Consumatorul: _____

Adresa locului de consum: _____

Categoria consumatorului: casnic, noncasnic (de subliniat).

Contract nr. _____

1. Tipul (numărul) echipamentului de măsurare: _____

2. Indicii echipamentului de măsurare la ziua controlului: _____

3. Nr. sigiliului furnizorului aplicat echipamentului de măsurare _____ /afectat (da/nu): _____

4. Încălcările depistate _____

5. Modalitatea în care consumatorul a intervenit în funcționarea echipamentului de măsurare care a dus la neînregistrarea sau înregistrarea incompletă a cantității de energie termică consumată

6. Explicațiile consumatorului _____

7. Concluzii: _____

Consumatorul sau reprezentantul consumatorului a refuzat (de subliniat, dacă este cazul) să semneze Actul și să primească un exemplar al Actului.

Cauzele refuzului:

1. În cazul când consumatorul refuză să fie prezent la control, să semneze ori să primească Actul, furnizorul va expedia Actul prin poștă cu aviz de recepție.

2. Factura pentru consumul recalculat de energie termică în rezultatul intervenției în funcționarea echipamentului de măsurare sau racordării ilegale la rețeaua termică va fi emisă de către furnizor după luarea deciziei argumentate de către furnizor.

Decizia furnizorului privind constatarea intervenției în funcționarea echipamentului de măsurare sau racordării ilegale la rețeaua termică, prin ocolirea echipamentului de măsurare se înmânează consumatorului în termen de 5 zile calendaristice după luarea ei.

Decizia furnizorului privind constatarea intervenției în funcționarea echipamentului de măsurare sau racordării ilegale la rețeaua termică, prin ocolirea echipamentului de măsurare se contestă de consumator în instanța de judecată.

Furnizorul este obligat să indice în decizie dreptul consumatorului privind contestarea acesteia în caz de dezacord, precum și termenul de contestare.

“ _____ ” _____ 20 _____

_____ (data, luna, anul)

Personalul furnizorului

1. _____

_____ (numele, prenumele) _____ semnătura

2. _____

_____ (numele, prenumele) _____ semnătura

3. _____

_____ (numele, prenumele) _____ semnătura

Martori (în cazul în care există)

1. _____
_____ (numele, prenumele) _____ semnătura

2. _____
_____ (numele, prenumele) _____ semnătura

Consumatorul sau reprezentantul acestuia

_____ (numele, prenumele) _____ semnătura

3. Actul se întocmește în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte și se semnează de părți.

СОДЕРЖАНИЕ

*Постановление НАРЭ № 23/2017 от 26 января 2017 г
об утверждении Положения о поставке тепловой энергии.
(Опубликовано 25.08.2017 в Monitorul Oficial Nr. 316-321 art Nr : 1581)*

ПОЛОЖЕНИЕ О ПОСТАВКЕ ТЕПЛОВОЙ ЭНЕРГИИ

- **Часть 1 ЦЕЛЬ И ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ**
- **Часть 2 ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ**
- **Часть 3 ПОДКЛЮЧЕНИЕ УСТАНОВОК ПО ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ТЕПЛОВОЙ ЭНЕРГИИ ЗАЯВИТЕЛЯ К ТЕПЛОСЕТИ**
- **Часть 4 РАЗГРАНИЧЕНИЕ УСТАНОВОК ПО ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ТЕПЛОВОЙ ЭНЕРГИИ**
- **Часть 5 ЗАКЛЮЧЕНИЕ ДОГОВОРА**
- **Часть 6 ПРАВА И ОБЯЗАННОСТИ СТОРОН**
- **Часть 7 УЧЕТ ТЕПЛОВОЙ ЭНЕРГИИ**
- **Часть 8 ОПЛАТА ТЕПЛОВОЙ ЭНЕРГИИ**
- **Часть 9 КАЧЕСТВО УСЛУГИ ПО РАСПРЕДЕЛЕНИЮ И ПОСТАВКЕ ТЕПЛОВОЙ ЭНЕРГИИ**
- **Часть 10 ОТКЛЮЧЕНИЕ И ПОВТОРНОЕ ПОДКЛЮЧЕНИЕ УСТАНОВОК ПО ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ТЕПЛОВОЙ ЭНЕРГИИ, ПЕРЕРЫВЫ И ОГРАНИЧЕНИЯ ПРИ ПОСТАВКЕ ТЕПЛОВОЙ ЭНЕРГИИ**
- **Часть 11 ПЕТИЦИИ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ И ПРОЦЕДУРЫ РАЗРЕШЕНИЯ РАЗНОГЛАСИЙ**
- **Часть 12 ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ ТЕПЛОЭНЕРГЕТИЧЕСКИМИ ЕДИНИЦАМИ**
- **Часть 13 ПРОЧИЕ ПОЛОЖЕНИЯ**
 - **Приложение № 1 РАМОЧНЫЙ ДОГОВОР на поставку тепловой энергии**
 - **Приложение № 2 РАЗРЕШЕНИЕ НА ПОДКЛЮЧЕНИЕ**
 - **Приложение № 3 Акт разграничения**

Акты Национального агентства по регулированию в энергетике

ЗАРЕГИСТРИРОВАНО:
Министерство юстиции
№ 1249 от 18.08.2017 г.
Министр юстиции
Владимир ЧЕБОТАРЬ _____

**ПОСТАНОВЛЕНИЕ
об утверждении Положения
о поставке тепловой энергии**

В соответствии с частью (1) статьи 39 Закона о тепловой энергии и продвижении когенерации № 92 от 29 мая 2014 г. (Официальный монитор Республики Молдова № 178-184/415 от 11.07.2014) административный совет Национального агентства по регулированию в энергетике ПОСТАНОВЛЯЕТ:

Серджиу ЧОБАНУ,
директор
Юрие ОНИКА,
директор

Октавиан ЛУНГУ,
директор
Генадие ПЫРЦУ,
директор

№ 23/2017. Кишинэу, 26 января 2017 г.

1. Утвердить Положение о поставке тепловой энергии (прилагается).
2. Контроль за соблюдением утвержденного Положения возложить на подразделения Национального агентства по регулированию в энергетике.

Утверждено
Постановлением
Административного совета НАРЭ
№ 23/2017 от 26 января 2017 г.

ПОЛОЖЕНИЕ О ПОСТАВКЕ ТЕПЛОВОЙ ЭНЕРГИИ**Часть 1****ЦЕЛЬ И ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ**

1. Целью Положения о поставке тепловой энергии (в дальнейшем - Положение) является регулирование правовых отношений между теплоэнергетической единицей и потребителями, касающихся поставки и распределения тепловой энергии через систему централизованного тепло-снабжения.

2. Настоящее Положение применяется при проектировании, строительстве и приемке установок по использованию тепловой энергии потребителей, разграничении установок теплоэнергетических единиц, разграничении установок по использованию тепловой энергии потребителей от теплосети теплоэнергетической единицы, подключении, заключении договора, учете и фактурировании потребления тепловой энергии, оплате тепловой энергии, отключении установок по использованию тепловой энергии потребителей, ограничении и перерыве в поставке тепловой энергии, рассмотрении жалоб потребителей и разрешении разногласий между теплоэнергетическими единицами, а также между теплоэнергетическими единицами и потребителями.

Часть 2**ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ**

3. В смысле настоящего Положения используемые понятия означают следующее:

доступ к сети – право поставщиков и потребителей на подключение к теплосетям в соответствии с условиями Закона № 92 от 29.05.2014 о тепловой энергии и продвижении когенерации (Официальный монитор Республики Молдова № 178-184/415 от 11.07.2014);

авария – повреждение или поломка определенных составных частей установок по использованию тепловой энергии, в результате которых не могут поддерживаться в допустимых пределах, предусмотренных в Типовой инструкции по технической эксплуатации тепловых сетей централизованных систем отопления № СР G.04.10-2012, утвержденной Приказом Министерства регионального развития и строительства № 57 от 25 июня 2012 г. или в договорах, технологические параметры работы системы, которые могут привести к ухудшению параметров качества

продукта, нанесению ущерба окружающей среде, порче имущества юридических или физических лиц и, в некоторых случаях, необходимо прервать или ограничить поставку тепловой энергии потребителям;

уведомление об отключении – письменное уведомление, направленное потребителю поставщиком, которым потребитель предупреждается о возможном отключении установок по использованию тепловой энергии от теплосети и о причине отключения;

разрешение на подключение – письменное уведомление, выданное поставщиком потребителю, на основании заявления в связи с возможностью и условиями снабжения тепловой энергией, в котором указываются оптимальные технические и экономические условия, а также работы, которые заявитель должен выполнить в обязательном порядке для подключения своей установки по использованию тепловой энергии к теплосети;

тепловой ввод - связь между распределительной теплосетью и потребителем тепловой энергии;

бытовой потребитель – любое физическое лицо, использующее тепловую энергию для бытовых нужд, не связанных с предпринимательской или профессиональной деятельностью;

небытовой потребитель – любое физическое или юридическое лицо, использующее тепловую энергию в небытовых целях;

контроль измерительного оборудования – совокупность действий, выполняемых поставщиком, с использованием специальных аппаратов или без них с целью определения состояния функционирования измерительного оборудования и для установления вмешательств в работу измерительного оборудования, в том числе для проверки целостности измерительного оборудования и наложенных пломб;

отключение – разрыв соединения между теплосетью поставщика и установкой по использованию тепловой энергии потребителя;

распределитель – теплоэнергетическая единица, которая осуществляет деятельность по распределению тепловой энергии;

ошибочная счет-фактура - счет-фактура на оплату тепловой энергии, в котором поставщиком неправильно

указана стоимость потребленной тепловой энергии, тариф или количество тепловой энергии, рассчитанные на основе реальных показаний измерительного оборудования. Счет-фактура, выписанный на основе прогнозируемого потребления, не считается ошибочным счетом-фактурой;

питающая установка - теплоустановка, посредством которой осуществляется связь между теплосетью поставщика и теплоэлектроцентралью, теплостанцией или установкой по использованию тепловой энергии;

установки по использованию тепловой энергии – совокупность установок или приемников, использующих тепловую энергию, в том числе в виде горячей воды для хозяйственных нужд, расположенных за разграничительным пунктом;

незапланированный перерыв в поставке тепловой энергии - временное прекращение поставки тепловой энергии потребителям, вызванное авариями в теплосети, без отключения установок по использованию тепловой энергии потребителей от теплосети;

запланированный перерыв в поставке тепловой энергии – временное прекращение поставки тепловой энергии в целях проведения плановых работ по техническому обслуживанию, эксплуатации и/или ремонту теплосети поставщиком с предварительным извещением потребителей без отключения установок по использованию тепловой энергии потребителей от теплосети;

место потребления - месторасположение установки по использованию тепловой энергии потребителя, где потребляется теплоэнергия, поставляемая посредством одной или более питающих установок;

присоединение – осуществление поставщиком работ по подключению питающей установки заявителя (производителя или потребителя) и начало поставки тепловой энергии от производителя или, при необходимости, потребителю;

теплосеть – совокупность труб, насосных установок, центральных тепловых пунктов, индивидуальных тепловых пунктов, расположенных ниже пункта разграничения от теплостанции, теплоэлектроцентрали, которые служат для передачи и распределения тепловой энергии до установок по использованию тепловой энергии потребителя;

центральный тепловой пункт (ЦТП) – тепловой пункт, предназначенный для подключения системы отопления, вентиляции, снабжения горячей водой для хозяйственных нужд и технологических теплопотребляющих приборов к двум или более зданиям;

индивидуальный тепловой пункт (ИТП) - тепловой пункт, предназначенный для подключения системы отопления, вентиляции, снабжения горячей водой для хозяйственных нужд и технологических теплопотребляющих приборов к одному зданию или его части;

паушальная система - порядок определения потребления тепловой энергии в зависимости от расчетной тепловой мощности и количества часов использования по видам теплоприемников, от фактора спроса или других вытекающих из этого элементов и не основан на измерении посредством измерительного оборудования;

заявитель – физическое или юридическое лицо, которое обращается к поставщику за выдачей разрешения на подключение, строительством питающей установки, подключением установок по использованию тепловой энергии к теплосети, заключением договора на поставку тепловой энергии;

нормальное рабочее состояние – рабочее состояние, которое соответствует следующим критериям: рабочие параметры – нормальные рабочие параметры и присутствует надежное рабочее состояние;

теплостанция - совокупность установок, посредством которых осуществляется адаптация параметров теплоносителей к потребностям потребления и посредством которых снабжаются тепловой энергией один или несколько

потребителей. Теплостанцией может быть: распределительный пункт, тепловой пункт, централизованная станция подогрева воды;

нарушение пломбы поставщика – подделка и/или снятие пломбы, наложенной поставщиком на измерительное оборудование; повреждение или любое другое вмешательство в подлинную пломбу, поставленную поставщиком, которое ведет к ее смещению по нити; срыв нити пломбы.

4. Поставщик несет ответственность за надежное и бесперебойное распределение, поставку тепловой энергии потребителям до разграничительного пункта в соответствии с показателями качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии или параметрами теплоносителя, установленными в договоре на поставку тепловой энергии.

В этих целях поставщик обязан поддерживать в нормальном рабочем состоянии принадлежащие ему тепловые сети, а также тепловые сети, за обслуживание которых он несет ответственность, осуществлять их эксплуатацию и ремонт в соответствии с требованиями Закона № 92 от 29.05.2014 г. о тепловой энергии и продвижении когенерации и соблюдать правила безопасности и эксплуатации, установленные в Типовой инструкции по технической эксплуатации тепловых сетей централизованных систем отопления № СР G.04.10-2012, утвержденной Приказом Министерства регионального развития и строительства № 57 от 25 июня 2012 г.

5. Незаконное использование тепловой энергии путем несанкционированного подключения к тепловым сетям в обход измерительного оборудования или путем вмешательства в работу такового различными способами, ведущими к нерегистрации или неполной регистрации потребления тепловой энергии несет ответственность за правонарушение согласно действующему законодательству.

6. Поставщик заключает с потребителем договор на поставку тепловой энергии до разграничительного пункта между теплосетью и установкой по использованию тепловой энергии потребителя согласно условиям настоящего Положения и Закона № 92 от 29.05.2014 о тепловой энергии и продвижении когенерации.

7. Потребитель может иметь одно или несколько мест потребления. Требования настоящего Положения применяются в отношении каждого места потребления, принадлежащего потребителю.

8. Потребитель несет ответственность за целостность теплоизмерительного оборудования, а также за эксплуатацию, техническое обслуживание и ремонт установки по использованию тепловой энергии и сетей, находящихся в его управлении.

9. Поставщик обязан предпринимать все необходимые меры по предупреждению или незамедлительному устранению неисправностей и неполадок в теплосети, а также на установках по использованию тепловой энергии, которые он содержит и обслуживает.

10. Любое присоединение или повторное подключение к теплосети, создающее условия для потребления тепловой энергии из теплосети, выполняется исключительно поставщиком в присутствии потребителя или заявителя.

11. Работы по проектированию, монтажу и приемке установок по использованию тепловой энергии и питающих установок, а также по их расширению или изменению осуществляются с соблюдением требований, установленных Законом № 92 от 29.05.2014 о тепловой энергии и продвижении когенерации, при этом все расходы несет потребитель.

12. Установки по использованию тепловой энергии не должны ставить под угрозу жизнь или здоровье людей, а также наносить ущерб собственности или вызывать неполадки в нормальной работе объектов централизо-

ванной системы теплоснабжения или в поставке тепловой энергии другим потребителям.

13. Потребитель несет ответственность за соблюдение правил техники безопасности при эксплуатации тепловых установок и теплосетей, находящихся в его управлении, в соответствии с условиями настоящего Положения и требованиями, установленными Законом № 92 от 29.05.2014 о тепловой энергии и продвижении когенерации. Для этого потребитель обязан владеть необходимыми знаниями в области норм использования тепловой энергии в соответствии с Типовой инструкцией по технической эксплуатации тепловых сетей централизованных систем отопления и техники безопасности № СР G.04.10-2012, утвержденной Приказом Министерства регионального развития и строительства № 57 от 25 июня 2012 г.

14. Ущерб, установленный на основании акта о констатации, устраняется стороной, которая его вызвала. Потребитель устраняет ущерб, вызванный своими тепловыми установками, в случае, когда принадлежащие ему установки по использованию тепловой энергии вызвали ухудшение параметров качества тепловой энергии, поставляемой другим потребителям, или помешали бесперебойному теплоснабжению других потребителей, в том числе тогда, когда они увеличивают мощность установки по использованию тепловой энергии.

15. Начало отопительного сезона для потребителей наступает после регистрации в течение 3 дней подряд, в промежутке 18.00 – 6.00, температуры воздуха в среднем или ниже +10°C, а прекращение отопительного сезона - через 3 дня подряд, когда средняя температура воздуха в промежутке 18.00 – 6.00 выше +10°C. На письменное обращение потребителя о более раннем начале поставки или о продлении отопительного периода поставщик обязан поставлять тепловую энергию при условии наличия технических возможностей.

16. Споры между теплоэнергетическими единицами и потребителями разрешаются в компетентной судебной инстанции.

Часть 3 ПОДКЛЮЧЕНИЕ УСТАНОВОК ПО ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ТЕПЛОВОЙ ЭНЕРГИИ ЗАЯВИТЕЛЯ К ТЕПЛОСЕТИ

17. Любое физическое или юридическое лицо вправе обратиться за подключением принадлежащих ему установок по использованию тепловой энергии, в том числе установок по снабжению горячей водой для хозяйственных нужд, к теплосети поставщика, который осуществляет свою деятельность в пределах территории, разрешенной лицензией, договором или другим документом, подтверждающим право собственности.

18. В целях подключения установок по использованию тепловой энергии заявителя к теплосети заявитель обязан получить от поставщика разрешение на подключение по образцу, установленному в приложении № 2 к настоящему Положению. Заявитель подает в офис поставщика заявление в письменном виде, которое должно обязательно содержать следующее:

- а) фамилию, имя заявителя или наименование предприятия, адрес места потребления;
- б) цель использования тепловой энергии;
- в) запрашиваемую тепловую мощность по типу потребления (кВт, Гкал/ч);
- г) копию удостоверения личности или копию документа, подтверждающего фактическое право на объект недвижимости, или копию документа, подтверждающего законное владение объектом недвижимости, или разрешение соответствующих органов.

В случае проектирования новых объектов с целью определения технической возможности подключения и обеспечения охранных зон теплосетей заявитель обязан представить поставщику градостроительный сертификат на

проектирование с приложением; план земельного участка с указанием расчетных линий границ, выполненных на топографической съемке в масштабе Мс 1:500, для рассмотрения и согласования; схему расположения объекта, указанную на топографической съемке в масштабе Мс 1:500 (общий план строения) для рассмотрения и согласования. Бланк заявления предоставляется поставщиком.

19. Поставщик обязан выдать разрешение на подключение в течение 15 календарных дней со дня регистрации заявления, в котором обязательно указываются оптимальные технико-экономические условия подключения и работы, которые должен выполнить заявитель для подключения принадлежащих ему установок по использованию тепловой энергии к теплосети. Разрешение на подключение выдается бесплатно.

20. Разрешение на подключение выдается поставщиком в следующих случаях:

- а) при подключении установки по использованию тепловой энергии заявителя к теплосети,
- б) когда запрашивается увеличение тепловой мощности в месте потребления и необходимо изменить питающую установку;
- в) при намерении расширить площадь, отапливаемую от существующих установок по использованию тепловой энергии.

21. Заявитель обязан получить от поставщика разрешение на подключение до начала проектирования установок по использованию тепловой энергии. Срок действия разрешения на подключение устанавливается поставщиком, исходя из срока строительства объекта, но не может быть меньше 2 лет. Срок действия разрешения на подключение продлевается поставщиком, если по истечении срока действия началось строительство объекта, на которое было выдано разрешение на подключение. Поставщик продлевает срок действия разрешения на подключение в течение 15 календарных дней со дня обращения путем внесения соответствующей записи в разрешение на подключение, выданное заявителю. Разрешение на подключение может быть продлено на срок до 5 лет или более длительный срок, исходя из доступной мощности теплосети.

Если в течение этого промежутка времени не были выполнены работы в соответствии с согласованной проектной документацией и за это время истек срок действия проектной документации, она представляется поставщику для повторного согласования.

22. Выполнение технико-экономических условий, предусмотренных в выданном поставщиком разрешении на подключение, является обязательным для заявителя и для проектировщика.

Проект установок по использованию тепловой энергии, разработанный на основе разрешения на подключение, согласовывается поставщиком в течение 15 календарных дней со дня представления проекта. В случае отсутствия ответа от поставщика в течение 15 календарных дней со дня представления проекта проект считается согласованным.

23. Строительство установки по использованию тепловой энергии и питающей установки осуществляется поставщиком или другим уполномоченным лицом по выбору заявителя.

24. Поставщик обязан обеспечить строительство питающей установки после оплаты заявителем расходов на подключение.

25. Срок строительства поставщиком питающей установки заявителя, потенциального бытового потребителя не может превышать 30 календарных дней с момента подписания договора на подключение и оплаты заявителем тарифа на подключение. Срок строительства поставщиком питающей установки заявителя, потенциального небытового потребителя не может превышать 45 календарных дней с момента подписания договора на подключение и оплаты заявителем тарифа на подключение.

В особых случаях (неблагоприятные метеорологические условия, ограничения на разрешение строительных работ) при представлении надлежащих доводов с согласия заявителя могут быть установлены другие сроки строительства питающей установки.

26. До выполнения подключения заявитель должен обеспечить выполнение всех работ по монтажу установки по использованию тепловой энергии и представить поставщику рабочую документацию и акт приемки этих установок в соответствии с Законом о качестве в строительстве № 721-XIII от 2 февраля 1996 г. («Официальный монитор Республики Молдова», 2006, № 25, ст. 259) и Постановлением Правительства Республики Молдова «Об утверждении Положения о приемке строительных работ и установленного оборудования» № 285 от 23 мая 1996 г. («Официальный монитор Республики Молдова», 1996, № 42-44, ст. 349).

27. После выполнения условий, включенных в разрешение на подключение, заявитель обращается к поставщику за составлением и подписанием акта разграничения. Бланк акта разграничения составляется поставщиком по образцу, установленному в приложении № 3 к настоящему Положению. Поставщик подписывает акт разграничения в 2 экземплярах в течение не более 15 календарных дней со дня регистрации обращения.

28. Поставщик несет ответственность за подключение питающей установки к теплосети и начало поставки теплоносителя с соблюдением положений Закона № 92 от 29.05.2014 о тепловой энергии и продвижении когенерации.

29. Подключение установок по использованию тепловой энергии заявителя осуществляется поставщиком в присутствии заявителя в течение не более 15 календарных дней после оплаты стоимости подключения. Запрещается подключение установок по использованию потребителя к теплосети без монтажа измерительного оборудования. Снабжение тепловой энергией потребителя начинается только после заключения договора на поставку тепловой энергии.

30. В случае, когда для монтажа питающей установки необходимо использовать земельные участки других лиц, заявитель обязан представить согласие этих лиц и оплатить, при необходимости, все связанные с этим расходы.

31. Поставщик может обоснованно отказать в выдаче разрешения на подключение заявителю в случае отсутствия у него мощности, в том числе по причине отсутствия теплосети, или если существующая теплосеть не позволяет удовлетворить потребности заявителя в тепловой энергии, либо если поставка тепловой энергии в соответствующем месте потребления экономически нерентабельна.

Отказ должен быть оправдан и обоснован поставщиком расчетами, данными, на основе которых было определено отсутствие мощности или то, что поставка тепловой энергии в соответствующем месте потребления экономически нерентабельна. Поставщик обязан предоставить заявителю убедительную информацию о необходимых мерах по расширению теплосети и о конкретных сроках осуществления расширения теплосети.

32. Поставщик вправе отказать в подключении места потребления потребителю, который накопил долги за тепловую энергию, потребленную в других местах потребления, до оплаты потребителем накопившихся долгов.

33. В случае, когда поставщик не выдает разрешение на подключение или не подключает установки по использованию тепловой энергии заявителя к теплосети в соответствии с условиями настоящего Положения, заявитель вправе обжаловать эти действия в Национальное агентство по регулированию в энергетике (в дальнейшем - Агентство).

Часть 4

РАЗГРАНИЧЕНИЕ УСТАНОВОК ПО ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ТЕПЛОВОЙ ЭНЕРГИИ

34. Разграничительный пункт может быть физически

обозначен с помощью разделительной арматуры, установленной на теплораспределительном трубопроводе или в месте прохождения труб в пределах помещения.

Владельцы зданий или территорий, по которым проходят эти сети, обязаны соблюдать их целостность и позволять поставщику выполнять работы по техническому обслуживанию, ремонту и замене труб, при этом в случае причинения убытков они имеют право на их возмещение.

35. Поставщик несет ответственность за соединение и техническое состояние элементов в разграничительном пункте.

36. Пункт разграничения установок по использованию тепловой энергии бытового потребителя от установок по использованию тепловой энергии поставщика устанавливается на выходе из измерительного оборудования, установленного у бытового потребителя, в зависимости от разграничения имущества. В случае бытовых потребителей разграничительный пункт указывается в договоре на поставку тепловой энергии.

37. 1) Пункт разграничения установок по использованию тепловой энергии небытового потребителя, производителя, от теплосети поставщика устанавливается в зависимости от разграничения имущества небытового потребителя, производителя и поставщика, и указывается в акте разграничения, который прилагается к договору на поставку тепловой энергии или договору на покупку тепловой энергии.

2) Установки, расположенные выше разграничительного пункта, принадлежат поставщику, а расположенные ниже - потребителю. Понятия «выше» и «ниже» соответствуют направлению движения по установкам от поставщика к потребителю.

3) Разграничение установок на разделительной арматуре осуществляется между:

a) распределителем, эксплуатирующим распределительные сети, и потребителем;

b) распределителем, эксплуатирующим теплостанции и распределительные сети, и потребителем;

c) потребителем и своим субпотребителем.

4) Во всех этих случаях разделительная арматура, включая элементы соединения со смежными трубами, эксплуатируется поставщиком тепловой энергии, а разграничение производится на парном фланце, расположенном у пары фланцев ниже разделительной арматуры.

5) Разграничение в пределах здания производится следующим образом:

a) в пределах ограждения централи - в случае прямого снабжения потребителя от теплоцентрали или теплоэлектроцентрали через трубопроводы, обеспечивающие его исключительное снабжение;

b) в пределах помещения потребителя - в случае его снабжения через центральные тепловые пункты, расположенные вне его помещения, из которых снабжаются несколько потребителей;

c) в пределах наружной стены индивидуального теплового пункта (ИТП), в случае, когда ИТП находится в управлении поставщика, расположен в технических подвалах потребителей;

d) у крайних фланцев 3, 4 вентилей элеваторного узла или вентилей за элеваторным узлом в случае, когда они находятся в управлении поставщика;

e) в пределах наружной стены здания в случае зданий без подвала;

f) в пределах теплостанции;

g) у вентилей потребителя из распределительного трубопровода - в случае, когда теплосети, снабжающие несколько потребителей, размещены в технических подвалах или проходят через здания потребителей.

b) В случае, когда трубы размещены в одном канале или на эстакаде вместе с другими трубами, разграничение производится в соответствии с вышеизложенными

положениями у выхода трубопроводов из канала или с общей эстакады.

7) Для новых установок разграничение производится в соответствии с требованиями настоящего Положения, и способ разграничения указывается в разрешении на подключение.

8) Проект должен предусматривать разделительную арматуру, необходимую для установления разграничительных пунктов.

38. Акт разграничения составляется поставщиком и подписывается поставщиком и потребителем.

39. В случае, когда небытовой потребитель, чьи установки по использованию тепловой энергии подключены к теплосети, обращается за заключением договора на поставку тепловой энергии, поставщик обязан составить и подписать новый акт разграничения в день проведения проверки измерительного оборудования.

Часть 5 ЗАКЛЮЧЕНИЕ ДОГОВОРА

40. Любое физическое или юридическое лицо, чьи установки по использованию тепловой энергии подключены к теплосети, или которое подало заявление о подключении к теплосети и выполнило условия и работы, предусмотренные в разрешении на подключение, вправе обратиться к поставщику за заключением договора на поставку тепловой энергии.

41. Для заключения договора на поставку тепловой энергии и/или горячей воды для хозяйственных нужд заявитель подает заявление предусмотренной поставщиком формы, а поставщик, при заключении этих договоров, использует данные и информацию, представленные заявителем согласно условиям пунктов 18 и 27 настоящего Положения. В случае смены собственника места потребления физическое лицо или юридическое лицо обязано представить оператору следующие документы для заключения договора:

1) заявление с указанием фамилии и имени (наименования в случае физического лица, индивидуального предпринимателя, юридического лица), адрес места потребления (местонахождение);

2) номера телефонов/факсов, другая контактная информация;

3) копия документа о праве собственности или другого документа, подтверждающего законное получение объекта недвижимости, который является объектом соответствующего места потребления;

4) тепловая мощность и/или расход теплоносителя/горячей воды для хозяйственных нужд, цель их использования и запрошенный режим поставки;

5) копия удостоверения личности, в случае физического лица, в случае юридического/физического лица, занимающегося предпринимательской деятельностью, - выписка из Государственного регистра юридических лиц/индивидуальных предпринимателей и доверенность, подтверждающая полномочия подписавшего заявление лица;

6) почтовые индексы, идентификационный код собственника, банковские реквизиты, должности, фамилии, имена лиц, уполномоченных подписать договор, в случае юридических лиц.

42. Поставщик обязан заключить договор на поставку тепловой энергии и с заявителем, владеющим объектом недвижимости на основе другого документа, нежели документ о праве собственности, с правом зафиксировать, с согласия сторон, в договоре на поставку тепловой энергии условия предварительной оплаты потребления тепловой энергии, при представлении соответствующего согласия собственника.

Правоотношения между поставщиком и потребителем устанавливаются в разграничительном пункте между пользовательской установкой потребителя, находящейся на его собственности, и теплосетью поставщика. Параметры

качества должны быть обеспечены в разграничительном пункте.

43. Содержание договора на поставку тепловой энергии определяется между договаривающимися сторонами с соблюдением условий настоящего Положения и Закона № 92 от 29.05.2014 о тепловой энергии и продвижении когенерации, на основе требований приложения №1 к настоящему Положению и включает следующее:

- 1) наименование и юридический адрес сторон договора;
- 2) предмет договора;
- 3) цель потребления тепловой энергии;
- 4) параметры теплоносителя;
- 5) тепловая мощность и графики потребления;
- 6) разграничительный пункт;
- 7) порядок измерения тепловой энергии;
- 8) права и обязанности сторон договора;
- 9) тариф на поставляемую тепловую энергию;
- 10) порядок и сроки оплаты за поставленную тепловую энергию;

- 11) случаи и условия ограничения, перерыва или прекращения снабжения тепловой энергией;

- 12) срок взаимного уведомления потребителей о наступлении и прекращении чрезвычайных и аварийных ситуаций;

- 13) ответственность потребителя и поставщика за нарушение условий договора;

- 14) способы разрешения разногласий или споров, связанных с невыполнением или ненадлежащим выполнением условий договора;

- 15) размер и порядок уплаты пени за превышение предельного срока оплаты счетов-фактур, при необходимости;

- 16) срок действия договора;

- 17) условия изменения и расторжения договора;

- 18) средства получения информации обо всех действующих тарифах;

- 19) прочие условия, согласованные и принятые потребителем и поставщиком.

44. Поставщик не может отказать в заключении договора на поставку тепловой энергии с заявителем, который выполнил все условия заключения договора, установленные законом и настоящим Положением.

45. В жилом секторе уполномоченным представителем потребителей многоквартирных жилых домов с коллективными системами теплоснабжения, включая ведомственные общежития и многоквартирные дома, является управляющий соответствующим жилищным фондом, который заключает договор на поставку тепловой энергии с поставщиком и ежемесячно распределяет количество потребленной тепловой энергии между собственниками/съемщиками квартир. Если в многоквартирном жилом доме имеются нежилые помещения, находящиеся в собственности/пользовании/управлении третьих лиц, поставщик заключает договор о поставке тепловой энергии отдельно с каждым собственником/съемщиком/управляющим нежилых помещений при условии обязательной установки ими в этих помещениях измерительного оборудования. При отсутствии технической возможности для монтажа измерительного оборудования для нежилых помещений, находящихся в собственности/пользовании/управлении третьих лиц, задачу распределения количества потребленной тепловой энергии обязан выполнять управляющий жилищным фондом согласно положениям действующих нормативных актов. Поставщик заключает с потребителем договор на поставку тепловой энергии для каждого отдельно взятого места потребления или на несколько мест потребления в случае письменного согласия потребителя при условии указания специфики каждого места потребления в приложении к договору. В случае заключения одного договора на несколько мест потребления поставщик отдельно указывает в передаваемом потребителю счете-фактуре на оплату

размер платежа по каждому месту потребления.

46. Срок заключения или изменения договора на поставку тепловой энергии с потребителем, чьи установки по использованию тепловой энергии подключены к теплосети, составляет не более 7 календарных дней со дня подачи заявления.

47. Договор на поставку тепловой энергии с заявителем, чьи установки по использованию тепловой энергии подлежат подключению к теплосети согласно пунктам 25 и 29 настоящего Положения, заключается до осуществления подключения поставщиком.

48. Поставщик вправе отказать в заключении договора на поставку тепловой энергии с заявителем в случае, когда у заявителя имеются долги по другим местам потребления, а отказ должен быть письменно обоснован. Поставщик обязан заключить договор на поставку тепловой энергии в сроки, предусмотренные настоящим Положением, в случае устранения заявителем причин, послуживших основанием для отказа со стороны поставщика.

49. Заявитель вправе обжаловать в агентство отказ поставщика в заключении договора на поставку тепловой энергии. При разрешении разногласий между заявителем и поставщиком по поводу заключения договора на поставку тепловой энергии агентство принимает обязательные решения, которые могут быть обжалованы в административный суд.

50. Потребитель, являющийся стороной договора на поставку тепловой энергии, который произвел отчуждение объекта недвижимости, обязан полностью погасить платежи и долги за потребленную тепловую энергию, пеню, если они предусмотрены в договоре, и расторгнуть договор на поставку тепловой энергии для соответствующего места потребления.

51. Физическое или юридическое лицо, получившее на праве собственности объект недвижимости, который не был отключен от теплосети, обязано обратиться к поставщику за заключением договора на поставку тепловой энергии. В случае несоблюдения этого условия физическим или юридическим лицом поставщик вправе отключить место потребления, сообщив данному лицу уведомлением об отключении не менее чем за 5 календарных дней до этого. Поставщик в то же время вправе потребовать от физического или юридического лица осуществить оплату за потребление тепловой энергии и/или за потребление тепловой энергии, не зарегистрированное или зарегистрированное в неполном объеме (при его наличии), с момента приобретения соответствующим лицом права собственности на данный объект недвижимости.

52. Поставщик вправе отключить место потребления со дня расторжения договора на поставку тепловой энергии для соответствующего места потребления, если другое лицо не обратилось за заключением нового договора на поставку тепловой энергии для этого места потребления.

53. В случае смерти бытового потребителя, до установления наследника (ов) недвижимого имущества умершего лица, поставщик, по просьбе одного из преемников наследования, заключает договор на поставку при условии оплаты долгов, образовавшихся в данном месте потребления.

54. В случае установления только одного наследника недвижимости умершего лица наследник погашает существующие долги за потребление тепловой энергии и заключает новый договор на поставку тепловой энергии. Если наследник отказывается погасить соответствующие долги и заключить договор на поставку тепловой энергии, поставщик вправе отключить соответствующие установки по использованию тепловой энергии от теплосети.

55. При наличии нескольких наследников имущества умершего лица они погашают имеющиеся долги за потребление тепловой энергии, а один из них, с письменного согласия остальных наследников, заключает от своего имени договор на поставку тепловой энергии. Если

наследники не выполняют данного требования, поставщик вправе отключить от теплосети соответствующее место потребления.

56. В случае переименования потребителя он обязан представить поставщику подтверждающие документы, необходимые для внесения изменений в договор на поставку тепловой энергии.

57. При изменении назначения жилого помещения собственник, владелец недвижимости обязан обратиться к поставщику за заключением нового договора на поставку тепловой энергии. В случае частичного использования жилого помещения в других целях потребитель обязан установить отдельное измерительное оборудование для учета количества тепловой энергии, потребляемой этой частью объекта недвижимости. Для этого он подает письменное заявление поставщику, который обязан ему ответить в течение 15 календарных дней. В случае несоблюдения этой обязанности потребителем поставщик вправе отключить соответствующее место потребления через 10 календарных дней со дня предупреждения потребителя уведомлением об отключении. В случае невозможности отключения потребителя с технической точки зрения количество тепловой энергии определяется аналогично остальным помещениям многоквартирного жилого дома.

58. В случае отключения установки по использованию тепловой энергии потребителя от теплосети согласно пункту 133 настоящего Положения поставщик приостанавливает договор на поставку тепловой энергии на 30 календарных дней со дня отключения. Если за это время потребитель не устраняет причины, по которым была отключена установка по использованию тепловой энергии и не обращается за ее повторным подключением к сети, поставщик вправе расторгнуть в одностороннем порядке договор на поставку тепловой энергии.

59. Договор на поставку тепловой энергии, заключенный с потребителем на неопределенный срок, действует до расторжения договора в соответствии с условиями настоящего Положения и условиями договора на поставку тепловой энергии. При необходимости потребитель/поставщик обязан вернуть долги перед поставщиком/потребителем не позже, чем до дня расторжения договора на поставку тепловой энергии.

60. Изменение объемов тепловой энергии и тепловых мощностей, на которые был заключен договор, ежеквартально или ежемесячно, может запрашиваться потребителем – юридическим лицом в письменном виде за 15 дней до начала периода, на который запрашивается изменение. Поставщик должен сообщить свой ответ в письменном виде в течение 10 дней после получения заявления.

61. Поставщику запрещается требовать от заявителя/потребителя какие-либо платежи за заключение, изменение, продление или расторжение договора на поставку тепловой энергии.

Часть 6

ПРАВА И ОБЯЗАННОСТИ СТОРОН

62. Потребитель имеет следующие права:

1) на бесперебойную поставку тепловой энергии до пункта разграничения от своих пользовательских установок с соблюдением параметров качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии или параметров теплоносителя;

2) на доступ к измерительному оборудованию поставщика, используемому для фактурирования, в присутствии его представителя;

3) требовать от поставщика оперативного устранения возникших в теплосетях неисправностей и неполадок;

4) требовать и добиваться от поставщика возмещения ущерба, причиненного в результате невыполнения условий договора и несоблюдения параметров качества услуги по распределению, поставке тепловой энергии или параметров теплоносителя;

5) на представление поставщиком информации об истории потребления, о начисленных и внесенных платежах и пенях;

6) на изменение, продление или расторжение договора на поставку тепловой энергии;

7) присутствовать при снятии показаний, при поверке и проведении научно-технической экспертизы измерительного оборудования, при поверке теплоизмерительного оборудования и наложенных пломб;

8) проверять соблюдение поставщиком положений договора на поставку тепловой энергии;

9) пользоваться доступом к круглосуточной телефонной службе поставщика, номера телефонов которой обязательно указываются в счете-фактуре;

10) требовать от поставщика платного обслуживания оборудования и теплосетей, находящихся в управлении потребителя.

63. Потребитель выполняет следующие обязанности:

1) своевременно и полностью оплачивать выписываемые поставщиком счета-фактуры;

2) разрешать поставщику, по его просьбе, осуществлять запланированные перерывы в поставке тепловой энергии для выполнения работ по техническому обслуживанию, ревизии и ремонту на его установках;

3) не изменять предусмотренные проектом отопительные установки многоквартирного жилого дома и отопляемые площади, за исключением случая, когда изменение основано на техническом проекте, разработанном в установленном порядке согласно строительным нормам «Теплосети» № NCM G.04.07-2014, утвержденным Приказом Министерства регионального развития и строительства № 202 от 31 декабря 2014 г., и согласованного с поставщиком тепловой энергии;

4) разрешать доступ поставщика к своим установкам по использованию тепловой энергии, или к измерительному оборудованию для его поверки и снятия его показаний, или для отключения установки по использованию тепловой энергии в случае неуплаты или аварии;

5) не потреблять тепловую энергию в обход измерительного оборудования или ухудшая его;

6) содержать, не разрушать и не вмешиваться в измерительное оборудование и внутренние установки поставщика и не позволять другим лицам вмешиваться в измерительное оборудование или в установки поставщика, расположенные на собственности потребителя;

7) обслуживать, ремонтировать и содержать в нормальном рабочем состоянии установки по использованию тепловой энергии собственные и/или относящиеся к коллективной системе теплоснабжения;

8) не выполнять любого рода строительные работы в охранных зонах тепловых сетей без предварительного согласия поставщика;

9) не выполнять любого рода земляные работы или выращивать многолетние насаждения в охранных зонах тепловых сетей без предварительного согласия поставщика;

10) не складировать материалы по ходу трассы и в охранных зонах тепловых сетей без предварительного согласия теплоэнергетической единицы;

11) незамедлительно извещать поставщика в случае обнаружения неполадок в работе измерительного оборудования или нарушения пломб поставщика;

12) требовать расторжения договора на поставку тепловой энергии, если он не нуждается в тепловой энергии, и полностью внести поставщику оплату за потребленную тепловую энергию и включенные в счета-фактуры пени, если последние предусмотрены в договоре;

13) не использовать теплоноситель в других целях, кроме тех, которые предусмотрены договором, и не форсировать его циркуляцию путем хищения теплоносителя;

14) предварительно сообщать поставщику, согласно условиям договора, об остановках, соответственно, вводах

в действие теплосетей и основных теплопотребляющих установок.

64. Поставщик имеет следующие права:

1) на свободный доступ к измерительному оборудованию для монтажа, демонтажа, замены, проверки и снятия показаний измерительного оборудования, для ремонта или замены оборудования поставщика согласно законодательству и договору на поставки тепловой энергии;

2) ограничивать или прекращать теплоснабжение за неоплату счетов-фактур за тепловую энергию с предупреждением потребителя не менее чем за месяц;

3) ограничивать или прекращать теплоснабжение, если поставка тепловой энергии нерентабельна с экономической точки зрения. Такое решение объявляется всем потребителям в письменном виде не менее чем за 6 месяцев до 15 октября соответствующего года;

4) производить запланированные перерывы в теплоснабжении для выполнения работ по техническому обслуживанию, ревизии и ремонта на своих установках с предупреждением потребителя;

5) ограничивать или прерывать теплоснабжение в случае чрезвычайной ситуации или топливного кризиса на национальном уровне, обусловленного международными экономическими отношениями и внешней торговлей, национальной экономикой, охраной окружающей среды или национальной безопасностью;

6) ограничивать или прерывать теплоснабжение на максимально короткий срок в случае, если возникла угроза безопасности жизни и здоровью людей; возникла угроза нанесения ущерба собственности, в том числе третьих лиц;

7) производить запланированные работы по подключению или другие технические операции, которые не могут быть выполнены иначе как путем прерывания теплоснабжения, если необходимо предотвратить аварию (аварийную ситуацию) или ликвидировать ее последствия;

8) взимать пеню за несвоевременную оплату потребленной тепловой энергии в размере и в порядке, установленных по соглашению в договоре. Размер пени является предметом соглашения, однако не может превышать средневзвешенную годовую процентную ставку по новым кредитам, выданным в национальной валюте коммерческими банками в течение года, зафиксированную в предыдущем году и опубликованную в отчете Национального банка Молдовы;

9) производить перерасчет потребления тепловой энергии, в том числе по паушальной системе, применяя условия настоящего Положения;

10) требовать от потребителя предоплату в случаях, предусмотренных законодательством;

11) составлять акт выявления вмешательства в работу измерительного оборудования или незаконного подключения установок по использованию тепловой энергии к теплосети в случае потребления тепловой энергии путем вмешательства в работу измерительного оборудования или в случае незаконного подключения установок по использованию тепловой энергии к теплосети, в том числе в обход измерительного оборудования.

65. Поставщик выполняет следующие обязанности:

1) поставлять тепловую энергию эффективно, бесперебойно и с соблюдением параметров качества услуги по распределению, по поставке тепловой энергии или параметров теплоносителя до разграничительного пункта в соответствии с условиями, предусмотренными в лицензии, с действующими техническими правилами и отраслевыми стандартами, и/или в договорах на поставку тепловой энергии;

2) обеспечить безопасность теплоснабжения и соблюдать показатели качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии;

3) возобновлять теплоснабжение в течение не более суток после предъявления доказательства погашения

долгов за тепловую энергию;

4) отвечать на обращения, в том числе о выдаче разрешения на подключение в течение 15 календарных дней со дня регистрации просьбы;

5) обеспечивать, по требованию, доступ к теплосетям, измерительным элементам (в случае, когда измерительное оборудование установлено в пределах собственности поставщика) всем теплоэнергетическим единицам системы, всем категориям потребителей и всем третьим лицам, без дискриминации;

6) осуществлять подключения, отключения или повторные подключения к теплосетям в условиях и в сроки, установленные настоящим Положением;

7) устранять, согласно положениям договора и Закона № 92 от 29.05.2014 о тепловой энергии и продвижении когенерации, ущерб, причиненный потребителям несоблюдением в разграничительном пункте качества теплоносителя (давление, температура, непрерывность) и количества тепловой энергии, предусмотренного в договорах на поставку тепловой энергии, или неоправданными перерывами в поставке тепловой энергии, за исключением случаев, задокументированных в законном порядке, использования теплоэнергетической единицей права ограничивать или прерывать теплоснабжение в случае чрезвычайных ситуаций или топливного кризиса, наступившего на национальном уровне, вызванного международными экономическими отношениями и внешней торговлей, национальной экономикой, охраной окружающей среды или национальной безопасностью;

8) заранее информировать потребителя, не менее чем за 2 недели, о начале и сроке действия запланированного перерыва в поставке тепловой энергии, а в случае, когда установка производителя или потребителя необходимо подключить к теплосети, поставщик объявляет об этом потребителям не менее чем за 3 календарных дня до запланированного перерыва;

9) нести материальную ответственность за несоблюдение параметров качества услуги по распределению и поставке тепловой энергии или параметров теплоносителя;

10) не прерывать теплоснабжение, кроме случаев неоплаты счетов за тепловую энергию, перерывов по техническим причинам или из соображений безопасности;

11) ежемесячно предъявлять потребителю счет-фактуру, выписанный на основе показаний измерительного оборудования, для оплаты тепловой энергии по действующему тарифу, утвержденному Агентством, не менее чем за 10 календарных дней до истечения предельного срока оплаты счета-фактуры, указанного в нем;

12) предоставлять, по требованию потребителя, информацию о предыдущем потреблении тепловой энергии, о начисленных и внесенных платежах и пенях;

13) возвращать накопившиеся перед потребителем долги до даты приостановления или расторжения договора на поставку тепловой энергии;

14) информировать потребителей и заявителей о способах разрешения поднятых ими проблем;

15) обеспечить доступ потребителей к круглосуточной телефонной службе, номер телефона которой обязательно указывается в счете-фактуре;

16) обеспечить получение от потребителя, в том числе через банки или свои территориальные офисы, в срок, предусмотренный настоящим Положением, платежей за поставленную тепловую энергию;

17) оперативно отменять меры по отключению установок по использованию тепловой энергии потребителя и подключить повторно потребителя в день предъявления им подтверждающих документов об оплате счета-фактуры;

18) своевременно проводить периодическую метрологическую поверку измерительного оборудования, установленного у бытовых потребителей;

19) обеспечить качество, надежность и бесперебойность поставок тепловой энергии потребителям, для отопления и приготовления горячей воды для хозяйственных нужд.

Часть 7

УЧЕТ ТЕПЛОВОЙ ЭНЕРГИИ

66. Каждый тепловой ввод оснащается, в обязательном порядке, измерительным оборудованием для учета потребления тепловой энергии и горячей воды для хозяйственных нужд. Характеристики измерительного оборудования и его месторасположение указываются в разрешении на подключение и договоре на поставку тепловой энергии.

67. Закупка, установка, эксплуатация, обслуживание и периодическая метрологическая проверка измерительного оборудования осуществляются у бытовых потребителей распределителями за счет финансовых средств, предусмотренных в тарифах за тепловую энергию, а у небытовых потребителей согласно условиям договора, заключенного между потребителем и распределителем, на финансовые средства небытового потребителя.

68. Теплоэнергетические единицы ведут учет объемов тепловой энергии, выработанной и поставленной в теплосеть, и объемов тепловой энергии, поставленной потребителям, используя только измерительное оборудование, прошедшее метрологическую поверку, типы которого внесены в Государственный реестр средств измерений Республики Молдова, опубликованный в «Официальном мониторе Республики Молдова».

69. Измерительное оборудование, установленное у потребителей или у производителей и используемое для фактурирования, проходит периодическую метрологическую проверку согласно процедуре, установленной Законом о метрологии, № 19 от 4 марта 2016 г.

70. Измерительное оборудование устанавливается согласно техническим нормам, указанным в паспорте завода-производителя, таким образом, чтобы у потребителя и теплоэнергетической единицы был доступ в любой момент для поверки и снятия показаний измерительного оборудования в промежутке 8.00-17.00 в рабочие дни.

71. Измерительное оборудование устанавливается в пределах собственности потребителя, производителя или в пределах собственности поставщика. При невозможности установки измерительного оборудования в разграничительном пункте, оно устанавливается на минимально возможном расстоянии от разграничительного пункта.

72. Поставщик обязан информировать заявителя о параметрах и технических характеристиках подлежащего установке измерительного оборудования, а также о типах измерительного оборудования, легализованных на территории Республики Молдова центральным органом метрологии.

73. Поставщик обязан принимать к установке только измерительное оборудование, которое прошло метрологическую поверку и легализовано на территории Республики Молдова. Поставщик обязан отказать в установке приобретенного заявителем измерительного оборудования, если это оборудование с виду цельное, не прошло метрологическую поверку или не соответствует требованиям, указанным в разрешении на подключение.

74. После установки измерительное оборудование пломбируется персоналом поставщика в обязательном присутствии потребителя с составлением акта сдачи в эксплуатацию измерительного оборудования в 2 экземплярах. Бланк акта сдачи в эксплуатацию измерительного оборудования разрабатывается поставщиком по образцу, установленному в приложении № 3 к настоящему Положению. В акте указывается дата установки, тип и номер измерительного оборудования, место его установки, фамилия или наименование потребителя, наименование поставщика, исходные показания измерительного оборудования, номер пломб, другие сведения. Проволока пломбы

поставщика должна быть многонитевой, из нержавеющей стали или гальванизированной.

75. Поставщик вправе предпринимать меры по предупреждению и устранению вмешательств в работу измерительного оборудования. Данные меры указываются в обязательном порядке в акте сдачи в эксплуатацию измерительного оборудования или в акте проверки измерительного оборудования, составленном в обязательном присутствии потребителя. Поставщик информирует потребителя в обязательном порядке о возможных последствиях в случае вмешательства потребителя в работу измерительного оборудования.

76. Запрещается потребителю вмешиваться в любой форме в работу измерительного оборудования и в наложенные на него пломбы или в другие установки поставщика, а также перекрывать доступ к ним персоналу поставщика.

77. Потребитель или лицо, ответственное за целостность измерительного оборудования, обязано незамедлительно извещать поставщика, как только обнаружит повреждение оборудования или нарушение пломб поставщика.

78. Персонал поставщика обязан предьявить потребителю служебное удостоверение и сообщить о цели визита в случае затребования им доступа к собственности потребителя, в целях контроля измерительного оборудования и участка теплосети между разграничительным пунктом и измерительным оборудованием, для снятия показаний измерительного оборудования, для производства работ на установках, являющихся собственностью поставщика и расположенных на собственности потребителя, или с целью отключения от теплосети установок по использованию тепловой энергии потребителя, согласно требованиям настоящего Положения. В указанных случаях, если соблюдены условия для принятия мер по предотвращению и устранению вмешательств в работу измерительного оборудования, потребитель обязан незамедлительно и безоговорочно обеспечить доступ персонала поставщика к измерительному оборудованию и к соответствующим установкам. В случае отказа поставщик вправе ограничить или прекратить подачу тепла потребителю в соответствии с требованиями п. 133, пп. 4) настоящего Положения.

79. Снятие показаний измерительного оборудования в целях фактурирования тепловой энергии осуществляется ежемесячно персоналом поставщика. В случае, когда у поставщика нет доступа к измерительному оборудованию, поставщик вправе выписывать счета-фактуры на основании оценочных расчетов потребления тепловой энергии не более чем за 2 месяца с учетом средней температуры окружающей среды. В то же время поставщик обязан связаться с потребителем для обеспечения доступа к измерительному оборудованию в случае своевременной оплаты выписанных счетов-фактур потребителем. В случае необеспечения потребителем доступа к измерительному оборудованию, и если впоследствии установлено, что потребление тепловой энергии превысило количество тепловой энергии, включенное в счет-фактуру на основе оценочных расчетов, поставщик вправе дополнительно внести в счет разницу, рассчитанную на основе показаний измерительного оборудования.

За декабрь месяц поставщик вправе применить средние значения потребления тепловой энергии с учетом средней температуры окружающей среды максимум за 6 календарных дней в целях фактурирования полного объема тепловой энергии за текущий месяц (расчетный период). Расчеты средних значений текущего месяца отражаются в объеме тепловой энергии за последующий период.

80. Поставщик осуществляет контроль измерительного оборудования и поставленных пломб исходя из необходимости и только в присутствии потребителя или его представителя с составлением акта проверки в 2 экземплярах, по одному для каждой из сторон.

81. Персонал поставщика обязан осматривать целостность измерительного оборудования и поставленных пломб без их повреждения или нарушения. В случае обнаружения персоналом поставщика повреждения измерительного оборудования и/или нарушения пломб, он демонстрирует данные нарушения потребителю. Для проверки схемы подключения измерительного оборудования, после осмотра измерительного оборудования и поставленных на него пломб, персонал поставщика вправе снять наложенные поставщиком пломбы. Персонал поставщика также вправе проверять целостность питающей установки на отрезке между разграничительным пунктом и местом установки измерительного оборудования. В результате проверки измерительного оборудования и поставленных пломб и после проверки целостности питающей установки на отрезке между разграничительным пунктом и местом установки измерительного оборудования, персонал поставщика обязан составить акт проверки в 2 экземплярах, по одному для каждой из сторон. Акт проверки должен быть подписан потребителем.

82. В случае отказа потребителя или его представителя от участия в проверке измерительного оборудования, персонал поставщика проводит проверку в его отсутствие, составив акт проверки измерительного оборудования, в котором указывается факт отказа. Акт проверки измерительного оборудования, подписанный ответственным лицом поставщика, направляется потребителю по почте заказным письмом с подтверждением получения в течение не более 3 календарных дней со дня проведения соответствующей проверки.

83. При обнаружении вмешательства в работу измерительного оборудования или подключения установки по использованию тепловой энергии к теплосети в обход измерительного оборудования персонал поставщика обязан продемонстрировать это потребителю и составить акт выявления вмешательства в работу измерительного оборудования или незаконного подключения к теплосети в 2 экземплярах, по одному для каждой из сторон, по образцу, установленному в приложении № 3 к настоящему Положению. Персонал поставщика указывает в акте в обязательном порядке способ вмешательства потребителя в работу измерительного оборудования или незаконное подключение установок по использованию тепловой энергии к теплосети, в том числе в обход измерительного оборудования.

Акт выявления вмешательства в работу измерительного оборудования или незаконного подключения к теплосети подписывается персоналом поставщика и потребителем или его представителем. В случае отказа потребителя или его представителя от подписания акта выявления вмешательства в работу измерительного оборудования или незаконного подключения к теплосети персонал поставщика указывает в акте факт и причину отказа. В случае незаконного подключения установок по использованию тепловой энергии к теплосети, в том числе в случае потребления тепловой энергии в обход измерительного оборудования, персонал поставщика устраняет выявленные нарушения и передает соответствующие доказательства поставщику при представлении копии акта выявления вмешательства в работу измерительного оборудования или незаконного подключения к теплосети.

О факте выявления вмешательства в работу измерительного оборудования или подключения установки по использованию тепловой энергии к теплосети в обход измерительного оборудования немедленно извещается уполномоченный орган для установления правонарушения.

84. Персонал поставщика вправе демонтировать в присутствии потребителя или его представителя измерительное оборудование для его предьявления на научно-техническую экспертизу в случае предположения, что данное измерительное оборудование неисправно, что

совершено вмешательство в измерительное оборудование или что наложенные поставщиком пломбы нарушены. Персонал поставщика обязан составить акт демонтажа в 2 экземплярах, по одному для каждой из сторон. В акте демонтажа указываются, в обязательном порядке, номер и показания измерительного оборудования, номер поставленных поставщиком пломб, а также причины демонтажа. Персонал поставщика упаковывает измерительное оборудование и/или поставленные пломбы в собственный пакет, ставит пломбу и предъявляет измерительное оборудование для передачи на научно-техническую экспертизу в течение 15 календарных дней. Опломбированное измерительное оборудование может быть представлено поставщиком с согласия потребителя. Потребитель не вправе снимать пломбу с пакета, в который было помещено измерительное оборудование, и/или поставленные пломбы.

Учреждение, в котором должна быть проведена научно-техническая экспертиза, выбирается потребителем.

До проведения научно-технической экспертизы потребитель вправе обратиться за проведением экспертной метрологической проверки измерительного оборудования, расходы на экспертную метрологическую проверку несет потребитель. Поставщик обязательно информирует об этом праве потребителя.

В этом случае потребитель представляет измерительное оборудование в учреждение, в котором должна быть проведена научно-техническая экспертиза, в течение 5 рабочих дней после составления отчета об экспертной метрологической проверке.

85. Поставщик, потребитель вправе требовать проведения повторной научно-технической экспертизы.

После проведения научно-технической экспертизы поставщик или потребитель, при необходимости, обязан представить другому в течение 10 календарных дней измерительное оборудование и/или поставленные на него пломбы и отчет научно-технической экспертизы измерительного оборудования и/или пломб, наложенных на измерительное оборудование.

86. В случае непредоставления потребителем опломбированного измерительного оборудования, и/или поставленных на измерительное оборудование пломб на научно-техническую экспертизу, или если установлено нарушение пломб, поставленных на пакет, в который было упаковано измерительное оборудование, или если поврежден пакет, в который было упаковано измерительное оборудование, или в случае разрушения, хищения или утери измерительного оборудования и/или поставленных на него пломб, после их передачи поставщиком потребителю, поставщик вправе применить к потребителю условия пункта 112 настоящего Положения.

87. Расходы на проведение научно-технической экспертизы оплачивает сторона, которая ее инициировала.

88. Акт выявления вмешательства в работу измерительного оборудования или незаконного подключения к теплосети, выводы отчета о научно-технической экспертизе, результаты осмотра поставщиком и другие факторы могут послужить для поставщика основанием к принятию решения о перерасчете потребления тепловой энергии, если они указывают на обстоятельства и средства, которые привели к неучету или неполному учету потребленного количества тепловой энергии. Запрещается поставщику применять условия пункта 112 настоящего Положения в случае неустановления способа вмешательства потребителя в работу измерительного оборудования, которое привело к неучету или неполному учету потребления тепловой энергии.

89. Поставщик рассматривает документы и доказательства, указывающие на обстоятельства и средства, которые привели к неучету или неполному учету потребления тепловой энергии, в течение не более 20 календарных дней со дня составления акта выявления вмешательства в работу измерительного оборудования или

незаконного подключения к теплосети, и/или заключения научно-технической экспертизы и, при необходимости, других документов. Если поставщик не устанавливает каких-либо нарушений со стороны потребителя, поставщик сообщает об этом данному потребителю в течение не более 5 календарных дней со дня принятия данного решения.

90. В случае установления поставщиком вмешательства в работу измерительного оборудования или подключения установок потребителя к теплосети в обход измерительного оборудования, которое привело к неучету или неполному учету потребления тепловой энергии, поставщик издает обоснованное решение с указанием обстоятельств и причин, положенных в основу его принятия. Поставщик обязан указать в решении право потребителя на его обжалование в случае несогласия, а также срок обжалования. После принятия решения поставщик выписывает счет-фактуру за потребление тепловой энергии в результате установления вмешательства потребителя в работу измерительного оборудования или подключения установок потребителя к теплосети в обход измерительного оборудования, которое привело к неучету или неполному учету потребления тепловой энергии.

91. Решение поставщика о вмешательстве в работу измерительного оборудования или об обходе измерительного оборудования потребителем и перерасчете количества тепловой энергии, а также выписанный на его основе счет-фактура направляются соответствующему потребителю в течение не более 5 календарных дней после принятия решения.

92. Решение поставщика о вмешательстве в работу измерительного оборудования или об обходе измерительного оборудования потребителем и перерасчете количества потребленной тепловой энергии обжалуется потребителем в судебную инстанцию. Если судебная инстанция постановляет отменить решение, поставщик обязан аннулировать счет-фактуру за пересчитанное потребление тепловой энергии и возратить осуществленную выплату.

93. Поставщик не вправе отключать установки по использованию тепловой энергии потребителя за неоплату счета-фактуры за потребление тепловой энергии в результате вмешательства в работу измерительного оборудования или обхода измерительного оборудования потребителем и перерасчета потребленного количества тепловой энергии, выписанной на основании обжалуемого решения, в случае, если:

a) потребитель обратился с предварительным заявлением об обжаловании соответствующего решения поставщика;

b) потребитель обратился с судебным иском об обжаловании решения поставщика.

Потребитель обязан письменно известить поставщика в случае подачи им иска в судебную инстанцию с приложением копии искового заявления, однако это не освобождает потребителя от обязанности оплаты счетов-фактур за текущее потребление тепловой энергии.

94. На время рассмотрения поставщиком предварительного заявления или в судебной инстанции – поданного потребителем иска об обжаловании решения поставщика о вмешательстве в работу измерительного оборудования или об обходе измерительного оборудования потребителем и перерасчете потребленного количества тепловой энергии, потребитель вправе обратиться с петицией в Агентство по поводу правильности применения поставщиком условий настоящего Положения в связи с вмешательством в работу измерительного оборудования или обходом измерительного оборудования.

95. В случае уведомления потребителем поставщика, в соответствии с пунктом 77 настоящего Положения, о поломке измерительного оборудования и/или о нарушении пломб поставщика, это не квалифицируется как вмеша-

тельство в работу измерительного оборудования, если в результате рассмотрения данное нарушение не доказано по его вине.

96. Расходы по демонтажу, повторной установке или смене месторасположения измерительного оборудования, по требованию потребителя, полностью несет потребитель. Заявление о демонтаже, повторной установке или смене месторасположения измерительного оборудования подается потребителем в офис поставщика. Оплату за демонтаж, повторную установку или изменение месторасположения измерительного оборудования получает поставщик.

97. Потребитель оплачивает расходы по ремонту, демонтажу, метрологической поверке и повторной установке неисправного измерительного оборудования или по его замене, а также обязан оплатить стоимость пересчитанного потребления тепловой энергии в случае поломки измерительного оборудования по его вине.

98. Поставщик и потребитель или их представители вправе присутствовать при метрологической поверке измерительного оборудования. Акт с результатами метрологической проверки передается в распоряжение поставщика и потребителя.

99. Поставщик и потребитель не могут начинать экспертную метрологическую поверку измерительного оборудования при наличии жалоб у одной из сторон. Оплата за экспертную метрологическую поверку осуществляется стороной, которая ее инициировала. Если в результате проверки жалоба подтверждается, поставщик производит перерасчет в соответствии с пунктом 111 настоящего Положения. Бытовой потребитель несет расходы на поверку в случае не-подтверждения своей жалобы.

100. Демонтаж измерительного оборудования для экспертной метрологической поверки, по требованию потребителя, осуществляется поставщиком в течение не более 5 календарных дней со дня регистрации соответствующего заявления поставщиком. Поставщик обязан довести до сведения потребителя обязанность оплаты потребителем расходов по демонтажу, повторной установке измерительного оборудования и на экспертную метрологическую поверку, если в результате экспертной метрологической поверки, запрошенной потребителем, доказано, что измерительное оборудование работает в пределах допустимой погрешности.

101. При демонтаже измерительного оборудования для экспертной метрологической поверки, персонал поставщика составляет акт демонтажа измерительного оборудования в 2 экземплярах (по одному экземпляру для каждой из сторон), указав в нем номер измерительного оборудования и пломб, показания измерительного оборудования, а также причины демонтажа. Измерительное оборудование упаковывается и опломбировывается поставщиком и вручается потребителю для предъявления потребителем в течение 7 календарных дней на экспертную метрологическую поверку, в независимую метрологическую лабораторию, владеющую соответствующим разрешением, выданным в соответствии с законом. Потребитель обязан представить поставщику выводы экспертной метрологической поверки и измерительное оборудование в течение 7 календарных дней со дня получения данных выводов. Метрологические лаборатории соответствуют требованиям стандарта № SM SR EN ISO/CEI 17020:2013 «Оценка соответствия. Требования к работе различных типов органов, проводящих инспекции» утвержденным Постановлением Национального института по стандартизации № 149 от 26 сентября 2013 г.

102. В случае демонтажа измерительного оборудования для периодической метрологической поверки, экспертной метрологической поверки, проведения научно-технической экспертизы, поставщик определяет израсходованное потребителем количество тепловой энергии за соответ-

ствующий период, на основе среднесуточного потребления тепловой энергии, зарегистрированного измерительным оборудованием в течение аналогичного календарного периода предыдущего года, с учетом средней температуры окружающей среды.

103. В случае установки измерительного оборудования в пределах собственности поставщика, ответственность за целостность измерительного оборудования и наложенные пломбы возлагается на него. Поставщик обязан обеспечить, по требованию, доступ потребителя к измерительному оборудованию. В этом случае потребитель вправе поставить свою пломбу на измерительное оборудование.

Часть 8

ОПЛАТА ТЕПЛОВОЙ ЭНЕРГИИ

104. Оплата за потребленную тепловую энергию, в том числе за приготовление горячей воды для хозяйственных нужд, осуществляется на основе счета-фактуры, ежемесячно выписываемого поставщиком или организацией, с которой у поставщика заключен договор, и вручается потребителю или направляется по почте или, по просьбе потребителя, по электронной почте по электронному адресу, указанному потребителем в его заявке. Счета-фактуры, отправленные на адрес электронной почты, указанный потребителем, считаются полученными потребителем со следующего дня после отправки.

105. Счета-фактуры выписываются на основе показаний измерительного оборудования, утвержденных Агентством тарифов, и с соблюдением условий настоящего Положения.

В случае изменения тарифа на тепловую энергию в течение периода фактурирования, в целях выписки счета-фактуры за тепловую энергию, поставщик вправе определить количество поставленной потребителю тепловой энергии в период до вступления в силу нового тарифа и после на основе среднесуточного потребления тепловой энергии, рассчитанного за соответствующий период фактурирования, по показаниям измерительного оборудования и, при необходимости, с учетом средней температуры окружающей среды до даты вступления в силу нового тарифа и после.

106. Счет-фактура/платежный документ, предъявляемый потребителю поставщиком, должен содержать в обязательном порядке следующие данные:

- 1) фамилию и имя (наименование) потребителя;
- 2) адрес места потребления и номер договора;
- 3) дату выписки счета-фактуры;
- 4) текущие и предыдущие показания измерительного оборудования и период, за который выписан счет-фактура;
- 5) потребленное количество тепловой энергии за период фактурирования, в том числе потери тепловой энергии в установках потребителя, расположенных между разграничительным пунктом и местом установки измерительного оборудования, при необходимости;
- 6) тариф на тепловую энергию;
- 7) сумму оплаты за тепловую энергию за период, на который выписан счет-фактура;
- 8) предельный срок оплаты счета-фактуры;
- 9) долги за предыдущие периоды;
- 10) сборы;
- 11) общая сумма к оплате, включающая и долги, при их наличии;
- 12) адрес и номер телефона поставщика, в том числе номер круглосуточной службы;
- 13) пени.

107. Поставщик не вправе включать в счет-фактуру другие суммы, кроме сумм, указанных в пункте 106 настоящего Положения.

108. Поставщик вправе применять пеню к потребителям за каждый день задержки платежа за потребленную тепловую энергию, начиная с первого дня после предельной даты оплаты счета-фактуры. Сумма пеней предъявляется к оплате потребителю в том же счете-фактуре, но на

отдельных позициях. Пеня может быть применена только если она предусмотрена в договоре на поставку тепловой энергии. Размер пени подлежит согласованию, но не может быть выше размера, установленного согласно Закону № 92 от 29.05.2014 о тепловой энергии и продвижении генерации.

Пеня не применяется в случае ошибочных счетов-фактур.

109. В случае обнаружения потребителем выписки ошибочного счета-фактуры не в свою пользу поставщик обязан вернуть переплаченную сумму при выписке следующего счета-фактуры или, по требованию потребителя, считать ее оплатой в счет будущих расчетов.

110. Если был выписан ошибочный счет не в пользу поставщика, вызванная ошибкой сумма дополнительно включается в счет-фактуру с применением тарифа на тепловую энергию, утвержденного Агентством на период, в который была допущена ошибка. По требованию потребителя эта сумма может быть рассрочена на 6 месяцев. По требованию потребителя поставщик дополнительно включает в счет-фактуру всю сумму, вызванную ошибкой.

Поставщик не вправе требовать внесения платежа, вызванного ошибкой при фактурировании, если она выявлена по истечении срока давности, установленного Гражданским кодексом Республики Молдова, утвержденным Законом №1107-XV от 6 июня 2002 г., или если поставщик не может доказать данный факт и не может указать дату выписки ошибочного счета-фактуры.

111. В случае выявления вмешательства в работу измерительного оборудования, которое привело к неучету или неполному учету потребленного количества тепловой энергии, поставщик вправе произвести перерасчет потребления тепловой энергии на основе паушальной системы с учетом средней температуры окружающей среды и количества тепловой энергии, включенного в счет-фактуру за период перерасчета. Перерасчет потребления тепловой энергии осуществляется за период с момента вмешательства в работу измерительного оборудования, установленного в базе данных из памяти измерительного оборудования, и до даты его обнаружения, но не более 6 месяцев.

Если установлено, что потребитель незаконно подключил установку по использованию тепловой энергии к теплосети, в обход измерительного оборудования, перерасчет потребления тепловой энергии осуществляется по паушальной системе. Период времени для выполнения перерасчета по паушальной системе не может превышать 6 месяцев. Поставщик вправе потребовать от потребителя и оплату теплоносителя, рассчитанную в соответствии с используемыми объектами.

112. В случае, когда физическое или юридическое лицо незаконно подключило установки по использованию тепловой энергии к теплосети, поставщик рассчитывает потребление тепловой энергии по паушальной системе, и стоимость теплоносителя, рассчитанную в соответствии с используемыми объектами, за период не более 1 года. В случае неоплаты физическим или юридическим лицом стоимости потребления тепловой энергии поставщик обращается в судебную инстанцию для возмещения причиненного ущерба.

113. Если погрешность измерительного оборудования превышает допустимые пределы, поставщик производит перерасчет тепловой энергии, потребленной за последние 3 месяца потребления тепловой энергии, взяв за основу расчета погрешность, указанную в отчете экспертной метрологической поверки измерительного оборудования, выданной авторизованной метрологической лабораторией.

Перерасчет может быть произведен только в случае, когда экспертная метрологическая проверка была проведена в пределах максимально допустимого периода времени между двумя метрологическими поверками подряд.

114. В случае когда измерительное оборудование не регистрирует потребляемую тепловую энергию не по вине потребителя, определение количества тепловой энергии, потребленной за период от последнего снятия показаний измерительного оборудования и до момента восстановления учета потребления тепловой энергии, осуществляется:

1) если поломка произошла в первый месяц отопительного сезона, расчет осуществляется согласно среднему потреблению тепловой энергии, отмеченному в течение того же расчетного периода предыдущего года, с учетом средней температуры окружающей среды;

2) если поломка произошла в последующие месяцы, тогда расчет осуществляется согласно среднему потреблению тепловой энергии предыдущего месяца, с учетом средней температуры окружающей среды.

115. Поставщик вправе требовать предоплаты в случае неоплаты потребителем счетов-фактур за потребленную тепловую энергию и прекращения поставки ему тепловой энергии.

116. Поставщик также вправе требовать предоплаты от потребителей, которые заключили договоры на поставку тепловой энергии на основе иного права, кроме права собственности на объект недвижимости, и от потребителей, в отношении которых начата процедура несостоятельности.

117. Предоплата должна производиться потребителем, чья установка по использованию тепловой энергии была отключена от теплосети, до повторного подключения и до возобновления поставки тепловой энергии.

118. Сумма предоплаты устанавливается поставщиком и не должна превышать денежную стоимость среднего потребления тепловой энергии за 2 месяца. Сумма предоплаты указывается в обязательном порядке в приложении к договору на поставку тепловой энергии.

119. Поставщик освобождает от предоплаты потребителя, который выполнял свои обязательства в течение года, за исключением потребителей, заключивших договоры на поставку тепловой энергии по объектам недвижимости, которыми они владеют не на праве собственности.

120. В случае расторжения договора на поставку тепловой энергии с потребителем, который вносит предоплату, поставщик производит окончательный расчет потребления и оплату за поставленную тепловую энергию и возвращает разницу потребителю до расторжения договора на поставку тепловой энергии.

121. Поставщик ведет учет полученных от потребителей предварительных платежей. Данные о предварительных платежах обязательно включают:

- а) фамилию, имя потребителя и номер заключенного с ним договора;
- б) адрес потребителя и места потребления, если они отличаются;
- в) сумму предоплаты.

122. В случае, когда измерительное оборудование потребителя не установлено в разграничительном пункте, к количеству тепловой энергии, зарегистрированному измерительным оборудованием, прибавляются/вычитаются потери тепловой энергии между этими двумя пунктами, рассчитанные по Методике определения нормативных значений потерь тепловой энергии, подпиточной воды и нормативных показателей функционирования водяных тепловых сетей, утвержденной Постановлением административного совета Национального агентства по регулированию в энергетике № 742 от 18 декабря 2014 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 2015, №33-38, ст. 259).

Часть 9 КАЧЕСТВО УСЛУГИ ПО РАСПРЕДЕЛЕНИЮ И ПОСТАВКЕ ТЕПЛОВОЙ ЭНЕРГИИ

123. Поставщики соблюдают показатели качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии,

установленных в утвержденном Агентством Положении о показателях качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии.

124. Параметры теплоносителя обеспечиваются поставщиком в разграничительном пункте и устанавливаются в договорах на поставку тепловой энергии.

125. Поставщики несут ответственность за несоблюдение параметров качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии или параметров теплоносителя согласно Закону № 92 от 29.05.2014 о тепловой энергии и продвижении когенерации.

126. Поставщик обязан восстановить параметры качества в кратчайшие сроки - не более одних суток после регистрации звонков или жалоб потребителей.

127. Поставщики должны регистрировать каждый звонок о несоблюдении параметров качества, поступивший от потребителей (включая число и время), которым сообщается регистрационный номер звонка и оценочный период времени на устранение неисправности.

128. Потребители подают в офис поставщика жалобы на параметры качества поставляемой тепловой энергии в течение 5 рабочих дней со дня выявления нарушения параметров качества тепловой энергии или со дня возобновления подачи тепловой энергии после незапланированного перерыва в поставке тепловой энергии.

129. Потребитель предоставляет поставщику все данные, связанные с обоснованием жалобы, и заявление о возмещении ущерба.

130. Незапланированные перерывы в поставке тепловой энергии, по которым зарегистрированы письменные обращения со стороны потребителя, рассматриваются поставщиком вместе с соответствующим потребителем для определения причин и ответственности за эти перерывы. Рассмотрение незапланированных перерывов в поставке тепловой энергии осуществляется поставщиком и потребителем в течение 15 рабочих дней после получения сообщения потребителя.

Потребитель предоставляет поставщику все данные, связанные с перерывом, необходимые для обоснования сообщения.

131. Поставщик не несет ответственности за отклонение сверх допустимых пределов услуги по распределению и поставке и параметров качества тепловой энергии в случае, когда эти отклонения вызваны установками по использованию тепловой энергии, принадлежащими потребителям.

132. Поставщик обязан владеть оборудованием для проверки параметров качества тепловой энергии.

На письменную жалобу по поводу одного параметра качества тепловой энергии поставщик должен проверить параметр в разграничительном пункте и проинформировать потребителя о результатах проведенного анализа и принятых мерах.

Срок ответа на жалобу по поводу одного или нескольких параметров качества теплоносителя составляет 15 рабочих дней.

Часть 10

ОТКЛЮЧЕНИЕ И ПОВТОРНОЕ ПОДКЛЮЧЕНИЕ УСТАНОВОК ПО ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ТЕПЛОВОЙ ЭНЕРГИИ, ПЕРЕРЫВЫ И ОГРАНИЧЕНИЯ ПРИ ПОСТАВКЕ ТЕПЛОВОЙ ЭНЕРГИИ

133. Поставщик вправе ограничивать или прекращать теплоснабжение потребителя в случаях, когда:

1) потребитель не оплатил счет-фактуру в течение 15 календарных дней после указанной в счете-фактуре предельной даты оплаты, за исключением многоквартирных жилых домов;

2) потребитель предпринял действия, которые привели к неучету или неполному учету количества потребленной тепловой энергии путем вмешательства в работу измерительного оборудования, неразрешенного подключения

установок по использованию тепловой энергии в обход измерительного оборудования и не оплатил количество тепловой энергии, рассчитанное поставщиком по пашальной системе;

3) истек срок договора на поставку тепловой энергии, а потребитель не обращается за его продлением;

4) потребитель не разрешает персоналу поставщика доступ к месту потребления для монтажа/демонтажа, проверки, замены или снятия показаний измерительного оборудования, для ремонта или замены оборудования поставщика. Поставщик обязан документально оформить этот факт, составив соответствующий акт, который должен быть направлен потребителю вместе с уведомлением об отключении;

5) существует угроза лицам, имуществу или окружающей среде;

6) потребитель не применяет предусмотренное договором сокращение поглощаемой тепловой мощности, требуемое поставщиком или диспетчером, в режиме ограничений;

7) потребитель систематически превышает количество тепловой энергии и тепловые мощности теплоносителей, предусмотренные договором, и по требованию поставщика не соблюдает положения договора;

8) для обеспечения проведения работ по ремонту и обслуживанию, ежегодно устанавливаемых договором, или непредвиденных, либо срочных.

134. Поставщик обязан сообщать потребителю не менее чем за 14 календарных дней о начале и продолжительности запланированного перерыва в поставке тепловой энергии, при необходимости подключения установок производителя или потребителя к теплосети, теплоэнергетическая единица извещает потребителей не менее чем за 3 календарных дня до запланированного перерыва.

135. Поставщик вправе ограничивать или прерывать теплоснабжение в случае чрезвычайного положения/топливного кризиса на национальном уровне, обусловленного международными экономическими отношениями и внешней торговлей, национальной экономикой, охраной окружающей среды, национальной безопасностью.

136. Поставщик может ограничивать или прекращать теплоснабжение, если производство и/или поставка тепловой энергии нерентабельна с экономической точки зрения. Такое решение объявляется всем потребителям в письменном виде не менее чем за 6 месяцев до 15 октября соответствующего года.

137. Отключение установки по использованию тепловой энергии от централизованной системы теплоснабжения по инициативе потребителя, в том числе в целях подключения к другому источнику теплоснабжения, осуществляется в соответствии с положениями Закона № 92 от 29.05.2014 о тепловой энергии и продвижении когенерации.

138. Отключение установок по использованию тепловой энергии потребителя осуществляется только после уведомления потребителя и только в рабочие дни, в промежутке времени 8.00 – 17.00, за исключением положения, предусмотренного в пункте 133, пп. 5), когда отключение осуществляется без уведомления потребителя. В случаях, предусмотренных в пункте 133, пп. 1) и пп. 2), уведомление об отключении направляется или вручается потребителю не менее чем за месяц до намеченной даты отключения. В случае, предусмотренном в пункте 133, пп. 3) и пп. 4), поставщик уведомляет потребителя не менее чем за 15 календарных дней до намеченной даты отключения.

139. Запрещается отключение установок по использованию тепловой энергии, принадлежащих потребителю, в других случаях, кроме предусмотренных в настоящем Положении. В случае поступления к поставщику информации об оплате счета-фактуры он обязан не отключать установки по использованию тепловой энергии потре-

бителя. При таких обстоятельствах поставщик немедленно отменяет приказ об отключении.

140. Обращение потребителя в агентство или судебную инстанцию для разрешения разногласий, не связанных с фактурированием тепловой энергии, не освобождает потребителя от обязанности оплатить счет-фактуру за потребление тепловой энергии и пеню, предусмотренную в договоре на поставку тепловой энергии.

141. Отключение от теплосети установок по использованию тепловой энергии, принадлежащих потребителю, по его требованию осуществляется в условиях, предусмотренных настоящим Положением, в течение не более 7 календарных дней со дня регистрации письменного заявления с соблюдением положений Закона № 92 от 29.05.2014 о тепловой энергии и продвижении когенерации.

142. Отключение от/повторное подключение к теплосети установок по использованию тепловой энергии потребителя осуществляется только по приказу об отключении/повторном подключении, подписанному ответственным лицом поставщика.

143. Персонал поставщика, который произвел отключение или повторное подключение установок по использованию тепловой энергии, принадлежащих потребителю, обязан составить акт отключения/повторного подключения в 2 экземплярах (по одному для каждой из сторон), указав в акте причины отключения/повторного подключения и основную информацию о состоянии измерительного оборудования потребителя.

144. Отключение от теплосети установок по использованию тепловой энергии потребителя осуществляется в разграничительном пункте или оттуда, откуда это технически возможно. Если отключение должно быть произведено от установки – собственности потребителя, он обязан через лицо, ответственное за эксплуатацию данных установок, обеспечить отключение.

145. В случаях отключения, предусмотренных в настоящем Положении, персонал поставщика в назначенный день отключения предъявляет потребителю приказ об отключении, подписанный ответственным лицом поставщика. Персонал поставщика не вправе отключать установки по использованию тепловой энергии, принадлежащие потребителю, если им доказан факт устранения всех причин, вызвавших издание приказа об отключении.

146. Если в назначенный день отключения потребитель или его представитель не присутствуют в месте потребления, персонал поставщика вправе отключить установки по использованию тепловой энергии, оставив в месте потребления акт отключения и копию приказа об отключении, в котором указываются причины отключения, адрес и контактный телефон поставщика, номер приказа об отключении и дата отключения. Копии акта отключения и приказа об отключении дополнительно направляются поставщиком потребителю по почте с уведомлением получения в течение 3 календарных дней со дня отключения установок по использованию тепловой энергии от теплосети. В случае обращения потребителя к поставщику за повторным подключением в пределах 3 календарных дней после подключения потребителю сообщаются причины отключения, а копии акта отключения и приказа об отключении не отправляются по почте с уведомлением.

147. Поставщик обязан вести учет всех потребителей, чьи установки по использованию тепловой энергии были отключены от теплосети.

148. Потребитель вправе обращаться к поставщику за повторным подключением установок по использованию тепловой энергии к теплосети после устранения причин, которые привели к отключению его установок по использованию тепловой энергии. Поставщик обязан повторно подключить к теплосети установки по использованию тепловой энергии, принадлежащие потребителю, в кратчайший срок, но не позже, чем через сутки после

оплаты тарифа на повторное подключение.

149. Тарифы на отключение/повторное подключение установок по использованию тепловой энергии, принадлежащих потребителю, по его требованию, оплачивает потребитель.

150. Потребитель вносит оплату за повторное подключение только в случае, когда отключение состоялось с соблюдением условий настоящего Положения. Поставщику запрещается взимать плату за повторное подключение, если отключение установок по использованию тепловой энергии, принадлежащих потребителю, произошло с нарушением условий настоящего Положения.

151. Поставщик обязан планировать и выполнять работы по эксплуатации, обслуживанию, ревизии и ремонту теплосетей в порядке, обеспечивающем наименьшую продолжительность запланированного перерыва в поставке тепловой энергии потребителям.

152. В случае незапланированных перерывов в поставке тепловой энергии поставщик обязан восстановить подачу тепловой энергии потребителям в кратчайший срок, который, однако, не должен превышать срок, установленный договором на поставку тепловой энергии, а также пределы, установленные настоящим Положением и Положением о показателях качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии.

153. Поставщик обеспечивает круглосуточную работу дежурных операторов для регистрации телефонных звонков потребителей в круглосуточную службу.

154. В случае незапланированных перерывов в поставке тепловой энергии на местном уровне (улицы, квартала) поставщик регистрирует каждый звонок (включая число и время) и информирует потребителя о регистрационном номере звонка и возможном сроке восстановления поставки тепловой энергии, а также о ходе ремонтных работ.

155. Поставщик не несет ответственности перед потребителями за перерывы в поставке тепловой энергии, возникшие не по его вине.

156. Перерывы в поставке тепловой энергии, превышающие предусмотренные договором пределы и по которым зарегистрированы письменные сообщения со стороны потребителей, рассматриваются поставщиком вместе с потребителем для определения ответственности, вытекающей из данных событий. Срок подачи письменного сообщения потребителем составляет максимум 5 рабочих дней со дня перерыва в поставке тепловой энергии.

157. Поставщик обеспечивает наличие специализированных аварийных бригад, способных восстановить теплоснабжение в кратчайший срок. После проведения ремонтных работ поставщик обязан уведомить потребителей о восстановлении подачи тепловой энергии.

158. При необходимости подключения к теплосети установок производителя или потребителя теплоэнергетическая единица сообщает потребителям не менее чем за 3 календарных дня до запланированного перерыва в поставке тепловой энергии, указав промежуток перерыва и причину.

Часть 11

ПЕТИЦИИ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ И ПРОЦЕДУРЫ РАЗРЕШЕНИЯ РАЗНОГЛАСИЙ

159. Поставщик обязан располагать центрами по связям с потребителями, куда пользуются свободным доступом все потребители, в рабочие часы, и назначить персонал с правом принятия решений, ответственный за рассмотрение петиций и решение проблем потребителей, связанных с поставкой и распределением тепловой энергии.

160. Поставщик обязан периодически доводить до сведения потребителей и представлять агентству следующие данные о работе центров по связям с потребителями:

а) адреса офисов, номера телефонов, в том числе номер телефона круглосуточной службы и адреса электронных почт, куда потребители могут направлять петиции;

b) график работы 5.

161. Персонал поставщика, ответственный за рассмотрение петиций потребителей, должен иметь способности и полномочия для:

- 1) рассмотрения петиций и прямого разрешения разногласий путем переговоров с потребителем;
- 2) направления петиции лицу поставщика, уполномоченному рассматривать и решать поднятые вопросы;
- 3) ознакомления потребителя с его правами в процессе разрешения разногласий.

162. Весь руководящий персонал поставщика обязан принимать потребителей, которые этого требуют.

163. Поставщик обязан вести учет петиций. Информация о петициях включает как минимум:

- 1) дату подачи петиции;
- 2) фамилию лица, которое подало петицию;
- 3) сущность поднятой в петиции проблемы;
- 4) действия, предпринятые поставщиком для решения поднятых проблем;
- 5) решение поставщика.

164. Поставщик обязан представлять Агентству любую запрошенную информацию о петициях, копиях записей и решений, или другие документы, необходимые для рассмотрения и решения Агентством поднятых в петициях проблем.

165. Поставщик обязан прилагать все усилия для разумного разрешения разногласий с потребителями путем переговоров и в кратчайшие сроки.

166. В случае неразрешения разногласия между потребителем и поставщиком путем переговоров, поставщик обязан рассмотреть создавшееся положение и ответить потребителю в письменном виде в сроки, предусмотренные Законом о подаче петиций №190-XIII от 19 июля 1994 г. («Официальный монитор Республики Молдова», 2003 №6-8, ст.23).

167. В случае несогласия с ответом поставщика или неполучения ответа от поставщика в установленный срок, потребитель вправе обратиться в Агентство для разрешения возникшего разногласия, или в компетентную судебную инстанцию – для разрешения спора.

168. В случае несогласия потребителя с ответом Агентства, он вправе обжаловать этот ответ в судебной инстанции, согласно Закону о подаче петиций №190-XIII от 19 июля 1994 г. («Официальный монитор Республики Молдова», 2003 №6-8, ст.23). Решения Агентства по разрешению указанных в петиции проблем могут быть обжалованы в сроки, предусмотренные законом об административном суде №793-XIV от 10 февраля 2000 г. («Официальный монитор Республики Молдова», 2000 №57-58, ст.375).

Часть 12

ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ

ТЕПЛОЭНЕРГЕТИЧЕСКИМИ ЕДИНИЦАМИ

169. Отношения между теплоэнергетическими

единицами устанавливаются на договорной основе.

170. Поставщик – обладатель лицензии на производство/распределение/поставку тепловой энергии заключает договор на закупку тепловой энергии с производителем, чья теплоэлектроцентраль или теплостанция подключена к теплосети поставщика.

171. Договор на закупку тепловой энергии устанавливает обязанности и права производителя и поставщика и обязательно включает следующее:

- 1) предмет договора;
- 2) срок действия договора;
- 3) тепловую мощность и количество тепловой энергии, подлежащей поставке в теплосеть;
- 4) параметры теплоносителя и график изменения параметров теплоносителя, подлежащего поставке в теплосеть производителем;
- 5) тип, номер и параметры измерительного оборудования, место установки и пломбы, наложенные поставщиком и производителем;
- 6) обязанности и права производителя и поставщика;
- 7) тарифы на тепловую энергию, вырабатываемую и поставляемую в теплосеть;
- 8) срок оплаты поставщиком выписываемого производителем счета-фактуры;
- 9) ответственность производителя и поставщика, в том числе в случае поставки теплоносителя по параметрам качества, не соответствующим тем, которые предусмотрены договором;
- 10) прочие условия, согласованные производителем и поставщиком.

172. Производитель и поставщик ставят собственные пломбы на оборудование по измерению тепловой энергии, вырабатываемой и поставляемой в теплосеть.

Часть 13

ПРОЧИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

173. Потребителю запрещается любое вмешательство в теплосети, находящиеся в собственности поставщика.

174. Потребитель не может требовать возмещений за ущерб, причиненный в результате несчастных случаев, произошедших на принадлежащих ему установках по использованию тепловой энергии, из-за несоблюдения им норм и инструкций по эксплуатации.

175. В случае, когда собственник земельного участка или объекта недвижимости, на котором законно расположена теплосеть, требует смены ее месторасположения, собственник земельного участка или объекта недвижимости получает согласия законных собственников или владельцев земельных участков, на которые должна быть перенесена теплосеть, и несет все расходы, связанные с переносом теплосети.

Приложение № 1
к Положению о поставке тепловой энергии,
утвержденному Постановлением НАРЭ
№ 23/2017 от 26 января 2017 г.

РАМОЧНЫЙ ДОГОВОР на поставку тепловой энергии

I. ОБЩИЕ ДАННЫЕ

1. Поставщик _____
2. Потребитель (бытовой, небытовой) _____
3. Место потребления _____
(муниципий, город, село, коммуна, населенный пункт, улица)
владеющий документом, подтверждающим право собственности № _____, Договором аренды № _____
от _____ или другими законными документами _____
4. Номер телефона круглосуточной службы оператора _____.
5. Тепловая мощность _____ Гкал/ч.
6. Разграничительный пункт _____
Акт разграничения прилагается (в случае небытовых потребителей).
7. Качество теплоносителя должно соответствовать _____

II. ПРЕДМЕТ И СРОК ДЕЙСТВИЯ ДОГОВОРА

8. Предметом Договора является поставка тепловой энергии Потребителю, в месте потребления, указанном в общих данных.
9. Договор заключен на срок _____ (неограниченный или определенный по запросу Потребителя), составлен в двух экземплярах (по одному экземпляру для каждой из сторон) и вступает в силу со дня его подписания обеими сторонами.

III. ОБЯЗАННОСТИ И ПРАВА ПОСТАВЩИКА

10. Поставщик выполняет следующие обязанности:
 - 1) поставлять тепловую энергию эффективно, бесперебойно и с соблюдением параметров качества услуг по распределению и по поставке тепловой энергии или параметров теплоносителя до разграничительного пункта, в соответствии с условиями, предусмотренными в лицензии, с действующими техническими правилами и отраслевыми стандартами, и/или в договорах на поставку тепловой энергии;
 - 2) обеспечить безопасность теплоснабжения и соблюдать показатели качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии;
 - 3) возобновлять теплоснабжение в течение не более суток после предъявления доказательства погашения долгов по счету-фактуре за тепловую энергию; отвечать на любое обращение, в том числе о выдаче разрешения на подключение в течение 15 календарных дней со дня регистрации просьбы;
 - 4) обеспечивать по требованию доступ к теплосетям, измерительному оборудованию (в случае, когда измерительное оборудование установлено в пределах собственности поставщика) всем теплоэнергетическим единицам системы, всем категориям потребителей и всем третьим лицам, без дискриминации;
 - 5) осуществлять подключения, отключения или повторные подключения к теплосетям в условиях и в сроки, установленные настоящим Положением;
 - 6) нести материальную ответственность за несоблюдение параметров качества услуги по распределению и поставке тепловой энергии или параметров теплоносителя;
 - 7) устранять, согласно положениям договора и Закона № 92 от 29.05.2014 о тепловой энергии и продвижении когенерации, ущерб, причиненный потребителям несоблюдением в разграничительном пункте качества теплоносителя (давление, температура, непрерывность) и количества тепловой энергии, предусмотренного в договорах на поставку тепловой энергии, или неоправданными перерывами в поставке тепловой энергии, за исключением случаев, задокументированных в законном порядке, использования теплоэнергетической единицей права ограничивать или прерывать снабжение тепловой энергией в случае чрезвычайных ситуаций или топливного кризиса, наступившего на национальном уровне, вызванного международными экономическими отношениями и внешней торговлей, национальной экономикой, охраной окружающей среды или национальной безопасностью;
 - 8) заранее информировать потребителя, не менее чем за 2 недели, о начале и продолжительности запланированного перерыва в поставке тепловой энергии, а в случае, когда установки производителя или потребителя необходимо подключить к теплосети, поставщик объявляет об этом потребителям не менее чем за 3 календарных дня до запланированного перерыва;
 - 9) не прерывать теплоснабжение, кроме случаев неоплаты счетов за тепловую энергию, перерывов по техническим причинам или из соображений безопасности;
 - 10) ежемесячно предъявлять потребителю счет-фактуру, выписанную на основе показаний измерительного оборудования, для оплаты тепловой энергии по действующему тарифу, утвержденному Агентством, не менее чем за 10 календарных дней до истечения предельного срока оплаты счета-фактуры, указанного в нем;
 - 11) предоставлять по требованию потребителя информацию о предыдущем потреблении тепловой энергии, о начисленных и внесенных платежах и пенях;
 - 12) возвращать накопившиеся перед потребителем долги до даты приостановления или расторжения договора на поставку тепловой энергии;
 - 13) информировать потребителей и заявителей о способах разрешения поднятых ими проблем;
 - 14) обеспечить доступ потребителей к круглосуточной телефонной службе, номер телефона которой обязательно указывается в счете-фактуре;
 - 15) обеспечить получение от потребителя, в том числе через банки или свои территориальные офисы, в срок, предусмотренный настоящим Положением, платежей за поставленную тепловую энергию;

16) отменять меры по отключению установок по использованию тепловой энергии потребителя в тот же день, в который предъявленный им подтверждающий документ об оплате счета-фактуры поступил к поставщику;

17) своевременно проводить периодическую метрологическую поверку измерительного оборудования, установленного у бытовых потребителей;

18) составить акт выявления вмешательства в работу измерительного оборудования или незаконного подключения установок по использованию тепловой энергии к теплосети в случае потребления тепловой энергии путем вмешательства в работу измерительного оборудования или в случае незаконного подключения установок по использованию тепловой энергии к теплосети, в том числе в обход измерительного оборудования;

19) обеспечить качество, надежность и бесперебойность поставок тепловой энергии потребителям для отопления и приготовления горячей воды для хозяйственных нужд.

11. Права Поставщика:

1) безоговорочный доступ к измерительному оборудованию для монтажа, демонтажа, замены, проверки и снятия показаний измерительного оборудования, для ремонта или замены оборудования поставщика, согласно договору;

2) ограничивать или прекращать теплоснабжение за неоплату счетов-фактур за тепловую энергию с предупреждением потребителя не менее чем за 15 дней;

3) ограничивать или прекращать теплоснабжение в случае экономической невозможности поставки тепловой энергии с предупреждением потребителя не менее чем за 6 месяцев до 15 октября соответствующего года;

4) осуществлять запланированные перерывы в поставке тепловой энергии для выполнения работ по техническому обслуживанию, ревизии и ремонту на своих установках, с предварительным уведомлением потребителя;

5) ограничивать или прерывать теплоснабжение в случае чрезвычайных ситуаций или топливного кризиса на национальном уровне, обусловленного международными экономическими отношениями и внешней торговлей, национальной экономикой, охраной окружающей среды, национальной безопасностью;

6) ограничивать или прерывать теплоснабжение на максимально короткий срок в случае, если возникла угроза безопасности жизни и здоровью людей; возникла угроза нанесения ущерба собственности, в том числе третьих лиц;

7) производить запланированные работы по подключению или другие технические операции, которые не могут быть выполнены иначе как путем прерывания теплоснабжения; необходимо предотвратить аварию (аварийную ситуацию) или ликвидировать ее последствия;

8) взимать пеню за несвоевременную оплату потребленной тепловой энергии в размере и в порядке, установленных по соглашению в договоре. Размер пени является предметом соглашения, однако не может превышать средневзвешенную годовую процентную ставку по новым кредитам, выданным в национальной валюте коммерческими банками в течение года, зафиксированную в предыдущем году и опубликованную в отчете Национального банка Молдовы;

9) производить перерасчет потребления тепловой энергии, в том числе по паушальной системе, применяя условия настоящего Положения;

10) требовать от потребителя предоплату в случаях, предусмотренных Положением о поставке тепловой энергии;

11) составлять акт выявления вмешательства в работу измерительного оборудования или незаконного подключения установок по использованию тепловой энергии к теплосети в случае потребления тепловой энергии путем вмешательства в работу измерительного оборудования или в случае незаконного подключения установок по использованию тепловой энергии к теплосети, в том числе в обход измерительного оборудования.

IV. ОБЯЗАННОСТИ И ПРАВА ПОТРЕБИТЕЛЯ

12. Потребитель имеет следующие права:

1) на бесперебойную поставку тепловой энергии до пункта разграничения от своих пользовательских установок, с соблюдением параметров качества услуги по распределению, по поставке тепловой энергии или параметров теплоносителя;

2) на доступ к измерительному оборудованию поставщика, используемому для фактурирования, в присутствии его представителя;

3) требовать от поставщика оперативного устранения неисправностей и неполадок, которые произошли в теплосетях;

4) требовать и добиваться от поставщика возмещения ущерба, причиненного в результате невыполнения договорных обязательств и несоблюдения параметров качества услуг по распределению и по поставке тепловой энергии или параметров теплоносителя;

5) на представление поставщиком информации об истории потребления, о начисленных и внесенных платежах и пенях;

6) на изменение, продление, приостановление или расторжение договора на поставку тепловой энергии;

7) присутствовать при снятии показаний, при проверке и проведении научно-технической экспертизы измерительного оборудования, при проверке теплоизмерительного оборудования и поставленных пломб;

8) проверять соблюдение поставщиком положений договора на поставку тепловой энергии;

9) пользоваться доступом к круглосуточной телефонной службе, номера телефонов которой указываются в счете-фактуре в обязательном порядке;

10) требовать от поставщика платного обслуживания оборудования и теплосетей, находящихся в управлении потребителя.

13. Потребитель выполняет следующие обязанности:

1) полностью и своевременно оплачивать выписываемые поставщиком счета-фактуры;

2) разрешать поставщику по его требованию производить запланированные отключения в поставке тепловой энергии для выполнения работ по техническому обслуживанию, ревизии и ремонта на его установках;

3) не изменять отопительные установки многоквартирного жилого дома, предусмотренные проектом, и отапливаемые площади, за исключением случая, когда изменение основано на техническом проекте, разработанном в установленном порядке и согласованном с поставщиком тепловой энергии;

4) разрешать поставщику доступ к своим установкам по использованию тепловой энергии или измерительному оборудованию для проведения проверки и снятия его показаний, или для отключения установки по использованию тепловой энергии в случае неуплаты или аварии;

5) не потреблять тепловую энергию в обход или нарушая измерительное оборудование;

б) обслуживать, не разрушать и не вмешиваться в измерительное оборудование и внутренние установки поставщика. Не разрешать другим лицам вмешиваться в измерительное оборудование или в установки поставщика, расположенные на собственности потребителя;

7) обслуживать, ремонтировать и содержать в нормальном рабочем состоянии установки по использованию тепловой энергии, собственные и/или коллективной системы теплоснабжения;

8) не выполнять любого рода строительные работы в охранных зонах тепловых сетей без предварительного согласия поставщика;

9) не выполнять любого рода земляные работы или выращивать многолетние насаждения в охранных зонах тепловых сетей без предварительного согласия поставщика;

10) не складировать материалы по ходу трассы и в охранных зонах тепловых сетей без предварительного согласия теплоэнергетической единицы;

11) незамедлительно извещать поставщика в случае обнаружения неполадок в работе измерительного оборудования или нарушения пломб поставщика;

12) требовать расторжения договора на поставку тепловой энергии, если нет нужды в тепловой энергии, и полностью внести поставщику оплату за потребленную тепловую энергию и включенные в счета-фактуры пени, если последние предусмотрены в договоре;

13) не использовать теплоноситель в других целях, кроме тех, которые предусмотрены договором, и не форсировать его циркуляцию путем хищения теплоносителя;

14) предварительно сообщать поставщику, согласно условиям договора, об остановках, соответственно, вводах в действие теплосетей и основных теплопотребляющих установок.

V. ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ПО ДОГОВОРУ

14. В соответствии с положениями Закона № 92 от 29.05.2014 о тепловой энергии и продвижении когенерации, Гражданского кодекса и Положения о поставке тепловой энергии, Поставщик возвращает дополнительно полученную от Потребителя сумму и возмещает ущерб, причиненный Потребителю в процессе поставки тепловой энергии.

15. Поставщик не несет ответственности за несоблюдение договорных обязательств, если они произошли не по вине Поставщика.

16. Потребитель устраняет ущерб, вызванный несоблюдением положений договора на поставку тепловой энергии.

VI. ОТКЛЮЧЕНИЕ И ПОВТОРНОЕ ПОДКЛЮЧЕНИЕ УСТАНОВОК ПО ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ТЕПЛОВОЙ ЭНЕРГИИ, ПЕРЕРЫВЫ И ОГРАНИЧЕНИЯ В ПОСТАВКЕ ТЕПЛОВОЙ ЭНЕРГИИ

17. Поставщик вправе ограничивать или прекращать теплоснабжение потребителя, если:

1) потребитель не оплатил счет-фактуру в течение 15 календарных дней после предельной даты, указанной в счете-фактуре, за исключением многоквартирных жилых домов;

2) потребитель предпринял меры, которые привели к неучету или неполному учету потребленного количества тепловой энергии, путем вмешательства в работу измерительного оборудования, неразрешенного подключения установок по использованию тепловой энергии в обход измерительного оборудования и не внес оплату за количество тепловой энергии, рассчитанное поставщиком по паушальной системе;

3) истек срок договора на поставку тепловой энергии, а потребитель не обращается за его продлением;

4) потребитель не разрешает персоналу поставщика доступ к месту потребления для монтажа /демонтажа, поверки, замены или снятия показаний измерительного оборудования, для ремонта или замены оборудования поставщика. Поставщик обязан документально оформить этот факт, составив соответствующий акт, который должен быть направлен потребителю вместе с уведомлением об отключении;

5) существует угроза лицам, имуществу или окружающей среде;

6) потребитель не применяет предусмотренное договором сокращение поглощаемой тепловой мощности, требуемое поставщиком или диспетчером, в режиме ограничений;

7) потребитель систематически превышает количество тепловой энергии и тепловые мощности теплоносителей, предусмотренные договором, и по требованию поставщика не соблюдает положения договора;

8) для обеспечения проведения работ по ремонту и обслуживанию, ежегодно устанавливаемых договором или непредвиденных, либо срочных.

Отключение установок по использованию тепловой энергии потребителя осуществляется только после уведомления потребителя и только в рабочие дни, в промежутке времени 8.00 – 17.00, за исключением положения, предусмотренного в пп. е), когда отключение осуществляется без уведомления потребителя. В случаях, предусмотренных в пп. а) и пп. б), уведомление об отключении направляется или вручается потребителю не менее чем за месяц до намеченной даты отключения. В случае, предусмотренном в пп. с), поставщик уведомляет потребителя не менее чем за 15 календарных дней до намеченной даты отключения.

18. Поставщик обязан информировать потребителя не менее чем за 2 недели о начале и продолжительности запланированного перерыва в поставке тепловой энергии, а при необходимости подключения к теплосети установок производителя или потребителя теплоэнергетическая единица предупреждает потребителей о запланированном перерыве не менее чем за 3 календарных дня.

19. Поставщик вправе ограничивать или прерывать теплоснабжение в случае чрезвычайных ситуаций или топливного кризиса на национальном уровне, обусловленного международными экономическими отношениями и внешней торговлей, национальной экономикой, охраной окружающей среды, национальной безопасностью.

20. Поставщик может ограничивать или прерывать теплоснабжение, если производство и/или поставка тепловой энергии экономически нерентабельны. Такое решение объявляется потребителю в письменном виде не менее чем за 6 месяцев до 15 октября соответствующего года.

21. Отключение установки по использованию тепловой энергии от централизованной системы теплоснабжения по инициативе потребителя, в том числе в целях подключения к другому источнику теплоснабжения, осуществляется в соответствии с положениями Закона № 92 от 29.05.2014 о тепловой энергии и продвижении когенерации.

VII. ИЗМЕНЕНИЕ, ПРИОСТАНОВЛЕНИЕ И РАСТОРЖЕНИЕ ДОГОВОРА

22. Любое изменение Договора на поставку тепловой энергии действительно, если осуществляется в письменном виде, дополнительным актом к договору, подписанным обеими сторонами, который является отдельным приложением к Договору. Если после заключения Договора на поставку тепловой энергии вступают в силу новые нормативные акты или изменяются существующие, устанавливающие новые правила поставки, использования и фактурирования потребления тепловой энергии, договаривающиеся стороны применяют новые правила, а Поставщик письменно уведомляет Потребителя о внесенных в законодательство изменениях.

23. Разрешается приостановление Договора на поставку тепловой энергии на срок не менее трех месяцев по письменному заявлению Потребителя, поданному в офис Поставщика не менее чем за 7 календарных дней до даты приостановления. В этом случае Потребитель обязан полностью внести оплату за включенную в счет-фактуру тепловую энергию, уплатить пени, рассчитанные согласно положениям Договора, а также утвержденный Агентством тариф на отключение. Разрешается приостановление Договора на поставку тепловой энергии поставщиком на 30 календарных дней в случае отключения от теплосети установок по использованию тепловой энергии, принадлежащих потребителю, с соблюдением условий Положения о поставке тепловой энергии и Закона № 92 от 29.05.2014 о тепловой энергии и продвижении когенерации.

24. Договор на поставку тепловой энергии может быть расторгнут:

а) по заявлению Потребителя, поданному в письменном виде в офис Поставщика не менее чем за 7 календарных дней до даты расторжения Договора;

б) после приостановления Договора на поставку тепловой энергии на 30 календарных дней вследствие отключения установок по использованию тепловой энергии Потребителя от теплосети и если Потребитель не устранил причины, по которым были отключены установки по использованию тепловой энергии и не обратился за их повторным подключением.

В случае подачи заявления о расторжении Договора на поставку тепловой энергии, Потребитель обязан полностью внести оплату за тепловую энергию, потребленную до даты расторжения, и пени, начисленные согласно положениям Договора.

VIII. ОСОБЫЕ УСЛОВИЯ

25. Потребитель и Поставщик вправе обратиться в Национальное агентство по регулированию в энергетике в случае невозможности мирного разрешения разногласий сторонами путем переговоров. Потребитель и Поставщик обращаются в судебную инстанцию для разрешения возникших споров.

26. Покупка, метрологическая поверка, установка, обслуживание, ремонт и замена счетчиков осуществляются в соответствии с Законом о тепловой энергии и продвижении когенерации № 92 от 29 мая 2014 г. («Официальный монитор Республики Молдова», 2014, № 178-184, ст. 415).

27. Поставщик заключает, изменяет, продлевает или приостанавливает действие Договора на поставку тепловой энергии, не взимая платы с Потребителя.

Приложение № 2
к Положению о поставке тепловой энергии,
утвержденному Постановлением НАРЭ
№ 23/2017 от 26 января 2017 г.

(Наименование поставщика)

РАЗРЕШЕНИЕ НА ПОДКЛЮЧЕНИЕ

№ _____ от _____ 20__ г.
Действительно до _____ 20__ г.

1. Физическое лицо, юридическое лицо (потребитель): _____
2. Адрес: _____
3. Место потребления, на которое запрашивается подключение: _____
4. Пункт подключения к теплосети: _____
5. Запрашиваемая тепловая мощность, за исключением бытовых потребителей: _____
6. Параметры и технические характеристики подлежащего установке измерительного оборудования: _____
7. Требования к монтажу измерительного оборудования: _____
8. Проектная документация должна быть составлена в соответствии с требованиями действующих нормативов, предусматривать безопасную эксплуатацию теплосетей и согласована с поставщиком до начала работ. Один экземпляр согласованного проекта должен быть передан в архив поставщика. Срок действия проектной документации – два года.
9. Строительно-монтажные работы должны выполняться только в межсезонном периоде и должны быть завершены до начала отопительного сезона.
10. Работы должны выполняться лицензированной организацией. До начала работ бенефициар представляет поставщику копию разрешения на строительство.
11. Технический надзор за работами осуществляется бенефициаром совместно с поставщиком.
12. Поставка тепловой энергии разрешается только после представления рабочей документации (Форма RT-15) и составления договора на поставку тепловой энергии.
13. Прочие требования: _____

Разработка и согласование проекта установок по использованию тепловой энергии является обязательной. Одна копия согласованного проекта остается у поставщика. Согласование соответствующего проекта осуществляется поставщиком в течение не более 15 календарных дней со дня обращения.

Приложение № 3
к Положению о поставке тепловой энергии,
утвержденному Постановлением НАРЭ
№ 23/2017 от 26 января 2017 г.

Акт разграничения

№ _____ от _____

для места потребления: _____

Настоящий акт составлен представителем _____

в лице _____

(фамилия, имя представителя сетевого оператора, должность)

именуемым в дальнейшем Поставщик, и представителем: _____

(фамилия (наименование) потребителя: предприятия, организации, объединения,
физического лица и т.д., фамилия, имя, должность)

именуемым в дальнейшем Потребитель, на основании: _____

(наименование документа: технические условия, проект, акт проверки, имеющаяся схема и т.д.)

о следующем:

1. Объект:

(характеристика: офис, многоквартирный жилой дом, производственный цех, торговый центр, прочее)

расположенный по адресу: _____

снабжается тепловой энергией от: _____

(наименование элемента теплосети, прочие данные)

2. Разграничительный пункт:

Согласно схеме (приложение к настоящему Акту), разграничительный пункт между теплосетью Поставщика и установками по использованию тепловой энергии, принадлежащими потребителю, в том числе на основе права собственности и ответственности за их эксплуатацию, установлен в:

(наименование элемента теплосети, прочие данные)

Ответственность за техническое состояние соединения в разграничительном пункте несет Поставщик.

3. Параметры теплоносителя, подлежащие соблюдению:

Тепловая мощность _____ Гкал/час.

Параметры теплоносителя в разграничительном пункте _____

Настоящий Акт составлен в двух экземплярах, по одному для Поставщика и Потребителя.

Поставщик _____

(подпись и печать)

Потребитель _____

(подпись и печать)

Примечание. Настоящий Акт недействителен без принципиальной схемы установок по использованию тепловой энергии.

Акт сдачи в эксплуатацию измерительного оборудования

№ _____ от _____

Поставщик _____

Потребитель _____

(наименование организации/фамилия и имя)

Адрес _____

(почтовый адрес, телефон)

Установлено измерительное оборудование в месте потребления:

Тип измерительного оборудования _____

заводской № _____ Показания _____

Дата государственной поверки _____ Пломба проверяющего метролога _____

Пломба Поставщика № _____

Потребитель (представитель потребителя) _____

(фамилия, имя, должность, подпись)

Персонал Поставщика _____

(фамилия, имя, должность, подпись)

Контактный телефон Поставщика: _____

Примечание. Акт составляется в двух экземплярах, по одному для каждой из сторон, и подписывается потребителем и поставщиком.

Поставщик вправе внести в акт и другие данные.

/ наименование поставщика /

АКТ
выявления вмешательства в работу измерительного оборудования или
незаконного подключения к теплосети
№ _____

Составлен, число _____ время _____

Потребитель: _____

Адрес места потребления: _____

Категория потребителя: бытовой, небытовой (подчеркнуть).

Договор № _____

1. Тип (номер) измерительного оборудования: _____

2. Показания измерительного оборудования на день поверки: _____

3. № пломбы поставщика, поставленной на измерительное оборудование _____/нарушена (да/нет): _____

4. Выявленные нарушения _____

5. Способ вмешательства потребителя в работу измерительного оборудования, которое привело к неучету или неполному учету потребленного количества тепловой энергии

6. Объяснения потребителя _____

7. Выводы: _____

Потребитель или представитель потребителя отказался (нужное подчеркнуть) подписать Акт и получить один экземпляр Акта.

Причины отказа: _____

1. В случае отказа потребителя присутствовать при поверке, подписать или получить Акт, поставщик направляет Акт по почте с уведомлением получения.

2. Счет-фактура за пересчитанное потребление тепловой энергии в результате вмешательства в работу измерительного оборудования или незаконного подключения к теплосети выписывается поставщиком после принятия поставщиком обоснованного решения.

Решение поставщика об установлении вмешательства в работу измерительного оборудования или незаконного подключения к теплосети в обход измерительного оборудования вручается потребителю в течение 5 календарных дней после его принятия.

Решение поставщика об установлении вмешательства в работу измерительного оборудования или незаконного подключения к теплосети в обход измерительного оборудования обжалуется потребителем в судебную инстанцию в соответствии с Законом об административном суде.

Поставщик обязан указать в решении право потребителя его обжаловать в случае несогласия, а также срок обжалования.

« _____ » _____ 20 ____ г.
_____ (число, месяц, год)

Персонал поставщика

1. _____
_____ (фамилия, имя) _____ подпись

2. _____
_____ (фамилия, имя) _____ подпись

3. _____
_____ (фамилия, имя) _____ подпись

Свидетели (при наличии)

1. _____
_____ (фамилия, имя) _____ подпись

2. _____
_____ (фамилия, имя) _____ подпись

Потребитель или его представитель

_____ (фамилия, имя) _____ подпись

Примечание. Акт составляется в двух экземплярах, по одному для каждой из сторон, и подписывается сторонами.

CUPRINS

HOTĂRÂRE ANRE R.M. privind aprobarea Regulamentului cu privire indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice nr. 484/2017 din 13.12.2017 (Publicat în Monitorul Oficial nr.7-17/38 din 12.01.2018) **intră în vigoare la 1 ianuarie 2019.**

Secțiunea 1 Domeniul de aplicare

Secțiunea 2 Noțiuni principale

Secțiunea 3 Analiza și evidența avariilor

Secțiunea 4 Continuitatea furnizării energiei termice

Secțiunea 5 Racordarea instalațiilor de utilizare a energiei termice ale consumatorilor la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică

Secțiunea 6 Contractarea furnizării energiei termice

Secțiunea 7 Calitatea și parametrii tehnici de alimentare cu energie termică

Secțiunea 8 Măsurarea și facturarea contravalorii energiei termice

Secțiunea 9 Reclamațiile consumatorilor și procedurile de soluționare

Secțiunea 10 Alte dispoziții

Anexa nr.1 Indicatori de calitate a serviciului de distribuție a energiei termice

Anexa nr.2 RAPORT cu privire la calitatea serviciului de distribuție și furnizare a energiei termice pe parcursul anului

Anexa nr.3 Reduceri de tarif și compensații aplicate în cazul nerespectării indicatorilor de calitate

Anexa nr.4 Cuantumul reducerii plăților în caz de nerespectare de către furnizorii de energie termică a termenelor de prestare sau de prestare a lor la nivel necalitativ în punctul de delimitare

H O T Ă R Ă R E
privind aprobarea Regulamentului cu privire indicatorii de calitate
a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice

nr. 484/2017 din 13.12.2017

Monitorul Oficial nr.7-17/38 din 12.01.2018

* * *

ÎNREGISTRAT:
Ministerul Justiției
al Republicii Moldova
nr.1285 din 29 decembrie 2017

În temeiul art.9 alin.(4) lit.k) din [Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr.92 din 29 mai 2014](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.178-184, art.415), Consiliul de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice (se anexează).
2. Departamentul investiții și calitate va elabora măsuri concrete pentru punerea în aplicare a prezentului Regulament și va asigura controlul executării acestuia.
3. **Prezentul Regulament intră în vigoare la 1 ianuarie 2019.**

DIRECTOR GENERAL	Tudor COPACI
DIRECTOR	Sergiu CIOBANU
DIRECTOR	Octavian LUNGU
DIRECTOR	Iurie ONICA
DIRECTOR	Ghenadie PÂRȚU

Nr.484/2017. Chișinău, 13 decembrie 2017.

Aprobat
prin Hotărârea Consiliului
de Administrație al ANRE
nr.484/2017 din 13.12.2017

REGULAMENT
cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor
de distribuție și furnizare a energiei termice

Secțiunea 1

Domeniul de aplicare

1. Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice (în continuare – Regulament) stabilește indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice furnizate de către unitățile termoelectrice și condițiile ce trebuie respectate de către acestea.
2. Prevederile prezentului Regulament se aplică în relațiile dintre unitățile termoelectrice și consumatorii existenți sau consumatorii potențiali. În cazul consumatorilor care dispun de mai

multe locuri de consum, prevederile prezentului Regulament se aplică pentru fiecare loc de consum separat.

3. Indicatorii de calitate pentru serviciile de distribuție și furnizare a energiei termice se stabilesc pentru:

1) racordarea instalațiilor de utilizare a energiei termice la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică;

2) contractarea energiei termice;

3) măsurarea și facturarea contravalorii energiei termice furnizate;

4) calitatea energiei termice;

5) soluționarea reclamațiilor consumatorilor.

4. Prevederile prezentului Regulament nu se aplică pentru situațiile de:

1) forță majoră;

2) condiții meteorologice deosebite (inundații, înzăpeziri, alunecări de teren, viscole majore);

3) defecte cauzate de terți, inclusiv intervenții neautorizate în sistemele centralizate de alimentare cu energie termică.

5. Unitățile termoelectrice sunt obligate să asigure în mod continuu și fiabil furnizarea energiei termice consumatorilor, inclusiv a apei calde menajere, în conformitate cu indicatorii de calitate, stabiliți în prezentul Regulament și prevederile contractuale.

Secțiunea 2

Noțiuni principale

6. În sensul prezentului Regulament se aplică noțiunile definite în [Legea nr.107 din 27 mai 2016](#) cu privire la energia electrică, [Legea nr.174 din 21 septembrie 2017](#) cu privire la energetică și în [Legea nr.92 din 29 mai 2014](#) cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, precum și noțiunile definite după cum urmează:

cerere pentru eliberarea avizului de racordare – documentul prin care se solicită eliberarea avizului de racordare la rețeaua termică;

condensat – apa obținută prin condensarea aburului utilizat;

deranjament tehnic – eveniment accidental ce conduce la dereglarea funcționării sistemului de alimentare cu energie termică, de la limitele valorilor, a parametrilor tehnici, tehnologici și normativi de funcționare;

exploatare – ansamblul de operații și acțiuni executate pentru asigurarea continuității proceselor de distribuție a energiei termice în condiții tehnico-economice și de siguranță corespunzătoare, care constau în executarea controlului curent, a manevrelor și lucrărilor de întreținere curentă;

incident – evenimentul sau succesiunea de evenimente care conduce la modificarea stării anterioare de funcționare sau a parametrilor funcționali, în afara limitelor stabilite, care au loc la un moment dat într-o instalație, indiferent de efectul asupra consumatorilor și fără consecințe deosebite asupra instalațiilor;

indicatori de calitate – indicatorii cantitativi care permit evaluarea nivelului calității pentru fiecare activitate inclusă în serviciile de distribuție și furnizare a energiei termice;

indicatori de calitate generali – indicatori de calitate ai serviciului de distribuție și furnizare, pentru care se stabilesc prin condițiile licenței sau în contractele de furnizare niveluri minime, urmărite la nivelul furnizorilor, și pentru nerespectarea cărora sunt aplicate penalizări;

indicatori de calitate garanțați – indicatori de calitate ai serviciului de distribuție și furnizare, a căror niveluri minime se stabilesc și se aplică pentru fiecare consumator în parte, și pentru nerespectarea cărora sunt prevăzute în contractele de furnizare compensații și/sau despăgubiri;

intervenție accidentală – complex de activități ce se execută pentru remedierea și prevenirea deranjamentelor, incidentelor și avariilor care apar accidental în instalațiile aflate în

regim normal de exploatare sau ca urmare a defectelor produse de fenomene naturale deosebite (cutremure, incendii, inundații, alunecări de teren, etc.);

informare – prezentarea în mod periodic consumatorilor a informației cu privire la serviciul de distribuție și furnizare a energiei termice;

putere termică – energia termică disponibilă în unitatea de timp, care se exprimă în MW sau Gcal/h;

schema normală – ansamblul de scheme termomecanice și hidromecanice a echipamentelor, instalațiilor și ansamblurilor de instalații în care acestea vor funcționa normal și care îndeplinesc condițiile de siguranță maximă, de asigurare a unor parametri normali, de flexibilitate hidraulică, în funcție de echipamentele disponibile;

situație de avarie – situație în care, datorită avarierii unor instalații din sistemul de producere, transport și/sau distribuție a energiei termice, nu se pot menține parametrii principali în limitele normale;

întrerupere – sistare temporară, din motive tehnice, a furnizării energiei termice;

întreținere curentă – ansamblul de operații de volum redus, complexitate redusă, cu caracter planificat sau neplanificat, având drept scop menținerea în stare tehnică corespunzătoare a diferitelor subansambluri ale instalațiilor;

termenul de remediere a deranjamentelor tehnice – intervalul de timp, calculat în ore, cuprins între perioada recepționării de către furnizor a unei reclamații privind un deranjament tehnic la furnizarea energiei termice și perioada în care deranjamentul tehnic reclamat a fost înlăturat și readus sistemul de alimentare cu energie termică la parametrii normativi de funcționare.

Secțiunea 3

Analiza și evidența avariilor

7. În scopul creșterii siguranței, fiabilității în funcționarea sistemului centralizat de alimentare cu energie termică și al continuității furnizării energiei termice consumatorilor, unitatea termoeenergetică întocmește proceduri de analiză operativă și sistematică a evenimentelor care au loc în sistemul centralizat de alimentare cu energie termică, stabilindu-se măsuri privind creșterea fiabilității echipamentelor și schemelor tehnologice, îmbunătățirea activității de exploatare, întreținere și reparații, creșterea nivelului de pregătire și disciplina personalului.

8. Procedurile prevăzute la pct.7 din prezentul Regulament se vor elabora și aproba de către unitatea termoeenergetică.

9. În cazul în care evenimentele produc consecințe în sistemul centralizat de alimentare cu energie termică, acestea vor fi analizate conform prevederilor prezentului Regulament.

10. Evenimentele ce urmează a fi analizate se referă la:

- 1) defecțiuni curente;
- 2) deranjamente în sistemul de distribuție;
- 3) incidente și avarii;
- 4) abateri sistematice ale parametrilor energiei termice;
- 5) limitări de consum impuse de anumite situații existente la un moment dat în sistem.

11. Defecțiunile curente sunt caracterizate ca o abatere de la starea normală sau ca o deficiență a echipamentelor sau a instalațiilor sistemului de distribuție, care nu duce la oprirea acestora.

12. Defecțiunile se constată de către personalul operativ în timpul supravegherii și controlului instalațiilor și se remediază în conformitate cu procedurile și instrucțiunile aprobate de unitatea termoeenergetică. Defecțiunile, pentru remedierea cărora este necesară oprirea utilajului/instalației se înscriu în Registrul de defecțiuni.

13. Deranjamentele în sistemul de distribuție reprezintă defecțiuni care conduc la întreruperea serviciului pentru consumatorii alimentați dintr-o rețea de distribuție aferentă unei stații termice sau a unei centrale termice de cartier.

14. Deranjamentele din centralele termice constau în declanșarea voită sau oprirea forțată a unui echipament sau instalație, care nu influențează în mod direct distribuția de energie termică.

Se consideră deranjament și anclanșările agregatelor auxiliare care au determinat intrarea automată în funcțiune a agregatului de rezervă.

15. Se consideră incidente următoarele evenimente:

- 1) declanșarea sau oprirea forțată a instalațiilor de energie termică indiferent de durată, dar care nu îndeplinesc condițiile de avarie;
- 2) declanșarea sau oprirea forțată a agregatelor auxiliare, fără ca acestea să fie înlocuite prin anclanșarea automată a rezervei și care conduce la reducerea cantității de energie termică livrată;
- 3) reducerea puterii termice sau a parametrilor de livrare a agentului termic sub limitele stabilite, pe o durată de până la 60 minute, ca urmare a defecțiunilor din instalațiile proprii.

16. Nu se consideră incidente următoarele evenimente:

- 1) ieșirea din funcțiune a unei instalații ca urmare a acționării corecte a elementelor de protecție și automatizare, în cazul unor evenimente care au avut loc într-o altă instalație, ieșirea din funcțiune fiind consecința unui incident localizat și înregistrat în acea instalație;
- 2) ieșirea din funcțiune sau retragerea din exploatare a unei instalații sau părți a acesteia, datorită unor defecțiuni ce pot să apară în timpul încercărilor profilactice, corespunzătoare scopului acestora;
- 3) ieșirea din funcțiune a unei instalații auxiliare sau a unui element al acesteia, dacă a fost înlocuit automat cu rezerva, prin funcționarea corectă a declanșării automate a rezervei, și nu a avut ca efect reducerea puterii termice livrate consumatorului;
- 4) retragerea accidentală din funcțiune a unei instalații sau a unui element al acesteia în scopul eliminării unor defecțiuni, dacă a fost înlocuit cu rezerva și nu a afectat alimentarea cu energie termică a consumatorilor;
- 5) retragerea din exploatare în mod voit a unei instalații pentru prevenirea unor eventuale accidente umane sau calamități;
- 6) oprirea unor instalații care generează întreruperi sau reduceri în livrarea energiei termice astfel cum au fost convenite conform relațiilor contractuale cu consumatorii.

17. Se consideră avarii următoarele evenimente:

- 1) întreruperea neplanificată, totală, a livrării agentului termic către consumatori pe o perioadă mai mare de 4 ore;
- 2) întreruperea neplanificată, totală sau parțială, a livrării agentului termic către consumatori, pe o perioadă mai mare decât limitele prevăzute în contracte;
- 3) defectarea sau ieșirea accidentală din funcțiune a agregatelor auxiliare sau a unor instalații sau subansambluri din instalațiile de distribuție a energiei termice, care conduce la reducerea energiei termice livrate mai mult de 10%, pe o durată mai mare de 72 de ore;
- 4) defectarea sau ieșirea accidentală din funcțiune a unor instalații de distribuție a energiei termice, indiferent de efectul asupra consumatorilor, dacă face ca acestea să rămână indisponibile pe o durată mai mare de 72 de ore;
- 5) defectarea sau ieșirea accidentală din funcțiune a instalațiilor de producere și transport a energiei termice care conduce la reducerea energiei termice livrate cu mai mult de 50% pe o durată mai mare de o oră;
- 6) întreruperea totală a alimentării cu energie termică a localității pe o durată mai mare de 30 de minute.

18. Dacă pe durata desfășurării evenimentului, ca urmare a consecințelor avute, acesta își schimbă categoria de încadrare, respectiv din incident devine avarie, evenimentul se va încadra pe toata durata desfășurării lui în categoria avariei.

19. Analizele incidentelor sau avariilor se efectuează după producerea evenimentelor respective de către personalul unității termoenergetice cu efectuarea măsurilor operative pentru localizarea, organizarea reparațiilor și restabilirea schemei normale de funcționare.

20. Trimestrial, unitatea termoenergetică informează Agenția asupra tuturor avariilor care au avut loc, despre concluziile analizelor și măsurile care s-au luat, conform Fișei de raportare, prevăzută în Anexa nr.2 la prezentul Regulament. Unitatea termoenergetică organizează și gestionează sistemul intern privind evidența și analiza incidentelor sau avariilor.

21. Analiza fiecărei avarii trebuie să aibă următorul conținut:

- 1) locul și momentul apariției avariei;
- 2) situația înainte de avarie, dacă se funcționa sau nu în schema normală, cu indicarea abaterilor de la aceasta;
- 3) condițiile care au favorizat apariția și dezvoltarea evenimentelor;
- 4) reconstituirea cronologică a tuturor evenimentelor pe baza diagramelor, rapoartelor înregistrărilor computerizate și declarațiilor personalului;
- 5) manevrele efectuate de personal în timpul desfășurării și lichidării evenimentului;
- 6) situația funcționării semnalizărilor, protecțiilor și automatizărilor;
- 7) efectele produse asupra instalațiilor, dacă au rezultat deteriorări ale echipamentelor, cu descrierea deteriorării;
- 8) efectele asupra consumatorilor de energie termică, utilitățile nelivrate, durata de întrerupere, valoarea pagubelor estimate sau alte efecte;
- 9) stadiul verificărilor profilactice, reviziile și reparațiile pentru echipamentul sau protecțiile care nu au funcționat corespunzător;
- 10) cauzele tehnice și factorii care au provocat fiecare eveniment din succesiunea de evenimente;
- 11) modul de comportare a personalului cu ocazia evenimentului și modul de respectare a instrucțiunilor;
- 12) influența schemei tehnologice sau de funcționare în care sunt cuprinse instalațiile afectate de avarie;
- 13) situația procedurilor/instrucțiunilor de exploatare, de reparație și cunoașterea lor, cu menționarea lipsurilor constatate și a eventualelor încălcări ale celor existente;
- 14) măsuri tehnice și organizatorice de prevenire a unor evenimente asemănătoare cu stabilirea termenelor și responsabilităților.

22. Analiza avariilor trebuie finalizată în cel mult 5 zile lucrătoare de la lichidarea acestora. În cazul în care pentru constatarea cauzelor și consecințelor sunt necesare probe, încercări, analize de laborator sau obținerea unor date tehnice suplimentare, termenul de finalizare a analizei avariei va fi de 5 zile lucrătoare de la primirea rezultatelor acestora.

23. În cazul în care în urma analizei rezultă că evenimentul a avut loc ca urmare a proiectării sau montării instalației, a deficiențelor echipamentului, a calității slabe a materialelor sau datorită acțiunii sau inacțiunii altor persoane fizice sau juridice asupra ori în legătură cu instalația sau echipamentul analizat, rezultatele analizei se vor transmite factorilor decizionali din cadrul întreprinderii respective.

24. Analiza avariei se face la nivelul unității termoelectrice care are în gestiune instalațiile. Dacă avaria afectează sau influențează funcționarea instalațiilor aflate în administrarea altor unități termoelectrice sau agenți economici, unitatea termoelectrică care efectuează analiza va solicita de la aceștia transmiterea în maximum 48 de ore a tuturor datelor și informațiilor necesare analizării avariei.

25. Rezultatele analizei avariei se includ în „fișa de avarie”, întocmită conform cerințelor prevăzute la pct.21 din prezentul Regulament, cu anexarea documentelor primare legate de analiza evenimentului.

26. În vederea asigurării alimentării continue, în condiții optime cu energie termică, unitatea termoelectrică urmărește evidențierea distinctă a întreruperilor și limitărilor, a duratei și a cauzelor de întrerupere a livrării energiei termice consumatorilor, dacă au afectat funcționarea instalațiilor proprii. Raportul privind aceste întreruperi sau limitări se transmite trimestrial Agenției.

27. Analiza deteriorării echipamentelor se face în scopul determinării indicatorilor de fiabilitate a acestora în condiții de exploatare. Pentru evidențierea deteriorărilor de echipament care au avut loc cu ocazia avariilor, analiza se face concomitent cu analiza avariei pentru fiecare echipament în parte, cu respectarea cerințelor prevăzute în instrucțiunile/procedurile de analiză aprobate de unitatea termoelectrică.

28. Unitatea termoelectrică ține evidența defecțiunilor și deteriorărilor care se face și în perioada de probă, de garanție și punere în funcțiune după montare, înlocuire sau reparație capitală a echipamentelor.

29. Fișele de avarie reprezintă documente primare pentru evidența statistică și urmărirea realizării indicatorilor de calitate.

30. Păstrarea evidenței se face în corespundere cu procedurile interne aprobate de unitatea termoelectrică.

Secțiunea 4

Continuitatea furnizării energiei termice

31. Unitatea termoelectrică înregistrează toate întreruperile în furnizarea energiei termice. Întreruperile planificate și cele neplanificate se înregistrează separat. Întreruperile neplanificate se înregistrează în baza mijloacelor automatizate ale unității termoelectrice care distribuie și furnizează energia termică, în baza sesizărilor și/sau apelurilor consumatorilor, înregistrate de serviciul telefonic 24/24 ore. Durata unei întreruperi se calculează din momentul înregistrării întreruperii/sistării livrării energiei termice până la momentul reluării furnizării energiei termice consumatorilor afectați. Pentru fiecare din întreruperile neplanificate se înregistrează cauza întreruperii conform cerințelor prevăzute la punctele 25-29 din prezentul Regulament.

32. Pentru fiecare caz de întrerupere se fac mențiuni cu privire la data și ora, perioada precum și mențiunile referitor la numărul de consumatori afectați de întrerupere, cu specificarea tipurilor de consumatori.

33. Planificarea și operarea întreruperilor planificate în procesul de furnizare a energiei termice are loc cu respectarea următoarelor cerințe:

1) întreruperea furnizării energiei termice pentru lucrări planificate de reparații și întreținere se anunță cu cel puțin două săptămâni înainte, indicându-se intervalul de întrerupere. Anunțul se face, în funcție de mărimea zonei afectate, direct la consumatori, prin intermediul mass-mediei, paginile web ale portalurilor de știri sau ale întreprinderilor.

2) durata întreruperii nu poate fi mai mare de 12 ore – în caz de montare, branșare/racordare, reamplasare a anumitor segmente ale branșamentelor la blocurile locative, instalarea/demontarea echipamentelor de măsurare.

34. În cazul în care se constată că durata lucrărilor de reluare a furnizării a energiei termice depășește termenii stabiliți în punctul 33 al prezentului Regulament, unitatea termoelectrică va informa suplimentar consumatorii despre prelungirea termenului întreruperii planificate argumentând necesitatea acestei prelungiri.

35. Durata unei întreruperi neplanificate în furnizarea energiei termice constituie termenul de remediere a deranjamentelor de la recepția informației despre deranjament și până la etapa reluării furnizării energiei termice către consumatori.

Acest termen nu poate depăși 10 ore pentru deranjamentele produse în conductele cu diametrul nominal de până la 500 mm inclusiv. Pentru deranjamentele produse în conductele cu diametrul nominal de 600-1000 mm, termenul nu poate depăși 16 ore pentru cazurile când lucrările de terasament pot fi executate în prealabil și 20 de ore când lucrările de terasament nu pot fi executate în prealabil.

36. În cazul întreruperilor produse în situații de forță majoră furnizarea energiei termice urmează să fie reluată într-un termen care nu depășește 24 ore de la expirarea perioadei recunoscute ca perioadă cu eveniment de forță majoră.

37. Informația despre existența unei probleme în furnizarea energiei termice poate parveni către unitatea termoelectrică:

1) prin intermediul sistemelor tehnologice informaționale automatizate de la echipamentele de telesemmnalizare;

2) prin intermediul serviciului telefonic 24/24 ore, sesizate de consumatori și terțe părți etc.

38. În cazul întreruperilor în furnizarea energiei termice unitatea termoelectrică informează consumatorii afectați:

- 1) în cazul întreruperii neplanificate – în termen de până la 1 oră din momentul întreruperii, indicându-se în textul anunțului și termenul preconizat de reluare a prestării serviciului;
- 2) în cazul întreruperii planificate, în prealabil, cu cel puțin două săptămâni, prin anunțare, notificare, indicându-se data la care va avea loc întreruperea și perioada de întrerupere.

39. Informarea prin anunț se consideră îndeplinită, dacă se efectuează în termenele prevăzute de prezentul Regulament și există dovada informării consumatorilor prin una din următoarele metode:

- 1) plasarea anunțului pe pagina web a unității termoeenergetice ;
- 2) emiterea comunicatului de presă prin intermediul mijloacelor mass-media;
- 3) plasarea anunțului la fiecare scară a blocului locativ;
- 4) plasarea anunțului pe panoul de anunțuri, în cazul satelor, comunelor;
- 5) notificarea consumatorilor, după caz, prin poșta electronică/fax/telefon.

40. Consumatorii, care dispun de contoare ce permit înregistrarea duratei întreruperii furnizării apei calde menajere și a numărului de întreruperi, pot folosi aceste înregistrări pentru argumentarea reclamației prezentate unității termoeenergetice.

Secțiunea 5

Racordarea instalațiilor de utilizare a energiei termice ale consumatorilor la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică

41. La solicitarea scrisă a oricărui consumator potențial sau existent de energie termică, cu privire la eliberarea avizului de racordare sau [modificarea instalației de racordare existente, unitatea termoeenergetică este obligată să analizeze soluția de racordare propusă și, dacă este tehnic posibilă, să emită aviz de racordare în condițiile prevăzute de Regulamentul privind furnizarea energiei termice aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției nr.23/2017 din 26 ianuarie 2017](#). Avizul de racordare se eliberează în termen de 15 zile de la data înregistrării cererii pentru eliberarea avizului de racordare.

42. Unitatea termoeenergetică racordează instalația de utilizare a energiei termice a solicitantului la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică în termen de cel mult 15 zile din data achitării de către solicitant a costului de racordare.

43. Indicatorii generali anuali de calitate privind racordarea instalațiilor de utilizare a energiei termice ale consumatorilor sunt:

- 1) numărul de solicitări ale consumatorilor pentru eliberarea avizelor de racordare, diferențiat pe tipuri de agent termic și pe categorii de consumatori;
- 2) numărul de solicitări la care intervalul de timp dintre momentul înregistrării cererii pentru eliberarea avizului de racordare și până la eliberarea avizului de racordare este mai mic de 15 de zile;
- 3) numărul de solicitări de racordare a instalațiilor de utilizare a energiei termice la sistemului centralizat de alimentare cu energie termică;
- 4) numărul de solicitări la care intervalul de timp dintre momentul înregistrării cererii de racordare din partea consumatorului până la racordarea instalației de utilizare a energiei termice este mai mic de 15 de zile.

Secțiunea 6

Contractarea furnizării energiei termice

44. Orice persoană fizică sau juridică, a cărei instalații de utilizare a energiei termice sunt racordate la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică sau care a îndeplinit condițiile și lucrările prevăzute în avizul de racordare, este în drept să solicite unității termoeenergetice încheierea contractului de furnizare a energiei termice.

45. Contractarea energiei termice cuprinde activități de:

- 1) analiză tehnică și economică a documentațiilor depuse de către consumatori în vederea emiterii acordurilor și avizelor conform reglementărilor în vigoare;

2) stabilirea de comun acord între furnizor și consumatori a graficelor de consum, condițiilor tehnice ale furnizării, a punctelor de delimitare, a scopului utilizării energiei termice (tehnologic, încălzire, prepararea apei calde menajere, etc.), a modalităților de măsurare și de plată, a tarifului la energia termică;

3) stabilirea gradului de asigurare în furnizare;

4) stabilirea de comun acord între furnizor și consumatori a energiei termice contractate pe tipuri de agent termic;

5) încheierea contractelor de furnizare a energiei termice cu consumatorii.

46. Termenul pentru încheierea sau modificarea contractului de furnizare a energiei termice este de cel mult 7 zile, de la data depunerii cererii.

47. Indicatorii generali anuali de calitate privind contractarea sunt:

1) numărul de contracte încheiate, pe categorii de consumatori;

2) numărul de contracte încheiate cu depășirea termenului de 7 zile;

3) numărul de solicitări de modificare a prevederilor contractuale;

4) numărul de solicitări de modificare a prevederilor contractuale rezolvate cu depășirea termenului de 7 zile.

Secțiunea 7

Calitatea și parametrii tehnici de alimentare cu energie termică

48. Indicatorii generali anuali privind calitatea energiei termice sunt:

1) numărul de reclamații privind calitatea energiei termice livrate pe categorii de consumatori și tipuri de agent termic;

2) numărul de reclamații prevăzute la subpunctul 1) care s-au dovedit întemeiate;

3) numărul de întreruperi a furnizării energiei termice în limitele indicatorilor de calitate prevăzuți în prezentul Regulament sau în contractele încheiate cu consumatorii;

4) numărul de reclamații privind nerespectarea gradului de asigurare în livrare;

5) valoarea pagubelor plătite consumatorilor, de furnizor, pentru nerespectarea indicatorilor garanți anuali de calitate privind serviciile de livrare a energiei termice.

49. Agentul termic livrat sub forma de apă fierbinte, la ieșirea din centrala termică sau centrala electrică de termoficare, trebuie să aibă temperatura prevăzută în diagrama de reglaj/graficul de temperatură. Abaterea temperaturii apei la ieșirea din centrala termică poate fi de maximum $\pm 3\%$ față de temperatura prevăzută în diagrama de reglaj.

50. Abaterea valorii presiunii apei în rețelele de apă fierbinte la ieșirea din centrala termică $\pm 5\%$ în conducta tur și la întoarcere $\pm 0, 2$ bar față de graficul de repartizare a presiunilor și a sistemului de reglare adoptat și stabilită în contractul de furnizare.

51. Creșterea sau scăderea temperaturii apei în rețea trebuie să se execute treptat și uniform, cu viteza de variație stabilită în Normele de exploatare. Presiunea și temperatura aburului furnizat pentru scopuri industriale nu trebuie să difere cu mai mult de $\pm 5\%$ față de valorile din regimul termic de funcționare.

52. Pentru apa caldă menajeră se vor asigura:

1) Norme sanitare privind calitatea apei potabile prevăzute în Anexa nr.2 la [Hotărârea Guvernului nr.934 din 15 august 2007](#) „Cu privire la instituirea sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al apelor minerale naturale, potabile și băuturilor nealcoolice îmbuteliate” asigurate de furnizorul serviciului public de alimentare cu apă;

2) pentru asigurarea condițiilor de sănătate și igienă publică temperatura apei calde menajere trebuie să fie cuprinsă între 50°C și 60°C la punctul de delimitare;

3) temperatura apei calde menajere nu trebuie să aibă, la punctul de delimitare, o abatere mai mare de -5°C , în cazul în care temperatura prevăzută la subpunctul 2 este de 55°C la punctul de delimitare.

Secțiunea 8

Măsurarea și facturarea contravalorii energiei termice

53. Echipamentele de măsurare, în cazul consumatorilor de abur tehnologic, trebuie să asigure pe perioada de facturare măsurarea:

- 1) energiei termice livrate;
- 2) presiunii și temperaturii aburului livrat;
- 3) cantității de condensat returnat;
- 4) temperaturii condensatului returnat;
- 5) valorii maxime a puterii termice absorbite în cazul aplicării tarifului binom.

54. Echipamentele de măsurare, în cazul consumului de agent termic, trebuie să asigure pe perioada de facturare măsurarea:

- 1) energiei termice livrate;
- 2) temperaturii și debitului agentului termic în punctul de delimitare.

55. La prestarea serviciului unitatea termoelectrică este obligată să asigure:

- 1) măsurarea energiei termice în corespundere cu standardul SM EN 1434-6:2016 Contoare de energie termică. Partea 6: Instalare, punere în funcțiune, supravegherea funcționării și mentenanță și procedura proprie de stabilire și facturare a consumurilor de energie termică;
- 2) gestiunea echipamentelor de măsurare;
- 3) întreținerea, reparația, verificarea periodică conform normelor sau, ori de câte ori este necesar, a echipamentelor de măsurare;
- 4) evidența pierderilor masice de agent termic în rețelele termice;
- 5) exploatarea economică și în condiții de protecție a mediului și instalațiilor pentru care deține licența;
- 6) menținerea parametrilor agenților termici.

56. La sesizarea scrisă a consumatorului casnic privind exactitatea funcționării echipamentelor de măsurare, unitatea termoelectrică are obligația să repare sau să înlocuiască echipamentul de măsurare reclamat ca fiind defect sau suspect de înregistrări eronate, în termen de maximum 5 zile lucrătoare de la data înregistrării sesizării scrise.

57. Indicatorii generali anuali de calitate privind măsurarea energiei termice sunt:

- 1) numărul anual de reclamații privind precizia echipamentelor de măsurare pe tipuri de agent termic și pe categorii de consumatori;
- 2) ponderea din numărul de reclamații menționate la subpunctul 1) care sunt justificate;
- 3) procentul de reclamații de la subpunctul 1) care au fost rezolvate în mai puțin de 5 zile lucrătoare, care nu includ și durata verificării metrologice în laboratorul autorizat.

Secțiunea 9

Reclamațiile consumatorilor și procedurile de soluționare

58. Unitățile termoelectrice au obligația de instituire a unui sistem de înregistrare, investigare, soluționare privind reclamațiile făcute la adresa sa de consumatori în legătură cu calitatea serviciilor. Se înregistrează și se examinează toate reclamațiile consumatorilor legate de:

- 1) solicitarea de racordare formulată în scris de orice potențial consumator;
- 2) asigurarea alimentării cu energie termică a consumatorilor instalațiile de utilizare ale cărora sunt racordate la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică, cu condiția încadrării lor în prevederile contractului de furnizare a energiei termice;
- 3) asigurarea măsurării energiei termice furnizate consumatorilor și facturarea corespunzător tarifului, tipului de agent termic și categoriei de consumatori;
- 4) emiterea facturilor de plată pentru energia termică consumată, în care să fie specificate datele prevăzute în Regulamentul privind furnizarea energiei termice;
- 5) asigurarea la consumator, în punctul de delimitare, a parametrilor agentului termic presiune, temperatură și debite prevăzuți în prezentul Regulament și/sau în contract, cu excepția situațiilor în care consumatorii nu se încadrează în valorile-limită stabilite prin contract privind parametrii agentului termic returnat;
- 6) furnizarea energiei termice la gradul de asigurare stabilit prin contract și în condițiile de licențiere;

7) despăgubirea consumatorilor pentru întreruperi în alimentarea cu energie termică care depășesc limitele gradului de asigurare în furnizare stabilite la subpunctul 5).

59. Unitatea termoeenergetică este obligată să restabilească parametrii de calitate, în punctul de delimitare, în termene cât mai restrânse, care să nu depășească 24 ore de la înregistrarea apelurilor sau a reclamațiilor consumatorilor.

60. Examinarea și soluționarea reclamațiilor consumatorilor în legătură cu furnizarea energiei termice se vor efectua în termen de 15 zile lucrătoare și, respectiv, în termen de până la 5 zile lucrătoare pentru reclamațiile care au ca obiect funcționarea echipamentelor de măsurare.

61. Unitatea termoeenergetică este obligată să răspundă în scris la toate solicitările consumatorilor.

62. Fiecare sesizare sau reclamație se înregistrează, iar reclamantul este informat privind numărul de înregistrare. Orice reclamație ulterioară trebuie să se refere la numărul de înregistrare.

63. Indicatori anuali de calitate sunt:

- 1) numărul total de sesizări scrise, recepționate pe parcursul anului;
- 2) numărul de solicitări scrise, legate de echipamentele de măsurare;
- 3) procentul solicitărilor scrise, altele decât cele legate de echipamente de măsurare, la care s-a dat răspuns în 15 zile lucrătoare;
- 4) procentul solicitărilor, legate de echipamente de măsurare, la care s-a dat răspuns în 5 zile lucrătoare;
- 5) procentul din totalul de la subpunctul 1) la care s-a răspuns într-un termen mai mic de 15 zile.

Secțiunea 10

Alte dispoziții

64. Unitatea termoeenergetică are obligația de a lua toate măsurile pentru respectarea indicatorilor garanți anuali de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice, prevăzuți în contract.

65. Consumatorul are dreptul să solicite, în conformitate cu prevederile Codului civil al Republicii Moldova, recuperarea prejudiciilor cauzate din vina unității termoeenergetice, în cazul în care aceasta furnizează servicii necorespunzătoare indicatorilor de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice aprobați în conformitate cu prevederile prezentului Regulament.

66. Unitatea termoeenergetică este obligată să plătească despăgubiri consumatorului în cazul deteriorării instalației de utilizare a energiei termice, afectării sau punerii în pericol a sănătății, în situația în care parametrii agentului termic au înregistrat abateri mai mari decât cei admiși prevăzuți în contract, în punctul de delimitare. Această obligație se aplică și în situația în care deteriorarea instalației de utilizare a energiei termice a fost provocată de un regim chimic necorespunzător al agentului termic.

67. Plata despăgubirilor se face cu respectarea condițiilor prevăzute în contractul de furnizare a energiei termice în baza documentelor justificative prezentate de consumator și, după caz, a unor expertize.

68. Dacă, în urma verificării efectuate de Agenție, se constată că unitatea termoeenergetică a prezentat în rapoarte informații eronate în ce privește datele care stau la baza calculului indicatorilor de calitate, Agenția aplică reducerea de tarif în conformitate cu Anexa nr.3 din prezentul Regulament.

69. Consumatorii sunt în drept să solicite reducerea plăților, în cazul când serviciile nu au fost prestate sau au fost prestate la un nivel necalitativ, conform cerințelor prevăzute la Anexa nr.3. Reducerea plăților se efectuează pentru luna în care au fost prestate servicii cu întreruperi sau necalitative, fapt care este reflectat în factura/chitanța de plată. Perioada de calcul al plății pentru serviciile prestate se consideră luna calendaristică.

70. Soluționarea operativă a reclamațiilor consumatorilor se efectuează prin intermediul serviciului telefonic 24/24, organizat de către unitatea termoelectrică. Numărul de telefon al serviciului telefonic 24/24 ore se indică în factura de plată.

71. Unitatea termoelectrică prezintă anual Agenției, până la 1 martie, Raportul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice pentru anul precedent, conform Anexei nr.2 la prezentul Regulament. Raportul se prezintă în format electronic cu semnătură digitală sau în format electronic și pe suport de hârtie.

72. Agenția verifică respectarea de către unitatea termoelectrică a indicatorilor de calitate la furnizarea energiei termice conform prevederilor prezentului Regulament, inclusiv veridicitatea datelor incluse în Raportul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice.

73. Raportul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice pentru anul precedent se examinează de către Consiliul de administrație al Agenției.

Anexa nr.1
la Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a
serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice

**Indicatori de calitate
a serviciului de distribuție a energiei termice**

№	Indicatori de calitate	Valoare realizată trimestrial/anual				
		I	II	III	IV	Anual
1.	Denumire					
	Numărul de cereri pentru eliberarea avizelor de racordare	Abur				
		Apă fierbinte				
		Apă caldă menajeră				
		Producători				
		Consumatori casnici				
		Consumatori noncasnici				
	Numărul de solicitări la care intervalul de timp dintre momentul înregistrării cererii pentru eliberarea avizelor de racordare din partea consumatorului potențial și până la primirea de către acesta a avizului de racordare este mai mic de:	15 zile				
		30 zile				
		45 zile				
2.	Numărul de întreruperi neplanificate					
	Numărul de consumatori/producători afectați de întreruperile neplanificate	Producători				
		Consumatori casnici				
		Consumatori noncasnici				
3.	Durata medie a întreruperilor neplanificate, pe tipuri de consumatori	Producători				
		Consumatori casnici				
		Consumatori noncasnici				
4.	Numărul de întreruperi planificate					
	Durata medie a întreruperilor planificate					
		Producători				

	Numărul de consumatori/producători afectați de întreruperile planificate	Consumatori casnici					
		Consumatori noncasnici					
	Numărul de întreruperi planificate cu durata depășită						
5.	Numărul de reclamații privind calitatea energiei termice	Abur					
		Apă fierbinte					
		Apă caldă menajeră					
		Producători					
		Consumatori casnici					
		Consumatori noncasnici					
6.	Numărul de reclamații care s-au dovedit a fi din vina unității termoelectrice						
	Perioadele de funcționare a rețelelor termice având cel puțin unul dintre parametrii debit, presiune, temperatură, de valoare mai mică decât limita inferioară prevăzută în contract, care s-au dovedit a fi din vina unității termoelectrice	Abur					
		Apă fierbinte					
		Apă caldă menajeră					
	Durata medie de funcționare a rețelelor termice având cel puțin unul dintre parametrii presiune, temperatură, debit de valoare mai mică decât limita inferioară prevăzută în contract, care s-au dovedit a fi din vina unității termoelectrice	Abur					
		Apă fierbinte					
		Apă caldă menajeră					
	Numărul intervalelor de funcționare a rețelelor termice având cel puțin unul dintre parametrii presiune, temperatură de valoare mai mare decât limita superioară prevăzută în contract, care s-au dovedit a fi din vina unității termoelectrice	Abur					
		Apă fierbinte					
		Apă caldă menajeră					
7.	Durata medie de funcționare a rețelelor termice având cel puțin unul dintre parametrii presiune, temperatură de valoare mai mare decât limita superioară prevăzută în contract, care s-au dovedit a fi din vina unității termoelectrice	Abur					
		Apă fierbinte					
		Apă caldă menajeră					
8.	Numărul de ore de funcționare a rețelelor termice cu agent termic impurificat din vina unității termoelectrice	Abur					
		Apă fierbinte					
		Apă caldă menajeră					
	Numărul de reclamații care nu au putut fi rezolvate						
9.	Numărul de sesizări scrise privind nerespectarea de către unitatea termoelectrică a obligațiilor în condițiile de licență						
	Numărul de încălcări ale obligațiilor unității termoelectrice, rezultate din analizele efectuate de Agenție, și modul de soluționare.						

Anexa nr.2
la Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice

RAPORT
cu privire la calitatea serviciului de distribuție și furnizare a energiei termice pe parcursul anului _____

Tabelul nr.1

Înteruperile neplanificate în livrarea energiei termice consumatorilor instalațiile de utilizare a energiei termice ale cărora sunt racordate la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică

n/o	Data	Rețele termice încălzire/ACM	Durata întreruperii ore, minute	Caracteristica instalației/tronsonului deconectat DN vechimea instalației/rețelei, etc.	Numărul consumatorilor afectați la nivel de bloc, edificiu, etc.	Numărul de apartamente	Cauza întreruperii (Uzura fizică, tensiune, accident rutier, etc.)
1	2	3	4	5	6		7

Tabelul nr.2

Înteruperile planificate în livrarea energiei termice consumatorilor din rețeaua termică de încălzire și de apă caldă menajeră

n/o	Data	Rețeaua termică încălzire/ACM	Durata întreruperii, ore, minute	Caracteristica instalației, tronsonului deconectat, etc.	Numărul consumatorilor afectați de întrerupere (edificii, blocuri de locuit, instituții preșcolare, etc.)	Numărul de apartamente	Cauza întreruperii (reparații capitale rețele termice, utilaj PTC, etc.)	Data difuzării anunțului despre întrerupere
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Anexa nr.3
la Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice

Reduceri de tarif și compensații aplicate în cazul nerespectării indicatorilor de calitate

Punctul din Regulament	Descriere, valoare minimă a indicatorului	Consecința nerespectării	Valoarea compensației sau a reducerii de tarif
pct.25, 29 din Regulamentul privind furnizarea energiei termice	Respectarea termenelor de 30 și 45 zile de realizare de către furnizor a instalației de racordare a potențialului consumator casnic și noncasnic, precum și racordarea instalațiilor de utilizare a energiei termice în termen de 15 zile.	Reducere a tarifului pentru serviciul de distribuție.	0,5%, valoarea aplicată la cantitatea de energie termică furnizată pe parcursul anului, dacă în 5% și mai mult din numărul total de cazuri înregistrate pe parcursul anului termenele au fost încălcate.
pct.126 din Regulamentul	Obligația unității termoelectrice de a restabili	Reducere a tarifului pentru	0,5%, valoarea aplicată la cantitatea de energie

privind furnizarea energiei termice	parametrii de calitate în termen care să nu depășească 24 de ore de la înregistrarea apelurilor sau a reclamațiilor consumatorilor.	serviciul de distribuție.	termică, furnizată pe parcursul anului, dacă în 5% și mai mult din numărul total de cazuri înregistrate pe parcursul anului termenele au fost încălcate.
pct.100 din Regulamentul privind furnizarea energiei termice	Demontarea echipamentelor de măsurare pentru efectuarea verificării metrologice de expertiză în decurs de cel mult 5 zile calendaristice de la data înregistrării cererii respective de către furnizor	Consumatorii afectați au dreptul la compensații.	Valoarea compensației se va calcula conform prevederilor contractului.

Anexa nr.4
la Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice

**Cuantumul reducerii plăților
în caz de nerespectare de către furnizorii de energie termică
a termenelor de prestare sau de prestare a lor la
nivel necalitativ în punctul de delimitare**

№	Tipul serviciilor	Indicii de calitate a serviciilor	Cauzele reducerii plății	Termenele admisibile pentru depășirea termenelor admisibile de decontare pe parcursul lunii	Condițiile reducerii plății pentru depășirea termenelor admisibile de decontare pe parcursul lunii	Unitatea de calcul	Cuantumul reducerii
1	Alimentarea cu apă caldă menajeră	Alimentarea cu apă caldă menajeră fără întreruperi pe parcursul perioadei de livrare a apei, indicate în contract	Întreruperi în alimentarea cu apă caldă menajeră	Cel mult 8 ore	Pentru întreaga perioadă, ce depășește 8 ore, în care serviciul nu a fost prestat	Pentru o persoană	3%, pentru fiecare 24 de ore (sau suma orelor), din plata lunară stabilită. (Se aplică și apartamentelor/ încăperilor locuibile în cămine/ încăperilor nelocuibile contorizate)
		Asigurarea temperaturii apei calde menajere în punctul de utilizare de cel puțin +50°C și de	Temperatura de facto în punctul de utilizare nu corespunde normelor	Cel mult 2 din 24 de ore	Pentru întreaga perioadă în care nu a fost respectat diapazonul stabilit de temperaturi,	Pentru o persoană	Reducerea plății stabilite pentru fiecare 24 ore se determină prin relația $100 \times n\% / 24$, în care n – durata (în ore)

		cel mult +60°C			mai mult de 2 ore pe parcursul a 24 de ore		neasigurării diapazonului de temperatură a apei pe parcursul a 24 de ore
2	Alimentare cu energie termică	Furnizarea fără întrerupere a căldurii pe tot parcursul sezonului de încălzire	Întreruperea furnizării căldurii	Nu se admite	Pentru toată perioada în care căldura nu a fost furnizată	Pentru 1 m.p. de suprafață încălzită a apartamentului/ încăperii locuibile în cămin/ încăperii nelocuibile	Reducerea plății stabilite pentru fiecare 24 ore se determină prin relația $100 \times n\% / 24$, în care n – durata (în ore) lipsei căldurii pe parcursul a 24 de ore
		Asigurarea temperaturii aerului în apartamente/ încăperile locuibile în cămine de +18°C (în odăile de la colț +20°C), cu condiția efectuării de către locatari a lucrărilor de izolare termică a ferestrelor și ușilor și dacă numărul de calorifere sau secții ale acestora corespund calculelor de proiect	Temperatura de facto în încăpere este mai mică decât cea normativă	4 ore	Pentru fiecare grad de reducere a temperaturii față de cea normativă, înmulțită cu numărul de ore ce depășește suma orelor în care furnizarea căldurii a fost întreruptă în decurs de o lună	Pentru 1 m.p. de suprafață încălzită a apartamentului/ încăperii locuibile în cămin/ încăperii nelocuibile	Reducerea plății stabilite pentru fiecare 24 ore se determină prin relația $100 \times n\% / 24$, în care n – durata (în ore) neasigurării temperaturii de +18°C în interiorul încăperilor încălzite pe parcursul a 24 de ore

ОГЛАВЛЕНИЕ

- **ПОСТАНОВЛЕНИЕ НАРЭ Р.М. об утверждении Положения о показателях качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии № 484/2017 от 13.12.2017 (Опубликовано в Мониторул Официал № 7-17/38 от 12.01.2018) *вступает в действие в действие с 1 января 2019 года.***

Раздел 1 Область применения

Раздел 2 Основные понятия

Раздел 3 Анализ и учет

Раздел 4 Непрерывность подачи тепловой энергии

Раздел 5 Подключение установок для использования тепловой энергии потребителями к централизованной системе теплоснабжения

Раздел 6 Заключение договоров поставки тепловой энергии

Раздел 7 Качество и технические параметры теплоснабжения

Раздел 8 Измерение и расчет стоимости тепловой энергии

Раздел 9 Жалобы потребителей и процедуры разрешения

Раздел 10 Прочие положения

Приложение № 1 Показатели качества услуг по распределению тепловой энергии

Приложение № 2 ОТЧЕТ о качестве услуг по распределению и поставке тепловой энергии в течение _____ года

Приложение № 3 Снижения тарифа и компенсации, применяемые в случае несоблюдения показателей качества

Приложение № 4 Размеры снижения платежей в случае несоблюдения поставщиками тепловой энергии, сроков предоставления, либо предоставления ее на некачественном уровне в точке разграничения

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
об утверждении Положения о показателях качества услуг
по распределению и поставке тепловой энергии

№ 484/2017 от 13.12.2017

Мониторул Официал № 7-17/38 от 12.01.2018

* * *

ЗАРЕГИСТРИРОВАНО:
Министерство юстиции

№ 1285 от 29 декабря 2017 года

В соответствии с подпунктом к) части (4) статьи 9 [Закона о тепловой энергии и продвижении когенерации № 92 от 29.05.2014](#) (Официальный монитор Республики Молдова, 2014, № 178-184, ст.415) Административный совет Национального агентства по регулированию в энергетике

ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Утвердить Положение о показателях качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии (прилагается).
2. На Департамент инвестиций и качества возлагается обязанность разработки конкретных мер по применению настоящего Положения и обеспечения контроля за его соблюдением.
3. Настоящее Положение **вести в действие с 1 января 2019 года.**

ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ДИРЕКТОР Тудор КОПАЧ

ДИРЕКТОР	Серджиу ЧОБАНУ
ДИРЕКТОР	Октавиан ЛУНГУ
ДИРЕКТОР	Юрие ОНИКА
ДИРЕКТОР	Генадие ПЫРЦУ

№ 484/2017. Кишинэу, 13 декабря 2017 г.

Утверждено
Постановлением Административного
совета НАРЭ
№ 484/2017 от 13.12.2017 г.

ПОЛОЖЕНИЕ
о показателях качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии

Раздел 1

Область применения

1. Положение о показателях качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии (в дальнейшем – Положение) устанавливает показатели качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии, предоставляемых теплоэнергетическими предприятиями, и условия, которые должны ими соблюдаться.
2. Требования настоящего Положения применяются в отношениях между теплоэнергетическими предприятиями и существующими или потенциальными

потребителями. При наличии у потребителя нескольких мест потребления требования настоящего Положения применяются для каждого места потребления в отдельности.

3. Показатели качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии устанавливаются для:

- 1) подключения установок потребления тепловой энергии к системе централизованного теплоснабжения;
- 2) заключения договоров на предоставление тепловой энергии;
- 3) измерения и расчета стоимости поставленной тепловой энергии;
- 4) качества тепловой энергии;
- 5) рассмотрения жалоб потребителей.

4. Требования настоящего положения не применяются в ситуациях:

- 1) форс-мажорных обстоятельств;
- 2) особых метеорологических условий (наводнения, снежных заносов, оползней, буранов);
- 3) повреждений, вызванных третьими лицами, включая несанкционированные вмешательства в централизованные системы теплоснабжения.

5. Теплоэнергетические предприятия обязаны постоянно и надежно обеспечивать поставку тепловой энергии потребителям, включая горячую воду для хозяйственных нужд, в соответствии с показателями качества, изложенными в настоящем Положении, и договорными условиями.

Раздел 2

Основные понятия

6. В целях настоящего Положения применяются понятия, определенные в [Законе № 107 от 27 мая 2016 года](#) об электроэнергии, [Законе № 174 от 21 сентября 2017 года](#) об энергетике и [Законе № 92 от 29 мая 2014 года](#) о тепловой энергии и продвижении когенерации, а также понятия, определенные следующим образом:

заявление о выдаче разрешения на подключение – документ, в котором испрашивается выдача разрешения на подключение к тепловой сети;

конденсат – вода, полученная в результате конденсации использованного пара;

техническая неполадка - случайное событие, которое приводит к отклонению в регулировке работы системы теплоснабжения от пределов значений, технических, технологических и нормативных параметров работы;

эксплуатация – совокупность операций и действий, выполняемых для обеспечения непрерывности процессов распределения тепловой энергии в соответствующих технико-экономических условиях и безопасности, которые состоят в выполнении текущего контроля, маневров и работ по техобслуживанию;

инцидент – событие или последовательность событий, приводящих к изменению предыдущего рабочего состояния или выходу функциональных параметров за установленные пределы, происходящие в данный момент в установке, независимо от влияния на потребителей и без серьезных последствий для установки;

показатели качества – количественные показатели, позволяющие оценить уровень качества для каждого вида деятельности, включенного в услуги по распределению и поставке тепловой энергии;

общие показатели качества – показатели качества услуг по распределению и поставке, для которых посредством условий лицензии или в договорах на поставку устанавливаются минимальные уровни, отслеживаемые на уровне поставщика, и за несоблюдение которых применяются штрафные санкции;

показатели гарантированного качества – показатели качества службы распределения и поставки, минимальные уровни которых устанавливаются и применяются для каждого потребителя в отдельности, и за несоблюдение которых в договорах на поставку предусмотрена компенсация и/или возмещение убытков;

аварийное вмешательство – комплекс мероприятий, которые проводятся для устранения и предотвращения нарушений, инцидентов и аварий, которые происходят случайно в установках, находящихся в нормальном режиме эксплуатации, или вследствие повреждений, вызванных особыми явлениями (землетрясения, пожары, наводнения, оползни и т. д.);

информирование – периодическое предоставление потребителям информации об услуге распределения и снабжения тепловой энергией;

тепловая мощность – тепловая энергия, доступная в единицу времени, выраженная в МВт или Гкал/ч;

нормальная схема – совокупность термомеханических и гидромеханических схем оборудования, установок и узлов установок, в которых они будут нормально функционировать и которые максимально отвечают условиям безопасности, для обеспечения нормальной гидравлической гибкости в зависимости от имеющегося оборудования;

аварийная ситуация – в которой из-за отказа некоторых установок в системе производства, транспортировки и/или распределения тепловой энергии основные параметры не могут поддерживать параметры в нормальных пределах;

прерывание – временная приостановка по техническим причинам поставки тепловой энергии;

текущее обслуживание – совокупность небольших по объему операций уменьшенной сложности, запланированного или незапланированного характера, с целью поддержания различных сборочных узлов установок в надлежащем состоянии;

срок устранения технических неполадок – интервал времени, исчисляемый в часах, между моментом получения поставщиком претензии касательно технической неполадки в подаче тепловой энергии и моментом, когда была устранена техническая неполадка, и система теплоснабжения была возвращена к нормативным рабочим параметрам.

Раздел 3

Анализ и учет аварий

7. В целях повышения безопасности, надежности функционирования централизованной системы теплоснабжения и непрерывности подачи тепловой энергии потребителям теплоэнергетическое предприятие составляет процедуры оперативного и систематического анализа событий, которые происходят в централизованной системе теплоснабжения, устанавливая меры по увеличению надежности оборудования и технологических схем, совершенствованию эксплуатации, технического обслуживания и ремонта, повышению уровня подготовки и дисциплины персонала.

8. Процедуры, предусмотренные в п.7 настоящего Положения, должны разрабатываться и утверждаться теплоэнергетическим предприятием.

9. Если события вызывают последствия в централизованной системе теплоснабжения, они будут проанализированы в соответствии с требованиями настоящего Положения.

10. События, подлежащие анализу, относятся к:

1) текущим неисправностям;

2) неполадкам в системе распределения;

3) инцидентам и авариям;

4) систематическим отклонениям параметров тепловой энергии;

5) ограничениям потребления, налагаемым определенными ситуациями, существующими в данный момент в системе.

11. Текущие неисправности характеризуются как отклонения от нормального состояния или как недостаток оборудования или установок системы распределения, которые не приводят к ее остановке.

12. Неисправности выявляются оперативными сотрудниками в ходе надзора и управления установками и устраняются в соответствии с процедурами и инструкциями,

утвержденными теплоэнергетическим предприятием. Неисправности, для устранения которых требуется остановка оборудования/установки, вносятся в Реестр неисправностей.

13. неполадки в системе распределения представляют собой неисправности, которые приводят к прерыванию обслуживания потребителей, питаемых от распределительной сети, относящейся к станции теплоснабжения или термоцентрали района.

14. неполадки термоцентрали состоят в преднамеренном разъединении или принудительном отключении оборудования или установки, которые непосредственно не влияют на распределение тепла. Считается неполадкой и включение вспомогательных агрегатов, которые определили автоматический ввод в эксплуатацию резервного агрегата.

15. инцидентами считаются следующие события:

1) разъединение или принудительное отключение тепловых установок независимо от продолжительности, но которые не отвечают условиям аварии;

2) разъединение или принудительное отключение вспомогательных агрегатов, без того чтобы заменить их автоматическим подключением резерва, приводящее к уменьшению количества поставляемой тепловой энергии;

3) снижение тепловой мощности или параметров поставки теплоносителя ниже установленных пределов на срок до 60 минут вследствие неисправностей в собственных установках.

16. инцидентами не считаются следующие события:

1) выход из работы установки в результате правильных воздействий элементов защиты и автоматики в случае возникновения событий, которые имели место в другой установке, выход из работы был следствием инцидента, локализованного и записанного в этой установке;

2) выход из работы или изъятие из эксплуатации установки или ее части из-за неисправностей, которые могут возникнуть во время профилактических испытаний, соответствующих их цели;

3) выход из работы вспомогательной установки или ее элемента, если он был автоматически заменен резервом, благодаря надлежащей работе автоматического включения резерва и не привел к уменьшению тепловой мощности, подаваемой потребителю;

4) случайное изъятие из работы установки или ее элемента с целью устранения неисправностей, если они были заменены резервом, и изъятие не повлияло на подачу тепла потребителям;

5) преднамеренное изъятие установки из эксплуатации для предотвращения возможных человеческих жертв или стихийных бедствий;

6) выключение некоторых установок, которые генерируют прерывания или сокращения в доставке тепловой энергии так, как это было согласовано в договорных отношениях с потребителями.

17. авариями считаются следующие события:

1) полное незапланированное прерывание подачи тепла потребителям на период более 4 часов;

2) незапланированное, полное или частичное прекращение поставки теплоносителя потребителям в течение периода, превышающего лимиты, предусмотренные в договорах;

3) повреждение или случайный выход из строя вспомогательных агрегатов, или отдельных установок, или узлов в установках распределения тепловой энергии, что приводит к сокращению более чем на 10% поставляемой тепловой энергии на срок, превышающий 72 часа;

4) повреждение или случайный выход из строя установки распределения тепловой энергии, независимо от оказанного влияния на потребителей, если она остается нерабочей более 72 часов;

5) повреждение или случайный выход из строя установок по производству и транспортировке тепловой энергии, что приводит к сокращению более чем на 50% поставляемой тепловой энергии на срок, превышающий один час;

6) полное прерывание подачи тепловой энергии населенного пункта продолжительностью более 30 минут.

18. Если во время события, в результате имеющихся последствий, оно изменяет классификационную категорию, соответственно из инцидента становится аварией, событие будет классифицироваться на все время его продолжения по категории аварии.

19. Анализ инцидентов и аварий осуществляется после соответствующих событий сотрудниками теплоэнергетического предприятия с проведением оперативных мероприятий по локализации, организации ремонта и восстановлению нормальной схемы работы.

20. Ежеквартально теплоэнергетическое предприятие сообщает Агентству обо всех авариях, имевших место, и о выводах проведенного анализа и принятых мерах в соответствии с Карточкой отчетности, предусмотренной в приложении № 2 к настоящему Положению. Теплоэнергетическое предприятие организует и управляет системой внутреннего учета и анализа инцидентов или аварий.

21. Анализ каждой аварии должен иметь следующее содержание:

- 1) место и время возникновения аварии;
- 2) ситуацию до аварии, велась или нет работа по нормальной схеме, с указанием отклонений от нее;
- 3) условия, которые способствовали появлению и развитию событий;
- 4) восстановление в хронологическом порядке всех событий на основе диаграмм, отчетов, компьютерных записей и заявлений сотрудников;
- 5) маневры, проводимые персоналом во время возникновения и ликвидации события;
- 6) ситуация функционирования сигнализации, устройств защиты и автоматики;
- 7) воздействие на установки, если произошло повреждение оборудования, с описанием повреждений;
- 8) воздействие на потребителей тепловой энергии, недоставленные коммунальные услуги, продолжительность прерывания, оценочная стоимость ущерба или другие эффекты;
- 9) состояние профилактических проверок, ревизий и ремонтов оборудования или средств защиты, которые не функционировали должным образом;
- 10) технические причины и факторы, вызвавшие каждое событие в последовательности событий;
- 11) порядок поведения персонала в связи с событием и порядок соблюдения инструкции;
- 12) влияние технологической или эксплуатационной схемы, в которую включены объекты, пострадавшие от аварии;
- 13) состояние процедур/инструкций по эксплуатации, ремонту и знание их с указанием выявленных недостатков и возможных нарушений существующих;
- 14) организационные и технические меры по предупреждению аналогичных событий с установлением сроков и ответственности.

22. Анализ аварий должен быть завершен в срок, не превышающий 5 рабочих дней со дня их устранения. В случае, если для установления причин и последствий необходимы образцы, испытания, лабораторные анализы или получение некоторых дополнительных технических данных, срок завершения анализа аварии составит 5 рабочих дней со дня получения их результатов.

23. В случае, если в результате анализа следует, что событие произошло вследствие проектирования или монтажа установки, недостатков оборудования, плохого качества материала или из-за действия или бездействия других физических или юридических лиц в

отношении или в связи с проанализированной установкой или оборудованием, результаты анализа будут переданы лицам, принимающим решения в рамках этого предприятия.

24. Анализ аварии осуществляется на уровне теплоэнергетического предприятия, которое управляет установками. Если авария влияет или воздействует на функционирование объектов, находящихся в управлении других теплоэнергетических предприятий или хозяйствующих субъектов, теплоэнергетическое предприятие, которое проводит анализ, будет требовать от них передачи в течение 48 часов всех данных и информации, необходимой для анализа аварии.

25. Результаты анализа аварии должны быть включены в «карточку аварии», подготовленного в соответствии с требованиями пункта 21 настоящего Положения, с приложением первичных документов, связанных с анализом события.

26. Для обеспечения бесперебойного питания тепловой энергией в оптимальных условиях теплоэнергетическое предприятие стремится четко различать прерывания и ограничения, продолжительность и причины прерывания подачи тепловой энергии потребителям, если они повлияли на работу собственных установок. Отчет об этих прерываниях или ограничениях ежеквартально представляется Агентству.

27. Анализ повреждений оборудования проводится для определения показателей их надежности в рабочих условиях. Для выявления повреждений оборудования, которые произошли во время аварий, анализ проводится одновременно с анализом аварии для каждого оборудования в отдельности, с соблюдением требований, предусмотренных в инструкциях/процедурах анализа, утвержденных теплоэнергетическим предприятием.

28. Теплоэнергетическое предприятие ведет учет неисправностей и повреждений, возникающих во время испытания, гарантии и ввода в эксплуатацию после установки, замены или ремонта оборудования.

29. Карточки аварии представляют собой первичные документы для статистического учета и отслеживание выполнения показателей качества.

30. Записи должны храниться в соответствии с внутренними процедурами, утвержденными термоэлектрическим предприятием.

Раздел 4

Непрерывность подачи тепловой энергии

31. Теплоэнергетическое предприятие регистрирует все перерывы в подаче тепловой энергии. Запланированные и незапланированные прерывания регистрируются отдельно. Незапланированные прерывания регистрируются на основании автоматизированных средств теплоэнергетического предприятия, которое распределяет и поставляет тепловую энергию, на основании сообщений и/или вызовов потребителей, зарегистрированных круглосуточной телефонной службой. Продолжительность прерывания рассчитывается с момента прерывания/прекращения подачи тепла до возобновления подачи тепла пострадавшим потребителям. Для незапланированных перерывов причина прерывания регистрируется в соответствии с требованиями, предусмотренными пунктами 25-29 настоящего Положения.

32. Для каждого случая прерывания делаются отметки о дате и времени, периоде, а также отметки о количестве потребителей, пострадавших от перерыва, с указанием типов потребителей.

33. Планирование и осуществление запланированных прерываний в процессе теплоснабжения осуществляется в соответствии со следующими требованиями:

1) прекращение подачи тепла для запланированных работ по ремонту и техническому обслуживанию должно быть объявлено предварительно не менее чем за две недели с указанием периода прерывания. Объявление осуществляется в зависимости от размера пораженной области, непосредственно потребителям, через средства массовой информации, на страницах веб-порталов новостей или предприятий.

2) продолжительность прерывания не может превышать 12 часов – при установке, ответвлении/подключении, перемещении определенных сегментов соединений в жилых домах, установке/демонтаже измерительного оборудования.

34. В случае, если установлено, что продолжительность работ по возобновлению поставки тепловой энергии превышает сроки, установленные в пункте 33 настоящего Положения, теплоэнергетическое предприятие дополнительно будет информировать потребителей о продлении запланированного времени прерывания, обосновав необходимость этого продления.

35. Продолжительность незапланированного прерывания подачи тепловой энергии составляет срок устранения неполадок от момента получения информации о неисправности до возобновления подачи тепла потребителям.

Этот срок не может превышать 10 часов для неполадок, возникающих в трубопроводах с номинальным диаметром до 500 мм включительно. Для неполадок, возникающих в трубопроводах с номинальным диаметром от 600-1000 мм, срок не может превышать 16 часов для случаев, когда земляные работы могут быть выполнены заранее, и 20 часов, когда земляные работы не могут быть выполнены заранее.

36. В случае прерываний, вызванных форс-мажорными обстоятельствами, поставка тепловой энергии должна возобновиться в течение периода, не превышающего 24 часов, по истечении периода, признанного периодом форс-мажорных обстоятельств.

37. Информация о наличии проблемы в поставке тепловой энергии может поступать на теплоэнергетическое предприятие:

1) посредством технологических автоматизированных информационных систем с телесигнализационного оборудования;

2) посредством круглосуточной телефонной связи, по сообщениям потребителей и третьих лиц и т. д.

38. В случае прерываний подачи тепловой энергии теплоэнергетическое предприятие информирует пострадавших потребителей:

1) в случае незапланированного прерывания – в срок до 1 часа с момента перерыва с указанием в тексте объявления и ожидаемого срока возобновления оказания услуги;

2) в случае запланированного прерывания – заранее, как минимум за две недели, посредством объявления, уведомления, указывающего дату, когда произойдет прерывание и период прерывания.

39. Информирование посредством уведомления считается выполненным, если оно осуществляется в сроки, установленные настоящим Положением, и имеются доказательства информирования потребителей одним из следующих способов:

1) размещение объявлений на веб-странице теплоэнергетического предприятия;

2) выпуск пресс-релиза посредством средств массовой информации;

3) размещение объявления на каждом подъезде жилого дома;

4) размещение объявлений на доске объявлений для сел, коммун;

5) уведомления потребителей, в случае необходимости, по электронной почте/факсу/телефону.

40. Потребители, имеющие счетчики, позволяющие регистрировать продолжительность прерывания подачи горячей воды для бытовых нужд и количество прерываний, могут использовать эти записи для обоснования жалобы, поданной в теплоэнергетическое предприятие.

Раздел 5

Подключение установок для использования тепловой энергии потребителями к централизованной системе теплоснабжения

41. По письменному заявлению любого потенциального или существующего потребителя тепловой энергии о выдаче разрешения на подключение или модификации существующей установки подключения теплоэнергетическое предприятие обязано

проанализировать предлагаемое [решение о подключении, и если это технически возможно, выдать разрешение на условиях, предусмотренных Положением о поставке тепловой энергии, утвержденным Постановлением Административного совета Агентства № 23/2017 от 26 января 2016 года](#). Разрешение на подключение выдается в течение 15 дней со дня регистрации заявления о выдаче разрешения на подключение.

42. Теплоэнергетическое предприятие подключает объект использования тепловой энергии заявителя к централизованной системе теплоснабжения в течение 15 дней с даты оплаты заявителем стоимости подключения.

43. Годовые общие показатели качества подключения установок для использования тепловой энергии потребителями:

1) количество запросов потребителей на выдачу разрешений на подключение, дифференцировано по видам теплоносителя и по категориям потребителей;

2) количество запросов, по которым интервал времени между моментом регистрации заявления на выдачу разрешения на подключение и до выдачи разрешения на подключение не превышает 15 дней;

3) количество запросов на подключение установок для использования тепловой энергии к централизованной системе теплоснабжения;

4) количество запросов, по которым интервал времени между моментом регистрации заявления на подключение со стороны потребителя до подключения установки для использования тепловой энергии не превышает 15 дней.

Раздел 6

Заключение договоров поставки тепловой энергии

44. Любое физическое или юридическое лицо, чьи установки для потребления тепловой энергии подключены к централизованной системе теплоснабжения, или выполнившее условия и работы, предусмотренные в разрешении на подключение, имеет право потребовать от теплоэнергетического предприятия заключения договора на поставку тепловой энергии.

45. Заключение договоров тепловой энергии включает в себя мероприятия:

1) технико-экономический анализ представленной потребителями документации для выдачи согласований и разрешений в соответствии с действующими правилами;

2) установление по согласованию между поставщиком и потребителями графиков потребления, технических условий поставки, точек разграничения, цели использования тепловой энергии (технологической, отопления, приготовления горячей воды и др.), способов измерения и оплаты, тарифа на тепловую энергию;

3) определение степени обеспечения в поставках;

4) установление взаимного соглашения между поставщиком и потребителями тепловой энергии на основании договоров по типам теплоносителя;

5) заключение договоров на поставку тепловой энергии с потребителями.

46. Срок на заключение или изменение договора на поставку тепловой энергии не должен превышать 7 дней с даты подачи заявки.

47. Годовые общие показатели качества относительно заключения договоров:

1) количество договоров, заключенных по категориям потребителей;

2) количество договоров, заключенных с превышением установленного 7-дневного срока;

3) количество заявлений на изменение положений договора;

4) количество заявлений на изменение положений договора, решенных с превышением установленного 7-дневного срока.

Раздел 7

Качество и технические параметры теплоснабжения

48. Годовые общие показатели относительно качества тепловой энергии:

- 1) количество жалоб на качество поставляемой тепловой энергии по категориям потребителей и видам теплоносителя;
- 2) количество жалоб, предусмотренных в подпункте 1), которые оказались обоснованными;
- 3) количество прерываний поставки тепловой энергии в пределах показателей качества, предусмотренных настоящим Положением, или в договорах, заключенных с потребителями;
- 4) количество жалоб о несоблюдении степени обеспечения поставки;
- 5) сумма ущерба, выплаченная поставщиком потребителям за несоблюдение годовых гарантированных показателей качества услуг по поставке тепловой энергии.

49. Тепловой агент, поставляемый в виде горячей воды, на выходе из теплоцентрали или теплоэлектростанции должен иметь температуру, предусмотренную в диаграмме регулирования/графике температуры. Отклонения температуры воды на выходе котла должны находиться в пределах $\pm 3\%$ от температуры, установленной на диаграмме регулирования.

50. Отклонение значения давления воды в сетях горячей воды на выходе теплоцентрали $\pm 5\%$ в подающей и обратной трубе $\pm 0,2$ бар относительно графика распределения давления и системы регулирования, принятой и установленной в договоре на поставку.

51. Повышение или понижение температуры воды в сети должно выполняться постепенно и равномерно, со скоростью изменения, установленной в Правилах технической эксплуатации. Давление и температура пара, поставляемого для промышленных целей, не должна отличаться более чем на $\pm 5\%$ от значений рабочего теплового режима.

52. Относительно горячей воды для хозяйственных нужд гарантируется:

- 1) санитарные нормы по качеству питьевой воды, предусмотренные в приложении № 2 к [Постановлению Правительства № 934 от 15 августа 2007 года](#) о создании Автоматизированной информационной системы «Государственный регистр бутилированной природной минеральной воды, питьевой воды и безалкогольных напитков», обеспечиваемые государственным поставщиком услуг водоснабжения;
- 2) для обеспечения условий общественного здоровья и гигиены температура горячей воды должна быть в диапазоне от 50°C и 60°C в точке разграничения;
- 3) температура горячей воды для хозяйственных нужд в точке разграничения не должна иметь отклонение выше -5°C , если температура, указанная в подпункте 2, составляет 55°C в точке разграничения.

Раздел 8

Измерение и расчет стоимости тепловой энергии

53. Измерительное оборудование, в случае потребителей технологического пара, должно обеспечить в течение расчетного периода измерение:

- 1) поставленной тепловой энергии;
- 2) давления и температуры поставляемого пара;
- 3) количества возвращенного конденсата;
- 4) температуры возвращаемого конденсата;
- 5) максимального значения тепловой мощности, поглощенной в случае применения биномиального тарифа.

54. Измерительное оборудование, в случае потребления теплоносителя, должно обеспечивать в течение расчетного периода измерение:

- 1) поставленной тепловой энергии;
- 2) температуры и расхода теплоносителя в точке разграничения.

55. При оказании услуги теплоэнергетическое предприятие обязано обеспечить:

1) измерение тепловой энергии в соответствии со стандартом SM EN 1434-6:2016 Счетчики тепловой энергии. Часть 6. Установка, ввод в эксплуатацию, контроль работы и обслуживание и собственная процедура установления и выставления счетов за потребление тепловой энергии;

2) управление измерительным оборудованием;

3) техническое обслуживание, ремонт, периодическую проверку в соответствии с нормами или, когда это необходимо, измерительного оборудования;

4) учет потерь массы теплоносителя в тепловых сетях;

5) экономическую эксплуатацию в условиях защиты окружающей среды и установок, которые обладают лицензией;

6) сохранение параметров теплоносителей.

56. По письменному обращению потребителя относительно точности работы измерительного оборудования теплоэнергетическое предприятие обязано отремонтировать или заменить заявленное измерительное оборудование как дефектное или подозреваемое в ошибочной регистрации в течение максимум 5 рабочих дней с даты регистрации письменного обращения.

57. Годовые общие показатели качества измерения тепловой энергии:

1) годовое количество жалоб на точность измерительного оборудования, по видам теплоносителя и по категориям потребителей;

2) доля от числа жалоб, указанных в подпункте 1), которые являются обоснованными.

3) процент жалоб в подпункте 1), которые были решены менее чем за 5 рабочих дней, которые не включают продолжительность поверки в уполномоченной лаборатории.

Раздел 9

Жалобы потребителей и процедуры разрешения

58. Теплоэнергетические предприятия обязаны устанавливать систему регистрации, расследования, решения жалоб, поданных потребителями относительно качества услуг. Регистрируются и рассматриваются все жалобы потребителей, связанные с:

1) заявлением на подключение, поданным в письменной форме от любого потенциального потребителя;

2) обеспечением поставки тепловой энергии потребителям, установки которых подключены к централизованной системе теплоснабжения, при условии, что они соответствуют положениям договора на поставку тепловой энергии;

3) обеспечением измерения тепловой энергии, поставляемой потребителям, и выставлением счетов, соответствующих тарифу, типу термического агента и категории потребителей;

4) выпиской платежных счетов за потребленную тепловую энергию с указанием данных, предусмотренных в Положении о поставке тепловой энергии;

5) предоставлением потребителю в точке разграничения параметров давления, температуры и расхода теплового агента, предусмотренных настоящим Положением и/или в договоре, за исключением случаев, когда потребители не соответствуют предельным значениям, установленным договором, в отношении параметров возвращаемого теплового агента;

6) поставкой тепловой энергии по степени обеспечения, установленной договором и в соответствии с условиями лицензирования;

7) компенсацией потребителям за прерывания подачи тепловой энергии, которые превышают пределы, степени обеспечения в поставке, установленные в подпункте 5).

59. Теплоэнергетическое предприятие обязано восстановить параметры качества в точке разграничения в течение как можно более короткого периода времени, не позднее 24 часов после регистрации вызовов или жалоб потребителей.

60. Рассмотрение и разрешение жалоб потребителей в связи с поставкой тепловой энергии будет производиться в течение 15 рабочих дней и соответственно в срок до 5 рабочих дней для жалоб на работу измерительного оборудования.

61. Теплоэнергетическое предприятие должно отвечать письменно на все запросы потребителей.

62. Каждое обращение или жалоба регистрируется, и заявитель информируется о регистрационном номере. Любые последующие жалобы должны ссылаться на регистрационный номер.

63. Годовые показатели качества:

- 1) общее количество письменных обращений, принятых в течение года;
- 2) количество письменных обращений, связанных с измерительным оборудованием;
- 3) процент письменных запросов, за исключением тех, которые относятся к измерительному оборудованию, на которые был дан ответ в течение 15 рабочих дней;
- 4) процент запросов, связанных с измерительным оборудованием, на которые был дан ответ в течение 5 рабочих дней;
- 5) процент от общего количества в подпункте 1), на которые был дан ответ менее чем за 15 дней.

Раздел 10

Прочие положения

64. Теплоэнергетическое предприятие обязано принять все меры для соблюдения годовых гарантированных показателей качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии, предусмотренных в договоре.

65. Потребитель вправе требовать в соответствии с положениями Гражданского кодекса Республики Молдова возмещения ущерба, причиненного теплоэнергетическим предприятием в случае, если оно предоставляет услуги, не соответствующие показателям качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии, утвержденным в соответствии с требованиями настоящего Положения.

66. Теплоэнергетическое предприятие обязано выплатить компенсацию потребителю в случае повреждения установки использования тепловой энергии, вреда или опасности здоровью, в ситуации, когда в точке разграничения зарегистрированы отклонения параметров теплоносителя, превышающие допущения, указанные в договоре. Это обязательство также применяется, если ухудшение состояния тепловой энергии было вызвано ненадлежащим химическим режимом термического агента.

67. Выплата ущерба производится в соответствии с условиями, предусмотренными в договоре на поставку тепловой энергии на основании подтверждающих документов, представленных потребителем и, в зависимости от обстоятельств, экспертами.

68. Если в результате проверки, проведенной Агентством, установлено, что теплоэнергетическое предприятие сообщило в отчетах ошибочную информацию относительно данных, лежащих в основе расчета показателей качества, Агентство применяет снижение тарифов в соответствии с приложением № 3 настоящего Положения.

69. Потребители имеют право требовать снижения платы в случае, когда услуги не были оказаны или были оказаны на некачественном уровне, согласно требованиям, предусмотренным в приложении № 3. Снижение платежей производится для месяца, в котором были оказаны услуги с перебоями или некачественные, что отражается в счет-фактуре/квитанции об оплате. Периодом расчета платы за оказанные услуги считается календарный месяц.

70. Оперативное решение жалоб потребителей осуществляется посредством телефонной службы 24/24, организованной теплоэнергетическим предприятием. Номер телефона круглосуточной телефонной службы указывается в счете-фактуре.

71. Теплоэнергетическое предприятие ежегодно представляет Агентству до 1 марта Отчет о показателях качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии за

предыдущий год согласно приложению № 2 к настоящему Положению. Отчет представляется в электронном виде с цифровой подписью или в электронном формате и на бумажном носителе.

72. Агентство проверяет соблюдение теплотехническим предприятием показателей качества тепловой энергии в соответствии с требованиями настоящего Положения, в том числе достоверность данных, включенных в Отчет о показателях качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии.

73. Отчет о показателях качества распределения и подачи тепла за предыдущий год рассматривается Административным советом Агентства.

Приложение № 1
к Положению о показателях качества услуг по
распределению и поставке тепловой энергии

Показатели качества услуг по распределению тепловой энергии

№	Показатели качества	Достигнутое значение				
		квартальное / годовое				
1.	Наименование	I	II	III	IV	Годовое
	Количество заявлений на выдачу разрешений на подключение	Пар				
		Горячая вода				
		Горячая вода для хозяйственных целей				
		Производители				
		Бытовые потребители				
		Небытовые потребители				
	Количество запросов, для которых период между подачей заявления о выдаче разрешения на подключение потенциальным потребителем и получением им разрешения на подключение меньше:	15 дней				
		30 дней				
		45 дней				
2.	Количество незапланированных прерываний					
	Количество потребителей/производителей, пострадавших от незапланированных прерываний	Производители				
		Бытовые потребители				
		Небытовые потребители				
3.	Средняя продолжительность незапланированных прерываний, по видам потребителей	Производители				
		Бытовые потребители				
		Небытовые потребители				
4.	Количество запланированных прерываний					
	Средняя продолжительность запланированных прерываний					
	Количество потребителей/производителей,	Производители				
		Бытовые потребители				

	пострадавших от запланированных прерываний	Небытовые потребители					
	Количество запланированных прерываний с с просроченной продолжительностью						
5.	Количество жалоб на качество тепловой энергии	Пар					
		Горячая вода					
		Горячая вода для хозяйственных целей					
		Производители					
		Бытовые потребители					
		Небытовые потребители					
6.	Количество жалоб, по которым была доказана вина теплоэнергетического предприятия						
	Периоды работы тепловых сетей, имеющих значение по крайней мере одного из параметров расхода, давления, температуры меньше нижней границы, предусмотренной в договоре, что, как было доказано, случилось по вине теплоэнергетического предприятия	Пар					
		Горячая вода					
		Горячая вода для хозяйственных целей					
	Средняя продолжительность функционирования тепловых сетей, имеющих значение по крайней мере одного из параметров давления, температуры, расхода меньше нижней границы, предусмотренной в договоре, что, как было доказано, случилось по вине теплоэнергетического предприятия	Пар					
		Горячая вода					
		Горячая вода для хозяйственных целей					
	Количество интервалов функционирования тепловых сетей, имеющих значение по крайней мере одного из параметров давления, температуры выше, чем верхний предел, предусмотренный в договоре, что, как было доказано, случилось по вине теплоэнергетического предприятия	Пар					
		Горячая вода					
		Горячая вода для хозяйственных целей					
7.	Средняя продолжительность функционирования тепловых сетей, имеющих значение по крайней мере одного из параметров давления, температуры больше, чем верхняя граница предусмотренная в договоре, что, как было доказано, случилось по вине теплоэнергетического предприятия	Пар					
		Горячая вода					
		Горячая вода для хозяйственных целей					
8.	Число часов работы тепловых сетей с загрязненным теплоносителем по вине теплоэнергетического предприятия	Пар					
		Горячая вода					
		Горячая вода для хозяйственных целей					
	Количество жалоб, которые не могли быть решены						
9.	Количество письменных обращений о несоблюдении теплоэнергетическим предприятием обязательств в соответствии с условиями лицензии						

Количество нарушений обязательств теплоэнергетическим предприятием, результаты анализов, проведенных Агентством, и порядок разрешения.					
--	--	--	--	--	--

Приложение № 2
к Положению о показателях качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии

ОТЧЕТ
о качестве услуг по распределению и поставке
тепловой энергии в течение _____ года

Таблица № 1

**Незапланированные прерывания поставки тепловой энергии потребителям,
установок для использования тепловой энергии которых подключены
к централизованной системе теплоснабжения**

№ п/п	Дата	Системы отопления / ГВС	Продолжительность прерывания часы, минуты	Характеристика установки / участка, отключенного DN срока службы установки / сети, др.	Количество потребителей, затронутых на уровне блока, здания, и др.	Количество квартир	Причина отключения (физический износ, напряжение, происшествие на маршруте, и др.
1	2	3	4	5	6		7

Таблица № 2

**Запланированные прерывания поставки тепловой энергии потребителям
отопления и горячей воды для хозяйственных нужд**

№ п/п	Дата	Система отопления / ГВС	Продолжительность прерывания, часы, минуты	Характеристика отключенной установки / участка и др.	Количество потребителей, затронутых прерыванием (здания, жилые дома, дошкольные учреждения и др.)	Количество квартир	Причина перерыва (капитальный ремонт тепловых сетей, оборудования ПТК и др.)	Дата распространения объявлений о прерывании
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Приложение № 3
к Положению о показателях качества услуг по распределению и поставке тепловой энергии

**Снижения тарифа и компенсации, применяемые
в случае несоблюдения показателей качества**

Пункт Положения	Описание, минимальное значение показателя	Последствие несоблюдения	Размер компенсации или снижения тарифа
п.25, 29 Положения о поставке тепловой энергии	Соблюдение сроков 30 и 45 дней выполнения поставщиком установки подключения потенциального бытового и небытового потребителя, а также подключение установок для использования тепловой энергии в течение 15 дней.	Снижение тарифа на услугу распределения.	0,5%, значение применительно к количеству тепловой энергии, поставляемой в течение года, если в 5% и более от общего числа случаев, зарегистрированных в течение года, сроки были нарушены.
п.126 Положения о поставке тепловой энергии	Теплоэнергетическое предприятие обязано восстановить параметры качества не позднее 24 часов после регистрации вызовов или жалоб потребителей.	Снижение тарифа на услугу распределения.	0,5%, значение применительно к количеству тепловой энергии, поставляемой в течение года, если в 5% и более от общего числа случаев, зарегистрированных в течение года, сроки были нарушены.
п.100 Положения о поставке тепловой энергии	Демонтаж измерительного оборудования для проведения экспертной поверки в течение не более 5 календарных дней со дня регистрации соответствующей заявки поставщиком	Пострадавшие потребители имеют право на компенсации.	Сумма компенсации будет рассчитываться в соответствии с положениями договора.

Приложение № 4
к Положению о показателях качества услуг по
распределению и поставке тепловой энергии

**Размеры снижения платежей в случае несоблюдения поставщиками
тепловой энергии, сроков предоставления, либо предоставления ее
на некачественном уровне в точке разграничения**

№	Тип услуг	Показатели качества услуг	Причины снижения платы	Сроки, допустимые для превышения допустимых сроков отключения на протяжении месяца	Условия снижения платы за превышение допустимых сроков отключения на протяжении месяца	Единица расчета	Размер снижения
1	Снабжение горячей водой для хозяйственных целей	Снабжение горячей водой для хозяйственных целей без перерыва в течение периода	Прерывания подачи горячей воды для хозяйственных целей	Не более 8 часов	За весь период, превышающий 8 часов, в которые услуга не была оказана	На человека	3%, за каждые 24 часа (или суммарные часы), из установленной ежемесячной платы. (Также применимо к квартирам / жилым

		поставки воды, указанного в договоре					помещениям в общежитии / нежилым помещениям с приборами учета)
		Обеспечение температуры горячей воды в точке использования не менее +50°C и не более +60°C	Фактическая температура в точке использования не соответствует нормам	Не более 2 из 24 часов	За весь период, в течение которого не был соблюден установленный температурный диапазон, более 2 часов на протяжении 24 часов	На человека	Снижение установленной платы за каждые 24 часа определяется посредством отношения $100 \times n\% / 24$ где n – продолжительность (в часах) несоблюдения диапазона температуры воды в течение 24 часов
2	Снабжение тепловой энергией	Предоставление без перерыва тепла на протяжении всего отопительного сезона	Прерывание поставки тепла	Не допускается	За весь период, в течение которого тепло не было поставлено	За 1 кв. м обогреваемой поверхности квартиры/ жилого помещения в общежитии / нежилого помещения	Снижение установленной платы за каждые 24 часа определяется посредством отношения $100 \times n\% / 24$, где n – продолжительность (в часах) отсутствия обогрева в течение 24 часов
		Обеспечение температуры воздуха в квартирах, жилых помещениях в общежитиях +18°C (в угловой комнате +20°C), при условии осуществления жителями работ по теплоизоляции окон и дверей, и если количество радиаторов или их секций соответствует проектным расчетам	Фактическая температура в помещении ниже нормативной	4 часа	За каждый градус снижения температуры по сравнению с нормативной, умноженное на количество часов, превышающее сумму часов, в которые поставка тепла была прервана в течение месяца	За 1 кв. м обогреваемой поверхности квартиры/ жилого помещения в общежитии / нежилого помещения	Снижение установленной платы за каждые 24 часа определяется посредством отношения $100 \times n\% / 24$, где n – продолжительность (в часах) несоблюдения температуры +18°C внутри обогреваемых помещений в течение 24 часов

CUPRINS **ОГЛАВЛЕНИЕ**

- 1. Ordin Ministerului Finanțelor Nr. 45/28 din 06.03.2017 cu privire la aprobarea Regulamentului privind restituirea plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat. Publicat :31.03.2017 în Monitorul Oficial Nr. 92-102 art № : 627**
Приказ Министерства Финансов Nr. 45/28 от 06.03.2017 об утверждении Положения о возмещении платежей за загрязнение окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно. Опубликован : 31.03.2017 в Monitorul Oficial Nr. 92-102 статья № : 627
- 2. Ordin Ministerulzii Finanțelor Nr. 21 din 02.02.2017 despre aprobarea formularului Dării de seamă privind plata pentru emisiile de poluanți, deversări și depozitarea deșeurilor și a Instrucțiunii de completare a ei. Publicat : 24.02.2017 în Monitorul Oficial Nr. 60-66 art Nr : 313**
Приказ Министерства Финансов Nr. 21 от 02.02.2017 об утверждении формы Отчета о плате за выбросы, сбор загрязнителей и размещение отходов и Инструкции по его заполнению. Опубликован : 24.02.2017 в Monitorul Oficial Nr. 60-66 статья № : 313

Republica Moldova

MINISTERUL FINANTELOR

ORDIN Nr. 45/28
din 06.03.2017

cu privire la aprobarea Regulamentului privind restituirea plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat

Regulament privind restituirea plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat

I. Dispoziții generale

II. Noțiuni utilizate

III. Procedura de solicitare a restituirii plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat

IV. Procedura de control și de restituire a plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat

4.1 Procedura de control a Serviciului Fiscal de Stat pentru determinarea plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat

4.2 Procedura de control efectuată de către agențiile (inspecțiile) ecologice ale autorității centrale de specialitate pentru determinarea plăților pentru emisiile de poluanți, deversări și depozitarea deșeurilor achitate în plus sau eronat

4.3 Procedura de restituire a plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat

anexa nr.1. Cerere privind restituirea/compensarea plăților achitate în plus sau eronat pentru poluarea mediului nr. __ din __.

anexa nr.2. Cerere de confirmare a plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat nr. __ din __.

În scopul stabilirii mecanismului de restituire a plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat și în conformitate cu art.175 alin.(3), art.176 alin.(1) din Codul

fiscal nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările și completările ulterioare,
ORDONĂM:

1. Se aprobă Regulamentul privind restituirea plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat conform anexei la prezentul ordin.

2. Se supun restituirii în conformitate cu prevederile prezentului Regulament doar plățile pentru poluarea mediului încasate la bugetul de stat (inclusiv prin compensare), începând cu 1 ianuarie 2017, la clasificările economice specificate în circulara anuală a Ministerului Finanțelor privind modul de achitare și evidență a plăților la bugetul public național prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor, aprobat prin Ordin (pentru anul de gestiune 2017 – Ordinul ministrului finanțelor nr.158 din 23 decembrie 2016).

3. Plățile pentru poluarea mediului virate până la 31 decembrie 2016 sunt pasibile restituirii de către Ministerul Mediului în comun cu Serviciul Vamal.

4. Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se plasează pe pagina oficială a Serviciului Fiscal de Stat www.fisc.md.

MINISTRUL FINANTELOR

Octavian ARMAȘU

MINISTRUL MEDIULUI

Valeriu MUNTEANU

Nr. 45/28. Chișinău, 6 martie 2017.

Anexă
la Ordinul comun al Ministerului
Finanțelor și Ministerului Mediului
al Republicii Moldova
nr. 45/28 din 6 martie 2017

REGULAMENT

privind restituirea plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat

I. Dispoziții generale

I.1 Regulamentul privind restituirea plăților pentru poluarea mediului (în continuare Regulament) stabilește modul de restituire a plăților pentru poluarea mediului plătite în plus sau eronat de către contribuabili, la cererea acestora.

I.2 Se supun restituirii în conformitate cu prevederile prezentului Regulament doar plățile pentru poluarea mediului încasate la bugetul de stat (inclusiv prin compensare), începând cu 1 ianuarie 2017, la clasificările economice specificate în circulara anuală a Ministerului Finanțelor privind modul de achitare și evidență a plăților la bugetul public național prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor, aprobat prin Ordin (pentru anul de gestiune 2017 – Ordinul ministrului finanțelor nr.158 din 23 decembrie 2016).

I.3 Plățile pentru poluarea mediului virate până la 31 decembrie 2016 sunt pasibile restituirii de către Ministerul Mediului în comun cu Serviciul Vamal.

I.4 Restituirea plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat la conturile contribuabililor se efectuează în conformitate cu prevederile art.175 și 176 din Codul fiscal.

II. Noțiuni utilizate

2.1 În sensul prezentului Regulament se utilizează următoarele noțiuni:

restituire a mijloacelor bănești – rambursarea mijloacelor bănești constatate ca plătite în plus (inclusiv sumelor transferate eronat la componentele bugetului public național) sau care conform legislației în vigoare urmează a fi restituite la contul contribuabilului;

stingere a obligației fiscale prin compensare – trecerea sumelor plătite în plus sau

sumelor care conform legislației fiscale urmează a fi restituite în contul stingerii restanțelor față de bugetul public național;

sumă plătită în plus – suma pentru poluarea mediului achitată prin vărsare sau încasare, inclusiv prin executare silită, în cuantum mai mare decât cel prevăzut în conformitate cu legislația în vigoare;

obligație fiscală – obligație a contribuabilului de a plăti la buget o anumită sumă ca impozit, taxă, majorare de întârziere (penalitate) și/sau amendă;

restanță – sumă pe care contribuabilul era obligat să o plătească la buget ca impozit, taxă sau altă plată, dar pe care nu a plătit-o în termen, precum și suma majorării de întârziere (penalității) și/sau amenzii;

document de plată – ordin de plată, notă de transfer sau ordin incaso întocmit în conformitate cu prevederile legislației în vigoare;

cod IBAN (International Banc Account Number) – șir de caractere care identifică în mod unic la nivel internațional contul deschis la o bancă / trezorerie;

cont curent al contribuabilului – raport structurat corespunzător codului fiscal al contribuabilului care reflectă nașterea, modificarea și stingerea obligației față de bugetul public național în Sistemul informațional al Serviciului Fiscal de Stat (în continuare SI SFS);

administrator de venituri – autoritate/instituție bugetară care este împuternicită cu dreptul de colectare/restituire, evidență și control al încasărilor la bugetele componente ale bugetului public național.

2.2 În sensul prezentului Regulament se utilizează următoarele abrevieri:

SI SFS - Sistemul informațional al Serviciului Fiscal de Stat;

SFS – Serviciul Fiscal de Stat;

SV – Serviciul Vamal;

IBAN – (International Banc Account Number);

BPN – bugetul public național.

III. Procedura de solicitare a restituirii plăților

pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat

3.1 Restituirea plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat la bugetul de stat se inițiază în baza cererii contribuabilului.

2.2 Cererea privind restituirea plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat se depune de către contribuabil la subdiviziunile SFS conform razei de deservire a contribuabilului sau la subdiviziunile SFS de la locul încasării /achitării mijloacelor bănești în cauză.

2.3 Cererea privind restituirea plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat, conform anexei nr.1 la prezentul Regulament, depusă de către contribuabili la subdiviziunile SFS, va conține:

a) denumirea plătitorului;

b) codul fiscal al plătitorului;

c) adresa plătitorului, date de contact;

d) cuantumul sumei plăților pentru poluarea mediului, care urmează a fi restituită;

e) destinația sumei:

- în contul stingerii restanțelor plătitorului față de BPN;

- în contul viitoarelor obligații ale plătitorului față de BPN;

- la contul bancar al plătitorului.

2.4 La cerere se vor anexa documentele ce confirmă faptul achitării în plus a plăților respective, precum și necesitatea restituirii sumei achitate, după cum urmează:

a) copia documentului de plată privind achitarea plății și/sau taxei pentru poluarea mediului;

b) confirmarea (procesul-verbal de control/prescripție, în original sau copia autenticată conform legislației) a sumei restituirii plăților pentru poluarea mediului, specificate la art.

6, 9, 10 din Legea nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului (în continuare Lege), determinate ca achitate în plus sau eronat, emisă de agențiile (inspecțiile) ecologice ale autorității centrale de specialitate;

c) hotărâri executorii ale organelor de drept (în original sau copia autenticată conform legislației), după caz;

d) la cerere se anexează (sau se indică) datele bancare, în cazul solicitării restituirii la contul bancar al agentului economic, iar în cazul solicitării efectuării compensării – codul IBAN de venituri la buget.

2.5 Cererea urmează a fi autenticată:

a) pentru persoanele juridice – semnătura administratorului sau a persoanelor cu funcții de răspundere ale acestuia;

b) pentru persoanele care desfășoară activitate de întreprinzător cu statut de persoană fizică – semnătura acestuia sau a persoanei împuternicite în mod legal;

c) pentru persoanele fizice ce practică activitate independentă – semnătura contribuabilului plătitor sau a persoanei împuternicite în mod legal.

3.6 În cazul în care cererea contribuabilului nu întrunește toate condițiile necesare menționate în prezentul Regulament și se creează condiții de imposibilitate a restituirii sumei plătite în plus sau eronat, subdiviziunea SFS în termen de 15 zile informează solicitantul, în scris, despre motivele în cauză.

3.7 Cererea privind restituirea plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat poate fi depusă de contribuabil în termen de 6 ani din data efectuării și/sau apariției lor. Cererea depusă după expirarea termenului de 6 ani este nevalabilă.

Sumele plătite în plus și sumele care urmează a fi restituite, care nu au fost solicitate în termenul menționat, se anulează în conformitate cu prevederile art. 266 din Codul fiscal.

IV. Procedura de control și de restituire a plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat

Suma plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat se constată (determină) în baza controlului efectuat de către Serviciul Fiscal de Stat/ agențiile (inspecțiile) ecologice ale autorității centrale de specialitate, conform atribuțiilor și drepturilor acordate prin lege cu emiterea deciziilor/ proceselor-verbale de control corespunzătoare în modul general stabilit.

4.1 Procedura de control a Serviciului Fiscal de Stat pentru determinarea plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat

4.1.1 Determinarea plăților achitate în plus stabilite la art.11 din Legea nr.1540-XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului (în continuare Lege) se exercită de către SFS.

4.1.2 La recepționarea cererii de restituire a plăților pentru poluarea mediului (anexa nr.1 la prezentul Regulament) achitate în plus sau eronat începând cu anul 2017 la clasificția economică 114534 (taxa pentru mărfurile care în procesul utilizării cauzează poluarea mediului), subdiviziunea SFS determină plățile achitate în plus în cadrul controlului cameral sau controlului fiscal la fața locului prin metoda verificării tematice în conformitate cu art.215, 216 și 221 din Codul fiscal.

4.1.3 Procedura de control pentru determinarea plăților achitate în plus sau eronat se efectuează în modul general stabilit. În cazul în care determinarea plăților achitate în plus sau eronat este posibilă în cadrul controlului fiscal cameral prin metoda verificării tematice, nefiind necesar controlul la fața locului, se vor supune verificării documentele de care dispune subdiviziunea SFS și cele anexate la cererea de restituire a plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat cu informația din SI SFS, precum și a altor circumstanțe ce țin de respectarea legislației fiscale.

4.1.4 Subdiviziunea SFS la constatarea unor erori și/sau contradicții între datele indicate în dările de seamă, documentele prezentate de către contribuabil și informația din SI SFS determină, după caz, necesitatea efectuării controlului fiscal la fața locului.

4.1.5 Rezultatele controlului sunt reflectate în actul de control fiscal, cu respectarea prevederilor art.216 alin.(6) și (8) din Codul fiscal cu emiterea deciziei pe marginea actului de control privind restituirea plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat.

4.1.6 Decizia pe marginea actului de control care confirmă/infirmă restituirea plăților pentru poluarea mediului determinate ca achitate în plus sau eronat se anexează la cerere (anexa nr.1 la prezentul Regulament) și constituie temei pentru restituirea sau refuzul de restituire a plăților solicitate.

4.1.7 Subdiviziunea SFS responsabilă de emiterea deciziei pe marginea actului de control care confirmă restituirea plăților pentru poluarea mediului determinate ca achitate în plus sau eronat, în termen de 2 zile lucrătoare de la emiterea deciziei pe marginea controlului efectuat, va crea și va transmite prin intermediul SIA „Documente fiscale interne” formularul documentului fiscal intern privind rezultatele controlului (forma RC) spre procesare în modul general stabilit.

4.2 Procedura de control efectuată de către agențiile (inspecțiile) ecologice ale autorității centrale de specialitate pentru determinarea plăților pentru emisiile de poluanți, deversări și depozitarea deșeurilor achitate în plus sau eronat

4.2.1 Determinarea plăților achitate în plus stabilite la art. 6, 9 și 10 din Legea nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului se exercită de către agențiile (inspecțiile) ecologice ale autorității centrale de specialitate.

4.2.2 La solicitarea restituirii plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat la clasificarea economică 114535 (plăți pentru poluarea mediului în limitele / cu depășirea normativelor stabilite) achitate începând cu anul 2017, contribuabilul va depune cererea de confirmare a plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat (anexa nr.2 la prezentul Regulament) la agențiile (inspecțiile) ecologice ale autorității centrale de specialitate pentru a confirma suma achitată în plus.

4.2.3 Autoritatea de specialitate vizată va efectua verificarea respectivă și va confirma/infirma sumele plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat în procesul-verbal de control/prescripție (în original sau copie autenticată conform legislației).

4.2.4 Procesul-verbal de control/prescripție care confirmă/infirmă restituirea plăților pentru poluarea mediului determinate ca achitate în plus sau eronat constituie temei pentru restituirea sau refuzul de restituire a plăților solicitate.

4.2.5 Contribuabilul, în cazul confirmării în procesul-verbal de control/prescripție a plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat, urmează să depună la subdiviziunile SFS cererea de restituire a plăților pentru poluarea mediului, conform anexei nr.1 la prezentul Regulament, cu anexarea confirmării (procesul-verbal de control/prescripție și alte documente confirmative) conform pct. 3.4 din Regulament.

3.1.6 Controlul la fața locului efectuat la solicitarea contribuabilului în legătură cu restituirea impozitelor, taxelor și altor plăți de la BPN se raportează numai în conformitate cu Legea nr.131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

3.1.7 Agențiile (inspecțiile) ecologice ale autorității centrale de specialitate vizate vor asigura în termen de 2 zile lucrătoare după emiterea procesului-verbal de control/prescripție înscrierea în SI SFS a documentului fiscal intern (RC) în modul stabilit prin Ordinul comun al SFS și Inspectoratul Ecologic de Stat nr.52/nr.10 din 27 ianuarie 2017 cu privire la reflectarea în Sistemul informațional al SFS a sumelor calculate de către Inspectoratul Ecologic de Stat.

4.3 Procedura de restituire a plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat

4.3.1 Documentele de plată de restituire și/sau compensare se întocmesc în strictă conformitate cu Normele metodologice privind executarea de casă a bugetelor componente ale BPN prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor, aprobate prin Ordinul

Ministerului Finanțelor nr. 215 din 28 decembrie 2015.

4.3.2 În cazul în care solicitantul are restanțe la bugetul public național, restituirea sumelor determinate ca plăți pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat vor fi îndreptate primordial la stingerea prin compensare a restanțelor existente față de bugetul public național ale contribuabilului cu respectarea prevederilor art. 179 din Codul fiscal.

4.3.3 În cazul lipsei restanțelor față de bugetul public național, la cererea contribuabilului, sumele determinate ca plăți pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat pot fi îndreptate în contul viitoarelor obligații față de bugetul public național ale contribuabilului sau la contul bancar al acestuia.

4.3.4 Persoanele responsabile ale SFS în procesul de efectuare a restituirii/compensării vor exclude situațiile de formare a restanțelor în rezultatul restituirii în contul curent al contribuabililor la clasificările economice aferente plăților pentru poluarea mediului.

4.3.5 Restituirea plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat, care, conform legislației în vigoare, urmează a fi restituite se efectuează respectând termenele stabilite la art. 175 din Codul fiscal.

anexa nr.1

anexa nr.2

Anexa nr.1
la Regulamentul privind restituirea plăților pentru
poluarea mediului achitate în plus sau eronat

Anexa nr. 2
la Regulamentul privind restituirea
plăților pentru poluarea mediului
achitate în plus sau eronat

_____ (denumirea subdiviziunii SFS)

Cerere
privind restituirea/compensarea plăților achitate în plus sau eronat pentru poluarea mediului
nr. _____ din _____
(numărul și data cererii conform corespondenței de ieșire a contribuabilului)

Contribuabilul _____
(denumirea/numele, prenumele contribuabilului)

codul fiscal _____ date de contact _____

adresa _____

solicită utilizarea sumei de _____
(cu cifre și litere cuantumul total al sumei plătite în plus sau a sumei, care conform legislației fiscale, urmează a fi restituită)
după cum urmează:

1. În contul stingerii obligațiilor față de buget și/sau viitoarelor obligații față de buget:

Suma plătită în plus sau care urmează a fi restituită				Utilizarea în contul stingerii față de buget /viitoarelor obligații				
Codul clasificăției economice	Codul localității	Subdiviziunea	Suma (lei)	Codul clasificăției economice	Codul localității	Subdiviziunea	Suma (lei)	
							plăți de bază/amenzi	majorări de întârziere
Total				Total				

2. Restituire a mijloacelor bănești:

Suma plătită în plus sau care urmează a fi restituită				Restituirea mijloacelor se efectuează*		
Codul clasificăției economice	Codul localității	Subdiviziunea	Suma (lei)	la contul bancar		în numerar

* se va bifa opțiunea de restituire a mijloacelor – la contul bancar sau în numerar. În cazul opțiunii de restituire la contul bancar se va indica codul IBAN.

La cerere sunt anexate următoarele documente (se indică denumirea, numărul și data documentelor care confirmă faptul achitării în plus a sumelor la buget sau dreptul la restituire, numărul de file, alte date după necesitate):

1. _____;
2. _____;
3. _____;
4. _____;
5. _____.

_____ (semnătura persoanei responsabile a contribuabilului)

Mențiunea Serviciului Fiscal de Stat despre recepționarea cererii

_____ denumirea agenției (inspecției) ecologice

CERERE

de confirmare a plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat

nr. _____ data _____
nr. de înregistrare a cererii la contribuabil data înregistrării cereri la contribuabil

Contribuabilul _____
denumirea/numele, prenumele contribuabilului

Codul fiscal/IDNP _____

Sediul/domiciliul _____
adresă, e-mail, telefon

solicită verificarea și confirmarea/infirmarya plăților pentru poluarea mediului achitate în plus sau eronat în sumă de

_____ cu cifre și litere cuantumul sumei plătite în plus sau eronat

pentru perioada _____
se indică prin virgulă perioadele

La cerere sunt anexate următoarele documente:

1. _____
denumirea, numărul și data documentului, numărul de file
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Declar pe propria răspundere că datele prezentate nu conțin informații false sau eronate.

_____ numele, prenumele, semnătura contribuabilului sau persoanei cu funcții de răspundere

Mențiunea agenției (inspecției) ecologice despre recepționarea cererii

Республика Молдова

МИНИСТЕРСТВО ФИНАНСОВ

ПРИКАЗ Nr. 45/28
от 06.03.2017

об утверждении Положения о возмещении
платежей за загрязнение окружающей среды,
уплаченных излишне или ошибочно

*Положение о возмещении платежей за загрязнение окружающей
среды, уплаченных излишне или ошибочно*

I. Основные понятия

II. Используемые понятия

*III. Процедура запроса возмещения платежей за загрязнение
окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно*

*IV. Процедура контроля и возмещения платежей за загрязнение
окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно*

*4.1. Процедура проверки Государственной налоговой
службой для определения платежей за загрязнение
окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно*

*4.2. Процедура проверки, осуществленная экологическими
агентствами (инспекциями) специализированных
центральных органов для определения платежей за
выбросы загрязняющих веществ, сбросы и размещение
отходов, уплаченных излишне или ошибочно*

*4.3. Процедура возмещения платежей за загрязнение
окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно*

*Приложение № 1. Заявление о возмещении/переброске
платежей, уплаченных излишне или ошибочно за
загрязнение окружающей среды*

*Приложение № 2. Заявление о подтверждении
платежей за загрязнение окружающей среды,
уплаченных излишне или ошибочно*

Опубликован : 31.03.2017 в Monitorul Oficial Nr. 92-102 статья № : 627

В целях установления механизма возмещения платежей за загрязнение окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно, в соответствии со ст.175 ч.(3), ст.176 ч.(1) Налогового кодекса № 1163-ХІІІ от 24 апреля 1997 года, с последующими изменениями и дополнениями (повторное опубликование: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, специальный выпуск) ПРИКАЗЫВАЕМ:

1. Утвердить Положение о возмещении платежей за загрязнение окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно, согласно приложению к настоящему приказу.

2. Возместить в соответствии с положениями настоящего Положения только платежи за загрязнение окружающей среды, поступившие в государственный бюджет (включая переплаты) начиная с 1 января 2017 года, на экономические классификации, указанные в распоряжении Министерства финансов о порядке зачисления и учета платежей в национальный публичный бюджет посредством казначейской системы Министерства финансов, утвержденного Приказом (для отчетного 2017 года – Приказ Министерства финансов № 158 от 23 декабря 2016 г.).

3. Платежи за загрязнение окружающей среды, поступившие до 31 декабря 2016 года, возмещаются Министерством окружающей среды совместно с Таможенной службой.

4. Настоящий приказ опубликовать в Monitorul Oficial al Republicii Moldova и разместить на официальной странице Государственной налоговой службы Stat www.fisc.md.

**МИНИСТР ФИНАНСОВ
МИНИСТР ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ**

**Октавиан АРМАШУ
Валериу МУНТЯНУ**

№ 45/28. Кишинэу, 6 марта 2017 г.

Приложение
к совместному Приказу Министерства финансов и Министерства окружающей среды № 45/28 от 6 марта 2017 г.

ПОЛОЖЕНИЕ

о возмещении платежей за загрязнение окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно

I. Основные понятия

1.1. Положение о возмещении платежей за загрязнение окружающей среды (далее – Положение) устанавливает способ возмещения платежей за загрязнение окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно налогоплательщиком, по его заявлению.

1.2. На основании положений настоящего Положения возмещению подлежат только платежи за загрязнение окружающей среды, поступившие в государственный бюджет (включая переплаты) начиная с 1 января 2017 года, на экономические классификации, указанные в распоряжении Министерства финансов о порядке зачисления и учета платежей в национальный публичный бюджет посредством казначейской системы Министерства финансов, утвержденном приказом (для отчетного 2017 года – Приказ Министерства финансов № 158 от 23 декабря 2016 г.).

1.3. Платежи, внесенные до 31 декабря 2016 года, возмещаются Министерством окружающей среды и Таможенной службой.

1.4. Возмещение платежей за загрязнение окружающей среды, уплаченных

излишне или ошибочно на счета налогоплательщиков, осуществляется в соответствии с положениями ст. 175 и 176 Налогового кодекса.

II. Используемые понятия

2.1. Для целей настоящего Положения используются следующие понятия:

возмещение денежных средств – возврат денежных средств, подтвержденных как переплаты (включая суммы, ошибочно перечисленные на компоненты национального публичного бюджета) или которые в соответствии с налоговым законодательством должны быть возмещены на счет налогоплательщика;

погашение налогового обязательства путем компенсации – зачисление переплат или сумм, подлежащих возмещению согласно налоговому законодательству в счет погашения недоимок перед национальным публичным бюджетом;

переплата – сумма, уплаченная за загрязнение окружающей среды, внесенная или взысканная, в том числе путем принудительного исполнения, в большем размере, чем это предусмотрено в соответствии с налоговым законодательством;

налоговое обязательство – обязательство налогоплательщика уплатить в бюджет определенную сумму в качестве налога (пошлины), сбора, пени и/или штрафа;

недоимка – сумма, которую налогоплательщик был обязан уплатить в бюджет в качестве налога (пошлины) или сбора, но которую не уплатил в срок, а также сумма пени и/или штрафа;

платежный документ – платежное поручение, информация о переводе или инкассовое поручение, заполненный в соответствии с положениями действующего законодательства;

код IBAN (Международный номер банковского счета) – ряд единых знаков, идентифицирующих на международном уровне банковский счет клиента, открытый в банке/казначействе;

текущий счет налогоплательщика – структурированный отчет, выбранный из системы соответственно фискальному коду налогоплательщика, который отражает возникновение, изменение и погашение обязательства перед национальным публичным бюджетом в информационной системе Государственной налоговой службы (далее - ИС ГНС);

администратор доходов – бюджетное учреждение/орган, наделенное полномочиями сбора/возврата, учета и контроля поступлений в бюджеты - компоненты национального публичного бюджета.

2.2. Для целей настоящего положения используются следующие сокращения:

ИС ГНС - Информационная система Государственной налоговой службы;

ГНС – Государственная налоговая служба;

ТС – Таможенная служба;

IBAN – (Международный номер банковского счета);

НПБ – национальный публичный бюджет.

III. Процедура запроса возмещения

платежей за загрязнение окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно

3.1. Возмещение платежей за загрязнение окружающей среду, уплаченных излишне или ошибочно, производится на основании заявления налогоплательщика.

3.2. Заявление о возмещении платежей за загрязнение окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно, представляется налогоплательщиком в подразделения ГНС по месту поступления/оплаты денежных средств.

3.3. Заявление о возмещении платежей за загрязнение окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно, согласно приложению № 1 к настоящему Положению, представленное налогоплательщиками в подразделения ГНС, должно содержать следующее:

- a) наименование плательщика;
- b) фискальный код плательщика;
- c) адрес плательщика, контактные данные;
- d) общую сумму платежей за загрязнение окружающей среды, которая должна

быть возмещена;

е) назначение суммы:

- в счет погашения недоимок плательщика перед НПБ;
- в счет будущих обязательств плательщика перед НПБ;
- на банковский счет плательщика.

3.4. К заявлению должны быть приложены следующие документы, которые подтверждают случай переплаты данных платежей, а также право на возмещение оплаченной суммы:

а) копия платежного документа об уплате платежа и/или платы о загрязнении окружающей среды;

б) подтверждение (протокол проверки/истечения срока давности, в оригинале или заверенная копия, согласно законодательству) суммы возмещения платежей за загрязнение окружающей среды, указанные в ст. 6, 9, 10 Закона № 1540-ХІІІ от 25 февраля 1998 года о плате за загрязнение окружающей среды (далее – Закон), определенные как переплаты или ошибочные, выданные экологическими агентствами (инспекциями) специализированных центральных органов;

с) по необходимости решения исполнителей правовых органов (в оригинале или заверенная копия, согласно законодательству);

д) к заявлению прилагаются (или указываются) банковские реквизиты, в случае запроса возмещения на банковский счет экономического агента, а случае запроса на осуществление переброски – код IBAN доходов бюджета.

3.5. Заявление должно быть заверено:

а) для юридических лиц – подписью администратора или их уполномоченных должностных лиц;

б) для лиц, которые осуществляют предпринимательскую деятельность со статусом физического, – их подпись или законно уполномоченного лица;

с) для физических лиц, которые осуществляют независимую деятельность, – подпись налогоплательщика или его законно уполномоченного лица.

3.6. В случае, когда заявление налогоплательщика не выполняет все необходимые условия настоящего положения и формируются условия невозможности возмещения суммы переплаты или ошибочно уплаченной, то в этом случае подразделение ГНС в течение 15 дней информирует письменно запрашивающего о возникших причинах.

3.7. Заявление о возмещении платежей за загрязнение окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно может быть представлено налогоплательщиком в течение 6 лет с даты их осуществления и/или происхождения. Поданное заявление после истечения 6 лет является недействительным.

Суммы переплат и суммы, которые должны быть возмещены, но не были запрошены в указанный срок, аннулируются в соответствии с положениями ст. 266 Налогового кодекса.

IV. Процедура контроля и возмещения платежей за загрязнение окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно

Сумма платежей за загрязнение окружающей среды, уплаченная излишне или ошибочно подтверждается (определяется) в результате проведенной проверки Государственной налоговой службой/экологическими агентствами (инспекциями) специализированных центральных органов, согласно обязанностям и правам, предусмотренным законом о вынесении соответствующих решений/протоколов проверки в общеустановленном порядке.

4.1. Процедура проверки Государственной налоговой службой для определения платежей за загрязнение окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно

4.1.1. Определение платежей, уплаченных излишне установлено в ст. 11 Закона № 1540-ХІІІ от 25 февраля 1998 года о плате за загрязнение окружающей среды (далее - Закон) исполняется ГНС.

4.1.2. При принятии заявлений о возмещении платежей за загрязнение окружающей среды (приложение № 1 к настоящему положению), уплаченных

излишне или ошибочно, начиная с 2017 года на экономическую классификацию 114534 (*плата за товары, в процессе использования которых загрязняется окружающая среда*), подразделение ГНС определяет излишне или ошибочно уплаченные суммы в процессе камеральной проверки или по месту, с использованием тематического способа проверки в соответствии со ст. 215, 216 и 221 Налогового кодекса.

4.1.3. Процедура проверки для определения излишне или ошибочно уплаченных платежей осуществляется в общеустановленном порядке. В случае, когда определение излишне или ошибочно уплаченных платежей возможно в ходе камеральной проверки, с использованием тематического способа проверки, и не является необходимой проверка по месту, подвергаются проверке документы, которые находятся в наличии подразделения ГНС и те, которые приложены к заявлению о возмещении платежей за загрязнение окружающей среды, излишне уплаченные или ошибочно на основании ИС ГНС, и других обстоятельств относительно соблюдения налогового законодательства.

4.1.4. Подразделение ГНС при обнаружении некоторых ошибок и/или противоречий между данными, указанными в отчетах, представленными налогоплательщиками документами и информацией из ИС ГНС принимает решение о необходимости проведения проверки по месту.

4.1.5. Результаты проверки отражены в акте налоговой проверки, с соблюдением положений ст. 216 ч.(6) и (8) Налогового кодекса, с выдачей решения по акту проверки о возмещении платежей за загрязнение окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно.

4.1.6. Решение по акту проверки, которое подтверждает/отказывает в возмещении платежей за загрязнение окружающей среды, как излишне уплаченные или ошибочно, прилагаются к заявлению (приложение № 1 настоящего Положения) и является основанием для возмещения или отказа запрошенных платежей.

4.1.7. Подразделение ГНС, ответственное за выдачу решения по акту проверки, который подтверждает возмещение платежей за загрязнение окружающей среды, определенные как уплаченные излишне или ошибочно в течение 2 рабочих дней с выдачи решения по акту проведенного контроля, сформировать и отправить посредством АИС „Внутренние налоговые документы” формуляр внутреннего налогового документа о результатах проверки (форма РС) для обработки в общеустановленном порядке.

4.2. Процедура проверки, осуществленная экологическими агентствами (инспекциями) специализированных центральных органов для определения платежей за выбросы загрязняющих веществ, сбросы и размещение отходов, уплаченных излишне или ошибочно

4.2.1. Определение платежей, уплаченных излишне, установлено в ст. 6, 9 и 10 Закона № 1540-ХІІІ от 25 февраля 1998 года о плате за загрязнение окружающей среды, осуществляют экологические агентства (инспекции) специализированных центральных органов.

4.2.2. По запросу о возмещении платежей за загрязнение окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно на экономическую классификацию 114535 (*платежи за загрязнение окружающей среды, в пределах /с превышением установленных нормативов*), уплаченные начиная с 2017 года, налогоплательщик представляет **подтверждающее заявление о платежах за загрязнение окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно** (приложение № 2 к настоящему положению) в экологические агентства (инспекции) специализированных центральных органов для подтверждения излишне уплаченной суммы.

4.2.3. Указанный специализированный орган осуществляет соответствующую проверку и подтверждает/опровергает суммы платежей за загрязнение окружающей среды, излишне уплаченные или ошибочно в протоколе проверки/истечения срока давности (в оригинале или копии, заверенной согласно законодательству).

4.2.4. Протокол проверки/истечения срока давности, который

подтверждает/отказывает в возмещении платежей за загрязнение окружающей среды, определенные как излишне уплаченные или ошибочно, является основанием для возмещения или отказа запрошенных платежей.

4.2.5. В случае подтверждения в протоколе проверки/истечения срока давности платежей за загрязнение окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно, налогоплательщик должен представить в подразделение ГНС заявление о возмещении платежей за загрязнение окружающей среды, согласно приложению № 1 к настоящему положению, с приложенными подтверждениями (протокол проверки/истечения срока давности) или другие, подтверждающие документы) согласно п. 3.4 Положения.

4.2.6. Осуществленная проверка по месту, по желанию налогоплательщика в связи с возмещением налогов, сборов и других платежей в НПБ, проводится только в соответствии с Законом № 131 от 8 июня 2012 года о государственном контроле предпринимательской деятельности.

4.2.7. Указанные экологические агентства (инспекции) специализированных центральных органов, обеспечивают, в течение 2 рабочих дней после выдачи протокола проверки/истечения срока давности, запись в ИС ГНС внутреннего налогового документа (RC), в порядке, установленном в совместном Приказе ГНС и Государственной экологической инспекции № 52/№ 10 от 27 января 2017 года об отражении в информационной системе ГНС начисленных сумм Государственной экологической инспекцией.

4.3. Процедура возмещения платежей за загрязнение окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно

4.3.1. Платежные документы о возмещении и/или переброске заполняются в строгом соответствии с Методологическими нормами кассового исполнения бюджетов, составляющих национальный публичный бюджет, через систему органов казначейства Министерства финансов, утвержденные Приказом Министерства Финансов № 215 от 28 декабря 2015г.

4.3.2. В случае, когда у запрашиваемого есть недоимки перед национальным публичным бюджетом возмещение сумм, определенных как платежи за загрязнение окружающей среды, уплаченные излишне или ошибочно, будут первоначально направлены на погашение существующих недоимок перед национальным публичным бюджетом налогоплательщика с соблюдением положений ст. 179 Налогового кодекса.

4.3.3. В случае отсутствия недоимок перед публичным национальным бюджетом по заявлению налогоплательщика, суммы, определенные как платежи за загрязнение окружающей среды, уплаченные излишне или ошибочно могут быть направлены в счет будущих обязательств перед публичным национальным бюджетом налогоплательщика или на его банковский счет.

4.3.4. Ответственные лица ГНС в процессе осуществления возмещения/переброски должны исключить ситуации формирования недоимок в результате возмещения на текущем счету налогоплательщика, на экономических классификациях за загрязнение окружающей среды.

4.3.5. Возмещение платежей за загрязнение окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно, которые, согласно действующему законодательству, должны быть возмещены, осуществляется с соблюдением сроков, установленных ст. 175 Налогового кодекса.

[приложение № 1](#)

[приложение № 2](#)

Приложение № 1
к Положению о возмещении платежей
за загрязнение окружающей среды,
уплаченных излишне или ошибочно

_____ (наименование подразделения ГНС)

**Заявление
о возмещении/переброске платежей, уплаченных излишне или ошибочно
за загрязнение окружающей среды**

№ _____ от _____

(номер и дата заявления, согласно исходящей корреспонденции налогоплательщика)

Налогоплательщик

_____ (наименование/имя, фамилия налогоплательщика)

фискальный код _____ контактные данные _____

адрес _____

просит об использовании суммы

_____ (цифрами и буквами общую сумму, излишне уплаченную или суммы, которая согласно налоговому законодательству, должна быть возмещена)

после чего следует:

1. В счет погашения налоговых обязательств и/или будущих налоговых обязательств:

Сумма переплаты, которая должна быть возмещена согласно налоговому законодательству				Использование в счет погашения налоговых обязательств/ будущих обязательств				
Код экономической классификации	Код экономической классификации	Код экономической классификации	Код экономической классификации	Код экономической классификации	Код местности	Подразделение	Сумма (лей)	
							основные платежи/ штрафы	пени
Всего				Всего				

2. Возмещение денежных средств:

Сумма переплаты или сумма, которая должна быть возмещена				Возмещение средств осуществляется*			
Код экономической классификации	Код местности	Подразделение	Сумма (лей)	на банковский счет		наличными	
							X

*Заметка: отметить в случае возмещения средств – на банковский счет или наличными. В случае выбора возмещения на банковский счет, указать код IBAN.

К заявлению приложить следующие документы (указать наименование, номер и дату документа, который подтверждает переплату сумм в бюджет или право на возмещение, количество листов, и другие данные по необходимости):

1. _____ ;
2. _____ ;
3. _____ ;
4. _____ ;
5. _____ ;

(подпись ответственного лица налогоплательщика)

Отметка Государственной
налоговой службы о приеме
заявления

Приложение № 2
к Положению о возмещении платежей
за загрязнение окружающей среды,
уплаченных излишне или ошибочно

наименование экологического агентства (инспекции)

ЗАЯВЛЕНИЕ

**о подтверждении платежей за загрязнение окружающей среды, уплаченных
излишне или ошибочно**

№ _____ дата _____
регистрационный номер заявления налогоплательщика дата регистрации заявления налогоплательщика

Налогоплательщик _____
наименование/имя, фамилия налогоплательщика

Фискальный код/IDNP _____

Место нахождения/прописка _____
адрес, e-mail, телефон

**просит проверки и подтверждения/опровержения платежей за загрязнение
окружающей среды, уплаченных излишне или ошибочно в сумме**

цифрами и буквами общая сумма, уплаченная излишне или ошибочно

за период _____
периоды, указываются через запятую

К заявлению прилагаются следующие документы:

1. _____
наименование, номер и дата документа, количество листов
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Заявляю, под собственную ответственность, что представленные данные не
содержат неверной или ошибочной информации.

имя, фамилия, подпись налогоплательщика или уполномоченного лица

Отметка экологического агентства
(инспекции) о принятии заявления

CUPRINS **ОГЛАВЛЕНИЕ**

Ministerul Finanțelor al R.M. ORDIN Nr. 21 din 02.02.2017 despre aprobarea formularului Dării de seamă privind plata pentru emisiile de poluanți, deversări și depozitarea deșeurilor și a Instrucțiunii de completare a ei.

Министерство Финансов Р.М. ПРИКАЗ Nr. 21 от 02.02.2017 об утверждении формы Отчета о плате за выбросы, сбор загрязнителей и размещение отходов и Инструкции по его заполнению.

Anexa nr.1. Formularul EMPOLDEP17. Darea de seamă privind plata pentru emisiile de poluanți, deversări și depozitarea deșeurilor.

Приложение №1. Форма EMPOLDEP17. Отчет о плате за выбросы, сборы загрязнителей и размещение отходов.

Anexa nr.2. Instrucțiunea de completare a Dării de seamă privind plata pentru emisiile de poluanți, deversări și depozitarea deșeurilor.

Приложение №2. Инструкция по заполнению Отчета о плате за выбросы, сборы загрязнителей и размещение отходов.

CAPITOLUL I. Dispoziții generale.

Раздел I Общие положения.

Capitolul II. Modul de completare a Dării de seamă privind plata pentru emisiile de poluanți, deversări și depozitarea deșeurilor.

Раздел II. Порядок заполнения Отчета о плате за выбросы, сборы загрязнителей и размещение отходов

✓ **Masa reală de poluanți**

Фактическая масса загрязнителей

✓ **Masa convențională de poluanți**

Условная масса загрязнителей

✓ **Coeficienții de agresivitate pentru ingredientii respective**

Коэффициент опасности для соответствующих ингредиентов

Republica Moldova

MINISTERUL FINANTELOR

ORDIN Nr. 21
din 02.02.2017

**despre aprobarea formularului Dării de seamă
privind plata pentru emisiile de poluanți, deversări
și depozitarea deșeurilor și a Instrucțiunii de
completare a ei**

Publicat : 24.02.2017 în Monitorul Oficial Nr. 60-66 art Nr : 313

ÎNREGISTRAT:
Ministerul Justiției
al Republicii Moldova
nr. 1192 din 17 februarie 2017
ministru _____ Vladimir Cebotari

Întru executarea prevederilor articolului 14 din Legea privind plata pentru poluarea mediului nr.1540-XIII din 25.02.1998 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.54-55, art.378), cu modificările și completările ulterioare,

ORDON:

1. Se aprobă:

- 1) Formularul Dării de seamă privind plata pentru emisiile de poluanți, deversări și depozitarea deșeurilor, conform anexei nr.1 la prezentul ordin;
- 2) Instrucțiunea de completare a Dării de seamă privind plata pentru emisiile de poluanți, deversări și depozitarea deșeurilor, conform anexei nr.2 la prezentul ordin.

2. A asigura publicarea prezentului ordin în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

MINISTRUL FINANTELOR

Octavian ARMAȘU

Nr. 21. Chișinău, 2 februarie 2017.

Serviciul Fiscal de Stat

Darea de seamă privind plata pentru emisiile de poluanți, deversări și depozitarea deșeurilor

Отчет о плате за выбросы, сборы загрязнителей и размещение отходов

Formularul EMPOLDEP17
Форма EMPOLDEP17

Pentru uz intern SFS
Для внутреннего пользования ГНС

Pentru perioada fiscală _____
за налоговый период

Data prezentării _____ subdiviziunii teritoriale a Serviciului Fiscal de Stat _____
дата представления территориальному подразделению Государственной Налоговой Службы

Denumirea subiectului _____
(название субъекта)

Adresa juridică _____
(юридический адрес)

Codul fiscal _____
(фискальный код)

Calculul plăților pentru emisiile, deversările de poluanți și depozitarea deșeurilor

Расчеты платы за выбросы, сборы загрязнителей и размещение отходов

Denumirea poluanților și tipurile deșeurilor	Normativ stabilit pentru emisiile, deversările poluanților, depozitarea deșeurilor	Masa reală a emisiilor, deversărilor de poluanți, depozitarea deșeurilor		Normativul plății în limitele normativelor	Plata pentru emisiile, deversările, reale și pentru depozitarea deșeurilor	Masa emisiilor deversărilor, depozitarea deșeurilor supra limită		Normativul plății pentru depășirea normativelor stabilite	Plata pentru emisiile, deversările, depozitarea deșeurilor supra limită	Suma totală a plății
		t	t/conv			t	t/conv			
Наименование загрязнителей и виды отходов	Установленный норматив выбросов, сбросов загрязнителей, размещение отходов	Фактическая масса выбросов, сбросов загрязнителей, размещения отходов		Норматив платы в пределах установленных лимитов	Плата за факт. выбросы, сбросы, размещение отходов	Масса выбросов, сбросов, размещение отходов сверх установленных лимитов		Норматив платы за превышение установленных нормативов	Плата за сверх нормативные выбросы, сбросы, размещение отходов	Общая сумма оплаты
1	t (тонн)	t (тонн)	t/conv усл/т	lei (лей)	lei (лей)	t (тонн)	t/conv усл/т	lei (лей)	lei (лей)	lei (лей)
	2	3	4	5	6=(4x5)	7	8	9	10=(8x9)	11=(6+10)

art.1. Emisiile de poluanți de la sursele staționare (Выбросы загрязнителей от стационарных источников)

art.2. Deversările de poluanți în obiectivele acvatice (Сброс загрязнителей в водные объект)

art.3. Deversările poluanților în sistemele de canalizare (Сброс загрязнителей в системы ка)

art.4. Depozitarea deșeurilor pe teritoriul întreprinderilor. (Размещение отходов на территории предприятия)

Tipurile deșeurilor _____

(Тип отходов)

art.5. Depozitarea deșeurilor în amplasamente autorizate (Размещение отходов на полигонах (свалках))

Tipurile deșeurilor _____

(тип отхода)

Total	
--------------	--

Subsemnații, _____ **și (и)** _____
 Нижеподписавшиеся, _____ и _____
 Numele și prenumele conducătorului (Ф.И. руководителя) Numele și prenumele contabilului -șef (Ф.И. главного бухгалтера)

_____	_____	_____	_____	_____	_____
funcția	data	semnătura	funcția	data	semnătura
(должность)	(дата)	(подпись)	(должность)	(дата)	(подпись)

Declarăm, că informația prezentată este completă și veridică.
 декларируем, что представленная информация является достоверной и полной.

Anexa nr.2
la ordinul Ministerului Finanțelor
nr.21 din 2 februarie 2017

Instrucțiunea de completare a Dării de seamă privind plata pentru emisiile de poluanți, deversări și depozitarea deșeurilor

CAPITOLUL I Dispoziții generale

1. Instrucțiunea de completare a Dării de seamă privind plata pentru emisiile de poluanți, deversări și depozitarea deșeurilor stabilește modul de completare a Dării de seamă privind plata pentru emisiile de poluanți, deversări și depozitarea deșeurilor.

2. Dacă în luna expirată subiecții impunerii nu au avut operațiuni pasibile taxării conform art.6 alin.(1), art.9 alin.(1) și art.10 alin.(1) din Legea privind plata pentru poluarea mediului nr.1540-XIII din 25 februarie 1998, pentru perioada fiscală respectivă nu se prezintă Darea de seamă privind plata pentru emisiile de poluanți, deversări și depozitarea deșeurilor.

3. Dacă în luna expirată au avut loc careva operațiuni pasibile taxării conform art.6 alin.(1), art.9 alin.(1) și art.10 alin.(1) din Legea privind plata pentru poluarea mediului nr.1540-XIII din 25 februarie 1998, pentru perioada fiscală de raportare se prezintă darea de seamă privind plata pentru emisiile de poluanți, deversări și depozitarea deșeurilor cu reflectarea indicatorilor aferenți obiectelor impozabile corespunzătoare.

Capitolul II

Modul de completare a Dării de seamă privind plata pentru emisiile de poluanți, deversări și depozitarea deșeurilor

4. În Darea de seamă privind plata pentru emisiile de poluanți, deversări și depozitarea deșeurilor se indică perioada fiscală, denumirea subiectului, adresa juridică a lui și codul fiscal. Perioada fiscală pentru care se prezintă darea de seamă se indică în formatul: P/LL/AAAA, unde:

- P – codul periodicității de prezentare a dării de seamă, se indică L (lunar);
- LL – numărul lunii, se indică valorile de la 1 la 12;
- AAAA – se indică anul;

5. Darea de seamă privind plata pentru emisiile de poluanți, deversări și depozitarea deșeurilor conține 11 coloane, în care se înscrie următoarea informație:

1) în coloana 1 în dependență obiectul impozabil, pentru care se depune darea de seamă, se indică denumirea poluanților și tipurile deșeurilor ce se depozitează;

2) în coloana 2 în dependență de activitatea economică generatoare de poluanți se indică normativul stabilit respectiv pentru emisiile, deversările și depozitarea deșeurilor (*Normativul de emisie a poluanților stabilit pentru un an – în baza Autorizației pentru emisia poluanților în aerul atmosferic (art.1 Emisiile de poluanți de la sursele staționare); volumul apelor evacuate în sistemul de canalizare (art.3 Deversările poluanților în*

sistemele de canalizare); volumul de deșeuri format (art.4 Depozitarea deșeurilor în amplasamente autorizate).

a) Normativele de emisie a poluanților de sursele staționare sunt stabilite în "Autorizațiile pentru emisia poluanților în atmosferă", eliberate de Inspectoratul Ecologic de Stat.

Normativele de plată pentru emisia poluanților de către sursele staționare pentru regiunea respectivă (conform anexei nr.2 din Legea privind plata pentru poluarea mediului nr.1540-XIII din 25 februarie 1998) se determină ca produsul coeficientului salariului minimal pentru regiunea dată la suma salariului minimal.

b) Normativele pentru deversările de poluanți se prezintă în anexele nr.5 și nr.6 la Legea privind plata pentru poluarea mediului nr.1540-XIII din 25 februarie 1998 și Anexa nr.1 la Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisari pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.950 din 25.11.2013.

c) Normativele pentru depozitarea deșeurilor de producție se prezintă în anexa nr.7 la Legea privind plata pentru poluarea mediului nr.1540-XIII din 25 februarie 1998. Normativele depozitării deșeurilor se elaborează de către ministere, departamente în comun cu Ministerul Mediului.

3) în coloana 3 se indică masa reală exprimată în tone a emisiilor, deversărilor de poluanți sau a deșeurilor depozitate în perioada fiscală de raportare.

Masa reală de poluanți se determină:

- pentru poluanții emiși de surse staționare – masa reală de emisi în perioada pentru care se raportează;

- pentru deversările de poluanți - ca produsul dintre volumul normativ (respectiv real) de ape uzate și concentrațiile normative (reale) în perioada respectivă de timp.

$$Mn(r) = Vn(r) \times Cn(r) \times 10^{-6}, \quad (1)$$

$$Vn(r) = Qn(r) \times T, \quad (2),$$

unde:

Mn(r) – masa normativă (reală) de poluanți, tone

Vn(r) – volumul normativ (real) de ape uzate, ml

Cn(r) – concentrația normativă (reală) de poluanți în apele uzate mg/l (g/ ml)

Qn(r) – debitele de ape uzate normative și reale, ml/h

T – perioada de calcul, h.

Volumele de ape uzate pot fi apreciate și după alte metode cunoscute (volumetric, prin evidența inițială după formele statistice nr.11, 12 și altele).

pentru deșeurile depozitate - masa în tone a deșeurilor formate în perioada pentru care se raportează.

4) în coloana 4 se indică mărimea convențională a masei exprimată în tone a emisiilor, deversărilor de poluanți sau a deșeurilor depozitate.

Masa convențională de poluanți se determină:

- pentru poluanții emiși de surse staționare – ca produsul dintre masa reală a poluanților emiși în perioada de raportare și coeficientul de agresivitate pentru poluant (care

se determină conform tabelii la Anexa nr.2 din Legea privind plata pentru poluarea mediului);

pentru deversările de poluanți - ca produsul dintre masa reală a poluantului (i) în tone indicat în coloana 3 a dării de seamă și coeficientul de agresivitate pentru poluantul (i) deversat cu apele reziduale, utilizat pentru recalcularea masei reale, în tone convenționale conform tabelului din anexa nr.5 la Legea privind plata pentru poluarea mediului;

pentru deșeurile depozitate – se reflectă indicatorul indicat în coloana 3.

5) în coloana 5 în dependență de activitatea economică generatoare de poluanți se indică în lei mărimea plății pentru o tonă convențională de emisii, deversări sau deșeuri depozitate, ce se încadrează în limitele normativelor, după cum urmează:

- *pentru poluanții emiși de surse staționare* - normativele specificate în Anexa nr.2 din Legea privind plata pentru poluarea mediului;

- *pentru deversările de poluanți* - normativele specificate în Anexa nr.5 din Legea privind plata pentru poluarea mediului;

- *pentru deșeurile depozitate* - normativele specificate Anexa nr.7 din Legea privind plata pentru poluarea mediului;

6) în coloana 6 în dependență de activitatea economică generatoare de poluanți se indică în lei mărimea plății emisiile, deversările poluanților sau depozitarea deșeurilor după cum urmează:

a) Plata pentru emisia poluanților în aer atmosferic în limitele normativelor stabilite se determină ca produsul dintre normativul plății la cantitatea reală, în tone convenționale, a poluanților emiși.

Quantumul de plată se determină după formula: $P_i = N \times A_i \times Fr_i$, lei,

în care:

P_i – cuantumul de plata a poluantului i determinat, în lei;

N – normativul plății poluantului conform localității (regiunii), lei (anexa nr.2 din Legea privind plata pentru poluarea mediului nr.1540-XIII din 25 februarie 1998);

A_i – coeficientul de agresivitate pentru poluantul -i - determinat (conform tabelului la anexa nr.2 din Legea privind plata pentru poluarea mediului);

Fr_i – cantitatea de facto a poluantului -i – determinat, în tone;

$$Fr_i = C_i \times T \times 10^{-6}, \text{ în tone,}$$

în care:

C_i – concentrația poluantului -i- determinat, g/s;

T – perioada de timp a poluării, în secunde (s).

b) Plata pentru deversările poluanților în limitele normativelor stabilite se determină ca produsul între normativul plății și masa reală a poluanților, în tone convenționale:

$$P = N \times [(M_{r(1)} \times A_{(1)}) + (M_{r(2)} \times A_{(2)}) + \dots + (M_{r(i)} \times A_{(i)})] \quad (3),$$

unde:

P – valoarea totală a plății pentru poluare, lei

N – normativul regional de plată pentru deversarea poluanților pentru 1 t convențională, lei

$A_{(i)}$ – coeficient de agresivitate pentru poluantul (i) deversat cu apele reziduale, utilizat pentru recalcularea masei reale, în tone convenționale (conform tabelului din anexa nr.5 la Legea privind plata pentru poluarea mediului și Anexa nr.1 la Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisari pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.950 din 25 noiembrie 2013).

$M_{r(i)}$ – masa reală a poluantului (i), tone.

c) Plata pentru deversările poluanților în rezervoare receptoare și la cîmpurile de filtrație se determină ca produsul între normativul plății (0,06 salariu minim) și volumul deversărilor și astfel

$$P = N \times V, \text{ lei} \quad (4)$$

d) Plata pentru evacuările de poluanți în colectoarele de dejecții animaliere, se determină ca produsul dintre normativul plății conform anexei nr.6 la Legea privind plata pentru poluarea mediului și volumul de ape uzate evacuate în m.c. (formula nr.4).

În lipsa controlului de laborator în cazurile evacuării accidentale din diferite tipuri de acumuloare de dejecții animaliere se calculează prejudiciul cauzat mediului înconjurător și concentrațiile pe poluanți se stabilesc conform tabelii nr.1

Tabelul nr.1

Caracteristica apelor uzate ale complexelor zootehnice

Beneficiarii de apă	M.S.	CBO(t)	Concentrațiile mg/l		
			Azotul amoniacal (NH ₄)	Fosfați P ₂ O ₅	Caliu K ₂ O
Complexele de porcine	15000	12500	530	300	780
Complexele de bovine	30000	11000	410	600	900
Complexele avicole	1400	2400	150	-	-

Concentrațiile de poluanți sînt reflectate pentru condițiile de decantare a apelor uzate în acumulările de dejecții.

e) Plata pentru deversările de apă din bazinele piscicole și pentru scurgeri din averse de pe teritoriul întreprinderilor (organizate sau neorganizate), se percepe numai în cazul depășirii normativelor stabilite ale masei poluanților în apele reziduale și se

determină ca produs între normativul plății multiplicat de 5 ori și mărimea depășirii masei reale, în tone convenționale, a poluanților asupra celei normative:

$$P = 5 \times N \times (M_r - M_n) \times A_i, \text{ lei} \quad (5)$$

Volumul apelor meteorice colectate de pe teritoriul întreprinderilor se va determina după formula:

$$V = 10 \times h \times Y \times F, \quad (6)$$

Masa normativă și masa reală se determină după formula:

$$M_{n(r)} = V_{n(r)} \times C_{n(r)} \times 10^{-6} \quad (7)$$

Volumul normativ și volumul real de ape uzate în ml. se va determina după formula:

$$V_{n(r)} = Q_{n(r)} \times T, \quad (8)$$

unde:

h – stratul depunerilor atmosferice în mm (pentru perioada caldă sau rece) pentru perioada examinată. Se va utiliza informația Serviciului "Hidrometeo", datele statistice. Pentru perioada de raportare a anului se va folosi cantitatea apelor nivale sau resursele de apă conținute în stratul de zăpadă la începutul perioadei de topire.

Y – coeficient de scurgere a apelor pluvio-nivale în funcție de caracterul suprafeței terestre de formare a scurgerilor. Coeficientul scurgerilor nivale are valoarea de circa 0,5÷0,7. Pentru apele de ploaie coeficientul de scurgere se va determina ca valoarea medie ponderată pentru întreaga suprafață de colectare a apelor averse din considerentele valorilor medii pentru terenurile caracteristice:

terenuri asfaltate– 0,8-0,95;

terenuri acoperite cu pietriș – 0,3;

terenuri nepavate– 0,2;

terenuri înverzite– 0,1.

F – suprafața de calcul a scurgerilor, ha.

M_{n(r)} – masa normativă (reală) de poluanți, tone

V_{n(r)} – volumul normativ (real) de ape uzate, ml

C_{n(r)} – concentrația normativă (reală) de poluanți în apele uzate mg/l (g/ ml)

Q_{n(r)} – debitele de ape uzate normative și reale, ml/h

T – perioada de calcul, h.

Coeficienții de agresivitate pentru ingredientii respectivi constituie:

$$A_{MS} = 0.33; A_{pp} = 20$$

În cazurile lipsei controlului de laborator și a normelor DLA pentru deversarea apelor meteorice, valorile concentrațiilor poluanților pentru calculul plății se stabilesc la nivelul celor maximal posibile potrivit investigațiilor respective de ramură:

- materii în suspensie - 500-2000 g/ml

- produse petroliere - 30+70 g/ml

Volumele de ape uzate pot fi apreciate și după alte metode cunoscute (volumetric, prin evidența inițială după formele statistice nr.11, 12 și altele).

Debitele de calcul al apelor de ploaie recepționate la colectoarele canalizației pluvio-nivale se determină conform normelor de construcție și proiectare SNiP 2.04.03.85 (Строительные нормы и правила «Канализация. Наружные сети и сооружения») (p2.11-2.43).

Valoarea debitelor apelor nivale, deviază la amplitudine mare, reieșind din diversitatea condițiilor de topire a zăpezii în decursul zilelor, și neuniformității învelișului de zăpadă în teritoriile cu construcții. Determinarea acestor valori se va efectua după formulele de calcul prezentate în "Recomandările provizorii privind proiectarea construcțiilor de epurare a apelor de suprafață de la întreprinderile industriale" VNII VODGEO, M.1983.

f) Plata pentru evacuările de apă din bazinele piscicole

La calcularea plății pentru evacuările de apă din bazinele piscicole se utilizează formula (5).

Volumul apelor evacuate se determină conform regimului de exploatare stabilit în pașaportul tehnic al acumulării pentru anii cu probabilitatea de 75%.

Mărimea plății se va calcula pentru deversările următorilor poluanți – materii în suspensie, CBO, azot amoniacal, fosfați, caliu.

g) Plata pentru depozitarea deșeurilor pe teritoriul întreprinderilor și în amplasamente autorizate în cantități ce se încadrează în normativele stabilite se determină ca produsul între normativul plății indicat în coloana 5 și masa, în tone, a deșeurilor.

7) În coloana 7 în dependență de activitatea economică generatoare de poluanți se indică masa reală exprimată în tone a emisiilor, deversărilor sau deșeurilor depozitate care depășesc limita normativelor stabilite.

8) în coloana 8 se indică mărimea convențională a masei exprimată în tone a emisiilor, deversărilor de poluanți sau a deșeurilor depozitate ce depășesc limita normativelor stabilite.

9) în coloana 9 se indică în lei separat pentru fiecare tip de activitate economică generatoare de poluanți mărimea normativului plății pentru o tonă convențională de emisii, deversări poluanți sau deșeuri depozitate care depășesc limita normativelor.

10) în coloana 10 se indică plata pentru emisiile, deversările sau deșeurile depozitate care în dependență de activitatea economică generatoare de poluanți care se determină conform modului stabilit mai jos:

a) Plata pentru emisia poluanților din surse staționare cu depășirea normativelor stabilite se determină ca sumă a produsului dintre normativul plății și normativul ELA de poluanți, în tone convenționale, și a produsului dintre normativul plății înmulțit la 5 și cantitatea reală, în tone convenționale, ce depășește normativele stabilite, a poluanților emiși.

Cuquantumul de plată se determină după formula:

$$P_i = N \times A_i \times [F_n + (Fr - F_n) \times 5], \text{ lei,}$$

în care:

F_n – cantitatea normativă a poluantului determinat, în tone;

$$F_n = C_n \times T \times 10^{-6}, \text{ în tone;}$$

C_n – concentrația normativă a poluantului determinat, g/s;

T – perioada de timp a poluării, în secunde (s).

Fr – cantitatea de facto a poluantului determinat, în tone.

b) plata pentru emisia accidentală (în jerbă) a poluanților ai surselor staționare se determină ca suma produsului dintre normativul plății și normativul emisiilor limitat admisibile (ELA) de poluanți, în tone convenționale și produsului dintre normativul plății înmulțit la 50 și mărimea depășirii emisiilor reale față de normativ în tone convenționale.

Cuquantumul de plată se determină după formula:

$$P_i = N \times A_i \times [F_{n_i} + (Fr_i - F_{n_i}) \times 50], \text{ lei.}$$

în care

P_i – cuquantumul de plată a poluantului -i-, în lei;

N – normativul plății pentru localitate (regiune) (conform Anexei nr.2 la Legea privind plata pentru poluarea mediului), lei;

A_i – coeficientul de agresivitate pentru poluantul i determinat (conform tabelii la anexa nr.2 la Legea privind plata pentru poluarea mediului);

Fr_i – cantitatea de facto a poluantului i determinat, în tone;

F_{n_i} – cantitatea normativă a poluantului determinat, în tone.

50 – coeficientul de majorare a normativului plății.

Emisii accidentale (în jerbă) ale poluanților sînt:

- emisiile, care au condus la poluarea excepțională a aerului și au fost înregistrate analitic sau vizual;

- emisiile de la sursele mobile ale poluanților pentru care concentrațiile maxime admisibile (CMA) nu sînt stabilite, ale produselor petroliere în cantitate de 5 tone și mai mult;

Poluarea excepțională a aerului – situație în care concentrația unuia sau a mai multor poluanți în aerul atmosferic depășește CMA:

a) de 20 – 29 ori, acest nivel menținîndu-se timp de peste 48 ore;

b) de 30 – 49 ori, acest nivel menținîndu-se timp de peste 8 ore;

c) de 50 ori și mai mult;

d) nivelul de radiație în aer depășește 0.2 Röntgen/oră.

Emisiile în lipsa documentației normativelor ecologice la întreprindere (organizație) se consideră ca emisii accidentale (în jerbă) ale poluanților fără autorizația Inspectoratului Ecologic de Stat.

c) Plata pentru deversările poluanților, care depășesc normativele stabilite, se determină ca suma produsului dintre normativul plății și masa normativă a poluanților și a produsului dintre normativul plății, mărimea depășirii masei reale a poluanților asupra

cele normative în tone convenționale și coeficientul de multiplicitate a depășirii reale a concentrației față de cea normativă.

$$P = N \times A_i [M_n + (M_r - M_n) \times K], \quad (9),$$

unde:

$$K = C_r / C_n \quad (10)$$

K – coeficient de multiplicitate, depășirea concentrației reale a poluantului "i" asupra celei normative.

Pentru determinarea "K" se folosesc valorile medii ale concentrațiilor reale ale poluanților după rezultatele controlului de laborator din perioada dării de seamă. În cazul lipsei controlului de laborator, ca concentrații reale se iau cele stabilite de normele și regulile de construcție "SNiP", normele ramurale și altele, ținându-se cont de eficacitatea de funcționare a instalațiilor de epurare.

În cazurile cînd "M_r" ca valoare absolută este mai mică ca "M_n", dar au fost depistate concentrații sporite de poluanți, ce au afectat calitatea resurselor de apă, la calcularea "M_n" se va folosi volumul real al apelor uzate evacuate și concentrațiile normative de poluanți.

În formula 9 este interpretat calculul simplificat numai pentru o substanță poluantă. După caz, se va calcula plata pentru toți indicii de poluare ce depășesc normele stabilite.

d) Plata pentru depozitarea deșeurilor

Plata pentru depozitarea deșeurilor în amplasamente autorizate în cantități ce depășesc normativele stabilite se calculează în quantum de 5 ori mai mare decît cel indicat în coloana 6.

11) în coloana 11 se indică totalul taxei calculate pe fiecare tip de activitate economică generatoare de poluanți și se reflectă suma indicatorilor reflectați respectiv în coloanele 6 și 10.

12) în rîndul «TOTAL» se indică totalul plăților ce urmează a fi achitate la buget care se determină ca suma indicatorilor reflectați în coloana 11 pentru fiecare tip de activitate economică generatoare de poluanți.

Республика Молдова

МИНИСТЕРСТВО ФИНАНСОВ

ПРИКАЗ Nr. 21
от 02.02.2017

**об утверждении формы Отчета о плате за
выбросы, сбор загрязнителей и размещение отходов
и Инструкции по его заполнению**

Опубликован : 24.02.2017 в Monitorul Oficial Nr. 60-66 статья № : 313

Зарегистрирован:
Министерство юстиции
№ 1192 от 17 февраля 2017 г.

Владимир Чеботарь

Во исполнении положений статьи 14 Закона о плате за загрязнение окружающей среды № 1540-XIII от 25 февраля 1998 г. (Официальный монитор Республики Молдова, 1998 г., № 54-55, ст.378), с последующими изменениями и дополнениями, ПРИКАЗЫВАЮ:

1. Утвердить:

1) Форму Отчета о плате за выбросы, сбор загрязнителей и размещение отходов согласно приложению № 1 к настоящему приказу.

2) Инструкцию по заполнению Отчета о плате за выбросы, сбор загрязнителей и размещение отходов согласно приложению № 2 к настоящему приказу.

2. Обеспечить опубликование данного приказа в Официальный мониторе Республики Молдова.

МИНИСТР ФИНАНСОВ

Октавиан АРМАШУ

№ 21. Кишинэу, 2 февраля 2017 г.

Serviciul Fiscal de Stat

Darea de seamă privind plata pentru emisiile de poluanți, deversări și depozitarea deșeurilor

Отчет о плате за выбросы, сборы загрязнителей и размещение отходов

Formularul EMPOLDEP17
Форма EMPOLDEP17

Pentru uz intern SFS
Для внутреннего пользования ГНС

Pentru perioada fiscală _____
за налоговый период

Data prezentării _____ subdiviziunii teritoriale a Serviciului Fiscal de Stat _____
дата представления территориальному подразделению Государственной Налоговой Службы

Denumirea subiectului _____
(название субъекта)

Adresa juridică _____
(юридический адрес)

Codul fiscal _____
(фискальный код)

Calculul plăților pentru emisiile, deversările de poluanți și depozitarea deșeurilor

Расчеты платы за выбросы, сборы загрязнителей и размещение отходов

Denumirea poluanților și tipurile deșeurilor	Normativ stabilit pentru emisiile, deversările poluanților, depozitarea deșeurilor	Masa reală a emisiilor, deversărilor de poluanți, depozitarea deșeurilor		Normativul plății în limitele normativelor	Plata pentru emisiile, deversările, reale și pentru depozitarea deșeurilor	Masa emisiilor deversărilor, depozitarea deșeurilor supra limită		Normativul plății pentru depășirea normativelor stabilite	Plata pentru emisiile, deversările, depozitarea deșeurilor supra limită	Suma totală a plății
		t	t/conv			t	t/conv			
Наименование загрязнителей и виды отходов	Установленный норматив выбросов, сбросов загрязнителей, размещение отходов	Фактическая масса выбросов, сбросов загрязнителей, размещения отходов		Норматив платы в пределах установленных лимитов	Плата за факт. выбросы, сбросы, размещение отходов	Масса выбросов, сбросов, размещение отходов сверх установленных лимитов		Норматив платы за превышение установленных нормативов	Плата за сверх нормативные выбросы, сбросы, размещение отходов	Общая сумма оплаты
		t (тонн)	t/conv усл/т			t (тонн)	t/conv усл/т			
1	2	3	4	5	6=(4x5)	7	8	9	10=(8x9)	11=(6+10)

art.1. Emisiile de poluanți de la sursele staționare (Выбросы загрязнителей от стационарных источников)

art.2. Deversările de poluanți în obiectivele acvatice (Сброс загрязнителей в водные объект)

art.3. Deversările de poluanților în sistemele de canalizare (Сброс загрязнителей в системы ка)

art.4. Depozitarea deșeurilor pe teritoriul întreprinderilor. (Размещение отходов на территории предприятия)

Tipurile deșeurilor
(Тип отходов)

art.5. Depozitarea deșeurilor în amplasamente autorizate(Размещение отходов на полигонах (свалках))

Tipurile deșeurilor
(тип отхода)

Total	
--------------	--

Subsemnații, _____ și(и) _____
 Нижеподписавшиеся, Numele și prenumele conducătorului (Ф.И. руководителя) Numele și prenumele contabilului -șef (Ф.И. (главного бухгалтера))

_____	_____	_____	_____	_____	_____
funcția	data	semnătura	funcția	data	semnătura
(должность)	(дата)	(подпись)	(должность)	(дата)	(подпись)

Declarăm, că informația prezentată este completă și veridică.
 декларируем, что представленная информация является достоверной и полной.

Приложение №2
к приказу Министерства Финансов
№21 от 2 февраля 2017 г.

Инструкция по заполнению Отчета о плате за выбросы, сборы загрязнителей и размещение отходов

Раздел I Общие положения

1. Инструкция по заполнению Отчета о плате за выбросы, сборы загрязнителей и размещение отходов, предусматривает порядок заполнения Отчета о плате за выбросы, сборы загрязнителей и размещение отходов.

2. Если в отчетном периоде субъекты предпринимательства не осуществляли операции, подлежащие обложению, согласно ст.6 ч.(1) ст.9 ч.(1) и ст.10 ч.(1) Закона о плате за загрязнение окружающей среды №1540-XIII от 25 февраля 1998 г., то они за соответствующий налоговый период не представляют отчет за данный налоговый период.

3. Если в отчетном периоде осуществлялись некоторые операции, подлежащие обложению согласно ст.6 ч.(1) ст.9 ч.(1) и ст.10 ч.(1) Закона о плате за загрязнение окружающей среды №1540-XIII от 25 февраля 1998 г. за отчетный налоговый период представляется Отчет о плате за выбросы, сборы загрязнителей и размещение отходов, с отражением соответствующих показателей, связанных с объектом обложения.

Раздел II Порядок заполнения Отчета о плате за выбросы, сборы загрязнителей и размещение отходов

4. В Отчете о плате за выбросы, сборы загрязнителей и размещение отходов указываются налоговый период, наименование субъекта, осуществляющего предпринимательскую деятельность, юридический адрес, фискальный код, налоговый период за который представляется отчет в формате: P/LL/AAAA, где:

P – код периодичности представления декларации, указывается L (месяц);

LL – номер месяца, указываются значения от 1 до 12;

AAAA – указывается год;

5. Отчет о плате за выбросы, сборы загрязнителей и размещение отходов содержит 11 граф, в которых указывается следующая информация:

1) в графе 1, в зависимости от объекта обложения, за который представляется Отчет, указывается наименование загрязнителей и типы размещенных отходов;

2) в графе 2 в зависимости от экономической деятельности, генерирующей загрязнение окружающей среды указывается норматив, установленный соответственно для выбросов, сборы загрязнителей и

размещение отходов. (Норматив выбросов загрязнителей от стационарных источников устанавливаются за год – на основании “Разрешения на выброс в атмосферу” (art.1 Выбросы загрязнителей от стационарных источников); Объем сточных вод в канализационную систему (art.3 Сброс загрязнителей в системы канализации); Объем полученных производственных отходов (art.4 Размещение отходов на территории предприятия).

a) Нормативы (лимиты) на выброс загрязнителей от стационарных источников устанавливаются в “Разрешениях на выброс в атмосферу”, выдаваемых Государственной экологической инспекцией.

Норматив платы за выброс загрязнителей стационарными источниками по соответствующей территории (согласно приложению №2 к Закону о плате за загрязнение окружающей среды №1540-XIII от 25 февраля 1998 г.) определяется как произведение коэффициента минимальной заработной платы для данного региона на сумму минимальной заработной платы.

b) Нормативы для сборки загрязнителей установлены в приложениях №5 и №6 к Закону о плате за загрязнение окружающей среды №1540-XIII от 25 февраля 1998 г. и приложение №1 к Положению о требованиях к сбору, очистке и сбросу сточных вод в канализационную систему и/или в приемник для городских и сельских населенных пунктов, утвержденному Постановлением Правительства №950 от 25 ноября 2013 г.

c) Нормативы за размещение отходов производства установлены в приложении №7 к Закону о плате за загрязнение окружающей среды №1540-XIII от 25 февраля 1998 г. Нормативы размещения отходов разрабатываются соответствующими министерствами и ведомствами совместно с Министерством окружающей среды.

3) в графе 3 указывается фактическая масса, выраженная в тоннах, выбросов в атмосферу, сборов загрязнителей и размещенных отходов в отчетном налоговом периоде.

Фактическая масса загрязнителей определяется:

- для загрязнителей, выброшенных в атмосферу из стационарных источников, – как реальная масса, выброшенная в периоде за который представляется отчет;

- для сборов загрязнителей – как произведение между нормативным объемом (фактического) сброса сточных вод и допустимой (нормативной) или фактической концентраций загрязняющих веществ за соответствующую единицу времени.

$$Mn(r) = Vn(r) \times Cn(r) \times 10^{-6}, \quad (1)$$

$$Vn(r) = Qn(r) \times T, \quad (2),$$

где:

$Mn(r)$ – масса загрязнителей нормативная (фактическая), тонны

$Vn(r)$ – объем нормативный (фактический) сточных вод, куб.м

$Cn(r)$ – концентрация загрязняющего вещества нормативная (фактическая) в г/ куб.м (мг/л)

$Q_n(t)$ – часовой расход сточных вод нормативный или фактический, куб.м/час

T – расчетный период времени, час.

Объем сточных вод может определяться также другими известными методами (водоизмерительными приборами, косвенным методом по существующим формам статистического учета ПОД-11, 12 и др.)

- для размещенных отходов - реальная масса отходов в тоннах, полученных в периоде, за который представляется декларация.

4) в графе 4 указывается в тоннах условная величина массы выбросов, сбросов загрязнителей, размещенных отходов.

Условная масса загрязнителей определяется:

- для выбросов загрязнителей от стационарных источников – как произведение между фактической массой выброшенных загрязнителей в отчетном периоде и коэффициентом опасности для загрязнителей, выбрасываемых в атмосферный воздух (который определяется согласно таблице к приложению №2 Закона о плате за загрязнение окружающей среды);

- для сброс загрязнителей – как произведение фактической массы загрязнителя (i) в тоннах, отраженной в графе 3 отчета и коэффициента опасности загрязнителя, сбрасываемого со сточными водами, используемого для перерасчета фактической массы, в условных тоннах, согласно таблице к приложению №5 к Закону о плате за загрязнение окружающей среды;

- для размещенных отходов – отражается показатель, указанный в графе 3.

5) в графе 5, в зависимости от экономической деятельности генерирующей загрязнение окружающей среды, в леях указывается размер платежа за условную тонну выбросов, сбросов или размещенных отходов в пределах нормативов:

- для выбросов загрязнителей от стационарных источников - согласно нормативов предусмотренных в Приложении №2 к Закону о плате за загрязнение окружающей среды;

- для сброс загрязнителей – согласно нормативов предусмотренных в Приложении №5 к Закону о плате за загрязнение окружающей среды;

- для размещенных отходов – согласно нормативов предусмотренных в Приложении №7 к Закону о плате за загрязнение окружающей среды;

6) в графе 6, в зависимости от экономической деятельности, генерирующей загрязнение окружающей среды, в леях указывается размер платежа за выбросы, сбросы или размещение отходов:

a) Плата за выбросы загрязнителей в атмосферный воздух от стационарных источников в пределах установленных нормативов

определяется как произведение норматива платы на величину фактического выброса загрязнителя в условных тоннах, выброшенных загрязнителей

Плата за выброс загрязнителей в пределах, установленных нормативов определяется как произведение норматива платы на величину фактического выброса загрязнителя в условных тоннах.

Размер платы определяется согласно формуле:

$$P_i = N \times A_i \times F_{ri}, \text{ леев,}$$

где:

P_i – размер платы определяемого i -ого загрязнителя, леев;

N – норматив платы загрязнителя по населенному пункту (региону), леев (приложение №2 к Закону о плате за загрязнение окружающей среды №1540-ХІІІ от 25.02.1998);

A_i – коэффициент опасности определяемого i -того загрязнителя (согласно таблице 2 к приложению №2 к Закону о плате за загрязнение окружающей среды №1540-ХІІІ от 25 февраля 1998 г.);

F_{ri} – фактическое количество определяемого i -того загрязнителя в тоннах:

$$F_{ri} = C_i \times T \times 10^{-6}, \text{ в тоннах,}$$

где:

C_i – концентрация определяемого i -ого загрязнителя, г/с;

T – период времени загрязнения за отчетный период (сек).

b) Плата за сброс загрязнителей в пределах установленных нормативов определяется как произведение норматива платы на фактическую массу загрязнителя по следующей формуле:

$$P = N \times [(M_{r(1)} \times A_{(1)}) + (M_{r(2)} \times A_{(2)}) + \dots + (M_{r(i)} \times A_{(i)})] \quad (3),$$

где:

P – общая сумма платы за загрязнение (лей)

N – норматив платы за сброс загрязнителей в данном регионе за 1 условную тонну загрязнителей (лей)

$A_{(1),(2)...(i)}$ – коэффициент опасности для i -го загрязнителя, сбрасываемого со сточными водами, используемого для пересчета фактической массы загрязнителя в условные тонны (согласно таблице к приложению №5 к Закону о плате за загрязнение окружающей среды и Приложения №1 к Положению О требованиях к сбору, очистке и сбросу сточных вод в канализационную систему и/или в приемник для городских и сельских населенных пунктов, утвержденная Постановлением Правительства №950 от 25 ноября 2013 г.).

$M_{r(1),(2)...(i)}$ – фактическая масса i -го загрязнителя, тонн.

c) Плата за сбросы загрязнения в накопители, на поля фильтрации определяется как произведение норматива платы (0.06 минимальной заработной платы) на объем сбросов, по формуле:

$$P = N \times V, \text{ леев} \quad (4)$$

В случаях аварийного (несанкционированного) сброса сточных вод в водные объекты из различного рода накопителей рассчитывается ущерб за загрязнение окружающей среды.

d) Плата за сброс загрязнителей в жижесборники животноводческих комплексов определяется как произведение норматива платы согласно приложению № 6 Закона о плате за загрязнение окружающей среды на объем водоотведения в куб.м. (формула 4).

При отсутствии фактического контроля в случае аварийного сброса из различного рода жижесборников рассчитывается ущерб, наносимый окружающей среде, и концентрации загрязнения устанавливаются согласно таблице №1

Таблица №1

Характеристика сточных вод животноводческих комплексов

Бенефициары воды	Взв. В-ва	БПКп	Концентрации, мг/л		
			Азот амон. солей (NH ₄)	Фосфор P ₂ O ₅	Калий K ₂ O
Комплексы и фермы по выращиванию свиней	15000	12500	530	300	780
Комплексы и фермы по выращиванию КРС	30000	11000	410	600	900
Птицефабрики	1400	2400	150	-	-

Концентрации загрязнителей приведены с учетом отстаивания стоков в накопителях.

e) Плата за сброс вод из рыбохозяйственных прудов, за сброс дождевого стока (как организованного, так и неорганизованного) взимается только в случаях превышения массы загрязнителя по отношению к установленным нормативам и определяется как произведение увеличенного в 5 раз норматива платы на величину превышения в условных тоннах:

$$P = 5 \times N \times (Mr - Mn) \times Ai, \text{ леев} \quad (5)$$

Объем отводимого поверхностного стока с территорий предприятий определяется по формуле:

$$V = 10 \times h \times Y \times F \quad (6)$$

Нормативная масса и фактическая масса определяется по формуле:

$$M_{n(r)} = V_{n(r)} \times C_{n(r)} \times 10^{-6} \quad (7)$$

Нормативный объем и фактический объем сточных вод в мл. определяется по формуле:

$$V_{n(r)} = Q_{n(r)} \times T, \quad (2) \quad (8)$$

где:

h – слой атмосферных осадков в мм (за теплый или холодный период года) за расчетный период.

Используется информация за теплый и холодный период года по данным Службы "Hidrometeo", статистическим данным. За холодный период используется количество талых вод или запас воды в снежном покрове к началу снеготаяния.

Y – общий коэффициент стока дождевых и талых вод, характеризующий поверхность бассейна стока. Коэффициент стока талых вод принимается в пределах 0,5 – 0,7. Для дождевых вод коэффициент стока определяется как средневзвешенная величина для всей площади водосбора с учетом средних значений коэффициентов стока для различного рода поверхностей:

- асфальтовое покрытие – 0,8-0,95
- гравийно-парковые дорожки – 0,3
- грунтовое покрытие – 0,2
- газоны – 0,1

F – расчетная площадь стока, га.

$M_{n(r)}$ – масса загрязнителей нормативная (фактическая), тонны

$V_{n(r)}$ – объем нормативный (фактический) сточных вод, мл.

$C_{n(r)}$ – концентрация загрязняющего вещества нормативная (фактическая) в мг/л (г/мл.)

$Q_{n(r)}$ – расход сточных вод нормативный и фактический, мл/час

T – расчетный период времени, час.

Коэффициент опасности для соответствующих ингредиентов составляет:

$$A_{MS} = 0,33; A_{pp} = 20$$

В случае, когда отсутствует лабораторный контроль и нормативы на сброс (ПДС) атмосферных вод, расчет платы будет производиться согласно

концентраций, принятых на уровне максимально возможных из соответствующих отраслевых исследований

взвешенные вещества 500-2000 (г/куб.м)

нефтепродукты 30-70 (г/куб.м)

Объем сточных вод может определяться также другими известными методами (водоизмерительными приборами, косвенным методом по существующим формам статистического учета ПОД-11, 12 и др.)

Расчетные расходы дождевых вод в коллекторах ливневой канализации определяются по СНиПу 2.04.03.85 (Строительные нормы и правила «Канализация. Наружные сети и сооружения») (пп.2.11- 2.43).

Расход талых вод из-за различия условий снеготаяния по годам и в течение суток, а также неоднородности снежного покрова на застроенных территориях колеблется в широких пределах. Расчетные формулы для его определения представлены во «Временных рекомендациях по проектированию сооружений для очистки поверхностного стока с территорий промышленных предприятий», ВНИИ «Водгео», М.1983.

f) Плата за водоотведение с рыбохозяйственных прудов.

При расчете платы за водоотведение с рыбохозяйственных прудов используется формула (5).

Объем водоотведения определяется в соответствии с установленным режимом эксплуатации, указанным в техническом паспорте пруда (водоема) с расчетной обеспеченностью 75%.

Размер платы рассчитывается за сбросы следующих загрязнителей: взвешенные вещества, БПК, азот ам. солей, фосфаты, калий.

g) Плата за размещение отходов на территории предприятия и на полигонах (свалках) в количествах, не превышающих установленные нормативы, определяется как произведение норматива платы, указанного в графе 5 на массу отходов в тоннах.

7) в графе 7 в зависимости от экономической деятельности, генерирующее загрязнение окружающей среды, указывается в тоннах фактическая масса выбросов, сбросов или размещенных отходов, которая превышает установленный норматив.

8) в графе 8 указывается величина условной тонны выбросов, сбросов или размещенных отходов, превышающая установленные нормативы.

9) в графе 9 указывается в леях отдельно по каждому виду экономической деятельности, генерирующее загрязнение окружающей среды, размер норматива платежа за условную тонну выбросов, сбросов или размещенных отходов, превышающих лимит нормативов.

10) в графе 10 указывается плата за выбросы, сбросы или размещенные отходы, в зависимости от экономической деятельности, генерирующей

a) Плата за выбросы загрязнителей из стационарных источников с превышением установленных нормативов определяется как сумма произведения норматива платы и норматива ПДВ загрязнителя в условных тоннах и произведения увеличенного в 5 раз норматива платы на величину превышения фактического выброса в условных тоннах.

Размер платы определяется согласно формуле:

$$P_i = N \times A_i \times [F_n + (F_r - F_n) \times 5], \text{ леев,}$$

где:

F_n – нормативное количество определяемого загрязнителя, тонн и определяется по формуле:

$$F_n = C_n \times T \times 10^{-6}, \text{ тонн;}$$

C_n – нормативная концентрация определяемого загрязнителя, г/с;

T – период времени загрязнения, сек.

F_r – фактическое количество определяемого загрязнителя, тонн

b) Плата за аварийный (залповый) выброс загрязнителей стационарными источниками определяется как сумма произведения норматива платы на норматив ПДВ загрязнителя в условных тоннах и произведения увеличенного в 50 раз норматива платы на величину превышения фактического выброса по отношению к нормативному в условных тоннах.

Размер платы определяется согласно формуле:

$$P_i = N + A_i \times [F_{n_i} + (F_{r_i} - F_{n_i}) \times 50], \text{ леев.}$$

где:

P_i – размер платы i -того загрязнителя, леев;

N – норматив платы по населенному пункту (региону) (согласно приложению №2 к Закону о плате за загрязнение окружающей среды);

A_i – коэффициент опасности i -того загрязнителя (согласно таблице к приложению №2 к Закону о плате за загрязнение окружающей среды);

F_{r_i} – фактическое количество определяемого i -того загрязнителя, тонн;

F_{n_i} – нормативное количество определяемого i -того загрязнителя, тонн;

50 – коэффициент повышения норматива платы.

Под аварийным (залповым) выбросом понимается:

- аварийный (залповый) выброс загрязнителей, приведенный к экстремальному загрязнению воздуха, и оно зафиксировано аналитически или по визуальным принципам;

- попадание в окружающую среду от мобильных источников токсичных загрязнителей, для которых предельно допустимые концентрации (ПДК) не установлены; нефтепродуктов в количестве 5 тонн и более.

Экстремальное загрязнение воздуха – ситуация, при которой концентрация одного или нескольких загрязнителей в атмосферном воздухе превышает ПДК:

- a) в 20 – 29 раз при сохранении этого уровня в течение более 48 часов;
- b) в 30 – 49 раз при сохранении этого уровня в течение 8 и более часов;
- c) в 50 и более раз;
- d) уровень радиации в воздухе составляет более 0.2 Р/час.

Выбросы при отсутствии нормативно-экологической документации на предприятии (организации) классифицируются как аварийные (залповые) выбросы загрязнителей без разрешения Государственной экологической инспекции.

c) *Плата за сброс загрязнителей с превышением установленных нормативов* определяется как сумма произведения норматива платы на нормативную массу загрязнителя в условных тоннах и произведения норматива платы на величину превышения фактической массы загрязнителя по отношению к нормативной в условных тоннах и на коэффициент кратности превышения фактической концентрации загрязнителя по отношению к нормативной.

$$P = N \times A_i [M_n + (M_r - M_n) \times K], \text{ лей (9)}$$

где:

$$K = C_r / C_n \quad (10)$$

K – коэффициент кратности превышения фактической концентрации i-го загрязнителя над нормативной.

Для определения кратности превышения принимается среднее значение концентраций загрязнителей по результатам лабораторного контроля. В случае отсутствия лабораторного контроля в качестве фактических концентраций следует принимать концентрации основных ингредиентов загрязнения согласно СНиПам, отраслевым нормам и др. с учетом эффективности работы очистных сооружений.

В случаях, когда абсолютное значение M_r меньше значения M_n , но были выявлены концентрации загрязнителей, превышающие нормативные, что привело к ухудшению качества водных ресурсов, для подсчета M_n используется фактический объем сбрасываемых сточных вод и нормативная концентрация загрязнителей.

В формуле (9) приведен упрощенный расчет по одному загрязнителю. В случае превышения загрязнения по нескольким ингредиентам расчет осуществляется по всем компонентам загрязнений, превышающих норму.

d) *Плата за размещение отходов*

Плата за размещение отходов на полигонах (свалках) в количествах, превышающих установленные нормативы, взимается в пятикратном размере.

11) в графе 11 указывается общая величина платежа по каждому виду загрязнения и отражается как сумма показателей, указанных соответственно в графах 6 и 10.

12) в графе «TOTAL» указывается размер платежа, подлежащего уплате в бюджет, который определяется как сумма показателей отраженных в графе 11 по каждому виду загрязнения.

СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ И ПРАВИЛА

ВОДОСНАБЖЕНИЕ. НАРУЖНЫЕ СЕТИ И СООРУЖЕНИЯ

СНиП 2.04.02-84*

Издание официальное

Государственный комитет СССР
по делам строительства
Москва 1985

УДК 628.1.001.24(083.75)

СНиП 2.04.02-84. Водоснабжение. Наружные сети и сооружения / Госстрой СССР. – М.: Стройиздат, 1985. – 136 с.

РАЗРАБОТАНЫ Государственным проектным институтом «Союзводоканалпроект» Госстроя СССР (А.Ф.Бриткин - руководитель темы; К.Д.Семенов; А.Е.Высота; Л.В.Ярославский; Н.Г.Егорова); Всесоюзным научно-исследовательским институтом "ВОДГЕО" Госстроя СССР (В.В.Ашанин, канд. техн. наук; Э.М.Хохлатов, канд. техн. наук; А. А.Смирнов, канд. техн. наук; Л.Ф.Мошнин, д-р техн. наук; В.А.Гладков, д-р техн. наук); НИИ коммунального водоснабжения и очистки воды Академии коммунального хозяйства им. К.Д.Памфилова Минжилкомхоза РСФСР (Л.Н.Паскуцкая, канд. техн. наук; М.П.Майзельс, канд. техн. наук); Проектным институтом "Гипрокоммунводоканал" Минжилкомхоза РСФСР (В.А.Красулин); ЦНИИЭП инженерного оборудования Госгражданстроя (Г.Р.Рабинович); МИСИ им. В.В.Куйбышева Минвуза СССР (В.С.Макагонов, канд. техн. наук); Проектным институтом "Союзгипроводхоза" Минводхоза СССР (Н.О.Оганесов); Институтом "МосводоканалНИИпроект" УВКХ Мосгорисполкома (В.А.Афанасьев); ВНИИГ им. Б.Е.Веденеева Минэнерго СССР (И.И.Макаров, канд. техн. наук); НИКТИ ГХ Минжилкомхоза Украинской ССР (С.Г.Кожушко, канд. техн. наук); Донецким ПромстройНИИпроект Госстроя СССР (С.А.Светницкий); НИИ оснований и подземных сооружений им. Н.М.Герсеванова Госстроя СССР (В.Г.Галицкий, канд. техн. наук); Красноярским ПромстройНИИпроект Минтяжстроя СССР (В.Ф.Кардымон, канд. техн. наук); Институтом механики и сейсмостойкости сооружений им. М.Т.Уразбаева АН Узбекской ССР (Г.Х.Хожметов, д-р техн. наук).

ВНЕСЕНЫ Государственным проектным институтом "Союзводоканалпроект" Госстроя СССР.

СОГЛАСОВАНЫ Минздравом СССР, Минводхозом СССР, Минрыбхозом СССР, ГУПО МВД СССР, МПС, Минречфлотом РСФСР.

ПОДГОТОВЛЕННЫ К УТВЕРЖДЕНИЮ Главным управлением технического нормирования и стандартизации Госстроя СССР.

Исполнитель Б.В.Тамбовцев.

С введением в действие СНиП 2.04.02-84 "Водоснабжение. Наружные сети и сооружения" утрачивает силу глава СНиП II-31-74 "Водоснабжение. Наружные сети и сооружения".

В СНиП 2.04.02-84* внесено изменение № 1, утвержденное постановлением Госстроя СССР от 30 апреля 1986 г. № 52.

Разделы, пункты, таблицы и формулы, в которые внесены изменения, отмечены в настоящих строительных нормах и правилах звездочкой.

Постановление от 15 марта 1993 г. № 4

Государственный комитет Республики Беларусь по архитектуре и строительству ПОСТАНОВЛЯЕТ:

Первый абзац п.5.9 СНиП 2.04.02-84 «Водоснабжение. Наружные сети и сооружения» изложить в следующей редакции:

«Габариты и конструкции павильона и подземной камеры должны обеспечивать возможность размещения технологического и электротехнического оборудования, удобство его обслуживания и отбора проб воды из скважины для лабораторного исследования, защиту устья скважины от атмосферных осадков и грунтовых вод, наличие приямка или выпуска для воды, сливаемой при отборе проб, соответствующий уклон пола от оголовка скважины».

ИРС вып.2 1993 г.

Государственный комитет СССР по делам строительства (Госстрой СССР)	Строительные нормы и правила	СНиП 2.04.02-84
	Водоснабжение. Наружные сети и сооружения	Взамен СНиП II-31-74

Настоящие нормы должны соблюдаться при проектировании централизованных постоянных наружных систем водоснабжения населенных пунктов и объектов народного хозяйства.

При разработке проектов водоснабжения надлежит руководствоваться Основами водного законодательства, а также требованиями по охране природы и рациональному использованию природных ресурсов.

Противопожарные требования настоящих норм не распространяются на водопроводы предприятий, производящих, применяющих или хранящих взрывчатые вещества, склады лесных материалов вместимостью более 10 тыс.куб.м, объекты нефтегазодобывающей и нефтеперерабатывающей промышленности, требования к пожаротушению которых установлены соответствующими нормативными документами.

1. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

1.1. Водоснабжение объектов надлежит проектировать на основе утвержденных схем развития, размещения отраслей народного хозяйства, отраслей промышленности и схем развития и размещения производительных сил по союзным республикам, а также генеральных, бассейновых и территориальных схем комплексного использования и охраны вод, генеральных планов городов и сельских населенных пунктов, генеральных планов промышленных узлов.

При проектировании необходимо рассматривать целесообразность кооперирования систем водоснабжения объектов независимо от их ведомственной принадлежности.

При этом проекты водоснабжения объектов необходимо разрабатывать, как правило, одновременно с проектами канализации и обязательным анализом баланса водопотребления и отведения сточных вод.

1.2. В проектах хозяйственно-питьевых и объединенных производственно-питьевых водопроводов необходимо предусматривать зоны санитарной охраны источников водоснабжения, водопроводных сооружений и водоводов.

1.3. Качество воды, подаваемой на хозяйственно-питьевые нужды, должно соответствовать требованиям ГОСТ 2874-82.

При подготовке, транспортировании и хранении воды, используемой на хозяйственно-питьевые нужды, следует применять реагенты, внутренние антикоррозионные покрытия, а

также фильтрующие материалы, соответствующие требованиям Госкомсанэпиднадзора для применения в практике хозяйственно-питьевого водоснабжения.

Качество воды, подаваемой на производственные нужды, должно соответствовать технологическим требованиям с учетом его влияния на выпускаемую продукцию и обеспечения надлежащих санитарно-гигиенических условий для обслуживающего персонала.

Качество воды на поливку из самостоятельного поливочного водопровода или из сетей производственного водопровода должно удовлетворять санитарно-гигиеническим и агротехническим требованиям.

1.4. Основные технические решения, принимаемые в проектах, и очередность их осуществления должны обосновываться сравнением показателей возможных вариантов. Техничко-экономические расчеты следует выполнять по тем вариантам, достоинства и недостатки которых нельзя установить без расчетов.

Оптимальный вариант определяется наименьшей величиной приведенных затрат с учетом сокращения расходов материальных ресурсов, трудозатрат, электроэнергии и топлива.

1.5. При проектировании водоснабжения должны предусматриваться прогрессивные технические решения, механизация трудоемких работ, автоматизация технологических процессов и максимальная индустриализация строительно-монтажных работ за счет применения сборных конструкций, стандартных и типовых изделий и деталей, изготавливаемых на заводах и в заготовительных мастерских.

Внесены ГПИ"Союзводоканалпроект" Госстроя СССР	Утверждены постановлением Государственного комитета СССР по делам строительства от 27 июля 1984 г. № 123	Срок введения в действие 1 января 1985 г.
--	--	---

Издание официальное

Стр.2 СНиП 2.04.02-84

2. РАСЧЕТНЫЕ РАСХОДЫ ВОДЫ И СВОБОДНЫЕ НАПОРЫ

РАСЧЕТНЫЕ РАСХОДЫ ВОДЫ

2.1. При проектировании систем водоснабжения населенных пунктов удельное среднесуточное (за год) водопотребление на хозяйственно-питьевые нужды населения должно приниматься по табл. 1.

Таблица 1

Степень благоустройства районов жилой застройки	Удельное хозяйственно-питьевое водопотребление в населенных пунктах на одного жителя среднесуточное (за год), л/сут
Застройка зданиями, оборудованными внутренним водопроводом и канализацией:	
без ванн	125-160
с ванными и местными водонагревателями	160-230
с централизованным горячим водоснабжением	230-350

Примечания: 1. Для районов застройки зданиями с водопользованием из водоразборных колонок удельное среднесуточное (за год) водопотребление на одного жителя следует принимать 30-50 л/сут.

2. Удельное водопотребление включает расходы воды на хозяйственно-питьевые и бытовые нужды в общественных зданиях (по классификации, принятой в СНиП II-Л.2-72*), за исключением расходов воды для домов отдыха, санаторно-туристских комплексов и пионерских лагерей, которые должны приниматься согласно СНиП II-30-76 и технологическим данным.

3. Выбор удельного водопотребления в пределах, указанных в табл. 1, должен производиться в зависимости от климатических условий, мощности источника водоснабжения и качества воды, степени благоустройства, этажности застройки и местных условий.

4. Количество воды на нужды промышленности, обеспечивающей население продуктами, и неучтенные расходы при соответствующем обосновании допускается принимать дополнительно в размере 10-20% суммарного расхода воды на хозяйственно-питьевые нужды населенного пункта.

5. Для районов (микрорайонов), застроенных зданиями с централизованным горячим водоснабжением, следует принимать непосредственный отбор горячей воды из тепловой сети в среднем за сутки 40% общего расхода воды на хозяйственно-питьевые нужды и в час максимального водозабора - 55% этого расхода. При смешанной застройке следует исходить из численности населения, проживающего в указанных зданиях.

6. Удельное водопотребление в населенных пунктах с числом жителей свыше 1 млн. чел. допускается увеличивать при обосновании в каждом отдельном случае и согласовании с органами Государственного надзора.

2.2. Расчетный (средний за год) суточный расход воды $Q_{сут.м}$, куб.м/сут, на хозяйственно-питьевые нужды в населенном пункте следует определять по формуле

$$Q_{сут.м} = \sum q_{ж} N_{ж} / 1000, \quad (1)$$

где $q_{ж}$ - удельное водопотребление, принимаемое по табл. 1;

$N_{ж}$ - расчетное число жителей в районах жилой застройки с различной степенью благоустройства.

Расчетные расходы воды в сутки наибольшего и наименьшего водопотребления $Q_{сут.м}$, куб.м/сут, надлежит определять:

$$\left. \begin{aligned} Q_{сут.маx} &= K_{сут.маx} Q_{сут.м} \\ Q_{сут.мин} &= K_{сут.мин} Q_{сут.м} \end{aligned} \right\} \quad (2)$$

Коэффициент суточной неравномерности водопотребления $K_{сут}$, учитывающий уклад жизни населения, режим работы предприятий, степень благоустройства зданий, изменения водопотребления по сезонам года и дням недели, надлежит принимать равным:

$$K_{сут.маx} = 1,1 - 1,3; K_{сут.мин} = 0,7 - 0,9.$$

Расчетные часовые расходы воды $q_{ч}$, куб.м/ч, должны определяться по формулам:

$$\left. \begin{aligned} q_{ч.маx} &= K_{ч.маx} Q_{сут.маx} / 24; \\ q_{ч.мин} &= K_{ч.мин} Q_{сут.мин} / 24. \end{aligned} \right\} \quad (3)$$

Коэффициент часовой неравномерности водопотребления $K_{ч}$ следует определять из выражений:

$$\left. \begin{aligned} K_{ч.маx} &= \alpha_{маx} \beta_{маx}; \\ K_{ч.мин} &= \alpha_{мин} \beta_{мин}, \end{aligned} \right\} \quad (4)$$

где α - коэффициент, учитывающий степень благоустройства зданий, режим работы предприятий и другие местные условия, принимаемый $\alpha_{маx} = 1,2 - 1,4; \alpha_{мин} = 0,4 - 0,6;$

β – коэффициент, учитывающий число жителей в населенном пункте, принимаемый по табл. 2.

2.3. Расходы воды на поливку в населенных пунктах и на территориях промышленных предприятий должны приниматься в зависимости от покрытия территории, способа ее поливки, вида насаждений, климатических и других местных условий по табл. 3.

СНиП 2.04.02-84 Стр.3

Таблица 2

Коэффици- циент	Число жителей, тыс. чел.																
	до 0,1	0,15	0,2	0,3	0,5	0,75	1	1,5	2,5	4	6	10	20	50	100	300	1000 и более
β_{\max}	4,5	4	3,5	3	2,5	2,2	2	1,8	1,6	1,5	1,4	1,3	1,2	1,15	1,1	1,05	1
β_{\min}	0,01	0,01	0,02	0,03	0,05	0,07	0,1	0,1	0,1	0,2	0,25	0,4	0,5	0,6	0,7	0,85	1

Примечания: 1. Коэффициент β при определении расходов воды для расчета сооружений, водоводов и линий сети следует принимать в зависимости от числа обслуживаемых ими жителей, а при зонном водоснабжении - от числа жителей в каждой зоне.

2. Коэффициент β_{\max} следует принимать при определении напоров на выходе из насосных станций или высотного положения башни (напорных резервуаров), необходимого для обеспечения требуемых свободных напоров в сети в периоды максимального водоотбора в сутки максимального водопотребления, а коэффициент β_{\min} при определении излишних напоров в сети в периоды минимального водоотбора в сутки минимального водопотребления.

Таблица 3

Назначение воды	Измеритель	Расход воды на поливку, л/кв.м
Механизированная мойка усовершенствованных покрытий проездов и площадей	1 мойка	1,2 - 1,5
Механизированная поливка усовершенствованных покрытий проездов и площадей	1 поливка	0,3 - 0,4
Поливка вручную (из шлангов) усовершенствованных покрытий тротуаров и проездов	То же	0,4 - 0,5
Поливка городских зеленых насаждений	«	3 - 4
Поливка газонов и цветников	«	4 - 6
Поливка посадок в грунтовых зимних теплицах	1 сут	15
Поливка посадок в стеллажных зимних и грунтовых весенних теплицах, парниках всех типов, утепленном грунте	То же	6
Поливка посадок на приусадебных участках:		
овощных культур	«	3 - 15
плодовых деревьев	«	10 - 15

Примечания: 1. При отсутствии данных о площадях по видам благоустройства (зеленые насаждения, проезды и т.п.) удельное среднесуточное за поливочный сезон потребление воды на поливку в расчете на одного жителя следует принимать 50-90 л/сут в зависимости от климатических условий, мощности источника водоснабжения, степени благоустройства населенных пунктов и других местных условий.

2. Количество поливок надлежит принимать 1-2 в сутки в зависимости от климатических условий.

2.4. Расходы воды на хозяйственно-питьевые нужды и пользование душами на промышленных предприятиях должны определяться в соответствии с требованиями СНиП II-30-76 и СНиП II-90-81.

При этом коэффициент часовой неравномерности водопотребления на хозяйственно-питьевые нужды на промышленных предприятиях следует принимать:

2,5 - для цехов с тепловыделением более 80 кДж (20 ккал) на 1 куб.м/ч;

3 - для остальных цехов.

2.5. Расходы воды на содержание и поение скота, птиц и зверей на животноводческих фермах и комплексах должны приниматься по ведомственным нормативным документам.

2.6. Расходы воды на производственные нужды промышленных и сельскохозяйственных предприятий должны определяться на основании технологических данных.

2.7. Распределение расходов воды по часам суток в населенных пунктах, на промышленных и сельскохозяйственных предприятиях следует принимать на основании расчетных графиков водопотребления.

2.8. При построении расчетных графиков следует исходить из принимаемых в проекте технических решений, исключающих совпадение по времени максимальных отборов воды из сети на различные нужды (устройство на крупных промышленных предприятиях регулирующих

Стр.4 СНиП 2.04.02-84

емкостей, пополняемых по заданному графику, подача воды на поливку территории и на заполнение поливочных машин из специальных регулирующих емкостей или через устройства, прекращающие подачу воды при снижении свободного напора до заданного предела, и т.п.).

Расчетные графики отборов воды на различные нужды, производимых из сети без указанного контроля, должны приниматься совпадающими по времени с графиками хозяйственно-питьевого водопотребления.

2.9. Удельное водопотребление для определения расчетных расходов воды в отдельных жилых и общественных зданиях при необходимости учета сосредоточенных расходов следует принимать в соответствии с требованиями СНиП II-30-76.

2.10. При разработке разделов водоснабжения схем использования вод, районной планировки и генеральных планов, указанных в п. 1.1, удельное среднесуточное (за год) водопотребление допускается принимать по табл. 4.

Потребление воды на нужды промышленных и сельскохозяйственных предприятий должно определяться на основании укрупненных норм, а при их отсутствии - проектов-аналогов.

Таблица 4

Водопотребитель	Удельное среднесуточное (за год) водопотребление на одного жителя в населенных пунктах, л/сут	
	до 1990 г.	До 2000 г.
Города	550	600
Сельские населенные пункты	125	150

Примечания: 1. Удельное водопотребление включает расходы воды на хозяйственно-питьевые нужды в жилых и общественных зданиях, нужды местной промышленности, поливку улиц и зеленых насаждений.

2. Удельное водопотребление допускается изменять на $\pm 10-20\%$ в зависимости от климатических и других местных условий и степени благоустройства.

3. Для южных районов в водохозяйственном балансе следует учитывать дополнительный расход воды на поливку зеленых насаждений и приусадебных участков из арычной сети.

4. При отсутствии данных о развитии промышленности допускается принимать дополнительный расход воды на нужды предприятий, забирающих воду из сетей хозяйственно-питьевого водопровода

населенного пункта, в размере до 25 % расхода воды, определенного по удельному водопотреблению, приведенному в табл. 4.

РАСХОД ВОДЫ НА ПОЖАРОТУШЕНИЕ

2.11. Противопожарный водопровод должен предусматриваться в населенных пунктах, на объектах народного хозяйства и, как правило, объединяться с хозяйственно-питьевым или производственным водопроводом.

Примечания*: 1. Допускается принимать наружное противопожарное водоснабжение из емкостей (резервуаров, водоемов) с учетом требований пп. 9.27-9.33 для:

- населенных пунктов с числом жителей до 5 тыс. чел.;
- отдельно стоящих общественных зданий объемом до 1000 куб.м, расположенных в населенных пунктах, не имеющих кольцевого противопожарного водопровода;
- зданий объемом св. 1000 куб.м - по согласованию с территориальными органами Государственного пожарного надзора;
- производственных зданий с производствами категорий В, Г и Д при расходе воды на наружное пожаротушение 10 л/с;
- складов грубых кормов объемом до 1000 куб.м;
- складов минеральных удобрений объемом зданий до 5000 куб.м;
- зданий радиотелевизионных передающих станций;
- зданий холодильников и хранилищ овощей и фруктов.

2. Допускается не предусматривать противопожарное водоснабжение:

- населенных пунктов с числом жителей до 50 чел. при застройке зданиями высотой до двух этажей;
- отдельно стоящих, расположенных вне населенных пунктов, предприятий общественного питания (столовые, закусочные, кафе и т.п.) при объеме зданий до 1000 куб.м и предприятий торговли при площади до 150 кв.м (за исключением промтоварных магазинов), а также общественных зданий I и II степеней огнестойкости объемом до 250 куб.м, расположенных в населенных пунктах;
- производственных зданий I и II степеней огнестойкости объемом до 1000 куб.м (за исключением зданий с металлическими незащищенными или деревянными несущими конструкциями, а также с полимерным утеплителем объемом до 250 куб.м) с производствами категории Д;
- заводов по изготовлению железобетонных изделий и товарного бетона со зданиями I и II степеней огнестойкости, размещаемых в населенных пунктах, оборудованных сетями водопровода при условии размещения гидрантов на расстоянии не более 200 м от наиболее удаленного здания завода;
- сезонных универсальных приемозаготовительных пунктов сельскохозяйственных продуктов при объеме зданий до 1000 куб.м;
- зданий складов сгораемых материалов и негораемых материалов в сгораемой упаковке площадью до 50 кв.м.

2.12. Расход воды на наружное пожаротушение (на один пожар) и количество одновременных пожаров в населенном пункте для расчета магистральных (расчетных кольцевых) линий водопроводной сети должны приниматься по табл. 5.

2.13. Расход воды на наружное пожаротушение (на один пожар) жилых и общественных зданий для расчета соединительных и распределительных линий водопроводной сети, а также водопроводной сети внутри микрорайона или квартала следует принимать для здания, требующего наибольшего расхода воды, по табл. 6.

2.14. Расход воды на наружное пожаротушение на промышленных и сельскохозяйственных предприятиях на один пожар должен приниматься для здания, требующего наибольшего расхода воды, согласно табл. 7 или 8.

СНиП 2.04.02-84 Стр.5

Таблица 5

Число жителей в	Расчетное	Расход воды на наружное пожаротушение в населенном пункте на один пожар, л/с
-----------------	-----------	--

населенном пункте, тыс. чел.	количество одновременных пожаров	застройка зданиями высотой до двух этажей включительно независимо от степени их огнестойкости	застройка зданиями высотой три этажа и выше независимо от степени их огнестойкости
До 1	1	5	10
Св. 1 « 5	1	10	10
« 5 « 10	1	10	15
« 10 « 25	2	10	15
« 25 « 50	2	20	25
« 50 « 100	2	25	35
« 100 « 200	3	-	40
« 200 « 300	3	-	55
« 300 « 400	3	-	70
« 400 « 500	3	-	80
« 500 « 600	3	-	85
« 600 « 700	3	-	90
« 700 « 800	3	-	95
« 800 « 1000	3	-	100

Примечания: 1. Расход воды на наружное пожаротушение в населенном пункте должен быть не менее расхода воды на пожаротушение жилых и общественных зданий, указанных в табл. 6.

2. При зонном водоснабжении расход воды на наружное пожаротушение и количество одновременных пожаров в каждой зоне следует принимать в зависимости от числа жителей, проживающих в зоне.

3. Количество одновременных пожаров и расход воды на один пожар в населенных пунктах с числом жителей более 1 млн. чел. надлежит принимать согласно требованиям органов Государственного пожарного надзора.

4. Для группового водопровода количество одновременных пожаров надлежит принимать в зависимости от общей численности жителей в населенных пунктах, подключенных к водопроводу.

Расход воды на восстановление пожарного объема по групповому водопроводу следует определять как сумму расходов воды для населенных пунктов (соответственно количеству одновременных пожаров), требующих наибольших расходов на пожаротушение согласно пп. 2.24 и 2.25.

5. В расчетное количество одновременных пожаров в населенном пункте включены пожары на промышленных предприятиях, расположенных в пределах населенного пункта. При этом в расчетный расход воды следует включать соответствующие расходы воды на пожаротушение на этих предприятиях, но не менее указанных в табл. 5.

Таблица 6

Назначение зданий	Расход воды на один пожар, л/с, на наружное пожаротушение жилых и общественных зданий независимо от их степеней огнестойкости при объемах зданий, тыс. куб.м				
	до 1	св. 1 до 5	св. 5 до 25	св. 25 до 50	св. 50 до 150
Жилые здания односекционные и многосекционные при количестве этажей:					
до 2	10*	10	-	-	-
св. 2 « 12	10	15	15	20	-
« 12 « 16	-	-	20	25	-
« 16 « 25	-	-	-	25	30
Общественные здания при количестве этажей:					
до 2	10*	10	15	-	-
св. 2 « 6	10	15	20	25	30
« 6 « 12	-	-	25	30	35
« 12 « 16	-	-	-	30	35

* Для сельских населенных пунктов расход воды на один пожар - 5 л/с.

Примечание. Расходы воды на наружное пожаротушение зданий высотой или объемом свыше указанных в табл. 6, а также общественных зданий объемом свыше 25 тыс. куб.м с большим скоплением людей (зрелищные предприятия, торговые центры, универмаги и др.) надлежит принимать и согласовывать в установленном порядке.

2.15. Расход воды на наружное пожаротушение зданий, разделенных на части противопожарными стенами, надлежит принимать по той части здания, где требуется наибольший расход воды.

Расход воды на наружное пожаротушение зданий, разделенных противопожарными перегородками, следует определять по общему объему здания и более высокой категории производства по пожарной опасности.

2.16. Расход воды на наружное пожаротушение одно-, двухэтажных производственных и одноэтажных складских зданий высотой (от пола до низа горизонтальных несущих конструкций на опоре) не более 18 м с несущими стальными конструкциями (с пределом огнестойкости не менее 0,25 ч) и ограждающими конструкциями (стены и покрытия) из стальных профилированных или асбестоцементных листов со сгораемыми или полимерными утеплителями необходимо принимать на 10 л/с более указанных в табл. 7 и 8.

Стр.6 СНиП 2.04.02-84

Таблица 7

Степень огнестойкости зданий	Категория помещений по пожарной опасности	Расход воды на наружное пожаротушение производственных зданий с фонарями, а также без фонарей шириной до 60 м на один пожар, л/с, при объемах зданий, тыс. куб.м						
		до 3	св. 3 до 5	св. 5 до 20	св. 20 до 50	св. 50 до 200	св. 200 до 400	св. 400 до 600
I и II	Г, Д,	10	10	10	10	15	20	25
I и II	А, Б, В	10	10	15	20	30	35	40
III	Г, Д	10	10	15	25	35	-	-
III	В	10	15	20	30	40	-	-
IV и V	Г, Д	10	15	20	30	-	-	-
IV и V	В	15	20	25	40	-	-	-

Для этих зданий в местах размещения наружных пожарных лестниц должны предусматриваться стояки-сухотрубы диаметром 80 мм, оборудованные пожарными соединительными головками на верхнем и нижнем концах стояка.

Примечание. Для зданий шириной не более 24 м и высотой до карниза не более 10 м стояки-сухотрубы допускается не предусматривать.

2.17. Расход воды на наружное пожаротушение открытых площадок хранения контейнеров с грузом до 5 т следует принимать при количестве контейнеров:

- от 30 до 50 шт - 15 л/с;
- св.50 « 100 « - 20 л/с;
- « 100 « 300 « - 25 л/с;
- « 300 « 1000 « - 40 л/с.

2.18. Расход воды на тушение пожара при объединенном водопроводе для спринклерных или дренчерных установок, внутренних пожарных кранов и наружных гидрантов в течение 1 ч с момента начала пожаротушения следует принимать как сумму наибольших расходов, определенных в соответствии с требованиями «Инструкции по проектированию установок автоматического пожаротушения», СНиП II-30-76 и настоящего раздела.

Расход воды, необходимый на время тушения пожара после отключения спринклерных или дренчерных установок, следует принимать согласно пп. 2.14, 2.16, 2.20 и 2.21.

Примечание. Одновременность действия спринклерных и дренчерных установок надлежит учитывать в зависимости от условий пожаротушения.

Таблица 8

Степень огнестойкости зданий	Категория помещений по пожарной опасности	Расход воды на наружное пожаротушение производственных зданий без фонарей шириной 60 м и более на один пожар, л/с, при объемах зданий, тыс. куб.м								
		до 50	св. 50 до 100	св. 100 до 200	св. 200 до 300	св. 300 до 400	св.400 до 500	св.500 до 600	св. 600 до 700	св.700 до 800
I и II	А, Б, В	20	30	40	50	60	70	80	90	100
I и II	Г, Д, Е	10	15	20	25	30	35	40	45	50

Примечания к табл. 7 и 8: 1. При двух расчетных пожарах на предприятии расчетный расход воды на пожаротушение следует принимать по двум зданиям, требующим наибольшего расхода воды.

2. Расход воды на наружное пожаротушение отдельно стоящих вспомогательных зданий промышленных предприятий следует определять по табл. 6 как для общественных зданий, а встроенных в производственные здания - по общему объему здания по табл. 7.

3. Расход воды на наружное пожаротушение зданий сельскохозяйственных предприятий I и II степеней огнестойкости объемом не более 5 тыс. куб.м с производствами категорий Г и Д следует принимать 5 л/с.

4. Расход воды на наружное пожаротушение складов лесных материалов вместимостью до 10 тыс. куб.м следует принимать по табл. 7, относя их к зданиям V степени огнестойкости с производством категории В. При большей вместимости складов следует руководствоваться требованиями соответствующих нормативных документов.

5. Расход воды на наружное пожаротушение зданий радиотелевизионных передающих станций независимо от объема зданий и числа проживающих в поселке людей надлежит принимать не менее 15 л/с, если по табл. 7 и 8 не требуется больший расход воды. Указанные требования не распространяются на радиотелевизионные ретрансляторы, устанавливаемые на существующих и проектируемых объектах связи.

6. Расход воды на наружное пожаротушение зданий объемами, более указанных в табл. 7 и 8, надлежит устанавливать по согласованию с территориальными органами Государственного пожарного надзора.

7. Степень огнестойкости зданий или сооружений надлежит определять в соответствии с требованиями СНиП II-2-80; категории производств по взрывной, взрывопожарной и пожарной опасности – СНиП II-90-81.

8. Для зданий II степени огнестойкости с деревянными конструкциями расход воды на наружное пожаротушение следует принимать на 5 л/с больше указанного в табл. 7 или 8.

2.19. Расход воды на наружное пожаротушение пенными установками, установками с лафетными стволами или путем подачи распыленной воды должен определяться в соответствии

СНиП 2.04.02-84 Стр.7

с требованиями противопожарной безопасности, предусмотренными нормами строительного проектирования предприятий, зданий и сооружений соответствующих отраслей промышленности с учетом дополнительного расхода воды в размере 25 % из гидрантов согласно п. 2.14. При этом суммарный расход воды должен быть не менее расхода, определенного по табл. 7 или 8.

2.20. На пожаротушение зданий, оборудованных внутренними пожарными кранами, должен учитываться дополнительный расход воды к расходам, указанным в табл. 5-8, который следует принимать для зданий, требующих наибольшего расхода воды в соответствии с требованиями СНиП II-30-76.

2.21. Расчетный расход воды на тушение пожара должен быть обеспечен при наибольшем расходе воды на другие нужды, предусмотренные п. 4.3, при этом на промышленном предприятии расходы воды на поливку территории, прием душа, мытье полов и мойку технологического оборудования, а также на полив растений в теплицах не учитываются.

В случаях когда по условиям технологического процесса возможно частичное использование производственной воды на пожаротушение, следует предусматривать установку гидрантов на сети производственного водопровода дополнительно к гидрантам, установленным на сети противопожарного водопровода, обеспечивающего требуемый расход воды на пожаротушение.

2.22. Расчетное количество одновременных пожаров на промышленном или сельскохозяйственном предприятии надлежит принимать в зависимости от занимаемой ими площади; один пожар при площади до 150 га, два пожара - более 150 га.

2.23. При объединенном противопожарном водопроводе населенного пункта и промышленного или сельскохозяйственного предприятия, расположенных вне населенного пункта, расчетное количество одновременных пожаров должно приниматься:

при площади территории предприятия до 150 га при числе жителей в населенном пункте до 10 тыс. чел. - один пожар (на предприятии или в населенном пункте по наибольшему расходу воды); то же, при числе жителей в населенном пункте свыше 10 до 25 тыс. чел. - два пожара (один на предприятии и один в населенном пункте);

при площади территории предприятия свыше 150 га и при числе жителей в населенном пункте до 25 тыс. чел. - два пожара (два на предприятии или два в населенном пункте по наибольшему расходу);

при числе жителей в населенном пункте более 25 тыс. чел. - согласно п. 2.22 и табл. 5, при этом расход воды следует определять как сумму потребного большего расхода (на предприятии или в населенном пункте) и 50 % потребного меньшего расхода (на предприятии или в населенном пункте);

при нескольких промышленных предприятиях и одном населенном пункте - согласно требованиям органов Государственного пожарного надзора.

2.24. Продолжительность тушения пожара должна приниматься 3 ч; для зданий I и II степеней огнестойкости с несгораемыми несущими конструкциями и утеплителем с помещениями категорий Г и Д - 2 ч.

2.25. Максимальный срок восстановления пожарного объема воды должен быть не более:

24 ч - в населенных пунктах и на промышленных предприятиях с помещениями по пожарной опасности категорий А, Б, В;

36 ч - на промышленных предприятиях с помещениями по пожарной опасности категорий Г и Д;

72 ч - в сельских населенных пунктах и на сельскохозяйственных предприятиях.

Примечания: 1. Для промышленных предприятий с расходами воды на наружное пожаротушение 20 л/с и менее допускается увеличивать время восстановления пожарного объема воды:

до 48 ч - для помещений категорий Г и Д;

до 36 ч - « « категории В.

2. На период восстановления пожарного объема воды допускается снижение подачи воды на хозяйственно-питьевые нужды системами водоснабжения I и II категорий до 70 %, III категории до 50 % расчетного расхода и подачи воды на производственные нужды по аварийному графику.

СВОБОДНЫЕ НАПОРЫ

2.26. Минимальный свободный напор в сети водопровода населенного пункта при максимальном хозяйственно-питьевом водопотреблении на вводе в здание над поверхностью земли должен приниматься при одноэтажной застройке не менее 10 м, при большей этажности на каждый этаж следует добавлять 4 м.

Примечания: 1. В часы минимального водопотребления напор на каждый этаж, кроме первого, допускается принимать равным 3 м, при этом должна обеспечиваться подача воды в емкости для хранения.

2. Для отдельных многоэтажных зданий или группы их, расположенных в районах с меньшей этажностью застройки или на повышенных местах, допускается предусматривать местные насосные установки для повышения напора.

3. Свободный напор в сети у водоразборных колонок должен быть не менее 10 м.

Стр.8 СНиП 2.04.02-84

2.27. Свободный напор в наружной сети производственного водопровода должен приниматься по технологическим данным.

2.28. Свободный напор в наружной сети хозяйственно-питьевого водопровода у потребителей не должен превышать 60 м.

При напорах в сети более 60 м для отдельных зданий или районов следует предусматривать установку регуляторов давления или зонирование системы водоснабжения.

2.29. Противопожарный водопровод следует принимать низкого давления, противопожарный водопровод высокого давления допускается принимать только при соответствующем обосновании.

В водопроводе высокого давления стационарные пожарные насосы должны быть оборудованы устройствами, обеспечивающими пуск насосов не позднее чем через 5 мин после подачи сигнала о возникновении пожара.

Примечание. Для населенных пунктов с числом жителей до 5 тыс. чел., в которых не предусматривается профессиональная пожарная охрана, противопожарный водопровод должен приниматься высокого давления.

2.30. Свободный напор в сети противопожарного водопровода низкого давления (на уровне поверхности земли) при пожаротушении должен быть не менее 10 м.

Свободный напор в сети противопожарного водопровода высокого давления должен обеспечивать высоту компактной струи не менее 10 м при полном расходе воды на пожаротушение и расположении пожарного ствола на уровне наивысшей точки самого высокого здания.

Максимальный свободный напор в сети объединенного водопровода не должен превышать 60 м.

3. ИСТОЧНИКИ ВОДОСНАБЖЕНИЯ

3.1. Выбор источника водоснабжения должен быть обоснован результатами топографических, гидрологических, гидрогеологических, ихтиологических, гидрохимических, гидробиологических, гидротермических и других изысканий и санитарных обследований.

3.2. В качестве источника водоснабжения следует рассматривать водотоки (реки, каналы), водоемы (озера, водохранилища, пруды), моря, подземные воды (водоносные пласты, подрусловые, шахтные и другие воды).

Для производственного водоснабжения промышленных предприятий надлежит рассматривать возможность использования очищенных сточных вод.

В качестве источника водоснабжения могут быть использованы наливные водохранилища с подводом к ним воды из естественных поверхностных источников.

Примечание. В системе водоснабжения допускается использование нескольких источников с различными гидрологическими и гидрогеологическими характеристиками.

3.3. Выбор источника хозяйственно-питьевого водоснабжения должен производиться в соответствии с требованиями ГОСТ 17.1.3.03-77 с изм.

Выбор источника производственного водоснабжения следует производить с учетом требований, предъявляемых потребителями к качеству воды.

Принятые к использованию источники водоснабжения подлежат согласованию в соответствии с «Инструкцией о порядке согласования и выдачи разрешения на специальное водопользование» Минводхоза СССР.

3.4. Для хозяйственно-питьевых водопроводов должны максимально использоваться имеющиеся ресурсы подземных вод, удовлетворяющих санитарно-гигиеническим требованиям.

При недостаточных эксплуатационных запасах естественных подземных вод следует рассматривать возможность их увеличения за счет искусственного пополнения.

3.5. Использование подземных вод питьевого качества для нужд, не связанных с хозяйственно-питьевым водоснабжением, как правило, не допускается. В районах, где отсутствуют необходимые поверхностные водоисточники и имеются достаточные запасы подземных вод питьевого качества, допускается использование этих вод на производственные и поливочные нужды с разрешения органов по регулированию использования и охране вод.

3.6. Для производственного и хозяйственно-питьевого водоснабжения при соответствующей обработке воды и соблюдении санитарных требований допускается использование минерализованных и геотермальных вод.

3.7. Обеспеченность среднемесячных расходов воды поверхностных источников должна приниматься по табл. 9 в зависимости от категории системы водоснабжения, определяемой согласно п. 4.4.

Таблица 9

Категория системы водоснабжения	Обеспеченность минимальных среднемесячных расходов воды поверхностных источников, %
I	95
II	90
III	85

СНиП 2.04.02-84 Стр.9

3.8. При оценке использования водных ресурсов для целей водоснабжения надлежит учитывать:

- расходный режим и водохозяйственный баланс по источнику с прогнозом на 15-20 лет;
- требования к качеству воды, предъявляемые потребителями;
- качественную характеристику воды в источнике с указанием агрессивности воды и прогноз возможного изменения ее качества с учетом поступления сточных вод;
- качественные и количественные характеристики наносов и сора, их режим, перемещение донных отложений, устойчивость берегов;
- наличие вечномерзлых грунтов, возможность промерзания и пересыхания источника, наличие снежных лавин и селей (на горных водотоках), а также других стихийных природных явлений в водосборном бассейне источника;
- осенне-зимний режим источника и характер льдошуговых явлений в нем;
- температуру воды по месяцам года и развитие фитопланктона на различной глубине;
- характерные особенности весеннего вскрытия источника и половодья (для равнинных водотоков), прохождения весенне-летних паводков (для горных водотоков);
- запасы и условия питания подземных вод, а также возможное их нарушение в результате изменения природных условий, устройства водохранилищ или дренажа, искусственной откачки воды и т.п.;
- качество и температуру подземных вод;
- возможность искусственного пополнения и образования запасов подземных вод;
- требования органов по регулированию использования и охране вод, санитарно-эпидемиологической службы, рыбоохраны и др.

3.9. При оценке достаточности водных ресурсов поверхностных источников водоснабжения необходимо обеспечивать ниже места водоотбора гарантированный расход воды, необходимый в каждом сезоне года для удовлетворения потребностей в воде расположенных ниже по течению населенных пунктов, промышленных предприятий, сельского хозяйства, рыбного хозяйства, судоходства и других видов водопользования, а также для обеспечения санитарных требований по охране источников водоснабжения.

3.10. В случае недостаточного расхода воды в поверхностном источнике надлежит предусматривать регулирование естественного стока воды в пределах одного гидрологического года (сезонное регулирование) или многолетнего периода (многолетнее регулирование), а также переброску воды из других, более многоводных поверхностных источников.

Примечание. Степень обеспечения отдельных водопотребителей при недостаточности имеющихся расходов воды в источнике и затруднительности или высокой стоимости их увеличения определяется по согласованию с органами Министерства мелиорации и водного хозяйства республики, а также органами санитарно-эпидемиологической службы.

3.11. Оценку ресурсов подземных вод надлежит производить на основании материалов гидрогеологических поисков, разведки и исследований в соответствии с «Классификацией эксплуатационных запасов и прогнозных ресурсов подземных вод» и «Инструкцией по применению классификационных запасов подземных вод к месторождениям пресных вод» Государственной комиссии по запасам полезных ископаемых при Совете Министров СССР.

Запасы подземных вод должны быть утверждены Государственной или территориальными комиссиями по запасам полезных ископаемых.

Утверждение эксплуатационных запасов подземных вод не требуется, если капитальные вложения на устройство водозаборных сооружений не превышают 500 тыс. руб., а по объектам железнодорожного транспорта - 1 млн. руб.

При этом в стоимости водозаборных сооружений учитываются затраты на водоприемные устройства, насосные станции, сооружения водоподготовки, резервуары, а также водоводы до потребителя.

4. СХЕМЫ И СИСТЕМЫ ВОДОСНАБЖЕНИЯ

4.1. Выбор схемы и системы водоснабжения следует производить на основании сопоставления возможных вариантов ее осуществления с учетом особенностей объекта или группы объектов, требуемых расходов воды на различных этапах их развития, источников водоснабжения, требований к напорам, качеству воды и обеспеченности ее подачи.

4.2. Сопоставлением вариантов должны быть обоснованы:

источники водоснабжения и использование их для тех или иных потребителей;
степень централизации системы и целесообразность выделения локальных систем водоснабжения;

объединение или разделение сооружений, водоводов и сетей различного назначения;
зонирование системы водоснабжения, использование регулирующих емкостей, применение станций регулирования и насосных станций подкачки;

Стр.10 СНиП 2.04.02-84

применение объединенных или локальных систем оборотного водоснабжения;
использование отработанных вод одних предприятий (цехов, установок, технологических линий) для производственных нужд других предприятий (цехов, установок, технологических линий), а также для поливки территории и зеленых насаждений;

использование очищенных производственных и бытовых сточных вод, а также аккумулированного поверхностного стока для производственного водоснабжения, орошения и обводнения водоемов;

целесообразность организации замкнутых циклов или создания замкнутых систем водопользования;

очередность строительства и ввода в действие элементов системы по пусковым комплексам.

4.3. Централизованная система водоснабжения населенных пунктов в зависимости от местных условий и принятой схемы водоснабжения должна обеспечивать:

хозяйственно-питьевое водопотребление в жилых и общественных зданиях, нужды коммунально-бытовых предприятий;

хозяйственно-питьевое водопотребление на предприятиях;

производственные нужды промышленных и сельскохозяйственных предприятий, где требуется вода питьевого качества или для которых экономически нецелесообразно сооружение отдельного водопровода;

тушение пожаров;

собственные нужды станций водоподготовки, промывку водопроводных и канализационных сетей и т.п.

При обосновании допускается устройство самостоятельного водопровода для:

поливки и мойки территорий (улиц, проездов, площадей, зеленых насаждений), работы фонтанов и т.п.;

поливки посадок в теплицах, парниках и на открытых участках, а также приусадебных участков.

4.4. Централизованные системы водоснабжения по степени обеспеченности подачи воды подразделяются на три категории:

I - допускается снижение подачи воды на хозяйственно-питьевые нужды не более 30 % расчетного расхода и на производственные нужды до предела, устанавливаемого аварийным графиком работы предприятий; длительность снижения подачи не должна превышать 3 сут. Перерыв в подаче воды или снижение подачи ниже указанного предела допускаются на время выключения поврежденных и включения резервных элементов системы (оборудования, арматуры, сооружений, трубопроводов и др.), но не более чем на 10 мин;

II - величина допускаемого снижения подачи воды та же, что при I категории; длительность снижения подачи не должна превышать 10 сут. Перерыв в подаче воды или снижение подачи ниже указанного предела допускаются на время выключения поврежденных и включения резервных элементов или проведения ремонта, но не более чем на 6 ч;

III - величина допускаемого снижения подачи воды та же, что при I категории; длительность снижения подачи не должна превышать 15 сут. Перерыв в подаче воды или снижение подачи ниже указанного предела допускается на время проведения ремонта, но не более чем на 24 ч.

Объединенные хозяйственно-питьевые и производственные водопроводы населенных пунктов при числе жителей в них более 50 тыс. чел. следует относить к I категории; от 5 до 50 тыс. чел. - к II категории; менее 5 тыс. чел. - к III категории.

Категорию сельскохозяйственных групповых водопроводов следует принимать по населенному пункту с наибольшим числом жителей.

При необходимости повышения обеспеченности подачи воды на производственные нужды промышленных и сельскохозяйственных предприятий (производств, цехов, установок) следует предусматривать локальные системы водоснабжения.

Проекты локальных систем, обеспечивающих технологические требования объектов, должны рассматриваться и утверждаться совместно с проектами этих объектов.

Категорию отдельных элементов систем водоснабжения необходимо устанавливать в зависимости от их функционального значения в общей системе водоснабжения.

Элементы систем водоснабжения II категории, повреждения которых могут нарушить подачу воды на пожаротушение, должны относиться к I категории.

4.5. При разработке схемы и системы водоснабжения следует давать техническую, экономическую и санитарную оценки существующих сооружений, водоводов и сетей и

обосновывать степень их дальнейшего использования с учетом затрат по реконструкции и интенсификации их работы.

4.6. Системы водоснабжения, обеспечивающие противопожарные нужды, следует проектировать в соответствии с указаниями разд. 2.

4.7. Системы оборотного водоснабжения надлежит проектировать в соответствии с указаниями разд. 11.

СНиП 2.04.02-84 Стр.11

4.8. При выборе оптимального варианта систем производственного водоснабжения при необходимости следует рассматривать возможность и целесообразность изменений технологических процессов, при которых возрастание издержек основного производства оказывается меньше снижения приведенной стоимости систем водоснабжения и канализации.

4.9. Водозаборные сооружения, водоводы, станции водоподготовки должны, как правило, рассчитываться на средний часовой расход в сутки максимального водопотребления.

4.10. Расчеты совместной работы водоводов, водопроводных сетей, насосных станций и регулирующих емкостей надлежит производить в объеме, необходимом для обоснования системы подачи и распределения воды на расчетный срок, установления очередности ее осуществления, подбора насосного оборудования и определения требуемых объемов регулирующих емкостей и их расположения для каждой очереди строительства.

4.11. Для систем водоснабжения населенных пунктов расчеты совместной работы водоводов, водопроводных сетей, насосных станций и регулирующих емкостей следует, как правило, выполнять для следующих характерных режимов подачи воды:

в сутки максимального водопотребления - максимального, среднего и минимального часовых расходов, а также максимального часового расхода и расчетного расхода воды на пожаротушение;

в сутки среднего водопотребления - среднего часового расхода;

в сутки минимального водопотребления - минимального часового расхода.

Проведение расчетов для других режимов водопотребления, а также отказ от проведения расчетов для одного или нескольких из указанных режимов допускается при обосновании достаточности проведенных расчетов для выявления условий совместной работы водоводов, насосных станций, регулирующих емкостей и распределительных сетей при всех характерных режимах водопотребления.

Для систем производственного водоснабжения характерные условия их работы устанавливаются в соответствии с особенностями технологии производства и обеспечения противопожарной безопасности.

Примечание. При расчете сооружений, водоводов и сетей на период пожаротушения аварийное выключение проводов и линий кольцевых сетей, а также секций и блоков сооружений не учитывается.

4.12. При разработке схемы водоснабжения должен быть установлен перечень параметров, контроль которых необходим для последующей систематической проверки силами эксплуатационного персонала соответствия проекту фактических расходов воды и коэффициентов неравномерности водопотребления, а также фактических характеристик оборудования, сооружений и устройств. Для осуществления контроля в соответствующих разделах проекта должна быть предусмотрена установка необходимых для этого приборов и аппаратуры.

4.13. При разработке схем и систем сельскохозяйственного водоснабжения надлежит:

централизованные системы водоснабжения проектировать лишь для перспективных населенных пунктов и объектов сельскохозяйственного производства;

для сохраняемых на расчетный период сельских населенных пунктов предусматривать реконструкцию существующих водозаборных сооружений (водозаборных скважин, шахтных колодцев, каптажа родников и т.п.) с оборудованием их механизированными водоподъемниками и устройством внутренних водопроводов в отдельных культурно-бытовых и производственных зданиях;

при устройстве групповых водопроводов предусматривать меры по сохранению качества воды при ее транспортировании на большие расстояния, особенно в начальный период работы этих систем, когда скорости движения воды в водоводах значительно ниже расчетных;

рассматривать целесообразность устройства для полива приусадебных участков отдельных сезонных водопроводов с использованием местных источников и оросительных систем, непригодных в качестве источника хозяйственно-питьевого водоснабжения;

при проектировании систем водоснабжения для районов распространения засоленных вод при отсутствии местных источников пресной воды рассматривать целесообразность использования для питьевых нужд опресненной воды и для непитьевых нужд минерализованной воды. При этом для поселков с одноэтажной застройкой внутренние водопроводы рекомендуется проектировать только для подачи минерализованной воды, предусматривая подачу опресненной воды на питьевые нужды через водоразборные колонки.

Стр.12 СНиП 2.04.02-84

5. ВОДОЗАБОРНЫЕ СООРУЖЕНИЯ СООРУЖЕНИЯ ДЛЯ ЗАБОРА ПОДЗЕМНЫХ ВОД

Общие указания

5.1. Выбор типа и схемы размещения водозаборных сооружений следует производить исходя из геологических, гидрогеологических и санитарных условий района.

5.2. При проектировании новых и расширении существующих водозаборов должны учитываться условия взаимодействия их с существующими и проектируемыми водозаборами на соседних участках, а также их влияние на окружающую природную среду (поверхностный сток, растительность и др.).

5.3. В водозаборах подземных вод применяются следующие водоприемные сооружения: водозаборные скважины, шахтные колодцы, горизонтальные водозаборы, комбинированные водозаборы, лучевые водозаборы, каптажи родников.

Водозаборные скважины

5.4. В проектах скважин должен быть указан способ бурения и определены конструкции скважины, ее глубина, диаметры колонн труб, тип водоприемной части, водоподъемника и оголовка скважины, а также порядок их опробования.

5.5. Способы бурения скважин приведены в рекомендуемом прил. 1.

5.6. В конструкции скважины необходимо предусматривать возможность проведения замеров дебита, уровня и отбора проб воды, а также производства ремонтно-восстановительных работ при применении импульсных, реагентных и комбинированных методов регенерации при эксплуатации скважин.

5.7. Диаметр эксплуатационной колонны труб в скважинах следует принимать при установке насосов: с электродвигателем над скважиной - на 50 мм больше номинального диаметра насоса; с погружным электродвигателем - равным номинальному диаметру насоса.

5.8. В зависимости от местных условий и оборудования устье скважины следует, как правило, располагать в наземном павильоне или подземной камере.

5.9. Габариты павильона и подземной камеры в плане следует принимать из условия размещения в нем электродвигателя, электрооборудования и контрольно-измерительных приборов (КИП).

Высоту наземного павильона и подземной камеры надлежит принимать в зависимости от габаритов оборудования, но не менее 2,4 м.

5.10. Верхняя часть эксплуатационной колонны труб должна выступать над полом не менее чем на 0,5 м.

5.11. Конструкция оголовка скважины должна обеспечивать полную герметизацию, исключая проникание в межтрубное и затрубное пространства скважины поверхностной воды и загрязнений.

5.12. Монтаж и демонтаж секций скважинных насосов следует предусматривать через люки, располагаемые над устьем скважины, с применением средств механизации.

5.13. Количество резервных скважин следует принимать по табл. 10.

Таблица 10

Количество рабочих скважин	Количество резервных скважин на водозаборе при категории		
	I	II	III
От 1 до 4	1	1	1
« 5 « 12	2	1	-
13 и более	20%	10%	-

Примечания: 1. В зависимости от гидрогеологических условий и при соответствующем обосновании количество резервных скважин может быть увеличено.

2. Для водозаборов всех категорий следует предусматривать наличие на складе резервных насосов: при количестве рабочих скважин до 12 - один; при большем количестве - 10 % числа рабочих скважин.

3. Категории водозаборов по степени обеспеченности подачи воды следует принимать согласно п. 4.4.

5.14. Существующие на участке водозабора скважины, дальнейшее использование которых невозможно, подлежат ликвидации путем тампонажа.

5.15. Фильтры в скважинах надлежит устанавливать в рыхлых, неустойчивых скальных и полускальных породах.

5.16. Конструкцию и размеры фильтра следует принимать в зависимости от гидрогеологических условий, дебита и режима эксплуатации в соответствии с рекомендуемым прил. 2.

5.17. Конечный диаметр обсадной трубы при ударном бурении должен быть больше наружного диаметра фильтра не менее чем на 50 мм, а при обсыпке фильтра гравием - не менее чем на 100 мм.

При роторном способе бурения без крепления стенок трубами конечный диаметр скважин должен быть больше наружного диаметра фильтра не менее чем на 100 мм.

5.18. Длину рабочей части фильтра в напорных водоносных пластах мощностью до 10 м

СНиП 2.04.02-84 Стр.13

следует принимать равной мощности пласта; в безнапорных - мощности пласта за вычетом эксплуатационного понижения уровня воды в скважине (фильтр, как правило, должен быть затоплен) с учетом п. 5.19.

В водоносных пластах мощностью более 10 м длину рабочей части фильтра надлежит определять с учетом водопроницаемости пород, производительности скважин и конструкции фильтра.

5.19. Рабочую часть фильтра следует устанавливать на расстоянии от кровли и подошвы водоносного пласта не менее 0,5-1 м.

5.20. При использовании нескольких водоносных пластов рабочие части фильтров надлежит устанавливать в каждом водоносном пласте и соединять между собой глухими трубами (перекрывающими слабоводопроницаемые слои).

5.21. Верхняя часть надфильтровой трубы должна быть выше башмака обсадной колонны не менее чем на 3 м при глубине скважины до 50 м и не менее чем на 5 м при глубине скважины более 50 м; при этом между обсадной колонной и надфильтровой трубой при необходимости должен быть установлен сальник.

5.22. Длину отстойника следует принимать не более 2 м.

5.23. Бесфильтровые конструкции скважин для забора подземных вод из рыхлых песчаных отложений надлежит принимать при условии, когда над ними залегают устойчивые породы.

5.24. После окончания бурения скважин и оборудования их фильтрами необходимо предусматривать прокачку, а при роторном бурении с глинистым раствором - разглинизацию до полного осветления воды.

5.25. Для установления соответствия фактического дебита водозаборных скважин принятому в проекте необходимо предусматривать их опробование откачками в соответствии с указаниями, приведенными в рекомендуемом прил. 3.

Шахтные колодцы

5.26. Шахтные колодцы следует применять, как правило, в первых от поверхности безнапорных водоносных пластах, сложенных рыхлыми породами и залегающих на глубине до 30 м.

5.27. При мощности водоносного пласта до 3 м следует предусматривать шахтные колодцы совершенного типа с вскрытием всей мощности пласта; при большей мощности допускаются совершенные и несовершенные колодцы с вскрытием части пласта.

5.28. При расположении водоприемной части в песчаных грунтах на дне колодца необходимо предусматривать обратный песчано-гравийный фильтр или фильтр из пористого бетона, а в стенках водоприемной части колодцев - фильтры из пористого бетона или гравийные.

5.29. Обратный фильтр надлежит принимать из нескольких слоев песка и гравия толщиной по 0,1-0,15 м каждый, общей толщиной 0,4-0,6 м с укладкой в нижнюю часть фильтра мелких, а в верхнюю крупных фракций.

5.30. Механический состав отдельных слоев фильтра и соотношения между средними диаметрами зерен смежных слоев фильтра следует принимать в соответствии с указаниями, приведенными в рекомендуемом прил. 2.

5.31. Верх шахтных колодцев должен быть выше поверхности земли не менее чем на 0,8 м. При этом вокруг колодца должна предусматриваться отмостка шириной 1-2 м с уклоном 0,1 от колодца; вокруг колодцев, подающих воду для хозяйственно-питьевых нужд, кроме того, следует предусматривать устройство замка из глины или жирного суглинка глубиной 1,5-2 м и шириной 0,5 м.

5.32. В колодцах необходимо предусматривать вентиляционную трубу, выведенную выше поверхности земли не менее чем на 2 м. Отверстие вентиляционной трубы должно защищаться колпаком с сеткой.

Горизонтальные водозаборы

5.33. Горизонтальные водозаборы следует предусматривать, как правило, на глубине до 8 м в безнапорных водоносных пластах, преимущественно вблизи поверхностных водотоков. Они могут проектироваться в виде каменно-щебеночной дрены, трубчатой дрены, водосборной галереи или водосборной штольни.

5.34. Водозаборы в виде каменно-щебеночной дрены рекомендуется предусматривать для систем временного водоснабжения.

Трубчатые дрены надлежит проектировать на глубине до 5-8 м для водозаборов II-III категорий.

Для водозаборов I и II категорий должны приниматься, как правило, водосборные галереи.

Водозаборы в виде штольни следует принимать в соответствующих орографических условиях.

5.35. Для исключения выноса частиц породы из водоносного пласта при проектировании водоприемной части горизонтальных водозаборов должен предусматриваться обратный фильтр из двух-трех слоев.

Стр.14 СНиП 2.04.02-84

5.36. Механический состав отдельных слоев обратного фильтра следует определять расчетом.

Толщина отдельных слоев фильтра должна быть не менее 15 см.

5.37. Для водозабора в виде каменно-щебеночной дрены прием воды следует предусматривать через щебеночную призму размером 30x30 или 50x50 см, уложенную на дно траншеи, с устройством обратного фильтра.

Каменно-щебеночную дренажную трубу надлежит принимать с уклоном 0,01-0,05 в сторону водосборного колодца.

5.38. Водоприемную часть водозаборов из трубчатых дрен следует принимать из керамических, асбестоцементных, железобетонных и пластмассовых труб с круглыми или щелевыми отверстиями с боков и в верхней части трубы; нижняя часть трубы (не более 1/3 по высоте) должна быть без отверстий. Минимальный диаметр труб надлежит принимать 150 мм.

Пр и м е ч а н и е. Применение металлических перфорированных труб допускается при обосновании.

5.39. Определение диаметров трубопроводов горизонтальных водозаборов следует производить для периода низкого стояния уровня грунтовых вод, расчетное наполнение принимать 0,5 диаметра трубы.

5.40. Уклоны труб в сторону водосборного колодца должны быть не менее:

0,007	-	при диаметре	150 мм;	
0,005	-	«	«	200 «
0,004	-	«	«	250 «
0,003	-	«	«	300 «
0,002	-	«	«	400 «
0,001	-	«	«	500 «

Скорость течения воды в трубах должна приниматься не менее 0,7 м/с.

5.41. Водоприемные галереи надлежит принимать из сборного железобетона с щелевыми отверстиями или окнами с козырьками.

5.42. Под железобетонными звеньями галереи должно предусматриваться основание, исключая осадку их относительно друг друга. С боков галереи в пределах ее водоприемной части следует предусматривать устройство обратного фильтра.

5.43. Горизонтальные водозаборы должны быть защищены от попадания в них поверхностных вод.

5.44. Для наблюдения за работой трубчатых и галерейных водозаборов, их вентиляции и ремонта надлежит принимать смотровые колодцы, расстояние между которыми должно быть не более 50 м для трубчатых водозаборов диаметром от 150 до 500 мм и 75 м - при диаметре более 500 мм; для галерейных водозаборов - 100 -150 м.

Смотровые колодцы следует предусматривать также в местах изменения направления водоприемной части в плане и вертикальной плоскости.

5.45. Смотровые колодцы следует принимать диаметром 1 м; верх колодцев должен возвышаться не менее чем на 0,2 м над поверхностью земли; вокруг колодцев должна быть

сделана водонепроницаемая отмостка шириной не менее 1 м и глиняный замок; колодцы должны быть оборудованы вентиляционными трубами согласно п. 5.32.

5.46. Насосные станции горизонтальных водозаборов следует, как правило, совмещать с водосборным колодцем.

5.47. Комбинированные горизонтальные водозаборы необходимо принимать в двухпластовых системах с верхним безнапорным и нижним напорным водоносными пластами. Водозабор следует предусматривать в виде горизонтальной трубчатой дрены, каптирующей верхний безнапорный пласт, к которой снизу или сбоку подключены патрубки фильтровых колонн вертикальных скважин-усилителей, заложенных в нижнем пласте.

Лучевые водозаборы

5.48. Лучевые водозаборы надлежит предусматривать в водоносных пластах, кровля которых расположена от поверхности земли на глубине не более 15-20 м и мощность водоносного пласта не превышает 20 м.

П р и м е ч а н и е . Лучевые водозаборы в галечниковых грунтах при крупности фракций $D \geq 70$ мм, при наличии в водоносных породах включений валунов в количестве более 10% и в илистых мелкозернистых породах применять не рекомендуется.

5.49. В неоднородных или мощных однородных водоносных пластах следует применять многоярусные лучевые водозаборы с лучами, расположенными на разных отметках.

5.50. Водосборный колодец при производительности водозабора до 150-200 л/с и в благоприятных гидрогеологических и гидрохимических условиях следует предусматривать односекционным; при производительности водозабора свыше 200 л/с водосборный колодец должен быть разделен на две секции.

5.51. Лучи длиной 60 м и более следует принимать телескопической конструкции с уменьшением диаметра труб.

5.52. При длине лучей меньше 30 м в однородных водоносных пластах угол между лучами должен быть не менее 30 град.

СНиП 2.04.02-84 Стр.15

5.53. Водоприемные лучи должны приниматься из стальных перфорированных или щелевых труб со скважностью не более 20%; на водоприемных лучах в водосборных колодцах следует предусматривать установку задвижек.

Каптаж родников

5.54. Каптажные устройства (водосборные камеры или неглубокие опускные колодцы) следует применять для захвата подземных вод из родников.

5.55. Захват воды из восходящего родника следует осуществлять через дно каптажной камеры, из нисходящего - через отверстия в стене камеры.

5.56. При каптаже родников из трещиноватых пород прием воды в каптажной камере допускается осуществлять без фильтров, а из рыхлых пород - через обратные фильтры.

5.57. Каптажные камеры должны быть защищены от поверхностных загрязнений, промерзания и затопления поверхностными водами.

5.58. В каптажной камере следует предусматривать переливную трубу, рассчитанную на наибольший дебит родника, с установкой на конце клапана-захлопки, вентиляционную трубу согласно п. 5.32 и спускную трубу диаметром не менее 100 мм.

5.59. Для освобождения воды родника от взвеси каптажную камеру следует разделять переливной стенкой на два отделения: одно - для отстаивания воды с последующей очисткой его от осадка, второе - для забора воды насосом.

5.60. При наличии вблизи нисходящего родника нескольких выходов воды каптажную камеру следует предусматривать с открылками.

Искусственное пополнение запасов подземных вод

5.61. Искусственное пополнение подземных вод следует принимать для:
увеличения производительности и обеспечения стабильной работы действующих и проектируемых водозаборов подземных вод;
улучшения качества инфильтруемых и отбираемых подземных вод;
создания сезонных запасов подземных вод;
охраны окружающей среды (предотвращение недопускаемого понижения уровня грунтовых вод, приводящего к гибели растительности).

5.62. Для пополнения запасов подземных вод эксплуатируемых водоносных пластов должны использоваться поверхностные и подземные воды.

5.63. Пополнение запасов подземных вод следует предусматривать через инфильтрационные сооружения открытого и закрытого типов.

5.64. В качестве инфильтрационных сооружений открытого типа следует применять: бассейны, естественные и искусственные понижения рельефа (овраги, балки, старицы, карьеры).

5.65. Открытые инфильтрационные сооружения надлежит принимать для пополнения запасов подземных вод первого от поверхности водоносного пласта при отсутствии или малой мощности (до 3 м) покровных слабопроницаемых отложений.

5.66. При проектировании инфильтрационных бассейнов следует предусматривать:
врезку днища в хорошо фильтрующие породы на глубину не менее 0,5 м;
укрепление дна в месте выпуска воды и предохранение откосов от размыва;
устройства для регулирования и измерения расхода воды, подаваемой на инфильтрационные сооружения;

подъездные пути и съезды для машин и механизмов.

5.67. Ширина по дну инфильтрационных бассейнов должна быть не более 30 м, длина бассейнов - не более 500 м, слой воды - 0,7-2,5 м, количество - не менее двух.

5.68. Подачу воды в бассейны следует предусматривать через разбрызгивающие устройства или каскад со свободным изливом.

5.69. При устройстве бассейнов в гравийно-галечниковых отложениях с крупным заполнителем следует предусматривать загрузку дна крупнозернистым песком толщиной слоя 0,5-0,7 м.

5.70. При использовании естественных понижений рельефа должна предусматриваться подготовка фильтрующей поверхности.

5.71. В качестве инфильтрационных сооружений закрытого типа следует применять скважины (поглощающие и дренажно-поглощающие) и шахтные колодцы.

5.72. При проектировании поглощающих и дренажно-поглощающих скважин и шахтных колодцев необходимо предусматривать устройства для измерения и регулирования расходов подаваемой воды и измерения динамических уровней воды в сооружениях и водоносном пласте.

5.73. Конструкция инфильтрационных сооружений должна обеспечивать возможность

Стр.16 СНиП 2.04.02-84

восстановления их производительности на открытых инфильтрационных сооружениях путем механического или гидравлического съема закальматированного слоя с фильтрующей поверхности, на закрытых - методами, применяемыми для регенерации водозаборных скважин.

Примечание. Опорожнение и регенерация открытых инфильтрационных сооружений в период отрицательных температур не допускаются.

5.74. Выбор схемы размещения инфильтрационных сооружений, определение их количества и производительности должны производиться на основе комплексных гидрогеологических и технико-экономических расчетов с учетом назначения искусственного пополнения запасов подземных вод, схемы размещения водозаборных сооружений, качества подаваемой воды и особенностей эксплуатации инфильтрационных и водозаборных сооружений.

5.75. Расстояния между инфильтрационными и водозаборными сооружениями должны приниматься на основе прогноза качества отбираемой воды с учетом доочистки подаваемой на инфильтрацию воды и смешения ее с подземными водами.

5.76. Качество воды, используемой для искусственного пополнения, должно отвечать требованиям ГОСТ 2761-84.

5.77. Качество воды, подаваемой на инфильтрационные сооружения систем хозяйственно-питьевого водоснабжения, должно с учетом ее доочистки при инфильтрации в водоносный пласт и смешения с подземными водами отвечать требованиям ГОСТ 2874-82.

СООРУЖЕНИЯ ДЛЯ ЗАБОРА ПОВЕРХНОСТНОЙ ВОДЫ

5.78. Водозаборные сооружения (водозаборы) должны:
обеспечивать забор из водоисточника расчетного расхода воды и подачу его потребителю;
защищать систему водоснабжения от биологических обрастаний и от попадания в нее наносов, сора, планктона, шугольда и др.;

на водоемах рыбохозяйственного значения удовлетворять требованиям органов охраны рыбных запасов.

5.79. Водозаборы по степени обеспеченности подачи воды следует подразделять на три категории согласно п. 4.4.

5.80. Конструктивная схема водозабора должна приниматься в зависимости от требуемой категории, гидрологической характеристики водоисточника с учетом максимальных и минимальных уровней воды, указанных в табл. 11, а также требований органов по регулированию использования и охране вод, санитарно-эпидемиологической службы, охраны рыбных запасов и водного транспорта.

Таблица 11

Категория водозаборов	Обеспеченность расчетных уровней воды в поверхностных источниках, %	
	максимальный	минимальный
I	1	97
II	3	95
III	5	90

5.81. Класс основных сооружений водозабора устанавливается в соответствии с его категорией.

Класс второстепенных сооружений водозабора принимается на единицу меньше.

Примечания: 1. К основным следует относить сооружения, при повреждении которых водозабор не обеспечит подачу расчетного расхода воды потребителям, к второстепенным - сооружения, повреждение которых не приведет к снижению подачи воды потребителям.

2. Класс водоподъемных и водохранилищных плотин, входящих в состав водозаборного гидроузла, следует принимать в соответствии с указаниями СНиП 2.06.01-86, но не ниже:

II класса - для I категории водозаборов

III « - « II « «

IV « - « III « «

5.82. Выбор схемы и места расположения водозабора должен быть обоснован прогнозами:
качества воды в источнике;
переформирования русла или побережья;
изменения границы вечномерзлых грунтов;

гидротермического режима.

5.83. Не допускается размещать водоприемники в пределах зон движения судов, плотов, в зоне отложения и жильного движения донных наносов, в местах зимовья и нереста рыб, на участке возможного разрушения берега, скопления плавника и водорослей, а также возникновения шугозажоров и заторов.

5.84. Не рекомендуется размещать водоприемники водозаборов на участках нижнего бьефа ГЭС, прилегающих к гидроузлу, в верховьях водохранилищ, а также на участках, расположенных ниже устьев притоков водотоков и в устьях подпертых водотоков.

5.85. Место расположения водоприемников для водозаборов хозяйственно-питьевого водоснабжения должно приниматься выше по течению водотока выпусков сточных вод,

СНиП 2.04.02-84 Стр.17

населенных пунктов, а также стоянок судов, лесных бирж, товарно-транспортных баз и складов в районе, обеспечивающем организацию зон санитарной охраны.

5.86. На морях, крупных озерах и водохранилищах водоприемники водозаборов следует размещать (с учетом ожидаемой переработки прилегающего берега и прибрежного склона):

за пределами прибойных зон при наименьших уровнях воды;

в местах, укрытых от волнения;

за пределами сосредоточенных течений, выходящих из прибойных зон.

На водозаборах с самотечными и сифонными водоводами целесообразно водоприемный сеточный колодец, насосную станцию и другие сооружения выносить за пределы ожидаемой переработки берега, без устройства берегозащитных покрытий.

5.87. Условия забора воды из поверхностных источников должны разделяться в зависимости от устойчивости берегов и ложа источника, русловых и шуголедовых режимов, засоренности по показателям, приведенным в табл. 12.

5.88. Водоприемные устройства следует принимать по табл. 13 в зависимости от требуемой категории и сложности природных условий забора воды (см. табл. 12).

5.89. Повышение категории водозабора с затопленными водоприемниками на единицу допускается в случаях:

размещения водоприемников в затопляемом, самопромываемом водоприемном ковше;

подвода к водоприемным отверстиям теплой воды в количестве не менее 20 % забираемого расхода и применения специальных наносозащитных устройств;

обеспечения надежной системы обратной промывки сороудерживающих решеток, рыбозаградительных устройств водоприемников и самотечных водоводов.

5.90. Выбор схемы и компоновки водозаборного сооружения в тяжелых и очень тяжелых местных условиях следует принимать на основе лабораторных исследований.

5.91. Водозаборные сооружения следует проектировать с учетом перспективного развития водопотребления.

5.92. При заборе воды из водохранилищ следует рассматривать целесообразность использования в качестве водоприемника башни донного водоспуска или головного сооружения водосброса.

При совмещении водозаборного сооружения с водоподъемной плотиной следует предусматривать возможность ремонта плотины без прекращения подачи воды.

5.93. Размеры основных элементов водозаборного сооружения (водоприемных отверстий, сеток, рыбозащитных устройств, труб, каналов), а также расчетный минимальный уровень воды в береговом водоприемном сеточном колодце и отметки оси насосов должны определяться гидравлическими расчетами при минимальных уровнях воды в источнике для нормального эксплуатационного и аварийного режимов работы.

Примечание. В аварийном режиме (отключение одного самотечного или сифонного водовода или секции водоприемника на ремонт или ревизию) для водозаборных сооружений II и III категорий допускается снижение водоотбора на 30 %.

5.94. Размеры водоприемных отверстий следует определять по средней скорости втекания воды в отверстия (в свету) сороудерживающих решеток, сеток или в поры фильтров с учетом требований рыбозащиты.

Допустимые скорости втекания воды в водоприемные отверстия без учета требований рыбозащиты следует принимать для средних и тяжелых условий забора воды соответственно:

0,6-0,2 м/с - в береговые незатопляемые водоприемники;

0,3-0,1 м/с - в затопленные водоприемники.

С учетом требований рыбозащиты:

в водотоках со скоростями течения свыше 0,4 м/с допустимая скорость втекания - 0,25 м/с;

в водотоках со скоростями течения не свыше 0,4 м/с и в водоемах - 0,1 м/с.

Для очень тяжелых шуголедовых условий скорость втекания воды в водоприемные окна следует снижать до 0,06 м/с.

5.95. Определение площади водоприемного отверстия (брутто) одной секции $\Omega_{бр}$, кв.м, следует производить при одновременной работе всех секций водозабора (кроме резервных) по формуле

$$\Omega_{бр} = 1,25q_p K_{cm} / v_{ем} \quad (5)$$

где $v_{ем}$ - скорость втекания в водоприемные отверстия, м/с, отнесенная к их сечению в свету;

1,25 - коэффициент, учитывающий засорение отверстий;

q_p - расчетный расход одной секции, куб.м/с;

K_{cm} - коэффициент, учитывающий стеснение отверстий стержнями решеток или сеток, принимаемый

$$K_{cm} = (\alpha_{cm} + c_{cm}) / \alpha_{cm} \quad \text{для решеток и} \quad K_{cm} = [(\alpha_{cm} + c_{cm}) / \alpha_{cm}]^2 \quad \text{для сеток,}$$

Стр.18 СНиП 2.04.02-84

Таблица 12

Характеристика условий забора воды	Условия забора воды из поверхностных источников		
	мутность, устойчивость берегов и дна	шуга и лед	другие факторы
Легкие	Мутность ≤ 500 мг/л, устойчивое ложе водоема и водотока	Отсутствие внутриводного ледообразования. Ледостав умеренной ($\leq 0,8$ м) мощности, устойчивый	Отсутствие в водоисточнике дрейсены, баянуса, мидий и т.п., водорослей, малое количество загрязнений и сора
Средние	Мутность ≤ 1500 мг/л (средняя за паводок). Русло (побережье) и берега устойчивые с сезонными деформациями $\pm 0,3$ м. Вдольбереговое перемещение наносов не влияет на устойчивость подводного склона постоянной крутизны	Наличие внутриводного ледообразования, прекращающегося с установлением ледостава обычно без шугозаполнения русла и образования шугозажоров. Ледостав устойчивый мощностью $< 1,2$ м, формирующийся с полыньями	Наличие сора, водорослей, дрейсены, баянуса, мидий и загрязнений в количествах, вызывающих помехи в работе водозабора. Лесосплав молевой и плотами. Судоходство
Тяжелые	Мутность ≤ 5000 мг/л. Русло подвижное с перемещением берегов и	Неоднократно формирующийся ледяной покров с шугоходами и шугозапо-	То же, но в количествах, затрудняющих работу водозабора и сооружений

<p>Очень тяжелые</p>	<p>дна, вызывающим изменение отметок дна до 1-2 м. Наличие переработки берега с вдольбереговым перемещением наносов по склону переменной крутизны</p> <p>Мутность > 5000 мг/л, русло неустойчивое, систематически и случайно изменяющее свою форму. Интенсивная и значительная переработка берега. Наличие или вероятность оползневых явлений</p>	<p>лнением русла при ледоставе до 60-70% сечения водотока. В отдельные годы с образованием шугозажоров в предледоставный период и ледяных заторов весной. Участки нижнего бьефа ГЭС в зоне неустойчивого ледового покрова. Нагон шугольда на берег с образованием навалов на берега, торосов и шугозаполнением прибрежной зоны</p> <p>Формирование ледяного покрова только при шугозажорах, вызывающих подпор; транзит шуги под ледяным покровом в течение большей части зимы. Возможность наледей и замерзания русла. Ледоход с заторами и с большими навалами льда на берега. Тяжелые шуголедовые условия при наличии приливов</p>	<p>водопровода</p>
----------------------	--	--	--------------------

Примечание. Общая характеристика условий забора воды определяется по наиболее тяжелому виду затруднений.

СНиП 2.04.02-84 Стр.19

Таблица 13

Водоприемные устройства	Категория водозаборных сооружений								
	Природные условия забора воды								
	легкие			средние			тяжелые		
	Схемы водозаборов								
	а	б	в	а	б	в	а	б	в
Береговые, незатопляемые водоприемники с водоприемными отверстиями, всегда доступными для обслуживания, с необходимыми ограждающими и вспомогательными сооружениями и устройствами	I	-	-	I	-	-	II	I	I
Затопленные водоприемники всех типов, удаленные от берега, практически недоступные в отдельные периоды года	I	-	-	II	I	-	III	II	I
Нестационарные водоприемные устройства:									
плавучие	II	I	-	III	III	II	-	-	-
фуникулерные	III	II	-	-	-	-	-	-	-

Примечания: 1. Таблица составлена для водозаборов, устраиваемых по трем схемам: схема "а" - в одном створе; схема "б" - то же, но при нескольких водоприемниках, снабженных средствами борьбы с шугой, наносами и другими затруднениями забора воды; схема "в" - в двух створах, удаленных на расстояние, исключающее возможность одновременного перерыва забора воды.

2. В водозаборных сооружениях I и II категорий надлежит предусматривать секционирование водоприемной части.

где $s_{ст}$ - расстояние между стержнями в свету, см;
 $a_{ст}$ - толщина стержней, см.

В водоприемниках фильтрующего типа площадь водоприемного фильтра следует определять по формуле (5) при значении:

коэффициента $K_{ст} = 1/P_{ф}$, где $P_{ф}$ - пористость фильтра, принимаемая для гравийно-щебеночных фильтров 0,3-0,5 м и порозластовых - 0,25-0,35 м.

5.96. Низ водоприемных отверстий должен быть расположен не менее 0,5 м выше дна водоема или водотока, верх водоприемных отверстий или затопленных сооружений - не менее 0,2 м от нижней кромки льда.

5.97. Для борьбы с оледенением и закупоркой шугой водоприемников в тяжелых шуголедовых условиях следует предусматривать электрообогрев решеток, подвод к водоприемным отверстиям теплой воды или сжатого воздуха или импульсную промывку в сочетании с обратной. Стержни сородерживающих решеток должны быть изготовлены из гидрофобных материалов или покрыты ими.

Примечание. Для удаления шуги из береговых водоприемных колодцев и сеточных камер должны предусматриваться соответствующие приспособления.

5.98. В случае необходимости следует предусматривать меры борьбы с обрастанием элементов водозаборного сооружения дрейсенной, баянусом, мидиями и т.п. путем обработки воды хлором или раствором медного купороса.

Дозы, периодичность и продолжительность обработки воды реагентами надлежит определять на основании данных технологических исследований.

Стр.20 СНиП 2.04.02-84

При отсутствии этих данных дозу хлора следует принимать на 2 мг/л более хлорпоглощаемости воды, но не менее 5 мг/л.

Периодичность и продолжительность хлорирования рекомендуется принимать при хлорпоглощаемости воды:

до 3 мг/л - весной и осенью в течение 7 - 10 дней;

свыше 3 мг/л - с мая по октябрь в те дни, когда средняя суточная температура воздуха превышает +10 °С.

Дозу медного купороса (по меди) необходимо принимать 1 - 1,5 мг/л.

Периодичность и продолжительность купоросования надлежит предусматривать через каждые двое суток в течение 1 ч.

Примечания: 1. Допускается применение лакокрасочных и пластмассовых покрытий элементов водозаборных сооружений.

2. В период проведения обратной промывки водоприемников и самотечных водоводов подача реагентов в водоприемники не допускается.

5.99. Ориентировочные скорости движения воды в самотечных и сифонных водоводах при нормальном режиме работы водозаборных сооружений допускается принимать по табл. 14.

Таблица 14

Диаметры водоводов, мм	Скорости движения воды, м/с, в водозаборах категорий	
	I	II и III
300-500	0,7-1	1-1,5
500-800	1-1,4	1,5-1,9
Более 800	1,5	2

Пр и м е ч а н и е . При наличии возможности обрастания водоводов дрейсенной, баянусом, мидиями и т.п. расчет потерь в водоводе следует производить при значении коэффициента шероховатости 0,02.

5.100. Сифонные водоводы допускается применять в водозаборах II и III категорий.

Применение сифонных водоводов в водозаборах I категории должно быть обосновано.

5.101. Сифонные и самотечные водоводы, как правило, следует принимать из стальных труб. Допускается применение пластмассовых и железобетонных труб.

5.102. Для самотечных водоводов на участке примыкания к подземной части водоприемных колодцев и насосных станций, выполняемых опускным способом, рекомендуется метод бестраншейной прокладки.

5.103. Стальные самотечные и сифонные водоводы должны проверяться на всплывание и устраиваться с противокоррозионной оклеечной изоляцией, а при необходимости - и с катодной или протекторной защитой. При пересечении самотечными или сифонными водоводами участков с вечномёрзлыми грунтами должны быть предусмотрены мероприятия, исключающие замерзание воды внутри водовода.

5.104. Самотечные и сифонные водоводы в пределах русла водотока должны защищаться снаружи от истираний донными наносами и от повреждений якорями путем заглубления водоводов под дно с учетом местных условий, но не менее чем на 0,5 м, или обсыпки грунтом с укреплением его от размыва.

5.105. Выбор типа сеток для предварительной очистки воды следует производить с учетом особенностей водоема и производительности водозабора.

Вращающиеся сетки следует применять в средних, тяжелых и очень тяжелых условиях загрязненности источника согласно табл. 12, а также при производительности водозабора более 1 куб.м/с.

5.106. При наличии рыбозащитных устройств в месте водоотбора рабочую площадь плоских или вращающихся сеток следует определять при минимальном уровне воды в сеточном колодце и скорости в отверстиях сетки, принимаемой не более 1 м/с.

5.107. При применении в качестве рыбозащитных мероприятий фильтрующих элементов или устройства водоприемников фильтрующего типа в отдельных случаях следует рассматривать возможность отказа от установки водоочистных сеток.

5.108. Насосные станции водозаборных сооружений следует проектировать в соответствии с указаниями разд. 7.

При этом в насосных станциях водозаборов рекомендуется применять насосы с вертикальным валом.

5.109. При проектировании водозаборных сооружений следует предусматривать устройства для удаления осадка из водоприемных камер (колодцев).

Для промывки сеток следует использовать воду из напорных водоводов. В случае недостаточности напора для их промывки следует предусматривать установку подкачивающих насосов.

6. ВОДОПОДГОТОВКА

Общие указания

6.1. Требования настоящего раздела не распространяются на установки водоподготовки теплоэнергетических объектов.

СНиП 2.04.02-84 Стр.21

Проектирование установок водоподготовки котельных с котлами, работающими под давлением до 4 МПа (40 кгс/кв.см), а также систем теплоснабжения и горячего водоснабжения должно производиться в соответствии с указаниями СНиП II-35-76 и II-36-73*.

6.2. Метод обработки воды, состав и расчетные параметры сооружений водоподготовки и расчетные дозы реагентов надлежит устанавливать в зависимости от качества воды в источнике водоснабжения, назначения водопровода, производительности станции и местных условий на основании данных технологических изысканий и опыта эксплуатации сооружений, работающих в аналогичных условиях.

6.3. Для подготовки воды питьевого качества могут быть приняты только те методы, по которым получены положительные гигиенические заключения.

6.4. Необходимо предусматривать повторное использование промывных вод фильтров, воды от обезвоживания и складирования осадков станций водоподготовки. При обосновании допускается сброс их в водотоки или водоемы при соблюдении требований «Правил охраны поверхностных вод от загрязнений сточными водами» Минводхоза СССР, Минздрава СССР и Минрыбхоза СССР или на канализационные очистные сооружения.

6.5. При проектировании оборудования, арматуры и трубопроводов станций водоподготовки следует учитывать требования разд. 12. Сооружения станций водоподготовки должны быть оборудованы приборами и устройствами для определения основных параметров их работы согласно разд. 13, а также устройствами для отбора проб до и после каждого сооружения.

6.6. Полный расход воды, поступающей на станцию, надлежит определять с учетом расхода воды на собственные нужды станции.

Ориентировочно среднесуточные (за год) расходы исходной воды на собственные нужды станций осветления, обезжелезивания и др. следует принимать: при повторном использовании промывной воды в размере 3-4% количества воды, подаваемой потребителям, без повторного использования - 10-14%, для станций умягчения - 20-30%. Расходы воды на собственные нужды станций надлежит уточнять расчетами.

6.7. Станции водоподготовки должны рассчитываться на равномерную работу в течение суток максимального водопотребления, причем должна предусматриваться возможность отключения отдельных сооружений для профилактического осмотра, чистки, текущего и капитального ремонтов.

Для станций производительностью до 5000 куб.м/сут допускается предусматривать работу в течение части суток.

6.8. Коммуникации станций водоподготовки надлежит рассчитывать на возможность пропуска расхода воды на 20-30 % больше расчетного.

ОСВЕТЛЕНИЕ И ОБЕСЦВЕЧИВАНИЕ ВОДЫ

Общие указания

6.9. Воды источников водоснабжения подразделяются:

а) в зависимости от расчетной максимальной мутности (ориентировочно количество взвешенных веществ) на:

маломутные - до 50 мг/л;

средней мутности - св. 50 до 250 мг/л;

мутные - св. 250 до 1500 мг/л;

высокомутные - св. 1500 мг/л;

б) в зависимости от расчетного максимального содержания гумусовых веществ, обуславливающих цветность воды, на:

малоцветные - до 35 град.;

средней цветности - св. 35 до 120 град.;

высокой цветности - св. 120 град.

Расчетные максимальные значения мутности и цветности для проектирования сооружений станций водоподготовки следует определять по данным анализов воды за период не менее чем за последние три года до выбора источника водоснабжения.

6.10. При выборе сооружений для осветления и обесцвечивания воды рекомендуется руководствоваться указаниями пп. 6.2 и 6.3, а для предварительного выбора - данными табл. 15.

Сетчатые барабанные фильтры

6.11. Сетчатые барабанные фильтры следует применять для удаления из воды крупных плавающих и взвешенных примесей (барабанные сетки) и для удаления указанных примесей и планктона (микрофильтры).

Сетчатые барабанные фильтры следует размещать на площадке станций водоподготовки, при обосновании допускается их размещение на водозаборных сооружениях.

Сетчатые барабанные фильтры надлежит устанавливать до подачи в воду реагентов.

6.12. Количество резервных сетчатых барабанных фильтров надлежит принимать:

- 1 - при количестве рабочих агрегатов 1-5;
- 2 - « « « « 6-10;
- 3 - « « « « 11 и св.

Стр.22 СНиП 2.04.02-84

Таблица 15

Основные сооружения	Условия применения				Производительность станции, куб.м/сут
	Мутность, мг/л		Цветность, град		
	исходная вода	очищенная вода	исходная вода	очищенная вода	
<i>Обработка воды с применением коагулянтов и флокулянтов</i>					
1. Скорые фильтры (одноступенчатое фильтрование):					
а) напорные	До 30	До 1,5	До 50	До 20	До 5000
б) открытые	« 20	« 1,5	« 50	« 20	« 50000
2. Вертикальные отстойники - скорые фильтры	« 1500	« 1,5	« 120	« 20	« 5000
3. Горизонтальные отстойники - скорые фильтры	« 1500	« 1,5	« 120	« 20	Св. 30000
4. Контактные префильтры - скорые фильтры (двухступенчатое фильтрование)	« 300	« 1,5	« 120	« 20	Любая
5. Осветлители со взвешенным осадком - скорые фильтры	Не менее 50 до 1500	« 1,5	« 120	« 20	Св. 5000
6. Две ступени отстойников - скорые фильтры	Более 1500	« 1,5	« 120	« 20	Любая
7. Контактные осветлители	До 120	« 1,5	« 120	« 20	«
8. Горизонтальные отстойники и осветлители со взвешенным осадком для частичного осветления воды	« 1500	8 - 15	« 120	« 40	«
9. Крупнозернистые фильтры для частичного осветления воды	« 80	До 10	« 120	« 30	«
10. Радиальные отстойники для предварительного осветления высокомутных вод	Св. 1500	« 250	« 120	« 20	«
11. Трубчатый отстойник и напорный фильтр заводского изготовления (типа «Струя»)	До 1000	« 1,5	« 120	« 20	До 800
Обработка воды без применения коагулянтов и флокулянтов					
12. Крупнозернистые фильтры для	До 150	30 - 50%	До 120	Такая же,	Любая

частичного осветления воды		исходной		как исходная	
13. Радиальные отстойники для частичного осветления воды	Более 1500	30 - 50% исходной	« 120	То же	«
14. Медленные фильтры с механической или гидравлической регенерацией песка	До 1500	1,5	« 50	До 20	«

Примечания: 1. Мутность указана суммарная, включая образующуюся от введения реагентов.

2. На водозаборных сооружениях или на станции водоподготовки необходимо предусматривать установку сеток с ячейками 0,5-2 мм. При среднемесячном содержании в воде планктона более 1000 кл/мл и продолжительности "цветения" более 1 мес в году в дополнение к сеткам на водозаборе следует предусматривать установку микрофильтров на водозаборе или на станции водоподготовки.

3. При обосновании для обработки воды допускается применять сооружения, не указанные в табл. 15 (плавающие водозаборы-осветлители, гидроциклоны, флотационные установки и др.).

4. Осветлители со взвешенным осадком следует применять при равномерной подаче воды на сооружения или постепенном изменении расхода воды в пределах не более 15% в 1 ч и колебании температуры воды не более $\pm 1^\circ\text{C}$ в 1 ч.

СНиП 2.04.02-84 Стр.23

6.13. Установку сетчатых барабанных фильтров следует предусматривать в камерах. Допускается размещение в одной камере двух агрегатов, если число рабочих агрегатов св. 5.

Камеры должны оборудоваться спускными трубами.

В подводящем канале камер следует предусматривать переливной трубопровод.

6.14. Промывка сетчатых барабанных фильтров должна осуществляться водой, прошедшей через них.

Расходы воды на собственные нужды следует принимать: для барабанных сеток - 0,5% и микрофильтров - 1,5% расчетной производительности.

Реагентное хозяйство

6.15. Расчетные дозы реагентов следует устанавливать для различных периодов года в зависимости от качества исходной воды и корректировать в период наладки и эксплуатации сооружений. При этом надлежит учитывать допустимые их остаточные концентрации в обработанной воде, предусмотренные ГОСТ 2874-82 и технологическими требованиями.

6.16. Дозу коагулянта D_k , мг/л, в расчете на $Al_2(SO_4)_3$, $FeCl_3$, $Fe_2(SO_4)_3$ (по безводному веществу) допускается принимать при обработке: мутных вод - по табл. 16, цветных вод - по формуле

$$D_k = 4\sqrt{Ц}, \quad (6)$$

где Ц - цветность обрабатываемой воды, град.

Примечание. При одновременном содержании в воде взвешенных веществ и цветности принимается большая из доз коагулянта, определенных по табл. 16 и формуле (6).

Таблица 16

Мутность воды, мг/л	Доза безводного коагулянта для обработки мутных вод, мг/л
До 100	25 - 35
Св. 100 до 200	30 - 40
« 200 « 400	35 - 45
« 400 « 600	45 - 50
« 600 « 800	50 - 60

« 800 « 1000	60 - 70
« 1000 « 1500	70 - 80

Примечания: 1. Меньшие значения доз относятся к воде, содержащей грубодисперсную взвесь.

2. При применении контактных осветлителей или фильтров, работающих по принципу коагуляции в зоне фильтрующей загрузки, дозу коагулянта следует принимать на 10-15% меньше, чем по табл. 16 и формуле (6).

6.17. Дозу флокулянтов (в дополнение к дозам коагулянтов) следует принимать:

а) полиакриламида (ПАА) по безводному продукту:

при вводе перед отстойниками или осветлителями со взвешенным осадком - по табл. 17;

Таблица 17

Мутность воды, мг/л	Цветность воды, град	Доза безводного ПАА, мг/л
До 10	Св. 50	1 - 1,5
Св. 10 до 100	30-100	0,3 - 0,6
« 100 « 500	20-60	0,2 - 0,5
« 500 « 1500	-	0,2 - 1

при вводе перед фильтрами при двухступенчатой очистке - 0,05-0,1 мг/л;

при вводе перед контактными осветлителями или фильтрами при одноступенчатой очистке, а также перед префильтрами - 0,2-0,6 мг/л;

б) активной кремнекислоты (по SiO₂):

при вводе перед отстойниками или осветлителями со взвешенным осадком для воды с температурой более 5-7 °С - 2-3 мг/л, с температурой менее 5-7 °С - 3-5 мг/л;

при вводе перед фильтрами при двухступенчатой очистке - 0,2-0,5 мг/л;

при вводе перед контактными осветлителями или фильтрами при одноступенчатой очистке, а также перед префильтрами - 1-3 мг/л.

Флокулянты следует вводить в воду после коагулянта. При очистке высокомутных вод допускается ввод флокулянтов до коагулянтов. Следует предусматривать возможность ввода флокулянтов и коагулянтов с разрывом во времени до 2-3 мин в зависимости от качества обрабатываемой воды.

6.18. Дозу хлорсодержащих реагентов (по активному хлору) при предварительном хлорировании и для улучшения хода коагуляции и обесцвечивания воды, а также для улучшения санитарного состояния сооружений следует принимать 3-10 мг/л.

Реагенты рекомендуется вводить за 1- 3 мин до ввода коагулянтов.

6.19. Дозы подщелачивающих реагентов $D_{щ}$, мг/л, необходимых для улучшения процесса хлопьеобразования, надлежит определять по формуле

$$D_{щ} = K_{щ} \left(D_k / e_k - Щ_0 \right) + 1, \quad (7)$$

где D_k - максимальная в период подщелачивания доза безводного коагулянта, мг/л;

Стр.24 СНиП 2.04.02-84

e_k - эквивалентная масса коагулянта (безводного), мг/мг-экв, принимаемая для $Al_2(SO_4)_3 - 57, FeCl_3 - 54, Fe_2(SO_4)_3 - 67;$

$K_{щ}$ - коэффициент, равный для извести (по СаО) - 28, для соды (по Na_2CO_3) - 53;

$Щ_0$ - минимальная щелочность воды, мг-экв/л.

Реагенты следует вводить одновременно с вводом коагулянтов.

6.20. Приготовление и дозирование реагентов надлежит предусматривать в виде растворов или суспензий. Количество дозаторов следует принимать в зависимости от числа точек ввода и производительности дозатора, но не менее двух (один резервный).

Гранулированные и порошкообразные реагенты надлежит, как правило, принимать в сухом виде.

6.21. Концентрацию раствора коагулянта в растворных баках, считая по чистому и безводному продукту, следует принимать: до 17% - для неочищенного, до 20% - для очищенного кускового, до 24% - для очищенного гранулированного; в расходных баках - до 12%.

6.22. Время полного цикла приготовления раствора коагулянта (загрузка, растворение, отстаивание, перекачка, при необходимости чистка поддона) при температуре воды до 10 °С следует принимать 10-12 ч.

Для ускорения цикла приготовления коагулянта до 6-8 ч рекомендуется использование воды температурой до 40 °С.

Количество растворных баков надлежит принимать с учетом объема разовой поставки, способов доставки и разгрузки коагулянта, его вида, а также времени его растворения и должно быть не менее трех.

Количество расходных баков должно быть не менее двух.

6.23. Для растворения коагулянта и перемешивания его в баках надлежит предусматривать подачу сжатого воздуха с интенсивностью:

8-10 л/(с·кв.м) для растворения;

3-5 л/(с·кв.м) для перемешивания при разбавлении до требуемой концентрации в расходных баках.

Распределение воздуха следует предусматривать дырчатыми трубами.

Допускается применение для растворения коагулянта и перемешивания его раствора механических мешалок или циркуляционных насосов.

6.24. Растворные баки в нижней части следует проектировать с наклонными стенками под углом 45° к горизонтали для неочищенного и 15° для очищенного коагулянта. Для опорожнения баков и сброса осадка следует предусматривать трубопроводы диаметром не менее 150 мм.

При применении кускового коагулянта в баках должны быть предусмотрены съемные колосниковые решетки с прозорами 10-15 мм.

При применении гранулированного и порошкообразного коагулянта необходимо предусматривать на колосниковой решетке сетку из кислотостойкого материала с отверстиями 2 мм.

Примечание. Допускается уменьшение угла наклона стенок баков для неочищенного коагулянта до 25° при оборудовании подколосниковой части баков системой гидросмыва осадка и одновременной подаче сжатого воздуха.

6.25. Днища расходных баков должны иметь уклон не менее 0,01 к сбросному трубопроводу диаметром не менее 100 мм.

6.26. Забор раствора коагулянта из растворных и расходных баков следует предусматривать с верхнего уровня.

6.27. Внутренняя поверхность баков должна быть защищена кислотостойкими материалами.

6.28. При применении в качестве коагулянта сухого хлорного железа в верхней части растворного бака следует предусматривать колосниковую решетку. Баки должны размещаться в изолированном помещении (боксе) с вытяжной вентиляцией.

6.29. Для транспортирования раствора коагулянта следует применять кислотостойкие материалы и оборудование.

Конструкции реагентопроводов должны обеспечивать возможность их быстрой прочистки и промывки.

6.30. Полиакриламид следует применять в виде раствора с концентрацией полимера 0,1-1%.

Приготовление раствора из технического полиакриламида надлежит производить в баках с механическими лопастными мешалками. Продолжительность приготовления раствора из ПАА геля 25-40 мин, из ПАА сухого 2 ч. Для ускорения приготовления раствора ПАА следует использовать горячую воду с температурой не выше 50 °С.

6.31. Количество мешалок, а также объем расходных баков для растворов ПАА следует определять исходя из сроков хранения 0,7-1% растворов не более 15 сут, 0,4-0,6% растворов - 7 сут и 0,1-0,3% растворов - 2 сут.

6.32. Приготовление растворов активной кремнекислоты (АК) производится путем обработки жидкого стекла раствором сернокислого алюминия или хлором.

СНиП 2.04.02-84 Стр.25

Активацию сернокислым алюминием или хлором следует производить на установках непрерывного или периодического действия.

6.33. Для подщелачивания и стабилизации воды следует применять известь. При обосновании допускается применение соды.

6.34. Выбор технологической схемы известкового хозяйства станции водоподготовки надлежит производить с учетом качества и вида заводского продукта, потребности в извести, места ее ввода и т.д. В случае применения комовой негашеной извести следует принимать мокрое хранение ее в виде теста.

При расходе извести до 50 кг/сут по СаО допускается применение схемы с использованием известкового раствора, получаемого в сатураторах двойного насыщения.

6.35. Количество баков для известкового молока или раствора надлежит предусматривать не менее двух. Концентрацию известкового молока в расходных баках следует принимать не более 5 % по СаО.

6.36. Для очистки известкового молока от нерастворимых примесей при стабилизационной обработке воды надлежит применять вертикальные отстойники или гидроциклоны.

Скорость восходящего потока в вертикальных отстойниках следует принимать 2 мм/с.

Для очистки известкового молока на гидроциклонах необходимо обеспечивать двухкратный его пропуск через гидроциклоны.

6.37. Для непрерывного перемешивания известкового молока следует применять гидравлическое перемешивание (с помощью насосов) или механические мешалки.

При гидравлическом перемешивании восходящая скорость движения молока в баке должна приниматься не менее 5 мм/с. Баки должны иметь конические днища с наклоном 45° и сбросные трубопроводы диаметром не менее 100 мм.

Примечание. Допускается для перемешивания известкового молока применять сжатый воздух при интенсивности подачи 8-10 л/(с·кв.м).

6.38. Диаметры трубопроводов подачи известкового молока должны быть: напорных при подаче очищенного продукта не менее 25 мм, неочищенного - не менее 50 мм, самотечных - не менее 50 мм. Скорость движения в трубопроводах известкового молока должна приниматься не менее 0,8 м/с. Повороты на трубопроводах известкового молока следует предусматривать с радиусом не менее 5d, где d - диаметр трубопровода. Напорные трубопроводы проектируются с уклоном к насосу не менее 0,02, самотечные трубопроводы должны иметь уклон к выпуску не менее 0,03°.

При этом следует предусматривать возможность промывки и прочистки трубопроводов.

6.39. Концентрацию раствора соды следует принимать 5-8%. Дозирование раствора соды следует предусматривать согласно п. 6.20.

СМЕСИТЕЛЬНЫЕ УСТРОЙСТВА

6.40. Смесительные устройства должны включать устройства ввода реагентов, обеспечивающие быстрое равномерное распределение реагентов в трубопроводе или канале подачи воды на сооружения водоподготовки, и смесители, обеспечивающие последующее интенсивное смешение реагентов с обрабатываемой водой.

6.41. Смесительные устройства должны обеспечивать последовательный с необходимым разрывом времени ввод реагентов согласно пп. 6.17-6.19 и рекомендуемому прил. 4 с учетом длительности пребывания воды в трубопроводах или каналах между устройствами ввода реагентов.

6.42. Устройства ввода реагентов следует выполнять в виде перфорированных трубчатых распределителей или вставок в трубопровод, создающих местные сопротивления. Распределители реагентов должны быть доступны для прочистки и промывки без прекращения процесса обработки воды. Потерю напора в трубопроводе при установке трубчатого распределителя надлежит принимать 0,1-0,2 м, при установке вставки - 0,2-0,3 м.

6.43. Смешение реагентов с водой надлежит предусматривать в смесителях гидравлического типа (вихревых, перегородчатых). При обосновании допускается применение смесителей механического типа (мешалок).

6.44. Число смесителей (секций) надлежит принимать не менее двух с возможностью отключения их в периоды интенсивного хлопьеобразования.

Резервные смесители (секции) принимать не следует, но необходимо предусматривать обводной трубопровод в обход смесителей с размещением в нем резервных устройств ввода реагентов согласно п. 6.42.

6.45. Вихревые смесители надлежит применять при поступлении на станцию воды с крупнодисперсными взвешенными веществами и при использовании реагентов в виде суспензий или частично осветленных растворов.

Вихревые смесители следует принимать в виде конического или пирамидального вертикального диффузора с углом между наклонными стенками 30-45°, высотой верхней части с вертикальными стенками от 1 до 1,5 м, при скорости входа воды в смеситель от 1,2 до 1,5 м/с,

Стр.26 СНиП 2.04.02-84

скорости восходящего движения воды под водосборным устройством от 30 до 40 мм/с, скорости движения воды в конце водосборного лотка 0,6 м/с.

6.46. Перегородчатые смесители надлежит принимать в виде каналов с перегородками, обеспечивающими горизонтальное или вертикальное движение воды с поворотами на 180°. Число поворотов следует принимать равным 9-10.

6.47. Потерю напора h на одном повороте перегородчатого смесителя следует определять по формуле

$$h = \zeta v^2 / 2g, \quad (8)$$

где ζ – коэффициент гидравлического сопротивления, принимаемый равным 2,9;

v – скорость движения воды в смесителе, принимаемая уменьшающейся от 0,7 до 0,5 м/с;

g – ускорение свободного падения, равное 9,8 м/с².

6.48. Смесители должны оборудоваться переливными и спускными трубами. Следует предусматривать возможность уменьшения числа перегородок для сокращения времени пребывания воды в смесителях в периоды интенсивного хлопьеобразования.

6.49. Скорость движения воды в трубопроводах или каналах от смесителей к камерам хлопьеобразования и осветлителям со взвешенным осадком следует принимать уменьшающейся от 1 до 0,6 м/с. При этом время пребывания воды в них должно быть не более 1,5 мин.

Воздухоотделители

6.50. Воздухоотделители следует предусматривать при применении отстойников с камерами хлопьеобразования со слоем взвешенного осадка, осветлителей со взвешенным осадком, контактных осветлителей и контактных префильтров.

6.51. Площадь воздухоотделителя надлежит принимать из расчета скорости движения нисходящего потока воды не более 0,05 м/с и времени пребывания воды в нем не менее 1 мин.

Воздухоотделители допускается предусматривать общими на все виды сооружения или для каждого сооружения отдельно.

В тех случаях, когда конструкция смесителей сможет обеспечить выделение из воды пузырьков воздуха и на пути движения воды от смесителей к сооружениям обогащение воды воздухом исключается, воздухоотделители предусматривать не следует.

Камеры хлопьеобразования

6.52. В отстойниках надлежит предусматривать встроенные камеры хлопьеобразования гидравлического типа. При обосновании допускается применение камер хлопьеобразования механического типа.

6.53. В горизонтальных отстойниках гидравлические камеры хлопьеобразования следует предусматривать перегородчатые, вихревые или со слоем взвешенного осадка.

6.54. Перегородчатые камеры хлопьеобразования следует принимать с горизонтальным или вертикальным движением воды. Скорость движения воды в коридорах следует принимать 0,2-0,3 м/с в начале камеры и 0,05-0,1 м/с в конце камеры за счет увеличения ширины коридора.

Время пребывания воды в камере хлопьеобразования следует принимать равным 20-30 мин (нижний предел - для мутных вод, верхний - для цветных с низкой температурой зимой).

Ширина коридора должна быть не менее 0,7 м. Число поворотов потока в перегородчатой камере следует принимать равным 8-10.

Допускается применение двухэтажных камер.

Потерю напора в камере следует определять согласно п. 6.47.

6.55. Вихревые камеры хлопьеобразования следует проектировать с вертикальными или наклонными стенками (угол между стенками следует принимать в зависимости от высоты камеры в пределах 50-70 °). Время пребывания воды в камере следует принимать равным 6-12 мин (нижний предел - для мутных вод, верхний предел - для цветных вод).

Скорость входа воды в камеры следует принимать 0,7-1,2 м/с, скорость восходящего потока на выходе из камеры 4-5 мм/с.

Отвод воды из камер хлопьеобразования в отстойники следует предусматривать при скорости движения воды в сборных лотках, трубах и отверстиях не более 0,1 м/с для мутных вод и 0,05 м/с для цветных вод.

Потерю напора в камере следует определять согласно п. 6.47.

6.56. Камеры хлопьеобразования со слоем взвешенного осадка с вертикальными перегородками надлежит применять для вод средней мутности и мутных вод. Восходящую скорость движения воды следует принимать 0,65 - 1,6 мм/с при осветлении вод средней мутности и 0,8-2,2 мм/с при осветлении мутных вод.

При применении встроенных камер хлопьеобразования со слоем взвешенного осадка

СНиП 2.04.02-84 Стр.27

расчетную скорость осаждения взвеси в отстойнике при обработке мутных вод надлежит принимать на 20 %, при обработке вод средней мутности на 15 % более, чем указано в табл. 18.

Таблица 18

Характеристика обрабатываемой воды и способ обработки	Скорость выпадения взвеси u_0 , задерживаемой отстойниками, мм/с
---	--

Маломутные цветные воды, обрабатываемые коагулянтom	0,35 - 0,45
Воды средней мутности, обрабатываемые коагулянтom	0,45 - 0,5
Мутные воды, обрабатываемые: коагулянтom	0,5 - 0,6
флокулянтom	0,2 - 0,3
Мутные воды, не обрабатываемые коагулянтom	0,08 - 0,15

Примечания: 1. В случае применения флокулянтom при коагулировании воды скорости выпадения взвеси следует увеличивать на 15-20%.

2. Нижние пределы u_0 указаны для хозяйственно-питьевых водопроводов.

6.57. Распределение воды по площади камеры хлопьеобразования со взвешенным осадком следует предусматривать с помощью напорных перфорированных труб с отверстиями, направленными вниз под углом 45° . Расстояние между перфорированными трубами следует принимать 2 м, от стенки камеры - 1 м.

Потери напора в перфорированных распределительных трубах надлежит определять согласно п. 6.86.

Скорость движения воды в начале распределительных труб следует принимать 0,5 - 0,6 м/с, площадь отверстий 30-40 % площади сечения распределительной трубы, диаметр отверстий - не менее 25 мм.

6.58. Отвод воды из камер хлопьеобразования в отстойники надлежит предусматривать при скорости движения воды не более 0,1 м/с для мутных вод и 0,05 м/с для цветных вод. На входе воды в отстойник следует устанавливать подвесную перегородку, погруженную на 1/4 высоты отстойника. Скорость движения воды между стенкой и перегородкой должна быть не более 0,03 м/с.

6.59. В вертикальных отстойниках следует предусматривать гидравлическую камеру хлопьеобразования водоворотного типа, располагаемую в центре отстойника. Воду надлежит подавать в камеру хлопьеобразования через сопла, направленные по касательной. В нижней части камеры должны предусматриваться решетки с ячейками размером 0,5x0,5 м, высотой 0,8 м.

Потерю напора в сопле следует определять по формуле (8) п.6.47, принимая скорость движения воды при выходе из сопла 2-3 м/с и коэффициент гидравлического сопротивления $\xi=1,18$.

Сопло надлежит располагать на расстоянии $0,2d_k$ от стенки камеры (d_k - диаметр камеры хлопьеобразования) на глубине 0,5 м от поверхности воды.

6.60. Площадь камеры хлопьеобразования водоворотного типа следует определять из расчета времени пребывания воды в ней в течение 15 - 20 мин и высоты камеры, принимаемой 3,5-4 м.

6.61. Над камерами хлопьеобразования необходимо предусматривать павильоны шириной не более 6 м.

6.62. При количестве встроенных в отстойники камер хлопьеобразования менее шести следует предусматривать одну резервную (пп. 6.63, 6.68).

Вертикальные отстойники

6.63. Площадь зоны осаждения $F_{o.o}$, кв.м, вертикального отстойника без установки в нем тонкослойных блоков следует определять по формуле (9) для двух периодов:

минимальной мутности при минимальном зимнем расходе воды;

наибольшей мутности при наибольшем расходе воды, соответствующем этому периоду.

Расчетная площадь зоны осаждения должна соответствовать наибольшему значению

$$F_{o.o} = \beta_{o.o} q / 3,6 v_p N_p, \quad (9)$$

- где q - расчетный расход для периодов максимального и минимального суточного водопотребления, куб.м/ч;
 v_p - расчетная скорость восходящего потока, мм/с, принимается при отсутствии данных технологических изысканий не более указанных в табл. 18 величин скоростей выпадения взвеси с учетом п. 6.56;
 N_p - количество рабочих отстойников;
 $\beta_{об}$ - коэффициент, учитывающий объемное использование отстойника, величина которого принимается 1,3-1,5 (нижний предел - при отношении диаметра к высоте отстойника 1, верхний - при отношении диаметра к высоте - 1,5).

Стр.28 СНиП 2.04.02-84

При количестве отстойников менее шести следует предусматривать один резервный.

6.64. При установке в зоне осаждения тонкослойных блоков площадь зоны осаждения определяется исходя из удельных нагрузок, отнесенных к площади зеркала воды, занятой тонкослойными блоками: для маломутных и цветных вод, обработанных коагулянтом, 3-3,5 м³/(ч · м²), для средней мутности 3,6-4,5 м³/(ч · м²), для мутных вод 4,6-5,5 м³/(ч · м²).

6.65. Зона накопления и уплотнения осадка вертикальных отстойников должна предусматриваться с наклонными стенками. Угол между наклонными стенками следует принимать 70-80°.

Сброс осадка следует предусматривать без выключения отстойника. Период работы, T_p , ч, между сбросами осадка следует определять по формуле

$$T_p = W_{ос.ч} N_p \delta / q (C_s - M_{осв}), \quad (10)$$

- где $W_{ос.ч}$ - объем зоны накопления и уплотнения осадка, куб.м;
 δ - средняя по всей высоте осадочной части концентрация твердой фазы в осадке, г/куб.м, в зависимости от мутности воды и продолжительности интервалов между сбросами, принимаемая по данным табл. 19;
 $M_{осв.}$ - мутность воды, выходящей из отстойника, г/куб.м, принимаемая от 8 до 15 г/куб.м;
 C_s - концентрация взвешенных веществ в воде, г/куб.м, поступающих в отстойник, определяемая по формуле

$$C_s = M + K_k D_k + 0,25Ц + B_n, \quad (11)$$

- где M - количество взвешенных веществ в исходной воде, г/куб.м (принимается равным мутности воды);
 D_k - доза коагулянта по безводному продукту, г/куб.м;
 K_k - коэффициент, принимаемый для очищенного сернокислого алюминия - 0,5, для нефелинового коагулянта - 1,2, для хлорного железа - 0,7;
 $Ц$ - цветность исходной воды, град;
 B_n - количество нерастворимых веществ, вводимых с известью, г/куб.м, которое определяется по формуле

$$B_n = D_n / K_n - D_n, \quad (12)$$

- где K_n - долевое содержание СаО в извести,
 D_n - доза извести по СаО, г/куб.м.

Период работы отстойника между сбросами осадка должен быть не менее 6 ч.

6.66. Сбор осветленной воды в вертикальных отстойниках следует предусматривать периферийными и радиальными желобами с отверстиями или с треугольными вырезами.

Сечения желобов следует рассчитывать на скорость движения воды 0,5-0,6 м/с.

Горизонтальные отстойники

6.67. Горизонтальные отстойники надлежит проектировать с рассредоточенным по площади сбросом воды. Расчет отстойников следует производить для двух периодов согласно п. 6.63.

Таблица 19

Мутность исходной воды, мг/л	Применяемые реагенты	Средняя по высоте осадочной части отстойника концентрация твердой фазы в осадке, г/куб.м, при интервалах между сбросами осадка, ч		
		6	12	24 и более
До 50	Коагулянт	9 000	12 000	15 000
Св. 50 до 100	«	12 000	16 000	20 000
« 100 « 400	«	20 000	32 000	40 000
« 400 « 1000	«	35 000	50 000	60 000
« 1000 « 1500	«	80 000	100 000	120 000
« 1500	Флокулянт	90 000	140 000	160 000
« 1500	Без реагентов	200 000	250 000	300 000

Примечание. При обработке исходной воды коагулянтами совместно с флокулянтами среднюю концентрацию твердой фазы в осадке надлежит принимать на 25% больше для маломутных цветных вод и на 15% - для вод средней мутности.

СНиП 2.04.02-84 Стр.29

Площадь горизонтальных отстойников в плане $F_{г.о.}$, кв.м, следует определять по формуле

$$F_{г.о.} = \alpha_{об} q / 3,6u_0, \quad (13)$$

где q - расчетный расход воды, куб.м/ч, принимаемый согласно п. 6.63;

u_0 - скорость выпадения взвеси, мм/с, принимаемая по табл. 18;

$\alpha_{об}$ - коэффициент объемного использования отстойников, принимаемый равным 1,3.

При установке в зоне осаждения тонкослойных блоков площадь отстойника следует определять согласно п. 6.64. Блоки следует предусматривать на всей длине отстойника.

6.68. Длину отстойников L , м, следует определять по формуле

$$L = H_{cp} v_{cp} u_0, \quad (14)$$

где H_{cp} - средняя высота зоны осаждения, м, принимаемая равной 3-3,5 м в зависимости от высотной схемы станции;

v_{cp} - расчетная скорость горизонтального движения воды в начале отстойника, принимаемая равной 6-8, 7-10 и 9-12 мм/с соответственно для вод маломутных, средней мутности и мутных.

Отстойник должен быть разделен продольными перегородками на самостоятельно действующие секции шириной не более 6 м.

При количестве секций менее шести следует предусматривать одну резервную.

6.69. Горизонтальные отстойники следует проектировать с механическим или гидравлическим удалением осадка (без исключения подачи воды в отстойник) или предусматривать в них гидравлическую систему смыва осадка с периодическим отключением подачи воды в отстойник в случае осветления мутных вод с образованием малоподвижных осадков. Для обмыва стен и днища отстойников следует предусматривать трубопровод с вентилями для присоединения шлангов.

6.70. Для отстойников с механизированным удалением осадка скребковыми механизмами объем зоны накопления и уплотнения осадка надлежит определять в зависимости от размеров скребков, сгребающих осадок в приямок.

При гидравлическом удалении или напорном смыве осадка объем зоны накопления и уплотнения осадка $W_{ос.ч}$ определяется из формулы (10) при продолжительности работы отстойника между чистками не менее 12 ч.

Среднюю концентрацию уплотненного осадка следует определять по табл. 19.

6.71. Для гидравлического удаления осадка следует предусматривать сборную систему из перфорированных труб, обеспечивающую удаление его в течение 20-30 мин.

Дно отстойника между трубами сборной системы осадка надлежит принимать плоским или призматическим с углом наклона граней 45° .

Расстояние между осями труб следует принимать не более 3 м - при призматическом днище и 2 м - при плоском.

Скорость движения осадка в конце труб надлежит принимать не менее 1 м/с; в отверстиях - 1,52 м/с; диаметр отверстий - не менее 25 мм, расстояние между отверстиями - 300-500 мм.

Отверстия следует располагать в шахматном порядке вниз под углом 45° к оси трубы.

Отношение суммарной площади отверстий к площади сечения труб надлежит принимать равным 0,5-0,7.

В начале трубы следует предусматривать отверстие диаметром не менее 15 мм для выпуска воздуха.

Гидравлический расчет сборной системы осадка следует выполнять согласно п. 6.86.

6.72. Напорные гидравлические системы смыва осадка, включающие телескопические дырчатые трубы с насадками, насосную установку, резервуар промывной воды и емкости для сбора и уплотнения осадка перед подачей его на сооружения обезвоживания, следует проектировать для удаления из отстойников тяжелых, трудноудаляющихся осадков, образующихся при осветлении мутных и высокомутных вод.

6.73. Высоту отстойников надлежит определять как сумму высот зоны осаднения и зоны накопления осадка с учетом величины превышения строительной высоты над расчетным уровнем воды не менее 0,3 м.

6.74. Количество воды, сбрасываемой из отстойника вместе с осадком, следует определять с учетом коэффициента разбавления, принимаемого:

1,5 - при гидравлическом удалении осадка;

1,2 - при механическом удалении осадка;

2-3 - при напорном смыве осадка.

При гидравлическом удалении осадка продольный уклон дна отстойника следует принимать не менее 0,005.

6.75. Сбор осветленной воды следует предусматривать системой горизонтально расположенных дырчатых труб или желобов с затопленными отверстиями или треугольными водосливами, расположенными на участке $2/3$ длины отстойника, считая от задней торцевой стенки, или на всю длину отстойника при оснащении его тонкослойными блоками.

Стр.30 СНиП 2.04.02-84

Скорость движения осветленной воды в конце желобов и труб следует принимать 0,6-0,8 м/с, в отверстиях - 1 м/с.

Верх желоба с затопленными отверстиями должен быть на 10 см выше максимального уровня воды в отстойнике, заглубление трубы под уровень воды необходимо определять гидравлическим расчетом.

Отверстия в желобе следует располагать на 5-8 см выше дна желоба, в трубах - горизонтально по оси. Диаметр отверстий должен быть не менее 25 мм.

Излив воды из желобов и труб в сборный карман должен быть свободным (незатопленным).

Расстояние между осями желобов или труб должно быть не менее 3 м.

6.76. В перекрытии отстойников следует предусматривать люки для спуска в отстойники, отверстия для отбора проб на расстоянии не более 10 м друг от друга и вентиляционные трубы.

Осветлители со взвешенным осадком

6.77. Расчет осветлителей следует производить с учетом годовых колебаний качества обрабатываемой воды.

При отсутствии данных технологических исследований скорость восходящего потока в зоне осветления $v_{осв}$ и коэффициент распределения воды между зоной осветления и зоной отделения осадка $K_{р.в}$ следует принимать по данным табл. 20 с учетом примечания к табл. 18.

Таблица 20

Мутность воды, поступающей в осветлитель, мг/л	Скорость восходящего потока воды в зоне осветления $v_{осв}$, мм/с		Коэффициент распределения воды, $K_{р.в}$
	в зимний период	в летний период	
От 50 до 100	0,5 -0,6	0,7 -0,8	0,7 -0,8
Св. 100 « 400	0,6 -0,8	0,8 -1	0,8 -0,7
« 400 « 1000	0,8 -1	1 -1,1	0,7 -0,65
« 1000 « 1500	1 -1,2	1,1 -1,2	0,64 -0,6

Примечание. Нижние пределы $v_{осв}$ указаны для хозяйственно-питьевых водопроводов.

6.78. Для зон осветления и отделения осадка надлежит принимать наибольшие значения площадей, полученные при расчете для двух периодов согласно п. 6.63.

Площадь зоны осветления $F_{осв}$, кв.м, следует определять по формуле

$$F_{осв} = qK_{р.в} 3,6v_{осв} \quad (15)$$

где $K_{р.в}$ - коэффициент распределения воды между зонами осветления и отделения осадка (осадкоуплотнителем), принимаемый по табл. 20;

$v_{осв}$ - скорость восходящего потока воды в зоне осветления, мм/с, по табл. 20.

Площадь зоны отделения осадка $F_{отд}$, кв.м, надлежит определять по формуле

$$F_{отд} = q(1 - K_{р.в})3,6v_{осв} \quad (16)$$

При установке в зонах осаждения и отделения осадка тонкослойных блоков площадь зон, занятых блоками, должна определяться согласно п. 6.64.

6.79. Высоту слоя взвешенного осадка следует принимать от 2 до 2,5 м. Низ осадкоприемных окон или кромку осадкоотводящих труб следует располагать на 1-1,5 м выше перехода наклонных стенок зоны взвешенного осадка осветлителя в вертикальные.

Угол между наклонными стенками нижней части зоны взвешенного осадка следует принимать 60-70°.

Высоту зоны осветления надлежит принимать 2-2,5 м.

Расстояние между сборными лотками или трубами в зоне осветления надлежит принимать не более 3 м.

Высота стенок осветлителей должна на 0,3 м превышать расчетный уровень воды в них.

6.80. Объем зоны накопления и уплотнения осадка следует определять по формуле (10), время уплотнения надлежит принимать не менее 6 ч при отсутствии на станции отдельных сгустителей осадка и 2-3 ч при наличии сгустителей и автоматизации выпуска осадка.

6.81. Удаление осадка из осадкоуплотнителя надлежит предусматривать периодически дырчатыми трубами. Количество сбрасываемой с осадком воды следует определять по табл. 19 с учетом коэффициента разбавления осадка, принимаемого 1,5.

6.82. Распределение воды по площади осветления надлежит принимать дырчатыми трубами, укладываемыми на расстоянии не более 3 м друг от друга.

Скорость движения воды при входе в распределительные трубы должна быть 0,5-0,6 м/с, скорость выхода из отверстий дырчатых труб - 1,5-2 м/с. Диаметр отверстий не менее 25 мм, расстояние между отверстиями не более 0,5 м, отверстия надлежит располагать вниз под углом 45° к вертикали по обе стороны трубы в шахматном порядке.

СНиП 2.04.02-84 Стр.31

6.83. Скорость движения воды с осадком следует принимать в осадкоприемных окнах 10-15 мм/с, в осадкоотводящих трубах 40-60 мм/с (большие значения относятся к водам, содержащим преимущественно минеральную взвесь).

6.84. Сбор осветленной воды в зоне осветления надлежит предусматривать желобами с треугольными водосливами высотой 40-60 мм при расстоянии между осями водосливов - 100-150 мм и угле между кромками водослива 60°. Расчетная скорость движения воды в желобах 0,5-0,6 м/с.

6.85. Сбор осветленной воды из осадкоуплотнителя следует предусматривать затопленными дырчатыми трубами.

В вертикальных осадкоуплотнителях верх сборных дырчатых труб должен быть расположен не менее чем на 0,3 м ниже уровня воды в осветлителях и не менее чем на 1,5 м выше верха осадкоприемных окон.

В поддонных осадкоуплотнителях сборные дырчатые трубы для отвода осветленной воды следует располагать под перекрытием. Диаметр труб для отвода осветленной воды следует определять исходя из скорости движения воды не более 0,5 м/с, скорости входа воды в отверстия труб не менее 1,5 м/с, диаметра отверстий 15-20 мм.

На сборных трубах при выходе их в сборный канал следует предусматривать установку запорной арматуры.

Перепад отметок между низом сборной трубы и уровнем воды в общем сборном канале осветлителя следует принимать не менее 0,4 м.

6.86. Потери напора, м, в перфорированных распределительных и сборных трубах и желобах для воды и осадка следует определять исходя из максимальной скорости движения воды в них по формуле (8) или (22), принимая значения коэффициентов гидравлического сопротивления:

$\zeta = 2,2 / K_n^2 + 1$ - для прямолинейной распределительной трубы или коллектора с ответвлениями с круглыми отверстиями;

$\zeta = 4 / K_n^2 + 1$ - то же, но со щелями;

$\zeta = 3,3 / K_n^{1,8}$ - для прямолинейной сборной трубы, работающей полным сечением;

$\zeta = 3,2 / K_n^{1,7} + 3$ - для сборного желоба со свободной поверхностью воды и затопленными отверстиями,

где K_n - коэффициент перфорации отношение суммарной площади отверстий или щелей к площади поперечного сечения прямолинейной трубы или коллектора или к площади живого сечения в конце сборного желоба,

$$0,15 \leq K_n \leq 2.$$

Потери напора в коммуникациях до и после перфорированных участков труб и желобов, а также местные гидравлические сопротивления на указанных участках надлежит учитывать дополнительно.

Потери напора в слое взвешенного осадка следует принимать 0,01-0,02 м вод.ст. на 1 м его высоты.

6.87. Трубы для удаления осадка из осадкоуплотнителя надлежит рассчитывать из условия отведения накопившегося осадка не более чем за 15-20 мин. Диаметр труб для удаления осадка должен быть не менее 150 мм. Расстояние между стенками соседних труб или каналов следует принимать не более 3 м.

Среднюю скорость движения осадка в отверстиях дырчатых труб следует принимать не более 3 м/с, скорость в конце дырчатой трубы не менее 1 м/с, диаметр отверстий не менее 20 мм, расстояние между отверстиями не более 0,5 м.

6.88. Угол между наклонными стенками осадкоуплотнителей следует принимать равным 70 град.

При применении осветлителей с поддонными осадкоуплотнителями люк, соединяющий зону взвешенного осадка с осадкоуплотнителем, должен быть оборудован устройством, автоматически открывающимся при понижении уровня воды в осветлителе ниже верха осадкоотводящих труб (при выпуске осадка и опорожнении).

6.89. При количестве осветлителей менее шести следует предусматривать один резервный.

Сооружения для осветления высокомутных вод

6.90. Для осветления высокомутных вод следует предусматривать двухступенчатое отстаивание с обработкой воды реагентами перед отстойниками первой и второй ступеней.

В качестве отстойников первой ступени следует предусматривать радиальные отстойники со скребками на вращающихся фермах или горизонтальные отстойники с цепными скребковыми механизмами. Допускается для удаления осадка применение гидравлической системы его смыва. При обосновании допускается использовать для первой ступени осветления плавучий водозабор-осветлитель с тонкослойными элементами без применения реагентов.

Стр.32 СНиП 2.04.02-84

6.91. Виды и дозы реагентов, вводимых в воду перед отстойниками первой и второй ступеней, надлежит определять на основании технологических исследований.

6.92. Камеры хлопьеобразования в горизонтальных отстойниках при осветлении высокомутных вод, как правило, следует проектировать механического типа. Перед радиальными отстойниками камеры хлопьеобразования не предусматриваются. Горизонтальные отстойники следует проектировать согласно пп. 6.67-6.76.

6.93. Площадь радиальных отстойников $F_{p.o}$, кв.м, при их использовании для первой ступени отстаивания высокомутных вод следует определять по формуле

$$F_{p.o} = 0,2(q / u_0)^{1,07} + f, \quad (17)$$

где q - расчетный расход, куб.м/ч;

u_0 - скорость выпадения взвеси, принимаемая 0,5-0,6 мм/с;

f - площадь вихревой зоны радиального отстойника, радиус которой принимается на 1 м больше радиуса распределительного устройства, кв.м.

Низ центрального распределительного устройства делается глухим, верх его должен быть на глубине, равной высоте слоя воды у периферийной стенки; радиус его следует принимать равным 1,5-2,5 м. Площадь отверстий в боковой стенке водораспределительного устройства надлежит определять из расчета скорости движения воды через них 1 м/с при диаметре отверстий 40-50 мм.

Сбор осветленной воды следует предусматривать периферийным желобом с затопленными отверстиями или с треугольными водосливами согласно п. 6.84.

6.94. Среднюю концентрацию уплотненного осадка в отстойниках первой ступени следует принимать 150-160 г/л.

Скорые фильтры

6.95. Фильтры и их коммуникации должны быть рассчитаны на работу при нормальном и форсированном (часть фильтров находится в ремонте) режимах. На станциях с количеством фильтров до 20 следует предусматривать возможность выключения на ремонт одного фильтра, при большем количестве - двух фильтров.

6.96. Для загрузки фильтров надлежит использовать кварцевый песок, дробленые антрацит и керамзит, а также другие материалы. Все фильтрующие материалы должны обеспечивать технологический процесс и обладать требуемой химической стойкостью и механической прочностью. При хозяйственно-питьевом водоснабжении должны учитываться требования п. 1.3.

6.97. Скорости фильтрования при нормальном и форсированном режимах при отсутствии данных технологических изысканий надлежит принимать согласно табл. 21 с учетом обеспечения продолжительности работы фильтров между промывками, не менее: при нормальном режиме - 8-12 ч, при форсированном режиме или полной автоматизации промывки фильтров - 6 ч и обеспечения для хозяйственно-питьевых водопроводов требований ГОСТ 2874-82.

6.98. Общую площадь F_{ϕ} , кв.м, следует определять по формуле

$$F_{\phi} = Q / (T_{cm} v_n - n_{np} q_{np} - n_{np} \tau_{np} v_n), \quad (18)$$

где Q - полезная производительность станции, куб.м/сут;

T_{cm} - продолжительность работы станции в течение суток, ч;

v_n - расчетная скорость фильтрования при нормальном режиме, м/ч, принимаемая по табл. 21, с учетом расчетов по формуле (20);

n_{np} - число промывок одного фильтра в сутки при нормальном режиме эксплуатации;

q_{np} - удельный расход воды на одну промывку одного фильтра, куб.м/кв.м, следует рассчитывать с учетом п. 6.110.

τ_{np} - время простоя фильтра в связи с промывкой, принимаемое для фильтров, промываемых водой, - 0,33 ч, водой и воздухом - 0,5 ч.

Примечание. При водовоздушной промывке величина q_{np} определяется как сумма соответствующих величин на отдельных этапах промывки.

6.99. Количество фильтров на станциях производительностью более 1600 куб.м/сут должно быть не менее четырех. При производительности станции более 8-10 тыс. куб.м/сут количество фильтров следует определять с округлением до ближайших целых чисел (четных или нечетных в зависимости от компоновки фильтров) по формуле

$$N_{\phi} = \sqrt{F_{\phi}} / 2. \quad (19)$$

При этом должно обеспечиваться соотношение

$$v_{\phi} = v_n N_{\phi} / (N_{\phi} - N_1), \quad (20)$$

где N_1 - число фильтров, находящихся в ремонте (см. п. 6.95);

Фильтры	Характеристика фильтрующего слоя						Скорость фильтрования, м/ч	
	Материал загрузки	Диаметр зерен, мм			Коэффициент неоднородности загрузки	Высота слоя, м	при нормальном режиме v_n	при форсированном режиме v_ϕ
		наименьших	наибольших	эквивалентный				
Однослойные скорые фильтры с загрузкой различной крупности	Кварцевый песок	0,5	1,2	0,7- 0,8	1,8-2	0,7-0,8	5-6	6-7,5
		0,7	1,6	0,8-1	1,6-1,8	1,3-1,5	6-8	7-9,5
		0,8	2	1-1,2	1,5-1,7	1,8-2	8-10	10-12
Скорые фильтры с двухслойной загрузкой	Дробленый керамзит	0,5	1,2	0,7-0,8	1,8-2	0,7-0,8	6-7	7-9
		0,7	1,6	0,8-1	1,6-1,8	1,3-1,5	7-9,5	8,5-11,5
		0,8	2	1-1,2	1,5 -1,7	1,8-2	9,5-12	12-14
Скорые фильтры с двухслойной загрузкой	Кварцевый песок	0,5	1,2	0,7-0,8	1,8-2	0,7-0,8	7-10	8,5-12
		Дробленые керамзит или антрацит	0,8	1,8	0,9-1,1	1,6-1,8	0,4-0,5	

Примечания: 1. Расчетные скорости фильтрования в указанных пределах должны приниматься в зависимости от качества воды в источнике водоснабжения, технологии ее обработки перед фильтрованием и других местных условий. При очистке воды для хозяйственно-питьевых нужд надлежит принимать меньшие значения скоростей фильтрования.

2. Однослойные скорые фильтры с крупностью загрузки 0,8-2 мм надлежит применять только для производственного водоснабжения.

3. Допускаются отклонения в крупности загрузки фильтров в пределах до 10%.

4. При применении фильтрующих материалов, не предусмотренных табл. 21, рекомендуемые параметры необходимо уточнять на основании экспериментальных данных или имеющегося опыта применения.

5. Эквивалентный диаметр зерен d_s , мм, следует определять из выражения

$$d_s = 100 / \sum (P_i / d_i),$$

где P_i - процентное содержание фракций со средним диаметром зерен d_i , мм.

6. Коэффициент неоднородности загрузки равен $K_{нз} = d_{80} / d_{10}$,

где d_{10} - диаметр зерен загрузки, мм, прошедших через отверстия сит в количестве 10% общей массы;

d_{80} - диаметр зерен загрузки, мм, прошедших через отверстия сит в количестве 80% общей массы.

7. При использовании фильтров в схемах очистки воды двухступенчатым фильтрованием скорости фильтрования на них следует принимать на 10-15% больше.

8. При применении загрузок из дробленых керамзита и антрацита водовоздушная промывка не допускается.

v_ϕ - скорость фильтрования при форсированном режиме, которая должна быть не более, указанной в табл. 21.

Площадь одного фильтра надлежит принимать не более 100-120 м².

6.100. Предельные потери напора в фильтре следует принимать для открытых фильтров 3-3,5 м в зависимости от типа фильтра, для напорных фильтров - 6-8 м.

6.101. Высота слоя воды над поверхностью загрузки в открытых фильтрах должна быть не менее 2 м; превышение строительной высоты над расчетным уровнем воды - не менее 0,5 м.

6.102. При выключении части фильтров на промывку скорость фильтрования на остальных фильтрах надлежит принимать постоянной или повышающейся; при этом скорости фильтрования не должны превышать величину v_ϕ , указанную в табл. 21. При работе фильтров с

постоянной скоростью фильтрования надлежит предусматривать над нормальным уровнем воды в фильтрах дополнительную высоту $H_{доп}$, м, определяемую по формуле

$$H_{доп} = W_0 / \sum F_{\phi} \quad (21)$$

где W_0 - объем воды, куб.м, накапливающейся за время простоя одновременно промываемых фильтров;

Стр.34 СНиП 2.04.02-84

$\sum F_{\phi}$ - суммарная площадь фильтров, кв.м в которых происходит накопление воды.

При форсированном режиме скорости движения воды в трубопроводах (подающем и отводящем фильтрат) должны быть не более 1 - 1,5 м/с.

6.103. Трубчатые распределительные (дренажные) системы большого сопротивления следует принимать с выходом воды в поддерживающие слои (гравий или другие аналогичные материалы) или непосредственно в толщу фильтрующего слоя. Необходимо предусматривать возможность прочистки распределительной системы, а для коллекторов диаметром более 800 мм их ревизию.

6.104. Крупность фракций и высоту поддерживающих слоев при распределительных системах большого сопротивления следует принимать по табл. 22.

Таблица 22

Крупность зерен, мм	Высота слоя, мм
40 - 20	Верхняя граница слоя должна быть на уровне верха распределительной трубы, но не менее чем на 100 мм выше отверстий
20 - 10	100 - 150
10 - 5	100 - 150
5 - 2	50 - 100

Примечания: 1. При водовоздушной промывке с подачей воздуха по трубчатой системе высоту слоев крупностью 10-5 мм и 5-2 мм следует принимать по 150 - 200 мм каждый.

2. Для фильтров с крупностью загрузки менее 2 мм следует предусматривать дополнительный поддерживающий слой с размером зерен 2-1,2 мм высотой 100 мм.

6.105. На ответвлениях трубчатого дренажа следует предусматривать: при наличии поддерживающих слоев - отверстия диаметром 10-12 мм, при их отсутствии - щели шириной на 0,1 мм меньше минимального размера зерен фильтрующей загрузки. Общая площадь отверстий должна составлять 0,25-0,5% рабочей площади фильтра; площадь щелей - 1,5-2% рабочей площади фильтра. Отверстия надлежит располагать в два ряда в шахматном порядке под углом 45° к низу от вертикали. Щели должны размещаться равномерно поперек оси и по периметру трубы не менее чем в два ряда.

Расстояние между осями ответвлений следует принимать 250-350 мм, между осями отверстий 150-200 мм, между щелями не менее 20 мм, от низа ответвлений до дна фильтра 80-120 мм.

Потери напора в распределительной системе следует определять по формуле

$$h = \zeta v_{\kappa}^2 / 2g + v_{б.о}^2 / 2g, \quad (22)$$

где v_{κ} - скорость в начале коллектора, м/с;

$v_{б.о}$ - средняя скорость на входе в ответвления, м/с;

ζ - коэффициент гидравлического сопротивления, принимаемый согласно п. 6.86.

Потеря напора в распределительной системе при промывке фильтра не должна превышать 7 м вод. ст.

6.106. Площадь поперечного сечения коллектора трубчатой распределительной системы следует принимать постоянной по длине. Скорость движения воды при промывке следует принимать: в начале коллектора 0,8 - 1,2 м/с, в начале ответвлений 1,6-2 м/с.

Конструкция коллектора должна обеспечивать возможность укладки ответвлений горизонтально и с одинаковым шагом.

6.107. Допускается применять распределительную систему без поддерживающих слоев в виде каналов, располагаемых перпендикулярно коллектору (сбросному каналу) и перекрываемых сверху полимербетонными плитами толщиной не менее 40 мм.

6.108. Распределительную систему с колпачками надлежит принимать при водяной и воздушной промывке; количество колпачков должно быть 35-50 на 1 кв.м рабочей площади фильтра.

Потерю напора в щелевых колпачках следует определять по формуле (8), принимая скорость движения воды или водовоздушной смеси в щелях колпачка не менее 1,5 м/с и коэффициент гидравлического сопротивления $\zeta = 4$.

6.109. Для удаления воздуха из трубопровода, подающего воду на промывку фильтров, следует предусматривать стояки-воздушники диаметром 75-150 мм с установкой на них запорной арматуры или автоматических устройств для выпуска воздуха; на коллекторе фильтра надлежит также предусматривать стояки-воздушники диаметром 50-75 мм, количество которых следует принимать при площади фильтра до 50 кв.м - один, при большей площади - два (в начале и конце коллектора), с установкой на стояках вентилей или других устройств для выпуска воздуха.

Трубопровод, подающий воду на промывку фильтров, надлежит располагать ниже кромки желобов фильтров.

СНиП 2.04.02-84 Стр.35

Опорожнение фильтра необходимо предусматривать через распределительную систему и отдельную спускную трубу диаметром 100-200 мм (в зависимости от площади фильтра) с задвижкой.

6.110. Для промывки фильтрующей загрузки надлежит применять воду, очищенную на фильтрах. Допускается применение верхней промывки с распределительной системой над поверхностью загрузки фильтров.

Параметры промывки водой загрузки из кварцевого песка следует принимать по табл. 23.

Таблица 23

Фильтры и их загрузка	Интенсивность промывки, л/(с·кв.м)	Продолжительность промывки, мин	Величина относительного расширения загрузки, %
Скорые с однослойной загрузкой диаметром D, мм:			
0,7 - 0,8	12 - 14		45
0,8 - 1	14 - 16	6 - 5	30
1 - 1,2	16 - 18		25
Скорые с двухслойной загрузкой	14 - 16	7 - 6	50

Примечания: 1. Большим значениям интенсивности промывки соответствуют меньшие значения продолжительности.

2. При неподвижном устройстве для верхней промывки интенсивность ее следует принимать 3-4 л/(с·м²), напор 30-40 м. Продолжительность промывки 5-8 мин, из них 2-3 мин до проведения нижней промывки. Распределительные трубы следует располагать на расстоянии 60-80 мм от поверхности загрузки через каждые 700-1000 мм. Расстояние между отверстиями в распределительных трубах или

между насадками необходимо принимать 80-100 мм. При вращающемся устройстве интенсивность промывки следует принимать 0,5-0,75 л/(с·м²), напор 40-45 м.

При загрузке керамзитом интенсивность промывки следует принимать 12-15 л/(с·м²) в зависимости от марки керамзита (большие интенсивности относятся к керамзитам большей плотности).

6.111. Для сбора и отведения промывной воды следует предусматривать желоба полукруглого или пятиугольного сечения. Расстояние между осями соседних желобов должно быть не более 2,2 м. Ширину желоба $B_{жел}$ надлежит определять по формуле

$$B_{жел} = K_{жел} \sqrt[3]{q_{жел}^2 / (1,57 + a_{жел})^3}, \quad (23)$$

где $q_{жел}$ - расход воды по желобу, куб.м/с;

$a_{жел}$ - отношение высоты прямоугольной части желоба к половине его ширины, принимаемое от 1 до 1,5;

$K_{жел}$ - коэффициент, принимаемый равным: для желобов с полукруглым лотком - 2, для пятиугольных желобов - 2,1.

Кромки всех желобов должны быть на одном уровне и строго горизонтальны.

Лотки желобов должны иметь уклон 0,01 к сборному каналу.

6.112. В фильтрах со сборным каналом расстояние от дна желоба до дна канала $H_{кан}$ следует определять по формуле

$$H_{кан} = 1,73 \sqrt[3]{q_{кан}^2 / g B_{кан}^2 + 0,2}, \quad (24)$$

где $q_{кан}$ - расходы вод по каналу, куб.м/с;

$B_{кан}$ - ширина канала, м, принимаемая не менее 0,7 м.

Примечание. Уровень воды в канале с учетом подпора, создаваемого трубопроводом, отводящим промывную воду, должен быть на 0,2 м ниже дна желоба.

6.113. Расстояние от поверхности фильтрующей загрузки до кромок желобов $H_{ж}$ надлежит определять по формуле

$$H_{ж} = H_{з} a_{з} / 100 + 0,3, \quad (25)$$

где $H_{з}$ - высота фильтрующего слоя, м;

$a_{з}$ - относительное расширение фильтрующей загрузки в процентах принимаемое по табл. 23.

6.114. Водовоздушную промывку надлежит применять для фильтров с загрузкой из кварцевого песка при следующем режиме: продувка воздухом с интенсивностью 15-20 л/(с·кв.м) в течение 1-2 мин, затем совместная водовоздушная промывка с интенсивностью подачи воздуха 15-20 л/(с·кв.м) и воды 3-4 л/(с·кв.м) в течение 4-5 мин и последующая подача воды (без продувки) с интенсивностью 6-8 л/(с·кв.м) в течение 4-5 мин.

Примечания: 1. Более крупнозернистым загрузкам соответствуют большие интенсивности подачи воды и воздуха.

2. При обосновании допускается применять режимы промывки, отличающиеся от указанного.

6.115. При водовоздушной промывке воду и воздух следует подавать через распределительные системы со специальными колпачками или по отдельным трубчатым распределительным системам для воды и воздуха.

6.116. При водовоздушной промывке надлежит применять систему горизонтального отвода промывной воды с пескоулавливающим желобом, образованным двумя наклонными стенками - водосливной и отбойной.

Стр.36 СНиП 2.04.02-84

6.117. Вода на промывку должна подаваться насосами или из бака. В зависимости от числа фильтров на станции промывные системы должны быть рассчитаны на промывку одного или нескольких фильтров одновременно. Объем промывного бака должен обеспечивать одну дополнительную промывку сверх расчетного их числа.

Напор воды для промывки фильтров следует принимать с учетом потерь напора в распределительной системе, подводящих коммуникациях промывной воды и при загрузке фильтров.

Насос для подачи воды в бак должен обеспечивать его наполнение за время не больше, чем интервалы между промывками фильтров при форсированном режиме. Забор воды насосом, подающим воду в бак, следует производить из резервуара фильтрованной воды. Допускается производить забор из трубопровода фильтрованной воды, если он не превышает 50 % расхода фильтрата.

Для промывки фильтров забор воды должен производиться из резервуаров фильтрованной воды, в которых надлежит предусматривать запас воды на одну дополнительную промывку сверх расчетного их числа.

Скорости движения воды в трубопроводах, подающих и отводящих промывную воду, следует принимать 1,5-2 м/с. Должна быть исключена возможность подсоса воздуха в трубопроводы, подающие промывную воду на фильтры, а также подпора воды в трубопроводах, отводящих промывную воду.

Крупнозернистые фильтры

6.118. Крупнозернистые фильтры следует применять для частичного осветления воды, используемой для производственных целей, с коагуляцией или без нее.

6.119. Для загрузки фильтров следует применять кварцевый песок и другие материалы, обеспечивающие технологический процесс и обладающие требуемой механической прочностью и химической стойкостью. Характеристика загрузки фильтров приведена в табл. 24.

6.120. Напорные крупнозернистые фильтры следует рассчитывать на предельную потерю напора в фильтрующей загрузке и дренаже до 15 м, открытые - 3-3,5 м. В открытых фильтрах необходимо предусматривать слой воды над уровнем загрузки 1,5 м.

Таблица 24

Материал загрузки	Крупность материала загрузки, мм	Коэффициент неоднородности, не более	Высота слоя загрузки, м	Скорость фильтрования, м/ч
Кварцевый песок	1 - 2	1,8	1,5 - 2	10 - 12
То же	1,6 - 2,5	2	2,5 - 3	13 - 15

Примечание. Для частичного осветления воды допускается применение фильтров специальной конструкции с плавающей загрузкой из пенополистирола.

6.121. Промывку крупнозернистых фильтров надлежит предусматривать с применением воды и воздуха. Водяную и воздушную распределительные системы или объединенную водовоздушную распределительную систему надлежит рассчитывать согласно пп. 6.108, 6.109, 6.115-6.117 на подачу воды и воздуха с интенсивностями, приведенными в п. 6.123.

6.122. Проектирование устройств для отвода промывной воды из открытых фильтров надлежит производить согласно п. 6.116.

6.123. При расчете крупнозернистых фильтров надлежит принимать следующий режим промывки: взрыхление фильтрующей загрузки воздухом интенсивностью 15-25 л/(с·кв.м) - 1 мин; водовоздушная промывка с интенсивностью 3,5-5 л/(с·кв.м) воды и 15-25 л/(с·кв.м)

воздуха - 5 мин; отмывка водой с интенсивностью 7-9 л/(с·кв.м) - 3 мин. Большие значения интенсивности промывки относятся к более крупной загрузке.

6.124. Площадь крупнозернистых фильтров следует определять согласно п. 6.98.

6.125. При количестве фильтров до 10 следует предусматривать возможность выключения на ремонт одного фильтра, при большем количестве - двух фильтров. При этом скорость фильтрования на оставшихся в работе фильтрах не должна превышать наибольших значений, указанных в табл. 24.

Контактные осветлители

6.126. На станциях контактного осветления воды надлежит предусматривать сетчатые барабанные фильтры и входную камеру, обеспечивающую требуемый напор воды, смешение и контакт воды с реагентами, а также выделение из воды воздуха.

6.127. Объем входной камеры должен определяться из условия пребывания воды в ней не менее 5 мин. Камера должна быть секционирована не менее чем на 2 отделения, в каждом из которых надлежит предусматривать переливные и спускные трубы.

СНиП 2.04.02-84 Стр.37

Примечания: 1. Сетчатые барабанные фильтры надлежит располагать над входной камерой; установка их в отдельно стоящем здании допускается при обосновании. Проектирование их следует выполнять согласно пп. 6.11-6.14.

2. Смесительные устройства, последовательность и время разрыва между вводом реагентов надлежит принимать согласно пп. 6.40; 6.41; 6.17-6.19.

При этом необходимо предусматривать возможность дополнительного ввода реагента после входной камеры.

6.128. Превышение уровня воды во входных камерах над уровнем в контактных осветлителях H_y , м, следует определять по формуле

$$H_y = 0,8 h_z + h_c, \quad (26)$$

где h_z - предельно допустимая потеря напора в песчаном слое загрузки, принимаемая равной высоте его слоя, м;

h_c - сумма всех потерь напора на пути движения воды от начала входной камеры до загрузки осветлителей, м.

Отвод воды из входных камер на контактные осветлители должен предусматриваться на отметке не менее чем на 2 м ниже уровня воды в осветлителях. В камерах и трубопроводах должна быть исключена возможность насыщения воды воздухом.

6.129. Контактные осветлители при промывке водой надлежит предусматривать без поддерживающих слоев, при промывке водой и воздухом - с поддерживающими слоями.

Загрузку контактных осветлителей надлежит принимать по табл. 25.

Таблица 25

Показатель	Высота гравийных и песчаных слоев, м, для осветлителя	
	без поддерживающих слоев	с поддерживающими слоями
Крупность зерен гравия и песка, мм:		
40 - 20	-	0,2 - 0,25
20 - 10	-	0,1 - 0,15
10 - 5	-	0,15 - 0,2
5 - 2	0,5 - 0,6	0,3 - 0,4
2 - 1,2	1 - 1,2	1,2 - 1,3

1,2 - 0,7 Эквивалентный диаметр зерен песка, мм	0,8 - 1 1 - 1,3	0,8 - 1 1 - 1,3
---	--------------------	--------------------

Примечания: 1. Для контактных осветлителей с поддерживающими слоями верхняя граница гравия крупностью 40-20 мм должна быть на уровне верха труб распределительной системы. Общая высота загрузки должна быть не св. 3 м.

2. Для загрузки контактных осветлителей следует применять гравий и кварцевый песок, а также другие материалы, отвечающие требованиям п. 6.96 с плотностью 2,5 - 3,5 г/куб.м.

6.130. Скорости фильтрования в контактных осветлителях следует принимать:

без поддерживающих слоев при нормальном режиме - 4-5 м/ч, при форсированном - 5-5,5 м/ч; с поддерживающими слоями при нормальном режиме - 5-5,5 м/ч, при форсированном - 5,5-6 м/ч.

При очистке воды для хозяйственно-питьевых нужд надлежит принимать меньшие значения скоростей фильтрования.

Допускается предусматривать работу контактных осветлителей с переменной, убывающей к концу цикла скоростью фильтрования при условии, чтобы средняя скорость равнялась расчетной.

6.131. Общую площадь контактных осветлителей $F_{к.о}$, м², надлежит определять с учетом сброса первого фильтрата по формуле

$$F_{к.о} = Q / [T_{ст} v_n - n_{пр} (q_{пр} + \tau_{пр} v_n + \tau_{ст} v_n / 60)], \quad (27)$$

где $\tau_{ст}$ - продолжительность сброса первого фильтрата, мин, принимаемая согласно п. 6.133, остальные обозначения - по формуле (18).

Количество осветлителей на станции следует определять согласно п. 6.99.

6.132. Для промывки следует использовать очищенную воду. Допускается использование неочищенной воды при условиях: мутности ее не более 10 мг/л, коли-индекса - 1000 ед/л, предварительной обработки воды на барабанных сетках (или микрофилтрах) и обеззараживания. При использовании очищенной воды должен быть предусмотрен разрыв струи перед подачей воды в емкость для хранения промывной воды. Непосредственная подача воды на промывку из трубопроводов и резервуаров фильтрованной воды не допускается.

6.133. Режим промывки контактных осветлителей водой надлежит принимать по табл. 26.

Таблица 26

Показатель	Единица измерения	Количество
Продолжительность промывки	мин	7 - 8
Интенсивность подачи воды	л/(с·м ²)	15 - 18
Продолжительность сброса первого фильтрата при промывке водой:		
очищенной	мин	10 - 12
неочищенной (см. п. 6.132)	«	12 - 15

Стр.38 СНиП 2.04.02-84

Водовоздушную промывку контактных осветлителей надлежит предусматривать со следующим режимом: взрыхление загрузки воздухом с интенсивностью 18-20 л/(с·кв.см) в течение 1-2 мин; совместная водовоздушная промывка при подаче воздуха 18-20 л/(с·кв.см) и воды 3-3,5 л/(с·кв.см) при продолжительности 6-7 мин; дополнительная промывка водой с интенсивностью 6-7 л/(с·кв.см) продолжительностью 5-7 мин.

Продолжительность сброса первого фильтрата при промывке водой, мин:

очищенной - 5-10;
неочищенной - 10-15.

6.134. В контактных осветлителях с поддерживающими слоями и водовоздушной промывкой надлежит применять трубчатые распределительные системы для подачи воды и воздуха и систему горизонтального отвода промывной воды.

В контактных осветлителях без поддерживающих слоев должна предусматриваться распределительная система с приваренными вдоль дырчатых труб боковыми шторками, между которыми привариваются поперечные перегородки, разделяющие подтрубное пространство на ячейки. Отверстия в дырчатых трубах следует располагать в два ряда в шахматном порядке, они должны быть направлены вниз под углом 30 град. к вертикальной оси трубы. Диаметр отверстий - 10-12 мм, расстояние между осями в ряду - 150-200 мм. Распределительную систему надлежит проектировать в соответствии с табл. 27.

6.135. В контактных осветлителях без поддерживающих слоев сбор промывной воды надлежит принимать желобами согласно пл. 6.111 - 6.113. Над кромками желобов следует предусматривать пластины с треугольными вырезами высотой и шириной по 50-60 мм, с расстояниями между их осями 100-150 мм.

6.136. Каналы и коммуникации для подачи и отвода воды, баки и насосы для промывки контактных осветлителей надлежит проектировать согласно пп. 6.107, 6.109, 6.117, при этом низ патрубка, отводящего осветленную воду из контактных осветлителей, должен быть на 100 мм выше уровня воды в сборном канале при промывке.

Трубопроводы отвода осветленной и промывной воды должны предусматриваться на отметках, исключающих возможность подтопления осветлителей во время рабочего цикла и при промывках.

Для опорожнения контактных осветлителей на нижней части коллектора распределительной системы должен предусматриваться трубопровод с запорным устройством диаметром, обеспечивающим скорость нисходящего потока воды в осветлителе не более 2 м/ч при наличии поддерживающих слоев и не более 0,2 м/ч - без поддерживающих слоев. При опорожении осветлителей без поддерживающих слоев следует предусматривать устройства, исключающие вынос загрузки.

Медленные фильтры

6.137. Расчетные скорости фильтрования на медленных фильтрах надлежит принимать в пределах 0,1-0,2 м/ч, при этом скорость выше 0,1 м/ч - только на время промывки фильтра.

Количество фильтров должно приниматься не менее трех. Ширина фильтра должна быть не более 6 м, длина - не более 60 м.

Крупность зерен и высоту слоев загрузки фильтров следует принимать по табл. 28.

Таблица 27

Диаметр труб ответвлений, мм	Отношение суммарной площади отверстий к площади осветлителя, %	Расстояния, мм			
		между осями труб ответвлений	от дна осветлителя до низа шторок	от низа шторок до оси труб ответвлений	между поперечными перегородками
75	0,28 - 0,3	240 - 260	100 - 120	155	300 - 400
100	0,26 - 0,28	300 - 320	120 - 140	170	400 - 600
125	0,24 - 0,26	350 - 370	140 - 160	190	600 - 800
150	0,22 - 0,24	440 - 470	160 - 180	220	800 - 1000

Примечания: 1. Скорость движения воды на входе в трубы ответвлений при промывке надлежит принимать 1,4-1,8 м/с.

2. Большим расстояниям между осями труб соответствуют большие расстояния от дна осветлителя до низа шторок.

СНиП 2.04.02-84 Стр.39

Таблица 28

№ слоя сверху вниз	Загрузочный материал	Крупность зерен, мм	Высота слоя загрузки, мм
1	Песок	0,3 - 1	500
2	«	1 - 2	50
3	«	2 - 5	50
4	Гравий или щебень	5 - 10	50
5	То же	10 - 20	50
6	«	20 - 40	50

6.138. Медленные фильтры следует проектировать с механической или гидравлической регенерацией песчаной загрузки.

Расход воды на один смыв загрязнений с 1 кв.м поверхности загрузки фильтра надлежит принимать 9 л/с, продолжительность смыва загрязнений на каждые 10 м длины фильтра - 3 мин.

6.139. Вода на регенерацию медленного фильтра должна поступать от специального насоса или из специального бака. Допускается регенерацию фильтра предусматривать за счет форсирования производительности насосов, подающих воду на осветление, или за счет частичного использования емкости фильтров, работающих в режиме фильтрования.

6.140. Слой воды над поверхностью загрузки медленных фильтров должен приниматься 1,5 м. При наличии перекрытия над фильтрами расстояние от поверхности загрузки до перекрытия должно быть достаточным для обеспечения работ по регенерации, а также смены и отмывки загрузки.

В фильтрах следует устанавливать дренаж из перфорированных труб, кирпича или бетонных плиток, уложенных с прозорами, пористого бетона и др.

Контактные префильтры

6.141. Контактные префильтры следует применять при двухступенчатом фильтровании для предварительной очистки воды перед скорыми фильтрами (второй ступени).

Конструкция контактных префильтров аналогична конструкции контактных осветлителей с поддерживающими слоями и водовоздушной промывкой; при их проектировании следует руководствоваться пп. 6.126-6.136. При этом площадь префильтров надлежит определять с учетом пропуска расхода воды на промывку скорых фильтров второй ступени.

6.142. При отсутствии технологических изысканий основные параметры контактных префильтров следует принимать:

высоту слоев песка,

при крупности зерен, мм:

5 - 2

0,5-0,6 м

2 - 1

2-2,3 «

эквивалентный диаметр зерен песка

1,1-1,3 мм

скорость фильтрования при нормальном режиме

5,5-6,5 м/ч

скорость фильтрования при форсированном режиме

6,5-7,5 «

6.143. Следует предусматривать смешение фильтрата одновременно работающих контактных префильтров перед подачей его на скорые фильтры.

ОБЕЗЗАРАЖИВАНИЕ ВОДЫ

6.144. Выбор метода обеззараживания воды надлежит производить с учетом расхода и качества воды, эффективности ее очистки, условий поставки, транспорта, хранения реагентов, возможности автоматизации процессов и механизации трудоемких работ.

6.145. Введение хлорсодержащих реагентов для обеззараживания воды следует предусматривать в трубопроводы перед резервуарами чистой воды.

Необходимость обеззараживания подземных вод определяется органами санитарно-эпидемиологической службы.

Примечание. При обосновании допускается предусматривать для ввода и контакта хлорсодержащих реагентов с водой специальные контактные резервуары.

6.146. Дозу активного хлора для обеззараживания воды следует устанавливать на основании данных технологических изысканий. При их отсутствии для предварительных расчетов следует принимать для поверхностных вод после фильтрования 2-3 мг/л, для вод подземных источников 0,7-1 мг/л.

Концентрации остаточного свободного и связанного хлора надлежит принимать в соответствии с ГОСТ 2874-82.

Примечание. При хранении в резервуарах воды на хозяйственно-питьевые нужды на время выключения одного из них на промывку и ремонт в случаях, когда не обеспечивается время контакта воды с хлором, следует предусматривать подачу дозы хлора в два раза больше, чем при нормальной эксплуатации. При этом увеличение подачи хлора допускается предусматривать за счет включения резервных хлораторов.

6.147. Хлорное хозяйство должно обеспечить прием, хранение, испарение жидкого хлора, дозирование газообразного хлора с получением хлорной воды.

Подача хлорной воды должна производиться отдельно на каждое место ввода.

Стр.40 СНиП 2.04.02-84

Хлорное хозяйство следует располагать в отдельно стоящих хлораторных, в которых сблокированы расходный склад хлора, испарительная и хлордозаторная. Расходный склад хлора допускается располагать в отдельных зданиях или примыкать к хлордозаторной и вспомогательным помещениям хлорного хозяйства (компрессорной, венткамерам и т.п.); при этом следует отделять его от других помещений глухой стеной без проемов.

6.148. Расходные склады хлора следует проектировать согласно пп. 6.211 и 6.212. При обосновании в составе хлораторных склад хлора может не предусматриваться; в этом случае в хлордозаторной допускается установка 1 баллона жидкого хлора массой нетто не более 70 кг.

6.149. Испарители хлора следует размещать в складе хлора или хлордозаторной. Испарение хлора необходимо производить в специальных испарителях или баллонах (при поставке в них хлора).

Температура воды, подаваемой в испаритель, должна быть в пределах 10-30 °С, при этом снижение температуры воды в испарителе должно быть не более 5°.

Испаритель должен быть оборудован устройствами для контроля температуры воды и давления хлора и воды. При подаче газообразного хлора за пределы здания хлораторной после испарителя необходимо предусматривать устройства для очистки газа, а также клапан, поддерживающий после себя вакуум, при котором не происходит конденсации хлора при наименьшей температуре наружного воздуха.

Протяженность трубопровода газообразного хлора не должна превышать 1 км.

6.150. Хлордозаторные без испарителей, располагаемые в блоке с другими зданиями водопровода или вспомогательными помещениями хлорного хозяйства, должны быть отделены от других помещений глухой стеной без проемов и снабжены двумя выходами наружу, при этом один из них через тамбур. Все двери должны открываться наружу. Пол хлордозаторной,

располагаемой над другими помещениями, должен быть газонепроницаемым. Хлордозаторные размещать в заглубленных помещениях не допускается.

6.151. Для дозирования хлора должны применяться автоматические вакуумные хлораторы.

Расчетные расходы и напоры воды, подаваемой на хлоратор, и напор хлорной воды после него следует определять по характеристикам хлоратора, а также по расположению его относительно точки ввода хлора.

Допускается применение хлораторов ручного регулирования, при этом расход хлора контролируется весовым способом.

6.152. Количество резервных хлораторов на одну точку ввода надлежит принимать: при 1 - 2 рабочих хлораторах - 1, при более двух - 2.

Допускается предусматривать общие резервные хлораторы на две точки ввода хлора.

Работа двух и более хлораторов со струйными эжекторами на один трубопровод хлорной воды не допускается.

6.153. Хлоропроводы для транспортирования жидкого и газообразного хлора следует выполнять из бесшовных стальных труб.

Количество хлоропроводов следует принимать не менее двух, из них один резервный.

Хлоропроводы и арматуру на них надлежит предусматривать на рабочее давление 1,6 МПа (16 кгс/кв.см) и пробное давление 2,3 МПа (23 кгс/кв.см).

Прокладку хлоропроводов внутри помещений следует предусматривать на кронштейнах, укрепленных на стенах и колоннах; вне зданий - на эстакадах с защитой от воздействия солнечных лучей. Хлоропроводы следует окрашивать перхлорвиниловыми эмалями. Соединения труб надлежит принимать на сварке или муфтах с проваркой их концов или на фланцах с уплотнительной поверхностью типа "выступ-впадина" с применением хлорустойчивых прокладок (паронит) и болтов из нержавеющей стали.

Трубопроводы жидкого хлора должны иметь уклон 0,01 в сторону сосуда с хлором, при этом на хлоропроводе не должно быть мест, в которых возможно образование гидравлического затвора или газовой пробки.

Диаметр хлоропроводов следует принимать при расчетном расходе хлора с коэффициентом 3 с учетом объемной массы жидкого хлора 1,4 т/куб.м, газообразного - 0,0032 т/куб.м скорости в трубопроводах 0,8 м/с для жидкого хлора, 2,5-3,5 м/с для газообразного. При этом диаметр хлоропровода должен быть не более 80 мм.

Необходимо предусматривать устройство для удаления из системы газообразного хлора при переключении контейнера или баллона, а также для периодического удаления из трубопроводов и испарителей треххлористого азота, при этом рекомендуется использовать сухой сжатый азот, воздух и др.

Продукты продувки должны обезвреживаться путем пропуска их через слой нейтрализационного раствора.

6.154. Трубопроводы для хлорной воды следует предусматривать из материалов, обладающих коррозионной стойкостью к ней: резины, полиэтилена высокой плотности, поливинилхлорида и

СНиП 2.04.02-84 Стр.41

др. Внутри помещений трубопроводы хлорной воды надлежит располагать в каналах, устраиваемых в полу, или на кронштейнах и сплошных опорах.

Вне помещений надлежит предусматривать подземную укладку трубопроводов хлорной воды в каналах или футлярах из труб, обладающих коррозионной стойкостью.

В каналах и футлярах не допускается располагать трубопроводы другого назначения, кроме теплового сопровождения.

Необходимо предусматривать температурную компенсацию труб, а также возможность замены труб в футлярах и каналах.

На наружных трубопроводах хлорной воды следует предусматривать колодцы, в которых прерываются футляры, для наблюдения за возможной утечкой хлорной воды, при этом дно колодцев должно покрываться химически стойкими эмалями. Расстояние между колодцами должно быть не более 30 м.

Глубина заложения низа футляра без теплового сопровождения должна быть не менее глубины промерзания грунта.

6.155. Воздух, выбрасываемый в атмосферу постоянно действующими вентиляционными системами складов хлора и хлордозаторных, должен удаляться через трубу, высота которой определяется согласно п. 14.38.

При необходимости, определяемой расчетом, следует предусматривать очистку выбрасываемого вентиляторами воздуха.

При хранении на складе контейнеров для хлора очистка воздуха при аварии обязательна, при этом концентрацию хлора в воздухе, выбрасываемом вентиляторами при аварии, следует определять по площади растекания хлора из одного контейнера и интенсивности испарения с поверхности пола 5-6 кг/(ч х кв.м).

6.156. Для очистки воздуха следует применять орошаемые скрубберы высотой не менее 3 м, скорость движения воздуха следует принимать не более 1,2 м/с, интенсивность орошения не менее 20 м³/(ч·м²). Насадка скрубберов должна быть из материалов, стойких к воздействию хлорной воды.

Орошение скрубберов следует предусматривать нейтрализационным раствором (водный раствор - 3 % соды и 2 % гипосульфита натрия).

6.157. Электролитическое приготовление гипохлорита натрия следует предусматривать из раствора поваренной соли или естественных минерализованных вод с содержанием хлоридов не менее 50 г/л на станциях водоподготовки с расходом хлора до 50 кг/сут.

6.158. Хранение соли следует принимать согласно пп. 6.203 и 6.213.

Количество растворных баков для получения насыщенного раствора поваренной соли следует принимать не менее двух, при этом общая вместимость баков должна обеспечивать запас раствора соли не менее чем на 24 ч работы одного электролизера.

6.159. Электролизеры должны располагаться в сухом отапливаемом помещении. Допускается их установка в одном помещении с другим оборудованием электролизных. Количество электролизеров не должно быть более трех, из которых один - резервный.

Электролизеры следует располагать с учетом самотечного отвода гипохлорита в бак-накопитель.

6.160. Вместимость бака-накопителя гипохлорита должна обеспечивать непрерывную работу одного электролизера не менее 12 ч. Бак-накопитель должен размещаться в вентилируемом помещении. Должны обеспечиваться подвод воды и отвод сточных вод при его промывке и опорожнении.

6.161. Для приготовления раствора порошкообразного гипохлорита кальция необходимо предусматривать расходные баки (не менее двух) общей вместимостью, определяемой исходя из концентрации раствора 1 % и двух заготовок в сутки.

Баки должны оборудоваться мешалками.

Для дозирования гипохлорита следует применять отстоенный раствор.

Надлежит предусматривать периодическое удаление осадка из баков и дозаторов.

6.162. Баки и трубопроводы для растворов соли и гипохлорита должны быть из коррозионно-стойких материалов или иметь антикоррозионное покрытие.

6.163. Обеззараживание воды прямым электролизом следует применять при содержании хлоридов не менее 20 мг/л и жесткости не более 7 мг-экв/л на станциях производительностью до 5 тыс. куб.м/сут.

6.164. Установки для обеззараживания воды прямым электролизом должны располагаться в помещении рядом с трубопроводами, подающими воду в резервуары фильтрованной воды. Необходимо предусматривать одну резервную установку.

6.165. При обеззараживании воды хлорированием и необходимости предупреждения хлорфенольного запаха на станциях следует предусматривать устройства для подачи в воду газообразного аммиака (установка для аммонизации).

Допускается при обосновании применение аммиака также для увеличения продолжительности бактерицидного действия, например, при длительном хранении или транспортировании воды.

Стр.42 СНиП 2.04.02-84

6.166. Аммиак следует хранить в расходном складе в баллонах или контейнерах. Оборудование аммиачного хозяйства необходимо предусматривать во взрывоопасном исполнении.

Аммиачное хозяйство должно быть организовано аналогично хлорному и располагаться в отдельных помещениях. Допускается блокировка установки для аммонизации с зданиями хлорного хозяйства.

Установки для дозирования аммиака следует проектировать согласно пп. 6.151, 6.152.

Ввод аммиака следует предусматривать в фильтрованную воду, при наличии фенолов - за 2-3 мин до ввода хлорсодержащих реагентов.

6.167. Продолжительность контакта хлора или гипохлорита с водой от момента смешения до поступления воды к ближайшему потребителю следует принимать в соответствии с ГОСТ 2874-82.

Контакт хлорсодержащих реагентов с водой надлежит осуществлять в резервуарах чистой воды или специальных контактных резервуарах. При отсутствии попутного водоразбора допускается учитывать продолжительность контакта в водоводах.

6.168. Обеззараживание воды с помощью бактерицидного излучения следует применять для подземных вод при условии постоянного обеспечения требований ГОСТ 2874-82 по физико-химическим показателям.

Коли-индекс обрабатываемой воды должен быть не более 1000 ед/л, содержание железа - не более 0,3 мг/л.

6.169. Количество рабочих бактерицидных установок следует определять исходя из их паспортной производительности. При этом количество рабочих установок должно быть не более пяти, резервных - одна.

6.170. Бактерицидные установки следует располагать, как правило, непосредственно перед подачей воды в сеть потребителям на напорных или всасывающих трубопроводах насосов.

6.171. Применение озона для обеззараживания воды допускается при обосновании. При проектировании озонаторных установок следует предусматривать устройства для синтеза озона и смешения озono-воздушной смеси с водой. Необходимую дозу озона для обеззараживания надлежит принимать: для вод подземных источников - 0,75-1 мг/л, для фильтрованной воды - 1-3 мг/л.

УДАЛЕНИЕ ОРГАНИЧЕСКИХ ВЕЩЕСТВ, ПРИВКУСОВ И ЗАПАХОВ

6.172. При необходимости введения специальной обработки воды для удаления органических веществ, а также снижения интенсивности привкусов и запахов надлежит применять окисление и последующую сорбцию веществ, осуществляемую путем фильтрования воды через гранулированные активные угли с периодической их регенерацией или заменой.

В случаях кратковременного использования активных углей и при обосновании допускается применять их в виде порошка, вводимого в воду перед ее коагуляционной обработкой или перед фильтрами.

Примечания: 1. При наличии в воде легкоокисляемых органических веществ в небольших концентрациях допускается по согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы применять одно окисление без сорбционной очистки при условии, что в результате окисления не образуются неблагоприятные в органолептическом отношении и вредные в токсикологическом отношении продукты.

2. Правила ввода и дозы реагентов, а также расчетные параметры установок следует принимать согласно рекомендуемому прил. 4.

СТАБИЛИЗАЦИОННАЯ ОБРАБОТКА ВОДЫ И ОБРАБОТКА ИНГИБИТОРАМИ ДЛЯ УСТРАНЕНИЯ КОРРОЗИИ СТАЛЬНЫХ И ЧУГУННЫХ ТРУБ

6.173. Указания настоящего раздела относятся к обработке воды хозяйственно-питьевых и производственных водопроводов, вода которых не используется для охлаждения технологических аппаратов.

Примечания: 1. Методы обработки воды систем горячего водоснабжения и теплоснабжения для защиты от коррозии и зарастания в настоящем разделе не рассматриваются.

2. Обработку охлаждающей оборотной воды надлежит выполнять согласно разд. 11.

6.174. Для защиты водопроводных труб и оборудования от коррозии и образования отложений следует предусматривать стабилизационную обработку воды, необходимость проведения которой устанавливается оценкой стабильности воды.

Оценку стабильности воды надлежит производить на основании технологического анализа по методу «карбонатных испытаний». При отсутствии данных технологических исследований стабильность для оценки качества воды допускается определять по методикам, приведенным в рекомендуемом прил. 5.

СНиП 2.04.02-84 Стр.43

6.175. Методы стабилизационной обработки воды и расчетные параметры надлежит принимать согласно рекомендуемому прил. 5.

ОБЕЗЖЕЛЕЗИВАНИЕ ВОДЫ

6.176. Метод обезжелезивания воды, расчетные параметры и дозы реагентов надлежит принимать на основе результатов технологических изысканий, выполненных непосредственно у источника водоснабжения.

6.177. Обезжелезивание подземных вод следует предусматривать фильтрованием в сочетании с одним из способов предварительной обработки воды: упрощенной аэрацией, аэрацией на специальных устройствах, введением реагентов-окислителей.

Примечание. При обосновании допускается принимать другие методы.

6.178. Упрощенную аэрацию допускается применять при следующих показателях качества воды:

- содержание железа (общего) до 10 мг/л;
- в том числе двухвалентного (Fe^{2+}) не менее 70%;
- рН не менее 6,8;
- щелочности более $(1 + Fe^{2+} / 28)$ мг-экв/л;
- содержание сероводорода не более 2 мг/л.

6.179. Упрощенную аэрацию следует предусматривать изливом воды в карман или центральный канал открытых фильтров (высота излива над уровнем воды 0,5-0,6 м). При применении напорных фильтров надлежит предусматривать ввод воздуха в подающий трубопровод (расход воздуха 2 л на 1 г закисного железа).

При содержании в исходной воде свободной углекислоты более 40 мг/л и сероводорода более 0,5 мг/л следует перед напорными фильтрами предусматривать промежуточную емкость со свободным изливом в нее воды без ввода воздуха в трубопровод.

6.180. Аэрацию на специальных устройствах (аэраторах) или введение реагентов-окислителей следует принимать при необходимости увеличения количества удаляемого железа и повышения рН воды.

Конструкцию и расчетные параметры аэраторов следует принимать аналогично дегазаторам согласно рекомендуемому прил. 7.

6.181. Расчетные дозы реагентов-окислителей надлежит принимать:

хлора D_x , мг/л:

$$D_x = 0,7(Fe^{2+}) \quad (28)$$

перманганата калия D_n , мг/л, считая по $KMnO_4$:

$$D_n = (Fe^{2+}). \quad (29)$$

Ввод реагентов-окислителей следует производить в подающий трубопровод перед фильтрами.

6.182. Конструкцию фильтров для обезжелезивания подземных вод следует принимать аналогично фильтрам для осветления воды; характеристику фильтрующего слоя и скорость фильтрования при упрощенной аэрации надлежит принимать по табл. 29, при использовании аэраторов или введении реагентов-окислителей - по табл. 21.

Таблица 29

Характеристика фильтрующих слоев при обезжелезивании воды упрощенной аэрацией					Расчетная скорость фильтрования, м/ч
Минимальный диаметр зерен, мм	Максимальный диаметр зерен, мм	Эквивалентный диаметр зерен, мм	Коэффициент неоднородности	Высота слоя, мм	
0,8	1,8	0,9 - 1,0	1,5 - 2	1000	5 - 7
1	2	1,2 - 1,3	1,5 - 2	1200	7 - 10

Примечания: 1. При наличии в воде сероводорода надлежит принимать меньшие значения скорости фильтрования.
2. Количество фильтров надлежит принимать не менее двух.
3. Для станций производительностью до 100 куб.м/сут с напорными фильтрами при обосновании допускается применение одного фильтра.

6.183. Обезжелезивание воды поверхностных источников следует предусматривать одновременно с ее осветлением и обесцвечиванием (пп. 6.2-6.117), при этом дозу извести, D_i , мг/л, считая по CaO , следует определять по формуле

$$D_i = 28(CO_2 / 22 + Fe^{2+} / 28 + D_k / e_k), \quad (30)$$

где CO_2 - содержание свободной двуокиси углерода в исходной воде, мг/л;

Fe^{2+} - содержание двухвалентного железа в исходной воде, мг/л;

D_k - доза коагулянта (по безводному веществу), мг/л;

e_k - эквивалентная масса коагулянта (безводного), мг/мг-экв.

6.184. Система повторного использования промывных вод и устройства для обработки осадка станций обезжелезивания должны приниматься согласно пп. 6.195-6.200.

Стр.44 СНиП 2.04.02-84

ФТОРИРОВАНИЕ ВОДЫ

6.185. Необходимость фторирования воды на хозяйственно-питьевые нужды в каждом отдельном случае определяется органами санитарно-эпидемиологической службы.

Проектирование установок фторирования воды следует выполнять согласно рекомендуемому прил. 6.

УДАЛЕНИЕ ИЗ ВОДЫ МАРГАНЦА, ФТОРА И СЕРОВОДОРОДА

6.186. Выбор методов очистки воды, расчетных параметров сооружений, а также вида и доз реагентов надлежит осуществлять на основании технологических изысканий, проводимых непосредственно у источника водоснабжения (для вод, содержащих избыточные количества марганца и сероводорода).

6.187. Очистку воды от марганца следует производить безреагентным методом или с применением реагентов.

В случае если безреагентный метод не обеспечивает требуемую степень очистки, следует предусматривать обработку воды реагентами-окислителями (перманганат калия, озон и др.) с введением флокулянта и последующим фильтрованием.

При использовании подземных вод, в которых марганец присутствует совместно с железом, надлежит проверить возможность удаления его непосредственно в процессе обезжелезивания без дополнительного применения реагентов.

6.188. Обесфторивание воды надлежит производить методами контактно-сорбционной коагуляции или с использованием сорбента - активной окиси алюминия.

Метод контактно-сорбционной коагуляции следует применять при концентрации фтора в воде до 5 мг/л; с помощью сорбента (активной окиси алюминия) - при концентрации фтора до 10 мг/л.

При обосновании допускается применение других методов.

6.189. Для очистки воды от сероводорода следует применять аэрационный и химический методы. Аэрационный метод допускается применять при содержании сероводорода в воде до 3 мг/л, химический до 10 мг/л.

При обосновании допускается применение других методов.

УМЯГЧЕНИЕ ВОДЫ

6.190. Для умягчения воды следует применять следующие методы: для устранения карбонатной жесткости - декарбонизацию известкованием или водород-катионитное умягчение с "голодной" регенерацией катионита;

для устранения карбонатной и некарбонатной жесткости - известково-содовое, натрий-катионитное или водород-натрий-катионитное умягчение.

6.191. При умягчении подземных вод следует применять катионитные методы; при умягчении поверхностных вод, когда одновременно требуется и осветление воды, известковый или известково-содовый метод, а при необходимости глубокого умягчения воды - последующее катионирование.

При умягчении воды на хозяйственно-питьевые нужды надлежит применять реагентные методы (известковый или известково-содовый) и метод частичного Na-катионирования.

Реагентное умягчение подземных вод следует применять с учетом ликвидации сточных вод и осадков, образующихся на умягчительных установках.

6.192. Методы умягчения и расчетные параметры установок надлежит принимать в соответствии с рекомендуемым прил. 7.

ОПРЕСНЕНИЕ И ОБЕССОЛИВАНИЕ ВОДЫ

6.193. При предварительном выборе способа опреснения и обессоливания воды допускается руководствоваться данными табл. 30.

Таблица 30

Способы опреснения и обессоливания	Солесодержание воды, мг/л	
	исходной	опресненной и обессоленной
Ионный обмен	1500 - 2000	0,1 - 20
Дистилляция	Более 10 000	0,5 - 50
Электродиализ	1500 -15 000	Не менее 500
Обратный осмос (гиперфльтрация)	До 40 000	10 - 1000

6.194. Данные и расчетные параметры для проектирования установок опреснения и обессоливания воды ионным обменом и электродиализом следует принимать в соответствии с указаниями, приведенными в рекомендуемом прил. 8.

СНиП 2.04.02-84 Стр.45

ОБРАБОТКА ПРОМЫВНЫХ ВОД И ОСАДКА СТАНЦИЙ ВОДОПОДГОТОВКИ

6.195. Требования настоящего раздела распространяются на станции осветления, обезжелезивания и реагентного умягчения природных вод.

6.196. На станциях осветления и обезжелезивания воды фильтрованием промывные воды фильтровальных сооружений следует отстаивать. Осветленную воду надлежит равномерно перекачивать в трубопроводы перед смесителями или в смесители. Допускается использование осветленной воды для промывки контактных осветлителей с учетом требований п. 6.132.

На станциях осветления воды отстаиванием с последующим фильтрованием и на станциях реагентного умягчения промывные воды следует равномерно перекачивать в трубопроводы перед смесителями или в смесители с отстаиванием или без него в зависимости от качества воды.

6.197. Для улавливания песка, выносимого при промывке фильтров или контактных осветлителей, надлежит предусматривать песколовки.

6.198. Осадок от всех отстойных сооружений и реагентного хозяйства надлежит направлять на обезвоживание и складирование с предварительным сгущением или без него.

Осветленную воду, выделившуюся в процессе сгущения и обезвоживания осадков, надлежит направлять в трубопроводы перед смесителями или в смесители, а также допускается сбрасывать ее в водоток или водоем с учетом указаний п. 6.4 или на канализационные очистные сооружения.

При отсутствии предварительного хлорирования исходной воды повторно используемую воду надлежит хлорировать дозой от 2 до 4 мг/л.

6.199. В технологических схемах обработки промывных вод и осадка надлежит предусматривать следующие основные сооружения: резервуары, отстойники, сгустители, накопители или площадки замораживания и подсушивания осадка.

При обосновании допускается применение методов механического обезвоживания и регенерации коагулянта из осадка.

6.200. Условия применения и расчетные параметры сооружений для обработки промывных вод и осадка следует принимать согласно рекомендуемому прил. 9.

Таблица 31

Помещения	Площади, кв.м, лабораторий и вспомогательных помещений при производительности станций, куб.м/сут				
	менее 3000	3000 - 10 000	10 000 - 50 000	50 000 - 100 000	100000 - 300 000
1. Химическая лаборатория	30	30	40	40	2 комнаты 40 и 20
2. Весовая	-	-	6	6	8
3. Бактериологическая лаборатория автоклавная	20	20	20	30	2 комнаты 20 и 20
4. Средоварочная и моечная	10	10	10	15	15
5. Комната для гидробиологических исследований (при водоисточниках, богатых микрофлорой)	-	-	8	12	15
6. Помещение для хранения посуды и реактивов	10	10	10	15	20
7. Кабинет заведующего лабораторией	-	-	8	10	12
8. Местный пункт управления	Назначается по проекту диспетчеризации и автоматизации				
9. Комната для дежурного персонала	8	10	15	20	25
10. Контрольная лаборатория	-	10	10	15	15
11. Кабинет начальника станции	6	6	15	15	25
12. Мастерская для текущего ремонта мелкого оборудования и приборов	10	10	15	20	25
13. Гардеробная, душ и санитарно-технический узел	По СНиП II-92-76				

Примечания: 1. Допускается изменение площадей лаборатории и вспомогательных помещений до 15% указанных в таблице в зависимости от строительных решений зданий.

2. При централизованном контроле качества воды состав лабораторий и вспомогательных помещений может быть уменьшен по согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы.

3. При подаче потребителям подземной воды без подготовки с обеззараживанием ее хлором надлежит

Стр.46 СНиП 2.04.02-84

Продолжение табл.31

предусматривать только помещение площадью 6 кв.м для проведения анализа на содержание остаточного хлора.

4. Для станций производительностью более 300000 куб.м/сут состав помещений следует устанавливать в каждом отдельном случае в зависимости от местных условий.

ВСПОМОГАТЕЛЬНЫЕ ПОМЕЩЕНИЯ СТАНЦИЙ ВОДОПОДГОТОВКИ

6.201. В зданиях станций водоподготовки необходимо предусматривать лаборатории, мастерские, бытовые и другие вспомогательные помещения.

Состав и площади помещений надлежит принимать в зависимости от назначения и производительности станции, а также источника водоснабжения.

Для станций подготовки воды на хозяйственно-питьевые нужды из поверхностных источников водоснабжения состав и площади помещений следует принимать по табл. 31.

СКЛАДЫ РЕАГЕНТОВ И ФИЛЬТРУЮЩИХ МАТЕРИАЛОВ

6.202. Склады реагентов следует рассчитывать на хранение 30-суточного запаса, считая по периоду максимального потребления реагентов, но не менее объема их разовой поставки.

Примечания: 1. При обосновании объем складов допускается принимать на другой срок хранения, но не менее 15 сут.

При наличии центральных (базисных) складов объем складов на станциях подготовки воды допускается принимать на срок хранения не менее 7 сут.

2. Условия приема разовой поставки не распространяются на склады хлора.

3. Требования настоящего раздела не распространяются на проектирование базисных складов.

6.203. Склад в зависимости от вида реагента следует проектировать на сухое или мокрое хранение в виде концентрированного раствора. При объемах разовой поставки, превышающих 30-суточное потребление реагентов, хранящихся в мокром виде, допускается устройство дополнительного склада для сухого хранения части реагентов.

6.204. Сухое хранение реагентов надлежит предусматривать в закрытых складах.

При определении площади склада для хранения коагулянта высоту слоя следует принимать 2 м, извести 1,5 м; при механизированной выгрузке высота слоя может быть увеличена: коагулянта до 3,5 м; извести до 2,5 м.

Хранение затаренных заводом-поставщиком реагентов следует предусматривать в таре.

Разгерметизация тары с хлорным железом и силикатом натрия, замораживание и хранение полиакриламида более 6 месяцев не допускается.

6.205. При мокром хранении коагулянта в растворных баках с получением в них концентрированного раствора (15-20 %), в зависимости от конструкции баков и крепости раствора реагента объем баков следует определять из расчета 2,2-2,5 куб.м на 1 т товарного неочищенного коагулянта и 1,9 - 2,2 куб.м на 1 т очищенного коагулянта.

Общая емкость растворных баков должна быть увязана с объемом разовой поставки реагента. Количество растворных баков должно быть не менее трех.

6.206. При месячном потреблении коагулянта более объема его разовой поставки часть реагента должна храниться в баках-хранилищах концентрированного раствора реагента, объем которых следует определять из расчета 1,5-1,7 куб.м на 1 т товарного коагулянта.

Допускается размещение растворных баков и баков-хранилищ вне здания. При этом должен быть обеспечен контроль за состоянием стен баков и предусмотрены мероприятия, исключающие проникновение раствора в грунт.

Количество баков-хранилищ должно быть не менее трех.

6.207. При использовании комовой извести следует предусматривать ее гашение и хранение в емкостях в виде теста 35-40 % концентрации. Объем емкостей следует определять из расчета 3,5-5 куб.м на 1 т товарной извести. Емкости для гашения следует размещать в изолированном помещении.

Допускается сухое хранение извести с последующим дроблением и гашением в известегасильных аппаратах.

При возможности централизованных поставок известкового теста или молока надлежит предусматривать их мокрое хранение.

6.208. Склад активного угля следует размещать в отдельном помещении. Требования взрывобезопасности к помещению склада не предъявляются, по пожарной опасности его следует относить к категории В.

6.209. Помещения для хранения запаса катионита и анионита надлежит рассчитывать на объем загрузки двух катионитных фильтров, одного анионитного фильтра со слабоосновным и одного с сильноосновным анионитом в случае его применения.

6.210. Склады для хранения реагентов (кроме хлора и аммиака) надлежит располагать вблизи помещений для приготовления их растворов и суспензий.

СНиП 2.04.02-84 Стр.47

6.211. Емкость расходного склада хлора не должна превышать 100 т, одного полностью изолированного отсека - 50 т. Склад или отсек должен иметь два выхода с противоположных сторон здания или помещения.

Склад следует размещать в наземных или полузаглубленных (с устройством двух лестниц) зданиях.

Хранение хлора должно предусматриваться в баллонах или контейнерах; при суточном расходе хлора более 1 т допускается применять танки заводского изготовления вместимостью до 50 т, при этом розлив хлора в баллоны или контейнеры на станции запрещается.

В складе следует предусматривать устройства для транспортирования реагентов в нестационарной таре (контейнеры, баллоны).

Въезд в помещение склада автомобильного транспорта не допускается. Порожнюю тару надлежит хранить в помещении склада.

Сосуды с хлором должны размещаться на подставках или рамках, иметь свободный доступ для строповки и захвата при транспортировании.

6.212. В помещении склада хлора надлежит предусматривать емкость с нейтрализационным раствором для быстрого погружения аварийных контейнеров или баллонов. Расстояние от стенок емкости до баллона должно быть не менее 200 мм, до контейнера - не менее 500 мм, глубина должна обеспечивать покрытие аварийного сосуда слоем раствора не менее 300 мм.

На дне емкости должны быть предусмотрены опоры, фиксирующие сосуд.

Для установки на весах контейнера или баллонов должны предусматриваться опоры для их фиксации.

Примечание. На проектирование расходных складов хлора с использованием танков настоящие нормы не распространяются.

6.213. Для поваренной соли следует применять склады мокрого хранения. Объем баков надлежит определять из расчета 1,5 куб.м на 1 т соли. Допускается применение складов сухого хранения, при этом слой соли не должен превышать 2 м.

6.214. В случаях когда не обеспечено снабжение станции кондиционными фильтрующими материалами и гравием, следует предусматривать специальное хозяйство для хранения, дробления, сортировки, промывки и транспортирования материалов, необходимых для догрузки фильтров.

6.215. Расчет емкостей для хранения фильтрующих материалов и подбор оборудования следует производить из расчета 10%-ного ежегодного пополнения и обмена фильтрующей загрузки и дополнительного аварийного запаса на перегрузку одного фильтра при количестве их на станции до 20 и двух - при большем количестве.

6.216. Транспортирование фильтрующих материалов следует принимать гидротранспортом (водоструйными или песковыми насосами).

Диаметр трубопровода для транспортирования пульпы надлежит определять из расчета скорости движения пульпы 1,5-2 м/с, но должен приниматься не менее 50 мм; повороты трубопровода следует предусматривать радиусом не менее 8-10 диаметров трубопровода.

6.217. Разгрузочные работы и транспортирование реагентов на складах и внутри станций должны быть механизированы.

**ВЫСОТНОЕ РАСПОЛОЖЕНИЕ СООРУЖЕНИЙ
НА СТАНЦИЯХ ВОДОПОДГОТОВКИ**

6.218. Сооружения надлежит располагать по естественному склону местности с учетом потерь напора в сооружениях, соединительных коммуникациях и измерительных устройствах.

6.219. Величины перепадов уровней воды в сооружениях и соединительных коммуникациях должны определяться расчетами; для предварительного высотного расположения сооружений потери напора допускается принимать, м:

<i>в сооружениях</i>	
на сетчатых барабанных фильтрах (барабанных сетках и микрофильтрах)	0,4-0,6
во входных (контактных) камерах	0,3-0,5
в устройствах ввода реагентов	0,1-0,3
в гидравлических смесителях	0,5-0,6
в механических смесителях	0,1-0,2
в гидравлических камерах хлопьеобразования	0,4-0,5
в механических камерах хлопьеобразования	0,1-0,2
в отстойниках	0,7-0,8
в осветлителях со взвешенным осадком.....	0,7-0,8
на скорых фильтрах	3-3,5
в контактных осветлителях и префильтрах	2-2,5
в медленных фильтрах	1,5-2
<i>в соединительных коммуникациях</i>	
от сетчатых барабанных фильтров или входных камер к смесителям	0,2

Стр.48 СНиП 2.04.02-84

от смесителей к отстойникам, осветлителям со взвешенным осадком и контактными осветлителям	0,3-0,4
от отстойников, осветлителей со взвешенным осадком или префильтров к фильтрам	0,5-0,6
от фильтров или контактных осветлителей к резервуарам фильтрованной воды	0,5-1

Примечания: 1. В приведенных значениях учтены потери напора в сборных, подающих и распределительных устройствах сооружений.

2. Потери напора в измерительной аппаратуре должны учитываться дополнительно из расчета:

на выходе и входе со станции - по 0,5 м;
в индикаторах расхода на отстойниках, осветлителях со взвешенным осадком, фильтрах и контактных осветлителях - по 0,2-0,3 м.

3. При определении расчетами перепадов уровней воды между сооружениями и потерь напора в соединительных коммуникациях следует принимать расчетные расходы воды с учетом указаний п. 6.8.

6.220. На станциях водоподготовки должна предусматриваться система обводных коммуникаций, обеспечивающая возможность отключения отдельных сооружений, а также подачу воды при аварии, минуя сооружения.

При производительности станций более 100 тыс.куб.м/сут обводные коммуникации допускается не предусматривать.

Примечание. Запорная арматура на обводных коммуникациях должна быть опломбирована.

7. НАСОСНЫЕ СТАНЦИИ

7.1. Насосные станции по степени обеспеченности подачи воды следует подразделять на три категории, принимаемые в соответствии с п. 4.4.

Категорию насосных станций необходимо устанавливать в зависимости от их функционального назначения в общей системе водоснабжения.

- Примечания: 1. Насосные станции, подающие воду непосредственно в сеть противопожарного и объединенного противопожарного водопровода, надлежит относить к I категории.
2. Насосные станции противопожарного и объединенного противопожарного водопровода объектов, указанных в примеч. 1 п. 2.11, допускается относить к II категории.
3. Насосные станции, подающие воду по одному трубопроводу, а также на поливку или орошение, следует относить к III категории.
4. Для установленной категории насосной станции следует принимать такую же категорию надежности электроснабжения по «Правилам устройств электроустановок» (ПУЭ).

7.2. Выбор типа насосов и количества рабочих агрегатов надлежит производить на основании расчетов совместной работы насосов, водоводов, сетей, регулирующих емкостей, суточного и часового графиков водопотребления, условий пожаротушения, очередности ввода в действие объекта.

При выборе типа насосных агрегатов надлежит обеспечивать минимальную величину избыточных напоров, развиваемых насосами при всех режимах работы, за счет использования регулирующих емкостей, регулирования числа оборотов, изменения числа и типов насосов, обрезки или замены рабочих колес в соответствии с изменением условий их работы в течение расчетного срока.

- Примечания: 1. В машинных залах допускается установка групп насосов различного назначения.
2. В насосных станциях, подающих воду на хозяйственно-питьевые нужды, установка насосов, перекачивающих пахучие и ядовитые жидкости, запрещается, за исключением насосов, подающих раствор пенообразователя в систему пожаротушения.

7.3*. В насосных станциях для группы насосов одного назначения, подающих воду в одну и ту же сеть или водоводы, количество резервных агрегатов следует принимать согласно табл. 32.

Таблица 32

Количество рабочих агрегатов одной группы	Количество резервных агрегатов в насосных станциях для категории		
	I	II	III
До 6	2	1	1
Св. 6 до 9	2	1	-
« 9	2	2	-

- Примечания*: 1. В количество рабочих агрегатов включаются пожарные насосы.
2. Количество рабочих агрегатов одной группы, кроме пожарных, должно быть не менее двух. В насосных станциях II и III категорий при обосновании допускается установка одного рабочего агрегата.
3. При установке в одной группе насосов с разными характеристиками количество резервных агрегатов следует принимать для насосов большей производительности по табл. 32, а резервный насос меньшей производительности хранить на складе.
4. В насосных станциях объединенных противопожарных водопроводов высокого давления или при установке только пожарных насосов следует предусматривать один резервный пожарный агрегат, независимо от количества рабочих агрегатов.
5. В насосных станциях водопроводов населенных пунктов с числом жителей до 5 тыс. чел. при одном источнике электроснабжения следует устанавливать резервный пожарный насос с двигателем внутреннего сгорания и автоматическим запуском (от аккумуляторов).
6. В насосных станциях II категории при количестве рабочих агрегатов десять и более один резервный агрегат допускается хранить на складе.
7. Для увеличения производительности заглубленных насосных станций до 20-30 % следует предусматривать возможность замены насосов на большую производительность или устройство резервных фундаментов для установки дополнительных насосов.

7.4. Отметку оси насосов следует определять, как правило, из условия установки корпуса насосов под заливом:

в емкости - от верхнего уровня воды (определяемого от дна) пожарного объема при одном пожаре, среднего - при двух и более пожарах; от уровня воды аварийного объема при отсутствии пожарного объема; от среднего уровня воды при отсутствии пожарного и аварийного объемов;

в водозаборной скважине - от динамического уровня подземных вод при максимальном водоотборе;

в водотоке или водоеме - от минимального уровня воды в них по табл. 11 в зависимости от категории водозабора.

При определении отметки оси насосов следует учитывать допустимую вакуумметрическую высоту всасывания (от расчетного минимального уровня воды) или требуемый заводом-изготовителем необходимый подпор со стороны всасывания, а также потери напора во всасывающем трубопроводе, температурные условия и барометрическое давление.

Примечания: 1. В насосных станциях II и III категорий допускается установка насосов не под заливом, при этом следует предусматривать вакуум-насосы и вакуум-котел.

2. Отметку пола машинных залов заглубленных насосных станций следует определять исходя из установки насосов большей производительности или габаритов с учетом примеч. 7 п. 7.3.

3. В насосных станциях III категории допускается установка на всасывающем трубопроводе приемных клапанов диаметром до 200 мм.

7.5. Количество всасывающих линий к насосной станции независимо от числа и групп установленных насосов, включая пожарные, должно быть не менее двух.

При выключении одной линии остальные должны быть рассчитаны на пропуск полного расчетного расхода для насосных станций I и II категорий и 70% расчетного расхода для III категории.

Устройство одной всасывающей линии допускается для насосных станций III категории.

7.6. Количество напорных линий от насосных станций I и II категорий должно быть не менее двух. Для насосных станций III категории допускается устройство одной напорной линии.

7.7. Размещение запорной арматуры на всасывающих и напорных трубопроводах должно обеспечивать возможность замены или ремонта любого из насосов, обратных клапанов и основной запорной арматуры, а также проверки характеристики насосов без нарушения требований п. 4.4 по обеспеченности подачи воды.

7.8. Напорная линия каждого насоса должна быть оборудована запорной арматурой и, как правило, обратным клапаном, устанавливаемым между насосом и запорной арматурой.

При установке монтажных вставок их следует размещать между запорной арматурой и обратным клапаном.

На всасывающих линиях каждого насоса запорную арматуру следует устанавливать у насосов, расположенных под заливом или присоединенных к общему всасывающему коллектору.

7.9. Диаметр труб, фасонных частей и арматуры следует принимать на основании технико-экономического расчета исходя из скоростей движения воды в пределах, указанных в табл. 33.

Таблица 33

Диаметр труб, мм	Скорости движения воды в трубопроводах насосных станций, м/с	
	всасывающие	напорные
До 250	0,6 - 1	0,8 - 2
Св. 250 до 800	0,8 - 1,5	1 - 3
Св. 800	1,2 - 2	1,5 - 4

7.10. Размеры машинного зала насосной станции надлежит определять с учетом требований разд. 12.

7.11. Для уменьшения габаритов станции в плане допускается устанавливать насосы с правым и левым вращением вала, при этом рабочее колесо должно вращаться только в одном направлении.

7.12. Всасывающие и напорные коллекторы с запорной арматурой следует располагать в здании насосной станции, если это не вызывает увеличения пролета машинного зала.

7.13. Трубопроводы в насосных станциях, а также всасывающие линии за пределами машинного зала, как правило, следует выполнять из стальных труб на сварке с применением фланцев для присоединения к арматуре и насосам.

7.14. Всасывающий трубопровод, как правило, должен иметь непрерывный подъем к насосу не менее 0,005. В местах изменения диаметров трубопроводов следует применять эксцентрические переходы.

7.15. В заглубленных и полузаглубленных насосных станциях должны быть предусмотрены мероприятия против возможного затопления агрегатов при аварии в пределах машинного зала

Стр.50 СНиП 2.04.02-84

на самом крупном по производительности насосе, а также запорной арматуре или трубопроводе путем: расположения электродвигателей насосов на высоте не менее 0,5 м от пола машинного зала; самотечного выпуска аварийного количества воды в канализацию или на поверхность земли с установкой клапана или задвижки; откачки воды из приямка основными насосами производственного назначения.

При необходимости установки аварийных насосов производительность их надлежит определять из условия откачки воды из машинного зала при ее слое 0,5 м не более 2 ч и предусматривать один резервный агрегат.

7.16. Для стока воды полы и каналы машинного зала надлежит проектировать с уклоном к сборному приямку. На фундаментах под насосы следует предусматривать бортики, желобки и трубки для отвода воды. При невозможности самотечного отвода воды из приямка следует предусматривать дренажные насосы.

7.17. В заглубленных насосных станциях, работающих в автоматическом режиме, при заглублении машинного зала 20 м и более, а также в насосных станциях с постоянным обслуживающим персоналом при заглублении 15 м и более следует предусматривать устройство пассажирского лифта.

7.18. Насосные станции размером машинного зала 6х9 м и более должны оборудоваться внутренним противопожарным водопроводом с расходом воды 2,5 л/с.

Кроме того, следует предусматривать:

при установке электродвигателей напряжением до 1000 В и менее: два ручных пенных огнетушителя, а при двигателях внутреннего сгорания до 300 л.с.- четыре огнетушителя;

при установке электродвигателей напряжением свыше 1000 В или двигателя внутреннего сгорания мощностью более 300 л.с. следует предусматривать дополнительно два углекислотных огнетушителя, бочку с водой вместимостью 250 л, два куска войлока, асбестового полотна или кошмы размером 2х2 м.

Примечания: 1. Пожарные краны следует присоединять к напорному коллектору насосов.

2. В насосных станциях на водозаборных скважинах противопожарный водопровод предусматривать не требуется.

7.19. В насосной станции независимо от степени ее автоматизации следует предусматривать санитарный узел (унитаз и раковину), помещение и шкафчик для хранения одежды эксплуатационного персонала (дежурной ремонтной бригады).

При расположении насосной станции на расстоянии не более 50 м от производственных зданий, имеющих санитарно-бытовые помещения, санитарный узел допускается не предусматривать.

В насосных станциях над водозаборными скважинами санитарный узел предусматривать не следует.

Для насосной станции, расположенной вне населенного пункта или объекта, допускается устройство выгребов.

7.20. В отдельно расположенной насосной станции для производства мелкого ремонта следует предусматривать установку верстака.

7.21. В насосных станциях с двигателями внутреннего сгорания допускается размещать расходные емкости с жидким топливом (бензина до 250 л, дизельного топлива до 500 л) в помещениях, отделенных от машинного зала несгораемыми конструкциями с пределом огнестойкости не менее 2 ч.

7.22. В насосных станциях должна быть предусмотрена установка контрольно-измерительной аппаратуры в соответствии с указаниями разд. 13.

7.23. Насосные станции противопожарного водоснабжения допускается размещать в производственных зданиях, при этом они должны быть отделены противопожарными перегородками.

8. ВОДОВОДЫ, ВОДОПРОВОДНЫЕ СЕТИ И СООРУЖЕНИЯ НА НИХ

8.1. Количество линий водоводов надлежит принимать с учетом категории системы водоснабжения и очередности строительства.

8.2. При прокладке водоводов в две или более линии необходимость устройства переключений между водоводами определяется в зависимости от количества независимых водозаборных сооружений или линий водоводов, подающих воду потребителю, при этом в случае отключения одного водовода или его участка общую подачу воды объекту на хозяйственно-питьевые нужды допускается снижать не более чем на 30 % расчетного расхода, на производственные нужды - по аварийному графику.

8.3. При прокладке водовода в одну линию и подаче воды от одного источника должен быть предусмотрен объем воды на время ликвидации аварии на водоводе в соответствии с п. 9.6. При подаче воды от нескольких источников аварийный объем воды может быть уменьшен при условии выполнения требований п. 8.2.

СНиП 2.04.02-84 Стр.51

8.4. Расчетное время ликвидации аварии на трубопроводах систем водоснабжения I категории следует принимать согласно табл. 34. Для систем водоснабжения II и III категорий указанное в таблице время следует увеличивать соответственно в 1,25 и в 1,5 раза.

Таблица 34

Диаметр труб, мм	Расчетное время ликвидации аварий на трубопроводах, ч, при глубине заложения труб, м	
	до 2	более 2
До 400	8	12
Св. 400 до 1000	12	18
Св. 1000	18	24

Примечания: 1. В зависимости от материала и диаметра труб, особенностей трассы водоводов, условий прокладки труб, наличия дорог, транспортных средств и средств ликвидации аварии указанное время может быть изменено, но должно приниматься не менее 6 ч.

2. Допускается увеличивать время ликвидации аварии при условии, что длительность перерывов подачи воды и снижения ее подачи не будет превосходить пределов, указанных в п. 4.4.

3. При необходимости дезинфекции трубопроводов после ликвидации аварии указанное в таблице время следует увеличивать на 12 ч.

8.5. Водопроводные сети должны быть кольцевыми. Тупиковые линии водопроводов допускается применять:

для подачи воды на производственные нужды - при допустимости перерыва в водоснабжении на время ликвидации аварии;

для подачи воды на хозяйственно-питьевые нужды - при диаметре труб не свыше 100 мм;

для подачи воды на противопожарные или на хозяйственно-противопожарные нужды независимо от расхода воды на пожаротушение - при длине линий не свыше 200 м.

Кольцевание наружных водопроводных сетей внутренними водопроводными сетями зданий и сооружений не допускается.

Примечание. В населенных пунктах с числом жителей до 5 тыс. чел. и расходом воды на наружное пожаротушение до 10 л/с или при количестве внутренних пожарных кранов в здании до 12 допускаются тупиковые линии длиной более 200 м при условии устройства противопожарных резервуаров или водоемов, водонапорной башни или контррезервуара в конце тупика.

8.6. При выключении одного участка (между расчетными узлами) суммарная подача воды на хозяйственно-питьевые нужды по остальным линиям должна быть не менее 70 % расчетного расхода, а подача воды к наиболее неблагоприятно расположенным местам водоотбора - не менее 25 % расчетного расхода воды, при этом свободный напор должен быть не менее 10 м.

8.7. Устройство сопроводительных линий для присоединения попутных потребителей допускается при диаметре магистральных линий и водоводов 800 мм и более и транзитном расходе не менее 80 % суммарного расхода; для меньших диаметров - при обосновании.

При ширине проездов более 20 м допускается прокладка дублирующих линий, исключаящих пересечение проездов вводами.

В этих случаях пожарные гидранты следует устанавливать на сопроводительных или дублирующих линиях.

При ширине улиц в пределах красных линий 60 м и более следует рассматривать также вариант прокладки сетей водопровода по обеим сторонам улиц.

8.8. Соединение сетей хозяйственно-питьевых водопроводов с сетями водопроводов, подающих воду непитьевого качества, не допускается.

Примечание. В исключительных случаях, по согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы, допускается использование хозяйственно-питьевого водопровода в качестве резерва для водопровода, подающего воду непитьевого качества. Конструкция перемычки в этих случаях должна обеспечивать воздушный разрыв между сетями и исключать возможность обратного тока воды.

8.9. На водоводах и линиях водопроводной сети в необходимых случаях надлежит предусматривать установку:

поворотных затворов (задвижек) для выделения ремонтных участков;

клапанов для впуска и выпуска воздуха при опорожнении и заполнении трубопроводов;

клапанов для впуска и заземления воздуха;

вантузов для выпуска воздуха в процессе работы трубопроводов;

выпусков для сброса воды при опорожнении трубопроводов;

компенсаторов;

монтажных вставок;

обратных клапанов или других типов клапанов автоматического действия для выключения ремонтных участков;

регуляторов давления;

аппаратов для предупреждения повышения давления при гидравлических ударах или при неисправности регуляторов давления.

На трубопроводах диаметром 800 мм и более допускается устройство лазов (для осмотра и чистки труб, ремонта запорно-регулирующей арматуры и др.).

Стр.52 СНиП 2.04.02-84

На самотечно-напорных водоводах следует предусматривать устройство разгрузочных камер или установку аппаратуры, предохраняющих водоводы при всех возможных режимах работы от повышения давления выше предела, допустимого для принятого типа труб.

Примечание. Применение задвижек взамен поворотных затворов допускается в случае необходимости систематической очистки внутренней поверхности трубопроводов специальными агрегатами.

8.10. Длину ремонтных участков водоводов следует принимать: при прокладке водоводов в две и более линии и при отсутствии переключений - не более 5 км; при наличии переключений - равной длине участков между переключениями, но не более 5 км; при прокладке водоводов в одну линию - не более 3 км.

Примечание. Разделение водопроводной сети на ремонтные участки должно обеспечивать при выключении одного из участков отключение не более пяти пожарных гидрантов и подачу воды потребителям, не допускающим перерыва в водоснабжении.

При обосновании длина ремонтных участков водоводов может быть увеличена.

8.11. Клапаны автоматического действия для впуска и выпуска воздуха должны предусматриваться в повышенных переломных точках профиля и в верхних граничных точках ремонтных участков водоводов и сети для предотвращения образования в трубопроводе вакуума, величина которого превосходит допустимую для принятого вида труб, а также для удаления воздуха из трубопровода при его заполнении.

При величине вакуума, не превосходящей допустимую, могут применяться клапаны с ручным приводом.

Взамен клапанов автоматического действия для впуска и выпуска воздуха допускается предусматривать клапаны автоматического действия для впуска и защемления воздуха с клапанами (затворами, задвижками) с ручным приводом или вантузами - в зависимости от расхода удаляемого воздуха.

8.12. Вантузы надлежит предусматривать в повышенных переломных точках профиля на воздухоборниках. Диаметр воздухоборника следует принимать равным диаметру трубопровода, высоту - 200-500 мм в зависимости от диаметра трубопровода.

При обосновании допускается применять воздухоборники других размеров.

Диаметр запорной арматуры, отключающей вантуз от воздухоборника, следует принимать равным диаметру присоединительного патрубка вантуза.

Требуемая пропускная способность вантузов должна определяться расчетом или приниматься равной 4 % максимального расчетного расхода воды, подаваемого по трубопроводу, считая по объему воздуха при нормальном атмосферном давлении.

Если на водоводе имеется несколько повышенных переломных точек профиля, то во второй и последующих точках (считая по ходу движения воды) требуемую пропускную способность вантузов допускается принимать равной 1% максимального расчетного расхода воды при условии расположения данной переломной точки ниже первой или выше ее не более чем на 20 м и на расстоянии от предшествующей не более 1 км.

Примечание. При уклоне нисходящего участка трубопровода (после переломной точки профиля) 0,005 и менее вантузы не предусматриваются; при уклоне в пределах 0,005-0,01 в переломной точке профиля взамен вантуза допускается предусматривать на воздухоборнике кран (вентиль).

8.13. Водоводы и водопроводные сети надлежит проектировать с уклоном не менее 0,001 по направлению к выпуску; при плоском рельефе местности уклон допускается уменьшать до 0,0005.

8.14. Выпуски следует предусматривать в пониженных точках каждого ремонтного участка, а также в местах выпуска воды от промывки трубопроводов.

Диаметры выпусков и устройств для впуска воздуха должны обеспечивать опорожнение участков водоводов или сети не более чем за 2 ч.

Конструкция выпусков для промывки трубопроводов должна обеспечивать возможность создания в трубопроводе скорости движения воды не менее 1,1 максимальной расчетной.

В качестве запорной арматуры на выпусках надлежит использовать поворотные затворы.

Примечание. При гидропневматической промывке минимальная скорость движения смеси (в местах наибольших давлений) должна быть не менее 1,2 максимальной скорости движения воды, расход воды - 10 - 25% объемного расхода смеси.

8.15. Отвод воды от выпусков следует предусматривать в ближайший водосток, канаву, овраг и т.п. При невозможности отвода всей выпускаемой воды или части ее самотеком допускается сбрасывать воду в колодец с последующей откачкой.

8.16. Пожарные гидранты надлежит предусматривать вдоль автомобильных дорог на расстоянии не более 2,5 м от края проезжей части, но не ближе 5 м от стен зданий; допускается располагать гидранты на проезжей части. При этом установка гидрантов на ответвлении от линии водопровода не допускается.

Расстановка пожарных гидрантов на водопроводной сети должна обеспечивать

СНиП 2.04.02-84 Стр.53

пожаротушение любого обслуживаемого данной сетью здания, сооружения или его части не менее чем от двух гидрантов при расходе воды на наружное пожаротушение 15 л/с и более и одного - при расходе воды менее 15 л/с с учетом прокладки рукавных линий длиной, не более указанной в п. 9.30 по дорогам с твердым покрытием.

Расстояние между гидрантами определяется расчетом, учитывающим суммарный расход воды на пожаротушение и пропускную способность устанавливаемого типа гидрантов по ГОСТ 8220-62 с изм. И ГОСТ 13816-80.

Потери напора h , м, на 1 м длины рукавных линий следует определять по формуле

$$h = 0,00385q_n^2, \quad (31)$$

где q_n - производительность пожарной струи, л/с.

Примечание. На сети водопровода населенных пунктов с числом жителей до 500 чел. вместо гидрантов допускается устанавливать стояки диаметром 80 мм с пожарными кранами.

8.17. Компенсаторы надлежит предусматривать:

на трубопроводах, стыковые соединения которых не компенсируют осевые перемещения, вызываемые изменением температуры воды, воздуха, грунта;

на стальных трубопроводах, прокладываемых в тоннелях, каналах или на эстакадах (опорах);

на трубопроводах в условиях возможной просадки грунта.

Расстояния между компенсаторами и неподвижными опорами следует определять расчетом, учитывающим их конструкцию. При подземной прокладке водоводов, магистралей и линии сети из стальных труб со сварными стыками компенсаторы следует предусматривать в местах установки чугунной фланцевой арматуры. В тех случаях, когда чугунная фланцевая арматура защищена от воздействия осевых растягивающих усилий путем жесткой заделки стальных труб в стенки колодца, устройством специальных упоров или обжатием труб уплотненным грунтом, компенсаторы допускается не предусматривать.

При обжатию труб грунтом перед фланцевой чугунной арматурой следует применять подвижные стыковые соединения (удлиненный раструб, муфту и др.). Компенсаторы и подвижные стыковые соединения при подземной прокладке трубопроводов надлежит располагать в колодцах.

8.18. Монтажные вставки надлежит принимать для демонтажа, профилактического осмотра и ремонта фланцевой запорной, предохранительной и регулирующей арматуры.

8.19. Запорная арматура на водоводах и линиях водопроводной сети должна быть с ручным или механическим приводом (от передвижных средств).

Применение на водоводах запорной арматуры с электрическим или гидравлическим приводом допускается при дистанционном или автоматическом управлении.

8.20. Радиус действия водозаборной колонки следует принимать не более 100 м. Вокруг водозаборной колонки надлежит предусматривать отмостку шириной 1 м с уклоном 0,1 от колонки.

8.21. Выбор материала и класса прочности труб для водоводов и водопроводных сетей надлежит принимать на основании статического расчета, агрессивности грунта и транспортируемой воды, а также условий работы трубопроводов и требований к качеству воды.

Для напорных водоводов и сетей, как правило, следует применять неметаллические трубы (железобетонные напорные, асбестоцементные напорные, пластмассовые и др.). Отказ от применения неметаллических труб должен быть обоснован.

Применение чугунных напорных труб допускается для сетей в пределах населенных пунктов, территорий промышленных, сельскохозяйственных предприятий.

Применение стальных труб допускается:

на участках с расчетным внутренним давлением более 1,5 МПа (15 кгс/кв.см);

для переходов под железными и автомобильными дорогами, через водные преграды и овраги; в местах пересечения хозяйственно-питьевого водопровода с сетями канализации;

при прокладке трубопроводов по автодорожным и городским мостам, по опорам эстакад и в туннелях.

Стальные трубы должны приниматься экономичных сортов со стенкой, толщина которой должна определяться расчетом (но не менее 2 мм) с учетом условий работы трубопроводов.

Для железобетонных и асбестоцементных трубопроводов допускается применение металлических фасонных частей.

Материал труб в системах хозяйственно-питьевого водоснабжения должен отвечать требованиям п. 1.3.

8.22. Величину расчетного внутреннего давления надлежит принимать равной наибольшему возможному по условиям эксплуатации давлению в трубопроводе на различных участках по длине (при наиболее невыгодном режиме работы) без учета повышения давления при

Стр.54 СНиП 2.04.02-84

гидравлическом ударе или с повышением давления при гидравлическом ударе с учетом действия противоударной арматуры, если это давление в сочетании с другими нагрузками (п. 8.26) окажет на трубопровод большее воздействие.

Статический расчет надлежит производить на воздействие расчетного внутреннего давления, давления грунта, временных нагрузок, собственной массы труб и массы транспортируемой жидкости, атмосферного давления при образовании вакуума и внешнего гидростатического давления грунтовых вод в тех комбинациях, которые оказываются наиболее опасными для труб данного материала.

Трубопроводы или их участки должны подразделяться по степени ответственности на следующие классы:

1 - трубопроводы для объектов I категории обеспеченности подачи воды, а также участки трубопроводов в зонах перехода через водные преграды и овраги, железные и автомобильные дороги I и II категорий и в местах, труднодоступных для устранения возможных повреждений, для объектов II и III категорий обеспеченности подачи воды;

2 - трубопроводы для объектов II категории обеспеченности подачи воды (за исключением участков I класса), а также участки трубопроводов, прокладываемые под усовершенствованными покрытиями автомобильных дорог, для объектов III категории обеспеченности подачи воды;

3 - все остальные участки трубопроводов для объектов III категории обеспеченности подачи воды.

В расчете труб следует учитывать коэффициент условий работы m_c , определяемый по формуле

$$m_c = m_1 m_2 / \gamma_n, \quad (32)$$

где m_1 - коэффициент, учитывающий кратковременность испытания, которому подвергаются трубы после их изготовления; m_2 - коэффициент, учитывающий снижение прочностных показателей труб в процессе эксплуатации в результате старения материала труб, коррозии или абразивного износа; γ_n - коэффициент надежности, учитывающий класс участка трубопровода по степени ответственности.

Значение коэффициента m_1 следует устанавливать в соответствии с ГОСТ или техническими условиями на изготовление данного типа труб.

Для трубопроводов, стыковые соединения которых равнопрочны самим трубам, значение коэффициента m_1 надлежит принимать равным:

0,9 - для чугунных, стальных, асбестоцементных, бетонных, железобетонных и керамических труб;

1 - для полиэтиленовых труб.

Значение коэффициента m_2 надлежит принимать равным:

1 - для керамических труб, а также чугунных, стальных, асбестоцементных, бетонных и железобетонных труб, при отсутствии опасности коррозии или абразивного износа в соответствии с ГОСТ или техническими условиями на изготовление данного типа труб - для пластмассовых труб.

Значение коэффициента γ_n следует принимать: для участков трубопроводов 1-го класса - 1; 2-го класса - 0,95; 3-го класса - 0,9.

8.23. Величину испытательного давления на различных испытательных участках, которому должны подвергаться трубопроводы перед сдачей в эксплуатацию, надлежит указывать в проектах организации строительства, исходя из прочностных показателей материала и класса труб, принятых для каждого участка трубопровода, расчетного внутреннего давления воды и величин внешних нагрузок, воздействующих на трубопровод в период испытания.

Расчетная величина испытательного давления не должна превышать следующих величин для трубопроводов из труб:

чугунных - заводского испытательного давления с коэффициентом 0,5;

железобетонных и асбестоцементных - гидростатического давления, предусмотренного ГОСТ или техническими условиями для соответствующих классов труб при отсутствии внешней нагрузки;

стальных и пластмассовых - внутреннего расчетного давления с коэффициентом 1,25.

8.24. Чугунные, асбестоцементные, бетонные, железобетонные и керамические трубопроводы должны быть рассчитаны на совместное воздействие расчетного внутреннего давления и расчетной приведенной внешней нагрузки.

Стальные и пластмассовые трубопроводы должны быть рассчитаны на воздействие внутреннего давления в соответствии с п. 8.23 и на совместное действие внешней приведенной

нагрузки, атмосферного давления, а также на устойчивость круглой формы поперечного сечения труб.

Укорочение вертикального диаметра стальных труб без внутренних защитных покрытий не должно превышать 3%, а для стальных труб с внутренними защитными покрытиями и пластмассовых труб должно приниматься по стандартам или техническим условиям на эти трубы.

СНиП 2.04.02-84 Стр.55

При определении величины вакуума следует учитывать действие предусмотренных на трубопроводе противовакуумных устройств.

8.25. В качестве временных нагрузок надлежит принимать:

для трубопроводов, укладываемых под железнодорожными путями, - нагрузку, соответствующую классу данной железнодорожной линии;

для трубопроводов, укладываемых под автомобильными дорогами, - от колонны автомобилей Н-30 или колесного транспорта НК-80 (по большему силовому воздействию на трубопровод);

для трубопроводов, укладываемых в местах, где возможно движение автомобильного транспорта, - от колонны автомобилей Н-18 или гусеничного транспорта НГ-60 (по большему силовому воздействию на трубопровод);

для трубопроводов, укладываемых в местах, где движение автомобильного транспорта невозможно, - равномерно распределенную нагрузку 5 кПа (500 кгс/кв.м).

8.26. При расчете трубопроводов на повышение давления при гидравлическом ударе (определенное с учетом противоударной арматуры или образования вакуума) внешнюю нагрузку следует принимать не более нагрузки от колонны автомобилей Н-18.

8.27. Повышение давления при гидравлическом ударе надлежит определять расчетом и на его основании принимать меры защиты.

Меры защиты систем водоснабжения от гидравлических ударов надлежит предусматривать для случаев:

внезапного выключения всех или группы совместно работающих насосов вследствие нарушения электропитания;

выключения одного из совместно работающих насосов до закрытия поворотного затвора (задвижки) на его напорной линии;

пуска насоса при открытом поворотном затворе (задвижке) на напорной линии, оборудованной обратным клапаном;

механизированного закрытия поворотного затвора (задвижки) при выключении водовода в целом или его отдельных участков;

открытия или закрытия быстродействующей водоразборной арматуры.

8.28. В качестве мер защиты от гидравлических ударов, вызываемых внезапным выключением или включением насосов, следует принимать:

установку на водоводе клапанов для впуска и заземления воздуха;

установку на напорных линиях насосов обратных клапанов с регулируемым открытием и закрытием;

установку на водоводе обратных клапанов, расчленяющих водовод на отдельные участки с небольшим статическим напором на каждом из них;

сброс воды через насосы в обратном направлении при их свободном вращении или полном торможении;

установку в начале водовода (на напорной линии насоса) воздушно-водяных камер (колпаков), смягчающих процесс гидравлического удара.

Примечание. Для защиты от гидравлического удара, допускается применять: установку предохранительных клапанов и клапанов-гасителей, сброс воды из напорной линии во всасывающую,

впуск воды в местах возможного образования разрывов сплошности потока в водоводе, установку глухих диафрагм, разрушающихся при повышении давления сверх допустимого предела, устройство водонапорных колонн, использование насосных агрегатов с большей инерцией вращающихся масс.

8.29. Защита трубопроводов от повышения давления, вызываемого закрытием поворотного затвора (задвижки), должна обеспечиваться увеличением времени этого закрытия. При недостаточном времени закрытия затвора с принятым типом привода следует принимать дополнительные меры защиты (установка предохранительных клапанов, воздушных колпаков, водонапорных колонн и др.).

8.30. Водопроводные линии, как правило, надлежит принимать подземной прокладки. При теплотехническом и технико-экономическом обосновании допускаются наземная и надземная прокладки, прокладка в туннелях, а также прокладка водопроводных линий в туннелях совместно с другими подземными коммуникациями, за исключением трубопроводов, транспортирующих легковоспламеняющиеся и горючие жидкости и горючие газы. При прокладке линий противопожарных и объединенных с противопожарными водопроводов в туннелях, наземно или надземно пожарные гидранты должны устанавливаться в колодцах.

При подземной прокладке запорная, регулирующая и предохранительная трубопроводная арматура должна устанавливаться в колодцах (камерах).

Бесколодезная установка запорной арматуры допускается при обосновании.

8.31. Тип основания под трубы необходимо принимать в зависимости от несущей способности грунтов и величины нагрузок.

Во всех грунтах, за исключением скальных, заторфованных и илов, трубы следует укладывать на естественный грунт ненарушенной структуры, обеспечивая при этом выравнивание, а в необходимых случаях профилирование основания.

Стр.56 СНиП 2.04.02-84

Для скальных грунтов следует предусматривать выравнивание основания слоем песчаного грунта толщиной 10 см над выступами. Допускается использование для этих целей местного грунта (супесей и суглинков) при условии уплотнения его до объемного веса скелета грунта 1,5 т/куб.м.

При прокладке трубопроводов в мокрых связных грунтах (суглинок, глины) необходимость устройства песчаной подготовки устанавливается проектом производства работ в зависимости от предусматриваемых мер по водопонижению, а также от типа и конструкции труб.

В илах, заторфованных и других слабых водонасыщенных грунтах трубы необходимо укладывать на искусственное основание.

8.32. В случаях применения стальных труб должна предусматриваться защита их внешней и внутренней поверхности от коррозии. При этом надлежит применять материалы, указанные в п. 1.3.

8.33. Выбор методов защиты внешней поверхности стальных труб от коррозии должен быть обоснован данными о коррозионных свойствах грунта, а также данными о возможности коррозии, вызываемой блуждающими токами. Защиту от наружной коррозии стальных трубопроводов следует предусматривать согласно ГОСТ 9.015-74 с изм.

8.34*. В целях исключения коррозии и зарастания стальных водоводов и водопроводной сети диаметром 300 мм и более должна предусматриваться защита внутренней поверхности таких трубопроводов покрытиями: песчано-цементным, лакокрасочным, цинковым и др.

Примечание. Вместо покрытий допускается применение стабилизационной обработки воды или обработки ее ингибиторами согласно рекомендуемому приложению 5 в тех случаях, когда технико-экономическими расчетами с учетом качества, расхода и назначения воды подтверждается целесообразность такой защиты трубопроводов от коррозии.

Пункт 8.35 исключен.

8.36. Защиту от коррозии бетона цементно-песчаных покрытий труб со стальным сердечником от воздействия сульфат-ионов следует предусматривать изоляционными покрытиями согласно СНиП II-28-73*.

8.37. Защиту труб со стальным сердечником от коррозии, вызываемой блуждающими токами, следует предусматривать в соответствии с требованиями Инструкции по защите железобетонных конструкций от коррозии, вызываемой блуждающими токами (СН 65-76).

8.38. Для труб со стальным сердечником, имеющих наружный слой бетона плотностью ниже нормальной с допустимой шириной раскрытия трещин при расчетных нагрузках 0,2 мм, необходимо предусматривать электрохимическую защиту трубопроводов катодной поляризацией при концентрации хлор-ионов в грунте более 150 мг/л; при нормальной плотности бетона и допустимой ширине раскрытия трещин 0,1 мм - более 300 мг/л.

8.39. При проектировании трубопроводов из стальных и железобетонных труб всех видов необходимо предусматривать мероприятия, обеспечивающие непрерывную электрическую проводимость этих труб для возможности устройства электрохимической защиты от коррозии.

8.40. Катодную поляризацию труб со стальным сердечником надлежит проектировать так, чтобы создаваемые на поверхности металла защитные поляризационные потенциалы, измеренные в специально устраиваемых контрольно-измерительных пунктах, были не ниже 0,85 В и не выше 1,2 В по медно-сульфатному электроду сравнения.

8.41. При электрохимической защите труб со стальным сердечником с помощью протекторов величину поляризационного потенциала следует определять по отношению к медно-сульфатному электроду сравнения, установленному на поверхности трубы, а при защите с помощью катодных станций - по отношению к медно-сульфатному электроду сравнения, расположенному в грунте.

8.42. Глубина заложения труб, считая до низа, должна быть на 0,5 м больше расчетной глубины проникания в грунт нулевой температуры.

При прокладке трубопроводов в зоне отрицательных температур материал труб и элементов стыковых соединений должен удовлетворять требованиям морозостойчивости.

Примечание. Меньшую глубину заложения труб допускается принимать при условии принятия мер, исключающих: замерзание арматуры, устанавливаемой на трубопроводе; недопустимое снижение пропускной способности трубопровода в результате образования льда на внутренней поверхности труб; повреждение труб и их стыковых соединений в результате замерзания воды, деформации грунта и температурных напряжений в материале стенок труб; образование в трубопроводе ледяных пробок при перерывах подачи воды, связанных с повреждением трубопроводов.

8.43. Расчетную глубину проникания в грунт нулевой температуры следует устанавливать на основании наблюдений за фактической глубиной промерзания в расчетную холодную и малоснежную зиму и опыта эксплуатации трубопроводов в данном районе с учетом возможного изменения ранее наблюдавшейся глубины промерзания в результате намечаемых изменений в

СНиП 2.04.02-84 Стр.57

состоянии территории (удаление снежного покрова, устройство усовершенствованных дорожных покрытий и т.п.).

При отсутствии данных наблюдений глубину проникания в грунт нулевой температуры и возможное ее изменение в связи с предполагаемыми изменениями в благоустройстве территории следует определять теплотехническими расчетами.

8.44. Для предупреждения нагревания воды в летнее время глубину заложения трубопроводов хозяйственно-питьевых водопроводов надлежит, как правило, принимать не менее 0,5 м, считая до верха труб. Допускается принимать меньшую глубину заложения

водоводов или участков водопроводной сети при условии обоснования теплотехническими расчетами.

8.45. При определении глубины заложения водоводов и водопроводных сетей при подземной прокладке следует учитывать внешние нагрузки от транспорта и условия пересечения с другими подземными сооружениями и коммуникациями.

8.46. Выбор диаметров труб водоводов и водопроводных сетей надлежит производить на основании технико-экономических расчетов, учитывая при этом условия их работы при аварийном выключении отдельных участков.

Диаметр труб водопровода, объединенного с противопожарным, в населенных пунктах и на промышленных предприятиях должен быть не менее 100 мм, в сельских населенных пунктах - не менее 75 мм.

8.47. Величину гидравлического уклона для определения потерь напора в трубопроводах при транспортировании воды, не имеющей резко выраженных коррозионных свойств и не содержащей взвешенных примесей, отложение которых может приводить к интенсивному зарастанию труб, следует принимать согласно обязательному прил. 10.

8.48. Для существующих сетей и водоводов при необходимости следует предусматривать мероприятия по восстановлению и сохранению пропускной способности путем очистки внутренней поверхности стальных труб и нанесения антикоррозионного защитного покрытия; в исключительных случаях по согласованию с госстроями союзных республик при технико-экономическом обосновании допускается принимать фактические потери напора.

8.49. При проектировании новых и реконструкции существующих систем водоснабжения следует предусматривать приспособления и устройства для систематического определения гидравлического сопротивления трубопроводов на контрольных участках водоводов и сети.

8.50. Расположение линий водопровода на генеральных планах, а также минимальные расстояния в плане и при пересечениях от наружной поверхности труб до сооружений и инженерных сетей должны приниматься согласно СНиП II-89-80.

8.51. При параллельной прокладке нескольких линий водоводов (заново или дополнительно к существующим) расстояние в плане между наружными поверхностями труб следует устанавливать с учетом производства и организации работ и необходимости защиты от повреждений смежных водоводов при аварии на одном из них:

при допуске снижении подачи воды потребителям, предусмотренном п. 8.2, - по табл. 35 в зависимости от материала труб, внутреннего давления и геологических условий;

при наличии в конце водоводов запасной емкости, допускающей перерывы в подаче воды, объем которой отвечает требованиям п. 9.6, - по табл. 35 как для труб, укладываемых в скальных грунтах.

На отдельных участках трассы водоводов, в том числе на участках прокладки водоводов по застроенной территории и на территории промышленных предприятий, приведенные в табл. 35 расстояния допускается уменьшать при условии укладки труб на искусственное основание, в туннеле, футляре или при применении других способов прокладки, исключающих возможность повреждения соседних водоводов при аварии на одном из них. При этом расстояния между водоводами должны обеспечивать возможность производства работ как при прокладке, так и при последующих ремонтах.

8.52. При прокладке водопроводных линий в туннелях расстояния от стенки трубы до внутренней поверхности ограждающих конструкций и стенок других трубопроводов надлежит принимать не менее 0,2 м; при установке на трубопроводе арматуры расстояния до ограждающих конструкций следует принимать согласно п. 8.63.

8.53. Переходы трубопроводов под железными дорогами I, II и III категорий, общей сети, а также под автомобильными дорогами I и II категорий надлежит принимать в футлярах, при этом, как правило, следует предусматривать закрытый способ производства работ. При обосновании допускается предусматривать прокладку трубопроводов в туннелях.

Под остальными железнодорожными путями и автодорогами допускается устройство

Стр.58 СНиП 2.04.02-84

Таблица 35

Материал труб	Диаметр, мм	Вид грунта (по номенклатуре СНиП 2.02.01-83*)					
		скальные	крупнообломочные породы, песок гравелистый, песок крупный, глины	песок средней крупности, песок мелкий, песок пылеватый, супеси, суглинки, грунты с примесью растительных остатков, заторфованные грунты			
				Давление, МПа (кгс/кв.см)			
		≤ 1(10)	> 1 (10)	≤ 1(10)	> 1 (10)	≤ 1(10)	> 1 (10)
Расстояния в плане между наружными поверхностями труб, м							
Стальные	До 400	0,7	0,7	0,9	0,9	1,2	1,2
Стальные	Св. 400 до 1000	1	1	1,2	1,5	1,5	2
Стальные	Св. 1000	1,5	1,5	1,7	2	2	2,5
Чугунные	До 400	1,5	2	2	2,5	3	4
Чугунные	Св. 400	2	2,5	2,5	3	4	5
Железобетонные	До 600	1	1	1,5	2	2	2,5
Железобетонные	Св. 600	1,5	1,5	2	2,5	2,5	3
Асбестоцементные	До 500	1,5	2	2,5	3	4	5
Пластмассовые	До 600	1,2	1,2	1,4	1,7	1,7	2,2
Пластмассовые	Св. 600	1,6	-	1,8	-	2,2	-

Примечания: 1. При параллельной прокладке водоводов на разных уровнях указанные в таблице расстояния надлежит увеличивать, исходя из разности отметок заложения труб.

2. Для водоводов, различающихся по диаметру и материалу труб, расстояния следует принимать по тому виду труб, для которого они оказываются большими.

переходов трубопроводов без футляров, при этом, как правило, должны применяться стальные трубы и открытый способ производства работ.

Примечания: 1. Прокладка трубопроводов по железнодорожным мостам и путепроводам, пешеходным мостам над путями, в железнодорожных, автодорожных и пешеходных тоннелях, а также в водопропускных трубах не допускается.

2. Футляры и тоннели под железными дорогами при открытом способе производства работ следует проектировать согласно СНиП II-Д.7-62*.

8.54. Расстояние по вертикали от подошвы рельса железнодорожного пути или от покрытия автомобильной дороги до верха трубы, футляра или тоннеля должно приниматься согласно СНиП II-89-80.

Заглубление трубопроводов в местах переходов при наличии пучинистых грунтов должно определяться теплотехническим расчетом с целью исключения морозного пучения грунта.

8.55. Расстояние в плане от обреза футляра, а в случае устройства - в конце футляра колодца - от наружной поверхности стены колодца должно приниматься:

при пересечении железных дорог - 8 м от оси крайнего пути, 5 м от подошвы насыпи, 3 м от бровки выемки и от крайних водоотводных сооружений (кюветов, нагорных канав, лотков и дренажей);

при пересечении автомобильных дорог - 3 м от бровки земляного полотна или подошвы насыпи, бровки выемки, наружной бровки нагорной канавы или другого водоотводного сооружения.

Расстояние в плане от наружной поверхности футляра или тоннеля следует принимать не менее:

3 м - до опор контактной сети;

10 м - до стрелок, крестовин и мест присоединения отсасывающего кабеля к рельсам электрифицированных дорог;

30 м - до мостов, водопропускных труб, туннелей и других искусственных сооружений.

Примечание. Расстояние от обреза футляра (туннеля) следует уточнять в зависимости от наличия кабелей междугородной связи, сигнализации и др., уложенных вдоль дорог.

8.56. Внутренний диаметр футляра надлежит принимать при производстве работ:
открытым способом - на 200 мм больше наружного диаметра трубопровода;
закрытым способом - в зависимости от длины перехода и диаметра трубопровода согласно СНиП III-4-80.

СНиП 2.04.02-84 Стр.59

Примечание. В одном футляре или туннеле допускаются укладка нескольких трубопроводов, а также совместная прокладка трубопроводов и коммуникаций (электрокабели, связь и т.д.).

8.57. Переходы трубопроводов над железными дорогами должны предусматриваться в футлярах на специальных эстакадах с учетом требований пп. 8.55 и 8.59.

8.58. При пересечении электрифицированной железной дороги должны быть предусмотрены мероприятия по защите труб от коррозии, вызываемой блуждающими токами.

8.59. При проектировании переходов через железные дороги I, II и III категорий общей сети, а также автомобильные дороги I и II категорий должны предусматриваться мероприятия по предотвращению подмыва или подтопления дорог при повреждении трубопроводов.

При этом на трубопроводе с обеих сторон перехода под железными дорогами следует, как правило, предусматривать колодцы с установкой в них запорной арматуры.

8.60. Проект перехода через железные и автомобильные дороги должен согласовываться с органами Министерства путей сообщения или Министерства строительства и эксплуатации автомобильных дорог союзных республик.

8.61. При переходе трубопроводов через водотоки количество линий дюкера должно быть не менее двух; при выключении одной линии по остальным должна обеспечиваться подача 100 %-го расчетного расхода воды. Линии дюкера должны укладываться из стальных труб с усиленной антикоррозионной изоляцией, защищенной от механических повреждений.

Проект дюкера через судоходные водотоки должен согласовываться с органами управления речным флотом союзных республик.

Глубина укладки подводной части трубопровода до верха трубы должна быть не менее 0,5 м ниже дна водотока, а в пределах фарватера на судоходных водотоках - не менее 1 м. При этом надлежит учитывать возможность размыва и переформирования русла водотока.

Расстояние между линиями дюкера в свету должно быть не менее 1,5 м.

Уклон наклона восходящей части дюкера следует принимать не более 20° к горизонту.

По обе стороны дюкера необходимо предусматривать устройство колодцев и переключений с установкой запорной арматуры.

Отметка планировки у колодцев дюкера должна приниматься на 0,5 м выше максимального уровня воды в водотоке обеспеченностью 5%.

8.62. На поворотах в горизонтальной или вертикальной плоскости трубопроводов из раструбных труб или соединяемых муфтами, когда возникающие усилия не могут быть восприняты стыками труб, должны предусматриваться упоры.

На сварных трубопроводах упоры следует предусматривать при расположении поворотов в колодцах или угле поворота в вертикальной плоскости выпуклости вверх 30 град. и более.

Примечание. На трубопроводах из раструбных труб или соединяемых муфтами с рабочим давлением до 1 МПа (10 кгс/кв.см) при углах поворота до 10° упоры допускается не предусматривать.

8.63. При определении размеров колодцев минимальные расстояния до внутренних поверхностей колодца надлежит принимать:

от стенок труб при диаметре труб до 400 мм - 0,3 м, от 500 до 600 мм - 0,5 м, более 600 мм - 0,7 м;

от плоскости фланца при диаметре труб до 400 мм - 0,3 м, более 400 мм - 0,5 м;

от края раструба, обращенного к стене, при диаметре труб до 300 мм - 0,4 м, более 300 мм - 0,5 м;

от низа трубы до дна при диаметре труб до 400 мм - 0,25 м, от 500 до 600 мм - 0,3 м, более 600 мм - 0,35 м;

от верха штока задвижки с выдвигным шпинделем - 0,3 м, от маховика задвижки с невыдвигным шпинделем - 0,5 м.

Высота рабочей части колодцев должна быть не менее 1,5 м.

8.64. В случаях установки на водоводах клапанов для впуска воздуха, размещаемых в колодцах, необходимо предусматривать устройство вентиляционной трубы, которая в случае подачи по водоводам воды питьевого качества должна оборудоваться фильтром.

8.65. Для спуска в колодец на горловине и стенках колодца надлежит предусматривать установку рифленых стальных или чугунных скоб, допускается применение переносных металлических лестниц.

Для обслуживания арматуры в колодцах при необходимости следует предусматривать площадки согласно п. 12.7.

8.66. В колодцах (при обосновании) необходимо предусматривать установку вторых утепляющих крышек; в случае необходимости надлежит предусматривать люки с запорными устройствами.

9. ЕМКОСТИ ДЛЯ ХРАНЕНИЯ ВОДЫ

Общие указания

9.1. Емкости в системах водоснабжения в зависимости от назначения должны включать регулирующий, пожарный, аварийный и контактный объемы воды.

Стр.60 СНиП 2.04.02-84

9.2. Регулирующий объем воды W_p , м³, в емкостях (резервуарах, баках водонапорных башен, контррезервуарах и др.) должен определяться на основании графиков поступления и отбора воды, а при их отсутствии по формуле

$$W_p = Q_{сут. max} \left[1 - K_n + (K_n - 1) (K_n / K_n)^{K_n / (K_n - 1)} \right], \quad (33)$$

где $Q_{сут. max}$ - расход воды в сутки максимального водопотребления, куб.м/сут;

K_n - отношение максимальной часовой подачи воды в регулируемую емкость при станциях водоподготовки, насосных станциях или в сеть водопровода с

регулирующей емкостью к среднему часовому расходу в сутки максимального водопотребления;

$K_{ч}$ - коэффициент часовой неравномерности отбора воды из регулирующей емкости или сети водопровода с регулирующей емкостью, определяемый как отношение максимального часового отбора к среднему часовому расходу в сутки максимального водопотребления.

Максимальный часовой отбор воды непосредственно на нужды потребителей, не имеющих регулирующих емкостей, следует принимать равным максимальному часовому водопотреблению. Максимальный часовой отбор воды из регулирующей емкости насосами для подачи в водопроводную сеть при наличии на сети регулирующей емкости определяется по максимальной часовой производительности насосной станции.

В емкостях на станциях водоподготовки следует предусматривать дополнительно объем воды на промывку фильтров, определяемый согласно п. 6.117.

Примечание. При обосновании в емкостях допускается предусматривать объем воды для регулирования суточной неравномерности водопотребления.

9.3. Пожарный объем воды надлежит предусматривать в случаях когда получение необходимого количества воды для тушения пожара непосредственно из источника водоснабжения технически невозможно или экономически нецелесообразно.

9.4. Пожарный объем воды в резервуарах должен определяться из условия обеспечения: пожаротушения из наружных гидрантов и внутренних пожарных кранов согласно пп. 2.12-2.17, 2.20, 2.22 - 2.24;

специальных средств пожаротушения (спринклеров, дренчеров и др., не имеющих собственных резервуаров) согласно пп. 2.18 и 2.19;

максимальных хозяйственно-питьевых и производственных нужд на весь период пожаротушения с учетом требований п. 2.21.

Примечание. При определении пожарного объема воды в резервуарах допускается учитывать пополнение его во время тушения пожара, если подача воды в них осуществляется системами водоснабжения I и II категорий.

9.5. Пожарный объем воды в баках водонапорных башен должен рассчитываться на десятиминутную продолжительность тушения одного наружного и одного внутреннего пожаров при одновременном наибольшем расходе воды на другие нужды.

Примечание. При обосновании допускается хранение в баках водонапорных башен полного пожарного объема воды, определенного по п. 9.4.

9.6. При подаче воды по одному водоводу в емкостях следует предусматривать: аварийный объем воды, обеспечивающий в течение времени ликвидации аварии на водоводе (п. 8.4) расход воды на хозяйственно-питьевые нужды в размере 70 % расчетного среднечасового водопотребления и производственные нужды по аварийному графику; дополнительный объем воды на пожаротушение в размере, определенном согласно п. 9.4.

Примечания: 1. Время, необходимое для восстановления аварийного объема воды, надлежит принимать 36-48 ч.

2. Восстановление аварийного объема воды следует предусматривать за счет снижения водопотребления или использования резервных насосных агрегатов.

3. Дополнительный объем воды на пожаротушение допускается не предусматривать при длине одной линии водовода не более 500 м до населенных пунктов с числом жителей до 5000 чел., а также до промышленных и сельскохозяйственных предприятий при расходе воды на наружное пожаротушение не более 40 л/с.

9.7. Объем воды в емкостях перед насосными станциями подкачки или оборотного водоснабжения, работающими равномерно, следует принимать из расчета 5-10-минутной производительности насоса большей производительности.

9.8. Контактный объем воды для обеспечения требуемого времени контакта воды с реагентами надлежит определять согласно п. 6.167. Контактный объем допускается уменьшать на величину пожарного и аварийного объемов в случае их наличия.

9.9. Емкости и их оборудование должны быть защищены от замерзания воды.

СНиП 2.04.02-84 Стр.61

9.10. В емкостях для питьевой воды должен быть обеспечен обмен пожарного и аварийного объемов воды в срок не более 48 ч.

Примечание. При обосновании срок обмена воды в емкостях допускается увеличивать до 3-4 сут. При этом следует предусматривать установку циркуляционных насосов, производительность которых должна определяться из условия замены воды в емкостях в срок не более 48 ч с учетом поступления воды из источника водоснабжения.

9.11. Конструкции резервуаров и водонапорных башен следует принимать по п. 14.18.

Оборудование емкостей

9.12. Резервуары для воды и баки водонапорных башен должны быть оборудованы: подводными и отводящими трубопроводами или объединенным подводяще-отводящим трубопроводом, переливным устройством, спускным трубопроводом, вентиляционным устройством, скобами или лестницами, люками-лазами для прохода людей и транспортирования оборудования.

В зависимости от назначения емкости дополнительно следует предусматривать: устройства для изменения уровня воды, контроля вакуума и давления согласно п. 13.36; световые люки диаметром 300 мм (в резервуарах для воды непитьевого качества); промывочный водопровод (переносной или стационарный); устройство для предотвращения перелива воды из емкости (средства автоматики или установка на подающем трубопроводе поплавкового запорного клапана); устройство для очистки поступающего в емкость воздуха (в резервуарах для воды питьевого качества).

9.13. На конце подводящего трубопровода в резервуарах и баках водонапорных башен следует предусматривать диффузор с горизонтальной кромкой или камеру, верх которых должен располагаться на 50-100 мм выше максимального уровня воды в емкости.

9.14. На отводящем трубопроводе в резервуаре надлежит предусматривать конфузор, при диаметре трубопровода до 200 мм допускается применять приемный клапан, размещаемый в приемке (см. п. 7.4).

Расстояние от кромки конфузора до дна и стен емкости или приемки следует определять из расчета скорости подхода воды к конфузору не более скорости движения воды во входном сечении.

Горизонтальная кромка конфузора, устраиваемого в днище резервуара, а также верх приемки должны быть на 50 мм выше набетонки днища.

На отводящем трубопроводе или приемке необходимо предусматривать решетку.

Вне резервуара или водонапорной башни на отводящем (подводяще-отводящем) трубопроводе следует предусматривать устройство для отбора воды автоцистернами и пожарными машинами.

9.15. Переливное устройство должно быть рассчитано на расход, равный разности максимальной подачи и минимального отбора воды. Слой воды на кромке переливного устройства должен быть не более 100 мм.

В резервуарах и водонапорных башнях, предназначенных для питьевой воды, на переливном устройстве должен быть предусмотрен гидравлический затвор.

9.16. Спускной трубопровод надлежит проектировать диаметром 100-150 мм в зависимости от объема емкости. Днище емкости должно иметь уклон не менее 0,005 в сторону спускного трубопровода.

9.17. Спускные и переливные трубопроводы следует присоединять (без подтопления их концов):

от емкостей для воды непитьевого качества - к канализации любого назначения с разрывом струи или к открытой канаве;

от емкостей для питьевой воды - к дождевой канализации или к открытой канаве с разрывом струи.

При присоединении переливного трубопровода к открытой канаве необходимо предусматривать установку на конце трубопровода решетки с прозорами 10 мм.

При невозможности или нецелесообразности сброса воды по спускному трубопроводу самотеком следует предусматривать колодец для откачки воды передвижными насосами.

9.18. Впуск и выпуск воздуха при изменении положения уровня воды в емкости, а также обмен воздуха в резервуарах для хранения пожарного и аварийного объемов надлежит предусматривать через вентиляционные устройства, исключающие возможность образования вакуума, превышающего 80 мм вод. ст.

В резервуарах воздушное пространство над максимальным уровнем до нижнего ребра плиты или плоскости перекрытия следует принимать от 200 до 300 мм. Ригели и опоры плит могут быть подтоплены, при этом необходимо обеспечить воздухообмен между всеми отсеками покрытия.

Стр.62 СНиП 2.04.02-84

9.19. Люки-лазы должны располагаться вблизи от концов подводящего, отводящего и переливного трубопроводов. Крышки люков в резервуарах для питьевой воды должны иметь устройства для запираания и пломбирования. Люки резервуаров должны возвышаться над утеплением перекрытия на высоту не менее 0,2 м.

В резервуарах для питьевой воды должна быть обеспечена полная герметизация всех люков.

9.20. Напорные резервуары и водонапорные башни при системе пожаротушения высокого давления должны быть оборудованы автоматическими устройствами, обеспечивающими их отключение при пуске пожарных насосов.

Резервуары

9.21. Общее количество резервуаров одного назначения в одном узле должно быть не менее двух.

Во всех резервуарах в узле наинищие и наивысшие уровни пожарных, аварийных и регулирующих объемов должны быть соответственно на одинаковых отметках.

При выключении одного резервуара в остальных должно храниться не менее 50 % пожарного и аварийного объемов воды.

Оборудование резервуаров должно обеспечивать возможность независимого включения и опорожнения каждого резервуара.

Устройство одного резервуара допускается в случае отсутствия в нем пожарного и аварийного объемов.

9.22. Конструкции камер задвижек при резервуарах не должны быть жестко связаны с конструкцией резервуаров.

Водонапорные башни

9.23. Водонапорные башни допускается проектировать с шатром вокруг бака или без шатра в зависимости от режима работы башни, объема бака, климатических условий и температуры воды в источнике водоснабжения.

9.24. Ствол водонапорной башни допускается использовать для размещения производственных помещений системы водоснабжения, исключая образование пыли, дыма и газовой выделений.

9.25. При жесткой заделке труб в днище бака водонапорной башни на стояках трубопроводов надлежит предусматривать компенсаторы.

9.26. Водонапорная башня, не входящая в зону молниезащиты других сооружений, должна быть оборудована собственной молниезащитой.

Пожарные резервуары и водоемы

9.27. Хранение пожарного объема воды в специальных резервуарах или открытых водоемах допускается для предприятий и населенных пунктов, указанных в примеч. 1 к п. 2.11.

9.28. Объем пожарных резервуаров и водоемов надлежит определять исходя из расчетных расходов воды и продолжительности тушения пожаров согласно пп. 2.13-2.17 и 2.24.

Примечания: 1. Объем открытых водоемов необходимо рассчитывать с учетом возможного испарения воды и образования льда. Превышение кромки открытого водоема над наивысшим уровнем воды в нем должно быть не менее 0,5 м.

2. К пожарным резервуарам, водоемам и приемным колодцам должен быть обеспечен свободный подъезд пожарных машин с покрытием дорог согласно п. 14.6.

3. У мест расположения пожарных резервуаров и водоемов должны быть предусмотрены указатели по ГОСТ 12.4.009-83.

9.29. Количество пожарных резервуаров или водоемов должно быть не менее двух, при этом в каждом из них должно храниться 50 % объема воды на пожаротушение.

Расстояние между пожарными резервуарами или водоемами следует принимать согласно п. 9.30, при этом подача воды в любую точку пожара должна обеспечиваться из двух соседних резервуаров или водоемов.

9.30. Пожарные резервуары или водоемы надлежит размещать из условия обслуживания ими зданий, находящихся в радиусе:

при наличии автонасосов - 200 м;

при наличии мотопомп - 100-150 м в зависимости от типа мотопомп.

Для увеличения радиуса обслуживания допускается прокладка от резервуаров или водоемов тупиковых трубопроводов длиной не более 200 м с учетом требований п. 9.32.

Расстояние от точки забора воды из резервуаров или водоемов до зданий III, IV и V степеней огнестойкости и до открытых складов сгораемых материалов должно быть не менее 30 м, до зданий I и II степеней огнестойкости - не менее 10 м.

9.31*. Подачу воды для заполнения пожарных резервуаров и водоемов следует предусматривать по пожарным рукавам длиной до 250 м, а по согласованию с органами Государственного пожарного надзора - длиной до 500 м.

9.32. Если непосредственный забор воды из пожарного резервуара или водоема автонасосами или мотопомпами затруднен, надлежит предусматривать приемные колодцы объемом 3-5 куб.м.

Диаметр трубопровода, соединяющего резервуар или водоем с приемным колодцем, следует принимать из условия пропуска расчетного расхода воды на наружное пожаротушение, но не менее 200 мм. Перед приемным колодцем на соединительном трубопроводе следует устанавливать колодец с задвижкой, штурвал которой должен быть выведен под крышку люка.

На соединительном трубопроводе со стороны водоема следует предусматривать решетку.

9.33. Пожарные резервуары и водоемы оборудовать переливными и спускными трубопроводами не требуется.

10. ЗОНЫ САНИТАРНОЙ ОХРАНЫ

Общие указания

10.1. Зоны санитарной охраны¹ должны предусматриваться на всех проектируемых и реконструируемых водопроводах хозяйственно-питьевого назначения в целях обеспечения их санитарно-эпидемиологической надежности.

10.2. Зоны водопровода должны включать зону источника водоснабжения в месте забора воды (включая водозаборные сооружения), зону и санитарно-защитную полосу² водопроводных сооружений (насосных станций, станций подготовки воды, емкостей) и санитарно-защитную полосу водоводов.

¹ - В дальнейшем - «зона».

² - В дальнейшем - "полоса".

Зона источника водоснабжения в месте забора воды должна состоять из трех поясов: первого - строгого режима, второго и третьего - режимов ограничения. Зона водопроводных сооружений должна состоять из первого пояса и полосы (при расположении водопроводных сооружений за пределами второго пояса зоны источника водоснабжения).

10.3. Проект зон санитарной охраны водопровода должен разрабатываться с использованием данных санитарно-топографического обследования территорий, намеченных к включению в зоны и полосы, а также соответствующих гидрологических, гидрогеологических, инженерно-геологических и топографических материалов.

10.4. Проектом зон санитарной охраны водопровода должны быть определены: границы поясов зоны источника водоснабжения, зоны и полосы водопроводных сооружений и полосы водоводов, перечень инженерных мероприятий по организации зон (объекты строительства, снос строений, благоустройство и т.п.) и описание санитарного режима в зонах и полосах.

10.5. Проект зон санитарной охраны водопровода должен согласовываться с органами санитарно-эпидемиологической службы, геологии (при использовании подземных вод), а также с другими заинтересованными министерствами и ведомствами и утверждаться в установленном порядке.

10.6. Инженерные мероприятия по ликвидации загрязнений территорий, водотоков, водоемов и водоносных горизонтов во втором и третьем поясах зон, а также в пределах полос должны выполняться за счет средств предприятий, являющихся источниками этих загрязнений.

10.7. Проект зон водопровода должен разрабатываться с учетом развития системы водоснабжения на перспективу.

ГРАНИЦЫ ЗОН САНИТАРНОЙ ОХРАНЫ

Поверхностные источники водоснабжения

10.8. Границы первого пояса зоны поверхностного источника водоснабжения, в том числе водоподводящего канала, должны устанавливаться на расстояниях от водозабора:

а) для водотоков (реки, каналы):

вверх по течению - не менее 200 м;

вниз по течению - не менее 100 м;
по прилегающему к водозабору берегу - не менее 100 м от уреза воды при летне-осенней межени;

в направлении к противоположному берегу: при ширине водотока менее 100 м - вся акватория и противоположный берег шириной 50 м от уреза воды при летне-осенней межени и при ширине водотока более 100 м - полоса акватории шириной не менее 100 м;

на водозаборах ковшевого типа в границы первого пояса включается вся акватория ковша и территория вокруг него полосой не менее 100 м;

б) для водоемов (водохранилище, озеро):

по акватории во всех направлениях - не менее 100 м;

по прилегающему к водозабору берегу - не менее 100 м от уреза воды при нормальном подпорном уровне в водохранилище и летне-осенней межени в озере.

10.9. Границы второго пояса зоны водотока надлежит устанавливать:

вверх по течению, включая притоки, - исходя из скорости течения воды, усредненной по ширине и длине водотока или на отдельных его участках и времени протекания воды от

Стр.64 СНиП 2.04.02-84

границы пояса до водозабора при среднемесячном расходе воды летне-осенней межени 95 % обеспеченности не менее 5 сут для IА, Б, В, Г, IIА климатических районов и не менее 3 сут для остальных климатических районов;

вниз по течению - не менее 250 м;

боковые границы - на расстоянии от уреза воды при летне-осенней межени - при равнинном рельефе - 500 м, при гористом рельефе местности - до вершины первого склона, обращенного в сторону водотока, но не более 750 м при пологом склоне и 1000 м при крутом склоне.

При наличии в реке подпора или обратного течения расстояние нижней границы второго пояса от водозабора должно устанавливаться в зависимости от гидрологических и метеорологических условий, по согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы.

На судоходных реках и каналах в границы второго пояса зоны следует включать акваторию, прилегающую к водозабору в пределах фарватера.

Примечание. В отдельных случаях в зависимости от местных условий боковые границы второго пояса допускается увеличивать по согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы.

10.10. Границы второго пояса зоны водоема, включая притоки, надлежит устанавливать от водозабора:

по акватории во всех направлениях - на расстоянии 3 км при количестве ветров до 10% в сторону водозабора и 5 км при количестве ветров более 10%;

боковые границы - от уреза воды при нормальном подпорном уровне в водохранилище и летне-осенней межени в озере на расстоянии согласно п. 10.9.

10.11. Границы третьего пояса зоны поверхностного источника водоснабжения должны быть вверх и вниз по течению водотока или во все стороны по акватории водоема такими же, как для второго пояса; боковые границы - по водоразделу, но не более 3-5 км от водотока или водоема.

Подземные источники водоснабжения

10.12. Границы первого пояса зоны подземного источника водоснабжения должны устанавливаться от одиночного водозабора (скважина, шахтный колодец, каптаж) или от крайних водозаборных сооружений группового водозабора на расстояниях:

30 м при использовании защищенных подземных вод;

50 м при использовании недостаточно защищенных подземных вод.

В границы первого пояса зоны инфильтрационных водозаборов следует включать прибрежную территорию между водозабором и поверхностным источником водоснабжения, если расстояние между ними менее 150 м.

Для подрусловых водозаборов и участка поверхностного источника, питающего инфильтрационный водозабор или используемого для искусственного пополнения запасов подземных вод, границы первого пояса зоны следует предусматривать как для поверхностных источников водоснабжения согласно п. 10.8.

Примечания: 1. Для водозаборов, расположенных на территории объекта, исключающего возможность загрязнения почвы и подземных вод, а также для водозаборов, расположенных в благоприятных санитарных, топографических и гидрогеологических условиях, размеры первого пояса зоны допускается уменьшать по согласованию с местными органами санитарно-эпидемиологической службы, но должны быть не менее 15 и 25 м соответственно.

2. К защищенным подземным водам относятся воды напорных и безнапорных водоносных пластов, имеющих в пределах всех поясов зоны сплошную водоупорную кровлю, исключающую возможность местного питания из вышележащих недостаточно защищенных водоносных пластов.

К недостаточно защищенным подземным водам относятся:

воды первого от поверхности земли безнапорного водоносного пласта, получающего питание на площади его распространения;

воды напорных и безнапорных водоносных пластов, которые в естественных условиях или в результате эксплуатации водозабора получают питание на площади зоны из вышележащих недостаточно защищенных водоносных пластов через гидрогеологические окна или проницаемые породы, кровли, а также из водотоков и водоемов путем непосредственной гидравлической связи.

10.13. При искусственном пополнении запасов подземных вод границы первого пояса зоны должны устанавливаться от инфильтрационных сооружений закрытого типа (скважин, шахтных колодцев) - 50 м, открытого типа (бассейнов и др.) - 100 м.

10.14. Границы второго пояса зоны подземного источника водоснабжения устанавливаются расчетом, учитывающим время продвижения микробного загрязнения воды до водозабора, принимаемое в зависимости от климатических районов и защищенности подземных вод от 100 до 400 сут.

10.15. Граница третьего пояса зоны подземного источника водоснабжения определяется расчетом, учитывающим время продвижения химического загрязнения воды до водозабора, которое должно быть больше принятой продолжительности эксплуатации водозабора, но не менее 25 лет.

СНиП 2.04.02-84 Стр.65

10.16. При инфильтрационном питании водоносного пласта, а также при искусственном пополнении запасов подземных вод из поверхностного источника второй и третий пояса зоны поверхностного источника водоснабжения следует принимать согласно пп. 10.9-10.11.

Площадки водопроводных сооружений

10.17. Граница первого пояса зоны водопроводных сооружений должна совпадать с ограждением площадки сооружений и предусматриваться на расстоянии:

от стен резервуаров фильтрованной (питьевой) воды, фильтров (кроме напорных), контактных осветлителей с открытой поверхностью воды не менее 30 м;

от стен остальных сооружений и стволов водонапорных башен - не менее 15 м.

Примечания: 1. По согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы первый пояс зоны отдельно стоящих водонапорных башен, а также насосных станций, работающих без разрыва струи, допускается не предусматривать.

2. При расположении водопроводных сооружений на территории предприятия указанные расстояния допускается уменьшать по согласованию с местными органами санитарно-эпидемиологической службы, но должны быть не менее 10 м.

10.18. Санитарно-защитная полоса вокруг первого пояса зоны водопроводных сооружений, расположенных за пределами второго пояса зоны источника водоснабжения, должна иметь ширину не менее 100 м.

Примечание. При расположении площадок водопроводных сооружений на территории объекта ширину полосы допускается уменьшать по согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы, но должна быть не менее 30 м.

10.19. Санитарно-защитную зону от промышленных и сельскохозяйственных предприятий до сооружений станций подготовки питьевой воды надлежит принимать как для населенных пунктов в зависимости от класса вредности производства.

Водоводы

10.20. Ширину санитарно-защитной полосы водоводов, проходящих по незастроенной территории, надлежит принимать от крайних водоводов:

при прокладке в сухих грунтах - не менее 10 м при диаметре до 1000 мм и не менее 20 м при больших диаметрах; в мокрых грунтах - не менее 50 м независимо от диаметра.

При прокладке водоводов по застроенной территории ширину полосы по согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы допускается уменьшать.

САНИТАРНЫЕ МЕРОПРИЯТИЯ НА ТЕРРИТОРИИ ЗОН

Поверхностные источники водоснабжения

10.21. Территория первого пояса зоны поверхностного источника водоснабжения должна быть спланирована, огорожена и озеленена, при этом ограждение следует предусматривать согласно п. 14.4.

10.22. Границы акватории первого пояса зоны обозначаются предупредительными наземными знаками и буями. Над затопленными водоприемниками водозабора, расположенными в несудоходной части водотока или водоема, должны устанавливаться буи с освещением; при расположении их в судоходной части буи устанавливаются вне судового хода.

10.23. Для территории первого пояса зоны должна предусматриваться сторожевая (тревожная) сигнализация.

10.24. На территории первого пояса зоны:

а) запрещаются:

все виды строительства, за исключением реконструкции или расширения основных водопроводных сооружений (подсобные здания, непосредственно не связанные с подачей и обработкой воды, должны быть размещены за пределами первого пояса зоны);

размещение жилых и общественных зданий, проживание людей, в том числе работающих на водопроводе;

прокладка трубопроводов различного назначения, за исключением трубопроводов, обслуживающих водопроводные сооружения;

выпуск в поверхностные источники сточных вод, купание, водопой и выпас скота, стирка белья, рыбная ловля, применение для растений ядохимикатов и удобрений;

б) здания должны быть канализованы с отведением сточных вод в ближайшую систему бытовой или производственной канализации или на местные очистные сооружения, расположенные за пределами первого пояса зоны с учетом санитарного режима во втором поясе. При отсутствии канализации должны устраиваться водонепроницаемые выгребы, расположенные в местах, исключающих загрязнение территории первого пояса при вывозе нечистот;

в) должно быть обеспечено отведение поверхностных вод за пределы первого пояса;

г) допускаются только рубки ухода за лесом и санитарные рубки леса.

10.25. На территории второго пояса зоны поверхностного источника водоснабжения надлежит:

а) осуществлять регулирование отведения территорий для населенных пунктов, лечебно-профилактических и оздоровительных учреждений, промышленных и сельскохозяйственных объектов, а также возможных изменений технологии промышленных предприятий, связанных с повышением степени опасности загрязнения источников водоснабжения сточными водами;

б) благоустраивать промышленные, сельскохозяйственные и другие предприятия, населенные пункты и отдельные здания, предусматривать организованное водоснабжение, канализование, устройство водонепроницаемых выгребов, организацию отвода загрязненных поверхностных сточных вод и др.;

Стр.66 СНиП 2.04.02-84

в) принимать степень очистки бытовых, производственных и дождевых сточных вод, сбрасываемых в водотоки и водоемы, отвечающую требованиям «Основ водного законодательства СССР и союзных республик» и «Правил охраны поверхностных вод от загрязнения сточными водами»;

г) производить только рубки ухода за лесом и санитарные рубки леса.

10.26. Во втором поясе зоны поверхностного источника водоснабжения запрещается:

а) загрязнение территорий нечистотами, мусором, навозом, промышленными отходами и др.;

б) размещение складов горючесмазочных материалов, ядохимикатов и минеральных удобрений, накопителей, шламохранилищ и других объектов, которые могут вызвать химические загрязнения источников водоснабжения;

в) размещение кладбищ, скотомогильников, полей ассенизации, полей фильтрации, земледельческих полей орошения, навозохранилищ, силосных траншей, животноводческих и птицеводческих предприятий и других объектов, которые могут вызвать микробные загрязнения источников водоснабжения;

г) применение удобрений и ядохимикатов.

10.27. В пределах второго пояса зоны поверхностного источника водоснабжения в дополнение к требованиям пп. 10.25 и 10.26:

допускаются птицеразведение, стирка белья, купание, туризм, водный спорт, устройство пляжей и рыбная ловля в установленных местах при обеспечении специального режима, согласованного с органами санитарно-эпидемиологической службы;

следует устанавливать места переправ, мостов и пристаней;

надлежит при наличии судоходства оборудовать суда специальными устройствами для сбора бытовых, подсланевых вод и твердых отходов, на пристанях предусматривать сливные станции и приемники для сбора твердых отходов, а дебаркадеры и брандвахты - оборудовать приемниками для сбора нечистот;

запрещаются добыча песка и гравия из водотока или водоема, а также дноуглубительные работы;

запрещается в прибрежной полосе шириной не менее 300 м расположение пастбищ.

10.28. На территории третьего пояса зоны поверхностного источника водоснабжения должны предусматриваться санитарные мероприятия, указанные в п. 10.25.

10.29. В лесах, расположенных на территории третьего пояса зоны, разрешаются проведение рубок леса главного и промежуточного пользования и закрепление за лесозаготовительными предприятиями древесины на корню на определенной площади (лесосырьевых баз), а также лесосечного фонда долгосрочного пользования.

10.30. При использовании каналов и водохранилищ в качестве источников водоснабжения должны предусматриваться периодическая очистка их от отложений на дне и удаление водной растительности. Использование химических методов борьбы с зарастанием каналов и водохранилищ допускается при условии применения препаратов, разрешенных органами санитарно-эпидемиологической службы.

Подземные источники водоснабжения

10.31. На территории первого пояса зоны подземного источника водоснабжения должны предусматриваться санитарные мероприятия, указанные в пп. 10.21, 10.23 и 10.24.

Примечание. На водозаборах подземных вод объектов сельского хозяйства сторожевую сигнализацию допускается не предусматривать.

10.32. На территории второго пояса зоны подземных источников водоснабжения должны предусматриваться санитарные мероприятия, указанные в пп. 10.25, а, б, г и 10.26.

10.33. В санитарные мероприятия, проводимые во втором поясе зоны, кроме указанных в п. 10.32, следует включать:

выявление, тампонаж или восстановление всех старых, бездействующих, дефектных или неправильно эксплуатируемых скважин и шахтных колодцев, создающих опасность загрязнения используемого водоносного горизонта;

СНиП 2.04.02-84 Стр.67

регулирование бурения новых скважин;

запрещение закачки отработавших вод в подземные пласты, подземного складирования твердых отходов и разработки недр земли, а также ликвидацию поглощающих скважин и шахтных колодцев, которые могут загрязнить водоносные пласты.

10.34. На территории третьего пояса зоны подземного источника водоснабжения следует предусматривать санитарные мероприятия, указанные в пп. 10.25, а; 10.26, б и 10.33.

Примечание. При использовании защищенных подземных вод и по согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы допускается в пределах третьего пояса зоны размещение объектов, указанных в п. 10.26, б.

10.35. Санитарные мероприятия во всех поясах зоны подрусловых водозаборов и участков поверхностного источника, питающего инфильтрационный водозабор или используемого для искусственного пополнения запасов подземных вод, должны приниматься такими же, как для поверхностных источников водоснабжения.

Площадки водопроводных сооружений

10.36. На территории первого пояса зоны площадки водопроводных сооружений должны предусматриваться санитарные мероприятия, указанные в пп. 10.21, 10.24, сторожевая охрана и технические средства охраны согласно п. 14.5.

10.37. В пределах санитарно-защитной полосы площадок водопроводных сооружений должны предусматриваться санитарные мероприятия, предусмотренные п. 10.32.

Водоводы

10.38. В пределах санитарно-защитной полосы водоводов должны отсутствовать источники загрязнения почвы и грунтовых вод (уборные, помойные ямы, навозохранилища, приемники мусора и др.).

На участках водоводов, где полоса граничит с указанными загрязнителями, следует применять пластмассовые или стальные трубы.

10.39. Запрещается прокладка водоводов по территории свалок, полей ассенизации, полей фильтрации, сельскохозяйственных полей орошения, кладбищ, скотомогильников, а также по территории промышленных и сельскохозяйственных предприятий.

11. ОХЛАЖДАЮЩИЕ СИСТЕМЫ ОБОРОТНОГО ВОДОСНАБЖЕНИЯ

Общие указания

11.1. Схема водоснабжения должна приниматься с оборотом воды, общим для всего промышленного предприятия, или в виде замкнутых циклов для отдельных производств, цехов или установок.

Количество охлаждающих систем оборотного водоснабжения на предприятии надлежит устанавливать с учетом технологии производства, требований, предъявляемых к качеству, температуре, давлению воды, размещения потребителей воды на генплане и очередности строительства.

Для уменьшения диаметра и протяженности труб водопроводных сетей надлежит применять на промышленном предприятии отдельные системы оборотного водоснабжения по отдельным производствам, цехам или установкам с максимально возможным приближением их к потребителям воды.

11.2. При проектировании охлаждающих систем оборотного водоснабжения должна учитываться возможность использования низкопотенциального тепла подогретой воды.

11.3. Систему оборотного водоснабжения надлежит проектировать с отводом воды от технологических установок без разрыва струи с напором, достаточным для подачи воды на охладители, за исключением случаев, когда разрыв струи обусловлен конструкцией установок.

11.4. В системах оборотного водоснабжения следует использовать природные и сточные воды при соответствующей очистке и обработке. Использование очищенных сточных вод должно согласовываться с органами санитарно-эпидемиологической службы.

11.5. При проектировании сооружений оборотного водоснабжения следует учитывать требования разделов 7, 12 и 13.

11.6. Обратная вода не должна вызывать коррозии труб, оборудования и теплообменных аппаратов, биологических обрастаний, выпадения взвесей и солевых отложений на поверхностях теплообмена.

Для обеспечения указанных требований надлежит предусматривать соответствующую очистку и обработку добавочной и обратной воды.

11.7. Выбор состава и размеров сооружений и оборудования для очистки, обработки и охлаждения воды надлежит производить из условий максимальной нагрузки на эти сооружения.

Стр.68 СНиП 2.04.02-84

БАЛАНС ВОДЫ В СИСТЕМАХ

11.8. Для систем оборотного водоснабжения должен составляться баланс воды, учитывающий потери, необходимые сбросы и добавления воды в систему для компенсации убыли из нее.

11.9. При составлении баланса в состав общей убыли воды из системы необходимо включать:

- а) безвозвратное потребление (отбор воды из системы на технологические нужды);
- б) потери воды на испарение при охлаждении $q_{исп}$, куб.м/ч, определяемые по формуле

$$q_{исп} = K_{исп} \Delta t q_{охл}, \quad (34)$$

где $\Delta t = t_1 - t_2$ - перепад температуры воды в градусах, определяемый как разность температур воды, поступающей на охладитель (пруд, брызгальный бассейн или градирню), t_1 и охлажденной воды t_2 ;

$q_{охл}$ - расход оборотной воды, куб.м/ч;

$K_{исп}$ - коэффициент, учитывающий долю теплоотдачи испарением в общей теплоотдаче, принимаемый для брызгальных бассейнов и градирен в зависимости от температуры воздуха (по сухому термометру) по табл. 36, а для водохранилищ (прудов) - охладителей - в зависимости от естественной температуры в водотоке по табл. 37.

При охлаждении продукта в теплообменных аппаратах оросительного типа потери воды на испарение, вычисленные по формуле, следует увеличивать вдвое;

Таблица 36

Температура воздуха, °С	0	10	20	30	40
Значения коэффициента $K_{исп}$ для градирен и брызгальных бассейнов	0,001	0,0012	0,0014	0,0015	0,0016

Таблица 37

Температура воды, °С, в реке или канале, впадающих в водохранилище (пруд)	0	10	20	30	40
Значения коэффициента $K_{исп}$ для водохранилищ (прудов) - охладителей	0,0007	0,0009	0,0011	0,0013	0,0015

Примечания: 1. Для промежуточных значений температур значение определяется интерполяцией.

2. Потери воды на естественное испарение в водохранилищах (прудах)- охладителях следует определять по нормам для расчета водохранилищ.

Таблица 38

Охладитель	Потери воды P_2 вследствие уноса ветром, % расхода охлаждаемой воды
Вентиляторные градирни с водоуловительными устройствами:	
при отсутствии в оборотной воде токсичных веществ	0,1-0,2
при наличии токсичных веществ	0,05
Башенные градирни без водоуловительных устройств и оросительные теплообменные аппараты	0,5-1
Башенные градирни с водоуловительными устройствами	0,01-0,05
Открытые и брызгальные градирни	1-1,5
Брызгальные бассейны производительностью, куб.м/ч:	
до 500	2-3
св. 500 до 5000	1,5-2
« 5000	0,75-1

Примечание. Меньшие значения потерь надлежит принимать для охладителей большей производительности, а также для расчетов обработки охлаждающей воды в целях предотвращения карбонатных отложений.

в) потери воды в брызгальных бассейнах, градирнях и оросительных теплообменных аппаратах вследствие уноса ветром P_2 , принимаемые по табл. 38;

г) потери воды на очистных сооружениях, определяемые расчетами с учетом указаний разд. 6;

д) потери воды на фильтрацию из водохранилищ (прудов) - охладителей при водопроницаемых основаниях и фильтрующих ограждающих дамбах, определяемые расчетом

СНиП 2.04.02-84 Стр.69

на основании данных гидрогеологических изысканий. Потери воды на фильтрацию из брызгальных бассейнов и водосборных резервуаров градирен в расчетах не учитываются;

е) сброс воды из системы (продувка), определяемый в зависимости от качества оборотной и добавочной воды, а также способа ее обработки.

ПРЕДОТВРАЩЕНИЕ МЕХАНИЧЕСКИХ ОТЛОЖЕНИЙ

11.10. Возможность и интенсивность образования механических отложений в резервуарах градирен и в теплообменных аппаратах надлежит определять на основе опыта эксплуатации систем оборотного водоснабжения, расположенных в данном районе, работающих на воде данного источника, или исходя из данных о концентрации, гранулометрическом составе (гидравлической крупности) механических загрязнений воды и воздуха.

Для предотвращения и удаления механических отложений в теплообменных аппаратах следует предусматривать периодическую гидроимпульсную или гидропневматическую очистку их в процессе работы, а также частичное осветление оборотной воды.

11.11. Вода поверхностных источников, используемая в качестве добавочной в системе оборотного водоснабжения, должна подвергаться осветлению в соответствии с разд. 6.

БОРЬБА С ЦВЕТЕНИЕМ ВОДЫ И БИОЛОГИЧЕСКИМ ОБРАСТАНИЕМ

11.12. Борьба с цветением воды в водохранилищах и прудах-охладителях должна предусматриваться согласно указаниям рекомендуемого прил. 11 путем разбрызгивания раствора медного купороса по поверхности воды.

Применение медного купороса надлежит в каждом случае согласовывать с органами санитарно-эпидемиологической службы и охраны рыбных запасов.

11.13. Для предупреждения развития бактериальных биологических обрастаний в теплообменных аппаратах и трубопроводах надлежит применять хлорирование оборотной воды согласно рекомендуемому прил. 11. Дозу хлора следует определять по опыту эксплуатации систем водоснабжения на воде данного источника или исходя из хлоропоглощаемости добавочной воды.

11.14. Хлораторные установки для обработки охлаждающей воды и расходные склады надлежит проектировать согласно разд. 6.

Резервные хлораторы предусматривать не следует. Подачу хлорной воды от хлораторов надлежит производить в приемную камеру охлажденной воды.

При высокой хлоропоглощаемости воды и большой протяженности трубопроводов системы оборотного водоснабжения допускается рассредоточенный ввод хлорной воды в нескольких точках системы.

11.15. В целях предупреждения обрастания водорослями градирен, брызгальных бассейнов и оросительных теплообменных аппаратов должна применяться периодическая обработка охлаждающей воды раствором медного купороса согласно рекомендуемому прил. 11. Концентрацию раствора медного купороса в растворном баке надлежит принимать 2-4 %.

11.16. Для предупреждения биологического обрастания градирен, брызгальных бассейнов и оросительных холодильников надлежит применять дополнительно периодическое хлорирование воды перед сооружениями согласно рекомендуемому прил. 11. Дополнительную обработку

воды хлором надлежит производить одновременно или после обработки ее раствором медного купороса.

11.17. Баки, лотки, трубопроводы, оборудование и запорная арматура, соприкасающиеся с раствором медного купороса, должны приниматься из коррозионно-стойких материалов.

ПРЕДОТВРАЩЕНИЕ КАРБОНАТНЫХ ОТЛОЖЕНИЙ

11.18. Указания подраздела распространяются на проектирование систем оборотного водоснабжения для охлаждения теплообменных аппаратов, машин и агрегатов, в которых не происходит кипения охлаждающей воды у поверхности теплообмена и нагревание воды не превышает 60 град.С при использовании пресных вод источников и очищенных сточных вод.

Примечание. При специальных требованиях к охлаждающей воде, нагреве воды св. 60 °С и местном кипении ее у поверхностей теплообмена надлежит принимать умягчение добавочной воды на ионообменных фильтрах (натрий-катионирование или водород-катионирование с "голодной" регенерацией); допускается применение известкования с последующим подкислением или фосфатированием.

11.19. Обработку воды для предотвращения карбонатных отложений следует предусматривать при условии $\text{Щ}_{\text{доб}} K_y \geq 3$, $\text{Щ}_{\text{доб}}$ – щелочность добавочной воды, мг-экв/л, K_y – коэффициент концентрирования (упаривания) солей, не выпадающих в осадок. При этом надлежит принимать следующие методы обработки воды: подкисление, рекарбонизацию, фосфатирование полифосфатами и комбинированную фосфатно-кислотную обработку. Допускается применение фосфорорганических соединений.

11.20. Методы обработки воды для предотвращения карбонатных отложений надлежит принимать:

Стр.70 СНиП 2.04.02-84

подкисление - при любых величинах щелочности и общей жесткости природных вод и коэффициентах упаривания воды в системах;

фосфатирование - при щелочности добавочной воды $\text{Щ}_{\text{доб}}$ до 5,5 мг-экв/л;

комбинированную фосфатно-кислотную обработку воды - в случаях, когда фосфатирование не предотвращает карбонатных отложений или величина продувки экономически нецелесообразна;

рекарбонизацию дымовыми газами или газообразной углекислотой - при щелочности добавочной воды до 3,5 мг-экв/л и коэффициентах упаривания, не превышающих 1,5.

Дозы кислоты, углекислоты и фосфатных реагентов надлежит определять согласно рекомендуемому прил. 12.

ПРЕДОТВРАЩЕНИЕ СУЛЬФАТНЫХ ОТЛОЖЕНИЙ

11.21. Для предотвращения отложений сульфата кальция производство активных концентраций ионов Ca^{2+} и SO_4^{2-} в оборотной воде не должно превышать произведения растворимости сульфата кальция (рекомендуемое прил. 12).

11.22. Для поддержания величин произведения активных концентраций ионов Ca^{2+} и SO_4^{2-} в указанных пределах следует принимать соответствующий коэффициент упаривания оборотной воды путем изменения величины продувки системы или частичного снижения концентраций ионов Ca^{2+} и SO_4^{2-} в добавочной воде.

11.23. Для борьбы с сульфатными отложениями в системах оборотного водоснабжения надлежит принимать обработку воды триполифосфатом натрия дозой 10 мг/л по PO_4^{3-} или карбоксиметилцеллюлозой дозой 5 мг/л.

ПРЕДОТВРАЩЕНИЕ КОРРОЗИИ

11.24. Для предотвращения коррозии трубопроводов и теплообменных аппаратов следует применять обработку воды ингибиторами, защитные покрытия и электрохимическую защиту.

11.25. При применении ингибиторов и защитных покрытий в системах оборотного водоснабжения следует предусматривать тщательную очистку теплообменных аппаратов и трубопроводов от отложений и обрастаний.

11.26. В качестве ингибиторов следует применять триполифосфат натрия, гексаметафосфат натрия, трехкомпонентную композицию (гексаметафосфат или триполифосфат натрия, сульфат цинка и бихромат калия), силикат натрия и др.

Наиболее эффективный вид ингибитора коррозии должен определяться в каждом конкретном случае опытным путем.

Примечание. При обосновании допускается применять нитрит натрия и фосфорорганические соединения.

11.27. При использовании триполифосфата и гексаметафосфата натрия для создания защитной фосфатной пленки концентрация ингибиторов в воде оборотной системы в течение 2-3 сут должна приниматься 100 мг/л (в расчете на P_2O_5), в добавочной воде для поддержания фосфатной пленки - 7-15 мг/л по P_2O_5 . При этом скорость движения воды в теплообменных аппаратах должна быть не менее 0,3 м/с.

11.28. При применении трехкомпонентного ингибитора дозу бихромата калия следует принимать 2-4 мг/л по CrO_4^{2-} , сульфата цинка 1,5-3 мг/л по Zn^{2+} и гексаметафосфата или триполифосфата натрия - 3-5 мг/л PO_4^{3-} .

При этом необходимо определять концентрации хрома в водоеме при сбросе продувочной воды и в атмосферном воздухе рабочей зоны при уносе ветром капель воды из градирен. Эти концентрации не должны превышать предельно допустимые (ПДК).

Скорость движения воды в системе должна быть не менее 0,5 м/с.

11.29. При использовании силиката натрия дозу жидкого стекла в расчете на SiO_2 следует принимать равной 10 мг/л, при высоких концентрациях хлоридов и сульфатов (500 мг/л и более) дозу необходимо увеличивать до 30-40 мг/л.

11.30. Защитные покрытия и электрохимическую защиту трубопроводов следует проектировать согласно пп. 8.32-8.41.

ОХЛАЖДЕНИЕ ОБОРОТНОЙ ВОДЫ

11.31. Тип и размеры охладителя должны приниматься с учетом:

- расчетных расходов воды;
- расчетной температуры охлажденной воды, перепада температур воды в системе и требований технологического процесса к устойчивости охладительного эффекта;
- режима работы охладителя (постоянный или периодический);
- расчетных метеорологических параметров;
- условий размещения охладителя на площадке предприятия, характера застройки окружающей территории, допустимого уровня шума, влияния уноса ветром капель воды из охладителей на окружающую среду;

химического состава добавочной и оборотной воды и др.

СНиП 2.04.02-84 Стр.71

11.32. Область применения охладителей воды надлежит принимать по табл. 39.

Таблица 39

Охладитель	Область применения охладителя воды		
	Удельная тепловая нагрузка, тыс. ккал/(кв.м/ч)	Перепад температур воды, град.С	Разность температуры охлажденной воды и температуры атмосферного воздуха по смоченному термометру, град.С
Вентиляторные градирни	80-100 и выше	3-20	4-5
Башенные градирни	60-100	5-15	8-10
Брызгальные бассейны	5-20	5-10	10-12
Водохранилища-охладители	0,2-0,4	5-10	6-8
Радиаторные (сухие) градирни	-	5-10	20-35
Открытые и брызгальные	7-15	5-10	10-12

Примечание. Показатели в таблице даны для воды, поступающей на охладитель, с температурой не более 45 град.С.

11.33. Технологические расчеты градирен и брызгальных бассейнов надлежит производить исходя из среднесуточных температур атмосферного воздуха по сухому и влажному термометрам (или относительной влажности воздуха) по замерам в 7, 13 и 19 ч за летний период года по многолетним наблюдениям при обеспеченности 1-10%. Для тепловых и атомных электростанций расчеты надлежит производить исходя из среднесуточных температур атмосферного воздуха, по сухому и влажному термометрам за летний период среднего и жаркого года. Выбор обеспеченности производится в зависимости от категории водопотребителя по табл. 40.

При отсутствии данных о среднесуточных температурах и влажности атмосферного воздуха с указанной обеспеченностью следует принимать средние температуры и влажности в 13 ч для наиболее жаркого месяца согласно СНиП 2.01.01-82 с добавлением к температуре воздуха по влажному термометру 1-3 град.С при неизменной величине влажности в зависимости от категории водопотребителя.

Таблица 40

Категория водопотребителя	Степень ухудшения технологического процесса производства или ухудшения работы оборудования в результате превышения температуры охлажденной воды над расчетной	Обеспеченность метеорологических параметров при расчете охладителей воды, %
I	Нарушение технологического процесса производства в целом и, как следствие, значительные убытки	1
II	Допускаемое временное нарушение технологического процесса отдельных установок	5
III	Временное снижение экономичности технологического процесса производства в целом и отдельных установок	10

11.34. Технологические расчеты градирен должны выполняться по методике, учитывающей теплообмен в активной зоне охлаждения и аэродинамические сопротивления градирни, или по графикам, составленным на основании экспериментов.

11.35. Технологические расчеты охлаждающей способности брызгальных бассейнов и открытых градирен должны выполняться по экспериментальным графикам.

11.36. Технологические расчеты радиаторных градирен должны выполняться по методике, принятой для расчета теплообменных аппаратов с оребренными трубами, охлаждаемых воздухом.

11.37. Технологические расчеты водохранилищ-охладителей для тепловых и атомных электростанций должны выполняться исходя из среднемесячных гидрологических и метеорологических факторов среднего года с учетом теплоаккумулирующей способности водохранилища, графиков нагрузки и ремонта оборудования. Для летнего периода среднего и жаркого года обеспеченностью 10% проверяется мощность оборудования, устанавливаются пределы и длительность ограничения мощности по максимальным суточным температурам охлаждающей воды. При использовании для охлаждения воды существующих водоемов другого назначения необходимо учитывать особенности пространственного формирования температурного режима в естественных условиях и при сбросе подогретой воды.

Стр.72 СНиП 2.04.02-84

11.38. При наличии в оборотной воде примесей, агрессивных по отношению к материалам конструкций градирен и брызгальных бассейнов, должны предусматриваться обработка воды или защитные покрытия конструкций.

11.39. Глубина воды в брызгальных бассейнах и водосборных резервуарах градирен должна приниматься не менее 1,7 м, расстояние от уровня воды до борта бассейна или резервуара - не менее 0,3 м.

Для градирен, располагаемых на покрытиях зданий, допускается устройство поддонов с глубиной воды не менее 0,15 м.

11.40. Водосборные резервуары градирен и брызгальные бассейны должны оборудоваться отводящими, спускными и переливными трубопроводами, а также сигнализацией минимального и максимального уровней воды. На отводящем трубопроводе надлежит предусматривать сороудерживающую решетку с прозорами не более 30 мм.

Днища водосборных резервуаров и брызгальных бассейнов должны иметь уклон не менее 0,01 в сторону приемки со спускной трубой.

11.41. На подающем и отводящем трубопроводах брызгальных бассейнов следует предусматривать запорные устройства для выключения бассейнов на период очистки и ремонта.

11.42. Вокруг водосборных резервуаров градирен и брызгальных бассейнов следует предусматривать водонепроницаемое покрытие шириной не менее 2,5 м с уклоном от сооружений, обеспечивающим отвод воды, выносимой ветром из входных окон градирен и брызгальных бассейнов.

Градирни

11.43. Градирни надлежит применять в системах оборотного водоснабжения, требующих устойчивого и глубокого охлаждения воды при высоких удельных гидравлических и тепловых нагрузках.

При необходимости сокращения объемов строительных работ, маневренного регулирования температуры охлажденной воды, автоматизации для поддержания заданной температуры охлажденной воды или охлаждаемого продукта следует применять вентиляторные градирни.

На застроенных территориях следует преимущественно применять вентиляторные градирни на покрытиях зданий.

В южных районах допускается применять поперечно-точные вентиляторные градирни.

В районах с ограниченными водными ресурсами, а также для предотвращения загрязнения оборотной воды токсичными веществами и защиты окружающей среды от их воздействия следует рассматривать возможность применения радиаторных (сухих) градирен или смешанных (сухих и вентиляторных) градирен.

11.44. Для обеспечения наиболее высокого эффекта охлаждения оборотной воды надлежит применять градирни с пленочным оросителем.

При наличии в оборотной воде жиров, смол и нефтепродуктов следует применять градирни с капельным оросителем; при наличии взвешенных веществ, образующих отложения, не смываемые водой, - брызгальные градирни.

11.45. Оросители надлежит предусматривать в виде блоков, конструкция и расстановка которых должны обеспечивать равномерное распределение потоков воды и воздуха по площади градирни.

11.46. Систему распределения воды надлежит принимать напорной трубчатой, допускается применение лотков. При установке разбрызгивающих сопел факелами, направленными вниз, расстояние от сопел до оросителя следует принимать 0,8-1 м, при направлении факелов вверх - 0,3-0,5 м.

11.47. Расположение сопел на трубах распределительной системы должно обеспечивать равномерное распределение воды по площади градирни над оросителем.

11.48. Для предотвращения выноса из градирни капель воды в зоне воздухораспределителя надлежит устанавливать ветровые перегородки, а над водораспределительными системами - водоуловительные устройства.

11.49. Конструкция и расстановка водоуловительных устройств должны обеспечивать отсутствие сквозных вертикальных щелей (оптическую плотность) по всей площади градирни, при этом вынос капель воды не должен превышать: 0,1-0,2 % расхода оборотной воды при отсутствии в ней токсичных веществ, 0,05 % - при наличии токсичных веществ.

В вентиляторных градирнях водоуловительные устройства надлежит размещать на расстоянии не менее 0,5 диаметра вентилятора от его рабочего колеса.

11.50. При расположении градирен на покрытиях зданий необходимо предусматривать жалюзи на воздухонепроницаемых окнах градирен.

11.51. Конструкция обшивки каркаса градирни должна исключать возможность подсосывания наружного воздуха.

СНиП 2.04.02-84 Стр.73

11.52. Вентиляторные градирни надлежит принимать секционными с забором воздуха с двух сторон или односекционными с забором воздуха по всему периметру.

11.53. Площадь входных окон градирни должна составлять 34-45 % площади градирни в плане.

11.54. Форму градирен в плане следует принимать: у секционных вентиляторных градирен - квадратную или прямоугольную с соотношением сторон не более 4:3, у односекционных и башенных - круглую, многоугольную или квадратную.

11.55. Для предотвращения обледенения градирен в зимнее время необходимо предусматривать возможность повышения тепловой и гидравлической нагрузок за счет отключения части секций или градирен, уменьшения подачи холодного воздуха в ороситель.

11.56. Для поддержания необходимой температуры охлажденной воды в зимнее время следует предусматривать устройства для сброса теплой воды в водосборный резервуар градирни.

11.57. Конструкции градирен надлежит принимать:
каркас - из железобетона, стали или дерева;

обшивку - из дерева, асбестоцементных или пластмассовых листов;
ороситель - из дерева, асбестоцемента или пластмассы;
водоуловительные устройства - из дерева, пластмассы или асбестоцемента;
водосборные резервуары - из железобетона.

Деревянные конструкции должны быть антисептированы невымываемыми антисептиками, при применении древесины мягколиственных пород - модифицированы (пропитаны специальными растворами).

Металлические конструкции должны быть защищены антикоррозионными покрытиями согласно СНиП II-28-73*.

Железобетонные конструкции должны выполняться из марок бетона по морозостойкости и водопроницаемости, указанных в п. 14.24.

Водохранилища-охладители

11.58. Водохранилища-охладители надлежит применять при невысоких требованиях к эффекту охлаждения воды, наличии свободных малоценных земельных площадей вблизи предприятий, наличии естественных водоемов или искусственных водохранилищ.

11.59. Глубина водохранилищ-охладителей при летних уровнях воды должна быть не менее 3,5 м на 80% площади зоны циркуляции водохранилища. Следует предусматривать мероприятия по ликвидации мелководий, удалению всплывающего торфа, а также обеспечению требуемого качества воды.

11.60. Плотины, дамбы, водосбросы, водовыпуски и каналы для водохранилищ-охладителей надлежит проектировать по нормативным документам на проектирование гидротехнических сооружений.

11.61. Водохозяйственные расчеты водохранилищ-охладителей надлежит выполнять аналогично водохозяйственным расчетам водохранилищ с учетом потерь на дополнительные испарения.

11.62. Коэффициенты использования водохранилищ-охладителей должны определяться по аналогам на основании модельных лабораторных исследований, а при расширении предприятий - на основании натурных исследований.

11.63. Расположение и конструкции водозаборных и водовыпускных сооружений, а также сооружений, повышающих охлаждение воды (струераспределительные сооружения, струенаправляющие дамбы), необходимо принимать с учетом ветрового влияния, гидрологических особенностей водоемов (стоковых, ветровых, плотностных и других течений), а также возможностей использования и создания вертикальной циркуляции охлаждаемой воды.

С целью снижения температуры, повышения качества забираемой воды и защиты рыбной молоди следует рассматривать целесообразность устройства глубинных водозаборов.

11.64. Для водохранилищ-охладителей с притоком свежей воды следует предусматривать сброс части отработавшей воды в нижний бьеф водохранилища.

11.65. При проектировании водохранилищ надлежит предусматривать мероприятия по подготовке их ложа (расчистку от деревьев, кустарников и пр.). Состав и объем мероприятий определяются в каждом конкретном случае.

11.66. Для предотвращения размыва берегов водохранилища-охладителя и его заиления должны предусматриваться: укрепление берегов, организация стока поверхностных вод, устройство в устьях оврагов дамб, установление запретных зон запашки, травосеяние, насаждение кустарника на склонах водохранилища.

11.67. При заболачивании прилегающих к водохранилищу территорий необходимо предусматривать мелиоративные мероприятия.

11.68. Для уменьшения концентраций солей в воде водохранилища в случае необходимости надлежит предусматривать устройство сброса воды из нижних слоев водохранилища и подачу воды из других водотоков.

Брызгальные бассейны

11.69. Брызгальные бассейны надлежит применять при невысоких требованиях к эффекту охлаждения воды, наличии открытой площади для доступа воздуха. Их следует располагать длинной стороной перпендикулярно направлению господствующих ветров. При размещении брызгальных бассейнов следует учитывать возможность образования тумана и обледенения соседних сооружений и дорог.

11.70. Брызгальные бассейны надлежит проектировать не менее чем из двух секций, одна секция допускается для оборотных систем с периодическим режимом работы.

11.71. Расположение разбрызгивающих сопел на трубах распределительной системы должно обеспечивать равномерное распределение воды по площади брызгального бассейна.

11.72. Ширина брызгального бассейна в осях крайних сопел должна быть не более 50 м.

Для уменьшения уноса капель воды ветром крайние сопла устанавливаются на расстоянии 7-10 м от границы бассейна в зависимости от величины напора у сопел и скорости ветра.

11.73. В целях поддержания необходимого температурного режима в зимнее время в каждой секции брызгального бассейна необходимо предусматривать трубопровод для сброса воды без разбрызгивания.

11.74. Конструкцию брызгальных бассейнов надлежит принимать из бетона или железобетонных плит с устройством гидроизоляционного экрана.

11.75. Брызгальные устройства допускается располагать над естественными водоемами. При этом следует предусматривать планировку и крепление берегового откоса.

Размещение охладителей на площадках предприятий

11.76. Размещение охладителей на площадках предприятий необходимо предусматривать из условий обеспечения свободного доступа к ним воздуха, а также наименьшей протяженности трубопроводов и каналов. При этом надлежит учитывать направления зимних ветров для исключения обмерзания зданий и сооружений (для градирен и брызгальных бассейнов).

11.77. Минимальное расстояние между охладителями воды, зданиями и сооружениями, а также между охладителями необходимо принимать согласно СНиП II-89-80.

12. ОБОРУДОВАНИЕ, АРМАТУРА И ТРУБОПРОВОДЫ

12.1. Указания раздела следует учитывать при определении габаритов помещений, установке технологического и подъемно-транспортного оборудования, арматуры, а также укладке трубопроводов в зданиях и сооружениях водоснабжения.

12.2. При определении площади производственных помещений ширину проходов следует принимать, не менее:

между насосами или электродвигателями - 1 м;

между насосами или электродвигателями и стеной в заглубленных помещениях - 0,7 м, в прочих - 1м; при этом ширина прохода со стороны электродвигателя должна быть достаточной для демонтажа ротора;

между компрессорами или воздуходувками - 1,5 м, между ними и стеной - 1 м;

между неподвижными выступающими частями оборудования - 0,7 м;

перед распределительным электрическим щитом - 2 м.

Примечания: 1. Проходы вокруг оборудования, регламентируемые заводом-изготовителем, следует принимать по паспортным данным.

2. Для агрегатов с диаметром нагнетательного патрубка до 100 мм включительно допускаются: установка агрегатов у стены или на кронштейнах; установка двух агрегатов на одном фундаменте при расстоянии между выступающими частями агрегатов не менее 0,25 м с обеспечением вокруг сдвоенной установки проходов шириной не менее 0,7 м.

12.3. Для эксплуатации технологического оборудования, арматуры и трубопроводов в помещениях должно предусматриваться подъемно-транспортное оборудование, при этом, как правило, следует принимать: при массе груза до 5 т - таль ручную или кран-балку подвесную ручную; при массе груза более 5 т - кран мостовой ручной; при подъеме груза на высоту более 6 м или при длине подкранового пути более 18 м - электрическое крановое оборудование.

Примечания: 1. Предусматривать грузоподъемные краны, необходимые только при монтаже технологического оборудования (напорных фильтров, гидромешалок и др.), не требуется.

2. Для перемещения оборудования и арматуры массой до 0,3 т допускается применение такелажных средств.

СНиП 2.04.02-84 Стр.78

12.4. В помещениях с крановым оборудованием надлежит предусматривать монтажную площадку.

Доставку оборудования и арматуры на монтажную площадку следует производить такелажными средствами или талью на монорельсе, выходящем из здания, а в обоснованных случаях транспортными средствами.

Вокруг оборудования или транспортного средства, устанавливаемого на монтажной площадке в зоне обслуживания кранового оборудования, должен быть обеспечен проход шириной не менее 0,7 м.

Размеры ворот или дверей следует определять исходя из габаритов оборудования или транспортного средства с грузом.

12.5. Грузоподъемность кранового оборудования надлежит определять исходя из максимальной массы перемещаемого груза или оборудования с учетом требований заводов - изготовителей оборудования к условиям его транспортирования.

При отсутствии требований заводов-изготовителей к транспортированию оборудования только в собранном виде грузоподъемность крана допускается определять исходя из детали или части оборудования, имеющей максимальную массу.

Примечание. Следует учитывать увеличение массы и габаритов оборудования в случаях предусматриваемой замены его на более мощное.

12.6. Определение высоты помещений (от уровня монтажной площадки до низа балок перекрытия), имеющих подъемно-транспортное оборудование, и установку кранов надлежит производить в соответствии с «Правилами устройства и безопасной эксплуатации грузоподъемных кранов».

При отсутствии подъемно-транспортного оборудования высоту помещений следует принимать согласно СНиП II-90-81.

12.7. При высоте до мест обслуживания и управления оборудования, электроприводов и маховиков задвижек (затворов) более 1,4 м от пола следует предусматривать площадки или мостики, при этом высота до мест обслуживания и управления с площадки или мостика не должна превышать 1 м.

Допускается предусматривать уширение фундаментов оборудования.

12.8. Установка оборудования и арматуры под монтажной площадкой или площадками обслуживания допускается при высоте от пола (или мостика) до низа выступающих конструкций не менее 1,8 м. При этом над оборудованием и арматурой следует предусматривать съемное покрытие площадок или проемы.

12.9. Задвижки (затворы) на трубопроводах любого диаметра при дистанционном или автоматическом управлении должны быть с электроприводом. Допускается применение пневматического, гидравлического или электромагнитного приводов.

При отсутствии дистанционного или автоматического управления запорную арматуру диаметром 400 мм и менее следует предусматривать с ручным приводом, диаметром более 400 мм - с электрическим или гидравлическим приводом; в отдельных случаях при обосновании допускается установка арматуры диаметром более 400 мм с ручным приводом.

12.10. Трубопроводы в зданиях и сооружениях, как правило, следует укладывать над поверхностью пола (на опорах или кронштейнах) с устройством мостиков над трубопроводами и обеспечением подхода и обслуживания оборудования и арматуры.

Допускается укладка трубопроводов в каналах, перекрываемых съёмными плитами, или в подвалах.

Габариты каналов трубопроводов следует принимать:

при диаметре труб до 400 мм - ширину на 600 мм, глубину на 400 мм больше диаметра;

при диаметре труб 500 мм и выше - ширину на 800 мм, глубину на 600 мм больше диаметра.

В местах установки фланцевой арматуры следует предусматривать уширение канала согласно п. 8.63.

Уклон дна каналов к приемку следует принимать не менее 0,005.

12.11. Напорные и самотечно-напорные трубопроводы в зданиях и на территориях водопроводных сооружений в пределах ограждения должны приниматься из стальных труб.

Материал труб для транспортирования агрессивных жидкостей следует принимать согласно разд. 6.

13. ЭЛЕКТРООБОРУДОВАНИЕ, ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЙ КОНТРОЛЬ, АВТОМАТИЗАЦИЯ И СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ

Общие указания

13.1. Категории надежности электроснабжения электроприемников сооружений систем водоснабжения следует определять по «Правилам устройств электроустановок» (ПУЭ) Минэнерго СССР.

Категория надежности электроснабжения насосной станции должна быть такой же, как категория насосной станции, принятая по п. 7.1.

Стр.76 СНиП 2.04.02-84

13.2. Выбор напряжения электродвигателей следует производить в зависимости от их мощности, принятой схемы электропитания и с учетом перспективы развития проектируемого объекта; выбор исполнения электродвигателей - в зависимости от окружающей среды и характеристики помещения, в котором устанавливается электрооборудование.

Компенсация реактивной мощности должна осуществляться за счет перевозбуждения синхронных электродвигателей, а при их отсутствии с помощью статических компенсирующих устройств (конденсаторов) и с учетом требований «Руководящих указаний по компенсации реактивной мощности» Минэнерго СССР.

13.3. Распределительные устройства, трансформаторные подстанции и щиты управления следует размещать во встраиваемых или пристраиваемых помещениях с учетом возможного их расширения и увеличения мощности. Допускается предусматривать отдельно стоящие закрытые распределительные устройства и трансформаторные подстанции.

При установке закрытых щитов в производственных помещениях на балконах следует принимать меры, исключающие попадание на них воды.

13.4. В системах технологического контроля необходимо предусматривать:

средства и приборы постоянного контроля;
средства периодического контроля (для наладки и проверки работы сооружений и др.).

13.5. Технологический контроль качественных параметров воды следует осуществлять непрерывным контролем приборами и анализаторами или лабораторными методами.

13.6. В конструкциях сооружений следует предусматривать закладные детали, проемы, камеры и пр., для установки средств электрооборудования и автоматизации.

13.7. Системы управления технологическими процессами и объем автоматизации сооружений должны приниматься в зависимости от условий эксплуатации, обосновываться технико-экономическими расчетами и учитывать социальные факторы.

Водозаборные сооружения поверхностных и подземных вод

13.8. В водозаборных сооружениях поверхностных вод необходимо предусматривать контроль перепада уровня воды на решетках и сетках, а также измерение уровня воды в камерах, в водоеме или водотоке.

13.9. В водозаборных сооружениях подземных вод следует предусматривать измерения расхода или количества воды, подаваемой из каждой скважины (шахтного колодца), уровня воды в скважинах (колодцах), сборном резервуаре, а также давлений на насосах.

13.10. Для скважин (колодцев) следует предусматривать автоматическое отключение насосов при падении уровня воды ниже допустимого.

13.11. В водозаборах подземных вод управление насосами следует предусматривать автоматическое в зависимости от уровня воды в водонапорной башне (сборном резервуаре) или дистанционное (телемеханическое) из пункта управления.

Насосные станции

13.12. В насосных станциях следует предусматривать измерение давления в напорных водоводах и у каждого насосного агрегата, расходов воды на напорных водоводах, а также контроль уровня воды в дренажных приемках и вакуум-котле, температуры подшипников агрегатов (при необходимости), аварийного уровня затопления (появления воды в машинном зале на уровне фундаментов электроприводов). При мощности насосного агрегата 100 кВт и более необходимо предусматривать периодическое определение коэффициента полезного действия с погрешностью не более 3 %.

13.13. Насосные станции всех назначений должны проектироваться, как правило, с управлением без постоянного обслуживающего персонала: автоматическим - в зависимости от технологических параметров (уровня воды в емкостях, давления или расхода воды в сети); дистанционным (телемеханическим) - из пункта управления; местным - периодически приходящим персоналом с передачей необходимых сигналов на пункт управления или пункт с постоянным присутствием обслуживающего персонала.

При автоматическом или дистанционном (телемеханическом) управлении должно предусматриваться также местное управление.

13.14. Для насосных станций с переменным режимом работы должна быть предусмотрена возможность регулирования давления и расхода воды, обеспечивающих минимальный расход электроэнергии. Регулирование может осуществляться ступенчато - изменением числа

СНиП 2.04.02-84 Стр.77

работающих насосных агрегатов или плавно - изменением частоты вращения насосов, степени открытия регулирующей арматуры и другими способами, а также сочетанием этих способов.

13.15. Регулируемым электроприводом следует оборудовать, как правило, один насосный агрегат в группе из 2-3 рабочих агрегатов.

Управление регулируемым электроприводом следует, как правило, осуществлять автоматически в зависимости от давления в диктующих точках сети, расхода воды, подаваемой в сеть, уровня воды в резервуарах.

13.16. Для насосных агрегатов мощностью 250 кВт и более следует принимать синхронные электродвигатели, для агрегатов меньшей мощности - асинхронные короткозамкнутые электродвигатели. Для агрегатов, регулируемых по схеме асинхронно-вентильного каскада, надлежит применять асинхронные электродвигатели с фазным ротором.

13.17. В автоматизируемых насосных станциях при аварийном отключении рабочих насосных агрегатов следует осуществлять автоматическое включение резервного агрегата.

В телемеханизируемых насосных станциях автоматическое включение резервного агрегата следует осуществлять для насосных станций I категории.

13.18. В насосных станциях I категории следует предусматривать самозапуск насосных агрегатов или автоматическое включение их с интервалом по времени при невозможности одновременного самозапуска по условиям электроснабжения.

13.19. При установке в насосной станции вакуум-котла для залива насосов должна быть обеспечена автоматическая работа вакуум-насосов в зависимости от уровня воды в котле.

13.20. В насосных станциях должна предусматриваться блокировка, исключающая сработку пожарного, а также аварийного объема воды в резервуарах.

13.21. Управление пожарными насосами следует принимать дистанционным, при этом одновременно с включением пожарного насоса должны автоматически сниматься блокировка, запрещающая сработку пожарного объема воды, а также выключаться промывные насосы (при их наличии). При системе пожаротушения высокого давления одновременно с включением пожарных насосов должны автоматически выключаться все насосы другого назначения и закрываться задвижки на подающем трубопроводе в водонапорную башню или напорные резервуары.

13.22. Вакуум-насосы в насосных станциях с сифонным забором воды должны работать автоматически по уровню воды в воздушном колпаке, установленном на сифонной линии.

13.23. В насосных станциях должна предусматриваться автоматизация следующих вспомогательных процессов: промывки вращающихся сеток по заданной программе, регулируемой по времени или перепаду уровней, откачки дренажных вод по уровням воды в приемке, электроотопления по температуре воздуха в помещении, а также вентиляции согласно СНиП II-33-75*.

Станции водоподготовки

13.24. В станциях водоподготовки следует контролировать:
расход воды (исходной, обработанной, промывной и повторно используемой);
расход растворов реагентов и воздуха;
уровни воды в фильтрах, смесителях, баках реагентов и других емкостях;
уровни осадка в отстойниках и осветлителях;
расходы воды и потери напора в фильтрах (при необходимости);
величину остаточного хлора или озона;
величину рН исходной и обработанной воды;
концентрации растворов реагентов (допускается измерение переносными приборами и лабораторным методом);

другие технологические параметры, которые требуют оперативного контроля и обеспечены соответствующими техническими средствами.

13.25. Следует предусматривать автоматизацию:

дозирования коагулянтов и других реагентов;
процесса обеззараживания хлором, озоном и хлор-реагентами;
процесса фторирования и обесфторивания реагентным методом.

При переменных расходах воды автоматизацию дозирования растворов реагентов надлежит предусматривать по соотношению расходов обрабатываемой воды и реагента постоянной концентрации с местной или дистанционной коррекцией этого соотношения, при обосновании - по качественным показателям исходной воды и реагентов.

13.26. На фильтрах и контактных осветлителях необходимо предусматривать регулирование скорости фильтрования по расходу воды или по уровню воды на фильтрах с обеспечением равномерного распределения воды между ними.

13.27. Промывку фильтров и контактных осветлителей (при количестве более 10) следует автоматизировать.

Стр.78 СНиП 2.04.02-84

Вывод фильтров на промывку следует предусматривать по уровню воды, величине потери напора в загрузке фильтра или качеству фильтрата; вывод на промывку контактных осветлителей - по величине потери напора или уменьшению расхода при полностью открытой регулирующей арматуре.

13.28. На фильтрах должно быть предусмотрено автоматическое удаление воздуха из трубопровода, подающего воду на промывку.

13.29. Промывку барабанных сеток и микрофильтров следует принимать автоматической по заданной программе или по величине перепада уровней воды.

13.30. Насосы, перекачивающие растворы реагентов, должны иметь местное управление с автоматическим отключением их при заданных уровнях растворов в баках.

13.31. На установках для реагентного умягчения воды следует автоматизировать дозирование реагентов по величине рН и электропроводности.

На установках для удаления карбонатной жесткости и рекарбонизации воды следует автоматизировать дозирование реагентов (известки, соды, дымовых газов) по величине рН, удельной электропроводности и т. п.

13.32. Регенерацию ионообменных фильтров следует автоматизировать: катионитных - по остаточной жесткости воды, анионитных - по электропроводности обработанной воды.

Водоводы и водопроводные сети

13.33. На водоводах следует предусматривать устройства для сигнализации аварий.

13.34. На линиях водопроводных сетей в контролируемых точках следует предусматривать установку приборов для измерения давления и при необходимости расхода воды и сигнализацию заданных параметров.

13.35. При необходимости регулирования расходов воды следует предусматривать установку на сети поворотных затворов с дистанционным или телемеханическим управлением из пункта управления.

Емкости для хранения воды

13.36. В резервуарах и баках всех назначений следует предусматривать измерение уровней воды и их контроль (при необходимости) для использования в системах автоматики или передачи сигналов в насосную станцию или пункт управления.

Системы оборотного водоснабжения

13.37. В системах оборотного водоснабжения кроме требований п. 13.12 следует предусматривать контроль:

- расхода добавочной воды;
- уровней в камерах нагретой и охлажденной воды;
- температур нагретой и охлажденной воды;
- значения рН охлажденной воды;

концентрации остаточного хлора в охлажденной воде;
концентрации солей в нагретой воде.

13.38. Управление насосными станциями оборотного водоснабжения следует принимать согласно пп. 13.13-13.19.

13.39. Включение и отключение насосов нагретой воды следует автоматизировать в зависимости от уровня воды в приемной камере.

13.40. Автоматическое регулирование подачи добавочной воды в оборотную систему должно приниматься по уровню в камере охлажденной воды.

13.41. В секционных градирнях в зависимости от температуры охлажденной воды должно предусматриваться изменение числа работающих вентиляторов: на автоматизируемых насосных станциях - средствами автоматики, на остальных - из пункта управления средствами дистанционного (телемеханического) управления.

13.42. При стабилизационной обработке воды необходимо автоматизировать дозирование растворов:

фосфата - по расходу добавочной воды;
кислоты - по заданной величине pH;
хлора и купороса - по заданной программе.

Системы управления

13.43. В целях обеспечения подачи воды потребителям в необходимом количестве и требуемого качества следует, как правило, предусматривать централизованную систему управления водопроводными сооружениями.

13.44. Системы управления технологическими процессами следует принимать:

диспетчерскую - обеспечивающую контроль и поддержание заданных режимов работы водопроводных сооружений на основе использования средств контроля, передачи, преобразования и отображения информации;

автоматизированную (АСУ ТП) - включающую диспетчерскую систему управления с применением средств вычислительной техники для оценки экономичности, качества работы и расчета оптимальных режимов эксплуатации сооружений.

СНиП 2.04.02-84 Стр.79

АСУ ТП должны применяться при условии их окупаемости.

13.45. Структуру диспетчерского управления следует предусматривать одноступенчатой, с одним пунктом управления. Для крупных систем водоснабжения с большим количеством сооружений, располагаемых на разных площадках, допускается двух- или многоступенчатая структура диспетчерского управления с центральным и местными пунктами управления. Необходимость такой структуры следует в каждом случае обосновывать.

13.46. Диспетчерское управление системой водоснабжения должно быть составной частью диспетчеризации энергохозяйства промышленного предприятия или диспетчеризации коммунального хозяйства населенного пункта.

Пункт управления системы водоснабжения должен оперативно подчиняться пункту управления промышленного предприятия или населенного пункта.

Допускается предусматривать управление системой водоснабжения из объединенного для промышленного предприятия и коммунального хозяйства пункта управления при условии оснащения этого пункта самостоятельными диспетчерскими щитами и пультами управления системами водоснабжения.

13.47. Диспетчерское управление необходимо сочетать с частичной или полной автоматизацией контролируемых сооружений. Объемы диспетчерского управления должны быть минимальными, но достаточными для исчерпывающей информации о протекании

технологического процесса и состоянии технологического оборудования, а также оперативного управления сооружениями.

13.48. На сооружениях, не оснащенных полностью средствами автоматизации и требующих присутствия постоянного дежурного персонала для местного управления и контроля, допускается устройство операторских пунктов с подчинением их службе диспетчерского управления.

13.49. Диспетчерское управление системой водоснабжения должно обеспечиваться прямой телефонной связью пункта управления с контролируемыми сооружениями, различными службами эксплуатации сооружений, энергодиспетчером, управлением водопроводного хозяйства и пожарной охраной.

Пункты управления и отдельные контролируемые сооружения должны также включаться в систему административно-хозяйственной телефонной связи.

Пункты управления и контролируемые сооружения должны быть радиофицированы и, как правило, оснащены средствами часификации.

13.50. В пунктах управления следует предусматривать:
диспетчерскую - для размещения диспетчерского персонала, щита пульта, мнемосхемы, других средств отображения информации и средств связи;
аппаратную - для размещения устройств телемеханики, электропитания, коммутации линии связи (кросс) каналобразующей и релейной телефонной аппаратуры;
комнату отдыха персонала;
мастерскую текущего ремонта аппаратуры;
аккумуляторную и зарядную.

Для размещения специальных технических средств АСУ ТП необходимо дополнительно предусматривать:

- машинный зал для ЭВМ;
- помещение подготовки и хранения данных;
- помещение для программистов и операторов.

В зависимости от состава оборудования, предусмотренного для систем управления, отдельные помещения допускается объединять или исключать.

13.51. Пункты управления системы водоснабжения следует размещать на площадках водопроводных сооружений в административно-бытовых зданиях, зданиях фильтров или насосных станций (при создании необходимых условий по уровню шума, вибрации и т. п.), а также в здании управления водопроводного хозяйства.

13.52. При телемеханизации необходимо предусматривать диспетчерское управление:
неавтоматизированными насосными агрегатами, для которых необходимо оперативное вмешательство диспетчера;
автоматизированными насосными агрегатами на станциях, не допускающих перерыва в подаче воды и требующих дублированного управления;
пожарными насосными агрегатами;
задвижками на сетях и водоводах для оперативных переключений.

13.53. При телемеханизации диспетчерского управления необходимо предусматривать передачу на пункты управления данных измерений основных технологических параметров подачи, распределения и обработки воды.

В отдельных случаях допускается предусматривать только сигнализацию параметров.

13.54. При телемеханизации диспетчерского управления необходимо предусматривать сигнализацию:

состояния всех телеуправляемых насосных агрегатов и задвижек, а также механизмов с местным или автоматическим управлением для информации диспетчера;

- аварийного отключения оборудования;
- затопления станции;
- общего предупреждения и общего аварийного состояния по каждому сооружению или технологической линии;
- характерных и предельно допустимых значений технологических параметров;
- тревоги (открытия дверей и люков) на неохраемых объектах;
- пожарной опасности.

13.55. При создании АСУ ТП система управления должна выполнять информационно-вычислительные и управляющие функции.

14. СТРОИТЕЛЬНЫЕ РЕШЕНИЯ И КОНСТРУКЦИИ ЗДАНИЙ И СООРУЖЕНИЙ

Генеральный план

14.1. Выбор площадок для строительства водопроводных сооружений, а также планировка и застройка их территорий должны выполняться в соответствии с технологическими требованиями, указаниями СНиП II-89-80 и требованиями разделов 10 и 11.

14.2. Планировочные отметки площадок водопроводных сооружений, размещаемых на прибрежных участках водотоков и водоемов, должны приниматься не менее чем на 0,5 м выше расчетного максимального уровня воды, обеспеченность которого принимается по табл. 11, с учетом ветрового нагона волны и высоты наката ветровой волны на откос, определяемых согласно СНиП 2.06.04-82.

14.3. Расходные склады для хранения сильнодействующих ядовитых веществ (СДЯВ) на площадке водопроводных сооружений надлежит размещать от зданий и сооружений (не относящихся к складскому хозяйству) с постоянным пребыванием людей и от водоемов и водотоков на расстоянии не менее 30 м; от зданий без постоянного пребывания людей - согласно СНиП II-89-80; от жилых, общественных и производственных зданий (вне площадки) при хранении СДЯВ в стационарных емкостях (цистернах, танках) - не менее 300 м и при хранении в контейнерах или баллонах - не менее 100 м.

14.4. Водопроводные сооружения должны ограждаться. Для площадок станций водоподготовки, насосных станций, резервуаров и водонапорных башен с зонами санитарной охраны первого пояса следует, как правило, принимать глухое ограждение высотой 2,5 м. Допускается предусматривать ограждение на высоту 2 м - глухое и на 0,5 м - из колючей проволоки или металлической сетки, при этом во всех случаях должна предусматриваться колючая проволока в 4-5 нитей на кронштейнах с внутренней стороны ограждения.

Примыкание к ограждению строений, кроме проходных и административно-бытовых зданий, не допускается.

Для площадок сооружений забора подземной и поверхностной воды, насосных станций первого подъема и подкачки необработанной воды, а также для площадок сооружений хозяйственно-питьевого водопровода, размещаемых на территории предприятий, имеющих ограждение и сторожевую охрану, тип ограждений принимается с учетом местных условий, а также требований «Указаний по проектированию ограждений площадок и участков предприятий, зданий и сооружений» (СН 441-72).

Примечание. Ограждение насосных станций, работающих без разрыва струи (при отсутствии резервуаров), и водонапорных башен с глухим стволом, расположенных на территории предприятий или населенных пунктов, а также шламонакопителей станций водоподготовки допускается не предусматривать.

14.5. На площадках водопроводных сооружений с зоной санитарной охраны первого пояса должны предусматриваться технические средства охраны:

запретная зона шириной 5-10 м вдоль внутренней стороны ограждения площадки, ограждаемая колючей или гладкой проволокой на высоту 1,2 м;

тропа наряда внутри запретной зоны шириной 1 м на расстоянии 1 м от ограждения запретной зоны;

столбы-указатели, обозначающие границы запретной зоны и устанавливаемые не более чем через 50 м;

охранное освещение по периметру ограждения, при этом светильники надлежит устанавливать над ограждением из расчета освещения подступов к ограждению, самого ограждения и части запретной зоны до тропы наряда;

постовая телефонная связь и двухсторонняя электрозвонковая сигнализация постов с пунктом управления или караульным помещением, которое следует предусматривать при необходимости на водопроводах I категории (п. 4.4).

Для площадок станций водоподготовки с зоной санитарной охраны первого пояса должен приниматься полный объем технических средств охраны; для площадок станций

СНиП 2.04.02-84 Стр.81

водоподготовки с напорными фильтрами, насосных станций, резервуаров и водонапорных башен - ограждение согласно п. 14.4 и охранное освещение; для площадок сооружений забора подземной и поверхностной воды и насосных станций первого подъема, а также для площадок станций водоподготовки, насосных станций, резервуаров и водонапорных башен, размещаемых на предприятиях, территория которых имеет ограждение и сторожевую охрану, - ограждение, предусмотренное п. 14.4.

14.6. К зданиям и сооружениям водопровода, расположенным вне населенных пунктов и предприятий, а также в пределах первого пояса зоны санитарной охраны водозаборов подземных вод, следует предусматривать подъезды и проезды с облегченным усовершенствованным покрытием.

Объемно-планировочные решения

14.7. Объемно-планировочные и конструктивные решения зданий и сооружений водоснабжения надлежит принимать согласно СНиП II-90-81, СНиП II-92-76 и СНиП II-2-80.

14.8. При проектировании станций водоподготовки следует, как правило, предусматривать блокировку емкостных сооружений и помещений, связанных общим технологическим процессом.

14.9. Класс ответственности и степень огнестойкости зданий и сооружений надлежит принимать по табл. 41.

По степени пожарной опасности здания и сооружения водоснабжения надлежит относить к производству категории Д, отделения углевания и аммиачных - к производству категории В.

14.10. Группы санитарной характеристики производственных процессов, данные для расчета отопления, вентиляции и освещения зданий и помещений следует принимать по табл. 44.

14.11. Размеры прямоугольных и диаметры круглых в плане емкостных сооружений надлежит принимать кратными 3 м, а по высоте - 0,6 м. При длине стороны или диаметре сооружений до 9 м, а также для емкостных сооружений, встроенных в здания (независимо от их размеров), допускается принимать размеры прямоугольных сооружений кратными 1,5 м, круглых - 1 м.

14.12. Подземные емкостные сооружения, имеющие обвалование грунтом высотой менее 0,5 м над спланированной поверхностью территории, должны иметь ограждение от возможного заезда транспорта или механизмов.

Таблица 41

Сооружения	Категория сооружений по степени обеспеченности подачи воды по п. 4.4	Класс ответственности зданий, сооружений и конструкций	Степень огнестойкости
1. Водозаборы	I	I	II
	II	II	III
	III	II	IV
2. Насосные станции	I	II	I
	II	II	II
	III	II	III
3. Станции водоподготовки	II	II	II-III
4. Отдельно стоящие хлораторные	I	II	II
5. Емкости для хранения воды при количестве: до 2 или при наличии пожарного объема воды свыше 2 или без пожарного объема воды	I	II	Не нормируется
	II	II	То же
6. Водоводы	I-III	I-III	«
7. Водопроводные сети, колодцы	III	III	«
8. Водонапорные башни	III	II	II
9. Охладители оборотной воды: градирни брызгальные бассейны	II	II	II-V
	II	II	Не нормируется
10. Отделения приготовления реагентов, склады	II	II	II
11. Помещения электроустановок камеры трансформаторов, РУ, КТП, помещения щитов, диспетчерские	III	II	II

Примечание. Вспомогательные здания и бытовые помещения следует относить ко II классу ответственности и II степени огнестойкости.

Стр.82 СНиП 2.04.02-84

14.13. Открытые емкостные сооружения, если их стены возвышаются над отметкой пола, площадки или планировки менее чем на 0,75 м, должны иметь по внешнему периметру дополнительное ограждение, при этом общая высота до верха ограждения должна быть не менее 0,75 м. Для стен, ширина верхней части которых более 300 мм, допускается возвышение над полом, площадкой или планировкой не менее 0,6 м без ограждения. Отметка пола или планировки должна быть ниже верха стен открытых емкостных сооружений не менее чем на 0,15 м.

14.14. Допускается опирание ограждающих и несущих конструкций здания на стены встроенных емкостей, не предназначенных для хранения агрессивных жидкостей.

14.15. Лестницы для выхода из заглубленных помещений должны быть шириной не менее 0,9 м с углом наклона не более 45 град., из помещений длиной до 12 м - не более 60 град. Для

подъема на площадки обслуживания ширина лестниц должна быть не менее 0,7 м, угол наклона - не более 60 град.

Для одиночных переходов через трубы и для подъема к отдельным задвижкам и затворам допускается применять лестницы шириной 0,5 м с углом наклона более 60 град. или стремянки.

14.16. Спуск в колодцы, приемки и емкостные сооружения на глубину до 10 м допускается устраивать вертикальным по ходовым скобам или стремянкам. При этом на стремянках высотой более 4 м следует предусматривать защитные ограждения. В колодцах защитные ограждения допускается не предусматривать.

14.17. Внутренняя отделка помещений должна приниматься согласно рекомендуемому прил. 13.

Конструкции и материалы

14.18. Емкостные сооружения надлежит проектировать, как правило, из сборно-монолитного железобетона. При обосновании допускается применение других материалов, обеспечивающих надлежащие эксплуатационные качества сооружений. Стены железобетонных цилиндрических емкостных сооружений диаметром более 9 м следует проектировать, как правило, предварительно обжатыми.

Для стволов водонапорных башен допускается применять сталь или местные негорюемые материалы, а для баков - сталь.

Для резервуаров применение стали не допускается, кроме районов, оговоренных в ТП 101-81*.

14.19. В емкостных сооружениях длиной до 50 м, располагаемых в неотапливаемых зданиях или на открытом воздухе, и длиной до 70 м, располагаемых в отапливаемых зданиях или полностью обвалованных грунтом, температурно-усадочные швы допускается не предусматривать при условии, если температура наружного воздуха наиболее холодных суток не ниже минус 40 град.С и температура воды в емкостном сооружении не превышает 40 град.С.

При этом в сооружениях длиной соответственно более 25 и 40 м следует предусматривать устройство одного-двух временных швов шириной 0,5-1 м, замоноличиваемых при положительной температуре в самое холодное время строительного периода; бетонирование днища между этими швами должно производиться непрерывно.

14.20. Герметичность ограждающих конструкций подземных частей зданий не должна допускать наличия увлажненных участков (без выделения капельной влаги) площадью более 20 % внутренней поверхности ограждающих конструкций.

Ограждающие конструкции емкостных сооружений должны обеспечивать требования, предъявляемые при гидравлических испытаниях этих сооружений.

Ограждающие конструкции резервуаров для питьевой воды, кроме того, должны полностью исключать возможность попадания в резервуар атмосферной и грунтовой воды, а также пыли.

14.21. Для закрытых емкостных сооружений необходимо проектировать утепление стен и покрытий в зависимости от климатических условий, температуры поступающей воды и технологического режима их работы.

Утепление следует предусматривать, как правило, обсыпкой грунтом, при этом толщина слоя грунта на покрытии должна быть не менее 0,5 м. Допускается применение утеплителей из искусственных материалов.

Следует предусматривать мероприятия, предохраняющие от промерзания грунт основания под днищами при опорожнении емкости в зимнее время, а также во время строительства.

14.22. В резервуарах, предназначенных для хранения питьевой воды, внутренние поверхности бетонных и железобетонных конструкций, соприкасающиеся с водой, должны отвечать требованиям не ниже категории АІ по ГОСТ 13015-81.

14.23. При проектировании контактных осветлителей для подготовки воды на хозяйственно-питьевые нужды следует предусматривать остекленные перегородки высотой от пола площадок

обслуживания не менее 2,5 м, отделяющие осветлители от коридора управления; при этом нижняя часть перегородки на высоту 1-1,2 м должна быть глухой.

СНиП 2.04.02-84 Стр.83

Таблица 42

Конструкции и условия их эксплуатации	Требуемая марка бетона				
	по морозостойкости при расчетной температуре наружного воздуха				по водонепроницаемости
	минус 5 °С и выше	ниже минус 5 °С до минус 20 °С	ниже минус 20 °С до минус 40 °С	ниже минус 40 °С	
I. Емкостные сооружения					
1. Конструкции, подвергающиеся чередующемуся замораживанию при переменном уровне воды, с постоянным воздействием воздушной среды:					
а) тонкостенные конструкции типа лотков	F 150	F 200	F 300	F 400	При градиентах напора: до 30 - W4 от 30 до 50 - W6 свыше 50 - W8
б) прочие конструкции открытых сооружений (облицовка откосов водоемов, водозаборных сооружений)	F 100	F 150	F 200	F 300	То же
2. То же, при постоянном уровне воды (стены открытых емкостных сооружений)	F 75	F 100	F 150	F 200	«
3. Конструкции, заглубленные в грунт или обсыпанные грунтом и находящиеся в зоне сезонного промерзания (ограждающие конструкции емкостей и колодцев)	F 50	F 75	F 100	F 150	«
4. Конструкции, расположенные в отапливаемых помещениях (фильтры, осветлители, баки для реагентов), постоянно находящиеся под водой (водоприемники, днища емкостных сооружений) или заглубленные ниже глубины промерзания	-	-	F 50	F 75	«
II. Градирни					
5. Надземные конструкции (кроме вытяжных башен) и стены водосборных бассейнов при тепловой нагрузке в зимнее время на 1 кв.м площади орошения 50 тыс. ккал/ч и более	F 100	F 200	F 300	F 400	W8
6. То же, при тепловой нагрузке менее 50 тыс. ккал/ч	F 200	F 300	F 400	F 400	W8
7. Вытяжные башни	F 300	F 400	Не применяются		W8
8. Днища водосборных бассейнов при	F 50	F 100	F 150	F 200	W6

тепловой нагрузке на 1 кв.м площади орошения 50 тыс. ккал/ч и более 9. То же, при тепловой нагрузке менее 50 тыс. ккал/ч	F 100	F 150	F 200	F 300	Для температур до минус 40 °С - W6; ниже минус 40 °С - W8
---	-------	-------	-------	-------	--

Стр.84 СНиП 2.04.02-84

Примечания: 1. Марки бетона по морозостойкости даны для сооружений II класса ответственности. Для сооружений I класса марки бетона по морозостойкости должны быть повышены на одну ступень, а для сооружений III класса понижены на одну ступень, но не ниже F 50.

2. При наличии агрессивной среды марки бетона по водонепроницаемости следует назначать с учетом требований СНиП II-28-73*.

3. На емкостные сооружения водоснабжения требования на бетон гидротехнический не распространяются.

4. Под градиентом напора понимается отношение величины гидростатического напора к толщине конструкции.

Для днищ контактных осветлителей без поддерживающих слоев следует применять бетоны не ниже класса B25.

14.24. Марки бетона по морозостойкости и водонепроницаемости для железобетонных конструкций емкостных сооружений и градирен должны удовлетворять требованиям, приведенным в табл. 42.

14.25. Заделка трубопроводов в ограждающих конструкциях емкостных сооружений и подземных частей зданий должна обеспечить водонепроницаемость ограждающих конструкций.

При жесткой заделке труб следует учитывать возможность передачи усилий от них на ограждающие конструкции и принимать меры к исключению или уменьшению этих усилий; при применении сальников необходимо обеспечивать доступ к ним для осмотра и возобновления уплотняющей набивки.

Во всех случаях заделки трубопроводов необходимо предусматривать мероприятия, обеспечивающие сохранность сопряженного с ними оборудования и ограждающих конструкций от температурных и сейсмических воздействий, а также от разности осадок зданий или сооружений и наружных трубопроводов.

Примечание. Проход труб через днище допускается предусматривать при помощи стальных ребристых патрубков, жестко заделываемых в днище с обетонированием участка трубопровода под днищем.

14.26. Гидравлические испытания емкостных сооружений на прочность и водонепроницаемость согласно СНиП III-30-74 должны производиться при положительной температуре поверхности наружных стен, при этом сооружения с антикоррозионным покрытием должны испытываться до нанесения покрытия.

Резервуары для питьевой воды должны дополнительно испытываться на герметичность всех ограждающих конструкций.

14.27. Высоту засыпки от верха покрытия колодцев до ее поверхности надлежит определять с учетом вертикальной планировки и принимать не менее 0,5 м.

Вокруг люков колодцев, размещаемых на застроенных территориях без дорожных покрытий, следует предусматривать отмотки шириной 0,5 м с уклоном от люков. На проезжей части с усовершенствованными покрытиями крышки люков должны быть на одном уровне с поверхностью проезжей части.

Крышки люков колодцев на водоводах, прокладываемых по незастроенной территории, должны быть выше поверхности земли не менее чем на 0,2 м.

Расчет конструкций

14.28. При расчете емкостных сооружений и подземных частей зданий нагрузки, воздействия и коэффициенты перегрузки должны приниматься согласно СНиП II-6-74 и табл. 43, класс ответственности - по табл. 41.

14.29. Расчет емкостных сооружений должен производиться на нагрузки и воздействия с учетом коэффициентов перегрузки, указанных в табл. 43, на два сочетания нагрузок:

СНиП 2.04.02-84 Стр.85

Таблица 43

Нагрузки и воздействия	Коэффициент перегрузки	Заглубленные в грунт или обвалованные сооружения						Емкостные сооружения внутри зданий	
		Емкостные сооружения			Подземные части зданий				
		закрытые		открытые		сочетания нагрузок			
		I	II	I	II	I	II	I	II
Постоянные									
Давление грунта обратной засыпки	1,15	-	+	-	+	-	+	-	-
Вес грунта обсыпки	1,15	-	+	-	-	-	-	-	-
Собственный вес конструкции	1,1 (0,9)	+	+	+	+	-	+	+	+
Временные длительные									
Давление технологической жидкости	1	-	См. прим. 2	-	См. прим. 2	-	-	-	+
Давление грунтовых вод	1,1	-	+	-	+	-	+	-	-
Температурные воздействия от технологической жидкости	1,2	-	+	-	+	-	-	-	+
Кратковременные									
Нагрузки на призме обрушения грунта обратной засыпки в основании обваловки по фактическим данным, но не менее 10 кПа (1000 кгс/кв.м)	1,3	-	+	-	+	-	+	-	-
Давление воды при гидравлическом испытании	1	+	-	+	-	-	-	+	-
Нагрузка на покрытия и обваловке, включая временную нагрузку или вакуум, возникающий при опорожнении, а также снеговую, не более 2,5 кПа (250 кгс/кв.м)	1,2	-	+	-	-	-	-	-	-
Вакуум при опорожнении закрытых емкостей по фактическим данным, но не более 1 кПа (100 кгс/кв.м)	1,1	-	+	-	-	-	-	-	-

Примечания: 1. Знак «плюс» означает наличие нагрузки или воздействия в данном сочетании.

2. Давление воды на ограждающие конструкции при гидравлических испытаниях учитывается как временная кратковременная нагрузка. Давление технологической жидкости на наружные стены в течение эксплуатации следует учитывать как временное длительное, при этом для сооружений,

заглубленных в грунт, необходимо учитывать сочетание с одновременным давлением грунта обсыпки. Давление на внутренние стены многосекционных емкостных сооружений следует учитывать как временную кратковременную нагрузку, если при эксплуатации этих сооружений соседние секции будут опорожняться кратковременно.

3. Нормативная нагрузка на стены и днища емкостных сооружений от давления технологической жидкости (или воды при гидравлическом испытании) должна приниматься равной гидростатическому давлению жидкости при максимальном проектном уровне. Расчетная нагрузка должна приниматься равной гидростатическому давлению жидкости при уровне жидкости на 100 мм выше кромки переливного устройства, а при его отсутствии - до верха стен.

4. На температурные воздействия следует рассчитывать конструкции сооружений, заполненных жидкостью с температурой выше 50 град.С или при перепаде температур более 30 град.С.

5. Покрытия заглубленных или обвалованных емкостных сооружений надлежит рассчитывать на кратковременную нагрузку от строительных механизмов, перемещающихся по слою грунта толщиной не менее 0,3 м, без учета других временных нагрузок.

6. Расчет элементов покрытия на внецентренное растяжение при эксплуатации от давления технологической жидкости в емкости следует выполнять на максимально возможную нагрузку на покрытие и давление на стены от грунта с коэффициентом перегрузки 0,9 и углом внутреннего трения с коэффициентом 1,1.

7. Перегородки, не рассчитываемые на гидростатическое давление, должны быть проверены на ветровую нагрузку при опорожнении открытых или при строительстве закрытых емкостных сооружений.

Стр.86 СНиП 2.04.02-84

I - при гидравлических испытаниях, когда заглубленное в грунт сооружение залито водой с наиболее невыгодным посекционным заполнением. Для необсыпаемых сооружений это сочетание является эксплуатационным;

II - при эксплуатации, когда сооружение не заполнено водой и обсыпано грунтом. В этом случае необходима проверка на устойчивость против всплывания.

14.30. Расчетные уровни грунтовых вод на площадках водопроводных сооружений должны устанавливаться согласно долгосрочному прогнозу с учетом максимального уровня воды в водотоке или водоеме в зависимости от принятого процента обеспеченности по табл. 11. Прочность и устойчивость зданий и сооружений, расположенных в поймах водотоков и водоемов, при строительстве следует проверять при расчетном уровне воды 10 % обеспеченности.

14.31. Расчет емкостных сооружений на устойчивость против всплывания допускается производить без учета временного повышения грунтовых вод в периоды паводка, если в проектах предусмотрены мероприятия, предотвращающие опорожнение сооружений в этот период, и контроль за уровнем грунтовых вод.

Коэффициент устойчивости против всплывания следует принимать равным 1,1.

14.32. Напряжения сжатия в бетоне стен цилиндрических емкостных сооружений от предварительного обжатия, после заполнения их водой при отсутствии обсыпки и с учетом всех потерь в напрягаемой арматуре, должны быть не менее: в нижней части, равной 1/3 высоты, - 0,8 МПа (8 кгс/кв.см), в верхней части - 0,5 МПа (5 кгс/кв.см).

Антикоррозионная защита строительных конструкций

14.33. Антикоррозионная защита строительных конструкций должна предусматриваться согласно СНиП II-28-73* и п. 1.3.

14.34. При проектировании подземных и наземных сооружений, располагаемых в зоне действия блуждающих токов, должны предусматриваться меры защиты железобетонных конструкций от электрохимической коррозии.

14.35. Следует предусматривать возможность нанесения и периодического восстановления антикоррозионного покрытия элементов конструкции или принимать конструктивные решения, обеспечивающие сохранность сооружений на весь период эксплуатации.

14.36. При проектировании емкостей для хранения агрессивных жидкостей следует предусматривать возможность регулярного наблюдения за состоянием наружных поверхностей стен и контроля герметичности дна.

Не допускаются:

опирание несущих стен зданий на стены емкостей;

опирание на стены или днища емкостей междуэтажных перекрытий и колонн;

устройство разделительных перегородок внутри емкости для хранения различных жидкостей;

прокладка трубопроводов в толще бетона днищ;

нарушение цельности антикоррозионных покрытий.

Примечание. В случаях когда обеспечен доступ к элементам конструкций емкостей для регулярного осмотра и обеспечена возможность периодического восстановления антикоррозионного покрытия и ремонта конструкций, допускается опирание на стены емкостей площадок обслуживания и ограждающих конструкций помещения насосов для перекачки жидкостей из этих емкостей.

Отопление и вентиляция

14.37. Необходимый воздухообмен в производственных помещениях следует рассчитывать по количеству вредных выделений от открытых емкостных сооружений, оборудования, арматуры и коммуникаций. Количество вредных выделений надлежит принимать по данным технологической части проекта.

При отсутствии данных следует использовать результаты натурных обследований аналогичных действующих сооружений. Для сооружений, по которым нет аналогов, допускается рассчитывать количество воздуха по кратности воздухообмена согласно табл. 44.

14.38. Выброс воздуха постоянно действующей вентиляцией из помещения хлордозаторной надлежит осуществлять через трубу высотой на 2 м выше конька кровли самого высокого здания, находящегося в радиусе 15 м, постоянно действующей и аварийной вентиляцией из расходного склада хлора - через трубу высотой 15 м от уровня земли. При необходимости следует предусматривать очистку выбросного воздуха.

14.39. В помещении приготовления раствора хлорного железа кроме общеобменной вентиляции необходимо предусматривать местный отсос воздуха из бокса для вымывания хлорного железа из тары.

14.40. В помещении приготовления раствора фтористого натрия кроме общеобменной вентиляции необходимо предусматривать местный отсос воздуха из шкафного укрытия для растаривания бочек с фтористым натрием. В сечениях рабочих проемов скорость воздуха должна быть не менее 0,5 м/с.

СНиП 2.04.02-84 Стр.87

Таблица 44

Сооружения и помещения	Температура воздуха для систем отопления, °С	Кратность воздухообмена, ч		Группа санитарных характеристик производственных процессов	Нормируемый коэффициент естественного освещения КЕО при боковом освещении	Освещенность при искусственном освещении ЛК
		приток	вытяжка			
1. Машинные залы водозаборных сооружений	5	1	1	I-б	0,3	75

2. Машинные залы насосных станций	5	По расчету на тепловыделения		I-б	0,3	75
3. Станции водоподготовки:						
а) отделение барабанных сеток и микрофильтров	5	По расчету на влаговыведения		I-б	0,3	75
б) отделение фильтровального зала	5	То же	То же	I-б	0,3	75
в) хлордозаторная, озонаторная	16	6	6	II-в	0,3	75
г) дозаторная аммиака	16	6	6	II-в	0,3	75
4. Отделения реагентного хозяйства для приготовления растворов:						
а) сернокислого алюминия, известкового молока, гексаметафосфата, фтористого натрия, полиакриламида, активной кремнекислоты	16	3	3	II-в	0,3	75
б) хлорного железа, гипохлорита	16	6	6	II-в	0,3	75
5. Склады реагентов:						
а) мокрого хранения сернокислого алюминия, известки, соды	5	По расчету на влаговыведения		II-г	0,2	50
б) жидкого хлора	См. примеч. 3	6	6+6 аварийная	II-г	0,2	50
в) жидкого хлора неотапливаемые	-	-	6+6 аварийная	II-г	0,2	50
г) аммиака	Не отапливается	-	6	II-г	0,2	50

Стр.88 СНиП 2.04.02-84

Продолжение табл.44

Сооружения и помещения	Температура воздуха для систем отопления, °С	Кратность воздухообмена, ч		Группа санитарных характеристик производственных процессов	Нормируемый коэффициент естественного освещения КЕО при боковом освещении	Освещенность при искусственном освещении ЛК
		приток	вытяжка			
д) активного	5	3	3	II-в	0,2	50

угля, фосфатов, сульфоугля, полиакриламида, жидкого стекла, фторсодержащих реагентов							
е) серной кислоты	5	6	6	II-г	0,2	50	
ж) хлорного железа	5	6	6	II-г	0,2	50	

Примечания: 1. При наличии в производственных помещениях постоянного обслуживающего персонала температура воздуха в них должна быть не менее 16 град.С.

2. Температуру воздуха в помещениях, имеющих большие водные поверхности, следует принимать не менее чем на 2 град.С выше температуры водной поверхности.

3. В складах жидкого хлора отопление, как правило, не предусматривается. При установке в расходном складе хлора, кроме тары с жидким хлором, технологического оборудования, связанного с эксплуатацией хлорного хозяйства, следует предусматривать отопление для обеспечения расчетной температуры воздуха 5 град.С.

4. Нормируемый коэффициент естественного освещения приведен для III пояса светового климата. Значения коэффициентов для других поясов, а также расчет освещенности для зданий и помещений, не указанных в табл. 44, следует принимать согласно СНиП II-4-79.

15. ДОПОЛНИТЕЛЬНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ К СИСТЕМАМ ВОДОСНАБЖЕНИЯ В ОСОБЫХ ПРИРОДНЫХ И КЛИМАТИЧЕСКИХ УСЛОВИЯХ

СЕЙСМИЧЕСКИЕ РАЙОНЫ

Общие указания

15.1. Требования настоящего подраздела должны выполняться при проектировании систем водоснабжения в районах с сейсмичностью 7, 8 и 9 баллов.

15.2. В районах с сейсмичностью 8 и 9 баллов при проектировании систем водоснабжения I категории и, как правило, II категории надлежит предусматривать использование не менее двух источников водоснабжения; допускается использование одного поверхностного источника с устройством водозаборов в двух створах, исключающих возможность одновременного перерыва подачи воды.

Для систем водоснабжения III категории и, при обосновании, для II категории, а также для систем водоснабжения всех категорий в районах с сейсмичностью 7 баллов допускается использование одного источника водоснабжения.

В районах с сейсмичностью 7, 8 и 9 баллов при использовании в качестве источника водоснабжения подземных вод из трещиноватых и карстовых пород для систем водоснабжения всех категорий следует принимать второй источник - поверхностные или подземные воды из песчаных и гравелистых пород.

15.3. В системах водоснабжения при использовании одного источника водоснабжения (в том числе поверхностного при заборе воды в одном створе) в районах с сейсмичностью 8 и 9 баллов в емкостях надлежит предусматривать объем воды на пожаротушение в два раза больше определяемого по п. 9.4 и аварийный объем воды, обеспечивающий производственные нужды по аварийному графику и хозяйственно-питьевые нужды в размере 70 % расчетного расхода не менее 8 ч в районах с сейсмичностью 8 баллов и не менее 12 ч в районах с сейсмичностью 9 баллов.

15.4. Расчетное число одновременных пожаров в районах с сейсмичностью 9 баллов необходимо принимать на один больше, чем указано в пп. 2.12, 2.22 и 2.23 (за исключением

населенных пунктов, предприятий и отдельно стоящих зданий при расходе воды на наружное пожаротушение не более 15 л/с).

15.5. Для повышения надежности работы систем водоснабжения следует рассматривать возможность: рассредоточения напорных резервуаров; замены водонапорных башен напорными резервуарами; устройства по согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы перемычек между сетями хозяйственно-питьевого, производственного и противопожарного водопровода, а также подачи необработанной обеззараженной воды в сеть хозяйственно-питьевого водопровода.

15.6. Насосные станции противопожарного и хозяйственно-питьевого водоснабжения не допускается блокировать с производственными зданиями и сооружениями.

При блокировке насосных станций со зданиями и сооружениями водоснабжения необходимо предусматривать мероприятия, исключающие возможность затопления машинных залов и помещений электроустройств при нарушении герметичности емкостных сооружений.

15.7. Заглубленные насосные станции должны располагаться на расстоянии (в свету) не менее 10 м от резервуаров и трубопроводов.

15.8. На станциях подготовки воды емкостные сооружения необходимо разделять на отдельные блоки, количество которых должно быть не менее двух.

15.9. На станции подготовки воды должны предусматриваться обводные линии для подачи воды в сеть, минуя сооружения. Обводную линию надлежит прокладывать на расстоянии (в свету) не менее 5 м от других сооружений и коммуникаций. При этом должно быть предусмотрено простейшее устройство для хлорирования подаваемой в сеть питьевой воды.

15.10. Количество резервуаров одного назначения в одном узле должно быть не менее двух, при этом соединение каждого резервуара с подающими и отводящими трубопроводами должно быть самостоятельным, без устройства между соседними резервуарами общей камеры переключения.

15.11. Жесткая заделка труб в стенах и фундаментах зданий не допускается. Размеры отверстий для прохода труб должны обеспечивать зазор по периметру не менее 10 см; при наличии просадочных грунтов зазор по высоте должен быть не менее 20 см; заделку зазора надлежит принимать из плотных эластичных материалов.

Проход труб через стены подземной части насосных станций и емкостных сооружений надлежит принимать таким, чтобы взаимные сейсмические воздействия стен и трубопроводов исключались. Как правило, для этой цели должны применяться сальники.

15.12. На вводах и выходах трубопроводов из зданий или сооружений, в местах присоединения трубопроводов к насосам, водозаборным скважинам, в местах соединения стояков водонапорных башен с горизонтальными трубопроводами, а также в местах резкого изменения профиля или направления трассы трубопроводов необходимо предусматривать гибкие соединения, допускающие угловые и продольные перемещения концов трубопроводов.

Водоводы и сети

15.13. При проектировании водоводов и сетей в сейсмических районах допускается применять все виды труб, указанные в п. 8.21 и обеспечивающие надежную работу при воздействии сейсмических нагрузок. При этом глубину заложения труб следует принимать согласно разд. 8.

15.14. Выбор класса прочности труб необходимо производить с учетом основных и особых сочетаний нагрузок при сейсмических воздействиях.

Компенсационные способности стыков необходимо обеспечивать применением гибких стыковых соединений.

15.15. Количество линий водоводов, как правило, должно быть не менее двух. Количество переключений надлежит назначать, исходя из условия возникновения на водоводах двух аварий,

при этом общую подачу воды на хозяйственно-питьевые нужды допускается снижать не более чем на 30 % расчетного расхода, на производственные нужды - по аварийному графику.

В системах водоснабжения III категории и, при обосновании, II категории допускается прокладка водоводов в одну линию, при этом объем емкостей следует принимать по большей величине, определенной по п. 9.6 или п. 15.3.

Водопроводные сети должны проектироваться кольцевыми.

Строительные конструкции

15.16. Конструкции зданий и сооружений следует проектировать в соответствии с требованиями СНиП II-7-81* и настоящего раздела.

Расчетная сейсмичность зданий и сооружений систем водоснабжения должна приниматься согласно табл. 45.

15.17. Емкостные сооружения и подземные части зданий должны рассчитываться на наиболее опасные возможные сочетания сейсмических воздействий от собственной массы конструкций,

Стр.90 СНиП 2.04.02-84

Таблица 45

Класс ответственности зданий и сооружений по табл. 41	Расчетная сейсмичность зданий и сооружений при сейсмичности площадки строительства, балл		
	7	8	9
I - II	7	8	9
III	Без учета сейсмических воздействий	7	7

Примечание. Здания и сооружения рассчитываются на нагрузки, соответствующие расчетной сейсмичности. Эти нагрузки для зданий и сооружений, функционирование которых необходимо при ликвидации последствий землетрясения, умножаются на коэффициент 1,2, для водозаборных сооружений поверхностной воды - 1,5.

массы жидкости, заполняющей емкость, и грунта, включая обваловку. Определение величины сейсмических воздействий от массы жидкости и грунта следует выполнять по разд. 5 СНиП II-7-81.

Примечание. При расчете водонапорных башен требования настоящего пункта распространяются только на расчет конструкций бака.

15.18. Сейсмические воздействия на емкостные сооружения и подземные части зданий от собственной массы конструкций и нагрузок на них определяются как для зданий. При этом значения произведений коэффициентов, входящих в формулы (1) и (2) СНиП II-7-81, допускается принимать по табл. 46.

Таблица 46

Расположение зданий и сооружений по отношению к грунту	Значения произведений коэффициентов $\beta_i \eta_{ik}$ в зависимости от категории грунта по табл. 1 СНиП II-7-81*			Значение произведений коэффициентов $K_1 K_2 K_\psi$ в зависимости от класса ответственности зданий и сооружений по табл. 41		
	I	II	III	I	II	III
Наземные	3	2,7	2	0,3	0,25	0,2
Подземные	2	1,8	1,5	0,25	0,2	0,15

Примечание. Сооружения, заглубленные в грунт, рассчитываются как подземные, если величина заглубления превышает половину их высоты, и как наземные при меньшем заглублении.

ПОДРАБАТЫВАЕМЫЕ ТЕРРИТОРИИ

Общие указания

15.19. При проектировании зданий и сооружений, водоводов и сетей необходимо предусматривать защиту их от влияния подземных горных разработок согласно СНиП II-8-78 и настоящему разделу.

15.20. Проектирование закрытых резервуаров допускается на подрабатываемых территориях I-IV групп объемом не более 6000 куб.м, на подрабатываемых территориях Iк-IVк большего объема воды следует предусматривать несколько резервуаров.

Объем открытых емкостей не нормируется.

15.21. Камеры переключений должны быть отделены от резервуаров деформационными швами.

15.22. При проектировании емкостных сооружений необходимо предусматривать свободный доступ к их основным элементам и узлам для обеспечения контроля за работой сооружений и для производства последеформационных ремонтов.

15.23. В сооружениях для подготовки воды (осветлители, отстойники, фильтры и т. д.) необходимо предусматривать возможность выравнивания водосливных кромок лотков и желобов после деформаций основания.

Для лотков и желобов с затопленными отверстиями выравнивание кромок предусматривать не требуется.

15.24. При проектировании станций подготовки воды необходимо применять отдельную компоновку основных сооружений. Блокировка их допускается для станций производительностью до 30 000 куб.м/сут и в случаях строительства на подрабатываемых территориях IV группы.

15.25. В целях повышения надежности работы станций водоподготовки отдельные сооружения надлежит разделять на блоки и секции.

15.26. Отметки днища и уровней воды в емкостных сооружениях необходимо назначать с учетом обеспечения самотечности движения воды после деформаций основания.

15.27. Трубопроводы и арматура в зданиях и сооружениях водопровода должны приниматься стальными.

Узлы крепления трубопроводов и арматуры к конструкциям сооружения должны проектироваться с учетом их возможных взаимных перемещений и усилий, передаваемых на них трубопроводами.

Примечание. Применение чугунной арматуры допускается только в сооружениях II и III категорий по степени обеспеченности подачи воды по п. 4.4.

СНиП 2.04.02-84 Стр.91

15.28. Для уменьшения усилий в трубопроводах, вызванных перемещениями конструкций сооружений и деформацией грунта вследствие подработки, следует повышать податливость трубопроводов за счет применения компенсирующих устройств, рационального размещения и выбора типа узлов крепления и конструкции пропусков труб через стены сооружений.

Водоводы и сети

15.29. При проектировании трубопроводов на подрабатываемых территориях следует применять все виды труб с учетом назначения трубопроводов, требуемой прочности труб и компенсационной способности стыков.

15.30. Стыковые соединения раструбных и муфтовых труб должны быть податливыми с применением уплотнительных упругих колец или мастик.

Прочность сварных соединений стальных и пластмассовых труб должна быть не ниже прочности трубы.

15.31. На водоводах места установки вантузов и выпусков необходимо назначать с учетом ожидаемых деформаций оснований.

15.32. При проектировании водоводов в две или более линии их следует прокладывать на площадях с разными сроками подрботки.

15.33. Допускается применять совмещенную прокладку трубопроводов в тоннелях или каналах с учетом воздействия деформаций земной поверхности.

15.34. Конструктивные мероприятия по защите трубопроводов следует назначать исходя из расчета деформаций земной поверхности от разработки полезных ископаемых за 20-летний период эксплуатации трубопроводов.

Для трубопроводов систем водоснабжения II и III категорий выполнение конструктивных мероприятий допускается назначать, исходя из деформаций земной поверхности от разработки полезных ископаемых за период менее 20 лет. При этом в проекте должна предусматриваться возможность осуществления дополнительных мер защиты в процессе эксплуатации.

15.35. Объем конструктивных мер защиты подземных трубопроводов должен обосновываться расчетом, при этом следует рассматривать:

- применение изоляции, снижающей силовое воздействие деформирующегося грунта на трубопровод;
- применение малозаземляющих материалов для обсыпки труб;
- увеличение толщины стенки трубы;
- применение труб из более прочных материалов;
- установку компенсаторов.

15.36. Проверку прочности подземных трубопроводов необходимо производить с учетом совместного действия кольцевых и продольных напряжений. Кольцевые напряжения следует учитывать от воздействия внутреннего давления или вакуума, внешней нагрузки от засыпки и транспортных средств и деформации контура поперечного сечения в зоне уступа.

Продольные напряжения следует учитывать от воздействия внутреннего давления, изменения температуры и деформирующегося грунта.

15.37. Для трубопроводов из напорных асбестоцементных, чугунных и железобетонных труб, соединяемых на раструбах и муфтах, предельное состояние определяется максимальным раскрытием стыков, при котором сохраняется герметичность.

Предельное раскрытие стыкового соединения напорного трубопровода следует принимать, см:

- 0,2 - для чугунных труб;
- 0,3 - для железобетонных раструбных труб;
- 1,5 - для асбестоцементных труб.

Строительные конструкции

15.38. Емкостные сооружения следует проектировать по жестким, податливым или комбинированным конструктивным схемам, определяющим работу сооружения на воздействие деформаций основания, при этом следует предусматривать:

- по жесткой конструктивной схеме - исключение возможности взаимного перемещения элементов днища, стен, покрытия и перегородок при всех видах неравномерных деформаций;
- по податливой конструктивной схеме - возможность приспособления элементов ко всем видам неравномерных деформаций;
- по комбинированной конструктивной схеме - податливость для одних и жесткость для других элементов.

15.39. Податливость элементов емкостных сооружений должна достигаться устройством деформационных водонепроницаемых швов, преимущественно на стыках сборных

конструкций, в соединениях стен с днищем, покрытием и перегородками, а также при необходимости - в днище.

15.40. При проектировании емкостных сооружений по податливым и комбинированным конструктивным схемам на площадках с высоким уровнем грунтовых вод конструкции податливых швов должны обеспечивать восприятие двухстороннего гидростатического давления.

Стр.92 СНиП 2.04.02-84

15.41. Для емкостных сооружений, запроектированных по податливым и комбинированным схемам, в слабофильтрующих глинистых грунтах необходимо предусматривать устройство дренажной системы.

15.42. Резервуары необходимо проектировать:

по жестким конструктивным схемам - объемом 50 и 100 м³ на I-IV группах и объемом 250 и 500 м³ на III-IV группах подрабатываемых территорий;

по податливым конструктивным схемам - объемом 1000 м³ на I группе, объемом 2000 и 3000 м³ на I-II группах и объемом 6000 м³ на I-III группах подрабатываемых территорий;

по комбинированным конструктивным схемам объемом 250 и 500 м³ на I-II группах, объемом 1000 м³ на II-IV группах, объемом 2000 и 3000 м³ на III-IV группах и объемом 6000 м³ на IV группе подрабатываемых территорий.

Резервуары на Iк-IVк группах подрабатываемых территорий следует проектировать по жестким, конструктивным схемам.

15.43. Емкостные сооружения станций водоподготовки следует проектировать:

осветлители, вертикальные отстойники, смесители, камеры реакции, фильтры - по жесткой схеме;

горизонтальные отстойники - по податливой или комбинированной схеме;

радиальные отстойники - по жесткой или комбинированной схеме, обеспечивающей постоянный зазор между днищем и механизмом для удаления осадка.

15.44. Открытые емкостные сооружения следует проектировать по податливой конструктивной схеме в виде емкостей в грунте с облицовкой откосов и днища. Заложение откосов необходимо принимать равным 1:3.

15.45. При проектировании открытых емкостных сооружений на площадках, сложенных связными необводненными грунтами ненарушенной структуры при $C^* \geq 0,25$ кг / кв.см и $\varphi^* \geq 23$ град. облицовку емкостей допускается принимать непосредственно по основанию полимерными листовыми материалами. В других случаях облицовку следует предусматривать железобетонными плитами с устройством деформационных швов.

15.46. Днище железобетонных емкостных сооружений следует проектировать монолитным для территорий Iк-IVк групп - однослойным, для территорий I-IV групп - двухслойным.

Однослойное днище в виде железобетонной плиты должно рассчитываться на восприятие основного и особых сочетаний нагрузок.

Двухслойное днище должно включать железобетонную плиту, рассчитанную на основное сочетание нагрузок и деформацию искривления, и армированную подготовку, рассчитанную на горизонтальные деформации растяжения с учетом нелинейной работы основания и трещинообразования железобетона. При этом предельно допустимая ширина раскрытия трещин

$$a_{т.кр} = 0,3\text{мм}, a_{т.дл} = 0,2\text{мм}.$$

в армированной подготовке должна приниматься

Между плитой и подготовкой необходимо предусматривать слой мастичной гидроизоляции.

15.47. При необходимости уменьшения лобового давления на стены закрытого емкостного сооружения, возникающего при воздействии горизонтальных деформаций сжатия земной поверхности, следует предусматривать обваловку сооружения песчаным грунтом.

15.48. При необходимости уменьшения горизонтальных нагрузок по подошве емкостного сооружения, возникающих при воздействии горизонтальных деформаций растяжения, а также для снижения влияния вертикальных деформаций скального основания, возникающих при уступах и искривлении земной поверхности, следует предусматривать под днищем песчаную или грунтовую подушку.

Толщина подушки должна назначаться по расчету с учетом величин неравномерных деформаций, конструктивной схемы сооружения и его размеров в плане.

ВЕЧНОМЕРЗЛЫЕ ГРУНТЫ

Общие указания

15.49. При проектировании сетей и сооружений водоснабжения следует принимать I или II принцип использования вечномерзлых грунтов в качестве основания согласно СНиП 2.02.04-88.

15.50. Расчетные расходы воды допускается увеличивать за счет сброса воды для предохранения сетей и водоводов от замерзания. Целесообразность и расход сбрасываемой воды должны обосновываться.

15.51. При использовании в качестве источника водоснабжения подземных вод (надмерзлотных, межмерзлотных, подмерзлотных) следует использовать источники с более высокой температурой воды.

15.52. При определении диаметра водозаборных скважин надлежит (при необходимости) учитывать размеры устройств для их обогрева.

СНиП 2.04.02-84 Стр.93

15.53. Искусственное регулирование и пополнение запасов подземных вод следует применять: для внутригодового перераспределения и увеличения запасов надмерзлотных вод; для создания запасов слабоминерализованных вод путем вытеснения засоленных межмерзлотных и подмерзлотных вод пресными водами; для получения воды с требуемой температурой.

15.54. В составе систем искусственного пополнения подземных вод должны предусматриваться инфильтрационные сооружения, как правило, закрытого типа. Применение сооружений открытого типа допускается при обосновании.

15.55. В вечномерзлых грунтах на водотоках, имеющих постоянный поверхностный сток и устойчивое русло, тип водозаборных сооружений должен приниматься с учетом:

степени промерзания водотоков;

формирования зоны оттаивания и изменения в связи с этим качества воды;

мер защиты воды в водоприемных и водоотводящих элементах водозабора от замерзания.

15.56. Схемы водозабора надлежит принимать:

с сильно развитым фронтом берегового или затопленного водоприемника, в месте расположения которого русло следует регулировать системой невысоких запруд, размещаемых у противоположного берега;

с фильтрующим водоприемником, входное отверстие которого расположено на уровне русла водотока;

комбинированную, приспособленную для забора поверхностных и подрусловых вод.

Примечание. При наличии талых водопроницаемых подрусловых пород с хорошими фильтрационными свойствами устройство водозабора поверхностных вод взамен водозабора подрусловых вод необходимо обосновать.

15.57. Водозаборные сооружения из поверхностных источников надлежит располагать на естественно талых или вечномерзлых грунтах, при оттаивании которых деформации грунтов оснований не будут превышать допускаемых величин.

15.58. На водотоках, промерзающих до дна, следует принимать водозаборы из подруслowych вод.

15.59. Схема водоснабжения должна обеспечивать непрерывное движение воды на всех участках водоводов и сети.

15.60. В насосных станциях должна предусматриваться возможность подачи воды в обратном направлении - во всасывающие трубопроводы, при этом количество всасывающих линий должно быть не менее двух.

15.61. В насосных станциях независимо от их категории надлежит устанавливать не менее трех насосных агрегатов.

15.62. В резервуарах подводящих и отводящих трубопроводов должно предусматриваться постоянное движение воды.

Резервуары вместимостью до 100 куб.м допускается размещать в отапливаемых помещениях с устройством вентилируемого подполья.

Водоводы и сети

15.63. При проектировании водоводов и сетей надлежит предусматривать:
предохранение транспортируемой воды от замерзания;
обеспечение устойчивости трубопроводов на вечномерзлых грунтах с учетом механического воздействия оттаивающих и промерзающих грунтов на трубопроводы и сооружения на них;
защиту вечномерзлых грунтов оснований от воздействия на них воды при авариях на трубопроводах;
организацию контроля за тепловым режимом водоводов и сетей и тепловым воздействием их на основания трубопроводов и близрасположенных зданий и сооружений.

15.64. При размещении сетей водопровода на генеральном плане следует предусматривать:
максимальное совмещение с сетями теплоснабжения;
минимальную протяженность сетей;
использование блокировки зданий, позволяющей прокладывать сети на подвесках в вентилируемых подпольях;
сокращение числа подключений к сети водопровода за счет присоединения нескольких зданий к одному вводу водопровода.

15.65. Надземная прокладка, исключая тепловое воздействие трубопроводов на грунт основания, должна предусматриваться на лежневых, городковых, подвесных, свайных опорах, на мачтах, эстакадах и по конструкциям зданий и сооружений в вентилируемых подпольях зданий.

В сложных грунтовых условиях и при сейсмической активности вне населенных пунктов следует предусматривать подвесную зигзагообразную прокладку трубопроводов.

15.66. При надземной прокладке трубопроводов надлежит принимать кольцевую тепловую изоляцию из нестареющего теплоизоляционного материала с гидроизоляцией и защитой от механических повреждений. Водоводы и сети, прокладываемые надземно, при любых способах компенсации температурных деформаций трубопроводов надлежит прокладывать ближе к поверхности земли в слое снежного покрова.

Стр.94 СНиП 2.04.02-84

При расчете тепловых потерь трубопроводов термическое сопротивление снега учитывать не следует.

15.67. Подземная бесканальная прокладка трубопроводов должна приниматься на основе теплотехнических расчетов, при этом в летнее время зона протаивания грунта вокруг трубы не должна влиять на устойчивость оснований трубопроводов и близрасположенных зданий и

сооружений, а в зимнее время - должна предохранять транспортируемую жидкость от замерзания.

При защите водопроводных труб от замерзания автоматическими выпусками воды или греющим электрическим кабелем допускается прокладка их в слое сезонного промерзания грунта.

15.68. Расстояния от подземных трубопроводов до фундаментов и сооружений следует принимать по теплотехническому расчету, но не менее 6 м при бесканальной прокладке трубопроводов.

15.69. Каналы допускается предусматривать на коротких участках сети.

15.70. Тоннели надлежит принимать при совмещенной прокладке водопровода с другими инженерными коммуникациями.

15.71. Вводы трубопроводов в здания, сооружаемые по принципу сохранения мерзлоты в основании фундаментов, надлежит предусматривать надземные, в вентилируемых каналах или подвесными к цокольному перекрытию в подпольях зданий.

Каналы и укладываемые в них трубопроводы должны иметь уклон от зданий.

15.72. Переходы трубопроводов через улицы или дороги в каналах или стальных футлярах надлежит ограничивать колодцами с размещением в них вентиляционных шахт и водосборных приемков и прокладывать только по непросадочным (на расчетную глубину протаивания) грунтам оснований.

15.73. При проектировании трубопроводов для предохранения транспортируемой воды от замерзания предусматриваются:

- тепловая изоляция трубопроводов;
- подогрев воды;
- подогрев трубопроводов;
- непрерывное движение воды в трубопроводах;
- повышение гидродинамического трения в трубопроводах;
- применение стальной арматуры в исполнении, устойчивом против замерзания;
- установка автоматических выпусков воды.

15.74. Минимальная температура воды в водоводах и сетях должна определяться теплотехническими расчетами, при этом допускается принимать колебание температуры в интервале от нескольких долей градуса до нескольких градусов (3-5 град.С).

При отсутствии теплотехнических расчетов температуру воды в концевых участках сети и водоводов допускается принимать для труб диаметром:

- до 300 мм - не менее 5 град.С;
- свыше 300 мм - не менее 3 град.С.

15.75. Для снижения затрат на подогрев воды следует использовать:

тепловые вторичные энергетические ресурсы;

теплоту гидродинамического трения за счет повышения скорости движения воды в трубопроводах, оптимальное значение которых надлежит определять расчетом.

15.76. Подогрев трубопроводов надлежит предусматривать с помощью теплового сопровождения или греющего электрокабеля. Греющий кабель при подземной бесканальной прокладке следует располагать над трубопроводом.

15.77. Непрерывное движение воды в трубопроводах должно обеспечиваться:

- подключением крупных потребителей воды к концевым участкам тупиковой сети;
- применением минимального числа колец сети, вытянутых по направлению основного потока воды к крупному потребителю;
- принятием схемы водопроводных кольцевых сетей, замкнутых на циркуляционных насосных станциях, совмещенных в необходимых случаях с пунктами подогрева воды;
- сбросом воды на концевом участке тупиковой сети;

бесперебойным электроснабжением насосной станции от двух независимых источников, установкой на площадке насосной станции резервной электростанции на жидком топливе или установкой дополнительного агрегата с двигателем внутреннего сгорания (при наличии одного источника электроснабжения);

организацией непрерывного контроля за расходом воды в водоводах и сетях.

15.78. Необходимо предусматривать автоматический контроль за температурой воды в начале и в конце водовода, на промежуточных станциях подогрева воды, в резервуарах и других сооружениях, а также на участках сети, наиболее опасных в отношении замерзания, при этом передача показаний должна предусматриваться на диспетчерский пункт.

15.79. Для водоводов и сетей необходимо применять стальные и пластмассовые трубы; чугунные трубы допускается применять при прокладке в тоннелях.

СНиП 2.04.02-84 Стр.95

15.80. В местах пересечений трубопроводами строительных конструкций следует предусматривать эластичные уплотнения, допускающие перемещение труб.

15.81. Водоводы и водопроводные сети надлежит укладывать с уклоном не менее 0,002 по направлению к выпуску.

Длину ремонтных участков и диаметр выпусков следует принимать с учетом опорожнения участков за время, определяемое теплотехническим расчетом.

15.82. Пожарные гидранты специальной конструкции для районов с вечномерзлыми грунтами надлежит располагать на магистральных участках сети.

15.83. Диаметр труб на вводах в здания должен быть не менее 50 мм.

15.84. Для восприятия температурных удлинений надземных стальных трубопроводов надлежит применять гнутые и самоуплотняющиеся компенсаторы.

15.85. Установка запорной и регулирующей арматуры, сальниковых компенсаторов, спускных и воздушных кранов на трубопроводах, прокладываемых в вентилируемых подпольях зданий, не допускается.

Строительные конструкции

15.86. Заглубление емкостных сооружений и отапливаемых частей зданий, а также коммуникаций между ними ниже планировочных отметок земли без обоснований не допускается.

15.87. При проектировании емкостных сооружений на не скальных основаниях необходимо предусматривать сохранение грунтов основания в вечномерзлом состоянии. Емкостные сооружения надлежит размещать на насыпи из непучинистых грунтов (крупнозернистый песок, гравелистые грунты и т.д.); в случаях когда устройство насыпи невозможно или нецелесообразно - на свайных фундаментах.

15.88. При проектировании емкостных сооружений, тоннелей и каналов допускается просадочные при оттаивании грунты в основании заменять на расчетную величину оттаивания непросадочными грунтами с необходимым их уплотнением.

15.89. Под днищем каналов и тоннелей следует предусматривать подготовку из слоя песка толщиной до 0,15 м и глинобетона толщиной до 0,2 м.

15.90. При проектировании емкостных сооружений должны предусматриваться мероприятия, исключаящие замерзание хранящейся в них воды и намерзание ее на конструкциях путем устройства теплоизолирующей обсыпки, подогрева воды, устройства обогреваемых камер с коридорами по периметру.

15.91. В тех случаях, когда грунты основания используются в оттаявшем состоянии, конструктивные решения сооружений должны обеспечивать надежную эксплуатацию их при осадках основания.

15.92. Для уменьшения теплового воздействия тоннелей и каналов на грунты оснований следует предусматривать их вентиляцию с устройством приточных и вытяжных шахт, размещаемых в местах, исключая возможность заноса шахт снегом; кроме того, необходимо обеспечивать контроль температуры и удаление аварийных вод.

Естественную вентиляцию каналов на вводах в здания следует принимать отдельно от вентиляции тоннелей и каналов для магистральных линий водопровода, при этом движение воздуха должно быть от здания.

ПРОСАДОЧНЫЕ ГРУНТЫ

Общие указания

15.93. Здания и сооружения водоснабжения, подлежащие строительству на просадочных грунтах, необходимо проектировать с учетом указаний СНиП 2.02.01-83.

15.94. При разработке генеральных планов должно обеспечиваться сохранение естественных условий отведения дождевых и талых вод.

Емкостные сооружения должны располагаться, как правило, на участках с наличием дренирующего слоя, минимальной величиной толщин просадочных грунтов.

Примечание. При расположении площадки строительства на склоне должна предусматриваться

15.95. Расстояние от емкостных сооружений до зданий различного назначения должно приниматься в грунтовых условиях:

I типа по просадочности - не менее 1,5 толщины слоя просадочного грунта;

II типа по просадочности при дренирующих подстилающих грунтах - не менее 1,5 толщины просадочного слоя, а при недренирующих подстилающих грунтах - не менее трех толщин просадочного слоя, но не более 40 м.

Примечания*: 1. Величину слоя просадочного грунта следует принимать от поверхности естественного рельефа, а при планировке площадки - от уровня срезки.

2. Тип грунтовых условий по просадочности и возможные величины просадок грунтов от их собственной массы следует принимать с учетом возможной срезки и подсыпки грунта при планировке.

Стр.96 СНиП 2.04.02-84

3. При полном устранении просадочных свойств грунтов в пределах застраиваемой площадки, а также при устройстве водонепроницаемых поддонов под емкостными сооружениями с отведением с них воды утечек за пределы площадки допускается принимать расстояния от емкостных сооружений до зданий без учета просадочности грунтов.

15.96. Расстояния от постоянно действующих источников замачивания систем водоснабжения до строящихся зданий и сооружений допускается уменьшать в 1,5 раза по сравнению с расстояниями, указанными в п. 15.95, при условии полного или частичного устранения просадочных свойств грунтов в пределах деформируемой зоны или прорезки просадочных грунтов свайными фундаментами, столбами из закрепленного грунта и т.п.

15.97. При проектировании зданий, сооружений и трубопроводов, подлежащих строительству на просадочных грунтах, необходимо предусматривать герметизацию емкостных сооружений и трубопроводов, мероприятия по предотвращению проникания воды в грунт из трубопроводов и сооружений, по контролю за утечками воды, по сбору и отводу воды в местах возможных утечек, а также по защите котлованов и траншей от замачивания дождевыми и талыми водами.

15.98. Укладка трубопроводов в зданиях и сооружениях водоснабжения должна предусматриваться над поверхностью пола; допускается укладка трубопроводов ниже пола в водонепроницаемых каналах с отводом аварийных вод.

15.99. При наличии просадочных грунтов опирание ограждающих конструкций зданий на стены емкостных сооружений не допускается.

15.100. Для обеспечения контроля за состоянием и работой сооружений водоснабжения необходимо предусматривать возможность свободного доступа к их основным конструктивным элементам и узлам технологического оборудования.

15.101. Вводы и выводы из зданий надлежит предусматривать согласно СНиП 2.04.01-85.

При разности осадок здания или сооружения и трубопровода на вводе, вызывающей повреждение труб или ограждающих конструкций, на трубопроводах в колодцах следует предусматривать установку компенсаторов.

Жесткая заделка труб в стены емкостных сооружений и подземных частей зданий не допускается, для пропуска труб через стены следует предусматривать сальники.

15.102. В ограждающих конструкциях, к которым не предъявляются требования герметичности, следует назначать увеличенные размеры отверстий для пропуска труб и лотков. Зазоры между верхом и низом трубы или лотка и соответствующим краем отверстия рекомендуется принимать равным $1/3$ возможной величины просадки грунта в основании. Зазоры должны заполняться плотным эластичным материалом.

Необходимо предусматривать при этом возможность выравнивания в процессе эксплуатации водосливных кромок лотков и желобов.

15.103. Трубопроводы и лотки между отдельными сооружениями должны иметь возможность их относительного поворота и смещения.

Заделка труб и лотков в стенах должна обеспечивать горизонтальное их смещение внутри и за пределы сооружения на $1/5$ от возможной величины просадки грунтов в основании.

15.104. Подсыпка при планировке территории, обратные засыпки котлованов и траншей должны предусматриваться из местных глинистых грунтов.

Необходимую степень уплотнения грунта следует принимать в зависимости от возможных нагрузок на уплотненный грунт.

Обратная засыпка должна предусматриваться грунтом с оптимальной влажностью отдельными слоями с уплотнением их до плотности сухого грунта не менее $1,6$ т/куб.м. Толщину слоев надлежит принимать в зависимости от применяемых грунтоуплотняющих механизмов.

15.105. Вокруг водопроводных сооружений следует предусматривать водонепроницаемые отмостки с уклоном $0,03$ от сооружений. Ширина отмостки должна быть:

1,5 м - для емкостных сооружений в грунтовых условиях I типа и 2 м - для II типа по просадочности;

5 м - для градирен и брызгальных бассейнов;

3 м - для водонапорных башен.

Под отмостками необходимо предусматривать уплотнение грунта.

15.106. В местах прохода колонн через водосборные бассейны градирен должна предусматриваться конструкция, исключающая возможность проникания воды в грунт, при этом должна быть обеспечена свободная осадка несущей конструкции.

Водоводы и сети

15.107. Требования к основаниям под напорные трубопроводы в грунтовых условиях I и II типов по просадочности приведены в табл. 47.

СНиП 2.04.02-84 Стр.97

Таблица 47

Тип грунта	Категория		
------------	-----------	--	--

по просадочности	обеспеченности подачи воды по п. 4.4	Характеристика территории	Требования к основанию под трубопроводы
I	I и II	Застроенная Незастроенная	Уплотнение грунта Без учета просадочности
	III	Застроенная Незастроенная	Без учета просадочности То же
II (величина просадки до 20 см)	I и II	Застроенная Незастроенная	Уплотнение грунта и устройство поддона Уплотнение грунта
	III	Застроенная Незастроенная	Уплотнение грунта Без учета просадочности
II (величина просадки более 20 см)	I и II	Застроенная Незастроенная	Уплотнение грунта, укладка труб в канале или тоннеле Уплотнение грунта
	III	Застроенная Незастроенная	Уплотнение грунта и устройство поддона Уплотнение грунта

Примечания: 1. Незастроенная территория - территория, на которой в ближайшие 15 лет не предусматривается строительство населенных пунктов и объектов народного хозяйства.

2. Уплотнение грунта - трамбование грунта основания на глубину 0,3 м до плотности сухого грунта не менее 1,65 тс/куб.м на нижней границе уплотненного слоя.

3. Поддон - водонепроницаемая конструкция с бортами высотой 0,1-0,15 м, на которую укладывается дренажный слой толщиной 0,1 м.

4. Требования к основаниям под трубопроводы следует уточнять в зависимости от класса ответственности зданий и сооружений, расположенных вблизи трубопровода.

5. Для углубления траншей под стыковые соединения трубопроводов следует применять трамбование грунта.

6. На территории населенных пунктов в системах водоснабжения I и II категорий прокладка трубопроводов в каналах и тоннелях должна приниматься только в случаях, когда расстояние в свету между наружной поверхностью труб и фундаментами зданий менее длины каналов на вводах водопровода в здания по СНиП 2.04.01-85.

15.108. Поддоны, днища каналов и тоннелей должны иметь уклон в сторону контрольных колодцев.

15.109. При обосновании допускается принимать наземную или надземную прокладку водоводов и водопроводных сетей.

15.110. При грунтовых условиях I и II типов с возможной просадкой до 20 см систем водоснабжения всех категорий следует принимать материал труб, указанный в п. 8.21. Для заделки раструбных и муфтовых труб следует применять эластичные материалы.

При грунтовых условиях II типа с возможной просадкой более 20 см для систем водоснабжения I и II категорий водоводы и сети следует проектировать из стальных или пластмассовых труб; применение раструбных труб не допускается;

для систем водоснабжения III категории следует применять пластмассовые или напорные железобетонные трубы с эластичной заделкой стыков; допускается применение чугунных труб под резиновую манжету.

15.111. Для наблюдения во время эксплуатации за трубопроводами, прокладка которых предусматривается на поддонах, в каналах или тоннелях, следует предусматривать контрольные колодцы на расстояниях, определяемых местными условиями, но не более 200 м. При этом должен быть обеспечен отвод воды в обход колодцев на сети.

15.112*. При траншейной прокладке водопроводных сетей в грунтовых условиях I типа по просадочности расстояние по горизонтали (в свету) от сетей до фундаментов зданий и сооружений должно быть не менее 5 м, в грунтовых условиях II типа по просадочности - согласно табл. 48.

При невозможности соблюдения этих расстояний, а также на вводах водопровода в здания и сооружения прокладка трубопроводов должна предусматриваться в грунтовых условиях I категории по просадочности на водонепроницаемых поддонах, II категории - в каналах или тоннелях.

15.113. На водоводах и водопроводных сетях перед фланцевой арматурой следует предусматривать установку в колодцах, каналах и тоннелях подвижных стыковых соединений.

15.114. Колодцы на сетях водопровода надлежит проектировать в грунтовых условиях I типа по просадочности с уплотнением грунта в основании на глубину 0,3 м, в грунтовых условиях II типа - с уплотнением грунта на глубину 1 м и устройством водонепроницаемых днища и стен колодца ниже трубопровода.

Поверхность земли вокруг люков колодцев на 0,3 м шире пазух должна быть спланирована с уклоном 0,03 от колодца.

Стр.98 СНиП 2.04.02-84

Таблица 48

Толщина слоя просадочного грунта, м	Минимальные расстояния (в свету), м, от сетей до фундаментов зданий и сооружений в грунтовых условиях II типа по просадочности при диаметре труб, мм		
	до 100	св. 100 до 300	св. 300
До 5	Без учета просадочности		
Св. 5 до 12	5	7,5	10
Св. 12	7,5	10	15

Примечания: 1. При возведении зданий и сооружений в грунтовых условиях II типа, просадочные свойства которых полностью устранены, расстояния от сетей до фундаментов зданий и сооружений надлежит принимать без учета просадочности.

2. При прокладке водопроводных линий, работающих при давлении свыше 0,6 МПа (6 кгс/кв.см), указанные расстояния следует увеличивать на 30 %.

3. При невозможности соблюдения указанных в табл. 48 расстояний прокладка трубопроводов должна предусматриваться в водонепроницаемых каналах, тоннелях или на поддонах с обязательным устройством выпусков аварийных вод в контрольные колодцы.

15.115. Водозаборные колонки надлежит размещать на пониженных участках на расстоянии не менее 20 м от зданий и сооружений.

15.116. Нижняя часть контрольных колодцев должна быть водонепроницаемой.

Отвод воды из контрольных колодцев следует предусматривать согласно п. 8.15. При отсутствии отвода воды объем и заглубление нижней части колодца должны обеспечивать необходимость ее опорожнения не чаще одного раза в сутки.

При необходимости контрольные колодцы должны быть оборудованы водоизмерительным устройством или автоматической сигнализацией уровня воды с подачей сигнала на диспетчерский пункт.

Строительные конструкции

15.117. При грунтовых условиях I типа по просадочности основание под емкостными сооружениями следует принимать:

а) естественное, если в пределах слоя просадочного грунта суммарное давление от сооружения σ_{zp} и собственной массы грунта σ_{zg} меньше или равно начальному просадочному P_{sl} , т.е. $\sigma_{zp} + \sigma_{zg} \leq P_{sl}$, или суммарная величина осадки S и просадки S_{sl} фундамента сооружения меньше или равна предельно допустимой $S_{max.u}$ для рассматриваемого сооружения величине, т.е. $S + S_{sl} \leq S_{max.u}$;

б) уплотненные просадочные грунты при $\sigma_{zp} + \sigma_{zg} > P_{sl}$ или $S + S_{sl} > S_{max.u}$.

15.118. Уплотнение грунтов оснований I типа по просадочности следует предусматривать тяжелыми трамбовками на глубину не менее 1,5 м в пределах площадки, превышающей размеры сооружений на 2 м в каждую сторону от наружных граней фундаментов. Плотность сухого грунта на нижней границе уплотненной зоны должна быть не менее 1,65 т/куб.м.

Примечание. При невозможности уплотнения просадочных грунтов тяжелыми трамбовками до заданной степени плотности следует предусматривать грунтовую подушку толщиной 1,5 м из местных глинистых грунтов с уплотнением их до плотности сухого грунта не менее 1,65 т/куб.м.

15.119. Под емкостные сооружения с конусообразными днищами уплотнение грунтов I типа по просадочности следует принимать в несколько этапов (слоев).

Каждым этапом следует предусматривать уплотнение слоя грунта с последующим рытьем (углублением) котлована на глубину 0,8 мощности уплотненного грунта на данном этапе. При этом контур дна котлована на каждом этапе должен быть на 0,2 м больше габаритов конусной части сооружения в данном сечении.

Уплотнение последнего слоя надлежит принимать конусной трамбовкой методом вытрамбовывания.

15.120. Под фундаментами стен и колонн зданий, в которых размещены емкостные сооружения, а также под полами в насосных станциях, помещениях с мокрым технологическим процессом и под емкостями необходимо предусматривать уплотнение грунта в пределах площади, превышающей размеры сооружений на 2 м в каждую сторону от наружных граней фундаментов на глубину 1,5 м для грунтовых условий I типа по просадочности и 2 м - для грунтовых условий II типа до плотности сухого грунта не менее 1,7 т/куб.м на нижней границе уплотненной зоны.

15.121. Полы в помещениях, где возможен разлив воды, должны быть водонепроницаемыми, иметь бортики высотой 0,1 м по периметру примыкания к стенам, колоннам, фундаментам оборудования. Уклон пола следует принимать не менее 0,01 к водосборному водонепроницаемому приямку.

В заглубленных машинных залах нижняя часть ограждающих конструкций на высоту не менее 0,6 м должна быть водонепроницаемой.

15.122. При грунтовых условиях II типа по просадочности под емкостными сооружениями следует предусматривать:

частичное устранение просадочных свойств грунтов;

СНиП 2.04.02-84 Стр.99

полное устранение просадочных свойств грунтов в пределах всей просадочной толщи или прорезку просадочных грунтов.

Примечание. Частичное устранение просадочных свойств грунтов в пределах деформируемой зоны допускается при условии, если суммарные величины осадок и просадок не превышают предельно допустимых значений для проектируемых сооружений.

15.123. Частичное устранение просадочных свойств грунтов II типа при величине просадки до 20 см надлежит принимать поверхностным уплотнением грунтов тяжелыми трамбовками или устройством грунтовых подушек.

Толщину уплотненного слоя следует принимать равной 2-5 см в зависимости от конструктивных особенностей сооружений и толщины слоя просадочных грунтов.

15.124. При частичном устранении просадочных свойств грунтов II типа под днищем емкостного сооружения по уплотненному грунту необходимо предусматривать противофильтрационный поддон с дренажным слоем и пристенный дренаж с отводом воды в контрольный колодец.

Емкостные сооружения с конусообразными днищами должны проектироваться на колоннах, опирающихся на железобетонную водонепроницаемую плиту, с которой должен быть предусмотрен отвод аварийной воды в контрольный колодец.

15.125. Под водонапорными башнями независимо от типа грунтовых условий по просадочности надлежит предусматривать уплотнение грунта согласно п. 15.117.

В грунтовых условиях II типа фундамент водонапорной башни надлежит принимать в виде сплошной железобетонной плиты и предусматривать устройство для отвода с нее аварийной воды в контрольный колодец.

15.126. В грунтовых условиях II типа при возможных просадках более 20 см под емкостными сооружениями следует предусматривать полное устранение просадочных свойств всей просадочной толщи грунта основания или ее прорезку.

15.127. Полное устранение просадочных свойств грунта в пределах всей просадочной толщи под емкостные сооружения надлежит принимать уплотнением просадочных грунтов предварительным замачиванием или замачиванием с глубинными взрывами, которые комбинируются с доуплотнением верхнего слоя просадочных грунтов тяжелыми трамбовками.

15.128. При невозможности применения предварительного замачивания (отсутствие воды для замачивания, близкое расположение существующих зданий и сооружений и т.п.) полное устранение просадочных свойств грунтов следует принимать глубинным уплотнением грунтовыми сваями на всю величину просадочной толщи.

15.129. Прорезку просадочных грунтов надлежит предусматривать:
устройством свайных фундаментов из забивных, набивных, буронабивных и других видов свай;

применением столбов или лент из грунта, закрепленного химическим, термическим или другим способом;

заглублением фундаментов.

Прорезку просадочных грунтов свайными фундаментами следует принимать только при отсутствии возможности полного устранения просадочных свойств грунтов под емкостными сооружениями.

15.130. Для емкостных сооружений при грунтовых условиях II типа должны быть предусмотрены наблюдения за осадками сооружений, утечками воды и уровнем грунтовых вод в период строительства и эксплуатации до стабилизации деформаций.

15.131*. Особенности проектирования систем водоснабжения для Западно-Сибирского нефтегазового комплекса приведены в рекомендуемом приложении 14.

Приложение 1
Рекомендуемое

СПОСОБЫ БУРЕНИЯ ВОДОЗАБОРНЫХ СКВАЖИН

1. При проектировании водозаборов подземных вод выбор способа бурения скважин надлежит принимать в зависимости от местных гидрогеологических условий, глубины и диаметра скважин.

2. Для крепления скважин надлежит применять обсадные стальные муфтовые и электросварные трубы.

Для крепления скважин глубиной до 250 м при свободной посадке обсадных труб допускается применение неметаллических труб с обязательной затрубной цементацией.

3. В конструкциях скважин колонны обсадных труб должны приниматься телескопическими.

Разница между диаметрами предыдущей и последующей колонн обсадных труб должна быть не менее 50 мм.

4. В сложных гидрогеологических условиях для перекрытия не закрепленных направляющей колонной водоносных пластов или пород, склонных к обвалам и поглощению промывочной жидкости, в конструкции скважины надлежит предусматривать установку дополнительных колонн обсадных труб.

Стр.100 СНиП 2.04.02-84

5. Колонны обсадных труб для временного (при бурении) закрепления стенок скважины должны извлекаться. В колоннах обсадных труб для постоянной эксплуатации скважин должно производиться извлечение свободного конца труб, при этом верхний обрез обсадной трубы, остающейся в скважине, должен находиться выше башмака предыдущей колонны не менее чем на 3 м. Кольцевой зазор между оставшейся частью колонны и предыдущей колонной обсадных труб должен быть зацементирован или заделан путем установки сальника.

6. Для предотвращения проникания поверхностных загрязнений и воды неиспользуемых водоносных пластов должна предусматриваться изоляция скважин.

7. Качество изоляции должно проверяться откачкой или наливом воды при бурении ударным способом и нагнетанием воды под давлением при роторном бурении, а также геофизическими методами.

8. Для цементации в водозаборных скважинах надлежит применять цемент по ГОСТ 25597-83.

9. При наличии агрессивных вод в используемых и гидравлически связанных с ними водоносных пластах должна предусматриваться антикоррозионная защита обсадных труб или применяться трубы из материалов, стойких к коррозии.

Приложение 2
Рекомендуемое

ТРЕБОВАНИЯ К ФИЛЬТРАМ ВОДОЗАБОРНЫХ СКВАЖИН

1. Типы и конструкции фильтров водозаборных скважин должны приниматься согласно табл. 1.

2. Фильтры (блочного типа из пористого бетона, гравия на цементной связке) могут применяться для отбора небольших количеств воды при создании в пласте двухслойной обсыпки.

3. При агрессивных водах фильтры надлежит принимать из нержавеющей стали, пластмассы или других материалов, стойких к коррозии и обладающих необходимой прочностью.

4. Размеры отверстий фильтров без устройства гравийной обсыпки надлежит принимать по табл. 2.

Таблица 1

Породы водоносных пластов	Типы и конструкции фильтров
1. Скальные и полускальные неустойчивые породы, щебенистые и галечниковые отложения с преобладающим размером частиц 20-100 мм (более 50% по массе)	Фильтры-каркасы (без дополнительной фильтрующей поверхности) стержневые, трубчатые с круглой и щелевой перфорацией, штампованные из стального листа толщиной 4 мм с антикоррозионным покрытием, спирально-стержневые
2. Гравий, гравелистый песок с преобладающим размером частиц 2-5 мм (более 50% по массе)	Фильтры стержневые и трубчатые с водоприемной поверхностью из проволочной обмотки или штампованного листа из нержавеющей стали. Фильтры штампованные из стального листа толщиной 4 мм с антикоррозионным покрытием, спирально-стержневые
3. Пески крупные с преобладающим размером частиц 1-2 мм (более 50% по массе)	То же
4. Пески среднезернистые с преобладающим размером частиц 0,25-0,5 мм (более 50% по массе)	Фильтры стержневые и трубчатые с водоприемной поверхностью из проволочной обмотки, сеток квадратного плетения, штампованного листа из нержавеющей стали с песчано-гравийной обсыпкой, спирально-стержневые
5. Пески мелкозернистые с преобладающим размером частиц 0,1-0,25 мм (более 50% по массе)	Фильтры стержневые и трубчатые с водоприемной поверхностью из проволочной обмотки, сеток галунного плетения, штампованного листа из нержавеющей стали с однослойной или двухслойной песчано-гравийной обсыпкой, спирально-стержневые

СНиП 2.04.02-84 Стр.101

Таблица 2

Тип фильтра	Размеры отверстий фильтров	
	в однородных породах	в неоднородных породах
С круглой перфорацией	$(2,5 \div 3)d_{50}$	$(3 \div 4)d_{50}$
Сетчатый	$(1,5 \div 2)d_{50}$	$(2 \div 2,5)d_{50}$
С щелевой перфорацией	$(1,25 \div 1)d_{50}$	$(1,5 \div 2)d_{50}$
Проволочный	$1,25d_{50}$	$1,5d_{50}$

Примечания: 1. В табл. 2 $K_n = d_{60} / d_{1C}$, где $d_{10}; d_{50}; d_{60}$ - размеры частиц, меньше которых в породе водоносного пласта содержится соответственно 10, 50 и 60 % (определяется по графику гранулометрического состава).

2. Меньшие значения коэффициентов при d_{50} относятся к мелкозернистым породам, большие - к крупнозернистым.

5. Размеры отверстий фильтров при устройстве гравийной обсыпки должны приниматься равными среднему диаметру частиц слоя обсыпки, примыкающего к стенкам фильтра.

6. Скважность трубчатых фильтров с круглой или щелевой перфорацией должна быть 20-25 %, фильтров из проволочной обмотки или штампованного стального листа - не более 30-60 %.

7. В качестве обсыпки фильтров надлежит применять песок, гравий и песчано-гравийные смеси.

Подбор механического состава материалов обсыпок производится по соотношению

$$D_{50} / d_{50} = 8 \div 12,$$

где D_{50} - диаметр частиц, меньше которого в обсыпке содержится 50%.

8. В многослойных гравийных фильтрах толщина каждого слоя обсыпки должна приниматься для фильтров:

- собираемых на поверхности земли, не менее 30 мм;
- создаваемых в забое скважины, не менее 50 мм.

9. Подбор механического состава материала при устройстве двух- и трехслойных гравийных обсыпок фильтров надлежит производить по соотношению

$$D_2 / D_1 = 4 \div 6,$$

где D_1 и D_2 - средние диаметры частиц материала соседних слоев обсыпки.

10. При подборе гравийного материала фильтров надлежит выдерживать соотношение: для блочных из пористого бетона или из пористой керамики

$$D_{cp} / d_{50} = 10 \div 16;$$

для клеевых

$$D_{cp} / d_{50} = 8 \div 12,$$

где D_{cp} - средний диаметр частиц гравия в блоке фильтра.

11. Материал, используемый для фильтров в скважинах, следует обеззараживать.

Приложение 3
Рекомендуемое

ОПРОБОВАНИЕ И РЕЖИМНЫЕ НАБЛЮДЕНИЯ ВОДОЗАБОРОВ ПОДЗЕМНЫХ ВОД

1. Для установления соответствия фактического дебита водозабора подземных вод принятому в проекте надлежит предусматривать их опробование откачками.

2. Откачки должны производиться при двух понижениях: с дебитом, равным принятому в проекте, и на 25-30% больше его.

3. Общая продолжительность откачек должна составлять 1-2 сут на каждое понижение после установления постоянного динамического уровня при заданном дебите.

В случае неустановившегося режима продолжительность откачки должна быть достаточной для установления закономерности снижения дебита при постоянном уровне или уровня при постоянном дебите.

4. В проектах водозаборов подземных вод должна предусматриваться режимная сеть наблюдательных скважин или водомерных постов (при каптаже родников) для наблюдения за уровнями, дебитом, температурой и качеством воды. При этом следует использовать эксплуатационные скважины и другие водозаборные сооружения, оборудованные по проекту с учетом производства по ним полного комплекса режимных наблюдений.

5. Конструкция наблюдательных скважин, их количество и расположение должны приниматься в соответствии с гидрогеологическими условиями, при этом наблюдательные скважины необходимо оборудовать фильтром диаметром 89-110 мм.

6. Глубина наблюдательных скважин должна приниматься из условия расположения:

в водоносном пласте со свободной поверхностью при глубине эксплуатационных скважин до 15 м - фильтра на той же глубине, что и в эксплуатационных скважинах;

в водоносном пласте со свободной поверхностью при глубине эксплуатационных скважин более 15 м - верха рабочей части фильтра на 2-3 м ниже возможного наинизшего динамического уровня в водоносном пласте;

в напорном водоносном пласте при динамическом уровне выше кровли пласта - рабочей части фильтра в верхней трети водоносного пласта; при осушении части пласта - верха фильтра на 2-3 м ниже динамического уровня,

в водоносных пластах, эксплуатация которых рассчитана на сработку статических запасов, - верха рабочей части фильтра на 2-3 м ниже положения динамического уровня к концу расчетного срока эксплуатации водозабора.

7. Глубину наблюдательных скважин на водозаборах из шахтных колодцев, лучевых и горизонтальных водозаборах надлежит принимать равной глубине заложения водоприемных частей водозаборов.

8. В наблюдательных скважинах верховодка и водоносные пласты, залегающие выше эксплуатационного водоносного пласта, должны быть изолированы.

9. При необходимости надлежит предусматривать устройство скважин для наблюдения за верхними неэксплуатируемыми водоносными пластами.

10. Для предохранения наблюдательных скважин от засорения верх фильтровой колонны или обсадной трубы должен быть закрыт крышкой.

11. На участках инфильтрационных водозаборов наблюдательные скважины надлежит размещать также между водозабором и поверхностным водотоком или водоемом и при необходимости на их противоположном берегу в зоне действия водозабора. При наличии очагов возможного загрязнения подземных вод в районе водозабора (мест сброса промышленных сточных вод, водоемов с высокоминерализованными водами, заболоченных торфяников и т.п.) между ними и водозаборами надлежит предусматривать дополнительные наблюдательные скважины.

Приложение 4
Рекомендуемое

УДАЛЕНИЕ ОРГАНИЧЕСКИХ ВЕЩЕСТВ, ПРИВКУСОВ И ЗАПАХОВ

1. Для удаления органических веществ из воды, снижения интенсивности привкусов и запахов в качестве окислителей следует применять хлор, перманганат калия, озон или их комбинации. Вид окислителя и его дозу следует устанавливать на основании данных технологических изысканий. Ориентировочно дозы окислителей допускается принимать по табл. 1.

Таблица 1

Перманганатная окисляемость воды, мг О/л	Доза окислителя, мг/л		
	хлора	перманганата калия	озона
8-10	4-8	2-4	1-3
10-15	8-12	4-6	3-5
15-25	12-14	6-10	5-8

2. Основные места ввода окислителей и последовательность введения реагентов надлежит принимать по табл. 2.

Допускается введение частей дозы окислителей перед сооружениями разного типа.

3. При невозможности введения реагентов с требуемыми разрывами во времени в трубопроводы или в основные технологические сооружения должны быть предусмотрены специальные контактные камеры.

4. Применение озона и перманганата калия в хозяйственно-питьевом водоснабжении не исключает необходимости хлорирования очищенной воды для ее обеззараживания.

5. Гранулированный активный уголь следует применять в качестве загрузки сорбционных фильтров, располагаемых после осветлительных фильтров или других сооружений, обеспечивающих очистку воды от взвеси до 1,5 мг/л.

При обосновании допускается применять совмещенные осветлительно-сорбционные фильтры.

6. Высота угольной загрузки $H_{y.z}$, м, должна приниматься не менее

$$H_{y.z} = v_{p.\phi} \tau_y / 60,$$

где $v_{p.\phi}$ - расчетная скорость фильтрования, принимаемая 10-15 м/ч;

τ_y - время прохождения воды через слой угля, принимаемое 10-15 мин в зависимости от сорбционных свойств угля, концентрации и вида загрязнений воды и других факторов и уточняемое технологическими изысканиями.

7. Для загрузки сорбционных фильтров следует применять гранулированные активные угли марок АГ-3, АГ-М и др. с учетом требований п. 1.3.

СНиП 2.04.02-84 Стр.103

Таблица 2

Место ввода окислителей	Последовательность введения реагентов в воду
1. Хлор перед сорбционной очисткой	Хлорирование не менее чем за 2 мин до фильтрования через гранулированный активный уголь или введения порошкообразного активного угля Озонирование с последующим фильтрованием через гранулированный активный уголь или обработкой порошкообразным активным углем
2. Озон непосредственно перед сорбционной очисткой	
3. Хлор перед коагулированием	Первичное хлорирование, через 2-3 мин - коагулирование
4. Хлор и перманганат калия перед коагулированием	Первичное хлорирование, через 10 мин введение перманганата калия, через 2-3 мин - коагулирование
5. Озон перед коагулированием	Озонирование, последующее коагулирование
6. Хлор и озон перед коагулированием	Первичное хлорирование с дозой в пределах хлоропоглощаемости воды, через 0,5-1 ч - озонирование и последующее коагулирование
7. Озон перед осветлительными фильтрами или в очищенную воду	

Примечание. Должна быть предусмотрена возможность изменения места ввода реагентов при эксплуатации сооружений.

Интенсивность промывки водой сорбционной загрузки фильтра следует принимать в зависимости от требуемого относительного расширения активного угля по табл. 3.

8. Расстояние от поверхности фильтрующей загрузки до кромок желобов надлежит определять согласно п. 6.113 и табл. 23.

9. Определение потери напора в сорбционном слое из активного угля, расчет и конструирование распределительной системы устройств для подачи промывной воды, желобов и других элементов сорбционных фильтров следует производить согласно пп. 6.103-6.112.

Таблица 3

Тип активного угля	Требуемая величина относительного расширения загрузки, %	Интенсивность промывки фильтров, л/(с·кв.м)	Продолжительность промывки фильтров, мин
АГ-З	25	12-14	8-7
	35	14-16	7-6
	45	16-18	6-5
АГ-М	30	8-9	12-10
	45	9-10	10-8
	60	11-12	8-7

10. Порошкообразный активный уголь надлежит вводить в воду до коагулянта с интервалом времени не менее 10 мин. Дозу угля перед фильтрами следует принимать до 5 мг/л.

11. Транспортирование угольного порошка со склада реагента к установке приготовления угольной пульпы допускается осуществлять гидро- и пневмоспособами. При применении пневмоспособа установка транспортирования угольного порошка должна быть герметизирована и обеспечена средствами пожарной безопасности, местным противозрывным клапаном и заземлена.

Для дозирования угольной пульпы следует предусмотреть замачивание угля в течение 1 ч в баках с гидравлическим или механическим перемешиванием. Насосы для перекачивания угольной пульпы должны быть стойкими к абразивному воздействию угля. Производительность циркуляционных насосов должна обеспечивать 4-5-кратный обмен замачиваемого реагента в течение времени замачивания.

Концентрацию угольной пульпы следует принимать до 8 %.

12. Трубопроводы для подачи угольной пульпы надлежит рассчитывать при скорости движения пульпы не менее 1,5 м/с; на трубопроводах должны быть предусмотрены ревизии для прочистки, плавные повороты и уклоны согласно п. 6.38.

13. Конструкция дозаторов должна обеспечивать гидравлическое перемешивание пульпы при постоянном уровне ее в дозаторе.

14. Вместимость баков с мешалкой для приготовления раствора перманганата калия следует определять исходя из концентрации раствора реагента 0,5-2 % (по товарному продукту), при этом время полного растворения реагента следует принимать равным 4-6 ч при температуре воды 20 °С и 2-3 ч при температуре воды 40 °С.

15. Количество растворных или растворно-расходных баков для перманганата калия должно

Стр.104 СНиП 2.04.02-84

быть не менее двух (один резервный). Для дозирования раствора перманганата калия следует принимать дозаторы, предназначенные для работы на отстоенных растворах.

Приложение 5
Рекомендуемое

СТАБИЛИЗАЦИОННАЯ ОБРАБОТКА ВОДЫ, ОБРАБОТКА ИНГИБИТОРАМИ ДЛЯ УСТРАНЕНИЯ КОРРОЗИИ СТАЛЬНЫХ И ЧУГУННЫХ ТРУБ

1. При отсутствии данных технологических анализов стабильность воды допускается определять по индексу насыщения карбонатом кальция J

$$J = p H_0 - p H_s, \quad (1)$$

где pH_0 - водородный показатель, измеренный с помощью рН-метра;

pH_s - водородный показатель в условиях насыщения воды карбонатом кальция, определяемый по номограмме рис. 1, исходя из значений содержания кальция C_{Ca} , общего содержания Р, щелочности Щ и температуры воды t.

Пример. Дано: $C_{Ca} = 100 \text{ мг/л}$; Щ = 2 мг-экв/л; Р = 3 г/л; t = 40 °С.

Ответ: рНs = 7,47

2. Для защиты металлических труб от коррозии и образования бугристых коррозионных отложений стабилизационную обработку воды следует предусматривать при индексе насыщения менее 0,3 более трех месяцев в году.

При определении необходимости стабилизационной обработки воды надлежит учитывать изменение ее качества в результате предшествующей обработки (коагулирования, умягчения, аэрации и т.п.).

3. Для вод, подвергаемых обработке минеральными коагулянтами (сернокислым алюминием, хлорным железом и т.п.), при подсчете индекса насыщения следует учитывать снижение рН и щелочности воды вследствие добавления в нее коагулянта.

Щелочность воды после коагулирования $Щ_k$, мг-экв/л, следует определять по формуле

$$Щ_k = Щ_0 - D_k / e_k, \quad (2)$$

где $Щ_0$ - щелочность исходной воды (до коагулирования), мг-экв/л;

D_k - доза коагулянта в расчете на безводный продукт, мг/л;

e_k - эквивалентная масса безводного вещества коагулянта, мг/мг-экв, принимаемая согласно п. 6.19.

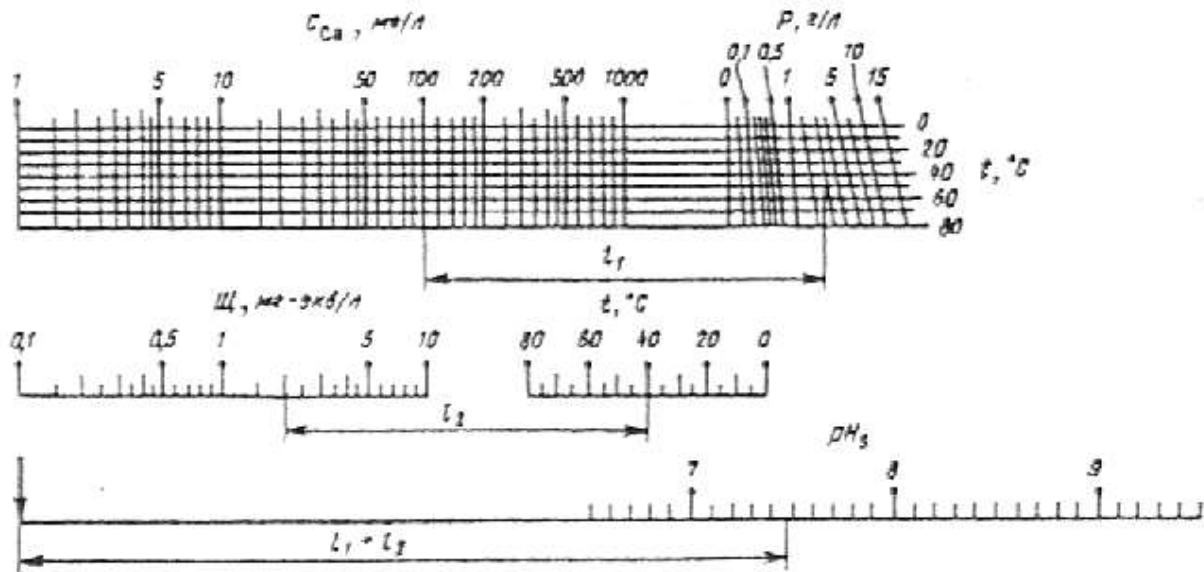

Рис. 1. Номограмма для определения рН насыщения воды карбонатом кальция (рНs)

Пример. Дано: рН = 7; Р = 1 г/л; Щ = 1 мг-экв/л; t = 80 град.С.

Ответ: $(CO_2)_{ca} = 9,1 \text{ мг/л}$

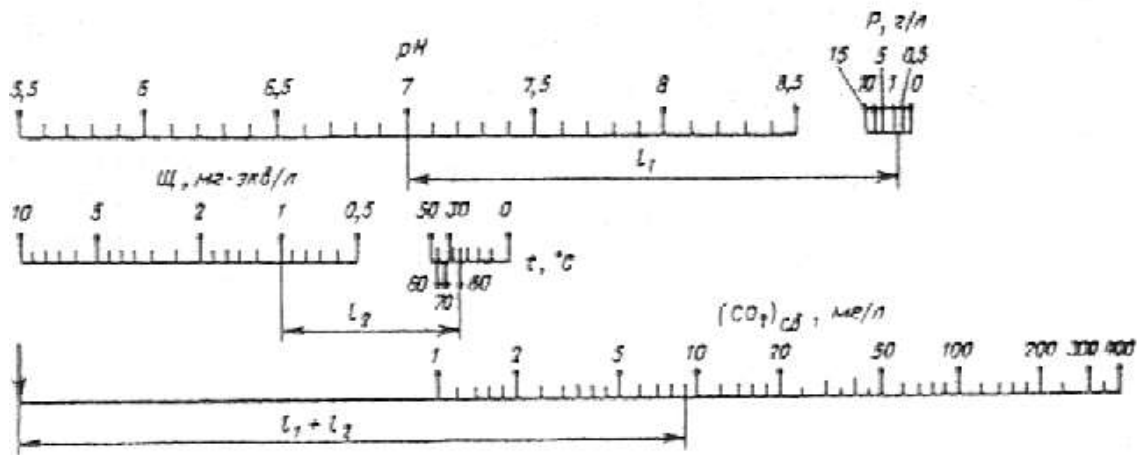

Рис. 2. Номограмма для определения концентрации свободной двуокиси углерода в природной воде (или pH)

СНиП 2.04.02-84 Стр.105

Количество свободной двуокиси углерода в воде после коагулирования следует определять по номограмме рис. 2 при известной величине pH коагулированной воды, а при неизвестном pH по формуле

$$(CO_2)_{св} = (CO_2)_0 + 44 D_k / e_k, \quad (3)$$

где $(CO_2)_0$ - концентрация двуокиси углерода в исходной воде до коагулирования, мг/л.

При известном значении $(CO_2)_{св}$ по номограмме рис. 2 определяется величина pH воды после обработки коагулянтом.

4. При положительном индексе насыщения для предупреждения зарастания труб карбонатом кальция воду следует обрабатывать кислотой (серной или соляной), гексаметафосфатом или триполифосфатом натрия.

Дозу кислоты $D_{кис}$, мг/л, (в расчете на товарный продукт) следует определять по формуле

$$D_{кис} = 100 \alpha_{кис} Щ e_{кис} / C_{кис}, \quad (4)$$

где $\alpha_{кис}$ - коэффициент, определяемый по номограмме рис. 3;

Щ - щелочность воды до стабилизационной обработки, мг-экв/л;

$e_{кис}$ - эквивалентная масса кислоты, мг/мг-экв (для серной кислоты - 49, для соляной кислоты 36,5);

$C_{кис}$ - содержание активной части в товарной кислоте, %.

Дозу гексаметафосфата или триполифосфата натрия (в расчете на P_2O_5) надлежит принимать: для хозяйственно-питьевых водопроводов - не более 2,5 мг/л (3,5 мг/л в расчете на PO_4); для производственных водопроводов - до 4 мг/л.

5. При отрицательном индексе насыщения воды карбонатом кальция для получения стабильной воды следует предусматривать ее обработку щелочными реагентами (известью, содой или этими реагентами совместно), гексаметафосфатом или триполифосфатом натрия.

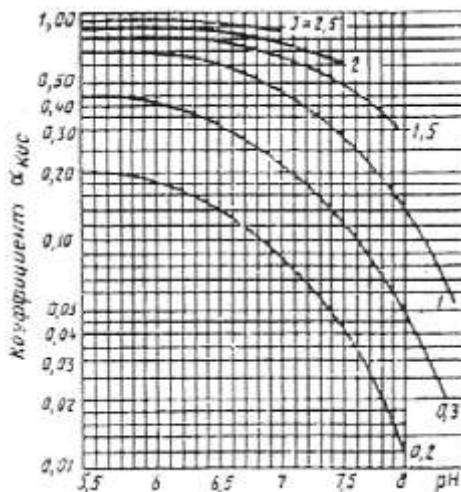

Рис. 3. Номограмма для определения коэффициента $\alpha_{кис}$ при расчете дозы кислоты

Дозу извести следует определять по формуле

$$D_u = 28\beta_u K_t Щ, \tag{5}$$

где D_u - доза извести, мг/л, в расчете на CaO;

β_u - коэффициент, определяемый по номограмме рис. 4 в зависимости от pH воды (до стабилизационной обработки) и индекса насыщения J;

K_t - коэффициент, зависящий от температуры воды: при $t = 20\text{ }^\circ\text{C}$ - $K_t = 1$, при $t = 50\text{ }^\circ\text{C}$ - $K_t = 1,3$;

Щ - щелочность воды до стабилизационной обработки, мг-экв/л.

Дозу соды в расчете на Na_2CO_3 , мг/л, надлежит принимать в 3-3,5 раза больше дозы извести в расчете на CaO, мг/л.

Если по формуле (5) доза извести $D_u/28$, мг-экв/л, получается больше величины $d_{щ}$, мг-экв/л, определяемой по формуле

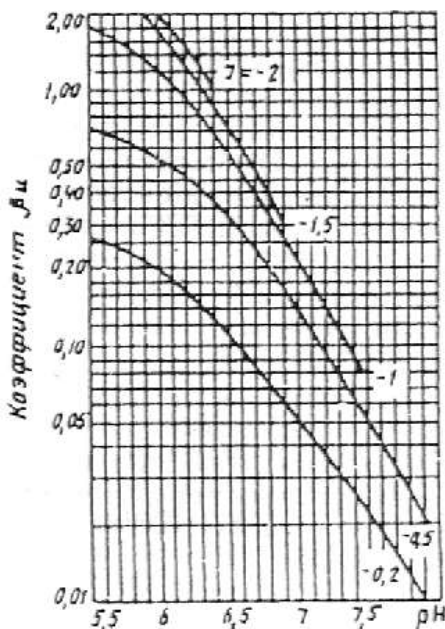

Рис. 4. Номограмма для определения коэффициента β_u при расчете дозы щелочи

Стр.106 СНиП 2.04.02-84

$$d_{щ} = 0,7 \left[(CO_2) / 22 + Щ \right], \quad (6)$$

то в воду кроме извести в количестве $d_{щ}$, мг-экв/л, следует вводить также соду, дозу которой D_c , мг/л, надлежит определять по формуле

$$D_c = (D_u / 28 - d_{щ}) 100. \quad (7)$$

Следует предусматривать возможность одновременно с введением щелочных реагентов дозировать гексаметафосфат или триполифосфат натрия дозой 0,5-1,5 мг/л (в расчете на P_2O_5 для повышения степени равномерности распределения защитной карбонатной пленки по длине трубопроводов.

При проектировании систем обработки воды гексаметафосфатом натрия или триполифосфатом натрия (без щелочных реагентов) для борьбы с коррозией стальных и чугунных труб производственных водопроводов следует предусматривать дозы этих реагентов 5-10 мг/л (в расчете на P_2O_5). Для хозяйственно-питьевых водопроводов дозы указанных реагентов не должны превышать 2,5 мг/л в расчете на P_2O_5 .

В случаях обработки воды гексаметафосфатом или триполифосфатом натрия без щелочных реагентов при вводе в эксплуатацию участков новых трубопроводов для снижения интенсивности коррозии следует предусматривать заполнение их на 2-3 сут раствором гексаметафосфата или триполифосфата натрия концентрацией 100 мг/л (в расчете на P_2O_5) с последующим сбросом этого раствора и промывкой трубопроводов водой с дозами указанных реагентов (в расчете на P_2O_5): 5-10 мг/л - для производственных водопроводов и 2,5 мг/л - для хозяйственно-питьевых водопроводов.

6. Приготовление растворов гексаметафосфата и триполифосфата натрия для обработки воды должно производиться в растворорасходных баках с антикоррозионной защитой. Концентрацию растворов надлежит принимать от 0,5 до 3 % в расчете на товарные продукты, при этом продолжительность растворения с применением механических мешалок или сжатого воздуха - 4 ч при температуре воды 20 °С и 2 ч при температуре 50 °С.

7. При стабилизационной обработке воды следует предусматривать возможность введения щелочных реагентов в смеситель, перед фильтрами и в фильтрованную воду перед вторичным хлорированием.

При введении реагента перед фильтрами и в фильтрованную воду должна быть обеспечена высокая степень очистки щелочных реагентов и их растворов. Приготовление известкового молока и раствора соды и их дозирование следует предусматривать согласно пп. 6.34-6.39.

Введение щелочных реагентов перед смесителями и фильтрами допускается производить в тех случаях, когда это не ухудшает эффекта очистки воды (в частности, снижения цветности).

8. Для формирования защитной пленки карбоната кальция на внутренней поверхности трубопровода в первый период его эксплуатации надлежит предусматривать возможность увеличения доз щелочных реагентов по сравнению с определяемыми по формулам (6) и (7) в два раза, а в дальнейшем длительно на 10-20 % больше определяемой по тем же формулам.

9. Уточнение доз щелочных реагентов, а также продолжительности периода формирования защитной карбонатной пленки производится в процессе эксплуатации трубопровода на основе проведения технологических и химических анализов воды, а также наблюдений за индикаторами коррозии. Этими наблюдениями определяется также целесообразность поддержания небольшого пересыщения воды карбонатом кальция после начального периода формирования защитной карбонатной пленки на стенках труб.

10. При формировании защитной карбонатной пленки в трубопроводах систем хозяйственно-питьевого водоснабжения значение рН обработанной щелочными реагентами воды не должно превышать величины, допускаемой ГОСТ 2874-82.

11. Проектирование стабилизационной обработки маломинерализованных вод с содержанием кальция менее 20-30 мг/л и щелочностью 1-1,5 мг-экв/л следует производить только на основе предпроектных технологических изысканий. При необходимости повышения концентраций в воде кальция Ca^{2+} и гидрокарбонатов (HCO_3^-) следует предусматривать совместную обработку воды двуокисью углерода (CO_2) и известью.

Приложение 6
Рекомендуемое

ФТОРИРОВАНИЕ ВОДЫ

1. В качестве реагентов для фторирования воды следует применять кремнефтористый натрий, фтористый натрий, кремнефтористый аммоний, кремнефтористоводородную кислоту.

Примечание. При обосновании допускается по согласованию с Главным санитарно-эпидемиологическим управлением Минздрава СССР применение других фторсодержащих реагентов.

СНиП 2.04.02-84 Стр.107

2. Дозу реагентов D_{ϕ} , г/куб.м надлежит определять по формуле

$$D_{\phi} = 10^4 (m_{\phi} a_{\phi} - \Phi) / K_{\phi} C_{\phi}, \quad (1)$$

где m_{ϕ} - коэффициент, зависящий от места ввода реагента в обрабатываемую воду, принимаемый при вводе в чистую воду - 1, при вводе перед фильтрами при двухступенчатой очистке воды - 1,1;

a_{ϕ} - необходимое содержание фтора в обрабатываемой воде в зависимости от климатического района расположения населенного пункта, устанавливаемое органами санитарно-эпидемиологической службы, г/куб.м;

Φ - содержание фтора в исходной воде, г/куб.м.

K_{ϕ} - содержание фтора в чистом реагенте, %, принимаемое для натрия кремнефтористого - 61, для натрия фтористого - 45, для аммония кремнефтористого - 64, для кислоты кремнефтористоводородной - 79;

C_{ϕ} - содержание чистого реагента в товарном продукте, %.

3. Ввод фторсодержащих реагентов надлежит предусматривать, как правило, в чистую воду перед ее обеззараживанием. Допускается введение фторсодержащих реагентов перед фильтрами при двухступенчатой очистке воды.

4. При использовании кремнефтористого натрия следует принимать технологические схемы с приготовлением ненасыщенного раствора реагента в расходных баках или насыщенного раствора реагента в сатураторах одинарного насыщения.

При применении фтористого натрия, кремнефтористого аммония и кремнефтористоводородной кислоты следует принимать технологические схемы с приготовлением ненасыщенного раствора в расходных баках.

Для порошкообразных реагентов допускается применение схем с сухим дозированием реагентов.

5. Производительность сатуратора q_c , л/ч (по насыщенному раствору реагента), следует определять по формуле

$$q_c = D_{\phi} q / n_c P_{\phi}, \quad (2)$$

где q_c - расход обрабатываемой воды, куб.м/ч;

n_c - количество сатураторов;

P_{ϕ} - растворимость кремнефтористого натрия, г/л, составляющая при температуре 0 °С - 4,3; 20 °С - 7,3; 40 °С - 10,3.

При определении объема сатураторов время пребывания в них раствора следует принимать не менее 5 ч, скорость восходящего потока воды в сатураторе - не более 0,1 м/с.

6. Концентрацию раствора реагента при приготовлении ненасыщенных растворов в расходных баках следует принимать: для кремнефтористого натрия - 0,25 % при температуре раствора 0 °С и до 0,5% при 25 °С; фтористого натрия - 2,5 % при 0 °С; кремнефтористого аммония - 7 % при 0 °С; кремнефтористоводородной кислоты - 5 % при 0 °С.

Перемешивание раствора следует производить с помощью механических мешалок или воздуха.

Интенсивность подачи воздуха надлежит принимать 8-10 л/(с·кв.м).

7. Растворы фторсодержащих реагентов должны быть перед использованием отстояны в течение 2 ч.

8. При применении схемы с использованием дозаторов сухого реагента необходимо предусматривать специальную камеру для смешения с водой и растворения отдозированного реагента.

Перемешивание раствора в камере следует предусматривать с помощью гидравлических или механических устройств. При этом концентрацию раствора в камере рекомендуется принимать до 25 % растворимости реагента при данной температуре, а минимальное время пребывания раствора в камере 7 мин.

9. При применении в качестве реагента кремнефтористого натрия, кремнефтористого аммония и кремнефтористоводородной кислоты следует предусматривать мероприятия против коррозии баков, трубопроводов и дозаторов.

10. Фторсодержащие реагенты следует хранить на складе в заводской таре.

Кремнефтористоводородную кислоту следует хранить в баках с выполнением мероприятий, предотвращающих ее замерзание.

11. Помещение фтораторной установки и склада фторсодержащих реагентов должно быть изолировано от других производственных помещений.

Места возможного выделения пыли должны быть оборудованы местными отсосами воздуха, а растаривание кремнефтористого натрия и фтористого натрия должно производиться под защитой шкафного укрытия.

12. При применении фторсодержащих реагентов, учитывая их токсичность, необходимо предусматривать общие и индивидуальные мероприятия по защите обслуживающего персонала.

Стр.108 СНиП 2.04.02-84

Приложение 7
Рекомендуемое

УМЯГЧЕНИЕ ВОДЫ

1. Количество воды, подлежащей умягчению, q_y , выраженное в процентах общего количества воды, следует определять по формуле

$$q_y = 100 \left(\mathcal{J}_{o.исх} - \mathcal{J}_{oc} \right) / \left(\mathcal{J}_{o.исх} - \mathcal{J}_y \right), \quad (1)$$

где $\mathcal{J}_{o.исх}$ - общая жесткость исходной воды, мг-экв/л;

\mathcal{J}_{oc} - общая жесткость воды, подаваемой в сеть, мг-экв/л;

\mathcal{J}_y - жесткость умягченной воды, мг-экв/л.

Реагентная декарбонизация воды и известково-содовое умягчение

2. В составе установок для реагентной декарбонизации воды и известково-содового умягчения следует предусматривать: реагентное хозяйство, смесители, осветлители со взвешенным осадком, фильтры и устройства для стабилизационной обработки воды.

В отдельных случаях (см. п. 8) вместо осветлителей со взвешенным осадком могут применяться вихревые реакторы.

3. При декарбонизации остаточная жесткость умягченной воды может быть получена на 0,4-0,8 мг-экв/л больше некарбонатной жесткости, а щелочность 0,8-1,2 мг-экв/л; при известково-содовом умягчении - остаточная жесткость 0,5-1 мг-экв/л и щелочность 0,8-1,2 мг-экв/л. Нижние пределы могут быть получены при подогреве воды до 35-40 °С.

4. При декарбонизации и известково-содовом умягчении воды известь надлежит применять в виде известкового молока. При суточном расходе извести менее 0,25 т (в расчете на CaO) известь допускается вводить в умягчаемую воду в виде насыщенного известкового раствора, получаемого в сатураторах.

5. Дозы извести $D_{и}$, мг/л, для декарбонизации воды, считая по CaO, надлежит определять по формулам:

а) при соотношении между концентрацией в воде кальция и карбонатной жесткостью $(Ca^{2+}) / 20 > Ж_{к}$

$$D_{и} = 28 \left[(CO_2) / 22 + Ж_{к} + D_{к} / e_{к} + 0,3 \right]; \quad (2)$$

б) при соотношении между концентрацией в воде кальция и карбонатной жесткостью $(Ca^{2+}) / 20 < Ж_{к}$

$$D_{и} = 28 \left[(CO_2) / 22 + 2 Ж_{к} - (Ca^{2+}) / 20 + D_{к} / e_{к} + 0,5 \right], \quad (3)$$

где (CO_2) - концентрация в воде свободной двуокиси углерода, мг/л;

(Ca^{2+}) - содержание в воде кальция, мг/л;

$D_{к}$ - доза коагулянта $FeCl_3$ или $FeSO_4$ (в расчете на безводные продукты), мг/л;

$e_{к}$ - эквивалентная масса активного вещества коагулянта, мг/мг-экв

(для $FeCl_3$ - 54, для $FeSO_4$ - 76).

6. Дозы извести и соды при известково-содовом умягчении воды следует определять по формулам:

доза извести $D_{и}$, мг/л, в расчете на CaO

$$D_{и} = 28 \left[(CO_2) / 22 + Ж_{к} + (Mg^{2+}) / 12 + D_{к} / e_{к} + 0,5 \right]; \quad (4)$$

доза соды $D_{с}$, мг/л, в расчете на Na_2CO_3

$$D_{с} = 53 \left(Ж_{н.к} + D_{к} / e_{к} + 1 \right), \quad (5)$$

где (Mg^{2+}) - содержание в воде магния, мг/л;

$Ж_{н.к}$ - некарбонатная жесткость воды, мг-экв/л.

7. В качестве коагулянтов при умягчении воды известью или известью и содой следует применять хлорное железо или железный купорос.

Дозы коагулянта в расчете на безводные продукты $FeCl_3$ или $FeSO_4$ надлежит принимать 25 - 35 мг/л с последующим уточнением в процессе эксплуатации водоумягчительной установки.

8. При обосновании допускается производить декарбонизацию или известково-содовое умягчение воды в вихревых реакторах с получением крупки карбоната кальция и ее обжигом в целях утилизации в качестве извести-реагента.

Умягчение воды в вихревых реакторах следует принимать при соотношении $(Ca^{2+}) / 20 \text{ мг / л} > Ж_{к}$, содержании магния в исходной воде не более 15 мг/л и перманганатной окисляемости не более 10 мг О/л.

Окончательное осветление воды после вихревых реакторов следует производить на фильтрах.

9. Для расчета вихревых реакторов следует принимать: скорость входа в реактор 0,8-1 м/с; угол конусности 15-20 град.; скорость восходящего движения воды на уровне водоотводящих устройств 4-6 мм/с. В качестве контактной массы для загрузки вихревых реакторов следует

СНиП 2.04.02-84 Стр.109

применять молотый известняк, размолотую крупку карбоната кальция, образовавшуюся в вихревых реакторах, или мраморную крошку.

Крупность зерен контактной массы должна быть 0,2-0,3 мм, количество ее - 10 кг на 1 м³ объема вихревого реактора. Контактную массу надлежит догружать при каждом выпуске крупки из вихревого реактора.

Известь следует вводить в нижнюю часть реактора в виде известкового раствора или молока. При обработке воды в вихревых реакторах коагулянт добавлять не следует.

Примечание. При $(Ca^{2+}) / 20 \text{ мг / л} > Ж_{\text{к}}$, декарбонизацию воды следует производить в осветлителях с доосветлением воды на фильтрах.

10. Для выделения взвеси, образующейся при умягчении воды известью, а также известью и содой, следует применять осветлители со взвешенным осадком (специальной конструкции).

Скорость движения воды в слое взвешенного осадка следует принимать 1,3-1,6 мм/с, вода после осветлителя должна содержать взвешенных веществ не более 15 мг/л.

11. Фильтры для осветления воды, прошедшей через вихревые реакторы или осветлители, следует загружать песком или дробленым антрацитом с крупностью зерен 0,5-1,25 мм и коэффициентом неоднородности 2-2,2. Высота слоя загрузки 0,8-1 м, скорость фильтрования - до 6 м/ч.

Допускается применение двухслойных фильтров.

Фильтры надлежит оборудовать устройствами для верхней промывки.

Натрий-катионитный метод умягчения воды

12. Натрий-катионитный метод следует применять для умягчения подземных вод и вод поверхностных источников с мутностью не более 5-8 мг/л и цветностью не более 30 град. При натрий-катионировании щелочность воды не изменяется.

13. При одноступенчатом натрий-катионировании общая жесткость воды может быть снижена до 0,05-0,1 г-экв/ м³, при двухступенчатом - до 0,01 г-экв/ м³.

14. Объем катионита $W_{\text{к}}$, м³, в фильтрах первой ступени следует определять по формуле

$$W_{\text{к}} = 24 q_{\text{у}} Ж_{\text{о.исх}} / n_{\text{р}} E_{\text{раб}}^{\text{Na}}, \quad (6)$$

где $q_{\text{у}}$ - расход умягченной воды, м³/ч;

$Ж_{\text{о.исх}}$ - общая жесткость исходной воды, г-экв/ м³;

$E_{\text{раб}}^{\text{Na}}$ - рабочая обменная емкость катионита при натрий-катионировании; г-экв/ м³;

$n_{\text{р}}$ - число регенераций каждого фильтра в сутки, принимаемое в пределах от одной до трех.

15. Рабочую обменную емкость катионита при натрий-катионировании $E_{\text{раб}}^{\text{Na}}$, г-экв/ м³, следует определять по формуле

$$E_{\text{раб}}^{\text{Na}} = \alpha_{\text{Na}} \beta_{\text{Na}} E_{\text{полн}} - 0,5 q_{\text{уд}} Ж_{\text{о.исх}}, \quad (7)$$

где α_{Na} - коэффициент эффективности регенерации натрий-катионита, учитывающий неполноту регенерации катионита, принимаемый по табл. 1;

β_{Na} - коэффициент, учитывающий снижение обменной емкости катионита по Ca^{2+} и Mg^{2+} вследствие частичного задержания катионитов Na^+ , принимаемый по табл. 2, в которой C_{Na} - концентрация натрия в исходной воде, г-экв/м³ $C_{Na} = (Na^+) / 23$;

Таблица 1

Удельный расход поваренной соли на регенерацию катионита, г на г-экв рабочей обменной емкости	100	150	200	250	300
Коэффициент эффективности регенерации катионита	0,62	0,74	0,81	0,86	0,9

Таблица 2

$C_{Na} / Ж_{о.исх}$	0,01	0,05	0,1	0,5	1	5	10
β_{Na}	0,93	0,88	0,83	0,7	0,65	0,54	0,5

$E_{полн}$ - полная обменная емкость катионита, г-экв/м³, определяемая по заводским паспортным данным. При отсутствии таких данных при расчетах допускается принимать: для сульфогля крупностью 0,5-1,1 мм 500 г-экв/м³; для катионита КУ-2 крупностью 0,8-1,2 мм - 1500-1700 г-экв/м³;

$q_{уд}$ - удельный расход воды на отмывку катионита, м³ на 1 м³ катионита, принимаемый равным для сульфогля - 4 и для КУ-2 - 6.

Стр.110 СНиП 2.04.02-84

16. Площадь катионитных фильтров первой ступени F_k , кв.м, следует определять по формуле

$$F_k = W_k / H_k, \quad (8)$$

где H_k - высота слоя катионита в фильтре, принимаемая от 2 до 2,5 м (большую высоту загрузки следует принимать при жесткости воды более 10 г-экв/куб.м);

W_k - определяется по формуле (6).

Количество катионитных фильтров первой ступени надлежит принимать: рабочих - не менее двух, резервных - один.

17. Скорость фильтрования воды через катионит для напорных фильтров первой ступени при нормальном режиме не должна превышать при общей жесткости воды:

до 5 г-экв/куб.м - 25 м/ч;

5-10 г-экв/куб.м - 15 м/ч;

10-15 г-экв/куб.м - 10 м/ч.

Примечание. Допускается кратковременное увеличение скорости фильтрования на 10 м/ч по сравнению с указанными выше при выключении фильтров на регенерацию или ремонт.

18. Потерю напора в напорных катионитных фильтрах при фильтровании следует определять как сумму потерь напора в коммуникациях фильтра, в дренаже и катионите. Потерю напора в фильтре следует принимать по табл. 3.

Таблица 3

Высота слоя, м, катионита крупностью 0,5-1,1 мм или 0,8-1,2 мм	Потери напора, м, в напорном катионитном фильтре при скорости фильтрования, м/ч				
	5	10	15	20	25
2	4	5	5,5	6	7
2,5	4,5	5,5	6	6,5	7,5

19. В открытых катионитных фильтрах слой воды над катионитом следует принимать 2,5 - 3 м и скорость фильтрования не более 15 м/ч.

20. Интенсивность подачи воды для взрыхления катионита следует принимать 4 л/(с·кв.м) при крупности зерен катионита 0,5-1,1 мм и 5 л/(с·кв.м) при крупности 0,8-1,2 мм. Продолжительность взрыхления надлежит принимать 20-30 мин. Подачу воды на взрыхление катионита следует предусматривать согласно п. 6.117.

21. Регенерацию загрузки катионитных фильтров следует предусматривать технической поваренной солью. Расход поваренной соли P_c , кг, на одну регенерацию натрий-катионитного фильтра первой ступени следует определять по формуле

$$P_c = f_k H_k E_{раб}^{Na} a_c / 1000, \quad (9)$$

где f_k - площадь одного фильтра, кв.м;

H_k - высота слоя катионита в фильтре, м, принимаемая согласно п. 16;

$E_{раб}^{Na}$ - рабочая обменная емкость катионита, г-экв/куб.м, принимаемая согласно п. 15;

a_c - удельный расход соли на 1 г-экв рабочей обменной емкости катионита, принимаемый 120-150 г/г-экв для фильтров первой ступени при двухступенчатой схеме и 150-200 г/г-экв при одноступенчатой схеме.

Жесткость умягченной воды при различных удельных расходах соли приведена на рис. 1.

Концентрацию регенерационного раствора для фильтров первой ступени следует принимать 5-8%.

Скорость фильтрования регенерационного раствора через катионит фильтров первой ступени следует принимать 3-4 м/ч; скорость фильтрования исходной воды для отмывки катионита - 6-8 м/ч, удельный расход отмывочной воды - 5-6 куб.м на 1 куб.м катионита.

22. Натрий-катионитные фильтры второй ступени следует рассчитывать согласно пп. 20, 21, при этом следует принимать: высоту слоя катионита - 1,5 м; скорость фильтрования - не более 40 м/ч; удельный расход соли для регенерации катионита в фильтрах второй ступени 300-400 г на 1 г-экв задержанных катионов жесткости; концентрацию регенерационного раствора - 8-12 %.

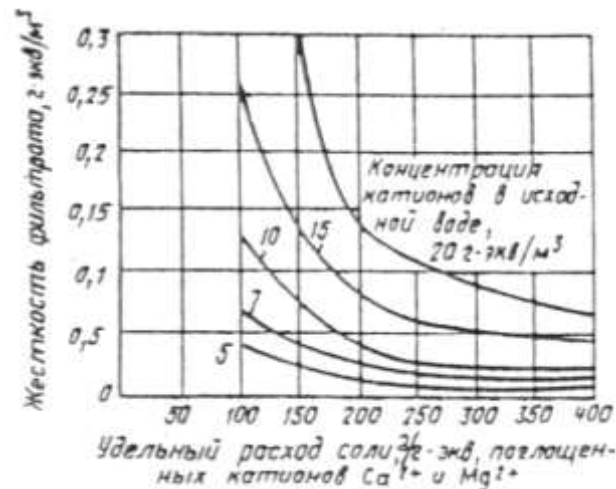

Рис. 1. График для определения остаточной жесткости воды, умягченной одноступенчатым натрий-катионированием

СНиП 2.04.02-84 Стр.111

Потерю напора в фильтре второй ступени следует принимать 13-15 м.

Отмывку катионита в фильтрах второй ступени надлежит предусматривать фильтратом первой ступени.

При расчете фильтров второй ступени общую жесткость поступающей на них воды следует принимать 0,1 г-экв/куб.м, рабочую емкость поглощения катионита - 250-300 г-экв/куб.м.

23. При обосновании для умягчения воды повышенной минерализации допускается применение схем противоточного или ступенчато-противоточного натрий-катионирования.

Водород-натрий-катионитный метод умягчения воды

24. Водород-натрий-катионитный метод следует принимать для удаления из воды катионов жесткости (кальция и магния) и одновременного снижения щелочности воды.

Этот метод следует применять для обработки подземных вод и вод поверхностных источников с мутностью не более 5-8 мг/л и цветностью не более 30 град.

Умягчение воды надлежит принимать по схемам:

параллельного водород-натрий-катионирования, позволяющего получить фильтрат общей жесткостью 0,1 г-экв/куб.м с остаточной щелочностью 0,4 г-экв/куб.м; при этом суммарное содержание хлоридов и сульфатов в исходной воде должно быть не более 4 г-экв/куб.м и натрия не более 2 г-экв/куб.м.

последовательного водород-натрий-катионирования с "голодной" регенерацией водород-катионитных фильтров; при этом общая жесткость фильтрата составит 0,01 г-экв/куб.м, щелочность - 0,7 г-экв/куб.м;

водород-катионирования с «голодной» регенерацией и последующим фильтрованием через буферные саморегенерирующиеся катионитные фильтры; при этом общая жесткость фильтрата будет на 0,7-1,5 г-экв/куб.м выше некарбонатной жесткости исходной воды, щелочность фильтрата - 0,7-1,5 г-экв/куб.м. Катионитные буферные фильтры допускается не предусматривать, если не требуется поддержания остаточной жесткости, щелочности и рН в строго определенных пределах. Следует предусматривать возможность регенерации буферных фильтров раствором технической поваренной соли.

25. Соотношения расходов воды, подаваемой на водород-катионитные и натрий-катионитные фильтры при умягчении воды параллельным водород-натрий-катионированием, следует определять по формулам:

расход воды, подаваемой на водород-катионитные фильтры, куб.м/ч,

$$q_{пол}^H = q_{пол} \left(\frac{Щ_о - Щ_у}{A + Щ_о} \right); \quad (10)$$

расход воды, подаваемой на натрий-катионитные фильтры $q_{пол}^{Na}$, куб.м/ч,

$$q_{пол}^{Na} = q_{пол} - q_{пол}^H, \quad (11)$$

где $q_{пол}$ - полезная производительность водород-натрий-катионитной установки, куб.м/ч;

$q_{пол}^H$ и $q_{пол}^{Na}$ - полезная производительность соответственно водород-катионитных и натрий-катионитных фильтров, куб.м/ч;

$Щ_о$ - щелочность исходной воды, г-экв/куб.м;

$Щ_у$ - требуемая щелочность умягченной воды, г-экв/куб.м;

A - суммарное содержание в умягченной воде анионов сильных кислот (сульфатов, хлоридов, нитратов и др.), г-экв/куб.м.

Примечания: 1. Водород-катионитные фильтры могут быть использованы и как натрий-катионитные, поэтому должна быть предусмотрена возможность регенерации двух-трех водород-катионитных фильтров раствором технической поваренной соли.

2. Расчет трубопроводов и фильтров следует производить на режиме при наибольшей нагрузке на водород-катионитные фильтры, наибольшей щелочности ($Щ$) воды и наименьшем содержании в ней анионов сильных кислот (A); при наибольшей нагрузке на натрий-катионитные фильтры, наименьшей щелочности воды и наибольшем содержании в ней анионов сильных кислот.

26. Объем катионита W_H , куб.м, в водород-катионитных фильтрах следует определять по формуле

$$W_H = 24 q_{пол}^{Na} (Ж_o + C_{Na}) / n_p E_{раб}^H, \quad (12)$$

Объем катионита W_{Na} , куб.м, в натрий-катионитных фильтрах следует определять по формуле

$$W_{Na} = 24 q_{пол}^{Na} Ж_o / n_p E_{раб}^{Na}, \quad (13)$$

где $Ж_o$ - общая жесткость умягченной воды, г-экв/куб.м

n_p - число регенераций каждого фильтра в сутки, принимаемое согласно п. 14;

$E_{раб}^H$ - рабочая обменная емкость водород-катионита, г-экв/куб.м;

$E_{раб}^{Na}$ - рабочая обменная емкость натрий-катионита, г-экв/куб.м;

C_{Na} - концентрация в воде натрия, г-экв/куб.м, определяемая согласно п. 15.

Стр.112 СНиП 2.04.02-84

27. Рабочую обменную емкость $E_{раб}^H$, г-экв/куб.м, водород-катионита следует определять по формуле

$$E_{раб}^H = \alpha_n E_{полн} - 0,5 q_{уд} C_k, \quad (14)$$

где α_n - коэффициент эффективности регенерации водород-катионита, принимаемый по табл. 4;

C_k - общее содержание в воде катионитов кальция, магния, натрия и калия, г-экв/куб.м;

$q_{уд}$ - удельный расход воды на отмывку катионита после регенерации, принимаемый равным 4-5 куб.м воды на 1 куб.м катионита;

$E_{полн}$ - паспортная полная обменная емкость катионита в нейтральной среде, г-экв/куб.м.

Таблица 4

Удельный расход серной кислоты на регенерацию катионита, г/г-экв, рабочей обменной емкости	50	100	150	200
Коэффициент эффективности регенерации водород-катионита, α_n	0,68	0,85	0,91	0,92

При отсутствии паспортных данных $E_{полн}$ следует принимать согласно п. 15.

28. Площадь водород-катионитных и натрий-катионитных фильтров F_H , кв.м, и F_{Na} , кв.м, следует определять по формуле

$$F_H = W_H H_k; F_{Na} = W_{Na} H_k, \quad (15)$$

где H_k - высота слоя катионита в фильтре, м, принимаемая согласно п. 16.

Потерю напора в водород-катионитных фильтрах, интенсивность взрыхления и скорость фильтрования следует принимать согласно пп. 18-20.

29. Количество рабочих водород-катионитных и натрий-катионитных фильтров при круглосуточной работе должно быть не менее двух.

Количество резервных водород-катионитных фильтров надлежит принимать: один - при количестве рабочих фильтров до шести и два - при большем количестве. Резервные натрий-катионитные фильтры устанавливать не следует, но должна быть предусмотрена возможность использования резервных водород-катионитных фильтров в качестве натрий-катионитных согласно примеч. к п. 25.

30. Регенерацию водород-катионитных фильтров надлежит принимать 1-1,5 %-ным раствором серной кислоты. Допускается разбавление серной кислоты до указанной концентрации водой непосредственно перед фильтрами в эжекторе.

Скорость пропуска регенерационного раствора серной кислоты через слой катионита должна быть не менее 10 м/ч с последующей отмывкой катионита неумягченной водой, пропускаемой через слой катионита сверху вниз со скоростью 10 м/ч.

Отмывка должна заканчиваться при кислотности фильтра, равной сумме концентраций сульфатов и хлоридов в воде, поступающей на отмывку.

Первую половину объема отмывочной воды следует направлять на нейтрализацию, в накопители и т.п., вторую половину - в баки для взрыхления катионита.

Примечание. Для регенерации водород-катионитных фильтров при обосновании допускается применение кислот соляной и азотной (для КУ-2).

31. Расход 100 %-ной кислоты P_n , кг, на одну регенерацию водород-катионитного фильтра надлежит определять по формуле

$$P_n = f_k H_k E_{\text{раб}}^n a_n / 1000, \quad (16)$$

где a_n - удельный расход кислоты для регенерации катионита, г/г-экв, определяемый по рис. 2 в зависимости от требуемой жесткости фильтрата.

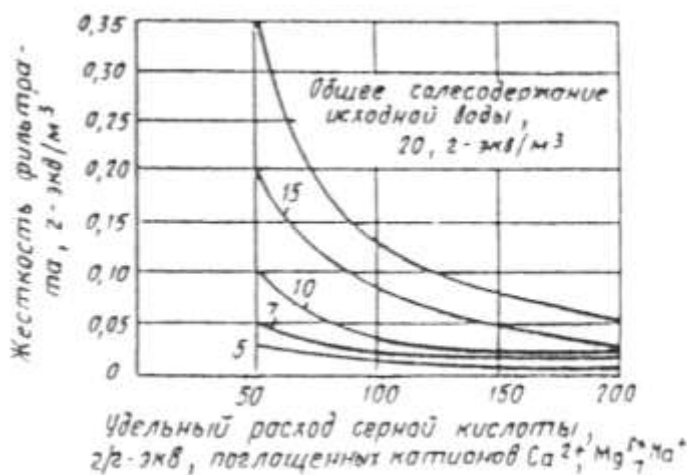

Рис. 2. График для определения общей жесткости воды, умягченной водород-катионированием

СНиП 2.04.02-84 Стр.113

32. Объемы мерника крепкой кислоты и бака для разбавленного раствора кислоты (если разбавление ее производится не перед фильтрами) надлежит определять из условия регенерации одного фильтра при количестве рабочих водород-катионитных фильтров до четырех и для регенерации двух фильтров при большем количестве.

33. Аппараты и трубопроводы для дозирования и транспортирования кислот следует проектировать с соблюдением правил техники безопасности при работе с кислотами.

34. Удаление двуокси углерода из водород-катионированной воды или из смеси водород- и натрий-катионированной воды надлежит предусматривать в дегазаторах с насадками кислотоупорными керамическими размером 25x25x4 мм или с деревянной хордовой насадкой из брусков.

Площадь поперечного сечения дегазатора следует определять исходя из плотности орошения при керамической насадке 60 куб.м/ч на 1 кв.м площади дегазатора, при деревянной хордовой насадке - 40 куб.м/ч.

Вентилятор дегазатора должен обеспечивать подачу 15 куб.м воздуха на 1 куб.м воды. Определение напора, развиваемого вентилятором, следует производить с учетом сопротивления керамической насадки, принимаемого равным 30 мм вод. ст. на 1 м высоты слоя насадки,

сопротивления деревянной хордовой насадки - 10 мм вод. ст. Прочие сопротивления следует принимать равными 30-40 мм вод. ст.

Высоту слоя насадки, необходимую для снижения содержания двуокиси углерода в катионированной воде, следует определять по табл. 5 в зависимости от содержания свободной двуокиси углерода $(CO_2)_{ce}$, г/куб.м, в подаваемой на дегазатор воде, определяемой по формуле

$$(CO_2)_{ce} = (CO_2)_0 + 44 \text{Щ}_0, \quad (17)$$

где $(CO_2)_{ce}$ - содержание свободной двуокиси углерода в исходной воде, г/куб.м;
 Щ_0 - щелочность исходной воды, г-экв/куб.м.

Таблица 5

Содержание (CO_2) в воде, подаваемой на дегазатор, г/куб.м	Высота слоя насадки в дегазаторе, м	
	кислотоупорная керамическая	деревянная хордовая
1	2	3
50	3	4
100	4	5,2
150	4,7	6
200	5,1	6,5
250	5,5	6,8
300	5,7	7

35. При проектировании установок для умягчения воды последовательным водород-натрий-катионированием с «голодной» регенерацией водород-катионитных фильтров следует принимать:

а) жесткость фильтрата \mathcal{J}_ϕ^* , г-экв/куб.м, водород-катионитных фильтров по формуле

$$\mathcal{J}_\phi^* = (Cl^-) + (SO_4^{2-}) + \text{Щ}_{ост} - (Na^+), \quad (18)$$

где (Cl^-) и (SO_4^{2-}) - содержание хлоридов и сульфатов в умягченной воде, г-экв/куб./м;

$\text{Щ}_{ост}$ - остаточная щелочность фильтрата водород-катионитных фильтров, равная 0,7-1,5 г-экв/куб.м;

Na^+ - содержание натрия в умягченной воде, г-экв/куб.м;

б) расход кислоты на "голодную" регенерацию водород-катионитных фильтров - 50 г на 1 г-экв удаленной из воды карбонатной жесткости;

в) при "голодной" регенерации "условную" обменную емкость катионитов по иону HCO_3^- (до момента повышения щелочности фильтрата) для сульфогля СК-1- 250-300 г-экв/куб.м, для катионита КБ-4 - 500-600 г-экв/куб.м.

36. Для предупреждения попадания кислой воды на натрий-катионитные фильтры установок последовательного водород-натрий-катионирования, на случай регенерации водород-катионитных фильтров избыточной дозой кислоты, следует предусматривать подачу осветленной неумягченной воды в поток фильтрата водород-катионитных фильтров перед дегазатором.

37. Аппараты, трубопроводы и арматура, соприкасающиеся с кислой водой или фильтратом, должны быть защищены от коррозии или изготовлены из антикоррозионных материалов.

38. При параллельном водород-натрий-катионировании ионитные фильтры допускается при обосновании предусматривать с противоточной регенерацией или по схеме ступенчато-противоточного ионирования.

39. Отработавшие регенерационные растворы ионитных умягчительных установок в зависимости от местных условий следует направлять в накопители, бытовую или

производственную канализацию; надлежит также рассматривать возможность обработки концентрированной части вод для их повторного использования.

Стр.114СНиП 2.04.02-84

Отработавшие растворы перед сбросом в канализацию после усреднения надлежит при необходимости нейтрализовать. При этом получающиеся осадки карбоната кальция и двуокиси магния следует выделять отстаиванием и направлять в накопитель.

Осветленные растворы хлорида натрия (из сточных вод от регенерации натрий-катионитных фильтров) надлежит повторно использовать для регенерации натрий-катионитных фильтров (при необходимости после нейтрализации).

Приложение 8
Рекомендуемое

ОПРЕСНЕНИЕ И ОБЕССОЛИВАНИЕ ВОДЫ

Ионный обмен

1. Обессоливание воды ионным обменом следует производить при общем солесодержании воды до 1500-2000 мг/л и суммарном содержании хлоридов и сульфатов не более 5 мг-экв/л.

Вода, подаваемая на ионитные фильтры, должна содержать, не более: взвешенных веществ - 8 мг/л, цветность - 30° и перманганатную окисляемость - 7 мг О/л.

Вода, не отвечающая этим требованиям, должна предварительно обрабатываться.

2. Обессоливание воды ионным обменом по одноступенчатой схеме надлежит предусматривать последовательным фильтрованием через водород-катионит и слабоосновный анионит с последующим удалением двуокиси углерода из воды на дегазаторах.

Солесодержание воды, обработанной по одноступенчатой схеме, должно составлять не более 20 мг/л (удельная электропроводность - 35-45 мкОм/см), содержание кремния при этом не снижается.

3. При двухступенчатой схеме обессоливания воды следует предусматривать: водород-катионитные фильтры первой ступени; анионитные фильтры первой ступени, загруженные слабоосновным анионитом; водород-катионитные фильтры второй ступени; дегазаторы для удаления двуокиси углерода; анионитные фильтры второй ступени, загруженные сильноосновным анионитом для удаления кремниевой кислоты.

Солесодержание воды, обработанной по двухступенчатой схеме, должно быть не более 0,5 мг/л (удельная электропроводность 1,6 - 1,8 мкОм/см) и содержание кремнекислоты - не более 0,1 мг/л.

4. При трехступенчатой схеме обессоливания воды, в дополнение к схеме по п. 3, надлежит предусматривать третью ступень фильтров со смешанной загрузкой, состоящей из высококислотного катионита и высокоосновного анионита (ФСД).

Солесодержание воды, обработанной по трехступенчатой схеме, не должно превышать 0,1 мг/л (удельная электропроводность 0,3 - 0,4 мкОм/см) и содержание кремнекислоты не более 0,02 мг/л.

5. Водород-катионитные фильтры первой ступени следует рассчитывать согласно указаниям пп. 26, 27 прил. 7, дегазаторы - п. 34 прил. 7.

При обосновании водород-катионитные фильтры первой ступени следует предусматривать с противоточной регенерацией или по схеме ступенчато-противоточного ионирования.

6. Для водород-катионитных фильтров второй ступени надлежит принимать: скорость фильтрования до 50 м/ч; высоту слоя катионита - 1,5 м; удельный расход 100 %-ной серной кислоты - 100 г на 1 г-экв поглощенных катионов; емкость поглощения сульфоугля - 200 г-экв/куб.м; катионита КУ-2 - 400-500 г-экв/куб.м; расход воды на отмывку катионита после

регенерации - 10 куб.м на 1 куб.м катионита. Отмывку следует производить водой, прошедшей через анионитные фильтры первой ступени.

Воду для отмывки катионитных фильтров второй ступени следует использовать для взрыхления водород-катионитных фильтров первой ступени и приготовления для них регенерационного раствора.

Продолжительность регенерации и отмывки водород-катионитных фильтров второй ступени следует принимать 2,5-3 ч.

7. Площадь фильтрования F_1 , кв.м, анионитных фильтров первой ступени следует определять по формуле

$$F_1 = Q_1 / n_p T_1 v_1, \quad (1)$$

где Q_1 - производительность анионитных фильтров первой ступени, включая расход воды на собственные нужды последующих ступеней установки, куб.м/сут;

n_p - число регенераций анионитных фильтров первой ступени в сутки, принимаемое 1-2;

v_1 - расчетная скорость фильтрования, м/ч, принимаемая не менее 4 и не более 30;

T_1 - продолжительность работы каждого фильтра, ч, между регенерациями, определяемая по формуле

$$T_1 = 24 / n_p - \tau_p, \quad (2)$$

СНиП 2.04.02-84 Стр.115

где τ_p - общая продолжительность всех операций по регенерации фильтров, принимаемая 5 ч (взрыхление 0,25 ч, регенерация - 1,5 ч, отмывка анионита - 3-3,25 ч).

Объем анионита в анионитных фильтрах первой ступени W_1 следует определять по формуле

$$W_1 = Q_1 C_o / n_p E_p, \quad (3)$$

где C_o - суммарное содержание сульфатных, хлоридных и нитратных ионов в исходной воде, г-экв/куб.м;

E_p - рабочая обменная емкость анионита по анионам указанных сильных кислот, г-экв на 1 куб.м анионита, принимаемая по паспортным данным; при отсутствии таких данных для анионитов АН-31 и АВ-17 допускается принимать 600-700 г-экв/куб.м.

8. Регенерацию анионитных фильтров первой ступени следует производить 4 %-ным раствором кальцинированной соды; удельный расход соды следует принимать 100 г Na_2CO_3 на 1 г-экв поглощенных анионов.

В установках с анионитными фильтрами второй ступени, загруженными сильноосновным анионитом, допускается регенерировать анионитные фильтры первой ступени отработавшим раствором едкого натра после регенерации анионитных фильтров второй ступени.

Регенерационные растворы соды и едкого натра следует готовить на водород-катионированной воде.

Отмывку анионитных фильтров первой ступени после регенерации следует производить водород-катионированной водой при расходе 10 куб.м на 1 куб.м анионита.

9. Загрузку анионитных фильтров второй ступени следует предусматривать сильноосновным анионитом с высотой слоя 1,5 м, скорость фильтрования надлежит принимать 15-25 м/ч.

Кремнеемкость сильноосновного анионита следует принимать по паспортным данным или при их отсутствии по таблице.

Сильноосновный анионит	Кремнеемкость, г-экв/куб.м, при истощении анионита до "проскока" в фильтрат SiO_3^{2-} , мг/л		Минимальное остаточное содержание SiO_3^{2-} в фильтрате, мг/л
	0,1	0,5	

AB-17	420	530	560	0,05
-------	-----	-----	-----	------

Регенерацию высокоосновного анионита в фильтрах второй ступени следует производить 4 %-ным раствором едкого натра. Удельный расход 100 %-ного едкого натра следует принимать 120-140 кг на 1 куб.м анионита.

10. Для фильтров ФДС надлежит принимать: скорость фильтрования - 40-50 м/ч, высоту слоев катионита и анионита - 0,6 м каждый.

Число фильтров должно быть не менее трех, из них два рабочих, третий - на регенерации или в резерве.

Регенерацию фильтров ФДС надлежит предусматривать после фильтрования через загрузку 10-12 тыс. куб.м воды на 1 куб.м смеси ионитов.

Расход 100 %-ной серной кислоты на регенерацию 1 куб.м катионита следует принимать 70 кг, 100 %-ного едкого натра на регенерацию 1 куб.м анионита - 100 кг.

11. В составе установок ионообменного обессоливания воды должна предусматриваться взаимная нейтрализация кислых и щелочных сточных вод от регенерации фильтров и при необходимости дополнительная после их смешения нейтрализация известью.

При этом следует предусматривать не менее двух баков-нейтрализаторов вместимостью каждого, равной суточному количеству сточных вод. Следует предусматривать повторное использование воды от взрыхления и отмывки ионитов.

Нейтрализованные сточные воды от регенерации ионитных фильтров в зависимости от местных условий следует направлять в бытовую или производственную канализацию или в накопители.

Электродиализ

12. Метод электродиализа (электрохимический) надлежит применять при опреснении подземных и поверхностных вод с содержанием солей от 1500 до 7000 мг/л для получения воды с содержанием солей не ниже 500 мг/л. При необходимости получения воды с меньшим солесодержанием после электродиализной установки следует предусматривать обессоливание воды ионным обменом. В отдельных случаях при обосновании электродиализ допускается применять для опреснения вод с содержанием солей до 10000-15000 мг/л.

13. Вода, подаваемая на электродиализные опреснительные установки, должна содержать, не более: взвешенных веществ - 1,5 мг/л; цветность - 20 град.; перманганатную окисляемость - 5 мг О/л; железа - 0,05 мг/л; марганца - 0,05 мг/л; боратов, считая по $\text{BO}(2)$ - 3 мг/л; брома - 0,4 мг/л.

Стр.116 СНиП 2.04.02-84

Вода, не отвечающая этим требованиям, должна предварительно обрабатываться.

Необходимость предварительного умягчения опресненной воды при общей жесткости более 20 мг-экв/л должна обосновываться.

Опресненная электродиализом вода перед подачей ее в систему хозяйственно-питьевого водоснабжения должна быть дезодорирована на фильтрах, загруженных активным углем, и обеззаражена.

14. Выбор типа аппарата электродиализной установки следует производить по паспортным данным завода-изготовителя. При этом в зависимости от расхода опресненной воды и солесодержания исходной воды определяются число ступеней опреснения, количество параллельных аппаратов в каждой ступени, кратность рециркуляции и расход сбрасываемого рассола, а также напряжение и сила постоянного тока на аппаратах всех ступеней для выбора преобразователя тока.

Гидравлическим расчетом следует определять потери напора в камерах опреснения, системах распределения и сбора внутри аппаратов, подающих и отводящих трубопроводах диализата и рассола.

При расходе опресненной воды до 250-400 куб.м/сут надлежит применять комплексные электродиализные опреснительные установки заводского изготовления, включающие электродиализные аппараты, проточно-рециркуляционные контуры диализата и рассола с баками и насосами, блок электропитания и блок контроля и автоматики.

15. Схему опреснения воды рекомендуется принимать прямоточную многоступенчатую с рециркуляцией рассола. В зависимости от соледержания опресненной воды в схеме прямоточной многоступенчатой установки допускается предусматривать рециркуляцию диализата и емкость-смеситель диализата с исходной водой.

16. Число ступеней опреснения z прямоточных установок надлежит определять расчетом

$$C_{исх} \rightarrow \underbrace{\alpha_c C_{исх}}_{1\text{ ступень}} \rightarrow \underbrace{\alpha_c^2 C_{исх}}_{2\text{ ступень}} \rightarrow \dots \rightarrow \underbrace{\alpha_c^z C_{исх}}_{z\text{ ступень}} \rightarrow C_{он}$$

При этом

$$\alpha_c^z C_{исх} \leq C_{он}, \quad (4)$$

где $C_{исх}$ - соледержание исходной воды, мг-экв/л;

$C_{он}$ - соледержание опресненной воды, мг-экв/л;

α_c - коэффициент предельного снижения соледержания диализата в каждой ступени опреснения, принимаемый

$$\alpha_c = (100 - S_c) / 100, \quad (5)$$

где S_c - солесъем за один проход опресняемой воды через аппарат, принимаемый по паспортным данным, %.

17. Количество параллельно работающих аппаратов $N_{ап}$ в каждой ступени надлежит определять по формуле

$$N_{ап} = 26,8q(C_{вх} - C_{вых}) / i_p F_m \eta n_{я}, \quad (6)$$

где q - производительность установки, куб.м/ч;

$C_{вх}$ - концентрация диализата, входящего в аппарат каждой ступени (для первой ступени равная соледержанию исходной воды), мг-экв/л;

$C_{вых}$ - концентрация диализата, выходящего из аппарата той же ступени (для последней ступени равная соледержанию опресненной воды), мг-экв/л;

i_p - рабочая плотность тока, А/кв.см;

F_m - рабочая (нетто) площадь каждой мембраны, кв.см;

η - коэффициент выхода по току, принимаемый для аппаратов с мембранами МА-40 и МК-40 равным 0,85;

$n_{я}$ - количество ячеек в аппарате, принимаемое не более 200-250 шт.

18. Рабочая плотность тока в аппаратах каждой ступени должна приниматься равной оптимальной плотности тока, определяемой технико-экономическим расчетом. При этом необходимо принимать величину рабочей плотности тока в аппаратах каждой ступени не более величины предельной плотности тока, определяемой по формуле

$$i_{пред} = C_d v' p' / K', \quad (7)$$

где C_d - расчетное значение концентрации диализата в камере опреснения, определяемое из выражения

$$C_d = (C_{вх} - C_{вых}) / 2,31g(C_{вх} / C_{вых}), \quad (8)$$

где v' - скорость в камере опреснения (средняя по свободному сечению), см/с;

K' , p' - коэффициенты, характеризующие деполаризационные свойства сепаратора-турбулизатора, используемого в аппарате рассматриваемого типа.

СНиП 2.04.02-84 Стр.117

Рабочие плотности тока по ступеням прямоточной многоступенчатой установки определяются по формуле

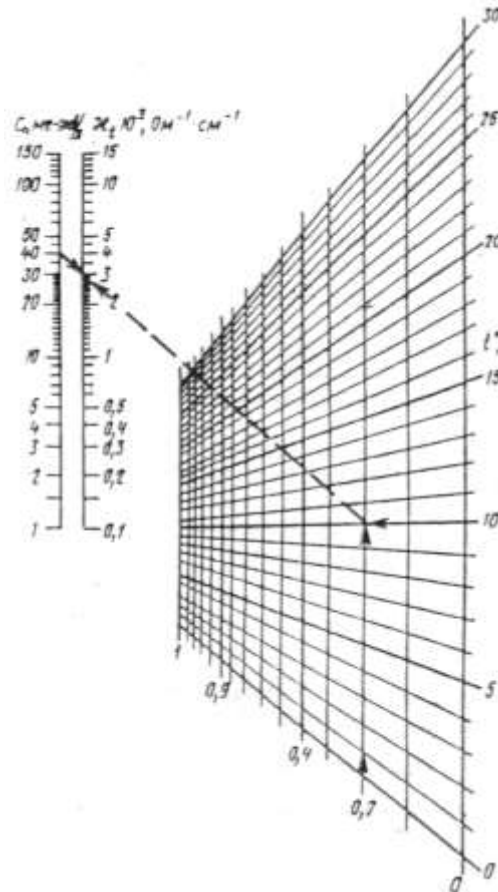
$$i_{p1} / i_{p2} = i_{p2} / i_{p3} = i_{p3} / i_{p4} = \dots = 1 / \alpha_c, \quad (9)$$

где i_{p1} - рабочая плотность тока на аппарате первой ступени;

i_{p2} , i_{p3} , i_{p4} и т.д. - рабочие плотности тока на аппаратах 2, 3, 4 и других ступеней.

19. При определении напряжения на электродах аппаратов всех ступеней (для выбора типа преобразователя тока) надлежит учитывать: падение напряжения на электродной системе, падение напряжения в мембранном пакете за счет омического сопротивления (обратной величины электропроводности) растворов и мембран, суммарный мембранный потенциал с учетом концентрационной поляризации. Расчет должен производиться для заданной температуры растворов.

Величину удельной электропроводности ae_t диализата и рассола надлежит определять по номограмме в зависимости от отношения содержания сульфатов SO_4^{2-} к общему количеству анионов ΣA , температуры t_c и концентрации солей C_c (рисунок).

Пример. Дано: $C = 40$ мг-экв/л; $[SO_4^{2-}] / \Sigma A = 0,2$; $t = 10$ °C.

Ответ: $ae_t \cdot 10^3 = 30 \text{ Ом}^{-1} \cdot \text{см}^{-1}$;

$$ae_t = 3 \cdot 10^{-3} \text{ Ом}^{-1} \text{ см}^{-1} [SO_4] / A \quad (\text{мг-экв/л}) / (\text{мг-экв/л})$$

20. Концентрация рассола на выходе из последней ступени не должна быть выше предельной концентрации, определяемой из условий невыпадения соединений сульфата кальция (произведение активных концентраций сульфатов и кальция в рассоле не должно превышать произведения растворимости сульфата кальция при температуре рассола в аппарате).

Расчетные концентрации рассола в каждой ступени определяются так же, как и концентрации диализата. Концентрации рассола на входе в аппарат и выходе из него, а также кратность рециркуляции рассола определяются на основе балансовых расчетов.

21. Борьба с отложениями солей на поверхности мембран со стороны рассольного тракта и в катодной камере должна предусматриваться переполусовкой электродов с одновременным переключением трактов диализата рассола, а также подкислением рассола и католита.

Дозу кислоты необходимо принимать равной щелочности исходной воды.

Допускается при обосновании периодическая отмывка трактов с повышенными дозами кислоты.

22. Трубопроводы опреснительных установок должны приниматься из полиэтиленовых труб, арматура - футерованная полиэтиленом или эмалированная.

23. В каждом из трактов прямоточной установки должен предусматриваться контроль за расходами, температурой, солесодержанием и pH.

24. Для установок производительностью более 400 куб.м/сут электросиловое оборудование и КИП надлежит монтировать в отдельном помещении, изолированном от помещения электродиализных аппаратов.

Стр.118 СНиП 2.04.02-84

Приложение 9
Рекомендуемое

ОБРАБОТКА ПРОМЫВНЫХ ВОД И ОСАДКА СТАНЦИЙ ВОДОПОДГОТОВКИ

Резервуары промывных вод

1. Резервуары промывных вод надлежит предусматривать на станциях подготовки воды с отстаиванием и последующим фильтрованием для приема воды от промывки фильтров и ее равномерной перекачки без отстаивания в трубопроводы перед смесителями или в смесители.

Примечание. Следует предусматривать возможность сброса в эти резервуары воды над осадком в отстойниках при их опорожнении.

2. Количество резервуаров надлежит принимать не менее двух. Объем каждого резервуара следует определять по графику поступления и равномерной перекачки промывной воды и принимать не менее объема воды от одной промывки фильтра.

3. Насосы и трубопроводы перекачки промывной воды должны проверяться на работу фильтров при форсированном режиме.

Отстойники промывных вод

4. Отстойники промывных вод надлежит предусматривать при одноступенчатом фильтровании (фильтры, контактные осветлители) и обезжелезивание воды.

5. Отстойники промывных вод, насосы и трубопроводы следует рассчитывать, исходя из периодического поступления промывных вод, отстаивания и равномерного перекачивания осветленной воды в трубопроводы перед смесителями или в смесители с учетом требований п. 3.

Накопившийся осадок следует направлять в сгустители на дополнительное уплотнение или на сооружения обезвоживания осадка.

6. Продолжительность отстаивания промывных вод надлежит принимать для станций безреагентного обезжелезивания воды - 4 ч, для станций осветления воды и реагентного обезжелезивания - 2 ч.

Примечание. При применении полиакриламида дозой 0,08-0,16 мг/л продолжительность отстаивания вод следует снижать до 1 ч.

7. При определении объема зоны накопления осадка в отстойниках влажность осадка следует принимать 99% для станций осветления воды и реагентного обезжелезивания и 96,5% - для станций безреагентного обезжелезивания.

Общую продолжительность накопления осадка при многократном периодическом наполнении отстойников надлежит принимать не менее 8 ч.

Сгустители

8. Сгустители с медленным механическим перемешиванием надлежит применять для ускорения уплотнения осадка из горизонтальных и вертикальных отстойников, осветлителей, реагентного хозяйства и осадка из отстойников промывных вод на станциях водоподготовки при среднегодовой мутности исходной воды до 300 мг/л.

Примечание. При обосновании осадок допускается направлять на сооружения обезвоживания без предварительного уплотнения в сгустителях.

9. Для сгустителей надлежит принимать: диаметр - до 18 м; среднюю рабочую глубину - не менее 3,5 м; уклон дна к центральному приемку - 8 град.; вращающуюся ферму - с вертикальными лопастями треугольного или круглого сечения и скребками для перемещения уплотненного осадка к центральному приемку; лобовую поверхность лопастей - от 25 до 30% площади поперечного сечения перемешиваемого объема осадка; верх лопастей - на отметке, равной половине слоя воды в середине вращающейся фермы; подачу осадка в сгуститель периодическую по графику удаления осадка из сооружений; ввод осадка - на 1 м выше отметки дна в центре сгустителя; забор осветленной воды - устройствами, не зависящими от уровня воды в сгустителях (через плавающий шланг и т.п.).

10. Продолжительность цикла сгущения осадка следует определять по общей длительности следующих операций: наполнения сгустителя - от 10 до 30 мин в зависимости от длительности удаления осадка из сооружений; сгущения - по данным технологических изысканий или аналогичных станций водоподготовки, а при их отсутствии по таблице; последовательной перекачки осветленной воды и сгущенного осадка - от 30 до 40 мин.

Перекачку осадка допускается предусматривать через несколько циклов сгущения.

11. Наибольшую скорость движения вращающейся фермы и среднюю влажность осадка после сгущения следует определять технологическими изысканиями, а при их отсутствии по таблице.

СНиП 2.04.02-84 Стр.119

Таблица

Характеристика обрабатываемой воды и способ обработки	Наибольшая скорость движения конца вращающейся фермы, м/с	Продолжительность цикла сгущения, ч	Средняя влажность осадка на выпуске из сгустителя, %
Маломутные воды, обрабатываемые коагулянтom	0,015	10	97,7-98,2
Воды средней мутности, обрабатываемые коагулянтom	0,025	8	96,8-97,3
Мутные воды, обрабатываемые коагулянтom	0,03	6	85,5-91,8

Умягчение при магниевой жесткости до 25 %	0,025	5	80-82,7
Умягчение при магниевой жесткости более 25 %	0,015	8	87,3-90,9
Обезжелезивание без применения реагентов	0,015	8	91,4-93,2
Обезжелезивание с применением реагентов (коагулянта, извести, перманганата калия и др.)	0,025	10	96,8-97,7

12. Объем сгустителя $W_{сг}$, куб.м, следует определять по формуле

$$W_{сг} = 1,3K_{р.о} \cdot W_{ос.ч} \quad (1)$$

$K_{р.о}$ - коэффициент разбавления осадка при выпуске из сооружений подготовки воды, принимаемый по п. 6.74; $W_{ос.ч}$ - объем осадочной части сооружения подготовки воды, куб.м.

13. Число сгустителей необходимо принимать из условий обеспечения периодического приема осадка в соответствии с режимом удаления его из сооружений и длительностью цикла сгущения.

14. На станциях одноступенчатого фильтрования и обезжелезивания воды сгустители допускается применять в качестве отстойников промывных вод.

15. Подачу осадка к сгустителям, как правило, следует предусматривать самотеком. Для подачи сгущенного осадка на сооружения механического обезвоживания рекомендуется принимать монжусы или насосы плунжерного типа.

16. Гидравлический расчет трубопроводов следует производить с учетом свойств транспортируемого осадка.

Накопители

17. Накопители следует предусматривать для обезвоживания и складирования осадка с удалением осветленной воды и воды, выделившейся при его уплотнении. Расчетный период подачи осадка в накопитель следует принимать не менее пяти лет.

В качестве накопителей надлежит использовать овраги, отработавшие карьеры или обвалованные грунтом спланированные площадки на естественном основании глубиной не менее 2 м. При наличии в осадке токсичных веществ в накопителях следует предусматривать противofiltrационные экраны.

18. Объем накопителя $W_{нак}$, куб.м, надлежит определять по формуле

$$W_{нак} = 0,876q C_{в} / \left[1 / (100 - P_{ос1}) \rho_1 + 1 / (100 - P_{ос2}) \rho_2 + \dots + 1 / (100 - P_{осn}) \rho_n \right], \quad (2)$$

где q - расчетный расход воды станции водоподготовки, куб.м/ч;

$C_{в}$ - среднегодовая концентрация взвешенных веществ в исходной воде, г/м³, определяемая по формуле (11) п. 6.65; $P_{ос1}, P_{ос2}, \dots, P_{осn}$ - соответственно средние значения влажности в процентах $\rho_1, \rho_2, \dots, \rho_n$ и плотности т/куб.м осадка первого, второго, ..., n года уплотнения осадка, принимаемые по данным эксплуатации накопителей в аналогичных условиях, а при их отсутствии по рис. 1 и 2.

19. Число секций накопителя должно приниматься не менее двух, работающих попеременно по годам, при этом напуск осадка следует предусматривать в одну секцию в течение года с удалением осветленной воды. В остальных секциях в это время будет происходить обезвоживание и уплотнение ранее поданного осадка замораживанием в зимний период и подсушиванием в летний период с удалением воды, выделившейся при его уплотнении.

20. Устройства для подачи осадка и отвода воды следует предусматривать на противоположных сторонах накопителей.

Расстояния между устройствами для подачи осадка надлежит принимать не более 60 м.

Конструкция устройств для отвода воды должна обеспечивать ее отвод с любого уровня по глубине накопителей.

Площадки замораживания

21. Площадки замораживания для обезвоживания осадка следует предусматривать в районах с периодом устойчивого мороза не менее 2 мес в году с последующим вывозом осадка через 1-3 года в места складирования.

Стр.120 СНиП 2.04.02-84

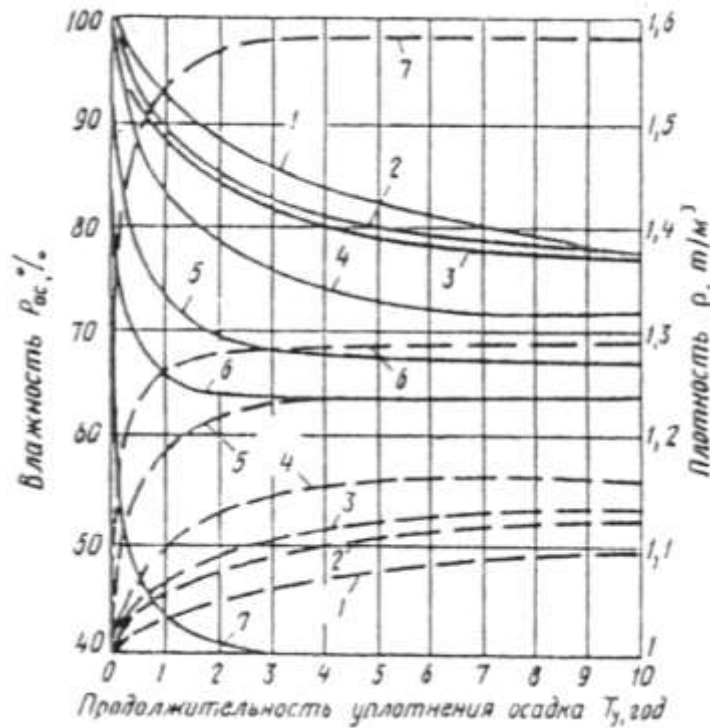

Рис. 1. Средние значения влажности и плотности осадка станций осветления и обезцвечивания воды при многолетнем уплотнении

Количество взвешенных веществ в исходной воде - M , мг/л; реагенты - R :

- 1 - $M < 50$; $R - Al_2(SO_4)_3$; 2 - $M < 50$; $R - Al_2(SO_4)_3 + ПАА$; 3 - $M < 50$; $R - Al_2(SO_4)_3 + ПАА + Ca(OH)_2$; 4 - $M = 50 - 250$; $R - Al_2(SO_4)_3$; 5 - $M = 250 - 1000$; $R - Al_2(SO_4)_3$;
- 6 - $M = 1000 - 1500$; $R - Al_2SO_4)_3$; 7 - $M > 1500$; $R - ПАА$

или безреагентная очистка

Примечание. Влажность дана сплошной линией, плотность - пунктиром.

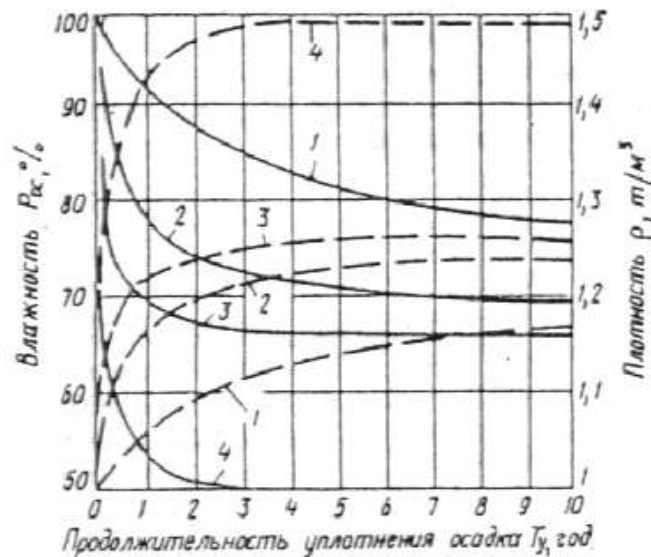

Рис. 2. Средние значения влажности и плотности осадка станций обезжелезивания или реагентного умягчения воды при многолетнем уплотнении
1 - реагентное обезжелезивание; 2 - безреагентное обезжелезивание;
3 - реагентное умягчение при магниевой жесткости более 25%;
4 - реагентное умягчение при магниевой жесткости менее 25%

Примечание. Влажность дана сплошной линией, плотность пунктиром.

22. Общую полезную площадь площадок замораживания $F_{пл.з}$, кв.м, следует определять по формуле

$$F_{пл.з} = F_в + F_{л.о} + F_з, \quad (3)$$

где $F_в$, $F_{л.о}$, $F_з$ - площадь площадок, кв.м, определяемая по зеркалу осадка при заполнении площадок на половину глубины, соответственно для весеннего, летне-осеннего и зимнего напуска осадка.

23. Полезную площадь площадок для весеннего и летне-осеннего напусков следует определять из условия образования на площадках за эти периоды слоя осадка, равного глубине его промерзания $H_{пр}$, м, в зимний период, определяемой по формуле

$$H_{пр} = 0,017 \sqrt{\sum t}, \quad (4)$$

где $\sum t$ - сумма абсолютных значений отрицательных среднесуточных температур воздуха за период устойчивого мороза, °С, принимаемая по данным ближайшей метеорологической станции.

Примечание. В зависимости от местных условий и размеров площадок допускается предусматривать их секционирование.

24. Объем уплотненного осадка $W_{ос}^{6.л.о.}$, куб.м, на площадках весеннего и летне-осеннего напусков следует определять по формуле

$$W_{ос}^{6.л.о.} = 24 \cdot 10^{-4} q C_в T_y / (100 - P_{ос}) \rho, \quad (5)$$

где q - расчетный расход воды станции водоподготовки, куб.м/ч;

$C_в$ - средняя за расчетный период концентрация взвешенных веществ в воде, г/куб.м, определяемая по формуле (11) п. 6.65;

T_y - продолжительность расчетного периода, сут, принимаемая: для весеннего периода - от окончания периода устойчивого мороза до наступления периода положительной температуры (через 1 мес после наступления среднесуточной температуры воздуха выше 0 °С для районов с периодом устойчивого мороза менее 3 мес и через 2 мес - для районов с периодом устойчивого мороза более 3 мес); для летне-осеннего периода - до наступления периода устойчивого мороза;

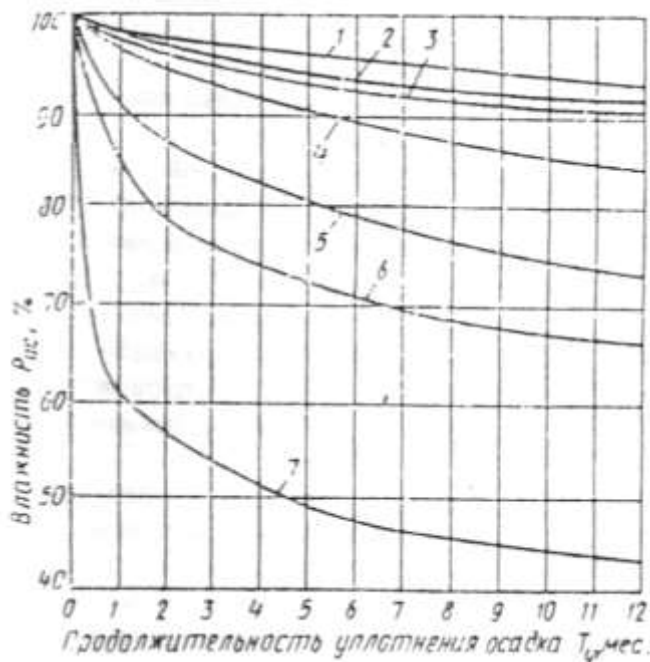

Рис. 3. Средние значения влажности осадка станций осветления и обесцвечивания воды при уплотнении до одного года

Количество взвешенных веществ в исходной воде - M , мг/л; реагенты - R :
 1 - $M < 50$; $R - Al_2(SO_4)_3$; 2 - $M < 50$; $R - Al_2(SO_4)_3 + ПАА$; 3 - $M < 50$; $R - Al_2(SO_4)_3 + ПАА + Ca(OH)_2$; 4 - $M = 50 - 250$; $R - Al_2(SO_4)_3$; 5 - $M = 250 - 1000$; $R - Al_2(SO_4)_3$; 6 - $M = 1000 - 1500$; $R - Al_2SO_4)_3$; 7 - $M > 1500$; $R - ПАА$
 или безреагентная очистка

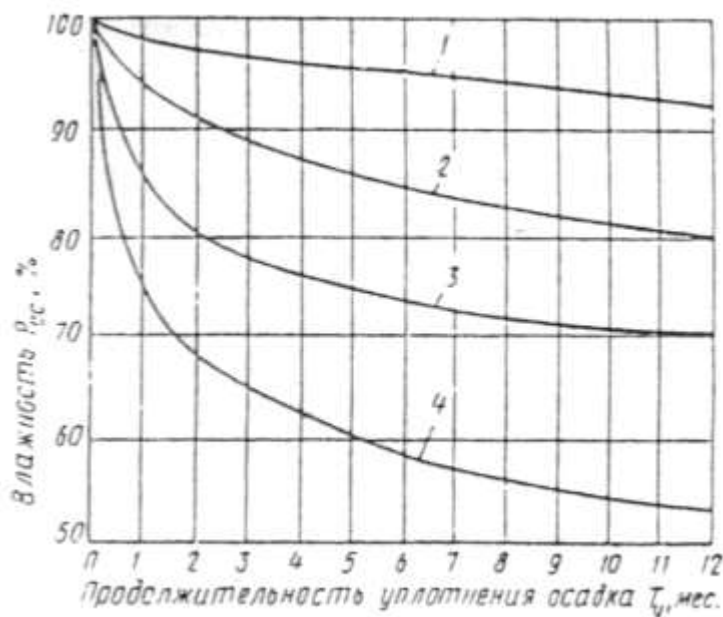

Рис. 4. Средние значения влажности осадка станции обезжелезивания и реагентного умягчения воды при уплотнении до одного года

1 - реагентное обезжелезивание; 2 - безреагентное обезжелезивание; 3 - реагентное умягчение при магниевой жесткости более 25%, 4 - реагентное умягчение при магниевой жесткости менее 25%

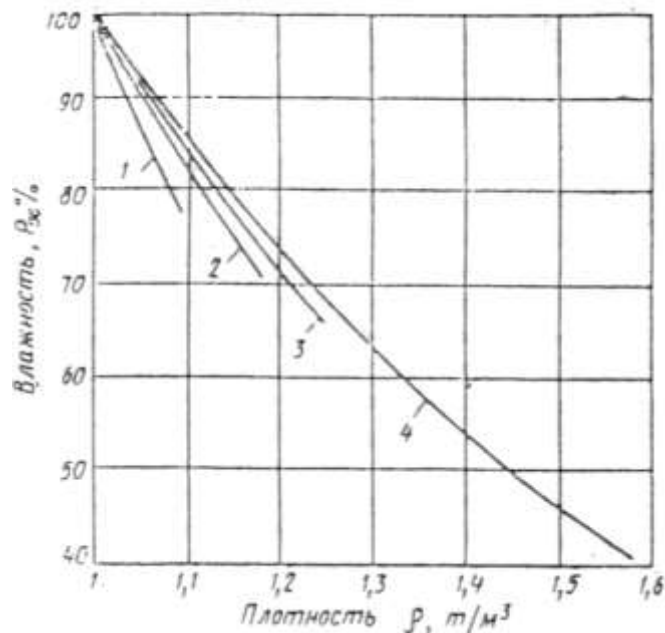

Рис. 5. Значения плотности в зависимости от влажности осадка станций осветления и обесцвечивания воды
 Количество взвешенных веществ в исходной воде - М, мг/л; реагенты - R:
 1 - $M < 50$; R - $Al_2(SO_4)_3$; 2 - $M < 50$; ($M = 50 - 250$). R - $Al_2(SO_4)_3 + ПАА$;
 R - $Al_2(SO_4)_3$; 3 - $M < 250 - 1000$; R - $Al_2(SO_4)_3$; 4 - $M = 1000 - 1500$; R - $Al_2(SO_4)_3$;

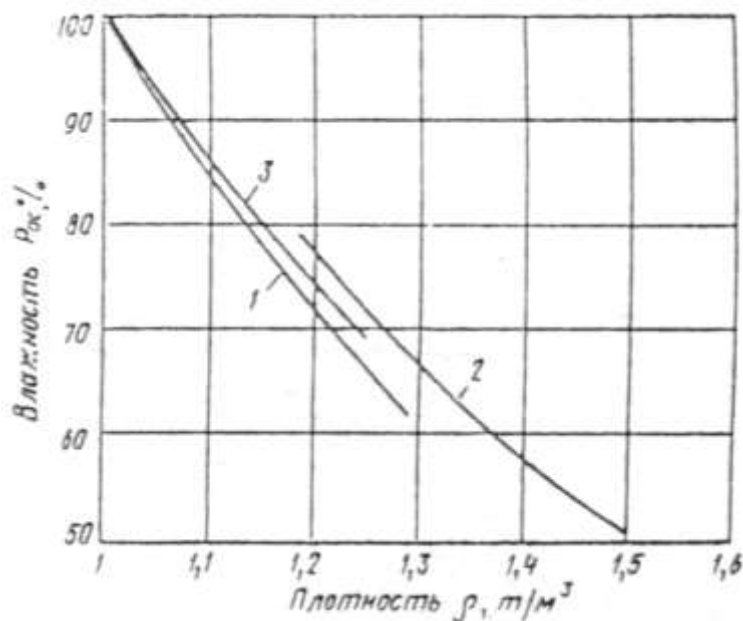

Рис. 6. Значения плотности в зависимости от влажности осадка станций обезжелезивания и реагентного умягчения воды
 1 - реагентное умягчение воды при магнeйской жесткости более 25%; 2 - реагентное умягчение воды при магнeйской жесткости менее 25%; 3 - реагентное и безреагентное обезжелезивание воды

P_{oc}, ρ - средние значения влажности в процентах и плотности, т/куб.м, осадка весеннего или летне-осеннего периодов, принимаемые по рис. 3, 4, 5 и 6 в зависимости от продолжительности уплотнения осадка, определяемой от середины весеннего или летне-осеннего периодов до наступления периода устойчивого мороза.

25. Полезную площадь площадки для зимнего напуска следует определять из условия размещения объема осадка, поступившего в период устойчивого мороза, без учета уплотнения осадка на площадке.

Площадку для зимнего напуска осадка надлежит предусматривать секционной.

Площадь одной секции следует принимать в зависимости от объема осадка, выпускаемого из сооружений, и слоя осадка H_n при одном напуске, принимаемого равным 0,07-0,1 м.

Число секций надлежит принимать в зависимости от продолжительности промораживания принятого слоя осадка и числа выпусков осадка из сооружений за время промораживания.

Расчетная температура воздуха для определения продолжительности промораживания слоя осадка (рис. 7) должна приниматься по месяцу с наиболее высокой среднесуточной температурой в период устойчивого мороза.

Слой осадка на каждой секции площадки зимнего напуска $H_{зим}$, м, надлежит определять как сумму последовательно намороженных слоев осадка за период устойчивого мороза.

$$H_{зим} = H_n n_n, \quad (6)$$

где n_n - число напусков осадка на одну секцию за период устойчивого мороза, определяемое по формуле

$$n_n = K_m S / \tau_n \quad (7)$$

где K_m - коэффициент, учитывающий неполное использование периода устойчивого мороза, принимаемый равным 0,8;

S - количество суток в периоде устойчивого мороза;

τ_n - продолжительность промораживания слоя осадка в сутках, определяемая по рис. 7 в зависимости от среднесуточной отрицательной температуры воздуха t , °С, за каждый месяц периода устойчивого мороза.

26. Площадки замораживания допускается проектировать при условии залегания грунтовых вод на глубине не менее 1,5 м от основания площадок.

При необходимости следует предусматривать устройство для отвода грунтовых вод и поверхностных вод.

27. Подачу осадка к площадкам и секциям надлежит предусматривать по трубопроводам.

Напуск осадка на площадки и секции следует предусматривать открытыми лотками, проложенными вдоль их длинной стороны. Уклон лотков надлежит принимать не менее 0,01.

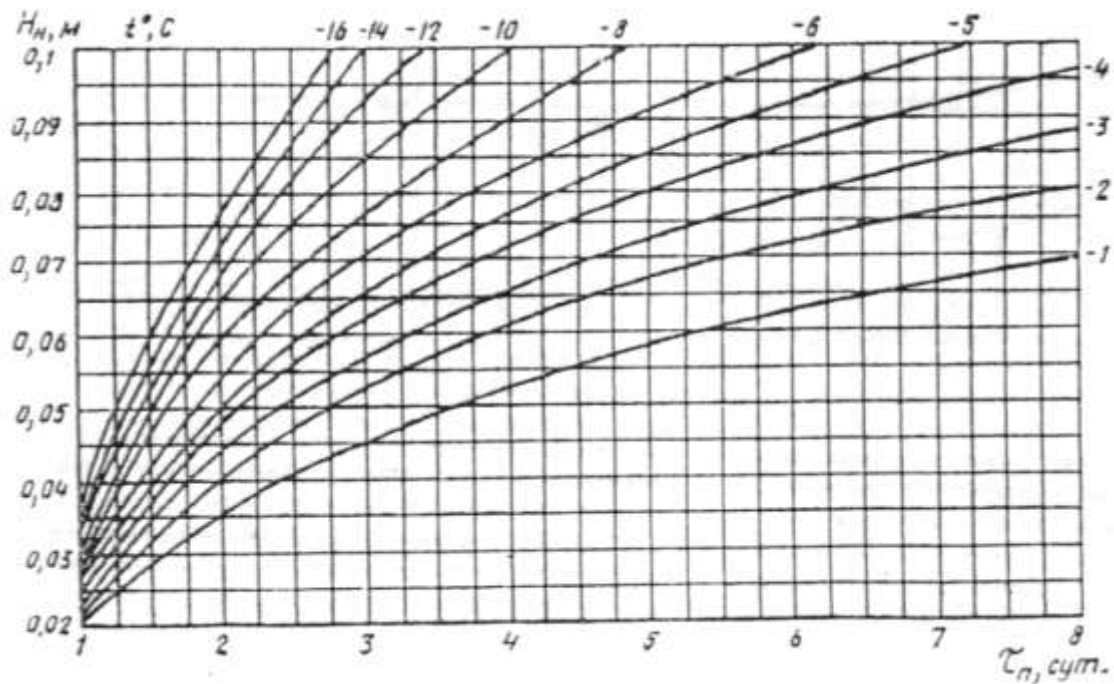

Рис. 7. Зависимость глубины промораживания слоя осадка от среднесуточной температуры воздуха и продолжительности промораживания

СНиП 2.04.02-84 Стр.123

Устройства для напуска осадка на площадки (секции) и отвода осветленной воды следует предусматривать на противоположных сторонах на расстоянии не более 40 м. Расстояния между устройствами для напуска осадка, а также отвода осветленной воды, должны быть не более 30 м.

28. Устройства для подачи осадка не должны допускать размывания основания площадок или слоя замерзшего осадка.

Устройства для отвода осветленной воды должны обеспечивать удаление воды с любого уровня по глубине площадок.

29. Строительную высоту оградительных валиков площадок (секций) замораживания $H_{стр}$, м, надлежит определять по формуле

$$H_{стр} = N_{нак} W_{ос}^2 / F_{пл.з} + H_{г} + 0,2, \quad (8)$$

где $N_{нак}$ - число лет накопления уплотненного осадка;

$W_{ос}^2$ - годовой объем уплотненного осадка, куб.м, влажностью 70%;

$F_{пл.з}$ - общая площадь площадок замораживания, кв.м;

$H_{г}$ - слой неуплотненного осадка, м, за последний год перед вывозом осадка.

Площадки подсушивания

30. В южных районах, где в период устойчивого дефицита влажности величина дефицита составляет 800 мм и более, обезвоживание осадка допускается предусматривать на площадках подсушивания путем уплотнения его под действием силы собственной массы и высушивания на открытом воздухе с последующим вывозом осадка через 1-3 года в места складирования.

Общая полезная площадь площадок подсушивания осадка $F_{пл.п}$, кв.м, должна определяться по формуле

$$F_{пл.п} = F_{з.г} + F_{л} \quad (9)$$

где $F_{з.в}$ и $F_{л}$ - площади площадок подсушивания соответственно для зимне-весеннего и летнего напусков осадка, кв.м.

31. Полезную площадь площадок для напуска осадка в зимне-весенний период $F_{з.в}$, кв.м, следует определять по формуле

$$F_{з.в} = 1000 W_{oc}^{36} / 0,75 (E_{г} - A_{г}), \quad (10)$$

где $E_{г}$ - количество воды, испарившейся за год со свободной водной поверхности, мм;

$A_{г}$ - годовое количество осадков, мм;

W_{oc}^{36} - объем осадка в зимне-весенний период, куб.м, определяемый по формуле

$$W_{oc}^{36} = W_{oc}' - W_{в}, \quad (11)$$

где W_{oc}' - объем осадка, куб.м, выпускаемого на площадки подсушивания в течение зимне-

весеннего периода со средней влажностью P_{oc}' , %,

$W_{в}$ - объем воды, куб.м, выделившийся из осадка в результате его уплотнения на площадках, определяемый по формуле

$$W_{в} = W_{oc}' [1 - (100 - P_{oc}') / (100 - P_{oc})], \quad (12)$$

где P_{oc} - влажность осадка, уплотнившегося на площадках подсушивания за время зимне-весеннего периода, определяемая по рис. 3 и 4;

P_{oc}' - влажность осадка, %, принимаемая при выпуске осадка из сгустителей по таблице п. 11, из отстойников и осветлителей по формуле

$$P_{oc}' = 100 (\rho_{me} - \delta) / (\rho_{me} - \delta + \rho_{me} \delta), \quad (13)$$

где ρ_{me} - средняя плотность твердой фазы в осадке, принимаемая от 2,2 до 2,6 т/куб.м;

δ - концентрация твердой фазы в осадке, т/куб.м, принимаемая по табл. 19 п. 6.65 с учетом разбавления осадка при его выпуске по п. 6.74.

Значение $E_{г}$, мм, следует определять по формуле

$$E_{г} = 0,15 T_{д} (l_{o} - l_{200}) (1 + 0,72 v_{200}), \quad (14)$$

где $T_{д}$ - суммарное число дней в году, характеризующихся дефицитом влажности;

l_{o} - средняя упругость насыщенных водяных паров, соответствующая температуре осадка, миллибар;

l_{200} - средняя упругость водяных паров, соответствующая абсолютной влажности воздуха на высоте 200 см от водной поверхности, миллибар, принимается по данным метеорологической станции;

v_{200} - средняя скорость ветра на высоте 200 см, м/с.

32. Полезную площадь площадок для напуска осадка в летний период следует определять по формуле (10) п. 31, при этом значения $E_{г}$ и $A_{г}$ надлежит принимать усредненными за период устойчивого дефицита влажности.

Время от момента напуска осадка на площадку до начала удаления выделившейся из осадка воды следует принимать 4-5 сут.

Стр.124 СНиП 2.04.02-84

Объем уплотненного осадка летнего напуска надлежит определять по формуле (11) п. 31 аналогично для зимне-весеннего напуска, принимая влажность и плотность осадка по рис. 3-б.

33. В зависимости от местных условий и размеров площадок подсушивания допускается их секционирование.

Устройства для напуска осадка следует проектировать согласно п. 27.

34. Строительную высоту оградительных валиков площадок подсушивания следует определять по формуле (8) п. 29.

Приложение 10
Обязательное

ГИДРАВЛИЧЕСКИЙ РАСЧЕТ ТРУБОПРОВОДОВ

1. Потери напора в трубопроводах систем подачи и распределения воды вызываются гидравлическим сопротивлением труб и стыковых соединений, а также арматуры и соединительных частей.

2. Потери напора на единицу длины трубопровода ("гидравлический уклон") i с учетом гидравлического сопротивления стыковых соединений следует определять по формуле

$$i = (\lambda / d)(v^2 / 2g) = (A_1 / 2g)[(A_0 + C / v)^m / d^{m+1}]v^2, \quad (1)$$

где λ - коэффициент гидравлического сопротивления, определяемый по формуле (2)

$$\lambda = A_1(A_0 + B_0 d / Re)^m / d^m = A_1(A_0 + C / v)^m / d^m, \quad (2)$$

где d - внутренний диаметр труб, м;

v - средняя по сечению скорость движения воды, м/с;

g - ускорение силы тяжести, м/кв.с;

$Re = vd / \nu$ - число Рейнольдса; $B_0 = C Re / vd$;

ν - кинематический коэффициент вязкости транспортируемой жидкости, кв.м/с.

Значения показателя степени m и коэффициентов A_0 , A_1 и C для стальных, чугунных, железобетонных, асбестоцементных, пластмассовых и стеклянных труб должны приниматься, как правило, согласно табл. 1.

Таблица 1

№ п.п.	Вид труб	m	A_0	$1000 A_1$	$1000 (A_1/2g)$	C	
1	Новые стальные без внутреннего защитного покрытия или с битумным защитным покрытием	0,226	1	15,9	0,810	0,684	
2	Новые чугунные без внутреннего защитного покрытия или с битумным защитным покрытием	0,284	1	14,4	0,734	2,360	
3	Неновые стальные и неновые чугунные без внутреннего защитного покрытия или с битумным защитным покрытием	$v < 1,2 \text{ м / с}$	0,30	1	17,9	0,912	0,867
		$v \geq 1,2 \text{ м / с}$	0,30	1	21,0	1,070	0
4	Асбестоцементные	0,19	1	11,0	0,561	3,51	
5	Железобетонные виброгидропрессованные	0,19	1	15,74	0,802	3,51	
6	Железобетонные центрифугированные	0,19	1	13,85	0,706	3,51	
7	Стальные и чугунные с внутренним пластмассовым или полимерцементным покрытием, нанесенным методом центрифугирования	0,19	1	11,0	0,561	3,51	
8	Стальные и чугунные с внутренним цементно-песчаным покрытием, нанесенным методом набрызга с последующим заглаживанием	0,19	1	15,74	0,802	3,51	
9	Стальные и чугунные с внутренним цементно-песчаным покрытием, нанесенным методом	0,19	1	13,85	0,706	3,51	

	центрифугирования					
10	Пластмассовые	0,226	0	13,44	0,685	1
11	Стеклянные	0,226	0	14,61	0,745	1

Примечание. Значение С дано для $\nu = 1,3 \cdot 10^{-6} \text{ м}^2 / \text{с}$ (вода, $t = 10^\circ \text{C}$).

СНиП 2.04.02-84 Стр.125

Эти значения соответствуют современной технологии их изготовления.

Если гарантируемые заводом-изготовителем значения A_0 , A_1 и C отличаются от приведенных в табл. 1, то они должны указываться в ГОСТ или технических условиях на изготовление труб.

3. При отсутствии стабилизационной обработки воды или эффективных внутренних защитных покрытий гидравлическое сопротивление новых стальных и чугунных труб быстро возрастает. В этих условиях формулы для определения потерь напора в новых стальных и чугунных трубах следует использовать только при проверочных расчетах в случае необходимости анализа условий работы системы подачи воды в начальный период ее эксплуатации.

Стальные и чугунные трубы следует, как правило, применять с внутренними полимерцементными, цементно-песчаными или полиэтиленовыми защитными покрытиями. В случае их применения без таких покрытий и отсутствия стабилизационной обработки к значениям A_1 и C по табл. 1 и значению K по табл. 2 следует вводить коэффициент (не более 2), величина которого должна быть обоснована данными о возрастании потерь напора в трубопроводах, работающих в аналогичных условиях.

4. Гидравлическое сопротивление соединительных частей следует определять по справочникам, гидравлическое сопротивление арматуры - по паспортам заводов-изготовителей.

При отсутствии данных о числе соединительных частей и арматуры, устанавливаемых на трубопроводах, потери напора в них допускается учитывать дополнительно в размере 10 - 20% величины потери напора в трубопроводах.

5. При технико-экономических расчетах и выполнении гидравлических расчетов систем подачи и распределения воды на ЭВМ потери напора в трубопроводах рекомендуется определять по формуле

$$i = K q^n / d^p, \quad (3)$$

где q - расчетный расход воды, л/с;

d - расчетный внутренний диаметр труб, м.

Значения коэффициента K и показателей степени n и p следует принимать согласно табл. 2.

Таблица 2

№ п.п.	Вид труб	1000 K	p	n
1	Новые стальные без внутреннего защитного покрытия или с битумным защитным покрытием	1,790	5,1	1,9
2	Новые чугунные без внутреннего защитного покрытия или с битумным защитным покрытием	1,790	5,1	1,9
3	Неновые стальные и неновые чугунные без внутреннего защитного покрытия или с битумным защитным покрытием	1,735	5,3	2
4	Асбестоцементные	1,180	4,89	1,85
5	Железобетонные виброгидропрессованные	1,688	4,89	1,85
6	Железобетонные центрифугированные	1,486	4,89	1,85

7	Стальные и чугунные с внутренним пластмассовым или полимерцементным покрытием, нанесенным методом центрифугирования	1,180	4,89	1,85
8	Стальные и чугунные с внутренним цементно-песчаным покрытием, нанесенным методом набрызга с последующим заглаживанием	1,688	4,89	1,85
9	Стальные и чугунные с внутренним цементно-песчаным покрытием, нанесенным методом центрифугирования	1,486	4,89	1,85
10	Пластмассовые	1,052	4,774	1,774
11	Стеклянные	1,144	4,774	1,774

Стр.126 СНиП 2.04.02-84

Приложение 11
Рекомендуемое

ОБРАБОТКА ОХЛАЖДАЮЩЕЙ ВОДЫ ХЛОРОМ И МЕДНЫМ КУПОРОСОМ

Назначение хлора или медного купороса	Обработка охлаждающей воды						Дополнительные данные
	Хлор			Медный купорос (по иону меди)			
	Доза, мг/л	Продолжительность хлорирования каждого периода, мин, ч	Периодичность	Доза, мг/л	Продолжительность хлорирования каждого периода	Периодичность	
Борьба с цветением воды в водохранилищах (прудах) - охладителях	-	-	-	0,1- 0,5, считая на объем верхнего слоя воды в водохранилище толщиной 1 - 1,5 м или на весь объем воды в пруду	Устанавливается опытным путем в процессе эксплуатации	-	Для пересчета иона меди на товарный продукт дозу следует умножить на 4
Предупреждение бактериального биологического обрастания теплообменных аппаратов и трубопроводов	-	40 - 60 мин	2 - 6 раз в сут	-	-	-	Доза хлора должна обеспечивать содержание остаточного активного хлора в оборотной воде после наиболее удаленных теплообменных аппаратов 1 мг-л в течение 30 - 40 мин
Предупреждение обрастания водорослями гради-рен, брызгальных бассейнов и	-	-	-	1 - 2	1 ч	3 - 4 раза в месяц	-

оросительных теплообменных аппаратов							
Предупреждение биологического обрастания микроорганизмами, водорослями градирен, брызгальных бассейнов и оросительных теплообменных аппаратов	7-10	1 ч	3 - 4 раза в месяц	1 - 2	1 ч	3 - 4 раза в месяц	-

Примечание. Рекомендации по обработке воды медным купоросом не распространяются на водохранилища (пруды) - охладители рыбохозяйственного значения.

Применение медного купороса в системах оборотного водоснабжения с градирнями, брызгальными бассейнами и оросительными теплообменными аппаратами, имеющих сбросы воды в водоемы рыбохозяйственного значения, допускается при условии соблюдения ПДК по меди для указанных водоемов.

Приложение 12
Рекомендуемое

РАСЧЕТ РЕЖИМОВ ОБРАБОТКИ ОХЛАЖДАЮЩЕЙ ВОДЫ ДЛЯ ПРЕДОТВРАЩЕНИЯ КАРБОНАТНЫХ И СУЛЬФАТНЫХ ОТЛОЖЕНИЙ

1. При подкислении воды дозу кислоты $D_{\text{кис}}$, мг/л, в расчете на добавочную воду следует определять по формуле

$$D_{\text{кис}} = 100 e_{\text{кис}} \left(\text{Щ}_{\text{доб}} - \text{Щ}_{\text{об}} / K_y \right) / C_{\text{кис}}, \quad (1)$$

где $e_{\text{кис}}$ - эквивалентный вес кислоты, мг/мг-экв, для серной кислоты - 49, для соляной - 36,5;

$\text{Щ}_{\text{доб}}$ - щелочность добавочной воды, мг-экв/л;

$\text{Щ}_{\text{об}}$ - щелочность оборотной воды, устанавливаемая при обработке воды кислотой, мг-экв/л;

$C_{\text{кис}}$ - содержание H_2SO_4 или HCl в технической кислоте, %;

K_y - коэффициент концентрирования (упаривания) солей, не выпадающих в осадок, определяемый $K_y = (P_1 + P_2 + P_3) / P_2 + P_3 = P / P_2 + P_3$,

СНиП 2.04.02-84 Стр.127

где P_1, P_2, P_3 - потери воды из системы на испарение, унос ветром и сброс (продувку), %, расхода оборотной воды.

Щелочность оборотной воды $\text{Щ}_{\text{об}}$ надлежит определять по формуле

$$\text{Щ}_{\text{об}} = 0,1 N_0 \sqrt{4,84 N_0^2 (P - P_1)^2 + (100 - P)(\text{CO}_2)_{\text{охла}} + P(\text{CO}_2)_{\text{доб}} + 44 \text{Щ}_{\text{доб}} P - 0,22 N_0^2 (P - P_1)}. \quad (2)$$

$$N_0 = \psi / \sqrt{K_y (Ca)_{\text{доб}}}, \quad (3)$$

где $S_{об}$ - величина, зависящая от общего солесодержания оборотной воды, $S_{об}$ и температуры охлажденной воды t_2 , принимаемая по табл. 1;

$(Ca)_{доб}$ - концентрация кальция в добавочной воде, мг/л;

$(CO_2)_{охл}$ - концентрация двуокиси углерода в охлажденной воде, мг/л, определяемая по табл. 2 в зависимости от щелочности добавочной воды и коэффициента упаривания воды в системе K_y ;

$(CO_2)_{доб}$ - концентрация двуокиси углерода в добавочной воде, мг/л.

Величина солесодержания оборотной воды $S_{об}$, мг/л, определяется по формуле

$$S_{об} = S_{доб} K_y, \quad (4)$$

где $S_{доб}$ - солесодержание добавочной воды, мг/л.

При обработке воды кислотой продувку системы оборотного водоснабжения допускается не предусматривать, если при уносе воды ветром на охладителе и отборе воды на технологические нужды коэффициент упаривания не достигает величины, при которой происходит увеличение концентрации сульфатов, вызывающее выпадение сульфата кальция.

Сульфат кальция не выпадает в системе оборотного водоснабжения, если произведение активных концентраций ионов Ca^{2+} и SO_4^{2-} в оборотной воде не превышает произведение растворимости сульфата кальция

$$f_u^2 C_{Ca} C'_{SO_4} K_y^2 \langle PP_{CaSO_4} \rangle, \quad (5)$$

где f_u - коэффициент активности двухвалентных ионов, принимаемый по табл. 3 в зависимости от величины μ -ионной силы раствора (охлажденной воды), г-ион/л, определяемой по формуле

$$\mu = K_y \left[(C'_{Cl} + C_{HCO_3} + C_{Na}) + 4(C_{Ca} + C_{Mg} + C'_{SO_4}) \right] / 2, \quad (6)$$

где C_{HCO_3} , C_{Na} , C_{Mg} , C_{Ca} - концентрация ионов бикарбонатных, натрия, магния и кальция в добавочной воде, г-ион/л;

C'_{Cl} , C'_{SO_4} - концентрация ионов хлоридного и сульфатного в подкисленной добавочной воде, г-ион/л, принимаемая:

Таблица 1

Температура охлажденной воды t_2 , °C	Ионная сила раствора (охлажденной воды), μ , г - ион / л														
	0,0049409	0,009882	0,0148232	0,0197643	0,0247055	0,0365233	0,0548014	0,0666192	0,0822021	0,094019	0,1096028	0,1214206	0,1370035	0,1488213	0,1644042
	Солесодержание охлажденной воды $S_{об}$, мг/л														
	200	400	600	800	1000	1500	2000	2500	3000	3500	4000	4500	5000	5500	6000
5	8,29	8,96	9,49	9,93	10,32	11,11	12,1	12,65	13,29	13,74	14,28	14,7	15,13	15,47	15,89
10	8,09	8,75	9,26	9,69	10,07	10,84	11,81	12,34	12,97	13,41	13,93	14,35	14,76	15,1	15,5
15	7,82	8,47	8,96	9,38	9,75	10,49	11,42	11,94	12,55	12,97	13,48	13,89	14,29	14,61	15
20	7,53	8,14	8,62	9,02	9,37	10,09	10,99	11,49	12,07	12,48	12,98	13,35	13,74	14,05	14,43
25	7,18	7,76	8,22	8,6	8,94	9,62	10,48	10,96	11,51	11,9	12,37	12,74	13,1	13,4	13,76
30	6,83	7,39	7,82	8,18	8,5	9,15	9,97	10,42	10,95	11,32	11,77	12,12	12,47	12,75	13,09

35	6,38	6,9	7,31	7,64	7,95	8,55	9,31	9,74	10,23	10,58	10,99	11,32	11,65	11,91	12,23
40	5,91	6,39	6,76	7,08	7,36	7,92	8,62	9,02	9,47	9,79	10,18	10,48	10,78	11,03	11,32

Стр.128 СНиП 2.04.02-84

Таблица 2

Щелочность добавочной воды Щ _{доб} , мг-экв/л	Коэффициент упаривания K _y									
	1,2	1,5	2	2,5	3	1,2	1,5	2	2,5	3
	Значения (СО ₂) _{охл} в воде, охлажденной на градирнях, мг/л									
	При подкислении					При декарбонизации				
1	-	0,6	0,6	0,5	0,5	0,2	0,7	0,9	1,5	2,4
2	2,2	2,1	2,1	2	2	1,8	3,3	6,9	12	18,9
3	3,6	2,8	2,5	2,3	2,2	6	10	26	34	36
4	5,3	4,6	3,8	3,5	3,4	12	28	36	40	43
5	9	6,4	5,1	4,5	4,3	34	36	40	-	-
6	16,3	9	7,6	6	5,4	-	-	-	-	-

Примечание. При охлаждении воды на брызгальных бассейнах и водохранилищах (прудах) - охладителях значения СО₂охл следует принимать на основании данных технологических изысканий.

Таблица 3

Ионная сила раствора (охлажденной воды),	0,01	0,02	0,03	0,04	0,05	0,06	0,07	0,08	0,09	0,1	0,11	0,12	0,13	0,14	0,15	0,16
Коэффициент активности двухвалентных ионов	0,67	0,58	0,53	0,5	0,47	0,45	0,43	0,41	0,39	0,38	0,36	0,35	0,34	0,32	0,31	0,3

при подкислении серной кислотой

$$C'_{Cl} = C_{Cl}; C'_{SO_4} = C_{SO_4} + (D_{кис} / 98000)(C_{кис} / 100); \quad (7)$$

при подкислении соляной кислотой

$$C'_{Cl} = C_{Cl} + (D_{кис} / 36500)(C_{кис} / 100); C'_{SO_4} = C_{SO_4}, \quad (8)$$

где C_{Cl} и C_{SO_4} - концентрация ионов хлоридных и сульфатных в добавочной воде до подкисления, г-ион/л;

$D_{кис}$ - доза кислоты, мг/л, определяемая по формуле (1);

PP_{CaSO_4} - произведение растворимости сульфата кальция (константа), при температуре воды 25-60 °С следует принимать равным $2,4 \cdot 10^{-5}$.

Если без продувки оборотной системы условие по формуле (5) не выдерживается, то необходимо предусматривать продувку, величина которой обеспечит выполнение этого условия.

2. При рекарбонизации дозу двуокиси углерода D_{CO_2} , мг/л, в расчете на расход оборотной воды следует определять по формуле

$$D_{CO_2} = \left(\frac{Ш_{об} K_y}{N_0} \right)^2 - (100 - P)(CO_2)_{охл} / 100 - P(CO_2)_{об} / 100. \quad (9)$$

Введение дымовых газов, очищенных от золы, или газообразной двуокиси углерода в оборотную воду следует предусматривать с помощью газодувок через барботажные трубы или водоструйных эжекторов. Расход дымовых газов $q_{дг}$, куб.м/ч, при нормальном атмосферном давлении 0,1 МПа (1 кгс/кв.см) и температуре 0 °С следует определять по формуле

$$q_{дг} = 10^4 D_{CO_2} q_{охл} / C_{CO_2} \beta_{исп} \gamma, \quad (10)$$

где $q_{охл}$ - расход оборотной воды, куб.м/ч;

C_{CO_2} - содержание CO_2 в дымовых газах, % по объему, определяется по данным анализа дымовых газов.

При отсутствии этих данных допускается принимать содержание CO_2 в дымовых газах от сжигания: угля - 5-8 %, нефти и мазута - 8-12 %; доменного газа - 15-22 %; при введении в воду чистой газообразной двуокиси углерода C_{CO_2} принимается равным 100 %;

$\beta_{исп}$ - степень использования двуокиси углерода, %, принимаемая при введении ее в воду с помощью водоструйных эжекторов, равной 40-50 %, с помощью газодувок и барботажных труб - 20-30 %;

СНиП 2.04.02-84 Стр.129

γ - объемный вес дымовых газов при нормальном атмосферном давлении и температуре 0 °С, гс/куб.м (при отсутствии фактических данных допускается принимать 2000 гс/куб.м).

При введении дымовых газов или газообразной двуокиси углерода в оборотную воду с помощью газодувок барботажные трубы следует погружать под слой воды не менее 2 м. При использовании водоструйных эжекторов следует насыщать дымовыми газами или двуокисью углерода часть оборотной воды, которая затем смешивается со всем объемом воды.

Количество воды $z_{об}$, %, общего расхода оборотной воды, которое должно быть пропущено через водоструйные эжекторы, следует определять по формуле

$$z_{об} = 10^6 D_{CO_2} / M_{CO_2} C_{CO_2} \beta_{исп}, \quad (11)$$

где M_{CO_2} - растворимость двуокиси углерода в воде, мг/л, при данной температуре и парциальном давлении 0,1 МПа (1 кгс/кв.см), принимаемая по табл. 4.

Таблица 4

Температура воды, град.С	10	15	20	25	30	40	50	60
Растворимость двуокиси углерода, мг/л	2310	1970	1690	1450	1260	970	760	580

Устройства для растворения в воде двуокиси углерода и транспортирования воды, насыщенной двуокисью углерода, должны приниматься из коррозионно-стойких материалов.

При расчете дозы двуокиси углерода по формуле (9) необходимо задаться величиной продувки P_3 и определить добавку воды P .

Если при заданной продувке величина z получится нецелесообразной по технико-экономическим расчетам, то следует увеличить продувку P_3 или применить другой метод стабилизационной обработки воды - подкисление или фосфатирование.

3. Концентрация фосфатного реагента (триполифосфата или гексаметафосфата натрия в расчете на P_2O_5) в оборотной воде должна поддерживаться равной 1,5-2 мг/л. При этом в расчете на

расход добавочной воды необходимая доза реагента должна составлять 1,5-2,5 мг/л по P₂O₅ или 3-5 мг/л по товарному продукту.

При обработке воды фосфатами для предупреждения накипеобразования надлежит предусматривать продувку P₃, %, определяемую по формуле

$$P_3 = P_1 / (K_{y, доп} - 1) - P_2, \quad (12)$$

где K_{y, доп} - допустимый коэффициент упаривания воды, определяемый по формуле

$$K_{y, доп} = (2 - 0,125 \text{Щ}_{доб}) (1,4 - 0,01 t_1) (1,1 - 0,01 \text{Ж}_{доб}), \quad (13)$$

где t₁ - температура оборотной воды до охладителя, °С;

Ж_{доб} - жесткость общая добавочной воды, мг-экв/л.

Значения P₁ и P₂ принимаются согласно п. 11.9. Метод фосфатирования следует применять при K_{y, доп} > 1 и величинах продувки, целесообразных по технико-экономическим расчетам. При величинах K_{y, доп} < 1 надлежит применять подкисление или комбинированную фосфатно-кислотную обработку воды.

4. При комбинированной фосфатно-кислотной обработке воды дозу кислоты D_{кис}, мг/л, в расчете на расход добавочной воды следует определять по формуле

$$D_{кис} = 100 e_{кис} (\text{Щ}_{доб} - \text{Щ}_{доб.пр}) / C_{кис}, \quad (14)$$

где Щ_{доб.пр} - предельная величина щелочности добавочной воды, мг-экв/л, при которой предотвращение карбонатных отложений при заданных условиях t₁, K_y и Ж_{доб}, достигается фосфатированием, определяется по формуле

$$\text{Щ}_{доб.пр} = 16 - K_y / 0,125 (1,4 - 0,01 t_1) (1,1 - 0,01 \text{Ж}_{доб}). \quad (15)$$

Метод комбинированной фосфатно-кислотной обработки воды следует применять при

$$0 < \text{Щ}_{доб.пр} < \text{Щ}_{доб}. \quad (16)$$

При Щ_{доб.пр} > Щ_{доб} надлежит предусматривать только фосфатирование, при Щ_{доб.пр} < 0 - подкисление.

Дозу фосфатного реагента (триполифосфата или гексаметафосфата натрия) следует принимать равной 3-5 мг/л по товарному продукту в расчете на расход добавочной воды и уточнять в процессе эксплуатации.

Стр.130 СНиП 2.04.02-84

Приложение 13
Рекомендуемое

ВНУТРЕННЯЯ ОТДЕЛКА ПОМЕЩЕНИЙ

№ п.п.	Наименование зданий и помещений	Состав отделочных работ		
		стены	потолки	полы
1	Помещение барабанных сеток и микрофильтров	Помещения производственного назначения Расшивка швов панельных стен. Штукатурка кирпичных стен. Окраска влагостойкими красками	Окраска влагостойкими красками	Цементные
2	Реагентное хозяйство а) помещения с нормальной влажностью			Расшивка швов панельных стен. Кладка кирпичных стен с подрезкой швов. Окраска клеевыми красками

	б) помещения с повышенной влажностью (при открытых емкостях с водой)	Расшивка швов панельных стен. Окраска влагостойкими красками	Окраска влагостойкими красками	Керамическая плитка
3	Склады сухих реагентов	Расшивка швов панельных стен. Кладка кирпичных стен с подрезкой швов. Известковая побелка	Известковая побелка	Цементные
4	Хлордозаторная	Расшивка швов панельных стен. Штукатурка кирпичных стен. Облицовка глазурованной плиткой на высоту 2 м, выше - окраска в три слоя горячим парафином или перхлорвиниловыми эмалями	Окраска в три слоя горячим парафином или перхлорвиниловыми эмалями	Керамическая кислотоупорная плитка, кислотостойкий асфальт или кислотоупорные бетонные плитки
5	Склад хлора	Расшивка швов панельных стен. Штукатурка кирпичных стен. Сопряжения стен с полом и потолком закругленные. Окраска в три слоя горячим парафином или перхлорвиниловыми эмалями	Окраска в три слоя горячим парафином или перхлорвиниловыми эмалями	Кислотостойкий асфальт с гладкой поверхностью или кислотоупорные бетонные плитки
6	Воздуходувная станция - машинный зал	Расшивка швов панельных стен. Штукатурка швов панельных стен. Окраска водоземлюсионными красками на высоту 1,5 м, выше - клеевыми красками	Клеевая побелка	Керамическая плитка. На монтажной площадке - бетонные
7	Зал фильтров, осветлителей, контактных осветлителей	Расшивка швов панельных стен. Штукатурка кирпичных стен. Облицовка глазурованной плиткой на высоту 1,5 м от пола площадок обслуживания фильтров и осветлителей стен, к которым эти площадки примыкают, окраска выше - влагостойкими красками. Облицовка стен фильтров и контактных осветлителей изнутри глазурованной плиткой от верха до уровня на 15 см ниже кромки желобов	Окраска влагостойкими красками	Керамическая плитка на железобетонных площадках обслуживания. Остальные полы бетонные мозаичные
8	Насосная станция - машинный зал	Бетонирование стен подземной части в чистой опалубке и затирка раствором. Расшивка швов панельных стен. Штукатурка кирпичных стен. Окраска влагостойкими красками на высоту 1,5 м от пола, балконов и монтажной площадки, выше - клеевыми красками	Клеевая побелка	Керамическая плитка. На монтажной площадке - бетонные
9	Галереи коммуникаций и обслуживания	Расшивка швов кирпичных или панельных стен. Окраска клеевыми красками	Клеевая побелка	Цементные
Помещения электротехнического оборудования				

СНиП 2.04.02-84 Стр.131

Продолжение

№	Наименование зданий	Состав отделочных работ
---	---------------------	-------------------------

п.п.	и помещений	стены	потолки	полы
10	Камеры трансформаторов и РУ	Расшивка швов кирпичных или панельных стен. Известковая побелка	Известковая побелка	Цементные с железнением
11	КТП, помещения щитов	Штукатурка кирпичных стен. Расшивка швов панельных стен. Окраска клеевыми красками светлых тонов	Клеевая побелка	Цементные с железнением
12	Пункт управления	Штукатурка кирпичных стен. Расшивка швов панельных стен. Окраска масляными красками светлых тонов или влагостойкими красками	Окраска влагостойкими красками	Линолеум или плитка ПВХ
13	Лаборатории, весовая, помещения для хранения посуды и реактивов	Расшивка швов панельных стен. Штукатурка кирпичных стен и перегородок. Окраска водоземлюсионными красками	Окраска масляными или влагостойкими красками	Линолеум или плитка ПВХ
14	Моечная, средоварочная	Расшивка швов панельных стен. Штукатурка кирпичных стен и перегородок. Облицовка глазурованной плиткой на высоту 1,5 м, выше - окраска влагостойкими красками	Окраска масляными или влагостойкими красками	Керамическая плитка

Примечание. При наличии агрессивной или взрывоопасной среды отделочные работы следует предусматривать с учетом требований антикоррозионной защиты конструкций и норм взрывопожаробезопасности.

Стр.132 СНиП 2.04.02-84

Приложение 14*
Рекомендуемое

**ОСОБЕННОСТИ ПРОЕКТИРОВАНИЯ
СИСТЕМ ВОДОСНАБЖЕНИЯ В ЗАПАДНО-СИБИРСКОМ
НЕФТЕГАЗОВОМ КОМПЛЕКСЕ**

Общие указания

1. Системы водоснабжения для поддержания пластового давления (ППД) на нефтяных месторождениях по степени обеспеченности подачи воды надлежит относить к I категории, при этом снижение подачи воды допускается не более 40% расчетного расхода.

2. Водоприемные устройства водозаборов из поверхностных источников следует принимать по табл. 13 для тяжелых условий забора воды.

3. Методы обработки речной воды для закачки в пласты, состав и расчетные параметры сооружений водоподготовки надлежит устанавливать в зависимости от ее качества, требуемых расхода и качества воды для конкретных нефтяных месторождений на основании технологических изысканий.

4. Склады реагентов следует рассчитывать на хранение запаса, обеспечивающего работу сооружений в течение периода, неблагоприятного по условиям доставки, но не более гарантийного срока хранения реагентов, установленного заводом-поставщиком.

5. При использовании подземных вод в качестве источника хозяйственно-питьевого водоснабжения объектов обустройства нефтяных и газовых месторождений необходимо рассматривать возможность обезжелезивания воды с попутным удалением марганца и сероводорода непосредственно в водоносном пласте.

6. Насосные станции водозаборов надлежит, как правило, проектировать с применением насосных установок для скважин, монтируемых в вертикальных трубчатых колодцах, и

подводом воды к ним самотечно-сифонными трубопроводами, а также с применением погружных осевых и центробежных электронасосов, устанавливаемых в наклонных трубопроводах, укладываемых в береговом откосе.

7. В насосных станциях I категории при количестве насосов более 9 следует принимать 3 резервных агрегата. При этом допускается парное подключение насосов к всасывающим и напорным коллекторам с общими задвижками.

8. Технологические процессы подготовки и подачи воды должны быть максимально автоматизированы.

9. При проектировании систем водоснабжения надлежит максимально принять сооружения и установки в комплектно-блочном исполнении заводского изготовления.

10. При проектировании сетей и сооружений на вечномёрзлых грунтах следует руководствоваться указаниями пп. 15.49-15.92.

Водоводы систем ППД

11. Трассировку водоводов следует предусматривать, как правило, вдоль существующих и проектируемых автодорог, а также в общих коридорах с нефтепроводами, газопроводами и другими коммуникациями.

12. Водоводы должны прокладываться в две линии и более.

Число переключений на водоводах и расстояния между переключениями определяются исходя из отключения одного водовода или его участка и обеспечения подачи воды не менее 60 % расчетного расхода. При этом следует учитывать возможность использования резервных насосных агрегатов.

Переключения рекомендуется размещать по возможности в местах ответвлений от водоводов на месторождения или кустовые насосные станции.

13. Длину ремонтных участков водоводов следует принимать равной длине участков между переключениями.

Диаметры выпусков и устройств для выпуска воздуха должны обеспечивать опорожнение участков водоводов не более чем за 5 ч.

14. Для водоводов следует принимать стальные трубы из марок сталей, допустимых для применения в районах с температурой наружного воздуха минус 40 °С и ниже.

15. Величину расчетного внутреннего давления в водоводах надлежит принимать согласно п. 8.22. Расчет на прочность и устойчивость следует производить согласно СНиП 2.05.06-85.

16. Для защиты водоводов и оборудования насосных станций подкачки, работающих «насос в насос», от повышения давления необходимо предусматривать установку регулирующих заслонок (клапанов), предохранительных клапанов и задвижек для автоматического сброса воды.

17. Бесколодезную установку арматуры следует предусматривать для задвижек с концами под приварку, а также вантузов и задвижек для впуска и выпуска воздуха. При этом механизм управления задвижкой или полностью корпус задвижки надлежит размещать в наземных камерах заводского изготовления (блок-боксах) с поддержанием температуры в них не ниже 5 град.С.

18. Для существующих водоводов допускается принимать в расчетах фактические потери напора.

19. Колодцы на заболоченных труднодоступных участках трассы водоводов допускается выполнять стальными.

20. У мест расположения колодцев должны предусматриваться обеспечивающие их обнаружение указатели.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Общие положения	1
2. Расчетные расходы воды в свободные напоры	2
Расчетные расходы воды	2
Расходы воды на пожаротушение	4
Свободные напоры	7
3. Источники водоснабжения	8
4. Схемы и системы водоснабжения	9
5. Водозаборные сооружения	12
Сооружения для забора подземных вод	12
Общие указания	12
Водозаборные скважины	12
Шахтные колодцы	13
Горизонтальные водозаборы	13
Лучевые водозаборы	14
Каптаж родников	15
Искусственное пополнение запасов подземных вод	15
Сооружения для забора поверхностной воды	18
6. Водоподготовка	20
Общие указания	20
Осветление и обесцвечивание воды	21
Общие указания	21
Сетчатые барабанные фильтры	21
Реагентное хозяйство	23
Смесительные устройства	25
Воздухоотделители	26
Камеры хлопьеобразования	26
Вертикальные отстойники	27
Горизонтальные отстойники	28
Осветлители со взвешенным осадком	30
Сооружения для осветления высокомутных вод	31
Скорые фильтры	32
Крупнозернистые фильтры	36
Контактные осветлители	36
Медленные фильтры	38
Контактные префильтры	39
Обеззараживание воды	39
Удаление органических веществ, привкусов и запахов	42
Стабилизационная обработка воды и обработка ингибиторами для устранения коррозии стальных и чугунных труб	42
Обезжелезивание воды	43
Фторирование воды	44
Удаление из воды марганца, фтора и сероводорода	44
Умягчение воды	44
Опреснение и обессоливание воды	44
Обработка промывных вод и осадка станций водоподготовки	45
Вспомогательные помещения станций водоподготовки	46
Склады реагентов и фильтрующих материалов	46

Высотное расположение сооружений на станциях водоподготовки	47
7. Насосные станции	48
8. Водоводы, водопроводные сети и сооружений на них	50
9. Емкости для хранения воды	59
Общие указания	59

Стр.134 СНиП 2.04.02-84

Оборудование емкостей	61
Резервуары	62
Водонапорные башни	62
Пожарные резервуары и водоемы	62
10. Зоны санитарной охраны	63
Общие указания	63
Границы зон санитарной охраны	63
Поверхностные источники водоснабжения	63
Подземные источники водоснабжения	64
Площадки водопроводных сооружений	65
Водоводы	65
Санитарные мероприятия на территории зон	65
Поверхностные источники водоснабжения	65
Подземные источники водоснабжения	66
Площадки водопроводных сооружений	67
Водоводы	67
11. Охлаждающие системы оборотного водоснабжения	67
Общие указания	67
Баланс воды в системах	68
Предотвращение механических отложений	69
Борьба с цветением воды и биологическим обрастанием	69
Предотвращение карбонатных отложений	69
Предотвращение сульфатных отложений	70
Предотвращение коррозии	70
Охлаждение оборотной воды	70
Градирни	72
Водохранилища-охладители	73
Брызгальные бассейны	74
Размещение охладителей на площадках предприятий	74
12. Оборудование, арматура и трубопроводы	74
13. Электрооборудование, технологический контроль, автоматизация и системы управления	75
Общие указания	75
Водозаборные сооружения поверхностных и подземных вод	76
Насосные станции	76
Станции водоподготовки	77
Водоводы и водопроводные сети	79
Емкости для хранения воды	78
Системы оборотного водоснабжения	78
Системы управления	78
14. Строительные решения и конструкции зданий и сооружений	80

Генеральный план	80
Объемно-планировочные решения	81
Конструкции и материалы	82
Расчет конструкций	84
Антикоррозионная защита строительных конструкций	86
Отопление и вентиляция	86

15. Дополнительные требования к системам водоснабжения в особых

природных и климатических условиях	88
Сейсмические районы	88
Общие указания	88
Водоводы и сети	89
Строительные конструкции	89
Подрабатываемые территории	90

СНиП 2.04.02-84 Стр.135

Общие указания	90
Водоводы и сети	91
Строительные конструкции	91
Вечномерзлые грунты	92
Общие указания	92
Водоводы и сети	93
Строительные конструкции	95
Просадочные грунты	95
Общие указания	95
Водоводы и сети	96
Строительные конструкции	98
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 1. Рекомендуемое. Способы бурения водозаборных скважин ..</i>	99
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 2. Рекомендуемое. Требования к фильтрам водозаборных скважин</i>	100
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 3. Рекомендуемое. Опробование и режимные наблюдения водозаборов подъемных вод</i>	101
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 4. Рекомендуемое. Удаление органических веществ, привкусов и запахов</i>	102
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 5. Рекомендуемое. Стабилизационная обработка воды, обработка ингибиторами для устранения коррозии стальных и чугунных труб ...</i>	104
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 6. Рекомендуемое. Фторирование воды</i>	106
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 7. Рекомендуемое. Умягчение воды</i>	108
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 8. Рекомендуемое. Опреснение и обессоливание воды</i>	114
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 9. Рекомендуемое. Обработка промывных вод и осадка станций водоподготовки</i>	118
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 10. Обязательное. Гидравлический расчет трубопроводов</i>	124
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 11. Рекомендуемое. Обработка охлаждающей воды хлором и медным купоросом</i>	126
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 12. Рекомендуемое. Расчет режимов обработки охлаждающей воды для предотвращения карбонатных и сульфатных отложений</i>	126
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 13. Рекомендуемое. Внутренняя отделка помещений</i>	130

R E P U B L I C A M O L D O V A

N O R M A T I V Î N C O N S T R U C Ț I I

G 0 3 0 2

REȚELE ȘI ECHIPAMENTE AFERENTE CONSTRUCȚIILOR

NCM G.03.02:2015

Rețele și instalații exterioare de canalizare

Preambul

Întroducere

Varianta în limba de stat

Версия на русском

EDIȚIE OFICIALĂ

MINISTERUL DEZVOLTĂRII REGIONALE ȘI CONSTRUCȚIILOR

CHIȘINĂU 2015

NORMATIV ÎN CONSTRUCȚII

NCM G.03.02:2015

ICS 91.140.60

Rețele și instalații exterioare de canalizare

Cuvinte cheie: rețele de canalizare, instalații de epurare apelor uzate și de tratare a nămolurilor, ape meteorice

Preambul

1 ELABORAT de către Universitatea Agrară de Stat din Moldova.

La elaborarea prezentului normativ au luat parte Universitatea Agrară de Stat din Moldova: conferențiarul universitar, dr.șt.agr. O. Horjan, profesorul universitar, dr.șt.teh. T. Coșuleanu, conferențiarul universitar, dr.șt.teh. P. Pleșca, inginer Irina Ciobanu;

Universitatea Tehnică a Moldovei: profesorul universitar, dr.șt.teh. D. Ungureanu, conferențiarul universitar, dr.șt.teh. I. Ioneț

Redactarea generală este realizată de profesorul universitar al catedrei „Ecotehnie, Management Ecologic și Ingineria Apelor”, dr.șt. teh. Dumitru Ungureanu.

2 ACCEPTAT de către Comitetul tehnic pentru normare tehnică în construcții CT-C 09 "Instalații și rețele de alimentare cu apă și canalizare", procesul-verbal nr. 8 din 23 noiembrie 2015.

3 APROBAT ȘI PUS ÎN APLICARE prin ordinul Ministrului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor nr. 56 din 25.04.2016 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 123-127, art. 754) cu aplicare din data de 06.05.2016

4. ÎNLOCUIEȘTE СНИП 2.04.03-85 "Канализация. Наружные сети и сооружения"

Întroducere

Actualul document normativ NCM G.03.02-2015 „Rețele și instalații exterioare de canalizare” conține exigențele de bază și parametrii pentru proiectarea, construcția și exploatarea rețelelor și instalațiilor de canalizare a localităților, care asigură fiabilitatea funcționării lor, condițiile optime de operare/exploatare, considerarea situațiilor excepționale, securitatea activității vitale.

În comparație cu documentul normativ existent în el a fost modificat calculul debitelor de ape meteorice, care a fost adoptat și apropiat la condițiile Republicii Moldova. Au fost introduse normative pentru proiectarea căminelor de spălare ale rețelelor de canalizare, revizuit compartimentul stațiilor de pompare și suflante și prezentat separat, ținând cont de funcțiile lor distincte.

În partea de epurare mecanică a apelor uzate a fost inclusă suplimentar eliminarea uleiurilor, reziduurilor petroliere, grăsimilor și a altor materii insolubile plutitoare cu calculul detaliat al separatoarelor respective cu insuflare de aer și lamelare. A fost revăzută deasemenea prezentarea intensificării decantării primare a apelor uzate.

În partea de stații de epurare a apelor uzate au fost introduse studiile necesare pentru proiectarea acestor instalații și completată cu condițiile de calitate a apelor uzate la intrare în stațiile de epurare pentru asigurarea funcționării normale a proceselor de epurare, îndeosebi a celor biologice.

A fost elaborată din nou și prezentată epurarea avansată/terțiară, revăzută și completat capitoul referitor la tratarea nămolurilor de epurare și au fost extinse prescripțiile de proiectare a gospodăriei de biogaz, au fost introduse capitole noi referitor la proiectarea de ansamblu a stațiilor de epurare și epurarea apelor meteorice.

În el a fost redus volumul de informații de ordin general, nereglementar, cu caracter informativ de cunoștințe generale cât și excluse prevederile de epurare fizico-chimică a apelor uzate industriale, fiind vorba în acest document normativ de apele uzate comunale, și care trebuie să fie obiectivul unui document normativ separat.

Detalizarea și prezentarea unor prescripții și capitole ale acestui document normativ se prevede prin elaborarea în viitor a Codurilor practice în construcții pentru proiectarea unor părți și elemente componente ale rețelelor și instalațiilor exterioare de canalizare.

Prezentul document normativ este structurat logic mai reușit, la elaborarea lui s-a ținut cont de practica avansată autohtonă și mondială, ultimele realizări ale științei și tehnicii, precum și prevederile standardelor europene și internaționale.

El este destinat proiectanților, antreprenorilor în construcții, operatorilor regiilor de apă și canalizare, precum și lucrătorilor organelor menite să supravegheze respectarea cerințelor de protecție a mediului înconjurător, de sănătate publică, calității în construcții, organelor de autoadministrare publică locală și centrală, cadrelor didactice și studenților sistemului de învățământ profesional.

La elaborarea prezentului document normativ s-a ținut cont de obiectivele și propunerile specialiștilor în domeniu de la ministerele și departamentele de resort, organele de autoadministrare publică locală și centrală, organizațiile de proiectare și exploatare.

Prezentul document normativ a fost redactat și definitivat conform NCM A.01.04 „Reguli de redactare a documentelor normative”.

NCM G.03.02:2015

Cuprins

1 Domeniu de aplicare	1
2 Referințe normative.....	1
3 Principii generale	2
4 Rețele de canalizare	5
4.1 Dispoziții generale și studii de proiectare	5
4.2 Scheme și sisteme de canalizare	6
4.3 Debite de ape de canalizare.....	9
4.4 Calculul hidraulic al rețelelor de canalizare. Considerații generale	17
4.5 Diametrele minime ale conductelor.....	18
4.6 Alcătuirea rețelelor de canalizare și construcțiilor anexe	20
5 Stații de pompare	28
5.1 Generalități	28
6 Stații de suflante	32
6.1 Generalități	32
6.2 Echipamente și instalații	32
7 Stații de epurare	33
7.1 Generalități și studii de proiectare.....	33
7.2 Epurarea mecanică a apelor uzate	41
7.3 Epurarea biologică a apelor uzate	67
7.4 Dezinfectarea apelor uzate.....	81
7.5 Epurarea avansată (terțiară) a apelor uzate	82
7.6 Tratarea nămolurilor. Generalități	91
7.7 Stații de epurare de capacitate mică (în localități rurale)	106
7.8 Proiectarea de ansamblu a stațiilor de epurare	113
8 Epurarea apelor meteorice.....	117
8.1 Generalități	117
8.2 Epurarea apelor meteorice în comun cu apele uzate orășenești	117
8.3 Epurarea separată a apelor meteorice.. ..	118
8.4 Dezinfectarea și utilizarea apelor meteorice epurate	119
8.5 Tratarea nămolului	119
9 Condiții privind soluțiile de construcție și elementele instalațiilor de epurare.....	119
9.1 Planul general. Soluții de amplasare și de sistematizare verticală	119
9.2 Sisteme de încălzire și ventilație	122
10 Aparatură electrică, control tehnologic, automatizare și sisteme de comandă	123
10.1 Generalități	123

10.2 Stații de pompare și suflante	125
10.3 Stații de epurare	126
11 Clauze suplimentare privind sistemele de canalizare în zonele cu condiții deosebite	127
11.1 Zone seismice.....	127
11.2 Pământuri tasabile	128
11.3 Teritorii cu lucrări de carieră	130
Bibliografie.....	133

NCM G.03.02:2015

Содержание

Traducerea autentică a prezentului document normativ în limba rusă

1 Область применени	134
2 Нормативные ссылки	134
3 Общие указания.....	135
4 Канализационные сети	137
4.1 Общие указания и изыскания для проектирования	137
4.2 Схемы и системы канализации	139
4.3 Расходы канализационных вод	143
4.4 Гидравлический расчёт канализационных сетей. Общие указания	151
4.5 Наименьшие диаметры труб.....	152
4.6 Структура канализационных сетей и сооружений	154
5 Насосные станции.....	162
5.1 Общие положения	162
6 Воздуходувные станции.....	167
6.1 Общие положения	167
6.2 Оборудование и устройства	167
7 Очистные станции	168
7.1 Общие указания для проектирования.....	168
7.2 Механическая очистка сточных вод	177
7.3 Биологическая очистка сточных вод	204
7.4 Обеззараживание сточных вод	220
7.5 Глубокая (третичная) очистка сточных вод.....	221
7.6 Обработка осадка сточных вод	230
7.7 Станции очистки малой производительности (в сельских населённых пунктах)	246
7.8 Комплексное проектирование очистных станций	254
8 Очистка дождевых вод	259
8.1 Общие указания.....	259
8.2 Очистка дождевых и талых вод совместно с городскими сточными водами.....	259
8.3 Раздельная очистка дождевых и талых вод	259
8.4 Обеззараживание и использование очищенных дождевых вод	261
8.5 Обработка осадка.....	261
9 Требования к строительным решениям и элементам очистных сооружений .	261
9.1 Генплан. Объёмно-планировочные решения.....	261

9.2 Системы отопления и вентиляции.....	264
10 Электрооборудование, технологический контроль, автоматизация и системы оперативного управления	265
10.1 Общие указания	265
10.2 Насосные и воздухоподводящие станции.....	267
10.3 Станции очистки.....	268
11 Дополнительные требования к системам канализации в районах с особыми условиями.....	270
11.1 Сейсмические районы	270
11.2 Просадочные грунты	270
11.3 Подрабатываемые территории	273
Библиография.....	276

N O R M A T I V Î N C O N S T R U C Ț I I

Instalații și rețele de alimentare cu apă și canalizare Rețele și instalații exterioare de canalizare

Установки и сети водоснабжения и канализации
Наружные сети и сооружения канализации

Installations and networks of water supply and sewerage
Sewerage external networks and facilities

Data punerii în aplicare: 2016-05-06

1 Domeniu de aplicare

1.1 Prezentul document normativ se referă la proiectarea tehnologică a elementelor componente ale sistemelor de canalizare a localităților, obiectivelor noi sau a celor în reconstrucție: rețele de colectare, de evacuare și transportare a apelor uzate, construcții anexe pe aceste rețele, stații de pompare, stații de suflante, stații de epurare a apelor uzate.

1.2 Prevederile prezentului Normativ sânt obligatorii pentru toți agenții economici care activează în domeniul construcțiilor și proiectării sistemelor de canalizare a localităților.

1.3 Prezentul normativ cuprinde întregul proces de concepere, calculare și proiectare a elementelor componente ale sistemelor de canalizare, inclusiv a instalațiilor și echipamentelor aferente acestora. Normativul funcționează în paralel cu sistemul național de reglementări în construcții și cu alte documente care nu se referă nemijlocit la rețelele și instalațiile exterioare de canalizare – documente normative și acte legislative în vigoare privind protecția mediului, igiena sanitară ș.a. Conexiunea între prezentul normativ și documentele specificate este asigurată prin avizarea lui de către serviciile respective

2 Refirițe normative

În prezentul normativ se fac referiri la următoarele documente normative:

NCM A.01.04-1996	Reguli de redactare a documentelor normative
NCM B.01.03-2016	Planuri generale ale întreprinderilor industriale (în curs)
NCM C.01.04-2005	Clădiri administrative. Norme de proiectare
NCM C.02.02-2015	Clădiri de producție
NCM C.02.03-2004	Clădiri de depozitare
NCM D.01.03-2007	Construcții hidrotehnice. Principiile de bază
NCM E.03.02-2014	Protecția împotriva incendiilor a clădirilor și instalațiilor
NCM D.01.03-2007	Construcții hidrotehnice. Principiile de bază
NCM G.03.01-2012	Stații de capacitatea mică de epurare a apelor uzate comunale
NCM G 03.03-2015	Instalații interioare de alimentare cu apă și canalizare
CP E.04.03-2005	Protecția anticorrosivă a construcțiilor și instalațiilor

CP D.01.04-2007	Determinarea caracteristicilor hidrologice principale de calcul
CP D.01.06-2012	Determinarea limitelor admisibile de substanțe nocive în debitele (scurgerile) superficiale pentru condițiile Republicii Moldova
CP E.04.03-2005	Protecția anticorrosivă a construcțiilor și instalațiilor
SM SR EN 752:2011	„Rețele de canalizare în exteriorul clădirilor”
RI 06.6.3.23-97	Protecția bazinelor de apă contra poluării
СНиП 2.01.01-82	Строительная климатология и геофизика
СНиП 2.06.04-82*	Нагрузки и воздействия на гидротехнические сооружения (волновые, ледовые и от судов)
СНиП 2.02.01-83	Основания зданий и сооружений
СНиП 2.04.02-84	Водоснабжение. Наружные сети и сооружения
СНиП 2.09.03-85	Сооружения промышленных предприятий.
СНиП 2.09.04-87*	Административные и бытовые здания
СНиП 2.01.09-91	Здания и сооружения на подрабатываемых территориях и просадочных грунтах
СНиП 2.04.05-91*	Отопление, вентиляция и кондиционирование
СН 245-71	Санитарные нормы проектирования промышленных предприятий.
СН 322-74	Указания по производству и приемке работ по строительству в городах и на промышленных предприятиях коллекторных тоннелей, сооружаемых способом щитовой проходки.

3 Principii generale

3.1 Proiectarea sistemelor de canalizare a obiectivelor se face pe bază de scheme generale de dezvoltare a teritoriului și de amplasare a ramurilor economiei naționale și a întreprinderilor industriale, scheme de dezvoltare și amplasare a forțelor de producție în zonele economice, scheme generale de folosire și protecție complexă a resurselor de apă, pe ansamblul teritoriilor și al bazinelor hidrografice, scheme și proiecte de sistematizare și edificare a orașelor, altor centre populate precum și scheme generale ale centrelor industriale.

Sistemele de canalizare trebuie să se proiecteze pentru ansamble de obiective din diferite ramuri, indiferent de apartenența lor departamentală, ținând cont de evaluările tehnico-economice, ecologice și sanitare ale instalațiilor existente, și prevăzând posibilități de utilizare a acestora în condiții de intensificare a funcționării lor.

Proiectele de canalizare a obiectivelor se elaborează, de regulă, concomitent cu proiectele de alimentare cu apă pentru a se asigura bilanțul de apă folosită și evacuată. În acest context trebuie să se examineze posibilitatea utilizării apelor uzate epurate pentru alimentarea cu apă industrială și pentru irigație.

3.2 Sistemul de canalizare a apelor meteorice trebuie să asigure epurarea celei mai impurificate părți din apele provenite din ploi, topiri de zăpezi și spălări de suprafețe cu înveliș impermeabil, aceasta constituind minimum 70 % din debitul anual de ape colectate de pe teritoriile centrelor populate și incintelor industriale ale căror ape conțin impurități similare, precum și epurarea debitului total de ape meteorice provenite din incintele industriale, ale căror ape conțin substanțe toxice sau cantități mari de substanțe organice.

3.3 Principalele soluții tehnice adoptate în proiecte și succesiunea lor de executare trebuie să fie justificate prin compararea variantelor posibile. Calculele tehnico-economice trebuie efectuate pentru variante, ale căror avantaje și/sau dezavantaje se determină numai pe cale analitică.

Varianta optimă este determinată de valoarea minimă a cheltuielilor de exploatare, a consumului de resurse naturale, energie electrică și combustibil, ținând cont de cerințele sanitare, igienice, ecologice și cele ale pisciculturii.

3.4 Proiectarea obiectivelor de canalizare (rețelelor și instalațiilor) se efectuează prin adoptarea soluțiilor tehnice progresiste prevăzând mecanizarea proceselor grele de muncă, automatizarea proceselor tehnologice și industrializarea maximă a lucrărilor de construcție-montaj prin folosirea de preferință a elementelor prefabricate, a pieselor și produselor standardizate fabricate la uzine sau asamblate în ateliere.

3.5 Stațiile locale de epurare (preepurare) a apelor uzate industriale și meteorice trebuie prevăzute, de regulă, pe teritoriul întreprinderilor industriale

3.6 Racordarea rețelelor de canalizare, din incintele întreprinderilor industriale, la rețelele stradale sau de cartier ale centrelor populate trebuie prevăzută prin guri de vărsare cu cămine de control, amplasate în afara întreprinderilor.

Pentru fiecare întreprindere trebuie să se prevadă mijloace de măsurare a debitelor (debitmetre) de ape uzate evacuate în rețeaua publică.

Preluarea în comun a apelor uzate industriale de la mai multe întreprinderi trebuie prevăzută în aval de căminul de racord al fiecăreia din acestea.

3.7 Condițiile și locul de deversare a apelor uzate epurate și a celor meteorice în emisari trebuie să corespundă „Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale” și „Regulamentului cu privire la cerințele de calitate a mediului pentru apele de suprafață”, acordate cu organele de protecție a mediului și de protecție a resurselor acvatice și piscicole, cu organele de stat centrale și locale de supraveghere sanitaro-epidemiologică, cu alte organe, în conformitate cu legislația Republicii Moldova, iar în cazul deversărilor în emisari navigabili - și cu organele flotei fluviale.

3.8 Gradul de fiabilitate a sistemelor de canalizare și a elementelor componente trebuie să fie determinat ținând cont de condițiile tehnice și tehnologice, cerințele sanitaro-igienice și de protecție a mediului. În cazul în care nu se admit întreruperi în funcționarea sistemului de canalizare și/sau a părților componente, trebuie prevăzute măsuri pentru asigurarea funcționării continue a acestora.

3.9 În caz de avariere sau reparație a unei instalații supraîncărcarea celorlalte instalații, de aceeași menire, nu trebuie să depășească 8+7 % din capacitatea lor de calcul, fără să se reducă eficiența de epurare a apelor uzate.

3.10 Zonele de protecție sanitară dintre instalațiile sistemului de canalizare și hotarele ansamblurilor de clădiri de locuit, teritoriilor clădirilor sociale și ale întreprinderilor industriei alimentare trebuie stabilite, ținând cont de dezvoltarea lor în perspectivă, precum și de cerințele sanitaro-igienice și de protecție a mediului, astfel:

- în jurul instalațiilor și stațiilor de pompare ale sistemelor de canalizare a centrelor populate conform tabelului 3.1;

- în jurul stațiilor de epurare și de pompare a apelor uzate industriale (sau a amestecului acestora cu ape uzate menajere) amplasate în afara teritoriilor întreprinderilor industriale, limitele trebuie să fie ca și cele prevăzute de CH 245-71 pentru întreprinderile de unde sunt evacuate aceste ape uzate, dar nu mai mici decât cele indicate în Tabelul 3.1.

Tabelul 3.1

Denumirea instalațiilor	Zona de protecție sanitară, în m, pentru debitul de calcul al instalațiilor, mii m ³ /d			
	Până la 0,2	>0,2+5	>5+50	>50+280
Instalații pentru epurarea mecanică și biologică cu platforme pentru uscarea nămolurilor fermentate, precum și platforme izolate de uscare a nămolurilor.	150	200	400	500
Instalații pentru epurarea mecanică și biologică cu tratarea termomecanică a nămolurilor în încăperi închise	100	150	300	400
Câmpuri de filtrare	200	300	500	-
Câmpuri de irigare	150	200	400	-
Iazuri biologice	200	200	300	300
Stații cu șanțuri de oxidare	150	-	-	-
Stații de pompare	15	20	20	30

NOTE:

1. În cazul în care capacitatea instalațiilor sistemelor de canalizare depășește 280 mii m³/d, precum și în cazul în care există abateri de la tehnologia adoptată de epurare a apelor uzate și de tratare a nămolurilor zonele de protecție sanitară trebuie stabilite de comun acord cu organele sanitaro – epidemiologice.
2. Zonele de protecție sanitară, indicate în tabelul 3.1, pot fi mărite, dar nu mai mult de 2 ori în cazul în care centrul populat este amplasat în partea frontală a vânturilor dominante față de stația de epurare, sau micșorate cu maximum 25 %, în cazul în care direcția vânturilor este favorabilă.
3. La stațiile de epurare cu capacitatea peste 200 m³/d, pe al căror teritoriu lipsesc platformele de uscare a nămolurilor, mărimea zonei sanitare trebuie micșorată cu 30 %.
4. Zona de protecție sanitară în jurul câmpurilor de filtrare cu aria sub 0,5 ha și în jurul instalațiilor de epurare mecanică și biologică cu filtre biologice cu capacitatea sub 50 m³/d trebuie să constituie 100 m.
5. Zona de protecție sanitară în jurul câmpurilor de infiltrație subterană cu capacitatea sub 15 m³/d trebuie să constituie 15 m.
6. Zonele de protecție sanitară în jurul tranșeelor de filtrare și al filtrelor subterane trebuie adoptate de 25 m; în jurul foselor septice și al puțurilor absorbante - de 5 și, respectiv, 8 m; în jurul instalațiilor cu aerare prelungită și stabilizare aerobă a nămolului activ, cu capacitatea sub 700 m³/d – de 50m.
7. Zona de protecție sanitară în jurul stațiilor de transvazare trebuie să constituie 300 m.
8. Zona de protecție sanitară în jurul instalațiilor de epurare a apelor meteorice provenite din centrele populate trebuie să constituie 100 m; iar cea din jurul stațiilor de pompare - 15 m; pentru stațiile de epurare a apelor meteorice provenite de la întreprinderile industriale mărimea zonelor sanitare trebuie adoptată de comun acord cu organele sanitaro - epidemiologice.
9. Zona de protecție sanitară în jurul bazinelor de stocare a șlamurilor trebuie adoptată în funcție de componența și proprietățile șlamurilor, de comun acord cu organele sanitaro - epidemiologice.
10. Zonele de protecție sanitară trebuie să țină cont de instalațiile de dezinfecție cu clor gazos.
11. Persoanelor fizice și juridice, în zonele de protecție sanitară a rețelelor și instalațiilor de canalizare, se interzice efectuarea lucrărilor de construcții de orice fel, cultivarea plantațiilor perene, depozitarea materialelor deteriorarea construcțiilor, îngrădărilor sau inscripțiilor de identificare de de avertizare aferente rețelelor și instalațiilor exterioare de canalizare, îngrădirea în orice mod a accesului la ele pentru executarea lucrărilor de întreținere, reparare, înlăturare a avariilor;

4 Rețele de canalizare

4.1 Dispoziții generale și studii de proiectare

4.1.1 Prevederile prezentului capitol se aplică la rețelele de canalizare de pe domeniul public al localităților, de pe teritoriul ansamblurilor de locuințe și al obiectivelor economice și social-culturale, de la locul unde se termină instalația interioară de canalizare până la locul de deversare a apelor în altă rețea de canalizare sau în receptorul natural al apelor uzate (emisar).

4.1.2 La proiectarea rețelelor trebuie luate în considerare următoarele elemente de ordin general:
- caracteristicile apelor de canalizare și ale nămolurilor rezultate din aceste ape;

- schița de sistematizare sau, în lipsa acesteia, studiul de sistematizare aprobat - în cazul localităților, sau planul general al incintei sau zonei - în cazul obiectivelor industriale sau al altor folosințe;
- emisarii din zonă, care pot fi folosiți pentru deversarea apelor de canalizare, și concentrațiile maxime admisibile de substanțe impurificatoare, stabilite conform reglementărilor legale în vigoare;
- încadrarea în planul sau schema-cadru de gospodărire complexă a apelor bazinului hidrografic, din care face parte emisarul luat în considerare, pentru descărcarea apelor de canalizare.

4.1.3 În cazul proiectării rețelelor exterioare de canalizare a localităților trebuie luate în considerare următoarele date de sistematizare:

- limita intravilanului, zonificarea localității cu specificarea mărimii ariei suprafețelor parțiale și totale, precum și detaliile ansamblurilor de locuințe;
- populația existentă și în perspectiva următorilor 25 ani, cu densități specifice pe diferite zone ale localității;
- regimul de construcție;
- principalele dotări social-culturale și valoarea acestora în dezvoltarea pe etape;
- industriile existente și cele prevăzute în perspectivă, dezvoltarea pe etape a acestora cu precizarea necesarului de apă, a cantităților de apă de evacuare și caracteristicile acesteia;
- trama stradală cu profilurile transversale și îmbrăcămințile existente și în perspectivă;
- zonele verzi existente și în perspectivă;
- zonele protejate naturale și construite;
- sistemele de alimentare cu apă și canalizare existente și prevăzute în documentația de sistematizare;
- zona de amplasare a stației de epurare și a descărcării în emisar.

4.1.4 În cazul obiectivelor industriale și al altor folosințe trebuie luate în considerare următoarele date ale planului general:

- limita zonei de canalizat și organizarea teritoriului;
- procesul tehnologic cu necesarul de apă și cantitățile de apă de evacuare, pe secții de fabricație, precum și caracteristicile acestei ape;
- sistemele de alimentare cu apă și canalizare existente.

4.1.5 La stabilirea receptorului natural de ape de canalizare (emisarului) trebuie luate în considerare, cu prioritate, apele de suprafață, ce dispun de potențial de autoepurare.

4.1.6 La proiectarea rețelelor exterioare de canalizare trebuie luate în considerare de asemenea:

- debitele de calcul, prevăzând reutilizarea maximă a apelor uzate industriale în procesele tehnologice de fabricație;
- distanțele minime în plan orizontal și vertical, la traversări și încrucișări și celelalte condiții de amplasare a rețelelor, conform 4.5;
- adoptarea obligatorie a măsurilor necesare pentru prevenirea impurificării apelor subterane și protecția mediului;
- adoptarea cu prioritate a soluțiilor de evacuări gravitaționale respectând pantele, vitezele, gradele de umplere conform p. 4.4;
- posibilitatea descărcării apelor meteorice, în cazul procedului de canalizare separativ, în interiorul localităților, în condițiile impuse de emisarul respectiv, direct sau prin intermediul bazinelor de retenție, adoptând, cu prioritate, soluții fără pompare;
- posibilitatea de evacuare a apelor meteorice pe rigolele străzilor, în cazul procedului de canalizare separativ incomplet.

4.1.7 Pentru proiectarea rețelelor exterioare de canalizare trebuie întocmite următoarele studii: topografice, geotehnice, hidrologice și hidrogeologice, meteorologice și studii asupra caracteristicilor apelor de canalizare.

4.1.8 Necesitatea efectuării fiecărei categorii de studii, amplexarea și gradul lor de aprofundare se stabilesc de către proiectantul rețelei exterioare de canalizare, în funcție de mărimea și importanța localității sau a obiectivului de canalizat.

4.1.9 Studiile preced etapele de proiectare a rețelei; dacă este necesar, ele trebuie completate pe parcursul elaborării proiectelor și detaliilor de execuție.

4.1.10 Studiile se fac pe bază de temă de conținut și de program de execuție, întocmite de către proiectantul rețelei în colaborare cu executantul studiilor.

În temă trebuie să fie semnalate studiile efectuate anterior pentru aceeași zonă, care pot fi folosite pentru completarea datelor obținute prin studiile noi. Studiile cu o vechime de peste doi ani trebuie examinate în vederea unei eventuale actualizări, pentru ca ele să reflecte situația reală și pentru a fi puse de acord cu reglementările tehnice în vigoare.

4.1.11 Studiile topografice trebuie să furnizeze elementele planimetrice și altimetrice ale terenului în lungul traseelor rețelei de canalizare, prin reprezentări grafice la scări convenabile gradului de detaliere cerut prin temă.

4.1.12 Studiile geotehnice trebuie să furnizeze date cu privire la stabilitatea terenului, principalele caracteristici fizico-chimice ale pământurilor, influența eventualelor pierderi de apă asupra stabilității terenului, agresivitatea apei subterane și a terenului de fundare față de betoane și de metale, adâncimea de îngheț, gradul de seismicitate al zonei, dând indicații privind: presiunea convențională de calcul pentru diferite adâncimi ale terenului de fundare, modul de realizare a săpăturilor și epuimentelor, modul de compactare a umpluturilor, panta taluzurilor, soluții pentru îmbunătățirea terenului de fundare, existența proceselor fizico-geologice periculoase - alunecări de teren, sufuziuni, surpări, ravene etc.

4.1.13 Studiile hidrologice și hidrogeologice trebuie să precizeze debitele caracteristice ale receptorului: debitele folosite la stabilirea soluției de descărcare a apelor de canalizare, debitele apelor subterane sau meteorice provenite de pe versanți și care se evacuează prin rețelele de canalizare, precum și situația apelor subterane, în scopul adoptării măsurilor de evitare a impurificării sau, eventual, de drenare a acestora, debitele apelor de viitură cu probabilitatea de 3 % folosite pentru stabilirea cotei (nivelului) de amplasare a construcțiilor de canalizare în zona de protecție a apelor de suprafață.

4.1.14 Studiile meteorologice trebuie să furnizeze date cu privire la precipitațiile torențiale înregistrate pe o perioadă de cel puțin 15 ani, în vederea stabilirii intensităților de calcul conform pct. 4.3.

4.1.15 Studiile asupra caracteristicilor apelor de canalizare trebuie să precizeze valorile indicatorilor normați prevăzuți în reglementările legale în vigoare referitoare la condițiile de descărcare a apelor uzate în rețelele de canalizare.

4.1.16 Condițiile de deversare a apelor uzate industriale în rețelele de canalizare a centrelor populate se stabilesc conform cerințelor în vigoare de către întreprinderea în a cărei exploatare se află canalizarea și stația de epurare, astfel ca, prin compoziția și cantitatea lor, acestea să nu degradeze construcțiile și instalațiile rețelelor de canalizare și ale stațiilor de epurare, să nu reducă capacitatea de transport a canalelor, să nu aducă prejudicii igienei și sănătății publice sau personalului de exploatare, să nu împiedice procesele de epurare sau să reducă capacitatea instalațiilor de epurare ale centrelor populate și să nu producă poluarea mediului.

4.1.17 În cazul în care compoziția apelor uzate ce urmează a fi deversate în rețeaua publică nu corespund condițiilor impuse trebuie prevăzută construirea de stații de preepurare, pentru apele uzate industriale, asigurând astfel stațiilor de epurare a apelor uzate orășenești o schemă și, respectiv, dimensiuni cât mai apropiate celor care tratează ape uzate menajere.

4.2 Scheme și sisteme de canalizare

4.2.1 La proiectarea canalizării centrelor populate trebuie prevăzută unul din următoarele sisteme: unitar, separativ - complet sau incomplet, semiseparativ sau mixt.

Evacuarea apelor meteorice prin sisteme de canale deschise se admite în anumite cazuri printr-o justificare adecvată și cu avizul organelor de protecție a mediului, sanitaro-epidemiologice, de protecție a resurselor acvatice și piscicole.

4.2.2 Alegerea sistemelor de canalizare trebuie efectuată, de regulă, în cadrul unor variante comparative, luând în vedere:

- compoziția apelor meteorice ce se evacuează la stația de epurare, precum și influența acestora asupra proceselor de epurare;
- condițiile climatice;
- relieful localității etc.

4.2.3 Pentru canalizarea localităților mici trebuie prevăzut, de regulă, sistemul separativ incomplet.

4.2.4 În cazul localităților mici, trebuie prevăzute, de regulă, scheme centralizate de canalizare pentru una sau mai multe localități, pentru grupuri de clădiri izolate și zone industriale. Schemele centralizate de canalizare pentru zonele locative și cele industriale trebuie să prevadă evacuarea în comun a apelor uzate, exceptând apele reziduale de la unitățile zootehnice. În cazul evacuării în comun a apelor uzate industriale și a celor menajere trebuie să se respecte condițiile de la 4.1.16.

Prevederea schemelor centralizate separate pentru localități și zone industriale se admite numai în cazul unei justificări tehnico-economice adecvate.

4.2.5 Scheme decentralizate de canalizare se admit:

- în cazul lipsei pericolului de impurificare a straturilor acvifere folosite pentru alimentare cu apă;
- în cazul lipsei unei canalizări centralizate în localități, pentru obiective care trebuie canalizate în primul rând (spitale, școli, grădinițe de copii, clădiri de menire administrativ-socială, clădiri de locuit izolate, întreprinderi industriale etc), precum și în cazul primei etape de construire a localităților, când obiectivele de canalizat sânt amplasate la distanțe de peste 500 m;
- în cazul necesității canalizării unui edificiu sau a unui grup de clădiri izolate.

4.2.6 În cazul schemelor centralizate de canalizare, pentru apele uzate trebuie prevăzută epurarea mecano-biologică în condiții naturale sau artificiale, iar pentru obiectivele cu aflarea sezonieră (provizorie) a oamenilor - epurarea fizico-chimică sau biologică anaerob-aerobă.

4.2.7 În cazul canalizării individuale, pentru epurarea apelor uzate, se admite, cu o justificare adecvată și cu avizul serviciului de supraveghere de stat a sănătății publice și organelor de protecție a mediului, epurarea mecanică în camere septice și epurarea biologică în condiții naturale pe bază de infiltrare subterană sau epurarea fizico-chimică pentru obiectivele cu funcționare periodică (stațiuni și baze turistice și de agrement etc.).

4.2.8 Pentru epurarea apelor uzate provenite de la localități mici trebuie prevăzută folosirea stațiilor monobloc prefabricate.

4.2.9 Pentru clădiri izolate cu un debit de ape uzate sub 1 m³/d se admite prevederea haznalelor, cu vidanșarea lor periodică.

4.2.10 Epurarea apelor uzate de la spălarea rufelor, cu conținut de detergenți, se admite în comun cu cele menajere, dacă raportul dintre cantitățile lor este de 1:9. Pentru apele uzate de la băi publice și spălătorii acest raport trebuie să fie de 1:4, iar în cazul apelor uzate numai de la băile publice – de 1:1. În cazuri justificate se prevede folosirea bazinelor de uniformizare a debitelor și a conținutului apelor uzate.

În cazul unor cantități importante de ape uzate de la băi publice și spălătorii (curățătorii) trebuie prevăzută preepurarea lor cu asigurarea concentrației admisibile de detergenți stabilite în conformitate cu cerințele normativelor în vigoare de întreprinderea în a cărei exploatare se află rețeaua de canalizare și stația de epurare.

4.2.11 Stațiile mici de epurare, în cazul refulării apelor uzate, trebuie dimensionate la un debit egal cu capacitatea instalației de pompare.

4.2.12 Sistemul de gospodărire a apelor la întreprinderile industriale trebuie să includă recircularea și reutilizarea maxim posibilă a apelor uzate industriale precum și a apelor de răcire în procesele tehnologice, în cadrul unor secții izolate sau al întregii întreprinderi. Pierderile de apă trebuie recuperate, de regulă, din contul acumulării apelor meteorice sau a apelor uzate menajere și industriale, după o epurare și dezinfectare prealabilă.

Sistemul direct de alimentare cu apă a proceselor tehnologice, cu evacuarea apelor uzate epurate în emisar, poate fi admis numai în cazul justificării tehnico-economice respective, cu avizul organelor de

protecție a mediului, de gospodărire și protecție a apelor, precum și serviciului de supraveghere de stat a sănătății publice.

4.2.13 La alegerea schemei și sistemului de canalizare a întreprinderilor industriale trebuie să se țină cont de :

- posibilitatea excluderii sau reducerii gradului de poluare a apelor uzate industriale prin implementarea de noi tehnologii nepoluante, modernizarea celor vechi, înlocuirea proceselor tehnologice umede cu cele uscate, folosirea sistemelor cu circuit închis de gospodărire a apelor, precum și a metodelor de răcire cu aer;
- posibilitatea folosirii succesive a apei pentru diferite procese tehnologice, care impun diferite condiții privind calitatea apei;
- condițiile privind compoziția apei folosite pentru diferite procese tehnologice și debitele acesteia;
- debitele și compoziția apelor uzate formate ca rezultat al diferitelor procese tehnologice, precum și de proprietățile fizico-chimice ale impurităților din ape, bilanțul material și energetic al folosirii și evacuării apei;
- posibilitatea epurării locale a unor ape uzate industriale cu recuperarea substanțelor utile și reutilizarea apelor epurate, precum și a creării unor sisteme locale cu circuit închis de alimentare cu apă industrială;
- posibilitatea evacuării separate a apelor uzate, care necesită o preepurare;
- posibilitatea evacuării în comun a apelor uzate cu compoziție identică;
- posibilitatea utilizării industriale a apelor uzate epurate menajere și orășenești, a apelor meteorice, precum și a creării sistemelor cu circuit închis de alimentare cu apă fără deversarea apelor uzate în emisar;
- posibilitatea apariției și desfășurării unor procese chimice în conducte, cu formarea de gaze sau substanțe solide, la evacuarea în comun a diferitelor categorii de ape uzate în rețeaua de canalizare;
- condițiile de descărcare a apelor uzate industriale în emisari sau în rețeaua de canalizare a localității sau a altei folosințe.

4.2.14 Sistemul de canalizare a întreprinderilor industriale trebuie prevăzut, de regulă, de tip separativ-complet.

4.2.15 Apele uzate industriale, care necesită o epurare specială pentru a fi reutilizate în producție sau pentru a fi descărcate în rețeaua de canalizare a localității sau în emisar, trebuie să fie evacuate printr-o rețea separată.

4.2.16 Evacuarea în comun a diferitelor ape uzate industriale, care conțin diferite substanțe poluante, se admite numai în cazul posibilității epurării lor în comun.

4.2.17 Modul de epurare a apelor uzate industriale și a celor orășenești, în stații de epurare extravilane, în comun sau separat, trebuie adoptat în funcție de caracteristicile calitative ale apelor uzate și condițiile de postutilizare a apelor epurate.

4.2.18 Apele uzate industriale, care se evacuează și se epurează în comun cu cele menajere, trebuie să îndeplinească condițiile indicate în pct. 4.1.16.

Apele uzate industriale, care nu întrunesc aceste condiții, trebuie să fie supuse epurării preliminare. Gradul de preepurare trebuie stabilit în conformitate cu instalațiile de epurare finală în stațiile de epurare sau cu cerințele altor folosințe.

4.2.19 Apele uzate industriale convențional curate trebuie folosite în sistemele de alimentare cu apă industrială a întreprinderilor sau întrebuințate de către alt consumator, inclusiv pentru irigație.

4.2.20 Debitele de ape uzate provenite de la întreprinderile industriale trebuie determinate conform cu datele tehnologice, pe baza unui bilanț de gospodărire a apei, având în vedere posibilitatea măririi cantității de apă recirculată și/sau reutilizată, iar în cazul lipsei acestor date, conform cu normele generale de consum al apei pentru o unitate de produs sau cu datele de la întreprinderi similare. Din volumul total de ape uzate provenite de la întreprindere trebuie evidențiată partea de ape evacuate în rețeaua de canalizare a localității sau a unei alte folosințe.

4.2.21 În sistemul separativ de canalizare, apele meteorice din centrele populate trebuie epurate în stațiile locale sau centrale de epurare a apelor meteorice. În funcție de gradul de epurare necesar,

trebuie aplicată, de regulă, epurarea mecanică în următoarele instalații: grătare, site, deznisipatoare, decantoare, separatoare de grăsimi, filtre etc. Se admite epurarea în comun a apelor meteorice, menajere și industriale la stațiile orășenești de epurare. În acest caz apele meteorice excedentare trebuie acumulate în bazine de retenție cu refularea ulterioară în sistemul de canalizare sau direct la stația de epurare în orele cu aflux minim al apelor uzate orășenești.

4.2.22 În sistemul de canalizare semiseparativ, epurarea apelor uzate meteorice în comun cu cele menajere și industriale trebuie efectuată conform schemei complete prevăzută pentru apele uzate orășenești. În scopul reducerii încărcării hidraulice a stației de epurare se recomandă folosirea bazinelor de egalizare.

4.2.23 Apele meteorice provenite din incintele industriale trebuie supuse epurării, după caz, funcție de gradul de impurificare cu diverși poluanți.

Elaborarea schemei tehnologice de epurare a apelor meteorice de la întreprinderi trebuie să fie bazată pe date reale vizând sursele de impurificare ale terenului și ale aerului, precum și pe caracteristicile bazinului care recepționează precipitațiile atmosferice din zona dată, pe date privind regimul de spălare și udare a incintei, respectiv a teritoriului întreprinderii.

În cazul întreprinderilor, ale căror ape meteorice după compoziție se deosebesc puțin de cele din zonele locative, aceste ape pot fi evacuate în rețeaua publică de ape meteorice, fără epurarea lor.

4.2.24 Alegerea schemei de evacuare și epurare a apelor meteorice trebuie făcută ținând seama de posibilitățile tehnice și utilitatea economică a folosirii, de regulă, a apelor meteorice în sistemul de alimentare cu apă industrială, și/sau a epurării separate a acestora.

4.2.25 La elaborarea schemei de evacuare și epurare a apelor meteorice trebuie avută în vedere necesitatea identificării sectoarelor ale incintelor industriale, pe a căror suprafață se pot afla substanțe nocive, și prevăzută evacuarea acestor ape în rețeaua de ape uzate industriale sau în cea de ape meteorice, dar după o epurare preliminară. În anumite cazuri trebuie să se evalueze utilitatea epurării separate a apelor provenite de pe diferite suprafețe ale incintelor industriale și care diferă după compoziție și gradul de poluare.

4.2.26 Pentru epurarea apelor meteorice trebuie prevăzute instalații de epurare mecanică și fizico-chimică, simple în exploatare și sigure în funcționare. În toate cazurile trebuie prevăzute instalații de decantare. Pentru a intensifica procesul și a mări gradul de epurare se recomandă filtrarea, coagularea și flotarea.

În cazul când este necesară reducerea conținutului de substanțe organice, apele limpezite trebuie evacuate la stațiile de epurare biologică. Pentru intensificarea procesului de epurare biologică a apelor meteorice și orășenești se recomandă folosirea metodelor de epurare prin contact-stabilizare (în bazine de aerare cu nămol activ).

4.3 Debite de ape de canalizare

4.3.1 Debitul de ape de canalizare trebuie determinat ținând cont de dezvoltarea folosințelor de apă în perspectiva următorilor 20+25 ani pentru schema - cadru și 10+15 ani pentru prima etapă, precum și de schițele de sistematizare a centrelor populate și de prognozele dezvoltării unităților economice etc.

La proiectarea sistemelor de canalizare a centrelor populate, debitele specifice medii anuale de ape uzate menajere de la clădirile de locuit trebuie adoptate egale cu debitele cerințelor respective de apă, conform СНиП 2.04.02, fiind excluse debitele de apă pentru spălarea teritoriului și udarea spațiilor verzi.

4.3.2 Debitul specific de ape uzate de la clădiri de locuit și sociale, amplasate izolat, în cazul considerării debitelor concentrate, se determină în conformitate cu NCM G 03.03.

4.3.3 Debitul medii zilnice de ape uzate de la întreprinderile industriale și agricole, precum și coeficienții de neuniformitate ai debitului total de apă uzată trebuie să se determine conform datelor tehnologice. În vederea reducerii debitelor de apă uzată trebuie să se prevadă folosirea rațională a resurselor de apă prin utilizarea proceselor tehnologice cu un consum mai mic de apă sau a sistemelor cu circuit închis.

4.3.4 Debitul specific de ape uzate din zonele sau cartierele necanalizate se ia egale cu 25 l/or zi.

4.3.5 Debitul mediu zilnic de ape uzate din centrele populate trebuie determinat ca suma debitelor de ape determinate la pct. 4.3.1+4.3.4. Debitul de ape uzate de la întreprinderile locale de deservire a populației precum și debitul neprevăzute se admit a fi considerate suplimentar în volum de 5 % din debitul mediu total al localității respective.

4.3.6 Debitul maxim zilnic (de calcul) de ape uzate trebuie determinat ca produsul debitului zilnic mediu cu coeficientul de variație zilnică care este indicat în СНиП 2.04.02.

4.3.7 Debitul maxim și minim orare (de calcul) se determină ca produsul debitelor medii, determinate conform pct. 4.3.5, cu coeficienții de variație orară conform Tabelului 4.1.

Tabelul 4.1

Coeficientul de variație orară a aflului de ape uzate, K_{or}	Debitul mediu de ape uzate, l/s								
	5	10	20	50	100	300	500	1000	5000 și mai mare
Maxim	2,5	2,1	1,9	1,7	1,6	1,55	1,5	1,47	1,44
Minim	0,38	0,45	0,5	0,55	0,59	0,62	0,66	0,69	0,71

NOTE:

1. Acești coeficienți trebuie utilizați, dacă debitul de ape uzate industriale constituie până la 45 % din debitul total de ape uzate; în caz contrar, coeficienții se stabilesc conform cronogramei aflului real de ape uzate pe ore sau în baza datelor de la exploatarea obiectivelor similare.
2. Pentru debite medii sub 5 l/s, debitul de calcul se determină conform NCM G 03.03.
3. Pentru valori intermediare ale debitelor medii, coeficienții de variație trebuie determinați prin interpolare.

4.3.8 Debitul de calcul de ape uzate de la întreprinderile industriale se consideră astfel:

- pentru rețeaua de canalizare din incinte care receptionează apele uzate de la secții izolate - debitul orar maxim;
- pentru colectoarele uzinale și cele din afara incintei - conform graficului orar suprapus;
- pentru colectoarele extrauzinale care deservesc un grup de întreprinderi - conform graficului orar suprapus cu considerarea timpului de curgere a apelor prin colector.

4.3.9 Conductele, colectoarele și canalele gravitaționale, precum și conductele sub presiune trebuie verificate la debitul total maxim, determinat conform pct. 4.3.7 și 4.3.8 și la aflul suplimentar de ape meteorice care pătrund în canalizare neorganizat, prin capacele căminelor, în timpul ploilor și topirii zăpezii, precum și la apele freatice infiltrate în rețeaua de canalizare ca urmare a neetanșității acestora. Debitul suplimentar de ape q_{ad} , l/s, se determină în baza unor cercetări speciale sau a datelor de la exploatarea obiectivelor similare. În cazul când aceste date lipsesc - conform relației:

$$q_{ad} = 0,15L\sqrt{m_d}, \quad (4.1)$$

în care :

L - lungimea totală a conductei până la secțiunea de calcul, în m;

m_d - cantitatea maximă zilnică de precipitații atmosferice, în mm, care se determină conform СНиП 2.01.01.

Calculul de verificare a conductelor sau canalelor de orice profil cu scurgere liberă se efectuează pentru gradul de umplere 0,95.

4.3.10 Debitul de ape meteorice se determină, de regulă, admițând ca model o ploaie de calcul uniform distribuită pe întregul bazin de canalizare, cu aceeași intensitate pe durata de concentrare superficială și de curgere prin canale.

La determinarea debitelor de ape meteorice trebuie să se țină seama de:

- clasa de importanță a folosinței pentru care se realizează canalizarea;
- regimul precipitațiilor, relieful terenului și condițiile de scurgere, felul de amenajare a suprafețelor de canalizare;
- necesitatea de protecție, în parte sau în totalitate, în zonele canalizate contra inundațiilor în cazul unor ploi mai mari decât cea de calcul, pentru care stabilirea soluțiilor se face pe bază de justificări tehnico-economice.

4.3.11 Debitul de calcul q_m , l/s, de ape meteorice se calculează prin metoda intensității maxime:

$$q_m = \frac{Z_{med} \cdot B^{1,2}}{t_c^{1,2n-0,1}} \cdot A, \quad (4.2)$$

în care:

Z_{med} - valoarea medie a coeficientului de scurgere al învelișului suprafețelor, care depinde de felul de amenajare a suprafețelor bazinului de canalizare, se determină conform pct. 4.3.16;

B și n - parametri care se determină conform pct. 4.3.12;

A - aria bazinului de canalizare, aferentă secțiunii de calcul, în ha, se determină conform pct. 4.3.14;

t_c - durata de calcul a ploii, care reprezintă timpul de curgere a apei de la punctul cel mai îndepărtat al bazinului până la secțiunea de calcul, în min, se stabilește conform pct. 4.3.15.

În cazul când suprafețele impermeabile ocupă peste 30 %, coeficientul de scurgere nu mai depinde de intensitatea și durata ploii, și poate fi determinat ca valoarea medie a coeficienților de scurgere (ψ_{med}), conform pct. 4.3.16, iar debitul de calcul se determină cu formula:

$$q_m = \frac{(\psi_{med} \cdot B)}{t_c^n \cdot A}, \quad (4.3)$$

Relația dintre ψ_{med} și Z_{med} are următoarea formă

$$\psi_{med} = \frac{Z_{med} \cdot B^{0,2}}{t_c^{0,2n-0,1}}, \quad (4.4)$$

NOTĂ - Pentru durata ploii de calcul sub 10 min în formula 4.2 se ia în considerare coeficientul 0,8 pentru $t_c = 5$ min și 0,9 pentru $t_c = 7$ min.

Debitul de ape meteorice, pentru care se dimensionează rețeaua de canalizare q_c , l/s, se determină cu formula:

$$q_c = \beta \cdot q_m, \quad (4.5)$$

în care:

β - coeficient, care ia în considerare umplerea volumului liber al rețelei în momentul funcționării ei sub presiune, se determină conform pct. 4.3.18.

NOTĂ - În cazul unei adâncimi inițiale mari de pozare a conductelor de colectare a apelor meteorice trebuie să se țină cont de creșterea capacității lor, ca rezultat al presiunii create de nivelul ridicat al apei în căminele de vizitare.

4.3.12 Parametrii B și n , care stabilesc intensitatea ploii de calcul, se determină conform analizei datelor multianuale ale pluviogramelor localității în cauză (date furnizate de stațiile hidrometeorologice). În cazul lipsei acestor date, parametrul B se determină cu formula

$$B = q_{20} \cdot 20^n \left(1 + \frac{\lg P}{\lg m_r} \right)^{\gamma}, \quad (4.6)$$

în care:

q_{20} - intensitatea ploii, l/(s·ha), pentru localitatea dată, cu durata de 20 min și frecvența $P = 1$ an, se determină conform datelor stațiilor hidrometeorologice;

n - exponent care poate fi adoptat egal cu 0,64 pentru $P \leq 1$ an și cu 0,71 pentru $P \geq 1$ an;

m_r - numărul mediu de ploi timp de un an, în lipsă de date poate fi adoptat egal cu 110;

P - perioada de timp, în ani, în care intensitatea de calcul a ploii este depășită o singură dată, se determină conform pct. 4.3.13;

γ - parametru, care poate fi adoptat egal cu 1,54.

4.3.13 Perioada P de depășire a intensității ploii de calcul de o singură dată reprezintă mărimea inversă a frecvenței ploii de calcul și se adoptă ținând cont de o serie de factori locali: configurația terenului de canalizare, condițiile de amplasare a colectorului, cu considerarea eventualelor pagube rezultate din căderea ploilor ce depășesc intensitatea de calcul, importanța obiectivelor de pe suprafața canalizată, Ea se determină conform Tabelului 4.2 - pentru localități, și Tabelului 4.3 - pentru întreprinderile industriale, sau se calculează în funcție de condițiile de amplasare a colectorului, de intensitatea ploilor, aria bazinului de canalizare, coeficientul de scurgere pentru perioada de depășire maximă.

Tabelul 4.2

Condițiile de amplasare a colectoarelor		Perioada P de depășire a intensității ploii de calcul de o singură dată pentru localități, în ani, la valori ale lui q_{20} egale cu:		
Pe străzi locale	Pe străzi magistrale	60+80	80+120	peste 120
Favorabile și medii	Favorabile	0,33+1,0	0,5+1,0	1+2
Nefavorabile	Medii	1,0+1,5	1,0+2,0	2+3
Extrem de nefavorabile	Nefavorabile	2,0+3,0	3,0+5,0	5+10
	Extrem de nefavorabile	3,0+5,0	5,0+10,0	10+20

NOTE:

1. Condiții favorabile de amplasare a colectoarelor:

- a) bazinul de canalizare are un relief plat cu o pantă medie sub 0,005 și o arie sub 150 ha;
b) colectorul este amplasat la hotarul de delimitare a bazinului de canalizare sau în partea lui superioară, la o distanță de maximum 400 m de limită.

2. Condiții medii de amplasare a colectoarelor:

- a) bazinul de canalizare are un relief plat cu o pantă medie sub 0,005 și o arie peste 150 ha;
b) colectorul este amplasat în partea inferioară a versantului, cu panta medie sub 0,02 și aria bazinului sub 150 ha.

3. Condiții nefavorabile de amplasare a colectoarelor:

- a) colectorul este amplasat în partea inferioară a versantului și aria bazinului depășește 150 ha;
b) colectorul este amplasat în partea inferioară a bazinului versanții căruiă au o pantă medie peste 0,02.

4. Condiții de amplasare a colectoarelor extrem de nefavorabile: colectorul evacuează apele meteorice dintr-o vale închisă (depresiune).

Tabelul 4.3

Rezultatele supraumplerii de scurtă durată a rețelei de canalizare	Perioada P de depășire a intensității ploii de calcul de o singură dată pentru teritoriul întreprinderilor industriale, în ani, pentru q_{20} , l/s-ha	
Procesul tehnologic al întreprinderii:	70+100	peste 100
a) se respectă;	0,5+1,0	2
b) nu se respectă.	1,0+2,0	3+5

NOTĂ - Pentru întreprinderile industriale amplasate într-o vale închisă valoarea P se determină prin calcul sau se ia egală cu minimum 5 ani

În cazul proiectării canalizării apelor meteorice pentru unele obiective importante (gări, treceri subterane ș.a.), perioada de depășire a intensității ploii de calcul de o singură dată se determină numai prin calcul, având în vedere perioada de depășire maximă a intensității ploii de calcul, indicată în Tabelul 4.4. În cazul dat valoarea calculată a lui P trebuie să fie mai mică decât cele indicate în Tabelele 4.2 și 4.3. Când valoarea P se determină prin calcul trebuie să se țină cont că pentru perioada de depășire maximă, indicată în Tabelul 4.4, colectorul de ape meteorice trebuie să evacueze numai o parte din apele meteorice, cealaltă parte de ape, care temporar inundă partea carosabilă a străzilor, trebuie să fie evacuată prin rigolele străzilor; înălțimea inundării străzilor nu trebuie să ducă la inundarea subsolurilor și a altor construcții subterane. În afară de aceasta trebuie să

se ia în considerare scurgerea posibilă a apelor meteorice de pe suprafața bazinelor învecinate cu localitatea dată.

Tabelul 4.4

Caracterul bazinului de canalizare aferent colectorului	Valoarea perioadei <i>P</i> de depășire maximă a intensității ploii, în ani, în funcție de condițiile de amplasare a colectorului			
	favorabile	medii	nefavorabile	extrem de nefavorabile
Terenurile ansamblurilor de clădiri (cartierelor) și străzile locale	10	10	25	50
Străzile magistrale	10	25	50	100

4.3.14 Aria de calcul de pe care se evacuează apele meteorice, pentru tronsonul de calcul, se ia egală cu aria totală de scurgere sau cu o parte din ea, de pe care se obține un debit maxim. În cazul în care aria bazinului de canalizare aferent unui colector depășește 500 ha, în formulele (4.1) și (4.2) se introduce coeficientul *K* care ține cont de neuniformitatea precipitațiilor pe aria în cauză și care se stabilește din tabelul 4.5.

Tabelul 4.5

Aria de scurgere, ha	500	1000	2000	4000	6000
Valoarea coeficientului <i>K</i>	0,95	0,90	0,85	0,80	0,70

4.3.15 Durata de calcul t_c a curgerii apelor meteorice, în min, se stabilește pentru secțiunea din avalul tronsonului și se calculează cu relația:

$$t_c = t_{con} + t_{rig} + t_{can}, \text{ min} \quad (4.7)$$

în care :

t_{con} - timpul de concentrare superficială, în min, se determină prin calcul sau, pentru centrele populate, poate fi adoptat egal cu 5+10 min în cazul lipsei rețelei exterioare de canalizare a apelor meteorice din incintele cartierelor; 3+5 min în cazul existenței ei; 2+3 min, pentru calculul rețelei exterioare de canalizare a apelor meteorice din incintele cartierelor;

t_{rig} - timpul de curgere a apelor meteorice prin rigolele străzilor până la gura de scurgere, în min, care se determină cu relația:

$$t_{rig} = 1,25 \frac{\sum l_{rig}}{v_{rig} \cdot 60}, \quad (4.8)$$

în care:

l_{rig} , - lungimea tronsonului de rigolă, în m;

v_{rig} , - viteza de curgere a apelor meteorice prin tronsonul de rigolă, în m/s;

t_{can} , - timpul de curgere a apelor meteorice prin canale închise sau conducte până la secțiunea de control, în min care se calculează cu relația:

$$t_{can} = \frac{\sum l_{can}}{v_{can} \cdot 60}, \quad (4.9)$$

în care:

l_{can} , - lungimea tronsonului, în m;

v_{can} - viteza de curgere a apelor meteorice prin tronsonul de canal închis, în m/s.

4.3.16 Valorile medii ale coeficientului învelișului Z_{med} și coeficientului de scurgere ψ_{med} pentru întreaga localitate sau zonă industrială, care au diferite tipuri de amenajare a suprafețelor bazinului de canalizare, se determină ca valoarea medie ponderată a valorilor corespunzătoare coeficientului învelișului Z , și coeficientului de scurgere ψ , indicate în Tabelele 4.6 și 4.7, cu relația:

$$Z_{med} = \frac{\sum_{i=1}^n A_i Z_i}{\sum_{i=1}^n A_i}; \Psi_{med} = \frac{\sum_{i=1}^n A_i \Psi_i}{\sum_{i=1}^n A_i}, \quad (4.10) \text{ și } (4.11)$$

în care:

A_i - aria bazinului de canalizare cu un anumit tip de amenajare naturală a suprafeței, în ha;

Z_i - coeficientul învelișului aferent ariei A_i ;

ψ_i - coeficientul de scurgere aferent ariei A_i .

Tabelul 4.6

Tipul de amenajare a suprafeței	Coeficientul învelișului Z	Coeficientul de scurgere ψ
Acoperișuri de clădiri și edificii, terenuri asfaltate	Conform Tabelului 4.7	0,95
Pavaje din piatră cu rosturi umplute cu nisip.	0,224	0,60
Drumuri din piatră spartă (macadam)	0,145	0,45
Suprafețe (drumuri) împietruite neprelucrate cu mastic.	0,125	0,40
Alei împietruite în parcuri și grădini	0,09	0,30
Terenuri nepavate	0,064	0,20
Spații verzi (scururi și grădini)	0,038	0,10

NOTĂ – Valorile coeficienților Z și Ψ pentru condiții locale concrete pot fi concretizate în urma unor investigații speciale.

Tabelul 4.7

Parametrul B	Coeficientul Z pentru suprafețe impermeabile
300	0,32
400	0,30
500	0,29
600	0,28
700	0,27
800	0,26
1000	0,25
1500	0,23

4.3.17 La calcularea debitelor de ape meteorice de pe bazinele de canalizare cu aria peste 50 ha cu tipuri diferite de amenajare sau cu pante foarte diferite ale suprafețelor terenurilor, trebuie să se efectueze o evaluare a debitelor de ape, acestea calculându-se de pe diferite suprafețe ale bazinului și valoarea maximă obținută să se ia drept debit de calcul. Dacă debitul de calcul de pe suprafața considerată este mai mic decât cel de pe tronsonul din amonte, atunci debitul de calcul de pe tronsonul dat se ia egal cu cel de pe tronsonul din amonte.

Teritoriile grădinilor și parcurilor, care nu sunt amenajate cu rețele închise (subterane) sau deschise de canalizare, nu se includ în suprafețele de scurgere de calcul pentru care se determină coeficienții Z și ψ . Dacă suprafața terenului are o pantă de 0,008+0,01 și mai mare înspre pasajele străzilor, atunci în suprafața de calcul trebuie inclusă suprafața învecinată cu lățimea de 50+100 m.

Spațiile verzi din interiorul cartierelor, fâșiile verzi dintre bulevarde trebuie incluse în suprafețele de calcul și luate în considerare la determinarea coeficienților Z și Ψ .

4.3.18 Valoarea coeficientului β se adoptă egală cu 0,685 pentru $n=0,64$ și 0,65 pentru $n=0,71$.

NOTE:

1. Pentru pante de 0,01+0,03 valoarea lui β poate fi majorată cu 10 – 15 %, iar pentru pante mai mari de 0,03 valoarea lui β este egală cu 1.
2. Dacă numărul total de tronsoane ale colectorului de canalizare este mai mic de 10, atunci valoarea lui β pentru orice pantă poate fi redusă cu 10 % pentru numărul de tronsoane de 4+10 și cu 15 % pentru numărul de tronsoane sub 4.

4.3.19 Calculul debitelor apelor meteorice impurificate trebuie să fie efectuat conform cerințelor capitolului 4 al CP D.01.06.

4.3.20 Debitul de calcul de ape uzate q_{mix} , l/s, pentru colectoarele unitare în sistemul semiseparativ se determină cu relația:

$$q_{mix} = q_{cit} + \sum q_{lim}, \quad (4.12)$$

în care :

q_{cit} - debitul de calcul de ape uzate menajere și industriale luând în considerare coeficientul de neuniformitate, l/s;

$\sum q_{lim}$ - debitul maxim de ape meteorice care trebuie epurate, egal cu suma debitelor limită de ape meteorice, q_{lim} , evacuate în colectorul unitar de către fiecare cameră de deversare amplasată în amonte de tronsonul de calcul, l/s.

Debitul de calcul de la ploaia limită q_{lim} se determină conform pct. 4.3.11 pentru valoarea perioadei de depășire a intensității acestei ploi o singură dată $P_{lim} = (0,05+0,1)$ ani, care trebuie să asigure evacuarea spre stația de epurare a cel puțin 70 % din debitul anual de ape meteorice. Valorile indicate ale P_{lim} pot fi precizate pentru condiții locale concrete.

4.3.21 Debitul limită de ape meteorice q_{lim} evacuate în colectorul unitar al sistemului semiseparativ de la camera de deversare poate fi determinat prin calcule în conformitate cu pct. 4.3.12. adoptând valoarea coeficientului β egal cu 1, pentru ploaia limită ale cărei ape nu se evacuează în emisar și folosind parametrii meteorologici ai ploilor cu frecvență mare de repetare. Debitul limită de ape meteorice se determină cu formula:

$$q_{lim} = K_{div} q_m, \quad (4.13)$$

în care :

K_{div} - coeficientul de divizare, care reprezintă partea din debitul de ape meteorice evacuate la stația de epurare;

q_m - debitul de ape meteorice care ajung la camera de deversare, se determină conform pct. 4.3.11 fără a considera β .

4.3.22 Valoarea coeficientului de divizare K_{div} se determina conform Tabelului 4.8 în funcție de raportul:

$$K_{div}^1 = \left[\frac{\lg(m_r \cdot P_{lim})}{\lg(m_r \cdot P_{cal})} \right], \gamma, \quad (4.14)$$

în care:

m_r și γ - parametri conform pct. 4.3.12.

Tabelul 4.8

Valoarea exponentului n_{lim}	Valoarea coeficientului K_{div} pentru K_{div}^1 egal cu									
	0,05	0,1	0,15	0,2	0,25	0,3	0,35	0,4	0,45	0,5
0,71	0,02	0,04	0,07	0,10	0,15	0,19	0,24	0,30	0,36	0,42
0,64	0,025	0,05	0,08	0,12	0,16	0,21	0,26	0,31	0,37	0,43

NOTĂ - Valorile K_{div} din Tabelul 4.9 sunt valabile pentru timpul de curgere $t_c = 20$ min; pentru diferența valorilor exponentului din formula (4.4) $n - n_{lim} = 0$, la orice valoare a timpului de curgere. În cazul, în care valoarea timpului de curgere până la camera de deversare $t_c \neq 20$ min, și diferența exponentilor $n - n_{lim} \neq 0$, valoarea coeficientului de divizare din Tabelul 4.8 trebuie să se ia în considerare cu coeficientul de corecție din Tabelul 4.9, în funcție de t_c și $n - n_{lim}$.

Tabelul 4.9

Diferența valorilor exponentilor $n - n_{lim}$	Valoarea coeficientului de corecție la coeficientul de divizare K'_{div} pentru valori ale timpului de calcul t_c , min, egale cu:				
	10	30	60	90	120
$\leq 0,03$	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1
0,07	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2
0,15	0,9	1,1	1,2	1,3	1,3
0,2	0,8	1,1	1,4	1,6	1,7
0,3	0,8	1,2	1,6	1,9	2,1

4.3.23 Debitul amestecului de ape uzate pe tronsoanele rețelei în sistem unitar în aval de fiecare cameră de deversare-divizare se determină ca suma debitelor de ape menajere și industriale, cu considerarea coeficientului de neuniformitate, și a debitelor de ape meteorice provenite din ploaia cu intensitatea de calcul, q_{tot} , l/s, conform relației:

$$q_{tot} = q_{cit} + \sum q_{lim} + q_m, \quad (4.15)$$

în care :

q_{cit} - debitul de ape menajere și industriale, l/s;

$\sum q_{lim}$ - a se vedea p. 4.3.19;

q_m - debitul de ape meteorice de pe suprafața bazinului de canalizare cuprinsă între ultima cameră de deversare - divizare și secțiunea de calcul, l/s.

4.3.24 Colectoarele unitare ale sistemului semiseparativ de canalizare se calculează la capacitatea de umplere completă.

Tronsoanele colectoarelor unitare ale sistemului semiseparativ de canalizare, în cazul când debitul de ape menajere și industriale q_{cit} depășește 10 l/s, se verifică la condițiile de curgere a acestui debit astfel ca vitezele minime să fie egale cu cele din Tabelul 4.10 pentru gradul de umplere $h/d = 0,3$.

Tabelul 4.10

Adâncimea apei în conductele sistemului unitar, pentru debitele de calcul pe timp uscat, cm	Viteza minimă de curgere a apei, m/s
31+40	1,0
41+60	1,1
61+100	1,2
101+150	1,3
Peste 150	1,4

4.3.25 Regularizarea apelor meteorice trebuie prevăzută pentru înmagazinarea unei cantități de ape uzate, în vederea micșorării debitelor de vârf evacuate la stațiile de epurare sau de pompare. Regularizările trebuie prevăzute de asemenea în amonte de colectoarele de mare lungime, care transportă debite importante de ape de ploaie, în vederea micșorării secțiunii acestora.

Pentru regularizarea apelor meteorice trebuie să se folosească bazine de retenție și iazuri sau depresiuni existente care nu pot fi folosite pentru agrement, sport sau piscicultură.

4.3.26 În bazinele de retenție, prin camerele de deversare-divizare se evacuează, de regulă, numai debitele de vârf ale apelor pluviale, iar celelalte, cum ar fi apele de la topirea zăpezilor și de la ploile frecvente, trebuie evacuate ocolind aceste bazine.

La folosirea bazinelor de retenție drept instalații de epurare, în ele se evacuează tot debitul de ape meteorice, prevăzând dotarea lor cu instalații speciale pentru evacuarea nămolului, gunoaielor și produselor petroliere.

4.3.27 Pentru deversoare și gurile de descărcare în bazine, perioada de depășire de o singură dată a intensității ploii de calcul P se determină, de la caz la caz, pentru fiecare obiectiv în parte ținând cont de condițiile locale și consecințele care pot apărea ca rezultat al unor ploii cu intensitatea mai mare decât cea de calcul

4.4 Calculul hidraulic al rețelelor de canalizare. Considerații generale.

4.4.1 Calculul hidraulic al rețelelor de canalizare închise și al canalelor deschise se efectuează pentru debitul maxim de calcul de ape uzate conform tabelelor și diagramelor alcătuite în conformitate cu următoarele relații:

pentru mișcarea uniformă a apei:

$$q = \omega v = \text{const} , \quad (4.16)$$

în care:

q - debitul de calcul, în m^3/s ;

ω - aria secțiunii de curgere în m^2 ;

v - viteza de curgere a apei, în m/s , care se determină cu relația:

$$v = C\sqrt{Ri} , \quad (4.17)$$

în care :

C - coeficientul care depinde de raza hidraulică și rugozitatea pereților canalului și se determină cu relația:

$$C = \frac{R^y}{n_1} , \quad (4.18)$$

în care :

$$y = 2,5\sqrt{n_1} - 0,13 - 0,75R(\sqrt{n_1} - 0,1) ;$$

n_1 - coeficientul de rugozitate; $n_1 = 0,014$ pentru canale circulare închise cu curgere liberă; $n_1 = 0,013$ pentru conducte sub presiune;

R - raza hidraulică a secțiunii de curgere, în m ;

i - panta hidraulică.

Panta hidraulică i , pentru conductele cu curgere liberă (gravitaționale), rigole și canale se poate determina cu formula:

$$i = \frac{\lambda v^2}{8R \cdot g} , \quad (4.19)$$

în care:

g - accelerația căderii libere, în m/s^2 ;

λ - coeficientul de rezistență hidraulică, care se determină luând în considerare gradul de turbulență a curenților:

$$\frac{1}{\sqrt{\lambda}} = -2\lg\left(\frac{\Delta e}{13,68R} + \frac{a_2}{\text{Re}}\right) , \quad (4.20)$$

în care:

Δe - rugozitatea echivalentă, în cm ;

R - raza hidraulică, în cm ;

a_2 - coeficientul adimensional, care consideră caracterul rugozității conductelor și a canalelor;

Re - numărul Reynolds.

Valorile Δe și a_2 sânt indicate în Tabelul 4.11.

4.4.2 Calculul hidraulic al rețelelor de canalizare sub presiune se efectuează în conformitate cu СНИП 2.04.02.

4.4.3 Calculul hidraulic al conductelor pentru transportarea nămolurilor brute și fermentate, precum și a nămolului activ se efectuează ținând cont de regimul de mișcare, proprietățile fizice și particularitățile compoziției nămolurilor.

Nămolurile cu umiditatea 99 % și mai mare se supun legilor mișcării apelor uzate.

Tabelul 4.11

Conducte și canale	Δ_e , cm	a_2
Tuburi din:		
- beton și beton armat	0,2	100
- ceramică	0,135	90
- fontă	0,1	83
- oțel	0,08	79
- mase plastice și asbociment	0,06	73
Canale din:		
- piatră spartă, piatră cioplită	0,635	150
- cărămidă	0,315	110
- beton și beton armat, turnate în cofraj	0,30	120
- beton și beton armat, prefabricate	0,08	50

4.4.4 Panta hidraulică i , pentru calculul conductelor de refulare a nămolurilor, pentru diametre de 150+400 mm, se determină conform relației:

$$i = \frac{0,136(100 - W_n)^2}{D^{2,25}} + \frac{\lambda \cdot v^2}{2g \cdot D}, \quad (4.21)$$

în care:

W_n - umiditatea nămolurilor, %;

λ - coeficientul pierderilor de sarcină liniară, care se determină cu formula:

$$\lambda = 0,00214 \cdot W_n - 0,191, \quad (4.22)$$

v - viteza de mișcare a nămolului, în m/s;

D - diametrul conductelor, în cm.

Pentru conducte cu diametrul 150 mm valoarea λ se mărește cu 0,01.

4.5 Diametrele minime ale conductelor

4.5.1 Pentru asigurarea unei funcționări corespunzătoare a rețelei de canalizare, în special în zonele ei incipiente, diametrele minime ale conductelor gravitaționale trebuie să fie adoptate:

- în sistemul de canalizare unitar și pentru rețeaua de ape meteorice:
 - 250 mm pentru rețeaua stradală;
 - 200 mm pentru rețelele din incinte sau interiorul curților și al cartierelor locale;
- în sistemul separativ:
 - 200 mm pentru rețeaua stradală;
 - 150 mm pentru rețelele din incinte sau interiorul curților și al cartierelor locale.

Diametrul minim al conductelor pentru transportarea sub presiune a nămolurilor - 150 mm.

NOTE:

1. În centrele populate cu un debit de ape uzate sub 300 m³/d pentru rețeaua exterioară stradală se admite utilizarea tuburilor cu diametrul de 150 mm.

2. Pentru rețeaua de ape uzate industriale, în cazuri justificate, poate fi admisă utilizarea tuburilor cu diametrul sub 150 mm.

4.5.2 Pentru evitarea depunerilor de materii în suspensie din apele uzate, vitezele minime pentru toate tipurile de canale și conducte nu trebuie să coboare sub 0,7 m/s, valoare care reprezintă viteza de autocurățire. Pentru gradul maxim de umplere vitezele minime trebuie adoptate în funcție de diametrul conductelor conform Tabelul 4.12.

Tabelul 4.12

Diametrul conductelor, mm	Viteza minimă, v_{min} pentru gradul de umplere h/d			
	0,6	0,7	0,75	0,8
150+250	0,7	–	–	–
300+400	–	0,8	–	–
450+500	–	–	0,9	–
600+800	–	–	1,0	–
900	–	–	1,15	–
1000+1200	–	–	–	1,15
1500	–	–	–	1,30
>1500	–	–	–	1,50

NOTE:

1. Pentru apele uzate industriale vitezele minime se adoptă conform datelor experimentale sau conform normativelor de proiectare a întreprinderilor industriale.

2. Pentru apele uzate industriale, care conțin materii în suspensie cu proprietăți similare celor din apele menajere, viteza minimă se adoptă ca pentru aceste ape.

3. Pentru canale ce transportă ape meteorice, viteza minimă este de 0,6 m/s (pentru $P = 0,33$ ani)

4. Pentru ape decantate și/sau epurate biologic se poate admite viteza minimă de 0,4 m/s.

4.5.3 În cazurile când pe anumite porțiuni ale rețelei de canalizare (în special pe tronsoanele incipiente pentru care debitul de calcul nu depășește 10+12 l/s) nu se poate realiza viteza de autocurățire recomandată, tronsonul respectiv se consideră incalculabil și se adoptă diametrul minim de 200 mm cu panta de minimum 0,007. În aceste cazuri trebuie prevăzute cămine pentru spălare, situate în porțiunea incipientă a canalizării.

4.5.4 Vitezele minime pentru conductele închise, care transportă sub presiune nămoluri organice de toate tipurile, se adoptă în funcție de umiditatea lor, conform Tabelului 4.13.

Tabelul 4.13

Diametrul conductelor, mm	Viteza minimă (m/s), pentru umiditatea nămolului, %								
	98	97	96	95	94	93	92	91	90
150+200 mm	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,3	1,4	1,7	1,9
250+400 mm	0,9	1,0	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,8	2,1

4.5.5 Viteza de curgere a apelor uzate în conductele sifonate trebuie să fie mai mare decât cea din conducta amonte, dar nu mai mică de 1,0 m/s.

4.5.6 Vitezele maxime de curgere a apelor uzate în rețelele închise nu trebuie să depășească 8 m/s în conducte metalice și 4 m/s în cele nemetalice, iar cele de curgere a apelor meteorice - 10 și, respectiv, 7 m/s.

Vitezele maxime de curgere a apelor meteorice și a apelor uzate menajere și industriale epurate admise pentru evacuare în emisari în canale deschise se adoptă conform Tabelul 4.14.

4.5.7 În sistemul separativ, pentru debitul de calcul de ape uzate menajere și industriale, gradul de umplere a conductelor se ia egal cu cel mult gradele de umplere indicate în Tabelul 4.12. În sistemul unitar și în sistemul separativ, pentru debitul de calcul de ape meteorice, gradul de umplere se ia egal cu 1,0.

Pentru canalele deschise cu profil rectangular gradul de umplere se ia egal de maximum 0,75 din adâncime, iar cel pentru canalele de alt profil – de maximum 0,7 din adâncime.

Tabelul 4.14

Îmbrăcămintea anvelopei canalului	Viteza maximă admisibilă, m/s, pentru adâncimi de 0,4+1,0 m
Zidărie din beton și beton armat prefabricat, pereu din piatră și mortar din ciment	4,0
Înierbare / gazonare	1,0
Brazde de iarbă	1,6
Pereu uscat / pavare din piatră într-un singur strat	2,0
Pereu uscat / pavare din piatră în strat dublu	3+3,5

NOTĂ - Pentru adâncimi ale curentului sub 0,4 m, viteza se consideră cu coeficientul 0,85, iar pentru adâncimi peste 1,0 m - cu coeficientul 1,25.

4.5.8 Panta longitudinală a conductelor și canalelor trebuie să fie aleasă astfel încât la debitul de calcul să se realizeze viteza de autocurățire indicată în Tabelul 4.13 și la pct. 4.5.7.

Pantele minime admise trebuie să fie 0,008 pentru conductele cu diametrul de 150 mm și 0,007 pentru 200 mm.

În funcție de condițiile locale, în cazuri justificate, pentru unele tronsoane de rețea se admite panta de 0,005 pentru $D = 200$ mm și panta de 0,007 pentru $D = 150$ mm.

Racordul gurilor de scurgere a apelor meteorice trebuie prevăzut cu panta de 0,02.

4.5.9 Pantele minime admise pentru canale deschise, rigole și șanțuri ce transportă ape meteorice se adoptă conform Tabelului 4.15.

Tabelul 4.15

Canale deschise, rigole, șanțuri	Panta minimă
Rigole ale părții carosabile a drumurilor îmbrăcate cu:	
asfaltobeton	0,003
piatră și pietriș	0,004
piatră spartă (macadam)	0,005
Rigole și șanțuri separate	0,005
Canale colectoare	0,003

Dimensiunile minime ale canalelor și șanțurilor cu profil trapezoidal se adoptă: 0,3 m lățime la fund, 0,4 m adâncime.

4.6 Alcătuirea rețelelor de canalizare și construcțiilor anexe

4.6.1 Distanța față de construcțiile subterane trebuie adoptată în conformitate cu indicațiile NCM B.01.03.

Acolo unde cablurile și rețelele sunt intersectate de conductă, trebuie asigurat un spațiu liber de cel puțin 0,20 m între ele. Când aceasta nu este posibil, trebuie luate măsuri pentru împiedicarea oricărui contact direct. Posibilitatea transmiterii unor eforturi prin intermediul unui contact direct între elemente trebuie exclusă. Aceste măsuri trebuie luate în concordanță cu prestatorii de servicii respectivi ai rețelelor.

În cazul amplasării conductelor în pământuri sensibile la umezire trebuie luate în vedere măsurile prevăzute de reglementările specifice în vigoare (a se vedea cap.8).

4.6.2 La pozarea paralelă a două sau mai multe conducte sub presiune distanța minimă între pereții conductelor se determină pornind de la condițiile de executare a lucrărilor, de asigurare a protecției conductelor alăturate, în caz de avariere a uneia din ele, în funcție de materialul tuburilor, presiunea interioară și condițiile geologice, după СНП 2.04.02.

4.6.3 Proiectarea colectoarelor executate prin metoda cu scut sau minieră, inclusiv a celor de adâncime mare se efectuează conform cu prescripțiile din NCM C.02.02 și cele din CH 322. La pozarea paralelă a două colectoare, distanța între pereții lor se adoptă egală cu cinci diametre ale colectorului mai mare, dar nu mai mică de 10 m.

4.6.4 Pozarea rețelelor de canalizare la suprafața solului sau deasupra pământului (aeriană) se admite exclusiv în afara centrelor populate și la traversarea văilor, depresiunilor și râurilor.

4.6.5 Schimbarea de direcție, racordarea și intersecția în plan a conductelor se fac prin intermediul căminelor sau camerelor. La conducte de dimensiuni mici, schimbarea de direcție se face în cămine obișnuite, raza de curbura a rigolei de racordare fiind egală cu cel puțin diametrul conductei, iar la conducte mari (diametre peste 1200 mm) - cu cel puțin cinci diametre, prevăzând cămine amplasate la începutul și sfârșitul curburii.

Conectarea în plan a conductelor se efectuează astfel încât unghiul la centru între conducta de racord și conducta de ieșire să fie de cel puțin 90°. La conectarea conductelor în cămine de rupere de pantă, unghiul la centru poate fi diferit.

4.6.6 Racordarea conductelor de diferite diametre se face la creastă sau la oglinda apei, în cămine.

4.6.7 Adâncimea de pozare a conductelor se stabilește pe considerente tehnico-economice, tehnologice (preluarea racordurilor și conductelor laterale), asigurarea pantei longitudinale, având în vedere protecția lor contra înghețului și degradărilor datorate solicitărilor mecanice. Adâncimea minimă de pozare a conductelor depinde de necesitatea de canalizare a subsolurilor, de adâncimea de îngheț și de sarcinile care acționează asupra conductei.

Adâncimea minimă măsurată la fața radierului se poate adopta mai mică decât adâncimea de îngheț cu 0,3 m pentru conducte de diametre până la 500 mm, și cu 0,5 m pentru cele de diametre mai mari de 500 mm, dar nu mai mică de 0,7 m de la creasta conductei până la suprafața terenului sau cota proiectată.

Adâncimea minimă de pozare a colectoarelor prin care apa curge permanent se determină din calculele termotehnice și statice.

Adâncimea minimă a colectoarelor construite în tunel prin metoda cu scut trebuie să fie de minimum 3 m de la creasta scutului până la suprafața terenului. Conductele instalate la o adâncime de minimum 0,7 m și mai puțin de la creasta tubului trebuie protejate contra înghețului și a sarcinilor exterioare dinamice ce acționează asupra lor.

4.6.8 Adâncimea maximă de pozare a conductelor și canalelor depinde de modul de executare a săpăturii și se determină prin calcule tehnico-economice funcție de materialul acestora și condițiile geologice și hidrogeologice.

În săpătură deschisă se poate merge până la adâncimea de 8+10 m, în condiții geologice și hidrogeologice favorabile. Peste aceste adâncimi lucrarea se execută în tunel cu scut, adâncimea maximă determinându-se prin calcul, în funcție de tipul terenului, materialul conductelor și canalelor și metoda de executare a lucrărilor.

4.6.9 Pentru rețelele exterioare de canalizare cu curgere liberă se utilizează conducte din următoarele materiale: beton simplu, beton armat, gresie ceramică, mase plastice, fontă, iar pentru cele cu curgere sub presiune - beton armat, oțel, fontă ductilă, mase plastice și compozite.

NOTE:

1. Utilizarea tuburilor din fontă pentru rețelele cu curgere liberă și a țevilor din oțel pentru rețelele cu curgere sub presiune se admite în terenuri puțin stabile și tasabile, în zone cu grad mare de seismicitate, pentru traversări de râuri, căi ferate, șosele, încrucișări cu rețele de apă, la instalarea conductelor pe piloți și estacade, în locurile unde sunt posibile deteriorări mecanice ale țevilor.

2. La pozarea rețelelor în medii agresive se folosesc tuburi din materiale rezistente la coroziune.

3. Țevile din oțel trebuie protejate la exterior contra coroziunii prin izolare anticorozivă. În cazul electrocoroziunii trebuie prevăzută protecția catodică.

4.6.10 Patul de fundare sub conducte se stabilește în funcție de capacitatea portantă a terenului și sarcinile exterioare care acționează asupra conductelor.

În toate pământurile exceptând cele stâncoase, mlăștinoase, fluide/curgătoare și macroporice de categoria I, și alte terenuri slabe, trebuie prevăzută pozarea tuburilor nemijlocit pe fundul neted și compactat al șanțului.

În terenuri cu rocă stâncoasă patul de fundare sub canale se execută dintr-un strat de minimum 10 cm de nisip sau prundiș, iar în terenuri mlăștinoase, curgătoare, măloase și alte terenuri slabe trebuie prevăzut un pat artificial de fundare.

La proiectarea canalelor din tuburi prefabricate trebuie prevăzută realizarea unui contact/tangență între baza tubului și patul de fundare, pe o suprafață corespunzătoare unui unghi la centru de minimum 90°.

4.6.11 La conductele cu curgere sub presiune, în cazuri justificate, se prevede instalarea în cămine a vanelor, compensatorilor, ventililor de aerisire și pentru golirea conductelor.

4.6.12 Panta conductelor sub presiune trebuie să fie de minimum 0,001 spre ventilul de golire. Diametrul ventilului de golire se determină din condiția golirii tronsonului respectiv în timp de maximum 3 h.

Apa din tronsonul golit se descarcă într-o cameră specială (fără a fi evacuată în emisar) prevăzând evacuarea ei ulterioară în rețeaua de canalizare sau transportarea cu autovidanja.

4.6.13 La conductele sub presiune, în locul de schimbare a direcției în plan orizontal și/sau vertical, trebuie prevăzute sprijine / reazeme conform СНиП 2.04.02.

4.6.14 Căminele de vizitare trebuie prevăzute în vederea accesului în conducte și canale în scopul supravegherii și întreținerii acestora, pentru curățirea și evacuarea depunerilor sau pentru controlul cantitativ și calitativ al apelor uzate, având dimensiuni care să permită introducerea uneltelor și utilajelor specifice.

Pentru construirea căminelor de vizitare se utilizează elemente prefabricate din beton armat, din mase plastice, precum și beton simplu, armat și cărămidă.

Căminele de vizitare trebuie prevăzute în următoarele situații:

- în punctele de schimbare a dimensiunilor conductelor și canalelor;
- în punctele de schimbare a pantelor;
- în punctele de schimbare a direcției;
- în punctele de racord și descărsare în alte conducte sau canale colectoare;
- în aliniamente, la distanțe maxime în funcție de diametru:

150 - 35 m

200+450 mm - 50 m;

500+600 mm - 75 m;

700+900 mm - 100 m;

1000+1400 mm - 150 m;

1500+2000 mm - 200 m;

Peste 2000 mm - 250+300 m.

4.6.15 Dimensiunile în plan ale spațiului de lucru a căminelor sau a camerelor pe rețeaua de canalizare a apelor uzate menajere și industriale se determină în funcție de conducta cu cel mai mare diametru D :

- lungimea și lățimea 1000 mm - pentru conducte cu diametrul până la 600 mm;
 - lungimea - $D + 400$ mm, lățimea - $D + 500$ mm - pentru conducte cu diametrul 700 mm și mai mare.
- Diametrul căminelor cu secțiunea circulară se adoptă în funcție de diametrul conductelor pe care se amplasează:

1000 mm pentru conducte cu diametrul până la 600 mm; 1250 mm pentru conducte de 700 mm, 1500 mm pentru conducte de 800+1000 mm; 2000 mm pentru conducte de 1200 mm.

NOTE:

1. Dimensiunile în plan ale căminelor de schimbare a direcției se determină din condițiile geometrice de realizare a curbării.
2. Pentru conducte cu diametrul sub 150 mm și cu adâncimea radierului sub 1,2 m se admite construirea căminelor cu diametrul de 700 mm.
3. Pentru conductele și canalele pozate la adâncimi peste 3 m, diametrul căminelor se ia egal cu minimum 1500 mm;

4.6.16 Înălțimea camerei de lucru a căminelor trebuie să fie, de regulă, egală cu 1,8 m; în cazul când camera de lucru are o înălțime sub 1,2 m, lățimea ei trebuie să fie egală cu $D + 300$ mm, dar nu mai mică de 1,0 m.

4.6.17 În camera de lucru trebuie prevăzute:

- trepte de acces sau scări;
- un spațiu de adăpostire (de lucru) înconjurat cu un gard cu înălțimea de 1,0 m pentru conducte cu diametrul peste 1,2 m și înălțimea camerei de lucru peste 1,5 m.

4.6.18 Bancheta rigolei căminelor de vizitare trebuie să fie la nivelul crestei conductei cu diametrul mai mare.

Pentru conducte cu diametrul peste 700 mm, în camera de lucru trebuie prevăzut un spațiu de lucru de o parte a rigolei și o banchetă cu lățimea de 100 mm de cealaltă parte a ei. Pentru canale cu diametrul peste 2000 mm se admite construirea unei platforme de lucru în consolă. În acest caz dimensiunile rigolei deschise trebuie să fie de minimum 2000×2000 mm.

4.6.19 Dimensiunile în plan ale căminelor de vizitare amplasate pe rețelele de canalizare a apelor meteorice se adoptă:

- cu diametrul de 1000 mm pentru conducte cu diametrul până la 600 mm inclusiv; cu secțiunea circulară sau rectangulară - lungimea 1000 mm măsurată în sensul axului canalului, iar lățimea egală cu diametrul conductei mai mare, pentru conducte cu diametrul de 700 mm și mai mare. Pentru conducte cu diametrul de la 700 până la 1400 mm inclusiv înălțimea camerei de lucru se consideră de la rigola conductei cu diametrul mai mare, iar pentru canale cu diametrul de 1500 mm și mai mare - camere de lucru nu se prevăd.

În căminele de vizitare se prevăd banchete numai pentru conducte cu diametrul sub 900 mm inclusiv, la nivelul jumătății diametrului conductei mai mari.

4.6.20 Pentru toate căminele de vizitare diametrul coșului de acces se adoptă egal cu 700 mm; dimensiunile coșului de acces și ale camerei de lucru la căminele de schimbare a direcției, precum și la cele din aliniamente amplasate pe conducte cu diametrul de 600 mm și mai mare trebuie prevăzute, la distanțe de 300+500 m, astfel încât să permită introducerea uneltelor și utilajelor specifice de curățire a rețelei.

4.6.21 Gurile de acces ale căminelor de vizitare se pozează la nivelul suprafețelor asfaltate, cu 50+70 mm deasupra spațiilor verzi și cu 200 mm deasupra terenurilor neamenajate. În cazurile necesare se prevede blocarea capacelor.

4.6.22 În cazul terenurilor în care nivelul maxim al apelor freactice se ridică deasupra radierului căminelor se prevede protecția fundației și a pereților căminelor prin executarea de hidroizolații la înălțimi de minimum 0,5 m deasupra nivelului apelor subterane.

4.6.23 Pe colectoarele executate prin metoda cu scut sau minieră se prevăd cămine sau puțuri de mină cu diametrul de minimum 0,9 m cu distanța dintre ele de până la 500 m.

4.6.24 Amenajarea puțurilor de mină trebuie să corespundă condițiilor de executare în siguranță a lucrărilor hidrotehnice subterane și a lucrărilor miniere sau în tunel. În puțurile de vizitare se prevăd platforme cu capac, distanța dintre care, pe verticală, nu trebuie să depășească 6 m, precum și trepte sau scări din metal. Dimensiunile capacului în plan trebuie să fie de minimum 600×700 mm sau să aibă un diametru de 700 mm.

4.6.25 Pe rețeaua de canalizare trebuie prevăzute cămine de rupere de pantă pentru:

- evitarea depășirii vitezei maxime admisibile sau a schimbării bruște a vitezei;
- micșorarea adâncimii de pozare a conductelor;
- ocolirea unor obstacole subterane;
- descărcarea apelor uzate în emisari prin deversoare înecate - ultimul cămin din fața emisarului.

NOTĂ - Pentru conducte cu diametre sub 600 mm și diferența de cote sub 0,5 m, se admite executarea căminelor fără rupere de pantă - cu scurgere liberă.

4.6.26 Pentru conducte cu diametre de 600 mm și mai mare și diferența de cote sub 3 m ruperea de pantă se efectuează în cămine cu deversoare cu profil practic.

Pentru conducte cu diametrul sub 500 mm inclusiv și diferența de cote sub 6 m ruperea de pantă se efectuează în cămine în formă de coloană cu secțiunea (circulară sau rectangulară) egală cu minimum secțiunea conductei de intrare. În cămin în partea de sus a coloanei trebuie prevăzut un receptor în formă de pâlnie, iar în partea de jos - disipator de energie cu o placă metalică. Pentru coloane cu diametrul sub 300 mm inclusiv se admite instalarea unui cot de schimbare a direcției în locul disipatorului de energie.

4.6.27 Pe rețeaua de canalizare a apelor meteorice, căminele de rupere de pantă pentru diferențe de cote sub 1 m se prevăd de tip deversor, pentru diferențe de cote de 1+3 m - cu disipator de energie cu un singur grătar constituit din grinzi sau plăci, iar pentru diferențe de cote de 3+4 m – cu disipator de energie cu două grătare.

4.6.28 Pe rețeaua de canalizare a apelor meteorice trebuie prevăzute guri de scurgere pentru colectarea acestor ape. Amplasarea gurilor de scurgere se prevede:

- în lungul străzilor, la marginea părții carosabile, lângă bordura trotuarului;
 - la încrucișarea străzilor și benzilor pentru traversarea pietonilor dinspre scurgerea apei;
 - în locurile cu cote reduse, la capătul tronsoanelor unor străzi de mare lungime și cu pantă;
 - în locurile cu cote reduse ale străzilor cu rigolele de profil în zigzag;
 - în locurile unde lipsește scurgerea apelor de suprafață (terenuri asfaltate din parcuri și curți, străzi).
- În părțile joase ale străzilor, deopotrivă cu gurile de scurgere acoperite cu grătare orizontale la nivelul părții carosabile, se admite construirea gurilor de scurgere acoperite cu grătare verticale, aflându-se într-un plan vertical cu piatra de bordură a trotuarului, precum și guri de scurgere mixte cu grătare orizontale și verticale. Pe tronsoanele lungi cu pantă longitudinală se prevăd guri de scurgere numai cu grătare orizontale.

4.6.29 Amplasarea gurilor de scurgere în cazul accesului apei prin rigole se face astfel încât latura lungă a grătarului să fie paralelă cu bordura trotuarului.

În cazul accesului apei din toate direcțiile, gurile de scurgere se amplasează la convergența pantelor de colectare.

Corpul gurilor de scurgere se amplasează pe verticală astfel încât oglinda apei să fie la o adâncime egală cu minimum adâncimea de îngheț.

4.6.30 Distanța între gurile de scurgere, pe porțiunile străzilor cu panta longitudinală într-o singură direcție, se stabilește conform calculelor, având în vedere că lățimea curentului de apă în rigolă, în fața gurii de scurgere, nu trebuie să depășească 2 m.

4.6.31 La canalizări exterioare și din incintele cartierelor locative în sistem unitar, precum și la canalizări pentru ape meteorice în sistem semiseparativ se prevăd guri de scurgere cu sifon și depozit; înălțimea sifonului trebuie să fie de minimum 0,1 m, iar înălțimea depozitului - de 0,5+0,7 m.

4.6.32 Legătura dintre gura de scurgere și rețeaua de canalizare se face printr-un racord cu diametrul nominal de minimum 200 mm.

4.6.33 Racordul gurii de scurgere se poate realiza astfel:

a) prin legătura directă la canal, dacă se îndeplinește cel puțin una din condițiile:

- canalul are înălțimea peste 1,5 m;

- la debitul de calcul viteza de curgere pe racord depășește 1,5 m/s.

b) prin intermediul unui cămin de vizitare; panta racordului trebuie să realizeze vitezele de 0,5+0,7 m/s.

Pentru racordul cu diametrul nominal 150 mm, panta minimă trebuie să asigure viteza minimă de 1 m/s.

4.6.34 Lungimea conductei de racord de la gura de scurgere până la căminul de vizitare de pe colector nu trebuie să depășească 40 m. În acest caz se admite amplasarea numai unei singure guri de scurgere intermediară. Dimensiunile conductei de racord se determină conform debitului de calcul de ape meteorice care ajung la gura de scurgere, la o pantă de 0,02.

4.6.35 La gurile de scurgere se admite racordarea rețelei interioare de canalizare a apelor meteorice, precum și a conductelor de drenaj.

4.6.36 Pe rețeaua de canalizare în sistem separativ complet se prevede construirea gurilor de scurgere fără depozit și fără sifon.

4.6.37 Racordarea șanțurilor la rețeaua subterană (închisă) se prevede prin intermediul căminelor de vizitare cu depozit.

La capătul șanțului se prevede un grătar cu ochiuri de minimum 50 mm; diametrul conductei de racord se determină conform calculelor, dar nu trebuie să fie mai mic de 250 mm.

4.6.38 Pe canale semivizitabile și vizitabile în sistem unitar, în funcție de importanța zonei canalizate, se pot prevedea guri de zăpadă însă la minimum 500 m în amonte de stațiile de pompare, deversoare sau sifoane.

4.6.39 În punctele incipiente ale rețelei de canalizare a apelor uzate menajere, precum și pe traseu, oriunde nu se poate realiza viteza de autocurățire din cauza debitului redus sau a pantei mici, trebuie prevăzute cămine de spălare la extremitatea amonte a porțiunii respective.

4.6.40 Tipul, volumele utile și distanțele de amplasare a căminelor se stabilesc, de la caz la caz, în raport cu lungimea, panta efectivă, formele și ariile secțiunilor colectoarelor, precum și cu variația debitelor aferente acestora.

4.6.41 Pentru spălare se poate folosi apă uzată acumulată din canal sau apă provenită fie din rețeaua de alimentare cu apă, fie din surse de suprafață.

Pentru acumularea apei și creșterea undei de spălare căminele se prevăd cu clapete (stăvilare); căminul se dotează cu un sistem de preaplin.

4.6.42 Pentru conducte cu diametre sub 400 mm inclusiv, distanța între căminele de spălare nu trebuie să depășească 60 m, iar pentru conductele cu diametre mai mari - 120 m.

4.6.43 Amplasarea căminelor de spălare în pământuri sensibile la umezire sau cu umflări și contracții mari (macroporice) se face respectând reglementările specifice în vigoare.

4.6.44 Trecerea conductelor sub sau peste obstacole naturale sau artificiale întâlnite (râuri, văi, depresiuni, căi ferate, șosele, canale artificiale sau conducte subterane) poate fi realizată prin traversări de tip sifon inversat sau traversări la același nivel.

4.6.45 Traversarea cursurilor de apă se face, de regulă, prin sifoane inverse, care sunt alcătuite din trei părți: camera de intrare, conducta-sifon și camera de ieșire. Conducta-sifon comportă deasemenea trei părți: două ramuri înclinate sau verticale, una la capătul amonte și alta la capătul aval, și o ramură orizontală intermediară.

4.6.46 Diametrul minim al conductei-sifon se adoptă egal cu minimum 150 mm.

4.6.47 La traversarea cursurilor de apă, sifonul de canalizare se execută din tuburi de oțel având cel puțin două conducte în funcțiune. Conductele trebuie protejate la exterior contra coroziunii, iar aceasta la rândul său trebuie protejată de deteriorări mecanice.

Fiecare conductă a sifonului de canalizare se verifică la capacitatea de transport a debitului de calcul ținând cont de remuul admis.

La canalizarea în sistem unitar se execută cel puțin două conducte, una pentru transportul apei uzate pe timp uscat și alta pentru transportul apelor meteorice. În scopul intrării în funcțiune a conductei pentru apele meteorice în timpul precipitațiilor, conducta se așază în camera de intrare la un nivel superior față de conducta pentru ape uzate.

La canalizarea în sistem separativ, pentru apele meteorice se folosesc 2 sau 3 conducte care intră în funcțiune pe rând, pe măsura creșterii debitului.

Pentru debitele de ape uzate care nu asigură vitezele de calcul, una din conductele sifonului rămâne în rezervă.

Proiectele de sifoane destinate pentru traversarea cursurilor de apă, care sunt folosite pentru alimentarea cu apă sau piscicultură, trebuie să fie avizate de serviciul de supraveghere de stat a sănătății publice și organele de protecție a resurselor piscicole, iar cele destinate pentru traversarea cursurilor de apă navigabile – de către organele flotei fluviale.

La traversarea văilor uscate și râpilor se admite proiectarea sifoanelor într-o singură conductă.

4.6.48 La proiectarea sifonului de canalizare trebuie prevăzute următoarele:

- conducta-sifon se pozează sub nivelul albiei la o astfel de adâncime încât să se obțină o acoperire peste creasta ei de minimum 0,50 m; pentru cursurile de apă navigabile – de minimum de 1,0 m;
- unghiul de înclinare a conductei din aval să nu fie mai mare de 20° față de orizontală;
- distanța între conductele-sifon trebuie să fie de 0,7+1,5 m, funcție de presiunea din conductă;
- în camerele de intrare și ieșire ale sifonului se prevăd stavile.

4.6.49 În cazul amplasării camerelor sifonului în lunca inundabilă a cursurilor de apă, cota rambleurului în jurul acestora se adoptă cu 0,5 m mai sus față de nivelul maxim al apelor cu asigurarea de 3 %.

4.6.50 Dacă albia cursului de apă nu este adâncă, iar canalul se află la o adâncime mai mare, traversarea acestuia se poate face fără construcția unui sifon; canalul pe sub albie trebuie să aibă aceeași pantă ca în amonte.

La ambele capete ale canalului (traversării) se prevăd cămine de vizitare, cel din amonte fiind prevăzut cu conductă de spălare.

4.6.51 În afara centrelor populate traversările peste depresiuni pot fi proiectate pe estacade cu construcția similară unui pod, pe care se așază conducta ce trebuie să traverseze depresiunea. Conductele se montează într-un fel de jgheab, iar în acest jgheab, în jurul lor, se așază materiale izolante pentru a le feri de îngheț.

4.6.52 Traversările pe sub căile ferate și șosele se proiectează în conformitate cu СНиП 2.04.02.

4.6.53 Gurile de descărcare a apelor uzate în emisari trebuie amplasate în locurile în care viteza curentului de apă este mare (îngustări, praguri etc.).

În funcție de condițiile de descărcare a apelor uzate în emisari se prevede construirea gurilor de descărcare de mal, în patul albiei, concentrat sau dispersat. În cazul evacuării apelor uzate epurate (mecanic sau biologic) în mare sau lacuri se prevăd, de regulă, descărcări prin conducte în larg, la distanțe și adâncimi mari.

4.6.54 Conductele de descărcare a apelor uzate în albie se prevăd din țevi de oțel protejate la suprafață contra coroziunii cu un strat gros de bitum, sau din țevi de mase plastice cu pozarea lor în șanțuri.

Punctele terminale ale conductelor de descărcare se prevăd, de regulă, din beton. Amplasarea gurilor de descărcare se face ținând cont de condițiile de navigație, de nivelele maxime și minime ale apei emisarului, de acțiunea valurilor, precum și de condițiile geologice și deformarea (deplasarea), în timp, a albiei.

4.6.55 Canalele de evacuare a apelor meteorice în emisari se prevăd în formă de:

- gură de descărcare în formă de perete cu aripi pentru protecția taluzurilor în maluri neconsolidate;
- deschizătură în perețele de sprijin - în cazul când malurile au cheiuri verticale din zidărie.

Pentru evitarea înecării terenurilor în timpul apelor mari ale emisarului, în funcție de condițiile locale, gurile de descărcare se prevăd cu dispozitive de închidere.

4.6.56 Deversoarele de ape meteorice constituie construcții în formă de cameră, în care se găsește deversorul propriu-zis, și se calculează pentru evacuarea în emisar a unei părți din apa uzată din rețeaua de canalizare. Construcția deversorului propriu-zis se stabilește în funcție de condițiile locale (amplasarea deversorului pe colectorul principal sau secundar, nivelul maxim al apei emisarului etc.).

4.6.57 Numărul de rețele pentru evacuarea apelor uzate industriale de la întreprinderi se stabilește în funcție de debitul apelor uzate, compoziția și temperatura lor, posibilitățile utilizării repetate a apelor, necesitatea epurării locale și construirii sistemelor cu circuit închis de alimentare cu apă (fără scurgere).

4.6.58 În incintele industriale, în funcție de natura apelor uzate, se admite pozarea rețelei de canalizare în canale închise sau deschise, tuneluri și pe estacade.

4.6.59 Conductele care evacuează ape uzate cu conținut de substanțe chimic agresive, toxice, volatile sau explozive, cu densitatea gazelor și vaporilor mai mică de 0,8 față de aer, se pozează la o distanță de minimum 3 m de la perețele exterior al canalelor vizitabile, și de minimum 6 m de la subsoluri.

Conductele rețelei exterioare, care transportă ape uzate chimic agresive sub presiune, trebuie pozate în canale vizitabile sau semivizitabile bine ventilate.

Se admite pozarea conductelor în canale nevizitabile în cazul construirii pe rețeaua de canale a camerelor de vizitare.

4.6.60 Pentru dispozitivele de închidere, revizie și îmbinare pe conductele care transportă ape uzate cu conținut de substanțe toxice, volatile și explozive trebuie să se prevadă o ermetizare sporită.

4.6.61 Pentru transportarea apelor uzate industriale cu conținut de substanțe chimic agresive, în funcție de cantitatea, concentrația și temperatura lor, se prevăd tuburi rezistente la acțiunea substanțelor transportate.

4.6.62 Etanșarea îmbinărilor tuburilor cu mufe, destinate pentru evacuarea apelor uzate cu conținut de substanțe chimic agresive, trebuie prevăzută cu materiale rezistente la acțiunea acestor lichide. Fundația sub tuburile cu îmbinări rigide se prevede astfel încât să fie exclusă posibilitatea prăbușirii tuburilor.

4.6.63 Construcțiile anexă pe rețeaua de canalizare care transportă ape uzate cu conținut de substanțe chimic agresive trebuie să fie protejate contra acțiunii corozive a acestor lichide și a vaporilor formați.

4.6.64 Rigolele căminelor de vizitare pentru ape uzate acide se prevăd din materiale antiacide; în asemenea cămine nu se admite instalarea scârilor și treptelor de acces din oțel. Pentru tuburi cu diametrul sub 500 mm se prevede căptușirea rigolelor liniare cu jumătăți de tuburi din gresie ceramică.

4.6.65 Pe conductele de racord ale rețelei interioare de canalizare care evacuează ape uzate cu conținut de substanțe ușor inflamabile sau explozive se prevăd camere cu gardă hidraulică.

4.6.66 În cazul depozitelor pentru păstrarea în rezervoare a lichidelor toxice sau inflamabile, a acizilor, alcaliilor etc, amenajate pe terenuri deschise, evacuarea apelor meteorice trebuie prevăzută prin intermediul unui cămin cu vane, care să permită în condiții normale, descărcarea acestor ape în rețeaua de canalizare a apelor meteorice, iar pentru cazul unor scurgeri din rezervoare – în recipientii de avarie, care sunt prevăzuți în componența gospodăriei de depozitare.

4.6.67 Recepționarea dejecțiilor lichide uzate din haznale (zonele necanalizate) se efectuează prin stațiile de transvazare.

4.6.68 Stațiile de transvazare trebuie amplasate în apropierea colectorului de canalizare cu diametrul de minimum 400 mm. Cantitatea de ape uzate deversate de la stația de transvazare în colector nu trebuie să depășească 20% din debitul total de ape uzate transportate de colector.

4.6.69 Apele uzate de la stațiile de transvazare nu trebuie să conțină impurități solide voluminoase, nisip și un CBO_{total} mai mare de 1000 mg/l.

4.6.70 Raportul dintre cantitatea de apă adăugată (pentru diluție) și cantitatea de dejecții lichide trebuie să fie de 1:1. Apa adăugată se distribuie astfel: 30 % din debitul total - la spălarea unităților de transport cu ajutorul furtunului, 25 % - la diluarea dejecțiilor în canal unde sunt amplasate pâniile receptoare și 45 % - în compartimentul grătarelor și pentru formarea perdelei de apă. Alimentarea cu apă se face de la rețea, cu rupere de presiune.

4.6.71 Ventilația prin aspirație a rețelelor de canalizare menajeră și în sistem unitar se prevede prin intermediul coloanelor instalațiilor interioare de canalizare.

4.6.72 Borne speciale de aerisire trebuie prevăzute în camerele de intrare ale sifoanelor de traversare sub cursuri de apă, în căminele de vizitare (în locurile de cădere bruscă a vitezei de curgere în conducte cu diametre peste 400 mm) și în căminele de rupere de pantă la căderi de cote ce depășesc 1 m și la debite peste 50 l/s.

4.6.73 Ventilația artificială expresă a rețelelor se admite numai în cazuri aparte fiind necesară o temeinică justificare.

4.6.74 În cazul evacuării apelor uzate cu conținut de substanțe toxice volatile și explozive, ventilația naturală a rețelelor exterioare se efectuează prin coloane de aspirație cu diametrul de minimum 200 mm prevăzute pentru fiecare racord cu clădirile. Aceste coloane se amplasează în încăperi încălzite, trebuie să comunice cu camera exterioară a gârzii hidraulice și se înalță deasupra crestei clădirilor cu minimum 0,7 m.

Pe tronsoanele rețelelor fără racorduri, coloanele de aspirație se prevăd la minimum fiecare 250 m. În lipsa clădirilor, trebuie prevăzute coloane de diametrul 300 mm și înălțimea de minimum 5 m.

4.6.75 Ventilația colectoarelor de canalizare construite prin metoda cu scut sau minieră se prevede prin intermediul cabinelor de ventilație amplasate, de regulă, în partea superioară a puțurilor de aeraj. Se admite amplasarea cabinelor de ventilație deasupra sondelor (puțurilor) de vizitare.

5 Stații de pompare

5.1 Generalități

5.1.1 Prezentul capitol stabilește prescripțiile generale de proiectare pentru stațiile de pompare a apelor de canalizare și a nămolului provenit din stațiile de epurare, folosite în cadrul sistemelor de canalizare a centrelor populate sau a obiectivelor industriale.

5.1.2 Pentru proiectarea stațiilor de pompare provizorii, a stațiilor pentru ape uzate industriale agresive sau cu conținut de substanțe toxice sau nocive pentru personalul de exploatare, pentru ape uzate radioactive, pentru ape uzate impurificate bacteriologic sau virotic, care prezintă pericol de contaminare pentru personalul de exploatare, pentru ape care conțin lichide inflamabile care prezintă pericol de incendiu sau explozie, în afară de prezentul normativ, se aplică și normativele din ramurile industriale respective, precum și Regulile de amenajare a instalațiilor electrice.

5.1.3 Stațiile de pompare a apelor uzate se amplasează în cadrul schemei de canalizare fie în cadrul rețelei de canalizare pe colectoare, fie în cadrul stației de epurare: la intrarea în stație, într-una din secțiunile fluxului tehnologic sau la ieșirea din stație, în amonte de evacuarea în emisar.

5.1.4 Cerințele pentru compunerea stațiilor de pompare și de suflante, pentru determinarea dimensiunilor casei pompelor (sălii mașinilor), cele referitoare la utilajele de ridicare a agregatelor, amplasarea pompelor, conductelor, echipamentului tehnologic și electric, instalațiilor de ventilație, precum și măsurile de prevenire a inundării sălii pompelor se stabilesc conform СНИП 2.04.02.

5.1.5 Din punct de vedere al fiabilității stațiile de pompare și de suflante, se divizează în 3 categorii, conform Tabelului 5.1.

5.1.6 Agregatele de pompare, utilajele tehnologice și instalațiile hidraulice se aleg funcție de mărimea debitelor de ape uzate, caracteristicile fizico-chimice ale apelor uzate și ale nămolurilor pompate și de înălțimea de refulare, ținând cont de caracteristicile pompelor și ale conductelor de refulare, precum și de etapele dării în exploatare a obiectivului.

Tabelul 5.1

Categoria de fiabilitate	Regimul de funcționare a stațiilor de pompare
I	Nu se admit întreruperi sau micșorări ale debitelor de ape uzate pompate.
II	Se admit întreruperi în pomparea apelor uzate, de maximum 6h sau micșorarea debitelor în limitele determinate de fiabilitatea sistemului de alimentare cu apă a localității sau întreprinderii industriale (cu suspendarea alimentării cu apă).
III	Se admit întreruperi în pomparea a apelor uzate, de maximum 24 h.

NOTĂ - Întreruperi în funcționarea stațiilor de pompare de categoria a doua și a treia se admit în cazul condițiilor de la pct. 3.8, ținând cont de condițiile tehnologice de funcționare, sau în cazul întreruperii alimentării cu apă pe o perioadă de până la 24 h a localităților cu populație sub 5000 locuitori.

5.1.7 Tipul și caracteristicile pompelor se stabilesc în funcție de înălțimea de pompare necesară, de debitul necesar pompat, de domeniul de utilizare a pompelor recomandat de fabricantul pompelor, de alura curbei caracteristice a pompei corelată cu modul de reglare a caracteristicilor conductelor, de condițiile de lucru pe ansamblul stației de pompare, de eventualele extinderi ale stației. Numărul agregatelor de rezervă se stabilește conform Tabelului 5.2.

NOTE:

1. Debitul pompelor pentru refularea apelor meteorice se stabilește având în vedere inadmisibilitatea inundării teritoriilor aflate în depresiuni pentru o perioadă de timp stabilită de supraîncărcare de o singură dată a rețelei și de regularizare a scurgerii.
2. Pentru pomparea nămolurilor și nisipurilor de canalizare, se admite folosirea hidroelevatoarelor pneumatice (air lift).
3. Alimentarea cu energie electrică a electromotoarelor din stațiile de pompare de categoria I-a folosite pentru pomparea apelor uzate industriale, trebuie prevăzută cu două racorduri de înaltă tensiune, în caz de imposibilitate se admite instalarea agregatelor de rezervă dotate cu motoare termice, cu ardere internă ș.a.

Tabelul 5.2

Ape uzate menajere și ape uzate industriale cu un conținut similar celor menajere				Ape uzate agresive	
Numărul agregatelor					
În funcțiune	De rezervă, pentru categoria de siguranță în exploatare			În funcțiune	De rezervă pentru toate categoriile de siguranță
	I	II	III		
1	1 și 1 la depozit	1	1	1	1 și 1 la depozit
2	1 și 1 la depozit	1	1	2-3	2
3 și mai multe	2	2	1 și 1 la depozit	4	3
-	-	-	-	5 și mai multe	minimum 50 %

NOTE:

1. Pentru stațiile de pompare a apelor meteorice, de regulă, nu se prevăd pompe de rezervă, exceptând cazurile când evacuarea accidentală în emisar este imposibilă.
2. În cazul reconstruirii stațiilor de pompare, legată de mărirea capacității de pompare a apelor uzate menajere și industriale, cu un conținut similar celor menajere, se admite ca în stațiile de categoria a treia să nu se instaleze pompe de rezervă, dar acestea să se păstreze în depozit (rezervă rece).

5.1.8 Stațiile de pompare a apelor uzate menajere și meteorice trebuie amplasate în clădiri separate. Stațiile de pompare a apelor uzate industriale pot fi amplasate în corp comun cu clădirile industriale sau chiar în încăperile industriale. În sala mașinilor se admite amplasarea în comun a agregatelor de pompare pentru diferite categorii de ape uzate, exceptând cele care conțin substanțe explozive, inflamabile sau toxice.

Se admite amplasarea agregatelor de pompare a apelor uzate menajere în incintele clădirilor tehnologice din cadrul stației de epurare a apelor uzate.

5.1.9 La stațiile echipate cu pompe cu ax orizontal, cota superioară a postamentului agregatului trebuie să fie cu minimum 25 cm deasupra nivelului pardoselii sălii pompelor, pentru ca eventualele scurgeri de apă de pe pardoseală să nu ajungă la motor.

5.1.10 La stațiile de pompare, pardoseala trebuie realizată cu pante și canale de scurgere către o bașă prevăzută pentru colectarea pierderilor de apă din instalații.

5.1.11 Evacuarea apei din bașa de colectare se face prin pompe de epuismnt. Descărcarea pompelor de epuismnt din stație se face prin conectarea la conducta de acces a apei în stație în amonte de conducta de golire.

5.1.12 Pe conducta de admisie a apei uzate la stația de pompare se prevede o vană de blocare cu dispozitiv de acționare de la suprafața terenului.

5.1.13 Instalația de pompare trebuie astfel concepută încât să permită demontarea oricărei pompe fără a se demonta conductele și fără a se opri funcționarea întregii stații.
De regulă fiecare pompă trebuie să fie dotată cu o conductă de aspirație individuală.

5.1.14 Conductele de aspirație trebuie să aibă traseele cât mai scurte, să nu se sprijine pe pompe, să nu aibă coturi inutile și să urce către pompă cu o pantă de minimum 5 %.

5.1.15 Pentru stațiile de pompare de categoria I-a de fiabilitate, numărul conductelor de refulare trebuie să fie de cel puțin două, și, în caz de necesitate, se execută conducte de legătură între ele (punți), prevăzute cu vane. Distanța dintre legături se stabilește din condițiile asigurării transportării, în caz de avarii, prin una din conducte, a debitului total de calcul, prevăzând punerea în funcțiune a pompelor de rezervă.

Pentru stațiile de pompare de categoria a II-a și a III-a de fiabilitate, cu argumentarea respectivă, poate fi prevăzută o singură conductă de refulare.

Imediat după pompă, pe conducta de refulare, trebuie prevăzută o clapetă de reținere, o vană și un manometru.

5.1.16 De regulă, pompele trebuie să fie în permanență autoamorsate. În cazul în care corpul pompei este amplasat mai sus față de nivelul maxim al apei din bazinul de recepție se prevăd măsuri pentru asigurarea pornirii pompelor (amorsarea prin umplerea manuală a conductei de aspirație sau prin evacuarea aerului). Agregatele pentru pomparea nămolurilor se montează numai sub nivelul nămolului din bazinul de recepție.

5.1.17 Diametrele conductelor de aspirație și refulare a instalațiilor de pompare se stabilesc adoptând viteze de mișcare a apei care exclud sedimentarea suspensiilor. Pentru apele uzate menajere vitezele minime trebuie adoptate conform pct. 4.4.6.

5.1.18 Pentru stațiile de pompare a nămolului este necesar să se prevadă spălarea conductelor de aspirație și refulare.

În cazuri speciale se poate prevedea curățirea cu mijloace mecanice a conductelor pentru transportul nămolului.

5.1.19 Pentru protejarea pompelor împotriva înfundării cu corpuri și suspensii grosiere, în bazinele de recepție trebuie prevăzute grătare cu curățire mecanică sau cominutoare.

Dacă cantitățile de rețineri pe grătare nu depășesc $0,1 \text{ m}^3/\text{d}$ se admite folosirea grătarelor cu curățire manuală.

Distanța dintre bare la grătare trebuie să fie cu $10+20 \text{ mm}$ mai mică decât diametrul secțiunilor de trecere ale pompelor montate.

Pentru stațiile dotate cu grătare cu curățire mecanică sau cu cominutoare numărul agregatelor de rezervă se stabilește în funcție de numărul agregatelor în funcțiune conform Tabelului 7.7.

5.1.20 Cantitatea de materii reținute pe grătar din apele uzate orășenești se stabilește conform tabelului 7.6. Masa volumică a reținerilor este de 750 kg/m^3 , coeficientul de neuniformitate orară - 2.

5.1.21 Viteza apei printre interspațiile grătarului pentru debitul orar maxim trebuie să fie de $0,8+1,0 \text{ m/s}$ pentru grătarele cu curățire mecanică și $1,2 \text{ m/s}$ pentru cominutoare.

La stațiile cu grătare cu curățire mecanică se prevede instalarea dezintegratoarelor pentru fărâmițarea reținerilor, care apoi se reintroduc în apa brută în amonte de grătare, sau instalarea containerelor ermetice conform pct. 7.2.10.

Pentru cantitățile reținute pe grătare mai mari de 1000 kg/d se prevede și un dezintegrator de rezervă alături de cel aflat în funcție.

5.1.22 Lățimea spațiului de circulație în jurul grătarelor trebuie să fie de minimum:

– $1,2 \text{ m}$ (în fața grătarului – $1,5 \text{ m}$) pentru grătarele cu curățire mecanică;

$0,7 \text{ m}$ pentru grătarele cu curățire manuală;

– $1,0 \text{ m}$ pentru cominutoare instalate pe canale.

În stațiile de pompare îngropate instalarea cominutoarelor pe conducte se admite la o distanță de minimum $0,25 \text{ m}$ de la perete.

5.1.23 Pentru stații de pompare, la care bazinul de recepție și camera grătarelor fac corp comun cu casa pompelor, trebuie prevăzută separarea lor printr-un perete plin și impermeabil la apă. Accesul dintr-un compartiment în altul este admis numai prin partea supraterană a clădirii, excluzând astfel pătrunderea apelor uzate din compartimentul grătarelor în casa pompelor, în caz de înecare a rețelei.

5.1.24 Pentru stații de pompare, capacitatea bazinelor de recepție, se stabilește funcție de afluxul apelor uzate în stație, capacitatea pompelor și frecvența admisă de punere în funcțiune a motoarelor electrice, însă nu mai mică decât capacitatea de lucru a unei pompe timp de 5 min. Pentru stațiile de pompare cu capacitatea peste 100 000 m³/d, bazinele de recepție trebuie prevăzute cu două compartimente fără a se mări volumul total.

La funcționarea în serie a stațiilor de pompare, capacitatea bazinelor de recepție se stabilește conform condițiilor de lucru în comun. În cazuri speciale, capacitatea bazinelor se admite să fie calculată din condițiile golirii conductei de refulare.

5.1.25 Capacitatea bazinului de recepție a stației de pompare amplasată în afara limitelor stației de epurare, se determină din condiția de funcționare neîntreruptă a pompei timp de 15 min.

Se admite micșorarea capacității bazinului, în cazul în care afluxul nămolurilor de la stația de epurare este continuu în timpul funcționării pompei.

Stațiile de pompare dotate cu pompe submersibile montate în imersiune/cufundate trebuie proiectate în conformitate cu indicațiile/recomandările firmelor producătoare, corespunzător cu particularitățile constructive și tehnice ale pompelor, precum și cu exigențele prezentului document normativ.

La stațiile de pompare a nămolurilor capacitatea bazinelor de recepție se admite să se stabilească din condiția folosirii lor în calitate de bazine de ape pentru spălarea conductelor de transportare a nămolului.

5.1.26 În bazinele de recepție se prevăd instalații pentru agitarea nămolului și spălarea pereților. Radierul bazinului de recepție trebuie prevăzut cu o pantă de minimum 0,1 către sorburile conductelor de aspirație.

5.1.27 În bazinele de recepție trebuie să se prevadă compartimente izolate pentru fiecare tip de ape uzate industriale în cazurile când amestecul apelor uzate poate duce la formarea gazelor nocive și sedimentarea impurităților sau este necesară tratarea separată a apelor uzate cu diferite impurități.

5.1.28 Bazinele de recepție a apelor uzate industriale, care conțin substanțe ușor inflamabile, explozive sau toxice trebuie să fie construite separat. Distanța de la pereții exteriori ai acestor bazine trebuie să fie de minimum: 10 m până la clădirea stațiilor de pompare, 20 m până la clădirile industriale, 100 m până la clădirile sociale.

5.1.29 Bazinele de recepție a apelor uzate industriale agresive trebuie construite de regulă, separat. Se admite însă amplasarea lor în sala pompelor.

În cazul afluxului permanent al apelor uzate trebuie prevăzute minimum două bazine. În cazul afluxului periodic se admite să se prevadă numai un singur bazin, dacă această periodicitate permite efectuarea lucrărilor de reparație.

5.1.30 Amplasarea conductelor de aspirație în spațiul dintre pereții stațiilor de pompare a apelor uzate industriale agresive și bazinele de recepție, când acestea sunt separate, se admite numai în canale sau galerii.

5.1.31 În stațiile de pompare a apelor uzate, conductele de aspirație și refulare, precum și armăturile se pozează, de regulă deasupra pardoselii.

Nu se admite pozarea în canale a conductelor care transportă ape uzate agresive.

5.1.32 În stațiile de pompare, de regulă, se prevăd încăperi cu destinație socială (closete, lavoare, dușuri, vestiare), conform NCM C.01.04 și СНиП 2-09.04, în funcție de numărul de lucrători care deservește stația și procesele tehnologice, precum și încăperi auxiliare conform Tabelului 5.3.

Tabelul 5.3

Capacitatea stației, m ³ /d	Aria încăperilor, m ²		
	de serviciu	Ateliere	depozite
până la 5000	–	–	–
5 000 – 15 000	8	10	6
15 000 – 100 000	12	15	6
peste 100 000	20	25	10

NOTE:

1. La stațiile de pompare din cadrul întreprinderilor sau la stațiile de epurare, componența încăperilor auxiliare și de uz social se stabilește în funcție de existența acestor încăperi în incintele clădirilor învecinate. Grupul sanitar se prevede în cazul în care stația de pompare este amplasată la o distanță de peste 50 m de la clădirile industriale, care au în incintele lor astfel de grupuri.
2. Pentru stațiile de pompare cu funcționare fără prezența personalului tehnic se admite să nu se prevadă încăperi de serviciu

6 Stații de suflante

6.1 Generalități

6.1.1 Stațiile de suflante pentru alimentarea cu aer a bazinelor cu aerare pneumatică se amplasează în incinta stației de epurare în apropierea locului de consum al aerului, precum și de instalațiile de distribuție electrice.

6.1.2 Utilajul stațiilor de suflante trebuie ales pe baza calculelor tehnologice ale instalațiilor de aerare luând în considerare și alți consumatori de aer comprimat amplasați pe terenul respectiv.

6.1.3 Posibilitatea întreruperilor și durata funcționării stațiilor de suflante este determinată de condițiile și cerințele tehnologice ale instalațiilor deservite.

6.2 Echipamente și instalații

6.2.1 Pentru stațiile de suflante cu capacitatea peste 5000 m³ de aer pe oră, numărul agregatelor în funcțiune trebuie să fie de minimum două, iar pentru stațiile cu capacitatea mai mică – un agregat. Numărul agregatelor de rezervă se stabilește în funcție de numărul agregatelor aflate în funcțiune: până la 3 – unul, iar pentru 4 și mai multe – două agregate.

6.2.2 În incinta stației de suflante se admite amplasarea echipamentului pentru curățirea aerului, pompelor pentru pomparea apei tehnologice, a nămolului activ, pentru golirea bazinelor cu nămol activ, precum și a postului central de comandă (dispeceratului), a instalațiilor electrice de distribuție, a postului de transformare, a încăperilor auxiliare și de uz social.

6.2.3 Casa suflantelor trebuie să fie separată de alte încăperi și să aibă ieșire direct în exterior. Casa suflantelor se dimensionează respectând СНП 2.04.02.

6.2.4 Instalația pentru captarea aerului, se prevede în conformitate cu СНП 2.04.05. Curățirea aerului se face cu filtre în rulouri, viscoase, uscate, electrofiltre ș.a. Pozarea filtrelor trebuie prevăzută astfel ca să fie posibilă deconectarea și înlocuirea unora din ele pentru regenerare. Numărul filtrelor de rezervă se stabilește în funcție de numărul celor aflate în funcțiune după cum urmează: pentru un număr de filtre în funcțiune de până la 3 se prevede unul de rezervă, pentru 4 și mai mare - două de rezervă. Pentru bazinele cu aerare prin conducte perforate nu este obligatorie curățirea aerului.

6.2.5 Viteza de mișcare a aerului, în m/s, se adoptă: până la 4 în camera filtrelor, până la 6 în canalele de intrare, până la 40 în conducte.

6.2.6 Calculul conductelor de transportare a aerului trebuie realizat ținând cont de comprimarea aerului, creșterea temperaturii lui și asigurarea unei diferențe minime de presiune pentru diferite elemente ale stației.

Valoarea pierderilor de sarcină, în kPa, în difuzoare (ținând cont de creșterea rezistenței în timpul exploatării) se adoptă, kPa (m. col. apă):

- maximum 7 (0,7) pentru difuzoare cu bule fine;
- 1,5 (0,15) pentru difuzoare cu bule medii, adâncite mai mult de 3 m;
- 0,15+0,50 (0,015+0,05) pentru aerarea sub presiune joasă.

Pentru un număr de bazine de aerare cu nămol activ de patru și mai mare trebuie să fie prevăzută alimentarea cu aer comprimat de la stația de suflante prin minimum două conducte.

7 Stații de epurare

7.1 Generalități și studii de proiectare

7.1.1 Stațiile de epurare se clasifică conform capacității lor (debitului de ape uzate) în modul următor:

- individuale, cu intervalul de debite 0,1+12 m³/d;
- locale sau de obiect, cu intervale de debite de 12+25 și 25+100 m³/d;
- mici, cu debite de 100+1400 și 1400+4200 m³/d;
- medii, cu debite de 4200+10000 și 10000+50000 m³/d;
- urbane, cu intervale de debite de 50000+100000 m³/d;
- regionale, cu intervale de debite de 100000+280000 m³/d;
- mari, cu capacitatea de peste 280000 m³/d.

7.1.2 Pentru întocmirea proiectelor de stații de epurare se efectuează studii care furnizează datele necesare pentru realizarea tuturor obiectelor din componența stației de epurare și stabilirea schemei tehnologice de epurare.

7.1.3 Se disting următoarele studii de teren și cercetări de laborator:

- studii topografice;
- studii geotehnice;
- studii hidrogeologice;
- studii meteorologice;
- studii de laborator chimice, biologice și de tratare;
- studii chimice, biologice și de epurare, făcute pe model sau în stație pilot;
- studii pedologice și agrochimice.

7.1.4 Studiile precedă etapele de proiectare și, dacă e necesar, pot fi completate pe parcursul elaborării proiectelor și detaliilor de execuție.

NOTĂ - În funcție de complexitatea lucrărilor și de condițiile locale se poate renunța la executarea unora din studiile precizate la pct. 7.1.3 sau se pot efectua și alte studii, considerate de proiectant ca necesare.

7.1.5 Studiile se referă la:

- zona stației de epurare;
- zona colectorului de descărcare;
- zona emisarului din apropierea amplasamentului stației de epurare.

7.1.6 Elaborarea studiilor se face pe bază de teme de conținut și de programe de execuție întocmite de proiectant în colaborare cu executantul de studii.

Prin temă se precizează studiile de efectuat pe amplasamentul stației de epurare și gradul de detaliere a studiilor funcție de etapa de proiectare la care se folosesc. În temă trebuie indicate studiile care au fost efectuate anterior în aceeași zonă sau în alte zone similare, și care se pot folosi la completarea datelor obținute prin studiile noi.

În programe trebuie precizată eșalonarea, în timp, a realizării studiilor.

7.1.7 Studiile topografice trebuie să redea elementele planimetrice și altimetrice ale terenului, cu acoperirile lui, prin reprezentări grafice întocmite la scări convenabile gradului de detaliere cerut prin temă.

7.1.8 Studiile geotehnice trebuie să furnizeze date cu privire la stabilitatea terenului, la pământurile care alcătuiesc terenul de fundare și principalele caracteristici fizico-mecanice ale lor, la agresivitatea apei subterane și a terenului de fundare față de metale și betoane, la adâncimea de îngheț și gradul de seismicitate al zonei.

7.1.9 Studiile hidrogeologice trebuie să precizeze nivelul apei subterane și variația lui în timp, elementele necesare stabilirii măsurilor pentru evitarea poluării stratului acvifer, elementele necesare determinării zonei de protecție sanitară a pânzei subterane din zona respectivă.

7.1.10 Studiile hidrologice trebuie să stabilească debitele și nivelele maxime corespunzătoare ale emisarului pentru probabilitățile de calcul, necesare pentru stabilirea cotei platformei stației de epurare și a canalului de descărcare a apelor uzate epurate cu probabilitatea de 3 %, debitul minim și nivelul corespunzător al emisarului pentru probabilitatea 95 % (debitul de diluție), necesar pentru stabilirea cotei gurii de descărcare a apelor uzate epurate, și datele referitoare la fenomenele de erodare sau de depunere în zona de descărcare și cea a platformei stației de epurare.

7.1.11 Studiile meteorologice trebuie să stabilească date referitoare la regimul precipitațiilor și al temperaturii aerului din zonă, în vederea precizării valorilor intensităților ploilor de calcul și ale încărcărilor platformelor de uscare a nămolurilor; acestea trebuie să cuprindă și studiul evaporației și direcțiile vânturilor dominante.

7.1.12 Studiile hidrochimice, biologice și de epurare, de laborator trebuie să precizeze caracteristicile fizico-chimice, biologice și bacteriologice ale apei emisarului, ale apelor uzate afluate la stația de epurare, natura și biodegradabilitatea substanțelor organice conținute în apele uzate brute, precum și schema tehnologică optimă pentru epurarea apelor uzate și tratarea nămolurilor, cu valorile parametrilor de dimensionare a obiectelor componente ale stației de epurare.

7.1.13 Efectuarea de studii chimice, biologice și de tratare pe model sau în stații pilot, se recomandă pentru stații mari de epurare sau în condiții speciale în ceea ce privește calitatea apelor uzate brute sau categoria emisarului.

7.1.14 Studiile pedologice și agrochimice se efectuează în cazul în care trebuie avută în vedere varianta utilizării apelor pentru irigații și/sau a nămolului fermentat pentru fertilizare sau în calitate de amendament al terenurilor agricole din zonă; aceste studii trebuie să stabilească adecvanța unui asemenea mod de utilizare a apei și/sau a nămolului.

7.1.15 Gradul de epurare necesar de realizat de către stația de epurare reprezintă procentajul de reducere, ca urmare a epurării, a poluanților conținuți în apele uzate influente. Limitele maxime admisibile de încărcare cu poluanți a apelor uzate epurate la deversarea în corpurile de apă trebuie să corespundă celor prevăzute în anexele nr. 2 și 5 ale Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale, care transpune parțial prevederile [1].

7.1.16 Limitele maxime admisibile a concentrațiilor de poluanți în apele uzate epurate în stațiile de epurare, la deversarea în corpurile de apă (emisări) sunt stabilite în anexa nr. 2 din Regulamentul amintit și constituie pentru principalii indicatori ai gradului de poluare : materii în suspensie – 35 mg/l, CBO₅ – 25 mg/l, CCO – 125 mg/l, azot amoniacal – 2,0 mg/l, azotați – 25 mg/l, fosfor total – 2 mg/l. În cazul deversării apelor uzate epurate în corpuri de apă identificate ca zone sensibile la eutrofizare gradul de epurare al poluanților nutritivi (N și P) va trebui să corespundă celui stabilit în Regulamentul amintit în pct. 7.1.15 (anexa nr. 5).

7.1.17 Deversarea apelor uzate epurate într-o rețea de canale de desecare, de irigații sau pe terenuri agricole limitele indicatorilor de calitate vor fi cei corespunzători Regulamentului amintit. Aceste prevederi se aplică la evacuarea apelor uzate în soluri permeabile sau în depresiuni cu curgere gravitațională naturală.

7.1.18 Apele uzate epurate înainte de a fi evacuate în emisari trebuie monitorizate. Frecvența de monitorizare și, respectiv, numărul minim de probe preluate la intervale regulate de timp, se stabilește prin autorizația de mediu.

7.1.19 Stațiile de epurare vor fi proiectate astfel încât din punctele de control stabilite să se poată preleva probe reprezentative din influentul și efluentul stației, înainte de deversare în emisari.

7.1.20 Încărcările apelor uzate influente în stațiile de epurare se determină în funcție de indicatorii fizico-chimici stabiliți fie prin studiile chimice de laborator, în cazul apelor uzate existente, pentru fiecare categorie de restituție (folosință) de apă, în parte, fie prin similitudine cu alte întreprinderi sau în baza datelor furnizate de tehnologii de specialitate, în cazul apelor uzate industriale.

7.1.21 Concentrațiile de poluanți în apele uzate menajere provenite de la populație trebuie calculate pornind de la cantitățile specifice de substanțe poluante indicate în Tabelul 7.1, luând în considerare norma medie de consum al apei exprimată în l/locuitor zi.

Tabelul 7.1

Indicatori de poluare a apelor uzate menajere	Cantități specifice de poluanți pe cap de locuitor, g/d.
Materii în suspensie (M.S)	65
CCO	120
CBO _{total} al apei nedecantate	75
Azot amoniacal	8
Fosfați, P ₂ O ₅ , inclusiv din detergenți	3,3/1,6
Cloruri	9
Detergenți	2,5

NOTE:

1.Cantitățile de poluanți provenite de la populația din zonele necanalizate ale localităților se iau în considerare în raport de 33 % la cele indicate în tabelul 7.1.

2.Cantitatea de poluanți conținuți în apele uzate menajere ale întreprinderilor industriale și proveniți de la personalul de exploatare nu se ia în considerare în mod suplimentar.

7.1.22 Aportul apelor uzate industriale poate fi exprimat în locuitori echivalenți, L.E., încărcarea apelor uzate industriale fiind raportată la diferitele cantități specifice de poluanți proveniți de la un locuitor (materii în suspensie, CBO etc.) indicate în Tabelul 7.1.

Pentru exprimarea capacității stațiilor de epurare prin numărul de locuitori deserviți se va determina masa totală a poluanților conform indicelui CB0₅ (cu considerarea populației și agenților economici / întreprinderilor industriale), g/zi, care se raportează la cantitatea specifică a CB0₅ ce revine unui locuitor, aceasta fiind adoptată egală cu 60 g/(om.zi).

7.1.23 Condițiile de calitate a apelor uzate la intrarea în stațiile de epurare pentru asigurarea funcționării normale a proceselor de epurare, îndeosebi a proceselor biologice, sunt indicate în Tabelul 7.2.

7.1.24 Debitul de calcul și de verificare pentru stațiile de epurare (și pentru părți componente ale acestora) se stabilesc în funcție de cantitatea și calitatea apelor uzate afluate, de sistemul de canalizare și de schema de epurare adoptată.

Tabelul 7.2

Indicatorii de calitate a apelor uzate la intrarea în stațiile de epurare	Concentrații (valori) maxime admise, mg/l
- pH	6,5+8,5
- Temperatura, °C	8+25
- Conținut de săruri dizolvate	1000+1600
- Materii în suspensie	500
- CBO _{total} în cazul filtrelor biologice și al bazinelor de aerare cu nămol activ tip piston	500
- CBO _{total} în cazul bazinelor de aerare cu nămol activ tip amestec complet	1000
- Substanțe extractibile cu eter de petrol	25
- Detergenți sintetici (conținut total)	20
- Formaldehidă	25
- Hidrogen sulfurat și sulfuri	1,0
- Nichel	0,5
- Cupru	0,5
- Cadmiu	0,1
- Crom (trivalent)	2,5
- Zinc	1
- Coloranți sintetici	25
- Arsen	0,1
- Cianuri	1,5
- Mercur	0,005
- Plumb	0,1
- Cobalt	1,0
- Acetaldehidă	20
- Acetonă	40
- Glicerină	90
- Metanol	30
- Propanol	12
- Toluen	15
- Rezorcină	12
- Acid acetic	45
- Fenol	15
- Etanol	14
- 2-etilhexan	6
- Azot amoniacal (NH ₄ ⁺)	≤30,0
- Fosfor total (P _{total})	≤5,0

NOTE:

1. Concentrațiile maxime admise indicate în Tabelul 7.2 pot fi reduse în scopul asigurării concentrațiilor admisibile pentru apa emisarului în aval de deversarea apelor uzate epurate, ținând cont de eficiența eliminării poluanților respectivi în stațiile de epurare și de diluția apelor uzate de apa emisarului
2. În caz de necesitate de reducere a CBO_{total} al apelor uzate influente în stația de epurare biologică se admite diluția lor cu apă uzată epurată.
3. Calitatea apelor uzate industriale influente stațiilor de epurare biologică se stabilește în mod experimental sau se adoptă prin analogie cu stațiile (întreprinderile) similare.

7.1.25 În cazul sistemelor de canalizare unitar sau mixt, debitele ce caracterizează dimensionarea stației de epurare sunt:

- debitul uzat orar maxim ($Q_{u, o, max}$);
- debitul uzat zilnic maxim ($Q_{u, zi, max}$);
- debitul meteoric ce ajunge în stația de epurare (Q_{pl}).

7.1.26 La dimensionarea stațiilor de epurare ce tratează debitele provenite dintr-un sistem de canalizare separativ, ca debite inițiale se consideră numai $Q_{u, o, max}$, și $Q_{u, zi, max}$.

7.1.27 Verificarea dimensionărilor hidraulice se face, de regulă, la debitul uzat orar minim ($Q_{u, o, min}$).

7.1.28 Atît la dimensionare, cît și la verificare, indiferent de sistemul de canalizare, trebuie să se pornească de la cronograma de debite, care reprezintă variația orară a debitelor cumulate la intrarea în stația de epurare.

7.1.29 Pentru a nu supradimensiona obiectele stației de epurare și pentru a realiza un proces tehnologic de epurare corect în cazul sistemelor de canalizare unitar sau mixt, datorită debitului meteoric ce intervine accidental și cu variații cantitative mari, trebuie analizate 2 variante:

- amplasarea unei camere deversoare care să dea posibilitate ca fluxul tehnologic să fie dimensionat la $Q_{u, o, max}$. În acest caz apele suplimentare meteorice sunt transportate prin canalul deversor la un bazin tampon dimensionat la Q_{pl} , apoi preluate de o stație de pompă și reintegrate în circuitul apei în orele, când debitele influente în stația de epurare vor fi inferioare $Q_{u, o, max}$. Stația de pompă se verifică la posibilitatea de evacuare a apelor din bazinul tampon în maximum 24 h. Pentru disiparea energiei apei refulate poate fi prevăzută descărcarea apelor din conducta de refulare în bazinul de recepție al stației principale de pompă;

- amplasarea unei camere deversoare care să dea posibilitate ca fluxul tehnologic să fie dimensionat la $2 Q_{u, o, max}$. În acest caz apele suplimentare meteorice evacuate în camera deversoare sunt transportate prin canalul deversor la un bazin de retenție. Acest bazin se dimensionează la $(Q_c - 2 Q_{u, o, max} - Q_{adm})$, în care Q_c este debitul de calcul influent în stația de epurare pe timp de ploaie, iar Q_{adm} - debitul amestecului de ape meteorice și uzate admis pentru evacuare în emisar fără a fi supus unei tratări, ținând cont de condițiile de calitate impuse de normele de deversare a apelor uzate în emisar.

La alegerea variantei trebuie să se țină seama de avantajele primei variante: reducerea dimensiunilor obiectelor stației de epurare cu 50 % și, prin urmare, reducerea valorii de investiție; epurarea integrală a amestecului de ape uzate și meteorice și uniformizarea ca debite, ca tehnologii de epurare în stație.

7.1.30 Canalele de legătură între obiectele stației de epurare se dimensionează cu un spor de debite de 40 %, pentru ca acestea să poată prelua surplusul de debit la o eventuală extindere sau supraîncărcare.

7.1.31 Dimensionarea obiectelor la care timpul de retenție hidraulică nu depășește 2 h se face la $Q_{u, o, max}$. Bazinele de aerare, din cadrul treptei de epurare biologică aerobă se dimensionează la debitul uzat mediu preluat din cronograma de debite orare maxime ale orelor de vârf consecutive în număr egal cu timpul de aerare ($Q_{u, o, max, med}$).

7.1.32 Fiecare obiect din stația de epurare, după dimensionare, trebuie verificat la un debit de verificare, care poate duce la suplimentări din punct de vedere constructiv. Debiturile hidraulice de dimensionare și verificare ale diferitelor obiecte din stația de epurare sunt indicate în Tabelul 7.3.

7.1.33 Dimensionarea unor obiecte din stațiile de epurare trebuie să se facă ținând cont atât de debitele hidraulice, cât și de debitele de impurități. Astfel, dimensionarea instalațiilor de epurare biologică se efectuează cu considerarea debitului total al impurităților organice exprimate prin CBO_{total} , iar gospodăria de nămol se dimensionează în baza debitului total de impurități insolubile exprimate prin materii în suspensie (M.S.) având în vedere și materiile grosiere reținute pe grătare (site) și nisipul depus în deznisipatoare.

7.1.34 Procedeele frecvent utilizate pentru epurarea apelor uzate orășenești sunt cele fizico-mecanice, fizico-chimice și biologice, care se pot combina în cadrul unei tehnologii de epurare.

Tabelul 7.3

Obiectele stației de epurare	Sistemul de canalizare			
	separativ sau unitar – varianta 1 (mixt)		Unitar – varianta 2	
	Debit de:			
	Dimensionare	Verificare	Dimensionare	Verificare
1. Camera deversoare în amonte de stația de epurare	Q_c		Q_c	
2. Canal deversor	$Q_c - Q_{uomax}$	Q_{pl}	$Q_c - 2Q_{uomax}$	
3. Bazin tampon (retenție)	Q_{pl}	–	$Q_c - 2Q_{uomax} - Q_{adm}$	
4. Stație de pompare ape meteorice	Q_{uomax} Q_{uomin}	$Q_{pl}/24$		
5. Canal de legătură între camera deversoare și stația de pompare a apelor meteorice	Q_{uomax}	Q_{uomin}		
6. Stație de pompare principală	Q_{uomax}	Q_{uomin}	$2Q_{uomax}$	Q_{uomin}
7. Cameră de disipare a energiei	Q_{uomax}	Q_{uomin}	$2Q$	Q_{uomin}
8. Canal de legătură între obiectele stației	$1,4 \times Q_{uomax}$	Q_{uomin}	$2,8 \times Q_{uomax}$	Q_{uomin}
9. Camera grătarelor	Q_{uomax}	Q_{uomin}	$2Q_{uomax}$	Q_{uomin}
10. Deznisipator	Q_{uomax}	Q_{uomin}	$2Q_{uomax}$	Q_{uomin}
11. Debitmetru	Q_{uomax}	Q_{uomin}	$2Q_{uomax}$	Q_{uomin}
12. Camere de repartiție	Q_{uomax}	Q_{uomin}	$2Q_{uomax}$	Q_{uomin}
13. Decantoare primare	Q_{uomax}		Q_{uomax}	
14. Construcții de epurare anaerobă	Q_{uzimax}		$2Q_{uzimax}$	
15. Construcții de epurare biologică aerobă cu filtre biologice	Q_{uomax}		$2Q_{uomax}$	
16. Construcții de epurare biologică aerobă cu bazine de aerare	$Q_{uomax \text{ med}}$		$2Q_{uomax \text{ med}}$	
17. Decantoare secundare	Q_{uomax}		$2Q_{uomax}$	
18. Cameră de amestec	Q_{uomax}	Q_{uomin}	$2Q_{uomax}$	Q_{uomin}
19. Bazine de contact	Q_{uomax}		Q_{uomax}	

7.1.35 Procesul tehnologic al stației de epurare, adecvat pentru realizarea gradului de epurare necesar, se stabilește printr-un calcul tehnico-economic. Schemele tehnologice impuse în acest fel pot fi de:

- epurare mecanică;
- epurare mecano-biologică, completă sau incompletă;
- epurare mecano-biologică completă și terțiară (avansată sau de finisare), ținând cont de recomandările prezentate în Tabelul 7.4.

7.1.36 La stabilirea schemei tehnologice a stațiilor de epurare se ține seama de:

- debitele și caracteristicile fizico-chimice ale apelor uzate;
- sistemul de canalizare;
- caracteristicile hidraulice și de calitate ale receptorului;
- gradul de epurare necesar;
- condițiile locale: climaterico-geotehnice, spațiul disponibil pentru construcția stației, precum și terenuri pentru irigații cu ape uzate, valorificarea nămolurilor etc; dacă există posibilitatea unei irigații

agricole, terenurile respective pot fi folosite pentru treapta terțiară de epurare a efluentului tratat mecano-biologic. Posibilitatea valorificării nămolului provenit de la epurarea apelor uzate ca îngrășământ poate permite o tratare mai simplă a acestuia;

- modul de tratare a nămolului, care impune alegerea schemei de tratare a nămolurilor în interdependență cu schema instalațiilor de epurare a apelor uzate și ținând cont de reîntoarcerea în circuit a apelor provenite din tratarea nămolurilor;
- felul construcțiilor, instalațiilor și utilajelor, care urmează a fi folosite în stația de epurare;
- perspectivele de dezvoltare a obiectului canalizat, etapele de construcție a stației etc.

Tabelul 7.4

Gradul de epurare necesar		Procedee de epurare recomandate
MS, mg/dm ³	CBO _{total} , mg/dm ³	
≥80	–	Fizico-mecanică (primară)
20+25	≥100	Fizico-chimică (primară)
25+80	25+80	Fizico-mecanică și biologică incompletă (primară și secundară)
15+25	15+25	Fizico-mecanică și biologică completă (primară și secundară)
<15	<15	Fizico-mecanică - biologică completă –finisare (primară-secundară-terțiară)

NOTĂ - Valorile minime ale materiilor în suspensie și ale CBO_{total} al efluentului tratat mecano-biologic sunt de ordinul 15+25 mg/dm³. Dacă prin calculul gradului de epurare necesar este impusă o valoare inferioară celor indicate, schema trebuie să cuprindă o tratare terțiară (o finisare). Valori de CBO de 15+20 mg/dm³ se obțin prin epurare biologică completă (totală). Prin epurare biologică incompletă (parțială) se obțin valori de CBO al efluentului epurat superioare celor de 25+30 mg/dm³;

7.1.37 Schemele tehnologice ale stațiilor de epurare pe circuitul apei, de regulă, trebuie să conțină următoarele obiecte componente:

treapta de epurare mecanică:

- disipator de energie;
- grătare sau/și site;
- deznisipatoare;
- canal de măsurare debite;
- separatoare de grăsimi;
- bazine de uniformizare sau de retenție;
- preaeratoare;
- decantoare primare;

treapta de epurare biologică naturală:

- fitofiltre;
- iazuri biologice;

treapta de epurare biologică artificială:

- bazine de aerare cu nămol activ;
- filtre biologice;
- decantoare secundare;
- stație de suflante;
- instalație de recirculare a nămolului activ.

treapta de dezinfectare:

- cameră de amestec;
- stație de clor;
- bazine de contact;
- camere de dezinfecție cu raze ultraviolete (UV);
- colector de evacuare apă uzată epurată;

treapta de finisare (epurare terțiară):

- instalații de eliminare avansată a MS și CBO:
- iazuri biologice sau
- microsite;
- filtre granulare;
- instalație de spălare a filtrelor.

- instalații de eliminare a fosforului:
- bazin de reacție;
- decantoare;
- stație de preparare și dozare a reactivilor.
- instalație de eliminare biologică a azotului:
- bazine de nitrificare;
- decantoare;
- instalație pentru recircularea nămolului activ;
- bazine de denitrificare;
- decantoare;
- instalație pentru recircularea nămolului activ.

7.1.38 Componenta și suprafețele încăperilor auxiliare și pentru laboratoare trebuie adoptate în conformitate cu Tabelul 7.5.

Tabelul 7.5

Încăperi	Suprafața încăperilor, m ² , pentru capacitatea stațiilor de epurare, mii m ³ /d				
	de la 1,4 până la 10	mai mari de 10 până la 50	mai mari de 50 până la 100	mai mari de 100 până la 250	mai mari de 250
Laborator fizico-himic pentru controlul: apelor uzate	20	25	25	40 (2 localuri a câte 20)	50 (2 localuri a câte 25)
nămolurilor	-	-	15	15	20
Laborator bacteriologic	-	20	22	33 (2 localuri 18 și 15)	35 (2 localuri 20 și 15)
Local pentru balanțe	-	6	8	10	12
Spălarea vaselor și autoclave	-	10	12	12	15
Magazie pentru vase și reactivi	6	6	12	15	20
Biroul șefului de laborator	-	10	12	15	20
Local pentru aparate de luat probe	-	-	6	8	8
Dispecerat local	Se stabilește în funcție de sistemul de dispecerizare și automatizare				
Biroul șefului stației	10	15	15	25	25
Local pentru personalul tehnic	10	15	20	25 (2 localuri 10 și 15)	30 (2 localuri a câte 15)
Local pentru serviciul de gardă	8	15	20	25	25
Atelier pentru reparația curentă a utilajului mărunț	10	15	20	25	25

Sfârșitul Tabelului 7.5

Atelier pentru aparate și dispozitive	15	15	15	20	20
Biblioteca și arhivă	-	-	10	20	30
Local pentru inventar gospodăresc	-	-	6	8	8

NOTE:

1. Localurile auxiliare trebuie amplasate într-o clădire.
2. Amplasarea laboratorului într-o clădire cu stațiile de pompare sau suflante se admite cu condiția excluderii transmiterii vibrației de la utilaj pereților clădirii.
3. Pentru stațiile cu capacitatea sub 1,4 mii m³/d componența și suprafața încăperilor se stabilesc funcție de condițiile locale.

7.2 Epurarea mecanică a apelor uzate

7.2.1 Pentru reținerea corpurilor plutitoare mari și a materiilor grosiere în suspensie, în cadrul stațiilor de epurare trebuie prevăzute grătare cu bare, cominutoare (grătare tăietoare) sau/și site.

7.2.2 Utilajul pentru reținerea materiilor grosiere trebuie plasat în aval de intrarea apelor uzate în stația de epurare, în amonte de deznisipatoare, sau în cadrul stației de pompare a apelor uzate.

NOTE:

1. Utilajul pentru reținerea materiilor grosiere, în cadrul stației de epurare, nu este obligatoriu în cazul când în stația de pompare a apelor uzate (dacă apa trebuie pompată în stația de epurare) se prevăd grătare, cu distanța între bare sub 16 mm, sau site. În acest caz lungimea conductei de refluxare nu trebuie să depășească 500 m.
2. În cazul stațiilor de pompare dotate cu transportoare hidraulice (pompe cu melc), grătarele se pot amplasa și în aval de acestea.

7.2.3 Grătarele cu bare pot avea forme plane sau curbe, se plasează în canale de aducțiune (de obicei, deschise) transversal, sub un unghi de 30+90°. Barele trebuie să aibă secțiunea transversală rectangulară și grosimea de 0,8+1,2 cm.

7.2.4 Se prevăd două tipuri de grătare:

- grătare rare cu interspații între bare de 20+60 mm (pot fi chiar până la 100 mm), care se amplasează, de regulă, în stația de pompare a apelor uzate;
- grătare dese, cu deschiderile dintre bare de 6+16 mm, care se plasează, de obicei, în cadrul stației de epurare, dar pot fi prevăzute și în cadrul stației de pompare.

În scopul majorării eficienței se admite ca grătarele să fie amplasate succesiv, în două trepte: grătare rare urmate de grătare dese.

7.2.5 Grătarele se prevăd cu curățire manuală în cazul unor debite mici, când cantitatea de materii reținute pe grătare nu depășește 0,1 m³/d, acestea fiind numai plane și cu o înclinare de 30+45°.

Pentru a se evita deversarea apei în zona grătarului, peste pereții acestuia, cauzată de colmatarea a lui, se prevede un canal de ocolire, accesul în acesta fiind protejat de un grătar cu bare rare, așezate la distanțe de 100 mm una de alta.

7.2.6 Grătarele cu curățire mecanică, fiind de diferite tipuri, formă și sisteme de curățire, se adoptă în conformitate cu debitul de calcul și capacitatea acestora în concordanță cu cartea tehnică emisă de uzina producătoare, prevăzând în mod obligatoriu unități de rezervă (Tabelul 7.7).

Se recomandă să se prevadă automatizarea dispozitivelor de curățire prin intermediul unui releu de nivel.

7.2.7 Grătarele se amplasează în camere special amenajate și acoperite pentru protecția mecanismelor și a personalului de întreținere (exploatare) contra intemperiilor. Dimensiunile construcțiilor care adăpostesc grătarele depind de dimensiunile acestora. Lățimea camerei grătarelor se determină prin calcule hidraulice și în funcție de recomandările uzinei care a produs grătarele și mecanismele. La partea superioară a grătarelor se amenajează o platformă cu lățimea de minimum

1,5 m și cu parapet, de pe care se face curățirea sau controlul funcționării acestora; platforma se amplasează cu minimum 0,5 m peste nivelul maxim al apei.

Camera grătarelor se compartimentează, fiecare compartiment se prevede cu dispozitive de închidere, respectiv separare, în dreptul cărora se va prevedea o platformă cu parapet, pentru manevrarea acestora, având lățimea de minimum 1,2 m.

În caz de necesitate se prevede încălzirea camerei grătarelor.

Radierul canalului în aval de grătar trebuie să fie mai coborât cu valoarea pierderii de sarcină prin grătar, dar nu mai puțin de 15 cm.

7.2.8 Grătarele se alcătuiesc, în principal, din:

- cameră-grătar;
- grătar propriu-zis;
- echipament de curățire manuală sau mecanică;
- instalație de colectare și evacuare a reținerilor de pe grătare;
- stavile sau batardouri de închidere și separare a grătarelor;
- utilaje de ridicare-transportare conform СНИП 2.04.02.

Parametrii tehnologici:

- viteza de trecere a apei prin interspațiile dintre barele grătarelor trebuie să fie de 0,8+1,2 m/s la debitul de calcul;
- viteza în canalul din amonte (de acces) trebuie să fie de minimum 0,4 m/s la debitul de verificare;
- viteza minimă în amonte și în aval de grătare trebuie să fie de 0,7 m/s la debitul de calcul;
- pentru a ține seama de pierderile de sarcină suplimentare cauzate de înfundarea grătarului, pierderile de sarcină totale, calculate pentru apa curată, se multiplică cu trei, dar nu trebuie să fie mai mici de 15 cm.

7.2.9 În camera grătarelor și în canalul din amonte trebuie asigurată o înălțime minimă de siguranță de 0,5 m deasupra nivelului maxim al apei.

În zona de racordare a camerei grătarelor cu canalul din amonte se recomandă ca radierul să aibă o pantă de minimum 0,01, în vederea evitării depunerilor. Panta radierului în camera grătarelor se determină prin calcul, ținând seama de viteza minimă admisă de 0,4 m/s, însă ea nu trebuie să fie mai mică de 0,01.

7.2.10 Cantitatea medie de rețineri (depuneri), care se colectează de pe grătare și se evacuează, se determină având în vedere cantitatea de rețineri specifică indicată în Tabelul 7.6 pentru un coeficient de variație orară de 2+5.

Umiditatea reținerilor (depunerilor) pe grătare se consideră 80 %, iar densitatea acestora – de 0,75+0,95 t/m³.

Materiile grosiere reținute pe grătare se evacuează din stația de epurare în containere închise ermetic, spre platformele autorizate de depozitare a deșeurilor solide din localitatea respectivă, și se tratează împreună cu acestea.

Tabelul 7.6

Lățimea interspațiilor dintre bare, mm	Cantitatea specifică de rețineri l/(om.an)	
	Modul de curățire	
	manuală	mecanică
6	-	15
10	-	12
16	6	8
20	3	5
40-50	2	2,5
60-80	1	1,5
90-125	0,8	1,2

7.2.11 Cominutoarele (grătarele tăietoare) reprezintă un grătar mecanic combinat cu un dezintegrator, care execută concomitent reținerea materiilor grosiere și tăierea (fărâmițarea) acestora în curentul de apă, fără îndepărtarea lor, excluzând în acest mod operația de evacuare (transportare) a reținerilor.

7.2.12 Cominutoarele de capacitate mică pot fi montate direct pe conducte, cele de capacitate mare se montează în canale deschise, în camere sub formă de melc, care asigură accesul apelor uzate pe tot perimetrul tamburului cu viteze medii constante de trecere prin fantele cominutorului, ce nu trebuie să depășească 1,2 m/s.

7.2.13 Alegerea cominutoarelor se efectuează în conformitate cu debitul de calcul, funcție de capacitatea utilajului și numărul de unități active. În funcție de numărul cominutoarelor active se adoptă și numărul de unități de rezervă, conform indicațiilor prezentate în Tabelul 7.7.

Tabelul 7.7

Tipul de grătare	Numărul grătarelor	
	în funcțiune (active)	de rezervă
Grătare cu bare, cu curățire manuală	1	–
Grătare cu bare, cu curățire mecanică:	1 și mai multe	1
mărimea interspațiilor >20 mm	≤3	1
mărimea interspațiilor 16÷20 mm	>3	2
Cominutoare:	<3	1 (cu curățire manuală)
montate pe conducte	≤3	1
montate în canale	>3	2

7.2.14 Sitele sunt destinate să rețină particule mai mici decât acelea care pot fi reținute de grătare și, deci, au o eficacitate mai înaltă. Alegerea tipului de site și a numărului de unități necesare este determinată de proveniența și încărcarea apelor uzate, de debitul de calcul, de gradul de reținere a materiilor în suspensii grosiere impus și de umiditatea cerută a materialului reținut.

7.2.15 Sitele trebuie să fie precedate de un grătar rar în vederea protejării lor contra corpurilor mari, care ar putea defecta fața sitelor, sau ele pot fi prevăzute ca treapta a doua de degrosisare a apelor uzate.

7.2.16 Eficiența și parametrii hidraulici, precum și cei tehnologici necesari pentru proiectarea sitelor de diferite tipuri se adoptă în conformitate cu recomandările instituțiilor care le-au elaborat, sau cu cartea lor tehnică emisă de uzinele producătoare.

7.2.17 Pentru eliminarea particulelor solide minerale (nisip ș.a.) cu diametrul peste 0,15+0,25 servesc deznisipatoarele, care se amplasează în aval de grătare și în amonte de decantoarele primare sau stația de pompare a apelor uzate. Ele se prevăd pentru toate stațiile de epurare cu debitele instalate peste 100 m³/d și în număr de minimum două compartimente active.

7.2.18 Pot fi prevăzute următoarele tipuri de construcții de deznisipatoare: orizontale longitudinale sau circulare; turbionare aerate; turbionare cu aducție tangențială a apei. Alegerea tipului de deznisipatoare se face ținând cont de: debitul de ape uzate, schema tehnologică de epurare a apelor uzate și de tratare a nămolurilor, proprietățile materiilor solide în suspensie, soluțiile de amplasare a instalațiilor etc.

7.2.19 În sistem separativ la numărul de compartimente rezultat din calcule se adăugă un compartiment de rezervă.

7.2.20 La dimensionarea deznisipatoarelor orizontale longitudinale și circulare se ia în considerare:

- viteza orizontală maximă de 0,3 m/s la debitul de calcul;
- viteza orizontală minimă de 0,15 m/s la debitul de verificare;
- timpul de trecere prin deznisipator nu trebuie să fie mai mic de 30 s la debitul de calcul;
- să se respecte raportul dintre înălțimea maximă a apei, $H_{max, apă}$, în deznisipator și lățimea compartimentului deznisipatorului, B_{dn} , care nu trebuie să depășească 3,0 m, în limitele:

$$0,5 < \frac{H_{max,ap\acute{a}}}{B_{dn}} < 0,8, \quad (7.1)$$

-lungimea compartimentelor deznisipatoarelor se determină cu formula

$$L_{dn} = \frac{1000 \cdot K_{dn} \cdot H_{max,ap\acute{a}} \cdot V_o}{U_o}, m \quad (7.2)$$

în care :

K_{dn} - coeficient ce ține cont de regimul hidrodinamic al fluxului de apă din deznisipator;

$H_{max,ap\acute{a}}$ - înălțimea maximă a apei în deznisipator, m;

v_o - viteza orizontală a apei, m/s;

U_o - viteza de sedimentare sau mărimea hidraulică a particulelor solide minerale ce trebuie eliminate din apa uzată, mm/s.

La dimensionarea deznisipatoarelor aerate se utilizează relația (7.2) exceptând valoarea $H_{max,ap\acute{a}}$ care se înlocuiește cu $H_{max,ap\acute{a}}/2$.

Dimensionarea deznisipatoarelor tangențiale se efectuează în baza încărcării hidraulice egale cu $110 \text{ m}^3/(\text{m}^2 \cdot \text{h})$, adoptând adâncimea utilă (a părții cilindrice) egală cu $1/2$ din diametrul bazinului, care nu trebuie să depășească 6,0 m.

7.2.21 La proiectarea deznisipatoarelor se adoptă parametrii prezentați în Tabelele 7.8 și 7.9.

Tabelul 7.8

Diametrul particulelor de nisip, mm	Viteza de sedimentare a particulelor, U_o , m/s	Valoarea K_{dn} funcție de tipul de deznisipatoare și raportul H/B			
		Orizontale	Aerate		
			H/B=1	H/B=0,8	H/B=0,67
0,15	13,2	–	2,62	2,50	2,39
0,20	18,7	1,7	2,43	2,25	2,08
0,25	24,2	1,3	–	–	–

Tabelul 7.9

Tipul de deznisipatoare	Viteza de sedimentare a nisipului reținut, U_o , mm/s	Viteza orizontală de mișcare v_o m/s, la debitul		Înălțimea apei în deznisipator, H, m	Cantitatea de nisip reținut, l/(om·d)	Umiditatea depunerilor %	Conținutul de nisip în depuneri, %
		minim	maxim				
Orizontale	18,7+24,2	0,15	0,3	0,5+2,0	0,02	60	55+60
Aerate	13,2+18,7	–	0,08+0,12	0,7+3,5	0,03	–	90+95
Tangențiale	18,7+24,2	–	–	0,50 D	0,02	60	70+75

7.2.22 Pentru deznisipatoare aerate se prevăd:

- montarea dispozitivelor de insuflare a aerului (conductelor perforate) de-a lungul unui perete longitudinal la adâncimea de $0,7 H_{max,ap\acute{a}}$;
- intensitatea de aerare se ia de $3+5 \text{ m}^3/(\text{m}^2 \cdot \text{h})$;
- panta transversală a radierului spre jgheabul longitudinal de acumulare a depunerilor se ia egală cu $0,2+0,4$;
- accesul apei brute în direcția de rotație a fluxului apei în deznisipator;
- evacuarea înecată a apei din compartimentul deznisipatorului.

7.2.23 Evacuarea nisipului depus în deznisipator se prevede:

- manual, la volume sub $0,1 \text{ m}^3/\text{d}$ și
- mecanic sau hidromecanic, la volume peste $0,1 \text{ m}^3/\text{d}$.

Evacuarea nisipului depus pe suprafața radierului sau acumulat în jgheabul longitudinal de acumulare în deznisipatoarele orizontale longitudinale și cele aerate se face cu un curățitor mobil sau o instalație hidraulică spre bașa de acumulare a nisipului, iar de acolo se evacuează cu ajutorul unor utilaje speciale tip hidroelevatoare, aerlifturi, pompe de nisip. Se admit construcții care prevăd curățirea deznisipatoarelor cu ajutorul utilajelor similare cu cele indicate anterior, montate pe un pod mobil (sau o grindă rulantă), în care caz nu se mai prevăd bașe pentru acumularea depunerilor în intervalul dintre două curățiri/evacuări consecutive.

Evacuarea nisipului depus în deznisipatoarele de formă cilindro-conică se face numai cu utilaje fixe.

7.2.24 Depunerile din deznisipatoare se evacuează pe platforme (rigole) special amenajate în vecinătatea deznisipatorului sau pe platforme de deshidratare a nisipului.

7.2.25 Cantitatea de nisip reținut în deznisipatoare se calculează în conformitate cu cantitatea specifică, $l/(om \cdot d)$ indicată în Tabelul 7.9.

Masa volumică a reținerilor se adoptă egală cu 1500 kg/m^3 .

7.2.26 Menținerea unei viteze de curgere orizontală constantă de $0,3 \text{ m/s}$, la variația debitului și a înălțimii apei în deznisipatoarele orizontale longitudinale se poate asigura:

- prin forma secțiunii transversale - trapez sau parabolă;
- printr-un număr mai mare de compartimente care intră sau ies din funcție (posibil și în mod automat) în raport cu debitul de apă uzată;
- prin prevederea la capătul aval al deznisipatoarelor diferitelor tipuri de deversoare: cu prag lat, proporționale sau Sutro, dimensionate astfel încât la variația înălțimii apei în deznisipator, ca urmare a variației debitului, să se mențină o viteză constantă;
- prin folosirea canalelor cu secțiune strangulată așezate în aval de deznisipatoare și care servesc concomitent și pentru măsurarea debitului de ape uzate ce trece prin stația de epurare: canale sau debitmetre tip Venturi sau tip Parshall.

7.2.27 Volumul bașei (pâlniei) de acumulare a depunerilor se calculează având în vedere ca durata de retenție a nămolului să nu depășească 2 zile (48 h). Pereții laterali ai pâlniei se prevăd cu înclinația la un unghi de minimum 60° C .

7.2.28 Platformele de deshidratare a nisipului se calculează în baza încărcării hidraulice care nu trebuie să depășească $3 \text{ m}^3/(\text{m}^2 \cdot \text{an})$, prevăzând mai multe curățiri ale lor pe parcursul unui an, astfel ca înălțimea digurilor de pământ (de contur) sau a gardurilor de beton prefabricate (de compartimentare) să nu depășească $1+2 \text{ m}$. Se admite prevederea unor bataluri de pământ cu un strat de nisip până la 3 m pe an. Apa drenată se reintroduce în circuitul treptei mecanice de epurare a apelor uzate.

7.2.29 Pentru spălarea de impuritățile organice și deshidratarea nisipului evacuat din deznisipatoare se admite prevederea buncărelor montate astfel ca din ele nisipul să poată fi evacuat direct în mijloace de transport. Aceste buncăre trebuie să aibă o capacitate de păstrare a nisipului pentru o durată de $1,5+5 \text{ d}$ și să fie dotate cu hidrocicloane de presiune de minimum $0,2 \text{ MPa}$, având un diametru de 300 mm . Apa drenată se reintroduce în canalul din amonte de deznisipator. Buncărele se amplasează sub un acoperiș ușor, pentru a fi protejate de întemperii. Pentru timp de iarnă se prevede încălzirea buncărelor pentru a nu îngheața.

7.2.30 La intrarea și ieșirea din compartimentele de deznisipare, se prevăd dispozitive de închidere în dreptul cărora se realizează o platformă pentru manevrarea acestora cu lățimea de minimum de $1,20 \text{ m}$, prevăzută cu parapet.

7.2.31 Instalația de măsurare a debitelor (debitmetru) se prevede, de regulă, în aval de deznisipatoare, pe canalul de acces la decantoarele primare (sau la alte instalații, dacă acestea sunt prevăzute în schema tehnologică în amonte de decantoarele primare - separatoare de grăsimi, preaeratoare etc.) și asigură măsurarea debitelor de ape uzate afluate la stația de epurare. În cazul deznisipatoarelor orizontale longitudinale instalația de măsurare a debitelor concomitent poate servi și pentru menținerea vitezei constante în deznisipatoare.

7.2.32 Instalația de măsurare a debitelor se realizează sub formă de diferite canale cu strangulare locală și denivelare a radierului, aceste canale trebuie să asigure o curgere continuă nefecată (liberă)

a apelor uzate și să nu favorizeze depunerea suspensiilor din acestea. Viteza în canalul de măsurare trebuie să fie de minimum 0,7 m/s.

7.2.33 Forma strangulării locale și a denivelării radierului sunt funcție de debitul de ape uzate și lățimea canalului, acestea fiind adoptate conform cheii limnimetrice [relației hidraulice: $Q = f(B, H)$] în concordanță cu prevederile literaturii de specialitate.

7.2.34 Se admite cumulara de către canalele de măsurare a debitelor a funcției de cameră de amestec a soluției de clor cu apă uzată în treapta de dezinfectare, în acest caz instalația de măsurare a debitelor se amplasează în amonte de bazinele de contact.

7.2.35 Materiile plutitoare, inclusiv uleiurile, reziduurile petroliere și grăsimile, fiind substanțe flotabile, se elimină, de regulă, în instalațiile de sedimentare a apelor uzate brute (în treapta mecanică), cum ar fi:

- deznisipatoarele aerate care se prevăd cu o zonă de liniștire separată de zona de deznisipare printr-un ecran longitudinal imersat, și
- decantoarele primare care se dotează, de asemenea, cu construcții și utilaje speciale pentru colectarea și evacuarea peliculei de materii plutitoare.

7.2.36 În cazuri excepționale, când în apele uzate orășenești predomină apele uzate industriale cu conținut ridicat de uleiuri, grăsimi (întreprinderi mari ale industriei alimentare, de exemplu) și reziduuri petroliere și nu este prevăzută preepurarea locală a acestor ape, trebuie prevăzute instalații speciale - sepatoare de grăsimi, amplasate între deznisipatoare și decantoarele primare.

7.2.37 Separatoarele de grăsimi se prevăd la un conținut de substanțe extractibile cu eter de petrol în apele uzate afluate stației de epurare ce depășește 150 mg/l (substanțe care nu sunt separabile la suprafața apei și care nu pot fi evacuate în mod obișnuit prin dispozitivele de colectare a spumei sau ale racloarelor de la decantoarele primare).

7.2.38 Separatoarele de grăsimi pot fi:

- cu insuflare de aer de joasă presiune sau;
- cu plăci ondulate sau tuburi (lamelare), bazate pe flotația artificială, respectiv naturală a grăsimilor, uleiurilor și reziduurilor petroliere aflate în apă sub formă liberă (de peliculă) sau sub formă de particule separate (în emulsii mecanice de tip mediu sau grosier).

Separatoarele de grăsimi sunt construcții descoperite și se prevăd cu minimum două compartimente în funcțiune.

7.2.39 Proiectarea și calculul separatoarelor de grăsimi se efectuează pe baza studiilor și cercetărilor de specialitate sau pe baza rezultatelor obținute în exploatarea stațiilor de epurare pentru ape uzate cu caracteristici similare.

7.2.40 Separatoarele de grăsimi cu insuflare de aer la joasă presiune (50+70 kPa) se alcătuiesc, în principal, din:

- camera de admisie a apei brute;
- camera propriu-zisă de separare a grăsimilor;
- camera de evacuare a apei degresate;
- conducte și rigole de admisie și evacuare a apei brute, respectiv degresate, precum și a nămolului acumulat pe radierul bazinului;
- dispozitive de colectare și evacuare a grăsimilor reținute în separator;
- sisteme de admisie și distribuție a aerului comprimat în compartimente.

7.2.41 La dimensionarea separatoarelor de grăsimi cu insuflare de aer urmează să se adopte următorii parametri tehnologici și relații:

- viteza de ridicare/flotare, v_r , a particulei de grăsime se consideră egală cu 8+15m/h;
- încărcarea superficială, I_s , trebuie să îndeplinească condiția:

$$I_s = \frac{Q_c}{A} \leq v_r ; \quad (7.3)$$

- aria suprafeței orizontale, A , la oglinda apei pentru debitul de calcul, Q_c , se determină cu relația

$$A = nB_I L, m^2, \quad (7.4)$$

în care :

n - este numărul de compartimente în funcțiune;

B_I - lățimea unui compartiment măsurată la oglinda apei pentru debitul de calcul, m; se recomandă $B_I = 2+4,5$ m;

L - lungimea utilă a separatorului, m; se recomandă raportul $L/B_I \geq 2,5$;

- timpul mediu de retenție hidraulică a apei în separatorul de grăsimi, t_r , se determină cu relația:

$$t_r = \frac{L}{V_I}, s, \quad (7.5)$$

în care :

V_I - viteza longitudinală a apei uzate, determinată cu relația:

$$V_I = \frac{Q_c}{nS_I}, cm/s, \quad (7.6)$$

în care :

S_I - aria secțiunii transversale a unui compartiment, determinată cu relația:

$$S_I = \frac{b + B_I}{2} \cdot H_a, m^2, \quad (7.7)$$

b - lățimea compartimentului la partea inferioară, determinată din condițiile de respectare a adâncimii H_a apei în separator, pentru unghiul $\alpha = 60+70^\circ$ de înclinare a pereților față de orizontală (la interior), precum și de asigurare a spațiului necesar pentru realizarea sistemului de distribuție a aerului comprimat sub formă de bule fine;

H_a - adâncimea apei în separatorul de grăsimi; se recomandă a fi adoptată în limitele $H_a = 1,2+3,0$ m.

Viteza longitudinală a apei uzate trebuie să îndeplinească condiția: $V_I \leq 15 l/s$.

Timpul mediu de retenție, t_r , se recomandă să fie de 5+12 min.

- supraînălțarea, h_v , a pereților deversori ai jgheburilor de colectare a grăsimilor peste nivelul apei aferent debitului de calcul se determină din condiția ca la debitul de verificare, Q_v , apa să nu depășească creasta acestor pereți deversori, iar timpul mediu de retenție a apei în separator la acest debit să respecte condiția:

$$t_{r,v} = \frac{V_v}{Q_v} \geq 4 \text{ min}; \quad (7.8)$$

în care :

V_v - volumul de apă în separatorul de grăsimi corespunzător debitului de verificare, Q_v , determinat cu relația:

$$V_v = V_c + n \cdot B_I \cdot L \cdot h_v = n \cdot S_I \cdot L + n \cdot B_I L \cdot h_v; \quad (7.9)$$

- debitul de aer, Q_{aer} , la presiunea relativă de 50...70 kPa se determină cu relația:

$$Q_{aer} = q_{aer} \cdot Q_C, m^3/h, \quad (7.10)$$

în care :

q_{aer} - debitul specific, m^3 aer/ m^3 apă uzată; în cazul insuflării prin materiale poroase $q_{aer} = 0,3 m^3/m^3$.

7.2.42 Prescripții constructive pentru separatoarele de grăsimi cu insuflare de aer:

- insuflarea aerului se face prin plăci poroase sau blocuri de beton acoperite cu două straturi de pietriș sortat;

- aerul furnizat de către sulfante se filtrează înainte de insuflarea aerului prin plăci poroase pentru a se evita colmatarea acestora;

- trecerea apei aerate din zona activă în zona de liniștire se face prin grătare din șipci de lemn sau din bare de material plastic sprijinite pe ecranele longitudinale imersate ale fiecărui compartiment;
- creasta inferioară a ecranelor longitudinale trebuie să fie cu minimum 10 cm mai jos decât nivelul minim al apei în separator;
- evacuarea apei degresate se face fie prin canale deschise, fie prin conducte;
- pentru colectarea uniformă a grăsimilor, pereții deversori ai jgheburilor de colectare se recomandă se fie prevăzuți cu dispozitive de orizontalizare din plăci metalice sau din material plastic, cu dinți triunghiulari sau trapezoidali, reglabile pe verticală;
- evacuarea grăsimilor colectate la suprafața apei din zonele de liniștire se face prin închiderea gradată a stăvilărilor din aval astfel încât să se realizeze un remuu pozitiv în compartimentul respectiv, care să asigure deversarea grăsimilor în jgheaburi, sau prin dispozitivul de prelevare cu bandă, disc sau tambur, precum și prin alte instalații și dispozitive adecvate;
- eficiența reținerii grăsimilor în separatorul de grăsimi cu insuflare de aer la joasă presiune este de 50+85 %. Eficiența optimă de reținere a grăsimilor se realizează prin insuflare continuă a aerului în apă, exceptând perioadele de evacuare a grăsimilor din compartiment, și prin reglarea debitului de aer insuflat, funcție de mărirea debitului de apă tratat.

7.2.43 Separatoarele lamelare de grăsimi pot fi echipate cu următoarele tipuri de pachete:

- pachete din plăci plane paralele (simbolizate PP) ;
- pachete din plăci ondulate paralele (simbolizate PPO);
- pachete din tuburi (simbolizate PT).

7.2.44 La dimensionarea separatoarelor de grăsimi lamelare se vor adopta următorii parametri tehnologici și relațiile:

- viteza de ridicare, v_r , a particulei de grăsime se determină cu relația:

$$v_r = \frac{gd_p^2(\rho_a - \rho_g)}{18\eta}, \text{ cm/s}, \quad (7.11)$$

dacă se respectă condițiile (în vederea realizării mișcării laminare prin pachet):

$$\text{Re}^{\text{apă}} \frac{L_{zt}}{0,1d} \leq 200; \quad 10^{-4} < \text{Re}^{\text{grăsimi}} \leq 1, \quad (7.12)$$

în care :

g - accelerația gravitațională, cm/s^2 ;

d_p - diametrul particulei de grăsime, cm ; se consideră că reținerea grăsimilor este eficientă, dacă se separă din apă particule de grăsime cu $d_p=100+150 \mu\text{m}$;

ρ_a - densitatea apei, g/cm^3 ;

ρ_g - densitatea grăsimii, g/cm^3 , în lipsa datelor experimentale se poate considera $\rho_g=0,9 \text{ g/cm}^3$;

η - viscozitatea dinamică a mediului fluid, $\text{g/(cm}\cdot\text{s)}$;

L_{zt} – lungimea zonei de tranziție, cm , situată în partea amonte a pachetului, de-a lungul căreia se face trecerea de la curgerea turbulentă la curgerea laminară; se determină cu relația:

$$L_{zt} = 0,1d \cdot \text{Re} \leq 50, \text{ cm}, \quad (7.13)$$

d – distanța dintre două plăci paralele alăturate sau diametrul interior al tuburilor, cm ; se recomandă ca $d=3+4 \text{ cm}$;

- timpul t_r , de ridicare pe verticală, a unei particule de grăsime trebuie să îndeplinească condiția:

$$t_r = \frac{d}{v_r \cdot \cos \alpha} \leq t = \frac{L}{v_l - v_r \sin \alpha}; \quad (7.14)$$

în care :

t - timpul mediu de parcurgere a lungimii efective de separare;

α - unghiul de înclinare a pachetului față de orizontală, care se adoptă de 30° pentru ape uzate cu concentrația de materii în suspensie sub 50 mg/dm^3 sau de 45° pentru ape uzate cu concentrația de materii în suspensie peste 40 mg/dm^3 ;

L - lungimea efectivă de separare, care reprezintă lungimea necesară a pachetului pentru interceptarea unei particule de grăsime aflată în mișcare de la placa considerată până la placa imediat superioară (sau de pe generatoarea inferioară pe generatoarea superioară, în cazul tuburilor); se recomandă $L \geq 1,25$ m;

- lungimea totală, L_t , a pachetului se determină cu relația:

$$L_t = L + L_{zt}, m \quad (7.15)$$

se recomandă $L_t = 1,75$ m;

- debitul specific de apă uzată deversată din canalul de acces în camera de admisie nu trebuie să depășească 20 l/(s.m);

- debitul capabil, q_p , al unui pachet se determină cu relația:

$$q_p = S \cdot v_1, \quad (7.16)$$

în care :

S - aria netă a secțiunii transversale de curgere;

v_1 - a se vedea notațiile la formula (7.6)

Numărul de pachete, n_p , se determină cu relația:

$$n = \frac{Q_c}{q_p}. \quad (7.17)$$

7.2.45 Prescripții constructive pentru separatoarele de grăsimi lamelare:

- secțiunea transversală a pachetului se recomandă a fi pătrată, cu latura de 1,0 m;
- pachetul de plăci sau tuburi se introduce într-un cadru de protecție sub formă de cutie paralelipipedică cu fețele laterale din tablă zincată, tablă inoxidabilă, poliesteri armați cu fibră de sticlă etc. Acest cadru servește și la manipularea pachetului în scopul montării sau demontării lui în bazin cu ajutorul macaralelor;
- liniștirea și uniformizarea curentului de apă în camera de admisie se realizează prin intermediul unui grătar de distribuție, din bare paralele. Unghiul de înclinare β_0 față de orizontală al grătarului de distribuție se determină cu relația:

$$\beta_0 = 90^\circ - \alpha ; \quad (7.18)$$

- pachetele trebuie prevăzute în amonte și în aval cu grătare de dirijare din jgheaburi curbate, care să conducă grăsimile separate spre suprafața apei, respectiv nămolul să alunece pe plăci spre zona de colectare de la partea inferioară a bazinului. Aria jgheaburilor nu trebuie să ocupe mai mult de 30 % din aria suprafeței de intrare în pachet;
- distanța dintre planul grătarului de dirijare a grăsimilor și secțiunea de intrare în pachete se adoptă de 5+10 cm; aceeași distanță se adoptă și între grătarul de dirijare a nămolului și secțiunea de ieșire din pachet;
- nămolul depus la partea inferioară a bazinului trebuie evacuat la maximum șase ore pentru a se evita intrarea lui în descompunere. Evacuarea nămolului se poate face gravitațional sau prin pompare;
- - eficiența reținerii grăsimilor în separatorul de grăsimi lamelar se ia de 80+99 %.

7.2.46 Bazinele de uniformizare se folosesc în cadrul stațiilor de epurare a apelor uzate colectate din unitățile industriale și se prevăd în număr de cel puțin două – ambele în funcțiune. Funcțiile tehnologice principale ale bazinelor de uniformizare sunt următoarele:

- uniformizarea debitelor;
- egalizarea concentrațiilor.

Odată cu aceste funcții, bazinele de uniformizare, în raport cu alcătuirea lor constructivă și utilajele, instalațiile cu care sunt echipate, pot îndeplini și alte funcții secundare (rezultând implicit din modul lor de funcționare), cum ar fi eliminarea parțială a gazelor conținute în apă, oxidarea biochimică parțială a materiilor organice din apă etc.

7.2.47 Amestecul apei în bazinele de uniformizare poate fi realizat:

- prin forma constructivă a bazinului și modul de distribuție și colectare a apei;

- prin amestec mecanic al masei de lichid cu utilaje adecvate (aeratoare de suprafață, agitatoare cu elice etc);
- prin amestec hidraulic al masei de lichid cu aer comprimat (barbotare).

7.2.48 Tipul bazinelor de uniformizare, numărul lor, precum și integrarea acestora în ansamblul stației de epurare, trebuie stabilite pe baza analizei tehnice și economice a schemei tehnologice a stației de epurare, ținând seama, în principal, de următorii factori:

- regimul de variație a debitelor de ape uzate;
- regimul de variație a calității apelor uzate supuse uniformizării, respectiv a caracteristicilor fizico-chimice ale acestora;
- procesele tehnologice de epurare adoptate în cadrul stației, pentru realizarea gradului de epurare impus de condițiile de evacuare în emisar, în rețeaua de canalizare a centrului populat sau de posibilitatea de reutilizare a apei epurate.

Bazinele de uniformizare cu agitare mecanică sau pneumatică se folosesc numai dacă bazinele respective îndeplinesc și funcții de uniformizare a calității.

7.2.49 La încadrarea bazinelor de uniformizare în ansamblul schemei tehnologice a stației de epurare se stabilesc nivelurile apei atât la intrarea, cât și la ieșirea din aceste bazine, pentru debitele de dimensionare și pentru cele de verificare.

7.2.50 Bazinele de uniformizare se alcătuiesc, în general, din următoarele părți componente:

- sistemul de distribuție a apei uzate;
- compartimentul de uniformizare;
- dispozitivele și utilajele de curățire și evacuare a eventualelor depuneri;
- sistemul de evacuare a apei uniformizate;
- canalele sau conductele pentru admisia apei uzate, evacuarea apei uniformizate, evacuarea depunerilor, golirea bazinului, de prea-plin și, eventual, pentru admisia și distribuția aerului comprimat și evacuarea spumei;
- eventualele dispozitive de semnalizare a nivelului apei în bazin, de automatizare a funcționării bazinului etc.

Unele dintre părțile componente enumerate mai sus pot lipsi în raport cu caracteristicile apelor uzate și cu funcția tehnologică a bazinului de uniformizare.

Bazinele de uniformizare cu agitare pneumatică și/sau mecanică pentru apele uzate ce conțin substanțe toxice volatile trebuie să fie de tip închis și prevăzute cu sistem de ventilare.

7.2.51 Dimensionarea tehnologică a bazinelor de uniformizare se face pe baza următoarelor date de proiectare:

- cronograma debitelor de ape uzate (diagrama variației în timp);
- cronogramele caracteristicilor fizico-chimice ale apelor uzate;
- gradul de uniformizare a influentului impus de procesele de epurare ulterioară, de condițiile de evacuare în emisar, respectiv în rețeaua de canalizare a centrului populat, sau de posibilitățile de reutilizare a apei epurate.

Volumul util total, V_t , al compartimentului se stabilește cu relația:

$$V_t = V_f + V_0, m^3, \quad (7.19)$$

în care :

V_f - volumul fluctuant, reprezentând volumul necesar pentru uniformizarea debitelor, m^3 ;

V_0 – volumul de uniformizare/omogenizare, reprezentând volumul necesar pentru uniformizarea calității apelor uzate, m^3 .

7.2.52 Volumul fluctuant, V_f , se determină analitic sau grafic prin metoda diferenței de valori cumulate ale debitului influent și efluent.

7.2.53 Volumul de omogenizare, V_0 , pentru bazinele de uniformizare cu agitare mecanică sau pneumatică se stabilește după cum urmează:

a) în cazul evacuărilor de ape uzate cu caracter accidental pentru calculul volumului de uniformizare, V_0 , se folosesc relațiile:

$$V_0^{acc} = \frac{1,3Q_{0,max} \cdot t_{acc}}{\ln \frac{K_{om}}{K_{om} - 1}} \quad (7.20)$$

la valori ale $K_{om} < 5$
și

$$V_0^{acc} = 1,3Q_{0,max} \cdot t_a \cdot K_{om} \quad (7.21)$$

la valori ale $K_{om} \geq 5$
în care :

$Q_{0,max}$ - debitul de ape uzate evacuate, m³/h;

t_{acc} - durata de evacuare accidentală a apelor uzate, h;

K_{om} - coeficientul de uniformizare necesară calculat cu relația:

$$K_{om} = \frac{C_{max} - C_{med}}{C_{adm} - C_{med}}, \quad (7.21a)$$

în care :

C_{max} - concentrația de poluanți în apa uzată evacuată accidental;

C_{med} - concentrația medie de poluanți în apele uzate influente în stația de epurare;

C_{adm} - concentrația admisă de poluanți impusă de procesele de epurare ulterioară, de condițiile de evacuare sau de reutilizare a apei uniformizate.

b) în cazul evacuărilor de ape uzate cu caracter ciclic, pentru calculul volumului de omogenizare se folosesc următoarele relații:

$$V_0^{cic} = 0,21Q_{0,max} \cdot t_{cic} \sqrt{K_{om}^2 - 1}, \quad (7.22)$$

la valori ale $K_{om} < 5$
și

$$V_0^{cic} = 1,3Q_{0,max} \cdot t_{cic} \cdot K_{om}, \quad (7.23)$$

la valori ale $K_{om} \geq 5$

în care :

t_{cic} - durata ciclului de evacuare, h.

c) în cazul unor evacuări de ape uzate cu concentrații variabile aleatorii volumul de omogenizare se calculează, folosind metoda succesivă, cu relația:

$$V_0^{al} = \frac{Q_{0,max} (C_{in} - C_{ef}) \cdot \Delta t_{pc}}{\Delta C_{ef}}, \quad (7.24)$$

în care :

C_{in} - concentrația de poluanți în apele uzate influente în bazin;

C_{ef} - concentrația de poluanți în apele uzate efluente din bazin;

Δt_{pc} - intervalul de timp dintre două puncte succesive ale cronogramei (puncte de calcul), min (nu trebuie să depășească o oră);

ΔC_{ef} - variația concentrației la ieșire din bazin pe parcursul intervalului de calcul (poate fi atât pozitivă, cât și negativă).

Calculul se începe de la sectoarele cele mai nefavorabile ale cronogramei.

Dacă, în urma calculelor, un șir de C_{ef} nu satisfac condițiile tehnologice, calculul se repetă pe un V_0^{al} mărit. Valoarea inițială a V_0^{al} se stabilește prin aproximație, în baza evaluării caracterului general al variației C_{ef} . Cronograma C_{in} trebuie să corespundă situației reale sau se adoptă conform cu datele tehnologice.

7.2.54 Sistemul de distribuție a apei uzate trebuie să asigure o repartiție cât mai dispersată a apei în compartimentul de omogenizare, pentru a se realiza un amestec cât mai uniform, și o viteză minimă de 0,4 m/s.

Admisia apei brute în compartimentul de omogenizare se face peste un deversor, printr-un perete prevăzut cu orificii circulare, deflectoare sau fante, prin conducte perforate etc. Înălțimea totală medie, H , a compartimentului de omogenizare se determină cu relația:

$$H = h_u + h_d + h_s, m, \quad (7.25)$$

în care:

$h_u = 2,5+3,0$ m – înălțimea utilă medie a compartimentului de omogenizare;

$h_d = 0,1+0,2$ m – înălțimea spațiului pentru depuneri, care se stabilește în funcție de concentrația de materii în suspensie în apa uzată, de modul de îndepărtare a depunerilor și de mărimea intervalului dintre două evacuări succesive ale acestora;

$h_s = 0,5+1,0$ m – înălțimea zonei de siguranță, inclusiv a spațiului necesar pentru gheață, care se stabilește în funcție de:

- alura cronogramei debitelor influente;
- regimul de temperatură a apelor uzate;
- condițiile climatice;
- înălțimea valurilor, determinată în funcție de intensitatea vânturilor.

La stabilirea înălțimii totale, H , trebuie să se țină seama de modul în care se face evacuarea apei din bazin, astfel încât, pe cât posibil, să se evite pomparea.

Panta radierului compartimentului de omogenizare se prevede, pe tipuri de bazine, astfel:

- la bazine de uniformizare longitudinale, la care evacuarea depunerilor se face hidraulic: panta transversală, către rigola de evacuare a depunerilor se ia de 3+5 %; panta longitudinală a rigolei de evacuare, către bașa de colectare a depunerilor se ia de minim 5 %;
- la bazine de uniformizare longitudinale cu agitare mecanică, panta longitudinală a radierului către bașa de colectare a depunerilor se ia de 1+5 %;
- la bazine de uniformizare radiale cu agitare mecanică, panta în sens radial, de la periferie către bașa centrală de colectare a depunerilor se ia de 5+7 %.

Evacuarea depunerilor din bașele de colectare se face gravitațional sau prin pompare. Stația de pompare poate face corp comun cu bazinele de uniformizare.

La bazinele de uniformizare, utilajele de agitare pot fi montate în poziție fixă sau mobilă (în plan orizontal sau vertical).

7.2.55 Bazinele de uniformizare cu agitare pneumatică se prevăd pentru omogenizarea calității apelor uzate cu un conținut de materii în suspensie ce nu depășește 500 mg/dm^3 și cu mărimea hidraulică a acestora sub 10 mm/s , pentru orice regim de variație. La bazinele de uniformizare cu agitare pneumatică, aerul comprimat se furnizează de suflante, grupate într-o stație dimensionată corespunzător.

Distribuția aerului comprimat se face prin conducte perforate așezate la $0,1+0,15$ m deasupra radierului bazinului. În cazul amplasării conductelor de-a lungul pereților laterali distanța de la ele până la perețele opus trebuie să constituie $1+1,5 H_b$, între conducte – $2+3 H_a$, la o amplasare intermediară a conductelor perforate (ce formează două fluxuri circulare) distanța de la ele până la unul din pereți trebuie să constituie $1+1,5 H_b$, în care H_a reprezintă adâncimea de plasare a conductelor de aer sub nivelul apei. Debitul specific de aer necesar, q_a , se determină prin studii experimentale. În lipsa acestor studii, orientativ se poate considera pentru un metru de conducte perforate amplasate de-a lungul pereților laterali: $q_a = S_m S_{aer}, m^3 \cdot h$ și la o amplasare intermediară – $12 \text{ m}^3/\text{h}$, iar dacă se urmărește menținerea în suspensie a materiilor insolubile acest debit se majorează de două ori. Pierderea de sarcină în orificiile conductelor perforate trebuie să constituie $0,1+0,4$ m col. H_2O .

7.2.56 Bazinele de uniformizare cu agitare mecanică se prevăd pentru omogenizarea calității apelor uzate cu un conținut de materii în suspensie ce depășește 500 mg/dm^3 , pentru orice regim de variație. Admisia apei brute trebuie să se efectueze printr-un jgheab periferic, care să asigure o repartiție uniformă pe tot perimetrul bazinului de uniformizare.

7.2.57 Bazinele de uniformizare multicanal cu o distribuție determinată a apei prin canale, se prevăd pentru egalizarea evacuărilor accidentale de ape uzate cu un conținut de materii în suspensie cu mărimea hidraulică sub 5 mm/s la o concentrație ce nu depășește 500 mg/l .

Volumul acestui tip de bazine de uniformizare în cazul unor evacuări accidentale de ape uzate de mare încărcare se calculează cu relația:

$$V_{eg}^{acc} = \frac{Q_{0,max} \cdot t_{acc} \cdot K_{om}}{2}, m^3, \quad (7.26)$$

cu notațiile din (7.20).

7.2.58 În scopul stabilizării regimului hidraulic de funcționare a instalațiilor stațiilor de epurare orășenești se admite prevederea bazinelor de egalizare - uniformizare, ceea ce permite dimensionarea tuturor obiectelor stației la nivelul debitului mediu.

Bazinele de egalizare se amplasează fie în serie cu colectorul de canalizare, fie în derivație. La așezarea în serie întregul debit trece prin bazinul de egalizare. La varianta în derivație, numai surplusul de apă uzată, care depășește debitul mediu, este deviat prin bazinul de egalizare. Se admite amplasarea bazinelor de egalizare în aval de grătare și deznisipatoare cu admisia apelor uzate printr-o cameră de derivație, care să devieze debitul ce depășește valoarea medie.

Construcția bazinelor de egalizare se adoptă similar cu cea a decantoarelor primare și se prevede cu utilaje pentru evacuarea nămolului și pomparea apei decantate în instalațiile de epurare ulterioară în orele cu debit minim.

Valoarea optimă a debitului de calcul regularizat se determină printr-un calcul tehnico-economic selectând un șir succesiv al coeficienților de neuniformitate după egalizare - K_{reg} , al volumelor instalațiilor de epurare a apelor uzate și al lucrărilor anexe (stație suflante, stație pompare etc.).

Selectarea valorilor coeficienților de neuniformitate după egalizare (regularizare) și a volumelor bazinelor de egalizare se efectuează cu relațiile:

$$\gamma_{reg} = \frac{K_{reg}}{K_{gen}}, \quad (7.27)$$

$$\tau_{reg} = \frac{V_{reg}}{Q_{or,med}}, h \quad (7.28)$$

În care:

K_{gen} - coeficientul general de neuniformitate;

$Q_{or,med}$ - debitul orar mediu de ape uzate, m^3/h .

Interdependența γ_{reg} și τ_{reg} se admite a fi adoptată în conformitate cu Tabelul 7.9.

Tabelul 7.9

γ_{reg}	1	0,95	0,9	0,85	0,8	0,75	0,67	0,65
τ_{reg}, h	0	0,24	0,5	0,9	1,5	2,15	3,3	4,4

7.2.59 În cazul când se impun condiții de uniformizare atât a debitului, cât și a concentrațiilor de poluanți, volumul bazinului de uniformizare a concentrației de poluanți se determină printr-un calcul "pas cu pas". Creșterea (variația) volumului de apă ΔV , m^3 , și a concentrației ΔC , g/m^3 , pentru fiecare pas al calculului se determină cu relațiile:

$$\Delta V = (Q_{in} - Q_{ef})\Delta t, \quad (7.29)$$

$$\Delta C = \frac{Q_{in}(C_{in} - C_{ef})\Delta t}{V_{0,i}}, \quad (7.30)$$

În care:

Q_{in} și Q_{ef} - debitul admis influent și, respectiv, debitul admis efluent;

C_{in} și C_{ef} - concentrația de poluanți în apa influentă și, respectiv, concentrația de poluanți în apă uniformizată;

$V_{0,i}$ - volumul bazinului de uniformizare în momentul respectiv al calculului;

Δt - intervalul de timp dintre două puncte succesive ale cronogramei.

7.2.60 La bazinele pentru uniformizarea debitelor, evacuarea efluentului trebuie să se facă prin dispozitive care asigură un debit permanent constant, cum ar fi dispozitivele cu plutitor.

7.2.61 Viteza de curgere în conductele sau canalele de evacuare a depunerilor trebuie să fie de minimum 1 m/s

7.2.62 Decantoarele primare încheie fluxul tehnologic al treptei mecanice (al epurării primare) și au rolul de a reține din apele uzate materiile în suspensie organice separabile gravitațional, care nu au fost reținute în deznisipator. Efluentul decantoarelor primare, în cazul unei epurări biologice ulterioare, nu trebuie să conțină materii în suspensie ce depășesc concentrația de 150 mg/l.

7.2.63 În decantoarele primare se poate obține, orientativ, următoarea eficiență:

- 40+60 % în reducerea concentrației de materii în suspensie (M.S.);
- 10+15% în reducerea consumului biochimic de oxigen (CBO_{total}).

7.2.64 Decantoarele primare pot să nu fie prevăzute în următoarele cazuri:

- când epurarea se realizează în instalații compacte de epurare biologică (stații locale și/sau de capacitate mică);
- când se tratează exclusiv ape menajere în bazine cu aerare prelungită cu nămol activ.

7.2.65 Alegerea tipului de decantoare, a numărului și dimensiunilor bazinelor de decantare se face pe considerente tehnico-economice, pe ansamblul stației de epurare, în funcție de cantitatea și calitatea apei brute.

7.2.66 Ansamblul instalației de decantare trebuie prevăzut cu minimum două compartimente de decantoare, care să poată funcționa independent. El trebuie precedat de un dispozitiv (o cameră de repartiție) care să asigure distribuția uniformă a apei uzate la compartimentele de decantare.

7.2.67 Ansamblul instalației de decantare trebuie prevăzut cu un canal de ocolire, care să asigure scoaterea din funcțiune a fiecărui decantor.

7.2.68 În cazul adoptării unui număr minim de două compartimente de decantare volumul lor trebuie mărit de 1,2+1,3 ori.

7.2.69 Decantoarele primare se alcătuiesc din:

- compartimente de decantare cu sisteme de admisie, de distribuție și colectare a apei, precum și cu dispozitive de curățire, colectare a nămolului și materiilor plutitoare;
- canale și conducte de serviciu pentru aducțiunea apei uzate brute, evacuarea apei decantate, evacuarea nămolului și materiilor plutitoare, golirea decantorului.

7.2.70 Dimensionarea tehnică a decantoarelor se face, de regulă, pe baza studiilor de laborator privind cinetica de sedimentare a materiilor în suspensie sau pe baza rezultatelor obținute în exploatarea unor stații de epurare pentru ape uzate cu caracteristici similare, ținând seama de:

- debitul de ape uzate;
- viteza de sedimentare a particulelor (mărimea hidraulică), U_s ;
- încărcarea superficială, q_s ;
- viteza de curgere a apei, v ;
- timpul de decantare, t_d .

7.2.71 Viteza de sedimentare, U_s , mm/s, a particulelor de materii în suspensie se determină în baza curbelor de sedimentare, $E=f(t_d)$, obținute experimental în laborator cu raportarea acestei valori la adâncimea naturală a decantorului, cu relația:

$$U_s = \frac{1000H_u \cdot K_d}{t_d \left(\frac{K_d \cdot H_u}{h} \right)^n}, \quad (7.31)$$

în care:

H_u - adâncimea utilă a compartimentului de decantare, m;

K_d - coeficientul de folosire utilă (randamentul hidraulic) a (al) spațiului de decantare (a se vedea tabelul 7.13);

t_d - durata de decantare, s, corespunzătoare eficienței necesare de eliminare a materiilor în suspensie, obținută experimental în cilindri de laborator cu înălțimea $h = 500$ mm;

h - înălțimea standard a cilindrilor de laborator utilizați pentru determinarea curbelor de sedimentare egală cu 0,5 m;

n - exponentul puterii, care este o funcție de proprietățile particulelor de materii în suspensie de a se aglomera pe parcursul sedimentării; se determină experimental în cilindri de laborator de diferite înălțimi conform unei metodologii speciale.

NOTĂ - În cazul în care temperatura apei în condiții naturale diferă de temperatura apei încercată în condiții de laborator, valoarea U_s se corectează cu raportul $\frac{\mu_{lab}}{\mu_{nat}}$, în care μ_{lab} este viscozitatea apei la temperatura încercărilor experimentale în

condiții de laborator și μ_{nat} este viscozitatea apei în condiții de funcționare a decantoarelor.

7.2.72 Durata de decantare, t_d , în lipsa datelor experimentale, pentru apele uzate orășenești, poate fi adoptată în funcție de eficiența decantării, care se urmărește, și de concentrația inițială de materii în suspensie, conform Tabelului 7.10 .

Tabelul 7.10

Eficiența decantării primare, %	Durata de decantare t_d , s, la temperatura de 20°C într-un cilindru de laborator de înălțimea $h = 500$ mm la concentrația inițială de materii în suspensie [mg/dm ³] de:		
	200	300	400
20	600	540	480
30	960	900	840
40	1440	1200	1080
50	2160	1800	1500
60	7200	3600	2700
70	-	-	7200

7.2.73 Valoarea exponentului n în lipsa datelor experimentale, pentru apele uzate orășenești, poate fi adoptată, în funcție de concentrația inițială de materii în suspensie și eficiența decantării, conform Tabelului 7.11.

Tabelul 7.11

Eficiența decantării, %	Valoarea exponentului n la concentrația inițială de materii în suspensie [mg/dm ³]				
	200	250	300	350	400
50	0,31	0,25	0,2	0,17	0,14
60	0,37	0,30	0,27	0,24	0,22
70	0,2	0,15	0,12	0,11	0,098

Parametrii de bază care trebuie luați în considerare pentru calculul decantoarelor sunt prezentați în Tabelul 7.12.

Tabelul 7.12

Tipul de decantor	Coefficientul de folosire utilă (randamentul hidraulic), K_d	Înălțimea utilă a compartimentului de decantare H_u , m	Lățimea B_d , m	Viteza de mișcare a fluxului de apă uzată v_f , mm/s	Panta radierului spre bașa de nămol
Orizontal longitudinal	0,5	1,5+4	$(2+5) H_u$	5+10	0,005+0,05
Radial	0,45	1,5+5	-	5+10	0,005+0,05
Vertical	0,35	2,7+3,8	-	-	-
Radial cu distribuitor mobil	0,85	0,8+1,2	-	-	-
Vertical cu mișcare alternativă	0,65	2,7+ 3,8	-	$(2+3) U_s$	-
Cu module lamelare:					
Mișcare în contracurent (echicurent)	0,5 + 0,7	0,025+0,2	2+6	-	0,005
Mișcare încrucișată	0,8	0,025+0,2	1,5	-	0,005

7.2.74 Încărcarea superficială, q_s , se determină cu relația:

$$q_s = \frac{Q_c}{A_0}, \text{ m/h} \quad (7.32)$$

în care:

Q_c - debitul de calcul de ape uzate, m^3/h ;

A_0 - aria suprafeței orizontale utile de decantare, m^2 .

Încărcarea superficială, q_s , trebuie să îndeplinească condiția:

$$q_s \leq U_s, \quad (7.33)$$

în care U_s - conform p. 7.2.71.

Încărcarea superficială, q_s , poate fi folosită și pentru calcule orientative, care se adoptă pentru decantarea gravitațională obișnuită de ordinul 30+50 $\text{m}^3/\text{m}^2\cdot\text{d}$ (în mediu 40 $\text{m}^3/\text{m}^2\cdot\text{d}$), iar la intensificarea decantării primare prin preaerare cu adaos de nămol activ în exces - 24+32 $\text{m}^3/\text{m}^2\cdot\text{d}$ (în mediu 28 $\text{m}^3/\text{m}^2\cdot\text{d}$).

7.2.75 Timpul de decantare corespunzător debitului de calcul se recomandă să se ia de minimum 1,5 h, iar la debitul orar mediu - de 2+2,5 ore.

7.2.76 Dimensionarea compartimentelor de decantare se efectuează conform relațiilor:

a) pentru decantoarele orizontale longitudinale:

$$L_d = \frac{v_f \cdot H_u}{K_d \cdot U_s}, \text{ m}, \quad (7.34)$$

b) pentru decantoarele radiale și verticale:

$$R_d = \sqrt{\frac{Q_c}{3,5\pi \cdot K_d \cdot U_s}}, \text{ m}, \quad (7.35)$$

7.2.77 În cazul adoptării unor dimensiuni-tip ale decantoarelor primare, capacitatea acestora, m^3/h , poate fi determinată în funcție de eficiența necesară și dimensiunile adoptate, cu relațiile:

a) pentru decantoarele orizontale longitudinale:

$$Q_d = 3,6K_d L_d B_d (U_s - v_{tb}) , \quad (7.36)$$

b) pentru decantoarele verticale și radiale

$$Q_d = 2,8K_d (D_d^2 - d_a^2)(U_s - v_{tb}) , \quad (7.37)$$

c) pentru decantoarele verticale, cu mișcare alternativă (descendent-ascendentă)

$$Q_d = 1,41 \cdot K_d D_d^2 U_s , \quad (7.38)$$

d) pentru decantoarele cu module lamelare cu mișcare încrucișată

$$Q_d = \frac{7,2K_d H_{mod} L_{mod} U_s B_{mod}}{K_{dev} \cdot h_l} , \quad (7.39)$$

e) pentru decantoare cu module lamelare cu mișcare contracurent/echicurent

$$Q_d = 3,6K_d H_{mod} B_{mod} v_f , \quad (7.40)$$

în care:

L_d - lungimea compartimentului de decantare, m;

L_{mod} - lungimea modulului lamelar, m;

B_{mod} - lățimea modulului lamelar;

B_d - lățimea compartimentului de decantare, m;

D_d - diametrul decantorului, m;

d_a - diametrul camerei de admisie-distribuție a apei uzate brute, m;

v_{tb} - componenta turbionară, mm/s, care se adoptă în funcție de viteza de curgere, v_f , a fluxului de apă uzată prin decantor, conform Tabelului 7.13;

Tabelul 7.13

v_f , mm/s	5	10	15
v_{tb} , mm/s	0	0,05	0,1

H_{mod} - înălțimea modulului lamelar, m;

h_l - înălțimea lamei de apă, m;

K_{dev} - coeficientul de deviere a particulelor reținute, care se adoptă egal cu 1,2 pentru plăci plate, și egal cu 1 pentru plăci ondulate. -

7.2.78 Sistemele de admisie și de distribuție a apei în compartimentul de decantare, ca și sistemul de colectare, trebuie realizate astfel încât să asigure uniformitatea vitezelor în toate secțiunile normale pe direcția generală de mișcare a fluxului de apă.

7.2.79 Parametrii constructivi și tehnologici principali care trebuie luați în considerare sunt:

a) pentru decantoarele orizontale longitudinale și radiale:

- înălțimea stratului neutru deasupra radiatorului, la ieșirea din decantoare, se ia de 0,3 m;

- unghiul de înclinație a pereților laterali ai bașelor (pâlniilor) de acumulare (colectoare) a nămolului se ia de 50+55°;

b) pentru decantoarele verticale:

- diametrul D al decantorului vertical se ia de maximum 9 m;

- diametrul, d_t , al tubului central (de admisie a apei uzate) se stabilește astfel încât viteza apei în acesta să fie de maximum 30 mm/s; înălțimea acestui tub măsurată de la nivelul apei se ia de 0,8 H_u ; la partea inferioară tubul central se prevede cu difuzor de diametrul $d_d = 1,35d_t$. Sub difuzorul tubului central se prevede un ecran deflector de diametrul 1,3 d_d , cu un unghi de conicitate de 146°, iar secțiunea dintre difuzorul tubului central și ecranul deflector se stabilește astfel încât viteza apei în aceasta să nu depășească 20 mm/s;

- înălțimea zonei neutre, măsurată de la ecranul deflector al tubului central până la nivelul maxim al nămolului colectat, se ia de 0,3 m;
- înălțimea utilă H_u a compartimentului de decantare se ia de maximum 4 m și trebuie să satisfacă relația:

$$\frac{H_u}{D - d_t} \geq 0,8, \quad (7.41)$$

- înălțimea zonei, în care se colectează nămolul, se stabilește în funcție de cantitatea nămolului acumulat între două evacuări consecutive, unghiul de înclinație a pereților pâlniei colectoare se ia de 50+60°;
- circulația apei în compartimentul de decantare se face de jos în sus (ascensional), dimensionarea hidraulică a acestui compartiment se recomandă să se facă pe baza vitezei ascensionale, care nu trebuie să depășească valoarea U_s și care se determină experimental; în lipsa datelor experimentale, viteza ascensională se ia de maximum +0,7 mm/s;
- c) pentru decantoarele verticale cu mișcarea alternativă a apei (descendent - ascendentă) :
 - aria zonei fluxului descendent trebuie să fie egală cu aria zonei fluxului ascendent;
 - înălțimea peretelui ce divizează aceste zone trebuie să constituie $2/3 H_u$;
 - muchia superioară a peretelui despărțitor trebuie să fie plasată cu 0,3 m deasupra nivelului apei din decantor;
 - rigola de distribuție a apei brute trebuie executată cu secțiune variabilă: în secțiunea inițială (la intrare) la debitul de calcul trebuie să aibă o viteză de minimum 0,5 m/s, iar în secțiunea de capăt – de minimum 0,1 m/s;
 - pentru distribuția uniformă a apei muchia deversoare a rigolei se execută cu dinți triunghiulari sau trapezoidali;
- d) pentru decantoarele cu module lamelare unghiul de înclinație a plăcilor se ia 45+60°;
- e) pentru decantoarele etajate:
 - decantoarele se proiectează izolate câte unul sau cuplate succesiv câte două unități de decantare, prevăzând posibilitatea schimbării direcției de curgere a apei prin jgheaburile longitudinale;
 - aria liberă a apei (neocupată de jgheaburi) pentru flotarea nămolului fermentat trebuie să constituie minimum 20% din aria orizontală totală a unității de decantare;
 - distanța dintre pereții jgheaburilor vecine trebuie să fie de minimum 0,5 m;
 - în partea interioară a jgheaburilor, pereții se execută înclinați față de orizontală cu minimum 50° C, și trebuie să fie petrecuți pe o distanță de minimum 0,15 m, formând o fantă de minimum 0,15 m;
 - înălțimea zonei neutre, măsurată de la fanta jgheabului până la nivelulul maxim al nămolului acumulat în zona de fermentare, se ia de 0,5 m;
 - înclinația pereților spațiului tronconic al zonei de colectare și fermentare a nămolului se ia de minimum 30°;
 - umiditatea nămolului evacuat se ia de 90 %;
 - gradul de degradare a substanței organice conținute în nămol în procesul fermentării anaerobe se ia de 40 %;
 - dimensionarea jgheaburilor decantare se efectuează după metodologia și pentru parametrii indicați la decantoarele orizontale longitudinale, adoptând adâncimea lor de 1,2+2,5 m și ținând cont că timpul de retenție a apelor uzate în ele să nu fie mai mic de 1,5 h;
 - volumul spațiului de fermentare, V_f , în lipsa datelor privind cantitățile de nămol aferente spațiului de fermentare determinate prin efectuarea bilanșului de substanță din stația de epurare, se calculează cu relația:

$$V_f = \frac{m \cdot N_{loc}}{1000}, m^3, \quad (7.42)$$

în care :

m - capacitatea specifică a spațiului de fermentare, conform Tabelului 7.14;

N_{loc} - numărul de locuitori.

Tabelul 7.14

Temperatura medie de iarnă a apelor uzate, °C	Capacitatea specifică m , l/loc.an	Timpul de fermentare T_f , d
6	110	
8	95	150
8,5	80	120
10	65	90
12	50	
15	30	

NOTE:

1. Capacitatea specifică de fermentare se mărește cu 70 % în cazul în care în spațiul de fermentare al decantoarelor etajate se introduce nămolul din treapta biologică, constituită din bazine de aerare cu nămol activ sau filtre biologice de mare încărcare, și cu 30 % în cazul în care treapta biologică este constituită din bazine de aerare cu epurare incompletă sau din filtre biologice cu picurare (de mică încărcare).

2. Introducerea nămolului din treapta biologică se efectuează la o adâncime de 0,5 m sub fanta jgheabului decantor.

Când se cunosc volumele zilnice de nămol, $Q_{n\dot{a}m}$, atunci, funcție de durata de fermentare T_f din tabelul 7.14, volumul de fermentare ce trebuie asigurat se calculează cu relația:

$$V_f = Q_{n\dot{a}m} \times T_f, m^3 \quad (7.43)$$

f) pentru limpezitoarele cu aerare naturală :

- limpezitoarele cu aerare naturală se proiectează combinate cu fermentatoare de tip deschis, acestea fiind circumscrise limpezitoarelor (ambele instalații sunt amplasate concentric una în alta);
- limpezitoarele reprezintă decantoare verticale dotate cu o cameră interioară de floculare, în care se asigură o aerare naturală datorită diferenței de cote a nivelului apei în camera de aducție și în decantor, aceasta fiind de minimum de 0,6 m fără să se țină cont de pierderile de sarcină în comunicații;
- volumul camerei de floculare se calculează pentru un timp de retenție de minimum 20 min;
- adâncimea camerei de floculare se ia de 4+5 m;
- viteza fluxului ascendent în zona de decantare se ia de 0,8+1,5 mm/s, în tubul central – de 0,5+0,7 m/s;
- diametrul secțiunii inferioare a camerei de floculare se calculează pornind de la viteza medie de mișcare a apei de 8+10 mm/s;
- distanța dintre muchia inferioară a camerei de floculare și nivelul maxim al nămolului colectat se ia de minimum 0,6 m;
- unghiul de înclinație față de orizontală a pereților laterali ai pâlniei de colectare a nămolului se ia de minimum 50°;
- eficiența eliminării materiilor în suspensie se ia până la 70 %, iar micșorarea CBO_{total} - până la 15 %;
- fermentatoarele de tip deschis cuplate cu limpezitoare cu aerare naturală se calculează în funcție de temperatura medie de iarnă a apelor uzate, timpul de retenție a nămolului și umiditatea acestuia, conform cu Tabelul 7.15.

Tabelul 7.15

Temperatura medie de iarnă a apelor uzate, °C	6	7	8,5	10	12	15
Timpul de retenție a nămolului în fermentatoare cuplate cu limpezitoarele, zile	139	118	98	78	59	39

NOTE :

1. Timpul de retenție indicat în tabel 7.15 este valabil pentru nămolul cu umiditatea de 95 %. În cazul altor valori ale umidității nămolului, W_n , timpul de retenție trebuie corectat cu raportul $5/(100-W_n)$.

-lățimea spațiului circular dintre pereții limpezitoarelor și cei ai fermentatoarelor trebuie să fie de minimum 0,7 m;

-unghiul de înclinație a pereților părții inferioare tronconice a fermentatoarelor trebuie să fie de minimum 30°;

-trebuie prevăzută distrugerea crustei de nămol în mod hidromecanic prin injectarea nămolului printr-o conductă circulară dotată cu ajutoare amplasate sub un unghi de 45° față de suprafața nămolului.

7.2.80 Cantitatea de nămol $Q_{n\dot{a}m}$ format la decantarea apelor uzate se calculează în funcție de concentrația de materii în suspensie în influent, MS_{inf} , și efluent, MS_{ef} conform relației:

$$Q_{n\dot{a}m} = \frac{Q_{zi,max} (MS_{inf} - MS_{ef})}{(100 - W_n) \gamma_n \cdot 10^4}, m^3/d, \quad (7.44)$$

în care:

$Q_{zi,max}$ - debitul zilnic al apelor uzate influente în stația de epurare;

W_n - umiditatea nămolului, %;

γ_n - densitatea nămolului, t/m^3 .

7.2.81 În funcție de volumul nămolului acumulat și capacitatea zonei de colectare se stabilește periodicitatea evacuării nămolului, ținând cont că durata maximă de acumulare a nămolului nu trebuie să depășească 2 zile atunci când evacuarea nămolului se face hidraulic, sub presiunea coloanei de apă, iar în cazul evacuării mecanizate – 8 h.

7.2.82 Colectarea nămolului în pâlnii (bașe) se poate prevedea cu ajutorul mecanismelor de curățire a radierului sau prevăzând o înclinație respectivă a pereților de minimum 50°.

7.2.83 Evacuarea nămolului din pâlniile colectoare (bașele) ale decantoarelor poate fi prevăzută gravitațional sau hidraulic (prin sifonare), prin pompare cu pompe speciale pentru lichide cu conținut ridicat de materii în suspensie, hidroelevatoare, aerlifturi, cu elevatoare cu cupe, graifere etc.

La evacuarea hidraulică (gravitațională) a nămolurilor, înălțimea coloanei de apă trebuie să fie de minimum 1,5 m. Diametrul conductelor pentru evacuarea nămolurilor trebuie să fie de minimum 200 mm.

7.2.84 Pentru reținerea materiilor poluante plutitoare, în amonte de dispozitivul de colectare a apei limpezite, se prevăd pereți semiîncați, iar pentru evacuarea acestor materii trebuie prevăzute dispozitivele respective. Creasta inferioară a pereților semiîncați trebuie să fie sub nivelul apei, la o adâncime de minimum 0,3 m.

7.2.85 Sistemul de colectare a apei limpezite din decantoare trebuie să asigure o colectare uniformă și o deversare în regim neînecat.

Pentru colectarea uniformă a apei limpezite, pereții deversori ai jgheaburilor de colectare se recomandă să fie prevăzuți cu dispozitive de orizontalizare din plăci metalice sau din material plastic, de preferință cu dinți triunghiulari sau trapezoidali, reglabile pe verticală.

Debitul colectat pe un metru liniar de deversor nu trebuie să depășească 10 l/s.

7.2.86 Viteza de curgere în rigola de colectare și în conductele de evacuare a apei și a nămolului trebuie să fie de minimum 0,7 m/s.

7.2.87 Pentru separarea materiilor solide din apele uzate într-un câmp de forțe centrifuge, pot fi utilizate hidrocicloane și centrifuge.

7.2.88 Hidrocicloanele sunt aparate care pot fi utilizate în calitate de clasoare sau îngroșătoare, la limpezirea lichidelor sau, respectiv, la concentrarea turbureliilor. Totodată, ele pot fi utilizate ca aparate de concentrare, de spălare de materiile organice a nisipului reținut în deznisipatoare.

Pentru epurarea mecanică a apelor uzate se recomandă hidrocicloane deschise și cu suprapresiune.

7.2.89 Hidrocicloanele deschise se utilizează pentru separarea materiilor grosiere în suspensie atât sedimentabile gravitațional, cât și plutitoare, de mărimea hidraulică ce depășește 0,2 mm/s, precum și a suspensiilor coagulate.

Hidrociocloanele cu suprapresiune se utilizează pentru eliminarea din apele uzate a materiilor solide de proveniență predominant minerală. Eficiența hidrociocloanelor cu suprapresiune se mărește prin micșorarea diametrului și prin asocierea în baterie a mai multor aparate, pe care suspensia le parcurge în paralel sau în serie. Pentru îngroșarea (concentrarea) nămolurilor de proveniență minerală se utilizează hidrociocloane cu suprapresiune de diametre mari (>150 mm).

7.2.90 Hidrociocloanele deschise se dimensionează în baza încărcării hidraulice, q_{hc} , $m^3/(m^2 \cdot h)$, care se calculează cu relația:

$$q_{hc} = 3,6K_{hc}U_s, \quad (7.45)$$

în care:

U_s - mărimea hidraulică a particulelor solide ce trebuie eliminate pentru a obține eficiența necesară, mm/s;

K_{hc} - coeficientul de proporționalitate, care depinde de tipul de hidrociocloane; se recomandă pentru hidrociocloane:

- fără dispozitive interioare să se ia egal cu 0,61;
- cu diafragmă conică și cilindru interior să se ia egal cu 1,98;
- cu talere și evacuare centrală să se calculeze cu relația:

$$K_{hc} = \frac{0,75n_{ii}(D_{hc}^2 - d_{in}^2)}{D_{hc}^2}, \quad (7.46)$$

în care:

n_{ii} - numărul de talere;

D_{hc} - diametru hidrocioclonului, m;

d_{in} - diametrul circumferinței, pe care sunt amplasate ajutajele de evacuare, m;

d) cu talere și evacuarea periferică a apei limpezite să se calculeze cu relația:

$$K_{hc} = \frac{1,5n_{ii}(D_{hc}^2 - d_d^2)}{D_{hc}^2}, \quad (7.47)$$

în care:

n_{ii} - numărul de perechi de talere;

d_d - diametrul orificiului diafragmei unei perechi de talere, m.

7.2.91 Capacitatea, Q_{hc} , m^3/h , a unui hidrocioclon de tip deschis poate fi calculată cu relația:

$$Q_{hc} = 0,785q_{hc}D_{hc}^2. \quad (7.48)$$

7.2.92 Evacuarea nămolului separat în hidrociocloane deschise poate fi continuă: gravitațional (sub acțiunea presiunii hidrostatice), cu ajutorul hidroelevoatoarelor sau cu mecanisme speciale.

Materiile plutitoare, uleiurile și substanțele petroliere trebuie reținute prevăzând pereți concenrici semiînecați situați de la pereții deversori la o distanță de maximum 50 mm.

7.2.93 Parametrii constructivi principali recomandați pentru hidrociocloanele deschise sunt:

a) pentru hidrociocloanele fără dispozitive interioare:

- diametrul părții cilindrice, D_{hc} , se ia de 2+10 m;
- înălțimea părții cilindrice, H_c , se ia egală cu diametrul acestei părți D_{hc} ;
- diametrul racordului de aducțiune, d , se ia egal cu $0,1D_{hc}$, iar în cazul a două racorduri - cu $0,07 D_{hc}$;
- unghiul la vârf al părții conice se ia de 60° ;
- pierderea de sarcină se ia de 0,5 m;

b) pentru hidrociocloane cu diafragmă conică și cilindru interior:

- diametrul părții cilindrice, D_{hc} , se ia de 0,5+9 m;
- înălțimea utilă a părții cilindrice, H_c , se ia egală cu D_{hc} ;
- diametrul orificiului diafragmei conice se ia egal cu $0,5 D_{hc}$;
- unghiul de conicitate a diafragmei se ia de 45° ;
- diametrul cilindrului interior, D_c , se ia egal cu $0,85 D_{hc}$;

- înălțimea cilindrului interior, H_{ci} , se ia egală cu $0,8 D_{hc}$;
 - înălțimea părții conice a cilindrului interior se ia egală cu $0,1 D_{hc}$;
 - numărul de racorduri de aducțiune a apei uzate amplasate tangențial în partea inferioară a cilindrului interior se ia de minimum 2;
 - diametrul racordului de aducție se ia egal cu $0,05+0,07 D_{hc}$;
 - unghiul la vârf al părții conice a hidrociclonului se ia de 60° ;
 - pierderea de sarcină se ia de 0,5 m;
- c) pentru hidrocicloanele cu talere (etajate):
- numărul de etaje se ia egal cu $4+20$;
 - diametrul hidrociclonului, D_{hc} , se ia de $2+6$ m;
 - distanța dintre talere, h_{ti} , se ia de $150+200$ mm;
 - diametrul orificiului central al diafragmelor, d , se ia de $0,5+1,4$ m;
 - numărul de ajutaje tangențiale de admisie se ia egal cu 3 (pe circumferință la fiecare 120°);
 - viteza de curgere a apei prin ajutaje se ia de $0,3+0,5$ m/s;
 - unghiul de înclinație a talerelor (diafragmelor) față de orizontală se ia de minimum 45° ;
 - regimul normal de funcționare a hidrocicloanelor se asigură la o încărcare hidraulică, q_{hc} , pentru fiecare etaj de maximum $5m^3/(m^2 \cdot h)$;
 - pierderea de sarcină se ia de maximum 0,5 m;
 - încărcarea hidraulică totală se ia proporțională cu numărul de etaje.

7.2.94 Pentru asigurarea eficienței maxime a hidrocicloanelor se prevăd dispozitive de distribuție uniformă a debitelor de apă uzată atât între aparate, cât și între racordurile de aducțiune a fiecărui aparat, în acest scop se prevăd și instalații aferente de măsurare a debitelor distribuite.

7.2.95 Pentru particulele care urmează a fi separate în hidrocicloane cu suprapresiune nu se folosesc adaosuri de floculanți deoarece vitezele și accelerațiile mari conduc la fărâmițarea flocoanelor.

7.2.96 Calculul hidrocicloanelor cu suprapresiune se efectuează în baza dimensiunilor particulelor de separat δ și a densității lor. În funcție de dimensiunile particulelor solide diametrul hidrocicloanelor se ia conform cu Tabelul 7. 16.

Tabelul 7.16

D_{hc} , mm	25	40	60	80	100	125
δ , μ m	8+25	10+30	15+35	18+40	20+50	25+60
D_{hc} , mm	160	200	250	320	400	500
δ , μ m	30+70	35+85	40+110	45+150	50+10	550

Dimensiunile principale ale hidrocicloanelor de diametrele adoptate conform cu Tabelului 7.16 se iau în corespundere cu cartea tehnică emisă de uzinele care le produc.

Capacitatea hidrociclonului cu suprapresiune Q_{hc} , m^3/s , de dimensiunile adoptate, se calculează cu relația:

$$Q_{hc} = 9,58 \cdot 10^3 d_{inf} \cdot d_{ef} \sqrt{g \cdot \Delta P}, \quad (7.49)$$

în care:

d_{inf} și d_{ef} - diametrul racordurilor de admisie și, respectiv, diametrul racordului de evacuare, mm;

g - accelerația gravitației, m/s^2 ;

ΔP - căderea de presiune în hidrociclon, Mpa.

7.2.97 Presiunea apelor uzate la admisie în hidrocicloanele cu suprapresiune se adoptă:

- $0,15+0,4$ MPa în cazul schemelor de limpezire cu o singură treaptă și al instalațiilor cu mai multe trepte, dar cu întreruperea jetului (fără contrapresiune);
- $0,35+0,6$ MPa în cazul schemelor cu mai multe trepte și menținerea continuității jetului de lichid (cu contrapresiune).

7.2.98 Numărul de hidrociloane în rezervă se adoptă în modul următor:

la epurarea apelor uzate și îngroșarea nămolurilor, a căror fază solidă nu are proprietăți abrazive, se ia un hidrociclon de rezervă la un număr de până la 10 în funcțiune, două hidrocicloane de rezervă la un număr de până la 15 în funcțiune și câte un hidrociclon pentru fiecare 10 în funcțiune când numărul acestora depășește 15;

-la epurarea apelor uzate și îngroșarea nămolurilor cu conținut de material abraziv se ia 25 % din numărul de hidrocicloane în funcțiune.

7.2.99 Pentru determinarea orientativă a pierderilor de apă cu nămolul (șlamul) evacuat acestea pot fi adoptate în valoare de $0,07+0,08 Q_{hc}$, la diametre, D_{hc} , ce nu depășesc 100 mm și $0,04+0,03 Q_{hc}$ la diametre ale hidrocicloanelor D_{hc} mai mari de 100 mm.

7.2.100 Eficiența funcționării hidrocicloanelor, adevanța utilizării lor în scopurile specificate mai sus, precum și parametrii necesari pentru dimensionarea lor (U_s, δ) se adoptă în baza datelor experimentale.

7.2.101 Centrifugele orizontale decantoare (pentru decantare) cu funcționare discontinuă sau continuă se recomandă pentru separarea din apele uzate a materiilor fine în suspensie, când în acest scop nu pot fi utilizați reactivi, precum și atunci când este necesară extragerea din nămoluri a produselor prețioase pentru reutilizare.

Centrifugele cu funcționare continuă sunt preferabile pentru epurarea apelor uzate la debite ce nu depășesc $100 \text{ m}^3/\text{h}$, când este necesară separarea particulelor de mărimea hidraulică $0,2 \text{ mm/s}$ (în contracurent) și $0,05 \text{ mm/s}$ (în echicurent). Centrifugele cu funcționare discontinuă sunt preferabile pentru epurarea apelor uzate la debite ce nu depășesc $20 \text{ m}^3/\text{h}$, când este necesară separarea particulelor de mărimea hidraulică $0,05+0,1 \text{ mm/s}$.

Concentrația de materii în suspensie în apa uzată supusă centrifugării nu trebuie să depășească $2+3 \text{ g/dm}^3$.

7.2.102 Capacitatea centrifugei Q_{cf} , m^3/h , exprimată prin debit se calculează cu relația:

$$Q_{cf} = \frac{3600V_{cf}K_{cf}}{t_{cf}}, \quad (7.50)$$

în care :

V_{cf} - volumul tamburului rotitor (rotorului) al centrifugei, m^3 ;

K_{cf} - coeficientul de folosire utilă a volumului tamburului, care poate fi adoptat egal cu $0,4+0,6$;

t_{cf} - durata de centrifugare, s.

7.2.103 Alegerea dimensiunilor tip ale centrifugelor decantoare se efectuează în funcție de valoarea factorului de separare necesar pentru obținerea unei eficiențe maxime. Factorul de separare, K_s , și durata de centrifugare, t_{cf} , se stabilesc în baza datelor experimentale, care pot fi obținute în condiții de laborator.

7.2.104 Instalațiile de flotație sunt destinate pentru eliminarea din apele uzate a materiilor în suspensie, detergenților, produselor petroliere, grăsimilor, uleiurilor, rășinilor și altor substanțe pentru care decantarea este inefficientă.

Acest procedeu mai este recomandat:

- pentru eliminarea poluanților din apele uzate supuse unei epurări biologice ulterioare;
- pentru separarea nămolului activ în decantoarele secundare;
- pentru epurarea avansată (terțiară) a apelor uzate epurate biologic;
- în cazul unei epurări fizico-chimice a apelor uzate cu utilizarea coagulanților și floculanților;
- în schemele de reutilizare a apelor uzate epurate.

7.2.105 Instalațiile de flotare cu aer dizolvat sub presiune (prin presurizare), cu aer la presiune negativă (în vid), pneumatică cu aer dispersat (prin barbotare), mecanică (prin dispersia mecanică a aerului), electrică (electroflotație), se utilizează de preferință pentru epurarea apelor uzate cu un conținut de materii în suspensie ce depășește $100+150 \text{ mg/dm}^3$ (inclusiv, cele provenite din adaosul de coagulanți). La un conținut mai mic de materii în suspensie, pentru separare sub formă de spumă a detergenților, produselor petroliere ș.a., precum și pentru spumare se utilizează instalații de flotare mecanică, pneumatică și prin dispersia aerului sub presiune prin materiale poroase.

7.2.106 Pentru realizarea procesului de separare a fazelor se utilizează camere de flotare rectangulare (cu mișcare orizontală și verticală a fluxului de apă uzată) sau circulare (cu mișcare radială și verticală). Volumul total al camerelor de flotare se calculează ca suma următoarelor volume:

a) al zonei utile (cu adâncimea de 1+3 m); b) al zonei de formare și acumulare a spumei cu adâncimea de 0,2+1,0 m); c) al zonei de nămol (cu adâncimea de 0,5+1,0 m).
Încărcarea hidraulică trebuie să varieze între 3+6 m³/(m².h.). Numărul de camere trebuie să fie de minimum 2, toate fiind active (în funcțiune).

7.2.107 În scopul majorării eficienței de separare a materiilor în suspensie pot fi utilizați coagulanți și floculanți. Tipul acestor substanțe și dozele lor se adoptă în funcție de proprietățile fizico-chimice ale apei uzate tratate și de gradul de epurare necesar.

7.2.108 Volumul și umiditatea spumei (șlamului) sunt funcție de concentrația inițială de materii poluante (în suspensie ș.a.) și de durata de acumulare a acestora la suprafață (evacuare continuă sau discontinuă). Evacuarea discontinuă a spumei se utilizează de preferință în instalațiile de flotare cu presurizarea aerului, de barbotare și electroflotație. Umiditatea spumei se adoptă:

- 96+98 % la evacuarea continuă;
- 94+95 % la evacuarea periodică cu ajutorul dispozitivelor cu palete (racleți);
- 92+93 % la evacuarea cu ajutorul transportoarelor elicoidale și a cărucioarelor cu racleți.

În instalațiile de flotație o parte din poluanți se elimină sub formă de nămol care constituie 7+10 % din materiile reținute, având o umiditate de 95+98 %.

Volumul spumei (șlamului), V_{sl} , la umiditatea de 94+95 % poate fi calculat cu relația (în % din volumul apei tratate):

în care:

C_{in} - concentrația inițială de materii insolubile, g/dm³.

7.2.109 Parametrii de proiectare a instalațiilor de flotare mecanică, pneumatică sau cu dispersia aerului prin materiale poroase sunt:

- durata de flotare se ia de 20+30 min;
- debitul specific de aer în regim de flotare se ia de 0,1+0,5 m³/m³;
- debitul specific de aer în regim de separare prin spumare se ia de 3+4 m³/m³ (50+200 l/g detergenți eliminați) sau 30+50 m³/(m².h);
- adâncimea apei în camera de flotare se ia de 1,5+ 3 m;
- viteza periferică a rotorului (impellerului) la flotarea mecanică se ia de 10+15 m/s;
- camera pentru flotare mecanică se adoptă de formă pătrată cu latura de 6D (D-diametrul impellerului, care variază între 200 și 750 mm);
- viteza de ieșire a aerului din ajutoare la flotarea pneumatică se ia de 100+200 mm/s;
- diametrul ajutoarelor se ia de 1+1,2 mm;
- diametrul orificiilor la plăcile poroase se ia de 4+20 μm;
- presiunea aerului sub plăcile poroase se ia de 0,1+0,2 MPa.

7.2.110 Parametrii de proiectare a instalațiilor de flotare prin presurizare sânt:

- -durata de flotare se ia de 20+30 min;
- debitul specific de aer, l/kg poluanți eliminați, se ia de 40 - la un conținut inițial $C_{in} < 200$ mg/dm³; 28 - la $C_{in} = 500$ mg/dm³; 20 - la $C_{in} = 1000$ mg/dm³; 15 la $C_{in} = 3+4$ g/dm³;
- schema tehnologică cu recircularea apei epurate se adoptă în cazul când flotarea directă nu este fiabilă;
- flotocamera cu mișcarea orizontală a debitului de apă este preferabilă la debite ce nu depășesc 100 m³/h, cu mișcarea verticală – 200 m³/h și radială – 1000 m³/h;
- viteza orizontală de mișcare a apei în camerele rectangulare și radiale nu trebuie să depășească 5 mm/s;

- introducerea aerului printr-un ejector în conducta de aspirație a pompei se efectuează cu asigurarea unei înălțimi mici de aspirație (<2 m) și a unor variații mici de nivel în rezervorul de recepție (0,5+1,0 m), în celelalte cazuri aerul se introduce de la compresoare direct în rezervorul de presiune (saturator).

7.2.111 Pentru eliminarea gazelor dizolvate în apele uzate, care se află în stare liberă se utilizează degazoare cu barbotare, cu deversarea (picurarea) apei peste o umplutură sau cu pulverizarea apei în aer.

7.2.112 Degazoarele pot funcționa la presiune atmosferică sau în vid. Pentru intensificarea procesului în degazoare poate fi introdus aer sau un gaz inert.

7.2.113 Cantitatea de aer (gaz) introdus la o unitate de volum de apă degazată în regim de presiune atmosferică sau în vid trebuie să constituie:

- 5 și, respectiv, 3 volume în cazul degazoarelor cu umplură;
- 12+15 și, respectiv, 5 volume în cazul degazoarelor cu barbotare;
- 20 și, respectiv, 10 volume în cazul degazoarelor cu pulverizare.

7.2.114 Înălțimea stratului de umplură trebuie să constituie 2+3 m, stratul de apă la barbotare nu trebuie să depășească 3 m, iar în degazoarele cu pulverizare - 5 m. Pentru umplură pot fi folosite inele ceramice rezistente la mediu acid cu dimensiunile de 25×25×4 mm sau se utilizează umplură din lemn în formă de grătar.

7.2.115 Coloanele (turnurile) degazoare trebuie să aibă un raport dintre înălțimea utilă și diametrul degazorului, care să nu depășească 3 la funcționarea în vid și 7 - la presiune atmosferică, iar raportul dintre lungime și lățime de maximum 4.

7.2.116 Degazoarele cu umplură se utilizează la un conținut de materii în suspensie în apa degazată ce nu depășește 500 mg/dm³, iar la un conținut mai mare se utilizează degazoare cu barbotare sau cu pulverizare.

7.2.117 Pentru distribuția apei uzate în degazoare se utilizează ajutaje centrifuge cu orificiul de ieșire de 10×20 mm.

7.2.118 Cantitatea de gaze eliminate V_g , m³, se calculează cu relația:

$$V_g = K_t \times F_f, \quad (7.52)$$

în care:

F_f – aria totală de contact al fazelor lichid - gaze;

K_t - coeficientul de transfer de masă raportat la o unitate de arie de contact al fazelor sau de secțiune transversală a degazorului, care se adoptă conform cu recomandările instituțiilor de cercetări științifice sau se stabilește experimental.

7.2.119 Intensificarea decantării primare trebuie prevăzută la concentrații de materii în suspensie în influentul treptei mecanice ce depășesc 300 mg/dm³ și poate fi realizată:

- prin aerare prealabilă în bazine speciale - preaeratoare (bazine de preaerare);
- prin utilizarea unor construcții de decantare modificate cum ar fi limpezitoarele cu aerare naturală (a se vedea p. 7.2.81) și biocoagulatoarele;
- prin dotarea decantoarelor existente, de tip clasic, cu module lamelare;
- prin coagularea materiilor în suspensie.

Alegerea modului de intensificare a decantării primare se efectuează în funcție de debitul de ape uzate, schema tehnologică de epurare a apelor uzate adoptată, proveniența și proprietățile materiilor în suspensie, în baza unei justificări tehnico-economice.

7.2.120 Preaeratoarele reprezintă bazine cu aerare artificială a apelor uzate în amestec cu nămol activ în exces, care preced decantoarele primare și se construiesc separat, pot face corp comun sau pot fi chiar încorporate în decantoarele primare.

Preaeratoarele trebuie prevăzute numai în componența stațiilor de epurare cu bazine de aerare cu nămol activ.

7.2.121 Biocoagulatoarele reprezintă instalații de aerare prealabilă, similară cu cea din bazinele de preaerare, dar combinate cu decantare verticale. Pot fi prevăzute în componența stațiilor de epurare biologică atât cu bazine de aerare cu nămol activ, cât și cu filtre biologice.

7.2.122 Preaeratoarele și biocoagulatoarele se prevăd atât pentru obținerea unei eficiențe sporite de limpezire a apelor uzate în raport cu cea a decantoarelor primare tradiționale (clasice), cât și pentru eliminarea (prin sorbție) a ionilor de metale grele și a altor impurități ce influențează negativ procesul epurării biologice.

7.2.123 Indicații pentru proiectarea preaeratoarelor și a biocoagulatoarelor:

- numărul bazinelor de preaerare separate se ia de minimum două, ambele în funcțiune;
- durata de aerare a apelor uzate în amestec cu nămolul activ se ia de 20 min;
- cantitatea de nămol activ introdus în instalații se ia de 50+100 % din nămolul activ în exces, iar cea de peliculă biologică de 100 %;
- în preaeratoare se introduce nămol activ regenerat, iar în lipsa regeneratoarelor se prevede posibilitatea regenerării nămolului activ în preaeratoare; capacitatea compartimentelor de regenerare se ia de 0,25+0,3 din volumul total al bazinelor de preaerare;
- pentru pelicula biologică ce urmează a fi introdusă în preaeratoare se prevăd regeneratoare speciale cu o durată de regenerare de 24 h;
- debitul specific de aer necesar pentru preaerare se ia de 0,5 m³ la 1 m³ de ape uzate;
- majorarea eficienței decantării primare se ia de 20+25% pentru eliminarea materiilor în suspensie și de 20+25 % pentru reducerea CBO_{total};
- zona de limpezire a biocoaguloarelor se calculează din încărcarea hidraulică care nu trebuie să depășească 3 m³/(m²·h).

7.2.124 În scopul majorării eficienței decantării primare sau al asigurării unei majorări a capacității stațiilor de epurare se recomandă dotarea decantoarelor primare existente cu module lamelare, care se amplasează la ieșirea apei din decantoare, în amonte de jgheburile de colectare. La proiectarea acestor modificări sunt valabile indicațiile instituțiilor de cercetare științifică de specialitate și cele enunțate anterior cu referire la decantoarele primare, la pct 7.2.4, 7.2.77 și 7.2.79 d.

7.2.125 Tratarea apelor uzate cu coagulanți și floclanți în treapta primară se prevede pentru intensificarea eliminării atât a substanțelor insolubile cunoscute sub denumirea de materii în suspensie, a coloizilor, cât și a substanțelor solubile exprimate prin CBO, această tratare fiind una din metodele fizico-chimice, utilizată cu precădere pentru epurarea apelor uzate industriale.

7.2.126 Pentru coagularea materiilor insolubile se recomandă astfel de reactivi, cum ar fi coagulanții (săruri de aluminiu și de fier), varul și floclanții.

7.2.127 Tipul de reactivi și dozele lor se adoptă în conformitate cu recomandările instituțiilor de cercetare științifică, funcție de proprietățile poluanților, gradul necesar de înlăturare a acestora și condițiile locale. Pentru apele uzate orășenești și cele menajere pot fi adoptate recomandările prezentate în Tabelul 7.17.

Tabelul 7.17

Caracterul impurităților	Concentrația de impurități, mg/dm ³	Reactivi	Dozele de reactivi, mg/dm ³			
			Săruri de aluminiu	Săruri de fier	Floclanți anionici	Floclanți cationici
CBO	Nu depășește 300	Săruri de aluminiu combinate cu floclanți anionici sau fără ei	30+40 ¹⁾ 40+50 ¹⁾	- -	0,5+1,0 -	- -
Materii în suspensie	Nu depășește 350	Săruri de fier combinate cu floclanți anionici sau fără ei Floclanți cationici	- -	40+50 ²⁾ 100+150 ³⁾ 50+70 ³⁾	0,5-1,0 0,5-1,0 -	- - 10+20

NOTE:

1. Dozele de reactivi se consideră după:

1) Al₂O₃;

2) FeSO₄;

3) FeCl₃

2. Pentru apele uzate orășenești la pH≤7,5, se utilizează săruri de aluminiu, iar la pH>7,5 - săruri de fier.

7.2.128 Prepararea, dozarea și introducerea în apa uzată a reactivilor se efectuează în conformitate cu СНиП 2.04.02.

7.2.129 Amestecul reactivilor cu apă uzată se efectuează în bazine de amestec tip hidraulic sau în conducte de aducțiune conform СНиП 2.04.02.

Se admite amestecul cu agitarea mecanică sau prin intermediul pompelor de refulare a apelor uzate la stația de epurare.

În cazul utilizării, în calitate de reactiv, a sulfatului de fier se folosesc bazine de amestec cu aer comprimat, deznisipatoare aerate sau bazinele de preaerare, care asigură transformarea hidroxidului feros în hidroxid feric. În acest caz timpul de reținere în bazinele de amestec se ia de minimum 7 min, intensitatea de aerare - de $0,7+0,8 \text{ m}^3/\text{m}^3$ apă uzată pe minut, adâncimea bazinului – de $2+2,5 \text{ m}$.

7.2.130 În camerele de reacție se utilizează amestecul mecanic sau hidraulic.

Se recomandă să se utilizeze camere de reacție compartimentate, cu o intensitate de amestec treptat descrescătoare.

Timpul de reținere a apelor uzate în camerele de reacție se ia de:

- 10+15 min pentru eliminarea prin decantare a materiilor în suspensie din apele uzate tratate cu coagulanți și de 20+30 min – cu floclanți;
- 3+5 min pentru limpezirea apei uzate prin flotare în cazul utilizării coagulanților și de 10+20 min a floclanților.

7.2.131 Intensitatea amestecului apelor uzate cu reactivii în bazinele de amestec și camerele de reacție trebuie evaluată după valoarea gradientului mediu de viteză, care se ia de:

- 200 s⁻¹ pentru bazinele de amestec cu coagulanți și de 300+500 s⁻¹ pentru cele cu floclanți;
- 25+50 s⁻¹ pentru camerele de reacție la decantarea coagulanților și a floclanților și de 50+75 s⁻¹ - la flotarea acestora.

7.2.132 Separarea impurităților coagulate de apa tratată se prevede prin decantare (sedimentare), flotare, centrifugare sau filtrare, procedee care se proiectează în conformitate cu prevederile prezentului normativ.

7.3 Epurarea biologică a apelor uzate

7.3.1 Epurarea biologică constituie, de regulă, cea de a doua treaptă de epurare a apelor uzate, urmând treapta mecanică, și este cea mai eficientă și economică metodă de eliminare a substanțelor organice biodegradabile din apele uzate reprezentând un element obligatoriu în orice schemă tehnologică de epurare a apelor uzate menajere și orășenești. Treapta de epurare biologică a apelor uzate realizează reținerea substanțelor organice în stare solubilă (dizolvată) și a celor în stare de suspensie sau coloidală, ce se găsesc în apele brute sau epurate mecanic.

Reținerea substanțelor organice în stare dizolvată se realizează prin oxidarea biochimică a acestora cu ajutorul microorganismelor aerobe în prezența oxigenului. Substanțele în stare insolubilă sunt reținute prin absorbția acestora la suprafața peliculei sau a flocoanelor constituite din bacterii.

7.3.2 Epurarea biologică aerobă poate fi realizată în condiții naturale (câmpuri de irigare sau filtrare, iazuri biologice), cu participarea microorganismelor din sol sau a biocenozei acvatice, procedee ce reprezintă capacitatea de autoepurare a mediilor respective, precum și în condiții artificiale create în anumite instalații sau construcții hidrotehnice (filtre biologice, bazine de aerare cu nămol activ, diferite modificații și combinații ale acestora).

7.3.3 Epurarea biologică în condiții naturale, fiind bazată pe capacitatea de autoepurare la viteze mici, necesită suprafețe mari de teren și condiții speciale cum ar fi tipul de sol și culturi irigate cu ape uzate. De aceea folosirea acestui procedeu se reduce la epurarea cantităților mici de ape uzate în condiții speciale (a se vedea capitolul pct. 7.7). În celelalte cazuri (condiții) se prevede epurarea biologică a apelor uzate orășenești și a celor industriale cu o compoziție similară (având un raport de CBO: CCO de minimum 0,5) în condiții artificiale.

7.3.4 Epurarea biologică a apelor uzate industriale sau a reziduurilor animaliere cu un conținut ridicat de substanțe organice biodegradabile (CBO_{total} depășind 1000 mg/l), se recomandă să se realizeze în două trepte. Pentru prima treaptă se prevede, de regulă, epurarea biologică anaerobă, iar pentru cea de a doua epurarea aerobă, separat sau în comun cu apele uzate menajere.

Proiectarea epurării anaerobe se efectuează conform prescripțiilor elaborate de instituțiile de specialitate.

7.3.5 Filtrele biologice realizează oxidarea substanțelor organice cu ajutorul bacteriilor aerobe care se dezvoltă sub formă de pelicula biologică (biofilm) pe materialul de umplură.

7.3.6 Funcție de eficiența de epurare necesară, filtrele biologice pot funcționa în una sau două trepte de epurare fiind sau nefiind combinate cu bazine de aerare cu nămol activ.

7.3.7 Funcție de încărcarea hidraulică, I_h , și încărcarea organică, I_o , adoptată, filtrele biologice se divizează în:

- filtre biologice de mică încărcare (cu picurare), care se recomandă pentru stații de epurare cu capacitatea până la 1 000 m³/d și
- filtre biologice de mare încărcare, care se recomandă pentru stații de epurare cu capacitatea până la 50 000 m³/d.

7.3.8 Filtrele biologice se proiectează sub formă de bazine cu pereții plini (întregi) și etanși, având la partea inferioară un sistem suport pentru materialul de umplură (un radier drenant sub formă de grătar cu bare), un radier continuu (compact) pentru colectarea și evacuarea apei și un sistem de ventilație. Distanța dintre cele două radiere se adoptă de 0,5+0,7 m pentru a permite curățirea radiatorului continuu. Radierea continuu se prevede cu o pantă de minimum 0,01 spre rigola de colectare, aceasta având și ea o pantă de minimum 0,005.

7.3.9 Filtrele biologice de mică încărcare se prevăd cu ventilație naturală, iar cele de mare încărcare - cu ventilație naturală și cu ventilație artificială (aerofiltre).

Ventilarea naturală a filtrelor biologice se prevede prin ferestre care se amplasează în pereții laterali, uniform pe perimetrul spațiului dintre cele două radiere (drenant și continuu), și se dotează cu dispozitive pentru închiderea lor. Aria minimă a ferestrelor pentru asigurarea ventilației naturale trebuie să fie de 1+5 % din aria în plan a filtrului biologic.

Ventilarea artificială a aerofiltrelor se prevede prin introducerea pneumatică a aerului prin spațiul dintre cele două radiere la o presiune de 980 Pa (100 mm coloanei de apă). La asemenea filtre trebuie să se asigure închiderea hidraulică, prin sifoane cu garda de 200 mm, a tuturor orificiilor de evacuare a apei uzate și închiderea ferestrelor pentru ventilație naturală, care se folosesc atunci când se oprește ventilarea artificială.

7.3.10 Materialul de umplură trebuie să fie negeliv, rugos, dur, impermeabil și poate fi constituit din materiale granulare sau elemente spațiale din țevi sau plăci din mase plastice.

7.3.11 În cazul folosirii unui material de umplură granular, începând de la bază se prevede: - un strat suport cu dimensiunile granulelor de 70+100 mm și grosimea de 20 cm; - un strat util cu dimensiunile granulelor de 25+40 mm pentru filtrele biologice de mică încărcare, și de 40+70 mm, pentru aerofiltre, de grosime variabilă, funcție de tipul și parametrii adoptați la calculul tehnologic; - un strat de repartiție la suprafață - cu dimensiunile granulelor de 20+40 mm și grosimea de 20 cm.

Dimensiunile granulelor materialului de umplură trebuie să respecte valorile indicate în Tabelul 7.18.

Tabelul 7.18

Tipul de filtre biologice (materialul de umplură)	Dimensiunile granulelor, mm	Cantitatea de material, % (din greutate) rămas pe sitele de control cu diametrul ochilor, mm					
		70	55	40	30	25	20
De mare încărcare (piatră spartă)	40+70	0+5	40+70	95+100	-	-	-
De mică încărcare (piatră spartă)	25+40	-	-	0+5	40+70	90+100	-
De mică încărcare (cheramzit)	20+40	-	-	0+8	Nu se reglementează	-	90+100

NOTĂ - Conținutul granulelor sub formă de plăci în materialul de umplură nu trebuie să depășească 5 %.

7.3.12 Distribuția apei uzate la suprafața filtrului biologic se face cu distribuitoare fixe (sprinklere, cu vas de înmagazinare cu sifonare automată) sau cu distribuitoare mobile rotative, la filtrele de formă circulară în plan, și cu deplasare longitudinală, la filtrele de formă rectangulară în plan.

Distribuția apei se face astfel încât să fie stropită întreaga suprafață a filtrului.

Instalațiile fixe de distribuție cu sprinklere se dimensionează ținând cont de următorii parametri:

- Presiunea liberă inițială se ia de aproximativ 1,5 m, iar cea finală - de minimum 0,5 m;
- Diametrul orificiilor se ia de 13+40 mm;
- Înălțimea de amplasare a sprinklerelor deasupra suprafeței materialului de umplură se ia de 0,15+0,2 m;
- Durata de stropire pentru filtrele biologice de mică încărcare la debitul maxim de apă uzată se ia de 5+6 min.

Instalațiile mobile de distribuție cu distribuitoare rotative (reactive) se dimensionează adoptând următorii parametri:

- numărul și diametrul conductelor de distribuție conform calculului pornind de la viteza inițială de mișcare a apei uzate de 0,5+1,0 m/s;
- numărul și diametrul orificiilor pe conductele de distribuție conform calculului pornind de la viteza de scurgere a jeturilor din orificii de minimum 0,5 m/s, diametrul orificiilor – de minimum 10 mm;
- presiunea la distribuitor conform calculului, dar nu mai mică de 5 kPa (500 mm H₂O);
- amplasarea conductelor de distribuție la o distanță de 20 cm de la suprafața umpluturii.

7.3.13 Numărul filtrelor biologice se adoptă de minimum două și de maximum opt, toate fiind în funcțiune.

7.3.14 Calculul rețelelor de distribuție și evacuare a apelor uzate ale filtrelor biologice se efectuează pentru debitul maxim orar ținând cont de debitul recirculat, care se determină în conformitate cu pct. 7.3.18.

7.3.15 Construcțiile filtrelor biologice se prevăd cu dispozitive pentru golire în cazul întreruperilor de scurtă durată în timpul iernii, precum și pentru spălarea radiatorului compact.

7.3.16 Filtrele biologice se amplasează, de regulă, în aer liber și numai în cazul unei justificări tehnico-economice - în încăperi încălzite sau neîncălzite.

7.3.17 Parametrii de dimensionare a filtrelor biologice de mică încărcare se stabilesc pe bază de cercetări experimentale, iar în lipsa acestora pe baza parametrilor funcționali ai instalațiilor existente similare. Debitul de calcul și de verificare sunt indicate în Tabelul 7.3.

Pentru stațiile de epurare a apelor uzate menajere și orașenești se adoptă parametrii recomandați în cele ce urmează.

7.3.18 Concentrațiile de CBO_{total} în apele uzate decantate, care alimentează biofiltrele de mică încărcare, se limitează la 220 mg/dm³. La concentrații mai ridicate, pentru realizarea concentrației limită, se prevede recircularea apelor epurate. Coeficientul de recirculare, K_{rc} , se calculează cu formula:

$$K_{rc} = \frac{Q_r}{Q_c} = \frac{L_{in} - L_{am}}{L_{am} - L_{ef}}, \quad (7.53)$$

în care:

L_{in} , L_{ef} - CBO_{total} al apei uzate brute și, respectiv, al celei epurate;

L_{am} - CBO_{total} al amestecului de ape uzate brute și recirculate, acesta nu trebuie să depășească concentrația-limită de 200 mg/dm³;

Q_r , Q_c - debitul, de apă uzată recirculată și, respectiv, debitul de calcul, m³/h.

7.3.19 Dimensionarea acestui tip de filtre biologice se face cu formula:

$$\frac{1}{K_{bf}} = 1 - E_{bf} = e^{-\frac{K_t H_{bf}}{I_h K_1}}, \quad (7.54)$$

în care:

$$K_{bf} = \frac{L_{in}}{L_{ef}};$$

E_{bf} - eficiența de epurare biologică;

K_t - constanta vitezei de reducere a CBO la temperatura apelor uzate raportată la 20° C;

K_f - coeficient ce ține seama de biodegradabilitatea apelor uzate și de natura materialului filtrant;

H_{bf} - înălțimea patului filtrant, m;

I_h - încărcarea hidraulică incluzând și debitul de recirculare, m³/(m²·d).

Coeficienții K_t și K_f se determină pe bază de studii pe instalații pilot, efectuate de institute de specialitate.

Relația (7.54) se aplică la dimensionarea filtrelor biologice, în cazul unor ape uzate cu caracteristici mult diferite de cele ale apelor uzate menajere, la utilizarea de noi materiale de umplură în filtre și la impunerea unor condiții severe eficienței de epurare.

Pentru apele uzate menajere și orășenești, precum și pentru materiale filtrante granulare tradiționale, este suficient de precisă dimensionarea filtrelor biologice pe baza încărcărilor hidraulice prezentate în Tabelul 7.19, funcție de temperatura apei uzate și înălțimea patului filtrant, fiind în prealabil calculat

raportul $K_{bf} = \frac{L_{in}}{L_{ef}}$, în care L_{ef} se adoptă de minimum 15 mg/dm³. Aria biofiltrelor, A_{bf} , se calculează

cu raportul debitului de calcul de apă uzată, m³/d, și a încărcării hidraulice, I_h m³/(m²·d), ținând cont de debitul recirculat.

Tabelul 7.19

Încărcarea hidraulică I_h , m ³ /(m ² ·d)	Raportul K_{bf} la temperaturi $T_{a.u.}$, °C și înălțimea H_{bf} , m							
	$T_{a.u.}=8$		$T_{a.u.}=10$		$T_{a.u.}=12$		$T_{a.u.}=14$	
	H_{bf}		H_{bf}		H_{bf}		H_{bf}	
	1,5 m	2 m	1,5 m	2 m	1,5 m	2 m	1,5 m	2 m
1,0	8,0	11,6	9,8	12,6	10,7	13,8	11,4	15,1
1,5	5,9	10,2	7,0	10,9	8,2	11,7	10,0	12,8
2,0	4,9	8,2	5,7	10,0	6,6	10,7	8,0	11,5
2,5	4,3	6,9	4,9	8,3	5,6	10,1	6,7	10,7
3,0	3,8	6,0	4,4	7,1	5,0	8,6	5,9	10,2

NOTĂ - Dacă raportul K_{bf} calculat depășește valorile indicate în tabel, atunci trebuie să se prevadă recircularea apei uzate epurate.

7.3.20 Cantitatea de peliculă biologică evacuată din patul filtrant al biofiltrelor de mică încărcare cu apa uzată epurată se ia de 8 g substanța uscată pe locuitor și zi, iar umiditatea ei - de 96 %.

7.3.21 Concentrațiile de CBO_{total} în apele uzate influente în aerofiltre se limitează la 300 mg/dm³. La concentrații mai ridicate, pentru realizarea concentrației-limită, se prevede recircularea apelor uzate epurate. Coeficientul de recirculare, K_{rc} , se calculează cu formula (7.53).

7.3.22 Aria aerofiltrelor, A_{af} , m², se calculează cu raportul debitului zilnic de calcul al apelor uzate, Q_{zimax} , m³/d, și a încărcării hidraulice, $I_{h,af}$, m³/(m²·d), ținând cont de debitul recirculat.

Cantitatea de peliculă biologică în exces, evacuată cu apele uzate epurate din umplutura biofiltrelor de mare încărcare se ia de 28 g/(om d) și are o umiditate de 96 %.

7.3.23 Dimensionarea aerofiltrelor se face cu formula:

$$\frac{L_{ef}}{L_{en}} = 10^{-(\alpha F + \beta)}, \quad (7.55)$$

în care:

α și β - coeficienți stabiliți în mod experimental pentru fiecare tip de ape uzate și material filtrant;

F - complex criterial care se calculează cu relația:

$$F = \frac{H_{af} \cdot q_{aer}^{0,6} \cdot K_t}{I_{h,af}^{0,4}}, \quad (7.56)$$

În care:

H_{af} - înălțimea patului filtrant, m;

q_{aer} - debitul specific de aer introdus în aerofiltre, m^3/m^3 apă uzată.

Această relație face legătură între mai mulți parametri fiecare din ei putând fi optimizați.

Pentru apele uzate menajere și orașenești, precum și pentru materiale filtrante granulare tradiționale se admite dimensionarea aerofiltrelor pe baza încărcărilor hidraulice, prezentate în Tabelul 7.20, funcție de temperatura apei uzate, $T_{a.u.}$, înălțimea patului filtrant, H_{af} , și debitul specific de aer, q_{aer} ,

calculând în prealabil raportul $K_{af} = \frac{L_{in}}{L_{ef}}$.

7.3.24 Valoarea maximă admisă de CBO în apele uzate influente, în filtrele biologice de mare încărcare cu umplutură din mase plastice, se ia de 250 mg/dm^3 . Ca și în cazurile precedente, la valori ce depășesc valoarea maximă admisă de CBO se prevede recircularea apelor uzate epurate.

7.3.25 În calitate de umplutură pentru aceste filtre biologice se utilizează blocuri din PVC, polistiren, polietilenă, poliamide, din țevi de mase plastice netede sau perforate cu diametrul de $50+100 \text{ mm}$, sau Țrac din elemente sub formă de segmente de țevi cu pereții netezi, perforați sau onduțați cu lungimi de $50+150 \text{ mm}$ și diametrul de $30+75 \text{ mm}$.

Porozitatea materialului de umplutură se ia de $93+96 \%$, iar aria specifică - de $90+110 \text{ m}^2/\text{m}^3$. Acest tip de filtre biologice se prevede cu ventilație naturală.

În posibilitatea unor eventuale întreruperi în funcționarea lor (în lipsa influentului), pentru a evita uscarea peliculei biologice, trebuie prevăzută recircularea apelor uzate.

Tabelul 7.20

q_{aer} , m^3/m^3	H_{af} , m	Raportul K_{af} la temperaturi $T_{a.u.}, ^\circ\text{C}$, înălțimi H_{af} , m și $l_{h,af}$, $m^3/(m^2 \cdot d)$					
		$T_{a.u.} = 8$			$T_{a.u.} = 10$		
		$l_{h,af} = 10$	$l_{h,af} = 20$	$l_{h,af} = 30$	$l_{h,af} = 10$	$l_{h,af} = 20$	$l_{h,af} = 30$
8	2	3,02	2,32	2,04	3,38	2,50	2,18
	3	5,25	3,53	2,89	6,20	3,96	3,22
	4	9,05	5,37	4,14	10,40	6,25	4,73
10	2	3,69	2,89	2,58	4,08	3,11	2,76
	3	6,10	4,24	3,56	7,08	4,74	3,94
	4	10,10	6,23	4,90	12,30	7,18	5,68
12	2	4,32	3,88	3,01	4,76	3,72	3,28
	3	7,25	5,01	4,18	8,35	5,55	4,78
	4	12,00	7,35	5,83	14,8	8,50	6,20
		$T_{a.u.} = 12$			$T_{a.u.} = 14$		
		$l_{h,af} = 10$	$l_{h,af} = 20$	$l_{h,af} = 30$	$l_{h,af} = 10$	$l_{h,af} = 20$	$l_{h,af} = 30$
		8	2	3,76	2,74	2,36	4,30
3	7,32		4,64	3,62	8,95	5,25	4,09
4	11,20		7,54	5,56	12,10	9,05	6,54
10	2	4,50	3,36	2,93	5,09	3,67	3,16
	3	8,23	5,31	4,36	9,90	6,04	4,84
	4	15,10	8,45	6,88	16,40	10,00	7,42
12	2	5,31	3,98	3,44	5,97	4,31	3,70
	3	9,90	6,35	5,14	11,70	7,20	5,72
	4	18,4	10,40	7,69	23,10	12,00	8,83

7.3.26 Dimensionarea filtrelor biologice cu umplutură din mase plastice se face cu formula:

$$L_{ef} = 10^{2,18-0,385\eta}, \quad (7.57)$$

în care:

$$\eta = (P \cdot H_{pf} \cdot K_T) / F; \quad (7.57a)$$

P – porozitatea umpluturii, % (variază între 70 % și 99 %);

H_{pf} – înălțimea stratului de umplutură, m;

K_T - constanta consumului de oxigen, determinată cu relația $K_T = 0,2 \cdot 1,047^{T-20}$;

F – încărcarea organică a ariei suprafeței de umplutură determinată cu relația:

$$F = \frac{L_{en} \cdot I_{h,pf}^{vol}}{S_{spec}}, \text{ gCBO}/(\text{m}^2 \cdot \text{d});$$

$I_{h,pf}^{vol}$ – încărcarea hidraulică (volumică) a filtrului, $\text{m}^3/(\text{m}^3 \cdot \text{d})$;

S_{spec} – aria specifică a suprafeței de umplutură pe care se formează pelicula biologică, m^2/m^3 (variază între 60 și 250 funcție de materialul umpluturii).

Pentru apele uzate menajere și orășenești, dimensionarea filtrelor biologice cu umplutură din mase plastice se efectuează pe baza încărcării hidraulice volumice, $I_{h,pf}^{vol}$, $\text{m}^3/(\text{m}^3 \cdot \text{d})$ adoptată conform Tabelului 7.21, funcție de eficiența cerută a epurării, temperatura apei uzate și înălțimea umpluturii, H_{pf} .

Volumul umpluturii și aria filtrelor biologice se calculează pe baza încărcării hidraulice volumice și a debitului zilnic de calcul al apelor uzate.

Tabelul 7.21

Eficiența de epurare E , %	Încărcarea hidraulică, $I_{h,pf}^{vol}$, $\text{m}^3/(\text{m}^3 \cdot \text{d})$, la înălțimi ale patului filtrant, H_{pf} , m							
	$H_{pf} = 3$				$H_{pf} = 4$			
	Temperatura apelor uzate, $T_{a.u.}$, °C							
	8	10	12	14	8	10	12	14
90	6,3	6,8	7,5	8,2	8,3	9,1	10,0	10,9
85	8,4	9,2	10,0	11,0	11,2	12,3	13,5	14,7
80	10,2	11,2	12,3	13,3	13,7	15	16,4	17,9

7.3.27 Soluția optimă privind gradul de recirculare, încărcarea hidraulică și înălțimea filtrelor biologice se alege în urma unui calcul tehnico-economic.

7.3.28 Bazinele de aerare cu nămol activ pot trata ape uzate epurate mecanic sau ape uzate brute numai după trecerea acestora printr-un sistem de grătare dese. Ele pot realiza eficiențe de epurare (exprimate în reducerea CBO) cuprinse între 50+98 %.

7.3.29 Bazinele de aerare cu nămol activ pot fi proiectate în una sau două trepte, în funcție de încărcarea apelor uzate în substanțe organice, natura substanțelor organice (ușor sau greu biodegradabile) și de eficiența impusă de gradul necesar de epurare.

7.3.30 Bazinele de aerare sunt, de regulă, construcții descoperite, prevăzute cu minimum două compartimente independente, la stații cu capacitatea sub 20000 m^3/d și cu minimum 3 - la stații mai mari.

Bazinele de aerare cu compartimente multiple se realizează, de regulă, într-o construcție comună, separate prin pereți etanși longitudinali.

7.3.31 Clasificarea bazinelor de aerare:**a) după sistemul de aerare:**

- cu aerare pneumatică,
- cu aerare mecanică,
- cu aerare mixtă.

b) după variația concentrației de substanțe organice (CBO) în lichidul din bazinul de aerare:

- bazine de aerare omogene, cu amestec complet;
- bazine de aerare neomogene, cu concentrații descrescătoare în lungul bazinului de aerare (tip piston).

c) după modul de distribuție a apei și a nămolului activ:

- apa și nămolul activ introdus concentrat în capătul amonte al bazinului;
- apa distribuită fracționat în lungul bazinului de aerare pe $(1/3+2/3)L$ începând din amonte, iar nămolul introdus concentrat în capătul amonte;
- apa introdusă concentrat în capătul amonte, iar nămolul activ distribuit fracționat în lungul bazinului de aerare pe $(1/3+2/3)L$ începând din amonte;
- apa și nămolul distribuite fracționat în lungul bazinului de aerare pe $(1/3+2/3)L$, unde L este lungimea bazinului de aerare.

d) după procesul tehnologic adoptat:

- cu aerare prelungită $I_{ON} \leq 0,1$ kg/(kg·d), eficiența reducerii CBO $E_b = 93+98$ %;
- de mică încărcare $0,1 < I_{ON} \leq 0,3$ kg/(kg·d), $E_b = 90+93$ %;
- de medie încărcare $0,3 < I_{ON} \leq 1,5$ kg/(kg·d), $E_b = 82+90$ %;
- cu epurare parțială $1,5 < I_{ON} \leq 2,5$ kg/(kg·zi), $E_b = 80+82$ %;
- de mare încărcare (supraactivate) $I_{ON} > 2,5$ kg/(kg·d), $E_b = 70+80$ %, unde I_{ON} este încărcarea organică a nămolului activ, exprimată în kg CBO aferente unui kg de nămol activ în decurs de o zi (a se vedea și pct. 7.3.42).

e) după prezența sau absența regenerării:

- fără regenerarea nămolului activ;
- cu regenerarea nămolului activ recirculat.

7.3.32 Bazinele de aerare cu nămol activ se alcătuiesc din:

- compartimente de aerare;
- conducte și jgheaburi de admisie și de evacuare a apei și nămolului activ;
- conducte de admisie a aerului în compartimente (în cazul aerării pneumatice);
- sisteme de aerare;
- sisteme de reglaj și de menținere constantă a nivelului apei (în cazul aerării mecanice).

7.3.33 Prin dimensionarea tehnologică a bazinelor de aerare cu nămol activ se stabilesc următoarele:

- volumul bazinului de aerare;
- debitul nămolului activ recirculat;
- timpul de aerare;
- necesarul de oxigen;
- capacitatea de oxigenare instalată;
- cantitatea de nămol activ în exces;
- elementele caracteristice ale sistemului de aerare.

7.3.34 Bazinele de aerare neomogene, cu mișcarea lichidului tip piston se recomandă să se utilizeze la valori ale CBO până la 300 mg/dm^3 , în lipsa unor deversări accidentale de substanțe toxice, precum și la treapta a doua în schemele cu două trepte de epurare biologică. Bazinele de aerare omogene, cu amestec complet, se prevăd în celelalte cazuri, dar pentru valori ale CBO sub 1000 mg/dm^3 .

Instalațiile combinate tip bazin de aerare-decantor secundar (aeroacceleratoare, oxitancuri, oxirapid, flototancuri, bazine de aerare-limpezitoare ș.a.) se admit pentru oricare treaptă de epurare corespunzător unei justificări tehnico-economice.

7.3.35 Regenerarea nămolului activ recirculat trebuie să fie prevăzută la valori ale CBO peste 150 mg/dm^3 în afluentul bazinelor de aerare, precum și la prezența în apa uzată a impurităților industriale nocive.

7.3.36 Bazinele de aerare cu nămol activ se dimensionează la debitul mediu preluat din cronograme de debite orare maxime ale orelor de vârf consecutive în număr egale cu timpul de aerare.

Calculul volumului bazinelor de aerare fără regenerarea nămolului activ precum și al decantoarelor secundare pentru un astfel de procedeu se efectuează fără considerarea debitului de nămol recirculat.

7.3.37 Pentru stațiile de epurare biologică cu capacitate peste 3 000 m³/d se recomandă să se adopte bazine de aerare sub formă de rezervoare rectangulare din beton armat separate în culoare cu pereți longitudinali, adoptând adâncimi de 3,2+5 m, lățimi ale culoarelor – de 4,5;6 și 9 m, numărul de culoare - de 2, 3 sau 4. Numărul de culoare și lungimea lor se stabilește în funcție de tipul bazinelor de aerare și amplasamentul instalațiilor stației de epurare.

Regimul hidrodinamic de mișcare a lichidului tip piston în bazinele neomogene de aerare se asigură la un raport dintre lungimea culoarelor și lățimea lor de minimum 30:1, în caz contrar pentru asigurarea unui astfel de regim se prevede secționarea bazinelor în minimum 5+6 celule consecutive. Secționarea se efectuează cu ajutorul unor pereți despărțitori ușori, amplasați transversal pe fluxul de lichid, aceștia fiind prevăzuți la partea inferioară cu orificii, care să permită trecerea debitului de calcul al lichidului (amestecul apă uzată - nămol activ recirculat) cu viteze de curgere de minimum 0,2 m/s.

7.3.38 Calculul timpului de aerare a amestecului de apă uzată cu nămolul activ recirculat se efectuează în baza vitezei medii de eliminare a poluanților organici biodegradabili (exprimați în CBO), ρ , care reprezintă raportul dintre debitul organic eliminat (sau utilizat) de către nămolul activ, G_L , și cantitatea totală de nămol activ din bazinul de aerare, $G_{N.A.}$:

$$G_L = Q_C^{AU} (L_{in} - L_{ef}), \frac{mgCBO}{h}, \quad (7.58)$$

$$G_{N.A.} = V_{B.A.} \cdot C_N (1 - m) \cdot g_{N.A.}, \quad (7.59)$$

în care:

$V_{B.A.}$ - volumul bazinului de aerare, m³;

C_N - concentrația de nămol activ în bazinul de aerare, g/dm³;

m - fracția minerală în nămolul activ; în sistemele clasice de aerare, m poate fi adoptat egal cu 0,3, (1- m) reprezentând fracția volatilă de nămol activ, considerată în mod convențional ca parte viabilă sau activă a nămolului.

Astfel,

$$\rho = \frac{Q_C^{AU} (L_m - L_{ef})}{V_{B.A.} \cdot C_N (1 - m)}, \frac{mgCBO}{g_{N.A.} \cdot h}, \quad (7.60)$$

înlocuind în această expresie raportul $\frac{V_{B.A.}}{Q_C^{AU}}$ prin timpul de aerare la debitul de calcul, se obține

relația de bază pentru calculul bazinelor de aerare:

$$\rho = \frac{L_{in} - L_{ef}}{C_N (1 - m) \cdot t_a}, \quad (7.61)$$

și prin urmare

$$t_a = \frac{L_{in} - L_{ef}}{C_N (1 - m) \cdot \rho} \cdot h. \quad (7.62)$$

7.3.39 Viteza medie de eliminare a CBO de către nămolul activ depinde de condițiile de epurare biologică: proveniența sau tratabilitatea biologică a poluanților organici, capacitatea microorganismelor de a metaboliza acești poluanți caracteristici pentru tipul dat de ape uzate, de concentrația de oxigen dizolvat în lichidul bazinelor de aerare, precum și de eficiența de epurare necesară.

Aceasta viteză se determină în mod experimental pentru fiecare tip de ape uzate, stabilind parametrii cinetici pe parcursul determinării tratabilității biologice. În cazuri excepționale, sau pentru dimensionări de extindere, se pot utiliza date calitative de la instalații existente de epurare a apelor uzate, cu caracteristici similare.

Pentru exprimarea vitezei medii de eliminare în baza parametrilor stabiliți prin determinarea tratabilității biologice a apelor uzate se recomandă relația:

$$\rho = \rho_{\max} \cdot \frac{L_{ef} \cdot C_0}{L_{ef} \cdot C_0 + K_L \cdot C_0 + K_0 \cdot L_{ef}} \cdot \frac{I}{I + \varphi \cdot C_N}, \quad (7.63)$$

în care:

ρ_{\max} - viteza maximă posibilă de eliminare a CBO de către nămolul activ aflat în condiții optime de mediu, pentru apele uzate orășenești poate fi adoptată egală cu 85 mg CBO/(gNA·h);

C_0 - concentrația de oxigen dizolvat, mg/dm³;

K_L - constantă care caracterizează proprietățile poluanților organici; pentru apele uzate orășenești poate fi adoptată egală cu 33 mg CBO/dm³;

K_0 - constantă care caracterizează influența concentrației de oxigen dizolvat; pentru apele uzate orășenești poate fi adoptată egală cu 0,625 mgO₂/dm³;

φ - coeficient care ia în considerare acțiunea inhibantă a produselor de degradare a nămolului activ (metaboliților); pentru apele uzate orășenești poate fi adoptat egal cu 0,07 dm³/g.

NOTE:

1. Relațiile (7.62) și (7.63) sunt valabile pentru temperatura medie anuală a apelor uzate de 15°C: la alte temperaturi medii ale apelor uzate, T_{AU} , timpul de aerare se corectează cu raportul $15/T_{AU}$.

2. În orice caz, timpul de aerare se ia de minimum 2 h. Timpul de aerare efectiv, $t_{a,ef}$, se determină cu relația:

$$t_{a,ef} = \frac{V_{B.A}}{Q_C^{AU} + Q_R}, \quad (7.64)$$

în care:

Q_R - debitul nămolului activ recirculat;

Q_C^{AU} - debitul de dimensionare a bazinelor de aerare conform pct. 7.3.36.

7.3.40 Timpul de aerare în bazinele cu mișcarea fluidului tip piston se calculează cu formula:

$$t_{a,p} = \frac{1 + \varphi \cdot C_N}{\rho_{\max} \cdot C_0 \cdot C_N (1 - m)} \cdot \left[(C_0 + K_0)(L_{mix} - L_{ef}) + K_L \cdot C_0 \ln \frac{L_{mix}}{L_{ef}} \right] \cdot K_p, \quad (7.65)$$

în care:

K_p - coeficientul care ia în considerare influența amestecului longitudinal;

$K_p=1,5$ pentru epurarea biologică cu $L_{ef}=15+25 \text{ mg/dm}^3$; $K_p=1,25$ la valori ale $L_{ef}>30 \text{ mg/dm}^3$;

L_{mix} - CBO_{total} determinat cu considerarea diluției de către debitul nămolului activ recirculat:

$$L_{mix} = \frac{L_{in} + L_{ef} \cdot R}{1 + R}, \quad (7.66)$$

în care:

R - este coeficientul de recirculare a nămolului activ care se determină cu relația (7.67);

Celelalte notații - aceleași ca în formula (7.63).

7.3.41 Coeficientul de recirculare a nămolului activ se determină cu relația:

$$R = \frac{Q_r}{Q_C^{AU}} = \frac{C_N}{\frac{1000}{I_{VN}} - C_N}, \quad (7.67)$$

în care:

I_{VN} - indicele volumic al nămolului activ, cm³/g.

NOTE:

1. Formula este valabilă pentru valori ale $I_{VN}<175 \text{ cm}^3/\text{g}$ și $C_N<5 \text{ g/l}$.

2. Valoarea R nu trebuie să fie mai mică de 0,3 pentru decantare secundară cu evacuarea hidraulică a nămolului prin sucțiune direct de pe fund, de 0,4 - pentru cele cu pod raclor, de 0,6 - pentru cele cu evacuarea gravitațională a nămolului activ.

7.3.42 Valoarea indicelui volumic al nămolului activ, I_{VN} , se determină experimental (diluând amestecul apei uzate cu conținut de nămolul activ până la concentrația de 1 g/dm³) în funcție de încărcarea organică a nămolului, I_{ON} . Pentru apele uzate menajere și cele orășenești pot fi admise valorile I_{VN} indicate în Tabelul 7.22 .

Tabelul 7.22

Tipul de ape uzate	Indicele volumic al nămolului, I_{VN} , cm ³ /g, pentru încărcările organice I_{ON} mg CBO/(gNA·d)					
	100	200	300	400	500	600
Apele uzate menajere, orășenești sau similare	130	100	70	80	95	130

Încărcarea organică a nămolului activ I_{ON} , exprimată în mg CBO aferente unui gram din fracția volatilă a nămolului activ, conținut în bazinul de aerare, în decurs de o zi, se determină cu relația:

$$I_{ON} = \frac{24(L_{in} - L_{ef})}{C_N(1-m) \cdot t_{RH}}, \quad \frac{mgCBO}{gNA \cdot zi}, \quad (7.68)$$

în care:

t_{RH} - timpul de retenție hidraulică a amestecului de apă uzată cu nămolul activ în bazinele de aerare, h.

7.3.43 În cazul bazinelor de aerare prevăzute cu regenerarea nămolului activ timpul de oxidare (metabolizare) a poluanților organici, h, se determină cu relația:

$$t_0 = \frac{L_{in} - L_{ef}}{R \cdot C_r(1-m)\rho_\sigma}, \quad (7.69)$$

în care:

C_r - concentrația de nămol activ, g/dm³, în compartimentul de regenerare, care se determină cu formula:

$$C_r = C_N \left(\frac{1}{2R} + 1 \right), \quad (7.70)$$

ρ_σ - viteza de eliminare a poluanților organici, care se determină cu formula (7.63) adoptând concentrația de nămol activ egală cu C_r .

Timpul de aerare propriu-zis (de contact al nămolului activ cu apa uzată), h, în bazinele de aerare se determină cu relația:

$$t_{ac} = \frac{2,5}{\sqrt{C_N}} \lg \frac{L_{in}}{L_{ef}}, \quad (7.71)$$

Timpul de regenerare a nămolului activ, h, se determină cu diferența:

$$t_r = t_0 - t_{ac}, \quad (7.72)$$

Capacitatea bazinului de aerare, V_{ac} , m³, se calculează cu relația

$$V_{ac} = t_{ac}(I + R)Q_C^{AU}. \quad (7.73)$$

Capacitatea bazinului (compartimentului) de regenerare a nămolului activ, V_r , m³, se calculează cu relația:

$$V_r = t_r \cdot Q_C^{AU} \cdot R. \quad (7.74)$$

Se prevede posibilitatea variației capacității bazinelor (compartimentelor) de regenerare a nămolului activ.

Numărul minim de bazine se ia de două, adâncimea hidraulică – de 3+6 m (adâncimi mai mari trebuie justificate), raportul dintre lățimea culoarului și adâncimea hidraulică – de la 1:1 până la 2:1.

7.3.44 Cantitatea de nămol activ în exces se determină în baza producției acestuia P_{ex} , mg/dm³, cu relația:

$$P_{ex} = 0,8 \cdot MS_{ef} + K_C \cdot L_{in}, \quad (7.75)$$

în care:

MS_{ef} - concentrația de materii în suspensie afluentă în bazinele de aerare, mg/dm³;

K_c - coeficientul de conversie a substratului (exprimat în CBO) în celule bacteriene; pentru apele uzate orășenești și cele industriale cu conținut similar K_c se ia egal cu 0,3.

7.3.45 Recircularea nămolului activ se efectuează cu ajutorul pompelor sau sistemelor aerlift.

7.3.46 Aerarea pneumatică a amestecului de ape uzate cu nămolul activ în bazinele de aerare se poate realiza prin trei sisteme de distribuție a aerului și anume:

- aerare cu bule fine;
- aerare cu bule medii;
- aerare cu bule mari.

Aerarea cu bule fine se realizează distribuind aerul prin materiale poroase cu orificii mai mici de 0,3 mm. Înainte de introducerea aerului în sistemul de distribuție, acesta necesită o purificare avansată.

Aerarea cu bule medii se realizează distribuind aerul prin țevi cu orificii de 2,5 mm, amplasate la partea inferioară a țevii pe două generatoare ce fac un unghi la centru de 45° cu diametrul vertical. Distanța între orificii pe aceeași generatoare fiind de 50 mm, orificiile se dispun alternativ pe cele două generatoare. Sistemul de distribuție a aerului cu bule medii poate fi de presiune medie (adâncimea de amplasare a aeratoarelor ≤ 0.8 m).

Aerarea cu bule mari se realizează prin distribuția aerului prin sisteme de țevi perforate cu orificii cu diametrul de 5+10 mm dispuse similar ca la cele cu bule medii. La stații de epurare orășenești, acest sistem de distribuție a aerului este mai puțin recomandabil.

7.3.47 Pentru sistemele de aerare pneumatică, debitul specific de aer, q_{aer} , m³/m³ apă uzată, se calculează cu relația:

$$q_{aer} = \frac{q_0(L_{in} - L_{ef})}{K_T K_1 K_2 K_3 (C_a - C_0)}, \quad (7.76)$$

în care:

q_0 - consumul specific de oxigen mg O₂ pentru 1 mg de CBO eliminat; poate fi adoptat egal cu 1,1 la valori ale $L_{ef} \leq 15+20$ mg/dm³ și cu 0,9 la $L_{ef} > 20$ mg/dm³;

K_1 - coeficient care ține cont de tipul aeratoarelor; pentru sisteme cu bule fine se adoptă funcție de raportul dintre aria zonei de aerare și aria oglinzii de apă în bazinul de aerare, f_{za} / f_a , conform Tabelului 7.23; pentru sistemul cu bule medii și cel de joasă presiune $K_1 = 0,75$.

Tabelul 7.23

f_{za} / f_a	0,05	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,75	1
K_1	1,34	1,47	1,68	1,89	1,94	2	2,13	2,3
$l_{a,max}$ m ³ /(m ² ·h)	5	10	20	30	40	50	75	100

K_2 - coeficient care ține cont de adâncimea de amplasare a aeratoarelor, h_a ; se adoptă conform Tabelului 7.24;

Tabelul 7.24

h_a, m	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	1	3	4	5	6
K_2	0.4	0.46	0.6	0.8	0.9	1	2.08	2.52	2.92	3.3
$I_{a,min}, m^3/(m^2 \cdot h)$	48	42	38	32	28	24	4	3.5	3	2.5

K_3 - coeficient care ține cont de calitatea apelor uzate; pentru apele uzate orășenești se adoptă egal cu 0,85; în prezența unor concentrații depășite de detergenți se adoptă funcție de raportul f_{za}/f_a în conformitate cu Tabelul 7.25; pentru apele uzate industriale se determină experimental, iar în lipsa datelor experimentale se admite $K_3=0,7$;

Tabelul 7.25

f_{za}/f_a	0,05	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,75	1
K_3	0,59	0,59	0,64	0,66	0,72	0,77	0,88	0,99

K_T - coeficient care ține cont de temperatura apei uzate; se determină cu relația:

$$K_T = 1 + 0,02(T_{a,u} - 20),$$

în care:

$T_{a,u}$ - temperatura medie de vară a apelor uzate $^{\circ}C$,

C_a - gradul de dizolvare a oxigenului din aer în lichidul bazinelor de aerare, mg/dm^3 ; se determină cu relația:

$$C_a = \left(1 + \frac{h_a}{20,6}\right) C_T, \quad (7.77)$$

în care:

C_T - limita de dizolvare a oxigenului în apă funcție de temperatură și presiunea atmosferică; se adoptă conform îndrumărilor de specialitate;

C_o - concentrația medie de oxigen dizolvat în lichidul bazinelor de aerare; în prima aproximație se adoptă egală cu $2 mg/dm^3$, iar ulterior se precizează prin calcule tehnico-economice, ținând cont de relațiile (7.62) și (7.63).

Aria zonei de aerare pentru sistemele de aerare pneumatică include și aria spațiilor libere dintre aeratoare dacă acestea nu depășesc $0,3 m$.

Intensitatea de aerare, $I_a, m^3/(m^2 \cdot h)$, se determină cu formula:

$$I_a = \frac{q_{aer} \cdot H_a}{t_a}, \quad (7.78)$$

în care:

H_a - adâncimea hidraulică bazinului de aerare, m ;

t_a - timpul de aerare, h .

Dacă intensitatea calculată depășește valoarea $I_{a,max}$, pentru K_1 adoptat, atunci se mărește aria zonei de aerare f_{za} ; în cazul în care ea este mai mică decât $I_{a,min}$ ce corespunde valorii adoptate a K_2 - se mărește debitul de aer, adoptând $I_{a,min}$ în conformitate cu Tabelul 7.24.

7.3.48 Aerarea mecanică a lichidului din bazinele de aerare se realizează, de regulă cu:

- aeratoare mecanice cu ax vertical sau
- aeratoare mecanice cu ax orizontal.

Tipul și numărul de aeratoare mecanice se determină în funcție de capacitatea de oxigenare necesară, de capacitatea de oxigenare specifică a tipului de aerator respectiv și de dimensiunile compartimentului bazinului de aerare aferent unui aerator.

Numărul de aeratoare, n_{am} , necesare pentru aerarea atât a bazinelor de aerare, cât și a iazurilor biologice se determină cu relația:

$$n_{am} = \frac{q_0 \cdot (L_{in} - L_{ef}) \cdot V_a}{1000 K_3 K_T \left(\frac{C_a - C_0}{C_0} \right) \cdot t_a \cdot Q_{o,am}}, \quad (7.79)$$

în care:

V_a - volumul instalațiilor, m^3 ;

t_a - timpul de aerare a apei din bazinele (iazurile) respective, h;

$Q_{o,am}$ - capacitatea de oxigenare, kg/h, a tipului de aerator adoptat, conform cărții tehnice; se determină experimental la temperatura apei de 20°C și în lipsa oxigenului dizolvat;

K_3 și K_T – a se vedea pct. 7.3.47;

$(C_a - C_0)/C_a$ – deficitul relativ de oxigen, care se determină conform pct. 7.3.47.

Numărul de aeratoare se rotunjește în plus. Definitivarea numărului de aeratoare se face luând în considerare și următoarele prescripții: dimensiunile compartimentelor de aerare aferente fiecărui tip de aerator mecanic se iau conform cărții tehnice a utilajului, respectând următoarele raporturi:

$$\frac{L}{D} = 5 \dots 9; \quad \frac{H}{D} = 2 \dots 5; \quad \frac{L}{H} = 2 \dots 4, \quad (7.80)$$

în care:

L - latura unui compartiment de aerare;

D - diametrul maxim al rotorului aeratorului;

H – adâncimea apei în compartiment.

Pentru numărul adoptat de aeratoare mecanice se efectuează o verificare a capacității lor de a menține în stare de suspensie nămolul activ.

Dimensiunile și numărul compartimentelor se determină astfel încât:

$$V_a = n \cdot V_1, m^3 \quad (7.81)$$

în care:

V_a - conform (7.79);

V_1 - volumul unui compartiment de aerare;

n - numărul de compartimente, care trebuie să fie egal cu numărul de aeratoare determinat conform (7.79).

7.3.49 La alegerea sistemului de aerare se ține cont de următoarele:

- flexibilitatea în funcționarea sistemului de aerare pentru a urmări mai fidel curba de consum al oxigenului în 24 h;
- consumul de energie electrică;
- condițiile climatice (durata perioadei reci în cursul unui an, precum și gradul de influență a acesteia asupra funcționării bazinului de aerare);
- posibilitatea creșterii debitelor și încărcărilor apelor uzate influente la stația de epurare în etapele viitoare;
- asigurarea vitezelor minime necesare pentru menținerea în suspensie a nămolului activ.

7.3.50 Dispozitivele de distribuire a aerului (aeratoarele) la bazinele de aerare pneumatică, se montează pe toată lungimea bazinului, la 15÷30 cm deasupra radierului în sistemul de medie presiune, și la 0,8 m sub nivelul apei în sistemul de joasă presiune.

Sistemele de distribuție a aerului se pot amplasa, funcție de tipul adoptat, lângă unul din pereții longitudinali ai compartimentului de aerare sau uniform repartizate pe fundul compartimentului etc.

Stabilitatea presiunii necesare, pentru utilajul de furnizare a aerului se asigură adăugând la adâncimea de imersie a distribuitorilor (aeratoarelor) și pierderile de sarcină prin sistemul de distribuție și conductele tehnologice de transport.

Conductele de alimentare cu aer a dispozitivelor de distribuție a aerului se amplasează pe pasarele montate la partea superioară a pereților longitudinali, cu acces la dispozitivele de reglare.

7.3.51 La bazinele cu aerare mecanică, se prevăd, pentru asigurarea imersiei optime a rotoarelor, dispozitive de reglare și menținere constantă a nivelului lichidului în compartimente.

În lungul fluxului tehnologic, compartimentele de aerare aferente aeratoarelor mecanice, pot fi separate între ele prin pereți neetanși submersibili.

7.3.52 Distribuția apei și a nămolului activ la bazinele de aerare se face prin jgheaburi sau prin conducte, prevăzute cu dispozitive de închidere și reglare, corespunzătoare debitelor necesare.

Vitezele admisibile pentru fluidele din conductele instalațiilor tehnologice aferente se iau:

- 0,7+1,6 m/s pentru ape uzate;
- 0,7+1,0 m/s pentru nămol activ;
- 10+15 m/s pentru aer în conductele principale și 4+5 m/s în conductele de legătură cu difuzoarele de aer.

7.3.53 La bazinele de aerare de construcție specială (bazine combinate, construcții monobloc etc.) compartimentele de aerare se dimensionează tehnologic ca bazine de aerare normale.

7.3.54 Instalațiile tehnologice trebuie concepute astfel încât să fie posibilă adoptarea în același bazin de aerare a oricărui mod de distribuție a apei și a nămolului activ, în funcție de rezultatele practice obținute la exploatarea bazinelor respective sau de modificarea calitativă a apelor uzate.

7.3.55 Decantoarele secundare au drept scop să rețină nămolul biologic (membrana biologică sau flocoanele de nămol activ, evacuate odată cu apa uzată din filtrele biologice, respectiv din bazinele de aerare) și să evacueze apa uzată epurată.

7.3.56 Distribuția uniformă a debitului la decantoarele secundare se realizează prin intermediul unei camere de repartiție prevăzută cu deversoare neînecate.

7.3.57 Alegerea tipului de decantor, a numărului și mărimii bazinelor de decantare, se face pe considerente tehnico-economice pe ansamblul schemei tehnologice de epurare, în funcție de debitul și calitatea apei brute și de condițiile de evacuare în emisar. Pentru epurarea biologică prin biofiltre, tipurile de decantoare primare se pot folosi ca decantoare secundare cu dimensionare corespunzătoare.

7.3.58 Ansamblul instalației de decantare secundară trebuie prevăzut cu cel puțin trei unități de decantare în funcțiune. La numărul minim de decantoare volumul lor trebuie mărit de 1,2+1,3 ori.

7.3.59 Dimensionarea tehnologică a decantoarelor secundare se face pe baza studiilor de laborator sau a rezultatelor obținute la exploatarea unor stații de epurare pentru ape uzate cu caracteristici similare. În lipsa acestor date, dimensionarea se face diferențiat, în funcție de procedeul de epurare biologică adoptat - bazine de aerare cu nămol activ sau filtre biologice, în baza încărcării hidraulice superficiale, I_{hs} , $m^3/(m^2 \cdot h)$, care se determină cu relațiile următoare:

- pentru decantoare secundare urmate după filtre biologice

$$I_{hs}^b = 3,6K_d \cdot U_s, \quad (7.82)$$

în care:

U_s - viteza de sedimentare a peliculei biologice; în cazul unei epurări biologice complete poate fi adoptată $U_s = 1,4$ mm/s;

K_d - conform Tabelului 7.13;

- pentru decantoare secundare precedate de bazine de aerare la calculul încărcării hidraulice superficiale, I_{hs}^a , se ține cont de concentrația de nămol activ în bazine C_N , de indicele volumic al lui, I_{VN} , și de concentrația de nămol activ în apă epurată limpezită (efluentul decantoarelor secundare), C_{Nef} , mg/dm³:

$$I_{hs}^a = \frac{4,5 \cdot K_{ds} \cdot H_u^{0,8}}{(0,1 I_{VN} C_N)^{0,5-0,01 C_{Nef}}}, \quad (7.83)$$

În care:

K_{ds} - coeficientul de folosire utilă a zonei de sedimentare; pentru decantare secundare radiale se adoptă egal cu 0,4, pentru cele verticale – cu 0,35, verticale cu mișcare alternativă – cu 0,5, orizontale longitudinale – cu 0,45;

C_{Nef} - concentrația de nămol în efluentul decantoarelor secundare, care trebuie să se ia nu mai mică de 10 mg/dm³.

7.3.60 La dimensionarea decantoarelor secundare se ține cont de coeficientul de recirculare a efluentului final K_{rc} , în cazul filtrelor biologice.

7.3.61 Lungimea rigolei (jgheabului) de colectare a apei decantate trebuie să corespundă unui debit specific de 1,7+2,5 l/(s·m) care revine unui metru liniar.

La decantare secundare de tip orizontal longitudinal, pentru a respecta norma de încărcare pe metru liniar de deversor, jgheaburile de colectare a apelor epurate se prevăd și pe pereții longitudinali, pe o parte din lungimea acestora, pe maximum 1/4 din lungime.

La decantoarele secundare de tip radial, pentru respectarea la evacuare a încărcării specifice pe deversor, jgheabul colector se poate prevedea și cu două muchii deversante.

7.3.62 Parametrii constructivi și caracteristicile tehnologice ale decantoarelor secundare sunt cele indicate în Tabelul 7.12 și la pct. 7.2.79 a-d.

7.3.63 La încadrarea decantoarelor în ansamblul stației de epurare, trebuie să se stabilească nivelurile apei la intrarea și la ieșirea din decantor, corespunzătoare debitelor de dimensionare și verificare.

7.3.64 Încărcarea hidraulică a separatoarelor de nămol, $l_{h, sn}$, pentru bazine de aerare combinate cu decantare, ce funcționează în regim de decantare suspensionale, se adoptă în funcție de parametrul $C_{N.lVN}$ conform Tabelului 7.26.

Tabelul 7.26

$C_{N.lVN}$	100	200	300	400	500	600
$l_{h, sn}, m^3/(m^2 \cdot h)$	5,6	3,3	1,8	1,2	0,8	0,7

7.3.65 Calculul flotatoarelor pentru concentrarea/îngroșarea nămolului activ în exces se efectuează în funcție de gradul necesar de eliminare a materiilor în suspensie în conformitate cu Tabelul 7.27. Presiunea în rezervorul de saturare se ia de 0,6+0,9 MPa, durata de saturare - de 3+4 min.

Tabelul 7.27

Parametri tehnologici	Concentrația de materii în suspensie în efluent, mg/dm ³		
	15	10	5
Durata de flotare, min	40	50	60
Debitul specific de aer, l/kg materii în suspensie (în nămolul activ)	4	6	9

7.4 Dezinfectarea apelor uzate

7.4.1 Dezinfectarea apelor uzate se efectuează în scopul corectării indicatorilor bacteriologici, necesitatea acesteia fiind stabilită de serviciul de supraveghere de stat a sănătății publice, de la care se obțin acorduri și avize legale. Dezinfectarea reprezintă, de regulă, ultima etapă de tratare a apelor uzate înainte de evacuarea în emisar sau utilizarea în diferite scopuri.

7.4.2 Pentru dezinfectarea apelor uzate se utilizează cu precădere clorul obținut prin diferite procedee. Stația de clorare și instalațiile de electroliză se proiectează în conformitate cu СНП 2.04.02.

7.4.3 Consumurile medii de clor se stabilesc pe baza studiilor de laborator efectuate conform reglementărilor tehnice specifice. Pentru calcule preliminare se recomandă următoarele doze de clor activ, g/m³:

- 10 pentru ape uzate epurate mecanic;
- 5 pentru ape uzate epurate fizico-chimic, cu o eficiență de decantare ce depășește 70 %, și pentru ape uzate parțial epurate biologic;
- 3 pentru ape uzate complet epurate biologic, fizico-chimic și finisate (epurare avansată).

NOTE:

- 1 Doza de clor activ se precizează pe parcursul exploatarei, după durata de contact asigurând o concentrație de clor rezidual în apa dezinfectată de minimum 1,5 g/m³.
2. Gospodăria de clor a stației de epurare trebuie să asigure posibilitatea majorării dozei de clor de 1,5 ori fără a se schimba capacitatea depozitului de reactivi.

7.4.4 Instalațiile de electroliză directă pot fi prevăzute după epurarea biologică sau fizico-chimică a apelor uzate, în baza unei justificări temeinice.

7.4.5 Echipamentul electric și tabloul de comandă se amplasează în încăperi încălzite, care pot face corp comun cu alte încăperi ale stației de epurare.

7.4.6 Pentru asigurarea amestecului apei uzate cu clorul se admite utilizarea camerelor de amestec de orice tip.

7.4.7 Durata de contact al clorului sau al hipocloritului cu apa uzată în bazinele de contact sau în canalele și conductele de evacuare trebuie să fie de minimum 30 min.

7.4.8 Bazinele de contact se proiectează ca decantoarele primare fără racloare, în număr de cel puțin două. Se admite prevederea unei barbotări cu aer comprimat la o intensitate de 0,5 m³/(m²·h).

7.4.9 În cazul unei dezinfectări a apelor uzate epurate în iazuri biologice, în acestea se prevede un compartiment pentru contactul apei uzate cu clorul.

7.4.10 Trebuie să se ia în considerare faptul că în bazinele de contact se depune nămol cu umiditatea de 98 % în următoarele cantități:

1,5 l/m³ apă uzată după epurarea mecanică;

0,5 l/m³ apă uzată după epurarea biologică în bazine de aerare cu nămol activ sau cu filtre biologice.

7.4.11 O metodă alternativă de dezinfectare pentru clorarea clasică este dezinfectarea apei uzate epurate prin utilizarea razelor ultraviolete (UV), care reprezintă radiații electromagnetice, având efect bactericid maxim la lungimea de undă de 254 nm.

Avantajele dezinfectării cu raze UV sunt: foarte bună eficacitate bactericidă (cu condiția unui control strict al procesului); nu se introduc substanțe chimice în apă; nu modifică apa în ceea ce privește proprietățile organoleptice și nu se formează compuși nocivi, cum ar fi trihalogenmetanul (THM) la clorare; funcționarea și mentenanța economică și fără pericol.

Dezinfectarea cu lămpi UV se prevede în conducte sau spații închise, sub presiune și se realizează în linii în paralel, în serie sau mixte. Durata de lucru a lămpii este egală cu durata de parcurgere a apei pe lungimea lămpii (de obicei 80+100 cm), fapt ce conduce la o viteză de maxim 20 cm/s. Doza UV este funcție de timpul de expunere și de intensitatea lămpii. Ea este calculată cu relația:

Doza UV (mj/cm²) = Energia (mW·cm²) × Timpul (s).

Doza UV necesară poate varia în diferite circumstanțe de la 10 la 200 mj/cm².

Pentru instalațiile de dezinfectare cu raze UV sunt obligatorii sisteme de control automate.

7.4.12 Pentru dezinfectarea apei uzate epurate se permit tehnicile de filtrare prin membrane UF (ultrafiltre) cu dimensiunile porilor 0,01 μm, care constituie o barieră absolută reținând toate microorganismele, inclusiv chisturi de protozoare și viruși, fără adaos de reactivi și independent de variațiile de calitate ale apei uzate epurate.

7.5 Epurarea avansată (terțiară) a apelor uzate

7.5.1 Instalațiile de epurare terțiară a apelor uzate orășenești sânt destinate pentru separarea și îndepărtarea din apele uzate a substanțelor impurificatoare nereținute sau eliminate parțial în treptele

de epurare mecanică și biologică, asigurând astfel parametri calitativi impuși la evacuarea în emisar sau refolosirea apelor uzate epurate, potrivit reglementărilor în vigoare. Ele pot servi la:

- eliminarea materiilor în suspensie și a CBO până la valori sub 15 mg/dm³;
- eliminarea compușilor solubili de azot și fosfor;
- saturarea apelor uzate epurate cu oxigen.

Necesitatea prevederii treptei terțiare și eficiența acesteia se stabilesc pe baza condițiilor de descărcare în emisarul în cauză, condiții ce se comunică de către organele respective prin acordul de gospodărire a apelor.

7.5.2 Instalațiile de epurare terțiară se prevăd pentru tratarea efluentului treptei biologice, din stațiile de epurare în două trepte (mecanică și biologică sau primară și secundară), și constituie o completare a acestora, fiind amplasate după treapta de epurare biologică, însă ca părți componente ale epurării avansate pot fi realizate în comun cu treptele primară sau secundară (biologică) ale stației de epurare, această soluție fiind adoptată cu precădere.

7.5.3 În instalațiile de reținere a suspensiilor foarte fine rămase după treapta biologică, precum și în cele de reducere a CBO-ului rezidual se utilizează procedeul de separare solid-lichid prin fenomenul de sitare și adsorbție la suprafața unui material granular (instalații de filtrare), precum și procedeul de autoepurare a apelor uzate în iazuri biologice sau instalații de filtrare prin sol, fitofiltre, membrane.

7.5.4 În instalațiile de eliminare a compușilor de azot trebuie să se utilizeze, cu precădere, procedeul biologic de nitrificare-denitrificare, constând în transformarea prin oxidare biologică a tuturor compușilor de azot în nitriți, apoi în nitrați (nitrificare) cu degradarea, de asemenea biologică, a acestora în instalații de tip anoxic, cu dezagregarea legăturilor moleculare și eliberarea azotului sub formă de gaz volatil (denitrificare), ca urmare a acțiunii bacteriilor saprofite.

Utilizarea altor procedee de reținere a compușilor de azot (reținerea prin schimburi de ioni, striparea amoniului, clorarea la punct critic etc.) este posibilă numai pentru ape cu concentrații mari de azot și numai în urma unor analize tehnico-economice care să justifice renunțarea la procedeul de nitrificare-denitrificare biologică.

7.5.5 În instalațiile de eliminare a fosforului trebuie să se utilizeze, cu precădere, procedeul fizico-chimic de precipitare a fosfaților și de adsorbție a polifosfaților prin decantare cu adaos de reactivi chimici. Se admite utilizarea procedeului biologic cu alternarea zonelor aerobe cu cele anaerobe în bazinele de aerare cu nămol activ.

7.5.6 La proiectarea și realizarea etapizată a schemelor de epurare terțiară, îndeosebi în cazuri în care emisarul este un lac natural sau artificial, trebuie să se asigure reținerea cu precădere a sărurilor de fosfor, acestea constituind elementul eutrofizant cel mai puternic.

7.5.7 Proiectarea iazurilor biologice se efectuează în conformitate cu pct. 7.7 al acestui normativ.

7.5.8 Schema tehnologică completă de epurare terțiară a apelor uzate orășenești se alcătuiește din următoarele obiecte componente:

a) Instalație de filtrare cuprinzând:

- microsite sau/și filtre granulare;
- instalație de spălare.

b) Instalație clasică de eliminare a azotului cuprinzând:

- bazine de nitrificare;
- decantoare aferente bazinelor;
- stație de pompare pentru recircularea nămolului;
- bazine de denitrificare;

c) Instalație de eliminare a fosforului cuprinzând:

- bazine de reacție.

De la caz la caz, această schemă poate fi simplificată fie prin renunțarea la unele obiecte componente sau la unele instalații, fie prin comasarea funcțiilor și realizarea în comun a unor obiecte cu treptele mecanică și biologică de epurare în condițiile specificate la 7.5.3+7.5.6.

7.5.9 Sitele rotative se prevăd:

- pentru epurarea mecanică a apelor uzate, cu precădere a celor industriale;
- în amonte de filtrele granulare pentru epurarea avansată (de finisare);

- pentru epurarea terțiară, în calitate de instalații independente (microfiltre).

Eficiența acestor instalații poate fi adoptată în conformitate cu Tabelul 7.28.

Tabelul 7.28

Instalații de sitare	Reducerea conținutului de substanțe poluante, %	
	materii în suspensie	CBO _{total}
Microfiltre	50 ÷ 60	25 ÷ 30
Site rotative	20 ÷ 25	5 ÷ 10

7.5.10 Sitele rotative pentru epurarea mecanică a apelor uzate se utilizează în cazul în care în apa brută lipsesc substanțele ce îngreunează spălarea sitei (rășini, grăsimi, uleiuri, produse petroliere, ș.a.), iar conținutul de materii în suspensie nu depășește 250 mg/dm³.

La utilizarea microfiltrelor pentru epurarea terțiară a apelor uzate orășenești conținutul de materii în suspensie prezente în apa inițială nu trebuie să depășească 40 mg/dm³.

7.5.11 Numărul de utilaje în rezervă se adoptă în conformitate cu Tabelul 7.29 .

7.5.12 La proiectarea instalațiilor de sitare se adoptă:

capacitatea și construcția lor în conformitate cu cărțile tehnice emise de producător, sau cu recomandările elaborate de instituțiile de specialitate;

instalații de spălare cu apă epurată la o presiune de 0,15 MPa:

a) cu spălare continuă, cu un debit de 3+4 % din capacitatea microfiltrelor și de 1+1,5 % - din capacitatea sitei rotative de epurare mecanică;

b) cu spălare discontinuă, pentru sitele rotative prevăzute în schemele de epurare terțiară a apelor uzate; consumul de apă de spălare se ia de 0,3+0,5 % din capacitatea sitei, numărul de spălări - de 8+12 în 24 h, durata de spălare - de 5 min.

Tabelul 7.29

Instalații de sitare	Numărul	
	în funcțiune	În rezervă
Microfiltre	≤4	1
	>4	2
Site rotative	≤6	1
	>6	2

7.5.13 Filtrele granulare pot fi de următoarele tipuri: filtre rapide cu un singur strat, cu dublu strat și filtre cu schelet și umplutură. Funcție de tip și condițiile climatice filtrele pot fi amplasate în încăperi. În cazul amplasării lor în aer liber conductele, armătura de închidere, pompele și alte instalații hidraulice se prevăd în galerii vizitabile.

La amplasarea filtrelor în aer liber conductele, armătura de blocare, pompele și alte instalații hidraulice trebuie amplasate în galerii de conducte.

7.5.14 Ca mod de alcătuire și principiu de funcționare, filtrele nu se deosebesc de filtrele pentru limpezirea apei potabile. Materialul filtrant poate fi nisip cuarțos, pietriș, cocs metalurgic, antracit, cheramzit, materiale plastice și alte materiale granulare, care posedă proprietăți tehnologice necesare, stabilitate chimică și rezistență mecanică.

7.5.15 Calculul elementelor constructive ale filtrelor granulare se efectuează în conformitate cu СНИП 2.04.02 și prevederile prezentului document normativ.

Parametrii de calcul ai filtrelor granulare pentru epurarea terțiară a apelor uzate orășenești sau a celor cu conținut similar (precedată de epurarea biologică) sunt indicați în Tabelul 7.30.

Calculul suprafeței filtrelor se efectuează pentru debitul maxim orar ținând cont de neuniformitatea admisibilă egală cu 15 %, cu micșorarea acesteia.

7.5.16 La proiectarea filtrelor granulare trebuie să se prevadă:

- în cazul efluentului epurării biologice, montarea în amonte de filtre (cu excepția filtrelor cu schelet și umplutură) a sitelor rotative;
- spălarea cu apă și aer pentru filtrele cu un singur strat; cu apă pentru cele cu dublu strat; cu apă și aer sau numai cu apă pentru filtrele cu schelet și umplutură; pentru spălare se utilizează apă din efluentul filtrelor;
- capacitatea bazinelor de apă pentru spălare și a celor de apă impurificată, rezultată din spălarea filtrelor, să constituie o rezervă pentru minimum două spălări;
- în caz de necesitate - saturarea apei filtrate cu oxigen, în conformitate cu pct. 7.5.41-7.5.47;
- un sistem de distribuție și drenaj de mare rezistență;
- dispozitive hidraulice sau mecanice de agitare (afânare) a stratului filtrant superior pentru filtrele descendente.

7.5.17 Instalația de filtrare trebuie să fie realizată astfel încât să permită periodic scoaterea din funcțiune a câte unei cuve de filtru (de 2+3 ori pe an) și dezinfectarea acestora cu apă supraclorată (cu un conținut de clor până la 150 mg/dm³) cu o durată de contact de 24 h, pentru evitarea dezvoltărilor masive de microorganisme în filtre. Apa rezultată de la dezinfectarea filtrelor se evacuează în rețeaua locală (a stației de epurare) de canalizare. În cazul unei posibile afectări de către această apă a epurării biologice, trebuie prevăzute declorurarea ei înainte de deversare în rețea sau luate alte măsuri adecvate.

7.5.18 Apa impurificată rezultată din spălarea filtrelor se recomandă a fi decantată în bazine separate de unde apa să fie introdusă în decantoarele secundare ale treptei biologice, iar nămolul să fie tratat în comun cu nămolurile rezultate din treapta biologică.

7.5.19 Concentrațiile maxime admise de impurități în influentul filtrelor granulare sunt de 40+50 mg/dm³ pentru materii în suspensie și de 100 mg/dm³ CCO-Cr (consumul chimic de oxigen determinat prin metoda cu bicromat) pentru substanțe organice.

7.5.20 Bazinele de nitrificare trebuie prevăzute pentru a asigura oxidarea cât mai completă a compușilor de azot și transformarea acestora în nitriți și nitrați. Alcătuirea bazinelor de nitrificare este similară cu cea a bazinelor de aerare cu nămol activ din treapta biologică.

7.5.21 Pentru asigurarea biomasei necesară desfășurării proceselor, apele uzate influente bazinelor de nitrificare, rezultate din treapta biologică, trebuie să conțină concentrații de CBO suficiente pentru asigurarea unui raport CBO/N =1, fapt de care trebuie să se țină cont la dimensionarea treptei biologice.

7.5.22 Bazinele de nitrificare se dimensionează pentru un timp de retenție de 4+6 h.

Încărcările admisibile și concentrația de biomasă din bazinele de nitrificare trebuie stabilite pe baza studiilor de laborator, în funcție de concentrația de azot în apele uzate și temperatura lor.

În lipsa studiilor, pentru calcule estimative, viteza de eliminare a azotului în condiții optime se poate considera: la 20⁰ C – de 0,4 gNH₄-N/g nămol activ (substanță volatilă) pe zi, iar la 10⁰ C - de 0,2 g/g pe zi. La temperatura medie de 12⁰ C se admit încărcări de 0,15 kg NH₃/(m³·d) și concentrații de biomasă de 15 g/dm³.

7.5.23 Pentru asigurarea unei nitrificări corespunzătoare este necesară realizarea unei alcalinități corespunzătoare (pH minimum 7,6). Prin proiect trebuie prevăzută posibilitatea corectării reacției cu lapte de var. Cantitățile de var necesare se stabilesc pe baza studiilor de laborator. Orientativ, se poate considera pentru calcule de dimensionare, o doză de 100 mg/dm³.

7.5.24 Efluentul bazinelor de nitrificare trebuie decantat. Decantoarele pentru nitrificare asigură separarea, colectarea și evacuarea materialului depus. Ele sunt similare decantoarelor secundare din treapta biologică și se dimensionează pentru încărcări hidraulice de 0,1+1,2 m³/(m² h).

7.5.25 Pentru realizarea concentrației de biomasă necesară în bazinele de nitrificare se prevede o instalație de pompare pentru recircularea nămolului colectat în decantoare, similară cu cea din treapta biologică.

Debitul de dimensionare al instalației de recirculare se ia de 0,5 din debitul de calcul al apelor uzate.

Nămolul în exces se poate trata în comun cu nămolul în exces provenit din treapta biologică (secundară).

7.5.26 Pentru nitrificarea separată a apelor uzate epurate biologic trebuie dată preferință instalațiilor cu biomasa fixată, de tipul filtrelor biologice înecate sau în strat fluidizat.

Parametrii acestor instalații și încărcările admisibile trebuie stabilite pe baza studiilor în stații pilot sau adoptate conform recomandărilor elaborate de instituțiile de specialitate. Pentru calcule estimative aceste instalații se dimensionează pentru un timp de retenție de 2+3 h.

7.5.27 Nitrificarea apelor uzate poate fi obținută și în combinație cu eliminarea carbonului organic (CBO), utilizând modificarea procesului clasic de epurare biologică cu nămol activ - aerarea prelungită cu un timp de aerare ce depășește 20 h la o vârstă a nămolului de 10+20 zile și o încărcare organică a acestuia de 0,1+0,15 kg CBO/(kg·d).

7.5.28 Necesarul de oxigen se stabilește pe baza cantităților de azot și de CBO ce trebuie oxidate: 4,6 kg O₂/kg NH₃ și, respectiv, 1,5 kg O₂/kg CBO.

7.5.29 Apele uzate nitrificate, după decantare, se supun procesului de denitrificare în lipsa oxigenului (condiții anoxice), în care scop pot fi utilizate bazine de denitrificare cu biomasa suspendată sau instalații cu biomasa fixată.

7.5.30 Bazinele de denitrificare trebuie să asigure condiții anoxice pentru degradarea nitraților și nitriților și menținerea în suspensie a amestecului apă-nămol, în care scop se folosesc sisteme de agitare utilizabile în medii anoxice.

Tabelul 7.30

Tipul de filtre	Parametrii straturilor filtrante				Înălțimea stratului filtrant, m	Viteza de filtrare m/h, în regim		Intensitatea de spălare, l/(s·m ²)	Durata de spălare, min	Eficiența de eliminare, %	
	Material filtrant	Caracteristica granulometrică		Normal		Forțat	CBO _{total}			Materiilor în suspensie	
		Min	Max								Echivalent
Cu un singur strat microgranulare, descendente		1,2	2	1,5+1,7	1,2+1,3	6+7	7+8	Aer 18+20	2	50+60	70+75
		2	5	-	-			Aer 18+20	10+12		
		5	10	-	0,15+0,2			și apă 3+5			
		10	20	-	0,1+0,15			Apă - 7	6+8		
		20	40	-	0,2+0,25			Idem			
Cu un singur strat macrogranulare, descendente	Pietriș de granit	3	10	5,5	1,2	16	18	Aer - 16	3	35...40	45...50
	Idem	1,6	3	2,1	1,2	16	18	Aer - 16 Apă - 10 Apă - 15	4 3		
Cu dublu strat, descendente		1,2	2	-	0,4+0,5	7+8	9+10	Apă 14+16	Idem	40...50	65...75
		0,7	1,6	-	0,6+0,7						
		2	5	-	0,15+0,25						
		5	10	-	0,1+0,15						
		10	20	-	0,1+0,15						
	20	40	-	0,2+0,25							

Sfârșitul Tabelului 7.30

Tipul de filtre	Parametrii straturilor filtrante			Înălțimea stratului filtrant, m	Viteza de filtrare m/h, în regim		Intensitatea de spălare, l/(s·m ²)	Durata de spălare, min	Eficiența de eliminare, %	
	Material filtrant	Caracteristica granulometrică d, mm			Normal	Forțat			CBO _{total}	Materiilor în suspensie
		Min	Max							
Cu schelet și umplutură	Nisip cuarțos Schelet-prundiș Strat de susținere – prundiș	0,8	1	-	0,9	10	15	2	70	70÷80
		40	60	-	1,8			6		
		5	10	-	0,1					
		2	5	-	0,1					
		5	10	-	0,1					
Cu un singur strat microgranular, ascendent	Nisip cuarțos Strat de susținere- pietriș	10	20	-	0,1			2		
		20	40	-	*)					
		1,2	2	1,5+1,7	1,5+2,0					
		2,0	5		0,2+0,25	11+12	13+14			
		5	10		0,15+0,2					
	10	20		0,15+0,2						
	20	40		0,25+0,3						
									60+70	70+80

NOTĂ - Limita superioară a stratului de susținere se la 100 mm deasupra orificiilor sistemului de distribuție

7.5.31 Bazinele de denitrificare se dimensionează pe baza încărcărilor admisibile. Încărcările admisibile și concentrația de biomasă în bazinele de denitrificare se stabilesc pe baza studiilor de laborator în funcție de concentrația de nitrați și temperatura apelor uzate.

În lipsa studiilor, pentru calcule estimative, se pot considera încărcări admisibile de $0,6 \text{ kg NO}_3/(\text{m}^3 \cdot \text{d})$ și concentrații de biomasă de $2,5 \text{ g/dm}^3$ la temperatura medie de 10° C .

7.5.32 Deoarece conținutul de CBO în apele din instalația de denitrificare este extrem de redus, trebuie prevăzută posibilitatea adăugării carbonului organic dintr-o sursă exterioară în bazinul de denitrificare. Această sursă exterioară poate fi apa uzată brută (decantată în decantoarele primare) sau metanolul. Doza de carbon organic trebuie stabilită în laborator, astfel încât să se reducă nitrații și, în același timp, să se evite poluarea excesivă (să nu se mărească valoarea CBO-ului remanent).

7.5.33 Efluentul bazinelor de denitrificare trebuie decantat. Decantoarele pentru treapta de denitrificare asigură separarea biomasei rezultată din procesul de denitrificare, colectarea și evacuarea materialului depus. Ele sunt similare decantoarelor secundare din treapta biologică și se dimensionează pentru încărcări hidraulice de $0,2+2,2 \text{ m}^3/(\text{m}^2 \cdot \text{h})$.

Pentru realizarea concentrației de biomasă în bazinele de denitrificare se prevede o instalație pentru recircularea nămolului colectat în decantoare. Debitul de dimensionare al instalației de recirculare se ia de $0,7$ din debitul de calcul al apelor uzate.

Nămolul în exces se poate trata în comun cu nămolul activ în exces provenit din treapta biologică (secundară).

7.5.34 Pentru denitrificarea apelor uzate trebuie dată preferință instalațiilor cu biomasa fixată, de tipul filtrelor biologice anaerobe (înecate), sau în strat fluidizat.

Parametrii acestor instalații și încărcările admisibile trebuie stabilite pe baza studiilor de laborator sau adoptate conform recomandărilor elaborate de instituțiile de specialitate. Pentru calcule estimative aceste instalații se dimensionează pentru un timp de retenție de $1+2 \text{ h}$, iar coloanele cu strat fluidizat - pentru $6+8 \text{ min.}$ de contact.

7.5.35 Denitrificarea apelor uzate, în cazul în care ea este ultima treaptă de epurare, trebuie să fie urmată de o postare, timp de 15 min pentru strippingul azotului gazos.

7.5.36 Bazinele de reacție asigură reacția dintre compușii fosforului și reactivul de precipitare, ele trebuie prevăzute cu un sistem de agitare și amestec, care să prevină formarea depunerilor și să asigure omogenizarea.

Bazinele de reacție se dimensionează pentru asigurarea unui timp de reacție de $20+30 \text{ min.}$

7.5.37 Decantoarele trebuie să asigure buna desfășurare a procesului de sedimentare a sărurilor de fosfor precipitate cu reactivi și să fie prevăzute cu instalații pentru colectarea și evacuarea depunerilor rezultate din sedimentare.

Decantoarele pot fi de același tip cu decantoarele din treapta primară. Ele se dimensionează pentru încărcări hidraulice de $1,8+2,0 \text{ m}^3/(\text{m}^2 \cdot \text{h})$ și un timp de retenție de minimum $1,5 \text{ h}$.

7.5.38 În situațiile cu caracter de tranziție, se pot utiliza, pentru precipitarea și reținerea fosforului, decantoarele din treapta primară, bazinele de aerare sau decantoarele secundare din treapta biologică. În astfel de situații, proiectul trebuie să conțină măsuri pentru:

- asigurarea menținerii în apă a unei concentrații suficiente de fosfor pentru desfășurarea în bune condiții a proceselor metabolice din bazinul de aerare;
- verificarea compatibilității reactivilor utilizați cu buna desfășurare a procesului biologic, inclusiv a pH-ului;
- asigurarea la decantoarele respective a unui spațiu de colectare a nămolului mărit cu 100% , corespunzător cantităților suplimentare rezultate din reținerea fosforului.

7.5.39 Stația de preparare și dozare a reactivilor asigură reactivii necesari pentru precipitarea sărurilor de fosfor: clorura ferică (FeCl_3), sulfatul de aluminiu ($\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3$) și varul stins ($\text{Ca}(\text{OH})_2$). Pe baza studiilor de laborator se pot utiliza combinații de diverse raporturi între acești reactivi sau alte tipuri de reactivi. Trebuie asigurat ca amestecul de reactivi să aibă o reacție alcalină sau slab alcalină.

În lipsa studiilor de laborator, se recomandă utilizarea unui amestec de $\text{Ca}(\text{OH})_2$ cu FeCl_3 în raport de $8:1$ (în masă).

7.5.40 Dozele de reactivi necesare se determină prin studii de laborator, în funcție de concentrațiile de fosfor în apele uzate și gradul de epurare necesar. În lipsa studiilor de laborator, se pot considera concentrații de fosfor de 8 mg/dm³ în apele decantate și de 5 mg/dm³ după epurarea biologică, concentrațiile în efluentul treptei de defosforizare putând fi reduse până la 0,5+0,6 mg/dm³. Cantitatea necesară de reactivi se determină pe baza Tabelului 7.32.

Tabelul 7.32

Reactivul utilizat	pH	Doza
Clorură ferică, FeCl ₃	7+8	1,75 g Fe/g PO ₄
Sulfat de aluminiu Al ₂ (SO ₄) ₃	6+7	0,87 g Al/g PO ₄
Var stins, Ca (OH) ₂	10,5 +11	2,15 g Ca/g PO ₄

NOTĂ - În practică dozele aplicate sunt cu 20+50 % mai mari decât cele teoretice indicate în tabel, datorită impurităților conținute în reactivi.

7.5.41 Saturarea suplimentară cu oxigen a apelor uzate epurate se prevede în cazul evacuării lor în emisari, dacă ultima treaptă de tratare a acestora este cea anaerobă (denitrificarea) sau dacă gradul de epurare necesar conform oxigenului dizolvat în apa emisarului impune o introducere suplimentară a oxigenului, în mod artificial.

7.5.42 Pentru oxigenarea apelor uzate epurate se utilizează instalații speciale:

- dacă există un disponibil de cote (ΔH) pentru evacuarea în cascadă asigurând astfel o oxigenare până la emisarul-receptor – deversoare aerate, canale rapide (pante forțate) ș.a.;
- în celelalte cazuri – bazine de barbotare.

7.5.43 La proiectarea deversoarelor aerate se consideră următoarele:

- muchia deversantă să reprezinte un perete subțire dințat cu un panou dințat amplasat deasupra peretelui astfel încât vârful dinților peretelui și cei ai panoului să fie orientați unii spre alții;
- înălțimea dinților se ia de 50 mm, unghiul la vârf – de 90°;
- înălțimea deschiderii considerată între vârful dinților se ia de 50 mm;
- lungimea bazinului de disipare a energiei (din bieful aval) se ia de 4 m; adâncimea – de 0,8 m;
- încărcarea hidraulică sau debitul specific de apă pentru 1 m liniar de deversor, q_d , se ia de 120+160 l/s;
- sarcina deversorului (înălțimea lichidului în amonte de deversor măsurată de la mijlocul deschiderii deversante până la suprafața liberă) se calculează cu relația:

$$h_d = \left(\frac{q_d}{225} \right)^2 \quad (7.84)$$

7.5.44 Numărul treptelor deversoarelor aerate, N_{da} , și valoarea căderii de nivel Z_d , m, pentru fiecare treaptă, necesare pentru asigurarea concentrației cerute de oxigen dizolvat C_{ef} , mg/l, în apa uzată evacuată în emisar, se calculează cu relația:

$$\frac{C_a - C_{ef}}{C_a - C_e} = \varphi_{20}^{N_{da} \cdot K_T \cdot K_3}, \quad (7.85)$$

în care:

C_a - solubilitatea oxigenului în lichid; se determină conform pct. 7.3.47;

C_{ef} - concentrația de oxigen dizolvat în apa uzată epurată, care trebuie asigurată la deversarea în emisar;

C_e - concentrația existentă (efectivă) de oxigen dizolvat în apa uzată înainte de oxigenare; în lipsa datelor poate fi adoptată $C_e = 0$;

N_{da} - numărul treptelor deversoarelor aerate;

K_T și K_3 - coeficienți care se adoptă conform pct. 7.3.47;

φ_{20} - coeficient care ia în considerare eficiența de aerare pe deversoare, funcție de căderea de nivel; se adoptă conform Tabelului 7.33.

Tabelul 7.33

Z _d , m	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8
φ ₂₀	0,71	0,65	0,59	0,55	0,52

7.5.45 La proiectarea bazinelor de barbotare se consideră următoarele:

- numărul de trepte se ia de 3+4;
- sistemul de distribuție a aerului se ia cu bule fine sau medii;
- aeratoarele se amplasează uniform pe toată suprafața radierului bazinelor;
- intensitatea de aerare se ia de maximum 100 m³/(m²·d).

7.5.46 Consumul (debitul) specific de aer pentru bazinele de barbotare, q_b, m³/m³, se determină cu relația:

$$q_b = \frac{N_b}{K_1 K_2 K_3 K_T} \left[\left(\frac{C_a - C_e}{C_a - C_{ef}} \right)^{\frac{1}{N_b}} - 1 \right], \quad (7.86)$$

în care:

N_b - numărul treptelor de aerare (numărul de bazine amplasate în serie);

C_a, K₁, K₂, K₃, K_T - conform 7.3.47;

C_{ef}, C_e - conform p. 7.5.44.

7.5.47 Datele pentru proiectarea pantelor forțate (canalelor rapide) se preiau din literatura de specialitate.

7.6 Tratarea nămolului.

7.6.1 Nămolurile provenite din epurarea apelor uzate (primare, secundare ș.a.) trebuie tratate în vederea asigurării unei posibilități de transport, utilizare sau depozitare a lor. Se ține cont în acest sens de eficacitatea utilizării nămolului tratat și a biogazului, de organizarea depozitării nămolurilor neutilizabile și de necesitatea epurării apelor uzate provenite din tratarea nămolurilor.

7.6.2 Metodele obligatorii de tratare a nămolurilor, care trebuie prevăzute la proiectarea stațiilor de epurare, vor fi cele de stabilizare, deshidratare și igienizare. Alegerea procedeele respective de tratare va fi determinată de condițiile locale (climatiche, hidrogeologice, sistematizare și amenajarea teritoriului), caracteristicile fizico-chimice și termofizice ale nămolurilor, capacitatea lor de a ceda apa, debitele nămolurilor ș.a.

7.6.3 În cazul unei justificări corespunzătoare și conform recomandărilor instituțiilor specializate poate fi acceptată tratarea în comun a nămolurilor deshidratate și a deșeurilor solide menajere în cadrul stațiilor de epurare sau al uzinelor de incinerare.

7.6.4 Soluția optimă de tratare a nămolurilor din stațiile de epurare orășenești trebuie să fie cea care conduce la reintroducerea în circuitul natural a substanțelor solide conținute, cu efect de fertilizator și de refacere a humusului din sol, precum și la captarea și utilizarea biogazului rezultat din fermentarea anaerobă a substanței organice.

7.6.5 Pentru o reducere a umidității cu 1,5+5 % și deci a volumului de nămol activ în exces se prevede îngroșarea acestuia. În acest scop se utilizează îngroșătoare (concentratoare) de nămol statice sau gravitaționale (de preferință decantoare verticale și radiale), sau îngroșătoare flotatoare.

7.6.6 Dimensionarea tehnologică preliminară a îngroșătoarelor de nămol gravitaționale se face conform datelor din Tabelul 7.34.

7.6.7 Îngroșătoarele de nămol radiale se prevăd cu un raclor cu grătar și lamă, cu o frecvență de o rotație pe oră, care asigură atât antrenarea nămolului depus pe fundul bazinului spre bașa centrală, cât și îndesirea acestuia prin eliminarea pungilor de gaze și a unei părți din apa conținută.

Nămolul se introduce pe la partea superioară printr-o conductă ce debușează în zona centrală, în spatele unui perete de distribuție semiînecat. Nămolul îngroșat se evacuează gravitațional sub acțiunea unei coloane de apă de minimum 1 m. Diametrul minim al conductelor de nămol se ia de 150 mm.

Apa de nămol se colectează la partea superioară într-un jgheab prevăzut pe conturul îngroșătorului și se introduce în circuitul treptei mecanice de epurare a apei uzate.

Numărul de îngroșătoare se ia de minimum două, ambele în funcțiune.

Tabelul 7.34

Caracteristica nămolului activ în exces	Umiditatea nămolului activ îngroșat, %		Durata de îngroșare (decantare), h	
	Tipul de îngroșătoare			
	Verticale	Radiale	Verticale	Radiale
Lichidul din bazinele de aerare cu concentrația de nămol activ de 1,5+3 g/dm ³	–	97,3	–	5+8
Nămolul activ din decantare secundare cu concentrația de 4 g/dm ³	98	97,3	10+12	9+11
Nămolul activ din zona de decantare a bazinelor de aerare combinate (cuplate) cu decantare secundare cu concentrația de 4,5+6,5 g/dm ³	98	97	16	12+15

NOTĂ - Viteza fluxului ascensional în zona de limpezire a îngroșătoarelor verticale nu trebuie să depășească 0,1 mm/s.

7.6.8 Pentru îngroșarea nămolului activ prin flotare se utilizează procedeul de flotație prin presurizarea atât a întregului debit de nămol, cât și a unei părți din apa de nămol recirculată. Îngroșarea nămolului se efectuează în flotatoare de tip orizontal, longitudinal sau radial.

Umiditatea nămolului activ îngroșat se ia de 94,5+96,5 %, funcție de tipul flotatoarelor și caracteristicile nămolului.

Parametrii de calcul și schemele instalațiilor de flotare se adoptă în conformitate cu recomandările elaborate de instituțiile de specialitate.

7.6.9 Stabilizarea nămolurilor provenite din stațiile de epurare mecano-biologică se poate realiza prin:

- fermentarea metanică criofilă (temperatura de 6+25⁰ C) în decantare etajate sau fermentatoare deschise cuplate cu limpezitoare cu aerare naturală;

- fermentarea metanică mezofilă (temperatura de 33+37⁰ C) în rezervoare de fermentare ermetice (metantancuri);

- stabilizarea aerobă (mineralizarea) în bazine cu nămol activ cu aerare prelungită împreună cu apa uzată și numai în cazuri excepționale, cu o justificare temeinică, separat - în bazine de mineralizare.

Stabilizarea nămolurilor prin una din metodele de mai sus poate să fie precedată sau nu de îngroșarea prealabilă a acestora.

Alegerea metodei de stabilizare a nămolurilor se face pe baza unui calcul tehnico-economic, ținând seama de cantitatea de nămol, compoziția fizico-chimică a acestuia, consumul de energie, cantitatea de biogaz ce poate să fie obținut, de aria terenului disponibil etc.

7.6.10 Decantorele etajate și fermentatoarele deschise cuplate cu limpezitoare se proiectează în conformitate cu prevederile de la pct. 7.2.79.

7.6.11 Bazinele de fermentare (metantancurile) au rolul de a asigura fermentarea metanică mezofilă a nămolurilor și de a produce și capta gazele de fermentare (biogazul). Ele se aplică la stații de epurare cu capacitatea peste 1500 m³/d din centre populate sau de la obiective industriale, care evacuează ape uzate cu caracteristici similare.

Pentru stații de epurare cu capacități mai mici, această soluție se compară din punct de vedere tehnico-economic cu soluția fermentării metanice criofile în decantoare etajate sau fermentatoare deschise cuplate cu limpezitoare cu aerare naturală.

7.6.12 Alegerea mărimii și numărului de bazine se face în funcție de cantitatea de nămol de fermentat și de perspectivele de dezvoltare a stației de epurare. Se recomandă să se prevadă minimum două bazine.

7.6.13 Dimensionarea tehnologică a bazinelor de fermentare se face pe baza conținutului de substanțe volatile uscate în nămol și a umidității acestuia, având în vedere următoarele valori ale parametrilor principali:

- timp de fermentare, t_f - 15+20 d;
- încărcare organică $l_{ob}=1+2,5 \text{ kg}/(\text{m}^3 \cdot \text{d})$.

Pentru utilizarea eficientă a bazinelor de fermentare, nămolul proaspăt se recomandă a fi îngroșat în prealabil.

7.6.14 În cazul bazinelor de fermentare în două trepte, volumul pentru prima treaptă se consideră 75...85 % din volumul determinat, ca la pct. 7.6.13, restul fiind volumul treptei a doua.

Volumul treptei a doua (realizată, de regulă, din bazine deschise, neîncălzite și fără amestec) se verifică și la o încărcare de 40+60 kg substanță uscată/ $(\text{m}^3 \cdot \text{d})$.

7.6.15 Prin dimensionarea tehnologică a bazinelor de fermentare se stabilesc următoarele:

- cantitatea și calitatea de nămol proaspăt și fermentat;
- cantitatea de biogaz;
- capacitatea schimbătoarelor de căldură;
- capacitatea instalației de pompare pentru recirculare.

7.6.16 Cantitatea de nămol proaspăt și fermentat se determină pe baza bilanțului de substanțe din stația de epurare, având în vedere umiditatea respectivelor tipuri de nămoluri supuse fermentării și conținutul de substanțe volatile în ele.

În lipsa datelor referitoare la conținutul de substanțe volatile în nămolul proaspăt, pentru calcule preliminare, se pot adopta 65+75 % substanțe volatile din substanța uscată (totală) sau după cum urmează: 73 % pentru nămolul primar și 65+70 % pentru nămolul activ.

Cantitatea de substanțe uscate din nămolul fermentat și volumul acestuia se determină luând în considerare limita tehnică de fermentare a substanțelor volatile uscate din nămol, R_{lim} , care constituie 53 % pentru nămolul primar și 44 % pentru nămolul activ în exces (pentru amestecul de nămoluri se calculează valoarea medie ponderată ținând cont de raportul dintre conținutul de substanță uscată în fiecare tip de nămoluri) și umiditatea nămolului fermentat de 97+98 % în condiții de neevacuare a apei de nămol din bazinele de fermentare (pentru prima treaptă de bazine de fermentare).

7.6.17 Instalațiile de fermentare metanică mezofilă în bazine ermetice se alcătuiesc din:

- cuve de fermentare;
- cameră de manevră;
- utilaje funcționale;
- conducte de nămol, de apă de nămol, de agent termic și de biogaz;
- alte dispozitive funcționale pe conducta de biogaz și pentru controlul funcționării instalațiilor.

7.6.18 Cantitatea de biogaz de calcul se determină pentru o producție specifică de biogaz de aproximativ 1 m³ pentru un 1 kg de substanță volatilă fermentată în bazinul de fermentare.

Gradul de fermentare efectivă a substanțelor volatile uscate din nămol se determină ținând cont de limita tehnică de fermentare, R_{lim} , și de umiditatea nămolului introdus în bazine de fermentare, cu relația:

$$R_d = R_{lim} - K_d \cdot \frac{100}{t_f}, \% \quad (7.87)$$

în care:

t_f - timpul de fermentare, d.

K_d - coeficient adoptat funcție de umiditatea nămolului conform Tabelului 7.35;

Tabelul 7.35

Umiditatea nămolului, %	93	94	95	96	97
Coefficientul K_d	1,05	0,89	0,72	0,56	0,40

Limita tehnică de fermentare a substanțelor uscate volatile uscate din nămol poate fi adoptată conform p. 7.6.16, iar dacă se știe compoziția chimică a nămolului poate fi calculată cu formula:

$$R_{\text{lim}} = (0,92C_{gr} + 0,62C_{gl} + 0,34C_{prt}) \times 100, \% \quad (7.88)$$

în care:

C_{gr} , C_{gl} , C_{prt} - conținutul de grăsimi, glucide și, respectiv, proteine, g/g substanță volatilă.
Puterea calorică a biogazului se consideră 5000+5500 kcal/m³.

7.6.19 Cantitatea de căldură necesară pentru încălzirea nămolului, c_1 , se determină cu relația:

$$c_1 = Q_n c_0 (T_f - T_n), \text{kcal/h}, \quad (7.89)$$

în care:

T_f - temperatura de fermentare de 35°C (33+37°C);
 Q_n - cantitatea de nămol de încălzit, m³/h;
 c_0 - căldura specifică a nămolului egală cu 1350 kcal/(m³·grad);
 T_n - temperatura nămolului de încălzit (se consideră 8...10°C iarna și 14+16°C vara).
Calculul pierderilor de căldură, c_2 , prin radier, cupolă și pereții laterali se face cu relația:

$$c_2 = Ak(T_f - T_e), \text{kcal/h}, \quad (7.90)$$

în care:

A - aria de calcul, m²;
 k - coeficientul de transfer, kcal/(h·m²·grad);
 T_e - temperatura mediului exterior, °C.
Cantitatea de căldură $c_1 + c_2$ se asigură, de regulă, prin schimbătoare de căldură care folosesc ca agent termic apă caldă la temperatura de 55+60°C.

7.6.20 Capacitatea instalației de pompare exterioară pentru recirculare se determină din condiția ca zilnic volumul total al bazinului de fermentare să se recircule în 5+8 h de funcționare considerând că în același timp prin sistemul de amestec interior se asigură realizarea recirculării a încă unui volum al bazinului de fermentare.

Pentru recirculare nămolul se preia de la 2-3 niveluri, în funcție de capacitatea cuvelor.

7.6.21 Umiditatea nămolului fermentat evacuat din bazinele de fermentat cu o singură treaptă se calculează ținând cont de gradul de fermentare efectivă a substanțelor volatile, determinat conform n pct. 7.6.18.

7.6.22 Cuvele de fermentare reprezintă recipiente din beton armat sau metal etanșe, ce funcționează cu nivel constant la un nivel maxim și la o suprapresiune a biogazului de 5kPa (500 mm coloanei de apă). Ele au partea medie de formă cilindrică, iar radierul și cupola de formă tronconică, cu o înclinare de 40+45° față de orizontală. Pentru asigurarea unei circulații bune a lichidului din interior, raportul dintre diametrul și înălțimea totală a cuvelor de fermentare trebuie să fie între 0,6+0,8.

Nivelul static al nămolului trebuie să se afle cu 0,2+0,3 m mai sus de baza cupolei, iar vârful cupolei - la o distanță de 1,0+1,5 m de la nivelul dinamic al nămolului.

Aria pâlniei de captare se calculează pentru capacitate de trecere a biogazului de 600+800 m³/(m²·d). Capetele deschise ale țevilor de evacuare a biogazului din pâlnia de captare se amplasează la o înălțime de minimum 2 m deasupra nivelului dinamic al nămolului.

În urma unui calcul de optimizare, radierul, pereții laterali și cupola se izolează termic pentru reducerea pierderilor de căldură.

7.6.23 Amestecarea nămolului din cuvele de fermentare se poate face cu următoarele sisteme și echipamente:

- amestecătoare hidraulice sau mecanice - în cuve;

- pompe de recirculare - exterioare cuvelor;
- biogaz sub presiune insuflat în interior (la baza cuvelor).

7.6.24 Camera de manevră se amplasează adiacent cuvelor pe care le deservește. În camera de manevră se montează:

- pompele pentru recircularea nămolului;
- schimbătoarele de căldură;
- aparatura de măsură și control;
- legăturile tehnologice între cuve, pompele de recirculare și schimbătoarele de căldură.

Instalațiile electrice din camera de manevră trebuie să fie de tip antiexplozie; tabloul electric se amplasează în exterior.

Instalația hidraulică din camera de manevră trebuie să fie astfel concepută încât fiecare bazin de fermentare să poată fi deservit de oricare schimbător de căldură sau pompă de recirculare.

Camera de manevră trebuie să fie prevăzută cu pod rulant, pentru montarea și demontarea utilajelor, precum și cu instalații de ventilare naturală și artificială.

7.6.25 Conducta de alimentare introduce nămolul la partea superioară a cuvelor. Conducta de evacuare a nămolului fermentat preia nămolul de la radierul cuvei și îl descarcă la exterior, pe la partea superioară a cuvelor; această conductă trebuie să aibă diametrul corelat cu cel al conductei de alimentare pentru ca să se asigure menținerea constantă a nivelului de funcționare în cuve, dar să nu fie mai mic de 200 mm. Conducele de nămol se prevăd din oțel, diametrul conductei de alimentare fiind de minimum 150 mm.

Vitezele pe conductele de nămol se iau $1,0+1,2$ m/s.

7.6.26 La bazinele cu o singură treaptă sau la prima treaptă la cele cu două trepte, apa de nămol, de regulă, nu se evacuează.

După caz, se poate prevedea și evacuarea apei de nămol în condițiile menținerii constante a nivelului de funcționare. Apa de nămol se introduce în treapta mecanică de epurare a apelor uzate.

7.6.27 Volumul de fermentare se utilizează cel mai bine în cazul în care bazinele de fermentare funcționează în două trepte. În prima treaptă - bazinul de fermentare primar - nămolul se încălzește, iar în treapta a doua - bazinul de fermentare secundar - nămolul parțial fermentat în prima treaptă își continuă fermentarea fără a mai fi încălzit și amestecat. În această a două treaptă se produce și separarea apei de nămol, respectiv, cu îngroșarea nămolului fermentat.

7.6.28 Pe conductele de biogaz, ce pleacă de la bazinele de fermentare spre gazometre sau centrala termică, trebuie prevăzute:

- odorizator: instalație de adăugat mercaptan în biogaz în cazul când acesta este livrat consumatorilor;
- purificator de hidrogen sulfurat: instalație de eliminare a hidrogenului sulfurat conținut în biogazul produs prin fermentarea nămolurilor;
- purificator de suspensii și condens: instalație de reținere a condensului și particulelor în suspensie din biogazul produs prin fermentare, având și rol de opritor de flăcări;
- supapă de siguranță hidraulică;
- debitmetru de biogaz.

7.6.29 Bazinele de fermentare trebuie prevăzute cu următorul echipament de măsură și control pentru:

- măsurarea temperaturii nămolului proaspăt, a nămolului din cuve și a agentului termic;
- măsurarea debitului de nămol;
- măsurarea debitului de biogaz;
- măsurarea pH-ului atât la nămolul proaspăt cât și la cel fermentat;
- măsurarea presiunii biogazului;
- automatizarea funcționării pompelor de recirculare în funcție de temperatura nămolului din cuve;
- semnalizarea stării de avarie și de funcționare a pompei de amestec;
- analiza compoziției biogazului.

7.6.30 Bazinele de fermentare trebuie să fie prevăzute cu instalații de recuperare a căldurii din nămolul fermentat și evacuat spre instalațiile de deshidratare.

După caz, se recomandă și prevederea de instalații solare pentru prepararea apei calde necesare încălzirii nămolului.

7.6.31 În raport cu instalațiile importante din stația de epurare, bazinele de fermentare se amplasează la distanțe: de minimum 20 m de la căile de comunicație (auto sau ferate) și de minimum 1,5 ori înălțimea stâlpului de la liniile electrice de înalta tensiune. De regulă, bazinele de fermentare se împrejmuiesc.

7.6.32 Bazinele de fermentare din treapta a doua reprezintă rezervoare deschise din care se prevede evacuarea:

- apei de nămol de la nivele diferite;
- nămolului îngroșat - din bașa de acumulare - printr-o conductă cu diametrul de minimum 200 mm sub o presiune hidrostatică de minimum 2 m.

Umiditatea nămolului fermentat evacuat din treapta a doua a bazinelor de fermentare poate fi adoptată egală cu 92 % pentru nămol primar fermentat și cu 94% pentru amestec de nămoluri, cu nămol activ în exces.

7.6.33 Pentru înmaganizarea biogazului și asigurarea unei presiuni a gazelor de minimum 1,5+2,5 kPa (150+250 mm coloanei de apă) în sistemul de utilizare a acestora se prevăd rezervoare de gaz (gazometre) umede cu clopot sau uscate executate din membrane elastice, gonflabile. Capacitatea gazometrelor se ia de 25+40 % din cantitatea zilnică de gaz rezultată din fermentarea anaerobă a nămolurilor, care se determină conform p. 7.6.18.

Gazometrele se pot cupla, din punct de vedere constructiv, cu bazinele de fermentare.

7.6.34 Gazometrele se prevăd cu următoarele conducte tehnologice:

- conductă de intrare - ieșire gaz;
- conductă de umplere cu apă pe la partea superioară a cuvei, de la rețeaua de apă de alimentare a stației;
- conductă pentru golirea apei din cuvă la rețeaua de canalizare;
- conductă de preaplin pentru menținerea nivelului constant al apei din cuvă;
- conductă pentru evacuarea în atmosferă a gazului, în caz de avarie (conductă de intervenție);
- supapă de siguranță, ce constă într-o conductă montată pe clopotul gazometrului.

7.6.35 Proiectarea gospodăriei de gaze a instalațiilor de fermentare metanică mezofilă a nămolurilor se efectuează ținând cont de regulile respective de securitate vitală.

7.6.36 Stabilizarea aerobă a nămolurilor se poate realiza în:

- instalații comune cu apa uzată (bazine cu aerare prelungită și șanțuri de oxidare, descrise în capitolul 7.7;
- instalații separate (bazine de mineralizare).

7.6.37 Bazinele de mineralizare aerobă separată se aplică în cazuri excepționale, cu justificarea aferentă, în condiții de imposibilitate a aplicării fermentării anaerobe a nămolurilor.

7.6.38 Mineralizării aere se supun:

- nămolul activ în exces neîngroșat;
- nămolul activ în exces îngroșat gravitațional timp de maximum 5 h;
- amestecul de nămol activ în exces cu cel primar.

7.6.39 Pentru stabilizarea aerobă se aplică bazine similare cu cele de aerare, cu culoare, în care nămolurile se aerează timp de:

- 2...5 d în cazul nămolului activ neîngroșat;
- 6...7 d în cazul unui amestec de nămol activ neîngroșat cu nămol primar;
- 8...12 d în cazul unui amestec de nămol activ îngroșat cu nămol primar.

Această durată este valabilă pentru temperatura de 20⁰ C. La temperaturi mai înalte de 20⁰ C durata de aerare se reduce, iar la cele mai joase de 20⁰ C - se mărește. La variația temperaturii cu 10⁰ C durata de aerare se schimbă de 2,0+2,2 ori. Stabilizarea aerobă se aplică în intervalul de temperaturi cuprins între 8+35⁰ C.

7.6.40 Consumul (debitul) specific de aer pentru stabilizarea aerobă a nămolurilor se ia de 1+2 m³/h pentru 1 m³ al volumului bazinului de stabilizare, funcție de umiditatea nămolului aerat, respectiv - de 99,5+97,5 %. Se urmărește ca intensitatea de aerare să nu fie mai mică de 6 m³/(m²·h).

7.6.41 Nămolul stabilizat aerob trebuie supus unei îngroșări gravitaționale timp de maximum 5 h. Umiditatea nămolului îngroșat se ia de 96,5+98,5 %. Apa de nămol din îngroșătoarele de nămol stabilizat se introduce în treapta biologică de epurare a apelor uzate cu următoarea compoziție: CBO_{total} până la 200 mg/dm³, materii în suspensie - până la 100 mg/dm³.

7.6.42 Reducerea substanțelor volatile uscate din nămolul proaspăt prin stabilizarea aerobă se ia de aproximativ 40 %.

7.6.43 Pentru reducerea umidității (deshidratarea) nămolurilor până la umiditatea de 60+85 % în vederea înlesnirii manipulării și transportului pentru evacuarea și valorificarea acestora, se pot utiliza următoarele metode:

- deshidratarea pe platforme de uscare a nămolului, în condiții similare cu cele naturale;
- deshidratarea artificială, prin procedee mecanice (filtrarea în vid, filtrarea sub presiune, centrifugarea);
- depozitarea dirijată pe terenuri degradate, în depresiuni naturale impropriei altor folosințe, în vederea fertilizării acestora, în gropi de gunoai orășenești, în bataluri de steril de la centrale termice, în halde de deșeuri la întreprinderi industriale, dacă nu se degradează materialele valorificabile din halde, ținând cont de cerințele actelor normative în vigoare.

Alegerea uneia dintre metodele de mai sus trebuie efectuată în baza unui calcul tehnico-economic, luând în considerare condițiile locale ale amplasamentului, posibilitatea de etapizare a lucrărilor și modul de evacuare a nămolului uscat. Pentru stațiile de epurare mici și mijlocii, în cazul în care condițiile locale permit amenajarea unei suprafețe corespunzătoare, se recomandă folosirea platformelor de uscare a nămolului.

7.6.44 Platformele de uscare au rolul de a asigura deshidratarea naturală a nămolurilor până la umidități de 80+85 % și se pot prevedea:

- cu pat natural de fundare impermeabilă, cu drenare artificială;
- cu îmbrăcăminte din beton asfaltic și cu dren central;
- în cascadă și cu evacuarea apei de nămol de la suprafață;
- platforme - îngroșătoare de nămol;
- cu filtre plantate cu stuf.

Alegerea tipului de platforme depinde de natura terenului de fundare, de mărimea suprafeței utile necesare, de posibilitățile de evacuare a nămolului deshidratat.

7.6.45 Platformele pentru uscarea nămolului se realizează sub formă de incinte cu minimum patru compartimente.

Procesul tehnologic se desfășoară pe compartimente, în mod succesiv.

Limitarea și compartimentarea incintei se poate face:

- cu garduri din elemente prefabricate de beton armat și cu poartă de acces;
- cu diguri de pământ și cu rampe de acces.

NOTĂ - O incintă poate fi limitată cu diguri de pământ și compartimentată cu garduri din elemente prefabricate de beton armat.

7.6.46 În vederea protecției mediului înconjurător, drenarea apei din nămol trebuie să se facă pe platforme realizate cu drenare artificială. În cazul terenurilor cu permeabilitate sporită se recomandă realizarea platformelor cu îmbrăcăminte de beton asfaltic și dren central.

Apa drenată trebuie readusă în circuitul tehnologic înainte de treapta primară sau cea secundară în funcție de condițiile locale și de calitatea acestei ape.

7.6.47 Platformele de uscare a nămolului reprezintă niște construcții descoperite realizate la nivelul terenului și amplasate, de regulă, în incinta stației de epurare.

În cazul în care se dispune de un teren degradat, situat în apropierea incintei, platformele pot fi amplasate pe acest teren, dacă se poate asigura transportul nămolului umed prin conducte, inclusiv întoarcerea în stația de epurare a apei drenate din nămol, fără consum suplimentar de energie.

Amplasamentele trebuie să respecte distanțele de protecție sanitară pentru zone de locuințe sau pentru unități industriale, prezentate în Tabelul 3.1.

7.6.48 Platformele pentru uscarea nămolului și compartimentele lor se realizează, de regulă, sub formă dreptunghiulară sau trapezoidală în cazul în care aceasta conduce la folosirea rațională a terenului disponibil.

7.6.49 Dimensionarea platformelor pentru uscarea nămolului se face astfel încât să se asigure aria utilă necesară, iar realizarea lor să se facă cu volum minim de terasamente.

Aria totală a platformelor se stabilește adăugând la aria utilă aria spațiilor necesare pentru amenajarea gardurilor, digurilor, căilor de acces, rețelelor etc.

7.6.50 Aria utilă necesară a platformelor se determină în funcție de încărcarea anuală cu nămol, I_a , $m^3/(m^2 \cdot an)$, stabilită experimental, în funcție de calitatea și umiditatea nămolului, condițiile climatice locale și gradul preconizat de deshidratare a nămolului.

În lipsa datelor experimentale rezultate din exploatarea unor instalații cu caracteristici similare și realizate în condiții similare, încărcarea anuală a platformelor, I_a , poate avea valorile din Tabelul 7.36.

7.6.51 În conductele de transport și distribuție a nămolului umed trebuie să se asigure o viteză de curgere de minimum 1 m/s, pentru a se evita formarea de depuneri.

Prin proiect trebuie să se asigure condițiile de spălare a conductelor pentru nămol, care trebuie să se facă după fiecare folosire și golire a acestora în perioada de îngheț.

Tabelul 7.36

Caracteristicile nămolului	Tipurile de platforme de uscare			
	Cu pat natural de fundare și cu drenare artificială	Cu îmbrăcăminte de beton asfaltic și dren central	În cascadă cu evacuarea apei de nămol de la suprafață	Platforme-îngroșătoare de nămol
	A	B	C	D
Nămol primar fermentat în condiții mezofile. Nămol fermentat în decantoare etajate sau fermentatoare de tip deschis	2,76	3,0	2,4	2,76
Amestec de nămol primar și nămol activ, fermentat în condiții mezofile. Nămoluri stabilizate în condiții aerobe	1,8	2,4	1,8	1,8

7.6.52 Dimensiunile compartimentelor trebuie stabilite astfel încât să se asigure distribuția uniformă a nămolului umed și drenarea apei.

7.6.53 Umplerea cu nămol umed trebuie prevăzută pe rând la fiecare compartiment aparte până la atingerea înălțimii de 0,2+0,3 m în perioada caldă și de 0,5 m în perioada rece, iar în cazul platformelor cu evacuarea apei de la suprafață și al celor îngroșătoare de nămol - până la atingerea înălțimii de 2,0 m, după care se trece la compartimentul următor.

7.6.54 În cazul în care nămolul se introduce numai la unul din capetele compartimentelor, lungimea compartimentului trebuie să fie de maximum 50 m în cazul nămolului provenit din bazinele de fermentare mezofilă și de maximum 30 m, în cazul celui provenit din decantoare etajate sau fermentatoare deschise.

7.6.55 Lățimea unui compartiment poate fi de 5+20 m. Lățimea de compartiment aferentă unui dren trebuie să fie de maximum 10 m.

7.6.56 Gardurile din elemente prefabricate și digurile de pământ care limitează și compartimentează platformele trebuie să aibă înălțimea 1+1,3 m pentru tipurile A,B și de 2,3+2,5 m pentru tipurile C și D. Lățimea și înclinația taluzurilor digurilor de pământ se stabilesc în funcție de condițiile locale și de natura pământului din care se execută digurile, ținând seama că acestea, în exploatare, se află în contact cu apa.

Adâncimea utilă a platformelor de uscare se ia de 0,7+1 m; lățimea digurilor la partea superioară – de minimum 0,7 m, iar în cazul în care se prevede repararea mecanizată a lor – de 1,8+2 m; panta rețelei de distribuție a nămolului (conductelor și rigolelor) se adoptă conform calculului respective, dar nu mai mică de 0,01; numărul minim de compartimente ale platformelor de uscare se adoptă egal cu 4.

7.6.57 În proiect trebuie să se precizeze și datele privind:

- căile de acces la platforme;
- rețeaua de apă de spălare cu hidranți;
- utilajele pentru evacuarea nămolului deshidratat;
- modul de folosire sau de depozitare a nămolului deshidratat (pentru fertilizarea terenurilor agricole, depozitarea în gropi etc.).

7.6.58 Toate tipurile de platforme se proiectează în varianta impermeabilă pentru a nu admite filtrarea apei de nămol în sol. În cazul unor nivele ale apelor freatice mai înalte de patul de fundare trebuie prevăzută coborârea lor sau utilizarea platformelor cu îmbrăcăminte de beton asfaltic și cu drenare artificială.

7.6.59 Platformele pentru uscarea nămolului cu pat natural de fundare impermeabilă și cu drenare artificială se execută, de regulă, fără să se ia măsuri speciale pentru pregătirea terenului de fundare. Dacă terenul de fundare se alcătuieste din pământuri tasabile, acestea se scarifică și se compactează prin treceri cu vâlătucul cu suprafața netedă.

Tuburile de drenaj se montează în șanțuri cu pereții taluzați și se înglobează în material drenant (pietriș cu particule de 3+16 mm).

La aceste tipuri de platforme, fiecare compartiment trebuie prevăzut cu două fâșii din plăci prefabricate din beton armat, care să permită accesul mijloacelor de transport în incinta de uscare, în vederea încărcării și apoi a evacuării nămolului uscat. Zonele de descărcare a nămolului umed se protejează cu o placă de beton cu dimensiunile de 1×1 m și grosimea de 15 cm.

7.6.60 Platformele cu îmbrăcăminte de beton asfaltic se alcătuesc cu o fundație realizată dintr-un strat de balast cu grosimea de 15 cm, peste care se așterne un strat de nisip cu grosimea de 7 cm. Îmbrăcăminte de beton asfaltic se alcătuieste dintr-un strat de rezistență cu grosimea de 10 cm și un strat de uzură cu grosimea de 6 cm.

7.6.61 Tuburile de drenaj se montează în canale de protecție executate din beton armat. Aceste tuburi se înglobează în material drenant (pietriș cu particule de 3+16 mm) peste care se pune un strat de nisip cu grosimea de 20 cm cu particule de 0,2+3 mm. Drenurile se realizează din tuburi perforate de drenaj cu diametrul de 150+200 mm, pozate cu pantă de 0,004 spre colectorul de ape drenate, pe o fundație de argilă compactată sau beton de egalizare. Grosimea stratului de acoperire a tuburilor de drenaj trebuie să fie egală cu adâncimea de îngheț.

7.6.62 Platformele pentru uscarea nămolului, cu evacuarea apei de nămol de la suprafață, se prevăd în cascade, în număr de 4+7, iar numărul de compartimente în fiecare cascadă de 4+8. Aria utilă a unui compartiment poate varia între 0,25+2 ha. Lățimea compartimentelor poate fi de 30+100 m la un relief cu pante 0,004+0,04, 50+100 m la un relief cu pante de 0,01+0,04 și de 60+100 m la un relief cu pante sub 0,01. Lungimea compartimentelor poate varia între 80+100 m la un relief cu pante peste 0,04 și de 100+250 m la un relief cu pante sub 0,01. Raportul dintre lățime și lungime se menține în limitele 1:2+1:2,5. Înălțimea digurilor și rampelor pentru drumuri poate fi până la 2,5 m, iar adâncimea utilă trebuie să fie cu 0,3 m mai mică decât această înălțime.

Descărcarea nămolului umed se efectuează în primele două compartimente, în cazul cascadelor constituite din 4 compartimente, și în primele 3+4 compartimente în cazul cascadelor din 7+8 compartimente.

Transvazarea apei de nămol între compartimentele unei cascade se prevede în zig-zag (șah). Cantitatea apei de nămol se ia de 30+50 % din cantitatea de nămol supus deshidratării.

7.6.63 Platformele de uscare-îngroșătoare, se proiectează sub formă de rezervoare (bazine) rectangulare cu fund și pereți laterali etanși, cu adâncimea utilă de maximum 2 m.

Pentru evacuarea apei rezultate din decantarea (îngroșarea) nămolului, de-a lungul pereților longitudinali, se prevăd orificii dotate cu șubere închizătoare, distanța dintre ele fiind de maximum 18 m.

Lățimea compartimentelor la acest tip de platforme poate varia între 9 și 18 m.

Pentru evacuarea mecanizată a nămolului uscat se prevăd căi de acces în pantă.

7.6.64 Pentru platformele de uscare cu dren central se verifică dacă aria suprafeței de drenare nu este mai mică de 10 % din aria suprafeței compartimentului.

7.6.65 Distribuția pe platforme a nămolului umed se face prin conducte sau jgheaburi (rigole) având ramificații cu vane (șubere sau stăvilare) spre fiecare grup de două compartimente adiacente.

Rețeaua de distribuție a nămolului umed trebuie proiectată cu o pantă de minimum 0,01. Introducerea nămolului în compartimente se face prin conducte cu diametrul de 150 mm, prevăzute cu clapete terminale sau cu vane de închidere, care pot fi pozate aparent.

În cazul distribuției prin intermediul jgheaburilor, introducerea nămolurilor în compartimente se realizează și prin jgheaburi înclinate.

7.6.66 Apă de nămol rezultată de la platformele de uscare și readusă în circuitul tehnologic al apei uzate are următoarele caracteristici, în cazul dehidratării nămolurilor fermentate anaerob: materii în suspensie - 1000+2000 mg/dm³, CBO_{total} - 1000+2000 mg/dm³ (valorile superioare corespund apelor provenite de la platformele de uscare-îngroșătoare, iar cele inferioare - celorlalte tipuri de platforme); în cazul nămolurilor stabilizate aerob, încărcările poluanților sunt cele indicate la pct. 7.6.41.

7.6.67 În cazul amplasării platformelor de uscare în afara teritoriului stației de epurare, pentru personalul de exploatare se prevăd încăperi de serviciu și de uz social, precum și un depozit.

7.6.68 Dacă condițiile locale și cerințele de protecție a mediului permit, în depresiunile naturale, fostele cariere de nisip sau argilă etc se pot construi iazuri pentru uscarea nămolurilor. Dacă solul nu este suficient de permeabil, se prevăd preaplinuri pentru evacuarea apei de nămol. La intervale de câțiva ani, iazurile se golesc de nămol; dacă volumele de acumulare sunt mari și în apropiere există și alte posibilități de evacuare a nămolului, se poate renunța la golire și, după umplere, terenul se redă agriculturii.

Uneori iazurile de nămol pot fi folosite și pentru fermentarea nămolului, la fel ca bazinele deschise de fermentare, uscarea făcându-se în continuare în aceleași iazuri, acestea putând servi și pentru depozitarea nămolului.

7.6.69 Instalațiile de dehidratare mecanică se prevăd, de regulă, la stațiile de epurare cu capacitatea de 20000 m³/d și mai mare. Cu o justificare corespunzătoare ele pot fi proiectate și pentru stațiile de epurare începând cu capacitatea de 5000 m³/d.

Instalațiile de dehidratare mecanică trebuie să fie precedate de instalații de elutriere (spălare) a nămolurilor fermentate mezofil și de condiționare a nămolului (exceptând centrifugarea). Ele permit reducerea umidității nămolului până la 60+80 %.

7.6.70 Instalațiile de elutriere preced, în schema tehnologică, instalațiile de dehidratare mecanică cu filtre cu vid și filtre-presă, pentru a înlătura particulele coloidale și materiile solide fine în suspensie, precum și a reduce alcalinitatea nămolului. Ele se prevăd cu precădere în cazul utilizării reactivilor chimici minerali pentru condiționarea nămolului. Funcționarea instalațiilor de elutriere se prevede continuă sau discontinuă, în mod corelat cu funcționarea instalațiilor de dehidratare.

7.6.71 Instalațiile de elutriere cuprind:

- bazinul de amestec al nămolului cu apă de spălare;
- bazinul de sedimentare - îngroșare.

După procesul tehnologic elutrierea se clasifică în:

- elutriere într-o singură treaptă;
- elutriere în mai multe trepte;
- elutriere în contracurent.

Pentru spălare se folosește în fiecare treaptă apă industrială (de regulă, apă uzată epurată). În scopul reducerii cantității de materii în suspensie în apa de spălare și a umidității nămolului îngroșat se recomandă a se înlocui apa de spălare cu filtratul de la instalațiile de dehidratare sau cu soluție de 0,1 % FeCl₃.

7.6.72 Raportul dintre apa de spălare și nămol de elutriat (R_e , m^3/m^3) se adoptă:

- 1+1,5 pentru nămol primar fermentat;
- 2+3 pentru amestec de nămoluri fermentate în condiții mezofile.

În cazul când sunt cunoscute valorile rezistenței specifice la filtrare a nămolului R_e se calculează cu relația:

$$R_e = \lg(r \cdot 10^{-10}) - 1,8, m^3/m^3, \quad (7.91)$$

în care:

r - rezistența specifică a nămolului la filtrare, cm/g.

7.6.73 Amestecarea apei de spălare cu nămolul se realizează într-un bazin de amestec sau direct în bazinul de sedimentare-îngroșare. Timpul de amestec se consideră de 15+20 min, numărul de bazine - de minimum 2.

La amestecarea prin intermediul aerului (barbotare), necesarul de aer se determină luând în calcul 0,5 m^3/m^3 amestec de apă de spălare cu nămolul de elutriat.

7.6.74 Pentru sedimentarea nămolului elutriat se prevăd bazine de tip îngroșătoare, care se dimensionează, luând în considerare următorii parametri:

- timpul de sedimentare - îngroșare - 12+18 h;
- încărcarea hidraulică (inclusiv apa de spălare) 8,5+17 $m^3/(m^2 \cdot d)$;
- încărcarea masică 40,0+75,0 kg de substanță uscată/ ($m^2 \cdot d$).

Apa de spălare se reintroduce în circuitul de apă uzată, în amonte de decantoarele primare, având următorul grad de poluare:

- materii în suspensie - 1000+1500 mg/dm^3 ;
- CBO_{total} - 600+900 mg/dm^3 .

Umiditatea nămolului îngroșat se ia de 94+96 %, funcție de tipul nămolului inițial și conținutul nămolului activ. Evacuarea nămolului îngroșat se prevede cu pompe cu piston plonjor.

Numărul de bazine de sedimentare-îngroșare se ia minimum două. Bazinele de sedimentare-îngroșare trebuie prevăzute cu dispozitive de evacuare a materiilor plutitoare.

7.6.75 Condiționarea chimică a nămolului se face pentru a modifica structura acestuia în vederea micșorării rezistenței specifice la filtrare.

Pentru condiționarea chimică se folosesc:

- reactivi de condiționare minerali (clorură ferică, sulfat feros ș.a.), asociați cu sau nu cu var;
- reactivi de condiționare micști, polimeri anionici sau neionici și săruri minerale sau amestec de reactivi minerali. Condiționarea se efectuează mai întâi cu reactivi organici și apoi cu cei minerali. Varul se adaugă după introducerea coagulanților.

7.6.76 Doza necesară de reactivi chimici se determină pe bază de încercări experimentale și variază în funcție de proveniența nămolului și de compoziția chimică a acestuia, precum și de procedeul de deshidratare ce urmează a se aplica.

Pentru calcule preliminare, în cazul nămolurilor provenite din stațiile de epurare orășenești, dozele $FeCl_3$ și CaO se pot lua conform Tabelului 7.37 (în procente din substanța uscată din nămol), pentru deshidratarea prin filtre cu vid (filtre-vacuum).

Dimensionarea instalațiilor de stocare, preparare și dozare se face în funcție de dozele de reactivi indicate în studiile de specialitate și de cantitatea de substanță uscată din nămolul deshidratat

Tabelul 7.37

Tipul de nămol	Nămol proaspăt				Nămol fermentat			
	neîngroșat		îngroșat		neîngroșat		îngroșat	
	FeCl ₃	CaO	FeCl ₃	CaO	FeCl ₃	CaO	FeCl ₃	CaO
Nămol primar	1,5+3	6+10			3+4	8+10		
Nămol activ în exces			6+9	17+25				
Amestec de nămol primar cu nămol activ în exces			3+5	9+13			4+6	12+20

NOTE:

- 1.În cazul în care se folosește sulfatul feros, doza se stabilește mărind cu 30+40 % față de doza de clorură ferică.
- 2.Pentru nămolurile stabilizate aerob dozele de reactivi pentru condiționare se reduc cu 30 %.
- 3.În cazul deshidratării nămolurilor prin filtre-presă doza de var se mărește cu minimum 30 %.

Pentru regenerarea pânzei filtrante a filtrelor cu vid și filtrelor - presă se prevede spălarea periodică cu soluție de 8+10 % de acid clorhidric inhibat. Necesarul de acid se determină în baza următorului consum specific de acid de 20 % la 1 m² de pânză: 20 l pentru filtre-vacuum și 50 l pentru filtre-presă pe an. Depozitul-tampon se prevede pentru o rezervă de FeCl₃ pentru 20+30 zile și de CaO pentru 15 zile.

Amestecarea și reacția nămolului cu reactivi se realizează în bazine (recipienți) în care se asigură o agitare continuă a amestecului. Timpul de amestec și reacție se ia de 10+15 min. Se prevăd minimum două recipiente (bazine) cu funcționare în serie, în primul se produce amestecul nămolului cu reactivul ales, în al doilea se adaugă varul.

Nămolul coagulat (floculat) se transportă gravitațional pe distanțe cât mai scurte. Viteza maximă în conducte se ia de 1 m/s.

7.6.77 Condiționarea chimică a nămolului cuprinde următoarele instalații:

- instalații de stocare, preparare și dozare a reactivilor;
- bazine de amestec și reacție a nămolului cu reactivi.

7.6.78 Pentru modificarea caracteristicilor nămolului de deshidratat, cu precădere prin filtre-presă, se poate prevedea condiționarea fizică, care se poate realiza prin adaos de material inert ca cenușă, zgură, nisip, rumeguș, fibre etc.

Tipul și dozele de agenți fizici, precum și tehnologia de tratare, se determină pe bază de studii experimentale. Se ține cont de faptul că cantitatea de material inert ce trebuie adăugată este mare, conducând la dublarea și chiar triplarea conținutului de material solid din nămol.

7.6.79 Pentru deshidratarea mecanică a nămolului se pot prevedea următoarele tipuri de utilaje:

- filtre-vacuum (cu vid);
 - filtre-presă cu plăci;
 - filtre-presă cu bandă;
 - centrifuge;
 - alte instalații care s-au impus în ultima vreme.
- Alegerea tipului de utilaje se face pe baza unui calcul tehnologico-economic care ține cont de consumul de energie electrică, de fiabilitatea în exploatare și de valoarea de investiție necesară.

7.6.80 Determinarea numărului de filtre vacuum și filtre-presă se efectuează cu relația:

$$n = \frac{G_{n.u} \cdot G_r}{P_r \cdot e}, \text{ buc.}, \quad (7.92)$$

În care:

n - numărul de utilaje de deshidratare active;

G_{n_u} - cantitatea de substanță uscată din nămolul umed, kg/d;

G_r - cantitatea de reactivi de condiționare a nămolului, kg/di;

P_r - capacitatea utilajului de deshidratare, kg substanță uscată/h, indicată în cartea tehnică acestuia;

e - numărul de ore de funcționare a utilajului ($e = 10+16$ h/d);

Agregate de rezervă se prevăd:

- 1 pentru 1+3 agregate active;

- 2 pentru 4+10 agregate active.

Pentru calcule preliminare numărul de utilaje poate fi determinat pe baza debitului specific indicat în Tabelul 7.38.

Apa de nămol se reintroduce în circuitul apei uzate, în amonte de decantoarele primare.

Pentru filtrele-vacuum valoarea vidului se ia de 40+65 kPa (300+500 mm coloanei de mercur), presiunea aerului comprimat pentru dezlipirea turtei – de 20+30 kPa (0,2+0,3 N/m²).

Debitul pompelor de vid se determină pe baza consumului specific de aer egal cu 0,5 m³/(min·m²) de pânză filtrantă și a celui de aer comprimat egal cu 0,1 m³/(min·m²).

Pentru filtrele-presă se prevede pomparea nămolului condiționat cu pompe de mare presiune (de minimum 0,6 MPa), debitul de aer comprimat pentru uscarea nămolului se ia de 0,2 m³/(min·m²), presiunea aerului comprimat - de minim 0,6 MPa, debitul de apă de spălare – de 4 l/(min·m²), presiunea apei de spălare - de minimum 0,3 MPa.

Tabelul 7.38

Tipul de nămol de deshidratat	Debitul specific, kg substanță uscată /h		Umiditatea nămolului deshidratat, %	
	filtre- vacuum	filtre-presă	filtre- vacuum	filtre-presă
Nămol primar fermentat	25 ÷ 35	2 ÷ 17	75 ÷ 77	60 ÷ 65
Amestec de nămoluri fermentate anaerob în condiții mezofile, nămol activ stabilizat	20 ÷ 25	10 ÷ 16	78 ÷ 80	62 ÷ 68
Amestec de nămoluri fermentate anaerob în condiții termofile	17 ÷ 22	7 ÷ 13	78 ÷ 80	62 ÷ 70
Nămol primar nefermentat	30 ÷ 40	12 ÷ 16	72 ÷ 75	55 ÷ 60
Amestec de nămol primar și nămol activ				
Îngroșat	20 ÷ 30	5 ÷ 12	75 ÷ 80	62 ÷ 75
Nămol activ îngroșat	8 ÷ 12	2 ÷ 7	85 ÷ 87	80 ÷ 83

NOTĂ - Valorile indicate sunt valabile pentru nămolurile stațiilor de epurare orășenești.

7.6.81 Pentru deshidratarea mecanică a nămolurilor se prevăd centrifuge orizontale cu funcționare continuă. Debitul (capacitatea) centrifugelor, q_{cf} , m³ nămol/h, se determină cu relația:

$$q_{cf} = (15...20)l_{rot} \cdot d_{rot}, m^3/h, \quad (7.93)$$

În care:

l_{rot} - lungimea rotorului, m;

d_{rot} - diametrul rotorului, m.

În cazul condiționării chimice (cu floclanți) a nămolurilor de deshidratat debitul centrifugelor se adoptă de 2 ori mai mic, iar eficiența de eiliminare a materilor solide se mărește până la 90+95 %. În mod obișnuit, fără condiționarea nămolului, eficiența de eliminarea a materilor solide și umiditatea nămolului deshidratat se adoptă conform Tabelului 7.39.

Înainte de a fi introdus în centrifuge, din nămol se elimină nisipul, iar în cazul centrifugelor cu diametrul rotorului sub 500 mm în amonte de centrifuge se montează cominutoare (grătare tăietoare). Utilizarea centrifugelor pentru deshidratarea nămolului activ este preferabilă pentru eliminarea părții lui în exces.

Tabelul 7.39

Tipul de nămol de deshidratat	Eficiența de eliminare a materiilor solide, %	Umiditatea nămolului deshidratat, %
Nămol primar brut sau fermentat	45+65	65+75
Amestec de nămoluri fermentate anaerob	25+40	65+75
Amestec de nămoluri stabilizate aerob	25+35	70+80
Nămol activ proaspăt cu un conținut de substanță minerală, %:		
- 28+35	10+15	75+85
- 38+42	15+25	70+80
- 44+47	25+35	60+75

În cazul reintroducerii centrului în circuitul apei uzate trebuie să se țină cont de creșterea încărcării instalațiilor de epurare privind CBO_{total} pornind de la raportul de 1 mg CBO la 1 mg de materii solide reziduale conținute în centrat.

Pentru evitarea unei creșteri a încărcării instalațiilor de epurare se recomandă să se prevadă tratarea suplimentară (separată) a centrului:

- stabilizarea aerobă în amestec cu nămolul primar (sau cu centrul acestuia) și nămolul activ în exces cu îngroșare ulterioară (gravitațională) timp de 3+5 h;
- platforme de uscare pentru centrul provenit din centrifugarea nămolurilor fermentate, încărcarea acestora se adoptă cu coeficientul 2;
- reintroducerea în bazinele de aerare a centrului rezultat din centrifugarea nămolului activ neîngroșat.

În cazul condiționării nămolurilor de deshidratat prin intermediul centrifugării se recomandă utilizarea floclanților macromoleculari în doze de 2+7 kg/t substanță uscată conținută în nămol. Dozele superioare indicate mai sus se prevăd pentru centrifugarea nămolului activ, iar dozele inferioare - pentru nămolul primar nefermentat. Umiditatea nămolului activ deshidratat se ia de 80+83 % iar cea a nămolului primar nefermentat - de 70+75 %. Centrul provenit de la deshidratarea nămolurilor condiționate nu se tratează suplimentar și încărcarea instalațiilor pentru epurarea apelor uzate nu se mărește. Se dă preferință centrifugelor cu raportul I_{rot}/d_{rot} egal cu 2,5+4 la folosirea floclanților.

Agregate de rezervă se prevăd:

- 1 pentru 1+2 centrifuge active;
- 2 pentru 3 și mai multe centrifuge active.

7.6.82 În cazul deshidratării mecanice a nămolurilor se prevăd drept rezervă platforme de uscare pentru 20 % din cantitatea anuală de nămol.

7.6.83 Instalația de deshidratare mecanică cu filtre-vacuum se compune din:

- instalație de alimentare cu nămol condiționat (se evită pomparea);
- filtre-vacuum;
- instalație de producere a vidului (electropompe de vid, recipiente de separare a fazelor);
- instalație de evacuare (pompare) a apei de nămol;
- instalație de suprapresiune pentru desprinderea turtei de nămol (electrocompresor);
- instalație de evacuare a nămolului deshidratat (benzi rulante, remorci).

Instalația de deshidratare mecanică cu filtre-presă cu bandă se compune din:

- instalație de alimentare cu nămol condiționat;
- filtre-presă cu bandă;

- instalație de evacuare a nămolului deshidratat;
- instalație de pompare (evacuare) a apei de nămol.

Instalația de deshidratare mecanică cu filtre-presă cu plăci se compune din:

- instalație de alimentare a filtrelor, cu pompe de mare presiune (pompele se aleg astfel încât să asigure umplerea filtrului în 6+10 min), prevăzută cu eliminarea materiilor grosiere din nămolul primar prin intermediul unor grătare cu interspații de 10 mm sau a sitelor vibratoare cu ochiuri de 10x10 mm;
- filtre-presă cu plăci;
- instalație de strângere a plăcilor cu prese hidraulice;
- instalație de evacuare a nămolului deshidratat;
- instalație de pompare (evacuare) a apei de nămol.

Instalația de deshidratare mecanică cu centrifuge decantoare orizontale se compune din:

- instalație de alimentare cu nămol brut;
- centrifuge;
- instalație de evacuare a nămolului deshidratat;
- instalație de pompare (evacuare) a apei de nămol.

Pentru montarea, demontarea și deplasarea utilajelor se prevăd poduri rulante (cu una sau două grinzi) cu comandă manuală.

7.6.84 Igienizarea nămolurilor se prevede pentru ca nămolul tratat din stațiile de epurare orășenești să poată fi manipulat și utilizat, fără restricții sanitaro-epidemiologice, ca fertilizator în agricultură.

Igienizarea nămolului poate fi obținută prin metode termice, biotermice (compostare) și chimice.

La nămoluri în stare lichidă se aplică atât metoda termică (pasteurizarea, oxidarea umedă, condiționarea termică), cât și cea chimică, iar la cele deshidratate – de regulă, numai metoda termică (pasteurizarea, care mai poartă denumirea de dehelmintizare, și uscarea termică) și, la umidități de 60+70 %, metoda biotermică (compostarea).

7.6.85 Pasteurizarea (dehelmintizarea) nămolurilor lichide se efectuează prin încălzirea lor la temperaturi de minimum 60+70⁰ C timp de minimum 20 min- sau de 80+90⁰ C timp de 5 min, înainte sau după fermentare, utilizând vapori de apă sau arzătoare imersate și schimbătoare de căldură.

Nămolurile deshidratate pot fi pasteurizate în instalații cu arzătoare de gaze cu radiație infraroșie.

7.6.86 Igienizarea nămolurilor prin metoda biotermică (compostarea) se efectuează în amestec cu material de umplură (deșeuri solide menajere, turbă, rumeguș, frunze uscate, paie, coajă măcinată) sau compost. Raportul dintre componenții amestecului de nămoluri deshidratate și deșeuri solide menajere se ia de 1: 2 în masă și de 1:1 în volum la utilizarea altor materiale de umplură cu obținerea unui amestec cu umiditatea maximă de 60 %.

Tratarea biotermică se realizează pe terenuri betonate sau acoperite cu beton asfaltic și îndiguite, cu utilizarea de mijloace de mecanizare pentru stivuirea materialului de compostat în grămezi cu înălțimea de 2,5+3 m la aerare naturală și până la 5 m la aerarea artificială.

La proiectarea stivelor aerisite se prevăd:

- conducte cu diametrul de 100+200 mm, perforate, cu orificii de 8+10 mm, amplasate la baza fiecărei stive;
- alimentarea cu aer la un debit specific de 15+25 m³/h la 1 t de substanță organică conținută în materialul de compostat.

Durata de tratare biotermică (compostare) se stabilește funcție de procedeul aplicat (metoda de aerisire), compoziția nămolului, tipul materialului de umplură și pe baza experienței de exploatare în condiții similare sau a recomandărilor elaborate de instituțiile de specialitate.

Pe parcursul compostării se prevede amestecarea (malaxarea amestecului).

7.6.87 Uscarea termică pentru sterilizarea și reducerea avansată a umidității nămolului în prealabil deshidratat mecanic (până la 30+40 %), se prevede numai cu o justificare corespunzătoare și în cazul utilizării energiei solare (cu furnizarea de aer încălzit la temperaturi de 75+85⁰ C provenit din captatori solari de tip aer-aer).

La calcularea necesarului de energie termică pentru alimentarea sistemului se ține seama de necesarul de energie termică pentru evaporarea apei din nămol, preîncălzirea materialului, dezodorizarea gazelor rezultate etc.

7.6.88 Dacă nămolurile rezultate din epurarea unor ape uzate industriale conțin compuși organici și/sau anorganici toxici ce nu permit valorificarea agricolă, depozitarea pe sol sau aplicarea procedeelelor de recuperare a substanțelor utile, atunci se utilizează incinerarea în instalații speciale ca singura alternativă acceptabilă.

7.6.89 Instalațiile de uscare termică și de incinerare trebuie echipate cu instalații de spălare sau filtrare a gazelor de ardere.

7.6.90 Pentru stocarea nămolului deshidratat mecanic trebuie prevăzute platforme în aer liber, cu îmbrăcăminte rutieră. Înălțimea stratului de nămol depozitat pe aceste platforme se acceptă de 1,5+3 m.

Pentru stocarea nămolului uscat pe cale termică se acceptă, funcție de condițiile climaterice, platforme similare sau, cu o argumentare respectivă, - depozite acoperite.

Depozitarea nămolului deshidratat mecanic trebuie calculată pentru o cantitate de nămol produs pe parcursul a 3+4 luni.

Pentru lucrările de încărcare și descărcare trebuie prevăzută mecanizarea acestora.

Nămolurile neutilizabile trebuie depozitate în instalații și condiții care exclud poluarea mediului înconjurător. Locurile de păstrare/depozitare a acestor nămoluri trebuie acordate cu organele sanitare de supraveghere și de protecție a stării mediului ambiant.

7.7 Stații de epurare de capacitate mică (în localități rurale)

7.7.1 Întrucât întocmirea proiectelor de canalizare este destul de laborioasă, necesitând studii prealabile de teren (topografice, geotehnice, hidrologice, hidrochimice și biologice), precum și alte implicații legate de realizarea canalizărilor în care sunt necesare decizii la nivel local sau zonal privind alegerea de amplasamente, conexiunile cu alte lucrări edilitare sau social-economice etc, beneficiarii interesați de aceste lucrări trebuie să comande în prealabil un studiu de fezabilitate, care trebuie să țină seama și de programul de dezvoltare în perspectivă a localității respective.

Având în vedere că întocmirea proiectelor stațiilor de epurare este de tehnicitate ridicată, necesitând cunoștințe specifice de tehnologie a epurării, de construcții cu caracter hidrotehnic, de legislație în protecția mediului și amenajarea teritoriului, proiectarea trebuie efectuată de specialiști cu calificare corespunzătoare.

7.7.2 Soluțiile de tip local (prin puțuri absorbante, fose vidanjabile, fose septice etc.) nu sunt preferabile, deoarece pe lângă faptul că sunt costisitoare, încalcă condițiile de protecție a mediului, exigențe care în viitor se vor concretiza, în reglementări legale din ce în ce mai severe, cu efecte și asupra localităților rurale.

Ținând seama de faptul că lucrările de canalizare trebuie să servească, afară de gospodăriile populației, și alți consumatori din mediul rural, cum sunt: unitățile comerciale, unele obiective agrozootehnice și chiar întreprinderi de mică industrie, precum și de faptul că buna funcționare a unui sistem de canalizare este condiționată de o activitate continuă de urmărire, operare și întreținere, rezultă necesitatea realizării și dezvoltării unor sisteme centralizate de canalizare la sate, care trebuie să cuprindă rețeaua de canalizare, sistemul de transport (colectare cu sau fără pompare) și instalații de epurare eficiente.

7.7.3 Lucrările de canalizare la sate, datorită cantităților de ape uzate relativ reduse, a condițiilor de amplasare, a posibilităților de funcționare și de exploatare specifice, prezintă o serie de particularități care impun o tratare diferențiată față de lucrările în mediu urban sau față de obiectivele industriale importante.

Dintre condițiile care trebuie avute în vedere se evidențiază, în mod special, următoarele:

- alegerea unei scheme tehnologice simple, compusă dintr-un număr cât mai mic de instalații și construcții, în scopul reducerii punctelor (posturilor) de exploatare și intervenție evitând utilizarea de personal numeros pentru exploatare;

- realizarea unor instalații cu funcționare robustă (durabile), adică a unor dispozitive sau echipamente la care nu pot să apară multe defectări și care pot fi depanate cu ușurință la un nivel redus de dotare și calificare;

- realizarea unor construcții și instalații compacte, așa - numitele monobloc, care cumulează mai multe funcțiuni într-un obiect tehnologic, cu avantaje în ceea ce privește costul obiectivului și suprafața de teren ocupată;

- utilizarea pe cât posibil pe scară cât mai largă a materialelor și elementelor de construcție modulate, prefabricate, preuzinate din beton armat, metal, plastice ori compozite, în scopul simplificării execuției și reducerii duratei de execuție.

7.7.4 Toate folosințele care evacuează apa uzată: centre populate sau obiective industriale și sociale trebuie să fie dotate cu stații de epurare care să asigure protecția mediului.

Soluțiile pentru stațiile de epurare se stabilesc, luând în considerare, în principal, următorii factori:

- cantitatea, natura și concentrația de substanțe poluante în apele uzate;
- gradul de epurare necesar a se realiza, în funcție de caracteristicile emisarului (râu, pârau, etc.);
- emisarii din zonele rurale au, de regulă, debite reduse de apă și de aceea impun o epurare avansată;
- relieful terenului;
- situația hidrologică și hidrogeologică a zonei;
- spațiul disponibil și condițiile de amplasare;
- căile de acces și posibilitățile de transport pentru aprovizionare cu materiale de construcții.

7.7.5 Soluțiile tehnice pentru stațiile de epurare în localități rurale sau, cu alte cuvinte, stațiile de epurare individuale, locale și mici de capacitate până la 1400 m³/d, au un specific aparte.

Pentru stațiile de epurare cu debite până la 12+25 m³/d se recomandă scheme simple cu fose septice sau decantoare etajate, pentru epurarea mecanică, și cu instalații de epurare biologică naturală (infiltrarea subterană, iazuri biologice) sau artificială (stații monobloc cu bazine de aerare, cu biofiltre sau cu biodiscuri).

Pentru stațiile de epurare cu debite între 12+200 m³/d se prevăd stații monobloc, tip bazine cu aerare prelungită, precedate numai de grătare sau scheme mai complexe cu epurare mecanică tradițională urmată de instalații de epurare biologică naturală (iazuri biologice, fitofiltre) sau artificială (șanțuri de oxidare, biofiltre).

Pentru capacități peste 200 m³/d se consideră scheme mai complexe cuprinzând, de regulă, două trepte: treapta mecanică cu grătare, deznisipatoare, decantoare și treapta biologică în diverse soluții ca bazine cu nămol activ combinate cu stabilizatoare aerobe pentru nămolul în exces, biofiltre, șanțuri de oxidare, bazine combinate (cu aerare și decantoare) etc.

Tratarea nămolurilor se recomandă prin fermentarea crioofilă în decantoare etajate sau în rezervoare fără încălzire. Se utilizează, de asemenea, soluția cu aerare prelungită în care mineralizarea se realizează în bazinul de aerare cu nămol activ. Nămolul mineralizat se poate depune pe platforme de uscare, după care poate fi folosit în agricultură, cu avizul organelor sanitare.

7.7.6 Fosele septice reprezintă niște rezervoare acoperite pentru decantarea apelor uzate și, concomitent, pentru digerarea îndelungată (6+12 luni) a nămolului depus. Ele preced, de regulă, instalațiile de epurare biologică naturală prin infiltrare subterană.

Volumul total al foselor septice se adoptă:

- de minimum 3 debite zilnice la debite pînă la 5 m³/d;
- de 2,5 debite zilnice la debite peste 5 m³/d.

Funcție de debitul de ape uzate se recomandă următoarele tipuri de fose septice:

- cu un compartiment, la debite sub 1 m³/d;
- cu două compartimente, la debite sub 10 m³/d;
- cu trei compartimente, la debite peste 10 m³/d.

Se recomandă să se dea prioritate procesului de fermentare ce se produce în prima cameră, față de spațiul de limpezire (camerele următoare). Astfel, volumul primei camere în fosele septice cu două compartimente se adoptă egal cu 0,7, iar în cele cu trei camere – cu 0,5 din volumul total și, respectiv, volumul camerelor a doua și a treia - câte 0,25 din volumul total.

În cazul necesității de dezinfectare a apelor evacuate din fosele septice se prevede o cameră de contact cu dimensiunile în plan de minimum 0,75×1,00 m.

Conducta de aducțiune se amplasează la minimum 0,05 m deasupra nivelului maxim al lichidului din fosa septică. Se prevăd instalații pentru evacuarea materiilor plutitoare și o aerisire eficientă.

Racordarea foselor septice la canalizare se efectuează prin intermediul căminelor de vizitare.

7.7.7 Decantoarele etajate se proiectează în conformitate cu pct. 7.2.79.

7.7.8 Epurarea biologică a apelor uzate la debite sub 12 m³/d poate fi prevăzută prin infiltrare subterană în următoarele instalații:

- puțuri absorbante;
- terenuri de filtrare subterană;

- filtre subterane;
- tranșee filtrante.

Această soluție se poate proiecta și materializa numai cu avizul favorabil al organelor sanitare și de protecție a mediului.

7.7.9 Puțurile absorbante se proiectează în soluri permeabile în condițiile lipsei apelor freatice la debite de apă uzată sub $1 \text{ m}^3/\text{d}$ și sunt precedate de fose septice. În cazul folosirii apelor freatice pentru alimentare cu apă potabilă, puțurile absorbante pot fi prevăzute numai cu avizul organelor sanitare.

Puțurile absorbante se execută din inele din beton armat, piatră, cărămidă arsă. Dimensiunile în plan se iau de maximum $2 \times 2 \text{ m}$, iar adâncimea – de maximum $2,5 \text{ m}$.

Puțurile se realizează ca niște filtre. La partea inferioară și la exterior se prevede un material de filtrare cu granulații diferite sau cărămidă spartă mărunț. Deasupra filtrului se așterne un strat fin de nisip și peste acesta se pune o lespede de stropire, care să evite tulburarea stratului de nisip de către apa ce curge (cade) din conducta de aducțiune a apelor uzate. Între conducta de aducțiune și stratul de nisip (lespede) se lasă un spațiu de $0,50+1,50 \text{ m}$, în care se poate acumula o cantitate de apă în momentul când debitul de scurgere depășește posibilitatea de infiltrare în sol. Dedesubtul stratului de nisip pereții puțului se prevăd cu barbacane (goluri) pentru evacuarea apei filtrate în stratul permeabil din sol.

Gura puțului se amenajează cu un cămin de acces cu capac și se prevede cu ventilație pentru aerisire.

Pentru determinarea capacității puțurilor absorbante se pot folosi următoarele debite orientative:

- $80 \text{ l}/(\text{m}^2 \cdot \text{d})$ pentru pământuri nisipoase;
- $40 \text{ l}/(\text{m}^2 \cdot \text{d})$ pentru pământuri argiloase-nisipoase.

Aria de calcul a suprafeței de filtrare se constituie din suma ariilor fundului (radierului) și pereților laterali (la înălțimea filtrului).

Încărcarea superficială poate fi mărită cu $10+20 \%$ la amplasarea puțurilor absorbante în nisipuri de granulație mare și medie sau la distanțe între fundul puțului și nivelul maxim al apelor freatice peste 2 m ; cu 20% - la consumuri specifice peste de $150 \text{ l}/(\text{om} \cdot \text{d})$ și temperaturi medii de iarnă ale apelor uzate peste 10° C . Pentru obiectele cu funcționare sezonieră această încărcare poate fi la fel mărită cu 20% .

7.7.10 Terenurile de filtrare subterană se prevăd în soluri cu capacitatea de preluare suficientă și în lipsa apelor freatice. În continuare trebuie să se țină seama ca în orice caz să se evite o legătură între instalația de absorbție și stratul de apă freatică și oricare sursă de alimentare cu apă. Pentru a se evita colmatarea solului trebuie să se asigure limpezirea apei ce ajunge în rețeaua de drenuri.

La proiectarea terenurilor cu infiltrare subterană se ține seama de următoarele considerente preliminare:

- tuburile de irigare (drenurile) cu diametrul de $75+100 \text{ mm}$ se pozează cu o pantă de $0,001+0,003$, la adâncimi de maximum $1,8 \text{ m}$ și de minimum $0,5 \text{ m}$, pe un strat filtrant cu grosimea de $20+50 \text{ cm}$, din pietriș sau zgură, piatră spartă sau nisip de granulație mare;
- drenurile pentru canalizări subterane se prevăd la partea inferioară cu orificii, rosturi sau fante, prin care apa decantată se infiltrează în sol, lungimea fiecărui dren fiind de maximum 20 m , iar distanța între drenuri variind între la $1,5+2,5 \text{ m}$;
- pentru alimentarea instalației cu apă uzată se prevede o cameră de dozare în care se montează un jgheab mobil cu basculare automată pentru scurgerea periodică a apelor uzate;
- la capătul drenurilor se montează tuburi verticale cu diametrul de 100 mm pentru ventilație, care se ridică la $1,00+1,5 \text{ m}$ deasupra suprafeței solului;
- pentru cazuri de avarii, când este necesară oprirea temporară a terenului de infiltrare subterană, se prevede o conductă de evacuare a apelor uzate ce ies din fosa septică și care debușează în puțuri absorbante (de rezervă);
- lungimea totală, L_{tot} , a tuburilor de irigare (drenurilor) se determină cu formula:

$$L_{tot} = \frac{Q_{zi,max}}{q}, m, \quad (7.94)$$

în care:

$Q_{zi,max}$ - debitul maxim zilnic al apelor uzate, l/d ;

q - norma zilnică de încărcare cu ape uzate a unui metru liniar de dren, l/d , care se adoptă conform Tabelului 7.40.

Tabelul 7.40

Distanța de la fundul drenurilor până la nivelul apelor freatice, m	Încărcarea zilnică, q , a unui metru liniar de drenuri în soluri, l/d		
	nisipoase	nisipo-lutoase	argiloase
1,00+1,50	12+18	6+12	4+8
Peste 1,50	15+25	12+20	6+10

NOTE:

- 1.Valoriile minime se referă la regiunile cu umiditate excesivă, cele maxime - la regiunile cu umiditate insuficientă.
- 2.Pentru obiectele cu consumul specific de apă peste 150 l/(om·d) și cele cu funcționare sezonieră încărcarea se mărește cu 20 %.

7.7.11 Filtrele subterane și tranșeele filtrante se prevăd cu două rețele de drenuri: la partea superioară cu tuburi de irigare prin care apa decantată prealabil se distribuie în stratul filtrant, iar la partea inferioară (la adâncime) - cu tuburi de colectare și de evacuare a apei filtrate. Aceste conducte sunt montate una sub alta, iar grosimea stratului filtrant se prevede de 0,8+1,5 m. Conducta de la partea superioară se amplasează într-un strat de pietriș cu grosimea de 0,3m.

Acest strat de pietriș se acoperă cu o foaie de carton asfaltat pe toată lățimea șanțului, pentru ca să oprească pătrunderea apelor meteorice în conductele de dren ale filtrului. Fiecare conductă de drenaj se termină cu o conductă de ventilație.

Filtrele subterane și tranșeele filtrante se prevăd în pământuri impermeabile sau slab filtrante, la o distanță de la drenul de evacuare până la nivelul maxim al apelor freatice de minimum 1 m. Apa epurată evacuată se acumulează în bazine speciale (în cazul utilizării acesteia pentru irigații) sau se deversează în emisar cu respectarea condițiilor respective.

Tranșeele filtrante se prevăd pe o lungime calculată funcție de debitul apelor uzate și încărcarea tuburilor de irigare, dar nu mai mare de 30 m, lățimea tranșeei la partea inferioară se prevede de maximum 0,5 m. Tranșeele se umplu cu nisip de granulație mare și medie sau cu alt material similar.

Filtrele subterane pot fi proiectate în una sau două trepte. În cazul instalațiilor într-o singură treaptă în calitate de material filtrant se utilizează nisip cu de granulație mare și medie sau alte materiale. Pentru instalațiile în două trepte, prima treaptă se umple cu pietriș, piatră spartă, zgură sau alte materiale cu granulație similară celor folosite în filtrele biologice (a se vedea pct. 7.3.11), iar treapta a doua - similar cu filtrele într-o singură treaptă.

Încărcarea tuburilor de irigare ale filtrelor subterane și ale tranșeelelor filtrante, precum și grosimea stratului filtrant pot fi adoptate conform Tabelului 7.41.

Tabelul 7.41

Tipul de instalație	Înălțimea (grosimea) stratului filtrant, m	Încărcarea unui metru liniar de tuburi de irigare $l/(d·m)$
Filtru subteran într-o singură treaptă sau treapta a doua a filtrului în două trepte	1+1,5	90+120
Prima treaptă a filtrului subteran în două trepte	1+1,5	180+240
Tranșee filtrante	0,8+1	60+80

NOTE:

- 1.Încărcările mai mici corespund straturilor de grosime mai mică
- 2.Pentru consumuri specifice de apă ce depășesc 150 l/(om·d) încărcările pot fi mărite cu 20+30 %.

7.7.12 Iazurile biologice pot fi utilizate:

- în calitate de instalații independente de epurare biologică naturală (treapta secundară) a apelor uzate;

- pentru finisarea (tratarea avansată) a apelor uzate epurate biologic în instalații artificiale (treapta terțiară).

Pentru menținerea condițiilor aerobe în iazuri, ele pot fi prevăzute cu sisteme de aerare artificială similare celor din bazinele cu nămol activ.

Iazurile biologice - treapta secundară - se utilizează pentru ape uzate cu un CBO ce nu depășește 200 mg/dm³ aerarea naturală și 500 mg/dm³ la aerarea artificială a iazurilor biologice. La CBO peste 500 mg/dm³ este necesară o epurare biologică artificială preliminară.

Iazurile biologice - treapta terțiară - se proiectează pentru ape uzate epurate biologic (în instalații artificiale) sau fizico-chimic, având un CBO de minimum 25 mg/dm³ pentru iazurile cu aerare naturală și 50 mg/dm³ pentru iazurile cu aerare artificială.

Iazurile biologice pentru treapta secundară trebuie să fie precedate de o epurare mecanică simplificată - grătare cu spații sub 16 mm și o decantare a apelor uzate de minimum 30 min. Iazurile cu aerare artificială se prevăd cu o decantare a apelor epurate de minimum 2+2,5 h.

Iazurile biologice reprezintă niște bazine în pământuri cu precădere impermeabile sau slab filtrante, în caz contrar trebuie prevăzută o protecție impermeabilizantă, taluzurile fiind acoperite cu pereuri din piatră, asfalt sau înierbate.

Iazurile biologice trebuie să se proiecteze, de preferință, în cel puțin două secții paralele, având fiecare 3+5 trepte (iazuri) așezate unul după altul, prevăzute cu conducte de ocolire astfel încât apele uzate să ocolească oricare din iazurile amplasate în serie, acestea putând fi scoase din funcțiune pentru lucrări de curățire sau reparație. Accesul apei în iaz se recomandă a se face prin mai multe puncte (distribuție uniformă), pentru a evita formarea de zone moarte, respectiv, pentru a evita formarea de zone anaerobe.

Tot în acest scop, iazurile cu aerare naturală se recomandă a fi prevăzute cu un raport dintre lungime și lățime egal cu minimum 20, sau compartimentate cu ajutorul unor garduri din nuiete împletite.

Iazurile cu aerare artificială pot fi de orice dimensiuni și forme, cu o singură condiție ca aeratoarele să asigure o mișcare a apei în orice punct și secțiune cu o viteză de minimum 0,05 m/s.

Construcțiile pentru evacuarea apei din iaz trebuie astfel concepute încât să poată fi reglate pentru a capta apa de la diferite adâncimi. Iazurile trebuie prevăzute, de asemenea cu conducte de golire.

Clorarea apei se prevede, de regulă, după evacuarea din iazuri. În cazuri excepționale (la lungimi ale conductelor de apă clorată ce depășesc 500 m sau când este necesară construcția unei stații de clor separate ș.a.) se admite clorarea în amonte de iazuri.

Concentrația de clor rezidual în apă după contactul cu clor nu trebuie să depășească 0,25+0,5 g/m³.

Volumul util al iazurilor biologice se determină în baza timpului de retenție al debitului mediu zilnic al apelor uzate.

Timpul de retenție al apelor uzate în iazurile biologice cu aerare naturală $t_{i,b}$, d, se calculează cu formula:

$$t_{i,b} = \frac{I}{K_{i,b} \cdot k} \sum_{i=1}^{n-1} \lg \frac{L_{inf}}{L_{ef}} + \frac{I}{K_{i,b} k'} \lg \frac{L'_{inf} - L_{fin}}{L_{ef} - L_{fin}} \quad (7.95)$$

în care:

n - numărul de iazuri în serie;

$K_{i,b}$ și $K_{r,b}$ - coeficienții de folosire utilă a volumului iazurilor biologice, respectiv, a fiecăre trepte, se adoptă egal cu 0,8+0,9 pentru iazuri cu raportul dintre lungime și lățime de 20 și mai mare, cu 0,35 pentru raporturi de 1:1+3:1 sau pentru iazuri construite în depresiuni naturale, iar pentru cazuri intermediare se efectuează o interpolare;

L_{inf} - valoarea CBO-ului influent în fiecare din treptele seriei de iazuri;

L'_{inf} - idem, pentru ultima treaptă;

L_{ef} și L'_{ef} - CBO-ul efluentului din fiecare treaptă și, respectiv, din ultima;

L_{fin} - CBO-ul rezidual determinat de procesele naturale ce au loc în bazinele de apă receptoare-emisari, care se adoptă egal cu 2+3 mg/dm³ (în cazul înfloririi - până la 5 mg/dm³) pentru timpul de vară, și cu 1+2 mg/dm³ pentru timpul de iarnă;

k - constanta vitezei consumului de oxigen; în lipsa datelor experimentale pentru apele uzate orășenești și cele similare poate fi adoptată egală cu 0,1 d⁻¹ la 20⁰ C;

k' - idem pentru ultima treaptă, la 20⁰ C, poate fi adoptată egală cu 0,07 d⁻¹. Pentru iazurile prevăzute ca treaptă terțiară poate fi adoptată egală cu 0,07 pentru prima treaptă, cu 0,06 pentru treapta a doua, cu 0,05+0,04 pentru celelalte trepte și cu 0,06 d⁻¹ pentru iazurile într-o singură treaptă.

La temperaturi ce diferă de 20⁰ C valoarea constantei k și k' se corectează conform formulei:

$$k_t = k_{20} \cdot 1,047^{T-20} \quad (7.96)$$

Aria totală a oglinzii apei din iazurile biologice cu aerare naturală se calculează, pornind de la condiția de asigurare a procesului de epurare cu oxigen pe seama reaerării (difuziei oxigenului din aerul atmosferic prin oglinda apei), cu formula:

$$F_{i,b} = \frac{Q_{zi} \cdot C_a (L_{inf} - L_{ef})}{K_{i,b} (C_a - C_{ef}) \cdot r_a}, m^3 \quad (7.97)$$

în care:

Q_{zi} – debitul mediu zilnic de ape uzate, m^3/d ;

C_a – se calculează în conformitate cu formula (7.77), mg/dm^3 ;

C_{ef} – concentrația de oxigen ce trebuie menținută în apa evacuată din iazuri, mg/dm^3 ;

r_a – viteza de reaerare atmosferică la un deficit de oxigen egal cu unu, se adoptă egală cu $3+4 g O_2/(m^2 \cdot d)$;

L_{inf} , L_{ef} , și $K_{i,b}$ – idem formula (7.95).

Adâncimea de calcul a iazurilor cu aerare naturală se determină cu formula:

$$H_{i,b} = \frac{V_{i,b}}{F_{i,b}}, m \quad (7.98)$$

în care:

$V_{i,b}$ – volumul util al iazurilor biologice determina cu formula:

$$V_{i,b} = Q_{zi} \cdot t_{i,b}, m^3 \quad (7.99)$$

În același timp $H_{i,b}$ nu trebuie să depășească următoarele valori, m:

- 0,5 m pentru CBO influent peste $100 mg/dm^3$;

- 1 m pentru CBO influent sub $100 mg/dm^3$;

- 2 m pentru CBO influent în limitele $20+40 mg/dm^3$, la iazuri de treaptă terțiară;

- 3 m pentru CBO influent sub $20 mg/dm^3$.

În cazuri de îngheț al iazurilor în timpul iernii adâncimea iazurilor se mărește cu 0,5 m.

Timpul de retenție al apelor uzate în iazurile cu aerare artificială, treapta terțiară, se determină cu formula:

$$t_{i,b}^{aer} = \frac{n}{2,3K_d} \left(\sqrt[n]{\frac{L_{int}}{L_{ef} - L_{fin}}} - 1 \right), \quad (7.100)$$

în care:

k_d – constanta dinamică a vitezei de consum al oxigenului egală cu:

$$k_d = \beta_1 \cdot k, \quad (7.101)$$

în care:

β_1 – este un coeficient care este funcție de viteza de mișcare a apei, rezultată din funcționarea instalațiilor de aerare și se calculează cu formula:

$$\beta_1 = 1 + 120v_{i,b}. \quad (7.102)$$

Deoarece această viteză $v_{i,b}$ trebuie să depășească valoarea $0,05 m/s$, $\beta_1=7$;

n – numărul de iazuri amplasate în serie;

k , L_{inf} , L_{ef} , L_{fin} – idem cu formula (7.95).

7.7.13 Pentru a mări gradul de epurare a apei până la valoarea CBO egală cu $3 mg/l$ și, concomitent, pentru a obține reducerea conținutului de azot și fosfor în apa uzată epurată, se recomandă a planta în iazuri plante acvaticе - stuf, pipirig, papură ș.a. Asociațiile macrofitice se cultivă cu precădere în ultimele trepte ale seriilor de iazuri care pot fi de asemenea populate cu pește.

Aria treptei plantate cu macrofite se poate calcula în baza încărcării hidraulice de $10\,000\text{ m}^3/(\text{d}\cdot\text{ha})$ la o densitate de plantare de $150+200$ plante pe 1 m^2 .

7.7.14 Șanțurile de oxidare – reprezintă niște instalații de epurare biologică artificială, dar în cazul funcționării discontinue pot servi și pentru epurarea mecanică, fiind precedate numai de grătare și, eventual, de deznisipatoare.

Șanțurile de oxidare cu funcționare continuă necesită o decantare secundară, de preferință în decantoare verticale. Ele asigură concomitent stabilizarea aerobă a nămolului și de aceea acesta se evacuează direct pe platformele de uscare.

Secțiunea transversală a șanțurilor de oxidare are formă trapezoidală, cu taluzurile pereate cu dale de beton sau înierbate. Panta taluzurilor se adoptă de 1:1 la secțiunile pereate și de 1:1,5+1:2 la secțiunile înierbate. Adâncimea apei în șanț – se ia de minimum 1 m. Viteza de circulație a apei în șanțurile de oxidare trebuie să constituie minimum 0,3 m/s.

7.7.15 Pentru proiectarea șanțurilor de oxidare trebuie adoptați următorii parametri:

- timpul de retenție a apei în instalație se calculează cu relația (7.62), adoptând $\rho = 6\text{ mg CBO}/(\text{gN}\cdot\text{A}\cdot\text{h})$;
- cantitatea de nămol activ în exces se calculează în baza producției specifice de 0,4 kg substanță uscată la 1 kg CBO eliminat;
- sistemul de aerare se calculează în mod similar cu cel al bazinelor de aerare cu nămol activ, adoptând consumul specific de oxigen egal cu $2,0+2,5\text{ kg/kg CBO}$.

7.7.16 Aeratoarele se montează la începutul sectorului rectiliniu al șanțului, numărul de aeratoare se adoptă egal cu minimum 2.

Dimensiunile aeratoarelor și parametrii lor de funcționare se adoptă conform cărții tehnice a tipului respectiv de aerator, funcție de capacitatea de oxigenare și viteza de mișcare a lichidului în șanț. Lungimea aeratorului nu trebuie să fie mai mică decât lățimea șanțului la baza inferioară și mai mare decât lățimea acestuia la baza superioară.

Evacuarea lichidului (amestecului de apă uzată și nămol activ) din șanț în decantoarele secundare se prevede gravitațional, iar timpul de sedimentare în decantoarele secundare în timpul afluxului maxim se ia de 1,5 h. Recircularea nămolului activ din decantorul secundar în șanțul de oxidare se efectuează continuu, iar evacuarea nămolului activ în exces pe platformele de uscare-discontinuu/periodic.

Platformele de uscare se calculează în baza încărcării corespunzătoare nămolurilor fermentate mezofil.

7.7.17 Bazinele de aerare pentru oxidare totală (cu aerare prelungită) pot fi proiectate și fără o epurare mecanică prealabilă, exceptând eliminarea materiilor groșiere.

Pentru proiectarea acestui tip de bazine (cu aerare prelungită) trebuie adoptați următorii parametri:

- timpul de aerare prelungită se calculează cu formula (7.62) adoptând viteza de eliminarea CBO $\rho = 6\text{ mg}/(\text{g}\cdot\text{h})$, $C_N = 3+4\text{ g}/\text{dm}^3$, fracția minerală în nămolul activ $m = 0,35$;
- sistemul de aerare se calculează în mod similar cu cel al bazinelor de aerare cu nămol activ convenționale, adoptând consumul specific de oxigen, q_0 , egal cu $1,25\text{ mg}/\text{mg}$;
- cantitatea de nămol activ în exces se ia de $0,35\text{ kg}/\text{kg}$;
- timpul de retenție (sedimentare) a apelor uzate în zona de decantare trebuie să constituie cel puțin 1,5 h în timpul afluentului maxim.

Evacuarea nămolului activ în exces poate fi prevăzută atât din zona de decantare, cât și direct din zona de aerare, la creșterea concentrației nămolului în aceasta zonă până la valori de $5+6\text{ g}/\text{dm}^3$.

Umiditatea nămolului evacuat din decantor se ia de 98 %, iar a celui evacuat din zona de aerare – de 99,4 %. Nămolul în exces, fiind stabilizat aerob se evacuează pentru deshidratare direct pe platforme de uscare, care se calculează la încărcări egale cu cele pentru nămoluri fermentate mezofil.

7.7.18 Dezinfectarea cantităților mici de ape uzate epurate are unele particularități care se referă mai mult la reactivii folosiți, deși și aici este vorba predominant de o clorare.

Astfel, la capacități sub $1000\text{ m}^3/\text{d}$ se preferă utilizarea clorurii de var, care necesită vase pentru prepararea și dozarea soluției de clorură de var. Tot pentru stațiile mici se recomandă obținerea hipocloritului de sodiu prin electroliză în aparate speciale.

Dozele de clor necesare pentru efectuarea dezinfectării apelor uzate sunt cele indicate la pct. 7.4.3.

La utilizarea clorurii de var, capacitatea instalației se calculează cu relația:

$$X = \frac{100 \cdot d \cdot Q_{or,max}}{a}, \text{kg/h}, \quad (7.103)$$

În care:

d - doza de clor activ, g/m³;

$Q_{or,max}$ - debitul orar maxim de ape uzate, m³/h;

a - conținutul de clor activ în clorura de var (egal cu aproximativ 20 %).

Inițial clorura de var se dizolvă într-un rezervor pînă la obținerea unei soluții de 10+15 %, ca mai apoi în alt rezervor să se obțină o soluție de 2+5 % care se dozează în apa uzată. Volumul rezervoarelor destinate preparării soluțiilor se calculează cu formula:

$$V = \frac{d \cdot Q_{or,max} \cdot k}{100 \cdot a \cdot b \cdot m}, \text{m}^3 \quad (7.104)$$

În care:

k - un coeficient care ține cont de micșorarea volumului util din cauza depunerii unui sediment, $k = 1,15+1,2$;

b - concentrația soluției de clorură de var, %;

m - numărul de operații de preparare a soluției pe zi (maximum șase).

Instalațiile de electroliză se proiectează în conformitate cu recomandările elaborate de intituțiile de specialitate sau cu cartea tehnică a aparatelor uzinate.

7.7.19 În ultimul timp este destul de răspândită și recomandată dezinfecția cu razele UV (pct. 7.4.11).

7.8 Proiectarea de ansamblu a stațiilor de epurare

7.8.1 Stațiile de epurare, în multe cazuri, se proiectează pentru a fi dezvoltate etapizat, în funcție de debitul efectiv de ape colectate de rețeaua de canalizare la diferite etape, corelat cu debitul pentru alimentarea cu apă în sistem centralizat și cu respectarea schemei tehnologice de epurare adoptată.

7.8.2 Proiectul stației de epurare trebuie să cuprindă următoarele:

- piesele scrise și desenate necesare investiției;
- documentația privind etapele de execuție și perioada de efectuare a probelor tehnologice;
- instrucțiunile de punere în funcțiune;
- instrucțiunile de exploatare, reparații capitale și control;
- instrucțiunile de protecția muncii adaptate la specificul lucrării și ținând seama de gradul probabil de tehnicitate al lucrătorilor care vor deservi stația de epurare, etc.;
- măsurile privind protecția mediului.

7.8.3 Realizarea obiectivelor de investiții se face pe baza următoarelor documente:

- nota de comandă, care se elaborează de ministere, întreprinderi, organele executive ale localităților etc., pe baza notelor de fundamentare tehnico-economică, studiilor de fezabilitate, studiilor de dezvoltare în perspectivă, studiilor de amplasament etc.;
- proiectul de execuție, care se elaborează de unitățile de cercetare și inginerie tehnologică și de proiectare a lucrărilor de construcții și instalații în termenul și limitele stabilite în notele de comandă aprobate.

7.8.4 Pentru proiectarea stației de epurare se cere în prealabil de la organele locale sau centrale ale Ministerelor de Resort, funcție de debitele și încărcările apelor uzate de evacuat, condițiile calitative pentru admiterea apelor în emisar, în scopul determinării gradului de epurare necesar și alegerii schemei de epurare corespunzătoare.

7.8.5 Debitele de calcul pentru dimensionarea obiectelor stației de epurare se determină ținând seama de fluxul cantitativ și calitativ al apelor evacuate.

7.8.6 Încărcările apelor uzate canalizate care se epurează se determină în funcție de indicatorii fizico-chimici caracteristici ai fiecărei categorii de restituție (folosință) de apă în parte.

7.8.7 La proiectarea stațiilor de epurare trebuie să se ia în considerare prevederile prezentului normativ și ale altor acte normative în vigoare la data elaborării proiectului, care se referă la realizarea stațiilor de epurare.

7.8.8 La dimensionarea stațiilor de epurare se ține seama de posibilitățile de cooperare cu alte unități economice din zona localității.

7.8.9 Amplasamentul stației de epurare trebuie să fie în afara zonelor sanitare a spațiului locativ, social, în aval de localitate pe cursul apei și limitele prevăzute în schița de sistematizare sau planul de dezvoltare a centrului populat, respectând distanțele de protecție sanitară conform normelor în vigoare la data aprobării proiectului.

7.8.10 Se recomandă amplasarea stațiilor de epurare pe terenuri nefertile pentru a nu se scoate terenuri din circuitul agricol.

Se elimină de asemenea posibilitatea infectării apelor subterane folosite ca surse de apă.

7.8.11 Amplasamentul stației de epurare trebuie să asigure pe cât posibil:

- curgerea apei prin gravitație;
- evitarea amplasării:
- pe direcția de acțiune a vânturilor dominante spre localitate;
- în zonele de protecție a bazinelor acvatice;
- în zonele sanitare a prizelor de apă;
- în spațiile verzi;
- pe terenurile cu nivelul apelor freatice mai aproape de 1 m de la fundația rezervelor cu apă uzate;
- pe terenurile fondului silvic și ale fâșiilor forestiere;
- pe terenurile cu bonitatea solului mai înaltă de 60 puncte;
- în zonele de protecție a monumentelor naturii și culturii;
- în zonele de protecție a ariilor protegiate de stat;
- pe terenurile înmlăștinite sau inundabile;
- amplasarea conform pct.3.10;
- un acces ușor pe șosea sau pe cale ferată pentru transportul materialelor, utilajelor, personalului;
- să fie ferit de inundații;
- condiții economice de fundare, evitându-se terenurile cu nivelul apei subterane aproape de suprafața solului.

7.8.12 În cazul amplasării stațiilor de epurare în zone inundabile, obiectele stației se asigură, ținând seama de nivelul extraordinar al apei receptorului natural (emisar) la debitul maxim cu o asigurare de 3 %, prin diguri de protecție realizate la limitele incintei stației sau prin platforme în jurul obiectelor, alegerea soluției făcându-se pe considerații tehnico-economice, ținând seama de capacitatea stației de epurare și extinderile viitoare.

7.8.13 La stabilirea atât a schemelor tehnologice, cât și a amplasamentului stațiilor de epurare se dă prioritate soluțiilor care evită fundarea construcțiilor la adâncimi mari sau în apa subterană. În aceste situații se analizează și soluții cu platforme în umplutură (rambleu), cu pompare, alegând cea mai avantajoasă din punct de vedere tehnic și economic.

7.8.14 Alegerea definitivă a amplasamentului se face în baza unui calcul tehnico-economic, în care trebuie să se țină seama de considerentele și recomandările făcute anterior. Pentru amplasarea stațiilor de epurare se execută studii de teren, de laborator și, eventual, în stații pilot.

7.8.15 Ansamblul stației de epurare trebuie să asigure desfășurarea normală a proceselor prevăzute. Stațiile de epurare se compun din construcțiile și instalațiile legate direct de procesul tehnologic de epurare a apelor uzate și de tratare a nămolurilor, din construcții și instalații anexe stației de epurare și din elemente tehnologice de legătură.

7.8.16 Linia tehnologică de tratare a apelor uzate trebuie să fie distinctă de cea de tratare a nămolului, iar numărul de intersecții de conducte și canale să fie minim.

7.8.17 Obiectele unei stații de epurare trebuie restrânse pe o suprafață cât mai mică, pentru a transporta apele uzate și nămolurile pe distanțe cât mai scurte. Accesul la fiecare obiect din stație

trebuie să fie ușor atât în timpul execuției cât și în timpul exploatarei. Amplasarea obiectelor trebuie să se facă astfel încât să existe posibilitatea ușoară de extindere.

7.8.18 Așezarea în plan, cea mai logică, a construcțiilor și instalațiilor din stația de epurare este cea care urmărește procesul de epurare a apelor uzate și de tratare a nămolurilor.

Așezarea pe verticală este dictată de condițiile de curgere hidraulică a apei în stație, care trebuie să se realizeze preferabil prin gravitație, de natura terenului de fundare și de topografia amplasamentului. Din motive de exploatare, protecție contra răcirii apelor uzate, structură etc., bazinele cu diferite folosințe din stația de epurare, se așază cu precădere astfel încât nivelul apei din ele să corespundă cu nivelul terenului, uneori pot fi îngropate complet, iar altele pot fi jumătate îngropate și jumătate sau mai mult ridicate deasupra solului.

7.8.19 Distanțele între clădiri, instalații, grupuri de construcții similare se iau pornind de la posibilitățile de realizare atât a lucrărilor de execuție, cât și celor de exploatare, de acces etc.

Distanțele dintre diferite obiecte și bazinele de fermentare a nămolurilor și gazometre se iau conform normelor pentru prevenirea incendiilor.

7.8.20 Numărul obiectelor se stabilește în concordanță cu etapele de execuție sau de extindere a stației de epurare.

Compartimentarea construcțiilor, atât pentru asigurarea fiabilității (evitarea opririi întregii stații în caz de avarie), cât și pentru exploatarea ușoară și realizarea dezvoltării pe etape a stației, trebuie avută în vedere în permanență la proiectare.

7.8.21 Pentru nivelul de așezare a diverselor elemente ale stațiilor de epurare, în caz de necesitate, se fac studii tehnico-economice între soluția așezării acestora pe o platformă înaltă, cu pomparea apelor neepurate și vărsarea apelor epurate în emisar pe cale gravitațională, și soluția așezării elementelor stației de epurare la cota joasă și pomparea apelor epurate în emisar.

7.8.22 Pentru curățire și întreținere trebuie prevăzute canale de ocolire pentru întreaga stație de epurare, pentru diferite trepte de epurare sau pentru fiecare obiect principal. Canalele de ocolire pentru întreaga stație vor fi sigilate, iar în cazul evacuărilor în emisar, deschiderea lor va fi coordonată cu organele de protecție a mediului.

7.8.23 Toate construcțiile se prevăd cu instalații pentru protecția muncii ca: parapete, instalații de iluminat de joasă tensiune, ventilație etc.

Stațiile de epurare trebuie să aibă un aspect estetic.

7.8.24 Elementele tehnologice de legătură între obiectele stației de epurare constau în:

- jgheaburi (canale) și conducte de apă, nămol, aer, gaz de fermentare (biogaz);
- camere de distribuție sau de colectare a apelor uzate;
- cămine de vane pe conductele de apă și nămol;
- cămine de vizitare pe conductele de apă și nămol;
- dispozitive de măsurare a debitelor de apă, nămol, aer și biogaz.

7.8.25 Jgheaburile sau canalele deschise se construiesc din beton armat, monolit sau prefabricate, având secțiuni dreptunghiulară. La stațiile de epurare cu debite mici canalele pot avea radierul de formă circulară fie prin construcție, fie prin prelucrarea ulterioară cu beton de parament. La proiectarea canalelor deschise sau a jgheaburilor de ape uzate brute sau de nămol, în funcție de dimensiunile acestora, pantele se aleg astfel încât să se asigure o viteză de autocurățire de minim 0,7 m/s.

7.8.26 Pe jgheaburi sau canale deschise, în punctele de ramificație sau în zonele de acces la obiecte, se prevăd stavile de închidere, dimensionate corespunzător, care să asigure scurgerea apelor și a nămolurilor conform necesităților proceselor tehnologice, precum și posibilitatea de curățire și revizie a diferitelor obiecte ale stației de epurare.

7.8.27 La schimbările de direcție ale jgheaburilor sau canalelor deschise, se prevăd curbe executate monolit, cu raza de curbura de minimum 5 ori lățimea acestora.

7.8.28 Conductele de legătură, pentru apă și nămol, se pot executa din tuburi de azbociment, beton armat, mase plastice și numai în cazuri speciale - din oțel sau fontă.

7.8.29 La ramificații sau la tronsoane mai lungi de 200 m trebuie prevăzute piese de curățire amplasate într-un cămin de vizitare.

7.8.30 Camerele de distribuție sau de colectare se prevăd cu dispozitive de închidere care pot fi de tipul stavilelor plane (în cazul canalelor deschise) sau de tipul vanelor (în cazul conductelor).

În funcție de poziția lor în cadrul stației de epurare, aceste camere pot fi descoperite, prevăzute cu parapete, sau acoperite când planșeul poate fi carosabil sau necarosabil.

7.8.31 Stațiile de epurare trebuie prevăzute cu dispozitive de măsurare a debitelor de ape uzate și de nămol atât proaspăt cât și stabilizat.

7.8.32 Elementele tehnologice de legătură se dimensionează din punct de vedere hidraulic la debitul construcțiilor pe care le deserveșc.

Conductele și canalele de legătură trebuie să lege, pe cât posibil pe drumul cel mai scurt construcțiile și se amplasează astfel încât să se realizeze exploatarea ușoară și construirea de noi legături.

Camerele de repartitie (distribuție) trebuie să asigure distribuția automată și uniformă a unor cantități egale de ape uzate sau nămoluri la construcții sau compartimente similare.

7.8.33 Construcțiile și instalațiile anexe unei stații de epurare au menirea să contribuie la buna funcționare a acesteia. Ele se compun din: camera dispecer, centrala termică, rețeaua de alimentare cu apă și de canalizare, căile de acces și de exploatare, clădirea sau încăperea administrativă, clădirea sau încăperea socială, depozitele, laboratorul, atelierul, instalațiile electrice interioare și exterioare de forță și iluminat, legătura telefonică între obiectele principale, plantațiile/spațiile verzi și împrejuririle.

7.8.34 Camera dispecer, laboratorul, birourile, sala de mese și grupul sanitar (vestiare, dușuri, closete etc.) formează grupul de exploatare care se amplasează, de regulă, în clădirea administrativă. Mărimea acesteia depinde de capacitatea stației de epurare.

7.8.35 Camera dispecer se amenajează numai la stațiile de capacitate medie și mai mari.

7.8.36 Centrala termică se prevede pentru necesitățile stației de epurare sau pentru valorificarea biogazului prin producere de agent termic, energie electrică sau în alte scopuri.

7.8.37 Rețeaua de alimentare cu apă și de canalizare se prevede ținând cont de capacitatea stației și de componența obiectelor auxiliare ca la orice incintă industrială. Prin rețeaua de alimentare cu apă se alimentează toată stația de epurare cu apă potabilă, de incendiu și de spălare. Lângă obiectele stației de epurare se prevăd hidranți pentru spălare. Rețeaua de alimentare cu apă poate lipsi la stații mici de epurare.

7.8.38 Căile de acces se prevăd în incinta stației pentru transportul materialelor, combustibilului, reactivilor și nămolurilor, la clădirea administrativă, centrala termică etc.

7.8.39 Clădirea administrativă se prevede numai la stații de epurare cu capacitatea peste 50 000 m³/d.

7.8.40 Pentru depozitarea și păstrarea uneltelor și reactivilor se prevăd încăperi (depozite), iar pentru autocamioane, tractoare etc. - garaje.

7.8.41 La stațiile de epurare medii și mai mari se prevăd laboratoare permanente pentru efectuarea analizelor necesare verificării eficienței de epurare a apelor uzate și de tratare a nămolurilor.

7.8.42 La stațiile medii și mai mari se prevăd ateliere de reparații locale.

7.8.43 Instalațiile electrice se execută conform normelor în vigoare.

7.8.44 Printre clădirile importante din stațiile de epurare și necesare exploatarei se enumără casa pompelor, camerele vanelor la bazinele de fermentare a nămolului, camerele de manevră, construcțiile care adăpostesc utilajele pentru deshidratarea mecanică și uscarea (dezinfecțarea) nămolurilor, camerele grătarelor, stația de clor etc.

7.8.45 Amenajarea terenului este una din condițiile indispensabile la proiectare. Astfel, se recomandă înierbarea terenului, plantarea arbuștilor și arborilor, pentru a forma și o perdea de protecție contra răspândirii mirosurilor neplăcute, precum și pentru a asigura stabilizarea cât mai eficace a terenului; amenajarea de terase generale în stație, de platforme în jurul unor construcții din stație (de exemplu, în jurul bazinelor de fermentare a nămolului).

7.8.46 Pentru protecția oamenilor și animalelor care ar putea pătrunde în stație este obligatorie împrejmuirea stației de epurare cu un gard din prefabricate, plasă de sârmă sau sârmă ghimpată. Pentru ușurarea controlului, trebuie prevăzută o singură poartă de intrare a vehiculelor și a personalului de exploatare, cu cabină pentru portar.

7.8.47 Toate construcțiile și instalațiile, precum și construcțiile anexe, se amplasează și se execută astfel încât să răspundă, atât condițiilor tehnologice de epurare, cât și condițiilor arhitectonice. Arhitectura construcțiilor, fațadelor, materialele folosite etc. trebuie să se încadreze în ansamblul general al zonei în care se construiește stația.

8 Epurarea apelor meteorice

8.1 Generalități

8.1.1 Procedeele și instalațiile pentru epurarea apelor meteorice provenite din teritoriile localităților se aleg în funcție de sistemul de canalizare. Astfel, în cazul sistemelor unitar și semiseparativ canalele colectoare transportă la stațiile de epurare un amestec de ape uzate menajere și industriale (orășenești) cu ape meteorice, iar în cazul sistemului separativ apele meteorice se evacuează în emisari printr-o rețea independentă de conducte și canale colectoare.

Respectiv, sunt posibile două variante:

- epurarea apelor meteorice în comun cu apele uzate orășenești la stațiile de epurare comune;
- epurarea separată (independentă) a apelor meteorice în stații de epurare speciale, care vor funcționa pe măsura afluxului acestor ape.

8.2 Epurarea apelor meteorice în comun cu apele uzate orășenești

8.2.1. Deoarece epurarea în comun a apelor uzate conduce inevitabil la mărirea capacității instalațiilor stațiilor de epurare orășenești, se impune o analiză tehnico-economică a două variante posibile de soluționare a schemei tehnologice, astfel încât liniile tehnologice de epurare a apelor uzate să nu fie supuse unui domeniu nou de variabilitate a debitelor (a se vedea și pct. 7.1.29).

Prima variantă prevede amplasarea unei camere deversoare în amonte de stația de epurare ceea ce permite ca fluxul tehnologic să fie dimensionat la $2Q_{u,orar\ max}$. În acest caz debitul suplimentar de apă, pe timp de ploaie evacuată în camera deversoare se transportă, prin canalul deversor, la un bazin de retenție. Acest bazin se dimensionează la:

$$Q_c = 2Q_{u.o.\ max} - Q_{adm}, \quad (8.1)$$

în care:

Q_c - debitul de calcul influent în stația de epurare pe timp de ploaie;

Q_{adm} - debitul amestecului de ape meteorice și uzate, care poate fi evacuat neepurat în emisar, ținând seama de condițiile de calitate care sunt impuse de normele de deversare a apelor în emisar;

$Q_{u.o.\ max}$ - debitul orar maxim de ape uzate.

Altă variantă presupune o astfel de amplasare a aceleiași camere deversoare care permite ca fluxul tehnologic al epurării apelor uzate în stația de epurare să fie dimensionat la $Q_{u.o.\ max}$.

Stația de pompare trebuie verificată la posibilitatea de a refula apele din bazinul tampon în maximum 24+48 ore.

8.2.2 Bazinele de retenție se proiectează, de regulă, sub formă de decantoare primare radiale, dotate cu utilaje respective. Pentru un grup de decantoare de acest tip se prevede o stație de pompare, care cuprinde atât pompele pentru refularea apelor uzate, cât și cele pentru pomparea nămolului depus.

8.3 Epurarea separată a apelor meteorice

8.3.1 În cazul în care se impune epurarea separată a apelor meteorice trebuie dată preferință stațiilor de epurare centralizate, care permit aplicarea unor procedee și instalații eficiente de epurare; acestea au avantaje și din punct de vedere al tratării nămolului provenit din epurarea apelor meteorice.

Decantarea materiilor în suspensie se efectuează în decantoare (radiale sau longitudinale), dotate cu utilaje pentru evacuarea nămolului și a materiilor plutitoare, sau în iazuri de decantare cu funcționare continuă.

Pentru eliminarea poluanților organici biodegradabili se prevăd iazuri biologice cu aerare naturală sau artificială.

Apele epurate trebuie considerate în primul rând o sursă suplimentară de apă pentru irigații sau alimentarea industriilor cu apă tehnică/industrială.

Gradul de epurare al apelor meteorice este impus de modul de folosire ulterioară a acestora sau de condițiile de evacuare în emisar.

8.3.2 Debitul de calcul pentru dimensionarea instalațiilor de epurare separată a apelor meteorice se determină în conformitate cu capitolul 4.3 (pct. 4.3.10-4.3.18).

8.3.3 Calculul instalațiilor de decantare se efectuează conform eficienței necesare de eliminare a materiilor în suspensie, funcție de cinetica sedimentării acestora. În lipsa datelor experimentale eficiența de decantare poate fi adoptată conform Tabelului 8.1.

Tabelul 8.1

Eficiența de decantare, %	40	50	58	62	63	64
Timpul de retenție, min	20	40	60	80	100	120

Concomitent cu eliminarea materiilor în suspensie, în decantoare după o oră de retenție se obține reducerea CBO_{total} cu 30+35 %, iar după două ore - cu 50 %.

Numărul de decantoare, de regulă, trebuie să fie cel puțin 2, iar la debite de calcul sub 10 l/s se permite proiectarea unui decantor.

Având în vedere regimul afluxului de ape meteorice, în amonte de instalațiile de decantare trebuie prevăzute dispozitive de disipare a energiei și de distribuție uniformă a apei pe secțiunea transversală a decantoarelor.

Volumul zonei de acumulare a nămolului se calculează pentru cantitatea de nămol ce provine din decantarea apelor meteorice de la cea mai intensă ploaie de lungă durată. Cantitatea de nămol se calculează considerând eficiența de decantare și gradul de poluare a apelor cu materii în suspensie. Umiditatea nămolului se consideră de 90 %, iar masa volumică a acestuia - în medie de 2,5 g/cm³.

Evacuarea nămolului acumulat se efectuează prin pompare sau gravitațional, cu o coloană de apă de minimum 1,8 m, după fiecare ploaie, iar în timpul topirii zăpezii - zilnic.

8.3.4 Iazurile (bazinele) de decantare care se prevăd cu funcționare continuă, reprezintă, de regulă, niște bataluri de pământ pentru care pot fi folosite și depresiunile naturale.

Timpul de retenție al apelor meteorice în astfel de iazuri se adoptă funcție de eficiența necesară și mărimea hidraulică a materiilor în suspensie conform Tabelului 8.2.

Volumul iazurilor, V , se determină la debitul apelor meteorice în perioada egală cu timpul de retenție adoptat conform Tabelului 8.2. Numărul de ploi căzute în această perioadă se adoptă conform debitelor meteorice.

Tabelul 8.2

Mărimea hidraulică a materiilor în suspensie decantabile, mm/s	Timpul de retenție al apelor meteorice, d	Eficiența de decantare, %
0,035	1	88
0,028	1,5	91
0,017	2	93
0,012	3	94
0,009	4	95
0,007	6	95,5

Astfel:

$$V = N \cdot Q_{met} \cdot t, m^3 \quad (8.2)$$

în care:

N - numărul de ploi căzute în timpul de retenție al apelor meteorice în iazurile de decantare;

Q_{met} - debitul de ape meteorice provenite din ploaia maximă, m^3/s ;

t - durata ploii maxime, s.

Dimensiunile în plan ale iazurilor se adoptă conform condițiilor locale, considerând adâncimea utilă egală cu 1+3 m. Numărul bazinelor trebuie să fie de minimum 2.

Nămolul acumulat în iazuri trebuie evacuat de cel puțin două ori în an. În acest scop se prevede posibilitatea golirii fiecărui bazin.

8.3.5 Iazurile biologice prevăzute pentru eliminarea poluanților organici se calculează similar cu iazurile biologice prevăzute pentru epurarea terțiară a apelor uzate orășenești.

Debitul de ape meteorice pentru care se calculează volumul iazurilor biologice se determină funcție de numărul de ploi căzute în perioada egală cu timpul de retenție în iazurile biologice ale apelor meteorice (a se vedea formula 8.2).

Iazurile biologice în mod obligatoriu trebuie să fie precedate de instalații (iazuri) de decantare. Reducerea $CBO_{solubil}$ în iazurile de decantare prevăzute pentru un timp de retenție de 3+5 d se ia de 15+20 %.

8.4 Dezinfectarea și utilizarea apelor meteorice epurate

8.4.1 În cazuri de necesitate se prevede dezinfectarea apelor meteorice epurate.

8.4.2 Dacă în proiect se prevede utilizarea în diferite scopuri a apelor meteorice epurate, în caz de necesitate acestea se supun unei finisări (epurări terțiare) cum ar fi filtrarea, flotarea, eliminarea elementelor nutritive, etc, funcție de condițiile folosințelor.

8.5 Tratarea nămolurilor

8.5.1 Nămolurile provenite de la epurarea apelor meteorice în comun cu apele uzate orășenești se tratează în conformitate cu schema tehnologică adoptată pentru stația respectivă.

Nămolurile provenite de la epurarea separată a apelor meteorice au un conținut predominant de substanțe minerale ($\approx 65+70$ %) și trebuie supuse unei deshidratări naturale pe platforme de uscare dotate cu un sistem de drenare a apei de nămol. Încărcarea acestor platforme se consideră egală cu $3 m^3/(m^2 \cdot an)$, ele fiind similare cu platformele de nisip din cadrul stațiilor de epurare a apelor uzate orășenești.

9 Condiții privind soluțiile de construcție și elementele instalațiilor de epurare

9.1 Planul general. soluții de amplasare și de sistematizare verticală

9.1.1 Alegerea terenurilor pentru execuția lucrărilor de construcție a elementelor sistemelor de canalizare, sistematizarea, regimul de construcție și amenajarea platformelor acestora se efectuează în conformitate cu condițiile tehnologice prevăzute în NCM B.01.03 și dispozițiile generale prevăzute în СНП 2.04.02. Cotele sistematizate ale platformelor instalațiilor de canalizare și ale stațiilor de pompare situate în zone inundabile precum și gurile căminelor de vizitare trebuie să fie ridicate cu minimum 0,5 m în raport cu nivelul extraordinar al viiturilor de vârf cu asigurarea de 3 %, având în vedere ridicarea nivelului apei și a înălțimii acoperirii sub acțiunea vânturilor, care se determină conform СНП 2.06.04.

9.1.2 Teritoriile stațiilor de epurare a apelor uzate în mod obligatoriu trebuie să fie îngrădite.

Tipul de îngrădire se alege în funcție de condițiile locale. În cazurile necesare, pentru unele instalații se prevăd împrejurimi în conformitate cu regulile de tehnica securității și securitatea muncii. Câmpurile de filtrare pot să nu fie împrejmuite.

9.1.3 Soluțiile spațiale și de sistematizare pe verticală a clădirilor și instalațiilor de canalizare se adoptă în conformitate cu СНиП 2.09.03, 2.04.02 și prescripțiile prezentului capitol.

9.1.4 Clădirile și instalațiile sistemelor de canalizare se consideră de minimum gradul II rezistență la foc și clasa II de siguranță, exceptând platformele de uscare a nămolurilor, câmpurile de infiltrare, iazurile biologice, bazinele de retenție, rețelele de canalizare și construcțiile anexe pe rețele, care se consideră de clasa III de siguranță și pentru care gradul de rezistență la foc nu se normează. Gradul de rezistență la foc al construcțiilor unor bazine amplasate separat, care nu conțin lichide cu impurități inflamabile sau explozive, nu se limitează.

9.1.5 După gradul de pericol de incendiu, procesele de pompare și epurare a apelor uzate menajere se consideră de categoria D. Pentru apele uzate industriale care conțin substanțe ușor inflamabile și explozive, categoria se stabilește în dependență de caracterul acestor substanțe.

9.1.6 Pentru personalul de exploatare, în cadrul stațiilor de epurare, stațiilor de pompare, sectoarelor de întreținere a rețelelor de canalizare și a laboratoarelor trebuie prevăzute încăperi speciale de uz social și grupuri sanitare, funcție de grupa proceselor de producție, în componența următoare: dușuri, camere și utilaj pentru dezinfectarea și uscarea salopetelor și încălțăminte speciale, dulapuri cu ventilație artificială pentru îmbrăcăminte. Grupele proceselor de producție și auxiliare în cadrul stațiilor de epurare a apelor uzate se stabilesc în conformitate cu Tabelul 9.1.

Tabelul 9.1

Procesele de producție în cadrul instalațiilor de canalizare ale centrelor populate	Grupa proceselor de producție
Lucrări: - în stațiile și depozitele de clor	III a
- în stațiile de suflante și în atelierele de reparație	I b
- în încăperi administrative	I a

NOTĂ - Lucrările executate de către personalul tehnic- ingineresc la instalațiile de canalizare se consideră că fac parte din grupa proceselor de producție a sectoarelor, pe care ei le deservesc.

9.1.7 Lucrările în cadrul stațiilor de epurare biologică a apelor uzate industriale, după caracteristica sanitară, se asimilează cu lucrările în cadrul stațiilor de epurare orășenești.

Caracteristica sanitară a lucrărilor executate la stațiile de epurare mecanică, chimică și a altor lucrări de epurare a apelor uzate industriale se determină în funcție de natura impurităților apelor uzate și metoda de epurare.

Datele pentru proiectarea iluminării naturale și celei artificiale a încăperilor de producție se iau conform СНиП 2.04.02.

9.1.8 Comasarea într-o singură clădire a încăperilor cu diferite destinații de producție sau auxiliare se face în toate cazurile când aceasta nu afectează desfășurarea proceselor tehnologice în condiții igienico-sanitare și condiții prevăzute în normele de prevenire a incendiilor cu o amplasare rațională în plan, pe sectorul dat, și cu asigurarea condițiilor tehnico-economice.

Comasarea bazinelor rectangulare ale instalațiilor se efectuează în toate cazurile, când aceasta este rațional din considerații constructive și comoditatea exploatarei, cu asigurarea optimă a proceselor tehnologice și constructive.

9.1.9 Finisajul interior al încăperilor administrative, gospodărești, de uz social; și al laboratoarelor în clădirile sistemelor de canalizare se stabilește conform cerințelor beneficiarului ținând cont de prevederile normativelor de proiectare a clădirilor administrative și sociale, iar al încăperilor de producție având în vedere condițiile de protecție a elementelor de construcție contra acțiunii dăunătoare a degajărilor posibile (umiditate, aburi, gaze etc.).

Cu titlu de recomandări, se pot adopta lucrările de finisare prezentate în Tabelul 9.2.

Tabelul 9.2

Clădiri și încăperi	FINISAJE		
	PEREȚII	TAVANUL	PARDOSEALA
1.Clădirile grătarelor	Tencuială pereți de cărămidă. Panouri din plăci glazurate până la înălțimea de 1,8 m de la pardoseală; mai sus vopsire cu vopsea rezistentă la umiditate	Vopsire cu vopsele rezistente la umiditate	Plăci de ceramică.
2.Filtre biologice	Finisarea rosturilor pereților din panouri. Tencuială pereți de cărămidă. Vopsire cu vopsele rezistente la umiditate.	Vopsire cu vopsele rezistente la umiditate	Pardoseală din ciment.
3.Camera de manevră a bazinelor de fermentare; camere de distribuție; stații de pompare	Tencuială pereți de cărămidă. Vopsirea cu vopsele rezistente la umiditate, netezirea pereților din beton armat; vopsire cu vopsele de ulei.	Vopsire cu vopsele rezistente la umiditate; vopsire cu vopsele de ulei.	Pardoseală din ciment.
4.Secții de deshidratare a nămolurilor	Finisarea rosturilor pereților din panouri. Tencuială pereți de cărămidă. Vopsire cu vopsele rezistente la umiditate.	Vopsire cu vopsele rezistente la umiditate.	Pardoseală din ciment.
5.Stații de suflante: -sala mașinilor	Finisarea rosturilor pereților de cărămidă. Lambriu vopsit cu vopsea de ulei la înălțimea de 1,5 m. Vopsirea cu vopsele de ulei deasupra lambriului	Văruire cu clei	Plăci de ceramică (pardosealadin beton pe platforma de montaj)
-încăperi auxiliare	Zidărie de cărămidă cu rostuirea zidăriei aparente. Netezirea sau finisarea rosturilor pereților din panouri. Văruire cu var.	Văruire cu var	Pardoseală din ciment
6.Filtre	Tencuială pereți de cărămidă. Vopsire cu vopsele rezistente la umiditate.	-	Pardoseală din ciment
7. Stații de pompare : -sala pompelor	Tencuială pereți de cărămidă la partea supraterană. La partea subterană - netezirea suprafețelor de beton cu mortar de ciment. Lambriu vopsit cu vopsea de ulei la înălțimea de 1,5 m. Deasupra lambriului vopsire cu vopsele de ulei.	Văruire cu clei	Plăci din ceramică
-încăperile de deasupra bazinelor de recepție	Tencuială pereți de cărămidă, netezirea pereților de beton la partea subterană cu mortar de ciment, vopsire cu vopsele rezistente la umiditate	Vopsire cu vopsele rezistente la umiditate	Pardoseală din ciment

9.1.10 Calculul construcțiilor rezervoarelor de canalizare se efectuează conform СНиП 2.04.02.

9.1.11 Protecția contra coroziunii a construcțiilor, clădirilor și instalațiilor se prevede conform CP E.04.03 și СНиП 2.04.02.

9.2 Sisteme de încălzire și ventilare

9.2.1 Frecvența schimbului de aer în încăperile de producție, de regulă, se determină prin calcul în baza cantităților de gaze nocive provenite de la utilajele tehnologice, armături și conducte. Cantitatea de gaze nocive, emanate se adoptă conform datelor din partea tehnologică a proiectului.

Dacă lipsesc instalații similare, cantitatea de aer se admite să se determine în baza frecvenței de schimbului de aer conform Tabelului 9.3.

9.2.2 În compartimentele grătarelor și dezintegratoarelor plasate în spații închise, precum și în bazinele de recepție ale stațiilor de pompare evacuarea aerului se prevede din partea superioară în volum de 1/3 și 2/3 - din partea inferioară, prevăzând evacuarea aerului și de sub acoperișul canalelor și bazinelor. Suplimentar se prevede aspirație locală de la dezintegratoare.

Tabelul 9.3

Denumirea clădirilor și a încăperilor	Temperatura aerului pentru proiectarea sistemelor de ventilare și căldură, °C	Frecvența orară a schimbului de aer	
		Aflux	Aspirație
1. Stații de pompare a apelor uzate (sala pompelor) pentru: a) ape uzate menajere și industriale, cu compoziție similară și nămoluri; b) ape uzate industriale agresive sau cu conținut de substanțe explozive	5	Conform calculelor de evacuare a excesului de căldură, dar nu mai mică de 3.	
	5	Conform notei 2	
2. Bazine de recepție și compartimentele grătarelor de la stațiile de pompare pentru: a) ape uzate menajere și industriale cu compoziție similară și nămoluri; b) ape uzate industriale agresive sau cu conținut de substanțe explozive	5	5	5
	5	5	Conform notei 2
3. Stații de suflante	5	Conform calculelor de evacuare a excesului de căldură.	
4. Clădirile grătarelor	5	5	5
5. Biofiltre (aerofiltre) în clădiri	Conform notei 3	Conform calculelor de eliminare a excesului de umeditate.	
6. Filtre cu umplutură granulată în clădiri	Conform notei 3	Conform calculelor de eliminare a excesului de umeditate.	
7. Aerotancuri în clădiri	Conform notei 3	Conform calculelor de eliminare a excesului de umeditate.	

		Conform notei 3	
		12	12
8. Metantancuri (stația de pompare, instalație de injectare)	5	Suplimentar la stația de pompare să se prevadă un număr de 8 schimburi de aer de avarie, a cărei necesitate urmează să fie determinată în proiect	
9. Secția de deshidratare (încăperile filtrelor-vacuum și compartimentul de buncăre)	16	Conform calculelor la emisie de umiditate	
10. Gospodăria de reactivi pentru prepararea soluțiilor: a) clorurii de fier, sulfatului de amoniu, hidroxidului de sodiu, clorurii de var	16	6	6
b) laptelui de var, superfosfatului, silitrei amoniacale, sodei calcinate, poliacrilamidei	16	3	3
11. Depozute: a) de bisulfid de sodiu	5	6	6
b) de var, superfosfat, silitră amoniacală (în ambalaj), sulfat de amoniu, soda calcinată, poliacrilamidă	5	3	3

NOTE:

- În cazul prezenței în încăperile de producție a personalului de deservire temperatura aerului trebuie să fie de minimum 16° C.
- Frecvența schimbului de aer trebuie să fie determinat conform calculelor. În lipsa datelor referitoare la cantitatea de gaze nocive degajate în spațiile închise se admite determinarea cantității de aer de ventilație după frecvența orară a schimbului de aer în baza normativelor de ramură pentru întreprinderile de la care se evacuează apele uzate.
- În spațiile închise de amplasare a filtrelor biologice (aerofiltrelor) și a bazinelor de aerare cu nămol activ temperatura aerului trebuie să fie adoptată cu 2° C mai mare decât temperatura apelor uzate.
- Categoria de producție conform cerințelor antiincendiară și antiexplozive a metantancurilor și instalațiilor de injecție, frecvența schimbului de aer, necesitatea ventilării de avarie în ele trebuie determinate prin calcul.

10 Aparatură electrică, control tehnologic, automatizare și sisteme de comandă**10.1 Generalități**

10.1.1 Categoria de siguranță pentru alimentarea cu energie electrică a instalațiilor sistemelor de canalizare se determină conform Regulilor de montare a instalațiilor electrice.

Categoria de siguranță pentru alimentarea cu energie electrică a stațiilor de pompare și de suflante trebuie să coincidă cu categoria de siguranță pentru funcționarea lor, conform pct. 5.1.5.

Se admite (cu condiția unei justificări tehnico-economice) utilizarea surselor autonome de alimentare cu curent electric, cum ar fi centralele electrice cu motoare Diesel sau cu turbine de gaz, diferite motoare termice cu utilizarea biogazului, mini-hidrocentrale cu utilizarea căderii de apă la deversarea în emisar a apelor uzate epurate etc.

10.1.2 Tensiunea de alimentare a motoarelor electrice se determină conform puterii lor, schemei de alimentare cu energie având în vedere posibilitatea extinderii în viitor a obiectivului proiectat.

Alegerea motoarelor electrice se face în funcție de mediul în care vor funcționa acestea. La alegerea motoarelor electrice se ține cont de posibilitatea completării lor. Compensarea puterii reactive trebuie să se efectueze în conformitate cu prescripțiile în vigoare.

10.1.3 Instalațiile de distribuție, posturile de transformare și panourile de comandă pentru construcțiile cu mediu normal se amplasează în încăperi încorporate sau alăturate construcțiilor date ținând cont de posibilitatea extinderii și măririi capacității lor.

Se admite amplasarea posturilor de transformare în aer liber.

Pentru construirea postului de transformare cu un racord de tensiune de 110 sau 35 kV pentru alimentarea cu energie electrică a stației de epurare, instalația de distribuție a postului de transformare de 6+10 kV se combină cu instalația de distribuție a stației de epurare.

Se admite instalarea panourilor de comandă închise pe pardoseala sălii pompelor sau la balconul stației de pompare cu condiția protejării acestora contra apei sau inundării în caz de avarie.

10.1.4 Clasificarea zonelor explozive ale încăperilor și ale încăperilor adiacente acestor zone, precum și categoriile și grupele de amestecuri explozive se determină în conformitate cu normativele în vigoare.

10.1.5 Electromotoarele, dispozitivele de demarare și aparatele montate în stațiile de epurare și pompare a apelor uzate cu conținut de impurități ușor inflamabile și explozive se aleg conform reglementărilor în vigoare.

Se interzice amplasarea motoarelor cu ardere internă în asemenea stații de pompare.

10.1.6 Pentru sistemele de control tehnologic este necesar să se prevadă:

- mijloace și aparate de control permanent;

- mijloace de control periodic, necesare de exemplu pentru ajustarea (reglarea) și controlul funcționării instalațiilor.

10.1.7 Controlul tehnologic al parametrilor calității apelor uzate trebuie prevăzut în mod permanent, cu ajutorul aparatelor analizoare uzinate și instalate staționar sau prin metode de laborator.

10.1.8 În construcțiile instalațiilor este necesar să se prevadă noduri, piese fixe, goluri, compartimente și alte aranjamente necesare pentru montarea utilajului electric și de automatizare, iar pe conductele de legătură - protejarea contra înfundării (membrane de separare, suflarea cu aer sau spălarea conductelor de legătură ș.a.).

10.1.9 Capacitatea de automatizare și gradul de înzestrare a instalațiilor cu mijloace de control tehnologic trebuie stabilite funcție de condițiile de exploatare și se justifică prin calcule tehnico-economice având în vedere factorii sociali.

Automatizarea se realizează conform parametrilor tehnologici impuși. În primul rând se prevede automatizarea stațiilor de pompare.

10.1.10 Pentru asigurarea comenzii centralizate și controlului funcționării instalațiilor sistemelor de canalizare este necesar să se prevadă dispecerizarea folosind în cazuri necesare și sisteme complexe de automatizare și telemetrice în bază de controlere cu microprocesoare (sisteme SCADA).

10.1.11 În cazul sistemelor mari de canalizare aflate în administrarea unor obiective dotate cu sisteme automatizate de conducere a proceselor tehnologice este necesar să se prevadă un subsistem care să asigure culegerea, prelucrarea și transmiterea, ca unui nivel mai înalt, a informației necesare, precum și rezolvarea unor probleme de conducere.

10.1.12 Dispecerizarea, de regulă, se prevede cu o singură treaptă, cu un singur dispecerat. Pentru sisteme mari de canalizare cu instalații complexe amplasate la distanțe mari între ele se admite dispecerizarea în două trepte cu un dispecerat central și cu mai multe dispecerate locale.

Legătura dispeceratului cu obiectivele controlate, precum și legătura posturilor cu personal de serviciu cu atelierele de reparație trebuie prevăzută prin legătură directă de dispecerat.

Se prevede, de regulă, legătură directă de dispecerat între dispeceratul sistemului de canalizare și dispeceratul serviciului energetic al întreprinderii, iar în lipsa acestuia - cu dispeceratul central al întreprinderii.

10.1.13 De la instalațiile controlate la dispecerat se transmit numai acele măsurări și semnale, fără de care nu poate fi asigurată comanda operativă și controlul funcționării lor, lichidarea și localizarea neîntârziată a avariilor.

La dispecerat este necesar să se transmită acele măsurări și semnale, care sunt dictate de procesele adoptate de epurare a apelor uzate și tratare a nămolurilor, de capacitatea și componența instalațiilor.

Obligatorii sunt:

- datele despre debitele apelor uzate și a nămolurilor tratate;

- semnalele despre nivelele limită în punctele caracteristice ale instalațiilor;
- semnalele despre deconectarea utilajului de bază în caz de avariere;
- semnalele despre concentrațiile limită de gaze explozive și clor în încăperile de serviciu.

10.1.14 Săliile pentru dispeccerat pot fi cuplate cu clădirile tehnologice: corpul de producție și administrativ, stația de suflante ș.a. (în cazul amplasării dispecceratului în stația de suflante, acesta trebuie protejat contra zgomotului).

Dispecceratele se prevăd în următoarea componență:

- sala pentru dispeccerat în care este amplasat pupitrul de dispeccerat, tabloul și mijloacele de legătură, cu prezența permanentă a personalului de serviciu;
- încăperi auxiliare (atelier de reparații, magazie, săli de odihnă și blocul sanitar).

10.2 Stații de pompare și suflante

10.2.1 Stațiile de pompare se proiectează, de regulă, cu comandă automată, fără prezența permanentă a personalului de deservire. Se recomandă următoarele tipuri de comandă automată:

- comandă automată la distanță a grupurilor de pompare pe baza nivelelor apei uzate din bazinul de recepție/aspirație;
- comandă locală prin intermediul personalului care frecventează periodic stația și cu transmiterea semnalelor necesare la dispeccerat.

10.2.2 La stațiile de pompare echipate cu electromotoare cu puterea peste 100 kW și alimentate cu energie electrică de la o substație de transformare locală, este necesar să se prevadă protecția contra șocurilor la suprasarcină a transformatoarelor, a căror valoare și frecvență sunt limitate de către uzinele producătoare.

10.2.3 Pentru stațiile de pompare echipate cu electromotoare de înaltă tensiune, care nu permit automatizarea pe baza nivelelor apei din motivul neasigurării frecvenței limitate de conectare a dispozitivelor de acționare a întrerupătoarelor în ulei sau a frecvenței limitate de cuplare a electromotoarelor, se recomandă folosirea acționării reglabile.

Cu acționare reglabilă, de regulă, se echipează numai o singură pompă din grupul de 2...3 pompe în funcțiune.

Comanda acționărilor reglabile se automatizează în funcție de nivelul apei în bazinul de recepție.

10.2.4 Pentru stațiile de pompare dotate cu comunicații complexe, care necesită comutări frecvente, precum și cu utilaj tehnologic, care nu este adaptat la automatizare, se admite prezența în permanență a personalului de deservire. Comanda agregatelor trebuie să se efectueze centralizat de la pupitrul de comandă.

Pentru stațiile de pompare automatizate, independent de categoria de fiabilitate în funcționare, în caz de deconectare, de avarie a pompelor se prevede punerea automată în funcțiune a pompei de rezervă.

În stațiile telemecanizate de prima categorie de fiabilitate în funcționare trebuie, de asemenea, prevăzută punerea automată în funcțiune a pompei de rezervă.

10.2.5 Pentru cazuri de inundare accidentală a stației de pompare se prevede deconectarea automată a pompelor principale (de bază) și punerea în funcțiune a vanelor, care să închidă accesul ulterior al apelor uzate în sala motoarelor și bazinul de recepție.

10.2.6 Punerea în funcțiune a pompelor se face, de regulă, cu vanele deschise pe conducta de refulare prin supapa de reținere.

În cazul pericolului loviturii de berbec, precum și în cazul unor cerințe speciale legate de punerea în funcțiune a electromotoarelor sincrone, este necesar să se prevadă punerea în funcțiune a pompelor cu vanele închise.

10.2.7 Pentru stațiile de pompare trebuie să se prevadă controlul următorilor parametri tehnologici:

- debitul de apă pompată (în caz de necesitate) sau să fie înregistrată durata de funcționare a pompelor (motoră);
- nivelul lichidului în bazinul de recepție;
- nivelul lichidului în bașa de drenaj;
- presiunea în conductele de refulare;

- presiunea dezvoltată de fiecare pompă în parte;
- presiunea apei în sistemul de etanșare hidraulică;
- temperatura rulmenților (în caz de necesitate).

10.2.8 Stațiile de pompare se prevăd cu semnal local de avarie și avertizare. În cazul lipsei personalului permanent de deservire tehnică se prevede transmiterea semnalului de avarie la dispecerat sau la postul cu personal de serviciu permanent.

10.2.9 Pentru stațiile de suflante, de regulă, se prevede comanda locală a agregatelor, din sala mașinilor. În cazuri aparte se admite comanda la distanță a agregatelor de la postul de comandă sau dispecerat.

Sucesiunea operațiilor de amorsare și oprire, precum și controlul parametrilor tehnologici trebuie realizate printr-un sistem automatizat ținând cont de recomandările uzinei producătoare. Justificat se va prevedea reglarea automată a debitului suflantelor în baza concentrației de oxigen dizolvat în apa uzată.

În conductele de refluxare trebuie prevăzut controlul presiunii și al temperaturii aerului (măsurări locale).

10.2.10 În stațiile de pompare de capacitate variabilă se recomandă utilizarea pompelor cu turație variabilă. Utilitatea folosirii și alegerea acționării reglabile trebuie confirmată prin calcule tehnico-economice. Dirijarea acționărilor reglabile se efectuează funcție de nivelul fluidului în bazinul de recepție.

10.3 Stații de epurare

10.3.1 Automatizarea proceselor tehnologice de epurare a apelor uzate și de tratare a nămolurilor trebuie prevăzută în conformitate cu recomandările instituțiilor de specialitate, precum și a firmelor și uzinelor producătoare a utilajului folosit. Aceste recomandări determină deasemenea și volumul necesar al aparatajului de control și măsurări, precum și al semnalizării parametrilor principali de funcționare a utilajelor și instalațiilor.

10.3.2 La alcătuirea schemei de control și dirijare a instalațiilor de epurare, în primul rând trebuie prevăzută posibilitatea de control al distribuției fluxului de ape uzate pe grupuri și instalații, în care scop sunt necesare dispozitive pentru măsurarea permanentă sau periodică a debitelor și nivelelor. În construcțiile instalațiilor trebuie prevăzută posibilitatea instalării acestor dispozitive și la alcătuirea profilului tehnologic longitudinal al stației de epurare.

10.3.3 La construcțiile supuse acțiunii corozive a mediilor agresive trebuie prevăzută măsurarea vitezei de degradare a acestora.

10.3.4 Pe armătura de închidere (stavile, vane) prevăzută pentru reglarea distribuției fluxurilor de fluide la instalații trebuie prevăzută instalarea indicatorilor de poziție a închizătorului, cu indicație locală sau la distanță.

10.3.5 Aparatele, mijloacele de automatizare și dispozitivele auxiliare (comunicății de legătură, tuburi etc.), utilizate pentru măsurări ale apelor uzate neepurate și nămolurilor, trebuie protejate contra acțiunii poluanților conținuți în aceste fluide.

10.3.6 Funcționarea grătarelor cu curățire mecanică trebuie automatizată conform unui program stabilit sau pe baza diferenței maxime admisibile de nivele ale apei până la și după grătar.

10.3.7 Pentru stațiile de epurare cu un grad sporit de automatizare se automatizează curățirea mecanică a deznisipatoarelor conform unui program stabilit prin experiența de exploatare acumulată.

10.3.8 Pentru decantoarele primare (orizontale sau radiale) se prevede automatizarea evacuării periodice și succesive a nămolului din fiecare decantor conform unui program stabilit sau pe baza nivelului de nămol.

10.3.9 La ieșirea din bazinele de uniformizare este necesar să se controleze valoarea pH-ului sau a altor parametri necesari pentru asigurarea procesului tehnologic.

10.3.10 În instalațiile, în care se folosește aerul comprimat (bazine de uniformizare, deznisipatoare aerate, biocoagulatoare și preaeratoare) este necesar să se controleze debitul de aer.

10.3.11 În bazinele de aerare cu nămol activ este necesar să se controleze debitul de amestec de nămol, de nămol activ și de aer pentru fiecare compartiment, iar pentru stațiile cu un grad înalt de automatizare este necesar să se regleze alimentarea cu aer în funcție de concentrația de oxigen dizolvat în apa uzată.

10.3.12 Pentru filtrele biologice de mare încărcare este necesar să se controleze debitul de apă influentă și de recirculare.

10.3.13 Pentru decantoarele secundare este necesar să se automatizeze menținerea nivelului stabilit al nămolului activ decantat și să se prevadă controlul funcționării conductelor de sucțiune (pentru recircularea nămolului).

10.3.14 Pentru îngroșătoarele de nămol este necesar să se automatizeze evacuarea nămolului îngroșat conform programului stabilit sau pe baza nivelului de nămol.

10.3.15 Pentru bazinele de fermentare a nămolului este necesar să se automatizeze menținerea temperaturii impuse de fermentare și să se prevadă controlul acestei temperaturi, al nivelului nămolului introdus, precum și măsurarea debitelor nămolului, al agentului termic și al gazului, controlul presiunii agentului termic și a gazului.

10.3.16 Pentru filtrele-vacuum și filtrele-presă este necesar să se automatizeze dozarea reactivilor introduși, să se prevadă controlul nivelului în rezervorul de nămol al filtrului-vacuum, al vidului din rezervorul de aer, al presiunii aerului comprimat, al nivelului apei în rezervorul de aer.

10.3.17 În apa epurată dezinfectată cu clor este necesar să se controleze concentrația de clor rezidual.

10.3.18 Automatizarea proceselor tehnologice de epurare a apelor uzate industriale și volumul necesar al controlului parametrilor trebuie adoptate conform prescripțiilor elaborate de instituțiile de cercetări științifice.

11 Clauze suplimentare privind sistemele de canalizare în zonele cu condiții deosebite

11.1 Zone seismice

11.1.1 În prezentul capitol se stabilesc condiții suplimentare la СНП 2.04.02 pentru proiectarea sistemelor de canalizare în zonele cu seismicitatea de 7+9 grade (scara Richter).

11.1.2 La proiectarea sistemelor de canalizare a centrelor populate și a întreprinderilor industriale în zonele cu seismicitate înaltă se prevăd măsuri contra inundării teritoriului cu ape uzate și contra impurificării apelor subterane și de suprafață în cazul deteriorării conductelor și a instalațiilor de canalizare (trecerea în alte rețele, bazine de avarie).

11.1.3 La alegerea schemei de canalizare trebuie să se prevadă amplasarea descentralizată a instalațiilor, dacă aceasta nu duce la mari complicații și la creșterea costului lucrărilor. De asemenea, trebuie să se recurgă la compartimentarea elementelor tehnologice în secții separate.

11.1.4 În condiții locale favorabile se prevăd metode de epurare naturală a apelor uzate.

11.1.5 Construcțiile adâncite (îngropate) trebuie amplasate la o distanță de minimum 10 m de la alte instalații și de minimum 12 D_{ext} (D_{ext} - diametrul exterior al conductelor) de la conducte.

11.1.6 Conductele de aspirație și refulare în stațiile de pompare se racordează la pompe prin intermediul unor racorduri flexibile, care permit deplasarea longitudinală și unghiulară a capetelor conductelor.

11.1.7 Pentru protecția teritoriului obiectului canalizat contra inundării cu ape uzate, precum și pentru prevenirea impurificării apelor de suprafață și subterane în caz de avarii, este necesar să se prevadă transportarea apelor uzate (sub presiune) în alte rețele sau rezervoare de avarie fără a fi evacuate în emisari.

11.1.8 Pentru construirea colectoarelor și rețelelor de canalizare atât gravitaționale (cu curgere liberă), cât și sub presiune se utilizează tuburi din diferite materiale ținând cont de destinația lor, rezistența necesară, capacitatea de compensare a îmbinărilor, precum și de calculele tehnico-economice.

11.1.9 Rezistența rețelelor de canalizare se asigură prin alegerea materialului și a clasei de rezistență a tuburilor în baza calculelor statice și a sarcinii seismice suplimentare, care de asemenea se determină prin calcul.

11.1.10 Capacitatea de compensare a îmbinărilor tuburilor trebuie să fie asigurată prin folosirea de îmbinări flexibile, aceasta fiind stabilită prin calcule respective.

11.1.11 Proiectarea conductelor sub presiune se efectuează în conformitate cu СНиП 2.04.02.

11.1.12 Nu se recomandă pozarea conductelor de canalizare în pământuri îmbibate cu apă (exceptând pământurile stâncoase, semistâncoase, detritice), de umplutură (indiferent de umiditatea lor), precum și în pământuri cu urme de remanieri tectonice.

11.2 Pământuri tasabile

11.2.1 Sistemele de canalizare ce se construiesc în pământuri tasabile, sărăturate, inclusiv în cele cu umflări și contracții mari, trebuie proiectate conform NCM G.03.03, СНиП 2.04.02 și СНиП 2.02.01.

11.2.2 În pământurile tasabile de tipul II, la tasări ale pământului sub greutatea proprie:

a) până la 20 cm, pentru conducte cu curgere liberă se folosesc tuburi din beton armat simplu, azbociment și gresie ceramică; iar pentru conducte sub presiune - tuburi din beton armat de presiune, azbociment de presiune și mase plastice;

b) peste 20 cm, pentru conducte cu curgere liberă - tuburi din beton armat sub presiune, azbociment, gresie ceramică, iar pentru conducte sub presiune - tuburi din mase plastice și fontă.

Pentru conducte de refulare se admite folosirea țevilor de oțel pe tronsoanele unde tasarea pământului sub greutatea proprie constituie până la 20 cm și la presiune de funcționare peste 0,9 MPa (9 N/cm²), precum și la tasări peste 20 cm și presiuni peste 0,6 MPa (6 N/cm²). Condițiile pentru executarea fundațiilor sub conducte în pământuri tasabile de tipul I și II sunt indicate în Tabelul 11.1.

Tabelul 11.1

Tipul de pământ după tasabilitate	Caracterul teritoriului	Condițiile pentru construcția fundațiilor sub conducte
I	Amenajat Neamenajat	Nu se ține cont de tasare Idem
II (tasare pînă la 20 cm)	Amenajat Neamenajat	Compactarea solului Nu se ține cont de tasare
II (tasare peste 20 cm)	Amenajat Neamenajat	Compactarea solului și construirea patului sub conducte Compactarea solului

NOTE

1.Teritoriu neamenajat se consideră teritoriul pe care în următorii 15 ani nu se prevede construirea clădirilor și obiectivelor economice.

2.Compactarea reprezintă îndesarea (bătătorirea) solului de fundare la o adâncime de 0,3 m până se obține o densitate de cel puțin 1,65 t/m³ la nivelul inferior al stratului compactat.

3. Patul sub conductă reprezintă o construcție impermeabilă cu marginile înălțate la 10+15 cm și pe care se pozează stratul de drenaj cu grosimea de 10 cm.
4. Condițiile pentru fundațiile sub conducte se referă la terenuri amenajate cu clădiri și instalații de clasa II de importanță. În cazul amenajării cu clădiri și instalații de clasa I și III de importanță, exigențele față de fundațiile conductelor se ridică sau se coboară, respectiv.
5. Adâncirea tranșelor în locul de îmbinare a tuburilor se efectuează prin compactarea pământului în locul respectiv.

Condițiile pentru executarea fundațiilor sub conducte cu curgere liberă amplasate în vecinătatea unor clădiri sau instalații, funcție de clasa de importanță a acestora, sunt indicate în Tabelul 11.2

11.2.3 În pământurile tasabile de tipul II, îmbinările țevilor din beton armat, azbociment, fontă, gresie ceramică și polietilenă trebuie să fie flexibile, utilizând în acest scop materiale elastice

11.2.4 În cazurile în care este posibilă o tasare a pământului sub greutatea proprie ce depășește 10 cm, condiția din care se mai păstrează etanșeitatea conductelor cu curgere liberă la deplasarea orizontală a pământului se determină cu relația

$$\Delta_{lim} \geq \Delta_c + \Delta_s, \text{ cm} \quad (11.1)$$

în care:

Δ_{lim} - capacitatea de compensare axială admisibilă a îmbinărilor flexibile ale tuburilor, cm, care se ia egală cu jumătate din adâncimea mufei tubului;

Δ_c - capacitatea necesară de compensare axială a îmbinărilor tuburilor, rezultată din condițiile de deplasare (mișcare) orizontală a pământului de la tasarea lui sub greutatea proprie;

Δ_s - mărimea spațiului prevăzut la montare între capetele tuburilor etanșate care se ia egală cu 1 cm.

Valoarea Δ_c , cm, se determină cu formula:

$$\Delta_c = K_w l_{sec} \left(\varepsilon + \frac{-D_{ext}}{R_c} \right), \text{ cm} \quad (11.2)$$

în care:

K_w - coeficientul condițiilor de executare a lucrărilor care se ia egal cu 0,6;

l_{sec} - lungimea tronsonului (elementului) de conductă, cm;

ε - valoarea relativă a deplasării orizontale a pământului sub greutatea proprie;

D_{ext} - diametrul exterior al tubului, m;

R_c - raza convențională a curburii suprafeței pământului la tasare sub greutatea proprie, m;

Valoarea ε , m, se determină cu formula:

$$\varepsilon = 0,66 \left(\frac{S_{pr}}{l_{pr}} - 0,005 \right), \text{ m} \quad (11.3)$$

în care:

S_{pr} - tasarea pământului sub greutatea proprie, m;

l_{pr} - lungimea curbilinie a tronsonului de pământ tasat sub greutatea proprie, m, care se calculează cu formula:

$$l_{pr} = H_{pr} (0,5 + K_{\beta} t g \beta), \text{ m} \quad (11.4)$$

în care:

H_{pr} - grosimea stratului de sol tasat, m;

K_{β} - coeficientul care se ia egal cu 1 pentru strate omogene de pământ, și cu 1,7 - pentru strate neomogene;

$t g \beta$ - tangenta unghiului de propagare laterală a apei de la locul de umezire, se ia egal cu 35° C pentru soluri nisipo-lutoase și loessuri și mai mic de 50° C pentru soluri argilo-nisipoase și argilă.

Raza convențională a curburii suprafeței pământului, R_c , m, se determină cu formula:

$$R_c = \frac{l_{pr}^2}{2S_{pr}} (1 + S_{pr}), \text{ m} \quad (11.5)$$

Tablelul 11.2

Clasa de importanță a clădirilor și instalațiilor din vecinătatea conductelor și caracterul teritoriului		Tipul pământului după tasabilitate		
		I	II (tasări până la 20 cm)	II (tasări peste 20 cm)
I	Amenajat	Compactarea solului	Construirea patului sub conducte	Amplasarea conductelor în canale
	Neamenajat	Nu se ține cont de tasare	Compactarea solului	Construirea patului sub conducte
II	Amenajat	Nu se ține cont de tasare	Compactarea solului	Construirea patului sub conducte
	Neamenajat		Nu se ține cont de tasare	Compactarea solului
III	Amenajat	Nu se ține cont de tasare	Nu se ține cont de tasare	Compactarea solului
	Neamenajat			Nu se ține cont de tasare

NOTE

1. Distanțele minime dintre conducte și fundamentele instalațiilor și clădirilor din vecinătate în condiții de tasabilitate a pământurilor de tipul II trebuie adoptate conform СНиП 2.04.01, iar la tasări sub 20 cm aceste distanțe se reduc cu 20 %.

2. Patul sub conducte prezintă o construcție etanșă sub formă de țavă cu marginile ridicate 0,1±0,15 m pe care se așează un strat drenat de grosime 0,1 m.

11.3 Teritorii cu lucrări de carieră

11.3.1 La proiectarea instalațiilor și rețelelor de canalizare pe teritorii cu cariere (mine) subterane se va ține cont de acțiunile suplimentare ale deplasării și deformării scoarței terestre ca rezultat al lucrărilor subterane de carieră.

Măsurile necesare de protecție contra influenței lucrărilor subterane se stabilesc funcție de durata lucrărilor efectuate sub instalațiile și rețelele proiectate, conform condițiilor prevăzute în СНиП 2.01.09 și СНиП 2.04.02.

11.3.2 Pe teritoriile cu lucrări de carieră subterane nu se admite amplasarea câmpurilor de filtrare.

11.3.3 Măsurile luate pentru protecția conductelor gravitaționale aflate sub acțiunea deformării solului trebuie să asigure menținerea curgerii libere, etanșeitățile îmbinărilor, rezistența conductelor.

11.3.4 La alegerea măsurilor de protecție și determinarea volumului respectiv de lucrări pentru justificarea proiectului din punct de vedere miniero-geologic trebuie să se indice suplimentar:

- poziția și termenii de demarare a lucrărilor de carieră sub zona de amplasare a instalațiilor și rețelelor de canalizare, precum și a unor tronsoane de rețele în afara acestor teritorii;
- locurile de intersecție a conductelor cu liniile de ieșire la suprafață a remanierilor tectonice ale scoarței terestre, limitele câmpurilor miniere și a stălpilor de siguranță;

- teritoriile, unde-i posibilă formarea la suprafața terestră a crăpăturilor fisurilor mari cu praguri și a prăbușirilor (deformărilor majore ale suprafeței terestre).

11.3.5 Pentru proiectarea măsurilor de protecție a rețelelor gravitaționale (fără presiune) trebuie să fie indicate deformațiile posibile ale scoarței terestre în:

- teritoriile cu poziția cunoscută, la momentul proiectării, a lucrărilor de carieră, - deformații datorate efectuării acestor lucrări;
- teritoriile, pentru care nu sunt cunoscute planurile lucrărilor de carieră, - deformații posibile de la excavația minieră desemnată convențional a celui mai gros strat dintr-un subteran minier sau etaj în zăcământ;
- locurile de intersecție a conductelor cu limitele câmpurilor miniere, cu stâlpii de siguranță și cu liniile de ieșire la suprafață a remanierilor tectonice, - deformații sumare de la excavațiile miniere pentru următorii 5 ani ale subteranului minier.

La determinarea volumului de măsuri luate pentru protecția construcțiilor se adoptă valorile maxime ale posibilelor deformații cu coeficientul de supraîncărcare conform СНиП 2.01.09.

11.3.6 Pentru rețelele de canalizare gravitaționale se folosesc tuburi din gresie ceramică, beton armat, azbociment și mase plastice, precum rigole și canale din beton armat.

Alegerea materialelor conductelor se efectuează în baza unei analize tehnico-economice ținând seama de caracteristicile apei transportate și de condițiile miniero-geologice ale teritoriului prevăzut pentru construcție sau ale traseului rețelelor de canalizare.

11.3.7 Pentru păstrarea regimului de curgere liberă în rețelele de canalizare, este necesar, ca în profilul longitudinal panta tronsoanelor să fie determinată ținând cont de tasarea (înclinarea) neuniformă a scoarței terestre, pornind de la condiția:

$$i_p \geq i_p^{min} + i_t, \quad (11.6)$$

în care:

i_p - panta conductei necesară pentru păstrarea regimului de curgere liberă;

i_p^{min} - panta minimă admisibilă a conductei la gradul de umplere de calcul;

i_t - înclinarea predeterminată a scoarței terestre pe tronsonul conductei, în conformitate cu p. 11.3.5.

11.3.8 În cazul, în care nu este posibilă asigurarea pantei necesare pentru curgerea liberă, de exemplu cauzată de condițiile reliefului localității sau de lipsa diferenței de cote dintre începutul și sfârșitul tronsonului, sau la limitele teritoriilor miniere, stâlpilor de siguranță și ale remanierilor tectonice, este necesar:

- traseul canalelor să fie proiectat în direcția pantelor maxime sau în zona cu remanieri minime prevăzute pentru dinamica scoarței terestre;
- majorarea diametrului conductelor;
- reducerea gradului de umplere de calcul;
- prevederea stațiilor de pompare a apelor uzate în aceeași sau altă conductă, în afara zonei de înclinare nefavorabilă a scoarței terestre.

Stațiile de pompare a apelor uzate trebuie construite împreună cu rețeaua de canalizare, în cazul când lucrările de carieră se prevăd în următorii 5 ani, și nemijlocit înaintea realizării lucrărilor prevăzute pentru un viitor mai îndepărtat.

11.3.9 Îmbinările tuburilor trebuie să fie flexibile, având și funcția de compensatoare, utilizând mase elastice pentru etanșare.

Condițiile în care se păstrează etanșeitatea îmbinărilor tuburilor rețelelor de canalizare gravitaționale se determină cu relația:

$$\Delta_{lim} \geq \Delta_c + \Delta_s, \text{ cm} \quad (11.7)$$

în care:

Δ_{lim} - capacitatea de compensare axială admisibilă (normată) a îmbinărilor flexibile ale tuburilor, cm, care se ia egală cu 4 pentru tuburi din gresie ceramică; 5 pentru tuburi din beton armat cu capăt lărgit; 6 pentru tuburi din azbociment îmbinate prin mușe;

Δ_c - capacitatea necesară de compensare axială a îmbinărilor tuburilor, cm, determinată prin calcul, pornind de la condițiile posibile de deformare a scoarței terestre și dimensiunile tuburilor conductelor;

Δ_s - mărirea spațiului prevăzut la montare, între capetele tuburilor imbinat, care se ia egal cu minimum 20 % din Δ_{lim} .

11.3.10 Capacitatea portantă la întindere, P_p , a suprafeței transversale a tuburilor trebuie să îndeplinească următoarea condiție:

$$P_p \geq P_e + P_i \quad (11.8)$$

în care:

P_e - efortul longitudinal maxim într-un tronson de canalizare, rezultat din deformația orizontală a pământului;

P_i - efortul longitudinal maxim într-un tronson de canalizare, rezultat din apariția pragurilor la suprafața terestră.

11.3.11 În cazul în care condițiile (11.7) sau (11.8) nu se respectă sunt necesare:

- folosirea tuburilor cu lungime mai mică sau din alt material;
- schimbarea traseului conductelor, amplasându-le în zone cu deformări posibile mai mici ale scoarței terestre;
- majorarea capacității portante a conductelor prin construcția sub acestea de paturi din beton armat divizate în tronsoane prin îmbinări flexibile.

11.3.12 Diferența de cote dintre camerele de intrare și ieșire ale sifonului de canalizare se determină prin calcul având în vedere tasarea neuniformă a suprafeței pământului ca rezultat al lucrărilor de carieră (mină).

11.3.13 Pe teritoriile cu lucrări de carieră, distanța rectilinie dintre căminele de vizitare trebuie să fie de maximum 50 m.

11.3.14 În cazul în care este inevitabilă intersecția conductelor de canalizare cu teritorii în care sunt posibile formarea crăpăturilor/fisurilor cu praguri sau a prăbușirilor (deformărilor majore) locale a suprafeței terestre, trebuie prevăzute tronsoane cu refularea apelor uzate (sub presiune) cu pozarea supraterană a acestora.

11.3.15 Instalațiile de epurare trebuie proiectate, de regulă, în scheme constructive rigide și/sau mixte. Dimensiunile în plan ale ansamblurilor, secțiilor rigide trebuie determinate prin calcul, în funcție de valoarea deformațiilor scoarței terestre și de existența măsurilor de protecție realizabile în practică, inclusiv a rosturilor de deformare cu capacitatea necesară de compensare.

11.3.16 Scheme constructive flexibile se admit numai pentru instalații de epurare de tipul bazinelor deschise, care nu sunt dotate cu utilaje staționare.

11.3.17 Instalațiile de epurare dotate cu utilaje staționare trebuie proiectate numai în scheme constructive rigide.

11.3.18 Instalațiile de epurare cu destinație funcțională diferită, ce fac corp comun, trebuie separate prin rosturi de deformare.

11.3.19 Pentru reținerea corpurilor și suspensiilor mari (grosiere) se folosesc grătare mobile cu înclinare reglabilă și cominutoare.

11.3.20 Distribuția apei la suprafața filtrelor biologice se prevede prin distribuitoare fixe cu sprinklere și distribuitoare mobile. În cazul folosirii distribuitoarelor rotative, fundația-coloană sub distribuitor trebuie să fie separată de construcția filtrului biologic printr-un rost de deformare impermeabil.

11.3.21 Canalele și/sau conductele de comunicare dintre instalații nu trebuie să aibă legături rigide cu acestea.

Pantele rigolelor și canalelor deschise se stabilesc ținând cont de deformările de calcul ale scoarței terestre.

Bibliografie

- [1] Council Directive 91/271/EEC of 21 May 1991 concerning urban waste-water treatment .
- [2] Ghid la СНиП 2.04.03-85 Проектирование сооружений для очистки сточных вод.
- [3] Hotărîrea Guvernului nr. 890 din 12.11.2013 "Regulamentul cu privire la cerințele de calitate a mediului pentru apele de suprafață"
- [4] Hotărîrea Guvernului nr. 950 din 25.11.2013 "Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale"

Traducerea autentică a prezentului document normativ în limba rusă

Начало перевода

1 Область применения

1.1 Настоящие Нормы предназначены для технологического проектирования составных элементов вновь строящихся и реконструируемых систем канализации населённых пунктов: коллекторных, сбросных и транспортирующих сетей сточных вод, вспомогательных сооружений на этих сетях, насосных станций, станций очистки сточных вод.

1.2 Положения настоящих Норм обязательны для всех экономических агентов, работающих в области строительства и проектирования систем канализации населённых пунктов.

1.3 Настоящие нормы охватывают в целом процесс разработки, расчёта и проектирования составных элементов систем канализации, включая принадлежащие им сооружения и оборудования.

Нормы применяются совместно с национальной Системой регулирования в строительстве и с другими документами, которые не относятся непосредственно к наружным сетям и сооружениям канализации - действующими нормативными и законодательными документами по охране окружающей среды, санитарной гигиене и др. Соответствие между настоящим нормативным документом и специфическими документами обеспечивается согласованием этих норм с соответствующими службами.

2 Нормативные ссылки

В настоящем нормативе приведены ссылки на следующие нормативные документы:

NCM A.01.04-1996	Правила редактирования нормативных документов
NCM E.03.02-2014	Пожарная безопасность зданий и сооружений
NCM C.02.02-2015	Производственные здания.
NCM C.02.03-2004	Складские здания.
NCM B.01.03-2005	Генеральные планы промышленных предприятий.
NCM C.01.04-2005	Административные здания. Нормы проектирования.
NCM D.01.03-2007	Гидротехнические сооружения. Основные положения.
NCM G.03.01-2012	Станции очистки коммунальных сточных вод малой производительности.
NCM G 03.03-2015	Внутренний водопровод и канализация.
CP E.04.03-2005	Защита строительных конструкций и сооружений от коррозии.
CP D.01.04-2007	Определение основных расчётных гидрологических характеристик.
CP D.01.06-2012	Определение допустимых концентраций вредных веществ в стоках поверхностных вод для условий Республики Молдова.

SM SR EN 752:2011 „Системы наружной канализационной сети”.

RI 06.6.3.23-97	Защита водных объектов от загрязнения.
СНиП 2.01.01-82	Строительная климатология и геофизика.
СНиП 2.06.04-82*	Нагрузки и воздействия на гидротехнические сооружения (волновые, ледовые и от судов).
СНиП 2.02.01-83	Основания зданий и сооружений.
СНиП 2.04.02-84	Водоснабжение. Наружные сети и сооружения.
СНиП 2.09.03-85	Сооружения промышленных предприятий.
СНиП 2.01.09-91	Здания и сооружения на подрабатываемых территориях и просадочных грунтах.
СН 245-71	Санитарные нормы проектирования промышленных предприятий.
СН 322-74	Указания по производству и приемке работ по строительству в городах и на промышленных предприятиях коллекторных тоннелей, сооружаемых способом щитовой проходки.

3 Общие указания

3.1 Проектирование систем канализации различных объектов осуществляется на основе генеральных схем развития территории и размещения отраслей народного хозяйства и промышленных объектов, схем развития и размещения производительных сил в экономических зонах, генеральных, бассейновых и территориальных схем комплексного использования и охраны водных ресурсов, схем и проектов планировки и застройки городов и других населённых пунктов, генеральных планов промышленных узлов.

Системы канализации следует проектировать для комплекса объектов различных отраслей независимо от их ведомственной принадлежности, учитывая технико-экономические, экологические и санитарные оценки существующих сооружений и предусматривая возможность эксплуатации в условиях интенсификации их работы.

Проекты канализации объектов, как правило, должны разрабатываться одновременно с проектами водоснабжения в целях соблюдения баланса водопотребления и отведения сточных вод. При этом необходимо рассматривать возможность использования очищённых сточных вод для производственного водоснабжения и орошения.

3.2 Система дождевой канализации должна обеспечивать очистку наиболее загрязнённой части поверхностного стока, образующегося от выпадения дождей, таяния снега и мойки дорожных покрытий в количестве не менее 70 % от годового объёма вод, стекающих с селитебных территорий и площадок предприятий, близких к ним по загрязнённости, и всего объёма дождевых и талых вод с промышленных территорий, если они содержат токсические вещества или значительное количество органических веществ.

3.3 Основные технические решения, принимаемые в проектах, и последовательность их осуществления должны обосновываться сравнением возможных вариантов. Техничко-экономические расчёты следует выполнять по тем вариантам, преимущества и/или недостатки которых определяются только аналитическим путём.

Оптимальный вариант должен определяться наименьшей величиной эксплуатационных затрат, использования материальных ресурсов, электроэнергии и горюче-смазочных материалов, принимая во внимание санитарно-гигиенические, экологические и рыбохозяйственные требования.

3.4 Проектирование сетей и сооружений канализации должно осуществляться, предусматривая прогрессивные технические решения, механизацию трудоёмких работ, автоматизацию технологических процессов и максимальную индустриализацию строительно-монтажных работ за счёт предпочтительного применения сборных конструкций стандартных и типовых изделий и деталей, изготавливаемых на заводах и в заготовительных мастерских.

3.5 Местные станции очистки производственных и дождевых сточных вод следует, как правило, размещать на территории промышленных предприятий.

3.6 При присоединении канализационных сетей промышленных предприятий к уличной или внутриквартальной сети населённого пункта следует предусматривать выпуски с контрольными колодцами, размещаемыми за пределами предприятий.

Необходимо предусматривать устройства для замера расхода сбрасываемых в общественную сеть сточных вод от каждого предприятия.
Объединение производственных сточных вод нескольких предприятий допускается после контрольного колодца каждого предприятия.

3.7 Условия и место выпуска очищенных сточных вод и дождевых вод в водоприемники должны соответствовать „Правилам требований сбора, очистки и сброса сточных вод в канализационную систему и/или в водные объекты для городских и сельских населенных пунктов”, утвержденным Постановлением Правительства № 950 от 25.11.2013, „Правилам качественных требований окружающей среды к поверхностным водам”, утвержденным Постановлением Правительства № 890 от 12.11.2013, согласованным с органами охраны природы и охраны водных ресурсов и рыбного хозяйства, с государственными центральными и местными органами санитарно-эпидемиологического надзора, с другими органами в соответствии с законодательством Республки Молдова, а в случаях сброса в судоводные приемники – также с органами речного судоходства.

3.8 Степень надёжности действия системы канализации и отдельных её элементов необходимо устанавливать с учетом технологических, санитарно-гигиенических и водоохраных требований. В случае недопустимости перерывов в работе системы канализации и/или отдельных её элементов должны быть предусмотрены мероприятия, обеспечивающие бесперебойность их работы.

3.9 При аварии или ремонте одного сооружения перегрузка остальных сооружений данного назначения не должна превышать 8÷17 % их расчётной производительности без снижения эффективности очистки сточных вод.

3.10 Санитарно-защитные зоны от канализационных сооружений до границ зданий жилой застройки, участков общественных зданий и предприятий пищевой промышленности с учётом их перспективного расширения и в соответствии с санитарно-гигиеническими требованиями и условиями защиты окружающей среды следует принимать:

- от сооружений и насосных станций канализации населённых пунктов - по Таблице 3.1;
- от станций очистки и насосных станций производственной канализации, не расположенных на территории промышленных предприятий, как при самостоятельной очистке и перекачке производственных сточных вод, так и при совместной их очистке с бытовыми – в соответствии с СН 245-71 такими же, как для производств, от которых поступают сточные воды, но не менее указанных в Таблице 3.1.

Таблица 3.1

Сооружения	Санитарно-защитная зона, м при расчётной производительности сооружений, тыс. м ³ /сут.			
	До 0,2	>0,2÷5	>5÷50	>50÷280
Сооружения механической и биологической очистки с иловыми площадками для сброженных осадков, а также отдельно расположенные иловые площадки.	150	200	400	500
Сооружения механической и биологической очистки с термомеханической обработкой осадков в закрытых помещениях.	100	150	300	400

Поля фильтрации	200	300	500	-
Земледельческие поля орошения	150	200	400	-
Биологические пруды	200	200	300	300
Сооружения с циркуляционными окислительными каналами	150	-	-	-
Насосные станции	15	20	20	30

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Санитарно-защитные зоны канализационных сооружений производительностью свыше 280 тыс. м³/сут., а также при отступлении от принятой технологии очистки сточных вод и обработки осадка устанавливаются по согласованию с санитарно-эпидемиологическими органами.
2. Санитарно-защитные зоны, указанные в таблице 3.1, допускается увеличивать, но не более чем в 2 раза в случае расположения жилой застройки с подветренной стороны по отношению к очистным сооружениям или уменьшать не более чем на 25 % при наличии благоприятной розы ветров.
3. При отсутствии иловых площадок на территории станций очистки с производительностью свыше 0,2 тыс. м³/сут. размер зоны следует сокращать на 30 %.
4. Санитарно-защитную зону от полей фильтрации площадью до 0,5 га и от сооружений механической и биологической очистки на биофильтрах производительностью до 50 м³/сут следует принимать 100 м.
5. Санитарно-защитную зону от полей подземной фильтрации производительностью менее 15 м³/сут следует принимать 15 м.
6. Санитарно-защитную зону от фильтрующих траншей и песчано-гравийных фильтров следует принимать 25 м, от септиков и фильтрующих колодцев соответственно 5 и 8 м, от аэрационных установок на полное окисление с аэробной стабилизацией ила при производительности до 700 м³/сут. – 50 м.
7. Санитарно-защитную зону от сливных станций следует принимать 300 м.
8. Санитарно-защитную зону от очистных сооружений поверхностных вод с селитбных территорий следует принимать 100 м, от насосных станций – 15 м, от станций очистки дождевых вод промышленных предприятий – по согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы.
9. Санитарно-защитные зоны от шламонакопителей следует принимать в зависимости от состава и свойств шлама по согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы.
10. Санитарно-защитные зоны должны устанавливаться с учётом сооружений для дезинфекции газообразным хлором.
11. Физическим и юридическим лицам в зонах санитарной защиты канализационных сетей и сооружений запрещается выполнять любые строительные работы, выращивание многолетних культур, складирование материалов, разрушение строений, ограждений или идентификационных и предупреждающих надписей, расположенных рядом с наружными канализационными сетями и сооружениями, любое блокирование доступа на них для проведения эксплуатационных, ремонтных работ и ликвидации аварий.

4 Канализационные сети**4.1 Общие указания и изыскания для проектирования**

4.1.1 Положения настоящего раздела применимы к канализационным общественным сетям населённых пунктов, жилой, хозяйственной и культурно-просветительной застройки, начиная от места последнего внутреннего канализационного сооружения до места поступления сточной воды в другую сеть канализации или в естественный водоприёмник сточных вод.

4.1.2 При проектированных сетей следует учитывать следующие данные общего порядка:

- характеристики канализационных вод и их осадков;
- схема планировки, а в её отсутствии, утвержденные изыскания для планировки населённых пунктов, или генеральный план территории или зоны промышленных объектов или других водопользователей;
- местные водоприёмники, которые могут быть использованы для сброса сточных вод, и максимально-допустимые концентрации загрязняющих веществ, определяемых в соответствии с существующими нормами;
- соответствие плану или общей схеме комплексного использования водных ресурсов гидрографического бассейна, к которому принадлежит намечаемый для приёма сточных вод водоприёмник.

4.1.3 При проектировании наружных сетей канализации населённых пунктов учитывают следующие данные для планировки:

- границы внутригородских территорий, зонирование населённого пункта с уточнением отдельных и общих площадей территории, а также детали жилой застройки;
- существующее и перспективное на следующие 25 лет число жителей, плотность населения в различных зонах населённого пункта;
- порядок строительства;
- главные культурно-просветительные и общественные застройки и их стоимость по этапам развития;
- существующие и перспективные промышленные предприятия, их развитие по этапам с уточнением водопотребления, объёмов водоотведения и их характеристики;
- дорожная сеть с продольными профилями, существующими и перспективными дорожными покрытиями;
- существующие и перспективные зелёные насаждения;
- защитные природные и антропогенные зоны;
- существующие и предусмотренные в проектах планировки системы водоснабжения и канализации;
- зона размещения очистной станции и отвода сточных вод в водоприёмник.

4.1.4 При проектировании промышленных и других объектов надлежит учитывать следующие данные генерального плана:

- границу канализованной зоны и её землеустройство;
- технологический процесс с необходимыми объёмами водопотребления и водоотведения по участкам производства и характеристики этой воды;
- существующие системы водоснабжения и канализации.

4.1.5 При выборе естественного водо-приёмника канализационных вод следует ориентироваться, в первую очередь, на поверхностные воды с самоочищающейся способностью.

4.1.6 При проектировании наружных сетей канализации также необходимо учитывать:

- расчётные расходы, предусматривая максимальное повторное использование промышленных сточных вод в технологических процессах производства;
- минимальные горизонтальные и вертикальные расстояния на переходах и перекрёстках, в других условиях компоновки сетей, в соответствии с п. 4.5;
- принятие обязательных мер, необходимых для предотвращения загрязнения подземных вод и для охраны окружающей среды;
- принятие решений для отвода вод, преимущественно, самотёком, соблюдая уклоны, скорости, степень наполнения согласно п. 4.4;
- возможность сброса дождевых и талых вод, в случае отдельной системы канализации, в черте населённых пунктов, непосредственно в водоприёмник или через накопительные резервуары, с учетом условий диктуемых водоприёмником, а также по возможности принимая вариант самотечного отвода без их перекачки;
- возможность сброса дождевых и талых вод по дорожным лоткам в случае неполной отдельной системы.

4.1.7 Для проектирования наружных сетей канализации необходимы следующие изыскания: топографические, геотехнические, гидрологические и гидрогеологические, метеорологические и исследования характеристик канализационных вод.

4.1.8 Необходимость проведения каждой группы изыскания, масштаб и степень их детализации устанавливается проектировщиком наружной сети канализации в зависимости от величины и значимости населённого пункта или канализованного объекта.

4.1.9 Изыскания предшествуют этапам проектирования сети, а, если возникает необходимость, их следует дополнять по ходу разработки проектов и рабочих чертежей.

4.1.10 Изыскания осуществляются на основе задания и рабочей программы, составленными проектировщиком сети совместно с исполнителем изысканий.

В задании должны быть указаны ранее выполненные изыскания для этой зоны, которые могут быть использованы для дополнения данных новых исследований. Изыскания давностью свыше

двух лет нуждаются в рассмотрении на предмет возможной актуализации, чтобы они отражали существующую ситуацию и не противоречили существующим техническим нормативам.

4.1.11 Топографические изыскания должны обеспечить получение планиметрических и высотных отметок вдоль трасс канализационных сетей, представленных в графической форме в масштабах, требуемых по заданию на проектирование.

4.1.12 Геотехнические изыскания должны обеспечивать информацию об устойчивости грунтов, их основных физико-химических свойствах, возможном влиянии потерь воды на устойчивость грунтов, агрессивности грунтовых вод и грунтов оснований по отношению к бетону и металлу, глубине промерзания земли, сейсмичности данной зоны с целью установления условного расчётного давления грунтов оснований на различных глубинах, способа выполнения земляных и дренажных работ, метода уплотнения засыпок, величины откосов, мер по улучшению свойств грунтов оснований, наличие физико-геологических опасных процессов – оползневые явления, суффозия, оползни, овраги и т.д.

4.1.13 Гидрологические и гидрогеологические изыскания призваны уточнять характерные расходы водоприёмника: расходы, используемые для установления способа сброса сточных, расходы грунтовых вод или вод склонового стока, которые отводятся через канализационную сеть, а также расположение грунтовых вод с целью принятия мер против их загрязнения или возможного дренирования, расходы паводковых вод 3 %-ой обеспеченности, используемые для установления отметки (уровня) расположения канализационных сооружений в защитной зоне поверхностных вод.

4.1.14 Метеорологические изыскания обеспечивают данные о проливных дождях, отмеченных за период не менее 15 лет, которые используются для установления расчётной интенсивности согласно п. 4.3.

4.1.15 Исследования характеристик канализационных вод призваны уточнять значения нормативных показателей, установленных существующими действующими положениями по условиям отвода сточных вод в канализационные сети.

4.1.16 Условия поступления промышленных сточных вод в канализационные сети населённых пунктов устанавливаются, согласно действующим требованиям, эксплуатационной организацией, в ведении которой находятся канализация и станция очистки. Условия исходят из того, что сточные воды своим составом и количеством не должны способствовать выходу из строя сооружений и устройств сетей канализации и станций очистки, уменьшению транспортирующей способности каналов, ущербам санитарии и здоровью людей или эксплуатационного персонала, не должны препятствовать процессам очистки или уменьшать производительность водоочистных сооружений населенных пунктов и не должны способствовать загрязнению окружающей среды.

4.1.17 Если состав сточных вод, намечаемых к отводу в общественную сеть, не соответствует необходимым требованиям следует предусматривать строительство станции предварительной очистки промышленных сточных вод и таким образом станциям очистки городских сточных вод обеспечиваются схема и размеры максимально близких к станциям водоподготовки хозяйственных сточных вод.

4.2 Схемы и системы канализации

4.2.1 При проектировании канализации населённых пунктов следует предусматривать одну из следующих систем: единую (общесплавную), полностью или частично раздельную, полураздельную, комбинированную.

Отведение поверхностных вод по открытой системе водостоков допускается при соответствующем обосновании и согласовании с органами защиты окружающей среды санитарно-эпидемиологической службы, по охране водных ресурсов и рыбных запасов.

4.2.2 Выбор системы канализации следует производить, как правило, из нескольких сравнительных вариантов с учётом:

- состава дождевых и талых вод, отводимых на станцию водоочистки, а также влияния этих вод на процессы очистки;
- климатических условий;
- рельефа населённого пункта и др.

4.2.3 Канализацию малых населённых пунктов следует предусматривать, как правило, по неполной раздельной системе.

4.2.4 Для малых населённых пунктов следует предусматривать, как правило, централизованные схемы канализации для одного или нескольких населённых пунктов, отдельных групп зданий и производственных зон.

Централизованные схемы канализации следует проектировать объединенными для жилых и производственных зон, исключая навозосодержащие сточные воды, при этом объединение производственных сточных вод с бытовыми должно производиться с учётом п. 4.1.16.

Устройство централизованных схем раздельно для жилой и производственной зон допускается только при соответствующем технико-экономическом обосновании.

4.2.5 Децентрализованные схемы канализации допускается предусматривать:

- при отсутствии опасности загрязнения используемых для водоснабжения водоносных горизонтов;
- при отсутствии централизованной канализации в населённых пунктах, для объектов, которые должны быть канализованы в первую очередь (больниц, школ, детских садов и яслей, административно-хозяйственных зданий, отдельно расположенных жилых домов, промышленных предприятий и т.п.), а также для первой стадии строительства населённых пунктов при расположении объектов канализования на расстоянии более 500 м;
- при необходимости канализования групп или отдельных зданий.

4.2.6 Для очистки сточных вод при централизованной схеме канализации необходимо предусматривать естественную или искусственную биологическую и механическую очистку, а для вахтовых поселков с временным пребыванием персонала - физико-химическую или анаэробно-аэробную биологическую очистку.

4.2.7 Для индивидуального канализования очистка сточных вод разрешается на базе соответствующего обоснования и согласования с санитарноэпидемиологическими органами и службой охраны окружающей среды. При этом может предусматриваться естественная механическая камерная очистка и естественная биологическая очистка с подземной фильтрацией или химическая очистка для объектов с периодическим пребыванием людей (туристических баз, домов отдыха и т.п.).

4.2.8 Для очистки сточных вод малых населённых пунктов целесообразно проектировать моноблочные сборные станции.

4.2.9 Для отдельно стоящих зданий при расходе бытовых сточных вод до 1 м³/сут допускается устройство выгребов с периодической ассенизацией.

4.2.10 Очистку сточных вод прачечных, загрязненных моющими веществами, допускается производить совместно с бытовыми водами при соотношении их количеств 1:9. Для банно-прачечных сточных вод это отношение следует принимать 1:4, для банных сточных вод – 1:1. При обосновании допускается применение резервуаров, регулирующих расходы и содержание сточных вод.

При большом количестве банно-прачечных сточных вод следует предусматривать их обработку для обеспечения допустимой концентрации моющих веществ, установленной согласно требованиям действующих норм эксплуатационной организацией, в ведении которой находятся сети канализации и станция очистки.

4.2.11 Расчет небольших станций очистки, при перекачке сточных вод, производится по расходу равному производительности насосной станции.

4.2.12 Система водного хозяйства промышленных предприятий должна быть с максимальным повторным (последовательным) использованием производственной воды в отдельных

технологических операциях и с оборотом охлаждающей воды для отдельных цехов или всего предприятия в целом. Безвозвратные потери воды должны восполняться за счёт аккумулирования поверхностных сточных вод, бытовых и производственных сточных вод после их очистки и обеззараживания (обезвреживания).

Прямоточная система подачи воды на производственные нужды со сбросом очищенных сточных вод в водные объекты допускается лишь при технико-экономическом обосновании и согласовании с органами защиты окружающей среды, по регулированию использования и охране вод и санитарно-экономическими органами.

4.2.13 При выборе схемы и системы канализации промышленных предприятий необходимо учитывать:

- возможность исключения или сокращения загрязнённости промышленных сточных вод за счёт внедрения новых безотходных технологий, совершенствования старых технологий, использования сухих процессов, устройства замкнутых систем водного хозяйства, применения воздушных методов охлаждения;
- возможность последовательного использования воды в различных технологических процессах с различными требованиями к её качеству;
- требования к качеству воды, используемой в различных технологических процессах, и её количество;
- количество и характеристику сточных вод, образующихся в различных технологических процессах, и физико-химические свойства присутствующих в них загрязняющих веществ, материальный и энергетический балансы водопотребления и водоотведения;
- возможность локальной очистки промышленных сточных вод с извлечением отдельных полезных компонентов и повторного использования воды, а также создание локальных замкнутых систем производственного водоснабжения;
- возможность отдельного отвода сточных вод, требующих предварительной очистки;
- возможность объединения сточных вод с идентичной качественной характеристикой при их отводе;
- возможность использования в производстве очищенных бытовых и городских сточных вод, а также поверхностных вод и создания замкнутых систем водоснабжения без сброса сточных вод в водные объекты;
- возможность протекания в трубопроводах химических процессов с образованием газообразных или твёрдых продуктов при поступлении в канализацию различных сточных вод;
- условия сброса производственных сточных вод в водоприёмники или в систему канализации населённого пункта или другого водопользователя.

4.2.14 Канализирование промышленных предприятий следует предусматривать, как правило, по полной раздельной системе.

4.2.15 Сточные промышленные воды, требующие специальной очистки с целью их повторного использования или для сброса в канализационную сеть населённого пункта или в водоприёмник, следует отводить через отдельную сеть.

4.2.16 Совместный сброс различных промышленных сточных вод, содержащих различные загрязняющие вещества, допускается лишь в случае возможности их совместной очистки.

4.2.17 Способ очистки промышленных и городских сточных вод на очистных станциях, расположенных за чертой населённого пункта, совмещённый или раздельный, устанавливается в зависимости от их качественной характеристики и условий повторного использования очищенных сточных вод.

4.2.18 Производственные сточные воды, подлежащие совместному отведению и очистке с бытовыми сточными водами должны соответствовать требованиям п. 4.1.16.

Производственные сточные воды, не отвечающие указанным требованиям, должны подвергаться предварительной очистке. Степень их предварительной очистки должна быть в соответствии с сооружениями окончательной очистки на станциях очистки или с требованиями других водопользователей.

4.2.19 Сточные воды, незагрязненные в процессе производства, должны быть использованы в системах производственного водоснабжения предприятия или переданы другому потребителю, в том числе на орошение.

4.2.20 Количество сточных вод промышленных предприятий необходимо определять по технологическим данным с анализом водохозяйственного баланса в части возможного увеличения водооборота и/или повторного использования сточных вод, а при отсутствии данных – по укрупненным нормам расхода воды на единицу продукции или сырья, по данным аналогичных предприятий. Из общего объема сточных вод промышленных предприятий следует учитывать ту его часть, которая отводится в канализационную сеть населенного пункта или другого водопользователя.

4.2.21 При отдельной системе канализации очистку сточных вод с территории населенного пункта следует осуществлять на локальных или централизованных станциях очистки поверхностного стока. При этом в зависимости от степени очистки следует, как правило, применять механическую очистку в следующих сооружениях: решетки, сетки, песколовки, отстойники, жиросепараторы, фильтры и др. Возможна совместная очистка поверхностных, бытовых и производственных сточных вод на городских станциях очистки. В этом случае излишки поверхностных вод следует аккумулировать в накопителях и подать в систему канализации в часы минимального притока городских сточных вод.

4.2.22 При полураздельной системе канализации очистку смеси поверхностных вод с бытовыми и производственными сточными водами следует осуществлять по полной схеме очистки, принятой для городских сточных вод. Для снижения гидравлической нагрузки на станцию очистки допускается использование регулирующих емкостей.

4.2.23 Поверхностные сточные воды с территорий промышленных предприятий следует подвергать очистке в зависимости от степени загрязненности различными загрязнителями. Разработка технологической схемы по очистке поверхностных сточных вод на предприятиях должна основываться на натурных данных об источниках загрязнения территории и воздуха, характеристике водосборного бассейна, сведениях об атмосферных осадках, выпадающем в данном районе, режимах полива и мойки территории, соответственно территории предприятия. Если территория предприятия по составу и количеству накапливаемых в поверхностных водах примесей мало отличается от селитебной, поверхностные сточные воды могут быть направлены в дождевую канализацию населенного пункта без их очистки.

4.2.24 Выбор схемы отведения поверхностных сточных вод на очистку должен осуществляться на основе технической возможности и экономической целесообразности использования, как правило, поверхностных сточных вод в системах производственного водоснабжения и/или самостоятельной очистки поверхностных сточных вод.

4.2.25 При разработке схем отведения и очистки поверхностных сточных вод следует учитывать необходимость локализации отдельных участков производственной территории, на которые могут попадать вредные вещества, с отводом стока в производственную канализацию или после предварительной очистки в дождевую канализацию. В ряде случаев необходимо оценивать целесообразность отдельной очистки стоков с производственных площадей, отличающихся по характеру и степени загрязнения территории.

4.2.26 Для очистки поверхностных сточных вод необходимо предусматривать простые в эксплуатации и надёжные в работе сооружения механической и физико-химической очистки. Во всех случаях следует применять отстойные сооружения. Для интенсификации процесса очистки и обеспечения более глубокой степени очистки рекомендуется принимать фильтрацию, коагуляцию и флотацию.

При необходимости снижения содержания органических примесей осветленные сточные воды следует направлять на станции биологической очистки. Для интенсификации биологической очистки городских и поверхностных сточных вод допускается применять контактно-стабилизационный метод (на аэротенках).

4.3 Расходы канализационных вод

4.3.1 Расходы вод канализации необходимо устанавливать с учётом перспективы развития водопользования в последующие 20+25 лет для типовой схемы и 10+15 лет для первого этапа, а также с учётом эскизов планировки населённых пунктов и прогнозов развития хозяйственных единиц и т.п.

При проектировании систем канализации населённых пунктов удельные среднегодовые расходы бытовых сточных вод от жилых зданий следует принимать равными расходам соответствующих водопользователей согласно СНиП 2.04.02, без учёта расходов воды на полив территорий и зелёных насаждений.

4.3.2 Удельные расходы сточных вод от отдельных жилых и общественных зданий при необходимости учёта сосредоточенных расходов следует принимать согласно СР G.03.03.

4.3.3 Среднесуточные расходы производственных сточных вод от промышленных и сельскохозяйственных предприятий и коэффициенты неравномерности их притока следует определять на основе технологических данных. Для снижения расходов сточных вод необходимо предусматривать рациональное использование водных ресурсов за счёт применения маловодных технологических процессов или систем водооборота.

4.3.4 Удельные расходы сточных вод в неканализованных районах следует принимать 25 л/сут. на одного жителя.

4.3.5 Среднесуточные расходы сточных вод в населённых пунктах следует определять как сумму расходов, устанавливаемых по п.п. 4.3.1+4.3.4. Среднесуточные расходы сточных вод предприятий местной промышленности, обслуживающих население, допускается принимать дополнительно в размере 5 % от суммарного среднесуточного расхода населённого пункта.

4.3.6 Расчётный максимальный суточный расход сточных вод следует определять как произведение среднесуточного расхода сточных вод на коэффициент неравномерности, указанных в СНиП 2.04.02.

4.3.7 Расчётные максимальные и минимальные часовые расходы сточных вод следует определять как произведения средних расходов, определяемых согласно п. 4.3.5, на коэффициенты часовой неравномерности, приведенные в Таблице 4.1.

4.3.8 Расчётные расходы производственных сточных вод промышленных предприятий следует принимать:

- для наружной сети канализации предприятия, принимающей сточные вода от цехов – по максимальным часовым расходам;
- для общезаводских и внеплощадочных коллекторов предприятия – по совмещенному часовому графику;
- для внеплощадочного коллектора группы предприятий – по совмещенному часовому графику с учётом протекания сточных вод по коллектору;

Таблица 4.1

Коэффициент часовой неравномерности притока сточных вод, K_{or}	Средний расход сточных вод, л/с								
	5	10	20	50	100	300	500	1000	5000 и более
Максимальный	2,5	2,1	1,9	1,7	1,6	1,55	1,5	1,47	1,44
Минимальный	0,38	0,45	0,5	0,55	0,59	0,62	0,66	0,69	0,71

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Эти коэффициенты следует принимать если расход промышленных сточных вод не превышает 45 % общего расхода сточных вод; в противном случае коэффициенты устанавливаются согласно хронограмме фактического часового притока сточных вод или на основе данных эксплуатации аналогичных объектов.
2. При средних расходах сточных вод менее 5 л/с расчётные расходы надлежит определять согласно СНиП2.04.01-85.
3. При промежуточных значениях среднего расхода сточных вод коэффициенты неравномерности сточных вод следует определять интерполяцией.

4.3.9 Самотечные трубопроводы, коллекторы и каналы, а также напорные трубопроводы бытовых и производственных сточных вод следует проверять на пропуск суммарного расчётного максимального расхода по пп. 4.3.7 и 4.3.8 и дополнительного притока поверхностных и грунтовых вод в периоды дождей и снеготаяния, неорганизованно поступающего в сети канализации через неплотности люков колодцев и за счёт инфильтрации грунтовых вод. Величину дополнительного притока q_{ad} , л/с, следует определять на основе специальных изысканий или данных эксплуатации аналогичных объектов, а при их отсутствии – по формуле:

$$q_{ad} = 0,15L\sqrt{m_d}, \quad (4.1)$$

где:

L – общая длина трубопроводов до рассчитываемого створа, км;

m_d – величина максимального суточного количества осадков, мм, определяемая согласно СНиП 2.01.01.

Проверочный расчёт самотечных трубопроводов и каналов с поперечным сечением любой формы на пропуск увеличенного расхода должен осуществляться при наполнении 0,95 высоты.

4.3.10 Расходы дождевых вод определяются, как правило, принимая в качестве модели расчётный дождь, выпадающий равномерно на всей водосборной площади с одинаковой интенсивностью за время его концентрации и стекания по каналам.

При определении расходов дождевых вод необходимо учитывать:

- класс значимости водопользователя, для которого осуществляется канализование;
- режим осадков, рельеф местности и условия стока, способ обустройства водосборных площадей;
- необходимость принятия на водосборных площадях мер частичной или совокупной защиты против затопления в случае выпадения осадков, превышающих расчётный дождь, для которых решения принимаются согласно технико-экономического обоснования.

4.3.11 Расчётный расход дождевых вод q_m , л/с, следует определять по методу предельных интенсивностей по формуле:

$$q_m = \frac{Z_{med} \cdot B^{1,2}}{t_c^{1,2n-0,1}} \cdot A, \quad (4.2)$$

где:

Z_{med} – среднее значение коэффициента поверхностного стока, зависящего от характеристики поверхности водосборной площади, определяемого в соответствии с 4.3.12;

B и n – параметры, определяемые согласно п. 4.3.12;

A – площадь канализованного бассейна, привязанного к расчётному створу, га, и определяемая согласно п. 4.3.14;

t_c – расчётная продолжительность дождя, равная продолжительности протекания поверхностных вод от самой отдалённой точки бассейна до расчётного створа, мин, и определяемая согласно п. 4.3.15.

Если канализованные площади с твердым покрытием составляют свыше 30 %, коэффициент стока уже не зависит от интенсивности и продолжительности дождя и может быть установлен как среднее значение коэффициентов стока (ψ_{med}), согласно п. 4.3.16, а расчётный расход определяется формулой:

$$q_m = \frac{(\psi_{med} \cdot B)}{t_c^n \cdot A}, \quad (4.3)$$

Связь между ψ_{med} и Z_{med} выражается формулой:

$$\psi_{med} = \frac{Z_{med} \cdot B^{0,2}}{t_c^{0,2n-0,1}}, \quad (4.4)$$

ПРИМЕЧАНИЕ – Для расчётной продолжительности протекания дождевых вод менее 10 мин в формуле 4.2 принимается поправочный коэффициент 0,8 для $t_c = 5$ мин и 0,9 для $t_c = 7$ мин.

Расчётный расход дождевых вод q_c , л/с, определяющий параметры дождевой канализации, следует определять по формуле

$$q_c = \beta \cdot q_m, \quad (4.5)$$

где:

β – коэффициент, учитывающий заполнение свободной емкости сети в момент возникновения напорного режима и определяемый согласно п. 4.3.18.

ПРИМЕЧАНИЕ – При большом заглублении начальных участков коллекторов дождевой канализации следует учитывать увеличение их пропускной способности за счёт напора, создаваемого подъёмом уровня воды в колодцах.

4.3.12 Параметры B и n , характеризующие расчётную интенсивность дождя, надлежит определять по результатам обработки многолетних записей самопишущих дождемеров, зарегистрированных в данном конкретном пункте (данные гидрометеорологических станций). При отсутствии таких данных параметр B определяется формулой:

$$B = q_{20} \cdot 20^n \left(1 + \frac{\lg P}{\lg m_r} \right)^\gamma, \quad (4.6)$$

где:

q_{20} – интенсивность дождя, л/с на 1 га, для данной местности продолжительностью 20 мин при $P=1$ год, определяемая по данным гидрометеорологических станций;

n – показатель степени, который может быть принят равным 0,64 для $P \leq 1$ год и 0,71 для $P \geq 1$ год;

m_r – среднее количество дождей за год, которое при отсутствии данных можно принимать равным 110;

P – период однократного превышения расчётной интенсивности дождя, принимаемый согласно п. 4.3.13;

γ – показатель степени, который можно принимать равным 1,54.

4.3.13 Период P однократного превышения расчётной интенсивности дождя представляет обратную величину обеспеченности расчетного дождя и принимается в зависимости от местных факторов: конфигурации водосборной площади, условий расположения коллектора с учетом последствий, которые могут быть вызваны выпадением дождей, превышающих расчетные, значимости объектов на водосборной площади. Он устанавливается по Таблице 4.2 для населенных пунктов и по Таблице 4.3 для промышленных предприятий или рассчитывается в зависимости от условий расположения коллектора, интенсивности дождя, площади водосборного бассейна и коэффициента поверхностного стока для предельного периода превышения.

При проектировании дождевой канализации для особых важных сооружений (вокзалов, подземных переходов и др.) период однократного превышения расчетной интенсивности дождя следует определять только расчетом с учетом предельного периода превышения расчетной интенсивности дождя, указанного в Таблице 4.4. При этом расчетное значение P не должно быть менее указанных в Таблицах 4.2 и 4.3. Если значение P определяется расчетом, то следует учитывать, что при предельных периодах однократного превышения, указанных в Таблице 4.4, коллектор дождевой канализации должен пропускать лишь часть расхода дождевого стока, остальная часть которого временно затопляет проезжую часть улиц и при наличии уклона стекает по её лоткам, при этом высота затопления улиц не должна вызывать затопления подвальных помещений и других подземных сооружений. Кроме того, следует учитывать возможный сток с бассейнов, расположенных за пределами населенного пункта.

Таблица 4.2

Условия расположения коллекторов		Период однократного превышения расчетной интенсивности дождя Р, годы, для населенных пунктов при значениях q_{20} :		
На проездах местного значения	На магистральных улицах	60+80	80+120	свыше 120
Благоприятные и средние	Благоприятные	0,33+1,0	0,5+1,0	1+2
Неблагоприятные	Средние	1,0+1,5	1,0+2,0	2+3
Особо неблагоприятные	Неблагоприятные	2,0+3,0	3,0+5,0	5+10
—	Особо неблагоприятные	3,0+5,0	5,0+10,0	10+20

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Благоприятные условия расположения коллекторов:

а) канализованный бассейн имеет плоский рельеф со средним уклоном поверхности менее 0,005 и площадь не более 150 га;

б) коллектор проходит по водоразделу или в верхней части склона на расстоянии от водораздела не более 400 м.

2. Средние условия расположения коллекторов:

а) канализованный бассейн имеет плоский рельеф со средним уклоном менее 0,005 и площадь свыше 150 га;

б) коллектор проходит в нижней части склона по тальвегу с уклоном склонов менее 0,02, при этом площадь бассейна не превышает 150 га.

3. Неблагоприятные условия расположения коллекторов:

а) коллектор проходит в нижней части склона, площадь бассейна превышает 150 га;

б) коллектор проходит в нижней части склона по тальвегу с крутыми склонами при среднем уклоне склонов свыше 0,02.

4. Особо неблагоприятные условия расположения коллекторов: коллектор отводит воду из замкнутого понижения местности (котловины).

Таблица 4.3

Результат кратковременного переполнения сети канализации	Период однократного превышения расчетной интенсивности дождя Р, годы, для территории промышленных предприятий при q_{20} , л/с-га	
Технологические процессы предприятия:	70+100	свыше 100
а) не нарушаются	0,5+1,0	2
б) нарушаются	1,0+2,0	3+5

ПРИМЕЧАНИЕ – для промышленных предприятий, расположенных в замкнутой котловине, значение Р следует определять расчетом или принимать равным не менее 5 годам.

Таблица 4.4

Характер бассейна, обслуживаемого коллектором	Значения предельного периода превышения интенсивности дождя Р, годы, в зависимости от условий расположения коллектора			
	благоприятные	средние	неблагоприятные	особо неблагоприятные
Территории кварталов и проезды местного значения	10	10	25	50
Магистральные улицы	10	25	50	100

4.3.14 Расчетную площадь дождевого стока для рассчитываемого участка сети необходимо принимать равной всей площади стока или части её, дающей максимальный расход дождевого стока. В тех случаях, когда площадь стока коллектора составляет 500 га и более, в формулы (4.1) и (4.2) следует вводить поправочный коэффициент K , учитывающий неравномерность выпадения дождя по площади и принимаемый по Таблице 4.5.

Таблица 4.5

Площадь стока, га	500	1000	2000	4000	6000
Значение коэффициента K	0,95	0,90	0,85	0,80	0,70

4.3.15 Расчётную продолжительность протекания дождевых вод по поверхности и трубам t_c , мин, следует определять по формуле:

$$t_c = t_{con} + t_{rig} + t_{can}, \text{ min} \quad (4.7)$$

где:

t_{con} – продолжительность поверхностной концентрации, мин, определяемая расчётом или принимаемая в населённых пунктах при отсутствии внутриквартальных закрытых дождевых сетей равным 5-10 мин; 3-5 мин при наличии таких сетей и 2-3 мин при расчёте внутриквартальной канализационной сети дождевых вод;

t_{rig} – время протекания дождевых вод по уличным лоткам до дождеприёмника, мин, определяемая формулой:

$$t_{rig} = 1,25 \frac{\sum l_{rig}}{v_{rig} \cdot 60}, \quad (4.8)$$

где:

l_{rig} – длина участков лотков, м;

v_{rig} – скорость течения на участке лотка, м/с;

t_{can} – время протекания дождевых вод по закрытым уличным коллекторам или трубопроводам до контрольного створа, мин, определяемая по формуле:

$$t_{can} = \frac{\sum l_{can}}{v_{can} \cdot 60}, \quad (4.9)$$

где:

l_{can} – длина участков коллекторов, м;

v_{can} – скорость течения на участке коллектора, м/с.

4.3.16 Средние значения коэффициента покрытия Z_{med} и коэффициента стока ψ_{med} для всего населённого пункта или промышленной зоны, имеющих разные характеристики поверхности водосборных бассейнов, следует определять как средневзвешенное значение соответствующих величин коэффициентов покрытия Z и коэффициентов стока ψ , пользуясь данными Таблиц 4.6 и 4.7, по формулам:

$$Z_{med} = \frac{\sum_{i=1}^n A_i Z_i}{\sum_{i=1}^n A_i}; \quad \psi_{med} = \frac{\sum_{i=1}^n A_i \psi_i}{\sum_{i=1}^n A_i}, \quad (4.10) \text{ и } (4.11)$$

где:

A_i – площадь водосборного бассейна с однородной природной характеристикой поверхности, га;

Z_i – коэффициент покрытия данной площади A_i ;

ψ_i – коэффициент стока с данной площади A_i .

ПРИМЕЧАНИЕ – Значения коэффициентов Z и ψ могут быть уточнены для местных условий на основе специальных изысканий.

Таблица 4.6

Характеристика поверхности	Коэффициент покрытия Z	Коэффициент стока Ψ
Кровли зданий и строений, асфальтированные покрытия	согласно Таблице 4.7	0,95
Каменная брусчатка с наполнением зазоров песком	0,224	0,60
Дороги со щебёночным покрытием (макадам)	0,145	0,45
Покрытия (дороги) со щебёночным необработанным мастиком покрытием	0,125	0,40
Аллеи со щебёночным покрытием в парках и садах	0,09	0,30
Немощёные поверхности	0,064	0,20
Зелёные зоны (скверы и газоны)	0,038	0,10

ПРИМЕЧАНИЕ – Значения коэффициентов Z и Ψ для местных условий могут уточняться на основе специальных изысканий.

Таблица 4.7

Параметр B	Коэффициент Z для водонепроницаемых площадей
300	0,32
400	0,30
500	0,29
600	0,28
700	0,27
800	0,26
1000	0,25
1500	0,23

4.3.17 При расчёте дождевого стока с бассейнов площадью свыше 50 га с разным характером застройки или с резко различными уклонами поверхности земли следует производить проверочные определения расходов воды, с разных частей бассейна и наибольший из полученных расходов принимать за расчётный. При этом, если расчетный расход дождевых вод с данной части бассейна окажется меньше расхода, по которому рассчитан коллектор на вышележащем участке, следует расчётный расход для данного участка коллектора принимать равным расходу на вышележащем участке.

Территории садов и парков, не оборудованные дождевой закрытой или открытой канализацией, в расчетной величине площади стока и при определении коэффициентна Z не учитываются. Если территория имеет уклон поверхности 0,008-0,01 и более в сторону уличных проездов, то в расчетную площадь стока необходимо включать прилегающую к проезду полосу шириной 50+100 м.

Озелененные площади кварталов, полосы бульваров и т.п. следует включать в расчетную величину площади стока и учитывать при определении коэффициентов Z и ψ .

4.3.18 Значение коэффициента β принимается равным 0,685 при $n=0,64$ и 0,65 при $n=0,71$.

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. При уклонах местности 0,01-0,03 указанные значения коэффициента β следует увеличивать на 10-15 % и при уклонах местности свыше 0,03 принимать $\beta=1$.

2. Если общее число участков на дождевом коллекторе или на притоке менее 10, то значение β при всех уклонах допускается уменьшать на 10 % при числе участков 4-10 и на 15 % при числе участков менее 4.

4.3.19 Расчет расходов загрязненных дождевых вод следует проводить в соответствии с требованиями Главы 4 CP D.01.06.

4.3.20 Расчётный расход смеси сточных вод q_{mix} , л/с, в общесплавных коллекторах полураздельной системы канализации следует определять по формуле:

$$q_{mix} = q_{cit} + \sum q_{lim}, \quad (4.12)$$

где:

q_{cit} – максимальный расчётный расход бытовых и производственных сточных вод с учётом коэффициента неравномерности, л/с;

$\sum q_{lim}$ – максимальный, подлежащий очистке расход дождевого стока, равный сумме предельных расходов дождевых вод q_{lim} , подаваемых в общесплавный коллектор от каждой разделительной камеры, расположенной до рассматриваемого участка, л/с.

Расход стока от предельного дождя q_{lim} следует определять согласно п. 4.3.11 при периоде однократного превышения интенсивности предельного дождя $P_{lim} = (0,05+0,1)$ года, обеспечивающем отведение на очистку не менее 70 % годового объёма поверхностных сточных вод. Указанные значения P_{lim} допускается уточнять по местным условиям.

4.3.21 Предельный расход дождевых вод q_{lim} , подаваемый в общесплавный коллектор полураздельной системы канализации от разделительной камеры, допускается определять согласно п. 4.3.12 при значении коэффициента $\beta=1$ при предельном, не сбрасываемом в водоприемник дожде, пользуясь метеорологическими параметрами для дождей частой повторяемости. Предельный расход дождевых вод следует определять по формуле:

$$q_{lim} = K_{div} q_m, \quad (4.13)$$

где:

K_{div} - коэффициент, показывающий часть расхода дождевых вод, направляемую на очистку;

q_m – расход подходящих к разделительной камере дождевых вод, определяемый согласно п.

4.3.11 без учёта коэффициента β .

4.3.22 Значение коэффициента разделения K_{div} следует определять по Таблице 4.8 в зависимости от отношения:

$$K_{div}^1 = \left[\frac{\lg(m_r \cdot P_{lim})}{\lg(m_r \cdot P_{cat})} \right] \cdot \gamma, \quad (4.14)$$

где:

m_r и γ - параметры, определяемые согласно п. 4.3.12

Таблица 4.8

Показатель степени n_{lim}	Значения коэффициента K_{div} при K_{div}^1 равных									
	0,05	0,1	0,15	0,2	0,25	0,3	0,35	0,4	0,45	0,5
0,71	0,02	0,04	0,07	0,10	0,15	0,19	0,24	0,30	0,36	0,42
0,64	0,025	0,05	0,08	0,12	0,16	0,21	0,26	0,31	0,37	0,43

ПРИМЕЧАНИЕ – Значения K_{div} справедливы для продолжительности протока $t_c = 20$ мин, а также для разности показателей степени в формуле (4.4) $n - n_{lim} = 0$ при любой продолжительности протока. В тех случаях, когда расчетная продолжительность протока до разделительной камеры $t_c \neq 20$ мин и разность показателей степени $n - n_{lim} \neq 0$, к значению коэффициента разделения, принятому по Таблице 4.8, следует вводить поправочный коэффициент, определяемый по Таблице 4.9 в зависимости от t_c и $n - n_{lim}$.

Таблица 4.9

Разность показателей степени $n - n_{lim}$	Значения поправочного коэффициента к коэффициенту разделения K'_{div} при расчетной продолжительности t_c , мин				
	10	30	60	90	120
$\leq 0,03$	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1
0,07	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2
0,15	0,9	1,1	1,2	1,3	1,3
0,2	0,8	1,1	1,4	1,6	1,7
0,3	0,8	1,2	1,6	1,9	2,1

4.3.23 Расчётный расход смеси сточных вод на участках общесплавной канализационной сети после первого и каждого последующего ливнеспуска следует определять как сумму расходов производственно-бытовых сточных вод с учётом коэффициента неравномерности дождей от дождя расчётной интенсивности q_{tot} , л/с, по формуле:

$$q_{tot} = q_{cit} + \sum q_{lim} + q_m, \quad (4.15)$$

где:

q_{cit} – расход бытовых и производственных вод, л/с;

$\sum q_{lim}$ – смотри п. 4.3.19;

q_m – расход дождевых вод с водосборного бассейна между последним ливнеспуском и расчётным сечением, л/с.

4.3.24 Общесплавные коллекторы полураздельной системы канализации следует рассчитывать на пропуск расходов при полном их заполнении.

Участки общесплавных коллекторов полураздельной системы канализации, где расход производственно-бытовых сточных вод q_{cit} превышает 10 л/с, следует проверять на условия пропуска этого расхода, при этом наименьшие скорости следует принимать по Таблице 4.10 при наполнении $h/d = 0,3$.

Таблица 4.10

Глубина слоя воды в трубопроводах общесплавной сети при расчётных расходах в сухую погоду, см	Наименьшая скорость течения сточных вод, м/с
31+40	1,0
41+60	1,1
61+100	1,2
101+150	1,3
Более 150	1,4

4.3.25 Регулирование стока дождевых вод следует предусматривать с целью уменьшения и выравнивания расходов, поступающих на станции водоочистки или насосные станции. Регулирование стока следует также применять перед отводными коллекторами большой протяженности, транспортирующими значительные расходы дождевой воды для уменьшения диаметров труб.

Для регулирования стока дождевых вод следует устраивать новые или использовать существующие пруды, резервуары, использовать котловины, непригодные для купания и спорта и не используемые в рыбохозяйственных целях.

4.3.26 В регулирующие пруды и резервуары, как правило, следует направлять через разделительные камеры лишь дождевые воды при возникновении больших расходов стока. При этом все талые воды и сток от часто повторяющихся дождей необходимо пропускать в обход пруда.

В случае целесообразности использования регулирующего пруда как очистного сооружения в него должен быть направлен весь поверхностный сток, при этом следует предусматривать специальное оборудование для удаления осадка, мусора и нефтепродуктов.

4.3.27 Для водосбросов и выпусков в пруды период однократного превышения расчетной интенсивности дождя P следует устанавливать для каждого объекта с учётом местных условий и возможных последствий в случае выпадения дождей с интенсивностью выше расчётной.

4.4 Гидравлический расчёт канализационных сетей

4.4.1 Гидравлический расчёт канализационных трубопроводов и лотков надлежит производить на расчётный максимальный секундный расход сточных вод по таблицам и графикам, составленным по формулам:

- для равномерного движения воды:

$$q = \omega v = \text{const} \quad (4.16)$$

где:

q – расчётный расход, м³/с;

ω - площадь живого сечения, м²;

v – скорость течения воды, м/с, определяемая по формуле:

$$v = C\sqrt{Ri}, \quad (4.17)$$

где:

C – коэффициент, зависящий от гидравлического радиуса и шероховатости смоченной поверхности канала или трубопровода, определяемый по формуле:

$$C = \frac{R^y}{n_1}, \quad (4.18)$$

где:

$$y = 2,5\sqrt{n_1} - 0,13 - 0,75R(\sqrt{n_1} - 0,1);$$

n_1 – коэффициент шероховатости, принимаемый для самотёчных коллекторов круглого сечения 0,014, для напорных трубопроводов – 0,013;

R – гидравлический радиус живого сечения, м;

i – гидравлический уклон.

Гидравлический уклон i для самотёчных трубопроводов, лотков и каналов допускается определять по формуле:

$$i = \frac{\lambda V^2}{8R \cdot g}, \quad (4.19)$$

где:

g – ускорение силы тяжести, м/с²;

λ - коэффициент гидравлического сопротивления по длине, который следует определять по формуле, учитывающей различную степень турбулентности потока:

$$\frac{1}{\sqrt{\lambda}} = -2 \lg \left(\frac{\Delta e}{13,68R} + \frac{a_2}{Re} \right), \quad (4.20)$$

где:

Δe – эквивалентная шероховатость, см;

R – гидравлический радиус, см;

a_2 – безразмерный коэффициент, учитывающий характер шероховатости труб и каналов;

Re – число Рейнольдса.

Значения Δe и a_2 следует принимать по Таблице 4.11.

4.4.2 Гидравлический расчёт канализационных напорных трубопроводов надлежит производить согласно СНиП 2.04.02.

1.4.3 Гидравлический расчёт напорных илопроводов, транспортирующих сырые и сброженные осадки, а также активный ил, следует производить с учётом режима движения, физических свойств и особенностей состава осадков.

При влажности 99 % и более осадок подчиняется законам движения сточной жидкости.

Таблица 4.11

Трубы и каналы	Δ_0 , см	a_2
Трубы:		
- бетонные и железобетонные	0,2	100
- керамические	0,135	90
- чугунные	0,1	83
- стальные	0,08	79
- пластиковые и асбестоцементные	0,06	73
Каналы:		
- из бута, тёсаного камня	0,635	150
- кирпичные	0,315	110
- бетонные и железобетонные монолитные	0,30	120
- то же, сборные	0,08	50

4.4.4 Гидравлический уклон i при расчёте напорных илопроводов с диаметрами 150-400 мм следует определять по формуле:

$$i = \frac{1360(100 - W_n)^2}{D^{2,25}} + \frac{\lambda \cdot v^2}{2g \cdot D}, \quad (4.21)$$

где:

W_n – влажность осадка, %;

λ - коэффициент потери напора по длине, определяемый по формуле:

$$\lambda = 0,00214 \cdot W_n - 0,191, \quad (4.22)$$

v – скорость движения ила, м/с;

D – диаметр трубопровода, см.

Для илопроводов диаметром 150 мм значение λ следует увеличивать на 0,01.

4.5 Наименьшие диаметры труб

4.5.1 Для обеспечения работоспособности канализационной сети, особенно в начальных её зонах, минимальные диаметры самотёчных трубопроводов необходимо принимать:

- в дождевой и общесплавной сети:

• для уличной сети – 250 мм;

• для внутриквартальной и внутридворовой сети – 200 мм;

- в раздельной сети:

• для уличной сети – 200 мм;

• для внутридворовой и внутриквартальной сети – 150 мм.

Наименьший диаметр напорных илопроводов необходимо принимать – 150 мм.

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. В населённых пунктах с расходом до 300 м³/сут для внутриквартальной и уличной сетей допускается применение труб диаметром 150 мм.
2. Для производственной канализации при соответствующем обосновании допускается применение труб диаметром менее 150 мм.

4.5.2 Во избежание заливания канализационных сетей минимальные скорости движения сточных вод всех типов каналов и трубопроводов не должны быть ниже 0,7 м/с, что представляет самоочищающую скорость течения. При наибольшем расчётном наполнении труб в канализационной сети наименьшие скорости следует принимать согласно Таблицы 4.12.

Таблица 4.12

Диаметр труб, мм	Скорость v_{\min} , м/с при степени наполнения h/d			
	0,6	0,7	0,75	0,8
150+250	0,7	–	–	–
300+400	–	0,8	–	–
450+500	–	–	0,9	–
600+800	–	–	1,0	–
900	–	–	1,15	–
1000+1200	–	–	–	1,15
1500	–	–	–	1,30
>1500	–	–	–	1,50

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Для производственных сточных вод наименьшие скорости следует принимать по опытным данным или согласно указаниям по строительному проектированию промышленных предприятий.
2. Для производственных сточных вод, близких по характеру взвешенных веществ к бытовым, наименьшие скорости надлежит принимать как для бытовых сточных вод.
3. Для каналов, транспортирующих дождевые воды, наименьшую скорость принимают 0,6 м/с (при $P=0,33$ года).
4. Для отстойных и/или биологически очищенных вод минимальную скорость допускается принимать 0,4 м/с.

4.5.3 Если на отдельных участках канализационной сети (особенно на начальных участках с расчетным расходом менее 10-12 л/с) невозможна рекомендованная самоочищающая скорость, то участок считается нерасчитываемым и принимается с минимальным диаметром 200 мм с наименьшим уклоном более 0,007. В таких случаях следует предусматривать промывные колодцы на начальном участке канализации.

4.5.4 Наименьшие расчетные скорости закрытых напорных илотрубопроводов, транспортирующих осадок всех категорий, следует принимать в зависимости от влажности осадка по Таблице 4.13.

Таблица 4.13

Диаметр трубопроводов, мм	Минимальная скорость, м/с, при влажности осадка, %								
	98	97	96	95	94	93	92	91	90
150+200 мм	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,3	1,4	1,7	1,9
250+400 мм	0,9	1,0	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,8	2,1

4.5.5 Скорость движения сточных вод в дюкерах необходимо принимать не менее 1 м/с, при этом в местах подхода сточных вод к дюкеру скорости должны быть не более скоростей в дюкере.

4.5.6 Наибольшую скорость движения сточных вод следует принимать, м/с: для металлических труб – 8, для неметаллических – 4, для дождевой канализации - соответственно 10 и 7.

Наибольшие скорости движения дождевых и допускаемых к спуску в водоприёмники производственных сточных вод в канадах следует принимать по Таблице 4.14.

Таблица 4.14

Тип крепления канала	Наибольшая скорость движения в каналах, м/с, при глубине потока 0,4+1 м
Бетон и сборный железобетон, каменное крепление на цементном растворе	4,0
Залужение	1,0
Одерновка	1,6
Облицовка из сухой каменной кладки в один слой	2,0
Облицовка из сухой каменной кладки в два слоя	3+3,5

ПРИМЕЧАНИЕ – При глубине потока менее 0,4 м значения скоростей движения сточных вод следует принимать с коэффициентом 0,85, при глубине свыше 1 м – с коэффициентом 1,25.

4.5.7 В раздельной системе при расчетном расходе бытовых и промышленных сточных вод степень наполнения трубопроводов должна приниматься равной значениям, не превышающим данные Таблицы 4.13. В раздельной системе при расчетном расходе дождевых вод степень наполнения принимается равной 1,0.

Расчетное наполнение открытых каналов прямоугольного поперечного сечения допускается принимать не более 0,75 высоты, а для каналов с поперечным сечением любой другой формы – не более 0,7 высоты.

4.5.8 Уклоны трубопроводов и каналов при расчетном расходе бытовых и промышленных сточных вод следует принимать с учетом скорости самоочистки сети, указанной в Таблице 4.13 и в п. 4.5.7.

Наименьшие уклоны следует принимать для труб диаметрами: $D=150$ мм $i=0,008$ и $D=200$ мм $i=0,007$.

В зависимости от местных условий при соответствующем обосновании для отдельных участков сети допускается принимать уклоны для труб диаметрами: $D=200$ мм $i=0,005$ и $D=150$ мм $i=0,007$.

Уклон присоединения от дождеприемников следует принимать $i=0,02$.

4.5.9 Наименьшие уклоны лотков, проезжей части, кюветов и водоотводных каналов в открытой дождевой сети следует принимать по Таблице 4.15.

Таблица 4.15

Лотки, кюветы, канавы	Наименьший уклон
Лотки проезжей части при:	
покрытии асфальтобетоном	0,003
брусчатом или щебёночном покрытии	0,004
булыжной мостовой	0,005
Отдельные лотки и кюветы	0,005
Водоотводные канавы	0,003

Наименьшие размеры кюветов и канав трапецеидального сечения следует принимать: ширину по дну 0,3 м, глубину 0,4 м.

4.6 Структура канализационных сетей и сооружения на них

4.6.1 Расстояния от подземных сооружений следует принимать в соответствии с указаниями NCM B.01.03. Во всех случаях следует принимать меры избежания прямого контакта. Такие

меры следует обеспечивать по согласованию с органами соответствующих эксплуатационных служб.

При пересечении трубопроводов с трассами различных сетей и кабельных линий необходимо обеспечивать свободное пространство между ними не менее 0,20 м. Если нет реальной возможности соблюдения этого условия, необходимо принимать меры для избежания любого прямого контакта. Необходимо исключить возможность передачи усилий при непосредственном контакте различных элементов. Такие меры следует осуществлять по согласованию с органами соответствующих эксплуатационных служб.

При заложении трубопроводов в просадочных грунтах следует учитывать меры, предусмотренные действующими особыми нормативными документами (см. раздел 8).

4.6.2 При параллельной прокладке двух и более напорных трубопроводов минимальное расстояние между наружной поверхностью труб следует принимать из условия производства работ, обеспечения защиты смежных трубопроводов при аварии на одном из них, в зависимости от материала труб, внутреннего давления и геологических условий по СНиП 2.04.

4.6.3 Проектирование коллекторов, прокладываемых щитовой проходкой или горным способом, в том числе коллекторов глубокого заложения, необходимо выполнять по NCM С.02.02 и СН 322-74.

При параллельной прокладке двух коллекторов расстояния между ними следует принимать равным пяти диаметрам наибольшего из коллекторов, но не менее 10 м.

4.6.4 Надземная и наземная прокладка канализационных трубопроводов допускается исключительно за пределами населённых пунктов и при пересечении глубоких оврагов, водотоков и котловин.

4.6.5 Повороты, соединения и горизонтальные пересечения трубопроводов следует предусматривать в колодцах. Повороты трубопроводов небольших размеров осуществляются в обыкновенных колодцах, при этом радиус кривой поворота лотка необходимо принимать не менее диаметра трубы. На больших коллекторах (диаметром более 1200 мм) этот радиус должен быть не менее пяти диаметров с установлением колодцев в начале и конце поворотов. Горизонтальное пересечение трубопроводов следует предусматривать с углом между присоединяемой и отводящей трубами не менее 90°. Между присоединяемой и отводящей трубами в колодце перепада угол в центре может быть любой.

4.6.6 Соединения трубопроводов разных диаметров следует предусматривать по шельгам труб или по расчётному уровню воды в колодцах.

4.6.7 Глубину заложения канализационных трубопроводов надлежит принимать исходя из технико-экономических и технологических соображений (совмещение соединений и боковых трубопроводов), условий обеспечения продольных уклонов и защиты от замерзания и повреждений механическими нагрузками. Минимальная глубина заложения трубопроводов зависит от необходимости осушения почвогрунтов, глубины промерзания и нагрузок, воздействующих на трубопровод.

Минимальную глубину заложения лотка трубопровода допускается принимать: для труб диаметров до 500 мм – на 0,3 м; для труб большего диаметра – на 0,5 м менее большей глубины, но не менее 0,7 м до верха трубы, считая от отметок поверхности земли или проектной отметки.

Наименьшую глубину заложения коллекторов с постоянным (малоколеблющимся) расходом сточных вод необходимо определять теплотехническим и статическим расчётом.

Минимальную глубину заложения коллекторов, прокладываемых щитовой проходкой, необходимо принимать не менее 3 м от отметок поверхности земли до верха щита. Трубопроводы, укладываемые на глубину 0,7 м и менее, считая от верха трубы, должны быть предохранены от промерзания и повреждения динамическими нагрузками.

4.6.8 Максимальная глубина заложения трубопроводов и каналов зависит от способа рытья и должна определяться технико-экономическими расчётами в зависимости от материала труб, каналов и геологических и гидрогеологических условий.

Открытой проходкой при благоприятных геологических и гидрогеологических условий можно осуществлять рытье на глубину 8-10 м. На большей глубине разработка тоннелей следует осуществлять щитовой проходкой, при том максимальная глубина должна определяться расчетом в зависимости от типа грунтов, материала труб и каналов и способа выполнения работ.

4.6.9 Для наружных самотёчных канализационных сетей следует принимать трубопроводы из следующих материалов: бетон, железобетон, керамика, пластмасса, чугун, а для напорных – железобетон, сталь, растяжимый чугун, пластмасса и композитные материалы.

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Применение чугунных труб для самотёчной и стальных для напорной сетей допускается при прокладке в просадочных и неустойчивых грунтах в зонах высокой сейсмичности, в местах переходов через водные преграды, под железными и автомобильными дорогами, в местах пересечения с сетями хозяйственно-питьевого водопровода, при прокладке трубопроводов по опорам эстакад, в местах, где возможны механические повреждения труб.
2. При укладке трубопроводов в агрессивных средах следует применять трубы, стойкие к коррозии.
3. Стальные трубопроводы должны быть покрыты снаружи битумной изоляцией против коррозии. На участках возможной электрокоррозии надлежит предусматривать катодную защиту трубопроводов.

4.6.10 Тип основания под трубы необходимо принимать в зависимости от несущей способности грунтов и нагрузок, действующих на трубопровод.

Во всех грунтах, за исключением скальных, болотистых, плавунных и просадочных I типа, в других слабых грунтах необходимо предусматривать укладку труб непосредственно на выровненное и утрамбованное дно траншеи.

В скальных грунтах необходимо предусматривать укладку труб на подушку толщиной не менее 10 см из песка или гравия, а в илистых, болотистых, плавунных и других слабых грунтах – на искусственное основание.

При проектировании каналов из сборных труб необходимо предусматривать устройство контакта между основанием трубы и подушкой дна траншеи на площади, соответствующей углу обхвата не менее 90°.

4.6.11 На напорных трубопроводах в необходимых случаях надлежит предусматривать установку задвижек, компенсаторов, вантузов и выпусков в колодцах.

4.6.12 Уклон напорных трубопроводов по направлению к выпуску следует принимать не менее 0,001. Диаметр выпусков следует назначать из условия опорожнения участка трубопроводов в течение не более 3 ч.

Отвод сточной воды, выпускаемой из опорожняемого участка, надлежит предусматривать в специальную камеру без сброса в водный объект с последующей перекачкой в канализационную сеть или с вывозом сточных вод автоцистерной.

4.6.13 На поворотах напорных трубопроводов в вертикальной и/или горизонтальной плоскости, необходимо предусматривать упоры согласно СНиП 2.04.02.

4.6.14 Смотровые колодцы необходимо предусматривать для доступа к трубопроводам и каналам с целью их контроля и содержания, очистки и удаления наносов или качественного и количественного контроля сточных вод. Размеры этих колодцев не должны препятствовать вводу соответствующих инструментов и оборудования.

Для строительства смотровых колодцев следует использовать сборные железобетонные, пластмассовые элементы, а также железобетон и кирпич.

Смотровые колодцы следует устанавливать:

- в местах изменения размеров трубопроводов и каналов;
- в местах изменения уклонов;
- в местах поворотов;
- в местах присоединения и отвода в другие коллекторные трубопроводы или каналы;
- на прямых участках на расстояниях в зависимости от диаметров труб:

150 - 35 м

200+450 мм - 50 м;

500+600 мм - 75 м;

700+900 мм - 100 м;

1000+1400 мм - 150 м;

1500÷2000 мм - 200 м;
свыше 2000 мм - 250÷300 м.

4.6.15 Размеры в плане колодцев или камер бытовой и производственной канализации на канализационной сети надлежит принимать в зависимости от трубы наибольшего диаметра D :

- на трубопроводах диаметром до 600 мм – длину и ширину 1000 мм;
 - на трубопроводах диаметров 700 мм и более – длину $D + 400$ мм, ширину $D + 500$ мм;
- Диаметры круглых колодцев следует принимать на трубопроводах диаметрами:
- до 600 мм – 1000 мм; 700 мм – 1250 мм; 800÷1000 мм – 1500 мм и 1200 мм – 2000 мм.

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Размеры в плане колодцев на поворотах необходимо определять из условия обеспечения радиуса кривой поворота.
2. На трубопроводах диаметром не более 150 мм при глубине дна менее 1,2 м допускается устройство колодцев диаметром 700 мм.
3. При глубине заложения свыше 3 м диаметр колодцев следует принимать не менее 1500 мм.

4.6.16 Высоту рабочей части колодцев (от полки или площадки до покрытия), как правило, необходимо принимать 1,8 м; при высоте рабочей части колодцев менее 1,2 м ширину их допускается принимать равной $D - 300$ мм, но не менее 1,0 м.

4.6.17 В рабочей части колодцев надлежит предусматривать:

- установку стальных скоб или навесных лестниц для спуска в колодец;
- на трубопроводах диаметром свыше 1,2 м при высоте рабочей части 1,5 м – ограждение рабочей площадки высотой 1,0 м.

4.6.18 Полки лотка смотровых колодцев должны быть расположены на уровне верха трубы большего диаметра.

В колодцах на трубопроводах диаметром 700 мм и более необходимо предусматривать рабочую площадку с одной стороны лотка и полку шириной не менее 100 мм с другой. На трубопроводах диаметром свыше 2000 мм допускается устройство рабочей площадки на консолях, при этом размер открытой части лотка следует принимать не менее 2000×2000 мм.

4.6.19 Размеры в плане колодцев дождевой канализации следует принимать:

- на трубопроводах диаметром до 600 мм включительно – диаметром 1000 мм;
- на трубопроводах диаметром 700 мм и более – круглыми или прямоугольными с лотковой частью длиной 1000 мм и шириной, равной диаметру наибольшей трубы.

Высоту рабочей части колодцев на трубопроводах диаметром от 700 мм до 1400 мм включительно надлежит принимать от лотка трубы наибольшего диаметра; на трубопроводах диаметром 1500 мм и более рабочие части колодцев не предусматриваются.

Полки лотков колодцев должны быть предусмотрены только на трубопроводах диаметром 900 мм включительно на уровне половины диаметра наибольшей трубы.

4.6.20 Горловины колодцев на сетях канализации всех систем надлежит принимать диаметром 700 мм; размеры горловины и рабочей части колодцев на поворотах, а также на прямых участках трубопроводов диаметром 600 мм и более на расстояниях через 300-500 м следует предусматривать достаточными для опускания приспособлений для прочистки сети.

4.6.21 Установку люков колодцев необходимо предусматривать: на одном уровне с поверхностью проезжей части дорог при асфальтовом покрытии; на 50-70 мм выше поверхности земли в зелёной зоне и на 200 мм выше поверхности земли на незастроенной территории. В случае необходимости следует предусматривать люки с запорными устройствами.

4.6.22 При наличии грунтовых вод с расчётным уровнем выше дна колодца необходимо предусматривать гидроизоляцию дна и стен колодца на минимум 0,5 м выше уровня грунтовых вод.

4.6.23 На коллекторах, прокладываемых щитовой проходкой или горным способом, необходимо предусматривать устройство шахтных стволов или скважин диаметром не менее 0,9 м. Расстояние между створами или скважинами не должно превышать 500 м.

4.6.24 Устройство шахтных стволов должно соответствовать требованиям правил безопасности при строительстве подземных гидротехнических сооружений и правил безопасности для горных и тоннельных работ. В смотровых скважинах необходимо предусматривать площадки с люком, расстояние между которыми по вертикали должно быть не более 6 м, а также устройство лестниц или скоб. Люк в плане должен быть размером не менее 600×700 мм или диаметром не менее 700 мм.

4.6.25 Перепадные колодцы на канализационной сети следует предусматривать:

- во избежания превышения максимально допустимой скорости движения сточной воды или резкого изменения этой скорости;
- для уменьшения глубины заложения трубопроводов;
- для обхода подземных препятствий, сооружений;
- при затопленных выпусках в последнем перед водоприемником колодце.

ПРИМЕЧАНИЕ: Нв трубопроводах диаметром до 600 мм перепады высотой до 0,5 м допускается осуществлять без устройства перепадного колодца – самотёком.

4.6.26 Перепады высотой до 3 м на трубопроводах диаметром 600 мм и более надлежит принимать в виде водослива практического профиля.

Перепады высотой до 6 м на трубопроводах диаметром до 500 мм включительно следует осуществлять в колодцах в виде стояка сечением (круглым или прямоугольным) не менее сечения подводящего трубопровода. В колодцах над стояком необходимо предусматривать приёмную воронку, под стояком – водобойный приямок с металлической плитой в основании. Для стояков диаметром до 300 мм допускается установка направляющего колена взамен водобойного прямка.

4.6.27 На коллекторах дождевой канализации при высоте перепадов до 1 м допускается предусматривать перепадные колодцы водосливного типа, при высоте перепада 1+3 м – водобойного типа с одной решёткой из водобойных балок (плит), при высоте перепада 3+4 м – с двумя водобойными решётками.

4.6.28 На дождевой канализационной сети необходимо предусматривать дождеприёмники для сбора поверхностных вод. Дождеприёмники следует размещать:

- вдоль улиц на обочене проезжей части у бордюра тротуара;
- на перекрёстке улиц и пешеходных переходах со стороны притока поверхностных вод;
- в пониженных местах в конце затяжных участков (подъёмов);
- в пониженных местах при пилообразном профиле лотков улиц;
- в местах, не имеющих стока поверхностных вод (асфальтированных дворовых и парковых территорий, улиц).

В пониженных местах наряду с дождеприёмниками, имеющими горизонтальное перекрытое решёткой отверстие в плоскости проезжей части, допускается также применение дождеприёмников с вертикальным в плоскости бордюрного камня отверстием и комбинированного типа с отверстием как горизонтальным, так и вертикальным. На участках с затяжным продольным уклоном следует применять дождеприёмники с горизонтальным отверстием.

4.6.29 Размещение дождеприёмников при притоке воды по лоткам следует осуществлять таким образом, чтобы длинная сторона решётки бала параллельной бордюру тротуара.

При притоке воды со всех сторон дождеприёмники следует предусматривать в местах схождения коллекторных уклонов.

Дождеприёмник следует устанавливать в вертикальном плане таким образом, чтобы поверхность воды в нём была на глубине не менее глубины промерзания.

4.6.30 Расстояния между дождеприёмными решётками на участке улиц с продольным уклоном одного направления устанавливаются расчетом исходя из условия, что ширина потока в лотке перед решёткой не превышает 2 м.

4.6.31 При наружной и внутриквартальной канализации жилых зон, а также при дождевой канализации в полураздельной системе надлежит предусматривать дождеприёмники с приямком глубиной 0,5-0,7 м для осадка и с отводным дюкером высотой не менее 0,1 м.

4.6.32 Соединение дождеприёмника с канализационной сетью осуществляется отводом номинальным диаметром не менее 200 мм.

4.6.33 Присоединение дождеприёмника можно осуществлять:

а) непосредственным соединением к каналу, если выполняется, по крайней мере, одно из следующих условий:

- высота канала превышает 1,5 м;

- при расчётном расходе скорость течения по отводу более 1,5 м.

б) через смотровой колодец, уклон отвода при этом должен обеспечивать скорости течения в пределах 0,5-0,7 м/с.

Минимальный уклон в отводе с номинальным диаметром 150 мм должен обеспечивать минимальную скорость 1 м/с.

4.6.34 Длина присоединения (отвода) от дождеприёмника до смотрового колодца на коллекторе должна быть не более 40 м, при этом допускается установка не более одного промежуточного дождеприёмника. Размеры труб отвода должны определяться по расчётному притоку дождевых вод к дождеприёмнику при уклоне 0,02.

4.6.35 К дождеприёмникам допускается предусматривать присоединения внутренней дождевой канализации, а также дренажных трубопроводов.

4.6.36 При раздельной системе канализации дождеприёмники следует предусматривать без приямка для осадка и дюкера.

4.6.37 Присоединение каналов к закрытой сети надлежит предусматривать через смотровой колодец с отстойной частью.

В оголовке канавы необходимо предусматривать решетку с прозорами не более 50 мм; диаметр соединительного трубопровода следует принимать по расчёту, но не менее 250 мм.

4.6.38 На каналах, подлежащих осмотру, в раздельных системах канализации в зависимости от значимости канализованной зоны можно предусматривать снегоприёмники, но на расстоянии не менее 500 м выше от насосных станций, водосливов или дюкеров.

4.6.39 В начальных местах канализационной сети бытовых сточных вод, а также на участках трубопроводов и в других местах, где невозможна самоочищающая скорость из-за пониженных расходов и недостаточных уклонов, следует предусматривать промывные колодцы, размещаемых в начале соответствующего участка.

4.6.40 Тип, полезные объёмы и расстояния до места расположения колодцев следует устанавливать в каждом конкретном случае в зависимости от длины, уклона, форм и площадей сечения коллекторов, а также от их расходов.

4.6.41 Для промывки можно использовать сточную воду, накопленную из каналов, либо из сети водоснабжения или за счёт поверхностного стока.

Для накопления воды и усиления промывной волны колодцы надлежит оборудовать заслонками (затворами) и обеспечивать устройством для перелива воды.

4.6.42 Для трубопроводов диаметром не более 400 мм включительно расстояние между промывными колодцами не должно превышать 60 м, а для трубопроводов с диаметрами свыше 400 мм - 120 м.

4.6.43 Расположение промывных колодцев в просадочных или набухаемых грунтах, должно осуществляться с соблюдением соответствующих действующих правил.

4.6.44 Переход трубопроводов под или над естественными и искусственными препятствиями на трассах (реками, оврагами, низинами, железными и шоссейными дорогами, каналами или подземными трубопроводами) может осуществляться прохождением в виде дюкера или прохождением на том же уровне.

4.6.45 Прохождение водотоков и водоемов следует осуществлять, как правило, при помощи дюкеров, состоящих из трёх частей: входной колодец, трубопровод и выходной колодец. Трубопровод дюкера также делится на три части: в начале и в конце – наклонные или вертикальные трубы, между концами – промежуточные горизонтальные трубы.

4.6.46 Диаметры труб дюкеров следует принимать не менее 150 мм.

4.6.47 При пересечении водоёмов и водотоков дюкеры необходимо принимать не менее чем в две рабочие линии из стальных труб с усиленной антикоррозионной изоляцией, защищенной от механических повреждений.

Каждая линия дюкера должна проверяться на пропуск расчетного расхода с учетом допустимого подпора.

При полной системе канализации дюкер должен выполняться из двух и более трубопроводов, один для пропуска сточных вод в сухую погоду и другой для транспортирования дождевых вод. Для включения в работу трубопровода дождевых вод во время осадков, он располагается во входном колодце на более высоком уровне по сравнению с трубопроводом сточных вод.

В раздельной системе канализации для дождевых вод следует предусматривать 2 или 3 трубопровода в дюкере, которые включаются в работу по очереди по мере увеличения расхода воды.

При пропуске сточных вод с расходами, не обеспечивающими расчетные скорости, один из трубопроводов дюкера остается резервным.

Проекты дюкеров через водные объекты, используемые для хозяйственно-питьевого водоснабжения и рыбохозяйственных целей, должны быть согласованы с органами санитарно-эпидемиологической службы и охраны рыбных запасов, через судоходные водотоки – с органами управления речным флотом.

При пересечении оврагов и суходолов допускается предусматривать дюкеры в одну линию.

4.6.48 При проектировании дюкеров необходимо принимать:

- глубину заложения подводной части трубопровода от проектных отметок дна водотока или возможного размыва дна до верха трубы – не менее 0,5 м, а в пределах фарватера на судоходных водных объектах – не менее 1 м;
- угол наклона восходящей части дюкера - не более 20° к горизонту;
- расстояние между нитками дюкера в свету – не менее 0,7-1,5 м в зависимости от давления;
- во входных и выходных камерах дюкера следует предусматривать затворы.

4.6.49 При расположении колодцев (камер) дюкера в затопляемой пойме водотоков отметку планировки вокруг камер следует принимать на 0,5 м выше горизонта высоких вод с обеспеченностью 3 %.

4.6.50 При неглубоких водотоках, когда канал (переход) находится на большей глубине, пересечение может осуществляться без строительства дюкера, но переход под руслом должны сохранять уклон подводящей части.

На обоих концах перехода следует предусматривать смотровые колодцы, причём колодец входной части следует проектировать с промывным трубопроводом.

4.6.51 Вне населенных пунктов переход через низины можно проектировать на эстакаде типа мостовой конструкции, на которой устанавливается трубопровод перехода через низину.

Трубы укладываются в лотках, где устраивается изоляция против замораживания трубопровода.

4.6.52 Переходы под железнодорожные и шоссейные пути надлежит проектировать согласно СНиП 2.04.02.

4.6.53 Выпуски сточных вод в водоприемники надлежит размещать в местах с повышенной турбулентностью потока (сужениях, порогах и т.д.).

В зависимости от условий сброса очищенных сточных вод в водоприемники следует принимать береговые, русловые или рассеивающие выпуски. При сбросе очищенных сточных вод в озера или водохранилища необходимо предусматривать, как правило, отдаленные от берега глубоководные выпуски.

4.6.54 Трубопроводы русловых и глубоководных выпусков необходимо принимать из стальных с усиленной битумной изоляцией или пластмассовых труб с прокладкой их в траншеях. Оголовки русловых, береговых и глубоководных выпусков надлежит предусматривать преимущественно бетонными. Местонахождение выпусков следует выбирать с учётом условий судоходства, максимальных и минимальных уровней воды в водоприёмнике, волнового действия, а также в зависимости от геологических условий и деформации русла во времени.

4.6.55 Ливнеотводы следует предусматривать в виде:

- выпусков с оголовками в форме стенки с открылками – при неукрепленных берегах;
- отверстия в подпорной стенке – при наличии набережных.

Во избежание подтопления территории в случае периодических подъёмов уровня в водоприемнике в зависимости от местных условий необходимо предусматривать специальные затворы на сбросах.

4.6.56 Ливнеотводы следует принимать в виде камеры с водосливным устройством, рассчитанным на сбрасываемую в водоприемник части расхода сточных вод из канализационной сети. Конструкция водосливного устройства должна определяться в зависимости от местных условий (местоположения ливнеотвода на главном или боковом коллекторе, максимального уровня воды в водоприемнике и т.п.).

4.6.57 Число сетей производственной канализации на промышленной площадке необходимо определять исходя из состава сточных вод, их расхода и температуры, возможности повторного использования воды, необходимости локальной очистки и строительства бессточных систем водообеспечения.

4.6.58 На промышленных площадках в зависимости от состава сточных вод допускается предусматривать прокладку канализационных трубопроводов в открытых и закрытых каналах, лотках, тоннелях, а также по эстакадам.

4.6.59 Расстояния от трубопроводов, отводящих сточные воды, содержащие агрессивные, летучие токсичные и взрывоопасные вещества с удельным весом газов и паров менее 0,8 по отношению к воздуху, до наружной стенки проходных тоннелей следует принимать не менее 3 м, до подвальных помещений – не менее 6 м.

При наружной прокладке напорных трубопроводов, транспортирующих химически агрессивные сточные воды, их следует укладывать в вентилируемых проходных или полупроходных каналах.

Допускается прокладка трубопроводов в непроходных каналах при устройстве на них смотровых камер.

4.6.60 Для запорных, ревизионных и соединительных устройств на трубопроводах сточных вод, содержащих летучие токсичные и взрывоопасные вещества, необходимо предусматривать повышенную герметичность.

4.6.61 Для транспортирования химически агрессивных производственных сточных вод в зависимости от состава и концентрации, а также от температуры необходимо применять трубы, стойкие к воздействию транспортируемых по ним веществ.

4.6.62 Заделку стыков раструбных труб, предназначенных для отвода химически агрессивных сточных вод, следует предусматривать материалами, стойкими к воздействию этих жидкостей. Для трубопроводов с жесткими стыками надлежит предусматривать основание, исключающее возможность просадки.

4.6.63 Сооружения на сети канализации химически агрессивных сточных вод должны быть, защищены от коррозионного воздействия жидкостей и их паров.

4.6.64 Лотки колодцев для кислых сточных вод следует предусматривать из кислотоупорных материалов; в таких колодцах не допускается установка металлических скоб и лестниц. При диаметре трубопровода до 500 мм необходимо предусматривать облицовку прямолинейных лотков половинками керамических труб.

4.6.65 На выпусках из зданий сточных вод, содержащих легковоспламеняющиеся, горючие и взрывоопасные вещества, необходимо предусматривать камеры с гидравлическим затвором.

4.6.66 Отвод дождевых вод с площадок отрытого резервуарного хранения горючего, легковоспламеняющихся и токсичных жидкостей, кислот, щелочей и т.п., не связанных с регулярным сбросом загрязненных сточных вод, надлежит предусматривать через распределительный колодец с задвижками, позволяющими направлять воды в нормальных условиях в систему дождевой канализации, а при появлении течи в резервуарах – хранилищах – в технологические аварийные приемники, входящие в состав складского хозяйства.

4.6.67 Прием сточных вод и жидких экскрементов из зон с отсутствием канализационной сети осуществляется через сливные станции.

4.6.68 Сливные станции следует размещать вблизи канализационного коллектора диаметром не менее 400 мм, при этом количество сточных вод, поступающих от сливной станции, не должно превышать 20 % общего расчетного расхода по коллектору.

4.6.69 Сточная вода, поступающая от сливной станции, не должна содержать крупных механических примесей, песка и БПК_{полн} свыше 1000 мг/л.

4.6.70 Отношение количества добавляемой воды (для разбавления) к количеству жидких отходов надлежит принимать 1:1. Добавляемая вода распределяется следующим образом: 30 % общего расхода – на мойку транспортных средств брандспойтами; 25 % - на разбавление отходов в канале у приёмных воронок и 45 % - в отделении решеток и на создание водяной завесы. Вода должна подаваться от водопроводной сети с разрывом струи.

4.6.71 Вытяжную вентиляцию сетей бытовой и общесплавной канализации следует предусматривать через стояки внутренней канализации зданий.

4.6.72 Специальные вытяжные устройства надлежит предусматривать во входных камерах дьюкеров под водотоками, в смотровых колодцах (в местах резкого снижения скоростей течения воды в трубах диаметром свыше 400 мм) и в перепадных колодцах при высоте перепада свыше 1 м и расхода сточной воды свыше 50 л/с.

4.6.73 В отдельных случаях при соответствующем обосновании допускается проектировать искусственную вытяжную вентиляцию сетей.

4.6.74 Для естественной вытяжной вентиляции наружных сетей, отводящих сточные воды, содержащие летучие токсичные и взрывоопасные вещества, на каждом выпуске из здания следует предусматривать вытяжные стояки диаметром не менее 200 мм, размещаемые в отапливаемой части здания, при этом они должны иметь сообщение с наружной камерой гидравлического затвора и должны быть выведены выше конька крыши не менее чем на 0,7 м. На участках сети, к которым выпуски не присоединяются, вытяжные стояки необходимо предусматривать не менее чем через 250 м. При отсутствии зданий следует предусматривать стояки диаметром 300 мм и высотой не менее 5 м.

4.6.75 Вентиляцию канализационных коллекторов, прокладываемых щитовым или горным способом, следует предусматривать через вентиляционные киоски, устанавливаемые, как правило, над шахтными стволами. Допускается устройство вентиляционных киосков над смотровыми скважинами.

5 Насосные станции

5.1 Общие положения

5.1.1 Настоящий раздел предписывает общие указания по проектированию насосных станций для канализационных вод и осадка от станций очистки, эксплуатируемых на системах канализации населённых пунктов или промышленных объектов.

5.1.2 Для проектирования временных насосных станций, станций промышленных сточных вод, содержащих агрессивные или токсичные вещества, или вещества вредные для эксплуатационного персонала, радиоактивных сточных вод, сточных вод с бактериологическими или вирусными элементами, которые представляют опасность заражения для эксплуатационного персонала, вод содержащих воспламеняющие жидкости, которые представляют взрывопожарную опасность, кроме настоящих норм следует руководствоваться нормами соответствующих отраслей промышленности, а также Правилами устройства электроустановок.

5.1.3 Насосные станции перекачки сточных вод канализационной системы следует размещать на коллекторах либо в составе станции очистки: на входе в станции, в одном из отделений технологического потока или на выпуске станции выше водоотвода в водоприемник.

5.1.4 Требования для компоновки насосных и воздуходувных станций при определении размеров машинного зала, требования для выбора подъемного оборудования, размещения насосных агрегатов, технологического и электроэнергетического оборудования устройств вентиляции, а также для назначения мер по недопущению затопления насосного зала следует устанавливать по СНиП 2.04.02.

5.1.5 По степени надежности насосные и воздуходувные станции делятся на 3 категории, согласно Таблице 5.1.

Таблица 5.1

Категория надежности	Режим работы насосных станций
I	Не допускаются перебои или снижения расходов подаваемых сточных вод.
II	Допускаются перерывы в перекачке сточных вод до 6 час или уменьшения расходов в пределах, установленных надежностью системы водоснабжения населенного пункта или промышленного предприятия (с приостановлением водоснабжения).
III	Допускаются перерывы в перекачке сточных вод до 24 час.

ПРИМЕЧАНИЕ – Перерывы в работе насосных станций второй и третьей категорий допускается согласно условий 3.8, учитывая технологические условия работы, или в случае прекращения водоснабжения населенных пунктов с числом жителей до 5000 человек на период до 24 час.

5.1.6 Насосные агрегаты, технологическое оборудование и гидравлические устройства следует выбирать в зависимости от расчетного притока сточных вод, физико-химических характеристик этих вод и перекачаемого осадка, высоты подъема и с учетом характеристик насосов и напорных трубопроводов, а также очередности ввода в действие объекта.

5.1.7 Тип и характеристики насосов следует выбирать в зависимости от высоты подъема, расчетного притока, подлежащего перекачке, назначения насосов согласно паспортов заводов – изготовителей, учитывая характеристики совместной работы насосов и трубопроводов, условия работы узла насосной станции, а также очередность ввода в действие станции. Число резервных насосов надлежит принимать согласно Таблице 5.2.

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Производительность насосов для перекачки дождевых вод необходимо принимать с учётом недопустимости затопления пониженных территорий при установленном периоде однократного переполнения сети и регулирования стока.
2. Для перекачки канализационных илов, осадков и песка допускается применять гидрозлеваторные и эрлифтные установки.
3. Электропитание электродвигателей в насосных станциях первой категории перекачки производственных сточных вод необходимо предусматривать от двух источников высокого напряжения, а при невозможности соблюдения этого условия допускается устанавливать резервные насосные агрегаты с двигателями тепловыми, внутреннего сгорания и т.д.

4. При необходимости перспективного увеличения производительности существующих насосных станций допускается предусматривать возможность замены насосов другими насосами большей производительности или устройство резервных фундаментов для установки дополнительных насосов.

Таблица 5.2

Бытовые и близкие к ним по составу производственные сточные воды				Агрессивные сточные воды	
Число насосов					
Рабочих	Резервных при категории надежности действия насосных станций			Рабочих	Резервных при всех категориях надежности действия насосных станций
	I	II	III		
1	1 и 1 на складе	1	1	1	1 и 1 на складе
2	1 и 1 на складе	1	1	2-3	2
3 и более	2	2	1 и 1 на складе	4	3
-	-	-	-	5 и более	не менее 50 %

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. В насосных станциях дождевой канализации резервные насосы, как правило, предусматривать не требуется, за исключением случаев, когда аварийный сброс дождевых вод в водоприемник невозможен.
2. При реконструкции, связанной с увеличением производительности, допускается для перекачки бытовых и близких к ним по составу производственных сточных вод в насосных станциях третьей категории не устанавливать резервные агрегаты, предусматривая хранение их на складе.

5.1.8 Насосные станции для перекачки бытовых и поверхностных сточных вод следует располагать в отдельно стоящих зданиях.

Насосные станции для перекачки производственных сточных вод допускается располагать в блоке с производственными зданиями или в производственных помещениях. В общем машинном зале насосных станций допускается предусматривать установку насосов, предназначенных для перекачки сточных вод различных категорий, кроме содержащих горючие, легковоспламеняющиеся, взрывоопасные и летучие токсичные вещества.

Допускается установка насосов для перекачки бытовых сточных вод в производственных помещениях станций очистки сточных вод.

5.1.9 На станциях с горизонтальными насосами отметка верхней части постаментов должна превышать отметку пола насосного зала не менее чем на 25 см во избежание прямого контакта электродвигателя и возможного слоя воды на полу из-за возможных утечек.

5.1.10 В насосных станциях поверхность пола следует предусматривать с уклонами и лотками к приямку для сбора утечек воды от насосов.

5.1.11 Откачивание воды из приямка следует осуществлять дренажными насосами. Водоотлив насосами из помещения следует производить через соединения к входному трубопроводу станции выше сбросного трубопровода.

5.1.12 На подводящем коллекторе насосной станции необходимо предусматривать запорное устройство с приводом, управляемым с поверхности земли.

5.1.13 Насосные агрегаты необходимо проектировать так, чтобы демонтаж любого насоса не вызывал необходимость демонтажа трубопроводов и не препятствовал работе станции в целом.

К каждому насосу, как правило, надлежит предусматривать самостоятельный всасывающий трубопровод.

5.1.14 Всасывающие трубопроводы должны предусматриваться как можно короткими, без упора на насосы, без лишних поворотов и с минимальным уклоном от насоса 5 %.

5.1.15 Число напорных трубопроводов от насосных станций первой категории надежности необходимо принимать не менее двух с устройством, в случае необходимости, переключений, предусмотренных задвижками. Расстояния между переключениями следует определять из условия обеспечения при аварии на одном из них всего расчётного расхода, при этом следует предусматривать использование резервных насосов.

Для насосных станций II и III категории надежности, при соответствующем обосновании, допускается предусматривать один напорный трубопровод.

Непосредственно за насосом на напорном трубопроводе следует предусматривать обратный клапан, задвижку и манометр.

5.1.16 Насосы, как правило, необходимо устанавливать под заливом. В случае расположения корпуса насоса выше расчётного уровня сточных вод в резервуаре следует предусматривать мероприятия для обеспечения запуска насоса (ручной залив всасывающего трубопровода или залив вакуумной установкой). Установку насосов для перекачки илов надлежит предусматривать только под заливом.

5.1.17 Диаметры всасывающих и напорных трубопроводов насосных установок следует принимать с учетом обеспечения скорости движения сточных вод или осадков, исключающей осаждение взвесей. Для бытовых сточных вод наименьшие скорости следует принимать согласно требованиям п. 4.4.6.

5.1.18 В насосных станциях для перекачки ила необходимо предусматривать возможность промывки всасывающих и напорных трубопроводов.

В отдельных случаях допускается предусматривать механические средства прочистки илопроводов.

5.1.19 При необходимости защиты насосов от засорения крупными наносами в приемных резервуарах насосных станций следует предусматривать решетки с механизированной очисткой или решетки - дробилки.

При количества отбросов менее 0,1 м³/сут допускается принимать решетки с ручной очисткой.

Ширину прозоров решеток необходимо принимать на 10-20 мм менее диаметров проходных сечений устанавливаемых насосов.

Для станций, оборудованных решетками с механизированной очисткой или решетками-дробилками число резервных решеток необходимо принимать по Таблице 7.7.

5.1.20 Количество отбросов, задерживаемых решетками из бытовых городских сточных вод, следует принимать по Таблице 7.6. Средняя плотность отбросов – 750 кг/м³, коэффициент часовой неравномерности – 2.

5.1.21 Скорость движения сточных вод в прозорах механизированных решеток при максимальном часовом притоке должна быть 0,8-1 м/с, в прозорах решеток – дробилок – 1,2 м/с.

На станциях с механизированными решетками следует предусматривать установку дробилок для измельчения отбросов и подачи измельченной массы в сточную воду перед решеткой или установку герметичных контейнеров согласно требованиям п. 7.2.10.

При количестве отбросов свыше 1000 кг/сут кроме рабочей необходимо предусматривать резервную дробилку.

5.1.22 Вокруг решеток должен быть обеспечен проход шириной не менее:

– 1,2 м (перед фронтом – 1,5 м) при механизированной очистке;

– 0,7 м при ручной очистке;

– 1,0 м для решеток – дробилок, устанавливаемых на каналах.
В заглубленных насосных станциях установку решеток – дробилок на трубопроводах допускается предусматривать на расстоянии не менее 0,25 м от стены.

5.1.23 Приёмный резервуар и решетки, совмещённые в одном здании с машинным залом насосной станции, должны быть отделены от него глухой водонепроницаемой перегородкой. Сообщение через дверь между машинным залом и помещением решёток допускается только в незаглублённой части здания при обеспечении мероприятий, исключающих перелив сточных вод из помещения решеток в машинный зал при подтоплении сети.

5.1.24 Вместимость приёмного резервуара насосной станции надлежит определять в зависимости от притока сточных вод, производительности насосов и допустимой частоты включения в работу электродвигателей, но не менее 5 – минутной максимальной производительности одного из насосов. В приёмных резервуарах насосных станций производительностью свыше 100 тыс. м³/сут необходимо предусматривать два отделения без увеличения общего объема.

Вместимость приёмных резервуаров насосных станций, работающих последовательно, следует определять из условия их совместной работы. В отдельных случаях эту вместимость допускается определять исходя из условий опорожнения напорного трубопровода.

5.1.25 Вместимость приёмного резервуара иловой насосной станции, при перекачке осадка за пределы станции очистки сточных вод, необходимо определять из условия 15 - минутной непрерывной работы насоса.

Допускается уменьшать вместимость за счет непрерывного поступления осадка из очистных сооружений во время работы насоса.

Насосные станции с погружными насосами, установленными в погруженном состоянии, необходимо проектировать согласно указаниям/рекомендациям фирм-изготовителей с учётом их конструктивных и технических особенностей, а также требований настоящего нормативного документа.

Приёмные резервуары иловых насосных станций допускается принимать с учетом возможности использования их как емкостей для воды при промывке илопроводов.

5.1.26 В приемных резервуарах надлежит предусматривать устройства для взмучивания осадка и обмыва резервуара. Уклон дна резервуара к приямку в соответствующих трубопроводах следует принимать не менее 0,1.

5.1.27 В резервуарах для приема сточных вод, смешение которых может вызвать образование вредных газов, осаждающихся веществ, или при необходимости сохранения потоков сточных вод с различными загрязнениями, следует предусматривать самостоятельные секции для каждого потока промышленных сточных вод.

5.1.28 Резервуары производственных сточных вод, содержащих горючие, легковоспламеняющиеся и взрывоопасные или летучие токсичные вещества, должны быть отдельно стоящими. Расстояния от наружной стены этих резервуаров должны быть не менее: 10 м до зданий насосных станций, 20 м до других производственных зданий, 100 м до общественных зданий.

5.1.29 Резервуары производственных агрессивных сточных вод должны быть, как правило, отдельно стоящими. Допускается их размещение в машинном зале.

При непрерывном поступлении сточных вод число резервуаров должно быть не менее двух. При периодических сбросах допускается предусматривать один резервуар, при этом периодичность сбросов должна обеспечивать возможность проведения ремонтных работ.

5.1.30 Укладку всасывающих трубопроводов между резервуарами и зданиями насосных станций для агрессивных производственных сточных вод, отдельно стоящими, следует предусматривать в каналах или тоннелях.

5.1.31 В насосных станциях перекачки сточных вод необходимо предусматривать укладку всасывающих и напорных трубопроводов и арматуры, как правило, над поверхностью пола.

Не допускается укладка в каналах трубопроводов, транспортирующих агрессивные сточные воды.

5.1.32 В насосных станциях, как правило, следует предусматривать бытовые помещения (уборные, умывальники, душевые, гардеробные) согласно NCM C.01.04 и СНиП 2-09.04 в зависимости от численности обслуживающего персонала и вида технологических процессов, а также вспомогательные помещения согласно Таблице 5.3.

Таблица 5.3

Производительность станции, м ³ /сут	Площадь помещений, м ²		
	служебных	мастерских	кладовых
до 5000	–	–	–
5 000 – 15 000	8	10	6
15 000 – 100 000	12	15	6
свыше 100000	20	25	10

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Состав бытовых и вспомогательных помещений в насосных станциях, располагаемых на площадках предприятий или станций очистки, следует определять в зависимости от наличия аналогичных помещений в близлежащих зданиях. Санитарный узел надлежит предусматривать на расстоянии свыше 50 м от производственных зданий, имеющих санитарно-бытовые помещения.

2. В насосных станциях с управлением без постоянного обслуживающего персонала служебные помещения допускается не предусматривать.

6 Воздуховодные станции

6.1 Общие положения

6.1.1 Воздуховодные станции для аэрирования резервуаров пневматическим способом следует размещать в здании станции очистки в непосредственной близости от места потребления сжатого воздуха и электрораспределительных устройств.

6.1.2 Воздуховодное оборудование должно выбираться на основании технологического расчёта аэрационных сооружений с учётом прочих потребностей площадки в сжатом воздухе.

6.1.3 Возможные перерывы и продолжительность работ воздуховодных станций диктуются условиями и технологическими требованиями обслуживаемых установок.

6.2 Оборудование и устройства

6.2.1 Число рабочих агрегатов при производительности воздуховодной станции свыше 5000 м³ воздуха в 1 ч надлежит принимать не менее двух, при меньшей производительности допускается принимать один рабочий агрегат. Число резервных агрегатов следует принимать в зависимости от числа работающих агрегатов: до трёх – один, четыре и более – два.

6.2.2 В здании воздуховодной станции допускается предусматривать размещение устройств для очистки воздуха, насосов для производственной воды, активного ила, опорожнения аэротенков, а также центральной диспетчерской, распределительных устройств, трансформаторной подстанции, вспомогательных и бытовых помещений.

6.2.3 Машинный зал должен быть отделен от других помещений и иметь непосредственный выход наружу.

Размеры машинного зала в плане следует определять согласно СНиП 2.04.02.

6.2.4 Устройство для забора атмосферного воздуха необходимо предусматривать согласно СНиП 2.04.05.

Очистку воздуха следует предусматривать на ролонных, вязкозных, сухих фильтрах, электрофильтрах и др. Компановка фильтров должна обеспечивать возможность отключения отдельных фильтров для замены при регенерации.

Число резервных фильтров надлежит устанавливать в зависимости от числа рабочих фильтров: при числе рабочих фильтров до трех – один резервный, свыше трех – два резервных. При использовании в аэротенках дырчатых труб допускается подача воздуха без очистки.

6.2.5 Скорость движения воздуха надлежит принимать, в м/с: в камерах фильтров – до 4, в подводящих каналах – до 6, в трубопроводах – до 40.

6.2.6 Расчет воздухопроводов следует производить с учетом сжатия воздуха, повышения его температуры и необходимости обеспечения минимальной разницы давления у отдельных секций станции.

Расчетную величину потерь давления в аэраторах (с учетом увеличения сопротивления за время эксплуатации) следует принимать, кПа (м вод. ст.):

- для мелкопузырчатых аэраторов – не более 7 (0,7);
- для среднепузырчатых, заглубленных – свыше 3 м – 1,5 (0,15);
- при низконапорной аэрации – 0,15+0,5 (0,015+0,05).

При числе секций аэротенков свыше четырех подачу воздуха от воздуходувной станции необходимо предусматривать не менее чем по двум воздуховодам.

7 Очистные станции

7.1 Общие указания и изыскания для проектирования

7.1.1 Станции очистки классифицируются по их производительности (расходу сточных вод) следующим образом:

- индивидуальные (отдельные) с расходами в интервале 0,1+12 м³/сут;
- локальные или объектные с расходами 12+25 и 25+100 м³/сут;
- небольшие с расходами в интервалах 100+1400 и 1400+4200 м³/сут;
- средние с расходами в интервалах 4200+10000 и 10000+50000 м³/сут;
- городские с расходами в интервале 50000+100000 м³/сут;
- районные с расходами в интервале 100000+280000 м³/сут;
- большие с производительностью свыше 280000 м³/сут.

7.1.2 Для разработки проектов очистных станций следует осуществлять изыскания, обеспечивающих необходимыми данными строительство всех объектов узла станции очистки и технологическую схему водоочистки.

7.1.3 Выделяют следующие полевые изыскания и лабораторные исследования:

- топографические изыскания;
- геотехнические изыскания;
- гидрогеологические и гидрологические изыскания;
- метеорологические изыскания;
- лабораторные химические, биологические исследования и исследования водоподготовки;
- химические, биологические исследования и исследования, проводимых на моделях или в опорной станции;
- почвенные и агрохимические изыскания.

7.1.4 Изыскания предшествуют этапом проектирования и, в случае необходимости, могут быть дополнены во время разработки проектов и рабочих чертежей.

ПРИМЕЧАНИЕ – В зависимости от сложности работ и местных условий допускается отказываться от проведения некоторых изысканий и исследований, указанных в п. 7.1.3, или осуществлять другие изыскания, необходимых проектировщику.

7.1.5 Изыскания относятся к зонам:

- очистной станции;
- сбросного коллектора;
- водоприемника вблизи расположения очистной станции.

7.1.6 Проведение изысканий осуществляется на основе проектного задания и рабочей программы, составленных проектировщиком совместно с исполнителем изысканий.

Согласно заданию уточняются изыскания на месте расположения водоочистной станций и степень их детализации в зависимости от использования данных по этапам проектирования. В задании на проектирование должны быть указаны ранее проводимые исследования в данной зоне или в других аналогичных зонах, которые могут пополнять информацию, полученную в результате новых изысканий.

В рабочей программе следует уточнять распределение во времени изысканий, исследований.

7.1.7 Топографические изыскания должны воспроизводить планиметрическую и высотную информацию территории со всей обстановкой на ней при помощи графических изображений в масштабах, соответствующих степени детализации, установленной в задании.

7.1.8 Геотехнические изыскания должны обеспечивать информацию об устойчивости участков, почвогрунтов в основаниях сооружений и о физико-механических характеристиках этих участков и грунтов, об агрессивности грунтовых вод и грунтов оснований по отношению к металлам и бетонам, о глубине промерзания грунтов и сейсмичности зоны.

7.1.9 Гидрогеологические изыскания призваны обеспечивать уточнения уровня подземных вод и его колебаний во времени, данных необходимых для назначения мероприятий по недопущению загрязнения водоносного горизонта, данных необходимых для установления защитной санитарной зоны подземного слоя данного района.

7.1.10 Гидрологические изыскания должны устанавливать максимальные расходы и соответствующие им уровни воды в водоприемниках согласно 3 %-ой обеспеченности, необходимых для определения отметки площадки водоочистной станции и сбросного канала очищенных сточных вод, минимальный расход и соответствующий ему минимальный уровень воды 95 % - обеспеченности в водоприемнике (расход разбавления), по которому определяется отметка выпуска очищенных сточных вод, а также возможные размывы или отложения наносов в зоне сброса и на площадке водоочистной станции.

7.1.11 Метеорологические изыскания должны обеспечивать данные о режиме осадков и температуре воздуха в данной местности, используемых для уточнения величин интенсивностей расчетных дождей и нагрузок площадок для сушки осадков. Эти изыскания должны также устанавливать величину испарения и розу ветров.

7.1.12 Гидрохимические, биологические исследования, исследования водоочистки и в лабораториях должны быть направлены на уточнение физико-химических, биологических и бактериологических характеристик воды в водоприемнике, притока сточных вод на станцию водоочистки, происхождения и биологической загрязненности органических веществ, содержащихся в неочищенных сточных водах, а также на установление оптимальной технологической схемы очистки сточных вод и обработки шламов с определением размеров сооружений узла станции водоочистки.

7.1.13 Осуществление химических и биологических исследований, а также исследований обработки на моделях или в опорных станциях рекомендовано для больших станций водоочистки или в специальных условиях, связанных с качеством неочищенных сточных вод или с категорией водоприемника.

7.1.14 Почвенные и агрохимические изыскания надлежит проводить в случае предстоящего использования сточных вод для орошения и/или сброженного осадка для удобрения или в

качестве мелиоранта сельскохозяйственных угодий в данной зоне. Такие изыскания также должны устанавливать целесообразность данного метода использования воды и/или осадка.

7.1.15 Необходимая степень очистки на водоочистой станции – это процент уменьшения содержания загрязняющих веществ в поступающих сточных водах в результате их очистки. Максимальные допустимые уровни содержания загрязняющих веществ в очищенных сточных водах при сбросе их в водоприёмники должны соответствовать тем, что предусмотрены в приложениях 2 и 5 "Положения о требованиях к сбору, очистке и сбросу сточных вод в канализационную систему и/или в водные объекты для городских и сельских населенных пунктов", которые частично отражают требования [1] в том, что касается очистки городских сточных вод.

7.1.16 Максимальные допустимые уровни содержания загрязняющих веществ в очищенных сточных водах на очистных станциях при сбросе их в водоприёмники установлены в приложении. 2 "Положения о требованиях к сбору, очистке и сбросу сточных вод в канализационную систему и/или в водные объекты для городских и сельских населенных пунктов" и составляют для основных показателей степени загрязнения: взвешенных веществ – 35 мг/л, БПК₅ – 25 мг/л, ХПК – 125 мг/л, аммонийного азота – 2,0 мг/л, нитратов – 25 мг/л, общего фосфора – 2 мг/л.

В случае сброса очищенных сточных вод в водоприёмники чувствительные к эвтрофикации степень очистки от питательных веществ (N и P) должна соответствовать установленной в п. 7.1.15 (приложение 5) "Положения о требованиях к сбору, очистке и сбросу сточных вод в канализационную систему и/или в водные объекты для городских и сельских населенных пунктов".

7.1.17 В случае сброса очищенных сточных вод в сеть осушительных, оросительных каналов или на сельскохозяйственные земли их допустимое качество должно соответствовать "Положению о требованиях к сбору, очистке и сбросу сточных вод в канализационную систему и/или в водные объекты для городских и сельских населенных пунктов". Эти требования применяются и при сбросе сточных вод в водопроницаемые почвы или в географические понижения с гравитационным стоком воды.

7.1.18 Очищенные сточные воды перед их сбросом в водоприёмники следует проверить. Частота, периодичность и, соответственно, минимальное количество регулярно берущихся на контроль проб воды, устанавливаются органами охраны окружающей среда.

7.1.19 Очистные станции следует проектировать таким образом, чтобы в установленных пунктах контроля было возможно брать репрезентативные проб притекающих и сбрасываемых вод перед сбросом их в водоприёмник

7.1.20 Загрязнения сточных вод, влияющие на работу водоочистных станций, следует определять в зависимости от физико-химических показателей, определяемых либо лабораторными исследованиями существующих сточных вод для каждой отдельной категории водопользования, либо по аналогии с другими предприятиями или на основе данных отраслевых технологий для промышленных сточных вод.

7.1.21 Концентрации загрязняющих веществ в бытовых сточных водах необходимо рассчитывать исходя из удельных количеств загрязнителей, указанных в Таблице 7.1, учитывая удельное водоотведение в л/жителя в сут.

7.1.22 Приток промышленных сточных вод может выражаться в приведённых (условных) жителях – ПЖ, загрязнение промышленных сточных вод отнесено к различным удельным количествам загрязнителей, обусловленных одним жителем (взвешенных веществ, БПК и т.д.). Эти показатели приведены в Таблице 7.1

Таблица 7.1

Показатели загрязнения бытовых сточных вод	Количество загрязняющих веществ на одного жителя, г/сут.
Взвешенные вещества (ВВ)	65
ХПК	120
БПК _{полн} неосветленной жидкости	75
Азот аммонийных солей	8
Фосфаты P ₂ O ₅ , в т.ч. от моющих веществ	3,3/1,6
Хлориды	9
Поверхностно-активные вещества (ПАВ)	2,5

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Количество загрязняющих веществ от населения, проживающего в неканализованных районах населенных пунктов, надлежит учитывать в размере 33 % от указанных в Таблице 7.1.
2. При сбросе бытовых сточных вод промышленных предприятий в канализацию населенного пункта количество загрязняющих веществ от эксплуатационного персонала дополнительно не учитывается.

Для выражения производительности станций очистки сточных вод через число обслуживаемых жителей допускается применение показателя условное число жителей. Для расчета условного числа жителей определяют суммарную массу загрязнений по показателю БПК₅ (в бытовых и производственных сточных водах) в г/сут, которую делят на удельное количество БПК₅ приходящееся на одного жителя и которая принимается равной 60 г/(чел.сут.).

7.1.23 Качественные показатели притока сточных вод к водоочистным станциям для обеспечения нормального протекания процессов очистки, особенно биологических процессов, показаны в Таблице 7.2.

7.1.24 Расчетный и проверочный расходы. Расчетные и проверочные расходы водоочистных станций (и их отдельных сооружений и устройств) следует устанавливать в зависимости от количества и качества притекающих сточных вод, от системы канализации и принятой схемы водоочистки.

7.1.25 На общесплавных или комбинированных системах канализации для определения размеров водоочистной станции следует использовать расходы:

- максимальный часовой сточный расход ($Q_{u, o, max}$);
- максимальный суточный сточный расход ($Q_{u, zi, max}$);
- расход дождевых вод, поступающих на водоочистную станцию (Q_{pl}).

7.1.26 Для определения размеров водоочистных станций, очищающих приток отдельных систем канализации, как исходные расходы следует принимать только $Q_{u, o, max}$, și $Q_{u, zi, max}$.

7.1.27 Проверочный расчет гидравлических величин следует проводить, как правило, по минимальному часовому сточному расходу ($Q_{u, o, min}$).

7.1.28 Как при определении размеров, так и при проверочном расчете, независимо от типа канализационной системы, следует начинать от хронологической диаграммы, представляющей колебания часовых совмещенных расходов притока к водоочистной станции.

Таблица 7.2

Качественные показатели притока сточных вод к станциям водоочистки	Максимально допустимые концентрации, мг/л
- pH	6,5+8,5
- Температура, °C	6+30
- Содержание растворимых солей	10000
- Взвешенные вещества	500
- БПК _{полн} при биологических фильтрах и аэротенках – вытеснителях	500
- БПК _{полн} при аэротенках типа полного смешения	1000
- Извлекаемые вещества с петролеиным эфиром	25
- Синтетические моющие вещества	20
- Формальдегид	25
- Сернистый водород и сульфиды	1,0
- Никель	0,5
- Медь	0,5
- Кадмий	0,1
- Хром (трехвалентный)	2,5
- Цинк	1
- Синтетические красители	25
- Арсен	0,1
- Цианиды	1,5
- Ртуть	0,005
- Свинец	0,1
- Кобальт	1,0
- Ацетальдегид	20
- Ацетон	40
- Глицерин	90
- Метанол	30
- Пропанол	12
- Толуэн	15
- Резорцин	12
- Уксусная кислота	45
- Фенол	15
- Этанол	14
- 2 – этилгексан	6
- Аммонийный азот (NH ⁺ 4)	≤30,0
- Общий фосфор (P _{total})	≤5,0

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Максимально допустимые концентрации из Таблицы 7.2 могут быть снижены в целях обеспечения допустимых концентраций в водоприемнике ниже сброса очищенных сточных вод, учитывая эффективность удаления соответствующих загрязнителей на водоочистных станциях и разбавления сточных вод водами водоприемника.
2. При необходимости уменьшения БПК_{полн} притока сточных вод на станцию биологической водоочистки допустимо разбавление притока очищенной сточной водой.
3. Качество притока промышленных сточных вод на станции биологической очистки следует определять экспериментальным методом или принимать по аналогии с другими такими же станциями (предприятиями).

7.1.29 Для недопущения завышенных размеров станций водоочистки и для обеспечения на общесплавных или комбинированных канализационных системах надлежащего процесса очистки сточных вод, учитывая дождевой расход аварийного характера со значительными количественными колебаниями, следует анализировать 2 варианта:

- размещение одного ливнеспуска, позволяющего установлению параметров технологического потока в зависимости от $Q_{u,0,max}$. В таком случае дополнительные дождевые воды будут транспортироваться ливнеотводным каналом к буферному резервуару с размерами для Q_{pl} , откуда будут перекачены насосной станцией и включены в водооборот в те часы, когда расходы притока к станции водоочистки будут меньше $Q_{u,0,max}$. Эта насосная станция расчетом проверяется на возможность откачки вод из буферного резервуара не более чем за 24 час. Для

гашения гидравлической энергии подаваемой воды можно предусматривать её выпуск из напорного трубопровода в приемный бассейн головной насосной станции;

- размещение одного ливнеспуска, позволяющего установлению параметров технологического потока для $2Q_{u,o,max}$. В этом случае дополнительные дождевые воды, накопленные в бассейне ливнеспуска, будут транспортироваться ливнеотводным каналом в накопительный резервуар, размеры которого следует устанавливать при $(Q_c - 2Q_{u,o,max} - Q_{adm})$, где Q_c – расчетный расход, проходящий через водоочистную станцию во время дождя, а Q_{adm} – расход смешанных дождевых и сточных вод для водоотвода в водоприемник без водоподготовки, но с учетом качественных требований норм сброса сточных вод в водные объекты.

При выборе варианта следует учитывать преимущества первого варианта: уменьшение размеров объектов водоочистной станции на 50 % и, как следствие, снижение капитальных вложений; очистка всей смеси сточных и дождевых вод и выравнивание расходов и технологий очистки в станции.

7.1.30 Соединительные каналы между очистными сооружениями и лотки сооружений следует рассчитывать на максимальный секундный расход сточных вод с коэффициентом 1,4 с учетом интенсификации их работы или расширения очистных станций.

7.1.31 Размеры сооружений, время наполнения которых не превышает 2 час, надлежит устанавливать по расходу воды $Q_{u,o,max}$. Аэрационные резервуары узла сооружений биологической аэробной очистки следует рассчитывать согласно подаваемого среднего расхода, определяемого по хронологической диаграмме максимальных часовых сточных расходов последовательного времени пикового периода, равной времени аэрации ($Q_{u,o,max,med}$).

7.1.32 Каждое сооружение водоочистной станции после определения его размеров подлежит проверке при проверочном расходе, который может обуславливать внесение конструктивных дополнений. Гидравлические расчетные и проверочные расходы разных сооружений узла водоочистной станции указаны в Таблице 7.3.

Таблица 7.3

Сооружения водоочистной станции	Канализационная система			
	раздельная или общесплавная – 1 ВАРИАНТ (КОМБИНИРОВАННЫЙ)		Общесплавная – 2 ВАРИАНТ	
	РАСХОДЫ:			
	Для ОПРЕДЕЛЕНИЯ РАЗМЕРОВ	ПРОВЕРОЧНЫЕ	Для ОПРЕДЕЛЕНИЯ РАЗМЕРОВ	ПРОВЕРОЧНЫЕ
1. Ливнеспуск выше водоочистной станции	Q_c		Q_c	
2. Ливнеотводной канал	$Q_c - Q_{u,max}$	Q_{pl}	$Q_c - 2Q_{u,max}$	
3. Буферный резервуар (наполнение)	Q_{pl}	–	$Q_c - 2Q_{u,max} - Q_{adm}$	
4. Насосная станция дождевых вод	$Q_{u,max}$ $Q_{u,min}$	$Q_{pl}/24$		
5. Соединительный канал между ливнеспускам и насосной станцией дождевых вод	$Q_{u,max}$	$Q_{u,min}$		
6. Головная насосная станция	$Q_{u,max}$	$Q_{u,min}$	$2Q_{u,max}$	$Q_{u,min}$
7. Водобойный колодец	$Q_{u,max}$	$Q_{u,min}$	$2Q$	$Q_{u,min}$
8. Соединительный канал между сооружениями станции	$1,4 \times Q_{u,max}$	$Q_{u,min}$	$2,8 \times Q_{u,max}$	$Q_{u,min}$
9. Камера решеток	$Q_{u,max}$	$Q_{u,min}$	$2Q_{u,max}$	$Q_{u,min}$
10. Песколовка	$Q_{u,max}$	$Q_{u,min}$	$2Q_{u,max}$	$Q_{u,min}$
11. Расходомер	$Q_{u,max}$	$Q_{u,min}$	$2Q_{u,max}$	$Q_{u,min}$

12. Распределительная камера	Q_{uomax}	Q_{uomin}	$2Q_{uomax}$	Q_{uomin}
13. Отстойники первичные	Q_{uomax}		Q_{uomax}	
14. Сооружения анаэробной отчистки	Q_{uzimax}		$2Q_{uzimax}$	
15. Сооружения биологической аэробной очистки с биологическими фильтрами	Q_{uomax}		$2Q_{uomax}$	
16. Сооружения биологической аэробной очистки с аэрационными камерами	$Q_{uomax\ med}$		$2Q_{uomax\ med}$	
17. Отстойники вторичные	Q_{uomax}		$2Q_{uomax}$	
18. Камера смешения	Q_{uomax}	Q_{uomin}	$2Q_{uomax}$	Q_{uomin}
19. Контактный бассейн	Q_{uomax}		Q_{uomax}	

7.1.33 Расчет отдельных сооружений водоочистных станций необходимо осуществлять с учетом как гидравлических расходов, так и расходов загрязнителей. Так, установление размеров сооружений биологической очистки следует осуществлять в зависимости от общего расхода органических загрязнителей через БПК_{полн}, а шламовое хозяйство – в зависимости от общего расхода нерастворимых загрязнителей, выражаемых через взвешенные вещества (В.В) с учетом крупных веществ, задерживаемых на решетках (ситях) и песка, задерживаемого в песколовках.

7.1.34 Методы и схемы очистки. Наиболее часто применяемыми для очистки городских сточных вод являются физико-механические, физико-химические и биологические способы, которые можно сочетать в составе единой технологии очистки.

7.1.35 Технологический процесс, необходимый для достижения уровня соответствующей очистки, надлежит устанавливать технико-экономическим расчетом. Технологические схемы, предписываемые таким способом, могут быть:

- механическая очистка;
- механо-биологическая очистка, полная или неполная;
- полная и третичная механо-биологическая очистка (продвинутая или заключительная), учитывая рекомендации Таблицы 7.4.

7.1.36 Выбор технологической схемы водоочистных сооружений зависит от:

- расхоров и физико-химических характеристик сточных вод;
- канализационной системы;
- гидравлических и качественных характеристик водоприемника;
- необходимой степени очистки;
- местных условий: климатически-геотехнических, наличия площадей для станции, а также для орошения сточными водами, использования осадка и т.д.; при возможности орошения сельскохозяйственных культур орошаемые земли могут служить в качестве третичной ступени очистки притока обработанного механо-биологическим способом. Возможность использования полученного в результате очистки осадка в качестве удобрения позволяет более простую его обработку;
- метода обработки осадка, влияющего на выбор схемы его обработки во взаимосвязи со схемой очистных сооружений сточных вод и, учитывая возврат в оборот вод, используемых для обработки осадка;
- вида сооружений, устройств и оборудования, предусматриваемых для эксплуатации на станции водоочистки;
- перспективного развития канализованного объекта, этапов строительства станции и т.д.

Таблица 7.4

Необходимая степень очистки		Рекомендованные способы очистки
ВВ, мг/дм ³	БПК _{полн} , мг/дм ³	
≥80	–	Физико-механическая (первичная)
20+25	≥100	Физико-химическая (первичная)
25+80	25+80	Физико-механическая и биологическая неполная (первичная и вторичная)
15+25	15+25	Физико-механическая и биологическая полная (первичная и вторичная)
<15	<15	Физико-механическая и биологическая полная – заключительная (первичная-вторичная-третичная)

ПРИМЕЧАНИЕ: - Минимальные количества взвешенных веществ и БПК_{полн}, обработанного механо-биологическим способом притока, должны быть порядка 15+25 мг/дм³. Если расчеты необходимой степени очистки указывают на меньшее значение по сравнению с указанным в схеме необходимо предусматривать третичную (окончательную) обработку. Значения БПК в пределах 15+20 мг/дм³ достижимы биологической полной очисткой. При биологической неполной (частичной) очистки достижимы значение БПК притока более 25+ 30 мг/дм³;

7.1.37 В технологических схемах очистных сооружений для водооборота, как правило, следует предусматривать:

на стадии механической очистки:

- приёмная камера-гаситель энергии;
- решетки или/и сетки;
- песколовки;
- водоизмерительный лоток;
- жиросепараторы;
- уравнивающие или накопительные резервуары;
- первичные отстойники;
- преаэраторы;

на стадии биологической и естественной очистки:

- фитофильтры/фильтры, засаженные высшей водной растительностью;
- биологические пруды

на стадии биологической искусственной очистки:

- аэротенки;
- биологические фильтры;
- вторичные отстойники;
- воздухоудвную станцию;
- сооружение рециркуляции активированного ила.

на стадии дезинфекции:

- смесительную камеру;
- станцию хлорирования;
- контактную камеру;
- камеры облучения УФ;
- сбросной коллектор очищенных сточных вод;

на завершающей стадии (третичная очистка):

- сооружения для глубокого удаления взвешенных веществ и БПК:
- . биологические пруды;
- . микросетки;
- . зернистые фильтры;
- . устройство промывки фильтров.
- устройства для удаления фосфора:
- . камера реакции;
- . отстойники;
- . станцию приготовления и дозировки реагентов.
- устройство биологического удаления азота:
- . камеру нитрификации;
- . отстойники;

- сооружение для рециркуляции активированного ила;
- денитрифицированные камеры;
- отстойники;
- сооружение рециркуляции активированного ила.

7.1.38 Состав и площади вспомогательных и лабораторных помещений необходимо принимать согласно Таблице 7.5.

Таблица 7.5

Помещения	Площадь помещений, м ² , при производительности очистных насосных станций, тыс.м ³ /сут				
	от 1,4 до 10	более 10 до 50	более 50 до 100	более 100 до 250	более 250
Физико-химическая лаборатория по контролю:					
Сточных вод	20	25	25	40 (две комнаты по 20)	50 (две комнаты по 25)
Осадков сточных вод	-	-	15	15	20
Бактериологическая лаборатория	-	20	22	33 (две комнаты 18 и 15)	35 (две комнаты 20 и 15)
Весовая	-	6	8	10	12
Моечная и автоклавная	-	10	12	12	15
Помещение для посуды и реактивов	6	6	12	15	20
Кабинет заведующего лабораторией	-	10	12	15	20
Помещение для пробоотборников	-	-	6	8	8
Местный диспетчерский пункт	Назначается в зависимости от системы диспетчеризации и автоматизации				
Кабинет начальника станции	10	15	15	25	25
Помещение для технического персонала	10	15	20	25 (две комнаты 10 и 15)	30 (две комнаты по 15)
Комната дежурного персонала	8	15	20	25	25
Мастерская приборов	15	15	15	20	20
Библиотека и архив	-	-	10	20	30
Мастерская текущего ремонта мелкого оборудования	10	15	20	25	25

Помещение для хозяйственного инвентаря	-	-	6	8	8
--	---	---	---	---	---

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Вспомогательные помещения надлежит размещать в одном здании.
2. Размещение лаборатории в здании насосной и воздухоудвнвой станций допускается при условии принятия мер, исключающих передачу вибрации от оборудования на стены здания.
3. Для станций производительностью менее 1,4 тыс. м³/сут состав и площадь помещений устанавливаются в зависимости от местных условий.

7.2 Механическая очистка сточных вод

7.2.1 Для задержания плавающих предметов и крупных взвешенных веществ в составе очистительных станций необходимо предусматривать решетки со стержнями, решетки-дробилки (комминуторы) или/и сетки.

7.2.2 Устройство для задержания крупных веществ следует размещать ниже входа сточных вод в станцию очистки, но выше песколовков или в помещений насосной станции сточных вод.

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Устройство для задержания крупных веществ допускается не предусматривать в случае установки на насосных станциях сточных вод (при подачи сточных вод на станцию очистки) перед насосами решеток с прозорами не более 16 мм или сеток. В этом случае длина напорного трубопровода не должна превышать 500 м.
2. На насосных станциях, оснащенных гидравлическими транспортерами (шнековыми насосами), решетки можно устанавливать и после транспортера.

7.2.3 Стержневые решетки могут быть плоскими или изогнутыми, устанавливаются в подводящих каналах (обычно открытыми) поперек под углом 30÷90°. Стержни должны быть прямоугольной формы толщиной 0,8÷1,2 см.

7.2.4 Предусматриваются два вида решеток:

- решетки с прозорами 20×60 мм (иногда до 100 мм), устанавливаемые, как правило, в насосной станции сточных вод;
- решетки с прозорами 6×16 мм, устанавливаемые, обычно, в очистной станции, но могут предусматриваться и в насосных станциях.

В целях повышения эффективности работы допускается устанавливать решетки последовательно в две ступени: с большими прозорами, а затем – с малыми.

7.2.5 Решетки предусматриваются с ручной очисткой при небольших расходах, когда количество отбросов на решетке не превышает 0,1 м³/сут. Решетки в этом случае должны быть только плоскими и наклонными под углом 30÷45°.

Во избежание перелива воды у решетки из-за оседания наносов в зоне ее месторасположения следует предусматривать обходной канал, вход в который надлежит оснащать редкой решеткой с прозорами 100 мм.

7.2.6 Решётки с механизированной очисткой, будучи различных видов, форм и принадлежащих различным системам очистки, следует предусматривать в зависимости от расчетного расхода, их пропускной способности и в соответствии с техническим паспортом завода изготовителя, при этом надо предусматривать резервные единицы (Таблица 7.7).

Рекомендуется предусматривать автоматизацию очистных устройств через реле уровня.

7.2.7 Решётки устанавливаются в специально оборудованных камерах с покрытием для защиты механизмов и удобств эксплуатационного персонала при непогоде. Размеры сооружений, защищающих решетки, зависят от величин этих решеток. Ширину камеры решеток следует устанавливать гидравлическими расчетами, учитывая рекомендацию завода изготовителя решеток с механизмами. В верхней части решеток надлежит предусматривать площадки шириной не менее 1,5 м с перилами, откуда проводится очистка и надзор за работой решеток; площадку следует размещать над максимальным уровнем воды не менее чем 0,5 м.

Камера решеток делится на отсеки, каждый отсек необходимо обеспечивать блокирующими – размыкающими устройствами, напротив которых следует предусматривать площадку с перилами для маневрирования этими устройствами; ширину площадки надлежит устанавливать не менее чем 1,2 м.

В случае необходимости следует предусматривать отопление камеры решеток.

Дно канала ниже решетки должно быть пониженным на величину потерь напора через решетку, но не менее чем на 15 см.

7.2.8 Составными элементами решеток, в основном, являются:

- камера-решетка;
- непосредственно решетка;
- устройство для ручной или механической очистки;
- сооружение для сбора и транспортирования отбросов с решеток;
- затворы или перемычки для закрытия и изолирования решеток;
- установки подземно-транспортного оборудования согласно СНиП 2.04.02.

Технологические параметры:

- скорость течения воды через прозоры решеток при расчетном расходе должна быть $6+1,2$ м/с;
- скорость в подводящем канале должна быть не менее 0,4 м/с при проверочном расходе;
- минимальная скорость выше и ниже решетки должна быть 0,7 м/с при расчетном расходе;
- для учета дополнительных потерь напора при забивке решетки общие потери напора, рассчитанные для чистой воды, следует принимать в три раза большими, но не менее 10 см.

7.2.9 В камере решеток и подводящем канале надлежит обеспечивать превышение пола над максимальным уровнем воды не менее чем 0,5 м.

В зоне сопряжения камеры решеток с подводящим каналом для предупреждения оседания наносов рекомендуется обеспечивать уклон дна не менее 0,01. Уклон дна камеры решеток определяется расчетом с учетом минимальной допустимой скорости 0,4 м/с, но величина уклона не должна быть меньше 0,01.

7.2.10 Минимальное количество собираемых и отводимых с решеток отбросов (осадков) определяется с учетом удельного количества отбросов, указанного в Таблице 7.6, для коэффициента часовой неравномерности, равным 2+5.

Таблица 7.6

Величина прозоров, мм	Удельное количество отбросов, л/(чел.год)	
	Способ очистки	
	вручную	механический
6	-	15
10	-	12
16	6	8
20	3	5
40-50	2	2,5
60-80	1	1,5
90-125	0,8	1,2

Влажность отбросов (осадков) на решетках следует принимать 80%, а их плотность – $0,75+0,95$ т/м³.

Крупные вещества, задерживаемых на решетках, удаляются в герметических закрытых контейнерах на разрешенных для складирования площадках данного населенного пункта, где обрабатываются.

7.2.11 Решетки-дробилки (режущие решетки) представляют собой механическую решетку в сочетании с дробилкой, которая одновременно задерживает и крошит крупные вещества в водном потоке без их удаления и таким образом исключается операция по транспортированию (удалению) отбросов.

7.2.12 Решетки-дробилки малой производительности могут быть смонтированы непосредственно на трубопроводе, а большой производительности – в открытых каналах, в камерах червячной конструкции, где обеспечивается приток сточных вод по всему периметру барабана со средними постоянными скоростями протекания через щели решетки-дробилки не более 1,2 м/с.

7.2.13 Выбор решеток-дробилок следует осуществлять в соответствии с расчетным расходом, зависящий от продуктивности установки и числа рабочих единиц. В зависимости от числа рабочих решеток-дробилок надо устанавливать и число резервных единиц, пользуясь указаниями Таблицы 7.7.

Таблица 7.7

Тип решеток	Число решеток	
	рабочих	резервных
Стержневые решетки с ручной очисткой	1	–
Стержневые решетки с механической очисткой	1 и более	1
Величина прозоров >20 мм		
Величина прозоров 16÷20 мм	≤3	1
	>3	2
Решетки-дробилки: Смонтированные на трубопроводах	<3	1 (с ручной очисткой)
Смонтированные в каналах	≤3	1
	>3	2

7.2.14 Сетки предназначены для задержания, по сравнению с решетками, более мелких частиц и являются более эффективными. Выбор типа сеток и числа их единиц зависит от происхождения и загрязнения сточных вод, расчетного расхода, нужной степени задержания крупных взвешенных наносов и необходимой влажности задерживаемых веществ.

7.2.15 Перед сетками устанавливается редкая решетка, защищающая их от повреждений крупными предметами. Сетки также могут быть предусмотрены в качестве второй ступени уменьшения количества крупных частиц сточных вод.

7.2.16 Эффективность и необходимые гидравлические и технологические параметры для проектирования различных типов сеток принимаются согласно рекомендаций, разработанных исследовательскими учреждениями, или согласно технических паспортов заводов-изготовителей.

7.2.17 Для удаления твердых минеральных частиц (песок и др.) с диаметром более 0,15+0,25 мм применяются песколовки, которые устанавливаются ниже решеток и выше первичных отстойников или насосных станций сточных вод. Песколовки следует предусматривать для всех водоочистных станций с расходами свыше 100 м³/сут в количестве не менее двух рабочих отсеков.

7.2.18 Могут применяться следующие типы песколовков: горизонтальные продольные или круглые; вихревые аэрируемые; вихревые с тангенциальным подводом воды. Выбор типа песколовки зависит от расхода сточных вод, технологической схемы очистки сточных вод и обработки их осадков, характеристик твердых взвешенных наносов, компоновочных решений и т.п.

7.2.19 В отдельной системе к числу расчетных отсеков следует прибавлять один резервный отсек.

7.2.20 При установлении размеров горизонтальных продольных и круглых песколовков требуется учитывать:

- горизонтальную максимальную скорость 0,3 м/с при расчетном расходе;
- горизонтальную минимальную скорость 0,15 м/с при проверочной расходе;
- время протекания через песколовку, которая при расчетном расходе должна быть не менее 30 с;
- соблюдение соотношения между максимальной высотой воды в песколовке, $H_{\max,ap\bar{a}}$, и шириной отсека песколовки, B_{dn} , не превышающей 3,0 м, в пределах:

$$0,5 < \frac{H_{\max,ap\bar{a}}}{B_{dn}} < 0,8, \quad (7.1)$$

- длину отсеков песколовков, определяемую формулой:

$$L_{dn} = \frac{1000 \cdot K_{dn} \cdot H_{\max,ap\bar{a}} \cdot V_o}{U_o}, \text{ м} \quad (7.2)$$

где:

K_{dn} – коэффициент, учитывающий гидродинамический режим потока воды в песколовке;

$H_{\max,ap\bar{a}}$ – максимальная высота воды в песколовке, м;

V_o – горизонтальная скорость воды, м/с;

U_o – скорость осаждения или гидравлическая крупность твердых минеральных частиц, подлежащих удалению из сточных вод, мм/с.

При определении размеров аэрируемых песколовков используется формула (7.2), заменяя значение $H_{\max,ap\bar{a}}$ на $H_{\max,ap\bar{a}}/2$.

Определение размеров тангенциальных песколовков следует осуществлять на основе гидравлической нагрузки, равной 110 м³/(м²·час), принимая полезную глубину (цилиндрической части) равной ½ от диаметра бассейна, не превышающего 6,0 м.

7.2.21 При проектировании песколовков следует принимать параметры из Таблиц 7.8 и 7.9.

7.2.22 Для аэрируемых песколовков следует предусматривать:

- установку аэраторов из дырчатых труб на глубине 0,7 $H_{\max,ap\bar{a}}$ вдоль одной из продольных стен;
- интенсивность аэрации – 3+5 м³/(м²·час);
- поперечный уклон дна к песковому лотку – 0,2+0,4;
- выпуск неочищенной воды - совпадающий с направлением вращения воды в песколовке;
- выпуск воды из отсека песколовки - затопленный.

Таблица 7.8

Диаметр задерживаемых частиц песка, мм	Гидравлическая крупность частиц U_o , м/с	Значение K_{dn} в зависимости от типа песколовков и отношения Н/В			
		Горизонтальные	Аэрируемые		
			Н/В=1	Н/В=0,8	Н/В=0,67
0,15	13,2	–	2,62	2,50	2,39
0,20	18,7	1,7	2,43	2,25	2,08
0,25	24,2	1,3	–	–	–

Таблица 7.9

Тип песколовки	Гидравлическая крупность песка, U_0 , мм/с	Горизонтальная скорость движения v_0 м/с, при расходе		Высота воды в песколовке, Н, м	Количество задержи- ваемого песка, л/(чел-сут)	Влаж- ность осадков, %	Содержа- ние песка в осадке, %
		мини- маль- ный	макси- маль- ный				
Горизонтальные	18,7+24,2	0,15	0,3	0,5+2,0	0,02	60	55+60
Аэрируемые	13,2+18,7	–	0,08+0,12	0,7+3,5	0,03	–	90+95
Тангенциальные	18,7+24,2	–	–	0,50 D	0,02	60	70+75

7.2.23 Удаление задержанного песка из песколовки следует предусматривать:

- вручную – при объеме до 0,1 м³/сут и
- механическим или гидромеханическим способом – при объеме его свыше 0,1 м³/сут.

Удаление осадка песка с поверхности дна или из продольного накопительного лотка горизонтальных продольных и аэрируемых песколовочек осуществляется при помощи передвижного очистителя или гидравлического приспособления в сторону накопительного приемка песка, откуда удаляется специальными установками: водоструйными насосами, эрлифтами, шламовыми насосами. Можно использовать устройства для очистки песколовочек с помощью оборудования, подобного вышеперечисленного, смонтированного на передвижном мосту (или на ходовой балке), при этом не следует предусматривать приемки для накопления в интервалах между двумя очистками/последовательными удалениями песка.

Удаление осадка песка из песколовочек цилиндрическо-конической формы проводится только стационарным оборудованием.

7.2.24 Осадок из песколовочек транспортируется на специальные песковые площадки (желоба), расположенные рядом с песколовочкой или на площадки для обезвоживания песка. Дренажируемая вода возвращается в сооружения механической ступени очистки сточных вод.

7.2.25 Количество задерживаемого песка в песколовочках необходимо рассчитывать по удельному количеству, л/(чел-сут) указанному в Таблице 7.9.

Объемный вес задерживаемого песка следует принимать равным 1500 кг/м³.

7.2.26 Поддержание постоянной горизонтальной скорости течения 0,3 м/с в случае колебаний расхода и высоты воды в горизонтальных песколовочках можно обеспечивать:

- трапециoidalной или параболической формой поперечного сечения;
- увеличением числа отсеков, которые включаются в работу или выключаются (возможно и автоматически) в зависимости от расхода сточных вод;
- установкой в нижнем конце песколовочки различных типов водосливов: с широким порогом, пропорциональных или Сутро с размерами, обеспечивающими постоянную скорость при колебаниях высоты воды в песколовочке, связанных с изменением её расхода;
- строительством каналов с сужаемым сечением, размещаемых в нижней части песколовочек и одновременно служащих для измерения расхода сточных вод, проходящих через водоочистительную станцию; каналы, расходомеры Вентури или Паршалла.

7.2.27 Объем пескового приемка (воронки) следует принимать не более двухсуточного (48 час) объема выпадающего песка, угол наклона стенок приемка к горизонту – не менее 60°.

7.2.28 Площадки для подсушивания песка следует рассчитывать на основе гидравлической нагрузки, которую надлежит предусматривать не более 3 м³/м² в год при условии периодического вывоза подсушенного песка в течение года. Следует устраивать площадки с ограждающими валиками высотой 1.2 м. Допускается применять накопители со слоем напуска песка до 3 м в год. Дренажируемую воду с площадок необходимо возвращать в сооружения механической очистки сточных вод.

7.2.29 Для отмывки органических загрязнителей и подсушивания удаленного из песколовки песка допускается предусматривать устройство бункеров, приспособленных для последующей погрузки песка в мобильный транспорт. Вместимость бункеров должна рассчитываться на 1,5-5 суточное хранение песка, они должны оборудоваться напорными гидроциклонами диаметром 300 мм и напором пульпы не менее 0,2 МПа. Дренажная вода из песковых бункеров должна возвращаться в канал перед песколовками. Бункеры следует размещать под легкими крышами для защиты в непогоду. В зимнее время во избежание промерзания надлежит предусматривать обогрев бункеров.

7.2.30 На входе и выходе отсеков для удаления песка следует предусматривать приспособления для блокировки, напротив которых следует устраивать площадку для их маневрирования шириной не менее 1,2 м с перилами.

7.2.31 Устройство для замера расходов (расходомер) следует предусматривать, как правило, ниже песколовки на канале, подводящим воду к первичным отстойникам (или к другим сооружениям, предусматриваемым в технологической схеме выше первичных отстойников – жируловителям, преаэраторам и т.п.) в целях замера расходов сточных вод, притекающих к водоочистной станции. При горизонтальных продольных песколовках устройство для замера расходов одновременно может служить и для поддержания постоянной скорости воды в песколовках.

7.2.32 Устройство для измерения расходов воды может быть в виде различных каналов с местными сужениями и понижениями дна. Эти каналы должны обеспечивать непрерывное свободное (незатопленное) течение сточных вод и не должны заиливаться. Скорость в измерительном канале должна быть не менее 0,7 м/с.

7.2.33 Вид местного сужения и понижения дна зависит от расхода сточных вод и ширины канала и должны устанавливаться по кривой лимниметра [гидравлическому уравнению: $Q = f(B, H)$] согласно специальной литературе.

7.2.34 Допускается использование каналов для измерения расходов и в качестве смесительной емкости для раствора хлора со сточной водой на ступени дезинфекции, при этом измерительное устройство расходов устанавливается выше контактной камеры.

7.2.35 Плавающие вещества, включая масла, нефтяные отходы и жиры, будучи плавучими веществами, следует удалять, как правило, в сооружениях отстаивания неочищенных сточных вод (на механической ступени), к которым относятся:

- аэрируемые песколовки, предусматриваемые с успокоительной зоной, отдельной от зоны удаления песка продольным погруженным экраном, и
- первичные отстойники, оснащенные специальными сооружениями и оборудованием для сбора и удаления пленки плавающих веществ.

7.2.36 В исключительных случаях, когда в составе городских сточных вод преобладают промышленные сточные воды с повышенным содержанием масел, жиров (например, от крупных предприятий пищевой промышленности) и нефтяных отходов и отсутствует местная предварительная очистка этих вод, необходимо предусматривать специальные сооружения - жируловители, устраиваемые между песколовками и первичными отстойниками.

7.2.37 Жируловители (жироотделители) надлежит предусматривать при содержании удаляемых веществ с петролейным эфиром в сточных водах, притекаемых к станции очистки, свыше 150 мг/л (веществ неотделяемых с поверхности воды и неудаляемых обычным способом при помощи собирательных устройств пены или сбрасывателей первичных отстойников).

7.2.38 Жируловители могут быть:

- с низконапорной подачей приточного воздуха или;
- с волнообразными пластинами или трубками (тонкослойными), использующими искусственную и соответственно естественную флотацию жиров, масел и нефтяных отходов, находящихся в воде в свободном виде (пленки) или в виде отдельных частиц (механической эмульсии среднего или крупного типа).

Жируловители – это открытые сооружения, предусматриваемые с двумя и более рабочими камерами.

7.2.39 Проектирование и расчет жируловителей необходимо осуществлять на основе специальных изысканий и исследований или по результатам, полученным при эксплуатации водоочистных станций с подобными характеристиками.

7.2.40 Жируловители с подачей приточного воздуха при низком давлении (50+кПа) состоят, в основном, из следующих компонентов:

- камера входа неочищенных вод;
- непосредственно камера для отделения жиров;
- камера отвода обезжиренной воды;
- подводящие и отводящие трубопроводы и желоба неочищенной воды, соответственно обезжиренной воды, а также ила со дна бассейна;
- устройства для сбора и сброса жиров, задерживаемых в сепараторе;
- системы впуска и распределения сжатого воздуха в отсеках.

7.2.41 При определении размеров жируловителей с подачей приточного воздуха необходимо принимать следующие технологические параметры и уравнения:

- скорость подъема, v_r , частицы жира следует считать 8...15 м/час;
- поверхностная нагрузка, I_s , должна соответствовать условию:

$$I_s = \frac{Q_c}{A} \leq v_r ; \quad (7.3)$$

- площадь поверхности воды, A , при расчетном расходе, Q_c , надо определять формулой:

$$A = nB_l L , m^2 , \quad (7.4)$$

где:

n – число работающих отсеков;

B_l – ширина одного отсека у поверхности воды при расчетном расходе, м; рекомендуется $B_l = 2...4,5$ м;

L – полезная длина сепаратора, м; рекомендуется отношение $L/B_l \geq 2,5$;

- среднее время гидравлического задержания воды в жируловителе, t_r , следует рассчитывать по формуле:

$$t_r = \frac{L}{v_1} , s , \quad (7.5)$$

где:

v_1 - продольная скорость сточной воды, определяемая уравнением:

$$v_1 = \frac{Q_c}{nS_1} , cm/s , \quad (7.6)$$

где:

S_1 – площадь поперечного сечения одного отсека, определяемая уравнением:

$$S_1 = \frac{b + B_l}{2} \cdot H_a , m^2 , \quad (7.7)$$

b – нижняя ширина отсека, устанавливаемая из условий соблюдения глубины воды H_a в сепараторе при угле наклона стен по отношению к горизонтальной плоскости (внутренних стен) $\alpha = 60+70^\circ$, а также обеспечения необходимого пространства для работы распределительной системы сжатого воздуха в виде мелких пузырьков;

H – глубина воды в жируловителе; рекомендуется принимать в пределах $H = 1,2+3,0$ м.

Продольная скорость сточной воды должна соответствовать условию: $v_1 \leq 15 I_s$.

Среднее время задержания, t_r , рекомендуется в пределах 5...12 мин.

- превышение, h_v , сливных стенок лотков для сбора жиров над уровнем воды при расчетном расходе следует устанавливать из условия недопущения перелива воды через гребень этих

стенки при проверочном расходе, Q_v , а среднее время задержания воды в жируловителе при этом расходе должна соответствовать условию:

$$t_{r,v} = \frac{V_v}{Q_v} \geq 4 \text{ min}; \quad (7.8)$$

где:

V_v – объем воды в жируловителе, соответствующий проверочному расходу, Q_v , определяемому согласно уравнению:

$$V_v = V_c + n \cdot B_I \cdot L \cdot h_v = n \cdot S_I \cdot L + n \cdot B_I L \cdot h_v; \quad (7.9)$$

- расход воздуха, Q_{aer} , при относительном давлении 50...70 кПа надлежит рассчитывать по уравнению:

$$Q_{aer} = q_{aer} \cdot Q_C, \text{ m}^3/\text{h}, \quad (7.10)$$

где:

q_{aer} – удельный расход, m^3 воздуха/ m^3 сточной воды; при подаче приточного воздуха через пористые материалы $q_{aer}=0,3 \text{ m}^3/\text{m}^3$.

7.2.42 Конструктивные указания для жируотделителей с подачей приточного воздуха:

- подача приточного воздуха должна производиться через пористые пластины или бетонит, покрытый двумя слоями сортируемого гравия;
- подаваемый воздуходувками воздух подлежит фильтрации перед его подачей через пористые пластины во избежание их кольматации;
- пропуск аэрируемой воды из рабочей зоны в спокойную зону следует производить через решетки из деревянных планок или из пластмассовых стержней, укрепленные к продольному затопленному экрану каждого отсека;
- нижняя бровка продольных экранов должна располагаться ниже минимального уровня воды в сепараторе не менее чем на 10 см;
- отвод обезжиренной воды необходимо осуществлять через открытые каналы, либо через трубопроводы;
- для равномерного сбора жиров сливные стенки коллекторных лотков рекомендуется оснащать устройствами из металлических или пластмассовых материалов с треугольными или трапециoidalными зубьями, регулируемые по вертикали, которые обеспечивают горизонтальность слива;
- сброс жиров, собираемых с поверхности воды спокойных зон, следует осуществлять постепенным закрытием нижнего затвора с образованием положительного подпора в соответствующем отсеке, обеспечивающего слив жиров в лотки, или при помощи устройства для изъятия лентой, диском или барабаном, а также других подходящих устройств;
- эффективность задержания жиров в жируотделителе с подачей приточного воздуха низкого напора составляет 50÷85 %. Оптимальная эффективность задержания жиров достигается постоянной подачей приточного воздуха в воду, за исключением периодов сброса жиров из отсека, а также регулированием расхода подаваемого воздуха в зависимости от величины обрабатываемого количества воды.

7.2.43 Тонкопластичные жируотделители могут быть оснащены следующими типами пакетов.

- из плоских параллельных пластин (обозначенных ПП);
- из волнистых параллельных пластин (обозначенных ПВП);
- из трубок (обозначенных ППТ).

7.2.44 При определении размеров тонко пластинчатых жируловителей следует принимать следующие технологические параметры и формулы:

- скорость подъема, v_r , частицы жира, определяемая уравнением:

$$v_r = \frac{g d_p^2 (\rho_a - \rho_g)}{18 \eta}, \text{ см / с}, \quad (7.11)$$

если соблюдаются условия (осуществления ламинарного движения через пакеты):

$$\text{Re}^{ap} \frac{Lzt}{0,1d} \leq 200; \quad 10^{-4} < \text{Re}^{grasini} \leq 1, \quad (7.12)$$

где:

g – ускорение силы тяжести, см/с²;

d_p – диаметр частицы жира, см; считается эффективным задержание жиров при отделении из воды частицы жира с диаметрами $d_p=100\div 150 \mu\text{m}$;

ρ_a – плотность воды, г/см³;

ρ_g – плотность жира, г/см³; при отсутствии экспериментальных данных можно принимать $\rho_g=0,9 \text{ г/см}^3$;

η – динамическая вязкость жидкой среды, г/(см·с);

L_{zt} – длина транзитной зоны, см, находящейся в верхней части пакета, вдоль которой осуществляется переход от турбулентного движения к ламинарному движению; следует рассчитывать формулой:

$$L_{zt} = 0,1d \cdot \text{Re} \leq 50, \text{ см}, \quad (7.13)$$

d – расстояние между двумя смежными параллельными пластинами или внутренний диаметр трубок, см; рекомендуется принимать $d=3\div 4 \text{ см}$;

- время подъема по вертикали, t_r , одной частицы жира должна соответствовать условию:

$$t_r = \frac{d}{v_r \cdot \cos \alpha} \leq t = \frac{L}{v_l - v_r \sin \alpha}; \quad (7.14)$$

где:

t – среднее время пробега частицы эффективной длины отделения;

α – угол наклона пакета к горизонтальной площади, принимаемый 30° для сточных вод с концентрацией взвешенных веществ менее 50 мг/дм³ или 45° для сточных вод с концентрацией взвешенных веществ более 40 мг/дм³;

L – эффективная длина отделения, представляющая необходимую длину пакета для перехвата частицы жира, находящейся в движении, от учитываемой пластины до непосредственно вышерасположенной пластины (или в случае трубок – от нижней образующей до верхней образующей); рекомендуется $L \geq 1,25 \text{ м}$;

- общая длина, L_t , пакета надлежит рассчитывать по уравнению:

$$L_t = L + L_{zt}, \text{ м} \quad (7.15)$$

рекомендуется $L_t=1,75 \text{ м}$;

- удельный расход сливной сточной воды из подводящего канала во впускную камеру не должен превышать 20 л/(с·м);

- способный (производительный) расход, q_p , одного пакета следует находить по формуле:

$$q_p = S \cdot v_l, \quad (7.16)$$

где:

S – площадь живого поперечного сечения потока;

v_l – см. обозначения формулы (7.6).

Число пакетов, n_p , следует определять по формуле:

$$n = \frac{Q_c}{q_p}. \quad (7.17)$$

7.2.45 Конструктивные указания для тонкопластичных жиροотделителей:

- поперечное сечение пакета рекомендуется квадратной формы стороной 1,0 м;

- пакет пластинок или трубок собирается в защитном коробе формы параллелепипеда с боковыми сторонами из листового цинка, неокисляемого листа, стекловолоконного полистирола

и т.п. Такой короб используется и при обращении с пакетом в целях его монтажа и демонтажа в камере с помощью подъемных кранов;

- успокоение и усреднение потока воды в камеру притока производится посредством распределительной решетки с параллельными стержнями. Угол наклона β_0 решетки по отношению к горизонтальной плоскости следует определять формулой:

$$\beta_0 = 90^\circ - \alpha ; \quad (7.18)$$

- пакеты следует предусматривать с направляющими решетками в начале и в конце закругленных лотков, которые должны направлять отделяемые жиры к водной поверхности, соответственно ил должен сползать к зоне накопления в нижней части бассейна. Площадь лотков не должна занимать более 30 % площади входа в пакет;

- расстояние между направляющей решеткой для жиров и створом входа в пакет следует принимать 5+10 см; такое же расстояние необходимо принимать между направляющей решеткой для осадка и створом выхода из пакета;

- осадок из нижней части бассейна подлежит удалению на протяжении не более 6 час., что исключает начало его разложения. Удаление осадка возможно самотеком или перекачкой; эффективность задержания жиров в пластинчатом жиротделителе принимается 80+99 %.

7.2.46 Усреднители эксплуатируются в составе очистных станций сточных вод, притекающих от промышленных предприятий; их следует предусматривать в количестве не менее двух, причем оба – рабочие. Основные технологические функции усреднителей следующие:

- усреднение расходов;
- усреднение концентраций.

Одновременно с этими функциями усреднители, в зависимости от состава сооружений, устройств на них, могут выполнять и другие второстепенные функции (подразумеваемые исходя из метода их работы), такие как частичное удаление газов, содержащихся в воде, биологическое частичное окисление органических веществ в воде и т.п.

7.2.47 Смешение воды в усреднителях может проводиться:

- через конструктивные формы усреднителя и способом распределения и собирания воды;
- механическим взмучиванием (перемешиванием) жидкой массы соответствующими устройствами (поверхностными аэраторами, пропеллерной мешалкой и т.п.);
- гидравлическим перемешиванием жидкой массы сжатым воздухом (барботированием).

7.2.48 Тип усреднителя, число его секций и компоновка их в узел очистной станции следует устанавливать на основе технико-экономического анализа технологической схемы очистной станции, учитывая, в основном, следующие факторы:

- характер колебаний расходов сточных вод;
- характер качественных изменений сточных вод, подлежащих усреднению, а также их физико-химических свойств;
- принятые на станции технологические процессы очистки для достижения необходимой степени очистки вод, зависящей от условий водоотвода в водоприемник, в канализационную сеть населенного пункта или от возможности повторного использования очищенной воды.

Усреднители с механическим или пневматическим перемешиванием применимы лишь при выполнении ими и функций качественного уравнивания.

7.2.49 При компоновке усреднителей в узел технологической схемы очистной станции следует определять уровни воды у входа и выхода усреднителя при расходах для установления размеров и проверки.

7.2.50 Усреднители состоят, в основном, из следующих частей:

- системы для распределения сточной воды;
- секции усреднения;
- устройств и оборудования для очистки и удаления возможного осадка;
- системы отвода усредненной воды;
- каналов или трубопроводов притока сточной воды, отвода усредненной воды, удаления осадка, опорожнения бассейна при переливах и, при необходимости, распределения сжатого воздуха и сброса пены;

- возможных устройств сигнализации уровня воды в бассейне, автоматизации работы бассейна и т.п.

Некоторые вышенаименованные составные части могут отсутствовать, что зависит от характеристик сточных вод и от технологической роли усреднителя.

Усреднители с пневматическим и/или механическим перемешиванием сточных вод, содержащих токсические летучие вещества, должны быть закрытого типа и оснащены системой вентиляции.

7.2.51 Определение технологических параметров усреднителей следует осуществлять согласно следующих проектных данных:

- хронологической диаграммы сточной вод (диаграммы колебания во времени);
- хронологической диаграммы физико-химических свойств (характеристик) сточных вод;
- степени усреднения проходящей воды, обусловленный процессами последующей очистки, условиями сброса в водоприемник, соответственно в канализационную сеть населенного пункта или возможностями повторного использования очищенной воды.

Общий полезный объем, V_t , секции (отсека) надлежит определять формулой:

$$V_t = V_f + V_0, \text{ м}^3, \quad (7.19)$$

где:

V_f - изменчивый объем, представляющий необходимый объем для усреднения расходов, м^3 ;

V_0 - объем для усреднения, представляющий необходимый объем для уравнивания качества сточных вод, м^3 .

7.2.52 Изменчивый объем, V_f , следует рассчитывать аналитическим или графическим методом разности между совмещенными значениями проходящего и отходящего расходов.

7.2.53 Объем усреднения, V_0 , для усреднителей с механическим или пневматическим перемешиванием следует рассчитывать следующим образом:

а) при залповом сбросе сточных вод объем усреднителя, V_0 , следует рассчитывать по формулам:

$$V_0^{acc} = \frac{1,3Q_{0,max} \cdot t_{acc}}{\ln \frac{K_{om}}{K_{om} - 1}} \quad (7.20)$$

при значениях $K_{om} < 5$ и

$$V_0^{acc} = 1,3Q_{0,max} \cdot t_a \cdot K_{om} \quad (7.21)$$

при значениях $K_{om} \geq 5$

где:

$Q_{0,max}$ - расход сбрасываемых сточных вод, $\text{м}^3/\text{час}$;

t_{acc} - длительность залпового сброса, час;

K_{om} - требуемый коэффициент усреднения, определяемый по формуле:

$$K_{om} = \frac{C_{max} - C_{med}}{C_{adm} - C_{med}}, \quad (7.21a)$$

где:

C_{max} - концентрация загрязнений в залповом сбросе;

C_{med} - средняя концентрация загрязнений в притоке к очистительной станции сточных вод;

C_{adm} - концентрация, допустимая по условиям процесса последующей очистки, сброса или повторного использования усредненной воды.

б) при сбросах сточных вод с циклическими колебаниями для расчета объема усреднения следует использовать формулы:

$$V_0^{cic} = 0,21Q_{0,max} \cdot t_{cic} \sqrt{K_{om}^2 - 1}, \quad (7.22)$$

при значениях $K_{om} < 5$

и

$$V_0^{cic} = 1,3Q_{0,max} \cdot t_{cic} \cdot K_{om}, \quad (7.23)$$

при значениях $K_{om} \geq 5$

где:

t_{cic} – длительность цикла сброса, час.

с) при сбросах сточных вод произвольных колебаний для расчета объема усреднения необходимо использовать формулу:

$$V_0^{al} = \frac{Q_{0,max} (C_{in} - C_{ef}) \cdot \Delta t_{pc}}{\Delta C_{ef}}, \quad (7.24)$$

где:

C_{in} – концентрация загрязнителей в проходящих через бассейн сточных водах;

C_{ef} – концентрация загрязнителей в отходящих от бассейна сточных водах;

Δt_{pc} – временной шаг между двумя последовательными точками хронологического графика (точками расчета), мин, принимаемый не более 1 час;

ΔC_{ef} – приращение концентрации на выходе усреднителя за расчетный шаг (может быть как положительным, так и отрицательным), г/м³.

Расчет следует начинать с неблагоприятных участков графика почасовых колебаний.

Если получающийся в результате расчета ряд C_{ef} не удовлетворяет технологическим требованиям, расчет следует повторить при увеличенном V_0^{al} . Начальную величину V_0^{al} необходимо назначать ориентировочно исходя из оценки общего характера колебаний C_{ef} . График колебаний C_{in} на входе в усреднитель должен приниматься фактический или по технологическому заданию.

7.2.54 Конструктивные данные. Система распределения сточных вод должна обеспечивать в секции усреднителя максимально возможное рассредоточенное водораспределение в целях обеспечения максимально возможной равномерности смеси и минимальной скорости течения 0,4 м/с.

Приток неочищенной воды в секцию усреднителя осуществляется через водослив, через стенку с круглыми отверстиями, растекателями или щелями, через перфорированные трубы и др.

Общая средняя высота, H , секции усреднителя определяется формулой:

$$H = h_u + h_d + h_s, \text{ м}, \quad (7.25)$$

где:

$h_u = 2,5 + 3,0$ м – полезная средняя высота секции усреднителя;

$h_d = 0,1 + 0,2$ м – высота пространства для наносов, которая устанавливается в зависимости от концентрации взвешенных веществ сточной воды, способа удаления наносов и от промежутка времени между двумя последовательными сбросами наносов;

$h_s = 0,5 + 1,0$ м – высота запасного пространства, включительно пространства для льда, определяемая в зависимости от:

- формы хронологического графика проходящих расходов;
- температурного режима сточных вод;
- климатических условий;
- высоты волн, определяемой в зависимости от интенсивности ветров.

При установлении общей высоты, H , необходимо учитывать способ сброса воды из бассейна, чтобы по мере возможности избежать перекачку воды.

Уклон дна секции усреднителя предусматривается для различных бассейнов следующим образом:

- в продольных усреднителях с гидравлическим сбросом наносов: поперечный уклон в направлении сбросного лотка наносов принимается 3+5 %; продольный уклон сбросного лотка в сторону приемка для накопления наносов принимается менее 5 %;
- в продольных усреднителях с механическим перемешиванием продольный уклон дна в сторону приемка для сбора наносов устанавливается 1+5 %;
- в лучевых (радиальных) усреднителях с механическим взмучиванием радиальный уклон от края в сторону центральное сборное приемка для наносов принимается 5+7 %;

Сброс наносов из накопительных приемков осуществляется самотеком или перекачиванием. Насосная станция, в этом случае, может быть в общем блоке усреднителя.

В усреднителях оборудование для взмучивания может быть стационарным или подвижным (в горизонтальной или вертикальной плоскостях).

7.2.55 Усреднители с пневматическим перемешиванием предусматривают для гомогенизации качества сточных вод, содержащих взвешенных веществ в количестве до 500 мг/дм³ и гидравлической крупностью менее 10 мм/с, при любом режиме поступления. В усреднители с пневматическим перемешиванием сжатый воздух подается воздуходувками, установленными в станции соответствующих размеров.

Распределение сжатого воздуха производится при помощи перфорированных трубопроводов, установленных выше дна бассейна на 0,1-0,15 м. При пристенном расположении трубопроводов расстояние от них до противоположной стены следует принимать 1+1,5 H_a , между трубопроводами – 2+3 H_a , при промежуточном расположении перфорированных трубопроводов (которые составляют два циркуляционных потока) расстояние от них до одной из стен должно быть 1+1,5 H_a , где H_a – глубина погружения воздуходувных трубопроводов. Удельный расход необходимого воздуха q_a следует устанавливать экспериментальными исследованиями. При их отсутствии можно ориентировочно принимать для одного метра пристенного перфорированного трубопровода: $q_a = S_m S_{aer}, m^3/h$ и при промежуточном расположении – 12 м³/ч, а в случае необходимости предотвращения выпадения в осадок нерастворимых взвесей этот расход удваивается. Потери напора в отверстиях перфорированных трубопроводов должны быть 0,1+0,4 м. вод.столба.

7.2.56 Усреднители с механическим перемешиванием следует принимать для усреднения качества сточных вод с содержанием взвешенных веществ свыше 500 мг/дм³ при любом режиме их поступления. Прием неочищенной воды осуществляется периферийным желобом, который обеспечивает равномерное распределение по всему периметру усреднителя.

7.2.57 Многоканальные усреднители с заданным распределением сточных вод по каналам надлежит применять для выравнивания залповых сбросов сточных вод с содержанием взвешенных веществ гидравлической крупностью до 5 мм/с при концентрации до 500 мг/л.

Объем такого типа усреднителей при залповых сбросах высококонцентрированных сточных вод следует рассчитывать по формуле:

$$V_{eg}^{acc} = \frac{Q_{0,max} \cdot t_{acc} \cdot K_{om}}{2}, M^3, \quad (7.26)$$

где обозначение из (7.20).

7.2.58 Для стабилизации гидравлического режима работы сооружений городских станций очистки допускается устройство регулирующих (уравнительно-усреднительных) резервуаров, что позволяет устанавливать размеры всех сооружений водоочистной станции согласно среднему расходу.

Регулирующие резервуары следует размещать либо в ряду с канализационным коллектором, либо на отводе. При размещении в ряду с коллектором весь расход воды проходит через регулирующий резервуар. При варианте на отводе через регулирующий резервуар проходит только отведенный избыток сточной воды сверх среднего расхода. Разрешается размещать регулирующие резервуары после решеток и песколовков с подачей в них сточных вод через разделительную камеру, отделяющую расход, превышающий усредненный.

Конструкцию регулирующих резервуаров следует принимать аналогичной первичным отстойникам с соответствующими устройствами для удаления осадка и перекачкой осветленной воды на последующие сооружения для её очистки в часы минимального притока.

Оптимальную величину зарегулированного расчетного расхода следует определять технико-экономическим расчетом, подбирая последовательно ряд значений коэффициентов неравномерности после регулирования - K_{reg} , объемов сооружений для очистки сточных вод и вспомогательных сооружений (воздуходувной и насосной станции и т.д.).

Подбор значений коэффициентов неравномерности после усреднения (регулирования) и объемов регулирующего резервуара следует выполнять по соотношениям:

$$\gamma_{reg} = \frac{K_{reg}}{K_{gen}}, \quad (7.27)$$

$$\tau_{reg} = \frac{V_{reg}}{Q_{or,med}}, h \quad (7.28)$$

где:

K_{gen} – общий коэффициент неравномерности поступления сточных вод;

$Q_{or,med}$ – среднечасовой расход сточных вод, м³/с.

Зависимость между γ_{reg} и τ_{reg} допускается принимать по Таблице 7.9.

Таблица 7.9

γ_{reg}	1	0,95	0,9	0,85	0,8	0,75	0,67	0,65
τ_{reg}, h	0	0,24	0,5	0,9	1,5	2,15	3,3	4,4

7.2.59 При необходимости усреднения расхода и концентрации сточных вод объем усреднителя концентрации загрязняющих веществ необходимо определять пошаговым расчетом. Приращение (вариация) объема водной массы ΔV , м³, и концентрации ΔC , г/м³, на текущем шаге расчета следует определять по формулам:

$$\Delta V = (Q_{in} - Q_{ef}) \Delta t, \quad (7.29)$$

$$\Delta C = \frac{Q_{in} (C_{in} - C_{ef}) \Delta t}{V_{0,i}}, \quad (7.30)$$

где:

Q_{in} и Q_{ef} – расход проходящего притока и, соответственно, расход отделяющего притока;

C_{in} и C_{ef} – концентрация загрязняющих веществ в проходящей воде и, соответственно, концентрация загрязняющих веществ в усредненной воде;

$V_{0,i}$ – объем усреднителя в момент расчета, м³;

Δt – промежуток времени между двумя последовательными точками хронологической диаграммы.

7.2.60 Отвод воды из усреднителей расходов должен производиться через устройства, обеспечивающих постоянный расход, к которым могут быть отнесены устройства с поплавком.

7.2.61 Скорость течения осадков в сбросных трубопроводах или каналах должна предусматриваться не ниже 1 м/с.

7.2.62 Первичные отстойники являются заключительными звеньями технологического потока механической ступени (предварительной очистки) и предназначены для задержания органических взвешенных веществ сточной воды, осаждающихся под действием гравитации, которые не были задержаны в песколовках. Отходящие из первичных отстойников сточные воды, в случае биологической очистки, не должны содержать взвешенных веществ, превышающих концентрацию в 150 мг/л.

7.2.63 Достижимая эффективность первичных отстойников ориентировочно следующая:

- 40+60 % снижения концентрации взвешенных веществ (В.В.);
- 10+15 % снижения биологического потребления кислорода (БПК_{полн}).

7.2.64 Первичные отстойники могут не предусматриваться в следующих случаях:

- если очистка производится в компактных сооружениях биологической очистки (станции местные и/или малой производительности);
- при очистке исключительно бытовых сточных вод в аэротенках с продленной аэрацией.

7.2.65 Выбор типа отстойника, числа и размеров отстойников надлежит осуществлять с учетом технико-экономических соображений, узла водоочистной станции в зависимости от объема и качества неочищенной воды.

7.2.66 Узел сооружений отстойника надлежит предусматривать как минимум с двумя секциями отстойника с возможностью самостоятельной работы каждой из них. Перед узлом необходимо предусматривать устройство (распределительную камеру), осуществляющее равномерное распределение сточной воды по секциям отстойникам.

7.2.67 Узел отстойных сооружений надлежит предусматривать с обходным каналом, обеспечивающими отключения из работы каждой секции отстойника.

7.2.68 В случае двух (минимального числа) секций отстойника их объем следует увеличивать в 1,2+1,3 раза.

7.2.69 Первичные отстойники состоят из следующих звеньев:

- секций отстойника с устройствами для приема, распределения и сбора воды, а также для очистки, сбора осадка и плавучих метериалов;
- каналов и трубопроводов для обслуживания, предназначенные для подвода неочищенной воды, отвода очищенной воды, удаления осадка и плавучих материалов, опорожнения отстойника.

7.2.70 Расчет параметров отстойников следует производить, как правило, используя лабораторные исследования по кинетике выпадения взвешенных веществ или на основе использования данных, полученных при эксплуатации аналогичных станций очистки сточных вод, при этом надлежит учитывать:

- расход сточных вод;
- скорость выпадения частиц (гидравлическую крупность), U_s ;
- поверхностную нагрузку, q_s ;
- скорость течения воды, v ;
- продолжительность отстаивания, t_d .

7.2.71 Значение скорости выпадения взвешенных частиц, U_s , необходимо определять по кривым кинетики, $E=f(t_d)$, получаемым экспериментально в лабораториях с приведением этой величины, E , к глубине проточной части отстойника, по формуле:

$$U_s = \frac{1000H_u \cdot K_d}{t_d \left(\frac{K_d \cdot H_u}{h} \right)^n}, \quad (7.31)$$

где:

H_u – глубина проточной части в отстойнике, м;

K_d – коэффициент использования объема (гидравлический КПД) проточной части отстойника (см.таблицу7.13);

t_d – продолжительность отстаивания, с, соответствующая заданному эффекту удаления взвешенных веществ, полученная экспериментально в лабораторном цилиндре в слое $h = 500$ мм;

h – стандартная высота лабораторных цилиндров, используемых для получения кривых отстаивания, равная 0,5 м;

n – показатель степени, зависящий от агломерации взвеси в процессе осаждения; определяются экспериментальным методом в лабораторных цилиндрах разных высот, используя специальную методологию.

ПРИМЕЧАНИЕ: В случае, когда температура сточной воды в производственных условиях отличается от температуры

воды, исследованной в лабораторных условиях, значение U_s корректируется поправкой $\frac{\mu_{lab}}{\mu_{nat}}$, где μ_{lab} – вязкость воды

при температуре экспериментального исследования в лабораторных условиях и μ_{nat} – вязкость воды в условиях работы отстойников.

7.2.72 Продолжительность отстаивания, t_d , при отсутствии экспериментальных данных для городских сточных вод допускается принимать в зависимости от намечаемого эффекта очистки (отстаивания) и от начальной концентрации взвешенных вещества по Таблице 7.10.

7.2.73 Значение показателя степени, n , при отсутствии экспериментальных данных городских сточных вод допускается принимать в зависимости от начальной концентрации взвешенных веществ и эффекта осветления по Таблице 7.11.

Таблица 7.10

Эффект осветления, %	Продолжительность отстаивания t_d , с, при температуре 20°C в лабораторном цилиндре высотой $h = 500$ мм и начальной концентрации взвешенных веществ, мг/дм ³ :		
	200	300	400
20	600	540	480
30	960	900	840
40	1440	1200	1080
50	2160	1800	1500
60	7200	3600	2700
70	-	-	7200

Таблица 7.11

Эффект осветления, %	Значение показателя степени, n , при начальной концентрации взвешенных веществ, мг/дм ³				
	200	250	300	350	400
50	0,31	0,25	0,2	0,17	0,14
60	0,37	0,30	0,27	0,24	0,22
70	0,2	0,15	0,12	0,11	0,098

Основные параметры, необходимые при расчете отстойников представлены в Таблице 7.12.

Таблица 7.12

Тип отстойника	Коэффициент использования объема (гидравлический КПД), K_d	Рабочая глубина отстойной секции H_u , м	Ширина B_d , м	Скорость рабочего потока сточной воды, v_t , м/с	Уклон днища в направлении и иливого приямка
Горизонтальный продольный	0,5	1,5+4	(2+5) H_u	5+10	0,005+0,05
Радиальный	0,45	1,5+5	-	5+10	0,005+0,05
Вертикальный	0,35	2,7+3,8	-	-	-
Радиальный с подвижным распределительным устройством	0,85	0,8+1,2	-	-	-
Вертикальный с нисходяще-восходящим потоком	0,65	2,7+ 3,8	-	(2+3) U_s	-
С тонкослойными блоками: Противоточная (прямоточная) схема работы	0,5 + 0,7	0,025+0,2	2+6	-	0,005
Перекрестная схема работы	0,8	0,025+0,2	1,5	-	0,005

7.2.74 Нагрузка на поверхность, q_s , следует рассчитывать формулой:

$$q_s = \frac{Q_c}{A_0}, \text{ м/ч} \quad (7.32)$$

где:

Q_c – расчетный расход сточных вод, м³/ч;

A_0 – горизонтальная полезная площадь отстаивания, м².

Нагрузка на поверхность, q_s , должна соответствовать условию:

$$q_s \leq U_s, \quad (7.33)$$

где U_s – согласно п. 7.2.71.

Поверхностная гидравлическая нагрузка, q_s , м³/м²·сут, может быть использована для ориентировочных расчётов, которая принимается для простого отстаивания порядка 30+50 (в среднем 40) м³/м²·сут, а при интенсификации первичного отстаивания предварительной аэрацией с добавлением избыточного активного ила – 24+32 (в среднем 28) м³/м²·сут.

7.2.75 Время отстаивания, соответствующая расчетному расходу, рекомендуется принимать не менее 1,5 ч, а для среднечасового расхода сточных вод – 2+2,5 часа.

7.2.76 Расчет параметров секций отстойников надлежит осуществлять по формулам:

а) для горизонтальных продольных отстойников:

$$L_d = \frac{v_f \cdot H_u}{K_d \cdot U_s}, \text{ м}, \quad (7.34)$$

б) для радиальных и вертикальных отстойников:

$$R_d = \sqrt{\frac{Q_c}{3,5\pi \cdot K_d \cdot U_s}}, \text{ м}, \quad (7.35)$$

7.2.77 При принятии отдельных типовых размеров первичных отстойников их продуктивность в м³/ч может определяться в зависимости от эффекта осветления сточной воды и геометрических размеров сооружения по формулам:

а) для горизонтальных продольных отстойников:

$$Q_d = 3,6K_d L_d B_d (U_s - v_{fb}), \quad (7.36)$$

б) для вертикальных и радиальных отстойников

$$Q_d = 2,8K_d (D_d^2 - d_a^2)(U_s - v_{fb}), \quad (7.37)$$

с) для вертикальных отстойников с нисходяще-восходящим потоком

$$Q_d = 1,41 \cdot K_d D_d^2 U_s, \quad (7.38)$$

д) для отстойников с тонкослойными блоками при перекрестной схеме работы

$$Q_d = \frac{7,2K_d H_{\text{mod}} L_{\text{mod}} U_s B_{\text{mod}}}{K_{\text{dev}} \cdot h_f}, \quad (7.39)$$

е) для отстойников с тонкослойными блоками при противоточной схеме работы

$$Q_d = 3,6K_d H_{\text{mod}} B_{\text{mod}} v_f, \quad (7.40)$$

где:

L_d – длина секции, отделения отстойника, м;
 L_{mod} – длина тонкослойного блока (модуля), м;
 B_{mod} – ширина тонкослойного модуля, м;
 B_d – ширина секции, отделения отстойника, м;
 D_d – диаметр отстойника, м;
 d_a – диаметр распределительно-впускной камеры неочищенных сточных вод, м;
 v_{tb} – турбулентная составляющая, мм/с, принимаемая в зависимости от скорости потока в отстойнике, v_f , по данным Таблицы 7.13.

Таблица 7.13

v_f , мм/с	5	10	15
v_{tb} , мм/с	0	0,05	0,1

H_{mod} - высота тонкослойного блока, м;
 h_1 - высота слоя воды (яруса тонкослойного модуля), м;
 K_{dev} – коэффициент сноса выделенных частиц, принимаемый при плоских пластинах равным 1,2 и при рифленых (волнообразных) пластинах – 1,0.

7.2.78 Системы притока и распределения воды в отделение отстойника, а также коллекторная система должны быть скомпонованы таким образом, чтобы обеспечивать равномерность скоростей во всех створах, перпендикулярных основному течению притока воды.

7.2.79 Основные конструктивные и технологические параметры следует принимать:

а) для горизонтальных продольных и радиальных отстойников:

- высоту нейтрального слоя над днищем на выходе из отстойника следует устанавливать 0,3 м;
- угол наклона боковых стенок приемков (воронок) для накопления (сбора) ила надлежит принимать 50+55°;

б) для вертикальных отстойников:

- диаметр D вертикального отстойника следует принимать не более 9 м;
- диаметр, d_i , центральной впускной трубы сточных вод надлежит устанавливать так, чтобы скорость воды в ней достигала максимум 30 мм/с; высота этой трубы над уровнем воды должна быть 0,8 H_u ; в нижней части центральная труба предусматривается с диффузором диаметром $d_d = 1,35d_i$. Под диффузором диаметром $1,3 d_d$, и коническим углом 146°, а сечение между диффузором центральной трубы и дефлекторным экраном устанавливается из условия максимальной скорости через сечение 20 мм/с;
- высота нейтральной зоны от дефлекторного экрана центральной трубы до максимального уровня собранного осадка следует принимать +0,3 м;
- полезная максимальная H_u секции отстойника принимается равной 4 м и должна удовлетворять зависимости:

$$\frac{H_u}{D - d_i} \geq 0,8, \quad (7.41)$$

- высота зоны сбора осадка следует устанавливать в зависимости от количества накопленного ила между двумя последовательными его удалениями, угол наклона стенок накопительной воронки надлежит принимать 50+60°;

- циркуляция воды в секции отстойника происходит снизу вверх, гидравлический расчет этой секции рекомендуется осуществлять по скоростям подъема, которые не должны превышать U_s и должны определяться экспериментальным методом; при отсутствии экспериментальных данных скорость подъема принимается не более 0,7 мм/с;

с) для вертикальных отстойников с нисходяще-восходящим потоком:

- площадь зоны нисходящего потока должна быть равной площади зоны восходящего потока;
- высоту перегородки, разделяющей эти зоны надо принимать 2/3 H_u ;
- уровень верхней кромки перегородки следует принимать на 0,3 м выше уровня воды в отстойнике;

- распределительный лоток неочищенной воды надлежит устраивать с переменным сечением: в начальном сечении лотка (у входа) расчетный расход должен иметь минимальную скорость течения 0,5 м/с, в конечном сечении – минимальную скорость 0,1 мм/с;
- для равномерного распределения воды кромку водослива распределительного лотка следует выполнять в виде треугольных или трапезоидальных зубьев;
- d) для отстойников с тонкослойными модулями угол наклона пластин должен приниматься 45+60°;

е) для двухрусных отстойников:

- отстойники следует проектировать одинарными или последовательно сдвоенными единицами отстаивания, предусматривая возможность изменить направление течения воды через продольные осадочные лотки;
- свободная поверхность водного зеркала для всплывания сброженного ила должна составлять не менее 20% площади всего отстойника в плане;
- расстояние между стенками соседних осадочных желобов должна быть не менее чем 0,5 м;
- стенки внутренней нижней части желобов следует выполнять наклонными к горизонту под уклон не менее 50° и должны перекрывать одна другую не менее чем на 0,15 м;
- высоту нейтрального слоя от щели желоба до максимального уровня осадка в септической камере следует принимать 0,5 м;
- уклон стенок конического пространства в зоне сбора и брожения осадка надлежит принимать не менее 30°;
- влажность удаляемого осадка должна составлять 90 %;
- степень распада органического вещества осадка в процессе анаэробного брожения должна быть 40 %;

расчет осадочных желобов следует осуществлять согласно методологии и параметров, предназначенных для горизонтальных продольных отстойников, принимая их глубину 1,2+2,5 м и учитывая время задержания сточных вод в отстойниках не менее 1,5 ч;

- объем пространства для брожения, V_f , при отсутствии данных о поступающих в нем осадках, определяемых по балансу вещества от станции очистки, следует рассчитывать по формуле:

$$V_f = \frac{m \cdot N_{loc}}{1000}, \text{ м}^3, \quad (7.42)$$

где:

m – удельный объем пространства для брожения, согласно Таблице 7.14;

N_{loc} – число жителей.

Таблица 7.14

Среднезимняя температура сточных вод, °С	Удельный объем, т, л/житель.год	Время брожения, T_f , d
6	110	
8	95	150
8,5	80	120
10	65	90
12	50	
15	30	

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Удельный объем брожения следует увеличивать на 70 % при поступлении в пространство для брожения двухрусных отстойников осадка от биологической ступени, состоящей из аэротенков или биологических фильтров с большой нагрузкой, и на 30 % - от биологической ступени, состоящей из аэротенков для неполной очистки или биологических капельных фильтров (с малой нагрузкой).

2. Поступление ила от биологической ступени производится на глубине 0,5 м под щели осадочного желоба.

Если известны суточные объемы осадка, $Q_{п\dot{a}т}$, в зависимости от продолжительности брожения, T_f принимаемый из таблицы 7.14, необходимый объем камеры брожения надлежит рассчитывать по формуле

$$V_f = Q_{nam} \times T_f, \text{ м}^3 \quad (7.43)$$

f) для осветлителей с естественной аэрацией:

- осветлители с естественной аэрацией следует проектировать в виде комбинированного сооружения, состоящего из осветителя, концентрически располагаемого внутри перегнивателя;
- осветлители представляют собой вертикальные отстойники с внутренней камерой флокуляции, с естественной аэрацией за счет разности уровней воды в подводящей камере и осветителе, при этом разность этих уровней следует принимать 0,6 м без учета потерь напора в коммуникациях;
- вместимость камеры флокуляции надлежит рассчитывать на пребывание в ней сточных вод не более 20 мин;
- глубина камеры флокуляции должна быть 4+5 м;
- скорость восходящего потока в зоне отстаивания должна приниматься 0,8+1,5 мм/с, в центральной трубе – 0,5+0,7 мм/с;
- диаметр нижнего сечения камеры флокуляции надлежит рассчитывать исходя из средней скорости воды 8+10 мм/с;
- расстояние между нижним краем камеры флокуляции и максимальным уровнем накапливаемого ила нужно принимать не менее 0,6 м;
- угол наклона боковых стенок сборной воронки для ила относительно горизонтальной плоскости должен приниматься не менее 50°;
- эффект удаления взвешенных веществ принимается до 70 %, а уменьшение БПК_{полн} – должно составлять до 15 %;
- открытые перегниватели, спаренные с осветлителями с естественной аэрацией, следует рассчитывать в зависимости от среднезимней температуры сточных вод, продолжительности задерживания осадка и его температуры согласно Таблице 7.15.

Таблица 7.15

Среднезимняя температура сточных вод, °C	6	7	8,5	10	12	15
Продолжительность задерживания ила в перегнивателе спаренном с осветлителем, сут.	139	118	98	78	59	39

ПРИМЕЧАНИЕ:

1. Продолжительность задерживания, указанная в таблице 7.15, действительна для ила с влажностью 95 %. При других значениях влажности ила, W_n , продолжительность задерживания корректируется через соотношение $5/(100-W_n)$.
- ширина кольцевого пространства между стенами осветлителя и перегнивателя должна устанавливаться не менее 0,7 м;
- угол наклона стенок нижней конусовидной части открытого перегнивателя должен быть как минимум 30°;
- необходимо предусматривать разрушение иловой корки гидромеханическим способом путем подачи осадка в кольцевой трубопровод под давлением через сопла, наклоненные под углом 45° к поверхности осадка.

7.2.80 Количество осадка Q_{nam} , выделяемого при отстаивании сточных вод, надлежит определять, исходя из концентрации взвешенных веществ в поступающей воде, MS_{inf} , и в осветленной воде, MS_{ef} по формуле:

$$Q_{nam} = \frac{Q_{zi,max} (MS_{inf} - MS_{ef})}{(100 - W_n) \gamma_n \cdot 10^4}, \text{ м}^3/\text{д}, \quad (7.44)$$

где:

$Q_{zi,max}$ – расход сточных вод, проходящих через водоочистную станцию, м³/ч;

W_n – влажность осадка, %;

γ_n – плотность осадка, м/м³.

7.2.81 Исходя из объема образующегося осадка и вместимости зоны накопления его в отстойнике следует определять периодичность выгрузки осадка, принимая во внимание, что максимальная продолжительность накопления не должна превышать 2 сут при гидравлическом смыве под давлением, а при механическом удалении – не более 8 ч.

7.2.82 Сбор осадка в сборную воронку (прямо́к) можно проводить как механическим способом, так и созданием соответствующего наклона стенок не менее 50°.

7.2.83 Удаление осадка из прямка (воронки) отстойника необходимо предусматривать самотеком или гидравлическим методом сифонированием, специальными насосами для перекачки жидкости с большим содержанием взвешенных веществ, гидроэлеваторами, эрлифтами, ковшовыми элеваторами, грейферами и т.д.

При удалении осадка под гидростатическим давлением (самотеком) высота водяного столба должна быть не менее 1,5 м. Диаметр труб для удаления осадка необходимо принимать 200 мм и более.

7.2.84 Для удержания всплывших загрязняющих веществ перед водосборным устройством осветленных вод следует предусматривать полупогруженные перегородки, а для удаления этих веществ - специальные устройства. Глубина погружения перегородки под уровень воды должна быть не менее 0,3 м.

7.2.85 Система приёма осветлённой воды из отстойников должна обеспечивать равномерный приём и перелив в незатопленном режиме.

Для равномерного приёма осветленной воды водосливные стенки коллекторных лотков рекомендуется оснащать горизонтальными металлическими или пластмассовыми пластинами, предпочтительно с треугольными или трапезоидальными вырезами, регулируемые по вертикали.

Расход воды на 1 пог.м водослива не должен превышать 10 л/с.

7.2.86 Скорость течения в коллекторном лотке и в сбросных трубопроводах воды и осадка должна быть не менее 0,7 м/с.

7.2.87 Для выделения твердых примесей из сточных вод под воздействием центробежных сил могут использоваться гидроциклоны и центрифуги.

7.2.88 гидроциклоны – это установки, которые могут использоваться в качестве классификатора или сгустителя при осветлении жидкостей или, соответственно, при концентрации мутностей. Одновременно они могут использоваться в качестве установок для концентрации, промывки песка, задерживаемого в песколовках, от органических веществ.

Для механической очистки сточных вод допускается применять открытые и напорные гидроциклоны.

7.2.89 Открытые гидроциклоны необходимо применять для выделения всплывающих и оседающих грубодисперсных примесей гидравлической крупностью свыше 0,2 мм/с и скоагулированной взвеси.

Напорные гидроциклоны следует применять для выделения из сточных вод грубодисперсных примесей главным образом минерального происхождения. Эффект очистки гидроциклонов возрастает при уменьшении диаметра и при объединении в батареях нескольких установок, через которых примесь проходит параллельно или последовательно. Для сгущения (концентрации) осадков минерального происхождения следует применять напорные гидроциклоны больших диаметров (свыше 150 мм).

7.2.90 Расчет открытых гидроциклонов следует осуществлять на основе гидравлической нагрузки, q_{hc} , м³/(м²·ч), определяемой по формуле:

$$q_{hc} = 3,6K_{hc}U_s, \quad (7.45)$$

где:

U_s – гидравлическая крупность твердых частиц, которые необходимо выделить для обеспечения требуемого эффекта, мм/с;

K_{hc} - коэффициент пропорциональности, зависящий от типа гидроциклона и рекомендуется для гидроциклонов:

а) без внутренних устройств – 0,61;

б) с конической диафрагмой и внутренним цилиндром – 1,98;

с) многоярусного с центральными выпусками – по формуле:

$$K_{hc} = \frac{0,75n_{ii}(D_{hc}^2 - d_{in}^2)}{D_{hc}^2}, \quad (7.46)$$

где:

n_{ii} – число ярусов;

D_{hc} – диаметр гидроциклона, м;

d_{in} – диаметр окружности, на которой располагается раструбы выпусков, м;

д) многоярусного с периферийным отбором осветлённой воды – по формуле:

$$K_{hc} = \frac{1,5n_{ii}(D_{hc}^2 - d_d^2)}{D_{hc}^2}, \quad (7.47)$$

где:

n_{ii} – число пар ярусов;

d_d – диаметр отверстия одной диафрагмы пары ярусов, м.

7.2.91 Производительность, Q_{hc} , м³/ч, одного открытого гидроциклона следует определять по формуле:

$$Q_{hc} = 0,785q_{he}D_{hc}^2. \quad (7.48)$$

7.2.92 Удаление выделенного осадка из открытых гидроциклонов следует предусматривать непрерывное: самотеком (под действием гидростатического давления), гидроэлеваторами или механизированными средствами.

Всплывающие примеси, масла и нефтепродукты необходимо задерживать устройством концентрических полупогруженных перегородок, размещаемых от водосливных стенок не более, чем на 50 мм.

7.2.93 Основные конструктивные параметры, рекомендованные для открытых гидроциклонов, следующие:

а) для гидроциклонов без внутренних устройств:

- диаметр цилиндрической части, D_{hc} , следует принимать 2÷10 м;
- высоту цилиндрической части, H_c , надлежит принимать равной диаметру этой части D_{hc} ;
- диаметр подводящего патрубка, d , необходимо принимать равным $0,1D_{hc}$, при установке двух патрубков – $0,07D_{hc}$;
- угол вершины конической части следует принимать 60° ;
- потери напора надлежит устанавливать 0,5 м;

б) для гидроциклонов с конической диафрагмой и внутренним цилиндром:

- диаметр цилиндрической части, D_{hc} , следует принимать 0,5÷9 м;
- полезную высоту цилиндрической части, H_c , надлежит принимать равной D_{hc} ;
- диаметр отверстия конической диафрагмы следует определять равным $0,5D_{hc}$;
- конический угол диафрагмы должен быть 45° ;
- диаметр внутреннего цилиндра, D_c , надлежит принимать $0,85D_{hc}$;
- высоту внутреннего цилиндра H_{ci} , следует устанавливать равной, $0,8D_{hc}$;
- высоту конической части внутреннего цилиндра нужно принимать равной $0,1D_{hc}$;
- число подводящих патрубков сточной воды, устанавливаемых касательно нижней части внутреннего цилиндра, должно быть не менее 2-х;
- диаметр подводящего патрубка следует принимать равным $0,05+0,07D_{hc}$;
- угол вершины конической части гидроциклона надлежит принимать 60° ;
- потери напора следует принимать 0,5 м;

в) для многоярусных гидроциклонов:

- число ярусов надлежит устанавливать 4÷20;
- диаметр гидроциклона, D_{hc} , следует принимать 2÷6 м;
- промежутки между ярусами, h_{ii} , надо устанавливать 150÷200 мм;
- диаметр центрального отверстия диафрагмы, d , надо принимать $0,5+1,4$ м;
- число касательных раструбов выпусков следует принимать равным 3-м (по окружности устанавливаются через 120°);
- скорость течения воды через выпуски следует принимать $0,3+0,5$ м/с;

- угол наклона ярусов (диафрагм) к горизонтальной плоскости надлежит устанавливать не менее 45° ;
- нормальный режим работы гидроциклонов будет обеспечен при гидравлической нагрузке, q_{hc} , каждого яруса не более $5 \text{ м}^3/(\text{м}^2 \cdot \text{ч})$;
- потери напора необходимо учитывать в размере до 0,5 м;
- общую гидравлическую нагрузку следует принимать пропорционально числу ярусов.

7.2.94 Для обеспечения максимального эффекта гидроциклонов следует предусматривать устройства для равномерного распределения расходов сточных вод как между установками, так и между подводными трубами каждой установки, при этом необходимо предусматривать и вспомогательное оснащение для измерения распределяемых расходов.

7.2.95 Для взвесей, подлежащих выделению в напорных гидроциклонах, не следует принимать добавки флокулянтов, так как высокие скорости и ускорения приводят к размельчению хлопьев.

7.2.96 Расчет напорных гидроциклонов надлежит производить исходя из крупности задерживаемых частиц, δ , и их плотности. В зависимости от размеров твердых частиц диаметр гидроциклонов следует определять по Таблице 7.16.

Таблица 7.16

D_{hc} , мм	25	40	60	80	100	125
δ , $\mu\text{м}$	8+25	10+30	15+35	18+40	20+50	25+60
D_{hc} , мм	160	200	250	320	400	500
δ , $\mu\text{м}$	30+70	35+85	40+110	45+150	50+10	550

Основные размеры гидроциклонов с диаметрами, установленными по Таблице 7.16, следует принимать в соответствии с техническими паспортами заводов - изготовителей.

Производительность напорного гидроциклона, Q_{hc} , $\text{м}^3/\text{с}$, принятых размеров следует рассчитывать по формуле:

$$Q_{hc} = 9,58 \cdot 10^3 d_{inf} \cdot d_{ef} \sqrt{g \cdot \Delta P}, \quad (7.49)$$

где:

d_{inf} și d_{ef} - диаметр питающего патрубка и, соответственно, диаметр сливного патрубка, мм;

g – ускорение силы тяжести, $\text{м}/\text{с}^2$;

ΔP – потери давления в гидроциклоне, МПа.

7.2.97 Давление сточных вод на входе в напорный гидроциклон надлежит принимать:

- 0,15+0,4 МПа при одноступенчатых схемах осветления и многоступенчатых установках, работающих с разрывом струи (без давления);
- 0,35+0,6 МПа при многоступенчатых схемах, работающих без разрыва струи (под давлением).

7.2.98 Число резервных гидроциклонов следует принимать:

- при очистке сточных вод и уплотнении осадков, твердая фаза которых не обладает абразивными свойствами - один резервный при числе работающих гидроциклонов до 10, два резервных при числе работающих гидроциклонов до 15 и по одному на каждые десять работающих гидроциклонов при числе работающих гидроциклонов свыше 15;
- при очистке сточных вод и уплотнении осадков с абразивной твердой фазой – 25% числа рабочих гидроциклонов.

7.2.99 Для приблизительного расчета потерь воды в удаляемых осадках (шламах) их можно принимать в размере $0,07+0,08 Q_{hc}$, при диаметрах, D_{hc} , не превышающих 100 мм и $0,04+0,03 Q_{hc}$ при диаметрах гидроциклонов, D_{hc} , более 100 мм.

7.2.100 Эффект работы гидроциклонов, их соответствие выше указанным целям и необходимые параметры их расчёта ($U_{s,\delta}$) следует устанавливать на основе экспериментальных данных.

7.2.101 Осадительные горизонтальные центрифуги (для отстаивания) непрерывного или периодического действия рекомендуется применять для выделения из сточных вод мелкодисперсных веществ, когда для их выделения не могут быть применены реагенты, а также при необходимости извлечения из осадка ценных продуктов для их утилизации.

Центрифуги непрерывного действия следует принимать для очистки сточных вод с расходом до 100 м³/ч, когда требуется выделить частицы гидравлической крупностью 0,2 мм/с (противоточные) и 0,05 мм/с (прямоточные). Центрифуги периодического действия предпочтительны для очистки сточных вод, расход которых не превышает 20 м³/ч, при выделении частиц гидравлической крупностью 0,05+0,1 мм/с.

Концентрация взвешенных веществ в сточной воде, подлежащей центрифугированию, не должна превышать 2+3 г/л.

7.2.102 Объемную производительность центрифуги, Q_{cf} , м³/ч, выражаемую через расход, надлежит рассчитывать по формуле:

$$Q_{cf} = \frac{3600V_{cf}K_{cf}}{t_{cf}}, \quad (7.50)$$

где:

V_{cf} – объем вращающегося барабана (ротора) центрифуги, м³;

K_{cf} – коэффициент использования объема барабана, принимаемый равным 0,4+0,6;

t_{cf} – продолжительность центрифугирования, с.

7.2.103 Подбор необходимого типоразмера осадительной центрифуги необходимо производить по величине требуемого фактора разделения, при котором обеспечивается наибольшая степень очистки. Фактор разделения, K_s , и продолжительность центрифугирования, t_{cf} , с, следует определять по результатам экспериментальных данных, полученных в лабораторных условиях.

Флотационные установки

7.2.104 Флотационные установки надлежит применять для удаления из сточных вод взвешенных веществ, моющих средств, нефтепродуктов, жиров, масел, смол и других веществ, осаждение которых малоэффективно.

Этот способ также допускается применять:

- для удаления загрязнителей из сточных вод перед биологической очисткой;
- для удаления активного ила во вторичных отстойниках;
- для глубокой (третичной) очистки биологически очищенных сточных вод;
- при физико-химической очистке сточных вод с применением коагулянтов и флокулянтов;
- в схемах повторного использования очищенных вод.

7.2.105 Флотационные установки со сжатым растворенным воздухом (сычужным ферментом), вакуумные (отрицательного давления), пневматические с диспергированным воздухом (с барботированием), механические (с механическим диспергированием воздуха), электрические (с электрофлотацией) следует применять преимущественно при очистке сточных вод с содержанием взвешенных веществ свыше 100+150 мг/дм³ (с учетом твердой фазы, образующейся при добавлении коагулянтов). При меньшем содержании взвесей для фракционирования в пену моющих веществ, нефтепродуктов и др. и для пенной сепарации могут применяться флотационные установки механические, пневматические и с диспергированием воздуха через пористые материалы.

7.2.106 Для осуществления процесса разделения фаз допускается применять прямоугольные (с горизонтальным и вертикальным потоками сточной воды) или круглые (с радиальным и вертикальным движением воды) флотокамеры. Общий объем флотокамер складывается из объемов: а) рабочей зоны (глубина 1+3 м); б) зоны формирования и накопления пены (глубина 0,2+1,0 м); в) зоны осадка (глубина 0,5+1,0 м).

Гидравлическая нагрузка должна варьировать между $3+6 \text{ м}^3/(\text{м}^2 \cdot \text{ч})$. Число флотокамер должно быть не менее двух, все камеры рабочие.

7.2.107 Для повышения степени задержания взвешенных веществ допускается использовать коагулянты и флокулянты. Вид реагента и его доза зависит от физико-химических свойств обрабатываемой воды и требований к качеству очистки.

7.2.108 Объем и влажность пены (шлама) зависят от исходной концентрации взвешенных и других загрязняющих веществ и от продолжительности накопления её на поверхности (периодический или непрерывный съём). Периодический съём пены следует принимать предпочтительно в напорных с сычужным ферментом, барботажных и электрофлотационных установках. Расчетную влажность пены следует принимать:

- 96+98 % при непрерывном съеме;
- 94+95 % при периодическом съеме с помощью скребков транспортеров или вращающихся скребков;
- 92+93 % при съеме шнеками и скребковыми тележками.

В флотационных установках часть загрязнителей выделяется в осадок, составляющий $7+10 \%$ задержанных веществ при влажности 95+98 %.

Объем пены (шлама), V_{sl} , при влажности 94+95 % может быть определен по формуле (% к объему обрабатываемой воды):

$$V_{sl} = 1,5 \cdot C_{in}, \quad (7.51)$$

где:

C_{in} – исходная концентрация нерастворенных примесей, г/дм³.

7.2.109 Необходимые параметры для проектирования флотационных установок механических, пневматических и с диспергированием воздуха через пористые материалы следующие:

- продолжительность флотации - 20+30 мин;
- удельный расход воздуха при работе в режиме флотации принимается равным $0,1+0,5 \text{ м}^3/\text{м}^3$;
- удельный расход воздуха в режиме пенной сепарации - $3+4 \text{ м}^3/\text{м}^3$ ($50+200 \text{ л/г}$ удаляемых моющих веществ) или $30+50 \text{ м}^3/(\text{м}^2 \cdot \text{ч})$;
- глубина воды в камере флотации - $1,5+3 \text{ м}$;
- окружная скорость ротора (импеллера) при механической флотации - $10...15 \text{ м/с}$;
- камера для механической флотации – квадратная со стороной, равной $6D$ (D -диаметр импеллера $200+750 \text{ мм}$);
- скорость выхода воздуха из сопел при пневматической флотации $100+200 \text{ мм/с}$;
- диаметр сопел - $1+1,2 \text{ мм}$;
- диаметр отверстий пористых пластин - $4+20 \text{ мкм}$;
- давление воздуха под пористыми пластинами - $0,1+0,2 \text{ МПа}$.

7.2.110 Параметры, необходимые при проектировании напорных флотационных установок следует принимать:

- продолжительность флотации – 20+30 мин;
- удельный расход подаваемого воздуха, л/кг извлекаемых загрязняющих веществ: 40 – при исходной их концентрации $C_{in} < 200 \text{ мг/дм}^3$; 28 - при $C_{in} = 500 \text{ мг/дм}^3$; 20 - при $C_{in} = 1000 \text{ мг/дм}^3$; 15 при $C_{in} = 3+4 \text{ г/дм}^3$;
- схему флотации – с рециркуляцией очищенной воды, если прямая флотация не является надежной;
- флотокамеры с горизонтальным движением потока воды предпочтительны при производительности до 100, с вертикальным движением – до 200 и с радиальным – до $1000 \text{ м}^3/\text{ч}$;
- горизонтальную скорость движения воды в прямоугольных и радиальных флотокамерах – не более 5 мм/с ;
- подачу воздуха через эжектор во всасывающий патрубок насоса – при небольшой высоте всасывания (до 2м) и незначительных колебаниях уровня воды в приемном резервуаре ($0,5+1,0 \text{ м}$), компрессором в напорный бак (сатуратор) – в остальных случаях.

7.2.111 Для удаления растворенных газов, находящихся в сточных водах в свободном состоянии, надлежит применять дегазаторы с барботажем, со сливом (капё-жем) воды через насадку или с расбрызгиванием воды в воздухе.

7.2.112 Дегазаторы могут работать при атмосферном давлении или под вакуумом. Для интенсификации процесса в дегазатор следует вводить воздух или инертный газ.

7.2.113 Количество вводимого воздуха (газа) на единицу объема дегазируемой воды при работе под атмосферным давлением или под вакуумом следует принимать:

- 5 и, соответственно, 3 объемов для дегазаторов с насадкой;
- 12+15 и, соответственно, 5 объемов для дегазаторов с барботажем;
- 20 и, соответственно, 10 объемов для дегазаторов с разбрызгиванием.

7.2.114 Высоту слоя насадки следует принимать 2+3 м, барботажного слоя – не более 3 м, а в дегазаторах с разбрызгиванием – 5 м. В качестве насадки допускается применять кислотоупорные керамические кольца размером 25×25×4 мм или деревянные хордовые насадки (в виде решетки).

7.2.115 Для колонных дегазаторов отношение высоты рабочего слоя к диаметру дегазатора должно быть не более 3 при работе под вакуумом и не более 7 при атмосферном давлении, для барботажных дегазаторов отношение длины к ширине не более 4.

7.2.116 Дегазаторы с насадкой надлежит применять при содержании взвешенных веществ в дегазируемой воде не более 500 мг/дм³, а при большем их содержании надлежит применять барботажные и распылительные дегазаторы.

7.2.117 Для распределения жидкости в дегазаторах надлежит использовать центробежные насадки с выходным отверстием 10 × 20 мм.

7.2.118 Количество удаляемого газа, V_g , м³, следует определять по формуле:

$$V_g = K_t \times F_f, \quad (7.52)$$

где:

F_f – общая поверхность контакта жидких фаз, м²;

K_t – коэффициент массопередачи, отнесенный к единице поверхности контакта фаз или поперечного сечения дегазатора и принимаемый по данным научно-исследовательских организаций или по лабораторным исследованиям.

7.2.119 Интенсификацию первичного отстаивания следует предусматривать при концентрации взвешенных веществ в поступающей воде на стадии механической очистки более 300 мг/дм³ и можно осуществлять путём:

- предварительной аэрацией в специальных бассейнах – преаэраторах (бассейнах преаэрации);
- устройством и эксплуатацией измененных сооружений для декантации, к которым относятся осветители с естественной аэрацией (см. п. 7.2.81) и биокоагуляторы;
- оснащением существующих отстойников традиционного типа тонкослойными модулями;
- коагуляцией взвешенных веществ.

Выбор способа интенсификации первичного отстаивания следует производить, исходя из расхода сточных вод, принятой технологической схемы очистки этих вод, происхождения и свойств взвешенных веществ и на основе технико-экономического обоснования.

7.2.120 Преаэраторы – это резервуары с предварительной искусственной аэрацией сточных вод, смешенных с избыточным активным илом, которые надлежит предусматривать перед первичными отстойниками в виде пристроенных или встроенных сооружений, могут быть отдельно от первичных отстойников или непосредственно совмещенными с этими отстойниками.

Преаэраторы надлежит предусматривать только в составе водоочистных станций с аэротенками.

7.2.121 Биокоагуляторы – это устройства для предварительной аэрации, подобной аэрации в преаэраторах, но совмещенные с вертикальными отстойниками. Биокоагуляторы следует применять на станциях очистки как с аэротенками, так и с биологическими фильтрами.

7.2.122 Преаэраторы и биокоагуляторы следует применять как для достижения более высокого эффекта отстаивания сточных вод сверх обеспечиваемого первичными традиционными

(классическими) отстойниками, так и для извлечения (за счет сорбции) ионов тяжелых металлов и других загрязняющих веществ, неблагоприятно влияющих на процесс биологической очистки.

7.2.123 Указания для проектирования преаэраторов и биокоагуляторов:

- число секций отдельно стоящих преаэраторов следует принимать не менее двух, причем все рабочие;
- продолжительность аэрации сточной воды смешенной с избыточным активным илом должна составлять 20 мин;
- количество подаваемого активного ила следует принимать 50+100 % от избыточного активного ила, а биологической пленки – 100 %;
- в преаэратор надлежит подавать активный ил после регенерации, а при отсутствии регенераторов необходимо предусматривать возможность регенерации активного ила в преаэраторах; вместимость отделений для регенерации следует принимать 0,25+0,3 их общего объема;
- для биологической пленки, подаваемой в биокоагуляторы, надлежит предусматривать специальные регенераторы с продолжительностью аэрации 24 ч;
- удельный расход воздуха в преаэраторе следует принимать 5 м³ на 1 м³ сточных вод;
- увеличение эффективности задержания загрязняющих веществ для снижения БПК_{полн} и выделения веществ необходимо принимать 20+25 %;
- зона отстаивания биокоагулятора должна рассчитываться исходя из гидравлической нагрузки не более 3 м³/(м²·ч).

7.2.124 Для повышения эффективности первичной декантации или обеспечения более высокой производительности станции очистки рекомендуется оснащать существующие первичные отстойники тонкослойными модулями, устанавливаемыми на выходе воды из отстойников выше коллекторных желобов. При проектировании таких модификаций следует руководствоваться указаниями специализированных научно-исследовательских институтов и указаниями по первичным отстойникам см. п.п.7.2.4; 7.2.77 и 7.2.79 д.

7.2.125 Обработка сточных вод коагулянтами и флокулянтами на первой ступени предназначена для интенсификации выделения как нерастворимых взвешенных веществ, коллоидов, так и растворимых веществ, выраженных через БПК. Такая обработка – один из физико-химических методов – применима преимущественно для очистки промышленных сточных вод.

7.2.126 Для коагуляции нерастворимых веществ рекомендуются реагенты, к которым относятся коагулянты (алюминевые и железистые соли), известь и флокулянты.

7.2.127 Тип реагентов и их дозы следует устанавливать согласно рекомендаций научно-исследовательских институтов в зависимости от свойств загрязнителей, требуемой степени их удаления и местных условий. Для городских и хозяйственных сточных вод можно руководствоваться рекомендациями Таблицы 7.17.

7.2.128 Приготовление, дозирование и введение реагентов в сточные воды следует производить согласно СНиП 2.04.02.

7.2.129 Смешение реагентов со сточной водой производится в смесительных бассейнах гидравлического типа или в подводящих трубопроводах согласно СНиП 2.04.02.

Допускается смешение механическим взмучиванием насосами, подающими сточные воды на водоочистную станцию.

При использовании в качестве реагента сульфата железа устраиваются смесительные бассейны со сжатым воздухом, аэрируемые песколовки или бассейны – преаэраторы, которые обеспечивают превращение железистого гидроксида в железный гидроксид. При этом время задержания в смесительные бассейны следует принимать не менее 7 мин, интенсивность аэрации – 0,7+0,8 м³/м³ сточной воды в минуту, глубину бассейна – 2+2,5 м.

7.2.130 В камерах реакции производят механическое или гидравлическое смешение.

Рекомендуется устройство секционированных камер с постепенно убывающей интенсивностью смешения.

Время задержания сточных вод в реактивных камерах надлежит принимать:

- 10+15 мин для удаления через декантацию взвешенных веществ из сточных вод, обрабатываемых коагулянтами, и 20+30 мин – флокулянтами;
- 3+5 мин для осветления сточной воды через флотацию коагулянтами и 10+20 мин - флокулянтами.

Таблица 7.17

Характеристика загрязнителей	Концентрация загрязнителей мг/дм ³	Реагенты	Дозы реагентов, мг/дм ³			
			Алюминиевые соли	Железистые соли	Анионные флокулянты	Катионные флокулянты
БПК	Не превышает 300	Алюминиевые соли в комбинации с анионными флокулянтами или без них	30+40 ¹⁾ 40+50 ¹⁾	– –	0,5+1,0 –	– –
Взвешенные вещества	Не превышает 350	Железистые соли в комбинации с анионными флокулянтами или без них	–	40+50 ²⁾ 100+150 ³⁾ 50+70 ³⁾	0,5-1,0 0,5-1,0 –	– – –
		Катионные флокулянты	–	–	–	10+20

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Дозы реагентов следует устанавливать исходя из:

- 1) Al₂O₃;
- 2) FeSO₄;
- 3) FeCl₃

2. Для городских сточных вод при pH≤7,5 следует применять алюминиевые соли, а при pH>7,5 – железистые соли.

7.2.131 Интенсивность смешения сточных вод с реагентами в смесительных резервуарах и камерах реакции следует оценивать по величине среднего скоростного градиента, принимаемого:

- 200 s⁻¹ для смесительных бассейнов с коагулянтами и 300+500 s⁻¹ для бассейнов с флокулянтами;
- 25+50 s⁻¹ для реактивных камер при осаждении коагулянтов и флокулянтов и 50+75 s⁻¹ – при их флотации.

7.2.132 Отделение коагулированных загрязнений от обработанной сточной воды следует осуществлять декантацией (седиментацией), флотацией, центрифугированием или фильтрацией т.е. согласно способов, предусмотренных в настоящем нормативе.

7.3 Биологическая очистка сточных вод

7.3.1 Биологическая очистка, как правило, применяется после механической ступени в качестве второй ступени и является самым эффективным и экономичным методом удаления из сточной воды органических биоразлагаемых веществ и считается обязательной составной частью любой технологической схемы очистки хозяйственных и городских сточных вод. Ступень биологической очистки сточных вод задерживает органические растворенные, взвешенные или коллоидные вещества, находящиеся в неочищенных или механически очищенных сточных водах.

Задержание растворенных органических веществ осуществляется их биохимическим окислением с участием аэробных микроорганизмов при наличии кислорода. Нерастворимые вещества задерживаются абсорбцией микроорганизмами на поверхности пленки или бактериальными флокенами.

7.3.2 Биологическая аэробная очистка может производиться в естественных условиях (поля орошения или фильтрации, биологические пруды) с участием почвенных микроорганизмов или водного биоценоза, т.е. способами, использующими самоочищающую способность соответствующей среды, но может осуществляться и в искусственных условиях, создаваемых определенными устройствами или гидротехническими сооружениями (биологические фильтры, аэротенки, разные их модификации и сочетания).

7.3.3 Естественная биологическая очистка, опирающаяся на самоочищающую способность при малых скоростях, требует значительных земельных площадей и специальных условий, как тип почвы, категории орошаемых сточными водами сельскохозяйственных культур. Поэтому применение этого способа обуславливает очистку небольших объемов сточных вод в специальных условиях (см. п. 7.7). В остальных случаях (условиях) следует предусматривать биологическую очистку городских и промышленных сточных вод, подобных по составу городским водам, (с соотношением БПК: ХПК не менее 5) в искусственных условиях.

7.3.4 Биологическую очистку промышленных сточных вод или стоков животноводческих комплексов с высоким содержанием биозагрязняющих органических веществ (БПК_{полн} более 1000 мг/л) следует производить в две ступени. В первой ступени предусматривается, как правило, биологическая анаэробная очистка, а во второй – следующая, аэробная очистка отдельно от хозяйственных сточных вод или вместе с ними.

Проектирование анаэробной очистки следует осуществлять согласно инструкций, разработанных специализированными организациями.

7.3.5 Биологические фильтры осуществляют окисление органических веществ с помощью аэробных бактерий, которые развиваются в виде биологической плёнки (биоплёнка) на материале загрузки.

7.3.6 В зависимости от необходимого эффекта очистки биологические фильтры могут работать в одну или две ступени очистки, могут или не могут быть совмещены с аэротенками.

7.3.7 В зависимости от гидравлической нагрузки, I_h , и необходимой органической нагрузки, I_o , биологические фильтры подразделяются следующим образом:

- низконагружаемые биологические фильтры (капельные), рекомендованные для очистных станций с производительностью до 1 000 м³/сут. и
- высоконагружаемые биологические фильтры большой загрузки, рекомендованные для очистных станций с производительностью до 50 000 м³/сут.

7.3.8 Биологические фильтры следует проектировать в виде резервуаров со сплошными непроницаемыми стенками и в нижней части с несущей системой для материала-заполнителя (дренируемое дно в виде колосниковой решетки), сплошным (компактным) дном для сбора и сброса воды и системой вентиляции. При этом необходимо принимать: высоту междудонного пространства 0,5+0,7 м, позволяющей очистить сплошное дно; уклон нижнего днища к сборным лоткам не менее 0,01; продольный уклон сборного лотка не менее 0,005.

7.3.9 Низконагружаемые биологические фильтры следует устраивать с естественной аэрацией, а высоконагружаемые – как с естественной, так и с искусственной аэрацией (аэрофильтры).

Естественную аэрацию биофильтров надлежит предусматривать через окна, располагаемые равномерно по их периметру в боковых стенках в пределах междудонного пространства (дренируемого и сплошного) и оборудуемые устройствами, позволяющими закрывать их наглухо. Для обеспечения естественной вентиляции минимальная площадь окон должна составлять 1+5 % горизонтальной площади биофильтров.

Искусственную вентиляцию аэрофильтров следует предусматривать подачей воздуха в междудонное пространство вентиляторами с давлением у ввода 980 Па (100 мм водного столба.). Для этих аэрофильтров необходимо предусматривать устройство гидравлических

затворов высотой 200 мм для закрытия всех отверстий для сброса сточных вод и окон естественной вентиляции при остановке искусственной вентиляции.

7.3.10 Загрузочный материал для биофильтров должен быть морозоустойчивым, шероховатым, твердым, водонепроницаемым, для чего следует применять комковатые материалы или объемные элементы из труб или пластмассовых пластин.

7.3.11 При применении загрузочного комковатого материала, начиная снизу следует предусматривать: - несущий (поддерживающий) слой с крупностью гранул 70+100 мм и толщиной 20 см; - рабочий слой с крупностью гранул 25+40 мм для биологических фильтров небольшой загрузки и 40+70 мм для аэрофильтров с переменной толщиной в зависимости от типа и от параметров, принятых при технологических расчетах; - распределительный слой на поверхности с крупностью гранул 20+40 мм и толщиной 20 см.

Крупность материала загрузки должна соответствовать величинам, указанным в Таблице 7.18.

Таблица 7.18

Тип биологических фильтров (материал загрузки)	Размеры гранул, мм	Количество материала, % (от веса) оставшегося на контрольных ситах с диаметром прозоров, мм					
		70	55	40	30	25	20
Высоконагружаемые	40+70	0+5	40+70	95+100	-	-	-
Низконагружаемые (щебень)	25+40	-	-	0+5	40+70	90+100	-
Низконагружаемые (керамзит)	20+40	-	-	0+8	Не регламентируется	-	90+100

ПРИМЕЧАНИЕ – Содержание гранул в виде пластин в материале загрузки не должно превышать 5 %.

7.3.12 Распределение сточных вод по поверхности биофильтра производится стационарными распределителями (спринклерами, с накопительной емкостью с автоматическим сифонированием) или мобильными ротационными распределителями при фильтрах круглой формы в плане и с продольным перемещением при фильтрах прямоугольной формы в плане. Распределение воды следует производить с разбрызгиванием всей площади фильтра.

Стационарные распределительные устройства следует рассчитывать с учетом следующих параметров:

- Начальный свободный напор надо принимать приблизительно 1,5 м, а конечный – не менее 0,5 м;
- Диаметр отверстий следует принимать 13+40 мм;
- Высоту расположения спринклеров (головок над поверхностью загрузочного материала) следует устанавливать 0,15+0,2 м;
- Продолжительность разбрызгивания (орошения) для низконагружаемых биофильтров при максимальном притоке воды надлежит устанавливать 5+6 мин.

При проектировании передвижных распределительных устройств с вращающимися (ротационными) распределителями реактивных оросителей надлежит учитывать следующие параметры:

- число и диаметр распределительных труб, определяемые из условия движения жидкости в начале труб со скоростью 0,5+1,0 м/с;
- число и диаметр отверстий в распределительных трубах, рассчитываемые при условии истечения жидкости из отверстий со скоростью не менее 0,5 м/с, диаметр отверстий – не менее 10 мм;
- напор у распределителя, определяемый расчетом, но не менее 0,5 м;
- расположение распределительных труб – выше поверхности загрузочного материала на 0,2 м.

7.3.13 Число биофильтров должно быть не менее двух и не более восьми, при чем все они должны быть рабочими.

7.3.14 Расчет распределительной и отводящей сетей биофильтров должны производиться по максимальному расходу сточной воды и с учетом рециркуляционного расхода, определяемого согласно п. 7.3.18.

7.3.15 В конструкции биологических фильтров должны быть предусмотрены устройства для опорожнения на случай кратковременного прекращения подачи сточной воды зимой, а также устройства для промывки сплошного днища фильтров.

7.3.16 Биологические фильтры надлежит размещать, как правило, на открытом воздухе и только при технико-экономическом обосновании - в отапливаемых или неотапливаемых помещениях.

7.3.17 Параметры низконагружаемых биологических фильтров следует устанавливать на основании экспериментальных исследований, при их отсутствии - по функциональным параметрам существующих аналогичных устройств. Расчетные и проверочные расходы указаны в Таблице 7.3.

Для станций очистки бытовых и городских сточных вод следует принимать рекомендуемые ниже параметры.

7.3.18 Концентрации БПК_{полн} в осветленной сточной воде ограничиваются порогом 220 мг/дм³. При более высоких концентрациях для достижения этого порога следует предусматривать рециркуляцию очищенных сточных вод. Коэффициент рециркуляции, K_{rc} , следует определять по формуле:

$$K_{rc} = \frac{Q_r}{Q_c} = \frac{L_{in} - L_{am}}{L_{am} - L_{ef}}, \quad (7.53)$$

где:

L_{in} , L_{ef} - БПК_{полн} соответственно исходной и очищенной сточной воды;

L_{am} - БПК_{полн} смеси исходной и циркулирующей воды, при этом не должен превышать ограничительный порог концентрации;

Q_r , Q_c - расход соответственно рециркуляционной сточной воды и расчетный расход, м³/ч.

7.3.19 Расчет низконагружаемых биофильтров следует проводить по формуле:

$$\frac{1}{K_{bf}} = 1 - E_{bf} = e^{-\frac{K_t H_{bf}}{I_h K_1}}, \quad (7.54)$$

где:

$$K_{bf} = \frac{L_{in}}{L_{ef}};$$

E_{bf} - эффективность биологической очистки;

K_t - постоянные скорости снижения БПК при температуре сточных вод отнесенная к 20° С;

K_1 - коэффициент, учитывающий биологическую разлагаемость сточных вод и природу фильтрующего материала;

H_{bf} - высота фильтрующего слоя, м;

I_h - гидравлическая нагрузка, включающая и рециркуляционный расход, м³/(м²·д).

Коэффициенты K_t и K_1 следует принимать на основе исследований работы пилотных установок, выполняемых специализированными организациями.

Формулу (7.54) следует использовать при расчете биологических фильтров для сточных вод, значительно отличающихся своими свойствами от хозяйственных сточных вод, в случае применения новых материалов в качестве загрузки фильтров и при предписывании жестких условий к эффективности очистки.

Для бытовых и городских сточных вод и для фильтрующих гранулированных традиционных материалов можно с достаточной точностью рассчитывать биологические фильтры исходя из гидравлических нагрузок, представленных в Таблице 7.19, в зависимости от температуры

сточной воды и высоты фильтрующего слоя с предварительным определением $K_{bf} = \frac{L_{in}}{L_{ef}}$, где

L_{ef} надо принимать не менее 15 мг/дм³. Площадь биофильтра, A_{bf} , надлежит рассчитывать отношением расчетного расхода сточной воды, м³/сут, к гидравлической нагрузке, $l_h \cdot \text{м}^3/(\text{м}^2 \cdot \text{сут})$, включающей рециркуляционный расход.

7.3.20 Количество биологической пленки, выносимой из фильтрующего слоя низконагружаемых биофильтров вместе с очищенной сточной водой, следует принимать 8 г сухого вещества на одного жителя в сутки, а влажность пленки – 96 %.

Таблица 7.19

Гидравлическая нагрузка, l_h , м ³ /(м ² ·сут)	Отношение K_{bf} при температурах $T_{a.u.}$, °C и высоте H_{bf} , м							
	$T_{a.u.}=8$		$T_{a.u.}=10$		$T_{a.u.}=12$		$T_{a.u.}=14$	
	H_{bf}		H_{bf}		H_{bf}		H_{bf}	
	1,5 м	2 м	1,5 м	2 м	1,5 м	2 м	1,5 м	2 м
1,0	8,0	11,6	9,8	12,6	10,7	13,8	11,4	15,1
1,5	5,9	10,2	7,0	10,9	8,2	11,7	10,0	12,8
2,0	4,9	8,2	5,7	10,0	6,6	10,7	8,0	11,5
2,5	4,3	6,9	4,9	8,3	5,6	10,1	6,7	10,7
3,0	3,8	6,0	4,4	7,1	5,0	8,6	5,9	10,2

ПРИМЕЧАНИЕ – Если значение K_{bf} превышает табличное, то необходимо предусматривать рециркуляцию очищенной сточной воды.

7.3.21 Концентрации БПК_{полн} поступающих сточных вод на аэрофильтры ограничиваются порогом 300 мг/дм³. При завышенных концентрациях (выше порога) необходимо предусматривать рециркуляцию очищенных сточных вод. Коэффициент рециркуляции, K_{rc} , надлежит определять формулой (7.53).

7.3.22 Площадь аэрофильтров, A_{af} , м², необходимо рассчитывать соотношением суточного расчетного расхода сточных вод, Q_{zmax} , м³/сут, и гидравлической нагрузки, $l_{h,af}$, м³/(м²·сут), с учетом рециркуляционного расхода.

Количество избыточной биологической пленки, выносимой из загрузки высоконагружаемых биофильтров вместе с очищенной сточной водой следует принимать 28 г/(чел·сут), влажность пленки – 96 %.

7.3.23 Расчет аэрофильтров следует осуществлять по формуле:

$$\frac{L_{ef}}{L_{en}} = 10^{-(\alpha F + \beta)}, \quad (7.55)$$

где:

α и β - коэффициенты, устанавливаемые экспериментальным путем для каждого типа сточных вод и фильтрующего материала;

F – критериальный комплекс, рассчитываемый по зависимости:

$$F = \frac{H_{af} \cdot q_{aer}^{0,6} \cdot K_t}{I_{h,af}^{0,4}}, \quad (7.56)$$

где:

H_{af} - высота фильтрующего слоя, м;

q_{aer} – удельный расход воздуха, поступающий в аэрофильтры, м³/м³ сточной воды.

Эта зависимость взаимосвязывает несколько параметров, каждый из которых может быть оптимизирован.

Расчет аэрофильтров для бытовых и городских сточных вод при использовании традиционных гранулированных фильтрующих материалов может производиться на основании гидравлических

нагрузок, приведенных в Таблице 7.20, в зависимости от температуры сточной воды, $T_{a.u.}$, высоты фильтрующего слоя, H_{af} , и удельного расхода воздуха, q_{aer} , с предварительным

определением отношения $K_{af} = \frac{L_{in}}{L_{ef}}$.

7.3.24 Максимально допустимое значение БПК поступающих сточных вод для высоконагружаемых биофильтров с пластмассовой загрузкой следует принимать 250 мг/дм³. Как и в предыдущих случаях, при значениях БПК выше 250 мг/дм³ надлежит предусматривать рециркуляцию очищенных сточных вод.

Таблица 7.20

q_{aer} , м ³ /м ³	H_{af} , м	Отношение K_{af} при температурах $T_{a.u.}$, °C, высотах H_{af} , м и $l_{h,af}$, м ³ /(м ² ·сут)					
		$T_{a.u.} = 8$			$T_{a.u.} = 10$		
		$l_{h,af}=10$	$l_{h,af}=20$	$l_{h,af}=30$	$l_{h,af}=10$	$l_{h,af}=20$	$l_{h,af}=30$
8	2	3,02	2,32	2,04	3,38	2,50	2,18
	3	5,25	3,53	2,89	6,20	3,96	3,22
	4	9,05	5,37	4,14	10,40	6,25	4,73
10	2	3,69	2,89	2,58	4,08	3,11	2,76
	3	6,10	4,24	3,56	7,08	4,74	3,94
	4	10,10	6,23	4,90	12,30	7,18	5,68
12	2	4,32	3,88	3,01	4,76	3,72	3,28
	3	7,25	5,01	4,18	8,35	5,55	4,78
	4	12,00	7,35	5,83	14,8	8,50	6,20
		$T_{a.u.} = 12$			$T_{a.u.} = 14$		
		$l_{h,af}=10$	$l_{h,af}=20$	$l_{h,af}=30$	$l_{h,af}=10$	$l_{h,af}=20$	$l_{h,af}=30$
8	2	3,76	2,74	2,36	4,30	3,02	2,56
	3	7,32	4,64	3,62	8,95	5,25	4,09
	4	11,20	7,54	5,56	12,10	9,05	6,54
10	2	4,50	3,36	2,93	5,09	3,67	3,16
	3	8,23	5,31	4,36	9,90	6,04	4,84
	4	15,10	8,45	6,88	16,40	10,00	7,42
12	2	5,31	3,98	3,44	5,97	4,31	3,70
	3	9,90	6,35	5,14	11,70	7,20	5,72
	4	18,4	10,40	7,69	23,10	12,00	8,83

7.3.25 В качестве загрузки для этих биофильтров применяются блоки из ПВХ, полистирола, полиэтилена, полиамида, пластмассовых гладких или перфорированных труб диаметром 50+100 мм или засыпные элементы в виде обрезков труб длиной 50+150 мм и диаметрами 30+75 мм с перфорированными, гофрированными и гладкими стенками.

Пористость загрузочного материала следует принимать 93+96 %, а удельную поверхность – 90+110 м²/м³. Такие биофильтры предусматриваются с естественной аэрацией.

В случае возможных перерывов в их работе (прекращения притока сточных вод) во избежание высыхания биопленки на поверхности загрузки необходимо предусматривать рециркуляцию сточных вод.

7.3.26 Расчет биологических фильтров с пластмассовой загрузкой следует выполнять по формуле:

$$L_{ef} = 10^{2,18-0,385\eta}, \quad (7.57)$$

где:

$$\eta = (P \cdot H_{pr} \cdot K_i) / F;$$

P – пористость загрузочного материала, % (изменяется в пределах 70+90 %);

H_{pr} – высота загрузочного слоя, м;

K_T – константа кислородного потребления, определяемая формулой: $K_T=0,2 \cdot 1,047^{T-20}$;

F – органическая нагрузка поверхности загрузки, рассчитываемая по формуле:

$$F = \frac{L_{en} \cdot I_{h,pf}^{vol}}{S_{spec}}, \text{ гСВО}/(\text{м}^2 \cdot \text{д}); \text{ гБК} (\text{м}^2 \cdot \text{д})$$

$I_{h,pf}^{vol}$ – гидравлическая объемная нагрузка фильтра, $\text{м}^3/(\text{м}^3 \cdot \text{сут})$;

S_{spec} – удельная площадь поверхности загрузки, на которой образуется биопленка, $\text{м}^2/\text{м}^3$ (изменяется в пределах 60+250 в зависимости от загрузочного материала).

Для бытовых и городских сточных вод расчет биофильтров с пластмассовой загрузкой надлежит осуществлять на основании гидравлической объемной нагрузки, $I_{h,pf}^{vol}$, $\text{м}^3/(\text{м}^3 \cdot \text{сут})$, принимаемой по Таблице 7.21 в зависимости от необходимого эффекта очистки, температуры сточной воды и высоты загрузки, H_{pf} .

Таблица 7.21

Эффект очистки, $E, \%$	Гидравлическая нагрузка, $I_{h,pf}^{vol}$, $\text{м}^3/(\text{м}^3 \cdot \text{сут})$, при высоте загрузки, H_{pf} , м							
	$H_{pf}=3$				$H_{pf}=4$			
	Температура сточных вод, $T_{a.u.}$, $^{\circ}\text{C}$							
	8	10	12	14	8	10	12	14
90	6,3	6,8	7,5	8,2	8,3	9,1	10,0	10,9
85	8,4	9,2	10,0	11,0	11,2	12,3	13,5	14,7
80	10,2	11,2	12,3	13,3	13,7	15	16,4	17,9

Объем загрузки и площадь биологических фильтров необходимо рассчитывать исходя из объемной гидравлической нагрузки и суточного расчетного расхода сточных вод.

7.3.27 Оптимальный вариант степени рециркуляции, гидравлической нагрузки и высоты биологических фильтров следует устанавливать в результате технико-экономического расчета.

7.3.28 Аэротенки применяются для обработки сточных вод после их механической очистки или неочищенных сточных вод после их пропуска через систему мелкопрозорных решеток. Аэротенки могут обеспечивать эффект очистки (выраженный через снижение БПК) в пределах 50+98 %.

7.3.29 Аэротенки следует проектировать одно – или двухступенчатыми исходя из загрязненности сточных вод органическими веществами, свойств органических веществ (незначительная или значительная биологическая разлагаемость) и необходимого эффекта требуемой степени очистки.

7.3.30 Аэротенки – это, как правило, открытые сооружения, состоящие, как минимум, из двух автономных секций при станциях с производительностью менее 20000 $\text{м}^3/\text{сут}$ и, как минимум, из трех секций – при более крупных станциях.

Многосекционные аэротенки устраиваются, как правило, в виде единого сооружения с разделительными непроницаемыми продольными стенками.

7.3.31 Применима следующая классификация аэротенков:

а) по системе аэрации:

- с пневматической аэрацией;

- с механической аэрацией;

- с комбинированной аэрацией.

b) по изменению концентрации органических веществ (БПК) в жидкости аэротенка:

- аэротенки с однородным составом и полным смешением (аэротенки-смесители);
- неоднородные аэротенки с убывающей вдоль аэротенка концентрацией (вытеснители).

с) по способу распределения воды и активного ила:

- сосредоточенная подача воды и активного ила в голове аэротенка;
- рассредоточенная подача воды вдоль аэротенка по $(1/3+2/3)L$, начиная с его головы и сосредоточенная подача ила в голове аэротенка;
- сосредоточенная подача воды в голове аэротенка и рассредоточенная подача активного ила вдоль аэротенка по $(1/3+2/3)L$ начиная с его головы;
- рассредоточенная подача воды и ила вдоль аэротенка по $(1/3+2/3)L$, где L длина аэротенка.

d) по установленному технологическому процессу:

- с продленной аэрацией $I_{ON} \leq 0,1$ кг/(кг·сут), и эффектом снижения БПК $E_b = 93+98$ %;
- низконагруженные $0,1 < I_{ON} \leq 0,3$ кг/(кг·сут), $E_b = 90+93$ %;
- средненагруженные $0,3 < I_{ON} \leq 1,5$ кг/(кг·сут), $E_b = 82+90$ %;
- с частичной очисткой $1,5 < I_{ON} \leq 2,5$ кг/(кг·сут), $E_b = 80+82$ %;
- высоконагруженные (сверхактивные) $I_{ON} > 2,5$ кг/(кг·сут), $E_b = 70+80$ %, где I_{ON} – органическая нагрузка активного ила, выраженная в кг БПК, относящихся к одному кг активного ила в течение суток (см. п. 7.3.42).

e) по возможности или невозможности регенерации:

- без регенерации активного ила;
- с регенерацией рециркуляционного активного ила.

7.3.32 Составными звеньями аэротенков являются:

- аэрационные секции;
- трубы и лотки притока и отвода сточной воды и активного ила;
- трубы подачи воздуха в секции (при пневматической аэрации);
- аэрационные системы;
- системы регулирования и поддержания постоянного уровня воды (при механической аэрации).

7.3.33 Технологическими расчетами аэротенков следует определять:

- объем аэротенков;
- расход рециркуляционного активного ила;
- продолжительность аэрации;
- потребление кислорода;
- установленную производительность по кислороду;
- количество избыточного активного ила;
- элементы характеристик аэрационной системы.

7.3.34 Аэротенки, действующие по принципу вытеснителей (поршневого типа/аэротенки-вытеснители), следует принимать при значениях БПК до 300 мг/дм³, при отсутствии залповых поступлений токсичных веществ, а также на второй ступени двухступенчатых схем биологической очистки. Аэротенки с полным смешением (смесители) следует применять в остальных случаях, но при значениях БПК менее 1000 мг/дм³.

Комбинированные сооружения типа аэротенков – отстойников (аэроакселераторы, окситенки, флототенки, аэротенки - осветлители и др.) при технико-экономическом обосновании допускается применять на любой ступени биологической очистки.

7.3.35 Регенерацию активного ила необходимо предусматривать при значениях БПК поступающей в аэротенки воды свыше 150 мг/дм³, а также при наличии в воде вредных производственных примесей.

7.3.36 Вместимость аэротенков необходимо определять по среднечасовому поступлению воды за период аэрации в часы максимального притока (по хронологическим графикам максимальных часовых расходов в последовательные пиковые часы аэрационной продолжительности).

Расчет вместимости аэротенков без регенераторов активного ила и вторичных отстойников не учитывает расход рециркулирующего активного ила.

7.3.37 Для станций биологической очистки производительностью свыше 3000 м³/сут рекомендуется устраивать аэротенки в виде прямоугольных железобетонных резервуаров с разделительными продольными стенками проходов, принимая следующие размеры проходов (коридоров): глубину – 3,2+5 м; ширину – 4,5; 6 и 9 м при числе коридоров – 2, 3 или 4. Число коридоров и их длина устанавливаются в зависимости от типа аэротенков и компоновки устройств очистной станции.

Гидродинамический режим движения жидкости по принципу вытеснителей в неоднородных аэротенках обеспечивается при соотношении длины коридоров и их ширины не менее 30:1, в противном случае для обеспечения такого режима необходимо предусматривать разделение аэротенков на минимум 5...6 последовательных камер. Разделение осуществляется при помощи легких перегородок, расположенных поперек течения и предусмотренных в нижней части с отверстиями, позволяющими прохождение расчетного расхода жидкости (смеси сточной воды активного рециркулирующего ила) со скоростью не менее 0,2 м/с.

7.3.38 Расчет продолжительности аэрации смеси сточной воды и активного рециркулирующего ила следует проводить исходя из средней скорости окисления органических загрязнителей (выраженных через БПК), ρ , которая представляет отношение органического расхода, окисляемого (или утилизируемого) активным илом, G_L , к общему количеству активного ила аэротенка, $G_{N.A.}$:

$$G_L = Q_C^{AU} \cdot (L_{in} - L_{ef}), \frac{\text{мг БПК}}{\text{ч}} \quad (7.58)$$

$$G_{N.A.} = V_{B.A.} \cdot C_N (1 - m), \text{ гN.A} \quad (7.59)$$

где:

$V_{B.A.}$ – объем аэротенка, м³;

C_N – концентрация активного ила в аэротенке, г/дм³;

m – зольность активного ила; в традиционных системах аэрации m может быть принята равной 0,3, $(1-m)$ и представляет собой беззольную часть активного ила, условно принимаемую в качестве жизнеспособной или активной части ила.

Таким образом,

$$\rho = \frac{Q_C^{AU} (L_{in} - L_{ef})}{V_{B.A.} \cdot C_N (1 - m)}, \frac{\text{мг БПК}}{\text{гN.A.ч}} \quad (7.60)$$

заменяя в этом выражении отношение $\frac{V_{B.A.}}{Q_C^{AU}}$ через продолжительность аэрации при

расчетном расходе, получают основную зависимость для расчета аэротенков:

$$\rho = \frac{L_{in} - L_{ef}}{C_N (1 - m) \cdot t_a}, \quad (7.61)$$

и как следствие

$$t_a = \frac{L_{in} - L_{ef}}{C_N (1 - m) \cdot \rho}, \text{ч.} \quad (7.62)$$

7.3.39 Средняя скорость окисления БПК активным илом зависит от условий биологической очистки: происхождения или биологической разлагаемости органических загрязнителей, способности микроорганизмов обеспечивать метаболизм характерных для данных сточных вод загрязнителей, концентрации растворённого кислорода в жидкой среде аэротенков и от необходимой эффективности очистки.

Эту скорость окисления следует определять экспериментальным путем для каждой категории сточных вод с нахождением кинетических параметров на протяжении установления биологической разлагаемости. В исключительных случаях или для расчетов по расширению станции очистки допускается использовать качественные данные существующих устройств очистки сточных вод с аналогичными характеристиками.

Для выражения средней скорости окисления в зависимости от установленных параметров на основе определения биологической разлагаемости сточных вод рекомендуется зависимость:

$$\rho = \rho_{\max} \cdot \frac{L_{ef} \cdot C_0}{L_{ef} \cdot C_0 + K_L \cdot C_0 + K_0 \cdot L_{ef}} \cdot \frac{I}{I + \varphi \cdot C_N}, \quad (7.63)$$

где:

ρ_{\max} – максимальная скорость окисления БПК активным илом в оптимальных условиях среды; для городских сточных вод эту скорость можно принимать 85 мг БПК/(гНА·ч);

C_0 – концентрация растворённого кислорода, мг/дм³;

K_L – константа, характеризующая свойства органических загрязнителей; для городских сточных вод может быть принята 33 мгБПК/дм³;

K_0 – константа, характеризующая влияние концентрации растворённого кислорода; для городских сточных вод может быть принята 0,625 мгО₂/дм³;

φ – коэффициент ингибирования продуктами распада активного ила (подверженными метаболизму); для городских сточных вод можно принимать равным 0,07 дм³/г.

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Формулы (7.62) и (7.63) справедливы при среднегодовой температуре сточных вод 15 °С; при иных среднегодовых температурах сточных вод, T_{AU} , продолжительность аэрации должна быть скорректирована соотношением $15/T_{AU}$.

2. Продолжительность аэрации во всех случаях не должна быть менее 2ч. Эффективную продолжительность аэрации, $t_{a,ef}$, следует определять формулой:

$$t_{a,ef} = \frac{V_{B,A}}{Q_C^{A,U} + Q_R}, \quad (7.64)$$

где:

Q_R – расход рециркулирующего активного ила;

$Q_C^{A,U}$ – расход для расчета аэротенков согласно п. 7.3.36.

7.3.40 Период аэрации в аэротенках – вытеснителях (поршневого действия) следует рассчитывать по формуле:

$$t_{ap} = \frac{1 + \varphi \cdot C_N}{\rho_{\max} \cdot C_0 \cdot C_N (1 - m)} \cdot \left[(C_0 + K_0)(L_{mix} - L_{ef}) + K_L \cdot C_0 \ln \frac{L_{mix}}{L_{ef}} \right] \cdot K_p, \quad (7.65)$$

где:

K_p – коэффициент, учитывающий влияние продольного перемешивания;

$K_p=1,5$ при биологической очистке до $L_{ef}=15$ мг/дм³; $K_p=1,25$ при значениях $L_{ef}>30$ мг/дм³;

L_{mix} – БПК_{полн}, определяемая с учетом разбавления рециркуляционным расходом активного ила:

$$L_{mix} = \frac{L_{in} + L_{ef} \cdot R}{1 + R}, \quad (7.66)$$

где:

R – коэффициент рециркуляции активного ила, определяемый формулой (7.67);

Остальные обозначения – такие же как в формуле (7.63).

7.3.41 Коэффициент рециркуляции активного ила следует рассчитывать по формуле:

$$R = \frac{Q_r}{Q_C^{AU.}} = \frac{C_N}{\frac{1000}{I_{VN}} - C_N}, \quad (7.67)$$

где:

I_{VN} - объемный иловый индекс, см³/г.

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Формула справедлива при значениях $I_{VN} < 175$ см³/г și $C_N < 5$ г/л.
2. Величина R должна быть не менее 0,3 для вторичных отстойников с гидравлическим удалением ила илососами непосредственно со дна; 0,4 – с илоскребами; 0,6 – при самотечном удалении активного ила.

7.3.42 Величина объёмного илового индекса активного ила, I_{VN} , определяется экспериментально путём разбавления сточной воды, содержащей активный ил, до концентрации 1 г/дм³ в зависимости от органической нагрузки на ил, I_{ON} . Для бытовых и городских сточных вод допускается определять величину I_{VN} по Таблице 7.22.

Таблица 7.22

Категория сточных вод	Объемный иловый индекс, I_{VN} , см ³ /г при органической нагрузке I_{ON} мг БПК/(гНА·сут)					
	100	200	300	400	500	600
Бытовые, городские и другие подобные сточные воды	130	100	70	80	95	130

Органическая нагрузка на активный ил I_{ON} , выраженная в мг БПК на 1 г беззольной части активного ила в аэротенке за сутки надлежит рассчитывать по формуле:

$$I_{ON} = \frac{24(L_{in} - L_{ef})}{C_N(1 - m) \cdot t_{RH}}, \quad \frac{\text{мг БПК}}{\text{гНА} \cdot \text{сут}} \quad (7.68)$$

где:

t_{RH} – время гидравлического пребывания смеси сточной воды и активного ила в аэротенках, ч.

7.3.43 При проектировании аэротенков с регенераторами циркулирующего активного ила продолжительность окисления (метаболизма) органических загрязняющих веществ, ч, надлежит определять по формуле:

$$t_0 = \frac{L_{in} - L_{ef}}{R \cdot C_r (1 - m) \rho_\sigma}, \quad (7.69)$$

где:

C_r – концентрация активного ила, г/дм³, в регенераторе, определяемая по формуле:

$$C_r = C_N \left(\frac{1}{2R} + 1 \right), \quad (7.70)$$

ρ_σ – скорость окисления органических загрязнителей, определяемая по формуле (7.63) принимая концентрацию активного ила равной C_r .

Продолжительность, непосредственной аэрации (контакта активного ила со сточной водой), ч, в аэротенках необходимо определять по формуле:

$$t_{ac} = \frac{2,5}{\sqrt{C_N}} \lg \frac{L_{in}}{L_{ef}}, \quad (7.71)$$

Продолжительность регенерации активного ила, ч, надлежит определять по формуле:

$$t_r = t_0 - t_{ac}, \quad (7.72)$$

Вместимость аэротенка, V_{ac} , м³, следует определять по формуле:

$$V_{ac} = t_{ac}(I + R)Q_C^{AU}. \quad (7.73)$$

Вместимость регенератора (бассейна, секции) активного ила, V_r , м³, надлежит определять по формуле:

$$V_r = t_r \cdot Q_C^{AU} \cdot R. \quad (7.74)$$

Необходимо предусматривать возможность маневрирования производительностью резервуаров (секций) регенерации активного ила (работу аэротенков с переменным объемом регенераторов).

Минимальное число секций следует принимать не менее двух, их рабочую глубину – 3+6 м (более высокие глубины – при обосновании), соотношение ширины коридора к рабочей глубине – от 1:1 до 2:1.

7.3.44 Прирост активного ила в аэротенках P_{ex} , мг/дм³, надлежит определять по формуле:

$$P_{ex} = 0,8 \cdot MS_{ef} + K_C \cdot L_{in}, \quad (7.75)$$

где:

MS_{ef} – концентрация взвешенных веществ в сточной воде, поступающей в аэротенк, мг/дм³;
 K_C – коэффициент преобразования субстрата (выраженного через БПК) в бактериальные клетки; для городских и близких к ним по составу производственных сточных вод K_C принимается 0,3.

7.3.45 Рециркуляция активного ила производится с помощью насосов или эрлифтных установок.

7.3.46 Пневматическая аэрация смеси сточной воды и активного ила в аэротенках может производиться тремя системами распределения воздуха:

- мелкопузырчатыми;
- среднепузырчатыми;
- крупнопузырчатыми.

Мелкопузырчатая аэрация осуществляется распределением воздуха через пористые материалы с порами не более 0,3 мм. Перед подачей в распределительную систему воздух подлжит глубокой очистке.

Среднепузырчатая аэрация осуществляется распределением воздуха через щелевые и дырчатые трубы с отверстиями 2,5 мм, выполненными в нижней части трубы на двух генераторах, расположенных под углом в центре 45° по отношению к вертикальному диаметру. Расстояние между отверстиями следует принимать 50 мм, а их расположение на обоих генераторах должна быть вперемежку. Среднепузырчатая распределительная система воздуха может быть средненапорной (глубина погружения аэраторов ≤ 0.8 м).

Крупнопузырчатая аэрация производится распределением воздуха через систему перфорированных труб с отверстиями диаметром 5+10 мм, расположенными аналогично среднепузырчатой аэрации. На городских станциях очистки такая система распределения воздуха менее применима.

7.3.47 Для систем пневматической аэрации удельный расход воздуха, q_{aer} , м³/м³ очищаемой сточной воды, надлежит определять по формуле:

$$q_{aer} = \frac{q_0(L_{in} - L_{ef})}{K_T K_1 K_2 K_3 (C_a - C_0)}, \quad (7.76)$$

где:

q_0 – удельный расход кислорода воздуха, мгО₂ на 1 мг снятой БПК; можно принимать равным 1,1 при значениях $L_{ef} \leq 15 + 20$ мг/дм³ и 0,9 при $L_{ef} > 20$ мг/дм³;

K_1 – коэффициент, учитывающий тип аэратора; для мелкопузырчатых систем принимаемый в зависимости от отношения между площадью зоны аэрации и поверхностью водного зеркала в аэротенке, f_{za}/f_a , по Таблице 7.23; для среднепузырчатой и низконапорной аэрации $K_1 = 0,75$.

K_2 – коэффициент, зависящий от глубины погружения аэраторов, h_a ; принимаемый по Таблице 7.24;

Таблица 7.23

f_{za}/f_a	0,05	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,75	1
K_1	1,34	1,47	1,68	1,89	1,94	2	2,13	2,3
$I_{a,max}$ м ³ /(м ² ·час)	5	10	20	30	40	50	75	100

K_3 – коэффициент, учитывающий качество сточных вод; для городских сточных вод следует принимать равным 0,85; при повышенных концентрациях моющих средств надлежит принимать в зависимости от отношения f_{za}/f_a согласно Таблице 7.25; для промышленных сточных вод следует определять экспериментальным путем, а в отсутствии экспериментальных данных допускается $K_3 = 0,7$;

Таблица 7.24

$h_a, м$	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	1	3	4	5	6
K_2	0.4	0.46	0.6	0.8	0.9	1	2.08	2.52	2.92	3.3
$I_{a,min}$ м ³ /(м ² ·час)	48	42	38	32	28	24	4	3.5	3	2.5

Таблица 7.25

f_{za}/f_a	0,05	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,75	1
K_3	0,59	0,59	0,64	0,66	0,72	0,77	0,88	0,99

K_T – коэффициент, учитывающий температуру сточных вод, который следует определять по формуле:

$$K_T = 1 + 0,02(T_{a.u.} - 20),$$

где:

$T_{a.u}$ – среднемесячная температура сточной воды за летний период, °С,

C_a – растворимость кислорода воздуха в воде аэратора, мг/дм³, определяемая по формуле:

$$C_a = \left(1 + \frac{h_a}{20,6}\right) C_T, \quad (7.77)$$

где:

C_T – предел растворимости кислорода в воде в зависимости от температуры и атмосферного давления, принимаемый по справочным данным;

C_o – средняя концентрация кислорода в аэротенке; в первом приближении C_o допускается принимать 2 мг/дм^3 , и в последствии необходимо уточнять на основе технико-экономических расчетов с учетом формул (7.62) и (7.63).

Площадь аэрируемой зоны для пневматических аэраторов включает просветы между ними до $0,3 \text{ м}$.

Интенсивность аэрации, I_a , $\text{м}^3/(\text{м}^2 \cdot \text{час})$, надлежит определять по формуле:

$$I_a = \frac{q_{aer} \cdot H_a}{t_a}, \quad (7.78)$$

где:

H_a – рабочая глубина аэротенка, м;

t_a – период аэрации, час.

Если вычисленная интенсивность аэрации превышает значение $I_{a, \max}$, для принятого значения K_1 , необходимо увеличить площадь аэрируемой зоны f_{za} ; если она менее $I_{a, \min}$ для принятого значения K_2 – следует увеличить расход воздуха, приняв $I_{a, \min}$ по Таблице 7.24.

7.3.48 Механическая аэрация сточной воды аэротенка осуществляется, как правило:

- механическими аэраторами с вертикальным валом
- механическими аэраторами с горизонтальным валом.

Тип и число механических аэраторов устанавливаются в зависимости от необходимой окислительной производительности, от удельной окислительной производительности данного типа аэратора и от размеров секции аэротенка одного аэратора.

Число аэраторов, n_{am} , для аэротенков и биологических прудов следует определять по формуле:

$$n_{am} = \frac{q_o \cdot (L_{in} - L_{ef}) \cdot V_a}{1000 K_3 K_T \left(\frac{C_a - C_o}{C_o} \right) \cdot t_a \cdot Q_{o, am}}, \quad (7.79)$$

где:

V_a – объем сооружения, м³;

t_a – время аэрации воды в соответствующих бассейнах (прудах), час;

$Q_{o, am}$ – производительность аэратора по кислороду, кг/час, принятого типа аэратора согласно паспортных данных; определяется экспериментально при температуре воды 20°C и отсутствии растворимого кислорода;

K_3 și K_T – те же из п. 7.3.47;

$(C_a - C_o)/C_a$ – относительный дефицит кислорода, определяемый согласно 7.3.47.

Число аэраторов округляется положительно. Окончательное число аэраторов следует устанавливать исходя из следующих предписаний: размеры секций аэрации определенного типа механического аэратора надлежит принимать согласно паспортных данных оборудования с соблюдением следующих соотношений:

$$\frac{L}{D} = 5 \dots 9; \quad \frac{H}{D} = 2 \dots 5; \quad \frac{L}{H} = 2 \dots 4, \quad (7.80)$$

где:

L – сторона одной секции для аэрации;

D – максимальный диаметр ротора аэратора;

H – глубина воды секции.

Для принятого числа механических аэраторов следует выполнять проверку их способности поддерживать активный ил во взвешенном состоянии.

Размеры и число секций следует устанавливать с соблюдением:

$$V_a = n \cdot V_I, \text{ м}^3 \quad (7.81)$$

где:

V_a – согласно (7.79);

V_I – объем одной секции аэрации;

n – число секций, равное числу аэраторов, определяемому согласно (7.79).

7.3.49 При выборе системы аэрации следует учитывать следующие условия:

- гибкость в работе аэрационной системы, позволяющей более точно соблюдать суточную кривую потребления кислорода;
- расход электрической энергии;
- погодные условия (продолжительность холодного периода года, степень её влияния на работу аэротенка);
- возможность увеличения притока и загрязнения сточных вод станции очистки в перспективе;
- обеспечение минимальных скоростей, необходимых для поддержания активного ила во взвешенном состоянии.

7.3.50 Распределители воздуха (аэраторы) в пневматических аэротенках следует устанавливать вдоль всего бассейна на 15+30 см выше дна для средненапорных систем и на 0,8 м ниже уровня воды для низконапорных систем.

Системы распределения воздуха могут быть установлены, в зависимости от принятого типа, вдоль одной продольной стенки аэрационной секции или равномерно по дну секции и т.д.

Стабильность необходимого давления, а также работы оборудования для подачи воздуха обеспечивается прибавлением к глубине погружения распределителей воздуха (аэраторов) потерь напора в распределительной системе и в технологических транспортирующих трубопроводах.

Трубопроводы для снабжения распределительных устройств воздухом устанавливаются на мостиках для обслуживания, размещаемых на верхней части продольных стенок, и с доступом к регулирующим устройствам.

7.3.51 В аэротенках с механической аэрацией для обеспечения оптимального погружения роторов следует предусматривать устройства регулирования и поддержания постоянного уровня воды в секциях.

Вдоль технологического потока секции аэрации механических аэраторов могут быть разделенными погружными неплотными стенками.

7.3.52 Распределение воды и активного ила в аэротенках осуществляется через лотки или трубопроводы, предусмотренные запорными и регулирующими устройствами, соответствующими необходимым расходам.

Допустимые скорости жидкости в трубопроводах устройств технологического узла следует принимать:

- 0,7+1,6 м/с для сточных вод;
- 0,7+1,0 м/с для активного ила;
- 10+15 м/с для воздуха в магистральных трубопроводах и 4+5 м/с в подводящих трубопроводах воздухораспределителей.

7.3.53 Секции аэрации аэротенков специальной конструкции (комбинированных аэротенков, моноблочных конструкций и др.) следует рассчитывать по технологии обыкновенных аэротенков.

7.3.54 Технологические устройства следует предусматривать с возможностями применения в том же самом аэротенке любого метода распределения воды и активного ила в зависимости от практических результатов, полученных при эксплуатации соответствующих аэротенков или в зависимости от качественного изменения сточных вод.

7.3.55 Вторичные отстойники применяются в целях задержания биологического осадка (биологической пленки или хлопьев активного ила, удаляемых вместе со сточной водой из биологических фильтров, соответственно из аэротенков) и удаления очищенной сточной воды.

7.3.56 Равномерное распределение расхода воды во вторичных отстойниках производится при помощи распределительной камеры, оборудованной незатопленными водосливами.

7.3.57 Выбор типа, числа и объема отстойников следует осуществлять из технико-экономических соображений комплекса технологической схемы очистки, исходя из расхода и качества неочищенной воды и условий сброса воды в водоприемник. Для биологической

очистки через биофильтры типы первичных отстойников возможно использовать в качестве вторичных отстойников с соответствующими размерами.

7.3.58 Узел сооружений устройств для вторичного отстаивания следует предусматривать минимум с тремя рабочими отстойными единицами. При минимальном числе отстойников их объем надлежит увеличивать в 1,2+1,3 раза.

7.3.59 Технологические параметры вторичных отстойников следует определять на базе лабораторных исследований или результатов, полученных при эксплуатации очистных станций сточных вод с аналогичными характеристиками. При отсутствии таких данных расчеты должны осуществляться дифференцированно, исходя из принятого способа биологической очистки – аэротенки с активированным илом или биологические фильтры и из гидравлической поверхностной нагрузки, I_{hs} , $m^3/(m^2 \cdot \text{час})$, определяемой по формуле:

- для вторичных отстойников после биологических фильтров:

$$I_{hs}^b = 3,6K_d \cdot U_s, \quad (7.82)$$

где:

U_s – скорость оседания биологической пленки; при полной биологической очистке может быть принята $U_s = 1,4 \text{ мм/с}$;

K_d – согласно Таблице 7.13;

- для вторичных отстойников после аэротенков при расчете гидравлической поверхностной нагрузки, I_{hs}^a , следует учитывать концентрацию активного ила в бассейне, C_N , объемный индекс ила, I_{VN} , и концентрацию активного ила в очищенной осветленной воде (отходящей из вторичных отстойников), C_{Nef} , мг/дм^3 :

$$I_{hs}^d = \frac{4,5 \cdot K_{ds} \cdot H_u^{0,8}}{(0,1I_{VN} C_N)^{0,5-0,01C_{Nef}}}, \quad (7.83)$$

где:

K_{ds} – коэффициент использования объема зоны отстаивания, принимаемый для радиальных вторичных отстойников – 0,4; вертикальных – 0,35; вертикальных с переменным движением – 0,5; горизонтальных продольных – 45;

C_{Nef} – концентрация ила в отходящей воде вторичных отстойников, которую следует принимать не менее 10 мг/дм^3 .

7.3.60 При расчете вторичных отстойников следует учитывать коэффициент рециркуляции отходящей очищенной воды, K_{rc} , при использовании биологических фильтров.

7.3.61 Длина желоба (лотка) сбора очищенной воды должна соответствовать удельному расходу $1,7+2,5 \text{ л/(с.м)}$ на один погонный метр длины.

Во вторичных отстойниках горизонтально-продольного типа в целях соблюдения нормы нагрузки на один метр длины водослива лотки сбора очищенных вод следует предусматривать и на продольных стенках на протяжении не более $\frac{1}{4}$ их длины.

Во вторичных отстойниках радиального типа в целях соблюдения удельной нагрузки водослива при отводе воды лоток для сбора может быть предусмотрен с двумя сливными кромками.

7.3.62 Конструктивные параметры и технологические характеристики вторичных отстойников принимаются такими же, как в Таблице 7.12. и в п. 7.2.79. а-d.

7.3.63 При проектировании отстойников в составе узла станции очистки надлежит устанавливать уровни воды при входе и выходе из отстойника в соответствии с расчетными и проверочными расходами воды.

7.3.64 Гидравлическую нагрузку на илоотделители, $I_{h, sn}$, для аэротенков-отстойников работающих в режиме осветлителей со взвешенным осадком, следует принимать в зависимости от параметра $C_N \cdot I_{VN}$, Таблица 7.26.

Таблица 7.26

C _N .l _{VN}	100	200	300	400	500	600
l _{h,sn} , M ³ /(M ² ·ч)	5,6	3,3	1,8	1,2	0,8	0,7

7.3.65 Расчёт флотационных установок для концентрации / уплотнения избыточного активного ила следует проводить в зависимости от требуемой степени удаления взвешенных веществ согласно Таблице 7.27.

Таблица 7.27

Технологические параметры	Концентрация взвешенных веществ в отходящей воде, мг/дм ³		
	15	10	5
Продолжительность флотации, мин	40	50	60
Удельный расход воздуха, л/кг взвешенных веществ активного ила	4	6	9

Давление в резервуаре насыщения/сатураторе следует принимать 0,6+0,9 МПа, продолжительность насыщения – 3+4 мин.

7.4 Обеззараживание сточных вод

7.4.1 Обеззараживание сточных вод осуществляется в целях улучшения бактериологических показателей, установленных санитарно-эпидемиологическими органами, от которых получают согласования и официальные заключения. Обеззараживание считается, как правило, последней ступенью продвинутой обработки сточных вод перед их отводом в водоприемник или утилизацией для различных целей.

7.4.2 Для обеззараживания сточных вод следует принимать, в основном, хлор, получаемый разными способами. Хлорные станции и электролизеры следует проектировать согласно СНиП 2.04.02.

7.4.3 Средние дозы хлора следует определять по данным лабораторных исследований, выполненных согласно специальных технических регламентов. Для предварительных расчетов допускаются следующие дозы активного хлора, г/м³:

- 10 для сточных вод после механической очистки;
- 5 для сточных вод после физико-химической очистки при эффективности отстаивания свыше 70 % и после неполной биологической очистки;
- 3 для сточных вод после полной биологической очистки, физико-химической и окончательной (глубокой) очистки.

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Дозу активного хлора следует уточнять в процессе эксплуатации, после контакта количество остаточного хлора в обеззараженной воде должно быть не менее 1,5 г/м³.
2. Хлорные хозяйство очистных станций должно обеспечивать возможное увеличение расчетной дозы хлора в 1,5 раза без изменения вместимости складов для реагентов.

7.4.4 Установки прямого электролиза при аргументированном обосновании допускается использовать после биологической или физико-химической очистки сточных вод.

7.4.5 Электрооборудование и шкаф управления следует располагать в отапливаемом помещении, которое допускается блокировать с другими помещениями очистных сооружений.

7.4.6 Для смешения сточной воды с хлором следует принимать смесители любого типа.

7.4.7 Продолжительность контакта хлора или гипохлорита со сточной водой в контактных резервуарах или в отводящих лотках и трубопроводах надлежит принимать не менее 30 мин.

7.4.8 Контактные резервуары необходимо проектировать как первичные отстойники без скребков; число резервуаров – не менее двух. Допускается предусматривать барботаж воды сжатым воздухом при интенсивности 0,5 м³/(м²·час).

7.4.9 При обеззараживании сточных вод после очистки в биологических прудах следует выделять отсек для контакта сточной воды с хлором.

7.4.10 Следует учитывать, что в контактных резервуарах осаждаются ил с влажностью 98 % в следующем количестве, л/м³:

- 1,5 после механической очистки;
- 0,5 после биологической очистки в аэротенках и на биологических фильтрах.

7.4.11 Альтернативным методом дезинфекции путём классического хлорирования является дезинфекция очищенных сточных вод ультрафиолетовыми лучами (УФ), которые представляют собой электромагнитное излучение, имеющее максимальный бактерицидный эффект при длине волны в 254 нм.

Преимуществами дезинфекции ультрафиолетовыми лучами (УФ) являются: очень хорошая бактерицидная эффективность (при условии строго контроля за процессом); в воду не вводятся химические вещества; не меняются органолептические свойства воды и не образуются вредные соединения, как тригалогенметанол (ТГМ) при хлорировании; экономичность и безопасность в работе и обслуживании.

Дезинфекция с помощью ультрафиолетовых ламп предусматривается в трубопроводах или в закрытых пространствах, под давлением, расположенных линиями параллельно, последовательно или комбинированно. Время работы ламп равно продолжительности течения воды вдоль длины лампы (обычно 80+100 см), что соответствует максимальной скорости 20 см/сек. Доза УФ зависит от продолжительности облучения и интенсивности излучения лампы. Она определяется по соотношению:

Доза УФ (mj/см²)=Энергия (mW·см²) × Время (сек).

Необходимая доза облучения УФ может колебаться, в зависимости от различных обстоятельств, от 10 до 200 mj/ см².

Для установок дезинфекции с помощью УФ лучей обязательны автоматизированные системы контроля.

7.4.12 Для дезинфекции очищенных сточных вод допускается технология фильтрации через УФ мембраны (ультрафильтры) с размером пор 0,01 μm, которые задерживают абсолютно все микроорганизмы, включая простейшие (протозоры) и вирусы без добавления реактивов и вне зависимости от колебаний качества очищенной сточной воды.

7.5 Глубокая (третичная) очистка сточных вод

7.5.1 Сооружения третичной очистки городских вод предназначены для выделения и удаления из этих вод загрязнителей, оставшихся после механической и биологической очистки, при этом следует обеспечивать необходимые качественные показатели для отвода очищенных вод в водоприемники или для их повторного использования в соответствии с действующими регламентами. Такие сооружения могут использоваться для:

- удаления взвешенных веществ и БПК до значений менее 15 мг/дм³;
- удаления растворимых азотных и фосфорных соединений;
- насыщения очищенных вод кислородом.

Необходимость ступени глубокой очистки и её эффективность следует устанавливать с учетом условий сброса в определенный водоприемник и соблюдения согласований с соответствующими органами водного хозяйства.

7.5.2 Сооружения для глубокой (третичной) очистки предусмотрены для обработки воды, отходящей от биологической ступени, от станций двухступенчатой очистки (механической и биологической или первичной и вторичной) и являются дополнением к этим ступеням, но в качестве составных частей глубокой очистки могут быть построены совместно с первичной или

вторичной (биологической) ступенями станции очистки. Последний вариант предпочтительный, особенно в отношении удаления биогенных веществ (соединений азота и фосфора).

7.5.3 В сооружениях для задержания очень тонких взвесей, оставшихся после биологической ступени, а также для уменьшения остаточного БПК применяется способ разделения твердой и жидкой фазы, основанный на сцеживании и поглощение поверхностью зернистого материала (устройства фильтрации), а также и способ самоочищения сточных вод в биологических прудах или в сооружениях для почвенной фильтрации.

7.5.4 В устройствах для отделения соединений азота следует применять, в основном, биологический способ нитрифицирования-денитрифицирования, основанный на преобразование через биологическое окисление всех соединений азота в нитриты, а затем в нитраты (нитрифицирование) с их биологическим распадом в анаэробных установках, с расщеплением молекулярных связей и выделением свободного азота в виде летучего газа (денитрифицирование) в результате действия сапрофитных бактерий.

Применение других способов задержания соединений азота (задержание через ионный обмен, отгонка аммиака, хлорирование критической точки и др.) возможно только для сточных вод со значительной концентрацией азота и только в результате технико-экономического анализа, обоснованно указывающего на нецелесообразность применения способа биологической нитрификации-денитрификации.

7.5.5 В устройствах для удаления фосфора следует применять, в основном, физико-химический способ осаждения фосфатов и поглощения полифосфатов через декантацию добавками химических реагентов. Можно использовать биологический способ с чередованием аэробных зон с анаэробными зонами в аэротенках.

7.5.6 При проектировании и поэтапного строительства схем третичной очистки, особенно если в качестве водоприемника служат естественное озеро или искусственное водохранилище, надлежит обеспечивать задержание, в основном, фосфорных солей как самых сильных эфтрофизантов.

7.5.7 Проектирование биологических прудов необходимо производить согласно п. 7.7 настоящего норматива.

7.5.8 Полная технологическая схема глубокой очистки городских сточных вод состоит из следующих звеньев:

а) Фильтрующее устройство, включающее:

- микросито или/и зернистые фильтры;
- промывное устройство.

б) Традиционные устройства для удаления азота, включающее:

- камеры для нитрифицирования;
- отстойники сопряженные с камерами;
- насосную станцию для рециркуляции ила;
- камеры для денитрифицирования;

с) Устройство для удаления фосфора, включающее:

- реактивные камеры.

От случая к случаю выше указанная схема может быть упрощена за счет отказа от отдельных звеньев или устройств или за счет укрупнения функций и совмещения отдельных объектов со ступенями механической и биологической очистки в условиях предусмотренных п.п. 7.5.3+7.5.6.

7.5.9 Вращающиеся сита следует предусматривать:

- при механической очистке сточных вод, в основном, промышленных;
- перед зернистыми фильтрами для глубокой (окончательной) очистки;
- для третичной очистки в качестве автономных устройств (микрофильтров).

Эффект очистки этими устройствами допускается принимать по Таблице 7.28.

Таблица 7.28

Сетчатые установки	Снижение содержания загрязняющих веществ, %	
	взвешенные вещества	БПК _{полн}
Микрофильтры	50 ÷ 60	25 ÷ 30
Барабанные сетки	20 ÷ 25	5 ÷ 10

7.5.10 Барабанные сетки для механической очистке сточных вод применяются при отсутствии в неочищенной воде веществ, затрудняющих промывку сетки (смолы, жиры, масла, нефтепродукты и др.), а содержание взвешенных веществ не должно превышать 250 мг/дм³. При использовании микрофильтров для глубокой (третичной) очистки городских сточных вод содержание взвешенных веществ и исходной воде не должно быть более 40 мг/дм³.

7.5.11 Число резервных сетчатых барабанных фильтров надлежит принимать по Таблице 7.29.

Таблица 7.29

Сетчатые установки	Число	
	рабочих	резервных
Микрофильтры	≤4	1
	>4	2
Барабанные сетки	≤6	1
	>6	2

7.5.12 При проектировании сетчатых установок следует принимать:

- производительность и их конструкцию – по паспортным данным заводов - изготовителей или по рекомендациям научно-исследовательских организаций;
- промывные установки очищенной водой под давлением 0,15 МПа:
 - а) постоянной промывки с расходом 3+4 % производительности микрофильтров и 1+1,5 % производительности барабанных сеток для механической очистки сточных вод;
 - б) периодической промывки для барабанных сеток в схемах глубокой очистки сточных вод с расходом промывной воды 0,3+0,5 % производительности барабанной сетки, с числом промывок 8+12 раз в сутки, продолжительностью промывки 5 мин.

7.5.13 Фильтры с зернистой загрузкой могут применяться следующих типов: скорые фильтры однослойные, двухслойные и каркасно-засыпные. В зависимости от конструкции и климатических условий фильтры следует располагать в помещении или на открытом воздухе. При расположении фильтров на открытом воздухе трубопроводы, запорная арматура, насосы и прочие гидравлические устройства должны располагаться в проходных галереях.

7.5.14 По своей структуре и по принципу работы фильтры с зернистой загрузкой не отличаются от фильтров осветления питьевой воды. В качестве фильтрующего материала допускается использовать кварцевый песок, гравий, металлургический кокс, антрацит, полимеры и другие гранулированные материалы, обладающие необходимыми технологическими свойствами, химической стойкостью и механической прочностью.

7.5.15 Расчет конструктивных элементов зернистых фильтров надлежит производить согласно СНиП 2.04.02 и в соответствии в настоящим нормативным документом.

Расчетные параметры фильтров с зернистой загрузкой для глубокой очистки городских и близких к ним по составу сточных вод после биологической очистки следует принимать по Таблице 7.30.

Расчет площади фильтров надлежит производить по максимальному часовому притоку с учетом допустимой неравномерности, равной 15 %.

7.5.16 При проектировании фильтров с зернистой загрузкой следует предусматривать:

- при подаче сточных вод после биологической очистки – установку перед фильтрами (кроме каркасно-засыпных) барабанных сеток;
- водовоздушную промывку для однослойных, водяную – для двухслойных, водовоздушную или водяную – для каркасно-засыпных фильтров; при этом для промывки следует использовать отходящую от фильтров воду;
- вместимость резервуаров промывной воды и грязных вод от промывки фильтров – не менее чем на две промывки;
- при необходимости – насыщение фильтрованной воды кислородом согласно п.п. 7.5.41÷7.5.47;
- распределительную дренажную систему большого сопротивления;
- устройство гидравлического или механического взрыхления верхнего слоя загрузки – для фильтров с подачей воды сверху вниз.

7.5.17 Сооружение для фильтрации необходимо предусматривать с возможностью периодического вывода из работы по одному чан-фильтру (2+3 раза за год) и его обеззараживания хлорной водой с содержанием хлора до 150 мг/дм³ при периоде контакта 24 час для предотвращения биологического обрастания фильтров. Воду, используемую для обеззараживания, следует сбрасывать в местную (станции очистки) канализационную сеть. В случае предназначения этой воды для биологической очистки, необходимо предусматривать её дехлорирование перед сбросом в местную сеть или принимать другие целесообразные меры.

7.5.18 Грязную воду после промывки фильтров рекомендуется подавать для осаждения в отдельные бассейны, откуда эта вода подается во вторичные отстойники после биологической ступени, а осадок следует обрабатывать совместно с осадками биологической ступени.

7.5.19 Максимальные допустимые концентрации загрязнителей в воде, поступающей в фильтры с зернистой загрузкой, следует принимать 40+50 мг/дм³ для взвешенных веществ и 100 мг/дм³ ХПК-Хр (химическое потребление кислорода, определяемое методом бихромата) для органических веществ.

7.5.20 Бассейны для нитрификации следует предусматривать для обеспечения более полного окисления азотистых соединений и их преобразования в нитриты и нитраты. Состав нитрифицирующих бассейнов аналогичен структуре аэротенков биологической ступени.

Таблица 7.30

Тип фильтров	Параметры фильтрующих слоев					Высота фильтрующего слоя, м	Скорость фильтрования, м/час, при режиме		Интенсивность промывки, л/с·м ²	Продолжительность промывки, мин	Эффект очистки,	
	Фильтрующий материал	Гранулометрическая характеристика загрузки, d, мм			Нормально м		Форсированном	БПК _{полн}			По взвешенным веществам	
		Миним.	Макс.	Эквивалентная								
Однослойный мелкозернистый с подачей воды сверху вниз	Кварцевый песок. Поддерживающие слой-гравий	1,2	2	1,5±1,7	6±7	7+8	Воздух 18±20	2	50±60	70±75		
		2	5	-	0,15±0,2	-						
		5	10	-	0,1±0,15		Воздух 18±20 и вода 3±5	10±12				
		10	20	-	0,1±0,15		Вода - 7	6+8				
		20	40	-	0,2±0,25							
Однослойный крупнозернистый с подачей воды сверху вниз	Гранитный щебень То же	3	10	5,5	16		18	Воздух - 16	3	35±40	45±50	
		1,6	3	2,1	16	18	Воздух - 16	4				
							Вода - 10	3				
Двухслойный с подачей воды сверху вниз	Антрацит или керамзит Кварцевый песок. Поддерживающие слой гравий	1,2	2	-	7+8	9+10	Вода 14±16	То же	60±70	65±75		
		0,7	1,6	-	0,4±0,5	-						
		2	5	-	0,6±0,7		-					
		5	10	-	0,15±0,25			-				
		10	20	-	0,1±0,15						-	
20	40	-	0,1±0,15	-								
			0,2.-0,25									

Окончание Таблицы 7.30

Тип фильтров	Параметры фильтрующих слоев			Высота фильтрующего слоя, м	Скорость фильтрования, м/час, при режиме		Интенсивность промывки, л/с·м ²	Продолжительность промывки, мин	Эффект очистки,	
	Фильтрующий материал	Гранулометрическая характеристика загрузки, d, мм			Нормально-анном	Форсированном			БПК _{полн}	По взвешенным веществам
		Миним.	Макс.							
Каркасно-засыпной	Кварцевый песок Каркас-гравий Поддерживающий слой-гравий	0,8	1	-	0,9	10	15	2	70	70±80
		40	60	-	1,8					
		5	10	-						
		2	5	-						
		5	10	-						
		10	20	-						
Однослойный мелкозернистый с подачей воды сверху вниз	Кварцевый песок Поддерживающий слой - гравий	20	40	-	0,1 0,1 0,1 *)					
		1,2	2	1,5±1,7						
		2,0	5	0,2±0,25						
		5	10	0,15±0,2						
		10	20	0,15±0,2						
		20	40			0,25±0,3		2	60±70	70±80

ПРИМЕЧАНИЕ – Верхнюю поверхность поддерживающего слоя следует устраивать на 100 мм выше отверстий распределительной системы

7.5.21 Для обеспечения протекающих процессов необходимой биомассой сточные воды биологической ступени, поступающие в нитрифицирующие бассейны, должны содержать концентрации БПК достаточных для соблюдения соотношения БПК/N=1, что следует учитывать при расчетах биологической ступени.

7.5.22 Нитрифицирующие бассейны следует рассчитывать из условия пребывания воды в них в течении 4+6 час.

Допустимая загрязненность (нагрузка) и концентрация биомассы нитрифицирующих бассейнов необходимо устанавливать на основе лабораторных исследований в зависимости от концентрации азота в сточных водах и их температуры.

В отсутствии таких исследований при предварительных расчетах скорость удаления азота в оптимальных условиях можно принимать: при 20° С равной 0,4 гNH₄-N/г активного ила (летучее вещество) в сутки, а при 10°С - 0,2 г/г в сутки. При средней температуре 12° С допускаются нагрузки 0,15 кг NH₃/(м³·сут) и концентрации биомассы 15 г/дм³.

7.5.23 Для обеспечения соответствующего нитрифицирования следует поддерживать и соответствующую щелочность (рН не ниже 7,6). При проектировании следует предусматривать возможность корректировки реакции известковым раствором. Необходимые количества извести следует определять на основе лабораторных исследований. Для расчетов можно принимать ориентировочно дозу 100 мг/дм³.

7.5.24 После нитрифицирующих бассейнов сточные воды подлежат отстаиванию. Отстойники для ступени нитрификации обеспечивают осаждение, сбор и удаление осадка. Они аналогичны вторичным отстойникам биологической ступени и должны рассчитываться для гидравлических нагрузок 0,1+0,2 м³/м²·час).

7.5.25 Для обеспечения необходимой концентрации биомассы в нитрифицирующих бассейнах предусматривается насосная установка по рециркуляции собираемого в отстойнике осадка, которая является аналогичной установке биологической ступени.

Расчетный расход установки рециркуляции следует принимать 0,5 расчетного расхода сточных вод.

Избыточный осадок может быть обработан совместно с избыточным осадком биологической (вторичной) ступени.

7.5.26 Для раздельной нитрификации очищенных биологическим способом сточных вод предпочтительны сооружения с фиксированной биомассой типа биологических затопленных фильтров или в псевдоожиженном слое.

Параметры таких сооружений и допустимые нагрузки необходимо определять на основе исследований по пилотным установкам или принимать по рекомендациям, разработанным специализированными организациями. Для ориентировочных расчетов эти сооружения следует рассчитывать исходя из времени пребывания воды 2+3 час.

7.5.27 Нитрификацию сточных вод можно производить и в сочетании с удалением органического углерода (БПК), используя изменение традиционного процесса биологической очистки с активным илом – продленная аэрация на протяжении более 20 час при возрасте ила 10+20 сут и его органической нагрузки 0,1+0,15 кг БПК/(кг·сут).

7.5.28 Необходимое количество кислорода следует устанавливать исходя из количества азота и БПК, подлежащие окислению: 4,6 кг O₂/кг NH₃ и, соответственно, 1,5 кг O₂/кг БПК.

7.5.29 Нитрифицированные сточные воды после осаждения подлежат процессу денитрификации в отсутствие кислорода (условий исключающих окисление), для чего могут использоваться денитрифицирующие резервуары со взвешенной биомассой или сооружения с фиксированной биомассой.

7.5.30 Денитрифицирующие резервуары должны обеспечивать условия, исключающих растворенный кислород, для расщепления нитратов и нитритов и поддержание во взвешенном состоянии ила в воде. Для таких целей применяются устройства для перемешивания, работающих в условиях, исключающих поступление кислорода.

7.5.31 Денитрифицирующие резервуары следует рассчитывать по допустимым нагрузкам. Допустимые нагрузки и концентрацию биомассы в этих бассейнах необходимо устанавливать на основе лабораторных исследований исходя из концентрации нитратов и температуры сточных вод.

При отсутствии таких исследований можно принимать допустимую нагрузку $0,6 \text{ кг NO}_3/(\text{м}^3 \cdot \text{сут})$ и концентрацию биомассы $2,5 \text{ г/дм}^3$ при средней температуре 10°C .

7.5.32 Так как содержание БПК в воде денитрифицирующих резервуаров крайне низкое, следует предусматривать возможность добавления органического углерода из внешнего источника в денитрифицирующий бассейн. Таким внешним источником может служить неочищенная сточная вода (отстоенная в первичных отстойниках) или метанол. Дозу органического углерода необходимо устанавливать в лабораториях с таким расчетом, чтобы уменьшить нитраты и одновременно избежать излишнее загрязнение (чтобы не повышалось значение остаточного БПК).

7.5.33 Сточная вода после денитрифицирующих резервуаров подлежит отстаиванию. Отстойники денитрифицирующей ступени обеспечивают отделение биомассы, оставшейся от процесса денитрификации, сбор и удаление осадка. Они аналогичны структуре вторичных отстойников биологической ступени и должны рассчитываться для гидравлической нагрузки $0,2+2,2 \text{ м}^3/(\text{м}^2 \cdot \text{час})$.

Для поддержания концентрации биомассы в денитрифицирующих резервуарах следует предусматривать установку по рециркуляции осадка отделенного в отстойнике. Расчетный расход установки для рециркуляции необходимо принимать $0,7$ расчетного расхода сточных вод. Избыточный ил можно обрабатывать совместно с избыточным активным илом, происходящим от биологической ступени (вторичной).

7.5.34 Для денитрификации сточных вод в основном следует применять сооружения с фиксированной биомассой типа анаэробных биологических фильтров (затопленных) или в псевдоожиженном слое.

Параметры этих сооружений и допустимые нагрузки необходимо устанавливать на основе лабораторных исследований или принимать согласно рекомендаций, разработанных специализированными организациями. Для ориентировочных расчетов таких сооружений следует учитывать время задерживания воды в них $1+2$ час, а время контакта в колоннах псевдоожижения $6+8$ мин.

7.5.35 Денитрификацию сточных вод, если она является последней ступенью очистки, необходимо заканчивать аэрацией в течение 15 мин в целях отгонки газообразного азота и насыщения воды кислородом.

7.5.36 Камеры реакции обеспечивают реакцию фосфорных соединений с реагентом осаждения. Эти сооружения должны быть оснащены системой перемешивания и взмучивания, предназначенной для предупреждения осаждения и обеспечения гомогенизации (усреднения). Камеры реакции следует рассчитывать по времени реакции $20+30$ мин.

7.5.37 Отстойники должны обеспечивать нормальное протекание процесса отложения фосфорных солей, осаждаемых реагентами, и должны быть предусмотрены с устройствами для сбора и удаления отложений в результате осаждения.

Отстойники могут быть аналогичны типу отстойников первичной ступени. Они рассчитываются для гидравлических нагрузок $1,8+2,0 \text{ м}^3/(\text{м}^2 \cdot \text{час})$ и времени пребывания воды не менее $1,5$ час.

7.5.38 В существующих очистных сооружениях для осаждения и задержания фосфора можно использовать отстойники первичной ступени, аэрационные бассейны или вторичные отстойники биологической ступени. В таких случаях в проекте необходимо предусматривать меры для:

- обеспечения поддержания в воде достаточной концентрации фосфора необходимой для нормального протекания обменных процессов в аэрационном бассейне;
- проверки совместимости используемых реагентов и условий успешного протекания биологического процесса, включая и pH;
- создания в соответствующих отстойниках пространства для аккумуляции осадка; это пространство должно быть увеличено на 100% в соответствии с дополнительным количеством задерживаемого фосфора.

7.5.39 Станция приготовления и дозировки реагентов обеспечивает необходимые для осаждения фосфорных солей реагенты: хлорид железа (FeCl_3), сернокислый алюминий ($\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3$) и гашеная известь ($\text{Ca}(\text{OH})_2$). На основании лабораторных исследований могут использоваться сочетания различных соотношений между этими реагентами или другими типами реагентов. Необходимо добиться смеси реагентов со щелочной или слабощелочной реакцией.

В отсутствии лабораторных исследований рекомендуется применение смеси $\text{Ca}(\text{OH})_2$ с FeCl_3 в отношении 8:1 (по массе).

7.5.40 Необходимые дозы реагентов следует устанавливать лабораторными исследованиями в зависимости от концентраций фосфора в сточных водах и предусмотренной степени очистки. В случае отсутствия лабораторных исследований можно принимать концентрацию фосфора в отстаившейся воде 8 мг/дм^3 и в воде после биологической очистки 5 мг/дм^3 , при этом концентрация в отходящей воде ступени десфосфорилирования может быть уменьшена до $0,5+0,6 \text{ мг/дм}^3$. Необходимое количество реагентов можно определять согласно Таблице 7.32.

Таблица 7.32

Используемый реагент	pH	Доза
Хлорид железа, FeCl_3	7 - 8	1,75 г Fe/г PO_4
Сернокислый алюминий, $\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3$	6 - 7	0,87 г Al/г PO_4
Гашеная известь, $\text{Ca}(\text{OH})_2$	10,5 - 11	2,15 г Ca/г PO_4

ПРИМЕЧАНИЕ – На практике применяемые дозы больше на 20...50 % по сравнению с теоретическими дозами, указанными в таблице, что объясняется загрязнениями самих реагентов.

7.5.41 Дополнительное насыщение очищенных сточных вод кислородом следует предусматривать при их отводе в водоприемник, если последняя ступень водообработки была анаэробной (денитрификация) или если необходимая степень очистки в соответствии с растворенным кислородом в воде водоприемника обуславливает дополнительного внесения кислорода искусственным путем.

7.5.42 Для насыщения очищенных сточных вод кислородом применяются специальные устройства:

- при наличии свободного перепада уровней (ΔH) между площадкой очистных сооружений и горизонтом воды в водоприемнике устраиваются водосливы – аэраторы, быстротоки и др.
- в остальных случаях устраиваются барботажные сооружения.

7.5.43 При проектировании водосливов – аэраторов следует принимать:

- водосливные отверстия – в виде тонкой зубчатой стенки с зубчатым щитом над ней; зубья стенки и щита должны быть обращены своими вершинами (остриями) один к другому;
- высоту зубьев – 50 мм, угол при вершине – 90° ;
- высоту отверстия между остриями зубьев – 50 мм;
- длину колодца нижнего бьефа – 4 м, глубину колодца – 0,8 м;
- гидравлическая нагрузка или удельный расход воды на 1 м длины водослива, q_d , = $120 \pm 160 \text{ л/с}$;
- напор воды на водосливе (высота жидкости перед водосливом от середины зубчатого отверстия до свободной поверхности) по формуле:

$$h_d = \left(\frac{q_d}{225} \right)^2 \quad (7.84)$$

7.5.44 Число ступеней водосливов аэраторов, N_{ds} , и величина перепада уровней Z_d , м, на каждой ступени, необходимые для обеспечения потребной концентрации растворенного кислорода C_{ef} , мг/л, в сточной воде на выпуске в водный объект (водоприемник) определяются подбором из соотношения:

$$\frac{C_a - C_{ef}}{C_a - C_e} = \varphi_{20}^{N_{da} \cdot K_T \cdot K_3}, \quad (7.85)$$

где:

C_a – растворимость кислорода в жидкости, определяемая согласно п. 7.3.47;

C_{ef} – концентрация растворенного кислорода в очищенной сточной жидкости, которая должна быть обеспечена на выпуске в водоприемник;

C_e – существующая (наличная) концентрация растворенного кислорода в сточной воде перед сооружением для насыщения; при отсутствии данных может быть принята $C_e = 0$;

N_{da} – число ступеней водосливов – аэраторов;

K_T и K_3 – коэффициенты, принимаемые согласно п. 7.3.47;

φ_{20} – коэффициент, учитывающий эффективность аэрации на водосливах в зависимости от перепада уровней и принимаемый по Таблице 7.33.

Таблица 7.33

$Z_d, \text{ м}$	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8
φ_{20}	0,71	0,65	0,59	0,55	0,52

7.5.45 При проектировании барботажных сооружений надлежит принимать:

- число ступеней – 3+4;
- системы распределения воздуха (аэраторы) – мелкопузырчатые или среднепузырчатые;
- расположение аэраторов - равномерное по всему дну сооружения;
- интенсивность аэрации – не более 100 м³/(м²·сут).

7.5.46 Удельный расход (потребление) воздуха в барботажных сооружениях, q_b , м³/м³, следует определять по формуле:

$$q_b = \frac{N_b}{K_1 K_2 K_3 K_T} \left[\left(\frac{C_a - C_e}{C_a - C_{ef}} \right)^{\frac{1}{N_b}} - 1 \right], \quad (7.86)$$

где:

N_b – число ступеней аэрации (число бассейнов расположенных в ряду);

C_a, K_1, K_2, K_3, K_T – согласно 7.3.47;

C_{ef}, C_e – согласно п. 7.5.44.

7.5.47 Данные для проектирования быстотоков следует принимать по специальной литературе.

7.6 Обработка осадка сточных вод

7.6.1 Осадки, образующиеся в процессе очистки сточных вод (первичной, вторичной и т.п.), должен подвергаться обработке, обеспечивающей возможность их транспортирования, утилизации или складирования. При этом необходимо учитывать народнохозяйственную эффективность утилизации осадка и биогаза, организацию складирования не утилизируемых осадков и очистку сточных вод, образующихся при обработке осадка.

7.6.2 Методами обработки осадка, которые считаются обязательными при проектировании станций очистки, являются стабилизация, обезвоживание и обезвреживание. Выбор соответствующих методов обработки осадка должен определяться местными условиями (климатическими, гидрогеологическими, градостроительными, агротехническими и др.), его физико-химическими и теплофизическими характеристиками, способностью к водоотдаче, расходами осадка и др.

7.6.3 При соответствующем обосновании по рекомендациям специализированных организации допускается совместная обработка обезвоженных осадков и твердых бытовых

отходов на территории станций очистки канализационных вод или мусороперерабатывающих заводов.

7.6.4 Оптимальным решением обработки осадка городских очистных станций следует считать введение в естественный оборот полученных твердых веществ в качестве удобрений, способствующих обогащению почвы гумусом, а также получение и использование биогаза в результате анаэробного сбраживания органических веществ.

7.6.5 Для снижения влажности избыточного активного ила на 1,5 +5 %, а следовательно и его объема, предусматривается уплотнение и сгущение ила. Для этих целей допускается применение илоуплотнителей статического или гравитационного типа (в основном вертикальных и радиальных отстойников) или флотаторов и сгустителей.

7.6.6 Технологический предварительный расчет гравитационных илоуплотнителей необходимо осуществлять согласно данным Таблице 7.34.

Таблица 7.34

Характеристика избыточного активного ила	Влажность уплотненного активного ила, %		Продолжительность уплотнения (отстаивания), час	
	Тип уплотнителя			
	Вертикальный	Радиальный	Вертикальный	Радиальный
Иловая смесь из аэротенков с концентрацией активного ила 1,5+3 г/дм ³	–	97,3	–	5...8
Активный ил вторичных отстойников с концентрацией 4 г/дм ³	98	97,3	10+12	9+11
Активный ил из зоны отстаивания аэротенков – отстойников с концентрацией 4,5+6,5 г/дм ³	98	97	16	12+15

ПРИМЕЧАНИЕ – Скорость движения жидкости в отстойной зоне вертикального илоуплотнителя должна быть не более 0,1 мм/с.

7.6.7 Радиальные илоуплотнители предусматриваются с илоскребок с решеткой и полупогруженной доской, с часовой частотой вращения, обеспечивающей как сгребание осажденного на дне бассейна ила к центральному приямку, так и сгущение ила путем вытеснения воздушных мешков и части иловой воды.

Ил подается через верхнюю часть по трубопроводу с отводом в центральную часть илоуплотнителя позади полузатопленной распределительной стенки. Уплотненный ил удаляется гравитационным путем под действием водного столба не менее 1 м. Минимальный диаметр илотрубопроводов должен быть 150 мм.

Иловая вода собирается в верхней части через устроенный по периметру илоуплотнителя лоток и подается в систему механической ступени очистки сточной воды.

Число илоуплотнителей должно быть не менее двух, причем оба рабочие.

7.6.8 Для флотационного сгущения активного ила надлежит применять метод напорной флотации как всего илового расхода, так и части рециркуляционной иловой воды. Сгущение ила производится в флотационных резервуарах горизонтального, продольного или радиального типов.

Влажность уплотненного активного ила в зависимости от типа флотатора и характеристики ила составляет 94,5+96,5 %.

Расчетные параметры и схемы флотационных установок надлежит принимать по данным научно-исследовательских организаций.

7.6.9 Стабилизация осадка, образующегося вследствие механо-биологической очистки, может осуществляться:

- метано-криофильным брожением (температура 6+25° С) в двухъярусных отстойниках или в открытых бассейнах, совмещенных с осветлителями с естественной аэрацией;
- метано-мезофильным брожением (температура 33+37° С) в герметических резервуарах (метантенках);
- аэробной стабилизацией (минерализацией) в аэротенках продленной аэрации совместно со сточной водой и только в исключительных случаях, после аргументированного обоснования, отдельно – в бассейнах для минерализации (аэробных минерализаторах).

Стабилизация осадка одним из вышеперечисленных способов может производиться с предварительным его уплотнением или без этого.

Выбор метода стабилизации осадка следует осуществлять на основе технико-экономического расчета с учетом количества осадка, его физико-химического состава, расхода энергии, количества биогаза, который можно получать для использования, имеющейся площади и др.

7.6.10 Двухъярусные отстойники и открытые бассейны брожения совмещенные с осветлителями следует проектировать согласно положений п. 7.2.79.

7.6.11 Метантенки призваны обеспечивать метано-мезофильное брожение осадка и получение биогаза. Они применимы на очистных станциях производительностью с выше 1500 м³/сут от населенных пунктов или промышленных предприятий, которые сбрасывают сточные воды с аналогичными характеристиками.

Для очистных станций меньшей производительностью выбор метано-мезофильного брожения сравнивается на основе технико-экономических расчетов с метано-криофильным брожением в двухъярусных отстойниках или в открытых бассейнах для брожения, совмещенных с осветлителями с естественной аэрацией и определяется оптимальный метод стабилизации осадка.

7.6.12 Определение вместимости и числа бассейнов следует осуществлять исходя из количества осадка, подлежащего сбраживанию, и перспектив развития очистной станции. Рекомендуется предусматривать не менее двух бассейнов.

7.6.13 Технологический расчет бассейнов для брожения следует проводить на основе содержания сухих беззольных веществ в осадке и его влажности с учетом следующих значений основных параметров:

- время сбраживания, t_f - 15+20 сут;
- органическая нагрузка $I_{об} = 1+2,5$ кг/(м³·сут).

Для эффективного использования бассейнов для брожения свежий осадок рекомендуется подвергать предварительному уплотнению.

7.6.14 При двухступенных бассейнах для брожения объем первой ступенью следует принимать 75..85 % от установленного расчетом объема согласно п. 7.6.13, остальной объем относится ко второй ступени.

Объем второй ступени, состоящий, как правило, из открытых бассейнов без обогрева и без перемешивания, следует проверять расчетом и при нагрузках 40+60 кг сухого вещества/(м³·сут).

7.6.15 При технологических расчетах бассейнов для брожения следует определять:

- количество и качество свежего и сброженного осадка;
- количество биогаза;
- теплоемкость теплообменников;
- производительность рециркуляционной насосной установки.

7.6.16 Количество свежего и сброженного осадка следует устанавливать на основе баланса веществ от станции очистки с учетом влажности осадка, подлежащего брожению, и содержания в нем беззольных веществ.

При отсутствии данных о содержании беззольных веществ в свежем осадке для предварительных расчетов можно принимать 65+75 % беззольных веществ от общего сухого вещества или 73 % для первичного осадка и 65+70 % для активного ила.

Количество сухих веществ сброженного осадка и его объем следует определять с учетом технического предела брожения сухих беззольных веществ осадка, R_{lim} , который для первичного осадка составляет 53 % и для избыточного активного ила – 44 % (для смеси осадков следует определять средневзвешенное значение, исходя из соотношения между содержаниями сухого вещества каждого типа осадков) и влажности сброженного осадка 97+98 % при условии не вытеснения воды осадка из бассейнов для брожения (для первой ступени бассейнов для брожения).

7.6.17 Устройства метано-мезофильного брожения в герметических бассейнах включают:

- чан для брожения;
- камера для маневрирования;
- рабочее оборудование;
- илопроводы, трубопроводы для воды из осадка, для теплоносителя и для биогаза;
- другие вспомогательные приспособления, аппараты на биогазопроводе и для контроля работы устройств.

7.6.18 Расчетное количество биогаза следует определять исходя из удельного выхода биогаза, равном приблизительно 1 м³ для 1 кг сброженного в бассейне для брожения беззольного вещества.

Эффективную сбраживаемость беззольных сухих веществ осадка надлежит устанавливать в зависимости от технического предела брожения, R_{lim} , и влажности осадка, загружаемого в бассейн для брожения, по формуле:

$$R_d = R_{lim} - K_d \cdot \frac{100}{t_f}, \% \quad (7.87)$$

где:
 t_f – время брожения, сут.
 K_d – коэффициент, принимаемый в зависимости от влажности осадка из Таблицы 7.35;

Таблица 7.35

Влажность осадка, %	93	94	95	96	97
Коэффициент K_d	1,05	0,89	0,72	0,56	0,40

Технологический предел брожения беззольных сухих веществ осадка может быть принят согласно п. 7.6.16 но, если известен химический состав осадка, может быть определен по формуле:

$$R_{lim} = (0,92C_{gr} + 0,62C_{gl} + 0,34C_{prt}) \times 100, \% \quad (7.88)$$

где:
 C_{gr} , C_{gl} , C_{prt} – соответственно содержание жиров, углеводов и белков, г/г беззольного вещества осадка.

Теплотворную способность биогаза следует считать 5000+5500 ккал/м³.

7.6.19 Количество тепла необходимого для обогрева осадка, c_1 , следует рассчитывать по формуле:

$$c_1 = Q_n c_0 (T_f - T_n), \text{ ккал / час}, \quad (7.89)$$

где:
 T_f – температура брожения в 35⁰C (33+37⁰C);
 Q_n – количество осадка, подлежащего обогреву, м³/час;
 c_0 – удельная теплота осадка, равная 1350 ккал/(м³.град);

T_n – температура осадка перед началом обогрева (следует принимать $8+10^{\circ}\text{C}$ зимой и $14+16^{\circ}\text{C}$ летом).

Расчет потерь тепла, c_2 , через дно, купол и боковые стены следует проводить формулой:

$$c_2 = Ak(T_f - T_e), \text{ккал / час}, \quad (7.910)$$

где:

A – расчетная площадь, м^2 ;

k – коэффициент теплопереноса, $\text{ккал}/(\text{час}\cdot\text{м}^2\cdot\text{град})$;

T_e – температура окружающей среды, $^{\circ}\text{C}$.

Количество тепла $c_1 + c_2$ обеспечивается, как правило, теплообменниками, использующими в качестве теплоносителя горячую воду с температурой $55+60^{\circ}\text{C}$.

7.6.20 Производительность насосной установки для наружной рециркуляции следует определять из условия осуществления ежесуточной рециркуляции всего объема бассейна брожения за 5+8 час работы с учетом того, что в то же время через внутреннюю систему перемешивания обеспечивается рециркуляция еще одного объема бассейна брожения.

Для рециркуляции снимается осадок с 2+3 уровней в зависимости от вместимости чанов.

7.6.21 Влажность сброженного осадка выгружаемого из одноступенчатых бассейнов брожения надлежит определять с учетом эффективной сброженности беззольных веществ, определяемой согласно п. 7.6.18.

7.6.22 Чаны брожения представляют собой железобетонные или металлические герметические резервуары, работающие постоянно при максимальном уровне и избыточном давлении газа 5 кПа (500 мм водного столба) Средняя часть резервуара цилиндрической формы, а дно и купол - тронконической формы с наклоном в $40+45^{\circ}$ к горизонтали. Для обеспечения хорошей циркуляции внутренней жидкости соотношение между диаметром и общей высотой чаны брожения должна быть в пределах $0,6+0,8$.

Статический уровень осадка должен быть на $0,2+0,3$ м выше основания купола, а верх купола – на $1,0+1,5$ м выше динамического уровня осадка.

Площадь газосборной горловины следует рассчитывать из условия пропуска в $600+800 \text{ м}^3/(\text{м}^2\cdot\text{сут})$ биогаза.

Открытые концы труб для отвода биогаза из газосборной горловины следует устанавливать на высоте не менее 2 м от динамического уровня осадка.

На основе расчета для оптимизации дно, боковые стены и купол следует термоизолировать в целях снижения потерь тепла.

7.6.23 Перемешивание осадка в чанах брожения можно производить следующими системами и оборудованием:

- гидравлическими или механическими смесителями непосредственно в чанах;
- рециркуляционными насосами снаружи чанов;
- биогазом под напором, поданого внутри (у основания чанов).

7.6.24 Камеру для маневрирования следует располагать рядом с обслуживаемыми чанами. В этой камере устанавливаются:

- насосы для рециркуляции осадка;
- теплообменники;
- контрольно-измерительная аппаратура;
- технологическая обвязка между чанами, рециркуляционными насосами и теплообменниками.

Электроустановки в камере для маневрирования должны устанавливаться снаружи.

Гидравлическая установка в камере для маневрирования должна быть устроена так, чтобы каждый бассейн для брожения мог обслуживаться любым теплообменником или рециркуляционным насосом.

В камере для маневрирования необходимо предусматривать мостовой кран для монтажа и демонтажа оборудования, а также устройства естественной и искусственной вентиляции.

7.6.25 Илопровод подает осадок в верхнюю зону бассейнов. Трубопровод для удаления сброженного осадка забирает осадок со дна чанов и сбрасывает его снаружи через верхнюю зону чанов; этот трубопровод должен иметь диаметр взаимосвязанный с диаметром подающего

илопровода, чтобы обеспечивать поддержание постоянного рабочего уровня в чанах, но не должен быть менее 200 мм. Предусматриваются стальные илопроводы, при этом диаметр подающего илопровода следует принимать не менее 150 мм.

Скорость движения иломасы в трубопроводах должна приниматься в пределах 1,0÷1,2 м/с.

7.6.26 Из одноступенчатых бассейнов или из первой ступени двухступенчатых бассейнов вода из осадка, как правило, не сбрасывается.

В отдельных случаях можно предусматривать и сброс воды из осадка в целях поддержания постоянного рабочего уровня. Вода из осадка подается в механическую ступень очистки сточных вод.

7.6.27 Вместимость для брожения используется лучше при работе бассейнов брожения двумя ступенями. В первой ступени-в первичном бассейне брожения-осадок подогревается, а во второй ступени-во вторичном бассейне брожения-частично сброженный в первой ступени осадок продолжает сбрасывание без перемешивания. Во второй ступени производится и отделение воды из осадка.

7.6.28 На биогазопроводах от бассейнов брожения в сторону газгольдеров или теплоцентрали следует предусматривать:

- одоризатор: устройство для добавления в биогаз меркаптана (тиоспирта), если он подается потребителям;
 - сероводородный очиститель: устройство для удаления сероводорода из биогаза, полученного через сбрасывание осадка;
 - очиститель взвесей и суспензий: устройство задержания конденсата и взвешенных частиц из биогаза, полученного брожением, которое также служит и для гашения пламени.
- гидравлический предохранительный клапан;
-расходомер для биогаза.

7.6.29 Бассейны брожения должны быть оснащены следующими контрольно-измерительными приборами и аппаратурой для:

- измерения температуры свежего осадка, осадка в чанах и теплоносителя;
- определения расхода осадка;
- измерения расхода биогаза;
- определения pH свежего и сброженного осадка;
- измерения давления биогаза;
- автоматизации работы рециркуляционных насосов в зависимости от температуры осадка в чанах;
- сигнализации аварийного состояния и рабочего состояния смесительного насоса;
- анализа состава биогаза.

7.6.30 Бассейны брожения должны быть оснащены оборудованием для регенерации тепла из сброженного и направленного к устройством обезвоживания осадка.

В соответствующих условиях рекомендуется предусматривать и солнечные установки нагрева воды для подогрева осадка.

7.6.31 Расстояние от бассейнов брожения до основных сооружений очистительной станции, внутриплощадочных автомобильных дорог и железнодорожных путей должно быть не менее 20 м, до высоковольтных линий – не менее 1,5 высоты опоры линии электропередачи. Как правило, бассейны брожения ограждаются.

7.6.32 Бассейны брожения из второй ступени – это открытые резервуары, из которых следует предусматривать:

- выпуск иловой воды на разных уровнях по высоте сооружения;
- удаление уплотненного осадка – из сборного приемка по иловой трубе диаметром не менее 200 мм под гидростатическим напором не менее 2 м.

Влажность сброженного осадка, удаляемого из второй ступени бассейнов брожения, может приниматься равной 92% для сброженного первичного осадка и 94% - для смеси осадка с избыточным активным илом.

7.6.33 Для накопления биогаза и обеспечения давления газа не менее 1,5+2,5 кПа (150+250 мм водного столба.) в системе использования газов должны предусматриваться мокрые газгольдеры с колпаком или сухие надувные из непроницаемых эластичных мембран. Вместимость газгольдеров следует принимать 25+40 % суточного количества газа, добытого при анаэробном брожении осадка, определяемого согласно п. 7.6.18.

Газгольдеры конструктивно могут совмещаться с бассейнами брожения (бассейны брожения с плавающим колпаком).

7.6.34 Газгольдеры должны оснащаться следующими устройствами:

- входным – выходным газопроводом;
- трубопроводом для наполнения водой через верхнюю зону чана, питающимся от сети водоснабжения станции;
- трубопроводом для опорожнения чана от воды и её направления в канализационную сеть;
- трубопроводом для перелива, чтобы поддерживать постоянный уровень воды в чане;
- трубой для сброса в атмосферу газа при авариях (аварийным трубопроводом);
- предохранительным клапаном, размещаемым в трубе, вмонтированной в колпак газгольдера.

7.6.35 Проектирование газового хозяйства сооружений метано-мезофильного брожения следует осуществлять в соответствии с правилами техники безопасности и охраны труда.

7.6.36 Аэробную стабилизацию можно производить в:

- общих сооружениях со сточными водами (аэротенках продленной аэрации и траншеях для окисления раздела 7.7);
- отдельных сооружениях (бассейнах для минерализации).

7.6.37 Бассейны для аэробной отдельной минерализации следует принимать в исключительных случаях после соответствующего обоснования, когда невозможно применение анаэробного брожения осадка.

7.6.38 Аэробной минерализации подлежат:

- неуплотненный избыточный активный ил;
- избыточный активный ил, уплотненный гравитационным способом на протяжении не более 5 час;
- смесь избыточного активного ила и первичного (сырого) осадка.

7.6.39 Для аэробной стабилизации следует предусматривать сооружения (бассейны) типа коридорных аэротенков, в которых продолжительность аэрации надлежит принимать:

- 2+5 сут для неуплотненного активного ила;
- 6+7 сут для смеси неуплотненного активного и сырого осадка;
- 8+12 сут для смеси уплотненного активного ила и сырого осадка.

Такая продолжительность действительна при температуре 20° С. При более высоких температурах осадка продолжительность аэрации надлежит уменьшить, а при меньших – увеличивать. При изменении температуры на 10° С продолжительность аэрации изменяется в 2+2,2 раза. Аэробная стабилизация может применяться в диапазоне температур 8+35° С.

7.6.40 Удельный расход воздуха для аэробной стабилизации осадка следует принимать 1+2 м³/час для 1 м³ объема бассейна стабилизации в зависимости от влажности аэрируемого осадка, соответственно 99,5+97,5 %. Следует обеспечивать интенсивность аэрации не менее 6 м³/(м².час).

7.6.41 Стабилизированный аэробным способом осадок следует подвергать гравитационному уплотнению продолжительностью до 5 час. Влажность уплотненного осадка должна быть 96,5+98,5 %. Иловая вода из уплотнителей стабилизированного осадка должна направляться в биологическую ступень очистки со следующим составом: по БПК_{полн} – 200 мг/дм³, по взвешенным веществам – до 100 мг/дм³.

7.6.42 Снижение беззольных сухих веществ сырого осадка в результате аэробной стабилизации надлежит принимать приблизительно 40 %.

7.6.43 Для снижения влажности (обезвоживания) осадков до 60...85 % в целях обслуживания и транспортирования при их удалении и использовании могут приниматься следующие методы:

- обезвоживание на иловых площадках в условиях, аналогичных естественным условиям;
- искусственное обезвоживание механическими способами (вакуум-фильтрами, фильтр-прессами, центрифугами);
- направленное хранение на деградированных землях, в низинах, непригодных для других нужд, с последующим удобрением этих участков, хранение в оврагах городских свалок, накопителях бесплодного материала термоцентральных, отвалах отходов производства, если не подвергаются деградации предстоящие к дальнейшему использования материалы накопителей и отвалов, но при таком хранении следует соблюдать требования действующих нормативных документов.

Выбор любого метода из вышеуказанных следует осуществлять на базе технико-экономических расчетов с учетом местных условий участка, возможности очередности строительства и способа вывозки сухого осадка. Для малых и средних станций очистки при наличии местных условий обустройства рекомендуется строительство иловых площадок.

7.6.44 Иловые площадки предназначены для естественного обезвоживания осадка до влажности 80+85 % и должны предусматриваться:

- с водонепроницаемым естественным основанием и искусственным дренированием;
- с асфальто-бетонной облицовкой и центральным дренаем;
- каскадными и со сбросом иловой воды с поверхности;
- с площадками-уплотнителями осадка.

Выбор типа площадки зависит от природы грунтов основания, величины необходимой полезной площади, возможности удаления обезвоженного осадка.

7.6.45 Иловые площадки следует предусматривать в виде огражденного пространства с числом отделений не менее 4.

Технологический процесс осуществляется последовательно по отделениям.

Разграничение и отмежевание отделений допускается осуществлять:

- заборами из железобетонных изделий с входными воротами;
- земляными дамбами с рампами для переезда.

ПРИМЕЧАНИЕ – Пространство может быть разграничено земляными дамбами и разделена на отделения заборами из железобетонных изделий.

7.6.46 Для защиты окружающей среды дренирование иловой воды следует производить с площадок с искусственным дренажем. При повышенной водопроницаемости грунтов следует устраивать площадки с асфальто-бетонной облицовкой и центральной дренаем.

Дренажная вода должна направляться в технологический водооборот перед первой или вторичной ступенью в зависимости от местных условий и качества этой воды.

7.6.47 Иловые площадки – это открытые сооружения, построенные на уровне отметок земли и находящиеся, как правило, в зоне станции очистки.

Если вблизи этой зоны есть деградированные земли, иловые площадки могут размещаться на этих землях при условии возможности транспортирования влажного осадка по трубопроводам, включительно возврат на очистную станцию иловой дренажной воды, без дополнительных затрат энергии.

Месторасположение иловых площадок должно учитывать расстояния санитарной безопасности для жилых застроек или промышленных предприятия, указанных в Таблице 3.1.

7.6.48 Иловые площадки и их отделения устраиваются, как правило, прямоугольной или трапециoidalной конфигурации, если это условие не противоречит рациональному использованию участка для строительства.

7.6.49 Расчет иловых площадок следует осуществлять так, чтобы обеспечивать необходимую полезную площадь, а их строительство осуществлять с минимальным объемом земляных насыпей.

Общую площадь иловой площадки следует определять путем прибавления к полезной необходимой площади и площади необходимого пространства для устройства заборов, дамб, подъездных путей, сетей и т.д.

7.6.50 Необходимую полезную площадь иловых площадок следует устанавливать в зависимости от годовой нагрузки осадка, I_a , $\text{м}^3/(\text{м}^2\cdot\text{год})$, определяемой экспериментально в зависимости от качества и влажности осадка, местных климатических условий и намечаемой обезвоживаемости осадка.

При отсутствии экспериментальных данных, подтвержденных эксплуатацией аналогичных сооружений в одинаковых условиях, годовую нагрузку иловых площадок, I_a , можно принимать по данным Таблицы 7.36.

Таблица 7.36

Характеристика осадка	Типы иловых площадок для подсушивания			
	На естественном основании с искусственным дренированием	С	Каскадный с удалением иловой воды с поверхности	Площадки-уплотнители осадка
		асфальтобетонной облицовкой и центральной дренажной		
	А	В, Б	С, К	Д
Сырой осадок, сброженный в мезофильных условиях. Сброженный осадок в двухъярусных отстойниках или в открытых бассейнах для брожения	2,76	3,0	2,4	2,76
Смесь сырого осадка и активного ила, сброженная в мезофильных условиях. Осадки, стабилизированные в аэробных условиях	1,8	2,4	1,8	1,8

7.6.51 В транспортирующих и распределительных трубопроводах следует обеспечивать скорость движения влажного осадка не менее 1 м/с во избежание его оседания.

При проектировании следует обеспечивать условия промывки илотрубопроводов. Промывки должны осуществляться после каждого случая их использования и опорожнения в период низких температур.

7.6.52 Размеры отделений площадок следует устанавливать из условия обеспечения равномерного распределения влажного осадка и его дренирования.

7.6.53 Наполнение отделений влажным осадком следует предусматривать поочередно слоем до 0,2+0,3 м в теплый период и 0,5 м в холодный период, а на площадках с удалением воды с поверхности и на площадках-уплотнителях осадка-слоем до 2 м, после чего переходят к следующему отделению.

7.6.54 В случае подачи осадка только с одного конца отделений длина отделения должна быть до 50 м для осадка, поступающего из бассейнов мезофильного брожения и до 30 м из ярусных отстойников или открытых бассейнов брожения.

7.6.55 Ширина отделения может устанавливаться 5+20 м. Ширина полосы отделения, обслуживаемая одной дренажной, может быть до 10 м.

7.6.56 Заборы из сборных железобетонных изделий и земляные дамбы для разграничения площадок и отмежевания отделений следует предусматривать высотой 1+1,3 м для типов А, Б и 2,3+2,5 м для типов К и Д.

Ширину земляных дамб и величину их откосов следует устанавливать исходя из местных условий и характеристики грунта насыпей и учитывая, что дамбы будут подвергаться воздействию воды.

Рабочую глубину иловых площадок надлежит принимать 0,7+1 м, ширину дамб поверху – не менее 0,7 м, а при использовании механизмов для ремонта земляных дамб – 1,8+2 м; уклон сети для распределения осадка (трубопроводов и лотков) следует принимать по расчету, но не менее 0,01; минимальное число отделений иловых площадок (для сушки ила) надлежит принимать не менее четырех.

7.6.57 В проектах необходимо уточнять и следующие вопросы:

- дороги со съездами в отделения;
- сеть с гидрантами для промывной воды;
- средства транспорта и механизации для вывозки подсушенного осадка;
- способ утилизации или хранения подсушенного осадка (для удобрения сельскохозяйственных угодий, хранения в котлованах и т.д.).

7.6.58 Все иловые площадки следует проектировать с водонепроницаемыми ложами во избежания фильтрации иловой воды в грунт. В случае залегания грунтовых вод выше отметок основания необходимо предусматривать понижение уровня грунтовых вод или устройство иловых площадок с асфальто-бетонной облицовкой и искусственным дренированием.

7.6.59 Площадки для обезвоживания осадка с водонепроницаемым естественным основанием и искусственным дренированием строятся, как правило, без специальных мер по подготовке грунтов основания.

Если грунты основания осадочные, их следует разрыхлять и уплотнять проходами гладкого катка.

Дренажные трубы необходимо укладывать в траншеях с откосами в дренирующей среде (гравийном материале крупностью 3+16 мм).

В каждом отделении иловых площадок необходимо предусматривать две полосы, покрытые сборными железобетонными плитами, позволяющие въезду транспортных средств внутри отделения для погрузки и вывозки подсушенного осадка. Зоны разгрузки сырого осадка следует укреплять бетонной плитой размерами 1 × 1 м и толщиной 15 см.

7.6.60 Площадки с асфальто-бетонным покрытием следует устраивать с основанием, состоящем из слоя балласта толщиной 15 см, над которым укладывается песчаный слой толщиной 7 см. Асфальто-бетонная облицовка выполняется из одного прочностного слоя толщиной 10 см и одного слоя для износа толщиной 6 см.

7.6.61 Дренажные трубы в этих случаях следует укладывать в защитных каналах из железобетона. Эти трубы монтируются в дренирующей среде (в гравийном материале крупностью 3+16 мм), над гравием устраивается песчаный слой толщиной 20 см и крупностью песка 0,2+3 мм. Дрены строятся из перфорированных дренажных труб диаметром 150+200 мм, укладываемых с уклоном 0,004 в сторону коллектора дренажных вод на плотном основании из глины или из бетона для выравнивания. Высота засыпки дренажных труб должна быть равной глубине промерзания.

7.6.62 Иловые площадки для подсушки осадка с поверхностным отводом иловой воды надлежит принимать с 4+7 каскадами и 4+8 отделениями в каждом каскаде. Полезная площадь одного отделения варьирует от 0,25 до 2 га. Ширина отделений может быть 30+100 м при уклонах рельефа 0,004+0,04, 50+100 м при уклонах 0,01+0,04, 60+100 м при уклонах 0,01 и менее. Длина отделений при уклонах рельефа свыше 0,04 может быть 80+100 м, при уклонах 0,01 и менее может быть 100+250 м. Отношение ширины к длине должна соблюдаться в пределах 1:2+1:2,5. Высота оградительных дамб и насыпей для дорог может быть до 2,5 м, а рабочая глубина отделений должна быть на 0,3 м менее высоты оградительной дамбы.

Напуски сырого осадка следует осуществлять в 2 первые отделения при 4 отделениях в каскаде и в 3+4 первые отделения при 7+8 отделениях в каскаде.

Перепуски иловой воды между отделениями одного каскада следует производить в шахматном порядке. Количество иловой воды надлежит принимать 30+50 % количества обезвоживаемого осадка.

7.6.63 Допускается проектировать иловые площадки-уплотнители рабочей глубиной до 2 м в виде прямоугольных резервуаров (бассейнов) глубиной до 2 м с водонепроницаемыми днищами и стенами.

Для выпуска иловой воды, выделяющейся при отстаивании (уплотнении) осадка, вдоль продольных стен надлежит предусматривать через каждые максимум 18 м отверстия, перекрываемые шиберами.

Ширина отделений при таких площадках может варьировать в пределах 9+18 м.

Для механизированного транспортирования обезвоженного осадка следует предусматривать съезды.

7.6.64 Для иловых площадок следует соблюдать следующее условие: дренарующая площадь не должна быть менее 10 % площади отделения.

7.6.65 Распределение сырого осадка в отделениях осуществляется при помощи трубопроводов или лотков (каналов) по их ответвлениям с задвижками (шиберами или затворами) для каждой группы двух соседних отделений. Распределительную сеть для сырого осадка следует проектировать уклоном не менее 0,01.

Подача сырого осадка в отделениях осуществляется трубопроводами диаметром 150 мм, оснащенными концевыми клапанами или запорными задвижками, к которым должен быть свободный доступ.

При распределении осадка по лоткам его подачу в отделениях можно производить и по наклонным лоткам.

7.6.66 Иловая вода с площадок для подсушки осадка возвращенная в сооружения очистки сточных вод и при обезвоживании осадка, сброженного анаэробным способом, характеризуется следующими показателями: по взвешенным веществам – 1000+2000 мг/дм³, по БПК_{полн} – 1000+2000 мг/дм³ (большие значения для воды с площадок-уплотнителей, меньшие - для других типов иловых площадок); при стабилизации осадков аэробным способом количество загрязнителей принимается согласно п. 7.6.41.

7.6.67 При размещении иловых площадок вне территории станций очистки для обслуживающего персонала следует предусматривать служебные и бытовые помещения, а также кладовую.

7.6.68 Если местные условия и требования охраны окружающей среды позволяют можно устраивать пруды для обезвоживания осадков в естественных понижениях, бывших песчаных или глинистых карьерах и др. При недостаточной водопроницаемости грунтов в таких условиях следует предусматривать переливные сооружения для сброса иловой воды. Периодически через несколько лет пруды опоражнивают от осадка; если же накопительные объемы значительные и вблизи существуют и другие возможности удаления осадка можно отказаться от опорожнения и после наполнения всего объема пруда площадь передается для сельскохозяйственного использования.

Иногда пруды для осадка можно использовать и для его брожения, как и открытые бассейны брожения. Подсушка осадка в таких случаях производится в тех же прудах, которые могут служить и для хранения осадка.

7.6.69 Сооружения для механического обезвоживания обычно следует предусматривать на станциях очистки производительностью 20000 м³/сут и более. При соответствующем обосновании они могут проектироваться и на станциях очистки, начиная с их производительности 5000 м³/сут.

Сооружениям механического обезвоживания должны предшествовать сооружения для промывки осадка, сброженного мезофильным способом, и его кондиционирования (за исключением центрифугирования). Они способствуют снижению влажности осадка до 60+80 %.

7.6.70 Сооружения для промывки осадка должны предшествовать в технологической схеме сооружениям механического обезвоживания осадка на вакуум-фильтрах и фильтр-прессах в

целях удаления коллоидных частиц и тонких твердых взвешенных веществ, а также снижения щелочности осадка. Такие сооружения следует предусматривать, в основном, при использовании химических минеральных реагентов для кондиционирования осадка. Работу сооружений для промывки следует предусматривать постоянной или прерывистой, согласованной с работой сооружений обезвоживания.

7.6.71 Сооружения для промывки состоят из:

- бассейна для смешения осадка с промывной водой;
- бассейна для осаждения - уплотнения.

По технологическому процессу промывка классифицируется следующим образом:

- одноступенчатая промывка;
- многоступенчатая промывка;
- противоточная промывка.

Для промывки в каждой ступени необходимо использовать чистую воду (как правило, очищенную сточную воду). В целях уменьшения количества взвешенных веществ в промывной воде и снижения влажности уплотненного осадка рекомендуется замена промывной воды фильтратом от устройств обезвоживания или 0,1 %-ным раствором хлорного железа $FeCl_3$.

7.6.72 Отношение между промывной водой и осадком, подлежащего промывке, (R_e , m^3/m^3) следует принимать:

- для сброженного сырого осадка – $1+1,5$;
- для сброженной в мезофильных условиях смеси осадков – $2+3$.

При наличии данных об удельном сопротивлении осадка при фильтрации R_e следует определять по формуле:

$$R_e = I_g(r \cdot 10^{-10}) - 1,8, m^3/m^3, \quad (7.91)$$

где:

r – удельное сопротивление осадка на фильтрацию, см/г.

7.6.73 Перемешивание промывной воды с осадком следует производить в смесительном бассейне или непосредственно в бассейне осаждения – уплотнения. Продолжительности промывки следует принимать 15-20 мин, число бассейнов не менее двух.

При перемешивании воздухом (барботировании) количество воздуха определяется из расчета $0,5 m^3/m^3$ смеси промываемого осадка и воды.

7.6.74 Для уплотнения промытого осадка следует предусматривать бассейны типа уплотнителей, рассчитываемые в зависимости от следующих параметров:

- продолжительности осаждения-уплотнения – $12+18$ час;
- гидравлической нагрузки (включая промывную воду) – $8,5+17 m^3/(m^2 \cdot \text{сут})$;
- весовой нагрузки – $40,0+75,0$ кг сухого вещества / $(m^2 \cdot \text{сут})$.

Промывная вода подается в водооборот сточной воды перед первичными отстойниками со следующим количеством загрязняющих веществ:

- по взвешенным веществам – $1000+1500$ мг/дм³;
- по БПК_{полн} – $600+900$ мг/дм³.

Влажность уплотненного осадка следует принимать $94+96$ % в зависимости от исходного осадка и количества добавленного активного ила. Удаление осадка из уплотнителей надлежит предусматривать насосами плунжерного типа.

Число бассейнов осаждения-уплотнения следует принимать не менее двух. Эти бассейны должны оснащаться устройствами для удаления всплывающих веществ.

7.6.75 Химическое кондиционирование осадка осуществляется для изменения его структуры с последующим снижением удельного сопротивления на фильтрацию.

Для химического кондиционирования следует принимать:

- минеральные реагенты кондиционирования (хлорное железо, серкоокисное окисное железо и др.) в сочетании с известью или без неё;
- комбинированные реагенты кондиционирования, анионные или катионные полимеры с минеральными солями или смесь минеральных реагентов. Кондиционирование осуществляется сначала органическими реагентами, затем минеральными реагентами.

Добавку извести в осадок следует предусматривать после введения коагулянтов.

7.6.76 Необходимая доза реагентов определяется на основе экспериментальных исследований и изменяется в зависимости от происхождения осадка и его химического состава, а также от намечаемого способа обезвоживания.

Для предварительных расчетов при происхождении осадка от городских станций очистки дозы FeCl_3 и CaO могут устанавливаться согласно Таблице 7.37 (в % от сухого вещества из осадка) для обезвоживания на вакуум-фильтрах.

Таблица 7.37

Тип осадка	Сырой осадок				Сброженный осадок			
	неуплотненный		уплотненный		неуплотненный		уплотненный	
	FeCl_3	CaO	FeCl_3	CaO	FeCl_3	CaO	FeCl_3	CaO
Первичный осадок	1,5+3	6+10			3+4	8+10		
Избыточный активный ил			6+9	17+25				
Смесь первичного осадка и избыточного активного ила			3+5	9+13			4+6	12+20

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. При использовании сернистого окисного железа дозу следует определять с увеличением хлорного железа на 30+40 %.
2. Для стабилизированных аэробным способом осадков дозы реагентов для кондиционирования следует уменьшать на 30 %.
3. При обезвоживании осадка на фильтр-прессах дозу извести надлежит увеличивать на 30 % и более.

7.6.77 Химическое кондиционирование осадка охватывает следующие сооружения:

- устройства для хранения, приготовления и дозировки реагентов;
- бассейны для смешения и реакции осадка с реагентами.

Расчет сооружений для хранения, приготовления и дозировки необходимо осуществлять в зависимости от величины доз, установленных по результатам специализированных исследований, и от количества сухого вещества в обезвоженном осадке.

Для регенерации фильтровальной ткани вакуум-фильтров и фильтр-прессов надлежит предусматривать периодическую промывку 8+10 %-ным раствором ингибированной соляной кислоты. Количество соляной кислоты надлежит определять исходя из годовой потребности кислоты 20 %-ной концентрации на 1 м² фильтрующей поверхности: 20 л – для вакуум-фильтра со сходящим полотном и 50 л – для фильтр-прессов. Склад хлорного или сернистого окисного железа и соляной кислоты надлежит рассчитывать из условия хранения их 20+30 – суточного запаса, извести – 15 – суточного запаса.

Перемешивание и реакция осадка с реагентами производится в бассейнах (резервуарах), где обеспечивается постоянное смешивание смеси. Продолжительность перемешивания и реакции необходимо устанавливать 10+15 мин. Следует предусматривать не менее двух резервуаров, работающих поочередно, в первом производится перемешивание осадка с реагентом, во втором добавляется извести.

Коагулированный (хлопьевидный) осадок транспортируется самотеком на возможно короткие расстояния. Максимальную скорость в трубопроводах следует принимать 1 м/с.

7.6.78 Для изменения свойств осадка, подлежащего обезвоживанию, чаще всего на фильтр-прессах можно предусматривать физическое кондиционирование, осуществляемое добавлением инертных материалов (пепел, шлак, песок, опилки, волокна и др.).

Тип, дозы физических реагентов и технологию обработки следует устанавливать экспериментальными исследованиями. Следует учитывать, что количество необходимого для добавления инертного материала значительное и это способствует удвоению и даже утроению содержания твердых материалов в осадке.

7.6.79 Для механического обезвоживания осадка можно предусматривать следующие типы оборудования, устройств:

- вакуум-фильтры;
- фильтр-прессы;
- ленточные фильтр-прессы;
- центрифуги;
- другие устройства, предписываемые за последнее время.

Выбор типа оборудования следует осуществлять на основании технологического-экономического расчета в зависимости от потребления электроэнергии, эксплуатационной надежности и величины капиталовложений.

7.6.80 Определение числа вакуум-фильтров и фильтр-прессов следует осуществлять по формуле:

$$n = \frac{G_{н.м.} \cdot G_r}{P_r \cdot e}, \text{шт.}, \quad (7.92)$$

где:

$G_{н.м.}$ – количество сухого вещества из влажного осадка, кг/сут;

G_r – количество реагентов для кондиционирования, кг/сут;

P_r – производительность оборудования для обезвоживания, кг сухого вещества/час, согласно паспортных данных;

e – число часов работы оборудования ($e = 10+16$ час/сут);

n – число работающих установок для обезвоживания.

Следует предусматривать резервные агрегаты:

- 1 для 1+3 рабочих агрегатов;
- 2 для 4+10 рабочих агрегатов.

Для предварительных расчетов число оборудования, установок может определять на основании удельного расхода, указанного в Таблице 7.38.

Таблица 7.38

Тип осадка для обезвоживания	Удельный расход, кг сухого вещества/час		Влажность обезвоженного осадка, %	
	вакуум-фильтров	фильтр-прессов	вакуум-фильтров	фильтр-прессов
Сброженный осадок из первичных отстойников	25 ÷ 35	2 ÷ 17	75 ÷ 77	60 ÷ 65
Сброженная анаэробным способом в мезофильных условиях смесь, стабилизированный активный ил	20 ÷ 25	10 ÷ 16	78 ÷ 80	62 ÷ 68
Сброженная в термофильных условиях смесь осадка	17+22	7+13	78+80	62+70
Сырой несброженный осадок	30 ÷ 40	12 ÷ 16	72 ÷ 75	55 ÷ 60
Смесь сырого осадка из первичных отстойников и уплотненного активного ила	20 ÷ 30	5 ÷ 12	75 +80	62 ÷ 75
Активный уплотненный ил	8 + 12	2 + 7	85 + 87	80 + 83

ПРИМЕЧАНИЕ – Приведенные в таблице значения действительны для осадка городских станций очистки.

Иловую воду следует вводить в водооборот сточных вод перед первичными отстойниками.

Величину вакуума для вакуум-фильтров следует принимать в пределах 40+65 кПа (300+500 мм рт.ст.), давление сжатого воздуха на отдуве осадка – 20+30 кПа (0,2+0,3 N/m²).

Производительность вакуум-насосов надлежит определять из условия удельного расхода воздуха 0,5 м³/(мин·м²) фильтровального полотна, а расход сжатого воздуха – 0,1 м³/(мин·м²).

При фильтр-прессовании подачу кондиционного осадка надлежит предусматривать высоконапорными насосами (не менее 0,6 МПа); расход сжатого воздуха на просушку осадка следует принимать 0,2 м³/(мин·м²) фильтровального полотна; давление сжатого воздуха – не менее 0,6 МПа; расход промывной воды – 4 л/(мин·м²) фильтровального полотна; давление промывной воды – не менее 0,3 МПа.

7.6.81 Для механического обезвоживания осадков предусматривают горизонтальные центрифуги непрерывного действия. Расход (производительность) центрифуг, q_{cf} , м³ осадка/час следует определять по формуле:

$$q_{cf} = (15...20)l_{rot} \cdot d_{rot}, m^3/h, \quad (7.93)$$

где:

l_{rot} – длина ротора, м;

d_{rot} – диаметр ротора, м.

При химическом кондиционировании (с флокулянтами) обезвоживаемого осадка производительность центрифуг необходимо принимать в 2 раза меньшей, а эффективность удаления твердых веществ при этом увеличивается до 90+95 %. Без кондиционирования осадка, как правило, эффективность удаления сухого вещества и влажность обезвоженного осадка следует принимать по Таблице 7.39.

Таблица 7.39

Характеристика осадка, подлежащего обезвоживанию	Эффективность задержания сухого вещества, %	Влажность обезвоженного осадка (кека), %
Сырой или сброженный осадок из первичных отстойников	45+65	65+75
Анаэробно сброженная смесь осадка из первичных отстойников и активного ила	25+40	65+75
Аэробно стабилизированная смесь из первичных отстойников и активного ила	25+35	70+80
Сырой активный ил при зольности, %	10+15	75+85
- 28+35	15+25	70+80
- 38+42	25+35	60+75
- 44+47		

Для предотвращения увеличения нагрузки на очистные сооружения надлежит предусматривать дополнительную обработку (отдельную) фугата:

- аэробную стабилизацию в смеси с первичным осадком (или с фугатом его) и избыточным активным илом с последующим гравитационным уплотнением в течение 3+5 ч;
- иловые площадки для фугата после центрифугирования сброженных осадков, при этом нагрузки на площадки следует принимать с коэффициентом 2;
- возврат в аэротенки фугата после центрифугирования неуплотненного активного ила.

При кондиционировании осадков, подлежащих обезвоживанию центрифугированием рекомендуется применение высокомолекулярных флокулянтов дозой 2+7 кг/т сухого вещества осадка. Большие дозы флокулянтов надлежит принимать при центрифугировании активного ила, меньшие – для сырого несброженного осадка. Влажность обезвоженного активного ила следует принимать 80+83 %, сырого несброженного первичного осадка – 70+75 %. Фугат от обезвоживания кондиционных осадков дополнительно не обрабатывается и нагрузка на очистные сооружения при этом не увеличивается. Предпочтительны центрифуги с отношением l_{rot}/d_{rot} в пределах 2.5+4 при применении флокулянтов.

Количество резервного оборудования надлежит принимать:

- 1 для 1+2 рабочих единиц;

-2 для трех и более единиц.

7.6.82 При механическом обезвоживании осадка необходимо предусматривать резервные иловые площадки на 20% годового количества осадка.

7.6.83 Сооружения для механического обезвоживания на вакуум-фильтрах включают:

- устройство для подачи кондиционного осадка (следует избегать подачу насосами);
- вакуум-фильтры;
- оборудование для обеспечения вакуума (электровакуумные насосы, приемники-фазоразделители);
- устройство для отвода (откачки) иловой иоды;
- устройство высокого давления сжатого воздуха для отдува осадка (электрокомпрессор);
- устройство для удаления обезвоженного осадка (транспортёры, прицепные тележки).

Сооружения для механического обезвоживания на пресс-фильтрах с полотном включают:

- устройство для подачи кондиционного осадка;
- пресс-фильтр с полотном (лентой);
- устройство для удаления обезвоженного осадка;
- устройство для откачки (отвода) иловой воды.

Сооружения для механического обезвоживания на пластинчатых пресс-фильтрах включают.

- устройство подачи осадка на фильтры с высоконапорными насосами (насосы следует подбирать из условия наполнения фильтра за 6+10 мин), оснащенные решетками с прозорами 10 мм или виброситами с отверстиями 10×10 мм для удаления крупных веществ из первичного осадка;
- пластинчатые пресс-фильтры;
- устройство запрессовки пластин гидравлическими прессами;
- устройство удаления обезвоженного осадка;
- оборудование для откачки (отвода) иловой воды.

Сооружения для механического обезвоживания горизонтальными центрифугами-отстойниками включают:

- устройство подачи сырого осадка;
- центрифуги;
- устройство удаления обезвоженного осадка;
- оборудование для откачки (отвода) иловой воды.

Для монтажа, демонтажа и перемещения оборудования следует предусматривать мостовые краны (однобалочные, двухбалочные) с ручным управлением

7.6.84 Обеззараживание обработанного осадка городских станций очистки осуществляется с целью его маневрирования и использования без санитарно-эпидемиологических ограничений для удобрения сельскохозяйственных угодий.

Обеззараживание осадка может производиться термическими, биотермическими (компостированием) и химическими способами.

Для жидких осадков может применяться как термический способ (пастеризация, влажное окисление, термическое кондиционирование), так и химический, а для обезвоженного осадка применяется, как правило, только термический способ (пастеризация, названная еще дегельминтизацией, и термическая сушка) и при влажности 60+70 % биотермический способ (компостирование).

7.6.85 Пастеризацию (дегельминтизацию) жидких осадков следует осуществлять путем нагревания до 60+70⁰ С и более с выдерживанием не менее 20 мин или до 80+90⁰ С с выдерживанием 5 мин до или после сбраживания. Нагрев производится водяным паром, погруженными в осадок паровыми форсунками и теплообменниками.

Обезвоженные осадки могут подвергаться пастеризации в устройствах с газовыми форсунками с инфракрасным излучением.

7.6.86 Обеззараживание осадков биотермическим способом (компостированием) следует осуществлять в смеси с наполнителями (твердыми бытовыми отходами, торфом, опилками, листвой, соломой, молотой корой) или готовым компостом. Соотношение компонентов смеси обезвоженных осадков и твердых бытовых отходов составляет 1:2 по массе, а с другими указанными наполнителями – 1:1 по объему с получением смеси влажностью не более 60 %.

Биотермическую обработку следует осуществлять на обвалованных бетонных или асфальтобетонных площадках с использованием средств механизации в штабелях высотой от 2,5 до 3 м при естественной аэрации и до 5 м при принудительной аэрации.

При проектировании аэрируемых штабелей необходимо предусматривать:

- укладку в основании каждого штабеля перфорированных трубопроводов диаметрами 100+200 мм с отверстиями размерами 8+10 мм;

- подачу воздуха удельным расходом 15+25 м³/час на 1 т органического вещества осадка.

Длительность биотермической обработки (компостирования) надлежит принимать в зависимости от способа аэрации, состава осадка, вида наполнителя и на основании опыта эксплуатации в аналогичных условиях или по данным научно-исследовательских организаций.

В процессе компостирования необходимо предусматривать перемешивание смеси.

7.6.87 Термическую сушку для стерилизации и продвинутого снижения влажности осадка, обезвоженного предварительно механическим способом, (до 30+40 %) следует применять только после соответствующего обоснования и при использовании солнечной энергии (с подачей нагретого до 75 + 85⁰ С воздуха от улавливающих солнечную энергию аппаратов типа воздух-воздух).

При расчете необходимого количества тепловой энергии следует учитывать термическую энергию для выпаривания иловой воды, предварительного нагревания осадка, дезодорирования полученных газов и др.

7.6.88 Если осадок, полученный в результате очистки промышленных сточных вод, содержит органические и/или неорганические токсичные соединения, препятствующие его использованию в качестве удобрений для сельскохозяйственных угодий, хранению на земле или извлечению полезных веществ, то единственной приемлемой альтернативой является сжигание осадка в специальных устройствах.

7.6.89 Устройства термической сушки и сжигания осадка должны быть оснащены оборудованием для промывки или очистки продуктов сгорания.

7.6.90 Для хранения механически обезвоженного осадка надлежит предусматривать открытые площадки с твердым покрытием. Высоту слоя осадка на площадках следует принимать 1,5+3 м.

Для хранения термически высушенного осадка следует применять в зависимости от климатических условий аналогичные площадки или при соответствующем обосновании – закрытые склады.

Хранение механически обезвоженного осадка следует предусматривать в объеме 3+4 месячного производства.

Следует предусматривать механизацию погрузочно-разгрузочных работ.

Для не утилизируемых осадков должны быть предусмотрены сооружения, обеспечивающие и складирование в условиях, предотвращающих загрязнение окружающей среды. Места хранения/складирования таких осадков должны быть согласованы с органами санитарного надзора и охраны окружающей среды.

7.7 Станции очистки малой производительности (в сельских населенных пунктах)

7.7.1 Разработка проектов канализации обуславливает значительные трудовые затраты, связанные с предварительными полевыми исследованиями (топографическими, геотехническими, гидрологическими, гидрохимическими и биологическими), а также требует других действий, связанных с осуществлением канализации и получением различных разрешений, согласований местных и районных органов, решений о выделении участков для строительства, о координации с другими работами по благоустройству или с социально-экономическими мероприятиями. По этому заинтересованные заказчики предварительно должны заказывать соответствующие изыскания с учетом перспективных планов развития соответствующего населенного пункта.

Учитывая, что разработка проектов станций очистки требует высокого технического уровня исполнения со знанием специфики очистной технологии, гидротехнических сооружений, законодательства по охране природы и по благоустройству территории, проектированием должны заниматься специалисты соответствующей квалификации.

7.7.2 Местные решения (через поглощающих колодцев, септических колодцев, колодцев-ассенизаторов и др.) малопримемлемы, так и дорогостоящие, и не соответствуют требованиям охраны природы, которые в будущем будут конкретизироваться и регламентироваться, станут более строгими и для сельских населенных пунктов.

Учитывая, что системы канализации должны обслуживать не только индивидуальные хозяйства, но и других сельских потребителей, как торговые предприятия, животноводческие фермы, предприятия малой промышленности, а также имея в виду, что канализационная система нуждается в постоянном надзоре, маневрировании её оснащением и содержании, необходимо предусматривать централизованные системы канализации в сёлах, которые должны состоять из канализационной сети, сети транспортирования (коллекторная сеть с откачкой или самотечная) и устройств эффективной очистки.

7.7.3 Канализационные системы в сельских населенных пунктах вследствие относительно небольшого количества сточных вод, условий размещения, возможностей работы и специфической эксплуатации, имеют ряд особенностей, обуславливающих дифференцированную обработку по сравнению с городскими системами или системами важных промышленных объектов.

Следует особенно иметь в виду следующие условия:

- выбор простой технологической схемы, состоящей из возможно меньшего числа устройств и сооружений, чтобы уменьшать число эксплуатационных пунктов (постов), а, соответственно, численность эксплуатационного персонала;
- строительство сооружений для надежной работы, т.е. устройств, агрегатов, работающих при минимальном числе отказов и которые могут быть легко отремонтированы, не требуя при этом сложной технологии ремонта и высокой квалификации обслуживающего персонала;
- строительство компактных сооружений и устройств типа моноблока, которые совмещают больше функций в одном технологическом узле (объекте), имеющем преимущества по стоимости и занимаемой площади;
- применение в силу возможностей и в наибольших объемах строительных модулированных, сборных, заводских из железобетона, металла, пластмассы или смешанного состава материалов и изделий в целях упрощения строительства и снижения срока строительных работ.

7.7.4 Все водопользователи (населенные пункты, производственные или социальные объекты), которые сбрасывают сточную воду, должны располагать станциями очистки, соответствующими требованиям охраны окружающей среды.

Решения по станциям очистки следует определять, принимая во внимание следующие основные факторы:

- количество, происхождение и концентрация загрязняющих веществ в сточных водах;
- степень необходимой очистки следует проводить в зависимости от характеристик водоприёмника (река, речка, и т.д.); водоприёмники в сельской местности, как правило, имеют пониженные расходы воды и, как следствие, требуют более глубокой очистки;
- рельеф территории;
- гидрологические и гидрогеологические условия территории;
- свободные площади и условия месторасположения;
- подъездные пути и транспортные возможности для снабжения строительными материалами.

7.7.5 Технические решения по станциями очистки в сельских населенных пунктах, т.е. по индивидуальным местным и малым станциям очистки производительностью до 1400 м³/сут, характеризуются отдельной спецификой.

Для станций очистки с расходом до 12+25 м³/сут рекомендуются простые схемы с септическими колодцами или ступенчатыми отстойниками при механической очистке с устройствами естественной биологической очистки (подземная фильтрация, биологические пруды) или искусственной биологической очистки (моноблочные станции с аэрационными камерами, биофильтрами или биодисками).

Для станций очистки с расходами в пределах 12+200 м³/сут следует проектировать моноблочные станции типа бассейнов с продленной аэрацией с впереди устанавливаемыми решетками или более сложные схемы с традиционной механической очисткой, продолженной биологической очисткой в естественных условиях (биологические пруды, фитофильтры) или в искусственных (окислительные траншеи, биофильтры).

Для производительности свыше 200 м³/сут следует предусматривать более комплексные схемы, как правило, в две ступени: механическая ступень с решетками, песколовками, отстойниками и биологическая ступень с различными решениями типа аэротенков, совмещенных с аэробными сооружениями для стабилизации избыточного осадка, биофильтров, окислительных траншей, комбинированных бассейнов (с аэрацией и осаждением) и др.

Обработка осадка рекомендуется через криофильное брожение в ступенчатых отстойниках или в бассейнах без обогрева. Следует также применять метод продленной аэрации, при которой минерализация производится в аэротенке. Минерализованный осадок может складываться на иловых площадках, после чего с разрешения санитарных органов может утилизироваться в сельском хозяйстве в качестве удобрения.

7.7.6 Септические колодцы (септики) представляют собой закрытые резервуары для осаднения сточных вод и одновременно для продленного сбраживания осевшего осадка. Септики следует предусматривать, как правило, до сооружений естественной биологической очистки через подземную фильтрацию.

Полный расчетный объем септиков надлежит принимать:

- при расходе сточных вод до 5 м³/сут – не менее 3-кратного суточного притока;
- при расходе свыше 5 м³/сут – не менее 2,5-кратного суточного притока.

В зависимости от расхода сточных вод следует принимать следующие типы септиков:

- однокамерные – при расходе сточных вод до 1 м³/сут;
- двухкамерные – при расходах до 10 м³/сут;
- трехкамерные – свыше 10 м³/сут.

Следует предпочитать процесс брожения, происходящий в первой камере, в сравнении с устройством для осветления (следующая камера). Так, объем первой камеры двухкамерных септиков следует устанавливать 0,7, а трехкамерных – 0,5 от общего объема септика и второй и третьей камер – по 0,25 от общего объема.

При необходимости обеззараживания сточных вод, выходящих из септика, следует предусматривать контактную камеру, размер которой в плане надлежит принимать не менее 0,75 x 1,00 м.

Подводящий трубопровод должен быть расположен не менее чем на 0,05 м выше расчетного уровня жидкости в септике. Необходимо предусматривать устройства для задержания плавающих веществ и эффективной вентиляции.

Присоединение септиков к канализации должно осуществляться через смотровые колодцы.

7.7.7 Двухъярусные отстойники следует проектировать согласно п. 7.2.79.

7.7.8 Биологическая очистка сточных вод притоком менее 12 м³/сут может осуществляться подземной фильтрацией при помощи следующих сооружений:

- поглощающих колодцев;
- полей подземной фильтрации;
- подземных фильтров;
- фильтрующих траншей.

Все эти способы применимы лишь с согласия санитарной службы и органов охраны окружающей среды.

7.7.9 Фильтрующие колодцы надлежит устраивать в водопроницаемых грунтах при количестве сточных вод не более 1 м³/сут, но после септиков. При использовании подземных вод для хозяйственно-питьевых нужд фильтрующие колодцы следует предусматривать только по согласованию с санитарной службой.

Фильтрующие колодцы следует проектировать из железобетонных колец, кирпича усиленного обжига или буттового камня. Размеры в плане должны быть не более 2 x 2 м, а глубина – 2,5 м. Колодцы устраиваются как фильтры. Во внутренней части и снаружи колодца следует предусматривать фильтрующий материал разной крупности или битый кирпич. Над фильтром устраивают тонкий слой песка и сверху песка устанавливают плиту для разбрызгивания, назначение которой избегать взмучивание песчаного слоя водой, стекающей (падающей) из подводящей трубы сточных вод. Между подводящей трубой и слоем песка (плитой) следует оставлять пространство в 0,5+1,5 м для аккумуляции воды в промежутке времени, когда расход притока превышает фильтрационную способность в грунт. Ниже песчаного слоя стенки колодца должны предусматриваться дренажной воронкой (пазухой) для удаления фильтрующейся воды в водопроницаемый слой грунта.

Верх колодца должен быть оборудован входным люком с устройством для аэрации.

Для определения производительности фильтрующих колодцев надлежит принимать следующие ориентировочные расходы:

- 80 л/(м²·сут) в песчаных грунтах;

- 40 л/(м²·сут) в супесчаных грунтах.

Расчетную фильтрующую поверхность колодца следует определять как сумму площадей дна и стенок колодца на высоту фильтра.

Поверхностную нагрузку следует увеличивать на 10+20 % при устройстве фильтрующих колодцев в средне – и крупнозернистых песках или при расстоянии между основанием колодца и уровнем грунтовых вод свыше 2 м; на 20 % при удельном водоотведении свыше 150 л/(чел.сут) и среднесуточной температуре сточных вод выше 10° С. Для объектов сезонного действия эта нагрузка также следует увеличивать на 20 %.

7.7.10 Поля подземной фильтрации следует применять в песчаных и супесчаных грунтах, имеющих достаточную водопоглащаемость, без грунтовых вод. Во всех случаях следует избегать любое влияние фильтрующих устройств на грунтовые (подземные) воды или на источники водоснабжения. Для предупреждения коагуляции грунтов (почв) необходимо осветлять (отстаивать) воду перед её поступлением в дренажную сеть.

При проектировании полей подземной фильтрации следует учитывать следующие предварительные соображения:

- оросительные (дренажные) трубы диаметром 75+100 мм следует укладывать с уклоном 0,001+0,03 на глубину не более 1,8 м и не менее 0,5 м на фильтрующем слое из гравия, щебня или шлака, бытового камня или крупнозернистого песка толщиной 20+50 см;

- дрены подземной канализации в нижней части труб следует предусматривать с отверстиями, стыками или щелями для фильтрования отстоянной воды в почву. Длину каждой дрены следует принимать до 20 м, расстояние между дренами – 1,5+2,5 м;

- для снабжения устройства сточной водой необходимо предусматривать камеру дозирования с установлением в ней передвижного опрокидывающегося лотка, работающего автоматически для периодического отлива сточных вод;

- в конце дрен необходимо устраивать вертикальные вентиляционные трубы диаметром 100 мм, которые возвышаются над землей на 1,0+1,5 м;

- для аварийных ситуаций, когда необходимо временно выключать поле подземной фильтрации из работы, следует устанавливать сбросной трубопровод сточных вод, поступающих из септика, который сбрасывает их в резервные фильтрующие колодцы;

- общую длину, L_{tot} , оросительных (дренажных) труб следует определять по формуле:

$$L_{tot} = \frac{Q_{zi,max}}{q}, \text{ м}, \quad (7.94)$$

где:

$Q_{zi,max}$ – максимальный суточный расход сточных вод, л/сут;

q – суточная норма нагрузки сточными водами одного погонного метра дрены, л/д, принимаемая согласно Таблице 7.40.

Таблица 7.40

Расстояние от низа дрен до уровня грунтовых вод, м	Суточная нагрузка, q , одного линейного метра дрены в грунтах, л/д		
	песчаных	супесчаных	глинистых
1,00+1,50	12+18	6+12	4+8
свыше 1,50	15+25	12+20	6+10

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Минимальные значения относятся к зонам избыточного увлажнения, максимальные – недостаточного увлажнения.

2. Для объектов с удельным водопотреблением свыше 150 л/(чел.сут) и для объектов сезонного действия нагрузку следует увеличивать на 20 %.

7.7.11 Подземные фильтры и фильтрующие траншеи следует предусматривать с двумя сетями дрен: в верхнем слое грунта – из оросительных труб, распределяющих предварительно отстоянную воду в фильтрующий слой, а в нижнем слое (на глубине) – из коллекторных и сбросных труб для фильтрата. Эти трубопроводы следует укладывать один над другим, при этом толщина фильтрующего слоя должна быть 0,8+1,5 м. Верхний трубопровод следует укладывать в слое щебня толщиной 0,3 м.

Этот щебеночный слой следует покрывать листовым рубероидом на всю ширину траншеи во избежания попадания в трубопроводы фильтра дождевых (талых) вод. Каждый дренажный трубопровод должен заканчиваться вентиляционной трубой.

Подземные фильтры и фильтрующие траншеи следует проектировать в водопроницаемых или слабофильтрующих грунтах с расстоянием от сбросной дрены до наивысшего уровня грунтовых вод не менее 1 м. Очищенную сбрасываемую воду следует аккумулировать в специальных бассейнах (при её использовании для орошения) или отводиться в водоприемник с соблюдением соответствующих условий.

Фильтрующие траншеи следует проектировать длиной, зависящей от расхода сточных вод и нагрузки оросительных труб, но не более 30 м, ширину траншеи в верхней части следует устанавливать не более 0,5 м. Траншеи надлежит наполнять крупнозернистым и средним песком или другим фильтрующим материалом.

Подземные фильтры могут проектироваться одно-или двухступенчатыми. В одноступенчатых устройствах в качестве фильтрующего материала используется крупнозернистый и средний песок или другие аналогичные материалы. В двухступенчатых устройствах первая ступень наполняется щебенкой, гравием, битым камнем, шламом или другими материалами аналогичными тем, что используются в биологических фильтрах (см. п. 7.3.11), а вторая ступень – аналогично одноступенчатым фильтрам.

Нагрузку на оросительные трубы подземных фильтров и фильтрующих траншей, а также толщину слоя загрузки следует принимать по Таблице 7.41.

Таблица 7.41

Тип сооружений	Высота (толщина) фильтрующего слоя, м	Нагрузка на оросительные трубы, л/(м·сут)
Подземный одноступенчатый фильтр или вторая ступень двухступенчатого фильтра	1+1,5	90+120
Первая ступень двухступенчатого фильтра	1+1,5	180+240
Фильтрующая траншея	0,8+1	60+80

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Меньшие нагрузки соответствуют меньшей высоте.
2. При удельном водопотреблении свыше 150 л/(чел·сут) нагрузку следует увеличивать на 20+30 %.

7.7.12 Биологические пруды надлежит применять:

- в качестве самостоятельных сооружений естественной биологической очистки (вторичная ступень) сточных вод;

- для окончательной (глубокой) очистки сточных вод, обработанных биологическим способом, в искусственных сооружениях (третья ступень).

Для поддержания аэробных условий в прудах, в них следует предусматривать системы искусственной аэрации, аналогичные системам аэротенков.

Биологические пруды – вторичная ступень – следует предусматривать для очистки сточных вод с БПК менее 200 мг/дм³ при естественной аэрации и с 500 мг/дм³ при искусственной аэрации этих прудов. При БПК свыше 500 мг/дм³ надлежит предусматривать предварительную искусственную биологическую очистку.

Биологические пруды – третья ступень – следует проектировать для сточных вод после биологической очистки (в искусственных сооружениях) или физико-химической очистки с БПК не менее 25 мг/дм³ для прудов с естественной аэрацией и не более 50 мг/дм³ для прудов с искусственной аэрацией.

Перед биологическими прудами вторичной ступени для упрощенной механической очистки надлежит предусматривать решетки с прозорами не более 16 мм и отстаивание сточных вод в течение не менее 30 мин. Пруды с искусственной аэрацией следует пректировать с отстаиванием очищенной воды в течение не менее 2+2,5 час.

Биологические пруды представляют собой бассейны в нефилтрующих или слабофилтрующих грунтах, в противном случае следует осуществлять противифилтрационные мероприятия, откосы следует облицевать каменной отмосткой, асфальтом или залужением.

Биологические пруды следует проектировать, в основном, не менее чем из двух параллельных секций с 3+5 последовательными ступенями (прудами) в каждой секции. Каждая секция должна иметь обходной трубопровод для её отключения в целях очистки или ремонта. Приток воды в пруд следует осуществлять через много точек (равномерное распределение) во избежания появления мертвых зон, а следовательно, во избежания появления анаэробных зон.

Также в целях равномерного распределения воды пруды с естественной аэрацией надлежит проектировать с отношением длины к ширине не менее 20 или с отсеками, загороженными плетневыми заборами.

Трубы с искусственной аэрацией могут проектироваться любых размеров и форм, но с условием, что аэрационные устройства обеспечат движение воды в любом сечении и любой точке пруда со скоростью не менее 0,05 м/с.

Устройства для сброса воды из пруда следует предусматривать с регулировкой в целях забора воды с разных глубин. Для опорожнения прудов должны быть предусмотрены донные водовыпуски.

Хлорирование воды следует, как правило, после отвода из прудов. В исключительных случаях (при длине прокладки трубопровода хлорной воды свыше 500 м или необходимости строительства отдельной хлораторной и т.п.) допускается хлорирование перед прудами.

Концентрация остаточного хлора в воде после контакта с хлором не должна превышать 0,25+0,5 г/м³.

Рабочий объем биологических прудов надлежит определять по времени пребывания в нем среднесуточного расхода сточных вод.

Время пребывания сточных вод в биологических прудах с естественной аэрацией, $t_{i,b}$, сут, следует определять по формуле:

$$t_{i,b} = \frac{I}{K_{i,b} \cdot k} \sum_{i=1}^{n-1} \lg \frac{L_{inf}}{L_{ef}} + \frac{I}{K'_{i,b} k'} \lg \frac{L'_{inf} - L_{fin}}{L'_{ef} - L_{fin}} \quad (7.95)$$

где:

n – число последовательных ступеней пруда;

$K_{i,b}$ și $K'_{i,b}$ – коэффициенты объемного использования биологических прудов, соответственно, каждой ступени, следует принимать 0,8+0,9 для прудов с отношением длины секций к ширине 20:1 и более; 0,35 для отношения 1:1+3:1 или для прудов, построенных в естественных понижениях; для промежуточных случаев коэффициенты определяют интерполяцией;

L_{inf} – значение БПК воды, поступающей в каждую последовательную ступень пруда;

L'_{inf} – то же для последней ступени;

L_{ef} și L'_{ef} – БПК воды, выходящей из каждой ступени и, соответственно, из последней ступени;

L_{fin} – остаточная БПК, обусловленная внутриводоемными естественными процессами в бассейнах и принимаемая летом 2+3 мг/дм³ (для цветущих прудов – до 5 мг/дм³) и зимой – 1+2 мг/дм³;

k – константа скорости потребления кислорода; в случае отсутствия экспериментальных данных для городских и близким к ним по составу производственных сточных вод можно принимать 0,1 сут⁻¹ при температуре воды 20° С;

k' – то же для последней ступени; можно принимать 0,07 сут⁻¹ при 20° С;

Для прудов третьей ступени (глубокой очистки) k следует принимать, сут⁻¹: для первой ступени – 0,07; для второй ступени – 0,06; для остальных ступеней пруда – 0,05+0,04; для одноступенчатого пруда 0,06 сут⁻¹.

Для температур воды, отличающихся от 20° С, значения констант k și k' должны быть скорректированы по формуле:

$$k_t = k_{20} \cdot 1,047^{T-20} \quad (7.96)$$

Общую площадь зеркала воды биологических прудов с естественной аэрацией надлежит определять из условия обеспечения процессов очистки кислородом за счет переаэрации (диффузии атмосферного кислорода через зеркало воды) по формуле:

$$F_{i,b} = \frac{Q_{zi} \cdot C_a (L_{inf} - L_{ef})}{K_{ib} (C_a - C_{ef}) \cdot r_a}, \text{ м}^3 \quad (7.97)$$

где:

Q_{zi} – расход суточных сточных вод, м³/сут;

C_a – следует определять по формуле (7.77), мг/дм³;

C_{ef} – концентрация кислорода, которую необходимо поддерживать в воде, выходящей из пруда, мг/дм³;

r_a – скорость атмосферной аэрации при дефиците кислорода, равном единице, принимаемая 3...4 г O₂/(м²·сут);

L_{inf} , L_{ef} , и K_{ib} – те же, что и в формуле (7.95).

Расчетную глубину пруда с естественной аэрацией следует определять по формуле:

$$H_{ib} = \frac{V_{i,b}}{F_{i,b}}, \text{ м} \quad (7.98)$$

где:

$V_{i,b}$ – рабочий объем биологических прудов, определяемый по формуле:

$$V_{i,b} = Q_{zi} \cdot t_{i,b}, \text{ м}^3 \quad (7.99)$$

В то же время H_{ib} не должна превышать следующие значения, в м:

- 0,5 м при поступающем БПК свыше 100 мг/дм³;

- 1 м при поступающем БПК менее 100 мг/дм³;

- 2 м при поступающем БПК в пределах 20+40 мг/дм³ для прудов третьей ступени;

- 3 м при поступающем БПК менее +20 мг/дм³.

В случае промерзания прудов зимой их глубина увеличивается на 0,5 м.

Время пребывания сточной воды в прудах с естественной аэрацией, третья ступень, надлежит определять по формуле:

$$t_{i,b}^{aer} = \frac{n}{2,3K_d} \left(\sqrt[n]{\frac{L_{inf}}{L_{ef} - L_{fin}}} - 1 \right), \quad (7.100)$$

где:

K_d – динамическая константа скорости потребления кислорода, равная:

$$k_d = \beta_1 \cdot k, \quad (7.101)$$

где:

β_1 – коэффициент, зависящий от скорости движения воды в пруде, создаваемой аэрирующими устройствами, определяемый по формуле:

$$\beta_1 = 1 + 120v_{i,b}. \quad (7.102)$$

Если эта скорость, $v_{i,b} > 0,05$ м/с, то $\beta_1 = 7$;

n – число последовательных прудов;

k , L_{inf} , L_{ef} , L_{fin} – те же, что в формуле (7.95).

7.7.13 Для повышения глубины очистки воды до БПК равным 3 мг/л и, одновременно, для снижения содержания азота и фосфора в очищенной сточной воде рекомендуется применение в пруде водной растительности – камыша, рогоза, тростника и др. Высшая водная растительность должна быть размещена, в основном, в последних секциях последовательных прудов, которые могут использоваться и для рыбоводства.

Площадь, занимаемую высшей водной растительностью, допускается определять по гидравлической нагрузке, составляющей 10000 м³/(сут·га) при плотности посадки 150+200 растений на 1 м².

7.7.14 Циркуляционные окислительные каналы (ЦОК) – это устройства искусственной биологической очистки, а в случае прерывистой работы могут служить и для механической очистки, но при этом перед ними следует устанавливать решетки и, возможно, песколовки. Для проточных циркуляционных окислительных каналов следует предусматривать вторичные отстойники, в основном, в виде вертикальных отстойников. Они обеспечивают одновременно аэробную стабилизацию осадка, который удаляется непосредственно на иловые площадки. Поперечное сечение окислительных каналов надлежит принимать трапециoidalной формы с откосами из железобетонных плит или залуженными. Величину откосов следует устанавливать 1:1 для облицованных и 1:1,5+1:2 для залуженных откосов. Глубину воды в траншее надлежит принимать не менее 1 м. Скорость циркуляции воды в окислительных траншеях должна быть не менее 0,3 м/с.

7.7.15 При проектировании циркуляционных окислительных каналов следует принимать следующие параметры:

- время пребывания воды в канале, определяемое по формуле (7.62) при $\rho = 6$ мг БПК/(гN.A.·час);
- количество избыточного активного ила, рассчитываемое на основе удельной продукции 0,4 кг сухого вещества на 1 кг удаляемого БПК;
- систему аэрации, рассчитываемую аналогично расчету аэротенков, при величине удельного потребления кислорода 2+2,5 кг/кг БПК.

7.7.16 Аэраторы следует устанавливать в начале прямого отрезка канала, их число должно быть не менее 2.

Размеры и рабочие параметры аэраторов надлежит определять по техническому паспорту соответствующего типа аэратора в зависимости от продуктивности насыщения кислородом и скорости движения жидкости в траншее. Длина аэратора не должна быть меньше ширины траншеи понизу и не больше ширины траншеи поверху.

Удаление жидкости (смеси сточной воды с активным илом) из канала во вторичные отстойники следует осуществлять самотеком, а продолжительность осаднения во вторичных отстойниках во время максимального притока надлежит принимать 1,5 ч. Рециркуляция активного ила из вторичного отстойника в окислительную траншею производится непрерывно, а удаление избыточного активного ила на иловые площадки – периодически.

Иловые площадки надлежит рассчитывать с учетом соответствующей нагрузки мезофильно сброженных осадков.

7.7.17 Аэротенки для полного окисления (с продленной аэрацией) можно проектировать и без предварительной механической очистки, исключая удаление крупнозернистых материалов.

Для проектирования такого типа аэротенков (с продленной аэрацией) следует принимать следующие параметры:

- продолжительность продленной аэрации, определяемая по формуле (7.62) при скорости удаления БПК $\rho = 6$ мг/(г·ч), $C_N = 3+4$ г/дм³, минеральной доли в активном иле $m = 0,35$;
- систему аэрации, рассчитываемую аналогично расчету обычных аэротенков, при величине удельного потребления кислорода, q_o , 1,25 мг/мг;
- количество избыточного активного ила – 0,35 кг/кг;
- продолжительность пребывания (осаднения) сточных вод во вторичных отстойниках, принимаемая не менее 1,5 ч во время максимального притока.

Удаление избыточного активного ила может быть предусмотрена как из отстойной зоны, так и непосредственно из зоны аэрации, если концентрация ила в ней достигает 5+6 г/дм³.

Влажность удаляемого из отстойника осадка надлежит принимать 98 %, а из зоны аэрации 99,4%. Избыточный ил после аэробной стабилизации направляется для обезвоживания непосредственно на иловые площадки, которые следует рассчитывать для нагрузок, равных нагрузкам мезофильно сброженных осадков.

7.7.18 Обеззараживание небольших объемов очищенных сточных вод характеризуется отдельными особенностями, относящимися больше всего на использование реагентов, хотя это относится к хлорированию.

Так, при объемах менее 1000 м³/сут следует принимать хлорную известь, которая возможна в емкостях для приготовления и дозировки раствора хлорной извести. Также для небольших станций рекомендуется получение гипохлорита натрия электролизом в специальных установках.

Необходимые для обеззараживания сточных вод дозы хлора указаны в п. 7.4.3.

При использовании хлорной извести производительность устройства следует определять по формуле:

$$X = \frac{100 \cdot d \cdot Q_{or.max}}{a}, \text{ кг/час}, \quad (7.103)$$

где:

d – доза активного хлора, г/м³;

$Q_{or.max}$ – максимальный часовой расход сточных вод, м³/час;

a – содержание активного хлора в хлорной извести (примерно равно 20 %).

Вначале хлорная известь разводится в одной ёмкости до 10+15%-ной концентрации раствора, а затем в другой ёмкости доводится до 2+5% концентрации, которая добавляется в сточные воды. Объём ёмкостей, предназначенных для приготовления растворов, рассчитывается по формуле:

$$V = \frac{d \cdot Q_{or.max} \cdot k^3}{100 \cdot a \cdot b \cdot m}, \text{ м}^3/\text{час}, \quad (7.104)$$

где:

k – коэффициент, учитывающий уменьшение рабочего объема из-за осадконакопления, равный 1,15+1,2;

b – концентрация раствора хлорной извести, %;

m – число операций для приготовления раствора за сутки ($m \leq 6$).

Электролизеры следует проектировать согласно рекомендаций, разработанных научными организациями, или согласно технического паспорта аппаратов заводского изготовления.

7.7.19 В последнее время получило распространение и рекомендуется обеззараживание ультрафиолетовым облучением (УФ) (см. п. 7.4.11).

7.8 Комплексное проектирование очистных станций

7.8.1 Станции очистки зачастую следует проектировать с учетом их поэтапного развития в зависимости от наличного расхода вод, собираемых канализационной сетью в разные периоды, увязанного с расходом водоснабжения централизованной системы при соблюдении принятой технологической схемы очистки.

7.8.2 Состав проекта станции очистки должен быть следующим:

- пояснительная записка и рабочие чертежи, необходимые для капиталовложений;
- документация по этапам строительства и в период технологических испытаний;
- инструкции ввода в эксплуатацию;
- правила эксплуатации, капитальных ремонтов и контроля;
- инструкции по охране труда в специфических условиях станций с учетом вероятного технического уровня обслуживающего персонала станции очистки и т.п.;
- мероприятия по охране окружающей среды.

7.8.3 Осуществление целей капиталовложений производится на основании документов:

- заявки министерств, предприятий, исполнительных органов населенных пунктов и др., составленные на основании записок технико-экономического обоснования, исследований перспективного развития, изысканий месторасположения и т.п.;
- рабочего проекта разработанного организациями для исследований и технологической инженерии и для проектирования устройств и строительных работ в сроки и пределы, указанные в принятых заявках.

7.8.4 Для проектирования станций очистки предварительно необходимо получение от местных или центральных органов соответствующих министерств качественных условий для

отвода в водоприемник сточных вод. Эти условия зависят от расходов и загрязнения сточных вод, что предопределяет степень необходимой их очистки и выбор соответствующей схемы очистки.

7.8.5 Расчетные расходы для определения параметров станции очистки надлежит определять в зависимости от количественного и качественного притока сточных вод.

7.8.6 Загрязнения сточных канализационных вод, подлежащих очистке, следует устанавливать в зависимости от физико-химических показателей, присущих каждой отдельновзятой категории возвратных вод.

7.8.7 При проектировании станций очистки надлежит принимать во внимание положения настоящих норм и других нормативных документов, а также типовых проектов, относящихся к строительству станций очистки.

7.8.8 При расчете станций очистки следует учитывать возможности кооперирования с другими хозяйственными организациями данного населенного пункта.

7.8.9 Местоположение станции очистки должно располагаться вне пределов санитарных зон, жилых и социальных зданий ниже этих зон по течению водотока и в границах, предусмотренных в эскизе планировки или в генеральном плане развития населенного пункта, с соблюдением санитарных разрывов согласно действующих норм на момент утверждения проекта.

7.8.10 Следует располагать очистные станции на неплодородных участках земли, чтобы не выводить земли из сельскохозяйственного оборота. Следует также избегать возможность заражения подземных вод, используемых в качестве источников воды.

7.8.11 Месторасположение станции очистки должно обеспечивать по мере возможности:

- самотечное движение воды;
- недопущение строительства очистных сооружений:
 - с надветренной по отношению к жилой застройке стороны господствующего направления ветров;
 - в защитных зонах водных бассейнов;
 - в санитарных зонах водозаборов;
 - в зеленых зонах;
 - на участках с уровнем грунтовых вод ближе 1 м к основанию бассейнов сточных вод;
 - на землях лесного фонда и лесных полос;
 - на землях с бонитетом почвы свыше 60 баллов;
 - в зонах охраны природных и культурных памятников;
 - в зонах государственной охраны территорий;
 - на заболоченных или затопляемых землях;
- расположение (размещение) согласно п. 3.10;
- легкодоступный шоссейный или железнодорожный подъезд для транспортирования материалов, оборудования, людей;
- незатопляемость во время паводков;
- экономические условия создания (основания), избегая площади с близким залеганием подземных вод.

7.8.12 В случае месторасположения станций очистки на затопляемых участках следует защищать их сооружения, исходя из чрезвычайного паводкового уровня естественного водоприемника при максимальном расходе 3%-ной обеспеченности, обвалованием по границам всего участка станции очистки или оградительными дамбами вокруг каждого сооружения, что должно решаться на основании технико-экономического обоснования вариантов с учетом производительности станции очистки и ее будущего расширения.

7.8.13 При выборе как технологических схем, так и месторасположения станций очистки следует отдавать предпочтение решениям, не требующих строительства глубоких сооружений или их строительства в зоне подземных вод. В таких случаях необходимо рассматривать и

решения с насыпными площадками, с откачкой воды и выбирать самый выгодный вариант, исходя из технико-экономического обоснования.

7.8.14 Окончательный выбор месторасположения станций следует осуществлять на базе технико-экономических расчетов, где необходимо учитывать предыдущие соображения и рекомендации. Для расположения станций очистки надлежит выполнять полевые изыскания, лабораторные исследования и, возможно, исследования на опорных станциях.

7.8.15 Узел сооружений очистных станций должен обеспечивать нормальное осуществление предусмотренных процессов. Станции очистки состоят из сооружений и устройств, непосредственно участвующих в технологическом процессе очистки сточных вод и обработки осадков, вспомогательных сооружений и устройств и технологических соединительных звеньев.

7.8.16 Технологическая линия обработки сточных вод должна быть отдельной от линии обработки осадка, а число пересечений трубопроводов и каналов должно быть минимальным.

7.8.17 Объекты станции очистки следует располагать компактно на возможно меньшей площади, чтобы транспортирование сточных вод и осадка производилось на возможно меньшие расстояния. Подъезд к каждому объекту станции должен быть без всяких препятствий как во время строительства, так и в период эксплуатации. Расположение объектов надлежит осуществлять с учетом беспрепятственного их развития (расширения).

7.8.18 Плановое, самое логичное размещение сооружений и устройств станции очистки считается такое, которое позволяет следить за процессом очистки сточных вод и обработки осадков.

Вертикальная компоновка обусловлена условиями гидравлического течения воды в станции, осуществляемого в основном самотеком, характером грунтов оснований и топографией месторасположения. Из соображений эксплуатации, охлаждения сточных вод, структуры и т.д. резервуары различных пользования станции очистки следует устраивать, в основном, таким образом, чтобы уровень воды в них соответствовал уровню земли, в одних случаях резервуары строятся в выемке, в других случаях – в полувыемке – полунасыпи.

7.8.19 Расстояния между зданиями, устройствами, группами подобных сооружений следует устанавливать в зависимости от возможности осуществления как строительных работ, так и эксплуатационных мероприятий, возможностей подъезда и др.

Расстояния между различными объектами и резервуарами брожения осадков и газгольдерами надлежит принимать согласно норм предупреждения пожаров.

7.8.20 Число объектов необходимо устанавливать в соответствии с этапами строительства или расширения станции очистки.

При проектировании в целях обеспечения надежности в работе (избежания остановки всей станции в случае аварии), облегчения эксплуатации и осуществления этапного расширения станции следует предусматривать секционирование сооружений.

7.8.21 Для оптимального высотного размещения отдельных зданий и сооружений станций очистки, в случае необходимости, следует осуществлять технико-экономическое сравнение для варианта их размещения на высоких отметках с подкачкой неочищенных вод и отводом очищенных вод в водоприемник самотечным способом и варианта размещения станции очистки на низких отметках и напорной подаче очищенных вод в водоприемник.

7.8.22 Для возможности проведения профилактических и ремонтных работ надлежит предусматривать обводные или каналы для всей станции очистки, для различных ступеней или для главного объекта. Обводные трубопроводы или каналы для всей станции опломбируются, а в случае сброса неочищенных сточных вод в водоприемник, их распломбирование должно согласовываться с органами охраны окружающей среды.

7.8.23 Все сооружения должны предусматриваться с устройствами для охраны труда: перилами (поручнями), электроосветительными приборами низкого напряжения, вентиляцией и др.

Станции очистки должны иметь эстетический вид.

7.8.24 К технологическим соединительным звеньям между объектами станции очистки относятся:

- лотки (каналы) и трубопроводы для воды, осадка, воздуха, биогаза (газа от сбраживания осадка);
- распределительные или коллекторные камеры сточных вод;
- колодцы с задвижками на трубопроводах для воды и осадка;
- смотровые колодцы на трубопроводах для воды и осадка;
- аппараты для измерения расходов воды, осадка, воздуха и биогаза.

7.8.25 Лотки или открытые каналы выполняются из сборного жлкзобетона или монолитного бетона прямоугольного сечения. На станциях очистки с небольшими расходами каналы могут выполняться из изделий с округленным дном или с облицованием бетоном круглого дна. При проектировании открытых каналов или лотков для неочищенных сточных вод или осадка в зависимости от их размеров следует устанавливать уклоны, обеспечивающие самоочищающую скорость, не менее 0,7 м/с.

7.8.26 На лотках и открытых каналах в местах ответвления или в зонах проезда надлежит проектировать затворы для закрытия, обеспечивающие транспортирование воды и осадка в соответствии с потребностями технологического процесса, а также условия очистки и осмотра различных объектов станции очистки.

7.8.27 В местах изменения направления лотков или открытых каналов необходимо предусматривать повороты, выполненные из монолитного бетона, с радиусом закругления не менее 5-ти кратной их ширине.

7.8.28 Соединительные трубопроводы для воды и осадка могут выполняться из асбоцементных, железобетонных, пластмассовых и только в исключительных случаях из стальных или чугунных труб.

7.8.29 На отводах трубопроводов или на их участках длинее 200 м необходимо предусматривать устройства для очистки, размещаемые в смотровых колодцах.

7.8.30 Распределительные или коллекторные камеры следует оснащать устройствами для закрытия типа плоских затворов (на открытых каналах) или задвижек (на трубопроводах). В зависимости от местоположения в станции очистки эти камеры могут быть открытыми с перилами или закрытыми, если их помост проходимый или непроходимый.

7.8.31 Станции очистки надлежит оснащать приспособлениями для измерения расходов сточных вод, а также свежего и стабилизированного осадка.

7.8.32 Технические соединительные звенья подлежат гидравлическому расчету в зависимости от расхода обслуживаемых сооружений.

Соединительные каналы и трубопроводы укладываются для соединения сооружений, по мере возможности, кратчайшим путем и трассируются в целях несложной эксплуатации и возможности строительства новых соединений.

Распределительные камеры должны обеспечивать автоматическое и равномерное распределение равных объемов сточных вод или осадка в сторону сооружений или аналогичных отделений.

7.8.33 Вспомогательные сооружения и устройства станции очистки предназначены способствованию нормальной ее работе. К ним относятся: диспетчерское помещение, теплоцентраль, сеть для водоснабжения и для канализации, подъездные и эксплуатационные пути, административное здание или помещение, социальное здание или помещение, склады, лаборатория, мастерская, силовые и осветительные внутренние и внешние электроустановки, телефонная связь между основными объектами, зеленые насаждения и ограждения.

7.8.34 Диспетчерское помещение, лаборатория, служебные комнаты, столовая и санузел (раздевалки, душевые, уборные и др.) составляют эксплуатационный блок, который, как правило, необходимо размещать в административном здании, объем которого зависит от производительности станции очистки.

7.8.35 Диспетчерское помещение следует предусматривать только на станциях очистки средней и более производительности.

7.8.36 Термоцентральный надлежит проектировать для собственных нужд станции очистки или для использования биогаза для производства теплоносителя, электроэнергии или других целей.

7.8.37 Сеть водоснабжения и канализации надлежит предусматривать с учетом производительности станции и состава вспомогательных зданий как для любого промышленного предприятия. Через сеть водоснабжения обеспечивается питьевой, промывной и противопожарной водой вся станция очистки. Возле объектов станции очистки следует проектировать промывные гидранты. Сеть для водоснабжения может отсутствовать на небольших станциях очистки.

7.8.38 Подъездные пути необходимо устраивать для транспортировки материалов, нефтяных продуктов, реагентов к административному зданию, теплоцентрали, для вывозки осадка и т.п.

7.8.39 Административное здание надлежит предусматривать только на станциях очистки производительностью свыше 50000 м³/сут.

7.8.40 Для складирования и хранения инвентаря и реагентов необходимы помещения (склады), а для грузовых машин, тракторов и т.п. – гаражи.

7.8.41 На средних и крупных станциях очистки следует оборудовать стационарные лаборатории для анализов, необходимых при контроле за эффективностью очистки сточных вод и обработки осадков.

7.8.42 На средних и более крупных станциях очистки надлежит предусматривать местные ремонтные мастерские.

7.8.43 Электроустановки строятся согласно действующих норм.

7.8.44 К зданиям важного значения на станциях очистки относятся здание насосной станции, камеры задвижек в резервуарах брожения осадка, камеры управления, сооружения для защиты оборудования при механическом обезвоживании и сушке (обеззараживании) осадков, камеры решеток, хлораторная и др.

7.8.45 Обустройство территории следует считать одним из безусловных мероприятий при проектировании. Так, необходимо предусматривать озеленение территории, посадку деревьев и кустарников в форме защитной лесополосы против распространения неприятных запахов, а также для эффективного закрепления грунтов; устройство общих террас на станциях очистки, платформ вокруг отдельных сооружений станции (например, вокруг бассейнов брожения осадка).

7.8.46 Для недопущения к сооружениям как людей, так и животных обязательным считается ограждение станции очистки забором из железобетонных изделий, проволочной сетки или из колючей проволоки.

Для облегчения контроля следует предусматривать одни ворота въезда транспортных средств и входа эксплуатационного персонала, оборудованные будкой для вахтера.

7.8.47 Все сооружения и устройства, как основные, так и вспомогательные, должны размещаться и строиться в соответствии с внешними технологическими требованиями очистки, а также с соблюдением архитектурных условий. Архитектура сооружений, фасадов, используемые материалы и т.п. должны вписываться в общий ансамбль зоны строительства станции очистки.

8 Очистка дождевых вод

8.1 Общие указания

8.1.1 Способы и сооружения очистки воды от атмосферных осадков с водосборной площади населенных пунктов необходимо выбирать в зависимости от канализационной системы. Так, при общесплавной и полу-раздельной системам коллекторные каналы транспортируют к очистным станциям смесь хозяйственных, промышленных (городских) сточных вод и вод, происходящих от атмосферных осадков, а при раздельной системе дождевые и талые воды сбрасываются в водоприемник через отдельную сеть трубопроводов и коллекторных каналов.

Соответственно, возможны два варианта:

- очистка дождевых и талых вод совместно с городскими сточными водами на общих станциях очистки;
- раздельная (самостоятельная) очистки дождевых и талых вод на специальных станциях очистки, работающих по мере притока этих вод.

8.2 Очистка дождевых и талых вод совместно с городскими сточными водами

8.2.1. Учитывая, что совместная очистка сточных и дождевых вод неминуемо обуславливает увеличение производительности устройств городских очистных станций, необходимо осуществлять технико-экономический анализ двух возможных вариантов решения технологической схемы, учитывая что технологические линии очистки сточных вод не должны подвергаться другому (иному) режиму изменчивости расходов воды (см. п. 7.1.29).

Первый вариант предусматривает устройство водосливной камеры перед станцией очистки, что позволяет рассчитывать технологический приток при максимальном часовом расходе, равном $2Q_{u.o.max}$. В этом случае дополнительный расход воды во время дождя, сбрасываемый в водосливную камеру, отводится через сливной канал в аккумулирующий бассейн, который следует рассчитывать по формуле:

$$Q_c = 2Q_{u.o.max} - Q_{adm}, \quad (8.1)$$

где:

Q_c – расчетный расход притока воды к очистной станции во время дождя;

Q_{adm} – расход смеси дождевых и сточных вод, которая может быть отведена в водоприемник без очистки, учитывая качественные условия, требующие соблюдения норм отвода воды в водоприемники;

$Q_{u.o.max}$ – максимальный часовой расход сточных вод.

Второй вариант исходит из расположения той же водосливной камеры с возможностью расчета технологического притока для очистки сточных вод на очистной станции при расходе $Q_{u.o.max}$.

Станция очистки должна быть проверена расчетом на возможность откачки воды из буфер-бассейна не более чем за 24÷48 ч.

8.2.2 Аккумулирующие резервуары следует проектировать, как правило, типа первичного радиального отстойника, оснащенного соответствующим оборудованием. Для группы таких отстойников необходимо предусматривать насосную станцию, оборудованную насосами для откачки как сточных вод, так и осаждаемого осадка.

8.3 Раздельная очистка дождевых и талых вод

8.3.1 При необходимости раздельной очистки дождевых и талых вод предпочтение следует отдавать централизованным станциям очистки, которые позволяют применение эффективных способов и устройств очистки и обладают преимуществами при обработке осадка, происходящего от очистки дождевых вод.

Осаждение взвешенных веществ следует осуществлять в отстойниках (радиальных или продольных), оснащенных оборудованием для удаления ила и плавающих материй, или в прудах отстаивания постоянного действия.

Для удаления органических биологически загрязняющих веществ следует предусматривать биологические пруды с естественной или искусственной аэрацией.

Очищенные дождевые воды следует использовать, в первую очередь, для орошения сельхозкультур или снабжения промышленности технической водой. Степень очистки дождевых вод диктуется способом последующего их использования или условиями их отвода в водоприемник.

8.3.2 Расчетные расходы для определения параметров устройств раздельной очистки дождевых вод надлежит устанавливать согласно разделу 4.3 (п.п. 4.3.10-4.3.18).

8.3.3 Расчет осаждающих устройств следует осуществлять согласно необходимого эффекта удаления взвешенных веществ, зависящего от кинетики их отложения. При отсутствии экспериментальных данных эффект отложения может быть принят согласно Таблице 8.1.

Таблица 8.1

Эффект осаждения, %	40	50	58	62	63	64
Продолжительность задержания, мин.	20	40	60	80	100	120

Одновременно с удалением взвешенных веществ в отстойниках после часового задержания воды достигается уменьшение БПК_{полн} на 30+35 %, а после двух часов – на 50 %. Расчет устройств декантации следует осуществлять по методологии, принятой для первичных отстойников.

Число отстойников, обычно, должно быть не менее 2, но при расчетных расходах менее 10 л/с разрешается прекращение одного отстойника.

Учитывая режим притока дождевых вод, перед устройствами осаждения следует предусматривать сооружения для гашения гидравлической энергии и равномерного распределения воды по всему поперечному сечению отстойников.

Объем пространства для аккумуляции осадка надлежит рассчитывать для его количества, получаемого после декантации дождевых вод при самом интенсивном продолжительном дожде. Количество осадка необходимо определять с учетом эффекта осаждения и степени загрязнения воды взвешенными веществами. Следует принимать влажность осадка 90 % и объемную массу его в среднем – 2,5 г/см³.

Удаление аккумулярованного осадка надо производить откачкой или самотеком, при водяном столбе не менее 1,8 м, после каждого дождя, а во время снеготаяния-ежедневно.

8.3.4 Пруды (бассейны) декантации, предусматриваемые постоянного действия, представляют, обычно, земляные стоковые углубления, в роли которых могут использоваться и естественные рельефные понижения.

Продолжительность пребывания дождевых вод в таких прудах следует принимать в зависимости от необходимого эффекта и гидравлической крупности взвешенных частиц согласно Таблицы 8.2.

Объем, V, необходимо определять при расходе дождевых вод за время равное продолжительности задержания, принятой согласно Таблицы 8.2.

Таблица 8.2

Гидравлическая крупность взвешенных веществ, подлежащих декантации, мм/с	Продолжительность задержания дождевых вод, сут	Эффект декантации, %
0,035	1	88
0,028	1,5	91
0,017	2	93
0,012	3	94
0,009	4	95
0,007	6	95,5

Число выпавших дождей за этот период следует принимать согласно расходов дождевых вод. Объем определяют по формуле:

$$V = N \cdot Q_{met} \cdot t, \text{м}^3 \quad (8.2)$$

где:
 N – число выпавших дождей за период задержания дождевых вод в прудах-отстойниках;
 Q_{met} – расход дождевых вод от максимального дождя, м³/с;
 t – продолжительность максимального дождя, с.

Размеры в плане прудов следует устанавливать исходя из местных условий и принимая рабочую глубину 1+3 м. Число прудов должно быть не менее 2. Накопленный в прудах осадок подлежит удалению не менее 2 раз за год. Для этих целей следует проектировать возможность опорожнения каждого пруда.

8.3.5 Биологические пруды, предусмотренные для удаления органических загрязнителей, рассчитываются аналогично биологическим прудам третичной (окончательной) очистки городских сточных вод.

Расход дождевых вод, для которых устанавливается объем биологических прудов, следует определять в зависимости от числа выпавших дождей за период, равный продолжительности пребывания дождевых вод в биологических прудах (см. формулу 8.2).

До поступления дождевой воды в биологические пруды она в обязательном порядке должна проходить через отстойные сооружения (пруды). Снижение БПК_{раств} в прудах декантации (прудах-отстойниках) продолжительностью задержания воды 3+5 сут надлежит принимать 15+20 %.

8.4 Обеззараживание и использование очищенных дождевых вод

8.4.1 В необходимых случаях следует осуществлять обеззараживание очищенных дождевых вод.

8.4.2 Если проектом предусмотрено использование очищенных дождевых вод для различных нужд, при необходимости эти воды следует подвергать третичной (окончательной) очистке: фильтрации, флотации, удалению питательных веществ и т.п., что зависит от требований водопользователей.

8.5 Обработка осадка

8.5.1 Осадки, происходящие в результате совместной очистки дождевых и городских сточных вод, следует обрабатывать согласно технологической схемы, принятой для конкретной станции. В осадках, происходящих от отдельной очистки дождевых вод, преобладают минеральные вещества (≈65+70 %). Эти осадки подлежат естественному обезвоживанию на площадках подсушки, обустроенных дренажной системой для иловой воды. Нагрузку этих площадок надлежит принимать 3 м³/(м²·год). Они аналогичны площадкам для песка из станций очистки городских сточных вод.

9 Требования к строительным решениям и элементам очистных сооружений

9.1 Генплан. Объемно-планировочные решения

9.1.1 Выбор площадок для строительства сооружений канализационных систем, планировку, застройку и благоустройство их территории необходимо выполнять в соответствии с технологическими требованиями, указанными в NCM В.01.03 и общими требованиями СНиП 2.04.02. Планировочные отметки площадок канализационных сооружений и насосных станций, размещаемых в затопляемых зонах, а также люков смотровых колодцев надлежит принимать не менее чем 0,5 м выше максимального уровня паводковых вод 3 %-ной обеспеченности с учетом ветрового нагона воды и высоты наката ветровой волны, определяемой согласно СНиП 2.06.04.

9.1.2 Территория станций очистки сточных вод во всех случаях должна быть ограждена.

Тип ограждения следует выбирать в соответствии с местными условиями. В необходимых случаях для отдельных сооружений следует предусматривать ограждения согласно правил техники безопасности. Поля фильтрации допускается не ограждать.

9.1.3 Объемно-планировочные и конструктивные решения зданий и сооружений систем канализации надлежит выполнять согласно СНиП 2.09.03, СНиП 2.04.02 и указаниям настоящего раздела.

9.1.4 Здания и сооружения канализации следует принимать не ниже II степени огнестойкости и относить ко II классу надежности, за исключением иловых площадок, полей фильтрации, биологических прудов, регулирующих емкостей, канализационных сетей и сооружений на них, которые следует относить к III классу надежности и степень огнестойкости которых не нормируется. Огнестойкость конструкций отдельно стоящих емкостных сооружений, не содержащих жидкостей с пожароопасными или пожаровзрывоопасными примесями, не ограничивается.

9.1.5 По пожарной безопасности процессы перекачки и очистки бытовых сточных вод относятся к категории Д. Категория пожарной опасности производственных сточных вод, содержащих легковоспламеняющиеся и взрывоопасные вещества, устанавливается в зависимости от характера этих веществ.

9.1.6 Для эксплуатационного персонала на станциях очистки, насосных станциях, эксплуатационных участках канализационной сети и в лабораториях необходимо предусматривать бытовые помещения, санитарные узлы в зависимости от характеристики производственных процессов. К таким устройствам относятся: душевые, помещения и оборудование для сушки спецодежды и спецобуви, специальные шкафы с искусственной вентиляцией для одежды.

Характеристика производственных и вспомогательных процессов на станциях очистки сточных вод принимается согласно Таблицы 9.1.

Таблица 9.1

Производственные процессы на сооружениях канализации населенных пунктов	Группа производственных процессов
Работы: - в хлораторных и на складах хлора	III a
- в воздуходушных станциях и в ремонтных мастерских	I b
- в административных зданиях	I a

ПРИМЕЧАНИЕ – Работу инженерно-технического персонала на канализационных сооружениях надлежит относить к группам производственных процессов тех участков, которые он обслуживает.

9.1.7 Работы на сооружениях биологической очистки производственных сточных вод по санитарной характеристике приравниваются к работам на очистных сооружениях городской канализации.

Санитарную характеристику работ на сооружениях механической, химической и других методов очистки производственных сточных вод следует принимать в зависимости от состава сточных вод и метода очистки.

Данные для проектирования естественного и искусственного освещения производственных помещений следует принимать согласно СНиП 2.04.02.

9.1.8 Блокирование в одном здании различных по назначению производственных и вспомогательных помещений следует производить во всех случаях, когда это не противоречит условиям технологического процесса, санитарно-гигиеническим и противопожарным требованиям, целесообразно по условиям планировки участка и технико-экономическим соображениям.

Блокировать прямоугольные ёмкости сооружений следует во всех случаях, когда это целесообразно по условиям технологического процесса и конструктивным соображениям с учетом удобств эксплуатации.

9.1.9 Внутреннюю отделку административных, хозяйственных, бытовых помещений в зданиях систем канализации следует осуществлять согласно требований заказчика с учетом положений норм проектирования административных и бытовых зданий, а производственных помещений – с учетом защиты элементов зданий против вредного воздействия возможных выделений (влажности, пара, газов и т.п.).

В качестве рекомендаций возможно принимать отделочные работы, указанных в Таблице 9.2.

Таблица 9.2

Здания и помещения	Отделочные работы		
	Стены	Потолки	Полы
1. Здания решеток	Штукатурка кирпичных стен. Панель из глазурованной плитки высотой 1,8 м от пола. Выше панели-окраска влагостойкими красками	Окраска влагостойкими красками	Керамическая плитка.
2. Биофильтры	Расшивка швов панельных стен. Штукатурка кирпичных стен. Окраска влагостойкими красками	Окраска влагостойкими красками	Цементный пол.
3. Камеры управления метантенков; распределительные камеры; насосные станции	Штукатурка кирпичных стен. Окраска влагостойкими красками. Затирка железобетонных стен. Окраска клеевыми красками.	Окраска влагостойкими красками. Клеевая окраска.	Цементный пол.
4. Цех обезвоживания осадка	Расшивка швов панельных стен. Штукатурка кирпичных стен. Окраска влагостойкими красками.	Окраска влагостойкими красками.	Цементный пол.
5. Воздуходувная станция: - машинный зал	Расшивка швов панельных стен. Штукатурка кирпичных стен. Окраска панели масляной краской на высоту 1,5 м. Окраска клеевыми красками выше панели.	Клеевая поделка	Керамическая плитка (бетонный пол на монтажной площадке).
- подсобные помещения	Кирпичная кладка с подрезкой швов. Затирка или расшивка швов панелей. Известковая поделка.	Известковая поделка	Цементный пол
6. Фильтры	Штукатурка кирпичных стен. Окраска влагостойкими красками.	—	Цементный пол.
7. Насосные станции: - машинный зал	Штукатурка кирпичных стен в надземной части. В заглубленной части-затирка бетонных поверхностей цементным раствором. Окраска панелей масляной краской на высоту 1,5 м. Окраска клеевыми красками выше панели.	Клеевая поделка	Керамическая плитка.
- помещения над приемным резервуаром	Штукатурка кирпичных стен. Затирка бетонных стен подземной части цементным раствором. Окраска влагостойкими красками.	Окраска влагостойкими красками	Цементный пол

9.1.10 Расчёт сооружений канализационных ёмкостей производится в соответствии с СНиП 2.04.02.

9.1.11 Защита сооружений зданий и установок против эрозии осуществляется в соответствии с СР Е.04.03 и СНиП 2.04.02.

9.2 Системы отопления и вентиляции

9.2.1 Необходимый воздухообмен в производственных помещениях надлежит, как правило, рассчитывать по количеству вредных выделений от оборудования, арматуры и коммуникаций (трубопроводов). Количество вредных выделений следует принимать по данным технологической части проекта.

При отсутствии такой информации следует использовать данные о количестве воздуха, необходимого для воздухообмена, согласно Таблицы 9.3.

Таблица 9.3

Здания и помещения	Температура воздуха для проектирования систем вентиляции и отопления, °С	Кратность воздухообмена в 1 ч.	
		Приток	Вытяжка
1. Канализационные насосные станции (машинные залы) для перекачки:	5	По расчету на удаление теплоизбытков, но не менее 3.	
а) бытовых и близких к ним по составу производственных сточных вод и осадка			
б) производственных агрессивных или взрывоопасных сточных вод	5	См. Примечание 2	
2. Приемные резервуары и помещения решеток насосных станций для перекачки:	5	5	5
а) бытовых и близких к ним по составу производственных сточных вод и осадка			
б) производственных агрессивных или взрывоопасных сточных вод	5	5	См. Примечание 2
3. Воздуходувные станции	5	По расчету на удаление теплоизбытков	
4. Здания решёток	5	5	5
5. Биофильтры (аэрофильтры) в зданиях	См. Примечание 3	По расчету на удаление влаги	
6. Фильтры с зернистой загрузкой в здании	См. Примечание 3	По расчету на удаление влаги	
7. Аэротенки в зданиях	См. Примечание 3	По расчету на удаление влаги	
8. Метантенки: (насосная станция, инжекционная)	5	См. Примечание 3.	
		12	12
		Плюс аварийная 8-кратная, необходимость которой определяется проектом	
9. Цех механического обезвоживания (помещения вакуум-фильтров и бункерное отделение)	16	По расчёту на влаговыведение	

Здания и помещения	Температура воздуха для проектирования систем вентиляции и отопления, °С	Кратность воздухообмена в 1 ч.	
		Приток	Вытяжка
10. Реагентное хозяйство для приготовления раствора: а) хлорного железа, сульфата аммония, едкого натра, хлорной извести	16	6	6
б) известкового молока, суперфосфата, аммиачной селитры, соды кальцинированной, полиакриламида	16	3	3
11. Склады: а) бисульфата натрия	5	6	6
б) извести, суперфосфата, аммиачной селитры (в таре), сульфата аммония, соды кальцинированной, полиакриламида	5	3	3

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. При наличии в производственных помещениях обслуживающего персонала температура воздуха в них должна быть не менее 16 °С.
2. Воздухообмен следует принимать по расчету. При отсутствии данных о количестве вредных веществ, выделяющихся в воздух помещений, допускается определять количество вентиляционного воздуха по кратности воздухообмена на основании ведомственных норм основного производства, от которого поступают сточные воды.
3. Температуру воздуха в зданиях биофильтров (аэрофильтров) и аэротенков следует принимать не менее чем на 2° С выше температуры сточной воды.
4. Категории производств по пожаровзрывоопасности насосной станции и инжекторной метантенков, кратность воздухообмена, необходимость аварийной вентиляции в них следует определять расчётом.

9.2.2 В отделении решеток и приемных резервуаров удаление воздуха необходимо предусматривать в размере 1/3 из верхней зоны и 2/3 из нижней зоны с удалением воздуха из-под перекрытий каналов и резервуаров. Дополнительно следует предусматривать отсосы от дробилок.

10 Электрооборудование, технологический контроль, автоматизация и системы оперативного управления

10.1 Общие указания

10.1.1 Категории надежности электроснабжения электроприемников сооружений систем канализации следует определять по Правилам устройства электроустановок.

Категория надежности электроснабжения насосных и воздуходувных станций должна соответствовать их надежности действия и приниматься по п. 5.1.5.

Допускается (с условием технико-экономического обоснования) использование автономных источников электроснабжения, как электростанций с дизельными двигателями или с газовыми турбинами, с различными двигателями внутреннего сгорания на биогаз, миниэлектростанций, использующих энергию перепада (напора) воды при отводе очищенных сточных вод в водоприемник и др.

10.1.2 Выбор напряжения электродвигателей следует производить в зависимости от их мощности, принятой схемы электропитания и с учетом перспективы развития проектируемого объекта.

Выбор исполнения электродвигателей должен зависеть от окружающей среды. При выборе электродвигателей следует учитывать возможную их комплектацию. Компенсация реактивной мощности должна выполняться в соответствии с действующими положениями.

10.1.3 Распределительные устройства, трансформаторные подстанции и щиты, управления для сооружений с нормальной средой следует размещать во встраиваемых или пристраиваемых к сооружению помещениях и учитывать возможность их расширения и увеличения мощности.

Допускается размещение трансформаторных подстанций под открытым небом.

При строительстве подстанции напряжением 110 или 35 кВ для питания станций очистки распределительное устройство подстанции 6+10 кВ рекомендуется совмещать с распределительным устройством станции очистки.

В насосных станциях допускается установка щитов в машинном зале на полу или балконе при условии принятия мер, исключающих попадание на них воды и затопление при аварии.

10.1.4 Классификацию взрывоопасных зон помещений и смежных с взрывоопасной зоной других помещений, а также категории и группы взрывоопасной смеси следует принимать в соответствии с действующими нормами.

10.1.5 Электродвигатели, пусковые устройства и приборы на сооружениях для обработки и перекачки сточных вод, содержащих легковоспламеняющиеся, взрывоопасные вещества, следует принимать в соответствии с действующими Правилами.

Предусматривать установку двигателей внутреннего сгорания в этих насосных станциях запрещается.

10.1.6 В системах технологического контроля необходимо предусматривать:

- средства и приборы постоянного контроля;

- средства периодического контроля, например, для наладки и проверки работы сооружений.

10.1.7 Технологический контроль качественных параметров сточных вод необходимо осуществлять путем непрерывного инструментального контроля с помощью промышленных приборов и анализаторов или лабораторными методами.

10.1.8 В конструкциях сооружений следует предусматривать узлы, закладные детали, проемы, камеры и прочие устройства для установки средств электрооборудования и автоматизации, а на соединительных трубопроводах – защиту от засорения (разделительные мембраны, продувку или промывку соединительных трубопроводов и т.п.).

10.1.9 Объем автоматизации и степень оснащения сооружений средствами технологического контроля необходимо устанавливать в зависимости от условий эксплуатации и обосновывать технико-экономическими расчетами с учетом социальных факторов.

Автоматизацию следует выполнять по заданным технологическим параметрам. В первую очередь автоматизации подлежат насосные установки.

10.1.10 Для обеспечения централизованного управления и контроля работы сооружений следует предусматривать диспетчерское управление системой канализации, использующее в необходимых случаях и комплексные системы автоматизации и телеизмерения на основе микропроцессорных контроллеров (системы SCADA).

10.1.11 Для крупных систем канализации, когда на объектах, которым они подведомственны, функционируют автоматизированные системы управления технологическими процессами (АСУТП), следует предусматривать подсистемы, обеспечивающие сбор, обработку и передачу необходимой информации вышестоящей иерархической ступени, а также решение отдельных задач по управлению.

10.1.12 Диспетчерское управление должно предусматриваться, как правило, одноступенчатое с одним диспетчерским пунктом. Для наиболее крупных канализационных систем со сложными сооружениями и большими расстояниями между ними допускается двухступенчатое управление с центральным и местными диспетчерскими пунктами.

Связь между диспетчерским пунктом и контролируруемыми объектами, а также между помещениями дежурного персонала и мастерскими следует осуществлять посредством прямой диспетчерской связи.

Следует, как правило, предусматривать прямую диспетчерскую связь между диспетчерским пунктом канализационной системы и диспетчерским пунктом энергохозяйства промышленного предприятия, а в случае его отсутствия – с центральным диспетчерским пунктом промышленного предприятия.

10.1.13 С контролируемых сооружений на диспетчерский пункт должны передаваться только те сигналы и измерения, без которых не могут быть обеспечены оперативное управление и контроль работы сооружений, скорейшая ликвидация и локализация аварий.

На диспетчерский пункт следует передавать только те измерения и сигналы, которые исходят от предусмотренных процессов очистки сточных вод и обработки осадка, от продуктивности и состава устройств. Обязательными следует считать:

- данные о расходах сточных вод и обработанных осадков;
- сигналы предельных уровней в характерных точках сооружений;
- сигналы отключения основного оборудования при авариях;
- сигналы предельной концентрации взрывоопасных газов и хлор-газа в служебных помещениях.

10.1.14 Помещения диспетчерских пунктов допускается блокировать с технологическими сооружениями: производственно-административным корпусом, воздуходувной станцией и др. (при размещении диспетчерского пункта в воздуходувной станции его следует изолировать от шума).

В диспетчерских пунктах следует предусматривать следующие помещения:

- диспетчерскую для размещения диспетчерского щита, пульта и средств связи с постоянным пребыванием дежурного персонала;
- вспомогательные помещения (ремонтную мастерскую, кладовую, комнату отдыха, санузел).

10.2 Насосные и воздуходувные станции

10.2.1 Насосные станции, как правило, должны проектироваться с автоматическим управлением без постоянного обслуживающего персонала. При этом рекомендуется следующие виды управления:

- автоматическое управление (на расстояние) насосными агрегатами в зависимости от уровня сточной жидкости в приемном резервуаре;
- местное управление с периодически приходящим персоналом и с передачей необходимых сигналов на диспетчерский пункт.

10.2.2 В насосных станциях, оборудованных агрегатами с электродвигателями мощностью свыше 100 кВт и получающих электропитание от собственных трансформаторных подстанций (ТП), следует учитывать защиту против появления ударных толчков нагрузки в трансформаторах, величина и частота которых ограничиваются заводами-изготовителями.

10.2.3 В насосных станциях, оборудованных агрегатами с высоковольтными электродвигателями, не допускающими их автоматизацию «по уровню» в связи с невозможностью обеспечения необходимой частоты включения приводов масляных выключателей или ограниченной частоты включения электродвигателей, рекомендуется использование регулируемого привода.

Регулируемым электроприводом следует оборудовать, как правило, один насосный агрегат в группе из 2...3 рабочих агрегатов.

Управление регулирующими электроприводами следует осуществлять автоматически в зависимости от уровня жидкости в приемном резервуаре.

10.2.4 На насосных станциях, имеющих сложные коммуникации, требующие частых переключений, а так же технологическое оборудование, не приспособленное для автоматизации, допускается наличие обслуживающего персонала. При этом управление агрегатами должно производиться централизованно со щита управления.

На автоматизированных насосных станциях независимо от категории надежности действия при аварийном отключении насосных агрегатов следует осуществлять автоматическое включение резервного агрегата.

На телемеханизированных станциях первой категории надежности действия также следует предусматривать автоматическое включение резервного насосного агрегата.

10.2.5 При аварийном затоплении насосной станции следует предусматривать автоматическое отключение основных насосных агрегатов и включение в работу задвижек для недопущения последующего поступления сточных вод в машинный зал и приемный бассейн.

10.2.6 Пуск насосных агрегатов должен, как правило, производиться при открытых напорных задвижках на обратный клапан.

Пуск насосных агрегатов при закрытых задвижках следует предусматривать при опасности гидравлических ударов, а также при наличии требований, связанных с запуском синхронных электродвигателей.

10.2.7 В насосных станциях следует контролировать следующие технологические параметры:

- расход перекачиваемой жидкости (при необходимости) или регистрацию продолжительности работы агрегатов;
- уровень жидкости в приемном бассейне;
- уровень жидкости в дренажном приемке;
- давление в напорных трубопроводах;
- давление, развиваемое каждым насосным агрегатом;
- давление воды в системе гидроуплотнения;
- температуру подшипников (при необходимости).

10.2.8 В насосных станциях следует предусматривать местную аварийно-предупредительную сигнализацию. При отсутствии постоянного обслуживающего персонала предусматривается передача общего сигнала о неисправности на диспетчерский пункт или пункт с круглосуточным дежурством.

10.2.9 В воздуходушных станциях, как правило, следует предусматривать местное управление воздуходушными агрегатами из машинного зала. В отдельных случаях допускается предусматривать дистанционное управление агрегатами из диспетчерского или оперативного пункта.

Последовательность операций по пуску и остановке воздуходушного агрегата, а также контроль его технологических параметров должны быть выполнены системой автоматизации с учетом рекомендаций завода-изготовителя. При обосновании следует предусматривать автоматическое регулирование производительности воздуходушных агрегатов по величине растворенного кислорода в сточной воде.

В напорных воздуховодах надлежит контролировать давление и температуру воздуха (местное измерение).

10.2.10 В насосных станциях с переменной производительностью рекомендуется предусматривать насосные агрегаты с меняющимся числом оборотов. Целесообразность их использования и выбор регулируемого привода необходимо обосновывать технико-экономическими расчетами. Управление регулируемыми приводами следует производить в зависимости от уровня жидкости в приемном бассейне.

10.3 Станции очистки

10.3.1 Автоматизацию технологических процессов очистки сточных вод и обработки осадков следует предусматривать согласно рекомендаций специализированных научно-исследовательских институтов, а также фирм и заводов, производящих используемое оборудование. Эти рекомендации определяют и необходимый объем контрольно-измерительной аппаратуры и приборов сигнализации основных параметров работы оборудования и установок.

10.3.2 При разработке схемы контроля и управления сооружениями очистки в первую очередь необходимо предусматривать возможность контроля распределения притока сточных вод к отдельным блокам и устройствам, для чего необходимы аппараты постоянного или периодического измерения расходов и уровней. В сооружениях для аппаратуры надлежит проектировать возможность установки такой аппаратуры и при составлении продольного технологического профиля станции очистки.

10.3.3 В сооружениях, подвергаемых коррозии под действием агрессивной среды, необходимо предусматривать измерение скорости их разрушения.

10.3.4 На запорной арматуре (затворах, задвижках) для регулирования распределения притока сточной жидкости к сооружениям следует устанавливать определитель положения затвора с местным или дистанционным показанием.

10.3.5 Аппараты, средства автоматизации и вспомогательное оснащение (соединительные коммуникации, трубы и др.), используемые для измерения неочищенных сточных вод и осадка, должны быть защищены против воздействия загрязнителей, содержащихся в этой жидкости.

10.3.6 Работу механизированных решеток следует автоматизировать по заданной программе или по максимальному перепаду уровня жидкости до и после решетки.

10.3.7 В песколовках при высоком уровне автоматизации очистных сооружений следует автоматизировать удаление песка по заданной программе, устанавливаемой эксплуатационным опытом.

10.3.8 В первичных отстойниках (горизонтальных или радиальных) следует автоматизировать периодический выпуск осадка поочередно из каждого отстойника по заданной программе или уровню осадка.

10.3.9 В усреднителях необходимо контролировать на выходе величину pH или другие параметры, требуемые по технологии.

10.3.10 В сооружениях, в которых используется сжатый воздух (усреднителях, аэрируемых песколовках, биокоагуляторах и преаэратах), следует контролировать расход воздуха.

10.3.11 В аэротенках следует контролировать расходы иловой смеси, активного ила и воздуха на каждой секции, а при высоком уровне автоматизации станций следует регулировать подачу воздуха в зависимости от концентрации растворенного кислорода в сточной воде.

10.3.12 В высоконагружаемых биофильтрах следует контролировать расход поступающей и рециркулируемой воды.

10.3.13 Во вторичных отстойниках следует автоматизировать поддержание заданного уровня активного ила и предусматривать контроль работы илососов (для рециркуляции ила).

10.3.14 В илоуплотнителях необходимо автоматизировать выпуск уплотненного ила по заданной программе или уровню ила.

10.3.15 В метантенках необходимо автоматизировать поддержание заданной температуры, необходимой для брожения, предусматривать контроль этой температуры, уровня загрузки, расходов поступающего осадка, теплоносителя и газа, давления теплоносителя и газа.

10.3.16 На вакуум-фильтрах и фильтр-прессах следует автоматизировать дозирование подаваемых реагентов, контролировать уровень осадка в корыте вакуум-фильтра, разрежение в ресивере, давление сжатого воздуха, уровень воды в ресивере.

10.3.17 В очищенной обезвреженной воде после контакта с хлором следует контролировать концентрацию остаточного хлора.

10.3.18 Автоматизацию технологических процессов обработки производственных сточных вод и необходимый объем контроля параметров следует принимать по данным отраслевых научно-исследовательских учреждений.

11 Дополнительные требования к системам канализации в районах с особыми условиями

11.1 Сейсмические районы

11.1.1 Требования настоящего подраздела должны выполняться при проектировании систем канализации для районов сейсмичностью 7+9 баллов (шкала Рихтера) дополнительно к требованиям СНиП 2.04.02.

11.1.2 При проектировании канализации населенных пунктов и промышленных предприятий, расположенных в районах с высокой сейсмичностью, надлежит предусматривать мероприятия, исключающие затопление территории сточными водами и загрязнение подземных и поверхностных вод в случае повреждения канализационных трубопроводов и сооружений (попадание в другие сети, резервные водоемы).

11.1.3 При выборе схем канализации надлежит предусматривать децентрализованное размещение канализационных сооружений, если это не вызовет значительного усложнения и удорожания работ. Также следует принимать разделение технологических элементов очистных сооружений на отдельные секции.

11.1.4 При благоприятных местных условиях следует применять методы естественной очистки сточных вод.

11.1.5 Заглубленные (в выемке) здания необходимо располагать на расстоянии не менее 10 м от других сооружений и не менее 12 D_{ext} (D_{ext} – наружный диаметр трубопровода) от трубопроводов.

11.1.6 В насосных станциях в местах присоединения напорных и всасывающих трубопроводов к насосам необходимо предусматривать гибкие соединения, допускающие угловые и продольные взаимные перемещения концов труб.

11.1.7 Для предохранения территории канализируемого объекта от затопления сточными водами, а также загрязнения подземных и поверхностных вод при аварии необходимо от сети устраивать перепуски (под напором) в другие сети или аварийные резервуары без сброса в водоприемники.

11.1.8 Для коллекторов и сетей безнапорной и напорной канализации надлежит принимать все виды труб с учетом назначения трубопроводов, требуемой прочности труб, компенсационной способности стыков, а также результатов технико-экономических расчетов.

11.1.9 Прочность канализационных сетей необходимо обеспечивать выбором материала и класса прочности труб на основании статического расчета с учетом дополнительной сейсмической нагрузки, определяемой также расчетом.

11.1.10 Компенсационные способности стыков необходимо обеспечивать применением гибких стыковых соединений, определяемых расчетом.

11.1.11 Проектирование напорных трубопроводов следует производить согласно СНиП 2.04.02.

11.1.12 Не рекомендуется прокладывать коллекторы (канализационные трубопроводы) в насыщенных водой грунтах (кроме скальных, полускальных и крупнообломочных), в насыпных грунтах независимо от их влажности, а также на участках со следами тектонических нарушений.

11.2 Просадочные грунты

11.2.1 Системы канализации, подлежащие строительству на просадочных, засоленных и набухающих грунтах, надлежит проектировать согласно NCM G.03.03, СНиП 2.04.02 и СНиП 2.02.01.

11.2.2 В просадочных грунтах II типа по просадочности следует применять при просадках грунтов от собственной массы:

а) до 20 см, для самотечных трубопроводов – железобетонные, асбоцементные и керамические трубы; то же для напорных трубопроводов – напорные железобетонные, напорные асбоцементные и полиэтиленовые трубы;

б) свыше 20 см для самотечных трубопроводов – железобетонные напорные, асбоцементные напорные, керамические трубы; то же для напорных трубопроводов – полиэтиленовые, чугунные трубы.

Допускается применение стальных труб для напорных трубопроводов на участках при возможной просадке грунта от собственной массы до 20 см и рабочем давлении свыше 0,9 МПа (9 N/cm²; 9 кг/см²), а также при возможной просадке свыше +20 см и рабочем давлении свыше 0,6 МПа (6 N/cm²). Требования к основаниям под безнапорные трубопроводы в грунтовых условиях I и II типов по просадочности приведены в Таблице 11.1.

Таблица 11.1

Тип грунта по просадочности	Характеристика территории	Требования к основаниям под трубопроводы
I	Застроенная Незастроенная	Без учета просадочности То же
II (просадка до 20 см)	Застроенная Незастроенная	Уплотнение грунта Без учета просадочности
II (просадка свыше 20 см)	Застроенная Незастроенная	Уплотнение грунта и устройство поддона Уплотнение грунта

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Незастроенная территория-территория, на которой в ближайшие 15 лет не предусматривается строительство населенных пунктов и объектов народного хозяйства.
2. Уплотнение грунта-трамбование грунта основания на глубину 0,3 м до плотности сухого грунта не менее 1,65 т/м³ на нижней границе уплотненного слоя.
3. Поддон-водонепроницаемая конструкция с бортами высотой 10+15 см, на которую укладывается дренажный слой толщиной 10 см.
4. Требования к основаниям под трубопроводы относятся к застроенным территориям со зданиями и сооружениями II класса ответственности. При застройке зданиями и сооружениями I и III классов ответственности требования к основаниям под трубопроводы соответственно снижаются или повышаются.
5. Углубление траншей под стыковые соединения труб следует осуществлять трамбованием грунта в соответствующем месте.

Требования к устройству оснований под самотечные трубопроводы, укладываемые вблизи зданий или сооружений, зависят от класса ответственности этих зданий и сооружений и приведены в Таблице 11.2.

Таблица 11.2

Класс ответственности зданий и сооружений вблизи трубопроводов и характер территории	Категория грунта по просадочности			
	I	II (просадка до 20 см)	II (просадка свыше 20 см)	
I	Застроенная	Трамбование грунта	Устройство подушки под трубопровод	Укладка трубопроводов в каналах
	Незастроенная	Без учета просадочности	Трамбование грунта	Устройство подушки под трубопровод

Sfârșitul Tabelului 11.2

II	Застроенная	Без учета просадочности	Трамбование грунта	Устройство подушки под трубопровод
	Незастроенная		Без учета просадочности	Трамбование грунта
III	Застроенная	Без учета просадочности	Без учета просадочности	Трамбование грунта
	Незастроенная			Без учета просадочности

ПРИМЕЧАНИЯ:

1. Минимальные расстояния между трубопроводами и основаниями соседних сооружений и зданий в условиях просадочных грунтов II категории следует устанавливать согласно СНиП 2.04.01, а при просадках менее 20 см эти расстояния следует снижать на 20 %.

2. Подушка под трубопровод – водонепроницаемая конструкция с бортами высотой 0,1+0,15 м, на которую укладывается дренажный слой толщиной 0,1 м.

11.2.3 На просадочных грунтах со II типом грунтовых условий стыковые соединения железобетонных, асбоцементных, чугунных, керамических и полиэтиленовых труб должны быть податливыми за счет применения эластичных заделок.

11.2.4 При возможной просадке от собственной массы грунта свыше 10 см, условие при котором еще сохраняется герметичность безнапорного трубопровода вследствие горизонтальных перемещений грунта, определяется выражением:

$$\Delta_{lim} \geq \Delta_c + \Delta_s, \quad (11.1)$$

где:

Δ_{lim} – допустимая осевая компенсационная способность стыкового соединения труб, см, принимаемая равной половине длины муфты стыковых соединений;

Δ_c – необходимая осевая компенсационная способность стыкового соединения из условия воздействия горизонтальных перемещений грунта, возникающих при просадках его от собственной массы;

Δ_s – величина оставляемого при строительстве зазора между концами труб в стыке, принимаемая равной 1 см.

Величину Δ_c , см, необходимо определять по формуле

$$\Delta_c = K_w l_{sec} \left(\varepsilon + \frac{-D_{ext}}{R_c} \right) \quad (11.2)$$

где:

K_w – коэффициент условий работы, принимаемый равным 0,6;

l_{sec} – длина секции (звена) трубопровода, см;

ε – относительная величина горизонтального перемещения грунта при просадке его от собственной массы;

D_{ext} – наружный диаметр трубопровода, м;

R_c – условный радиус кривизны поверхности грунта при просадке его от собственной массы, м;

Значение ε , м, следует определять по формуле:

$$\varepsilon = 0.66 \left(\frac{S_{pr}}{l_{pr}} - 0.005 \right), \quad (11.3)$$

где:

S_{pr} – просадка грунта от собственной массы, м;

l_{pr} – длина криволинейного участка просадки грунта, м, от собственной массы, вычисляемая по формуле:

$$l_{pr} = H_{pr}(0,5 + K_{\beta} \operatorname{tg} \beta), \quad (11.4)$$

где:

H_{pr} – величина просадочной толщи грунта, м;

K_{β} – коэффициент, принимаемый равным для однородных толщ грунтов – 1, для неоднородных – 1,7;

$\operatorname{tg} \beta$ – угол распространения воды в стороны от источника замачивания, принимаемый равным для супесей и лессов – 35° , для суглинков и глин – менее 50° .

Условный радиус кривизны поверхности грунта, R_c , м, вычисляется по формуле:

$$R_c = \frac{l_{pr}^2}{2S_{pr}}(1 + S_{pr}). \quad (11.5)$$

11.3 Подрабатываемые территории

11.3.1 При проектировании сооружений и канализационных сетей на подрабатываемых территориях (с подземными шахтами) необходимо учитывать дополнительные воздействия от подвижек и деформаций земной поверхности, вызываемых проводимыми горными выработками.

Назначение мероприятий по защите от воздействий горных выработок следует производить с учетом сроков их проведения под проектируемыми сетями и сооружениями согласно положений СНиП 2.01.09 и 2.04.02.

11.3.2 На подрабатываемых территориях не допускается размещение полей фильтрации.

11.3.3 Мероприятия по защите безнапорных трубопроводов канализации от воздействий деформирующегося грунта должны обеспечивать сохранение безнапорного режима, герметичность стыковых соединений, прочность отдельных секций трубопроводов.

11.3.4 При выборе мероприятий по защите и определении их объемов в разрабатываемом на стадии проектирования горно-геологическом обосновании должны быть дополнительно указаны:

- места и сроки начала горных работ под зоной месторасположения канализационных сооружений и сетей, а также отдельных участков этих сетей вне этой зоны;
- места пересечений трубопроводами линий выхода на поверхность тектонических нарушений, границ шахтных полей и охранных целиков;
- территории возможных образований на земной поверхности крупных трещин с уступами и провалов.

11.3.5 Для проектирования защиты безнапорных трубопроводов канализации должны быть заданы (известны) ожидаемые деформации земной поверхности:

- на площадях с известным на момент разработки положением горных выработок – от проведения заданных очистных выработок;
- на площадях, где планы проведения выработок неизвестны, - от условно задаваемых выработок по одному наиболее мощному из намечаемых к отработке пластов или выработок на одном горизонте;
- в местах пересечений трубопроводами границ шахтных полей, охранных целиков и линий выхода на поверхность тектонических нарушений – суммарными от выработок в пластах, намечаемых к отработке в ближайшие 5 лет.

При определении объемов мероприятий по защите сооружений необходимо принимать максимальные значения ожидаемых деформаций с учетом коэффициента перегрузки согласно СНиП 2.01.09.

11.3.6 Для безнапорной канализации следует применять керамические, железобетонные, асбоцементные и пластмассовые трубы, а также железобетонные лотки или каналы. Выбор типа труб необходимо производить на основе технико-экономического анализа в зависимости от состава транспортируемых сточных вод и горно-геологических условий площадки или трассы трубопроводов канализации.

11.3.7 Для сохранения безнапорного режима в канализационных трубопроводах уклоны участков при проектировании продольного профиля необходимо назначать с учетом расчетных неравномерных оседаний (наклонов) земной поверхности исходя из условия:

$$i_p \geq i_p^{min} + i_t, \quad (11.6)$$

где:

i_p – уклон трубопровода, необходимый для сохранения безнапорного режима работы;

i_p^{min} – наименьший допустимый уклон трубопровода при расчетном наполнении;

i_t – расчетный уклон земной поверхности на участке трубопровода, принимаемый согласно п.

11.3.5.

11.3.8 При невозможности обеспечить необходимый уклон безнапорного трубопровода, например, по условиям рельефа местности или при отсутствии разности между отметками начальной и конечной точек проектируемого трубопровода, а также у границ шахтных полей, охранных целиков и тектонических нарушений следует:

- трассу трубопровода предусматривать в направлении больших уклонов или в зоне с минимальными ожидаемыми нарушениями земной поверхности;

- увеличить диаметр трубопровода;

- уменьшить расчетное наполнение трубопровода;

- предусматривать станции перекачки сточных вод в тот же или другой трубопровод за пределами зоны неблагоприятных наклонов земной поверхности.

Станции перекачки сточных вод следует сооружать при строительстве трубопровода, если горные работы намечены на ближайшие 5 лет, и непосредственно перед горными работами при более поздних сроках их осуществления.

11.3.9 Стыковые соединения труб следует предусматривать податливыми, работающими как компенсаторы, за счет применения эластичных заделок.

Условие, при котором сохраняется герметичность стыковых соединений труб безнапорной сети канализации, определяется выражением:

$$\Delta_{lim} \geq \Delta_c + \Delta_s, \quad (11.7)$$

где:

Δ_{lim} – допустимая (нормативная) осевая компенсационная способность податливого стыкового соединения труб, принимаемая для труб, см: керамических – 4; железобетонных раструбных – 5; асбоцементных муфтовых – 6;

Δ_c – необходимая осевая компенсационная способность стыков труб, см, определяемая расчетом в зависимости от ожидаемых деформаций земной поверхности и размеров принимаемых труб;

Δ_s – величина оставляемого при строительстве зазора между концами труб в стыке, см, принимаемая в размере не менее +20 % значения Δ_{lim} .

11.3.10 Несущая способность поперечного сечения труб при растяжении, P_p , должна удовлетворять условию:

$$P_p \geq P_e + P_i \quad (11.8)$$

где:

P_e – максимальное продольное усилие в отдельной секции трубопровода, вызываемое горизонтальными деформациями грунта;

P_i – максимальное продольное усилие в отдельной секции трубопровода, вызываемое появлением уступа на земной поверхности.

11.3.11 При несоблюдении условий (11.7) или (11.8) необходимо:

- применять трубы меньшей длины или другого типа;
- изменить трассу трубопровода, проложив её в зоне меньших ожидаемых деформаций земной поверхности;
- повысить несущую способность трубопровода устройством в его основании железобетонной постели (ложа) с разрезкой на секции податливыми швами.

11.3.12 Разность отметок входного и выходного колодцев дюкера следует назначать с учетом неравномерных оседаний земной поверхности, вызываемых проведением горных выработок.

11.3.13 Расстояния между канализационными колодцами на прямолинейных участниках трубопроводов канализации необходимо принимать не более 50 м.

11.3.14 При необходимости пересечения трубопроводом канализации площадей, где возможно образование локальных трещин с уступами или провалов, следует предусматривать напорные участки с перекачкой воды и надземную прокладку трубопровода.

11.3.15 Очистные сооружения следует проектировать, как правило, по жестким и/или комбинированным конструктивным схемам. Размеры в плане жестких блоков, отсеков должны определяться расчетом в зависимости от величин деформаций земной поверхности и наличия практически осуществимых конструктивных мер защиты, в том числе деформационных швов необходимой компенсационной способности.

11.3.16 Податливые конструктивные схемы допускаются только для сооружений канализации типа открытых ёмкостей, не имеющих стационарного оборудования.

11.3.17 Сооружения канализации, имеющие стационарное оборудование, следует проектировать только по жестким конструктивным схемам.

11.3.18 Сблокированные сооружения канализации различного функционального назначения должны быть разделены между собой деформационными швами.

11.3.19 Для задержания отбросов следует применять подвижные решетки с регулируемым углом наклона и решетки-дробилки.

11.3.20 Распределение воды по поверхности биофильтров следует осуществлять при помощи стационарных разбрызгивателей со спринклерами и движущихся оросителей, фундаменты-стояки под разбрызгивателями необходимо отделять от сооружений биофильтров водонепроницаемыми деформационными швами.

11.3.21 Соединительные каналы и/или трубопроводы между сооружениями не должны иметь жесткой связи с этими сооружениями.

Уклоны лотков и открытых каналов следует назначать с учетом расчетных деформаций земной поверхности.

Библиография

- [1] Council Directive 91/271/EEC of 21 May 1991 concerning urban waste-water treatment .
- [2] Пособие к СНиП 2.04.03-85 Проектирование сооружений для очистки сточных вод.
- [3] Hotărîrea Guvernului nr. 890 din 12.11.2013 "Regulamentul cu privire la cerințele de calitate a mediului pentru apele de suprafață"
- [4] Hotărîrea Guvernului nr. 950 din 25.11.2013 "Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale"

Membrii Comitetului tehnic pentru normare tehnică în construcții CT-C 09 "Instalații și rețele de alimentare cu apă și canalizare" care au acceptat proiectul documentului normativ:

Președinte	Oleg HORJAN	Universitatea Agrară de Stat din Moldova, decan facultatea Cadastru și Drept, dr., conferențiar universitar
Secretar, membru	Natalia CIOBANU	Universitatea Tehnică a Moldovei, prodecan facultatea Urbanism și Arhitectură, lector superior universitar
	Maria DAVID	ingener
Membri:	Dumitru UNGUREANU	Universitatea Tehnică a Moldovei, facultatea Urbanism și Arhitectură, dr., profesor universitar
	Ion IONET	Universitatea Tehnică a Moldovei, facultatea Urbanism și Arhitectură, dr., conferențiar universitar
	Vladimir LARIONOV	Asociația "Moldova Apă-Canal", Direcția executivă, specialist principal
	Svetlana PÎNZARU	IP "Urbanproiect", șef Direcția infrastructură edilitară
	Serghei CHIRILOVICI	IP "Acvaproiect", director tehnic adjunct
	Petru PLEȘCA	Universitatea Agrară de Stat din Moldova, facultatea Cadastru și Drept, dr., conferențiar universitar

Utilizatorii documentului normativ sînt răspunzători de aplicarea corectă a acestuia. Este important ca utilizatorii documentelor normative să se asigure că sînt în posesia ultimei edi ii  i a tuturor amendamentelor.

Informațiile referitoare la documentele normative (data aplicării, modificării, anulării etc.) sînt publicate în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova", Catalogul documentelor normative în construcții, în publica ii periodice ale organului central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor, pe Portalul Național "e-Documente normative în construcții" (www.ednc.gov.md), precum  i în alte publica ii periodice specializate (numai după publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu prezentarea referin elor la acesta).

Amendamente după publicare:

Indicativul amendamentului	Publicat	Punctele modificate

СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ И ПРАВИЛА

НАРУЖНЫЕ СЕТИ И СООРУЖЕНИЯ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ

СНиП 3.05.04-85*

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ СТРОИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ СССР

Москва 1990

РАЗРАБОТАНЫ ВНИИ ВОДГЕО Госстроя СССР (канд. техн. наук *В.И. Готовцев* - руководитель темы, *В.К. Андриади*), с участием Союзводоканалпроекта Госстроя СССР (*П.Г. Васильев* и *А.С. Игнатович*), Донецкого Промстройниипроекта Госстроя СССР (*С.А. Светницкий*), НИИОСП им. Гресеванова Госстроя СССР (канд. техн. наук *В. Г. Галицкий* и *Д.И. Федорович*), Гипроречтранс Минречфлота РСФСР (*М.Н. Доманевский*), НИИ коммунального водоснабжения и очистки воды АКХ им. К.Д. Памфилова Минжилкомхоза РСФСР (д-р техн. наук *Н.А. Лукиных*, канд. техн. наук *В.П. Криштул*), института Тульский Промстройпроект Минтяжстроя СССР.

ВНЕСЕНЫ ВНИИ ВОДГЕО Госстроя СССР.

ПОДГОТОВЛЕННЫ К УТВЕРЖДЕНИЮ Главтехнормированием Госстроя СССР (*Н. А. Шишов*).

СНиП 3.05.04-85* является переизданием СНиП 3.05.04-85 с изменением № 1, утвержденным постановлением Госстроя СССР от 25 мая 1990 г. № 51.

Изменение разработано ВНИИ ВОДГЕО Госстроя СССР и ЦНИИЭП инженерного оборудования Госкомархитектуры.

Разделы, пункты, таблицы, в которые внесены изменения, отмечены звездочкой.

Согласовано с Главным санитарно-эпидемиологическим управлением Минздрава СССР письмом от 10 ноября 1984 г. № 121212/1600-14.

При пользовании нормативным документом следует учитывать утвержденные изменения строительных норм и правил и государственных стандартов, публикуемые в журнале «Бюллетень строительной техники» Госстроя СССР и информационном указателе «Государственные стандарты СССР» Госстандарта.

	Строительные нормы и правила	СНиП 3.05.04-85*
Государственный строительный комитет СССР (Госстрой СССР)	Наружные сети и сооружения водоснабжения и канализации	Взамен СНиП III-30-74 в части требований по производству и приемке работ по строительству и реконструкции наружных сетей и сооружений водоснабжения и канализации

* Настоящие правила распространяются на строительство новых, расширение и реконструкцию действующих наружных сетей¹ и сооружений водоснабжения и канализации населенных пунктов народного хозяйства.

* Переиздание с изменениями на 1 июля 1990 г.

¹ Наружных сетей - в последующем тексте «трубопроводов».

1. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

1.1. При строительстве новых, расширении и реконструкции действующих трубопроводов и сооружений водоснабжения и канализации кроме требований проектов (рабочих проектов)¹ и настоящих правил должны соблюдаться также требования [СНиП 3.01.01-85*](#), [СНиП 3.01.03-84](#), [СНиП III-4-80*](#) и других норм и правил, стандартов и ведомственных нормативных документов, утвержденных в соответствии со СНиП 1.01.01-83.

¹ Проектов (рабочих проектов) - в последующем тексте «проектов».

1.2. Законченные строительством трубопроводы и сооружения водоснабжения и канализации следует принимать в эксплуатацию в соответствии с требованиями [СНиП 3.01.04-87](#).

Внесены ВНИИ ВОДГЕО Госстроя СССР	Утверждены постановлением Госстроя СССР от 31 мая 1985 г. № 73	Срок введения в действие 1 июля 1986 г.
--	---	--

2. ЗЕМЛЯНЫЕ РАБОТЫ

2.1. Земляные работы и работы по устройству оснований при строительстве трубопроводов и сооружений водоснабжения и канализации должны выполняться в соответствии с требованиями [СНиП 3.02.01-87](#).

3. МОНТАЖ ТРУБОПРОВОДОВ

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

3.1. При перемещении труб и собранных секций, имеющих антикоррозионные покрытия, следует применять мягкие клещевые захваты, гибкие полотенца и другие средства, исключающие повреждение этих покрытий.

3.2. При раскладке труб, предназначенных для хозяйственно-питьевого водоснабжения, не следует допускать попадания в них поверхностных или сточных вод. Трубы и фасонные части, арматура и готовые узлы перед монтажом должны быть осмотрены и очищены изнутри и снаружи от грязи, снега, льда, масел и посторонних предметов.

3.3. Монтаж трубопроводов должен производиться в соответствии с проектом производства работ и технологическими картами после проверки соответствия проекту размеров траншеи, крепления стенок, отметок дна и при надземной прокладке - опорных конструкций. Результаты проверки должны быть отражены в журнале производства работ.

3.4. Трубы раструбного типа безнапорных трубопроводов следует, как правило, укладывать раструбом вверх по уклону.

3.5. Предусмотренную проектом прямолинейность участков безнапорных трубопроводов между смежными колодцами следует контролировать просмотром «на свет» с помощью зеркала до и после засыпки траншеи. При просмотре трубопровода круглого сечения видимый в зеркале круг должен иметь правильную форму.

Допустимая величина отклонения от формы круга по горизонтали должна составлять не более 1/4 диаметра трубопровода, но не более 50 мм в каждую сторону. Отклонения от правильной формы круга по вертикали не допускаются.

3.6. Максимальные отклонения от проектного положения осей напорных трубопроводов не должны превышать ± 100 мм в плане, отметок лотков безнапорных трубопроводов - ± 5 мм, а отметок верха напорных трубопроводов - ± 30 мм, если другие нормы не обоснованы проектом.

3.7. Прокладка напорных трубопроводов по пологой кривой без применения фасонных частей допускается для раструбных труб со стыковыми соединениями на резиновых уплотнителях с углом поворота в каждом стыке не более чем на 2° для труб условным диаметром до 600 мм и не более чем на 1° для труб условным диаметром свыше 600 мм.

3.8. При монтаже трубопроводов водоснабжения и канализации в горных условиях кроме требований настоящих правил следует соблюдать также требования разд. 9 [СНиП III-42-80](#).

3.9. При прокладке трубопроводов на прямолинейном участке трассы соединяемые концы смежных труб должны быть отцентрированы так, чтобы ширина раструбной щели была одинаковой по всей окружности.

3.10. Концы труб, а также отверстия во фланцах запорной и другой арматуры при перерывах в укладке следует закрывать заглушками или деревянными пробками.

3.11. Резиновые уплотнители для монтажа трубопроводов в условиях низких температур наружного воздуха не допускается применять в замороженном состоянии.

3.12. Для заделки (уплотнения) стыковых соединений трубопроводов следует применять уплотнительные и «замковые» материалы, а также герметики согласно проекту.

3.13. Фланцевые соединения фасонных частей и арматуры следует монтировать с соблюдением следующих требований:

фланцевые соединения должны быть установлены перпендикулярно оси трубы;

плоскости соединяемых фланцев должны быть ровными, гайки болтов должны быть расположены на одной стороне соединения; затяжку болтов следует выполнять равномерно крест-накрест;

устранение перекосов фланцев установкой скошенных прокладок или подтягиванием болтов не допускается;

сваривание стыков смежных с фланцевым соединением следует выполнять лишь после равномерной затяжки всех болтов на фланцах.

3.14. При использовании грунта для сооружения упора опорная стенка котлована должна быть с ненарушенной структурой грунта.

3.15. Зазор между трубопроводом и сборной частью бетонных или кирпичных упоров должен быть плотно заполнен бетонной смесью или цементным раствором.

3.16. Защиту стальных и железобетонных трубопроводов от коррозии следует осуществлять в соответствии с проектом и требованиями [СНиП 3.04.03-85](#) и [СНиП 2.03.11-85](#).

3.17. На сооружаемых трубопроводах подлежат приемке с составлением актов освидетельствования скрытых работ по форме, приведенной в [СНиП 3.01.01-85*](#) следующие этапы и элементы скрытых работ: подготовка основания под трубопроводы, устройство упоров, величина зазоров и выполнение уплотнений стыковых соединений, устройство колодцев и камер, противокоррозионная защита трубопроводов, герметизация мест прохода трубопроводов через стенки колодцев и камер, засыпка трубопроводов с уплотнением и др.

СТАЛЬНЫЕ ТРУБОПРОВОДЫ

3.18. Способы сварки, а также типы, конструктивные элементы и размеры сварных соединений стальных трубопроводов должны соответствовать требованиям [ГОСТ 16037-80](#).

3.19. Перед сборкой и сваркой труб следует очистить их от загрязнений, проверить геометрические размеры разделки кромок, зачистить до металлического блеска кромки и прилегающие к ним внутреннюю и наружную поверхности труб на ширину не менее 10 мм.

3.20. По окончании сварочных работ наружная изоляция труб в местах сварных соединений должна быть восстановлена в соответствии с проектом.

3.21. При сборке стыков труб без подкладного кольца смещение кромок не должно превышать 20 % толщины стенки, но не более 3 мм. Для стыковых соединений, собираемых и свариваемых на остающемся цилиндрическом кольце, смещение кромок изнутри трубы не должно превышать 1 мм.

3.22. Сборку труб диаметром свыше 100 мм, изготовленных с продольным или спиральным сварным швом, следует производить со смещением швов смежных

труб не менее чем на 100 мм. При сборке стыка труб, у которых заводской продольный или спиральный шов сварен с двух сторон, смещение этих швов можно не производить.

3.23. Поперечные сварные соединения должны быть расположены на расстоянии не менее чем:

0,2 м от края конструкции опоры трубопровода;

0,3 м от наружной и внутренней поверхностей камеры или поверхности ограждающей конструкции, через которую проходит трубопровод, а также от края футляра.

3.24. Соединение концов стыкуемых труб и секций трубопроводов при величине зазора между ними более допускаемого следует выполнять вставкой «катушки» длиной не менее 200 мм.

3.25. Расстояние между кольцевым сварным швом трубопровода и швом привариваемых к трубопроводу патрубков должно быть не менее 100 мм.

3.26. Сборка труб для сварки должна выполняться с помощью центраторов; допускается правка плавных вмятин на концах труб глубиной до 3,5 % диаметра трубы и подгонка кромок с помощью домкратов, роликовых опор и других средств. Участки труб с вмятинами свыше 3,5 % диаметра трубы или имеющие надрывы следует вырезать. Концы труб с забоинами или задирами фасок глубиной свыше 5 мм следует обрезать.

При наложении корневого шва прихватки должны быть полностью переварены. Применяемые для прихваток электроды или сварочная проволока должны быть тех же марок, что и для сварки основного шва.

3.27. К сварке стыков стальных трубопроводов допускаются сварщики при наличии документов на право производства сварочных работ в соответствии с Правилами аттестации сварщиков, утвержденными Госгортехнадзором СССР.

3.28. Перед допуском к работе по сварке стыков трубопроводов каждый сварщик должен сварить допусковой стык в производственных условиях (на объекте строительства) в случаях:

если он впервые приступил к сварке трубопроводов или имел перерыв в работе свыше 6 месяцев;

если сварка труб осуществляется из новых марок сталей, с применением новых марок сварочных материалов (электродов, сварочной проволоки, флюсов) или с использованием новых типов сварочного оборудования.

На трубах диаметром 529 мм и более разрешается сваривать половину допускного стыка. Допускной стык подвергается:

внешнему осмотру, при котором сварной шов должен удовлетворять требованиям настоящего раздела и [ГОСТ 16037-80](#);

радиографическому контролю в соответствии с требованиями [ГОСТ 7512-82](#);

механическим испытаниям на разрыв и изгиб в соответствии с [ГОСТ 6996-66](#).

В случае неудовлетворительных результатов проверки допускного стыка производятся сварка и повторный контроль двух других допускных стыков. В случае получения при повторном контроле неудовлетворительных результатов хотя бы на одном из стыков сварщик признается не выдержавшим испытаний и может быть допущен к сварке трубопровода только после дополнительного обучения и повторных испытаний.

3.29. Каждый сварщик должен иметь присвоенное ему клеймо. Сварщик обязан выбивать или наплавлять клеймо на расстоянии 30 - 50 мм от стыка со стороны, доступной для осмотра.

3.30. Сварку и прихватку стыковых соединений труб допускается производить при температуре наружного воздуха до минус 50 °С. При этом сварочные работы без подогрева свариваемых стыков допускается выполнять:

при температуре наружного воздуха до минус 20 °С - при применении труб из углеродистой стали с содержанием углерода не более 0,24 % (независимо от толщины стенок труб), а также труб из низколегированной стали с толщиной стенок не более 10 мм;

при температуре наружного воздуха до минус 10 °С - при применении труб из углеродистой стали с содержанием углерода свыше 0,24 %, а также труб из низколегированной стали с толщиной стенок свыше 10 мм. При температуре наружного воздуха ниже вышеуказанных пределов сварочные работы следует производить с подогревом в специальных кабинах, в которых температуру воздуха следует поддерживать не ниже вышеуказанной, или осуществлять подогрев на открытом воздухе концов свариваемых труб на длину не менее 200 мм до температуры не ниже 200 °С.

После окончания сварки необходимо обеспечить постепенное понижение температуры стыков и прилегающих к ним зон труб путем укрытия их после сварки асбестовым полотенцем или другим способом.

3.31. При многослойной сварке каждый слой шва перед наложением следующего шва должен быть очищен от шлака и брызг металла. Участки металла

шва с порами, раковинами и трещинами должны быть вырублены до основного металла, а кратеры швов заварены.

3.32. При ручной электродуговой сварке отдельные слои шва должны быть наложены так, чтобы замыкающие участки их в соседних слоях не совпадали один с другим.

3.33. При выполнении сварочных работ на открытом воздухе во время осадков места сварки должны быть защищены от влаги и ветра.

3.34. При контроле качества сварных соединений стальных трубопроводов следует выполнять:

операционный контроль в процессе сборки и сварки трубопровода в соответствии с требованиями [СНиП 3.01.01-85*](#);

проверку сплошности сварных стыков с выявлением внутренних дефектов одним из неразрушающих (физических) методов контроля - радиографическим (рентгено- или гаммаграфическим) по [ГОСТ 7512-82](#) или ультразвуковым по [ГОСТ 14782-86](#).

Применение ультразвукового метода допускается только в сочетании с радиографическим, которым должно быть проверено не менее 10 % общего числа стыков, подлежащих контролю.

3.35. При операционном контроле качества сварных соединений стальных трубопроводов следует проверить соответствие стандартам конструктивных элементов и размеров сварных соединений, способа сварки, качества сварочных материалов, подготовки кромок, величины зазоров, числа прихваток, а также исправности сварочного оборудования.

3.36. Внешнему осмотру подлежат все сварные стыки. На трубопроводах диаметром 1020 мм и более сварные стыки, сваренные без подкладного кольца, подвергаются внешнему осмотру и измерению размеров снаружи и изнутри трубы, в остальных случаях - только снаружи. Перед осмотром сварной шов и прилегающие к нему поверхности труб на ширину не менее 20 мм (по обе стороны шва) должны быть очищены от шлака, брызг расплавленного металла, окалины и других загрязнений.

Качество сварного шва по результатам внешнего осмотра считается удовлетворительным, если не обнаружено:

трещин в шве и прилегающей зоне;

отступлений от допускаемых размеров и формы шва;

подрезов, западаний между валиками, наплывов, прожогов, незаваренных кратеров и выходящих на поверхность пор, непроваров или провисаний в корне шва (при осмотре стыка изнутри трубы);

смещений кромок труб, превышающих допусковые размеры.

Стыки, не удовлетворяющие перечисленным требованиям, подлежат исправлению или удалению и повторному контролю их качества.

3.37. Проверке качества сварных швов физическими методами контроля подвергаются трубопроводы водоснабжения и канализации с расчетным давлением: до 1 МПа (10 кгс/см²) в объеме не менее 2 % (но не менее одного стыка на каждого сварщика); 1 - 2 МПа (10-20 кгс/см²) - в объеме не менее 5 % (но не менее двух стыков на каждого сварщика); свыше 2 МПа (20 кгс/см²) - в объеме не менее 10 % (но не менее трех стыков на каждого сварщика).

3.38. Сварные стыки для контроля физическими методами отбираются в присутствии представителя заказчика, который записывает в журнале производства работ сведения об отобранных для контроля стыках (местоположение, клеймо сварщика и др.).

3.39. Физическим методам контроля следует подвергать 100 % сварных соединений трубопроводов, прокладываемых на участках переходов под и над железнодорожными и трамвайными путями, через водные преграды, под автомобильными дорогами, в городских коллекторах для коммуникаций при совмещенной прокладке с другими инженерными коммуникациями. Длину контролируемых участков трубопроводов на участках переходов следует принимать не менее следующих размеров:

для железных дорог - расстоянию между осями крайних путей и по 40 м от них в каждую сторону;

для автомобильных дорог - ширине насыпи по подошве или выемки по верху и по 25 м от них в каждую сторону;

для водных преград - в границах подводного перехода, определяемых разд. 6 [СНиП 2.05.06-85](#);

для других инженерных коммуникаций - ширине пересекаемого сооружения, включая его водоотводящие устройства плюс не менее чем по 4 м в каждую сторону от крайних границ пересекаемого сооружения.

3.40. Сварные швы следует браковать, если при проверке физическими методами контроля обнаружены трещины, незаваренные кратеры, прожоги, свищи, а также непровары в корне шва, выполненного на подкладном кольце.

При проверке сварных швов радиографическим методом допустимыми дефектами считаются:

поры и включения, размеры которых не превышают максимально допустимых по [ГОСТ 23055-78](#) для 7-го класса сварных соединений;

непровары, вогнутость и превышение проплава в корне шва, выполненного электродуговой сваркой без подкладного кольца, высота (глубина) которых не превышает 10 % номинальной толщины стенки, а суммарная длина - 1/3 внутреннего периметра соединения.

3.41. При выявлении физическими методами контроля недопустимых дефектов в сварных швах эти дефекты следует устранить и произвести повторный контроль качества удвоенного числа швов по сравнению с указанным в [п. 3.37](#). В случае выявления недопустимых дефектов при повторном контроле должны быть проконтролированы все стыки, выполненные данным сварщиком.

3.42. Участки сварного шва с недопустимыми дефектами подлежат исправлению путем местной выборки и последующей подварки (как правило, без перепарки всего сварного соединения), если суммарная длина выборок после удаления дефектных участков не превышает суммарной длины, указанной в [ГОСТ 23055-78](#) для 7-го класса.

Исправление дефектов в стыках следует производить дуговой сваркой.

Подрезы должны исправляться наплавкой ниточных валиков высотой не более 2 - 3 мм. Трещины длиной менее 50 мм засверливаются по концам, вырубаются, тщательно зачищаются и завариваются в несколько слоев.

3.43. Результаты проверки качества сварных стыков стальных трубопроводов физическими методами контроля следует оформлять актом (протоколом).

ЧУГУННЫЕ ТРУБОПРОВОДЫ

3.44. Монтаж чугунных труб, выпускаемых в соответствии с [ГОСТ 9583-75](#), следует осуществлять с уплотнением раструбных соединений пеньковой смоляной или битуминизированной пряжей и устройством асбестоцементного замка, или только герметиком, а труб, выпускаемых в соответствии с ТУ 14-3-12 47-83, резиновыми манжетами, поставляемыми комплектно с трубами без устройства замка.

Состав асбестоцементной смеси для устройства замка, а также герметика определяется проектом.

3.45. Величину зазора между упорной поверхностью раструба и торцом соединяемой трубы (независимо от материала заделки стыка) следует принимать, мм, для труб диаметром до 300 мм - 5, свыше 300 мм - 8-10.

3.46. Размеры элементов заделки стыкового соединения чугунных напорных труб должны соответствовать величинам, приведенным в [табл. 1](#).

Т а б л и ц а 1

Условный диаметр труб D_y , мм	Глубина заделки, мм		
	при применении пеньковой пряди	при устройстве замка	при применении только герметика
65-200	35	30	50
250-400	45	30-35	60-65
600-1000	50-60	40-50	70-80

АСБЕСТОЦЕМЕНТНЫЕ ТРУБОПРОВОДЫ

3.47. Величину зазора между торцами соединяемых труб следует принимать, мм: для труб диаметром до 300 мм - 5, свыше 300 мм - 10.

3.48. Перед началом монтажа трубопроводов на концах соединяемых труб в зависимости от длины применяемых муфт следует сделать отметки, соответствующие начальному положению муфты до монтажа стыка и конечному - в смонтированном стыке.

3.49. Соединение асбестоцементных труб с арматурой или металлическими трубами следует осуществлять с помощью чугунных фасонных частей или стальных сварных патрубков и резиновых уплотнителей.

3.50. После окончания монтажа каждого стыкового соединения необходимо проверить правильность расположения муфт и резиновых уплотнителей в них, а также равномерность затяжки фланцевых соединений чугунных муфт.

ЖЕЛЕЗОБЕТОННЫЕ И БЕТОННЫЕ ТРУБОПРОВОДЫ

3.51. Величину зазора между упорной поверхностью раструба и торцом соединяемой трубы следует принимать, мм:

для железобетонных напорных труб диаметром до 1000 мм - 12-15, диаметром свыше 1000 мм - 18-22;

для железобетонных и бетонных безнапорных раструбных труб диаметром до 700 мм - 8-12, свыше 700 мм - 15-18;

для фальцевых труб - не более 25.

3.52. Стыковые соединения труб, поставляемых без резиновых колец, следует уплотнять пеньковой смоляной или битуминизированной прядью, или сизальской битуминизированной прядью с заделкой замка асбестоцементной смесью, а также полисульфидными (тиоколовыми) герметиками. Глубина заделки приведена в [табл. 2](#), при этом отклонения по глубине заделки пряди и замка не должны превышать ± 5 мм.

Зазоры между упорной поверхностью раструбов и торцами труб в трубопроводах диаметром 1000 мм и более следует изнутри заделывать цементным раствором. Марка цемента определяется проектом.

Для водосточных трубопроводов допускается раструбную рабочую щель на всю глубину заделывать цементным раствором марки В7,5, если другие требования не предусмотрены проектом.

Т а б л и ц а 2

Диаметр условного прохода, мм	Глубина заделки, мм		
	при применении пеньковой или сизальской пряди	при устройстве замка	при применении только герметиков
100-150	25 (35)	25	35

Диаметр условного прохода, мм	Глубина заделки, мм		
	при применении пеньковой или сизальской пряди	при устройстве замка	при применении только герметиков
200-250	40 (50)	40	40
400-600	50 (60)	50	50
800-1600	55 (65)	55	70
2400	70 (80)	70	95

3.53. Герметизацию стыковых соединений фальцевых безнапорных железобетонных и бетонных труб с гладкими концами следует производить в соответствии с проектом.

3.54. Соединение железобетонных и бетонных труб с трубопроводной арматурой и металлическими трубами следует осуществлять с помощью стальных вставок или железобетонных фасонных соединительных частей, изготовленных согласно проекту.

ТРУБОПРОВОДЫ ИЗ КЕРАМИЧЕСКИХ ТРУБ

3.55. Величину зазора между торцами укладываемых керамических труб (независимо от материала заделки стыков) следует принимать, мм: для труб диаметром до 300 мм - 5 - 7, при больших диаметрах - 8 - 10.

3.56. Стыковые соединения трубопроводов из керамических труб следует уплотнять пеньковой или сизальской битуминизированной прядью с последующим устройством замка из цементного раствора марки В7,5, асфальтовой (битумной) мастики и полисульфидными (тиоколовыми) герметиками, если другие материалы не предусмотрены проектом. Применение асфальтовой мастики допускается при температуре транспортируемой сточной жидкости не более 40 °С и при отсутствии в ней растворителей битума.

Основные размеры элементов стыкового соединения керамических труб должны соответствовать величинам, приведенным в [табл. 3](#).

Т а б л и ц а 3

Диаметр условного прохода, мм	Глубина заделки, мм		
	при применении пеньковой или сизальской пряди	при устройстве замка	при применении только герметиков или битумной мастики
160-300	30	30	40
350 - 600	30	38	45

3.57. Заделка труб в стенках колодцев и камер должна обеспечивать герметичность соединений и водонепроницаемость колодцев в мокрых грунтах.

ТРУБОПРОВОДЫ ИЗ ПЛАСТМАССОВЫХ ТРУБ*

3.58. Соединение труб из полиэтилена высокого давления (ПВД) и полиэтилена низкого давления (ПНД) между собой и с фасонными частями следует осуществлять нагретым инструментом методом контактно-стыковой сварки встык или врасруб. Сварка между собой труб и фасонных частей из полиэтилена различных видов (ПНД и ПВД) не допускается.

3.59. Для сварки следует использовать установки (устройства), обеспечивающие поддержание параметров технологических режимов в соответствии с ОСТ 6-19-505-79 и другой нормативно-технической документацией, утвержденной в установленном порядке.

3.60. К сварке трубопроводов из ПВД и ПНД допускаются сварщики при наличии документов на право производства работ по сварке пластмасс.

3.61. Сварку труб из ПВД и ПНД допускается производить при температуре наружного воздуха не ниже минус 10 °С. При более низкой температуре наружного воздуха сварку следует производить в утепленных помещениях.

При выполнении сварочных работ место сварки необходимо защищать от воздействия атмосферных осадков и пыли.

3.62. Соединение труб из поливинилхлорида (ПВХ) между собой и с фасонными частями следует осуществлять методом склеивания в раструб (с применением клея марки ГИПК-127 в соответствии с ТУ 6-05-251-95-79) и с использованием резиновых манжет, поставляемых комплектно с трубами.

3.63. Склеенные стыки в течение 15 мин не должны подвергаться механическим воздействиям. Трубопроводы с клеевыми соединениями в течение 24 ч не должны подвергаться гидравлическим испытаниям.

3.64. Работы по склеиванию следует производить при температуре наружного воздуха от 5 до 35 °С. Место работы должно быть защищено от воздействия атмосферных осадков и пыли.

4. ПЕРЕХОДЫ ТРУБОПРОВОДОВ ЧЕРЕЗ ЕСТЕСТВЕННЫЕ И ИСКУССТВЕННЫЕ ПРЕГРАДЫ

4.1. Строительство переходов напорных трубопроводов водоснабжения и канализации через водные преграды (реки, озера, водохранилища, каналы), подводные трубопроводы водозаборов и канализационных выпусков в пределах русла водоемов, а также подземных переходов через овраги, дороги (автомобильные и железные, включая линии метрополитена и трамвайные пути) и городские проезды должно быть осуществлено специализированными организациями в соответствии с требованиями [СНиП 3.02.01-87](#), [СНиП III-42-80](#) (разд. 8) и настоящего раздела.

4.2. Способы прокладки трубопроводных переходов через естественные и искусственные преграды определяются проектом.

4.3. Прокладку подземных трубопроводов под дорогами следует осуществлять при постоянном маркшейдерско-геодезическом контроле строительной организации за соблюдением предусмотренного проектом планового и высотного положений футляров и трубопроводов.

4.4. Отклонения оси защитных футляров переходов от проектного положения для самотечных безнапорных трубопроводов не должны превышать:

по вертикали - 0,6 % длины футляра при условии обеспечения проектного уклона;

по горизонтали - 1 % длины футляра.

Для напорных трубопроводов эти отклонения не должны превышать соответственно 1 и 1,5 % длины футляра.

5. СООРУЖЕНИЯ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ

СООРУЖЕНИЯ ДЛЯ ЗАБОРА ПОВЕРХНОСТНОЙ ВОДЫ

5.1. Строительство сооружений для забора поверхностной воды из рек, озер, водохранилищ и каналов должно осуществляться, как правило, специализированными строительными и монтажными организациями в соответствии с проектом.

5.2. До начала устройства основания под русловые водоприемники должны быть проверены их разбивочные оси и отметки временных реперов.

ВОДОЗАБОРНЫЕ СКВАЖИНЫ

5.3. В процессе бурения скважин все виды работ и основные показатели (проходка, диаметр бурового инструмента, крепление и извлечение труб из скважины, цементация, замеры уровней воды и другие операции) следует отражать в журнале по производству буровых работ. При этом следует отмечать наименование пройденных пород, цвет, плотность (крепость), трещиноватость, гранулометрический состав пород, водоносность, наличие и величину «пробки» при проходке плавунув, появившийся и установившийся уровень воды всех встреченных водоносных горизонтов, поглощение промывочной жидкости. Замер уровня воды в скважинах при бурении следует производить перед началом работ каждой смены. В фонтанирующих скважинах уровни воды следует измерять путем наращивания труб или замером давления воды.

5.4. В процессе бурения в зависимости от фактического геологического разреза допускается в пределах установленного проектом водоносного горизонта корректировка буровой организацией глубины скважины, диаметров и глубины посадки технических колонн без изменения эксплуатационного диаметра скважины и без увеличения стоимости работ. Внесение изменений в конструкцию скважины не должно ухудшать ее санитарного состояния и производительности.

5.5. Образцы следует отбирать по одному из каждого слоя породы, а при однородном слое - через 10 м.

По согласованию с проектной организацией образцы пород допускается отбирать не из всех скважин.

5.6. Изолирование эксплуатируемого водоносного горизонта в скважине от неиспользуемых водоносных горизонтов следует выполнять при способе бурения:

вращательном - путем затрубной и межтрубной цементации колонн обсадных труб до отметок, предусмотренных проектом:

ударном - задавливанием и забивкой обсадной колонны в слой естественной плотной глины на глубину не менее 1 м или проведением подбашмачной цементации путем создания каверны расширителем или эксцентричным долотом.

5.7. Для обеспечения предусмотренного проектом гранулометрического состава материала обсыпки фильтров скважин глинистые и мелкопесчаные фракции должны быть удалены отмывкой, а перед засыпкой отмытый материал следует продезинфицировать.

5.8. Обнажение фильтра в процессе его обсыпки следует проводить путем поднятия колонны обсадных труб каждый раз на 0,5 - 0,6 м после обсыпки скважины на 0,8 - 1 м по высоте. Верхняя граница обсыпки должна быть выше рабочей части фильтра не менее чем на 5 м.

5.9. Водозаборные скважины после окончания бурения и установки фильтра должны быть испытаны откачками, производимыми непрерывно в течение времени, предусмотренного проектом.

Перед началом откачки скважина должна быть очищена от шлама и прокачана, как правило, эрлифтом. В трещиноватых скальных и гравийно-галечниковых водоносных породах откачку следует начинать с максимального проектного понижения уровня воды, а в песчаных породах - с минимального проектного понижения. Величина минимального фактического понижения уровня воды должна быть в пределах 0,4 - 0,6 максимального фактического.

При вынужденной остановке работ по откачке воды, если суммарное время остановки превышает 10 % общего проектного времени на одно понижение уровня воды, откачку воды на это понижение следует повторить. В случае откачки из скважин, оборудованных фильтром с обсыпкой, величину усадки материала обсыпки следует замерять в процессе откачки один раз в сутки.

5.10. Дебит (производительность) скважин следует определять мерной емкостью с временем ее заполнения не менее 45 с. Допускается определять дебит с помощью водосливов и водомеров.

Уровень воды в скважине следует замерять с точностью до 0,1 % глубины измеряемого уровня воды.

Дебит и уровни воды в скважине следует замерять не реже чем через каждые 2 ч в течение всего времени откачки, определенного проектом.

Контрольные промеры глубины скважины следует производить в начале и в конце откачки в присутствии представителя заказчика.

5.11. В процессе откачки буровая организация должна производить замер температуры воды и отбор проб воды в соответствии с [ГОСТ 18963-73](#) и ГОСТ 4979-49 с доставкой их в лабораторию для проверки качества воды согласно [ГОСТ 2874-82](#).

Качество цементации всех обсадных колонн, а также местоположение рабочей части фильтра следует проверять геофизическими методами. Устье самоизливающейся скважины по окончании бурения необходимо оборудовать задвижкой и штуцером для манометра.

5.12. По окончании бурения водозаборной скважины и испытания ее откачкой воды верх эксплуатационной трубы должен быть заварен металлической крышкой и иметь отверстие с резьбой под болт-пробку для замера уровня воды. На трубе должны быть нанесены проектный и буровой номера скважины, наименование буровой организации и год бурения.

Для эксплуатации скважина в соответствии с проектом должна быть оборудована приборами для замера уровней воды и дебита.

5.13. По окончании бурения и испытания откачкой водозаборной скважины буровая организация должна передать ее заказчику в соответствии с требованиями [СНиП 3.01.04-87](#), а также образцы пройденных пород и документацию (паспорт), включающую:

геолого-литологический разрез с конструкцией скважины, откорректированный по данным геофизических исследований;

акты на заложение скважины, установку фильтра, цементацию обсадных колонн;

сводную каротажную диаграмму с результатами ее расшифровки, подписанную организацией, выполнившей геофизические работы;

журнал наблюдений за откачкой воды из водозаборной скважины;

данные о результатах химических, бактериологических анализов и органолептических показателей воды по [ГОСТ 2874-82](#) и заключение санитарно-эпидемиологической службы.

Документация до сдачи заказчику должна быть согласована с проектной организацией.

ЕМКОСТНЫЕ СООРУЖЕНИЯ

5.14. При монтаже бетонных и железобетонных монолитных и сборных емкостных сооружений кроме требований проекта следует выполнять также требования [СНиП 3.03.01-87](#) и настоящих правил.

5.15. Обратную засыпку грунта в пазухи и обсыпку емкостных сооружений необходимо производить, как правило, механизированным способом после прокладки коммуникаций к емкостным сооружениям, проведения гидравлического испытания сооружений, устранения выявленных дефектов, выполнения гидроизоляции стен и перекрытия.

5.16. После окончания всех видов работ и набора бетоном проектной прочности производится гидравлическое испытание емкостных сооружений в соответствии с требованиями [разд. 7](#).

5.17. Монтаж дренажно-распределительных систем фильтровальных сооружений допускается производить после проведения гидравлического испытания емкости сооружения на герметичность.

5.18. Круглые отверстия в трубопроводах для распределения воды и воздуха, а также для сбора воды следует выполнять сверлением в соответствии с классом, указываемым в проекте.

Отклонения от проектной ширины щелевых отверстий в полиэтиленовых трубах не должны превышать 0,1 мм, а от проектной длины щели в свету ± 3 мм.

5.19. Отклонения в расстояниях между осями муфт колпачков в распределительных и отводящих системах фильтров не должны превышать ± 4 мм, а в отметках верха колпачков (по цилиндрическим выступам) - ± 2 мм от проектного положения.

5.20. Отметки кромок водосливов в устройствах для распределения и сбора воды (желоба, лотки и др.) должны соответствовать проекту и должны быть выровнены по уровню воды.

При устройстве переливов с треугольными вырезами отклонения отметок низа вырезом от проектных не должны превышать ± 3 мм.

5.21. На внутренней и внешней поверхностях желобов и каналов для сбора и распределения воды, а также для сбора осадков не должно быть раковин и наростов. Лотки желобов и каналов должны иметь заданный проектом уклон в сторону движения воды (или осадка). Наличие на них участков с обратным уклоном не допускается.

5.22. Укладку фильтрующей загрузки в сооружения для очистки воды фильтрованием допускается производить после гидравлического испытания емкостей этих сооружений, промывки и прочистки подключенных к ним трубопроводов, индивидуального опробования работы каждой из распределительных и сборных систем, измерительных и запорных устройств.

5.23. Материалы фильтрующей загрузки, укладываемой в сооружения для очистки воды, в том числе в биофильтры, по гранулометрическому составу должны соответствовать проекту или требованиям [СНиП 2.04.02-84](#) и [СНиП 2.04.03-85](#).

5.24. Отклонение толщины слоя каждой фракции фильтрующей загрузки от проектной величины и толщины всей загрузки не должно быть свыше ± 20 мм.

5.25. После окончания работ по укладке загрузки фильтровального сооружения питьевого водоснабжения должна быть произведена промывка и дезинфекция сооружения, порядок проведения которых представлен в рекомендуемом [приложении 5](#).

5.26. Монтаж возгораемых элементов конструкций деревянных оросителей, водоуловительных решеток, воздухонаправляющих щитов и перегородок вентиляторных градирен и брызгальных бассейнов следует осуществлять после завершения сварочных работ.

6. ДОПОЛНИТЕЛЬНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ К СТРОИТЕЛЬСТВУ ТРУБОПРОВОДОВ И СООРУЖЕНИЙ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ В ОСОБЫХ

ПРИРОДНЫХ И КЛИМАТИЧЕСКИХ УСЛОВИЯХ

6.1. При строительстве трубопроводов и сооружений водоснабжения и канализации в особых природных и климатических условиях следует соблюдать требования проекта и настоящего раздела.

6.2. Трубопроводы временного водоснабжения, как правило, необходимо укладывать на поверхности земли с соблюдением при этом требований, предъявляемых к укладке трубопроводов постоянного водоснабжения.

6.3. Строительство трубопроводов и сооружений на вечномёрзлых грунтах следует производить, как правило, при отрицательных температурах наружного воздуха с сохранением мерзлых грунтов оснований. В случае строительства трубопроводов и сооружений при положительных температурах наружного воздуха следует сохранять грунты основания в мерзлом состоянии и не допускать нарушений их температурно-влажностного режима, установленного проектом.

Подготовку основания под трубопроводы и сооружения на льдонасыщенных грунтах следует осуществлять путем оттаивания их на проектную глубину и уплотнения, а также путем замены в соответствии с проектом льдонасыщенных грунтов тальными уплотненными грунтами.

Движение транспортных средств и строительных машин в летнее время должно производиться по дорогам и подъездным путям, сооруженным в соответствии с проектом.

6.4. Строительство трубопроводов и сооружений в сейсмических районах следует осуществлять теми же способами и методами, как и в обычных условиях строительства, но с выполнением предусмотренных проектом мероприятий по обеспечению их сейсмостойкости. Стыки стальных трубопроводов и фасонных частей следует сваривать только электродуговыми методами и проверять качество сварки их физическими методами контроля в объеме 100 %.

При строительстве железобетонных емкостных сооружений, трубопроводов, колодцев и камер следует применять цементные растворы с пластифицирующими добавками в соответствии с проектом.

6.5. Все работы по обеспечению сейсмостойкости трубопроводов и сооружений, выполненные в процессе строительства, следует отражать в журнале работ и в актах освидетельствования скрытых работ.

6.6. При обратной засыпке пазух емкостных сооружений, строящихся на подрабатываемых территориях, следует обеспечивать сохранность деформационных швов.

Зазоры деформационных швов на всю их высоту (от подошвы фундаментов до верха надфундаментной части сооружений) должны быть очищены от грунта, строительного мусора, наплывов бетона, раствора и отходов опалубки.

Актами освидетельствования скрытых работ должны быть оформлены все основные специальные работы, в том числе: монтаж компенсаторов, устройство швов скольжения в фундаментных конструкциях и деформационных швов; анкеровка и сварка в местах устройства шарнирных соединений связей-распорок; устройство пропусков труб через стены колодцев, камер, емкостных сооружений.

6.7. Трубопроводы на болотах следует укладывать в траншею после отвода из нее воды или в залитую водой траншею при условии принятия в соответствии с проектом необходимых мер против их всплывания.

Плети трубопровода следует протаскивать вдоль траншеи или перемещать на плаву с заглушенными концами.

Укладку трубопроводов на полностью отсыпанные с уплотнением дамбы необходимо производить как в обычных грунтовых условиях.

6.8. При строительстве трубопроводов на просадочных грунтах приямки под стыковые соединения следует выполнять путем уплотнения грунта.

7. ИСПЫТАНИЕ ТРУБОПРОВОДОВ И СООРУЖЕНИЙ

НАПОРНЫЕ ТРУБОПРОВОДЫ

7.1. При отсутствии в проекте указания о способе испытания напорные трубопроводы подлежат испытанию на прочность и герметичность, как правило, гидравлическим способом. В зависимости от климатических условий в районе строительства и при отсутствии воды может быть применен пневматический способ испытания для трубопроводов с внутренним расчетным давлением P_p , не более:

подземных чугунных, асбестоцементных и железобетонных - 0,5 МПа (5 кгс/см²);

подземных стальных - 1,6 МПа (16 кгс/см²);

надземных стальных - 0,3 МПа (3 кгс/см²).

7.2. Испытание напорных трубопроводов всех классов должно осуществляться строительно-монтажной организацией, как правило, в два этапа:

первый - предварительное испытание на прочность и герметичность, выполняемое после засыпки пазух с подбивкой грунта на половину вертикального диаметра и присыпкой труб в соответствии с требованиями [СНиП 3.02.01-87](#) с оставленными открытыми для осмотра стыковыми соединениями; это испытание допускается выполнять без участия представителей заказчика и эксплуатационной организации с составлением акта, утверждаемого главным инженером строительной организации;

второй - приемочное (окончательное) испытание на прочность и герметичность следует выполнять после полной засыпки трубопровода при участии представителей заказчика и эксплуатационной организации с составлением акта о результатах испытания по форме обязательных [приложений 1](#) или [3](#).

Оба этапа испытания должны выполняться до установки гидрантов, вантузов, предохранительных клапанов, вместо которых на время испытания следует устанавливать фланцевые заглушки. Предварительное испытание трубопроводов, доступных осмотру в рабочем состоянии или подлежащих в процессе строительства немедленной засыпке (производство работ в зимнее время, в стесненных условиях), при соответствующем обосновании в проектах допускается не производить.

7.3. Трубопроводы подводных переходов подлежат предварительному испытанию дважды: на стапеле или площадке после сваривания труб, но до нанесения антикоррозионной изоляции на сварные соединения, и вторично - после укладки трубопровода в траншею в проектное положение, но до засыпки грунтом.

Результаты предварительного и приемочного испытаний надлежит оформлять актом по форме обязательного [приложения 1](#).

7.4. Трубопроводы, прокладываемые на переходах через железные и автомобильные дороги I и II категорий, подлежат предварительному испытанию после укладки рабочего трубопровода в футляре (кожухе) до заполнения межтрубного пространства полости футляра и до засыпки рабочего и приемного котлованов перехода.

7.5. Величины внутреннего расчетного давления P_p и испытательного давления P_i для проведения предварительного и приемочного испытаний напорного

трубопровода на прочность должны быть определены проектом в соответствии с требованиями [СНиП 2.04.02-84](#) и указаны в рабочей документации.

Величина испытательного давления на герметичность P_T для проведения как предварительного, так и приемочного испытаний напорного трубопровода должна быть равной величине внутреннего расчетного давления P_p плюс величина

ΔP , принимаемая в соответствии с [табл. 4](#) в зависимости от верхнего предела измерения давления, класса точности и цены деления шкалы манометра. При этом величина P_T не должна превышать величины приемочного испытательного давления трубопровода на прочность $P_{и}$.

7.6* Трубопроводы из стальных, чугунных, железобетонных и асбестоцементных труб, независимо от способа испытания, следует испытывать при длине менее 1 км - за один прием; при большей длине - участками не более 1 км. Длину испытательных участков этих трубопроводов при гидравлическом способе испытания разрешается принимать свыше 1 км при условии, что величина допустимого расхода подкаченной воды должна определяться как для участка длиной 1 км.

Трубопроводы из труб ПВД, ПНД и ПВХ независимо от способа испытания следует испытывать при длине не более 0,5 км за один прием, при большей длине - участками не более 0,5 км. При соответствующем обосновании в проекте допускается испытание указанных трубопроводов за один прием при длине до 1 км при условии, что величина допустимого расхода подкаченной воды должна определяться как для участка длиной 0,5 км.

Т а б л и ц а 4

ΔP для различных величин внутреннего расчетного давления P_p в трубопроводе и характеристик используемых технических манометров												
Величина внутреннего расчетного давления в трубопроводе P_p , МПа (кгс/см ²)	верхний предел измерения давления, МПа (кгс/см ²)	цена деления, МПа (кгс/см ²)	ΔP , МПа (кгс/см ²)	верхний предел измерения давления, МПа (кгс/см ²)	цена деления, МПа (кгс/см ²)	ΔP , МПа (кгс/см ²)	верхний предел измерения давления, МПа (кгс/см ²)	цена деления, МПа (кгс/см ²)	ΔP , МПа (кгс/см ²)	верхний предел измерения давления, МПа (кгс/см ²)	цена деления, МПа (кгс/см ²)	ΔP , МПа (кгс/см ²)
			0,4		0,6		1		1,5			
До 0,4 (4)	0,6 (6)	0,002 (0,02)	0,02 (0,2)	0,6(6)	0,005 (0,05)	0,03 (0,3)	0,6 (6)	0,005 (0,05)	0,05 (0,5)	0,6 (6)	0,01 (0,1)	0,07 (0,7)
От 0,41 до 0,75 (от 4,1 до 7,5)	1 (10)	0,005 (0,05)	0,04 (0,4)	1,6 (16)	0,01 (0,1)	0,07 (0,7)	1,6 (16)	0,01 (0,1)	0,1 (1)	1,6 (16)	0,02 (0,2)	0,14 (1,4)
От 0,76 до 1,2 (от 7,6 до 12)	1,6 (16)	0,005 (0,05)	0,05 (0,5)	1,6 (16)	0,01 (0,1)	0,09 (0,9)	2,5 (25)	0,02 (0,2)	0,14 (1,4)	2,5 (25)	0,05 (0,5)	0,25 (2,5)
От 1,21 до 2,0	2,5	0,01	0,1	2,5	0,02	0,14	4	0,05	0,25	4	0,1	0,5

Величина внутреннего расчетного давления в трубопроводе P_p , МПа (кгс/ $см^2$)	ΔP для различных величин внутреннего расчетного давления P_p в трубопроводе и характеристик используемых технических манометров											
	верхний предел измерения давления, МПа (кгс/ $см^2$)	цена деления, МПа (кгс/ $см^2$)	ΔP , МПа (кгс/ $см^2$)	верхний предел измерения давления, МПа (кгс/ $см^2$)	цена деления, МПа (кгс/ $см^2$)	ΔP , МПа (кгс/ $см^2$)	верхний предел измерения давления, МПа (кгс/ $см^2$)	цена деления, МПа (кгс/ $см^2$)	ΔP , МПа (кгс/ $см^2$)	верхний предел измерения давления, МПа (кгс/ $см^2$)	цена деления, МПа (кгс/ $см^2$)	ΔP , МПа (кгс/ $см^2$)
	Классы точности технических манометров											
	0,4			0,6			1			1,5		
(от 12,1 до 20)	(25)	(0,1)	(1)	(25)	(0,2)	(1,4)	(40)	(0,5)	2,5)	(40)	(1)	(5)
От 2,01 до 2,5 (от 20,1 до 25)	4 (40)	0,02 (0,2)	0,14 (1,4)	4 (40)	0,05 (0,5)	0,25 (2,5)	4 (40)	0,05 (0,5)	0,3 (3)	6 (60)	0,1 (1)	0,5 (5)
От 2,51 до 3,0 (от 25,1 до 30)	4 (40)	0,02 (0,2)	0,16 (1,6)	4 (40)	0,05 (0,5)	0,25 (2,5)	6 (60)	0,05 (0,5)	0,35 (3,5)	6 (60)	0,1 (1)	0,6 (6)

Величина внутреннего расчетного давления в трубопроводе P_p , МПа (кгс/см ²)	ΔP для различных величин внутреннего расчетного давления P_p в трубопроводе и характеристик используемых технических манометров											
	верхний предел измерения давления, МПа (кгс/см ²)	цена деления, МПа (кгс/см ²)	ΔP , МПа (кгс/см ²)	верхний предел измерения давления, МПа (кгс/см ²)	цена деления, МПа (кгс/см ²)	ΔP , МПа (кгс/см ²)	верхний предел измерения давления, МПа (кгс/см ²)	цена деления, МПа (кгс/см ²)	ΔP , МПа (кгс/см ²)	верхний предел измерения давления, МПа (кгс/см ²)	цена деления, МПа (кгс/см ²)	ΔP , МПа (кгс/см ²)
	Классы точности технических манометров											
	0,4			0,6			1			1,5		
От 3,01 до 4,0 (от 30,1 до 40)	6 (60)	0,02 (0,2)	0,2 (2)	6 (60)	0,05 (0,5)	0,3 (3)	6 (60)	0,05 (0,5)	0,45 (4,5)	6 (60)	0,1 (1)	0,7 (7)
От 4,01 до 5,0 (от 40,1 до 50)	6 (60)	0,2 (0,2)	0,24 (2,4)	6 (60)	0,05 (0,5)	0,4 (4)	10 (100)	0,1 (1)	0,6 (6)	10 (100)	0,2 (2)	1 (10)

7.7. При отсутствии в проекте указаний о величине гидравлического испытательного давления P_i для выполнения предварительного испытания напорных трубопроводов на прочность величина принимается в соответствии с [табл. 5*](#)

Т а б л и ц а 5

Характеристика трубопровода	Величина испытательного давления при предварительном испытании, МПа (кгс/см ²)
1. Стальной I класса* со стыковыми соединениями на сварке (в том числе подводный) с внутренним расчетным давлением P_p до 0,75 МПа (7,5 кгс/см ²)	1,5 (15)
2. То же, от 0,75 до 2,5 МПа (от 7,5 до 25 кгс/см ²)	Внутреннее расчетное давление с коэффициентом 2, но не более заводского испытательного давления труб
3. То же, св. 2,5 МПа (25 кгс/см ²)	Внутреннее расчетное давление с коэффициентом 1,5, но не более заводского испытательного давления труб
4. Стальной, состоящий из отдельных секций, соединяемых на фланцах, с внутренним расчетным давлением P_p до 0,5 МПа (5 кгс/см ²)	0,6 (6)
5. Стальной 2- и 3-го классов со стыковыми соединениями на сварке и с внутренним расчетным давлением P_p до 0,75 МПа (7,5 кгс/см ²)	1,0 (10)
6. То же, от 0,75 до 2,5 МПа (от 7,5 до 25 кгс/см ²)	Внутреннее расчетное давление с коэффициентом 1,5, но не более заводского испытательного давления труб

Характеристика трубопровода	Величина испытательного давления при предварительном испытании, МПа (кгс/см ²)
<p>7. То же, св. 2,5 МПа (25 кгс/см²)</p> <p>8. Стальной самотечный водовод водозабора или канализационный выпуск</p>	<p>Внутреннее расчетное давление с коэффициентом 1,25, но не более заводского испытательного давления труб</p> <p>Устанавливается проектом</p>
<p>9. Чугунный со стыковыми соединениями под зачеканку (по ГОСТ 9583-75 для труб всех классов) с внутренним расчетным давлением до 1 МПа (10 кгс/см²)</p>	<p>Внутреннее расчетное давление плюс 0,5 (5), но не менее 1 (10) и не более 1,5 (15)</p>
<p>10. То же, со стыковыми соединениями на резиновых манжетах для труб всех классов</p>	<p>Внутреннее расчетное давление с коэффициентом 1,5, но не менее 1,5 (15) и не более 0,6 заводского испытательного гидравлического давления</p>
<p>11. Железобетонный</p>	<p>Внутреннее расчетное давление с коэффициентом 1,3, но не более заводского испытательного давления на водонепроницаемость</p>
<p>12. Асбестоцементный</p>	<p>Внутреннее расчетное давление с коэффициентом 1,3, но не более 0,6 заводского испытательного давления на водонепроницаемость</p>
<p>13. Пластмассовый</p>	<p>Внутреннее расчетное давление с коэффициентом 1,3</p>

* Классы трубопроводов принимаются по [СНиП 2.04.02-84](#).

7.8. До проведения предварительного и приемочного испытаний напорных трубопроводов должны быть:

закончены все работы по заделке стыковых соединений, устройству упоров, монтажу соединительных частей и арматуры, получены удовлетворительные результаты контроля качества сварки и изоляции стальных трубопроводов;

установлены фланцевые заглушки на отводах взамен гидрантов, вантузов, предохранительных клапанов и в местах присоединения к эксплуатируемым трубопроводам;

подготовлены средства наполнения, опрессовки и опорожнения испытываемого участка, смонтированы временные коммуникации и установлены приборы и краны, необходимые для проведения испытаний;

осушены и провентилированы колодцы для производства подготовительных работ, организовано дежурство на границе участков охранной зоны;

заполнен водой испытываемый участок трубопровода (при гидравлическом способе испытания) и из него удален воздух.

Порядок проведения гидравлического испытания напорных трубопроводов на прочность и герметичность изложен в рекомендуемом [приложении 2](#).

7.9. Для проведения испытания трубопровода ответственному исполнителю работ должен быть выдан наряд-допуск на производство работ повышенной опасности с указанием в нем размеров охранной зоны. Форма наряда-допуска и порядок его выдачи должны соответствовать требованиям [СНиП III-4-80*](#).

7.10. Для измерения гидравлического давления при проведении предварительного и приемочного испытаний трубопроводов на прочность и герметичность следует применять аттестованные в установленном порядке пружинные манометры класса точности не ниже 1,5 с диаметром корпуса не менее 160 мм и со шкалой на номинальное давление около 4/3 испытательного P_H .

Для измерения объема воды, подкачиваемой в трубопровод и выпускаемой из него при проведении испытания, следует применять мерные бачки или счетчики холодной воды (водомеры) по ГОСТ 6019-83, аттестованные в установленном порядке.

7.11. Заполнение испытываемого трубопровода водой должно производиться, как правило, с интенсивностью, $m^3/ч$, не более: 4 - 5 - для трубопроводов диаметром до 400 мм; 6 - 10 - для трубопроводов диаметром от 400 до 600 мм; 10 -

15 - для трубопроводов диаметром 700 - 1000 мм и 15 - 20 - для трубопроводов диаметром свыше 1100 мм.

При заполнении трубопровода водой воздух должен быть удален через открытые краны и задвижки.

7.12. Приемочное гидравлическое испытание напорного трубопровода допускается начинать после засыпки его грунтом в соответствии с требованиями [СНиП 3.02.01-87](#) и заполнения водой с целью водонасыщения, и если при этом он был выдержан в заполненном состоянии не менее: 72 ч - для железобетонных труб (в том числе 12 ч под внутренним расчетным давлением P_p); асбестоцементных труб - 24 ч (в том числе 12 ч под внутренним расчетным давлением P_p); 24 ч - для чугунных труб. Для стальных и полиэтиленовых трубопроводов выдержка с целью водонасыщения не производится.

Если трубопровод был заполнен водой до засыпки грунтом, то указанная продолжительность водонасыщения устанавливается с момента засыпки трубопровода.

7.13. Напорный трубопровод признается выдержавшим предварительное и приемочное гидравлическое испытания на герметичность, если величина расхода подкаченной воды не превышает величин допустимого расхода подкаченной воды на испытываемый участок длиной 1 км и более указанного в [табл. 6*](#).

Если расход подкаченной воды превышает допустимый, то трубопровод признается не выдержавшим испытание и должны быть приняты меры к обнаружению и устранению скрытых дефектов трубопровода, после чего должно быть выполнено повторное испытание трубопровода.

Т а б л и ц а 6*

Внутренний диаметр трубопровода, мм	Допустимый расход подкаченной воды на испытываемый участок трубопровода длиной 1 км и более, л/мин, при приемочном испытательном давлении для труб			
	стальных	чугунных	асбестоцементных	железобетонных
100	0,28	0,70	1,40	-
125	0,35	0,90	1,56	-

Внутренний диаметр трубопровода, мм	Допустимый расход подкаченной воды на испытываемый участок трубопровода длиной 1 км и более, л/мин, при приемном испытательном давлении для труб			
	стальных	чугунных	асбестоцементных	железобетонных
150	0,42	1,05	1,72	-
200	0,56	1,40	1,98	2,0
250	0,70	1,55	2,22	2,2
300	0,85	1,70	2,42	2,4
350	0,90	1,80	2,62	2,6
400	1,00	1,95	2,80	2,8
450	1,05	2,10	2,96	3,0
500	1,10	2,20	3,14	3,2
600	1,20	2,40	-	3,4
700	1,30	2,55	-	3,7
800	1,35	2,70	-	3,9
900	1,45	2,90	-	4,2

Внутренний диаметр трубопровода, мм	Допустимый расход подкаченной воды на испытываемый участок трубопровода длиной 1 км и более, л/мин, при приемочном испытательном давлении для труб			
	стальных	чугунных	асбестоцементных	железобетонных
1000	1,50	3,00	-	4,4
1100	1,55	-	-	4,6
1200	1,65	-	-	4,8
1400	1,75	-	-	5,0
1600	1,85	-	-	5,2
1800	1,95	-	-	6,2
2000	2,10	-	-	6,9

Примечания: 1. Для чугунных трубопроводов со стыковыми соединениями на резиновых уплотнителях допустимый расход подкаченной воды следует принимать с коэффициентом 0,7.

2. При длине испытываемого участка трубопровода менее 1 км приведенные в таблице допустимые расходы подкаченной воды следует умножить на его длину, выраженную в км; при длине свыше 1 км допустимый расход подкаченной воды следует принимать как для 1 км.

3. Для трубопроводов из ПВД и ПНД со сварными соединениями и трубопроводов из ПВХ с клеевыми соединениями допустимый расход подкаченной воды следует принимать как для стальных трубопроводов, эквивалентных по величине наружного диаметра, определяя этот расход интерполяцией.

4. Для трубопроводов из ПВХ с соединениями на резиновых манжетах допустимый расход подкаченной воды следует принимать как для чугунных

трубопроводов с такими же соединениями, эквивалентных по величине наружного диаметра, определяя этот расход интерполяцией.

7.14. Величину испытательного давления при испытании трубопроводов пневматическим способом на прочность и герметичность при отсутствии в проекте данных следует принимать:

для стальных трубопроводов с расчетным внутренним давлением P_p до 0,5 МПа (5 кгс/см²) включ. - 0,6 МПа (6 кгс/см²) при предварительном и приемочном испытаниях трубопроводов;

для стальных трубопроводов с расчетным внутренним давлением P_p 0,5 - 1,6 МПа (5 - 16 кгс/см²) - 1,15 P_p при предварительном и приемочном испытаниях трубопроводов;

для чугунных, железобетонных и асбестоцементных трубопроводов независимо от величины расчетного внутреннего давления - 0,15 МПа (1,5 кгс/см²) - при предварительном и 0,6 МПа (6 кгс/см²) - приемочном испытаниях.

7.15. После наполнения стального трубопровода воздухом до начала его испытания следует произвести выравнивание температуры воздуха в трубопроводе и температуры грунта. Минимальное время выдержки в зависимости от диаметра трубопровода, ч, при D_y :

До 300 мм	- 2
От 300 до 600 «	- 4
« 600 « 900 «	- 8
« 900 « 1200 «	- 16
« 1200 « 1400 «	- 24
Св. 1400 «	- 32

7.16. При проведении предварительного пневматического испытания на прочность трубопровод следует выдерживать под испытательным давлением в течение 30 мин. Для поддержания испытательного давления надлежит производить подкачку воздуха.

7.17. Осмотр трубопровода с целью выявления дефектных мест разрешается производить при снижении давления: в стальных трубопроводах - до 0,3 МПа (3 кгс/см²); в чугунных, железобетонных и асбестоцементных - до 0,1 МПа (1 кгс/см²). При этом выявление неплотностей и других дефектов на трубопроводе

следует производить по звуку просачивающегося воздуха и по пузырям, образующимся в местах утечек воздуха через стыковые соединения, покрытые снаружи мыльной эмульсией.

7.18. Дефекты, выявленные и отмеченные при осмотре трубопровода, следует устранить после снижения избыточного давления в трубопроводе до нуля. После устранения дефектов должно быть произведено повторное испытание трубопровода.

7.19. Трубопровод признается выдержавшим предварительное пневматическое испытание на прочность, если при тщательном осмотре трубопровода не будет обнаружено нарушения целостности трубопровода, дефектов в стыках и сварных соединениях.

7.20. Приемочное испытание трубопроводов пневматическим способом на прочность и герметичность должно выполняться в такой последовательности:

давление в трубопроводе следует довести до величины испытательного давления на прочность, указанной в [п. 7.14](#), и под этим давлением трубопровод выдержать в течение 30 мин; если нарушения целостности трубопровода под испытательным давлением не произойдет, то давление в трубопроводе снизить до 0,05 МПа (0,5 кгс/см²) и трубопровод выдержать под этим давлением 24 ч;

после окончания срока выдержки трубопровода под давлением 0,05 МПа (0,5 кгс/см²) устанавливается давление, равное 0,03 МПа (0,3 кгс/см²), являющееся начальным испытательным давлением трубопровода на герметичность P_H , отмечается время начала испытания на герметичность, а также барометрическое давление P_H^B , мм рт. ст., соответствующее моменту начала испытания;

трубопровод испытывать под этим давлением в течение времени, указанного в [табл. 7](#);

по истечении времени, указанного в [табл. 7](#), измерить конечное давление в трубопроводе P_K , мм вод. ст., и конечное барометрическое давление P_K^B , мм рт.ст.;

величину падения давления P , мм вод. ст., определить по формуле

$$P = \frac{P_H - P_K}{P_H^B - P_K^B} (P_H - P_K) + 13,6 (P_H^B - P_K^B). \quad (1)$$

Т а б л и ц а 7

Внутренний диаметр труб, мм	Трубопроводы					
	стальные		чугунные		асбестоцементные и железобетонные	
	продолжительность испытания, ч-мин	допустимая величина падения давления за время испытания, мм вод. ст.	продолжительность испытания, ч - мин	допустимая величина падения давления за время испытания, мм вод. ст.	продолжительность испытания, ч-мин	допустимая величина падения давления за время испытания, мм вод. ст.
100	0-30	55	0-15	65	0-15	130
125	0-30	45	0-15	55	0-15	110
150	1-00	75	0-15	50	0-15	100
200	1-00	55	0-30	65	0-30	130
250	1-00	45	0-30	50	0-30	100
300	2-00	75	1-00	70	1-00	140
350	2-00	55	1-00	55	1-00	110
400	2-00	45	1-00	50	2-00	100
450	4-00	80	2-00	80	3-00	160
500	4-00	75	2-00	70	3-00	140

Внутренний диаметр труб, мм	Трубопроводы					
	стальные		чугунные		асбестоцементные и железобетонные	
	продолжительность испытания, ч-мин	допустимая величина падения давления за время испытания, мм вод. ст.	продолжительность испытания, ч - мин	допустимая величина падения давления за время испытания, мм вод. ст.	продолжительность испытания, ч-мин	допустимая величина падения давления за время испытания, мм вод. ст.
600	4-00	50	2-00	55	3-00	110
700	6-00	60	3-00	65	5-00	130
800	6-00	50	3-00	45	5-00	90
900	6-00	40	4-00	55	6-00	110
1000	12-00	70	4-00	50	6-00	100
1200	12-00	50	-	-	-	-
1400	12-00	45	-	-	-	-

При использовании в манометре в качестве рабочей жидкости воды

γ = 1, керосина -

$$\gamma = 0,87.$$

Примечание. По согласованию с проектной организацией продолжительность снижения давления допускается уменьшать в два раза, но не менее чем до 1 ч; при этом величину падения давления следует принимать в пропорционально уменьшенном размере.

7.21. Трубопровод признается выдержавшим приемочное (окончательное) пневматическое испытание, если не будет нарушена его целостность и величина падения давления P , определенная по [формуле \(1\)](#), не будет превышать значений, указанных в [табл. 7](#). При этом допускается образование пузырьков воздуха на наружной смоченной поверхности железобетонных напорных труб.

БЕЗНАПОРНЫЕ ТРУБОПРОВОДЫ

7.22. Безнапорный трубопровод следует испытывать на герметичность дважды: предварительное - до засыпки и приемочное (окончательное) после засыпки одним из следующих способов:

первым - определение объема воды, добавляемой в трубопровод, проложенный в сухих грунтах, а также в мокрых грунтах, когда уровень (горизонт) грунтовых вод у верхнего колодца расположен ниже поверхности земли более чем на половину глубины заложения труб, считая от люка до шельги;

вторым - определение притока воды в трубопровод, проложенный в мокрых грунтах, когда уровень (горизонт) грунтовых вод у верхнего колодца расположен ниже поверхности земли менее чем на половину глубины заложения труб, считая от люка до шельги. Способ испытания трубопровода устанавливается проектом.

7.23. Колодцы безнапорных трубопроводов, имеющие гидроизоляцию с внутренней стороны, следует испытывать на герметичность путем определения объема добавляемой воды, а колодцы, имеющие гидроизоляцию с наружной стороны, - путем определения притока воды в них.

Колодцы, имеющие по проекту водонепроницаемые стенки, внутреннюю и наружную изоляцию, могут быть испытаны на добавление воды или приток грунтовой воды, в соответствии с [п. 7.22](#), совместно с трубопроводами или отдельно от них.

Колодцы, не имеющие по проекту водонепроницаемых стенок, внутренней или наружной гидроизоляции, приемочному испытанию на герметичность не подвергаются.

7.24. Испытанию безнапорных трубопроводов на герметичность следует подвергать участки между смежными колодцами.

При затруднениях с доставкой воды, обоснованных в проекте, испытание безнапорных трубопроводов допускается производить выборочно (по указанию заказчика): при общей протяженности трубопровода до 5 км - двух-трех участков; при протяженности трубопровода свыше 5 км - нескольких участков общей протяженностью не менее 30 %.

Если результаты выборочного испытания участков трубопровода окажутся неудовлетворительными, то испытанию подлежат все участки трубопровода.

7.25. Гидростатическое давление в трубопроводе при его предварительном испытании должно создаваться заполнением водой стояка, установленного в верхней его точке, или наполнением водой верхнего колодца, если последний подлежит испытанию. При этом величина гидростатического давления в верхней точке трубопровода определяется по величине превышения уровня воды в стояке или колодце над шельгой трубопровода или над горизонтом грунтовых вод, если последний расположен выше шельги. Величина гидростатического давления в трубопроводе при его испытании должна быть указана в рабочей документации. Для трубопроводов, прокладываемых из безнапорных бетонных, железобетонных и керамических труб, эта величина, как правило, должна быть равна 0,04 МПа (0,4 кгс/см²).

7.26. Предварительное испытание трубопроводов на герметичность производится при не присыпанном землей трубопроводе в течение 30 мин. Величину испытательного давления необходимо поддерживать добавлением воды в стояк или в колодец, не допуская снижения уровня воды в них более чем на 20 см.

Трубопровод и колодец признаются выдержавшими предварительное испытание, если при их осмотре не будет обнаружено утечек воды. При отсутствии в проекте повышенных требований к герметичности трубопровода на поверхности труб и стыков допускается отпотевание с образованием капель, не сливающихся в одну струю при количестве отпотеваний не более чем на 5 % труб на испытываемом участке.

7.27. Приемочное испытание на герметичность следует начинать после выдержки в заполненном водой состоянии железобетонного трубопровода и колодцев, имеющих гидроизоляцию с внутренней стороны или водонепроницаемые по проекту стенки, - в течение 72 ч и трубопроводов и колодцев из других материалов - 24 ч.

7.28. Герметичность при приемочном испытании засыпанного трубопровода определяется способами:

первым - по замеряемому в верхнем колодце объему добавляемой в стояк или колодец воды в течение 30 мин; при этом понижение уровня воды в стояке или в колодце допускается не более чем на 20 см;

вторым - по замеряемому в нижнем колодце объему притекающей в трубопровод грунтовой воды.

Трубопровод признается выдержавшим приемочное испытание на герметичность, если определенные при испытании объемы добавленной воды по первому способу (приток грунтовой воды по второму способу) будут не более указанных в [табл. 8*](#), о чем должен быть составлен акт по форме обязательного [приложения 4](#).

Т а б л и ц а 8*

Условный диаметр трубопровода Dy, мм	Допустимый объем добавленной в трубопровод воды (приток воды) на 10 м длины испытываемого трубопровода за время испытания 30 мин, л, для труб		
	железобетонных и бетонных	керамических	асбестоцементных
100	1,0	1,0	0,3
150	1,4	1,4	0,5
200	4,2	2,4	1,4
250	5,0	3,0	-
300	5,4	3,6	1,8
350	6,2	4,0	-
400	6,7	4,2	2,2

Условный диаметр трубопровода D _y , мм	Допустимый объем добавленной в трубопровод воды (приток воды) на 10 м длины испытываемого трубопровода за время испытания 30 мин, л, для труб		
	железобетонных и бетонных	керамических	асбестоцементных
450	-	4,4	-
500	7,5	4,6	-
550	-	4,8	-
600	8,3	5,0	-

Примечания: 1. При увеличении продолжительности испытания более 30 мин величину допустимого объема добавленной воды (притока воды) следует увеличивать пропорционально увеличению продолжительности испытания.

2. Величину допустимого объема добавленной воды (притока воды) в железобетонный трубопровод диаметром свыше 600 мм следует определять по формуле

$$q = 0,83 (D + 4), \text{ л, на 10 м длины трубопровода за время испытания, 30 мин,} \quad (2)$$

где D -внутренний (условный) диаметр трубопровода, дм.

3. Для железобетонных трубопроводов со стыковыми соединениями на резиновых уплотнителях допустимый объем добавленной воды (приток воды) следует принимать с коэффициентом 0,7.

4. Допустимые объемы добавленной воды (притока воды) через стенки и днище колодца на 1 м его глубины следует принимать равным допустимому объему добавленной воды (притоку воды) на 1 м длины труб, диаметр которых равновелик по площади внутреннему диаметру колодца.

5. Допустимый объем добавленной воды (приток воды) в трубопровод, сооружаемый из сборных железобетонных элементов и блоков, следует принимать

таким же, как для трубопроводов из железобетонных труб, равновеликих им по площади поперечного сечения.

6. Допустимый объем добавленной в трубопровод воды (приток воды) на 10 м длины испытываемого трубопровода за время испытания 30 мин для труб ПВД и ПНД со сварными соединениями и напорных труб ПВХ с клеевыми соединениями следует определять для диаметров до 500 мм включ. по формуле $q = 0,03D$, диаметром более 500 мм - по формуле $q = 0,2 + 0,03D$, где D - наружный диаметр трубопровода, мм; q - величина допустимого объема добавленной воды, л.

7. Допустимый объем добавленной в трубопровод воды (приток воды) на 10 м длины испытываемого трубопровода за время испытания 30 мин для труб ПВХ с соединениями на резиновой манжете следует определять по формуле $q = 0,06 + 0,01D$, где D - наружный диаметр трубопровода, мм; q - величина допустимого объема добавленной воды, л.

7.29. Трубопроводы дождевой канализации подлежат предварительному и приемочному испытанию на герметичность в соответствии с требованиями настоящего подраздела, если это предусмотрено проектом.

7.30. Трубопроводы из безнапорных железобетонных раструбных, фальцевых и с гладкими концами труб диаметром более 1600 мм, предназначенные по проекту для трубопроводов, постоянно или периодически работающих под давлением до 0,05 МПа (Б м вод. ст.) и имеющих выполненную в соответствии с проектом специальную водонепроницаемую наружную или внутреннюю обделку, подлежат гидравлическому испытанию давлением, определенным в проекте.

ЕМКОСТНЫЕ СООРУЖЕНИЯ

7.31. Гидравлическое испытание на водонепроницаемость (герметичность) емкостных сооружений необходимо производить после достижения бетоном проектной прочности, их очистки и промывки.

Устройство гидроизоляции и обсыпку грунтом емкостных сооружений следует выполнять после получения удовлетворительных результатов гидравлического испытания этих сооружений, если другие требования не обоснованы проектом.

7.32. До проведения гидравлического испытания емкостное сооружение следует наполнить водой в два этапа:

первый - наполнение на высоту 1 м с выдержкой в течение суток;

второй - наполнение до проектной отметки.

Емкостное сооружение, наполненное водой до проектной отметки, следует выдержать не менее трех суток.

7.33. Емкостное сооружение признается выдержавшим гидравлическое испытание, если убыль воды в нем за сутки не превышает 3 л на 1 м² смоченной поверхности стен и днища, в швах и стенках не обнаружено признаков течи и не установлено увлажнения грунта в основании. Допускается только потемнение и слабое отпотевание отдельных мест.

При испытании на водонепроницаемость емкостных сооружений убыль воды на испарение с открытой водной поверхности должна учитываться дополнительно.

7.34. При наличии струйных утечек и подтеков воды на стенах или увлажнении грунта в основании емкостное сооружение считается не выдержавшим испытания, даже если потери воды в нем не превышают нормативных. В этом случае после измерения потерь воды из сооружения при полном заливе должны быть зафиксированы места, подлежащие ремонту.

После устранения выявленных дефектов должно быть произведено повторное испытание емкостного сооружения.

7.35. При испытании резервуаров и емкостей для хранения агрессивных жидкостей утечка воды не допускается. Испытание следует производить до нанесения антикоррозионного покрытия.

7.36. Напорные каналы фильтров и контактных осветлителей (сборные и монолитные железобетонные) подвергаются гидравлическому испытанию расчетным давлением, указанным в рабочей документации.

7.37. Напорные каналы фильтров и контактных осветлителей признаются выдержавшими гидравлическое испытание, если при визуальном осмотре в боковых стенках фильтров и над каналом не обнаружено течей воды и если в течение 10 мин величина испытательного давления не снизится более чем на 0,002 МПа (0,02 кгс/см²).

7.38. Водосборный резервуар градирен должен быть водонепроницаемым и при гидравлическом испытании этого резервуара на внутренней поверхности его стен не допускается потемнения или слабого отпотевания отдельных мест.

7.39. Резервуары питьевой воды, отстойники и другие емкостные сооружения после устройства перекрытий подлежат гидравлическому испытанию на водонепроницаемость в соответствии с требованиями [пп. 7.31-7.34](#).

Резервуар питьевой воды до устройства гидроизоляции и засыпки грунтом подлежит дополнительному испытанию на вакуум и на избыточное давление

соответственно вакуумметрическим и избыточным давлением воздуха в размере 0,0008 МПа (80 мм вод. ст.) в течение 30 мин и признается выдержавшим испытание, если величины соответственно вакуумметрического и избыточного давлений за 30 мин не снизятся более чем на 0,0002 МПа (20 мм вод. ст.), если другие требования не обоснованы проектом.

7.40. Метантенк (цилиндрическую часть) следует подвергать гидравлическому испытанию согласно требованиям [пп. 7.31-7.34](#), а перекрытие, металлический газовый колпак (газосборник) следует испытывать на герметичность (газонепроницаемость) пневматическим способом на давление 0,005 МПа (500 мм вод. ст.).

Метантенк выдерживается под испытательным давлением не менее 24 ч. При обнаружении дефектных мест они должны быть устранены, после чего сооружение должно быть испытано на падение давления в течение дополнительных 8 ч. Метантенк признается выдержавшим испытание на герметичность, если давление в нем за 8 ч не снизится более чем на 0,001 МПа (100 мм вод. ст.).

7.41. Колпачки дренажно-распределительной системы фильтров после их установки до загрузки фильтров следует подвергать испытанию путем подачи воды интенсивностью 5-8 л/(с×м²) и воздуха интенсивностью 20 л/(с×м²) трехкратной повторяемостью по 8-10 мин. Обнаруженные при этом дефектные колпачки подлежат замене.

7.42. Законченные строительством трубопроводы и сооружения хозяйственно-питьевого водоснабжения перед приемкой в эксплуатацию подлежат промывке (очистке) и дезинфекции хлорированием с последующей промывкой до получения удовлетворительных контрольных физико-химических и бактериологических анализов воды, отвечающих требованиям [ГОСТ 2874-82](#) и «Инструкции по контролю за обеззараживанием хозяйственно-питьевой воды и за дезинфекцией водопроводных сооружений хлором при централизованном и местном водоснабжении» Минздрава СССР.

7.43. Промывка и дезинфекция трубопроводов и сооружений хозяйственно-питьевого водоснабжения должны производиться строительномонтажной организацией, выполнявшей работы по прокладке и монтажу этих трубопроводов и сооружений, при участии представителей заказчика и эксплуатационной организации при контроле, осуществляемом представителями санитарно-эпидемиологической службы. Порядок проведения промывки и дезинфекции трубопроводов и сооружений хозяйственно-питьевого водоснабжения изложен в рекомендуемом [приложении 5](#).

7.44. О результатах произведенной промывки и дезинфекции трубопроводов и сооружений хозяйственно-питьевого водоснабжения должен быть составлен акт по форме, приведенной в обязательном [приложении 6](#).

Результаты испытаний емкостных сооружений следует оформить актом, подписываемым представителями строительно-монтажной организации, заказчика и эксплуатационной организации.

ДОПОЛНИТЕЛЬНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ К ИСПЫТАНИЮ НАПОРНЫХ ТРУБОПРОВОДОВ И СООРУЖЕНИЙ ВОДОСНАБЖЕНИЯ И КАНАЛИЗАЦИИ, СТРОЯЩИХСЯ В ОСОБЫХ ПРИРОДНЫХ И КЛИМАТИЧЕСКИХ УСЛОВИЯХ

7.45. Напорные трубопроводы водоснабжения и канализации, сооружаемые в условиях просадочных грунтов всех типов вне территории промышленных площадок и населенных пунктов, испытываются участками длиной не более 500 м; на территории промышленных площадок и населенных пунктов длину испытательных участков следует назначать с учетом местных условий, но не более 300 м.

7.46. Проверка водонепроницаемости емкостных сооружений, построенных на просадочных грунтах всех типов, должна производиться по истечении 5 сут после их заполнения водой, при этом убыль воды за сутки не должна превышать 2 л на 1 м² смоченной поверхности стен и днища.

При обнаружении течи вода из сооружений должна выпускаться и отводиться в места, определенные проектом, исключающие подтопление застроенной территории.

7.47. Гидравлическое испытание трубопроводов и емкостных сооружений, возводимых в районах распространения вечномерзлых грунтов, следует производить, как правило, при температуре наружного воздуха не ниже 0 °С, если другие условия испытания не обоснованы проектом.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

Обязательное

АКТ

О ПРОВЕДЕНИИ ПРИЕМОЧНОГО ГИДРАВЛИЧЕСКОГО ИСПЫТАНИЯ НАПОРНОГО ТРУБОПРОВОДА НА ПРОЧНОСТЬ И ГЕРМЕТИЧНОСТЬ

Город _____ «_____» _____ 19 ____ г.

Комиссия в составе представителей: строительно-монтажной организации

(наименование организации, должность, фамилия, и.о.)

технического надзора заказчика

(наименование организации, должность,

фамилия, и.о.)

эксплуатационной организации

(наименование организации, должность,

фамилия, и.о.)

составили настоящий акт о проведении приемочного гидравлического испытания на прочность и герметичность участка напорного трубопровода

(наименование объекта и номера пикетов на его границах,

длина трубопровода, диаметр, материал труб и стыковых соединений)

Указанные в рабочей документации величины расчетного внутреннего давления испытываемого трубопровода $P_p = \underline{\hspace{2cm}}$ МПа ($\underline{\hspace{2cm}}$ кгс/см²) и испытательного давления $P_{и} = \underline{\hspace{2cm}}$ МПа ($\underline{\hspace{2cm}}$ кгс/см²).

Измерение давления при испытании производилось техническим манометром класса точности $\underline{\hspace{1cm}}$ с верхним пределом измерений $\underline{\hspace{1cm}}$ кгс/см².

Цена деления шкалы манометра $\underline{\hspace{1cm}}$ кгс/см².

Манометр был расположен выше оси трубопровода на $Z = \underline{\hspace{1cm}}$ м.

При указанных выше величинах внутреннего расчетного и испытательного давлений испытываемого трубопровода показания манометра $P_{p,м}$ и $P_{и,м}$ должны быть соответственно:

$$P_{p,м} = P_p -$$

$$\frac{Z}{10} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ кгс/см}^2, P_{и,м} = P_{и} -$$

$$\frac{Z}{10} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ кгс/см}^2.$$

Допустимый расход подкаченной воды, определенный по [табл. 6*](#), на 1 км трубопровода, равен $\underline{\hspace{2cm}}$ л/мин или, в пересчете на длину испытываемого трубопровода, равен $\underline{\hspace{2cm}}$ л/мин.

ПРОВЕДЕНИЕ ИСПЫТАНИЯ И ЕГО РЕЗУЛЬТАТЫ

Для испытания на прочность давление в трубопроводе было повышено до $P_{и.м} =$ _____ кгс/см² и поддерживалось в течение _____ мин, при этом не допускалось его снижение более чем на 1 кгс/см². После этого давление было снижено до величины внутреннего расчетного манометрического давления $P_{р.м} =$ _____ кгс/см² и произведен осмотр узлов трубопровода в колодцах (камерах); при этом утечек и разрывов не обнаружено и трубопровод был допущен для проведения дальнейшего испытания на герметичность.

Для испытания на герметичность давление в трубопроводе было повышено до величины испытательного давления на герметичность $P_{Г} = P_{р.м} +$

$\Delta P =$ _____ кгс/см², отмечено время начала испытания $T_{Н} =$ ____ ч ____ мин и начальный уровень воды в мерном бачке $h_{Н} =$ _____ мм.

Испытание трубопровода производилось в следующем порядке:

(указать последовательность проведения испытания и наблюдения за

падением давления; производился ли выпуск воды из трубопровода

и другие особенности методики испытания)

За время испытания трубопровода на герметичность давление в нем по показанию манометра было снижено до _____ кгс/см², отмечено время окончания испытания $T_{К} =$ _____ ч _____ мин и конечный уровень воды в мерном бачке $h_{К} =$ _____ мм. Объем воды, потребовавшийся для восстановления давления до испытательного, определенный по уровням воды в мерном бачке, $Q =$ _____ л.

Продолжительность испытания трубопровода на герметичность $T = T_{К} - T_{Н} =$ _____ мин. Величина расхода воды, подкаченной в трубопровод во время испытания, равна $q_{П} =$

$$\frac{Q}{T} = \text{_____ л/мин, что менее допустимого расхода.}$$

РЕШЕНИЕ КОМИССИИ

Трубопровод признается выдержавшим приемочное испытание на прочность и герметичность.

Представитель

строительно-монтажной организации _____
(подпись)

Представитель технического надзора

заказчика _____
(подпись)

Представитель эксплуатационной

организации _____
(подпись)

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

Рекомендуемое

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕНИЯ ГИДРАВЛИЧЕСКОГО ИСПЫТАНИЯ НАПОРНОГО ТРУБОПРОВОДА НА ПРОЧНОСТЬ И ГЕРМЕТИЧНОСТЬ

1. Предварительное и приемочное гидравлические испытания напорного трубопровода на прочность и герметичность следует проводить в следующем порядке.

При проведении испытания на прочность:

повысить давление в трубопроводе до испытательного $P_{и}$ и путем подкачки воды поддерживать его в течение не менее 10 мин, не допуская снижения давления более чем на 0,1 МПа (1 кгс/см²);

снизить испытательное давление до внутреннего расчетного давления $P_{р}$ и, поддерживая его путем подкачивания воды, произвести осмотр трубопровода с целью выявления дефектов на нем в течение времени, необходимого для выполнения этого осмотра;

в случае выявления дефектов устранить их и произвести повторное испытание трубопровода.

После окончания испытания трубопровода на прочность приступить к испытанию его на герметичность, для этого необходимо:

давление в трубопроводе повысить до величины испытательного давления на герметичность $P_{г}$;

зафиксировать время начала испытания $T_{н}$ и замерить начальный уровень воды в мерном бачке $h_{н}$;

произвести наблюдение за падением давления в трубопроводе, при этом могут иметь место три варианта падения давления:

первый - если в течение 10 мин давление упадет не менее чем на два деления шкалы манометра, но не упадет ниже внутреннего расчетного давления $P_{р}$, то на этом наблюдение за падением давления закончить;

второй - если в течение 10 мин давление упадет менее чем на два деления шкалы манометра, то наблюдение за снижением давления до внутреннего расчетного давления $P_{р}$ следует продолжить до тех пор, пока давление упадет не менее чем на два деления шкалы манометра; при этом продолжительность наблюдения не должна быть более 3 ч для железобетонных и 1 ч - для чугунных, асбестоцементных и стальных трубопроводов. Если по истечении этого времени давление не снизится до внутреннего расчетного давления $P_{р}$, то следует произвести сброс воды из трубопровода в мерный бачок (или замерить объем сброшенной воды другим способом);

третий - если в течение 10 мин давление упадет ниже внутреннего расчетного давления $P_{р}$, то дальнейшее испытание трубопровода прекратить и принять меры для обнаружения и устранения скрытых дефектов трубопровода путем выдерживания его под внутренним расчетным давлением $P_{р}$ до тех пор, пока при

тщательном осмотре не будут выявлены дефекты, вызвавшие недопустимое падение давления в трубопроводе.

После окончания наблюдения за падением давления по первому варианту и завершения сброса воды по второму варианту необходимо выполнить следующее:

подкачкой воды из мерного бачка давление в трубопроводе повысить до величины испытательного давления на герметичность P_T , зафиксировать время окончания испытания на герметичность T_K и замерить конечный уровень воды в мерном бачке h_K ;

определить продолжительность испытания трубопровода ($T_K - T_H$), мин, объем подкаченной в трубопровод воды из мерного бачка Q (для первого варианта), разность между объемами подкаченной в трубопровод и сброшенной из него воды или объем дополнительно подкаченной в трубопровод воды Q (для второго варианта) и рассчитать величину фактического расхода дополнительного объема вкаченной воды q_n , л/мин, по формуле

$$q_n = \frac{Q}{T_K - T_H}.$$

2. Заполнение трубопровода дополнительным объемом воды при испытании на герметичность требуется для замещения воздуха, вышедшего через непроницаемые для воды неплотности в соединениях; заполнения объемов трубопровода, возникших при незначительных угловых деформациях труб в стыковых соединениях, подвижках резиновых уплотнителей в этих соединениях и смещениях торцевых заглушек; дополнительного замачивания под испытательным давлением стенок асбестоцементных и железобетонных труб, а также для восполнения возможных скрытых просачиваний воды в местах, недоступных для осмотра трубопровода.

ПРИЛОЖЕНИЕ 3

Обязательное

АКТ О ПРОВЕДЕНИИ ПНЕВМАТИЧЕСКОГО ИСПЫТАНИЯ НАПОРНОГО ТРУБОПРОВОДА НА ПРОЧНОСТЬ И ГЕРМЕТИЧНОСТЬ

Город _____ «_____» _____ 19 _____ г.

Комиссия в составе представителей:

строительно-монтажной организации

_____ (наименование организации,

_____, технического надзора
заказчика

должность, фамилия, и.о.)

_____ (наименование организации, должность, фамилия, и.о.)

эксплуатационной организации

_____ (наименование организации, должность,

_____ фамилия, и.о.)

составили настоящий акт о проведении пневматического испытания на прочность и герметичность участка напорного трубопровода

_____ (наименование

объекта и номера пикетов на его границах)

Длина трубопровода _____ м, материал труб _____, диаметр труб _____ мм, материал стыков _____

Величина внутреннего расчетного давления в трубопроводе P_p равна _____ МПа (_____ кгс/см²).

Для испытания на прочность давление в трубопроводе было повышено до _____ МПа (_____ кгс/см²) и поддерживалось в течение 30 мин. Нарушений целостности трубопровода не обнаружено. После этого давление в трубопроводе было снижено до 0,05 МПа (0,5 кгс/см²) и под этим давлением трубопровод был выдержан в течение 24 ч.

После окончания выдержки трубопровода в нем было установлено начальное испытательное давление $P_H = 0,03$ МПа (0,3 кгс/см²). Этому давлению соответствует показание подключенного жидкостного манометра $P_H =$ _____ мм вод. ст. (или в мм кер. ст. - при заполнении манометра керосином).

Время начала испытания _____ ч _____ мин, начальное барометрическое давление $P_H^b =$ _____ мм рт. ст. Под этим давлением трубопровод был испытан в течение _____ ч. По истечении этого времени было замерено испытательное давление в трубопроводе $P_K =$ _____ мм вод. ст. (_____ мм кер. ст.). При этом конечное барометрическое давление $P_K^b =$ _____ мм рт. ст.

Фактическая величина снижения давления в трубопроводе

$P =$

$$\gamma (P_H - P_K) + (P_H^b - P_K^b) = \text{_____ мм вод. ст.},$$

что менее допустимой [табл.6*](#) величины падения давления (

$$\gamma = 1 \text{ для воды и}$$

$\gamma = 0,87$ для керосина).

РЕШЕНИЕ КОМИССИИ

Трубопровод признается выдержавшим пневматическое испытание на прочность и герметичность.

Представитель строительно-монтажной

организации

(подпись)

Представитель технического надзора

Заказчика

(подпись)

Представитель эксплуатационной

организации

(подпись)

ПРИЛОЖЕНИЕ 4

Обязательное

АКТ О ПРОВЕДЕНИИ ПРИЕМОЧНОГО ГИДРАВЛИЧЕСКОГО ИСПЫТАНИЯ БЕЗНАПОРНОГО ТРУБОПРОВОДА НА ГЕРМЕТИЧНОСТЬ

Город _____ « _____ » _____ 19 ____ г.

Комиссия в составе представителей:

строительно-монтажной организации

_____ (наименование организации,

_____, технического надзора
заказчика

должность, фамилия, и.о.)

_____ (наименование организации, должность, фамилия, и.о.)

эксплуатационной организации

_____ (наименование организации, должность,

_____ фамилия, и.о.)

составили настоящий акт о проведении приемочного гидравлического испытания
участка безнапорного трубопровода

_____ (наименование объекта

номера пикетов на его границах, длина и диаметр)

Уровень грунтовых вод в месте расположения верхнего колодца находится на расстоянии _____ м от верха трубы в нем при глубине заложения труб (до верха) _____ м.

Испытание трубопровода производилось

_____ (указать совместно или

_____ способом

отдельно от колодцев и камер)

(указать способ

испытания -

добавлением воды в трубопровод или притоком грунтовой воды в него)

Гидростатическое давление величиной _____ м вод. ст. Создавалось
заполнением водой

_____ (указать номер колодца или установленного в нем стояка)

В соответствии с [табл.8*](#) допустимый объем добавленной в трубопровод воды, приток грунтовой воды на 10 м длины трубопровода за время испытания 30 мин

(ненужное зачеркнуть)

равен _____ л. Фактический за время испытания объем добавленной воды, приток грунтовой воды составил _____ л, или в пересчете на 10 м длины трубопровода

(ненужное зачеркнуть)

(с учетом испытания совместно с колодцами, камерами) и продолжительности испытания в течение 30 мин составил _____ л, что меньше допустимого расхода.

РЕШЕНИЕ КОМИССИИ

Трубопровод признается выдержавшим приемочное гидравлическое испытание на герметичность.

Представитель строительно-монтажной

организации

(подпись)

Представитель технического надзора

заказчика

(подпись)

Представитель эксплуатационной

организации

(подпись)

ПРИЛОЖЕНИЕ 5

Рекомендуемое

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕНИЯ ПРОМЫВКИ И ДЕЗИНФЕКЦИИ ТРУБОПРОВОДОВ И СООРУЖЕНИЙ ХОЗЯЙСТВЕННО- ПИТЬЕВОГО ВОДОСНАБЖЕНИЯ

1. Для дезинфекции трубопроводов и сооружений хозяйственно-питьевого водоснабжения допускается применять следующие хлорсодержащие реагенты, разрешенные Министерством здравоохранения СССР:

сухие реагенты - хлорную известь по ГОСТ 1692-85, гипохлорит кальция (нейтральный) по ГОСТ 25263-82 марки А;

жидкие реагенты - гипохлорит натрия (хлорноватистокислый натрий) по ГОСТ 11086-76 марок А и Б; электролитический гипохлорит натрия и жидкий хлор по ГОСТ 6718-86.

2. Очистку полости и промывку трубопровода для удаления оставшихся загрязнений и случайных предметов следует выполнять, как правило, перед проведением гидравлического испытания путем водовоздушной (гидропневматической) промывки или гидромеханическим способом с помощью эластичных очистных поршней (поролонových и других) или только водой.

3. Скорость движения эластичного поршня при гидромеханической промывке следует принимать в пределах 0,3 - 1,0 м/с при внутреннем давлении в трубопроводе около 0,1 МПа (1 кгс/см²).

Очистные поролонные поршни следует применять диаметром в пределах 1,2-1,3 диаметра трубопровода, длиной - 1,5-2,0 диаметра трубопровода только на прямых участках трубопровода с плавными поворотами, не превышающими 15°, при отсутствии выступающих во внутрь трубопровода концов присоединенных к нему трубопроводов или других деталей, а также при полностью открытых задвижках на трубопроводе. Диаметр выпускного трубопровода следует принимать на один сортament меньше диаметра промываемого трубопровода.

4. Гидропневматическую промывку следует осуществлять подачей по трубопроводу вместе с водой сжатого воздуха в количестве не менее 50 % расхода воды. Воздух следует вводить в трубопровод под давлением, превышающим внутреннее давление в трубопроводе на 0,05 - 0,15 МПа (0,5 - 1,5 кгс/см²). Скорость движения водовоздушной смеси принимается в пределах от 2,0 до 3,0 м/с.

5. Длина промываемых участков трубопроводов, а также места введения в трубопровод воды и поршня и порядок проведения работ должны быть определены в проекте производства работ, включающем рабочую схему, план трассы, профиль и детализовку колодцев.

Длину участка трубопровода для проведения хлорирования следует назначать, как правило, не более 1 - 2 км.

6. После очистки и промывки трубопровод подлежит дезинфекции хлорированием при концентрации активного хлора 75 - 100 мг/л (г/м³) с временем контакта хлорной воды в трубопроводе 5 - 6 ч или при концентрации 40 - 50 мг/л (г/м³) с временем контакта не менее 24 ч. Концентрация активного хлора назначается в зависимости от степени загрязненности трубопровода.

7. Перед хлорированием следует выполнить следующие подготовительные работы:

осуществить монтаж необходимых коммуникаций по введению раствора хлорной извести (хлора) и воды, выпуска воздуха, стояков для отбора проб (с выведением их выше уровня земли), монтаж трубопроводов для сброса и отведения хлорной воды (с обеспечением мер безопасности); подготовить рабочую схему хлорирования (план трассы, профиль и детализовку трубопровода с нанесением перечисленных коммуникаций), а также график проведения работ;

определить и подготовить необходимое количество хлорной извести (хлора) с учетом процентного содержания в товарном продукте активного хлора, объема хлорируемого участка трубопровода с принятой концентрацией (дозой) активного хлора в растворе по формуле

$$T = \frac{0,082D^2lK}{A},$$

где T - необходимая масса товарного продукта хлорсодержащего реагента с учетом 5 % на потери, кг;

D и l - соответственно диаметр и длина трубопровода, м;

K - принятая концентрация (доза) активного хлора, г/м³ (мг/л);

A - процентное содержание активного хлора в товарном продукте, %.

Пример. Для хлорирования дозой 40 г/м³ участка трубопровода диаметром 400 мм, длиной 1000 м с применением хлорной извести, содержащей 18 % активного хлора, потребуется товарной массы хлорной извести в количестве 29,2 кг.

8. Для осуществления контроля за содержанием активного хлора по длине трубопровода в процессе его заполнения хлорной водой через каждые 500 м следует устанавливать временные пробоотборные стояки с запорной арматурой, выводимые выше поверхности земли, которые также используют для выпуска воздуха по мере заполнения трубопровода. Их диаметр принимается по расчету, но не менее 100 мм.

9. Введение хлорного раствора в трубопровод следует продолжать до тех пор, пока в точках, наиболее удаленных от места подачи хлорной извести, станет вытекать вода с содержанием активного (остаточного) хлора не менее 50 %

заданного. С этого момента дальнейшую подачу хлорного раствора необходимо прекратить, оставляя трубопровод заполненным хлорным раствором в течение расчетного времени контакта, указанного в [п. 6](#) настоящего приложения.

10. После окончания контакта хлорную воду следует сбросить в места, указанные в проекте, и трубопровод промыть чистой водой до тех пор, пока содержание остаточного хлора в промывной воде не снизится до 0,3 - 0,5 мг/л. Для хлорирования последующих участков трубопровода хлорную воду допускается использовать повторно. После окончания дезинфекции сбрасываемую из трубопровода хлорную воду необходимо разбавлять водой до концентрации активного хлора 2 - 3 мг/л или дехлорировать путем введения гипосульфита натрия в количестве 3,5 мг на 1 мг активного остаточного хлора в растворе.

Места и условия сброса хлорной воды и порядок осуществления контроля ее отвода должны быть согласованы с местными органами санитарно-эпидемиологической службы.

11. В местах присоединений (врезок) вновь построенного трубопровода к действующей сети следует осуществлять местную дезинфекцию фасонных частей и арматуры раствором хлорной извести.

12. Дезинфекция водозаборных скважин перед сдачей их в эксплуатацию выполняется в тех случаях, когда после их промывки качество воды по бактериологическим показателям не соответствует требованиям [ГОСТ 2874-82](#).

Дезинфекция проводится в два этапа: сначала надводной части скважины, затем - подводной. Для обеззараживания надводной части в скважине выше кровли водоносного горизонта необходимо установить пневматическую пробку, выше которой скважину заполнить раствором хлорной извести или другого хлорсодержащего реагента с концентрацией активного хлора 50-100 мг/л в зависимости от степени предполагаемого загрязнения. Через 3-6 ч контакта следует пробку извлечь и при помощи специального смесителя ввести хлорный раствор в подводную часть скважины с таким расчетом, чтобы концентрация активного хлора после смешения с водой была не менее 50 мг/л. Через 3-6 ч контакта произвести откачку до исчезновения в воде заметного запаха хлора, после чего отобрать пробы воды для контрольного бактериологического анализа.

П р и м е ч а н и е. Расчетный объем хлорного раствора принимается больше объема скважин (по высоте и диаметру): при обеззараживании надводной части - в 1,2- 1,5 раза, подводной части - в 2-3 раза.

13. Дезинфекцию емкостных сооружений следует производить методом орошения раствором хлорной извести или других хлорсодержащих реагентов с концентрацией активного хлора 200 - 250 мг/л. Такой раствор необходимо приготовить из расчета 0,3 - 0,5 л на 1 м² внутренней поверхности резервуара и

путем орошения из шланга или гидропульта покрыть им стены и днище резервуара. По истечении 1 - 2 ч дезинфицированные поверхности промыть чистой водопроводной водой, удаляя отработанный раствор через грязевые выпуски. Работа должна производиться в специальной одежде, резиновых сапогах и противогазах; перед входом в резервуар следует установить бачок с раствором хлорной извести для обмывания сапог.

14. Дезинфекцию фильтров после их загрузки, отстойников, смесителей и напорных баков малой емкости следует производить объемным методом, наполняя их раствором с концентрацией 75 - 100 мг/л активного хлора. После контакта в течение 5-6 ч раствор хлора необходимо удалить через грязевую трубу и емкости промыть чистой водопроводной водой до содержания в промывной воде 0,3 - 0,5 мг/л остаточного хлора.

15. При хлорировании трубопроводов и сооружений водоснабжения следует соблюдать требования [СНиП III-4-80*](#) и ведомственных нормативных документов по технике безопасности.

ПРИЛОЖЕНИЕ 6

Обязательное

АКТ

О ПРОВЕДЕНИИ ПРОМЫВКИ И ДЕЗИНФЕКЦИИ ТРУБОПРОВОДОВ (СООРУЖЕНИЙ) ХОЗЯЙСТВЕННО- ПИТЬЕВОГО ВОДОСНАБЖЕНИЯ

Город _____ « _____ » _____ 19 ____ г.

Комиссия в составе представителей:

санитарно-эпидемиологической службы (СЭС)

(города, района,

должность, фамилия, и.о.)

заказчика _____

(наименование организации,

должность, фамилия, и.о.)

строительно-монтажной организации

(наименование организации,

должность, фамилия, и.о.)

эксплуатационной организации

(наименование организации,

должность, фамилия, и.о.)

составили настоящий акт о том, что трубопровод, сооружение

(ненужное зачеркнуть)

_____ подвергнут промывке и дезинфекции

(наименование объекта, длина, диаметр, объем)

хлорированием _____ при
концентрации

(указать, каким реагентом)

активного хлора _____ мг/л (г/м³) и продолжительности контакта _____ ч.

Результаты физико-химического и бактериологического анализов воды на _____
листах прилагаются.

Представитель санитарно-
эпидемиологической службы (СЭС) _____
(подпись)

Представитель заказчика _____
(подпись)

Представитель строительно-
монтажной организации _____
(подпись)

Представитель эксплуатационной
организации _____
(подпись)

Заключение СЭС: Трубопровод, сооружение считать продезинфицированным и

(ненужное зачеркнуть)

промытым и разрешить пуск его в эксплуатацию.

Главный врач СЭС:

« _____ » _____
(дата) (фамилия, и.о., подпись)

СОДЕРЖАНИЕ

[1. Общие положения](#)

[2. Земляные работы](#)

3. Монтаж трубопроводов

Общие положения

Стальные трубопроводы

Чугунные трубопроводы

Асбестоцементные трубопроводы

Железобетонные и бетонные трубопроводы

Трубопроводы из керамических труб

Трубопроводы из пластмассовых труб*

4. Переходы трубопроводов через естественные и искусственные преграды

5. Сооружения водоснабжения и канализации

Сооружения для забора поверхностной воды

Водозаборные скважины

Емкостные сооружения

6. Дополнительные требования к строительству трубопроводов и сооружений водоснабжения и канализации в особых природных и климатических условиях

7. Испытание трубопроводов и сооружений

Напорные трубопроводы

Безнапорные трубопроводы

Емкостные сооружения

Дополнительные требования к испытанию напорных трубопроводов и сооружений водоснабжения и канализации, строящихся в особых природных и климатических условиях

Приложение 1. Акт о проведении приемочного гидравлического испытания напорного трубопровода на прочность и герметичность

[Приложение 2. Порядок проведения гидравлического испытания напорного трубопровода на прочность и герметичность](#)

[Приложение 3. Акт о проведении пневматического испытания напорного трубопровода на прочность и герметичность](#)

[Приложение 4. Акт о проведении приемочного гидравлического испытания безнапорного трубопровода на герметичность](#)

[Приложение 5. Порядок проведения промывки и дезинфекции трубопроводов и сооружений хозяйственно-питьевого водоснабжения](#)

[Приложение 6. Акт о проведении промывки и дезинфекции трубопроводов \(сооружений\) хозяйственно-питьевого водоснабжения](#)

CUPRINS ОГЛАВЛЕНИЕ

- ***ORDIN Nr. 179 din 04.04.2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind principiile de bază în proiectarea și construcția sistemelor exterioare de alimentare cu apă a localităților mici cu un consum sub 200 m³/zi. (Publicat : 13.04.2018 în Monitorul Oficial Nr. 121-125 art Nr : 492)***

Regulament privind principiile de bază în proiectarea și construcția sistemelor exterioare de alimentare cu apă a localităților mici, cu un consum sub 200 m³/zi

- ***ПРИКАЗ Nr. 179 от 04.04.2018 об утверждении Регламента об основных принципах проектирования и строительства систем наружного водоснабжения малых населенных пунктов, использующих воду в объеме, не превышающем 200 м³ в сутки. (Опубликован : 13.04.2018 в Monitorul Oficial Nr. 121-125 статья № : 492)***

Регламент об основных принципах проектирования и строительства систем наружного водоснабжения малых населенных пунктов, использующих воду в объеме, не превышающем 200 м³ в сутки

Republica Moldova

MINISTERUL ECONOMIEI ȘI INFRASTRUCTURII

ORDIN Nr. 179
din 04.04.2018

**cu privire la aprobarea Regulamentului privind principiile
de bază în proiectarea și construcția sistemelor
exterioare de alimentare cu apă a localităților mici
cu un consum sub 200 m³/zi**

Publicat : 13.04.2018 în Monitorul Oficial Nr. 121-125 art Nr : 492

În scopul eficientizării planificării și implementării proiectelor de alimentare cu apă și canalizare în Republica Moldova și al realizării prevederilor [Legii nr. 239 din 13.10.2016 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016-2020](#),

ORDON:

1. Se aprobă Regulamentul privind principiile de bază în proiectarea și construcția sistemelor exterioare de alimentare cu apă a localităților mici cu un consum sub 200 m³/zi.

2. Regulamentul se pune în aplicare începând cu data publicării prezentului ordin în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

3. Odată cu punerea în aplicare a Regulamentului **se abrogă prevederile din CHиП 2.04.02-84 „Водоснабжение. Наружные сети и сооружения”, care se referă la localitățile și obiectele ce consumă apă potabilă sub 200 m³/zi.**

4. Secția politică și reglementări tehnice în construcții va:

- efectua înregistrarea Regulamentului în modul stabilit;
- asigura publicarea prezentului ordin în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;
- plasa Regulamentul pe pagina web: www.ednc.gov.md, la rubrica „Normative în construcții”;

- asigura multiplicarea și publicarea Regulamentului în modul stabilit.

5. Controlul asupra executării prezentului ordin se pune în sarcina dlui Anatol Usatfi, secretar de stat.

MINISTRUL ECONOMIEI
ȘI INFRASTRUCTURII

Chiril GABURICI

Nr. 179. Chișinău, 4 aprilie 2018.

Республика Молдова

МИНИСТЕРСТВО ЭКОНОМИКИ И ИНФРАСТРУКТУРЫ

ПРИКАЗ № 179
от 04.04.2018

об утверждении Регламента об основных принципах проектирования и строительства систем наружного водоснабжения малых населенных пунктов, использующих воду в объеме, не превышающем 200 м³ в сутки

Опубликован : 13.04.2018 в Monitorul Oficial Nr. 121-125 статья № : 492

Для эффективности планирования и реализации проектов водоснабжения и канализации в Республике Молдова и выполнение положений [закона № 239 от 13.10.2016 об утверждении «Национальной стратегии регионального развития на 2016–2020 годы»](#) ПРИКАЗЫВАЮ:

1. Утвердить Регламент об основных принципах проектирования и строительства систем наружного водоснабжения малых населенных пунктов, использующих воду в объеме, не превышающем 200 м³ в сутки.

2. Регламент ввести в действие с даты опубликования приказа в Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

3. С введением в действие Регламента, **отменяются положения СНиП 2.04.02-84 „Водоснабжение. Наружные сети и сооружения”, которые относятся к малым населенным пунктам, использующим воду в объеме, не превышающем 200 м³ в сутки.**

4. Отделу политики и технического регламентирования в строительстве:

- осуществить регистрацию указанного нормативного документа в установленном порядке;

- обеспечить опубликование настоящего приказа в Monitorul Oficial al Republicii Moldova;

- разместить указанный нормативный документ на web-странице Министерства регионального развития и строительства www.ednc.gov.md в рубрике „Normative în construcții”;

- обеспечить размножение и опубликование нормативного документа в установленном порядке.

5. Контроль за исполнением настоящего приказа возложить на государственного секретаря Анатола УСАТОГО.

МИНИСТР ЭКОНОМИКИ

Кирил ГАБУРИЧ

И ИНФРАСТРУКТУРЫ

№ 179. Кишинэу, 4 апреля 2018 г.

CUPRINS

Regulament privind principiile de bază în proiectarea și construcția sistemelor exterioare de alimentare cu apă a localităților mici, cu un consum sub 200 m³/zi

- 1. Domeniu de aplicare***
 - 2. Referințe normative***
 - 3. Noțiuni și definiții***
 - 4. Prevederi generale***
 - 5. Debite de calcul a apei și a presiunilor***
 - 5.1 Debite de calcul a apei***
 - 5.2 Asigurarea cerințelor de securitate împotriva incendiului***
 - 5.3 Presiuni libere***
 - 6. Scheme și sisteme de alimentare cu apă***
 - 7. Sursele de alimentare cu apă***
 - 8. Instalații de captare a apei***
 - 9. Tratarea apei***
 - 9.1 Prevederi generale***
 - 9.2 Dezinfectarea apei***
 - 10. Pompe și stații de pompare***
 - 11. Apeducte, rețele de alimentare cu apă și instalațiile acestora***
 - 12. Rezervoare de înmagazinare a apei***
 - 13. Echipamente electrice, controlul tehnologic, automatizare și sisteme de comandă***
 - 13.1 Prevederi generale***
 - 13.2 Instalații de captare a apei***
 - 13.3 Stații de pompare***
 - 13.4 Stații de tratare a apei***
 - 13.5 Apeducte și rețele de alimentare cu apă. Rezervoare de înmagazinare a apei***
 - 13.6 Sisteme de comandă***
 - 14. Soluțiile de construcție, elementele de clădiri și structuri***
 - 15. Cerințe suplimentare pentru sistemele de alimentare cu apă în condiții naturale și climatice speciale***
- Bibliografie***

Regulament privind principiile de bază în proiectarea și construcția sistemelor exterioare de alimentare cu apă a localităților mici, cu un consum sub 200 m³/zi

1 Domeniu de aplicare

1.1 Prezentul regulament stabilește cerințe privind proiectarea și construcția sistemelor exterioare de alimentare cu apă, conform SM SR EN 805, a localităților sau a unor obiecte sociale separate (case de odihnă, tabere de vară pentru copii, ferme, depozite, penitenciare etc.), cu un volum al consumului de apă care nu depășește 200 m³/zi. Regulamentul stabilește cerințe privind determinarea debitelor de calcul, surselor, schemelor și sistemelor de alimentare cu apă, rețelelor și construcțiilor acestora.

1.2 La elaborarea proiectelor de alimentare cu apă trebuie respectate actele legislative ale Republicii Moldova, cerințele privind protecția mediului, utilizarea rațională a resurselor naturale, prevederile organelor supravegherii sanitaro-epidemiologice de stat, precum și documentele normative valabile la momentul proiectării.

1.3 Procedura de elaborare, avizare, aprobare și conținutul documentației de proiect pentru construcții se realizează în conformitate cu cerințele NCM A.07.02.

1.4 Cerințele de protecție împotriva incendiului din prezentul regulament nu se aplică sistemelor de alimentare cu apă ale întreprinderilor care produc, utilizează sau păstrează substanțe inflamabile sau explozive, depozite de materiale combustibile și ușor inflamabile, pentru care cerințele de stingere a incendiului sunt stabilite prin documente normative separate.

2 Referințe normative

Următoarele documente de referință sunt indispensabile pentru aplicarea acestui regulament. Pentru referințele datate se aplică numai ediția citată. Pentru referințele nedatate din text se aplică ultima ediție a documentului la care se face referire (inclusiv orice amendament):

NCM A.07.02-2012	Procedura de elaborare, avizare, aprobare și conținutul-cadru al documentației de proiect pentru construcții
SM SR EN 805:2011	Alimentări cu apă. Condiții pentru sistemele și componentele exterioare clădirilor
SM SR EN 1508:2011	Alimentări cu apă. Condiții pentru sistemele și componentele pentru înmagazinarea apei
SM SR ISO 24510:2011	Activități referitoare la servicii de apă potabilă și de canalizare. Îndrumări pentru evaluarea și îmbunătățirea serviciilor furnizate consumatorilor
SM SR ISO 24512:2011	Activități referitoare la servicii de apă potabilă și de canalizare. Îndrumări pentru managementul serviciilor publice de alimentare cu apă potabilă și pentru evaluarea serviciilor de apă potabilă
SM EN ISO 12162:2016	Materiale termoplastice pentru țevi și racorduri pentru aplicații sub presiune. Clasificare, notare și coeficient de calcul

3 Noțiuni și definiții

Pentru interpretarea corectă a prezentului regulament se aplică următoarele noțiuni și definiții:

3.1

apă potabilă destinată consumului uman

apă, care în funcție de caracteristicile sale chimice, bacteriene și organoleptice corespunde cerințelor apei potabile destinată consumului uman

3.2

apă subterană

ape naturale, care se găsesc sub suprafața solului în zona de saturație și în contact direct cu solul sau cu subsolul și care se formează prin filtrarea scurgerilor de suprafață fiind potrivite pentru utilizarea în scopul alimentării cu apă în ceea ce privește calitatea și volumul de calcul al extragerii permise în aceste scopuri

3.3

cișmea

confecție metalică specifică amplasată lângă trotuar sau în curțile consumatorilor și care permite preluarea apei pentru utilizare în condiții de securitate pentru calitatea apei

3.4

sursă de apă

rezerve naturale de apă (de suprafață, de sol, subsol sau pluvială) potrivite pentru utilizarea în sistemele de alimentare cu apă potabilă după construcția în zona amplasării acestora a instalațiilor necesare de captare a apei

4 Prevederi generale

4.1 Până la elaborarea proiectului de alimentare cu apă, se va efectua un studiu de prefazibilitate sau de fezabilitate (în funcție de caz), care va cuprinde o argumentare tehnico-economică, în care se vor stabili toate soluțiile de bază. Studiul dat poate fi parte componentă a proiectului.

4.2 Principalele soluții tehnice luate în cadrul proiectelor (pe baza studiului) și succesiunea implementării lor trebuie argumentate prin compararea indicatorilor posibilelor variante. Calculele tehnico-economice trebuie efectuate pe acele opțiuni ale căror avantaje și dezavantaje nu pot fi stabilite fără calcule.

Varianta optimă este determinată de cea mai mică valoare a costurilor, luând în considerare costurile materialelor, forței de muncă, energiei electrice și combustibilului, precum și posibilitatea reducerii acestora atât în timpul construcției, cât și în timpul perioadei de exploatare, precum și a impactului asupra mediului înconjurător pe perioada termenului de funcționare a sistemelor și obiectelor proiectate.

4.3 La proiectarea sistemelor de alimentare cu apă a localităților mici este necesar să se ia în considerare oportunitatea cooperării sistemelor și obiectelor, indiferent de apartenența departamentală a acestora.

4.4 Debitul de apă pentru nevoile întreprinderilor comerciale, individuale, a fermelor, depozitelor și altor obiecte pot fi luate în considerare la calcularea rețelei de distribuție a apei din mediul rural, cu condiția existenței unui acord, întocmit în mod corespunzător cu proprietarul obiectului, privind participarea în cotă parte la proiectarea și construcția sistemului de alimentare cu apă potabilă și de stingere a incendiului în localitate.

În acest caz proiectele de alimentare cu apă a obiectelor trebuie elaborate, de regulă, concomitent cu proiectele de îmbunătățire a sistemelor de canalizare și, în mod obligatoriu, cu o analiză a bilanțului consumului de apă și evacuare a apelor uzate.

4.5 Calitatea apei, furnizate pentru nevoile gospodăriilor casnice, trebuie să corespundă cerințelor reglementărilor tehnice și igienico-sanitare, respectând prevederile Anexei I din [1].

Pentru obiectele care îndeplinesc cerințele prezentului regulament privind volumul consumului de apă de 200 m³/zi, se admite utilizarea în scopuri potabile apa cu parametri privind conținutul anumitor elemente în conformitate cu indicatorii prezentați în Tabelul 1, conform [2].

4.6 La tratarea (epurarea), transportul și înmagazinarea apei, utilizate în scopuri potabile, trebuie utilizate materiale, echipamente, reactivi, acoperiri anticorozive interioare, materiale de filtrare, care dispun de certificate sanitaro-epidemiologice, ce confirmă siguranța acestora în modul stabilit, de legislația Republicii Moldova în domeniul securității sanitaro-epidemiologice a populației.

Tabelul 1 - Valorile maxime admise de turbiditate și de concentrare a unor elemente chimice și compuși în apa de calitate potabilă

Parametri	Unitatea de măsură	Indicatori ai concentrației maxime admise
Amoniu	mg/l	2,0
Bor	mg/l	1,0
Cloruri	mg/l	350
Mangan	mg/l	0,5
Fier	mg/l	1,0
Sulfați	mg/l	500
Turbiditate	mg/l	2,0

4.7 Calitatea apei furnizate pentru nevoile de producție trebuie să corespundă cerințelor tehnologice, luând în considerare impactul asupra produselor și asigurarea unor condiții igienico-sanitare pentru personalul de întreținere.

4.8 În cadrul proiectele de alimentare cu apă trebuie să se prevadă zone de protecție sanitară a surselor de alimentare cu apă, instalațiilor de alimentare cu apă, a stațiilor de pompare și a rețelelor de apă.

4.9 Calculul zonelor de protecție sanitară, mărimea și numărul acestora, precum și măsurile necesare pentru respectarea regulilor de utilizare a acestora sunt stabilite prin acte normative convenite cu organele de inspecție sanitară și conform prevederilor [3].

În acest caz, zonele cu regim sever al perimetrului I se amenajează în jurul captării de apă, de regulă cu o rază de 30 m, cu un gard și cu dispozitiv de închidere a porților pentru intrarea echipamentului special.

NOTĂ – Prin coordonare cu organele de inspecție sanitară, se permite reducerea razei de amplasare a gardului de îngrădire la 15 m în următoarele cazuri:

a) amplasarea instalațiilor de alimentare cu apă care necesită organizarea zonelor de protecție sanitară în teritoriile, care exclud contaminarea lor în limitele zonelor de protecție sanitară și în absența posibilității de organizare a unei zone cu regim sever într-o măsură completă;

b) în cazul în care stratul acvifer utilizat este acoperit cu un înveliș impermeabil de argilă densă, cu o înălțime de cel puțin 20 m.

4.10 Echipamentele, materialele și alte produse utilizate în sistemele de alimentare cu apă trebuie să asigure o funcționare stabilă, la respectarea cerințelor de reglementare privind funcționarea neîntreruptă a serviciului de alimentare cu apă de o calitate cerută.

În acest sens trebuie asigurat faptul, că nici un fel de substanțe sau materiale, sau adaosurile legate de acestea pentru instalațiile noi, folosite la tratarea sau distribuția apei, nu rămân în apa destinată consumului uman în concentrații mai mari decât este admis în scopul utilizării lor și că acestea nu reduc, direct sau indirect, protecția sănătății umane.

Atunci când se utilizează produse industriale de uz general, trebuie luate în considerare caracteristicile utilizării sale în sistemele de alimentare cu apă.

4.11 La proiectarea sistemelor și instalațiilor de alimentare cu apă trebuie să se prevadă soluții tehnice progresive, mecanizarea volumului mare de muncă, automatizarea proceselor tehnologice și industrializarea maximă a lucrărilor de construcții și montaj, precum și asigurarea cerințelor privind protecția mediului, a sănătății umane în construcția și exploatarea sistemelor.

5 Debite de calcul a apei și a presiunilor

5.1 Debite de calcul a apei

5.1.1 La proiectarea sistemelor de alimentare cu apă pentru localități, consumul specific mediu zilnic de apă (pe an) pentru nevoi gospodărești a populației trebuie luat din Tabelul 2.

NOTĂ - Stabilirea consumului specific de apă în limitele specificate în Tabelul 2 trebuie făcută în funcție de condițiile climatice, capacitatea sursei de alimentare cu apă și calitatea acesteia, gradul de amenajare a teritoriului, numărul de niveluri ai clădirilor și altor condiții locale (disponibilitatea sau posibilitatea de a crea sisteme independente de irigare a grădinilor, întreținerea animalelor de pe lângă gospodăriile proprii pe perioada de vară etc.).

Tabelul 2 - Valorile debitelor medii specifice zilnice de apă (pe an) pentru nevoi gospodărești a populației, litri pe zi

Gradul de amenajare a zonelor localităților populate	Norma specifică medie zilnică de apă potabilă pe cap de locuitor (pe an), litri/zi
Localități cu clădiri dotate cu apeduct și canalizare interioară	50-70
Zone populate cu clădiri, care utilizează cișmele individuale de captare a apei fără sisteme de canalizare.	20-40

NOTA 1 – Debitul specific de apă include debitul de apă pentru nevoi gospodărești, pentru nevoi publice, cu excepția debitelor de apă pentru obiectele, care deservește populația nu numai a acestei localități, ceea ce trebuie adoptat în conformitate cu datele tehnologice.

NOTA 2 – Debitul de apă pentru nevoile industriei locale, care asigură populația cu produse, și debitul neprevăzute de apă, pot fi luate suplimentar în proporție de 3-10% din consumul total de apă potabilă pentru nevoile gospodărești a localității, efectuând o argumentare corespunzătoare.

NOTA 3 – În cazuri excepționale, este permisă utilizarea apei de către populație din cișmelele publice. Locurile de amplasare a cișmelelor publice trebuie să fie stabilite de administrația publică locală și incluse în tema de proiectare. În acest caz, calculul consumului total de apă al localității pentru viitor și diametrul rețelelor de distribuție, trebuie determinat ținând cont de utilizarea apei de către populație, ca cel puțin a cișmelelor individuale de captare a apei.

NOTA 4 – Valoarea concretă a normei debitului specific al apei potabile pentru nevoi gospodărești este luată în baza deciziilor organelor administrației publice locale, luând în considerare condițiile tradiționale formate de trai ale populației, posibilitatea utilizării de către populație a surselor de apă existente, potrivite pentru stropire, adăparea vitelor și păsărilor de curte etc.

NOTA 5 – La calcularea rețelei de distribuție a apei pentru sistemele de alimentare cu apă a localităților cu clădiri necanalizate nu mai mult de 3 niveluri, norma specifică totală de apă pe cap de locuitor (fără a ține cont de consumul de apă pentru nevoi industriale) nu trebuie să depășească 80 de litri pe zi pe persoană luând în considerare coeficienții de neuniformitate zilnică și orare.

NOTA 6 - Sistemele de alimentare cu apă pentru localitățile cu o populație de până la 2 000 de locuitori, trebuie să fie calculate pe baza numărului maxim de persoane care locuiesc în localitate în perioada de proiectare, fără a ține seama de creșterea populației în viitor, cu coeficientul de acoperire al populației de cel mult 0,85.

Numărul populației proiectate și actuală în toate cazurile trebuie să fie documentată de autoritățile locale.

5.1.2 Debitul de calcul (mediu pe an) zilnic de apă $Q_{zi\ med}$, m^3/zi , pentru nevoi de apă potabilă în localități trebuie determinat după formula:

$$Q_{zi\ med} = \sum q_s N_s / 1000 \quad (1)$$

unde

q_s – norma specifică de apă, adoptată conform Tabelului 2 din prezentul regulament;

N_s – numărul de calcul al populației în zona localităților cu diferit grad de amenajare, care se adoptă conform caietului de sarcini al beneficiarului.

Debitul maxim și minim zilnic de calcul a apei $Q_{zi\ max}$ și $Q_{zi\ min}$, în m^3/zi , se determină după formulele:

$$Q_{zi\ max} = K_{zi\ max} \times Q_{zi\ med}, \quad (2)$$

$$Q_{zi\ min} = K_{zi\ min} \times Q_{zi\ med}, \quad (3)$$

unde

K_{zi} - coeficient de variație zilnică, care se exprimă sub forma abaterii valorii consumului zilnic față de medie, adimensional:

$$K_{zi} = Q_{zi\ max} / Q_{zi\ med}$$

Coeficienții de variație zilnică a consumului de apă $K_{zi\ max}$ și $K_{zi\ min}$, care iau în considerare modul format de viață al populației, variațiile consumului de apă pentru anotimpurile anului trebuie considerate egale:

$$K_{zi\ max} = 1,1 \div 1,3; K_{zi\ min} = 0,7 \div 0,9$$

În special:

a) pentru zonele amplasate în nordul republicii: $K_{zi\ max} = 1,1$ și $K_{zi\ min} = 0,7$;

b) pentru zonele amplasate în sudul republicii: $K_{zi\ max} = 1,3$ și $K_{zi\ min} = 0,9$.

Debitele orare ale apei $Q_{or\ max}$ și $Q_{or\ min}$, m³/h, se determină după formulele:

$$Q_{or\ max} = K_{or\ max} \times Q_{or\ max} / 24, \quad (4)$$

$$Q_{or\ min} = K_{or\ min} \times Q_{or\ min} / 24, \quad (5)$$

$$Q_{or\ med} = Q_{zi\ max} / 24, \quad (6)$$

Coeficienții de variație orară a consumului de apă $K_{or\ max}$ și $K_{or\ min}$, trebuie adoptate cu următoarea valoare:

$K_{or\ max}$, pentru localitățile cu o populație de până la 1 000 de locuitori inclusiv – 2,0.

$K_{or\ min}$, pentru localitățile cu o populație de peste 1 000 și până la 3 000 de locuitori inclusiv – 1,6.

Pentru toate localitățile $K_{or\ min}$, trebuie adoptat ca fiind egal cu 0,1.

5.1.3 Debitele de apă pentru spălarea căilor de acces și a terenurilor, stropirea spațiilor verzi în zonele populate și pe teritoriul întreprinderilor industriale, trebuie luate în funcție de gradul de acoperire a teritoriului, modul în care este udat, tipul plantațiilor, condițiile climatice și alte condiții locale conform Tabelului 3.

Tabelul 3 - Debitele de apă pentru spălare și udat în zonele populate și pe teritoriul întreprinderilor industriale

Destinația apei	Unitate de măsură	Debit de apă pentru stropit, l/m ²
Spălare mecanizată a suprafețelor îmbunătățite ale drumurilor și terenurilor	1 spălare	1,2 - 1,5
Stropire mecanizată a suprafețelor îmbunătățite ale drumurilor și terenurilor	1 stropire	0,3 - 0,4
Stropire manuală (din furtunuri) a suprafețelor îmbunătățite ale trotuarelor și drumurilor	1 stropire	0,4 - 0,5
Stropirea plantațiilor urbane verzi	1 stropire	3 - 4
Stropirea gazoanelor și stratului de flori	1 stropire	4 - 6
Stropirea plantațiilor în serele de iarnă în pământ	1 zi	15
Stropirea plantațiilor în serele de iarnă cu rafturi și serele de primăvară în pământ, pepinierele de toate tipurile, pământ încălzit	1 zi	6

Destinația apei	Unitate de măsură	Debit de apă pentru stropit, l/m ²
Stropirea plantațiilor loturilor de culturi de legume de pe lângă gospodăriile proprii	1 zi	3 - 15
Stropirea plantațiilor de pomi fructiferi de pe lângă gospodăriile proprii	1 zi	10 - 15

NOTA 1 – În absența datelor privind terenurile pe tipuri de amenajări (plantații verzi, căi de acces etc.), norma specifică de apă, pentru sezonul de irigare pentru o singură stropire, trebuie adoptat de maximum 50 de l/zi din calculul pentru un cap de locuitor, în funcție de capacitatea sursei de alimentare cu apă, gradul de amenajare a localităților, posibilitatea de a folosi alte surse și alte condiții tradiționale și locale în aceste scopuri, în coordonare cu organele administrației publice locale.

În același timp, numărul de consumatori, care stropesc în timpul zilei, trebuie adoptat de maximum 1/3 din numărul total de locuitori, în orele ce nu coincid cu capacitatea maximă de distribuție a apei.

NOTA 2 – În cazul unei argumentări, se recomandă să se prevadă sisteme sezoniere separate pentru apa de irigare, spălarea suprafețelor îmbunătățite ale căilor de acces și a terenurilor, în conformitate cu cerințele 5.1.3 din prezentul regulament.

5.1.4 Debitul de apă pentru nevoile de producție ale întreprinderilor industriale și agricole trebuie să fie determinate pe baza datelor tehnologice sau conform datelor de calcul ale proprietarilor de obiecte, coordonate cu autoritățile locale.

5.1.5 Distribuția debitelor pe orele zilnice în zonele populate, la întreprinderile industriale și agricole trebuie adoptată pe baza graficelor de calcul al consumului de apă.

5.1.6 La construirea graficelor de calcul al consumului de apă, trebuie ținut cont la maximum de posibilitatea de netezire a sarcinilor de vârf în rețeaua de distribuție, prin utilizarea unor soluții tehnice, care exclud coincidența în timp a captării apei din rețea pentru diferite nevoi (instalarea la întreprinderile industriale mari a unor rezervoare de reglare, umplute conform unui grafic prestabilit, efectuarea stropirii în orele de capacitate minimă de captare, alimentarea cu apă pentru stropirea teritoriului și umplerea mașinilor de stropire de la rezervoare de reglare speciale sau prin dispozitive care opresc debitul apei la scăderea presiunii libere până la o limită predeterminată etc.).

5.1.7 Debitul de apă pentru întreținerea și adăparea animalelor și păsărilor de curte, se adoptă în conformitate cu documentele normative departamentale. În acest caz trebuie să se țină seama de faptul că în ziua consumului maxim de apă, animalele din gospodăria proprie nu consumă mai mult de 50 % din consumul normativ de apă pe cap de animal, pornind de la condițiile de întreținere a animalelor pe pășuni, adoptate în mod tradițional în Republica Moldova.

5.1.8 În cazul necesității unei evidențe a debitului concentrat de apă, consumul specific de apă al clădirilor rezidențiale și publice trebuie adoptat în conformitate cu documentele normative, prin care au fost elaborate aceste clădiri publice și rezidențiale.

5.2 Asigurarea cerințelor de securitate împotriva incendiului

5.2.1 În localitățile cu o populație de peste 500 de locuitori, trebuie prevăzut un apeduct comun de apă potabilă pentru nevoi gospodărești și apă pentru stingerea incendiului.

5.2.2 Pentru localitățile, cu o populație de până la 500 de locuitori, cu clădiri construite până la 2 niveluri, se admite prevederea de stingere a incendiilor din acumulări de apă special create, cu completarea stocurilor din conducta cu apă pentru stropire sau apă potabilă, sau din obiecte de apă existente, potrivite pentru aceste scopuri.

În acest caz, la astfel de acumulări de apă trebuie să fie prevăzute căi de acces pentru tehnica specială pentru stingere a incendiilor, iar acumulările de apă special create trebuie să fie echipate cu dispozitive de captare a apei pentru echipamentele de stingere a incendiului.

5.2.3 Debitul de apă pentru stingerea incendiilor în exterior, precum și durata de calcul pentru stingerea incendiilor, pentru restul obiectelor luate în considerare, trebuie adoptat din calculul stingerii

simultane a unui incendiu cu un debit de calcul de 5 litri pe secundă (l/sec). În același timp, debitul de apă pentru stingerea incendiilor a clădirilor publice separate, cu un volum al clădirii mai mare de 1 000 m³, pentru calculul comunicațiilor atât în interiorul clădirii, cât și pentru stingerea incendiilor în exterior trebuie adoptat în conformitate cu normativele departamentale în vigoare, pentru clădirile cu destinație corespunzătoare.

5.2.4 Debitul de apă pentru stingerea incendiului la întreprinderile individuale, ferme, depozite și la alte obiecte pot fi luate în considerare la calculul rețelei de distribuție a apei din mediul rural, cu acordul proprietarului obiectului, înregistrat în modul stabilit, privind participarea în cotă parte la proiectarea și construcția rețelei de alimentare cu apă potabilă și de stingere a incendiului a localității. În acest caz, rata debitelor de stingere a incendiului și alți parametri, care asigură stingerea incendiilor la astfel de obiecte trebuie determinate în conformitate cu normativele în vigoare pentru aceste obiecte.

5.2.5 Debitul de apă pentru stingerea incendiului trebuie să fie asigurat cu o reducere admisibilă a consumului total calculat într-un volum de până la 25 % din debitul maxim orar pe zi de consum maxim de apă.

5.2.6 Durata de calcul de stingere a incendiilor în localitățile cu o populație de până la 3 000 de locuitori trebuie adoptată de 2 ore.

5.2.7 Perioada maximă de restabilire a rezervelor de apă pentru incendii și cazuri de avarii, pentru localitățile cu o populație de până la 3 000 de locuitori, nu trebuie să depășească 72 de ore. În același timp, pe perioada de restabilire, este permisă reducerea aprovizionării cu apă potabilă pentru nevoile gospodărești în proporție de până la 50 % din valoarea calculată.

5.3 Presiuni libere

5.3.1 Presiunea liberă în sistemul de alimentare cu apă din cișmelele de captare a apei trebuie să fie de cel puțin 10 m.

Presiunea liberă la intrarea în clădirile rezidențiale și publice trebuie să fie adoptată din calculul presiunii libere pentru primele niveluri de cel puțin 10 m, urmată de o creștere a presiunii de calcul egală cu valoarea de 4 m pentru fiecare nivel superior, dacă există consumatori pe acestea.

5.3.2 Presiunea liberă în rețeaua externă a întreprinderilor industriale și agricole trebuie adoptată în conformitate cu datele tehnologice. În cazul unei presiuni insuficiente, presiunea necesară se asigură de dispozitivele proprii ale întreprinderilor.

5.3.3 Presiunea liberă în rețeaua externă de apă potabilă la consumatori (la intrarea în clădire, obiect) nu trebuie să depășească 60 m.

În toate cazurile, pentru a reduce pierderile de apă în sistem, trebuie să tindem la asigurarea unei presiuni mai reduse în rețea, reducând presiunea la valorile care garantează funcționarea instalațiilor de apă pentru nevoi gospodărești ale consumatorilor.

NOTĂ – La o presiune în rețea de peste 60 m pentru clădiri sau zone separate, trebuie prevăzută instalarea unor regulatoare a presiunii sau zonarea sistemului de alimentare cu apă.

6 Scheme și sisteme de alimentare cu apă

6.1 Alegerea schemei și a sistemului de alimentare cu apă trebuie să se facă pe baza unei comparații a opțiunilor posibile (la etapa studiului de fezabilitate) de punere în aplicare a acesteia, luând în considerare caracteristicile obiectului sau grupului de obiecte, debitele de apă necesare la diferite etape de dezvoltare a acestora, disponibilitatea surselor acceptabile de alimentare cu apă, cerințele pentru presiune, calitatea apei și asigurarea livrării acesteia.

6.2 Prin compararea opțiunilor trebuie să fie argumentate:

- a) sursele de alimentare cu apă și utilizarea lor în diferite scopuri și calități (de exemplu, irigare, alimentarea populației, adăparea animalelor etc.);
- b) gradul de centralizare al sistemului și oportunitatea separării sistemelor locale de alimentare cu apă;

- c) combinarea sau separarea structurilor, conductelor de apă și a rețelelor (sistemelor) de diferite destinații;
- d) zonarea și reglarea hidraulică a sistemului de alimentare cu apă, utilizarea rezervoarelor de reglare, utilizarea stațiilor de reglare și a stațiilor de pompare;
- e) aplicarea sistemelor integrate sau locale de recirculație a apei;

6.3 Sistemul centralizat de alimentare cu apă a localităților cu o populație de până la 3 000 de locuitori, în funcție de condițiile locale și de schema de alimentare cu apă adoptată, trebuie să asigure:

- a) consumul de apă potabilă în clădirile rezidențiale și publice, nevoile întreprinderilor comunale ale localităților;
- b) consumul de apă potabilă la întreprinderi, dacă necesarul de apă nu depășește necesitatea de alimentare cu apă a populației localității;
- c) nevoile de producție ale întreprinderilor industriale și agricole, în care este nevoie de apă de calitate potabilă sau pentru care este irațional, din punct de vedere economic, să se construiască un apeduct separat. În acest caz calculul necesarului de apă și regimul de alimentare cu apă la întreprindere se determină de către proprietarul întreprinderii, iar la calcularea parametrilor tehnico-economici ai proiectului trebuie evidențiați indicatorii de participare în cotă-parte a fiecărei întreprinderi, incluse în sistemul general de alimentare cu apă. În același timp, regimul de alimentare cu apă a întreprinderilor nu trebuie să contravină prevederilor 4.4, 5.2.4, 5.3.1-5.3.3 din prezentul regulament;
- d) consumul minim de apă pentru stingerea incendiilor;
- e) necesitățile tehnologice ale sistemului de alimentare cu apă, spălarea rețelelor de apă și canalizare etc., conform [4].

6.4 Sistemele centralizate de alimentare cu apă a localităților cu o populație de până la 3 000 de locuitori inclusiv, se clasifică conform gradului de securitate a alimentării cu apă, după categoria a III-a și anume:

6.4.1 Se admite scăderea cu 30 % față de proiect a debitului de apă potabilă pentru populație și pentru necesitățile de producție până la limita stabilită de lucru în regim de avarie al întreprinderilor, iar durata reducerii aprovizionării cu apă nu trebuie să depășească 15 zile.

6.4.2 Întreruperea alimentării cu apă sau reducerea alimentării sub limita specificată este permisă pe perioada, necesară pentru remedierea avariilor și restabilirea rezervei de apă pentru stingerea incendiilor, dar nu mai mult de 24 de ore.

Categoria apeductelor de grup de apă potabilă pentru localități rurale ar trebuie adoptată pe baza localității cu cel mai mare număr de locuitori.

6.4.3 Dacă este necesară creșterea asigurării furnizării de apă pentru nevoile de producție ale întreprinderilor industriale sau agricole (instalații de producție, ateliere de lucru, utilaje etc.), trebuie prevăzute sisteme separate de alimentare cu apă. Proiectele acestor sisteme trebuie examinate împreună cu proiectele obiectelor industriale sau agricole.

Categoria elementelor individuale ale sistemelor de alimentare cu apă trebuie să fie stabilită în funcție de semnificația lor funcțională în sistemul general de alimentare cu apă.

6.5 La elaborarea schemei și a sistemului de alimentare cu apă, trebuie efectuate evaluări tehnice, economice și sanitare ale construcțiilor existente, aducțiunilor și rețelelor, și să se justifice gradul și raționalitatea de utilizare ulterioară a acestora, ținând cont de costurile de reconstrucție și de intensificare a funcționării acestora.

6.6 Instalațiile de captare a apei, magistralele, stațiile de tratare a apei trebuie, de regulă, să fie calculate pentru consumul mediu orar din ziua (zilele) de consum maxim.

6.7 Calculele privind funcționarea comună a aducțiunilor, rețelelor de alimentare cu apă, stațiilor de pompare și a rezervoarelor de reglare trebuie efectuate în volumul necesar pentru argumentarea sistemului de alimentare și distribuție a apei pentru perioada estimată, stabilirea succesiunii punerii sale în aplicare, selectarea echipamentului de pompare și determinarea volumelor necesare de rezervoare de reglare și amplasarea acestora pentru fiecare tranșă de construcție.

6.8 Pentru sistemele de alimentare cu apă ale localităților cu o populație de până la 3 000 de locuitori, calculele privind funcționarea comună a aducțiunilor, rețelelor de alimentare cu apă, stațiilor de pompare

și a rezervoarelor de reglare trebuie efectuate, de regulă, pentru următoarele regimuri de alimentare cu apă:

- a) în ziua de consum maxim de apă - consumul maxim orar, precum și debitul maxim orar de apă plus debitul pentru stingerea incendiilor, ținând seama de prevederile 5.2.5; 5.2.6 din prezentul regulament;
- b) în ziua consumului mediu de apă – consumul mediu orar;
- c) în ziua consumului minim de apă – consumul minim orar.

Efectuarea calculelor pentru alte regimuri al consumului de apă, precum și refuzul de a efectua calcule pentru unul sau mai multe dintre aceste regimuri este permisă atunci când este justificat caracterul adecvat al calculelor efectuate pentru identificarea condițiilor de funcționarea comună a aducțiunilor, stațiilor de pompare, rezervoarelor de reglare și a rețelelor de distribuție pentru toate regimurile tipice a consumului de apă.

NOTĂ - La calcularea instalațiilor, aducțiunilor și a rețelelor pentru perioada de stingere a incendiilor nu se ia în considerare închiderea în caz de avarie a aducțiunilor și liniilor rețelelor inelare, precum și a secțiilor și blocurilor instalației.

6.9 La elaborarea schemei de alimentare cu apă trebuie stabilită o listă de parametri a căror control este necesar pentru o verificare sistematică ulterioară de către personalul de exploatare privind corespunderea proiectului a debitelor efective de apă și a coeficienților de variație a consumului de apă, precum și a caracteristicilor reale ale echipamentelor, instalațiilor și dispozitivelor. Pentru realizarea monitorizării, în compartimentele corespunzătoare ale proiectului, trebuie prevăzută instalarea aparatelor și echipamentelor necesare (la captarea apei și la linia principală, care alimentează rețeaua cu apă - contoare de apă cu dispozitive de transmitere la computerul central, parametrii de funcționare a echipamentului de pompare, presiunea în punctele caracteristice ale rețelei etc.).

7 Sursele de alimentare cu apă

7.1 În calitate de sursă de alimentare cu apă pentru localități sau pentru obiecte separate cu destinație socială, cu o capacitate a sistemelor care nu depășește 200 m³/zi de preferință este utilizarea unor acvifere subterane protejate, de diferite adâncimi sau conectarea la sistemele unei localități mai mari cu o sursă de apă de suprafață (dacă permit capacitățile), sau captarea izvoarelor aflate în apropiere.

Ca alternativă, dacă este imposibilă sau este costisitoare utilizarea orizonturilor subterane protejate, trebuie analizate sursele de suprafață, pentru care există posibilitatea de organizare a zonelor de protecție sanitară sau apele subterane din alte orizonturi (ape subterane, de sol și alte ape).

Apă consumată din orice sursă trebuie să corespundă normelor sanitare stabilite.

NOTĂ - În sistemul de alimentare cu apă este permisă utilizarea mai multor surse cu caracteristici hidrologice și hidrogeologice diferite.

7.2 Stabilirea sursei de alimentare cu apă trebuie să fie justificată prin rezultatele cercetărilor topografice, hidrologice, hidrogeologice, hidrochimice, hidrobiologice, hidrotermale și alte prospecțiuni, precum și cercetări sanitare, definite în caietul de sarcini pentru proiectare a beneficiarului.

7.3 Stabilirea sursei de alimentare cu apă potabilă pentru nevoi gospodărești trebuie făcută în conformitate cu cerințele sanitare și de mediu.

Sursele de alimentare cu apă acceptate pentru utilizare sunt supuse unei coordonări obligatorii în conformitate cu legislația în vigoare atât la etapa de selecție, elaborare a studiului de fezabilitate, cât și la etapa de finalizare a proiectului de execuție detaliat.

7.4 Pentru conductele de apă potabilă pentru nevoi gospodărești trebuie utilizate la maxim sursele de apă subterană disponibile, care respectă cerințele sanitare și igienice, luând în considerare rata de completare a rezervelor de apă în sursă sau apeductele de grup.

7.5 De regulă, utilizarea apelor subterane de calitate potabilă pentru nevoi care nu sunt legate de furnizarea apei potabile nu este permisă, însă în zonele în care nu există surse necesare de apă de suprafață, dar există rezerve suficiente de ape subterane, inclusiv cu proprietăți potabile, se permite

folosirea acestora în alte scopuri decât cel al alimentării cu apă potabilă (nevoi de producție, stropire etc.) în baza unor reglementări aprobate de Guvern.

7.6 Pentru alimentarea cu apă potabilă și industrială, în cazul unei argumentări tehnico-economice corespunzătoare și ținându-se seama de solvabilitatea populației, se admite utilizarea apelor minerale subterane, după o tratare corespunzătoare a apei și respectarea cerințelor sanitare.

7.7 La evaluarea utilizării resurselor de apă pentru alimentarea cu apă și a serviciilor de apă potabilă, conform SM SR ISO 24512, trebuie să se ia în considerare:

- a) regimul de consum și bilanțul apei pentru nevoi gospodărești pe sursă cu o prognoză pentru 15 - 25 de ani;
- b) cerințele privind calitatea apei, impuse de consumatori și documentele normative corespunzătoare;
- c) caracteristicile calitative ale apei din sursă, indicând agresivitatea apei și previziunea unei eventuale modificări a calității acesteia pe perioada de exploatare;
- d) rezervele și condițiile de alimentare a apelor subterane, precum și posibila perturbare ale acestora ca urmare a schimbărilor climatice, amenajarea rezervoarelor sau a drenajului, pomparea artificială a apei etc.;
- e) calitatea și temperatura apelor subterane;
- f) posibilitatea reprovizionării artificiale și formarea rezervelor de apă subterană;
- g) cerințele organelor de stat pentru reglementarea și protecția apelor, serviciilor sanitare și epidemiologice etc.

NOTĂ - Gradul de asigurare a unor consumatori individuali cu apă, în caz de indisponibilitate suficientă a rezervelor de apă în sursă, dificultatea sau costul ridicat de completare a acestora, se determină de comun acord cu organele de stat autorizate.

7.8 Evaluarea resurselor de apă subterană trebuie efectuată pe baza materialelor de prospecțiuni hidrogeologice, explorare și alte studii.

8 Instalații de captare a apei

8.1 De regulă, pentru alimentarea cu apă a localităților rurale și altor complexe sociale (tabere de copii și case de vacanță, pensiuni, instituții penitenciare separate, stațiuni balneare etc.), cu un consum de apă potabilă în volume care nu depășesc 200 m³/zi, se recomandă utilizarea apelor subterane sau a apelor din prizele de apă de grup.

8.2 Utilizarea apelor de suprafață pentru aprovizionarea cu apă potabilă a localităților mici separate, cu o populație de până la 3 000 de locuitori și altor obiecte, trebuie justificată la etapa de selectare a sursei, luând în considerare capacitatea acesteia, posibilitatea organizării zonelor de protecție sanitară de toate nivelele, debitul surselor de apă pentru o perioadă lungă, ținând seama de variațiile sezoniere și posibilele inundații. În acest caz, elaborarea unui studiu de fezabilitate este obligatoriu.

8.3 Instalațiile de captare a apei din surse de suprafață se proiectează și se construiesc în conformitate cu cerințele normelor și regulilor pentru sistemele de alimentare cu apă a localităților mari, valabile în Republica Moldova.

NOTĂ - Este interzisă amplasarea instalațiilor pentru captarea și transportul apei în zonele inundabile, fără asigurarea unor condiții de funcționare neîntreruptă și sigure pentru acestea.

9 Tratarea apei

9.1 Prevederi generale

9.1.1 Cerințele din acest capitol se aplică numai pentru instalațiile de tratare a apei de alimentare cu apă potabilă.

NOTĂ - Metode de purificare și de tratare a apei de suprafață se aplică în conformitate cu normativele elaborate pentru localități mari de populație, valabile în Republica Moldova.

9.1.2 La utilizarea unor metode și tehnologii noi de epurare, trebuie obținut un aviz privind permisiunea utilizării metodei date, a materialelor și tehnologiilor.

Expertiza ecologică a tehnologiilor și instalațiilor noi sau importate din alte țări și prima dată utilizate în documentația de proiect, anticipat se efectuează de către Institutul National de Ecologie și Geografie. Avizul respectiv eliberat de către Institut se prezintă la Expertiza ecologică de stat în ansamblu cu documentația de proiect.

Expertizarea ecologică de stat se efectuează ținându-se cont de avizele serviciului sanitaro - epidemiologic de stat și ale altor organe cu funcții de supraveghere și control de stat.

9.1.3 Pentru tratarea apei de calitate potabilă sunt recomandate numai acele metode pentru care s-au obținut avize igienice pozitive, emise de serviciile republicane de supraveghere sanitaro-epidemiologică ale Republicii Moldova.

Ca bază pentru emiterea unor astfel de avize pot servi standardele naționale sau evaluările tehnice, prezentate de furnizor, elaborate și aprobate de autoritățile naționale competente în conformitate cu procedura stabilită, care se bazează pe studii tehnologice și concluzii, coordonate pentru utilizare în alimentarea cu apă potabilă, cu serviciile de supraveghere epidemiologică și sanitară din alte țări, bazate pe experiența de exploatare a unor instalații similare în condiții analog.

9.1.4 Stațiile de tratare a apei trebuie calculate pentru o funcționare uniformă pe parcursul zilei pentru un consum maxim de apă, prevăzându-se posibilitatea opririi unor instalații separate pentru o inspecție profilactică, curățare, reparații curente și capitale, fără oprirea activității întregii stații și reducerea calității apei furnizate consumatorilor, precum și a serviciilor furnizate consumatorilor, conform SM SR ISO 24510.

Se admite prevederea unei funcționări parțiale pe parcursul zilei.

9.1.5 Instalațiile stației de tratare a apei trebuie calculate pentru un debit al apei mai mare cu 3-20 % decât cel de calcul, ținându-se cont de necesitățile tehnologice ale stației conform calculelor.

9.2 Dezinfecțarea apei

9.2.1 Dezinfecția apei este permisă prin următoarele metode:

- a) soluție de hipoclorit de sodiu, reactivi uscați sau electroliză directă;
- b) ozonarea sau alte metode mai puțin periculoase;
- c) iradierea cu raze ultraviolete (numai pentru sistemele complet noi și în coordonare cu organele de supraveghere sanitară a Republicii Moldova la etapa de alegere a șantierului);
- d) utilizarea complexă a metodelor enumerate.

Stabilirea metodei de dezinfecție se efectuează ținându-se cont de productivitatea instalațiilor, precum și de condițiile de furnizare și depozitare a reactivilor utilizați.

NOTĂ – La adoptarea soluției privind utilizarea metodei de dezinfecție prin iradiere cu raze ultraviolete, trebuie avută în vedere starea tehnică a rețelei și probabilitatea contaminării secundare a apei în rețeaua de distribuție a apei.

9.2.2 Metoda de dezinfecție adoptată trebuie să asigure corespunderea securității apei potabile înainte de a intra în rețeaua de distribuție, precum și în punctele de distribuție a rețelei externe și interne de alimentare cu apă.

10 Pompe și stații de pompare

10.1 De regulă, pentru localitățile cu o populație de până la 3 000 de locuitori inclusiv, se recomandă utilizarea stațiilor de pompare asamblate în fabrică, cu sisteme automate de comandă.

Stațiile de pompare, în funcție de gradul de aprovizionare cu apă, trebuie clasificate în categoria adoptată în conformitate cu 6.4 din prezentul regulament.

NOTA 1 - În camera pompelor este permisă instalarea unor grupuri de pompe cu diverse destinații, care folosesc apă de aceeași calitate.

NOTA 2 - În stațiile de pompare, care asigură aprovizionarea cu apă potabilă pentru nevoi gospodărești, este interzisă instalarea pompelor care pompează lichide toxice și cu miros. Excepție constituie pompele, care furnizează soluția de spumare în sistemul de stingere a incendiului și pompele tehnologice care furnizează reactivi pentru tratarea și dezinfectarea apei potabile.

NOTA 3 - Pentru stațiile de pompare îngropate, cu posibilitatea de inundare în caz de avarii, este preferabilă instalarea unor pompe monobloc ermetice.

10.2 În stațiile de pompare pentru un grup de pompe cu aceeași destinație, care furnizează apa în aceeași rețea sau aducțiune, numărul agregatelor de rezervă trebuie adoptat ca 1.

NOTA 1 – În numărul de agregate de lucru se includ pompele pentru stingerea incendiului.

NOTA 2 – Numărul de unități de lucru dintr-un grup, cu excepția pompelor pentru stingerea incendiului, trebuie să fie de cel puțin două. În stațiile de pompare de categoria III, în cazul justificării, este permisă instalarea unui agregat de lucru.

NOTA 3 – La instalarea pompelor cu caracteristici diferite într-un singur grup, trebuie prevăzut un agregat de rezervă pentru pompele cu o capacitate mai mare, iar o pompă de rezervă cu o capacitate mai mică poate fi stocată într-un depozit.

10.3 Pentru stațiile de pompare de categoria III, poate fi amenajată o singură linie de presiune. Numărul de linii de aspirație nu trebuie să fie mai mic decât numărul structurilor capacitive de la care apa este extrasă de stația de pompare.

10.4 Pentru a reduce dimensiunea stației în plan, se recomandă instalarea pompelor cu dispunerea verticală a agregatului.

10.5 Conductele de aspirație și presiune cu armătura de închidere trebuie amplasate în clădirea stației de pompare.

10.6 Conductele în stațiile de pompare, precum și liniile de aspirație în afara camerei de pompare, de regulă, trebuie executate din țevi de oțel sudate utilizând flanșe pentru conectarea la fittinguri și pompe.

În acest caz, trebuie prevăzută fixarea acestora, asigurând prevenirea susținerii conductelor și a fittingurilor pe pompe.

10.7 În stațiile de pompare îngropate și semi-adâncite trebuie luate măsuri împotriva eventualelor inundații (la un nivel calculat de 1 % de asigurare).

10.8 Pentru o stație de pompare, situată în afara localității, este permisă instalarea unei toalete ecologice, cu condiția organizării unei deserviri corespunzătoare a acesteia.

11 Apeducte, rețele de alimentare cu apă și instalațiile acestora

11.1 Aducțiunile de apă trebuie să fie proiectate într-o singură linie, incluzând conducta de la rezervorul de înmagazinare a apei până la rețelele de distribuție.

11.2 La pozarea aducțiunii într-o singură linie și furnizarea apei dintr-o singură sursă, trebuie prevăzut un volum de apă pe durata lichidării avariei pe apeduct, în conformitate cu indicațiile din 11.3 și 12 al prezentului regulament.

În cazul furnizării apei din mai multe surse, volumul apei pentru avarii poate fi redus cu volumul de apă, care vine garantat din surse pentru perioada de timp, necesară pentru remedierea avariei.

11.3 Timpul estimat pentru lichidarea avariei pe conductele de alimentare cu apă din localitățile cu o capacitate a sistemelor de până la 200 m³/zi trebuie să fie adoptat de 24 de ore, în conformitate cu prevederile 5.2.5-5.2.7 din prezentul regulament.

NOTA 1 - În funcție de materialul și diametrul conductelor, particularitățile traseului aducțiunilor, condițiile de pozare a conductelor, disponibilitatea drumurilor, mijloacelor de transport și mijloacelor de lichidare a avariilor, durata indicată poate fi modificată, dar trebuie adoptată de cel puțin 12 ore.

NOTA 2 - Este permisă creșterea duratei de lichidare a avariei, cu condiția ca durata de furnizare a apei și întreruperea furnizării acesteia nu va depăși limitele specificate în 6.4.1 – 6.4.2 din prezentul regulament.

NOTA 3 – În cazul necesității unei dezinfecții a conductelor după lichidarea avariei, perioada indicată trebuie majorată cu 12 ore.

11.4 Rețelele de alimentare cu apă ale localităților trebuie executate cu cel puțin un inel sau, în funcție de posibilitate, cu câteva inele de rețea, care reduc riscul întreruperii alimentării cu apă și asigură instalarea de hidranți pentru stingerea incendiului în zona de amplasare a principalelor obiecte socio-culturale ale localității respective.

11.4.1 Numărul de hidranți este determinat din condiția asigurării conectării echipamentului pentru stingerea incendiului de la cel puțin un hidrant pentru stingerea fiecărui obiect mare de importanță socială (instituții pentru copii școlare și preșcolare, centre medicale, centre culturale și comunitare etc.), cu un număr total de hidranți în localitate de cel puțin trei.

În acest caz, de regulă, instalarea hidranților pentru stingerea incendiului se efectuează numai pe secțiunile inelare ale rețelei de distribuție a apei pe conducte, diametrul căreia este determinat prin calcul, dar este adoptat de cel puțin 90 mm.

11.4.2 Liniile conductelor de capăt pot fi aplicate pentru:

- a) localități cu o populație de până la 3 000 de locuitori;
- b) furnizarea apei pentru necesități de producție - cu posibilitatea unei întreruperi în alimentarea cu apă pe durata lichidării avariei;
- c) alimentarea cu apă potabilă pentru nevoi gospodărești - cu diametrul calculat al conductelor, care asigură furnizarea de apă potabilă fără a ține seama de cerințele pentru stingerea incendiului, nu trebuie să depășească diametrul de 75 mm;
- d) alimentarea cu apă pentru necesități de stingere a incendiului sau pentru nevoi gospodărești și stingere a incendiilor, indiferent de debitul de apă pentru stingerea incendiilor - cu o lungime a liniei de cel mult 200 m.

NOTĂ - În coordonare cu organele serviciului de salvatori și pompieri, la etapa de obținere a permisiunii de proiectare, se permite mărirea lungimii conductelor ramificate pentru stingerea incendiilor, precum și a distanțelor dintre hidranții de incendiu.

11.4.3 Nu este permisă inelarea rețelelor externe de alimentare cu apă prin rețelele interne de apă ale clădirilor și construcțiilor.

11.5 La deconectarea unui sector (între nodurile calculate a părții inelare a rețelei), alimentarea totală cu apă potabilă pentru necesități gospodărești pe alte linii de apeduct trebuie să fie de cel puțin 70 % din debitul de calcul, iar furnizarea apei către punctele cele mai nefavorabile de captare a apei - cel puțin 25 % din debitul de calcul al apei, în acest caz presiunea liberă trebuie asigurată de cel puțin 10 m.

11.6 Supapele cu acționare automată pentru admisia și evacuarea aerului trebuie prevăzute în punctele superioare de frânturi ale profilului și în punctele superioare de limitare ale secțiunilor de reparații ale apeductelor. Admisia și evacuarea aerului din rețeaua de distribuție cu apă se asigură prin dispozitivele consumatorilor.

11.7 Evacuările trebuie prevăzute la punctele inferioare ale fiecărui sector de reparații, precum și în locurile de evacuare a apei de la spălarea conductelor. În același timp, este necesar să se excludă posibilitatea eroziunii teritoriului, unde se efectuează evacuarea apei, prin construirea conductelor care asigură o evacuare sigură a apei în depresiuni, canalizare, obiecte de apă de importanță locală și amenajarea de pavaj pe locurile de evacuare a apei.

11.7.1 Diametrele orificiilor de evacuare și a dispozitivelor de admisie a aerului trebuie să se asigure golirea sectoarelor de apă sau a rețelelor în cel mult 2 ore.

11.7.2 Construcția dispozitivelor de evacuare și de spălare a conductelor trebuie să asigure posibilitatea creării în conductă a unei viteze de curgere a apei de cel puțin 1,1 maxim calculată.

11.7.3 În calitate de armătură de închidere la evacuări, trebuie folosite robinete rotative cu filet sau vane.

NOTĂ - La spălarea hidropneumatică, viteza minimă a amestecului (în locurile cu cea mai mare presiune) trebuie să fie de cel puțin 1,2 ori din viteza maximă de curgere a apei, debitul de apă - 10-25 % din volumul debitului amestecului.

11.7.4 Se admite golirea sectoarelor de reparație ale rețelei de distribuție prin robinetele de apă situate în partea inferioară a sectorului de reparații.

11.7.5 În cazul argumentării execuției reparației pe conductele din plastic (SM EN ISO 12162) cu un diametru mai mic de 100 mm, fără golirea acestora (prin metoda de strangulare etc.), poate să nu fie amenajat orificiul pentru golirea conductelor.

11.8 Raza de acțiune a cișmelei publice de captare a apei nu trebuie să depășească 100 m. În jurul cișmelei de captare a apei trebuie prevăzut un pereu cu o lățime de cel puțin 1 m, cu o panta de 0,1 de la cișmea.

11.9 Pentru apeducte și rețelele de apă sub presiune, de regulă, trebuie utilizate țevi din polimeri. Stabilirea materialului și clasei de rezistență a conductelor pentru apeducte și rețelele de alimentare cu apă trebuie să se realizeze pe baza unui calcul static, agresivității solului și a apei transportate, precum și a condițiilor de funcționare a conductelor și a cerințelor de calitate a apei.

Refuzul privind utilizarea conductelor din polimeri trebuie argumentat. Utilizarea conductelor sub presiune din fontă (inclusiv din fontă ductilă) este permisă în cadrul localităților, teritoriilor întreprinderilor industriale și agricole în baza unei argumentări.

Conductele de oțel, utilizate pentru sistemele de alimentare cu apă potabilă trebuie să aibă un strat de protecție intern și extern, care să asigure protecția împotriva coroziunii și transportul apei potabile fără ai schimba compoziția chimică și bacteriologică.

11.10 Valoarea de calcul a presiunii interne trebuie adoptată ca fiind egală cu cea mai mare presiune posibilă, conform condițiilor de exploatare, pe diferite porțiuni a lungimii conductei (în condiții cele mai nefavorabile de funcționare), fără a lua în considerare creșterea presiunii în cazul unei lovituri de berbec sau cu o creștere a presiunii în cazul unei lovituri de berbec, ținând seama de acțiunea armăturii rezistente la lovitura de berbec, dacă această presiune în combinație cu alte sarcini vor avea un impact mai mare asupra conductei (sarcina externă nu trebuie adoptată mai mare decât încărcătura dată din coloana autovehiculelor pe conducta din sol).

11.11 În cazul utilizării conductelor din oțel, suprafețele lor exterioare și interioare trebuie protejate împotriva coroziunii, asigurând transportul apei potabile fără a schimba compoziția chimică și bacteriologică a acesteia. În acest caz, trebuie utilizate materialele specificate în 4.6 din prezentul regulament.

11.12 Adâncimea de pozare a conductelor, calculată până la fund, trebuie să fie cu 0,5 m mai mare decât adâncimea calculată de îngheț. La pozarea conductelor în zona cu temperaturi negative, materialul conductelor și elementelor îmbinărilor cap la cap trebuie să respecte cerințele de rezistență la îngheț.

12 Rezervoare de înmagazinare a apei

12.1 Rezervoarele și turnurile de apă din sistemele de alimentare cu apă, în funcție de destinație, trebuie să includă volumul de apă de reglare, pentru stingerea incendiului, pentru avarii și prepararea soluțiilor de reactivi.

12.2 Necesitatea amplasării rezervoarelor pe teritoriul obiectelor de alimentare cu apă, altitudinea și volumele acestora trebuie să fie determinate, atunci când se elaborează schemele și sistemele de alimentare cu apă, pe baza rezultatelor calculului hidraulic și de optimizare, incluse în sistemul de instalații și dispozitive.

În calitate de rezervoare se admite utilizarea rezervoarelor subterane, de suprafață și supraterane, a turnurilor de apă, precum și a rezervoarelor situate pe suprafețe de relief ridicat, amenajate conform SM SR EN 1508, care asigură presiunea necesară.

Rezervoarele (turnurile), în care se stochează numai rezerva pentru avarii, pot fi amplasate la cote, la care apa din rezervor poate intra în rețea numai în cazul scăderii presiunii normale libere în rețea până la cea de avarie. Astfel de rezervoare sau turnuri trebuie să fie dotate cu dispozitive de preaplin.

12.3 La alimentarea cu apă a rezervoarelor pe o singură conductă, este necesar să se prevadă:

- a) volumul de apă pentru stingerea incendiilor pentru rezervoare de presiune și contra-rezervoare – din calculul stingerii incendiului în decurs de 2 ore la orele maxime de consum;
- b) pentru turnurile de apă – din calculul stingerii incendiului în decurs de 15 minute în orele de consum maxim.

12.4 Volumul de contact al apei pentru asigurarea timpului necesar contactului apei cu soluțiile de reactivi trebuie determinat în conformitate cu cerințele tehnologice. Volumul de contact pentru prepararea soluțiilor de reactivi trebuie redus cu valoarea cantității pentru stingerea incendiului și pentru avarii, dacă acestea există.

12.5 Rezervoarele și echipamentul acestora trebuie protejate împotriva înghețării apei.

12.6 În rezervoarele pentru apă potabilă, trebuie asigurat schimbul volumelor de apă pentru stingerea incendiilor și pentru avarii cu apă proaspătă într-un termen de cel mult 48 de ore.

13 Echipamente electrice, controlul tehnologic, automatizare și sisteme de comandă

13.1 Prevederi generale

Elaborarea acestei secțiuni, pentru fiecare obiect, trebuie să se realizeze ținându-se cont de normele și regulile în vigoare în Republica Moldova privind asigurarea furnizării de energie, controlul tehnologic, automatizarea și sistemele de comandă pentru obiectele industriale.

13.2 Instalații de captare a apei

13.2.1 De regulă sistemele de alimentare cu apă proiectate și reconstruite trebuie să funcționeze în regim automatizat (Sisteme automatizate de control al proceselor tehnologice cu utilizarea de modele existente și a programelor informaționale ale sistemului SCADA - Supervisory Control And Data Acquisition – comandă automatizată de supraveghere și de colectare, transmiterea și stocarea datelor). Pentru sistemele care funcționează de la apeductele de grup poate fi aplicată o formă diferită de gestionare, dacă aceasta o cere funcționarea grupului general de alimentare cu apă sau organizația, care îl exploatează.

13.2.2 Pentru puțuri (puțuri de mină), trebuie prevăzută o oprire automată a pompei când nivelul apei scade sub nivelul admisibil.

13.2.3 În instalațiile de captare a apelor subterane, de asemenea trebuie prevăzută măsurarea debitului sau cantității de apă, furnizată din fiecare puț (puț de mină), nivelului apei din camere, în rezervorul de înmagazinare, precum și presiunea pe racordurile de descărcare a pompei.

13.3 Stații de pompare

13.3.1 Stațiile de pompare de toate tipurile trebuie proiectate, de regulă, cu comandă de la distanță fără prezența permanentă a personalului de întreținere, acordând prioritate stațiilor de pompare executate sau asamblate în fabrică:

- a) automatizată - în funcție de parametrii tehnologici (nivelul apei în rezervoare, presiunea sau debitul de apă în rețea);
- b) la distanță - de la punctul de comandă;

c) locală - personal care vine periodic, cu transmiterea semnalelor necesare la punctul de comandă sau punctul, cu o prezență permanentă a personalului de întreținere.

13.3.2 Pentru stațiile de pompare cu regim variabil de funcționare, trebuie prevăzută posibilitatea reglării presiunii și a debitului de apă, care asigură un consum minim de energie. Reglarea poate fi efectuată în trepte - prin schimbarea numărului de unități de pompare funcționale sau prin reglarea lină a servomotoarelor pompelor. Stabilirea metodei de reglare a regimului de funcționare a unității de pompare trebuie argumentată prin calcule tehnico-economice.

13.3.3 La stațiile de pompare trebuie prevăzut un sistem de blocare, care exclude posibilitatea utilizării în alte scopuri a volumului de apă intangibil, pentru stingerea incendiilor și situații de avarii, înmagazinate în rezervoare.

13.3.4 La stațiile de pompare, trebuie prevăzută posibilitatea măsurării presiunii în conductele de apă sub presiune, precum și controlul nivelului apei în groapa de drenaj și în cazanul sub vid, temperatura rulmenților unităților (dacă este necesar), nivelului critic al apei de inundare (aparitia apei în camera pompelor la nivelul fundațiilor servomotoarelor) etc.

13.4 Stații de tratare a apei

De regulă, stațiile de tratare a apei pentru sistemele cu o capacitate de până la 200 m³/zi inclusiv, trebuie să fie executate în fabrică, cu comandă complet automatizată și transmiterea datelor către punctul de dispecerat sau către biroul operatorului care exploatează sistemul.

13.5 Apeducte și rețele de alimentare cu apă. Rezervoare de înmagazinare a apei

13.5.1 Pe apeducte, trebuie prevăzute dispozitive pentru detectarea în timp util și localizarea a pagubelor rezultate din avarii.

13.5.2 Raționalitatea automatizării anumitor operațiuni privind reglarea funcționării sistemului, utilizarea microprocesoarelor și controlului la distanță, trebuie determinate prin compararea efectului obținut și a costurilor necesare pentru aceasta.

13.5.3 În rezervoarele și turnurile de toate tipurile, trebuie prevăzută posibilitatea măsurării nivelului apei și controlul acesteia (dacă este necesar) pentru utilizarea în sistemele de automatizare sau transmiterea semnalului către stația de pompare sau punctul de control.

Sunt supuse controlului:

- a) nivelul volumului intangibil pentru stingerea incendiului;
- b) nivelul volumului pentru avarii;
- c) nivelul minim, care asigură funcționarea fără avarii a pompelor.

În turnurile și rezervoarele, echipate cu linii separate de alimentare și de consum, trebuie instalat un debitmetru pe fiecare alimentare și pe fiecare linie de consum.

13.6 Sisteme de comandă

13.6.1 În scopul asigurării furnizării apei consumatorilor în cantitatea și de calitate necesare, trebuie, de regulă, să se prevadă un sistem de control centralizat pentru instalațiile de alimentare cu apă, utilizând dezvoltările software-ului gata făcute pe SCADA - inclusiv un sistem de dispecerizare a controlului cu utilizarea facilităților tehnicii de calcul pentru a evalua eficiența, performanța și calculul regimurilor optime de exploatare a instalațiilor. Volumul de automatizare și sistemul SCADA trebuie să fie aplicat ținându-se cont de condițiile de recuperare a investițiilor în acestea.

13.6.2 Structura de control a dispecerizării trebuie să fie prevăzută cu o singură treaptă, cu un singur punct de control.

13.6.3 Administrarea dispecerizată a sistemului de alimentare cu apă trebuie asigurată prin utilizarea mijloacelor de comunicare prin telefon sau telefon mobil al punctului de control cu instalațiile controlate, diverse servicii de exploatare a instalațiilor, dispecerul energetic, conducerea gospodăriei de apeducte și serviciul de protecție împotriva incendiilor.

Punctele de control și instalațiile controlate trebuie să fie prevăzute cu comunicații mobile.

13.6.4 Administrarea dispecerizată trebuie combinată cu o automatizare parțială sau completă a proceselor controlate și a echipamentelor instalațiilor. Volumele de administrare dispecerizată trebuie să fie minimale, dar suficiente pentru a obține informații exhaustive despre fluxul procesului tehnologic și starea echipamentului tehnologic, precum și despre gestionarea operațională a instalațiilor.

13.6.5 SCADA (Sistemul automat de control al procesului tehnologic) reprezintă cel mai înalt nivel de automatizare a instalațiilor de alimentare cu apă și este conceput pentru a asigura o gestionare optimă a proceselor tehnologice de alimentare cu apă. Caracteristica principală a alimentării cu apă SCADA, care o deosebește de sistemul de administrare dispecerizată, este utilizarea unui produs informațional elaborat, cu capacitatea de a configura parametrii necesari și interfața utilizatorului și tehnicii de calcul pentru calcularea regimurilor optime de funcționare a instalațiilor de apeduct.

13.6.6 Prin SCADA de aprovizionare cu apă se subînțelege un complex de sisteme, format din următoarele subsisteme:

- a) controlul automatizat al funcționării și transmiterea la distanță a tuturor datelor necesare pentru ridicarea și tratarea apei, care efectuează comanda cu stațiile de pompare ale primei ridicări și cu instalațiile de tratare a apei (stații de filtrare, dozare chimică, dezinfecție etc.);
- b) furnizarea și distribuția apei, inclusiv: rezervoare de apă curată, stații de pompare de a doua ridicare și ulterioarele ridicări, rețele de alimentare cu apă.

Scopul controlului în funcționarea SCADA de alimentare cu apă este optimizarea regimurilor pentru asigurarea unei alimentări fiabile cu apă cu costuri minime.

13.6.7 Asigurarea funcționării sistemului de alimentare cu apă cu ajutorul SCADA trebuie determinată pe baza unui studiu de prefezabilitate cu un calcul al eficienței economice.

La aplicarea SCADA, este necesar să se utilizeze la maximum produsele informaționale existente și funcționale, elaborate de furnizorii de echipamente și care nu necesită costuri financiare semnificative pentru crearea lor.

13.6.8 Punctele de comandă ale sistemului de alimentare cu apă, trebuie amplasate, în mod normal, în clădirea de administrare a gospodăriei a apelor sau în alte clădiri adecvate destinației și locației.

14 Soluțiile de construcție, elementele de clădiri și structuri

Elaborarea acestui compartiment pentru fiecare obiect trebuie să se realizeze ținându-se seama de normele și regulile în vigoare în Republica Moldova privind asigurarea stabilității, durabilității, fiabilității și siguranței pentru obiectele industriale.

15 Cerințe suplimentare pentru sistemele de alimentare cu apă în condiții naturale și climatice speciale

Elaborarea acestui compartiment pentru fiecare obiect trebuie să se realizeze ținându-se cont de normele și regulile în vigoare în Republica Moldova privind asigurarea stabilității, durabilității, fiabilității și siguranței obiectelor industriale în condiții climatice și geologice speciale.

Bibliografie

- [1] Directiva 98/83/CE a Consiliului din 3 noiembrie 1998 privind calitatea apei destinate consumului uman.
- [2] Hotărârea de Guvern nr. 1466 din 30 decembrie 2016 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind sistemele mici de alimentare cu apă potabilă, cu modificările ulterioare (Publicat: 24.02.2017 în Monitorul Oficial Nr. 60-66, art Nr.: 131).
- [3] Hotărârea de Guvern nr. 949 din 25 noiembrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind zonele de protecție sanitară a prizelor de apă, cu modificările ulterioare (Publicat: 06.12.2013 în Monitorul Oficial Nr. 284-289, art. Nr: 1060).
- [4] Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, cu modificările ulterioare (Publicat: 14.03.2014 în Monitorul Oficial Nr. 60-65, art. Nr: 123. Data intrării în vigoare: 14.09.2014).

СОДЕРЖАНИЕ

Регламент об основных принципах проектирования и строительства систем наружного водоснабжения малых населенных пунктов, использующих воду в объеме, не превышающем 200 м³ в сутки

- 1. Область применения**
 - 2. Нормативные ссылки**
 - 3. Термины и определения**
 - 4. Общие положения**
 - 5. Расчетные расходы воды и свободные напоры**
 - 5.1 Расчетные расходы воды**
 - 5.2 Обеспечение требований пожарной безопасности**
 - 5.3 Свободные напоры**
 - 6. Схемы и системы водоснабжения**
 - 7. Источники водоснабжения**
 - 8. Водозаборные сооружения**
 - 9. Водоподготовка**
 - 9.1 Общие указания**
 - 9.2 Обеззараживание воды**
 - 10. Насосы и насосные станции**
 - 11. Водоводы, водопроводные сети и сооружения на них**
 - 12. Резервуары для хранения воды**
 - 13. Электрооборудование, технологический контроль, автоматизация и системы управления**
 - 13.1 Общие указания**
 - 13.2 Водозаборные сооружения**
 - 13.3 Насосные станции**
 - 13.4 Станции водоподготовки**
 - 13.5 Водоводы и водопроводные сети. Резервуары для хранения воды**
 - 13.6 Системы управления**
 - 14. Строительные решения, конструкции зданий и сооружений**
 - 15. Дополнительные требования к системам водоснабжения в особых природных и климатических условиях**
- Библиография**

Traducerea autentică a prezentului regulament în limba rusă

Начало перевода

Регламент об основных принципах проектирования и строительства систем наружного водоснабжения малых населенных пунктов, использующих воду в объеме, не превышающем 200 м³ в сутки

1 Область применения

1.1 Настоящий регламент устанавливает требования к проектированию и строительству систем наружного водоснабжения, согласно SM SR EN 805, малых населенных пунктов или других отдельно расположенных социальных объектов (дома отдыха, летние лагеря отдыха детей, пенитенциарные заведения и др.) использующих воду в объеме, не превышающем 200 м³ в сутки. Регламент устанавливает требования к определению расчетных расходов, источников, схем и систем водоснабжения, их сетей и сооружений.

1.2 При разработке проектов водоснабжения надлежит руководствоваться законодательством Республики Молдова, требованиями по охране окружающей среды и рациональному использованию природных ресурсов, требованиями служб санитарно-эпидемиологического надзора, а также действующими на момент проектирования нормативно-правовыми и техническими документами.

1.3 Процедура разработки, согласования, утверждения и состава проектной документации для строительства осуществляется в соответствии с требованиями NCM A.07.02.

1.4 Противопожарные требования настоящего регламента не распространяются на водопроводы предприятий, производящих, применяющих или хранящих пожароопасные, взрывчатые вещества, склады горючих и легко возгораемых материалов, требования к пожаротушению которых устанавливаются отдельными нормативными документами.

2 Нормативные ссылки

Для применения настоящего регламента необходимы следующие справочные документы. Только цитированное издание относится к датированным ссылкам. Для недатированных ссылок из текста применяется последняя редакция документа (включая любое изменение).

NCM A.07.02-2012	Procedura de elaborare, avizare, aprobare si continutul – cadru al documentatiei de proiect pentru constructii
SM SR EN 805: 2011	Alimentări cu apă. Condiții pentru sistemele și componentele exterioare clădirilor
SM SR EN 1508:2011	Alimentări cu apă. Condiții pentru sistemele și componentele pentru înmagazinarea apei
SM SR ISO 24510:2011	Activități referitoare la servicii de apă potabilă și de canalizare. Îndrumări pentru evaluarea și îmbunătățirea serviciilor furnizate consumatorilor
SM SR ISO 24512:2011	Activități referitoare la servicii de apă potabilă și de canalizare. Îndrumări pentru managementul serviciilor publice de alimentare cu apă potabilă și pentru evaluarea serviciilor de apă potabilă
SM EN ISO 12162:2016	Materiale termoplastice pentru țevi și racorduri pentru aplicații sub presiune. Clasificare, notare și coeficient de calcul

3 Термины и определения

В настоящем регламенте применены следующие термины и определения:

3.1

питьевая вода предназначенная для потребления человеком

вода, по своим химическим, бактериальным и органолептическим показателям соответствующая требованиям, предъявляемым к питьевой и предназначенная для потребления человеком, согласно положениям [1]

3.2

подземные воды

природные воды, которые находятся ниже поверхности почвы в зоне насыщения и в непосредственном контакте с почвой или грунтом и которые формируются путем фильтрации поверхностного стока и пригодные для использования в целях водоснабжения в отношении качества и объема расчета экстракция, разрешенная для этих целей

3.3

колонка

специфическая металлическая конструкция, расположенная вблизи тротуара или во дворе потребителей и которая позволяет забирать воду в безопасных условиях для качества воды

3.4

источник воды

природные запасы воды (поверхностные, грунтовые, подземные или дождевой воды), пригодные для использования в системах питьевого водоснабжения после строительства в зоне их расположения необходимых водозаборных сооружений

4 Общие положения

4.1 До разработки проекта водоснабжения необходимо провести предварительную оценку проекта или технико-экономическое обоснование (в зависимости от обстоятельств), которое будет включать аргументацию и все основные решения. Данное обоснование может быть частью проекта.

4.2 Основные технические решения, принимаемые в проектах (на основании обоснования) и очередность их осуществления должны обосновываться сравнением показателей возможных вариантов. Технико-экономические расчеты следует выполнять по тем вариантам, достоинства и недостатки которых нельзя установить без расчетов.

Оптимальный вариант определяется наименьшей величиной себестоимости и приведенных затрат с учетом расходов материальных ресурсов, трудозатрат, электроэнергии и топлива и возможности их сокращения как при строительстве, так и во время периода эксплуатации, а также воздействия на окружающую среду за период срока службы проектируемых систем и объектов.

4.3 При проектировании систем водоснабжения в малых населенных пунктах необходимо рассматривать целесообразность кооперирования систем и объектов независимо от их ведомственной принадлежности.

4.4 Расходы воды на нужды коммерческих, индивидуальных предприятий, ферм, складских и других объектов могут быть учтены в расчетах сельской распределительной сети водопровода при условии наличия оформленного соответствующим образом согласия владельца объекта о долевом участии в проектировании и строительстве хозяйственно-питьевого и противопожарного водопровода поселения.

При этом проекты водоснабжения объектов необходимо разрабатывать, как правило, одновременно с проектами улучшения систем канализации и обязательным анализом баланса водопотребления и отведения сточных вод.

4.5 Качество воды, поставляемое для нужд домашних хозяйств, должно соответствовать требованиям санитарно-гигиенических и технических правил при соблюдении положений Приложения I к [1].

Для объектов, соответствующих требованиям данного регламента по объему водопотребления в 200 м³ в сутки, допускается использование для питьевых целей воды с параметрами по содержанию некоторых элементов в соответствии с показателями, приведенными в Таблице 1, согласно [2].

Таблица 1 - **Предельно допустимые значения мутности и концентраций некоторых химических элементов и соединений в воде питьевого качества**

Параметры	Единица измерения	Показатель предельно допустимых концентраций
Аммоний	мг/л	2,0
Бор	мг/л	1,0
Хлориды	мг/л	350
Марганец	мг/л	0,5
Железо	мг/л	1,0
Сульфаты	мг/л	500
Мутность	мг/л	2,0

4.6 При подготовке (очистке), транспортировании и хранении воды, используемой на хозяйственно-питьевые нужды, следует применять материалы, оборудование, реагенты, внутренние антикоррозионные покрытия, фильтрующие материалы, имеющие санитарно-эпидемиологические заключения, подтверждающие их безопасность в порядке, установленном законодательством Республики Молдова в области санитарно-эпидемиологического благополучия населения.

4.7 Качество воды, подаваемой на производственные нужды, должно соответствовать технологическим требованиям с учетом его влияния на выпускаемую продукцию и обеспечения санитарно-гигиенических условий для обслуживающего персонала.

4.8 В проектах хозяйственно-питьевых водопроводов необходимо предусматривать зоны санитарной охраны источников водоснабжения, водопроводных сооружений, насосных станций и водоводов.

4.9 Расчет зон санитарной охраны, их размер и количество а так же необходимые мероприятия по соблюдению правил их использования, определяются нормативными документами, согласованными с органами санитарного надзора и положениями [3].

При этом зоны строгого режима I-го периметра устраиваются вокруг водозабора, как правило радиусом в 30 м, с ограждением забором и устройством запирающихся ворот для въезда спецтехники.

ПРИМЕЧАНИЕ - По согласованию с органами санитарного надзора допускается уменьшение радиуса расположения ограждающих конструкций до 15 м в случаях:

а) расположения сооружений водопровода, требующих организации зон санитарной охраны на территориях, исключающих их загрязнение в пределах зон санитарной охраны и при отсутствии возможности выполнения зоны строгого режима в полном размере;

б) в случаях, когда используемый водоносный пласт перекрыт вышерасположенным непроницаемым плотным глиняным покрытием, мощностью не менее 20 м.

4.10 Оборудование, материалы и другая продукция, используемая в системах водоснабжения, должны обеспечивать безотказность при выполнении нормативных требований по функционированию бесперебойной подачи воды требуемого качества.

Должны быть обеспечены гарантии, что никакие вещества или материалы, или примеси, связанные с этими веществами или материалами, для новых установок, используемых для приготовления или распределения воды, не остаются в воде, предназначенной для

употребления людьми, в концентрациях более высоких, чем это допустимо для их использования и не снижают, прямо или косвенно, защиту здоровья населения.

При использовании промышленной продукции общего назначения, должны учитываться особенности ее использования в системах водоснабжения.

4.11 При проектировании систем и сооружений водоснабжения должны предусматриваться прогрессивные технические решения, механизация трудоемких работ, автоматизация технологических процессов и максимальная индустриализация строительно-монтажных работ, а также обеспечение требований безопасности экологии, здоровья людей при строительстве и эксплуатации систем.

5 Расчетные расходы воды и свободные напоры

5.1 Расчетные расходы воды

5.1.1 При проектировании систем водоснабжения населенных пунктов удельное среднесуточное (за год) водопотребление на хозяйственно-питьевые нужды населения должно приниматься по Таблице 2.

ПРИМЕЧАНИЕ - Выбор удельного водопотребления в пределах, указанных в Таблице 2 должен производиться в зависимости от климатических условий, мощности источника водоснабжения и качества воды, степени благоустройства, этажности застройки и других местных условий (наличие или возможность создания самостоятельных систем полива приусадебных участков, выгульного содержания крупного скота в летний период и пр.)

Таблица 2 - Удельное среднесуточное (за год) водопотребление на хозяйственно-питьевые нужды населения, литров на человека в сутки

Степень благоустройства районов жилой застройки	Удельное хозяйственно-питьевое водопотребление на одного жителя среднесуточное (за год), литров в сутки.
Застройка зданиями, оборудованными внутренним водопроводом и канализацией	50-70
Районов застройки зданиями с водопользованием из индивидуальных водоразборных колонок в не канализованной застройке.	20-40
<p>ПРИМЕЧАНИЕ 1 - Удельное водопотребление включает расходы воды на хозяйственно-питьевые и бытовые нужды в общественных зданиях, за исключением расходов воды для объектов, обслуживающих население не только данного населенного пункта, которые должны приниматься согласно технологическим данным.</p> <p>ПРИМЕЧАНИЕ 2 - Количество воды на нужды местной промышленности, обеспечивающей население продуктами, и неучтенные расходы воды при соответствующем обосновании допускается принимать дополнительно в размере 3-10% суммарного расхода на хозяйственно-питьевые нужды населенного пункта.</p> <p>ПРИМЕЧАНИЕ 3 - В исключительных случаях допускается водопользование населением водой из общественных колонок, располагаемых в местах, определенных органами местной публичной администрации на стадии задания на проектирование. При этом расчет суммарного водопотребления населенного пункта на перспективу и диаметры разводящих сетей следует определять с учетом водопользования населения как минимум индивидуальными водозаборными колонками.</p> <p>ПРИМЕЧАНИЕ 4 - Конкретное значение нормы удельного хозяйственно-питьевого водопотребления принимается на основании решений органов местной публичной администрации с учетом сложившихся традиционных условий жизни населения, возможности использования населением существующих источников воды, пригодных для полива, поения скота и птицы и др.</p> <p>ПРИМЕЧАНИЕ 5 - При расчете водораспределительной сети для оговариваемых нормативом систем водоснабжения населенных пунктов с застройкой жилыми домами не более 3-х этажей, удельное суммарное водопотребление на одного жителя не должно превышать 80 литров в сутки на 1 человека, с учетом коэффициентов суточной и часовой неравномерности.</p>	

Степень благоустройства районов жилой застройки	Удельное хозяйственно-питьевое водопотребление на одного жителя среднесуточное (за год), литров в сутки.
<p>ПРИМЕЧАНИЕ 6 – Системы водоснабжения населенных пунктов с численностью до 2 000 жителей должны рассчитываться на максимальное количество населения, проживающее в населенном пункте на период проектирования с коэффициентом охвата населения не более 0,85.</p> <p>Перспективная и текущая численность населения во всех случаях должна быть подтверждена документально органами местной власти.</p>	

5.1.2 Расчетный (средний за год) суточный расход воды $Q_{zi\ med}$, м³/сут, на хозяйственно-питьевые нужды в населенном пункте следует определять по формуле:

$$Q_{zi\ med} = \sum q_s N_s / 1000 \quad (1)$$

где

q_s - удельное водопотребление, принимаемое по Таблице 2 настоящего регламента;

N_s - расчетное число жителей в районах жилой застройки с различной степенью благоустройства, принимается по техническому заданию заказчика.

Расчетные расходы воды в сутки наибольшего и наименьшего водопотребления $Q_{zi\ max}$ и $Q_{zi\ min}$, в м³/сут, следует определять по формулам:

$$Q_{zi\ max} = K_{zi\ max} \times Q_{zi\ med}, \quad (2)$$

$$Q_{zi\ min} = K_{zi\ min} \times Q_{zi\ med}, \quad (3)$$

где

K_{zi} – коэффициент суточной неравномерности водопотребления, который выражается как отклонение значения ежедневного потребления по сравнению со средним, безразмерным:

$$K_{zi} = Q_{zi\ max} / Q_{zi\ med}$$

Коэффициенты суточной неравномерности водопотребления $K_{zi\ max}$ и $K_{zi\ min}$, учитывающие уклад жизни населения, изменения водопотребления по сезонам года следует принимать равными:

$$K_{zi\ max} = 1,1 \div 1,3; K_{zi\ min} = 0,7 \div 0,9$$

В частности:

- a) для районов, расположенных в северной части республики: $K_{zi\ max} = 1,1$ и $K_{zi\ min} = 0,7$;
- b) для районов, расположенных в южной части республики: $K_{zi\ max} = 1,3$ и $K_{zi\ min} = 0,9$.

Расчетные часовые расходы воды $Q_{or\ max}$ и $Q_{or\ min}$, в м³/ч, следует определять по формулам:

$$Q_{or\ max} = K_{or\ max} \times Q_{or\ max} / 24, \quad (4)$$

$$Q_{or\ min} = K_{or\ min} \times Q_{or\ min} / 24, \quad (5)$$

$$Q_{or\ med} = Q_{zi\ max} / 24, \quad (6)$$

Коэффициенты часовой неравномерности водопотребления $K_{or\ max}$ и $K_{or\ min}$ следует принимать в следующей размерности:

$K_{or\ max}$ для населенных пунктов численностью до 1 000 жителей включительно – 2,0.

$K_{or\ max}$ для населенных пунктов численностью свыше 1 000 жителей до 3 000 жителей включительно – 1,6.

Для всех населенных пунктов $K_{or\ min}$ следует принимать равным 0,1.

5.1.3 Расходы воды на мойку проездов и площадей, полив зеленых насаждений в населенных пунктах и на территории промышленных предприятий должны приниматься в зависимости от покрытия территории, способа ее полива, вида насаждений, климатических и других местных условий по Таблице 3.

Таблица 3 - **Расходы воды на мойку и полив в населенных пунктах и на территории промышленных предприятий**

Назначение воды	Единица измерения	Расход воды на полив, л/м ²
Механизированная мойка усовершенствованных покрытий проездов и площадей	1 мойка	1,2 - 1,5
Механизированный полив усовершенствованных покрытий проездов и площадей	1 полив	0,3 - 0,4
Полив вручную (из шлангов) усовершенствованных покрытий тротуаров и проездов	1 полив	0,4 - 0,5
Полив городских зеленых насаждений	1 полив	3 - 4
Полив газонов и цветников	1 полив	4 - 6
Полив посадок в грунтовых зимних теплицах	1 сут	15
Полив посадок в стеллажных зимних и грунтовых весенних теплицах, парниках всех типов, утепленном грунте	1 сут	6
Полив посадок на приусадебных участках овощных культур	1 сут	3 - 15
Полив посадок на приусадебных участках плодовых деревьев	1 сут	10 - 15
<p>ПРИМЕЧАНИЕ 1 - При отсутствии данных о площадях по видам благоустройства (зеленые насаждения, проезды и т.п.) удельное за поливочный сезон потребление воды на один полив в расчете на одного жителя следует принимать не более 50 л/сут, в зависимости от мощности источника водоснабжения, степени благоустройства населенных пунктов, возможности использования для этих целей других источников и других традиционных и местных условий, по согласованию с органами местной администрации.</p> <p>При этом количество потребителей, осуществляющих полив в течении суток следует принимать не более 1/3 общего числа жителей, в часы не совпадающие с максимальным водоразбором.</p> <p>ПРИМЕЧАНИЕ 2 - Рекомендуется предусматривать обособленные сезонные системы для поливной воды, мойки усовершенствованных покрытий проездов и площадей в соответствии с требованиями 5.1.3 настоящих правил при обосновании.</p>		

5.1.4 Расходы воды на производственные нужды промышленных и сельскохозяйственных предприятий должны определяться на основании технологических данных, либо по расчетным данным собственников объектов, согласованных с органами местного самоуправления.

5.1.5 Распределение расходов по часам суток в населенных пунктах, на промышленных и сельскохозяйственных предприятиях следует принимать на основании расчетных графиков водопотребления.

5.1.6 При построении расчетных графиков водопотребления следует максимально учитывать возможность сглаживания пиковых нагрузок на распределительную сеть за счет применения технических решений, исключающих совпадение по времени отборов воды из сети на различные нужды (устройство на крупных промышленных предприятиях регулирующих емкостей, пополняемых по заданному графику, осуществление полива в часы минимального водоразбора, подача воды на полив территории и на заполнение поливочных машин из специальных регулирующих емкостей или через устройства, прекращающие подачу воды при снижении свободного напора до заданного предела и т.п.).

5.1.7 Расходы воды на содержание и поение скота и птицы в частном подворье принимаются по ведомственным нормативным документам. При этом следует учитывать, что в сутки максимального водопотребления животноводство частного подворья потребляет не более 50 %

нормативного потребления воды на каждую голову скота исходя из условий выгульного содержания животных, традиционно принятого в Республике Молдова.

5.1.8 При необходимости учета сосредоточенных расходов воды, удельное водопотребление отдельных жилых и общественных зданий следует принимать в соответствии с нормативами по которым эти жилые и общественные здания были разработаны.

5.2 Обеспечение требований пожарной безопасности

5.2.1 В населенных пунктах с количеством жителей более 500 жителей следует предусматривать объединенный хозяйственно-питьевой и противопожарный водопровод.

5.2.2 Для населенных пунктов, численностью до 500 жителей, при застройке зданиями до 2-х этажей, допускается предусматривать пожаротушение из специально созданных наливных водоемов с восполнением запасов из поливочного или питьевого водопровода или существующих водных объектов, пригодных для этих целей.

При этом к таким водоемам должны быть обеспечены подъезды пожарной спецтехники, а специально создаваемые водоемы должны быть оборудованы устройствами для забора воды пожарной техникой.

5.2.3 Расход воды на наружное пожаротушение, а также расчетная продолжительность пожаротушения, для остальных рассматриваемых объектов должен приниматься из расчета одновременного тушения одного пожара с расчетным расходом в 5 литров в секунду (л/сек). При этом расход воды для пожаротушения отдельностоящих общественных зданий строительным объемом свыше 1 000 м³ для расчета коммуникаций как внутри здания, так и для наружного пожаротушения следует принимать по действующим отраслевым нормативам для зданий соответствующего назначения.

5.2.4 Расходы воды на тушение пожара индивидуальных предприятий, ферм, складских и других объектов могут быть учтены в расчетах сельской распределительной сети водопровода при условии наличия оформленного соответствующим образом согласия владельца объекта о долевом участии в проектировании и строительстве хозяйственно-питьевого и противопожарного водопровода поселения. При этом норму расходов на пожаротушение и другие параметры, обеспечивающие тушение пожаров на таких объектах следует определять по действующим нормативам для данных объектов.

5.2.5 Расход воды на тушение пожара должен быть обеспечен при допустимом снижении общего расчетного потребления в объеме до 25 % от максимального часового расхода в сутки максимального водопотребления.

5.2.6 Расчетная продолжительность тушения пожаров в населенных пунктах с численностью до 3 000 жителей должна приниматься 2 часа.

5.2.7 Максимальный срок восстановления пожарного и аварийного запасов для населенных пунктов с численностью до 3 000 жителей не должен превышать 72 часа. При этом на период восстановления допускается снижение подачи воды на хозяйственно-питьевые нужды населения в объеме до 50 % от расчетного.

5.3 Свободные напоры

5.3.1 Свободный напор в водопроводной сети у водозаборных колонок должен быть не менее 10 м.

Свободный напор на вводе в жилые и общественные здания должен приниматься из расчета свободного напора для первых этажей не менее 10 м с последующим увеличением расчетного напора на величину в 4 м для каждого вышерасположенного этажа при наличии на нем потребителей.

5.3.2 Свободный напор в наружной сети производственных и сельскохозяйственных предприятий должен приниматься по технологическим данным. В случае недостаточного напора в сети необходимый напор обеспечивается собственными устройствами предприятий.

5.3.3 Свободный напор в наружной сети хозяйственно-питьевого водопровода у потребителей (на вводе в здание, объект) не должен превышать 60 м.

Во всех случаях с целью снижения потерь воды в системе, следует стремиться к обеспечению меньших напоров в сети, снижая напор до величин, гарантирующих работу бытовых водопроводных устройств потребителей.

ПРИМЕЧАНИЕ - При напорах в сети более 60 м для отдельных зданий или районов следует предусматривать установку регуляторов давления или зонирование системы водоснабжения.

6 Схемы и системы водоснабжения

6.1 Выбор схемы и системы водоснабжения следует производить на основании сопоставления возможных вариантов ее осуществления (на этапе технико-экономического обоснования) с учетом особенностей объекта или группы объектов, требуемых расходов воды на различных этапах их развития, наличия приемлемых источников водоснабжения, требований к напорам, качеству воды и обеспеченности ее подачи.

6.2 Сопоставлением вариантов должны быть обоснованы:

- а) источники водоснабжения и их использование для различных целей и качеств (например, орошение, снабжение населения, поение животных и т.д.);
- б) степень централизации системы и целесообразность выделения локальных систем водоснабжения;
- с) объединение или разделение сооружений, водоводов и сетей (систем) различного назначения;
- д) зонирование и гидравлическое регулирование системы водоснабжения, использование регулирующих емкостей, применение станций регулирования и насосных станций подкачки;
- е) применение объединенных или локальных систем оборотного водоснабжения;

6.3 Централизованная система водоснабжения населенных пунктов с численностью до 3 000 жителей в зависимости от местных условий и принятой схемы водоснабжения должна обеспечить:

- а) хозяйственно-питьевое водопотребление в жилых и общественных зданиях, нужды коммунально-бытовых предприятий населенных пунктов;
- б) хозяйственно-питьевое водопотребление на предприятиях, если потребность в воде не превышает водопотребление населенных пунктов;
- с) производственные нужды промышленных и сельскохозяйственных предприятий, где требуется вода питьевого качества или для которых экономически нецелесообразно сооружение отдельного водопровода. При этом расчет потребности в воде и режим подачи воды на предприятие определяет собственник предприятия, а при расчете технико-экономических показателей проекта должны быть выделены показатели долевого участия каждого предприятия, включенного в общую систему водоснабжения. При этом режим подачи воды предприятиям не должен противоречить условиям 4.4, 5.2.4, 5.3.1-5.3.3 настоящего регламента;
- д) минимальный расход воды для тушения пожаров;
- е) технологические нужды системы водоснабжения, промывку водопроводных и канализационных сетей и т.д., согласно [4].

6.4 Централизованные системы водоснабжения для рассматриваемых населенных пунктов с численностью до 3 000 жителей включительно, классифицируются по степени обеспеченности подачи воды согласно III категории и именно:

6.4.1 Допускается снижение подачи воды не более 30 % расчетного расхода на хозяйственно-питьевые нужды населения и на производственные нужды до предела, устанавливаемого аварийным графиком работы предприятий, длительность снижения подачи не должна превышать 15 суток.

6.4.2 Перерыв в подаче воды или снижение подачи ниже указанного предела допускается на время, необходимое для ликвидации аварии и восполнение пожарного запаса, но не более чем на 24 ч.

Категорию сельскохозяйственных групповых водопроводов следует принимать по населенному пункту с наибольшей численностью жителей.

6.4.3 При необходимости повышения обеспеченности подачи воды на производственные нужды промышленных или сельскохозяйственных предприятий (производств, цехов, установок и т.д.) следует предусматривать локальные системы водоснабжения. Проекты этих систем, обеспечивающих технические требования таких объектов, должны рассматриваться и утверждаться совместно с проектами промышленных или сельскохозяйственных объектов.

Категорию отдельных элементов систем водоснабжения необходимо устанавливать в зависимости от их функционального значения в общей системе водоснабжения.

6.5 При разработке схемы и системы водоснабжения следует давать техническую, экономическую и санитарную оценки существующих сооружений, водоводов и сетей и обосновывать целесообразность и степень их дальнейшего использования с учетом затрат по реконструкции и интенсификации их работы.

6.6 Водозаборные сооружения, водоводы, станции водоподготовки должны, как правило, рассчитываться на средний часовой расход в сутки (дни) максимального водопотребления.

6.7 Расчеты совместной работы водоводов, водопроводных сетей, насосных станций и регулирующих емкостей следует производить в объеме, необходимом для обоснования системы подачи и распределения воды на расчетный срок, установления очередности ее осуществления, подбора насосного оборудования и определения требуемых объемов регулирующих емкостей и их расположения для каждой очереди строительства.

6.8 Для систем водоснабжения населенных пунктов с численностью до 3 000 жителей расчеты совместной работы водоводов, водопроводных сетей, насосных станций и регулирующих емкостей следует, как правило, выполнять для следующих характерных режимов подачи воды:

- а) в сутки максимального водопотребления – максимального часового расхода, а также максимального часового расхода воды плюс пожаротушение с учетом положений 5.2.6 настоящего регламента;
- б) в сутки среднего потребления - среднего часового расхода;
- с) в сутки минимального водопотребления - минимального часового расхода.

Проведение расчетов для других режимов водопотребления, а также отказ от проведения расчетов для одного или нескольких из указанных режимов допускается при обосновании достаточности проведенных расчетов для выявления условий совместной работы водоводов, насосных станций, регулирующих емкостей и распределительных сетей при всех характерных режимах водопотребления.

ПРИМЕЧАНИЕ - При расчете сооружений, водоводов и сетей на период пожаротушения аварийное выключение водоводов и линий кольцевых сетей, а также секций и блоков сооружений не учитывается.

6.9 При разработке схемы водоснабжения должен быть установлен перечень параметров, контроль которых необходим для последующей систематической проверки силами эксплуатационного персонала соответствия проекту фактических расходов воды и коэффициентов неравномерности водопотребления, а также фактических характеристик оборудования, сооружений и устройств. Для осуществления контроля в соответствующих разделах проекта должна быть предусмотрена установка необходимых для этого приборов и аппаратуры (на водозаборе и магистрали, подающей воду в сеть – водомеры с передающими устройствами на центральный компьютер, параметры работы насосного оборудования, давление в характерных точках сети и пр.).

7 Источники водоснабжения

7.1 В качестве источника водоснабжения для населенных пунктов или отдельно стоящих объектов социально-бытового назначения мощностью систем не свыше 200 м³/сут предпочтительно использование защищенных подземных водоносных пластов различных глубин залегания или подключение к существующим системам больших населенных пунктов с

поверхностным водозабором (если позволяют мощности), или использование ближайших источников для водозабора.

В качестве альтернативы, при невозможности или высокой себестоимости использования защищенных подземных горизонтов, следует рассматривать поверхностные источники, имеющие возможность организации зон санитарной охраны или подземные воды других горизонтов (подрусловые, грунтовые и другие воды).

Потребляемая вода из любых источников должна соответствовать установленным санитарным нормам.

ПРИМЕЧАНИЕ - В системе водоснабжения допускается использование нескольких источников с различными гидрологическими и гидрогеологическими характеристиками.

7.2 Выбор источника водоснабжения должен быть обоснован результатами топографических, гидрологических, гидрогеологических, гидрохимических, гидробиологических, гидротермических и других изысканий, а также и санитарных обследований, определенных в техническом задании заказчика на проектирование.

7.3 Выбор источника хозяйственно-питьевого водоснабжения должен производиться в соответствии с санитарными и экологическими требованиями.

Принятые к использованию источники водоснабжения подлежат обязательному согласованию в соответствии с действующим законодательством как на стадии выбора, разработки технико-экономического обоснования, так и на стадии завершения детального рабочего проекта.

7.4 Для хозяйственно-питьевых водопроводов должны максимально использоваться имеющиеся возобновляемые ресурсы подземных вод, удовлетворяющие санитарно-гигиеническим требованиям, с учетом скорости естественного пополнения запасов воды в источнике или групповые водопроводы.

7.5 Как правило, использование подземных вод питьевого качества для нужд, не связанных с хозяйственно-питьевым водоснабжением, не допускается, но в зонах, где отсутствуют необходимые поверхностные водные источники и имеются достаточные запасы подземных вод, в том числе питьевого качества, разрешается использование этих вод и для иных целей помимо нужд питьевого и бытового водоснабжения (производственные, поливочные нужды и т.д.) на основании положений, утвержденных Правительством.

7.6 Для производственного и хозяйственно-питьевого водоснабжения при соответствующем технико-экономическом обосновании и с учетом платежеспособности населения допускается использование подземных минерализованных вод после соответствующей обработки и соблюдении санитарных требований.

7.7 При оценке использования водных ресурсов и услуг питьевой воды, согласно SM SR ISO 24512, для целей водоснабжения следует учитывать:

- a) расходный режим и водохозяйственный баланс по источнику с прогнозом на 15 - 25 лет;
- b) требования к качеству воды, предъявляемые потребителями и соответствующими нормативными документами;
- c) качественную характеристику воды в источнике с указанием агрессивности воды и прогноз возможного изменения ее качества за период эксплуатации;
- d) запасы и условия питания подземных вод, а также возможное их нарушение в результате изменения природных условий, устройства водохранилищ или дренажа, искусственной откачки воды и т.п.;
- e) качество и температуру подземных вод;
- f) возможность искусственного пополнения и образования запасов подземных вод;
- g) требования уполномоченных государственных органов по регулированию и охране вод, санитарно-эпидемиологической службы и др.

ПРИМЕЧАНИЕ - Степень обеспечения отдельных водопотребителей при недостаточности имеющихся запасов воды в источнике и затруднительности или высокой стоимости их пополнения, определяется по согласованию с уполномоченными государственными органами.

7.8 Оценку ресурсов подземных вод следует производить на основании материалов гидрогеологических изысканий, разведки и других исследований.

8 Водозаборные сооружения

8.1 Как правило, для водоснабжения сельских населенных пунктов и других социальных комплексов (детские лагеря и дома отдыха, пансионаты, отдельно стоящие пенитенциарные учреждения, здравницы и др.), с потреблением питьевой воды в объемах, не превышающих 200 м³ в сутки, рекомендуется использование подземных вод или вод из групповых водозаборов.

8.2 Использование поверхностных вод для питьевого водоснабжения отдельных малых населенных пунктов с численностью до 3 000 жителей и других объектов должно быть обосновано на стадии выбора источника с учетом мощности источника, возможности организации санитарно-защитных зон всех уровней, водности источника на длительный период с учетом межсезонья и вероятных паводков. При этом разработка технико-экономического обоснования является обязательным.

8.3 Сооружения для забора воды из поверхностных источников, проектируются и строятся в соответствии с требованиями норм и правил для систем водоснабжения крупных населенных пунктов, действующих в Республике Молдова.

ПРИМЕЧАНИЕ - Размещение сооружений для забора и транспортировки воды на затопляемых территориях, без обеспечения для них условий бесперебойной и безопасной работы не допускается.

9 Водоподготовка

9.1 Общие указания

9.1.1 Требования настоящего раздела распространяются только на установки водоподготовки для хозяйственно-питьевого водоснабжения.

ПРИМЕЧАНИЕ - Методы очистки и водоподготовки поверхностных вод осуществляются в соответствии с нормативами, разработанными для крупных населенных пунктов, действующих в Республике Молдова.

9.1.2 При использовании новых методов и технологий очистки необходимо получить заключение на допустимость применения данного метода, используемых материалов и технологий.

Экологическая экспертиза новых технологий и оборудования или импортируемых и впервые используемых в проектной документации предварительно осуществляется Национальным институтом экологии и географии. Соответствующее заключение данного института включается в состав проектной документации, которая представляется на Государственную экологическую экспертизу.

Государственная экологическая экспертиза осуществляется с учетом заключений государственной санитарно-эпидемиологической службы и других органов с функциями государственного надзора и контроля.

9.1.3 Для подготовки воды питьевого качества рекомендуются только те методы, по которым получены положительные гигиенические заключения, выданные республиканскими службами санитарно-эпидемиологического надзора Республики Молдова.

Основанием для выдачи таких разрешений могут являться предоставленные поставщиком национальные стандарты или технические заключения, разработанные и утвержденные соответствующими национальными органами в установленном порядке, которые основываются на технологических исследованиях и заключениях, согласованных для использования в питьевом водоснабжении в службах санитарно-эпидемиологического надзора других стран и опыте эксплуатации подобных сооружений в аналогичных условиях.

9.1.4 Станции водоподготовки должны рассчитываться на равномерную работу в течение суток максимального водопотребления, причем должна предусматриваться возможность отключения

отдельных сооружений для профилактического осмотра, чистки, текущего и капитального ремонтов без остановки работы всей станции и снижения качества подаваемой потребителям воды, а также оказываемых услуг потребителям согласно SM SR ISO 24510.

Допускается предусматривать работу в течение части суток.

9.1.5 Коммуникации станций водоподготовки следует рассчитывать на возможность пропуска расхода воды на 3-20 % больше расчетного водопотребления с учетом технологических потребностей станций по расчетам.

9.2 Обеззараживание воды

9.2.1 Обеззараживание воды допускается осуществлять следующими методами:

- a) раствором гипохлорита натрия, сухих реагентов или прямым электролизом;
- b) озонированием или другими менее безопасными методами;
- c) ультрафиолетовым облучением (только для полностью новых систем и по согласованию с органами санитарного надзора Республики Молдова на стадии выбора площадки строительства);
- d) комплексным использованием перечисленных методов.

Выбор метода обеззараживания производится с учетом производительности сооружений, а также условий поставки и хранения применяемых реагентов.

ПРИМЕЧАНИЕ - При принятии решения об использовании метода обеззараживания ультрафиолетовым облучением следует учитывать техническое состояние сети и вероятность появления вторичного загрязнения воды в водоразборной сети.

9.2.2 Принятый метод обеззараживания должен обеспечивать соответствие безопасности питьевой воды перед ее поступлением в распределительную сеть, а также в точках водоразбора наружной и внутренней водопроводной сети.

10 Насосы и насосные станции

10.1 Как правило для населенных пунктов с численностью до 3 000 жителей включительно рекомендуется использовать насосные станции заводской сборки и с автоматическими системами управления.

Насосные станции по степени обеспеченности подачи воды следует относить к категории, принимаемой в соответствии с 6.4 настоящего регламента.

ПРИМЕЧАНИЕ 1 - В машинных залах допускается установка групп насосов различного назначения, использующих воду одинакового качества.

ПРИМЕЧАНИЕ 2 - В насосных станциях, подающих воду на хозяйственно-питьевые нужды, установка насосов, перекачивающих пахучие и ядовитые жидкости запрещается. Исключение составляют насосы, подающие раствор пенообразователя в систему пожаротушения и технологические насосы, подающих реагенты на очистку и дезинфекцию питьевой воды.

ПРИМЕЧАНИЕ 3 - Для заглубленных насосных станций с возможным затоплением при авариях, предпочтительна установка герметичных моноблочных насосов.

10.2 В насосных станциях для группы насосов одного назначения, подающих воду в одну и ту же сеть или водоводы, количество резервных агрегатов следует принимать 1.

ПРИМЕЧАНИЕ 1 - В количество рабочих агрегатов включаются пожарные насосы.

ПРИМЕЧАНИЕ 2 - Количество рабочих агрегатов одной группы, кроме пожарных, должно быть не менее двух. В насосных станциях III категории при обосновании допускается установка одного рабочего агрегата.

ПРИМЕЧАНИЕ 3 - При установке в одной группе насосов с разными характеристиками один резервный агрегат следует принимать для насосов большей производительности, а резервный насос меньшей производительности допускается хранить на складе.

10.3 Для насосных станций III категории допускается устройство одной напорной линии. Количество всасывающих линий должно быть не менее количества емкостных сооружений из которых производится отбор воды насосной станцией.

10.4 Для уменьшения габаритов станции в плане рекомендуется устанавливать насосы с вертикальным расположением агрегата.

10.5 Всасывающие и напорные коллекторы с запорной арматурой следует располагать в здании насосной станции.

10.6 Трубопроводы в насосных станциях, а также всасывающие линии за пределами машинного зала, как правило, следует выполнять из стальных труб на сварке с применением фланцев для присоединения к арматуре и насосам.

При этом, необходимо предусматривать их крепление, обеспечивающее предотвращение опирания труб и арматуры на насосы.

10.7 В заглубленных и полузаглубленных насосных станциях должны быть предусмотрены мероприятия против возможного затопления (на расчетный уровень 1% обеспеченности).

10.8 Для насосной станции, расположенной вне населенного пункта, допускается установка биотуалета при условии организации его надлежащего обслуживания.

11 Водоводы, водопроводные сети и сооружения на них

11.1 Водоводы следует проектировать в одну линию, включая трубопровод от резервуара для хранения воды до распределительных сетей.

11.2 При прокладке водовода в одну линию и подаче воды от одного источника должен быть предусмотрен объем воды на время ликвидации аварии на водоводе в соответствии с указаниями разделов 11.3 и 12 настоящего регламента.

При подаче воды от нескольких источников аварийный объем воды может быть уменьшен на объем воды, гарантированно поступающей от источников на период времени, необходимый для ликвидации аварии.

11.3 Расчетное время ликвидации аварии на трубопроводах систем водоснабжения населенных пунктов с производительностью систем до 200 м³/сут следует принимать 24 часа с учетом 5.2.5-5.2.7 настоящего регламента.

ПРИМЕЧАНИЕ 1 - В зависимости от материала и диаметра труб, особенностей трассы водоводов, условий прокладки труб, наличия дорог, транспортных средств и средств ликвидации аварий указанное время может быть изменено, но должно приниматься не менее 12 ч.

ПРИМЕЧАНИЕ 2 - Допускается увеличивать время ликвидации аварии при условии, что длительность перерывов подачи воды и снижения ее подачи не будет превосходить более пределов, указанных в 6.4.1 – 6.4.2 настоящего регламента.

ПРИМЕЧАНИЕ 3 - При необходимости дезинфекции трубопроводов после ликвидации аварии указанное время следует увеличивать на 12 ч.

11.4 Водопроводные сети населенных пунктов должны быть выполнены с наличием не менее одного кольца или с несколькими сетевыми кольцами, снижающими риск перебоев в водоподаче и обеспечивающими по возможности установку противопожарных гидрантов в зоне расположения основных объектов социально-культурного назначения данного населенного пункта.

11.4.1 Количество гидрантов определяется из условия обеспечения подключения пожарной техники не менее чем от одного гидранта для тушения каждого действующего социально значимого крупного объекта (детские школьные и дошкольные учреждения, медучреждения, культурные и общественные центры и пр.), при общем количестве гидрантов в населенном пункте не менее трех.

В данном случае, как правило установка пожарных гидрантов осуществляется только на кольцевых участках водоразборной сети на трубопроводе, диаметр которого определен расчетом, но принимается не менее 90 мм.

11.4.2 Тупиковые линии водопроводов допускается применять:

- a) для населенных пунктов численностью до 3 000 жителей;
- b) для подачи воды на производственные нужды - при допустимости перерыва в водоснабжении на время ликвидации аварии;
- c) для подачи воды на хозяйственно-питьевые нужды - при расчетном диаметре труб, обеспечивающих подачу питьевой воды без учета пожарных потребностей, не свыше 75 мм;
- d) для подачи воды на противопожарные или на хозяйственно-противопожарные нужды независимо от расхода воды на пожаротушение - при длине линий не более 200 м.

ПРИМЕЧАНИЕ - По согласованию с органами службы спасения и пожаротушения на стадии получения разрешения на проектирование, допускается увеличение протяженности тупиковых линий для нужд пожаротушения, так же как и расстояний между противопожарными гидрантами.

11.4.3 Кольцевание наружных водопроводных сетей внутренними водопроводными сетями зданий и сооружений не допускается.

11.5 При выключении одного участка (между расчетными узлами кольцевой части сети) суммарная подача воды на хозяйственно-питьевые нужды по остальным линиям должна быть не менее 70 % расчетного расхода, а подача воды к наиболее неблагоприятно расположенным местам водоотбора - не менее 25 % расчетного расхода воды, при этом свободный напор должен быть обеспечен не менее 10 м.

11.6 Клапаны автоматического действия для впуска и выпуска воздуха должны предусматриваться в повышенных переломных точках профиля и в верхних граничных точках ремонтных участков водоводов. Впуск и выпуск воздуха из водоразборной сети обеспечивается через водоразборные устройства потребителей.

11.7 Выпуски следует предусматривать в пониженных точках каждого ремонтного участка, а также в местах выпуска воды от промывки трубопроводов. При этом следует исключать возможность размыва территории, на которую осуществляется выпуск, воды за счет строительства трубопроводов, обеспечивающих безопасный слив воды в балки, канализацию, водные объекты местного значения и устройства мощения на выпусках.

11.7.1 Диаметры выпусков и устройства для впуска воздуха должны обеспечивать опорожнение участков водоводов или сети не более чем за 2 ч.

11.7.2 Конструкция выпусков и устройства для промывки трубопроводов должна обеспечивать возможность создания в трубопроводе скорости движения воды не менее 1,1 максимальной расчетной.

11.7.3 В качестве запорной арматуры на выпусках следует использовать поворотные затворы или задвижки.

ПРИМЕЧАНИЕ - При гидропневматической промывке минимальная скорость движения смеси (в местах наибольших давлений) должна быть не менее 1,2 максимальной скорости движения воды, расход воды - 10 - 25 % объемного расхода смеси.

11.7.4 Допускается опорожнение ремонтных участков разводящей сети производить через водоразборные краны, расположенные в нижней части ремонтного участка.

11.7.5 При обосновании выполнения ремонта на пластмассовых трубопроводах (SM EN ISO 12162), диаметром менее 100 мм без их опорожнения (методом пережима и др.) выпуски для опорожнения трубопроводов допускается не устраивать.

11.8 Радиус действия общественной водозаборной колонки следует принимать не более 100 м. Вокруг водозаборной колонки следует предусматривать отмостку шириной не менее 1 м с уклоном 0,1 от колонки.

11.9 Для напорных водоводов и сетей, как правило, следует применять неметаллические трубы. Выбор материала и класса прочности труб для водоводов и водопроводных сетей следует производить на основании статического расчета, агрессивности грунта и транспортируемой воды, а также условий работы трубопроводов и требований к качеству воды.

Отказ от применения неметаллических труб должен быть обоснован. Применение чугунных (в том числе и ВЧШГ) напорных труб допускается в пределах населенных пунктов, территорий промышленных и сельскохозяйственных предприятий при обосновании.

Стальные трубопроводы, используемые для систем питьевого водоснабжения должны иметь внутреннее и наружное защитное покрытие, обеспечивающее защиту от коррозии и транспортировку питьевой воды без изменения ее химического и бактериологического состава.

11.10 Величину расчетного внутреннего давления следует принимать равной наибольшему возможному по условиям эксплуатации давлению в трубопроводе на различных участках по длине (при наиболее невыгодном режиме работы) без учета повышения давления при гидравлическом ударе или с повышением давления при ударе с учетом действия противоударной арматуры, если это давление в сочетании с другими нагрузками окажет на трубопровод большее воздействие (внешнюю нагрузку следует принимать не более нагрузки от колонны автомобилей на трубу в грунте).

11.11 В случаях применения стальных труб должна предусматриваться защита их внешней и внутренней поверхности от коррозии, обеспечивающая транспортировку питьевой воды без изменения ее химического и бактериологического состава. При этом следует применять материалы, указанные в 4.6 настоящего регламента.

11.12 Глубина заложения труб, считая до низа, должна быть на 0,5 м больше расчетной глубины проникания в грунт нулевой температуры. При прокладке трубопроводов в зоне отрицательных температур материал труб и элементов стыковых соединений должен удовлетворять требованиям морозостойчивости.

12 Резервуары для хранения воды

12.1 Резервуары и водонапорные башни в системах водоснабжения в зависимости от назначения должны включать регулирующий, пожарный, аварийный и контактный объемы воды.

12.2 Необходимость размещения резервуаров по территории объектов водоснабжения, их высотное расположение и объемы должны определяться при разработке схемы и системы водоснабжения на основании результатов гидравлических и оптимизационных расчетов, входящих в систему сооружений и устройств.

В качестве резервуаров допускается использование подземных, наземных и надземных резервуаров, баков водонапорных башен, а также баков, устроенных согласно SM SR EN 1508, располагаемых на возвышенных участках рельефа, обеспечивающих необходимый напор.

Резервуары (баки), в которых храниться только аварийный запас, допускается располагать на отметках, при которых вода из резервуара может поступать в сеть только при снижении нормального свободного напора в сети до аварийного. Такие резервуары или баки должны быть оборудованы переливными устройствами.

12.3 При подаче воды по одному водоводу в резервуарах следует предусматривать:

- a) объем воды на пожаротушение для напорных и контррезервуаров - из расчета тушения пожара в течение 2-х часов в максимальные часы потребления;
- b) для водонапорных башен - из расчета тушения пожара в течение 15 минут в часы максимального потребления.

12.4 Контактный объем воды для обеспечения требуемого времени контакта воды с реагентами следует определять в соответствии с технологическими требованиями. Контактный объем следует уменьшать на величину пожарного и аварийного объемов в случае их наличия.

12.5 Резервуары и их оборудование должны быть защищены от замерзания воды.

12.6 В резервуарах для питьевой воды должен быть обеспечен обмен пожарного и аварийного объемов воды свежей водой в срок не более 48 ч.

13 Электрооборудование, технологический контроль, автоматизация и системы управления

13.1 Общие указания

Разработка данного раздела для каждого объекта должна выполняться с учетом действующих норм и правил по обеспечению энергоснабжения, технологического контроля, автоматизации и систем управления действующих в Республике Молдова для промышленных объектов.

13.2 Водозаборные сооружения

13.2.1 Как правило проектируемые и реконструируемые системы водоснабжения должны работать в автоматизированном режиме (АСУТП – автоматизированные системы управления технологическими процессами с использованием имеющихся разработок и готовых программных продуктов систем СКАДА - Supervisory Control And Data Acquisition - диспетчерское автоматизированное управление и сбор, передача и хранение данных). Для систем, работающих от групповых водопроводов допускается иная форма управления, если того требует работа общей системы группового водопровода или организация, его эксплуатирующая.

13.2.2 Для скважин (шахтных колодцев) следует предусматривать автоматическое отключение насоса при падении уровня воды ниже допустимого.

13.2.3 На водозаборных сооружениях подземных вод также следует предусматривать измерение расхода или количества воды, подаваемой из каждой скважины (шахтного колодца), уровня воды в камерах, в сборном резервуаре, а также давление на напорных патрубках насосов.

13.3 Насосные станции

13.3.1 Насосные станции всех назначений должны проектироваться, как правило, с управлением без постоянного обслуживающего персонала, отдавая предпочтение насосным станциям заводского изготовления или сборки:

- а) автоматическим - в зависимости от технологических параметров (уровня воды в емкостях, давления или расхода воды в сети);
- б) дистанционным - из пункта управления;
- с) и местным - периодически приходящим персоналом с передачей необходимых сигналов на пункт управления или пункт с постоянным присутствием обслуживающего персонала.

13.3.2 Для насосных станций с переменным режимом работы должна быть предусмотрена возможность регулирования давления и расхода воды, обеспечивающих минимальный расход электроэнергии. Регулирование может осуществляться ступенчато - изменением числа работающих насосных агрегатов или плавно - регулируемым электроприводом насосов. Выбор способа регулирования режима работы насосной установки должен быть обоснован технико-экономическими расчетами.

13.3.3 В насосных станциях должна предусматриваться блокировка исключая возможность использования на другие цели неприкосновенного пожарного, а также аварийного объемов воды, хранящейся в резервуарах.

13.3.4 В насосных станциях следует предусматривать измерение давления в напорных водоводах, а также контроль уровня воды в дренажных приемка и вакуум-котле, температуры подшипников агрегатов (при необходимости), аварийного уровня воды затопления (появления вводы в машинном зале на уровне фундаментов электроприводов) и др.

13.4 Станции водоподготовки

Как правило станции водоподготовки для систем, производительностью до 200 м³ в сутки включительно, следует предусматривать заводского изготовления с полностью

автоматизированным управлением и передачей данных на диспетчерский пункт или в офис оператора, эксплуатирующего систему.

13.5 Водоводы и водопроводные сети. Резервуары для хранения воды

13.5.1 На водоводах следует предусматривать устройства для своевременного обнаружения и локализации аварийных повреждений.

13.5.2 Целесообразность автоматизации тех или иных операций по регулированию работы системы, использование микропроцессоров и дистанционного управления, следует определять сопоставлением достигаемого эффекта и требуемых для этого затрат.

13.5.3 В резервуарах и баках всех назначений следует предусматривать измерение уровней воды и их контроль (при необходимости) для использования в системах автоматики или передачи сигналов в насосную станцию или пункт управления.

Контролю подлежат:

- a) уровень неприкосновенного пожарного объема;
- b) уровень аварийного объема;
- c) минимальный уровень, обеспечивающий безаварийную работу насосов.

В баках и резервуарах, оборудованных отдельными подающими и расходными линиями на каждой подающей и каждой расходной линии должен устанавливаться расходомер.

13.6 Системы управления

13.6.1 В целях обеспечения подачи воды потребителям в необходимом количестве и требуемого качества следует, как правило, предусматривать централизованную систему управления водопроводными сооружениями с использованием имеющихся программных разработок по СКАДА - включающую диспетчерскую систему управления с применением средств вычислительной техники для оценки экономичности, качества работы и расчета оптимальных режимов эксплуатации сооружений. Объем автоматизации и системы СКАДА должны применяться с учетом условия их окупаемости.

13.6.2 Структуру диспетчерского управления следует предусматривать одноступенчатой, с одним пунктом управления.

13.6.3 Диспетчерское управление системой водоснабжения должно обеспечиваться прямой или мобильной телефонной связью пункта управления с контролируемыми сооружениями, различными службами эксплуатации сооружений, энергодиспетчером, управлением водопроводного хозяйства и пожарной охраной.

Пункты управления и контролируемые сооружения должны быть обеспечены мобильной связью.

13.6.4 Диспетчерское управление необходимо сочетать с частичной или полной автоматизацией контролируемых процессов и оборудования сооружений. Объемы диспетчерского управления должны быть минимальными, но достаточными для исчерпывающей информации о протекании технологического процесса и состоянии технологического оборудования, а также оперативного управления сооружениями.

13.6.5 СКАДА (Автоматическая Система Управления Технологическими Процессами) представляют собой высший этап автоматизации водопроводных сооружений и призваны обеспечивать оптимальное ведение технологических процессов водоснабжения. Основной характерной чертой СКАДА водоснабжения, отличающей ее от системы диспетчерского управления, является использование готового программного продукта с возможностью настройки нужных параметров и интерфейса пользователя и вычислительной техники для расчета оптимальных режимов работы водопроводных сооружений.

13.6.6 Под СКАДА водоснабжения подразумевают комплекс систем, состоящий из следующих подсистем:

- a) автоматизированное управление работой и дистанционная передача всех необходимых данных подъема и обработки воды, осуществляющей управление насосными станциями I подъема и сооружениями водоподготовки (фильтровальными станциями, дозированием химических реагентов, обеззараживание и др.);
- b) подача и распределение воды, включая: резервуары чистой воды, насосные станции II и последующих подъемов, водопроводные сети.

Целью управления при функционировании СКАДА водоснабжения является оптимизация режимов для обеспечения надежного водоснабжения с минимальными затратами.

13.6.7 Обеспечение работы системы водоснабжения с помощью СКАДА должно определяться на основании технико-экономического обоснования с расчетом экономической эффективности.

При применении СКАДА следует максимально использовать существующие, действующие программные продукты, разработанные поставщиками оборудования и не требующие значительных финансовых затрат на их создание.

13.6.8 Пункты управления системы водоснабжения, как правило, следует размещать в здании управления водопроводным хозяйством, или в других зданиях, пригодных по назначению и местоположению.

14 Строительные решения, конструкции зданий и сооружений

Разработка данного раздела для каждого объекта должна выполняться с учетом действующих в Республике Молдова норм и правил по обеспечению устойчивости, долговечности, надежности и безопасности для промышленных объектов.

15 Дополнительные требования к системам водоснабжения в особых природных и климатических условиях

Разработка данного раздела для каждого объекта должна выполняться с учетом действующих в Республике Молдова норм и правил по обеспечению устойчивости, долговечности, надежности и безопасности промышленных объектов в особых климатических и геологических условиях.

Библиография

- [1] Директива Совета Европейского Союза 98/83/ЕС от 3 ноября 1998 г. «о качестве воды, предназначенной для потребления людьми».
- [2] Постановление Правительства № 1466 от 30 декабря 2016 об утверждении Санитарного регламента по маломасштабным системам питьевого водоснабжения, с последующими изменениями (Опубликован: 24.02.2017 в Monitorul Oficial Nr. 60-66, статья №: 131).
- [3] Постановление Правительства № 949 от 25 ноября 2013 об утверждении Положения о зонах санитарной охраны водозаборов, с последующими изменениями (Опубликован: 06.12.2013 в Monitorul Oficial Nr. 284-289, статья №: 1060).
- [4] Закон № 303 от 13 декабря 2013 о публичной услуге водоснабжения и канализации, с последующими изменениями (Опубликован: 14.03.2014 в Monitorul Oficial Nr. 60-65, статья №: 123. Дата вступления в силу: 14.09.2014).

**Директива Совета Европейского Союза 98/83/ЕС от 3 ноября 1998 г.
о качестве воды, предназначенной для потребления людьми*(1)
(текст в редакции Регламента ЕС N 1882/2003 Европейского Парламента и
Совета ЕС от 29 сентября 2003 г.)**

Совет Европейского Союза,
Руководствуясь [Договором](#) об учреждении Европейского Сообщества и, в частности, параграфом 1 его статьи 130s,
На основании предложения Европейской Комиссии*(2),
Учитывая заключение Комитета по экономическим и социальным вопросам*(3),
Учитывая заключение Комитета Регионов*(4),
Постановляя в соответствии с процедурой, предусмотренной в статье 189с*(5),

Принимая во внимание нижеследующее:

(1) Поскольку необходимо привести в соответствие с достижениями науки и техники Директиву Совета ЕС 80/778/ЕЭС от 15 июля 1980 г. о качестве воды, предназначенной для потребления людьми*(6); при этом опыт, приобретенный в рамках выполнения вышеупомянутой Директивы, показывает, что для достижения стандартов в Государствах-членах ЕС необходимо создать гибкую и прозрачную правовую основу, а, кроме того, указанная Директива должна быть пересмотрена в свете [Договора](#) Европейского Союза и, в частности, в соответствии с принципом субсидиарности;

(2) Поскольку в соответствии со статьей 3b [Договора](#), которая предусматривает, что никакие действия Сообщества не должны превышать уровень, необходимый для достижения целей Договора, необходимо пересмотреть Директиву 80/778/ЕЭС для уточнения основных параметров качества и пригодности воды, оставляя возможность Государствам-членам ЕС добавлять другие параметры, если они этого желают;

(3) Поскольку в соответствии с принципом субсидиарности, деятельность Сообщества должна поддерживать и дополнять действия компетентных органов власти Государств - членов ЕС;

(4) Поскольку в соответствии с принципом субсидиарности естественные и социально-экономические разногласия, существующие между регионами Союза, требуют того, чтобы большая часть решений относительно наблюдения, анализа и мер ответственности принималась на местном, региональном или национальном уровне, без ущерба нормам, установленным настоящей Директивой;

(5) Поскольку общие стандарты по существенным и предварительным качественным параметрам пригодности [воды, предназначенной для потребления людьми](#), необходимы наряду с другими общими мерами, в целях определения качественных программных минимумов и гарантии длительной эксплуатации вод, предназначенных для потребления людьми;

(6) Поскольку, учитывая существенное влияние воды, предназначенной

для потребления, на здоровье людей, необходимо на общем уровне определить основные качественные требования, которым вода должна соответствовать;

(7) Поскольку необходимо распространить регулирование также и на воду, используемую в пищевой промышленности, кроме случаев, когда установлено, что использование этой воды не затрагивает безопасность конечной продукции;

(8) Поскольку предприятия водоснабжения должны соблюдать качественные нормы по питьевым водам, необходимо применять меры, гарантирующие чистоту поверхностных и подземных вод; поскольку этой цели можно достигнуть соответствующими мерами обработки вод, которые надо применять до распределения воды;

(9) Поскольку согласованность европейской водной политики предполагает, что надлежущая рамочная Директива по воде будет принята должным образом;

(10) Поскольку необходимо исключить из области применения настоящей директивы естественные минеральные воды и лекарственные воды, потому что для этих типов вод установлены специальные правила;

(11) Поскольку необходимо принимать меры для всех параметров, прямо влияющих на здоровье (а в случае ухудшения качества воды - и для других параметров); поскольку эти меры должны быть тщательно скоординированы с Директивой 91/414/ЕЭС Совета ЕС от 15 июля 1991 о размещении на рынке средств защиты растений*(7) и Директивой 98/8/ЕС Европейского Парламента и Совета ЕС от 16 февраля 1998 г. о размещении на рынке биоцидных продуктов*(8);

ГАРАНТ:

Регламентом Европейского Парламента и Совета Европейского Союза 1107/2009 от 21 октября 2009 г. Директива 91/414/ЕЭС отменяется с 14 июня 2011 г.

(12) Поскольку в целях гарантии достижения целей настоящей Директивы повсюду в Сообществе необходимо зафиксировать достаточно строгие параметрические значения для веществ;

(13) Поскольку параметрические значения основаны на доступных научных знаниях с учетом предупредительного принципа; поскольку эти значения были выбраны для гарантии того, что вода, предназначенная для потребления людьми, безопасно использовалась на протяжении всей жизни человека, обеспечивая тем самым высокий уровень защиты здоровья;

(14) Поскольку необходимо предупреждать микробиологические и химические риски, поскольку для достижения данной цели и для будущего пересмотра параметрических значений надо устанавливать параметры для воды, исходя из соображений общественного благополучия и на основе метода оценки риска;

(15) Поскольку в настоящее время нет достаточной ясности по вопросу базовых параметрических значений в отношении химикатов, вызывающих эндокринные нарушения, но все более увеличивается беспокойство относительно потенциального воздействия данных вредных веществ на человеческое здоровье и природу;

(16) Поскольку стандарты Приложения I, как правило, основаны на

"Руководстве по контролю качества питьевой воды" Всемирной Организации Здравоохранения, и, по мнению Научного Консультативного Комитета, надлежит исследовать токсичность и экотоксичность химических веществ;

(17) Поскольку Государства - члены ЕС должны устанавливать значения других дополнительных параметров, не включенных в Приложение I, когда это необходимо для защиты здоровья людей на их территориях;

(18) Поскольку Государства - члены ЕС могут устанавливать значения других дополнительных параметров, не включенных в Приложение I, когда считают это необходимым для обеспечения качества производства, распределения и контроля воды, предназначенной для потребления людьми;

(19) Поскольку в случаях, когда Государства - члены ЕС сочтут необходимым принять стандарты более строгие, чем изложенные в частях А и В Приложения I, или стандарты для дополнительных параметров, не включенные в Приложение I, но необходимые для защиты здоровья людей, они должны будут сообщить об этом Европейской Комиссии;

(20) Государства - члены ЕС, вводя или поддерживая более строгие меры по защите, обязаны соблюдать принципы и правила [Договора](#) в соответствии с их интерпретацией Судом;

(21) Поскольку соблюдение параметрических значений должно быть обеспечено в пункте, где вода, предназначенная для потребления людьми, предоставляется соответствующему потребителю;

(22) Поскольку на качество воды, предназначенной для потребления людьми, может оказывать влияние [внутренняя система распределения](#); поскольку признано, что ни внутренняя распределительная система, ни ее техническое обслуживание не относятся к сфере ответственности Государств - членов ЕС;

(23) Поскольку каждое Государство - член ЕС устанавливает программы контроля для проверки соответствия воды, предназначенной для потребления людьми, требованиям настоящей Директивы; поскольку необходимо заботиться о том, чтобы такие программы контроля соответствовали местным потребностям и отвечали минимальным требованиям контроля, предусмотренным настоящей Директивой;

(24) Поскольку методы, применяемые для анализа качества воды, предназначенной для потребления людьми, должны гарантировать получение надежных и сравнимых результатов;

(25) Поскольку в случае несоблюдения требований настоящей Директивы Государство - член ЕС исследует причины этого и заботится о том, чтобы необходимые меры для восстановления качества воды были приняты как можно быстрее;

(26) Поскольку важно предотвращать потенциальную опасность воздействия загрязненной воды на здоровье людей, запрещая ее распространение и ограничивая ее использование;

(27) Поскольку в случае несоблюдения параметра, служащего индикатором, Государство - член ЕС должно рассмотреть, представляет ли данный факт потенциальную угрозу здоровью людей, а также принять меры для восстановления качества воды, когда это необходимо для защиты здоровья

людей;

(28) Поскольку в случае если такие меры необходимы для восстановления качества воды, предназначенной для потребления людьми, в соответствии с параграфом 2 статьи # Договора приоритет отдается действиям, которые устраняют причину проблемы.

(29) Поскольку Государства - члены ЕС при определенных условиях могут согласовать отступления от настоящей Директивы при условии, что отступления не повлекут опасности для здоровья людей, и при условии, что не существует другого средства разумно поддерживать распределение воды, предназначенной для потребления людьми в данной местности; поскольку необходимо установить правовую основу для подобных отступлений;

(30) Поскольку подготовка или распределение вод, предназначенных для потребления людьми, предполагает использование определенных веществ или материалов, поэтому необходимо регламентировать их употребление для предотвращения возможного негативного влияния на здоровье людей;

(31) Поскольку научные и технические достижения могут потребовать быстрой адаптации технических требований, предусмотренных в Приложениях II и III; и для обеспечения этой цели предусматривается процедура, которая бы позволила Европейской Комиссии осуществить такие адаптации с помощью Комитета, состоящего из представителей Государств - членов ЕС;

(32) Поскольку потребители должны быть информированы о качестве воды, предназначенной для потребления людьми, обо всех отступлениях, согласованных Государством-членом ЕС, и о восстановительных мерах, предпринятых компетентными органами; поскольку следует учитывать технические и статистические потребности Европейской Комиссии, а также права частных лиц на получение соответствующей информации о качестве воды, предназначенной для потребления людьми;

(33) Поскольку в исключительных случаях и для географически ограниченных зон возможно предоставления Государствам-членам ЕС большего времени для введения определенных положений настоящей Директивы;

(34) Поскольку настоящая Директива не должна затрагивать обязанности Государств - членов ЕС, связанные со сроками трансформации в национальное законодательство и применения директив, указанных в Приложении IV,

Принял настоящую Директиву:

Статья 1

Предмет

1. Настоящая Директива регулирует качество воды, предназначенной для потребления людьми.

2. Цель Директивы состоит в том, чтобы защитить здоровье людей от вредных воздействий, вызываемых загрязнением воды, предназначенной для потребления людьми, гарантируя ее безопасность и чистоту.

Статья 2

Определения

В целях настоящей Директивы используются следующие термины:

1. **"Вода, предназначенная для потребления людьми"** означает:

(а) всю воду, в ее первоначальном состоянии или после обработки, предназначенную для питья, кулинарии, подготовки продуктов или других домашних целей, независимо от ее происхождения и от того, поступает ли она из распределительной сети, цистерны, из бутылок или контейнеров;

(б) всю воду, используемую в производстве пищевых продуктов или веществ, предназначенных для потребления людьми, кроме случаев, когда компетентные национальные органы власти установят, что качество воды не влияет на безопасность окончательного продукта питания;

2. **"внутренняя система распределения"** означает трубопровод, фиттинги и приборы, установленные между кранами, которые обычно используются для потребления воды, и распределительной сетью, в случаях, если они не относятся к сфере ответственности поставщика воды в соответствии с национальным законодательством.

Статья 3 Исключения

1. Настоящая директива не применяется:

(а) к естественным минеральным водам, которые признаны таковыми компетентными национальными органами, в соответствии с Директивой Совета ЕС 80/777/ЕЭС от 15 июля 1980 г. о сближении законодательств Государств - членов ЕС относительно эксплуатации и продажи естественных минеральных вод*(9);

ГАРАНТ:

[Директивой](#) Европейского парламента и Совета Европейского Союза 2009/54/ЕС от 18 июня 2009 г. названная Директива признана утратившей силу

(б) к лекарственным водам в значении Директивы Совета ЕС 65/65/ЕЭС от 26 января 1965 г. о сближении законодательных, нормативных и административных положений, касающихся медицинской продукции*(10).

ГАРАНТ:

[Директивой](#) Европейского Парламента и Совета Европейского Союза 2001/83/ЕС от 6 ноября 2001 г. названная Директива признана утратившей силу

2. Государства - члены ЕС могут исключить из сферы действия настоящей Директивы:

(а) воду, предназначенную исключительно для целей, для которых компетентные органы установили, что качество воды не имеет прямого или косвенного влияния на здоровье потребителей;

(б) воду, предназначенную для потребления людьми, из индивидуального источника производительностью в среднем менее 10 м³ в день (или снабжающего водой менее 50 человек), за исключением коммерческой или общественной деятельности.

3. В случае если Государство - член ЕС делает исключение для воды, упомянутой в [пункте \(b\) параграфа 2](#), население данной местности должно быть поставлено об этом в известность, так же как и о мерах по защите здоровья людей, которые следует предпринять в случае загрязнения воды, предназначенной для потребления людьми. Кроме того, когда очевидно, что качество такой воды может представлять потенциальную опасность для здоровья людей, заинтересованное население должно срочно получить соответствующие рекомендации.

Статья 4 **Общие обязанности**

1. Без ущерба в отношении других обязанностей перед Сообществом Государства - члены ЕС должны принять необходимые меры, гарантирующие пригодность и чистоту воды, предназначенной для потребления людьми. В соответствии с минимальными требованиями настоящей Директивы вода, предназначенная для потребления людьми, считается пригодной и чистой, если:

(a) не содержит микроорганизмов и паразитов, а также любых веществ, представляющих потенциальную опасность для здоровья людей

и

(b) соответствуют минимальным требованиям, предусмотренным в частях А и В Приложения I, и если в соответствии с положениями [статей 5 - 8](#) и [10](#) и в соответствии с [Договором](#) Государства - члены ЕС принимают все необходимые меры, гарантирующие соответствие воды, предназначенной для потребления людьми, требованиям настоящей Директивы.

2. Государства - члены ЕС заботятся о том, чтобы меры по выполнению настоящей Директивы ни при каких обстоятельствах напрямую или косвенно не снижали существующего качества воды, предназначенной для потребления людьми, поскольку от нее зависит здоровье людей, и не приводили к повышению загрязнения воды, используемой для производства питьевой воды.

Статья 5 **Стандарты качества**

1. Государства - члены ЕС фиксируют значения, применимые к воде, предназначенной для потребления людьми, исходя из параметров, установленных в Приложении I.

2. Значения, зафиксированные в соответствии с [параграфом 1](#), не должны быть ниже параметров, указанных в Приложении I. Для параметров части С Приложения I значения должны быть зафиксированы только в целях контроля и для исполнения обязательств [Статьи 8](#).

3. Государства - члены ЕС фиксируют значения для дополнительных параметров, не включенных в Приложение I, когда это требуется для защиты здоровья людей на их национальной территории или ее части. Зафиксированные значения должны как минимум, соответствовать требованиям [пункта \(a\)](#)

параграфа 1 статьи 4.

Статья 6 Точки взятия проб

1. Параметрические значения, установленные в соответствии со [статьей 5](#), должны соблюдаться:

(a) для воды, предоставляемой распределительной сетью - в точке внутри помещения, откуда она выходит из кранов, из которых обычно берут воду для потребления людьми;

(b) для воды, предоставляемой из автоцистерны или из танкера - в точке, откуда они выходят из автоцистерны или танкера;

(c) для воды, разлитой по бутылкам или контейнерам, предназначенным для продажи, - в точке, из которой вода поступает в бутылки или в контейнеры;

(d) для воды, используемой на пищевых предприятиях - в точке использования на предприятии.

2. Для воды, указанной в [пункте \(а\) параграфа 1](#), Государства - члены ЕС могут считать свои обязанности по настоящей статье, а так же по [статье 4](#) и [параграфу 2 статьи 8](#), выполненными, когда может быть установлено, что несоблюдение параметрических значений, предусмотренных в соответствии со [статьей 5](#), происходит из-за [внутренней системы распределения](#) или ее обслуживания, за исключением помещений и учреждений, в которых вода предоставляется для общего пользования (таких, как школы, больницы и рестораны).

3. Если применяется [параграф 2](#), и существует риск того, что вода, указанная в [пункте \(а\) параграфа 1](#), не соответствует параметрическим значениям, установленным в соответствии со [статьей 5](#), Государства - члены ЕС должны убедиться, что:

(a) предприняты соответствующие меры по сокращению или устранению риска несоблюдения параметрических значений, например, консультации владельцев по поводу возможных ремонтных мероприятий, которые они могут произвести, и/или

другие меры, такие как соответствующие методы обработки для исправления свойств воды перед распределением в целях сокращения или устранения риска несоблюдения параметрических значений после распределения;

и

(b) заинтересованные потребители были должным образом проинформированы и проконсультированы по поводу возможных дополнительных ремонтных мероприятий, которые они должны предпринять.

Статья 7 Контроль

1. Государства - члены ЕС принимают все необходимые меры для

проведения регулярного контроля качества **воды, предназначенной для потребления людьми**, подтверждающего, что воды, предоставленные потребителям, отвечают требованиям настоящей Директивы, а именно параметрическим значениям, зафиксированным в соответствии со **статьей 5**. Пробы воды должны быть взяты таким образом, чтобы быть типичными для качества используемых вод в течение всего года.

Кроме того, Государства - члены ЕС принимают все необходимые меры, чтобы гарантировать, что подготовка или распределение вод, предназначенных для потребления людьми, включает дезинфекцию, что эффективность примененной обработки проконтролирована, и что любое загрязнение побочными продуктами дезинфекции находится на самом низком уровне, насколько это возможно.

2. Для выполнения обязанностей, указанных в **параграфе 1** настоящей статьи, компетентные органы власти устанавливают программы контроля для всех вод, предназначенных для потребления людьми. Эти программы контроля должны соответствовать минимальным требованиям, определенным в Приложении II.

3. Точки взятия проб определяются компетентными органами и должны отвечать соответствующим требованиям Приложения II.

4. Общие принципы контроля, предусмотренного настоящей статьей, определяются в соответствии с процедурой, установленной **статьей 12** настоящей Директивы.

5. (a) Государства - члены ЕС соблюдают спецификации, касающиеся анализа параметров, установленных в Приложении III.

(b) Методы, отличные от тех, что указаны в части 1 Приложения III, можно применять при условии, что они дают результаты столь же достоверные, что и установленные методы. Государства - члены ЕС, применяющие альтернативные методы, должны представлять Европейской Комиссии всю информацию относительно этих методов и их эквивалентности.

(c) Для параметров, перечисленных в частях 2 и 3 Приложения III, можно применять любой метод анализа, если только он удовлетворяет требованиям, определенным в этих частях Приложения.

6. Государства - члены ЕС должны обеспечить периодическое проведение дополнительного контроля по веществам и микроорганизмам, для которых не установлено параметрических значений в соответствии со **статьей 5**, если есть подозрение, что они могут присутствовать в количествах, представляющих потенциальную опасность для здоровья людей.

Статья 8

Восстановительные меры и ограничения в использовании

1. Государства - члены ЕС гарантируют, что в случае несоблюдения параметрических значений, зафиксированных в соответствии со **статьей 5** настоящей Директивы, расследование для определения причины несоблюдения будет осуществлено незамедлительно.

2. Если, несмотря на меры, принятые для выполнения обязанностей, предусмотренных [параграфом 1 статьи 4](#), вода, предназначенная для потребления людьми, не соответствует требованиям [статьи 5](#) и [параграфа 2 статьи 6](#), Государство - член ЕС обеспечивает скорейшее принятие мер для восстановления качества воды, отдавая предпочтение действиям принудительного характера в случаях, когда превышаются параметрические значения и существует потенциальная опасность для здоровья людей.

3. В случае несоответствия воды параметрическим значениям Государства - члены ЕС должны установить запрет распространения данной воды или ограничить ее использование, или принять другие необходимые меры для защиты здоровья людей. В таких случаях потребители должны быть незамедлительно информированы об этом и получить соответствующие консультации.

4. Компетентные органы власти или другие компетентные инстанции решают, какие меры необходимо осуществить в соответствии с [параграфом 3](#) настоящей статьи, принимая во внимание риск для здоровья людей, который может быть вызван прерыванием снабжения или ограничением использования воды, предназначенной для потребления людьми.

5. Государства - члены ЕС могут разрабатывать инструкции в помощь компетентным органам для выполнения их обязанностей, предусмотренных [параграфом 4](#) настоящей статьи.

6. В случае несоблюдения параметрических значений или спецификаций части С Приложения I, Государства - члены ЕС обязаны исследовать - представляет ли данное несоблюдение риск для здоровья людей. Они должны принять меры для восстановления качества воды, где это необходимо, чтобы защитить здоровье человека.

7. Государства - члены ЕС гарантируют, что потребители обязательно информируются о восстановительных мерах, кроме тех случаев, когда компетентные органы власти считают несоблюдение параметрических значений несущественным.

Статья 9 Отступления

1. Государства - члены ЕС могут предусматривать отступления от параметрических значений, установленных в части В Приложения I или [параграфе 3 статьи 5](#), в пределах максимального значения, которое они фиксируют, если это отступление не представляет потенциальной опасности для здоровья людей, и когда не существует другого средства разумно поддерживать водоснабжение в данной местности. Эти отступления возможны только на ограниченное время и не должны превышать трех лет, по истечении которых подводятся итоги, определяющий - достигнуты ли надлежащие улучшения. Если у Государства-члена ЕС есть намерение согласовать повторное отступление, оно передает Европейской Комиссии обоснование своего решения по повторному отступлению. Повторное отступление не должно превышать три года.

2. В исключительных обстоятельствах Государство - член ЕС может запросить Европейскую Комиссию о третьем отступлении на период, не превышающий трех лет. Комиссия должна принять решение об этом запросе в течение трех месяцев.

3. Любое отступление, предоставленное в соответствии с [параграфами 1](#) или [2](#), должно содержать следующие сведения:

- a) основания для отступления;
- b) соответствующий параметр, существенные результаты предшествующего контроля и приемлемое максимальное значение, предусмотренное в виде отступления;
- c) географическую зону, количество воды, распределяемой ежедневно, заинтересованное население и наличие вероятных последствий для заинтересованных пищевых предприятий;
- d) соответствующую программу мониторинга, предусматривающую более высокую частоту мониторинга в случаях необходимости;
- e) краткое изложение плана необходимых восстановительных мероприятий, включающих календарь работ, оценку затрат и положения о пересмотре;
- f) срок требуемого отступления.

4. Если компетентные органы власти считают, что несоблюдение параметрических значений незначительно, и если восстановительные мероприятия, принятые в соответствии с [параграфом 2 статьи 8](#), позволяют исправить положение в максимальный срок тридцать дней, то требования, предусмотренные в [параграфе 3](#), не применяются.

В этом случае компетентными органами власти или другими заинтересованными инстанциями только фиксируется приемлемое максимальное значение для соответствующего параметра и срок, предоставленный для исправления положения.

5. [Параграф 4](#) настоящей статьи нельзя применять, если одно и то же параметрическое значение не соблюдалось больше тридцати дней в общей сложности в течение двенадцати последних месяцев.

6. Любое Государство - член ЕС, ходатайствующее об отступлении, предусмотренном настоящей статьей, должно гарантировать, что население, затронутое таким отступлением, будет быстро и должным образом информировано об отступлении и его условиях. Кроме того, Государство - член ЕС должно гарантировать, что определенным группам населения, для которого данное отступление может представлять особенный риск, даны необходимые консультации.

Эти обязанности не применяются к положению, указанному в [параграфе 4](#) настоящей статьи, если компетентные органы власти не решат иначе.

7. За исключением отступлений, предоставленных в соответствии с [параграфом 4](#) настоящей статьи, Государства - члены ЕС информирует Европейскую Комиссию в срок не позднее двух месяцев о любом отступлении относительно водоснабжения, превышающего в среднем 1000 м³ в день или обслуживающего более 5000 человек, при этом также сообщают сведения, указанные в [параграфе 3](#) настоящей статьи.

8. Настоящая статья не применяется к воде, предназначенной для потребления людьми, продаваемой в бутылках или контейнерах.

Статья 10

Гарантии качества обработки, оборудования и материалов

Государства - члены ЕС принимают все необходимые меры, чтобы вещества или материалы, служащие для новых установок, и использованные для подготовки или распределения воды, предназначенной для потребления людьми, а так же примеси, связанные с этими веществами или материалами, не оставались в воде, предназначенной для человеческого потребления, на уровне концентрации выше, чем нужно для цели их использования, и чтобы они не снижали, напрямую или косвенно, защиту здоровья людей, предусмотренную настоящей Директивой. Пояснительные технические документы и спецификации в соответствии со [статьей 3](#) и [параграфом 1 статьи 4](#) Директивы Совета ЕС 89/106/ЕЭС от 21 декабря 1988 г. по сближению законодательных, нормативных и административных положений Государств - членов ЕС в отношении строительных изделий*(11) должны отвечать требованиям настоящей Директивы.

Статья 11

Пересмотр Приложений

1. Не менее одного раза в каждые пять лет Европейская Комиссия пересматривает Приложение I в свете научных и технических достижений и, при необходимости, предлагает изменения согласно процедуре, предусмотренной в [статье 189с Договора](#).

2. Не менее одного раза в каждые пять лет Европейская Комиссия приводит Приложения II и III в соответствие с научными и техническими достижениями. Необходимые изменения принимаются в соответствии с процедурой, предусмотренной в [статье 12](#).

Статья 12

1. Европейской Комиссии должен содействовать Комитет.

2. В случаях, когда на эту статью сделана ссылка, должны применяться [статьи 4 и 7](#) Решения 1999/468/ЕС*(12), с учетом также [статьи 8](#).

Период, указанный в параграфе 3 [статьи 4](#) Решения 1999/468/ЕС, должен составлять три месяца.

3. Комитет должен принять свои правила процедуры.

Статья 13

Информация и доклады

1. Государства - члены ЕС принимают необходимые меры, гарантирующие, что потребители будут располагать соответствующей и свежей информацией о качестве вод, предназначенных для потребления людьми.

2. Без ущерба [Директиве](#) 90/313/ЕЭС Совета ЕС от 7 июня 1990 г. о свободе доступа к информации об окружающей среде*(13), каждое Государство - член ЕС публикует каждые три года доклад о качестве вод, предназначенных для потребления людьми, чтобы информировать потребителей. Первый доклад охватывает 2002, 2003 и 2004 годы. Каждый доклад касается, как минимум, всех индивидуальных водопроводных сетей объемом в среднем свыше 1 000 м³ в день или предназначенных для 5 000 и более человек; он охватывает период в три календарных года и публикуется в течение календарного года, следующего за периодом, к которому относится.

3. Государства - члены ЕС передают свои доклады Европейской Комиссии в течение двух месяцев со дня публикации.

4. Форматы и объем минимальной информации для докладов, указанных в [параграфе 2](#) настоящей статьи, определяются с учетом [параграфа 2 статьи 3](#), [параграфов 2 и 3 статьи 5](#), [параграфа 2 статьи 7](#), [статьи 8](#), [параграфов 6 и 7 статьи 9](#), а также [параграфа 1 статьи 15](#), и в случае необходимости изменяются в соответствии с процедурой, предусмотренной в [статье 12](#) настоящей Директивы.

5. Европейская Комиссия рассматривает доклады Государств - членов ЕС и публикует каждые три года обобщающий доклад о качестве воды, предназначенной для потребления людьми в Сообществе. Этот обобщающий доклад публикуется в течение девяти месяцев с момента получения докладов Государств - членов ЕС.

6. С первым докладом, указанным в [параграфе 2](#) настоящей статьи, Государства - члены ЕС должны также предоставить Европейской Комиссии доклад о мерах, которые они предприняли или планируют предпринять для выполнения обязанностей, которые на них возлагаются в соответствии с [параграфом 3 статьи 6](#) и пункта 10 части В Приложения I. Комиссия представляет предложение по формату данного доклада, в соответствии с процедурой, предусмотренной в [статье 12](#) настоящей Директивы.

Статья 14

Срок для приведения в соответствие

Государства - члены ЕС должны принять необходимые меры, позволяющие гарантировать, что качество воды, предназначенной для потребления людьми, будет соответствовать настоящей Директиве, в течение пяти лет с момента ее вступления в силу, без ущерба для примечаний 2, 4 и 10 части В Приложения I.

Статья 15

Исключительные обстоятельства

1. Государства - члены ЕС могут, в исключительных обстоятельствах и для географически ограниченной местности, внести на рассмотрение Европейской Комиссии особенный запрос на продление срока, предусмотренного в [статье 14](#). Это продление не должно превышать три года; по окончании этого периода проводится пересмотр, результаты которого передаются Европейской Комиссии, которая может, на основе этого пересмотра, разрешить второе продление сроком до трех лет. Настоящее положение не применяется к воде, предназначенной для потребления людьми, продающейся в бутылках или в контейнерах.

2. Вышеуказанный запрос, должным образом мотивированный, констатирует испытанные затруднения, и содержит, как минимум, всю информацию, указанную в [параграфе 3 статьи 9](#).

3. Европейская Комиссия рассматривает этот запрос в соответствии с процедурой, предусмотренной в [статье 12](#).

4. Любое Государство - член ЕС, которое обращается к настоящей статье, должно гарантировать, что население, затронутое запросом, было быстро и соответствующим образом информировано о результате этого запроса. Кроме того, Государство - член ЕС при необходимости должно гарантировать, что консультации получают те группы населения, для которых запрос может представлять особенный риск.

Статья 16 Отмена

1. Директива 80/778/ЕЭС отменяется по истечении пяти лет после вступления в силу настоящей Директивы. В соответствии с [параграфом 2](#), эта отмена должна быть произведена без ущерба к обязательствам Государств - членов ЕС по срокам, указанным в Приложении IV для трансформации в национальное законодательство.

Любая ссылка на эту отмененную Директиву рассматривается как ссылка на настоящую Директиву и должна читаться согласно таблице в Приложении V.

2. Как только Государство - член ЕС ввело в действие необходимые законодательные, нормативные и административные положения для выполнения настоящей Директивы и осуществило меры, предусмотренные в [статье 14](#), именно настоящая Директива, а не Директива 80/778/ЕЭС, применяется к качеству воды, предназначенной для потребления людьми в этом Государстве - члене ЕС.

Статья 17 Трансформация в национальное право

1. Государства - члены ЕС вводят в действие необходимые законодательные, нормативные и административные положения для соответствия настоящей Директиве в течение двух лет, начиная с момента ее

вступления в силу, и об этом незамедлительно информируют Европейскую Комиссию.

Когда Государства - члены ЕС принимают эти положения, последние содержат ссылку на настоящую Директиву или сопровождаются такой ссылкой при их официальном опубликовании. Правила данной ссылки определяются Государствами-членами ЕС.

2. Государства - члены ЕС направляют Европейской Комиссии тексты положений национального права, которые они принимают в сфере, регулируемой настоящей Директивой.

Статья 18

Вступление в силу

Настоящая Директива вступает в силу на двадцатый день после ее **опубликования** в Официальном Журнале Европейского Сообщества.

Статья 19

Адресаты

Адресатами настоящей Директивы являются Государства - члены ЕС.

Совершено в Брюсселе 3 ноября 1998 г.

За Совет ЕС
Президент

B. Prammer

Приложение I - Параметры и параметрические значения - в данном переводе не приводится

Приложение II - Мониторинг - в данном переводе не приводится

Приложение III - Спецификации для анализа параметров - в данном переводе не приводится

Приложение IV - Корреляционная таблица - в данном переводе не приводится

*(1) COUNCIL DIRECTIVE 98/83/EC of 3 November 1998 on the quality of water intended for human consumption. Опубликована в Официальном Журнале ЕС (далее - ОЖ) N L 330, 5.12.1998, с. 32-54

*(2) ОЖ N C 131, 30.5.1995, с. 5 и ОЖ N C 213, 15.7.1997, с. 8.

*(3) ОЖ N C 82, 19.3.1996, с. 64.

*(4) ОЖ N C 100, 2.4.1996, с. 134.

*(5) Заключение Европейского Парламента от 12 декабря 1996 г. (ОЖ N C 20, 20.1.1997, с. 133), Общая позиция Совета ЕС от 19 декабря 1997 г. (ОЖ N C 91, 26.3.1998, с. 1) и Решение Европейского Парламента от 13 мая 1998 г. (ОЖ N C 167, 1.6.1998, с. 92).

*(6) ОЖ N L 229, 30.8.1980, с. 11. Директива с последними изменениями, внесенными Актом о присоединении 1994 г.

*(7) ОЖ N L 230, 19.8.1991, с. 1. Директива с последними изменениями, внесенными Директивой Европейской Комиссии 96/68/ЕС (ОЖ N L 277, 30.10.1996, с. 25).

*(8) ОЖ N L 123, 24.4.1998, с. 1.

*(9) ОЖ N L 229, 30.8.1980, с. 1. Директива с последними изменениями, внесенными Директивой 96/70/ЕС (ОЖ N L 299, 23.11.1996, с. 26).

*(10) ОЖ N 22 9.2.1965, с. 369. Директива с последними изменениями, внесенными Директивой 93/39/ЕЭС (ОЖ N L 214, 24.8.1993, с. 22).

*(11) ОЖ N L 40, 11.2.1989, с. 12. Директива с последними изменениями, внесенными Директивой 93/68/ЕЭС (ОЖ N L 220, 30.8.1993, с. 1).

*(12) Решение Совета ЕС 1999/468/ЕС от 28 июня 1999 г. (ОЖ N L 184, 17.7.1999, с. 23).

*(13) ОЖ N L 158, 23.6.1990, с. 56.

*Web: www.amac.md
E-mail: apacanal@yandex.ru
Asociația "Moldova Apă-Canal" (AMAC)*

СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ И ПРАВИЛА

**ВОДОСНАБЖЕНИЕ
НАРУЖНЫЕ СЕТИ И СООРУЖЕНИЯ**

СНиП 2.04.02-84*

ИЗДАНИЕ ОФИЦИАЛЬНОЕ

Москва

2336

УДК 628.1.001.24(083.75)

СНиП 2.04.02-84*. Водоснабжение Наружные сети и сооружения — М : ФГУП ЦПП, 2006. — 128 с.

Ра з р а б о т а н ы Государственным проектным институтом «Союзводоканалпроект» Госстроя СССР (*А.Ф. Бриткин* — руководитель темы; *К.Д. Семенов*, *А.Е. Высота*, *Л.В. Ярославский*, *Н.Г. Егорова*); Всесоюзным научно-исследовательским институтом «ВОДГЕО» Госстроя СССР (*В.В. Ашанин*, канд. техн. наук, *Э.М. Хохлатов*, канд. техн. наук, *А.А. Смирнов*, канд. техн. наук; *Л.Ф. Мошин*, д-р техн. наук, *В.А. Гладков*, д-р техн. наук), НИИ коммунального водоснабжения и очистки воды Академии коммунального хозяйства им. К.Д. Памфилова Минжилкомхоза РСФСР (*Л.Н. Паскуцкая*, канд. техн. наук; *М.П. Майзельс*, канд. техн. наук); Проектным институтом «Гипрокоммунводоканал» Минжилкомхоза РСФСР (*В.А. Красулин*); ЦНИИЭП инженерного оборудования Госгражданстроя (*Г.Р. Рабинович*); МИСИ им. В.В. Куйбышева Минвуза СССР (*В.С. Макагонов*, канд. техн. наук); Проектным институтом «Союзгипроводхоза» Минводхоза СССР (*Н.О. Оганесов*), Институтом «Мосводоканал-НИИпроект» УВКХ Мосгорисполкома (*В.А. Афанасьев*); ВНИИГ им. Б.Е. Веденеева Минэнерго СССР (*И.И. Макаров*, канд. техн. наук); НИКТИ ГХ Минжилкомхоза Украинской ССР (*С.Г. Кожушко*, канд. техн. наук), Донецким ПромстройНИИпроект Госстроя СССР (*С.А. Светицкий*); НИИ оснований и подземных сооружений им. Н.М. Герсеванова Госстроя СССР (*В.Г. Галицкий*, канд. техн. наук); Красноярским ПромстройНИИпроект Минтяжстроя СССР (*В.Ф. Кардымон*, канд. техн. наук); Институтом механики и сейсмостойкости сооружений им. М.Т. Уразбаева АН Узбекской ССР (*Г.Х. Хожметов*, д-р техн. наук)

В н е с е н ы Государственным проектным институтом «Союзводоканалпроект» Госстроя СССР.

Согласованы Минздравом СССР, Минводхозом СССР, Минрыбхозом СССР, ГУПО МВД СССР, МПС, Минречфлотом РСФСР.

П о д г о т о в л е н ы к у т в е р ж д е н и ю Главным управлением технического нормирования и стандартизации Госстроя СССР (*Б.В. Тамбовцев*).

С введением в действие СНиП 2.04.02-84 «Водоснабжение. Наружные сети и сооружения» утрачивает силу глава СНиП II-31-74 «Водоснабжение. Наружные сети и сооружения»

В СНиП 2.04.02-84* внесено изменение № 1, утвержденное постановлением Госстроя СССР от 30 апреля 1986 г № 52

Разделы, пункты, таблицы и формулы, в которые внесены изменения, отмечены в настоящих строительных нормах и правилах звездочкой.

ISBN 5-88111-185-0

Государственный комитет СССР по делам строительства (Госстрой СССР)	Строительные нормы и правила	СНиП 2.04.02-84*
	Водоснабжение. Наружные сети и сооружения	Взамен СНиП II-31-74

Настоящие нормы должны соблюдаться при проектировании централизованных постоянных наружных систем водоснабжения населенных пунктов и объектов народного хозяйства.

При разработке проектов водоснабжения надлежит руководствоваться Основами водного законодательства, а также требованиями по охране природы и рациональному использованию природных ресурсов.

Противопожарные требования настоящих норм не распространяются на водопроводы предприятий, производящих, применяющих или хранящих взрывчатые вещества, склады лесных материалов вместимостью более 10 тыс. м³, объекты нефтегазодобывающей и нефтеперерабатывающей промышленности, требования к пожаротушению которых установлены соответствующими нормативными документами.

1. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

1.1. Водоснабжение объектов надлежит проектировать на основе утвержденных схем развития, размещения отраслей народного хозяйства, отраслей промышленности и схем развития и размещения производительных сил по союзным республикам, а также генеральных, бассейновых и территориальных схем комплексного использования и охраны вод, генеральных планов городов и сельских населенных пунктов, генеральных планов промышленных узлов.

При проектировании необходимо рассматривать целесообразность кооперирования систем водоснабжения объектов независимо от их ведомственной принадлежности.

При этом проекты водоснабжения объектов необходимо разрабатывать, как правило, одновременно с проектами канализации и обязательным анализом баланса водопотребления и отведения сточных вод.

1.2. В проектах хозяйственно-питьевых и объединенных производственно-питьевых водопроводов необходимо предусматривать зоны са-

нитарной охраны источников водоснабжения, водопроводных сооружений и водоводов.

1.3. Качество воды, подаваемой на хозяйственно-питьевые нужды, должно соответствовать требованиям ГОСТ 2874—82.

При подготовке, транспортировании и хранении воды, используемой на хозяйственно-питьевые нужды, следует применять реагенты, внутренние антикоррозионные покрытия, а также фильтрующие материалы, соответствующие требованиям Госкомсанэпиднадзора для применения в практике хозяйственно-питьевого водоснабжения.

Качество воды, подаваемой на производственные нужды, должно соответствовать технологическим требованиям с учетом его влияния на выпускаемую продукцию и обеспечения надлежащих санитарно-гигиенических условий для обслуживающего персонала.

Качество воды на поливку из самостоятельного поливочного водопровода или из сетей производственного водопровода должно удовлетворять санитарно-гигиеническим и агротехническим требованиям.

1.4. Основные технические решения, принимаемые в проектах, и очередность их осуществления должны обосновываться сравнением показателей возможных вариантов. Технико-экономические расчеты следует выполнять по тем вариантам, достоинства и недостатки которых нельзя установить без расчетов.

Оптимальный вариант определяется наименьшей величиной приведенных затрат с учетом сокращения расходов материальных ресурсов, трудозатрат, электроэнергии и топлива.

1.5. При проектировании водоснабжения должны предусматриваться прогрессивные технические решения, механизация трудоемких работ, автоматизация технологических процессов и максимальная индустриализация строительно-монтажных работ за счет применения сборных конструкций, стандартных и типовых изделий и деталей, изготавливаемых на заводах и в заготовительных мастерских.

Внесены ГПИ «Союзводоканалпроект» Госстроя СССР	Утверждены постановлением Государственного комитета СССР по делам строительства от 27 июля 1984 г. № 123	Срок введения в действие 1 января 1985 г.
---	---	---

2. РАСЧЕТНЫЕ РАСХОДЫ ВОДЫ И СВОБОДНЫЕ НАПОРЫ

РАСЧЕТНЫЕ РАСХОДЫ ВОДЫ

2.1. При проектировании систем водоснабжения населенных пунктов удельное среднесуточное (за год) водопотребление на хозяйственно-питьевые нужды населения должно приниматься по табл. 1.

Т а б л и ц а 1

Степень благоустройства районов жилой застройки	Удельное хозяйственно-питьевое водопотребление в населенных пунктах на одного жителя среднесуточное (за год), л/сут
Застройка зданиями, оборудованными внутренним водопроводом и канализацией:	
без ванн	125—160
с ванными и местными водонагревателями	160—230
с централизованным горячим водоснабжением	230—350

Примечания 1. Для районов застройки зданиями с водопользованием из водоразборных колонок удельное среднесуточное (за год) водопотребление на одного жителя следует принимать 30—50 л/сут.

2 Удельное водопотребление включает расходы воды на хозяйственно-питьевые и бытовые нужды в общественных зданиях (по классификации, принятой в СНиП 2.08 02-89*), за исключением расходов воды для домов отдыха, санаторно-туристских комплексов и пионерских лагерей, которые должны приниматься согласно СНиП 2 04 01-85 и технологическим данным

3 Выбор удельного водопотребления в пределах, указанных в табл. 1, должен производиться в зависимости от климатических условий, мощности источника водоснабжения и качества воды, степени благоустройства, этажности застройки и местных условий

4 Количество воды на нужды промышленности, обеспечивающей население продуктами, и неучтенные расходы при соответствующем обосновании допускается принимать дополнительно в размере 10—20 % суммарного расхода воды на хозяйственно-питьевые нужды населенного пункта

5 Для районов (микрорайонов), застроенных зданиями с централизованным горячим водоснабжением, следует принимать непосредственный отбор горячей воды из тепловой сети в среднем за сутки 40 % общего расхода воды на хозяйственно-питьевые нужды и в час максимального водозабора — 55 % этого расхода. При смешанной застройке следует исходить из численности населения, проживающего в указанных зданиях

6. Удельное водопотребление в населенных пунктах с числом жителей свыше 1 млн чел. допускается увеличивать при обосновании в каждом отдельном случае и согласовании с органами Государственного надзора

2.2. Расчетный (средний за год) суточный расход воды $Q_{сут м}$, м³/сут, на хозяйственно-питьевые нужды в населенном пункте следует определять по формуле

$$Q_{сут м} = \sum q_{ж} N_{ж} / 1000, \quad (1)$$

где $q_{ж}$ — удельное водопотребление, принимаемое по табл. 1;

$N_{ж}$ — расчетное число жителей в районах жилой застройки с различной степенью благоустройства.

Расчетные расходы воды в сутки наибольшего и наименьшего водопотребления $Q_{сут м}$, м³/сут, надлежит определять:

$$\left. \begin{aligned} Q_{сут \max} &= K_{сут \max} Q_{сут м}; \\ Q_{сут \min} &= K_{сут \min} Q_{сут м}. \end{aligned} \right\} \quad (2)$$

Коэффициент суточной неравномерности водопотребления $K_{сут}$, учитывающий уклад жизни населения, режим работы предприятий, степень благоустройства зданий, изменения водопотребления по сезонам года и дням недели, надлежит принимать равным:

$$K_{сут \max} = 1,1-1,3; K_{сут \min} = 0,7-0,9.$$

Расчетные часовые расходы воды $q_{ч}$, м³/ч, должны определяться по формулам:

$$\left. \begin{aligned} q_{ч \max} &= K_{ч \max} Q_{сут \max} / 24; \\ q_{ч \min} &= K_{ч \min} Q_{сут \min} / 24. \end{aligned} \right\} \quad (3)$$

Коэффициент часовой неравномерности водопотребления $K_{ч}$ следует определять из выражений:

$$\left. \begin{aligned} K_{ч \max} &= \alpha_{\max} \beta_{\max}; \\ K_{ч \min} &= \alpha_{\min} \beta_{\min}. \end{aligned} \right\} \quad (4)$$

где α — коэффициент, учитывающий степень благоустройства зданий, режим работы предприятий и другие местные условия, принимаемый $\alpha_{\max} = 1,2-1,4$; $\alpha_{\min} = 0,4-0,6$;

β — коэффициент, учитывающий число жителей в населенном пункте, принимаемый по табл. 2.

2.3. Расходы воды на поливку в населенных пунктах и на территориях промышленных предприятий должны приниматься в зависимости от покрытия территории, способа ее поливки, вида насаждений, климатических и других местных условий по табл. 3.

2.4. Расходы воды на хозяйственно-питьевые нужды и пользование душами на промышленных предприятиях должны определяться в соответствии с требованиями СНиП 2.04.01-85 и СНиП 2.09.02-85.

При этом коэффициент часовой неравномерности водопотребления на хозяйственно-пить-

Т а б л и ц а 2

Коэффициент	Число жителей, тыс. чел																
	до 0,1	0,15	0,2	0,3	0,5	0,75	1	1,5	2,5	4	6	10	20	50	100	300	1000 и более
β_{\max}	4,5	4	3,5	3	2,5	2,2	2	1,8	1,6	1,5	1,4	1,3	1,2	1,15	1,1	1,05	1
β_{\min}	0,01	0,01	0,02	0,03	0,05	0,07	0,1	0,1	0,1	0,2	0,25	0,4	0,5	0,6	0,7	0,85	1

Примечания 1 Коэффициент β при определении расходов воды для расчета сооружений, водоводов и линий сети следует принимать в зависимости от числа обслуживаемых ими жителей, а при зонном водоснабжении — от числа жителей в каждой зоне

2 Коэффициент β_{\max} следует принимать при определении напоров на выходе из насосных станций или высотного положения башни (напорных резервуаров), необходимого для обеспечения требуемых свободных напоров в сети в периоды максимального водоотбора в сутки максимального водопотребления, а коэффициент β_{\min} — при определении излишних напоров в сети в периоды минимального водоотбора в сутки минимального водопотребления

Т а б л и ц а 3

Назначение воды	Измеритель	Расход воды на поливку, л/м ²
Механизированная мойка усовершенствованных покрытий проездов и площадей	1 мойка	1,2—1,5
Механизированная поливка усовершенствованных покрытий проездов и площадей	1 поливка	0,3—0,4
Поливка вручную (из шлангов) усовершенствованных покрытий тротуаров и проездов	То же	0,4—0,5
Поливка городских зеленых насаждений	«	3—4
Поливка газонов и цветников	«	4—6
Поливка посадок в грунтовых зимних теплицах	1 сут	15
Поливка посадок в стеллажных зимних и грунтовых весенних теплицах, парниках всех типов, утепленном грунте	То же	6
Поливка посадок на приусадебных участках:		
овощных культур	«	3—15
плодовых деревьев	«	10—15

Примечания 1. При отсутствии данных о площадях по видам благоустройства (зеленые насаждения, проезды и т.п.) удельное среднесуточное за поливочный сезон потребление воды на поливку в расчете на одного жителя следует принимать 50—90 л/сут в зависимости от климатических условий, мощности источника водоснабжения, степени благоустройства населенных пунктов и других местных условий

2 Количество поливок надлежит принимать 1—2 в сутки в зависимости от климатических условий.

евые нужды на промышленных предприятиях следует принимать:

2,5 — для цехов с тепловыделением более 80 кДж (20 ккал) на 1 м³/ч;

3 — для остальных цехов.

2.5. Расходы воды на содержание и поение скота, птиц и зверей на животноводческих фермах и комплексах должны приниматься по ведомственным нормативным документам.

2.6. Расходы воды на производственные нужды промышленных и сельскохозяйственных предприятий должны определяться на основании технологических данных.

2.7. Распределение расходов воды по часам суток в населенных пунктах, на промышленных и сельскохозяйственных предприятиях следует принимать на основании расчетных графиков водопотребления.

2.8. При построении расчетных графиков следует исходить из принимаемых в проекте технических решений, исключающих совпадение по времени максимальных отборов воды из сети на различные нужды (устройство на крупных промышленных предприятиях регулирующих емкостей, пополняемых по заданному графику, подача воды на поливку территории и на заполнение поливочных машин из специальных регулирующих емкостей или через устройства, прекращающие подачу воды при снижении свободного напора до заданного предела, и т.п.).

Расчетные графики отборов воды на различные нужды, производимых из сети без указанного контроля, должны приниматься совпадающими по времени с графиками хозяйственно-питьевого водопотребления.

2.9. Удельное водопотребление для опреде-

ления расчетных расходов воды в отдельных жилых и общественных зданиях при необходимости учета сосредоточенных расходов следует принимать в соответствии с требованиями СНиП 2.04.01-85.

2.10. При разработке разделов водоснабжения схем использования вод, районной планировки и генеральных планов, указанных в п. 1.1, удельное среднесуточное (за год) водопотребление допускается принимать по табл. 4.

Потребление воды на нужды промышленных и сельскохозяйственных предприятий должно определяться на основании укрупненных норм, а при их отсутствии — проектов-аналогов.

Т а б л и ц а 4

Водопотребитель	Удельное среднесуточное (за год) водопотребление на одного жителя в населенных пунктах, л/сут	
	до 1990 г	до 2000 г
Города	550	600
Сельские населенные пункты	125	150

П р и м е ч а н и я 1 Удельное водопотребление включает расходы воды на хозяйственно-питьевые нужды в жилых и общественных зданиях, нужды местной промышленности, поливку улиц и зеленых насаждений

2 Удельное водопотребление допускается изменять на $\pm 10-20\%$ в зависимости от климатических и других местных условий и степени благоустройства

3 Для южных районов в водохозяйственном балансе следует учитывать дополнительный расход воды на поливку зеленых насаждений и приусадебных участков из арочной сети

4 При отсутствии данных о развитии промышленности допускается принимать дополнительный расход воды на нужды предприятий, забирающих воду из сетей хозяйственно-питьевого водопровода населенного пункта, в размере до 25% расхода воды, определенного по удельному водопотреблению, приведенному в табл. 4

РАСХОД ВОДЫ НА ПОЖАРОТУШЕНИЕ

2.11. Противопожарный водопровод должен предусматриваться в населенных пунктах, на объектах народного хозяйства и, как правило, объединяться с хозяйственно-питьевым или производственным водопроводом.

П р и м е ч а н и я* 1 Допускается принимать наружное противопожарное водоснабжение из емкостей (резервуаров, водоемов) с учетом требований пп 9 27—9 33 для населенных пунктов с числом жителей до 5 тыс чел, отдельно стоящих общественных зданий объемом до 1000 м^3 , расположенных в населенных пунктах, не имеющих кольцевого противопожарного водопровода, зданий объемом св 1000 м^3 — по согласованию с территориальными органами Государственного пожарного надзора,

производственных зданий с производствами категорий В, Г и Д при расходе воды на наружное пожаротушение 10 л/с .

складов грубых кормов объемом до 1000 м^3 , складов минеральных удобрений объемом зданий до 5000 м^3 .

зданий радиотелевизионных передающих станций, зданий холодильников и хранилищ овощей и фруктов.
2 Допускается не предусматривать противопожарное водоснабжение

населенных пунктов с числом жителей до 50 чел при застройке зданиями высотой до двух этажей,

отдельно стоящих, расположенных вне населенных пунктов, предприятий общественного питания (столовые, закусочные, кафе и т п) при объеме зданий до 1000 м^3 и предприятий торговли при площади до 150 м^2 (за исключением промтоварных магазинов), а также общественных зданий I и II степени огнестойкости объемом до 250 м^3 , расположенных в населенных пунктах,

производственных зданий I и II степеней огнестойкости объемом до 1000 м^3 (за исключением зданий с металлическими незащищенными или деревянными несущими конструкциями, а также с полимерным утеплителем объемом до 250 м^3) с производствами категории Д, заводов по изготовлению железобетонных изделий и товарного бетона со зданиями I и II степеней огнестойкости, размещаемых в населенных пунктах, оборудованных сетями водопровода при условии размещения гидрантов на расстоянии не более 200 м от наиболее удаленного здания завода,

сезонных универсальных приемозаготовительных пунктов сельскохозяйственных продуктов при объеме зданий до 1000 м^3 ,

зданий складов сгораемых материалов и негораемых материалов в сгораемой упаковке площадью до 50 м^2

2.12. Расход воды на наружное пожаротушение (на один пожар) и количество одновременных пожаров в населенном пункте для расчета магистральных (расчетных кольцевых) линий водопроводной сети должны приниматься по табл. 5.

2.13. Расход воды на наружное пожаротушение (на один пожар) жилых и общественных зданий для расчета соединительных и распределительных линий водопроводной сети, а также водопроводной сети внутри микрорайона или квартала следует принимать для здания, требующего наибольшего расхода воды, по табл. 6.

2.14. Расход воды на наружное пожаротушение на промышленных и сельскохозяйственных предприятиях на один пожар должен приниматься для здания, требующего наибольшего расхода воды, согласно табл. 7 или 8.

2.15. Расход воды на наружное пожаротушение зданий, разделенных на части противопожарными стенами, надлежит принимать по той части здания, где требуется наибольший расход воды.

Расход воды на наружное пожаротушение зданий, разделенных противопожарными перегородками, следует определять по общему объему здания и более высокой категории производства по пожарной опасности.

2.16. Расход воды на наружное пожаротушение одно-, двухэтажных производственных и одноэтажных складских зданий высотой (от пола до низа горизонтальных несущих конструкций на опоре) не более 18 м с несущими стальными конструкциями (с пределом огнестойкости не менее $0,25\text{ ч}$) и ограждающими конструкциями (стены и покрытия) из стальных профилированных или асбестоцементных листов со сгораемыми или полимерными утеплителями необходимо принимать на 10 л/с более указанных в табл. 7 и 8.

Т а б л и ц а 5

Число жителей в населенном пункте, тыс чел	Расчетное количество одновременных пожаров	Расход воды на наружное пожаротушение в населенном пункте на один пожар, л/с	
		застройка зданиями высотой до двух этажей включительно независимо от степени их огнестойкости	застройка зданиями высотой три этажа и выше независимо от степени их огнестойкости
До 1	1	5	10
Св 1 « 5	1	10	10
« 5 « 10	1	10	15
« 10 « 25	2	10	15
« 25 « 50	2	20	25
« 50 « 100	2	25	35
« 100 « 200	3	—	40
« 200 « 300	3	—	55
« 300 « 400	3	—	70
« 400 « 500	3	—	80
« 500 « 600	3	—	85
« 600 « 700	3	—	90
« 700 « 800	3	—	95
« 800 « 1000	3	—	100

Примечания: 1. Расход воды на наружное пожаротушение в населенном пункте должен быть не менее расхода воды на пожаротушение жилых и общественных зданий, указанных в табл. 6.

2. При зонном водоснабжении расход воды на наружное пожаротушение и количество одновременных пожаров в каждой зоне следует принимать в зависимости от числа жителей, проживающих в зоне.

3. Количество одновременных пожаров и расход воды на один пожар в населенных пунктах с числом жителей более 1 млн чел. надлежит принимать согласно требованиям органов Государственного пожарного надзора.

4. Для группового водопровода количество одновременных пожаров надлежит принимать в зависимости от общей численности жителей в населенных пунктах, подключенных к водопроводу.

Расход воды на восстановление пожарного объема по групповому водопроводу следует определять как сумму расходов воды для населенных пунктов (соответственно количеству одновременных пожаров), требующих наибольших расходов на пожаротушение согласно пп. 2.24 и 2.25.

5. В расчетное количество одновременных пожаров в населенном пункте включены пожары на промышленных предприятиях, расположенных в пределах населенного пункта. При этом в расчетный расход воды следует включать соответствующие расходы воды на пожаротушение на этих предприятиях, но не менее указанных в табл. 5.

Т а б л и ц а 6

Назначение зданий	Расход воды на один пожар, л/с, на наружное пожаротушение жилых и общественных зданий независимо от их степеней огнестойкости при объемах зданий, тыс. м ³				
	до 1	св. 1 до 5	св. 5 до 25	св. 25 до 50	св. 50 до 150
Жилые здания односекционные и многосекционные при количестве этажей:					
до 2	10*	10	—	—	—
св. 2 « 12	10	15	15	20	—
« 12 « 16	—	—	20	25	—
« 16 « 25	—	—	—	25	30
Общественные здания при количестве этажей:					
до 2	10*	10	15	—	—
св. 2 « 6	10	15	20	25	30
« 6 « 12	—	—	25	30	35
« 12 « 16	—	—	—	30	35

* Для сельских населенных пунктов расход воды на один пожар — 5 л/с

Примечание. Расходы воды на наружное пожаротушение зданий высотой или объемом свыше указанных в табл. 6, а также общественных зданий объемом свыше 25 тыс. м³ с большим скоплением людей (зрелищные предприятия, торговые центры, универмаги и др.) надлежит принимать и согласовывать в установленном порядке.

Таблица 7

Степень огнестойкости зданий	Категория помещений по пожарной опасности	Расход воды на наружное пожаротушение производственных зданий с фонарями, а также без фонарей шириной до 60 м на один пожар, л/с, при объемах зданий, тыс м ³						
		до 3	св 3 до 5	св 5 до 20	св 20 до 50	св 50 до 200	св 200 до 400	св 400 до 600
I и II	Г, Д,	10	10	10	10	15	20	25
I и II	А, Б, В	10	10	15	20	30	35	40
III	Г, Д	10	10	15	25	35	—	—
III	В	10	15	20	30	40	—	—
IV и V	Г, Д	10	15	20	30	—	—	—
IV и V	В	15	20	25	40	—	—	—

Таблица 8

Степень огнестойкости зданий	Категория помещений по пожарной опасности	Расход воды на наружное пожаротушение производственных зданий без фонарей шириной 60 м и более на один пожар, л/с, при объемах зданий, тыс м ³								
		до 50	св 50 до 100	св 100 до 200	св. 200 до 300	св 300 до 400	св 400 до 500	св. 500 до 600	св. 600 до 700	св. 700 до 800
I и II	А, Б, В	20	30	40	50	60	70	80	90	100
I и II	Г, Д, Е	10	15	20	25	30	35	40	45	50

Примечания к табл 7 и 8 1 При двух расчетных пожарах на предприятии расчетный расход воды на пожаротушение следует принимать по двум зданиям, требующим наибольшего расхода воды

2 Расход воды на наружное пожаротушение отдельно стоящих вспомогательных зданий промышленных предприятий следует определять по табл 6 как для общественных зданий, а встроенных в производственные здания — по общему объему здания по табл. 7

3 Расход воды на наружное пожаротушение зданий сельскохозяйственных предприятий I и II степеней огнестойкости объемом не более 5 тыс м³ с производствами категорий Г и Д следует принимать 5 л/с.

4 Расход воды на наружное пожаротушение складов лесных материалов вместимостью до 10 тыс м³ следует принимать по табл. 7, относя их к зданиям V степени огнестойкости с производством категории В. При большей вместимости складов следует руководствоваться требованиями соответствующих нормативных документов

5 Расход воды на наружное пожаротушение зданий радиотелевизионных передающих станций независимо от объема зданий и числа проживающих в поселке людей надлежит принимать не менее 15 л/с, если по табл. 7 и 8 не требуется больший расход воды. Указанные требования не распространяются на радиотелевизионные ретрансляторы, устанавливаемые на существующих и проектируемых объектах связи

6 Расход воды на наружное пожаротушение зданий объемами, более указанных в табл. 7 и 8, надлежит устанавливать по согласованию с территориальными органами Государственного пожарного надзора.

7 Степень огнестойкости зданий или сооружений надлежит определять в соответствии с требованиями СНиП 2 01 02-85

8 Для зданий II степени огнестойкости с деревянными конструкциями расход воды на наружное пожаротушение следует принимать на 5 л/с больше указанного в табл 7 или 8

Для этих зданий в местах размещения наружных пожарных лестниц должны предусматриваться стояки-сухотрубы диаметром 80 мм, оборудованные пожарными соединительными головками на верхнем и нижнем концах стояка.

Примечание Для зданий шириной не более 24 м и высотой до карниза не более 10 м стояки-сухотрубы допускается не предусматривать

2.17. Расход воды на наружное пожаротушение открытых площадок хранения контейнеров с грузом до 5 т следует принимать при количестве контейнеров:

- от 30 до 50 шт — 15 л/с;
- св. 50 « 100 « — 20 л/с;
- « 100 « 300 « — 25 л/с;
- « 300 « 1000 « — 40 л/с.

2.18. Расход воды на тушение пожара при объединенном водопроводе для спринклерных или дренчерных установок, внутренних пожарных кранов и наружных гидрантов в течение 1 ч с момента начала пожаротушения следует принимать как сумму наибольших расходов, определенных в соответствии с требованиями «Инструкции по проектированию установок автоматического пожаротушения», СНиП 2.04.01-85 и настоящего раздела.

Расход воды, необходимый на время тушения пожара после отключения спринклерных или дренчерных установок, следует принимать согласно пп. 2.14, 2.16, 2.20 и 2.21.

Примечание. Одновременность действия спринклерных и дренчерных установок надлежит учитывать в зависимости от условий пожаротушения

2.19. Расход воды на наружное пожаротушение пенными установками, установками с лафетными стволами или путем подачи распыленной воды должен определяться в соответствии с требованиями противопожарной безопасности, предусмотренными нормами строительного проектирования предприятий, зданий и сооружений соответствующих отраслей промышленности с учетом дополнительного расхода воды в размере 25 % из гидрантов согласно п. 2.14. При этом суммарный расход воды должен быть не менее расхода, определенного по табл. 7 или 8.

2.20. На пожаротушение зданий, оборудованных внутренними пожарными кранами, должен учитываться дополнительный расход воды к расходам, указанным в табл. 5—8, который следует принимать для зданий, требующих наибольшего расхода воды в соответствии с требованиями СНиП 2.04.01-85.

2.21. Расчетный расход воды на тушение пожара должен быть обеспечен при наибольшем расходе воды на другие нужды, предусмотренные п. 4.3, при этом на промышленном предприятии расходы воды на поливку территории, прием душа, мытье полов и мойку технологического оборудования, а также на полив растений в теплицах не учитываются.

В случаях когда по условиям технологического процесса возможно частичное использование производственной воды на пожаротушение, следует предусматривать установку гидрантов на сети производственного водопровода дополнительно к гидрантам, установленным на сети противопожарного водопровода, обеспечивающего требуемый расход воды на пожаротушение.

2.22. Расчетное количество одновременных пожаров на промышленном или сельскохозяйственном предприятии надлежит принимать в зависимости от занимаемой ими площади; один пожар при площади до 150 га, два пожара — более 150 га.

2.23. При объединенном противопожарном водопроводе населенного пункта и промышленного или сельскохозяйственного предприятия, расположенных вне населенного пункта, расчетное количество одновременных пожаров должно приниматься:

при площади территории предприятия до 150 га при числе жителей в населенном пункте до 10 тыс. чел. — один пожар (на предприятии или в населенном пункте по наибольшему расходу воды); то же, при числе жителей в населенном пункте свыше 10 до 25 тыс. чел. — два пожара (один на предприятии и один в населенном пункте);

при площади территории предприятия свыше 150 га и при числе жителей в населенном пункте до 25 тыс. чел. — два пожара (два на

предприятии или два в населенном пункте по наибольшему расходу);

при числе жителей в населенном пункте более 25 тыс. чел. — согласно п. 2.22 и табл. 5, при этом расход воды следует определять как сумму потребного большего расхода (на предприятии или в населенном пункте) и 50 % потребного меньшего расхода (на предприятии или в населенном пункте);

при нескольких промышленных предприятиях и одном населенном пункте — согласно требованиям органов Государственного пожарного надзора.

2.24. Продолжительность тушения пожара должна приниматься 3 ч; для зданий I и II степеней огнестойкости с несгораемыми несущими конструкциями и утеплителем с помещениями категорий Г и Д — 2 ч.

2.25. Максимальный срок восстановления пожарного объема воды должен быть не более:

24 ч — в населенных пунктах и на промышленных предприятиях с помещениями по пожарной опасности категорий А, Б, В;

36 ч — на промышленных предприятиях с помещениями по пожарной опасности категорий Г и Д;

72 ч — в сельских населенных пунктах и на сельскохозяйственных предприятиях.

Примечания 1 Для промышленных предприятий с расходами воды на наружное пожаротушение 20 л/с и менее допускается увеличивать время восстановления пожарного объема воды:

до 48 ч — для помещений категорий Г и Д,

до 36 ч — « « категории В

2 На период восстановления пожарного объема воды допускается снижение подачи воды на хозяйственно-питьевые нужды системами водоснабжения I и II категорий до 70 %, III категории до 50 % расчетного расхода и подачи воды на производственные нужды по аварийному графику.

СВОБОДНЫЕ НАПОРЫ

2.26. Минимальный свободный напор в сети водопровода населенного пункта при максимальном хозяйственно-питьевом водопотреблении на вводе в здание над поверхностью земли должен приниматься при одноэтажной застройке не менее 10 м, при большей этажности на каждый этаж следует добавлять 4 м.

Примечания 1 В часы минимального водопотребления напор на каждый этаж, кроме первого, допускается принимать равным 3 м, при этом должна обеспечиваться подача воды в емкости для хранения

2 Для отдельных многоэтажных зданий или группы их, расположенных в районах с меньшей этажностью застройки или на повышенных местах, допускается предусматривать местные насосные установки для повышения напора

3 Свободный напор в сети у водоразборных колонок должен быть не менее 10 м.

2.27. Свободный напор в наружной сети производственного водопровода должен приниматься по технологическим данным.

2.28. Свободный напор в наружной сети хозяйственно-питьевого водопровода у потребителей не должен превышать 60 м.

При напорах в сети более 60 м для отдельных зданий или районов следует предусматривать установку регуляторов давления или зонирование системы водоснабжения.

2.29. Противопожарный водопровод следует принимать низкого давления, противопожарный водопровод высокого давления допускается принимать только при соответствующем обосновании.

В водопроводе высокого давления стационарные пожарные насосы должны быть оборудованы устройствами, обеспечивающими пуск насосов не позднее чем через 5 мин после подачи сигнала о возникновении пожара.

Примечание Для населенных пунктов с числом жителей до 5 тыс чел, в которых не предусматривается профессиональная пожарная охрана, противопожарный водопровод должен приниматься высокого давления

2.30. Свободный напор в сети противопожарного водопровода низкого давления (на уровне поверхности земли) при пожаротушении должен быть не менее 10 м.

Свободный напор в сети противопожарного водопровода высокого давления должен обеспечивать высоту компактной струи не менее 10 м при полном расходе воды на пожаротушение и расположении пожарного ствола на уровне наивысшей точки самого высокого здания.

Максимальный свободный напор в сети объединенного водопровода не должен превышать 60 м.

3. ИСТОЧНИКИ ВОДОСНАБЖЕНИЯ

3.1. Выбор источника водоснабжения должен быть обоснован результатами топографических, гидрологических, гидрогеологических, ихтиологических, гидрохимических, гидробиологических, гидротермических и других изысканий и санитарных обследований.

3.2. В качестве источника водоснабжения следует рассматривать водотоки (реки, каналы), водоемы (озера, водохранилища, пруды), моря, подземные воды (водоносные пласты, подрусловые, шахтные и другие воды).

Для производственного водоснабжения промышленных предприятий надлежит рассматривать возможность использования очищенных сточных вод.

В качестве источника водоснабжения могут быть использованы наливные водохранилища с подводом к ним воды из естественных поверхностных источников

Примечание В системе водоснабжения допускается использование нескольких источников с различными гидрологическими и гидрогеологическими характеристиками

3.3. Выбор источника хозяйственно-питьевого водоснабжения должен производиться в соответствии с требованиями ГОСТ 17.1.1.04-80.

Выбор источника производственного водоснабжения следует производить с учетом требований, предъявляемых потребителями к качеству воды.

Принятые к использованию источники водоснабжения подлежат согласованию в соответствии с «Инструкцией о порядке согласования и выдачи разрешения на специальное водопользование».

3.4. Для хозяйственно-питьевых водопроводов должны максимально использоваться имеющиеся ресурсы подземных вод, удовлетворяющих санитарно-гигиеническим требованиям.

При недостаточных эксплуатационных запасах естественных подземных вод следует рассматривать возможность их увеличения за счет искусственного пополнения.

3.5. Использование подземных вод питьевого качества для нужд, не связанных с хозяйственно-питьевым водоснабжением, как правило, не допускается. В районах, где отсутствуют необходимые поверхностные водоисточники и имеются достаточные запасы подземных вод питьевого качества, допускается использование этих вод на производственные и поливочные нужды с разрешения органов по регулированию использования и охране вод.

3.6. Для производственного и хозяйственно-питьевого водоснабжения при соответствующей обработке воды и соблюдении санитарных требований допускается использование минерализованных и геотермальных вод.

3.7. Обеспеченность среднемесячных расходов воды поверхностных источников должна приниматься по табл. 9 в зависимости от категории системы водоснабжения, определяемой согласно п. 4.4.

Т а б л и ц а 9

Категория системы водоснабжения	Обеспеченность минимальных среднемесячных расходов воды поверхностных источников, %
I	95
II	90
III	85

3.8. При оценке использования водных ресурсов для целей водоснабжения надлежит учитывать: расходный режим и водохозяйственный баланс по источнику с прогнозом на 15—20 лет;

требования к качеству воды, предъявляемые потребителями;

качественную характеристику воды в источнике с указанием агрессивности воды и прогноз возможного изменения ее качества с учетом поступления сточных вод;

качественные и количественные характеристики наносов и сора, их режим, перемещение донных отложений, устойчивость берегов;

наличие вечномёрзлых грунтов, возможность промерзания и пересыхания источника, наличие снежных лавин и селевых явлений (на горных водотоках), а также других стихийных природных явлений в водосборном бассейне источника;

осенне-зимний режим источника и характер льдошуговых явлений в нем;

температуру воды по месяцам года и развитие фитопланктона на различной глубине;

характерные особенности весеннего вскрытия источника и половодья (для равнинных водотоков), прохождения весенне-летних паводков (для горных водотоков);

запасы и условия питания подземных вод, а также возможное их нарушение в результате изменения природных условий, устройства водохранилищ или дренажа, искусственной откачки воды и т.п.;

качество и температуру подземных вод;

возможность искусственного пополнения и образования запасов подземных вод;

требования органов по регулированию использования и охране вод, санитарно-эпидемиологической службы, рыбоохраны и др.

3.9. При оценке достаточности водных ресурсов поверхностных источников водоснабжения необходимо обеспечивать ниже места водоотбора гарантированный расход воды, необходимый в каждом сезоне года для удовлетворения потребностей в воде расположенных ниже по течению населенных пунктов, промышленных предприятий, сельского хозяйства, рыбного хозяйства, судоходства и других видов водопользования, а также для обеспечения санитарных требований по охране источников водоснабжения.

3.10. В случае недостаточного расхода воды в поверхностном источнике надлежит предусматривать регулирование естественного стока воды в пределах одного гидрологического года (сезонное регулирование) или многолетнего периода (многолетнее регулирование), а также переброску воды из других, более многоводных поверхностных источников.

Примечание Степень обеспечения отдельных водопотребителей при недостаточности имеющихся расходов воды в источнике и затруднительности или высокой стоимости их увеличения определяется по согласованию с органами Министерства мелиорации и водного хозяйства республики, а также органами санитарно-эпидемиологической службы

3.11. Оценку ресурсов подземных вод надлежит производить на основании материалов гидрогеологических поисков, разведки и исследований в соответствии с «Классификацией эксплуатационных запасов и прогнозных ресурсов подземных вод» и «Инструкцией по применению классификационных запасов подземных вод к месторождениям пресных вод» Государственной комиссии по запасам полезных ископаемых.

Запасы подземных вод должны быть утверждены Государственной или территориальными комиссиями по запасам полезных ископаемых.

Утверждение эксплуатационных запасов подземных вод не требуется, если капитальные вложения на устройство водозаборных сооружений не превышают 500 тыс руб., а по объектам железнодорожного транспорта — 1 млн. руб.

При этом в стоимости водозаборных сооружений учитываются затраты на водоприемные устройства, насосные станции, сооружения водоподготовки, резервуары, а также водоводы до потребителя.

4. СХЕМЫ И СИСТЕМЫ ВОДОСНАБЖЕНИЯ

4.1. Выбор схемы и системы водоснабжения следует производить на основании сопоставления возможных вариантов ее осуществления с учетом особенностей объекта или группы объектов, требуемых расходов воды на различных этапах их развития, источников водоснабжения, требований к напорам, качеству воды и обеспеченности ее подачи.

4.2. Сопоставлением вариантов должны быть обоснованы:

источники водоснабжения и использование их для тех или иных потребителей;

степень централизации системы и целесообразность выделения локальных систем водоснабжения;

объединение или разделение сооружений, водоводов и сетей различного назначения;

зонирование системы водоснабжения, использование регулирующих емкостей, применение станций регулирования и насосных станций подкачки;

применение объединенных или локальных систем оборотного водоснабжения;

использование отработанных вод одних предприятий (цехов, установок, технологических линий) для производственных нужд других предприятий (цехов, установок, технологических линий), а также для поливки территории и зеленых насаждений;

использование очищенных производственных и бытовых сточных вод, а также аккумуляиро-

ванного поверхностного стока для производственного водоснабжения, орошения и обводнения водоемов;

целесообразность организации замкнутых циклов или создания замкнутых систем водопользования;

очередность строительства и ввода в действие элементов системы по пусковым комплексам.

4.3. Централизованная система водоснабжения населенных пунктов в зависимости от местных условий и принятой схемы водоснабжения должна обеспечивать:

хозяйственно-питьевое водопотребление в жилых и общественных зданиях, нужды коммунально-бытовых предприятий;

хозяйственно-питьевое водопотребление на предприятиях;

производственные нужды промышленных и сельскохозяйственных предприятий, где требуется вода питьевого качества или для которых экономически нецелесообразно сооружение отдельного водопровода;

тушение пожаров;

собственные нужды станций водоподготовки, промывку водопроводных и канализационных сетей и т.п.

При обосновании допускается устройство самостоятельного водопровода для:

поливки и мойки территорий (улиц, проездов, площадей, зеленых насаждений), работы фонтанов и т.п.;

поливки посадок в теплицах, парниках и на открытых участках, а также приусадебных участков.

4.4. Централизованные системы водоснабжения по степени обеспеченности подачи воды подразделяются на три категории:

I — допускается снижение подачи воды на хозяйственно-питьевые нужды не более 30 % расчетного расхода и на производственные нужды до предела, устанавливаемого аварийным графиком работы предприятий; длительность снижения подачи не должна превышать 3 сут. Перерыв в подаче воды или снижение подачи ниже указанного предела допускаются на время выключения поврежденных и включения резервных элементов системы (оборудования, арматуры, сооружений, трубопроводов и др.), но не более чем на 10 мин;

II — величина допускаемого снижения подачи воды та же, что при I категории; длительность снижения подачи не должна превышать 10 сут. Перерыв в подаче воды или снижение подачи ниже указанного предела допускаются на время выключения поврежденных и включения резервных элементов или проведения ремонта, но не более чем на 6 ч;

III — величина допускаемого снижения по-

дачи воды та же, что при I категории; длительность снижения подачи не должна превышать 15 сут. Перерыв в подаче воды или снижение подачи ниже указанного предела допускается на время проведения ремонта, но не более чем на 24 ч.

Объединенные хозяйственно-питьевые и производственные водопроводы населенных пунктов при числе жителей в них более 50 тыс. чел. следует относить к I категории; от 5 до 50 тыс. чел. — ко II категории; менее 5 тыс. чел. — к III категории.

Категорию сельскохозяйственных групповых водопроводов следует принимать по населенному пункту с наибольшим числом жителей.

При необходимости повышения обеспеченности подачи воды на производственные нужды промышленных и сельскохозяйственных предприятий (производств, цехов, установок) следует предусматривать локальные системы водоснабжения.

Проекты локальных систем, обеспечивающих технологические требования объектов, должны рассматриваться и утверждаться совместно с проектами этих объектов.

Категорию отдельных элементов систем водоснабжения необходимо устанавливать в зависимости от их функционального значения в общей системе водоснабжения.

Элементы систем водоснабжения II категории, повреждения которых могут нарушить подачу воды на пожаротушение, должны относиться к I категории.

4.5. При разработке схемы и системы водоснабжения следует давать техническую, экономическую и санитарную оценки существующих сооружений, водоводов и сетей и обосновывать степень их дальнейшего использования с учетом затрат по реконструкции и интенсификации их работы.

4.6. Системы водоснабжения, обеспечивающие противопожарные нужды, следует проектировать в соответствии с указаниями разд. 2.

4.7. Системы оборотного водоснабжения надлежит проектировать в соответствии с указаниями разд. 11.

4.8. При выборе оптимального варианта систем производственного водоснабжения при необходимости следует рассматривать возможность и целесообразность изменений технологических процессов, при которых возрастание издержек основного производства оказывается меньше снижения приведенной стоимости систем водоснабжения и канализации.

4.9. Водозаборные сооружения, водоводы, станции водоподготовки должны, как правило, рассчитываться на средний часовой расход в сутки максимального водопотребления.

4.10. Расчеты совместной работы водоводов, водопроводных сетей, насосных станций и ре-

гулирующих емкостей надлежит производить в объеме, необходимом для обоснования системы подачи и распределения воды на расчетный срок, установления очередности ее осуществления, подбора насосного оборудования и определения требуемых объемов регулирующих емкостей и их расположения для каждой очереди строительства.

4.11. Для систем водоснабжения населенных пунктов расчеты совместной работы водоводов, водопроводных сетей, насосных станций и регулирующих емкостей следует, как правило, выполнять для следующих характерных режимов подачи воды:

в сутки максимального водопотребления — максимального, среднего и минимального часовых расходов, а также максимального часового расхода и расчетного расхода воды на пожаротушение;

в сутки среднего водопотребления — среднего часового расхода;

в сутки минимального водопотребления — минимального часового расхода;

Проведение расчетов для других режимов водопотребления, а также отказ от проведения расчетов для одного или нескольких из указанных режимов допускается при обосновании достаточности проведенных расчетов для выявления условий совместной работы водоводов, насосных станций, регулирующих емкостей и распределительных сетей при всех характерных режимах водопотребления.

Для систем производственного водоснабжения характерные условия их работы устанавливаются в соответствии с особенностями технологии производства и обеспечения противопожарной безопасности.

Примечание При расчете сооружений, водоводов и сетей на период пожаротушения аварийное включение проводников и линий кольцевых сетей, а также секций и блоков сооружений не учитывается

4.12. При разработке схемы водоснабжения должен быть установлен перечень параметров, контроль которых необходим для последующей систематической проверки силами эксплуатационного персонала соответствия проекту фактических расходов воды и коэффициентов неравномерности водопотребления, а также фактических характеристик оборудования, сооружений и устройств. Для осуществления контроля в соответствующих разделах проекта должна быть предусмотрена установка необходимых для этого приборов и аппаратуры.

4.13. При разработке схем и систем сельскохозяйственного водоснабжения надлежит:

централизованные системы водоснабжения проектировать лишь для перспективных населенных пунктов и объектов сельскохозяйственного производства;

для сохраняемых на расчетный период сельских населенных пунктов предусматривать реконструкцию существующих водозаборных сооружений (водозаборных скважин, шахтных колодцев, каптажа родников и т.п.) с оборудованием их механизированными водоподъемниками и устройство внутренних водопроводов в отдельных культурно-бытовых и производственных зданиях;

при устройстве групповых водопроводов предусматривать меры по сохранению качества воды при ее транспортировании на большие расстояния, особенно в начальный период работы этих систем, когда скорости движения воды в водоводах значительно ниже расчетных;

рассматривать целесообразность устройства для поливки приусадебных участков отдельных сезонных водопроводов с использованием местных источников и оросительных систем, непригодных в качестве источника хозяйственно-питьевого водоснабжения;

при проектировании систем водоснабжения для районов распространения засоленных вод при отсутствии местных источников пресной воды рассматривать целесообразность использования для питьевых нужд опресненной воды и для непитьевых нужд минерализованной воды. При этом для поселков с одноэтажной застройкой внутренние водопроводы рекомендуется проектировать только для подачи минерализованной воды, предусматривая подачу опресненной воды на питьевые нужды через водоразборные колонки.

5. ВОДОЗАБОРНЫЕ СООРУЖЕНИЯ

СООРУЖЕНИЯ ДЛЯ ЗАБОРА ПОДЗЕМНЫХ ВОД

Общие указания

5.1. Выбор типа и схемы размещения водозаборных сооружений следует производить исходя из геологических, гидрогеологических и санитарных условий района.

5.2. При проектировании новых и расширении существующих водозаборов должны учитываться условия взаимодействия их с существующими и проектируемыми водозаборами на соседних участках, а также их влияние на окружающую природную среду (поверхностный сток, растительность и др.).

5.3. В водозаборах подземных вод применяются следующие водоприемные сооружения: водозаборные скважины, шахтные колодцы, горизонтальные водозаборы, комбинированные водозаборы, лучевые водозаборы, каптажи родников.

Водозаборные скважины

5.4. В проектах скважин должен быть указан способ бурения и определены конструкции сква-

жины, ее глубина, диаметры колонн труб, тип водоприемной части, водоподъемника и оголовка скважины, а также порядок их опробования.

5.5. Способы бурения скважин приведены в рекомендуемом прил. 1.

5.6. В конструкции скважины необходимо предусматривать возможность проведения замеров дебита, уровня и отбора проб воды, а также производства ремонтно-восстановительных работ при применении импульсных, реагентных и комбинированных методов регенерации при эксплуатации скважин.

5.7. Диаметр эксплуатационной колонны труб в скважинах следует принимать при установке насосов: с электродвигателем над скважиной — на 50 мм больше номинального диаметра насоса; с погружным электродвигателем — равным номинальному диаметру насоса.

5.8. В зависимости от местных условий и оборудования устье скважины следует, как правило, располагать в наземном павильоне или подземной камере.

5.9. Габариты павильона и подземной камеры в плане следует принимать из условия размещения в нем электродвигателя, электрооборудования и контрольно-измерительных приборов (КИП).

Высоту наземного павильона и подземной камеры надлежит принимать в зависимости от габаритов оборудования, но не менее 2,4 м.

5.10. Верхняя часть эксплуатационной колонны труб должна выступать над полом не менее чем на 0,5 м.

5.11. Конструкция оголовка скважины должна обеспечивать полную герметизацию, исключая проникание в межтрубное и затрубное пространства скважины поверхностной воды и загрязнений.

5.12. Монтаж и демонтаж секций скважинных насосов следует предусматривать через люки, располагаемые над устьем скважины, с применением средств механизации.

5.13. Количество резервных скважин следует принимать по табл. 10.

Т а б л и ц а 10

Количество рабочих скважин	Количество резервных скважин на водозаборе при категории		
	I	II	III
От 1 до 4	1	1	1
« 5 « 12	2	1	—
13 и более	20 %	10 %	—

Примечания. 1 В зависимости от гидрогеологических условий и при соответствующем обосновании количество резервных скважин может быть увеличено.
2 Для водозаборов всех категорий следует предусматривать наличие на складе резервных насосов при количестве рабочих скважин до 12 — один, при большем количестве — 10 % числа рабочих скважин.
3 Категории водозаборов по степени обеспеченности подачи воды следует принимать согласно п 4.4

5.14. Существующие на участке водозабора скважины, дальнейшее использование которых невозможно, подлежат ликвидации путем тампонажа.

5.15. Фильтры в скважинах надлежит устанавливать в рыхлых, неустойчивых скальных и полускальных породах.

5.16. Конструкцию и размеры фильтра следует принимать в зависимости от гидрогеологических условий, дебита и режима эксплуатации в соответствии с рекомендуемым прил. 2.

5.17. Конечный диаметр обсадной трубы при ударном бурении должен быть больше наружного диаметра фильтра не менее чем на 50 мм, а при обсыпке фильтра гравием — не менее чем на 100 мм.

При роторном способе бурения без крепления стенок трубами конечный диаметр скважин должен быть больше наружного диаметра фильтра не менее чем на 100 мм.

5.18. Длину рабочей части фильтра в напорных водоносных пластах мощностью до 10 м следует принимать равной мощности пласта; в безнапорных — мощности пласта за вычетом эксплуатационного понижения уровня воды в скважине (фильтр, как правило, должен быть затоплен) с учетом п 5.19.

В водоносных пластах мощностью более 10 м длину рабочей части фильтра надлежит определять с учетом водопроницаемости пород, производительности скважин и конструкции фильтра.

5.19. Рабочую часть фильтра следует устанавливать на расстоянии от кровли и подошвы водоносного пласта не менее 0,5—1 м.

5.20. При использовании нескольких водоносных пластов рабочие части фильтров надлежит устанавливать в каждом водоносном пласте и соединять между собой глухими трубами (перекрывающими слабоводопроницаемые слои).

5.21. Верхняя часть надфильтровой трубы должна быть выше башмака обсадной колонны не менее чем на 3 м при глубине скважины до 50 м и не менее чем на 5 м при глубине скважины более 50 м; при этом между обсадной колонной и надфильтровой трубой при необходимости должен быть установлен сальник.

5.22. Длину отстойника следует принимать не более 2 м.

5.23. Бесфильтровые конструкции скважин для забора подземных вод из рыхлых песчаных отложений надлежит принимать при условии, когда над ними залегают устойчивые породы.

5.24. После окончания бурения скважин и оборудования их фильтрами необходимо предусматривать прокачку, а при роторном бурении с глинистым раствором — разглинизацию до полного осветления воды.

5.25. Для установления соответствия фактического дебита водозаборных скважин принятому в проекте необходимо предусматривать их опробование откачками в соответствии с указаниями, приведенными в рекомендуемом прил. 3.

Шахтные колодцы

5.26. Шахтные колодцы следует применять, как правило, в первых от поверхности безнапорных водоносных пластах, сложенных рыхлыми породами и залегающих на глубине до 30 м.

5.27. При мощности водоносного пласта до 3 м следует предусматривать шахтные колодцы совершенного типа с вскрытием всей мощности пласта; при большей мощности допускаются совершенные и несовершенные колодцы с вскрытием части пласта.

5.28. При расположении водоприемной части в песчаных грунтах на дне колодца необходимо предусматривать обратный песчано-гравийный фильтр или фильтр из пористого бетона, а в стенках водоприемной части колодцев — фильтры из пористого бетона или гравийные.

5.29. Обратный фильтр надлежит принимать из нескольких слоев песка и гравия толщиной по 0,1—0,15 м каждый, общей толщиной 0,4—0,6 м с укладкой в нижнюю часть фильтра мелких, а в верхнюю крупных фракций.

5.30. Механический состав отдельных слоев фильтра и соотношения между средними диаметрами зерен смежных слоев фильтра следует принимать в соответствии с указаниями, приведенными в рекомендуемом прил. 2.

5.31. Верх шахтных колодцев должен быть выше поверхности земли не менее чем на 0,8 м. При этом вокруг колодца должна предусматриваться отмостка шириной 1—2 м с уклоном 0,1 от колодца; вокруг колодцев, подающих воду для хозяйственно-питьевых нужд, кроме того, следует предусматривать устройство замка из глины или жирного суглинка глубиной 1,5—2 м и шириной 0,5 м.

5.32. В колодцах необходимо предусматривать вентиляционную трубу, выведенную выше поверхности земли не менее чем на 2 м. Отверстие вентиляционной трубы должно защищаться колпаком с сеткой.

Горизонтальные водозаборы

5.33. Горизонтальные водозаборы следует предусматривать, как правило, на глубине до 8 м в безнапорных водоносных пластах, преимущественно вблизи поверхностных водотоков. Они могут проектироваться в виде каменно-щебеночной дрены, трубчатой дрены, водосборной галереи или водосборной штольни.

5.34. Водозаборы в виде каменно-щебеночной дрены рекомендуется предусматривать для систем временного водоснабжения.

Трубчатые дрены надлежит проектировать на глубине до 5—8 м для водозаборов II — III категорий.

Для водозаборов I и II категорий должны приниматься, как правило, водосборные галереи.

Водозаборы в виде штольни следует принимать в соответствующих орографических условиях.

5.35. Для исключения выноса частиц породы из водоносного пласта при проектировании водоприемной части горизонтальных водозаборов должен предусматриваться обратный фильтр из двух-трех слоев.

5.36. Механический состав отдельных слоев обратного фильтра следует определять расчетом.

Толщина отдельных слоев фильтра должна быть не менее 15 см.

5.37. Для водозабора в виде каменно-щебеночной дрены прием воды следует предусматривать через щебеночную призму размером 30x30 или 50x50 см, уложенную на дно траншеи, с устройством обратного фильтра.

Каменно-щебеночную дрену надлежит принимать с уклоном 0,01—0,05 в сторону водосборного колодца.

5.38. Водоприемную часть водозаборов из трубчатых дрен следует принимать из керамических, асбестоцементных, железобетонных и пластмассовых труб с круглыми или щелевыми отверстиями с боков и в верхней части трубы; нижняя часть трубы (не более $\frac{1}{3}$ по высоте) должна быть без отверстий. Минимальный диаметр труб надлежит принимать 150 мм.

Примечание Применение металлических перфорированных труб допускается при обосновании.

5.39. Определение диаметров трубопроводов горизонтальных водозаборов следует производить для периода низкого стояния уровня грунтовых вод, расчетное наполнение принимать 0,5 диаметра трубы.

5.40. Уклоны труб в сторону водосборного колодца должны быть не менее:

0,007	—	при диаметре	150 мм;
0,005	—	«	« 200 «
0,004	—	«	« 250 «
0,003	—	«	« 300 «
0,002	—	«	« 400 «
0,001	—	«	« 500 «

Скорость течения воды в трубах должна приниматься не менее 0,7 м/с.

5.41. Водоприемные галереи надлежит принимать из сборного железобетона с щелевыми отверстиями или окнами с козырьками.

5.42. Под железобетонными звеньями галереи должно предусматриваться основание, исключающее осадку их относительно друг друга. С боков галереи в пределах ее водоприемной части следует предусматривать устройство обратного фильтра.

5.43. Горизонтальные водозаборы должны быть защищены от попадания в них поверхностных вод.

5.44. Для наблюдения за работой трубчатых и галерейных водозаборов, их вентиляции и ремонта надлежит принимать смотровые колодцы, расстояние между которыми должно быть не более 50 м для трубчатых водозаборов диаметром от 150 до 500 мм и 75 м — при диаметре более 500 мм; для галерейных водозаборов — 100—150 м.

Смотровые колодцы следует предусматривать также в местах изменения направления водоприемной части в плане и вертикальной плоскости.

5.45. Смотровые колодцы следует принимать диаметром 1 м; верх колодцев должен возвышаться не менее чем на 0,2 м над поверхностью земли; вокруг колодцев должна быть сделана водонепроницаемая отмостка шириной не менее 1 м и глиняный замок; колодцы должны быть оборудованы вентиляционными трубами согласно п. 5.32.

5.46. Насосные станции горизонтальных водозаборов следует, как правило, совмещать с водосборным колодезем.

5.47. Комбинированные горизонтальные водозаборы необходимо принимать в двухпластовых системах с верхним безнапорным и нижним напорным водоносными пластами. Водозабор следует предусматривать в виде горизонтальной трубчатой дрены, каптирующей верхний безнапорный пласт, к которой снизу или сбоку подключены патрубки фильтровых колонн вертикальных скважин-усилителей, заложенных в нижнем пласте.

Лучевые водозаборы

5.48. Лучевые водозаборы надлежит предусматривать в водоносных пластах, кровля которых расположена от поверхности земли на глубине не более 15—20 м и мощность водоносного пласта не превышает 20 м.

Примечание Лучевые водозаборы в галечнико-вых грунтах при крупности фракций $D \geq 70$ мм, при наличии в водоносных породах включений валунов в количестве более 10 % и в илестых мелкозернистых породах применять не рекомендуется.

5.49. В неоднородных или мощных однородных водоносных пластах следует применять многоярусные лучевые водозаборы с лучами, расположенными на разных отметках.

5.50. Водосборный колодец при производительности водозабора до 150—200 л/с и в благоприятных гидрогеологических и гидрохимических условиях следует предусматривать односекционным; при производительности водозабора свыше 200 л/с водосборный колодец должен быть разделен на две секции.

5.51. Лучи длиной 60 м и более следует принимать телескопической конструкции с уменьшением диаметра труб.

5.52. При длине лучей меньше 30 м в однородных водоносных пластах угол между лучами должен быть не менее 30°.

5.53. Водоприемные лучи должны приниматься из стальных перфорированных или щелевых труб со скважностью не более 20 %; на водоприемных лучах в водосборных колодцах следует предусматривать установку задвижек.

Каптаж родников

5.54. Каптажные устройства (водосборные камеры или неглубокие опускные колодцы) следует применять для захвата подземных вод из родников.

5.55. Захват воды из восходящего родника следует осуществлять через дно каптажной камеры, из нисходящего — через отверстия в стене камеры.

5.56. При каптаже родников из трещиноватых пород прием воды в каптажной камере допускается осуществлять без фильтров, а из рыхлых пород — через обратные фильтры.

5.57. Каптажные камеры должны быть защищены от поверхностных загрязнений, промерзания и затопления поверхностными водами.

5.58. В каптажной камере следует предусматривать переливную трубу, рассчитанную на наибольший дебит родника, с установкой на конце клапана-захлопки, вентиляционную трубу согласно п. 5.32 и спускную трубу диаметром не менее 100 мм.

5.59. Для освобождения воды родника от взвеси каптажную камеру следует разделять переливной стенкой на два отделения: одно — для отстаивания воды с последующей очисткой его от осадка, второе — для забора воды насосом.

5.60. При наличии вблизи нисходящего родника нескольких выходов воды каптажную камеру следует предусматривать с открывками.

Искусственное пополнение запасов подземных вод

5.61. Искусственное пополнение подземных вод следует принимать для:

увеличения производительности и обеспечения стабильной работы действующих и проектируемых водозаборов подземных вод;

улучшения качества инфильтруемых и отбираемых подземных вод;

создания сезонных запасов подземных вод; охраны окружающей среды (предотвращение недопускаемого понижения уровня грунтовых вод, приводящего к гибели растительности).

5.62. Для пополнения запасов подземных вод эксплуатируемых водоносных пластов должны использоваться поверхностные и подземные воды.

5.63. Пополнение запасов подземных вод следует предусматривать через инфильтрационные сооружения открытого и закрытого типов.

5.64. В качестве инфильтрационных сооружений открытого типа следует применять: бассейны, естественные и искусственные понижения рельефа (овраги, балки, старицы, карьеры).

5.65. Открытые инфильтрационные сооружения надлежит принимать для пополнения запасов подземных вод первого от поверхности водоносного пласта при отсутствии или малой мощности (до 3 м) покровных слабопроницаемых отложений.

5.66. При проектировании инфильтрационных бассейнов следует предусматривать:

врезку днища в хорошо фильтрующие породы на глубину не менее 0,5 м;

укрепление дна в месте выпуска воды и предохранение откосов от размыва;

устройства для регулирования и измерения расхода воды, подаваемой на инфильтрационные сооружения;

подъездные пути и съезды для машин и механизмов.

5.67. Ширина по дну инфильтрационных бассейнов должна быть не более 30 м, длина бассейнов — не более 500 м, слой воды — 0,7—2,5 м, количество — не менее двух.

5.68. Подачу воды в бассейны следует предусматривать через разбрызгивающие устройства или каскад со свободным изливом.

5.69. При устройстве бассейнов в гравийно-галечниковых отложениях с крупным заполнителем следует предусматривать загрузку дна крупнозернистым песком толщиной слоя 0,5—0,7 м.

5.70. При использовании естественных понижений рельефа должна предусматриваться подготовка фильтрующей поверхности.

5.71. В качестве инфильтрационных сооружений закрытого типа следует применять скважины (поглощающие и дренажно-поглощающие) и шахтные колодцы.

5.72. При проектировании поглощающих и дренажно-поглощающих скважин и шахтных колодцев необходимо предусматривать устройства для измерения и регулирования расходов подаваемой воды и измерения динамических уровней воды в сооружениях и водоносном пласте.

5.73. Конструкция инфильтрационных сооружений должна обеспечивать возможность восстановления их производительности на открытых инфильтрационных сооружениях путем механического или гидравлического съема закальматированного слоя с фильтрующей поверхностью, на закрытых — методами, применяемыми для регенерации водозаборных скважин.

Примечание Опорожнение и регенерация открытых инфильтрационных сооружений в период отрицательных температур не допускаются

5.74. Выбор схемы размещения инфильтрационных сооружений, определение их количества и производительности должны производиться на основе комплексных гидрогеологических и технико-экономических расчетов с учетом назначения искусственного пополнения запасов подземных вод, схемы размещения водозаборных сооружений, качества подаваемой воды и особенностей эксплуатации инфильтрационных и водозаборных сооружений.

5.75. Расстояния между инфильтрационными и водозаборными сооружениями должны приниматься на основе прогноза качества отбираемой воды с учетом доочистки подаваемой на инфильтрацию воды и смешения ее с подземными водами.

5.76. Качество воды, используемой для искусственного пополнения, должно отвечать требованиям ГОСТ 2761—84.

5.77. Качество воды, подаваемой на инфильтрационные сооружения систем хозяйственно-питьевого водоснабжения, должно с учетом ее доочистки при инфильтрации в водоносный пласт и смешения с подземными водами отвечать требованиям ГОСТ 2874—82.

СООРУЖЕНИЯ ДЛЯ ЗАБОРА ПОВЕРХНОСТНОЙ ВОДЫ

5.78. Водозаборные сооружения (водозаборы) должны:

обеспечивать забор из водоисточника расчетного расхода воды и подачу его потребителю;

защищать систему водоснабжения от биологических обрастаний и от попадания в нее наносов, сора, планктона, шугольда и др.;

на водоемах рыбохозяйственного значения удовлетворять требованиям органов охраны рыбных запасов.

5.79. Водозаборы по степени обеспеченности подачи воды следует подразделять на три категории согласно п. 4.4.

5.80. Конструктивная схема водозабора должна приниматься в зависимости от требуемой категории, гидрологической характеристики водоисточника с учетом максимальных и минимальных уровней воды, указанных в табл. 11, а также требований органов по регулированию использования и охране вод, санитарно-эпидемиологической службы, охраны рыбных запасов и водного транспорта.

Таблица 11

Категория водозаборов	Обеспеченность расчетных уровней воды в поверхностных источниках, %	
	максимальный	минимальный
I	1	97
II	3	95
III	5	90

5.81. Класс основных сооружений водозабора устанавливается в соответствии с его категорией.

Класс второстепенных сооружений водозабора принимается на единицу меньше.

П р и м е ч а н и я: 1. К основным следует относить сооружения, при повреждении которых водозабор не обеспечит подачу расчетного расхода воды потребителям, к второстепенным — сооружения, повреждение которых не приведет к снижению подачи воды потребителям

2. Класс водоподъемных и водохранилищных плотин, входящих в состав водозаборного гидроузла, следует принимать в соответствии с указаниями СНиП 2.06 01-86, но не ниже

II	класса	—	для	I	категории	водозаборов
III	«	—	«	II	«	«
IV	«	—	«	III	«	«

5.82. Выбор схемы и места расположения водозабора должен быть обоснован прогнозами:

- качества воды в источнике;
- переформирования русла или побережья;
- изменения границы вечномёрзлых грунтов;
- гидротермического режима.

5.83. Не допускается размещать водоприемники в пределах зон движения судов, плотов, в зоне отложения и жильного движения донных наносов, в местах зимовья и нереста рыб, на участке возможного разрушения берега, скопления плавника и водорослей, а также возникновения шугозажоров и заторов.

5.84. Не рекомендуется размещать водоприемники водозаборов на участках нижнего бьефа ГЭС, прилегающих к гидроузлу, в верховьях водохранилищ, а также на участках, расположенных ниже устьев притоков водотоков и в устьях подпертых водотоков.

5.85. Место расположения водоприемников для водозаборов хозяйственно-питьевого водоснабжения должно приниматься выше по течению водотока выпусков сточных вод, населенных пунктов, а также стоянок судов, лесных бирж, товарно-транспортных баз и складов в районе, обеспечивающем организацию зон санитарной охраны.

5.86. На морях, крупных озерах и водохранилищах водоприемники водозаборов следует размещать (с учетом ожидаемой переработки прилегающего берега и прибрежного склона):

- за пределами прибойных зон при наименьших уровнях воды;
- в местах, укрытых от волнения;
- за пределами сосредоточенных течений, входящих из прибойных зон.

На водозаборах с самотечными и сифонными водоводами целесообразно водоприемный сеточный колодец, насосную станцию и другие сооружения выносить за пределы ожидаемой переработки берега, без устройства берегозащитных покрытий.

5.87. Условия забора воды из поверхностных источников должны разделяться в зависимости

от устойчивости берегов и ложа источника, русловых и шуголедовых режимов, засоренности по показателям, приведенным в табл. 12.

5.88. Водоприемные устройства следует принимать по табл. 13 в зависимости от требуемой категории и сложности природных условий забора воды (см. табл. 12).

5.89. Повышение категории водозабора с затопленными водоприемниками на единицу допускается в случаях:

- размещения водоприемников в затопляемом, самопромываемом водоприемном ковше;
- подвода к водоприемным отверстиям теплой воды в количестве не менее 20 % забираемого расхода и применения специальных наносозащитных устройств;
- обеспечения надежной системы обратной промывки сороудерживающих решеток, рыбозаградительных устройств водоприемников и самотечных водоводов.

5.90. Выбор схемы и компоновки водозаборного сооружения в тяжелых и очень тяжелых местных условиях следует принимать на основе лабораторных исследований.

5.91. Водозаборные сооружения следует проектировать с учетом перспективного развития водопотребления.

5.92. При заборе воды из водохранилищ следует рассматривать целесообразность использования в качестве водоприемника башни донного водоспуска или головного сооружения водосброса.

При совмещении водозаборного сооружения с водоподъемной плотиной следует предусматривать возможность ремонта плотины без прекращения подачи воды.

5.93. Размеры основных элементов водозаборного сооружения (водоприемных отверстий, сеток, рыбозащитных устройств, труб, каналов), а также расчетный минимальный уровень воды в береговом водоприемном сеточном колодце и отметки оси насосов должны определяться гидравлическими расчетами при минимальных уровнях воды в источнике для нормального эксплуатационного и аварийного режимов работы.

П р и м е ч а н и е В аварийном режиме (отключение одного самотечного или сифонного водовода или секции водоприемника на ремонт или ревизию) для водозаборных сооружений II и III категорий допускается снижение водоотбора на 30 %

5.94. Размеры водоприемных отверстий следует определять по средней скорости втекания воды в отверстия (в свету) сороудерживающих решеток, сеток или в поры фильтров с учетом требований рыбозащиты.

Допустимые скорости втекания воды в водоприемные отверстия без учета требований рыбозащиты следует принимать для средних и тяжелых условий забора воды соответственно:

Т а б л и ц а 12

Характеристика условий забора воды	Условия забора воды из поверхностных источников		
	мутность, устойчивость берегов и дна	шуга и лед	другие факторы
Легкие	Мутность ≤ 500 мг/л, устойчивое ложе водоема и водотока	Отсутствие внутриводного ледообразования. Ледостав умеренной ($\leq 0,8$ м) мощности, устойчивый	Отсутствие в водоисточнике дрейсены, баянуса, мидий и т.п., водорослей, малое количество загрязнений и сора
Средние	Мутность ≤ 1500 мг/л (средняя за паводок). Русло (по берегу) и берега устойчивые с сезонными деформациями $\pm 0,3$ м. Вдольбереговое перемещение наносов не влияет на устойчивость подводного склона постоянной крутизны	Наличие внутриводного ледообразования, прекращающегося с установлением ледостава обычно без шугозаполнения русла и образования шугозажоров. Ледостав устойчивый мощностью $< 1,2$ м, формирующийся с полыньями	Наличие сора, водорослей, дрейсены, баянуса, мидий и загрязнений в количествах, вызывающих помехи в работе водозабора. Лесосплав молевой и плотами. Судходство
Тяжелые	Мутность ≤ 5000 мг/л. Русло подвижное с перестроением берегов и дна, вызывающим изменение отметок дна до 1—2 м. Наличие переработки берега с вдольбереговым перемещением наносов по склону переменной крутизны	Неоднократно формирующийся ледяной покров с шугоходами и шугозаполнением русла при ледоставе до 60—70 % сечения водотока. В отдельные годы с образованием шугозажоров в предледоставный период и ледяных затворов весной. Участки нижнего бьефа ГЭС в зоне неустойчивого ледового покрова. Нагон шугольда на берег с образованием навалов на берега, торосов и шугозаполнением прибрежной зоны	То же, но в количествах, затрудняющих работу водозабора и сооружений водопровода
Очень тяжелые	Мутность > 5000 мг/л, русло неустойчивое, систематически и случайно изменяющее свою форму. Интенсивная и значительная переработка берега. Наличие или вероятность оползневых явлений	Формирование ледяного покрова только при шугозажорах, вызывающих подпор; транзит шуги под ледяным покровом в течение большей части зимы. Возможность наледей и замерзания русла. Ледоход с заторами и с большими навалами льда на берега. Тяжелые шуголедовые условия при наличии приливов	

Примечание: Общая характеристика условий забора воды определяется по наиболее тяжелому виду затруднений

Т а б л и ц а 13

Водоприемные устройства	Категория водозаборных сооружений								
	Природные условия забора воды								
	легкие			средние			тяжелые		
	Схемы водозаборов								
	а	б	в	а	б	в	а	б	в
Береговые, незатопляемые водоприемники с водоприемными отверстиями, всегда доступными для обслуживания, с необходимыми ограждающими и вспомогательными сооружениями и устройствами	I	—	—	I	—	—	II	I	I
Затопленные водоприемники всех типов, удаленные от берега, практически недоступные в отдельные периоды года	I	—	—	II	I	—	III	II	I
Нестационарные водоприемные устройства:	II	I	—	III	III	II	—	—	—
	III	II	—	—	—	—	—	—	—

Продолжение табл. 13

Примечания 1 Таблица составлена для водозаборов, устраиваемых по трем схемам: схема «а» — в одном створе; схема «б» — то же, но при нескольких водоприемниках, снабженных средствами борьбы с шугой, наносами и другими затруднениями забора воды, схема «в» — в двух створах, удаленных на расстояние, исключающее возможность одновременного перерыва забора воды.

2. В водозаборных сооружениях I и II категорий надлежит предусматривать секционирование водоприемной части

0,6—0,2 м/с — в береговые незатопляемые водоприемники;

0,3—0,1 м/с — в затопленные водоприемники.

С учетом требований рыбозащиты:

в водотоках со скоростями течения свыше 0,4 м/с допустимая скорость втекания — 0,25 м/с;

в водотоках со скоростями течения не свыше 0,4 м/с и в водоемах — 0,1 м/с.

Для очень тяжелых шуголедовых условий скорость втекания воды в водоприемные окна следует снижать до 0,06 м/с.

5.95. Определение площади водоприемного отверстия (брутто) одной секции $\Omega_{бр}$, м², следует производить при одновременной работе всех секций водозабора (кроме резервных) по формуле

$$\Omega_{бр} = 1,25 q_p K_{ст} / v_{вт}, \quad (5)$$

где $v_{вт}$ — скорость втекания в водоприемные отверстия, м/с, отнесенная к их сечению в свету;

1,25 — коэффициент, учитывающий засорение отверстий;

q_p — расчетный расход одной секции, м³/с;

$K_{ст}$ — коэффициент, учитывающий стеснение отверстий стержнями решеток или сеток, принимаемый

$K_{ст} = (a_{ст} + c_{ст}) / a_{ст}$ для решеток и $K_{ст} = [(a_{ст} + c_{ст}) / a_{ст}]^2$ для сеток,

где $c_{ст}$ — расстояние между стержнями в свету, см;

$a_{ст}$ — толщина стержней, см.

В водоприемниках фильтрующего типа площадь водоприемного фильтра следует определять по формуле (5) при значении коэффициента $K_{ст} = 1/P_f$, где P_f — пористость фильтра, принимаемая для гравийно-щебеночных фильтров 0,3—0,5 м и порозластовых — 0,25—0,35 м.

5.96. Низ водоприемных отверстий должен быть расположен не менее 0,5 м выше дна водоема или водотока, верх водоприемных отверстий или затопленных сооружений — не менее 0,2 м от нижней кромки льда.

5.97. Для борьбы с оледенением и закупоркой шугой водоприемников в тяжелых шуголедовых условиях следует предусматривать электрообогрев решеток, подвод к водоприемным отверстиям теплой воды или сжатого воздуха или импульсную промывку в сочетании с обратной. Стержни сороудерживающих решеток должны быть изготовлены из гидрофобных материалов или покрыты ими.

Примечание Для удаления шуги из береговых водоприемных колодцев и сеточных камер должны предусматриваться соответствующие приспособления.

5.98. В случае необходимости следует предусматривать меры борьбы с обрастанием элементов водозаборного сооружения дрейсенной, баянусом, мидиями и т.п. путем обработки воды хлором или раствором медного купороса.

Дозы, периодичность и продолжительность обработки воды реагентами надлежит определять на основании данных технологических исследований.

При отсутствии этих данных дозу хлора следует принимать на 2 мг/л более хлорпоглощаемости воды, но не менее 5 мг/л.

Периодичность и продолжительность хлорирования рекомендуется принимать при хлорпоглощаемости воды:

до 3 мг/л — весной и осенью в течение 7 — 10 дней;

свыше 3 мг/л — с мая по октябрь в те дни, когда средняя суточная температура воздуха превышает +10°C.

Дозу медного купороса (по меди) необходимо принимать 1 — 1,5 мг/л.

Периодичность и продолжительность купоросования надлежит предусматривать через каждые двое суток в течение 1 ч.

Примечания 1 Допускается применение лакокрасочных и пластмассовых покрытий элементов водозаборных сооружений.

2 В период проведения обратной промывки водоприемников и самотечных водоводов подача реагентов в водоприемники не допускается.

5.99. Ориентировочные скорости движения воды в самотечных и сифонных водоводах при нормальном режиме работы водозаборных сооружений допускается принимать по табл. 14.

Таблица 14

Диаметры водоводов, мм	Скорости движения воды, м/с, в водозаборах категорий	
	I	II и III
300—500	0,7—1	1—1,5
500—800	1—1,4	1,5—1,9
Более 800	1,5	2

Примечание При наличии возможности обрастания водоводов дрейсенной, баянусом, мидиями и т.п. расчет потерь в водоводе следует производить при значении коэффициента шероховатости 0,02

5.100. Сифонные водоводы допускается применять в водозаборах II и III категорий.

Применение сифонных водоводов в водозаборах I категории должно быть обосновано.

5.101. Сифонные и самотечные водоводы, как правило, следует принимать из стальных труб. Допускается применение пластмассовых и железобетонных труб.

5.102. Для самотечных водоводов на участке примыкания к подземной части водоприемных колодцев и насосных станций, выполняемых опускным способом, рекомендуется метод бесшвейной прокладки.

5.103. Стальные самотечные и сифонные водоводы должны проверяться на всплывание и устраиваться с противокоррозионной оклеечной изоляцией, а при необходимости — и с катодной или протекторной защитой. При пересечении самотечными или сифонными водоводами участков с вечномёрзлыми грунтами должны быть предусмотрены мероприятия, исключающие замерзание воды внутри водовода.

5.104. Самотечные и сифонные водоводы в пределах русла водотока должны защищаться снаружи от истираний донными наносами и от повреждений якорями путем заглубления водоводов под дно с учетом местных условий, но не менее чем на 0,5 м, или обсыпки грунтом с укреплением его от размыва.

5.105. Выбор типа сеток для предварительной очистки воды следует производить с учетом особенностей водоема и производительности водозабора.

Вращающиеся сетки следует применять в средних, тяжелых и очень тяжелых условиях загрязненности источника согласно табл. 12, а также при производительности водозабора более 1 м³/с.

5.106. При наличии рыбозащитных устройств в месте водоотбора рабочую площадь плоских или вращающихся сеток следует определять при минимальном уровне воды в сеточном колодце и скорости в отверстиях сетки, принимаемой не более 1 м/с.

5.107. При применении в качестве рыбозащитных мероприятий фильтрующих элементов или устройства водоприемников фильтрующего типа в отдельных случаях следует рассматривать возможность отказа от установки водоочистных сеток.

5.108. Насосные станции водозаборных сооружений следует проектировать в соответствии с указаниями разд. 7.

При этом в насосных станциях водозаборов рекомендуется применять насосы с вертикальным валом.

5.109. При проектировании водозаборных сооружений следует предусматривать устройства для удаления осадка из водоприемных камер (колодцев).

Для промывки сеток следует использовать воду из напорных водоводов. В случае недостаточности напора для их промывки следует предусматривать установку подкачивающих насосов.

6. ВОДОПОДГОТОВКА

Общие указания

6.1. Требования настоящего раздела не распространяются на установки водоподготовки теплостанций энергетических объектов.

Проектирование установок водоподготовки котельных с котлами, работающими под давлением до 4 МПа (40 кгс/см²), а также систем теплоснабжения и горячего водоснабжения должно производиться в соответствии с указаниями СНиП II-35-76 и СНиП 2.04.07-86*.

6.2. Метод обработки воды, состав и расчетные параметры сооружений водоподготовки и расчетные дозы реагентов надлежит устанавливать в зависимости от качества воды в источнике водоснабжения, назначения водопровода, производительности станции и местных условий на основании данных технологических изысканий и опыта эксплуатации сооружений, работающих в аналогичных условиях.

6.3. Для подготовки воды питьевого качества могут быть приняты только те методы, по которым получены положительные гигиенические заключения.

6.4. Необходимо предусматривать повторное использование промывных вод фильтров, воды от обезвоживания и складирования осадков станций водоподготовки. При обосновании допускается сброс их в водотоки или водоемы при соблюдении требований «Правил охраны поверхностных вод от загрязнений сточными водами» или на канализационные очистные сооружения.

6.5. При проектировании оборудования, арматуры и трубопроводов станций водоподготовки следует учитывать требования разд. 12. Сооружения станций водоподготовки должны быть оборудованы приборами и устройствами для определения основных параметров их работы согласно разд. 13, а также устройствами для отбора проб до и после каждого сооружения.

6.6. Полный расход воды, поступающей на станцию, надлежит определять с учетом расхода воды на собственные нужды станции.

Ориентировочно среднесуточные (за год) расходы исходной воды на собственные нужды станций осветления, обезжелезивания и др. следует принимать: при повторном использовании промывной воды в размере 3—4 % количества воды, подаваемой потребителям, без повторного использования — 10—14 %, для станций умягчения — 20—30 %. Расходы воды на собственные нужды станций надлежит уточнять расчетами.

6.7. Станции водоподготовки должны рассчитываться на равномерную работу в течение суток максимального водопотребления, причем должна предусматриваться возможность отключения отдельных сооружений для профилактического осмотра, чистки, текущего и капитального ремонта. Для станций производительностью до 5000 м³/сут допускается предусматривать работу в течение части суток.

6.8. Коммуникации станций водоподготовки надлежит рассчитывать на возможность пропуска расхода воды на 20—30 % больше расчетного.

ОСВЕТЛЕНИЕ И ОБЕСЦВЕЧИВАНИЕ ВОДЫ

Общие указания

6.9. Воды источников водоснабжения подразделяются:

а) в зависимости от расчетной максимальной мутности (ориентировочно количество взвешенных веществ) на:

- маломутные — до 50 мг/л;
- средней мутности — св. 50 до 250 мг/л;
- мутные — св. 250 до 1500 мг/л;
- высокомутные — св. 1500 мг/л;

б) в зависимости от расчетного максимального содержания гумусовых веществ, обуславливающих цветность воды, на:

- малоцветные — до 35°;
- средней цветности — св. 35 до 120°;
- высокой цветности — св. 120°.

Расчетные максимальные значения мутности и цветности для проектирования сооружений станций водоподготовки следует определять по данным анализов воды за период не менее чем за последние три года до выбора источника водоснабжения.

6.10. При выборе сооружений для осветления и обезцвечивания воды рекомендуется руководствоваться указаниями пп. 6.2 и 6.3, а для предварительного выбора — данными табл. 15.

Т а б л и ц а 15

Основные сооружения	Условия применения				Производительность станции, м ³ /сут
	Мутность, мг/л		Цветность, град		
	исходная вода	очищенная вода	исходная вода	очищенная вода	
<i>Обработка воды с применением коагулянтов и флокулянтов</i>					
1. Скорые фильтры (одноступенчатое фильтрование):					
а) напорные	До 30	До 1,5	До 50	До 20	До 5000
б) открытые	« 20	« 1,5	« 50	« 20	« 50000
2. Вертикальные отстойники — скорые фильтры	« 1500	« 1,5	« 120	« 20	« 5000
3. Горизонтальные отстойники — скорые фильтры	« 1500	« 1,5	« 120	« 20	Св. 30000
4. Контактные префильтры — скорые фильтры (двухступенчатое фильтрование)	« 300	« 1,5	« 120	« 20	Любая
5. Осветлители со взвешенным осадком — скорые фильтры	Не менее 50 до 1500	« 1,5	« 120	« 20	Св. 5000
6. Две ступени отстойников — скорые фильтры	Более 1500	« 1,5	« 120	« 20	Любая
7. Контактные осветлители	До 120	« 1,5	« 120	« 20	«
8. Горизонтальные отстойники и осветлители со взвешенным осадком для частичного осветления воды	« 1500	8—15	« 120	« 40	«
9. Крупнозернистые фильтры для частичного осветления воды	« 80	До 10	« 120	« 30	«
10. Радиальные отстойники для предварительного осветления высокомутных вод	Св. 1500	« 250	« 120	« 20	«
11. Трубчатый отстойник и напорный фильтр заводского изготовления (типа «Струя»)	До 1000	« 1,5	« 120	« 20	До 800
<i>Обработка воды без применения коагулянтов и флокулянтов</i>					
12. Крупнозернистые фильтры для частичного осветления воды	До 150	30—50 % исходной	До 120	Такая же, как исходная	Любая
13. Радиальные отстойники для частичного осветления воды	Более 1500	30—50 % исходной	« 120	То же	«
14. Медленные фильтры с механической или гидравлической регенерацией песка	До 1500	1,5	« 50	До 20	«
<p>Примечания 1 Мутность указана суммарная, включая образующуюся от введения реагентов</p> <p>2 На водозаборных сооружениях или на станции водоподготовки необходимо предусматривать установку сеток с ячейками 0,5—2 мм. При среднемесечном содержании в воде планктона более 1000 кл/мл и продолжительности «цветения» более 1 мес в году в дополнение к сеткам на водозаборе следует предусматривать установку микрофильтров на водозаборе или на станции водоподготовки</p> <p>3 При обосновании для обработки воды допускается применять сооружения, не указанные в табл. 15 (плавучие водозаборы-осветлители, гидроциклоны, флотационные установки и др.)</p> <p>4 Осветлители со взвешенным осадком следует применять при равномерной подаче воды на сооружения или постепенном изменении расхода воды в пределах не более 15 % в 1 ч и колебании температуры воды не более ±1°С в 1 ч</p>					

Сетчатые барабанные фильтры

Т а б л и ц а 16

6.11. Сетчатые барабанные фильтры следует применять для удаления из воды крупных плавающих и взвешенных примесей (барабанные сетки) и для удаления указанных примесей и планктона (микрофильтры).

Сетчатые барабанные фильтры следует размещать на площадке станций водоподготовки, при обосновании допускается их размещение на водозаборных сооружениях.

Сетчатые барабанные фильтры надлежит устанавливать до подачи в воду реагентов.

6.12. Количество резервных сетчатых барабанных фильтров надлежит принимать:

- 1 — при количестве рабочих агрегатов 1—5;
- 2 — « « « « 6—10;
- 3 — « « « « 11 и св.

6.13. Установку сетчатых барабанных фильтров следует предусматривать в камерах. Допускается размещение в одной камере двух агрегатов, если число рабочих агрегатов св. 5.

Камеры должны оборудоваться спускными трубами.

В подводящем канале камер следует предусматривать переливной трубопровод.

6.14. Промывка сетчатых барабанных фильтров должна осуществляться водой, прошедшей через них.

Расходы воды на собственные нужды следует принимать: для барабанных сеток — 0,5 % и микрофильтров — 1,5 % расчетной производительности.

Реагентное хозяйство

6.15. Расчетные дозы реагентов следует устанавливать для различных периодов года в зависимости от качества исходной воды и корректировать в период наладки и эксплуатации сооружений. При этом надлежит учитывать допустимые их остаточные концентрации в обработанной воде, предусмотренные ГОСТ 2874—82 и технологическими требованиями.

6.16. Дозу коагулянта D_k , мг/л, в расчете на $Al_2(SO_4)_3$, $FeCl_3$, $Fe_2(SO_4)_3$ (по безводному веществу) допускается принимать при обработке: мутных вод — по табл. 16, цветных вод — по формуле

$$D_k = 4\sqrt{C}, \quad (6)$$

где C — цветность обрабатываемой воды, град.

Примечание При одновременном содержании в воде взвешенных веществ и цветности принимается большая из доз коагулянта, определенных по табл. 16 и формуле (6)

Мутность воды, мг/л	Доза безводного коагулянта для обработки мутных вод, мг/л
До 100	25—35
Св. 100 до 200	30—40
« 200 « 400	35—45
« 400 « 600	45—50
« 600 « 800	50—60
« 800 « 1000	60—70
« 1000 « 1500	70—80

Примечания 1. Меньшие значения доз относятся к воде, содержащей грубодисперсную взвесь.
2. При применении контактных осветлителей или фильтров, работающих по принципу коагуляции в зоне фильтрующей загрузки, дозу коагулянта следует принимать на 10—15 % меньше, чем по табл. 16 и формуле (6)

6.17. Дозу флокулянтов (в дополнение к дозам коагулянтов) следует принимать:

а) полиакриламида (ПАА) по безводному продукту:

при вводе перед отстойниками или осветлителями со взвешенным осадком — по табл. 17;

Т а б л и ц а 17

Мутность воды, мг/л	Цветность воды, град	Доза безводного ПАА, мг/л
До 10	Св. 50	1—1,5
Св. 10 до 100	30—100	0,3—0,6
« 100 « 500	20—60	0,2—0,5
« 500 « 1500	—	0,2—1

при вводе перед фильтрами при двухступенчатой очистке — 0,05—0,1 мг/л;

при вводе перед контактными осветлителями или фильтрами при одноступенчатой очистке, а также перед префильтрами — 0,2—0,6 мг/л;

б) активной кремнекислоты (по SiO_2):

при вводе перед отстойниками или осветлителями со взвешенным осадком для воды с температурой более $5-7^\circ C$ — 2—3 мг/л, с температурой менее $5-7^\circ C$ — 3—5 мг/л;

при вводе перед фильтрами при двухступенчатой очистке — 0,2—0,5 мг/л;

при вводе перед контактными осветлителями или фильтрами при одноступенчатой очистке, а также перед префильтрами — 1—3 мг/л.

Флокулянты следует вводить в воду после коагулянта. При очистке высокомутных вод допускается ввод флокулянтов до коагулянтов. Следует предусматривать возможность ввода флокулянтов и коагулянтов с разрывом во времени до 2—3 мин в зависимости от качества обрабатываемой воды.

6.18. Дозу хлорсодержащих реагентов (по активному хлору) при предварительном хлорировании и для улучшения хода коагуляции и обесцвечивания воды, а также для улучшения санитарного состояния сооружений следует принимать 3—10 мг/л.

Реагенты рекомендуется вводить за 1—3 мин до ввода коагулянтов.

6.19. Дозы подщелачивающих реагентов $D_{щ}$, мг/л, необходимых для улучшения процесса хлопьеобразования, надлежит определять по формуле

$$D_{щ} = K_{щ} (D_k/e_k - Ш_0) + 1, \quad (7)$$

где D_k — максимальная в период подщелачивания доза безводного коагулянта, мг/л;

e_k — эквивалентная масса коагулянта (безводного), мг/мг-экв, принимаемая для $Al_2(SO_4)_3$ — 57, $FeCl_3$ — 54, $Fe_2(SO_4)_3$ — 67;

$K_{щ}$ — коэффициент, равный для извести (по CaO) — 28, для соды (по Na_2CO_3) — 53;

$Ш_0$ — минимальная щелочность воды, мг-экв/л.

Реагенты следует вводить одновременно с вводом коагулянтов.

6.20. Приготовление и дозирование реагентов надлежит предусматривать в виде растворов или суспензий. Количество дозаторов следует принимать в зависимости от числа точек ввода и производительности дозатора, но не менее двух (один резервный).

Гранулированные и порошкообразные реагенты надлежит, как правило, принимать в сухом виде.

6.21. Концентрацию раствора коагулянта в растворных баках, считая по чистому и безводному продукту, следует принимать: до 17 % — для неочищенного, до 20 % — для очищенного кускового, до 24 % — для очищенного гранулированного; в расходных баках — до 12 %.

6.22. Время полного цикла приготовления раствора коагулянта (загрузка, растворение, отстаивание, перекачка, при необходимости чистка поддона) при температуре воды до 10°C следует принимать 10—12 ч.

Для ускорения цикла приготовления коагулянта до 6—8 ч рекомендуется использование воды температурой до 40°C.

Количество растворных баков надлежит принимать с учетом объема разовой поставки, способов доставки и разгрузки коагулянта, его вида, а также времени его растворения и должно быть не менее трех.

Количество расходных баков должно быть не менее двух.

6.23. Для растворения коагулянта и перемешивания его в баках надлежит предусмат-

ривать подачу сжатого воздуха с интенсивностью:

8—10 л/(с·м²) — для растворения;

3—5 л/(с·м²) — для перемешивания при разбавлении до требуемой концентрации в расходных баках.

Распределение воздуха следует предусматривать дырчатыми трубами.

Допускается применение для растворения коагулянта и перемешивания его раствора механических мешалок или циркуляционных насосов.

6.24. Растворные баки в нижней части следует проектировать с наклонными стенками под углом 45° к горизонтали для неочищенного и 15° для очищенного коагулянта. Для опорожнения баков и сброса осадка следует предусматривать трубопроводы диаметром не менее 150 мм.

При применении кускового коагулянта в баках должны быть предусмотрены съемные колосниковые решетки с прозорами 10—15 мм.

При применении гранулированного и порошкообразного коагулянта необходимо предусматривать на колосниковой решетке сетку из кислотостойкого материала с отверстиями 2 мм.

Примечание. Допускается уменьшение угла наклона стенок баков для неочищенного коагулянта до 25° при оборудовании подколосниковой части баков системой гидросмыва осадка и одновременной подаче сжатого воздуха

6.25. Днища расходных баков должны иметь уклон не менее 0,01 к сбросному трубопроводу диаметром не менее 100 мм.

6.26. Забор раствора коагулянта из растворных и расходных баков следует предусматривать с верхнего уровня.

6.27. Внутренняя поверхность баков должна быть защищена кислотостойкими материалами.

6.28. При применении в качестве коагулянта сухого хлорного железа в верхней части растворного бака следует предусматривать колосниковую решетку. Баки должны размещаться в изолированном помещении (боксе) с вытяжной вентиляцией.

6.29. Для транспортирования раствора коагулянта следует применять кислотостойкие материалы и оборудование.

Конструкции реагентопроводов должны обеспечивать возможность их быстрой прочистки и промывки.

6.30. Полиакриламид следует применять в виде раствора с концентрацией полимера 0,1—1%.

Приготовление раствора из технического полиакриламида надлежит производить в баках с механическими лопастными мешалками. Продолжительность приготовления раствора из ПАА геля 25—40 мин, из ПАА сухого 2 ч. Для

ускорения приготовления раствора ПАА следует использовать горячую воду с температурой не выше 50°C.

6.31. Количество мешалок, а также объем расходных баков для растворов ПАА следует определять исходя из сроков хранения 0,7—1 % растворов не более 15 сут, 0,4—0,6 % растворов — 7 сут и 0,1—0,3 % растворов — 2 сут.

6.32. Приготовление растворов активной кремнекислоты (АК) производится путем обработки жидкого стекла раствором серноокислого алюминия или хлором.

Активацию серноокислым алюминием или хлором следует производить на установках непрерывного или периодического действия.

6.33. Для подщелачивания и стабилизации воды следует применять известь. При обосновании допускается применение соды.

6.34. Выбор технологической схемы известкового хозяйства станции водоподготовки надлежит производить с учетом качества и вида заводского продукта, потребности в извести, места ее ввода и т.д. В случае применения комовой негашеной извести следует принимать мокрое хранение ее в виде теста.

При расходе извести до 50 кг/сут по CaO допускается применение схемы с использованием известкового раствора, получаемого в сатураторах двойного насыщения.

6.35. Количество баков для известкового молока или раствора надлежит предусматривать не менее двух. Концентрацию известкового молока в расходных баках следует принимать не более 5 % по CaO.

6.36. Для очистки известкового молока от нерастворимых примесей при стабилизационной обработке воды надлежит применять вертикальные отстойники или гидроциклоны.

Скорость восходящего потока в вертикальных отстойниках следует принимать 2 мм/с.

Для очистки известкового молока на гидроциклонах необходимо обеспечивать двукратный его пропуск через гидроциклоны.

6.37. Для непрерывного перемешивания известкового молока следует применять гидравлическое перемешивание (с помощью насосов) или механические мешалки.

При гидравлическом перемешивании восходящая скорость движения молока в баке должна приниматься не менее 5 мм/с. Баки должны иметь конические днища с наклоном 45° и сбросные трубопроводы диаметром не менее 100 мм.

Примечание Допускается для перемешивания известкового молока применять сжатый воздух при интенсивности подачи 8—10 л/(с м²)

6.38. Диаметры трубопроводов подачи известкового молока должны быть: напорных при подаче очищенного продукта не менее 25 мм,

неочищенного — не менее 50 мм, самотечных — не менее 50 мм. Скорость движения в трубопроводах известкового молока должна приниматься не менее 0,8 м/с. Повороты на трубопроводах известкового молока следует предусматривать с радиусом не менее 5*d*, где *d* — диаметр трубопровода. Напорные трубопроводы проектируются с уклоном к насосу не менее 0,02, самотечные трубопроводы должны иметь уклон к выпуску не менее 0,03°.

При этом следует предусматривать возможность промывки и прочистки трубопроводов.

6.39. Концентрацию раствора соды следует принимать 5—8 %. Дозирование раствора соды следует предусматривать согласно п. 6.20.

СМЕСИТЕЛЬНЫЕ УСТРОЙСТВА

6.40. Смесительные устройства должны включать устройства ввода реагентов, обеспечивающие быстрое равномерное распределение реагентов в трубопроводе или канале подачи воды на сооружения водоподготовки, и смесители, обеспечивающие последующее интенсивное смешение реагентов с обрабатываемой водой.

6.41. Смесительные устройства должны обеспечивать последовательный с необходимым разрывом времени ввод реагентов согласно пп. 6.17—6.19 и рекомендуемому прил. 4 с учетом длительности пребывания воды в трубопроводах или каналах между устройствами ввода реагентов.

6.42. Устройства ввода реагентов следует выполнять в виде перфорированных трубчатых распределителей или вставок в трубопровод, создающих местные сопротивления. Распределители реагентов должны быть доступны для прочистки и промывки без прекращения процесса обработки воды. Потерю напора в трубопроводе при установке трубчатого распределителя надлежит принимать 0,1—0,2 м, при установке вставки — 0,2—0,3 м.

6.43. Смешение реагентов с водой надлежит предусматривать в смесителях гидравлического типа (вихревых, перегородчатых). При обосновании допускается применение смесителей механического типа (мешалок).

6.44. Число смесителей (секций) надлежит принимать не менее двух с возможностью отключения их в периоды интенсивного хлопьеобразования.

Резервные смесители (секции) принимать не следует, но необходимо предусматривать обводной трубопровод в обход смесителей с размещением в нем резервных устройств ввода реагентов согласно п. 6.42.

6.45. Вихревые смесители надлежит применять при поступлении на станцию воды с

крупнодисперсными взвешенными веществами и при использовании реагентов в виде суспензий или частично осветленных растворов.

Вихревые смесители следует принимать в виде конического или пирамидального вертикального диффузора с углом между наклонными стенками 30—45°, высотой верхней части с вертикальными стенками от 1 до 1,5 м, при скорости входа воды в смеситель от 1,2 до 1,5 м/с, скорости восходящего движения воды под водосборным устройством от 30 до 40 мм/с, скорости движения воды в конце водосборного лотка 0,6 м/с.

6.46. Перегородчатые смесители надлежит принимать в виде каналов с перегородками, обеспечивающими горизонтальное или вертикальное движение воды с поворотами на 180°. Число поворотов следует принимать равным 9—10.

6.47. Потерю напора h на одном повороте перегородчатого смесителя следует определять по формуле

$$h = \zeta v^2 / 2g, \quad (8)$$

где ζ — коэффициент гидравлического сопротивления, принимаемый равным 2,9;

v — скорость движения воды в смесителе, принимаемая уменьшающейся от 0,7 до 0,5 м/с;

g — ускорение свободного падения, равное 9,8 м/с².

6.48. Смесители должны оборудоваться пелливыми и спускными трубами. Следует предусматривать возможность уменьшения числа перегородок для сокращения времени пребывания воды в смесителях в периоды интенсивного хлопьеобразования.

6.49. Скорость движения воды в трубопроводах или каналах от смесителей к камерам хлопьеобразования и осветлителям со взвешенным осадком следует принимать уменьшающейся от 1 до 0,6 м/с. При этом время пребывания воды в них должно быть не более 1,5 мин.

Воздухоотделители

6.50. Воздухоотделители следует предусматривать при применении отстойников с камерами хлопьеобразования со слоем взвешенного осадка, осветлителей со взвешенным осадком, контактных осветлителей и контактных префильтров.

6.51. Площадь воздухоотделителя надлежит принимать из расчета скорости движения нисходящего потока воды не более 0,05 м/с и времени пребывания воды в нем не менее 1 мин.

Воздухоотделители допускается предусматривать общими на все виды сооружения или для каждого сооружения отдельно.

В тех случаях, когда конструкция смесителей сможет обеспечить выделение из воды пузырьков воздуха и на пути движения воды от смесителей к сооружениям обогащение воды воздухом исключается, воздухоотделители предусматривать не следует.

Камеры хлопьеобразования

6.52. В отстойниках надлежит предусматривать встроенные камеры хлопьеобразования гидравлического типа. При обосновании допускается применение камер хлопьеобразования механического типа

6.53. В горизонтальных отстойниках гидравлические камеры хлопьеобразования следует предусматривать перегородчатые, вихревые или со слоем взвешенного осадка.

6.54. Перегородчатые камеры хлопьеобразования следует принимать с горизонтальным или вертикальным движением воды. Скорость движения воды в коридорах следует принимать 0,2—0,3 м/с в начале камеры и 0,05—0,1 м/с в конце камеры за счет увеличения ширины коридора.

Время пребывания воды в камере хлопьеобразования следует принимать равным 20—30 мин (нижний предел — для мутных вод, верхний — для цветных с низкой температурой зимой).

Ширина коридора должна быть не менее 0,7 м. Число поворотов потока в перегородчатой камере следует принимать равным 8—10.

Допускается применение двухэтажных камер.

Потерю напора в камере следует определять согласно п. 6.47.

6.55. Вихревые камеры хлопьеобразования следует проектировать с вертикальными или наклонными стенками (угол между стенками следует принимать в зависимости от высоты камеры в пределах 50—70°). Время пребывания воды в камере следует принимать равным 6—12 мин (нижний предел — для мутных вод, верхний предел — для цветных вод).

Скорость входа воды в камеры следует принимать 0,7—1,2 м/с, скорость восходящего потока на выходе из камеры 4—5 мм/с.

Отвод воды из камер хлопьеобразования в отстойники следует предусматривать при скорости движения воды в сборных лотках, трубах и отверстиях не более 0,1 м/с для мутных вод и 0,05 м/с для цветных вод.

Потерю напора в камере следует определять согласно п. 6.47.

6.56. Камеры хлопьеобразования со слоем взвешенного осадка с вертикальными перегородками надлежит применять для вод средней

мутности и мутных вод. Восходящую скорость движения воды следует принимать 0,65—1,6 мм/с при осветлении вод средней мутности и 0,8—2,2 мм/с при осветлении мутных вод.

При применении встроенных камер хлопьеобразования со слоем взвешенного осадка расчетную скорость осаждения взвеси в отстойнике при обработке мутных вод надлежит принимать на 20 %, при обработке вод средней мутности на 15 % более, чем указано в табл. 18.

Т а б л и ц а 18

Характеристика обрабатываемой воды и способ обработки	Скорость выпадения взвеси u_0 , задерживаемой отстойниками, мм/с
Маломутные цветные воды, обрабатываемые коагулянтом	0,35—0,45
Воды средней мутности, обрабатываемые коагулянтом	0,45—0,5
Мутные воды, обрабатываемые коагулянтом флокулянтом	0,5—0,6
	0,2—0,3
Мутные воды, не обрабатываемые коагулянтом	0,08—0,15

Примечания 1 В случае применения флокулянтов при коагулировании воды скорости выпадения взвеси следует увеличивать на 15—20 %.
2 Нижние пределы u_0 указаны для хозяйственно-питьевых водопроводов

6.57. Распределение воды по площади камеры хлопьеобразования со взвешенным осадком следует предусматривать с помощью напорных перфорированных труб с отверстиями, направленными вниз под углом 45°. Расстояние между перфорированными трубами следует принимать 2 м, от стенки камеры — 1 м.

Потери напора в перфорированных распределительных трубах надлежит определять согласно п. 6.86.

Скорость движения воды в начале распределительных труб следует принимать 0,5—0,6 м/с, площадь отверстий 30—40 % площади сечения распределительной трубы, диаметр отверстий — не менее 25 мм.

6.58. Отвод воды из камер хлопьеобразования в отстойники надлежит предусматривать при скорости движения воды не более 0,1 м/с для мутных вод и 0,05 м/с для цветных вод. На входе воды в отстойник следует устанавливать подвесную перегородку, погруженную на $\frac{1}{4}$ высоты отстойника. Скорость движения воды между стенкой и перегородкой должна быть не более 0,03 м/с.

6.59. В вертикальных отстойниках следует предусматривать гидравлическую камеру хлопьеобразования водоворотного типа, располагаемую в центре отстойника. Воду надлежит подавать в камеру хлопьеобразования через сопла, направленные по касательной. В нижней части камеры должны предусматриваться решетки с ячейками размером 0,5×0,5 м, высотой 0,8 м.

Потерю напора в сопле следует определять по формуле (8) п. 6.47, принимая скорость движения воды при выходе из сопла 2—3 м/с и коэффициент гидравлического сопротивления $\zeta = 1,18$.

Сопло надлежит располагать на расстоянии $0,2d_k$ от стенки камеры (d_k — диаметр камеры хлопьеобразования) на глубине 0,5 м от поверхности воды.

6.60. Площадь камеры хлопьеобразования водоворотного типа следует определять из расчета времени пребывания воды в ней в течение 15—20 мин и высоты камеры, принимаемой 3,5—4 м.

6.61. Над камерами хлопьеобразования необходимо предусматривать павильоны шириной не более 6 м.

6.62. При количестве встроенных в отстойники камер хлопьеобразования менее шести следует предусматривать одну резервную (пп. 6.63, 6.68).

Вертикальные отстойники

6.63. Площадь зоны осаждения $F_{во}$, м², вертикального отстойника без установки в нем тонкослойных блоков следует определять по формуле (9) для двух периодов:

минимальной мутности при минимальном зимнем расходе воды;

наибольшей мутности при наибольшем расходе воды, соответствующем этому периоду.

Расчетная площадь зоны осаждения должна соответствовать наибольшему значению

$$F_{во} = \beta_{об} q / 3,6 v_p N_p, \quad (9)$$

где q — расчетный расход для периодов максимального и минимального суточного водопотребления, м³/ч;

v_p — расчетная скорость восходящего потока, мм/с, принимается при отсутствии данных технологических изысканий не более указанных в табл. 18 величин скоростей выпадения взвеси с учетом п. 6.56;

N_p — количество рабочих отстойников;

$\beta_{об}$ — коэффициент, учитывающий объемное использование отстойника, величина которого принимается 1,3—1,5 (нижний предел — при отношении диаметра к высоте отстойника — 1, верхний — при отношении диаметра к высоте — 1,5).

При количестве отстойников менее шести следует предусматривать один резервный.

6.64. При установке в зоне осаждения тонкослойных блоков площадь зоны осаждения определяется исходя из удельных нагрузок, отнесенных к площади зеркала воды, занятой тонкослойными блоками: для маломутных и цветных вод, обработанных коагулянтом, $3-3,5 \text{ м}^3/(\text{ч}\cdot\text{м}^2)$, для средней мутности $3,6-4,5 \text{ м}^3/(\text{ч}\cdot\text{м}^2)$, для мутных вод $4,6-5,5 \text{ м}^3/(\text{ч}\cdot\text{м}^2)$.

6.65. Зона накопления и уплотнения осадка вертикальных отстойников должна предусматриваться с наклонными стенками. Угол между наклонными стенками следует принимать $70-80^\circ$.

Сброс осадка следует предусматривать без выключения отстойника. Период работы, T_p , ч, между сбросами осадка следует определять по формуле

$$T_p = W_{\text{осч}} N_p \delta / q (C_v - M_{\text{осв}}), \quad (10)$$

где $W_{\text{осч}}$ — объем зоны накопления и уплотнения осадка, м^3 ;

δ — средняя по всей высоте осадочной части концентрация твердой фазы в осадке, $\text{г}/\text{м}^3$, в зависимости от мутности воды и продолжительности интервалов между сбросами принимаемая по данным табл. 19;

$M_{\text{осв}}$ — мутность воды, выходящей из отстойника, $\text{г}/\text{м}^3$, принимаемая от 8 до $15 \text{ г}/\text{м}^3$;

C_v — концентрация взвешенных веществ в воде, $\text{г}/\text{м}^3$, поступающих в отстойник, определяемая по формуле

$$C_v = M + K_k D_k + 0,25 C + V_n, \quad (11)$$

где M — количество взвешенных веществ в исходной воде, $\text{г}/\text{м}^3$ (принимается равным мутности воды);

D_k — доза коагулянта по безводному продукту, $\text{г}/\text{м}^3$;

K_k — коэффициент, принимаемый для очищенного сернокислого алюминия — 0,5, для нефелинового коагулянта — 1,2, для хлорного железа — 0,7;

C — цветность исходной воды, град;

V_n — количество нерастворимых веществ, вводимых с известью, $\text{г}/\text{м}^3$, которое определяется по формуле

$$V_n = D_n / K_n - D_n, \quad (12)$$

где K_n — долевое содержание СаО в извести,

D_n — доза извести по СаО, $\text{г}/\text{м}^3$.

Период работы отстойника между сбросами осадка должен быть не менее 6 ч.

6.66. Сбор осветленной воды в вертикальных отстойниках следует предусматривать периферийными и радиальными желобами с отверстиями или с треугольными вырезами.

Сечения желобов следует рассчитывать на скорость движения воды $0,5-0,6 \text{ м}/\text{с}$.

Горизонтальные отстойники

6.67. Горизонтальные отстойники надлежит проектировать с рассредоточенным по площади сбором воды. Расчет отстойников следует производить для двух периодов согласно п. 6.63.

Площадь горизонтальных отстойников в плане $F_{гo}$, м^2 , следует определять по формуле

$$F_{гo} = \alpha_{об} q / 3,6 u_0, \quad (13)$$

где q — расчетный расход воды, $\text{м}^3/\text{ч}$, принимаемый согласно п. 6.63;

u_0 — скорость выпадения взвеси, $\text{мм}/\text{с}$, принимаемая по табл. 18;

$\alpha_{об}$ — коэффициент объемного использования отстойников, принимаемый равным 1,3.

Т а б л и ц а 19

Мутность исходной воды, $\text{мг}/\text{л}$	Применяемые реагенты	Средняя по высоте осадочной части отстойника концентрация твердой фазы в осадке, $\text{г}/\text{м}^3$, при интервалах между сбросами осадка, ч		
		6	12	24 и более
До 50	Коагулянт	9 000	12 000	15 000
Св 50 до 100	«	12 000	16 000	20 000
« 100 « 400	«	20 000	32 000	40 000
« 400 « 1000	«	35 000	50 000	60 000
« 1000 « 1500	«	80 000	100 000	120 000
« 1500	Флокулянт	90 000	140 000	160 000
« 1500	Без реагентов	200 000	250 000	300 000

П р и м е ч а н и е При обработке исходной воды коагулянтами совместно с флокулянтами среднюю концентрацию твердой фазы в осадке надлежит принимать на 25 % больше для маломутных цветных вод и на 15 % — для вод средней мутности

При установке в зоне осаждения тонкослойных блоков площадь отстойника следует определять согласно п. 6.64. Блоки следует предусматривать на всей длине отстойника.

6.68. Длину отстойников L , м, следует определять по формуле

$$L = H_{cp} v_{cp} u_0, \quad (14)$$

где H_{cp} — средняя высота зоны осаждения, м, принимаемая равной 3—3,5 м в зависимости от высотной схемы станции;

v_{cp} — расчетная скорость горизонтального движения воды в начале отстойника, принимаемая равной 6—8, 7—10 и 9—12 мм/с соответственно для вод маломутных, средней мутности и мутных.

Отстойник должен быть разделен продольными перегородками на самостоятельно действующие секции шириной не более 6 м.

При количестве секций менее шести следует предусматривать одну резервную.

6.69. Горизонтальные отстойники следует проектировать с механическим или гидравлическим удалением осадка (без выключения подачи воды в отстойник) или предусматривать в них гидравлическую систему смыва осадка с периодическим отключением подачи воды в отстойник в случае осветления мутных вод с образованием малоподвижных осадков. Для обмыва стен и днища отстойников следует предусматривать трубопровод с вентилями для присоединения шлангов.

6.70. Для отстойников с механизированным удалением осадка скребковыми механизмами объем зоны накопления и уплотнения осадка надлежит определять в зависимости от размеров скребков, сгребающих осадок в приямок.

При гидравлическом удалении или напорном смыве осадка объем зоны накопления и уплотнения осадка определяется из формулы (10) при продолжительности работы отстойника между чистками не менее 12 ч.

Среднюю концентрацию уплотненного осадка следует определять по табл. 19.

6.71. Для гидравлического удаления осадка следует предусматривать сборную систему из перфорированных труб, обеспечивающую удаление его в течение 20—30 мин.

Дно отстойника между трубами сборной системы осадка надлежит принимать плоским или призматическим с углом наклона граней 45°.

Расстояние между осями труб следует принимать не более 3 м — при призматическом днище и 2 м — при плоском.

Скорость движения осадка в конце труб надлежит принимать не менее 1 м/с; в отвер-

стиях — 1,5—2 м/с; диаметр отверстий — не менее 25 мм, расстояние между отверстиями — 300—500 мм.

Отверстия следует располагать в шахматном порядке вниз под углом 45° к оси трубы.

Отношение суммарной площади отверстий к площади сечения труб надлежит принимать равным 0,5—0,7.

В начале трубы следует предусматривать отверстие диаметром не менее 15 мм для выпуска воздуха.

Гидравлический расчет сборной системы осадка следует выполнять согласно п. 6.86.

6.72. Напорные гидравлические системы смыва осадка, включающие телескопические дырчатые трубы с насадками, насосную установку, резервуар промывной воды и емкости для сбора и уплотнения осадка перед подачей его на сооружения обезвоживания, следует проектировать для удаления из отстойников тяжелых, трудноудаляющихся осадков, образующихся при осветлении мутных и высокомутных вод.

6.73. Высоту отстойников надлежит определять как сумму высот зоны осаждения и зоны накопления осадка с учетом величины превышения строительной высоты над расчетным уровнем воды не менее 0,3 м.

6.74. Количество воды, сбрасываемой из отстойника вместе с осадком, следует определять с учетом коэффициента разбавления, принимаемого:

- 1,5 — при гидравлическом удалении осадка;
- 1,2 — при механическом удалении осадка;
- 2—3 — при напорном смыве осадка.

При гидравлическом удалении осадка продольный уклон дна отстойника следует принимать не менее 0,005.

6.75. Сбор осветленной воды следует предусматривать системой горизонтально расположенных дырчатых труб или желобов с затопленными отверстиями или треугольными водосливами, расположенными на участке $\frac{2}{3}$ длины отстойника, считая от задней торцевой стенки, или на всю длину отстойника при оснащении его тонкослойными блоками.

Скорость движения осветленной воды в конце желобов и труб следует принимать 0,6—0,8 м/с, в отверстиях — 1 м/с.

Верх желоба с затопленными отверстиями должен быть на 10 см выше максимального уровня воды в отстойнике, заглубление трубы под уровень воды необходимо определять гидравлическим расчетом.

Отверстия в желобе следует располагать на 5—8 см выше дна желоба, в трубах — горизонтально по оси. Диаметр отверстий должен быть не менее 25 мм.

Излив воды из желобов и труб в сборный карман должен быть свободным (незатопленным).

Расстояние между осями желобов или труб должно быть не менее 3 м.

6.76. В перекрытии отстойников следует предусматривать люки для спуска в отстойники, отверстия для отбора проб на расстоянии не более 10 м друг от друга и вентиляционные трубы.

Осветлители со взвешенным осадком

6.77. Расчет осветлителей следует производить с учетом годовых колебаний качества обрабатываемой воды.

При отсутствии данных технологических исследований скорость восходящего потока в зоне осветления $v_{осв}$ и коэффициент распределения воды между зоной осветления и зоной отделения осадка $K_{рв}$ следует принимать по данным табл. 20 с учетом примечания к табл. 18.

Т а б л и ц а 20

Мутность воды, поступающей в осветлитель, мг/л	Скорость восходящего потока воды в зоне осветления $v_{осв}$, мм/с		Коэффициент распределения воды $K_{рв}$
	в зимний период	в летний период	
От 50 до 100	0,5—0,6	0,7—0,8	0,7—0,8
Св. 100 « 400	0,6—0,8	0,8—1	0,8—0,7
« 400 « 1000	0,8—1	1—1,1	0,7—0,65
« 1000 « 1500	1—1,2	1,1—1,2	0,64—0,6

П р и м е ч а н и е Нижние пределы указаны для хозяйственно-питьевых водопроводов

6.78. Для зон осветления и отделения осадка надлежит принимать наибольшие значения площадей, полученные при расчете для двух периодов согласно п. 6.63.

Площадь зоны осветления $F_{осв}$, м², следует определять по формуле

$$F_{осв} = qK_{рв}3,6v_{осв}, \quad (15)$$

где $K_{рв}$ — коэффициент распределения воды между зонами осветления и отделения осадка (осадкоуплотнителем), принимаемый по табл. 20;

$v_{осв}$ — скорость восходящего потока воды в зоне осветления, мм/с, по табл. 20.

Площадь зоны отделения осадка $F_{отд}$, м², надлежит определять по формуле

$$F_{отд} = q(1 - K_{рв})/3,6v_{осв}. \quad (16)$$

При установке в зонах осаждения и отделения осадка тонкослойных блоков площадь

зон, занятых блоками, должна определяться согласно п. 6.64.

6.79. Высоту слоя взвешенного осадка следует принимать от 2 до 2,5 м. Низ осадкоприемных окон или кромку осадкоотводящих труб следует располагать на 1—1,5 м выше перехода наклонных стенок зоны взвешенного осадка осветлителя в вертикальные.

Угол между наклонными стенками нижней части зоны взвешенного осадка следует принимать 60—70°.

Высоту зоны осветления надлежит принимать 2—2,5 м.

Расстояние между сборными лотками или трубами в зоне осветления надлежит принимать не более 3 м.

Высота стенок осветлителей должна на 0,3 м превышать расчетный уровень воды в них.

6.80. Объем зоны накопления и уплотнения осадка следует определять по формуле (10), время уплотнения надлежит принимать не менее 6 ч при отсутствии на станции отдельных сгустителей осадка и 2—3 ч при наличии сгустителей и автоматизации выпуска осадка.

6.81. Удаление осадка из осадкоуплотнителя надлежит предусматривать периодически дырчатыми трубами. Количество сбрасываемой с осадком воды следует определять по табл. 19 с учетом коэффициента разбавления осадка, принимаемого 1,5.

6.82. Распределение воды по площади осветления надлежит принимать дырчатыми трубами, укладываемыми на расстоянии не более 3 м друг от друга.

Скорость движения воды при входе в распределительные трубы должна быть 0,5—0,6 м/с, скорость выхода из отверстий дырчатых труб — 1,5—2 м/с. Диаметр отверстий не менее 25 мм, расстояние между отверстиями не более 0,5 м, отверстия надлежит располагать вниз под углом 45° к вертикали по обе стороны трубы в шахматном порядке.

6.83. Скорость движения воды с осадком следует принимать в осадкоприемных окнах 10—15 мм/с, в осадкоотводящих трубах 40—60 мм/с (большие значения относятся к водам, содержащим преимущественно минеральную взвесь).

6.84. Сбор осветленной воды в зоне осветления надлежит предусматривать желобами с треугольными водосливами высотой 40—60 мм при расстоянии между осями водосливов — 100—150 мм и угле между кромками водослива 60°. Расчетная скорость движения воды в желобах 0,5—0,6 м/с.

6.85. Сбор осветленной воды из осадкоуплотнителя следует предусматривать затопленными дырчатыми трубами.

В вертикальных осадкоуплотнителях верх сборных дырчатых труб должен быть расположен не менее чем на 0,3 м ниже уровня воды в осветлителях и не менее чем на 1,5 м выше верха осадкоприемных окон.

В поддонных осадкоуплотнителях сборные дырчатые трубы для отвода осветленной воды следует располагать под перекрытием. Диаметр труб для отвода осветленной воды следует определять исходя из скорости движения воды не более 0,5 м/с, скорости входа воды в отверстия труб не менее 1,5 м/с, диаметра отверстий 15—20 мм.

На сборных трубах при выходе их в сборный канал следует предусматривать установку запорной арматуры.

Перепад отметок между низом сборной трубы и уровнем воды в общем сборном канале осветлителя следует принимать не менее 0,4 м.

6.86. Потери напора, м, в перфорированных распределительных и сборных трубах и желобах для воды и осадка следует определять исходя из максимальной скорости движения воды в них по формуле (8) или (22), принимая значения коэффициентов гидравлического сопротивления:

$\zeta = 2,2/K_n^2 + 1$ — для прямолинейной распределительной трубы или коллектора с ответвлениями с круглыми отверстиями;

$\zeta = 4/K_n^2 + 1$ — то же, но со щелями;

$\zeta = 3,3/K_n^{1,8}$ — для прямолинейной сборной трубы, работающей полным сечением;

$\zeta = 3,2/K_n^{1,7} + 3$ — для сборного желоба со свободной поверхностью воды и затопленными отверстиями,

где K_n — коэффициент перфорации — отношение суммарной площади отверстий или щелей к площади поперечного сечения прямолинейной трубы или коллектора или к площади живого сечения в конце сборного желоба, $0,15 \leq K_n \leq 2$.

Потери напора в коммуникациях до и после перфорированных участков труб и желобов, а также местные гидравлические сопротивления на указанных участках надлежит учитывать дополнительно.

Потери напора в слое взвешенного осадка следует принимать 0,01—0,02 м вод ст. на 1 м его высоты.

6.87. Трубы для удаления осадка из осадкоуплотнителя надлежит рассчитывать из условия отведения накопившегося осадка не более чем за 15—20 мин. Диаметр труб для удаления осадка должен быть не менее 150 мм. Расстояние между стенками соседних труб или каналов следует принимать не более 3 м.

Среднюю скорость движения осадка в отверстиях дырчатых труб следует принимать не более 3 м/с, скорость в конце дырчатой трубы не менее 1 м/с, диаметр отверстий не менее 20 мм, расстояние между отверстиями не более 0,5 м.

6.88. Угол между наклонными стенками осадкоуплотнителей следует принимать равным 70°.

При применении осветлителей с поддонными осадкоуплотнителями люк, соединяющий зону взвешенного осадка с осадкоуплотнителем, должен быть оборудован устройством, автоматически открывающимся при понижении уровня воды в осветлителе ниже верха осадкоотводящих труб (при выпуске осадка и опорожнении).

6.89. При количестве осветлителей менее шести следует предусматривать один резервный.

Сооружения для осветления высокомутных вод

6.90. Для осветления высокомутных вод следует предусматривать двухступенчатое отстаивание с обработкой воды реагентами перед отстойниками первой и второй ступеней.

В качестве отстойников первой ступени следует предусматривать радиальные отстойники со скребками на вращающихся фермах или горизонтальные отстойники с цепными скребковыми механизмами. Допускается для удаления осадка применение гидравлической системы его смыва. При обосновании допускается использовать для первой ступени осветления плавучий водозабор-осветлитель с тонкослойными элементами без применения реагентов.

6.91. Виды и дозы реагентов, вводимых в воду перед отстойниками первой и второй ступеней, надлежит определять на основании технологических исследований.

6.92. Камеры хлопьеобразования в горизонтальных отстойниках при осветлении высокомутных вод, как правило, следует проектировать механического типа. Перед радиальными отстойниками камеры хлопьеобразования не предусматриваются. Горизонтальные отстойники следует проектировать согласно пп. 6.67—6.76.

6.93. Площадь радиальных отстойников $F_{p.c}$, м², при их использовании для первой ступени отстаивания высокомутных вод следует определять по формуле

$$F_{p.o} = 0,2(q/u_0)^{1,07} + f, \quad (17)$$

где q — расчетный расход, м³/ч;

u_0 — скорость выпадения взвеси, принимаемая 0,5—0,6 мм/с;

f — площадь вихревой зоны радиального отстойника, радиус которой принимается на 1 м больше радиуса распределительного устройства, м².

Низ центрального распределительного устройства делается глухим, верх его должен быть на глубине, равной высоте слоя воды у периферийной стенки; радиус его следует принимать равным 1,5–2,5 м. Площадь отверстий в боковой стенке водораспределительного устройства надлежит определять из расчета скорости движения воды через них 1 м/с при диаметре отверстий 40–50 мм

Сбор осветленной воды следует предусматривать периферийным желобом с затопленными отверстиями или с треугольными водосливами согласно п. 6.84.

6.94. Среднюю концентрацию уплотненно-го осадка в отстойниках первой ступени следует принимать 150–160 г/л.

Скорые фильтры

6.95. Фильтры и их коммуникации должны быть рассчитаны на работу при нормальном и форсированном (часть фильтров находится в ремонте) режимах. На станциях с количеством фильтров до 20 следует предусматривать возможность выключения на ремонт одного фильтра, при большем количестве — двух фильтров

6.96. Для загрузки фильтров надлежит использовать кварцевый песок, дробленые антрацит и керамзит, а также другие материалы. Все фильтрующие материалы должны обеспечивать технологический процесс и обладать требуемой химической стойкостью и механической прочностью. При хозяйственно-питьевом водоснабжении должны учитываться требования п. 1.3

6.97. Скорости фильтрования при нормальном и форсированном режимах при отсутствии данных технологических изысканий надлежит принимать согласно табл. 21 с учетом обеспечения продолжительности работы фильтров между промывками, не менее: при нормальном режиме — 8–12 ч, при форсированном режиме или полной автоматизации промывки фильтров — 6 ч и обеспечения для хозяйственно-питьевых водопроводов требований ГОСТ 2874–82.

6.98. Общую площадь F_{ϕ} , м², следует определять по формуле

$$F_{\phi} = Q / (T_{\text{ст}} v_{\text{н}} - n_{\text{пр}} q_{\text{пр}} - n_{\text{пр}} \tau_{\text{пр}} v_{\text{н}}), \quad (18)$$

где Q — полезная производительность станции, м³/сут,

$T_{\text{ст}}$ — продолжительность работы станции в течение суток, ч;

$v_{\text{н}}$ — расчетная скорость фильтрования при нормальном режиме, м/ч, принимаемая по табл. 21, с учетом расчетов по формуле (20);

$n_{\text{пр}}$ — число промывок одного фильтра в сутки при нормальном режиме эксплуатации;

$q_{\text{пр}}$ — удельный расход воды на одну промывку одного фильтра, м³/м², следует рассчитывать с учетом п. 6.110.

$\tau_{\text{пр}}$ — время простоя фильтра в связи с промывкой, принимаемое для фильтров, промываемых водой, — 0,33 ч, водой и воздухом — 0,5 ч.

Примечание. При водовоздушной промывке величина $q_{\text{пр}}$ определяется как сумма соответствующих величин на отдельных этапах промывки

6.99. Количество фильтров на станциях производительностью более 1600 м³/сут должно быть не менее четырех. При производительности станции более 8–10 тыс м³/сут количество фильтров следует определять с округлением до ближайших целых чисел (четных или нечетных в зависимости от компоновки фильтров) по формуле

$$N_{\phi} = \sqrt{F_{\phi}} / 2. \quad (19)$$

При этом должно обеспечиваться соотношение

$$v_{\phi} = v_{\text{н}} N_{\phi} / (N_{\phi} - N_1), \quad (20)$$

где N_1 — число фильтров, находящихся в ремонте (см. п. 6.95);

v_{ϕ} — скорость фильтрования при форсированном режиме, которая должна быть не более, указанной в табл. 21.

Площадь одного фильтра надлежит принимать не более 100–120 м²

6.100. Предельные потери напора в фильтре следует принимать для открытых фильтров 3–3,5 м в зависимости от типа фильтра, для напорных фильтров — 6–8 м.

6.101. Высота слоя воды над поверхностью загрузки в открытых фильтрах должна быть не менее 2 м; превышение строительной высоты над расчетным уровнем воды — не менее 0,5 м

6.102. При выключении части фильтров на промывку скорость фильтрования на остальных фильтрах надлежит принимать постоянной или повышающейся; при этом скорости фильтрования не должны превышать величину v_{ϕ} , указанную в табл. 21. При работе фильтров с постоянной скоростью фильтрования надлежит предусматривать над нормальным уровнем воды в фильтрах дополнительную высоту $H_{\text{доп}}$, м, определяемую по формуле

$$H_{\text{доп}} = W_0 / \Sigma F_{\phi}, \quad (21)$$

где W_0 — объем воды, м³, накапливающейся за время простоя одновременно промываемых фильтров;

Т а б л и ц а 21

Фильтры	Характеристика фильтрующего слоя						Скорость фильтрования, м/ч	
	Материал загрузки	Диаметр зерен, мм			Коэффициент неоднородности загрузки	Высота слоя, м	при нормальном режиме v_n	при форсированном режиме v_f
		наименьших	наибольших	эквивалентный				
Однослойные скорые фильтры с загрузкой различной крупности	Кварцевый песок	0,5	1,2	0,7—0,8	1,8—2	0,7—0,8	5—6	6—7,5
		0,7	1,6	0,8—1	1,6—1,8	1,3—1,5	6—8	7—9,5
		0,8	2	1—1,2	1,5—1,7	1,8—2	8—10	10—12
	Дробленый керамзит	0,5	1,2	0,7—0,8	1,8—2	0,7—0,8	6—7	7—9
		0,7	1,6	0,8—1	1,6—1,8	1,3—1,5	7—9,5	8,5—11,5
		0,8	2	1—1,2	1,5—1,7	1,8—2	9,5—12	12—14
Скорые фильтры с двухслойной загрузкой	Кварцевый песок	0,5	1,2	0,7—0,8	1,8—2	0,7—0,8	7—10	8,5—12
	Дробленые керамзит или антрацит	0,8	1,8	0,9—1,1	1,6—1,8	0,4—0,5		

Примечания 1 Расчетные скорости фильтрования в указанных пределах должны приниматься в зависимости от качества воды в источнике водоснабжения, технологии ее обработки перед фильтрованием и других местных условий. При очистке воды для хозяйственно-питьевых нужд надлежит принимать меньшие значения скоростей фильтрования.

2 Однослойные скорые фильтры с крупностью загрузки 0,8—2 мм надлежит применять только для производственного водоснабжения.

3 Допускаются отклонения в крупности загрузки фильтров в пределах до 10 %.

4 При применении фильтрующих материалов, не предусмотренных табл. 21, рекомендуемые параметры необходимо уточнять на основании экспериментальных данных или имеющегося опыта применения.

5 Эквивалентный диаметр зерен d_s , мм, следует определять из выражения

$$d_s = 100/\sum(P/d_i),$$

где P_i — процентное содержание фракций со средним диаметром зерен d_i , мм.

6 Коэффициент неоднородности загрузки равен $K_{из} = d_{80}/d_{10}$.

где d_{10} — диаметр зерен загрузки, мм, прошедших через отверстия сит в количестве 10 % общей массы;

d_{80} — диаметр зерен загрузки, мм, прошедших через отверстия сит в количестве 80 % общей массы.

7 При использовании фильтров в схемах очистки воды двухступенчатым фильтрованием скорости фильтрования на них следует принимать на 10—15 % больше.

8 При применении загрузок из дробленых керамзита и антрацита водовоздушная промывка не допускается.

ΣF_ϕ — суммарная площадь фильтров, m^2 , в которых происходит накопление воды.

При форсированном режиме скорости движения воды в трубопроводах (подающем и отводящем фильтрат) должны быть не более 1—1,5 м/с.

6.103. Трубчатые распределительные (дренажные) системы большого сопротивления следует принимать с выходом воды в поддерживающие слои (гравий или другие аналогичные материалы) или непосредственно в толщу фильтрующего слоя. Необходимо предусматривать возможность прочистки распределительной системы, а для коллекторов диаметром более 800 мм их ревизию.

6.104. Крупность фракций и высоту поддерживающих слоев при распределительных

системах большого сопротивления следует принимать по табл. 22.

Т а б л и ц а 22

Крупность зерен, мм	Высота слоя, мм
40—20	Верхняя граница слоя должна быть на уровне верха распределительной трубы, но не менее чем на 100 мм выше отверстий
20—10	100—150
10—5	100—150
5—2	50—100

Примечания 1 При водовоздушной промывке с подачи воздуха по трубчатой системе высоту слоев крупностью 10—5 мм и 5—2 мм следует принимать по 150—200 мм каждый.

2 Для фильтров с крупностью загрузки менее 2 мм следует предусматривать дополнительный поддерживающий слой с размером зерен 2—1,2 мм высотой 100 мм.

6.105. На ответвлениях трубчатого дренажа следует предусматривать: при наличии поддерживающих слоев — отверстия диаметром 10—12 мм, при их отсутствии — щели шириной на 0,1 мм меньше минимального размера зерен фильтрующей загрузки. Общая площадь отверстий должна составлять 0,25—0,5 % рабочей площади фильтра; площадь щелей — 1,5—2 % рабочей площади фильтра. Отверстия надлежит располагать в два ряда в шахматном порядке под углом 45° к низу от вертикали. Щели должны размещаться равномерно поперек оси и по периметру трубы не менее чем в два ряда.

Расстояние между осями ответвлений следует принимать 250—350 мм, между осями отверстий 150—200 мм, между щелями не менее 20 мм, от низа ответвлений до дна фильтра 80—120 мм.

Потери напора в распределительной системе следует определять по формуле

$$h = \zeta v_k^2 / 2g + v_{60}^2 / 2g, \quad (22)$$

где v_k — скорость в начале коллектора, м/с;
 v_{60} — средняя скорость на входе в ответвление, м/с;
 ζ — коэффициент гидравлического сопротивления, принимаемый согласно п. 6.86.

Потеря напора в распределительной системе при промывке фильтра не должна превышать 7 м вод. ст.

6.106. Площадь поперечного сечения коллектора трубчатой распределительной системы следует принимать постоянной по длине. Скорость движения воды при промывке следует принимать: в начале коллектора 0,8—1,2 м/с, в начале ответвлений 1,6—2 м/с.

Конструкция коллектора должна обеспечивать возможность укладки ответвлений горизонтально и с одинаковым шагом.

6.107. Допускается применять распределительную систему без поддерживающих слоев в виде каналов, располагаемых перпендикулярно коллектору (сбросному каналу) и перекрываемых сверху полимербетонными плитами толщиной не менее 40 мм.

6.108. Распределительную систему с колпачками надлежит принимать при водяной и воздушной промывке; количество колпачков должно быть 35—50 на 1 м² рабочей площади фильтра.

Потерю напора в щелевых колпачках следует определять по формуле (8), принимая скорость движения воды или водовоздушной смеси в щелях колпачка не менее 1,5 м/с и коэффициент гидравлического сопротивления $\zeta=4$.

6.109. Для удаления воздуха из трубопровода, подающего воду на промывку фильтров, следует предусматривать стояки-воздушники

диаметром 75—150 мм с установкой на них запорной арматуры или автоматических устройств для выпуска воздуха; на коллекторе фильтра надлежит также предусматривать стояки-воздушники диаметром 50—75 мм, количество которых следует принимать при площади фильтра до 50 м² — один, при большей площади — два (в начале и конце коллектора), с установкой на стояках вентилей или других устройств для выпуска воздуха.

Трубопровод, подающий воду на промывку фильтров, надлежит располагать ниже кромок желобов фильтров.

Опорожнение фильтра необходимо предусматривать через распределительную систему и отдельную спускную трубу диаметром 100—200 мм (в зависимости от площади фильтра) с задвижкой.

6.110. Для промывки фильтрующей загрузки надлежит применять воду, очищенную на фильтрах. Допускается применение верхней промывки с распределительной системой над поверхностью загрузки фильтров.

Параметры промывки водой загрузки из кварцевого песка следует принимать по табл. 23.

Т а б л и ц а 23

Фильтры и их загрузка	Интенсивность промывки, л/(с м ²)	Продолжительность промывки, мин	Величина относительного расширения загрузки, %
Скорые с однослойной загрузкой диаметром D, мм:			
0,7—0,8	12—14		45
0,8—1	14—16	6—5	30
1—1,2	16—18		25
Скорые с двухслойной загрузкой	14—16	7—6	50

Примечания 1 Большим значениям интенсивности промывки соответствуют меньшие значения продолжительности
2 При неподвижном устройстве для верхней промывки интенсивность ее следует принимать 3—4 л/(с м²), напор 30—40 м. Продолжительность промывки 5—8 мин, из них 2—3 мин до проведения нижней промывки. Распределительные трубы следует располагать на расстоянии 60—80 мм от поверхности загрузки через каждые 700—1000 мм. Расстояние между отверстиями в распределительных трубах или между насадками необходимо принимать 80—100 мм. При вращающемся устройстве интенсивность промывки следует принимать 0,5—0,75 л/(с м²), напор 40—45 м

При загрузке керамзитом интенсивность промывки следует принимать 12—15 л/(с м²) в зависимости от марки керамзита (большие интенсивности относятся к керамзитам большей плотности).

6.111. Для сбора и отведения промывной воды следует предусматривать желоба полу-круглого или пятиугольного сечения. Расстояние между осями соседних желобов должно быть не более 2,2 м. Ширину желоба $B_{\text{жел}}$ надлежит определять по формуле

$$B_{\text{жел}} = K_{\text{жел}} \sqrt[3]{q_{\text{жел}}^2 / (1,57 + a_{\text{жел}})^3}, \quad (23)$$

где $q_{\text{жел}}$ — расход воды по желобу, м³/с;

$a_{\text{жел}}$ — отношение высоты прямоугольной части желоба к половине его ширины, принимаемое от 1 до 1,5;

$K_{\text{жел}}$ — коэффициент, принимаемый равным: для желобов с полукруглым лотком — 2, для пятиугольных желобов — 2,1.

Кромки всех желобов должны быть на одном уровне и строго горизонтальны.

Лотки желобов должны иметь уклон 0,01 к сборному каналу.

6.112. В фильтрах со сборным каналом расстояние от дна желоба до дна канала $H_{\text{кан}}$ следует определять по формуле

$$H_{\text{кан}} = 1,73 \sqrt[3]{q_{\text{кан}}^2 / gB_{\text{кан}}^2} + 0,2, \quad (24)$$

где $q_{\text{кан}}$ — расходы вод по каналу, м³/с;

$B_{\text{кан}}$ — ширина канала, м, принимаемая не менее 0,7 м.

Примечание Уровень воды в канале с учетом подпора, создаваемого трубопроводом, отводящим промывную воду, должен быть на 0,2 м ниже дна желоба

6.113. Расстояние от поверхности фильтрующей загрузки до кромок желобов $H_{\text{ж}}$ надлежит определять по формуле

$$H_{\text{ж}} = H_3 a_3 / 100 + 0,3, \quad (25)$$

где H_3 — высота фильтрующего слоя, м;

a_3 — относительное расширение фильтрующей загрузки в процентах, принимаемое по табл. 23.

6.114. Водовоздушную промывку надлежит применять для фильтров с загрузкой из кварцевого песка при следующем режиме: продувка воздухом с интенсивностью 15—20 л/(с·м²) в течение 1—2 мин, затем совместная водовоздушная промывка с интенсивностью подачи воздуха 15—20 л/(с·м²) и воды 3—4 л/(с·м²) в течение 4—5 мин и последующая подача воды (без продувки) с интенсивностью 6—8 л/(с·м²) в течение 4—5 мин.

Примечания: 1 Более крупнозернистым загрузкам соответствуют большие интенсивности подачи воды и воздуха

2 При обосновании допускается применять режимы промывки, отличающиеся от указанного.

6.115. При водовоздушной промывке воду и воздух следует подавать через распределительные системы со специальными колпачками или по отдельным трубчатым распределительным системам для воды и воздуха.

тельные системы со специальными колпачками или по отдельным трубчатым распределительным системам для воды и воздуха.

6.116. При водовоздушной промывке надлежит применять систему горизонтального отвода промывной воды с пескоулавливающим желобом, образованным двумя наклонными стенками — водосливной и отбойной.

6.117. Вода на промывку должна подаваться насосами или из бака. В зависимости от числа фильтров на станции промывные системы должны быть рассчитаны на промывку одного или нескольких фильтров одновременно. Объем промывного бака должен обеспечивать одну дополнительную промывку сверх расчетного их числа.

Напор воды для промывки фильтров следует принимать с учетом потерь напора в распределительной системе, подводящих коммуникациях промывной воды и при загрузке фильтров.

Насос для подачи воды в бак должен обеспечивать его наполнение за время не больше, чем интервалы между промывками фильтров при форсированном режиме. Забор воды насосом, подающим воду в бак, следует производить из резервуара фильтрованной воды. Допускается производить забор из трубопровода фильтрованной воды, если он не превышает 50 % расхода фильтра.

Для промывки фильтров забор воды должен производиться из резервуаров фильтрованной воды, в которых надлежит предусматривать запас воды на одну дополнительную промывку сверх расчетного их числа.

Скорости движения воды в трубопроводах, подающих и отводящих промывную воду, следует принимать 1,5—2 м/с. Должна быть исключена возможность подсоса воздуха в трубопроводах, подающие промывную воду на фильтры, а также подпора воды в трубопроводах, отводящих промывную воду.

Крупнозернистые фильтры

6.118. Крупнозернистые фильтры следует применять для частичного осветления воды, используемой для производственных целей, с коагуляцией или без нее.

6.119. Для загрузки фильтров следует применять кварцевый песок и другие материалы, обеспечивающие технологический процесс и обладающие требуемой механической прочностью и химической стойкостью. Характеристика загрузки фильтров приведена в табл. 24.

6.120. Напорные крупнозернистые фильтры следует рассчитывать на предельную потерю напора в фильтрующей загрузке и дренаже

Т а б л и ц а 24

Материал загрузки	Крупность материала загрузки, мм	Коэффициент неоднородности, не более	Высота слоя загрузки, м	Скорость фильтрации, м/ч
Кварцевый песок	1—2	1,8	1,5—2	10—12
То же	1,6—2,5	2	2,5—3	13—15

Примечание Для частичного осветления воды допускается применение фильтров специальной конструкции с плавающей загрузкой из пенополистирола

до 15 м, открытые — 3—3,5 м. В открытых фильтрах необходимо предусматривать слой воды над уровнем загрузки 1,5 м.

6.121. Промывку крупнозернистых фильтров надлежит предусматривать с применением воды и воздуха. Водяную и воздушную распределительные системы или объединенную водовоздушную распределительную систему надлежит рассчитывать согласно пп 6.108, 6.109, 6.115—6.117 на подачу воды и воздуха с интенсивностями, приведенными в п. 6.123.

6.122. Проектирование устройств для отвода промывной воды из открытых фильтров надлежит производить согласно п. 6.116.

6.123. При расчете крупнозернистых фильтров надлежит принимать следующий режим промывки. Взрывление фильтрующей загрузки воздухом интенсивностью 15—25 л/(с·м²) — 1 мин; водовоздушная промывка с интенсивностью 3,5—5 л/(с·м²) воды и 15—25 л/(с·м²) воздуха — 5 мин; отмывка водой с интенсивностью 7—9 л/(с·м²) — 3 мин. Большие значения интенсивности промывки относятся к более крупной загрузке

6.124. Площадь крупнозернистых фильтров следует определять согласно п. 6.98.

6.125. При количестве фильтров до 10 следует предусматривать возможность выключения на ремонт одного фильтра, при большем количестве — двух фильтров. При этом скорость фильтрации на оставшихся в работе фильтрах не должна превышать наибольших значений, указанных в табл. 24.

Контактные осветлители

6.126. На станциях контактного осветления воды надлежит предусматривать сетчатые барабанные фильтры и входную камеру, обеспечивающую требуемый напор воды, смешение и контакт воды с реагентами, а также выделение из воды воздуха.

6.127. Объем входной камеры должен определяться из условия пребывания воды в ней

не менее 5 мин. Камера должна быть секционирована не менее чем на 2 отделения, в каждом из которых надлежит предусматривать переливные и спускные трубы.

Примечания 1. Сетчатые барабанные фильтры надлежит располагать над входной камерой, установка их в отдельно стоящем здании допускается при обосновании. Проектирование их следует выполнять согласно пп 6.11—6.14

2. Смесительные устройства, последовательность и время разрыва между вводом реагентов надлежит принимать согласно пп 6.40; 6.41, 6.17—6.19

При этом необходимо предусматривать возможность дополнительного ввода реагента после входной камеры

6.128. Превышение уровня воды во входных камерах над уровнем в контактных осветлителях H_y , м, следует определять по формуле

$$H_y = 0,8h_3 + h_c, \quad (26)$$

где h_3 — предельно допустимая потеря напора в песчаном слое загрузки, принимаемая равной высоте его слоя, м;

h_c — сумма всех потерь напора на пути движения воды от начала входной камеры до загрузки осветлителей, м.

Отвод воды из входных камер на контактные осветлители должен предусматриваться на отметке не менее чем на 2 м ниже уровня воды в осветлителях. В камерах и трубопроводах должна быть исключена возможность насыщения воды воздухом.

6.129. Контактные осветлители при промывке водой надлежит предусматривать без поддерживающих слоев, при промывке водой и воздухом — с поддерживающими слоями.

Загрузку контактных осветлителей надлежит принимать по табл. 25.

Т а б л и ц а 25

Показатель	Высота гравийных и песчаных слоев, м, для осветлителя	
	без поддерживающих слоев	с поддерживающими слоями
Крупность зерен гравия и песка, мм.		
40—20	—	0,2—0,25
20—10	—	0,1—0,15
10—5	—	0,15—0,2
5—2	0,5—0,6	0,3—0,4
2—1,2	1—1,2	1,2—1,3
1,2—0,7	0,8—1	0,8—1
Эквивалентный диаметр зерен песка, мм	1—1,3	1—1,3

Примечания 1 Для контактных осветлителей с поддерживающими слоями верхняя граница гравия крупностью 40—20 мм должна быть на уровне верха труб распределительной системы. Общая высота загрузки должна быть не св 3 м

2 Для загрузки контактных осветлителей следует применять гравий и кварцевый песок, а также другие материалы, отвечающие требованиям п. 6.96 с плотностью 2,5—3,5 г/см³

6.130. Скорости фильтрования в контактных осветлителях следует принимать:

без поддерживающих слоев при нормальном режиме — 4—5 м/ч, при форсированном — 5—5,5 м/ч; с поддерживающими слоями при нормальном режиме 5—5,5 м/ч, при форсированном — 5,5—6 м/ч.

При очистке воды для хозяйственно-питьевых нужд надлежит принимать меньшие значения скоростей фильтрования.

Допускается предусматривать работу контактных осветлителей с переменной, убывающей к концу цикла скоростью фильтрования при условии, чтобы средняя скорость равнялась расчетной.

6.131. Общую площадь контактных осветлителей $F_{ко}$, м², надлежит определять с учетом сброса первого фильтрата по формуле

$$F_{ко} = Q/[T_{ст} v_n - n_{пр}(a_{пр} + \tau_{пр} v_n + \tau_{ст} v_n/60)], \quad (27)$$

где $\tau_{ст}$ — продолжительность сброса первого фильтрата, мин, принимаемая согласно п. 6.133, остальные обозначения — по формуле (18).

Количество осветлителей на станции следует определять согласно п. 6.99.

6.132. Для промывки следует использовать очищенную воду. Допускается использование неочищенной воды при условиях: мутности ее не более 10 мг/л, коли-индекса — 1000 ед/л, предварительной обработки воды на барабанных сетках (или микрофильтрах) и обеззараживания. При использовании очищенной воды должен быть предусмотрен разрыв струи перед подачей воды в емкость для хранения промывной воды. Непосредственная подача воды на промывку из трубопроводов и резервуаров фильтрованной воды не допускается.

6.133. Режим промывки контактных осветлителей водой надлежит принимать по табл. 26.

Водовоздушную промывку контактных осветлителей надлежит предусматривать со следующим режимом: взрыхление загрузки воздухом с интенсивностью 18—20 л/(с·м²) в течение 1—2 мин; совместная водовоздушная

промывка при подаче воздуха 18—20 л/(с·м²) и воды 3—3,5 л/(с·м²) при продолжительности 6—7 мин; дополнительная промывка водой с интенсивностью 6—7 л/(с·м²) продолжительностью 5—7 мин.

Продолжительность сброса первого фильтрата при промывке водой, мин:

очищенной — 5—10;

неочищенной — 10—15.

6.134. В контактных осветлителях с поддерживающими слоями и водовоздушной промывкой надлежит применять трубчатые распределительные системы для подачи воды и воздуха и систему горизонтального отвода промывной воды.

В контактных осветлителях без поддерживающих слоев должна предусматриваться распределительная система с приваренными вдоль дырчатых труб боковыми шторками, между которыми привариваются поперечные перегородки, разделяющие подтрубное пространство на ячейки. Отверстия в дырчатых трубах следует располагать в два ряда в шахматном порядке, они должны быть направлены вниз под углом 30° к вертикальной оси трубы. Диаметр отверстий — 10—12 мм, расстояние между осями в ряду — 150—200 мм. Распределительную систему надлежит проектировать в соответствии с табл. 27.

6.135. В контактных осветлителях без поддерживающих слоев сбор промывной воды

Т а б л и ц а 26

Показатель	Единица измерения	Количество
Продолжительность промывки	мин	7—8
Интенсивность подачи воды	л/(с·м ²)	15—18
Продолжительность сброса первого фильтрата при промывке водой.		
очищенной	мин	10—12
неочищенной (см. п. 6.132)	«	12—15

Т а б л и ц а 27

Диаметр труб ответвления, мм	Отношение суммарной площади отверстия к площади осветлителя, %	Расстояния, мм			
		между осями труб ответвлений	от дна осветлителя до низа шторок	от низа шторок до оси труб ответвлений	между поперечными перегородками
75	0,28—0,3	240—260	100—120	155	300—400
100	0,26—0,28	300—320	120—140	170	400—600
125	0,24—0,26	350—370	140—160	190	600—800
150	0,22—0,24	440—470	160—180	220	800—1000

Примечания 1 Скорость движения воды на входе в трубы ответвлений при промывке надлежит принимать 1,4—1,8 м/с
2 Большим расстояниям между осями труб соответствуют большие расстояния от дна осветлителя до низа шторок

надлежит принимать желобами согласно пп. 6.111—6.113. Над кромками желобов следует предусматривать пластины с треугольными вырезами высотой и шириной по 50—60 мм, с расстояниями между их осями 100—150 мм.

6.136. Каналы и коммуникации для подачи и отвода воды, баки и насосы для промывки контактных осветлителей надлежит проектировать согласно пп. 6.107, 6.109, 6.117, при этом низ патрубка, отводящего осветленную воду из контактных осветлителей, должен быть на 100 мм выше уровня воды в сборном канале при промывке.

Трубопроводы отвода осветленной и промывной воды должны предусматриваться на отметках, исключающих возможность подтопления осветлителей во время рабочего цикла и при промывках.

Для опорожнения контактных осветлителей на нижней части коллектора распределительной системы должен предусматриваться трубопровод с запорным устройством диаметром, обеспечивающим скорость нисходящего потока воды в осветлителе не более 2 м/ч при наличии поддерживающих слоев и не более 0,2 м/ч — без поддерживающих слоев. При опорожении осветлителей без поддерживающих слоев следует предусматривать устройства, исключающие вынос загрузки.

Медленные фильтры

6.137. Расчетные скорости фильтрования на медленных фильтрах надлежит принимать в пределах 0,1—0,2 м/ч, при этом скорость выше 0,1 м/ч — только на время промывки фильтра.

Количество фильтров должно приниматься не менее трех. Ширина фильтра должна быть не более 6 м, длина — не более 60 м.

Крупность зерен и высоту слоев загрузки фильтров следует принимать по табл. 28.

Т а б л и ц а 28

№ слоя сверху вниз	Загрузочный материал	Крупность зерен, мм	Высота слоя загрузки, мм
1	Песок	0,3—1	500
2	«	1—2	50
3	«	2—5	50
4	Гравий или щебень	5—10	50
5	То же	10—20	50
6	«	20—40	50

6.138. Медленные фильтры следует проектировать с механической или гидравлической регенерацией песчаной загрузки.

Расход воды на один смыв загрязнений с 1 м² поверхности загрузки фильтра надлежит принимать 9 л/с, продолжительность смыва загрязнений на каждые 10 м длины фильтра — 3 мин.

6.139. Вода на регенерацию медленного фильтра должна поступать от специального насоса или из специального бака. Допускается регенерацию фильтра предусматривать за счет форсирования производительности насосов, подающих воду на освещение, или за счет частичного использования емкости фильтров, работающих в режиме фильтрования.

6.140. Слой воды над поверхностью загрузки медленных фильтров должен приниматься 1,5 м. При наличии перекрытия над фильтрами расстояние от поверхности загрузки до перекрытия должно быть достаточным для обеспечения работ по регенерации, а также смыва и отмывки загрузки.

В фильтрах следует устанавливать дренаж из перфорированных труб, кирпича или бетонных плиток, уложенных с прозорами, пористого бетона и др.

Контактные префильтры

6.141. Контактные префильтры следует применять при двухступенчатом фильтровании для предварительной очистки воды перед скорыми фильтрами (второй ступени).

Конструкция контактных префильтров аналогична конструкции контактных осветлителей с поддерживающими слоями и водовоздушной промывкой; при их проектировании следует руководствоваться пп. 6.126—6.136. При этом площадь префильтров надлежит определять с учетом пропуска расхода воды на промывку скорых фильтров второй ступени.

6.142. При отсутствии технологических изысканий основные параметры контактных префильтров следует принимать:

высоту слоев песка,
при крупности зерен, мм:
5—2 0,5—0,6 м
2—1 2—2,3 «
эквивалентный диаметр 1,1—1,3 мм
зерен песка
скорость фильтрования при 5,5—6,5 м/ч
нормальном режиме
скорость фильтрования 6,5—7,5 «
при форсированном режиме

6.143. Следует предусматривать смешение фильтрата одновременно работающих контактных префильтров перед подачей его на скорые фильтры.

ОБЕЗЗАРАЖИВАНИЕ ВОДЫ

6.144. Выбор метода обеззараживания воды надлежит производить с учетом расхода и качества воды, эффективности ее очистки, условий поставки, транспорта, хранения реагентов, возможности автоматизации процессов и механизации трудоемких работ.

6.145. Введение хлорсодержащих реагентов для обеззараживания воды следует предусматривать в трубопроводы перед резервуарами чистой воды.

Необходимость обеззараживания подземных вод определяется органами санитарно-эпидемиологической службы.

Примечание При обосновании допускается предусматривать для ввода и контакта хлорсодержащих реагентов с водой специальные контактные резервуары

6.146. Дозу активного хлора для обеззараживания воды следует устанавливать на основании данных технологических изысканий. При их отсутствии для предварительных расчетов следует принимать для поверхностных вод после фильтрования 2—3 мг/л, для вод подземных источников 0,7—1 мг/л.

Концентрации остаточного свободного и связанного хлора надлежит принимать в соответствии с ГОСТ 2874—82.

Примечание При хранении в резервуарах воды на хозяйственно-питьевые нужды на время выключения одного из них на промывку и ремонт в случаях, когда не обеспечивается время контакта воды с хлором, следует предусматривать подачу дозы хлора в два раза больше, чем при нормальной эксплуатации. При этом увеличение подачи хлора допускается предусматривать за счет включения резервных хлораторов

6.147. Хлорное хозяйство должно обеспечить прием, хранение, испарение жидкого хлора, дозирование газообразного хлора с получением хлорной воды.

Подача хлорной воды должна производиться раздельно на каждое место ввода.

Хлорное хозяйство следует располагать в отдельно стоящих хлораторных, в которых сблокированы расходный склад хлора, испарительная и хлордозаторная. Расходный склад хлора допускается располагать в отдельных зданиях или примыкать к хлордозаторной и вспомогательным помещениям хлорного хозяйства (компрессорной, венткамерам и т.п.); при этом следует отделять его от других помещений глухой стеной без проемов.

6.148. Расходные склады хлора следует проектировать согласно пп. 6.211 и 6.212. При обосновании в составе хлораторных склад хлора может не предусматриваться; в этом случае в хлордозаторной допускается установка 1 баллона жидкого хлора массой нетто не более 70 кг.

6.149. Испарители хлора следует размещать в складе хлора или хлордозаторной. Испарение хлора необходимо производить в специальных испарителях или баллонах (при поставке в них хлора).

Температура воды, подаваемой в испаритель, должна быть в пределах 10—30°С, при этом снижение температуры воды в испарителе должно быть не более 5°.

Испаритель должен быть оборудован устройствами для контроля температуры воды и давления хлора и воды. При подаче газообразного хлора за пределы здания хлораторной, после испарителя необходимо предусматривать устройства для очистки газа, а также клапан, поддерживающий после себя вакуум, при котором не происходит конденсации хлора при наименьшей температуре наружного воздуха.

Протяженность трубопровода газообразного хлора не должна превышать 1 км.

6.150. Хлордозаторные без испарителей, располагаемые в блоке с другими зданиями водопровода или вспомогательными помещениями хлорного хозяйства, должны быть отделены от других помещений глухой стеной без проемов и снабжены двумя выходами наружу, при этом один из них через тамбур. Все двери должны открываться наружу. Пол хлордозаторной, располагаемой над другими помещениями, должен быть газонепроницаемым. Хлордозаторные размещать в заглубленных помещениях не допускается.

6.151. Для дозирования хлора должны применяться автоматические вакуумные хлораторы.

Расчетные расходы и напоры воды, подаваемой на хлоратор, и напор хлорной воды после него следует определять по характеристикам хлоратора, а также по расположению его относительно точки ввода хлора.

Допускается применение хлораторов ручного регулирования, при этом расход хлора контролируется весовым способом.

6.152. Количество резервных хлораторов на одну точку ввода надлежит принимать: при 1—2 рабочих хлораторах — 1, при более двух — 2.

Допускается предусматривать общие резервные хлораторы на две точки ввода хлора.

Работа двух и более хлораторов со струйными эжекторами на один трубопровод хлорной воды не допускается.

6.153. Хлоропроводы для транспортирования жидкого и газообразного хлора следует выполнять из бесшовных стальных труб.

Количество хлоропроводов следует принимать не менее двух, из них один резервный.

Хлоропроводы и арматуру на них надлежит предусматривать на рабочее давление

1,6 МПа (16 кгс/см²) и пробное давление 2,3 МПа (23 кгс/см²).

Прокладку хлоропроводов внутри помещений следует предусматривать на кронштейнах, укрепленных на стенах и колоннах; вне зданий — на эстакадах с защитой от воздействия солнечных лучей. Хлоропроводы следует окрашивать перхлорвиниловыми эмалями. Соединения труб надлежит принимать на сварке или муфтах с проваркой их концов или на фланцах с уплотнительной поверхностью типа «выступ-впадина» с применением хлоростойчивых прокладок (паронит) и болтов из нержавеющей стали.

Трубопроводы жидкого хлора должны иметь уклон 0,01 в сторону сосуда с хлором, при этом на хлоропроводе не должно быть мест, в которых возможно образование гидравлического затвора или газовой пробки

Диаметр хлоропроводов следует принимать при расчетном расходе хлора с коэффициентом 3 с учетом объемной массы жидкого хлора 1,4 т/м³, газообразного — 0,0032 т/м³, скорости в трубопроводах 0,8 м/с для жидкого хлора, 2,5—3,5 м/с для газообразного. При этом диаметр хлоропровода должен быть не более 80 мм

Необходимо предусматривать устройство для удаления из системы газообразного хлора при переключении контейнера или баллона, а также для периодического удаления из трубопроводов и испарителей треххлористого азота, при этом рекомендуется использовать сухой сжатый азот, воздух и др.

Продукты продувки должны обезвреживаться путем пропуска их через слой нейтрализационного раствора.

6.154. Трубопроводы для хлорной воды следует предусматривать из материалов, обладающих коррозионной стойкостью к ней: резины, полиэтилена высокой плотности, поливинилхлорида и др. Внутри помещений трубопроводы хлорной воды надлежит располагать в каналах, устраиваемых в полу, или на кронштейнах и сплошных опорах

Вне помещений надлежит предусматривать подземную укладку трубопроводов хлорной воды в каналах или футлярах из труб, обладающих коррозионной стойкостью.

В каналах и футлярах не допускается располагать трубопроводы другого назначения, кроме теплового сопровождения.

Необходимо предусматривать температурную компенсацию труб, а также возможность замены труб в футлярах и каналах.

На наружных трубопроводах хлорной воды следует предусматривать колодцы, в которых прерываются футляры, для наблюдения за воз-

можной утечкой хлорной воды, при этом дно колодцев должно покрываться химически стойкими эмалями. Расстояние между колодцами должно быть не более 30 м.

Глубина заложения низа футляра без теплового сопровождения должна быть не менее глубины промерзания грунта.

6.155. Воздух, выбрасываемый в атмосферу постоянно действующими вентиляционными системами складов хлора и хлордозаторных, должен удаляться через трубу, высота которой определяется согласно п. 14.38.

При необходимости, определяемой расчетом, следует предусматривать очистку выбрасываемого вентиляторами воздуха.

При хранении на складе контейнеров для хлора очистка воздуха при аварии обязательна, при этом концентрацию хлора в воздухе, выбрасываемом вентиляторами при аварии, следует определять по площади растекания хлора из одного контейнера и интенсивности испарения с поверхности пола 5—6 кг/(ч·м²).

6.156. Для очистки воздуха следует применять орошаемые скрубберы высотой не менее 3 м, скорость движения воздуха следует принимать не более 1,2 м/с, интенсивность орошения не менее 20 м³/(ч·м²). Насадка скрубберов должна быть из материалов, стойких к воздействию хлорной воды.

Орошение скрубберов следует предусматривать нейтрализационным раствором (водный раствор — 3 % соды и 2 % гипосульфита натрия).

6.157. Электролитическое приготовление гипохлорита натрия следует предусматривать из раствора поваренной соли или естественных минерализованных вод с содержанием хлоридов не менее 50 г/л на станциях водоподготовки с расходом хлора до 50 кг/сут.

6.158. Хранение соли следует принимать согласно пп. 6.203 и 6.213.

Количество растворных баков для получения насыщенного раствора поваренной соли следует принимать не менее двух, при этом общая вместимость баков должна обеспечивать запас раствора соли не менее чем на 24 ч работы одного электролизера.

6.159. Электролизеры должны располагаться в сухом отапливаемом помещении. Допускается их установка в одном помещении с другим оборудованием электролизных. Количество электролизеров не должно быть более трех, из которых один — резервный.

Электролизеры следует располагать с учетом самотечного отвода гипохлорита в бака-накопитель.

6.160. Вместимость бака-накопителя гипохлорита должна обеспечивать непрерывную ра-

боту одного электролизера не менее 12 ч. Бак-накопитель должен размещаться в вентилируемом помещении. Должны обеспечиваться подвод воды и отвод сточных вод при его промывке и опорожнении.

6.161. Для приготовления раствора порошкообразного гипохлорита кальция необходимо предусматривать расходные баки (не менее двух) общей вместимостью, определяемой исходя из концентрации раствора 1 % и двух заготовок в сутки.

Баки должны оборудоваться мешалками.

Для дозирования гипохлорита следует применять отстоянный раствор.

Надлежит предусматривать периодическое удаление осадка из баков и дозаторов.

6.162. Баки и трубопроводы для растворов соли и гипохлорита должны быть из коррозионно-стойких материалов или иметь антикоррозионное покрытие.

6.163. Обеззараживание воды прямым электролизом следует применять при содержании хлоридов не менее 20 мг/л и жесткости не более 7 мг-экв/л на станциях производительностью до 5 тыс. м³/сут.

6.164. Установки для обеззараживания воды прямым электролизом должны располагаться в помещении рядом с трубопроводами, подающими воду в резервуары фильтрованной воды. Необходимо предусматривать одну резервную установку.

6.165. При обеззараживании воды хлорированием и необходимости предупреждения хлорфенольного запаха на станциях следует предусматривать устройства для подачи в воду газообразного аммиака (установка для аммонизации).

Допускается при обосновании применение аммиака также для увеличения продолжительности бактерицидного действия, например, при длительном хранении или транспортировании воды.

6.166. Аммиак следует хранить в расходном складе в баллонах или контейнерах. Оборудование аммиачного хозяйства необходимо предусматривать во взрывоопасном исполнении.

Аммиачное хозяйство должно быть организовано аналогично хлорному и располагаться в отдельных помещениях. Допускается блокировка установки для аммонизации с зданиями хлорного хозяйства.

Установки для дозирования аммиака следует проектировать согласно пп. 6.151, 6.152.

Ввод аммиака следует предусматривать в фильтрованную воду, при наличии фенолов — за 2—3 мин до ввода хлорсодержащих реагентов.

6.167. Продолжительность контакта хлора или гипохлорита с водой от момента смеше-

ния до поступления воды к ближайшему потребителю следует принимать в соответствии с ГОСТ 2874—82.

Контакт хлорсодержащих реагентов с водой надлежит осуществлять в резервуарах чистой воды или специальных контактных резервуарах. При отсутствии попутного водоразбора допускается учитывать продолжительность контакта в водоводах.

6.168. Обеззараживание воды с помощью бактерицидного излучения следует применять для подземных вод при условии постоянного обеспечения требований ГОСТ 2874—82 по физико-химическим показателям.

Коли-индекс обрабатываемой воды должен быть не более 1000 ед/л, содержание железа — не более 0,3 мг/л.

6.169. Количество рабочих бактерицидных установок следует определять исходя из их паспортной производительности. При этом количество рабочих установок должно быть не более пяти, резервных — одна.

6.170. Бактерицидные установки следует располагать, как правило, непосредственно перед подачей воды в сеть потребителям на напорных или всасывающих трубопроводах насосов.

6.171. Применение озона для обеззараживания воды допускается при обосновании. При проектировании озонаторных установок следует предусматривать устройства для синтеза озона и смешения озono-воздушной смеси с водой. Необходимую дозу озона для обеззараживания надлежит принимать: для вод подземных источников — 0,75—1 мг/л, для фильтрованной воды — 1—3 мг/л.

УДАЛЕНИЕ ОРГАНИЧЕСКИХ ВЕЩЕСТВ, ПРИВКУСОВ И ЗАПАХОВ

6.172. При необходимости введения специальной обработки воды для удаления органических веществ, а также снижения интенсивности привкусов и запахов надлежит применять окисление и последующую сорбцию веществ, осуществляемую путем фильтрования воды через гранулированные активные угли с периодической их регенерацией или заменой.

В случаях кратковременного использования активных углей и при обосновании допускается применять их в виде порошка, вводимого в воду перед ее коагуляционной обработкой или перед фильтрами.

Примечания 1. При наличии в воде легкоокисляемых органических веществ в небольших концентрациях допускается по согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы применять одно окисление без сорбционной очистки при условии, что в результате окисления не образуются неблагоприятные в органолептическом от-

ношении и вредные в токсикологическом отношении продукты

2 Правила ввода и дозы реагентов, а также расчетные параметры установок следует принимать согласно рекомендуемому прил 4

СТАБИЛИЗАЦИОННАЯ ОБРАБОТКА ВОДЫ И ОБРАБОТКА ИНГИБИТОРАМИ ДЛЯ УСТРАНЕНИЯ КОРРОЗИИ СТАЛЬНЫХ И ЧУГУННЫХ ТРУБ

6.173. Указания настоящего раздела относятся к обработке воды хозяйственно-питьевых и производственных водопроводов, вода которых не используется для охлаждения технологических аппаратов.

П р и м е ч а н и я: 1 Методы обработки воды систем горячего водоснабжения и теплоснабжения для защиты от коррозии и зарастания в настоящем разделе не рассматриваются

2. Обработку охлаждающей оборотной воды надлежит выполнять согласно разд 11.

6.174. Для защиты водопроводных труб и оборудования от коррозии и образования отложений следует предусматривать стабилизационную обработку воды, необходимость проведения которой устанавливается оценкой стабильности воды.

Оценку стабильности воды надлежит производить на основании технологического анализа по методу «карбонатных испытаний». При отсутствии данных технологических исследований стабильность для оценки качества воды допускается определять по методикам, приведенным в рекомендуемом прил. 5.

6.175. Методы стабилизационной обработки воды и расчетные параметры надлежит принимать согласно рекомендуемому прил. 5.

ОБЕЗЖЕЛЕЗИВАНИЕ ВОДЫ

6.176. Метод обезжелезивания воды, расчетные параметры и дозы реагентов надлежит принимать на основе результатов технологических изысканий, выполненных непосредственно у источника водоснабжения.

6.177. Обезжелезивание подземных вод следует предусматривать фильтрованием в сочетании с одним из способов предварительной обработки воды: упрощенной аэрацией, аэрацией на специальных устройствах, введением реагентов-окислителей.

П р и м е ч а н и е При обосновании допускается принимать другие методы

6.178. Упрощенную аэрацию допускается применять при следующих показателях качества воды:

содержание железа (общего) до 10 мг/л;

в том числе двухвалентного (Fe^{2+}) не менее 70 %;

рН не менее 6,8;

щелочности более $(1+Fe^{2+}/28)$ мг-экв/л;

содержание сероводорода не более 2 мг/л.

6.179. Упрощенную аэрацию следует предусматривать изливом воды в карман или центральный канал открытых фильтров (высота излива над уровнем воды 0,5—0,6 м). При применении напорных фильтров надлежит предусматривать ввод воздуха в подающий трубопровод (расход воздуха 2 л на 1 г закисного железа).

При содержании в исходной воде свободной углекислоты более 40 мг/л и сероводорода более 0,5 мг/л следует перед напорными фильтрами предусматривать промежуточную емкость со свободным изливом в нее воды без ввода воздуха в трубопровод.

6.180. Аэрацию на специальных устройствах (аэраторах) или введение реагентов-окислителей следует принимать при необходимости увеличения количества удаляемого железа и повышения рН воды.

Конструкцию и расчетные параметры аэраторов следует принимать аналогично дегазаторам согласно рекомендуемому прил. 7.

6.181. Расчетные дозы реагентов-окислителей надлежит принимать:

хлора D_x , мг/л:

$$D_x = 0,7(Fe^{2+}); \quad (28)$$

перманганата калия D_n , мг/л, считая по $KMnO_4$:

$$D_n = (Fe^{2+}). \quad (29)$$

Ввод реагентов-окислителей следует производить в подающий трубопровод перед фильтрами.

6.182. Конструкцию фильтров для обезжелезивания подземных вод следует принимать аналогично фильтрам для осветления воды; характеристику фильтрующего слоя и скорость фильтрования при упрощенной аэрации надлежит принимать по табл. 29, при использовании аэраторов или введении реагентов-окислителей — по табл. 21.

6.183. Обезжелезивание воды поверхностных источников следует предусматривать одновременно с ее осветлением и обесцвечиванием (пп. 6.2—6.117), при этом дозу извести, D_n , мг/л, считая по CaO , следует определять по формуле

$$D_n = 28(CO_2/22 + Fe^{2+}/28 + D_k/e_k), \quad (30)$$

где CO_2 — содержание свободной двуокиси углерода в исходной воде, мг/л;

Fe^{2+} — содержание двухвалентного железа в исходной воде, мг/л;

Т а б л и ц а 29

Характеристика фильтрующих слоев при обезжелезивании воды упрощенной аэрацией					Расчетная скорость фильтрования, м/ч
Минимальный диаметр зерен, мм	Максимальный диаметр зерен, мм	Эквивалентный диаметр зерен, мм	Коэффициент неоднородности	Высота слоя, мм	
0,8	1,8	0,9—1,0	1,5—2	1000	5—7
1	2	1,2—1,3	1,5—2	1200	7—10

Пр и м е ч а н и я

- 1 При наличии в воде сероводорода надлежит принимать меньшие значения скорости фильтрования
- 2 Количество фильтров надлежит принимать не менее двух
- 3 Для станций производительностью до 100 м³/сут с напорными фильтрами при обосновании допускается применение одного фильтра

D_k — доза коагулянта (по безводному веществу), мг/л;

e_k — эквивалентная масса коагулянта (безводного), мг/мг-экв.

6.184. Система повторного использования промывных вод и устройства для обработки осадка станций обезжелезивания должны приниматься согласно пп. 6.195—6.200.

ФТОРИРОВАНИЕ ВОДЫ

6.185. Необходимость фторирования воды на хозяйственно-питьевые нужды в каждом отдельном случае определяется органами санитарно-эпидемиологической службы.

Проектирование установок фторирования воды следует выполнять согласно рекомендуемому прил. 6.

УДАЛЕНИЕ ИЗ ВОДЫ МАРГАНЦА, ФТОРА И СЕРОВОДОРОДА

6.186. Выбор методов очистки воды, расчетных параметров сооружений, а также вида и доз реагентов надлежит осуществлять на основании технологических изысканий, проводимых непосредственно у источника водоснабжения (для вод, содержащих избыточные количества марганца и сероводорода).

6.187. Очистку воды от марганца следует производить безреагентным методом или с применением реагентов.

В случае если безреагентный метод не обеспечивает требуемую степень очистки, следует предусматривать обработку воды реагентами-окислителями (перманганат калия, озон и др.) с введением флокулянта и последующим фильтрованием.

При использовании подземных вод, в которых марганец присутствует совместно с железом, надлежит проверить возможность удаления его непосредственно в процессе обезжелезивания без дополнительного применения реагентов.

6.188. Обесфторивание воды надлежит про-

изводить методами контактно-сорбционной коагуляции или с использованием сорбента — активной окиси алюминия.

Метод контактно-сорбционной коагуляции следует применять при концентрации фтора в воде до 5 мг/л; с помощью сорбента (активной окиси алюминия) — при концентрации фтора до 10 мг/л.

При обосновании допускается применение других методов.

6.189. Для очистки воды от сероводорода следует применять аэрационный и химический методы. Аэрационный метод допускается применять при содержании сероводорода в воде до 3 мг/л, химический до 10 мг/л.

При обосновании допускается применение других методов.

УМЯГЧЕНИЕ ВОДЫ

6.190. Для умягчения воды следует применять следующие методы: для устранения карбонатной жесткости — декарбонизацию известкованием или водород-катионитное умягчение с «голодной» регенерацией катионита; для устранения карбонатной и некарбонатной жесткости — известково-содовое, натрий-катионитное или водород-натрий-катионитное умягчение.

6.191. При умягчении подземных вод следует применять катионитные методы; при умягчении поверхностных вод, когда одновременно требуется и осветление воды, известковый или известково-содовый метод, а при необходимости глубокого умягчения воды — последующее катионирование.

При умягчении воды на хозяйственно-питьевые нужды надлежит применять реагентные методы (известковый или известково-содовый) и метод частичного Na-катионирования.

Реагентное умягчение подземных вод следует применять с учетом ликвидации сточных вод и осадков, образующихся на умягчительных установках.

6.192. Методы умягчения и расчетные параметры установок надлежит принимать в соответствии с рекомендуемым прил. 7.

ОПРЕСНЕНИЕ И ОБЕССОЛИВАНИЕ ВОДЫ

6.193. При предварительном выборе способа опреснения и обессоливания воды допускается руководствоваться данными табл. 30.

Т а б л и ц а 30

Способы опреснения и обессоливания	Солесодержание воды, мг/л	
	исходной	опресненной и обессоленной
Ионный обмен	1500—2000	0,1—20
Дистилляция	Более 10 000	0,5—50
Электродиализ	1500—15 000	Не менее 500
Обратный осмос (гиперфильтрация)	До 40 000	10—1000

6.194. Данные и расчетные параметры для проектирования установок опреснения и обессоливания воды ионным обменом и электродиализом следует принимать в соответствии с указаниями, приведенными в рекомендуемом прил. 8.

ОБРАБОТКА ПРОМЫВНЫХ ВОД И ОСАДКА СТАНЦИЙ ВОДОПОДГОТОВКИ

6.195. Требования настоящего раздела распространяются на станции осветления, обезжелезивания и реагентного умягчения природных вод.

6.196. На станциях осветления и обезжелезивания воды фильтрованием промывные воды фильтровальных сооружений следует отстаивать. Осветленную воду надлежит равномерно перекачивать в трубопроводы перед смесителями или в смесители. Допускается использование осветленной воды для промывки контактных осветлителей с учетом требований п. 6.132.

На станциях осветления воды отстаиванием с последующим фильтрованием и на станциях реагентного умягчения промывные воды следует равномерно перекачивать в трубопроводы перед смесителями или в смесители с отстаиванием или без него в зависимости от качества воды.

6.197. Для улавливания песка, выносимого при промывке фильтров или контактных осветлителей, надлежит предусматривать песколовки.

6.198. Осадок от всех отстойных сооружений и реагентного хозяйства надлежит направлять на обезвоживание и складирование с предварительным сгущением или без него.

Осветленную воду, выделившуюся в процессе сгущения и обезвоживания осадков, надлежит направлять в трубопроводы перед смесителями или в смесители, а также допускается сбрасывать ее в водоток или водоем с учетом указаний п. 6.4 или на канализационные очистные сооружения.

При отсутствии предварительного хлорирования исходной воды повторно используемую воду надлежит хлорировать дозой от 2 до 4 мг/л.

6.199. В технологических схемах обработки промывных вод и осадка надлежит предусматривать следующие основные сооружения: резервуары, отстойники, сгустители, накопители или площадки замораживания и подсушивания осадка.

При обосновании допускается применение методов механического обезвоживания и регенерации коагулянта из осадка.

6.200. Условия применения и расчетные параметры сооружений для обработки промывных вод и осадка следует принимать согласно рекомендуемому прил. 9.

ВСПОМОГАТЕЛЬНЫЕ ПОМЕЩЕНИЯ СТАНЦИЙ ВОДОПОДГОТОВКИ

6.201. В зданиях станций водоподготовки необходимо предусматривать лаборатории, мастерские, бытовые и другие вспомогательные помещения.

Состав и площади помещений надлежит принимать в зависимости от назначения и производительности станции, а также источника водоснабжения.

Для станций подготовки воды на хозяйственно-питьевые нужды из поверхностных источников водоснабжения состав и площади помещений следует принимать по табл. 31.

СКЛАДЫ РЕАГЕНТОВ И ФИЛЬТРУЮЩИХ МАТЕРИАЛОВ

6.202. Склады реагентов следует рассчитывать на хранение 30-суточного запаса, считая по периоду максимального потребления реагентов, но не менее объема их разовой поставки.

П р и м е ч а н и я 1 При обосновании объем складов допускается принимать на другой срок хранения, но не менее 15 сут.

При наличии центральных (базисных) складов объем складов на станциях подготовки воды допускается принимать на срок хранения не менее 7 сут

2 Условия приема разовой поставки не распространяются на склады хлора.

3 Требования настоящего раздела не распространяются на проектирование базисных складов

Т а б л и ц а 31

Помещения	Площади, м ² , лабораторий и вспомогательных помещений при производительности станций, м ³ /сут				
	менее 3000	3000—10 000	10 000—50 000	50 000—100 000	100 000—300 000
1. Химическая лаборатория	30	30	40	40	2 комнаты 40 и 20
2. Весовая	—	—	6	6	8
3. Бактериологическая лаборатория автоклавная	20	20	20	30	2 комнаты 20 и 20
4. Средоварочная и моечная	10	10	10	15	15
5. Комната для гидробиологических исследований (при водоисточниках, богатых микрофлорой)	—	—	8	12	15
6. Помещение для хранения посуды и реактивов	10	10	10	15	20
7 Кабинет заведующего лабораторией	—	—	8	10	12
8. Местный пункт управления	Назначается по проекту диспетчеризации и автоматизации				
9. Комната для дежурного персонала	8	10	15	20	25
10. Контрольная лаборатория	—	10	10	15	15
11 Кабинет начальника станции	6	6	15	15	25
12. Мастерская для текущего ремонта мелкого оборудования и приборов	10	10	15	20	25
13. Гардеробная, душ и санитарно-технический узел	По СНиП 2.09.04-87*				

Пр и м е ч а н и я

- 1 Допускается изменение площадей лаборатории и вспомогательных помещений до 15 % указанных в таблице в зависимости от строительных решений зданий.
- 2 При централизованном контроле качества воды состав лабораторий и вспомогательных помещений может быть уменьшен по согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы.
- 3 При подаче потребителям подземной воды без подготовки с обеззараживанием ее хлором надлежит предусматривать только помещение площадью 6 м² для проведения анализа на содержание остаточного хлора
- 4 Для станций производительностью более 300000 м³/сут состав помещений следует устанавливать в каждом отдельном случае в зависимости от местных условий

6.203. Склад в зависимости от вида реагента следует проектировать на сухое или мокрое хранение в виде концентрированного раствора. При объемах разовой поставки, превышающих 30-суточное потребление реагентов, хранящихся в мокром виде, допускается устройство дополнительного склада для сухого хранения части реагентов.

6.204. Сухое хранение реагентов надлежит предусматривать в закрытых складах.

При определении площади склада для хранения коагулянта высоту слоя следует принимать 2 м, извести 1,5 м; при механизированной выгрузке высота слоя может быть увеличена: коагулянта до 3,5 м; извести до 2,5 м.

Хранение затаренных заводом-поставщиком реагентов следует предусматривать в таре.

Разгерметизация тары с хлорным железом и силикатом натрия, замораживание и хранение полиакриламида более 6 месяцев не допускается.

6.205. При мокром хранении коагулянта в растворных баках с получением в них концентрированного раствора (15—20 %), в зависимости от конструкции баков и крепости раствора реагента объем баков следует определять из расчета 2,2—2,5 м³ на 1 т товарного неочищенного коагулянта и 1,9—2,2 м³ на 1 т очищенного коагулянта.

Общая емкость растворных баков должна быть увязана с объемом разовой поставки реагента. Количество растворных баков должно быть не менее трех.

6.206. При месячном потреблении коагулянта более объема его разовой поставки часть реагента должна храниться в баках-хранилищах концентрированного раствора реагента, объем которых следует определять из расчета 1,5—1,7 м³ на 1 т товарного коагулянта.

Допускается размещение растворных баков и баков-хранилищ вне здания. При этом должен быть обеспечен контроль за состоянием

стен баков и предусмотрены мероприятия, исключающие проникновение раствора в грунт.

Количество баков-хранилищ должно быть не менее трех.

6.207. При использовании комовой извести следует предусматривать ее гашение и хранение в емкостях в виде теста 35—40 % концентрации. Объем емкостей следует определять из расчета 3,5—5 м³ на 1 т товарной извести. Емкости для гашения следует размещать в изолированном помещении.

Допускается сухое хранение извести с последующим дроблением и гашением в известкесильных аппаратах.

При возможности централизованных поставок известкового теста или молока надлежит предусматривать их мокрое хранение.

6.208. Склад активного угля следует размещать в отдельном помещении. Требования взрывобезопасности к помещению склада не предъявляются, по пожарной опасности его следует относить к категории В.

6.209. Помещения для хранения запаса катионита и анионита надлежит рассчитывать на объем загрузки двух катионитных фильтров, одного анионитного фильтра со слабоосновным и одного с сильноосновным анионитом в случае его применения.

6.210. Склады для хранения реагентов (кроме хлора и аммиака) надлежит располагать вблизи помещений для приготовления их растворов и суспензий.

6.211. Емкость расходного склада хлора не должна превышать 100 т, одного полностью изолированного отсека — 50 т. Склад или отсек должен иметь два выхода с противоположных сторон здания или помещения.

Склад следует размещать в наземных или полузаглубленных (с устройством двух лестниц) зданиях.

Хранение хлора должно предусматриваться в баллонах или контейнерах; при суточном расходе хлора более 1 т допускается применять танки заводского изготовления вместимостью до 50 т, при этом розлив хлора в баллоны или контейнеры на станции запрещается.

В складе следует предусматривать устройства для транспортирования реагентов в нестационарной таре (контейнеры, баллоны).

Въезд в помещение склада автомобильного транспорта не допускается. Порожнюю тару надлежит хранить в помещении склада.

Сосуды с хлором должны размещаться на подставках или рамках, иметь свободный доступ для строповки и захвата при транспортировании.

6.212. В помещении склада хлора надлежит предусматривать емкость с нейтрализационным раствором для быстрого погружения

аварийных контейнеров или баллонов. Расстояние от стенок емкости до баллона должно быть не менее 200 мм, до контейнера — не менее 500 мм, глубина должна обеспечивать покрытие аварийного сосуда слоем раствора не менее 300 мм.

На дне емкости должны быть предусмотрены опоры, фиксирующие сосуд.

Для установки на весах контейнера или баллонов должны предусматриваться опоры для их фиксации.

Примечание На проектирование расходных складов хлора с использованием танков настоящие нормы не распространяются.

6.213. Для поваренной соли следует применять склады мокрого хранения. Объем баков надлежит определять из расчета 1,5 м³ на 1 т соли. Допускается применение складов сухого хранения, при этом слой соли не должен превышать 2 м.

6.214. В случаях когда не обеспечено снабжение станции кондиционными фильтрующими материалами и гравием, следует предусматривать специальное хозяйство для хранения, дробления, сортировки, промывки и транспортирования материалов, необходимых для догрузки фильтров.

6.215. Расчет емкостей для хранения фильтрующих материалов и подбор оборудования следует производить из расчета 10 %-ного ежегодного пополнения и обмена фильтрующей загрузки и дополнительного аварийного запаса на перегрузку одного фильтра при количестве их на станции до 20 и двух — при большем количестве.

6.216. Транспортирование фильтрующих материалов следует принимать гидротранспортом (водоструйными или песковыми насосами).

Диаметр трубопровода для транспортирования пульпы надлежит определять из расчета скорости движения пульпы 1,5—2 м/с, но должен приниматься не менее 50 мм; повороты трубопровода следует предусматривать радиусом не менее 8—10 диаметров трубопровода.

6.217. Разгрузочные работы и транспортирование реагентов на складах и внутри станций должны быть механизированы.

ВЫСОТНОЕ РАСПОЛОЖЕНИЕ СООРУЖЕНИЙ НА СТАНЦИЯХ ВОДОПОДГОТОВКИ

6.218. Сооружения надлежит располагать по естественному склону местности с учетом потерь напора в сооружениях, соединительных коммуникациях и измерительных устройствах.

6.219. Величины перепадов уровней воды в сооружениях и соединительных коммуникациях должны определяться расчетами; для

предварительного высотного расположения сооружений потери напора допускается принимать, м:

в сооружениях

на сетчатых барабанных фильтрах (барабанных сетках и микрофильтрах)	0,4—0,6
во входных (контактных) камерах в устройствах ввода реагентов	0,3—0,5
в гидравлических смесителях	0,1—0,3
в механических смесителях	0,5—0,6
в гидравлических камерах хлопьеобразования	0,1—0,2
в механических камерах хлопьеобразования	0,4—0,5
в отстойниках	0,1—0,2
в осветлителях со взвешенным осадком	0,7—0,8
на скорых фильтрах	3—3,5
в контактных осветлителях и префильтрах	2—2,5
в медленных фильтрах	1,5—2

в соединительных коммуникациях

от сетчатых барабанных фильтров или входных камер к смесителям ..	0,2
от смесителей к отстойникам, осветлителям со взвешенным осадком и контактными осветлителям	0,3—0,4
от отстойников, осветлителей со взвешенным осадком или префильтров к фильтрам	0,5—0,6
от фильтров или контактных осветлителей к резервуарам фильтрованной воды	0,5—1

Примечания: 1 В приведенных значениях учтены потери напора в сборных, подающих и распределительных устройствах сооружений

2 Потери напора в измерительной аппаратуре должны учитываться дополнительно из расчета на выходе и входе со станции — по 0,5 м, в индикаторах расхода на отстойниках, осветлителях со взвешенным осадком, фильтрах и контактных осветлителях — по 0,2—0,3 м

3 При определении расчетами перепадов уровней воды между сооружениями и потерь напора в соединительных коммуникациях следует принимать расчетные расходы воды с учетом указаний п 6 8

6.220. На станциях водоподготовки должна предусматриваться система обводных коммуникаций, обеспечивающая возможность отключения отдельных сооружений, а также подачу воды при аварии, минуя сооружения.

При производительности станций более 100 тыс.м³/сут обводные коммуникации допускается не предусматривать.

Примечание Запорная арматура на обводных коммуникациях должна быть опломбирована.

7. НАСОСНЫЕ СТАНЦИИ

7.1. Насосные станции по степени обеспеченности подачи воды следует подразделять на три категории, принимаемые в соответствии с п. 4.4.

Категорию насосных станций необходимо устанавливать в зависимости от их функционального назначения в общей системе водоснабжения.

Примечания 1 Насосные станции, подающие воду непосредственно в сеть противопожарного и объединенного противопожарного водопровода, надлежит относить к I категории

2 Насосные станции противопожарного и объединенного противопожарного водопровода объектов, указанных в примеч. 1 п. 2.11, допускается относить к II категории.

3 Насосные станции, подающие воду по одному трубопроводу, а также на поливку или орошение, следует относить к III категории

4 Для установленной категории насосной станции следует принимать такую же категорию надежности электрообеспечения по «Правилам устройств электроустановок» (ПУЭ)

7.2. Выбор типа насосов и количества рабочих агрегатов надлежит производить на основании расчетов совместной работы насосов, водоводов, сетей, регулирующих емкостей, суточного и часового графиков водопотребления, условий пожаротушения, очередности ввода в действие объекта.

При выборе типа насосных агрегатов надлежит обеспечивать минимальную величину избыточных напоров, развиваемых насосами при всех режимах работы, за счет использования регулирующих емкостей, регулирования числа оборотов, изменения числа и типов насосов, обрезки или замены рабочих колес в соответствии с изменением условий их работы в течение расчетного срока.

Примечания: 1. В машинных залах допускается установка групп насосов различного назначения.

2 В насосных станциях, подающих воду на хозяйственно-питьевые нужды, установка насосов, перекачивающих пахучие и ядовитые жидкости, запрещается, за исключением насосов, подающих раствор пенообразователя в систему пожаротушения.

7.3*. В насосных станциях для группы насосов одного назначения, подающих воду в одну и ту же сеть или водоводы, количество резервных агрегатов следует принимать согласно табл. 32.

7.4. Отметку оси насосов следует определять, как правило, из условия установки корпуса насосов под заливом:

в емкости — от верхнего уровня воды (определяемого от дна) пожарного объема при одном пожаре, среднего — при двух и более пожарах; от уровня воды аварийного объема при отсутствии пожарного объема; от средне-

Т а б л и ц а 32

Количество рабочих агрегатов одной группы	Количество резервных агрегатов в насосных станциях для категории		
	I	II	III
До 6	2	1	1
Св. 6 до 9	2	1	—
« 9	2	2	—

Примечания*

- 1 В количество рабочих агрегатов включаются пожарные насосы
2. Количество рабочих агрегатов одной группы, кроме пожарных, должно быть не менее двух. В насосных станциях II и III категорий при обосновании допускается установка одного рабочего агрегата
- 3 При установке в одной группе насосов с разными характеристиками количество резервных агрегатов следует принимать для насосов большей производительности по табл. 32, а резервный насос меньшей производительности хранить на складе
4. В насосных станциях объединенных противопожарных водопроводов высокого давления или при установке только пожарных насосов следует предусматривать один резервный пожарный агрегат, независимо от количества рабочих агрегатов
- 5 В насосных станциях водопроводов населенных пунктов с числом жителей до 5 тыс. чел при одном источнике электроснабжения следует устанавливать резервный пожарный насос с двигателем внутреннего сгорания и автоматическим запуском (от аккумуляторов)
6. В насосных станциях II категории при количестве рабочих агрегатов десять и более один резервный агрегат допускается хранить на складе
7. Для увеличения производительности заглубленных насосных станций до 20—30 % следует предусматривать возможность замены насосов на большую производительность или устройство резервных фундаментов для установки дополнительных насосов

го уровня воды при отсутствии пожарного и аварийного объемов;

в водозаборной скважине — от динамического уровня подземных вод при максимальном водоотборе;

в водотоке или водоеме — от минимального уровня воды в них по табл. 11 в зависимости от категории водозабора.

При определении отметки оси насосов следует учитывать допустимую вакуумметрическую высоту всасывания (от расчетного минимального уровня воды) или требуемый заводом-изготовителем необходимый подпор со стороны всасывания, а также потери напора во всасывающем трубопроводе, температурные условия и барометрическое давление.

Примечания 1 В насосных станциях II и III категорий допускается установка насосов не под заливом, при этом следует предусматривать вакуум-насосы и вакуум-котел

2 Отметку пола машинных залов заглубленных насосных станций следует определять исходя из установки насосов большей производительности или габаритов с учетом примеч. 7 п 7.3

3 В насосных станциях III категории допускается установка на всасывающем трубопроводе приемных клапанов диаметром до 200 мм

7.5. Количество всасывающих линий к насосной станции независимо от числа и групп установленных насосов, включая пожарные, должно быть не менее двух.

При выключении одной линии остальные должны быть рассчитаны на пропуск полного расчетного расхода для насосных станций I и II категорий и 70 % расчетного расхода для III категории.

Устройство одной всасывающей линии допускается для насосных станций III категории.

7.6. Количество напорных линий от насосных станций I и II категорий должно быть не менее двух. Для насосных станций III категории допускается устройство одной напорной линии.

7.7. Размещение запорной арматуры на всасывающих и напорных трубопроводах должно обеспечивать возможность замены или ремонта любого из насосов, обратных клапанов и основной запорной арматуры, а также проверки характеристики насосов без нарушения требований п. 4.4 по обеспеченности подачи воды.

7.8. Напорная линия каждого насоса должна быть оборудована запорной арматурой и, как правило, обратным клапаном, устанавливаемым между насосом и запорной арматурой.

При установке монтажных вставок их следует размещать между запорной арматурой и обратным клапаном.

На всасывающих линиях каждого насоса запорную арматуру следует устанавливать у насосов, расположенных под заливом или присоединенных к общему всасывающему коллектору.

7.9. Диаметр труб, фасонных частей и арматуры следует принимать на основании технико-экономического расчета исходя из скоростей движения воды в пределах, указанных в табл. 33.

Т а б л и ц а 33

Диаметр труб, мм	Скорости движения воды в трубопроводах насосных станций, м/с	
	всасывающие	напорные
До 250	0,6—1	0,8—2
Св 250 до 800	0,8—1,5	1—3
Св 800	1,2—2	1,5—4

7.10. Размеры машинного зала насосной станции надлежит определять с учетом требований разд. 12.

7.11. Для уменьшения габаритов станции в плане допускается устанавливать насосы с правым и левым вращением вала, при этом рабочее колесо должно вращаться только в одном направлении.

7.12. Всазывающие и напорные коллекторы с запорной арматурой следует располагать в здании насосной станции, если это не вызывает увеличения пролета машинного зала.

7.13. Трубопроводы в насосных станциях, а также всазывающие линии за пределами машинного зала, как правило, следует выполнять из стальных труб на сварке с применением фланцев для присоединения к арматуре и насосам.

7.14. Всазывающий трубопровод, как правило, должен иметь непрерывный подъем к насосу не менее 0,005. В местах изменения диаметров трубопроводов следует применять эксцентрические переходы.

7.15. В заглубленных и полуглубленных насосных станциях должны быть предусмотрены мероприятия против возможного затопления агрегатов при аварии в пределах машинного зала на самом крупном по производительности насосе, а также запорной арматуре или трубопроводе путем: расположения электродвигателей насосов на высоте не менее 0,5 м от пола машинного зала; самотечного выпуска аварийного количества воды в канализацию или на поверхность земли с установкой клапана или задвижки; откачки воды из приямка основными насосами производственного назначения.

При необходимости установки аварийных насосов производительность их надлежит определять из условия откачки воды из машинного зала при ее слое 0,5 м не более 2 ч и предусматривать один резервный агрегат.

7.16. Для стока воды полы и каналы машинного зала надлежит проектировать с уклоном к сборному приямку. На фундаментах под насосы следует предусматривать бортики, желобки и трубки для отвода воды. При невозможности самотечного отвода воды из приямка следует предусматривать дренажные насосы.

7.17. В заглубленных насосных станциях, работающих в автоматическом режиме, при заглублении машинного зала 20 м и более, а также в насосных станциях с постоянным обслуживающим персоналом при заглублении 15 м и более, следует предусматривать устройство пассажирского лифта.

7.18. Насосные станции размером машинного зала 6х9 м и более должны оборудоваться внутренним противопожарным водопроводом с расходом воды 2,5 л/с

Кроме того, следует предусматривать:

при установке электродвигателей напряжением до 1000 В и менее: два ручных пенных огнетушителя, а при двигателях внутреннего сгорания до 300 л.с. — четыре огнетушителя;

при установке электродвигателей напряжением свыше 1000 В или двигателя внутреннего сгорания мощностью более 300 л.с. следует предусматривать дополнительно два углекислотных огнетушителя, бочку с водой вместимостью 250 л, два куска войлока, асбестового полотна или кошмы размером 2х2 м.

П р и м е ч а н и я 1 Пожарные краны следует присоединять к напорному коллектору насосов.

2 В насосных станциях на водозаборных скважинах противопожарный водопровод предусматривать не требуется

7.19. В насосной станции независимо от степени ее автоматизации следует предусматривать санитарный узел (унитаз и раковину), помещение и шкафчик для хранения одежды эксплуатационного персонала (дежурной ремонтной бригады).

При расположении насосной станции на расстоянии не более 50 м от производственных зданий, имеющих санитарно-бытовые помещения, санитарный узел допускается не предусматривать.

В насосных станциях над водозаборными скважинами санитарный узел предусматривать не следует.

Для насосной станции, расположенной вне населенного пункта или объекта, допускается устройство выгребов.

7.20. В отдельно расположенной насосной станции для производства мелкого ремонта следует предусматривать установку верстака.

7.21. В насосных станциях с двигателями внутреннего сгорания допускается размещать расходные емкости с жидким топливом (бензина до 250 л, дизельного топлива до 500 л) в помещениях, отделенных от машинного зала несгораемыми конструкциями с пределом огнестойкости не менее 2 ч.

7.22. В насосных станциях должна быть предусмотрена установка контрольно-измерительной аппаратуры в соответствии с указаниями разд. 13.

7.23. Насосные станции противопожарного водоснабжения допускается размещать в производственных зданиях, при этом они должны быть отделены противопожарными перегородками.

8. ВОДОВОДЫ, ВОДОПРОВОДНЫЕ СЕТИ И СООРУЖЕНИЯ НА НИХ

8.1. Количество линий водоводов надлежит принимать с учетом категории системы водоснабжения и очередности строительства.

8.2. При прокладке водоводов в две или более линии необходимость устройства переключений между водоводами определяется в зависимости от количества независимых во-

Стр. 48 СНиП 2.04.02-84*

дозаборных сооружений или линий водоводов, подающих воду потребителю, при этом в случае отключения одного водовода или его участка общую подачу воды объекту на хозяйственно-питьевые нужды допускается снижать не более чем на 30 % расчетного расхода, на производственные нужды — по аварийному графику.

8.3. При прокладке водовода в одну линию и подаче воды от одного источника должен быть предусмотрен объем воды на время ликвидации аварии на водоводе в соответствии с п. 9.6. При подаче воды от нескольких источников аварийный объем воды может быть уменьшен при условии выполнения требований п. 8.2.

8.4. Расчетное время ликвидации аварии на трубопроводах систем водоснабжения I категории следует принимать согласно табл. 34. Для систем водоснабжения II и III категорий указанное в таблице время следует увеличивать соответственно в 1,25 и в 1,5 раза.

Таблица 34

Диаметр труб, мм	Расчетное время ликвидации аварий на трубопроводах, ч, при глубине заложения труб, м	
	до 2	более 2
До 400	8	12
Св. 400 до 1000	12	18
Св. 1000	18	24

Примечания 1 В зависимости от материала и диаметра труб, особенностей трассы водоводов, условий прокладки труб, наличия дорог, транспортных средств и средств ликвидации аварии указанное время может быть изменено, но должно приниматься не менее 6 ч
2 Допускается увеличивать время ликвидации аварии при условии, что длительность перерывов подачи воды и снижения ее подачи не будет превосходить пределов, указанных в п. 4.4
3 При необходимости дезинфекции трубопроводов после ликвидации аварии указанное в таблице время следует увеличивать на 12 ч

8.5. Водопроводные сети должны быть кольцевыми. Туликовые линии водопроводов допускается применять:

для подачи воды на производственные нужды — при допустимости перерыва в водоснабжении на время ликвидации аварии;

для подачи воды на хозяйственно-питьевые нужды — при диаметре труб не свыше 100 мм;

для подачи воды на противопожарные или на хозяйственно-противопожарные нужды независимо от расхода воды на пожаротушение — при длине линий не свыше 200 м.

Кольцевание наружных водопроводных сетей внутренними водопроводными сетями зданий и сооружений не допускается.

Примечание В населенных пунктах с числом жителей до 5 тыс чел и расходом воды на наружное пожаротушение до 10 л/с или при количестве внутренних пожарных кранов в здании до 12 допускаются тупиковые линии длиной более 200 м при условии устройства противопожарных резервуаров или водоемов, водонапорной башни или контррезервуара в конце тупика

8.6. При выключении одного участка (между расчетными узлами) суммарная подача воды на хозяйственно-питьевые нужды по остальным линиям должна быть не менее 70 % расчетного расхода, а подача воды к наиболее неблагоприятно расположенным местам водотбора — не менее 25 % расчетного расхода воды, при этом свободный напор должен быть не менее 10 м.

8.7. Устройство сопроводительных линий для присоединения попутных потребителей допускается при диаметре магистральных линий и водоводов 800 мм и более и транзитном расходе не менее 80 % суммарного расхода; для меньших диаметров — при обосновании.

При ширине проездов более 20 м допускается прокладка дублирующих линий, исключая пересечение проездов вводами.

В этих случаях пожарные гидранты следует устанавливать на сопроводительных или дублирующих линиях.

При ширине улиц в пределах красных линий 60 м и более следует рассматривать также вариант прокладки сетей водопровода по обеим сторонам улиц.

8.8. Соединение сетей хозяйственно-питьевых водопроводов с сетями водопроводов, подающих воду непитьевого качества, не допускается.

Примечание В исключительных случаях, по согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы, допускается использование хозяйственно-питьевого водопровода в качестве резерва для водопровода, подающего воду непитьевого качества. Конструкция переключки в этих случаях должна обеспечивать воздушный разрыв между сетями и исключать возможность обратного тока воды

8.9. На водоводах и линиях водопроводной сети в необходимых случаях надлежит предусматривать установку:

поворотных затворов (задвижек) для выделения ремонтных участков;

клапанов для впуска и выпуска воздуха при опорожнении и заполнении трубопроводов;

клапанов для впуска и заземления воздуха;

вантузов для выпуска воздуха в процессе работы трубопроводов;

выпусков для сброса воды при опорожнении трубопроводов;

компенсаторов;

монтажных вставок,

обратных клапанов или других типов клапанов автоматического действия для выключения ремонтных участков;

регуляторов давления;

аппаратов для предупреждения повышения давления при гидравлических ударах или при неисправности регуляторов давления.

На трубопроводах диаметром 800 мм и более допускается устройство лазов (для осмотра и чистки труб, ремонта запорно-регулирующей арматуры и др.).

На самотечно-напорных водоводах следует предусматривать устройство разгрузочных камер или установку аппаратуры, предохраняющих водоводы при всех возможных режимах работы от повышения давления выше предела, допустимого для принятого типа труб.

Примечание Применение задвижек взамен поворотных затворов допускается в случае необходимости систематической очистки внутренней поверхности трубопроводов специальными агрегатами

8.10. Длину ремонтных участков водоводов следует принимать: при прокладке водоводов в две и более линии и при отсутствии переключений — не более 5 км; при наличии переключений — равной длине участков между переключениями, но не более 5 км; при прокладке водоводов в одну линию — не более 3 км.

Примечание Разделение водопроводной сети на ремонтные участки должно обеспечивать при выключении одного из участков отключение не более пяти пожарных гидрантов и подачу воды потребителям, не допускающим перерыва в водоснабжении

При обосновании длина ремонтных участков водоводов может быть увеличена

8.11. Клапаны автоматического действия для впуска и выпуска воздуха должны предусматриваться в повышенных переломных точках профиля и в верхних граничных точках ремонтных участков водоводов и сети для предотвращения образования в трубопроводе вакуума, величина которого превосходит допустимую для принятого вида труб, а также для удаления воздуха из трубопровода при его заполнении.

При величине вакуума, не превосходящей допустимую, могут применяться клапаны с ручным приводом.

Взамен клапанов автоматического действия для впуска и выпуска воздуха допускается предусматривать клапаны автоматического действия для впуска и заземления воздуха с клапанами (затворами, задвижками) с ручным приводом или вантузами — в зависимости от расхода удаляемого воздуха.

8.12. Вантузы надлежит предусматривать в повышенных переломных точках профиля на воздухоборниках. Диаметр воздухоборника следует принимать равным диаметру трубопровода, высоту — 200—500 мм в зависимости от диаметра трубопровода.

При обосновании допускается применять воздухоборники других размеров.

Диаметр запорной арматуры, отключающей вантуз от воздухоборника, следует принимать равным диаметру присоединительного патрубка вантуза.

Требуемая пропускная способность вантузов должна определяться расчетом или приниматься равной 4 % максимального расчетного расхода воды, подаваемого по трубопроводу, считая по объему воздуха при нормальном атмосферном давлении.

Если на водоводе имеется несколько повышенных переломных точек профиля, то во второй и последующих точках (считая по ходу движения воды) требуемую пропускную способность вантузов допускается принимать равной 1 % максимального расчетного расхода воды при условии расположения данной переломной точки ниже первой или выше ее не более чем на 20 м и на расстоянии от предшествующей не более 1 км.

Примечание При уклоне нисходящего участка трубопровода (после переломной точки профиля) 0,005 и менее вантузы не предусматриваются, при уклоне в пределах 0,005—0,01 в переломной точке профиля взамен вантуза допускается предусматривать на воздухоборнике кран (вентиль)

8.13. Водоводы и водопроводные сети надлежит проектировать с уклоном не менее 0,001 по направлению к выпуску; при плоском рельефе местности уклон допускается уменьшать до 0,0005.

8.14. Выпуски следует предусматривать в пониженных точках каждого ремонтного участка, а также в местах выпуска воды от промывки трубопроводов.

Диаметры выпусков и устройств для впуска воздуха должны обеспечивать опорожнение участков водоводов или сети не более чем за 2 ч.

Конструкция выпусков для промывки трубопроводов должна обеспечивать возможность создания в трубопроводе скорости движения воды не менее 1,1 максимальной расчетной.

В качестве запорной арматуры на выпусках надлежит использовать поворотные затворы.

Примечание. При гидропневматической промывке минимальная скорость движения смеси (в местах наибольших давлений) должна быть не менее 1,2 максимальной скорости движения воды, расход воды — 10—25 % объемного расхода смеси

8.15. Отвод воды от выпусков следует предусматривать в ближайший водосток, канаву, овраг и т.п. При невозможности отвода всей выпускаемой воды или части ее самотеком допускается сбрасывать воду в колодец с последующей откачкой.

8.16. Пожарные гидранты надлежит предусматривать вдоль автомобильных дорог на расстоянии не более 2,5 м от края проезжей части, но не ближе 5 м от стен зданий; допускается располагать гидранты на проезжей части. При этом установка гидрантов на ответвлении от линии водопровода не допускается.

Расстановка пожарных гидрантов на водопроводной сети должна обеспечивать пожаротушение любого обслуживаемого данной сетью здания, сооружения или его части не менее чем от двух гидрантов при расходе воды на наружное пожаротушение 15 л/с и более и одного — при расходе воды менее 15 л/с с учетом прокладки рукавных линий длиной, не более указанной в п. 9.30 по дорогам с твердым покрытием.

Расстояние между гидрантами определяется расчетом, учитывающим суммарный расход воды на пожаротушение и пропускную способность устанавливаемого типа гидрантов по ГОСТ 8220—85*Е.

Потери напора h , м, на 1 м длины рукавных линий следует определять по формуле

$$h = 0,00385 q_n^2, \quad (31)$$

где q_n — производительность пожарной струи, л/с.

П р и м е ч а н и е На сети водопровода населенных пунктов с числом жителей до 500 чел вместо гидрантов допускается устанавливать стояки диаметром 80 мм с пожарными кранами

8.17. Компенсаторы надлежит предусматривать:

на трубопроводах, стыковые соединения которых не компенсируют осевые перемещения, вызываемые изменением температуры воды, воздуха, грунта;

на стальных трубопроводах, прокладываемых в тоннелях, каналах или на эстакадах (опорах);

на трубопроводах в условиях возможной просадки грунта.

Расстояния между компенсаторами и неподвижными опорами следует определять расчетом, учитывающим их конструкцию. При подземной прокладке водоводов, магистралей и линий сети из стальных труб со сварными стыками компенсаторы следует предусматривать в местах установки чугунной фланцевой арматуры. В тех случаях, когда чугунная фланцевая арматура защищена от воздействия осевых растягивающих усилий путем жесткой заделки стальных труб в стенки колодца, устройством специальных упоров или обжатием труб уплотненным грунтом, компенсаторы допускается не предусматривать.

При обжатии труб грунтом перед фланцевой чугунной арматурой следует применять подвижные стыковые соединения (удлиненный раструб, муфту и др.). Компенсаторы и под-

вижные стыковые соединения при подземной прокладке трубопроводов надлежит располагать в колодцах.

8.18. Монтажные вставки надлежит принимать для демонтажа, профилактического осмотра и ремонта фланцевой запорной, предохранительной и регулирующей арматуры.

8.19. Запорная арматура на водоводах и линиях водопроводной сети должна быть с ручным или механическим приводом (от передвижных средств).

Применение на водоводах запорной арматуры с электрическим или гидравлическим приводом допускается при дистанционном или автоматическом управлении

8.20. Радиус действия водозаборной колонки следует принимать не более 100 м. Вокруг водозаборной колонки надлежит предусматривать отмокту шириной 1 м с уклоном 0,1 от колонки.

8.21. Выбор материала и класса прочности труб для водоводов и водопроводных сетей надлежит принимать на основании статического расчета, агрессивности грунта и транспортируемой воды, а также условий работы трубопроводов и требований к качеству воды.

Для напорных водоводов и сетей, как правило, следует применять неметаллические трубы (железобетонные напорные, асбестоцементные напорные, пластмассовые и др.). Отказ от применения неметаллических труб должен быть обоснован.

Применение чугунных напорных труб допускается для сетей в пределах населенных пунктов, территорий промышленных, сельскохозяйственных предприятий.

Применение стальных труб допускается: на участках с расчетным внутренним давлением более 1,5 МПа (15 кгс/см²);

для переходов под железными и автомобильными дорогами, через водные преграды и овраги;

в местах пересечения хозяйственно-питьевого водопровода с сетями канализации;

при прокладке трубопроводов по автодорожным и городским мостам, по опорам эстакад и в туннелях.

Стальные трубы должны приниматься экономичных сортов со стенкой, толщина которой должна определяться расчетом (но не менее 2 мм) с учетом условий работы трубопроводов.

Для железобетонных и асбестоцементных трубопроводов допускается применение металлических фасонных частей.

Материал труб в системах хозяйственно-питьевого водоснабжения должен отвечать требованиям п. 1.3.

8.22. Величину расчетного внутреннего давления надлежит принимать равной наибольшему возможному по условиям эксплуатации давлению в трубопроводе на различных участках по длине (при наиболее невыгодном режиме работы) без учета повышения давления при гидравлическом ударе или с повышением давления при гидравлическом ударе с учетом действия противоударной арматуры, если это давление в сочетании с другими нагрузками (п. 8.26) окажет на трубопровод большее воздействие.

Статический расчет надлежит производить на воздействие расчетного внутреннего давления, давления грунта, временных нагрузок, собственной массы труб и массы транспортируемой жидкости, атмосферного давления при образовании вакуума и внешнего гидростатического давления грунтовых вод в тех комбинациях, которые оказываются наиболее опасными для труб данного материала.

Трубопроводы или их участки должны подразделяться по степени ответственности на следующие классы:

1 — трубопроводы для объектов I категории обеспеченности подачи воды, а также участки трубопроводов в зонах перехода через водные преграды и овраги, железные и автомобильные дороги I и II категорий и в местах, труднодоступных для устранения возможных повреждений, для объектов II и III категорий обеспеченности подачи воды;

2 — трубопроводы для объектов II категории обеспеченности подачи воды (за исключением участков I класса), а также участки трубопроводов, прокладываемые под усовершенствованными покрытиями автомобильных дорог, для объектов III категории обеспеченности подачи воды;

3 — все остальные участки трубопроводов для объектов III категории обеспеченности подачи воды.

В расчете труб следует учитывать коэффициент условий работы m_c , определяемый по формуле

$$m_c = m_1 m_2 / \gamma_n, \quad (32)$$

где m_1 — коэффициент, учитывающий кратковременность испытания, которому подвергаются трубы после их изготовления;

m_2 — коэффициент, учитывающий снижение прочностных показателей труб в процессе эксплуатации в результате старения материала труб, коррозии или абразивного износа;

γ_n — коэффициент надежности, учитывающий класс участка трубопровода по степени ответственности.

Значение коэффициента m_1 следует устанавливать в соответствии с ГОСТ или техническими условиями на изготовление данного типа труб.

Для трубопроводов, стыковые соединения которых равнопрочны самим трубам, значение коэффициента m_1 надлежит принимать равным:

0,9 — для чугунных, стальных, асбестоцементных, бетонных, железобетонных и керамических труб;

1 — для полиэтиленовых труб.

Значение коэффициента m_2 надлежит принимать равным:

1 — для керамических труб, а также чугунных, стальных, асбестоцементных, бетонных и железобетонных труб, при отсутствии опасности коррозии или абразивного износа в соответствии с ГОСТ или техническими условиями на изготовление данного типа труб — для пластмассовых труб.

Значение коэффициента γ_n следует принимать: для участков трубопроводов 1-го класса — 1; 2-го класса — 0,95; 3-го класса — 0,9.

8.23. Величину испытательного давления на различных испытательных участках, которому должны подвергаться трубопроводы перед сдачей в эксплуатацию, надлежит указывать в проектах организации строительства, исходя из прочностных показателей материала и класса труб, принятых для каждого участка трубопровода, расчетного внутреннего давления воды и величин внешних нагрузок, воздействующих на трубопровод в период испытания.

Расчетная величина испытательного давления не должна превышать следующих величин для трубопроводов из труб:

чугунных — заводского испытательного давления с коэффициентом 0,5;

железобетонных и асбестоцементных — гидростатического давления, предусмотренного ГОСТ или техническими условиями для соответствующих классов труб при отсутствии внешней нагрузки;

стальных и пластмассовых — внутреннего расчетного давления с коэффициентом 1,25.

8.24. Чугунные, асбестоцементные, бетонные, железобетонные и керамические трубопроводы должны быть рассчитаны на совместное воздействие расчетного внутреннего давления и расчетной приведенной внешней нагрузки.

Стальные и пластмассовые трубопроводы должны быть рассчитаны на воздействие внутреннего давления в соответствии с п. 8.23 и на совместное действие внешней приведенной нагрузки, атмосферного давления, а также на устойчивость круглой формы поперечного сечения труб.

Укорочение вертикального диаметра стальных труб без внутренних защитных покрытий

не должно превышать 3 %, а для стальных труб с внутренними защитными покрытиями и пластмассовых труб должно приниматься по стандартам или техническим условиям на эти трубы

При определении величины вакуума следует учитывать действие предусмотренных на трубопроводе противовакуумных устройств

8.25. В качестве временных нагрузок надлежит принимать:

для трубопроводов, укладываемых под железнодорожными путями, — нагрузку, соответствующую классу данной железнодорожной линии;

для трубопроводов, укладываемых под автомобильными дорогами, — от колонны автомобилей Н-30 или колесного транспорта НК-80 (по большому силовому воздействию на трубопровод);

для трубопроводов, укладываемых в местах, где возможно движение автомобильного транспорта, — от колонны автомобилей Н-18 или гусеничного транспорта НГ-60 (по большому силовому воздействию на трубопровод);

для трубопроводов, укладываемых в местах, где движение автомобильного транспорта невозможно, — равномерно распределенную нагрузку 5 кПа (500 кгс/м²).

8.26. При расчете трубопроводов на повышение давления при гидравлическом ударе (определенное с учетом противоударной арматуры или образования вакуума) внешнюю нагрузку следует принимать не более нагрузки от колонны автомобилей Н-18.

8.27. Повышение давления при гидравлическом ударе надлежит определять расчетом и на его основании принимать меры защиты.

Меры защиты систем водоснабжения от гидравлических ударов надлежит предусматривать для случаев:

внезапного выключения всех или группы совместно работающих насосов вследствие нарушения электропитания;

выключения одного из совместно работающих насосов до закрытия поворотного затвора (задвижки) на его напорной линии;

пуска насоса при открытом поворотном затворе (задвижке) на напорной линии, оборудованной обратным клапаном;

механизированного закрытия поворотного затвора (задвижки) при выключении водовода в целом или его отдельных участков;

открытия или закрытия быстродействующей водоразборной арматуры.

8.28. В качестве мер защиты от гидравлических ударов, вызываемых внезапным выключением или включением насосов, следует принимать:

установку на водоводе клапанов для впуска и заземления воздуха;

установку на напорных линиях насосов обратных клапанов с регулируемым открытием и закрытием;

установку на водоводе обратных клапанов, расчленяющих водовод на отдельные участки с небольшим статическим напором на каждом из них;

сброс воды через насосы в обратном направлении при их свободном вращении или полном торможении;

установку в начале водовода (на напорной линии насоса) воздушно-водяных камер (колпаков), смягчающих процесс гидравлического удара.

Примечание Для защиты от гидравлического удара, допускается применять установку предохранительных клапанов и клапанов-гасителей, сброс воды из напорной линии во всасывающую, выпуск воды в местах возможного образования разрывов сплошности потока в водоводе, установку глухих диафрагм, разрушающихся при повышении давления сверх допустимого предела, устройство водонапорных колонн, использование насосных агрегатов с большей инерцией вращающихся масс

8.29. Защита трубопроводов от повышения давления, вызываемого закрытием поворотного затвора (задвижки), должна обеспечиваться увеличением времени этого закрытия. При недостаточном времени закрытия затвора с принятым типом привода следует принимать дополнительные меры защиты (установка предохранительных клапанов, воздушных колпаков, водонапорных колонн и др.).

8.30. Водопроводные линии, как правило, надлежит принимать подземной прокладки. При теплотехническом и технико-экономическом обосновании допускаются наземная и надземная прокладки, прокладка в туннелях, а также прокладка водопроводных линий в туннелях совместно с другими подземными коммуникациями, за исключением трубопроводов, транспортирующих легковоспламеняющиеся и горючие жидкости и горючие газы. При прокладке линий противопожарных и объединенных с противопожарными водопроводов в туннелях, наземно или надземно пожарные гидранты должны устанавливаться в колодцах.

При подземной прокладке запорная, регулирующая и предохранительная трубопроводная арматура должна устанавливаться в колодцах (камерах).

Бесколесная установка запорной арматуры допускается при обосновании.

8.31. Тип основания под трубы необходимо принимать в зависимости от несущей способности грунтов и величины нагрузок.

Во всех грунтах, за исключением скальных, заторфованных и илов, трубы следует уклады-

вать на естественный грунт ненарушенной структуры, обеспечивая при этом выравнивание, а в необходимых случаях профилирование основания.

Для скальных грунтов следует предусматривать выравнивание основания слоем песчаного грунта толщиной 10 см над выступами. Допускается использование для этих целей местного грунта (супесей и суглинков) при условии уплотнения его до объемного веса скелета грунта $1,5 \text{ т/м}^3$.

При прокладке трубопроводов в мокрых связных грунтах (суглинков, глины) необходимо устройство песчаной подготовки устанавливается проектом производства работ в зависимости от предусматриваемых мер по водопонижению, а также от типа и конструкции труб.

В илах, заторфованных и других слабых водонасыщенных грунтах трубы необходимо укладывать на искусственное основание.

8.32. В случаях применения стальных труб должна предусматриваться защита их внешней и внутренней поверхности от коррозии. При этом надлежит применять материалы, указанные в п. 1.3.

8.33. Выбор методов защиты внешней поверхности стальных труб от коррозии должен быть обоснован данными о коррозионных свойствах грунта, а также данными о возможности коррозии, вызываемой блуждающими токами.

8.34*. В целях исключения коррозии и застоя стальных водоводов и водопроводной сети диаметром 300 мм и более должна предусматриваться защита внутренней поверхности таких трубопроводов покрытиями: песчано-цементным, лакокрасочным, цинковым и др.

Примечание Вместо покрытий допускается применение стабилизационной обработки воды или обработки ее ингибиторами согласно рекомендуемому приложению 5 в тех случаях, когда технико-экономическими расчетами с учетом качества, расхода и назначения воды подтверждается целесообразность такой защиты трубопроводов от коррозии

Пункт 8.35 исключен.

8.36. Защиту от коррозии бетона цементно-песчаных покрытий труб со стальным сердечником от воздействия сульфат-ионов следует предусматривать изоляционными покрытиями согласно СНиП 2.03.11-85.

8.37. Защиту труб со стальным сердечником от коррозии, вызываемой блуждающими токами, следует предусматривать в соответствии с требованиями Инструкции по защите железобетонных конструкций от коррозии, вызываемой блуждающими токами.

8.38. Для труб со стальным сердечником, имеющих наружный слой бетона плотностью ниже нормальной с допустимой шириной раскрытия трещин при расчетных нагрузках 0,2 мм, необходимо предусматривать электрохимическую защиту трубопроводов катодной поляризацией при концентрации хлор-ионов в грунте более 150 мг/л; при нормальной плотности бетона и допустимой ширине раскрытия трещин 0,1 мм — более 300 мг/л.

8.39. При проектировании трубопроводов из стальных и железобетонных труб всех видов необходимо предусматривать мероприятия, обеспечивающие непрерывную электрическую проводимость этих труб для возможности устройства электрохимической защиты от коррозии.

8.40. Катодную поляризацию труб со стальным сердечником надлежит проектировать так, чтобы создаваемые на поверхности металла защитные поляризационные потенциалы, измеренные в специально устраиваемых контрольно-измерительных пунктах, были не ниже 0,85 В и не выше 1,2 В по медно-сульфатному электроду сравнения.

8.41. При электрохимической защите труб со стальным сердечником с помощью протекторов величину поляризационного потенциала следует определять по отношению к медно-сульфатному электроду сравнения, установленному на поверхности трубы, а при защите с помощью катодных станций — по отношению к медно-сульфатному электроду сравнения, расположенному в грунте.

8.42. Глубина заложения труб, считая до низа, должна быть на 0,5 м больше расчетной глубины проникания в грунт нулевой температуры.

При прокладке трубопроводов в зоне отрицательных температур материал труб и элементов стыковых соединений должен удовлетворять требованиям морозостойчивости.

Примечание Меньшую глубину заложения труб допускается принимать при условии принятия мер, исключающих замерзание арматуры, устанавливаемой на трубопроводе, недопустимое снижение пропускной способности трубопровода в результате образования льда на внутренней поверхности труб, повреждение труб и их стыковых соединений в результате замерзания воды, деформации грунта и температурных напряжений в материале стенок труб, образование в трубопроводе ледяных пробок при перерывах подачи воды, связанных с повреждением трубопроводов

8.43. Расчетную глубину проникания в грунт нулевой температуры следует устанавливать на основании наблюдений за фактической глубиной промерзания в расчетную холодную и малоснежную зиму и опыта эксплуатации трубопроводов в данном районе с

учетом возможного изменения ранее наблюдавшейся глубины промерзания в результате намечаемых изменений в состоянии территории (удаление снежного покрова, устройство усовершенствованных дорожных покрытий и т.п.).

При отсутствии данных наблюдений глубину проникания в грунт нулевой температуры и возможное ее изменение в связи с предполагаемыми изменениями в благоустройстве территории следует определять теплотехническими расчетами.

8.44. Для предупреждения нагревания воды в летнее время глубину заложения трубопроводов хозяйственно-питьевых водопроводов надлежит, как правило, принимать не менее 0,5 м, считая до верха труб. Допускается принимать меньшую глубину заложения водоводов или участков водопроводной сети при условии обоснования теплотехническими расчетами.

8.45. При определении глубины заложения водоводов и водопроводных сетей при подземной прокладке следует учитывать внешние нагрузки от транспорта и условия пересечения с другими подземными сооружениями и коммуникациями

8.46. Выбор диаметров труб водоводов и водопроводных сетей надлежит производить на основании технико-экономических расчетов, учитывая при этом условия их работы при аварийном выключении отдельных участков.

Диаметр труб водопровода, объединенного с противопожарным, в населенных пунктах и на промышленных предприятиях должен быть не менее 100 мм, в сельских населенных пунктах — не менее 75 мм.

8.47. Величину гидравлического уклона для определения потерь напора в трубопроводах при транспортировании воды, не имеющей резко выраженных коррозионных свойств и не содержащей взвешенных примесей, отложение которых может приводить к интенсивному зарастанию труб, следует принимать согласно обязательному прил. 10.

8.48. Для существующих сетей и водоводов при необходимости следует предусматривать мероприятия по восстановлению и сохранению пропускной способности путем очистки внутренней поверхности стальных труб и нанесения антикоррозионного защитного покрытия, в исключительных случаях по согласованию с госстроями союзных республик при технико-экономическом обосновании допускается принимать фактические потери напора.

8.49. При проектировании новых и реконструкции существующих систем водоснабжения следует предусматривать приспособления

и устройства для систематического определения гидравлического сопротивления трубопроводов на контрольных участках водоводов и сети

8.50. Расположение линий водопровода на генеральных планах, а также минимальные расстояния в плане и при пересечениях от наружной поверхности труб до сооружений и инженерных сетей должны приниматься согласно СНиП II-89-80*.

8.51. При параллельной прокладке нескольких линий водоводов (заново или дополнительно к существующим) расстояние в плане между наружными поверхностями труб следует устанавливать с учетом производства и организации работ и необходимости защиты от повреждений смежных водоводов при аварии на одном из них:

при допускаемом снижении подачи воды потребителям, предусмотренном п. 8.2, — по табл. 35 в зависимости от материала труб, внутреннего давления и геологических условий;

при наличии в конце водоводов запасной емкости, допускающей перерывы в подаче воды, объем которой отвечает требованиям п. 9.6, — по табл. 35 как для труб, укладываемых в скальных грунтах.

На отдельных участках трассы водоводов, в том числе на участках прокладки водоводов по застроенной территории и на территории промышленных предприятий, приведенные в табл. 35 расстояния допускается уменьшать при условии укладки труб на искусственное основание, в туннеле, футляре или при применении других способов прокладки, исключающих возможность повреждения соседних водоводов при аварии на одном из них. При этом расстояния между водоводами должны обеспечивать возможность производства работ как при прокладке, так и при последующих ремонтах.

8.52. При прокладке водопроводных линий в туннелях расстояния от стенки трубы до внутренней поверхности ограждающих конструкций и стенок других трубопроводов надлежит принимать не менее 0,2 м; при установке на трубопроводе арматуры расстояния до ограждающих конструкций следует принимать согласно п. 8.63.

8.53. Переходы трубопроводов под железными дорогами I, II и III категорий, общей сети, а также под автомобильными дорогами I и II категорий надлежит принимать в футлярах, при этом, как правило, следует предусматривать закрытый способ производства работ. При обосновании допускается предусматривать прокладку трубопроводов в туннелях.

Под остальными железнодорожными путями и автодорогами допускается устройство пе-

Т а б л и ц а 35

Материал труб	Диаметр, мм	Вид грунта (по номенклатуре СНиП 2 02 01-83*)					
		скальные		крупнообломочные породы, песок гравелистый, песок крупный, глины		песок средней крупности, песок мелкий, песок пылеватый, супеси, суглилки, грунты с примесью растительных остатков, торфяные грунты	
		Давление, МПа (кгс/см ²)					
		≤ 1 (10)	> 1 (10)	≤ 1 (10)	> 1 (10)	≤ 1 (10)	> 1 (10)
Расстояния в плане между наружными поверхностями труб, м							
Стальные	До 400	0,7	0,7	0,9	0,9	1,2	1,2
Стальные	Св. 400 до 1000	1	1	1,2	1,5	1,5	2
Стальные	Св. 1000	1,5	1,5	1,7	2	2	2,5
Чугунные	До 400	1,5	2	2	2,5	3	4
Чугунные	Св. 400	2	2,5	2,5	3	4	5
Железобетонные	До 600	1	1	1,5	2	2	2,5
Железобетонные	Св. 600	1,5	1,5	2	2,5	2,5	3
Асбестоцементные	До 500	1,5	2	2,5	3	4	5
Пластмассовые	До 600	1,2	1,2	1,4	1,7	1,7	2,2
Пластмассовые	Св. 600	1,6	—	1,8	—	2,2	—

П р и м е ч а н и я 1 При параллельной прокладке водоводов на разных уровнях указанные в таблице расстояния надлежит соблюдать исходя из разности отметок заложения труб

2 Для водоводов, различающихся по диаметру и материалу труб, расстояния следует принимать по тому виду труб, для которого они оказываются большими.

реходов трубопроводов без футляров, при этом, как правило, должны применяться стальные трубы и открытый способ производства работ.

П р и м е ч а н и я 1 Прокладка трубопроводов по железнодорожным мостам и путепроводам, пешеходным мостам над путями, в железнодорожных, автодорожных и пешеходных тоннелях, а также в водопропускных трубах не допускается

2 Футляры и тоннели под железными дорогами при открытом способе производства работ следует проектировать согласно СНиП 2 05.03-84*

8.54. Расстояние по вертикали от подошвы рельса железнодорожного пути или от покрытия автомобильной дороги до верха трубы, футляра или тоннеля должно приниматься согласно СНиП II-89-80*.

Заглубление трубопроводов в местах переходов при наличии пучинистых грунтов должно определяться теплотехническим расчетом с целью исключения морозного пучения грунта.

8.55. Расстояние в плане от обреза футляра, а в случае устройства в конце футляра колодца — от наружной поверхности стены колодца должно приниматься:

при пересечении железных дорог — 8 м от оси крайнего пути, 5 м от подошвы насыпи, 3 м от бровки выемки и от крайних водоотводных сооружений (кюветов, нагорных канав, лотков и дренажей);

при пересечении автомобильных дорог — 3 м от бровки земляного полотна или подошвы насыпи, бровки выемки, наружной бровки нагорной канавы или другого водоотводного сооружения.

Расстояние в плане от наружной поверхности футляра или тоннеля следует принимать не менее:

3 м — до опор контактной сети;

10 м — до стрелок, крестовин и мест присоединения отсасывающего кабеля к рельсам электрифицированных дорог;

30 м — до мостов, водопропускных труб, туннелей и других искусственных сооружений.

П р и м е ч а н и е. Расстояние от обреза футляра (тоннеля) следует уточнять в зависимости от наличия кабелей междугородной связи, сигнализации и др. уложенных вдоль дорог

8.56. Внутренний диаметр футляра надлежит принимать при производстве работ.

открытым способом — на 200 мм больше наружного диаметра трубопровода;

закрытым способом — в зависимости от длины перехода и диаметра трубопровода согласно СНиП III-4-80*.

П р и м е ч а н и е В одном футляре или туннеле допускаются укладка нескольких трубопроводов, а также совместная прокладка трубопроводов и коммуникаций (электрокабели, связь и т.д.)

8.57. Переходы трубопроводов над железными дорогами должны предусматриваться в футлярах на специальных эстакадах с учетом требований пп. 8.55 и 8.59.

8.58. При пересечении электрифицированной железной дороги должны быть предусмотрены мероприятия по защите труб от коррозии, вызываемой блуждающими токами.

8.59. При проектировании переходов через железные дороги I, II и III категорий общей сети, а также автомобильные дороги I и II категорий должны предусматриваться мероприятия по предотвращению подмыва или подтопления дорог при повреждении трубопроводов

При этом на трубопроводе с обеих сторон перехода под железными дорогами следует, как правило, предусматривать колодцы с установкой в них запорной арматуры.

8.60. Проект перехода через железные и автомобильные дороги должен согласовываться с органами Министерства путей сообщения или Министерства строительства и эксплуатации автомобильных дорог союзных республик.

8.61. При переходе трубопроводов через водотоки количество линий дюкера должно быть не менее двух; при выключении одной линии по остальным должна обеспечиваться подача 100 %-го расчетного расхода воды. Линии дюкера должны укладываться из стальных труб с усиленной антикоррозионной изоляцией, защищенной от механических повреждений.

Проект дюкера через судоходные водотоки должен согласовываться с органами управления речным флотом союзных республик.

Глубина укладки подводной части трубопровода до верха трубы должна быть не менее 0,5 м ниже дна водотока, а в пределах фарватера на судоходных водотоках — не менее 1 м. При этом надлежит учитывать возможность размыва и переформирования русла водотока

Расстояние между линиями дюкера в свету должно быть не менее 1,5 м.

Уклон наклона восходящей части дюкера следует принимать не более 20° к горизонту.

По обе стороны дюкера необходимо предусматривать устройство колодцев и переключений с установкой запорной арматуры.

Отметка планировки у колодцев дюкера должна приниматься на 0,5 м выше максимального уровня воды в водотоке обеспеченностью 5 %.

8.62. На поворотах в горизонтальной или вертикальной плоскости трубопроводов из раструбных труб или соединяемых муфтами, когда возникающие усилия не могут быть восприняты стыками труб, должны предусматриваться упоры.

На сварных трубопроводах упоры следует предусматривать при расположении поворотов в колодцах или угле поворота в вертикальной плоскости выпуклости вверх 30° и более

Примечание На трубопроводах из раструбных труб или соединяемых муфтами с рабочим давлением до 1 МПа (10 кгс/см²) при углах поворота до 10° упоры допускается не предусматривать

8.63. При определении размеров колодцев минимальные расстояния до внутренних поверхностей колодца надлежит принимать:

от стенок труб при диаметре труб до 400 мм — 0,3 м, от 500 до 600 мм — 0,5 м, более 600 мм — 0,7 м;

от плоскости фланца при диаметре труб до 400 мм — 0,3 м, более 400 мм — 0,5 м;

от края раструба, обращенного к стене, при диаметре труб до 300 мм — 0,4 м, более 300 мм — 0,5 м;

от низа трубы до дна при диаметре труб до 400 мм — 0,25 м, от 500 до 600 мм — 0,3 м, более 600 мм — 0,35 м;

от верха штока задвижки с выдвигаемым шпинделем — 0,3 м, от маховика задвижки с невыдвигаемым шпинделем — 0,5 м.

Высота рабочей части колодцев должна быть не менее 1,5 м.

8.64. В случаях установки на водоводах клапанов для впуска воздуха, размещаемых в колодцах, необходимо предусматривать устройство вентиляционной трубы, которая в случае подачи по водоводам воды питьевого качества должна оборудоваться фильтром.

8.65. Для спуска в колодец на горловине и стенках колодца надлежит предусматривать установку рифленых стальных или чугунных скоб, допускается применение переносных металлических лестниц.

Для обслуживания арматуры в колодцах при необходимости следует предусматривать площадки согласно п. 12.7.

8.66. В колодцах (при обосновании) необходимо предусматривать установку вторых утепляющих крышек; в случае необходимости надлежит предусматривать люки с запорными устройствами.

9. ЕМКОСТИ ДЛЯ ХРАНЕНИЯ ВОДЫ

Общие указания

9.1. Емкости в системах водоснабжения в зависимости от назначения должны включать регулирующий, пожарный, аварийный и контактный объемы воды.

9.2. Регулирующий объем воды W_p , м³, в емкостях (резервуарах, баках водонапорных башен, контррезервуарах и др.) должен опре-

деляться на основании графиков поступления и отбора воды, а при их отсутствии по формуле

$$W_p = Q_{\text{сут max}} [1 - K_H + (K_H - 1)(K_H / K_C)^{K_C / (K_C - 1)}], \quad (33)$$

где $Q_{\text{сут max}}$ — расход воды в сутки максимального водопотребления, м³/сут;

K_H — отношение максимальной часовой подачи воды в регулируемую емкость при станциях водоподготовки, насосных станциях или в сеть водопровода с регулирующей емкостью к среднему часовому расходу в сутки максимального водопотребления;

K_C — коэффициент часовой неравномерности отбора воды из регулирующей емкости или сети водопровода с регулирующей емкостью, определяемый как отношение максимального часового отбора к среднему часовому расходу в сутки максимального водопотребления

Максимальный часовой отбор воды непосредственно на нужды потребителей, не имеющих регулирующих емкостей, следует принимать равным максимальному часовому водопотреблению. Максимальный часовой отбор воды из регулирующей емкости насосами для подачи в водопроводную сеть при наличии на сети регулирующей емкости определяется по максимальной часовой производительности насосной станции.

В емкостях на станциях водоподготовки следует предусматривать дополнительно объем воды на промывку фильтров, определяемый согласно п. 6.117.

Примечание При обосновании в емкостях допускается предусматривать объем воды для регулирования суточной неравномерности водопотребления.

9.3. Пожарный объем воды надлежит предусматривать в случаях, когда получение необходимого количества воды для тушения пожара непосредственно из источника водоснабжения технически невозможно или экономически нецелесообразно.

9.4. Пожарный объем воды в резервуарах должен определяться из условия обеспечения: пожаротушения из наружных гидрантов и внутренних пожарных кранов согласно пп. 2.12—2.17, 2.20, 2.22—2.24;

специальных средств пожаротушения (спринклеров, дренчеров и др., не имеющих собственных резервуаров) согласно пп. 2.18 и 2.19;

максимальных хозяйственно-питьевых и производственных нужд на весь период пожаротушения с учетом требований п. 2.21.

Примечание. При определении пожарного объема воды в резервуарах допускается учитывать пополнение его во время тушения пожара, если подача воды в них осуществляется системами водоснабжения I и II категорий

9.5. Пожарный объем воды в баках водонапорных башен должен рассчитываться на десятиминутную продолжительность тушения одного наружного и одного внутреннего пожаров при одновременном наибольшем расходе воды на другие нужды.

Примечание При обосновании допускается хранение в баках водонапорных башен полного пожарного объема воды, определенного по п. 9.4.

9.6. При подаче воды по одному водоводу в емкостях следует предусматривать:

аварийный объем воды, обеспечивающий в течение времени ликвидации аварии на водоводе (п. 8.4) расход воды на хозяйственно-питьевые нужды в размере 70 % расчетного среднечасового водопотребления и производственные нужды по аварийному графику;

дополнительный объем воды на пожаротушение в размере, определенном согласно п. 9.4.

Примечания 1 Время, необходимое для восстановления аварийного объема воды, надлежит принимать 36—48 ч

2 Восстановление аварийного объема воды следует предусматривать за счет снижения водопотребления или использования резервных насосных агрегатов

3 Дополнительный объем воды на пожаротушение допускается не предусматривать при длине одной линии водовода не более 500 м до населенных пунктов с числом жителей до 5000 чел., а также до промышленных и сельскохозяйственных предприятий при расходе воды на наружное пожаротушение не более 40 л/с

9.7. Объем воды в емкостях перед насосными станциями подкачки или обратного водоснабжения, работающими равномерно, следует принимать из расчета 5—10-минутной производительности насоса большей производительности.

9.8. Контактный объем воды для обеспечения требуемого времени контакта воды с реагентами надлежит определять согласно п. 6.167. Контактный объем допускается уменьшать на величину пожарного и аварийного объемов в случае их наличия.

9.9. Емкости и их оборудование должны быть защищены от замерзания воды.

9.10. В емкостях для питьевой воды должен быть обеспечен обмен пожарного и аварийного объемов воды в срок не более 48 ч.

Примечание При обосновании срок обмена воды в емкостях допускается увеличивать до 3—4 сут. При этом следует предусматривать установку циркуляционных насосов, производительность которых должна определяться из условия замены воды в емкостях в срок не более 48 ч с учетом поступления воды из источника водоснабжения

9.11. Конструкции резервуаров и водонапорных башен следует принимать по п. 14 18.

Оборудование емкостей

9.12. Резервуары для воды и баки водонапорных башен должны быть оборудованы: подводящими и отводящими трубопроводами или объединенным подводяще-отводящим трубопроводом, переливным устройством, спускным трубопроводом, вентиляционным устройством, скобами или лестницами, люками-лазами для прохода людей и транспортирования оборудования.

В зависимости от назначения емкости дополнительно следует предусматривать:

устройства для изменения уровня воды, контроля вакуума и давления согласно п. 13.36; световые люки диаметром 300 мм (в резервуарах для воды непитьевого качества); промывочный водопровод (переносной или стационарный);

устройство для предотвращения перелива воды из емкости (средства автоматики или установка на подающем трубопроводе поплавкового запорного клапана);

устройство для очистки поступающего в емкость воздуха (в резервуарах для воды питьевого качества).

9.13. На конце подводящего трубопровода в резервуарах и баках водонапорных башен следует предусматривать диффузор с горизонтальной кромкой или камеру, верх которых должен располагаться на 50—100 мм выше максимального уровня воды в емкости.

9.14. На отводящем трубопроводе в резервуаре надлежит предусматривать конфузор, при диаметре трубопровода до 200 мм допускается применять приемный клапан, размещаемый в приемке (см. п. 7.4).

Расстояние от кромки конфузора до дна и стен емкости или приемки следует определять из расчета скорости подхода воды к конфузору не более скорости движения воды во входном сечении

Горизонтальная кромка конфузора, устраиваемого в днище резервуара, а также верх приемки должны быть на 50 мм выше набетонки днища.

На отводящем трубопроводе или приемке необходимо предусматривать решетку.

Вне резервуара или водонапорной башни на отводящем (подводяще-отводящем) трубопроводе следует предусматривать устройство для отбора воды автоцистернами и пожарными машинами

9.15. Переливное устройство должно быть рассчитано на расход, равный разности максимальной подачи и минимального отбора воды. Слой воды на кромке переливного устройства должен быть не более 100 мм

В резервуарах и водонапорных башнях, предназначенных для питьевой воды, на переливном устройстве должен быть предусмотрен гидравлический затвор.

9.16. Спускной трубопровод надлежит проектировать диаметром 100—150 мм в зависимости от объема емкости. Днище емкости должно иметь уклон не менее 0,005 в сторону спускного трубопровода.

9.17. Спускные и переливные трубопроводы следует присоединять (без подтопления их концов):

от емкостей для воды непитьевого качества — к канализации любого назначения с разрывом струи или к открытой канаве;

от емкостей для питьевой воды — к дождевой канализации или к открытой канаве с разрывом струи.

При присоединении переливного трубопровода к открытой канаве необходимо предусматривать установку на конце трубопровода решетки с прозорами 10 мм.

При невозможности или нецелесообразности сброса воды по спускному трубопроводу самотеком следует предусматривать колодец для откачки воды передвижными насосами.

9.18. Впуск и выпуск воздуха при изменении положения уровня воды в емкости, а также обмен воздуха в резервуарах для хранения пожарного и аварийного объемов надлежит предусматривать через вентиляционные устройства, исключающие возможность образования вакуума, превышающего 80 мм вод. ст.

В резервуарах воздушное пространство над максимальным уровнем до нижнего ребра плиты или плоскости перекрытия следует принимать от 200 до 300 мм. Ригели и опоры плит могут быть подтоплены, при этом необходимо обеспечить воздухообмен между всеми отсеками покрытия.

9.19. Люки-лазы должны располагаться вблизи от концов подводящего, отводящего и переливного трубопроводов. Крышки люков в резервуарах для питьевой воды должны иметь устройства для запираения ипломбирования Люки резервуаров должны возвышаться над утеплением перекрытия на высоту не менее 0,2 м.

В резервуарах для питьевой воды должна быть обеспечена полная герметизация всех люков.

9.20. Напорные резервуары и водонапорные башни при системе пожаротушения вы-

сокого давления должны быть оборудованы автоматическими устройствами, обеспечивающими их отключение при пуске пожарных насосов.

Резервуары

9.21. Общее количество резервуаров одного назначения в одном узле должно быть не менее двух.

Во всех резервуарах в узле наинизшие и наивысшие уровни пожарных, аварийных и регулирующих объемов должны быть соответственно на одинаковых отметках.

При выключении одного резервуара в остальных должно храниться не менее 50 % пожарного и аварийного объемов воды.

Оборудование резервуаров должно обеспечивать возможность независимого включения и опорожнения каждого резервуара.

Устройство одного резервуара допускается в случае отсутствия в нем пожарного и аварийного объемов.

9.22. Конструкции камер задвижек при резервуарах не должны быть жестко связаны с конструкцией резервуаров.

Водонапорные башни

9.23. Водонапорные башни допускается проектировать с шатром вокруг бака или без шатра в зависимости от режима работы башни, объема бака, климатических условий и температуры воды в источнике водоснабжения.

9.24. Ствол водонапорной башни допускается использовать для размещения производственных помещений системы водоснабжения, исключая образование пыли, дыма и газовыделений.

9.25. При жесткой заделке труб в днище бака водонапорной башни на стояках трубопроводов надлежит предусматривать компенсаторы.

9.26. Водонапорная башня, не входящая в зону молниезащиты других сооружений, должна быть оборудована собственной молниезащитой.

Пожарные резервуары и водоемы

9.27. Хранение пожарного объема воды в специальных резервуарах или открытых водоемах допускается для предприятий и населенных пунктов, указанных в примеч. 1 к п. 2.11.

9.28. Объем пожарных резервуаров и водоемов надлежит определять исходя из расчетных расходов воды и продолжительности тушения пожаров согласно пп. 2.13—2.17 и 2.24.

Примечания 1 Объем открытых водоемов необходимо рассчитывать с учетом возможного испарения воды и образования льда. Превышение кромки открытого водоема над наивысшим уровнем воды в нем должно быть не менее 0,5 м.

2 К пожарным резервуарам, водоемам и приемным колодцам должен быть обеспечен свободный подъезд пожарных машин с покрытием дорог согласно п. 14.6

3 У мест расположения пожарных резервуаров и водоемов должны быть предусмотрены указатели по ГОСТ 12 4 009—83

9.29. Количество пожарных резервуаров или водоемов должно быть не менее двух, при этом в каждом из них должно храниться 50 % объема воды на пожаротушение.

Расстояние между пожарными резервуарами или водоемами следует принимать согласно п. 9.30, при этом подача воды в любую точку пожара должна обеспечиваться из двух соседних резервуаров или водоемов.

9.30. Пожарные резервуары или водоемы надлежит размещать из условия обслуживания ими зданий, находящихся в радиусе:

при наличии автонасосов — 200 м;

при наличии мотопомп — 100—150 м в зависимости от типа мотопомп.

Для увеличения радиуса обслуживания допускается прокладка от резервуаров или водоемов тупиковых трубопроводов длиной не более 200 м с учетом требований п. 9.32.

Расстояние от точки забора воды из резервуаров или водоемов до зданий III, IV и V степеней огнестойкости и до открытых складов сгораемых материалов должно быть не менее 30 м, до зданий I и II степеней огнестойкости — не менее 10 м.

9.31*. Подачу воды для заполнения пожарных резервуаров и водоемов следует предусматривать по пожарным рукавам длиной до 250 м, а по согласованию с органами Государственного пожарного надзора — длиной до 500 м.

9.32. Если непосредственный забор воды из пожарного резервуара или водоема автонасосами или мотопомпами затруднен, надлежит предусматривать приемные колодцы объемом 3—5 м³. Диаметр трубопровода, соединяющего резервуар или водоем с приемным колодцем, следует принимать из условия пропускания расчетного расхода воды на наружное пожаротушение, но не менее 200 мм. Перед приемным колодцем на соединительном трубопроводе следует устанавливать колодец с задвижкой, штурвал которой должен быть выведен под крышку люка.

На соединительном трубопроводе со стороны водоема следует предусматривать решетку.

9.33. Пожарные резервуары и водоемы оборудовать переливными и спускными трубопроводами не требуется.

10. ЗОНЫ САНИТАРНОЙ ОХРАНЫ

Общие указания

10.1. Зоны санитарной охраны¹ должны предусматриваться на всех проектируемых и реконструируемых водопроводах хозяйственно-питьевого назначения в целях обеспечения их санитарно-эпидемиологической надежности.

10.2. Зоны водопровода должны включать зону источника водоснабжения в месте забора воды (включая водозаборные сооружения), зону и санитарно-защитную полосу² водопроводных сооружений (насосных станций, станций подготовки воды, емкостей) и санитарно-защитную полосу водоводов.

Зона источника водоснабжения в месте забора воды должна состоять из трех поясов: первого — строгого режима, второго и третьего — режимов ограничения. Зона водопроводных сооружений должна состоять из первого пояса и полосы (при расположении водопроводных сооружений за пределами второго пояса зоны источника водоснабжения).

10.3. Проект зон санитарной охраны водопровода должен разрабатываться с использованием данных санитарно-топографического обследования территорий, намеченных к включению в зоны и полосы, а также соответствующих гидрологических, гидрогеологических, инженерно-геологических и топографических материалов.

10.4. Проектом зон санитарной охраны водопровода должны быть определены: границы поясов зоны источника водоснабжения, зоны и полосы водопроводных сооружений и полосы водоводов, перечень инженерных мероприятий по организации зон (объекты строительства, снос строений, благоустройство и т.п.) и описание санитарного режима в зонах и полосах.

10.5. Проект зон санитарной охраны водопровода должен согласовываться с органами санитарно-эпидемиологической службы, геологии (при использовании подземных вод), а также с другими заинтересованными министерствами и ведомствами и утверждаться в установленном порядке.

10.6. Инженерные мероприятия по ликвидации загрязнений территорий, водотоков, водоемов и водоносных горизонтов во втором и третьем поясах зон, а также в пределах полос должны выполняться за счет средств предприятий, являющихся источниками этих загрязнений

10.7. Проект зон водопровода должен разрабатываться с учетом развития системы водоснабжения на перспективу.

¹ В дальнейшем — «зона»

² В дальнейшем — «полоса»

ГРАНИЦЫ ЗОН САНИТАРНОЙ ОХРАНЫ

Поверхностные источники водоснабжения

10.8. Границы первого пояса зоны поверхностного источника водоснабжения, в том числе водоподводящего канала, должны устанавливаться на расстояниях от водозабора:

а) для водотоков (реки, каналы):

вверх по течению — не менее 200 м;

вниз по течению — не менее 100 м;

по прилегающему к водозабору берегу — не менее 100 м от уреза воды при летне-осенней межени;

в направлении к противоположному берегу: при ширине водотока менее 100 м — вся акватория и противоположный берег шириной 50 м от уреза воды при летне-осенней межени и при ширине водотока более 100 м — полоса акватории шириной не менее 100 м;

на водозаборах ковшевого типа в границы первого пояса включается вся акватория ковша и территория вокруг него полосой не менее 100 м;

б) для водоемов (водохранилище, озеро):

по акватории во всех направлениях — не менее 100 м;

по прилегающему к водозабору берегу — не менее 100 м от уреза воды при нормальном подпорном уровне в водохранилище и летне-осенней межени в озере.

10.9. Границы второго пояса зоны водотока надлежит устанавливать:

вверх по течению, включая притоки, — исходя из скорости течения воды, усредненной по ширине и длине водотока или на отдельных его участках и времени протекания воды от границы пояса до водозабора при среднемесячном расходе воды летне-осенней межени 95 % обеспеченности не менее 5 сут для IA, Б, В, Г, IIА климатических районов и не менее 3 сут для остальных климатических районов;

вниз по течению — не менее 250 м;

боковые границы — на расстоянии от уреза воды при летне-осенней межени — при равнинном рельефе — 500 м, при гористом рельефе местности — до вершины первого склона, обращенного в сторону водотока, но не более 750 м при пологом склоне и 1000 м при крутом склоне.

При наличии в реке подпора или обратного течения расстояние нижней границы второго пояса от водозабора должно устанавливаться в зависимости от гидрологических и метеорологических условий, по согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы.

На судоходных реках и каналах в границы второго пояса зоны следует включать акваторию, прилегающую к водозабору в пределах фарватера.

Примечание В отдельных случаях в зависимости от местных условий боковые границы второго пояса допускается увеличивать по согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы

10.10. Границы второго пояса зоны водоема, включая притоки, надлежит устанавливать от водозабора:

по акватории во всех направлениях — на расстоянии 3 км при количестве ветров до 10 % в сторону водозабора и 5 км при количестве ветров более 10 %;

боковые границы — от уреза воды при нормальном подпорном уровне в водохранилище и летне-осенней межени в озере на расстоянии согласно п. 10.9.

10.11. Границы третьего пояса зоны поверхностного источника водоснабжения должны быть вверх и вниз по течению водотока или во все стороны по акватории водоема такими же, как для второго пояса; боковые границы — по водоразделу, но не более 3—5 км от водотока или водоема.

Подземные источники водоснабжения

10.12. Границы первого пояса зоны подземного источника водоснабжения должны устанавливаться от одиночного водозабора (скважина, шахтный колодец, каптаж) или от крайних водозаборных сооружений группового водозабора на расстояниях:

30 м при использовании защищенных подземных вод;

50 м при использовании недостаточно защищенных подземных вод.

В границы первого пояса зоны инфильтрационных водозаборов следует включать прибрежную территорию между водозабором и поверхностным источником водоснабжения, если расстояние между ними менее 150 м.

Для подрусловых водозаборов и участка поверхностного источника, питающего инфильтрационный водозабор или используемого для искусственного пополнения запасов подземных вод, границы первого пояса зоны следует предусматривать как для поверхностных источников водоснабжения согласно п. 10.8.

Примечания 1 Для водозаборов, расположенных на территории объекта, исключающего возможность загрязнения почвы и подземных вод, а также для водозаборов, расположенных в благоприятных санитарных, топографических и гидрогеологических условиях, размеры первого пояса зоны допускается уменьшать по согласованию с местными органами санитарно-эпидемиологической службы, но должны быть не менее 15 и 25 м соответственно.

2. К защищенным подземным водам относятся воды напорных и безнапорных водоносных пластов, имеющих в пределах всех поясов зоны сплошную водоупорную кровлю, исключающую возможность местного питания из вышележащих недостаточно защищенных водоносных пластов

К недостаточно защищенным подземным водам относятся

воды первого от поверхности земли безнапорного водоносного пласта, получающего питание на площади его распространения,

воды напорных и безнапорных водоносных пластов, которые в естественных условиях или в результате эксплуатации водозабора получают питание на площади зоны из вышележащих недостаточно защищенных водоносных пластов через гидрогеологические окна или проницаемые породы, кровли, а также из водотоков и водоемов путем непосредственной гидравлической связи

10.13. При искусственном пополнении запасов подземных вод границы первого пояса зоны должны устанавливаться от инфильтрационных сооружений закрытого типа (скважин, шахтных колодцев) — 50 м, открытого типа (бассейнов и др.) — 100 м.

10.14. Границы второго пояса зоны подземного источника водоснабжения устанавливаются расчетом, учитывающим время продвижения микробного загрязнения воды до водозабора, принимаемое в зависимости от климатических районов и защищенности подземных вод от 100 до 400 сут.

10.15. Граница третьего пояса зоны подземного источника водоснабжения определяется расчетом, учитывающим время продвижения химического загрязнения воды до водозабора, которое должно быть больше принятой продолжительности эксплуатации водозабора, но не менее 25 лет.

10.16. При инфильтрационном питании водоносного пласта, а также при искусственном пополнении запасов подземных вод из поверхностного источника второй и третий пояса зоны поверхностного источника водоснабжения следует принимать согласно пп. 10.9—10.11.

Площадки водопроводных сооружений

10.17. Граница первого пояса зоны водопроводных сооружений должна совпадать с ограждением площадки сооружений и предусматриваться на расстоянии:

от стен резервуаров фильтрованной (питьевой) воды, фильтров (кроме напорных), контактных осветлителей с открытой поверхностью воды — не менее 30 м;

от стен остальных сооружений и стволов водонапорных башен — не менее 15 м.

Примечания 1. По согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы первый пояс зоны отдельно стоящих водонапорных башен, а также насосных

станций, работающих без разрыва струи, допускается не предусматривать

2 При расположении водопроводных сооружений на территории предприятия указанные расстояния допускается уменьшать по согласованию с местными органами санитарно-эпидемиологической службы, но должны быть не менее 10 м

10.18. Санитарно-защитная полоса вокруг первого пояса зоны водопроводных сооружений, расположенных за пределами второго пояса зоны источника водоснабжения, должна иметь ширину не менее 100 м.

Примечание При расположении площадок водопроводных сооружений на территории объекта ширину полосы допускается уменьшать по согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы, но должна быть не менее 30 м

10.19. Санитарно-защитную зону от промышленных и сельскохозяйственных предприятий до сооружений станций подготовки питьевой воды надлежит принимать как для населенных пунктов в зависимости от класса вредности производства.

Водоводы

10.20. Ширину санитарно-защитной полосы водоводов, проходящих по незастроенной территории, надлежит принимать от крайних водоводов:

при прокладке в сухих грунтах — не менее 10 м при диаметре до 1000 мм и не менее 20 м при больших диаметрах; в мокрых грунтах — не менее 50 м независимо от диаметра.

При прокладке водоводов по застроенной территории ширину полосы по согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы допускается уменьшать.

САНИТАРНЫЕ МЕРОПРИЯТИЯ НА ТЕРРИТОРИИ ЗОН

Поверхностные источники водоснабжения

10.21. Территория первого пояса зоны поверхностного источника водоснабжения должна быть спланирована, огорожена и озеленена, при этом ограждение следует предусматривать согласно п. 14.4.

10.22. Границы акватории первого пояса зоны обозначаются предупредительными наземными знаками и буями. Над затопленными водоприемниками водозабора, расположенными в несудоходной части водотока или водоема, должны устанавливаться буи с освещением; при расположении их в судоходной части буи устанавливаются вне судового хода

10.23. Для территории первого пояса зоны должна предусматриваться сторожевая (тревожная) сигнализация.

10.24. На территории первого пояса зоны:

а) запрещаются:

все виды строительства, за исключением реконструкции или расширения основных водопроводных сооружений (подсобные здания, непосредственно не связанные с подачей и обработкой воды, должны быть размещены за пределами первого пояса зоны);

размещение жилых и общественных зданий, проживание людей, в том числе работающих на водопроводе;

прокладка трубопроводов различного назначения, за исключением трубопроводов, обслуживающих водопроводные сооружения;

выпуск в поверхностные источники сточных вод, купание, водопой и выпас скота, стирка белья, рыбная ловля, применение для растений ядохимикатов и удобрений;

б) здания должны быть канализованы с отведением сточных вод в ближайшую систему бытовой или производственной канализации или на местные очистные сооружения, расположенные за пределами первого пояса зоны с учетом санитарного режима во втором поясе. При отсутствии канализации должны устраиваться водонепроницаемые выгребы, расположенные в местах, исключающих загрязнение территории первого пояса при вывозе нечистот;

в) должно быть обеспечено отведение поверхностных вод за пределы первого пояса;

г) допускаются только рубки ухода за лесом и санитарные рубки леса.

10.25. На территории второго пояса зоны поверхностного источника водоснабжения надлежит:

а) осуществлять регулирование отведения территорий для населенных пунктов, лечебно-профилактических и оздоровительных учреждений, промышленных и сельскохозяйственных объектов, а также возможных изменений технологии промышленных предприятий, связанных с повышением степени опасности загрязнения источников водоснабжения сточными водами;

б) благоустраивать промышленные, сельскохозяйственные и другие предприятия, населенные пункты и отдельные здания, предусматривать организованное водоснабжение, канализование, устройство водонепроницаемых выгребов, организацию отвода загрязненных поверхностных сточных вод и др.;

в) принимать степень очистки бытовых, производственных и дождевых сточных вод, сбрасываемых в водотоки и водоемы, отвечающую требованиям «Основ водного законодательства СССР и союзных республик» и «Правил охраны поверхностных вод от загрязнения сточными водами»;

г) производить только рубки ухода за лесом и санитарные рубки леса.

10.26. Во втором поясе зоны поверхностного источника водоснабжения запрещается:

а) загрязнение территорий нечистотами, мусором, навозом, промышленными отходами и др.;

б) размещение складов горючесмазочных материалов, ядохимикатов и минеральных удобрений, накопителей, шламохранилищ и других объектов, которые могут вызвать химические загрязнения источников водоснабжения;

в) размещение кладбищ, скотомогильников, полей ассенизации, полей фильтрации, земледельческих полей орошения, навозохранилищ, силосных траншей, животноводческих и птицеводческих предприятий и других объектов, которые могут вызвать микробные загрязнения источников водоснабжения;

г) применение удобрений и ядохимикатов.

10.27. В пределах второго пояса зоны поверхностного источника водоснабжения в дополнение к требованиям пп. 10.25 и 10.26.

допускаются птицеразведение, стирка белья, купание, туризм, водный спорт, устройство пляжей и рыбная ловля в установленных местах при обеспечении специального режима, согласованного с органами санитарно-эпидемиологической службы;

следует устанавливать места переправ, мостов и пристаней;

надлежит при наличии судоходства оборудовать суда специальными устройствами для сбора бытовых, подсланевых вод и твердых отходов, на пристанях предусматривать сливные станции и приемники для сбора твердых отходов, а дебаркадеры и брандвахты — оборудовать приемниками для сбора нечистот;

запрещаются добыча песка и гравия из водотока или водоема, а также дноуглубительные работы;

запрещается в прибрежной полосе шириной не менее 300 м расположение пастбищ.

10.28. На территории третьего пояса зоны поверхностного источника водоснабжения должны предусматриваться санитарные мероприятия, указанные в п. 10.25.

10.29. В лесах, расположенных на территории третьего пояса зоны, разрешаются проведение рубок леса главного и промежуточного пользования и закрепление за лесозаготовительными предприятиями древесины на корню на определенной площади (лесосырьевых баз), а также лесосечного фонда долгосрочного пользования.

10.30. При использовании каналов и водохранилищ в качестве источников водоснабже-

ния должны предусматриваться периодическая очистка их от отложений на дне и удаление водной растительности. Использование химических методов борьбы с зарастанием каналов и водохранилищ допускается при условии применения препаратов, разрешенных органами санитарно-эпидемиологической службы.

Подземные источники водоснабжения

10.31. На территории первого пояса зоны подземного источника водоснабжения должны предусматриваться санитарные мероприятия, указанные в пп. 10.21, 10.23 и 10.24.

Примечание На водозаборах подземных вод объектов сельского хозяйства сторожевую сигнализацию допускается не предусматривать

10.32. На территории второго пояса зоны подземных источников водоснабжения должны предусматриваться санитарные мероприятия, указанные в пп. 10.25, а, б, г и 10.26.

10.33. В санитарные мероприятия, проводимые во втором поясе зоны, кроме указанных в п. 10.32, следует включать:

выявление, тампонаж или восстановление всех старых, бездействующих, дефектных или неправильно эксплуатируемых скважин и шахтных колодцев, создающих опасность загрязнения используемого водоносного горизонта; регулирование бурения новых скважин; запрещение закачки отработавших вод в подземные пласты, подземного складирования твердых отходов и разработки недр земли, а также ликвидацию поглощающих скважин и шахтных колодцев, которые могут загрязнить водоносные пласты.

10.34. На территории третьего пояса зоны подземного источника водоснабжения следует предусматривать санитарные мероприятия, указанные в пп. 10.25, а; 10.26, б и 10.33.

Примечание При использовании защищенных подземных вод и по согласованию с органами санитарно-эпидемиологической службы допускается в пределах третьего пояса зоны размещение объектов, указанных в п. 10.26, б

10.35. Санитарные мероприятия во всех поясах зоны подрусовых водозаборов и участков поверхностного источника, питающего инфильтрационный водозабор или используемого для искусственного пополнения запасов подземных вод, должны приниматься такими же, как для поверхностных источников водоснабжения.

Площадки водопроводных сооружений

10.36. На территории первого пояса зоны площадки водопроводных сооружений долж-

ны предусматриваться санитарные мероприятия, указанные в пп. 10.21, 10.24, сторожевая охрана и технические средства охраны согласно п. 14.5.

10.37. В пределах санитарно-защитной полосы площадок водопроводных сооружений должны предусматриваться санитарные мероприятия, предусмотренные п. 10.32.

Водоводы

10.38. В пределах санитарно-защитной полосы водоводов должны отсутствовать источники загрязнения почвы и грунтовых вод (уборные, помойные ямы, навозохранилища, приемники мусора и др.).

На участках водоводов, где полоса граничит с указанными загрязнителями, следует применять пластмассовые или стальные трубы.

10.39. Запрещается прокладка водоводов по территории свалок, полей ассенизации, полей фильтрации, сельскохозяйственных полей орошения, кладбищ, скотомогильников, а также по территории промышленных и сельскохозяйственных предприятий.

11. ОХЛАЖДАЮЩИЕ СИСТЕМЫ ОБОРОТНОГО ВОДОСНАБЖЕНИЯ

Общие указания

11.1. Схема водоснабжения должна приниматься с оборотом воды, общим для всего промышленного предприятия, или в виде замкнутых циклов для отдельных производств, цехов или установок.

Количество охлаждающих систем оборотного водоснабжения на предприятии надлежит устанавливать с учетом технологии производства, требований, предъявляемых к качеству, температуре, давлению воды, размещения потребителей воды на генплане и очередности строительства.

Для уменьшения диаметра и протяженности труб водопроводных сетей надлежит применять на промышленном предприятии отдельные системы оборотного водоснабжения по отдельным производствам, цехам или установкам с максимально возможным приближением их к потребителям воды.

11.2. При проектировании охлаждающих систем оборотного водоснабжения должна учитываться возможность использования низкопотенциального тепла подогретой воды.

11.3. Систему оборотного водоснабжения надлежит проектировать с отводом воды от технологических установок без разрыва струи с напором, достаточным для подачи воды на ох-

ладители, за исключением случаев, когда разрыв струи обусловлен конструкцией установок.

11.4. В системах оборотного водоснабжения следует использовать природные и сточные воды при соответствующей очистке и обработке. Использование очищенных сточных вод должно согласовываться с органами санитарно-эпидемиологической службы.

11.5. При проектировании сооружений оборотного водоснабжения следует учитывать требования разделов 7, 12 и 13.

11.6. Обратная вода не должна вызывать коррозии труб, оборудования и теплообменных аппаратов, биологических обрастаний, выпадения взвесей и солевых отложений на поверхностях теплообмена.

Для обеспечения указанных требований надлежит предусматривать соответствующую очистку и обработку добавочной и оборотной воды.

11.7. Выбор состава и размеров сооружений и оборудования для очистки, обработки и охлаждения воды надлежит производить из условий максимальной нагрузки на эти сооружения.

БАЛАНС ВОДЫ В СИСТЕМАХ

11.8. Для систем оборотного водоснабжения должен составляться баланс воды, учитывающий потери, необходимые сбросы и добавления воды в систему для компенсации убыли из нее.

11.9. При составлении баланса в состав общей убыли воды из системы необходимо включать:

- безвозвратное потребление (отбор воды из системы на технологические нужды);
- потери воды на испарение при охлаждении $q_{\text{исп}}$, м³/ч, определяемые по формуле

$$q_{\text{исп}} = K_{\text{исп}} \Delta t q_{\text{охл}}, \quad (34)$$

где $\Delta t = t_1 - t_2$ — перепад температуры воды в градусах, определяемый как разность температур воды, поступающей на охладитель (пруд, брызгальный бассейн или градирню), t_1 и охлажденной воды t_2 ;

$q_{\text{охл}}$ — расход оборотной воды, м³/ч;
 $K_{\text{исп}}$ — коэффициент, учитывающий долю теплоотдачи испарением в общей теплоотдаче, принимаемый для брызгальных бассейнов и градирен в зависимости от температуры воздуха (по сухому термометру) по табл. 36, а для водохранилищ (прудов) — охладителей — в зависимости от естественной температуры в водотоке по табл. 37.

Т а б л и ц а 36

Температура воздуха, °С	0	10	20	30	40
Значения коэффициента $K_{исп}$ для градирен и брызгальных бассейнов	0,001	0,0012	0,0014	0,0015	0,0016

Т а б л и ц а 37

Температура воды, °С, в реке или канале, впадающих в водохранилище (пруд)	0	10	20	30	40
Значения коэффициента $K_{исп}$ для водохранилищ (прудов) -охладителей	0,0007	0,0009	0,0011	0,0013	0,0015

Примечания 1 Для промежуточных значений температур значение определяется интерполяцией
2. Потери воды на естественное испарение в водохранилищах (прудах)-охладителях следует определять по нормам для расчета водохранилищ

Т а б л и ц а 38

Охладитель	Потери воды P_2 вследствие уноса ветром, % расхода охлаждаемой воды
Вентиляторные градирни с водоуловительными устройствами: при отсутствии в оборотной воде токсичных веществ при наличии токсичных веществ	0,1—0,2 0,05
Башенные градирни без водоуловительных устройств и оросительные теплообменные аппараты	0,5—1
Башенные градирни с водоуловительными устройствами	0,01—0,05
Открытые и брызгальные градирни	1—1,5
Брызгальные бассейны производительностью, м ³ /ч: до 500 св. 500 до 5000 « 5000	2—3 1,5—2 0,75—1

Примечание. Меньшие значения потерь надлежит принимать для охладителей большей производительности, а также для расчетов обработки охлаждающей воды в целях предотвращения карбонатных отложений

При охлаждении продукта в теплообменных аппаратах оросительного типа потери воды на испарение, вычисленные по формуле, следует увеличивать вдвое;

в) потери воды в брызгальных бассейнах, градирнях и оросительных теплообменных аппаратах вследствие уноса ветром P_2 , принимаемые по табл. 38;

г) потери воды на очистных сооружениях, определяемые расчетами с учетом указаний разд. 6;

д) потери воды на фильтрацию из водохранилищ (прудов)-охладителей при водопроницаемых основаниях и фильтрующих ограждающих дамбах, определяемые расчетом на основании данных гидрогеологических изысканий. Потери воды на фильтрацию из брызгальных бассейнов и водосборных резервуаров градирен в расчетах не учитываются;

е) сброс воды из системы (продувка), определяемый в зависимости от качества оборотной и добавочной воды, а также способа ее обработки.

ПРЕДОТВРАЩЕНИЕ МЕХАНИЧЕСКИХ ОТЛОЖЕНИЙ

11.10. Возможность и интенсивность образования механических отложений в резервуарах градирен и в теплообменных аппаратах надлежит определять на основе опыта эксплуатации систем оборотного водоснабжения, расположенных в данном районе, работающих на воде данного источника, или исходя из данных о концентрации, гранулометрическом составе (гидравлической крупности) механических загрязнений воды и воздуха.

Для предотвращения и удаления механических отложений в теплообменных аппаратах следует предусматривать периодическую гидроимпульсную или гидропневматическую очистку их в процессе работы, а также частичное осветление оборотной воды.

11.11. Вода поверхностных источников, используемая в качестве добавочной в системе оборотного водоснабжения, должна подвергаться осветлению в соответствии с разд.6.

БОРЬБА С ЦВЕТЕНИЕМ ВОДЫ И БИОЛОГИЧЕСКИМ ОБРАСТАНИЕМ

11.12. Борьба с цветением воды в водохранилищах и прудах-охладителях должна предусматриваться согласно указаниям рекомендуемого прил. 11 путем разбрызгивания раствора медного купороса по поверхности воды.

Применение медного купороса надлежит в каждом случае согласовывать с органами са-

нитарно-эпидемиологической службы и охраны рыбных запасов.

11.13. Для предупреждения развития бактериальных биологических обрастаний в теплообменных аппаратах и трубопроводах надлежит применять хлорирование оборотной воды согласно рекомендуемому прил. 11. Дозу хлора следует определять по опыту эксплуатации систем водоснабжения на воде данного источника или исходя из хлоропоглощаемости добавочной воды.

11.14. Хлораторные установки для обработки охлаждающей воды и расходные склады надлежит проектировать согласно разд. 6.

Резервные хлораторы предусматривать не следует. Подачу хлорной воды от хлораторов надлежит производить в приемную камеру охлажденной воды.

При высокой хлоропоглощаемости воды и большой протяженности трубопроводов системы оборотного водоснабжения допускается рассредоточенный ввод хлорной воды в нескольких точках системы.

11.15. В целях предупреждения обрастания водорослями градирен, брызгальных бассейнов и оросительных теплообменных аппаратов должна применяться периодическая обработка охлаждающей воды раствором медного купороса согласно рекомендуемому прил. 11. Концентрацию раствора медного купороса в растворе надлежит принимать 2—4 %.

11.16. Для предупреждения биологического обрастания градирен, брызгальных бассейнов и оросительных холодильников надлежит применять дополнительно периодическое хлорирование воды перед сооружениями согласно рекомендуемому прил. 11. Дополнительную обработку воды хлором надлежит производить одновременно или после обработки ее раствором медного купороса.

11.17. Баки, лотки, трубопроводы, оборудование и запорная арматура, соприкасающиеся с раствором медного купороса, должны приниматься из коррозионно-стойких материалов

ПРЕДОТВРАЩЕНИЕ КАРБОНАТНЫХ ОТЛОЖЕНИЙ

11.18. Указания подраздела распространяются на проектирование систем оборотного водоснабжения для охлаждения теплообменных аппаратов, машин и агрегатов, в которых не происходит кипения охлаждающей воды у поверхности теплообмена и нагревание воды не превышает 60°C при использовании пресных вод источников и очищенных сточных вод.

П р и м е ч а н и е При специальных требованиях к охлаждающей воде, нагреве воды св 60°C и местном кипении ее у поверхностей теплообмена надлежит принимать

умягчение добавочной воды на ионообменных фильтрах (натрий-катионирование или водород-катионирование с «голодной» регенерацией), допускается применение известкования с последующим подкислением или фосфатированием

11.19. Обработку воды для предотвращения карбонатных отложений следует предусматривать при условии $Ш_{доб} K_y \geq 3$, $Ш_{доб}$ — щелочность добавочной воды, мг-экв/л, K_y — коэффициент концентрирования (упаривания) солей, не выпадающих в осадок. При этом надлежит принимать следующие методы обработки воды: подкисление, рекарбонизацию, фосфатирование полифосфатами и комбинированную фосфатно-кислотную обработку. Допускается применение фосфорорганических соединений.

11.20. Методы обработки воды для предотвращения карбонатных отложений надлежит принимать:

подкисление — при любых величинах щелочности и общей жесткости природных вод и коэффициентах упаривания воды в системах;

фосфатирование — при щелочности добавочной воды $Ш_{доб}$ до 5,5 мг-экв/л;

комбинированную фосфатно-кислотную обработку воды — в случаях, когда фосфатирование не предотвращает карбонатных отложений или величина продувки экономически нецелесообразна;

рекарбонизацию дымовыми газами или газообразной углекислотой — при щелочности добавочной воды до 3,5 мг-экв/л и коэффициентах упаривания, не превышающих 1,5.

Дозы кислоты, углекислоты и фосфатных реагентов надлежит определять согласно рекомендуемому прил. 12.

ПРЕДОТВРАЩЕНИЕ СУЛЬФАТНЫХ ОТЛОЖЕНИЙ

11.21. Для предотвращения отложений сульфата кальция произведение активных концентраций ионов Ca^{2+} и SO_4^{2-} в оборотной воде не должно превышать произведения растворимости сульфата кальция (рекомендуемое прил. 12).

11.22. Для поддержания величин произведения активных концентраций ионов Ca^{2+} и SO_4^{2-} в указанных пределах следует принимать соответствующий коэффициент упаривания оборотной воды путем изменения величины продувки системы или частичного снижения концентраций ионов Ca^{2+} и SO_4^{2-} в добавочной воде.

11.23. Для борьбы с сульфатными отложениями в системах оборотного водоснабжения надлежит принимать обработку воды триполифосфатом натрия дозой 10 мг/л по PO_4^{3-} или карбоксиметилцеллюлозой дозой 5 мг/л.

ПРЕДОТВРАЩЕНИЕ КОРРОЗИИ

11.24. Для предотвращения коррозии трубопроводов и теплообменных аппаратов следует применять обработку воды ингибиторами, защитные покрытия и электрохимическую защиту.

11.25. При применении ингибиторов и защитных покрытий в системах оборотного водоснабжения следует предусматривать тщательную очистку теплообменных аппаратов и трубопроводов от отложений и обрастаний.

11.26. В качестве ингибиторов следует применять триполифосфат натрия, гексаметафосфат натрия, трехкомпонентную композицию (гексаметафосфат или триполифосфат натрия, сульфат цинка и бихромат калия), силикат натрия и др.

Наиболее эффективный вид ингибитора коррозии должен определяться в каждом конкретном случае опытным путем.

Примечание. При обосновании допускается применять нитрит натрия и фосфорорганические соединения

11.27. При использовании триполифосфата и гексаметафосфата натрия для создания защитной фосфатной пленки концентрация ингибиторов в воде оборотной системы в течение 2—3 сут должна приниматься 100 мг/л (в расчете на P_2O_5), в добавочной воде для поддержания фосфатной пленки — 7—15 мг/л по P_2O_5 . При этом скорость движения воды в теплообменных аппаратах должна быть не менее 0,3 м/с.

11.28. При применении трехкомпонентного ингибитора дозу бихромата калия следует принимать 2—4 мг/л по CrO_4^{2-} , сульфата цинка — 1,5—3 мг/л по Zn^{2+} и гексаметафосфата или триполифосфата натрия — 3—5 мг/л по PO_4^{3-} .

При этом необходимо определять концентрации хрома в водоеме при сбросе продувочной воды и в атмосферном воздухе рабочей зоны при уносе ветром капель воды из градирен. Эти концентрации не должны превышать предельно допустимые (ПДК).

Скорость движения воды в системе должна быть не менее 0,5 м/с.

11.29. При использовании силиката натрия дозу жидкого стекла в расчете на SiO_2 следует принимать равной 10 мг/л, при высоких концентрациях хлоридов и сульфатов (500 мг/л и более) дозу необходимо увеличивать до 30—40 мг/л.

11.30. Защитные покрытия и электрохимическую защиту трубопроводов следует проектировать согласно пп. 8.32—8.41

ОХЛАЖДЕНИЕ ОБОРОТНОЙ ВОДЫ

11.31. Тип и размеры охладителя должны приниматься с учетом:

расчетных расходов воды;

расчетной температуры охлажденной воды, перепада температур воды в системе и требований технологического процесса к устойчивости охладительного эффекта;

режима работы охладителя (постоянный или периодический);

расчетных метеорологических параметров; условий размещения охладителя на площадке предприятия, характера застройки окружающей территории, допустимого уровня шума, влияния уноса ветром капель воды из охладителей на окружающую среду;

химического состава добавочной и оборотной воды и др.

11.32. Область применения охладителей воды надлежит принимать по табл. 39.

Таблица 39

Охладитель	Область применения охладителя воды		
	Удельная тепловая нагрузка, тыс ккал/(м ² /ч)	Перепад температур воды, °С	Разность температуры охлажденной воды и температуры атмосферного воздуха по смоченному термометру, °С
Вентиляторные градирни	80—100 и выше	3—20	4—5
Башенные градирни	60—100	5—15	8—10
Брызгальные бассейны	5—20	5—10	10—12
Водоохранилища-охладители	0,2—0,4	5—10	6—8
Радиаторные (сухие) градирни	—	5—10	20—35
Открытые и брызгальные	7—15	5—10	10—12

Примечание Показатели в таблице даны для воды, поступающей на охладитель, с температурой не более 45°С

11.33. Технологические расчеты градирен и брызгальных бассейнов надлежит производить исходя из среднесуточных температур атмосферного воздуха по сухому и влажному термометрам (или относительной влажности воздуха) по замерам в 7, 13 и 19 ч за летний период года по многолетним наблюдениям при обеспеченности 1—10%. Для тепловых и атомных электростанций расчеты надлежит производить исходя из среднесуточных температур атмосферного воздуха, по сухому и влажному термометрам за летний период среднего и жаркого года. Выбор обеспеченности производится в зависимости от категории водопотребителя по табл. 40.

Т а б л и ц а 40

Категория водопотребителя	Степень ухудшения технологического процесса производства или ухудшения работы оборудования в результате превышения температуры охлажденной воды над расчетной	Обеспеченность метеорологических параметров при расчете охладителей воды, %
I	Нарушение технологического процесса производства в целом и, как следствие, значительные убытки	1
II	Допускаемое временное нарушение технологического процесса отдельных установок	5
III	Временное снижение экономичности технологического процесса производства в целом и отдельных установок	10

При отсутствии данных о среднесуточных температурах и влажности атмосферного воздуха с указанной обеспеченностью следует принимать средние температуры и влажности в 13 ч для наиболее жаркого месяца согласно СНиП 2.01.01-82 с добавлением к температуре воздуха по влажному термометру 1–3°С при неизменной величине влажности в зависимости от категории водопотребителя.

11.34. Технологические расчеты градирен должны выполняться по методике, учитывающей теплообмен в активной зоне охлаждения и аэродинамические сопротивления градирни, или по графикам, составленным на основании экспериментов.

11.35. Технологические расчеты охлаждающей способности брызгальных бассейнов и открытых градирен должны выполняться по экспериментальным графикам.

11.36. Технологические расчеты радиаторных градирен должны выполняться по методике, принятой для расчета теплообменных аппаратов с оребренными трубами, охлаждаемых воздухом.

11.37. Технологические расчеты водохранилищ-охладителей для тепловых и атомных электростанций должны выполняться исходя из среднемесячных гидрологических и метеорологических факторов среднего года с учетом теплоаккумулирующей способности водохранилища, графиков нагрузки и ремонта оборудования. Для летнего периода среднего и жаркого года обеспеченностью 10 % проверяется мощность оборудования, устанавливаются пределы и длительность ограничения мощности по максимальным суточным температурам охлаждающей воды. При использовании

для охлаждения воды существующих водоемов другого назначения необходимо учитывать особенности пространственного формирования температурного режима в естественных условиях и при сбросе подогретой воды.

11.38. При наличии в оборотной воде примесей, агрессивных по отношению к материалам конструкций градирен и брызгальных бассейнов, должны предусматриваться обработка воды или защитные покрытия конструкций.

11.39. Глубина воды в брызгальных бассейнах и водосборных резервуарах градирен должна приниматься не менее 1,7 м, расстояние от уровня воды до борта бассейна или резервуара — не менее 0,3 м.

Для градирен, располагаемых на покрытиях зданий, допускается устройство поддонов с глубиной воды не менее 0,15 м.

11.40. Водосборные резервуары градирен и брызгальные бассейны должны оборудоваться отводящими, спускными и переливными трубопроводами, а также сигнализацией минимального и максимального уровней воды. На отводящем трубопроводе надлежит предусматривать сороудерживающую решетку с прозорами не более 30 мм.

Днища водосборных резервуаров и брызгальных бассейнов должны иметь уклон не менее 0,01 в сторону прямки со спусковой трубой.

11.41. На подающем и отводящем трубопроводах брызгальных бассейнов следует предусматривать запорные устройства для исключения бассейнов на период очистки и ремонта.

11.42. Вокруг водосборных резервуаров градирен и брызгальных бассейнов следует предусматривать водонепроницаемое покрытие шириной не менее 2,5 м с уклоном от сооружений, обеспечивающим отвод воды, выносимой ветром из входных окон градирен и брызгальных бассейнов.

Градирни

11.43. Градирни надлежит применять в системах оборотного водоснабжения, требующих устойчивого и глубокого охлаждения воды при высоких удельных гидравлических и тепловых нагрузках.

При необходимости сокращения объемов строительных работ, маневренного регулирования температуры охлажденной воды, автоматизации для поддержания заданной температуры охлажденной воды или охлаждаемого продукта следует применять вентиляторные градирни.

На застроенных территориях следует преимущественно применять вентиляторные градирни на покрытиях зданий.

В южных районах допускается применять поперечно-точные вентиляторные градирни.

В районах с ограниченными водными ресурсами, а также для предотвращения загрязнения оборотной воды токсичными веществами и защиты окружающей среды от их воздействия следует рассматривать возможность применения радиаторных (сухих) градирен или смешанных (сухих и вентиляторных) градирен.

11.44. Для обеспечения наиболее высокого эффекта охлаждения оборотной воды надлежит применять градирни с пленочным оросителем.

При наличии в оборотной воде жиров, смол и нефтепродуктов следует применять градирни с капельным оросителем; при наличии взвешенных веществ, образующих отложения, не смываемые водой, — брызгальные градирни.

11.45. Оросители надлежит предусматривать в виде блоков, конструкция и расстановка которых должны обеспечивать равномерное распределение потоков воды и воздуха по площади градирни.

11.46. Систему распределения воды надлежит принимать напорной трубчатой, допускается применение лотков. При установке разбрызгивающих сопел факелами, направленными вниз, расстояние от сопел до оросителя следует принимать 0,8—1 м, при направлении факелов вверх — 0,3—0,5 м.

11.47. Расположение сопел на трубах распределительной системы должно обеспечивать равномерное распределение воды по площади градирни над оросителем.

11.48. Для предотвращения выноса из градирни капель воды в зоне воздухораспределителя надлежит устанавливать ветровые перегородки, а над водораспределительными системами — водоуловительные устройства.

11.49. Конструкция и расстановка водоуловительных устройств должны обеспечивать отсутствие сквозных вертикальных щелей (оптическую плотность) по всей площади градирни, при этом вынос капель воды не должен превышать: 0,1—0,2 % расхода оборотной воды при отсутствии в ней токсичных веществ, 0,05 % — при наличии токсичных веществ

В вентиляторных градирнях водоуловительные устройства надлежит размещать на расстоянии не менее 0,5 диаметра вентилятора от его рабочего колеса.

11.50. При расположении градирен на крытиях зданий необходимо предусматривать жалюзи на воздухораспределительных окнах градирен

11.51. Конструкция обшивки каркаса градирни должна исключать возможность подсаживания наружного воздуха.

11.52. Вентиляторные градирни надлежит принимать секционными с забором воздуха с

двух сторон или односекционными с забором воздуха по всему периметру.

11.53. Площадь входных окон градирни должна составлять 34—45 % площади градирни в плане.

11.54. Форму градирен в плане следует принимать: у секционных вентиляторных градирен — квадратную или прямоугольную с соотношением сторон не более 4:3, у односекционных и башенных — круглую, многоугольную или квадратную.

11.55. Для предотвращения обледенения градирен в зимнее время необходимо предусматривать возможность повышения тепловой и гидравлической нагрузок за счет отключения части секций или градирен, уменьшения подачи холодного воздуха в ороситель.

11.56. Для поддержания необходимой температуры охлажденной воды в зимнее время следует предусматривать устройства для сброса тепловой воды в водосборный резервуар градирни

11.57. Конструкции градирен надлежит принимать:

каркас — из железобетона, стали или дерева; обшивку — из дерева, асбестоцементных или пластмассовых листов;

ороситель — из дерева, асбестоцемента или пластмассы;

водоуловительные устройства — из дерева, пластмассы или асбестоцемента;

водосборные резервуары — из железобетона.

Деревянные конструкции должны быть антисептированы невымываемыми антисептиками, при применении древесины мягколистных пород — модифицированы (пропитаны специальными растворами).

Металлические конструкции должны быть защищены антикоррозионными покрытиями согласно СНиП 2.03.11-85.

Железобетонные конструкции должны выполняться из марок бетона по морозостойкости и водопроницаемости, указанных в п. 14.24.

Водохранилища-охладители

11.58. Водохранилища-охладители надлежит применять при невысоких требованиях к эффекту охлаждения воды, наличии свободных малоценных земельных площадей вблизи предприятий, наличии естественных водоемов или искусственных водохранилищ.

11.59. Глубина водохранилищ-охладителей при летних уровнях воды должна быть не менее 3,5 м на 80 % площади зоны циркуляции водохранилища. Следует предусматривать мероприятия по ликвидации мелководий, удалению всплывающего торфа, а также обеспечению требуемого качества воды.

11.60. Плотины, дамбы, водосбросы, водовыпуски и каналы для водохранилищ-охладителей надлежит проектировать по нормативным документам на проектирование гидротехнических сооружений.

11.61. Водохозяйственные расчеты водохранилищ-охладителей надлежит выполнять аналогично водохозяйственным расчетам водохранилищ с учетом потерь на дополнительные испарения.

11.62. Коэффициенты использования водохранилищ-охладителей должны определяться по аналогам на основании модельных лабораторных исследований, а при расширении предприятий — на основании натурных исследований.

11.63. Расположение и конструкции водозаборных и водовыпускных сооружений, а также сооружений, повышающих охлаждение воды (струераспределительные сооружения, струенаправляющие дамбы), необходимо принимать с учетом ветрового влияния, гидрологических особенностей водоемов (стоковых, ветровых, плотностных и других течений), а также возможностей использования и создания вертикальной циркуляции охлаждаемой воды.

С целью снижения температуры, повышения качества забираемой воды и защиты рыбной молоди следует рассматривать целесообразность устройства глубинных водозаборов.

11.64. Для водохранилищ-охладителей с притоком свежей воды следует предусматривать сброс части отработавшей воды в нижний бьеф водохранилища.

11.65. При проектировании водохранилищ надлежит предусматривать мероприятия по подготовке их ложа (расчистку от деревьев, кустарников и пр.). Состав и объем мероприятий определяются в каждом конкретном случае.

11.66. Для предотвращения размыва берегов водохранилища-охладителя и его заиления должны предусматриваться: укрепление берегов, организация стока поверхностных вод, устройство в устьях оврагов дамб, установление запретных зон запашки, травосеяние, насаждение кустарника на склонах водохранилища.

11.67. При заболачивании прилегающих к водохранилищу территорий необходимо предусматривать мелиоративные мероприятия.

11.68. Для уменьшения концентраций солей в воде водохранилища в случае необходимости надлежит предусматривать устройство сброса воды из нижних слоев водохранилища и подачу воды из других водотоков.

Брызгальные бассейны

11.69. Брызгальные бассейны надлежит применять при невысоких требованиях к эффекту охлаждения воды, наличии открытой

площади для доступа воздуха Их следует располагать длинной стороной перпендикулярно направлению господствующих ветров. При размещении брызгальных бассейнов следует учитывать возможность образования тумана и обледенения соседних сооружений и дорог.

11.70. Брызгальные бассейны надлежит проектировать не менее чем из двух секций, одна секция допускается для оборотных систем с периодическим режимом работы.

11.71. Расположение разбрызгивающих сопел на трубах распределительной системы должно обеспечивать равномерное распределение воды по площади брызгального бассейна.

11.72. Ширина брызгального бассейна в осях крайних сопел должна быть не более 50 м.

Для уменьшения уноса капель воды ветром крайние сопла устанавливаются на расстоянии 7—10 м от границы бассейна в зависимости от величины напора у сопел и скорости ветра.

11.73. В целях поддержания необходимого температурного режима в зимнее время в каждой секции брызгального бассейна необходимо предусматривать трубопровод для сброса воды без разбрызгивания.

11.74. Конструкцию брызгальных бассейнов надлежит принимать из бетона или железобетонных плит с устройством гидроизоляционного экрана.

11.75. Брызгальные устройства допускается располагать над естественными водоемами. При этом следует предусматривать планировку и крепление берегового откоса.

Размещение охладителей на площадках предприятий

11.76. Размещение охладителей на площадках предприятий необходимо предусматривать из условий обеспечения свободного доступа к ним воздуха, а также наименьшей протяженности трубопроводов и каналов. При этом надлежит учитывать направления зимних ветров для исключения обмерзания зданий и сооружений (для градирен и брызгальных бассейнов).

11.77. Минимальное расстояние между охладителями воды, зданиями и сооружениями, а также между охладителями необходимо принимать согласно СНиП II-89-80*.

12. ОБОРУДОВАНИЕ, АРМАТУРА И ТРУБОПРОВОДЫ

12.1. Указания раздела следует учитывать при определении габаритов помещений, установке технологического и подъемно-транспортного оборудования, арматуры, а также уклад-

ке трубопроводов в зданиях и сооружениях водоснабжения.

12.2. При определении площади производственных помещений ширину проходов следует принимать, не менее:

между насосами или электродвигателями — 1 м;

между насосами или электродвигателями и стеной в заглубленных помещениях — 0,7 м, в прочих — 1 м; при этом ширина прохода со стороны электродвигателя должна быть достаточной для демонтажа ротора;

между компрессорами или воздухоудками — 1,5 м, между ними и стеной — 1 м;

между неподвижными выступающими частями оборудования — 0,7 м;

перед распределительным электрическим щитом — 2 м

Примечания: 1 Проходы вокруг оборудования, регламентируемые заводом-изготовителем, следует принимать по паспортным данным

2 Для агрегатов с диаметром нагнетательного патрубка до 100 мм включительно допускаются установка агрегатов у стены или на кронштейнах, установка двух агрегатов на одном фундаменте при расстоянии между выступающими частями агрегатов не менее 0,25 м с обеспечением вокруг двойной установки проходов шириной не менее 0,7 м.

12.3. Для эксплуатации технологического оборудования, арматуры и трубопроводов в помещениях должно предусматриваться подъемно-транспортное оборудование, при этом, как правило, следует принимать: при массе груза до 5 т — таль ручную или кран-балку подвесную ручную; при массе груза более 5 т — кран мостовой ручной; при подъеме груза на высоту более 6 м или при длине подкранового пути более 18 м — электрическое крановое оборудование.

Примечания: 1 Предусматривать грузоподъемные краны, необходимые только при монтаже технологического оборудования (напорных фильтров, гидромешалок и др.), не требуется

2 Для перемещения оборудования и арматуры массой до 0,3 т допускается применение такелажных средств.

12.4. В помещениях с крановым оборудованием надлежит предусматривать монтажную площадку.

Доставку оборудования и арматуры на монтажную площадку следует производить такелажными средствами или талью на монорельсе, выходящем из здания, а в обоснованных случаях — транспортными средствами.

Вокруг оборудования или транспортного средства, устанавливаемого на монтажной площадке в зоне обслуживания кранового оборудования, должен быть обеспечен проход шириной не менее 0,7 м.

Размеры ворот или дверей следует определять исходя из габаритов оборудования или транспортного средства с грузом.

12.5. Грузоподъемность кранового оборудования надлежит определять исходя из максимальной массы перемещаемого груза или оборудования с учетом требований заводов — изготовителей оборудования к условиям его транспортирования.

При отсутствии требований заводов-изготовителей к транспортированию оборудования только в собранном виде грузоподъемность крана допускается определять исходя из детали или части оборудования, имеющей максимальную массу.

Примечание: Следует учитывать увеличение массы и габаритов оборудования в случаях предусматриваемой замены его на более мощное

12.6. Определение высоты помещений (от уровня монтажной площадки до низа балок перекрытия), имеющих подъемно-транспортное оборудование, и установку кранов надлежит производить в соответствии с «Правилами устройства и безопасной эксплуатации грузоподъемных кранов».

При отсутствии подъемно-транспортного оборудования высоту помещений следует принимать согласно СНиП 2 09.02-85.

12.7. При высоте до мест обслуживания и управления оборудования, электроприводов и маховиков задвижек (затворов) более 1,4 м от пола следует предусматривать площадки или мостики, при этом высота до мест обслуживания и управления с площадки или мостика не должна превышать 1 м.

Допускается предусматривать уширение фундаментов оборудования.

12.8. Установка оборудования и арматуры под монтажной площадкой или площадками обслуживания допускается при высоте от пола (или мостика) до низа выступающих конструкций не менее 1,8 м. При этом над оборудованием и арматурой следует предусматривать съемное покрытие площадок или проемы.

12.9. Задвижки (затворы) на трубопроводах любого диаметра при дистанционном или автоматическом управлении должны быть с электроприводом. Допускается применение пневматического, гидравлического или электромагнитного приводов.

При отсутствии дистанционного или автоматического управления запорную арматуру диаметром 400 мм и менее следует предусматривать с ручным приводом, диаметром более 400 мм — с электрическим или гидравлическим приводом; в отдельных случаях при обосновании допускается установка арматуры диаметром более 400 мм с ручным приводом

12.10. Трубопроводы в зданиях и сооружениях, как правило, следует укладывать над поверхностью пола (на опорах или кронштей-

нах) с устройством мостиков над трубопроводами и обеспечением подхода и обслуживания оборудования и арматуры.

Допускается укладка трубопроводов в каналах, перекрываемых съемными плитами, или в подвалах

Габариты каналов трубопроводов следует принимать:

при диаметре труб до 400 мм — ширину на 600 мм, глубину на 400 мм больше диаметра;

при диаметре труб 500 мм и выше — ширину на 800 мм, глубину на 600 мм больше диаметра;

В местах установки фланцевой арматуры следует предусматривать уширение канала согласно п. 8.63

Уклон дна каналов к приемку следует принимать не менее 0,005.

12.11. Напорные и самотечно-напорные трубопроводы в зданиях и на территориях водопроводных сооружений в пределах ограждения должны приниматься из стальных труб.

Материал труб для транспортирования агрессивных жидкостей следует принимать согласно разд. 6

13. ЭЛЕКТРООБОРУДОВАНИЕ, ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЙ КОНТРОЛЬ, АВТОМАТИЗАЦИЯ И СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ

Общие указания

13.1. Категории надежности электроснабжения электроприемников сооружений систем водоснабжения следует определять по «Правилам устройств электроустановок» (ПУЭ) Минэнерго СССР.

Категория надежности электроснабжения насосной станции должна быть такой же, как категория насосной станции, принятая по п. 7.1.

13.2. Выбор напряжения электродвигателей следует производить в зависимости от их мощности, принятой схемы электропитания и с учетом перспективы развития проектируемого объекта; выбор исполнения электродвигателей — в зависимости от окружающей среды и характеристики помещения, в котором устанавливается электрооборудование.

Компенсация реактивной мощности должна осуществляться за счет перевозбуждения синхронных электродвигателей, а при их отсутствии с помощью статических компенсирующих устройств (конденсаторов) и с учетом требований «Руководящих указаний по компенсации реактивной мощности» Минэнерго СССР

13.3. Распределительные устройства, трансформаторные подстанции и щиты управления следует размещать во встраиваемых или при-

страиваемых помещениях с учетом возможности их расширения и увеличения мощности. Допускается предусматривать отдельно стоящие закрытые распределительные устройства и трансформаторные подстанции.

При установке закрытых щитов в производственных помещениях на балконах следует принимать меры, исключающие попадание на них воды.

13.4. В системах технологического контроля необходимо предусматривать:

средства и приборы постоянного контроля; средства периодического контроля (для наладки и проверки работы сооружений и др.).

13.5. Технологический контроль качественных параметров воды следует осуществлять непрерывным контролем приборами и анализаторами или лабораторными методами.

13.6. В конструкциях сооружений следует предусматривать закладные детали, проемы, камеры и пр., для установки средств электрооборудования и автоматизации.

13.7. Системы управления технологическими процессами и объем автоматизации сооружений должны приниматься в зависимости от условий эксплуатации, обосновываться технико-экономическими расчетами и учитывать социальные факторы.

Водозаборные сооружения поверхностных и подземных вод

13.8. В водозаборных сооружениях поверхностных вод необходимо предусматривать контроль перепада уровня воды на решетках и сетках, а также измерение уровня воды в камерах, в водоеме или водотоке.

13.9. В водозаборных сооружениях подземных вод следует предусматривать измерения расхода или количества воды, подаваемой из каждой скважины (шахтного колодца), уровня воды в скважинах (колодцах), сборном резервуаре, а также давлений на насосах.

13.10. Для скважин (колодцев) следует предусматривать автоматическое отключение насосов при падении уровня воды ниже допустимого.

13.11. В водозаборах подземных вод управление насосами следует предусматривать автоматическое в зависимости от уровня воды в водонапорной башне (сборном резервуаре) или дистанционное (телемеханическое) из пункта управления.

Насосные станции

13.12. В насосных станциях следует предусматривать измерение давления в напорных водоводах и у каждого насосного агрегата, рас-

ходов воды на напорных водоводах, а также контроль уровня воды в дренажных приемках и вакуум-котле, температуры подшипников агрегатов (при необходимости), аварийного уровня затопления (появления воды в машинном зале на уровне фундаментов электроприводов). При мощности насосного агрегата 100 кВт и более необходимо предусматривать периодическое определение коэффициента полезного действия с погрешностью не более 3 %.

13.13. Насосные станции всех назначений должны проектироваться, как правило, с управлением без постоянного обслуживающего персонала: автоматическим — в зависимости от технологических параметров (уровня воды в емкостях, давления или расхода воды в сети); дистанционным (телемеханическим) — из пункта управления; местным — периодически проходящим персоналом с передачей необходимых сигналов на пункт управления или пункт с постоянным присутствием обслуживающего персонала.

При автоматическом или дистанционном (телемеханическом) управлении должно предусматриваться также местное управление.

13.14. Для насосных станций с переменным режимом работы должна быть предусмотрена возможность регулирования давления и расхода воды, обеспечивающих минимальный расход электроэнергии. Регулирование может осуществляться ступенчато — изменением числа работающих насосных агрегатов или плавно — изменением частоты вращения насосов, степени открытия регулирующей арматуры и другими способами, а также сочетанием этих способов

13.15. Регулируемым электроприводом следует оборудовать, как правило, один насосный агрегат в группе из 2—3 рабочих агрегатов.

Управление регулируемым электроприводом следует, как правило, осуществлять автоматически в зависимости от давления в диктующих точках сети, расхода воды, подаваемой в сеть, уровня воды в резервуарах.

13.16. Для насосных агрегатов мощностью 250 кВт и более следует принимать синхронные электродвигатели, для агрегатов меньшей мощности — асинхронные короткозамкнутые электродвигатели. Для агрегатов, регулируемых по схеме асинхронно-вентильного каскада, надлежит применять асинхронные электродвигатели с фазным ротором.

13.17. В автоматизируемых насосных станциях при аварийном отключении рабочих насосных агрегатов следует осуществлять автоматическое включение резервного агрегата.

В телемеханизируемых насосных станциях автоматическое включение резервного агрега-

та следует осуществлять для насосных станций I категории.

13.18. В насосных станциях I категории следует предусматривать самозапуск насосных агрегатов или автоматическое включение их с интервалом по времени при невозможности одновременного самозапуска по условиям электроснабжения.

13.19. При установке в насосной станции вакуум-котла для залива насосов должна быть обеспечена автоматическая работа вакуум-насосов в зависимости от уровня воды в котле.

13.20. В насосных станциях должна предусматриваться блокировка, исключающая сработку пожарного, а также аварийного объема воды в резервуарах.

13.21. Управление пожарными насосами следует принимать дистанционным, при этом одновременно с включением пожарного насоса должны автоматически сниматься блокировка, запрещающая сработку пожарного объема воды, а также выключаться промывные насосы (при их наличии). При системе пожаротушения высокого давления одновременно с включением пожарных насосов должны автоматически выключаться все насосы другого назначения и закрываться задвижки на подающем трубопроводе в водонапорную башню или напорные резервуары.

13.22. Вакуум-насосы в насосных станциях с сифонным забором воды должны работать автоматически по уровню воды в воздушном колпаке, установленном на сифонной линии.

13.23. В насосных станциях должна предусматриваться автоматизация следующих вспомогательных процессов: промывки вращающихся сеток по заданной программе, регулируемой по времени или перепаду уровня, откачки дренажных вод по уровням воды в приемке, электроотопления по температуре воздуха в помещении, а также вентиляции согласно СНиП 2.04.05-91.

Станции водоподготовки

13.24. В станциях водоподготовки следует контролировать:

- расход воды (исходной, обработанной, промывной и повторно используемой);
- расход растворов реагентов и воздуха;
- уровни воды в фильтрах, смесителях, баках реагентов и других емкостях;
- уровни осадка в отстойниках и осветлителях;
- расходы воды и потери напора в фильтрах (при необходимости);
- величину остаточного хлора или озона;

величину рН исходной и обработанной воды;

концентрации растворов реагентов (допускается измерение переносными приборами и лабораторным методом);

другие технологические параметры, которые требуют оперативного контроля и обеспечены соответствующими техническими средствами.

13.25. Следует предусматривать автоматизацию:

дозирования коагулянтов и других реагентов;

процесса обеззараживания хлором, озоном и хлор-реагентами;

процесса фторирования и обесфторивания реагентным методом.

При переменных расходах воды автоматизацию дозирования растворов реагентов надлежит предусматривать по соотношению расходов обрабатываемой воды и реагента постоянной концентрации с местной или дистанционной коррекцией этого соотношения, при обосновании — по качественным показателям исходной воды и реагентов.

13.26. На фильтрах и контактных осветлителях необходимо предусматривать регулирование скорости фильтрования по расходу воды или по уровню воды на фильтрах с обеспечением равномерного распределения воды между ними.

13.27. Промывку фильтров и контактных осветлителей (при количестве более 10) следует автоматизировать.

Вывод фильтров на промывку следует предусматривать по уровню воды, величине потери напора в загрузке фильтра или качеству фильтрата; вывод на промывку контактных осветлителей — по величине потери напора или уменьшению расхода при полностью открытой регулирующей арматуре.

13.28. На фильтрах должно быть предусмотрено автоматическое удаление воздуха из трубопровода, подающего воду на промывку.

13.29. Промывку барабанных сеток и микрофильтров следует принимать автоматической по заданной программе или по величине перепада уровней воды.

13.30. Насосы, перекачивающие растворы реагентов, должны иметь местное управление с автоматическим отключением их при заданных уровнях растворов в баках.

13.31. На установках для реагентного умягчения воды следует автоматизировать дозирование реагентов по величине рН и электропроводности.

На установках для удаления карбонатной жесткости и рекарбонизации воды следует ав-

томатизировать дозирование реагентов (известки, соды, дымовых газов) по величине рН, удельной электропроводности и т. п.

13.32. Регенерацию ионообменных фильтров следует автоматизировать: катионитных — по остаточной жесткости воды, анионитных — по электропроводности обработанной воды.

Водоводы и водопроводные сети

13.33. На водоводах следует предусматривать устройства для сигнализации аварий.

13.34. На линиях водопроводных сетей в контролируемых точках следует предусматривать установку приборов для измерения давления и при необходимости расхода воды и сигнализацию заданных параметров.

13.35. При необходимости регулирования расходов воды следует предусматривать установку на сети поворотных затворов с дистанционным или телемеханическим управлением из пункта управления.

Емкости для хранения воды

13.36. В резервуарах и баках всех назначений следует предусматривать измерение уровня воды и их контроль (при необходимости) для использования в системах автоматике или передачи сигналов в насосную станцию или пункт управления.

Системы оборотного водоснабжения

13.37. В системах оборотного водоснабжения кроме требований п. 13.12 следует предусматривать контроль:

расхода добавочной воды;

уровней в камерах нагретой и охлажденной воды;

температур нагретой и охлажденной воды;

значения рН охлажденной воды;

концентрации остаточного хлора в охлажденной воде,

концентрации солей в нагретой воде.

13.38. Управление насосными станциями оборотного водоснабжения следует принимать согласно пп. 13.13—13.19.

13.39. Включение и отключение насосов нагретой воды следует автоматизировать в зависимости от уровня воды в приемной камере.

13.40. Автоматическое регулирование подачи добавочной воды в оборотную систему должно приниматься по уровню в камере охлажденной воды.

13.41. В секционных градирнях в зависимости от температуры охлажденной воды должно предусматриваться изменение числа рабо-

тающих вентиляторов: на автоматизируемых насосных станциях — средствами автоматики, на остальных — из пункта управления средствами дистанционного (телемеханического) управления.

13.42. При стабилизационной обработке воды необходимо автоматизировать дозирование растворов:

- фосфата — по расходу добавочной воды;
- кислоты — по заданной величине рН;
- хлора и купороса — по заданной программе.

Системы управления

13.43. В целях обеспечения подачи воды потребителям в необходимом количестве и требуемого качества следует, как правило, предусматривать централизованную систему управления водопроводными сооружениями.

13.44. Системы управления технологическими процессами следует принимать:

диспетчерскую — обеспечивающую контроль и поддержание заданных режимов работы водопроводных сооружений на основе использования средств контроля, передачи, преобразования и отображения информации;

автоматизированную (АСУ ТП) — включающую диспетчерскую систему управления с применением средств вычислительной техники для оценки экономичности, качества работы и расчета оптимальных режимов эксплуатации сооружений.

АСУ ТП должны применяться при условии их окупаемости.

13.45. Структуру диспетчерского управления следует предусматривать одноступенчатой, с одним пунктом управления. Для крупных систем водоснабжения с большим количеством сооружений, располагаемых на разных площадках, допускается двух- или многоступенчатая структура диспетчерского управления с центральным и местными пунктами управления. Необходимость такой структуры следует в каждом случае обосновывать.

13.46. Диспетчерское управление системой водоснабжения должно быть составной частью диспетчеризации энергохозяйства промышленного предприятия или диспетчеризации коммунального хозяйства населенного пункта.

Пункт управления системы водоснабжения должен оперативно подчиняться пункту управления промышленного предприятия или населенного пункта.

Допускается предусматривать управление системой водоснабжения из объединенного для промышленного предприятия и коммунального хозяйства пункта управления при условии оснащения этого пункта самостоятельными дис-

петчерскими щитами и пультами управления системами водоснабжения.

13.47. Диспетчерское управление необходимо сочетать с частичной или полной автоматизацией контролируемых сооружений. Объемы диспетчерского управления должны быть минимальными, но достаточными для исчерпывающей информации о протекании технологического процесса и состоянии технологического оборудования, а также оперативного управления сооружениями.

13.48. На сооружениях, не оснащенных полностью средствами автоматизации и требующих присутствия постоянного дежурного персонала для местного управления и контроля, допускается устройство операторских пунктов с подчинением их службе диспетчерского управления.

13.49. Диспетчерское управление системой водоснабжения должно обеспечиваться прямой телефонной связью пункта управления с контролируемыми сооружениями, различными службами эксплуатации сооружений, энергодиспетчером, управлением водопроводного хозяйства и пожарной охраной.

Пункты управления и отдельные контролируемые сооружения должны также включаться в систему административно-хозяйственной телефонной связи.

Пункты управления и контролируемые сооружения должны быть радиофицированы и, как правило, оснащены средствами часификации.

13.50. В пунктах управления следует предусматривать:

диспетчерскую — для размещения диспетчерского персонала, щита пульта, мнемосхемы, других средств отображения информации и средств связи;

аппаратную — для размещения устройств телемеханики, электропитания, коммутации линии связи (кросс) каналообразующей и релейной телефонной аппаратуры;

комнату отдыха персонала, мастерскую текущего ремонта аппаратуры; аккумуляторную и зарядную.

Для размещения специальных технических средств АСУ ТП необходимо дополнительно предусматривать:

машинный зал для ЭВМ, помещение подготовки и хранения данных; помещение для программистов и операторов.

В зависимости от состава оборудования, предусмотренного для систем управления, отдельные помещения допускается объединять или исключать.

13.51. Пункты управления системы водоснабжения следует размещать на площадках

водопроводных сооружений в административно-бытовых зданиях, зданиях фильтров или насосных станций (при создании необходимых условий по уровню шума, вибрации и т. п.), а также в здании управления водопроводного хозяйства.

13.52. При телемеханизации необходимо предусматривать диспетчерское управление:

неавтоматизированными насосными агрегатами, для которых необходимо оперативное вмешательство диспетчера;

автоматизированными насосными агрегатами на станциях, не допускающих перерыва в подаче воды и требующих дублированного управления;

пожарными насосными агрегатами;

задвижками на сетях и водоводах для оперативных переключений.

13.53. При телемеханизации диспетчерского управления необходимо предусматривать передачу на пункты управления данных измерений основных технологических параметров подачи, распределения и обработки воды

В отдельных случаях допускается предусматривать только сигнализацию параметров.

13.54. При телемеханизации диспетчерского управления необходимо предусматривать сигнализацию:

состояния всех телеуправляемых насосных агрегатов и задвижек, а также механизмов с местным или автоматическим управлением для информации диспетчера;

аварийного отключения оборудования;

затопления станции;

общего предупреждения и общего аварийного состояния по каждому сооружению или технологической линии;

характерных и предельно допустимых значений технологических параметров;

тревоги (открытия дверей и люков) на неохраемых объектах;

пожарной опасности.

13.55. При создании АСУ ТП система управления должна выполнять информационно-вычислительные и управляющие функции.

14. СТРОИТЕЛЬНЫЕ РЕШЕНИЯ И КОНСТРУКЦИИ ЗДАНИЙ И СООРУЖЕНИЙ

Генеральный план

14.1. Выбор площадок для строительства водопроводных сооружений, а также планировка и застройка их территорий должны выполняться в соответствии с технологическими требованиями, указаниями СНиП II-89-80* и требованиями разделов 10 и 11.

14.2. Планировочные отметки площадок водопроводных сооружений, размещаемых на прибрежных участках водотоков и водоемов, должны приниматься не менее чем на 0,5 м выше расчетного максимального уровня воды, обеспеченность которого принимается по табл. 11, с учетом ветрового нагона волны и высоты наката ветровой волны на откос, определяемых согласно СНиП 2.06.04-82*.

14.3. Расходные склады для хранения сильнодействующих ядовитых веществ (СДЯВ) на площадке водопроводных сооружений надлежит размещать от зданий и сооружений (не относящихся к складскому хозяйству) с постоянным пребыванием людей и от водоемов и водотоков на расстоянии не менее 30 м; от зданий без постоянного пребывания людей — согласно СНиП II-89-80*; от жилых, общественных и производственных зданий (вне площадки) при хранении СДЯВ в стационарных емкостях (цистернах, танках) — не менее 300 м и при хранении в контейнерах или баллонах — не менее 100 м.

14.4. Водопроводные сооружения должны ограждаться. Для площадок станций водоподготовки, насосных станций, резервуаров и водонапорных башен с зонами санитарной охраны первого пояса следует, как правило, принимать глухое ограждение высотой 2,5 м. Допускается предусматривать ограждение на высоту 2 м — глухое и на 0,5 м — из колючей проволоки или металлической сетки, при этом во всех случаях должна предусматриваться колючая проволока в 4—5 нитей на кронштейнах с внутренней стороны ограждения.

Примыкание к ограждению строений, кроме проходных и административно-бытовых зданий, не допускается.

Для площадок сооружений забора подземной и поверхностной воды, насосных станций первого подъема и подкачки необработанной воды, а также для площадок сооружений хозяйственно-питьевого водопровода, размещаемых на территории предприятий, имеющих ограждение и сторожевую охрану, тип ограждений принимается с учетом местных условий, а также требований «Указаний по проектированию ограждений площадок и участков предприятий, зданий и сооружений» (СН 441-72*).

Примечание Ограждение насосных станций, работающих без разрыва струи (при отсутствии резервуаров), и водонапорных башен с глухим стволом, расположенных на территории предприятий или населенных пунктов, а также шламонакопителей станций водоподготовки допускается не предусматривать

14.5. На площадках водопроводных сооружений с зоной санитарной охраны первого пояса должны предусматриваться технические средства охраны:

Таблица 41

запретная зона шириной 5—10 м вдоль внутренней стороны ограждения площадки, ограждаемая колючей или гладкой проволокой на высоту 1,2 м;

тропа наряда внутри запретной зоны шириной 1 м на расстоянии 1 м от ограждения запретной зоны;

столбы-указатели, обозначающие границы запретной зоны и устанавливаемые не более чем через 50 м;

охранное освещение по периметру ограждения, при этом светильники надлежит устанавливать над ограждением из расчета освещения подступов к ограждению, самого ограждения и части запретной зоны до тропы наряда;

постовая телефонная связь и двухсторонняя электровзвонковая сигнализация постов с пунктом управления или караульным помещением, которое следует предусматривать при необходимости на водопроводах I категории (п 4.4).

Для площадок станций водоподготовки с зоной санитарной охраны первого пояса должен приниматься полный объем технических средств охраны; для площадок станций водоподготовки с напорными фильтрами, насосных станций, резервуаров и водонапорных башен — ограждение согласно п.14.4 и охранное освещение; для площадок сооружений забора подземной и поверхностной воды и насосных станций первого подъема, а также для площадок станций водоподготовки, насосных станций, резервуаров и водонапорных башен, размещаемых на предприятиях, территория которых имеет ограждение и сторожевую охрану, — ограждение, предусмотренное п.14.4.

14.6. К зданиям и сооружениям водопровода, расположенным вне населенных пунктов и предприятий, а также в пределах первого пояса зоны санитарной охраны водозаборов подземных вод, следует предусматривать подъезды и проезды с облегченным усовершенствованным покрытием.

Объемно-планировочные решения

14.7. Объемно-планировочные и конструктивные решения зданий и сооружений водоснабжения надлежит принимать согласно СНиП 2.09.02-85, СНиП 2.09.04-87 и СНиП 2.01.02-85.

14.8. При проектировании станций водоподготовки следует, как правило, предусматривать блокировку емкостных сооружений и помещений, связанных общим технологическим процессом.

14.9. Класс ответственности и степень огнестойкости зданий и сооружений надлежит принимать по табл. 41.

Сооружения	Категория сооружений по степени обеспеченности подачи воды по п 4.4	Класс ответственности зданий, сооружений и конструкций	Степень огнестойкости
1. Водозаборы	I	I	II
	II	II	III
	III	II	IV
2. Насосные станции	I	II	I
	II	II	II
	III	II	III
3. Станции водоподготовки	II	II	II—III
4. Отдельно стоящие хлораторные	I	II	II
5. Емкости для хранения воды при количестве: до 2 или при наличии пожарного объема воды свыше 2 или без пожарного объема воды	I	II	Не нормируется
	II	II	То же
6. Водоводы	I—III	I—III	«
7. Водопроводные сети, колодцы	III	III	«
8. Водонапорные башни	III	II	II
9. Охладители обратной воды: градирни брызгальные бассейны	II	II	II—V
	II	II	Не нормируется
10. Отделения приготовления реагентов, склады	II	II	II
11. Помещения электроустановок камеры трансформаторов, РУ, КТП, помещения щитов, диспетчерские	III	II	II

Примечание. Вспомогательные здания и бытовые помещения следует относить ко II классу ответственности и II степени огнестойкости

По степени пожарной опасности здания и сооружения водоснабжения надлежит относить к производству категории Д, отделения углевания и аммиачных — к производству категории В.

14.10. Группы санитарной характеристики производственных процессов, данные для расчета отопления, вентиляции и освещения зданий и помещений следует принимать по табл. 44.

14.11. Размеры прямоугольных и диаметры круглых в плане емкостных сооружений надлежит принимать кратными 3 м, а по высоте — 0,6 м. При длине стороны или диаметре сооружений до 9 м, а также для емкостных сооружений, встроенных в здания (независимо от их размеров), допускается принимать размеры прямоугольных сооружений кратными 1,5 м, круглых — 1 м.

14.12. Подземные емкостные сооружения, имеющие обвалование грунтом высотой менее 0,5 м над спланированной поверхностью территории, должны иметь ограждение от возможного заезда транспорта или механизмов.

14.13. Открытые емкостные сооружения, если их стены возвышаются над отметкой пола, площадки или планировки менее чем на 0,75 м, должны иметь по внешнему периметру дополнительное ограждение, при этом общая высота до верха ограждения должна быть не менее 0,75 м. Для стен, ширина верхней части которых более 300 мм, допускается возвышение над полом, площадью или планировкой не менее 0,6 м без ограждения. Отметка пола или планировки должна быть ниже верха стен открытых емкостных сооружений не менее чем на 0,15 м.

14.14. Допускается опирание ограждающих и несущих конструкций здания на стены встроенных емкостей, не предназначенных для хранения агрессивных жидкостей.

14.15. Лестницы для выхода из заглубленных помещений должны быть шириной не менее 0,9 м с углом наклона не более 45°, из помещений длиной до 12 м — не более 60°. Для подъема на площадки обслуживания ширина лестниц должна быть не менее 0,7 м, угол наклона не более 60°.

Для одиночных переходов через трубы и для подъема к отдельным задвижкам и затворам допускается применять лестницы шириной 0,5 м с углом наклона более 60° или стремянки.

14.16. Спуск в колодцы, приямки и емкостные сооружения на глубину до 10 м допускается устраивать вертикальным по ходовым скобам или стремянкам. При этом на стремянках высотой более 4 м следует предусматривать защитные ограждения. В колодцах защитные ограждения допускается не предусматривать.

14.17. Внутренняя отделка помещений должна приниматься согласно рекомендуемо прил. 13.

Конструкции и материалы

14.18. Емкостные сооружения надлежит проектировать, как правило, из сборно-монолитного железобетона. При обосновании до-

пускается применение других материалов, обеспечивающих надлежащие эксплуатационные качества сооружений. Стены железобетонных цилиндрических емкостных сооружений диаметром более 9 м следует проектировать, как правило, предварительно обжатыми.

Для стволов водонапорных башен допускается применять сталь или местные негорюемые материалы, а для баков — сталь.

Для резервуаров применение стали не допускается, кроме районов, оговоренных в ТП 101-81*.

14.19. В емкостных сооружениях длиной до 50 м, располагаемых в неотапливаемых зданиях или на открытом воздухе, и длиной до 70 м, располагаемых в отапливаемых зданиях или полностью обвалованных грунтом, температурно-усадочные швы допускается не предусматривать при условии, если температура наружного воздуха наиболее холодных суток не ниже минус 40°С и температура воды в емкостном сооружении не превышает 40°С.

При этом в сооружениях длиной соответственно более 25 и 40 м следует предусматривать устройство одного-двух временных швов шириной 0,5—1 м, замоноличиваемых при положительной температуре в самое холодное время строительного периода, бетонирование днища между этими швами должно производиться непрерывно.

14.20. Герметичность ограждающих конструкций подземных частей зданий не должна допускать наличия увлажненных участков (без выделения капельной влаги) площадью более 20 % внутренней поверхности ограждающих конструкций.

Ограждающие конструкции емкостных сооружений должны обеспечивать требования, предъявляемые при гидравлических испытаниях этих сооружений.

Ограждающие конструкции резервуаров для питьевой воды, кроме того, должны полностью исключать возможность попадания в резервуар атмосферной и грунтовой воды, а также пыли.

14.21. Для закрытых емкостных сооружений необходимо проектировать утепление стен и покрытий в зависимости от климатических условий, температуры поступающей воды и технологического режима их работы.

Утепление следует предусматривать, как правило, обсыпкой грунтом, при этом толщина слоя грунта на покрытии должна быть не менее 0,5 м. Допускается применение утеплителей из искусственных материалов.

Следует предусматривать мероприятия, предохраняющие от промерзания грунт основания под днищами при опорожнении емкос-

ти в зимнее время, а также во время строительства.

14.22. В резервуарах, предназначенных для хранения питьевой воды, внутренние поверхности бетонных и железобетонных конструкций, соприкасающиеся с водой, должны отвечать требованиям не ниже категории А1 по ГОСТ 13015—81.

14.23. При проектировании контактных осветлителей для подготовки воды на хозяйственно-питьевые нужды следует предусматривать остекленные перегородки высотой от

пола площадок обслуживания не менее 2,5 м, отделяющие осветлители от коридора управления; при этом нижняя часть перегородки на высоту 1—1,2 м должна быть глухой.

Для днищ контактных осветлителей без поддерживающих слоев следует применять бетоны не ниже класса В25.

14.24. Марки бетона по морозостойкости и водонепроницаемости для железобетонных конструкций емкостных сооружений и гради-рен должны удовлетворять требованиям, приведенным в табл. 42.

Т а б л и ц а 42

Конструкции и условия их эксплуатации	Требуемая марка бетона				по водонепроницаемости
	по морозостойкости при расчетной температуре наружного воздуха				
	минус 5°C и выше	ниже минус 5°C до минус 20°C	ниже минус 20°C до минус 40°C	ниже минус 40°C	
<i>I Емкостные сооружения</i>					
1. Конструкции, подвергающиеся чередующемуся замораживанию при переменном уровне воды, с постоянным воздействием воздушной среды:					
а) тонкостенные конструкции типа лотков	F 150	F 200	F 300	F 400	При градиентах напора до 30—W4 от 30 до 50—W6 свыше 50—W8 То же
б) прочие конструкции открытых сооружений (облицовка откосов водоемов, водозаборных сооружений)	F 100	F 150	F 200	F 300	
2. То же, при постоянном уровне воды (стены открытых емкостных сооружений)	F 75	F 100	F 150	F 200	«
3. Конструкции, заглубленные в грунт или обсыпанные грунтом и находящиеся в зоне сезонного промерзания (ограждающие конструкции емкостей и колодцев)	F 50	F 75	F 100	F 150	«
4. Конструкции, расположенные в отапливаемых помещениях (фильтры, осветлители, баки для реагентов), постоянно находящиеся под водой (водоприемники, днища емкостных сооружений) или заглубленные ниже глубины промерзания	—	—	F 50	F 75	«
<i>II Градири</i>					
5. Надземные конструкции (кроме вытяжных башен) и стены водосборных бассейнов при тепловой нагрузке в зимнее время на 1 м ² площади орошения 50 тыс ккал/ч и более	F 100	F 200	F 300	F 400	W8
6. То же, при тепловой нагрузке менее 50 тыс. ккал/ч	F 200	F 300	F 400	F 400	W8
7. Вытяжные башни	F 300	F 400	Не применяются		W8

Конструкции и условия их эксплуатации	Требуемая марка бетона				
	по морозостойкости при расчетной температуре наружного воздуха				по водонепроницаемости
	минус 5°C и выше	ниже минус 5°C до минус 20°C	ниже минус 20°C до минус 40°C	ниже минус 40°C	
8 Днища водосборных бассейнов при тепловой нагрузке на 1 м ² площади орошения 50 тыс. ккал/ч и более	F 50	F 100	F 150	F 200	W6
9. То же, при тепловой нагрузке менее 50 тыс. ккал/ч	F 100	F 150	F 200	F 300	Для температур до минус 40°C—W6; ниже минус 40°C—W8

Примечания

1 Марки бетона по морозостойкости даны для сооружений II класса ответственности. Для сооружений I класса марки бетона по морозостойкости должны быть повышены на одну ступень, а для сооружений III класса понижены на одну ступень, но не ниже F 50.

2 При наличии агрессивной среды марки бетона по водонепроницаемости следует назначать с учетом требований СНиП 2.03.11-85.

3 На емкостные сооружения водоснабжения требования на бетон гидротехнический не распространяются.

4 Под градиентом напора понимается отношение величины гидростатического напора к толщине конструкции.

14.25. Заделка трубопроводов в ограждающих конструкциях емкостных сооружений и подземных частей зданий должна обеспечить водонепроницаемость ограждающих конструкций.

При жесткой заделке труб следует учитывать возможность передачи усилий от них на ограждающие конструкции и принимать меры к исключению или уменьшению этих усилий; при применении сальников необходимо обеспечивать доступ к ним для осмотра и возобновления уплотняющей набивки.

Во всех случаях заделки трубопроводов необходимо предусматривать мероприятия, обеспечивающие сохранность сопряженного с ними оборудования и ограждающих конструкций от температурных и сейсмических воздействий, а также от разности осадок зданий или сооружений и наружных трубопроводов.

Примечание. Проход труб через днище допускается предусматривать при помощи стальных ребристых патрубков, жестко заделываемых в днище с обетонированием участка трубопровода под днищем.

14.26. Гидравлические испытания емкостных сооружений на прочность и водонепроницаемость согласно СНиП 3.05.04-85 должны производиться при положительной температуре поверхности наружных стен, при этом сооружения с антикоррозионным покрытием должны испытываться до нанесения покрытия.

Резервуары для питьевой воды должны дополнительно испытываться на герметичность всех ограждающих конструкций.

14.27. Высоту засыпки от верха покрытия колодцев до ее поверхности надлежит определять с учетом вертикальной планировки и принимать не менее 0,5 м.

Вокруг люков колодцев, размещаемых на застроенных территориях без дорожных покрытий, следует предусматривать отмостки шириной 0,5 м с уклоном от люков. На проезжей части с усовершенствованными покрытиями крышки люков должны быть на одном уровне с поверхностью проезжей части.

Крышки люков колодцев на водоводах, прокладываемых по незастроенной территории, должны быть выше поверхности земли не менее чем на 0,2 м.

Расчет конструкций

14.28. При расчете емкостных сооружений и подземных частей зданий нагрузки, воздействия и коэффициенты перегрузки должны приниматься согласно СНиП 2.01.07-85 и табл. 43, класс ответственности — по табл. 41.

14.29. Расчет емкостных сооружений должен производиться на нагрузки и воздействия с учетом коэффициентов перегрузки, указанных в табл. 43, на два сочетания нагрузок:

I — при гидравлических испытаниях, когда заглубленное в грунт сооружение залито водой с наиболее невыгодным посекционным заполнением. Для необсыпанных сооружений это сочетание является эксплуатационным;

II — при эксплуатации, когда сооружение

не заполнено водой и обсыпано грунтом. В этом случае необходима проверка на устойчивость против всплывания

14.30. Расчетные уровни грунтовых вод на площадках водопроводных сооружений должны устанавливаться согласно долгосрочному прогнозу с учетом максимального уровня воды в водотоке или водоеме в зависимости от принятого процента обеспеченности по табл. 11. Прочность и устойчивость зданий и сооружений, расположенных в поймах водотоков и водоемов, при строительстве следует проверять при расчетном уровне воды 10 % обеспеченности.

14.31. Расчет емкостных сооружений на устойчивость против всплывания допускается производить без учета временного повышения грунтовых вод в периоды паводка, если в проектах предусмотрены мероприятия, предотвращающие опорожнение сооружений в этот период, и контроль за уровнем грунтовых вод.

Коэффициент устойчивости против всплывания следует принимать равным 1,1.

14.32. Напряжения сжатия в бетоне стен цилиндрических емкостных сооружений от предварительного обжатия, после заполнения их водой при отсутствии обсыпки и с учетом всех потерь в напрягаемой арматуре, должны быть не менее: в нижней части, равной $\frac{1}{3}$ высоты, — 0,08 МПа (8 кгс/см²), в верхней части — 0,05 МПа (5 кгс/см²).

Антикоррозионная защита строительных конструкций

14.33. Антикоррозионная защита строительных конструкций должна предусматриваться согласно СНИП 2.03.11-85 и п. 1.3.

14.34. При проектировании подземных и наземных сооружений, располагаемых в зоне действия блуждающих токов, должны предусматриваться меры защиты железобетонных конструкций от электрохимической коррозии.

14.35. Следует предусматривать возможность нанесения и периодического восстановления антикоррозионного покрытия элементов конструкции или принимать конструктивные решения, обеспечивающие сохранность сооружений на весь период эксплуатации.

14.36. При проектировании емкостей для хранения агрессивных жидкостей следует предусматривать возможность регулярного наблюдения за состоянием наружных поверхностей стен и контроля герметичности днища.

Не допускаются:

опирание несущих стен зданий на стены емкостей;

опирание на стены или днища емкостей междуэтажных перекрытий и колонн,

устройство разделительных перегородок внутри емкости для хранения различных жидкостей;

прокладка трубопроводов в толще бетона днищ;

нарушение цельности антикоррозионных покрытий.

Примечание В случаях когда обеспечен доступ к элементам конструкций емкостей для регулярного осмотра и обеспечена возможность периодического восстановления антикоррозионного покрытия и ремонта конструкций, допускается опирание на стены емкостей площадок обслуживания и ограждающих конструкций помещения насосов для перекачки жидкостей из этих емкостей

Отопление и вентиляция

14.37. Необходимый воздухообмен в производственных помещениях следует рассчитывать по количеству вредных выделений от открытых емкостных сооружений, оборудования, арматуры и коммуникаций. Количество вредных выделений надлежит принимать по данным технологической части проекта.

При отсутствии данных следует использовать результаты натурных обследований аналогичных действующих сооружений. Для сооружений, по которым нет аналогов, допускается рассчитывать количество воздуха по кратности воздухообмена согласно табл. 44.

14.38. Выброс воздуха постоянно действующей вентиляцией из помещения хлордозаторной надлежит осуществлять через трубу высотой на 2 м выше конька кровли самого высокого здания, находящегося в радиусе 15 м, постоянно действующей и аварийной вентиляцией из расходного склада хлора — через трубу высотой 15 м от уровня земли. При необходимости следует предусматривать очистку выбросного воздуха.

14.39. В помещении приготовления раствора хлорного железа кроме общеобменной вентиляции необходимо предусматривать местный отсос воздуха из бокса для вымывания хлорного железа из тары.

14.40. В помещении приготовления раствора фтористого натрия кроме общеобменной вентиляции необходимо предусматривать местный отсос воздуха из шкафного укрытия для растаривания бочек с фтористым натрием. В сечениях рабочих проемов скорость воздуха должна быть не менее 0,5 м/с.

Т а б л и ц а 44

Сооружения и помещения	Температура воздуха для систем отопления, °С	Кратность воздухообмена, ч		Группа санитарных характеристик производственных процессов	Нормируемый коэффициент естественного освещения КЕО при боковом освещении	Освещенность при искусственном освещении ЛК
		приток	вытяжка			
1. Машинные залы водозаборных сооружений	5	1	1	I-б	0,3	75
2. Машинные залы насосных станций	5	По расчету на тепловыделение		I-б	0,3	75
3 Станции водоподготовки	5	По расчету на влаговыведения		I-б	0,3	75
а) отделение барабанных сеток и микрофильтров		То же	То же			
б) отделение фильтровального зала						
в) хлордозаторная, озонаторная	16	6	6	II-в	0,3	75
г) дозаторная аммиака	16	6	6	II-в	0,3	75
4 Отделения реагентного хозяйства для приготовления растворов:	16	3	3	II-в	0,3	75
а) сернокислого алюминия, известкового молока, гексаметафосфата, фтористого натрия, полиакриламида, активной кремнекислоты						
б) хлорного железа, гипохлорита						
5. Склады реагентов.	5	По расчету на влаговыведения		II-г	0,2	50
а) мокрого хранения сернокислого алюминия, известки, соды		6	6+6 аварийная			
б) жидкого хлора						
в) жидкого хлора неотапливаемые	См. примеч. 3	—	6+6 аварийная	II-г	0,2	50
г) аммиака	Не отапливается	—	6	II-г	0,2	50
д) активного угля, фосфатов, сульфогля, полиакриламида, жидкого стекла, фторсодержащих реагентов	5	3	3	II-в	0,2	50
е) серной кислоты	5	6	6	II-г	0,2	50
ж) хлорного железа	5	6	6	II-г	0,2	50

П р и м е ч а н и я 1 При наличии в производственных помещениях постоянного обслуживающего персонала температура воздуха в них должна быть не менее 16°С

2 Температуру воздуха в помещениях, имеющих большие водные поверхности, следует принимать не менее чем на 2°С выше температуры водной поверхности

3 В складах жидкого хлора отопление, как правило, не предусматривается При установке в расходном складе хлора, кроме тары с жидким хлором, технологического оборудования, связанного с эксплуатацией хлорного хозяйства, следует предусматривать отопление для обеспечения расчетной температуры воздуха 5°С

4 Нормируемый коэффициент естественного освещения приведен для III пояса светового климата Значения коэффициентов для других поясов, а также расчет освещенности для зданий и помещений, не указанных в табл. 44, следует принимать согласно СНиП 23-05-95.

15. ДОПОЛНИТЕЛЬНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ К СИСТЕМАМ ВОДОСНАБЖЕНИЯ В ОСОБЫХ ПРИРОДНЫХ И КЛИМАТИЧЕСКИХ УСЛОВИЯХ

СЕЙСМИЧЕСКИЕ РАЙОНЫ

Общие указания

15.1. Требования настоящего подраздела должны выполняться при проектировании систем водоснабжения в районах с сейсмичностью 7, 8 и 9 баллов

15.2. В районах с сейсмичностью 8 и 9 баллов при проектировании систем водоснабжения I категории и, как правило, II категории надлежит предусматривать использование не менее двух источников водоснабжения; допускается использование одного поверхностного источника с устройством водозаборов в двух створах, исключающих возможность одновременного перерыва подачи воды.

Для систем водоснабжения III категории и, при обосновании, для II категории, а также для систем водоснабжения всех категорий в районах с сейсмичностью 7 баллов допускается использование одного источника водоснабжения

В районах с сейсмичностью 7, 8 и 9 баллов при использовании в качестве источника водоснабжения подземных вод из трещиноватых и карстовых пород для систем водоснабжения всех категорий следует принимать второй источник — поверхностные или подземные воды из песчаных и гравелистых пород.

15.3. В системах водоснабжения при использовании одного источника водоснабжения (в том числе поверхностного при заборе воды в одном створе) в районах с сейсмичностью 8 и 9 баллов в емкостях надлежит предусматривать объем воды на пожаротушение в два раза больше определяемого по п. 9.4 и аварийный объем воды, обеспечивающий производственные нужды по аварийному графику и хозяйственно-питьевые нужды в размере 70 % расчетного расхода не менее 8 ч в районах с сейсмичностью 8 баллов и не менее 12 ч в районах с сейсмичностью 9 баллов.

15.4. Расчетное число одновременных пожаров в районах с сейсмичностью 9 баллов необходимо принимать на один больше, чем указано в пп. 2.12, 2.22 и 2.23 (за исключением населенных пунктов, предприятий и отдельно стоящих зданий при расходе воды на наружное пожаротушение не более 15 л/с).

15.5. Для повышения надежности работы систем водоснабжения следует рассматривать возможность рассредоточения напорных резервуаров; замены водонапорных башен напорными резервуарами; устройства по согласо-

ванию с органами санитарно-эпидемиологической службы перемычек между сетями хозяйственно-питьевого, производственного и противопожарного водопровода, а также подачи необработанной обеззараженной воды в сеть хозяйственно-питьевого водопровода.

15.6. Насосные станции противопожарного и хозяйственно-питьевого водоснабжения не допускается блокировать с производственными зданиями и сооружениями

При блокировке насосных станций со зданиями и сооружениями водоснабжения необходимо предусматривать мероприятия, исключающие возможность затопления машинных залов и помещений электроустройств при нарушении герметичности емкостных сооружений.

15.7. Заглубленные насосные станции должны располагаться на расстоянии (в свету) не менее 10 м от резервуаров и трубопроводов.

15.8. На станциях подготовки воды емкостные сооружения необходимо разделять на отдельные блоки, количество которых должно быть не менее двух.

15.9. На станциях подготовки воды должны предусматриваться обводные линии для подачи воды в сеть, минуя сооружения. Обводную линию надлежит прокладывать на расстоянии (в свету) не менее 5 м от других сооружений и коммуникаций. При этом должно быть предусмотрено простейшее устройство для хлорирования подаваемой в сеть питьевой воды.

15.10. Количество резервуаров одного назначения в одном узле должно быть не менее двух, при этом соединение каждого резервуара с подающими и отводящими трубопроводами должно быть самостоятельным, без устройства между соседними резервуарами общей камеры переключения.

15.11. Жесткая заделка труб в стенах и фундаментах зданий не допускается. Размеры отверстий для прохода труб должны обеспечивать зазор по периметру не менее 10 см; при наличии просадочных грунтов зазор по высоте должен быть не менее 20 см; заделку зазора надлежит принимать из плотных эластичных материалов.

Проход труб через стены подземной части насосных станций и емкостных сооружений надлежит принимать таким, чтобы взаимные сейсмические воздействия стен и трубопроводов исключались. Как правило, для этой цели должны применяться сальники.

15.12. На вводах и выходах трубопроводов из зданий или сооружений, в местах присоединения трубопроводов к насосам, водозаборным скважинам, в местах соединения стояков водонапорных башен с горизонтальными трубопроводами, а также в местах резкого изме-

нения профиля или направления трассы трубопроводов необходимо предусматривать гибкие соединения, допускающие угловые и продольные перемещения концов трубопроводов.

Водоводы и сети

15.13. При проектировании водоводов и сетей в сейсмических районах допускается применять все виды труб, указанные в п. 8.21 и обеспечивающие надежную работу при воздействии сейсмических нагрузок. При этом глубину заложения труб следует принимать согласно разд. 8.

15.14. Выбор класса прочности труб необходимо производить с учетом основных и особых сочетаний нагрузок при сейсмических воздействиях.

Компенсационные способности стыков необходимо обеспечивать применением гибких стыковых соединений.

15.15. Количество линий водоводов, как правило, должно быть не менее двух. Количество переключений надлежит назначать, исходя из условия возникновения на водоводах двух аварий, при этом общую подачу воды на хозяйственно-питьевые нужды допускается снижать не более чем на 30 % расчетного расхода, на производственные нужды — по аварийному графику.

В системах водоснабжения III категории и, при обосновании, II категории допускается прокладка водоводов в одну линию, при этом объем емкостей следует принимать по большей величине, определенной по п. 9.6 или п. 15.3.

Водопроводные сети должны проектироваться кольцевыми.

Строительные конструкции

15.16. Конструкции зданий и сооружений следует проектировать в соответствии с требованиями СНиП II-7-81* и настоящего раздела.

Расчетная сейсмичность зданий и сооружений систем водоснабжения должна приниматься согласно табл. 45.

15.17. Емкостные сооружения и подземные части зданий должны рассчитываться на наиболее опасные возможные сочетания сейсмических воздействий от собственной массы конструкций, массы жидкости, заполняющей емкость, и грунта, включая обваловку. Определение величины сейсмических воздействий от массы жидкости и грунта следует выполнять по разд. 5 СНиП II-7-81*.

Примечание При расчете водонапорных башен требования настоящего пункта распространяются только на расчет конструкций бака

Таблица 45

Класс ответственности зданий и сооружений по табл. 41	Расчетная сейсмичность зданий и сооружений при сейсмичности площадки строительства, балл		
	7	8	9
I—II III	7 Без учета сейсмических воздействий	8 7	9 7

Примечание Здания и сооружения рассчитываются на нагрузки, соответствующие расчетной сейсмичности. Эти нагрузки для зданий и сооружений, функционирование которых необходимо при ликвидации последствий землетрясения, умножаются на коэффициент 1,2, для водозаборных сооружений поверхностной воды — 1,5.

15.18. Сейсмические воздействия на емкостные сооружения и подземные части зданий от собственной массы конструкций и нагрузок на них определяются как для зданий. При этом значения произведений коэффициентов, входящих в формулы (1) и (2) СНиП II-7-81*, допускается принимать по табл. 46.

Таблица 46

Расположение зданий и сооружений по отношению к грунту	Значения произведений коэффициентов β, η_k в зависимости от категории грунта по табл. 1 СНиП II-7-81*			Значение произведений коэффициентов K_1, K_2, K_ψ в зависимости от класса ответственности зданий и сооружений по табл. 41		
	I	II	III	I	II	III
Наземные	3	2,7	2	0,3	0,25	0,2
Подземные	2	1,8	1,5	0,25	0,2	0,15

Примечание Сооружения, заглубленные в грунт, рассчитываются как подземные, если величина заглубления превышает половину их высоты, и как наземные при меньшем заглублении.

ПОДРАБАТЫВАЕМЫЕ ТЕРРИТОРИИ

Общие указания

15.19. При проектировании зданий и сооружений, водоводов и сетей необходимо предусматривать защиту их от влияния подземных горных разработок.

15.20. Проектирование закрытых резервуаров допускается на подрабатываемых территориях I—IV групп объемом не более 6000 м³, на подрабатываемых территориях Iк—IVк большего объема воды следует предусматривать несколько резервуаров.

Объем открытых емкостей не нормируется.

15.21. Камеры переключений должны быть отделены от резервуаров деформационными швами.

15.22. При проектировании емкостных сооружений необходимо предусматривать свободный доступ к их основным элементам и узлам для обеспечения контроля за работой сооружений и для производства последеформационных ремонтов.

15.23. В сооружениях для подготовки воды (осветлители, отстойники, фильтры и т. д.) необходимо предусматривать возможность выравнивания водосливных кромок лотков и желобов после деформаций основания.

Для лотков и желобов с затопленными отверстиями выравнивание кромок предусматривать не требуется.

15.24. При проектировании станций подготовки воды необходимо применять раздельную компоновку основных сооружений. Блокировка их допускается для станций производительностью до 30 000 м³/сут и в случаях строительства на подрабатываемых территориях IV группы.

15.25. В целях повышения надежности работы станций водоподготовки отдельные сооружения надлежит разделять на блоки и секции.

15.26. Отметки дна и уровни воды в емкостных сооружениях необходимо назначать с учетом обеспечения самотечности движения воды после деформаций основания.

15.27. Трубопроводы и арматура в зданиях и сооружениях водопровода должны приниматься стальными.

Узлы крепления трубопроводов и арматуры к конструкциям сооружения должны проектироваться с учетом их возможных взаимных перемещений и усилий, передаваемых на них трубопроводами.

Примечание Применение чугуновой арматуры допускается только в сооружениях II и III категорий по степени обеспеченности подачи воды по п. 4.4.

15.28. Для уменьшения усилий в трубопроводах, вызванных перемещениями конструкций сооружений и деформацией грунта вследствие подработки, следует повышать податливость трубопроводов за счет применения компенсирующих устройств, рационального размещения и выбора типа узлов крепления и конструкции пропусков труб через стены сооружений.

Водоводы и сети

15.29. При проектировании трубопроводов на подрабатываемых территориях следует применять все виды труб с учетом назначения тру-

бопроводов, требуемой прочности труб и компенсационной способности стыков.

15.30. Стыковые соединения раструбных и муфтовых труб должны быть податливыми с применением уплотнительных упругих колец или мастик.

Прочность сварных соединений стальных и пластмассовых труб должна быть не ниже прочности трубы.

15.31. На водоводах места установки вантузов и выпусков необходимо назначать с учетом ожидаемых деформаций оснований.

15.32. При проектировании водоводов в две или более линии их следует прокладывать на площадях с разными сроками подработки.

15.33. Допускается применять совмещенную прокладку трубопроводов в тоннелях или каналах с учетом воздействия деформаций земной поверхности.

15.34. Конструктивные мероприятия по защите трубопроводов следует назначать исходя из расчета деформаций земной поверхности от разработки полезных ископаемых за 20-летний период эксплуатации трубопроводов.

Для трубопроводов систем водоснабжения II и III категорий выполнение конструктивных мероприятий допускается назначать, исходя из деформаций земной поверхности от разработки полезных ископаемых за период менее 20 лет. При этом в проекте должна предусматриваться возможность осуществления дополнительных мер защиты в процессе эксплуатации.

15.35. Объем конструктивных мер защиты подземных трубопроводов должен обосновываться расчетом, при этом следует рассматривать:

применение изоляции, снижающей силовое воздействие деформирующегося грунта на трубопровод;

применение малозащемляющих материалов для обсыпки труб;

увеличение толщины стенки трубы;

применение труб из более прочных материалов;

установку компенсаторов.

15.36. Проверку прочности подземных трубопроводов необходимо производить с учетом совместного действия кольцевых и продольных напряжений. Кольцевые напряжения следует учитывать от воздействия внутреннего давления или вакуума, внешней нагрузки от засыпки и транспортных средств и деформации контура поперечного сечения в зоне уступа.

Продольные напряжения следует учитывать от воздействия внутреннего давления, изменения температуры и деформирующегося грунта.

15.37. Для трубопроводов из напорных асбестоцементных, чугунных и железобетонных

труб, соединяемых на раструбах и муфтах, предельное состояние определяется максимальным раскрытием стыков, при котором сохраняется герметичность.

Предельное раскрытие стыкового соединения напорного трубопровода следует принимать, см:

- 0,2—для чугунных труб;
- 0,3—для железобетонных раструбных труб;
- 1,5—для асбестоцементных труб.

Строительные конструкции

15.38. Емкостные сооружения следует проектировать по жестким, податливым или комбинированным конструктивным схемам, определяющим работу сооружения на воздействие деформаций основания, при этом следует предусматривать:

по жесткой конструктивной схеме — исключение возможности взаимного перемещения элементов днища, стен, покрытия и перегородок при всех видах неравномерных деформаций;

по податливой конструктивной схеме — возможность приспособления элементов ко всем видам неравномерных деформаций;

по комбинированной конструктивной схеме — податливость для одних и жесткость для других элементов.

15.39. Податливость элементов емкостных сооружений должна достигаться устройством деформационных водонепроницаемых швов, преимущественно на стыках сборных конструкций, в соединениях стен с днищем, покрытием и перегородками, а также при необходимости — в днище.

15.40. При проектировании емкостных сооружений по податливым и комбинированным конструктивным схемам на площадках с высоким уровнем грунтовых вод конструкции податливых швов должны обеспечивать восприятие двухстороннего гидростатического давления.

15.41. Для емкостных сооружений, запроектированных по податливым и комбинированным схемам, в слабофильтрующих глинистых грунтах необходимо предусматривать устройство дренажной системы.

15.42. Резервуары необходимо проектировать:

по жестким конструктивным схемам — объемом 50 и 100 м³ на I—IV группах и объемом 250 и 500 м³ на III—IV группах подрабатываемых территорий;

по податливым конструктивным схемам — объемом 1000 м³ на I группе, объемом 2000 и 3000 м³ на I—II группах и объемом 6000 м³ на

I—III группах подрабатываемых территорий; по комбинированным конструктивным схемам объемом 250 и 500 м³ на I—II группах, объемом 1000 м³ на II—IV группах, объемом 2000 и 3000 м³ на III—IV группах и объемом 6000 м³ на IV группе подрабатываемых территорий.

Резервуары на Iк—IVк группах подрабатываемых территорий следует проектировать по жестким, конструктивным схемам.

15.43. Емкостные сооружения станций водоподготовки следует проектировать:

осветлители, вертикальные отстойники, смесители, камеры реакции, фильтры — по жесткой схеме;

горизонтальные отстойники — по податливой или комбинированной схеме;

радиальные отстойники — по жесткой или комбинированной схеме, обеспечивающей постоянный зазор между днищем и механизмом для удаления осадка.

15.44. Открытые емкостные сооружения следует проектировать по податливой конструктивной схеме в виде емкостей в грунте с облицовкой откосов и днища. Заложение откосов необходимо принимать равным 1:3.

15.45. При проектировании открытых емкостных сооружений на площадках, сложенных связными необводненными грунтами ненарушенной структуры при $C_u \geq 0,25$ кг/см² и $\varphi^H \geq 23^\circ$ облицовку емкостей допускается принимать непосредственно по основанию полимерными листовыми материалами. В других случаях облицовку следует предусматривать железобетонными плитами с устройством деформационных швов.

15.46. Днище железобетонных емкостных сооружений следует проектировать монолитным для территорий Iк—IVк групп — однослойным, для территорий I—IV групп — двухслойным.

Однослойное днище в виде железобетонной плиты должно рассчитываться на восприятие основного и особых сочетаний нагрузок.

Двухслойное днище должно включать железобетонную плиту, рассчитанную на основное сочетание нагрузок и деформацию искривления, и армированную подготовку, рассчитанную на горизонтальные деформации растяжения с учетом нелинейной работы основания и трещинообразования железобетона. При этом предельно допустимая ширина раскрытия трещин в армированной подготовке должна приниматься $a_{ткр} = 0,3$ мм, $a_{тлл} = 0,2$ мм.

Между плитой и подготовкой необходимо предусматривать слой мастичной гидроизоляции

15.47. При необходимости уменьшения лобового давления на стены закрытого емкостного сооружения, возникающего при воздей-

ствии горизонтальных деформаций сжатия земной поверхности, следует предусматривать обваловку сооружения песчаным грунтом.

15.48. При необходимости уменьшения горизонтальных нагрузок по подошве емкостного сооружения, возникающих при воздействии горизонтальных деформаций растяжения, а также для снижения влияния вертикальных деформаций скального основания, возникающих при уступах и искривлении земной поверхности, следует предусматривать под днищем песчаную или грунтовую подушку.

Толщина подушки должна назначаться по расчету с учетом величин неравномерных деформаций, конструктивной схемы сооружения и его размеров в плане.

ВЕЧНОМЕРЗЛЫЕ ГРУНТЫ

Общие указания

15.49. При проектировании сетей и сооружений водоснабжения следует принимать I или II принцип использования вечномерзлых грунтов в качестве основания согласно СНиП 2.02.04-88.

15.50. Расчетные расходы воды допускается увеличивать за счет сброса воды для предохранения сетей и водоводов от замерзания. Целесообразность и расход сбрасываемой воды должны обосновываться.

15.51. При использовании в качестве источника водоснабжения подземных вод (надмерзлотных, межмерзлотных, подмерзлотных) следует использовать источники с более высокой температурой воды.

15.52. При определении диаметра водозаборных скважин надлежит (при необходимости) учитывать размеры устройств для их обогрева.

15.53. Искусственное регулирование и пополнение запасов подземных вод следует принимать:

для внутригодового перераспределения и увеличения запасов надмерзлотных вод;

для создания запасов слабоминерализованных вод путем вытеснения засоленных межмерзлотных и подмерзлотных вод пресными водами;

для получения воды с требуемой температурой.

15.54. В составе систем искусственного пополнения подземных вод должны предусматриваться инфильтрационные сооружения, как правило, закрытого типа. Применение сооружений открытого типа допускается при обосновании.

15.55. В вечномерзлых грунтах на водотоках, имеющих постоянный поверхностный сток

и устойчивое русло, тип водозаборных сооружений должен приниматься с учетом:

степени промерзания водотоков;

формирования зоны оттаивания и изменения в связи с этим качества воды;

мер защиты воды в водоприемных и водоотводящих элементах водозабора от замерзания.

15.56. Схемы водозабора надлежит принимать:

с сильно развитым фронтом берегового или затопленного водоприемника, в месте расположения которого русло следует регулировать системой невысоких запруд, размещаемых у противоположного берега;

с фильтрующим водоприемником, входное отверстие которого расположено на уровне русла водотока;

комбинированную, приспособленную для забора поверхностных и подрусловых вод.

П р и м е ч а н и е При наличии талых водопроницаемых подрусловых пород с хорошими фильтрационными свойствами устройство водозабора поверхностных вод взамен водозабора подрусловых вод необходимо обосновать.

15.57. Водозаборные сооружения из поверхностных источников надлежит располагать на естественно талых или вечномерзлых грунтах, при оттаивании которых деформации грунтов оснований не будут превышать допускаемых величин.

15.58. На водотоках, промерзающих до дна, следует принимать водозаборы из подрусловых вод.

15.59. Схема водоснабжения должна обеспечивать непрерывное движение воды на всех участках водоводов и сети.

15.60. В насосных станциях должна предусматриваться возможность подачи воды в обратном направлении — во всасывающие трубопроводы, при этом количество всасывающих линий должно быть не менее двух.

15.61. В насосных станциях независимо от их категории надлежит устанавливать не менее трех насосных агрегатов.

15.62. В резервуарах подводящих и отводящих трубопроводов должно предусматриваться постоянное движение воды.

Резервуары вместимостью до 100 м³ допускается размещать в отапливаемых помещениях с устройством вентилируемого подполья.

Водоводы и сети

15.63. При проектировании водоводов и сетей надлежит предусматривать:

предохранение транспортируемой воды от замерзания;

обеспечение устойчивости трубопроводов

на вечномерзлых грунтах с учетом механического воздействия оттаивающих и промерзающих грунтов на трубопроводы и сооружения на них;

защиту вечномерзлых грунтов оснований от воздействия на них воды при авариях на трубопроводах;

организацию контроля за тепловым режимом водоводов и сетей и тепловым воздействием их на основания трубопроводов и близрасположенных зданий и сооружений.

15.64. При размещении сетей водопровода на генеральном плане следует предусматривать: максимальное совмещение с сетями теплоснабжения;

минимальную протяженность сетей;

использование блокировки зданий, позволяющей прокладывать сети на подвесках в вентилируемых подпольях;

сокращение числа подключений к сети водопровода за счет присоединения нескольких зданий к одному вводу водопровода.

15.65. Надземная прокладка, исключаящая тепловое воздействие трубопроводов на грунт основания, должна предусматриваться на ленточных, городковых, подвесных, свайных опорах, на мачтах, эстакадах и по конструкциям зданий и сооружений в вентилируемых подпольях зданий.

В сложных грунтовых условиях и при сейсмической активности вне населенных пунктов следует предусматривать подвесную зигзагообразную прокладку трубопроводов.

15.66. При надземной прокладке трубопроводов надлежит принимать кольцевую тепловую изоляцию из нестареющего теплоизоляционного материала с гидроизоляцией и защитой от механических повреждений. Водоводы и сети, прокладываемые надземно, при любых способах компенсации температурных деформаций трубопроводов надлежит прокладывать ближе к поверхности земли в слое снежного покрова.

При расчете тепловых потерь трубопроводов термическое сопротивление снега учитывать не следует.

15.67. Подземная бесканальная прокладка трубопроводов должна приниматься на основе теплотехнических расчетов, при этом в летнее время зона протаивания грунта вокруг трубы не должна влиять на устойчивость оснований трубопроводов и близрасположенных зданий и сооружений, а в зимнее время — должна предохранять транспортируемую жидкость от замерзания.

При защите водопроводных труб от замерзания автоматическими выпусками воды или греющим электрическим кабелем допускается

прокладка их в слое сезонного промерзания грунта.

15.68. Расстояния от подземных трубопроводов до фундаментов и сооружений следует принимать по теплотехническому расчету, но не менее 6 м при бесканальной прокладке трубопроводов.

15.69. Каналы допускается предусматривать на коротких участках сети.

15.70. Тоннели надлежит принимать при совмещенной прокладке водопровода с другими инженерными коммуникациями.

15.71. Вводы трубопроводов в здания, сооружаемые по принципу сохранения мерзлоты в основании фундаментов, надлежит предусматривать надземные, в вентилируемых каналах или подвесными к цокольному перекрытию в подпольях зданий.

Каналы и укладываемые в них трубопроводы должны иметь уклон от зданий.

15.72. Переходы трубопроводов через улицы или дороги в каналах или стальных футлярах надлежит ограничивать колодцами с размещением в них вентиляционных шахт и водосборных приемков и прокладывать только по непросадочным (на расчетную глубину протаивания) грунтам оснований.

15.73. При проектировании трубопроводов для предохранения транспортируемой воды от замерзания предусматриваются:

тепловая изоляция трубопроводов;

подогрев воды;

подогрев трубопроводов;

непрерывное движение воды в трубопроводах;

повышение гидродинамического трения в трубопроводах;

применение стальной арматуры в исполнении, устойчивом против замерзания;

установка автоматических выпусков воды.

15.74. Минимальная температура воды в водоводах и сетях должна определяться теплотехническими расчетами, при этом допускается принимать колебание температуры в интервале от нескольких долей градуса до нескольких градусов (3—5°C).

При отсутствии теплотехнических расчетов температуру воды в концевых участках сети и водоводов допускается принимать для труб диаметром:

до 300 мм — не менее 5°C;

свыше 300 мм — не менее 3°C.

15.75. Для снижения затрат на подогрев воды следует использовать:

тепловые вторичные энергетические ресурсы;

теплоту гидродинамического трения за счет повышения скорости движения воды в трубо-

риводах, оптимальное значение которых надлежит определять расчетом.

15.76. Подогрев трубопроводов надлежит предусматривать с помощью теплового сопротивления или греющего электрокабеля. Греющий кабель при подземной бесканальной прокладке следует располагать над трубопроводом.

15.77. Непрерывное движение воды в трубопроводах должно обеспечиваться:

подключением крупных потребителей воды к конечным участкам тупиковой сети;

применением минимального числа колец сети, вытянутых по направлению основного потока воды к крупному потребителю;

принятием схемы водопроводных кольцевых сетей, замкнутых на циркуляционных насосных станциях, совмещенных в необходимых случаях с пунктами подогрева воды;

сбросом воды на конечном участке тупиковой сети;

бесперебойным электроснабжением насосной станции от двух независимых источников, установкой на площадке насосной станции резервной электростанции на жидком топливе или установкой дополнительного агрегата с двигателем внутреннего сгорания (при наличии одного источника электроснабжения);

организацией непрерывного контроля за расходом воды в водоводах и сетях.

15.78. Необходимо предусматривать автоматический контроль за температурой воды в начале и в конце водовода, на промежуточных станциях подогрева воды, в резервуарах и других сооружениях, а также на участках сети, наиболее опасных в отношении замерзания, при этом передача показаний должна предусматриваться на диспетчерский пункт.

15.79. Для водоводов и сетей необходимо применять стальные и пластмассовые трубы; чугунные трубы допускается применять при прокладке в тоннелях.

15.80. В местах пересечений трубопроводами строительных конструкций следует предусматривать эластичные уплотнения, допускающие перемещение труб.

15.81. Водоводы и водопроводные сети надлежит укладывать с уклоном не менее 0,002 по направлению к выпуску.

Длину ремонтных участков и диаметр выпусков следует принимать с учетом опорожнения участков за время, определяемое теплотехническим расчетом.

15.82. Пожарные гидранты специальной конструкции для районов с вечномерзлыми грунтами надлежит располагать на магистральных участках сети.

15.83. Диаметр труб на вводах в здания должен быть не менее 50 мм.

15.84. Для восприятия температурных удлинений надземных стальных трубопроводов надлежит применять гнутые и самоуплотняющиеся компенсаторы.

15.85. Установка запорной и регулирующей арматуры, сальниковых компенсаторов, спускных и воздушных кранов на трубопроводах, прокладываемых в вентилируемых подпольях зданий, не допускается.

Строительные конструкции

15.86. Заглубление емкостных сооружений и отапливаемых частей зданий, а также коммуникаций между ними ниже планировочных отметок земли без обоснований не допускается.

15.87. При проектировании емкостных сооружений на нескальных основаниях необходимо предусматривать сохранение грунтов основания в вечномерзлом состоянии. Емкостные сооружения надлежит размещать на насыпи из непучинистых грунтов (крупнозернистый песок, гравелистые грунты и т.д.); в случаях когда устройство насыпи невозможно или нецелесообразно — на свайных фундаментах.

15.88. При проектировании емкостных сооружений, тоннелей и каналов допускается просадочные при оттаивании грунты в основании заменять на расчетную величину оттаивания непросадочными грунтами с необходимым их уплотнением.

15.89. Под днищем каналов и тоннелей следует предусматривать подготовку из слоя песка толщиной до 0,15 м и глинобетона толщиной до 0,2 м.

15.90. При проектировании емкостных сооружений должны предусматриваться мероприятия, исключающие замерзание хранящейся в них воды и намерзание ее на конструкциях путем устройства теплоизолирующей обсыпки, подогрева воды, устройства обогревающих камер с коридорами по периметру.

15.91. В тех случаях, когда грунты основания используются в оттаявшем состоянии, конструктивные решения сооружений должны обеспечивать надежную эксплуатацию их при осадках основания.

15.92. Для уменьшения теплового воздействия тоннелей и каналов на грунты оснований следует предусматривать их вентиляцию с устройством приточных и вытяжных шахт, размещаемых в местах, исключающих возможность заноса шахт снегом; кроме того, необходимо обеспечивать контроль температуры и удаление аварийных вод.

Естественную вентиляцию каналов на вводах в здания следует принимать отдельно от вентиляции тоннелей и каналов для магист-

ральных линий водопровода, при этом движение воздуха должно быть от здания.

ПРОСАДОЧНЫЕ ГРУНТЫ

Общие указания

15.93. Здания и сооружения водоснабжения, подлежащие строительству на просадочных грунтах, необходимо проектировать с учетом указаний СНиП 2.02.01-83

15.94. При разработке генеральных планов должно обеспечиваться сохранение естественных условий отведения дождевых и талых вод.

Емкостные сооружения должны располагаться, как правило, на участках с наличием дренирующего слоя, минимальной величиной толщин просадочных грунтов.

Примечание. При расположении площадки строительства на склоне должна предусматриваться нагорная канава для отведения дождевых и талых вод

15.95. Расстояние от емкостных сооружений до зданий различного назначения должно приниматься в грунтовых условиях:

I типа по просадочности — не менее 1,5 толщины слоя просадочного грунта;

II типа по просадочности при дренирующих подстилающих грунтах — не менее 1,5 толщины просадочного слоя, а при недренирующих подстилающих грунтах — не менее трех толщин просадочного слоя, но не более 40 м.

Примечания.* 1. Величину слоя просадочного грунта следует принимать от поверхности естественного рельефа, а при планировке площадки — от уровня срезки

2. Тип грунтовых условий по просадочности и возможные величины просадок грунтов от их собственной массы следует принимать с учетом возможной срезки и подсыпки грунта при планировке

3. При полном устранении просадочных свойств грунтов в пределах застраиваемой площадки, а также при устройстве водонепроницаемых поддонов под емкостными сооружениями с отведением с них воды утечек за пределы площадки допускается принимать расстояния от емкостных сооружений до зданий без учета просадочности грунтов

15.96. Расстояния от постоянно действующих источников замачивания систем водоснабжения до строящихся зданий и сооружений допускается уменьшать в 1,5 раза по сравнению с расстояниями, указанными в п. 15.95, при условии полного или частичного устранения просадочных свойств грунтов в пределах деформируемой зоны или прорезки просадочных грунтов свайными фундаментами, столбами из закрепленного грунта и т.п.

15.97. При проектировании зданий, сооружений и трубопроводов, подлежащих строительству на просадочных грунтах, необходимо предусматривать герметизацию емкостных сооружений и трубопроводов, мероприятия по

предотвращению проникания воды в грунт из трубопроводов и сооружений, по контролю за утечками воды, по сбору и отводу воды в местах возможных утечек, а также по защите котлованов и траншей от замачивания дождевыми и тальми водами.

15.98. Укладка трубопроводов в зданиях и сооружениях водоснабжения должна предусматриваться над поверхностью пола; допускается укладка трубопроводов ниже пола в водонепроницаемых каналах с отводом аварийных вод.

15.99. При наличии просадочных грунтов опирание ограждающих конструкций зданий на стены емкостных сооружений не допускается.

15.100. Для обеспечения контроля за состоянием и работой сооружений водоснабжения необходимо предусматривать возможность свободного доступа к их основным конструктивным элементам и узлам технологического оборудования.

15.101. Вводы и выходы из зданий надлежит предусматривать согласно СНиП 2.04.01-85.

При разности осадок здания или сооружения и трубопровода на вводе, вызывающей повреждение труб или ограждающих конструкций, на трубопроводах в колодцах следует предусматривать установку компенсаторов.

Жесткая заделка труб в стены емкостных сооружений и подземных частей зданий не допускается, для пропуска труб через стены следует предусматривать сальники.

15.102. В ограждающих конструкциях, к которым не предъявляются требования герметичности, следует назначать увеличенные размеры отверстий для пропуска труб и лотков. Зазоры между верхом и низом трубы или лотка и соответствующим краем отверстия рекомендуется принимать равным 1/3 возможной величины просадки грунта в основании. Зазоры должны заполняться плотным эластичным материалом.

Необходимо предусматривать при этом возможность выравнивания в процессе эксплуатации водосливных кромок лотков и желобов.

15.103. Трубопроводы и лотки между отдельными сооружениями должны иметь возможность их относительного поворота и смещения.

Заделка труб и лотков в стенах должна обеспечивать горизонтальное их смещение внутрь и за пределы сооружения на 1/5 от возможной величины просадки грунтов в основании.

15.104. Подсыпка при планировке территории, обратные засыпки котлованов и траншей должны предусматриваться из местных глинистых грунтов.

Т а б л и ц а 47

Необходимую степень уплотнения грунта следует принимать в зависимости от возможных нагрузок на уплотненный грунт.

Обратная засыпка должна предусматриваться грунтом с оптимальной влажностью отдельными слоями с уплотнением их до плотности сухого грунта не менее 1,6 т/м³. Толщину слоев надлежит принимать в зависимости от применяемых грунтоуплотняющих механизмов

15.105. Вокруг водопроводных сооружений следует предусматривать водонепроницаемые отмостки с уклоном 0.03 от сооружений. Ширина отмостки должна быть:

1,5 м — для емкостных сооружений в грунтовых условиях I типа и 2 м — для II типа по просадочности;

5 м — для градирен и брызгальных бассейнов;

3 м — для водонапорных башен.

Под отмостками необходимо предусматривать уплотнение грунта.

15.106. В местах прохода колонн через водосборные бассейны градирен должна предусматриваться конструкция, исключающая возможность проникания воды в грунт, при этом должна быть обеспечена свободная осадка несущей конструкции.

Водоводы и сети

15.107. Требования к основаниям под напорные трубопроводы в грунтовых условиях I и II типов по просадочности приведены в табл. 47.

15.108. Поддоны, днища каналов и тоннелей должны иметь уклон в сторону контрольных колодцев

15.109. При обосновании допускается принимать наземную или надземную прокладку водоводов и водопроводных сетей.

15.110. При грунтовых условиях I и II типов с возможной просадкой до 20 см систем водоснабжения всех категорий следует принимать материал труб, указанный в п. 8 21. Для заделки растресканных и муфтовых труб следует применять эластичные материалы.

При грунтовых условиях II типа с возможной просадкой более 20 см для систем водоснабжения I и II категорий водоводы и сети следует проектировать из стальных или пластмассовых труб, применение растресканных труб не допускается;

для систем водоснабжения III категории следует применять пластмассовые или напорные железобетонные трубы с эластичной заделкой стыков; допускается применение чугунных труб под резиновую манжету.

15.111. Для наблюдения во время эксплуатации за трубопроводами, прокладка которых

Тип грунта по просадочности	Категория обеспеченности подачи воды по п 4 4	Характеристика территории	Требования к основанию под трубопроводы
I	I и II	Застроенная Незастроенная	Уплотнение грунта Без учета просадочности
	III	Застроенная Незастроенная	Без учета просадочности То же
II (величина просадки до 20 см)	I и II	Застроенная Незастроенная	Уплотнение грунта и устройство поддона Уплотнение грунта
	III	Застроенная Незастроенная	Уплотнение грунта Без учета просадочности
II (величина просадки более 20 см)	I и II	Застроенная Незастроенная	Уплотнение грунта, укладка труб в канале или тоннеле Уплотнение грунта
	III	Застроенная Незастроенная	Уплотнение грунта и устройство поддона Уплотнение грунта

П р и м е ч а н и я

1 Незастроенная территория — территория, на которой в ближайшие 15 лет не предусматривается строительство населенных пунктов и объектов народного хозяйства

2 Уплотнение грунта — трамбование грунта основания на глубину 0,3 м до плотности сухого грунта не менее 1,65 тс/м³ на нижней границе уплотненного слоя

3 Поддон — водонепроницаемая конструкция с бортами высотой 0,1—0,15 м, на которую укладывается дренажный слой толщиной 0,1 м

4 Требования к основаниям под трубопроводы следует уточнять в зависимости от класса ответственности зданий и сооружений, расположенных вблизи трубопровода

5 Для углубления траншей под стыковые соединения трубопроводов следует применять трамбование грунта

6 На территории населенных пунктов в системах водоснабжения I и II категорий прокладка трубопроводов в каналах и тоннелях должна приниматься только в случаях когда расстояние в свету между наружной поверхностью труб и фундаментами здания менее длины каналов на вводах водопровода в здания по СНиП 2 04 01-85.

предусматривается на поддонах, в каналах или тоннелях, следует предусматривать контрольные колодцы на расстояниях, определяемых местными условиями, но не более 200 м. При этом должен быть обеспечен отвод воды в обход колодцев на сети.

15.112*. При траншейной прокладке водопроводных сетей в грунтовых условиях I типа по просадочности расстояние по горизонтали (в свету) от сетей до фундаментов зданий и сооружений должно быть не менее 5 м, в грунтовых условиях II типа по просадочности — согласно табл. 48.

Т а б л и ц а 48

Толщина слоя просадочного грунта, м	Минимальные расстояния (в свету), м, от сетей до фундаментов зданий и сооружений в грунтовых условиях II типа по просадочности при диаметре труб, мм		
	до 100	св 100 до 300	св 300
До 5	Без учета просадочности		
Св. 5 до 12	5	7,5	10
Св. 12	7,5	10	15

П р и м е ч а н и я 1 При возведении зданий и сооружений в грунтовых условиях II типа, просадочные свойства которых полностью устранены, расстояния от сетей до фундаментов зданий и сооружений надлежит принимать без учета просадочности

2 При прокладке водопроводных линий, работающих при давлении свыше 0,6 МПа (6 кгс/см²), указанные расстояния следует увеличивать на 30 %.

3 При невозможности соблюдения указанных в табл. 48 расстояний прокладка трубопроводов должна предусматриваться в водонепроницаемых каналах, тоннелях или на поддонах с обязательным устройством выпусков аварийных вод в контрольные колодцы

При невозможности соблюдения этих расстояний, а также на вводах водопровода в здания и сооружения прокладка трубопроводов должна предусматриваться в грунтовых условиях I категории по просадочности на водонепроницаемых поддонах, II категории — в каналах или тоннелях.

15.113. На водоводах и водопроводных сетях перед фланцевой арматурой следует предусматривать установку в колодцах, каналах и тоннелях подвижных стыковых соединений.

15.114. Колодцы на сетях водопровода надлежит проектировать в грунтовых условиях I типа по просадочности с уплотнением грунта в основании на глубину 0,3 м, в грунтовых условиях II типа — с уплотнением грунта на глубину 1 м и устройством водонепроницаемых днища и стен колодца ниже трубопровода.

Поверхность земли вокруг люков колодцев на 0,3 м шире пазух должна быть спланирована с уклоном 0,03 от колодца.

15.115. Водозаборные колонки надлежит размещать на пониженных участках на расстоянии не менее 20 м от зданий и сооружений.

15.116. Нижняя часть контрольных колодцев должна быть водонепроницаемой.

Отвод воды из контрольных колодцев следует предусматривать согласно п. 8.15. При отсутствии отвода воды объем и заглубление нижней части колодца должны обеспечивать необходимость ее опорожнения не чаще одного раза в сутки.

При необходимости контрольные колодцы должны быть оборудованы водоизмерительным устройством или автоматической сигнализацией уровня воды с подачей сигнала на диспетчерский пункт.

Строительные конструкции

15.117. При грунтовых условиях I типа по просадочности основание под емкостными сооружениями следует принимать:

а) естественное, если в пределах слоя просадочного грунта суммарное давление от сооружения σ_{zp} и собственной массы грунта σ_{zg} меньше или равно начальному просадочному P_{sl} , т.е. $\sigma_{zp} + \sigma_{zg} \leq P_{sl}$ или суммарная величина осадки S и просадки S_{sl} фундамента сооружения меньше или равна предельно допустимой $S_{\max u}$ для рассматриваемого сооружения величине, т.е. $S + S_{sl} \leq S_{\max u}$.

б) уплотненные просадочные грунты при $\sigma_{zp} + \sigma_{zg} > P_{sl}$ или $S + S_{sl} > S_{\max u}$;

15.118. Уплотнение грунтов оснований I типа по просадочности следует предусматривать тяжелыми трамбовками на глубину не менее 1,5 м в пределах площадки, превышающей размеры сооружений на 2 м в каждую сторону от наружных граней фундаментов. Плотность сухого грунта на нижней границе уплотненной зоны должна быть не менее 1,65 т/м³.

П р и м е ч а н и е При невозможности уплотнения просадочных грунтов тяжелыми трамбовками до заданной степени плотности следует предусматривать грунтовую подушку толщиной 1,5 м из местных глинистых грунтов с уплотнением их до плотности сухого грунта не менее 1,65 т/м³.

15.119. Под емкостные сооружения с конусообразными днищами уплотнение грунтов I типа по просадочности следует принимать в несколько этапов (слоев).

Каждым этапом следует предусматривать уплотнение слоя грунта с последующим рытьем (углублением) котлована на глубину 0,8 мощности уплотненного грунта на данном этапе. При этом контур дна котлована на каждом этапе должен быть на 0,2 м больше габаритов конусной части сооружения в данном сечении.

Уплотнение последнего слоя надлежит принимать конусной трамбовкой методом вытрамбовывания.

15.120. Под фундаментами стен и колонн зданий, в которых размещены емкостные со-

оружения, а также под полами в насосных станциях, помещениях с мокрым технологическим процессом и под емкостями необходимо предусматривать уплотнение грунта в пределах площади, превышающей размеры сооружений на 2 м в каждую сторону от наружных граней фундаментов на глубину 1,5 м для грунтовых условий I типа по просадочности и 2 м — для грунтовых условий II типа до плотности сухого грунта не менее $1,7 \text{ т/м}^3$ на нижней границе уплотненной зоны.

15.121. Полы в помещениях, где возможен разлив воды, должны быть водонепроницаемыми, иметь бортики высотой 0,1 м по периметру примыкания к стенам, колоннам, фундаментам оборудования. Уклон пола следует принимать не менее 0,01 к водосборному водонепроницаемому приямку.

В заглубленных машинных залах нижняя часть ограждающих конструкций на высоту не менее 0,6 м должна быть водонепроницаемой.

15.122. При грунтовых условиях II типа по просадочности под емкостными сооружениями следует предусматривать:

частичное устранение просадочных свойств грунтов;

полное устранение просадочных свойств грунтов в пределах всей просадочной толщи или прорезку просадочных грунтов.

Примечание Частичное устранение просадочных свойств грунтов в пределах деформируемой зоны допускается при условии, если суммарные величины осадок и просадок не превышают предельно допустимых значений для проектируемых сооружений

15.123. Частичное устранение просадочных свойств грунтов II типа при величине просадки до 20 см надлежит принимать поверхностным уплотнением грунтов тяжелыми трамбовками или устройством грунтовых подушек.

Толщину уплотненного слоя следует принимать равной 2—5 см в зависимости от конструктивных особенностей сооружений и толщины слоя просадочных грунтов.

15.124. При частичном устранении просадочных свойств грунтов II типа под днищем емкостного сооружения по уплотненному грунту необходимо предусматривать противофильтрационный поддон с дренажным слоем и пристенный дренаж с отводом воды в контрольный колодец.

Емкостные сооружения с конусообразными днищами должны проектироваться на колоннах, опирающихся на железобетонную водонепроницаемую плиту, с которой должен быть предусмотрен отвод аварийной воды в контрольный колодец.

15.125. Под водонапорными башнями независимо от типа грунтовых условий по просадочности надлежит предусматривать уплотнение грунта согласно п. 15.117.

В грунтовых условиях II типа фундамент водонапорной башни надлежит принимать в виде сплошной железобетонной плиты и предусматривать устройство для отвода с нее аварийной воды в контрольный колодец.

15.126. В грунтовых условиях II типа при возможных просадках более 20 см под емкостными сооружениями следует предусматривать полное устранение просадочных свойств всей просадочной толщи грунта основания или ее прорезку.

15.127. Полное устранение просадочных свойств грунта в пределах всей просадочной толщи под емкостные сооружения надлежит принимать уплотнением просадочных грунтов предварительным замачиванием или замачиванием с глубинными взрывами, которые комбинируются с доуплотнением верхнего слоя просадочных грунтов тяжелыми трамбовками.

15.128. При невозможности применения предварительного замачивания (отсутствие воды для замачивания, близкое расположение существующих зданий и сооружений и т.п.) полное устранение просадочных свойств грунтов следует принимать глубинным уплотнением грунтовыми сваями на всю величину просадочной толщи.

15.129. Прорезку просадочных грунтов надлежит предусматривать:

устройством свайных фундаментов из забивных, набивных, буронабивных и других видов свай;

применением столбов или лент из грунта, закрепленного химическим, термическим или другим способом;

заглублением фундаментов.

Прорезку просадочных грунтов свайными фундаментами следует принимать только при отсутствии возможности полного устранения просадочных свойств грунтов под емкостными сооружениями.

15.130. Для емкостных сооружений при грунтовых условиях II типа должны быть предусмотрены наблюдения за осадками сооружений, утечками воды и уровнем грунтовых вод в период строительства и эксплуатации до стабилизации деформаций.

15.131*. Особенности проектирования систем водоснабжения для Западно-Сибирского нефтегазового комплекса приведены в рекомендуемом приложении 14.

Приложение 1

Рекомендуемое

**СПОСОБЫ БУРЕНИЯ
ВОДОЗАБОРНЫХ СКВАЖИН**

1. При проектировании водозаборов подземных вод выбор способа бурения скважин надлежит принимать в зависимости от местных гидрогеологических условий, глубины и диаметра скважин.

2. Для крепления скважин надлежит применять обсадные стальные муфтовые и электросварные трубы.

Для крепления скважин глубиной до 250 м при свободной посадке обсадных труб допускается применение неметаллических труб с обязательной затрубной цементацией.

3. В конструкциях скважин колонны обсадных труб должны приниматься телескопическими.

Разница между диаметрами предыдущей и последующей колонн обсадных труб должна быть не менее 50 мм.

4. В сложных гидрогеологических условиях для перекрытия не закрепленных направляющей колонной водоносных пластов или пород, склонных к обвалам и поглощению промывочной жидкости, в конструкции скважины надлежит предусматривать установку дополнительных колонн обсадных труб.

5. Колонны обсадных труб для временного (при бурении) закрепления стенок скважины должны извлекаться. В колоннах обсадных труб для постоянной эксплуатации скважин должно производиться извлечение свободного конца труб, при этом верхний обрез обсадной трубы, остающейся в скважине, должен находиться выше башмака предыдущей колонны не менее чем на 3 м. Кольцевой зазор между оставшейся частью колонны и предыдущей колонной обсадных труб должен быть зацементирован или заделан путем установки сальника.

6. Для предотвращения проникания поверхностных загрязнений и воды неиспользуемых водоносных пластов должна предусматриваться изоляция скважин.

7. Качество изоляции должно проверяться откачкой или наливом воды при бурении ударным способом и нагнетанием воды под давлением при роторном бурении, а также геофизическими методами.

8. Для цементации в водозаборных скважинах надлежит применять цемент по ГОСТ 25597—83.

9. При наличии агрессивных вод в используемых и гидравлически связанных с ними водоносных пластах должна предусматривать-

ся антикоррозионная защита обсадных труб или применяться трубы из материалов, стойких к коррозии.

Приложение 2

Рекомендуемое

**ТРЕБОВАНИЯ К ФИЛЬТРАМ
ВОДОЗАБОРНЫХ СКВАЖИН**

1. Типы и конструкции фильтров водозаборных скважин должны приниматься согласно табл. 1.

Т а б л и ц а 1

Породы водоносных пластов	Типы и конструкции фильтров
1. Скальные и полускальные неустойчивые породы, щебенистые и галечниковые отложения с преобладающим размером частиц 20—100 мм (более 50 % по массе)	Фильтры-каркасы (без дополнительной фильтрующей поверхности) стержневые, трубчатые с круглой и щелевой перфорацией, штампованные из стального листа толщиной 4 мм с антикоррозионным покрытием, спирально-стержневые
2. Гравий, гравелистый песок с преобладающим размером частиц 2—5 мм (более 50 % по массе)	Фильтры стержневые и трубчатые с водоприемной поверхностью из проволоочной обмотки или штампованного листа из нержавеющей стали. Фильтры штампованные из стального листа толщиной 4 мм с антикоррозионным покрытием, спирально-стержневые
3. Пески крупные с преобладающим размером частиц 1—2 мм (более 50 % по массе)	То же
4. Пески среднезернистые с преобладающим размером частиц 0,25—0,5 мм (более 50 % по массе)	Фильтры стержневые и трубчатые с водоприемной поверхностью из проволоочной обмотки, сеток квадратного плетения, штампованного листа из нержавеющей стали с песчано-гравийной обсыпкой, спирально-стержневые
5. Пески мелкозернистые с преобладающим размером частиц 0,1—0,25 мм (более 50 % по массе)	Фильтры стержневые и трубчатые с водоприемной поверхностью из проволоочной обмотки, сеток галунного плетения, штампованного листа из нержавеющей стали с однослойной или двухслойной песчано-гравийной обсыпкой, спирально-стержневые

2. Фильтры (блочного типа из пористого бетона, гравия на цементной связке) могут применяться для отбора небольших количеств воды при создании в пласте двухслойной обсыпки.

3 При агрессивных водах фильтры надлежит принимать из нержавеющей стали, пластмассы или других материалов, стойких к коррозии и обладающих необходимой прочностью.

4. Размеры отверстий фильтров без устройства гравийной обсыпки надлежит принимать по табл. 2.

Т а б л и ц а 2

Тип фильтра	Размеры отверстий фильтров	
	в однородных породах $K_H \leq 2$	в неоднородных породах $K_H \geq 2$
С круглой перфорацией	$(2,5-3)d_{50}$	$(3-4)d_{50}$
Сетчатый	$(1,5-2)d_{50}$	$(2-2,5)d_{50}$
С щелевой перфорацией	$(1,25-1)d_{50}$	$(1,5-2)d_{50}$
Проволочный	$1,25d_{50}$	$1,5d_{50}$

Примечания. 1 В табл. 2 $K_H = d_{60}/d_{10}$, где d_{10} , d_{50} , d_{60} — размеры частиц, меньше которых в породе водоносного пласта содержится соответственно 10, 50 и 60 % (определяется по графику гранулометрического состава).
2 Меньшие значения коэффициентов при d_{50} относятся к мелкозернистым породам, большие — к крупнозернистым.

5. Размеры отверстий фильтров при устройстве гравийной обсыпки должны приниматься равными среднему диаметру частиц слоя обсыпки, примыкающего к стенкам фильтра.

6. Скважность трубчатых фильтров с круглой или щелевой перфорацией должна быть 20—25 %, фильтров из проволочной обмотки или штампованного стального листа — не более 30—60 %.

7. В качестве обсыпки фильтров надлежит применять песок, гравий и песчано-гравийные смеси.

Подбор механического состава материалов обсыпок производится по соотношению

$$D_{50}/d_{50} = 8 \div 12,$$

где D_{50} — диаметр частиц, меньше которого в обсыпке содержится 50 %.

8 В многослойных гравийных фильтрах толщина каждого слоя обсыпки должна приниматься для фильтров:

собираемых на поверхности земли, не менее 30 мм,

создаваемых в забое скважины, не менее 50 мм.

9. Подбор механического состава материала при устройстве двух- и трехслойных гравийных обсыпок фильтров надлежит производить по соотношению

для гравийных обсыпок фильтров надлежит производить по соотношению

$$D_2/D_1 = 4 \div 6,$$

где D_1 и D_2 — средние диаметры частиц материала соседних слоев обсыпки.

10. При подборе гравийного материала фильтров надлежит выдерживать соотношение: для блочных из пористого бетона или из пористой керамики

$$D_{cp}/d_{50} = 10 \div 16;$$

для клеевых

$$D_{cp}/d_{50} = 8 \div 12,$$

где D_{cp} — средний диаметр частиц гравия в блоке фильтра.

11. Материал, используемый для фильтров в скважинах, следует обеззараживать.

Приложение 3

Рекомендуемое

ОПРОБОВАНИЕ И РЕЖИМНЫЕ НАБЛЮДЕНИЯ ВОДОЗАБОРОВ ПОДЗЕМНЫХ ВОД

1. Для установления соответствия фактического дебита водозабора подземных вод принятому в проекте надлежит предусматривать их опробование откачками.

2. Откачки должны производиться при двух понижениях: с дебитом, равным принятому в проекте, и на 25—30 % больше его.

3. Общая продолжительность откачек должна составлять 1—2 сут на каждое понижение после установления постоянного динамического уровня при заданном дебите.

В случае неустановившегося режима продолжительность откачки должна быть достаточной для установления закономерности снижения дебита при постоянном уровне или уровне при постоянном дебите.

4. В проектах водозаборов подземных вод должна предусматриваться режимная сеть наблюдательных скважин или водомерных постов (при каптаже родников) для наблюдения за уровнями, дебитом, температурой и качеством воды. При этом следует использовать эксплуатационные скважины и другие водозаборные сооружения, оборудованные по проекту с учетом производства по ним полного комплекса режимных наблюдений.

5 Конструкция наблюдательных скважин, их количество и расположение должны приниматься в соответствии с гидрогеологическими условиями, при этом наблюдательные скважины необходимо оборудовать фильтром диаметром 89—110 мм.

6. Глубина наблюдательных скважин должна приниматься из условия расположения:

в водоносном пласте со свободной поверхностью при глубине эксплуатационных скважин до 15 м — фильтра на той же глубине, что и в эксплуатационных скважинах;

в водоносном пласте со свободной поверхностью при глубине эксплуатационных скважин более 15 м — верха рабочей части фильтра на 2—3 м ниже возможного наинизшего динамического уровня в водоносном пласте;

в напорном водоносном пласте при динамическом уровне выше кровли пласта — рабочей части фильтра в верхней трети водоносного пласта; при осушении части пласта — верха фильтра на 2—3 м ниже динамического уровня;

в водоносных пластах, эксплуатация которых рассчитана на сработку статических запасов, — верха рабочей части фильтра на 2—3 м ниже положения динамического уровня к концу расчетного срока эксплуатации водозабора.

7. Глубину наблюдательных скважин на водозаборах из шахтных колодцев, лучевых и горизонтальных водозаборах надлежит принимать равной глубине заложения водоприемных частей водозаборов.

8. В наблюдательных скважинах верховодка и водоносные пласты, залегающие выше эксплуатационного водоносного пласта, должны быть изолированы.

9. При необходимости надлежит предусматривать устройство скважин для наблюдения за верхними неэксплуатируемыми водоносными пластами.

10. Для предохранения наблюдательных скважин от засорения верх фильтровой колонны или обсадной трубы должен быть закрыт крышкой.

11. На участках инфильтрационных водозаборов наблюдательные скважины надлежит размещать также между водозабором и поверхностным водотоком или водоемом и при необходимости на их противоположном берегу в зоне действия водозабора. При наличии очагов возможного загрязнения подземных вод в районе водозабора (мест сброса промышленных сточных вод, водоемов с высокоминерализованными водами, заболоченных торфяников и т.п.) между ними и водозаборами надлежит предусматривать дополнительные наблюдательные скважины.

Приложение 4

Рекомендуемое

УДАЛЕНИЕ ОРГАНИЧЕСКИХ ВЕЩЕСТВ, ПРИВКУСОВ И ЗАПАХОВ

1. Для удаления органических веществ из воды, снижения интенсивности привкусов и запахов в качестве окислителей следует при-

менять хлор, перманганат калия, озон или их комбинации. Вид окислителя и его дозу следует устанавливать на основании данных технологических изысканий. Ориентировочно дозы окислителей допускается принимать по табл. 1.

Т а б л и ц а 1

Перманганатная окисляемость воды, мг О/л	Доза окислителя, мг/л		
	хлора	перманганата калия	озона
8—10	4—8	2—4	1—3
10—15	8—12	4—6	3—5
15—25	12—14	6—10	5—8

2 Основные места ввода окислителей и последовательность введения реагентов надлежит принимать по табл. 2.

Т а б л и ц а 2

Место ввода окислителей	Последовательность введения реагентов в воду
1 Хлор перед сорбционной очисткой	Хлорирование не менее чем за 2 мин до фильтрования через гранулированный активный уголь или введения порошкообразного активного угля
2 Озон непосредственно перед сорбционной очисткой	Озонирование с последующим фильтрованием через гранулированный активный уголь или обработкой порошкообразным активным углем
3 Хлор перед коагулированием	Первичное хлорирование, через 2—3 мин — коагулирование
4 Хлор и перманганат калия перед коагулированием	Первичное хлорирование, через 10 мин введение перманганата калия, через 2—3 мин — коагулирование
5. Озон перед коагулированием	Озонирование, последующее коагулирование
6 Хлор и озон перед коагулированием	Первичное хлорирование с дозой в пределах хлоропоглощаемости воды, через 0,5—1 ч — озонирование и последующее коагулирование
7. Озон перед осветлительными фильтрами или в очищенную воду	

Примечание Должна быть предусмотрена возможность изменения места ввода реагентов при эксплуатации сооружений

Допускается введение частей дозы окислителей перед сооружениями разного типа.

3 При невозможности введения реагентов с требуемыми разрывами во времени в трубопроводы или в основные технологические сооружения должны быть предусмотрены специальные контактные камеры.

4. Применение озона и перманганата калия в хозяйственно-питьевом водоснабжении не исключает необходимости хлорирования очищенной воды для ее обеззараживания.

5. Гранулированный активный уголь следует применять в качестве загрузки сорбционных фильтров, располагаемых после осветлительных фильтров или других сооружений, обеспечивающих очистку воды от взвеси до 1,5 мг/л.

При обосновании допускается применять совмещенные осветлительно-сорбционные фильтры.

6. Высота угольной загрузки $H_{уз}$, м, должна приниматься не менее

$$H_{уз} = v_{рф} \tau_y / 60,$$

где $v_{рф}$ — расчетная скорость фильтрования, принимаемая 10—15 м/ч;

τ_y — время прохождения воды через слой угля, принимаемое 10—15 мин в зависимости от сорбционных свойств угля, концентрации и вида загрязнений воды и других факторов и уточняемое технологическими изысканиями.

7. Для загрузки сорбционных фильтров следует применять гранулированные активные угли марок АГ-3, АГ-М и др. с учетом требований п. 1.3.

Интенсивность промывки водой сорбционной загрузки фильтра следует принимать в зависимости от требуемого относительного расширения активного угля по табл. 3

Т а б л и ц а 3

Тип активного угля	Требуемая величина относительного расширения загрузки, %	Интенсивность промывки фильтров, л/(с м ²)	Продолжительность промывки фильтров, мин
АГ-3	25	12—14	8—7
	35	14—16	7—6
АГ-М	45	16—18	6—5
	30	8—9	12—10
	45	9—10	10—8
	60	11—12	8—7

8. Расстояние от поверхности фильтрующей загрузки до кромок желобов надлежит определять согласно п. 6.113 и табл. 23.

9. Определение потери напора в сорбционном слое из активного угля, расчет и конструирование распределительной системы устройств для подачи промывной воды, желобов и других элементов сорбционных фильтров следует производить согласно пп. 6.103—6.112.

10. Порошкообразный активный уголь надлежит вводить в воду до коагулянта с интерва-

лом времени не менее 10 мин. Дозу угля перед фильтрами следует принимать до 5 мг/л.

11. Транспортирование угольного порошка со склада реагента к установке приготовления угольной пульпы допускается осуществлять гидро- и пневмоспособами. При применении пневмоспособа установка транспортирования угольного порошка должна быть герметизирована и обеспечена средствами пожарной безопасности, местным противозрывным клапаном и заземлена.

Для дозирования угольной пульпы следует предусмотреть замачивание угля в течение 1 ч в баках с гидравлическим или механическим перемешиванием. Насосы для перекачивания угольной пульпы должны быть стойкими к абразивному воздействию угля. Производительность циркуляционных насосов должна обеспечивать 4—5-кратный обмен замачиваемого реагента в течение времени замачивания.

Концентрацию угольной пульпы следует принимать до 8 %.

12. Трубопроводы для подачи угольной пульпы надлежит рассчитывать при скорости движения пульпы не менее 1,5 м/с; на трубопроводах должны быть предусмотрены ревизии для прочистки, плавные повороты и уклоны согласно п. 6.38.

13. Конструкция дозаторов должна обеспечивать гидравлическое перемешивание пульпы при постоянном уровне ее в дозаторе.

14. Вместимость баков с мешалкой для приготовления раствора перманганата калия следует определять исходя из концентрации раствора реагента 0,5—2 % (по товарному продукту), при этом время полного растворения реагента следует принимать равным 4—6 ч при температуре воды 20 °С и 2—3 ч при температуре воды 40 °С.

15. Количество растворных или растворнорасходных баков для перманганата калия должно быть не менее двух (один резервный). Для дозирования раствора перманганата калия следует принимать дозаторы, предназначенные для работы на отстоенных растворах.

Приложение 5

Рекомендуемое

СТАБИЛИЗАЦИОННАЯ ОБРАБОТКА ВОДЫ, ОБРАБОТКА ИНГИБИТОРАМИ ДЛЯ УСТРАНЕНИЯ КОРРОЗИИ СТАЛЬНЫХ И ЧУГУННЫХ ТРУБ

1. При отсутствии данных технологических анализов стабильность воды допускается определять по индексу насыщения карбонатом кальция J

$$J = pH_0 - pH_s, \quad (1)$$

где pH_0 — водородный показатель, измеренный с помощью рН-метра;

pH_s — водородный показатель в условиях насыщения воды карбонатом кальция, определяемый по номограмме рис. 1, исходя из значений содержания кальция C_{Ca} , общего солевого содержания P , щелочности $Щ$ и температуры воды t

2. Для защиты металлических труб от коррозии и образования бугристых коррозионных отложений стабилизационную обработку воды следует предусматривать при индексе насыщения менее 0,3 более трех месяцев в году

При определении необходимости стабилизационной обработки воды надлежит учитывать изменение ее качества в результате предшествующей обработки (коагулирования, умягчения, аэрации и т.п.).

3. Для вод, подвергаемых обработке минеральными коагулянтами (сернокислым алюминием, хлорным железом и т.п.), при подсчете индекса насыщения следует учитывать снижение рН и щелочности воды вследствие добавления в нее коагулянта.

Щелочность воды после коагулирования $Щ_k$, мг-экв/л, следует определять по формуле

$$Щ_k = Щ_0 - D_k/e_k, \quad (2)$$

где $Щ_0$ — щелочность исходной воды (до коагулирования), мг-экв/л;

D_k — доза коагулянта в расчете на безводный продукт, мг/л;

e_k — эквивалентная масса безводного вещества коагулянта, мг/мг-экв, принимаемая согласно п. 6.19.

Количество свободной двуокиси углерода в воде после коагулирования следует определять по номограмме рис. 2 при известной величине рН коагулированной воды, а при неизвестном рН по формуле

$$(CO_2)_{св} = (CO_2)_0 + 44D_k/e_k, \quad (3)$$

где $(CO_2)_0$ — концентрация двуокиси углерода в исходной воде до коагулирования, мг/л.

При известном значении $(CO_2)_{св}$ по номограмме рис. 2 определяется величина рН воды после обработки коагулянтам.

4. При положительном индексе насыщения для предупреждения зарастания труб карбона-

Рис. 1. Номограмма для определения рН насыщения воды карбонатом кальция (pH_s)

Пример. Дано $C_{Ca} = 100$ мг/л, $Щ = 2$ мг-экв/л, $P = 3$ г/л, $t = 40$ °С
 Ответ $pH_s = 7,47$

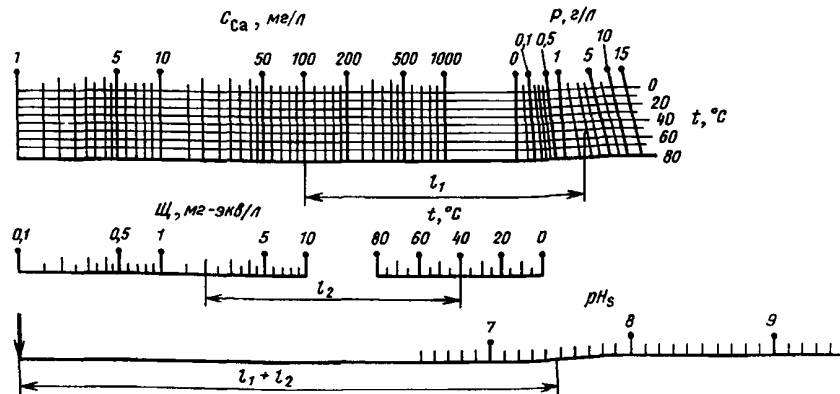
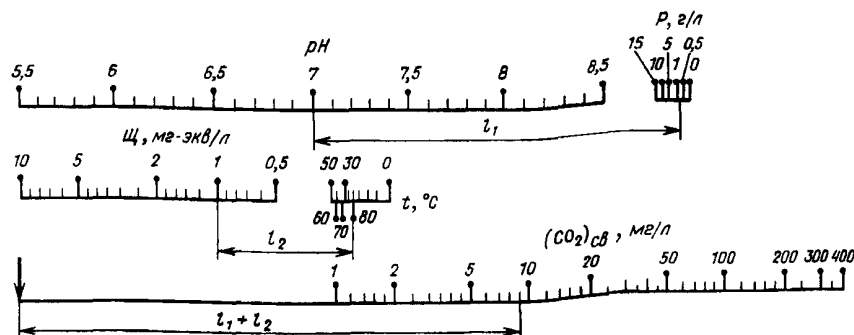

Рис. 2. Номограмма для определения концентрации свободной двуокиси углерода в природной воде (или рН)

Пример. Дано: $pH = 7$, $P = 1$ г/л;
 $Щ = 1$ мг-экв/л, $t = 80$ °С
 Ответ $(CO_2)_{св} = 9,1$ мг/л

том кальция воду следует обрабатывать кислотой (серной или соляной), гексаметафосфатом или триполифосфатом натрия.

Дозу кислоты $D_{\text{кис}}$, мг/л, (в расчете на товарный продукт) следует определять по формуле

$$D_{\text{кис}} = 100\alpha_{\text{кис}}Шe_{\text{кис}}/C_{\text{кис}}, \quad (4)$$

где $\alpha_{\text{кис}}$ — коэффициент, определяемый по номограмме рис. 3;

$Ш$ — щелочность воды до стабилизационной обработки, мг-экв/л;

$e_{\text{кис}}$ — эквивалентная масса кислоты, мг/мг-экв (для серной кислоты — 49, для соляной кислоты — 36,5);

$C_{\text{кис}}$ — содержание активной части в товарной кислоте, %.

Дозу гексаметафосфата или триполифосфата натрия (в расчете на P_2O_5) надлежит принимать

для хозяйственно-питьевых водопроводов — не более 2,5 мг/л (3,5 мг/л в расчете на PO_4);

для производственных водопроводов — до 4 мг/л.

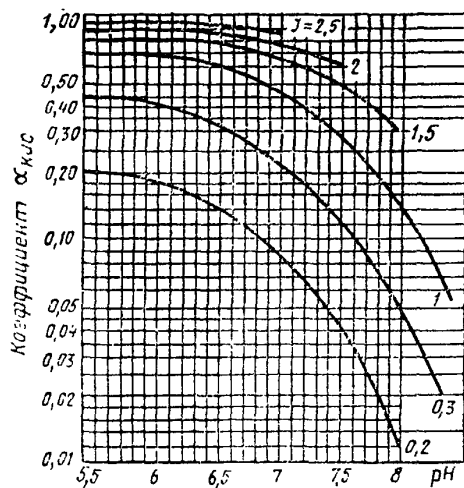

Рис. 3. Номограмма для определения коэффициента $\alpha_{\text{кис}}$ при расчете дозы кислоты

5. При отрицательном индексе насыщения воды карбонатом кальция для получения стабильной воды следует предусматривать ее обработку щелочными реагентами (известью, содой или этими реагентами совместно), гексаметафосфатом или триполифосфатом натрия

Дозу извести следует определять по формуле

$$D_{\text{и}} = 28\beta_{\text{и}}K_{\text{т}}Ш, \quad (5)$$

где $D_{\text{и}}$ — доза извести, мг/л, в расчете на CaO ;

$\beta_{\text{и}}$ — коэффициент, определяемый по номограмме рис. 4, в зависимости от pH воды (до стабилизационной обработки) и индекса насыщения J ;

$K_{\text{т}}$ — коэффициент, зависящий от температуры воды: при $t = 20^\circ C$ — $K_{\text{т}} = 1$, при $t = 50^\circ C$ — $K_{\text{т}} = 1,3$;

$Ш$ — щелочность воды до стабилизационной обработки, мг-экв/л.

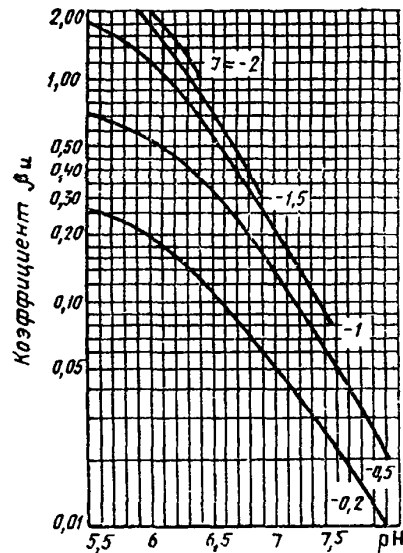

Рис. 4. Номограмма для определения коэффициента $\beta_{\text{и}}$ при расчете дозы щелочи

Дозу соды в расчете на Na_2CO_3 , мг/л, надлежит принимать в 3—3,5 раза больше дозы извести в расчете на CaO мг/л.

Если по формуле (5) доза извести $D_{\text{и}}/28$, мг-экв/л, получается больше величины $d_{\text{ш}}$, мг-экв/л, определяемой по формуле

$$d_{\text{ш}} = 0,7[(CO_2)/22 + Ш], \quad (6)$$

то в воду кроме извести в количестве $d_{\text{ш}}$, мг-экв/л, следует вводить также соду, дозу которой $D_{\text{с}}$, мг/л, надлежит определять по формуле

$$D_{\text{с}} = (D_{\text{и}}/28 - d_{\text{ш}})100. \quad (7)$$

Следует предусматривать возможность одновременно с введением щелочных реагентов дозировать гексаметафосфат или триполифосфат натрия дозой 0,5—1,5 мг/л (в расчете на P_2O_5) для повышения степени равномерности распределения защитной карбонатной пленки по длине трубопроводов.

При проектировании систем обработки воды гексаметафосфатом натрия или триполифосфатом натрия (без щелочных реагентов) для борьбы с коррозией стальных и чугунных

труб производственных водопроводов следует предусматривать дозы этих реагентов 5–10 мг/л (в расчете на P_2O_5). Для хозяйственно-питьевых водопроводов дозы указанных реагентов не должны превышать 2,5 мг/л в расчете на P_2O_5 .

В случаях обработки воды гексаметафосфатом или триполифосфатом натрия без щелочных реагентов при вводе в эксплуатацию участков новых трубопроводов для снижения интенсивности коррозии следует предусматривать заполнение их на 2–3 сут раствором гексаметафосфата или триполифосфата натрия концентрацией 100 мг/л (в расчете на P_2O_5) с последующим сбросом этого раствора и промывкой трубопроводов водой с дозами указанных реагентов (в расчете на P_2O_5): 5–10 мг/л — для производственных водопроводов и 2,5 мг/л — для хозяйственно-питьевых водопроводов.

6. Приготовление растворов гексаметафосфата и триполифосфата натрия для обработки воды должно производиться в растворорасходных баках с антикоррозионной защитой. Концентрацию растворов надлежит принимать от 0,5 до 3 % в расчете на товарные продукты, при этом продолжительность растворения с применением механических мешалок или сжатого воздуха — 4 ч при температуре воды 20 °С и 2 ч при температуре 50 °С.

7. При стабилизационной обработке воды следует предусматривать возможность введения щелочных реагентов в смеситель, перед фильтрами и в фильтрованную воду перед вторичным хлорированием.

При введении реагента перед фильтрами и в фильтрованную воду должна быть обеспечена высокая степень очистки щелочных реагентов и их растворов. Приготовление известкового молока и раствора соды и их дозирование следует предусматривать согласно пп. 6.34–6.39

Введение щелочных реагентов перед смесителями и фильтрами допускается производить в тех случаях, когда это не ухудшает эффекта очистки воды (в частности, снижения цветности).

8. Для формирования защитной пленки карбоната кальция на внутренней поверхности трубопровода в первый период его эксплуатации надлежит предусматривать возможность увеличения доз щелочных реагентов по сравнению с определяемыми по формулам (6) и (7) в два раза, а в дальнейшем длительно на 10–20 % больше определяемой по тем же формулам.

9. Уточнение доз щелочных реагентов, а также продолжительности периода формирования защитной карбонатной пленки производится в процессе эксплуатации трубопрово-

да на основе проведения технологических и химических анализов воды, а также наблюдений за индикаторами коррозии. Этими наблюдениями определяется также целесообразность поддержания небольшого пересыщения воды карбонатом кальция после начального периода формирования защитной карбонатной пленки на стенках труб.

10. При формировании защитной карбонатной пленки в трубопроводах систем хозяйственно-питьевого водоснабжения значение рН обработанной щелочными реагентами воды не должно превышать величины, допускаемой ГОСТ 2874–82.

11. Проектирование стабилизационной обработки маломинерализованных вод с содержанием кальция менее 20–30 мг/л и щелочностью 1–1,5 мг-экв/л следует производить только на основе предпроектных технологических изысканий. При необходимости повышения концентраций в воде кальция Ca^{2+} и гидрокарбонатов (HCO_3) следует предусматривать совместную обработку воды двуокисью углерода (CO_2) и известью.

Приложение 6

Рекомендуемое

ФТОРИРОВАНИЕ ВОДЫ

1. В качестве реагентов для фторирования воды следует применять кремнефтористый натрий, фтористый натрий, кремнефтористый аммоний, кремнефтористоводородную кислоту.

Примечание При обосновании допускается по согласованию с Главным санитарно-эпидемиологическим управлением Минздрава СССР применение других фторсодержащих реагентов

2. Дозу реагентов $D_{\text{ф}}$, г/м³, надлежит определять по формуле

$$D_{\text{ф}} = 10^4(m_{\text{ф}}a_{\text{ф}} - \Phi)/K_{\text{ф}}C_{\text{ф}}, \quad (1)$$

где $m_{\text{ф}}$ — коэффициент, зависящий от места ввода реагента в обрабатываемую воду, принимаемый при вводе в чистую воду — 1, при вводе перед фильтрами при двухступенчатой очистке воды — 1,1;

$a_{\text{ф}}$ — необходимое содержание фтора в обрабатываемой воде в зависимости от климатического района расположения населенного пункта, устанавливаемое органами санитарно-эпидемиологической службы, г/м³;

Φ — содержание фтора в исходной воде, г/м³;

$K_{\text{ф}}$ — содержание фтора в чистом реагенте, %, принимаемое для натрия крем-

нефтористого — 61, для натрия фтористого — 45, для аммония кремнефтористого — 64, для кислоты кремнефтористоводородной — 79;

C_{ϕ} — содержание чистого реагента в товарном продукте, %.

3. Ввод фторсодержащих реагентов надлежит предусматривать, как правило, в чистую воду перед ее обеззараживанием. Допускается введение фторсодержащих реагентов перед фильтрами при двухступенчатой очистке воды.

4. При использовании кремнефтористого натрия следует принимать технологические схемы с приготовлением ненасыщенного раствора реагента в расходных баках или насыщенного раствора реагента в сатураторах одинарного насыщения.

При применении фтористого натрия, кремнефтористого аммония и кремнефтористоводородной кислоты следует принимать технологические схемы с приготовлением ненасыщенного раствора в расходных баках.

Для порошкообразных реагентов допускается применение схем с сухим дозированием реагентов.

5. Производительность сатуратора q_c , л/ч (по насыщенному раствору реагента), следует определять по формуле

$$q_c = D_{\phi} q / n_c P_{\phi}, \quad (2)$$

где q_c — расход обрабатываемой воды, м³/ч;

n_c — количество сатураторов;

P_{ϕ} — растворимость кремнефтористого натрия, г/л, составляющая при температуре 0 °С — 4,3; 20 °С — 7,3; 40 °С — 10,3.

При определении объема сатураторов время пребывания в них раствора следует принимать не менее 5 ч, скорость восходящего потока воды в сатураторе — не более 0,1 м/с.

6. Концентрацию раствора реагента при приготовлении ненасыщенных растворов в расходных баках следует принимать: для кремнефтористого натрия — 0,25 % при температуре раствора 0 °С и до 0,5 % при 25 °С; фтористого натрия — 2,5 % при 0 °С; кремнефтористого аммония — 7 % при 0 °С; кремнефтористоводородной кислоты — 5 % при 0 °С.

Перемешивание раствора следует производить с помощью механических мешалок или воздуха.

Интенсивность подачи воздуха надлежит принимать 8—10 л/(с·м²).

7. Растворы фторсодержащих реагентов должны быть перед использованием отстоены в течение 2 ч.

8. При применении схемы с использованием дозаторов сухого реагента необходимо предусматривать специальную камеру для смешения с водой и растворения отдозированного реагента.

Перемешивание раствора в камере следует предусматривать с помощью гидравлических или механических устройств. При этом концентрацию раствора в камере рекомендуется принимать до 25 % растворимости реагента при данной температуре, а минимальное время пребывания раствора в камере 7 мин.

9. При применении в качестве реагента кремнефтористого натрия, кремнефтористого аммония и кремнефтористоводородной кислоты следует предусматривать мероприятия против коррозии баков, трубопроводов и дозаторов.

10. Фторсодержащие реагенты следует хранить на складе в заводской таре.

Кремнефтористоводородную кислоту следует хранить в баках с выполнением мероприятий, предотвращающих ее замерзание.

11. Помещение фтораторной установки и склада фторсодержащих реагентов должно быть изолировано от других производственных помещений.

Места возможного выделения пыли должны быть оборудованы местными отсосами воздуха, а растаривание кремнефтористого натрия и фтористого натрия должно производиться под защитой шкафного укрытия.

12. При применении фторсодержащих реагентов, учитывая их токсичность, необходимо предусматривать общие и индивидуальные мероприятия по защите обслуживающего персонала.

Приложение 7

Рекомендуемое

УМЯГЧЕНИЕ ВОДЫ

1. Количество воды, подлежащей умягчению, q_y , выраженное в процентах общего количества воды, следует определять по формуле

$$q_y = 100(J_{o\text{исх}} - J_{o\text{с}}) / (J_{o\text{исх}} - J_y), \quad (1)$$

где $J_{o\text{исх}}$ — общая жесткость исходной воды, мг-экв/л;

$J_{o\text{с}}$ — общая жесткость воды, подаваемой в сеть, мг-экв/л;

J_y — жесткость умягченной воды, мг-экв/л.

Реагентная декарбонизация воды и известково-содовое умягчение

2. В составе установок для реагентной декарбонизации воды и известково-содового умягчения следует предусматривать: реагент-

ное хозяйство, смесители, осветлители со взвешенным осадком, фильтры и устройства для стабилизационной обработки воды.

В отдельных случаях (см. п. 8) вместо осветлителей со взвешенным осадком могут применяться вихревые реакторы.

3. При декарбонизации остаточная жесткость умягченной воды может быть получена на 0,4—0,8 мг-экв/л больше некарбонатной жесткости, а щелочность 0,8—1,2 мг-экв/л; при известково-содовом умягчении -остаточная жесткость 0,5—1 мг-экв/л и щелочность 0,8—1,2 мг-экв/л. Нижние пределы могут быть получены при подогреве воды до 35—40 °С.

4. При декарбонизации и известково-содовом умягчении воды известь надлежит применять в виде известкового молока. При суточном расходе извести менее 0,25 т (в расчете на CaO) известь допускается вводить в умягчаемую воду в виде насыщенного известкового раствора, получаемого в сатураторах.

5. Дозы извести $D_{и}$, мг/л, для декарбонизации воды, считая по CaO, надлежит определять по формулам:

а) при соотношении между концентрацией в воде кальция и карбонатной жесткостью $(Ca^{2+})/20 > J_k$

$$D_{и} = 28[(CO_2)/22 + J_k + D_k/e_k + 0,3]; \quad (2)$$

б) при соотношении между концентрацией в воде кальция и карбонатной жесткостью $(Ca^{2+})/20 < J_k$

$$D_{и} = 28[(CO_2)/22 + 2J_k - (Ca^{2+})/20 + D_k/e_k + 0,5], \quad (3)$$

где (CO_2) — концентрация в воде свободной двуокиси углерода, мг/л;

(Ca^{2+}) — содержание в воде кальция, мг/л;

D_k — доза коагулянта $FeCl_3$ или $FeSO_4$ (в расчете на безводные продукты), мг/л;

e_k — эквивалентная масса активного вещества коагулянта, мг/мг-экв (для $FeCl_3$ —54, для $FeSO_4$ —76).

6. Дозы извести и соды при известково-содовом умягчении воды следует определять по формулам:

$$D_{и} = 28[(CO_2)/22 + J_k + (Mg^{2+})/12 + D_k/e_k + 0,5]; \quad (4)$$

доза соды D_c , мг/л, в расчете на Na_2CO_3

$$D_c = 53(J_{нк} + D_k/e_k + 1), \quad (5)$$

где (Mg^{2+}) — содержание в воде магния, мг/л;

$J_{нк}$ — некарбонатная жесткость воды, мг-экв/л.

7. В качестве коагулянтов при умягчении воды известью или известью и содой следует

применять хлорное железо или железный купорос.

Дозы коагулянта в расчете на безводные продукты $FeCl_3$ или $FeSO_4$ надлежит принимать 25—35 мг/л с последующим уточнением в процессе эксплуатации водоумягчительной установки.

8. При обосновании допускается производить декарбонизацию или известково-содовое умягчение воды в вихревых реакторах с получением крупки карбоната кальция и ее обжигом в целях утилизации в качестве извести-реагента.

Умягчение воды в вихревых реакторах следует принимать при соотношении $(Ca^{2+})/20$ мг/л $> J_k$, содержании магния в исходной воде не более 15 мг/л и перманганатной окисляемости не более 10 мг О/л.

Окончательное осветление воды после вихревых реакторов следует производить на фильтрах.

9. Для расчета вихревых реакторов следует принимать: скорость входа в реактор 0,8—1 м/с; угол конусности 15—20°; скорость восходящего движения воды на уровне водоотводящих устройств 4—6 мм/с. В качестве контактной массы для загрузки вихревых реакторов следует применять молотый известняк, размолотую крупку карбоната кальция, образовавшуюся в вихревых реакторах, или мраморную крошку.

Крупность зерен контактной массы должна быть 0,2—0,3 мм, количество ее — 10 кг на 1 м³ объема вихревого реактора. Контактную массу надлежит догружать при каждом выпуске крупки из вихревого реактора.

Известь следует вводить в нижнюю часть реактора в виде известкового раствора или молока. При обработке воды в вихревых реакторах коагулянт добавлять не следует.

Примечание При $(Ca^{2+})/20 < J_k$ декарбонизацию воды следует производить в осветлителях с доосветлением воды на фильтрах

10. Для выделения взвеси, образующейся при умягчении воды известью, а также известью и содой, следует применять осветлители со взвешенным осадком (специальной конструкции).

Скорость движения воды в слое взвешенного осадка следует принимать 1,3—1,6 мм/с, вода после осветлителя должна содержать взвешенных веществ не более 15 мг/л.

11. Фильтры для осветления воды, прошедшей через вихревые реакторы или осветлители, следует загружать песком или дробленным антрацитом с крупностью зерен 0,5—1,25 мм и коэффициентом неоднородности 2—2,2. Высота слоя загрузки 0,8—1 м, скорость фильтрования — до 6 м/ч.

Допускается применение двухслойных фильтров.

Фильтры надлежит оборудовать устройствами для верхней промывки.

**Натрий-катионитный метод
умягчения воды**

12. Натрий-катионитный метод следует применять для умягчения подземных вод и вод поверхностных источников с мутностью не более 5—8 мг/л и цветностью не более 30°. При натрий-катионировании щелочность воды не изменяется.

13. При одноступенчатом натрий-катионировании общая жесткость воды может быть снижена до 0,05—0,1 г-экв/м³, при двухступенчатом — до 0,01 г-экв/м³.

14. Объем катионита W_k , м³, в фильтрах первой ступени следует определять по формуле

$$W_k = 24q_y J_{o\text{исх}} / n_p E_{\text{раб}}^{\text{Na}} \quad (6)$$

где q_y — расход умягченной воды, м³/ч;
 $J_{o\text{исх}}$ — общая жесткость исходной воды, г-экв/м³;
 $E_{\text{раб}}^{\text{Na}}$ — рабочая обменная емкость катионита при натрий-катионировании, г-экв/м³;
 n_p — число регенераций каждого фильтра в сутки, принимаемое в пределах от одной до трех

15. Рабочую обменную емкость катионита при натрий-катионировании $E_{\text{раб}}^{\text{Na}}$, г-экв/м³, следует определять по формуле

$$E_{\text{раб}}^{\text{Na}} = \alpha_{\text{Na}} \beta_{\text{Na}} E_{\text{полн}} - 0,5q_{\text{уд}} J_{o\text{исх}} \quad (7)$$

где α_{Na} — коэффициент эффективности регенерации натрий-катионита, учитывающий неполноту регенерации катионита, принимаемый по табл. 1;
 β_{Na} — коэффициент, учитывающий снижение обменной емкости катионита по Ca^{2+} и Mg^{2+} вследствие частичного задержания катионитов Na^+ , принимаемый по табл. 2, в которой C_{Na} — концентрация натрия в исходной воде, г-экв/м³ ($C_{\text{Na}} = (\text{Na}^+)/23$);

Т а б л и ц а 1

Удельный расход поваренной соли на регенерацию катионита, г на г-экв рабочей обменной емкости	100	150	200	250	300
Коэффициент эффективности регенерации катионита α_{Na}	0,62	0,74	0,81	0,86	0,9

Т а б л и ц а 2

$C_{\text{Na}}/J_{o\text{исх}}$	0,01	0,05	0,1	0,5	1	5	10
β_{Na}	0,93	0,88	0,83	0,7	0,65	0,54	0,5

$E_{\text{полн}}$ — полная обменная емкость катионита, г-экв/м³, определяемая по заводским паспортным данным. При отсутствии таких данных при расчетах допускается принимать: для сульфогля крупностью 0,5—1,1 мм — 500 г-экв/м³; для катионита КУ-2 крупностью 0,8—1,2 мм — 1500—1700 г-экв/м³;

$q_{\text{уд}}$ — удельный расход воды на отмывку катионита, м³ на 1 м³ катионита, принимаемый равным для сульфогля — 4 и для КУ-2 — 6.

16. Площадь катионитных фильтров первой ступени F_k , м², следует определять по формуле

$$F_k = W_k / H_k \quad (8)$$

где H_k — высота слоя катионита в фильтре, принимаемая от 2 до 2,5 м (большую высоту загрузки следует принимать при жесткости воды более 10 г-экв/м³);

W_k — определяется по формуле (6).

Количество катионитных фильтров первой ступени надлежит принимать: рабочих — не менее двух, резервных — один.

17. Скорость фильтрования воды через катионит для напорных фильтров первой ступени при нормальном режиме не должна превышать при общей жесткости воды:

- до 5 г-экв/м³ — 25 м/ч;
- 5—10 г-экв/м³ — 15 м/ч;
- 10—15 г-экв/м³ — 10 м/ч.

П р и м е ч а н и е Допускается кратковременное увеличение скорости фильтрования на 10 м/ч по сравнению с указанными выше при выключении фильтров на регенерацию или ремонт.

18. Потерю напора в напорных катионитных фильтрах при фильтровании следует определять как сумму потерь напора в коммуникациях фильтра, в дренаже и катионите. Потерю напора в фильтре следует принимать по табл. 3.

Т а б л и ц а 3

Высота слоя, м, катионита крупностью 0,5—1,1 мм или 0,8—1,2 мм	Потери напора, м, в напорном катионитном фильтре при скорости фильтрования, м/ч				
	5	10	15	20	25
2	4	5	5,5	6	7
2,5	4,5	5,5	6	6,5	7,5

19. В открытых катионитных фильтрах слой воды над катионитом следует принимать 2,5—3 м и скорость фильтрования не более 15 м/ч.

20. Интенсивность подачи воды для взрыхления катионита следует принимать 4 л/(с·м²) при крупности зерен катионита 0,5—1,1 мм и

5 л/(с.м²) при крупности 0,8—1,2 мм. Продолжительность взрыхления надлежит принимать 20—30 мин. Подачу воды на взрыхление катионита следует предусматривать согласно п. 6.117.

21. Регенерацию загрузки катионитных фильтров следует предусматривать технической поваренной солью. Расход поваренной соли P_c , кг, на одну регенерацию натрий-катионитного фильтра первой ступени следует определять по формуле

$$P_c = f_k H_k E_{\text{раб}}^{\text{Na}} a_c / 1000, \quad (9)$$

где f_k — площадь одного фильтра, м²;
 H_k — высота слоя катионита в фильтре, м, принимаемая согласно п. 16;
 $E_{\text{раб}}^{\text{Na}}$ — рабочая обменная емкость катионита, г-экв/м³, принимаемая согласно п. 15;
 a_c — удельный расход соли на 1 г-экв рабочей обменной емкости катионита, принимаемый 120—150 г/г-экв для фильтров первой ступени при двухступенчатой схеме и 150—200 г/г-экв при одноступенчатой схеме.

Жесткость умягченной воды при различных удельных расходах соли приведена на рис. 1.

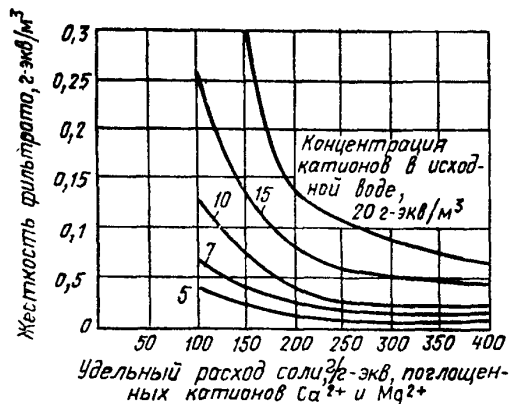

Рис. 1. График для определения остаточной жесткости воды, умягченной одноступенчатым натрий-катионированием

Концентрацию регенерационного раствора для фильтров первой ступени следует принимать 5—8 %.

Скорость фильтрования регенерационного раствора через катионит фильтров первой ступени следует принимать 3—4 м/ч; скорость фильтрования исходной воды для отмывки катионита — 6—8 м/ч, удельный расход отмывочной воды — 5—6 м³ на 1 м³ катионита.

22. Натрий-катионитные фильтры второй ступени следует рассчитывать согласно пп. 20, 21, при этом следует принимать: высоту слоя

катионита — 1,5 м; скорость фильтрования — не более 40 м/ч; удельный расход соли для регенерации катионита в фильтрах второй ступени 300—400 г на 1 г-экв задержанных катионов жесткости; концентрацию регенерационного раствора — 8—12 %.

Потерю напора в фильтре второй ступени следует принимать 13—15 м.

Отмывку катионита в фильтрах второй ступени надлежит предусматривать фильтратом первой ступени.

При расчете фильтров второй ступени общую жесткость поступающей на них воды следует принимать 0,1 г-экв/м³, рабочую емкость поглощения катионита — 250—300 г-экв/м³.

23. При обосновании для умягчения воды повышенной минерализации допускается применение схем противоточного или ступенчато-противоточного натрий-катионирования.

Водород-натрий-катионитный метод умягчения воды

24. Водород-натрий-катионитный метод следует принимать для удаления из воды катионов жесткости (кальция и магния) и одновременного снижения щелочности воды.

Этот метод следует применять для обработки подземных вод и вод поверхностных источников с мутностью не более 5—8 мг/л и цветностью не более 30°.

Умягчение воды надлежит принимать по схемам:

параллельного водород-натрий-катионирования, позволяющего получить фильтрат общей жесткостью 0,1 г-экв/м³ с остаточной щелочностью 0,4 г-экв/м³; при этом суммарное содержание хлоридов и сульфатов в исходной воде должно быть не более 4 г-экв/м³ и натрия не более 2 г-экв/м³.

последовательного водород-натрий-катионирования с «голодной» регенерацией водород-катионитных фильтров; при этом общая жесткость фильтрата составит 0,01 г-экв/м³, щелочность — 0,7 г-экв/м³;

водород-катионирования с «голодной» регенерацией и последующим фильтрованием через буферные саморегенерирующиеся катионитные фильтры, при этом общая жесткость фильтрата будет на 0,7—1,5 г-экв/м³ выше некарбонатной жесткости исходной воды, щелочность фильтрата — 0,7—1,5 г-экв/м³. Катионитные буферные фильтры допускается не предусматривать, если не требуется поддержания остаточной жесткости, щелочности и рН в строго определенных пределах. Следует предусматривать возможность регенерации буфер-

ных фильтров раствором технической поваренной соли.

25. Соотношения расходов воды, подаваемой на водород-катионитные и натрий-катионитные фильтры при умягчении воды параллельным водород-натрий-катионированием, следует определять по формулам:

расход воды, подаваемой на водород-катионитные фильтры, $m^3/ч$,

$$q_{пол}^H = q_{пол} (Ш_о - Ш_у) / (A + Ш_о); \quad (10)$$

расход воды, подаваемой на натрий-катионитные фильтры $q_{пол}^{Na}$, $m^3/ч$,

$$q_{пол}^{Na} = q_{пол} - q_{пол}^H, \quad (11)$$

где $q_{пол}$ — полезная производительность водород-натрий-катионитной установки, $m^3/ч$;

$q_{пол}^H$ и $q_{пол}^{Na}$ — полезная производительность соответственно водород-катионитных и натрий-катионитных фильтров, $m^3/ч$;

$Ш_о$ — щелочность исходной воды, г-экв/ m^3 ;

$Ш_у$ — требуемая щелочность умягченной воды, г-экв/ m^3 ;

A — суммарное содержание в умягченной воде анионов сильных кислот (сульфатов, хлоридов, нитратов и др.), г-экв/ m^3 .

Примечания 1. Водород-катионитные фильтры могут быть использованы и как натрий-катионитные, поэтому должна быть предусмотрена возможность регенерации двух-трех водород-катионитных фильтров раствором технической поваренной соли

2 Расчет трубопроводов и фильтров следует производить на режиме при наибольшей нагрузке на водород-катионитные фильтры, наибольшей щелочности ($Ш$) воды и наименьшем содержании в ней анионов сильных кислот (A), при наибольшей нагрузке на натрий-катионитные фильтры, наименьшей щелочности воды и наибольшем содержании в ней анионов сильных кислот

26. Объем катионита W_H , m^3 , в водород-катионитных фильтрах следует определять по формуле

$$W_H = 24q_{пол}^{Na} (Ж_о + C_{Na}) / n_p E_{раб}^H, \quad (12)$$

Объем катионита W_{Na} , m^3 , в натрий-катионитных фильтрах следует определять по формуле

$$W_{Na} = 24q_{пол}^{Na} Ж_о / n_p E_{раб}^{Na}, \quad (13)$$

где $Ж_о$ — общая жесткость умягченной воды, г-экв/ m^3 ;

n_p — число регенераций каждого фильтра в сутки, принимаемое согласно п. 14;

$E_{раб}^H$ — рабочая обменная емкость водород-катионита, г-экв/ m^3 ;

$E_{раб}^{Na}$ — рабочая обменная емкость натрий-катионита, г-экв/ m^3 ;

C_{Na} — концентрация в воде натрия, г-экв/ m^3 , определяемая согласно п. 15.

27. Рабочую обменную емкость $E_{раб}^H$, г-экв/ m^3 , водород-катионита следует определять по формуле

$$E_{раб}^H = \alpha_n E_{полн} - 0,5q_{уд} C_k, \quad (14)$$

где α_n — коэффициент эффективности регенерации водород-катионита, принимаемый по табл. 4;

C_k — общее содержание в воде катионитов кальция, магния, натрия и калия, г-экв/ m^3 ;

$q_{уд}$ — удельный расход воды на отмывку катионита после регенерации, принимаемый равным 4—5 m^3 воды на 1 m^3 катионита;

$E_{полн}$ — паспортная полная обменная емкость катионита в нейтральной среде, г-экв/ m^3 .

Т а б л и ц а 4

Удельный расход серной кислоты на регенерацию катионита, г/г-экв, рабочей обменной емкости	50	100	150	200
Коэффициент эффективности регенерации водород-катионита, α_n	0,68	0,85	0,91	0,92

При отсутствии паспортных данных $E_{полн}$ следует принимать согласно п. 15.

28. Площадь водород-катионитных и натрий-катионитных фильтров F_H , m^2 , и F_{Na} , m^2 , следует определять по формуле

$$F_H = W_H H_k; F_{Na} = W_{Na} H_k, \quad (15)$$

где H_k — высота слоя катионита в фильтре, м, принимаемая согласно п. 16.

Потерю напора в водород-катионитных фильтрах, интенсивность взрыхления и скорость фильтрования следует принимать согласно пп. 18—20.

29. Количество рабочих водород-катионитных и натрий-катионитных фильтров при круглосуточной работе должно быть не менее двух.

Количество резервных водород-катионитных фильтров надлежит принимать: один — при количестве рабочих фильтров до шести и два — при большем количестве. Резервные натрий-катионитные фильтры устанавливать не следует, но должна быть предусмотрена возможность использования резервных водород-катионитных фильтров в качестве натрий-катионитных согласно примеч. к п. 25.

Asociația "Moldova Apă-Canal" (AMAC)

30. Регенерацию водород-катионитных фильтров надлежит принимать 1—1,5 %-ным раствором серной кислоты. Допускается разбавление серной кислоты до указанной концентрации водой непосредственно перед фильтрами в эжекторе.

Скорость пропуска регенерационного раствора серной кислоты через слой катионита должна быть не менее 10 м/ч с последующей отмывкой катионита неумягченной водой, пропускаемой через слой катионита сверху вниз со скоростью 10 м/ч.

Отмывка должна заканчиваться при кислотности фильтра, равной сумме концентраций сульфатов и хлоридов в воде, поступающей на отмывку.

Первую половину объема отмывочной воды следует направлять на нейтрализацию, в накопители и т.п., вторую половину — в баки для взрыхления катионита.

Примечание. Для регенерации водород-катионитных фильтров при обосновании допускается применение кислот соляной и азотной (для КУ-2).

31. Расход 100 %-ной кислоты P_n , кг, на одну регенерацию водород-катионитного фильтра надлежит определять по формуле

$$P_n = f_k H_k E_{\text{раб}}^n a_n / 1000, \quad (16)$$

где a_n — удельный расход кислоты для регенерации катионита, г/г-экв, определяемый по рис. 2 в зависимости от требуемой жесткости фильтра.

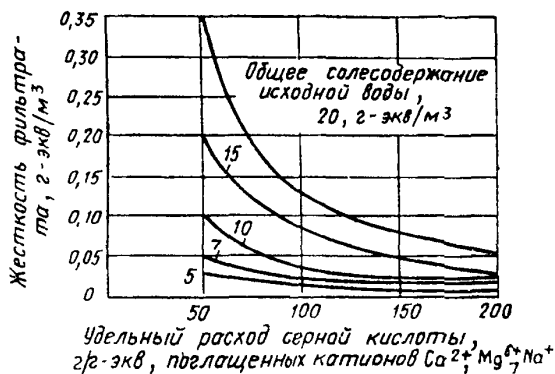

Рис. 2. График для определения общей жесткости воды, умягченной водород-катионированием

32. Объемы мерника крепкой кислоты и бака для разбавленного раствора кислоты (если разбавление ее производится не перед фильтрами) надлежит определять из условия регенерации одного фильтра при количестве рабочих водород-катионитных фильтров до четырех и для регенерации двух фильтров при большем количестве.

33. Аппараты и трубопроводы для дозирования и транспортирования кислот следует проектировать с соблюдением правил техники безопасности при работе с кислотами.

34. Удаление двуокиси углерода из водород-катионированной воды или из смеси водород- и натрий-катионированной воды надлежит предусматривать в дегазаторах с насадками кислотоупорными керамическими размером 25x25x4 мм или с деревянной хордовой насадкой из брусков.

Площадь поперечного сечения дегазатора следует определять исходя из плотности орошения при керамической насадке 60 м³/ч на 1 м² площади дегазатора, при деревянной хордовой насадке — 40 м³/ч.

Вентилятор дегазатора должен обеспечивать подачу 15 м³ воздуха на 1 м³ воды. Определенные напора, развиваемого вентилятором, следует производить с учетом сопротивления керамической насадки, принимаемого равным 30 мм вод. ст. на 1 м высоты слоя насадки, сопротивления деревянной хордовой насадки — 10 мм вод. ст. Прочие сопротивления следует принимать равными 30—40 мм вод. ст.

Высоту слоя насадки, необходимую для снижения содержания двуокиси углерода в катионированной воде, следует определять по табл. 5 в зависимости от содержания свободной двуокиси углерода (CO_2)_{св}, г/м³, в подаваемой на дегазатор воде, определяемой по формуле

$$(\text{CO}_2)_{\text{св}} = (\text{CO}_2)_0 + 44Ш_0, \quad (17)$$

где $(\text{CO}_2)_{\text{св}}$ — содержание свободной двуокиси углерода в исходной воде, г/м³;

$Ш_0$ — щелочность исходной воды, г-экв/м³.

Таблица 5

Содержание (CO_2) в воде, подаваемой на дегазатор, г/м³	Высота слоя насадки в дегазаторе, м	
	кислотоупорная керамическая	деревянная хордовая
1	2	3
50	3	4
100	4	5,2
150	4,7	6
200	5,1	6,5
250	5,5	6,8
300	5,7	7

35. При проектировании установок для умягчения воды последовательным водород-натрий-катионированием с «голодной» регенерацией водород-катионитных фильтров следует принимать:

а) жесткость фильтрата $J_{\text{ф}}^{\text{н}}$, г-экв/м³, водород-катионитных фильтров по формуле

$$J_{\text{ф}}^{\text{н}} = (\text{Cl}^-) + (\text{SO}_4^{2-}) + Ш_{\text{ост}} - (\text{Na}^+), \quad (18)$$

где (Cl^-) и (SO_4^{2-}) — содержание хлоридов и сульфатов в умягченной воде, г-экв/м³;

$Ш_{\text{ост}}$ — остаточная щелочность фильтрата водород-катионитных фильтров, равная 0,7—1,5 г-экв/м³;

(Na^+) — содержание натрия в умягченной воде, г-экв/м³;

б) расход кислоты на «голодную» регенерацию водород-катионитных фильтров — 50 г на 1 г-экв удаленной из воды карбонатной жесткости;

в) при «голодной» регенерации «условную» обменную емкость катионитов по иону HCO_3^- (до момента повышения щелочности фильтрата) для сульфогля СК-1 — 250—300 г-экв/м³, для катионита КБ-4 — 500—600 г-экв/м³.

36. Для предупреждения попадания кислой воды на натрий-катионитные фильтры установок последовательного водород-натрий-катионирования, на случай регенерации водород-катионитных фильтров избыточной дозой кислоты, следует предусматривать подачу осветленной неумягченной воды в поток фильтрата водород-катионитных фильтров перед дегазатором.

37. Аппараты, трубопроводы и арматура, соприкасающиеся с кислой водой или фильтратом, должны быть защищены от коррозии или изготовлены из антикоррозионных материалов.

38. При параллельном водород-натрий-катионировании ионитные фильтры допускаются при обосновании предусматривать с противоточной регенерацией или по схеме ступенчато-противоточного ионирования.

39. Отработавшие регенерационные растворы ионитных умягчительных установок в зависимости от местных условий следует направлять в накопители, бытовую или производственную канализацию; надлежит также рассматривать возможность обработки концентрированной части вод для их повторного использования.

Отработавшие растворы перед сбросом в канализацию после усреднения надлежит при необходимости нейтрализовать. При этом получающиеся осадки карбоната кальция и двуокиси магния следует выделять отстаиванием и направлять в накопитель.

Осветленные растворы хлорида натрия (из сточных вод от регенерации натрий-катионитных фильтров) надлежит повторно использо-

вать для регенерации натрий-катионитных фильтров (при необходимости после нейтрализации).

Приложение 8

Рекомендуемое

ОПРЕСНЕНИЕ И ОБЕССОЛИВАНИЕ ВОДЫ

Ионный обмен

1. Обессоливание воды ионным обменом следует производить при общем солесодержании воды до 1500—2000 мг/л и суммарном содержании хлоридов и сульфатов не более 5 мг-экв/л.

Вода, подаваемая на ионитные фильтры, должна содержать, не более: взвешенных веществ — 8 мг/л, цветность — 30° и перманганатную окисляемость — 7 мг О/л.

Вода, не отвечающая этим требованиям, должна предварительно обрабатываться.

2. Обессоливание воды ионным обменом по одноступенчатой схеме надлежит предусматривать последовательным фильтрованием через водород-катионит и слабоосновный анионит с последующим удалением двуокиси углерода из воды на дегазаторах.

Солесодержание воды, обработанной по одноступенчатой схеме, должно составлять не более 20 мг/л (удельная электропроводность — 35—45 мкОм/см), содержание кремния при этом не снижается.

3. При двухступенчатой схеме обессоливания воды следует предусматривать: водород-катионитные фильтры первой ступени; анионитные фильтры первой ступени, загруженные слабоосновным анионитом; водород-катионитные фильтры второй ступени; дегазаторы для удаления двуокиси углерода; анионитные фильтры второй ступени, загруженные сильноосновным анионитом для удаления кремниевой кислоты.

Солесодержание воды, обработанной по двухступенчатой схеме, должно быть не более 0,5 мг/л (удельная электропроводность 1,6—1,8 мкОм/см) и содержание кремнекислоты — не более 0,1 мг/л.

4. При трехступенчатой схеме обессоливания воды, в дополнение к схеме по п. 3, надлежит предусматривать третью ступень фильтров со смешанной загрузкой, состоящей из высококислотного катионита и высокоосновного анионита (ФСД).

Солесодержание воды, обработанной по трехступенчатой схеме, не должно превышать 0,1 мг/л (удельная электропроводность 0,3—0,4 мкОм/см) и содержание кремнекислоты не более 0,02 мг/л.

5. Водород-катионитные фильтры первой ступени следует рассчитывать согласно указаниям пп. 26, 27 прил. 7, дегазаторы — п. 34 прил. 7.

При обосновании водород-катионитные фильтры первой ступени следует предусматривать с противоточной регенерацией или по схеме ступенчато-противоточного ионирования.

6. Для водород-катионитных фильтров второй ступени надлежит принимать: скорость фильтрования до 50 м/ч; высоту слоя катионита — 1,5 м; удельный расход 100 %-ной серной кислоты — 100 г на 1 г-экв поглощенных катионов; емкость поглощения сульфогля — 200 г-экв/м³; катионита КУ-2 — 400—500 г-экв/м³, расход воды на отмывку катионита после регенерации — 10 м³ на 1 м³ катионита. Отмывку следует производить водой, прошедшей через анионитные фильтры первой ступени.

Воду для отмывки катионитных фильтров второй ступени следует использовать для взрыхления водород-катионитных фильтров первой ступени и приготовления для них регенерационного раствора. Продолжительность регенерации и отмывки водород-катионитных фильтров второй ступени следует принимать 2,5—3 ч.

7. Площадь фильтрования F_1 , м², анионитных фильтров первой ступени следует определять по формуле

$$F_1 = Q_1/n_p T_1 v_1, \quad (1)$$

где Q_1 — производительность анионитных фильтров первой ступени, включая расход воды на собственные нужды последующих ступеней установки, м³/сут;

n_p — число регенераций анионитных фильтров первой ступени в сутки, принимаемое 1—2;

v_1 — расчетная скорость фильтрования, м/ч, принимаемая не менее 4 и не более 30;

T_1 — продолжительность работы каждого фильтра, ч, между регенерациями, определяемая по формуле

$$T_1 = 24/n_p - \tau_p, \quad (2)$$

где τ_p — общая продолжительность всех операций по регенерации фильтров, принимаемая 5 ч (взрыхление 0,25 ч, регенерация — 1,5 ч, отмывка анионита — 3—3,25 ч).

Объем анионита в анионитных фильтрах первой ступени W_1 следует определять по формуле

$$W_1 = Q_1 C_o/n_p E_p, \quad (3)$$

где C_o — суммарное содержание сульфатных, хлоридных и нитратных ионов в исходной воде, г-экв/м³;

E_p — рабочая обменная емкость анионита по анионам указанных сильных кислот, г-экв на 1 м³ анионита, принимаемая по паспортным данным; при отсутствии таких данных для анионитов АН-31 и АВ-17 допускается принимать 600—700 г-экв/м³.

8. Регенерацию анионитных фильтров первой ступени следует производить 4 %-ным раствором кальцинированной соды; удельный расход соды следует принимать 100 г Na₂CO₃ на 1 г-экв поглощенных анионов.

В установках с анионитными фильтрами второй ступени, загруженными сильноосновным анионитом, допускается регенерировать анионитные фильтры первой ступени отработавшим раствором едкого натра после регенерации анионитных фильтров второй ступени.

Регенерационные растворы соды и едкого натра следует готовить на водород-катионированной воде.

Отмывку анионитных фильтров первой ступени после регенерации следует производить водород-катионированной водой при расходе 10 м³ на 1 м³ анионита.

9. Загрузку анионитных фильтров второй ступени следует предусматривать сильноосновным анионитом с высотой слоя 1,5 м, скорость фильтрования надлежит принимать 15—25 м/ч.

Кремнеемкость сильноосновного анионита следует принимать по паспортным данным или при их отсутствии по таблице.

Сильноосновный анионит	Кремнеемкость, г-экв/м ³ , при истощении анионита до «проскока» в фильтрат SiO ₃ ²⁻ , мг/л			Минимальное остаточное содержание SiO ₃ ²⁻ в фильтрате, мг/л
	0,1	0,5	1	
АВ-17	420	530	560	0,05

Регенерацию высокоосновного анионита в фильтрах второй ступени следует производить 4 %-ным раствором едкого натра. Удельный расход 100 %-ного едкого натра следует принимать 120—140 кг на 1 м³ анионита.

10. Для фильтров ФДС надлежит принимать: скорость фильтрования — 40—50 м/ч, высоту слоев катионита и анионита — 0,6 м каждый.

Число фильтров должно быть не менее трех, из них два рабочих, третий — на регенерации или в резерве.

Регенерацию фильтров ФДС надлежит предусматривать после фильтрования через загрузку 10—12 тыс. м³ воды на 1 м³ смеси ионов.

Расход 100 %-ной серной кислоты на регенерацию 1 м³ катионита следует принимать

70 кг, 100 %-ного едкого натра на регенерацию 1 м³ анионита — 100 кг.

11. В составе установок ионообменного обессоливания воды должна предусматриваться взаимная нейтрализация кислых и щелочных сточных вод от регенерации фильтров и при необходимости дополнительная после их смешения нейтрализация известью.

При этом следует предусматривать не менее двух баков-нейтрализаторов вместимостью каждого, равной суточному количеству сточных вод. Следует предусматривать повторное использование воды от взрыхления и отмывки ионитов.

Нейтрализованные сточные воды от регенерации ионитных фильтров в зависимости от местных условий следует направлять в бытовую или производственную канализацию или в накопители.

Электродиализ

12. Метод электродиализа (электрохимический) надлежит применять при опреснении подземных и поверхностных вод с содержанием солей от 1500 до 7000 мг/л для получения воды с содержанием солей не ниже 500 мг/л. При необходимости получения воды с меньшим солесодержанием после электродиализной установки следует предусматривать обессоливание воды ионным обменом. В отдельных случаях при обосновании электродиализ допускается применять для опреснения вод с содержанием солей до 10 000—15 000 мг/л.

13. Вода, подаваемая на электродиализные опреснительные установки, должна содержать, не более: взвешенных веществ — 1,5 мг/л; цветность — 20°; перманганатную окисляемость — 5 мг О/л; железа — 0,05 мг/л; марганца — 0,05 мг/л; боратов, считая по ВO₂ — 3 мг/л; брома — 0,4 мг/л.

Вода, не отвечающая этим требованиям, должна предварительно обрабатываться.

Необходимость предварительного умягчения опресненной воды при общей жесткости более 20 мг-экв/л должна обосновываться.

Опресненная электродиализом вода перед подачей ее в систему хозяйственно-питьевого водоснабжения должна быть дезодорирована на фильтрах, загруженных активным углем, и обеззаражена.

14. Выбор типа аппарата электродиализной установки следует производить по паспортным данным завода-изготовителя. При этом в зависимости от расхода опресненной воды и солесодержания исходной воды определяются число ступеней опреснения, количество параллельных аппаратов в каждой ступени, крат-

ность рециркуляции и расход сбрасываемого рассола, а также напряжение и сила постоянного тока на аппаратах всех ступеней для выбора преобразователя тока.

Гидравлическим расчетом следует определять потери напора в камерах опреснения, системах распределения и сбора внутри аппаратов, подающих и отводящих трубопроводах диализата и рассола.

При расходе опресненной воды до 250—400 м³/сут надлежит применять комплексные электродиализные опреснительные установки заводского изготовления, включающие электродиализные аппараты, проточно-рециркуляционные контуры диализата и рассола с баками и насосами, блок электропитания и блок контроля и автоматики.

15. Схему опреснения воды рекомендуется принимать прямоточную многоступенчатую с рециркуляцией рассола. В зависимости от солесодержания опресненной воды в схеме прямоточной многоступенчатой установки допускается предусматривать рециркуляцию диализата и емкость-смеситель диализата с исходной водой.

16. Число ступеней опреснения z прямоточных установок надлежит определять расчетом

$$C_{ис\ x} \rightarrow \frac{\alpha_c C_{ис\ x}}{1 \text{ ступень}} \rightarrow \frac{\alpha_c^2 C_{ис\ x}}{2 \text{ ступень}} \rightarrow \dots \rightarrow \frac{\alpha_c^z C_{ис\ x}}{z \text{ ступень}} \rightarrow C_{оп}$$

При этом

$$\alpha_c^z C_{ис\ x} \leq C_{оп}, \quad (4)$$

где $C_{ис\ x}$ — солесодержание исходной воды, мг-экв/л;

$C_{оп}$ — солесодержание опресненной воды, мг-экв/л;

α_c — коэффициент предельного снижения солесодержания диализата в каждой ступени опреснения, принимаемый

$$\alpha_c = (100 - S_c)/100, \quad (5)$$

где S_c — солесъем за один проход опресняемой воды через аппарат, принимаемый по паспортным данным, %.

17. Количество параллельно работающих аппаратов $N_{ап}$ в каждой ступени надлежит определять по формуле

$$N_{ап} = 26,8q(C_{вх} - C_{вых})/i_p F_m \eta_{я}, \quad (6)$$

где q — производительность установки, м³/ч;

$C_{вх}$ — концентрация диализата, входящего в аппарат каждой ступени (для первой ступени равная солесодержанию исходной воды), мг-экв/л;

$C_{вых}$ — концентрация диализата, выходящего из аппарата той же ступени (для пос-

ледней ступени равная соленосодержанию опресненной воды), мг-экв/л;

i_p — рабочая плотность тока, А/см²;

F_m — рабочая (нетто) площадь каждой мембраны, см²;

η — коэффициент выхода по току, принимаемый для аппаратов с мембранами МА-40 и МК-40 равным 0,85;

n_a — количество ячеек в аппарате, принимаемое не более 200—250 шт.

18. Рабочая плотность тока в аппаратах каждой ступени должна приниматься равной оптимальной плотности тока, определяемой технико-экономическим расчетом. При этом необходимо принимать величину рабочей плотности тока в аппаратах каждой ступени не более величины предельной плотности тока, определяемой по формуле

$$i_{\text{пред}} = C_d v' p' / K', \quad (7)$$

где C_d — расчетное значение концентрации диализата в камере опреснения, определяемое из выражения

$$C_d = (C_{\text{вх}} - C_{\text{вых}}) / 2,3 \lg(C_{\text{вх}} / C_{\text{вых}}), \quad (8)$$

где v' — скорость в камере опреснения (средняя по свободному сечению), см/с;

K' , p' — коэффициенты, характеризующие деполяризационные свойства сепаратора-турбулизатора, используемого в аппарате рассматриваемого типа.

Рабочие плотности тока по ступеням прямой многоступенчатой установки определяются по формуле

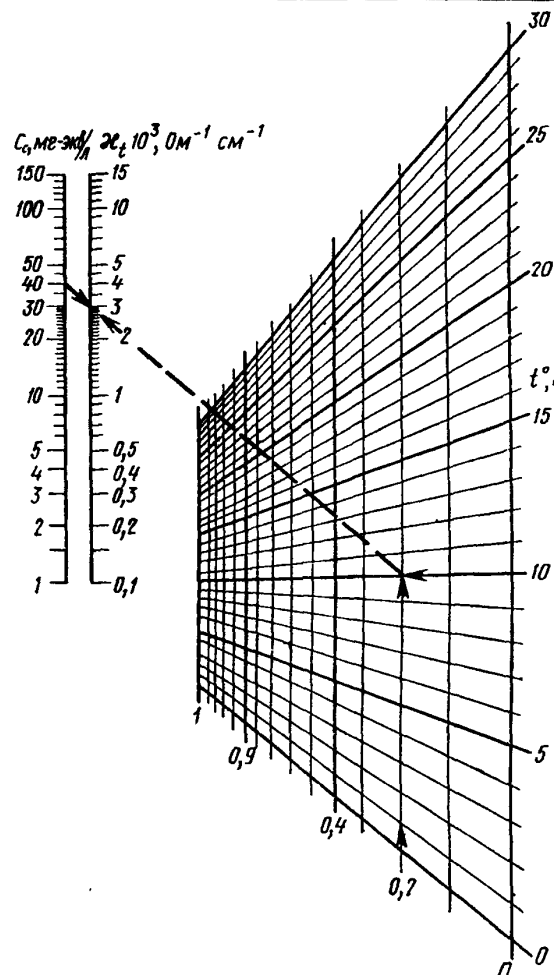
$$i_{p1} / i_{p2} = i_{p2} / i_{p3} = \dots = i_{p3} / i_{p4} = \dots = 1 / \alpha_c, \quad (9)$$

где i_{p1} — рабочая плотность тока на аппарате первой ступени;

i_{p2} , i_{p3} , i_{p4} и т.д. — рабочие плотности тока на аппаратах 2, 3, 4 и других ступеней.

19. При определении напряжения на электродах аппаратов всех ступеней (для выбора типа преобразователя тока) надлежит учитывать: падение напряжения на электродной системе, падение напряжения в мембранном пакете за счет омического сопротивления (обратной величины электропроводности) растворов и мембран, суммарный мембранный потенциал с учетом концентрационной поляризации. Расчет должен производиться для заданной температуры растворов.

Величину удельной электропроводности α_i диализата и рассола надлежит определять по номограмме в зависимости от отношения содержания сульфатов SO_4^{2-} к общему количеству анионов ΣA , температуры t_c и концентрации солей C_s (рисунок).

Пример. Дано: $C = 40$ мг-экв/л; $[\text{SO}_4^{2-}] / \Sigma A = 0,2$, $t = 10$ °С.

Ответ: $\alpha_i \cdot 10^3 = 30 \text{ Ом}^{-1} \text{ см}^{-1}$;
 $\alpha_i = 3 \cdot 10^{-3} \text{ Ом}^{-1} \text{ см}^{-1} [\text{SO}_4] / A$
 (мг-экв/л) / (мг-экв/л)

20. Концентрация рассола на выходе из последней ступени не должна быть выше предельной концентрации, определяемой из условий невыпадения соединений сульфата кальция (произведение активных концентраций сульфатов и кальция в рассоле не должно превышать произведения растворимости сульфата кальция при температуре рассола в аппарате).

Расчетные концентрации рассола в каждой ступени определяются так же, как и концентрации диализата. Концентрации рассола на входе в аппарат и выходе из него, а также кратность рециркуляции рассола определяются на основе балансовых расчетов.

21. Борьба с отложениями солей на поверхности мембран со стороны рассольного тракта и в катодной камере должна предусматриваться переполусовкой электродов с одно-

временным переключением трактов диализата рассола, а также подкислением рассола и католита.

Дозу кислоты необходимо принимать равной щелочности исходной воды.

Допускается при обосновании периодическая отмывка трактов с повышенными дозами кислоты.

22. Трубопроводы опреснительных установок должны приниматься из полиэтиленовых труб, арматура — футерованная полиэтиленом или эмалированная.

23. В каждом из трактов прямоточной установки должен предусматриваться контроль за расходами, температурой, солесодержанием и рН.

24 Для установок производительностью более 400 м³/сут электросиловое оборудование и КИП надлежит монтировать в отдельном помещении, изолированном от помещения электродиализных аппаратов.

Приложение 9

Рекомендуемое

ОБРАБОТКА ПРОМЫВНЫХ ВОД И ОСАДКА СТАНЦИЙ ВОДОПОДГОТОВКИ

Резервуары промывных вод

1 Резервуары промывных вод надлежит предусматривать на станциях подготовки воды с отстаиванием и последующим фильтрованием для приема воды от промывки фильтров и ее равномерной перекачки без отстаивания в трубопроводы перед смесителями или в смесители.

Примечание Следует предусматривать возможность сброса в эти резервуары воды над осадком в отстойниках при их опорожнении

2. Количество резервуаров надлежит принимать не менее двух. Объем каждого резервуара следует определять по графику поступления и равномерной перекачки промывной воды и принимать не менее объема воды от одной промывки фильтра.

3. Насосы и трубопроводы перекачки промывной воды должны проверяться на работу фильтров при форсированном режиме.

Отстойники промывных вод

4. Отстойники промывных вод надлежит предусматривать при одноступенчатом фильтровании (фильтры, контактные осветлители) и обезжелезивание воды.

5. Отстойники промывных вод, насосы и трубопроводы следует рассчитывать, исходя из

периодического поступления промывных вод, отстаивания и равномерного перекачивания осветленной воды в трубопроводы перед смесителями или в смесители с учетом требований п. 3.

Накопившийся осадок следует направлять в сгустители на дополнительное уплотнение или на сооружения обезжелезивания осадка.

6. Продолжительность отстаивания промывных вод надлежит принимать для станций безреагентного обезжелезивания воды — 4 ч, для станций осветления воды и реагентного обезжелезивания — 2 ч.

Примечание При применении полиакриламида дозой 0,08—0,16 мг/л продолжительность отстаивания вод следует снижать до 1 ч.

7. При определении объема зоны накопления осадка в отстойниках влажность осадка следует принимать 99 % для станций осветления воды и реагентного обезжелезивания и 96,5 % — для станций безреагентного обезжелезивания.

Общую продолжительность накопления осадка при многократном периодическом наполнении отстойников надлежит принимать не менее 8 ч.

Сгустители

8. Сгустители с медленным механическим перемешиванием надлежит применять для ускорения уплотнения осадка из горизонтальных и вертикальных отстойников, осветлителей, реагентного хозяйства и осадка из отстойников промывных вод на станциях водоподготовки при среднегодовой мутности исходной воды до 300 мг/л.

Примечание При обосновании осадок допускается направлять на сооружения обезжелезивания без предварительного уплотнения в сгустителях

9. Для сгустителей надлежит принимать: диаметр — до 18 м; среднюю рабочую глубину — не менее 3,5 м; уклон дна к центральному приемку — 8°; вращающуюся ферму — с вертикальными лопастями треугольного или круглого сечения и скребками для перемещения уплотненного осадка к центральному приемку; лобовую поверхность лопастей — от 25 до 30 % площади поперечного сечения перемешиваемого объема осадка; верх лопастей - на отметке, равной половине слоя воды в середине вращающейся фермы; подачу осадка в сгуститель — периодическую по графику удаления осадка из сооружений; ввод осадка — на 1 м выше отметки дна в центре сгустителя; забор осветленной воды — устройствами, не зависящими от уровня воды в сгустителях (через плавающий шланг и т.п.).

10. Продолжительность цикла сгущения осадка следует определять по общей длительности следующих операций: наполнения сгустителя — от 10 до 30 мин в зависимости от длительности удаления осадка из сооружений; сгущения — по данным технологических изысканий или аналогичных станций водоподготовки, а при их отсутствии по таблице; последовательной перекачки осветленной воды и сгушенного осадка — от 30 до 40 мин.

Перекачку осадка допускается предусматривать через несколько циклов сгущения.

11. Наибольшую скорость движения вращающейся фермы и среднюю влажность осадка после сгущения следует определять технологическими изысканиями, а при их отсутствии по таблице.

Т а б л и ц а

Характеристика обрабатываемой воды и способ обработки	Наибольшая скорость движения конца вращающейся фермы, м/с	Продолжительность цикла сгущения, ч	Средняя влажность осадка на выпуске из сгустителя, %
Маломутные воды, обрабатываемые коагулянтом	0,015	10	97,7—98,2
Воды средней мутности, обрабатываемые коагулянтом	0,025	8	96,8—97,3
Мутные воды, обрабатываемые коагулянтом	0,03	6	85,5—91,8
Умягчение при магнeвой жесткости до 25 %	0,025	5	80—82,7
Умягчение при магнeвой жесткости более 25 %	0,015	8	87,3—90,9
Обезжелезивание без применения реагентов	0,015	8	91,4—93,2
Обезжелезивание с применением реагентов (коагулянта, извести, перманганата калия и др.)	0,025	10	96,8—97,7

12. Объем сгустителя $W_{сг}$, м³, следует определять по формуле

$$W_{сг} = 1,3 K_{р о} W_{ос ч}, \quad (1)$$

$K_{р о}$ — коэффициент разбавления осадка при выпуске из сооружений подготовки воды, принимаемый по п. 6.74;

$W_{ос ч}$ — объем осадочной части сооружения подготовки воды, м³.

13. Число сгустителей необходимо принимать из условий обеспечения периодического приема осадка в соответствии с режимом удаления его из сооружений и длительностью цикла сгущения.

14. На станциях одноступенчатого фильтрования и обезжелезивания воды сгустители допускается применять в качестве отстойников промывных вод.

15. Подачу осадка к сгустителям, как правило, следует предусматривать самотеком. Для подачи сгушенного осадка на сооружения механического обезвоживания рекомендуется принимать монжусы или насосы плунжерного типа.

16. Гидравлический расчет трубопроводов следует производить с учетом свойств транспортируемого осадка.

Накопители

17. Накопители следует предусматривать для обезвоживания и складирования осадка с удалением осветленной воды и воды, выделившейся при его уплотнении. Расчетный период подачи осадка в накопитель следует принимать не менее пяти лет.

В качестве накопителей надлежит использовать овраги, отработавшие карьеры или обвалованные грунтом спланированные площадки на естественном основании глубиной не менее 2 м. При наличии в осадке токсичных веществ в накопителях следует предусматривать противοфильтрационные экраны.

18. Объем накопителя $W_{нак}$, м³, надлежит определять по формуле

$$W_{нак} = 0,876 q C_{в} / [1/(100 - P_{ос1})\rho_1 + 1/(100 - P_{ос2})\rho_2 + \dots + 1/(100 - P_{осn})\rho_n], \quad (2)$$

где q — расчетный расход воды станции водоподготовки, м³/ч;

$C_{в}$ — среднегодовая концентрация взвешенных веществ в исходной воде, г/м³, определяемая по формуле (11) п. 6.65;

$P_{ос1}, P_{ос2}, \dots, P_{осn}$ — соответственно средние значения влажности в процентах $\rho_1, \rho_2, \dots, \rho_n$ и плотности т/м³ осадка первого, второго, ..., n года уплотнения осадка, принимаемые по данным эксплуатации накопителей в аналогичных условиях, а при их отсутствии по рис. 1 и 2

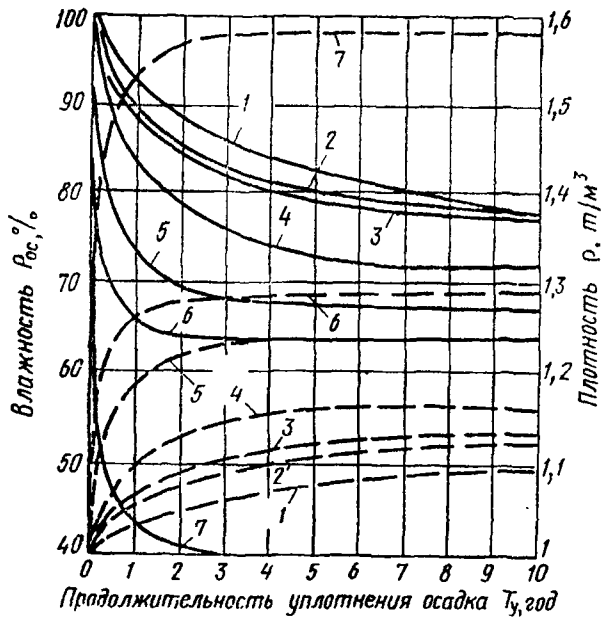

Рис. 1. Средние значения влажности и плотности осадка станций осветления и обесцвечивания воды при многолетнем уплотнении

Количество взвешенных веществ в исходной воде — M , мг/л; реагенты — R ;
1 — $M < 50$; $R - Al_2(SO_4)_3$; 2 — $M < 50$, $R - Al_2(SO_4)_3$ + ПАА; 3 — $M < 50$; $R - Al_2(SO_4)_3$ + ПАА + $Ca(OH)_2$,
4 — $M = 50 - 250$; $R - Al_2(SO_4)_3$; 5 — $M = 250 - 1000$,
 $R - Al_2(SO_4)_3$; 6 — $M = 1000 - 1500$; $R - Al_2(SO_4)_3$,
7 — $M > 1500$; $R -$ ПАА или безреагентная очистка
Примечание Влажность дана сплошной линией, плотность — пунктиром

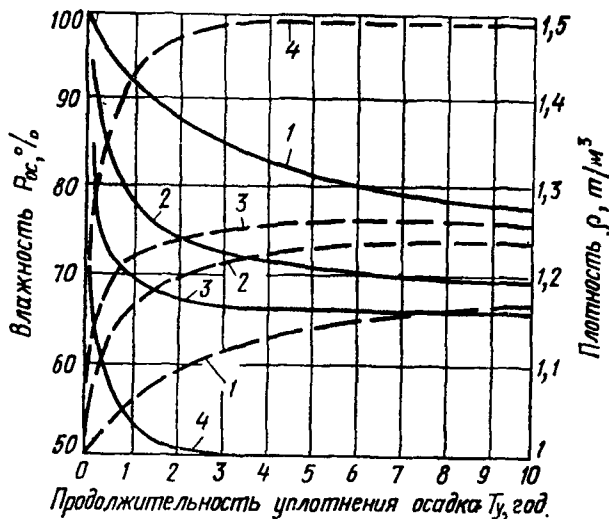

Рис. 2. Средние значения влажности и плотности осадка станций обезжелезивания или реагентного умягчения воды при многолетнем уплотнении

1 — реагентное обезжелезивание; 2 — безреагентное обезжелезивание; 3 — реагентное умягчение при магниевой жесткости более 25 %, 4 — реагентное умягчение при магниевой жесткости менее 25 %

Примечание. Влажность дана сплошной линией, плотность пунктиром

19. Число секций накопителя должно приниматься не менее двух, работающих попеременно по годам, при этом напуск осадка следует предусматривать в одну секцию в течение года с удалением осветленной воды. В остальных секциях в это время будет происходить обезвоживание и уплотнение ранее поданного осадка замораживанием в зимний период и подсушиванием в летний период с удалением воды, выделившейся при его уплотнении.

20. Устройства для подачи осадка и отвода воды следует предусматривать на противоположных сторонах накопителей.

Расстояния между устройствами для подачи осадка надлежит принимать не более 60 м.

Конструкция устройств для отвода воды должна обеспечивать ее отвод с любого уровня по глубине накопителей.

Площадки замораживания

21. Площадки замораживания для обезвоживания осадка следует предусматривать в районах с периодом устойчивого мороза не менее 2 мес в году с последующим вывозом осадка через 1—3 года в места складирования.

22. Общую полезную площадь площадок замораживания $F_{плз}$, m^2 , следует определять по формуле

$$F_{плз} = F_B + F_{ло} + F_3, \quad (3)$$

где F_B , $F_{ло}$, F_3 — площадь площадок, m^2 , определяемая по зеркалу осадка при заполнении площадок на половину глубины, соответственно для весеннего, летне-осеннего и зимнего напуска осадка.

23. Полезную площадь площадок для весеннего и летне-осеннего напусков следует определять из условия образования на площадках за эти периоды слоя осадка, равного глубине его промерзания $H_{пр}$, м, в зимний период, определяемой по формуле

$$H_{пр} = 0,017 \sqrt{\Sigma t}, \quad (4)$$

где Σt — сумма абсолютных значений отрицательных среднесуточных температур воздуха за период устойчивого мороза, °С, принимаемая по данным ближайшей метеорологической станции.

Примечание. В зависимости от местных условий и размеров площадок допускается предусматривать их секционирование.

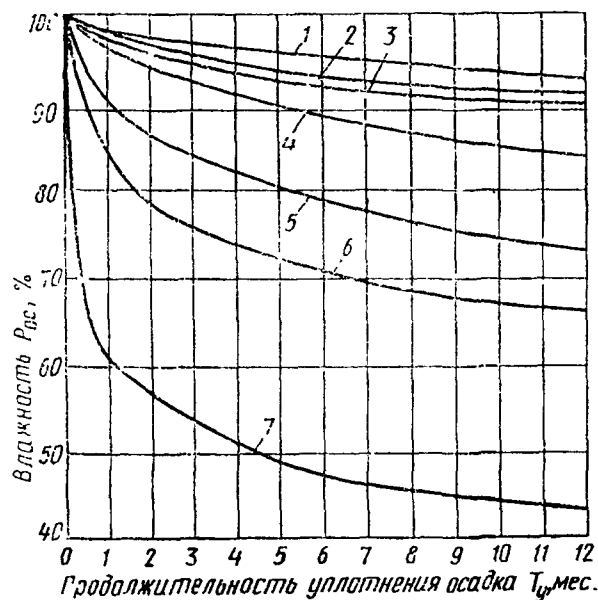

Рис. 3. Средние значения влажности осадка станций осветления и обезжелезивания воды при уплотнении до одного года.

Количество взвешенных веществ в исходной воде — M , мг/л; реагенты — R :

- 1 — $M < 50$, $R - Al_2(SO_4)_3$; 2 — $M < 50$; $R - Al_2(SO_4)_3 + ПАА$, 3 — $M < 50$; $R - Al_2(SO_4)_3 + ПАА + Ca(OH)_2$;
- 4 — $M = 50 - 250$, $R - Al_2(SO_4)_3$; 5 — $M = 250 - 1000$, $R - Al_2(SO_4)_3$;
- 6 — $M = 1000 - 1500$; $R - Al_2(SO_4)_3$;
- 7 — $M > 1500$; $R - ПАА$ или безреагентная очистка

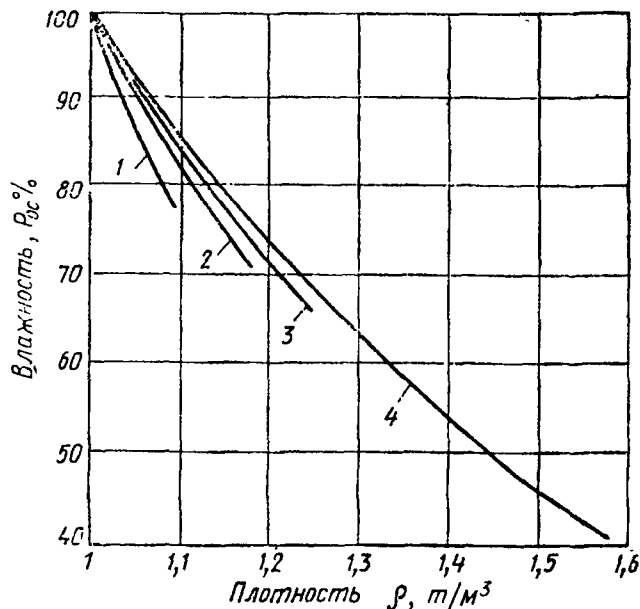

Рис. 5. Значения плотности в зависимости от влажности осадка станций осветления и обезжелезивания воды

Количество взвешенных веществ в исходной воде — M , мг/л; реагенты — R :

- 1 — $M < 50$; $R - Al_2(SO_4)_3$, 2 — $M < 50$; ($M = 50 - 250$) $R - Al_2(SO_4)_3 + ПАА$;
- 3 — $M < 250 - 1000$, $R - Al_2(SO_4)_3$;
- 4 — $M = 1000 - 1500$; $R - Al_2(SO_4)_3$;

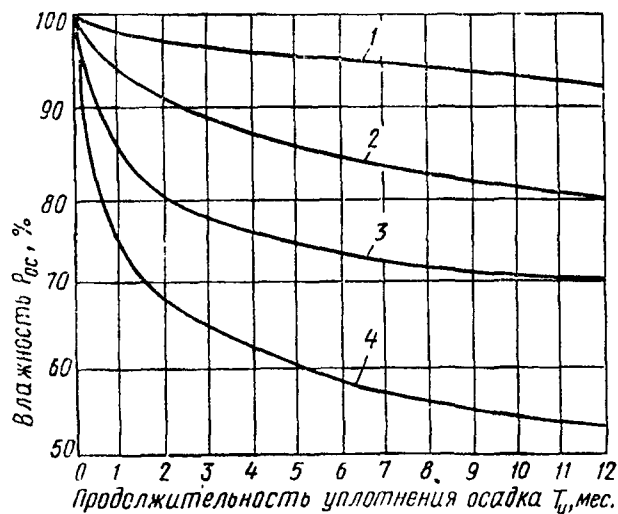

Рис. 4. Средние значения влажности осадка станции обезжелезивания и реагентного умягчения воды при уплотнении до одного года

- 1 — реагентное обезжелезивание; 2 — безреагентное обезжелезивание, 3 — реагентное умягчение при магниевой жесткости более 25 %;
- 4 — реагентное умягчение при магниевой жесткости менее 25 %

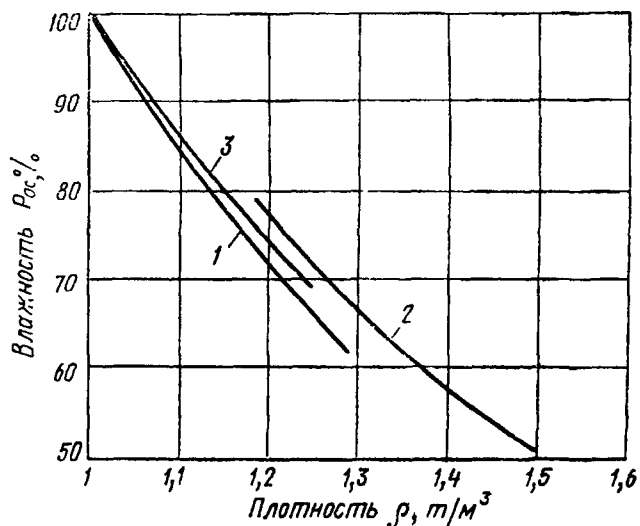

Рис. 6. Значения плотности в зависимости от влажности осадка станций обезжелезивания и реагентного умягчения воды

- 1 — реагентное умягчение воды при магниевой жесткости более 25 %;
- 2 — реагентное умягчение воды при магниевой жесткости менее 25 %;
- 3 — реагентное и безреагентное обезжелезивание воды

24. Объем уплотненного осадка $W_{ос}^{в.л.о}$, м³, на площадках весеннего и летне-осеннего напусков следует определять по формуле

$$W_{ос}^{в.л.о} = 24 \cdot 10^{-4} q C_b T_y / (100 - P_{ос}) \rho, \quad (5)$$

где q — расчетный расход воды станции водоподготовки, м³/ч;

C_b — средняя за расчетный период концентрация взвешенных веществ в воде, г/м³, определяемая по формуле (11) п 6.65;

T_y — продолжительность расчетного периода, сут, принимаемая: для весеннего периода — от окончания периода устойчивого мороза до наступления периода положительной температуры (через 1 мес после наступления среднесуточной температуры воздуха выше 0 °С для районов с периодом устойчивого мороза менее 3 мес и через 2 мес — для районов с периодом устойчивого мороза более 3 мес); для летне-осеннего периода — до наступления периода устойчивого мороза;

$P_{ос}, \rho$ — средние значения влажности в процентах и плотности, т/м³, осадка весеннего или летне-осеннего периодов, принимаемые по рис. 3, 4, 5 и 6 в зависимости от продолжительности уплотнения осадка, определяемой от середины весеннего или летне-осеннего периодов до наступления периода устойчивого мороза.

25. Полезную площадь площадки для зимнего напуска следует определять из условия

размещения объема осадка, поступившего в период устойчивого мороза, без учета уплотнения осадка на площадке.

Площадку для зимнего напуска осадка надлежит предусматривать секционной.

Площадь одной секции следует принимать в зависимости от объема осадка, выпускаемого из сооружений, и слоя осадка H_n при одном напуске, принимаемого равным 0,07—0,1 м.

Число секций надлежит принимать в зависимости от продолжительности промораживания принятого слоя осадка и числа выпусков осадка из сооружений за время промораживания.

Расчетная температура воздуха для определения продолжительности промораживания слоя осадка (рис. 7) должна приниматься по месяцу с наиболее высокой среднесуточной температурой в период устойчивого мороза.

Слой осадка на каждой секции площадки зимнего напуска $H_{зим}$, м, надлежит определять как сумму последовательно намороженных слоев осадка за период устойчивого мороза.

$$H_{зим} = H_n n_n, \quad (6)$$

где n_n — число напусков осадка на одну секцию за период устойчивого мороза, определяемое по формуле

$$n_n = K_M S / \tau_n, \quad (7)$$

где K_M — коэффициент, учитывающий неполное использование периода устойчивого мороза, принимаемый равным 0,8;

S — количество суток в периоде устойчивого мороза;

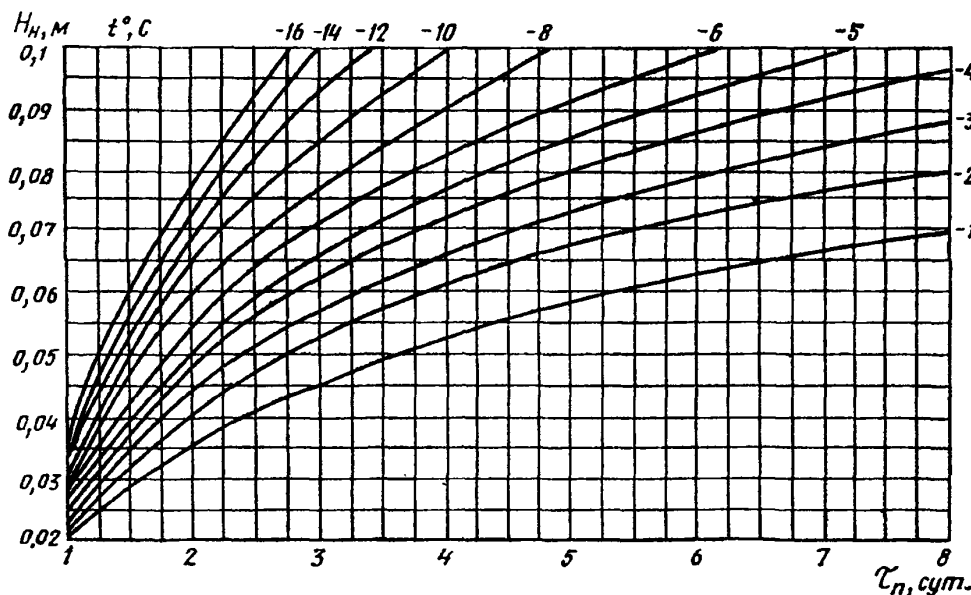

Рис. 7. Зависимость глубины промораживания слоя осадка от среднесуточной температуры воздуха и продолжительности промораживания

τ_n — продолжительность промораживания слоя осадка в сутках, определяемая по рис. 7 в зависимости от среднесуточной отрицательной температуры воздуха t , °С, за каждый месяц периода устойчивого мороза.

26. Площадки замораживания допускается проектировать при условии залегания грунтовых вод на глубине не менее 1,5 м от основания площадок.

При необходимости следует предусматривать устройство для отвода грунтовых вод и поверхностных вод.

27. Подачу осадка к площадкам и секциям надлежит предусматривать по трубопроводам.

Напуск осадка на площадки и секции следует предусматривать открытыми лотками, проложенными вдоль их длинной стороны. Уклон лотков надлежит принимать не менее 0,01.

Устройства для напуска осадка на площадки (секции) и отвода осветленной воды следует предусматривать на противоположных сторонах на расстоянии не более 40 м. Расстояния между устройствами для напуска осадка, а также отвода осветленной воды, должны быть не более 30 м.

28. Устройства для подачи осадка не должны допускать размывания основания площадок или слоя замерзшего осадка.

Устройства для отвода осветленной воды должны обеспечивать удаление воды с любого уровня по глубине площадок.

29. Строительную высоту оградительных валиков площадок (секций) замораживания $H_{стр}$, м, надлежит определять по формуле

$$H_{стр} = N_{нак} W_{ос}^r / F_{плз} + H_r + 0,2, \quad (8)$$

где $N_{нак}$ — число лет накопления уплотненного осадка;

$W_{ос}^r$ — годовой объем уплотненного осадка, м³, влажностью 70 %;

$F_{плз}$ — общая площадь площадок замораживания, м²;

H_r — слой неуплотненного осадка, м, за последний год перед вывозом осадка.

Площадки подсушивания

30. В южных районах, где в период устойчивого дефицита влажности величина дефицита составляет 800 мм и более, обезвоживание осадка допускается предусматривать на площадках подсушивания путем уплотнения его под действием силы собственной массы и высушивания на открытом воздухе с последующим вывозом осадка через 1—3 года в места складирования.

Общая полезная площадь площадок подсушивания осадка $F_{плп}$, м², должна определяться по формуле

$$F_{плп} = F_{зв} + F_l, \quad (9)$$

где $F_{зв}$ и F_l — площади площадок подсушивания соответственно для зимне-весеннего и летнего напусков осадка, м².

31. Полезную площадь площадок для напуска осадка в зимне-весенний период $F_{зв}$, м², следует определять по формуле

$$F_{зв} = 1000 W_{ос}^{зв} / 0,75 (E_r - A_r), \quad (10)$$

где E_r — количество воды, испарившейся за год со свободной водной поверхности, мм;

A_r — годовое количество осадков, мм;

$W_{ос}^{зв}$ — объем осадка в зимне-весенний период, м³, определяемый по формуле

$$W_{ос}^{зв} = W_{ос}' - W_v, \quad (11)$$

где $W_{ос}'$ — объем осадка, м³, выпускаемого на площадки подсушивания в течение зимне-весеннего периода со средней влажностью $P_{ос}'$, %;

W_v — объем воды, м³, выделившийся из осадка в результате его уплотнения на площадках, определяемый по формуле

$$W_v = W_{ос}' [1 - (100 - P_{ос}') / (100 - P_{ос})], \quad (12)$$

где $P_{ос}$ — влажность осадка, уплотнившегося на площадках подсушивания за время зимне-весеннего периода, определяемая по рис. 3 и 4;

$P_{ос}'$ — влажность осадка, %, принимаемая при выпуске осадка из сгустителей по таблице п. 11, из отстойников и осветлителей по формуле

$$P_{ос}' = 100(\rho_{тв} - \delta) / (\rho_{тв} - \delta + \rho_{тв}\delta), \quad (13)$$

где $\rho_{тв}$ — средняя плотность твердой фазы в осадке, принимаемая от 2,2 до 2,6 т/м³;

δ — концентрация твердой фазы в осадке, т/м³, принимаемая по табл. 19 п. 6.65 с учетом разбавления осадка при его выпуске по п. 6.74.

Значение E_r , мм, следует определять по формуле

$$E_r = 0,15 T_d (l_o - l_{200}) (1 + 0,72 v_{200}), \quad (14)$$

где T_d — суммарное число дней в году, характеризующихся дефицитом влажности;

l_o — средняя упругость насыщенных водяных паров, соответствующая температуре осадка, миллибар;

l_{200} — средняя упругость водяных паров, соответствующая абсолютной влажности воздуха на высоте 200 см от водной поверхности, миллибар, принимается по данным метеорологической станции;

v_{200} — средняя скорость ветра на высоте 200 см, м/с.

32. Полезную площадь площадок для напуска осадка в летний период следует определять по формуле (10) п. 31, при этом значения E_r и A_r надлежит принимать усредненными за период устойчивого дефицита влажности.

Время от момента напуска осадка на площадку до начала удаления выделившейся из осадка воды следует принимать 4–5 сут.

Объем уплотненного осадка летнего напуска надлежит определять по формуле (11) п. 31 аналогично для зимне-весеннего напуска, принимая влажность и плотность осадка по рис. 3–6.

33. В зависимости от местных условий и размеров площадок подсушивания допускается их секционирование

Устройства для напуска осадка следует проектировать согласно п. 27.

34. Строительную высоту оградительных валиков площадок подсушивания следует определять по формуле (8) п. 29.

ГИДРАВЛИЧЕСКИЙ РАСЧЕТ ТРУБОПРОВОДОВ

1. Потери напора в трубопроводах систем подачи и распределения воды вызываются гидравлическим сопротивлением труб и стыковых соединений, а также арматуры и соединительных частей.

2. Потери напора на единицу длины трубопровода («гидравлический уклон») i с учетом гидравлического сопротивления стыковых соединений следует определять по формуле

$$i = (\lambda/d)(v^2/2g) = (A_1/2g)[(A_0 + C/v)^m/d^{m+1}]v^2, \quad (1)$$

где λ — коэффициент гидравлического сопротивления, определяемый по формуле (2)

$$\lambda = A_1(A_0 + B_0d/Re)^m/d^m = A_1(A_0 + C/v)^m/d^m, \quad (2)$$

где d — внутренний диаметр труб, м;

v — средняя по сечению скорость движения воды, м/с;

g — ускорение силы тяжести, м/с²;

$Re = vd/\nu$ — число Рейнольдса; $B_0 = CRe/\nu d$;

ν — кинематический коэффициент вязкости транспортируемой жидкости, м²/с.

Значения показателя степени m и коэффициентов A_0 , A_1 и C для стальных, чугунных, железобетонных, асбестоцементных, пластмассовых и стеклянных труб должны приниматься, как правило, согласно табл. 1. Эти значе-

Т а б л и ц а 1

№ п п	Вид труб	m	A_0	$1000 A_1$	$1000 (A_1/2g)$	C	
1	Новые стальные без внутреннего защитного покрытия или с битумным защитным покрытием	0,226	1	15,9	0,810	0,684	
2	Новые чугунные без внутреннего защитного покрытия или с битумным защитным покрытием	0,284	1	14,4	0,734	2,360	
3	Неновые стальные и неновые чугунные без внутреннего защитного покрытия или с битумным защитным покрытием	$v < 1,2$ м/с	0,30	1	17,9	0,912	0,867
		$v \geq 1,2$ м/с	0,30	1	21,0	1,070	0
4	Асбестоцементные	0,19	1	11,0	0,561	3,51	
5	Железобетонные виброгидропрессованные	0,19	1	15,74	0,802	3,51	
6	Железобетонные centrifугированные	0,19	1	13,85	0,706	3,51	
7	Стальные и чугунные с внутренним пластмассовым или полимерцементным покрытием, нанесенным методом centrifугирования	0,19	1	11,0	0,561	3,51	
8	Стальные и чугунные с внутренним цементно-песчаным покрытием, нанесенным методом набрызга с последующим заглаживанием	0,19	1	15,74	0,802	3,51	
9	Стальные и чугунные с внутренним цементно-песчаным покрытием, нанесенным методом centrifугирования	0,19	1	13,85	0,706	3,51	
10	Пластмассовые	0,226	0	13,44	0,685	1	
11	Стеклянные	0,226	0	14,61	0,745	1	

П р и м е ч а н и е. Значение C дано для $\nu = 1,3 \cdot 10^{-6}$ м²/с (вода, $t = 10$ °С)

Т а б л и ц а 2

№ п п	Вид труб	1000 <i>K</i>	<i>p</i>	<i>n</i>
1	Новые стальные без внутреннего защитного покрытия или с битумным защитным покрытием	1,790	5,1	1,9
2	Новые чугунные без внутреннего защитного покрытия или с битумным защитным покрытием	1,790	5,1	1,9
3	Ненновые стальные и ненновые чугунные без внутреннего защитного покрытия или с битумным защитным покрытием	1,735	5,3	2
4	Асбестоцементные	1,180	4,89	1,85
5	Железобетонные виброгидропрессованные	1,688	4,89	1,85
6	Железобетонные центрифугированные	1,486	4,89	1,85
7	Стальные и чугунные с внутренним пластмассовым или полимерцементным покрытием, нанесенным методом центрифугирования	1,180	4,89	1,85
8	Стальные и чугунные с внутренним цементно-песчаным покрытием, нанесенным методом набрызга с последующим заглаживанием	1,688	4,89	1,85
9	Стальные и чугунные с внутренним цементно-песчаным покрытием, нанесенным методом центрифугирования	1,486	4,89	1,85
10	Пластмассовые	1,052	4,774	1,774
11	Стеклянные	1,144	4,774	1,774

ния соответствуют современной технологии их изготовления.

Если гарантируемые заводом-изготовителем значения A_0 , A_1 и C отличаются от приведенных в табл. 1, то они должны указываться в ГОСТ или технических условиях на изготовление труб.

3 При отсутствии стабилизационной обработки воды или эффективных внутренних защитных покрытий гидравлическое сопротивление новых стальных и чугунных труб быстро возрастает. В этих условиях формулы для определения потерь напора в новых стальных и чугунных трубах следует использовать только при проверочных расчетах в случае необходимости анализа условий работы системы подачи воды в начальный период ее эксплуатации.

Стальные и чугунные трубы следует, как правило, применять с внутренними полимерцементными, цементно-песчаными или полиэтиленовыми защитными покрытиями. В случае их применения без таких покрытий и отсутствия стабилизационной обработки к значениям A_1 и C по табл. 1 и значению K по табл. 2 следует вводить коэффициент (не более 2), величина которого должна быть обоснована данными о возрастании потерь напора в трубопроводах, работающих в аналогичных условиях.

4. Гидравлическое сопротивление соединительных частей следует определять по справочникам, гидравлическое сопротивление арматуры — по паспортам заводов-изготовителей.

При отсутствии данных о числе соединительных частей и арматуры, устанавливаемых на трубопроводах, потери напора в них допускается учитывать дополнительно в размере 10—20 % величины потери напора в трубопроводах.

5. При технико-экономических расчетах и выполнении гидравлических расчетов систем подачи и распределения воды на ЭВМ потери напора в трубопроводах рекомендуется определять по формуле

$$i = K q^n / d^p, \quad (3)$$

где q — расчетный расход воды, л/с;

d — расчетный внутренний диаметр труб, м.

Значения коэффициента K и показателей степени n и p следует принимать согласно табл. 2.

Приложение 11
 Рекомендуемое

ОБРАБОТКА ОХЛАЖДАЮЩЕЙ ВОДЫ ХЛОРОМ И МЕДНЫМ КУПОРОСОМ

Назначение хлора или медного купороса	Обработка охлаждающей воды						Дополнительные данные
	Хлор			Медный купорос (по иону меди)			
	Доза, мг/л	Продолжительность хлорирования каждого периода, мин, ч	Периодичность	Доза, мг/л	Продолжительность хлорирования каждого периода	Периодичность	
Борьба с цветением воды в водохранилищах (прудах)-охладителях	—	—	—	0,1—0,5, считая на объем верхнего слоя воды в водохранилище толщиной 1—1,5 м или на весь объем воды в пруду	Устанавливается опытным путем в процессе эксплуатации	—	Для пересчета иона меди на товарный продукт дозу следует умножить на 4
Предупреждение бактериального биологического обрастания теплообменных аппаратов и трубопроводов	—	40—60 мин	2—6 раз в сут	—	—	—	Доза хлора должна обеспечивать содержание остаточного активного хлора в оборотной воде после наиболее удаленных теплообменных аппаратов 1 мг-л в течение 30—40 мин
Предупреждение обрастания водорослями градирен, брызгальных бассейнов и оросительных теплообменных аппаратов	—	—	—	1—2	1 ч	3—4 раза в месяц	—
Предупреждение биологического обрастания микроорганизмами, водорослями градирен, брызгальных бассейнов и оросительных теплообменных аппаратов	7—10	1 ч	3—4 раза в месяц	1—2	1 ч	3—4 раза в месяц	—

П р и м е ч а н и е. Рекомендации по обработке воды медным купоросом не распространяются на водохранилища (пруды) — охладители рыбохозяйственного значения
 Применение медного купороса в системах оборотного водоснабжения с градирнями, брызгальными бассейнами и оросительными теплообменными аппаратами, имеющих сбросы воды в водоемы рыбохозяйственного значения, допускается при условии соблюдения ПДК по меди для указанных водоемов

Приложение 12
 Рекомендуемое

**РАСЧЕТ РЕЖИМОВ ОБРАБОТКИ
 ОХЛАЖДАЮЩЕЙ ВОДЫ
 ДЛЯ ПРЕДОТВРАЩЕНИЯ КАРБОНАТНЫХ
 И СУЛЬФАТНЫХ ОТЛОЖЕНИЙ**

1. При подкислении воды дозу кислоты $D_{\text{кис}}$, мг/л, в расчете на добавочную воду следует определять по формуле

$$D_{\text{кис}} = 100e_{\text{кис}}(Ш_{\text{доб}} - Ш_{\text{об}}/K_y)/C_{\text{кис}}, \quad (1)$$

где $e_{\text{кис}}$ — эквивалентный вес кислоты, мг/мг-экв, для серной кислоты — 49, для соляной — 36,5;

$Ш_{\text{доб}}$ — щелочность добавочной воды, мг-экв/л;

$Ш_{\text{об}}$ — щелочность оборотной воды, устанавливаемая при обработке воды кислотой, мг-экв/л;

$C_{\text{кис}}$ — содержание H_2SO_4 или HCl в технической кислоте, %;

K_y — коэффициент концентрирования (упаривания) солей, не выпадающих в осадок, определяемый $K_y = (P_1 + P_2 + P_3)/P_2 + P_3 = P/P_2 + P_3$,

где P_1, P_2, P_3 — потери воды из системы на испарение, унос ветром и сброс (продувку), %, расхода оборотной воды.

Щелочность оборотной воды $Ш_{\text{об}}$ надлежит определять по формуле

$$Ш_{\text{об}} = 0.1N_0 \sqrt{4.84N_0^2(P - P_1)^2 + (100 - P)(CO_2)_{\text{охл}} + P(CO_2)_{\text{доб}} + 44Ш_{\text{доб}}P - 0.22N_0^2(P - P_1)} \quad (2)$$

$$N_0 = \psi / \sqrt{K_y(Ca)_{\text{доб}}} \quad (3)$$

где ψ — величина, зависящая от общего соледержания оборотной воды, $S_{\text{об}}$ и температуры охлажденной воды t_2 , принимаемая по табл. 1;

$(Ca)_{\text{доб}}$ — концентрация кальция в добавочной воде, мг/л;

$(CO_2)_{\text{охл}}$ — концентрация двуокиси углерода в охлажденной воде, мг/л, определяемая по табл. 2 в зависимости от щелочности добавочной воды и коэффициента упаривания воды в системе K_y ;

$(CO_2)_{\text{доб}}$ — концентрация двуокиси углерода в добавочной воде, мг/л

Величина соледержания оборотной воды $S_{\text{об}}$, мг/л, определяется по формуле

$$S_{\text{об}} = S_{\text{доб}}K_y \quad (4)$$

где $S_{\text{доб}}$ — соледержание добавочной воды, мг/л.

При обработке воды кислотой продувку системы оборотного водоснабжения допускается не предусматривать, если при уносе воды ветром на охладителе и отборе воды на технологические нужды коэффициент упаривания не достигает величины, при которой происходит увеличение концентрации сульфатов, вызывающее выпадение сульфата кальция.

Сульфат кальция не выпадает в системе оборотного водоснабжения, если произведение активных концентраций ионов Ca^{2+} и SO_4^{2-} в оборотной воде не превышает произведение растворимости сульфата кальция

$$f_{\text{и}}^2 C_{\text{Ca}} C_{\text{SO}_4} K_y^2 < \text{ПР}_{\text{CaSO}_4} \quad (5)$$

где $f_{\text{и}}$ — коэффициент активности двухвалентных ионов, принимаемый по табл. 3 в зависимости от величины μ -ионной

Таблица 1

Температура охлажденной воды $t_2, ^\circ\text{C}$	Ионная сила раствора (охлажденной воды) μ , г-ион/л														
	200	400	600	800	1000	1500	2000	2500	3000	3500	4000	4500	5000	5500	6000
5	8,29	8,96	9,49	9,93	10,32	11,11	12,1	12,65	13,29	13,74	14,28	14,7	15,13	15,47	15,89
10	8,09	8,75	9,26	9,69	10,07	10,84	11,81	12,34	12,97	13,41	13,93	14,35	14,76	15,1	15,5
15	7,82	8,47	8,96	9,38	9,75	10,49	11,42	11,94	12,55	12,97	13,48	13,89	14,29	14,61	15
20	7,53	8,14	8,62	9,02	9,37	10,09	10,99	11,49	12,07	12,48	12,98	13,35	13,74	14,05	14,43
25	7,18	7,76	8,22	8,6	8,94	9,62	10,48	10,96	11,51	11,9	12,37	12,74	13,1	13,4	13,76
30	6,83	7,39	7,82	8,18	8,5	9,15	9,97	10,42	10,95	11,32	11,77	12,12	12,47	12,75	13,09
35	6,38	6,9	7,31	7,64	7,95	8,55	9,31	9,74	10,23	10,58	10,99	11,32	11,65	11,91	12,23
40	5,91	6,39	6,76	7,08	7,36	7,92	8,62	9,02	9,47	9,79	10,18	10,48	10,78	11,03	11,32

Т а б л и ц а 2

Щелочность добавочной воды $Ш_{доб}$, мг-экв/л	Коэффициент упаривания K_y									
	1,2	1,5	2	2,5	3	1,2	1,5	2	2,5	3
Значения $(CO_2)_{охл}$ в воде, охлажденной на градирнях, мг/л										
	При подкислении					При декарбонизации				
1	—	0,6	0,6	0,5	0,5	0,2	0,7	0,9	1,5	2,4
2	2,2	2,1	2,1	2	2	1,8	3,3	6,9	12	18,9
3	3,6	2,8	2,5	2,3	2,2	6	10	26	34	36
4	5,3	4,6	3,8	3,5	3,4	12	28	36	40	43
5	9	6,4	5,1	4,5	4,3	34	36	40	—	—
6	16,3	9	7,6	6	5,4	—	—	—	—	—

П р и м е ч а н и е При охлаждении воды на брызгальных бассейнах и водохранилищах (прудах)-охладителях значения $(CO_2)_{охл}$ следует принимать на основании данных технологических изысканий.

Т а б л и ц а 3

Ионная сила раствора (охлажденной воды) μ , г-ион/л	0,01	0,02	0,03	0,04	0,05	0,06	0,07	0,08	0,09	0,1	0,11	0,12	0,13	0,14	0,15	0,16
Коэффициент активности двухвалентных ионов	0,67	0,58	0,53	0,5	0,47	0,45	0,43	0,41	0,39	0,38	0,36	0,35	0,34	0,32	0,31	0,3

силы раствора (охлажденной воды), г-ион/л, определяемой по формуле

$$\mu = K_y \left[(C_{Cl} + C_{HCO_3} + C_{Na}) + 4(C_{Ca} + C_{Mg} + C_{SO_4}) \right] / 2, \quad (6)$$

где C_{HCO_3} , C_{Na} , C_{Mg} , C_{Ca} — концентрация ионов бикарбонатных, натрия, магния и кальция в добавочной воде, г-ион/л;

C_{Cl} , C_{SO_4} — концентрация ионов хлоридного и сульфатного в подкисленной добавочной воде, г-ион/л, принимаемая:

при подкислении серной кислотой

$$C_{Cl} = C_{Cl}, \quad C_{SO_4} = C_{SO_4} + (D_{кис} / 98\,000)(C_{кис} / 100); \quad (7)$$

при подкислении соляной кислотой

$$C_{Cl} = C_{Cl} + (D_{кис} / 36\,500)(C_{кис} / 100), \quad C_{SO_4} = C_{SO_4}, \quad (8)$$

где C_{Cl} и C_{SO_4} — концентрация ионов хлоридных и сульфатных в добавочной воде до подкисления, г-ион/л;

$D_{кис}$ — доза кислоты, мг/л, определяемая по формуле (1);

PP_{CaSO_4} — произведение растворимости сульфата кальция (константа), при температуре воды 25—60 °C следует принимать равным $2,4 \cdot 10^{-5}$.

Если без продувки оборотной системы условие по формуле (5) не выдерживается, то необходимо предусматривать продувку, величина которой обеспечит выполнение этого условия.

2. При рекарбонизации дозу двуокиси углерода D_{CO_2} , мг/л, в расчете на расход оборотной воды следует определять по формуле

$$D_{CO_2} = (Ш_{доб} K_y / N_0)^2 - (100 - P)(CO_2)_{охл} / 100 - P(CO_2)_{доб} / 100. \quad (9)$$

Введение дымовых газов, очищенных от золы, или газообразной двуокиси углерода в оборотную воду следует предусматривать с помощью газодувок через барботажные трубы или водоструйных эжекторов. Расход дымовых газов $q_{дг}$, м³/ч, при нормальном атмосферном давлении 0,1 МПа (1 кгс/см²) и температуре 0 °C следует определять по формуле

$$q_{дг} = 10^4 D_{CO_2} q_{охл} / C_{CO_2} \beta_{исп} \gamma, \quad (10)$$

где $q_{охл}$ — расход оборотной воды, м³/ч;
 C_{CO_2} — содержание CO_2 в дымовых газах, % по объему, определяется по данным анализа дымовых газов.

При отсутствии этих данных допускается принимать содержание CO_2 в дымовых газах от сжигания: угля — 5—8 %, нефти и мазута — 8—12 %; доменного газа — 15—22 %, при введении в воду чистой газообразной двуокиси углерода C_{CO_2} принимается равным 100 %;

$\beta_{\text{исп}}$ — степень использования двуокиси углерода, %, принимаемая при введении ее в воду с помощью водоструйных эжекторов, равной 40—50 %, с помощью газодувок и барботажных труб — 20—30 %;

γ — объемный вес дымовых газов при нормальном атмосферном давлении и температуре 0 °С, гс/м³ (при отсутствии фактических данных допускается принимать 2000 гс/м³).

При введении дымовых газов или газообразной двуокиси углерода в оборотную воду с помощью газодувок барботажные трубы следует погружать под слой воды не менее 2 м. При использовании водоструйных эжекторов следует насыщать дымовыми газами или двуокисью углерода часть оборотной воды, которая затем смешивается со всем объемом воды.

Количество воды $z_{\text{об}}$, %, общего расхода оборотной воды, которое должно быть пропущено через водоструйные эжекторы, следует определять по формуле

$$z_{\text{об}} = 10^6 D_{\text{CO}_2} / M_{\text{CO}_2} C_{\text{CO}_2} \beta_{\text{исп}}, \quad (11)$$

где M_{CO_2} — растворимость двуокиси углерода в воде, мг/л, при данной температуре и парциальном давлении 0,1 МПа (1 кгс/см²), принимаемая по табл. 4.

Т а б л и ц а 4

Температура воды, °С	10	15	20	25	30	40	50	60
Растворимость двуокиси углерода, мг/л	2310	1970	1690	1450	1260	970	760	580

Устройства для растворения в воде двуокиси углерода и транспортирования воды, насыщенной двуокисью углерода, должны приниматься из коррозионно-стойких материалов.

При расчете дозы двуокиси углерода по формуле (9) необходимо задаться величиной продувки P_3 и определить добавку воды P .

Если при заданной продувке величина z получится нецелесообразной по технико-экономическим расчетам, то следует увеличить продувку P_3 или применить другой метод стабилизационной обработки воды — подкисление или фосфатирование.

3. Концентрация фосфатного реагента (триполифосфата или гексаметафосфата натрия в расчете на P_2O_5) в оборотной воде должна поддерживаться равной 1,5—2 мг/л. При этом в расчете на расход добавочной воды необходимая доза реагента должна составлять 1,5—2,5 мг/л по P_2O_5 или 3—5 мг/л по товарному продукту.

При обработке воды фосфатами для предупреждения накипеобразования надлежит предусматривать продувку P_3 , %, определяемую по формуле

$$P_3 = P_1 / (K_{\text{удоп}} - 1) - P_2, \quad (12)$$

где $K_{\text{удоп}}$ — допустимый коэффициент упаривания воды, определяемый по формуле

$$K_{\text{удоп}} = (2 - 0,125 \text{Ш}_{\text{доб}})(1,4 - 0,01 t_1)(1,1 - 0,01 \text{Ж}_{\text{доб}}), \quad (13)$$

где t_1 — температура оборотной воды до охладителя, °С;

$\text{Ж}_{\text{доб}}$ — жесткость общая добавочной воды, мг-экв/л.

Значения P_1 и P_2 принимаются согласно п. 11.9. Метод фосфатирования следует применять при $K_{\text{удоп}} > 1$ и величинах продувки, целесообразных по технико-экономическим расчетам. При величинах $K_{\text{удоп}} < 1$ надлежит применять подкисление или комбинированную фосфатно-кислотную обработку воды.

4. При комбинированной фосфатно-кислотной обработке воды дозу кислоты $D_{\text{кис}}$, мг/л, в расчете на расход добавочной воды следует определять по формуле

$$D_{\text{кис}} = 100 e_{\text{кис}} (\text{Ш}_{\text{доб}} - \text{Ш}_{\text{доб пр}}) / C_{\text{кис}}, \quad (14)$$

где $\text{Ш}_{\text{доб пр}}$ — предельная величина щелочности добавочной воды, мг-экв/л, при которой предотвращение карбонатных отложений при заданных условиях (t_1 , $K_{\text{удоп}}$ и $\text{Ж}_{\text{доб}}$) достигается фосфатированием, определяется по формуле

$$\text{Ш}_{\text{доб пр}} = 16 - K_{\text{удоп}} / 0,125 (1,4 - 0,01 t_1) (1,1 - 0,01 \text{Ж}_{\text{доб}}). \quad (15)$$

Метод комбинированной фосфатно-кислотной обработки воды следует применять при

$$0 < \text{Ш}_{\text{доб пр}} < \text{Ш}_{\text{доб}}. \quad (16)$$

При $\text{Ш}_{\text{доб пр}} > \text{Ш}_{\text{доб}}$ надлежит предусматривать только фосфатирование, при $\text{Ш}_{\text{доб пр}} < 0$ — подкисление

Дозу фосфатного реагента (триполифосфата или гексаметафосфата натрия) следует принимать равной 3—5 мг/л по товарному продукту в расчете на расход добавочной воды и уточнять в процессе эксплуатации.

ВНУТРЕННЯЯ ОТДЕЛКА ПОМЕЩЕНИЙ

№ п п	Наименование зданий и помещений	Состав отделочных работ		
		стены	потолки	полы
		<i>Помещения производственного назначения</i>		
1	Помещение барабанных сеток и микрофильтров	Расшивка швов панельных стен. Штукатурка кирпичных стен. Окраска влагостойкими красками	Окраска влагостойкими красками	Цементные
2	Реагентное хозяйство а) помещения с нормальной влажностью б) помещения с повышенной влажностью (при открытых емкостях с водой)	Расшивка швов панельных стен. Кладка кирпичных стен с подрезкой швов. Окраска клеевыми красками	Клеевая побелка	Цементные
3	Склады сухих реагентов	Расшивка швов панельных стен. Кладка кирпичных стен с подрезкой швов. Известковая побелка	Окраска влагостойкими красками	Керамическая плитка
4	Хлордозаторная	Расшивка швов панельных стен. Штукатурка кирпичных стен. Облицовка глазурированной плиткой на высоту 2 м, выше — окраска в три слоя горячим парафином или перхлорвиниловыми эмалями	Известковая побелка	Цементные
5	Склад хлора	Расшивка швов панельных стен. Штукатурка кирпичных стен. Сопряжения стен с полом и потолком закругленные. Окраска в три слоя горячим парафином или перхлорвиниловыми эмалями	Окраска в три слоя горячим парафином или перхлорвиниловыми эмалями	Керамическая кислотоупорная плитка, кислотостойкий асфальт или кислотоупорные бетонные плитки
6	Воздуходувная станция — машинный зал	Расшивка швов панельных стен. Штукатурка швов панельных стен. Окраска вододисперсионными красками на высоту 1,5 м, выше — клеевыми красками	Окраска в три слоя горячим парафином или перхлорвиниловыми эмалями	Кислотостойкий асфальт с гладкой поверхностью или кислотоупорные бетонные плитки
7	Зал фильтров, осветлителей, контактных осветлителей	Расшивка швов панельных стен Штукатурка кирпичных стен. Облицовка глазурированной плиткой на высоту 1,5 м от пола площадок обслуживания фильтров и осветлителей стен, к которым эти площадки примыкают, окраска выше — влагостойкими красками. Облицовка стен фильтров и контактных осветлителей изнутри глазурированной плиткой от верха до уровня на 15 см ниже кромки желобов	Клеевая побелка	Керамическая плитка на железобетонных площадках обслуживания. Остальные полы — бетонные мозаичные
8	Насосная станция — машинный зал	Бетонирование стен подземной части в чистой опалубке и затирка раствором Расшивка швов панельных стен Штукатурка кирпичных стен Окраска влагостойкими красками на высоту 1,5 м от пола, балконов и монтажной площадки, выше — клеевыми красками	Окраска влагостойкими красками	Керамическая плитка На монтажной площадке — бетонные
9	Галереи коммуникаций и обслуживания	Расшивка швов кирпичных или панельных стен. Окраска клеевыми красками	Клеевая побелка	Цементные

№ п п	Наименование зданий и помещений	Состав отделочных работ		
		стены	потолки	полы
		<i>Помещения электротехнического оборудования</i>		
10	Камеры трансформаторов и РУ	Расшивка швов кирпичных или панельных стен. Известковая побелка	Известковая побелка	Цементные с железнением
11	КТП, помещения шитов	Штукатурка кирпичных стен. Расшивка швов панельных стен. Окраска клеевыми красками светлых тонов	Клеевая побелка	Цементные с железнением
12	Пункт управления	Штукатурка кирпичных стен. Расшивка швов панельных стен. Окраска масляными красками светлых тонов или влагостойкими красками	Окраска влагостойкими красками	Линолеум или плитка ПВХ
13	Лаборатории, весовая, помещения для хранения посуды и реактивов	Расшивка швов панельных стен. Штукатурка кирпичных стен и перегородок. Окраска вододисперсионными красками	Окраска масляными или влагостойкими красками	Линолеум или плитка ПВХ
14	Моечная, средовая	Расшивка швов панельных стен. Штукатурка кирпичных стен и перегородок. Облицовка глазурованной плиткой на высоту 1,5 м, выше — окраска влагостойкими красками	Окраска масляными или влагостойкими красками	Керамическая плитка

Примечание. При наличии агрессивной или взрывоопасной среды отделочные работы следует предусматривать с учетом требований антикоррозионной защиты конструкций и норм взрывопожаробезопасности.

Приложение 14*

Рекомендуемое

**ОСОБЕННОСТИ ПРОЕКТИРОВАНИЯ
СИСТЕМ ВОДОСНАБЖЕНИЯ
В ЗАПАДНО-СИБИРСКОМ
НЕФТЕГАЗОВОМ КОМПЛЕКСЕ**

Общие указания

1. Системы водоснабжения для поддержания пластового давления (ППД) на нефтяных месторождениях по степени обеспеченности подачи воды надлежит относить к I категории, при этом снижение подачи воды допускается не более 40 % расчетного расхода.

2. Водоприемные устройства водозаборов из поверхностных источников следует принимать по табл. 13 для тяжелых условий забора воды.

3. Методы обработки речной воды для заправки в пласты, состав и расчетные параметры сооружений водоподготовки надлежит устанавливать в зависимости от ее качества, требуемых расхода и качества воды для конкретных нефтяных месторождений на основании технологических изысканий.

4. Склады реагентов следует рассчитывать на хранение запаса, обеспечивающего работу сооружений в течение периода, неблагоприятного по условиям доставки, но не более гарантийного срока хранения реагентов, установленного заводом-поставщиком

5. При использовании подземных вод в качестве источника хозяйственно-питьевого водоснабжения объектов обустройства нефтяных и газовых месторождений необходимо рассматривать возможность обезжелезивания воды с попутным удалением марганца и сероводорода непосредственно в водоносном пласте.

6. Насосные станции водозаборов надлежит, как правило, проектировать с применением насосных установок для скважин, монтируемых в вертикальных трубчатых колодцах, и подводом воды к ним самотечно-сифонными трубопроводами, а также с применением погружных осевых и центробежных электронасосов, устанавливаемых в наклонных трубопроводах, укладываемых в береговом откосе.

7. В насосных станциях I категории при количестве насосов более 9 следует принимать 3 резервных агрегата. При этом допускается парное подключение насосов к всасывающим и напорным коллекторам с общими задвижками

8. Технологические процессы подготовки и подачи воды должны быть максимально автоматизированы.

9. При проектировании систем водоснабжения надлежит максимально принять сооружения и установки в комплектно-блочном исполнении заводского изготовления.

10. При проектировании сетей и сооружений на вечномёрзлых грунтах следует руководствоваться указаниями пп. 15.49—15.92.

Водоводы систем ППД

11. Трассировку водоводов следует предусматривать, как правило, вдоль существующих и проектируемых автодорог, а также в общих коридорах с нефтепроводами, газопроводами и другими коммуникациями.

12. Водоводы должны прокладываться в две линии и более.

Число переключений на водоводах и расстояния между переключениями определяются исходя из отключения одного водовода или его участка и обеспечения подачи воды не менее 60 % расчетного расхода. При этом следует учитывать возможность использования резервных насосных агрегатов.

Переключения рекомендуется размещать по возможности в местах ответвлений от водоводов на месторождения или кустовые насосные станции.

13. Длину ремонтных участков водоводов следует принимать равной длине участков между переключениями.

Диаметры выпусков и устройств для выпуска воздуха должны обеспечивать опорожнение участков водоводов не более чем за 5 ч.

14. Для водоводов следует принимать стальные трубы из марок сталей, допустимых для применения в районах с температурой наружного воздуха минус 40 °С и ниже.

15. Величину расчетного внутреннего давления в водоводах надлежит принимать согласно п. 8.22. Расчет на прочность и устойчивость следует производить согласно СНиП 2.05.06-85.

16. Для защиты водоводов и оборудования насосных станций подкачки, работающих «насос в насос», от повышения давления необходимо предусматривать установку регулирующих заслонок (клапанов), предохранительных клапанов и задвижек для автоматического сброса воды.

17. Бесколодезную установку арматуры следует предусматривать для задвижек с концами под приварку, а также вантузов и задвижек для впуска и выпуска воздуха. При этом механизм управления задвижкой или полностью корпус задвижки надлежит размещать в наземных камерах заводского изготовления (блок-боксах) с поддержанием температуры в них не ниже 5 °С.

18. Для существующих водоводов допускается принимать в расчетах фактические потери напора.

19. Колодцы на заболоченных труднодоступных участках трассы водоводов допускается выполнять стальными.

20. У мест расположения колодцев должны предусматриваться обеспечивающие их обнаружение указатели.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Общие положения	1
2. Расчетные расходы воды и свободные напоры	2
Расчетные расходы воды	2
Расход воды на пожаротушение	4
Свободные напоры	7
3. Источники водоснабжения	8
4. Схемы и системы водоснабжения	9
5. Водозаборные сооружения	11
Сооружения для забора подземных вод	11
Общие указания	11
Водозаборные скважины	11
Шахтные колодцы	13
Горизонтальные водозаборы	13
Лучевые водозаборы	14
Каптаж родников	14
Искусственное пополнение запасов подземных вод	14
Сооружения для забора поверхностной воды	15
6. Водоподготовка	19
Общие указания	19
Освещение и обесцвечивание воды	20
Общие указания	20
Сетчатые барабанные фильтры	21
Реагентное хозяйство	21
Смесительные устройства	23
Воздухоотделители	24
Камеры хлопьеобразования	24
Вертикальные отстойники	25
Горизонтальные отстойники	26
Осветлители со взвешенным осадком	28
Сооружения для осветления высокомутных вод	29
Скорые фильтры	30
Крупнозернистые фильтры	33
Контактные осветлители	34
Медленные фильтры	36
Контактные префильтры	36
Обеззараживание воды	37
Удаление органических веществ, привкусов и запахов	39
Стабилизационная обработка воды и обработка ингибиторами для устранения коррозии стальных и чугунных труб	40
Обезжелезивание воды	40
Фторирование воды	41
Удаление из воды марганца, фтора и сероводорода	41
Умягчение воды	41
Опреснение и обессоливание воды	42
Обработка промывных вод и осадка станций водоподготовки	42
Вспомогательные помещения станций водоподготовки	42
Склады реагентов и фильтрующих материалов	42
Высотное расположение сооружений на станциях водоподготовки	44

7. Насосные станции	45
8. Водоводы, водопроводные сети и сооружения на них	47
9. Емкости для хранения воды	56
Общие указания	56
Оборудование емкостей	58
Резервуары	59
Водонапорные башни	59
Пожарные резервуары и водоемы	59
10. Зоны санитарной охраны	60
Общие указания	60
Границы зон санитарной охраны	60
Поверхностные источники водоснабжения	60
Подземные источники водоснабжения	61
Площадки водопроводных сооружений	61
Водоводы	62
Санитарные мероприятия на территории зон	62
Поверхностные источники водоснабжения	62
Подземные источники водоснабжения	63
Площадки водопроводных сооружений	63
Водоводы	64
11. Охлаждающие системы оборотного водоснабжения	64
Общие указания	64
Баланс воды в системах	64
Предотвращение механических отложений	65
Борьба с цветением воды и биологическим обрастанием	65
Предотвращение карбонатных отложений	66
Предотвращение сульфатных отложений	66
Предотвращение коррозии	67
Охлаждение оборотной воды	67
Градири	68
Водохранилища-охладители	69
Брызгальные бассейны	70
Размещение охладителей на площадках предприятий	70
12. Оборудование, арматура и трубопроводы	70
13. Электрооборудование, технологический контроль, автоматизация и системы управления	72
Общие указания	72
Водозаборные сооружения поверхностных и подземных вод	72
Насосные станции	72
Станции водоподготовки	73
Водоводы и водопроводные сети	74
Емкости для хранения воды	74
Системы оборотного водоснабжения	74
Системы управления	75
14. Строительные решения и конструкции зданий и сооружений	76
Генеральный план	76
Объемно-планировочные решения	77
Конструкции и материалы	78

Расчет конструкций	80	Приложение 3. Опробование и режимные наблюдения водозаборов подземных вод	96
Антикоррозионная защита строительных конструкций	82	Приложение 4. Удаление органических веществ, привкусов и запахов ..	97
Отопление и вентиляция	82	Приложение 5. Стабилизационная обработка воды, обработка ингибиторами для устранения коррозии стальных и чугунных труб	98
15. Дополнительные требования к системам водоснабжения в особых природных и климатических условиях	84	Приложение 6. Фторирование воды ...	101
Сейсмические районы	84	Приложение 7. Умягчение воды	102
Общие указания	84	Приложение 8. Опреснение и обессоливание воды	108
Водоводы и сети	85	Приложение 9. Обработка промывных вод и осадка станций водоподготовки ...	112
Строительные конструкции	85	Приложение 10. Гидравлический расчет трубопроводов	118
Подрабатываемые территории	85	Приложение 11. Обработка охлаждающей воды хлором и медным купоросом ...	120
Общие указания	85	Приложение 12. Расчет режимов обработки охлаждающей воды для предотвращения карбонатных и сульфатных отложений ..	120
Водоводы и сети	86	Приложение 13. Внутренняя отделка помещений ...	124
Строительные конструкции	87	Приложение 14*. Особенности проектирования систем водоснабжения в Западно-Сибирском нефтегазовом комплексе	126
Вечномерзлые грунты ..	88		
Общие указания	88		
Водоводы и сети ..	88		
Строительные конструкции ..	90		
Просадочные грунты	91		
Общие указания ..	91		
Водоводы и сети	92		
Строительные конструкции ..	93		
Приложение 1. Способы бурения водозаборных скважин ..	95		
Приложение 2. Требования к фильтрам водозаборных скважин ..	95		

Издание официальное

**СТРОИТЕЛЬНЫЕ НОРМЫ И ПРАВИЛА
РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ**

СНиП 2.04.02-84*. Водоснабжение. Наружные сети и сооружения

Нач. изд. отд. *Л.Н. Кузьмина*
Редактор *Л.Н. Кузьмина*
Технический редактор *Л.Я. Голова*
Корректор *И.А. Рязанцева*

Подписано в печать 24.01.96. Формат 60×84¹/₈.
Печать офсетная. Усл. печ. л. 14,8
Тираж 500 экз. Заказ № 2103

Федеральное государственное унитарное предприятие
«Центр проектной продукции в строительстве» (ФГУП ЦПП)
127238, Москва, Дмитровское ш, 46, корп. 2.

Тел/факс: (495) 482-42-65 — приемная.
Тел (495) 482-42-94 — отдел заказов,
(495) 482-41-12 — проектный отдел;
(495) 482-42-97 — проектный кабинет

ВНИМАНИЕ!

**Письмом Госстроя России от 15 апреля 2003 г.
№ НК-2268/23 сообщается следующее.**

Официальными изданиями Госстроя России, распространяемыми через розничную сеть на бумажном носителе и имеющими на обложке издания соответствующий голографический знак, являются:

справочно-информационные издания: «Информационный бюллетень о нормативной, методической и типовой проектной документации» и Перечень «Нормативные и методические документы по строительству», издаваемые государственным унитарным предприятием «Центр проектной продукции в строительстве» (ГУП ЦПП), а также научно-технический, производственный иллюстрированный журнал «Бюллетень строительной техники» издательства «БСТ», в которых публикуется информация о введении в действие, изменении и отмене федеральных и территориальных нормативных документов;

нормативная и методическая документация, утвержденная, согласованная, одобренная или введенная в действие Госстроем России, издаваемая ГУП ЦПП.